

Павло Чучука

ПРИЗВИЩА

ЗАКАРПАТСЬКИХ

УКРАЇНЦІВ

ІСТОРИКО-

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ

СЛОВНИК

Етнографічні групи українців
Східних Карпат станом до 1946р.

Павло Павлович Чучка

(22.02.1928, с. Баранинці, тепер Ужгородського р-ну Закарпатської обл.)

Український мовознавець, доктор філологічних наук з 1971 р., заслужений діяч науки і техніки України з 1993 р. Закінчив 1952 р. українське відділення філологічного факультету Ужгородського держуніверситету, вчителював.

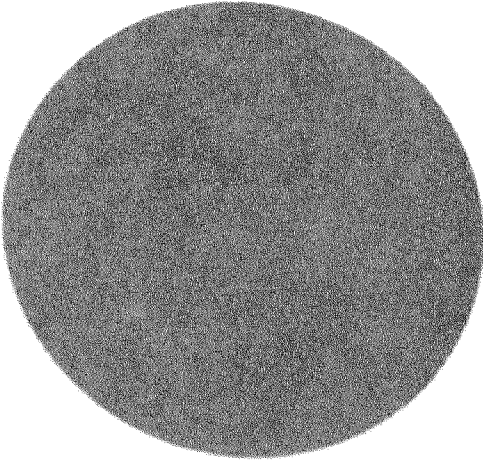
З 1954 р. – викладач кафедри української мови Ужгородського університету, з 1976 – завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства, з 1996 – завідувач кафедри словацької філології.

Досліджує українські говори, сучасну та історичну ономастику, мову писемних пам'яток, контакти української мови з її сусідами, укладає та редагує двомовні словники, підручники й посібники з української мови для шкіл України з угорською мовою навчання.

Основні наукові праці: "Антропонімія Закарпаття" (1970), "Вступ до слов'янської філології" (1988, 1989). Павло Чучка – один із укладачів і редакторів "Угорсько-українського словника" (1961), один із редакторів "Українсько-угорського словника" (1963), співавтор праць "Українська мова. Енциклопедія" (2000), "Słowiańska onomastyka. Encyklopedia" (2002), співавтор підручників "Українська мова" (1996, 1999).

Загальна кількість наукових публікацій ученого перевищує 250 назв.

Понад 40 років досліджує прізвища закарпатських українців.

Імена і прозвища, якими відрізняються люди між собою, здавна признані немаловажним матеріалом як для філолога для пізнання самої структури язика, так і для історика та етнолога. Історик віднаходить у них сліди певних історичних мандрівок, колонізації, мішання народностей і боротьби соціальних класів, а етнолог свідчить по ним розвій певних національних та громадських інституцій і уподобань, еволюцію родинного та громадського життя, занять, ремесел і відповідних їм звичаїв та вірувань. «Інтересна і дивна заразом річ, — каже один із дослідників сеї теми проф. Альберт Гайнце, — що чоловік у своїм ім'ю має такого товариша на все життя, що все йде біля нього з зачиненим наличником, товариша, що супроводить його від колиски до гробової дошки, 70, 80 літ, а якого значення чоловік дуже часто не знає, якого правдиве лице перед ним закрите. А проте ми так старанно заховуємо того товариша, не дозволяємо, щоб його в чім-будь укорочено, щоб від нього віднято або додано хоч одну букву, яка для вимови навіть не мала би ніякого значення. Оттак старанно дбаємо ми про зверхню оболочку та подобу, а мали б не дбати про внутрішній зміст і ядро, мали б ніколи не цікавитися ним?»

Іван Франко.
Причинки до української ономастики

Павло ЧУЧКА

**ПРІЗВИЩА
ЗАКАРПАТСЬКИХ
УКРАЇНЦІВ**

**ІСТОРИКО-
ЕТИМОЛОГІЧНИЙ
СЛОВНИК**

Львів.
Видавництво "Світ"
2005

ББК 81.411.1-44
Ч-96

Науковий редактор
член-кор. НАН України Василь НІМЧУК

Рецензент
д-р філол. наук, проф. Ужгород. національного ун-ту
Світлана ПАХОМОВА

Редактор *Леся Дячишин*

Видання здійснене за сприяння Закарпатської облдержадміністрації

Чучка Павло

Ч-96 Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. — Львів: Світ, 2005. — 704+XLVIII с.

ISBN 966-603-279-1.

Розглядаються загальні питання теорії прізвища, історія становлення цього феномену та специфіка функціонування родових назв в Українських Карпатах. Аналізуються мовний та правовий статуси прізвища, глобальні національні, регіональні ознаки прізвищевих назв, їх варіантність, лексичне значення, морфемна будова, функції прізвищевих формантів, принципи етимологізування, правопис, вимова та відмінювання прізвищ. Подаються всі прізвища, які функціонували на території Закарпатської області в перші повоєнні роки і тепер функціонують як прізвища корінних українців (понад 11500). Крім правописних, орфоепічних та граматичних настанов, біля реєстрового прізвища наводяться нинішня його географія побутування з точністю до села, перші фіксації прізвищеві назви в давніх документах Карпатського регіону, дані про соціальний статус засновника роду. Статті завершуються етимологічною довідкою щодо походження прізвища, його початкової форми та допрізвищевих значення. Додається інверсійний покажчик прізвищ.

Для філологів, істориків, народознавців, учителів, юристів, державних службовців та широкого кола користувачів.

ББК 81.411.1-44

ISBN 966-603-279-1

© Чучка Павло, 2005
© Видавництво “Світ”, 2005

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІЗНАННЯ ПРІЗВИЩ

Кожна людина має індивідуальне власне особове ім'я. Ім'я обирають і дають дитині батьки, а реєструють працівники державних і церковних метрик у актах громадянського стану. Імена використовує кожна людина для називання близьких, друзів та співрозмовників, але лише тих, віковий та соціальний статус яких не вищий, ніж у мовця.

У ширшій громаді українці, як і інші європейці, дорослу особу частіше називають на прізвище, тобто на те “спадкове іменування родини, яке звичайно носить кожний її член при власному імені і яке вказує на його належність до відповідної родини” (Основен систем 268). У повсякденному спілкуванні українці вдаються й до інших видів власних особових назв. Однак у точності ідентифікації родин жоден із антропонімів неспроможний конкурувати з прізвищем: прізвище є нині головним засобом офіційної ідентифікації родини в суспільстві.

ПРІЗВИЩЕ ЯК ОДИНИЦЯ МОВИ ТА ЙОГО ПРАВОВИЙ СТАТУС

Кожне прізвище є словом, а отже, одиницею мови. Прізвище покликане називати родину та кожного з її членів і в такий спосіб визначати місце іменованого в суспільстві.

Прізвище має всі ознаки слова і з огляду на це є предметом мовознавства. У нього є звучання, на нього поширюються норми вимови та правопису, тому до нього має стосунок фонетика, зокрема орфографія та орфоепія. Кожне прізвище має власну морфемну структуру та словотвірну будову, завдяки чому є предметом морфеміки і словотвору. Кожне прізвище належить до якоїсь парадигми граматичних форм, що робить його предметом морфології. У зв'язному мовленні прізвище здебільшого є членом речення, воно вступає в синтагматичні зв'язки з іншими словами, посідає там визначене для нього місце, завдяки чому є предметом синтаксису. Нарешті, кожне прізвище має своє походження, свою історію, що забезпечує йому належне місце в мові.

Сучасному прізвищу бракує лише лексичного значення. Прізвища, як і більшість власних назв, нині вже не виражають понять: прізвище не характеризує денотата, воно лише називає родину і кожного з її членів та індивідуалізує їх серед інших родин. Отже, прізвища нині є типовими асемантичними знаками.

Однак кожне прізвище має етимологічне значення. Наприклад, українець на прізвище *Коваль* чи *Ковач* нині вже не мусить бути *ковалем*

за родом занять, а може працювати вчителем, лікарем, інженером, як і особи на прізвища *Коструб*, *Пелех*, *Кучерявий* не мусять ходити *кострубатими*, *пелехатими* чи *кучерявими*, а можуть бути гладковолосими та навіть лисими. Наш сучасник на прізвище *Німчук* не є ані “малим німцем”, ані “сином німця”, так само, як і особи на прізвища *Кемінь*, *Сабáдóш* можуть і не підозрювати, що засновники їхніх родів мали (чи бодай могли мати) якийсь стосунок до угорців. Та все ж доки кожна із наведених лексем не стала прізвищем, вона виражала відповідне лексичне значення.

Стаючи спадковою власною особовою назвою, слово (окрім власних особових імен) мало ще лексичне значення: воно виражало певну семантику в тому середовищі, яке породило й використовувало цю назву. У Середньовіччі й навіть у XVI–XVII ст. прізвищеві назви ще перекладали іншою мовою. Наприклад, у с. Чумальові, що на Тячівщині, одна й та ж родина *Цибуляків* у документах 1588 р. представлена записом *Alex. Cibulyak*, 1605 р. — записом *And. Cibulyak*, тоді як 1665 р. у цьому селі вже не значаться *Цибуляки*, а записана родина з угорським прізвищем *St. Hagyma* (Vélay 143), що в перекладі українською — “цибуля”.

Майже кожне українське прізвище є давньою родовою назвою, вік якої налічує щонайменше 200 років: не випадково серед прізвищ відсутні неологізми. Слова, які тепер у слов'янських народів виступають прізвищами, не є ровесниками: кожне з них з'явилося в різні часи, починаючи з праслов'янської доби (наприклад, лексеми *борщ*, *ворон*, *губа*, *король*, *мотуз*, *соловей*) і завершуючи періодом сформованих слов'янських національних мов (наприклад, лексеми *гармаш*, *жовнір*, *табака*, *тенгеричаник*, *церківнік*). А це означає, що допрізвищеву семантику слід шукати не стільки у словниках сучасної мови, скільки в історичних та діалектних словниках відповідних регіонів.

У багатьох прізвищах ще можна розгледіти словотвірне значення, виразниками якого були прізвищеві форманти. У період формування нинішніх прізвищ (власне, прізвищевих назв) багато формантів, наприклад *-ик*, *-ець* ба навіть суфікси *-ят*, *-чат*, *-юк*, *-чук*, ще виражали здрібнілість, суфікси *-ан*, *-ун* спершу виражали атрибутивність, але з часом і за першими, і за другими закріпилася функція виражати патронімність.

Упродовж століть змінювалися також сполучувальні можливості формантів і твірних основ. Суфікси *-ович*, *-евич* спочатку могли приєднуватися лише до чоловічих імен із давньою основою на *-о* та *-jo* (наприклад, у прізвищах *Данилóвич*, *Жидóвич*, *Федькóвич*, *Цапóвич*, *Гайóвич*...), але в староукраїнську добу вони вже приєднувалися і до відапелятивних особових назв, зокрема й до назв на *-а* (*Коростóвич*, *Кострабóвич*, *Кудрóвич*, *Кузьмóвич*, *Олексóвич*). Суфікс *-евич* у давньоруські часи не міг поєднуватися з *г*, *к*, *х*, тоді як у давньоукраїнський період він уже безперешкодно сполучався з основами на *-к-* (*Іванкéвич*, *Панькéвич*, *Печкéвич*...).

Лінгвістичний розгляд прізвищ показує, що вони різняться одне від одного й ономасіологічно, зокрема принципами номінації. Частина слів, які нині виступають як прізвища українців, з'явилася для того, аби характеризувати денотата за його особистими зовнішніми чи внутрішніми рисами (наприклад, прізвища *Носáль*, *Плаксій*), тоді як інші постали для того, аби іменувати за його батьком (*Попéнко*, *Попóвич*, *Поп'юк*), матір'ю (*Попáдич*, *Попівняк*...) чи іншими родичами. Однак для пересічного українця ці форманти вже є іррелевантними, а їх словотвірні значення розуміє лише лінгвіст.

Дослідник власних назв мусить рахуватися з тим, що більшість лексем, які нині правлять за прізвища, з'явилися в мові не для того, аби зразу стати прізвищами. На перших порах свого функціонування вони були особовими іменами, світськими або християнськими (наприклад, *Вовк, Гóлуб, Прóдан, Свítлик, Страшкó, Гаврíло, Гриць, Станкó, Хомá*). Він має знати й те, що інші подібні лексеми були апелюваннями з різними значеннями, які згодом шляхом метафоризації стали індивідуальними прізвиськами, відтак — прізвищевими назвами (наприклад, *Вíхрест, Варíвода, Вóлох, Голóвня, Смола́*) і, нарешті, — прізвищами в термінологічному значенні цього слова.

Досліджуючи прізвища, ономаст мусить брати до уваги те, що перша фіксація прізвищевої назви в пам'ятках писемності і давність відповідного роду не тотожні й не обов'язково збігаються в часі. Та й не всі нинішні носії однакового прізвища вийшли з одного роду: одне й те ж прізвище упродовж століть могло виникати в різних куточках України по кілька разів, спонтанно. Отже, його денотати не обов'язково є родичами.

Дослідник слов'янських прізвищ мусить знати історію виникнення прізвищ (не слід плутати з процесом їх творення): коли і як сформувалися основні словотвірні типи особових іменувань, котрі нині виступають як стандартні слов'янські прізвища, тобто період формування експліцитних патронімних утворень із суфіксами на зразок *-юк, -чук, -енко, -як, -чак, -овець, -инець...*, оскільки такі іменування постали спеціально для того, аби вказувати, що іменований денотат є сином такого-то батька або матері. Адже серед експліцитних патронімних утворень (як і серед антропооснов) є моделі з праслов'янськими суфіксами (наприклад, із суфіксами *-ин, -ич, -ович*), а є й такі, що склалися лише наприкінці Середньовіччя, але знову-таки саме для того, аби іменувати конкретну особу за батьком, матір'ю або іншою особою з цього роду.

Крім мовознавців, по інформацію до прізвищ (але вже як до історичного джерела) часто вдаються історики, зокрема дослідники генеалогії і демографії, які прагнуть з'ясувати родовід окремої особи чи її родинну належність, місце в родині. Саме на матеріалі прізвищ вони намагаються визначити давність відповідного роду, простежити його історію від покоління до покоління через предків-носіїв однакового прізвища аж до родоначальника, аби скласти на підставі прізвищевої назви генеалогічну схему родоvodu.

Будучи одиницею мови, прізвище є водночас і категорією права: нинішні прізвища фактично утвердилися як правова категорія для регулювання соціально-правових, зокрема сімейних та майнових, відносин між громадянами в державі новітнього часу. До остаточної юридичної стабілізації прізвищ, яка в Карпатах відбулася наприкінці XVIII ст., родові назви не були прізвищами в термінологічному значенні цього слова. Отже, ні юридичний статус, ні режим функціонування цих назв не були такими, аж доки в їх функціонування не втрутилася держава. Та й термін *прізвище* до XIX ст. мав інше семантичне наповнення, ніж тепер.

Лексема *прізвище* в українців досить давня. У м. Перемишлі вона фіксується ще 1366 р.: *снъ Костъ проузвищемъ Сорочичъ* (ССУМ II 258). У закарпатському с. Королево вона вперше значиться 1401 р.: *имспесмъ стефанъ по прозвищу Винц* (там само). А на Київщині лексема *прозъвищс* згадується ще раніше — 1198 р. (Срезневский II 1527).

Однак ані лексема *прозъвищс*, ані її львівський відповідник 1421 р. *прозвиско* (ССУМ II 258) тоді не мали теперішнього термінологічного значення, а радше означали “прізвисько”, “додаткове неофіційне іменування”.

До речі, латинський термін *cognomen* (буквально — “співім’я”), який додавався до родової назви, як і німецькі терміни *Familienname*, *Nachname* і *Zuname*, англійський *surname* чи чеський *příjmení* або словацький *priezvisko*, польський *nazwisko*, на перших порах свого функціонування так само виражали не зовсім те, що вони виражають у відповідних мовах сьогодні. У латинській мові, з якої лексема *familia* прийшла і до німців, і до англійців, і до росіян, уживалася аж у шести значеннях, але не у значенні “прізвище”, оскільки прізвищ як таких у давньому Римі ще не було. У Західній Європі вживання прізвищ стало звичаєм лише у XV ст. для осіб вищих суспільних станів, у Східній Європі вони запроваджуються з XVI–XVII ст. спочатку для князів та бояр, пізніше — для дворян та багатих купців, а для селян — лише після ліквідації кріпацтва.

У карпатських українців прізвищами ставали здебільшого готові лексеми, які до втручання державної влади місцевий люд вживав, але тільки як родові прізвиська, які тепер починають називати прізвищевими назвами. Отже, запроваджуючи стабільні родові прізвища, австрійська державна адміністрація не утворювала якихось нових іменувань. Вона й неспроможна була це зробити, оскільки тогочасні державні службовці в Карпатах (ані австрійці, ані угорці) фактично не володіли українською мовою. Адміністрація лише закріпила за кожною родиною те родове (а часто й індивідуальне) іменування, яке на той час місцева громада вживала як прізвисько цієї родини. Цим актом держава назавжди припинила багатовікову народну традицію утворювати щораз нові й нові патроніми для кожного наступного покоління, зобов’язавши громадян зупинитися на тогочасному актуальному іменуванні родини й надалі не змінювати його. У такий спосіб адміністрація по всій країні офіційно закріпила вчорашні нестабільні прізвищеві іменування родин як спадкові прізвища. Однак прізвиська як антропонімійний клас особових назв на цьому не перестали існувати.

Оскільки прізвищами наприкінці XVIII ст. ставали прізвищеві назви, які на ту пору ще не втратили мотивацію, то, ймовірно, доцільно нагадати, чим, власне, вони відрізнялися від традиційних прізвищк.

Визначальною диференційною ознакою між прізвиськом і прізвищем стало те, що прізвисько було неофіційним знаком, тоді як прізвище було офіційним іменуванням родини. На Закарпатті, наприклад, бажаючи дізнатися прізвисько селянина, зацікавлена особа запитувала його односельців “Як ся кліче?”, а при бажанні довідатися про його прізвище треба було питати “Як ся піше?”. Крім цього, істотними диференційними ознаками були ще такі: а) прізвисько — знак факультативний, тоді як прізвище — обов’язковий для родини та її членів; б) прізвисько, як звичайно, — знак семантично мотивований, тоді як прізвище — асемантичний; в) прізвисько, як звичайно, — знак однопоколінний, тоді як прізвище — спадковий.

Визначаючи правовий статус прізвища, словникові дефініції найчастіше обмежуються двома ознаками. Наприклад, Українська радянська енциклопедія підкреслює лише спадковість прізвища: “Прізвище (у праві) — набуте при народженні або вступі у шлюб найменування особи, що додається до власного імені й переходить до потомків” (УРЕ 11 506). Словник української мови, визначаючи статус прізвища, так само акцентує на його спадковості, правда, при цьому ще наголошує, що воно вказує на спорідненість: “Найменування особи, набуте при народженні або вступі у шлюб, що передається від покоління до покоління і вказує на спорідненість” (СУМ VIII 108). На спадковості побудоване й найавторитетніше

ономастичне визначення (див. вище). Останнє ще акцентує, що прізвище є іменуванням родини, а не іменуванням індивіда.

Приблизно в такий же спосіб дефінують правовий статус прізвища й інші словники, видані свого часу в Україні, Радянському Союзі, Чехословаччині, Угорщині та Австро-Угорщині, тобто в державах, де упродовж останніх трьохсот років жили закарпатські українці.

Сімейний кодекс кожної європейської держави нині декларує обов'язок батьків передавати прізвище у спадок дітям і право дітей носити прізвище батьків. Він визначає також режим використання прізвища в офіційних сферах, аби в такий спосіб засвідчувати спорідненість і родову наступність громадян. За сучасним українським громадянським правом, прізвище передається від батька до дітей у незмінному вигляді. Будь-яке самовільне внесення змін у прізвище (в його структуру і навіть у його правопис) забороняється законом, а переміна прізвища, як і внесення змін, доповнень та виправлень у записи актів громадянського стану, провадиться лише відділами реєстрації актів громадянського стану за пред'явленням відповідних документів громадянином України від 16-річного віку (Кодекс про сім'ю та шлюб України 360, 469–470).

Підхід правознавця до прізвища принципово відрізняється від підходу лінгвіста. Наприклад, прокурора, міліціонера, працівника банку, пошти мало цікавить фонетика прізвища (довге воно чи коротке, милозвучне чи немилозвучне...), їх не обходить ані морфологія (за яким зразком воно відмінюється), ані синтаксис (узгоджується прізвище з іменем чи ні, стоїть воно в препозиції до імені чи в постпозиції до нього), ані етимологія прізвища (українське воно з походження чи чужомовне). Правознавець не вникає в лексичне значення прізвища. Але його цікавить кожний компонент прізвища, бо кожна літера прізвища є юридично значущою як ідентифікаційний елемент денотата. Правознавця цікавить, чи родинний ідентифікатор, тобто те друге, додаткове, іменування особи, яке стоїть, як звичайно, після імені денотата, є тією ж самою незмінною назвою, чи не є нею, отже, чи є воно тим стабільним офіційним знаком, який уже кілька поколінь поспіль без суттєвих змін іменує всіх членів роду, аби часом не сплутати прізвище з якимись іншими додатковими позначеннями відповідного денотата, які так само могли б стояти при тому ж власному особовому імені.

Для юриста вагомим із фонетики прізвища є лише те, чи воно однозначно ідентифікує відповідного денотата, чи в письмовому його відтворенні не допущено часом якихось відхилень від автентичного запису. Дефініція правового статусу прізвищ вимагає й відповіді на питання про те, коли саме цей статус сформувався і хто конкретно його встановив. Інакше кажучи, з яких пір родинне прізвисько батька (без якихось додаткових формантів) обов'язково починає передаватися у спадок дітям і внукам як стабільний знак роду. Закону, який зобов'язував би кожного громадянина мати стабільне прізвище і передавати його у спадок своїм нащадкам, на українських землях довго не було. В офіційних колах (а тим більше у повсякденному житті) людей називали то однослівними, то багатослівними іменуваннями, дотримуючись звичаєвого права, що діяло у громаді фактично до кінця XVIII ст.

Поза очі люди могли називати один одного неофіційно однослівними, дво-слівними чи багатослівними іменуваннями і вдавалися до таких способів називання не тому, що цього вимагав закон, а тому, що це давало змогу щоразу точніше

ідентифікувати денотата в ширших колах, наприклад, при складанні актів купівлі-продажу, у дарчих грамотах, судових справах, міжнародних відносинах. Навіть наприкінці XVIII ст. не всі соціальні групи в Українських Карпатах мали сталі й незмінні прізвищеві назви, тобто прізвища.

Двослівна і трислівна системи іменування, які прийшли на зміну давній однослівній системі, розвивалися в кожного народу спонтанно. Цього вимагали зростаючі суспільні потреби. Спершу другий компонент таких іменувань не був ані обов'язковим, ані спадковим (отже, він не був прізвищем у юридичному значенні цього терміна), а функціонував як звичайне вуличне прізвисько. Дуже часто такий антропонім називав денотата за якимось його родичем (батьком, матір'ю, дідом, бабою, чоловіком...), визначаючи за допомогою генесіонічних суфіксів (рідше — флексій) місце поіменованого в родині (ЧуСуч 83–88). Однак у спадок такі антропоніми стали передаватися лише з часом.

Навіть іменування, які характеризували денотата за батьком чи матір'ю, на перших порах, як звичайно, не передавалися у спадок наступному поколінню, а були лиш звичайними однопоколінними назвами. В офіційних документах XVII–XVIII ст. на різних слов'янських землях сини не обов'язково успадковували батькову приіменну назву. Часто для сина утворювали фактично нове іменування від батькового імені або від батькового прізвиська за допомогою актуального для цього регіону патронічного суфікса. Наприклад, батька могли записувати в документах *Петро Король*, а його сина вже називали і записували *Василь Королевич*; батько за документами був, скажімо, *Іван Раділо*, а його син — *Олекса Радилюк*. Інакше кажучи, в офіційних сферах давніше діяв той же мовленнєвий узус повзких патронімів, який понині виявляється в більшості слов'янських діалектів як живий процес назвотворення (ЧуСуч 83–88).

Процес юридичної стабілізації прізвищ у слов'ян розпочався досить рано. Аналіз писемних пам'яток показує, що частина однопоколінних прізвиськ із XIV–XV ст. поступово ставала спадковою. Кілька таких прізвиськ, засвідчених закарпатоукраїнськими писемними пам'ятками XIV–XV ст., повторюються в пізніших документах із тих же сіл. Наприклад, прізвища *Волос*, *Стан*, які нині побутують у закарпатському селі Угля, чи прізвище *Іванчук* із села Солотвина безперервно повторюються там же в документах упродовж останніх 600 років (Bélay 201, 209).

Давня спадковість прізвищевих знаків спостерігається лише у привілейованих родів, особливо дворян. Згодом такі родові знаки стають спадковими й у заможних городян, багатих купців. Для решти громадян спадковість прізвищевих знаків стала нормою пізніше. Переходові на двослівні іменування з другим стабільним компонентом сприяли адміністративні заходи латифундій. Керуючись прагматичними міркуваннями, кріпосники вже у середині XVI ст. переходять від сумарної системи перепису людності за кількістю членів родини до поіменних переписів, тобто до урбарів. А для цього влада змушена була раз і назавжди закріпити за кожною родиною чинне для неї тодішнє родове прізвисько як обов'язковий спадковий прізвищевий знак, тобто в функції прізвища.

Вирішальний крок у юридичній стабілізації прізвищ як спадкових родових назв на Закарпатті здійснили державні інституції. Як і в інших народів, що населяли тоді Австрію та підлеглу їй Угорщину, прізвища серед закарпатських українців було закріплено спеціальним декретом австрійського цісаря Йосифа II від 1 листопада 1780 р. Цей декрет зобов'язував кожну родину мати стабільне

прізвище і впорядковував режим його вживання та передавання нащадкам (Венеš 12–13, ЧуДо 110). Однак цей декрет не зупинив процесу дальшого творення прізвищ. Не випадково 13 листопада 1814 р. цар Франц I змушений був підписати ще одне розпорядження, яким забороняв змінювати прізвище без наявності вагомих мотивів та без дозволу державних властей (Венеš 12–13).

Свідченням того, що зміни в класі прізвищ на Закарпатті тривають і досі, є такі факти: близько 15 % прізвищевих назв, які фіксують місцеві писемні пам'ятки середини XVIII ст., нині відійшли у забуття, бо відповідні роди упродовж двохсот років вимерли або перейшли на інші прізвища; серед корінної української людності з'явилися сотні прізвищ, які у середині XVIII ст. на Закарпатті письмово не засвідчені.

Минуло понад 200 років, і мінливі однопоколінні іменування предків стали стабільними ідентифікаторами нащадків. Реалізуючи сімейний кодекс, діти обов'язково нині успадковують прізвище за батьком (рідше — за матір'ю), а жінка, як звичайно, — за чоловіком. Однак окремі зміни у класі прізвищ українців відбуваються й у наші дні (ЧуСучПр 219–226), щоправда, вони здійснюються лише з дозволу державної адміністрації.

ГЛОБАЛЬНІ, НАЦІОНАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОЗНАКИ ПРІЗВИЩ УКРАЇНЦІВ

Усебічне дослідження прізвищ виявляє в них ознаки щонайменше трьох різних вимірів: а) глобальні, тобто універсальні, притаманні для прізвищ кожного суспільства, незалежно від того, в якому етнічному середовищі вони сформувалися і яку національну громаду обслуговують сьогодні; б) національні (експліцитні та імпліцитні), властиві лише прізвищам одного народу чи прізвищам кількох споріднених етносів; в) регіональні, характерні не для всієї нації, а лише для окресленого регіону чи окремої етнічної групи.

За першим виміром, прізвище — правова категорія, елемент сімейного права. Відповідно до цього основне призначення кожного прізвища — об'єднувати групу кровно споріднених осіб, аби в такий словесний спосіб, власне, за допомогою цього соціального знака, відрізнити і протиставляти один родинний осередок іншим аналогічним утворенням громади.

Ідея вербально виражати належність індивіда до відповідного родинного осередку не є винаходом чи здобутком якогось одного народу. Вона довго виірвала і формувалася в надрах кількох народів середньовічної Європи, доки не опанувала весь світ (Чучка 1978, 104 і далі, Суперанская 56, Rymut XXV). У цьому сенсі прізвища українців, як і прізвища будь-якого іншого народу, є феноменом глобальним, тобто наднаціональним, і режим їх використання українцями мало чим відрізняється від режиму функціонування прізвищ у словаків, сербів, італійців, німців чи вірмен.

Деякі європейські народи, наприклад, німці, румуни, угорці, навіть називають це поняття за його функцію “сімейним іменем” (пор. нім. термін *Familienname*, рум. *nume de familie*, угор. *családnév*). Особа лише тому і є носієм цього прізвища, що вона є членом відповідного роду. Окремо взяте власне особове ім'я (як і окремий антропонім якогось іншого класу, наприклад, прізвисько або псевдонім) неспроможне виконати розрізнявальну та ототожнювальну функції в сучасному розвиненому суспільстві так успішно: ім'я здатне ідентифікувати індивіда в межах

власної сім'ї денотата або в колі близьких друзів, а прізвисько — так само лише у вузьких колах та й то переважно поза очі.

Глобальним є й задум зробити прізвище, тобто цю родинну назву, не просто інтеграційним для всіх членів родини знаком, але й узаконити його як стабільний та незмінний знак для всіх прийдешніх поколінь роду. Багатопоколінна спадковість прізвищевої назви, зі свого боку, упродовж кількох століть зробила з повнозначного (нерідко навіть промовистого) прізвиська типову асемантичну одиницю мови, яка нині вже навіть не перекладається іншою мовою, а незмінно функціонує без просторових кордонів по всьому світі як і будь-яка інша мовна універсалія.

Можна дошукуватися й інших глобальних ознак прізвища як категоріальної величини. В індоєвропейських, семітсько-хамітських, тюркських та деяких інших мовах до таких універсалій, імовірно, слід зарахувати також ідею патронімності, власне, задум утворювати прізвище денотата за іменуванням його батька та передавати цей мовний витвір у спадок нащадкам іменованого саме по лінії батька, а не по лінії матері. Щоправда, національно-мовна реалізація цього задуму, передусім її експліцитні засоби вираження, майже у кожного народу (зокрема й українців) є специфічною національною, а часто — навіть регіональною.

На тлі антропонімів інших класів сучасному прізвищу притаманні такі глобальні ознаки:

1. *Юридична обов'язковість*. Прізвище — не факультативний знак, який може бути, а може й не бути у громадянина. Прізвище — обов'язковий знак офіційної ідентифікації кожного громадянина (причому найголовніший), який фігурує в усіх його документах.

2. *Родинна спадковість*. Прізвище — багатопоколінний родинний знак, який у кожному суспільстві передається у спадок від голови родини до його дітей та онуків відповідно до закону сімейного права держави.

3. *Часова стабільність*. Прізвище закріплюється за родиною раз і назавжди, і жоден з її членів та нащадків не має права самовільно замінити цей знак на якесь інше іменування. Саме ця ознака юридично забезпечує кожному прізвищу бути виразником тяглості зв'язку між поколіннями.

4. *Мінімальне звукове варіювання*. Законодавство кожної держави турбується, аби одне й те ж прізвище громадянина завжди вживалося в тому ж звуковому вигляді. В Україні відхилення від цієї вимоги допускається лише при потребі родо-статевого розрізнення осіб (наприклад, прізвище чоловіка *Біленький*, а жінки — *Біленька*, прізвище батька *Яцьків*, а дочки — *Яцькова*, прізвище брата *Петрішин*, а сестри — *Петрішина*) та у випадках, коли цього вимагає морфологія мови, зокрема обов'язкове чергування голосних або приголосних звуків при відмінюванні деяких прізвищ (наприклад, прізвища *Бородá* — *Борід*, *Кре́міль* — *Кре́меня*, *Мазуро́к* — *Мазурка́*, *Бігуне́ць* — *Бігунця́*, *Полю́га* — *Полю́зі*, *Сто́йка* — *Сто́йці*).

5. *Максимально можлива індивідуалізація*. Передавання прізвища у спадок від батька до дітей та онуків з кожним поколінням натурально збільшує кількість співпрізвищників, унаслідок чого кожне прізвище з колишнього абсолютно індивідуалізуючого знака поволі перетворилося на своєрідну омонімну назву: одним і тим же звуковим комплексом. Наприклад, прізвищем *Бойко*, *Попович* чи *Русин* на Закарпатті нині називають і записують не одну лише якусь родину (тим більш не одного якогось індивіда), а сотні чи й тисячі різних родин із цими ж прізвищами, носії яких навіть не припускають, що вони є нащадками якогось спільного предка, а дотримуються думки, що вони є просто співпрізвищниками.

Роль компенсатора при потребі точної індивідуалізації прізвища в таких випадках виконують особові імена, по батькові та інші додаткові засоби ідентифікації денотата, утворюючи різні антропонімні словосполучення.

Національно-мовна відмінність прізвищ, принаймні у європейських народів, виявляється у принципах та способах називання, а ще повніше — у засобах вираження зв'язків спорідненості між членами роду. Спостерігаючи за способами називання, реалізованими в українських прізвищах, доходимо висновку, що в період їх юридичної стабілізації (кінець XVIII–початок XIX ст.) кожне т. зв. стандартне українське прізвище з ономасіологічної точки зору відповідало на одне з таких запитань:

1. Чиїм сином був засновник роду, поіменованій цим прізвищем (*Брехлійчук, Бугаєнко, Буківч, Головнич, Гаврілів, Ворожилчак, Панасюк, Підків'ят, Проданець, Федорішин, Шівчик*)? Як і в більшості східнослов'янських, південнослов'янських та прибалтійських і скандинавських народів, прізвищева патронімічність в українців здебільшого виражена через спеціальні генесіонімні суфікси, тоді як у інших народів Європи вона, як звичайно, імпліцитна, тобто ховається в безсуфіксних утвореннях, які з часом могли зазнати десуфіксації (батька записано на прізвище *Колясук*, а сина прозивають *Коляса* — Рахівщина).

2. Яким він був на зовнішність або за внутрішніми ознаками (*Бабій, Балагур, Білоус, Брікало, Буркало, Блицкан, Гакавець, Гладкий, Горіздра, Дикун, Зізень, Лівак, Нечистак, Окаль, Рогач, Трясхвуст*,...)?

3. Звідки він був родом або звідки прийшов (*Бережняк, Бистрянк, Бошняк, Буківчанк, Верховинець, Волоський, Зайда, Марамороцак, Молдавчук, Перечинський, Таліянин, Турок*,...)?

4. Ким він був за видом діяльності або за фахом (*Бердар, Вівчар, Воловар, Воскобійник, Колодій, Кольош, Кухта, Мельник, Перевузік, Пицальник, Рубайвульха, Староста*,...)?

5. Чим володів або не володів денотат, чи до якого соціального стану належав (*Безверхий, Богач, Красножон, Сабадон, Сирохман, Сухомлін, Чорновіл*,...)?

6. Ким був у сім'ї (*Годованець, Зятук, Найда, Пасимчук, Приймак, Пристая, Притупла, Сіновець, Уцюський, Хованець, Третяк*,...)?

7. Яку пригоду пережив (*Вунадок, З'їденик, Мальованець, Переста, Погорілець, Продан, Росюпа, Схованик*,...)?

Перелічені ономасіологічні розряди прізвищ представлені в усіх народів середземноморської культури, але частка кожного з них у різних народів Євразії неоднакова.

Значно повніше виявляється частка національних відмінностей у засобах вираження спорідненості, а передусім — патронімічності. Уже давно помічено, що більш ніж половина українських прізвищ (РедСуч 195), як і білоруських, російських, болгарських та сербських, містить генесіонімний суфікс, який натякає на прабадька денотата, тоді як у переважної більшості прізвищ поляків, словаків та чехів експліцитні патронімічні форманти майже відсутні (Никонов 267).

Найпоширенішими засобами вираження родинної належності в період активного творення прізвищевих назв та їх юридичної стабілізації в Україні були патронімічні суфікси *-енко, -юк, -чук* (за їх допомогою утворювалися т. зв. стандартні прізвищеві назви), тоді як поза східнослов'янським та південнослов'янським мовним масивом експліцитні прізвищеві утворення не запанували: у росіян і болгар перші місця за продуктивністю посіли суфікси *-ов, -ев, -ин*, тоді як у західних

слов'ян кількість подібних прізвищевих утворень мізерна. У сербів та білорусів високою була продуктивність суфіксів *-ич*, *-ович* (Никонов 266–267), тоді як у болгар подібні утворення майже відсутні. Крім цього, національні ознаки прізвищ виявляються навіть у їх орфографії та у відмінюванні лексем (наприклад, укр. *Шевченко* — білор. *Шеўченка*).

Зазначені національні відмінності прізвищ справді показові, але жодна з них не є універсальною: ареали їх функціонування мало коли покривають усю етнічну територію відповідної нації, а поза переліченими формантами залишається ще багато інших специфічних формальних особливостей, які мають регіональний, а часто й вузьколокальний характер. Регіональні особливості можуть стосуватися всіх мовних рівнів, почавши з принципів номінації, продовжуючи засобами вираження словотвірних значень, їх валентністю, продуктивністю кожного з них і, нарешті, фонетичними, зокрема акцентуаційними, особливостями, які так само надають прізвищам регіонального колориту.

Ономаст швидко зауважує, наприклад, таку західноукраїнську (але заодно й словацьку, малопольську та північносербську) особливість, як висока частотність прізвищ, утворених від іменувань матері денотата (від її імені або від її андроніма) за допомогою таких суфіксів, як *-ич*, *-ин* (наприклад, закарпатські прізвища *Вéклич*, *Гануся́к*, *Га́нчин*, *Ду́син*, *Мару́сич*, *Мару́син*, *Маруся́к*, *Мотру́нич*, *Паньку́лич*, *Пашкуля́к*, *Стро́їн*,...).

Близький до зазначеного ареал поширення мають такі ж прізвища з патронічним суфіксом *-инець*: *Ба́бинець*, *Варва́ринець*, *Зозу́линець*. Примітне й те, що на Закарпатті прізвища зазначеної моделі мають наголос на тому ж складі, що й твірна основа (пор. *Мару́ся* — *Мару́синець*, *попадя́* — *Попаді́нець*...), тоді як галичани переставляють наголос на суфікс (імовірно, за аналогією до здрібнених імен на зразок *Богдане́ць*, *Федоре́ць*), а при відмінюванні — аж на флексію (пор. на Закарпатті ім'я *Ма́ря* — прізвище *Ма́ринець*, родовий відмінок — *Ма́риця*, у Галичині ж прізвище *Марине́ць*, а родовий відмінок — *Мариця́*).

Не менш помітною ареальною особливістю прізвищ українців Карпатського регіону (а вона характеризує й прізвища словаків, поляків, чехів, словенців та навіть прізвища румунів і угорців) є дуже високий відсоток прізвищ, план вираження яких (без додаткових формантів) повністю збігається з експонентом відповідних власних особових імен. Наприклад, прізвища *Борі́с*, *Гаври́ло*, *Дани́ло*, *Кіндра́т*, *Мику́ла*, *Пана́с*, *Пили́п*, *Семе́н*, *Тимко́*, *Юрко́*. Ця регіональна риса імпліцитних патронімів повторюється і в прізвищах, співзвучних із місцевими апелюваннями. Наприклад, сучасні українські прізвища *Бара́н*, *Вівча́р*, *Гуса́к*, *Дуб*, *Дяк*, *Жа́ба*, *Мо́туз*, *Пирі́г*, *Слі́вка*, *Субо́та*, *Цап*, *Черешня́*.

Специфічна закарпатська регіональна особливість прізвищ виявляється також у високому відсотку місцевих лексичних діалектизмів (*Воробо́к*, *Ву́падок*, *Га́вран*, *Ге́леван*, *За́яць*, *Козу́т*, *Лоско́ріх*, *Медві́дь*, *Моталь*, *Повіда́йчик*, *Слу́тий*, *Ше́риун*,...), у наборі архаїзмів та історизмів (*Дзя́мка*, *Казі́брід*, *Капраль*, *Кміть*, *Кра́йник*, *Лях*, *Сирохма́н*, *Сивохо́вп*, *Стільни́к*, *Та́йстра*, *Товка́н*, *Табахарь*,...), у специфічних запозиченнях (*Бланар*, *Бо́чкор*, *Кочіш*,...) та навіть у творенні дериватів від іншомовних антропооснов (*Боднарю́к*, *Варгу́лич*, *Шварцю́к*, *Югасе́вич*,...). Однак найбільше регіональних особливостей припадає на звукове оформлення загальноукраїнських лексем, зумовлене регулярними і нерегулярними фонетичними змінами в місцевих українських говорах. Наприклад, прізвища *Ву́дмаска*, *Гри́мут*, *Дем'є́н*, *Зво́нарь*, *Ку́ндрат*, *Кус*, *Кучи́р*, *Лома́га*, *Пере́вүзник*, *Фе́дор*, *Хри́нь*, *Хвуст*,

Червеняк відповідно до загальноукраїнських лексем *відмазка, гриміт, Дем'ян, дзвонар, Кіндрат, кіс, кушнір, ломака, перевізник, Федір, хрін, хвіст, червоняк.*

ПОНЯТТЯ “ПРІЗВИЩА УКРАЇНЦІВ” ТА “УКРАЇНСЬКІ ПРІЗВИЩА”

Питання про співвідношення свого та чужого стосовно прізвищ в Україні не розв'язане навіть у загальних рисах. Не існує усталеного погляду на зміст поняття “свої прізвища” чи “українські прізвища” і т. ін. Ю.Редько, який оперує терміном “українські прізвища”, не визначає цього поняття, але на практиці повсюдно вживає цей термін у значенні “всі прізвища українців” (Редько, РедьСуч). В.Ташицький поділяв усі прізвища поляків на власне польські та запозичені. До останніх відносив ті, носіями яких є поляки. За словами Й.Бенеша, чеськими прізвищами є лише “прізвища, утворені чехами від чеських або від перейнятих слів”, хоча він вважає за можливе зараховувати до чеських також ті утворення, що виникли в інонародному середовищі, але пристосовані до чеських іменувань, наприклад, латинські та грецькі гуманістичні імена як прізвища чехів (Beneš 5).

Звичайно, фактом українського мовлення може бути всяке прізвище незалежно від національно-мовного походження цього іменування та національної належності його носія. Однак бути елементом українського контексту ще не означає бути українським прізвищем. Навіть якщо носії чужомовних прізвищ українізуються, їхні прізвища на цій лише підставі не можна кваліфікувати як українські лексеми. Адже ці назви продовжують зберігати етимологічну структуру або втрачати її, але від цього вони не перестають бути чужомовними одиницями в українській мові.

Щоб уникнути термінологічних непорозумінь, пропонуємо послідовно розрізняти такі поняття: “прізвища українців” та “українські прізвища”. Перше поняття протиставляємо поняттю “прізвища неукраїнців”, а друге — поняттю “чужомовні прізвища”, або “перейняті прізвища”. Критерієм розмежування понять “прізвища українців” та “прізвища неукраїнців” є національна належність їх носіїв, тоді як розмежувальним критерієм понять “українські прізвища” та “неукраїнські прізвища” для нас є лінгвальний, власне, етимологічний. Отже, до **прізвищ українців** у цій праці відносимо всі без винятку прізвища осіб української національності, якщо їх носії вважають себе українцями. Це означає, що крім прізвищ власне українського походження, до цієї групи зараховуємо також тисячі чужомовних лексем, утворених представниками інших народів, наприклад, такі прізвища закарпатських українців, як *Брадач, Керекеш, Коперльос, Кравс, Лендсл, Ловас, Мійгеш, Опіярі, Орос, Сабадощ, Сікора, Скуць, Томчани, Шандор, Шубер*, якщо їх денотати є людьми української національності.

До **українських** відносимо **прізвища**, утворені засобами та способами українського словотвору від слів української мови. Це означає, що крім слів одвічно українських на зразок *Березич, Бистрянчик, Бігунець, Білан, Бобрович, Мельничук, Станчак, Токар, Чорней...*, до **українських прізвищ** зараховуємо також ті, що походять від давніх українських адаптованих запозичень, як *Волонтір, Гусар, Капраль, Кушнір, Турок, Бенко, Диніс, Лукач, Томаш*, навіть тоді, коли ареал функціонування запозичень обмежений (наприклад, прізвища *Бисага, Варга, Кочіш, Лакатощ, Мачка, Мигаль, Ферко, Югас, Янчій*), а кінцева етимологія таких основ апелює чи імен — румунська, угорська, німецька, словацька, польська

чи якась інша. Поза всяким сумнівом, до українських прізвищ зараховуємо також усі прізвища українців, якщо вони утворені від чужомовних слів (навіть вузьколокальних, зокрема карпатських), але за допомогою українських словотворчих засобів. Наприклад, прізвища *Бесага́нич*, *Вайдю́лич*, *Волощу́к*, *Га́здик*, *Габоре́ць*, *Фере́нчик*, *Фри́дма́нський*.

До речі, носіями українських прізвищ нині, як і раніше, є не лише люди української національності. Вони поширені також серед словаків, поляків, угорців, румунів та серед людей інших національностей на тих землях, де раніше жили українські громади, зокрема у східній Словаччині, в Польщі, у північній Угорщині та в румунському Марамороші.

ВАРІАНТНІСТЬ ПРІЗВИЩ В УКРАЇНІ

Наперекір тому, що стабільність прізвища є фундаментальною його ознакою, в українців, як і у більшості народів Європи, майже кожне прізвище як одиниця мови фактично може реалізуватися в кількох мовленнєвих варіантах. Дехто з ономастів навіть заявляє, що нормальна умова функціонування власної назви виявляється у її варіюванні, що власна назва неможлива без варіювання (СупУд 27). Головною підставою, яка дає змогу видозмінювати план вираження прізвища, є те, що прізвище нині вже вільне від зв'язку з поняттям. На відміну від прізвиस्क, майже кожне нинішнє прізвище є омонімною назвою. Прізвище вже не є абсолютно індивідуалізуючим знаком денотата: носіями одного й того ж прізвища можуть бути особи різної статі, поколінь, жителі різних територій (навіть не будучи родичами), які користуються різними мовами або діалектами однієї мови, різними системами письма, а їхні прізвища щоразу можуть виступати в іншому функціональному стилі. Ці фактори й породжують велику кількість варіантів кожного прізвища.

Розмаїття прізвищевих варіантів найдоцільніше розглядати за трьома критеріями — родостатевим, територіальним та функціонально-стильовим.

Родостатеві варіанти. Прагнення мовців до максимальної індивідуалізації денотата призводить до того, що частина прізвищ, поряд із чоловічим (основним) варіантом, у деяких народів має й узаконений чи неузаконений спеціальний варіант для дружини та для дочки, а нерідко — окремий варіант і для сина. Пор. українське прізвище *Бо́ндар* із такими його варіантами, як *Бондарі́ха*, *Бондарі́вна*, *Бондарчу́к* із Поділля чи чотири варіанти прізвища *Стахні́к* (для чоловіка), *Стахні́чка* (для дружини), *Стахисчо́к* (для сина) і *Стахисчі́* (для дочки) із Лемківщини (КовТип 26).

Родостатеве розрізнення денотатів у прізвищах українців нині вже не знаходить повного і повсюдного вираження. У офіційно-діловому стилі лише прізвища-прикметники (та й то не всі) мають по два узаконені варіанти, тобто по дві родостатеві форми. Якісні та відносні прикметники як чоловічі прізвища мають флексію *-ий* (*Коне́чний*, *Поля́нський*, *Маринці́вський*), а будучи жіночими, приймають формант *-а* (*Коне́чна*, *Поля́нська*, *Маринці́вська*). Лише в зоні активних міжмовних контактів з угорцями та румунами часом виявляється тенденція вживати чоловічу форму не лише для чоловіків, але й для жінок (пор. *Грабовські Іван* і *Грабовські Марія*). Для жіночих прізвищ, співвідносних із формами присвійних прикметників на *-ин* та *-ів*, на зразок *Бу́рин*, *Петрі́шин*, *Селя́нчин*, *Данків*, варіанти з формантом *-а* (*Петрі́шина*, *Данко́ва*) кваліфікуються як

факультативні. У прізвищах, які є формою нечленних прикметників та пасивних дієприкметників, на зразок *Глода́н, Ко́хан, Прóдан, Шестокрил*, діловий стиль не допускає жіночих варіантів. Отже, і *Васі́ль Прóдан*, і *Ната́лка Прóдан*.

По говорах карпатської групи кожне чоловіче прізвище має також традиційний жіночий відповідник для дружини та дочки. Від прізвищ на кінцевий приголосний жіночий варіант утворюється за допомогою форманта *-ка*. Наприклад, батько *Ко́ник*, а дружина і дочка — *Ко́ничка*, батько *Зуба́ль*, а дружина і дочка — *Зуба́лька*. У різних українських говорах карпатської групи цю ж функцію (метронімну та андронімну) виконують і інші форманти, наприклад, суфікси *-аня, -уля, -янка, -овка, -иня, -ина*. Пор. чоловічі варіанти *Сві́да, Данко, Вороню́к, Хва́ста, Тряско́, Славі́та* та їх жіночі відповідники — *Свидáня, Данку́ля, Вороня́нка, Хвасто́вка, Тряскі́ня, Славі́тина*, описані вже в антропонімічній літературі (ЧуАн 152–161, ЧуАндр 157–162, ЧуПатр 52). У міжвоєнні роки намагалися запровадити в середні школи Галичини та Закарпаття жіночі патроніми на *-івна*, як *Ваські́вна, Небесникі́вна* від батькового прізвища *Васько́* і відповідно — *Небе́сник*.

Територіальні варіанти. Їх тисячі, а зумовлені вони здиференційованістю місцевих говорів на фонетичному рівні. Наслідком різної рефлексії окремих звуків та звукосполучень на Закарпатті частими є випадки, за яких одна прізвищева назва дала по два-три різні прізвища і більше, які філолог кваліфікує як фонетичні варіанти однієї лексеми. Наприклад, варіанти *Казі́брід* — *Казибру́д* — *Казі́брүд*; *Прислі́пський* — *Прислу́пський*, *Гі́рич* — *Гь́рич* — *Гі́річ*; *Прі́быш* — *Прі́бош* — *Прі́буш*; *Мате́й* — *Маті́й* — *Маті́й*; *Софілка́нич* — *Суфілка́нич* — *Цуфілка́нич*; *Яремчу́к* — *Єремчу́к*; *Козуря́к* — *Козуре́к*; *Мако́сій* — *Макусі́й*; *Реплю́к* — *Риплю́к*; *Дулішко́вич* — *Дулишко́вич*; *Москалю́к* — *Маскалю́к*; *Сіду́н* — *Сиду́н*.

Різна діалектна рефлексія окремих звуків раніше призводила аж до правописного закріплення специфічних говіркових фонем (наприклад, фонем */ы/* та */ү/*, які для загальнонаціональної української мови невластиві). Бажання мовців якомога точніше відтворити ці фонemi на письмі за відсутності відповідних літер в українському (та й в угорському і чеському) алфавіті спричинили появу низки графічних варіантів прізвищ українців при їх записуванні у різні офіційні документи. Ось кілька таких прикладів. Прізвища, які на місцях звучать як *Білогі́рка* *Бобі́нич*, *Глоджі́күрка*, *Жбы́ра*, *Мы́ца*, *Стры́жак*, у документи записують найчастіше під такими варіантами, як *Білогі́рка*, *Білогóрка*, *Білогу́рка*; *Бобі́нич*, *Бобóнич*; *Жбо́ра*, *Жбу́ра*; *Мі́ца*, *Мі́ца*, *Мо́ца*; *Стри́жак*, *Стрі́жак*, *Стру́жак*, що на практиці інколи призводить до різних колізій. А прізвища з фонемою */ү/* на зразок *Грі́мүт*, *Күс*, *Кю́кало*, *Обу́цький*, *Про́күп*, *Чүп* найчастіше записують як *Грі́мут*, *Грі́мот*; *Кіс*, *Кус*, *Кос*; *Кі́кало*, *Кю́кало*; *Про́коп*, *Чуп*.

Чимало варіантів зумовлено асимілятивно-дисимілятивними змінами приголосних у антропоосновах. Пор. фонетичні варіанти лексем, відбиті у прізвищах *Велика́н* — *Велега́н*; *Бряца́йко* — *Браца́йко*; *Звона́рь* — *Дзвона́рь*; *Пара́щинець* — *Пара́шинець*; *Желі́зко* — *Зелі́зко*; *Реті́зник* — *Рекі́зник*; *Тивада́р* — *Кивада́р*; *Дерев'я́нко* — *Деревля́нка*; *Дем'є́н* — *Демне́н*; *Мелнік* — *Меллік*; *Парла́г* — *Палла́г*; *Горохо́вич* — *Орохо́вич*; *Гонча́рь* — *Горча́рь* — *Гоца́рь*; *Ка́праль* — *Ка́пларь*; *Ока́ль* — *Вока́ль*; *Пау́к* — *Паву́к*; *Лоско́ріх* — *Роско́ріх*; *Ву́кста* — *Ву́рста* — *У́рста* — *У́ста* (усі походять від апел. *выкръсть*)... І майже кожний із подібних фонетичних варіантів упродовж останніх двохсот років уже по кілька разів було “освячено” угорськомовними, чеськомовними, російськомовними та українськомовними документами високого рівня офіційності.

правові знаки), кожна прізвищева назва ще була значущою одиницею: вона не просто називала особу, але й характеризувала її за якоюсь родинною, майновою, етнічною, професійною, зовнішньою, інтелектуальною чи якоюсь іншою примітною ознакою, яка виділяла цю людину (власне, засновника роду) із кола інших членів колективу. Тому, говорячи про семантику прізвищ, тут розумітимемо лише допрізвищеву семантику, та й то лише лексичну семантику твірної основи без семантики генесіонічних (тобто патронічних, метронічних та інших родичівських) і квалітативних формантів.

Те саме стосується й словотвірного значення прізвищ, передусім їх твірних основ. Зокрема, у сучасних прізвищах на зразок *Петрiшинець* кінцевий формант *-ець* уже не є релевантним виразником демінутивності та субстантивації. Суфікс *-ин*, який передує йому, вже не виражає присвійності, морф *-иш* (а він є рефлексом форманта *-иха*) не є виразником андронічності, яку він виражав, поки мислилася *Петрiха*, тобто “Петрова дружина”. Так само й кореневий сегмент прізвища *Петрiшинець*, тобто корінь *Петр-*, уже не асоціюється з *Петрiшинцевим* батьком (та, зрештою, *Петрo* міг бути й дідом чи прадідом засновника роду *Петрiшинців*).

Поморфемний аналіз прізвищ на зразок *Петрiшинець* дає змогу виділити чотири релевантні морфеми (кореневу морфему *Петр-* і три суфіксальні морфеми — *-иха*, *-ин* та *-ець*) та доводити, що три останні до акту юридичної стабілізації прізвищ ще виражали якісь дериваційні, тобто словотвірні, значення. Лінгвіст спроможний відтворити генеалогічну схему роду *Петрiшинців*, хоч від засновника роду (тобто від *Петрa* до *Петрiшинця*) змінилися щонайменше три генерації, доки за цим родом остаточно було закріплено прізвищеву назву *Петрiшинець*: засновник роду, тобто якийсь *Петрo*, спочатку мусив оженитися, аби його дружину прозвали за ним *Петрiхою*. *Петрiха* мала народити й виховати сина, аби люди прозвали його *Петрiшином*. До присвійноприкметникового іменування її сина *Петрiшина* після цього приєднали суфікс *-ець*, який перетворив цей прикметник на іменник не лише за змістом, але й за формою.

Дотримуючись концепції бінарності словотворчого акту у випадку з прізвищами на зразок *Петрiшинець*, лінгвісти спроможні виявити в ньому ще три лінійні словотворчі акти й довести, що кожний із цих актів щоразу додавав лексемі нового дериваційного значення. Однак нині жодна з наведених дериваційних морфем (ані *-иха*, ані *-ин*, ані *-ець*) фактично вже не є релевантна: кожна з них перестала виражати відповідне значення ще до кінця XVIII ст., коли однопоколінне прізвисько (власне, прізвищева назва) перетворилося на спадкове прізвище. А перед тим у згаданому роді *Петрa* мусили змінитися бодай три покоління.

Щось подібне відбувалося також із прізвищами на зразок *Дячiшин*, у якому українець ще спроможний відчути натяк на якусь жінку *Дячiху*, котра мала бути дружиною якогось *Дяка* чи *дяка*, а в форманті *-иш* ми ще здатні розпізнати суфікс присвійного прикметника, який приєднано до андроніма *Дячiха* чи *дячiха*. Однак нинішнє прізвище *Дячiшин* — це вже не прикметник, який відповідає на питання “чий” і відмінюється за відмінками як присвійні прикметники (*Дячiшин, Дячiшиного, Дячiшиному...*). Це звичайний іменник, який відповідає на питання “хто” і відмінюється за зразком іменників другої відміни (род. — *Дячiшина*, дав. — *Дячiшинові*, ор. — *Дячiшином...*), а головне — до діяльності *дяка*, тобто “служителя церкви, який допомагає священикові під час богослужіння”, цей *Дячiшин* уже прямого стосунку не має.

Отже, прізвища карпатських українців у наші дні справді є типовими асемантичними номінативними одиницями: вони не виражають ні лексичного, ні словотвірного значення. Про семантику українських прізвищ у термінологічному значенні слів “семантика” і “прізвище” можна говорити лише стосовно давніших часів, а саме — говорити про те, що вони означали як іменування, доки не перетворилися з однопоколінних прізвищевих назв на багатопокілінні спадкові назви, тобто доки не стали стабільними офіційними прізвищами. Тому й тут вважаємо за зручніше говорити не про семантику прізвищ, а лише про семантику прізвищевих назв та про семантику їх твірних основ. Для більшості українців, передусім для простих селян, що віками заселяють Українські Карпати, перехід прізвищевих назв у прізвища датується кінцем XVIII ст. Однак багато з тих слів, які нині виконують роль прізвищ, у закарпатських українців, передусім у заможніших верств населення, значно давніші. Вони були власними назвами (особовими іменами, індивідуальними прізвишками, родинними прізвишками) набагато раніше — частина у XIII–XV ст., а частина ще на межі I та II тис. після Р. Х. Семантику цих слів ще можна відтворити в пам’яті.

Погляд ономаста на семантику щонайменше 11 500 прізвищевих назв закарпатських українців дає змогу глибше зрозуміти процес формування прізвищ в Українських Карпатах, суттєво розширити відомості про лексичний склад давньоукраїнської та староукраїнської розмовної мови XIV–XVIII ст., а розкриття закладеної в них інформації обіцяє з’ясувати ще не одну сторінку соціальної, етнічної та культурної історії краю.

За семантикою твірних основ прізвищеві назви закарпатських українців поділяються на три групи: прізвищеві назви, в яких закладені особові імена; прізвищеві назви, побудовані на апелятивах; прізвищеві назви, мотивовані топонімами.

Відіменних прізвищ на Закарпатті 42 %, відапелятивних — понад 35 %, а відтопонімних — близько 6 %. Понад 6 % припадає також на прізвища спірної та нез’ясованої семантики, а більш ніж у 12 % прізвищ семантика розкривається лише на лексичному матеріалі інших мов.

Серед прізвищ зі спірною допрізвищевою семантикою є різні лексеми. Одні з них (наприклад, *Данилівський, Домашінець, Яремчук*) неможливо беззастережно віднести ні до відіменних, ні до відтопонімних, інші (наприклад, *Кўля, Кулішич, Панчук*) мають прийнятні етимони як серед імен, так і серед апелятивів. Та найбільше спірних серед тих, які можна трактувати і як відапелятивні лексеми, і як автохтонні слов’янські імена (наприклад, *Біляк, Світлик, Страшко*). А загалом кількість прізвищ, які походять від давньослов’янських автохтонних імен, серед закарпатських українців сягає однієї тисячі. Слов’янських же іменних коренів там понад 100.

Сучасні прізвища закарпатських українців досить своєрідно віддзеркалюють у своїй основі християнський іменник. У них відображено близько 350 календарних імен, серед яких майже 270 чоловічих і 80 жіночих. Причин такої диспропорції дві: а) у період формування прізвищ церковні святці містили більше чоловічих імен, ніж жіночих; б) звичай називати дитину за батьком серед українців завжди був поширенішим, ніж звичай іменувати її за матір’ю. За матір’ю в селі прозивали переважно позашлюбних дітей, дітей, що росли без батька, та дітей із тих родин, у яких мати чимось виділялася над батьком.

Імена православного календаря у прізвищах українців зі зрозумілих причин мають значну кількісну перевагу над специфічними католицькими іменами. Із християнських імен в основах прізвищ представлені переважно новозаповітні

імена (*Василь, Григорій, Дмитро, Кость, Кузьма, Лука, Максим, Марко, Матій, Микола, Олекса, Павло, Петро, Пилип, Сава, Сидір, Степан, Хома...*). Менше біблійних імен (*Авел, Адам, Данило, Ісак, Лазар, Михайло, Семен, Соломон, Ярема...*). І зовсім мало світських імен західноєвропейського походження (*Амадей, Кіндрат, Майор, Себастьян, Тіболт, Тобіяш, Фабіян...*).

Частка кожного конкретного імені у становленні прізвищ неоднакова. Відповідно до закону відносної негативності, прізвищами ставали, як відомо, не найпопулярніші імена, а навпаки, рідкісні, специфічні, які завдяки цьому якраз і мали високий ступінь індивідуалізації (наприклад, *Борис, Вакула, Станко*) та імена зі специфічними квалітативними суфіксами (наприклад, *Івані́на, Петру́сь, Симче́ра, Юрце́га...*). Найбільше прізвищ закарпатських українців пішло від таких чоловічих імен, власне від різних їх варіантів, як *Федір* (120), *Іван* (109), *Григорій* і *Петро* (по 97), *Михайло* (94). Отже, сучасні прізвища закарпатців не є пропорційним віддзеркаленням середньовічного іменника на Закарпатті, вони не є фотографією статистичного їх розподілу в прізвищах, а якщо є, то хіба що негативом того знімка.

Імена жінок у прізвищах закарпатських українців XIV–XVIII ст. представлені дуже мало, та й участь їх у творенні прізвищ незначна. Більш ніж по 20 прізвищ дали три жіночих імені: *Гафія* — 21 прізвище, *Анна* — 23, а *Марія* — 78. Зате п'ять жіночих імен самі (без спеціальної суфіксації) стали прізвищами: *Ма́гда, Мала́нка, Мо́тря, Парáска, Пола́га*.

Прізвищ, побудованих на апелювативних основах, значно менше (лише понад 3500 одиниць). Зате сума всіх апелювативів, закладених у прізвища, значно перевищує суму особових імен, закладених у місцевих відіменних прізвищах. Кількість таких апелювативів сягає 2000 основ.

Апелювативи, відбиті у твірних основах прізвищ закарпатських українців, репрезентують дві різні категорії назв, а саме назви категорії *nomina personalia*, тобто особові, та назви категорії *nomina impersonalia*, тобто неособові. Кожну категорію назв доводиться розглядати окремо, оскільки шлях до прізвища у апелювативів першої категорії, тобто особових назв, суттєво відрізнявся від шляху, який долали до прізвищ апелювативи з неособовим значенням.

У прізвищевих основ першої категорії цей шлях був простіший і коротший, бо зводився фактично до звичайної індивідуалізації апелюватива, який у певній місцевості ще до процесу юридичної стабілізації прізвищ був особовою назвою з низькою частотністю вживання, а отже, з високим коефіцієнтом можливої індивідуалізації. Тому у прізвищах представлені не назви популярних видів заняття (наприклад, *косар, орач, пастух, сторож...*), а назви, які у громаді мали лише по одному денотату. Наприклад, у одному селі, звісно, працював лише один *берда́р*, один *звона́р*, один *ковáль*, один *ме́льшик...*, тоді як *косарями, орачами, пастухами, сторожками* були майже всі жителі села. Те ж саме стосується й особових назв за їх місцем у родині. Іменники з такою семантикою, як наприклад, “тато”, “брат”, “зять”, “свекор”, “сусід”, тому й не стали прізвищами, бо заледве не кожний чоловік був *татом, братом, зятем, свекром, сусідом* у цій громаді. Зате прізвиська на зразок *Годо́ванець, Прийма́к* чи *Пріста́ш, Сі́рота* ставали прізвищами, оскільки кожна з таких лексем характеризувалася у громаді високим ступенем індивідуалізації.

Із-поміж слів категорії *nomina personalia* при формуванні прізвищ на Закарпатті найактивнішими виявилися такі семантичні розряди апелювативів: назви за

зовнішніми ознаками (*Губаль, Клубей, Лісий*), за внутрішніми ознаками (*Брехлійчук, Дікий, Дурневич*), видом діяльності або фахом (*Кравець, Кухта, Співак*), етнічною ознакою (*Волощук, Ляхович, Мадярчик*), соціальним становищем (*Драб, Сирохман, Шляхта*), територіальною ознакою (*Горблянський, Лісній, Цегольняй*), місцем у родині (*Близнець, Єдинак, Найдюк*), ідеологічною чи релігійною ознакою (*Владика, Католик, Рабин*), міфологічними уявленнями (*Дяблюк, Небесник, Хмарник*).

Із-поміж слів категорії *nomina impersonalia* найвищу продуктивність при творенні прізвищевих назв на Закарпатті виявили слова таких семантичних розрядів: назви знарядь виробництва, предметів побуту і їх частин (*Гряділь, Каганець, Сворінь, Скріпка, Ціп*), назви тварин, птахів, комах (*Бичок, Веприк, Кавка, Квочка, Комар*), рослин, їх частин і плодів (*Бучок, Голубінка, Корінь, Пастернак*), анатомічні назви (*Голінка, Зуб, Літка, Мордяк, Носа*), назви їжі, напоїв і продуктів харчування (*Борщ, Вівсяник, Дзяма, Книш, Сметана*), одягу, взуття і прикрас (*Гулька, Кошукля, Плахта, Рубець, Тайстра*), назви абстрактних понять (*Голод, Гук, Доля, Порада, Смуток*), назви рельєфу та різних видів рослинного покриву (*Гущак, Дубрава, Мочар, Полянка, Хаща*), явищ природи та різних часових понять (*Буря, Казібрід, Погодич, Слома, Хмара*), назви речовин (*Глінка, Кремень, Сурма, Тросканич, Шкельчак*), одиниць виміру та грошових одиниць (*Карбованець, Піняшко, Філлер, Шістка, Шух*), назви хвороб та фізичних вад (*Бубич, Горячкун, Свербінка, Хандра, Чума*).

Вибір апелятива з того, а не з іншого семантичного розряду при називанні завжди був мотивований психологічно: він мусив відповідати одному з чинних принципів номінації. Німецькі ономасти, наприклад, дотримуються погляду, за яким навіть назви знарядь праці та продуктів виробництва завдяки метафорі ставали назвами відповідних занять, анатомічні назви — назвами за зовнішнім виглядом денотата, назви рельєфу — назвами за місцем проживання денотата і т. ін. (Fleischer 140–146).

Інтенсивність використання апелятивів різних семантичних розрядів у прізвищах закарпатських українців не була рівномірною. Репрезентативність кожного розряду залежала від кількох факторів, зокрема, від багатства розряду апелятивів, від структурної, власне, морфологічної, придатності слів семантичного розряду, і передусім від ступеня можливої ідентифікації лексеми при називанні денотата у відповідній громаді.

Саме тому прізвищами частіше ставали не загальнонародні лексеми високої частотності використання, а якраз навпаки: слова, які у XVI–XVIII ст. належали до периферійної лексики, зокрема, до архаїзмів, діалектизмів, екзотизмів та варваризмів.

Серед відапелятивних прізвищ закарпатських українців справді багато архаїчних лексем, глибоких архаїзмів, які належали до застарілої лексики ще у XVI–XVIII ст. Наприклад, прізвища *Гайдук, Глуханьч, Дубрава, Дереш, Дуда, Казібрід, Квасніна, Кміт, Кошукля, Крайник, Кіруц, Кухта, Лях, Погань, Стульник, Угрін, Товканець...* Деякі значення таких історизмів давно втрачені, і їх важко знайти навіть у історичних словниках.

Точно з'ясувати допрізвищеву семантику багатьох твірних основ часто заважає їх полісемія та омонімія (пор. сучасні прізвища *Банник, Бандурка, Гук, Гусар* та ін.), зокрема різні переносні значення слів на зразок *баран, когут, козуб, лисіця*. Але дошукуватися до таких допрізвищевих назв та їх значень треба. Адже час письмової фіксації частини з них значно давніший, ніж перші їх записи як

апелятивів (ЧуОтр 308–312). Наприклад, давньоукраїнські прізвищеві назви *Бльщановичь, Бобриковичь, Бобь, Боровикъ, Гнидковичь, Головаты, Горбачевичь, Гробь, Грудкович, Губка, Гуца* та деякі інші пам'ятки писемності фіксують ще в XIV–XV ст. (ССУМ I 102–270), тоді як відповідні їм апелятивні основи вперше згадуються лише в документах XVI–XVII ст. (ЧуОтр 308–309).

Із ареальної точки зору, більшість апелятивів, представлених у прізвищах закарпатських українців (як і вся лексика південно-західного наріччя української мови), належить до загальноукраїнської мови. Більш ніж половина відапелятивних прізвищ, наявних серед прізвищ корінного населення Закарпаття, повторюється в Галичині та на Буковині. Дуже багато таких прізвищ на Волині, на Поділлі та навіть на сході України. Наприклад, із-поміж 500 прізвищ на букву Б, поширених на Лубенщині, 100 повторюються також серед корінних закарпатців.

Відтопонімних прізвищ серед закарпатських українців трохи більше ніж 6 відсотків загальної кількості, серед них 270 субстантивних і понад 330 ад'єктивних утворень. Серед субстантивних понад 20 таких, що фонетично збігаються з ойконімами Карпатського регіону (наприклад, прізвища *Б'уштин, Варад'їн, Вор'охта, Дрог'обич, Д'убровка, К'ичера, М'очар, М'ірча, П'асіка, Р'аковець, Ремет'а, Р'остока, С'амбор, С'імир, Ч'ерна*), а решта — це суфіксальні відтопонімні утворення у формі іменників та прикметників, основи яких указували на територіальне походження засновників відповідних родів. Перші відтопонімні утворення на *-ський, -цький* на Закарпатті засвідчують місцеві пам'ятки писемності XVI–XVII ст. Вони утворені від місцевих ойконімів, а носіями їх були здебільшого кріпаки. Отже, припускати, що це сліди польської шляхти, немає підстав.

Частка топонімів різних класів, засвідчених у прізвищах закарпатських українців, неоднакова. Більшість прізвищ закарпатських українців (понад 500 іменувань) сягає місцевих ойконімів (пор. прізвища *Гукливч'ак, Довж'ан, Із'яник, Керечан'їн, Лют'ялський, Ославч'ук, Переч'інець, Рокосов'ик, Сваляв'їн, Солоч'їнський, Тухлят'иця*), близько 40 — від мікротопонімів (*Горблялський, Копаньч'ук, Потуч'іяк...*) і лише менше 10 — від макротопонімів (*Марамороц'ак, Мор'авець, Подоль'ак...*).

Загалом у 600 закарпатських відтопонімних прізвищах закладено близько 500 різних топонімів. Серед цих прізвищ понад 250 таких, основи яких містять географічні назви з Закарпаття, понад 100 з них указує на Прикарпаття, а понад 60 прізвищ утворено від топонімів східної Словаччини. Ще менше відтопонімних прізвищ походить від топонімів Угорщини, але морфемна структура останніх, як звичайно, угорська, що має своє пояснення.

Зіставлення сучасної географії відтопонімних прізвищ закарпатських українців із локалізацією відповідних географічних об'єктів на мапі Карпатського регіону (наприклад, *Бач'їнський, Бітлян'їк, Б'оринський, Гош'івський, Жупан'їн, Забр'уцький, Ільн'їцький, Пчол'їнський, Смож'ан'иця, Соля'ник, Сушан'їн, Штефур'івський, Яремч'ук*) із карпатськими ойконімами *Бітля, Бориня, Гошів, Жупани, Забродь, Ільник, Пчолине, Сможе, Сіль, Сухе, Штефурів, Яремча* спроможні дати важливу інформацію про напрями та інтенсивність давніх міграційних процесів людної в Українських Карпатах (ЧуЗа 365–369), про етногенез закарпатських українців.

СЛОВОТВІР ПРІЗВИЩЕВИХ НАЗВ

Нові прізвища в Україні нині майже не утворюються: право утворювати і вживати нові прізвищеві назви на українських землях було офіційно скасоване

понад 200 років тому. Сьогодні використовуємо лише продукти того давнього словотворчого процесу у вигляді кількохсот тисяч готових офіційних іменувань для родин та їх членів. Саме ці утворення кількохсотлітньої давності сьогодні називаємо прізвищами.

300–400 років тому процесу творення прізвищ як такого на українських землях ще не було: адже не існувало правової категорії “прізвище”. До XVIII ст. українська антропонімія знала лише хресні імена, прізвиська, патроніми, метроніми, андроніми, гінеконіми, тобто іменування особи за батьком, матір’ю, чоловіком, дружиною та інші генесіонімні назви. Тому вживані нині термінологічні словосполучення на зразок “творення прізвищ”, “словотвір прізвищ” стосовно періоду, який передував юридичній стабілізації прізвищ, фактично є анахронізмом.

Упродовж останніх десятиліть українські ономасти шукають влучний термін для узагальнення поняття “родові назви донаціонального періоду”, і, здається, вже більш-менш зійшлися на терміні “прізвищева назва”, запропонованому М.Худашем. Хоча й цей термін, очевидно, не розв’яже спірних питань, пов’язаних зі становленням прізвищ, зокрема і з творенням прізвищевих назв. Адже одні прізвищеві назви справді колись проходили процес творення, унаслідок чого народжувалися лексеми, яких раніше в мові не існувало. Наприклад, уперше створюючи прізвищеву назву *Мельничук* чи *Мельниченко*, українці приєднували до батькового іменування *Мельник* родичівські суфікси *-ук* чи *-енко*, аби утворити назву для його сина.

При виникненні ж прізвищевих назв на зразок *Рак*, *Стельмах*, *Хомá*... картина була зовсім інша. Експліцитного творення нового слова тут узагалі не було. Змінювалася лише функція існуючого слова: у випадку з *Ра́ком* і *Стельма́хом* — метафоризація і антропонімізація, а у випадку з *Хомо́ю* — трансонімізація імені *Хомá*. Отже, прізвищами ставали готові лексеми, які досі реально функціонували на статусі сімейних прізвиськ, тобто прізвищевих назв або особових імен. Здебільшого це були рідко вживані імена в різних їх формах, нестандартні імена по батькові, живі вуличні прізвиська, які достатньою мірою ідентифікували особу в громаді на загальному тлі друзів або краян. Тому серед них так багато рідкісних, застарілих і експресивних лексем, які в допрізвищевий період влучно, а то й дотепно характеризували денотата.

Навіть наші нинішні прізвища з такими давніми генесіонімними суфіксами, як *-ич*, *-ович*, *-юк*, *-чук*, *-енко*, *-як*, *-чак*, *-ин*, *-инець*, *-овець*, були утворені як слова не для того, аби стати прізвищами, а лише для того, аби на тому етапі історії роду підкреслювати, що відповідний денотат є сином батька на таке-то іменування. Фактично це були експліцитні однопоколінні патроніми, створені для того, аби назвати сина за його батьком, а не для того, щоб цим дериватом надалі називати рід з усіма його нащадками.

Павло́вого сина на Правобережжі могли прозвати люди *Павлюко́м*, якщо батькове ім’я справді було *Павло́*. Коли ж малий *Павлю́к* підріс, одружився і заклав свою сім’ю, став батьком, привів на світ сина (а для батьків — онука), то громада знову отримала нагоду повторити традиційну модель називання і прозвати наймолодшого нащадка *Павлюко́вичем*. Такі “повзкі” патроніми тоді траплялися по всій Україні, а серед живих вуличних прізвиськ спостерігаються й тепер. Пор. запис 1704 р. на іконі з с. Гукливий: *отець Алексей Гукливский Попадинцевич* (Яворск 209), у якому патронім *Попади́нцевич* однозначно утворено від метроніма

Попадінець, метронім *Попадінець* — від метроніма *попадін*, а цей — від поодинокого в селі апелятива *попадя* — “попова дружина”.

Прізвища як родові знаки в українців давно вже втратили родичівську мотивацію, а їх словотворчі компоненти нині є іррелевантними: сучасне прізвище *Костик*, наприклад, не означає, що його носій є “малим *Костею*”, прізвище *Зозулинець* не означає, що матір’ю нинішнього *Зозулинця* була “пташка *зозуля*”. Прагнучи розкрити словотвірну структуру сучасного прізвища, дослідник мусить звернутись до фактів історії мови, передусім місцевих народних говорів, бо процес творення прізвищ — то вже історія мови, то вже історичний, а не сучасний словотвір (ЧуСпец 131–133).

Завдання словотвірного аналізу прізвищевих назв — характеристика аналізованих антропонімів з погляду того хронологічного зрізу відповідної мови, на якому ці знаки перетворювалися з живих мотивованих однопоколінних прізвиськ (по-сучасному — прізвищевих назв) на спадкові родинні назви, тобто на прізвища. Такий підхід до їх аналізу дає змогу дослідникові принципово відрізнити словотвірний аналіз прізвищ від формально-типологічного, поморфемного та етимологічного, застосовуваних до апелятивів, не кажучи вже про те, що він спроможний розкрити перед дослідником надійну інформацію як з історії мови, так і з історії її конкретних носіїв.

В ономастичній літературі немає усталеного погляду на способи творення слов’янських прізвищевих назв, навіть на їх кількість. Продовжуючи застосовувати до словотвірного аналізу прізвищ методику словотвірного аналізу апелятивної лексики, деякі науковці налічують по п’ять-шість і більше способів їх творення. Якщо ж виходити з постулату, за яким кожна прізвищева назва ще до надання їй статусу прізвища була спадковим прізвиськом, то доведеться визнати, що всі прізвища виникли одним лише семантичним способом, тобто шляхом перетворення індивідуальних прізвиськ (відіменних, відапелятивних та відтопонімних) на родові. Інші (RosStru 50, Бірыла-1 13, Бірыла-4 12–29), беручи за основу морфемну структуру кожного окремого прізвища, поділяють слов’янські прізвищеві утворення на дві групи — первинні та вторинні прізвища.

Комплексний аналіз сучасних прізвищ закарпатських українців з урахуванням фактів і процесів загальноукраїнської антропонімії XIII–XVIII ст. свідчить, що в українців діяли лише два способи творення спадкових родових знаків, власне прізвищевих назв, а саме — морфологічний і семантичний. Перший полягав у творенні нових антропонімів за допомогою спеціальних прізвищевих формантів, а другий зводився до трансонімізації апелятивів, індивідуальних прізвиськ та особових імен без будь-яких додаткових експліцитних засобів словотворення.

При морфологічному способі творення прізвищ (власне, прізвищевих назв) використовували тільки суфіксацію. З-поміж усіх розрядів суфіксальних утворень найчисленнішу групу становили власне патронімні прізвища, тобто найменування сина за іменуванням батька. Значно біднішими кількісно були метронімні утворення, тобто іменування сина за матір’ю. І це при тому, що в Українських Карпатах метроніми часто утворювалися не лише від імені матері, як *Марухнич*, *Настинець* (від імен *Марухна*, *Настя*), але й від андронімів. Отже, безпосередньо твірними основами метронімів могли виступати також андроніми. Наприклад, прізвища *Петрїшин*, *Вовканич*, *Ниткулинець*, що від андронімів *Петрїха* — “Петрова дружина”, *Вовкания* — “Вовкова дружина”, *Ниткуля* — “дружина *Нитки*”.

Зіставлення місцевих традиційних прізвищ закарпатських українців із сучасними живими мотивованими родичівськими прізвиськами дає змогу визначити

близько 30 давніх і новіших формантів (суфіксів), які в Карпатах спеціалізувалися на вираженні родинних стосунків, а також валентність, продуктивність, ареал функціонування кожного з них.

Префіксального способу творення прізвищ узагалі як такого не було, а префікси, наявні у прізвищах (наприклад, *Безушка, Зарéва, Набіванець, Нелі́нович, Одóкта, Пересоля́к, Побіга́ч, Посипа́нка, Пра́дід, При́йма, Сусі́д*), опинилися в їх твірних основах ще задовго до процесу творення прізвищевих назв, власне, на етапі творення співзвучних їм апелятивів.

У процесі творення прізвищевих назв (ЧуСуч 83–88, ЧуІсто 13–88) морфологічним способом на Закарпатті найпродуктивнішими виявилися такі родичівські форманти: *-як, -чак* (7,0 %), *-ич* (6,4 %), *-юк, -чук* (6,1 %), *-ик, -чик* (4,0 %), *-ка* (3,9 %), *-инець* (2,9 %), *-ович* (2,7 %), *-ко* (2,5 %), *-ан, -ян* (1,1 %), *-ей* (1,0 %), а серед прикметникових суфіксів — *-ин* (1,5 %). Менше ніж по одному відсотку прізвищевих назв утворено за допомогою таких родичівських формантів, як *-евич* (0,6 %), *-я* (0,6 %), *-івський* (0,6 %), *-ун* (0,5 %), форма род. відмінка (0,5 %), *-ина* (0,4 %), *-ай* (0,4 %), *-аш* (0,3 %), *-ів* (0,3 %), *-цький* (0,3 %), *-ський* (0,2 %), *-инський* (0,2 %), *-ій* (0,2 %), *-цьо* (0,2 %), *-юр* (0,2 %), *-ок* (0,2 %), *-ят/-чат* (0,2 %), *-овець* (0,1%), *-иця* (0,1%), *-ище* (0,1%), *-чо* (0,1%) та *-ач* (0,1%).

Загальна кількість родичівських формантів, які брали безпосередню участь в оформленні прізвищ морфологічного способу творення, сягає 30. Одні з цих формантів (суфікси *-ович, -евич, -ич -инець, -овець*) з часу їх виникнення є генесіонімами, а інші до періоду їх спеціалізації на патронімності виражали або функцію посесивну (*-ів, -ин, -івський, -инський, -а*), або атрибутивну (*-ан, -ун, -ур, -ач*), або, що частіше, демінутивну (*-ик, -чик, -ко, -ка, -ок, -ець, -цьо*). Загальна кількість прізвищ морфологічного способу творення серед закарпатських українців становить 46 %. Досить високий відсоток патро- і метронімних прізвищевих утворень на Закарпатті є ще одним показником того, що формування прізвищ на Закарпатті відбувалося загалом у такому ж національному дусі, як і на більшості українських земель.

Друге місце за кількістю (майже 33 %) посідають прізвища, утворені семантичним способом. Серед їх твірних основ більшість припадає на календарні особові імена, зокрема на неофіційні їх варіанти, а частина — на апелятиви різних семантичних груп. Серед відіменних утворень переважають нейтральні щодо експресії варіанти на зразок *Августі́н, А́дам, Аза́рій*, але значну частку становлять імена з гіпокористичними суфіксами. Зрідка прізвищами ставали навіть жіночі імена без спеціальних суфіксів (*Ка́ська, Ма́гда, Мо́тря, Парáска..*) та андроніми (*Васи́ліха, Проко́тіха*).

Серед утворень семантичного способу від апелятивів (таких прізвищ на Закарпатті 12 %) більшість походить від загальних назв категорії *nomina personalia* (див. підрозділ “Семантика прізвищевих назв та їх інформативність”) і дещо менше — від апелятивних назв категорії *nomina impersonalia*. Якось частина нинішніх безафіксних прізвищ є такими лише з синхронної точки зору, тобто нам лише здається, що вони належать до семантичних утворень. Насправді ж деякі з них колись мали у своєму складі патронімні суфікси, які з часом було утрачено. Наприклад, на Гуцульщині трапляються й тепер випадки, за яких голову сім’ї в різних документах записано на прізвище на зразок *Колясю́к*, а його сина записано вже безсуфіксним утворенням, як *Коля́са*. Отже, процес десуфіксації відбувається і тепер.

Майже 20 прізвищ закарпатських українців постало шляхом поєднання чи навіть повної лексикалізації двох прізвищ, наприклад, *Прийма́к-Харба́ка, Стеблю́к-Шоломчу́к, Поп’юрка́нич, Семива́н*.

Двоосновні прізвища не становлять окремого типу словотвору. Одні з них, як *Богдан, Владімир, Довгомілья, Станіслав*, стали прізвищами внаслідок трансонімізації співзвучних їм давніх слов'янських особових імен. А більшість із них, як *Варіввода, Великоклад, Воскобійник, Глоджікурка, Горіздра, Івандель, Зимомря, Коновал, Криволаб, Кривогуз, Ломіхаща, Макусій, Пивовар, Самодай, Скорчинога, Рубайвулька, Сухорібка, Сивоховн, Сорокопуд, Суховія, Твердохліб, Трясіхвуст, Чорнокішка*, є ситуативними апелювативними утвореннями, частина яких лексикографічно не засвідчена.

ПРІЗВИЩЕВІ ФОРМАНТИ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ

Більшість сучасних прізвищ українців належить до поліморфемних утворень, і багато з цих іменувань упродовж останніх століть ускладнювали свою будову. Навіть прізвища, які нині називаємо первинними прізвищевими назвами, крім кореневої морфеми, мають також службові морфеми, передусім суфікси. Кожний суфікс на якомусь етапі функціонування відповідної основи (іменної, апелювативної чи топонімної) виконав якусь конкретну (дериваційну чи модифікаційну) функцію. Прізвищам, утвореним від особових імен, притаманна багата палітра гіпокористичних, здрібніло-пестливих, здрібніло-зневажливих та інших квалітативних суфіксів. У прізвищ, які походять від апелювативів, багато агентивних і атрибутивних суфіксів. У відтопонімних прізвищ багато катойконімних, сингулятивних, ад'єктивних та інших суфіксів. Однак ці суфікси були релевантними лише доти, доки відповідні лексеми, що їх містили, не стали спадковими власними особовими назвами, тобто прізвищами. Сьогодні ж, будучи компонентами морфемної будови прізвищ, вони не виконують жодної словотвірної функції.

Функцію виразника прізвищевого значення — указувати, що поіменованій новоствореним антропонімом денотат є нащадком особи, згаданої у твірній основі, — ще в часи творення прізвищевих назв, перейняли спеціальні т. зв. родичівські (тобто патронімні в найширшому значенні цього терміна) форманти, отже, власне прізвищеві суфікси, зокрема, такі генесіонімні суфікси, як *-ич, -ович, -евич, -ят, -юк, -як -енко, -инець, -ів, -ин*. Майже кожний із таких суфіксів міг приєднуватися до батькового або матиного актуального іменування, зокрема до особового імені чи індивідуального прізвиська, аби в такий спосіб утворити від цього антропоніма нове іменування для сина або для дочки.

Сучасні живі прізвиська українців по селах продовжують реалізувати давній неофіційний спосіб позначення родинності — закріплювати пам'ять про предків в іменуваннях їх нащадків. Наприклад, батька називають *Білак*, а за ним і його сина — *Білачок* (Новоселиця на Мж); матір називають *Варвара*, а її сина — *Варварюк* (Кваси); батька називають *Петрище*, а його сина — *Петрищак* (Ворочово); матір називають *Ярина*, а її сина — *Яринич* (Великий Бичків).

Таких родичівських формантів, спроможних утворювати синівські іменування з батьківських, на українських землях упродовж останніх століть діяло близько трьох десятків, але використання кожного з них завжди було регламентоване і простором, і часом, і валентністю. Найдавнішими виразниками родинної спадковості були, звісно, власне патронімні суфікси *-ич, -ович, -евич*, посесивні форманти *-ів* та *-ин*, а пізніше їх кількість у різних регіонах поволі збільшували демінутивні форманти *-ик, -ко, -ка, -ець, -ят, -чат* та деякі інші. Ареали цих формантів, а відповідно й ареали функціонування кожної з патронімних моделей, часто

стикалися, але ще частіше перекривалися. Отже, в одному ареалі використовувалося й по кілька синонімних формантів.

Функції іменних суфіксів, зокрема їх квалітативних варіантів, уже описано в ономастичній літературі (Чучка 59–94). Функції апелювативних суфіксів із дериваційним значенням описано ще раніше. Тому тут у алфавітному порядку розглядаємо лише власне патронімні, тобто родичівські, суфікси й характеризуємо ту конкретну роль, яку виконував кожний із формантів при творенні прізвищевих назв закарпатських українців.

-А. Формант *-а* при відмінюванні прізвищ на *-а* на заході Закарпаття поводить як звичайна флексія іменників першої відміни, тобто замінюється на інші флексії. Наприклад: Наз. — *Др́озда*, Род. — *Др́озди*, Дав. — *Др́оздові*, Знах. — *Др́озду*, Ор. — *Др́оздом*, Клич. — *Др́озде*.

Серед ономастів утвердилася думка, за якою формант *-а* у прізвищах цього типу генетично є продовженням слов'янської флексії родового відмінка однини колишніх іменників з основою на *-о*, функція якої зводилася до вираження індивідуальної приналежності, тобто *genitivus possessivus*. Наприклад, син *Басара́ба*, внук *Гаври́ла*... (Žabska 39–45 та ін.).

Прізвищ із формантом *-а*, які представляють застиглу форму родового відмінка, у закарпатських українців нині близько 150 (наприклад, *Алекса́ндра*, *Андре́йка*, *Бори́са*, *Гаври́ла*, *Гала́йка*, *Глі́ба*, *Го́рба*, *Дани́ла*, *Ка́рна*, *Когу́тка*, *Кучеря́вка*, *Моро́за*, *Но́са*, *Па́нця*, *Петри́чка*, *Пиро́га*, *Росо́ла*, *Руси́нка*, *Свири́да*, *Сидо́ра*, *Симо́чка*, *Ту́ра*, *Чо́на*, *Шве́да*, *Юрця*, *Яки́ма*). Більшість їх досі має відповідники на території Закарпаття і без цього закінчення в називному відмінку однини, тобто з нульовою флексією (наприклад, п-ща *Бо́рис*, *Гли́б*, *Горб*, *Моро́з*, *Пирі́г*), що опосередковано підтверджує зазначений генезис відповідних утворень.

Декілька десятків таких прізвищ на *-а* мають аналогічні відповідники серед місцевих прізвищ на *-ко* (наприклад, *Гала́йко*, *Желі́зко*, *Кри́чко*, *Кучеря́вко*, *Левко́*, *Лешко́*, *Мати́ко*, *Мідя́нко*, *Пили́пко́*, *Петри́чко*, *Плова́йко*, *Сімо́чко*, *Сірко́*, *Соломо́нко*, *Сопко́*, *Федо́рко*, *Черевко́*, *Ші́мко́*), а частина з них, як *Григо́ра*, *Гри́га*, *Ко́ста*, *Мака́ра*, *Мику́льця*, *Сі́ма*, *Хі́ма*, дотепер уживаються на Закарпатті також як розмовні варіанти чоловічих імен (ЧуАнтр 72).

За твердженням І.Панькевича (ПанГов 184), в історії українських говорів Закарпаття був і такий період, коли чоловічі власні імена на зразок *Алекса́ндер*, *Петро́* в називному відмінку однини взагалі мали закінчення *-а*. Отже, не всяке нинішнє прізвище на *-а* є застиглою формою родового відмінка іменників чоловічого роду від імен з давньою основою на *-о*. Однак десятки прізвищ на *-а* все-таки походять із форм родового відмінка, а це означає, що вони є лише функціонально патронімами (Žabska 3–124, Фаріон-3 75).

Здатність виражати належність сина його батькові через форму родового відмінка однини дотепер є актуальною в розмовній мові українців Закарпаття. Ілюстрацією цього можуть бути сучасні живі прізвиська. Наприклад: голову родини називають *До́вгий*, а сина його за ним прозивають *Петро́ До́вгого* (Павлово), внука *Михайлі́хи* прозивають *Кири́л Йо́сифа Ильки́ Михайлі́шиного* (Іза). Перші фіксації патронімів із формантом *-а* на Закарпатті містять місцеві писемні пам'ятки XVI ст. Наприклад: *Joan Kozyka* — 1572, Неліпино (UetC 53-12); *Misko Rusina* — 1607, Волосянка (UetC 104-8), *Dmitruka Ivana Prokub* — XVII ст. — Смерекова (UetC 88-59), *Puroha Zem.* — 1567, Нижні Ворота (UetC 53-12).

-АЙ. Новий локальний патронімний суфікс, який усталився в південних ра-

йонах Закарпаття за аналогією до великої кількості угорських патронімних прізвищ на *-i* на зразок *Babai, Magai, Margitai* та угорських відойконімних прізвищ на *-ai* на зразок *Bereznai, Illosvai, Krasznai, Szolyvai* і т. ін. Благодатним ґрунтом для засвоєння зазначеної антропонімної моделі могла стати також пам'ять про давні слов'янські імена близькозвучної моделі на зразок *Бѣляй, Дорожай, Миляй, Черняй* (див. Морошкин 24, Селищев 146, SvoSta 167–168) та подібні староукраїнські утворення (СімІст 701–702). Загальна кількість українських патронімних прізвищ на *-ай* на Закарпатті незначна. Вона не перевищує й 20 (*Галушкай, Гужвай, Данкай, Добрай, Довгай, Капустай, Копчай, Липай, Марушкай, Процай, Ревай, Стрипай, Сурмай, Устай, Фицай, Цифрай* та ін.), і майже в усіх випадках суфікс *-ай* тут приєднувався до антропонімів на *-а*.

-АК/-ЯК/-ЧАК. Давній слов'янський поліфункціональний суфікс, що широко представлений як у загальних, так і у власних особових назвах. Серед українських апелятивів зі значенням особи цей суфікс виявив найвищу продуктивність у таких категоріях іменника, як назви за діяльністю (*гуда́к, їда́к, рибáк, співа́к, хрипа́к...*), за зовнішньою або внутрішньою ознакою (*босáк, голодня́к, замерзля́к, лисáк, ливáк, мізерáк, паскудня́к, пия́к, піша́к, пудля́к, ручня́к, сила́к, скупáк, слаба́к, червеня́к, чудáк...*), за соціальним станом (*бідня́к, дітва́к, жебра́к, небора́к, передня́к, проста́к, худобня́к...*), за спорідненістю чи свояцтвом (*братня́к, єденáк, прийма́к, родáк...*), за місцем проживання або походження (*березня́к, гукливча́к, долишня́к, крайня́к, лісна́к, марамороца́к, подоля́к, потічня́к...*), за етнічною ознакою (*лемáк, лишáк, поля́к, русна́к, сотáк, тирпа́к...*). Багато утворень із суфіксом *-ак, -як, -чак* також серед назв із категорії неособи (пор. *боля́к, вовча́к, гуса́к, желізня́к, їжа́к, папіря́к, струга́к, черва́к, чиря́к...*).

Як бачимо, суфікс міг долучатися до слів усіх іменних частин мови, а щодо його трьох варіантів (*-ак, -як* і *-чак*), то майже в усіх випадках вони зумовлені позиційно. Суфікс пом'якшує майже всі кінцеві приголосні основи (*Галуца́к, Головча́к, Гуцуля́к, Качуря́к, Кося́к, Пластуня́к, Шведя́к...*), а в основах на губний приголосний, як звичайно, виділяє *-й-, -ль-,* а часом і *-нь-* (*Баб'я́к, Дубля́к, Липля́к, Савля́к, Томня́к...*). Суфікс наголошений, а при відмінюванні дериватів наголос пересувається на флексію. Зазначені валентні та акцентуаційні особливості однаковою мірою стосуються не тільки апелятивів, але й прізвищ із цим суфіксом.

Із 936 сучасних прізвищ закарпатських українців на *-ак (-як)* понад 100 припадає на прізвища семантичного способу творення і близько 100 прізвищ на *-ак* етимологічно непрозорих. Отже, це найпродуктивніша патронімна модель на Закарпатті.

Серед 700 прізвищ на *-ак, -як, -чак*, утворених морфологічним способом за допомогою цього суфікса, значну частку становлять патроніми від батькового імені (*Андруся́к, Вакульча́к, Вінто́няк, Кириля́к, Микуля́к, Терентя́к...*), приблизно стільки ж є прізвищ від різних прізви́ськ (*Білуся́к, Бойча́к, Бородавча́к, Гладу́няк, Гнида́к, Сухиня́к*), зокрема й від готових уже патронімних прізвищевих назв на зразок *Соколича́к, Федоровча́к*, тобто вторинні патроніми.

Метронімних утворень на *-як* близько 100 (*Ашуля́к, Ворожилы́чак, Гафія́к, Маріча́к, Ори́няк, Попівня́к...*).

Давність патронімної функції суфікса *-ак* довели ще В. Ташицький, К. Римут, Ян Свобода та інші польські й чеські ономасти (ТаPolN 17, Rymut XLVI, SvoSta 116). Понині жива патронімна функція суфікса *-ак* і в українських народних говорах (ЧуСуч 85, ЧуІсто 84).

Прізвища з суфіксом *-ак* побутують на всій території українського Закарпаття, але найбільше їх у західних районах краю. На Тячівщині їх близько 3 відсотків, але чим далі на захід, тим їх відсоток весь час зростає, а в деяких селах він сягає 15. Сучасний і давній ареали патронімних прізвищ із суфіксом *-ак* на загальнослов'янському тлі показують, що епіцентр патронімних прізвищевих назв під час їх становлення був десь на заході. Польські ономасти визначають його як південно-західний (ByNazw 3–4, RoSI-1 209). Цьому висновку не суперечать також матеріали Ю.Редька (РедОсн 120). Зростанню частки прізвищ на *-ак* у Східних Карпатах могла сприяти лемківська та східнославацька міграція населення у XVII–XVIII ст. До XV ст. майже всі антропоніми з суфіксом *-ак* локалізуються на захід від р. Уж (*Стецяк, Таняк, Юра́к*). Лише з середини XVI ст. вони доходять до річок Латориця та Боржава (*Боса́к, Зуба́к, Пеня́к, Почта́к, Світла́к...*), а сучасна картина розміщення патро- і метронімних утворень із суфіксом *-ак* на Закарпатті склалася аж у XVII ст. (ЧуРозв 613).

-АН/-ЯН. Праслов'янський поліфункціональний суфікс *-*anъ*, який в українській мові став виразником кількох слотовірних значень. На апелятивному рівні він дотепер зберігає продуктивність при творенні особових атрибутивів від іменників, прикметників, дієслів (пор. *біла́н, брюха́н, велика́н, довга́н, мовча́н, чола́н...*) і катойконімів (*косова́н, росуца́н, тура́н...*). З давніх часів суфікс *-ан* використовували для творення слов'янських язичницьких імен (*Божана́н, Голя́н, Голубана́н, Кохана́н, Сухана́н, Щербана́н...* — Maretić 89–92, SvoSta 157).

В українських говорах, що межують із румунськими, суфікс *-ан* понині утворює назви синів від іменувань їх батьків. Пор. прізвиська *Микула́н, Ферка́н* від імен *Микю́ла* та *Ферко́* (с. Олешник), прізвисько *Дока́н* за матір'ю *Дока* (Великий Бичків). На думку Д.Богдана, суфікс *-ан* утворював патроніми вже у староукраїнській мові (Богдан 263, 264), а писемні пам'ятки східнокарпатського регіону в XV–XVII ст. також фіксують прізвищеві назви з суфіксом *-ан*, наприклад, *Petran, Ruskan, Toporan* (ЧуІсто 606), які можна інтерпретувати як патроніми.

Нині на Закарпатті є понад 300 прізвищ на *-ан*, з-поміж яких близько 100 припадає на відіменні утворення (*Болахана́н, Грица́н, Івантя́н, Лавра́н, Лука́н, Марка́н, Микуля́н, Сидора́н, Федорця́н...*), значна частина прізвищ має відпрізвищкову основу (*Волоша́н, Горба́н, Зуба́н, Макуха́н, Мороза́н, Мотуза́н, Оріха́н, Повха́н, Пойда́н, Щерба́н...*).

-ЕВИЧ. Давній слов'янський двоморфемний суфікс (м'який еквівалент суфікса *-ович*), який постав унаслідок злиття посесивного суфікса *-св-* та патронімного суфікса *-ич-* для того, аби утворювати назви для синів від іменування батька (Купчинський 49–50). Нині на Закарпатті функціонує 60 прізвищ із цим суфіксом, тобто 0,6 відсотка від загальної суми прізвищ корінних українців, та апелятив *царевич*. Спочатку суфікс *-свич* приєднувався лише до власних особових назв та до особових апелятивів на м'який приголосний (*Андріє́вич, Андрусéвич, Гринéвич, Туралéвич, Конéвич, Королéвич, Костéвич, Ляше́вич, Пушкаре́вич, Старче́вич, Токаре́вич...*), а з XV ст. — і до основ на *-к* (*Білинке́вич, Гайдукéвич, Паньке́вич, Печке́вич...* — ЧуІсто 604), ба навіть до іменників з основою на *-а* (*Герéвич, Теслéвич*). Більшість прізвищ на *-евич* побутує у Воловецькому районі, тобто на Бойківщині.

-ЕЙ. На Закарпатті є 185 прізвищ із наголошеною фіналлю *-ей*. Незначна частина з них — колишні календарні імена на *-ей* (*Блаже́й, Мате́й, Мойсе́й*), частина — давні слов'янські імена (*Біле́й, Мисле́й*), але серед них більше лексем, які досі функціонують в українських говорах Карпат також як атрибутивні особові назви з

відтінком іронії, як *Бабéй, Головéй, Горбéй, Доромбéй, Курéй, Пальчéй, Ребрéй, Стегнéй* (Фаріон-3 87).

Близько 100 закарпатських прізвищ на *-ей* мають твірні основи серед місцевих традиційних прізвищ, прізвиськ та імен на *-а* (*Жабéй, Капустéй, Ключкéй, Липчéй, Лукéй, Марушкéй, Мішкéй, Хомéй, Томéй, Фекетéй, Чопéй, Щербéй*). Патронімна функція суфікса *-ей* у Східних Карпатах розвинулася на основі східнороманської флексії родового відмінка іменників на *-а*. Отже, це давня функція відмінка *genitivus possessivus* (ЧуУкр-ей 64–65).

-ЕНКО/-ЕНЬКО. Для Закарпаття не характерні прізвища з формантом *-енко*. До XVI ст. засвідчено лише прізвище *Петенко*, а в XX ст. ще прізвища *Кривéнько, Митéнько* та *Попéнко*, але всі вони, за винятком останнього, в народі поводяться не як патроніми на *-енко*, а як демінутиви на *-енько*. У 1618 р. прізвищеві назви на *-енко* на зразок *Wasilenko, Charenko, Hriczenko, Petrenko, Romanenko, Fedenko* були відомі на південній Лемківщині аж до Татр (Mars 69, 76, 77, 79, 82).

-ЕЦЬ. Поліфункціональний суфікс із випадним *-е-*. Серед 150 сучасних прізвищ закарпатських українців він утворює лексеми таких семантичних розрядів: етноніми та катойконіми (*Верхóвiнець, Морáвeць, Німець, Перечiнець, Пчолiнець*); атрибутивні особові назви від пасивних дієприкметників та прикметників (*Га́ка-вeць, Гiрявeць, Годóванeць, Карбóванeць, Лiзанeць, Мальóванeць, Мáханeць, Набi-ванeць, Порохнáвeць*). Отже, суфікс виконує субстантивуючу функцію. В обох випадках він з випадним */e/* і ненаголошений.

Третю (найбільшу) групу становлять відіменні утворення з суфіксом *-ець* (*Гаврилéць, Габорéць, Данилéць, Лазорéць, Максимéць, Мигалéць, Михайлéць, Пиллiнéць, Прокопéць, Семенéць, Славéць, Штефанéць, Штець, Юрéць, Яковéць, Якубéць...*). Первісна функція таких утворень, безумовно, була демінутивною (Богдан 262), але з часом вони вже фіксуються також при іменах, тобто в патронімній функції (див. прізвища *Василéць, Проданéць, Романéць, Столéць, Федорéць*). Патронімну функцію суфікс *-ець* міг виконувати також у прізвищевих назв, утворених від індивідуальних прізвиськ (наприклад, *Баранéць, Бігунéць, Біровéць, Вовканéць, Дякунéць, Сокирéць*), хоча серед таких утворень подибуються і прізвища з кореневим наголосом (*Бiторeць, Кáлинець, Пóхилець, Шiбець*).

Суфікс *-ець* представлений також у двоморфемних формантах *-анець, -инець, -овець* (див. далі).

-ИК/-ЧИК. Загальна кількість прізвищ на *-ик* (зокрема, на *-лик* та *-чик*) серед закарпатських українців нині становить майже 600 одиниць. Серед них близько половини таких, що прямого стосунку не мають до патронімів. Це, зокрема, давні слов'янські відприкметникові імена на зразок *Бiлик, Гóлик, Дóбрик, Мáлик, Мiдрик, Огнiник, Свiтлик, Чéрник* та новіші атрибутивні утворення від прикметників і дієприкметників із цим же суфіксом на зразок *Гра́мотник, Кло-чанiк, Крiшеник, Мальóваник, Небéсник, Порiбаник, Схóваник, Шалéник*. Окремо стоять кілька колишніх катойконімів із ускладненими суфіксами *-чик* та *-яничик* на зразок *Бистрiяничик, Бiтлiяничик, Логiвчик, Свалiявчик, Сумирiяничик, Тополiяничик, Турiяничик*, але їх основи могли бути також назвами матерів за територіальною ознакою останніх (*бистрiянка, бiтлiянка, логiвка, свалiявка, сумирiянка, тополiянка, турiянка*).

Найчисленнішу групу прізвищ на *-ик* (понад 400 одиниць) становлять патронімні прізвищеві назви на *-ик, -чик*, спеціально утворені для найменування сина за іменуванням (близько 150) або за індивідуальним прізвиськом (близько 200

одиниць) батька. Твірними основами відіменних патронімів були переважно імена другої відміни на приголосний та на *-o* (*Васі́лик, Гна́тик, Їльчик, Стефа́ник, Фе-ре́нчик...*), а також імена на *-a* (*Ба́рник, Хо́мик, Ше́бик...*). У деяких відапелятивних утворень цей суфікс представлений ускладненим варіантом *-чик* (*Кова́льчик, Мада́рчик, Тока́рчик*), а у 15 — варіантом *-овчик* (*Грабо́вчик, Івано́вчик, Петро́вчик...*); останні скупчені на словацько-українському етнічному прикордонні. Цілком імовірно, що вони походять від місцевих андронімів на *-овка* (*Грабо́вка, Івано́вка, Петро́вка...*). Патронімні утворення з суфіксами *-ик, -чик* при власних особових іменах на Закарпатті фіксуються з XVII–XVIII ст. (див. прізвища *Боднарик, Васі́лик, Сі́мик...*), а в народних говорах закарпатські українці досі використовують суфікси *-ик, -чик* для творення живих патронімів. Наприклад, прізвище батька *Булéца*, а сина його прозивають *Булéчик*, матір прозивають андронімом *Костю́ля*, а її сина — *Костю́лик* (ЧуСуч 85).

-ИН. У закарпатських українців 230 прізвищ на *-ин*. Одні з них (близько 70) є одвічними іменниками, в яких суфікс указував на одиничність (відетнонімні прізвища *Воло́шин, Литві́н, Ру́син, Сёрбин, Слов'я́нін, Угрі́н, Турчі́н, Цигані́н*), а інші — відкатойконімні прізвища на зразок *Колочаві́н, Самборі́н, Бистряні́н, Довжані́н, Лучані́н, Сушані́н*. Отже, патронімності він не виражав.

Решта 150 прізвищ із суфіксом *-ин* — патроніми у широкому значенні терміна. Це колишні присвійні прикметники, які вказували, чиїм саме сином був його перший денотат. Суфікс індивідуальної належності *-ин* міг сполучатися лише з особовими назвами на *-а*, а це означає, що він додавався переважно до іменування матері. Отже, за його допомогою утворювалися, як звичайно, метроніми. Твірними основами таких метронімів виступали власні особові імена (*Гану́син, Ка́трин, Мару́син, Та́цин, Фе́тин...*), андроніми з формантами *-иха, -ка, -аня, -уля* (*Григорі́шин, Лаврі́шин, Васі́льчин, Маті́йчин, Марка́нин, Олексу́лин...*), зокрема й жіночі апелятиви (*Ма́мчин, Попаді́н, Селя́нчин*).

Власне патронімів із суфіксом *-ин* серед прізвищ дуже мало, оскільки й чоловічих особових імен на *-а* в українців небагато (*Копі́н, Ку́зьмин, Лу́чин, Мику́лин, Олехі́н, Савчи́н...*). Трохи більше серед них прізвищ, утворених від колишніх апелятивів чоловічого та спільного роду на *-а* (*Бу́ртин, Ду́тин, Кобри́н, Костри́н, Ку́хтин, По́йдин...*).

Патронімні та метронімні прізвищеві назви з суфіксом *-ин* на Закарпатті фіксуються з XVI ст. Пор.: *Jac. Andrichin, Fran. Bulichyn* (UetC 53-14), *J. Babin, Jac. Katrin* (Bélay 173, 205), *Koszthyn Janos* (LehBer 819), *Jac. Kopin* (UetC 97-29), *Neszturtsin Jurko, Palaskin Ivan* (UetC 104-8).

-ИНА. Серед 66 сучасних прізвищ закарпатських українців на *-ина* близько 20 походить від чоловічих імен (*Гриці́на, Івані́на, Петро́на, Сепі́на, Феді́на, Юрі́на, Яці́на...*) і майже стільки ж — від апелятивних основ (*Булі́на, Дячі́на, Купі́на, Куці́на, Сухі́на, Чичі́на*), які можна кваліфікувати як патронімні утворення. Первісна функція форманта *-ина* в таких утвореннях, передусім у відіменних прізвищ, безумовно, здрібніло-зневажлива (РедСуч 132). Однак у багатьох із них, а у від апелятивних поготів, цей суфікс уже давно виражає патронімність, на що вказували І.Франко, І.Фаріон, Б.Ліндерт (ФранПр 187, Фаріон-3 66, LinLub 221) та інші антропонімісти. На Закарпатті патронімну функцію прізвищевих утворень із суфіксом *-ина* засвідчують записи з XVII ст. Пор. 1649: *Ploszkina Ivan, Jacobus Ploszkina* (ДэжеДел 305); 1639: *Fedina Janos, Mikula; Andr., Lad. Foedina* (Bélay 200, 192) та ін. У розмовній мові чоловічі апелятиви, імена та прізвиська на *-ина* дотепер

належать до активно вживаних. Пор. апелятиви *дячіна, легініна, хлопчіна*, імена *Іваніна, Федоріна...*

-ИНЕЦЬ. Прізвищ із суфіксом *-инець* на Закарпатті понад 290. Усі утворені від антропонімів на *-а*, а саме: від жіночих імен (*Вéклинець, Тетя́нинець, У́линець...*), від андронімів на *-иха, -аня, -уля, -ка* (*Лазарі́шинець, Максимі́шинець, Ілька́нинець, Мудра́нинець, Грабу́линець, Марку́линець, Пили́пчинець, Раку́щинець...*) та від прізвиськ на *-а* незалежно від статі їх носіїв (*Бльши́нecь, Голу́зинець, Дорчи́нecь, Дуді́нecь, Дурди́нecь, Кру́пинець, Лозі́нecь, Машка́ринець, Худі́нecь, Ча́плинecь...*). Спільною фонетичною рисою всіх закарпатських прізвищ на *-инець* є те, що кожне з них зберігає сталий наголос на тому ж складі, що й його твірна основа.

Крім Закарпаття, прізвища з суфіксом *-инець* є і на Прикарпатті, де, за словами В.Охримовича, підтриманими І.Франком та Ю.Редьком, вони позначали внука за його бабусею, тобто були прометронімами (Охрим 305, ФранПр 216, РедСуч 216). Поза карпатським регіоном української мови прізвища з суфіксом *-инець* наявні також у Словаччині, Чехії, Сербії та Хорватії (*Šujan* 2, 17, *Holuby* 192, *Veneš* 131, *Maretić* 117–118, *Daničić* 1 464).

Утворення на зразок *Га́финець, Полáжинець, Тэ́ринець, Фі́цинець* досі найчастіше виникають і функціонують як метроніми і лише зрідка — як прометроніми (ЧуСуч 86). Перші їх письмові фіксації, датовані XVI–XVIII ст., наприклад, *Мо́цинець, Са́вчинець, Хі́минець*, як бачимо, могли бути не тільки метронімами, але й власне патронімами. Отже, суфікс *-инець* — пізньослов'янський патронімний формант у широкому значенні цього терміна, який охопив слов'янські мови всього Карпато-Дунайського басейну. А виник він шляхом зрощення посесивного суфікса *-ин* та субстантивуючого суфікса *-ець*, щоб утворювати назву сина за матір'ю чи батьком.

-ИНСЬКИЙ. З-поміж 50 закарпатських прізвищ на *-инський* більшість припадає на відтопонімні утворення на зразок *Солочі́нський, Ставі́нський*. Решта (близько 20 прізвищ) — це патронімні утворення з суфіксом *-инський*, який, подібно до утворень на *-ин*, так само приєднувався до особових назв на *-а* (*Бабі́нський, Брилі́нський, Кості́нський, Кру́пчінський, Леці́нський, Лучі́нський, Маржі́нський, Феді́нський*). Формант постав унаслідок зрощення посесивного суфікса *-ин* та суфікса відносності *-ський*. На відміну від утворень на *-ин*, які вказували на приналежність іменованого одній особі, утворення на *-инський* засвідчували належність особи усій громаді. Перші записи таких утворень значаться з XVII ст. (див. прізвище *Брилі́нський*).

-ИЧ. Третій за продуктивністю (після *-як* та *-юк*) патронімний суфікс у прізвищах закарпатських українців: із загальної кількості 10 тисяч прізвищ понад 650 припадає на утворення з *-ич*. Такий високий відсоток прізвищ на *-ич* спонукав деяких істориків до думки про сербське чи хорватське їх походження. Насправді ж ні фонетика, ні семантика твірних основ не підтверджують припущення їх південнослов'янського походження. А наголошування кількох прізвищ на останньому складі, як *Барні́ч, Головні́ч, Домані́ч, Івані́ч, Кондрі́ч, Никорі́ч, Пані́ч, Попаді́ч, Прокоті́ч, Фенні́ч*, радше зближує їх із румунськими та молдовськими прізвищами цієї моделі (Ер-Кос 83, 102, 106).

Спільною валентною ознакою суфікса *-ич* є те, що він поєднувався лише з особовими назвами на *-а* (понад 600 випадків). Отже, твірними основами для закарпатських прізвищ на *-ич* могли бути лише відповідні жіночі та чоловічі календарні імена на *-а* (*Ваку́лич, Гану́сич, Кості́ч, Кресті́нич, Ксе́нич, Ку́зьмич, Мару́хлич, Микі́тич, На́стич, То́мич, Хо́мич, Ю́рич...*), язичницькі імена на *-а*

(Бері́нич, Голо́внич, Дубро́вич, Малéтич, На́дич, Ра́дич, Ро́дич, Ру́сич, Ста́нич, Чер-
ня́вич...), прізвиська на -а (Берéзич, Воро́нич, Гі́рич, Калі́тич, Ко́зич, Кудéлич, То́р-
бич...). За його допомогою утворено майже 300 прізвищ від андронімів на -аня
(Величкáнич, Галушкáнич, Кривáнич, Сливкáнич...) та -уля (Дяку́лич, Левку́лич, Пан-
ку́лич, Станку́лич...).

Випадків, у яких суфікс -ич міг приєднуватися до інших основ, ніж основи на
-а (наприклад, Дяку́нич, Зві́рич, Когу́тич, Максі́мич, Миха́йлич, Прокóтич, Ца́-
нич), на Закарпатті лише близько двох десятків серед 600 прізвищ, але й їх можна
пояснити. Однозначних південнослов'янських із цим суфіксом так само небагато
(наприклад, Лéнич, Пáвичич, Пéїч, Пéшич, Прі́бич).

Перші фіксації закарпатських антропонімів на -ич наявні вже в писемних
пам'ятках XIII–XIV ст. (наприклад, Ба́бич, Бе́дич, Ку́дрич, Пéтич — ЧуІсто 82), а
в розмовній мові патронімні прізвиська на -ич утворюються понині (ЧуСуч 85).

Отже, спільнослов'янський суфікс -ич, який походить із -*itji- (Купчинський
41), на Закарпатті з давніх-давен є продуктивним засобом творення чоловічих
патронімів у найширшому значенні цього терміна.

-ІВ. Давній присвійноприкметниковий суфікс -овъ, який на Закарпатті (залежно
від діалектної рефлексії етимологічного /o/ в закритому складі) реалізується в
трьох фонетичних варіантах, як -ів, -ув та -юв, а у відкритому складі — як -ов-
(пор. Федькі́в, Ільку́в, Павлу́в, Яцку́в, але Федько́ва, Ілько́ва, Пáвло́ва, Яцко́ва). У
зоні активного контактування з угорцями суфікс -ов- інколи зберігається навіть у
закритому складі (Ба́жов, Бу́ков, Васко́в, Ілько́в, Са́йков).

Первісна функція суфікса -ів (< -ов), безперечно, посесивна. Спочатку він
утворював присвійні прикметники лише від особових назв з основою на -о-, а з
часом, як і в словацькій та болгарській мовах, утворював їх також від чоловічих
антропонімів на -а (пор. сучасні прізвиська Ку́зьмів, Голі́нкув...). У класі прізвищ
суфікс досі зберігає високу продуктивність (ЧуСуч 87).

-ІВСЬКИЙ. Слов'янський двоморфемний формант, який постав шляхом зро-
щення посесивного суфікса -ов- та суфікса відносності -ськ-, по сучасних говорах
реалізується в трьох фонетичних варіантах: -і(в)ський, -у(в)ський та -ю(в)ський (Гри-
го́рівський, Кухарі́ський, Уцю́ський, Щефану́ський, Маринцю́ський...). Під впливом
попередніх державних адміністрацій (передусім угорської та чеської) цей суфікс
у багатьох українських прізвищах реалізується як -овський, тобто не по-українськи.
Наприклад: Волошино́вський, Митро́вський, Юро́вський. До речі, цей же варіант
суфікса -івський, тобто -овський, функціонує у багатьох відтопонімних прізвищах
(Антало́вський, Данило́вський, Штефуро́вський...), хоча трапляються й узаконені
діалектні варіанти останнього з фонемою /y/ (пор. прізвища Бичку́ський,
Другу́ський, Герцю́ський).

На відміну від суфікса -ів, який з самого початку виражав належність окремій
особі, первісна функція суфікса -івський полягала в тому, аби виражати належність
денотата громаді. Серед прізвищ описана модель із суфіксом -івський є живою і
продуктивною понині.

-ІЙ. Попри те, що понад 340 прізвищ закарпатських українців закінчується
на -і(й), серед них є ледве 20, у яких можна вбачати генетично слов'янський суфікс
-ій, а патронімних утворень — ще менше (пор. прізвища Кулі́й, Павлі́й, Ребри́й,
Романі́й, Семені́й, Федорі́й, Яні́й).

Основна ж маса прізвищ на -і(й) — це однозначно угорські відтопонімні
прикметники на -i (Beregi, Várad, Dorogi, Ladányi, Szatmári, Szegedi, Tomcsányi...), а

близько 10 — угорські патроніми з тим же формантом *-i* (*Balázsi, Iványi, Mihályi, Pajkosi, Peleski...*). Якась частина корінних українців, дотримуючись традиційних угорських записів, записує такі прізвища з кінцевим *-i* (*Antalóczi, Huszti, Komlósi, Szigeti...*), тоді як у переважній більшості їх носіїв такі угорські прізвища повністю адаптувалися вже не тільки фонетично, але й морфологічно: бажання самих носіїв зробити ці прізвища відмінюваними словами української мови спонукало тутешніх українців не лише до вимови, але й до написання в них кінцевого *-ий*. Отже, аналогія до українських утворень на зразок *Андрій, брехлій, добродій, тюхтій* спрацювала.

-КА. Давній слов'янський поліфункціональний формант, який ще у допрізвищевий період у одних іменників виражав демінутивність (*Малінка, Сметанка...*), у інших — предметність (*Відмаска, Тічка*), а ще в інших — продукт діяльності (*Калабішка, Печунка, Роцінка*). На базі демінутивної функції з XIV ст. у прізвищевих назв розвивається патронімна функція. Порівняйте запис 1398 р. з с. Кричово *Ge., Jo., To. Ztoyka filius Ztoya* (Bélay 170), тобто *Георгій, Йоан, Тома Стойка* — сини *Стої*. Порівняйте ще записи прізвищевих назв XVI ст. *Holovenka, Hodinka, Kalabiska* (Bélay 168, UetC 53-14), а також запис XVII ст. *Ластивочка Сьротка* (ЛелПам 226, Яворск 203) та ін.

Серед сучасних 445 прізвищ на *-ка* патронімних утворень на Закарпатті близько ста. Патронімна функція проглядається, передусім, у прізвищ на зразок *Григорка, Колька, Копка, Костка, Лівка, Микулка, Мішка, Сівка, Чепка*, а також у прізвищ моделі *Бабурка, Бандурка, Бляшка, Глівка, Дзямка, Дудка, Калінка, Ключка, Курічка, Лучка, Малінка, Мушка, Пасічка, Пецка, Сметанка, Суремка...*, кожне з яких має відповідник серед безсуфіксних прізвищ.

Однак є кілька десятків прізвищ, які лише зовнішньо нагадують формант *-ка*, але історично це застигла форма родового відмінка однини антропонімів на *-ко* (порівняйте прізвища *Андрейка, Білічка, Галайка, Ганічка, Гордунка, Бубка, Іванічка, Когутка, Козічка, Кучерявка, Мадярка, Майданка, Матейка, Митрічка, Петрічка, Пилипка, Русинка, Соломонка, Федачка, Федорка, Чернічка, Юрічка...*). Не до кінця з'ясована й функція форманта *-овка* у прізвищ на зразок *Васильовка, Івановка, Матьовка, Михаловка, Митровка, Петровка, Федьовка*.

-КО. Між 500 закарпатоукраїнськими прізвищами на *-ко* є близько ста утворень із колишнім демінутивним суфіксом *-ко*, який виконав у них патронімну функцію. Передусім, це стосується відіменних прізвищ на зразок *Митрічко, Петрічко, Петрунько, Юрічко* та колишніх індивідуальних прізвищ на зразок *Головачко, Горошко, Майданко, Русинко, Черепко, Ясінко...* Більшість же прізвищ на *-ко* — це або однозначні демінутивні імена на зразок *Васько, Данко, Петько*, або субстантивовані прикметники на зразок *Дерев'яно, Мидяно, Кучеряво, Полово*. За аналогією до загальноукраїнської прізвищевої моделі на *-ко* на зразок *Жилко, Редько* цю групу поповнило кілька десятків прізвищ (наприклад, *Бородко, Гичко, Дзямко, Дичко, Дудко, Жабко, Литко, Лялько, Смерічко, Сокірко, Телічко, Халяво...*), які до Другої світової війни вживалися тут переважно з формантом *-ка*.

-ОВЕЦЬ. Непродуктивний двоморфемний формант західнослов'янського походження, який утворив лише 10 патронімних прізвищевих назв (*Гороховець, Галаговець, Галовець, Діковець, Кополовець, Крайніковець, Ляховець, Пашковець, Раковець, Шашовець*), локалізованих у західних районах області. Про ймовірне західнослов'янське походження суфікса може свідчити його сталий наголос на передостанньому складі та відсутність переходу суфіксального /o/ в інший монофтонг при відмінюванні прізвища.

-ОВИЧ. Давній слов'янський двоморфемний суфікс *-ович* (< *-ов-* + *-ичь*), який з часу його виникнення вживається як патронімний, хоча за роки функціонування у нього, як і в його м'якого еквівалента *-евич*, були і підйоми, і спади. Так, частина прізвищ із суфіксом *-ович* серед закарпатських українців у наші дні становить 2,7 відсотка, а в селах басейну р. Латориця — до 5 відсотків. Зате в середині XVI та в XVII ст. прізвищеві назви з суфіксом *-ович* по Закарпаттю подекуди сягали 40, а в деяких верховинських селах — 50 відсотків.

Суфікс *-ович* спершу міг приєднуватися лише до чоловічих імен на твердий приголосний та на *-о*, зокрема, до власних особових імен різного походження (*Богóвич, Івашкóвич, Ількóвич, Мирíлович, Станкóвич, Тарасóвич...*), до батькового індивідуального прізвиська (*Брюхóвич, Жмурькóвич, Качурóвич, Соколóвич...*), а часом нанизувався навіть на готове патронімне утворення (*Грицакóвич, Павлюкóвич, Фалюкóвич*), породжуючи в такий спосіб патроніми другого ступеня. Твірними основами патронімів на *-ович* могли бути навіть давньослов'янські чоловічі імена в формі нечленних прикметників (*Глухóвич, Дорогóвич, Милóвич, Світлóвич*).

Із часом суфікс *-ович* став приєднуватися також до чоловічих іменувань на м'які та шиплячі приголосні (*Гайóвич, Ільóвич, Ісайович, Кийóвич, Сеньóвич, Стецьóвич, Траньóвич, Шпіньóвич, Вічóвич, Іляшóвич, Осташóвич...*), ба навіть до чоловічих антропонімів на *-а* (*Борóвич, Бриндзóвич, Дорóвич, Ключкóвич, Кузьмóвич, Лукóвич, Лецьóвич, Магерóвич, Неліпóвич, Олексóвич, Родóвич, Стойкóвич, Теслóвич*). Деякі утворення на *-ович*, наприклад прізвище *Мигóвич*, на Закарпатті вже з середини XVI ст. виступають спадковими традиційними іменуваннями родин.

Акцентуаційною особливістю закарпатських патронімів на *-ович* є те, що наголос у них переважно сталий на суфіксальному /о/. Однак є з десять прізвищ із наголосом на суфіксальному /и/ (*Ганьковíч, Куцьковíч, Лазовíч...*), а деякі в одних селах мають одне наголошування, тоді як у інших — інше (*Дубóвiч, Маркóвiч, Мигóвiч, Павлóвiч*). Відсоток прізвищ на *-ович*, які повторювалися б серед сербів чи хорватів, на Закарпатті невисокий.

-ОВСЬКИЙ. Див. **-ІВСЬКИЙ.**

-ОК. Серед 28 закарпатоукраїнських прізвищ на *-ок* у 20 суфікс міг виконувати патронімну функцію. Наприклад: *Гайдучóк, Гудачóк, Дячóк, Лазоричóк, Лемачóк, Лучóк, Мельничóк, Павлючóк, Полячóк, Попадючóк, Черепóк, Чешóк...* Звичайно, у деяких із них, як у прізвищ *Бичóк, Вовчóк, Рачóк*, суфікс можна інтерпретувати як звичайний демінутивний формант зі значенням “малий бик”, “малий вовк”, “малий рак”. Однак важко припустити, що прізвища на зразок *Мельничóк, Павлючóк, Попадючóк* первісно позначали лише “малого мельника”, “недорослого Павлюка” чи “низенького попадюка”. Правдоподібніше, кожне з них називало сина за його батьком: перше — *мельникового*, друге — *Павлюкóвого*, а третє — *попадюкóвого*.

Звичай утворювати і вживати прізвиська з суфіксом *-ок* для синів від іменувань їх батьків чи інших родичів понині живе на Закарпатті. Наприклад, прізвиська *Гаф'ючóк, Дувачóк, Курлючóк, Лемачóк, Литвачóк, М'урничок, Новачóк, Пешашóк, Русанючóк* (ЧуСуч 86). Він поширений також серед українців та поляків Малопольщі (КопТип 21, LinLub-2 288), у словацьких говорах (Buffa 312).

-УКІ-ЮКІ-ЧУК. Давній український демінутивний суфікс, який, крім об'єктивної здрібнілості, здатний виражати й суб'єктивну оцінку, зокрема, пестливість, іронію, а часом навіть зневагу, спроможний утворювати катойконіми (*довжасн'юк, жукивч'ук, косівч'ук, новосел'юк, сваявч'ук...*), а головне — назви сина від батькового

чи матиного іменування (*Антонюк, Меланчук, Поштарюк...*). Нині серед закарпатських українців побутує понад 600 прізвищ із суфіксом *-юк/-чук*, 400 з яких — на Рахівщині, а решта 200 — в інших районах області. Кучність прізвищ на *-юк/-чук* серед гуцулів дуже висока. Так, у с. Чорна Тиса серед 135 прізвищ 98 припадає на прізвища з цим суфіксом.

У процесі творення прізвищевих назв суфікс додавався переважно до календарних чоловічих імен різної структури (*Грицюк, Йосипчук, Климчук...*), рідше — до жіночих імен (*Мотрюк, Паращук, Фенюк...*). Але є й утворення від давніх слов'янських імен (*Божук, Добротюк, Любенчук, Радилюк, Русанюк...*).

Численну групу становлять прізвища на *-юк, -чук* від прізвищ різної структури, передусім від антропонімів чоловічого роду на приголосний (*Баранюк, Біличук, Горбачук, Дяблук...*), дещо менше — від прізвищ з основою на *-а* (*Годинчук, Ковбасюк, Найдюк, Роспончук...*) та від прикметникових основ (*Кваснюк, Лінивчук, Челленюк...*). Трапляються серед сучасних прізвищ на *-юк/-чук* і т. зв. подвійні патроніми, тобто патроніми другого ступеня (*Бойченюк, Мисенчук, Оленичук, Попенчук, Шевченюк...*).

Вибір суфіксального варіанта (з-поміж *-юк* та *-чук*) диктувала фонетична структура твірної основи, яка, своєю чергою, підлягала при цьому відповідним змінам. Так, усі кінцеві приголосні основи, крім губних і шиплячих, обов'язково пом'якшувалися (*Варварюк, Гриджук, Демидюк, Дзвінчук, Кочержук, Лопатюк, Морозюк, Соколюк, Тарасюк, Угринюк...*), а після губних перед суфіксом часто розвивалися епентетичні *й* або *ль* чи *нь*: (*Адам'юк, Гудимнюк, Дуб'юк, Карплюк, Поп'юк, Прокоплюк, Хромлюк...*).

Перші українські писемні фіксації особових назв із суфіксом *-юк/-чук* сягають XIII ст. і походять саме з Закарпаття. Порівняйте антр. *Teluk* — 1217, с. Холмовець (RegVar 217), *Hustugh* — 1284, Ужгород (Nagy-1, 30). Кілька антропонімів із цим суфіксом (*Vuchuk, Vultuk, Henuk*) приносять латиномовні Варадинські реєстри з прилеглих до Закарпаття областей Угорщини, Румунії та Словаччини (Nagy-1 263, 177, 229, 215), у яких донедавна східнослов'янське населення жило впереміш із іншими етносами. У XIV ст. географія прізвищевих назв із суфіксом *-юк/-чук* суттєво не змінилася. Порівняйте записи *Vanchuk* із Ужгорода за 1363 р., *Vuchuk, Zowchuk* за 1358 р. із с. Німецьке, що біля Ужгорода, запис *Teluk* за 1358 р. із с. Переча, яке пізніше злилося м. Михайлівці (Nagy-1 331, 302), запис *Marochuk* із с. Дравці, що біля м. Берегово (LehBer 207). Упродовж наступних століть антропоніми з суфіксом *-юк/-чук* локалізуються переважно в східних районах області, тобто там, де вони мають кількісну перевагу над іншими прізвищевими моделями й нині. Порівняйте запис *Иванчоукъ Драгомиръ* — Сигіт, 1404 (ССУМ I 419), запис *Ivanchjuk* із Солотвини за 1585 р. (Bélay 201, 170) та ін. У західних районах області нові прізвищеві назви на *-юк/-чук* (*Дем'янчук, Іллюк, Романчук*) з'являються у XVII ст. (UetC 88-59). Той факт, що записи антропонімів на *-юк, -чук* фігурують при хресних іменах денотатів, а тяглість таких прізвищ, як *Іванчук*, у тому ж селі є безперервною майже шість століть, свідчить, що суфікс *-юк/-чук* уже в XV ст. виражав патронімність. Але при цьому генезис суфікса *-юк/-чук* не перестає бути дискусійним. На нашу думку, сучасна українська словотвірна модель на *-ук, -'ук*, могла сформуватися під впливом відповідних тюркських демінутивних утворень десь у XIII–XIV ст. на Буковині чи в Молдові, а звідси поступово поширювалась на північний захід аж до білоруських земель (ЧуУк 70).

-УН. Малопродуктивний суфікс із первісною атрибутивною та агентивною функціями на Закарпатті утворив трохи більше десятка прізвищ від іменних та

апелятивних основ, як *Бісун, Василькун, Васильцун, Войтун, Димун, Дякун, Кудрун, Лабун, Рябцун, Чепакун...* У народних говорах здатність утворювати прізвисько з суфіксом *-ун* від батькового або материного іменування чи від іменування якогось іншого родича для їх нащадка зберігається дотепер. Наприклад, прізвиська *Ількун* (Іванівці), *Пилипкун* (Брід), *Савкун* (Малий Раковець), *Цилькун* (Довге), *Смерткун* (Кальник). Хоч поряд із ними можуть функціонувати індивідуальні прізвиська на зразок *Бабун, Вовкун, Марькун*, які натякають, що їх денотати чимось подібні на *бабу*, на *вówka*, на *Марьку* і т. ін.

З ономасіологічної точки зору прізвища на *-ун* подібні до прізвищ із суфіксом *-ур* (*Гайдур, Ганьчур, Гоцур, Ленчур, Паньчур, Савчур*, утворених від антропонімів *Гайд, Ганька, Гоца, Ленка, Панцьо, Савка*), хоча в останніх відчутний ще оцінний відтінок іронії, як у апелятивів *бабчур, німчур*.

-Я(Т)/-ЧА(Т). Давній слов'янський патронімний суфікс, який пішов від форманта іменників середнього роду з основою на *-et-*, як *дитята, малята*, але на своєму історичному шляху внаслідок перерозкладу морфем початковий елемент *-ч-* втратив кінцевий елемент *-т-*, а відповідні деривати перетворив із іменників середнього роду на *-ят-* на іменники чоловічого роду першої відміни на *-ча*.

Первісна функція форманта *-ча(т)*, безумовно, була демінутивною, але деривати з цим суфіксом досить рано стали вказувати на відношення сина до його батька, а під кінець Середньовіччя стали патронімами майже в усіх слов'янських мовах. У Сваляві 1570 р. називаються брати *Alex., Paul. Jeremychet* (UetC 53-14), у XVII ст. в Дубриничах — *Barancsat Ivan* (UetC 88-59), у Загорбі — *Lazurtsath Lukats, Mikulcsat Olexa* (UetC 88-59) та ін.

Генітивне походження форманта *-ят/чат* призвело до невідмінюваності таких патронімів. Порівняйте запис 1603 р. із с. Бенедиківці: *пошоль ем к Гудцевят, при Голочат* (ЛелПам 224). Те саме стосується прізвищевих назв із формантом *-ча*. Порівняйте запис 1687 р. з с. Заріччя: *з отцом нашим Сабовча* (ЛелеПам 229).

Нині прізвищ із колишнім патронімним формантом *-ча(т)* на Закарпатті лише 20. Переважно утворені від календарних та давньослов'янських (здебільшого усічених) чоловічих імен: *Бєрча, Бўнча, Бўрча, Гольча, Данча, Дрїнча, Іванча, Івонча, Кїрча, Копча, Лїнча, Матейча, Рїнча, Роща, Сеньча, Старча, Тарча, Фроща, Фўрча*. Ймовірно, сюди належать також прізвища *Лукєча* та *Ромо́ча*. У місцевих пам'ятках писемності XIV–XVII ст. таких і подібних прізвищевих утворень було значно більше. Наприклад: *Банча, Бачовча, Ва́ча, Мікча, Миковча, Мірча* (XV ст.), *Данча, Копча, Мірча, Максимча* (XVI ст.), *Бакча, Голча, Лазурча, Марїнча, Мартїнча, Мигальча, Микїтча, Мигульча, Паволча, Станча* (XVII ст.).

Формант *-ча(т)*, приєднуючись до чоловічих імен, надавав їм відтінок здрібнілості й переводив їх у парадигму іменників середнього роду, подібно до того, як і сучасні здрібніло-зневажливі чоловічі імена на зразок *Васильча, Микўльча, Федорча*, прізвищеві деривати на зразок *Баранча, Угрїнча* чи етноніми на зразок *мадїрчя, циганчя...* на українсько-словацькому прикордонні (ЧуЗа 65). Еволюцію форманта *-ча(т)* на українських та прилеглих до них західнослов'янських землях розглядають Д. Богдан, Е. Вольнич-Павловська, Л. Гумецька, Б. Жабська, І. Кнієжа, З. Ніколаєнко, І. Панькевич, Я. Рїгер, В. Сїмович, Ю. Редько, І. Франко, В. Ярошенко та інші вітчизняні й зарубіжні лінгвісти.

У початковому вигляді (з наявністю суфіксального *-т*) до сьогодні на Закарпатті зберігається лише прізвище *Підков'ят*, але і його вже інколи трансформують на прізвище *Підков'як*. Однак у закарпатських бойків ще де-не-де зберігаються

мікротопоніми цієї структури. Наприклад, поле *Васков'ят* (Волосянка), *Петровлят вирьх*, *Гарандята* (Скотарський), ойконім *Бегиндят* Пастіль (на Вб).

-ЯК/-ЧАК. Див. **-АК.**

Крім перелічених тут формантів, що давно утвердилися в українській мові як патронімні, у народних її говорах понині спроможні виконати цю функцію ще кілька суфіксів, передусім демінутивних і квалітативних, наприклад, суфікси *-цьо*, *-чо*, *-усь*, як у прізвиськах *Андрійцьо*, *Шимчо*, *Петрұсь*... (ЧуСуч 86), однак яку саме функцію виконав кожний із цих суфіксів перед 200 роками, тобто в період становлення прізвищ, коли конкретний суфікс додавався до іменування кожного конкретного денотата (патронімну, демінутивну чи квалітативну), нині з'ясувати важко.

Отже, для творення прізвищевих назв упродовж останнього тисячоліття на Закарпатті використано близько 30 спеціальних родичівських формантів. Серед них є суфікси праслов'янського походження (*-ич*, *-ович*, *-евич*, *-ів*, *-ин*), для яких патронімна (чи бодай посесивна) функція є одвічною. А й новіші суфікси, які розвинули патронімну функцію вже на власне українському ґрунті (*-ик*, *-чик*, *-як*, *-чак*, *-ка*, *-ко*, *-ок*, *-ець*, *-юк*, *-чук*, *-я(т)*, *-ча(т)*) на основі демінутивного значення відповідних утворень. А ще в інших це значення йде від атрибутивних формантів (*-ан*, *-ун*) чи навіть від поєднання посесивних суфіксів із субстантивними суфіксами (*-инкець*, *-овець*). І врешті, є суфікси, які виражають належність громаді (*-івський*, *-инський* та їх книжний еквівалент *-овський*).

Крім формантів слов'янського походження, карпатські українці впродовж останнього півтисячоліття утворювали прізвищеві патроніми також за допомогою трьох запозичених формантів — тюркського (*-юк/-чук*), румунського (*-ей*) та угорського (*-ай*).

ЕТИМОЛОГІЯ ПРІЗВИЩ

Прізвищам українців понад 200 років. У Галичині, на Буковині та на Закарпатті ще 1780 р. влада Австрійської імперії остаточно закріпила за кожним її громадянином стабільне прізвище, яке глава сім'ї мусив передавати у спадок своїм дітям (Франко 395, ЧуДо 104–110). Доти кожна особа, крім власного (хресного) імені, могла мати й індивідуальне прізвисько, але останнє не мусило передаватися нащадкам як ідентифікаційний обов'язковий знак роду.

До юридичного закріплення цих однопоколінних знаків (тобто прізвищевих назв) як стабільних багатопокілінних прізвищ майже кожне таке іменування було ще повнозначним словом: воно не лише називало, але, називаючи, й характеризувало свого денотата як члена відповідної громади. Отже, воно виконувало як номінативну, так і семасіологічну функцію назви.

Стаючи прізвищем, прізвищева назва поволі втрачала смисловий зв'язок із назвою, що його мотивує, власне, між звучанням і змістом назви. Морфемний склад прізвищевої назви завуальювався, колишня вивідна назва поволі ставала незрозумілою, тобто етимологічно невмотивованою. Отже, відбувалася деетимологізація особової назви. Тому прагнучи дізнатися про походження прізвища, про його первісне (допрізвищеве) значення та давню звукову форму, дослідник мусить повернутися бодай на 200–300 років назад у минуле.

Багатьом словам, зокрема, загальним назвам, власним особовим іменам та географічним назвам, які наприкінці XVIII ст. ставали прізвищами, сьогодні вже навіть не по 200, 300, але й по 500 чи по 1000 років, а деяким і більше, а отже, процес їхньої деетимологізації міг відбуватися ще раніше. Декому могло б здатися,

що за з'ясуванням етимології таких прізвищ потрібно звертатися до етимології співзвучних їм апелятивів, визначаючи походження кожного з відповідних власних особових імен або історію кожної зі співвідносних географічних назв.

Однак розкривання етимології апелятивів, етимології власних особових імен та етимології топонімів, узятих за основу при творенні відповідних прізвищ, не належить до обов'язків дослідника прізвищевих назв. Ці проблеми не є предметом ономаста, а тим більш — укладача етимологічного словника прізвищ: вони розв'язуються в етимологічних словниках апелятивів, в етимологічних словниках власних особових імен та в етимологічних словниках топонімів.

В ономастиці загально визнано, що “історія загальних назв (апелятивів) і власних назв (онімів) суттєво інша, тому методика етимологізування апелятивів не слід застосовувати в етимологічному словнику антропонімів”, що “етимологія апелятива вимагає реконструкції максимально давньої форми і значення, тоді як етимологія оніма може обмежитися віднайденням передусім найближчого оніма, а відтак трансантропонімізованого апелятива, що лежить в його основі. При цьому апелятивні паралелі, які слугують для розкриття походження прізвищевої назви, добираються за принципом ономастичної ймовірності” (Фаріон-3 103, Суперанська 35–40).

Ономаст, який досліджує етимологію (тобто первісне значення і початкову форму) прізвищ, має розкрити походження прізвищевої назви, показати, з якої мови вона прийшла, і довести, чим була ця назва (що вона означала і якою була її структура), доки не стала умовним, але стабільним ідентифікаційним знаком роду і яких змін (фонетичних і граматичних) вона зазнала після юридичної кодифікації, а в тих випадках, коли це можливо, з'ясувати також мотиви виникнення прізвища.

Загально визнаним є й те, що ступінь достовірності ономастичних етимологій (а антропонімних поготів) значно нижчий за достовірність етимологій загальних назв. Дослідник, який з'ясовує етимологію апелятива, щоразу розв'язує задачу з трьома відомими величинами: а) експонент у вигляді акустичного чи оптичного знака, тобто слово, походження якого треба з'ясувати; б) десигнат, тобто зміст чи поняття, закладені в експоненті, тобто у слові; в) і власне референт, тобто денотат, у вигляді конкретного об'єкта, названого експонентом. Отже, дослідник етимології апелятива, дошукуючись первісної форми і первісного значення відповідної загальної назви, має змогу простежити звукову історію назви та її семантичну еволюцію, не спускаючи з ока при цьому ані онім, ані денотат, ані взаємозв'язки між ними.

Дослідник етимології топоніма, до речі, так само перебуває у зручнішому становищі, ніж антропоніміст. Топоніміст знає географічну назву, етимологію якої треба з'ясувати (наприклад, закарпатські географічні назви *Бістриця*, *Горяни*, *Явірник*), знає, що *Бістриця* — це назва конкретної річки, *Горяни* — назва конкретного села, а *Явірник* — назва конкретної гори. Він має змогу при потребі оглянути кожний із перелічених денотатів, тобто кожний із названих географічних об'єктів, локалізованих на Ужанщині, аби визначити ступінь семантичної відповідності між об'єктами та їх назвами.

У розпорядженні дослідника етимології прізвища є лише назва, тобто експонент (та й то не завжди автентичний). За нинішніми прізвищами вже не стоять їх перші денотати: кожне прізвище перед 200–300 роками втратило своє лексичне значення, релевантну словотвірну мотивацію воно загнуло ще тоді, коли наші

пращури стали передавати назву автентичного об'єкта називання у спадок дітям та онукам. Антропоніміст не має змоги оглянути першого носія відповідної назви. Адже після смерті першого закарпатського *Бойчука́* чи *Ковбасюка́* змінилося вже близько 15 поколінь, тому у зовнішності чи у внутрішніх рисах *Бойчуків* і *Ковбасюків* нащадків навряд чи можна ще углядіти ознаки та риси засновників відповідних родів. У нинішніх нащадків першого *Бойчука́*, напевно, вже немає тих диференційних ознак, які були у їх пращура *Бойчука́* чи *Ковбасюка́* 300 років тому: залишилися лише їх прізвища та й їх вигляд нерідко спотворено чужомовною адміністрацією.

Крім цього, поймає людина з конкретним прізвищем — не гора, не річка і не місто з їх стабільною локалізацією. Носій нинішнього прізвища, може, й не тутешній мешканець: його предок міг переселитися сюди з іншої місцевості, навіть із іншої країни, звідки приніс також готове прізвище, подібне чи не подібне на якусь українську лексему, а нащадки того носія з часом могли асимілюватися тут, зберігши принесене чужомовне прізвище. Носій нинішнього прізвища *Данко́* міг одержати свою спадкову назву в ареалі, де особове ім'я *Данко́* співвідноситься з *Богданом* чи *Йорданом*, а не з іменем *Даніло*, як на Свалявщині.

Тому перед дослідником етимології прізвища постають трохи складніші завдання. Об'єкт етимологічного аналізу прізвища — не вся історія лексеми з часу її появи в мові, а лише той відрізок у її історії, упродовж якого ця лексема ставала спадковою власною назвою засновника відповідного роду, тобто факт установлення того, чим, власне, вона була 200–300 років тому. Звідси: етимолог має визначити колишній план вираження лексеми, тобто її тодішній звуковий образ і тодішній план її змісту. Отже, він мусить визначити й те, якою саме була фонеморфемна структура прізвищевої назви, і те, як вона характеризувала свого першого денотата. Етимолог має з'ясувати, чи аналізований звуковий комплекс був тоді лише рідкісним для місцевості власним особовим іменем денотата, чи, може, назва була характеристичним прізвищем для нього.

У першому випадку шукати семантику й етимологію не доведеться, оскільки власні особові імена є назвами асемантичними, а їх кінцеву етимологію розкривають словники власних особових імен. Треба лише уточнити, — з якого саме діалекту чи з якої мови ім'я (наприклад, *Никола́й*, *Микю́ла*, *Мико́ра*, *Нико́ла*, *Нико́ра*, *Мі́кла* чи *Мі́клош*) прийшло, яким було тоді його експресивне навантаження.

У другому випадку завдання етимолога складніше: він мусить шукати апелятив і визначити його допрізвищеву семантику (ба навіть сему багатозначного апелятива), який міг бути прообразом відповідної прізвищевої назви. Якщо зважити, що більшість іменників, які дали початок нашим прізвищам, є полісемантичними лексемами, а метафоричні значення назв істот, рослин, предметів побуту та інших апелятивів у слов'янських словниках (а в історичних та діалектних поготів) розкриваються не завжди, то можна уявити, до яких пошуків і припущень мусить удаватися укладач етимологічного словника прізвищ.

Оскільки мотиваційного зв'язку між відапелятивними прізвищами, які виникли кількасот років тому, та реальними ознаками нинішніх живих їх носіїв уже не існує, то зрозуміло, що ступінь імовірності пропонованих етимологій мимоволі буде нижчий, ніж у прізвищ, які походять від особових імен. Навіть якщо максимально врахувати всі чинні принципи номінації людей, усі можливі функції та валентність кожної з морфем лексеми, наші етимології часто залишатимуться лише ймовірними етимологіями. Недарма укладачі етимологічних словників при

багатьох прізвищах цього типу обережно чи рішуче пропонують по дві та більше альтернативні етимологічні інтерпретації.

А в умовах Українських Карпат, де упродовж останнього тисячоліття українська людність тісно контактує зі словацькою, польською, хорватською, сербською, болгарською, румунською, угорською, німецькою, італійською, єврейською, циганською, чи навіть із тюркськими, відсоток прізвищ, які можуть мати по дві, три альтернативні етимологічні інтерпретації і більше (див., наприклад, словникові статті **Балéга, Банду́рка, Ба́ник, Дóбош, Кúрта**), особливо високий. Отже, визначення етимології прізвищ закарпатських українців потребує чітких принципів та прийомів етимологізації.

У прізвищах закарпатських українців чужомовний елемент не просто значний, він там дуже різноманітний. Серед прізвищ закарпатців дуже багато готових чужомовних утворень, відомих також онімній та апелювативній лексиці відповідних сусідніх мов. До речі, значну частину таких апелювативів чужомовного походження вже давно освоїли й тамтешні місцеві українці. На Закарпатті чимало прізвищ, утворених українцями від чужомовних антропонімів, є прізвища з українськими антропоосновами, але з чужомовними формантами. Ще більше прізвищ, на звучанні та написанні яких позначився чужомовний, передусім угорський, словацький і навіть російський вплив. Завдання етимолога — щоразу з'ясовувати істинний характер цього чужомовного елемента і давати йому належну наукову інтерпретацію.

Укладаючи історико-етимологічний словник прізвищ закарпатських українців, ми мусили рахуватися і з тим, що частину тамтешніх прізвищ утворили не українці, а люди інших національностей, передусім угорські службовці на зламі ХІХ і ХХ ст. під час бурхливої загальнодержавної акції *névmagyarosítás*, тобто акції цілеспрямованого масового помаляршення неугорських прізвищ громадян Угорського королівства уже після хвилі юридичної стабілізації прізвищ. Частина ж прізвищ донедавна зазнавала всіляких спотворень під час різноманітних переписів, оформлення документів, коли писарі неукраїнської національності свідомо чи підсвідомо підганяли українські прізвища під якусь іншу національну модель.

Серед етимологів уже давно усталився погляд, за яким “етимологічний аналіз слова починається з визначення того, чи є воно здавна успадкованим у цій мові, чи воно запозичене з якоїсь іншої мови” (Мельничук 162). Однак проблема розмежування слів на “свої” та “чужі”, тобто перейняті, в етимології дуже складна. Полісемія та омонімія багатьох прізвищевих назв часто призводять до того, що одна й та ж прізвищева назва сьогодні може мати декілька задовільних етимологічних інтерпретацій, зокрема в багатонаціональних регіонах. Як зазначає відомий угорський етимолог Л.Кіш, у таких ситуаціях мусить діяти принцип самобутності, який зобов'язує дослідника шукати етимологічне пояснення, передусім, у власних ресурсах мови: “Якщо якесь слово можна проаналізувати і як одвічно своє, і як запозичене, причому ні перше, ні друге пояснення не має переваги, етимолог вчиняє правильно, віддаючи перевагу першому поясненню, не замовчуючи і другого” (Киш 69).

Звісно, методика і конкретні прийоми з'ясування етимології генетично свого слова та слова перейнятого навіть при найщирішому бажанні дослідника докопатися до етимона мусять відрізнятися. На шляху до істини виникатимуть різні перепони, пов'язані з можливістю єдино правильної етимологічної інтерпретації. Наприклад, у прізвищах на зразок *Кóвач, Рак, Чолáн*. Адже прізвище *Кóвач* нині

побуває серед українців усіх районів Закарпаття. Тут поширений як традиційна лексема також апелятив *ковáč* у значенні “коваль”. Водночас прізвище *Кóвач* (із наголосом на першому складі), як і співзвучний йому апелятив *ковáč*, уживане також у всіх мовах Карпато-Дунайського басейну, навіть у румунів та угорців, і виводиться з праслов'янського **kovačь* — “коваль” (ЭССЯ 12 5), що походить від дієслова **kovati*. Однак наголос у закарпатському прізвищі *Кóвач* падає на корінь, тоді як у місцевому апелятиві *ковáč* він на суфіксі *-ач*, а при відмінюванні пересувається на флексію. Місцеві пам'ятки писемності фіксують прізвище *Кóвач* із XV ст., а апелятив *ковáč* там також давній. То ж звідки насправді походить прізвище *Кóвач* у закарпатських українців і як саме його кваліфікувати? Якщо перейняте, то з якої мови?

Прізвище *Рак*, поширене на Тячівщині та Хустщині, у Словаччині, Хорватії та Угорщині, у с. Раковець фіксується ще у XV ст. А назва прісноводної тварини *рак*, яка, крім слов'ян, відома так само румунам та угорцям, нині кваліфікується як лексема слов'янського походження (MNTESz 3 339). Зрозуміло, що за таких умов немає підстав вважати прізвище *Рак* у закарпатських українців чужомовним. Але й ігнорувати такий варіант його появи у якоїсь частини закарпатців також не можна.

Прізвище *Чолán*, поширене на Хустщині, а раніше також на Тячівщині (пор. ще місцеві прізвища *Чол*, *Чóла*, *Чолák*, *Чолéй*, *Чóлинець*, *Чолій*, *Чолó*, *Чолóвич*, *Чоловінець*), відоме також угорцям і молдованам. На Закарпатті фіксується з XVI ст. Воно виводиться із загальноукраїнського апелятива *чолán* — “чолій” та з місцевих прізвищ *Чол*, *Чóла*. Однак угорські антропонімісти прізвище *Csalán* виводять із угорського апелятива *csalán* — “кропива” (Kázmér 214). А як же було насправді? У прізвища *Кúрта* так само прийнятних етимологій щонайменше три чи чотири (місцева українська, угорська, німецька і турецька), а у прізвища *Балéга* — ще більше.

Ще складнішу проблему доводиться розв'язувати дослідникові при етимологічній інтерпретації прізвищ, твірними основами яких є генетично чужі назви давніх професій на зразок *Бланáр*, *Бóднар*, *Вáргá*, *Колесáр*, *Кóчіш*, *Сáбов*, *Шна́йдер*, *Шу́стер*. Кожне з таких прізвищ (а їх понад сто) має прямі еквіваленти не лише серед місцевих українських, а й серед словацьких, угорських, польських та німецьких апелятивів на позначення осіб за їх професією. Такі професійні назви дуже давні, а донедавна ледь не кожна з них була чи не єдиною назвою відповідної професії у місцевих говорах української мови на Закарпатті. Пор. закарпато-українські апелятиви: *бланáрь* — “кушнір”, *бóднарь* — “бондар”, *вáргá* — “чинбар”, *колесáрь* — “колісник”, *кóчіш* — “візник, фурман”, *сáбув* — “кравець”, *шна́йдер* — “кравець”, *шу́стер* — “швець” і т. ін. Отже, кожне з подібних прізвищ навіть по кілька разів могло поставати серед українців на основі діалектного апелятива, але його з таким же успіхом могли принести на Закарпаття в готовому вигляді як прізвище й давні переселенці зі Словаччини, Угорщини, Польщі, Німеччини, які з часом зукраїнізувалися в переважаючому українському середовищі, зберігши при цьому прізвища на пам'ять про свою прабатьківщину. Та все ж точно відповісти в кожному конкретному випадку, хто саме утворив відповідне прізвище для відповідного роду (українці чи неукраїнці), майже неможливо. Очевидно, є серед них і ті, й інші.

Не меншу проблему при визначенні історичного (а часом навіть генетичного) джерела оніма становлять прізвища закарпатських українців, співзвучні з угорськими, словацькими та польськими варіантами календарних імен на зразок *А́ндрaш*, *Гáбор*, *Ігнац*, *Мігаль*, *Мі́клош*, *Пі́йтер*, *Пі́шта*, *Тóмaш*, *Фéренц*, *Шáндор*,

Шімон, Штэфан. Ці варіанти особових імен упродовж століть успішно функціонують не лише серед угорців, але й у частині місцевих говорів української мови як повноцінні (нейтральні щодо експресії) фонетично та граматично адаптовані розмовні еквіваленти українських імен *Андрій, Гавріло, Ігнат, Михайло, Микола, Петро, Хома, Федір, Олександр, Семён, Сімон, Стефан* (ЧуТрад 179–194). Отже, маючи високий коефіцієнт індивідуалізації, кожне таке ім'я легко ставало прізвищем українця в обхід угорців, словаків і поляків (про географію таких імен серед українців Закарпаття див. там само), хоча генетично ці лексеми не є українськими іменами.

Значно легше інтерпретувати прізвища, утворені від чужомовних імен та апелятивів чужомовного походження за допомогою власних українських генесіонічних формантів, як *Бриндзей, Бронтерюк, Вайдич, Грошик, Драгущинець, Ференчик, Шварцук*. Однак і тут не обходиться без труднощів, оскільки не всі ці форманти є винятково українськими, а деякі прізвища з такими суфіксами відомі й іншим слов'янським народам.

Перед укладачем етимологічного словника прізвищ постає проблема етимологічної інтерпретації тих прізвищ, які упродовж останнього півтора століття зазнавали цілеспрямованої або стихійної реетимологізації, що виразилося у формальному змалярщенні, спольщенні або зросійщенні багатьох прізвищ українського походження. Укладач словника прізвищ українців опиняється перед дилемою: розкривати сучасний zdeформований вигляд прізвища, тобто його вторинну мотивацію (наприклад, у закарпатських прізвищах *Брашчайко, Васкóв, Зайцев, Іванчов, Сайкóв, Лучанін, Сєнін, Журакóвський, Рахóвський, Сивохоп, Сич, Гапак, Синетар, Туніця...*), або ж виходити з первинної мотивації, тобто з того, чим, власне, було це прізвище 100 років тому (у нашому випадку — *Бряцайко, Васькó, Заяць, Іванчо, Сайкó, Лучанін, Сєніна, Жураківський, Рахівський, Сивоу́с, Сивохо́вп, Сич, Гапак, Синетарь, Тутіця*).

Наукова етимологія прізвищ (причому не лише прізвищ чужомовного походження, але й власних питомих утворень) має ґрунтуватися на наукових принципах, які передбачали б чіткі прийоми етимологізування, а кожна пропонована етимологія відповідала б кільком критеріям достовірності. Пропонована етимологія прізвища може вважатися прийнятною лише в тому випадку, якщо вона відповідає щонайменше п'яти наведеним нижче принципам:

1. Фонетична відповідність мотивованої назви назві мотивуючій. Принцип реалізується через урахування дії звукових законів у мотивованому знаку. Наприклад, прізвище прикметникового типу *Драгущський* мотивоване місцевим закарпатським ойконімом *Драгово* та суфіксом *-івський*, який в укаючих говірках послідовно реалізується в рефлексі *-уський*, тобто з переходом */o/ > /y/* і стягненням */ov/* у */y/* (порівняйте аналогічні прізвищеві утворення *Герцущський, Тернущський, Уцющський* — від ойконімів *Герцувці, Терново* та апелятива *отець* “батько”); до речі, в ікаючих говорах суфікси *-івський, -івщина* також часто мають вигляд *-іський, -ищина* (пор. відойконімний прикм. *лазіський*, що з *лазівський*, а цей — співвідносний із ойконімом *Лазіщина*, що від *Лазі* (Рх)). Офіційний варіант прізвища *Феткó* мотивований місцевою діалектною вимовою чоловічого імені *Федькó*, в якому оглушене */дь/* перед глухим */к/* прийнято за письмову норму як */ть/*.

2. Семантична відповідність прізвища загальним і національним принципам називання осіб. Прізвищами ставали не будь-які звукові комплекси, а лише ті реальні номінативні одиниці мови (найчастіше іменники та субстантивовані прикметники), які, називаючи денотата, успішно виділяли його з-поміж інших осіб

громади. Отже, створювані іменування мусили відповідати закону відносної негативності, високому коефіцієнту індивідуалізації, чинним моделям персоніфікації та метафоризації специфічних апелятивів або онімів. Наприклад, відетнонімна прізвищева назва *Русин* не могла вкоренитися в тому регіоні, де всі називають себе *русинами*, а тільки в ареалі самоназви *руснак* або якоїсь іншої рідкісної самоназви (ЧуУкр-слов 27). Чоловіче ім'я *Олекса* не могло перетворитися на прізвище там, де людей на ім'я *Олекса* півсела, а лише в тій громаді, де це ім'я під час формування прізвищевих назв було рідкісним, тобто характеризувалося високим ступенем індивідуалізації. Найбільше шансів стати прізвищем мала не та особова назва, яка в громаді мала багато носіїв, а навпаки — лише та, у якій була мінімальна кількість денотатів у тій громаді, а ще частіше — котра мала лише одного носія. (Тому в Україні є прізвища *Вівчар*, *Рибак*, *Соляник*,..., але немає прізвищ *Хлопець*, *Правак*, *Син*,...). Із-поміж апелятивів із неособовим значенням найвищим ступенем індивідуалізації в цьому процесі завжди виділялися лексеми з метафоричним значенням, як *вовк*, *дуб*, *когут*, *лисиця*, *цап*,...

3. Словотвірна відповідність прізвища морфемній структурі та валентним можливостям базової назви. При творенні нового іменування кожний прізвищевий суфікс виражав якесь значення (патронімне, метронімне, посесивне і т. ін.) і не міг поєднуватися з будь-якими основами. Наприклад, прізвище *Онїшинець*, яке нині невмотивовано записують *Аннїшинець*, не могло утворитися від жіночого імені *Анна* власне за допомогою суфікса *-инець* чи від андроніма *Анниха*, оскільки антропоніма *Аннїха* ніколи не існувало і не могло існувати. Формант *-иха* — це давній східнослов'янський андронімний формант, який міг приєднуватися лише до чоловічих іменувань, аби від них утворювати іменування жінки від іменування її чоловіка. Твірною основою для андроніма *Онїха* могло стати лише чоловіче ім'я *Она* або його варіант *Оня*, які досі вживаються у Східних Карпатах, зокрема в Румунії та Молдові (Jordan 314).

Те саме стосується закарпатського прізвища *Химїшинець*, яке дехто прагне виводити з жіночого імені *Хїма*, хоч насправді його утворено від андроніма *Химїха* — “дружина *Хїми*” за допомогою андронімного суфікса *-инець*. Так само прізвище *Мартівич* не виводиться з жіночого імені *Марта* і суфікса *-ович*. Суфікс *-ович* є одвічно патронімним: він міг додаватися лише до чоловічих іменувань. У нашому випадку таким іменуванням було чоловіче ім'я латинського походження *Март*, що з *Martius* (Петровский 153). Те ж саме стосується однозначно патронімних прізвищевих утворень на зразок *Гальківич*, *Ганьківич*, *Калинівич*, *Мар'янівич*, які дехто з ономастів намагається виводити від жіночих імен *Галька*, *Ганька*, *Калїна*, *Мар'яна*.

4. Хронологічна відповідність між першими письмовими фіксаціями прізвища і давністю передбачуваної твірної основи. Прізвища українців могли поставати лише на базі тих основ, які українці знали здавна. Наприклад, прізвище XV ст. *Роман* не могло утворитися від сучасного угорського етноніма *román* — “румун”, а могло постати лише від чоловічого імені *Роман*, оскільки до XVIII ст. всі народи Європи румунів називали *волохами*, чи *влахами* (MNTESz 3 436), а *нероманами*, чи *румунами*.

Прізвище *Гасич*, яке на Закарпатті значиться ще 1605 р., не могло утворитися від чеського апелятива *hasič* — “пожежник”, тобто “той, що гасить”: на початку XVII ст. фаху пожежника у Карпатах ще не було. Напевно, це прізвище утворилося від місцевого українського розмовного жіночого імені *Гася*, тобто *Гафїя*, за допомогою метронімного суфікса *-ич*, як і прізвища *Мадич*, *Настич*, *Парасич*, *Хїмич*...

5. Просторова відповідність традиційного ареалу побутування прізвища та ареалу давнього функціонування відповідної твірної основи, співвідносною з особовим іменем або апелятивом. Достовірною етимологією може бути лише та, яка спирається на лексичні й словотворчі ресурси, що реально функціонували в тому регіоні, де виникла відповідна прізвищева назва. Наприклад, закарпатське прізвище XVII ст. *Gálás* не могло постати на основі загальноукраїнського апелятива *галас* “шум, гармидер”, оскільки лексеми *галас* у цьому значенні закарпатці до XX ст. не знали взагалі, а насправді прізвище *Gálás* утворилося від місцевого українського діалектизму угорського походження *галас* — “рибалка”, що з *halász* — “те саме”.

Послідовне застосування перелічених критеріїв спроможне зняти багато наївних і спірних етимологій та наблизити ономастичні етимології до ступеня достовірних (Суперанська 35–40).

ПРАВОПИС І ВІДМІНЮВАННЯ ПРІЗВИЩ

Прізвища закарпатських українців не становлять якоїсь особливої системи з власними нормами орфографії та словозміни. Як одиниці української мови, вони здебільшого “передаються на письмі відповідно до вимови за загальними нормами українського правопису” (Укр. правопис 164). Адже як слова вони виникли в українському середовищі з українського матеріалу за моделями української мови. Однак регулюванням їх правопису, зокрема приведенням їх написання у відповідність українській вимові, досі системно ніхто не займався. Під час юридичної кодифікації прізвищ ці знаки, як відомо, записували здебільшого латинською, після того німецькою, угорською, чеською, відтак знову угорською, і лише у XX ст. їх почали записувати російською та українською мовами, котрими писарі як слід не володіли. У такий спосіб для багатьох прізвищ на Закарпатті виникло по кілька графічних варіантів офіційного відтворення одного й того ж прізвища. Ці записи не завжди відповідали автентичній вимові ще й тому, що в національних алфавітах перелічених мов інколи навіть не вистачало потрібних літер для точного письмового відтворення живого українського звучання.

Запровадження української мови в реєстри актів громадянського стану та в інші сфери діловодства не усунуло цих графічних покручів, а навпаки, санкціонувало їх та додавало до них немало нових перекручень. Останнє стосується передусім правопису суфіксів і твірних основ місцевих традиційних прізвищ. Через такі непослідовні правописні дії поспіхом декларований фонетичний принцип чинного українського правопису прізвищ на Закарпатті реалізується непослідовно, а стосовно передавання окремих звуків та звукосполучень на письмі часто не виконується.

Наприклад, “Проект найновішої редакції Українського правопису”, який відводить написанню слов’янських прізвищ спеціальний параграф (с. 171–176), жодним словом не згадує, як записувати українські прізвища з діалектними рисами — зберігати ці риси чи підганяти відповідні прізвища під якусь загальнонаціональну орфограму. А серед них, зокрема на Закарпатті, є багато таких, які неможливо вдало відтворити, не порушуючи при цьому чинного українського правопису. Ось кілька таких питань, на які чинний правопис не дає відповіді:

1. Як записувати місцеві прізвища, які без змін зберігають кореневе етимологічне /o/, наприклад, *Богáч*, *Горя́чко*, *Колачúк*, *Кочáн*, *Холя́вка*, — через /o/ чи через /a/?

2. Як бути з правописом українських патронімних та відойконімних прикметникових прізвищ на зразок *Маринцівський, Яворівський*, які на Закарпатті у ХІХ–ХХ ст. насилу підганялися під чеські, словацькі, польські та російські моделі прикметників з фіналлю *-овський*? На Закарпатті й нині їх записують на кшталт *Волошинівський, Ляхівський, Митроровський, Павлівський, Рокитівський, Смереківський, Чопівський*, а дехто навіть відстоює право записувати їх за чужомовними зразками або за діалектною нормою на *-уський*, як *Бичківський, Бобівський, Герцівський, Драгівський, Тернівський, Уцівський*.

3. Те саме стосується й правопису прізвищ із посесивним суфіксом *-ів* на зразок *Ільків, Павлів, Федьків, Яцьків*, які за різних режимів здебільшого записували з суфіксами *-ов* або *-ув*, як *Ільков, Ільків, Пáвлов, Павлів, Бівков, Дрáбов*, а в наш час продовжують здійснювати ту ж практику.

4. Сюди ж належить і прагнення деяких службовців усунути чергування суфіксального голосного /o/ з /i/ із прізвищ на *-овець* на зразок *Горохівець, Діковець, Крайніковець, Ляховець, Рáковець*, тобто вирівняти їх основу при відмінюванні, аби й далі в закритому складі писати не *Горохівця, Диківця, Крайніківцеві, Ляхівцеві, Рáківцем*, а *Горохівця, Діковця,...*

5. Як передавати фонему /ы/ в місцевих прізвищах на зразок *Бльіцкан, Бобінич, Гічка, Кынч, Лытчак, Мыца, Мотычка, Прібыш, Сятыня, Сухыняк* — через /и/, через /e/, через /i/, через /o/ чи через /y/? В написанні таких прізвищ панує різнобій. Порівняймо сучасні офіційні написання: *Блецкán, Бобóнич, Гічка, Кінч, Летчák, Міца, Мйца, Мóца, Мотйчка, Небола, Прібош, Прибўла, Сухйня, Сухоняк...*

6. Як передавати специфічну місцеву фонему /յ/ у прізвищах на зразок *Вўвсьяник, Глоджікўрка, Грймўт, Кўкало, Кўжбей, Кўл, Кўс, Обўцький* — через /i/ чи через /y/?

7. Як записувати прізвища з кореневим голосним /y/, що постав на місці етимологічного /o/ в закритому складі прізвищ на зразок *Вульшйльський, Краснобрўцький, Кукўльшник, Кўндрат, Перевўзшник, Прислўпський, Хвуст, Чуп* і як бути з його чергуванням при відмінюванні у відкритому складі — *Хвостá, Чóпа* чи *Хвўста, Чўпá*?

8. Як передавати гуцульську фонему /e/ після м'яких приголосних у прізвищах на зразок *Андрусék, Білусék, Богунék, Дечўк, Данишék, Онуфрék, Пластунék, Поленчўк, Попівнék, Фукалék* — через /e/ чи через /я/?

9. Як передавати гуцульське обниження /и/ — *Дрогобйцький* чи *Дрогобейцький, Петрйцький* чи *Петрецький,...* ?

10. Як передавати пом'якшене /ny/ перед суфіксами *-ський, -чук, -чак, -ш* у прізвищах на зразок *Середняньський, Перечйньський, Довжсáньчўк, Ганьчák, Гáньчин* — зі знаком м'якшення чи без нього?

11. Як бути з ненормативним епентетичним /ль/ у прізвищах на зразок *Жабляк, Лупляк, Хромлюк, Деревляка* — зберігати чи усувати його?

Стосовно коренів прізвищ таких правописних питань ще більше (ЧуФунк 83–84).

Усі прізвища, як знаки офіційної ідентифікації громадян України, підлягають єдиним загальноукраїнським правилам словозміни. Проте в розмовній мові, в якій вони, власне, й виникли як слова, багато цих знаків продовжує функціонувати за граматичними законами відповідного діалекту, звідки особливості їх відмінювання часто проникають і до офіційно-ділового стилю. Тут перелічимо лише найхарактерніші особливості прізвищ закарпатських українців, які виявляються при відмінюванні.

Усі прізвища закарпатських українців у місцевих народних говорах належать до відмінюваних слів. 94 відсотки з них відмінюються як іменники, а 6 — як прикметники.

Прізвища іменникового типу відмінювання за характером відмінкових закінчень поділяються на дві відміни. До першої належать прізвища на *-а* та на *-я* (наприклад, *Береза, Славіта, Голівня, Зозуля, Шевєря*), зокрема й ті, форма яких у називному відмінку однини лише нагадує якісні прикметники жіночого роду (наприклад, *Божса, Добра, Мудра*). До другої відміни належать усі інші прізвища, тобто прізвища на приголосний (наприклад, *Коник, Зубаль, Чорній*), прізвища на *-о, -е, -і* та *-у* (наприклад, *Станко, Стерчо, Гриньо, Пуйо, Темрьо, Більце, Доміще, Леле, Біловари, Бровди, Томчани, Гайдю, Дору, Лезу*).

Поділ прізвищ першої відміни на тверду та м'яку групи зберігся лише в родовому відмінку однини (порівняйте відмінкові форми *од Гарайды до Нитки, у Щербы, у Соимы* з формами *од Пинти до Сивули, од Сятини до Копчи*) та в називному відмінку множини (порівняйте форми *два Дирды, Курты, Суслы, Слівки* з формами *два Зимомри, Туряниця, Гольчи, Ромжі*). У давальному, орудному та місцевому відмінках однини в західних районах області запанували закінчення іменників другої відміни *-ови, -ом, -ови* (наприклад, *дайте Булецови, Гойдови, Микитови, Кострабови, з Голінком, Гаджегом, Иванегом, Петрищом, на Микюлови, Гичкови, Макарови, Сивульови*), а в кличному відмінку всі вони послідовно набувають закінчення *-о* (наприклад, *Кульо, Кухто, Мудро, Чоповдьо, Цендро*).

У родовому відмінку множини чисту основу зберігають лише ті прізвища на *-а*, основа яких закінчується на один приголосний (наприклад, *Булец, Дулеб, Кручаніць, Куль, Симчер, Мигалін, Порад*), та й то не без винятку. Решта прізвищ, зокрема ті, основи яких закінчуються групою приголосних, використовують форми із закінченням *-ів* (наприклад, *Галайдів, Кузьмів, Кухтів, Мудрів, Зимомрів, Нєтрів, Старостів, Сурмів, Шустів*).

Поділ прізвищ другої відміни на групи так само виражається не стільки через відмінкові закінчення, скільки через твердість/м'якість кінцевої приголосної основи (порівняйте словоформи прізвищ твердої групи *Сидун, Сидуня, Сидунюви, Сидунюм, Сидунє...* зі словоформами прізвища м'якої групи *Петрунь, Петруня, Петрунюови, Петрунюом, Петрунюю, Лесьо, Лєся, Лєсьови, Лєся, Лєсьом, Лєсьови, Лєсі*). Правда, східні райони області ще зберігають закінчення м'якої групи *-єви, -ем, -єви*, наприклад, *Ковалєви, Бердарем, Бричєм* (ПанГов 200–202). У називному відмінку множини традиційний поділ прізвищ на групи відмінювання зберігається (пор. словоформи *Голоды, Литвинь, Руснаки* зі словоформами *Гончарі, Коржі, Рогачі, Шукалі*).

За зразком прізвищ — іменників другої відміни відмінюються колишні присвійні прикметники на *-ів* та *-ин* (*Яцків, Бюков, Марусин, Бистрянчин, Куклішин,...*), нечленні прикметники (*Білоус, Кривогуз,...*), а також пасивні дієприкметники (*Жадан, Продан, Чекан,...*).

За прикметниковим зразком відмінюються лише членні прикметники на *-ий*, зокрема на *-ський, -цький* (*Кучерявий, Лєгкий, Стріпський, Оліцький*), однак якась частина з них, зокрема в районах, що межують з угорцями та словаками, інколи переходять у парадигму іменників на *-і(й)*. Наприклад, у називному відмінку однини — *Грецькі, Сухі, Турецькі*, а в непрямих відмінках — *Грецькія, Сухія, Турецькія, Грецькійови, Сухійови, Турецькійови*.

ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Тип словника і його дослідницька спрямованість

Пропонована праця є словником етимологічного типу. Матеріал, поданий у ньому, як і методи аналізу, спрямовані на те, аби розкрити і наочно показати походження, первісне значення та функцію кожної прізвищевої назви на етапі, доки вона не стала стабільним спадковим іменуванням відповідної родини, тобто прізвищем у термінологічному значенні цього слова.

Розкриваючи етимологію прізвища, ми не дошукуємося кінцевої етимології кореня, не простежуємо всієї його еволюції. Однак щоразу прагнемо відповісти на питання, який народ створив відповідне прізвище (українці чи хтось інший), власне, чиї лексичні ресурси використано, чиї словотворчі засоби і способи застосовано для його утворення — власні чи чужі, загальнонаціональні чи регіональні, апелювативні чи пропріальні.

Особливістю цього словника є й те, що походження прізвищ подається не у вигляді готового кінцевого продукту встановлення початкової форми та первісного значення лексеми. Для більшої переконливості пропонованої етимології прагнемо відтворити мовне середовище, в якому відбувалося творення відповідної прізвищевої назви, наблизити користувача до умов, у яких формувалася лексема і закріплювалася як прізвищева назва закарпатського українця, намагаємося ілюструвати перші кроки її функціонування у статусі власної особової назви. Цими міркуваннями продиктовані також наші часті порівняння прізвищевих назв закарпатських українців із тотожними, спорідненими та подібними прізвищами українців XIV–XVIII ст. з інших регіонів, передусім сусідніх, українських земель.

Уточнення *історико-* при означенні *етимологічний* має підкреслити, що цей словник хоче показати і давність перших письмових фіксацій кожного прізвища, і ареали та інтенсивність функціонування відповідної лексеми в Українських Карпатах.

Крім етимологічної та історичної спрямованості, словник має і прагматичне призначення: він покликаний виконати роль філологічного порадики з питань правопису, вимови та відмінювання прізвищ і висловити рекомендації, спрямовані на усунення із прізвищ спотворень і явних перекручень, які залишили після себе різні політичні режими в умовах тривалої української бездержавності.

Обсяг прізвищевого матеріалу

Словник задумано як повне зібрання прізвищ корінних закарпатців української національності, які жили на території Закарпаття станом на січень 1946 р., тобто на час утворення Закарпатської області Української РСР (УРЕ V 133). З огляду на це словник справді є всеосяжним, а не вибіркоvim, складеним за якоюсь мережею.

Прізвища корінних угорців (близько 134 тис. осіб), словаків (близько 13 тис. осіб), румунів (близько 12,5 тис. осіб), корінних євреїв (близько 7 тис. осіб), німців (близько 2,3 тис. осіб) та прізвища корінних циган у словнику спеціально не розглядаємо, але принагідно використовуємо їх як порівняльний матеріал, пояснюючи прізвища українців.

До словника не внесено прізвища українців, які з'явилися на Закарпатті після Другої світової війни внаслідок переселення людності з інших областей України, Росії та з віддалених республік тодішнього СРСР, поза як це спотворило б традиційну картину розселення людності в Українських Карпатах і зробило б нашу працю малоприсадною для дослідження етнічної та демографічної історії українців Карпатського регіону.

Зазначене часове і просторове обмеження об'єкта дослідження (прізвища закарпатських українців станом на 1946 р.) не означає, що ця праця охоплює лише специфічні "закарпатські" чи лише специфічні "українські" прізвища. Адже тисячі реєстрових лексем, які розглядаємо, окрім Закарпаття, здавна функціонують також у інших регіонах України, передусім у Галичині та на Буковині, у суміжних із Закарпатською областю регіонах Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, на півночі Сербії та Хорватії і навіть у таких віддалених країнах, як Канада, США, Австралія, з якими закарпатські українці вже понад 100 років безперервно підтримують економічні, культурні та родинні зв'язки.

Прізвищам українців суміжних із Закарпаттям регіонів, де живуть або раніше жили українці, так само не відводимо спеціальних статей у словнику, але використовуємо їх як порівняльний матеріал для висвітлення історії окремих прізвищ закарпатських українців. Залучення до словника ономастичних матеріалів із сусідніх регіонів Центральної Європи та зіставлення їх із прізвищами закарпатських українців допомагає визначити час і місце виникнення окремих прізвищ у Карпатах, переконливіше обґрунтувати їх етимологію, підтвердити або спростувати генетичну спільність назвотворчих засобів та способів, які діяли ще до остаточної юридичної стабілізації прізвищ у карпатських українців. Повторюваність тотожних і подібних прізвищ на Закарпатті і в Прикарпатті неспростовно доводить, що родинні зв'язки і переселенські процеси між людностю південних та північних схилів Карпат упродовж другого тисячоліття були неперервними.

Крім прізвищ закарпатських українців, які є громадянами України, до реєстру заносимо також кількасот місцевих прізвищевих назв і власне прізвищ, які нині серед корінних закарпатських українців уже відсутні, але впродовж останніх трьох століть були органічною частиною закарпатоукраїнського ономастикону. Це прізвища, які функціонували серед корінних закарпатських українців упродовж XVII–XIX ст. (а більшість їх виникла на Закарпатті), але за останні 200 років з різних причин (носії одних вимерли, а носії інших вибули з краю) вони вийшли з активного вжитку. Біля кожного такого прізвища зразу після реєстрового гасла, де мало б бути сучасне місце проживання денотата прізвища, проставляємо знак † (хрестик), а тоді вже вказуємо роки давніх письмових фіксацій цього прізвища,

населені пункти, в яких воно функціонувало, та наводимо посилання на відповідні письмові джерела його фіксації.

Застосований відбір фактичного матеріалу показує, що в перші повоєнні роки серед корінного українського населення Закарпаття функціонувало понад 11 тис. прізвищ, враховуючи варіанти, із пересічною частотністю 1 прізвище на 53 особи.

Словник охоплює не лише генетично українські прізвища. До нього занесено не лише ті лексеми, що їх утворили українці з власне українськомовного матеріалу за моделями української мови. Поряд із такими однозначно українськими прізвищевими утвореннями, як, наприклад, *Бачинський, Біляк, Варівіда, Воронич, Гаврилєць, Доміще, Дячук, Король, Мельник, Олексик, Петрусь, Підків'ят, Попенко, Станинець, Стецович, Твердохліб, Федорішин, Яцьків*, у ньому на такому ж рівні представлені також усі прізвища, утворені не з українського мовного матеріалу, не за українськими словотвірними моделями. Здебільшого це угорські, румунські, німецькі, словацькі, польські, сербські, хорватські та інші за походженням лексеми, принесені на Закарпаття новішими поселенцями, що в переважаючому українському місцевому середовищі з часом поволі спонтанно українізувалися. Наприклад, прізвища *Батрін, Бреза, Брода, Вайзер, Вегеш, Врabelь, Гангур, Глагола, Керекеш, Коміното, Кірлик, Коперльос, Кравс, Маргєвка, Мильчєвич, Млавєць, Мускур, Скунець, Томчани, Тивадар, Штаєр*.

Крім цього, серед закарпатських прізвищ угорської етимології є немало й таких, що їх нав'язала місцевим українцям (головним чином державним службовцям) угорська адміністрація впродовж ХІХ–ХХ ст. (наприклад, *Ердєлі, Кашиай, Кінню, Шереїй*), але носії їх не належали до угорської національності, і тому їх також заносимо до реєстру.

Серед прізвищ корінних українців подибуємо й такі, що постали на основі слів чужомовного походження (наприклад, *Біровєць, Бланар, Варга, Габорєць, Кочіш, Сабов, Шварцюк, Шустер, Югас*), але на час творення відповідних прізвищ ці запозичення вже були добре адаптовані на місцевому українському ґрунті. Очевидно, що такі прізвища закарпатських українців кваліфікуємо як українські утворення. Отже, прізвища українців не обов'язково мають бути прізвищами української структури, як і носії українських прізвищ не завжди є українцями за походженням. Тому в цьому дослідженні розрізняємо поняття “українське прізвище” та “прізвище українця”.

Загальна кількість прізвищ корінного українського населення Закарпатської області в 1946 р. становила близько 10 тис. окремих лексичних одиниць без урахування різних їх фонетичних, серед них і графічних та акцентуаційних, варіантів.

Джерельна база словника

Для укладення словника використано ономастичний матеріал трьох видів. Перший — сучасні прізвища корінних закарпатців, зібрані нами особисто в усіх населених пунктах усним опитуванням старожилів безпосередньо на місцях їх проживання. Такий спосіб збирання дав змогу записати за єдиною методикою автентичне звучання прізвищ без спотворень, яких ті зазнавали упродовж століть при угорському, австро-угорському, чехословацькому та радянському режимах.

Другим джерелом стали рукописні документи місцевого діловодства, передусім погосподарські та будинкові книги, державні та церковні метрики, різноманітні списки місцевої людності. Однак ці документи використано не стільки для з'ясу-

вання і відтворення точного звучання прізвищ, скільки для того, щоб не пропустити жодного прізвища й визначити частотність кожного з них у відповідному населеному пункті, а також для з'ясування давності проживання родини у цьому населеному пункті та її етнічної належності. І це робилося за участю працівників місцевих адміністрацій. Паспортизація зібраних матеріалів подається у словнику з точністю до адміністративного району, а при рідкісних прізвищах — з точністю до окремого населеного пункту (список скорочених назв районів, а також населених пунктів Закарпаття додається).

Третім джерелом були ономастичні факти, засвідчені місцевими пам'ятками ділової писемності XIII–XIX ст., писані латинською, угорською, німецькою та церковнослов'янською мовами. Загальна кількість виписаних фактів з історичної ономастики Карпатського регіону в нашій картотеці перевищує 30 тис. Більшість фактів — це архівні матеріали, упорядковані певним чином та опубліковані вченими Угорщини, Чехії, Словаччини, Росії і Польщі упродовж XIX–XX ст., зокрема, такими відомими дослідниками Українських Карпат, як Е.Балецький, В.Бийлаї, Ф.Габріель, В.Гаджега, В.Геровський, А.Годинка, М.Грига, Л.Деже, Д.Дерффі, Ш.Карачоні, І.Кнієжа, Т.Легоцький, М.Лелекач, Ф.Макшаї, В.Микитась, Д.Надь, І.Панькевич, Ф.Перфецький, Л.Петров, І.Сабо, В.Саханєв, Г.Стрипський, І.Удварі (див.: Умовні позначення використаних джерел і літератури).

Частина історичних матеріалів — рукописні факти, які автор зібрав у державних архівах Ужгорода, Берегово, Будапешта, Львова та Праги. Частину ж прізвищевих назв, зокрема прізвища Бойківщини та Лемківщини на території Галичини кінця XVIII–початку XIX ст., взято з рукописів кандидатських дисертацій і публікацій Г.Є.Бучко та С.Є.Панцьо, виконаних під нашим науковим керівництвом у 80-х роках XX ст. в Ужгороді.

Більшість давніх записів, що дійшли до наших днів, здійснено латинською, значно рідше — кириличною графікою, для чого писарі використовували найрізноманітніші правописні системи, тому у давніх записах багато розбіжностей. З огляду на це ілюстрації з давніх пам'яток у словнику не транскрибуємо і не транслітеруємо, а наводимо автентичні їх записи із зазначенням року і місця написання та джерела фіксації.

Окрім писемних пам'яток, які стосуються населення Закарпатської області, наводимо історичні свідчення про давню українську людність східної Словаччини, північної Лемківщини, Бойківщини та Гуцульщини, північно-західної Румунії, північної Угорщини та навіть польського Подгалля. Старовинні записи допомагають точніше окреслити час виникнення, давню локалізацію окремих антропонімів Карпатського регіону та умови, в яких застала ці назви остаточною юридичною стабілізацією прізвищ наприкінці XVIII ст.

Словникова систематизація прізвищ

В ономастичній лексикографії застосовують декілька способів подання прізвищ, зокрема, тематичний, гніздовий, формантний та алфавітний (Илчев, Фаріон, Bahlow, Brechenmacher, Constantinescu, Dauzat, Gottschald, Jordan, Kázmér, Moldanová, Rospond, Rymut...). Однак найзручнішим для користувача є випробуваний алфавітний спосіб. Безумовно, словники прізвищ, укладені за алфавітом, громіздкіші, ніж інші, але вони дають змогу укладачеві зупинитися на специфіці кожного прізвища, розставити на свої місця “полісемію” та “омонімію” прізвищ,

розмежувати прізвища з подвійною та потрійною мотивацією, щоразу висловити власну думку щодо правопису, вимови та відмінювання кожного прізвища, вказати час і місце появи перших його письмових фіксацій, відзначити особливості його функціонування в різних сферах життя народу, з'ясувати, кому належить лексема генетично, а кому — лише історично, точніше визначити чи лексема запозичена, чи є дериватом від запозиченого слова, чи, може, є новішим переосмисленням або перекрученням якоїсь давнішої лексеми. Очевидно, що сказати все про кожне прізвище ні у гніздових словниках, ні в тематичних укладач не має такої змоги.

Недарма відомий польський ономаст К.Римут, уже підготувавши до видання великий історико-етимологічний словник прізвищ поляків, укладений за гніздовим принципом, зауважив: “Найліпшим способом аналізу прізвищ є докладне опрацювання кожного окремого прізвища. Тоді можна зайнятися не лише його історією, походженням, але й мовними змінами, які сталися в ньому” (Rymut VI–VII).

У нашому словнику прізвища розташовуємо в алфавітному порядку (а в одному з додатків до нього — за інверсійним принципом), дотримуючись при цьому сучасного розташування літер українського кириличного алфавіту, зокрема й місця літери г (п'ятої за порядком) та літери ы (третьої з кінця). При письмовій реабілітації української літери г у прізвищах закарпатських українців на зразок *Балéга, Гíга, Гóца, Грénджа*, дотримуючись етимологічного принципу правопису, орієнтуємось, передусім, на традиційну місцеву вимову цих прізвищ, а також на їх давніші латинські, угорські та чеські записи, в яких фонемі /h/ та /g/ послідовно розрізнялися.

Якихось додаткових графічних знаків у офіційне написання реєстрового варіанта прізвища не вносимо. Однак у тих випадках, коли між письмовим варіантом прізвища та його традиційною місцевою вимовою наявні суттєві розходження, у квадратних дужках наводимо протранскрибований місцевий говірковий варіант. Наприклад: Бугíна [*Бугьна*], Дáнишек [*Даншшэк*], Дíнька [*Дынька*], Дíдо [*Джéдо*], Дíрда [*Дырда*], Дія́нич [*Гійáнішь*], Кі́юкало [*Кюкало*]...

Для прізвищ з ініціальними диграфами /дж/ та /дз/ на зразок *Джéанда, Джугáн, Дзві́нчук, Дзвона́рик, Дзя́мка*, як і для прізвищ із диграфами /дь/, /ль/, /нь/, /ць/ (наприклад, *Дьóлог, Льопкó, Ньóрба, Цьóка, Цьóма*), у словнику окремого місця не відводимо, а подаємо їх під монографами /д/, /л/, /н/, /ц/ на відповідних місцях.

До реєстру словника заносимо всі без винятку прізвища закарпатських українців за принципом: одне прізвище — одне реєстрове гасло. За наявності фонетичних варіантів прізвища на правах реєстрового слова також до словника заносимо сучасні реальні офіційні кириличні записи цього прізвища. Однак етимологію прізвища розкриваємо лише при основному його варіанті. Наприклад, *Алéчко — Олéчко, Браца́йко — Бряца́йко, Дегі́с — Дигі́с, Во́каль — О́каль, Зазу́лич — Зозу́лич, Желі́зняк — Зелі́зняк — Залі́зняк, Ві́рста — Ву́кста — У́рста — У́ста*. При факультативних же варіантах (говіркових, графічних та ін.) їх походження не розкриваємо, а щоразу відсилаємо користувача до варіанта домінантного, власне, етимологічно найближчого.

Прізвища-омофони, власне, акцентуаційні варіанти прізвища (наприклад, *Ми́кович — Мико́вич, Ке́рекеш — Керéкеш — Керекéш*), подаємо лише один раз, але при цьому щоразу прагнемо розкрити причину омофонії.

Вузьколокальних варіантів одного й того ж прізвища до реєстру словника не заносимо взагалі, але якщо прізвище, позначене діалектними ознаками, іншого

еквівалента не має (наприклад, прізвища *Ву́падок*, *Дагу́ський*, *Лоско́ріх*, *Циркуні́к*, *Хвуст*), то його обов'язково подаємо на правах реєстрового гасла.

Побудова словникової статті

Кожна словникова стаття має форму окремого абзаца з кількох рядків. Внутрішня структура статті стандартна. Вона складається з коротких або розгорнутих відповідей щонайменше на п'ять питань:

1. Яким є аналізоване прізвище нині за написанням, за вимовою та відмінюванням серед закарпатських українців?

2. У яких районах Закарпаття (а при непопулярних прізвищах — у яких саме населених пунктах області) воно побутує?

3. Якою є давність прізвища в Українських Карпатах, власне, на які саме роки припадають перші письмові його фіксації?

4. Де жили і до якої соціальної верстви людності належали перші носії прізвища?

5. Звідки походить прізвище (якій мові належить, від якого слова походить і як саме його утворено) та що означало слово, доки не стало прізвищем?

Реєстрове слово, його правопис, вимова та граматика

Реєстровим гаслом у словнику є лише офіційні, тобто паспортні, варіанти сучасних прізвищ корінних українців у формі називного відмінка однини. Прізвище записане жирним кириличним шрифтом, над дво- і багатоскладовим прізвищем проставляється знак наголосу.

До реєстру заносимо й ті паспортні варіанти прізвищ, живомовна фонетична структура яких не збігається з нормами сучасної української літературної вимови. Це стосується передусім прізвищ, які зберігають локальні діалектні риси, як *Бльица́к*, *Ківада́р*, *Цирькуні́к* (при очікуваних *Блища́к*, *Тивада́р*, *Церківні́к*), а також змадяризованого, зчехізованого та зросійщеного написання прізвищ на зразок *Біла́нін*, *Браща́йко*, *Бруссó*, *Васко́в*, *Га́нчин*, *Ку́пец*, *Хі́мінець*, але при них проставляємо відсильний знак до правильно написаних (*Біла́нин*, *Бряща́йко*, *Брусьó*, *Васько́*, *Га́ньчин*, *Купе́ць*, *Хі́минець*). Це ж саме стосується й узаконених перекручень на зразок *Гопа́к*, *Се́ніна*, *Синько́*, при яких ставимо відсильний знак до етимологічно правильно написаних *Гапа́к*, *Сені́на*, *Сенько́*). Не заносимо до реєстру лише жіночі варіанти прізвищ на зразок *Кучеря́ва*, *Середня́нська*, *Федори́шина*.

Якщо правописний варіант прізвища суттєво відрізняється від місцевого живомовного звучання, то біля реєстрового запису подаємо у квадратних дужках курсивом протранскрибовану живу вимову. Наприклад: **Бори́чок** [*Боры́чок*], **Бурча́ло** [*Бурчэ́ло*], **Бур'я́н** [*Буря́н*], **Буте́лька** [*Бутільга́*], **Вадаський** [*Вадаскі́*], **Валенти́р** [*Валенты́рь*], **Варгі́вчик** [*Варгү́вчик*].

Нормативну вимову кожного реєстрового прізвища, зокрема і його наголошування, подаємо. Для точного відтворення живої вимови прізвищ застосовуємо весь арсенал графічних засобів сучасної української кириличної абетки включно з літерою **Ґ**, якою послідовно передаємо зімкнену дзвінку задньоязикову фонему. Оскільки при з'ясуванні етимології прізвищ розрізнення фонем /г/ та /ґ/ має принципове значення, то ми, скориставшись моментом недовершеності чинного українського правопису (Укр. правопис 18), зімкнену фонему /г/ послідовно

зберігаємо відповідно до місцевої традиційної вимови прізвищ. Наприклад, пишемо: *Гаджéга, Галагáн, Гóйда, Гóмба, Грíга, Грус...*

Наперекір сучасній хибній практиці передавати угорські звукосполучення *gye, tye* через українські буквосполучення /де/, /те/, прізвища угорського походження на зразок *Лендeл, Медeші* передаємо через звукосполучення /дe/, /тe/, тобто так само, як і російські прізвища *Медведeв, Арсeнтьeв* та ін.

Хоча пропонуваній словник і не є правописним довідником, але у випадку, якщо відмінювання прізвища становить труднощі або вагання, зразу після реєстрового гасла наводимо рекомендоване закінчення родового, а при потребі — й інших відмінків. Наприклад:

При прізвищах на *-ча*, структура яких нагадує іменники четвертої відміни, як *Бúньча, Гóльча, Дáньча, Матéйча*.

При прізвищах-іменниках жіночого роду, форма яких нагадує форму прикметників, як *Бóжа, Дóбра, Крíва, Мúдра, Чéрна*.

При прізвищах на *-е, -у* та *і(й)*, як *Бíльце, Домíще, Петрíще, Турéцкі, Гáйду, Дóру*.

При прізвищах на *-ьо* та *-йо*, як *Бадзьó, Гаврильó, Гвоздьó, Даньó, Лeсьó, Малильó, Кустрьó, Пуйó, Стерчó*.

При прізвищах на *-ар, -яр*, як *Гончáр, Комендáр, Синетáр, Сúтар*.

При прізвищах на *-ин*, як *Бистрянчин, Волóшин, Кóбрин, Куклíшин, Литвíн, Мáрин, Мáртíн, Марúсин, Мацiнiятин, Панúлин, Рúсин, Сéрбин, Тóвтин, Яцкáнин*.

При прізвищах на *-ець* та *-овець*, у яких редукція суфіксального *-е-* пов'язана з чергуванням кореневих /о/ та /e/, як *Галóвець, Дíковець, Крайникóвець, Столéць*.

При прізвищах із випадним /о/, /e/, як *Будьóк, Воробóк, Пальóк, Бíбен, Врáбель, Шúстер*.

При прізвищах із нерегулярною рефлексациєю корневих та суфіксальних голосних /о/, /e/ та /ѣ/, як *Вакарúв, Грíмúт, Казíбруд, Кóринь, Кус, Медвídь, Óлiнь, Соловíй, Хвуст, Хрiн*.

Сучасна географія прізвища та його частотність

Територію поширеності сучасного прізвища подаємо з точністю до адміністративного району: при кожному прізвищі перелічуються скорочені назви районів, у яких прізвище мало традиційних носіїв станом на 1946 р. Назви адміністративних районів розташовані за принципом спадної частотності відповідного прізвища: спочатку називаються райони, в яких прізвище має найвищу частотність, а далі ті, де воно менш поширене. Якщо ж прізвище наявне лише у трьох, двох чи одному населеному пункті області, називаємо їх поіменно, причому так само за принципом спадної частотності. За допомогою наших позначень користувач може скласти уявлення про локалізацію відповідного прізвища на Закарпатті станом на середину ХХ ст.

Застосування такої методики подання географії кожного прізвища заодно є й показником його частотності на території області. Переконаливою ілюстрацією цього є найпопулярніші на Закарпатті прізвища *Бóднар, Волóшин, Гóрват, Зáяць, Калíнич, Кóвач, Поляк, Попóвич, Рúсин, Туряниця* та ін.

Відомості про локалізацію прізвищ, засвідчених пам'ятками минулих століть, наводимо зразу при цитуванні фактів з відповідним посиланням на історичні джерела, передусім на словники. При цьому й самі записи з відповідними прізвищами, і традиційні назви поселень та назви регіонів, у яких ці давні записи виявлено,

подаємо без суттєвих змін, тобто у їх традиційному вигляді без транслітерації, зберігаючи при цьому навіть давню географічну номенклатуру.

Безумовно, скласти бодай контурну карту поширеності конкретного прізвища в XVI чи XVII ст. на підставі двох-трьох давніх фіксацій неможливо, зокрема у словнику, але й ігнорувати свідчення перших письмових фіксацій також не слід. Адже вони вказують на можливі епіцентри, з яких прізвище поширювалося пізніше, підтверджують або спростовують наявні версії щодо походження прізвища та визначають місце прізвища на загальноукраїнському мовному тлі.

Давні письмові фіксації прізвищевої назви

Найдавніші достовірні письмові згадки закарпатських антропонімів приносять латиномовні записи місцевої людності XIII–XIV ст., зокрема, Варадинські реєстри, грамоти графа Стараї, Марамороські дипломи. Тих фіксацій небагато, в них немало розбіжностей, але все-таки на їх підставі можна уявити як формувалися українські прізвищеві назви у басейні Верхньої Тиси наприкінці Середньовіччя.

Значно ширші відомості про прізвищеві назви закарпатських українців містять місцеві писемні пам'ятки XVI–XVIII ст., але й до них не потрапили всі лексеми, які нині правлять за прізвища закарпатських українців, а ті антропоніми, яким пощастило, записані не завжди адекватно. Тому спосіб відтворення давніх записів антропонімів зберігаємо в тому вигляді, який вони мають у латинських, угорських та давньоукраїнських документах, тобто без розшифрування, транслітерації і суттєвих відступів від тодішніх правил орфографії. Не відступаємо навіть від застосованої послідовності компонентів у багатослівних антропонімних формулах. Дозволяємо собі лише інколи змінювати вжиту велику літеру замість малої, якщо потрібно в тексті пам'ятки однозначно виділити власну назву з-поміж загальних назв. Особливості ж правопису, що діяв у середньовічних канцеляріях Угорського королівства, зокрема звукове значення угорських диграфів *cz*, *ch*, *sz*, *zs*, *tsch*, прочитуємо за академіком І.Кніежею (Kniezsa 3–31).

Після окреслення сучасного ареалу побутування кожного прізвища на Закарпатті (та й в Українських Карпатах узагалі) намагаємося навести хоч по два-три факти найдавніших письмових фіксацій прізвищевої назви з тих районів, де її зафіксовано вперше. У випадку, якщо таких не виявлено на Закарпатті, шукаємо генетично споріднені або типологічно подібні антропоніми на Прикарпатті та в інших суміжних із Закарпаттям регіонах, де в ті часи також жили українці. Найбільше таких письмових свідчень приносять пам'ятки з Галичини (Бойківщина, Гуцульщина, Лемківщина), з польського Подгалля, зі східної Словаччини (комітати Унг, Земплин, Шаріш, Спіш), з північної Угорщини (комітати Саболч, Сатмар) та з північно-західної Румунії (Мараморош і Буковина). Такі письмові свідчення допомагають визначити ймовірний епіцентр появи деяких прізвищ або осередки, з яких почали поширюватися окремі словотвірні моделі, не кажучи вже про окремі прізвища, посилити достовірність пропонованої етимології.

Безумовно, відсутність конкретних історичних даних про кожне прізвище в писемних пам'ятках XIII–XVIII ст. ще не означає, що до XIX ст. цього прізвища взагалі не існувало. Воно могло випадково не потрапити в документи, що дійшли до наших днів, а ще ймовірніше, що предки закарпатця з таким прізвищем пересе-

лилися на Закарпаття з якогось іншого регіону вже після остаточної стабілізації прізвищ.

Отже, проставлені роки при перших письмових фіксаціях прізвища не обов'язково вказують на точний рік виникнення кожного з них, як і не вказують, що записи прізвищевих назв XVI чи XVII ст. уже були стовідсотковими прізвищами на той час.

Якщо тотожних звукових відповідностей між сучасними прізвищами та їх давніми еквівалентами не виявлено, наводимо для порівняння етимологічно споріднені прізвищеві утворення. Кількість історичних паралелей щоразу визначається принципом логічної доцільності, а їх послідовність — хронологічною наступністю.

Відомості про соціальний статус і родовід денотата

Окрім лінгвальної та лінгвістичної інформації, давні записи закарпатських антропонімів, а ще більшою мірою особові імена при них та означення денотата, які передують запису прізвищевої назви, містять вагому інформацію про соціально-майновий статус кожного з денотатів, згадуваного в місцевих документах Середньовіччя. За кількістю чоловічих імен при кожній прізвищевій назві голови родини в переписах людності XVII–XVIII ст. проглядається структура родини і популяція людності. Національна форма особових імен при прізвищевих назвах (пор. *Elek — Olexa, Hric — Griga, Fedor — Francz,...*) у писемних пам'ятках XVI–XVIII ст. на території Угорського королівства дає змогу дослідникові упевненіше говорити про етнічну належність їх носіїв.

Тому наводячи давні записи прізвищевих назв із місцевих документів, разом із зазначенням року фіксації та населеного пункту, в якому жив денотат, щоразу вказуємо й те, яку саме соціальну верству людності представляла іменована особа. А виявляється, що на переважаючому фоні кріпаків, городян і дрібної шляхти у документах тих часів досить щедро представлені сільські старости, кенези (старости), совтиси, крайники, вільновідпущені, воїни, слуги, вчителі, священники, дяки, єпископи, віровідступники, грішники, переселенці, втікачі, вдови, судді, підсудні, свідки..., що інколи може підказати напрям, у якому слід шукати етимологію відповідної прізвищевої назви.

Етимологічна інтерпретація прізвища

Походження кожного прізвища розглядається як завершальна процедура опрацювання відповідного гасла, отже, лише після того як з'ясовано його неспотворену автентичну фонетику і морфологію, традиційну локалізацію, хронологію функціонування та характер перших його письмових фіксацій. Без урахування цього дослідник етимології прізвищ закарпатських українців приречений на фантазування.

Надійність ономастичних етимологій (а етимології прізвищ і поготів), як відомо, набагато нижча, ніж достовірність етимологій апелятивів. Адже дослідник етимології апелятива, завданням якого є “докопуватися” до найдавнішої форми і найдавнішого значення слова, має змогу простежити і звукову, і семантичну еволюцію лексеми, не спускаючи з ока при цьому й самого денотата, поійменованого відповідним звуковим комплексом.

У дослідника ж етимології прізвища ця друга можливість, тобто пошук семантики, майже повністю втрачена: слов'янські прізвища нині — це асемантичні мовні знаки. Вони вже давно втратили своє допрізвищеве лексичне значення, а свою колишню актуальну словотвірну мотивацію загубили ще тоді, коли їх стали передавати у спадок від батька до сина, з чоловіка на його дружину та на дальших нащадків.

Порівняно з етимологією інших онімів (оронімів, гідронімів, ойконімів...) завдання дослідника етимології прізвищ, напевно, найважче. Хоча прізвища є наймолодшим антропонімійним класом назв, той, хто досліджує походження сучасних прізвищ, має справу не з нинішнім його денотатом: той денотат жив кілька століть тому і тоді ще одержав живе, вмотивоване іменування за якусь індивідуальну ознаку. Нині дослідник того іменування має справу вже з нащадками 20-ї чи 30-ї генерації після засновника відповідного роду.

Нинішній денотат конкретного прізвища вже не є носієм первісної ознаки (зовнішньої чи внутрішньої), якою був наділений його пращур XVI чи XVIII ст., тобто засновник роду. Отже, сучасні прізвища вже не є характеристичними. Вони є лише ідентифікаційними знаками. Навіть ті оцінні стилістичні нашарування, що колись були релевантними для даного іменування, пересічний мовець нині уже не вловлює.

До того ж поійменована людина з конкретним прізвищем — це не гора, не річка, не місто з їх стабільною локалізацією. Своїм корінням носій нинішнього прізвища, може, й не тутешній мешканець. Його предок міг переселитися сюди з якоїсь іншої місцевості, навіть з іншої країни, з уже готовим прізвищем, подібним до місцевої української лексеми, а його нащадки з часом могли асимілюватися тут.

Тому перед дослідником етимології прізвища постають інші завдання. Об'єкт його аналізу — не історія лексеми взагалі з часу її появи, а лише той відтинок в її історії, за який вона ставала спадковою власною назвою засновника роду, тобто з'ясування того, чим, власне, вона була 200, 300 чи 400 років тому. Звідси: етимолог має визначити і колишній план вираження лексеми, і тодішній план її змісту. Отже, він мусить з'ясувати й те, якою була тоді фонемна структура цієї лексеми, і те, що вона означала, тобто як саме характеризувала свого першого денотата.

Етимолог має з'ясувати, чи той звуковий комплекс був тоді живим прізвищем для першого його денотата, чи ж він був лише нетиповим власним особовим його іменем, онімом іншого класу, якому довелося проходити процес трансонімізації. Від цього залежить і глибина семантичних пошуків. Адже у відіменних прізвищах не доводиться шукати семантики чи кінцевої етимології відповідного імені (її розкривають численні словники власних імен), хоч визначити походження конкретного варіанта імені потрібно. Отже, слід визначити, з якого діалекту чи з якої національної мови прийшли такі, скажімо, розмовні варіанти базового імені **Микола**, як *Миколáй*, *Микúла*, *Никóла*, *Никóра*, *Мíкла*, *Мі́клош*...

У випадку відапелятивних прізвищ завдання етимолога складніші. При кожному з них треба відтворити апелятив, який лежить в основі прізвища (а кількість апелятивів у кожному регіоні, як відомо, в тисячі разів більша за кількість особових імен), з'ясувати семантику апелятива, а частіше — сему полісемантичного слова, яка могла бути образом, тобто внутрішньою формою, прізвища.

Однак оскільки безпосереднього зв'язку між прізвищем, яке виникло перед 200–300 роками, та реальними ознаками нинішнього його носія вже немає, то

міра достовірності прізвищевих етимологій ніколи не буде настільки висока, як назв інших онімних класів. Навіть якщо максимально враховувати всі принципи номінації людей і функції кожної морфеми та її валентність, багато етимологій прізвищ назавжди залишаться лише ймовірними. Практично ця ймовірність етимології виражається в тому, що при багатьох прізвищах свідомо наводимо по дві, а нерідко й по кілька можливих етимологічних інтерпретацій.

У Карпатах кількість можливих етимологій для частини місцевих прізвищ висока, що зумовлене специфічними історичними особливостями цього маргінального регіону України. В умовах Закарпаття, де впродовж століть український елемент (і людський, і мовний) тісно переплітався зі словацьким, угорським, румунським, польським, німецьким, хорватським, сербським, болгарським ба навіть єврейським та циганським, відсоток прізвищ, які можуть мати двояку чи й трояку задовільну інтерпретацію, дуже високий. І укладач історико-етимологічного словника прізвищ мусить рахуватися з тим, що багато прізвищ, як, скажімо, *Банду́ра* чи *Банду́рка* або *Коза́р* чи *Коза́рик*, або *Терпа́к* чи *Тірна́к*, успішно розкриваються на ґрунті не лише української, але й словацької, угорської та деяких інших європейських мов, а окремі прізвища, наприклад *Курта*, знаходять задовільне пояснення і серед закарпатських українців, і серед угорців, і серед німців і, навіть серед турків.

Не є таємницею ані те, що якусь частину прізвищ закарпатських українців утворили не вони самі: замість них це зробили представники інших національних груп, здебільшого угорці за останні століття. Частину прізвищ принесли з собою на Закарпаття давні переселенці з інших регіонів Європи, а частину місцевих прізвищ упродовж ХІХ–ХХ ст. було спотворено чи підігнано під якусь іншу національну модель.

Як наслідок, поряд із прізвищами української та спірної етимології, серед закарпатських українців є чимало прізвищ-омонімів, які потрібно відрізнити від т. зв. полісемантичних прізвищ.

При багатьох прізвищах після умовного знака ◀ (“зафарбований трикутник, спрямований вершиною до гасла”) розглядається не одна, а декілька можливих його етимологій. Без інтерпретації залишено лише ті поодинокі прізвища, походження яких для укладача є непрозорим, тобто незрозумілим. Послідовність подання етимології кожної з таких версій у межах статті визначається ступенем імовірності етимології з урахуванням таких принципів наукової етимології, як фонетичний, семантичний, ономасіологічний, словотвірний, просторовий, часовий.

Відповідно до цього кожній інтерпретації присвоюється її порядковий номер. При потребі наводяться аргументи, покликані підтвердити або заперечити запропоновану інтерпретацію чи поставити її під сумнів.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- АО** — Акти села Одрехови / Упор.: І.М.Керницький, О.А.Купчинський. — К.: Наук. думка, 1970. — 260 с.
- БалКом** — *Балецкий Э.* О языковой принадлежности и заселении с. Комлошка в Венгрии // *Studia slavica.* — Budapest, 1956. — Т. 2. — Ф. 1–4. — Old. 346–364.
- Белей** — *Белей Л.О.* Ім'я дитини в українській родині. — Ужгород, 1993. — 118 с.
- Бірыла-1** — *Бірыла М.В.* Беларуская антрапанімія. Ўласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. — Мінск: Навука і тэхніка, 1966. — 328 с.
- Бірыла-2** — *Бірыла М.В.* Беларуская антрапанімія: Прозвішчы утвароныя ад апелятыўнай лексікі. — Мінск: Навука і тэхніка, 1962. — 506 с.
- Бірыла-3** — *Бірыла М.В.* Беларуская антрапанімія. Структура ўласных мужчынских имен. — Мінск: Навука і тэхніка, 1982. — 320 с.
- Бірыла-4** — *Бірыла М.В.* Беларускія антрапанімічныя назвы ў іх адносінах да антрапанімічных назваў іншых славянскіх моў (рускай, українскай, польскай) // Докл. 5-го Міжнар. з'езда славістаў. — Мінск, 1963. — 55 с.
- Близнюк** — *Близнюк Б.Б.* Сучасні гуцульські прізвища в історичному розвитку: Автореф. ... дис. канд. філол. наук. — Львів, 1997. — 24 с.
- Богдан** — *Богдан Д.* Связь между ономастикой молдавских и украинских актов // *Слов'янське мовознавство:* Зб. ст. — Кн. 3. — К.: АН УРСР, 1961. — С. 253–284.
- Бучко** — *Бучко Д.* Інверсійний словник ойконімів України. — Люблін, 2001. — 327 с.
- Бучко-1** — *Бучко А.Е.* Фамилии Бойковщины в период их становления и в наши дни: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. — Ужгород, 1986. — 20 с.
- Бучко-2** — *Бучко Г.Є.* До питання про деривацію онімічну та апелятивну // *Словотвірна та семантична структура української лексики: Тези доп.* — Львів, 1991.
- Ванагас** — *Ванагас А.* Принципы и структура словаря современных литовских фамилий // *Ономастика и норма.* — М.: Наука, 1976. — С. 71–79.
- Варченко** — *Варченко І.О.* До основ наукового вивчення сучасних українських прізвищ // *Редько Ю.К.* Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — С. 3–29.
- ВеЗн** — *Верхратський І.* Знадоби до словаря южноруського. — Львів, 1877.
- ВеЛ** — *Верхратський І.* Про говір галицьких лемків. — Львів, 1902. — 409 с.
- Веселовский** — *Веселовский С.Б.* Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. — М.: Наука, 1974. — 384 с.
- ВеУз** — *Верхратський І.* Знадоби до пізнання угорско-руських говорів: Словарець. — Зап. НТШ. — Т. 30. — Кн. 4. — Львів, 1899–1901. — С. 226–278.
- ВІЛ** — *Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П.* Власні імена людей. — К.: Наук. думка, 1986. — 310 с.
- Владыков** — *Владыков В.* Местные народные названия рыб Подкарпатской Руси // *Наук. зб. т-ва “Просвіта” в Ужгороді за 1927 р.* — Ужгород, 1927. — Річ. 5. — С. 206–232.
- Волчко-Кульч** — *Волчко-Кульчицький І.* Історія села Кульчиць і роду Драго-Сасів. — Дрогобич: Відродження, 1995. — 390 с.
- Гаджета-3** — *Гаджета В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в бувшій

- Земплинській жупі // Наук. зб т-ва "Просвіта". — Ужгород, 1934. — Річ. 10. — С. 18–120.
- Гаджега-М* — *Гаджега В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в Марамороші // Наук. зб. т-ва "Просвіта". — Ужгород, 1922. — Річ. 1.
- Гаджега-Уг* — *Гаджега В.* Додатки до історії русинів і руських церковей у жупі Угоча // Наук. зб. т-ва "Просвіта". — Ужгород, 1927. — Річ. 5. — С. 1–62.
- Гаджега-Уж* — *Гаджега В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в Ужанській жупі // Наук. зб. т-ва "Просвіта". — Ужгород, 1923–1924. — Річ. 1–2.
- Галас* — *Галас К.Й.* Українська топонімія Закарпаття в лінгвістичному аспекті. — Ужгород, 1979. — 127 с.
- ГаласЗак* — *Галас К.Й.* Закарпатські географічні назви з називного відмінка однини особових назв (ч. 1) // Тези доп. 19-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. мовознавча. — Ужгород, 1965. — С. 24–27.
- Ганудель* — *Ганудель З.* Лінгвістичний атлас українських говорів Східної Словаччини. — Ч. 1–2. — Братислава, 1981, 1989.
- Гз* — Гуцульські говірки. Короткий словн. / За ред. Я.Закревської. — Львів, 1997. — 231 с.
- Геров* — *Геров Н.* Речник на българския език. (Фототипичне издание). Ч. 1–6. — София: Български писател, 1975–1978 + Дополнение.
- Геровский-1* — *Геровский Г.* Как называет себя народ Пряшевщины // Костер. — Пряшев, 1947. — № 1–2. — С. 7–10.
- Геровский-2* — *Геровский Г.* Южно-карпатское название *руснак* и его западнославянские соответствия // *Československá rusistika*. — 1957. — № 3.
- Гинкен* — *Гинкен Г.Г.* Древнейшие русские двуосновные личные имена и их уменьшительные // Живая старина. — Вып. 4. — СПб., 1893. — С. 400–461.
- Годишка* — *Годишка А.* Нашѣ крелики в Трнавѣ (от 1722 до 1760 р.) — Зоря. — *Hajnal*. 1–2. — Унгвар, 1841. — С. 18–47.
- Головацкій* — *Головацкій Я.* Материалы для словаря малорусского наречия... Опубликовали Й.О.Дзендзелівський, З.Ганудель // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Пряшів, 1982. — № 10. — С. 311–362.
- Горпинич* — *Горпинич В.О.* До питання про словник прізвищ України // Ономастика східних слов'ян: Тези доп. — К., 1996. — С. 18–19.
- Гошко* — *Гошко Ю.Г.* Населення українських Карпат XV–XVIII ст. — К.: Наук. думка, 1976. — 206 с.
- Гр* — *Грінченко Б.Д.* Словарь української мови. — Л., 1907–1909. — Т. 1–4. (Перевидано фотоспособом).
- Грабовецький* — *Грабовецький В.В.* Гуцульщина XIX–XX століть: Істор. нарис. — Львів, 1982. — 151 с.
- Гренджа-Донський* — *Гренджа-Донський В.* Щастя і горе карпатської України. Щоденник. Мої спогади. — Ужгород, 2002. — 515 с.
- Грицак* — *Грицак М.Г.* Словник українських говорів Закарпаття (Рук. зберігається в Ін-ті укр. мови НАН України).
- Грк* — *Грковић М.* Речник личних имена код Срба. — Београд: Вук Караџић, 1977. — 325 с.
- ГркРеч* — *Грковић М.* Речник имена Бањског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку. — Београд: Народна књига, 1986. — 235 с.
- ГРiП* — Галицько-руські народні приповідки (Зб. упорядкував і пояснив Іван Франко). — Львів, 1901–1910. — Т. 1–3.
- Гум* — *Гумецька Л.Л.* Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст. — К.: АН УРСР, 1958. — 298 с.
- Гумецька-ят* — *Гумецька Л.Л.* Ономастичний формант *-ят* в українській мові // Слов'янське мовознавство. — К.: АН УРСР, 1962. — Кн. 4. — С. 17–32.

- Даль** — *Даль В.И.* Толковый словарь живого великорусского языка. — М.: Госиздат иностр. и нац. словарей, 1955. — Т. 1–4.
- Дей** — *Дей О.І.* Словник українських псевдонімів. — К.: Наук. думка, 1969. — 559 с.
- Демчук** — *Демчук М.О.* Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. — К.: Наук. думка, 1988. — 172 с.
- ДэжеДел** — *Дэже Л.* Деловая письменность русинов в XVII–XVIII веках: Словарь, анализ, тексты. — Ниредьгаза, 1996. — 336 с.
- ДэжеМат** — *Дэже Л.* Материалы к словарю закарпатской литературы XVI–XVII вв. — Будапешт, 1965.
- ДэжеОч** — *Дэже Л.* Очерки по истории закарпатских говоров. — Будапешт, 1967. — 306 с.
- ДэжеУкр** — *Дэже Л.* Украинская лексика сер. XVI в.: Няговские поучения (словарь и анализ). — Дебрецен, 1985. — 525 с.
- ДзеАтл** — *Дзендзелівський Й.О.* Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика). — Ужгород, 1958–1993. — Ч. 1–3.
- ДзеВре** — *Дзендзелевский Й.О.* К вопросу о времени расселения восточных славян на южных склонах Украинских Карпат // Докл. 7-го Междунар. конгресса антропологических и этнографических наук. — М.: Наука, 1964. — 11 с.
- ДзеУЗЛП** — *Дзендзелівський Й.О.* Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. — К.: Наук. думка, 1969. — 211 с. + 16 карт.
- Дуйчак** — *Дуйчак М.* Мікротопоніми українських сіл Східної Словаччини // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Братислава: Словацьке педагогічне т-во. — 1994, 1995. — № 19, 20.
- Дуйчак-Антр** — *Дуйчак М.* Антропонімія Пряшівщини // Пряшів, 2003. — 349 с.
- Думбр** — *Думбрэвяну А.Н.* Молдавская диалектная антропонимия. — Кишинэу: Штиинца, 1982. — 104 с.
- ДумбрМик** — *Думбрэвяну А.Н.* Мик дикционар де пренуме диалектале молдованешть. — Кишинэу: Штиинца, 1983. — 164 с.
- Ер-Кос** — *Еремия А., Косничяну М.* Нуме де персоане. Личные имена. — Кишинэу: Штиинца, 1968. — 108 с.
- ЕСУМ** — Етимологічний словник української мови: В 7 т. (Гол. ред. — О.С.Мельничук). — К.: Наук. думка, 1983–1989.
- Жегуц, Пінаш** — *Жегуц І., Пінаш Ю.* Словник гуцульського говору в Закарпатті. — Мюнхен, 2001. — 180 с.
- Железняк** — *Железняк И.М.* Очерк сербохорватского антропонимического словообразования. — К.: Наук. думка, 1969. — 130 с.
- Ж-Н** — *Желеховський Є., Недільский С.* Малорусько-німецький словар. — Львів, 1886. — Т. 1–2.
- Жирош** — *Жирош М.* Бачванско-сримски Руснаци дома и у швецѣ. 1745–1991. — Кн. 1-ша. — Нови Сад, 1997. — 493 с.
- Жовтобрюх** — *Жовтобрюх М.А.* Про термін *прізвище* // Мовознавство. — 1969. — № 4. — С. 82–86.
- Закревська** — *Закревська Я.В.* Нариси з діалектного словотвору в ареальному аспекті. — К.: Наук. думка, 1976. — 197 с.
- Залеський** — *Залеський А.М.* Спостереження над українськими прізвищами XVII в. (на матеріалі с. Перегінське) // Дослідження і матеріали з української мови. — К.: Наук. думка, 1964. — Т. 6. — С. 133–145.
- Захаркив** — *Захаркив В.-А.* Словообразование имен существительных бойковского диалекта. АКД. — Ужгород, 1981. — 26 с.
- Илчев** — *Илчев С.* Речник на личните и фамилни имена у българите. — София: БАН, 1969. — 628 с.
- Илчев-2** — *Илчев С.* Речник на редки, остарели диалектни думи в лѣтература та ни

- от XIX и XX век. — София: БАН, 1974. — 606 с.
- ИлчевЗа** — Илчев С. За хубави български имена на децата ни. — София: ИОФ, 1963. — 32 с.
- ЙМ** — Йосифінська метрика (Поземельний кадастр 1785–1788 років). Рукопис зберігається в Центральному державному історичному архіві України у Львові, фонд 19).
- Карп** — Бернштейн С.Б. Карпатский диалектологический атлас. — М.: АН СССР, 1967. — Т. 1–2.
- Керста** — Керста Р.Й. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. — К.: Наук. думка, 1984. — 152 с.
- Киш** — Киш Л. О некоторых принципах этимологизирования заимствованных слов // Этимология 1967. — М.: Наука, 1969. — С. 68–70.
- Кінах** — Кінах Г. Населення села Підмонастир в 1773 р. // Наук. зб. т-ва “Прогрес” в Ужгороді. — Ужгород, 1937. — Річ. 12. — С. 119–137.
- Ковалик** — Ковалик І.І. Типологія системи словотвору прізвицьк жителів села Млинів Жешівської області ПНР // ПУОК. — К.: Наук. думка, 1967. — Вип. 4. — С. 15–30.
- Ковачев** — Ковачев Н. Честотно-етимологичен речник наличните имена в съвременната българска антропонимия. — Велико Трново, 1995. — 521 с.
- Кодекс** — Кодекс про шлюб та сім'ю України. Постатейні матеріали. — Ужгород, 2001. — 499 с.
- Колесник** — Колесник В.А. Болгарская антропонимия Юга Украины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Минск, 1984. — 16 с.
- КолОч** — Коломиец И.Г. Очерки по истории Закарпатья // Тр. Томск. гос. ун-та. Сер. ист. — Томск, 1953. — Т. 12.
- Кракалия** — Кракалия Л.А. Антропонимия Советской Буковины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Черновцы, 1974.
- Красовський** — Красовський І. Прізвища галицьких лемків у XVIII ст. — Львів: Край, 1993. — 194 с.
- Купчинський** — Купчинський О.А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень. Географічні назви на *-ичі*. — К.: Наук. думка, 1981. — 250 с.
- Л** — Лисенко П.С. Словник поліських говорів. — К.: Наук. думка, 1974. — 260 с.
- Лавр** — Лавровский П. Сербско-русский словарь. — СПб., 1870.
- Лазорик** — Лазорик О. Наші місцеві назви і як їх уживати. — Пряшів, 1994. — 103 с.
- Латта** — Латта В. Атлас українських говорів Східної Словаччини. — Братислава: СПВ у Пряшеві, 1991. — 552 с.
- Лаучюте** — Лаучюте Ю.А. Словарь балтизмов в славянских языках. — Л.: Наука, 1982. — 212 с.
- ЛГВ** — Галицько-Волинський літопис // Полное собр. рус. летописей. Т. 2. Ипатьевская летопись. — М.: Наука, 1962.
- ЛелГрига** — Лелекач Н., Грига М. Выбор из старого русского письменства Подкарпатья (от найдавніших початков до середини XIX в.). — Унгвар, 1943.
- ЛелПам** — Лелекач М.М. Пам'ятки українського письменства XVII–поч. XVIII ст., писані на Закарпатті (Публікація). — Наук. зап. Ужгород. ун-ту. — Львів, 1955. — Т. 14. — С. 221–234.
- ЛІ** — Ипатьевская летопись // Полное собр. рус. летописей. Т. 2. — М., 1962.
- ЛЛ** — Лаврентьевская летопись и Суздальская летопись по академическому списку // Полное собр. рус. летописей. Т. 1. — М., 1962.
- ЛР** — Літопис руський за Іпатським списком переклав Л.Махновець. — К.: Дніпро, 1989. — 591 с.
- Лук'янюк** — Лук'янюк К.М. Словотвір здрібно-пестливих імен у буковинських говірках // Тези доп. міжвуз. наук. конф. з питань укладання обласних діа-

- лектних словників. — Чернівці, 1960. — С. 44–47.
- Лучкай** — *Лучкай М.* Historia Carpatho-Ruthenorum / Наук. зб. МУК у Свиднику. — Братислава, 1986, 1988, 1990. — Т. 13–20.
- Лучкай-Іс** — *Лучкай М.* Історія карпатських русинів. — Ужгород: УжНУ, 2002. — Т. 3. — 321 с.
- Львов** — *Львов А.С.* Лексика “Повести временных лет” — М.: Наука, 1975.
- Масенко** — *Масенко Л.Т.* Українські імена і прізвища. — К.: Знання, 1990. — 46 с.
- Мат. до буков.** — Матеріали до буковинських говірок. — Чернівці: ЧДУ, 1971–1974. — Вип. 1–5.
- Медвідь** — *Медвідь-Пахомова С.М.* Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах. — Ужгород: УжНУ, 1999. — 244 с.
- Мельничук** — *Мельничук О.С.* Словник специфічної лексики говірки села Писарівки // Лексикогр. бюл. (Інст. мовозн. АН УРСР). — К.: АН УРСР, 1952. — Вип. 2. — С. 67–98.
- МельничукЕт** — *Мельничук О.С.* Етимологія // Українська мова. Енциклопедія. — К.: Наук. думка, 2000. — С. 162–163.
- Метрика** — Метрика гори Чернек (1727–1816). Рук. зберігається в бібліотеці Ужгород. ун-ту під шифром 337-Д.
- Микитась** — *Микитась В.Л.* Давні рукописи і стародруки. — Ужгород, 1961.
- Мик-Чу** — *Микитась В.Л., Чучка П.П.* Дві Закарпатські оригінальні пам'ятки початку XV ст. // Мовознавство. — К.: АН УРСР, 1968. — № 1. — С. 62–68.
- Морошкин** — *Морошкин М.Я.* Славянский именовослов, или собрание славянских личных имен в алфавитном порядке. — СПб., 1867. — 108 + 213 с.
- МУР** — *Петров А.* Материалы для истории Угорской Руси. Т. 12. Памятники церковно-религиозной жизни угророссов XVI–XVII вв. — СПб., 1911.
- Недзельский** — *Недзельский Е.* Очерк карпато-русской литературы. — Ужгород, 1932. — 289 с.
- НЗМУК** — Науковий збірник Музею української культури в Свиднику. — Пряшів.
- Никонов** — *Никонов В.А.* Типология славянской антропонимии // История, культура, этнография и фольклор славянских народов: Докл. 9-го Междунар. съезда славистов. — М., Наука, 1983. — С. 257–269.
- Ніколаєнко** — *Ніколаєнко З.Г.* Деякі питання історичної ономастики Закарпаття // Доп. та повідомлення. — Ужгород, 1958. — № 3. — С. 21–25.
- НімчукТер** — *Німчук В.В.* Українська ономастична термінологія // Повідомлення Укр. ономастичної комісії. — К.: Наук. думка, 1966. — Вип. 1. — С. 24–43.
- НімчукПр** — *Німчук В.В.* Українські прізвища з суфіксами -ук, -чук та етимологічно споріднені утворення // Українська діалектологія та ономастика: Зб. ст. — К.: Наук. думка, 1964. — С. 194–210.
- ОДА** — Общекарпатский диалектологический атлас: Лингвист. и этногр. аспекты. — Кишинев, 1976.
- ОЛА** — Общеславянский лингвистический атлас: Матер. и исслед. — М.: Наука, 1965, 1970, 1972, 1975, 1978, 1981.
- Он** — *Онишкевич М.Й.* Словник бойківських говірок. — К.: Наук. думка, 1984. — Ч. 1–2.
- Оном** — Ономатолошки прилози. — Београд: Српска АНЗиУ, 1979–1989. — Т. 1–10.
- Основен** — Основен систем и термингологија на словенската ономастика. — Скопје, Македонска АНУ. — 1983. — 412 с.
- Осташ-1** — *Осташ Р.* Імена в козацьких реєстрах // Жовтень. — 1984. — № 4. — С. 105–107.
- Осташ-2** — *Осташ Р.* До походження прізвищевих назв Реєстру (спроба етимологічного словника) // Реєстр війська Запорозького. — К.: Наук. думка, 1995. — С. 517–567.

- Осташ-3** — *Осташ Р.И.* Украинская антропонимия первой половины XVII века. Мужские личные имена. (На материале Реестра Запорожского войска 1649 г.): Рук. дис. ... канд. филол. наук. Приложение. — Ужгород, 1986.
- Охрим** — *Охримович В.* Знадоби до пізнання народних звичаїв і поглядів правних // Житє і слово. — Львів, 1895. — № 3. — С. 302–307.
- ПаиБол** — *Панькевич І.* Українсько-болгарські мовні зв'язки в Семигородді // *Slavia*. — Прага, 1955. — R. 24. — S. 2–3.
- ПанГов** — *Панькевич І.* Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей. — Прага, 1938. — 549 с.
- ПаиДві** — *Панькевич І.* Дві лемківські грамоти з початку XVI ст. // *Slavia*. — Прага, 1954. — R. 23. — Č. 1. — S. 23–46.
- Панцьо-1** — *Панцьо С.Е.* Антропонимия давней Лемковщины: Рук. дис. ... канд. филол. наук. — Ужгород, 1985. — 22 с.
- Панцьо-2** — *Панцьо С.Е.* Антропонимия давньої Лемківщини. — Тернопіль, 1995. — 125.
- Паньк** — *Панькевич І.* Матеріали до історії мови південнокарпатських українців // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Пряшів, 1970. — 220 с.
- ПаПо-1** — *Панькевич І.* Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1929. — Річ. 6. — С. 129–196.
- ПаПо-2** — *Панькевич І.* Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах. Ч. 2. // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1937. — Річ. 12. — С. 1–36.
- ПаПо-3** — *Панькевич І.* Покрайні записи на закарпатоукраїнських церковних книгах з додатком 4 монастирських грамот // Збірка закарпатоукраїнських приповідок Івана Югасевича з 1809 р. — Прага, 1947.
- ПаПо-4** — *Панькевич І.* Матеріали до історії мови південнокарпатських українців // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Пряшів, 1970. — Т. 4. — Кн. 2-га. — 223 с.
- ПеДрев** — *Петров А. Д.* Древнейшие грамоты по истории Карпаторусской церкви и иерархии 1391–1498. — Прага, 1930.
- ПеМатер** — *Петров А.* Материалы для истории Угорской Руси // Новый сб. ст. по славяноведению, составленный и изданный учениками В.И.Ломанского. — СПб., 1905. — С. 185–257.
- ПеМеж** — *Петров А.* Карпаторусские межевые названия из половины XIX в. — Прага, 1929.
- ПеПод** — *Петров А.Л.* Подписки крестьян 1781 г. о неимении жалоб на помещиков. — Прага: ČSAV, 1929. — 224 с.
- ПеПред** — *Петров А.Л.* Пределы угрорусской речи в 1773 г. по официальным данным // Зап. историко-филол. ф-та императорского С.-Пб. ун-та. — СПб., 1911. — Т. 55. — 337 с.
- Петровский** — *Петровский Н.А.* Словарь русских имен. — М.: Сов. энциклопедия, 1966. — 384 с.
- ПеУрб** — *Петров А.Л.* Первый печатный памятник угрорусского наречия. Урбар и связанные с крестьянской Марии Терезии реформой документы // Сб. Отд-ния рус. языка Российской АН. — Т. 84. — СПб., 1908. — 139 с.
- Подольская** — *Подольская Н.В.* Словарь русской ономастической терминологии. 2-е изд. — М.: Наука, 1988. — 192 с.
- Пом** — Поминальник із сіл Капішови та Кружельової, що на Сх. Словаччині, за 1784 р. (Рук. є частиною грамоти, яка зберігається у Празькому національному музеї під шифром IX H 35, де він фігурує як *Помяник*).
- Потушняк** — *Потушняк Ф. (Beregiensis Th.).* Як народ ділить себе // Літ. неділя. — Ужгород (Унгвар): ПАН, 1942. — Річ. 2. — С. 185–189.
- Преобр** — *Преображенский А.Г.* Этимологический словарь русского языка. (Фототип. изд.). — М., 1958. — 1284 с.

- ПУРМЛ** — Пам'ятки українсько-руської мови і літератури. — Львів, 1896–1906. — Т. 1–5.
- Р** — Южнорусские грамоты, собранные Влад. Розовым. — К., 1917. — Т. 1.
- Радлов** — Радлов В.В. Опыт словаря тюркских наречий. — СПб., 1898. — Т. 1–4. (Перевидано фотоспособом. — М., 1963).
- РВЗ** — Реєстр війська Запорозького 1649 року: Транслітерація тексту. — К.: Наук. думка, 1995. — 591 с.
- Редько** — Редько Ю.К. Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — 256 с.
- РедьОс** — Редько Ю.К. Основні слово-творчі типи сучасних українських прізвищ у порівнянні з іншими слов'янськими // Філол. зб. — К.: АН УРСР. (Укр. комітет славистів), 1958. — С. 112–129.
- РедьСуч** — Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища. — К.: Рад. школа, 1966. — 215 с.
- Роспод** — Роспод С. Перспективы развития славянской ономастики // Вопр. языкознания. — М., 1965. — № 3. — С. 3–21.
- РСКНЈ** — Речник српско-хрватског књижевног и народног језика. — Београд, 1959–1989. — Кн. 1–14.
- Рус** — Українські грамоти XV ст. (Підготовка тексту, вступ. стаття і комент. В.М.Русанівського). — К.: Наук. думка, 1965. — 163 с.
- Сабов** — Сабов Е. Хрестоматия церковно-славянских и угрорусских литературных памятников. — Унгвар, 1893. — 236 с.
- Сах** — Саханев В. Новый карпаторусский эпиграфический материал // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1932. — Річ. 9. — С. 68–100.
- СГГ** — Словник гуцульських говірок // Гуцульщина. Лінгвістичні етюди. — К.: Наук. думка, 1991. — 304 с.
- Севортян** — Севортян Э.В. Этимологический словарь тюркских языков. — М.: Наука, 1974, 1978, 1980. — Т. 1–3.
- Селищев** — Селищев А.М. Происхождение русских фамилий, личных имен и прозвищ // Селищев А.М. Избр. тр. — М.: Просвещение, 1968. — С. 97–129.
- СімІст** — Сімович В. Историчний розвиток українських (здрибнелих та згрубелих) чоловічих хресних імен із окремішньою увагою на завмерлі суфікси // Sborník pracé I. sjezdu slovanských filologů, 1929. — Praha, 1932. — Sv. 2.
- СімУкрЧол** — Сімович В. Українські чоловічі ймення осіб на *-но*. (В історичному освітленні) // Зб. Комісії для дослідження історії української мови. — Київ: ВУАН, 1931. — Т. 1. — С. 78–112.
- СімЧол** — Сімович В. Українські йменники чоловічого роду на *-о* в історичному розвитку й освітленні // Праці Укр. високого педагог. ін-ту ім. Мих. Драгоманова у Празі: Наук. зб. — Прага, 1929. — Т. 1. — С. 305–369.
- СІС** — Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. — К., 1974.
- Сл.вл.імен** — Словник власних імен людей / Уклад. Л.Г.Скрипник, Н.П.Дзятківська. — К., 1986.
- СНСК** — Высоцкий С.К. Средневековые надписи Софии Киевской. — К., 1976.
- Справочник** — Справочник личных имен людей народов РСФСР. 3-е изд., испр. — М.: Рус. язык, 1979. — 575 с.
- Срезн** — Срезневский И.И. Материалы для словаря древнерусского языка. — СПб., 1893–1912. — Т. 1–3. (Перевидано фотоспособом. — М., 1958).
- СРЯ** — Словарь русского языка XI–XVII вв. / Под ред. Ф.П.Филина. — М.: Наука, 1981–1995.
- ССУМ** — Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. В 2-х т. — К.: Наук. думка, 1977–1978.
- Ставр** — Ставровський О. Словацько-польсько-українське прикордоння до 18 століття. — Братислава: СПВ, 1967. — 492 с.
- Стрипский-1** — Стрипский Г. Где документы старшей истории Подкарпатской Ру-

- сі. О межевых названиях. — Ужгород: Школьная помощь, 1924. — 66 с.
- Стрипский-2** — *Стрипский Г.* Заблудилымъ сынамъ Подкарпатя // Литературна недѣля. — Унгварь: Подкарпатское общество наук, 1941. — Річ. 1. — С. 117–191.
- Стрипський-3** — *Стрипський Я.* Языкова памятка із 1703 р. // Літературна неділя. — Ужгород, 1943. — Річ. 3. — С. 153–154.
- Суднік** — *Суднік М.Р.* Слоўнік асабовых ўласных імён. — Мінск: Навука і тэхніка, 1965.
- СУМ** — Словник української мови. — К.: Наук. думка, 1970–1980. — Т. 1–11.
- СУМХVI–ХVII** — Словник української мови ХVI — першої половини ХVII ст. — Львів: НАН України, 1989–2000. — Т. 1–7.
- Суперанская** — *Суперанская А.В.* Как Вас зовут? Где Вы живёте? — М., 1964. — 94 с.
- Суперанська** — *Суперанська О.В.* Імовірна ономастика // Мовознавство, 1971. — № 4. — С. 35–40.
- СуперСтрук** — *Суперанская А.В.* Структура имени собственного (Фонология и морфология). — М.: Наука. — 1969. — 208 с.
- Супер-Сус** — *Суперанская А.В., Сулова А.В.* “Нестандартные” русские фамилии // Ономастика и норма. — М.: Наука, 1976. — С. 59–71.
- СуперУд** — *Суперанская А.В.* Ударение в именах собственных в современном русском языке. М.: Наука, 1966. — 360 с.
- Сулова** — *Сулова А.В.* Восточнославянская ономастика. — М.: Наука, 1979. — С. 258–264.
- Сухомлин** — *Сухомлин І.Д.* Проспект словника українських прізвищ (Проект) // Лексикограф. бюл. — К.: АН УРСР. — 1961. — Вип. 8. — С. 18–34.
- Сюсько** — *Сюсько М.І.* Зоонімія Карпатського регіону: Рук. дис. ... д-ра філол. наук. — Ужгород, 1991.
- ТаМес** — *Ташлицкий В.* Место ономастики среди других гуманитарных наук // Вопр. языкознания. — 1961. — № 2 — С. 3–11.
- Тарновецкая** — *Тарновецкая Л.А.* Становление украинских фамилий буковинского Поднестровья (по материалам ревизских сказок первой половины XIX в.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — К., 1990. — 21 с.
- Тиводар** — *Тиводар М.* Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини XIX–першої половини XX ст. Історико-етнологічне дослідження. — Ужгород, 1994. — 558 с.
- Тиводар-1** — *Тиводар М.* Закарпаття: народознавчі роздуми. — Ужгород: Карпати, 1995. — 205 с.
- Тимч** — *Тимченко Є.К.* Історичний словник українського язика. — Київ; Харків, 1930–1932. — Т. 1 (А–Ж).
- Тимченко** — *Тимченко Є.* Матеріали до Словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст. Кн. 1 і 2. — Київ; Нью-Йорк, 2003.
- Трубачев** — *Трубачев О.Н.* Из материалов для этимологического словаря фамилий России // Этимология, 1966. — М.: Наука, 1968. — С. 3–53.
- ТрубТерм** — *Трубачев О.Н.* История славянских терминов родства. — М., 1959.
- Туп** — *Тупиков Н.М.* Словарь древнерусских личных собственных имен. — СПб., 1903. — 913 с.
- Удварі-1** — *Удварі І.* Русинські жерела Урбарської реформи Марії Терезії. — Ниредьгаза, 1999. — 130 с.
- Удварі-2** — *Удварі І.* Причинки до історії підкарпатських русинів XVIII ст. Дослідження з історії культури і мови. — Ужгород, 2000. — 336 с.
- Укр.правопис** — Український правопис: Проект найновішої редакції. — К.: Наук. думка, 1999. — 340 с.
- УРЕ** — Українська радянська енциклопедія. — К., 1959–1965. — Т. 1–17.
- Успенский** — *Успенский Л.В.* Слово о словах. Ты и твое имя. — Л., 1962. — 634 с.

- УУС** — Угорсько-український словник / За ред. О.Рота, Ю.Сака, П.Чучки. — Будапешт; Ужгород, 1961. — 909 с.
- Фаріон-1** — *Фаріон І.* Основні принципи історичного лексикографування прізвищевих назв // Пробл. слов'янської ономастики: Зб. праць. — Ужгород, 1999, — С. 173–179.
- Фаріон-2** — *Фаріон І.Д.* Антропонімійна система Підкарпатської Львівщини кінця XVIII–поч. XIX ст. (прізвищеві назви): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. — Львів, 1996. — 22 с.
- Фаріон-3** — *Фаріон І.Д.* Українські прізвищеві назви прикарпатської Львівщини кінця XVII–поч. XX ст. З етимологічним словником. — Львів, 2001. — 371 с.
- Фасмер** — *Фасмер М.* Этимологический словарь русского языка / Пер. с нем. и дополнения О.Н.Трубачева. — М.: Прогресс, 1964–1973. — Т. 1–4.
- ФМ** — Францисканська метрика (Поземельний кадастр 1820–1823 рр.) / (Рук. зберігається в Центральному державному історичному архіві України у Львові, ф. 20).
- Франко** — *Франко І.* Галицько-руські народні приповідки // Етногр. зб. НТШ. — Львів, 1901–1910. — Т. 10–28.
- Франко-Пр** — *Франко І.* Причинки до української ономастики // Тв. в 50 т. — К.: Наук. думка, 1982. — Т. 36. — С. 391–426.
- Худаш-1** — *Худаш М.Л.* З історії української антропонімії. — К.: Наук. думка, 1977. — 236 с.
- Худаш-2** — *Худаш М.Л.* Явище звукового збігу давніх слов'янських композитних скорочених особових власних імен або їх основ із загальноживаними словами // Мовознавство. — 1990. — № 6. — С. 36–40.
- Худаш-3** — *Худаш М.Л.* К вопросу о возникновении украинских фамилий // Микротопонимика. — М.: Наука, 1970. — С. 121–125.
- Чопей** — *Чопей Л.* Русько-мадярський словарь. — Будапешт, 1883. — 446 с.
- ЧуАп** — *Чучка П.П.* Словоtvір українських андронімів // Питання словоtvору. — К.: Вища шк., 1979. — С. 152–161.
- ЧуАндр** — *Чучка П.П.* Украинские андронимы на славянском фоне // Перспективы развития славянской ономастики. — М.: Наука, 1980. — С. 157–162.
- ЧуАп** — Апелятивна лексика у прізвищах українців Закарпаття // Культура і побут населення Українських Карпат. — Ужгород, 1973. — С. 254–261.
- ЧуВідтоп** — *Чучка П.П.* Закарпатські відтопонімичні прізвища // Дослідження з словоtvору та лексикології. — К.: Вища шк., 1985. — С. 125–131.
- ЧуДіал** — *Чучка П.П.* Діалектна основа українських прізвищ // Пробл. дослідження діалектної лексики і фразеології української мови: Тези доп. — Ужгород, 1978. — С. 135–136.
- ЧуДо** — *Чучка П.П.* До питання про давність прізвищ у слов'янських народів // Пробл. слов'янознавства. — Львів, 1978. — № 17. — С. 104–111.
- ЧуДопр** — *Чучка П.П.* До проблеми іншомовних елементів в українській антропонімії // Питання ономастики Південної України. — К.: Наук. думка, 1974. — С. 141–149.
- ЧуЕт** — *Чучка П.П.* Етимологічний словник прізвищ закарпатських українців. Проспект // Матер. 21-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. філол. — К.: КДУ, 1967. — С. 113–120.
- ЧуЕтн** — *Чучка П.П.* Етноніми та відетнонімні прізвища на карті Закарпаття // Тези доп. 4-ї респ. ономаст. конф. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 103–106.
- ЧуЗа** — *Чучка П.П.* Антропонімія Закарпаття і міграція населення в Українських Карпатах // Пр. 12-ї респ. діалектол. наради. — К.: Наук. думка, 1971. — С. 365–373.
- ЧуЗак** — *Чучка П.П.* Закарпатські відетнонімні прізвища // Питання сучасної ономастики. — К.: Наук. думка, 1966. — С. 127–132.

- ЧуЗах** — Чучка П.П. Західнослов'янські антропонімії сучасного населення Закарпаття // Пробл. слов'янознавства. — Львів, 1983. — Вип. 27. — С. 103–111.
- ЧуІст** — Чучка П.П. Історія становлення словотвірних типів прізвищ у говірках Закарпаття // Праці 13-ї респ. діалектол. наради. — К.: Наук. думка, 1970. — С. 80–89.
- ЧуНазв** — Чучка П.П. Назви жителів Закарпаття за місцем їх народження або походження // Питання ономастики: Мат. 2-ї респ. наради з питань ономастики. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 245–251.
- ЧуОтр** — Чучка П.П. Отражение апеллятивной лексики в антропонимике восточных славян // Proceedings of the Thirteenth international congress of onomastic science. — Wrocław etc, 1981. — Vol. 1. — P. 307–314.
- ЧуПатр** — Чучка П.П. Патроніми та їх місце в лексичній системі мови // Мовознавство. — 1984. — № 6. — С. 49–56.
- ЧуПр** — Чучка П. Прізвища // Українська мова. Енциклопедія. — К.: Укр. енциклопедія ім. М.Бажана, 2000. — С. 494–495.
- ЧуПріз** — Чучка П.П. Прізвища закарпатців і національна приналежність їх носіїв // Українські Карпати: етнос, історія, культура. — Ужгород, 1993. — С. 564–573.
- ЧуРозв** — Чучка П.П. Розвиток імен і прізвищ // Історія української мови. Лексика і фразеологія. — К.: Наук. думка, 1983. — С. 592–520.
- ЧуРусн** — Чучка П.П. О чим шведочи антропонимия войволянских Руснакох. — Шветлосц. — Нови Сад, 1973. — Ч. 1. — С. 95–110.
- ЧуСло** — Чучка П.П. Слов'янський зоонім VI ст. // Питання історичної ономастики України. — К.: Наук. думка. — 1994. — С. 248–254.
- ЧуСпец** — Чучка П.П. Специфіка словотворчого аналізу прізвищ // Пит. словотвору східнослов'янських мов. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 131–133.
- ЧуСуч** — Чучка П.П. Сучасні вмотивовані прізвиська і словотворча структура прізвищ // Zborník ped. fakulty v Prešove Univerzity P.J.Šafarika v Košiciach. Slavistika. — Bratislava, 1976. — Zv. 3. — S. 83–88.
- ЧуСучпр** — Чучка П.П. Сучасні процеси в класі прізвищ // Spoločenské fungovanie vlastných mien. VII. Slovenská onomastická konferencia. — Bratislava, 1980. — S. 219–226.
- ЧуТра** — Чучка П.П. Традиційні імена закарпатських українців. Волинь — Житомирщина // Істор.-філол. зб. з регіональних пробл. Зб. на честь 70-річчя професора В.В.Німчука. — Житомир, 2003. — С. 171–194.
- ЧуУк** — Чучка П.П. До походження і значення українських іменникових утворень із суфіксами -ук, -чук // Тези доп. та повідомлень 17-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. філол. — Ужгород, 1963. — С. 46–50.
- ЧуУкр-ей** — Чучка П.П. Українські прізвища з патронімічним суфіксом -ей // Пробл. ономастичного словотвору. — К.: Наук. думка, 1997. — С. 63–65.
- ЧуУкр-слов** — Чучка П. Українсько-словацька мовна межа, за даними історичної ономастики // Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti národnostných menšín. — Prešov, 1999. — S. 14–27.
- ЧуФунк** — Чучка П.П. Функціонування прізвищ у літературному мовленні на Закарпатті // Усне побутове літературне мовлення. — К.: Наук. думка, 1970. — С. 81–89.
- Чучка** — Чучка П.П. Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена). — Ужгород, 1970. — 103 с.
- ЧуЯким** — Чучка П.П. Яким буде закарпатський словник прізвищ // Повідомлення Української ономастичної комісії. — К.: Наук. думка, 1970. — Вип. 8. — С. 15–24.
- Шухевич** — Шухевич В. Гуцульщина. — Львів, 1899–1908. — Т. 1–5.

- ЭССЯ** — Этимологический словарь славянских языков. Пра斯拉вянский лексический фонд / Под ред. О.Н.Трубачева. — М.: Наука, 1974–1994. — Вып. 1–21.
- Яворск** — Яворский Ю.А. Исторические, личные, вкладные и другие записи в карпаторусских рукописных и печатных книгах XVI–XIX веков // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1931. — Річ. 7–8. — С. 189–216.
- AGB** — Atlas gwar bojkowskich/ Pod kierunkiem J.Riegera. — Wrocław etc: PAN, 1980–1991. — Т. 1–7.
- Ak. gr. i z.** — Akta grodskie i zemskie z czasów Rzeczy Pospolytej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardzinskiego. — Lwów, 1868. — Т. 1.
- Bahlov** — Bahlov H. Deutsches Namenlexicon. 1500 namen nach Ursprung und Sinn erklert. — Hamburg, 1980. — 573 S.
- Balogh** — Balogh-Beéri L. A ruszinság rokonsági kapcsolatai // Зоря. — Унгар, 1942. — № 1–2.
- Balzer** — Balzer O. Registr złoczyńców grodu Sanockiego 1554–1638. — Lwów: Towarzystwo Hystoryczne, 1891. — Т. 1.
- Bélay** — Bélay V. Máramaros megye társadalma és nemzetiségei. A megye betelepülésétől a XVII. század elejéig. — Budapest, 1943. — 225 old.
- Beneš** — Beneš J. O českých příjmeních. — Praha: ČSAV, 1962. — 358 s.
- Bezljaj** — Bezljaj F. Sačasni slovar slovenskikh priimkov. — Lubljana, 1974.
- Blanár** — Blanár V. Príspevok ku študiu slovenských osobných a miestnych mien v Maďarsku. — Bratislava, 1950.
- Bogdan** — Bogdan F. Dictionary of ukraine surnames in Canada. — Winnipeg; Vancouver, 1974. — 354 p.
- Brech** — Brechenmacher J.K. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Familiennamen. Bd. 1. — Limburg a.d. Lahn, 1957–1963. — 1988 S.
- Br** — Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego. — Warszawa: Wiedza powszechna, 1957. — 806 s.
- Bubak** — Bubak J. Nazwiska ludności dawnego starostwa Nowotarskiego. — Wrocław etc, 1970–1971. — Т. 1–2.
- Bubak-Ks** — Bubak J. Księga naszych imion. — Wrocław etc, 1993: Zakład narodowy im. Ossolińskich. — 359 s.
- Buffa** — K charakteristike osobných mien v severošarišskej obci Dlhá Lúka // Onomastica. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1961. — R. 7. — Z. 1–2. — S. 292–316.
- Bystroń** — Bystroń J. Nazwiska polskie. — Lwów, 1936. — Wyd. 2. — 334 s.
- Cons** — Conscriptio fiscales Domini Ungvariensi (з XVIII ст.) (Рук. зберігається в Закарп. держ. обл. архіві).
- Conscriptio** — Conscriptio fiscales Domini Ungvariensi die 28. septembris A. 1728. (Рук. зберігається в бібліотеці Закарп. обл. краєзн. музею).
- Const** — Constantinescu N.A. Dictionar onomastic romînesc. — București, 1963. — 468 c.
- ČuSlov** — Čučka P. Priezviská ukrajinských Slovákov // Slováci na Zakarpatskej Ukrajině. — Bratislava: Dom Zahraničných Slovákov, 1998. — S. 50–58.
- Daničić** — Daničić D., Valavac M., Budmani P. Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1882, 1884. D. 1–2.
- Dauzat** — Dauzat A. Dictionnaire etymologique des noms de famille et prénoms de France. — Paris: Librairie Larousse, 1951. — 626 p.
- Dezső** — Dezső L. A kárpataljai hivatalos irásbeliség emlékei. — Budapest: Egyetemi könyvtár kiadványai. 26, 1965. — Old. 153–184.
- Fleischer** — Fleischer W. Die deutschen Personennamen. — Berlin, 1968. — 244 S.
- GabPod** — Gabriel F. Poddanské poměry na Užhorodskem panství ke konci XVIII. století // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1933. — Pir. 10.
- GabPoh** — Gabriel F. Pohyb obyvatelství v bývalé Užské župě v první polovici 18. století // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. Ужгород, 1935. — Pir. 11.
- Goleb** — Gołębiowska T. Antroponymia Orawy. — Kraków, 1971. — 157 s.

- Gottschald** — *Gottschald M.* Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen. — Berlin; New York, 1992. — 667 S.
- Grzenia** — *Grzenia Jan.* Słownik imion. — Warszawa: PAN, 2002. — 363 s.
- Györffy** — *Györffy Gy.* Az Árpádkori Magyarország történeti földrajza. I. Beregvármegye. — Budapest, 1966. — 519–550 old.
- Hajdú** — *Hajdú M.* Magyar-angol, angol-magyar szótár. — Budapest, 1983. — 116 old.
- Hermán** — *Hermán O.* A magyar pásztorok nyelvkinccse. — Budapest, 1914.
- HodAd** — *Hodinka A.* Adalékok az ungvári vár és tartománya és Ungvár városnak történetéhez. — Ungvár, 1917.
- HodGens** — *Hodinka A.* Gens fidelissima. — Budapest, 1937.
- HodOkm** — *Hodinka A.* A munkácsi görög-katholikus püspökség okmánytára. — Ungvár, 1911.
- HodTör** — *Hodinka A.* A munkácsi görög-katholikus püspökség története. — Budapest, 1909.
- Holub-Kop** — *Holub J., Kopečný F.* Etymologický slovník jazyka českého. — Praha: ČSAV, 1952. — 575 s.
- Hrabec** — *Hrabec S.* Nazwy geograficzne Huculszczyzny // Prace Onomastyczne PAN, № 2. — Kraków, 1950. — 246 s.
- Iv-Broz** — *Iveković F., Broz I.* Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1901. — T. 1–2.
- Jordan** — *Jordan I.* Dicționar al numelor de Familie românești. — București, 1983. — 502 p.
- Kadlec** — *Kadlec K.* Valaši a valašské pravo v zemích slovanských a uherských. — Praha, 1916. — 530 s.
- Kálal** — *Kálal M.* Slovenský slovník z literatúry aj náreči. — Banská Bystrica, 1923. — 1012 s.
- Kálmán** — *Kálmán B.* A nevek világa. — Budapest: Gondolat kiadó, 1967. — 252 old.
- KarKob** — *Karpluk M.* Słowiańskie imiona kobiece. — Warszawa; Wrocław; Kraków: PAN, 1961. — 181 s.
- Karaś** — *Karaś M.* Studia nad dialektologią polską (Z materiałów b. katedry języków ruskich UJ). — Kraków, 1975. — 237 s.
- KarOr** — *Karácsonyi J.* Orosz-szláv lakosok Erdélyben. — Nagyvárad, 1925.
- KarSz-1** — *Karácsonyi S. Zs.* Személyneveink 1500-től 1800-ig. — Budapest, 1961.
- KarSz-2** — *Karácsonyi S. Zs.* Személyneveink 1600-től 1700-ig. // Páis emlékkönyv. — Budapest, 1956.
- Kázmér** — *Kázmér M.* Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század. — Budapest, 1993. — 1172 old.
- Keber** — *Keber J.* Lexicon imen: Izvor imen na slovenskem. — Celje, 1988.
- KLP** — *Księga ławnicza Przemysła. Monumenta Przemysliae Historica. Librorum scabinalium.* — Przemysł, 1936. — K. 1–2.
- KMNSZ** — *A Kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára (A–C) // Acta hungarica, 1998, 9-й рік видання.* — Ужгород, 2000. — С. 295–342.
- Knappová** — *Knappová M.* Jak se bude jmenovat. — Praha: Academia, 1985. — 340 s.
- KnappováR** — *Knappová M.* Rodné jméno v jazyce a společnosti. — Praha: ČSAV, 1989. — 204 s.
- KnieHely** — *Kniezsa I.* A magyar helyesírás története. — Budapest: Tankönyvkiadó, 1953. — 31 old.
- KnieRe** — *Kniezsa I.* A magyar és szlovák családnevek rendszere. — Budapest, 1965. — 112 old.
- KnieSz** — *Kniezsa I.* A magyar nyelv szláv jövevényszavai. — Budapest: Akadémiai kiadó, 1955. — I. köt. — 582 old.
- Krandž** — *Krandžalov D.* O rumunských vlivech na Podhali // Onomastica. — R. 10. — Z. 1–2. — Wrocław etc, 1965.
- Krînj** — *Krînjâlâ D.* Rumunské vlivy v Karpatech (se zvláštnym zretelem k moravskému Valašsku). — Praha, 1938.
- Krišt** — *Krištof S.* Slovenské prímená a priezviska utvorené z nazvov živočíchov // Onomastická práce, Sv. 2. — Praha, 1968.
- Kuczera** — *Kuczera A.* Samborszczyzna: Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomji Samborskiej. — Sambor, 1935. — 429 s.
- Ladó** — *Ladó J.* Magyar utónévkönyv. — Budapest, 1971.

- LehAd** — *Lehoczy T.* Adalékok az oláh vajdák, oláh és orosz kenézek vagy soltészok és szabadosok intézmenyéhez hazánkban. I–III r. // Történelmi tár. — Budapest, 1894.
- LehBer** — *Lehoczy T.* Beregvármegye monográphiája. 3. — Ungvárott, 1881.
- LehLel** — *Lehoczy T.* A Leleszi levéltarból. 1868–1869-ben gyűjtött adatok. Beregvármegye vonatkozó családok névmutatója (Рук. зберігається в бібліотеці Закарп. обл. краєзн. музею).
- Leksik** — Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske. — Zagreb, 1976. — 772 s.
- LinLub** — *Lindert B.* Przyrostki używane w funkcji patronimicznej na terenie woj. Lubelskiego // Język polski. — Kraków, 1956. — Cz. 4–5. — S. 284–292.
- Łysiak-1** — *Łysiak L.* Księga sądowa wsi Wary (1448–1623). — Wrocław, 1971.
- Łysiak-2** — *Łysiak L.* Księga sądowa kresu Klimkówskiego (1600–1762). — Wrocław, 1965.
- Machek-1** — *Machek V.* Etymologický slovník jazyka českého a slovenského. — Praha: ČSAV, 1957. — 627 s.
- Machek-2** — *Machek V.* Etymologický slovník jazyka českého. — Praha: ČSAV, 1971. — 866 s.
- Majtán** — *Majtánová M.* — *Majtán M.* K problematice pojmenování žen na Slovensku v 17. století // Onomastické práce. — Praha, 1966.
- MajtánNázvy** — *Majtán M.* Názvy obci na Slovensku za ostatných dvesto rokov. — Bratislava, 1972. — 667 s.
- Majtán-Považaj** — *Majtán M., Považaj M.* Meno pre naše dieťa. — Bratislava, 1993. — 227 s.
- Maksay** — *Maksay F.* (szerkesztő). Urbáriumok XVI–XVII. század. — Budapest, 1959.
- MaksaySz** — *Maksay F.* A középkori Szatmármegye. — Budapest, 1940.
- MalecBud** — *Malec M.* Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych. — Wrocław; Kraków etc: PAN, 1971. — 186 s.
- MalecStar** — *Malec M.* Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych. — Wrocław; Warszawa etc: PAN, 1982. — 220 s.
- Maretić** — *Maretić T.* O narodnim imenima u Hrvata i Srba // Zagreb: Rad Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti, 1886. — Kn. 81, 82. — S. 81–146.
- Mars** — Urbár hradného panstva Makovica 1618 // Urbare feudálných panstiev na Slovensku. 2. (XVII. storočie) / Na vydanie pripravili R.Marsina, M. Kušík. — Bratislava, 1959. — S. 58–124.
- MÉK** — Magyar értelmező kéziszótár. — Budapest: Akadémiai kiadó, 1975. — 1550 old.
- Miklošič** — *Miklošič F.* Die Bildung der slavischen Personennamen. — Wien, 1864.
- Milewski** — *Milewski T.* Indoeuropejskie imiona osobowe // Prace komis. językowej. — Wrocław, 1969. — S. 92–115.
- MNTESz** — A magyar nyelv történeti-etymológiai szótára. — Budapest, 1967–1976. — 1–3 köt.
- Moldanová** — Moldanová Dobrava. Naše příjmení. — Praha: Mlada fronta, 1983. — 288 s.
- Nagy-1** — *Nagy Gy.* Gróf Sztárai család oklevéltára. I (1234–1396). — Budapest, 1887.
- Nagy-2** — *Nagy Gy.* Gróf Sztárai család oklevéltára. II (1397–1457). — Budapest, 1889.
- Naumann** — *Naumann H.* Das große Buch der Familiennamen. Alter Herkunft, Bedeutung. — Niederhausend / Ts., 1993. — 320 S.
- Nieder** — *Niederle L.* Počátky slovanského osídlení na Podkarpatské Rusi // Národopisný věstník Československý. — Praha, 1931. — Č. 24.
- Nitsch** — *Nitsch K.* Kolejność imienia i nazwiska // Język polski. — Kraków, 1951. — R. 31.
- Obyv** — Obyvatel'stvo Karpatskej kotliny. I. / Zostavili P.Kónya a R.Matlovič. — Prešov, 1997.
- Onomastica** — Onomastica. Pismo poświęcone nazewnictwu geograficznemu i osobowemu. — Wrocław; Warszawa etc., 1956–1980. — R. 1–25.
- OnomJug** — Onomastica jugoslavica. — Zagreb: JuAZU, 1970–1984. — Kn. 1–9.
- Pallas** — Pallas nagy lexikona. IV. — Budapest, 1893. — T. 13. — Budapest, 1896.

- Paňk** — *Paňkevič I.* Chrestomatie ukraïnských textů ze současné a staré ukraïské literatury. — Praha, 1964.
- PePešt** — *Petrov A.* Sborník Fr.Peštyho. Helység névtára — Seznam obci v Uhrách z r. 1864–65. — Praha, 1927.
- Perfec** — *Perfeckij F.* Socialně-hospodářské poměry Podkarpatské Rusi ve století XIII–XV. — Bratislava, 1924.
- Profous-Svoboda** — *Profous A., Svoboda J.* Místní jména v Čechach. IV. — Praha, 1957. — 805 s.
- Ratkoš** — *Ratkoš P.* Vznik a osídlenie Makovického hradného panstva do začiatku 17. storočia // Príspevky k dejinam Východného Slovenska. — Bratislava: SAV, 1964. — S. 39–54.
- Reczek** — *Reczek S.* Podręczny słownik dawnej polszczyzny. — Warszawa; Wrocław; Kraków, 1968. — 933 s.
- RegVar** — *Regestrum Váradinense examinum ferri cadentis ordina chronologici digestum curis et laboribus Joannis Karácsonyi et Samuelis Borovszky editum.* — Budapest, 1903.
- Rieger** — *Rieger J.* Imiennictwo ludności wiejskiej w ziemi Sanockiej i Przemyskiej w XV w. — Wrocław etc., 1977. — 74 s.
- RiegerLemk** — *Rieger J.* Słownictwo i nazewnictwo lemkowski. — Warszawa, 1995. — 253 s.
- RiegerHuts** — *Rieger J.* A Lexical Atlas of the Hutsul Dialects of the Ukrainian Language. — Warsaw, 1996. — 390 s.
- RosNazw** — *Rospond S.* Nazwiska ślązaków. — Opole, 1960.
- Rospond** — *Rospond S.* Słownik nazwisk śląskich. — Wrocław etc, 1967, 1973. — Cz. 1–2.
- RosStru** — *Rospond S.* Struktura i klasyfikacja nazwiska słowiańskiego // Rozprawy Komisji językowej. — Wrocław, 1965. — T. 5. — S. 9–36.
- Rudnicki** — *Rudnicki J.* Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny // Rozprawy z Onomastyki Słowiańskiej I. — Lwów, 1939. — S. XV+248.
- Rymut** — *Rymut K.* Nazwiska Polaków: Słownik historyczno-etymologiczny. — T. 1. — Kraków, 1999. — 504 s.; T. 2. — Kraków, 2001. — 772 s.
- Samb** — *Kuczera A.* Samborszczyzna: Ilustrowana monographja miasta Sambora i ekonomji Samborskiej. — Sambor, 1935. — Cz. 1–2.
- Scurtu** — *Scurtu V.* Termini de înrudire în limba româna. — București, 1966.
- SJPDor** — Słownik języka polskiego / Pod. red. W.Doroszewskiego. — Warszawa, 1958–1969. — T. 1–11.
- SJPKar** — Słownik języka polskiego / Ułożony pod red. J.Karłowicza etc. — Warszawa, 1900, 1902. — T. 1–2.
- Sl** — Słownik imion / Opracowali W.Janowowa, A.Skarbek etc. — Wrocław; Warszawa etc: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975. — 317 s.
- Skok** — *Skok P.* Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1971–1974. — Kn. 1–4.
- Skulina** — *Skulina T.* Staroruskie imiennictwo osobowe. Prace onomastyczne. — Wrocław etc: PAN, 1973–1974. — Cz. 1–2. — 240 s.
- Sławski** — *Sławski F.* Słownik etymologiczny języka polskiego. — Kraków, 1952–1978. — T. 1–5 (A–Lu).
- Smailović** — *Smailović I.* Muslimanska imena orientalnog porjekla u Bosni i Hercegovini. — Sarajevo, 1977. — 544 s.
- Smolka** — *Smolka.* Księga ławnicza Przemysła: Monumenta Historia. Librorum scabinalium. — Przemyśl, 1936. — 1–2.
- SP** — Słownik prasłowiański / Opracowany przez zespół Zakładu słowianoznawstwa PAN pod red. F.Sławskiego. — Wrocław; Warszawa etc, 1974–1991. — T. 1–6.
- SSJ** — Slovník slovenského jazyka. — Bratislava: SAV, 1959–1968. — Díl 1–6.
- SSN** — Slovník slovenských nářečí. I (A–K): Veda. Vyd-vo SAV. — Bratislava, 1994. — 933 s.
- SSNO** — Słownik staropolskich nazw osobowych / Pod red. i ze wstępem W.Taszyckiego. — Wrocław etc: PAN, 1965–1982. — T. 1–6.
- SSS** — Słownik starożytności słowiańskich. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1962–1992. — T. 1–8.

- StanSlo** — *Stanislav J.* Slovenský juh v stredoveku. — Bratislava: Národné literárne centrum, 1999. — T. 1. — 485 s.
- SvoSta** — *Svoboda J.* Staročeská osobní jmená a naše příjmení. — Praha: ČSAV, 1964. — 319 s.
- SW** — Słownik języka polskiego / Ułożony pod red. J.Karłowicza, A.Kryńskiego, W.Niedzwiedzkiego. — T. 1–8. — Warszawa, 1900–1927 (Słownik Warszawski).
- SŽK** — *Ryšánek T.* Slovník k Žilinské knize. — Bratislava: SAV, 1954. — 800 s.
- Szabó** — *Szabó I.* Ugocsa megye. — Budapest, 1937.
- Szamota** — *Szamota I.* Magyar oklevél szótár. — Budapest, 1902–1906. — 1209 old.
- Šimundić** — *Šimundić M.* Rječnik osobnih imena. — Zagreb, 1988. — 571 s.
- Šimunović** — *Šimunović P.* Naša prezimena. Porijeklo, značenje, rasprostranjenost. — Zagreb: Zakladni zavod Matice Hrvatske, 1985. — 366 s.
- Šujanský** — *Šujanský F.* Osobné a rodné mená slovenské. — Ružomberok. — 1893.
- Schlimpert** — *Schlimpert G.* Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen zur deutschen Geschihte. — Berlin: Akademie-verlag, 1978. — 271 S.
- StieberAt** — *Stieber Z.* Atlas językowy Dawnej Lemkowszczyzny. — Łódź, 1960–1964. — Z. 1–8.
- StieberTop** — *Stieber Z.* Toponomastyka Lemkowszczyzny. Cz. I. Nazwy miejscowości. — Łódź, 1948.
- TaNajd** — *Taszycki W.* Najdawniejsze imiona osobowe // Rozprawy. Wydział filologiczny PAN, 1925. — № 3. — S. 3–124.
- TaPolN** — *Taszycki W.* Polskie nazwy osobowe. — Warszawa etc, 1924. — 32 s.
- TaWSło** — *Taszycki W.* W sprawie słowników współczesnych nazwisk słowiańskich // Třetí zasedání mezinárodní komise pro slovanskou onomastiku. — Praha, 1967.
- TaWSpr** — *Taszycki W.* W sprawie słownika współczesnych nazwisk polskich // Język polski. — Kraków, 1967. — R. 47.
- Ud-1** — *Udvari I.* Adalékok a Magyarországi ukrán írásbeliség történetéhez a XVIII. században (Dél-máramarosi szerződések) // Studia Russica XI. — Budapest, 1987.
- Ud-2** — *Udvari I.* Adalékok a XVIII. századi máriapócsi cirill betűs kéziratokhoz // Szabolcs-Szatmári Szemle. — Nyíregyháza, 1988/ 4. — 379–387 old.
- Ud-3** — *Udvari I.* A Munkácsi görögkatolikus püspökség lelkészsegeinek 1806. évi összeírása. — Nyíregyháza, 1990. — 189 old.
- Ud-4** — *Udvari I.* A Mária Terézia korábeli úrbérrendezés szlovák nyelvű kéziratok forrásai. Szepes és Zemplén vármegyék. Udvari I. — Nyíregyháza, 1996.
- Ud-5** — *Udvari I.* A Mária Terézia-féle urbérrendezés ruszin nyelvű forrásai. — Nyíregyháza, 1999. — 125 old.
- Ud-6** — *Udvari I.* A Mária Terézia-féle urbérrendezés szlovák nyelvű dokumentumai. (Zsepességi ruszin falvak népélete Mária Terézia korában) // Vasvári Pál Társaság füzetek 4. — Nyíregyháza, 1991. — 370 old.
- UetC** — Urbaria et Conscriptioes (Після скорочення наводиться інвентарний номер урбару чи перепису, рукописи яких зберігаються в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 97-29** — Урбаріальний перепис людності Мукачівської домінії за 1570 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 88-59** — Урбаріальний перепис людності верхньої Ужанщини другої пол. XVII ст. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-12** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1567 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-14** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1570 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-15** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1572 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).

- UetC 104-8** — Урбаріальний перепис людно-ності Невичанської домінії за 1607 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- Uličný** — *Uličný F.* Dejiný osídlenia Užskej župy. — Prešov: UPJŠ, 1995. — 354 s.
- Vályi** — *Vályi András.* Magyar országnak leirása. — Budán, 1796–1799. — T. 1–3.
- Varsík** — *Varsík B.* Osídlenie Východného Slovenska do XIV storočia // Príspevky k dejinám Východného Slovenska. — Bratislava: SAV, 1964. — S. 9–30.
- Vincenz** — *Andre de Vincenz.* Traité d'anthroponymie Houtzoule. — München: Forum Slavicum, Band 18., 1970. — 613 S.
- Wolnicz** — *Wolnicz-Pawlowska E.* Osiemnastowieczne imiennictwo ukraińskie w dawnym województwie Ruskim. — Wrocław etc, 1978. — 139 s.
- Woln-PawlLem** — Antroponimia łemkowska na tle polskim i słowackim. XVI–XIX wiek. — Warszawa: PAN, 1993. — 340 s.
- Zaręba** — *Zaręba A.* Formy nazwisk żon i dzieci v dialektach języka polskiego. — Cz. 1 // Onomastica. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1957. — R. 11.
- ZarOnom** — *Zaręba A.* Onomastyczne formacje odmeżowskie i odojcowskie w dialektach języka polskiego (z mapą) // Zprawozdanie z Posiedzeń Komisji Oddziału PAN. — Kraków, 1964.
- Żabska** — *Żabska B.* Nazwiska polskie typu dopełniaczowego. — Wrocław, 1977. — 124 s.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ НАЗВ РАЙОНІВ ЗАКАРПАТТЯ І ПРИЛЕГЛИХ РЕГІОНІВ

Бз — Берегівщина

Берет — комітат Берет

Бігар — комітат Бігар

Бойк — Бойківщина

Вб — Великоберезнянщина

Вл — Воловеччина

Вн — Виноградівщина

Гал — Галичина

Гуц — Гуцульщина

Дрог — Дрогобиччина

Зак — Закарпаття

Земпл — комітат Земплин (Словаччина)

Ів-Фр — Івано-Франківщина

Ір — Іршавщина

Лемк — Лемківщина (Польща)

Льв — Львівщина

Мар — комітат Мараморош (Румунія)

Мж — Міжгірщина

Мк — Мукачівщина

Подг — Подгалля (Польща)

Пр — Перечинщина

Пряш — Пряшівщина (Словаччина)

Рх — Рахівщина

Саб — комітат Саболч (Угорщина)

Сат — комітат Сатмар (Угорщина)

Св — Свалявщина

Слч — Словаччина

Спіш — комітат Спіш (Словаччина)

Транс — Трансільванія (Румунія)

Тч — Тячівщина

Угоча — комітат Угоча

Унг — комітат Унг

Уж — Ужгородщина

Ужан — Ужанщина

Хс — Хустщина

Шаріш — комітат Шаріш (Словаччина)

НАЗВИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ І РАЙОНІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Абранка Вл*
 Андріївка Уж
 Анталівці Уж
 Арданово** Уж

Бабичі Мк
 Баранинці Уж
 Бегендятьська Пастіль Вб
 Бедевля Тч
 Береги Бг
 Берегово
 Березинка Мк
 Березники Св
 Березово Хс
 Бистриця Мк
 Бігань Бг
 Біла Церква Рх
 Біласовиця Вл
 Білин Рх
 Білки Ір
 Біловарці Тч
 Бобовище Мк
 Богдан Рх
 Богиревиця Ір
 Боржавське Вн
 Бородівка Мк
 Боронява Хс
 Брестів Мк
 Бронька Ір
 Буківцьова Вл
 Буковець Вл
 Буково Вн
 Буштино Тч

Велика Копаня Вн
 Велика Розтока Ір
 Великий Березний
 Великий Бичків Рх
 Великі Ком'яти Вн
 Великі Лази Уж
 Великі Лучки Мк
 Велятин Хс
 Вербовець Вн
 Верб'яж Вл
 Верхня Визниця Мк
 Верхня Грабівниця Вл
 Верхня Солотвина Уж
 Верхнє Водяне Тч
 Верхні Ворота Вл
 Верхні Ремети Бг
 Верхній Коропець Мк
 Верхній Студений Мж
 Верховина Бистра Вб
 Веряця Вн
 Видричка Рх
 Вилок Вн
 Виноградів
 Вишково Хс
 Вільхівка Ір
 Вільхівці Тч
 Вільхівці-Лази Тч
 Вільхівчик Тч
 Вільховиця Мк
 Вільшани Хс
 Вільшинки Пр
 Вовковиї Уж
 Водиця Рх
 Воловець
 Воловиця Ір

Волосянка Вб
 Вонігово Тч
 Ворочово Пр
 Вучкове Мж

 Гандеровиця Мк
 Ганьковиця Св
 Герцівці Мк
 Гетеня Вн
 Глибоке Уж
 Глибокий Потік Тч
 Говерла Рх
 Голубине Св
 Голятин Мж
 Горб Мж
 Горбки Вн
 Горбок Ір
 Горінчово Хс
 Горяни Уж
 Грабово Мк
 Гребля Ір
 Грушово Тч
 Гукливий Вл
 Гусний Вб

 Гайдош Уж
 Ганичі Тч
 Гать Бг
 Горонда Мк
 Гудя Вн

 Данилово Хс
 Дешковиця Ір
 Діброва Тч
 Ділове Рх

* Двобуквені скорочення після назв населених пунктів указують на відповідні адміністративні райони Закарпаття.

** Традиційні слов'янські назви населених пунктів Закарпаття на *-ово*, *-ино*, як *Арданово*, *Жденьово*, *Завидово*, *Кузьмино*, *Неліпино*..., послідовно вживаємо замість штучних прикметникових утворень на *-ове*, *-еве*, *-ине*, як *Арданове*, *Жденеве*, *Завидове*, *Кузьмине*, *Неліпине*..., які 1946 р. було рекомендовано як офіційні, але які населення дотепер не вживає.

Ділок Мк
Довге Ір
Довге Поле Уж
Добрянське Тч
Доманинці Уж
Домашин Вб
Домбоки Мк
Доробратово Ір
Дравці Уж
Драгиня Мк
Драгово Хс
Драчино Мк
Дротинці Вн
Дубино Мк
Дубове Тч
Дубриничі Пр
Дубрівка Ір
Дубрівка Уж
Дулово Тч
Дунковиця Ір
Дусино Св

Жборівці Мк
Жденьово Вл
Жнятино Мк
Жорнава Вб
Жуково Мк

Заболотне Ір
Забродь Вб
Завадка Вл
Завидово Мк
Завосина Вб
Загаття Ір
Загорб Вб
Задільське Вл
Залуж Мк
Запереділля Мж
Заричово Пр
Заріччя Ір
Збини Вл
Зняцьово Мк
Золотарьово Хс
Зубівка Мк

Іванівка Бг
Іванівці Мк

Івашковиця Ір
Іза Хс
Ізки Мж
Ільківці Мк
Ільниця Ір
Імстичово Ір
Ірлява Уж
Іршава

Калини Тч
Кальник Мк
Кам'яниця Уж
Кам'янське Ір
Карачин Вн
Кваси Рх
Квасово Бг
Келечин Мж
Керецькі Св
Кичірний Вл
Климовиця Ір
Клочки Мк
Ключарки Мк
Клячаново Мк
Княгиня Вб
Кобалевиця Ір
Кобилецька Поляна Рх
Кобиляри Уж
Колочава Мж
Коноплівці Мк
Копашново Хс
Коритняни Уж
Королево Вн
Косівська Поляна Рх
Костилівка Рх
Кострини Вб
Костринська Розтока Вб
Костьова Пастіль Вб
Котельниця Вл
Кошельово Хс
Крайниково Хс
Крайня Мартинка Св
Красна Тч
Крива Хс
Криве Тч
Крите Мк
Кричово Тч
Кузьмино Мк

Кушниця Ір
Куштановиця Мк

Лавки Мк
Лазі Вл
Лазі Тч
Лазівщина Рх
Лалово Мк
Латірка Вл
Лемківці Уж
Лецовиця Мк
Липецька Поляна Хс
Липовець Пр
Липча Хс
Лисичово Ір
Лікіцари Пр
Лінці Уж
Лісарня Мк
Ліскове Мж
Лісковець Мж
Лоза Ір
Лозянський Мж
Локіть Ір
Лопухово Тч
Лохово Мк
Луг Вб
Луг Рх
Луки Рх
Лубня Вб
Луково Ір
Лумшори Пр
Люта Вб

Майдан Мж
Макарьово Мк
Мала Мартинка Св
Мала Розтока Ір
Мала Копаня Вн
Мала Уголька Тч
Малий Березний Вб
Малий Раковець Ір
Маюрки Пр
Медведівці Мк
Медведжий Вл
Микулівці Мк
Минай Уж
Мирча Вб

Мідяниця Ір
Міжгір'я
Мокра Пр
Монастирець Хс
Мужієво Бг
Мукачів

Нанково Хс
Невицьке Уж
Негровець Мж
Негрово Ір
Неліпино Св
Нересниця Тч
Нижнє Болотне Ір
Нижнє Селище Хс
Нижній Бистрий Хс
Нижні Ворота Вл
Нижній Коропець Мк
Нижній Студений Мж
Нижня Солотвина Уж
Німецька Мокра Тч
Нове Барово Тч
Нове Давидково Мк
Нове Село Бг
Нове Село Вн
Нове Село Мк
Новоселиця Вн
Новоселиця Мж
Новоселиця Мк
Новоселиця Пр
Новоселиця Тч

Обава Мк
Округла Тч
Олександрівка Хс
Оленьово Св
Олешник Вн
Онiк Вн
Оноківці Уж
Оріховиця Уж
Оросієво Бг
Осій Ір

Павлово Св
Павшин Мк
Пасіка Св
Пастілки Пр

Пацканьово Уж
Пашковець Вл
Перехресний Вл
Перехрестя Вн
Перечин
Пилипець Мж
Підвиноградів Вн
Підгірне Ір
Підгорб Уж
Підгород Мк
Підплеша Тч
Підполоззя Вл
Плав'є Св
Порошково Пр
Потік Мж
Приборжавське Ір
Присліп Мж
Пузняківці Мк
Пушкіново Вн

Раково Пр
Ракошин Мк
Рахів
Рекіти Мж
Рипинний Мж
Рівне Мк
Річка Мж
Розтока Мж
Розтока Рх
Розтоцька Пастіль Вб
Рокосово Хс
Росішка Рх
Росош Св
Ростоватиця Мк
Руська Кучава Мк
Руська Мокра Тч
Руське Поле Тч
Руське Мк
Руський Мочар Пр
Руські Комарівці Уж

Сасівка Св
Сасово Вн
Свалява
Свалявка Пр
Свобода Бг
Середнє Уж

Середнє Водяне Рх
Синевир Мж
Синевирська Поляна Мж
Синяк Мк
Сіль Мж
Сільце Ір
Сімир Пр
Сімирки Пр
Скотарський Вл
Смерекова Вб
Смолиговиця Ір
Собатин Ір
Сойми Мж
Солотвина Тч
Сокирниця Хс
Солочин Св
Софія Мк
Ставне Вб
Станово Мк
Старе Давидково Мк
Стеблівка Хс
Сторожниця Уж
Страбичово Мк
Стригальня Мж
Стрипа Уж
Стричава Вб
Стужиця Вб
Суха Ір
Сухий Вб

Тарасівка Тч
Теково Вн
Теребля Ір
Тересва Тч
Терново Тч
Тибава Св
Тишів Вл
Торунь Мж
Тросник Вн
Тростяниця Мк
Туриця Пр
Турички Пр
Тур'я Бистра Пр
Тур'я Пасіка Пр
Тур'я Поляна Пр
Тур'ї Ремети Пр
Тюшка Мж

Тячів
Угля Тч
Ужгород
Ужок Вб
Усть-Чорна Тч

Фанчиково Вн

Хижа Вн
Хмільник Ір
Холмець Уж
Холмовець Вн
Холмок Уж
Худльово Уж
Хуст

Циганівці Уж

Чабанівка Уж

Чабини Мк

Часлівці Уж

Чепа Вн

Червоне Уж

Черейці Мк

Червеньово Мк

Черна Вн

Чертіж Уж

Чинадьово Мк

Чопівці Мк

Чорна Тиса Рх

Чорний Потік Ір

Чорноголова Вб

Чорнотисово Вн

Чумальово Тч

Шаланки Вн

Шаян Хс

Широке Вн

Широкий Луг Тч

Шкуратівці Мк

Щасливе Мк

Щербовець Вл

Яблунів Мк

Яблунівка Хс

Ялове Вл

Ярок Уж

Ясіння Рх

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ НАЗВ, МОВ, ДІАЛЕКТІВ ТА ІНШИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

авар. — аварський
алб. — албанський
андр. — андронім (назва за чоловіком),
андронімний
антр. — антропонім (вл. особова
назва), антропонімний
апел. — апелятив (загальна назва)
араб. — арабський
арам. — арамейський
арум. — арумунський
арх. — архаїзм, архаїчний

балк. — балканський
бачв. — бачванський
б.м.н. — без місця написання
бібл. — біблійний
білор. — білоруський
бойк. — бойківський
болг. — болгарський
босн. — боснійський
буков. — буковинський

в. — верхній
вар. — варіант
вел. — великий
відм. — відмінок
вірм. — вірменський
вл. — власник
вл.п. — власна назва
верхньонім. — верхньонімецький

гал. — галицький
герм. — германський
гідр. — гідронім (назва водного об'єкта)
гінек. — гінеконім (назва за дружиною)
гіпок. — гіпокористичний, гіпокоризм
гов. — говір, говірка
гол. — голосний звук
гор. — городянин
гот. — готський

гр. — грецький
гр.-катол. — греко-католицький
гуц. — гуцульський
гурал. — гуральський

дав. — давальний
давньоєвр. — давньоєврейський
давньорус. — давньоруський
давньослов. — давньослов'янський
давньоукр. — давньоукраїнський
дак. — дакійський
двор. — дворянин
демін. — демінутивне (здрібніле),
демінутив
див. — дивись
дит. — дитячий
діал. — діалектизм, діалектний
діссл. — дієслово, дієслівний
док. — документ
дохр. — дохристиянський

етн. — етнонім

євр. — єврейський
європ. — європейський
єп. — єпископ

жіноч. — жіночий (-а, -е)

загальнослов. — загальнослов'янський
закарп. — закарпатський
запор. — запорізький
заст. — застарілий
зах. — західний
західнослов. — західнослов'янський
західноукр. — західноукраїнський
згр. — згрубілий
здр. — здрібнілий

здр.-пестл. — здрібніло-пестливий
земл. — земплинський
зн. — значення
знев. — зневажливий

ім. — іменник, іменниковий
ін. — інший
індивід. — індивідуальний
ірон. — іронічний
іст. — історичний
італ. — італійський

їд. — їдиш

кал. — календарний
канон. — канонічний
карп. — карпатський
карпато-балк. — карпато-балканський
карпато-дун. — карпато-дунайський
карпатоукр. — карпатоукраїнський
катоїк. — катоїконім (назва мешканця)
катол. — католицький
квалітат. — квалітативний
кн. — книжний
коз. — козацький
ком. — комітат
кр. — кріпак

лат. — латинський
лемк. — лемківський
літ. — літературний

м. — місто
макед. — македонський
малопол. — малопольський
метр. — метронім (назва за матір'ю), метронімний
місц. — місцевий
мн. — множина
молд. — молдовський
морфол. — морфологічний
мусульм. — мусульманський

н. — нижній
напр. — наприклад
нар. — народний
невідм. — невідмінюваний

нижньонім. — нижньонімецький
нов. — новий

обл. — область
озн. — означає
ойк. — ойконім (назва поселення)
окр. — округ
ор. — орудний
орав. — оравський
орфогр. — орфографічний
орфоеп. — орфоепічний
ос. — особовий
оф. — офіційний

патр. — патронім (назва за батьком), патронімний
перен. — переносний
перс. — перський
пестл. — пестливий
письм. — письмовий
півд. — південний
південнокарп. — південнокарпатський
південнослов. — південнослов'янський
півн. — північний
північнокарп. — північнокарпатський
пізньолат. — пізньолатинський
піс. — пісенний
п-ко — прізвисько
подг. — подгальський
пол. — польський
пом. — поміщик
пор. — порівняй
пос. — посесивний (присвійний)
по-укр. — по-українськи
пох. — походження, походить
поч. — початок
правоп. — правописний
правосл. — православний
праіндоєвр. — праіндоєвропейський
праслов. — праслов'янський
пригол. — приголосний звук
прикарп. — прикарпатський
прикм. — прикметник, прикметниковий
присл. — прислівник, прислівниковий

псевд. — псевдонім
п-ще — прізвище

р. — рік
рідк. — рідкісне
римо-катол. — римо-католицький
р-н — район
род. — родовий
розм. — розмовний
ром. — романський
рос. — російський
рум. — румунський

с. — село
свящ. — священик
сел. — селянин
сер. — середній
середньозакарп. — середньозакарпатський
серб. — сербський
серб.-хорв. — сербсько-хорватський
серболуж. — серболужицький
синг. — сингулятивний (одиничний)
склад. — складений
скор. — скорочення
сли. — словінський
слов. — слов'янський
слц. — словацький
старопол. — старопольський
старосерб. — старосербський
староукр. — староукраїнський
старочес. — старочеський
ст. — століття
суф. — суфікс, суфіксальний
суч. — сучасний
сх. — східний
східнокарп. — східнокарпатський
східнором. — східнороманський
східнослов. — східнослов'янський
східнослц. — східнославацький
східноукр. — східноукраїнський

т.зв. — так званий
тат. — татарський

топ. — топонім (географічна назва)
т.с. — те саме
тур. — турецький
тюрк. — тюркський

угор. — угорський
ужан. — ужанський
укр. — український
усіч. — усічений
усіч.-суф. — усічено-суфіксальний

фемін. — фемінізуючий
фонет. — фонетичний
фольк. — фольклорний
фрак. — фракійський
франц. — французький

хорв. — хорватський
хрес. — хресний, хрещений
христ. — християнський

центр. — центральний
церк. — церковний
циг. — циганський

чес. — чеський
чол. — чоловічий (-а, -е)

шар. — шаріський
шл. — шляхтич

язичн. — язичницький

> — змінилося на
< — походить від
≤ — походить від і відповідає йому
◀ — етимологія прізвища
“...” — значення слова
* — історично незасвідчена форма
[...] — місцеве звучання
(!) — так написано в оригіналі
† — зникле прізвище

А

Абел (род. — **Абла**) — Св, Мк, Уж. 1215: *Abel archidiaconus* — Затисся (RegVar 189). ◀ Катол. (угор. або слц.) вар. бібл. імені *Авель* (Kázmér 21, SSJ VI 127).

Абель (род. відм. **Абеля**) — Мк. ◀ Пом'якшений під впливом укр., рос. або пол. літ. вимови вар. антр. **Абел** (ВІЛ 256, Справочник 370, Rospond 1).

Аблик — Св. ◀ Від антр. **Абел** + **-ик**.

Абрагам †. 1704: кр. *Abraham István* — Жнятино (HodGens 16). ◀ Угор. або слц. вар. бібл. імені *Авраам* (Kálmán 18, 79, SSJ VI 127).

Абрамчук — Рх. Пор. 1353: піджупан *Ladislau f. Abram* — Ужгород (Nagy-1 273); 1603: *Абрамувъ Василь* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Від бібл. імені *Абрам* через пол. *Abram* (Grzenia 34 — укр. *Авраам*) + суф. **-чук**. Антр. *Абрам* в Укр. Карпатах фіксується з XIV ст.

Абранський [**Абраньський**] — Вл. ◀ Від місц. ойк. *Абранка* (Вл) + **-ський**.

Августин — Тч. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр 53). 1507: шл. *Andr. Augustinus* — Джулешті (Bélay 142); 1787: п-ще *Jagustyn* — Тершів біля Старого Самбора (ЙМ). ◀ Від кал. імені *Августин* (Чопей 1).

Авра́м — Св. 1383: *Іона Аврам ключник* — Київ (ССУМ 64); 1684: кр. *Kotlan Avram* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1682: *Avrama Andry* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від бібл. імені *Аврам*.

Агапчук — Хс. ◀ Від кал. імені гр. пох. *Агап* чи жін. *Агана*, що відповідає суч. оф. *Аганій*, *Аганія* (Справочник 372; Успенский 230, Геров 42, Iordan 22), + **-чук**. Пор. ще ім'я *Аганис* в Сучаві за 1448 р. (ССУМ 65).

Агип'юк — Рх. ◀ Від хр. імені *Агап* чи *Агана* + **-юк**. Зміна кореневої фонемі /a/ на /и/ — сліди рум. впливу.

Агій [рідше — **Агій**] — Вн, Ір, Уж. ◀ Від бібл. імені *Агій* (пор. укр. оф. ім'я *Огій*, рос. і болг. *Агей*, п-ще *Огіско*...).

Агопшук — Рх. ◀ Від рум. п-ща *Агорша* (Iordan 22), що з вірм. імені *Агор* (Илчев 43 — укр. *Яків*), + суф. **-ук**. Імен. суфікс **-ша** присутній і в ін. місцевих прізвищах, як **Бокша**, **Лукша**, **Тімша**.

Агоста — Хс. 1705: *Agosta Luka* — Феєрфалва (HodOkm 457); 1787: кр. *Akosta(!)* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Хорв. вар. імені *Agosta* чи *Agostó*, що відповідає укр. *Август* (Daničić I 36).

Агоштин — Тч. ◀ Від рум. імені *Agostin*, що відповідає укр. *Августин*.

Агоштон — Тч. 1597: кр. *Agoston* — Терново (Szabó 540); 1602: *Agoston Istvan* — Доманинці (UetC 104-8); 1605: кр. *Ge. Mich. Agoston* (Bélay 189). ◀ Угор. ім'я *Agoston* (Hajdú 15), що відповідає укр. *Августин* (Чопей 1).

Адам — Тч, Вн, Уж. 1226: *Adam arbiter* (RegVar 221); 1751: кр. *Ta. Adam* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Бібл. ім'я *Адам* з угор. наголосом.

Адамик — Уж, Св. 1787: п-ще *Adamik* — Маластів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Адам** + **-ик**.

Адамчо — Уж, Вн. ◀ Від **Адам** + **-чо**.

Адамчук — Тч. ◀ Від **Адам** + **-чук**.

Адам'юк, рідше — **Адамнюк** — Рх. ◀ Від **Адам** + **-юк** зі вставним /н'/ після губного /м/ чи без нього.

Азарій [рідше без кінцевого **-ій**, тобто **Азарі**] — Тч, Вн, Мк, Уж. 1208: *Azarias reus* — басейн р. Красна (RegVar 155); 1449: *Stephanus de Azar* — Михайлівці (Nagy-2 420); 1685: чоботар *Azari Pal* — Ужгород (HodOkm 125); 1787: п-ща *Ozarow, Ozaryniec, Ozaryszyn* — Труханів, Ріпне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Бібл. ім'я давньоєвр. пох. *Азарій* (Успенский 230, 236; Справочник 373; Грк. 28). 2. Угор. утворення з суф. **-і** від східнослц. ойк. *Azar*, суч. — *Ozovorose* (Majtán 305).

Айб — Тч, Рх, Уж. ◀ 1. Від верхньонім. (баварського) *Eibe* — “тис”. 2. Від араб. чол. імені *Аюб* — “Йов”, поширеного серед росіян (Справочник 373). П-ще *Eib* поширене і в суч. Німеччині (Bahlow 116).

Айбен [рідше — **Айбин**] — Рх, Ір. 1819: *Eibin* — Шевченкове на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, від нім. *eiben* — “тисовий”. Пор. нім. патр. п-ще *Eiben* (Bahlow 116).

Айнгорн — Тч. ◀ Від нім. *Einhorn* — “одноріг” (Bahlow 118) або в метафор. зн. “наріжний будинок”.

Айсбергер [**Азбергер**] — Рх. ◀ Від нім. *eisberger* — “айсберговий”, “льодовиковий”.

Айх — Пр. ◀ Від нім. *Eiche* — “дуб”, “тис”. Пор. нім. п-ща *Eich, Eicher, Eichler* (Bahlow 117).

Акар — Хс, Мж. ◀ Від рум. апел. *acar* — “стрілочник”.

Аксенюк — Рх. ◀ Від укр. чол. імені *Оксен* або жін ім. *Аксеня* + **-юк**.

Алб — Тч. 1284: *Simone nigro ... pro Simone Albo* — Ужгород (Nagy-1 30); 1433: *пана Алба чашика* — Сучава (ССУМ 68); 1484: шл. *Alb. Benedictus* — Кричово (Bélay 170); 1604: шл. *Bricc. Albi* — Діброва (Bélay 120). ◀ 1. Від лат. *albus* — “білий” 2. Усіч. вар. кал. імені *Албін*, що від тієї ж основи.

Алберт — Мк, Св. 1459: *Albertum Czayka* (Łysiak-1 33); 1550: шл. *Jo. Albert* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Від катол. кал. імені *Альберт* (Kázmér 33).

Албічук — Рх. ◀ Від місц. антр. *Албі* (див. Алб) + -ук. Пор. 1604: шл. *Ihnat Albi* — Борша (Bélay 131). Останній, імовірно, — рум. (род. відм. від Алб).

Александра — Хс, Тч. 1215: *Alexandro comite* — ком. Нір (RegVar 203). ◀ Морфол. видозміна кал. імені *Александр* (укр. *Олександр*, молд. *Александру* — Думбр.-Мик. 27) + формант *-а*.

Алексаніч — див. **Олексаніч**.

Алексєвич †. 1751: *парох Василій Алексєвич* — Торунь (Гаджега-М 208). ◀ Патр. від імені *Алексей*.

Алєксик — Ір, Мк. ◀ Від імені *Алекса* (укр. оф. *Олекса*) + -ик. Пор. 1689: кр. *Vota Petran Alexa* — Говдпоток (Bélay 147); 1717: *Alb Alexa* (там само).

Алексішинець, -нця — Хс. Див. **Олексішинець**. Пор. ще 1787: *Alexiczyn(!)* — Вільхівка на Лемк (ЙМ).

Алексій — Хс. 1219: *Alexius* (RegVar 224). ◀ Кн. вар. кал. імені *Олексій*.

Алексівич — Ір. 1672: *Alexovics* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від імені *Алекса* + -ович.

Алєчка — Тч, Хс, Рх. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Алєчка* (< рум. *Alescu*, молд. *Алеку* = *Александр* — ДумбрМик 28). 2. Від мусульм. гіпок. чол. імені *Алєчко*, що з *Alija* (< араб. *alām* — “велетень” (Smailović 139).

Алєчко — див. **Олєчко**.

Алмашій [рідше — **Алмаші**] — Мк, Ір, Хс. 1567: шл. *Almasi* — Яблунів (Szabó 458); 1600: шл. *Almasi Janos* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від місц. угор. ойк. *Almás* (укр. оф. Яблунів) чи якогось іншого *Almás'a*, яких на території Угор. королівства було 26 (Vályi I 29, Kázmér 35).

Алфєлдій [рідше — **Алфєлді**, *Алфівді*] — Мк, Ір. 1614: гор. *Alb. Alföldi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від угор. макротопоніма *Alföld* — “Угорська низовина” (Kázmér 33).

Альч, -ча — Вн. 1550: кр. *Alex. Alch* — В.Водяне (Bélay 121); 1567: *Alch* — Чорнотисово (Szabó 558); пор. 1603: староста *Алчув Дмитрь* —

Бенедиківці (ЛелПам 222); 1648: *Alch Maxim* — Н.Ворота (Maksay 540); 1699: *Марко Алч* — Холмовець (Сах 70); 1744: андр. *Алчиха*, 1776: *Марія Алчулина* (Метрика); 1773: *палач Petrus Alcsu* — Підмонастир (Кінах 139). ◀ 1. Від місц. *альч/яльч* — “тєсля”, що з угор. діал. *álcs* (літ. *ács* “т. с.” — Чопей 438, Kázmér 33), яке в Нягівській Постиллі значиться у XVI ст. (ДэжеУкр 8). 2. За Гркович, це ім'я на зразок *Аладиш*, *Алтоман*, яке починається на *ал-* (ГркРеч 23).

Амарівич — Вб. ◀ 1. Від мусульм. чол. імені *Amar*, що з араб. *ammar* — “правовірний” (Smailović 143) + -ович. Пор. ще чол. ім'я євр. чи араб. пох. *Омар*, відоме угорцям, туркам та деяким ін. народам (Hajdú 77; Ladó 198). 2. Менш імовірно, що від рум. апел. *amar* — “жук” (Iordan 108).

Амбруш — Рх, Хс. 1572–1575: кр. *Ambrus* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1614: гор. *Andr. Ambrus* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від місц. імені *Амбруш* (= *Амвросій*), співвідносного з угор., слц. чи хорв. *Ambriš*, пол. *Ambroź* (Vincenz 237; Hajdú 18, Kázmér 40, Majtán-Považaj 213).

Ангєла — Рх. ◀ Від кал. імені гр. пох. *Ангел* (Справочник 377, Илчев 48) + -а. Пор.: *Mate Angelina* — Сачал (Bélay 191), 1720: *Alex. Angelin* — В.Руна (Bélay 186).

Андєл — Ір. ◀ Від чес. або слц. кал. імені гр. пох. *Anděl* (Кларрová 69 — укр. оф. *Ангел*).

Андраш — Св, Мж. 1220: *Andreas* Уж (Nagy-1 34), Луг (Bélay 172); 1600: кр. *Mich. Andras* — Іза (Bélay 156); 1720: кр. *Mich. Andreas* — Крачуново (Bélay 181). ◀ Від угор. імені *András*, співвідносного з укр. *Андрій* (Kálmán 21, 79).

Андрашинець, -нця — Ір. ◀ Фонетично видозмінене п-ще *Андрашинець*, що від андр. *Андрашка* — “дружина **Андраша**” + -инець.

Андрашій [рідше — **Андраші**] — Хс. ◀ Угор. утворення з патр. суф. *-i* від **Андраш**.

Андрашко — Ір, Вн, Св, Вб [рідше **Андрашко** — Вн, Ір, Хс]. 1775: *Andrasko* — Гребля (Szabó 346); 1751: *Марія Андрашкова* — Невицьке (ГаджегаЗ 156). ◀ Від **Андраш** + -ко.

Андрашук — Рх. ◀ Від антр. **Андраш** + -чук або від **Андрашко** + -юк.

Андрейко/Андрійко — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Андрейко** / **Андрійко**.

Андрейко/Андрійко — Мк, Уж, Хс. 1605: кр. *Jurko Andreko* — Керецькі (Bélay 163); 1605: кр. *Rusz Andreka, Prikop* — Довге (Bélay 136); 1618: *Iwan Andreikov* — Грабовчик (Mars 85); 1682: *Andreku Lukats* — Смерекова (UctC 88-59). ◀ Гіпок. до імені *Андрей*. Наявність кореневого *le/* на місці сподіваного *li/* дає змогу кваліфікувати імен. вар. *Андрей* як слц.

Андрейкóвич †. 1803: крелик *Petrus Andrei-kovits* — Гельцманівці у сх. Слч (Ud-2 384). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Андрéйко**.

Андрéйчик [*Андрúйчик*] — Уж, Мк. XVIII ст.: *Andrejcsik* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від **Андрéйко** + суф. -ик.

Андрéла — Мк, Ир, Св, Мж, Уж. XVII ст.: свящ. *Andrella* — Мукачів (НодТör 51); 1654: кр. *Andrileeski Vasil*; 1715: кріпаки *Jo., Jon. Andrelu, Andreleon, Andrello, Andrellu, Andreluszka*; 1720: *Andrella Kozma, Sophron* — В.Руна (Bélay 180); 1773: *Daniel Andrela* — Підмонастир (Кінах 132); 1776: *Марія Андрелова*, а в 1782 — *Данил Андрела* (Метрика). ◀ Давнє місц. чол. ім'я **Андрéла** (< **Андрій** — Охрим 305), що містить східнороман. демін. суф. -ела (ДумбрМик 28). Пор. ще закарп. п-ща **Беркéла**, **Бучéла**, **Мегéла**, **Шебéла**... та гуц. п-ще *Андрило* (Vincenz 150).

Андрéшко — Уж. ◀ Від імені *Андреш* (< **Андрій**). Пор. 1452: *veniens Andrisch* — Перемишль (Smołka II 133), рум. п-ще *Andres*, угор. п-ще *Andris* (Iordan 30).

Андрішин, -на — Тч, Хс. 1570: *Jac. Andrichyn* — Свалява (UetC 53-14); 1715: кр. *Jo. Andricsin* — Терново (Bélay 166); 1780: *Andryszyn* — Жериця на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Андрúха* — “дружина *Андрія*” + -ин.

Андрієвич — Рх. 1567: *Andrewicz Jacz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від імені **Андрій** + -евич.

Андрієць †. 1715: кр. *Andriecs Simon* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від антр. **Андрій** + -ець.

Андрійкáнич — Уж, Мк. ◀ Від андр. *Андрúйкáня* — “дружина *Андрúйка*” + -ич. Пор. 1715: вдова *Andrejkanja* (Bélay 195).

Андрійкó — Мк, Рх. 1378: боярський син *Андр тько* — Перемишль (ССУМ 76); 1582; *Andriko* — Петрово (Szabó 558); 1605: кр. *Andriko Ignath* — Криве (Bélay 164); 1715: кр. *Andriku Demeter* — Липча (Bélay 172); 1773: присяжний *Ignatius Andrijko* — Щасливе (Ud-5 59). ◀ Здр. ім'я **Андрійкó**.

Андрійкóвич — Уж. 1754: *Michaël Andrejkovics* — Егер (Лучкай 18, с. 93). ◀ Від **Андрійкó** + -ович.

Андрійкúлич — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Андрúйкúля* — “*Андрійкова* дружина” + -ич.

Андрійнюк — Вн. ◀ Імовірно, від здр. імені *Андрієня* + -юк через редукцію ненаголошеного суфіксального гол. /e/.

Андрійняк ◀ Імовірно, від здр. імені *Андрієня* (< **Андрій**) + -юк з частковою редукцією суфіксального гол. /e/.

Андрійóвич — Рх. 1546: *Myszko Andrzejowycz* — Вари (Łysiak-1 72). ◀ Від **Андрій** + -ович.

Андрійцьó — Хс, Тч, Уж. Пор. 1473: *сьмръть Андрицева* — Сучава (ССУМ 74); 1715: кр. *Jac. Andricsu* — Криве (Bélay 164); 1787: *Andryciow* — Новосілки на Лемк (ЙМ). ◀ Здр. вар. із суф. -цьó до повного імені *Андрій*.

Андрійчáк — Вн, Уж. Пор. 1787: *Andreyczak* — Кальне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Андрійкó** або **Андрійцьó** + -як.

Андрійчúк — Рх, Ир. 1715: кр. *Sim. Andricsuk* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від **Андрійцьó** або **Андрійкó** + -юк.

Андрікáнич — Див. **Андрійкáнич**.

Андрікúлич — Див. **Андрійкúлич**.

Андрічáк — Див. **Андрійчáк**.

Андрічúк — Див. **Андрійчúк**.

А́ндрішів, -шова — Уж. ◀ Від давньоукр. імені *Андріш* (< **Андрій** — Керста 105), вживаного також на території Польщі, Німеччини, Угорщини, Слч, + -ів. Пор. 1452: *veniens Andrish* — Перемишль (Smołka II 133); 1381: *Andris* (Schlimpert 9, Bahlow 39, Hajdú 139, Iordan 30, Majtán-Považaj 213).

Андрішко — Ир. ◀ Від імені *Андріш* (див. **Андрішів**) + -ко. Пор. 1751: *Марія Андрішина Опоковска* — Невицьке (ГаджегаЗ 156).

А́ндрішув — Уж. — Див. **А́ндрішів**.

Андріюк — Рх. ◀ Від імені **Андрій** + -ук.

Андрúк — Тч. 1715: *Andruk* — Чепа (Szabó 314). ◀ Від чол. імені *Андро* (= **Андрій**) + -ук. Пор. ім'я *Андро* з 1640 — Н.Вишава (Bélay 219).

Андрусéвич — Рх. ◀ Від антр. **А́ндрусь** + -евич. Пор. 1651: *Vandrusovicz Ivanko* — Плав'є (LehBer 572). Апел. зн. імені *Андрусь* (< **Андрій**) — “шибеник” (ПУС 14).

А́ндрусь — Мк, Уж, Мж, Хс, Тч, Вб, Пр. 1679: кр. *Andrusz Gyurko* — Росішка (Bélay 187). ◀ Гіпок. вар. імені *Андрій* або давньоукр. *Андрус* (Керста 14, Чопей 3).

Андруський — Уж. ◀ Від **А́ндрусь** або **Андруш** + -ський.

Андруся́к [*Андрусéк*] — Рх. ◀ Від **А́ндрусь** + суф. -як.

А́ндрух — Уж. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр 54). 1787: *Andruch* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *А́ндрух* (< **Андрій** — Керста 105).

Андрухóвич — Рх. 1695: парох *Симеон Андрухович* — Рахів; 1759: *Василій Андрухович* — парох *Ясіньський* (ПаПо-1 142); 1769: свящ. *Basilius Andruhovicz* — Ясіння (Лучкай 17, — 168). ◀ **А́ндрух** + -ович.

Андруц †. 1715: кр. *Hryny Andrucz* — Липча (Bélay 172). ◀ Від рум. демін. імені *Andruț* (укр. **Андрійко**).

Андруш — Мж. ◀ Староукр. ім'я *Андруш*, співвідносне з *Андрій*, вживане також болгарами, сербами, словаками, угорцями та молдованами (Илчев 49, Kázmér 40, ДумбрМик 32, Грк 29, Majtán-Považaj 213). Пор. ще 1751: диякон *Василій Андрушин* — Данилово (Гаджега-М 195).

Андрушик — Уж. ◀ Андруш або Андрух + суф. -ик.

Андрушко — Уж. 1787: *Andruszko* — Залуж на Лемк, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Андруш** чи **Андрух** + -ко або від гіпок. *Андрушко*, вживаного в усіх мовах Карпато-Дунайського басейну. Пор. молд. ім'я *Андрушка* (ДумбрМик 32).

Андрущак [*Андрущчэк*] — Рх. ◀ Від **Андруський** або від **Андрушко** (ДумбрМик 32) + суф. -як.

Андял — Ір. 1614: шл. *Ta. Angial* — Вишково (Bélay 216); 1687: єп. *Рафаїл Андял* (Лучкай-Іс 129). ◀ Угор. чол. ім'я *Angyal*, співвідносне з укр. *Ангел* (Kázmér 40–41, Kálmán 92).

Аннинець, -инця — Вн. ◀ Від жін. імені *Анна* + -инець.

Аннішинець, Анішинець, -нця — Тч, Хс. 1715: кр. *Ign. Lad. Annifinez, Annicsinez* — Ганичі (Bélay 141); 1715: кр. *Jo. Annifinez* (Bélay 204). ◀ Реетимологізоване під місц. жін. ім'я *Анна* (оф. *Ганна* — Чопей 3) давнє п-ще **Онишинець**.

Аннушак [*Аннушчэк*] — Рх. ◀ 1. Від давньоукр. жін. імені *Аннуша* (< *Ганна* — ССУМ I 77) + -ак. Пор. 1820: *Annoszak* на Бойк (ФМ); 2. Від серб. гіпок. чол. імені *Анушко* (< *Антон* — РСКНІ I 135).

Аннушко — Уж. ◀ 1. Імовірно, від серб. гіпок. чол. імені *Анушко*, що з *Антун* (РСКНІ I 135), яке відповідає укр. *Антін*. 2. Менш імовірно, що з давньоукр. імені *Опошко* (< *Опифрій* — ССУМ 84) або жін. імені *Аннушка*, згадуваного 1424 р. (ССУМ I 77).

Антал — Тч, Хс, Вн, Мк. 1579: кр. *Paul Antal* — Рипинний (Bélay 184); 1673: кр. *Janos Antal* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: *Antal Janos* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від угор. чол. імені *Antal* (укр. *Антоній* — Hajdú 19).

Анталік — Мк, Уж. ◀ Від **Антал** + -ик.

Анталовський — Мк, Уж. ◀ 1. Місц. прикм. *анталовський* від ойк. *Анталовці* (Уж). 2. Від антр. **Антал** + -овський.

Анталовцій — Уж, Мк, Св, Вн. 1649: *Antalóczi* — Руське (LehBer 683). ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Анталовці*.

Антол — Ір, Хс. 1577: *Anttal* — Чорний Потік (Szabó 343). ◀ Від угор. імені *Antal*, пол. *Antol* чи серб. імені *Антул*, що відповідають укр. *Антін* (Грк 30, Bubak 33, Kázmér 41).

Антолік — Вн, Ір. 1618: солтис *Antolik* — Ортутова (Mars 87); 1775: *Antolik* — Рокосово (Szabó 454); 1750: кума *Антоличка* — Тополяни (Гаджега-3 75). ◀ Від антр. **Антол** + -ик.

Антон — Хс. 1693: кр. *Anton* — Феєрфалва (Bélay 140); 1715: кр. *Fr. Anton* (Bélay 168). ◀ Чол. ім'я *Антон*.

Антоник — Мк, Вб. 1775: *Antonik* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Antonik* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Антон** + -ик.

Антоній — Вл, Тч, Хс. ◀ Чол. ім'я *Антоній*. Пор. 1804: свідок *Antoniuczuk* — Жаб'є (Vincenz 584).

Антошук — Пр. ◀ Від **Антон** + -юк.

Антонь — Хс. ◀ Чол. ім'я *Антонь* (оф. *Антоній*) у результаті угор. пом'якшення кінцевого /н/, як і у п-щах на зразок **Зійкань**, **Мокань**.

Антоня, -ні — Хс. ◀ Від антр. **Антон** чи **Антонь** + формант -я або -я(т). Пор. серб. п-ще *Антоња* (РСКНІ 131).

Антосяк [*Антосчэк*] — Рх. Пор. 1411: *Anthos* — Вербовець (Szabó 540); 1618: *Uaszil Antus* — Н.Петрина (Mars 65). ◀ Від гіпок. імені *Антось* (< *Антон*) + -як.

Апостол — Ір. 1597: *pana Łukasza Apostola* — Сянік (Balzer 125); 1618: *Stecz Apostolow zetz* — Н.Мирошів (Mars 22). ◀ Від давнього христ. імені *Апостол*, уживаного сербами, болгарами, румунами, угорцями (Грк 30, Илчев 51, Jordan 34, Hajdú 20).

Апшай — Тч, Хс, Уж. 1548: шл. *Danch Apsay* — Угля (Bélay 210); 1575: кр. *Triffa Absagy* — Луг (Bélay 173); 1684: батрак *Apsay Demeter* — Грушово (Bélay 168). Перша фіксація п-щевої назви походить із 1448 р. (Kázmér 46). ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Апша* (суч. Діброва).

Апшітош — Хс. — Див. **Обшітош**.

Ап'ярій — Вб. — Див. **Опіяр, Опіярій**.

Арва — Вб. 1715: кр. *Laur. Arva* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Угор. п-ще *Arva*, що з апел. *árva* — “сирота”, “нещасний” (Kázmér 51).

Арганіні — Тч. ◀ Імовірно, п-ще італ. або гр. пох. (Jordan 35).

Ардан †. 1640–1642: мукачівський єп. *Ardan Porphyrius* (Лучкай-Іс 283). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Ардан*, яке є фонет. видозміною імені *Йордан* (Илчев 52). 2. Від укр. діал. *ардан* — “водохрещі” (Он I 36).

Арділан — Тч, Ір. 1715: кр. *Ardelan Lupul* — Малий Бичків (Bélay 173); 1773: *Ardzelan György* — Русково (ПеПред 308). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Argyilan* ~ *Argyelan*, апел. зн. якого — “ардялянин”, тобто “семигородець”. Пор. ще канон.

ім'я *Ардаліон* (Справочник 378) та запис 1711 р.: *немеш Дені мартон Ардялській* — Стеблівка (UdAd 74).

Арендáцький — Мк, Вл [рідше **Орендáцький**]. ◀ Від антр. **Арендáч**, що з місц. *орендáч* — “орендар”, + **-ський**. Пор. 1787: кр. *Arendacz* — Мушинка на Лемк (ЇМ) та *Arçdacz* — Плав'є на Бойк (ЇМ).

Арендáш — Св, Мк, Уж. ◀ Від місц. укр. *орендáш* — “орендар”, слц. *arendáš* (Чопей 4, SSN I 71) або молд. чи серб. апел. *арендаш* — “т.с.” (РСКНІ 161).

Армáш — Тч. 1489: слуга *Луле Армаш* — Сучава (ССУМ 79). ◀ Від рум. *armaş* — “стрілець”, “начальник тюрми” (Jordan 37), молд. *армаш* — “воїн” або з укр. діал. *армáш* — “циганський ватажок” (Ж-Н I 6).

Арóвич — Тч, Хс. ◀ Від угор. кал. чол. імені *Áró* (укр. *Арон*) + **-ович**.

Артíм — Уж. 1459: *scabinus Artim* — Вара (Łysiak-1 27); 1682: *Artim Jurko* — Ставне (UetC 88-59); 1601: кенез *Artim* — Щербовець (LehBer 696); 1699: *Artim, Ivan Simko, Timko* — Щербовець (Maksay 610); 1787: *Artym* — Криниця на Лемк. (ЇМ). ◀ Кал. чол. ім'я *Артим*, *Артем*.

Артимак †. 1715: кр. *Jo. Artimak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Артíм** + **-ак**.

Артимович †. 1750: кр. *Mat. Artimovich* — В.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Артíм** + суф. **-ович**.

Артимóвський — Уж. 1681: купець *Jan Artimowski* — Самбір (Kuczera 162). ◀ Від **Артíм** + **-овський**. Пор. ще 1750: *Павел Артимов*, *Марія Артимова* — Стразьке (Гаджега-3 78); 1751: парох *Михаил Артимович* — Воля (Гаджега-3 77).

Артман — Св. ◀ Імовірно, від нім. чол. імені *Artmann* ~ *Hartmann* (Paul 33) або баварське п-ще *Artmeiner*, що зі співзвучного апел. у значенні “рільник” (Bahlow 43).

Архі́й [рідше — **Архі́]** — Уж. ◀ 1. Усіч. вар. чол.

імені на зразок *Архип*, *Архімед*, *Архібальд*, *Архістратиг* (Справочник 38) або *Іринарх*. 2. Менш імовірно, що це усічення апел. зразка *архідиякон*, *архісрей*, *архіспископ*, у яких гр. *архі-* — “найстарший”. Пор. ще 1602: *Arky András* — Оноківці (UetC 104-8). 3. Угор. ненормативний прикм. *árki* від ойк. *Árok* (по-укр. — *Ярок*), що на Ужан (Kázmér 49).

Асталoш — Хс, Вн. 1593: шл. *Mich. Aztalos* — Сигіт (Bélay 197); 1640: п-ще *Aztalos* — Раковець (Szabó 458). В угорців п-ще *Asztalos* значиться з XV ст. (Kázmér 53). ◀ Угор. апел. слов. пох. *asztalos* — “столяр”.

Атанáс — Мж. ◀ Від кал. імені *Атанас* (оф. укр. *Опанас*; *Афанасій*, болг. *Атанас* — Илчев 55). Пор. 1819: *Aftanasov* — Танява на Бойк (ФМ).

Афінець, **-иця** — Ір. 1787: *Afines* — Красне, Задільське на Бойк. (ЇМ). ◀ Від місц. вар. імені *Афа* (< *Гафа* ◀ *Гафія*) + **-инець**.

Афич/Афіч — Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Афа* (< *Гафа* ◀ *Гафія*) + **-ич**.

Ач — Вб. 1600: гор. *Jo. Ács* — Хуст (Bélay 151); 1648: *Ach Andras* — Чинадьово (Maksay 25); 1685: *Ács András* — Ужгород (HodAd 25); кр. *Andr. De. Ács* — Н.Селище, а за 1715 — *St. Álcs* (Bélay 319). ◀ Від угор. п-ща *Ács* (Kázmér 25), що з апел. *ács* — “тесля”.

Ачко — Уж. ◀ 1. Від антр. **Ач** + **-ко**. 2. Від болг. або хорв. імен *Ачо*, *Ачко*, які є демін. від *Іван*, *Ангел*, *Атанас* (Илчев 56, Šimundić 305). 3. Від мусульм. чол. імені *Ako* < *Akif* (Smailović 138) або від *Aĉat*, *Aĉm* (Šimundić 395) + **-ко**.

Ащéка — Мж. ◀ Від лексикографічно неза-свідченого укр. діал. апел. *ищéка*, який проглядається в бойк. назвах *ищéга* та *ищéка* — “частина сничок у візках, у яку закладають орчик або штельвагу” (Он I 37, Он II 481), що пов'язаний з лемк. *щéка* — “щока” (RiegerLemk 128) чи старопол. *szczeka* — “нижня щелепа” (Reczek 483).

Б

Баба †. 1511: шл. *Jo. Baba* — Будешті (Bélay 131); 1570: кр. *Franciscus Baba, Ivan Babo* — Страбичово, *Jac. Baba* — Жнятино, *Andr. Baba* — Лалово (UetC 97-29); 1605: *Lazar Baba* — Тересва (Bélay 204); 1649: *Baba* — Пістрялово (LehBer 650). ◀ Від укр. або пол. розм. апел. чи від співзвучного з ним п-ка *ба́ба* — “старша жінка”, “боягуз”, “пліткар” (Гр I 12–13, Он I 37, Rospond 11, Rymut 12).

Бабáй — Уж. 1587: *Babay* — Туртеребеш (Szabó 529); 1771: *Babai* — Мала Копаня (Szabó 393). ◀ 1. Від тюрк. імені *Бабий* (< тур. *baba* — “батько, дідусь”, поширеного серед мусульман (Справочник 383; пор. ще болг. *бабайко* — “татко”, “дядько” — Геров I 18), рум. *babaie* “т.с.” або від співзвучного укр. міфоніма тюрк. пох. *Бабáй* — “домовик” (ЕСУМ 103). 2. Від антр. **Ба́ба** + **-ай**, як і у п-щах моделі **Данка́й**,

Дубай, Марушкай. 3. За М.Казмиром (Kázmér 55), угор. п-ща *Vábai, Babai* інтерпретуються як угор. прикм. утворення з формантом *-i*.

Бабей — Тч, Вн, Хс, Св. П-ще поширене і на Пряш. (Дуйчак-Антр. 55). 1618: *Fedur Babeu* — Никлова (Mars 81); 1787: *Babeu* — Котів на Лемк (ЙМ). < 1. Від антр. *Баба* (див. **Бабай** 2) + суф. *-ей*. 2. Від місц. укр. апел. *бабей* — “бабій, пліткар” (Хс, Пр).

Бабейчук — Рх. < Від **Бабей** + *-чук*.

Бабець [*Бабіць*], *-бця* — Мж, Вл, Св, Хс 1567: *Lukas Babecz* — Горінчово (Vélay 144); 1715: *Kozmicz Babecz* — Річка (Vélay 183); 1773: *Babets Danilo, Jatzko, Vaszily* — Річка (ПеПред 310). < Від гуц. апел. *бабець* — “залицяльник” або від карп. *бабець* — “вид дрібної риби”, “головач, бичок” (Чопей 6, Гр 13, ЕСУМ 104, Он I 35).

Бабидорич [*Бабыдорич, Бабідорич, Бабідорішь*] — Пр, Мк, Уж. < Сполучення моделі серб. п-щ *Баба-Анһиһ, Бабадудиһ, Бабамилкиһ* (РСКНЈ 220), у якому перший компонент *баба* — “батько, вітчим, дід, свекор, старший чоловік” (там само), а другий, тобто *Дорич*, — метр. від імені *Дора*, що з *Федора, Минедора, Доротей*, + *-ич*. Пор. ще хорв. п-ще *Миџбавіс* (Leksik 447), закарпатоукр. п-ще 1649 р. із с. Ізки *Lad. Kosztibabinecz* (Vélay 155) та гр. п-ща на зразок *Папа-йоаннес*.

Бабіло — Уж. XVII ст.: свящ. *Vabila Daniel, Babilovicz Daniel* — Мукачів (LehBer 487, HodTör 49, 50); пор. ще 1570: *Ivan Babel* — Сусково (UetC 53-14). < Від кал. імені гр. пох. *Вавіло* в катол. його вар., як і в іменах на зразок *Абель, Базель, Бенедикт, Барбара, Алжбета*.

Бабин †. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр. 55). 1575: кр. *Jo. Vabin* — Луг (Vélay 173); 1645: кр. *пань Ивань Бабинь* — Горінчово (Яворськ 203); 1678: п-ще *Vabina* — Підгірне (Szabó 445). < Від антр. **Баба** або від апел. *баба* + суф. *-ин*.

Бабиниць, -ниця — Ир, Мк, Вн, Уж, Пр, Св, Хс, Вл, Рх. Пор. 1634: *Vabincza* (род. відм.) — Рокосово (Szabó 453); 1678: *Vabinecz Szimeon* — Вел. Бичків (Vélay 126); 1720: *Петраш Бабиницьов* — Крайниково (UdAd 75). 1720: кр. *Jo. Vabinecs* — Довге (Vélay 136); 1772: присяжний *Alexander Vabinecz* — Богиревиця (Удварі-2 299). < Від антр. **Баба** чи апел. *баба* — “бабуся” + суф. *-инець*.

Бабінський — Уж. Пор. 1465: *Ивашко Бабинский* — Острог (ССУМ 82). < 1. Від прикарп. ойк. *Бабин* чи *Бабине* + *-ський*. 2. Від антр. **Бабин** + *-ський*. Пор. ще гуц. прикм. *бабинський* — “бабський” (СГГ 117).

Бабинюк — Рх. < Від антр. **Бабин** чи *Баби-на* + суф. *-юк*.

Бабич — Хс, Тч, Пр, Ир, Уж, Св, Вн, Вб. 1212: *filium Babuci dicentes* — басейн р. Красна (RegVar 180); 1572: *Babech* — Крива (Szabó 387); 1600: шл. *Sim. Babicz* — Іза (Vélay 156); 1678: кр. *Kosztá Babicz* — Боркут (Vélay 130); 1715: *зариц-кий Игнатъ Бабичъ* — Заріччя (ПаПо-4 165). < 1. Від місц. апел. *бабич* — “бабій” (Тч, Хс; Ж-Н I 7, ЕСУМ 102). 2. Від давньорус. п-ка удільних князів *бабич* (Срезн 37). 3. Від серб. чол. імені *Бабич* (Грк 32). 4. Від апел. *баба* чи антр. **Баба** (див. **Бабидорич, Бабай**) + *-ич*.

Бабиченко — Ужгород. Переселенці 20-х років ХХ ст. з Київщини. < Укр. утворення з суф. *-енко* від **Бабич**.

Бабичук — Рх. < Від **Бабич** + *-ук*.

Бабідорич — див. **Бабидорич**.

Бабій — Хс. 1570: *Steph. Babbi* — Горонда (UetC 97-29); 1787: *Babij, Baby* — Либохора, Уріж на Бойк, Улюч — на Лемк (ЙМ). < Від давньорус. апел. *бабій* (Срезн 37). Пор. ще гуц. апел. *бабій* — “боягуз”, “залицяльник” (СГГ 118).

Бабійчин — Мж. < Від андр. *Бабійка* — “дружина бабія” + *-ин*.

Бабійчук [*Бабічук*]. < 1. Від п-ща **Бабій** або апел. *бабій* + *-чук* (Vincenz 494). 2. Від **Бабич** + *-ук*.

Бабіля — Мк. 1701: письменник XVII ст. *Vabilya* (Лучкай 16, — 88). < 1. Видозміна п-ща **Бабіло**. 2. Від серб. *бабилья* — “баба-повитуха” (РСКНЈ 221).

Бабка †. 1570: *Mart. Babka, Lad. Babka* — Воловиця (UetC 53-14); 1645: солтис *Babka* — Гукливий (Яворск 8). < 1. Антр. **Баба** + суф. *-ка*. 2. Від місц. укр. *бабка* — “бабуся”, “вид риби” (ЕСУМ 104–106).

Баблюк — Вл. < 1. Від антр. **Баба** (див. **Бабай**) + *-юк* (зі вставним л), як у **Карплюк**. 2. Від серб. *бабљи* — “бабський”. 3. Від антр. *Бабел*, який у Сускові значиться 1570 р.: *Joan, Lad. Babel* (UetC 53-14).

Баблюх — Вл. < Із **Баблюк**. Фонет. видозміна суф. /к/ на /х/, як у апел. *міцух, п'ястух, пацюх*.

Бабівка — Мк. 1470: *Vaboka* — Чорно-тисово (Szabó 338). < Від закарп. *бабівка* — “лялечка” (ЕСУМ 106).

Бабота — Вн. < Від серб. чол. імені *Бабота*, що з апел. *баб-* + *-ота* (Грк 32), яке згадується з XIV ст. (ГркРеч 24).

Бабрак †. XVIII ст.: присяжний *Vasilius Babrak* — Ключарки (Удварі-2 301). < Від місц. укр. апел. *бабрак* — “той, що бабрається в чомусь, псує щось” (Мк). Пор. також бойк. *бабрак* — “повільна, нездатна довести до кінця роботу людина” (Комарники на Бойк).

Бабраш — Хс. ◀ 1. Від ос. імені *Бабро* (пор. чес. ім'я *Vabro* ≤ *Vavro* “Лаврін” — SvoSta 178) + демін. суф. *-аш*. 2. Від місц. апел. *бабраш* — “той, хто бабрається в чомусь”. Пор. діал. *баброш* — “замазура” (ЕСУМ 106). Пор. також місц. антр. XVIII ст.: *Vaszily Babrak, Babrało Vaszily* — Ключарки (Dczsö 96), *Babroca, Babrycz* — Побук на Бойк (ЙМ, ФМ).

Бабука — Пр, Уж, Св. — 1470: *Baboka* — Чорнотисово (Szabó 338); 1605: кр. *Ge. Babuk* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від угор. *babuka* — “лялечка”. 2. Менш імовірно, що від рум. *babuscă* — “бабуся” (Scurtu 6) чи серб. гіпок *бабука* — “т.с.”.

Бабура — Уж. 1695: кр. *Dan. Babora* — В. Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від серб. *бабур* — “баварець” + *-а* (РСКНІ 225). 2. Від апел. *баба* + *-ура*, як і в антр. *Дідура, Татура...* 3. Від місц. апел. *бабур* — “пуголовок” (ЕСУМ 102) чи болг. *бабур*, що означає декілька видів тварин (Героу 19).

Бабурка — Мк. ◀ Від **Бабура** + *-ка*.

Бабурнич — Хс, Тч, Ір, Вн. 1715: кр. *Vaburni Stefan* — Липча (Bélay 172); 1751: диякон *Лука Бабурнич* — Липча (ГаджегаМ 196). ◀ Імовірно, від гуц. *баборня* — “бабище” (СГГ 120) чи серб. *бабурина* — “т.с.” (РСКНІ 225), які мають паралелі в рум. мові, + *ич*. Пор. рум. апел. *babornița* — “відьма”, “ворожка”.

Бабусь — Хс. ◀ Гіпок. утворення з суф. *-усь* від антр. *баба*. Пор. *братусь, Петрусь, татусь*.

Бабух †. 1572: п-ще *Vabuch* — Крива (Szabó 387). ◀ Того ж пох., що й лемк. прикм. *бабухатий* — “пузатий, череватий” (Гр І 15).

Бабуцький — Рх. ◀ Від антр. *Бабука, Бабуц* або *Бабуча* + суф. *-ський* Пор. *Vabucsa* — В. Руна (Bélay 186).

Бабцьович †. 1570: *Ivan Babchowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Бабець** + суф. *-ович*.

Бабчак — Мк. 1607: *Fedko Babczak* — Сянік (Balzer 169); 1787: *Babczak* — Тихоня на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від **Бабець** + *-як*. Пор. 1597: *Iwan Babczyk* — Сянік (Balzer 115). 2. Від антр. **Бабка** + суф. *-ик*.

Бабчук — Рх. ◀ Від антр. **Бабець** або **Бабка** + суф. *-юк*.

Баб'як — Уж. XV–XVI ст.: пор. *Babiak* — Самбір (Kuczera 156); 1618: кр. *Olexa Babiak* — В. Комарник (Mars 62); 1618: кр. *Babiak Petro* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1719: *от Бабьяка Петра* — Чертіж (ПаПо-4 106); 1787: *Babiak* — Барновець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Баба** + *-як*. (Див. ще Vincenz 486).

Баганович †. 1743: в *Феодора Багановича* — Ізки (Сах 95). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Баган*.

Багняк — Хс. ◀ 1. Правдоподібно, патр. утворення з суф. *-як* від давньоукр. чол. імені *Бахню*, яке кілька разів представлене в Реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-3 6). Пор. *Багну* Гордієнко, *Бахню* Красиловський..., а постало на основі якогось імені на **Ба-** (Малес 22). Зміна /х/ на /г/ могла відбутися вже під впливом близькозвучних бойк. п-щ зразка *Vahney, Vahnui* (ЙМ) чи навіть апел. як *багняк* — “вид гриба”, “торф” (ЕСУМ 110).

Багрійчук [*Багрічук*] — Рх. ◀ Від гуц. антр. *Vahry* (Vincenz 471) чи бойк. п-ща *Vahryj*, яке в Ясениці Сільній фіксується 1787 р. (ЙМ), + *-чук*. П-ща *Vahriniec, Vahrynec, Bahriak* на Бойк згадуються з кінця XVIII ст. (ЙМ, ФМ). Антропооснова *Багрій* припускає щонайменше три прийнятні інтерпретації: 1. Від діал. укр. *багрій* — “темночервоний” (ЕСУМ 111), що з давньорус. *багръ* чи *багоръ* “багрянний, червоний” (Срезн 37–38). Пор. діал. *багрій* — “віл чорно-червоної масті” (Головацькій 357), “сіро-бурий віл” (ЕСУМ 111), “темнокоричнево-червоний бик” (Ж-Н 9), “сірий віл” (СГГ 124). 2. Від бойк. *багрій* — “непотріб, неотеса” (Он 39), що, імовірно, з місц. *багрó* чи *багор* — “частина складеного колісного обода” (ЕСУМ 110, AGB I, к. 48). 3. Від тур. чол. імені *Vahri*, а це з араб. *bahriy* “моряк” (Smailović 158).

Багуряк — Хс. ◀ Патр. утворення з суф. *-як*. Твірна основа може мати щонайменше чотири пояснення: 1. Ос. назва *бахур, бахор* — “позашлюбна дитина” (Ж-Н 15), “чаклун, ворожбит, віщун, залицяльник, розпусник” (Гр 34). Зміна звука /х/ на /г/ зумовлена угор. впливом. 2. Апел. *багор* — “довга дерев'яна тичина з металевим вістряем і гаком” (ЕСУМ 110–111). 3. Від місц. укр. арх. *багор* — “пурпур”, “червоний бархат” (Чопей 6). 4. Від болг. діал. *бахур* — “товста кишка”, “вид ковбаси” (Героу I 28).

Бага †. 1234: *Vagha filius* — ком. Бігар (Reg Var 300). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бага*, що з *Благоје* (Грк 32). 2. Від рум. апел. *bagă* — “черепаха”.

Багай — Мж. 1720: кр. *Lad. Bagaly* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бага*, що з *Благоје* (Грк 32), + *-ай*. 2. Від угор. апел. *bagoly* — “сова” або від угор. ойк. *Vaga*, що в ком. *Alsó Fehér*, + формант *-i* (Kázmér 59).

Баган †. 1618: кріпаки *Danilo Bagan, Vasilenko Vaganow* — Н. Мирошів (Mars 82). Пор. 1743: в *Федора Багановича* — Ізки (Сах. 95). ◀ Від антр. **Бага** або **Баго** + *-ан*.

Багáнич — Вл, Св, Мк, Ір, Вн, Тч. 1668: *Гриц Батенич* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Імо-

вірно, від андр. *Bagálya* — “дружина *Bagu*” (див. **Бага́й**) + *-ич*. Пор. 1364: антр. *Baganya* — с. Вийгардов на Бг (LehBer 21); 1668: гор. *Baganya* — Мукачів (LehBer 21, 534). Пор. ще *bága* — “жувальний тютюн” (Ж-Н 9).

Багара — Хс, Тч. 1715: кр. *St. Bagara* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1720: кр. *Bagarinka* — Колодне (Bélay 134). ◀ 1. Від карп. діал. *bagára* “широкий шкіряний пояс” (Ж-Н 9), слц. та угор. *bagária* — “т. с.” або гуц. *bagár* — “палиця” (СГГ 125). 2. П-ща *Багар*, *Багарин* є й у хорватів та сербів (Leksik 17), де їх виводять із *багар* — “багрянець, пурпур” (РСКНІ 228).

Багера — Вб. ◀ 1. Від антр. *Бага* + квалітат. формант *-ера*. Менш імовірно, з тур. *bagir* — “гордий”.

Багин — Уж, Мк. 1311: *Pet. f. Bagyn* — Чорновода (Györffy 536); ойк. *Bag* на Бг з XIII ст. (Györffy 536); 1772: кр. *Joseph Bagin* у сх. Слч (Ud-4 250). ◀ Від антр. *Бага* + *-ин*. Пор. ще хорв. п-ще *Baginac* (Leksik 17).

Багич †. 1572: *Bagich* — Теково (Szabó 498). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від антр. *Бага*.

Баго †. 1602: *Bago János* — Горяни (UctC 104-8); 1653: *Bagho* — Томашваролю (Szabó 435). ◀ Правдоподібно, хорв. п-ще *Bago* (Leksik 17), що від розм. хорв. імен *Baga* або *Bago*, співвідносних із *Blagoje*, *Blagiša*, *Blagodar*... (Šimundić 397).

Бада †. 1567: п-ще *Bada* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Bada*, що з *Obrad*, *Obradin* (Šimundić 397).

Бадіда [рідше — **Бадіда**] — Вб, Мк, Уж. 1787: *Vadyda* — с. Волосате на Лемк. (ЙМ). ◀ Імовірно, від бойк. апел. *бадіда* — “старий дід” (Домашин). Пор. ще рум. *bade* “брат”, звідки й серб. чол. ім’я *Bade* (Грк. 32).

Баділа [*Бадьіла*] — Вл. 1648: *Badela Ivan* — Н. Ворота (Maksay 539). ◀ 1. Від місц. *бадьіла* “вайлувата людина”, “відлюдько” (Мішкаревиця). 2. Від апел. *бадил*, який у сербів означає “кинджал” (Daničić 146), а у болгар — “шпилька” (Илчев 58).

Баділя [*Бадьіля*] — Вл, Св, Мк. 1699: кр. *Badelya Janos* — Н. Ворота (Maksay 590). Правдоподібно, з **Баділа**. Фонет. видозміна зумовлена аналогією до апел. *бадилля*.

Бадіда — див. **Бадіда**.

Бадзьо — Мк. ◀ З **Базьо**, що від угор. чол. імені *Bazil* (укр. *Василь*).

Бадівич — Уж. 1516: *Vadovch* (!) — Виноградів (Szabó 421). ◀ Від південнослов. імені *Баддо* чи *Баде*, яке з рум. *bade* — “брат”, “дядько” (Грк 32, Илчев 58, Ковачев 65). П-ще *Баддо* поширене на півночі Угорщини (Kázmér 59) та

серед угорців Зак. Пор. 1775: вл. *Badó János* — Підвиноградів (Szabó 489). На Бойк у XVIII ст. фіксуються п-ща *Badycz*, *Badyczak*, *Badžega*, *Badzygow* (ЙМ, ФМ), а у поляків є п-ще *Badowic* (Rospond 15).

Бадул †. 1772: присяжний *Joannes Badul* — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Від південнослов. чол. імені *Баддо*, що з *Обрад* (Šimundić 391), + формант *-ул*.

Бадюк — Хс. ◀ Від антр. **Бадьо** + *-юк*.

Бадюл — Рх. ◀ Від рум. *badiul* — “дядько” або рум. вар. христ. імені *Badiul* (Vincenz 266).

Бадьо — Вб. 1715: кріпаки *Andr. Bagia*, *Vagy* — Крачуново (Bélay 161); кр. *Jo. Vogyó* — Колодне (Bélay 134). У 1787 р. п-ще *Vadió* зафіксоване в лемк. селах Яблунів та Ясениця (ЙМ). ◀ Від карп. *бадьо* — “дядько” (Головацькій 357, Мат. до буков. 14), “бойко”, “долинянин” (СГГ 128).

Баср — Вб, Вн. 1640: воїн *Grzegorz Bajer* — Самбір (Kuczera 162); 1661: *Boer Jakab* — Рускова (Bélay 188); 1788: *пані матка Байровска* — Блажів (ПаПо-1 178). ◀ 1. Від нім. *Bayer* — “баварець” (Gottschald 106), імовірно, в його чес. зн. “селянин”. 2. Від болг. *баер* — “головний убір зі старих монет у молодих жінок” (Геров 21).

Бажан, *-на* — Хс. ◀ Недавня індивід. видозміна місц. п-ща **Божан** під впливом східноукр. п-ща *Бажан*.

Бажів [*Бажюв*], *-жова* — Ір, Вн. 1751: *Василии Бажовъ* — Заріччя (ПаПо-4 168); 1767: свящ. *Vasilius Bazsó* — Великі Ком’яти (Лучкай 17. — 172); він же за 1776 р. *Василии Бажович* — Вел. Ком’яти (Стрипский 58). ◀ Від угор. імені *Bazsó*, що з кал. імені *Basileus* — “Василь” (Kálmán 64, Ladó 138, Hajdú 24, Kázmér 106–107) з укр. переходом голосного /o/ в /i/.

Бажов — Уж. ◀ Русифікований вар. укр. п-ща **Бажів**.

Базан — Мк. 1820: *Bazan* — Корчин на Бойк, Мочари на Лемк (ФМ). ◀ За Роспондом, від пол. імені *Bazily* (Rospond 33), а за Римутом, — від апел. *bazant* “фазан”. П-ще *Bazan* є і в румунів (Jordan 51).

Базей [*Базій*] — Тч. ◀ 1. Мадяризована вимова місц. п-ща **Базель** [*Базиль*]. 2. Від місц. укр. апел. *базя* — “молода вівця” (Чопей 7, Ж-Н 9).

Базель — Вб, Уж. ◀ Від катол. (слц., чес. чи угор.) вар. імені гр. пох. *Василь*.

Базелюк [*Бадзелюк*] — Рх. ◀ Від антр. **Базель** + суф *-юк*.

Базилевич †. 1742: єп. *Йоаншкій Базилевич* — Гливище (Микитась 18); 1798: свящ. *Basilovits Ivan* — Підмонастир (LehBer 360). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від катол. кал. імені *Bazil* (укр. — *Василь*).

Базьó [*Бадзьó, Байзьó, Байзó*] — Мк, Уж, Пр. Пор. **Базюк** — лемк. п-ще з Явірника Руського за 1787 р. *Vaziak*, а також бойк. п-ще з Ілемні за 1820 р. *Vaziak* (ФМ). ◀ 1. Від карп. вар. імені *Базьó, Базь* (Головацкій 387, Vincenz 238, ЕСУМ 114), що відповідає катол. вар. імені гр. пох. *Vazil* (укр. *Васіль*). 2. Від місц. укр. дит. апел. *бáзя* — “овечка” (Чопей 7).

Базюк — Вл, Рх. ◀ 1. Від **Базьó** + -юк. 2. Менш імовірно, що безпосередньо з бойк. апел. *базюк* — “баран” (Он 40).

Бай †. У Карпатах відоме з XVII ст. 1663: *Bay Ferencz* — ком. Берег (LehLel 175); 1687: гор. *Bay Mihály* — Хуст (Bélay 152). ◀ Імовірно, від південнокарп. діал. *бай* — “знахарство” (Дэже-Мат 12).

Байда †. 1602: *Hajda Bayd Dimitr* — Туриця (UetC 104-8); 1695: *Bajda* — Нове Село (Szabó 507); 1787: *Vojda* — Бахір на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *бáйда* “ледар”, “гуляка” (Гр I 20) або від пол. *bajda* “пліткар” (Rospond 16, Rymut 14). 2. Укр. рєгресивне утворення від дієсл. *бáйдати* “базікати” (Гр I 20). 3. Від гал. діал. *байда* “кусок” (Karaś 108, Mat. до буков. I 14).

Бáйдич — Вл. 1720: кр. *Philimun Bajdics* — В. Руна (Bélay 186). ◀ Від антр. **Бáйда** + суф. -ич.

Байзó [рідше — **Байзьó**] — Пр, Мк. ◀ Угор. п-ще *Bajza* від угор. апел. *bajza* “невгамовний”, “дикий” (Kázmér 65).

Байзьó — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Бáйзо**.

Байкáнич — Вб. ◀ Від місц. андр. *Байкáня* — “дружина *Байкá*” + -ич. П-ще *Байкó* в Яблониці на Лемк згадується 1787 р. (ЙМ), а в Сучаві — 1453 р. (ССУМ 83). Антропооснова *Байкó* може мати такі пояснення: 1. Від південнослов. побажального імені *Байко*, що з *Баја* + -ко (< *Баја, Bajislav* = *Братолюб, Братомир*...) або гіпок. від *брат* взято за пестл. ім'я (Dančić 157, Грк 32, Šimundić 297, Илчев 59). 2. Від укр. апел. *байкó* — “казкар”, “брехун”, що з *бáяти* — “ворожити”. Пор. ще південнокарп. діалектизм XVII ст. *бай* — “знахарство” (ДэжеМат 12); гуц. *байка* — “дрібниця”, “вигадка”, *бáйкати* — “колисати, люляти” (СГГ 13).

Бáйса — Мк, Вн. 1607: *Bajsa Mikola* — Порошково (UetC 408); 1787: *Bajsa* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1570: *Bajzatt* — Бекень (Szabó 299). ◀ 1. Хорв. п-ще *Bajs* (Leksik 118). 2. Укр. діал. *байсá* — “пусте базікання” (Ж-Н 10, ЕСУМ 118). 3. За М.Казмиром (Kázmér 65), угор. п-ща *Bajsz* і *Bajusz* походять від апел. *bajusz* — “вуса”.

Байцúра — Уж. ◀ Від давнього гіпок. серб. чол. імені *Бајац* (род. — *Бајца*), що з *Братолюб* або *Братослав* чи від серб. діал. *бајца* — “назва, яку вживає молодший брат стосовно старшого” (Грк 32, РСКНЈ 253), + -ура, як у антр. *Стахура, Стетура*. На Лемк (с.Височани) п-ще *Ваусіо* згадується 1787 р. (ЙМ), а у хорв. досі популярне п-ще *Vajs* (Leksik 17).

Байч — Тч. 1612: *Baucza* — Петрово (Szabó 450). ◀ Апокопований вар. серб. або болг. чол. імені на зразок *Байчó, Байче* (< *Братолюб, Братослав*) або гіпок. від апел. *брат* (Грк 32, Dančić 156, Šimundić 397, Ковачев 65). Пор. ще серб. апел. *бајча* — “батько, родич” (РСКНЈ 253). Аналогічні скорочення імен подибуємо й у інших місцевих п-щах, напр., *Ванч, Данч, Кич, Станч*. Пор. ще дериват з 1449 р. *байчан* — Сучава (ССУМ 83, 85).

Байчко †. 1567 р. *Jo. Baichko* — Кольчино (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з формантом -ко від хорв. чол. імені *Bajo*, що з *Bajislav, Blažimir, Branislav, Bratoljub* (Šimundić 397).

Бак — Уж, Мк. 1565: *Bak* — Фанчиково (Szabó 328); 1787: *Bak* — Вислік Вел. (ЙМ). Має багато споріднених, напр., 1450: *Bako* — Веряця (Szabó 545); 1372: *Bakow* — Н. Німецьке (Nagy-1 545); XVII ст.: *Гавриил Бакув* — В.Радвань (ПаПо-1 184); 1618: *Fedak Bakun* — Маковиця (Mars 22). ◀ 1. Від імені гр. бога вина і виноробства *Вакха* в його катол. звучанні (SvoSta 131, Справочник 388). 2. Від серб. діал. *бак* — “бик” (Грк 32). 3. Від угор. *bak* — “цап”. П-ще *Бак* поширене серед угорців (Kázmér 65–66) і хорватів (Leksik 119).

Бакай †. 1413: вдова *Bakai Orsola* — Мужієво (LehBer 620). ◀ Від антр. **Бак** або **Бако** + суф. -ай.

Бакáйса [рідше — **Бакáйся**]. Див. **Бакáся**.

Бакáся — Мк, Уж, Св, Вб. 1787: *Bekaysa* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від чол. імені. *Бакась* (< **Бак** + -ась), як у іменах *Михась, Юрась* + -а.

Бáкій [*Бáкі*] — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, угор. утворення з суф. -і від антр. **Бак** або від угор. ойк. *Bak* (Kázmér 68). 2. Від серб. гіпок. *бако* — “батько” + угор. формант -і.

Бакіта †. 1628: *Bakita* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Укр. утворення з формантом -іта від антр. **Бак** або **Бако**.

Бако †. 1684: гор. *Bako György* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Bako*, що відповідає повному імені на зразок *Branibor, Branimir, Branislav, Branivoj* (Šimundić 397).

Баконій [*Баконьі*] — Уж. ◀ 1. Недавнє угор. утворення з формантом -і від угор. ороніма *Vakony* (Kázmér 69). 2. Від серб. чи хорв. *бакоња* — “слабосила, безвільна, легкодуха людина” (РСКНІ 260) + угор. формант -і. Пор. ще серб. ім’я *Баконья* (Грк 32).

Бакос — Уж, Мк. 1599: *Vakos* — Шаланки (Szabó 64); 1704: кр. *Vakos Sándor* — Балашівці (HodGens 12). ◀ 1. Від хорв. імені *Vakoš*, співвідносного з *Vako*, тобто *Vajislav* чи *Bratoljub* (Maretić II 124, Daničić II 160). У хорватів поширене і п-ще *Vakoš* (Leksik 19). 2. Від угор. імені *Vakos*, що з *Ákos* (Hajdú 162) або від давнього угор. апел. *bakos* — “олійник” (Kázmér 70).

Бакус — Св. ◀ Від слц. апел. *bakus* — “спеціальна маска або одягнена з нагоди масниць під товстуна особа” (SSN 89). Пор. ще слц. діал. *bachus* — “міцний чоловік” (SSN 87). Пор. також чes. *bakus* “товстун” (Machek 43).

Бакущик — Мк. ◀ Від антр. **Бак** + -чик.

Бакша — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бак** + -ша. 2. Від угор. чол. імені *Baksa*, що із слов. *Бог*, + -ша (Hajdú 23). П-ще поширене також серед хорватів (Leksik 19). 3. Від укр. діал. *бáкша* — “багатий пан” (Ж-Н 10).

Балабан — Тч, Рх, Хс. 1400–1492: *Гришко Балабан* — м. Володимир (ССУМ 110); 1787: *Balaban* — Нагуєвичі, Крушельниця на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Білорусі, Польщі, Сербії, Хорватії (Rymut 17, Rospond 19, РСКНІ 205, Leksik 20). ◀ 1. Від апел. *балабан*, що у мовах Карпатського регіону вживається в таких зн.: “пустомеля, хвалько”, “казковий персонаж” (Головацкій 358), “вайлувата людина”, “різновид сокола” та ін. (ЕСУМ I 121–122, Rospond 19, Rymut 17), “вид барана” та ін. (РСКНІ 265, Jordan 265, Ladó 135, Hajdú 23), а в тур. — навіть як ім’я з первісним зн. “великий, товстий” (Справочник 383); 2. Від антр. *Балаба* + -ан.

Балагура — Тч, Мк. П-ще поширене також на гал. Гуц (Vincenz 499), а похідне від нього *Balahurak* 1787 р. засвідчене на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. *балагур* — “веселун, жартівник, клоун, волоцюга” (Ж-Н 11, Vincenz 499, ЕСУМ 123, СГГ 134) + -а. У молдован апел. *балаур* — “змій, дракон, чудовисько, потвора”, у сербів *балавур* — “слинява людина, шмаркач” (РСКНІ 266).

Балагурі — Уж. ◀ Наслідок недавньої мадяризації укр. п-ща **Балагура**.

Балаж [рідше — **Балаж**] — Мк, Вб, Пр, Вн, Ір, Хс. 1305: *Balazs* — Грабарово (Györffy 540); 1526: шл. *Jo. Balas* — Діброва (Bélay 120); 1550: вл. *Szabó Balázs* — Золотарьово (Bélay 179); 1715:

кр. *Balas* — Часлівці (ПеПред 322); 1715: кр. *Bálas János* — Буштино (Bélay 133). ◀ Від угор. чол. імені *Balázs* (< лат. *Blasius* — Hajdú 23, Kázmér 76), що відповідає укр. вар. *Влас*, *Улас*.

Балажак — Уж. ◀ Від **Балаж** + -ак.

Балажинець, -иця — Мк. ◀ Фонет. мадяризований вар. укр. п-ща **Блажинець**, яке виводиться зі слц. *Vlaha* та *Vlaho* або серб. чол. імені *Блажа* (*Благомир*, *Благоје*), + -инець. Пор. ще п-ще **Блажин**.

Балажій — Ір. ◀ Фонет. мадяризація слов. чол. імені *Блажій*. 2. Угор. утворення з формантом -і від антр. *Balázs* або від ойк. *Balázs* (Vályi I 102).

Балажович †. 1570: *Joan., Nic. Balasowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Балаж** + патр. суф. -ович.

Балан — Вл, Мж, Св, Мк. 1434: *баланъ от Стрымба* (ССУМ 84); 1684: утікач *Balan Lazar* — Буштино (Bélay 132). ◀ 1. Від південнослов. побажального імені *Балан* (< *Бъланъ*) чи його рум. відповідника *Balan* (Илчев 60, Ковачев 66, Грк 32). Пор. ще гуц. та молд. апел. *балан* — “білявий хлопець”, “тварина білої масті” (Vincenz 473, 475; ЕСУМ 124). Кличка коня білої масті *Балан* відома на Балканах з VI ст. (ЧуСло 248). 2. Від антр. *Бал*, який у Карпатах значиться з XV ст., + -ан. Пор. 1437: *Mich. Baal* — Прикопа (Nagy-2 343); 1444: шл. *Sandor f. Bala* — Йовд (Bélay 157) та ін. Семантично цю основу можна виводити також із бойк. *бала* — “ворожбит” (Он 41), пол. *bała* — “дурень” (SW 89), серб. діал. гіп. *бала*, *бале* — “брат” (РСКНІ 270). Інші етимології див. ГркРеч 25.

Баланда — Хс. 1659: гор. *Walenty Balanda* — Самбір (Kuczera 163); 1787: *Balanda* — Поляни біля Н. Сонча на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. *баландá* — “повільна, неповоротка, неспритна людина”, “базікало” (Ж-Н 11, Гр 24, Vincenz 496), “баламут, балагур”, “жартівник” (Головацкій 358) чи пол. або слц. діал. *balanda* — “незграбна людина” (SW I, SSN I 90).

Баландюк — Рх. ◀ Від **Баланда** + -юк.

Баланчук — Рх. ◀ Від **Балан** + -чук.

Балéга — Ір, Вн, Мк, Бг. 1715: кр. *Balega Feczó*, а за 1720 — *Paul Balega* — Синевир (Bélay 200); 1773: присяжний *Joannes Balega* — Богиревця (Ud-5 54); 1773: кр. *Balega Mikula* — Келечин (ПеПред 319); пор. ще 1649: запор. козак *Єсько Балека* (РВЗ 61). ◀ Укр. утворення з карп. згр. формантом -éга, який представлений у місц. іменах на зразок *Василéга*, *Иванéга*, *Петрéга*, *Юрцéга*, п-щах **Гаджéга**, **Галéга**, **Чернéга**..., апел. *здоровéга*, *пацéга*, *яловéга*... Національномовне пох. і допрізвищева семантика основи *Бал-/Баль-*

має декілька задовільних інтерпретацій, а саме: 1. Католич. чол. ім'я *Bal*, співвідносно з повними іменами *Baltazar* (SvoSta 180, Bubak 37, Schlimpert 10, Moldanová 40), *Balázs*, *Bálint* (Kálmán 69, Ladó 135, 136, Hajdú 63), з *Baldovin*, *Baldwin* (Грк 32–33), пізньолат. *Balius/Valentinus* (ГркРеч 25); 2. Південнослов. чи рум. чол. ім'я *Балó/Бальó*, співвідносно з прикм. *бѣл* — “білий, *alb*” (Див. Const. 187, Jordan 45, болгар. чол. ім'я *Балика* — Илчев 60–62,). Чол. ім'я *Бальó* на Гуц фіксується 1600 р.: кр. *Kodrics Valya* — Кобилецька Поляна (Bélay 174), а п-ще *Баль* — з XVIII ст. в Баранинцях: кр. *Valyó* (ПеПред 321). 3. Слов. ім'я *Бала/Бале*, що з *Братослав*, *Братолюб*, чи гіпок. ім'я від *брат* (Грк 32–33). Пор. п-ще *Бала* за 1689 р.: кр. *Bala Ignat* — Говдпоток (Bélay 146). 4. Слов. ім'я *Баля*, співвідносно з повними іменами *Балимир*, *Балислав* (Dančić I 164, Maretić II 97, Богдан 259, Грк 33), що пов'язане з *бáяти* — “ворожити” чи імен. *бали*, *балия* — “чаклун, ворожбит, знахар, лікар” (Срезн 39, 40, СРЯ 68). Патр. *Балослалич* у Сербії фіксується з XIV ст. (ДечХрис 122). Пор. ще бойк. *бала*, *баля* — “ворожбит” (Он 41), західноукр. *бáла* — “дурень, пентюх” (Мат. до буков. 15), “дрюк, ломака” (Гр 23), пол. апел. *bała* — “дурень” (SW I 89), *bałó* — “незграбна людина” (Rymut 16), серб. *балó* — “сопляк, базіка” (ЕСУМ 121) та деякі ін.

Баленд †. 1570: кр. *Andr. Balend* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Імовірно, спотворене написання угор. п-ща *Bolond* — “дурний”.

Балéта — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Балета*, що з *Бал(а)* (< *Балислав*, *Братислав* — Грк 33) + *-ета*. П-ща на *-ета* поширені серед українців Зак: **Малéта**, **Чекéта**, **Шекéта**... 2. Від бойк. апел. *балита* — “ворожбит” (Он 41).

Балéцький [*Баліцький*] — Мк. ◀ 1. Від антр. *Балéта* + *-ський*. 2. Новіший гіперкоректний вар. п-ща **Баліцький**, як у п-щах **Дрогобéцький**, **Петрéцький**, **Турéцький**, у яких також за аналогією здійснено обниження артикуляції суфіксального /и/ до ступеня /e/.

Баліга — Вн, Мж. 1608: *Valiga, Valyga* (Bubak 38); 1715: кр. *Федоръ Балига* — Заріччя (ЛелПам 234, ПеПред 319). П-ще *Valyga* є у поляків (Rymut 16), які виводять його з *Baltazar* (Bubak 38). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ига* від тієї ж основи, що й **Балéга**. Суф. *-ига* є у кількох п-щах, як **Івані́га**, **Леші́га**, **Сополі́га**. 2. Тюрк. *baliga* — “великий” (Const 187).

Балицький — Мк, Вл, Хс. П-ще є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 57). 1451: *пан татомиръ балицький* — Зудечів (ССУМ I 84); 1451: *dominus Iohannes Baliczsky* — Перемишль (Smołka 111); 1819:

Balicki — Сторона на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. антр. *Балиця*, *Балич*, *Балик* або *Балета* + *-ський*. Пор. 1648: *Бьлко прьколаб* — Сучава (ССУМ 134); 1787: *Balicz* — Шандровець на Бойк (ЙМ), *Balik* — на Лемк (ЙМ); 1457: шл. *Bilkei Valicza Janos* — Дубрівка Ір (LchBer 239). 2. Від гуц. апел. *балита* — “ворожбит”, бойк. апел. *балич* чи *балита* — “син ворожбита” (Он 42) + *-ський*. Пор. ще серб.-хорв. демін. *балиця* — “брат”, п-ще *Балић* (РСКНІ I 273). 3. Від гал. ойк. *Балиця* або *Баличі* (ССУМ I 85) + *-ський*.

Балиця †. 1320: *Balicza vajda* — Мар (HodOkt 26); 1404: *Балица восвода* — Сигіт (ССУМ 84). ◀ Слов. утворення з суф. *-иця* від омонімної антропооснови *Бал-* (див. **Балéга**).

Бáлінт — Уж, Св, Хс. 1499: гор. *Fabian Balint* — Кимпулунг (Bélay 148); 1673: *Balint* — Сарвасово (Szabó 481). ◀ Від угор. католич. імені *Bálint* (Kázmér 7) — укр. *Валентин*.

Балкó — Мк. 1419: шл. *Stan. f. Balk* — Угля (Bélay 209); 1567: *Balko* — Королево, Чорнотисово (Szabó 383, 338); 1641: *Balkó* — Боржавське (Szabó 416); 1648: *Бьлко прьколаб* — Сучава (ССУМ 134). ◀ 1. Від давнього серб. імені *Балко* чи *Балько* (< *Бѣлко*) в його волоському вигляді (Грк 36); пор. ще серб. *балько*, *бальош* “назва для плямистого цапа” (РСКНІ 279); рум. антр. *Balca, Balco* (Const 168). 2. Від слц. імені *Balko* — оф. *Baltazár* (Majtán-Považaj 213). 3. Від гіпок. імені *Балó* або *Бала* (< *Baldovan, Bálint* — Ladó 136, Hajdú 104).

Балкович †. 1751: парох *Игнатій Балкович* — Тюшка (Гаджега-М 204). ◀ Укр. патр. із суф. *-ович* від антр. **Балкó**.

Бáлла — Уж. 1647: *Balla* — Туртеребеш (Szabó 530); 1773: *Balla Mihaly* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від угор. чол. імені *Bala, Balló* чи *Barla* (< *Bálint, Barnabás, Barlabás*, що відповідають укр. *Валентин*, *Варнава*, *Варлаам* — Hajdú 63, Ladó 136, Kálmán 63) або від серб. імені *Бала*, що з нім. *Baldvin* чи серб. *Братослав*, *Братолюб* (Грк 323).

Бáлог — Мк, Уж, Св, Ір, Вн, Хс, Тч. 1439: *Balogh* — Туртеребеш (Szabó 526); 1478: *Balog, Valogh* — Холмовець (Szabó 368); 1550: шл. *Pe. Balogh* — Руське Поле (Bélay 211); 1704: кр. *Balog Mihaly* — Вел. Лучки, *Balog Istvan* — Ракошино (HodGens 16, 11). ◀ Угор. п-ще *Balog*, що з апел. *balog* — “лівак” (Kázmér 79–80).

Балóга — Уж, Мк, Вн. 1713: на *имя Фтеодора Балóгу* — Ребрин (ПаПо-4 98). ◀ Від **Бáлог** + *-а* або від східнослц. *baloga* — “ліва рука” (SSN 91).

Бáлота — Рх. 1418: шл. *Iwan f. Balota par* — Сер. Водяне (Vélay 121); 1787: *Balota* — Суховате на Лемк (ЙМ). Пор. ще XIV ст.: *Balotafalva* — зникле с. біля Квасова (Vélay 222). ◀ 1. Від антропооснови **Бал-** (див. **Балéга, Балéта**) + **-ота**. 2. Від серб. чол. імені *Балота*, що від *Бала* (Dapičić 166, Грк 33).

Бáлош — Мж. 1432: *вѣра пана Бълоша чашишка* — Сучава (ССУМ 134); 1543: вл. *Mate Balos* — Біла Церква (Vélay 130), кенез *Dem. Ballos* — Балажівці (UetC 97-29); 1570: *Balos Jaczko* — Ялове (Maksay 537); 1570: *Petr., Mat. Ballos* — Яблунів (UetC 53-14); 1705: *Balos Janos* — Копашново (HodOkm 438). ◀ 1. Від антропооснови **Бал-** (див. **Балéга, Балéта, Балóта**), представлені також у серб. імені *Балослав* (ГркРеч 25), + **-ош**. П-ще **Бáлош** поширене в Хорватії (Leksik 22), а ім'я *Балослав* — серед сербів (ГркРеч 25). 2. Угор. п-ще *Balos*, що з апел. *balos* “лівак” (Kázmér 81).

Балтóвич — Уж, Мк. ◀ 1. Від імені *Балта* чи *Балто*, що з *Балтазар, Dietbald* або *Балдвін* (Knaprová 74, Ladó 150), представлених у пол. п-щах *Bałtyn, Bałtowicz* (Rymut 17), хорв. та серб. п-ща *Balta, Baltić, Baltović* (Leksik 22, Šimundić 397, РСКНЈ 276), + **-ович**. 2. Від персоніфікованого апел. угор. пох. *бáлта* — “мала сокира з коротким топорищем” (Kázmér 81). Пор. п-ще аналогічної семантики *Фійса* у бачв. руснаків (ЧуРусн 109).

Балудя́нський — Уж. 1757: свящ. *Petrus Balutyansky* — Коритняни (Лучкай 18, — 17); XVIII ст.: *Valugyanszki* (HodTör 54). П-ще поширене на Пряш (Дуйчак-Антр. 57). ◀ Від ойк. *Балутянка*, що на Лемк. Пор. ще 1787: *Bałucianski* — Завадка Руська на Лемк (ЙМ).

Балуша́к — Вб. 1787: *Bałuszak i Baluch* — Хревт на Лемк (ЙМ). Пор. 1819: *Bałusz* — Нагуєвичі (ФМ). ◀ Від антр. **Бáлош** + **-ак**.

Балушин †. 1720: кр. *Mich. Balusczyu* — Студений (Vélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від андр. *Бáлушка* — “дружина *Бáлуша*” (див. **Балуша́к**).

Балцерóвич — Хс, Тч. ◀ Від нім. імені *Балцер*, що з бібл. *Балтазар* (Bubak 37, Rospond 18, Moldanová 41), + **-ович**. Пор. ще 1756: *син корчмара Балцера* — Чирч (ПаПо-4 118). У поляків антр. *Balzer* фіксується з 1396 р. (Rymut 16).

Баля́ля — Мк, Уж. ◀ 1. Імовірно, від рум. *balalã* — “нероба, вайло” (Const 138). 2. Від молд. діал. етн. *балало* — “єврей” (Ономастика. — М., 1988. — С. 207).

Бан †. 1450: п-ще *Vaan* — Веряця (Szabó 345); 1478: п-ще *Ban* — Холмовець (Szabó 354); 1570:

п-ще *Ban* — Чепа (Szabó 319). П-ща з основою *Бан-* щедро представлені в Хорватії (Leksik 23–24), Румунії (Iordan 46) та Угорщині (Ladó 136). ◀ Давнє балк. ім'я *Бан*, яке походить від авар. титула *bajan* — “воєвода”, “керівник орди”, “губернатор” (Илчев 63, Грк 33, Šimundić 28, Iordan 46). Із цим п-щем пов'язана також назва монети *бан*, яка раніше була відома в басейні нижнього Дунаю (Геров I 24, ССУМ I 86), а у сербів апел. *бан*. — “висока на зріст особа” (РСКНЈ I 281).

Ба́нга — Мж, Тч. 1449: п-ще *Banga* — Олчва (MaksaySz 184). П-ще *Banga* є також у румунів (Const 191) та хорватів (Leksik 23). ◀ 1. Угор. п-ще *Banga*, що з апел. *banga* — “дурень” (MNTESz 238, Kázmér 83). 2. Від серб. або хорв. апел. *банга* — “кривий” (РСКНЈ I 283).

Бангро́вич — Мк. ◀ 1. Імовірно, від нім. *banger* — “зажурений” або від нім. ос. назви *Banger* (Rymut 19) + **-ович**. 2. Можна припустити, що це фонет. видозміна незасвідченого п-ща *Бандрович*, твірної основа якого *Бандр-* у XVII–XVIII ст. часто фіксується в місц. документах.

Банди́нець †. 1775: п-ще *Bandinecz* — Вел. Копаня (Szabó 549). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від хорв. гіпок. імені *Banda*, співвідносного з повними іменами *Ban, Branimir, Braniša, Branoje* та ін. (Dapičić 397).

Банді́й — Мк. ◀ 1. Імовірно, від угор. розм. імені *Bandi*, співвідносного з укр. іменем *Андрій* (Hajdú 65, Ladó 130). 2. Менш імовірно, що від антр. *Banda*, яке у хорв. та серб. виступає п-щем (Leksik 23, РСКНЈ 284), + **-ій**. Пор. ще укр. п-ще кр. *Bandinecz* із Вел. Копані за 1775 р. (Szabó 549) чи пол. п-ще *Bandyk* за 1679 р. (Bubak 39).

Бандра †. 1600: вл. *Bandra Pucz* — Готені (Vélay 149); 1640: шл. *Bandra Illy* — Н. Вишава (Vélay 219); 1705: свідок *Bandra Ivan* — Джулешті (HodOkm 451); 1715, 1720: кр. *Bandra* — Хмільник, Королево (Szabó 384); 1787: *Bandra* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще можна виводити з бойк. *бандер* — “позашлюбна дитина” (Karaš 58), а також із пол. п-ща *Bander* (Rymut 18) та рум. п-ща *Bandor* (Const 191).

Банду́р — Мк, Вб, Тч, Уж. 1787: *Bandor* — Белхівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *бандур* чи *пандур*, який у XVII–XVIII ст. у мовах Карпато-Дун. басейну вживався у зн. “патруль, сторож, караул” (РСКНЈ 287), “піхотинець, південно-слов. воїн, обласний жандарм” (KnicSz 383), “розбійник, грабіжник” (Vincenz 93), а тепер — “шинкар, звідник” (Ж-Н 12, ЕСУМ 132, SSN 93). П-ща *Bandur, Pandur* поширені також у Хорватії (Leksik 23, 479) та Сербії (РСКНЈ 287).

Банду́ра — Пр, Уж. П-ще є також на Пряш 1787: *Vandura* — Вільшани, Лопушна, Терло на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *бандура*, який у західноукр. гов. та в пол. мові озн. “дурень, нездара, цимбал, болван, тюхтій” (Головацкій 359, Он 43, 68, ЕСУМ 133, SW 95). 2. Від антр. **Банду́р** + **-а**.

Банду́рка — Уж. ◀ 1. Від **Банду́ра** + **-ка**. 2. Від карпатоукр. або східнослц. апел. *банду́рка* — “картоплина” (Чопей 7, AGB 55, СГГ 140, SSN 93, Kázmér 93).

Бандуро́вич — Ір. 1787: *Vandurowicz* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Банду́р** чи **Банду́ра** + **-ович**.

Бандурча́к — Мк. 1787: *Vandurczak* — Белхівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Банду́рка** + **ак**.

Бандуся́к [*Бандусе́к* і *Пандусе́к*] — Рх. ◀ Укр. утворення з гуц. суф. **-ск** від антр. *Бандус* або *Бандос*. Реальною базою для п-ща могла стати пол. антропооснова *bandos* — “батрак”, угор. гіпок. ім'я *Vandus*, яке є еквівалентом оф. імені *András* (Hajdú 18) чи навіть серб або хорв. гіпок. імен *Банда*, *Бандо*, співвідносних із повними іменами *Бан*, *Бранибор*, *Бранко* та ін. (Грк 33, Šimundić 397).

Ба́ник — Вн, Ір, Мк, Уж, Вб, Мж, Хс. 1715: *Banik* — Крива, Вел. Ком'яти, Боржавське (Szabó 384, 398, 416); 1729: *при Іоані Баникъ* — Вел. Ком'яти (Стрипский 58); 1725: св'ящ. *Daniel Banik* — Теремля (Лучкай 16, — 197); 1773: присяжний *Simeon Banik* — Сільце (Ud-5 56). ◀ 1. Від південнослов. чол. імен *Бан*, *Бана*, *Банья* чи *Баньо*, співвідносних із повними іменами *Бранимир*, *Бранислав* та з іменем авар. пох. *Баян* — “воєвода” (Šimundić 29), + **-ик**. 2. Від давньослов. апел. *баник*, який у давньорус. мові озн. “чарівник, чаклун, ворожбит” (СРЯ 61). 3. Від апел. *ба́ник*, який у зах. закарп., східнослц. та малопол. гов. озн. “ватрушка”, “корж” (ЕСУМ 135, SSN 93).

Банк — Тч. 1211: *iudice Bank* — біля Токая (RegVar 264); 1383: шл. *Bank* — Сарвасово (Bélay 173); 1424 шл. *Ivan dictus Bank* (там само); 1515: шл. *Jo. dictus Bank* — Білки (Bélay 213); 1456: *Jannis Bank* — Сарвасово (НЗМУК 14, — 102); 1548: шл. *Ge. Bank* — Миково (Bélay 214). 1604: вл. *Andr. Bank* — Біла Церква (Bélay 140); 1505: *Bank* — ком. Берег (LehLel 227). ◀ 1. Від гіпок. імені *Банк* або *Банко*, яке в середньовіч. Марамороші було еквівалентом календ. імені *Іван* (Bélay 118); 2. Від південнослов. імені *Банко*, що відповідає оф. іменам *Ван*, *Варабан*, *Вранибор* (Šimundić 397), утвореним редукацією кінцевого **-о**. Пор. ще болг. *банко* — “старший брат” (Героу 24, Илчев 63). 3. Від угор. ім. авар. пох.

Bank (Ladó 136; Hajdú 24). 4. Від східнослц. апел. *bank* — “овід” (SSN 94).

Банко †. П-ще *Банко* фіксується на Ір та Мк з XVII та XVIII ст. (UetC 97-29, HodGens 8, ПеПред 319), а ім'я *Банко* на Зак значиться 1404 р. (ССУМ 88). ◀ Від південнослов. імені *Банко* (Героу 24, Илчев 63).

Ба́нча [*Ба́льча*] — Колочава. 1221: *Bansa* — ком. Бігар (RegVar 251); 1378: *Georgium et Bancha famulos* — Коромля (Nagy-1 44); 1462: антр. *Báncsa, Bancha* (Kázmér 82); 1493: *Банча Продъискул* — Сучава (ССУМ 86); 1761: св'ящ. *Bancsa* — Кареї Маре (ПеМатер 236). ◀ 1. Від чол. імені *Бан* (див. **Ба́ник**, **Банк**) + **-ча(т)**, тобто той же суф., що й у п-щах **Бу́нча**, **Го́льча**, **Да́нча**, **Ма́тєйча**. 2. Від болг. гіпок. імені *Банчо*, що з *Баню*, *Банко* (Ковачев 67), у формі род. відм.

Банчат †. 1751: диякон *Іоанн Банчат* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від антр. **Бан** + суф. **-ча(т)**.

Банчик †. 1565: *Banchyk* — Нове Село (Szabó 506); 1574: п-ще *Banchik* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Від антр. **Банк**, **Банко** або **Ба́нча** + **-ик**.

Банчій †. 1691: *Bancsy Marton* — Ужгород (HodAd 35). ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від антр. **Ба́нча**.

Баня́с — Мк, Вн, Хс, Уж, Вб, Мж. 1550: гор. *Andr. Banyasz* — Сигіт (Bélay 197); 1600: кр. *Mich. Baniasz* — Іза (Bélay 156); 1602: кр. *Fr. Baniasz* — Н. Руна (Bélay 185); 1618: *Baniasz Timko* — Бенядиківці (Mars 87); 1649: *Banyasz* — Вел. Лучки (LehBer 264); 1715: кріпаки *Jo., Laz. Bányasz* — Сокирниця (Bélay 194). ◀ 1. Від угор. *bányász* — “гірник, шахтар” (Чопей 7). 2. Від укр. діал. *баня́с* — “знахар” (ЕСУМ 130).

Ба́ра — Мк. 1604: вл. *Lad. Vara* — Солотвина (Bélay 201); 1649: *Vara* — Іванівці (LehBer 329). ◀ 1. Від угор. гіпок. чол. імені *Vara*, що з оф. *Varabás* (Kálmán 79; Ladó 136; Kázmér 87, Rospond 23), хорв. розм. чол. імені *Vara*, співвідносного з повними іменами *Varabas*, *Barlam*, *Varnaba*, *Bartol* та ін. (Šimundić 397), або від чес. імені *Bartoloměj* (Moldanová 41). 2. Від серб. чол. імені *Баро* (< *Бранислав* — Грк 33) + **-а**.

Бара́ба — Мк. 1379: гор. *Varabam famulum...* — Ужгород (Nagy-1 441). ◀ Від місц. укр. *бара́ба* — “зайшлий робітник, зайда, пройдисвіт” (Он 44, СГГ 145), кінцева етимологія якого пов'язана з бібл. іменем розбійника *Варавви* в його катол. формі (Machek 46, ЕСУМ 137, РСКНІ 298).

Бараба́ш — Хс. 1215: *Varabas* — басейн р. Красна (RegVar 206); 1600: гор. *St. Varabas* — Тячів (Bélay 205). ◀ Від імені бібл. розбійника *Varabbaš* у його катол. формі (Vincenz 511, Ladó

136, Kázmér 88, Hajdú 24). Як ім'я представлене і в Реєстрах війська запор. за 1649 р.: *Барабаи Карпенко*.

Баран — Вб, Уж, Мк, Св, Ір, Мж, Хс, Тч, Пр. 1448: *Andre et Petro dicto Baran* — Перемишль (Smołka 41); 1471: *Baran* — Сату Маре (MaksaySz 112); 1565: п-ще *Baran* — Вилок (Szabó 513); 1582: п-ще *Baranj* — Тросник (Szabó 472); 1671: кр. *Baran Janos* — Дулово (Bélay 138); 1715: кр. *Baran Ivan, Stefan...* — Липча (Bélay 172). ◀ 1. Від дохр. імені *Баран*, співвідносного з апел. *баран*. 2. Від антр. **Бара** + **-ан**.

Баранець, **-нця** — Хс. 1820: *Baranec* — Турянське на Лемк (ФМ). ◀ Від **Баран** + **-ець**.

Баранишинець †. 1760: *Іоань Баранишинець* — Присліп (Сах 71). ◀ Укр. утворення з суф. **-ець** від андр. *Бараніха* — “дружина **Баран**”.

Бараній [*Бараньі*] — Ір, Св, Тч. 1605: *Andr. Barani* — Липча (Bélay 172); 1607: *Barani Olexa* — Завосина (UetC 104-8). ◀ 1. Угор. утворення з патр. суф. **-і** від **Баран**. 2. Укр. відносний прикм. *бараній* — “баранячий”.

Баранка — Ір. 1648: *Baranko Máte* — Підгоряни (Maksay 559). ◀ Із антр. **Баранко** з подальшою заміною кінцевого **-о** на формант **-а**. Імовірно, цій зміні сприяла наявність місц. апел. *баранка* — “бараняче хутро”.

Баранко †. 1672: *batyko Baranko Pap János* — Кльочківці (LehBer 363). ◀ Від антр. **Баран** + суф. **-ко**.

Баранчат †. 1682: *Barantsat Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. **-ча(т)** від антр. **Баран**.

Баранович — Ір. 1664: свящ. *Пахомій Баранович* — Ужан (Гаджега-Уж 55); 1787: *Baranowicz* — Ганчова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Баран** + суф. **-ович**.

Баранчик [*Бараньчик*] — Пр. ◀ Від антр. **Баран** + суф. **-чик**.

Баранюк — Рх, Мк. ◀ Від антр. **Баран** + **-юк**.

Барат — Св, Мж. 1572: *Brit Borath* — Н. Вороты (UetC 53-15). 1720: кр. *Fr. Barát* — Келечин (Bélay 162); 1715: вдова *Varatha* (там само). ◀ Від угор. слов'янізму *barát* — “друг, товариш”, “монах”.

Бард †. 1548: шл. *Sim. Bard* — Солотвина (Bélay 201). П-ща з антропоосною *Bard* поширені в Польщі (Rymut 20). ◀ Від імені герм. походження *Bardolf*, відомого угорцям у вигляді *Bardó* (Ladó 137), а у формі *Бард/Бардо* — сербам із XIV ст. (ГркРеч 26).

Бардз †. 1552: шл. *Sim Bardz* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Імовірно, від слов. нечленного прикм. *бързъ* — “борзий, прудкий”.

Бардзак — Див. **Барзак**.

Бардзул — Хс. 1715: *Barzul* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від антропооснови *Бардз*, співвідносної з рум. апел. *bărză* — “лелека”, “істота рябої масті” (див. **Барзун**), + східнором. суф. **-ул**. В інших регіонах України п-ще адаптоване як *Бирзул*. 2. Менш імовірно, що антропооснова пов'язана з давнім слов. прикм. *бързъ* — “борзий, швидкий”.

Бардош — Мк. ◀ Від угор. апел. *bárdos* — “особа, що працює з *бардом* або виготовляє *барди*”; а місц. укр. *бард* (*бардош* “т. с.” — Мат. до буков I 19), як і угор. *bárd*, — “тесля”, “теслярська сокира з довгим вістрям і коротким топорищем” (Kázmér 94, ЕСУМ 141, Żabska 90). Антропооснова *Бард/Бардо* сербам відома з XIV ст. (ГркРеч 26). Пор. ще карп. ойк. *Бард*, *Бардіїв* у Словаччині. П-ща з антропоосною *Бард* поширені в Польщі (Rymut 20).

Бардус — Хс. ◀ 1. Ілїрійське ім'я *Bardus*, яке співвідноситься з алб. *Bardha* “білий” та рум. *Bardă* (ГркРеч 26). 2. Латинізований вар. чол. імені *Бард* чи *Бардо* (див. **Бардош**). П-ща *Bar-daś*, *Bardos*, *Bardosz* відомі полякам (Rymut 20).

Барзак — Пр. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бързакъ*, що з *бързъ* “борзий, прудкий, швидкий”, у східносл. чи пол. звуковому оформленні з наголошеним суф. **-ак**. Пор. старочес. ім'я *Brzák* (SvoSta 46), суч. серб. імена *Брзан*, *Брзеј*, *Брзен*, *Брзота...* (Грк 46). 2. Від укр. діал. *барза* — “тварина чорної масті”, “ряба істота” (ЕСУМ 142); так само в серб. (РСКНІ 155) та в рум. мовах, де *barză* — “лелека”. Пор. серб. апел. *брзак* — “швидкий кінь”, “бистра людина”.

Барзан †. 1487: шл. *Vaarzan dictus* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Рум. апел. *bărzăn* — “шершень, джміль” або утворення з суф. **-ан** від рум. п-ща *Barză*, що з апел. *barză* — “лелека” (Jordan 19).

Барзун, **-на** — Ір. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Борзун**, підтримана пол. п-щами на зразок *Barzy*, *Barza*, *Barzak*, *Barzan*, *Barzon*, що містять прикм. основу *борзий* “швидкий” (Rymut 22). 2. Від рум. *barză* — “лелека”, який в укр., болг., серб. і макед. мовах уживається для позначення тварин сивої, сірої та рябої масті (ЕСУМ 142), + **-ун**.

Барілко — Уж. 1819: *Varylko* — Страшевичі на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Varyla* — Нова Весь, Перунка на Лемк (ЙМ); 1787: *Varyłow*, *Varylewicz* на Бойк (ЙМ) і сучасне гуц. *Varylak* (Vincenz 519). ◀ Від апел. *барилко* — “бочка”, який у пол. мові та в укр. гов. уживається й у перен. зн. “товстун” (Rospond 31, Головацькій 361), “черевань, пузач” (ПУС 39).

Барич †. 1570: кр. *Gregor Nester Barics* — Страбичово (UetC 97-29). ◀ 1. Від антр. **Бара** + **-ич**. 2. Від хорв. розм. імені *Barić*, яке відповідає оф. *Bartul* (Šimundić 397).

Барій [*Báři*] — Вб. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від антр. **Бара** або від ойк. *Bár* (Kázmér 94).

Баркасі [*Bárkasi*] — Уж, Мк. ◀ Угор. утворення від закарп. ойк. *Barkasz* (по-укр. *Баркасово*). Вар. ойк. *Barkaszó* згадується з XIV ст. (Györffy 530).

Барна — Пр, Уж, Мк, Св, рідше (Хс, Тч, Мж, Ір) — **Барна́**. 1378: *Barnabasi Barna* — зникле село Дравці біля м. Берегово (LehBer 211); 1548: шл. *Barna Rap* — Угля (Bélay 210); 1618: *Barna Andrej* — Свидничка (Mars 70); 1689: *Иван Барна* — Пихні (ПаПо-2 182); 1715: кр. *Jo. Barna* — Синевирська Поляна (Bélay 201); 1756: *Марія Барниха* — Чичава (ПаПо-4 118); 1787: *Barna* — Воловець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. традиційного чол. імені *Barna* (< *Barnabás* — укр. *Варнава* — Ladó 137; Hajdú 24, Kázmér 96–97). 2. Від угор. апел. *barna* — “брюнет, смаглявий”.

Барна́к — Мк. ◀ 1. Від антр. **Барна** + **-ак**. 2. Від серб. чол. імені *Бриак*, що пох. від *Бриа* (< *Бриард* — Грк 47). 3. Менш імовірно, що від діал. *барна́к* — “кривизна на гирлидзі” (Ж-Н 14).

Барник — Пр. 1752: п-ще *Барникъ* — Дубриничі (ПаПо-2 30). ◀ Від антр. **Барна** + **-ик**.

Барнич, зрідка — **Барніч** — Хс, Вн, Мж, Ір, Св, Мк. 1618: *Barnics Fedur* — Стебник (Mars 101); 1648: *Barnich Ivan* — Латірка (Maksay 541); 1715: *Lad., St. Barnics* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Барна** + **-ич**.

Барнічка — Вн, Хс. 1775: *Barniska* — Велика Тарна (Szabó 348). ◀ Антр. **Барнічко** у формі род. відм.

Барнічко — Мк. ◀ Від **Барнич** + **-ко**.

Барнюк — Хс. ◀ Від антр. **Барна** + **-юк**.

Барняк — Пр, Уж. 1659: *Semanowi Barniakowi* — Климківка (Łysiak-2 184); 1787: п-ще *Barniak* — Вислік, *Barniat* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Барна** + **-як**.

Барта — Уж. 1550: гор. *Mate. Bartha* — Сигіт (Bélay 197); 1607: кр. *Barta Peter* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Від слц., чес., пол. чи угор. імені *Barta* < *Бартоломій* (SvoSta 178, Knaprová 74, Moldanová 41, Kázmér 100, Rospond 41).

Бартко — Св. 1559: *z Bartkom Kurylcziem* — Сянік (Balzer 55); 1618: *Bartko Wasko* — Семетківці (Mars 68); 1787: *Bartko* — Устя Руське на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. або чес. імені *Bartko* (SvoSta 178, Knaprová 74), що відповідає укр. імені *Варфоломій*.

Бартіванець, **-ця** — Пр, Вб. ◀ Від місц. дісприкм. *бартіваний* “тесаний бартом” + **-ець**. Пор. аналогічні утворення **Годіванець**, **Карбіванець**, **Мальіванець**, **Міханець**, **Набіванець**...

Бартош — Уж. 1415: *nan Bartosh* — Медика (ССУМ 87); 1553: гор. *Ge. Barthos* — Хуст (Bélay 151); 1787: *Bartosz* — Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. чи чес. розм. імені *Bartoš*, пол. *Bartosz* чи угор. *Bartos* (укр. *Бартоломій* — Knaprová 74, Moldanová 41, Rospond 29, Kázmér 102).

Барч — Пр. 1681: шл. *Barcz Merincse* — Джулешті (Bélay 143). Пор. ще 1600: вл. *Gr. Barchan* — Берсана (Bélay 144). ◀ 1. Від нім. ос. імені *Bartsch*, що з *Bartusch*, співвідносного з лат. *Bartholomaeus* (укр. *Бартоломій* — Rymut 20, Bahlow 54). 2. Від zdeформованої угорцями назви рослини *báracs*, співвідносної з пол. *barszcz*, укр. *борщ* (KnieSz 81, Rymut 20). Пор. 1561: *u kowala Barszcza* — Сянік (Balzer 82); 1618: *Antus Barszcz* — Н. Писана (Mars 70); 1751: вірник *Андрей Барц* — Дубрівка у сх. Словаччині (Гаджега-3 59).

Барчі, рідше **Барчі** [*Bárci*] — Мк, Св. 1560: *Barchy* — Рокосово (Szabó 453); 1690: *Григорій Барчі* (Метрика) ◀ Від антр. **Барч** або від ойк. *Báracs* (Kázmér 93) + угор. формант **-і**.

Баршай — Тч. 1715: кріпаки Рс. *Barsay, Borsally* — Дубове (Bélay 136); 1790: *Петро Баршай* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Угор. прикм. від трансільван. гідр. або ойк. *Borsa* (Kázmér 98).

Басараб — Мж, Мк, Ір, Св, Пр, Уж, Тч. 1481: *Басарабс восвода* — Торговище (ССУМ 87); 1570: *Onofrey Bazzarab* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Basarab* — Новий Кропивник на Бойк і Костева на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. етн. *басараб* — “бесарабець”.

Басараба — Рх, Уж. 1481: *Басараба* (ССУМ 87); 1678: кріпаки *Basaraba Haraszin, Ivan* — Кваси (Bélay 130). ◀ 1. Від антр. **Басараб** + **-а**. 2. Від місц. етн. *басараба* — “бесарабець”.

Басарада — Тч, Хс. 1715: кріпаки *Jac. Basarada* — Терново (Bélay 166). ◀ Імовірно, з **Басараба** унаслідок дистантної дисиміляції губних приголосних **б-б**.

Басіста — Пр. 1787: *Basista* — Дидня на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *басіста* — “басист, контрабасист”.

Баталій — Тч. ◀ 1. Від закарп. діал. *баталій* — “копистка, якою мішають сир” (Он 45, СГГ 153, ЕСУМ 150). 2. Від рум. *batal* — “кастрований баран”. 3. Менш імовірно, що від діал. апел. *байтала* — “незграба”, “бовдур” (ЕСУМ I 18). 4. Угор. утворення з формантом **-і** від ойк. *Batál* (Vályi 139).

Батарчанський †. 1693: св. *Batarciancki Andreas* (Лучкай-Іс 284). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Батарч*, що в ком. Уточа, зускладненим суф. *-анський*.

Батин — Вн, Мк, Уж. 1423: *слуга батинь* — Сучава (ССУМ 88); 1542: шл. *Jo. Bathyn* — Біла Церква (Vélay 129); 1604: вл. *Sim. Bathin* — Берсана (Vélay 123). ◀ Від південослов. чол. імені *Батин*, похідного від *Бата* (< *Братислав* — Грк 33) або від болг. *Батъо* (< апел. *батъо* “дядько” — Геров 1 27, Илчев 66). Див. ще **Батъо**.

Батко †. 1574: п-ще *Batko* — Підгірне (Szabó 444); 1597: кенез *Batka* — Гукливий (LchBer 301). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Batko*, що з повних імен *Bato, Branimir, Bratoljub...* (Šimundić 397).

Баторик — Вн, Мк. 1819: *Batoryk* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Bátor*, співвідносного з апел. *bátor* — “сміливий” (Ladó 138), + *-ик*. Антропооснова *Батор* відбита в закарп. родовій назві XIII–XIV ст. із с. Жнятино (LchBer 276). Пор. ще угор. андр. із Ужгорода за 1631 р.: *Bathoriné Anna* (HodAd 22). П-ща *Батор*, *Баторі* поширені в Угорщині та в Польщі (Rymut 23).

Батрин [*Батрын*] — Ір, Св. 1655: кр. *Jo. Batrin* — Кушниця (Vélay 170); 1720: кр. *Paul Batrin* (там само). ◀ Від рум. *bătrîn* — “дідусь”, “стариган”. Пор. ще 1720: кр. *Mich. Batrincsak* — Крачуново (Vélay 161).

Батурчак — Рх. Пор. п-ще *Batorczak* із пол. Подгалля за 1713 р. (Bubak 43). ◀ Імовірно, від угор. імені *Bátor* (див. **Баторик**) + *-чак*.

Батько — Уж, Мк. 1447: *Humon fecit potentem Bathconem* — Перемишль (Smołka II 27); 1570: *Georg. Bajtko(!)* — Лавки (UetC 97-29); 1567: *Batyko pop Iwan Sandrowicz* — Н. Ворота (UetC 53-12); 1574: *Batko* — Підгірне (Szabó 444); 1597: кенез *Batko* — Гукливий (LchBer 301); 1602: *Batyka Fedor* — Вел. Лази (UetC 104-8); 1607: *Batyko Hleb iudex* — Туриця ((UetC 104-8); *Vaszil Battjko, Hritz Battiko* — Заричово (UetC 104-8); 1648: *Batiko Stephan* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ 1. Від апел. *батъко*, який в Укр. Карпатах до XIX ст. вживався у зн. “священик східного обряду” (GabPod 177). 2. Від бойк. апел. *батъко* — “батько”, “хресний батько” (Он 46). 3. Шаноблива назва старшого чоловіка (Гр I 33).

Батъо — Ір. 1587: *Vatia* — Дротинці (Szabó 486); 1641: *Battyu Janos* — Мукачів (HodAd 97). ◀ 1. Від бойк. чи надсянського апел. *батъо* — “хресний батько” (AGB III 76). 2. Від південослов. побажального імені *Батъо*, співвідносного з апел. *батъо* — “старший брат”, “дядько” (Илчев 66, Геров 27, Ковачев 67, Mashek 48, Грк 33). Пор. ще угор. *bátya* — “т. с.”.

3. П-ще *Bátya*, як і співзвучний йому апел. у зн. “старший брат”, відоме також угорцям, причому фіксується з 1548 р. (Kázmér 106).

Батяла — Рх. ◀ Від гуц. *батяла* — “незграбна людина” (Рх). Пор. ще рум. *beteală* — “прикраса на голові нареченої”.

Бауман [*Бавман*] — Мк. ◀ Від нім. *Bauman* — “селянин”.

Бахтанський †. 1693: св. *Bachtanszki Simeones* (Лучкай-Іс 57, 284). ◀ Імовірно, від закарп. ойк. *Бахта* + *-анський*. Пор. ще укр. діал. *бáхта* “башта” (Гр I 34).

Бахтян — Ір. 1775: *Baktyán* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Від закарп. катойк. *бахтян* — “житель с. Бакти” (Бг) або від укр. *бахта* “башта” (Гр. I 34). Ойк. *Bakta* тут згадується 1232 (Györffy 529, Kázmér 71), а поява звукосполучення *хт* — дисиміляція, як у словах на зразок *дохтор*. 2. Менш імовірно, що з серб. п-ща *Бахта* (РСКНІ I 340) + *-ян* або босн. мусульм. імені *Bahta* (< *Bahciar* — Smailović 159).

Бахур †. 1603: *Бахурь Лукачъ, дав Бахорови Мигальови* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від діал. апел. *бáхур* — “байстриок” (Karaš 58).

Бацко — Мк. 1787: *Vacko* — Шимбарк на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. або болг. чол. імені *Бацко, Бацо*, що з *Братослав, Брајислав* (Грк 34, РСКНІ I 340, 346, Ковачев 68). Пор. ще 1787: *Vasik i Vasak* — Мізунь на Бойк (ФМ), оравські п-ща *Vasa, Vasak* (Golęb 60).

Бача — Уж. 1787: *Vacza, Vaczek* — Вислік Вел., Костарівці на Лемк (ЙМ); 1608: *Vacza* — пол. Подгалля (Bubak 36). ◀ 1. Від карпато-балк. лексеми *бáча* — “старший вівчар” (Чопей 8, Головацкій 362, СГГ 157, РСКНІ I 346, Грк 27, SSN 82, Bubak 36, Kázmér 57). 2. Від серб. апел. *бача* — “батько”, від серб. чол. імені *Баћа*, що з *Братомир, Братослав* (Грк 34), або з рум. *vascea* — “дідуган”. Антр. з основою *Бач-* у Карпатах фіксуються з XIII ст. 1215: *Vasina impetitor* — ком. Сатмар (RegVar 197); 1278: *Vach comes* — Земплин (Nagy-1 23); 1357: *Vachoucha de Fyzeser* (Nagy-1 260); *Vaczik* — Розтока (Mars 75); 1720: кр. *Mich. Vacs* — В. Руна (Vélay 186).

Бачай †. 1614: гор. *St. Vaczay* — Хуст (Vélay 151). ◀ Угор. утворення з патр. суф. *-і* від антр. *Бача*.

Бачинський [*Бачинський*] — Уж. 1698: *Іоанъ Бачинский* — Рафаївці (ПаПо-1 188); 1710: *Joan Bačinskij prezviter* — Сандал (HodOkt 559); 1724: св. *Феодор Бачинский* — Бенятина (ПаПо-2 31, 32); 1781: *Андрей Бачинский* — Ужгород (ПаПо-1 142); 1787: *Vaczyński* — Лодин на Лемк (ЙМ). ◀ Від катойк. *бачинський* — “той, що з с. Бачина” (Льв).

Бачі †. 1450: *Vachy* — Сасово (Szabó 480); 1693: гор. *Bacsi János* — Вишково (Bélay 217). ◀ Імовірно, від угор. апел. *bácsi* “дядько”, “старший чоловік”.

Бачіко †. 1602: *Vacsyko Hleb judex* — Туриця (UetC 104-8). ◀ Від місц. укр. апел. мадяризму *báčiko* — “дядечко”.

Бачкай — Вн, Вб. 1638: *Wasil Baczkaj* — Сянік (Balzer 215); 1648: *Bacskai* — Кальник (LehBer 331); 1715: кр. *Bacskai Istvan* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ай від антр. **Бачко** за аналогією до п-щ **Данкай**, **Маргітай**... 2. Угор. утворення з суф. -і від назви області *Бачка* (нині — Сербія) або від східнослц. ойк. *Báčka* (Kázmér 58).

Бачкало — Тч, Рх. ◀ Від бойк. *бацькало* — “лінивий робітник”, “той, що *бацькас*, тобто бруднить” (Он I 46).

Бачко — Люта. 1570: *Blas. Vacsko* — Вари (UetC 53-12); шл. *Vachko* — В.Селище (Bélay 196). ◀ 1. Імовірно, результат перенесення говіркової лютянської вимови п-ща *Батько* (пом’якшене т’ > ч). 2. Від серб. чол. ім’я *Бачко*, що з *Братислав*, *Братомир* (Грк 34). Пор. ще давньорус. *бачко* — “батько” (СРЯ I 81). 3. Від **Бачо** або від буков. *бач* — “чабан” (Мат. до буков. I 22), яке прийшло з балк. мов (ГркРеч 27).

Бачо — Уж, Мк. 1219: *Vacio comes* — ком. Боршод (RegVar 236); 1607: *Roman Vacio* — Новоселиця (Balzer 167). ◀ 1. Від карпато-балк. апел. *бача/бачо* — “вівчар, пастух” (SSN 82, РСКНІ I 346, Илчев 67). 2. Від південнослов. побажального імені *Бачо* чи *Бача*, що з *Братолюб*, *Братислав*, або від гіпок. *Бачо* — “старший брат” (Грк 34, РСКНІ 336, Илчев 59, 67, Ковачев 68). Антропооснова **Бач-** широко представлена в Укр. Карпатах уже з Середньовіччя. Пор. 1357: *Vachoucha de Fieser* — Михайлівці (Nagy-1 260); 1488: *Бачюл* — Сучава (ССУМ I 89); 1605: кр. *Sim. Baczul* — Леурдина (Bélay 171).

Бачов — Уж. ◀ 1. Книжний вар. п-ща **Бачо**, зумовлений в одних випадках свідомою мадяризацією п-ща *Vacsó*, а в інших — русифікацією (*Бачев*). 2. За М.Казмиром, — це угор. п-ще від апел. *bacsó* — “старший чабан” (Kázmér 58).

Бачович †. 1572: *Demet. Vachowich* — Н. Ворота (UetC 35-15). ◀ Від антр. **Бача** або **Бачо** + патронімний суф. -ович.

Баш — Рх, Хс. 1222: *pristaldo ... nomine Bas de villa Harca* — Абов (RegVar 283); 1279: *Johannes filius Bach* — Земплин (Nagy-1 23); 1447: *Баши* — Сучава (ССУМ I 89); 1516: *Baska* — Нове Село (Szabó 505). ◀ 1. Від якогось катол. імені на **Баяк** *Barnabaš, Bartholomej* (SvoSta 110, Rospond 32, Rymut 23). 2. Від серб. або болг. імені *Баши*, що з

Братислав чи *Братолюб* (Грк 34, Ковачев 68). 3. Від тур. апел. *baş* — “голова, ватажок” (РСКНІ I 352, Rymut 23).

Баша — Уж. 1447: *съ паном Баши* — Сучава (ССУМ I 89); 1675: *Basa* — Вербовець (Szabó 540); 1735: *Vaso* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від антр. **Баш** + -а. 2. Від південнослов. імені *Баши*, яке у сербів співвідноситься з *Братолюб*, *Братослав* (Грк 34). 3. Від укр. або від угор. тюркізму *башиá* — “турецький урядовець, генерал” (Ж-Н 15, ЕСУМ I 155, Kázmér 102).

Баша́нда — Уж. ◀ Імовірно, від антр. **Баш** або **Баша** + експресивний суф. -а́нда. Пор. слц. апел. *fešanda* — “чепурун”.

Баяор [рідше **Баяор**] — Хс. ◀ 1. Від угор. етн. *bajor* — “баварець” (Kázmér 64). 2. Від місц. *байор* — “людина, що вміє *баяти*, тобто ворожити” (Ір). 3. Від серб. імені *Баяур*, що від *Баја*, + -ур (Грк 32). 4. Від буков. апел. *байор* — “вид вузького жін. пояса” (Мат. до буков. I 22).

Баяора — Мж, Рх. ◀ Від антр. **Баяор** + -а. Пор. ще гуц. п-ще *Vaiurak* (Vincenz 439).

Баяос — Уж. 1668: п-ща *Vajusz, Vajuszos* — Олешник (Szabó 325); 1787: *отець Вершо Баяосів* — Блажів (ПаПо-1 194). ◀ Від угор. п-ща *Vajusz*, що від апел. *vajusz* — “вуса” (Kázmér 65). Апел. *байосы* — “вуса, вуси” є давнім запозиченням і в укр. говорах Зак (Чопей 9).

Бéбек, -ека — Хс. 1556: граф *Georgius Bebék* — ком. Гемер (НЗМУК 14, — 152); 1605: кр. *Bebek* — Липча (Bélay 172); 1705: кр. *Sim. Bebek* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від тур. *bebek* — “немовля, лялька” (Илчев 67), його південнослов. відповідників (Грк 34, 221, РСКНІ I 364) або від болг. діал. *бебек* — “круглий камінець, що править за дитячу іграшку” (Илчев 67).

Бéвка — Хс. 1387: шл. *Belk* — Фаркашфалва (Bélay 139); 1574: *Beoka* — Сасово (Szabó 481). ◀ 1. Від гуц. *бéвка* — “поганий борщ” (СГГ 160, Мат. до буков I 23). 2. Пол. п-ще *Belka* (Rymut 27). 3. Від південнослов. імені *Белко*, співвідносного з прикм. *білий* (Илчев 70, Грк 35) з наступною лабіовеляризацією кореневого /л/.

Бéга — Мк. 1570: *Thom. Vega* — Дубровиця (UetC 97-29); 1773: суддя *Joannes Vega* — Борсучина (Удварі-2 298); 1787: *Vega* — Маластів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від мусульм. імені *Бéга* чи *Бéго*, поширеного серед болгар та сербів (Илчев 68, Грк 34, РСКНІ 367, Smailović 164–165), яке походить від тюрк. титула *beg* — “пан, знатна людина” (Справочник 384); пор. серб. апел. *бег* із Боснії — “пан”, *бегич*, *бегович* — “панич”, *бегина* — “господиня” (РСКНІ 368–370). 2. Від давньослов. імені **Véga* в його пол. чи півден-

нослов. звучанні, яке виводять від дієслова *běgati* “бігати” (Bubak 47); пор. пол. діал. *biega* — “бігунець у ручній січкарни” (SW I 149). 3. Від східнокарп. апел. *béga* — “кирка”, “жердина, колода”, “торба” (Гр I 36, Он I 47, Мат. до буков. I 23, СГГ 160).

Беган †. 1592: п-ще *Begany* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Хорв. чол. ім'я *Began*.

Бегей [*Begúj*] — Мк, Уж. 1787: *Begey, Begiej* — Присліп, Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Béga* + -ей. Пор. ще серб. апел. *бегич* — “син бега”, *бегуња* — “дружина бега” (РСКНЈ 370, Smailović 165).

Бегеній †. 1728: п-ще *Begenyi* — Перечин (Conscr. Fiscales Domini Ungvarien). ◀ Імовірно, угор. утворення з формантом -і від андр. *Begúny* — “дружина Беги”.

Бегеш — Вл. 1618: *Jancsa Begess, Beges Sima* — Поляківці (Mars 93); 1773: присяжний *Daniel Beges* — Нова Розтока (Удварі-2 303). ◀ Імовірно, від серб. мадяризму *бегеш* (< угор. *bögös* — “бас”), від тюркізму *beg* або від п-ща *Béga*.

Бегиній [*Begúnyj*] — Вб, Пр. — ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від антр. *Begin* (див. *Béga* + -ин), який у с. Климець на Бойк згадується 1787 р. (ЙМ). 2. Імовірно, що безпосередньо від серб. *бегуња* — “дружина Бега, господиня” (РСКНЈ 370) у формі род. відм. однини. Пор. ще серб. п-ща *Бегушић, Беговић* (РСКНЈ 371).

Бегинівський †. Пор. 1602: *Beginovska Maria* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8); 1607: *Begendithka Maria* (там само). ◀ Від антр. **Бегеній** + суф. -івський.

Бегула — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, від рум. п-ща *Begul* (див. Const 197) + формант -а. Антропооснова *Бегул-* у Карпатах фіксується з XVIII ст. Пор. 1791: *Biegula* на Подгаллі (Bubak 47), є також у сербів та хорватів: п-ще *Бегулић* (РСКНЈ 370, Leksik 46). Семантично може бути пов'язана як зі слов. *běg* (див. *Béga, Бегей*), так і з тюрк. *beg* (див. *Béga, Бегиній*). Пор. ще давньорус. *бегоуль* — “пристав” (Срезн I 47).

Бедевельський [*Бедівильський*] — Тч. ◀ Місц. прикм. від закарп. ойк. *Бедевля* (Тч).

Бедей [*Bedúj*], -дея — Тч, Хс. 1214: *dux exercitus Bede* — басейн Верхньої Тиси (RegVar 190); 1510: шляхтичі *Gr., Jo. Marc., Mich. Bedey* — Бедевля (Bélay 126); 1542: шл. *Jo. Thywadar Bedey* — Бедевля (там само); 1607: *Bede Haurilo* — Вел. Березний (UetC 104-8). Нині п-ща на зразок *Béda, Bedé, Bedej* відомі також у Хорватії та Польщі (Leksik 33, Rospond 44, Bubak 47). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Беда* (< **běda*), вживаного нині болгарами та македонцями (Илчев 68, Ковачев

68, OpatJug 2, 170), + місц. формант -ей. За Н. Ковачевим, ім'я мало захищати денотата від бід. У басейні Верхньої Тиси антр. *Beda* фіксується з 1213 р. (RegVar 240). 2. Від угор. чи хорв. гіпок. імені *Beda* або *Bede*, що з *Benedictus* (Maret II 98, SvoSta 180, Knappová 75), + -ей. 3. Угор. прикм. утворення з формантом -і від угор. назви укр. с. *Бедевля* — *Bedő*. Пор. ще рум. утворення 1681 р.: шл. *Bedeap Griga* — Джулешті (Bélay 143).

Бедек — Мж, Хс. 1622: шл. *Bedec Gergely* — Джулешті (Bélay 142). Пор. ще популярні в Хорватії п-ща *Bedek, Bedeković* (Leksik 33, РСКНЈ 374). ◀ 1. Із п-ка *Bédik*, що з *Бедя, Бедь, Бедьó*, + -ик, через обниження артикуляції суфіксального *и*. 2. З угор. чол. пестл. імені *Bedőke*, що від *Bedő* (Ladó 138, Hajdú 25, Kázmér 111).

Бедзир — див. **Бідзир**.

Бедич †. 1222: *iudice Bedecs* (RegVar 276); 1570: *Joan Bedecs* — Бобовище (UetC 97-29). Пор. ще суч. хорв. популярне п-ще *Bedić* (Leksik 34). ◀ Від антр. *Béda* (див. **Бедей**) + -ич (Див. ще Kázmér 110, 111).

Беднар — Рх. 1678: *Seman Bednar Rychwalski* (Łysiak-2 232). ◀ Від слц. *bednár* чи пол. *bednarz* — “бондар”.

Бедокура — Мочола-Хутір Бг. Пор. 1682: *Bilukura Ivan, Fedor, Gyurko* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, перекручення основи прикметника *білокорий* — “білявий”.

Бедринець, -нця — Мж, Ір, Мк. ◀ 1. Від антр. *Bédra* (< чес. жін. ім'я *Bedra*, співвідносно з *Bedřich* — SvoSta 178, що з нім. *Friedrich* — Knappová 75), + -инець. Антр. *Бедра* в Україні значиться 1539 р.: *Бедра Есиповъ холопъ* — Стародуб (Туп 43, 475). Пор. ще 1787: *Bedrin* — Крижівка на Лемк та *Bedryn* — Тисів на Бойк (ЙМ); антр. *Бедрихъ* у Турейську фіксується 1429 р. (ССУМ I 89). 2. Менш імовірно, з діал. назви рослини *бедринець* (Ж-Н 16), співвідносно з діал. прикм. *бедрий* — “чорний, рудий, смугастий” (ЕСУМ I 159) чи давньорус. *бедра* — “стегна” (Срезн I 47). Пор. ще мусульм. жін. ім'я тур. пох. *Bedra* в Боснії (Smailović 163).

Бедрич †. 1683: кр. *Bedrics Lutso* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антропооснови *Бедра* (див. **Бедринець**).

Бедь — Мк, Ір, Вн. ◀ 1. Від укр. чол. імені *Бедь* (≠ *Бенедьó, Бенедикт*). 2. Малоімовірно, що від угор. *begy* — “воло”.

Бедьó [ор. — **Бедьóm**] — Ір, Хс, Мж, Вб, Пр. 1787: *Bedzio* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. імені *Бедьó* (≠ *Бенедьó, Бенедикт*), яке повторюється в угорців, хорватів, словаків, чехів та ін. народів (Ladó 139, Maret II 98,

Кпаррова 75). 2. Менш імовірно, що від слов. захисного імені *Бедя* (Илчев 68). Див. ще Бедей. 3. Від гал. апел. *бедьо* “селюк”.

Бедюк — Уж. ◀ Від антр. *Бедя*, *Бедь* чи *Бедьо* + -юк. Див. також Бедей.

Бедя — Тч, Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Бедь* або *Бедьо*.

Бедяк — Уж. ◀ Від антр. *Бедь* чи *Бедьо* + як. Див. також Бедей.

Безинець, -ниця — Мк, Уж. 1607: кр. *Besenicis* (!) *Iuan* — Княгиня (UetC 104-8); 1715: кр. *Luc. Bessinecz, Lad. Bessa* — Колочава (Bélay 160). Пор. ще 1787: *Bez* — Небінько на Лемк. (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Беза* (< *безати* — “бігти, тікати” — Грк 221) + -инець. Пор. ще серб. *беза*, *безенац* — “утікач, біженець”, “зозуля” (РСКНІ 1 379). 2. Від закарп. укр. жін. імені *Беза*, що від угор. *Bözsi* (< *Erzsébet* — *Єлизавета*), + -инець.

Безовський — Уж. Укр. прикм. від східносл. ойк. *Безовці* (по-сл. *Bežovce* — *Майтан* 58).

Бездєд †. 1554: кріпаки *Andr., Cl. Bezdedy* — Ремети (Bélay 183). ◀ Давньослов. ім'я *Бездьдъ* з антропоосною *дід*, як і п-ще *Безуй*, що зберігає основу -уй “вуйко”.

Безєвдій [*Безівдй*] — Хс. ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Bezöd* (Vályi 205).

Безег — Мк. На Пряш п-ще записують як *Безек* (Дуйчак-Антр. 60). 1570: *Jac. Bezegh* — Н. Ворота (UetC 53-14); 1618: *Bezeg Pawel* — Гажлин (Mars 88); *Bezек* — Вислік, Синява на Лемк (ЙМ). П-ща *Bezег, Bezак, Bezек, Bezик...* поширені також у поляків, чехів та хорватів (Rymut 30, Moldanová 43, Leksik 45). ◀ 1. Від угор. модального слова *bezeg* — “напевно, правда” (Kálmán 90, Kázmér 138). 2. Від тур. *bezek* — “прикраса”; пор. пол. *bezeka* — “негідник” (SW I 222).

Безєга — Мж, Ір, Вн. 1219: *Bezegu* — ком. Земплин (RcgVar 227); 1750: кр. *Pe. Bezega* (Bélay 162); 1570: *Mich. Bezegow* — В. Ворота (UetC 53-14); 1607: *Bezega Iuan* — Малий Березний (UetC 104-8); 1787: *Bezega* — Бойк (ЙМ); 1680: кр. *Vuzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ 1. Від карпатоукр. діал. *без* — “бузок” (Мат. до буков. I 23, СГГ 161, ЕСУМ I 161) чи пол. *bez, beza* в цьому та ще в кількох значеннях (SW I 119) + квалітат. суф. -ега; 2. Від болг. чол. імені *Безо* (≠ *Безистен, Безценен* — Илчев 69) + -ега. 3. За К.Римутом (Rymut 30), п-ще походить від префікса *без-*. 4. Від пол. *bezeka* — “негідник” (SW I 122). 5. Від п-ща *Безег* + -а.

Безєгович †. 1715: кр. *Alex. Bezegovics* — Н. Студений (Bélay 145); 1715: кр. *Bezegovics Petro* — Ізки

(Bélay 155). ◀ Укр. утворення від антр. *Безєга* з суф. -ович.

Безик — Св. 1787: *Bezyk* — Сторона на Бойк (ЙМ). П-ще *Bezик* та споріднені на зразок *Bezик, Beziuk* поширені в Польщі (Rymut 30), а п-ща *Bezič, Bezjak* — у Хорватії (Leksik 45). ◀ 1. Від антропооснови *Без-* (див. *Безєга*) + -ик. 2. Від східнокарп. діал. *безик* — “сова”, “муха” (Тч). Великобичківці *безиками* прозивають жителів В.Водяного. Пор. ще рос. *бизый* — “короткозорий, підсліпуватий” (Даль I 86).

Безимєшик — Св. Так записали в метрику наприкінці ХІХ ст. знайдену дитину, отже “той, що без імені”.

Безручко †. Доманинці. 1607: кр. *Bezruczka Makszim* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8). ◀ Від укр. апел. *безручко* — “безрукий”.

Безуханіч — Уж. ◀ Від андр. *Безуханя* — “дружина *Безуха*” (антр. *Bezuch* і *Besuch* фіксуються в Нагуєвичах 1787 р. — ЙМ) або від апел. *безуханя* — “істота без вуха” + -ич. Пор. ще аналогічні антропооснови з преф. *без-*: 1607: *Bezruczka Maxim* — Уріж на Бойк (ЙМ); 1819: *Bezumiak* — Шевченкове на Бойк.

Безушка — Уж. ◀ Від *Безушко* + -а.

Безушко — Уж. 1787: *Bezuszko* — Гошів, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. нечленного прикм. *безухъ* — “безвухий” (SvoSta 101, Moldanová 44), + -ко. Про антр. *Безух* див. *Безуханіч*. 2. Безпосередньо від бойк. апел. *безушко* “безвухий” (Головацькій 363).

Бейка — Див. *Бейко*.

Бейко [*Бійко*] — Пр. 1363: *item Beke sartoret iobagionet* — Уж (Nagy-1 331); 1449: гор. *Beke Molnar* — Михайлівці (Nagy-2 443). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бежа*, що від *Белослав, Берислав* (Грк 34), + -ка. 2. Від болг. побажального чол. імені *Бейко* “Нехай стане *бесм*, тобто паном!” (< тюрк. титулу *beu* — “пан” — ЕСУМ I 163, СРЯ I 130, Справочник 184, Ковачев 69). 3. Від угор. чол. імені *Béke* (≠ *Bencdek* — *Ladó* 139). 4. Від угор. апел. *béka* — “жаба”. Прізвищеві деривати *Beuczak, Beuczuk* у Шевченковому на Бойк значаться 1787 р. (ЙМ).

Бейкулиць †. Пор. 1715: удова *Beikulincova* (!) — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від андр. *Бейкуля* — “дружина *Бейки*”.

Бек — Мк. 1471: *Настя дочка Бекова* — Сучава (ССУМ I 91). Пор. 1787: *Bekanicz* — Смерековець, *Bekesz* — Поляни Малі на Лемк (ЙМ); хорв. п-ща *Bek, Bekavac, Bekić* (Leksik 35) та ін. ◀ Правдоподібно, від тюрк. титулу *bek* — “пан”.

Бéка — Вб. ◀ 1. Від антр. Бек + -а. 2. Від закарп. укр. апел. *бéка* — “бідолаха” (Тч), “дурень” (Вонігово, Стройно). 3. Від серб. чол. імені *Бека* (≅ *Белослав*, *Борислав* — Грк 34). 4. Від пол. апел. *beka* — “бочка” (Rospond 36).

Бéла — Св, Ір, Вн, Мк, Бг. 1649: п-ще *Bela* — Крайня Мартинка (LehBer 409); 1661: кр. *Bella Jopucz* — Розавля (Vélay 187); 1726: свящ. *Vasilius Bela* — Розтока (Лучкай 16, — 202); 1751: *супруга Василя Белла* — Річка (ГаджегаМ 204); 1715 і 1720: кр. *Andr. Jo. Bela* — Річка (Vélay 184). ◀ 1. Від давньослов. побажального імені *Бѣла* зі значенням “Хай буде біла!” (Ковачев 69). 2. Від угор. розм. чол. імені *Véla*, яке нині співвідноситься з оф. вар. імені *Адальберт* (Šujanský 21, Kparrová 75). 3. Менш імовірно, що з укр. діал. *бейла* — “дурень”, “пияк” (ГрІ 48, ОнІ 48, Мат. до буков. І 24).

Бéлас — Уж. П-ще *Белас* є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 61). 1570: *Sim. Belas* — Мартинка (UetC 53-14); 1715: кр. *Belas Fedor* — Теребля (Vélay 204). ◀ Від слов. імені *Белас*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 34, Maget II 93, Rospond 46). Пор. хорв. п-ще *Belas* (Leksik 36), пол. *bielas* — “біла істота” (SW I 15), “хлопець із білим волоссям” (Bubak 46).

Белáнинець, -ця — Вн, Мк. ◀ Від місц. укр. андр. *Белáня* — “дружина Бéли” або серб. жін. імені *Белана* (< *Белослава* — Грк 221) + суф. *-инець*.

Белéба — Мк. ◀ Від місц. укр. *белéба* — “базікало” (Мк) або від апел. *билéба* — “дурень” (ЕСУМ I 182), що від *белебéнити* чи місц. *белебоніти* — “теревенити” (ЕСУМ I 164). Пор. ще серб. п-ще *Блебић* та дієсл. *блебетати* — “верзти” (РСКНІ I 636, 637).

Белéй [Билéй] — Пр, Уж, Мк, Св, Хс, Тч, Рх. 1219: *ioubagiones Belae* — ком. Сіладь (RegVar 240); 1605: кр. *Bele Feth* — Розавля (Vélay 187); 1607: *Bele Fedor* — Гусний (UetC 104-8); 1607: *Bele Ivan* — Домашин (UetC 104-8); 1653: *Индран Белей* — Вел. Ком’яти; 1671: кріпаки *Bele Borisza, Navrila, Ivan, Roman* — Вел. Бичків (Vélay 128); 1680: кр. *Bele Janos* — Довге (Vélay 203); 1715: кр. *El. Belej* — Вел. Бичків, кр. *Pe. Belej* — Ділове (Vélay 129, 209); 1720: кр. *Jo. Bele* — Міжгір’я (Vélay 178). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Белéй*, що співвідноситься з прикм. “білий” (Илчев 69, Грк 34) чи з гуц. кличкою для білих свійських тварин і п-ком для блондина (СГГ 164). 2. Укр. діал. апел. *белéй* — “йолоп” (ЕСУМ I 65), “дурень”, “лінюх” (Мат. до буков. І 24, СГГ 164). 3. Від антр. **Бéла** + -ей.

Белейкáнич — Пр, Уж. ◀ Від місц. укр. андр. *Белейкáня* — “дружина *Белейка*”, тобто

“малого *Белея*” + -ич. Пор. запис XVII ст.: *Beleykanui Prokub* — Смерекова (UetC 88-59).

Белейчúк — Св. ◀ Від **Белéй** + -чúк або від п-ка *Белéйко* + -юк. Див. ще **Белейкáнич**.

Белендяк — Тч. ◀ Від антр *Белéнда* + -як. Пор. 1752: кр. *Lad. Belenda* — Окно-Шугатаг (Vélay 190), що від місц. укр. *белéнда* — “базіка”, “нісенітниця” (Он 48, СГГ 165) чи від *белéндати* — “базікати” (Уж — ЕСУМ I 165). Пор. ще угор. *belenda* — “придуркуватий”.

Бéлин, -на — Тч. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Белин*, пов’язаного з *білий* (Грк 35, РСКНІ I 431, Илчев 70, Ковачев 69); пор. ще серб. чол. ім’я *Белья*, що з *Белослав*, та кличку білих істот *белья* (РСКНІ I 458). 2. Від антр. **Бела** + -ин. 3. Наслідок давньої спонтанної українізації серб. чи хорв. п-ща *Бéлинац*.

Белóвич [Билóвич] — Уж, Мк. 1607: *Belouith Lazar* — Суха (UetC 104-8). Пор. 1404: *Левко Белкович* — Сигіт (ССУМ I 542). Пор. також п-ще *Беловић* у сербів (РСКНІ 448). ◀ Від антр. **Бела**, що від слов. чол. імені *Бело* або *Бела*, співвідносного з прикм. “білий” (Грк 34, 35, Илчев 70, Rospond 46).

Бельó, -ля [ор. — Бельóм] — Вб. Пор. 1607: *Belo Brad Vasili deserta* — Тур’я Поляна (UetC 104-8). ◀ Від південнослов. побажального чол. імені *Бельо*, співвідносного з укр. прикм. *білий*, та повними іменами на зразок *Белимир*, *Белослав* (Грк 35, Илчев 71). Пор. ще 1570: *Lad. Belchek* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: кр. *Ivan Belczik* — Рускова (Vélay 188). Пор. ще слц. діал. *belko* — “блондин” (SSN 109).

Бéля [Біля] — Мж, Хс, Вн, Ір, Мк, Уж. Пор. 1216: *Belat* — ком. Бігар (RegVar 210). ◀ 1. Від антр. **Бельó** + -а. 2. Від серб. чол. імені *Белья*, співвідносного з повними іменами на зразок *Белимир*, *Белослав* (Грк 35, РСКНІ I 158). Пор. також гуц. *беля* — “тварина білої масті” (там само). 3. Від рум. *belea* — “біда”, “неприємність”, “напасть”.

Бемáк — Пр, Вб. ◀ 1. Від етн. нім. пох. *Бем* — “чех” (≅ *Vöhme* < лат. *Bohemus* — Румут 28) + -ак, який має низку аналогів у місц. етнонімії, як *поляк*, *русáк*, *словáк*, *сотáк*, *спішáк*, *терпáк*. 2. Від локального мікроетн. *бемáк*, яким сваявці прозивають жителів району с. Довге за вживану ними умовну частку *бем* (< *бы ссм*). Аналогічні етн. з суф. -ак на Зак не є рідкісними. Пор. ще п-ща **Бесьмак**, **Булак**, **Лемак**, **Лишáк**, **Сотáк**, **Спішáк**. 3. Від слц. діал. прислівника *bitak* “трохи” (SSN I 120).

Бембіло — Мж. ◀ Від закарп. укр. апел. *бембіло* — “здоровань”. Пор. ще діал. *бёмбало* —

“незграбна людина”, *бембеляк* — “черевань” (Уж), *бiмбас* — “здоровило” (ЕСУМ I 183), які в кінцевому підсумку пов’язані з пол. *babel* — “булька, пухир” (SW I 114, Rospond 34).

Бéнда — Мк. 1470: *Benda* — Підвиноградів (Szabó 490). ◀ 1. Від пол. чол. імені *Będa* (≅ *Będziemir*, *Będzierad*... = *Будимир*, *Будирад* — Rospond 41, Rymut 31), яке містить носовий рефлекс дієсл. словоформи *бждж* — “буду”. Звідти через п-ще *Бенда* походить також андр. *Бындаия Феодосія*, яка записана 1770 р. у Метриці гори Чернек. 2. Від катол. імені *Benda*, що з лат. *Benedictus* (Кнарповá 75, Moldanová 42–43, Ladó 138, Hajdú 25). 3. Найменш імовірно з карп. апел. *бенда*, який у бойків озн. “осока” (Он I 48), у гуцулів — “пов’язка”, у сербів — “губа” (РСКН I 463).

Бенда́к — Рх. 1787: *Bendak* — Перегінське, *Będak* — Ільник на Бойк (ЙМ); пор. ще *Bendics Péter* — Шелестово (HodGens 12). ◀ 1. Імовірно, з пол. п-ща *Będak*, що від імені *Będa* (Див. Бéнда, яке містить патр. суф. *-ак* — Rymut 31). 2. Менш правдоподібно, з пол. апел. *bendak* — “високий каптур перських дервішів” (SW I 144) чи гуц. *бендэк* — “джміль” (Мат. до буков. I 24).

Бенда́с, -са — Св. 1607: *Bendaz Ivan* — Вішка (UctC 104-8); 1692: кр. *Bendas Ilias* — Перехрестя (Лучкай 16, — 60). Пор. ще 1649: козак *Матвѣй Бындас* — (РВЗ 40); 1787: *Bendas* — Кремпна, Поляни Малі на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Суфіксальний гіпок. вар. імені *Benda* (див. Бéнда). 2. Від закарп. діал. *бендас* — “похмура людина” (Мк). 3. Від слц. чи пол. діал. *bindas* — “кайло, сокира” (SSN I 120, Vincenz 515).

Бендасович †. XVIII ст.: *купила Ана Бындасовичка* — с. Перехресний (Сах 60). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Бендас*.

Бендасю́к — Рх. ◀ Від *Бендас* + *-юк*.

Бéндик — Вн. 1772: кр. *Petrus Bendik* — с. Камйонка на Пряш (Ud-4 121); 1787: *Bendyk*, *Bendik*, *Będik* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. Бéнда + *-ик*. 2. Від слц. діал. *bendek* — “жирний огрядний хлопець” (SSN I 109).

Бенджа́к [Быньджак] — Мк. ◀ 1. Наслідок фонет. адаптації пол. п-ща *Będziak* (див. Rymut 31), як у *Гвожджак* (із *Gwozdiak*). Про етимологію основи п-ща див. Бéндза, Бéндзя. 2. Могло виникнути також із п-ща *Беньчак* (див. *Беньчак*, *Бенько*...) як наслідок прогресивної асиміляції *ич > идж*, як у місц. апел. *рiньча > рiньджа* — “рiнь” (Мк).

Бéндза — Уж. XIV ст.: *Benze* (Nagy-1 564); 1705: кр. *Benza Dan* — Барцанфалва (HodOkt 459); 1820: *Bendza* — Яблінка на Лемк (ФМ). Пор. ще 1715: кр. *Gr. Bęzuk* — Рахів (Bélay 182);

1720: кр. *Lad. Bind* — Тюшка (Bélay 209). 1787: *Bundziak* — Коростіль, а 1819: *Benziak* — Корчин на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. П-ще походить від пол. гіпок. чол. імені *Będza*, котре, подібно до пол. п-щ *Będzak*, *Będziak* та ін., походить від повних двоосновних імен на зразок *Będziemir*, *Będziesław*, тобто від давньослов. *Будимир*, *Будислав* (Malec Star 64, 168, Rymut 31, Rospond 41). 2. Фонет. видозміна місц. п-ща Бéнца як наслідок асиміляції *ич > идз*, тобто як у імені *Гáлдзя* із *Гáльця*.

Бéндзо — Пр. ◀ Наслідок недавньої видозміни п-ща Бéндза.

Бéндзьо [Бiньдзьо] — Вб. ◀ Того ж пох., що й Бéндзя.

Бéндзя [Бiньдзя] — Уж. Пор. пол. п-ща *Będzia*, *Będziak* (Rymut 31). ◀ Від пол. чол. імені *Będza*, що з повного слов. чол. імені на зразок *Будимир*, *Будислав*, *Дорогобуд* у їх пол. звучанні (MalecStar 64, 168, Rospond I 141, Rymut 31).

Бенéвич — Уж. ◀ Від антр. *Бень*, *Беньо* чи *Бéня*- + *-евич*.

Бенéдик — Ір, Вн. 1383: *Benedic parvo de Laza* (Nagy-1 464); 1576: гор. *Csebelly Benedek* — Вишково (Bélay 215); 1696: кр. *Benedek* — Кимпулунг (Bélay 148). Пор. ще 1603: ... *пона Николы Бенедиковского* — Бенедиківці (ЛелПам 215). ◀ Від катол. імені *Бенедик*, тобто *Бенедьо*, *Бенедикт*, що з лат. *Benedictus* (ВІЛ 242, Moldanová 43, Rymut 28).

Бенедиківський †. 1692: св. *Benedikovski Danielus* (Лучкай-Іс 284). 1693: *ісрей Николас Бенедиковскіи* — Бенедиківці (ЛелПам 225). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Бенедиківці*.

Бéнеш — Уж. 1363: розбійник *Benes filium Kakas* — Ужгород (Nagy-1 331); 1478: *Benesch* — Холмовець (Szabó 364). ◀ Від чес. чи слц. імені *Beneš* (≅ *Benedict* — Кнарповá 75, Moldanová 48).

Бéнка — Уж. — Див. *Бéнко*, *Бенько*.

Бéнко — Уж. 1398: *пань Бенко староста* — Коломия (ССМ I 92); 1437: *Lucas filius Benkov* — Ремети (Nagy-2 338). Пор. ще 1684: кр. *Benkan Aleksza* — Теребля (Bélay 203). ◀ Від чол. імені *Бенко*, яке у більшості народів басейну Дунаю співвідноситься з повними іменем *Бенедикт* або *Beniamin* (Грк 35, Ladó 139, 140, Hajdú 26), а у болгар та сербів — також зі слов. іменами *Любен*, *Хубен* та лат. *Бенефацій* (Грк 35, Илчев 72).

Бéнца — Тч, Хс. 1217: *impetiit ... Benczet, pristaldo Bencya* — ком. Бігар (RegVar 216, 250); 1426: *Bencze* — ком. Берег (LchLcl, док. 10); 1437: *Georgius Bencze* — Войнятина (Nagy-2 339); 1452: шл. *Jac., Lad., To. Bentze* — Кричово (Bélay 170); 1550: шл. *To. Benche* — Чумальово (Bélay 133); 1574: *St. Bencze* — Виноградів (Szabó 421); Пор.

1682: *Kenez Venczovics Mihalko* — Плоский Потік (LehBer III 653); 1751: *диякон Димитрій Бенца* — Кричово (ГаджегаМ 189). ◀ Від давнього угор. чол. імені *Vence*, що з *Vencenc* < *Vincentus*, чи з імен *Benedek* або *Beniamin* (Ladó 138, Kázmér 119). У німців та чехів ім'я *Benz* співвідноситься також із повним іменем *Bernhard*. П-ще поширене і серед угорців та хорватів (Leksik 38).

Бенчак — Див. **Беньчак**.

Бень [Биль] — Мк. ◀ Від чол. імені *Бень*, що з повних імен *Бенедикт* або *Бенямін*.

Бенько [Билько, Бенько] — Тч, Уж. 1618: кр. *Andras Benko* — Зборов (Mars 101). ◀ Від чол. імені *Бенько* або *Бень* чи *Беньо* (≠ *Бенедикт*, *Бенямін*) + -ко. Вар. імені *Бенько*, *Беньо* поширені у болгар (Илчев 72), а п-ща *Benko*, *Vienko* — у хорватів і поляків (Leksik 40, Rymut 36).

Беньо, -ня, ор. — **Беньом** [Бильо] — Мк, Уж. 1696: *Venyu Koztan* — Івківці (LehBer 311); 1715: кр. *Venyu* — Чеке в Земпл (ПеПред 317); 1787: *Venio* — Смеречне на Бойк та Вислік на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1474: *Venyew* — Чедрик (Szabó 309). ◀ Від чол. імені *Беньо*, що з повних імен *Бенедикт* або *Бенямін*.

Беньчак [Бильчак] — Тч, Мж, Хс, Вл, Мк. 1720: кр. *Foegya Vencsak* — Бедевля (Vélay 126); 1750: *куму мала Анну Бенчачку* — Шамошовці (Гаджега-3 65). Пор. ще 1574: *Васко Бенча* — Одрехова (АО 50); 1715: *парох Михаил Бенча* — Кошельово (ГаджегаМ 198), *парох Павел Бенча* — Іза (ГаджегаМ 200). ◀ 1. Від **Бенько** + -як або від антр. *Бенча* (тієї ж етимології) + -як. Ім'я *Бенча*, що від *Бенедикт*, поширене у сербів та угорців (Грк 35, Ladó 139), а *Бенчо* — у болгар (Илчев 72, Ковачев 71). П-ще *Бенчак* популярне у хорватів та поляків (Leksik 38–39, Rymut 35, Rospond 50).

Беньчик [Бильчик] — Тч, Хс, Вн, Ір. 1471: *Benchuk* — с.Янк (Maksay 151); 1481: *Benchuk* — (Maksay 225); 1600: гор.*Jo. Vencsik* — Хуст (Vélay 151); 1636: *Андрѣи Бенчикъ* — Одрехова (АО 189); 1787: *Venczik* — Одрехова (ЙМ). П-ще *Беньчик* популярне у хорватів та поляків (Leksik 38–39, Rymut 35, Rospond 50). ◀ 1. Від антр. **Бенько**, **Бенько** чи *Бенча* + суф. -ик або від антр. **Бень** чи **Беньо** + суф. -чик. 2. Від карпатоукр. апел. *беньчик* — “джміль” (Хс, Тч; див. також ЕСУМ I 168).

Беньчук — Тч. 1720: кр. *Rhihor Vencsuk* — Рахів (Vélay 182). ◀ 1. Від **Бенько** чи *Бенча* + -юк або від **Бень**, **Беньо** + -чук. 2. Могло походити і від місц. апел. *беньч* — “джміль” (див. **Беньчик**) чи навіть від бойк. *бицьо* — “бичок”.

Беня [Билья] — Вн. 1219: *impetit Benam de villa Serper* — сх. Словаччина (RegVar 217); 1429: *нашь нашь Бена* — Сучава (ССУМ I 92); 1500: *Сима Бена* — Ясси (ССУМ I 92); 1602: *Vene Tomass* — Горяни (UetC 104-8); 1619: *Palis Benya* — Містичка (Mars 84). Нині п-ще *Vienia* поширене у поляків (Rymut 35) і словаків. ◀ Від чол. імені *Беня*, що з *Бенедикт*, *Бенямін* або від слов. імені на зразок *Любен* (Илчев 72). Пор. ще східносл. ойк. *Бенятина*.

Беняк — Уж. ◀ Від антр. **Бень**, **Беньо** чи **Беня** + -як. П-ще *Beniak* поширене в Польщі (Rospond 48, Rymut 35), а *Benjak* — у Хорватії (Leksik 41).

Бенямінський †. 1690: св. *Beniaminski Demetrius* — Мукачів (Лучкай-Іс 28, 284). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від імені *Бенямін*.

Берак — Вл. Мж. ◀ Від південнослов. чол. імені *Берак*, співвідносного з *Бера* чи *Беро* (Ковачев 72), а ті — з *Беривой*, *Беримир*, *Берислав* (Илчев 73, Ковачев 7, Грк 35); однак можливі й інші інтерпретації (див. Rymut 28, 36). Пор. ще 1458: *циган Бера* — Дальній Торг (ССУМ I 92). Крім поляків і хорватів, п-ще *Берак* поширене й серед чехів (Moldanová 43).

Бераи — Мк. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бераи*, співвідносного з *Бера*, *Беривой*, *Берислав* (Грк 35). У Сербії ім'я засвідчується з XIV ст. (ГркРеч 27), а п-ще *Бераи* нині поширене в Хорватії (Leksik 41). 2. Від чес. п-ща *Beran*, співвідносного з апел. *beran* “баран”.

Бербеничук — Рх. ◀ Від п-ка *Бербениця*, співвідносного з карп. апел. *бербениця* — “дерев'яна діжка для молока” (Он 49, СГГ 167), + суф. -юк.

Бердалик — Св. ◀ Від місц. п-ка *Бердаль*, співвідносного з карп. назвою роду діяльності *бердаль/бердарь* “бердник”, + -ик.

Бердаль †. 1678: кр. *Berdally Vasilj* — Вел. Бичків (Vélay 128); 1787: *Berdal* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *бердаль*, що постав унаслідок дистантної дисиміляції двох /r/ у апел. *бердарь* — “бердник”. Крім Зак, антропооснова представлена в Хорватії (*Brdar*, *Brdarević* та *Berdalović*, *Brdalović* — Leksik 41, 70), але є й у Польщі (*Bardaliński* та *Bardarz* — Rymut 20).

Бердар [Бердарь], -ря — Тч, Рх, Ір, Вн, Уж, Вб. 1607: *Ferens Berdarów* — Сянік (Balzer 174); 1631: *Лоукач бердар* — Одрехова (АО 108); 1678: *Berdar Vaszily* — Вел. Бичків (Vélay 128). Пор. ще п-ще *Bardziarz* на Подг за 1645 р. (Bubak 41). Найбільше п-щ з антропоосновою *бердар* у Хорватії: *Brdar*, *Brdarević*, *Brdarić*, *Brdarović* (Leksik 70). ◀ Від карпатоукр. *бердарь* “бердник”. Пор. ще слц. *brdár* — “т. с.” (SSN I 158).

Береґанич — Хс, Мж. 1787: *Berechanicz* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Береґанія* “дружина *Бéрега*”, твірна основа якого пов’язана або з топоапелятивом *берег*, або з дієсл. *берегти* чи його похідними зразка *береґіня*, *оберіг*.

Берег †. 1552: *Beregh* — Підвиноградів (Szabó 490); 1567: *Hricz Beregh, Beregh Jaczko* — В. Ворота (UetC 53-12); 1570: *Jac. Beregh* — Н. Ворота, *Mich. Beregov* — Жденьово (UetC 53-14). ◀ Правдоподібно, угор. катойк. від назви ком. *Bereg*, тобто “бережанин”, із втраченим кінцевим угор. формантом -і.

Береґварій [*Béregvari*] — Уж. ◀ Порівняно недавнє угор. утворення з формантом -і від місц. угор. ойк. *Beregvár* (нині — санаторій “Карпати”).

Бéрегій [*Béregi*] — Мк, Вл, Мж. 1600: гор. *St. Beregi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з суф. -і від закарп. ойк. *Bereg*, який дав назву комітату *Bereg*, + -і. Перша письмова згадка ойк. з 1214: *Mesco comes de Beregu* (Gyöffy 530). Див. ще Kázmér 127, Vályi I 180.

Береґанини — Уж. ◀ П-щем став псевдонім мовознавця *І. Фогарошія*, утворений за продуктивною укр. словотвірною моделлю від назви ком. *Берег*, де народився *І. Фогарошій* (Вел. Ком’яти). П-ще *Бреґанини* є й у сербів (РСКНІ I 142).

Береґанський — Рх. ◀ Від ойк. *Береґанши* Львівської, Чернівецької або Тернопільської обл. за допомогою суф. -ський.

Береґнік — Тч, Рх, Хс, Вн. ◀ Від гуц. *береґнік* — “лісовий сторож”, “той, що береже ліс” (Рх). Пор. ще 1787: *Berežny* — Завадка Риманівська на Лемк (ЙМ).

Береґняк — Хс. П-ще є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 62). ◀ Імовірно, від місц. *береґняк* — “житель узбережжя”, “горблянин” (Ір). Пор. аналогічні утворення: *горішняк*, *долішняк*, *потічняк*, *лісняк* на Зак (див. ще ЕСУМ I 170).

Берéза — Уж. 1787: *Bereza* — Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *берéза*, імовірно, у зн. “ведучий парубок на вечірницях” (Гр I 51), “старший між колядниками” (Он I 49, СГГ 170, див. ще ЕСУМ I 171).

Берéзич — Мк. ◀ Від антр. *Берéза* + -ич.

Берéзівський [*Berezowski*] — Тч. 1787: *Berezowski* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від карп. ойк. *Березово* чи *Березів* + -ський. Пор. ще 1720: кр. *Dem. Berezova* — Горінчово (Bélay 144). 2. Від п-ща *Берéза*.

Береґнай — Уж, Ір, Тч. 1574: *Bereznai* — Велятин (Szabó 537); 1614: кр. *Laz. Berezna* — Іза (Bélay 156), кр. *Bereznai* — Гетеня (ПеПред 313). ◀

Угор. утворення з суф. -ai від місц. ойк. *Берéзний*.

Березницький †. 1570: кр. *Dem. Bereznezki* — Кольчино (UetC 53-14); XVII ст.: кр. *Berezniczki Illko* — Костьова Пастіль (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від місц. ойк. *Березники*, що на Свалявщині або від апел. *березнік* “березовий ліс” (Гр I 51).

Березняк — Пр. 1618: *Wasko Bereznyak* — Бенядиківці (Mars 87). XVII ст.: *Bereznak Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, від місц. катойк. *березняк* — “житель с. Березний” або “той, що живе в березовому лісі”.

Березовський — Вл. ◀ 1. Від ойк. *Березово* + -ський. 2. Від антр. *Берéза* + -овський.

Березун — Тч. ◀ 1. Від місц. мікроетн. *березун*, яким на Рх і Тч прозивають вихідців із Прикарпаття за їх строкатий одяг. 2. Укр. утворення з суф. -ун від антр. *Берéза* або від прикм. *березий*. (Про зн. укр. прикм. *березий* и болг. *брыз* — див. ЕСУМ I 171).

Берелюк — див. **Берилюк**.

Берéнич — див. **Берінич**.

Бéрец [род *Бéреца*] — Хс, Тч, Рх. 1567: *Berecz* — Шаланки (Szabó 463); 1676: кр. *Sim. Berecz* — Олександрівка (Bélay 189); 1773: *Berecz* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Від угор. вар. ос. імені *Berec, Bereck*, що з *Bricius* — лат. *Britius* (Kálmán 79, Bélay 118, Kázmér 126), яке у словаків співвідноситься з ім. *Adalbert* (Šujan 17, Kázmér 126). Хресне ім’я *Berec* при п-щі *Kurta* в Хусті згадується 1684 р. (Bélay 152). 2. Могло утворитися й від давнього серб. чол. імені *Бер* або *Бера*, що з *Беривој*, *Берислав*... (Грк 35).

Берецко †. 1751: пресвітер *Василий Берецко* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від антр. *Берец* + суф. -ко.

Берéцький [*Beréцький*] — Мк. 1513: *Berecky* — Ана (Maksay 109); 1570: *Joan. Bereczk* — Мідяниця (UetC 97-29); 1605: кр. *Bereck Pall* — Довге (Bélay 136); 1672: кр. *Andr. Berecky* — Данилово (Bélay 189); 1720: кр. *Berecky* — Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319). ◀ 1. Місц. традиційний укр. прикм. *беріцький* від назви ком. *Бéрег* (угор. *Bereg*). 2. Менш імовірно, що від п-ща *Бéрец* або *Бірич*, хоч останній (*Микула Бирич*) у Н. Визниці згадується 1677 р. (ПаПо III 24). Пор. ще 1450: *Jacobo Birezski* — Перемишль (Smołka II 80).

Бéреш [*Búrеш*] — Мк, Св, Ір, Уж. 1500: кр. *Pe. Beres* — Руське Поле (Bélay 211); 1659: *Beres* — Матієво (Szabó 411); 1715: кріпаки *Jo., Luc. Beres* — Довге (Bélay 141); 1715: кр. *Pe. Beres* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від угор. апел. *béres* — “орендар, наймит”, “слуга”, гуц. *búrеш* —

“пастух волів” (СГГ 182, Kázmér 129). П-ще *Bereš*, крім Угорщини, поширене також у Хорватії (Leksik 41).

Бержун — Хс. — Див. **Боржун**.

Берило †. 1564: *Berylla Gergely* — Бобовище (LehBer 174, 300); 1787: *Beryl* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Берило* (див. **Бериліок**).

Бериліок — Рх. ◀ 1. Від давньослов. імені *Берило* (≅ *Берислав*, *Бериваой*... — Daničić I 237, Maretić II 114, Грк 35), яке в Сербії фіксується з XIV ст. (ДечХрис 91), + -юк. 2. Від гуц. *беріло* “барило” (Vincenz 519) через стадію п-ка + -юк.

Бериндя †. 1607: волоський кенез *Berengya Mihaly* — Воротниця (LehAd I 160). ◀ Того ж пох., що й п-ще *Памви Беринди*.

Беринець, -нця — Уж. ◀ 1. Від південнослов. імені *Бера* (≅ *Беривой*, *Беримир*, *Берислав*... — Илчев 73, Грк 35) + -инець. Ім'я цигана *Бера* у Дольному Торзі згадується 1458 р. (ССМ I 92), а п-ще *Bera* — 1787 р. у Лужку на Бойк (ЙМ). 2. Імовірно, п-ще **Беринець** є наслідком адаптації хорв. п-ща *Verinac*, популярного у Хорватії (Leksik 42).

Беринич — Вл. ◀ Від антр. *Берина* чи *Бериня* (пор. хрв. п-ща *Verina*, *Verinac*, *Verinić* — Leksik 42), що від слов. імені *Бера* (див. **Беринець**), + -ич.

Берич †. 1673: кр. *Bericz Daniel, Peter* (Bélay 158). ◀ Хорв. п-ще *Bericić* (Leksik 42). Див. ще **Бірич**.

Беркела — Рх. П-ще *Беркела* є у молдован (Ер-Кос 90), а п-ще *Berkes* — у румунів фіксується з 1442 р. (Bélay 141). ◀ Від антр. **Берко** + рум. демін. формант -ела.

Берко — Вн. ◀ 1. Від давньослов. імені *Берко*, яке є демін. від імені *Беро*, що співвідноситься з двоосновними іменами моделі *Беримир*, *Берислав*... (SvoSta 69, 107, Грк 36, ГркРеч 28, РСКНІ ІІ 476, Илчев 72). 2. У чехів та словаків може співвідноситися з іменами *Bernard*, *Adalbert* (SvoSta 180, Rymut 28, SSJ I 129), а в угорців — із *Bertalan* та ін. (Ladó 140). Ім'я *Берко* було також поширене серед місц. євреїв.

Беркович — Вл, Мк, Ір, Хс. 1691: *Birkovics* — Н. Вороты (LehBer 791). У сербів та хорватів патр. *Беркович* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 28), а у подг. поляків — з 1659 р. (Bubak 48). Давнім є і в Сілезії (Rospond I 39). ◀ Від антр. **Берко** + -ович. 2. Від слц. діал. *berko* — “злодій” (SSN I 110).

Бернар [*Бернарь*] — Рх. Тч. Пор. 1572: п-ще *Bernard* — Дяково (Szabó 440). ◀ Від христ. імені нім. пох. *Bernard*, *Bernhard* (Moldanová 43) з втратою кінцевого /-d/ (Справочник 385).

Бернат — Св. 1445: *Пап бернат маршалко* — Луцьк (ССУМ I 94); 1600: вл. *Bernat László* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від христ. імені нім. пох. *Бернат*, котре в такій формі побутує серед багатьох народів Центральної Європи (Ladó 140, Hajdú 26, Kázmér 134, Bubak I 48, Moldanová 46, Rczek 19, Справочник 385), а у поляків має і метафор. значення “простак, неук” (SW I 154).

Берницький — Тч, Вн. 1750: п-ще *Berniczki* — Залуж (LehBer 18). ◀ 1. Від антр. *Берник* чи **Бірник** + -ський. Пор. 1759: *Бирник Гриц* — Дубриничі (ПаПо-2 20). П-ще *Bernik* поширене у хорватів (Leksik 42, 74) та поляків (Rospond 40, Rymut 29). 2. Від серб. чол. імені *Брних*, що з *Брни* чи *Бернард*, або від пол. п-ща *Biernic* (Rospond 50), + -ський. 3. Від болг. чи серб. апел. *берник* “збирач податків” або рум. апел. *birnik* — “платник податків” + -ський.

Берняк — Вб, Уж. 1787: *Biernak* — Лімна на Бойк (ЙМ). Крім Укр. Карпат, п-ще *Берняк* та споріднені з ним відомі в Польщі (Bubak 49, Rospond I 52, Gołeb 63), Хорватії (Leksik 75). ◀ 1. На думку багатьох ономастів, п-ще утворено від імені *Bernard* (Gołeb 63, Грк 46–47, Daničić I 238, 663) за допомогою суф. -як. 2. П-ще могло утворитися й від слов. кличок тварин, що “мають білу пляму на морді”, на зразок серб. *бръак*, *бръо*, *бръа* (РСКНІ 192); від гуц. апел. *бърня* чи *бърна* — “палиця з гаком” (Vincenz 440, Гр I 57) чи пол. апел. *bierniak* — “шнурок” (SW I 152).

Берта — Вн. 1221: *scilicet Otmar, Joan, Berta, Toma* — ком. Бийкийш (RegVar 269); 1497: *оноукове Петра Берть* — Ясси (ССУМ I 94); 1604: вл. *Jo. Berta* — Сачал (Bélay 191); 1699: *Berti Prokor* — Свалява (Maksay 570). ◀ П-ща *Берта*, *Бертич*, *Бертек* поширені в Польщі, Чехії, Хорватії, Угорщині, де їх співвідносять з іменами *Альберт*, *Адальберт* (Daničić I 238, Кпаррová 64, 99, 105, Kázmér 132), *Bertold*, *Bertalan*, тобто *Варфоломій*.

Бертик — Рх. ◀ Від антр. **Берта** + -ик. Пор. суч. чес. розм. ім'я *Bertik* (≅ *Adalbert*, *Gilbert*, *Hubert* — Кпаррová 64, 99, 105); 1437: *Bricius Berthok* — Прикопа (Nagy II 343).

Бертич [*Бертич*] — Уж. ◀ Від антр. **Берта** + суф. -ич або від жін. імені *Берта*, співвідносного з чол. іменами на зразок *Альберт*, *Роберт* (Справочник 485, Илчев 73). П-ще *Bertić* і споріднені з ним популярні в Хорватії (Leksik 43).

Берцик — Вб, Уж, Св. 1590: п-ще *Bircik* — Вари (LehBer 783); 1605: кр. *Gyeraszim Berczik* — Грушово (Bélay 138). П-ще поширене у сх. Словаччині. ◀ 1. Від угор. чи слц. гіпок. імені *Berci*, *Bercik*, *Berce*, *Bercó* (≅ *Albert*, *Bernat*, *Bertalan* — Ladó

126, 128, Hajdú 26, 84, SSJ VI 129), + -ик. 2. Від пол. арх. *bierca* — “збирач” (SW I 152) + суф. -ик.

Бёрча — Тч. 1221: *Bercha reus* — ком. Боршод (RegVar 272); 1450: шл. *Berche To.* — Діброва (Bélay 120); 1542: шл. *Jo. Berche* — Угля (Bélay 209); 1705: свідок *Bercse János* — Угля (HodOkt 433). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Берча* (≅ *Беривој, Беримир, Берислав*). Пор. серб ім'я *Берче*, болг. *Берчо* (Грк 36, Илчев 73). Серб. гіпок. *Берьче* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 28), а патр. *Берьчич* там само. 2. Від угор. чол. імені *Bercse*, що з *Bereck, Bertalan, Bernát* (Kázmér 125).

Берчай †. 1751: *парох Николай Берчай* — Нересниця (Гаджега-М 182). ◀ Утворення з суф. -ай від антр. **Бёрча**.

Берчак — Уж. 1819: *Berczak* — Опорець на Бойк (ЙМ). Пор. ще *Bierczak* на Подг з 1691 р., яке ономасти виводять із *Bierka, Bierek*, а останні — від імені *Bernard* (Bubak 48, Rospond 38, Rymutut 36). ◀ 1. Від антр. **Бёрко** або від **Бёрча** + суф. -як. 2. Із слц. *birčak* — “вівчар” (Marsina 24, 30) чи *birčiak* — “наймит” (SSN I 121).

Берчич †. 1704 р.: кр. *Bercsics Fedor* — Бобовище (HodGens 13); XVIII ст.: свящ. *Миклови оугольський Берчич* — Сигіт (ПаПо-1 148), свящ. *Берчичь Вася* — Вільховець (ПаПо-1 153). ◀ Від антр. **Бёрча** + суф. -ич.

Берчук †. 1691: *Демян Берчуковъ Вася* — Вільховець (ПаПо-1 152). Пор. 1820: *Berczyk* — Жериця Вел. на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Бёрко** або **Бёрча** + -юк.

Беряк — Вл, Вб. 1787: *Beriak* — Тисовиця, а за 1819 — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ), ФМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Бер, Бера, Беро* чи *Берьо*, що з повних імен *Беривој, Беримир, Берислав...* (Грк 35, Илчев 72), + -як. 2. Від закарп. арх. апел. *биряк* — “сільський керівник”, що з угор. *birák* — “т.с.” (Чопей 13).

Бесага — Мк, Ир, Св, Вл, Вб, Мж, Вн, Хс. 1659: кр. *Besagha Ferencz* — Келечин (Bélay 162); пор. 1580: *Biesagowie na Horbe ... pokradli pięć koni* — Сянік (Balzer 104). Пор. ще похідне гуц. п-ще *Besaszczuk* (Vincenz 521) та подг. п-ще з 1655 *Biesaga*, а з 1652 — *Bysaga* (Bubak 49). ◀ Від карп. множинного апел. *бесаги* — “сакви, подвійна торба” (Он I 50, СГГ 173, 174, Bubak I 49), перен. зн. якого на Зак — “ненажера”, а в слц. мові — “людина високої худой постави, довгань” (SSN I 111, 115).

Бесаганич — Уж. П-ще є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 62). Пор. 1607: *Beszaganyı Janko* — Перечин (UctC 104-8). ◀ Від андр. *Бесагания* — “дружина Бесаги” + -ич.

Бесермені — Уж. 1704: *Beszerményi Fedor* — Дусино (HodGens 5). ◀ Угор. катойк. від ойк.

Böszörmény (оф. *Hajdú Böszörmény*). В угорців перші згадки п-ща походять із кінця XVI ст. (Kázmér 187).

Бесерміній — див. **Бесермені**.

Бёскид [рідше — **Бёскід**] — Пр, Уж. 1766: *Бескид Анна* — Чертіжне, а в наступні роки, зокрема 1806, — Пряшів, Кобильниця, Легнава, Якуб'яни у сх. Слч (Ud-4 96). Пор. ще споріднені п-ща з 1787: *Beskidniak, Beskitniak* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від ороніма **Бёскід** чи **Бёскід**, який в Укр. Карпатах позначає десятки більших та менших гірських об'єктів, чи навіть від співзвучного апел. *бёскід* — “недоступна стрімка вершина” (СГГ 174), “високогірне пасовисько” (Чопей 11). Творення антр. від оронімів для Карпат не є чужим. (Пор. п-ща *Кічера, Магура, Мёнджул...*). Шлях від ороніма до п-ща **Бёскід**, як вважає Т. Голембйовська, міг пролягати через описові п-ка на зразок *За Бескидом, На Бескиді* (Golčb 116). 2. Менш імовірно, що п-ще **Бёскид** — це патр. утворення з гр. суф. -id від пол. антр. на зразок *Biesek, Biesko, Biesok*, пов'язаних із *бісом, дияволом* (Rymut 37), або від босн. чол. імені мусульм. пох. *Besko*, що з *Besim*, а це з араб. *bäsima* — “усміхнений, веселий” (Smailović 73, 175–176).

Бесмак — Ир, Мк. Пор. 1715: кр. *Luc. Vesitak* (!) — Довге (Bélay 136). ◀ Правдоподібно, від місц. мікроетн. *бесмак*, яким іршавці (тобто *бисьмак-і*) прозивають верховинців за вживання енклітичної форми дієсл. *бе-сме* — “щоб ми”. Пор. аналогічні п-ща, дані за вимовою: **Бемак, Булак, Лемак, Лишак, Сотак, Щобак...**

Бёца — Пр, Св, Вл, Мж, Тч, Уж. 1445: *скупш от Бець...*, *прометъли съ Бсцю* — Сучава (ССУМ I 95); 1691: кенез *Веса* — Загорб (GabPod 162); 1787: *Веса* — Луковиця на Бойк, Волосате, Манів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Бёца*, співвідносного з повними іменами зразка *Берислав, Berimir, Beli, Belislav* (Грк 36, Šimundić 397). 2. Від укр. діал. *бёца* — “неповоротка жінка” (ЕСУМ I 179). Пор. ще серб. діал. *бёца* — “кличка корови, кобили, бика, кози” (РСКНІ ІІ 528), слц. *bеса* — “корова, коза” (SSN I 104), гуц. дит. *бёця* — “вівця” (СГГ 159, 176).

Бёцанич — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Бёцания* — “дружина Бёци” + -ич.

Бёцюк — Тч. ◀ 1. Від **Бёца** + -юк. Пор. ще 1787: *Vesitak* — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). 2. Імовірно, від укр. діал. *бицюк* — “грудка тіста” (ЕСУМ I 179).

Бечай — Мк. 1214: *pristaldo nomine Becha* — ком. Абов (RegVar 291); 1470: *Bechy* (!) — Веряця

(Szabó 546). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ий* від серб. чол. імені *Беџа*, співвідносного з *Беривој*, *Берислав* (Грк 36) чи хорв. іменем *Ве́са* (Šimundić 397). 2. Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Becse*, що означало “яструб-перепелятник” (Ladó 141, Hajdú 25).

Бéчка — Вб. 1600: гор. *Mati Beczke* — Вишково (Bélay 215). Пор. ще п-ще *Beczka* на Подг з 1791 і 1807 (Bubak 43). ◀ 1. Від закарп. апел. *бéчка* — “плакса”, що від лемк. *бечкати* — “рюмсати”. 2. Від гуц. *бéчка* — “овечка”, “в’язанка вербових гілок”, “котики на вербі” (СГГ 164, 176–177). 3. Від пол. *beczka* — “бочка”. 4. Від хорв. гіпок. імені *Ве́ска*, що з *Berimir*, *Berislav*... (Šimundić 397), або від гіпок. босн. мусульм. імені *Ве́ска*, що з *Ве́сър*, *Bekir* (Smailović 162).

Беша †. 1568: *poroskói Besi Lukács* — Іванівці (LchBer 325); Пор. ще 1607: *Besenics Ivan* — Княгинин (UetC 104-8); 1715: кр. *Lad. Bessa* — Колочава (Bélay 180). ◀ Від серб. імені *Беша*, що з *Беривој*, *Берислав*... (Грк 36).

Бешкó — Ір. ◀ Імовірно, від серб. чи болг. чол. імені *Бешко* (< *Беривој*, *Берислав*... — Грк 36, Илчев 73), + *-ко*. Від угор. чол. імені *Beskó*, що з давнього тюрк. *Bese* — “каня” (Ladó 141). П-ща з основою *Biesz-*, серед них і п-ще *Bieszko*, поширені в Польщі (Rymut 37), а ще більше — в Хорватії (Leksik 44).

Бéшота — Рх. ◀ Від тієї ж основи, що й *Бешкó*, + давній імен. суф. *-ота*.

Бешакович †. 1773: присяжний *Gregorius Bestkovics* (!) — Свалява (Ud-5 60). Пор. 1585: *Beszczak Stecz* — Сянік (Balzer 105); 1787: *Beszak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Бешак*, що з *Бешкó*.

Бéя — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Беја* (≅ *Белослав*, *Берислав*... — Грк 34). 2. Від болг. чол. імені *Бейо*, що з тур. *beu* — “пан, вельтень” (Илчев 69), + *-а*. 3. Від серб. діал. *беја* — “клепало, брязкальце” (РСКНІ ІІ 426).

Бздиквас †. 1618: кр. *Dmitera Bzdikwas* — Куримка на Лемк (Mars90). ◀ Укр. прізвиськове утворення з імператива дієсл. *бздіти* + імен. *квас*.

Бздунич †. 1699: кр. *Bzdunich* (!) *Roman* — Свалява (Maksay 570). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. ос. назви *бзду́ня* — “особа, яка часто пускає вітри”, співвідносної з чол. назвою *бздун* (Гр І 54). Пор. також п-ще *Перебздяк*.

Биба [рідше *Біба*] — Ір, Хс, Мж. 1214: *Vibo filius Pasche* — ком. Бігар (RegVar 187). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Viba*, що з *Borivoj*, *Dobroslav*, *Velibor* та ін. (Šimundić 398, Илчев 72). 2. Від місц. укр. *би́ба*, *бі́ба* — “боляч-

ка, рана”. 3. Від пол. *biba* — “коляска” (Rymut 34). Пор. деривати: п-ща *Vybka*, *Vybyk* з 1787 на Бойк (ЙМ); 1359: у *быбицкого* — Перемишль (ССУМ І 136); 1787: *Bibiczak* — Н.Кропивник на Бойк (ЙМ).

Бі́га — Вб. XVII ст.: *Biga Ivan* — Стричава (UetC 88-59). ◀ 1. Від закарп. укр. апел. *бі́га* — “цурка”, що з угор. *bige* — “т. с.” (Kázmér 139) чи серб. *бига* — “сніп, зв’язка” (Dančić 1288). 2. Менш імовірно, від рідкісного угор. імені *Biga* (≅ *Gábor*, *Zsigmond* — Ladó 160, Hajdú 162). П-ще *Biga* поширене у хорватів (Leksik 463, РСКНІ ІІ 54).

Бигу́ла — Уж. 1787: *Bigul* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, з *Бéгула*.

Бідьo — Вб. — Див. *Бедьo*.

Біджа [*Біджа*] — Тч. 1781: *Быча Грига боженик* — Сарваш (ПеУрб 129); 1771: присяжний *Bicsa Thodor* — Діброва (ДэжеДел 278); серб. п-ко *Би́жа* (РСКНІ І 593). П-ще *Біджа* нині поширене також серед закарп. румунів, а його вар. *Vogsa*, *Văgea*, *Vija* фіксують рум. писемні пам’ятки (Const 24, 186, 203). ◀ Правдоподібно, від серб. *би́жа* — “недоносок”, “той, що захирів” або від діал. *би́жо* — “брутальна, жорстока людина” (РСКНІ І 592). Пор. ще слц. діал. *bedža* — “огидна людина” (SSN 106).

Бідзир [*Бідзирь*] — Тч, Хс. ◀ Очевидно, від східнокарп. *быдз* — “гедзь”, *бідзитися* — “стрибати від укусів гедзя” (Тч). Пор. ще буков. *бедз* “овод” (Мат. до буков. І 23), гуц. *бóндзарь*, *біндзарь* “овід” (Vincenz 463, СГГ 160), угор. діал. на Зак *bondzár* “хрущ” (KMNSZ 206).

Бійка — див. *Бéйка*.

Бійреш — Уж, Мк, Св. 1673: п-ще *Béres* — Виноградів (Szabó 424); 1773: присяжний *Thomas Béres* — Лецовиця (Ud-5 57). ◀ Від закарп. мадяризму *бійреш*, *биреш* “наймит” (угор. *béres* — “т.с.”) або й безпосередньо з угор. п-ща *Béres*. В Угорщині п-ще *Béres* значиться з XV ст. (Kázmér 129).

Бик †. 1215: *Buc servus* — ком. Саболч (RegVar 212); 1502: *Petrus Byk* — с.Вари (Łysiak-1 58); 1570: п-ще *Byk* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Luca Byk* — Петруша Воля та *Vukanicz* — Бортне на Лемк (ЙМ), *Vukow* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від персоніф. апел. *быкъ*, тобто “бик”. 2. Від слц. діал. апел. *bykoves* — “батіг із бичачої шкіри” (SSN І 190).

Биківчак — Вб. ◀ 1. Від катойк. *биківчак*, тобто “житель с. *Биківці*” (Сяніцький повіт на Лемк) + суф. *-як*. 2. Дериват від слц. діал. апел. *bykoves* “батіг із бичої шкіри” (SSN І 190).

Биксéй [*Биксій*], *-я* — Ір, Вн, Бг. ◀ Від західноукр. *бéкса* — “плаксій, скиглий” (Головац-

кій 363, ЕСУМ I 164) чи пол. апел. *beksa* — “т.с.” + -ей. Пор. ще укр. апел. утворення з фіналлю -са: *пласа, рюмса*.

Билей [Билій] — див. Белей і Білей.

Билень [Білинь], -еня — Мж. 1595: *rapa Marcina Byliny* — Сянік (Balzer 11); 1819: *Bylen* — Хітар (ФМ), а 1787 — *Bilinow* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *билинь* або гуц. *билень* — “бияк, коротша частина ціпа” (AGB I 40, Он I 51; Чопей 12, Гг 24).

Билим — Уж. 1649: коз. *Данило Былим* — Черк. полк (РВЗ 36). ◀ Імовірно, усічений вар. двоосновного імені *Бѣлимир* або якогось ін. імені з дієсл. елементом -был- “був” (MalecStar 66).

Біля — ◀ 1. Фонет. п-ща Беля. 2. Із серб. чи хорв. чол. імені *Бѣля* (РСКНД II 553).

Биндак — Рх. ◀ 1. Див. Бендак. 2. Можливий і зв'язок із гуц. *биндэк* “джміль” (Гг 24–25).

Бинджа́к [Быньджак], -ка́ — Мж. ◀ 1. Імовірно, з Беньчак через асиміляцію *пъч > пьдж*, як у місц. апел. *риньча > риньджа* — “гравій” (Мк). Пор. ще укр. апел. *бинджук* — “ледар”, що зби́ч — “трутень” (ЕСУМ I 184). 2. Можливий зв'язок із бойк. *бынька* — “комаха сонечко” (AGB I 80).

Биндзя — Уж, Мж. ◀ 1. Див. Бєндзя, Бєндза. 2. Від антр. XVIII ст. *Биндз* + -я. Пор. 1720: кр. *Lad. Binz* — Тюшка (Vélay 209).

Бінкало [Бынкало] — Мж, Хс, Тч. Частіше пишуть Бонкало. ◀ 1. Від місц. *бынкало* — “калатайло, дзвінок” (Хс), що від гуц. *бынкати* — “гудіти” (СГГ 182). Пор. ще пол. *бакаю* — “бормотун, буркотун”. 2. Див. ще Бонка, Бонкало.

Бишь [Би ь] — Хс, Вн. Здебільшого пишуть Бонь. 1573: *Вонј* — Тросник (Szabó 471). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣль*, що містить дієсл. компонент *бы-* (із *быти* — “бути”), як в двоосновних іменах на зразок *Прибыславъ*, та суф. -нь. Пор. чес. ім'я *Вуђ* (≲ *Рђbyčest* — SvoSta 52), пол. *Zbunek* (MalecStar 27) та ін. 2. Див. Бонь.

Бирак — Вл. — Див. Берак і Бірак.

Биржавич — див. Боржавич.

Биринич — див. Беринич.

Бірич — Тч. 1449: шл. *Sandr. dictus Byreth* — Вонігово (Vélay 212); 1677: *Микула Бирич* — Н. Визниця (ПаПо-3 24). Пор. серб. п-ща *Бирић*, *Биричић* та хорв. п-ще *Vigic* (РСКНД I 565, Leksik 48). ◀ Від давньорус. *биричь* — “посадова особа, яка оголошувала розпорядження князя” (Срезн I 87).

Бирівчак — Вб. ◀ Від місц. андр. *бирівка* — “дружина бирова” (від угор. *biró* — “війт, староста, суддя”), тобто “старостиха”, + -як. Див. ще Біров, Біровчак.

Биркович — див. Беркович.

Бирник †. 1759: кр. *Бирник Гриц* — с. Дубриничі (ПаПо-2 20). ◀ Фонет. видозміна хорв. п-ща *Bernik* (Leksik 42).

Бирницький — див. Берницький.

Бирняк — див. Берняк.

Бироваш — див. Біроваш.

Бировчак — див. Біровчак.

Бирсак — Вн, Ір. ◀ 1. Імовірно, від діал. *бурса* — “буря”, “епілепсія” (Гр I 57). Пор. ще п-ще *Борсак*. У хорватів поширені п-ща *Bersa*, *Brsa*, *Brsović* (Leksik 76). 2. Від нім. *Biersack* — “*Bierwirt*”, тобто “пивовар”.

Бирчак — Уж. 1787: *Byrczak* — Білянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща чи від імені *Берко* + -як. 2. Утворення з суф. -як від апел. *бурка*, який у карпатоукр. та у східнослц. гов. уживається в кількох зн., як-от: “вівця з короткою кучерявою вовною”, “овеча шкірка”, “шапка-бирка”, “багнітка” (Грк I 56, SSN I 121). 3. Див. Бірчак.

Биряк — див. Беряк.

Бисага — Мк, Ір. 1570: *Tom. Bihsaha* — Косино (UetC 97-29); 1607: *Biszaha Denko* — Тур'я Поляна (UetC 104-8); 1618: *Iwan Biszaha* — Н. Комарник (Mars 62); 1690: управитель Маковиці *Bisaha Petrus* (Лучкай-Іс 24, 284); 1699: *Biszaha Janos* — Кольчино (Maksay 561); 1751: *парох Јоанн Бисага* (ГаджегаМ 190); 1773: *Biszaha* — Чорнотисово (Szabó 315); 1787: *Bysacha* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. діал. апел. *бисага*, *бесага*, часто — *бисаги* — “сакви”, “подвійний мішок” (Он I 50, Гг 24, Гр I 53, SSN I 121), що з лат. *bisaccium* — “перекидна торба” через слц. посередництво (ЕСУМ I 76). У Карпатах його перен. зн. — “довгань”, “ненажера”. Див. ще *Бесага*.

Бистрянник [Быстряник], -ка́ — Мж, Мк. Пор. 1665: п-ще *Bistro* (!) — Гетеня (Szabó 372). ◀ Від карп. катойк. *быстряник* — “житель с. *Быстри* або с. *Быстри*”. Катойк. на -яник у Карпатах поширені (*березяник*, *реметяник*, *убляник*). Пор. 1715: кр. *Luc. Bisztriak* — Березово (Vélay 127).

Бистрянин — Уж, Мк. ◀ Від катойк. *быстрянин* — “житель с. *Быстри* чи с. *Быстри*”. Катойк. із суф. -янин у Карпатах належать до продуктивної моделі. Пор. *довжанин*, *хустянин*...

Бистрянський †. 1715: *Петр Быстрянский* — Мукачів (НодОкт 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Быстри* або ойк. *Быстри*.

Бистрянчик [Быстряничик] — Пр. ◀ 1. Від колективного катойк. *быстряни* — “жителі

с. *Быстра* або с. *Быстрий*” + -чик. 2. Від жін. катойк. *быстрынка* — “жінка з с. *Быстра* чи з с. *Быстрий*” + -ик. Пор. 1665: антр. *Bistro* — Гетеня (Szabó 372).

Бистрянчин [*Быстрычын*], -на — Вб. ◀ Від жін. катойк. *быстрынка* — “жінка з с. *Быстрий*” + суф. -ин.

Бисьма́к — див. **Бесма́к**.

Бицько́ — Мк. П-ще у вигляді *Быцько* є і на Пряш (Дуйчак-Антр 63). 1773: кр. *Vasilius Biczko* — Дубино (Ud-5 54); 1773: присяжний *Cosma Biczko* — Солочин (Udvari-2 304). Пор. 1680: *Biczo* — Гетеня (Szabó 372); 1680: *na Lukacza Vucia* — Сянїк (Balzer 159); 1787: *Вус* — с. Яблониця та *Vucio* — Залуж на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від карпатоукр. *бицьо́, быцьо́, бицьо, бицько́* “бичок” (Головацький 377, ЕСУМ I 182, СГГ 182, 184, Гр I 59), що пов’язане з місц. дієсл. *быцкатыся* — “гедзатыся” (Гг 24), “хвицати”, “брикати” (Хс, Тч). 2. Від південнослов. ім. *Бицо*, яке серби і хорвати виводять із *Лубисав, Лубиша*, а болгари — із *Бисер* (Грк 36, Šimundić 398, Илчев 76). У хорватів відоме також п-ще *Vico* (Leksik 45). 3. Від угор. імені *Bickó* (< *Véla, Albert* — Hajdú 127). 4. Від укр. молдованізму *биць* — “братик, дядько” (ЕСУМ I 202) + суф. -ко.

Бич — Уж, Вн. 1715: кр. *Dan. Vics* — Н. Студений (Vélay 145); *Vicz* — Бориня на Бойк; там само і похідні *Vuczuk, Vuczyszyn* (ЙМ). П-ще *Vicz* поширене у поляків (Rospond 44, Rymut 34), а у хорватів — *Vičak, Vičn, Vičć* та ін. (Leksik 45). ◀ Від укр. *бич* — “бич, бияк, кийок, батіг, билень, канчук...” (Гр I 59, Он 53, СГГ 184 та ін.).

Бича †. 1771: наймит *Vicsa Thodor* — Діброва (UdAd 278). ◀ Один із графічних (кириличних) вар. п-ща *Быджа* (див. **Біджа**).

Бича́й — Мк. ◀ 1. Видозміна п-ща **Бечай**. 2. Від **Бич** + -ай. 3. Від п-ща **Быча** (див. **Біджа**), співвідносного з місц. укр. **бык** — “бик”.

Бичка [*Бычка*] — Вб. 1221: кр. *Vychika* (!) — с. Евр (MaksaySz 188); 1572: *Laur. Vychka* — Підгоряни (UetC 53-15). ◀ 1. Від **Быча** (див. **Біджа**) + -ка чи від п-ка **Бык**. Пор. 1605: кр. *To. Vika* — Вільхівці (Vélay 154). 2. Від п-щ **Бичок** чи **Бичко́** у формі род. відм. 3. Від діал. апел. *би́чка* чи *бечка* — “сережка” (ЕСУМ I 188).

Бичківський [*Бычкуський*] — Тч. ◀ 1. Від місц. ойк. *Бичків* (діал. — *Бичкув*) + -ський. 2. Менш імовірно, від п-щ **Бичок** чи **Бичко́** + -івський.

Бичко́ [*Бычко́*] — Тч, Св. 1570: *Fran. Bichko* — Кольчино (UetC 53-14); 1572: *Ladisl. Vychko* — Кольчино (UetC 53-15); 1773: присяжний *Gregorius Biczko* — с. Щасливе, присяжний *Cosma Biczko* — Солочин (Udvari-2 304); 1787: *Vychko* —

Воловець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бик** (< *бык*) + -ко. Пор. ще *Vuczkwicz* — Сколе на Бойк (ЙМ).

Бичківський — див. **Бичківський**.

Бичо́к [*Бычо́к*], -чка́ — Тч, Вб. 1720: кр. *Lad. Bicsok* — Криве (Vélay 164). Пор. 1608: подг. п-ще *Vuczek* (Bubak 64). ◀ Від здр. апел. *бычо́к* — “бичок”.

Бичу́к [*Бечу́к*], -ка́ — Пор. 1221: сел. *Vichuk* — с. Руска (RegVar 263). ◀ 1. Від антр. **Бик** (див. **Бичко́**) + -юк. 2. Від гуц. *бичу́к* — “билень” (СГГ 185).

Бишківич [*Бишківич*] — Мк. ◀ Від давньослов. імені *Бышко* (< *Прибыславъ* — SvoSta 110, MalecStar 23) + -ович. Лексема *Бишко* як п-щева назва в Україні відома щонайменше з XVIII ст. Пор. 1787: п-ща *Byszko, Biszko* — Бліхарня, Новиця на Лемк (ЙМ), гуц. п-ще *Byszko* (Vinccsz 579) та ін.

Біба — див. **Біба**.

Біба́к, -ка́ — Уж. ◀ 1. Від **Біба** + -ак. 2. Від місц. укр. *біба* — “нарив, веред, чиряк” (Уж). Пор. ще 1787: антр. *Bibiak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Бібен, -бна — Тч. ◀ Імовірно, від рум. *biban* — “окунь”, представленого 1715 р.: кр. *Biban Gevrila* — Сурдок (Vélay 203). Пор. ще болг. п-ще *Бибенов* (Илчев 74). Однак випадне *le!* спонукає шукати в п-щі основу *бібн-*, тобто ту саму, що й у апел. *бібнік* — рослина “трилисник” (ЕСУМ I 190).

Бібка — Уж. ◀ 1. Від антр. **Біба** + -ка. 2. Від діал. апел. *бі́бка* чи *бібо́к* — “овечий та ін. послід”, “маленька кулька”, що пов’язані з апел. *біб* (Гр I 59). Антропооснова *біб-/боб-* відома в Карпатах здавна. Пор. 1819: п-ще *Vib* — Галівка на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Vibko* — Волосате на Лемк (ЙМ) та ін.

Біга́н [рідше — **Біган**] -на — Пр. Пор. 1773: антр. *Bihaj* (!) *Olexa* — Річка (ПеПред 310). ◀ 1. Імовірно, з давньослов. чол. імені *Вѣганъ*, пов’язаного з дієсл. *бѣгати* (SvoSta 47, 157). 2. Можлива контамінація серб. арх. *беган* — “утікач, біженець, дезертир” (РСКНД I 366) з укр. *бігун*.

Біга́нич — Пр, Вб. ◀ Правдоподібно, від південнослов. жін. імені *Бегана, Бјегана* (Грк 221, 222) + -ич.

Біга́р [*Бігарь*], -ря — Мж, Вл, Св, Хс, Вб, Уж. 1663: *Vihar* — Воловець (LehBer 799). Пор. 1819: п-ще *Vycharszyn* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Вѣгарь* (SvoSta 48, 172). 2. Від бойк. апел. *бігар’* — “сильна людина” (Мж).

Бігарі — див. **Бігарій**.

Бігарій — Мк, Вл, Вн, Уж. — 1575: *Bihary János* — ком. Берег (LehLel 75); 1773: *Bihari* — с.Буль (ПеПред 320). ◀ Угор. утворення з формантом -і від назви ком. *Bihar* (Угорщина).

Бігорій [рідше — **Бігорі**] — Ір. Див. **Бігарі**.

Бігун, -на — Ір, Вн, Тч, Мк, Св, Уж, Пр. — 1648: *Bihun Lukacz* — Латірка (Maksay 542); 1648: *Bihon Danko* — Н. Ворота (Maksay 39); 1764: кр. *Bihun* — Чепа (Szabó 314); 1775: п-ще. *Bihun* — Вел. Копаня (Szabó 549); 1787: *Bihun* — Баниця, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. *бігун* — “прудконога людина”, “біженець”, “утікач”, “бігунець”, що має еквіваленти в усіх слов. мовах (Чопей 22, Головацькій 3708, Он 54, Гр I 62, РСКНІ I 370, Reczek 19).

Бігунець [*Бігуніць*], -нця — Тч, Хс. ◀ 1. Від **Бігун**, + -ець. 2. Від апел. *бігунець*, який у слов. мовах уживається в кількох зн. (Гр I, СРКНІ I 370).

Бігунка — Уж, Хс, Тч, Ір. 1550: кріпаки *Mich., Sim. Vyhunko* — Липча (Bélay 172). ◀ 1. Із антр. **Бігунко** у формі род. відм. однини. 2. Від апел. *бігунка* — “пронос” (Гр I 61, Матер. до буков. I 29).

Бігунко — Уж, Мк. ◀ 1. Від **Бігун** + -ко. 2. Морфол. видозміна п-ща **Бігунка**.

Бігуняк — Уж, Мк, Хс, Ір. ◀ Від антр. **Бігун** + суф. -як.

Біга †. 1686: *Biga Ivan* — Стричава (UetC 88-59). Пор. ще пол. п-ща *Biega, Biegan* (Rospond I 45). ◀ Імовірно, хорв. п-ще *Biga* (Leksik 46).

Біган †. 1332: *Bygan* — Бг (Györffy 530); 1592: п-ще *Begany* — Дротинці (Szabó 486); 1607: кр. *Bigany Janos* — Кам'яниця (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Біга** + атрибут. суф. -ан.

Біганович †. 1715: кр. *Jo., St. Biganowics* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Біган** + -ович.

Бігар [*Бігарь*], -ря — Вб, Мж. 1649: кр. *Bigar János* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Bigar Ilko* — Липча (Bélay 172); 1787: *Bygar* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. апел. *бігарь* — “палиця” (Чопей 22, Гр I 36, 55).

Бідич †. 682: *Bidecz Danilo* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від персоніф. апел. *бідá*.

Бідичак [*Бідичék*], -ка — Рх. 1787: *Bidy czak, Vudytczun* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Vida* — Дидня на Лемк (ЙМ), *Videy* — Росохач на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бідич** або **Бідик** + -як.

Біднюга — Уж. ◀ Від апел. *біднюга* — “бідолаха”, що з *бідний*, як і п-ща 1787 р. *Vidnyk* — Галівка на Бойк та *Vidnik* — Кожушне на Лемк (ФМ).

Бідух †. 1715: кр. *Lad. Biduch* — Кушниця (Bélay 170). ◀ П-ко від апел. *бідá* + атрибут. суф. -ух.

Бідяк — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бідá** (див. **Бідичак**) + -як або від закарп. апел. *бідáк* “бідолаха” (Чопей 22). 2. Крім слов., основа *Vida* може мати й араб. інтерпретацію — від мусульм. імені *Abid* (Smailović 177).

Бідзіля — Ір, Мк, Вн, Вб. 1443: *цигани на імена Микоула, Кълиман, Бизиль і Славъ* — Молдова (ССУМ I 95); 1775: *Bidzila* — Сасово (Szabó 482). ◀ 1. Імовірно, від тюрк. *bizälija* — “горох” (Радлов 1786). 2. Від рум. *bîzâlău* — “шершень” або ім. *bîzâlă* — “дзижчання”.

Біжко [*Бішко*] — Вл, Мж. ◀ 1. Фонет. видозміна чол. імені *Бышко* (див. **Бишкóвич**). 2. Фонет. вар. давньослов. імені *Божько*, що з *Божидирь, Боголюбъ* (Грк 39, Šimundić 480).

Бізіля — Ір. 1443: *чстири чслѣди циганъ... на имѣ Микоула... и Кълиман... и Бизиль* (ССУМ I 95). Пор. ще рум. антр. XVII ст. *Bizîlă* (Const 204). ◀ 1. Від рум. апел. *bîzâlău* — “шершень”. 2. Від рум. антр. *Bizu*, співвідносного з апел. *bîză* — “бджола” (Iordan 66).

Бізоніч — Хс. ◀ Від антр. **Бізоня** + суф. -ич. Пор. ще 1787: *Bizuniak* — Шевченкове на Бойк (ЙМ).

Бізоня — Хс. Пор. п-ще з пол. Подг за 1820 р. *Vizoń* та суч. чес. п-ще *Vizoň*, яке ономасти виводять із пол. *bizoń* — “велика незграбна людина” (Bubak 49, SW I 160, Moldanová 44). Пор. ще слц. діал. апел. *bizuň* — “хлопець, що вишкіряє зуби” (SSN I 29). ◀ 1. Імовірно, п-ще перенесено від зах. слов. 2. М.Казмир убачає в ньому угор. модальне слово *bizonu* “справді” (Kázmér 144). 3. Від буков. апел. *бізоня* “трясовина”, “безодня” (Мат. до буков. I 29).

Біківчак — див. **Биківчак**.

Біклан — див. **Біклян**.

Біклош — Хс. ◀ Імовірно, перекручене п-ще **Міклуш**.

Біклян — Мж, Хс, Вн, Тч, Мк. 1775: п-ще *Biklân* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Імовірно, з антр. **Бітлян** чи зі співзвучного катойк. — “житель с. *Бітля*”, що на Бойк (Льв) з типовою зміною /тль/ на /кль/, як у *тліти* > *кліти*... 2. Від рум. *biclean* — “лицемірний, дворушний, лукавий”.

Біксей [*Биксій*] — див. **Биксей**.

Біла †. 1604: вл. *Lad. Villa* — Бедевля (Bélay 126); 1604: шл. *Villa, Fr., Mate Gotsia* — Ванцешті (Bélay 213). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Бѣль* або *Бѣло*, співвідносне з *Бѣломиръ, Бѣлославъ* (Šimundić 398).

Біла́вич — Пр, Уж. 1660: кр. *Bilovec Mikola* — Тересва (Vélay 204); 1715: кр. *Szimko Bilavicz* — Тюшка (Vélay 209). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлава*, співвідносного з *білий*, *білявий* (Maret II 95, Daničić I 380, KarKob 13, Rospond 46, Leksik VIII, Гр I 64), + *-ич*. Пор. 1428: *пана Билавы чашика* — Сучава (ССУМ I 95). П-ще *Bielawa* є у поляків (Rospond 46), а у хорватів — п-ще *Bclavić* (Leksik 36).

Білай †. 1690: розбійник *Bilaj Jacobus* — Бистрий (Лучкай-Іс 27). ◀ Від укр. антр. *Біла* + суф. *-ай*.

Біла́к — Вн, Ір, Мк, Св, Вл, Мж, Хс, Тч, Рх, Уж. 1676: шл. *Fr. Bilaka* — Колодне (Vélay 134); 1715: кр. *Bilak Andri* — Буковець (Vélay 132); 1729: *Бѣлакъ Георгій* — Вел. Ком'яти (Стрипський 58); 1743: кр. *Bilak* — Чингава (Szabó 389); 1787: *Bilak* — Лімна, Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлакъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 34). Пор. ще похідні та споріднені п-ща 1819 р.: *Bil* — Хревт на Лемк (ФМ), суч. гуц. *Bilaczuk* — Жаб'є (Vincenz 583), серб. *Белаковић* (РСКНІ I 432).

Біла́н — Тч, Хс. 1600: вл. *Bilano Gothia* — Миколапоток (Vélay 178); 1787: п-ще *Bilan* відоме в семи селах на Бойк (ЙМ). П-ща *Bilan* і *Белан* поширені серед хорватів і сербів (Leksik 46, РСКНІ I 432). ◀ Від давньослов. імені *Бѣланъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 31, 36, Илчев 69). Ім'я *Білан* функціонувало серед запор. козаків ще 1649 р., напр., у Брацлавському полку, а кличка *білан* для свійських тварин білої масті у Карпатах та на Балканах уживається дотепер (Он 80, РСКНІ I 432, 452).

Біла́нин, -па — Мж., Пряш. ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Білана*, співвідносного з прикм. *білий* (Илчев 69, Ковачев 73), + *-ин*. 2. Від зниклого андр. *Біланя* — “дружина *Біли*” + *-ин*. У сербів чол. ім'я *Біла*, що від *Љубислав*, уживається дотепер (Грк 36). 3. Від суч. карпатоукр. *біланя* — “блондинка”, “свійська тварина білої масті” (Чопей 22, ЕСУМ I 195, Он 80, Гг 25) + суф. *-ин*.

Біла́нинець, -нця — Мж, Хс. ◀ Від того ж андр., що й *Біланин*, + *-инець*.

Біла́нич — Тч, Хс, Ір, Уж. 1605: кр. *Bilanicz Mathe* — Ізки (Vélay 155); 1781: *Биланич Алексей десятникъ* — Терново (ПеУрб 131). ◀ Від того ж андр., що й п-ща *Біланин*, *Біланинець*, + *-ич*. П-ща *Belanić* і *Bilanić* поширені в Хорватії (Leksik 36, 47).

Біла́нин — Рос. прочитання укр. п-ща *Біланин*.

Біла́нчик [Біла́ньчик] — Уж. ◀ Від п-ща *Білан* + *-чик*.

Біла́нчук [Біла́ньчук] — Вн, Мк, Уж. ◀ Від антр. *Білан* + суф. *-чук*. 2. Від андр. *Біланя* — “дружина *Біли*” або від апел. *біланя* — “блондинка” + *-чук*.

Біла́нюк — Рх. ◀ 1. Від антр. *Білан* + *-юк*. 2. Від слов. імені *Білан* або *Білана*, андр. *Біланя* або від апел. *біланя* — “блондинка” + *-юк*.

Біла́с, -са — Св, Мк, Уж, Хс. 1606: *продали Васкови Бѣласови* — Одрехова (АО 112); 1672–1699: *Vasilj Bilasz* — Вел. Бичків (Vélay 129); 1682: *Bilazu Olexa* — Сіль (UetC 88–59); 1754: *Bilasz* — Біласовиця (LehBer 65); 1787: *Bilas* — Нагуєвичі на Бойк, Ратковиця на Лемк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Bielas, Bilas, Bialas* (Rospond 46), хорв. п-ще *Bilas* (Leksik 47) та ін. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бѣласъ*, співвідносного з прикм. “білий” (Грк 34) та з іменем *Bělimir* (Maretić II 93). У деяких селах Марамороша (напр., у Водяному, Діловому) лексема *Bilas* ще в XVII ст. виконувала роль ос. імені (Vélay 122, 208). 2. Від апел. *білас*, який у мовах Карпато-Дун. басейну вживається зі зн. “блондин”, “свійська тварина білої масті” (Гр I 64, РСКНІ I 594, Vubak 64).

Білашівський — Мк. ◀ Від давньослов. імені *Бѣлашъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 34 34, ДечХрис 124), + *-овський* у його ненормативному звучанні. Ос. ім'я *Білаш* в Україні вживалося в XVII ст. (Осташ-3 9).

Біла́шинець [Біла́шчинець], -нця — Мк. ◀ Від андр. *Білашка* — “дружина *Білаша*” або від андр. *Біласка* — “дружина *Біласа*” + *-инець* з відповідними фонет. змінами твірної основи.

Біле́га †. 1699: кр. *Vilega Kuzma* — Задільське (Maksay 605). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ега* від антр. *Білий*. Пор. п-ще *Балéга*.

Біле́й [Білі́й], -я — Св, Мк, Ір, Хс, Пр, Уж, Вл, Вб, Тч. 1642: вл. *Nic. Vile* — В. Селище в рум. Марамороші (Vélay 196); 1671: *Vilei Janos* — Солотвина (UetC 145-13); 1715: *Vile Ihnat* — Липча (Vélay 172); 1743: кр. *Vilej, Vilejj* — Підгірне, Фанчиково (Szabó 445, 323); 1745: кр. *Vilej* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлей*, співвідносного з прикм. *білий* (SvoSta 167). Пор. болг. чол. ім'я *Белей*, що з *Бело* чи *Бельо* (Илчев 69). 2. Від антр. *Біла* (див. *Біланин*) + *-ей*. 3. Від карпатоукр. апел. *білей* — “блондин” (Гг 23).

Білейчук [Білийчук], -ка — Св. 1787: *Vileyczuk* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Білей* + *-чук*. Пор. ще 1787: п-ще *Vilejak* — Шимборн на Лемк (ЙМ).

Біле́нький [Білі́нький], -кого — Хс. 1651: *ukradł u Bieleńkiego u Strożach* — Сянік (Balzer

61). 1787: *Bileńki* — Дубрівка Руська на Лемк (ЙМ). Від прикм. *біленький*.

Білецькі †. 1715: *Bileczki* — Рокосово, Раковець (Szabó 454). ◀ Фонет. мадяризований або чехізований вар. п-ща **Білецький**.

Білецькій — див. **Білецький**.

Білець [*Біліць*], -льця — Пр, Уж. 1682: *Bilecz Iwan* — Загорб (UetC 88-59). На півн. Гуц п-ще *Biles* фіксує А. Вінценз (Vincenz 473). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлецъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Dančić I 293, SvoSta 46, ГркРеч 51, Грк 34). 2. Від співзвучного апел. на зразок пол. *bielec* — “блондин” (Rymut 33), серб. *белац* — “істота білої масті” (РСКНІ I 434), давньорус. *бѣлецъ* — “мирянин, не монах” (СРЯ I 132), відомого більшості слов. мов.

Білецький [*Біліцький*], -кого — Вн, Хс. 1421: *Ян Бѣлецкии* — Львів (ССУМ 148); 1692: *Demetrius Bileczki* — ком. Сатмар (Лучкай 16, — 169); 1703: *срєя Йоана Бѣлецкого* — Боржавське (Мик I 8); 1707: *отець Феодосий Бѣлецкий* — Білки (ПаПо-3 37); 1715: *протопоп ісрей Міхаиль Бѣлецкій* — Мукачів (НодОкт 637); 1721: сваяц. *Michael Bileczky-Bilkenzi* (Лучкай 16, — 169); 1720: *пан Мигал Бѣлецкіи* — Імстичово (ПаПо-4 172). ◀ Від традиц. місц. укр. прикм. *біліцький* (суч. оф. — *білківський*) — “той, що стосується с. Білки Закарп. обл.” Інші етимології, зокрема ті, що мали б виводити закарп. п-ще **Білецький** із основ **Білета**, **Білець**, **Більце**, **Білько**, **Білик**, **Білич**, не відповідають основним принципам (передусім часовому та просторовому) етимологізування.

Білий [*Білый*], -лого — Св, Мж. 1393: *сьшовс бѣлого драгомира* — Сучава (ССУМ I 149); 1618: *Ihnath Bieleho Jaczka* — Мироля на Пряш (Mars 65); 1715: кр. *Phil. Bili* — Кошельово (Bélay 163); 1715: *парох Лука Бѣлый* — Колодне (ГаджегаМ 190); 1773: присяжний *Joannes Bili* — Підгоряни (Уд-2 303); 1787: *Vilyj* — Черемха на Лемк (ЙМ). П-ще **Білий** у відповідному національному фонет. оформленні є в усіх слов. мовах. ◀ Від давньослов. імені *Бѣль*, яке давали світловолосим та світлошкірим дітям (Грк 35).

Білик — Уж. 1338: *максак кзиргивид Бѣликъ* — Лучиця (ССУМ I 148); 1454: *relicte Petri Vylyk* — Золочна (Nagy II 529); 1570: *Simon, Briccius Bilik* — Свалява (UetC 53-14); 1705: *Joan Bilek* — Ганичі (НодОкт 44); 1715: кр. *Lad. Biligk* — Ясіння (Bélay 167); 1720: кр. *Bilik Philip* — Кошельово (Bélay 164); 1772: присяжний *Alexius Bilika* — Белебово (Уд-2 298); 1787: *Viilik* — Чорноріки на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣликъ*,

утвореного від прикм. *бѣль* “білий” + *-икъ*, як і імена *Добрик*, *Довжик*, *Світлик*, *Черник*... Як ім'я в Україні вживалося у XVI–XVII ст. (Керста 15), напр. серед козаків війська запор. (Осташ-3 9). У більшості слов. народів лексема *білик* уживається також як кличка для свійських тварин світлої масті та у зн. “блондин” (Bubak 47, РСКРІ I 591 та ін.).

Білин, -на — Мж, Тч. 1618: *Bilien Jaczko* — Крайне Чарно (Mars 59); 1705: *Michaelis Bilin* — Хотинка, Сірбі (НодОкт 453). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлинъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Maret II 116, Dančić I 302, КарКоб 127, Ковачев 73). Пор. серб. і болг. чол. ім'я *Белин* (Грк 35, Илчев 70). Базовий антр. *Біла*, від якого пох. п-ще, на верхній Тисі фіксується з XIII ст. Пор.: 1229: *cives Baldu, Vila et alii* — басейн р. Красна (RegVar 297); 1604: вл. *Lad. Villa* — Бедевля (Bélay 126). Нині лексема *білин* у різних фонет. вар. уживається як кличка для тварин білої масті (РСКРІ I 594).

Білинець [*Білиниць*], -ниця — Ір, Хс, Мк, Св, Мж. 1715: кр. *Jo. Bilinecz* — Кушниця (Bélay 170); 1751: *Іоанн Билинець* — Виноградів (ГаджегаУг 28). ◀ Від давнього антр. *Біла* або *Біля* + *-инець*. Слов. ім'я *Vila* в Онцешті (рум. Мараморош) згадується ще 1604 р. (Bélay 213) та в ін. селах на Зак (див. **Білин**). Антр. *Vila, Biela, Biala* поширені в Польщі (Rospond 46), Сербії та Хорватії (Грк 36, Leksik 46 та ін.).

Білінкєвич — Рх. Пор. 1649: кр. *Lad. Bolinkovicz* — Ізки (Bélay 155); 1699: кр. *Bolinkovitz Ivan* — Н. Ворота (Maksay 150). ◀ Від антр. *Білико* (з **Білин** + *-ко*) + *-евич*. Твірною основою могло стати також болг. здр. ім'я *Беленко*, що з *Бельо* (Илчев 69).

Білінський [*Білінський*], -кого — Мк. Пор. 1564: *wydał por z Bielej od Humionnego* — Сянік (Balzer 81). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Біла* або ойк. *Білин*, яких в Укр. Карпатах є декілька. 2. Від п-ща **Білин** + *-ський*.

Білинчак — Вн. ◀ Від п-ща **Білинець** або від *Білико* + *-як*.

Білинчук — Рх. ◀ 1. Від місц. катойк. *білинчук* — “житель с. *Білин*”. 2. Від антр. **Білинець** або **Білико* + *-юк*.

Білинюк — Рх. ◀ Від антр. **Білин** + *-юк*.

Білич — Тч, Хс. 1547–1549: шл. *Lazar Vylycz (Vylyth)* — с. Вад (Bélay 139); 1671, 1715: кр. *Bilics Peter* — Теребля (Bélay 203); 1720: кр. *Fr. Bilicz* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Jac. Bilics* — Олександрівка (Bélay 189). Пор. ще 1672: кенез *Belics Istvan* — Завидово (LehBer 805), серб. п-ща *Биљин, Бијелин* (РСКРІ I 555, 545). ◀ Від

давньослов. імені *Бѣла* (Грк 221, Илчев 69) + суф. *-ич*.

Біличак †. 1775: п-ще. *Bilitsak* — Теково (Szabó 498). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Білик** або **Білич**.

Білічка [рідше — **Біличка**] — Вл, Мк. Пор. XVIII ст.: п-ще *Bileszkanics* (!) — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Імовірно, форма род. відм. від **Білічко**. 2. Від давньослов. чол. імені *Бѣлиця*, співвідносного з “білий” (Грк 35), + *-ка*. Антропооснова *Білиця* в Укр. Карпатах фіксується з XVIII ст. Пор. 1787: п-ще *Vylica* — Тилява на Лемк, *Vilycza* — Перегінське на Бойк (ЙМ). 3. Від карпатоукр. апел. *біліця*, *білічка* — “білка” (Он I 56, GAB II 102, Гг 25), “кличка вівці білої масті” (Тч); пор. ще серб. кличку вівці *белица* — “т.с.”.

Білічко, *-ка* — Вл, Мк. ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣличько*, співвідносного з прикм. *білий*. Пор. суч. серб. та болг. ім'я *Беличко* (Грк 36, Илчев 70). 2. Від антр. **Білич** + *-ко*.

Біличкович †. 1648: кенез *Bilichkovich Tomas* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Білічко** або **Білічка**.

Біличук — Рх. Від антр. **Білич** або **Білик** + *-юк*. Пор. ще 1618: *Fedur Bilicziak* — Кожухівці (Marsina 64).

Білкан †. 1699: *Bilkan Matye, Ivan* — Ялове (Maksay 607). ◀ Від антр. **Білко** + *-ан*.

Білка́нич — Вб. XVIII ст.: *Bilkanits* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від андр. *Білка́ня* — “дружина Білка” + суф. *-ич*. Пор. ще 1699: *Bilkan Ivan* (Maksay 607).

Білкей [*Білкѣй*], *-ея* — Бг, Вн. 1459: шл. *Bilkei Balicza Péter* — Білки (LehBer 156); 1463: шл. *Bilkei Sandor* — Арданово (Bélay 19); 1600: вл. *Fr. Bilkei* — Угля (Bélay 209). ◀ 1. Угор. відтоп. утворення з суф. *-і* від місц. (Ір) ойк. *Білки* (по-угор. *Bilke*), що в перекладі укр. — “білицький” (суч. оф. — *білківський*). 2. Можливо, від антр. *Білка* (Ковачев 73) + *-ей*. Пор. 1495: *Мърис Билка* — Сучава (ССУМ I 95). Пор. ще п-ще *Bialka* з флексією *-а* на Подг (Bubak).

Білко — Рх. У Карпатах антропооснова *Білк-* фіксується з XIV ст. Пор. 1383: шл. *Vylk* — с. Вад (Bélay 139); 1458: *Luczko Vyelko* — Вари (Łysiak-1 32); 1470: *пань Бѣлко з Белоград* — Сучава (ССУМ I 91). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бѣлко*, що з *Бѣлмиръ* (Dančić I 294, Maretić 144). Пор. суч. серб. ім'я *Белко*, співвідносне з *білий*, + *-ко* (Грк 35) чи болг. ім'я *Белко* — “т.с.” (Илчев 70) або з *Билко*, *Бильо*, співвідносне з апел. *биля* — “зілля, бадилля” (Илчев 75, Ковачев 73). У Сербії ім'я *Бѣлко* фіксується з

XIV ст. (ГркРеч 51), а у поляків антр. *Bilk* — з XV (Rymut 33). У гуцулів лексема *білко* й тепер уживається як кличка для білого бика, вола та собаки (СГГ 209, Гр I 65). 2. Від болг. чол. імені *Билко*, співвідносного з апел. *билка* — “лікарська рослина” (Ковачев 73).

Білкович †. 1699: *Bilkovicz Ihnad* — Завадка (Maksay 586). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Білко**.

Білобрит [*Білобрѣит*] — Мж. 1787: *Bilobryd* — Риків на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Bilobrid* — Хітар, Кальне на Бойк (ФМ). Пор. ще 1607: *Belo Brad Vasili deserta* — Тур'я Поляна (UetC 104-8); 1618: *Szeman Bielobradu* — Стебник (Пряш. — Mars 101); пол. п-ща XV ст. *Białobroda, Białobradu, Białobrodowicz* (Rymut 33), хорв. п-ща *Bjelobrk, Bjelobradić, Bjelovrat* (Leksik 43); пор. серб. апел. *белобрад, беловлас, белоглав, беловрат...* (РСКРЈ I 447-448), пол. п-ще *Beloryt* (!) на Ораві (Gołęb 63), слц. прикм. *bjelobradý*, укр. — *білобородий*. ◀ 1. П-ще однозначно слов. пох. Перший компонент цього композита зберіг укр. основу *біл-* “білий”, але приналежність другого — спірна. Правдоподібно, це південнослов. основа *брад-* “борода”, на якій позначився рум. перехід */a/ > /ă/*, а наявність кінцевого */t/* замість сподіваного */d/* спонукає шукати в ньому контамінацію з місц. дієсл. основою *брѣити* — “голити”. Пор. місц. кличку *брѣтак* — “баран без вовни” (Тч), місц. п-ща **Брѣтак**, **Британюк**, **Бритвак**. Можливо, що закарп. п-ще **Білобрит** — це напівкалька хорв. п-ща *Bjelobrk* (Leksik 50), апел. зн. якого — “біловус”.

Біловар — Вн. 1715: кр. *Bilovar Tomas* — Іза (Bélay 156); 1726: свящ. *Andreas Bilovar* — Теково (Лучкай 16, — 202). ◀ З давньослов. двоосновного імені *Бѣловарь*, перший компонент якого — прикм. *бѣль* — “білий”, як і в імені на зразок *Бѣловолодь*, *Бѣлоглавь* (1685: Іпат. літопис 645, БЕР 51), а другий — дієсл. *варовати* — “берегти” (пор. чес. *Hostivar, Varobyl* — SvoSta 76, 98) або *варити* (MalecBud 121).

Біловарій [*Біловарі*], *-я* — Мк, Ір. ◀ Угор. утворення з суф. *-і* від укр. п-ща **Біловар** або від закарп. ойк. *Біловарці*, який угорці з XV ст. називають *Bélavár* (Bélay 126). Менш імовірно, що твірною основою став угор. ойк. *Bélavára* із ком. Бігар (Kázmér I 16) або хорв. ойк. *Bjelovar*. Співзвучне п-ще є і в Хорватії (Leksik 37).

Біловарський [*Біловарський*], *-кого* — Тч. ◀ Місц. прикм. від ойк. *Біловарці* (Тч).

Біловарчук — Тч. ◀ 1. Від місц. катойк. *біловарчук* — “житель с. *Біловарці*”. 2. Від п-ща **Біловар** + *-чук*. Пор. ще пол. п-ща *Bilowarczuk, Białowarczyk* (Rymut 33-34).

Білович †. 1660: кр. *Bilovecz Mikola* — Тересва (Vélay 204); 1715: кр. *Bilovics Hricz* — Ізки (Vélay 157); 1749: *Варлаамъ Билович* — Мойсин (ПеМатер 201). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. Біла або Білий.

Білогірка [Білогърка] — Ір. 1715: кр. *Bilohurka* (!) *Jacsko* — Кушниця (Vélay 170); 1743: *Bilohorka* — Раковець (Szabó 459). Пор. ще спотворені записи 1715: п-ще *Bilurka* (!) — Раковець (Szabó 454); 1720: кр. *Bilohucs* (!) — Липча (Vélay 172). Пор. ще серб. п-ко *Бјелогрлац* (РСКНЈ I 595), у хорватів *Bjelogrlić* (Leksik 50), болг. міфонім *белогорка* — “лісова русалка” (Геров I 97), укр. діал. *білогурка* “міська ластівка”, що від *білогорлий* (за характером оперення шиї), чес. *bělohřdlý* (ЕСУМ I 196), пол. *białogrdka* — “плиска біла” і т.ін. ◀ Від давньослов. апел. *бѣлогърлька* — “білошийка”, тобто “білошия істота”. Отже, утворення тієї ж моделі, що й укр. *голошійка*, слц. діал. *belorítka* — “птах з білим оперенням під хвостом” (SSN 109), пол. п-ще *Białogłowka* (Rymut 33) і т.ін. Наявність фонемі /ы/ в основі -гърк- спонукає шукати в ній серб. або хорв. джерело (*гърл-о*), однак суч. закарпатоукр. *гиртанка* — “горло” та лексема XVI ст. *гиртань* — “гортань” (ДэжеУкр 70) дають змогу кваліфікувати її також як власний укр. витвір.

Білогорка — Ір. Книжний вар. п-ща **Білогірка**.

Білоус — Мж. 1649: Мж. 1649: кр. *Bilousz Jaczko* — Річка (Vélay 183); 1787: п-ще *Bilousy* — Волосате на Лемк (ЙМ), а в с. Убля, що біля Мал. Березного, наприкінці XVIII ст. функціонувало п-ще *Belohus* (!). ◀ Від староукр. прикм. *бѣлоусъ* — “біловусий” (Срезн I 136).

Білу́н — Мж. 1671: *Bilon* (!) *Misal* — Солотвина (UetC 145-13); 1819: *Bilon* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від закарп. апел. *білу́н* — “блондин” (Вл). Співзвучна лексема та її похідні в укр. і в ін. слов. мовах нині вживається ще в кількох зн. Напр., пол. п-ща *Bieluń*, *Bieloń* (Rymut 33, Vubak 46), серб. жін. ім'я *Белуна*, *Белунка* (Грк 222), гуц. *белун* — “вид грибів” (СГГ 196). Припускаємо, що лексема *Білу́н*, як і *Білан*, *Білас*, *Білам*, *Білей*, *Білець*, *Білин*, *Білко*, *Біляк*, у дохрист. часи вживалася також як ос. ім'я.

Білу́нка — Ір, Мк, Св. ◀ Род. відм. від антр. **Білу́нко**. Пор. ще серб. жін. ім'я *Белу́нка* (Грк 222), укр. діал. *білу́нка* — “вид білих яблук” (Головацькій 379).

Білу́нко — Ір. ◀ Від антр. **Білу́н** + -ко. Пор. гуц. *білу́н* — “белей” (СГГ 196).

Білу́стяк — Тч. ◀ Патр. утворення з суф. -як від прикм. *білоустий* — “білоротий” зі стягненням звукосполучення /оу/ до /у/.

Білу́сь †. 1715: кр. *Fr. Bilus* — Тюшка (Vélay 201). ◀ Давньоукр. ім'я *Білу́сь*, яке походить від прикм. основи *біл-* “білий”, + здр.-пестл. суф. -усь.

Білу́сяк [Білу́сék], -ка — Рх. ◀ Від антр. **Білу́сь** чи **Білоу́с** + -ск. Пор. пол. п-ща *Białus*, *Białuś* (Rymut 32), карпатоукр. кличку білої тварини *Білу́сь* (Тч), апел. *білу́сь* — “рослина *Anemone nemorosa*” (Рх).

Білу́щак [Білу́щék] — Рх. ◀ 1. Від антр. *Білу́сько* (див. **Білу́сяк**) + -ск. 2. Від антр. *Білу́шко* чи *Білу́шка*, співвідносних із прикм. *білий*, + -як. Антр. **Білош** у Карпатах згадується з XV ст. Пор. 1432: *вѣра пана Бѣлоша* — Сучава (ССУМ I 134). Основа широко представлена у сербів, хорватів, болгар. Пор. серб. ім. *Белош*, *Белоша*, *Белуш*, *Белуша* (Грк 35, РСКНЈ I 457, 596), хорв. п-ща *Beloš*, *Beloša*, *Belošević*, *Belušić* (Leksik 37, 38), пол. п-ща *Bieluszek*, *Bieluszko* (Rymut 33). Є вона в карп. та балк. зоонімії, напр. східнокарп. кличка тварини білої масті *Білу́шка* (Рх, Тч), серб. кличка білого барана, цапа *Белош* (РСКНЈ I 452), в апел. лексиці українців, сербів, молдован. Пор. укр. *білу́шка* — “біла слива” (РСКНЈ I 195), серб. *белош* — “чоловік з білим або світлим волоссям” (РСКНЈ I 452), молд. *бѣлушкэ* — “білі брандушки” і т.ін. 3. Менш імовірно, що з **Білоустяк** унаслідок чергування *ст'/шч*.

Білу́ко — Тч. Пор. 1787: п-ще *Bilow* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ); *Bil*, *Biel* — Красна Ванівка на Лемк (ЙМ), а також 1383: шл. *Vulk* — с. Вад у Марамороші (Vélay 139). ◀ Від антр. **Білу́о** + суф. -ко́.

Білу́о [ор. — **Білу́ом**], -ля. 1642: шл. *Nic. Bile* — В. Селище (Vélay 192); 1751: парох *Григорій Білу́ов* — Яблінка (Гаджега-З 95); 1787: п-ще *Bielo* — Войткова на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. імені *Білу́о* або *Белу́о*, співвідносного з прикм. *білий* (пор. суч. болг. ім'я *Белу́о* — Илчев 71, Ковачев 73, Грк 35, Геров I 95).

Білу́це, -ця — Вн. 1490: *съ Бицу* — Сучава (ССУМ I 95); 1542: шл. *Alex., Jo. Belcz* — Н. Вишава (Vélay 218); 1640: шл. *Bilcz Alexa* — В. Вишава (Vélay 219); 1787: п-ще *Bielciak* — Шимборн на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣльце*, співвідносного зі старосерб. *Бѣльць* (КагКоб 102, ГркРеч 51). Див. ще **Білець**. 2. Від апел. *білу́це* — “деталь у бороні” (Гр I 56) або “деталь у ярмі” (Чопей 12).

Білу́чак †. 1775: кр. *Bilcsák* — Теково (Szabó 498). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Білу́ко** або **Білу́це**.

Більчик †. 1457: *Bölcsik* — Олешник (Szabó 324); 1715, 1720: *Bilcsik Alexius* (ПеПред 309, Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. Білько або Більце.

Біляк, -ка — Хс, Рх. 1787: п-ще *Biliak* — Шум'яч на Бойк, *Bilak* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлякъ*, співвідносного з прикм. *білий* (пор. суч. серб. ім. *Беляк*, що від *Белимир*, *Белослав* — (Грк 35). Лексема *Бѣлякъ*, *Биляк* як ос. ім'я вживалась серед запор. козаків у XVII ст. (Осташ-3 9). 2. Від мікроетн. *біляк*, яким закарп. гуцули прозивали *гайналів* (див. *Гайналь*) за їх білий полотняний одяг (Рх). Пор. ще закарпатоукр. *біляк* — “білолиций хлопець”, “монета в 10 крейцерів”, “шістка в картах” (Чопей 23).

Біляка — Мк. 1772: *judex Michael Bilyaka* — Руське (ДэжеДел 309). ◀ Від *Біляк* у формі род. відм.

Білян, -на — Уж. ◀ 1. Від давньослов. лексеми, яка у сербів та болгар досі править за чол. ос. ім'я *Билян*, *Белян* (РСКНІ I 553, 458, Гр 35, 36). Пор. ще серб.-хорв. *билян* — “назва для білого вола” (РСКНІ I 458, Ковачев 73), бойк. *білян* “вид коржика” (Он I 157). 2. Від *Більо* + -ан.

Білячкович †. 1699: кенез *Biliaczkowicz Jaczko* — Жденьово (LehBer 608). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Білячок*, що від *Біляк*.

Бімба — Уж. ◀ 1. Можливо, з закарп. мадяризма *бімбов* (угор. *bimbó* “здоровило, велетень”). 2. Менш імовірно, що з пол. балтизму *bimba* “плаксі” (Лаучюте 75).

Біндас — Тч, Мк. 1787: п-ще *Bindas* — Ожина на Лемк (ЙМ); суч. гуц. п-ще *Byndas* (Vincenz 515). Пор. ще 1682: *Bindacs (!) Petro* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Від апел. *bindas*, який у східносл. гов. та пол. мові означає “важка вузька сокира з довгим топорисцем”, “кайло”, “бард” (SSN I 120, Reszek 20, Vincenz 515) або жартівлива назва для “penis” (SW I 156). 2. Від укр. балтизму *биндас* — “велетень” (Лаучюте 59).

Біндя — Хс. 1787: п-ще *Bingya* — Виноградів (Szabó 424). Пор. ще 1819: п-ще *Bingyur* на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, пов'язане з гуц. *биндэк* — “джміль” (Гг 24). Пор. ще пол. п-ща *Bindziej*, *Bindzio*, *Bindziuk* (Rymut 38).

Біра́к, -ка — Вн, Вл. ◀ 1. Від місц. арх. *бір́ак* — “таксатор”, “сільський присяжний” (Уж), що від угор. *birál* “оцінювати”. 2. Від болг. імені *Биро* (Илчев 752) + -ак або від серб. імені *Берак*, що з *Беримир* чи *Берислав* (Грк 35–36).

Біреш †. 1773: присяжний *Joannes Bires* — Завадка (Ud-5 61). ◀ Від угор. діал. *bires* — літ. *béres* “наймит”.

Біркнер — Уж. ◀ Від нім. *Birke* “береза” + -er, а основа *Birken* — частий компонент нім. топ. (Gottschald 115).

Біров [ор. -вом], -ва — Ір, Вн, Хс, Уж. 1431: шл. *Zlaw Byro dictus* — Діброва (Bélay 150); 1439: шл. *Jo. Mich. filii Byro* — Хуст (Bélay 150); 1470: *Biro*, а за 1458 тут же *Judex* — Чорнотисово (Szabó 338); *Makzyn Byro* — Миково (Bélay 214). ◀ Від угор. п-ща *Bíró*, що з апел. *biró* “староста”, “суддя”.

Біроваш, -ша — Рх, Хс. ◀ Від антр. угор. пох. *Біров* + рум. демін. суф. -aş, тобто т. с., що й укр. утворення *Біровець*.

Біровець [*Біровіць*], -вця — Тч. 1715: кр. *Jo. Birovecz* — Кричово (Bélay 170). ◀ Антр. *Біров* + суф. -ець.

Біровчак, -ка — Уж, Тч. 1690: *Birovcsak* — Комлошка (БалКом 362). Пор. ще 1715: кр. *Pirovcsak* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від антр. *Біровець* або андр. *бірówka* ~ *бірўвка* — “старостиха” + -як.

Бірта — Хс. 1686: *Birta Gyurko* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від угор. або рум. вар. імені *Birta*, співвідносного з повним іменем *Birtalan* та укр. *Варфоломій* (Const 23). Пор. 1604: шл. *Jac. Birtalan* — Діброва (Bélay 120).

Бірчин, -на — Вл. ◀ Правдоподібно, від п-ка *Бірка*, співвідносного з укр. *бирка* “вівця”, яке має прями відповідники в усіх мовах Карпато-Дун. ареалу (SW I 156, SSN I 121 та ін.), + -ин. У хорватів є і п-ще *Birka* (Leksik 48).

Бісага †. 1773: присяжний *Stephanus Bisaha* — Станово (Ud-2 304). — Фонет. вар. п-ща *Бесага*.

Бісагович †. 1600: п-ще *Bisakovics (!)* — Ізки (Bélay 151). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Бісага*.

Біскун, -на — Уж. Пор. 1787: *Biskow* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣсько* (Туп 79), співвідносного з укр. апел. *біс* — “чорт”, + -ун. Пор. суч. гуц. п-ще *Бісюк* (Vincenz 531), пол. п-ща *Bies*, *Biesek*, *Biesko...* (Rospond 52–53, Rymut 37), бойк. ойконім *Бісковичі* та ін.

Бістрікер — Мж. ◀ Від слов. ойк. *Бістрик* + нім. прикм. суф. -er, тобто “бистриківський”, як і п-ща *Богородчанер*, *Вішавер*, *Лужкер...*

Бісун, -на — Хс. ◀ Від антр. *Бѣсь*, співвідносного з суч. укр. *біс* — “диявол, чорт”, + -ун. Антропооснова *Бѣс-* у слов. фіксується з XIV–XV ст. (Rymut 37, Туп 79).

Бітляк — Мк. 1787: п-ще *Bitlak* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від катойк. *бітляк* — “житель с. Бітля” (Бойк).

Бітлян, -на — Мж, Вн. 1787: п-ще *Bitlan* — Волосянка на Бойк. ◀ 1. Від катойк. *бітлян* —

“житель с. Бітля” (Бойк). 2. Від рум. *bitlan* — “чапля”.

Бітлянік, -ка — Вб. ◀ 1. Від катойк. *bitlynik* — “житель с. Бітля” (Бойк). 2. Від Бітлян + суф. -ик.

Бітлянін — Св. ◀ Від катойк. *bitlynin* — “житель с. Бітля”.

Біцко́, -ка — див. **Бицько́**.

Біцков, -ва — Уж. ◀ 1. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Бицько́**. 2. Від угор. розм. імені *Bickó* (≅ *Véla* — Hajdú 27).

Біч — див. **Бич**.

Біча́к, -ка — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бич** + -як. 2. Від антр. *Бик*, співвідносного зі слов. назвою тварини *бик, бык*, + -як. За такої інтерпретації п-ще виходило б і на серб.-хорв. апел. *бича́к* “міцний, здоровий чоловік” (РСКНІ І 590). 3. Від укр. діал. *бича́к* — “складаний ніж із дерев'яною ручкою”, відомий також слц., пол., угор., серб., тур. та деяким ін. мовам (Чопей 12, SSN І 116, SW І 146, РСКНІ І 590).

Біша — Мк. ◀ 1. Від давньослов. імені на зразок *Бышь, Биша*, співвідносних із дієсл. компонентом таких двоосновних імен, як *Бырадъ, Събыгнѣвъ, Събыславъ* (SvoSta 110, Rospond 112). Пор. суч. пол. п-ща *Bysz, Bysz, Byszak*, чес. п-ще *Vůš* (Rymut 66, Moldanová 49). 2. Болг. ім'я *Бишо*, співвідносне з *Бисер* (Илчев 76) та з мусульм. ім'ям *Виш*, що від *Ibiš, Ibrahim* (Smailović 179).

Бішканич †. 1699: *Biskanicz Laszlo* — Бистриця (Maksay 559). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Бішканиа* — “дружина **Бішка**”.

Бішко́ — Вл, Мж. 1787: *Byszko, Biszko* — Бліхнарка, Новиця на Лемк (ЙМ). Пор. п-ща *Vuško, Vušek* у чехів (Moldanová 49), *Бишко* — у сербів (РСКНІ І 593), *Biško* у хорватів (Leksik 49), а також у гуцулів Гал (Vincenz 579). ◀ 1. Від здр. слов. імені *Бышько*, що з *Прибыславъ* чи *Събыславъ* (Rospond 112, SvoSta 110, MalecStar 23, 32). Це ім'я має багато дериватів серед п-щ і ойк. Пор. 1787: *Byszczak, Biszczak* — Баниця, Мохначка на Лемк (ЙМ); 1391: ойк. *Бышковичи* — Перемишль (ССУМ І 147) та ін. 2. Менш імовірно пох. від болг. імені *Бишко*, що від *Бишо, Дабиса*, тобто “да буде жив!” (Илчев 74, 76), кореневе /ш/ з'явилося унаслідок оглушення /ж/. 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Вишко*, що з повного імені *Ljubiša* (Šimundić 398).

Бішкович — Мк. ◀ Від **Бішко́** + -ович.

Бішти(й), -я — Вн. ◀ Угор. утворення з формантрм -i від ойк. *Biste*, що в ком. Абауй (Vélay І 217).

Біщук †. 1715: кр. *Fr. Bistyuk* (!) — Ганичі (Vélay 114). ◀ Від п-ща **Бишко** або **Биско** + -юк.

Бла́га, -ги — Вб, Пр, Уж, Св. 1720: *Blaga* — Ачад (ПеПред 319). П-ще *Blaha* нині поширене також серед словаків, чехів, хорватів, сербів (Moldanová 44, Leksik 51, РСКНІ І 599). Пор. XVIII ст.: *Іоаном Блаховским* — Перехресне (Сах 88). ◀ Від давньослов. побажального імені *Блага, Благо, Благ*, що з двоосновних імен на зразок *Благолюбъ, Благомиръ, Благославъ, Благовой* (Dančić І 338, SvoSta 69, Илчев 77, SSJ IV 129, Ковачев 75, Грк 37, SSJ VI 129).

Бла́гут — Рх. ◀ Від давньослов. імені *Благут*, співвідносного з прикм. *благий* — “слухняний”, “покірний” (SvoSta 51). П-ще *Благут* поширене серед чехів, поляків, сербів, хорватів (Moldanová 44, Rospond 60, Golęb 65, Leksik 51).

Блаж — Рх. 1434: *Блажъ* — Сучава (ССУМ І 99). Пор. ще: 1661: гор. *Laurenty Wlazowicz* — Самбір (Kuczera 163). ◀ 1. Від давньослов. імені *Блаж, Блага* чи *Благо*, які є перекладом гр. імені *Макарій* (Илчев 77). Пор. суч. серб. імена *Блажа, Благоје, Багомир, Блажимир* (РСКНІ І 625, 627). 2. Від катол. імені *Blaž*, що з гр. *Blasios*, лат. *Blasius* (Грк 37).

Блажéй — Рх. 1819: п-ще *Blažej* — Комарники на Бойк (ФМ); 1364: *Blasius magnus index* — Королево (LchBer 384); 1378: *ac Mathe filius Blasii* — Доманинці (Nagy І 441); 1435: гор. *Blasius* — Сигіт (Vélay 197); 1574: *Blassi* — Веряця (Szabó 545). ◀ 1. Від слов. імені *Блажа*, що від *Благос, Благомиръ* (РСКНІ І 625, SSJ VI 131), + -ей. 2. Від пол., слц. або чес. імені *Blažej*, що з гр. *Blasios* “неспритний” (Moldanová 44, Klaprová 77, Vubak 50). П-ща з антропоосновою *Blaž* поширені в Польщі та Хорватії (Rymut 41, Leksik 52).

Бла́жин, -на — Вн. 1638: шл. *Pe. Blazen* (!) — Мойсин (Vélay 175). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Блажин*, що з *Блажа*, + -ин (Magetić І 116, Грк 37, Ковачев 77, SSJ VI 139). 2. Від слов. жін. імені *Blaža* (< *Blažena* — Majtán-Považaj 213). 3. Від антр. **Бла́га** + суф. -ин, який, подібно до п-щ на зразок *Полюжин, Юрішин*, нині не сприймається як посесивний.

Бла́жко [Бла́шко́], -ка — Мк. 1570: *Sim. Blasko* — Чинадьово (UetC 54-14); 1618: *Blasko Czeslia* — Кирчів (Marsina 95); 1787: п-ще *Blažkow* — Поляниця на Бойк (ЙМ); 1819: *Blažko* — Лопушанка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від слов. імені *Блашко*, що з *Благъ, Благос* (Илчев 77, Ковачев 77, Грк 77, РСКНІ І 628, 636). Лексема *Блашко* як ос. ім'я на Запоріжжі вживалася ще в XVII ст. (Корсунський, Полтавський полки), а в Сербії вживається досі (Грк 37). 2. Від катол. імені лат. пох. *Blažej* (Majtán-Považaj 213, Rymut 41), співвідносного з правосл. іменами *Власій, Улас*.

3. Від місц. етн. *бл́аха, блах, влах*, яким гал. бойки донедавна називали закарп. верховинців за їх широкий одяг волоського крою (Охрим 144).

Блажовський †. 1729: свящ. *Hieronimus Blazsovsky* — Мукачів (Лучкай 2002 239); 1738–1742: еп. мукачівський *Blazsovski Gabriel* (Лучкай-Іс 284). ◀ Укр. пословачений прикм. від східнослц. ойк. *Blažov* (Лазорик 29).

Бланар [*Бланарь*], -ря — Уж, Св. 1588: гор. *Albert Błnar* — Самбір (Kuczera 163); 1606: *Błnarz* (Bubak 52); 1618: *Bakulicz Blanar* — В. Ядлова (Mars 72). ◀ Від східнослц. *blanár*, яке в мовах східнокарп. регіону вживалося на позначення кушніра, хутровика, чинбаря, скляра (SSN I 125, Bubak 52, ЕСУМ I 205). Пор. закарп. апел. *бл́ана* “плівка у м’ясі” (Ужан) та буков. *бл́ана* “хутро” (Мат. до буков. I 31).

Бл́аха — Пр. 1442: шл. *Jo. f. Blacha* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще п-ща кінця XVIII ст. з пол. Подг *Blach, Blacha* (Bubak 52). ◀ 1. Імовірно, від місц. етн. *бл́аха, бл́аха* (див. **Блажко** (пункт 3), а також Руміт 40). 2. Гіперкоректний вар. п-ща **Бл́ага**.

Блаховський †. XVIII ст.: з *Іоаном Блаховским* — с. Перехресний (Сах 88). ◀ Укр. утворення від антр. **Бл́аха** з суф. -овський.

Бл́егер — Вб. ◀ Від нім. апел. *Blecher* “бляхар, жерстяник”, поширеного в Німеччині (Bahlow 68).

Блецкán, -на́ — див. **Блицкán**.

Близнець [*Близніць*], -ця — Вб, Пр. Пор. 1704: *Bliznej* (!) — Бобовище (HodGens 12, 28). ◀ Від бойк. *близнець* — “близнюк” (Чопей 13, Он I 58). Пор. ще давньорус. *близньць* — “т.с.” (Срезн I 116).

Близнюк — Мж. 1787: п-ще *Blizniuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *близнюк* (Гр I 73), а також пол. *blizniuk* (SW I 167); пор. ще болг. чол. ім’я *Близнак* (Ковачев 77).

Близцьо́, -ця́, ор. — **Близцьо́м** — Вб. 1715: *Mich. Bliszczzo* — Горінчово (Bélay 144); 1787: *Blizciow* — Н. Висоцьке, *Bliszcow, Bliszczow* — там само (ЙМ). Тепер пишуть **Блистів**. ◀ 1. Сингулятив від укр. діал. *близці* — “близнята” (ЕСУМ I 208). 2. Усіч.-суф. утворення від давньослов. імені на зразок *Blizborъ, Blizgostъ* (SvoSta 69).

Блінда [*Бл́и́нда*] — Мк, Вн. 1819: *Blynda* — Н. Кропивник на Бойк (ФМ); 1787: *Blendey, Blędey* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *бл́и́нда, бл́и́нда*, яке у різних говорах має такі значення: “лінюх” (Тч), “нездар”, “жебрак”, “сліпець” (ЕСУМ I 209), “висип на тілі”, “пляма” (Гг 26); пор. ще слц. *blinda* — “висип на тілі”, “пляма”, “міхур” (SSN I 130), рум. *blîndă* — “кропив’янка”, буков. прикм.

бл́и́ндий “спокійний, смирний” (Мат. до буков I 32) та рум. *bleanda* “опудало”.

Блі́нтя [*Бл́и́нтя*] — Тч. ◀ Імовірно, регресивне утворення від місц. *бл́и́нтатися* — “плентатися”, “повільно рухатися” (Зак).

Блискан †. 1720: кр. *Jo. Bliszkan* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Того ж пох., що й антр. **Блискун**, але з суф. -ан.

Блисканович †. 1693: *отца Андрея Блоскановича* (!) — В. Студений (Сах 79, 94). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Блискán**.

Блискович †. 1773: присяжний *Joannes Blizkovics* — Чинадьово (Ud-5 59). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від давньослов. чол. імені *Бльскъ* (Илчев 77), пов’язаного з укр. *блиск*.

Блискун, -на́ — Св, Мк, Вл, Уж. 1773: присяжний *Daniel Bliszkan* — Плоске (Ud-5 58). ◀ 1. Від суф. апел. *блискун*, який у Карпатах уживається в таких значеннях: “моторна людина” (Мк), “близнець”, “близнюк” (Он 58), “каганець” (ЕСУМ I 209). Пор. ще давньорус. *блискунъ* — “мак” (Срезн I 115), слц. діал. *blyskan* — “птаха трясогузка” (SSN I 193). 2. Від болг. чол. імені *Блеско* чи *Бльско*, що з *бльскъ* — “блиск” (Илчев 77), + суф. -ун.

Блістів, Бл́естів — Хс. Книжні вар. п-ща **Близцьо́**.

Бл́иха [*Бл́иха*] — с. Прикра Снинського округу в Слч. (Mars 62), 1692: *Стефан Блыха* — с. Київ у Слч (ПаПо-4 79); 1688: *Ференца Блехового* — Бодружал (ПаПо-4 37); XVIII ст.: *Bliha Ivan* — Ужан (ПеУрб 124); 1787: *Blycha* — Вислік Вел., Зиндранова на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Sztec Blihanicz* (!) — с. Прикра у Слч (Mars 62). ◀ Від місц. укр. *бл́иха* — “блоха”.

Бліхтур [*Бл́ихтур*] — Вн. Частіше пишуть **Блохтур**. 1874: *Blektur* (!) — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від пол. *blichter* “блискітка”.

Блі́цка [*Бл́и́цка*] — Хс. ◀ Від **Блицкó** у род. відм.

Блицкán [*Бл́и́цкан*], -на́. Мж, Хс, Св. 1720: кр. *Jo Bliszkan* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Укр. утворення з суф. -ан від антр. 1715 р. *Beleczkó* з с. Рипинний (Bélay 184) або від місц. дієсл. *бл́и́цкатися* — “гедзатися”, “хвицати”. Пор. ще бойк. *бл́исканка* — “плиска біла” (ЕСУМ I 210).

Блі́цко [*Бл́и́цко*] — Мж, Хс, Мк. 1715: кр. *Fr. Vleczki* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Місц. укр. утворення від дієсл. *бл́и́цкатися* — “гедзатися, брикати” (Тч). 2. Від болг. чол. імен *Бльско, Блеско*, що пов’язані з *бльскъ* — “блиск” (Илчев 77). П-ща *Blesk, Blešč* поширені в Хорватії (Leksik 54).

Блі́шинець [*Бл́и́шиниць*], -иця — Тч. ◀ Від місц. укр. антр. **Блиха́**, що з *блыха́* “блоха”, + суф. -инець.

Блищак [*Блыщак*], -ка — Вн, Ір, Мж, Мк, Уж. 1607: *Bliszhthiak Olexa* — Черногорова (UetC 104-8); 1696: п-ще *Bliszyák* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Blyszczak* — Бітля, *Bluszczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. антр. *Бльишка*, що з місц. демін. назви комахи *бльишка* “мала блоха”, + -як. Цю етимологічну версію підтверджують такі аргументи, як наявність кореневої фонемі /ы/, яка досі часто зберігається в цьому п-щі, передавання її через *ігрек* у лат. записах XVIII ст. на зразок *Blyszczak*, *Blyszczuk*, *Blyszczuk*, *Blyszczanko*, запис 1598 р. з Мозиря *Федоръ Блыщановичъ* (ССУМ I 102), а особливо наявність п-ща зі спорідненою основою *блещиця*, напр. *Blyszczuczak* — Заколоть на Бойк (ЙМ). 2. Від дієсл. основи *блиск-//блищ-*, представлені у болг. імені *Бльско*, *Блеско* (Илчев 77), лемк. апел. *блищак* “світлячок” (Гр I 75, ЕСУМ I 209), гуц. апел. *блищачка* “блискітка” (Гг 26), укр. діал. *блиска* “трясогузка” (Гр I 74, ВеУг 227), слц. апел. *blyštiak* — “лугова рослина *Fucaria verna*” (SSN I 134), пол. *blyszcz*, *blyszczak*, хорв. п-щах *Blesk*, *Blešč*, *Blešković* (Leksik 54) та ін., + суф. -як. 3. Від антр. **Блищцо** чи апел. *близець* або прикм. *близкий* + -як.

Блосканович †. 1693: за отця *Андрея Блоскановича* — В. Студений (Сах 79). ◀ Імовірно, графічно спотворений запис п-ща *Блыцканович* (див. **Блицкан**).

Блохтур — див. **Бліхтур**.

Блудник †. 1699: кр. *Bludnik Vaszil* — Голубине (Maksay 176). ◀ Від апел. *блудник* (Гр I 76).

Блода — Вб. ◀ 1. Від серб.-хорв. діал. *бьуда* — “сторож” (Даниčić). Пор. ще закарп. архаїзм *наблода* “наглядач” (Чопей 195). 2. Від місц. *блюдо* — “миска” у формі род. відм.

Бляха — Ір. 1820: *Blacha* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від мікроетн. *бляха*, *бляшин* (< *влах*, *волох* — “волох”), яким міжгірці прозивають іршавців (НодТör 73). 2. Від гал. ойк. *бляха* “леміш” (Karas 38).

Бляхтур — Вн. — Див. **Бліхтур**.

Бляшин, -на — Вл. ◀ Від місц. етн. *бляшин* — “волох, влашин” (Недзельский 254). Пор. 1570: *Vlassyn* — Голубине (UetC 53-14); 1638: кр. *Blasen* — Мойсин (Vélay 175); 1882: *андреј бляшинъ* — Лази (Сах 82). Пор. ще подг. п-ща за 1645, 1787 і 1789 рр.: *Blacha*, *Blaszeński*, *Blaszynski* (Bubak 50).

Бляшинець [*Бляшиниць*], -иця — Хс. ◀ Від антр. **Бляха** + -инець.

Бляшка — Вб. ◀ Від антр. *Бляшко* у род. відм.

Бляшко — Вл. ◀ 1. Від місц. мікроетн. *блях* (< *влах* — “волох”), яким міжгірці прозивають

іршавців (див. **Бляха**), + -ко. 2. Від болг. захисного імені *Бляхо* (≠ *Блехо* — Илчев 78) + -ко.

Боб †. 1715: кр. *Lad. Bob*, а 1720 — *Teod Voob* — В. Водяне (Vélay 121); 1787: *Bob* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бобъ*, яке нині у півд. слов'ян співвідноситься з гіпок. *Боб*, *Бобо*, *Боба*... та з повними їх відповідниками *Бобан*, *Богдан*, *Богослав*, *Богумил*, *Борислав*, *Слободан*... (Илчев 78, Šimundić 398). 2. На думку Д.Богдана (Богдан 259), ім'я *Бобъ* давали низьким на зріст людям.

Боба †. 1578: п-ще *Voba* — Вербовець (Szabó 540). ◀ 1. Від антр. **Боб** + -а. 2. Від південнослов. чол. імені *Voba*, що з *Bogdan* (Šimundić 398). Пор. ще бойк. дит. *боба* (Он I 60), закарп. *бобка* — “зернятко”, “цятка”, пол. *bobo* — “малятко”, “крихітка”.

Бобай — Пр. 1587: *Babaj* — Туртеребеш (Szabó 259). ◀ 1. Від давньослов. імені *Боба* чи *Бобо*, яке болгари, серби, хорвати і чехи співвідносять із повними іменами *Богдан*, *Борис*, *Боян*, *Слободан*... (Илчев 78, Грк 37, Šimundić 398, Кпаррová 77, Kázmér 144), + -ай. 2. Дериват із суф. -ай від давньослов. імені *Бобъ*, що від назви стручкової рослини *біб* (Moldanová 45). 3. Можливо, угор. прочитання укр. п-ща **Бобаль**, а в угорців м'яке /л'/ регулярно змінюється на /й/.

Бобайкович †. 1648: *Vobaikouich (!) Olexa* — Н. Ворота (Maksay 359). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Бобай**. 2. Генетично угор. п-ще з формантом -i від ойк. *Voba* (Kázmér 144).

Бобак — Уж. 1715: кр. *Lad. Vobak* — Синевир (Vélay 200), гор. *Jo.*, *Nic. Vobak* — Кимпулунг (Vélay 149); 1787: *Vobak* — Босько, Ждиня та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від вл. ос. назви *Боб*, *Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай** 1, 2) + -ак. 2. Від апел. *vobak*, який у слц. мові означає “черв'як, хробак, жук” (SSN I 60, Golęb 65, Rymut 42), а у поляків — “білка, опудало” (Bubak I 52).

Бобалик — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бобаль** + -ик. 2. Від слц. *bobalik* — “традиційна різдвяна страва з випечених або зварених шматків тіста, вимішаних з маком” (SSN I 134).

Бобаль — Св, Мк. 1567: *Iwan Bobaly* — Суково (UetC 53-12); 1592: кенез *Bobál János* — Визниця (LehBer 56); 1649: *Vobaly Maté* — Ждимир (LehBer 843); 1747: *Ioan Bobal* — Вел.Липник (ПаПо-4 42); 1787: *Vobal* — Синява, Свіржова на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Vobal*, *Vobala* в Польщі (Rymut 42). ◀ Від місц. укр. *бобаль* — “горошинка”, “овечий, козячий, заячий послід” (Ір), “дуже дрібна картопля” (Мк), “різновид пампушка”, “фрикаделька” (Уж). Пор. ще *бо-*

бáльки — “різновид галушок” (ЕСУМ I 216). В основу назви закладено образ чогось малого, дрібного, чорного.

Бобальський †. 1641: свящ. *Vobalyszki Janos* — Мукачів (НодОкт 98). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від антр. **Бобáль**.

Бобасович †. 1648: кенез *Bobaszowich Marko* — Медведжий, а 1699 — *Bobaszowich Lazur, Dmitr, Petro* — Н. Ворота (Максай 539, 613). ◀ Від антр. ***Бобас** + -ович.

Бобéла — Мк. 1699: кенез *Bobela Ivan* — Н.Ворота (Максай 590). Пор. пол. п-ща *Bobel, Vobeł, Vobeľ...* (Румут 42). ◀ Від антр. **Боб**, **Боба**, **Бобо** (див. **Бобáй**, **Бобáк**) + рум. демін. суф. -*ela*, як і у п-щах **Бутéла**, **Шебéла**, **Дупéлич...**

Бобéнич — Пр. — Див. **Бобінич**.

Бобéр [**Бобірь**], -**бря** — Хс. 1787: п-ще *Bober* — Спас на Бойк, Королик на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1766 р. *Bober* (Румут 42). Пор. ще 1787: п-ще *Boberczak* — Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. апел. *бобéр* — “бобир” (Гр I 77). 2. Від етн. *бобрі*, яким молд. цигани прозивають укр. циган (Ономастика. — М., 1988. — С. 206).

Бобéрський [**Бобірьський**] — Хс. ◀ 1. Від **Бобірь** + -ський. 2. Прикм. від ойк. *Боберки*, що на Льв.

Бóбик — Хс, Вн, Мж, Ір, Вл. 1715: кр. *Stefan Vobik* — Міжгір'я (Вéлау 178); 1649: *Нрус Vobek* — Климківка (Łysiak-2 177); 1775: кр. *Vabik* — Заріччя, Мала Копаня (Szabó 276, 393); 1787: *Vobuk* — Вільшани на Бойк (ЙМ); *Vobik* — Війське на Лемк (ЙМ); 1803: греко-католик *Michael Vabik* — Імстичово (Ud-2 383). ◀ 1. Дериват із демін. суф. -ик від давньослов. антропооснови *бобъ*, яка співвідноситься з бот. назвою *біб*. У Сербії антр. *Боб* фіксується з XI ст. як ос. ім'я, яке давали невисоким на зріст дітям (Богдан 259). На території України фіксується пізніше. Пор. 1715: антр. *боб опришак* (ССУМ I 103); кр. *Vob* — В. Водяне (Вéлау 121). 2. Від апел. *бóбик* — “дрібний біб” (ЕСУМ I 189), метафор. знач. якого — “малий хлопчик” (Тч); пор. ще пол. *bobik* — “біб”, бойк. бот. номен *бóбик* “бегонія” (Он I 60), карп. зоонім *Бóбик* — кличка для малих собак. 3. Від південнослов. або чес. імені *Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай**, **Бобак**) + -ик. Пор. хорв. п-ща *Vobek, Vobić, Vobićć* (Leksik 54).

Бóбинець [**Бóбинець**], -**иньця** — Мж, Тч. 1715: кр. *Vobinecz Ondri* — Ізки (Вéлау 155). ◀ Дериват із укр. суфіксом -*инець* від слов. імені *Боба*. Однак з'ясувати, хто був засновником роду *Бобинців* (чоловік чи жінка), словотворчий аналіз не дає змоги: суф. -*инець* частіше додавався до жін. іменувань на -а (напр., до жін.

слов. імені *Боба*, що з *Богданка*, *Босилька*, *Слободанка* — Грк 223), але він так само міг поєднуватися з чол. іменем на -а, на цей раз із чол. іменем *Боба*, співвідносним із повними іменами *Боголюб*, *Боривој*, *Слободан...* (Грк 37). Про інші можливі семант. інтерпретації твірної основи див. п-ща **Бобáй** та **Бобáк**. П-ще *Vobinas, -nca* дуже поширене в Хорватії та Сербії (Leksik 54, РСКНІ I 668).

Бобінич [**Бобьнич**] — Хс, Мж, Тч, Ір. Частіше пишуть **Бобонич**. 1678: кр. *Vobinics Szimeon* — Вел. Бичків (Вéлау 128); 1720: кр. *Pe. Vobinics* — Міжгір'я (Вéлау 178). ◀ 1. Від андр. *Бобьня* — “дружина *Боба*” чи “дружина *Бобы*” + -ич. Про семантику твірної основи *Боб-* див. **Бобáй**, **Бобáк**. Функція суф. -*ня* апел. фемінізуюча, як і у апел. *богьня*, *графьня*, *зрекьня*, *газдьня*. 2. Від антр. *Бобьня* + -ич. Пор. 1476: *Опанас Бобьня Хмелевский* — б. м. н. (ССУМ I 103).

Бóбич — Мж. 1567: *Vobith* — Шаланки (Szabó 463). ◀ Від антр. **Боба** (про семантику основи див. **Бобáй**, **Бобáк**) + -ич. П-ще *Vobić* дуже поширене серед хорватів (Leksik 54), *Бобих* — у сербів (РСКНІ I 668), а *Vobicz* є серед поляків (Румут 42).

Бобівський [**Бобуський**, **Бобуський**] — Мк. 1764: свящ. *Іоань Бобовский* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Традиційний розм. прикм. (при суч. оф. *бобовищанський*) від місц. ойк. *Бобовище* (Мк).

Бобіта [зрідка — **Бóбіта**] — Мк, Ір, Вн. 1775: *Vobita* — Раковець (Szabó 459). Пор. ще 1787: *Vobitko* на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. апел. *бобит*, яке, за І.Вагилевичем, — “заїка”. Пор. там само *боботити*, *боботливий*. 2. Від угор. діал. *bóbita* — “пташиний чуб” (KMNSZ 199). 3. Від антр. **Боб**, **Боба** чи **Бобо** (див. **Бобáй**, **Бобáк**) + -*ита*.

Боболіч †. 1572: *Bobolich* — Крива (Szabó 387). ◀ П-ще передбачає твірну основу *Бобола*, а вона мусила мати роман. демін. суф. -*ола* від антр. **Боб**, **Боба** чи **Бобо**.

Боболешкович †. 1699: кр. *Boboleskovicz David* — Н. Ворота (Максай 590). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від незасвідченого антр. *Бобулешко* (див. **Бóбул**).

Бобонич — Хс, Мж, Ір, Вн. Пор. 1715: кр. *Vabonyi Lupsa* — с. Фаркашрейв (Вéлау 139). ◀ 1. Наслідок спонтанної адаптації місц. п-ща *Бобьнич* (із голосним *ы*) до суч. графічної системи укр. мови з літерою */и/*. 2. Від серб.-хорв. п-ща *Бобоња* (РСКНІ I 670), співвідносного з апел. *бобоња* — “ненажера”, “людина, яка бубонить, розмовляє грубим голосом” (РСКНІ I 670). 3. Від слц. діал. *boboņa* — “чарівниця, ворожка” (SSN 135) + -ич.

Бóбота — Рх. 1684: кр. *Bobota Daan, Todor* — В.Руна (Vélay 186). ◀ 1. Від діал. *бобит* (див. **Бобіта**) у формі род. відм. 2. Від серб.-хорв. *бобот* — “звук від клацання зубів” (РСКНІ I 670), болг. *бобот* — “шум, рокіт”. 3. Дериват із суф. *-ота* від антр. *Боб, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**).

Бобрак †. 1773: присяжний *Joannes Bobrak* — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ 1. Від укр. персоніф. назви ссавця *бобр* + *-ак*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Бабрак**.

Бобрик — Вб, Мк, Хс. 1618: *Bobrik Ivan* — В. Мирошів (Marsina 81); 1696: кр. *Alex. Bobrik* — Луг (Vélay 173). Пор. 1461: *пан Федко Бобрыкович* — Луцьк (ССУМ I 103). П-ща *Vobrek, Vobryk* є й у поляків (Rymut 42). ◀ Від **Бобер** + *-ик*. Можливо, що від давньорус. *бобрикъ* — “шкурка молодого бобра” (СРЯ I 253).

Бобриччин †. 1686: *Bobritsin Ignatz* — Сіль (UstC 88-59). ◀ Від андр. *Бобричка* — “дружина **Бобрика**” + *-ин*.

Бобрович — Тч. ◀ Від антр. **Бобер** + *-ович*.

Бобрушка — Тч. ◀ Від бойк. апел. *бобрушка* — “комаха сонечко” (AGB I 80). 2. Від антр. *Бобрух* або *Бобруш*. Пор. 1731: *Vobrouch* у Слч (Jaz. sb. I-II 201); 1618: *Vobrus Stefanow* — Фрічка на Маковиці (Marsina 97).

Бобрушко — Тч. ◀ Новіша морфол. видозміна кінцевого /а/ у п-щі **Бобрушка**, як і у п-щах **Головко, Редько** з *Головка, Редька*.

Бобрюк — Рх. ◀ Від антр. **Бобер** + *-юк*.

Бобрук — Мж. ◀ 1. Імовірно, від серб. *бобрук* — “клобук, капелюх, міхур” (РСКНІ I 671). 2. Менш правдоподібно, від антр. *Боб, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-ук*.

Бобул — Рх. 1494: *Аша дочка Бобулова* — Сучава (ССУМ I 103). Пор. п-ща *Vobul, Vobula* в Польщі (Rymut 42). ◀ Очевидно, від давньослов. імені *Бобъ* (див. **Бобик**) з рум. формантом *-ул*, хоча могло постати і зі співзвучного апел. *бобул/бобуль*, що означає якийсь круглий предмет: пор. серб. діал. *бобуль* — “валун, круглий камінь” (РСКНІ I 671), *бобульица* — “прищик”.

Бобулко †. 1715: кр. *Vobulka Iwan* — Міжгір'я (Vélay 178). ◀ Від антр. **Бобул** + *-ко*.

Бобульський — Ужгород. Пор. п-ща *Vobul, Vobula, Vobulski* в Польщі (Rymut 42). ◀ Від антр. **Бобул** + *-ський*.

Бобуський — Мк. ◀ Місц. традиц. прикм. від ойк. *Бобовище* — Мк (суч. оф. прикм. — *бобовищанський*). П-ще свідчить, що в Середньовіччі цей прикм. мав вигляд *бобовьський*.

Бобуш — Мк. 1819: *Vobusz* — Стрільбиці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бобъ*

(див. **Бобай, Бобак**) + квалітат. іменний суф. *-уш*. 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Voboš* (Даничіч 465). П-ще *Vobuš* (Leksik 54) та серб. п-ще *Бобушиш* можуть виводитися також від апел. *бобуша* “велика горошина” та *бобушка* “скляна кругла прикраса” (РСКНІ I 671). 3. Від слц. розм. імені *Vobuš*, співвідносного з повними іменами *Bohumíl, Bohumír, Bohuslav* (Majtán-Považaj 214).

Бобушак — Пр. XVIII ст. *Boboszsak* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Від **Бобуський** + *-як*. 2. Від п-ща **Бобуш** чи його похідних.

Боб'як — Мк. ◀ Від антр. *Бобъ, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-як*. (Див. ще Vincenz 445). Малоімовірно, що це з п-ща **Баб'як**.

Бобіта. Частіше пишуть **Бобіта** — Вн. ◀ 1. Мадярське прочитання укр. п-ща **Бобіта**. 2. Від угор. діал. *bóbíta* “пташиний чуб” (KMNSZ 199).

Бобга — Уж. ◀ Мадярське прочитання серб. чи хорв. імені *Боба, Воба*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Богослав, Богумил...* (Грк 38, Šimundić 399).

Бобгар [*Бобгарь*], *-ря* — Хс, Тч, Рх. пор. 1600: гор. *Em., To. Volgar* — Вишково (Vélay 215); 1614: гр. *Andr. Volgar* (там само). ◀ Від карп. лексеми *бобгарь*, яка у гуцулів означає “пастух, що доглядає стадо великої рогатої худоби на полонині” і співвідноситься з рум. апел. *bouár* — “т. с.” (ЕСУМ I 218, Гг 27); у бойків — “пустун, бешкетник” (Он I 61); дехто (напр., М. Черемшина) зближує його з етн. *болгарин* (Гр I 78).

Бобдій [*Бовді*], *-я* — Уж. 1574: *Bódy Borbála* — ком. Берез (LchLcl 40); 1691: гор. *Vodi István* — Ужгород (HodAd 40); 1699: *поган Бувдй* — Леурдина (ПаПо-1 145); 1715: кр. *Gr. Vodi* — Н. Руна (Vélay 185). ◀ 1. Від угор. вар. ім. *Bódi ~ Boldi*, що з повного імені *Boldizsár* — укр. *Балтазар* (Kálmán 63, 79, Ladó 142, Kázmér 148). Пор. до цього ще 1473: *Болда* — Сучава (ССУМ I 109). 2. Від власне угор. імені *Bódi* (< *Boldog*, що з діал. *bódog* — “багатий” — Ladó 141). 3. Від угор. ойк. *Bód* (Vályi I 225) + формант *-i*.

Бобра — Вн. ◀ Мадярське прочитання слов. п-ща **Бора**.

Боган †. 1458: п-ще *Bohan* — Виноградів (Szabó 481). ◀ Від слов. імені *Боган*, що співвідноситься з коренем *Бог-* (Šimundić 399, ГркРеч 29).

Богач — Хс. ◀ Від місц. апел. *богач* — “багач” (Чопей 14).

Богачик — Тч. 1787: *Bohaczyk* — Мочари, Карликів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Богач** + суф. *-ик*.

Богдан [*Богдан*], *-на* — див. **Богдан**.

Богóвич — Ір, Св. 1600: кр. *Vogiovicz János, Lukács* — Студений (Vélay 145). Пор. ще п-ща *Bohowicz, Bohowies, Bohów* на території Польщі

(Rymut 44), *Vogović* і *Bohović* у Хорватії (Leksik 57). ◀ Від антропооснови *Бог-* + *-ович*. Антропооснова *Бог-* з укр. щілинним /л/ в Укр. Карпатах представлена щонайменше з середини XV ст. Пор. 1542: кр. *Boho* (!) — В. Селище (Bélay 196); 1579: *за сына сепкова прозвищем богова* — Одрехова (АО 62); 1680: *Bohonyicz* — Комлошка (UetC 66-14); 1787: *Bohenko* — Мочари, Терепча на Лемк (ЙМ).

Боголовецький [Боголовецький] — Рх. ◀ Прикм. утворення від укр. двоосновної моделі на зразок *боголюбєць*, *богомóлець*, *богонóсець*, другий компонент якої від дієсл. *ловіти*.

Богонькó — Вб. Правдоподібно, від антр. *Богунь* чи *Богун* + *-ко*. Пор. 1787: п-ще *Bohuniow* — Орів на Бойк, а *Bohun* — там само 1819 (ЙМ, ФМ). Обниження артикуляції суф. /у/ до ступеня /о/ могла спричинити зовнішня аналогія до місц. *богонькó* “боженько”.

Богорóвський — див. **Богирóвський**.

Богуняк [Богуняк], *-ка* — Рх. Від давньослов. імені *Богунь*, котре як ос. ім'я значиться у запор. козаків ще 1649 р. (Осташ-3 8). Саме як ім'я лексема *Богун* довго вживалася у болгар і сербів (Илчев 79, Грк 89).

Бóгут — Вл. 1778: присяжний *Vahut* (!) *Vaszily* — Жденьово (Ud-5 61). ◀ Від давньослов. імені *Богутъ* чи *Богута*, співвідносного з коренем *бог-*. Ім'я *Bohut* було поширене по всій Україні, а п-ща *Bohut*, *Bohuta*, *Bohutyn* зі щілинним /л/ наявні і в Польщі (Rymut 44).

Богуцький — Уж. ◀ Від слов. імені *Богутъ* чи *Богута* + *-ський*. Як п-ще лексема згадується в Карпатах з XVI ст. Пор. 1596: *mieli na Boguskiego uderzyć* — Сянік (Balzer 115).

Бóгуш — Мк. 1213: *Buhus ioubagio castris Zatmar* (RegVar 158); 1342: *Bohos* — с. Варшань (MaksaySz 322); 1704: кр. *Bohus Balas* — Жнятино (HodGens 16). ◀ Від давньослов. імені *Богушь*, співвідносного з двоосновними іменами на зразок *Богумиль*, *Богуславъ* (Maretic 130, Богдан 259, Илчев 79, Грк 39, Кпаррoвá 78, Суднік 20).

Бог †. 1550: кр. *Ge. Vogh* — В. Водяне (Bélay 121). ◀ Від давньослов. імені *Богъ*, співвідносного з повними іменами *Боган*, *Богдан*, *Богослав*, *Богодар*... (ГркРеч 29–30, Šimundić 399). Пор. також рум п-ще *Vog* (Jordan 68).

Бoга †. 1705: *Jonás Voga* — Діброва (HodOkt 443). ◀ Антр. **Бог** у формі род. відм.

Бoгáнич — Мк. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Богана*, співвідносного з *Бог-* (Грк 223), + *-ич*. 2. Від місц. укр. андр. *Бoгáня* — “дружина *Бoги*” + *-ич*, де *Бoга* — це південнослов. ім'я

Богдан, *Богослав*, *Bogoljub*... (Илчев 79, Грк 38, Daničić 479, Šimundić 399).

Бóгар — Вн. 1570: *Mich. Bogar* — *Psbiter Ruthenus* — Лавки (UetC 97-29); 1687: *Bogar* — Широке (Szabó 348); 1715: кр. *Jo. Bogar* — Колодне (Bélay 134). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Bogár* фіксується з XIV ст. (Kázmér 152). ◀ Від карп. мадяризму *бóгар*, який у закарпатоукр. говорах означає “жук”, у словаків — “овід, комар, шершень, джміль” (SSN I 138), а у сербів — “жебрак” (РСКНІ 679). У місц. зоонімії **Бóгар** — “кличка вола, коня, kota, собаки чорної масті”. Сербі знають лексему *Бугар* також як етн. для називання *болгар* (Грк 47).

Богаті(й) †. 1715: кр. *Bogaty* — Підвиноградів (Szabó 491); 1775: кр. *Bogati* — Фанчикуво (Szabó 329). ◀ Угор. патр. утворення від їхнього ж чол. імені слов. пох. *Bogát*.

Бoгáч, -чá — Вн, Хс. 1607: *Bogath Jethko* — Вел. Березний (UetC 104-8); 1699: *Bogacs Havrila* — Неліпино (Maksay 573); 1743: *Bogacs* — Черна (Szabó 307); 1787: *Bogacz* — Морохів, Суровиця на Лемк (ЙМ). Є п-ще *Bogacz* у Польщі (Bubak 54, Rymut 440). ◀ Від закарп. мадяризму *богáч* — “корж”, що з угор. *rogácsa* — “т. с.” (ЕСУМ I 220) або рум. *bogaciu* — “пиріжок”. Наголос, географія та історія п-ща засвідчують, що антр. — місц. укр. утворення, а не запозичення з угор. мови.

Бóгаш — Вн, Хс. 1600: вл. *Bogassy Pal* — Кошельово (Bélay 163); 1773: кр. *Bogass* — Черна (ПеПред 315); 1775: кр. *Bogass* — Тарна (Szabó 395). ◀ Від південнослов. ос. імені *Богаш*, співвідносного з іменами *Богдан*, *Богомил*, яке містить квалітат. суф. *-аш* (Грк 38, Šimundić 399).

Бóгда — Вб. 1618: *Danko Bohda* — В. Вапник на Маковиці (Marsina 75). ◀ Від південночизахіднослов. гіпок. імені *Богда*, співвідносного з повною його формою *Богдан* (Daničić I 483, Грк 38, Илчев 79, Šimundić 38, Ковачев 78, SvoSta 108). У сербів вар. чол. імен *Богъда*, *Богъде* фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 32).

Бóгдан [рідше — **Бóгдан**] — Пр, Вб, Уж, Св, Мк, Вл, Вн, Тч. 1220: кр. *Bogdan* — Тросник (RegVar 224); 1353: *богданъ тивунъ* — Перемишль (ССУМ I 103); 1404: шл. *Bogdanus Ge., Jo., Stanislaus* — Довге (Bélay 136); 1474: шл. *Bogdan* — Добрянське, там само за 1479 — шл. *Andr. Bogdan* (Bélay 177); 1542: вл. *Pe. Bogdan* — Угля (Bélay 209); 1609: *Bogdan* — Підвиноградів (Szabó 490); 1703: свящ. *Bogdan János* — Угля (HodOkt 433); 1705: *Bogdan Péter* — Добрянське (HodOkt 429). ◀ Від південнослов. чол. імені *Богдан* (Илчев 79, Грк 38, Rospond 67, Vincenz 261) через

волоське, тобто рум., посередництво. Доказом останнього, крім усього іншого, є наголос та зімкнене /г/.

Богей [Богей], -я — Тч. ◀ Від південнослов. чол. або жін. імені *Boga*, співвідносного з антропоосновною *Bog-*, яка представлена в іменах на зразок *Боголюб*, *Богослав*, *Bogdana*, *Bogomira* + суф. -ей.

Богір [Богір], -ря — Мк. 1214: підсудний *Boguir* — с. Бийкийш (RegVar 189); 1648: *Boghír Simko* — Н. Ворота (Maksay 549); 1715: *Богиру Василь* — Заріччя (ЛелПам 234). У Польщі є п-ще *Bogierczuk* (Rymut 44). ◀ 1. Можливо, фон. видозміна п-ща *Богар* на східнором. ґрунті. 2. Від нім. апел. *Boger* — “лучник”. П-ще *Boger* є і в Німеччині (Gottschald 121). Основу п-ща зберігає також традиційний місц. укр. ойк. *Богиревиця*.

Богіровський [Богіровський] — Ір. ◀ 1. Від п-ща *Богир* + -овський. 2. Місц. традиційний прикм. *богирівський* (суч. оф. — *богиревицький*) від ойк. *Богиревиця* (Ір).

Богіш — Вл, Мк. ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Bogiš* чи *Богиша*, вживане дотепер у сербів та хорватів (Maretić 118, Daničić 486), як гіпок. від *Богдан*, *Богослав* (Грк 39). Чол. ім'я *Богиша* в південній Сербії та в Німеччині фіксується з XIV ст. (ГркРеч 29, Schlimpert 18). 2. Сілезький відповідник давньослов. імені *Bogumil* та *Boguslaw*.

Богля — Вн. 1715: кр. *Boglya*, 1743: *Bogja*, 1775 — *Bogja*, *Boglya* — Тросник (Szabó 473); 1775: кр. *Bagle* — Карачин (Szabó 380). ◀ 1. Можливо, від бойк. *богля* — “великий круглий стіг снопів у полі” (Он 62), що з угор. діал. *boglya* — “копиця, стіжок” (KMNSZ 200) або слц. *bogla* — “т. с.” (SSN I 138). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Boglya* фіксується з XVI ст. (Kázmér 154). 2. Від давнього, але рідкісного слов. гіпок. імені *Богель*, котре, подібно до гіпок. *Богил*, *Богило*, виводять із двоосновних слов. імен на зразок *Богдан*, *Богослав* (Maretić 101, Daničić 486, Грк 38, ГркРеч 29). Похідні від цього імені п-ща *Bogiel*, *Boglić*, *Boglium* трапляються в Хорватії (Leksik 56) та Польщі (Rospond 68, Rymut 44).

Богнар †. 1692: свящ. *Vognar Jurko* — с. Брестів (Лучкай-Іс 41). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Боднар*.

Богорівський — див. **Богіровський**.

Богорський †. 1690: свящ. *Bogorski Joannes* — Ір (Лучкай-Іс 27). ◀ Напевно, укр. прикм. із суф. -ський від того ж антр. *Богір*, що і в основі місц. ойк. *Богиревиця* (Ір).

Богоста — Хс, Тч, Св, Пр. 1715: кр. *To. Vagoszta*, *Bogosta*, *Bohoszta* — Березово, 1720 — кр. *Nic. Vagoszta* — там само (Bélay 127). ◀ Від

давньослов. чол. імені *Богоста*, утвореного за допомогою того ж суф. -оста, що й ім'я *Радости* (ГркРеч 159).

Богринець [Богринець], -нця — Мк. ◀ Від *Богря* + -инець.

Богря — Уж. 1618: *Pavel Bogra* — В. Орлик (Mars 76). ◀ 1. Рум п-ще *Bogrea* (Jordan 69). 2. Від молд. чол. імені *Bogrea*, що з південнослов. *Богдан* чи *Богослов* (Vincenz 261).

Бода — Мк. 1408: *вѣра... пана боди* — Сучава (ССУМ I 107); 1439: *Voda* — ком. Берег (LehLel 210); 1509: *Voda* — Шаланки (Szabó 62); 1567: *Voda* — Підвиноградів (Szabó 491); 1715: кр. *Voda Dumitr* — Говдпоток (Bélay 147). П-ща з основою *Бод-* нині є в Польщі (Rospond 66, Rymut 43) та Хорватії (Leksik 54). ◀ 1. Правдоподібно, *Бода* — це гіпок. від зрідка засвідчених слов. двоосновних чол. імен на зразок *Бодивой*, *Bodislav...* (ГркРеч 33), але представлених у південнокарп. писемних пам'ятках XV ст. Пор. 1482: *Vodomer Chernik* — с. Філеп (MaksaySz 137); 1449: *Valentin Bodole* — Винна (Nagy I 444). 2. Основою п-ща *Бода* могло стати й слов. ім'я *Бода*, яке ономасти виводять із двоосновних імен *Слободан*, *Богдан...* котре й тепер широко вживається серед болгар та сербів (Илчев 79, Грк 39). Серед карп. п-щ ця основа дала декілька дериватів, як *Vodyk*, *Vodynczak*, *Vodyń* (ЙМ).

Бодан †. 1615: шл. *Bodan Istwanffy* — Угля (Bélay 210). ◀ Від антр. *Бода* + -ан.

Боджа [Бьдџа] — Тч. ◀ Від південнослов. чол. імені *Боджа*, яке болгари співвідносять з антропоосновною *бог-* (Илчев 79), а хорвати свої гіпок. імена *Vođa*, *Vođo* — з повним іменем *Slobodan* (Šimundić 399). Деривати від імені *Боджа* поширені серед хорв. п-щ (Leksik 55). Один із них треба вбачати і в марамороському п-щі 1542 р.: вл. *Alex. Bodza* — с. Сачал (Bélay 191).

Бодайло — Уж. ◀ Оказіональне місц. утворення з суф. -айло, на зразок апел. *мінйло*, *недбайло*, *пуджайло*, від дієсл. основи *бодати* ~ *бости*, а імпульсом могли стати і п-ща *Бода*, *Бодак*, *Бодач*, *Бодяк*.

Бодак — Св, Пр, Вб, Уж, Вл, Ір, Хс. 1618: *Roman Vodak* — с. Довгоня (Marsina 71); 1773: *Vodak* — (ПеПред 320); 1787: *Vodak* — Бодаки, Перегонина та ін. на Лемк (ЙМ); *Бодак* — Орява, Яблунця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *бодак* — “будяк, колючка” (Он I 62, Головацкій 369), що від *бодати* “колоти”; пор. також слц. *bodák* — “багнет”, серб.-хорв. *бодак* — “той, що буцає, коле рогами” (РСКНІ ІІ 16). Пор. також споріднені утворення з середини XV ст.:

Bogyak, Bodach (MaksaySz 157, Szabó 372). 2. Від угор. *bodak* — “вишкребок”, “остання дитина в родині” (KnieSz 800).

Боднар [Боднарь, Бошнарь], -ря — Мк, Ір, Уж, Пр, Вб, Св, Вн, Тч, Хс. 1449: *Demko Vodnar* — Тарна (Nagy II 444); 1570: *Franc. Vonnar* — Лавки (UetC 97-29); 1572–1575: кр. *Jo. Vodnar* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1603: *при Боднаровых Лазаровых* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1666: *Павел Боднарь* — с. Венеція у сх. Слч (ПаПо-4 47); 1736: *Петро Боднар* — Рафаївці у сх. Слч (ПаПо-1 188); 1762: *Стефан Боднар Кіфа* — Руська Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від місц. укр. *боднарь* — “бондар” (Чопей 15, Он I 63, СГГ 214, Гр I 81, Дездедел 6), яке має прямі відповідники у слц. та угор. мовах, як *bodnár* — “т. с.”, “колісник” (Kázmér 148).

Боднарик — Пр. 1742: *Иоанъ Боднарикъ* — Стразьке у Слч (ПаП-4 109). ◀ Від антр. **Боднар** + суф. -ик.

Боднарук — Вн. ◀ Від антр. **Боднар** + -ук.

Боднарчук — Рх. 1787: *Vodnarczuk* — Нижне Синьовидне на Бойк. ◀ Від **Боднар** + -чук.

Боднарюк — Рх, Тч. ◀ Від антр. **Боднар** + -юк.

Бодня — Мж, Тч. Пор. 1787: *Bednia* (!) — Войткова та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще XVIII ст.: *Vodniewicz, Vodnik, Vodniak* на Лемк (ЙМ) та п-ще *Vodnij* на Гуц (Vinccenz 519). ◀ Від апел. *бодня* — “низька дерев’яна діжка з покришкою” (СГГ 214), перен. зн. якого на Зак — “ненажера” (Тч).

Бодо †. 1542: вл. *Alex. Vodo* — Данилово (Bélay 189). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Vodo*, що з *Bogdan, Slobodan* (Šimundić 399).

Бодрюк, -ка — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від основи *бодр-*. Етимологія та семантика твірної основи спірна. Це могла бути як укр., так і слц. основа прикм. *бодрий*, серб. *бодар*, слц. *bodry* — “бадьорий, жвавий, сміливий” (Гр I 81, SSN I 137), слц. діал. ім. *bodor* — “чоловік міцної статури” (SSN I 137), але могло бути й угор. ос. ім’я *Bodor*, яке пов’язують із апел. *bodor, bodri* — “кучерявий, покручений” (Ladó 42, KMNSZ 199). Закарп. і трансільванські угорці вживають назву *bodor* як зоонім (Herman 454), а закарп. українці — як кличку для собак, переважно кудлатих (Уж).

Бодьович †. 1660: кр. *Bogyovicz Janos, Lukas* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Бодьо*, що з імені *Богдан*, + -ович.

Божя, -жі — Тч. 1231: *Bosou* — с. Саб (RegVar 159); 1226: *Busu sacerdos* — с. Саб (RegVar 276); 1604: шл. *Marko Bosa* — Сарвасово (Bélay 194), а 1680 — шл. *Fr. Sim. Bosa* (там само); 1628: шл. *Jac. Voja* — Коньга (Bélay 165); 1715: кр. *Bozaj Andras* — Шугатаг (Bélay 191); 1689: вл. *Bose*

Nastafie (Bélay 134). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Божя*, яке у сербів та хорватів співвідноситься зі слов. іменами *Богдан, Богослав, Божидар, Боживој...*, рідше — з іменем *Амброзій* (Maretić I 89, Daničić I 565, Гинкен 459, SvoSta 126, Грк 39, Šimundić 401, Ковачев 79 та ін.). 2. Менш імовірно, від угор. імені *Bazsa*, що з *Basileus* (Kálmán 79).

Божан — Хс. ◀ Від повного південнослов. чол. імені *Божан*, яке у болгар, сербів та хорватів співвідноситься з *Божидар, Боголюб...* (Ковачев 79, Грк 39, Šimundić 47, 401 та ін.). У Сербії ім’я *Божан* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 34).

Божаній [Божаны], -я — Вл, Св. ◀ Морфол. мадяризація п-ща **Божан**.

Божар — Мж, Мк. 1686: *Bozsaru Mikita* — Сіль (UetC 88-59); 1727: вл. *Bozsár* — Мукачів (LchBer 494); 1775: кр. *Bozar* — с. Турц (Szabó 524). ◀ Від хорв. чол. імені *Božara*, співвідносного з такими повними іменами, як *Божидар, Божимир, Божислав, Боживој* (Šimundić 401).

Божарович †. 1567: *Laz. Bossarowicz* — Сусково (UetC53-12); 1570: *Greg. Bossarowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Божар**.

Божик — Уж. XVI ст.: антр. *Bozyk* — ком. Сатмар (MaksaySz 130); 1787: *Božyk* — Середне Мале на Лемк, є також на Бойк (ЙМ). Пор. ще XVIII ст.: еп. *Bosicskovics* — Мукачів (HodTör 814). ◀ 1. Давньослов. чол. ім’я, співвідносне з *бог-* та південнослов. назвою Різдва *Божик*. Його давали хлопчикам, які народжувалися на Різдво (Илчев 81, Ковачев 80). 2. П-ще могло утворитися й від імені *Божо* або співзвучного п-ща за допомогою суф. -ик.

Божичкович †. XVIII ст.: еп. *Bosicskovics* (!) — Мукачів (HodTör 814). ◀ Хорв. п-ще *Božičković* (Leksik 65), співвідносне зі слов. іменами *Božica, Božika* (Šimundić 401) та серб. іменем *Божич* (ГркРеч 34).

Божієвич — Мк. ◀ Від незасвідченого антр. *Божій*, співвідносного з серб. чол. іменем *Божиян*, що з *Божя* (Грк 40), + -евич або від прикм. *бож(у)ји* — “божий” (РСКНІ ІІ 25).

Божка [Божка] — Вн. 1214: *dominus Bozk* — ком. Сіладь (RegVar 183); 1570: антр. *Boska* — Тросник (Szabó 471); 1689: *Boska Grigorie* — с. Валея Поркулуї (Bélay 135); 1715: *Ge. Boska* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від слов. чол. імені *Божка* (Ковачев 81) чи співзвучного п-ща за допомогою форманта -ка.

Божканець [Бошканіць], -нця — Св. ◀ Від антр. *Божканя* — “дружина **Божки** чи **Божки**” + суф. -ич.

Божканич [Божканич] — Св. ◀ Від андр. *Божканиа* + -ич.

Божканюк [Божканюк] — Тч. ◀ Від андр. *Божканиа* + -юк.

Божко [Божко] — Хс. 1214: *dominus Bozk* — ком. Сіладь (RegVar 183); 1630: *z Michalem Bozkiet* — Климківка (Łysiak-2 100); 1715: *St. Boska* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від здр. південнослов. чол. імені *Божко*, що з *Божо*, *Божил*, *Богдан*... (Илчев 81, Ковачев 81, Maretić 145, Грк 40, SSJ VI 130). У XVII ст. ім'я *Божко* вживалося серед запор. козаків (Осташ-3 8).

Божук — Рх. 1715: кр. *Jo., Mati. Bozuk* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1769: свящ. *Vazilius Bozsuk* — Вел. Бичків (Лучкай 17, — 168). ◀ Від антр. **Бóжа** + -ук.

Бóздій [Бозді], -я — Вн. ◀ Угор. утворення з суф. -і від ойк. *Bózd* (Угорщина) або від серб. п-ща *Бозда*, співзвучного з апел. *бозда* — “не-слух, негідник” (РСКНІ ІІ 27).

Бóзя — Тч. 1487: *циган Боузь* — Сучава (ССУМ І 130); 1491: *Бозіова* — б. м. н. (ССУМ І 109). ◀ 1. Можливо, від укр. дит. *бóзя* “бог”. 2. Від болг. захисного імені *Бозьо*, апел. зн. якого — “сивий”, “попелястий” (Ковачев 81).

Боїшка [Бойішка] — Вн, Ір. 1775: *Bolyiska* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від серб. чол. імені *Бојиша*, що від *Боја* (Грк 40), + -ка, або род. відм. від п-ща **Боїшко**.

Боїшко [Бойішко] — Ір. 1661: п-ще *Bolyisko* (!) — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від антр. **Боїшка** за аналогією до п-щ на наголошене -кó, як **Головкó**, **Жилкó**.

Бой †. 1453: *Boy Val.* — ком. Берез (LchLel 175). ◀ Від південнослов. імені *Боја*, *Боје*, *Бојко* чи *Бојислав* (ГркРеч 40–41).

Бóйка — Тч. 1358: *Thome Fabri et Buuk* — с. Переча (Nagy I 301); 1646: *Bolyika Gergely* — с. Комлошка (БалКом 359); 1690: *Bolyka* (там само); 1715: кр. *Fr. Wojka* — Дубове (Bélay 136); 1775: кр. *Wojka* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від серб. чи болг. здр. чол. імені *Бојко*, що від *Боја*, *Борислав* і т.ін. (Грк 40, Илчев 81–82). Пор. ще 1682: кр. *Jac. Voja* — Коньга (Bélay 165); 1787: *Vojan* — Грабів, Лопушанка на Бойк (ЙМ); 1819: *Woyszuk, Wojzjut* — Іванівці на Бойк (ФМ). Учені вбачають у імені *Бойко* корінь *бой-* “боязнь, боятися” (Илчев 82, 86, Rospond 69). У Сербії ім'я *Бойко* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 35).

Бойканич — Тч, Уж. ◀ Від андр. *Бойканиа* “дружина Бойка” + -ич.

Бойкас — Мк. ◀ Напевно, від антр. **Бóйко**, але функція форманта -ас незрозуміла.

Бойкенич [Бойкенич] — Тч. ◀ Від андр. *Бойкениа* “дружина Бойка” або від карп. жін. етн.

бойкениа — “жителька Бойківщини” (СГГ 217) + -ич. Суф. /e/ в орфогр. вар. п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції звука /и/ або аналогія до слів моделі *німкениа*, *туркениа*.

Бóйко — Ір, Рх, Хс, Мк. 1661: кр. *Wojko Fedor* — с. Рускова (Bélay 188); 1672: кр. *Wojko Ivan* — Луг і *Wojko Szimjon* — Рахів (Bélay 173, 181); 1696: кр. *Jo. Wojko* — Ділове (Bélay 208); 1746: *гришник Иван Бойко с женою своєю Ксениєю* — Поляна (Яворск 212). У XVII ст. п-ще *Бойко* фіксується на Лемк, Бойк та у віддаленіших регіонах України, а також у Польщі (Rymut 45), Хорватії (Leksik 58) та деяких ін. сусідніх країнах. ◀ 1. Від слов. здр. імені *Бóйко*, співвідносного з іменами *Боян*, *Боя*, *Бойо*, *Богдан*, *Богослав*, *Борислав* (Илчев 32, Грк 40, ГркРеч 35). Болгаристи вбачають у давньому імені *Боян* побажання батьків: “Хай бояться його хвороби і вороги!” “Хай буде сильним у бою!” (Героу І 60, Илчев 82, Ковачев 82). У слц. говорах уживаний апел. *bojko* — “боязка людина, боягуз” (SSJ І 141). 2. Від карп. етн. *бóйко* — “горянин” (Грк І 82), “житель низовини, Бойківщини” (Гг 28), який, на думку Л.Чопея, походить від надмірного вживання частки і сполучника *бо* (Чопей 16). Давність фіксації ос. імені *Бойко*, ареал поширеності п-ща *Бóйко* та наголос спонукають до думки, що укр. п-ще *Бóйко* відіменне. У Карпатах ім'я *Бойко* засвідчується з XVI (ПанБол 230), у Сербії — з XIV ст. (ГркРеч 35), тоді як етн. *бойко* — явище новіше. В укр. двоскладових іменах цього типу наголос, звичайно, на флексії (*Васькó*, *Грицькó*, *Славкó*), тоді як п-ще *Бóйко* по всьому ареалу його функціонування зберігає кореневий наголос.

Бóйкул — Рх. ◀ Від південнослов. чол. імені *Бойкул*, утвореного від імені *Бојко*, + -ул (Грк 41).

Бойсак — Хс, Уж. ◀ Імовірно, усіч. суф. утворення від хорв. чи серб. імені *Bojisav* чи *Bojasav*, похідних від *Vojan* (Šimundić 400).

Бóйтош — Уж. ◀ Угор. п-ще *Bojtos*, що з апел. *bojtos* — “китичник”, а це від *bojt* — “китиця” + -os. Пор. 1705: антр. *Vojta* — Надьгийрче (Szabó 418). П-ще *Vojtoš* є і в Хорватії (Leksik 58) та Угорщині (Kázmér 156).

Бойценюк [рідше — **Бойцинюк**] — Рх. ◀ 1. Від серб. чи хорв. імені *Бојица*, що від *Боја* (Грк 40, Šimundić 479), ускладненого суф. -ина або -еня, + -юк. 2. Від здр. етн. *бойцениа* (Рх) + суф. -юк.

Бойчак [Бойчак], -ка — Рх. 1715: кр. *St. Wojcsa* — Сарвасово (Bélay 194); 1720: кр. *Lad. Wojcsak* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від антр. *Бойко*, *Бойка* або етн. *бóйко* + -ск.

Бойченюк, -ка́ — Рх. 1715: кр. *Gr. Wojcsinuk* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Від серб. або болг. чол. імені *Бойчин*, що з *Бойче*, + *-ин* (Грк 41, Ковачев 82) за допомогою патр. суф. *-юк*. Гіпок. імена *Бойче*, *Бойчин* у сербів фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 35).

Бойчич — Мж. ◀ 1. Від південнослов. імен *Бойка* чи *Бойча* (Илчев 81, Грк 41, Šimundić 399, 400, 479) + *-ич*. Обидва виводяться з імен *Боја*, *Бојан*, *Богдан*, *Богумил* та ін. слов. антропооснов на *Бо-*. 2. Від карп. жін. етн. *бóйка* — “бойкиня” (Он I 64) + *-ич*. П-ще *Војџџ* поширене в Хорватії (Leksik 58), а споріднені — в Польщі (Rumut 45).

Бойчук, -ка́ — Рх, Тч. 1715: кр. *Fr. Wojcsuk* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Wouczuk* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бóйка**, **Бóйко** чи **Бойча** + суф. *-ук*. 2. Від етн. *бойчук* — “малий бойко”.

Бока †. 1542: шл. *To. Voka* — с. Ончешті (Bélay 214); 1664 і 1684: гор. *Voka Istvan* — Мукачів (HodOkt 256). ◀ Від хорв. чол. імені *Voka*, співвідносного з *Bogdan*, *Bogoslav* (Šimundić 400).

Боклаганіч — Хс. ◀ Від андр. *Боклаганя* — “дружина *Бóклага*” + *-ич*. Пор. 1740: *отець Феодоръ Боклагъ* — Хуст (Яворск 193); 1787: *Voklach* — Яблуниця на Бойк (ЙМ). Основа *Боклаг* — від діал. апел. *бóклаг* — “пласка бочечка, барильце” (Гр I 83, Он 64, СГГ 218) або *боклага* — “фляга” (Чопей 7, 16).

Боклажук — Рх. Пор. ще п-ща *Voklazuk*, *Voklaszko* в записках А.Вінченза з прикарп. Гуц (Vincenz 519). ◀ Від антр. *Бóклаг* (див. *Боклаганіч*) + *-юк*.

Боклажчук [Боклашчук] — Від антр. *Бóклаг* (див. *Боклаганіч*) + *-чук*.

Боклащук — Рх. — Див. *Боклажчук*.

Бокотей [Бокотій], *-я* — Ір, Вн, Хс, Св. 1474: *Alexander Vakoty* — Раковець (Гаджега-Уг 41). ◀ Можливо, від південнослов. основи *Бакота*, закладеної у хорв. п-щах *Vakota*, *Vakotić*, *Vakotin* (Leksik 19), яку ономасти пов’язують із серб. *бак* “бик, бугай” (Грк 32). Якщо наше припущення правильне, то антропооснова мусила пройти угор. посередництво, де змінила голосний /a/ на /o/, а тоді вже прийняла укр. патр. суф. *-ей*. Антропооснова *Бака* на верхній Тисі фіксується з XIII ст. Пор. 1221: *praestaldus Vasa* — с. Саб (RegVar 265); 1684: *Voka Istvan* — Мукачів (Maksay 256).

Бóкоч — Тч, Хс. 1331: *Stephanus filius Vococh* — Михайлівці (Nagy I 69); 1485: шл. *Sim. Vococh* — Угля (Bélay 209); 1513: кардинал і примас *Thomas Vokacs* — (Лучкай 14, — 132, 133); 1515, 1542: шл. *Nic. Vasoch* — Угля (Bélay 210); 1548: шл.

Lad., Mich. Vokoch — Угля (Bélay 210); 1567: *Vakocz* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: шл. *Luc. Vakoch* — Бедевля (Bélay 126). ◀ 1. Від основи *Бок-*, наявної в південнослов. імені *Бока*, *Боко*, яку ономасти пов’язують з іменами *Богдан*, *Богослав...* (Грк 41), до котрої додано хорв. суф. *-оџ* у таких іменах, як *Markoџ*, *Mikoџ*, *Nikoџ*, *Tihoџ...* (Maretić I 119–120). Однак п-ще могло походити також від слов. апел. *бóкач*, який у Карпатах уживається у зн. “перстень” (Ж-Н 38), а в зоонімії його споріднені *Бокиша*, *Бокишана*, *Бокишій* уживані для “бокати́х” тварин, у яких один бік одної масті, а другий — іншої (Он 64). Пор. ще п-ще запор. козака 1649 р. в Чигиринському полку *Андрія Бокача*. 2. Рум. ономасти у п-щах *Бокоч*, *Бокачіо* вбачають дакійську основу (Jordan 67), а угор. припускають основу *bak* — “цап” (Kázmér 67).

Бóкош — Ір. ◀ П-ще могло утворитися за моделлю місц. укр. апел. *клубош* — “клубастий”, *ребреш* — “ребристий”, *смóлош* — “шмаркатий”, але більш імовірно, що це давнє угор. ос. ім’я тюрк. пох. *Vakos* (Kálmán 79). Пор. ще місц. угор. *bakoskötél* — “мотуз із засилкою” (KMNSZ 150).

Бóкша — Хс. 1648: *Bakssa Ihnad, Roman Baksa* — Н. Ворота (Maksay 551); 1699: *Voxovics Andre* — В.Ворота. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бокиша* (< *Богъша*), співвідносного з іменами *Богдан*, *Богуслав* (Maretić 151, Гинкен 459, SvoSta 149, ГркРеч 33). Суф. *-ша* той самий, що й у п-щах *Борша*, *Липша*, *Лукша*, *Ракша*, *Тимша*. 2. Від місц. зооніма *Бокиша* — “свійська тварина з чорно-білими боками” (Рх, Тч), “білобока коза, вівця, корова з чорними чи коричневими боками” (Ж-Н 38), *Бокишій* — баран такої ж масті (Ж-Н 38, Он 87, ЕСУМ I 225).

Бокшай — Тч, Уж. 1595: *іспромогах Ананій Бокишай* (Метрика); 1652: *Vaksay* — с. Чарода (LehBer 190); 1743: *іерей Іоан Бокишай* — Старина (ПаПо-4 108). ◀ 1. Від антр. *Бокиша* + *-ай*. 2. У зах. районах п-ще могло утворитися від східносл. ойк. *Vokša* (Vályi I 239) за допомогою угор. суф. *-і*.

Бокшан [рідше — Бóкшан] — Пр, Уж. ◀ 1. Від п-ща *Бóкша* + *-ан*. 2. Місц. укр. катойк. *бокшан* — “виходець із с. *Бóкиша*, що у сх. Слч” (Лазорик 30). 3. Від місц. зооніма *Бокишан* чи рум. *bocșan*, *bucșan* — “тварина з чорно-білими боками” (Ж-Н 38, ЕСУМ 225).

Бóлаж — Ір. — Див. *Бáлаж*.

Бóлан — Мк. ◀ 1. Див. *Балан*. 2. Від серб. чол. імені *Боле*, співвідносного з гіпок. іменами *Богоје*, *Богољуб*, *Бошко* (РСКНІ ІІ 46), + *-ан*. Пор. ще закарп. п-ще 1680 р.: *Lad. Vola* — Річка

(Bélay 183), серб. п-ща *Болаповић, Болевић* (РСКНЈ II 46).

Болданюк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Болдан**, що з *Болд-*. Антропооснова *Болд-* у Карпатах згадується з XV ст. Пор. 1473: до *Пояна Болди* — Сучава (ССУМ I 109). Там само і записи антр. *Болдоръ, Болдурь*; 1787: пор. ще п-ща *Bołdys, Boldys* — Конечна на Лемк (ЙМ). Деривати цієї основи фіксують пам'ятки рум. мови: (*Boldež, Boldin*), вони відомі сербам, хорватам, словакам (*Болдић, Boldiš* — РСКНЈ I 246, Leksik 58). Основа **Болда** омонімічна (Kázmér 157). ◀ 1. Угор. скорочений вар. імені *Boldizsár* (< *Baltazár* — Kálmán 79). 2. Угор. арх. ім'я *Bolda*, яке виводять із угор. *boldog* — “щасливий”, “багатий” (Hajdú 23, Ladó 141). 3. Є спроби виводити основу з герм. *Bald, Archibald, Baldovin* та ін. (Hajdú 23, Ladó 132 та ін.) чи навіть із пол. *bold* — “одинок голі скеля”, “болван” (SW I 189). Чес. ономасти вбачають антропооснову *Bolda* у слов. імені *Bolemir, Boleslav* (Кнаррová 78). 4. Пор. ще рум. *bold* — “шпилька”, “колючка” (Kázmér 159).

Болдіжар — Мк, Тч, Уж. 1403: *Boldizsar* — Мукачів (LehBer 56); 1570: *Boldizeár* — Вел.Копаня (Szabó 548); 1600: гор. *Ant. Bart. Boldisar* — Кимпулунг (Bélay 148); 1631: вдова *Boldizsár Deákné* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Від угор. кал. імені *Boldizsár* чи слн. *Voltežar* (укр. оф. *Балтазар*).

Болехан — Мж, Тч, Ір. 1819: *Bolechan* — Вишків на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Болех* (< *Болеслав* — SvoSta 145, Moldanová 45, KarKob 91) + *-an*. Ім'я *Болеслав* у Коломиї згадується 1424 р. (ССУМ I 110). Пор. ще 1787: п-ща *Bolesiak* — Ставища, *Bolehouski* — Войткова на Лемк (ЙМ) та ойк. *Болехів* на Ів.-Фр. 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *булехан* — “огрядна людина” (Рх); пол. *bolecha* — “товстун, ледащо” (SW I 187) чи серб. *болехан* — “хворий” (РСКНЈ II 50).

Болинкович †. 1649: кр. *Lad. Bolinkovicz* — Ізки (Bélay 155). Пор. серб. патр. XV ст. *Болинкович*, що від чол. імені *Болинъ* (ГркРеч 35). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від слов. чол. імені *Болинко, Болин*, яке походить від тієї ж присл. основи *болс-* “більше”, що й давні композити *Болерадъ, Болеславъ* та ін.

Болнар — Вн. ◀ Мадяризований вар. слов. п-ща *Бланар, -ря*.

Болог — Вн, Тч, Св. < Угор. вимова п-ща *Бáлог*.

Болонд †. 1554: кр. *Ge. Bolond* — Ремети (Bélay 183). ◀ Угор. п-ще *Bolond*, що з апел.

bolond “дурень”, “дурний”. Серед угорців п-ще *Bolond* згадується з XV ст. (Kázmér 160).

Болонда †. 1614: шл. *Bolonda Janos* — Довге (Bélay 136), а 1665: кр. *Laur. Bolonda* — там само. ◀ Антр. **Болонд** у формі род. відм.

Болондяк — Уж. ◀ Від антр. **Болонд** або **Болонда** + суф. *-як*.

Болош — Хс. 1432: *вѣри пана Бѣлоша чашишка* — Сучава (ССУМ I 134); 1715: кр. *Jo. Boloss* — Копашново (Bélay 141). ◀ 1. Імовірно, від слов. чол. імені *Боле* чи *Боло*, що з *Болерад, Болеслав* (Илчев 81, 82), + квалітат. суф. *-ош*. 2. Від угор. апел. *balos* — “шульга”, який згадується з XVI ст. (Kázmér 80).

Больбан — Мж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Бульбан*.

Боля †. 1773: п-ще *Bolya* — Тросник (Пе-Пред 314). Пор. 1661: кр. *Vole Gavrilla* — Стрелтура (Bélay 202). ◀ Слов. чол. ім'я *Боля* тієї ж присл. основи, що й імена *Болеслав, Болерад, Болличь, Болякъ* (ГркРеч 35–36).

Боляк — Св. Пор. 1720: кр. *Jo. Bulyak* (!) — Тячів (Bélay 207); 1787: *Bolak* — Балутянка, Балиця на Лемк (ЙМ), *Bolaczyszyn* — Балутянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. антропооснови *Болс-* “більше”, представленої в іменах зразка *Болеслав* (Ковачев 82), + *-як*. Пор. ще серб. похідне ім'я *Болякъ* із XIV ст., що від *Болеслав* (Грк 36), серб. п-ще *Боляк* (РСКНЈ II 54), подг. і чес. п-ще *Vol* (Vubak 54, Moldanová 45). 2. Від укр. апел. *боляк* — “болячка, нарив” (Ж-Н 39, ГрI 85) чи гуц. *боляк* — “хворий” (СГГ 223).

Бомба †. 1648: наймит *Pauel Bomba* — Мала Бистра коло Тишова (Maksay 535). ◀ Від назви розривного снаряда *бомба*, яка на території Угорського королівства відома з XVII ст. (MNTESz I 336).

Бомбáк, -ка — Пр. 1720: кр. *Lad. Bombak* — Горінчово (Bélay 144), гуц. п-ща *Bombak, Bombiuk*, які А. Вінценз виводить із назви зброї *бóмба* (Vincenz 529). Пор. ще закарп. п-ща XVII ст. з Вл *Bomba, Bombinecz, Bombanicz, Bombics* (Maksay 535, 543, 606, LehBer 163), подг. п-ще 1796 р. *Bomba* (Vubak 55). ◀ Від апел. *бомбáк* (рідше — *бумбáк*), який у слов'ян означає істоту кулястої форми, бульку. Напр., закарпатоукр. *бомбáк, бумбáк* — “товста, неповоротка особа”, “жук”, серб. *бомбак* — “низькоросла товста людина” (РСКНЈ II 58), хорв. *bombak* — “джміль” (Dančić 547, 732). Пор. також гуц. *бóмба* — “сорт круглої білої квасолі” (Vincenz 529, Матер. до буков. I 35), яку на заході Зак називають *бумбáня*. Див. ще п-ща **Бомбáч, Бумбáк, Бумбáй**.

Бомбанич †. 1699: кр. *Bombanicz* (!) *Stephan* — Мала Бистра біля Тишова (Maksay 606). ◀ Укр.

утворення з суф. *-ич* від андр. *Бомбáня* — “дружина Бомби”.

Бомбáч, -ча — Хс. 1692: суддя *Bombacs Luca* — Лавки (Лучкай 16, — 68); 1720: кр. *Mich., St. Bombics* (!) — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від місц. *бомбáч, бумбáч* — “насуплена, нахмурена людина” (Уж). Пор. ще діал. *бомбáрь* — “жук” (Ж-Н 39), *бумбáришка* — “комаха сонечко” (Уж), *забумбáситися* — “накупитися” (Уж).

Бомбинець †. 1648: кр. *Bombinicz Andrioua* — Калитовиця коло Н. Воріт (Maksay 543). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від андр. *Бомбáня* — “дружина Бомби”.

Бомбич †. 1691: кр. *Bombics* — В. Мала Бистра на р. Латірці (LehBer 163). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Бомба**.

Бомбушкáр [Бомбышкáр'], *-ря* — Св, Пр, Мк, Уж, Вл. 1699: *Bomboskar* — Мала Тибава (LehBer 762); 1704: *Bombuskai* (!) *Janos* — Дунковиця (HodGens 10); 1715: кр. *Mich. Bombosnir* (!) — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від місц. діал. *бомбушкáрь* — “булавочник”, що від *бóмбошка* — “булавка, шпíлька”, а останнє, тобто *бóмбушка* (Ж-Н 39), — з угор. *gombostű*, де *gombos* — “гудзиковий”, а *tű* — “голка”. Пор. ще рум. *bomb*, що з угор. *gomb* “гудзик”.

Бона †. 1602: *Vona Janos* — Дравці (UctC 104-8); 1673: кр. *Sim. Vona* — Кричово (Bélay 170); 1715: кріпачка *Vona Marika* — Окно-Шугатаг (Bélay 191). ◀ Від хорв. чол. імені *Vona*, що відповідає повним кал. іменам *Bonaventura, Bonifacij* та слов. іменам *Bonislav, Ljubomir* (Šimundić 400).

Бонгар, -ра — Хс, Тч. 1614: гор. *Andr., Mich. Bongar* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від угор. *bongár* — “джміль”, “шершень”.

Бонда — Ір. 1616: *Bonda* — Шаланки (Szabó 464). Пор. 1699: *Bondasz Philip* — Свалява (Maksay 57); 1770: *Vada, Vońda* — Подг (Bubak 55). ◀ 1. Від старопол. імені *Dobrobađ* (Malesc 65, Rospond 41) чи від апел. на *-bađ-a* (Rymut 31). 2. Від чес. суф. імені *Bonda*, що з лат. *Bonifac...* (SvoSta 178, Knaprová 78). 3. Від болг. імені *Bonde* (< *Богдан, Боян* — Илчев 83–84). 4. Від угор. розм. імені *Bandi* (оф. *András*). 5. Від слов. балтизму *бóнда* — “буханець”, “кусень сала” (SW I 190). 6. Від молд. *бондо* “тілогрійка”, що з *bundu* — “кожух без рукавів”.

Бондичáк — Вб. Пор. 1565: гор. *Стечко Бондич* — Хмельницький (Туп 484). ◀ Від антр. *Бондич*, що з **Бонда**, + *-як*.

Бондюк — Рх. ◀ Від **Бонда** + *-юк*.

Бонич †. 1649: *Bonecz* (!) *Janos*, а 1681 — *Bonicz Péter* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Бона**.

Бонка — Тч. 1213: *iobagiones Buncu* (!) — басейн р. Красної (RegVar 176); 1437: *Nicolaus Bonk* — Поростово (Nagy II 341); 1652: п-ще *Bonca* — Заболоття (Szabó 278); 1775: п-ще *Bonka* — Холмовець (Szabó 368); 1819: п-ще *Bonkow* — Біньова на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Bonczak* — Волиця, Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бона** + суф. *-ка*. Основа співвідноситься з повними іменами *Бонавентура, Боніфацій, Боніслав...* (Šimundić 400, Moldanová 45). 2. Від антр. *Бонк* чи *Бонко* у род. відм. Пор. 1787: *Вақ* — Грабишів, Нова Весь на Лемк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Вақ, Вацзек, Вацзага* (Rospond 34), а також південнослов. здр. імена *Бонка, Бончо* та ін. (Грк 42, Илчев 84). 3. Від апел. *бонк*, який в укр., пол. та слц. гов. означає “байстрик, бенькарт” (Ж-Н 39, ЕСУМ I 228–229), “розбещене дитя” (Rospond 34) чи “овід” (AGB I 79, SSN I 144), “пугач” (Reczek 15), а в угорців апел. *bonka* — “паралізований”, “скалічений” (Kázmér 163).

Бонкало [Бьнкало] — Хс, Тч. ◀ 1. Від місц. *бьнкало* — “калатайло, дзвінок на вівці чи на корові” (Хс). Пор. гуц. *бьнкати* — “гудіти” (про бджіл — СГГ 182). Пор. ще *бьнькати* — “бриніти”, *бьньо* — “плакса” (Ж-Н 26) та рум. *boncalui* “мукати, ревіти”. 2. Від пол. *bałalo* — “буркотун, бормотун,” що від *bałac, bałanie, bałnic*. Пор. також пол. п-ща *Вақаго, Вақаг* (Rospond 34, Rymut 25).

Бонко — Хс. ◀ Від чол. імені *Бонко*, яке в одних народів співвідноситься з повними іменами *Богдан, Боян, Bohumil, Bonislav* (Грк 42, Илчев 84, Šimundić 400), а в інших — із *Боніфацій* та *Бонавентура* (Maretić 145, Петровський 253).

Бонтлаб — Хс. Можливо, рум. утворення з *bont* “обрубаний, куций” + *laba* — “нога”. Пор. 1442: *Bonta* — Васлуй (ССУМ I 112); 1600: кр. *Bonta* — Кимпулунг (Bélay 148).

Бонча †. 1216: *Boncia de villa Firu* — басейн верхньої Тиси (RegVar 209); 1583: *Boncha* — Шаланки (Szabó 464). ◀ Від антр. **Бона** або *Бона*, що з імені *Богдан* (Šimundić 400), + *-ча(т)*.

Бончина — Мк. ◀ Від антр. **Бонка, Бонко, Бонча** або **Бонче** (Ковачев 83) + *-ина*, хоч твірною основою могли стати й ін., передусім слов. етимології імена на *Бонк-* чи на *Бонч-*, а у поляків — від апел. *baқ* — “пугач” (Reczek 15). Пор. 1787: *Boncz* — Рудава та *Benczaga* — Угрин на Лемк (ЙМ); 1787: *Bonczak* — Збоїська, Волиця на Лемк (ЙМ).

Бонь [Бьнь] — Хс. 1573: *Bonj* — Тросник (Szabó 471); 1589: *Bone* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Від чол. імені *Бонь* чи *Боньо*, які у півд. слов’ян

є скороченнями повних імен на зразок *Богдан*, *Божидар*, *Боніфацій*, *Боян* чи якогось ін. імені на *Бо-* (Илчев 84, Ковачев 83, Грк 42, Šimundić 400).

Бóра — Вн. 1416: шл. *Sandor f. Bora* — Сопунка (Vélay 192); 1476: *nan borra шандро* — Сучава (ССУМ I 113); 1542: шл. *Borra* — Н. Вишава (Vélay 218); 1640: шл. *Bora Lukacz, Nikita* (там же); 1715: шл. *Dem. Bora* — Драгово (Vélay 168); 1703: сел. *Бора Томаш* — Вел. Копаня (Стрипський-3 154). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бора*, яке є здр. вар. повних двоосновних імен *Борислав*, *Боривој*, *Ratibor...* (Marčić 98, Илчев 84, Грк 42, Šimundić 400, Кнаррová 79). 2. Дехто безпідставно пов'язує слов. імена *Бор*, *Боро* з апел. *бор* “сосна” і вбачає у них побажання дитині: “Хай молодшає!”, “Хай зеленіє!” (Ковачев 83).

Бóратій [*Бóраті*] — Рх. 1219: антр. *Vorathe* — ком. Боршод (RegVar 229); 1572: *Brit. Borath* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від антр. *Varát* (див. **Бáрат**) або апел. *barát* — “друг, монах” чи ойк. *Varát* (Kázmér 91, Vályi I 123).

Бóрбіль — Тч, Вл. 1600: гор. *Andr. Borbelj* — Сигіт (Vélay 197); 1631: гор. *Barbil Janos* — Ужгород (HodAd 23); 1638: *Borbely* — Юлівці (Szabó 360); 1751: *парох Василь Борбѣль* — Буштино (ГаджегаМ 190). ◀ Від місц. укр. *борбіль* “голяр”, що з угор. *borbély* (Kázmér 167), а те відповідно з нім. *Barbier* — “т. с.”.

Бóрда — Ір. 1602: *Borda* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Від угор. *borda* — “ребро”, “стегно” (Kázmér 167). Обидві семени реалізуються також серед п-щ укр. пох. 2. Від болг. чол. імені *Бърдо* чи рум. *Birda*, в основі яких болг. апел. *бърд* та рум. *bardă* — “меч, бард, топірець” (Илчев 97). Співзвучне п-ще поширене і в Хорватії (Leksik 60, 70). Пор. серб. апел. *борда* — “вид холодної зброї” (РСКНЈ II 66).

Бордак — Вн, Уж. 1567: *Bordak* — Турц (Szabó 523); 1604: *Bordak* — Кішгийрче (Szabó 391). Пор. ще подг. п-ще 1777 р. *Bordak*, яке пол. ономасти виводять від апел. *bordak* — “котел для випалювання поташу” (Bubak 55). У нашому випадку легше виводити його від серб. діал. *брдак* — “баран із закрученими рогами” (РСКНЈ II 134). Пор. ще 1604: вл. *Jo. Bordan* — Будешті (Vélay 131).

Бордаш — Уж, Вн, Хс, Тч. 1542: шл. *Bordas* — Сірбі (Vélay 196); 1554: *Mart. Bordach* — Іза (Vélay 156); 1574: *Bordas* — Виноградів (Szabó 422); 1576: *Bwr dacz*, у 1577 *Bwr dacz* — Фанчиконо (Szabó 328), 1705: гор. *Bordas* — Тячів (Vélay 207);

1692: столяр *Borghias* — Бобовище (Лучкай 16, — 69). ◀ 1. Від угор. апел. *bordás* — “ребристый”, “бердник” (Kálmán 88, Kázmér 167, KMNSZ 207). 2. Від рум. *bărdaș* “тесляр”, що з угор. *bordás* — “т. с.”.

Бордэй [*Бордѣй*] — Хс. 1773: *Bardély Vazsily* — Келечин (ПеПред 310). ◀ 1. Від антр. **Бóрда** + *-ей*. 2. Від гуц. апел. *бурдэй* — “телепень” (Гг 31).

Бордун — Мж. 1715: кр. *Jo. Nic. Burdun*, (*Bordun*) — Рипинний (Vélay 184); 1787: *Bordan* (*Burdun*) — Н. Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від **Бурда** + *-ун...* 2. Від давньорус. *бордунъ* чи *бръдунъ* — “вид меча” (Срезн I 184). 3. Від укр. діал. апел. *бордун* — “жовтець їдкий” (ЕСУМ I 229).

Бордзак — див. **Борзак**. Пор. ще 1787: п-ще *Bordzian* — Опорець на Бойк (ЙМ).

Борець †. 1693: кр. *Borecz Havrello* — Драгово (Vélay 168). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ець* від антр. **Бора**. 2. Менш імовірно, що від апел. *борець*.

Борецький [*Боріцький*] — Уж, Мк. 1772: кр. *Jaczko Boreck* (!) — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186, 187); 1787: п-ще *Borecki* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). Носієм цього п-ща на межі XVI–XVII ст. був церковний і громадський діяч зі Льв *Іов Борецький*. ◀ 1. Імовірно, твірною основою для цього прикм. утворення стало розм. слов. ім'я *Борець* або *Борета*, які у півд. слов'ян і досі співвідносяться з повними двоосновними іменами *Боримир*, *Боривој...* (Грк 42) та з відапел. іменем *Борець* (Илчев 84). 2. Можливо, походить від давньорус. терміна *борець* — “збирач податків” (Срезн I 157) або від бойк. назви півн. чи півд. вітру *бориць* (Он I 66). 3. Менш імовірно, що це відносний прикм. *борецький* — “той, що належить борцеві” (Гр I 86).

Боржавич [*Быржавич*] — Мж. Пор. 1787: *Berzawicz* (!) — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від давньослов. жін. імені *Brzava*, співвідносного з прикм. *борзий* — “швидкий” (Svobodová 72, KarKob 29), + *-ич*. Зміна /з/ на /ж/, як і орфогр. зміна кореневого /ы/ на /о/, могла відбутися за аналогією до основи компаратива *бóржій* “швидше” та до закарп. гідр. *Боржава*. Гідр. *Borsua*, *Borsva* на Зак згадується з XIV ст. (Gyöffy 533), а угор. п-ще від нього *Borsovai* — з XV та XVII ст. (LehLel 7, 167, Szabó 421, Vélay 199). 2. Від місц. апел. *боржава* — “спритна, моторна жінка” (Мк) + *-ич*.

Боржов, -ва — Тч. ◀ Від тієї ж антропооснови *Боржс-*, що й укр. п-ще **Боржавич** та хорв. п-щ *Brženda*, *Bržć*, *Bržul*, *Bržulj* (Leksik 77), + суф. *-ов*.

Боржун — Тч. ◀ Від тієї ж основи *Боржс-*, що й п-ща **Боржавич** та **Боржов**, + *-ун*.

Борза, -зи — Тч. 1219: *pristaldo Burz* — басейн верхньої Тиси (RegVar 219); 1222: *specialiter Borz* (там само, 278); 1219: *per pristaldum nomine Burz* — ком. Бігар (RegVar 219); 1574: п-ще *Borza* — Боржавське, Холмовець (Szabó 366, 368); 1605: кр. *Lad. Borz* — Ганичі (Bélay 141); 1688: п-ще *Borza* — Вел. Ком'яти (Szabó 357). ◀ 1. Від давньослов. побажального імені *Bъrzъ*, співвідносного з прикм. *борзий* “прудкий, швидкий” (Чопей 17). Імена з цим коренем і тепер уживають півд. слов'яни: *Brza, Brzo, Brzota...* (Šimundić 402, SvoSta 260, Грк 46, Ковачев 91). Пор. ще рум. *borz* — “кострубатий”, що перегукується з угор. *borzos ~ borzas* та західнокарп. *борзавий* — “кострубатий” (Коритняни). Пор. ще угор. п-ще *Bozza*, яке пов'язане зі значенням “пелехатий”.

Борзак — Уж. ◀ Від того ж слов. кореня *борзий* “швидкий” (Мат. до буков. I 36), що й п-ще **Борза**, + -ак. П-ща *Brzak, Brzek* є у чехів (Moldanová 47), сербів (РСКНІ ІІ 156), у хорватів (Leksik 77). У сербів є й апел. *брзак* — “метушлива, поспішлива людина” (РСКНІ ІІ 56), а у болгар — побажальне ім'я *Бърза*, яке дають дівчатам, щоб ті були *борзими*, тобто швидкими (Ковачев 91). У Карпатах також були споріднені п-ща з цією основою. Пор. 1600: шл. *Myk. f. Stanislai f. Borzan* — Стремтура (Bélay 202); 1690: п-ще *Boroz* — Тарна (Szabó 437).

Борзаковський †. 1713: ігумен *Borzakowski Innocentius* — Заріччя (Лучкай-Іс 160). ◀ Від антр. **Борзак** + -овський.

Борзун — Вн. ◀ Від давньослов. імені *Бързъ*, співвідносного з повними іменами на зразок *Brzhod, Brzivoj, Brzota*, які широко вживалися в Середньовіччі (Грк 456 SvoSta 260), + -ун. Пор. також місц. апел. *борзун* — “старша людина” (Вн), що від прикм. *борзий* — “прудкий” (Чопей 17).

Борило [*Боріло*] — Вн. Пор. 1419: *Щефана Борьловича* — Сучава (ССУМ І 115); 1661: кр. *Borelko Ivan* — Стремтура (Bélay 202). ◀ Антропооснова *Борил-* представлена у серб., хорв. та рум. п-щах (Leksik 61, Const 209). Вона є давньослов. скороченим ім'ям *Борило*, співвідносним із повними іменами *Боримир, Боривој, Борислав...* (ГркРеч 37).

Боринський [*Борын'ський*] — Вб, Вл, Уж. 1421: *пан Ивашко Бориньскии* — Зудечів (ССУМ І 112); 1623: кр. *Ge. Borinszki* — Рекіти (Bélay 183); 1787: *Borynski* — Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Прикм. *боринський* від гал. ойк. *Бориня* (Дрогобиччина). 2. Менш імовірно, що від давньорус. імені *Борыня* або *Борина*.

Борис [рідше — **Борис**] — Рх, Вн, Пр, Уж. 1120: князь спіський *Boris*, син руської Предслави — Спіш (НЗМУК 14, с. 170); 1398: *пан Борисъ Хомѣковичъ* — Коломия (ССУМ І 112); 1400: *Boryz Mykou* — Тарна (Nagy II 444); 1401: *Boris, Jac., Lad. Saul Iwano* — Луг (Bélay 173); 1567: п-ще *Boriz* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1699: кр. *Boris Ivan, Hicz, Demko* — Свалява (Maksay 569), *Boris Tomas* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Фтома Борис Опоковскій* — Невицьке (Гаджега-З 156). ◀ Від імені *Борис*, яке на Зак вживалось як хресне ім'я ще в XVI ст. Пор. 1567: *Borys Myhowych* — Павлово (UetC 53-12). Ім'я *Борис* могло постати шляхом апокопи зі слов. *Борислав*, стягненням тюрк. імені болг. князя *Богориса*, який запровадив християнство в Болгарії і, нарешті, на нашу думку, з фрак. *buris (boris)* — “мужній, великий”. Отже, ім'я *Борис* могло бути фрак. семант. калькою гр. імені *Andreas ~ Andreios* — “мужній” (ЕСУМ І 72), а гр. птоlemeївська назва Дніпра *Boristenis* означала б “могутня вода”. Висловлювалася також думка, за якою *Борис* — це ім'я греко-фракійського божества півн. вітру (Ковачев 84).

Борисович †. 1648: кр. *Boriszouich Stephan* — Н. Ворота (Maksay 538). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Борис**.

Борисюк — Рх. Пор. 1618: *Andrey Boriszak* — Гуньковце (Mars 60). ◀ Від **Борис** + -юк.

Боричий — Мк. ◀ 1. Від чол. слов. антр. *Борик, Борика, Борица* чи *Борич* + -ський. Антропооснова використовувалася в Укр. Карпатах до XVIII ст. Пор. 1715: кр. *Boritza* — с. Сердогель (ПеПред 317); 1787: *Boryk* — Мацина, Свіржава, Святкова на Лемк (ЙМ). А в молдован чол. імена *Борика, Боричка* понині вживаються як еквіваленти імені *Борис* (Думбр Мик 37).

Борич †. 1509: п-ще *Borych* — Ком'яти (Szabó 397); 1576: п-ще *Borych* — Холмовець (Szabó 336). ◀ Від антр. **Бора** + -ич.

Боричка [*Борьичка*] — Мж. ◀ 1. Видозміна п-ща **Боричко** або **Боричок** у формі род. відм. П-ще *Borycz* у с. Тарна (сх. Слч) згадується 1449 р. (Nagy II 444), а *Borach* (!) у Н. Воротах — 1570 р. (UetC 53-14). П-ща *Борика, Борич, Боричко, Боричко*, що пов'язані з дієсл. осн. *бор-*, відомі сербам (Грк 42). 2. Від молд. чол. імені *Боричка* або *Борика*, що з *Борис* (ДумбрМик 37). 3. Ос. назва *боричко* могла утворитися від місц. дієсл. *борикати(ся)* за допомогою суф. -ко. Пор. *борикати* — “перекидатися, боротися з кимось” (Ж-Н 40), гуц. *борикатисе* — “брикати” (СГГ 225), пол. *borykać* — “розкидувати щось” (SW 192). Зміна

/ш/ на /ы/ спричинена аналогією до місц. *борычка́ти* — “зводити наклеп”, *борычи* — “ревіти” (Тч).

Боричок [*Боры́чок*], -чка — Мж. ◀ Від антр. **Борич** або *Борик* чи серб. *Борих* (див. **Боричка**, **Боричський**) + ок.

Борка — Тч, Вн. 1525: шл. *Bl. Vorka* — Діброва (Vélay 120); 1689: шл. *Vorka Ivan, Simion* — Берсана (Vélay 123); 1787: *Vorko* — Мичківці на Лемк, *Vorkow* — Турянське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. гіпок. імені *Борко* або *Борка*, співвідносних із повними іменами *Боривоје*, *Борислав* (РСКНІ ІІ 63, Гинкен 458, Maretić 145, Daničić 555, Грк 42). 2. Від антр. **Бора** + -ка. Пор. ще 1391: дериват *Мичко Боркович* — Перемишль (СУМ І 113); 1787: *Vorkanin* — Красне на Бойк (ЙМ). П-ща *Vorka, Vorko, Vorek* поширені в Хорватії та Польщі (Leksik 61, Rymut 48).

Боркан — Рх. Пор. 1715: вдова *Vorkanka* — Рипинний (Vélay 184). Пор. ще рум. п-ще *Vorcan* (Const 21), хорв. п-ща *Brkan, Brkanac, Brkanović...* (Leksik 73). ◀ 1. Від антр. **Борка** чи **Борко** (див. **Борка**) + -ан. 2. Від місц. апел. *боркан* — “той, що носить *борки*, тобто *бакенбарди*” (Рх, Тч — Ж-Н 40). 3. Від місц. зооніма **Борко** чи **Боркан** — “кличка пейсатої тварини”. 4. Від рум. апел. *borkan* “банка”. Антр. з основою *брк-* поширені також у Сербії та Хорватії (РСКНІ ІІ 181, Leksik 73).

Борканюк — Рх. ◀ Від **Боркан** + -юк.

Боркулеш — Мк. ◀ Від антр. *Боркул* (< **Борка** чи **Борко** + -ул) за допомогою квалітат. суф. -еш. Пор. хорв. п-ща *Brkulj, Brkulić* (Leksik 73).

Борович — Уж. 1499: *Jacobum Vorowycz* — Вари (Łysiak-1 56). ◀ Від антр. **Бора** чи **Боро** (< *Борислав*, *Боривоје* — Грк 43, Илчев 84) + -ович. П-ще *Борових* є у сербів, а *Vorowicz* — у поляків (РСКНІ ІІ 70, Rospond 76).

Борода — Мк. Пор. 1604: вл. *Nicita Vorode* — Сірбі (Vélay 196). ◀ Від укр. апел. *борода*.

Бородавка †. 1715: кр. *Jo. Borodalka* (!) — Новоселиця Мж (Vélay 147). ◀ Від укр. апел. *бородавка* (Чопей 17).

Бородавчак — Пр. ◀ 1. Від антр. *Бородавка*, що з апел. *бородавка* (Ж-Н 40) або з апел. *бородавець* — “людина, що має бородавки”, + -як. 2. Могло утворитися й безпосередньо від співзвучного місц. апел. *бородавчак*.

Бородач — Хс. 1538: *iuratus Phuedor Borodacz* — Вари (Łysiak-1 70); 1715: кріпачка *Rel. Borodaczka* — Н. Селище (Vélay 195); 1738: *Ондрию Бородачу* — Люцина (ПаПо-4 178). ◀ Від місц. апел. *бородач* — “бородань” (Чопей 17), яке могло виступати і як дохр. ос. ім'я (SvoSta 46).

Бородканич [*Боротканич*] — Ир. ◀ Від андр. *Бородкания* — “дружина *Бородка*” + -ич.

Бородко [*Боротко*] — Вн. 1743: *Borodka*, а 1775 *Vorotka* — Веряця (Szabó 546). ◀ Морфол. видозміна п-ка *Бородка*.

Борожняк — Св. ◀ Від місц. прикм. *борожній*, тобто “борозенний” (про коня чи вола) (Уж, Мк), + -як, або безпосередньо від апел. *борожняк* — “той, що в борозні” (Уж). Пор. серб. *бразьяк* — “борозенний, тобто правий, віл або кінь” (РСКНІ ІІ 97).

Бороліч — Вб. ◀ 1. Від антр. *Бороля*, яке у формах *Vorilǎ, Vorǎla* фіксується з ХVІІ ст. (Const 209), + -ич. Отже, основа могла б сягати слов. імен *Борислав*, *Боривој*, *Борольуб...* (Грк 43). 2. Від укр. діал. *боруля* — “мала на зріст, товста людина...” (ЕСУМ І 304). 3. За К. Римутом, пол. п-ща на зразок *Vorulicz* походять від євр. імені *Борух* (Rymut 48). Голосний /o/ другого складу пояснюється особливостями місц. фонетики.

Бороняк — Уж. 1699: кр. *Voronyu* (!) *Timko* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Можливо, від антр. *Бороня* + -як. 2. Від укр. *бороняк* — “робочий кінь” (Ж-Н 40).

Боротканич — див. **Бородканич**.

Боротко — див. **Бородко**.

Борош — Вн. 1599: антр. *Boros* — Дівичне (Szabó 354); 1600: гор. *St. Boros* — Хуст (Vélay 151); 1607: кр. *Boros Ivan* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ 1. Від слов. гіпок. імені *Борош*, співвідносного з повними іменами на зразок *Борислав* (Maretić 124, Daničić 555, Грк 42). 2. Менш імовірно, болг. ім. *Боруш* (Ковачев 85) або угор. апел. *boros* — “винний”, “п'яний” (Kázmér 172).

Борсак [*Бырсак*] — Ир, Вн. 1570: *Barsok* — Петрово, Тросник (Szabó 450, 471); 1579: *Borszak* — Холмовець (Szabó 366); 1775: *Borszak* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Імовірно, від антропооснови *Борса*, яка в Карпатах фіксується з ХV ст. Пор. 1470: антр. *Барсоу* — Сучава (ССУМ І 87); 1545: *Barsok* — Тросник (Szabó 471); 1819: п-ще *Borsa* — Поляни на Лемк (ФМ). Антропооснова *Birsu* відома румунам. Вони пов'язують її з дак. *Bars ~ Bers* (Const 204). П-ща *Brsak, Brsa, Brsatić...* відомі хорватам (Leksik 76). 2. Менш імовірно, від діал. *борсати* — “низати, шнурувати, застібати” (Ж-Н 40, ЕСУМ І 235). Пор. ще гуц. арх. *борса* — “шнурок для стягання постолів” (СГГ 227).

Борсук — Уж. 1570: *Jac. Borsuk* — Жденьово (UetC 53-14); 1607: *Borsik* (!) *Mikola* — Турички (UetC 104-8); 1715: кр. *Mich. Borsuk* — Драгово (Vélay 169); 1766: гор. *Tomasz Borsuk* — Самбір (Kuczera 164). Пор. ще 1235: оронім *Борсуковъ Дѣль* у Сх. Карпатах (Срезн І 155). ◀ Від апел. *борсук*.

Бóрта — Св. 1499: *Borta* — Гирлов (ССУМ I 113). ◀ 1. Правдоподібно, від угор. вар. чол. імені *Barta*, що відповідає кал. імені *Бартоломій* (Kázmér 99). 2. Від бойк. *борт* — “брус”, “балка в стіні, на якій лежить стеля” (Он I 67). 3. Від гуц. *бóрта* — “порохняве дерево”, “дупло”, “вулик” (Головацькій 371, Гг 28).

Бóрто, -та — Св. ◀ Від угор. вар. імені *Barta* (укр. оф. *Бартоломій*).

Борча †. 1690: п-ще *Borcsa* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з суф. -ча(т) від антр. **Бора**. Антр. *Борча* в Карпатах значиться з XV ст. 1497: *Борча* — Сучава (ССУМ I 114).

Бóрчик — Вн. 1715: п-ще *Borcsik* — Карачин (Szabó 380); 1773: п-ще *Borcsik* — Карачин (Szabó 314); 1784: п-ще *Borcsik* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ 1. Від антр. **Бóрка** або **Борча** + -ик. 2. Від південнослов. чол. імені *Борча*, співвідносного з *Бора*, *Борислав* (Грк 43), + -ик. 3. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Бóрщик**.

Бóрша — Тч. 1222: антр. *Borsa* — ком. Бийкийш (RegVar 282); 1549: шл. *Phil. Borsa* — Борша (Bélay 131); 1640: шл. *Borsa Gavrilla* — Н. Вишава (Bélay 219); 1720: кр. *Luc. Borse* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Від південнослов. чол. імені *Борша*, що від *Бора*, *Борислав* (Maretić 151, SvoSta 126, 149, Грк 43). 2. Від давньоугор. чол. імені *Borsa*, пов'язаного з апел. *bors* — “чорний перець” (Hajdú 29).

Боршан †. 1545: кр. *Alex Borsan* — Іза (Bélay 157). ◀ Від ойк. *Борша*, що у Марамороші, + суф. -ан.

Бóршій — Вн. 1549: *Borsi* — Вербовець (Szabó 540); 1554: кр. *Andr. Borsy* (Bélay 183); 1603: на землі *Боршисвуй* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Дериват із угор. прикм. суф. -і від п-ща **Бóрша** або від марамороського ойк. *Бóрша*.

Бóршош — Вн, Ір, Мк. 1551: кр. *To. Borsos* — Петрова (Bélay 179). П-ще поширене на півночі Хорватії (Leksik 62). ◀ Правдоподібно, від місц. угор. прикм. *borsos* “перчений” (Kázmér 175, KMNSZ 211). Менш імовірно, що воно пов'язане з молд. чи болг. назвою борщу — *борш*.

Борщ — Хс, Тч. 1452: *veniens Borsch sartor* — Перемишль (Smołka II 127); 1561: кр. *Dion. Borch* — Липча (Bélay 172); 1605: кр. *Lad Borcs* — Ганичі (Bélay 141) і кр. *Lad. Borcz!* — Ганичі (Bélay 141); 1618: кр. *Antus Barscz* — Н. Писана на Маковиці (Mars 68); 1666: кр. *Borcs* — Мала Копаня (Szabó 393); 1715, 1720: кр. *Lad., Mich. Bors* — Кошельово (Bélay 163); 1720: кр. *Luc. Borsc* — Керецькі (Bélay 163); 1787: *Borszcz* — В. Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви страви *борщ* (Чопей 17). Менш імовірно, що від назви відповідної співзвучної рослини.

Бóрщик — Хс. 1715: *Borcsik* — Карачин (Szabó 380). Пор. ще 1787: п-ще *Borszczuk* — Гошів, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Борщ** + -ик або й безпосередньо від демін. апел. *бóрщик*.

Босак [рідше — **Бóсак**] — Ір. 1542: шл. *St. Bosak* — Бирсана (Bélay 123); 1567: *scabinus Dayko Bosak* — Вари (Łysiak-1 78); 1585: *Boszak* — Туртеребеш (Szabó 528); 1670: *Boszak Jancso* — Солотвина (UetC 145-7); 1674: у *Босака* — Гукливий (ЛелПам 227); 1787: п-ща *Bosak* і *Bosiak* — Брезова та Воловець на Лемк (ЙМ). Пор. 1552: *Danyko Bosacza* — Вари (Łysiak-1 73). ◀ 1. Від апел. *босак* — “боса людина”, “босонога особа” (Чопей 17, Головацькій 371, Ж-Н 41). П-ще *Bosak*, як і співзвучний йому апел. *bosak* у цьому ж значенні, відоме також полякам (Bubak 56). П-ща *Bosak*, *Bos* поширені також серед хорватів, сербів і поляків (Leksik 62, РСКНІ ІІ 73, Reczek 27, Rospond 78), а у давніх слов'ян лексема *босакъ* виступала також як вл. ос. ім'я (SvoSta 117, Moldanová 45). В Укр. Карпатах кличку *Босак*, як і *Босий*, *Бóсик*, *Боско*, дають тваринам із білими ногами. 2. Від пол. *bosak* “різновид списа” (Reczek 27).

Босакович †. 1570: *Bossakowych* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Босак** + суф. -ович.

Босий †. 1542: вл. *Pe. Vose* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Від укр. прикм. *босий*.

Босинда †. 1749: городник *Boszinda Ferencz* — Чинадьово (LehBer 728). ◀ Від місц. апел. *босинда* з квалітат. суф. -инда — “босак”.

Босиндович †. 1648: *Bosindouich Iuan* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Укр. утворення від місц. антр. **Босинда** + суф. -ович.

Бóта — Уж. 1217: *pristaldo Bota* — ком. Бігар (RegVar 170); 1219: *Bota* — Земпл (RegVar 219); 1505: *Both* — Берг (LehLel 227); 1542: шл. *Sim. Botha* — В. Водяне (Bélay 121); 1570: кр. *Jo. Botka*, а 1585 кр. *Botha Janos* — Міжгір'я (Bélay 178); 1600: кр. *Nic., Pe. Both* — В. Руна (Bélay 186); 1641: *Pap Bota Simon* — Ромочевиця (HodOkm 86); 1704: кр. *Botta Janos* — Мідяниця (HodGens 8). Пор. 1787: *Botanicz* — Кальне на Бойк (ЙМ); 1804: *Iwan Botiuk Woyt Botiowskyj* — Жаб'є на Гуц (Vincenz 514). П-ща *Bota* і його похідні поширені в Хорватії та в Польщі (Leksik 64–65, Rospond 79). ◀ 1. Від південнослов. імені *Бота*, співвідносного з повними іменами *Богдан*, *Боримир*, *Божидар*, *Слоботко*, *Сьбота*... (Илчев 85, Грк 43, Ковачев 85, Šimundić 401). 2. Від закарп. діал. апел. *бота* — “палиця” (рум. *bota*, угор. *bot* — “т. с.”), перен. знач. якого — “дурень” (Гг 28), а у гуцулів — ще й “товстун”, “пузань” (СГГ 230).

Бóтар [*Бóтарь*], -ря — Хс. Пор. 1614: гор. *Jo. Bathari* — Тячів (Bélay 206). ◀ 1. Від слц. діал. *botár* — “майстер, що шиє боти” (SSN I 148). 2. Від давньорус. *бътарь* — “бочка” (Срезн I 199). П-ще відоме хорватам (Leksik 64). 3. Можливо, це спонтанно українізований вар. угор. прикм. *batári*, що від ойк. *Batár* (ком. Угоча) або молд. арх. *ботар* — “вуздечка”.

Бóтарський — Св. ◀ Укр. прикм. утворення від південнокарп. ойк. *Ботар* (ком. Угоча). Аналогічне угор. утворення *Bathari* як п-ще у Веряці зафіксоване 1567 р. (Szabó 545).

Ботка †. 1570: кр. *Jo. Botka* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. **Бота** + -ка.

Ботман †. 1550: кр. *Dem., Mich. Bothman* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. **Бота** + рідкісний суф. -ман, як у п-щах *Лехман, Розман, Шушман*.

Ботош — Вн, Ір, Хс. 1451: *Bothos* — Виноградів (Szabó 420); 1488: *Ботъш* — Сучава (ССУМ I 115); 1549: гор. *Em. Bothos*, а 1600 — *Vl. Votos* — Сигіт (Bélay 197); 1605: кр. *Jeremia Votos* — Мал. Бичків (Bélay 130). П-ще є в Хорватії (Leksik). ◀ 1. Від закарп. діал. *бóтош* — “погонич худоби”, “чередник”, утвореного від угор. *bot* — “палиця” або перейнятого з місц. угор. *botos* — “озброєний палицею”, “пастух, чередник” (KMNSZ 214, Kázmér 180). 2. Від рум. *botoș* “товстомордий, сердитий, нахабний”. 3. Від угор. заст. імені *Votos*, що від *Botond* (Ladó 142).

Бóхин — Уж. Пор. 1787: *Bochenko* — Мочари, *Bochnak* — Тарнава на Лемк (ЙМ), пол. п-ща *Bochen, Bocheński, Bochniak, Bochnik* (Rospond 64–65) та хорв. *Bohen, Bohin, Bohnes* (Leksik 57). ◀ Від пол. апел. *bochen* — “бухан, великий буханець” (SW I 179, ЕСУМ I 311).

Боц †. 1698: кр. *Vocz Péter* — Теребля (Bélay 204); 1689: п-ще *Voczó* — Гетеня (Szabó 372). ◀ Можливо, від хорв. гіпок. імені *Voco*, співвідносного із *Bogdan, Bojislav* та ін. (Šimundić 399).

Бóцан — Уж. 1819: *Vocan* — Дидня на Лемк (ФМ); 1787: *Vocian* — Нагуєвичі, Ямельниця на Бойк, Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імен *Боцан, Боца* або *Боцо*, співвідносних із повними іменами *Богдан, Бојислав, Боримир...* (Илчев 86, Ковачев 87, Грк 43, Šimundić 399). Основа *Боц-* в антропонімії Карпат наявна з XV ст. Пор. 1485: *Vocza* — Кемерев (MaksaySz 164); 1628: п-ще *Vocza* — Ботарч (Szabó 292). Пор. ще молд. *боц* — “грудка”. Ця основа представлена в антропонімії Молдови, Хорватії, Чехії, Словаччини і Польщі (Ер-Кос 91, Leksik 55, Moldanová 45,

Rospond 65). 2. Від апел. *боцан* (рідше — *боцян*), який в укр. та слц. гов. Зак озн. “чорногуз”, а метафор. знач. якого — “великий хлопець” (ЕСУМ I 240). У місц. зоонімії клички *Боцян, Боцій* уживаються для іменування білобоких баранів, цапів та биків.

Бóцко — Мк, Рх. Антропоніми з основами *Боц-, Боцк-* у Карпатах побутують з XV ст. Пор. 1421: *пан Лацко Боц* — б.м.н. (ССУМ I 115); 1567: *Andr. Voczko* — Підгоряни (UetC 53-12); 1787: *Vocko* — Кожушне на Лемк, Присліп на Бойк (ЙМ); 1787: *Vockowicz* — Лавочне на Бойк (ЙМ). Є також у сербів, хорватів, чехів та ін. слов. народів (РСКНІ ІІ 82, Leksik 55, Moldanová 45, Rymut 43). ◀ 1. Від південнослов. імені *Боцко* чи *Боцо*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Божидар, Борис...* (Илчев 86, Šimundić 399). 2. Від гуц. *бóцко* — “огрядний, товстий чоловік” (СГГ 231). 3. Від бойк. *боцькó* — “чорногуз” (AGB 77) або угор. діал. *vockó* “чорногуз” (Kázmér 144).

Бочак †. 1787: п-ще *Vocsak* — Підвиноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від давнього антр. *Боча* (див. **Бóчик**) або **Бóка**.

Бочарський — Тч. ◀ Від антропооснови *бочар* — “майстер, що виготовляє бочки (бондар)”, + -ський. Пор. 1787: п-ще *Voczar* — Яблониця на Лемк (ЙМ). П-ще *Vočar* є в Хорватії (Leksik 55), а *Voczar* і *Voczarski* — у Польщі (Rymut 46).

Бóчик — Вн. ◀ Від південнослов. чол. імені *Voča* або *Voća*, співвідносного з такими повними відповідниками, як *Bogimir, Bogoljub, Bogdan, Bogodar, Boļjeslav* (Šimundić 399). Антропооснова *Боча-* в Карпатах фіксується з XIII ст. Пор. 1213: *Bothsa* — ком. Бігар (RegVar 162); 1485: кр. *Vocza* — Кемерев (MaksaySz 164). Основою могло стати також південнослов. ім'я *Voka*, яке співвідноситься з повними іменами *Bogdan, Bogomil, Borisav, Voždar* та ін. з квалітат. суф. -ик (Илчев 82, Daničić 400).

Бочич †. 1715: кр. *Vocsics Ritt*, тобто *Гриць (!)* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще хорв. п-ще *Vočić* (Leksik 55). ◀ Слов. утворення з суф. -ич, імовірно, від антр. *Боча* (див. **Бóчик** та **Бочок**).

Бóчка — Тч, Мк. ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імен *Voča, Voća* або антр. **Бóка** (усі співвідносні з повними іменами *Bogdan, Borimir, Voždar...* — див. **Бóчик**) + -ка. Антр. **Бочка** в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1424: кр. *Bothka* — Оварі (MaksaySz 186); 1705: *Voczka* — Ботарч (Szabó 293); 1819: *Voczka* — Синьовидне на Бойк (ФМ). У ХХ ст. антр. *Voča* фіксується на Гуц (Vincenz 519). 2. У карп. зоонімії кличку

гладких корів і кобил *Бочка* пов'язують, то з лексемою *бік* за їх круглобокість, то з назвою посудини *бочка* “діжка” за її круглу форму (Bubak 292).

Бочка́й — Тч, Мк, Уж. 1509: *Vocskoi Simon* — Берег (LehLel 24); 1571: кр. *Bric. Voczkoy*, а 1572–1575 — кр. *Luc. Vocsikoy* (!) — Вел. Бичків (Vélay 128); 1681: кр. *Vocskai György* та ін. — Грушово (Vélay 167); 1685: *Бочкасвы дві пивы...* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1743: п-ще *Vocskai* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Угор. прикм. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Бичків*. Угорці традиційно називають село *Vocskó*. Сучасна географія п-ща підтверджує правильність такої етимології, однак не всі *Бочкаї* мусили вийти з закарп. *Бичкова*. Нині п-ще *Бочка́й*, окрім Зак, існує в Хорватії та Польщі (Leksik 55, Bubak 53). 2. Для якоїсь частини *Бочкаїв* п-ще може бути пов'язане також із антр. **Бочка** чи **Бочко́**.

Бочкарю́к — Тч. ◀ Від місц. апел. *бочка́рь* — “майстер, що виготовляє бочки (бондар)”, + -юк. П-ще *Во́жар* є також у хорватів (Leksik 55).

Бочко́ — Св. 1675: *Vocsko* — Гетеня (Szabó 372); 1715: кр. *Jo. Vocsko* — Криве (Vélay 164). ◀ 1. Правдоподібно, від південнослов. гіпок. імені *Во́со*, *Во́со* або *Воко* (чи навіть просто з *Во́ско*), співвідносного з повними іменами *Bogdan, Bogić, Bogoslav, Božmir...* (Šimundić 400), за допомогою суф. -ко. Безсуф. антр. цієї основи, зокрема *Вочуо*, *Вочіо*, у Чорнотисові та Вишкові значаться з XVI ст. (Szabó 338, Vélay 215).

Бочко́вський — Пр. ◀ 1. Перекручений (чехізований або мадяризований) вар. укр. п-ща **Бичкі́вський**). 2. Книжний дериват із суф. -овський від п-ща **Бочка** або **Бочко́**.

Бочко́й, -йа — Рх. ◀ Недостатньо адаптований вар. угор. п-ща *Vocskai*. Див. ще **Бочка́й**.

Бочко́р — Рх, Вн, Мк. XV ст.: антр. *Vocskor* — Даболц (Szabó 320); 1567: *Vockor* — Клинове (Szabó 272); 1640: п-ще *Voczkor* (!) — Ком'яти (Szabó 397); 1773: суддя *Andreas Vocskor*, присяжні *Alexander Vocskor, Georgius Vocskor* — Негрово (Ud-5 57). ◀ Нині п-ще сприймається як типова угор. лексема *vocskor* — “постіл” (Чопей 17, MNTESZ I 317). Однак, можливо, що п-ще переосмисленням укр. лексеми *бочка́рь* (див. **Бочкарю́к**) як наслідок тривалих укр.-угор. взаємин.

Бочо́к [*Бычо́к*], -чка́ — Тч. 1787: п-ще *Vocsak* — Підвиноградів (Szabó 424). ◀ Книжний (новіший) вар. п-ща **Бичо́к**. Відхід від семантики “*бик*” до семантики “*бік*” був, очевидно, свідомим прийомом евфемізації “тваринного”

п-ща, тим більше, що лексема *бочок* давно вживана в карп. антропонімії (СГГ 231, Он I 68).

Боше́нда — див. **Буші́нда**.

Боші́нда — див. **Буші́нда**.

Бо́шка — див. **Бо́жка**. Вар. з оглушеним /ж/, як і у сербів, досить давній. Пор. 1715: п-ще *Ge. Boska* — Драгово (Vélay 168); 1775: кр. *Boska* — Рокосово (Szabó 453).

Бошкане́ць [*Бошкані́ць*], -нця́ — див. **Божкане́ць**.

Бошкани́нець [*Бошкани́тиць*], -нця́ — див. **Божкани́нець**.

Бошкани́ч — див. **Божкани́ч**.

Бошкани́юк — див. **Божкани́юк**.

Бошня́к, -ка́ — Св. 1625: *Busniak* (!) — Шаланки (Szabó 464); 1649: кр. *Busnyak* (!) — Косино, 1699: *Bosnyak Timko* — Солочин (LehBer 737). Пор. ще запис 1613: *Bosznik Sandor* — Вільховиця коло Чинадьово (LehBer 427). ◀ Від місц. укр., слц. або угор. етн. *бошня́к* — “босняк, боснієць” або від болг. чол. ім. *Бошняк* (Ковачев 86).

Бошо́та — Мж. ◀ Можливо, від південнослов. імені *Боша*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Боговид, Божидар...* (Илчев 86, Гр 43, Šimundić 401), + малопродуктивний квалітат. суф. -ота.

Боян †. 1552: *Bojan* — Берег (LehLel 186). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Bojan*, співвідносне з *Bogdan, Bogomir, Bogodar, Bojislav, Božidar, Slobodan...* (Šimundić 399).

Бра́дач — Мк. 1761: гр.-католич. еп. *Bradacs Janos* — уродженець ком. Спіш — Мукачів (LehBer 461). ◀ Від слц. *bradač* — “бородань”.

Бра́єр — Хс. ◀ Від нім. *Brauer* — “пивовар”.

Браї́ла [*Брайі́ло*] — Хс. 1715: кр. *Breila* (!) — Драгово (Vélay 168). ◀ 1. Від південнослов. імені *Braj, Brajo*, співвідносного з повними іменами *Brajislav, Branibor, Branimir, Brativoj...* (Илчев 87, Šimundić 41), у яких апел. *braj* — “брат” (Героу I 168, РСКНІ ІІ 101), + суф. -ило. Імена *Брайло, Брај, Брајіл* у Сербії поширені з XV ст. (ГркРеч 39), з 1649 р. наявні і в козацьких реєстрах (Осташ-3 8). 2. Від гуц. апел. *брай* — “довбня для трамбування капусти чи бринди в бочки” (Головацькій 372, Ж-Н 42 та ін.).

Брай — Тч, Хс, Вн. 1421, 1440: *пан Борис Брасвич, пан Брая* — без місця написання (ССУМІ 123). ◀ 1. Від південнослов. імені *Брай*, яке співвідноситься з повними іменами *Брайслав, Братослав, Братолюб...* (Илчев 168, Грк 43), а у болгар та сербів уживається навіть гіпок. апел. *брай* — “братик” (Героу I 168, РСКНІ ІІ 101). Ім'я *Брайко* у XVIII ст. було й серед запор.

козаків (Осташ-3 8). 2. Від гуц. апел. *брай* (див. Браїла. 2. П-ща з антропоосновами *Braj-, Brajil-* поширені також у Хорватії (Leksik 67, 68).

Брайко †. 1542: кр. *Brayko* — Н. Вишава (Vélay 218); 1551: шл. *Brajko Pap* — Шайо (Vélay 189); 1640: кр. *Andro Brayko Pap* — Н. Вишава (Vélay 219); 1640: шл. *вдова Ахеенія Brajko* — Шієв (Vélay 189). ◀ Від слов. антр. **Брай** + суф. **-ко**.

Браїник — Мж, Св. ◀ Від південнослов. чол. імен *Брайна* або *Брайно*, співвідносних із повними іменами *Браислав, Братољуб* (Maretić 150, Илчев 87, Грк 49), чи від гіпок. апел. *брајан, брајане, брајно* — “братусь, братко” (РСКНІ ІІ 102), + **-ик**. Імена *Браси, Браина* у сербів побутують із XV ст. (ДечХрис 107, 110), а п-ща з основою *Brajn-* є у хорватів (Leksik 68).

Брайчак — Вл. ◀ 1. Від слов. чол. імен *Брайко, Брайчо* або *Брайче*, які співвідносяться з повними іменами *Браислав, Братољуб...* (РСКНІ ІІ 101, Šimundić 401). 2. Від апел. *брайко* “братик” (Героу І 68, SvoSta 122, Илчев 44, Грк 44 та ін.) + **-ак**. Пор. ще жін. ім'я *Брајка* того ж пох. (Грк 225).

Браїна — Рх. 1715: кр. *Ign. Brana* — Окно-Рахів (Vélay 182). Пор. 1618: *Branin Mattias* — Гажлин (Marsina 88); 1775: *Brankowski* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Брана*, співвідносного з повними чол. іменами *Бранибор, Бранислав, Драгобран* чи жін. *Branimira, Dobrana...* (Maretić 585, Šimundić 401, 480, Majtán-Považaj 214), та укр. дієсл. “боронити, захищати”. Чол. ім'я *Braña* є у словаків (Majtán-Považaj 214). У хорватів та сербів поширені п-ща від основи *Бран-* (РСКНІ ІІ 104, Leksik 68–69).

Бранич †. 1775: п-ще *Branics* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від антр. **Браїна** + **-ич**.

Бранкович †. 1427: *Brankovics György* — Береги (LehBer 80); 1669: архієп. *Сава Бранкович* — Бедевля (Стрипский-І 63). ◀ Слов. утворення з суф. **-ович** від антр. *Бранко*. Пор. популярне в Хорватії п-ще *Branković* (Leksik 68–69).

Бранчук †. 1672–1796: кр. *St. Brancsuk* — Кваси (Vélay 130). ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-юк** від південнослов. імені *Branko*, тобто *Branibor, Branislav, Branoje, Dobran...* (Šimundić 401).

Брата †. 1435: шл. *Andr. Bratha f. Stan* — Вільхівці (Vélay 154). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Brata*, що з *Bratibor, Bratoslav, Vukobrat...* (Šimundić 402).

Братко †. 1570: кр. *Steph. Bratko* — Завидово (UetC 97–29). ◀ Від південнослов. чол. імені *Bratko*, що з *Bratimil, Bratoslav, Dragobrat...* (Šimundić 402).

Браткович †. 1648: *Bratkouich Ivan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Братко** + **-ович**.

Бра́тош — Уж. 1215: *Pristaldo Bratus* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200). Пор. ще 1392: *братиа Братула* — Сучава (ССУМ І 121); 1403: *братѣю логофету* — Сучава (ССУМ І 123); 1430: *паи братко из Доулѣбъ* — Зудечів (ССУМ І 121) та багато ін. ◀ Від давньослов. імені *Братушь*, співвідносного з повним іменем на зразок *Бративој*, яке у сербів згадується з XV ст. (ГркРеч 44). Зміна ненаголошеного суфіксального /y/ на /o/ в Карпатах має і фонетичне, і аналогічне пояснення.

Братусь †. 1215: *Pristaldo Bratus* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200). ◀ П-ще *Братусь* відоме також на Наддніпрянській Україні, а нині співвідноситься з апел. *брат*, ускладненим суф. **-усь**.

Братюк — Мж, Тч. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. **-юк** від давньослов. чол. імен *Брата, Брате* або *Брато*, співвідносних із повними іменами *Братибор, Братомил, Любо-брат...* (Šimundić 402). 2. Від бойк. *братюк* — фамільярний відповідник номена *брат*, тобто “братьо” (Он І 70).

Братя †. 1715: *парох Федор Братя* — Біла Церква (Гаджега-М 177). ◀ Від слов. антр. на зразок *Брат, Брате* чи *Брато* з суф. **-я(т)** (Илчев 87–88, Šimundić 402).

Брацьо́, -ця́ — Уж. ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Браца* або *Брацо*, співвідносного з повними іменами *Браслав, Братибор, Любо-брат...* (Šimundić 401, Грк 46). П-ща від основи *брац-* та її вар. *брач-* на Зак фіксуються з XVII ст. Більше їх у Хорватії (Leksik 66–67) та Сербії (РСКНІ ІІ 124 і далі). 2. Від місц. гіпок. *брацьо* “братик, братунь” (Он і 70). Пор. давньорус. *братъць* “брат” (Срезн І 174), серб. *брацо* — “братунь” (Лавр 30), а також старосерб. апел. *братиц* (ГркРеч 44).

Брачак †. 1720: кр. *Jo. Bracsak* — Голятин (Vélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. *Братко* чи *Братцьо* або від хорв. імені на зразок *Brača, Bračko, Bračo*, що з *Brajslav, Bratibor, Bratislav...* (Šimundić 401).

Брачко †. 1699: *Bracsko Vaszil* — Латірка (Maksay 599); 1787: п-ще *Braczko* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Bračko* або *Bračko*, що з *Braslav, Bratimil, Bratislav, Bratoljub...* (Šimundić 401).

Брашкó, -ка́ — Вб, Уж. 1787: *Braszko, Brasko* — Поляни на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1680: кр. *Braszlo* (!) *Szimjon* — Кушниця (Vélay 170); 1687: *Braha* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Від давнього південнослов. імені *Braško* чи *Brašo*, що з *Bratibor*,

Bratoslav, Dobraš... (SvoSta 146, Šimundić 401, Илчев 89, Грк 46). 2. Від гіпок. апел. *брах* — “братунь, братусь”, який, окрім півд. слов’ян, відомий також чехам та полякам (Bubak 56). Пор. ще 1449: *Bartholomeus Brach* — Винне (Nagy-2 444).

Бращайко — Мк, Св, Уж. ◀ Фонет. видозміна давнішого вар. п-ща **Брящайко**, яка з’явилася на межі ХІХ–ХХ ст. через неможливість передати укр. пом’якшене /рʲ/ засобами угор., нім. та чес. писемності. Аналогічних змін зазнали й бойк. п-ща *Бряцак* та *Бряцей*.

Бребан — Рх. Пор. 1443: *Щефан Бребь* — Сучава (ССУМ I 123); 1715: кр. *Breba Ivan* — Нанково (Vélay 158). ◀ Від антр. *Бреб*, що з рум. *breb* “бобер” (Const 216), + -ан. Пор. ще серб. п-ща *Бребанов*, *Бреберин*, серб. апел. *бребар* “бобер” (РСКНІ ІІ 139), а також запис 1715 р. з Косівської Поляни: кр. *St. Brebud* (!) (Vélay 162). П-ще *Breban* є у хорватів (Leksik 70).

Брежінський — Мк. ◀ Імовірно, від антр. *Брижа*, що з апел. *брѣжа* — “зморшка, складка” (ГрІ 98), + -инський. Обниження артикуляції ступеня голосного /и/ до ступеня /e/ зумовлене ненаголошеною позицією.

Бреза — Уж. 1649: *Breza Janos* — Росвигово (LchVer 642). ◀ Від слц. або хорв. *breza* у прямому, бот. зн. “береза” або у метафор. зн. *brez* “березий”, “перістий”, “пістряво-білий” (ЕСУМ I 172, 256).

Брезінський — Пр. ◀ Від східнослц. ойк. *Brezina* (MajtánNázvy 73) + -ський.

Брезулич — Уж. ◀ Від андр. *Брезуля* — “дружина **Брези**” + -ич або від діал. апел. *брезуля* — “періста істота” + -ич. Пор. пол. апел. *brzezula* — “т. с.” (ЕСУМ I 172).

Брензович — див. **Брипдзович**.

Брень [*Бринь*], -ня — Хс. 1570: *Jo. Bren* — В. Ворота (UetC 53-14); 1614: *Иванови Бренсви* — Одрехова (АО 135). Пор. ще 1618: *Brinniow Jancsa* — Містисько (Mars 84); 1715: кр. *Lad. Bren (Briny)* — Калини (Vélay 159); 1715: кр. *BrinyAndri* — Липча (Vélay 172). Пор. ще 1787: *Brenia* — Новиця на Лемк (ЙМ); *Brenkacz* — Воля Н. на Лемк (ЙМ); 1787: *Brenicz* — Опака, *Brynick* — Орява на Бойк (ЙФ), *Brynkow* — Присліп на Бойк (ЙМ), гуц. п-ще *Briń* (Vincenz 577). ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імен *Brena*, *Brenko* чи *Brena*, що з *Dobren*, *Hrabrén*, *Obren* (Šimundić 402, Илчев 89, Грк 46). 2. Від слов. імені *Брень*, співвідносного з дієсл. *бринити*, власне з коренями *брень/бряч* (Гинкен 459, SvoSta 53, Moldanová 47). Пор. чес. ім’я *Vřeněk*, що з *Vřetislav* (там само).

Бренько †. 1570: *Mich. Brenko* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від антр. **Брень** або **Бреньо**.

Бреньо — Пр. 1787: п-ще *Brenio* — Орів, а також *Breniow*, *Bryniow* — Плав’є на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Брень** + іменний суф. -о, як у **Гриньо**, **Костьо**, **Стасьо**...

Бреняк — Уж. 1787: *Bryniak* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. апел. *бриьяк* “дрізд”, який повторюється і в п-щах *Бриьяк*, *Brinjak* (РСКНІ ІІ 149, Leksik 72). 2. Серб. *бриьяк* — “свійська тварина з плямою на морді” (РСКНІ ІІ 102). 3. Від антр. **Брень**, **Бреньо**, **Бринь** чи якоїсь іншої співзвучної вл. н. + -як. Див. **Брень**.

Брестовський †. 1692: свящ. *Brestofski Teodorus* — Мк (Лучкай-Іс 41). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від місц. ойк. *Брестів* (Мк).

Брехлійчук — Рх. ◀ Від гуц. апел. *брехлій* “брехун”, “гавкун” (правдоподібно, з першою семою) + -чук. Пор. ще гуц. *брехаль*, *брехло* — “т. с.” (Гг 29). Антр. з дієсл. основою *брех-* фіксуються з ХV ст. Пор. 1349: *Брехович* — Казимир (ССУМ I 124); 1787: *Brechunik* — Дудинці на Лемк (ЙМ). У поляків такі антр. побутують із ХV ст. (Rospond 93).

Брецько — Вл. 1668: *Breczko Jurko* — Латірка (Maksay 541); 1773: присяжний *Petrus Breczko* — Латірка (Ud-5 57); 1787: *Breczko* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ), *Brycko*, *Bryckow*, *Brycki*, *Brecki* — Шевченкове на Бойк, *Brecikow* — В. Яблуниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Гіпок. західнослов. імені *Brecko* від повного вар. *Brecislav*, що відповідає руському *Брячиславъ* (SvoSta 72, Malcs 71). Можливе й південнослов. пох. Пор. серб. п-ще *Брецић*, апел. *брецати* “дзвеніти, звучати”, *брецало* “брязкальце”, макед. *бреца* “дразнити”, болг. *брецам* “ревти” (про бугая); пор. ще рос. *бряцать* “брякати”, пол. *breszczeć* — “верещати” (SW I 220) тощо. Отже, п-ще могло утворитися й за допомогою суф. -ко від дієсл. *брецати* ~ *брицати* — “бряжчати”. 2. Дериват із суф. -ко від серб. ім. *брица* чи *брицо* — “безборода, безвуса людина”, “бритва”, “кишеньковий ніж” або від діал. прикм. *бриц* — “безбородий”, “безвусий” (РСКНІ ІІ 178, 179). 3. Від карпато-укр. *брицько*, *брицька*, *брдзка* — “чорний баран або вівця з білими плямами” (СГГ 239). 4. Усіч.-суф. ім’я *Брицько* від імені лат. пох. *Bricius*, яке на Зак відоме з ХІV ст. Пор. *Briccius* — Чорнотисово (Szabó 346).

Брешко — Мк, Уж. 1570: *Luc. Brecko* — Мукачів (UetC 97-29); 1648: *Bresko Marko* — Тишів (Maksay 535); 1705: пан *Joan Briska* — Криве (HodOkt 442). ◀ 1. Від укр. апел. *брешко* —

“брехун”, “гавкун” (Гр I 97, Ж-Н 43, ССУМ I 253). Пор. ще давньорус. *брехъ* — “брехун” (Срезн I 178), кличку собаки *Брешко* (Рх). 2. Від діал. *брсичати* — “бряжчати” (Рх). 3. Від серб. діал. *бриша* “людина з бритою (поголоною) головою” (РСКНІ ІІ 179). 4. Від болг. чол. імені *Брешко*, похідного від імені Обретен (Илчев 89). 5. Від карп. *брїжі* — “зморшки, складки” (Он I 71, СГГ 240).

Брешкович †. 1699: *Briskovicz (!) Jaczko* — Поляна (Maksay 578). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Брешко**.

Брешайко — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Брящайко**.

Брижак [*Брыжак*], рідше **Бріжак** — Мк. ◀ 1. Від місц. *брыж* “здорова, рум’яна людина” (Ір) + -ак. 2. Від п-ка *Брыжа*, що з апел. *брыжа* — “зморшка, складка”, “покорчена ковдра” (Он I 71 та ін. джерела), + -ак.

Брійдлій [*Брыйдлі*], -ія — Хс. ◀ Фонет. мадяризований вар. нім. п-ща *Бредлі*. Пор. 1783: п-ще *Breyda* — Явірки на Лемк (ЙМ). Елемент /л/ може бути нім. демін. суф., а кінцеве -і — угор. прикм. формантом.

Брікало — Хс. 1672–1692: кр. *Brikalo Felix* — Вел. Бичків (Vélay 129). Пор. ще 1548: кр. *And. Brykchio (!) deak* — Добрянське (Vélay 177). ◀ Від дієсл. *брїкати* — “хвицати”; пор. діал. *брїкайло, брїка, брїкатися* — “гратися, стрибати” (Он I 91, ЕСУМ I 256). Пор. також 1787: п-ще *Brykow* — Лолин на Бойк (ЙМ), хорв. п-ще *Brekalo* (Leksik 71). У поляків апел. *brykalo* вживається також у зн. “зухвалець” (SW I 214).

Бріла [*Брыла*] — Уж, Вб. 1787: п-ще *Bryla* — Волиця на Лемк, *Brylo* — Мисцова на Лемк (ЙМ), *Brylak, Brylik* — Грозова, *Brylicz* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *брила* — “глиба, великий шмат, кусень хліба” (Чопей 19, СГГ 242).

Брилінський [*Брылінський*] — Вб. 1639: *Пред пана Брылінського* — Одрехова (АО 191); 1787: *Brylinski* — Ізби, Репедь на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бріла** + -инський.

Бриляк [*Брылэк*] — Рх. 1787: п-ще *Brylak* — Грозова на Бойк (ЙМ). Від антр. **Бріла** + -як.

Бриндза †. 1646: *Brinza Istvan* — Комлошка (БалКом 359); 1787: *Bryndza* — Мисцова, Райське (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *брїндза* “овечий сир” (Чопей 9).

Бриндзак †. 1588: *Jędzej Bryndzak* — Вари (Łysiak-I 82); 1798: п-ще *Бринзак* — Дубрівка Ір (ПаПо-4 60). Пор. 1592: *Andrzej i Freyda Bryndzakiowietha* — Вари (Łysiak-I 87). ◀ Від антр. **Бриндза** + суф. -ак.

Бриндзей [*Брындзей*], -ея — Хс, Тч. Пор. 1549: *Грицеві сьнови Брынциному* — Одрехова (АО 41); 1787: п-ще *Bryndzow* — Березниця на

Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Брїндза**, що з апел. *брїндза*, + патр. суф. -ей. 2. Від апел. *брїндзей* — “плакса”, “той, що часто *брїндзоляс*, тобто плаче” (СГГ 242).

Бриндзівич [*Брындзівич*] — Тч. ◀ Від антр. **Бриндза** + -ович.

Брїндзяник [*Брындзяник*] — Тч. ◀ Від апел. *брїндзяник* — “любитель бриндзи”, “мішок для бриндзи”, “неохайна людина”, “п-ко для мешканців с. Богдан” (Рх, Тч — ЕСУМ I 258).

Бриндуша †. 1605: кр. *Jo. Brundussa (!)* — Сокирниця (Vélay 184). ◀ Від місц. укр. діал. назви рослини *брындюша* — “шафран”, етимологія якої рум. або серб. (ЕСУМ I 258).

Бринь — Хс. 1715: кр. *Brin Hricz* — Буковець (Vélay 132); кр. *Pe., St. Brin (Briny)* — Тересва (Vélay 204). ◀ Див. **Брень**.

Бринькач — Уж. 1618: *Brenkacz* — Н. Ядлова (Mars 73); 1787: *Brenkacz, Brčkacz* — Воля Н. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від карп. *бринькач* — “той, що бринькає”, “поганий музика”, “брехун” (закарп. та буков.). 2. Від бойк. *бринькач* — “дзвінка монета” (Он I 72, ЕСУМ I 252).

Бритак [*Брытак*], -ка — Мк. ◀ Від закарп. *брытак* — “людина з побритою (поголоною) головою”, “пострижений баран” (Тч).

Бритаюк, -ка — Рх. 1787: *Brytan* — Уріж, *Brytanow* — Підгородці, Ямельниці, *Brytaniak, Brytaniuk* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давнього кал. імені *Бритап* (Кпаррová 80) + -юк. 2. Від п-ка *Бритап*, що з пол. *brytan* — “бульдог, порода великих псів”, + -юк. 3. Від давньослов. імені *Бритап* (Илчев 87) у рум. огласовці + -юк.

Бритвак [*Брытвак*] — Хс. 1787: *Brytwak* — Сливки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *брытвак* — “хлопець, який уже бриється (голиться)” (Вн). 2. Від серб. захисного імені *Бритава*, яке на Балканах уживається з XIV ст. (ГркРеч 45), + -ак.

Брич [*Брыч*] — Вн, Ір, Тч, Рх. 1541: шл. *Bricci* — Драгово (Vélay 168); 1600: гор. *To. Brucz (Bruacz)* — Вишково (Vélay 145); 1715: кр. *Dan. Bricz* — Студений (Vélay 145); 1749: *Федор Бричъ* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1775: *Brechs* — Гребля (Szabó 346); 1743: кр. *Brécs* — Приборжавське (Szabó 389); 1705: *pan Franc. Briczi* — Калини (HodOkt 440). ◀ Від місц. апел. *брыч* — “бритва”, “дуже гострий ніж” (Мат. до буков. I 40), яке має паралелі в давньорус. (*брычь*), болг., серб. та рум. мовах (ЕСУМ I 259).

Бричак †. Пор. 1715: кріпачка *Brechsacska* — Голятин (Vélay 147). ◀ Від антр. **Брич** + -як.

Бричинець †. XVII ст.: кенез *Brucsinics (!)* — Жденьово (LegVer 807). ◀ Від андр. *Бричка* — “дружина **Брича**” + -инець.

Бричок †. 1772: кр. *Vanyo Briczok* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163); 1775: п-ще *Bricsok* — Хмільник (Szabó 401). ◀ Укр. утворення з суф. -ок від антр. **Брич**.

Бріжак — див. **Брижак**.

Бровач †. 1614: гор. *Mart. Bruacz* — Вишково (Vélay 216). ◀ Імовірно, від апел. *brovác* — “той, у кого великі брови”.

Бр́овдїй [*Бр́овдїй*], -я — Ір, Вн, Мк, Мж. 1570: *Kos. Brodj* — Лалово (UetC97-29); 1622: п-ще *Brodi* — Онік (Szabó 375); XVIII ст.: присяжний *Georgius Brodi* — Брід (Удварі-2 298). ◀ Угор. дериват із суф. шляхетності -i від давнього місц. ойк. *Бродъ*, тобто *Brið* (по-угор. — *Bród*), який до XIV ст. функціонував на зах. околиці Мукачева. Пор. давні записи ойк. *Brod, Borod* (Györffy 535, LehBer 813).

Бровчук — Рх. ◀ Від п-ка **Бровко* + -юк. Кличку *Бровко, Брывко* на Зак дають тваринам із довгою гривовою над бровами. Пор. ще у поляків 1654: п-ще *Brewka* (Bubak 57).

Бров'як — Мк. ◀ Від ім. *брова* чи прикм. *бровий* + -як. Антропооснова *Бров-* у Карпатах фіксується з початку XVI ст. Пор. 1601: *Андрій Бырва* — Одрехова (АО 95).

Бр́ода — Хс. 1447: *Stanislaus, dictus Broda* — Перемишль (Smołka II 38); 1604: вл. *Dem. Broda* — Біла Церква (Vélay 139); 1715: кр. *Jo. Broda* — Драгово (Vélay 168); 1542: вл. *Cozma Brodyk* — Будешті (Vélay 131); 1787: *Broda, Brodik, Brodzik* — Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від пол. антр. *Broda*, що з апел. *broda* — “борода”. 2. Укр. утворення від дієсл. *бродити*.

Бродак †. 1648: *Brodak* — Дунковиця (LchBer 639). ◀ Від антр. **Брода** + суф. -ак.

Бродарич †. 1550: вл. *Brodarics Mate* — Добрянське (Vélay 177). ◀ Південнослов. п-ще *Brodarić* (Leksik 75), що від апел. *brodar* — “моряк”, + суф. -іс.

Бр́одич — Уж. 1720: кр. *To. Brodis* (!) — Рахів (Vélay 182); 1787: *Broducz* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бр́ода** + -ич.

Броді [*Бр́овдїй*] — див. **Бр́овдїй**.

Бродський †. 1693: свящ. *Brodski Joannes* — Бакта в ком. Нір (Лучкай-Іс 53). ◀ Слов. утворення з суф. -ський від ойк. *Броди* або *Брід*.

Бродок — Мж, Тч. ◀ Від антр. **Бр́ода** + суф. -юк.

Бр́ойса — Рх. ◀ Можливо, видозміна давнього слов. імені *Броислав* (Морошкин 27).

Бройсук — Рх. ◀ Від антр. **Бр́ойса** + -юк.

Бронецький †. 1715: кр. *Bruniczki* (!) *Steffan* — Липча (Vélay 172). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Бр́онька*.

Бронзей — див. **Бриндзей**.

Бронтер — Рх. ◀ Від місц. нім. *bronter* — “хворий на гангрену”; пор. місц. угор. *bront*,

brant, літ. *brand* — “гангрена” (KMNSZ 218, SSN I 168), “погорілець”.

Бронтерюк — Рх. ◀ Від антр. **Бр́отер** + -юк. А. Вінценз наводить п-ще *Brontaruk* і вважає його походження нез'ясованим (Vincenz 577).

Броньо †. 1699: кр. *Bronyo Mihaly* — Підгоряни (Maksay 556). ◀ Від пол. розм. імені *Bronyo* — оф. *Bronisław*.

Брошньовський †. XVII–XVIII ст.: *пан Дмитр Брошньовскій* — В.Березово (Яворск 207); 1787: *Broszniowski* — Присліп, Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від прикарп. ойк. *Брошнів* + суф. -ський.

Брошняк — Мж, Хс. Пор. 1715: кр. *Pe. Proshnyak* (!) — Присліп (Vélay 181). ◀ 1. Від прикарп. катойк. *брошняк* — “мешканець с. Брошнів”. 2. Від слц. апел. *brošnja* — “брошка”, “шпилька” (SSN I 169). 3. Менш імовірно, від укр. діал. *браиень* — “брат” (ЕСУМ I 246) чи серб. *брашња* “кличка попелястої кози” (РСКНІ ІІ 128).

Брудняк [*Бруш'як*] — Св. ◀ Місц. укр. утворення з суф. -як від прикм. *брудній* (пор. *Біляк, Голодніак, Нечист'як, Червен'як...*). Пор. подг. п-ще 1634 р. *Brudny* (Bubak 58).

Бружен'як [*Бружун'як*] — Вб, Уж, Пр. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -як, яке передбачає твірну основу *Бруж'їна* або *Брож'їна*. Якщо правильне перше припущення, то основою для п-ща став східнором. антр. *Бружа* (Ер-Кос 91, Const 25, 219), а якщо друге, то нею стало ім'я *Брож*, що з *Амброж*, тобто *Амврозій*.

Бруна †. 1671–1678: кр. *Bruna Ferencz* — Дулово (Vélay 138). ◀ Від кал. імені *Бруно*. Пор. ще рум. п-ще *Brună* (Iordan 82), а також апел. *brun* — “смаглявий”, “коричневий”.

Бру́нцвик [*Бру́нцвік*] — Вл, Уж. ◀ 1. П-ще угор. шляхетського роду нім. пох. *Brunswick* згадується біля м. Нітра 1598 р. (Encyklopedia Slovenska I 280). На Ораві *Brunswaj*-ями прозивають зайд із Німеччини (Golęb 66). Правдоподібно, п-ще пов'язане з назвою нім. обл. *Брауншвайг*. 2. Від апел. *бру́нцлик*, який у моравських говорах і на Зак означає “малий повнощоклий хлопець” (Moldanová 47); можливо, має стосунок до імені героя рицарської повісті *Brunslík* (там само), а може, й до серб. діал. *брунцел* — “самець бджоли, трутень” (РСКНІ ІІ 218).

Брунько †. 1648: кр. *Brunko Simsko* (!) — Неліпино (Maksay 548). ◀ Укр. дериват із суф. -ко від антр. **Бруна**.

Брус — Рх. 1649 р. в Уманському полку згадується козак *Андрушко Брус*. 1820: *Brus* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). П-ще *Брус* є у сербів

(РСКНД II 219), хорватів (Leksik 76), поляків (Rymut 56). ◀ Від давньослов. імені *Брусъ*, співвідносного з апел. *брус* — “колода у стіні”, “обрізок”, “точильний камінь” (Чопей 19, Он I 73, Срезн I 181, SSN I 171, Гг 30, СГГ 248). Метафор. значення лексеми *брус* у гов. укр. та пол. мов — “неотеса, грубіян, нахаба” (ЕСУМ I 268, Ж-Н 45).

Бру́са — Уж. 1607: *Brusa Mikola* — Турички (UetC 104-8). ◀ 1. Антр. **Брус** у род. відм. 2. Від серб. апел. *бруса* “молозиво”, “затверділе від молока місце на соску” (РСКНД II 219).

Бруско †. 1715: кр. *St. Brussko* — Колочава (Vélay 160). ◀ Від антр. **Брус** + суф. **-ко**.

Брусович †. Пор. 1614: кр. *Jo. Brusovicza* — Дулово (Vélay 138). ◀ Від антр. **Бруско** + **-ович**.

Брусляч †. 1648: кр. *Broslacz (!) Simko* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Імовірно, від апел. *брусляч* — “точильник”.

Бруссó [*Брусьó*] — Мк. — Порівняно новий книжний вар. п-ща **Брусьó**, що виник через бажання носія пристосувати його до угор. вимови.

Брустурський †. 1715: кр. *Jo. Brusturski* — Кобилецька Поляна (Vélay 159). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Брустури* (суч. оф. Лопухово на Тч).

Брустуряк [*Брустурék*] — Рх. ◀ 1. Місц. традиційний катойк. *брустурék* — “мешканець с. *Брустури*” (суч. оф. Лопухово на Тч). 2. Менш імовірно, від місц. укр. або молд. назви рослини *брустура* “лопух, реп'ях” (ЕСУМ I 270).

Брусъ — Мк, Св. ◀ Давній вар. антр. **Брус**, який втягує п-ще в коло вл. ос. імен зразка *Антонь, Кость, Петрусь...*

Брусьó, -ся — Мк, Св. ◀ Дериват від імені **Брус** з іменним формантом **-ьо**, як *Васьо, Грильо, Гаврильо, Костьо*. За С.Ілчевим, у болгар є ос. ім'я *Брус* (Ілчев 88). Пор. ще 1618: *Balas Bruzkow* — Гажлин (Vélay 160).

Брухевич †. 1699: кенез *Bruchewicz Stephan* — Жденьово (Maksay 608). ◀ Укр. утворення з суф. **-евич** від незасвідченого антр. *Брухо*.

Брюхович — Тч. 1787: *Bruchowicz* — Кальня на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1849: п-ще *Brzuchacz* на Подг (Bubak 60). ◀ Від антр. **Брухо* чи *Брухо* (з апел. *брухо* чи *брухо* — “живіт, черево”) + **-ович**.

Бряннік [рідше — **Брянник**] — Мж, Мк, Ір, Вб. Пор. п-ща *Brzanik, Brzanuk* із Подг за 1617 р. (Bubak 59). ◀ 1. Від гуц. прикм. *брянній* “запальний” (СГГ 249). Відприкм. ім. *бряннік* із цим же значенням уживається також на Пр і Тч. Пор. 1448: пан *Брян* — Берестя (ССУМ I 229). 2. Від *бряннік* “любитель *брянних*, тобто просяних, страв” (Вб), що з *брянній* “просяний” (пор. дав-

ньорус. *бъръ* “дике просо”, “чорне просо”, “пташине просо” (СРЯ I 290, ЕСУМ I 229).

Брянчик [*Брянльчик*] — Мк. ◀ Від місц. *брянльчик* “джміль” (Вн), що з *брянльчати* — “бряжчати”, “дзижчати”, “бриніти”. Пор. ще 1820: *Brenczko* — Морохів на Лемк (ЙМ), а також п-ща з Подг за 1622 і 1833 роки *Brzak, Brzek*, які виводяться з *brzък, brzъczenie* — “бряжчання, бриніння” (SW), а доп-щеве зн. яких — “нудна людина” (Bubak 59).

Брячак — Мж. ◀ Можливо, від давньорус. *брячати* — “дзвеніти”, тобто від того ж дієсл., що й ім'я *Брячиславъ* (СРЯ I 343), + **-як**. Пор. ще рос. *брячатъ*, пол. *brzък, brzъczenie* “шуміти” (Кнаррová 81).

Брящайко — Св, Уж. Новіший вар. п-ща — **Бращайко**. Пор. 1715: вдова *Brecsacska* — Голятин (Vélay 147); 1720: кр. *Jo. Bracsak* — Голятин (Vélay 147); 1787: *Braszczey* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-ко** від антр. *Брящай* від місц. дієсл. *брящати* — “брязкати, бриніти, дзвеніти”, “бренькати” (Он I 73, Ж-Н 46) за моделлю ос. назв *наливайко, пезнайко, повідайко...* Пор. ще інші місц. споріднені лексеми, як *брящайло* — “брязкальце”, *брящот* — “меч, лезо меча” (Ж-Н 46, ЕСУМ I 272).

Бубанич — Вн. ◀ 1. Від південнослов. жін. гіпок. імені *Bubana*, що відповідає повним іменам *Bubimira, Bubislava, Slavoljuba...* (Šimundić 481), + **-ич**. 2. Від укр. андр. на **-аня** з суф. **-ич**. Твірною основою для андр. *Бубаня* могли бути: а) південнослов. чол. ім'я *Buba*, яке співвідноситься з повними іменами *Branimir, Bubimil, Dragoljub...* (Šimundić 402). Чол. ім'я *Буба* в Карпатах значиться 1220: *specialimer Buba* — ком. Або (RegVar 279); б) від укр. діал. *буба* або рум. чи молд. *bubă* — “боляк”, “чиряк”, “нарив” (Ж-Н 46, Мат. до буков. I 41); в) від дит. *буба* — “зерно гороху, ягода” (Гр I 103), “комаха” (Уж); г) від пол. *buba* — “дурень, базікало” (SW I 223), болг. *буба* — “опудало” (Геров I 80) та ін.

Бубач †. 1699 — *Bubats Olexa* — Неліпино (Maksay 577). ◀ Від антр. *Буба* + атрибутивний суф. **-ач**.

Бубаш †. 1649: кр. *Bubas Matje* — Неліпино (Maksay 548, 574). ◀ Від антр. *Буба* + укр. або рум. демін. суф. **-аш**.

Бубашович †. 1699: *Bubasovicz Matye* — В. Ворота (Maksay 592). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Бубаш**.

Бубенко †. 1705: свідок *Steph. Vibenka* — Терново (HodOkt 441). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ко** від антр. *Бубен*. Про п-ще Бубен див. **Бубняк**. 2. Укр. утворення з суф. **-енко** від антр. *Буба*.

Бубець [Бубіць], -бця — Мк. 1787: *Vubcza* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бубац*, що від *Будимир* чи *Љубомир* (РСКНІ ІІ 232). 2. Від серб. апел. *бубац* — “шлунок, пупець” (там само). На користь відіменної етимології промовляють ще кілька п-щ XVII ст. зі Св та Вл.

Бубещук — Рх. ◀ Імовірно, від гіпок. хорв. імені *Vubiša*, співвідносного з іменами *Vubimir*, *Vudimil...* (Šimundić 402), + укр. суф. -чук.

Бубич — Мж. ◀ Від антр. *Буба* + -ич.

Бублєй [Бублії], -ея — Хс. 1603: из *Ігнатом Бублеом* — Бенедиківці (ЛелПам 223). Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Бубла*, поширеного на Бойк та в ін. слов. регіонах. Пор. 1787: *Vublou* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Антропооснова *Бубла*, імовірно, від західнослов. *ubla* “мовчун”, “гугнявець”, + суф. -ей.

Бублик — Уж. 1649: козак *Грицько Бублик* (РВЗ); 1787: *Vublik* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *бублик*. 2. Від антр. *Бубла* (див. Бублєй) + -ик. За другу етимологію промовляє і бойк. п-ще 1787 р. *Vublicz* (ЙМ).

Бубник †. Пор. 1705: *Матѣй Бубникув* — Сокирниця (UdAd 77). ◀ Від антр. *Бубен* + суф. -ик.

Бубнович †. 1751: *парох Лука Бубнович* — Дідачів (Гаджега-3 84). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Бубен*.

Бубнюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Бубен* (див. Бубняк).

Бубняк — Хс. 1787: *Vubniak* — Розділля на Лемк, Липа на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бубен* (< діал. *бубен* — “бубон”) + -як. Пор. 1495: *Бубень* — Вільна (ССУМ І 127); 1787: п-ще *Vubniv* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Vuben* — Хревт на Лемк (ФМ).

Бубра — Мк. ◀ Очевидно, від пол. апел. *bóbr* “бобер” у род. відм. зі збереженням кореневого /y/. Утворення з кореневим /y/ є і в Польщі. Пор. *Vubrzyk*, *Vuber*, *Vuberow...* (Rymut 42).

Бубрик †. 1715: кр. *Alex. Vubrik* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Від антр. *Бубра* + -ик.

Бубринець [Бубриниць], -ниця — Вл. ◀ Від антр. *Бубра* + -инець.

Бубряк — Мк, Св, Вл, Мж. 1773: присяжний *Gregorius Vubrak* — Лінці (Ud-5 55). ◀ Від антр. *Бубра* + суф. -як. Однак твірною основою міг бути й місц. укр. вар. лексеми *бобірь* (див. **Бобер**), у якому ненаголошене /o/ зазнало звуження до ступеня /y/.

Бубушак — див. **Бобушак**.

Бугай — Ір, Св, Вн. Пор. запис XIV ст.: *лѣсъ Бугасвь* (ССУМ І 127); 1610: *Iwan Vuhajow* — Кручів (Balzer 186); 1743: *Vuhaj* — Вел. Тарна

(Szabó 438); 1775: п-ще *Vuhaj* — Бочков (Szabó 296); 1787: п-ще *Vuhajczyk* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *бугай* — “племінний бик” або якесь ін. значення.

Бугрич †. 1605: кр. *Dom Vuhrijcz (!)* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. *Бугра* + -ич. Пор. 1787: п-ще *Vuhor* — Посада, Яслиська на Лемк (ЙМ).

Буга — Тч. 1215: *Buga* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200); 1602: *Buga Misall* — Кам'яниця (UetC 104-8); 1624: шл. *Lazar Buga* — Діброва (Bélay 120); 1555: кр. *Buga Andras* — Монастирець (Bélay 175); 1680: кр. *Buga Kozma* — Руська Поляна (Bélay 180); 1705: *Buga Iván* — Золотарьово (HodOkt 428); 1720: кр. *Alex. Buga* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від укр. діал. *буга* — “плакса” (Ж-Н 47) або “бугай” (ГрІ 105). Угор. ономасти в п-щі *Buga* вбачають сему “бугай” (Kázmér 191). 2. Від місц. укр. або рум. *buga* — “пугач, сова” (Тч, Рх — Мат. до буков. І 42), співвідносного із угор. апел. *bagoly* — “т. с.”.

Буганіч — Вн. ◀ Від закарп. андр. *Буганя* “дружина *Буги*” + -ич.

Бугаш — Хс. ◀ Від антр. *Буга* + квалітат. укр. -аш або й відповідний рум. суф. -aş.

Бугера — Мк. 1607: *Іаков сын Бугеров, попадя Бугерова* — Тур'я Пасіка (ПаПо-І 172); 1607: кенез *Bugera Sándor* — Копинівці (LehBer 427); 1671: *продав...* *Марку Бугеровому* — Бобовище (ПаПо-3 36); 1787: *Bugiera* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. *бугера* — “волоцюга” (ЕСУМ І 276). 2. Від антр. *Буга* + малопродуктивний квалітат. суф. -ера.

Бугіна [Бугіна] — Мж, Тч. 1775: п-ще *Bugina* — Хмільник (Szabó 401). ◀ 1. Від антр. *Буга* + квалітат. суф. -ина. 2. Давнє південнослов. гіпок. ім'я *Богина*, співвідносне з *Богдан*, *Богослав* (ГркРеч 29).

Бугирівський — див. **Богирівський**.

Бугір [Бугірь], -ря — Вл, Мк. 1214: підсудний *Voguir* — ком. Бийкийш (RegVar 189); 1647: *Voghir Simko* — Н.Ворота (Maksay 549); 1715: *Богиру Василь* — Заріччя (ЛелПам 234); 1781: *Bugier* — Бітля, Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від апел. *бугер*, який у серб. та угор. мовах означає “простак” та “член християнської секти назаретів” (РСКНІ ІІ 224, Kniesz 601).

Бугліна — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -ина від антр. *Бугля*, *Богля* чи *Богуль*. Співзвучні антропооснови відомі українцям, румунам і хорватам. Пор. 1787: *Bugla* — Смушкова, Поляни Малі на Лемк, *Bugiel* — Бориня на Бойк (ЙМ), рум. п-ще *Buglea* (Const LXII 220), хорв. п-ща *Boglić*, *Buglić* (Leksik 56, 80). Етимологія

антропооснови *Богля* спірна. Правдоподібно, основа походить від слц. діал. мадяризму *bugla* або *bogla* — “купа сіна”, метафор. зн. якого “огрядна жінка” (SSN I 138). Менш імовірно, що це з болг. діал. *bugla* — “весілля”, “турбота” (Героу I 81) чи угор. *bagoly* — “сова”.

Бугра — Вб, Пр. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Богря**. 2. Род. відм. п-ща **Бугір**. Деривати цієї основи на Бойк за 1787: *Bugrin, Bugryniw, Bugrinies, Bugrytczyn* — Гниле (ЙМ). 3. Можливо, співвідносне зі слц. діал. *bugriš* — “товстий хлопчик” (SSN I 178).

Буда — Уж. 1214: *pristaldo Buda Bohus* (RegVar 118); 1514: антр. *Buda* — Кішгийрче (Szabó 390); 1576: антр. *Buda* — Холмовець (Szabó 366); 1614: гор. *Sim. Buda* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від давньослов. гіпок. імені *Буда*, співвідносного з повними іменами *Будимирь, Хотъбудъ, Budislav...* (Marčić 88, 116, SvoSta 72, 124, Грк 47, Šimundić 402, Moldanová 48). Іменна основа *Буда-* в її скороченому та в розширеному вигляді представлена в південнокарп. антропонімії упродовж усіх століть. Пор. 1419: шл. *Bud* — Вонігово (Bélay 212); 1661: кр. *Budin Juras, Vasil* — Стремтура (Bélay 202).

Будай — Мк. 1572: *Budai Istvan* — Заріччя (Szabó 275); 1627: гор. *Stephano Budai* — Мукачів (HodOkt 59); 1691: шл. *Budai Istvan* — Ужгород (HodAd 74). ◀ 1. Угор. утворення з прикм. формантом *-i* від ойк. *Buda*. 2. Давньослов. гіпок. ім'я *Будай*, що з *Будимир...*, яке донедавна зберігалось в усіх слов'ян (Суднік 95).

Будар — Тч. ◀ Можливо, з пол. п-ща *Budarz* (пор. ще *Budarczyk, Budarkiewicz, Budarski...*), які можуть бути пов'язані з лужицьким *budar* “халупник” (Rymut 60). П-ща *Budar, Buder* є і в Хорватії (Leksik 78).

Будаш †. 1715: кр. *Budas György* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. **Буда** + квалітат. суф. *-аш*.

Будер — Св. ◀ Можливо, пов'язане з нім. ос. назвою *Buder* (Rymut 60) або з болг. чол. іменем *Будер*, що з *Будьо, Будимир* (Илчев 91).

Будера — Ір. ◀ Правдоподібно, від антр. *Буда* + квалітат. суф. *-ера*. Пор. ще чес. п-ще *Budera*, яке ономасти виводять від слов. імені *Buda* (Moldanová 48).

Будзак [частіше пишуть **Бузак**] — Рх, Тч. ◀ 1. Від пол. чол. імені *Budz*, що з *Будимирь*, + *-ак*. Пор. 1646 і 1665: подг. п-ща *Budzak, Budzik, Budzisz*, які Й.Бубак, услід за В.Ташицьким та М.Малець, виводить зі скороченого слов. імені *Budz*, тобто *Budziwoj* чи *Budzimir* (Bubak 60, 61). У 1787 р. п-ща *Budz, Budza, Budzar, Bydzinski, Budzko, Budzow, Budzowski* побутують у с. Бітля та ін.

бойк. селах (ЙМ). Пізніше на Гуц п-ща *Budzanowicz, Budzej, Budzanowski, Budzuliak, Budzyszyn* фіксує А.Вінценз (Vincenz 488). 2. Від місц. апел. *будз* “груда овечого сиру” (Чопей 20, Гг 30, ЕСУМ I 278), “гудзик” (Vincenz 488). 3. Менш імовірно, з гуц. *будза* “мордочка теляти” (СГГ 242) чи зі серб.-хорв. *будза* “губа, уста, обличчя” (РСКНІІ 249). Вар. **Бузак** — наслідок новітньої спірантизації фонем */дз/* та її веляризації.

Будзик — Хс. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ик* від тієї ж основи, що й п-ще **Будзак**. Аналогічні п-ща є у поляків. Пор. п-ща *Budzek, Budzyk, Budzyczak* (Bubak 60). Є у поляків і відповідні п-ка, зокрема на Ораві є п-ко *Budzik* (Golęb 67). Подібні п-ща є у чехів (*Buzek, Buzin...*). Усі вони виводяться зі слов. імен зразка *Budzimir, Budzislav* (Bubak 60, Golęb 67, Moldanová 49). 2. Походження п-ща від апел. *будз* — “груда овечого сиру” менш імовірно (**Будзак** 2).

Будкєвич [*Буткєвич*] — Уж. 1767: *Jan Budkiewicz* — Самбір (Kuczera 164). ◀ Від слов. імені *Будко*, що з *Будимир* чи *Будислав* (Daničić 749, SvoSta 72), + *-ович*. Пор. 1450: *dominus Budko* — Перемишль (Smołka II 94); *Бутка Василь* — Дубрівка на Ір (ПаПо-4 60); гуц. п-ща *Budko, Budkiv, Budczyszyn* (Vincenz 521) та серб. ім'я XIV ст. *Будько* (ГркРеч 47).

Буднєй, -ея — Рх. ◀ 1. Від п-ка *Бодня*, що з апел. *бодня* (Гр I 81), + *-ей*. 2. Від серб. жін. імені *Будна*, що з повного імені *Будимира* (Грк 226), + суф. *-ей*.

Будний, -ного — Рх. ◀ 1. Морфол. зміна п-ща **Буднєй** за аналогією до прикм. *бўдний* “буденний” (Гр I 106). 2. Від місц. укр. *бўдний* — “пильний, бадьорий” (Чопей 20).

Будогазій — Уж. 1729: свящ. *Budahazi Andras* — Мк (Лучкай-Іс 242, 286). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. ойк. *Budaháza* (по-слц. — *Butkovce*).

Будомир †. 1388: *Budameri Janos* (LehBer 823). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слов. імені *Будомир*.

Будок †. 1775: п-ще *Budok* — Гетеня (Szabó 373). ◀ Від антр. *Буд*, співвідносного з іменем *Будимир*, + суф. *-ок*.

Будул — Ір, Св. 1421: *nan Будул* — Сучава (ССУМ I 128); 1715: кр. *Gr., Jo. Budul* — Кушниця (Bélay 170); 1775: п-ще *Budulj* — Олешник (Szabó 325); 1720: кр. *Lad. Budul* — Березники (Bélay 127). ◀ Дериват із суф. *-ул* (імовірно, рум.) від слов. імені *Буда*, що з *Будимир, Будислав* (Грк 47, Moldanová 48).

Будулець †. 1649, 1669, 1682: кенези *Budolics Mate, Budolics Jurko, Budulics Ivan* — Гукли-

вий (LchBer 82); 1772: присяжний *Theodorus Budules* — Канора (Удварі-2 300). ◀ Від антр. Бўдул + суф. -ець. На Бойк у 1787 р. зафіксоване п-ще *Bodulicz* (ЙМ).

Будьок, -дька [часто пишуть **Бўтьок**] — Мк. 1417: п-ще *Bugyak* (!) — с. Кароль у Сат (МаксайSz 157); 1775: *Budok* — Гетеня (Szabó 373); 1820: п-ще *Budiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від слов. імені *Будьо*, похідного з *Будимир*, *Будивой* чи *Жизнебудь*, за допомогою малопродуктивного в іменах суф. -ок (пор. закарп. п-ще **Пальок**).

Бўза — Тч. 1226: антр. *Buzu sacerdos* — Саболч (RegVar 286); 1450: п-ще *Busa* — Теково (Szabó 286); 1567: кр. *Buza Halko* — Бисстриця (UetC 53-12); 1602: кр. *Buza Andras* — Оріховиця (UetC 104-8). Пор. ще 1652: *Buzinkai Péter* — Чарода (LchBer 190); 1684: кр. *Buzika Griga* — В. Руна (Bélay 186). ◀ 1. Правдоподібно, того ж пох., що й п-ща **Будзак** та **Бўдзик**, тобто від *Budzimir*, але зі своєю спірантизацією африкати /dz/, як і в чес. п-щах *Bouz*, *Buzek*, *Buzin* (Moldanová 49). 2. Менш імовірно, від болг. апел. *буза* “щока” або рум. *buză* “гула” чи укр. дит. апел. *бўзя* — “уста”, “щока” (Геров I 81, Гр I 108), хоч у болгар є й ім'я *Буза*, *Бузо*, *Бузе* (Илчев 91–92). 3. Найменш імовірно угор. пох. — від апел. *buza* — “пшениця”, хоча в угорців антр. *Buza* значиться з XIV ст. (Kázmér 195).

Будзак — Рх, Тч. 1542: шл. *Sim. Busaak* — Бирсана (Bélay 169). Пор. ще 1715: *Инокентія Бузаковського* — Заріччя (ЛелПам 234); 1720: кр. *Sim. Buzak* — Драгово (Bélay 169), пол. п-ще 1680 р. з Подг *Buzak* (Bubak 64). ◀ Від **Бўза** + -ак.

Бўзаш — Тч. 1418: *Микоуль Бузаш* — Сучава (ССУМ I 130); 1612: антр. *Buzas* — Тросник (Szabó 672). ◀ 1. Від **Бўза** + укр. квалітат. іменний суф. -аш або рум. демін. -аш. 2. Угор. відапелятивне п-ще з атрибутив. суф. -ás. Отже, допрізвищеве зн. лексеми *búzás* — “пшеничний”, “той, хто вирощує пшеницю, меле її або торгує нею” (Kázmér 196).

Бузаші †. 1600: гор. *To. Buzassi* (!) — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. **Бўзаш**.

Буденко †. 1710: *із жонувь ашовь буденкова* (!) — Ялове (Сах 90). ◀ Правдоподібно, того ж кореня, що і **Бздуніч**.

Будоган †. 1715: кр. *Buzdogan Szimon* — Тербля (Bélay 204). ◀ Рум. п-ще *Buzdugan*, як і споріднені *Buzdoagă*, *Buzdug*, *Buzdugă* (Iordan 92), співвідносне з апел. *buzdugan* — “булава”, “палиця”.

Бузег †. 1680: кр. *Buzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Від антр. **Бўза** + згр. суф.

-ег. Пор. ще 1684: кр. *Buzika Griga* — В. Руна (Bélay 186).

Бузигань †. 1728: *Ivanu Buzigany* — Перечин (Conscriptio fiscatus domini... — Ужг. обл. музей). ◀ Імовірно, від антр. **Бузег** + суф. -ан з угор. пом'якшенням кінцевого /ш/.

Бўйдош — Уж. 1715: кр. *Phil. Bujdies* (!) — В. Руна (Bélay 186). ◀ Від слц. діал. *bujdoš* “волоцюга, бешкетник”, “доглядач биків” (SSN I 181), що з угор. *bujdosó* — “блукач, мандрівник”. Звідси виводять п-ще *Bujdosó* і угор. ономасти (Kázmér 190).

Бўйчук — Тч. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Буйко* чи *Буй*, що з *Буйславь*, *Буй* (ГркРеч 48), + -чук. Пор. ще новіші серб. імена *Бујан*, *Бујина*, *Бујак*... (Грк 47), закарп. чол. ім'я *Виук* із с. Переча за 1358 р. (Nagy I 301), бойк. п-ща кінця XVII ст. *Виу*, *Воу* (ЙМ). 2. Фонет. видозміна п-ща *Бойчук*: ненаголошене /o/ перед складом з /y/ звузилося до ступеня /y/.

Бук — Св, Уж, Пр, Мж. 1216: антр. *Bucservus* — ком. Саболч (RegVar 212); 1787: п-ще *Buk* — Нова Весь, *Bucan* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви дерева *бук*, перен. зн. якої тут — “силач, здоровань” (Зак). Пор. ще болг. чол. ім'я *Бук*, яке так само виводять із назви дерева *бук* (Ковачев 90). 2. Менш імовірно, що від серб. апел. *бук* “гудіння, шум, крик” (РСКНІ ІІ 264).

Букатка — Пр. 1720: п-ще *Bukatka* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від східнокарп. *букатка*, *буката* чи *букат* “скиба, шматок” (Чопей 20, Ж-Н 48, Головацькій 375, Он I 74, Гг 30 та ін.). Апел. *буката* згадується у Нягівській постиллі XVI ст. (ДэжеУкр 23), а п-ще *Буката* — в козацьких реєстрах 1649 р. Етимологія апел. — рум. (*bucatu* — “кусок”). Р.Осташ виводить п-ще із укр. діал. *буката* — “велике теля”, “бичок” (Осташ-3 531).

Буківчанік [*Букувчанік*] — Вб. ◀ Від місц. катойк. *буківчанік* “житель с. Буківцьова” (Вб). Пор. ще XVII ст.: *Bukunik Ivan* — Домашин (UetC 88-59).

Бўков, -ова — Уж. 1761: губернатор Трансільванії *А.Висов* (КолОч 119). ◀ 1. Від апел. *буков* — “насіння бука, буковий жолудь”, “буковий горіх” (Он I 75, ЕСУМ I 287). 2. Можливо, що це присвійний прикм. від антр. **Бук**, однак відсутність переходу суф. /o/ в /y/ заперечує таке припущення або ж спонукає думати, що це слц. п-ще. 3. Могло постати й із угор. діал. *bukó* — “купа, в'язанка сіна (KMNSZ 224) або у зн. “каліка”, “дурний” (Kázmér 192).

Буковецький [*Буковіцький*] — Хс, Вн. ◀ 1. Від ойк. *Бўковець* + -ський. Пор. 1820: *Bukow-*

czyk — Посада, Яслиська на Лемк (ФМ). 2. Від п-ща *Буковець*, еквіваленти якого є серед словаків, хорватів та сербів (ГркРеч 48, Leksik 81).

Буковинський [*Буковинський*] — Пр, Св, Уж. 1707: п-ще *Bukovinski* — Іршава (LehBer 319). ◀ Від топ. *Буковина* + *-ський*.

Буківич — Хс, Мк. 1567: *Bukowicz Ztanko* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Бук**, що від назви дерева *бук*, + *-ович*.

Буковичин †. 1659: кр. *Vokoveczen (!) Riczko* — Голятин (Bélay 147). ◀ Пос. прикм. від андр. *Буківичка* — “дружина **Буківича**”.

Буківський [*Буківський*] — Хс, Вн. 1547: кр. *Stanislaw Bukowski* — Вел. Буковець у Слч (ПаПо-4 42); 1692: свящ. *Bukofski Lukas* — Маковицька домінія (Лучкай-Іс 42, 286); 1716: *исреи Василий презбитар Буковскии* — Буковець Вн (ПаПо-3 17); 1771: кр. *Bukovszki Choma* — В. Студений (ДэжеДел 275). ◀ Від місц. ойк. *Буковець* (Лазорик 30) + *-ський*. П-ще *Bukovski* поширене також у Хорватії (Leksik 81).

Букрич — Тч. 1605: кр. *Dem. Buhrjcz (!)* — Драгово (Bélay 168); 1715: п-ще *Bukrics* — Тарна (Szabó 438), кр. *Alex. Bukricz, Bukrics (!)* — Н. Руна (Bélay 185). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Vucur* (< *bucuros* “веселий”), що має відповідники серед серб. та болг. імен (Илчев 92, Грк 48), + *-ич*. 2. Можливо, пов’язане з місц. апел. *букричка* “айстра” (Тч).

Букрій †. 1773: присяжний *Paulus Bukri* — Сусково (Ud-5 60). ◀ П-ще тієї ж етимології, що й **Букрич**, + суф. *-ій*.

Буксár [*Буксáрь*], *-ря* — Уж, Пр. 1773: п-ще *Vixar* — Добоц (ПеПред 317). Пор. 1782: *кума Агафія Буксарка* (Метрика). ◀ Від місц. *буксáрь* — “особа, що виготовляє *букси*, тобто скарбнички для монет”, та “особа, що збирає гроші до *букси*”. Апел. *букса* у зн. “скарбничка” відомий також сусіднім гов. слц. (*buksa*) та угор. (*buksza*) мов (Чопей 20, SSN I 182, KNMSZ 225).

Була — Уж. 1787: п-ще *Bula* — Щавник на Лемк (ЙМ). Пор. 1704: воїн *Bulyin Roman* — Вел. Бистрий (HodGens 6). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бўла* або *Було*, що з *Будимир*, *Будислав* або імен *Булат*, *Bulimir* (Грк 48, Šimundić 402, ГркРеч 48). 2. Від давньослов. апел. *була*, який у суч. слов. мовах та в рум. мові озн. “велика булка”, “круглий хліб”, “гуля”, “брила”, “грудка”, “товстун” (ЕСУМ I 200, SW I 232, Moldanová 48, Rospond 103), а інколи — навіть “неотеса”, “грубіян” (Bubak 69), “бугай” (SSN I 183).

Булай †. 1715: кріпаки *Gr., Jo. Bulaj* — Луг (Bélay 173). ◀ Утворення з суф. *-ай* від південнослов. імені *Bula* (Šimundić 402).

Булайко †. 1672: кр. *Bulajko Toma*, а з 1696 р. — *Jo. Bulajko* — Луг на Рх (Bélay 173); 1684: *Bulaj Andreko* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від антр. **Була́й** + суф. *-ко*.

Булак, -ка — Св, Пр, Ір. 1449: *Philippus Bwllak* — Ороска (Nagy II 455); 1773: присяжний *Jacobus Bulak* — Оленьово (Ud-5 57); 1787: *Bulak* — Труханів, Орява на Бойк (ЙМ), *Bulak* — Явірки на Лемк (ЙМ). Пор. ще запис п-ща *Bulak* із Подг 1723, яке Й.Бубак виводить із *Bula* “велика булка”, “гуля”, “неотеса, грубіян” (Bubak 62). ◀ 1. Від мікроетн. *булак*. Так називають лемки зайшого галичанина, який уживає дієсл. форми *бўла, бўли*, а не — *бўла, бўли* (Machek 76). 2. Пояснювати п-ще додаванням суф. *-як* до п-ща **Була** заважає твердість передсуф. */л/*.

Булас †. 1720: *Nic. Bulas* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від антр. **Була** + квалітат. суф. *-ас*.

Булатко — Ір. 1773: п-ще *Bulatko* — Пеніслек (ПеПред 318); 1819: п-ще *Bulat* — В. Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від мусульм. імені, вживаного сербами (Грк 48), татарами, башкирами (Справочник 131, 77). Ім’я *Булат* було відоме на Русі (Туп 68), у Болгарії (Илчев 92), Польщі (Žabska 92), а кінцева його етимологія — перс. *pūlad* “загартована сталь”, “різновид шаблі” (Срезн I 192). 2. Від рум. апел. *bylat* — “ніж бондаря”.

Булданюк — див. **Болданюк**.

Булédза — Вн, Ір, Мк, Вл. Пор. 1787: *Buledzyn* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща **Булеца** внаслідок одзвінчення глухого */ц/* по сусідству з сонантом */л/*, як і в імені *Гáндзя* з (*Гáнця*, що з *Апта*).

Булéза [*Булédза*] — Вн. 1730: *а пижній на Булезового* — Заріччя (ПаПо-4 167). ◀ Фонет. спрощений вар. п-ща **Булédза**.

Булéй [*Булій*], *-ей* — Хс. 1787: п-ще *Bulej* — Топільниця, а *Bulij* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бу́ла** + *-ей*.

Булéста — Уж. ◀ Можливо, від серб. діал. *булест* — “біла пляма на голові” (РСКНІ ІІ 276); пор. ще серб. кличку вівці *булета* (Оном 156).

Булеца — Мк, Ір, Пр, Св. За І.Свенціцьким, князь *Булецов* згадується з Х ст. 1819: *Bulesyn* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). Пор. ще суч. чес. п-ща *Buleca, Bulisa, Bulej, Bulina...* (Moldanová 48). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Бу́ла** + квалітат. суф. *-еца*, як і в місц. іменах *Боркéца, Мигалéца*, що від імен *Бóрка, Мигáль* (оф. *Варвара, Михáйло*). 2. Від серб. чол. імен *Буле, Буља* чи *Бульо...*, що з *Будимир, Будислав, Булат* (Грк 48), або співзвучних із серб. п-щами *Буль, Буља* (РСКНІ ІІ 278), + суф. *-еца*. Суф. *-еца* присутній у таких

закарп. п-щах, як *Кострѣца*, *Сокирѣца*, а на Бойк — *Булѣца*, *Дунѣца*, *Пукѣца* (ЙМ). Можливо, він співвідносний із рум. демін. суф. *-eța*. 3. Можливе й пох. п-ща від бойк. апел. *бўля* “картоплина” (Чопей 23, Он I 75, Мат. до буков I 44) + експресивний суф. *-eца*. До речі, у гуцулів є і п-ще *Buliga* (Vincenz 489).

Бўлик — Мж. 1787: п-ще *Bulik* — Кобло на Бойк (ЙМ); 1820: *Bulik* — Небилів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ща *Bulow*, *Buluk* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бўла* + *-ик*.

Булин †. 1704: воїн *Bulyin Roman* — Бистра коло Сваляви (HodGens 6). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від південносл. імені *Bula* (Šimundić 402).

Буліна — Уж. Пор. 1787: п-ще *Bulincow* — Мізунь на Бойк (ЙМ), а 1820: *Bulinczyn* (там само). Пор. ще чes. п-ще *Bulina* (Moldanová 47). Багато п-щ із основою *Bul-*, серед них і *Bulin*, є у поляків (Rymut 62). ◀ 1. Від антр. *Була* чи апел. *буля* (див. *Булѣца*) + *-ина*. 2. Від серб. апел. *буљина* “сова”.

Булишин †. 1570: *Fr. Bulichin* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Утворення від укр. андр. *Буліха* “дружина Були” з суф. *-ин*.

Булка †. 1742: *Григорій Булка* — Вел. Бичків (ПаПо-1 147); 1772: кр. *Petrus Bulka* — Орябина (Ud-4 108). ◀ Від хорв. розм. імені *Bula* або *Bulo*, що з повного імені *Bulimir* або *Budislav* (Šimundić 402), + суф. *-ка*.

Булько †. 1729: монах *Bulyko Gregorius* — Чернеча гора (Лучкай-Іс 240, 286). ◀ Напевно, від укр. апел. *буля* “бульба” з антропонімізацією і подальшою зміною форманта *-а* на *-о*.

Бўльбан — Вн. Пор. 1819: п-ще *Bulbanow* — Кам’янка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. *бульбан* “бовван, дурень” (ЕСУМ I 292). 2. Від п-ща *Бульба* + *-ан*. 3. Від апел. *бульба* “картоплина” (Ж-Н 49) + *-ан*, як і діал. *бульбак* — “бульбашка на воді” (Гг 30).

Буляк †. 1704: гор. *Jo. Bulyak* — Тячів (Bélay 207). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Була*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Боляк**.

Бумба †. 1715: кр. *Gabor Bumba* — Батіза (Bélay 125); 1761: свящ. *Bumba* — Кареї Маре (ПеМатер 236); 1787: п-ще *Bumba* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, хорв. п-ще *Bumba* (Leksik 281). 2. Від рум. апел. *bumb* — “гудзик”, “кнопка”.

Бумбак — Уж, Мк, Пр. 1720: кр. *Lad. Bombak* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від місц. апел. *бумбак* “жук, хрущ” (Чопей 21), “огрядна, вайлувата, похмура людина”, який семантично пов’язаний із місц. апел. *бумбана* — “насуплена жінка”, “сорт великої квасолі”, *бумбела* — “товстун”, *бумбастий* — “насуплений”, *бум-*

бўлька — “бульбашка, ягода винограду”, *забумбаситися* — “насупитися” (Уж), буков. *бўмбик* — “гудзик” (Матер. до буков. I 44) чи навіть із місц. угор. *bumbák* — “хрущ”, “ненажера” (KMNSZ 225). 2. Генетично походить від апел. *бóмба* — “снаряд, наповнений вибухівкою”, + *-ак*. Пор. п-ще подг. поляків *Bumbak* за 1796 р. (Bubak 55) та пол. діал. *bumbak* — “пияк” (SW I 235), *bařac siř* — “розвальцем ходити” (SW I 108). Пор. також серб. п-ще *Бумбих* (РСКНІ ІІ 283) та хорв. п-ща *Bumba*, *Bumbak* (Leksik 281), серб. апел. *бомбак* — “низькоросла товста людина” (РСКНІ ІІ 58). Див. ще **Бомбак**, **Бомбач**, **Бўмбій**, **Бўмбул**.

Бумбар †. 1715: кр. *St. Bumber* — Колочава (Bélay 160); 1715: кріпаки *Bumber Dan, Ivan, Saul* — Рускова (Bélay 168). ◀ Від місц. укр. діалектизму *бумбар* — “хрущ” (Он I 76).

Бумбас †. 1773: *Bumbas Fedor* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Місц укр. утворення з квалітат. суф. *-ас* від антр. **Бумба**. Пор. також західнозакарп. дієсл. *забумбаситися* — “насупитися”, “розсердитися” (Ужан).

Бўмбій — Мк. ◀ Від місц. апел. *бўмбій* — “похмура, мовчазна людина” (Уж).

Бўмбул — Вн. Пор. 1715: кр. *Gabor Bumba (Bumbully)* — Батіза (Bélay 125). Пор. ще гуц. п-ща *Bumbul*, *Bumbulak*, *Bumbuluk*, які А.Вінценз виводить із рум. апел. *bumb* — “бутон”, “брунька” (Vincenz 483, 577). ◀ 1. Від антр. *Бумба* (див. **Бумбак**) + *-ул*. 2. Від серб.-хорв. діал. *бумбул* — “соловей”, що з тур. *bülbül* — “т. с.” (РСКНІ ІІ 283).

Бўна — Мж. 1365: волохи *Buna et Kalyn* — Коромля (Nagy-1 345). Пор. 1715: кр. *Bün* — Горінчово (Bélay 114); 1787: п-ще *Buniak* — Турів на Бойк (ЙМ), а 1820 — *Bunak* (там само). ◀ 1. Одні ономасти вбачають у таких антр. давнє слов. ім’я *Бун*, співвідносне з повними слов. іменами *Бунимир*, *Бунислав*, *Будислав*, де *бун-* — від хорв. *buniti* “галасувати, шуміти”, “повставати”, чи навіть із “*pedere*” (Rymut 62, Maretić 135, SvoSta 33, 110, Грк 48, Vincenz 262). Імена *Бунь*, *Bunies* в Україні зафіксовані з XVI ст. (Керста 14). 2. Інші ономасти виводять його від рум. імені *Bun*, що з лат. *bonus* — “добрий”, та з рум. *bun* — “дідусь”, “бабуся” (Матер. до буков. I 44). Із рум. імені *Bun* серби виводять ім’я XIV ст. *Бунило* (ГркРеч 48), а болгари — імена *Буно*, *Бунчо*, *Буньо* (Илчев 93).

Бўнга — Уж. Пор. 1459: *Bungus* — Евр (MaksaySz 188); 1443: *вѣри пана Бонги* — Сучава (ССУМ I 131); 1771: п-ще *Bunga* — Пчолине на Пряш; 1803: *Petrus Bunga* — Марія-Повч (Ud-4 384). Пор. ще двоякі записи цього антр. з 1437 р.: *Gregorius Bongh* і *Nicolaus Bonk* —

Поростово (Nagy-2 340–341). ◀ 1. Якщо реальному звучанню п-ща відповідає вар. із графемою /k/, то найдавнішим треба вважати запис у ком. Красна з 1213 р.: *iobagiones Buncu* (RegVar 176). Якщо давнішим є вар. *Бунка*, то його треба виводити з діал. назви комахи сонечко — *бўнка*, що від *буїти* “дзижчати” (ЕСУМІ 296). 2. Якщо ж давнішим є вар. *Бўнга*, то його можна пов’язувати з серб. діал. *бунгов* — “дармоїд, ледащо” (РСКНІ ІІ 285) або зі слц. *bonga* — “овід” (SSN І 144).

Бунгáнич — Мк. ◀ Від андр. *Бунгáня* — “дружина *Бўнги*” + *-ич*.

Бўнда — Св, Мк, Уж. 1819: *Bunda* — Комарники на Бойк (ФМ). Пор. 1659: *Jan Bindowicz tkacz* — Самбір (Kuczera 164); 1746: кр. *Бунда*, а 1770 — *теодосія Бунданя* (Метрика). ◀ П-ще *Bunda* відоме полякам (Bubak 62), чехам (Moldanová 48), хорватам (Leksik 82), угорцям (Kázmér 193) та ін. народам Дун. басейну. 1. Від укр. діал. *бўнда* “кожух, шуба” (Гр І 110, Гг 31, Мат. до буков. І 44), угор. чи слц. *bunda* — “т. с.” (SSN І 184), що від угор. назви верхнього одягу *bunda* (MNTESz І 389). 2. Від серб.-хорв. *бўнда* “вівця з грубою вовною”, “людина, яка говорить дурниці” і т. ін. (РСКНІ ІІ 285). 3. Від чes. *bunda* “сир із маслом” (Moldanová 48).

Бўндаш — Мк. 1641: кенез *Bundas Sztanko* — Перехресний (LehAd ІІІ 69). ◀ 1. Від угор. арх. *bundás* “новобранець” або пов’язаного з ним діал. апел. *bundás* — “той, що одягнений у *бўнду*, тобто в шубу” (KMNSZ 225, Kázmér 193). 2. За кличкою кудлатого собаки *Бўндаши* чи *Bundás*, відомою закарп. українцям та словакам (SSN І 184).

Бундзяк — Мж. Пор. п-ще *Buńdziak* із Подг, яке Й. Бубак виводить із *bońda*, а те — з *Bunda* (Bubak 62). ◀ 1. Правдоподібно, від п-ка **Бундз*, що від місц. апел. *бундз* — “груда овечого сиру” (Гг 31, Он І 76, ЕСУМ І 278), + *-як*. 2. Від давньослов. імені зразка *Wędziemiech, Wędziemir* у його пол. скороченому вар. (Rymut 31) + *-як*.

Буник †. 1618: *Bunik Iwan* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1773: присяжний *Joannes Bunik* — Кольчино (Ud-5 56). ◀ Від антр. *Буна* + суф. *-ик*.

Бунтушáк [*Буштушéк*] — Рх. ◀ Правдоподібно, від давнього рум. п-ща *Bontuş* (Const 209) + *-ск*. Пор. запис 1214 р. із ком. Саб: *Bunta de villa Vosian* (RegVar 174). Пор. також суч. хорв. п-ща *Bunt, Bunta, Buntak, Buntik...* (Leksik 83). Зв’язок із карп. *буит* “в’язка, сніп льону” (Он І 76) менш імовірний.

Бўнча [*Бўньча*] — Мж. Пор. 1787: п-ще *Buni* — Мшанець на Бойк (ЙМ), *Bunio* — Грозова,

Шандровець (там само). ◀ 1. Від давньослов. імен *Buna, Bunja* чи *Bune*, співвідносних із повними іменами *Budimil, Budislav...* (Šimundić 402), + слов. іменний суф. *-ча*, присутній у місц. п-щах зразка **Бёрча, Гольча, Дáнча, Матéйча**. 2. Від імені рум. пох. *Буно* (див. **Бўна**) або молд. імені *Буїя*, що з *Харламбије* (ДумбрМик 37), + *-ча*. 3. Від місц. апел. *бўньча* — “мале дитя” (пор. антр. *Мирча*), “п’ястух, кулак” (Уж), “оберемок сіна чи соломи” (Пр) або *бўнька* — “черевце” (СГГ 260). Від серб. етн. *буња* чи *буньо* — “буневац” (РСКНІ ІІ 292), що пов’язане з місц. *буньчати* “гудіти” (Уж), + *-ча*.

Бунчак †. 1680: *Игнат Бунчаков* — Суха (Сах 74). ◀ Від антр. *Бунча* + суф. *-як*.

Бўньчик — Уж. ◀ 1. Від антр. *Бўнча* + *-ик*. 2. Від апел. *бўнка* — “булка” (Он І 76) + *-ик*.

Буня †. 1803: *Petrus Bunya* — Марія-Повч (Ud-4 384). ◀ Імовірно, від антр. *Буна* + *-я(т)*.

Буняк — Вб, Вл, Хс [рідше — *Бунэк*] — Хс. 1720: кр. *Gr. Vujnak* (!) — Луг на Рх (Bélay 173); 1775: п-ще *Bunyak* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Buniak* — Н. Синьовидне, Н. Яблуниця та ін. на Бойк (ЙМ). П-ще поширене у хорватів (Leksik 93), сербів (РСКНІ ІІ 292), поляків (Rymut 62). ◀ 1. Від імені *Buna* або імені *Bunja*, яке у хорватів співвідноситься зі слов. повними іменами на зразок *Budimil*, а у болгар та молдован — зі східнором. *Bun*, що від *bun* — “добрий” (див. **Бўна**), + *-як*. Молдовани виводять його від імені *Буїя*, співвідносного з *Харламбује* (ДумбрМик 37). 2. Від діал. *буняк*, який в укр. гов. озн. “джміль”, “непосида, пустун” (Ж-Н 49), “комаха сонечко” (AGB І 8), у слц. — “шершень”, “джміль” (SSN І 184), у серб. — “купа гною, смітник” (РСКНІ ІІ 292), а у чехів *buň* — “дурень” (Moldanová 48).

Бунян †. 1671: п-ще *Bunyaan* — Виноградів (Szabó 74). ◀ Від антр. *Буна* або *Буня* + *-ян*.

Бўра, -ри — Хс. 1670: антр. *Bura* — Туртеребеш (Szabó 530); 1773: кр. *Bura* — Радванка (Пе-Пред 323); 1775: п-ще *Bura* — Онік (Szabó 376). Пор. ще 1449: *Petrus Bwr* — Стара (Nagy-2 445); 1787: п-ща *Buran, Buranicz, Burowicz* — Чистогорб, Климківка на Лемк; Завадівка та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бура* (< *буря*), яке, за Маретичем та Гркович, давали дітям, що народжувалися під час бурі (Грк 48). Пор. укр. діал. *бўра* “буря” (Ж-Н 49), *бўритися* “хмаритися”, “хмуритися” (Уж). Пор. ще рум. *bura* — “віл” (Machek 51). 2. Можлива й угор. етимологія: від арх. угор. імені *Bura*, співвідносного з повним іменем *Gábor* (укр. — *Гаврило*). Пор. 1775: *Bura alias Gábor* — Кішгийрче

(Szabó 391). П-ще є у чехів (Moldanová 48), хорватів (Leksik 83) та угорців (Kázmér 193). 3. Від серб. *бура* “пузач”, “сувора людина, злюка” (РСКНЈ II 294).

Бурáк — Мк, Вб, Ір, Вл. 1787: п-ще *Burak* — Тухля, Цинява на Бойк, Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. чи пол. діал. *бурак* — “буряк” (Чопей 21, Ж-Н I 49, Он I 76, СГГ 260, Румут 62). 2. Від давньослов. імені *Burak*, відомого чехам (SvoSta 134, Moldanová 48) та сербам (РСКНЈ II 295). П-ще поширене також у хорватів (Leksik 83).

Бурáч — Ір. Пор. 1787: п-ще *Buraczek* — Тарнава на Лемк (ЙМ); 1820: *Buraczak* — Орів на Бойк (ФМ). Пор. також серб. п-ще *Burach*, у якому дехто вбачає ім'я *Бұра* (Грк 48, РСКНЈ II 296). ◀ Наголошений суф. *-ач* схиляє до думки, що це віддієсл. дериват від *бұрити* — “підбурювати” (Румут 62).

Бурба́к — Мк. 1834: п-ще *Burbak* — Мк (НЗМУК 14, — 130). ◀ Імовірно, від антр. *Burba*, зафіксованого в Сколе 1787 р. (ЙМ), + *-ак*. У м. Орша антр. *Бурба* згадується 1580 р. (Тупиков 70).

Бурда — Вб, Уж. XV–XVI ст.: гор. *Burda* — Самбір (Kuczera 156); 1709: *Лукач Бурда* — Кольчино (ПаПо-3 22); 1720: п-ще *Burda* — Дабоц (ПеПред 317); п-ще *Burda* — Вільшани на Бойк, Войтківка на Лемк (ЙМ). У Прикарпатті на межі XVIII–XIX ст. поширені п-щеві деривати *Burdak*, *Burdziak*, *Burdasz*, *Burdas*, *Burducz*, *Burdzinski* (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від укр. апел. *бурда* — “бешкетник” (ЕСУМ I 299) чи близького до нього пол. *burda* — “війна”, “авантюра” (Reczek 33, Румут 63). 2. Від чес. апел. *burda*, який в одних регіонах має зн. “велетень, силач”, а в ін. — “невисока, але кремезна людина” (Moldanová 48).

Бурділо — Тч. ◀ 1. Правдоподібно, від укр. діал. *бурдѣлити* — “непокоїти, колобродити” (Он I 77). Пор. ще рум. п-ще *Burdila* (Const 223). 2. Менш імовірно, від рум. *burdu* — “пузо”.

Бурдул †. 1773: кр. *Burdul Vaszily* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від антр. **Бурда** + формант *-ул*.

Бурдун — Мж. 1715: кр. *Jo., Nic. Burdun* (*Bordan*) — Рипинний (Vélay 184); 1787: п-ще *Burdun* — Торгановичі, Опорець та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бурда** + *-ун*. 2. Від діал. апел. *бурдун* — “пустун” (ЕСУМ I 299).

Бурдю́к — Вл, Св. 1715: кр. *St. Burgyuk* — Ганичі (Vélay 141); 1773: присяжний *Burgyuk Stephan* — Ялове (Ud-5 56). ◀ 1. Від антр. **Бурда** + *-юк*. 2. Від апел. *бурдю́к* — “мішок із козячої або телячої шкіри для зберігання молочних продуктів” (Ж-Н 50, Гг 31).

Бурдю́х — Вл. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Бурдю́к** за аналогією до місц. ім. на зразок *міцѹх, пацѹх, п'ястѹх*.

Бурех — Хс. ◀ 1. Євр. чол. ім'я *Бурех*, що з *Борух* або *Барух* (Справочник 37). 2. Менш імовірно, з нім. ос. назви *Burecht* (< *Buresh* — Gottschald 137).

Бурин, -на ◀ Від п-ща **Бұра** + *-ин*. Пор. 1448: *nobili Paulo Burzinski* — Перемишль (Smołka II 55). П-ще поширене у хорватів (Leksik 84) та поляків (Rospond 108).

Буринець †. 1775: кр. *Jo. Burinecz* — Студений (Vélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від андр. *Буріня* або *Буряня* — “дружина **Бұри** або **Бұрі**”.

Бұрих — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Бұрех**.

Бұрич — Уж. 1775: п-ще *Buricz* — Крива (Szabó 387); 1787: п-ще *Burycz* — Боберка на Бойк (ЙМ), *Buryczka* — Жупани (там само). ◀ Від антр. **Бұра** + *-ич*. П-ще дуже поширене в Хорватії (Leksik 84).

Бурішин, -на — Мж. ◀ 1. Від андр. *Буріша* — “дружина **Бұри**” або андр. *Боріша* — “дружина **Бори**” + *-ин* (пор. ще кличку вівці чи кози бурої масті — *Буріша* і *Буріша* в Карпатах). 2. Від давньосерб. чол. імені *Бориша*, що від кореня *бор-*, власне ім'я *Борислав*, *Боривој* (ГркРеч 35), + *-ин*. 3. Від місц. угор. розм. імені *Boris*, що з оф. *Borbála* (укр. оф. — *Варвара*, а місц. розм. — *Боріша*), + суф. *-ин*.

Бурішинець [*Бурішиниць*], *-ниця* — Вн. 1715: кр. *To. Borisinyicz* (!) — Колочава (Vélay 160). ◀ 1. Від андр. *Буріша* чи *Боріша* — “дружина **Бұри**” або “дружина **Бори**” + *-инець*. 2. Від імені *Бориша* (див. **Бурішин** 2) + *-инець*.

Бурішинець, -ниця — Вн. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Бурішинець** не без впливу угор. вимови.

Буркало — Мж, Тч, Вн. ◀ Укр. дериват із суф. *-ало* від дієсл. *буркати*. Апел. *буркало* в карп. гов. уживається в кількох зн., напр.: “буркотун, воркотун” (Гр I 112), “особа, що невиразно розмовляє, тобто буркає” (Мат. до буков. I 46), “брязкало”, “тріскачка” (Чопей 21), “місце в гірській річці, де вода тече з шумом” (Он I 77), “глибока чиста вода в потоці” (СГГ 263), “людина з невиразним мовленням” (Мат. до буков. I 46), “брязкальце, тріскачка” (Мк), а апел. *бурка́ли* — “витріщені очі” (Ж-Н 50).

Буркош — Св. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Буркуш**. 2. Можливе перенесення клички *Burkos* ~ *Burkus*, яку дають місц. угорці гарчливим собакам (Уж). Пор. також слц.

діал. *burkoš* — “бруківка” (SSN I 187). 3. В угорців лексема *burkus* і *burkos* донедавна вживалася також як етн. для позначення прусаків (Kázmér 194).

Буркуш — Мж, Ір, Тч, Хс, Св. ◀ 1. Місц. дериват із суф. *-ош* (пор. діал. *сікош*, *смóлош*, *фітькош*...) від дієсл. *буркати*, *буркотати* (Гр I 112). 2. Можливо, твірною основою для п-ща стала кличка собаки *Бурко́*, поширена в різних регіонах України (Vincenz 454, Он I 77). Кличку собаки *Burkus* знають і угорці, до яких вона прийшла з нім. — від номена *Brandenburgus* (ЕСУМ I 302). 3. Однак більш правдоподібно, що п-щем стала давня угор. назва прусаків *burkus* або *burkos* (Kázmér 194).

Бурма — Мк. ◀ Від укр. діал. *бурма* “буркотун” (ЕСУМ I 303), що з *бурмотати*, *бурмотіти*; пор. ще діал. *бурма* — “заколот, революція” (Ж-Н 51). Деривати цієї основи в укр. антропонімії походять із XVI–XVII ст. Пор. 1548: шл. *Gr. Vurna* (!) — Угля (Vélay 210); 1649: козак *Бурмака Борисович* — канівський полк (Осташ-3 8); 1787: *Burmak* — Мізунь, *Burmicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). Співзвучні та близькозвучні лексеми є у серб., болг. і тур. мовах. Однак довести залежність між ними та п-щем **Бурма** неможливо.

Бурмеляк — див. **Бурмиляк**.

Бурмик — Вн, Мк. ◀ Від антр. **Бурма** + *-ик*.

Бурмило †. Антр. *Бурмило* в Карпатах значиться з XVII ст. 1648: кр. *Burnilo* (!) *Hric* — Тишів (Maksay 535); 1787: п-ща *Burmiю*, *Burmiю* — Кривка на Бойк, Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від клички ведмедя *бурміло*. Антропооснова *бурміло* — це “ведмідь, буркотун” (Гр I 113), а перен. зн. — “мовчазна, непривітна людина”, “людина висока на зріст”, “телепень” (Ж-Н 51, СГГ 264).

Бурмиляк [*Бурмелék*] — Рх. ◀ Від антр. *Бурміло* + *-як*.

Бурса — Рх, Тч, Хс. Антропооснова *Бурса* в Карпатах мусила функціонувати ще до XVII ст., про що свідчать її деривати. Пор. 1787: *Bursak* — Босько на Лемк (ЙМ). П-ща *Bursa* та споріднені відомі також хорватам і полякам (Leksik 84, Rospond 107). ◀ П-ще однозначно апелятивного пох. 3-поміж усіх значень, які могли стати його основою, найімовірнішими є пол. сема “гаманець” (Reczek 33, Rymut 64) “мішок, малі сакви” (SJP I 734), укр. сема “бійка, галабурда” (Он I 77), “гуртожиток” (Чопей 21).

Бурсин †. XVII ст.: п-ще *Bursin Lukats* — Буківцьова (UetC 88-59); 1735: п-ще *Burszin* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Від антр. **Бурса** + *-ин*.

Буртин — Мж, Хс. 1715: п-ще *Burtin* — Дротинці (Szabó 487); 1787: *Burcio*, *Burciak* — Явірки, *Burtyczak* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Бурта*, що з рум. *burtea*, — “товстун, пузач” або від *burta* — “пузо” + *-ич*. У зн. “велике пузо” лексему *бурта* знають і гов. серб. (РСКНІ ІІ 308) та болг. мов (Героу I 86). 2. Від старопол. персоніф. апел. *burta* — “ворожба” (Reczek 33).

Бурч — Мк, Ір, Св, Хс. Антропооснова *Бурч* на Русі відома з XII ст. Пор. 1196: патр. *Бурчевичь* — (ЛЛ 250); 1443: *Ходор Боурчоук* — Сучава (ССУМ I 132); 1749: ...*за померших родичов своих сына Стефана і Данка Бурча* (ПаПоІІІ 21); 1787: *Burczyna* — Мушинка на Лемк (ЙМ); 1820: *Burczyn* — В. Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від карп. апел. *бурч* — “бичок від півроку до року, який ще ссе” (Гг 31, СГГ 265). Сам апел. *бурч* — “бичок”, що функціонує в Сх. Карпатах, співвідноситься з місц. дієсл. *бурчати* “ревти” (про волів) (Он I 77). Пор. ще серб. діал. *бурчити* — “полохати” (РСКНІ ІІ 309).

Бурча, *-чі* — Вн, Хс. 1661: кр. *Burcsa Ivan* — Стремтура (Vélay 202); 1749: *и... Данка Бурча* — Лецовиця (ПаПо-321); 1775: п-ще *Burcsa* — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1772: кр. *Burcsakov Maceg* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130). ◀ 1. Антр. **Бурч** у формі род. відм. 2. Від антр. **Бұра** + *-ча*, як і у п-ща **Бұпча**, **Гольча**, **Данча**. 3. Від місц. угор. прикм. *burcsa* — “розкуйовджена дівчина” (KMNSZ 226). П-ще *Burcsa* є і в угорців (Kázmér 193).

Бурчало [*Бурчéло*] — Рх. [частіше пишуть **Бурчіло**]. ◀ Від місц. апел. *бурчéло* — “вид мухи, що сильно дзижчить” (Рх); пор. *бурчало* — “т. с.” (Гр I 115), а також *бурчіло* — “т. с.” (Ж-Н 51).

Бурчик — Уж. 1445: *Ходор Бурчик* — Сучава (ССУМ I 132). ◀ Від антр. **Бурч**, **Бурча** чи **Бурчо** + *-ик*; демін. *бурчик* “бичок” є у гуцулів (СГГ 263). Подібні деривати є у хорватів та поляків (Leksik 83, Rospond 106).

Бурчіло [*Бурчéло*] — Рх. — Див. **Бурчало**. Пор. також зі серб. іменем *Борчило*, що від *Борча* (≠ *Бора* — Грк 43).

Бурчико †. 1699: *Burczitsko* — Н. Ворота (Maksay 591). ◀ Від антр. **Бурчик** або *Бұрчич* + суф. *-ко*.

Бурчо, *-ча* — Бг, Мк. ◀ 1. Від антр. **Бурч** або **Бұрча** за аналогією до відіменних п-щ зразка **Іванчо**, **Янчо** або під впливом місц. угор. *burcsa* — “розкуйовджена дівчина” (KMNSZ 226). Пор. ще 1787: п-ща *Burć*, *Burcio*, *Burciak* — Явірки на Лемк (ЙМ). 2. Від болг. чол. імені *Бұрчо* (< болг. імена *Буро*, *Бура* — Илчев 94).

Буря, *-рі* — Вн, Ір, Уж. 1456: *пан Мартин Боуря* — Сучава (ССУМ I 132); 1567: п-ще *Buria* —

Кішгийрче (Szabó 391); 1731: за Григорія Буря — В. Студений (Сах 94); 1715: п-ще *Burja* — Турц (Szabó 524); 1721: *среј Буря Буряник љвъ пошовъ у Русъ* (ПаПо-4 147). ◀ 1. Від давньослов. побажального імені *Буря*, співвідносного з апел. *буря* (Даничић 741, Илчев 94, Ковачев 90, ГркРеч 49), перен. зн. якого — “жвава, нестримна людина” (Уж). 2. Від рум. антр. *Bur(a)* (Const 23). П-ще *Burja* відоме хорватам (Leksik 84), угорцям (Kázmér 193), а *Burza* — полякам (Rymut 62).

Буряк — Мж, Ір, Уж. 1787: *Buriak* і *Burak* — Липовець на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1649: козак *Мисько Буряк* — Чигирин (РВЗ 7). ◀ Від антр. *Буря* + -як. 2. Від апел. *буряк*.

Бур'ян [*Бурян*] — Уж. Пор. 1653: *Буряй Стефан*, *Бурян Михаил* — Чукалівці (ПаПо-4 121); 1658: *Burian* — Кішгийрче (Szabó 391); 1668: п-ще *Burjan* — Виноградів (Szabó 391). Пор. ще 1787: п-ще *Burianik* — Команча на Лемк (ЙМ); 1820: *Burianik* — Волосянка на Бойк (ФМ). П-ще *Burjan* відоме чехам, які виводять його з імені *Burian* (Moldanová 49), хорватам (Leksik 84), а п-ще *Burran* — полякам (Rymut 62). ◀ 1. Від місц. укр. *бур'ян* — “бур'ян” (Чопей 21), угор. *burján* (Kázmér 193) або слц. діал. *burian* — “т. с.” (SSN I 185, 186). 2. Від слов. чол. імені *Бурян* чи *Burjan* (Илчев 94, SvoSta 178). 3. Від п-ща *Буря* + -ян. 4. Від серб. імені *Borjan* (< *бор* — “боротися” — Грк 42).

Буряс, -са — Ір, Мк, Мж. ◀ Від місц. апел. *буряс* “кострубач, пелехач” (Тч, Рх).

Бурятник — Мж. ◀ Від серб. прикм. *буретний* — “бочковий” + -ник. Пор. ще болг. п-ко *Бурето* у виразі *дебел като буре* — “товстий як бочка” (Илчев 94).

Бут †. 1435: шл. *Sandr. Buth* — Вонігово (Bélay 212); 1514–1523: шл. *Buth Fycza* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Того ж пох., що й п-ще *Бута*.

Бута — Мж, Хс, Св. 1214: антр. *Buta, Butha* — ком. Бігар (RegVar 170, 185); 1229: *Butha impetior* — Салдобадь (RegVar 287); 1649: п-ще *Buta (Bota)* — Нове Село (Szabó 507); 1678 і 1715: кр. *Jo. Bota* — Крачуново (Bélay 169); 1775: *Buta* — Шаланки (Szabó 465); 1820: п-ще *Buta* — Семичів на Бойк (ЙМ). П-ще *Бута* відоме майже всім народам Карпато-Дун. ареалу. ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Buto, Butko*, що з *Budimir, Budislav* (Šimundić 402); пор. ще чес. ім'я *But*, що з імені *Bohut* (Moldanová 49); там же і п-ще *Buta*. 2. Укр. діал. і молд. *бута* — “велика бочка, чан” (ЕСУМ I 306); пор. ще укр. *бутá* — “гордість, зарозумілість” (Ж-Н 51) та пол. *buta* — “т. с.”. 3. Серб.-хорв. діал. *бута* — “гуля, наріст” (РСКНІ ІІ 315) та слн. *buta* — “людина з великою головою”. 4. Гуц. *бута* — “важкий черевик”

(Рх), що співвідносне з пол. *but* — “чобіт”. 5. Угор. *buta* — “дурний” (Kázmér 194), слн. *butast* — “т. с.”. 6. Від п-ща *But*, представленого у багатьох народів карп. регіону у род. відм. Пор., напр., іменування запор. козака 1649 р. *Буть Даценко* (Осташ-3 9), етимологію якого виводять із апел. тюрк. пох. *but* — “перекладач” (Осташ-3 533).

Бута́ш — Тч. 1456: *Бутиш* — Сучава (ССУМ I 132); 1720: п-ще *Butas* — Вашварі (ПеПред 318). ◀ Від антр. *Бу́та* чи *Бу́то* + укр. іменний суф. -аш чи рум. -аш. Пор. імена та п-ща *Григорáш*, *Данила́ш*, *Лука́ш*... Пор. також, болг. здр. ім'я *Бута́шко* (Илчев 94).

Бутéла — Мк. ◀ Напевно, від антр. *Бо́та* + рум. формант -ела (пор. п-ща *Бучéла*, *Костéла*, *Шебéла*...). До цього гнізда належать і закарп. п-ща XVIII ст. *Ботелка*, *Ботелко*, *Бутал*, *Буталович*, які нефахівці нині пов'язують із лексемами *ботела*, *бутиль*, *бутилка* чи навіть зі зн. “пияк” (Ір); пор. ще суч. слц. діал. *buteľ* — “округла, куляста пляшка” (SSN I 188). До речі, у серб. та укр. мовах апел. *бўтела/бутéла* в зн. “пляшка” вживані дотепер (РСКНІ ІІ 315).

Бутелко †. 1773: *Butelko Fedor, Hricz* — Баранинці (ПеПред 312); 1787: *Butel, Butelko* — Грозова, а *Butałowicz* — Козеве на Бойк (ЙМ). ◀ Дери-ват із суф. -ко з наступною зміною кінцевого /a/.

Бутéлька [*Буті́лька*] — Ір. ◀ 1. Імовірно, новіша видозміна п-ща *Ботéлка* (див. *Бутéла*) за аналогією до суч. апел. *буті́лка* чи *бутéлька* — “пляшка” (Ж-Н 51) з експресивним одзвінченням фонемі /к/. До речі, апел. *буті́лька* “пляшка” відомий болг. мові та серб. гов. (РСКНІ ІІ 316), а чол. ім'я *Буті́л* (від *Бутó* чи *Буть*) могло існувати в болг. мові (Илчев 94).

Бутинка †. 1691: гор. *Butinka Mihály* — Ужгород (HodAd 43). ◀ Укр. утворення з двоморф. суф. -инка від антр. *Бут* або *Бу́та*.

Бутка́й — Мк. 1412: *Butykai Kerek Domokos* — Саловка (LehBer 709); 1485: *Butykai Kovacs Istvan* — Ужгород (HodAd 25); 1580: *Butkai Lajos* — ком. Берг (LehLel 58); 1773: чоботар із ком. Земплин *Petrus Butkai* (Кінах 134). ◀ 1. Угор. утворення з суф. -і від східнослц. с'йк. *Butka* (послц. — *Butkovce*, а за суч. нормами — *Budkovce* — Majtán 70, Kázmér 195). 2. Від південнослов. імені *Butko*, що з *Budimir, Budislav, Budiša* (Šimundić 402), + угор. формант -i.

Бутко †. 1550: кр. *Dem. Butko* — Руське Поле (Bélay 211); XVII ст.: *Бутка Василь* — Дубрівка на Ір (ПаПо-4 60). ◀ 1. Від антр. *Бут* + суф. -ко. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Butko*, що від повних імен *Budimir, Budislav, Budiša*... (Šimundić 402).

Бутківський — Мк. ◀ 1. Із місц. катойк. *бўтковський* — “той, що зі східносл. с. *Vutkovse*” (див. Будка́й). 2. Від давньослов. імені *Бутко* або *Будко*, що з *Будимир* чи *Будислав* (ГркРеч 49), + *-овський*. П-ща *Vutka, Vutko, Vutković* поширені в Хорватії, а *Vutkewicz, Vutkowski* — у Польщі (Leksik 85, Rospond 110).

Буторець [*Буторіць*], **-рця** — Пр. ◀ Дери-ват із суф. *-ець* від антр. *Бутор*, який у Росії згадується з XVII ст. (Тупиков 73). Антропооснова має декілька пояснень: 1. Болг. *бутур* — “дрючок, ломака”, “лобуряка, роззява”. 2. Балк. апел. *бутур* — “вид кінського захворювання” (Чопей 21, Геров I 86, AGB III 171). 3. Укр. діал. *бўтор* — “бите скло, цегла, каміння...” (Чопей 21, ЕСУМ I 309, 310). 4. Угор. *butor* — “меблі”, “пожитки” (Kázmér 195). 5. Від рум. апел. *băitor* — “пияк”.

Буту́ла — Пр. ◀ Можливо, від антр. *Бута* + суф. *-ула*.

Бўтчик — Рх. Пор. 1787: *Budczak, Vutczak* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бутко* чи *Будко* (див. Бутківський) + *-ик*.

Бутю́к — Рх. ◀ 1. Від п-ща *Бўта* або *Бўта* + *-юк*. 2. Від місц. апел. *бутю́к* чи *ботю́к* — “стовбур дерева, призначений для розпилювання” (Ж-Н 52, Гр I 90). Пор. ще буков. *бутю́к* — “т. с.” (Мат. до буков. I 47), що з рум. *butuc* — “пень, колода” (ЕСУМ I 310).

Бўтьок — Мк. Пор. 1705: *Greg. Butok* — Кимпулунг (HodOkt 444). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Бутьо* (Илчев 95) + рідкісний іменний суф. *-ок*. 2. Фонет. видозміна п-ща *Бутю́к*.

Бўхало — Тч. 1618: *Vuchalo Harahura* — Н. Орлик на Маковиці (Marsina 76); 1671: кр. *Vukalo (!) Péter* — Теребля (Bélay 203); 1787: п-ще *Vuchaylo*, а 1820 — *Vuchalo* — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). У Сваляві 1570 р. засвідчено п-ще *Jo. Vuch* (UctC 53-14). Пор. ще пол. п-ща *Vuchal, Vuchala, Vuchalik* (Rospond I 97). ◀ Від укр. *бўхало* “вайло, тюхтій” (Гр I 117), “бубон” (ЕСУМ I 311), “крикун” (Вонігово), “будинок, у який вдарив грім” (Горінчово). У болг. мові *бўхал* — “пугач”.

Бухла́к — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Vuklak (!)* — В. Яблониця на Бойк та *Vuchwak* — Ольховець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Бўхал* + *-ак*. Антр. *Бўхал* — від болг. апел. *бўхал* “сова, пугач”. 2. Від гуц. апел. *бухла́к (!)* — “збанок” (СГГ 256) або слц. діал. апел. *buchliak* — “великий плаский камінь” (SSN I 179). У с. Нова Стужиця (Вб) *Бухлакових* дітей прозивають *Бухлачатами*.

Буц — Вб, Пр. 1567: *Vwcz Iwan* — Свалява (UctC 53-12); 1604: вл. *St. Vwcz* — В. Селище (Bélay 191); 1616: п-ще *Vucz* — Дівичне (Szabó

534); 1715: кр. *Vucz Stephan* — Нове Барово (Bélay 210). Пор. ще деривати: *Vucio* — Бонарів на Лемк, *Vuciak, Vucyk* — Страшевичі, Бусовисько, *Bydz, Budzow* — Бітля на Бойк (ЙМ). Пор. також 1634: п-ще *Budz* на Подг (Bubak 60). ◀ 1. Від пол. вар. імені *Budz*, що є скороченням повного імені на зразок *Budziwoj, Budzimier* (Bubak 60). 2. Від укр. діал. апел. *буц* — “товста, гладка людина” (ЕСУМ I 312), “грудка сиру” (СГГ 269), “глузлива назва у південців України для подолян...” (Гр I 118), апел. *бўцик* — “пиріжок” (Ж-Н 52) та ін.

Буцко́ — Вл, Св, Мк, Ір, Хс. 1567: *Paul Buczko* — Кольчино (UctC 53-12); 1618: *Maczej Buczko* — Розтока (Mars 76); 1648: драбант *Buczko Mihaly* — Доробратово (LehBer 242); 1820: *Budzko* — В. Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від слов. імені *Будз* ~ *Буц*, що з *Будимир* (див. Буц), про що свідчить наголошений іменний суф. *-ко*. 2. Від південнослов. здр. імені *Буцко*, що з повного імені *Бўца*, співвідносного з прикм. *буцмаст* “повнощокій” (Грк 48), серб. апел. *буцко* — “товстун” (РСКНЈ II 327). Пор. ще слц. *buckó* — “т. с.” (SSN I 175), навіть угор. *buckó* — “дебела, низька на зріст людина”. 3. Укр. суф. утворення від дієс. *бўцкати* — “бити лобом, рогами” (Он I 79, Гр I 118, Ж-Н 52).

Бўча — Вн, Тч. 1715: кріпаки *Dan., Lad. Bucsa* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще 1787: *Vuczyn* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. імен *Буча*, або *Бућа*, співвідносних з еквівалентами *Будимир, Будислав* (Грк 48, Štimundić 402), або з болг. іменем *Бучо*, що з *Буко, Бутьо...* (Илчев 95). 2. Від укр. апел. *бўча* “шум, крик, гармидер” (Гр I 118).

Буча́к — Вб. 1600: *Rycia Buczaka* — Радошиці (Balzer 140); 1787: п-ще *Bucsak* — Виноградів (Szabó 425); 1787: *Buczak* — Вислочок на Лемк (ЙМ); 1820: п-ще *Buczak* — Ясениця Сільна, Козаківка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Бўча* + *-ак*. 2. Від антр. *Бук* + *-як*. 3. Укр. утворення від дієсл. *бучати* — “ревти” (Зак) + *-ак*.

Бучан †. 1715: кр. *Nic. Bucsa (Bucsan)* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від антр. *Бўча* + *-ан*.

Бучела — Вн, Хс. 1715: п-ще *Bucsala (!)* — Гребля (Szabó 346); 1773, 1775: п-ще *Buczela* — Тросник (ПеПред 314). Пор. ще деривати 1601: *testament Jacka Bucsilla* — Смольник (Balzer 149); 1686: *Budcsilu (!) Mihaly* — Сухий (UctC 83-59); 1699: *Bucsalin (!) Kozma* Н. Ворота (Maksay 592); 1787: п-ще *Buczalak* — Семичів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Buczelo* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Бўча* + рум. демін. суф. *-ela*, як у п-щах *Беркела, Попела, Шебела...* Пор. ще буков.

апел. *бучило* “частина ткацького верстата” (Мат. до буков. I 48). 2. Від рум. апел. *busa* — “щока” + рум. суф. *-ela*. Рум. лексема *busa* у Сх. Карпатах часто використовується для називання овець та кіз (*Бўча, Бучай, Бучій, Бучія, Бучела...*), які мають на морді якусь відмітну ознаку.

Бўчин — Мк, Ір. 1686: *Butsin Roman* — Заричово (UetC 88-59); 1787 — Лопушанка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + пос. суф. *-ин*. 2. Безпосередньо від південнослов. чол. імені **Бўчин**, що з повних імен *Будимир, Будислав...* (Илчев 95, Грк 48).

Бучина — Мк, Св. 1773: присяжний *Theodorus Bucina* — Підгоряни (Ud-5 58). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + zdr.-знев. суф. *-ина*, як *козачина, хлопчина*. За цю етимологію промовляє і наголос на суф. 2. Від серб. імені *Бучина* — з *Будимир* чи *Будислав* (Грк 48). 3. Від місц. укр. апел. *бўчина* “буковий горіх” (Карп., мапа 45).

Бўчинець [*Бўчиниць*], *-иця*. ◀ 1. Від п-ща **Бўча** + *-инець*. 2. Від серб. чол. імені *Бучинац* (≲ *Будимир, Будислав*) шляхом трансонімізації вл. ос. імені.

Бучинчак [*Бучиньчак*] — Мк, Уж. 1688: *Butsintsak Ignacz* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Від п-ща **Бўчинець** + *-чак*.

Бучинчик [*Бучильчик*] — Мк. ◀ 1. Від п-ща **Бўчинець** + *-ик*. 2. Від антр. **Бўчин** або **Бучина** + суф. *-чик*.

Бучинчўк [*Бучиньчўк*] — Мк. ◀ 1. Від **Бўчинець** + *-юк*. 2. Від антр. **Бўчин** або **Бучина** + суф. *-чук*.

Бучкай †. 1715: кр. *Bucskai Janos, Simon* — Іза (Vélay 156). ◀ Утворення з суф. *-ай* від антр. **Бучкó**.

Бучкó — Мк, Уж. 1221: антр. *Buchika* (!) — Евр (Mars 188); 1618: совтис *Bucsko Marcin* — Строчин (Mars 83); 1649: кр. *Bucsko* — Коноплівці (LehBer 342); 1672: кенез *Bucsko Janos* — Симбрилово (LehBer 807); 1682: *Бучко съ Манькою* — Дубрівка на Ір (ПаПо-4 125); 1787: п-ща *Buczko, Buczko* — Підбуж, *Buczkanicz, Buczko-wicz* — Боберка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Бучко*, похідного від нейтрального імені *Бўча* або *Бушо*, що з *Будимир* чи *Будислав* (Грк 48, Илчев 95). 2. Від місц. клички барана чи цапа *Бучкó*, яку в Карпатах дають свійським тваринам за якусь відмітну ознаку на морді (пор. рум. *bucă* — “щока”). П-ще **Бучкó** та його деривати поширені в Сербії, Хорватії та Польщі (РСКНІ ІІ 322, Leksik 78, Rospond I 98).

Бучмій — Ір, Св. ◀ Від антр. *Бўчма* (Редько 80), співвідносного з *Кўчма*, + *-ій*. Пор. східно-закарп. апел. *бўчма, бучматый, бучмаш* — “кучма, волосатий...”.

Бўчок, -чка — Хс, Вн, Мж, Пр, Уж. 1704: кр. *Bucsk Janos* — В. Визниця (HodGens 10). ◀ Від місц. назви *бўчок* — “назва породи дерева бук”, яка втратила відтінок здрібності (Зак). Суф. *-ок* указує, що утворення не іменне (тоді було б *Бучкó*), а відапел.

Бучўк — Вн. 1221: антр. *Buchuk* — Руска на р. Красна (RegVar 269). Пор. суч. серб. п-ще *Бучук* (РСКНІ ІІ 232). ◀ Імовірно, від антр. **Бўча** або *Буч* + *-ук*.

Буш — Хс, Вб. 1226: *Busu sacerdis* — Саболч (RegVar 286); 1570: кр. *Joa. Buch* — Свалява (UetC 53-14); 1639: кр. *Busa Alexa* — Сигіт (HodOkm 74); 1689: кр. *Busejke (!) Kosztan* — Десешті (Vélay 135). ◀ 1. Від чес. імені *Buš*, яке Д. Молданова виводить із *Budimir* чи з *Budislav*, а також із *Bohuš* (Moldanová 49; див. також SvoSta 33). 2. Від угор. прикм. *bús* — “смутий” (Kázmér 194). 3. Від рум. *buș* — “грудка”, “п’ястук”.

Буш-Бур’яник [*Бужбуряник*], *-ка* — Уж. ◀ Укр. утворення із п-ща **Буш** і п-ка *Бур’яник*. Про перший компонент див. вище, а другий походить з діал. лексеми *буряник*, якою гуцули називають “породу невеликого бурого ведмеда, що живе в бур’янах та кущах” (Гр І 115, Гг 31).

Бушела — Мк. ◀ Від п-ща **Буш** + рум. суф. *-ela*.

Бушелич — Уж. ◀ Від п-ща **Бушела** + *-ич*. Пор. хорв. п-ще *Bušelić* (Leksik 85).

Бушінда [рідше — **Бошінда, Бошінда**] — Мк, Ір. ◀ Від п-ща **Буш** + zdr. квалітат. суф. *-ида*, як у п-щі *Голєнда* та в апел. *глушінда, хромьнда...*

Бушіннич — Вб. ◀ Від п-ща **Бушінда**, засвідченого Д. Молдановою у чехів (Moldanová 49), + суф. *-ич*.

Бушінський [*Бушінський*] — Мк. ◀ Від антр. **Буша** + діоморфемний суф. *-инський*. Пор. 1693: *Busa Alexa* — Сигіт (HodOkm 4).

Бушич †. 1570: *Joan Bwschich, Dem. Bwschich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Буша** + суф. *-ич*.

Бушінда — Ір. — Див. **Бушінда**.

Бушкó — Мж, Мк, Уж, Хс. 1214: антр. *Buchika* (!) — Сатмар (MaksaySz 188); 1607: п-ще *Busko Simko* — Кострини (UetC 104-8); 1715: кр. *Jo., St. Buska* — Копашново (Vélay 141); 1787: п-ще *Buszko* — Чарна на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Buszczak* — Снітинець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Буш** + *-ко*. 2. Від болг. імені *Бушо* або *Бушко*, що з повного імені *Ламбуш* (Илчев 95). 3. Перенесення рум. клички *Busca* (так називають у Карпатах білу вівцю чи козу з чорною мордою). П-ще *Buško* та його похідні поширені у сербів, хорватів та поляків (РСКНІ ІІ 337, Leksik 85, Rospond 109, Rymut 64).

Буштин — Мк, Уж. Пор. 1483: *Козма Боустъуль* — Сучава (ССУМ I 132); 1649: сваяц. *Bustyin Laszlo* — Новоселиця на Мк (LehBer 396); 1746: *жена Івана Буштина* (Метрика); 1787: *Busztin* — Н. Висоцьке на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від скор. суф. чол. імені *Bušta*, що з *Buš-*, + *-ta* (SvoSta 122, 163), яке Д. Молданова виводить із *Budimir*, звідки й чес. п-ща *Bušta, Buštik* (Moldanová 186). На Зак антр. *Буштин* ~ *Буштиня* фіксуються з XV ст. Пор. 1468 р.: шл. *Jo. Buztha*; 1549: вл. *Bl., Jo. Bufftha*, вл. *Jo., Pe. Bufftha* (!) — Коньга (Bélay 165); 1604: *Teod. Busta* — Коньга (Bélay 165); 1715: кр. *Lazar Buszta* — Терново (Bélay 166). Здавна фіксуються й деривати від цього антр. Пор. 1684: кр. *Busti Ferencz* — В. Руна (Bélay 186).

Декілька похідних, зокрема, *Buszta, Busztyka, Busztyński*, є й у поляків. К. Римут виводить їх від імені на зразок *Budzisław* (Rymut 64). 2. Від гуц. *бўштин* “великий шматок чого-небудь” (СГГ 254). 3. Від пол. діал. *busztyn* “бурштин” (SW I 240). 4. Від рум. антр. *Buștea*, що з *buștean* — “колода, пень” (Jordan 91).

Буштягазі(й) †. 1614: кр. *Bricc. Bustiaházi* — Тербля (Bélay 203). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. ойк. *Bustyaháza* (по-укр. — *Буштиню*).

Буяк †. 1618: наймит *Simko Bujak* — Петрова (Mars 97); 1704: гор. *Jo. Bulyak* — Тячів (Bélay 207). ◀ Від місц. укр. *буяк* — “бугай” (Чопей 21, Гр I 118).

В

Вабовський — Уж. ◀ 1. Від хорв. чол. імені *Vaba* або *Vabo*, що з повного імені *Vabian* (Šitundić 462). 2. Від укр. або пол. апел. *ваба, ваб* “зваба”, “принада” (Чопей 24, Ж-Н 53, Гр I 20, ЕСУМ I 316) + *-овський*. На території Польщі антр. *Wabiowicz* та споріднені фіксуються з XV ст. (SSNO VI 5).

Вавринець [*Вавриниць*], *-ниця*. — Уж. Пр. Мк 1433: *Ваврѣисць Заруба* — Ланчина (ССУМ I 50); 1433: *złoczeńca Wawrzyniec* — Цернина (Mars II 85). У Польщі п-ще *Wawrzyniec* фіксується з XIV ст. (SSNO VI 33). ◀ 1. Староукр. ім'я *Ваврынец*, що з *Лаврентій, Лавр, Лаврін* (Керста 118), якому у поляків відповідає *Wawrzyniec* (Grzenia 320), у чехів — *Vavřines*, а у словаків — *Vavrines* (Knaprová 179, Majtán-Považaj 222). 2. Від староукр. чол. імені *Вавра*, що з *Лавръ* (Керста 117, Ж-Н 53, Moldanová 361), + *-инець*. На Зак чол. ім'я *Вавра* засвідчене 1680 в с. Уйфалу (Bélay 211), а в Гал — з XV ст. (SSNO VI 31).

Вавринчак — Уж. ◀ Від антр. **Вавринець** + *-як* або від імені *Ваврин* (< *Лаврін*) + *-чак*.

Ваган — Вб, Пр. Пор. 1734: *Петро Крайникъ на прозвище Ваганчик* — Ладомирів (Стрип 65). ◀ Від лемк. апел. *ваган* — “дерев'яне корито, діжка” (Ж-Н 53, RiegerLemk 137), правдоподібно, в його перен. зн. — “людина, яка виготовляє вагани” (Франко-Пр 199).

Ваганювич †. 1745: *Федор Ваганювич Вьшковецкий* — Гетеня (ПаПо-2 20). Пор. 1452: *Ваганювичъ* — Луцьк (ССУМ I 150). ◀ Від антр. **Ваган** + *-ович*.

Вагін — Уж. ◀ Від чол. імені *Вага*, що з канонічної форми *Євагрий* (Петровський 1001), + суф. *-ин*.

Ваган — Вб, Пр. Пор. п-ще XVI–XVIII ст. з Гуменного *Iwan Waganczeta* (Balzer 96); 1787: п-ще *Waganka* — Терепча на Лемк (ЙМ). ◀ Від пол. апел. *wagan*, болг. *ваган* “миска”, “діжка”, серб.-хорв. *ваган* — “міра сипких тіл”, “бочка”. Антр. *Wagan, Waganowicz*, що з апел. *waga*, який у Карпатах означає також “штельвага”, “літні сани для спускання сіна з гір” (Ясіння, Мат. до буков. I 42), на території Польщі фіксується з XV ст. (SSNO V 7–8). Пор. також угор. п-ще *Vágány*, етимон якого — “волоцюга”, “мандрівник” (Kázmég 1111).

Вагацький — Вн. ◀ Від антр. *Вагач* (див. **Вагачій** + *-ський*). Пор. 1405: *Contra Nicolaum Wagacz* (SSNO VI 7). Пор. ще 1787: *Wahas* — Мисцова на Лемк (ЙМ).

Вагачій — Хс. ◀ Від того ж антр. *Вагач*, що й **Вагацький**, + угор. формант *-i*. Допрізвище зн. апел., правдоподібно, пов'язане з серб.-хорв. *вагач* — “майстер з виготовлення дуг, клепок” (РСКН I 345).

Вагера — Уж. 1740: кр. *Григорій Ватера* — Добрянське (ПаПо-2 35). 1649 р. в Канівському полку записаний козак *Ильишь Вакгера* (РВЗ 66). ◀ Від апел. *вагера* “дубина, палиця, тупа сокира” (Головацькій 391) або старопол. *wekiera* — “дрюк”, “кий” (Reczek 546). Правдоподібно, твір-на основа п-ща пов'язана з бойк. п-щами XVIII–XIX ст. *Wagiela, Wagel, Wagil, Wagilewicz, Wagiowicz*, засвідченими в селах Небилів, Новотин, Смільна, Стрільба і Тухолька (ЙМ, ФМ).

Вагерич — Мж. ◀ Від **Вагера** + *-ич*.

Вадас †. 1704 р.: *Vadász László* (HodGens 15). ◀ Від угор. апел. *vadász* “мисливець, мисливський”.

Ойк. *Felső Vadász* згадується 1623 р. у зв'язку з маєтком князя Георгія Ракоці (НЗМУК 14, с. 172; 16, с. 42). Богемісти виводять чес. п-ще *Vadas* із імен *Vadislav, Vladislav* (Moldanová 258). П-ще *Vadas* відоме і хорватам (Leksik 700–701).

Вадаський [*Vadáski, -ia*], -кого — Хс. ◀ 1. Прикм. утворення від північноугор. ойк. *Vadász*. Таких топ. біля м. Мішколц декілька, як *Alsó Vadász, Felső Vadászka, Vadászfalu* (Kázmér 110, Vályi III 576). 2. Від місц. п-ща **Вадас**, яке згадується в Іванівцях, а його дериват *Vadaszczak* — 1787 р. в Бітлі на Бойк (ЙМ).

Вадю́н — Хс. П-ща *Wadiun, Wadiunczyn* у с. Довжки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від слов. імені *Vad* чи *Vado*, що з *Vadim, Владислав* або з *Rozvad* (Гинкен 445, SvoSta 90), + -юн. Антропооснова *Vad-* на Зак фіксується з XIII ст. (RegVar 184, Gyöffy 536), однак з чим саме вона пов'язана (з *váda* — “недолік, хиба”, з *váditися* “сваритися” чи з *váditи* “шкодити”), з'ясувати важко. П-ща *Vadjun, Vadjon* є також у Хорватії (Leksik 701). 2. Від угор. п-ща *Vagyon*, апел. зн. якого — “маєток”, “багатство” (Kázmér 1112).

Вадю́ник — Хс. ◀ Від **Вадю́н** + -ик.

Вадю́нка — Св. ◀ Від **Вадю́н** + -ко з подальшою зміною форманта -ко на -ка.

Вадяк †. 1607: кр. *Vagyak Sandor, Vagyak Pal* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. -як від тієї ж основи, що й **Вадю́н**.

Вайгу́р — Мк. ◀ Імовірно, укр. видозміна чес. п-ща нім. пох. *Vaigert*, що з нім. імені *Weighart* (Moldanová 259) за аналогією до укр. суф. утворень **Ганю́р**, **Савчу́р** та ін.

Вай́да — Вб, Уж, Мк і **Вайда́** — Вн, Тч. 1311: антр. *Wayda* — Чарода (LehBer 184); 1456: шл. *Mich. Wayda* — Розавля (Bélay 187); 1542: кр. *Jo. Wayda* — Сокирниця (Bélay 194); 1543: *laborius Stanislaus Wayda* — Вари (Łysiak-1 71); 1602: *Vajda Peter* — Коритняни (UetC 104-8); 1618: *Simko Wajda, Danilo Waida* — Тварожець (Marsina 96); 1787: *Wajda* — Балигород на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. соц.-екон. терміна *восвода* ~ *вайда*, який у мовах Карп. регіону упродовж тисячоліття еволюціонував від “воєначальника”, “начальника міста”, “начальника округу” (Срезн. I 280), “титулу правителя Молдовського князівства”, “намісника короля або великого князя” (ССУМ I 280) через “керівника та суддю поселенців”, “ватажка волоських пастухів” (SW, Bubak 113), “волоського старосту” (Moldanová 252), “циганського старосту” (Чопей 24, Bubak 113) аж до “провідника групи “колядників” (Он I 81). Про ці та ін зн. лексеми *вай́да* див.: Голо-

вацкій 380, ПеДрев 46, КнісSz 545–546, Kázmér 1114, ЕСУМ I 320, ЧуРозв 251). Як п-ще лексема *вай́да* функціонує в усіх мовах Карпато-Дун. басейну.

Вайдан †. 1682: *Vajdan Illko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вай́да** + ан.

Вайда́нич — Мк, Св, Вб. 1787: п-ще *Waydanysz* — Біличі біля Старого Самбора (ЙМ). ◀ Від андр. *Вайда́ня* — “дружина **Вай́ди**” + *ич*. Пор. ще споріднене п-ще 1787: *Waydiak* — Веремінь на Лемк (ЙМ).

Вай́дич — Мж, Тч, Вл, Св, Мк, Вн. У сх. р-нах обл. — здебільшого **Вай́дич**. 1699: *Vajdics Ivan* — Н.Ворота (Maksay 591); 1715: кр. *Vajdics Roman* — Буковець (Bélay 132); 1787: п-ще *Waydysz* — Бітля, Орів на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1682: п-ще *Vadits (!) Hricz* — Ставний (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вай́да** + -ич.

Вайду́лич — Вб, Вл. ◀ Від андр. *Вайду́ля* “дружина **Вай́ди**” + -ич.

Вай́зер — Уж, Вб. ◀ Від нім. сілезького *Weißer* “біловолосий” або від нім. *Weiser* — “мудрець”, “учитель”.

Вайкович †. 1692: кр. *Wajkovicz Demetrius* — Бобовище (Лучкай-Іс 44, 286). ◀ Імовірно, хорв. розм. ім'я *Vajko*, співвідносне з оф. іменами *Ravajlo, Valentin, Valerian...* (Šimundić 402), + суф. -ович.

Вайна́гій — Хс, Тч, Рх [рідше, зокрема на Тч, — **Война́гій**]. 1542: вл. *Jo. Waynaky* (*Waynaghy, Vainaghi*) — Бедевля (Bélay 126); 1549: шл. *Ge. Waynaghy, alias Wylyczko* — Вонігово (Bélay 212); 1614: кр. *Ant. Vaunaghi* — Буштино (Bélay 132). ◀ Угор. шляхетське п-ще з передфінальним /h/, утворене від місц. угор. ойк. *Vajnag*, що на Тч (Vályi III 580), який має в своїй основі зрумунізоване слов. ім'я *Войнѣгъ* (традиційна укр. назва села — *Вонігово*). П-ще в укр. транспозиції було б “*Войнігівський*”.

Вайна́гін — Хс. ◀ Недавно зрусифікований вар. п-ща **Вайна́гій**.

Вайна́к — Довге Поле, Лемківці на Уж. ◀ Спонтанно видозмінений вар. п-ща **Вайна́гій** під впливом укр. п-щевих утворень на -ак, -як **Біла́к**, **Микуля́к**...

Вайна́рович — Свалява, Поляна. Пор. запис 1787: п-ще *Waynar* — Босько на Лемк (ЙМ). В інших регіонах Польщі антр. *Wainar, Wainer, Weiner* значаться з XV ст. (SSNO VI 18). ◀ 1. Від нім. антр. *Wainer* чи *Weiner*, що від *weinen* — “плакати” (Moldanová 259), + -ович. 2. Можливо, твірною основою п-ща **Вайна́рович** став нім. антр. *Wagner*, відомий сусіднім слов. народам.

Вайнгартен — Буковинка на Мк. ◀ Від нім. *Weingarten* “виноградник”. Пор. нім. п-ще *Wiengarten* (Bahlow 538).

Вайтиківський — Ір. Див. **Войтиківський**.

Вáка — Велятин, Хуст, Ярок. 1219: *Vaca comes* — ком. Сіладь (RegVar 239); 1216: *filio Vacaе* — ком. Бігар (RegVar 210); 1688: кр. *Vaku Havrilla* — В.Бистрий (Bélay 127). ◀ 1. Від чол. імені *Вака* або *Вако*, яке в мовах Карпато-Дун. басейну є гіпок. до повних імен *Авакум*, *Вакх*, *Вакула*, *Василь*, *Валентин*, *Владимир*, *Іван* та деяких ін. (Илчев 100, Const 166, Грк 49, Šimundić 462...). 2. Менш імовірно, що основа походить зі східнокарп. говорів, де *вака*, як і в рум. мові, означає “корова” (Матер. до буков. I 50).

Вакáнич — Буштино, Крайниково. 1751: *діакон Ігнатій Ваканіч* — Буштино (ПаПо-1 190). Пор. ще 1787: кр. *Vacan* — Мисцова на Лемк (ЙМ), а також запис 1449 р. зі Золочева: *Wak, thywn de Zloczow* (SSNO VI 1 9). ◀ Від андр. *Вакáня* — “дружина **Вáки**” + *-ич*.

Вакáр, -ря — Ір, Уж [рідше — **Вáкарь**]. ◀ 1. Від східнокарп. румунізму *вакарь* — “пастух корів” (Головацкій 380, Ж-Н 54, Гр I 123), “людина, що варить їжу на полонині та підтримує вогонь”. 2. Рум. п-ще *Văcar* (Iordan 481), що походить від апел. *văcar* — “пастух”.

Вакаринець †. 1773: присяжний *Prokopius Vakarinec* — Стройно (Ud-2 305). ◀ Укр. андр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Вакар(а)* (див. **Вáкар**).

Вакáров [*Вакарѳв, -рóва*] — Хс, Тч. 1641: *Vakaró Miklós* — Вел. Лучки (HodOkm 85); 1649: драбант *Vakaró* — Вел. Лучки (LchBer 398). ◀ 1. Від антр. **Вакáр** + місц. пос. суф. *-ув* (літ. *-ів*). Аби уникнути чергування */y/* з */o/*, мадяри і росіяни записували це п-ще з суф. */o/*. 2. Від місц. мадяризма *вакарѳв, вакарѳв* “вишкребок”, “коржик”, “перепічка”, “груда солі” (угор. *vakaró*), вживаного на Хс, Вн, Ір (Чопей 24). Понині *вакарѳовами* прозивають мешканців Олександрівки за те, що ті донедавна розвозили і продавали по селах області *вакарѳови* — “сіль”. 3. Найбільш правдоподібно, що п-щем стало угор. світське ім'я *Vakaró*, апел. зн. якого — “вишкребок”, тобто “остання дитина в сім'ї”, “мізинець” (Kázmér 1115).

Вакарѳк — Рх. ◀ Від антр. **Вакáр** + *-ук*.

Вакéрич — Глибока, Н.Солотвина. ◀ 1. Від антр. *Вакéра* + *-ич*, а останній утворено від імені *Вáки* за допомогою згр. суф. *-ери*. Пор. п-ща 1787 р. лемк. сіл Репідь та Чистогорб: кр. *Wakiera, Wakierak* (ЙМ). 2. Можливо, що п-ще має стосунок і до давнішого антр. *Вакер*. Пор. 1477: *Johannes Wakier* — Польща (SSNO VI 9); 1773: кр. *Vaker* — Держ в ком. Сат (ПеПред 318), однак суф. *-ич* у Карпатах міг поєднуватися лише з основами на *-а*.

Вáків, -кова — Ужгород. ◀ Від антр. **Вáко**, **Вáка** чи **Вак** + пос. суф. *-ів*. П-ще **Вак** записане 1715: кр. *Vak* — Пеніслек — в Саб-Сат (ПеПред 319).

Вакій [рідше — **Вáкій**] — Тч, Хс, Рх. 1705: *Fr. Vaki* — Крива (Hodokm 441); 1751: *Георгій Вакій* — Добрянське (ПаПо-1 185). ◀ Від п-ща **Вáка** чи **Вáко** або від заст. імені *Вакх* (ВІЛ 232) + *-ій*.

Вáко — Мж. 1715: кр. *Jo. Vako* — Кимпулунг (Bélay 149). Пор. ще споріднені з XVI–XVIII ст. 1567: *iuratus Jan Wakowicz* — Вари (Łysiak-1 78); 1662: гор. *Albert Wacowicz* — Самбір (Kuczera 191); 1787: *Wakuc* — Бер на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Вако*, яке в мовах Карпато-Дун. басейну є гіпок. від імен *Вакула*, *Василь*, *Володимир*, *Іван* та ін. (Морошкин 34, Илчев 100, Ковачев 92, РСКНІ ІІ 363, Šimundić 462...).

Ваколич †. 1699: кр. *Vakolics Ihnat*, син *Timko* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Ваколя**.

Вáколя [рідше — **Вакóля**] — Колочава, Руське Поле, Вишково. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Ваколја*, співвідносного з *Владимир* (ДумбрМик 38). 2. Від макед. *вакол* чи болг. *вѳкол* — “смуглявий, чорнобривий”. П-ща з суф. *-оля* на зразок **Ігнатóля** на **Зак** рідкісні.

Вакѳла — Пр, Вб, Св, Мк. 1787: *Wakula* — Муроване на Бойк (ЙМ). У Польщі наймит *Vakula* згадується 1489 р. (SSNO V 9). Ім'я **Вакула** часте у реєстрах війська запор., зокрема, в Канівському, Корсунському та Черкаському полках. Пор. ще староукр. ім'я XVI ст. *Вуколь* (Керста 107).

Вакѳлич — Княгинин, Ужгород. 1787: *Wakulicz* — Сколе (ЙМ). 1618: кр. *Vakulic* (!) *Blanar* — Вишня Ядлова (Mars 72); 1819: п-ще *Wakulycz* — Либохора (ФМ). ◀ Від канон. чол. імені **Вакула** + *-ич*. Менш імовірно, що від староукр. чол. імен *Окула* або *Акула*, які відповідали канон. *Акила* (Керста 103).

Вакѳлка — Ужгород. ◀ Від **Вакѳла** + *-ка*. Присвійноприкм. дериват від **Вакулка** *Vakultsin Ivan* згадується у Вільшинках 1682 р. (UetC 88-59).

Вакульчак — Тур'ї Ремети. ◀ Від **Вакѳлка** + *-як*. Пор. староукр. чол. ім'я XVI ст. *Вакулько* (Керста 107).

Вакѳтич — Іза. ◀ Від антр. *Вакѳта* (< *Вако* чи *Вако* + малопродукт. суф. *-ута*, як у п-щах **Мазѳта**, **Панѳта**), + *-ич*.

Вáладюрдь — Синевир. 1715: кр. *Sim. Vala Gyürgy* (*Vala György*) — Bélay 200. ◀ 1. Складення з хорв. імені *Vala* (≅ *Valentin*, *Valtazar*, *Vasil* — Šimundić 462) та угор. імені *György* (укр. *Георгій*). Див. докладніше п-ща **Валл**, **Валла** та **Дюрдь**. 2. Можливо, що компонент *вала* — це давній болг. тюркізм *вали* “керівник району” (Илчев 251).

Валáлик — Куштановиця, Мукачів. ◀ 1. Від місц. апел. *валáль* чи *валáлик* — “ледар” (Богдан). 2. Від угор. п-ща *Valali* + *-ик*.

Валéнта — Ужгород. 1282: *Walenth* — Ужгород (Nagy I 28, 29); 1787: кр. *Walanta*, *Walentyн*, *Walantyк* — Брунари, Мушинка, Чорна на Лемк (ЙМ), чес. п-ще *Valenta*, що з імені *Valentin* (Moldanová 259). ◀ Від чол. імені *Valenta* або *Valent*, співвідносного з *Valentin* (Суднік 22, SvoSta 128, 182, Majtán-Považaj 223, Грк 49).

Валенті́р [*Валенті́рь*], *-ря* — Теково, Крива. ◀ Від місц. апел. *валенті́рь*, *валенті́рь* “нероба, гуляка, розпусник” (Мж, Рх), що з франц. *volontaire* — “доброволець”. Пор. ще слц. арх. *volencier* — “свавільна, недисциплінована людина” та укр. форми *валáнтатися*, *валáнтірош* (Ж-Н 54). Див. ще **Воленті́р**.

Валенчак †. 1682: кр. *Valentsaku Ivan* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Валéнта**, а точніше — *Валентка*, + *-як*.

Вáлик — Буштино. Пор. 1546: *Sikora Walek* (Balzer 77); 1511: свідок *Valek* (Łysiak-I 61); 1787: кр. *Walikow*, він же і *Waľую*, — Підгородці на Сколівщині (ЙМ). ◀ Від демін. імені *Валик*, що є утворенням від повних імен *Valentin* і *Valerій* (SvoSta 180, Петровский 255, ДумбрМик 38, Const 166, Moldanová 159).

Валичко †. 1607: кр. *Senka Valeczka* — Тур’я Бистра (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антр. **Вáлик**.

Валл [*Вал*] — Дравці. 1446: наймит *Petrus Wal* — Гал (SSNO VI 9). ◀ 1. Усічений вар. імен *Valentin* або *Valerій* (див. **Вáлик**). 2. Від нім. етн. *Wahl*, *Wale* — “італієць”, “француз”.

Вáлла — Вел. Лучки. Пор. подгал. п-ще *Walla* за 1839 (Bubak 114), суч. чес. п-ще *Valla* (Moldanová 260). ◀ Від гіпок. вар. імен *Valentin* або *Valerій* (див. **Вáлик**).

Вáлух — Мукачів. ◀ Імовірно, від апел. *вáлух* чи *вáлох* “кастрований баран” (ЕСУМ I 323) або від апел. *валю́х* — “лінивець”, “ледащо”, “вайло” (Ужан).

Валько́ [зрідка — **Вáлько**] — Уж, Пр, Вб. 1437: кр. *Trwhan filius Walko* — Коромля (Nagy II 341); 1593: *Walko Drobulik* — Сянік (Balzer 109); XVII ст.: кр. *Тимко Валько* — Забродь (ПаПо-2 28); 1787: *Walko* — Вишоватка на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. або хорв. чол. імені *Валько*, що відповідає повним іменам *Valentin*, *Valerій*, *Валтер* (Франко-Пр 202, Šimundić 462, Ковачев 94, SvoSta 135, 180, Ж-Н 55, Ladó 223, ЕСУМ I 324).

Валько́вський — Ужгород. ◀ 1. Від антр. **Валько́** + *-овський*. Пор. 1538: *Walkowycz Dywysz Dmythr* — с. Вари (Łysiak-I 69). 2. Від східнослц.

ойк. *Valkovse* (Majtán 439, Лазорик 31) + суф. *-ський*.

Вальо́ — Св, Ір. 1787: кр. *Walo* — Майдан на Самбірщині (ЙМ). ◀ Від укр. або слц. розм. чол. імені *Вальо*, похідного від *Valentin*, *Василь* та *Валерій* (див. **Вáлик**, **Валько́**). Див. ще Ковачев 94–95).

Вальчич †. 1548: шл. *Thywadar Walyzych* (!) — Угля (Bélay 210). ◀ Від здр. жін. імені *Валька*, що з *Valentina* або *Васі́ля* (Šimundić 563), + суф. *-ич*.

Вáмош — Вонігово, Сасово. 1600: гор. *Ge. Vámos* — Вишково (Bélay 216); 1691: гор. *Vamos Istvan* — Ужгород (HodAd 41). ◀ Від угор. *vámos* — “митник”; пор. ще рум. *vameş* — “т. с.”.

Ванк — Щасливе. Пор. 1450: *Vanko* — Перемишль (Smořka II 49); 1542: шл. *Wankul* — Сачал у Мар (Bélay 191); 1787: *Wanko* — Білична на Лемк (ЙМ). ◀ Давній усічений вар. чол. імені *Іванко*, тобто *Іван*. Такі усічення імен, крім укр. мови, властиві й іншим (див. Илчев 100, Грк 49, Const 83, Bahlow 531).

Ванкулич †. XVII ст.: антр. *Vankulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Ванку́ля* “дружина **Ванка**”.

Вáнтуш — Хуст, Ужгород. ◀ Від імені *Ванто*, яке у болгар відповідає імені *Іван* (Илчев 100), + *-уш*.

Вáнтю́х — Вн. 1511: *Jacobus Vantuch* — Вари (Łysiak-I 60); 1775: п-ще *Vantuyk* (!) — Підвиноградів (Szabó 421); 1787: *Wantiuch* — Орів біля Сколе (ЙМ); 1451: *Wanczuch* — Перемишль (Smořka II 98). ◀ 1. Від карпатоукр. *вантю́х* чи *вантү́х* “пузата, важка людина” (Головацькій 382), “пузо” (Ж-Н 55), “черевко, шлунок” (Он 83), яке є похідним від пол. *łántuch* “грубе полотно”, а останнє з нім. *Leintuch* “полотно” (ЕСУМ III 191). Пор. пол. апел. *wantuch* “лантух”, “великий мішок” (Тимченко I 84, Roczek 541). 2. Від гуц. імені *Вантю́* (< *Іван* — Vincenz 170) чи болг. імені *Ванто* (< *Іван* — Илчев 100) + *-юх*. Пор. ще подібні закарп. імена *Ільтю́*, *Пантю́*...

Ванц — Мукачів. 1409: *Volachus predicto Vanch* — Гуменне (Nagy II 77); 1570: кр. *Luc. Vanc* — Загаття (UetC 97-29); 1574: *Ванцо Хамиль* — Одрехова (АО 50). ◀ 1. Від імені *Іванцьо* (< *Іван*) унаслідок усічення початкового /i/ та флексійного /o/. (Див. ще Ковачев 97). 2. Від імені *Venceslav* (укр. *В’ячеслав*), доказом чого може бути запис 1449 р. з Перемишля: *Venceslaus, alias Wanch* (Smořka II 70). Ім’я *Vencezlaus* у ком. Сат фіксується 1214 р. (RegVar 196). За Д.Молданою, чес. п-ще *Vanc* походить від імені *Venzel* (Moldanová 260).

Ванца — Нове Барово. 1386: *filiu Vancha* — Земпл (Nagy I 475); 1429: *Vanca* — Сучава (ССУМ I 151); 1569: *brat iego Wancza z Oslavie* (Balzer 86); 1542: шл. *Jo. Wanza* — с. Вад (Bélay 140); 1596: шл. *Wancza Georg* — Фарешті (Bélay 140); 1787: п-ще *Wanca* — Зиндранова, Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ванц** + формант **-а**. 2. Від молд. вар. чол. імені *Ванца* (укр. *Іван* — ССУМ I 151).

Ванча †. 1715: кр. *Lad. Vanca* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. **-ча(м)** від імені (*Іван*).

Варадін — Монастирець, Липча. ◀ 1. Від південнослов. імені мусульм. пох. *Варадин*, що з араб. *haireddin* — “добрий у вірі, побожний” (Даничіс, Илчев 102, Ковачев 97); пор. ще застаріле укр. чол. ім’я *Варадат* (Сл. вл. імен 184). 2. Від серб. назви рум. міста *Варадин* — рум. оф. *Oradea*. Від нього М.Гркович виводить серб. жін. імена *Варадина* і *Варадинка* (Грк 128). 3 ойк. *Варадин* (по-рум. *Oradea*, по-угор. — *Nagyvárad*), пов’язаного з суч. закарп. п-щем **Вародій**. 3. Рум. п-ще *Varodin* (Jordan 480).

Варадський †. 1682: кр. *Varatsky Havrile* — Заричово (UetC 88-59); 1686: *Варадскій Гриц с женою Мирушкою* — Варадка (Яворській 205). ◀ Укр. прикм. із суф. **-ський** від топ. *Варадка* (Зак) або від ойк. *Варод* (Румунія).

Варахіб, -хоба — Ужгород. ◀ Правосл. чол. ім’я *Варахїл, Варахїй*, що з давньоєвр. *barakel* “бог благословив” (ВІЛ 232, Справочник 383), яке зазнало змін за аналогією до місц. лексем *варахобити, варахобник* (див. **Варахоба**).

Варахоба — Буковець, Пилипець, Синевир. Пор. 1682: кр. вдова *Varachonitska* (!) — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від антр. *Варахіб* у род. відм. однини. У Скс гарському (Вл) свящ. уже в ХХ ст. охрестив позашлюбного хлопчика іменем *Варахоба*. 2. Від місц. апел. *варахоба* — “буча, шум, метушня” (Мк, Ір, Хс — Чопей 25, 38); пор. ще *варахібник* — “заколотник, бунтівник” (Рх, Тч), *варахобити* — “бунтувати” (Головацькій 415), *ворохобити, ворохобник* (Ж-Н 122, ЕСУМ I 429).

Варахобва — Копашново. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Варахоба** під впливом угор. вимови.

Варваринець, -ниця — Мк, Ір, Хс. 1787: кр. *Warwaryniec* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Варвара* + **-инець**. Пор. ще споріднені 1618: кр. *Sztec Waruarin* Собот (Marsina 91); 1787: *Warwarucz* — Перегінське на Бойк (ЙМ).

Варваріок — Ясіння. ◀ Від жін. імені *Варвара* (менш імовірно, що від співвідносного чол. імені *Варвар* — Справочник 389) + **-юк**. Ім’я *Варвара* на Зак фіксується здавна. Пор. 1682: кр. вдова *Varvayka* (!) — Кострини (UetC 88-59).

Варґа — Уж, Пр, Вб, Св, Вл [рідше **Варґа**] — Мк, Ір, Хс, Тч. 1449: *Mathe Warg* — Михайлівці (Nagy II 442); 1470: п-ще *Varga* — Чорнотисово (Szabó 333); 1516: п-ще *Varga* — Вербовець (Szabó 540); 1550: гор. *Cl. Warg* — Сигіт (Bélay 187); 1565: гор. *St. Varga* — Хуст (Bélay 151); 1680: *Varga Fedor* — Стричава (UetC 88-59); 1605: кр. *Stan. Varga* — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Від місц. мадяризму *várgá* “кожум’яка, чинбар” (Чопей 25), що з угор. *varga* — “т. с.” (Kázmér 1122). 2. У гал. лемків може виводитися з пол. апел. *warga* — “губа”; пор. 1787: п-ще *Warga* — Зубенське на Лемк (ЙМ). 3. По сусідству з румунами може виводитися з рум. апел. *vargă* — “прут”.

Варґанич — Тересва. 1715: кр. *Jo., Mich. Varganics* — Довге (Bélay 135); 1720: кр. *Jac. Varganics* — Криве (Bélay 164). ◀ Від андр. *Варґаня* “дружина **Варґи**” + **-ич**.

Варґівчик — Мукачів. Частіше пишуть: **Варговчик**. 1773: праля *Maria Vargücsik* — Підмонастир (Кінах 134). ◀ Від патр. *Варґовець* “син **Варґи**” + **-ик**.

Варґулич — Верховина Бистра, Кострини, Княгиня. ◀ 1. Від андр. *Варґуля* — “дружина **Варґи**” + **-ич**. 2. Від бойк. міфоніма *Варґуля* “вигадана свята, назва якої пов’язана з пол. *warga* — “рот” (Он I 83), + **-ич**.

Вареха — Ясіння. 1478: *Jacobi Varicha* — Перемишль (AGZ XVII ст.); 1618: кр. *Waricha Olekszae* — Вишній Свидник (Marsina 67); 1787: кр. *Warycha* і *Waricha* — Ждиня на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1607 та 1680 років *Warzecha* (Bubak 117). ◀ 1. Від місц укр. апел. *вареха* (Чопей 25), лемк. *варіха* (RiegerLemk 138) або слц. *varecha* — “черпак” чи пол. *warzecha* — “т. с.”, яким в укр. гов. Зак здебільшого відповідає вар. *варіха, варіха, вареха* — “черпак, ополоник” (Ж-Н 56, Vincenz 525, Он I 84, ЕСУМ I 332). 2. Можливо, зв’язок з *варіхою* у п-ща вторинний, а первісно п-ще могло стосуватися канон. імені *Вархисій*.

Варівода — Рх, Тч, Мж. 1492: *cum servo Rutheno dicto Warzywoda* — Гал (SSNO VI 26); 1525: кр. *Elekze Wayvoda* (!) — Нанково (Bélay 153); 1775: п-ще *Varivoda* — Сасово (Szabó 482); 1819: кр. *Warywoda* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від укр. апел. *варівода* — “вередлива людина” (Чопей 25, Гр I 126), який у місц. гов. означає “пройдисвіт”, “баламут” (Ір), “вередун” (Вн), “паливода” (Мк).

Варіґа — Ужгород. ◀ Карпатоукр. утворення з суф. згрубілості **-иґа** від якогось усіченого імені на *Вар-* на зразок *Варадат, Варвар, Варлаам, Варнава, Варух, Варфоломій* чи навіть

Увар. Від такого усічення походять і гал. п-ща XV–XVIII ст. *Warko, Warym* та деякі ін. (SSNO VI I 21, 26).

Варка́лець [*Варка́лиць*], -льця — Водиця, В.Водяне. ◀ 1. Утворення з суф. -ець від місц. укр. апел. *ва́ркало* “буркотун”, що від карп. *ва́ркати* — “нявчати”, “канючити” (Матер. до букв. I 52, Он I 84), “сердито розмовляти” (Тч). Пор. ще серб.-хорв. діал. *вркавац* — “підбурювач, провокатор” (РСКНІ III 61) та болг. арх. *върколак* — “злий дух, народжений у крові вбитої людини” (Илчев-2 276). Можливо, твірна основа п-ща представлена у місц. спотворених записах XVII ст. Пор. 1682: *Varkulyo Vaszily, Varkula batyko* — Дубринич (UetC 88-59). На території Польщі антропооснова *Warkala* представлена в XV ст. (SSNO VI I 21). 2. Твірною основою п-ща міг стати укр. полонізм *warchol* — “баламут”, уживаний традиційно в Карпатах (Тимченко I 86; ЕСУМ I 334), ускладнений демін. суф. -ець. Пор. 1597: *Ruś Warchola* — Сянік (Balzer 126); 1759: сина *Юрка Вархолика* — Чичава (ПаПо-4 118), а 1787 р. у лемк. селах Ляджин, Душатин, Дубна згадуються п-ща *Warchoł, Warchoła, Werchoła, Warcholak* (ЙМ). 3. Можливо, що у п-щах *Вархол, Вархола* треба бачити розм. вар. кал. імені *Варфоломій*.

Варкоч †. 1650: *Varkocs Margit* — Чинадьово (LelBer 722). ◀ Від староукр., пол. або слц. діал. *varkoč* — “заплітка”, “дівоча коса” (Тимченко I 84).

Вародій [*Вароді*], -ія — Вн, Хс, Уж. 1693: гор. *Varadi Janos* — Вишково (Bélay 217); 1715: *Марія Вароді* — Заріччя (ЛелПам 233); 1773: *Varadi* — Черна (ПеПред 315). ◀ Угор. утворення з формантом -і від трансільванського ойк. *Várad* (порум. — *Oradea*) чи якогось ін. угор. ойк. (Kázmér 1119, Vályi III 586).

Варца́ба — Ір, Рх, Вн, Хс, Мк, Уж. 1451: *nobilem Iohannem Warczaba* — Перемишль (Smołka II 104), а в 1452 р. — *Iohannis Warczabicz* — там само; 1736: *Ивана Варцаба* — Осій (ПаПо-2 22). ◀ Імовірно, канон. чол. ім'я араб. пох. *Варсава* (Справочник 389, Const 167), зближене з місц. апел. нім. пох. *варца́ба*, котрий у Карпатах має декілька зн.: “копиця сіна”, “стовпчик на боках вікон”, “віконна скринька”, “планка, на якій посувається вікно” (Он I 85, RiegerLemk 138), “валок згромадженого сіна” (ЕСУМ I 335) та ін. На території Польщі антр. *Warcab, Wercab* значаться з XV ст. (SSNO VI I 20).

Варцаб'юк — Богдан, Луги. ◀ Від антр. **Варца́ба** + -юк, хоч дехто виводить його безпосередньо від апел. *варца́ба* — “віконна рама” (Vincenz 522).

Варчак †. 1773: кр. *Varcsák* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Варко*, що з *Варлаам* або *Варфоломій* (Šimundić 463).

Варчик — Кошельово. ◀ Від гіпок. чол. імені *Варко*, співвідносного з повними іменами *Варвар, Варлаам, Варнава, Варфоломій, Увар* (Const 165–166, Илчев 102–103, Šimundić та ін.), + -ик. Пор. 1820: п-ще *Warczyn* — Мхава на Лемк (ФМ).

Варчич †. 1682: кр. *Vartsitsu Ignatz* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Варка* (оф. *Варвара*).

Варшик — Лозянський. ◀ 1. Пол. чол. ім'я слов. пох. *Warsz* чи *Warszo* (Karpluk 83, 166) + -ик. Антр. *Warsz, Warszo, Warszko, Warszewic* у Польщі фіксуються з XII ст. (SSNO VI I 23–25). 2. Від чол. імені *Варх* (< *Варфоломій*) або пол. апел. *warch* “гнів” (ЕСУМ I 335) + -ик.

Васа †. 1501: феодал *Vassa Istvan* — Кальник (LelBer 330). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Vasa*, що з *Vasil, Vladimir* (Šimundić 463).

Васелі́ха — див. **Василі́ха**.

Васелі́шин — див. **Василі́шин**.

Васечко́вич — Шелестово. ◀ Патр. утворення з суф. -ович від чол. імені *Васечко*, що з *Васько*, тобто *Васіль*. Пор. 1604: *Petro Wasieczko sołtys* — Ольшинкова (Balzer 151). Пор. ще п-ща 1787: кр. *Wasieczko, Wasiczko* — Лемк (ЙМ). Ім'я *Васечко* вживане серед запор. козаків 1649 р., напр., у Кропивенському полку (РВЗ). Серед молдован поширене ім'я *Васичко*, яке відповідає оф. вар. *Василке* (ДумбрМик 42).

Василе́нко — Тячівські Лази. 1618: кр. *Waszilenko Onofrey* — Н.Орлик (Mars 76); 1775: п-ще *Waszilenko* — Королево (Szabó 384); 1787: п-ще *Wasylenko, Wasileyko* — Скородне, Шкляри на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Васіль* + укр. патр. суф. -енко, що із бойк. суф. -енько.

Василе́ць [*Василі́ць*], -льця — Вел. Раковець, Білки, Виноградів. 1451: *Vasilecz* — Гал (SSNO VI I 28); XVII–XVIII ст.: *Иванъ Василецъ* — Мирча (ПаПо-4 145). Пор. ще 1787: кр. *Wasyleczko* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Василь* + -ець.

Васи́лик — Хс. 1720: кр. *Lad. Vaszilik* — Ясіння (Bélay 167); 1787: кр. *Wasylyk* — Свидник на Бойк, *Vasylik* — Тельня на Лемк (ЙМ); 1820: *Vasylik* — В.Стинава на Бойк (ФМ). ◀ Від імені *Васіль* + -ик.

Васили́н †. 1715: кр. *Dem. Vasilin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Укр. пос. утворення з суф. -ин від жін. імені *Васі́ля*, тобто *Василі́на*.

Васи́ліна — Кобиляри, Пацканьово. ◀ Укр. здр.-пест. утворення з суф. -ина від чол.

імені *Vasíľ* за моделлю п-щ *Гриціна, Дячіна, Іваніна, Федіна, Юріна, Яціна...* Чол. ім'я *Vasíľina* відоме українцям із XVI ст. (Керста 106), є й у козацьких реєстрах 1649 р., зокрема в Білоцерківському та Брацлавському полках.

Василіндра — Уж. ◀ Від чол. імені *Vasíľ* + згруб.-знев. суф. *-индра*.

Василинець [*Vasíľinicz*], *-нця* — Хс, Вн, Тч, Св. 1626: кенез *Vaszilincz Ferenc* — Н.Ворота (LehBer 790); 1715: кр. *Sim. Vaszilincz* — Студений (Bélay 146); XVIII ст.: кр. *Simon Vaszilincz* — Кузьмино (Dezső 45). ◀ Від жін. імені *Vasíľja* (оф. *Vasíľina*) + *-инець*. Жін. ім'я *Vасила* є й у сербів (Грк 228).

Василінка — Н.Студений. 1787: кр. *Wasylenko* — Дудинці на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Vasíľina* + патр. суф. *-ка*.

Василінко — Тячівські Лази. 1787: *тестамент Василинка Івана* — Імстичово (ПаПо-4 175). ◀ Від антр. *Васілин* + *-ко*.

Василінько [рідше — *Василинько*] — Керцькі, Свалява, Руська Мокра. ◀ Видозміна п-щ *Василєнко* або *Василинка*.

Василинюк — Ясіння, Ділове. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-юк* від чол. іменування *Васіліна*. 2. Метр. іменування з суф. *-юк* від жін. імені *Vasíľina*.

Василиняк — Горбки, Веряця, Ставне. ◀ 1. Від п-ща *Vasíľina* + *-юк*. 2. Від жін. ім. *Vasíľina* + *-юк*.

Василинян †. 1648: *Wasilinan (!) Dmetr* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. *-ян* від антр. *Васіліна* або *Василєня*.

Васіліха — Перечин, Ярок. ◀ Результат трансонімізації андр. *Vasíľixa* — “дружина *Vасілія*”.

Васілішин — Лісарня, Кленовець. 1787: *Wasyliszyn* — Княжолука, Страшевичі, Тур'є на Бойк (ЙМ), Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Vasíľixa* — “дружина *Vасілія*” + *-ин*.

Васілішинець †. 1715 р.: кр. *Sim. Vasziliszincz* — Студений (Bélay 146); 1720: кр. *Mich. Vasilicsinics (!)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від андр. *Vasíľixa* — “дружина *Vасілія*”.

Васілінко — Заріччя. 1715: кр. *Vaszilinkó* — Раковець (Szabó 459); 1775: п-ще *Vaszilinkó* — Королево (Szabó 384). ◀ Наслідок зміни п-ща *Васілінка* через вплив угор. вимови та написання.

Васілішка — Глибоке. ◀ Від чол. ім. *Vасілія* за допомогою двоморф. кваліт. форманта *-ішка*, як і п-ща *Гаврішко, Петрішко, Федорішко...*

Васілюк — Ужгород. ◀ Від чол. імені *Vасілія* або жін. імені *Vасілія* + *-юк*.

Васілія — Вішка, Перечин. 1484: шл. *Vasil* — Середнє Водяне (Bélay 121); 1473: *Vasol filius Ihnad* — Ремети (Nagy-2 338); 1542: вл. *Lad. Wazyl* — Драгомирешті (Bélay 137); 1570: *Jac. Waszil custo silvarum* — Косино (UetC 97-29); 1720: кріпаки *Alex., Dem. Waszily* — Липча (Bélay 172). ◀ Від чол. імені *Vasíľ*.

Васіліївський — Синевир. ◀ Від антр. *Васілія* або від ойк. *Vасілія* (Льв) + *-івський*.

Васілія — Свалява. 1437: *Waszilko de Luczince* (SSNO VI I 28); 1595: *Andrej Vasielkow* — Ріпник (Balzer 116). 1819: п-ще *Wasylko* — Душатин на Лемк (ФМ). ◀ Демін. від антр. *Vасілія*.

Васіліякулич †. 1697: кр. *Vasilkulicz* — Бобовище (Лучкай 16. — С. 63). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Vасілія* — “дружина *Vасілія*”.

Васіліякун — Вн, Хс. ◀ Від *Васілія* + атрибут. суф. *-ун*.

Васіліяняк — Вб. ◀ Від антр. *Vасілія* + суф. *-няк* з інтерфіксом /н/, за аналогією до утворень *Завидняк, Федорняк* або етн. *русняк*.

Васіліяówka — Дубриничі. ◀ Від укр. антр. *Vасілія* + угор. здр. суф. *-ówka*, як у апел. *бабówka, жуничówka* (від *баба, жінка*) і т. ін.

Васіліяцьо [дав. *Васіліяцьові*] — Бедевля. ◀ Від антр. *Vасілія* + демін. суф. *-цьо*. Пор. 1787: *Wasylciw* — Середнє Велике на Лемк, *Wasylicowicz* — Плав'є на Бойк (ЙМ).

Васіліяцюн — Вн, Бг, Хс. ◀ Від *Васіліяцьо* + атриб. суф. *-юн*.

Васіліячак — Ворочово. 1618: кр. *Waszilczak Iwan* — Єдлинка (Marsina 80). ◀ 1. Від антр. *Васілія* або *Васіліяцьо* + *-чак*. 2. Морфол. видозміна п-ща *Васіліячат*, як і зміна п-ща *Підков'ят* на *Підков'як*. Пор. 1449: *Vasilcŕ mýttnik* — Сучава (ССУМ I 154); 1607: *Hnat Wasilczat* — Сянік (Balzer 169).

Васіліячин — Вн. 1787: кр. *Vasilczyn* — Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Vасілія* — “дружина *Vасілія*” або від демін. жін. імені *Vасілія* — “мала *Vасілія*” + *-ин*. Пор. 1491: жінка *Vасілія* — Сучава (ССУМ I 154).

Васіліячук — Рх. 1759: *Vасіліячук Іван* — Ясіння (ПаПо 142). ◀ 1. Від антр. *Васілія* або *Васіліяцьо* + *-юк*. 2. Від жін. здр. імені *Vасілія* + *-юк*.

Васіліяйка — Сімирки. ◀ Від імені *Vасілія* + непродуктивний кваліт. формант *-айка*.

Васіліяш — Кобилецька Поляна. ◀ Від чол. імені *Vасілія* + демін. суф. *-аш*, як і у п-щах *Григораш, Данилаш, Дмитраш, Ілляш, Кубаш, Петраш, Федаш, Юраш...* Відіменні п-ща з суф. *-аш* на Зак давні.

Василяшко †. Пор. 1715: кр. *Waszilyaszka Natyanik* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. **Василяш** + **-ко**. Пор. молд. ім'я *Васылаш* (ДумбрМик 42).

Васичкóвич — Шелестово. Пор. 1787: кр. *Wasiczko* на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Див. **Васечкóвич**. 2. Менш імовірно, що від імені (*I*)**васик** через етап **Васичко* + **-ович**.

Васілинець — Вн. — Див. **Васілинець**.

Васістас — Мукачів. ◀ Імовірно, з п-ка, яке постало внаслідок швабської вимови нім. запитання *Was ist das?* — “Що це?”, “Що це таке?”. Див. ще п-ще **Возістас**. Пор. подібну пол. жартівливу особову назву для німців *derdydas* — “німець” (SW II 445).

Васкó — Вн. 1511: *Васко Біпчя* — Лемк (ПандВі 44); 1542: вл. *Wazko Sandor* — Барбешті (Bélay 124); 1595: шл. *Vazko* — Діброва (Bélay 120); 1603: дал... *Васкови до воды* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1605: кр. *Kosztá Vaszko* — Липча (Bélay 172); 1629: *Vaszko Miklós* — Свалява (LehBer 749); 1789: п-ще *Wasko* — Бортне на Лемк (ЙМ); 1682: *Vaszko Mattyi* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Від укр. імені *Васкó*, що з *Васіль* (рідше — від *Івась*, а це — з *Іван*). Ствердіння /сь/ > /с/ — наслідок впливу рум., угор. або слц. вимови.

Васкóвич — Богдан. 1443: *пань тадорь Васковичь* — Сучава (ССУМ I 155); 1567: *Waskowycz Icko* — Стройно (UetC 53-12); 1615: *et Lucae Vaskovics* — Воловець (LehBer 66); 1715: кр. *Paul Vaskovics* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Waskowicz* — Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Васкó** + **-ович**.

Васлик — Вел. Лучки. ◀ Укр. утворення з демін. суф. **-ик** від антр. *Васля*, який з XV ст. функціонує серед закарп. українців. Пор. 1447: шл. *Wasle* — Горінчово (Bélay 143); 1715: кр. *To. Vaszlics* — Вел. Бичків (Bélay 129). Твірна основа п-ща, імовірно, — ім'я *Василь*, а елемент **-л-**, можливо, — нім. демін. суф. **-el**, хоч може мати й ін. пояснення. Пор. молд. діал. чол. ім'я *Васлики* — оф. *Василе* (ДумбрМик 42).

Васлин †. 1743: *Vaszlin* — Бекень у ком. Угоча (Szabó 302). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від здр. імені *Васля* (див. **Васлик**).

Васлич †. 1715: кр. *To. Vaszlics* (!) — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від тієї ж основи, що й **Васлик**, **Васлин**.

Васта †. 1572: п-ще *Vasta* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Vasta* або *Vasto*, що з *Sevastijan* (Šimundić 463).

Васькó [зрідка — **Васько**] — Ір, Мк, Вн, Уж, Вб, Св, Бг, Вл, Мж, Хс. 1361: *пан васко кузмич* — Судомир (ССУМ I 155); 1542: шл. *Wazko Sandor* —

Бардфалва (Bélay 124); 1605: *Kosztá Vaszko* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Wasko* — Ясениця Зелена на Бойк, Бортне та Жидівське на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Васько* (оф. *Василь*). Пор. латинографічний запис 1720 р. *Vasiko* (!), зроблений у неукр. середовищі с. Вашвар, що в ком. Сат (ПеПред 318), при якому писар мав проблеми з тим, як відтворити укр. м'яке /сь/. Чол. ім'я *Васько* було поширене серед козаків 1649 р., зокрема в Канівському та Кропивнянському полках.

Васьó — Мк, Уж, Бг, Вн. 1509: *Vozyo, Vazzo* — Шаланки (Szabó 463); 1501: шл. *Vassa Istvan* — Жуково (LehBer 809); 1606: свідок *Wasio* — Вари (Łysiak-I 103); 1648: шл. *Vaszio Judit* — Четово (LehBer 197). ◀ Від чол. гіпок. імені *Васьó*, що з *Василь* (Чопей 26) або *Івась*, тобто *Іван*. Пор. ще 1787: кр. *Wasiow, Wasiowicz* — Турківський р-н на Бойк, Половці, Тарнава на Лемк (ЙМ).

Васьóвчик — Вел. Раковець. Пор. 1787: *Wasiwczyk* — Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від патр. *Васьóвєць* — “син *Вася*”, тобто “*Василь* син”, + **-ик**.

Васьок †. 1553: п-ще *Wasok* — Тросник, 1567: п-ще *Vasok* — Веряця (Szabó 471, 415). ◀ Від антр. **Васьó** + суф. **-ок**.

Васюта — Вільхівці, Тячівські Лази, Зняцьóво. 1440: *Wasiotha* — Гал (SSNO VI I 30); 1445: *пань Васюта Тентюковичь* — Луцьк (ССУМ I 155); кр. *Wasiuta* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. форма імені *Васіль* або *Васа*. Пор. ще 1787: *Wasiutyk* — Кобло на Бойк (ЙМ), *Wasiutyn* — Кам'янка на Бойк (ЙМ). Ім'я *Васюта* було поширене серед запор. козаків, зокрема в Брацлавському та Миргородському полках (1649).

Вата — Перечин. 1212: *Vata pater Julae domini* — ком. Сіладь (RegVar 160). ◀ 1. Від чол. кал. правосл. імені гр. пох. *Váta, Vat* (Петровский 71, Справочник 390, Const 170). Інколи це ім'я співвідносять із *Іван, Васил* (Илчев 103, Ковачев 101) та *Саватій*. 2. Від бойк. апел. *вата* (род. відм. — *ватага*, тобто з утраченим фінальним /г/, як і у словах *четвер(г), спасибі(г)*...) — “старший чабан” (Головацькій 384), а на Буковині — “товариш нареченого або нареченої”.

Ватаг — Ужгород. ◀ Від карпатоукр. *ватáг* — “ватажок”, “старший над пастухами” (Чопей 26, Ж-Н 57, Гр I 128, Он 85, Мат. до буков. I 53), давньоукр. *ватáг*, “керівник” (Тимченко I 86), “той, хто переробляє молочні продукти на полонині” (Гг 34, ЕСУМ I 339). Пор. ще такі похідні, як *Wasyl Ferkaluk Watažka* з 1804 р. — Жаб'є (Vincenz 584) та сучасні гуц. п-ща *Wataszko, Vataszczuk* (Vincenz 415).

Ватага — Мукачів. 1782: *Михайло Vataga* — Метрика. 1787: п-ща *Wataha, Watahow* — Н.Кропивник, кр. *Watahowicz* — Козеве на Бойк (ЙМ). Пор. 1772: кр. *Miso Vataska* — с.Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 89). ◀ 1. Від апел. *vatága* — “старший чабан” (ЕСУМ I 339), бойк. “великий тягар” (Он I 86), укр. і болг. *vataga* — “дружина”, “шайка”, “банда” (Гр I 128, Илчев-2 52). 2. Род. відм. від **Ватаг**.

Ватаман — Кобилецька Поляна, Водиця. 1501: кр. *Paul Vathomán* — Липча (Bélay 171); 1505: кр. *To. Vathaman* — Драгово (Bélay 168); 1789: *Attaman Wasyl Dżoguluk* — староста Жаб'ївської сільської громади (Vincenz 853). ◀ 1. Місц. апел. *ватаман* — “виборний (за руським правом) сільський старшина”, тобто т. с., що й молд. *вотман* — “сільський староста” (Reczek 543). Можливі й інші значення, як “ватажок шайки розбійників на Гуцульщині”, “десятник у селі”, “козацький начальник” (Головацькій 356). 2. Від кримськотат. чол. ім. *Атаман* (Справочник 167). 3. Від серб. чол. ім'я XIV ст. *Алтомань* (ГркРеч 23).

Ватко †. 1682: *Vatko Kuzma* — Дубринич (UstC 88-59). ◀ Від хорв. розм. імені *Vatko*, що співвідноситься з оф. іменем *Vato* (Šimundić 463).

Ватрак — Ужгород. ◀ 1. П-ще опосередковано стосується карпатобалк. лексеми *ватра* “вогонь”, “вогнище”, “імпровізована літня кухня” (Ж-Н 57), наявної в серб. та хорв. гіпок. іменах *Vatra, Vatro* (оф. — *Ватромир, Ватрослав*), у яких перший компонент означає “вогонь” (Грк 50, 259, Šimundić 463). Серед гуцулів побуває п-ще *Watrycz*, яке А. Вінценз виводить безпосередньо від лексеми *ватра* — “вогонь” (Vincenz 536). 2. Можливо, що *ватрак* — це самоназва ромів, тобто циган, із молд. м. Комрат. Молд. назва для осілих циган, які не мали своїх вогнищ, бо жили при поміщиках як слуги, — *ватрашів*. 3. Від гуц. *ватрак* — “помічник ватага” (Гг 34).

Ватрала — В.Водяне, Водиця. 1428: шл. *Jo. Vatralla* — С.Водяне (Bélay 121). ◀ Від місц. укр. *ватрала* — “ледачий мандрівник” (Тч).

Ватраль — Ужгород. 1629: *Яцко ватрал* — Одрехова (АО 175); 1692: *karty Łukasza Watrala* — Снятинець (Łysiak-2 291); 1787: кр. *Watral* — В.Турів, Шум'яч на Бойк, Мохначка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *ватраль* — “особа, яка доглядає ватру, тобто вогнище” (Рх), “дерев'яний рогач”, “кочерга” (Чопей 26), а перен. зн. — “йолоп” (ЕСУМ I 340, Он I 86). Пор. ще рум. *vătrai* “кочерга”, лемк. *watralka*, болг. і серб. *ватрал* — “кочерга, палиця для

розгрібання жару” (RiegerLemk 138, Илчев 103, Лавр 42) та слц. *vatrál* — “т. с.”.

Ватуня — Кобиляри. ◀ Імовірно, від чол. імені *Вата* чи *Vat* + квалітат. суф. *-уня*, як у іменах *Петруньо, Федуньо*, з наступною зміною фінального /o/ на /a/.

Ваца — Кам'яниця, Ужгород. ◀ Від чол. імені *Ваца* чи *Вацо*, яке у різних слов. народів співвідноситься з *Василь, Іван, Варфоломій* та ін. іменами на *Ва-* (Илчев 104, Ковачев 101, Грк 50, Šimundić 462, Кларрová 177, Петровский 259, Moldanová 258, РСКНІ ІІ 439). Пор. ще 1461: *Вацота* — луцький вїт (ССУМ 156).

Вацик — Сімирки. 1405: *Waczik* — Льв (SSNO VI I 7); 1682: за презвитера Павла *Вацькового* — Шашова (ПаПо-4 125). ◀ 1. Від імен *Ваца* чи *Вацо* + *-ик*. Пор. ще староукр. імена XVI ст.: *Васц, Вац, Вацина, Вацурь, Вацота, Вацута* (Керста 131). 2. Від пол. апел. *wasek* “торба”. “мішок” (Reczek 541).

Вацко †. 1570: кр. *Vaczko Kalinicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: кр. *Wacko* — Мисцова на Лемк та *Wackowicz* — Бусовиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Вацо* + *-ко*.

Вацо — Дравці. ◀ Від староукр. чол. імені *Вацо* (див. **Ваца**). Пор. ще ім'я *Вацо*, властиве півд. слов. (Илчев 104, Šimundić 462).

Ваць — Горінчово. ◀ Від староукр. чол. ім. *Ваць*, співвідносного з повними іменами *Василь, Іван, Вацлав* та деякими ін. (Керста 131, Петровский 239, Илчев 104, Грк 50, Vincenz 259).

Вацьо — Сіль, Забродь. 1787: *Waciow* — Бітля на Бойк (ЙМ); 1820: *Wacewski* — Підгородці на Бойк. ◀ Від тих же імен, що й **Ваца**, + імен. гіпок. формант *-ьо*.

Вачіля — Мк, Св, Пр. ◀ Від місц. вар. чол. імені *Вачіль*, тобто *Васіль* (як і ін. зрумунізовані локальні вар. імен на зразок *Чиль, Чильо*), + формант *-а*.

Вачіль — Бедевля, Тячівські Лази. ◀ Від місц. зрумунізованого вар. імені *Вачіль* (укр. оф. *Васіль*).

Вачіля — Лопухово, Пузняківці, Сільце. ◀ Від **Вачіль** у род. відм.

Ваш — Ір, Уж, Св. 1458: антр. *Was* — Теково (Szabó 497); 1470: кр. *Vas* — Чорнотисово (Szabó 338); 1549: шл. *Ant. Was, Vas Gabor* — Сигіт (Bélay 197); 1648: кр. *Vas Stefan* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Ваш*, що з *Іваш, Іван* (як *Ляш* із *Ілляш, Ілля*). У чехів іменні вар. *Vaša, Vaško* виводяться з імені *Vaclav* (Moldanová 261). Ім'я *Ваш* в укр. пам'ятках писемності значиться з XVI (Керста 131), а у пол. — із XV ст. (SSNO VI 29). 2. Менш імовірно пох. з давнього угор.

імені *Vas*, апелятивне зн. якого — “залізо” (Kálmán 44, 92, Kázmér 1126).

Вашаш — Жнятино. ◀ Правдоподібно, від давньоугор. *vasas* — “колісник”, “залізник” (Kálmán 44, Kázmér 1128).

Вашкеба — Заріччя, Іршава. ◀ Від **Вашко** + непродукт. формант **-еба**, що представлений ще у п-щах **Костеба**, **Свадеба** та кількох ін.

Вашко [зрідка — **Вашко**] — Вб, Уж, Мк, Хс. 1413: *Waszko Hojuvenczicz* — Галич (СУМ I 155); 1447: *Waszko* — *Riboticzky* — Перемишль (Smołka II 104); 1514–1524: шл. *Iwasko*, він же *Vasko* — Чумальово (Bélay 133); 1638: кенез *Ivanovics Vasko* — Іванівці (LchBer 821); 1771: через *Андрея Вашка* — Іршава (ПаПо-3 18). ◀ Лексема *Вашко* є відіменним утворенням від чол. імені *Ваши*, *Іван* або *Василь*, але й функція у неї так само є функцією вл. ос. імені. Пор. ще болг. ім'я *Вашко*, що від *Вашо* (Илчев 104, Šimundić 463). Як п-ще на Зак вона починає виступати лише з XVIII ст. (див. вище). На території Польщі у приіменній позиції вона представлена з XV ст. Пор запис 1411: *Przibislaus Wasko de Sczavino* (SSNO VI 29).

Вашкович — Пр. 1682: кр. *Vaskovits Vaszily* — Дубриничі (UetC 88-58); 1667: *Vaskovics Istvan* — Мукачів (LchBer 574); 1715: кр. *Jo., Paul. Vaskovics* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від **Вашко** + **-ович**.

Вашута — Ужгород. ◀ Від чол. імені *Ваишута*, що з імені *Ваиш*, + **-ута**, тобто з іменного ряду *Васюта*, *Іванюта*, *Грицюта*. Чол. імена такої моделі у сх. слов'ян відомі в XV ст. Пор. запис 1495 р. з Михайлівського погосту: *Ваишут Алексѣиковъ* (Тупиков 81).

Ващак — Нова Стужиця. 1787: кр. *Waszczak* — Опаки на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Вашко** або від **Вашко** + **-як**, тобто від того ж антр., що й п-ще *Waszczuk*, яке 1787 р. значиться в с. Порх, та п-ща *Waszczenko*, *Waszczyszyn* у с. Завадка на Лемк (ЙМ).

Вашинець [*Вашчициць*], **-ниця** — Ір, Вн, Мк, Св, Рх. 1787: кр. *Vasscinecz* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від чол. імені *Васка*, що є демін. від *Васа*, тобто *Василь* (див. Грк 49, Илчев 103), + **-инець**. Доказом функціонування такого імені, тобто чол. імені *Васа*, в Укр. Карпатах XVII–XVIII ст. є кілька антр. 1661: напр., *Vasza Fedur* — Рускова (Bélay 188); 1787: *Wasycz* — Солинка на Лемк (ЙМ).

Вегеш — Мк, Тч, Рх. ◀ Від угор. п-ща *Véges*, що з прикм. *véges* — “кінцевий”, “крайній” (Kázmér 1132). На Ужан по сусідству з угорцями його вимовляють як **Війгеш**.

Веждед — Ір, Мж. 1773: староста *Mathias Vesdel* — Веретичів біля Гукливого на Вл.

(Udvari-2 306). ◀ П-ще пов'язане з рум. п-щем *Vijdel(i)uk* (Iordan 485) або з болг. апел. *везда* “брова”.

Вейкай [*Вийкай*] — Вб, Уж. 1603: *Векай* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Угор. утворення з суф. **-i** від назви земпл. села *Véke* (Kázmér 1132, Vályi III 615). 2. Менш імовірно, що від південнослов. імені *Вейко* чи *Вейка*, співвідносних із повними іменами на зразок *Велимир*, *Велизар*, *Вјекослав* (Илчев 104, Грк 50 229) або з місц. апел. *війка* — “пристрій для звивання ниток із мітків” (Чопей 27).

Вейкало [*Війкало*] — Жденьово, Пашковець. ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-ало** від дієсл. *вэйкати* “кричати, ревіти” (Гр I 130). Пор. ще серб. *вайкати се* — “плакати, скаржитися”.

Веклинець [*Веклициць*], **-ниця** — Тч, Хс. 1648: кр. *Veklinicz Matje* — Голубине (Maksay 526); 1699: кр. *Veklenicz Ivan* — Ганьковиця (Maksay 580); 1704: *Veklinecz Iwan* — Мельничний (HodGens 5); 1715: кр. *Jo. Veklinecz* — Березово (Bélay 127); 1787: кр. *Wekliniec*, він же *Weklicz* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Векла*, тобто *Текля*, + **-инець**. Ім'я *Векла* в Укр. Карпатах XVII–XVIII ст. належало до помірно поширених (див. ПаПо-3 22). Крім українців, воно функціонувало у марамор. румунів ((Bélay 145). Від нього утворювалися й ін. родові назви. Пор. 1787: кр. *Weklyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ).

Веклич — Задільське, Підполоззя, Перечин. 1548–1549: кр. *Andr. Veklych* — Довге (Bélay 136); 1567: кр. *Havrillo Weklycz* — Свалява (UetC 53-12); 1678: кр. *Veklics Fedur, Fetyko* — Рахів (Bélay 181); 1787: кр. *Weklycz, Weklicz* — Орів, Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Векла*, тобто *Текля*, яке на Мк вживалося з XVII ст. (ПаПо-3 22), + **-ич**. На Мж лексема *векла* вживається й як апелятив (“брехлива жінка”, “учасниця всіх весіль”).

Веклюк — Рх. ◀ Від жін. імені *Векла* + **-юк**.

Велеган — див. **Велиган**.

Велиган — Тч, Ір. 1687: *Велиган пуп* — Заріччя (ЛелПам 829); 1819: *Weligan* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *велиган*, *велеган* — “велетень” (Хс), тобто з одзвінченням /к/ > /г/, як у словах *гóлесo*, *гўля*, *згло...* На Лемк XVIII ст. було також п-ще *Welikanicz*. А у болгар дотепер новонародженим хлопчикам дають побажальне ім'я *Великан* (Илчев 105).

Великий — Мокра, Вел. Лази. 1441: *пань Кръста Великии* — Сучава (ССУМ I 161); 1605: кр. *St. Veliki* — Діброва (Bélay 120); 1618: кр. *Andras Weliky* — Местиська на Маковиці (Marsina 84); 1772: кр. *Visko Veliky* — Годемарк у ком.

Спіш (Ud-4 87); 1787: *Welyki* — Поляни Суровичі на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикм. *великий*.

Великокляд — Пацканьово, Ужгород. ◀ 1. Складення прикметникової основи *великий* та слц. ім. *klada* — “колода” або болг. ім. *клада* “вогнище”. Пор. ще 1678: *Kladin Ivan* — Косівська Поляна; 1680: кр. *Kladkovics Stephan* — Новоселиця на Мж (Bélay 162, 147). Пор. серб. чол. ім'я аналогічної будови *Великобрат* (Грк 50).

Величак — Домашин. 1819: кр. *Welyczak* — Тисовець на Бойк (ФМ). Пор. ще 1605: кр. *Chira Velika* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Від антр. **Великий** + -як. Твірною основою могло стати й відповідне жін. ім'я *Велика*, яке дотепер уживається у сербів та хорватів (Грк 229, Šimundić 564). Саме від нього походить п-ще кр. *Mich. Weliczen*, яке 1570 р. згадується в Мукачеві (UetC 97-29).

Величаканіч — Липецька Поляна, Вонігово, Руське Поле. 1715: кр. *Lad. Vegyiskaniics (!)* — Колодне на Тч ((Bélay 134); 1787: кр. *Wéliczkaniecz* — Вижлів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Величаканя* “дружина **Величка**” + -ич.

Величкий †. 1689: п-ще *Veliczki* — Тиводар (Szabó 520). ◀ Від прикм. *величкий*.

Величко — Хс. 1437: *Lucas filius Welyczko, Cosmas similiter Veliczko* — Коромля (Nagy II 341); 1519: кр. *Jo. Weleczko* — Липча (Bélay 172); 1530: кр. *Ge., qui cum alio nomine Welyczko vocatur* — Вонігово (Bélay 212); 1548: кр. *Velychko*, 1549 — *Vyliczko*, 1553 — *Velicska Nyavalya*, 1578 — *Velichko Kurta* — Горінчово (Bélay 144); 1549: шл. *Ge. Waynaghy alias Wylyczko* — Вонігово (Bélay 212); 1550: кр. *Gr. Welychko* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1688: гор. *Ge. Veliczko* — Мукачів (HodOkm 265). ◀ Від давньослов. чол. здр.-пестл. імені *Величко* (Илчев 105, Ковачев 103, ГркРеч 53).

Велюга — Чорнотисово. Пор. 1772: кр. *Tomek Veloha* — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 187). ◀ 1. Можна припустити, що п-ще походить від мусульм. чол. імені *Velaga*, складеного з *Velja* + -aga (Smailović 523). 2. Від серб., хорв. або болг. імені *Вело, Vele*, що з *Велибор, Велимир, Велислав* (Грк 50–51, Šimundić 463). Пор. ще слц. розм. ім'я *Vesla*, що з *Velimir, Velislav* (Majtán-Považaj 222). Антр. *Веле* функціонував серед кріпаків Мар. Пор. 1689: *Vele Odoty*, 1715 — *Vele Demeter* (Bélay 191). Серед угорців є п-ще *Velegi* (Kázmér 1133), а в ком. Земпл біля м. Гуменне донедавна існувало с. *Vilagi* (Majtán 397).

Веля †. 1689: кр. *Vele Odoty* — Шугатаг у Мар (Bélay 191). ◀ Слов. гіпок. ім'я *Веля*, що з повного імені *Велимир* або *Велислав* (Грк 51).

Велятинський †. 1727: пресвітер *Velatenszky Daniel* — Мукачів (Лучкай-Іс 218, 287). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Велятин*.

Венк — Мукачів. ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. серб., хорв. або чес. імені *Венко*, що з *Веніжамин, Vjenceslav* і т. ін. (Грк 50, Šimundić 463, Кпаррová 179). 2. Північнонім. скор. ім'я *Wenk* із *Wenemar* або з *Wanulf* (Gottschald 524, Bahlow 542). Пор. споріднені 1787: *Wenczak* — Сторона на Бойк (ЙМ); 1819: *Wienkovski* — Блажів на Бойк (ФМ). Ім'я *Venko* на території Польщі значиться з XV ст. (SSNO VI 46), а нині функціонує серед болгар України.

Венцел — Ільниця, Осій. 1406: *Johann Wenzel* — Самбір на Бойк (Kuczera 162). ◀ Від нім. ос. імені *Wenzel*, що походить від пол. *Więcesław* (укр. *В'ячеслав* — Gottschald 524, Moldanová 263, Bubak II 120, Ladó 221). П-ще *Vencel*, як і ім'я *Vencel*, побутує також серед угорців (Kázmér 1134).

Венцель — Вб. ◀ Вар. нім. імені *Wenzel*, що постав недавно як наслідок невмотивованого правописного пом'якшення кінцевого /л/.

Веприк — Нересниця, Терново. 1715: кр. *Fr. Veprik* — Нересниця (Bélay 176); 1787: *Wepryk* — Тарнава на Лемк (ЙМ); 1795: гор. *Stanisław Wieprzek* — Самбір (Kuczera 192). Перші записи антр. *Veprek* на території Польщі походять із XIII ст. (SSNO VI 65). ◀ Від укр. демін. *веприк* “кабанчик” (Чопей 27).

Вербак — Виноградів. ◀ 1. Від вл. ос. імені *Верба*, пов'язаного зі співзвучною назвою дерева, + -ак. Лексема *врба* у південних слов. дотепер уживається як жін., а *врбо* — як чол. ім'я (Илчев 120, Грк 223). П-ще *Верба* було й на Зак. Пор. 1691: вдова *Verbó Jánosné* — Ужгород (HodAd 70). 2. Прямий зв'язок п-ща **Вербак** із болг. чи серб. апел. *врбак* “вербник” менш імовірний. Зв'язок із лемк. п-щем *Werbiak* 1787 р. (ЙМ) так само непрямий.

Вербещук, Вербищук — див. **Вербіщук**.

Вербіцький — Мукачів. Перші згадки п-ща **Вербіцький** походять із Холмщини XV ст. (SSNO VI 16). ◀ 1. Від ойк. *Вербиці*, що на Льв., + -ський. 2. Від п-ща **Вербич** + -ський.

Вербич — Ір, Мк, Уж. 1772: староста *Verbics Pál* — Вовковиї (Ud-4 348); 1775: п-ще *Verbics* — Тросник (Szabó 473). ◀ 1. Від антр. **Верба** (див. **Вербак**) + -ич. 2. Від апел. *вѣрби́ч* “вербна неділя” (Гр I 133).

Вербіщук — Рх. ◀ 1. Імовірно, від ойк. *Вѣрбіж* (Льв.) + -чук, отже, — “житель села *Вербіж* або виходець із нього”. 2. Від місц. апел. *вѣрбиш* — “берег річки, порослий вербами” (Рх) + -чук. Апел. *врбиш* у цьому ж зн. властивий і серб. мові (РСКНІІІ 24).

Вербіяш — Жнятино. Можливо, від закарп. ойк. *Верб'яж* (Вл) як наслідок його пристосування до угорськомовного середовища.

Вербота — Мукачів. 1361: *пан всрбота ставишии* — Судомир (ССУМ I 164). ◀ Від давньослов. імені *Врбота*, в основі якого назва рослини *верба* (Грк 18, 93). На Зак п-ще принесли судетські німці чес. пох. у XVIII чи XIX ст.

Вергун — Шелестово, Мукачів. 1715: кр. *Lad. Verhun* — Тересва (Bélay 205); 1787: *Werhun* — Звір на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *вергун* — “солодке печиво” (Гр I 134; див. ще Vincenz 508 та ЕСУМ I 352). 2. Від болг. гіпок. імені *Верга* (повне ім'я *Вергил* — Илчев 107) + суф. -ун.

Вердкел — Антонівка. ◀ Можливо, пов'язане з болг. п-щем *Вердеков* (Илчев 107), хоча фіналь-ел дає змогу дошукуватися в ньому нім. пох.

Верджак — Перечин. ◀ 1. Від хорв. чол. імені *Verdo* або *Verde*, що з лат. *Vergilius* (Šimundić 463, Jordan 485), + -як. 2. Від рум. апел. *vergea* — “прутик, лоза” + -як.

Вередюк — Ясіння. ◀ Від укр. *вередій* — “вередун” (ЕСУМ I 352) + -ук. Пор. ще бойк. *вереділь* — “т. с.” (Он I 90).

Верета †. 1696: кр. *Vereta Janoss* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від місц. апел. *верета* — “простирадло”.

Веретчат — Ужгород. ◀ Від п-ща **Верета** + суф. -чат, який у минулі століття на Зак був дуже продуктивним.

Веретяк — Негровець, Синевир, Вишково. ◀ Від п-ща **Верета**, що з апел. *верета* — “рядно”, + -як.

Верецкій — Сасово. 1512: кр. *Werezky* — ком. Сат (MaksaySz 227); кр. *Vereczko Iuan* — Завосина (UctC 104-8); 1625: кр. *Vereczkei* — Онік (Szabó 375); 1677: *Vereczkei* — Заболотне (Szabó 278). П-ще *Vereczkei* поширене також серед угорців (Kázmér 1136, Vályi III 623). ◀ Угор. прикм. *Vereski*, *Vereskei* від давнього закарп. ойк. *Верецькі* (суч. оф. — Н. і В. Ворота). Ойк. *Верецькі* дав ще кілька п-щ, записаних 1787 р. на Бойк, як *Wereszczanin*, він же *Wereszczanycia* і *Wereszczanicia* (ЙМ). Пор. ще 1712: *Уля Веречанка* — Студений (Яворській 210).

Верецький [*Веріцький*], -кого. Мк. ◀ Давно українізований вар. угор. п-ща **Веречкі**.

Веречанський †. 1715: *намісник Василій Веречански* — Мукачів (HodOkt 658). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Верецькі* (суч. оф. *Ворота*).

Вереш — Вн, Мк, Уж. 1391: кр. *Veres* — Бикинь (Szabó 298); 1442: шл. *Staan Veres* — Солотвина (Bélay 201); XV ст.: *Veres Mihaly* —

Арданово (LehBer 19); 1523: кр. *Ge. Weres* — Кошельово (Bélay 163); 1668: гор. *Veres Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ Від угор. діал. *veres* — “червоний”, “рудий” — літ. *vörös* (Kázmér 1138).

Верешмортій — Вел.Ком'яти. 1449: вл. *To. Weresmarthy* — Миково (Bélay 214); 1542: вл. *Pe. Weresmarthy* — Коньга (Bélay 165). ◀ Угор. прикм. від давнього місц. ойк. *Vörösmart* (Вн). Це село українці традиційно називають *Копаня*. Ойконімів *Vörösmart* на території Угорщини аж 10 (Kázmér 1138).

Веркалич — Нересниця. ◀ Укр. утворення з суф. -ич, яке на території Польщі згадується з XV ст. Пор. 1445: *cum Nicolao Warkala* — Львів (SSNO VI 21), а вар. *Werkalka* — з XIV ст. (SSNO VI I 65–66). Твірна основа, імовірно, походить від чол. імені *Верко*, *Верк*, що з *Оверко*, *Аверкій* (Словник 185), представленого серед запор. козаків (1649). Елемент -ала у антр. *Веркала* може розцінюватися як рум. формант.

Вернер — Мукачів. 1773: кр. *Vernar* — Гачава (ПеПред 323). ◀ Від нім. ос. імені *Werner* (Кларрová 180, Bahlow 544).

Верховина †. 1720: п-ще *Verkovina* (!) — Королево (Szabó 384). ◀ Місц. топ. *Верховина* перенесено на особу.

Верховинець [*Вирьховиниць*], -ця — Кальник. 1787: кр. *Werchowiniec* — Урич, Крушельниця, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *вир'ховиниць* — “житель карпатської Верховини”. У XVIII–XIX ст. номен *Верховина* закарпатці вживали лише стосовно Воловецького р-ну (Джедел 10). Пор. ще ін. п-ща від цієї основи.

Верховинський †. 1715: п-ще *St. Verchovinszki* — Крайниково (Bélay 174), кр. *Verchovinszki Panko* — Липча (Bélay 172). ◀ Прикм. від місц. макротоп. *Верховина*.

Вершак [*Вершэк*], -ака — Рх. 1618: кр. *Szecz Wersak* — Кечківці на Маковиці (Mars 74). ◀ 1. Західноукр. утворення з патр. суф. -як від давньослов. антропооснови *Вьрх-* // *Вьрш-* “верх” (пор. старочес. ім'я *Vrchoslav*, старопол. *Wirchosław*, жін. пол. *Wierszka* — SvoSta 92, MalecStar 123, SSNO VI I 68). Пор. ще чес. іменні деривати *Vrš*, *Vrša*, *Vršek* (SvoSta 130, 135), серб. чол. ім'я *Вршко*, що з *Површко* (Грк 58), + -як. Пор. також 1785: кр. *Вершо Баюсив* — Блажів (ПаПо-4 37); 1787: кр. *Wierszko* — Орявчик та кр. *Wierchowski* — Комарники на Бойк (ЙМ). П-ща зі слов. основою *Werch-*, *Werchzn-* є навіть серед німців (Bahlow 543). 2. Від апел. *вершак* — “верхівка дерева” (Ж-Н 65), “гострий кінець будь-чого”, “верховіття дерева” (Гг 35).

Веселик — Ярок. ◀ 1. Утворення з суф. *-ик* від давньослов. іменної основи *Vesel-* “веселий”, яка дотепер живе в серб. *Vesel, Veselin, Veselin, Veselko, Veseljko, Veseljak* (Грк 52) та болг. іменах *Vesel, Veselinka, Veselko* (Илчев 108). Основа *vesel-* на Зак та в Польщі представлена антр. з XV ст. Пор. 1429: кр. *Vezet* (!) — Сарвасово (Bélay 194); 1424: *Petrus Wiessoly de Jasskovo* (SSNO VI 72); 1787: кр. *Wesoły* — Шумина на Бойк (ЙМ). 2. Від апел. *veselik* — “журавель” (Ж-Н 65), “лелека” (Матер. до букв. I 55) чи карп. клички свійської тварини *veselik*, одержаної за її грайливу поведінку (Рх). Пор. ще серб. *veselik* “той, хто викликає співчуття” (РСКНІ ІІ 541).

Веселина — Тур’я Бистра, Свалява. Пор. 1772: кр. *Gyura Veszelinak* — Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Veselin* + *-a*, що, правдоподібно, є калькою з гр. *Hilarius* (Грк 52, Илчев 108, Ковачев 113). Пор. ще хорв. і макед. чол. ім’я *Veselin* (Šimundić 464, ОпотЈуг ІІ 164). 2. Від південнослов. імені *Vesel* (Šimundić 464, Грк 52) + *-ина*.

Веселівка — Вел. Березний. ◀ Від слов. чол. імені *Vesel* (див. **Веселик**, **Веселина**) + місц. кваліт. формант *-овка*.

Веселівський — Вб. 1819: кр. *Weselowski* — Попелі на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, пол. утворення від *wiesioly* — “веселий”, яке на території Польщі представлене з XV ст. Пор. 1456: *Wiesiolowski* (SSNO VI 172).

Веселяк — Кошельово. 1787: кр. *Weselak* — Славсько на Бойк, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Veseljak* або від імені *Vesel* + *-як* (Грк 52, Šimundić 464). 2. Від укр. прикм. *веселий* + суф. *-як*, як і у п-щах **Біляк**, **Зеленяк**, **Червеняк**.

Вечеринюк — Білин. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Вечерин*, що від *вечер*, + *-ин* (Грк 52, РСКНІ ІІ 61) + *-юк*. 2. Від місц. клички *Вечеріна*, *Вечеріна*, яку дають свійській тварині, що народилася увечері (Рх), + *-юк*. Пор. серб. чол. ім’я *Вечерко* (Грк 52).

Вечеркович †. 1650: учитель *Vecserkovics Laszlo* — Мукачів (LchBer 479). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Večerka*, відомого чехам.

Вечеріюк — Рх. ◀ Очевидно, фонет. видозміна п-ща **Вечеринюк**.

Вешеленій [*Вешеліні*] — Кам’янське, Клячаново. ◀ Угор. утворення від ойк. *Veselény*, що біля м. Тренчін на Слч (суч. оф. назва містечка — *Riečnica* — Majtán 354). Див. ще Kázmér 1140.

Вешелинчук — Боржавське. ◀ Від місц. п-ща **Вешелені** + *-чук*.

Вігодованець [*Вьігодованиць*], *-нця* — В.Грабівниця. 1787: кр. *Wyhodowaniec* — Завадка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: кр. *Wychowaniek* — Чаплі на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *вьігодованець* “вихованець” (Ж-Н 71, Он І 98).

Виднянський — Ужгород. ◀ Суф. *-янський* указує, що п-ще — відтоп. пох. Однак територіально найближчою основою, яка могла б братися до уваги, є хіба що назва австр. столиці *Відень*, яку закарп. українці за Австро-Угорщини часто називали *Відньос*. Від цієї основи утворюються прикм. на *-янський*: *Височанський*, *Довжанський*, *Середнянський*, що від народних назв сіл *Високос*, *Довгос*, *Середньос*... Можливо, **Виднянський**, зокрема поява звука /д/ у п-щі, — це гіперкоректна форма прикм. *вишнянський* — “той, що з села *Віншос*” (по-слц. *Vinné* у сх. Слч — Majtán 452). Пор. ще болг. п-ще *Веднянски* та апел. *видня* — “піч для виплавлення залізної руди” (Илчев 104).

Вижнянський — Ужгород. 1414: *пан кнос вижн्यानський* — Львів (ССУМ І 173). ◀ 1. Від місц. прикм. *вижн्यानський*, що з *вишнянський*, тобто *вішний*, — “верхній”. 2. Від ойк. *Вижняни* (ССУМ І 173) + *-ський*.

Визницький [*Вьізницький*] — Мк, Св. Пор. 1500: кр. *Andr. Viznica* — Мідяниця (UctC 97-29); 1579: кенез *Grozovics Visnyczki* — Визниця (LchAd ІІ 52); 1648, 1649: селяни *Viznicki* — Доробратово, Пашковець (LchBer 242, 646); 1664: вікарій *Basilius Viznicki* — Мукачів (Лучкай 14. — С. 219); 1715: *намісник Алексей Визницкій* — Мукачів (HodOkt 658). Угорці здавна перекладають і записують цей прикм. як *Viznicei*. Напр., 11641: кенез *Vizniczei Ferencz* — Мукачів (HodOkt 98, 126). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Вьізниця* (Мк).

Вийбер, *-бера* — Вн, Хс. ◀ Від нім. апел. *Weber* — “ткач”.

Вийгеш — Н.Солотвина, Середнє. ◀ Від угор. прикм. *véges* — “кінцевий, крайній”.

Вийшив †. 1648: *Veghseo Mihaly* — Чинадьово (Maksay 522). ◀ Від угор. *végső* — “кінцевий”.

Вийкай — 1389: *Stephani de Veyke* в Земпл. (Nagy-1 485); 1603: *другий Векай* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Див. **Вейкай**. 2. Від земпл. ойк. *Véke* (Kázmér 1132 — суч. слц. оф. *Vojka* — Majtán 457) + угор. формант *-ai*.

Вийкало — див. **Вейкало**.

Вийка́р [*Вийка́рь*], *-ря* — Довге Поле. ◀ 1. Від місц. апел. *вийкарь* “майстер, що виготовляє *війки*”, тобто *війки* — “віячки” (Гр І 236). 2. Менш імовірно, що з апел. *вікарь* “твердий сир плоско-круглого вигляду” (Головацькій 402,

Джедел 24), “тістечко з сиром” (Ж-Н 105), який може мати стосунок до *vikária* — “помічника архієрея”.

Віличка — Хс, Ір. 1819: кр. *Wiliczka* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Можливо, від серб. чол. імені *Виличко* (Грк 53) з подальшою зміною форманта *-ко* на *-ка*. 2. Від апел. *віличка*, який в Укр. Карпатах має декілька значень, а саме: а) демінутив від *вілиця*; б) “щока” (Гр I 167); в) “дишель у санях” (Он I 102).

Виличко — Луково. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Виличко* (Грк 53). Пор. ще серб. п-ща *Вилич*, *Виличић* (РСКНІ ІІ 625). 2. Від укр. апел. *вилечко* “коровай” (Ж-Н 77–78).

Вина́р [*Вина́рь*], **-ря** — Мк, Св. 1647: гор. *Mikołaj Winiarz* — Самбір (Kuczera 196); 1787: кр. *Wynar* — Лінина, Тисовець на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Winarz* згадується 1395 р. (SSNO VI 110). ◀ Від слов. апел. *винар* — “винороб” (Ж-Н 80), “торговець вином” (Головацькій 399), “винокур” (Он I 104).

Винарович †. 1570: кр. *Wynarowuch* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Вина́р** + суф. **-ович**.

Ві́рста [*Вьі́рста*] — Дубове. 1787: *Wirsta*, *Wyhrsta* — Перегінське (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *вьі́рста* “вихрест”, “той, що вихрестився з іудея на християнина” (Тч, Хс). Пор. ще фонет. вар. апел. *вьі́рста* — “вихрест” (Головацькій 444) та гуц. п-ще *Virstiuk* (Vincenz 325–326).

Вирстю́к — Ясіння. ◀ Від **Ві́рста** + **-юк** або безпосередньо з апел. *выирстюк* — “син вихреста” (Головацькій 444).

Віслоцький — Ужгород. 1787: *Vystocki*, *Wislocki* — Чорна Вода та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від гал.-лемк. топ. *Вислік* у його пол. фонетиці *Wisłok* + **-ський**.

Височанський [*Височанський*] — Клячаново. 1648: *Wisochanszky* — Котельниця (Maksay 544); 1691: шл. *Viszocsányi György* — Ужгород (HodAd 81); 1723: *Петро дяк Вісочанській родом* — Пчолине (ПаПо-4 96); 1770: *Высочанский* (Метрика); 1787: кр. *Wysoczanski* — Розтоки, Комарники, Матків на Бойк, Мичківці на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Височани* (Лемк), *Висоцьке* (Прикарпаття) або ойк. *Високе* (сх. Слч) + **-янський**.

Вишківський †. 1690: свящ. *Viskouszki Bazilius* — Мукачів (Лучкай-Іс 33, 287). ◀ Укр. утворення з суф. **-ський** від ойк. *Вишків* або ойк. *Вишково*.

Вишнєвський — див. **Вишньовський**.

Вишньович †. 1681: вдова *Visnovitné* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. *Вишня*.

Вишньовський [*Вишньовський*] — Пр, Св. 1588: гор. *Walenty Wisniowski* — Самбір (Kuczera 191); 1787: кр. *Wisniowski* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Вишня* (Бойк) + **-овський**. 2. Від східнослц. ойк. *Višňov* (Majtán 453) + **-ський**. 3. Від болг. чол. імені *Вишньо* (Илчев 112) + **-овський**.

Вишован [*Вишован*] — Рх. 1689: кр. *Visoan Jone* — Барбешті (Bélay 125), кр. *Visoan Nicora* — Миколапоток (Bélay 174); 1715: *Visoan Dan* — Шугатар (Bélay 191). ◀ Від ойк. або від гідр. *Вишава* (по-рум. — *Vișeu*) + **-ан**.

Вівсьяник [*Вьівсьяник*, *Вьссьяник*] — Приборжавське, Ільниця. 1470: *Онос да Овсьяник* — ССУМ I 74; 1618: кр. *Iuan Owsanik* — Цернина (Mars 86); 1660: *за бирова церковного Олекси Восьяника* — Осій (ПаПо-2 21); 1743: *Йоан Вусьяник* — Холмовець (Сax 70); 1775: кр. *Vuszanic* — Батарч (Szabó 293); 1803: гр.-католич. свящ. *Michael Vűszanic* — Марія-Повч (UdAd-2 384). ◀ Від місц. укр. апел. *восьяник*, *вў(в)сьяник* — “вівсяний хліб”, “вівсяник” (Чопей 32, 38 ГрI 203).

Вівчар [*Вьівчарь*], **-ря** — Кам'янське. 1618: *Jakub Owczar* — Тисинець (Mars 109); 1785: *охрестил цорку ... оувчара* — Блажів (ПаПо-1 194); 1819: кр. *Owczar* — Струтинь, Любинці на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: кр. *Owczarczyn* — Звір, В.Лужок на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Owczarz* згадується 1398 р. (SSNO IV I 62). < Від давнього місц. апел. *вьівчарь* — “вівчар”.

Вівчарович †. 1728: п-ще *Vulcsarivcz(!)* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Вівчар**.

Вігу́ла — Рокосово, Буштино, Ужгород. ◀ 1. Вар. календ. імені *Вікул* (Успенский 152, Суднік 95) з одзвінченням /к/ > /г/ по сусідству з сонантом /л/ + формант **-а**. Пор. рум. ім'я *Vigul* (Const 406), яке є й у сербів (ГркРеч 53). 2. Від угор. антропооснови *Víg*, що від *víg* — “веселий” (Kálmán 90), + рум. формант **-ула**, як і у п-щі **Драгу́ла**, **Ваку́ла**. П-ще *Vígh* представлене в місц. пам'ятках писемності XVII–XVIII ст. (ПеПред 321).

Відмаска — Верховина Бистра. ◀ Від місц. апел. *відмаска* “відмастка” (Гр I 218). Див. ще **Вудмаска**.

Віза́вер — Чорна Тиса. ◀ 1. Нім. прикм. із суф. **-er**. Можливо, від чес. ойк. *Vizov* (*Profous* — Svoboda IV 565). 2. Фонет. видозміна нім. п-ща *Wischauer*, яке можна виводити з місц. гідр. *Вишава* (Мараморощ).

Віза́нтій — Хс, Вн, Мж. Пор. 1721: *список Бизанцій* — Ужгород (Гаджега-1 101). ◀ Від календ. чол. імені *Византій*, яке походить від

назви давньої країни *Vizantia* (Справочник 392, Илчев 109, Ковачев 116, Const 407). Пор. ще апел. *bizant* — “візантійська золота монета” (SW I 160).

Візичканич — Тч, Хс. 1751: *парох Стефан Визичканич* — Терново (Гаджега-І 184). ◀ Від андр. *Візичканиа* — “дружина Візичка” + *-ич*. Антропооснова *Визичко*, правдоподібно, пов’язана з хорв. п-щем *Vezić* або серб. *Vezih* (Leksik 712, РСКНІ ІІ 473) чи з рум. *vezika* — “пухир, міхур”. Пор. ще рум. п-ще *Veze(a)* (Jordan 484).

Віконь — Хуст. ◀ Угор. п-ще *Vikony* (Kázmér 1144), що з діал. *vikony*, літ. *vékony* — “тонкий”.

Віллич — Теково, Н.Визниця. ◀ Слов. патр. утворення з суф. *-ич* від давнього імені *Віла* чи *Віля*, яке у півд. слов’ян співвідноситься з міфонімом *вила* та з повним іменем *Вилипа*, тобто *Пилипа* (Илчев 110, Грк 236).

Віло †. 1715: кр. *Pe. Vilo* — Терново (Bélay 166). ◀ Від гіпок. чол. імені *Віло*, що співвідноситься з повними кал. іменами *Vilhelm*, *Karanvil* ... (Šimundić 464).

Вільчак [Вўльчак] — Н.Ремети, Ільниця, Білки. 1618: кр. *Wilczak Sztecz* — Вишня Поляна на Маковиці (Marsina 79); 1787: *Wilczak* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Wilczak* фіксується 1686 р. (Bubak II 123), а по ін. регіонах Польщі — з XV ст. (SSNO VI I 99). ◀ Напевно, патр. утворення з суф. *-як* від пол. антропооснови *wilk* — “вовк”. У ком. Саб антропонім *Vilk* значиться 1221 р. (RegVar 272). Поява голосного /y/, як і поява /y/ в першому складі антропооснови, не зовсім зрозуміла. Пор. записи 1648 р. з с. Латірки: *Wülk Khoma*, *Wulk Prokup* (Maksay 542).

Вінар [Вінаръ] — Мк, Ір. — Див. **Винар**.

Вінницький — Ясиння, Чорнотисово. 1421: *панъ Янъ виницкый* — Львів (ССУМІ 174); 1787: кр. *Winnicki* — Крушельниця, Уріж та ін. на Бойк. ◀ 1. Від ойк. *Виниця* або ойк. *Виники* в його пол. звучанні + *-ський*. 2. Від антр. *Виник* або співзвучного апел. *виник* + суф. *-ський*. Пор. 1787: кр. *Winnik* — Небилів, Спас на Бойк (ЙМ); пор. ще 1582: *вѣникъ* (СУМ XVI–XVII ст. 6 141).

Вінтѳн — Терново, Вільхівці-Лазі. 1678: кр. *Havrilla Vonton* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1715: кр. *Onton Todor* — Шайов-Поляна (Bélay 181); 1787: кр. *Winton* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Антон* зі зміною початкового /a/ на /o/, а далі — на /i/ та протетичним /v/. Вар. імені *Вінтѳн* відомий в Україні (Vincenz 151). До XVI ст. на Зак його записували здебільшого як *Онтон*. Пор. 1542: вл. *Onthon* — В.Вишава (Bélay 219), а в Реєстрах війська запор. 1649 р. його записано то як *Вонтонъ*, то як *Вонтунъ*, то як *Вунтунъ*.

Вінтонюк — Нове Барово. ◀ Від *Вінтѳн* + суф. *-юк*.

Вінтоняк [Винтонѳк], *-някѳ* — Рх. 1787: *Vintoniak* — Лицівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Вінтон* + *-як*.

Вінтун — Руська Мокра. ◀ Фонет. вар. чол. імені *Антон* (див. **Вінтѳн**).

Вінц — Ужгород. 1401: шл. *Стефан Винц* — Королево (ССУМІ 175); 1405: шл. *Winch de Kozzo* — Будешті (Bélay 131); 1513: шл. *Jo. Vincz* — Вінцфалва (Bélay 215). Пор. ще 1364: *priden Vince de Karus* — Капушани (Nagy I 342); 1493: *Vincentius litt.* — Хуст (Bélay 150); 1600: кр. *Gr. Pe. Vincze* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Усіч. вар. слов. чол. імені *Věnceslavъ* (укр. *В’ячеслав*), яке в сусідньому ком. Сат фіксується з XIII ст. (RegVar 196). 2. Усіч. вар. лат. імені *Vincentius* — “перемагаючий” (Šimundić 464).

Вінчук — Пасіка. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Винко*, *Винчѳ* або *Vinc* (усі з лат. *Vincentius* “переможець” — Грк 53, Илчев 119, Ковачев 119), Šimundić 464) + *-юк*. Південнослов. антропооснова *Винко* засвідчена також у давній назві приселка *Вінково* (адміністративно — с. Зняцьово).

Вінчура — Ужгород. ◀ Від антр. *Винко* або *Винчѳ* (див. **Вінчук**) + квалітат. формант *-ура*, як у антр. *Стахура*, *Стецюра*, *Штефура*...

Віраг — Горбок, Виноградів, Ужгород. 1567: кр. *Wirag* — Юлівці (Szabó 360). ◀ Від угор. особ. імені *Virág*, що з апел. *virág* — “квітка”, “квітуча рослина” (Hajdú 99, Kázmér 1146).

Вірва †. 1685: *Вірвовы 2 пивы на Кормілицы* — Кам’янське, *Вірвова сѳна пива* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Імовірно, від укр. апел. *вїрва*.

Вірван — Вб, Вл, Мк. 1689: шл. *Stephanus Virvan* — Валеа Поркулуй (Bélay 135); 1787: кр. *Wasil Wyrwa*, він же *Wasil Wyrwan* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Ікаючий вар. календ. чол. імені *Урван* (Петровский 211). Пор. ще п-ще *Вўрван* з протетичним /v/ в укаючій говірці с. Тур’ї Ремети (Пр). 2. Серб. етн. *вируан* — “циганин”, апелятивне зн. якого ще — “диявол, чорт” (РСКНІ ІІ 643). 3. Від антр. *Вірва* + суф. *-ан*. Антропооснову *Вірв-* знає кілька народів. Пор. 1685: *Вірвовы 2 пивы* — Кам’янське (ЛелПам 228); 1687: *Wyrwa* — Подг (Bubak II 129); 1689: кр. *Metelis Virve* — Десешті (Bélay 134). Тому й кількість можливих зн. тут зростає. Напр. укр. діал. *вірва* — “шахрай” (ЕСУМ І 402–403); пол. *wyrwa* — “зла, брехлива людина” (Bubak II 129); пасивний дієприкм. від дієсл. *вїрвати*; рум. вар. жін.ім. *Virva*, що з *Varvara* (Const 172), навіть апел. *virlan* — “в’юн”.

Вірлич [Віллич] — Теково. ◀ 1. Правдоподібно, південнослов. патр. із суф. *-ич* від імені *Врла* (Грк 58). Пор. хорв. п-ща *Vrlić, Vrljičak, Vrljić* та ін. (Leksik 730). Пор. ще серб. п-ща *Врлић, Врлечић* та апел. *врлич* — “людина, сповнена позитивних рис” (РСКНІ ІІІ 65). 2. Менш імовірно, п-ще з рум. антропоосновою *Virlan*, що з імені *Varlaam* (Const 167, 172).

Віро †. XVII ст.: кр. *Luc. Vira* — Терново (Bélay 166). ◀ Від гіпок. чол. кал. імені *Viro*, що відповідає повному імені *Virgiliy* (Šimundić 465).

Вісаник — Ужгород. 1660: за *Олекси Восяника* — Осій (ПаПо-2 21); 1807: учень *Georgius Vüszanik* — Марія-Повч (Ud-2 387). ◀ Фонетично мадяризований вар. традиційного місц. п-ща **Вівсяник** або апел. *восаник* (Чопей 38).

Вісик †. 1787: п-ще *Vüszik* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від гіпок. чол. імені *Viso*, що з *Visarion, Prvoslav* та ін. (Šimundić 465).

Вісяник †. 1778: кр. *Иоани Вюсяник* — Боржавське (Микитись 9). ◀ Від місц. укр. апел. *вівсяник* — “вівсяний хліб”.

Віт — Дубринич. 1305: *Simon fia Vit* — Грабарово (Györffy 540). Пор. ще 1220: *Vitun de villa Petur* — Угоча (RegVar 246); XV ст.: шл. *Wytkos* — Бекень (LehBer 298); 1633: *Vittevics Péter* — Гергелі (LehBer 267); 1572: кр. *Pe. Wytul, Lad. Vitta* — Шугатар (Bélay 190). ◀ 1. Від давньослов. імені на зразок *Vitomir, Vitoslav, Dobrovit, Gostevit* (SvoSta 91, SSI VI 150) або скор. вар. двоосновного імені на зразок *Dobrovit, Ljudevit* (Šimundić 465). Пор. ще 1787: *Wituskowski* — Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). 2. Від календ. чол. імені *Vit*, що з лат. *vitus* — “провідник” (Справочник 392), або *vitalis* — “жвавий” (Ladó 298, Moldanová 267).

Віткан — Підгірне. Пор. 1787: кріпаки *Witko, Witka* на Лемк (ЙМ), кріпаки *Wit, Witkowicz* на Бойк (ЙМ). Пор. також із XV ст.: шл. *Wytkos* — Бекень (Szabó 298); 1518: *Vitkai Istvan* — Гулач (LehBer 272). ◀ Від антр. *Vitko* (див. **Віт**) + *-ан*. Чол. імена *Vitko, Vitka* є у південних слов'ян, де вони співвідносяться з *Bogovid, Dobrovit, Vitomir...* (Илчев 111, Ковачев 121, Грк 53-54, Šimundić 465); є вони, як і відповідні п-ща, у чехів (Knappová 182, Moldanová 267).

Вітківський — Хс. ◀ Від чол. імені *Vitko* (див. **Віт, Віткан**) + *-овський*. На території Польщі п-ще *Witkowski* згадується з XIV ст. Пор. 1415: *Jaroslau Vitkowski* (SSNO VI 132).

Віч †. 1567: *Wicz Pettral* — Н.Ворота (UetC 53-12). ◀ Напевно, від південнослов. імені на зразок *Vić, Vićo* або *Viča*, співвідносних із повними іменами *Vid, Vitomir, Vičentia, Victor, Vite-slav...* (Šimundić 464).

Вічак †. 1704: кр. *Viczak Matyij, Olexa* — Зняцьово (HodGens 11). ◀ Від антр. **Віч** + суф. *-як*.

Вічко †. 1666: п-ще *Viczko* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Від антр. **Віч** + суф. *-ко*.

Вічівич — Свалява. ◀ Від південнослов. чол. імені *Вичо, Виче* або *Viča* чи *Viča*, співвідносних із повними іменами *Vitomir, Вишеслав, Вікентій, Віктор...* (Ковачев 122, Грк 53, 54, Šimundić 464), + *-евич*. Антропооснова **Віч-** на Зак фіксується з XIV ст. Пор. 1358: *Michaelis fillii Wychuk* — Земпл (Nagy-1 302).

Вішньовський — див. **Вишпівський**.

Вішован — Рх. — Див. **Вишован**.

Віщак — Мк, Св, Вн, Хс, Уж. 1607, 1649: *Viscsak* — Н.Визниця (LehBer 795); 1649: кенез *Viscsak Janos* — Глинянець (LehBer 308); 1641: гор. *Viscsak Agoston* — Мукачів (LehBer 81); 1773: староста *Joannes Viscsak* — Лінці (Ud-5 55). ◀ 1. Від усічено-суф. слов. імені *Вышко*, співвідносного з *Вишеславъ, Vušeborъ, Выша* (Marčić II 135, Ковачев 123, Гинкен 459, SvoSta 98), + *-як*. Антропооснова **Выш-** на верхній Тисі побутує щонайменше з XIII ст. Пор. XIII ст.: *Vys, Visa, Visata* (RegVar 244, 246, 250, 258, 296); 1447: *erga Wyszkonet* — Перемишль (Smołka II 30); 1458: *болѣре Мѣли и Выша* — Сучава (ССУМ I 223). 2. Від південнослов. гіпок. чол. імені *Viska* або *Visko*, що з *Vislav, Prvoslav, Vincenco...* (Šimundić 465). 3. Від прикм. основи *віщий* чи ім. *вищ* — “ясновидець” (Ж-Н 109) + *-ак*. Пор. старопол. апел. *wieszczza* — “ворожка” та *wieszczy* — “ворожбит” (Reczek 554–555). 4. Від ойк. на зразок *Вишка* + *-як*.

Віщанський — Люта. 1682: кр. *Vistyanski Ivan* — Домашин (UetC 88-59); 1787: кр. *Wiczanski* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. ойк. *Вишка* + *-якський*.

Віщур — Розтоцька Пастіль. 1787 і 1820: кр. *Wiszczur* і *Wiszur* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *віщур* — “віщун, віщ, ясновидець” (Ужан, Гр I 243, Ж-Н 109). Пор. 1819: кр. *Wiszczur* — Ільник на Бойк (ЙМ). 2. Від дразливого колективного п-ка *віщур*, яким жителі навколишніх сіл прозивають вихідців із с. Вішки. На Уж вживана подібна назва *лащур* для вихідців із с. Вел. Лази.

Віялка †. 1773: кр. *Wyalka Waszily* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від місц. апел. *віялка* — “лопата для віяння зерна” (Он I 134).

Влад — Рх, Тч. 1393: *пань Оуладъ* — Сучава (ССУМ I 179); 1406: шл. *Ivan f. Vladi* — Середнє Водяне (Bélay 121); 1419: шл. *Symon f. Wlad Kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1604: вл. *Phil. Vlad* — Берсана (Bélay 123). ◀ Від південнослов.

чол. імені *Влад* (із *Владимир, Владислав...*), поширеного також серед румунів і молдован (Илчев 112, Грк 54, Const 408, ДумбрМик 47).

Владика [Ладика] — Ужгород, Сторожниця Дравці. 1467: *Иванко Владыка од Сочавѣ* (ССУМ I 180); 1448: *Iwanko Ruthenus, frater Wladicae* — Перемишль (Smołka II 48); 1787: кр. *Wladyka* — Босько на Бойк (ЙМ) і 1819: кр. *Wladyka* — Вільхова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від укр. *владика* “єпископ”, “власник”, “глава сім’ї” (Ж-Н 110, Гр I 244, Он I 136, ДážeДел 12). Див. ще серб. чол. ім’я *Владика* (Maretić II 114). 2. Від південнослов. чол. імені *Vladika*, співвідносного з повними іменами *Vladimir, Vladislav* (Šimundić 465).

Владичинець †. 1751: *парох Ѳедор Владычинець* — Дубове (Гаджега-М 183). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Владика* або від апел. *владика* — “єпископ”, “священик”.

Владимир [*Владимірь*], рідше — [*Владимірь*] — Вл, Ір, Вн, Хс. 1405: вл. *Nan filius Ladomery* — Бедевля (Bélay 196). ◀ Південнослов. ім’я *Владимир* у формі присвійного прикм. На Зак цей південнослов’янізм принесли волохи.

Влашин — Водиця, Ганичі, Лемківці. 1418–1436: шл. *Vlasin* — Бедевля (Bélay 219); 1525: шл. *Jo. Wlassyn* — Діброва (Bélay 120); 1567: кр. *Steph. Wlassin* — Голубине (UetC 53-12); 1601: кр. *St. Vlasin, Vlasin Andre* — Рускова (Bélay 188). ◀ Від південнослов. етн. *влашин* — “волох, волошин”.

Вовилка [*Вовылка*, рідше — **Вовилко**] — Міжгір’я, Колочава, Н.Бистрий. ◀ Правдоподібно, від календ. ім. *Вавило* + *-ко* з подальшою зміною форманта *-ко* на *-ка*.

Вовк — Мк, Вл, Рх. 1221: *cum Petro cognato Vilc dixerunt* — Саб (RegVar 272); 1606: *Тимкови Вовкови* — Одрехова (АО 110); 1649: кр. *Vok Laszlo* — Добрянське (Bélay 177); 1773: зайшлий *Lucas Vok* — Підмонастир (Кінах 133); 1782: *Димитрій Вовк* (Метрика); 1819: Біличі на Бойк (ФМ); 1787: кр. *Wowk* — Воловець та ін. села на Лемк (ЙМ). ◀ Від дохр. слов. чол. імені *Вовк*, основою якого стала назва хижого звіра.

Вовкан — Мукачів. 1214: *impetiit convillanum suum Vulcanum* — Берег (RegVar 184); 1404: *nan Волкан угорницькии* — Галич (ССУМ I 189); 1493: *Walkan* — Лекенце в Сат (MaksaySz 168). Пор. ще 1819: кр. *Wolkanowicz* — Мита на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. чол. імені *Вълканъ*, в основі якого апел. *вовк* (Maretić II 92, SvoSta 157, Илчев 119). Пор. ще місц. укр. апел. *вовкулак* — “чоловік, що перетворився на вовка” (Чопей 32).

Вовканець [*Вовканіць*], *-ниця* — Хс, Мж, Тч. ◀ Від **Вовкан** + *-ець*.

Вовканинець [*Вовканиць*], *-ниця* — Руське Поле. ◀ Від андр. *Вовканиа* — “дружина **Вовка**” + *-инець*. Пор. ще 1787: кр. *Wolkanin* — Височани на Лемк (ЙМ).

Вовканич — Ір, Вн, Св, Тч. 1697: *Wlkanith Mihalko* — Тур’я Бистра (UetC 104-8); 1787: кр. *Woukanicz* — Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Вовканиа* — “дружина **Вовка**” + *-ич*.

Вовківський — Ясіня. ◀ 1. Від антр. *Вовк* або від ойк. *Вовки* + *-івський*. 2. Від антр. *Вовків* чи співзвучного ойк. + *-ський*.

Вовкогриб †. XVIII ст.: кр. *Volkohrib* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Нині на Турянщині побутує подібне п-ще **Окогриб**.

Вовкулич — Невицьке, Оноківці. ◀ Від андр. *Вовкуля* “дружина **Вовка**” + *-ич*. Андр. *Вовкуля* засвідчує запис 1782 р. з-під Мукачева (Метрика).

Вовняник — В.Визниця, Кленовець. 1672: кенез *Vajnyanik (!) Illés* — В.Визниця (LchBer 796); 1704: кенез *Vovnyanik András* — В.Визниця (HodGens 10); 1773: присяжний *Demetrius Vovnyanik (!)* — В.Визниця (Ud-5 61). ◀ Від місц. апел. *вовнянік* — “предмет, виготовлений із вовни” (Мк, Уж, Пр).

Вовчак — Ужгород. 1720: кр. *Mathé, Sim. Vocsak* — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Wowczak* — Н.Воля на Лемк, кр. *Wolczak* — на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Вовк** або *Вовчий* + *-як*. Антр. *вовчий* згадується в ком. Сат 1216: *Vulchi pristaldo* (RegVar 209). 2. Від апел. *вовчак* — “порода собак”, “вовче зілля” (Ж-Н 114).

Вовчик — Нове Барово, Крайниково. 1597: *Awriło Wolczek* — Сянік (Balzer 126); 1787: кр. *Wowczyk* — Середнє Велике на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Wolczyk* — Морохів на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від **Вовк** + *-ик*. 2. Від апел. *вовчик* — “довгоносик” (Мат. до буков. I 74).

Вовчок [зрідка — **Вовчок**], *-чка* — Хс, Мж. 1213: *Vltuk* — басейн верхньої Тиси (RegVar 177); 1618: кр. *Iwan Wolczok* — Нижня Писана (Marsina 70), *Wolczok Wasil* — Рівне (Marsina 89); 1727: *Вовкув Илкув дѣлок* — Сокирниця (Ud-2 76). ◀ 1. Від **Вовк** + *-ок*. 2. Від апел. *вовчок* “сережка на вербі”, “довгоносик” та деякі ін. (Гр I 246).

Вовчук [рідше — **Вовчук**] — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Jo. Vocsuk* — Вишня Руна (Bélay 186); 1751: *Ісремія Вовчук* — Миково (Гаджега-І 174); 1787: кр. *Wolczuk* — Бережок, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від **Вовк** + *-юк*. 2. Від апел. *вовчук* — “молодий вовк” (Гр I 246).

Вóгар [*Вóгарь*], *-ря* [зрідка — **Огар**] — Дубриничі, Вел. Березний. ◀ Від місц. *óгарь* “висока худа істота”, “вугор на шкірі” (Пр, Уж),

тобто *огар* — “вуграк” (Ж-Н 552) чи навіть “обпалений пеньок” (ЕСУМ I 567).

Во́гурка — Свалява. ◀ Від місц. укр. *во́гурка* — “огірок”. Пор. ще 1570: *Gr. Wgorka* — Горонда (UetC 97-29). Див. ще **Огирча́к**.

Возі́стас — Плоскановиця. — Див. **Васі́стас**.

Возни́цький [*Въ́зницький*] — Вел. Лучки. — Див. **Ві́зницький**. Пор. ще староукр. прикм. *возницькій* “кучерський” (Тимченко I 111).

Возня́к [*Вожня́к* і *Во́жняк*] — Іршава, Черевці. 1819: *Wozniak* — Шимборк на Лемк (ФМ). ◀ 1. Правдоподібно, від *во́зний* — “судовий пристав” + *-як*. 2. Від пол. апел. *woźniak* “тягловий кінь”. У гов. Подг п-ще *Woźniak* і п-ще *Woźny* фіксуються з XVII ст. (Bubak II 127). В Україні п-ще *Wozny* значиться в Сможому на Бойк 1787 р. (ЙМ).

Войвода †. 1525: кр. *Eleksze Waywoda* — Нанково (Bélay 153); 1671–1673: кр. *Vajvoda Ferencz* — Дулово (Bélay 138). ◀ Від давньослов. апел. *восвода*.

Войла †. 1715: кр. *Andr. Voila*, а 1720 р. *Rhics Voila* — Широкий Луг (Bélay 195). ◀ 1. Правдоподібно, давньослов. ім'я *Вой*, що від дієсл. *восвати*, + суф. *-ило*. 2. Можливо, від рум. топ. *Voila* (Iordan 489).

Война †. 1680: кріпаки *Vojna Griga, Laver* — Руська. Поляна в Мар; 1720: кр. *Vojna Maxim* — Руська Поляна (ПеПред 309). Пор. 1476: *nan Война Немѣрич* (ССУМ I 187). ◀ Від слов. гіпок. імені *Vojna*, співвідносного з повними іменами *Vojimir, Vojislav, Vojnomil* та ін. (Šimundić 466).

Во́йнар — Ужгород. 1447: *inditio Niclosz woynar* — Перемишль (Smołka II 16); 1450: *Johannet Woynar* — Перемишль (Smołka II 94); 1787: кр. *Woynar* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнішого *Vognar*, що з нім. *Wagner* — “колісник” (Moldanová 270). На Подг пол. ономасти фіксують п-ще *Wojnarowski*, що від ойк. *Wojnarowa*, з XVII ст. (Bubak II 126). Пов'язувати п-ще з давньослов. іменем *Война* не дозволяє фіналь *-ар*, хоч антропооснова *Война* для укр. антропонімії не чужа.

Войнаро́вич — Свалява, Поляна. ◀ Від **Во́йнар** + *-ович*. Пор. ще патр. п-ще XVII ст. *Войницький*, що від слов. *войник* — “воїн”. 1661: *велькоможного пана Яна Войницького* — Варадка (Яворский 204).

Войницький †. 1664; пана *Яна Войницького* — Завадка (Яворск 204). ◀ Укр. прикм. від антр. *Войник* або *Войнич*.

Войта́нич — Середнє. ◀ 1. Від андр. *Войта́ня* — “дружина *Во́йти* або *Во́йта*, тобто *Vojtěcha*”, + *-ич*. Твірною основою антр. *Войта*

стало чес., слц. чи хорв. чол. ім'я *Vojta, Vojto*, яке є усіч. вар. давнього композитного чол. імені *Войтѣхъ*, а останнє містить основи *вой-* — “воїн” і *-тѣх-* — “втіха” (пор. чес. *Vojtěch*, пол. *Wojciech*, хорв. *Vojtjeh...* (Кларрová 185, SSJ VI 150, Majtán-Považaj 223, Šimundić 466). Лексема *Войт*, зокрема з демін. формантом *-ко*, тобто *Войтко*, в XVII ст. ще виконувала роль чол. імені в Україні, напр., у козацьких реєстрах 1649 р. Пор.: козак *Войтко Браиченко* та ін. (Осташ-3 11). Пор. також 1470: вл. *Theod. Mojsen f. Voyth* — Барбешті (Bélay 124). 2. Від андр. *Войта́ня* “дружина *війта*” + *-ич*. Укр. полонізм *війт* ~ *войт* “сільський староста”; у XIV ст. він означав “голову місцевого самоврядування або міського суду”. Етимологічно укр. *війт* — це давній полонізм *wójt*, який сягає давньоверхньонім. лексеми *Voigt* (Moldanová 270); він широко використовувався на всіх землях Речі Посполитої (ССУМ I 188–189). Пор. подг п-ще XVII–XIX ст. *Wójt* (Bubak II 128).

Во́йтик — Хуст. 1446: *Voytek porexit* — Перемишль (Smołka II 19); 1618: кр. *Andrey Woytyk* — Липова (Marsina 93); 1787: кр. *Woytyk* — Чершава на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Войта*, *Войто*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войта́нич** 1). 2. Від назви посади *війт* ~ *войт* (див. **Войта́нич** 2).

Войти́кович †. 1671: *Piotr Woytykowicz* — Бобовище (ПаПо-1 36). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Во́йтик**.

Войти́ківський — Осій, Білки. ◀ Від антр. **Во́йтик** + *-івський*. Відсутність асибіляції /т/ → /ц/ показує, що це утворення не пол., але відсутність зміни суф. /о/ в ін. монофтонг свідчить про вплив угор. або слц. мов.

Во́йтко — Ужгород. ◀ Правдоподібно, від чол. імені *Во́йтко*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войта́нич**). Пор. 1408: *nan Войтко* — Судомир (ССУМ I 188); 1511: *scabinus Vojtko* — Вари (Łysiak-1 60); 1618: кр. *Woitko Szurmacz* — Дубова (Mars 82). Формант *-ко*, очевидно, належить імені, а не п-щу, доказом цього можуть бути записи з козацьких реєстрів 1669 р. (Осташ-3 11).

Войто́вич [зрідка — **Войто́вич**] — Білки, Винogradів. 1787: кр. *Wojtowicz* — Топільниця, Тур'є на Бойк (ЙМ), Ляджин на Лемк (ЙМ). У 1614 п-ще *Wojtowicz* фіксують на Подг (Bubak II 128). ◀ Патр. утворення з суф. *-ович* від слов. імені *Войта* або *Войто*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войта́нич** 1) або від полонізму *wójt*, тобто “війт”, “голова міського суду”, “сільський староста” (Тимченко I 111).

Войту́н — Верб'яж, Завадка. Пор. подг. п-ще *Wojtuń* (1830), яке Й. Бубак виводить із імені

Wojciech (Bubak II 127). ◀ П-ще могло утворитися від слов. імені *Войта* чи *Войто*, а також від антр. *Войт*, що походить від укр. *війт* або пол. *wójt* — “т. с.”, але могло постати й на основі місц. дієсл. *войтувати* — “бити, воювати”, тобто як атрибутивний апел. зі зн. “войовнича людина”, “розбишака” (Тч, Рх, Хс).

Вок — Середнє. 1671: кр. *Vak* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Угор. п-ще *Vak* від угор. апел. *vak* “сліпий” (Kázmér 1115). 2. Менш імовірно, що п-ще є видозміненим вар. серб. чи хорв. чол. ім. *вока*, яке виникло з *Војмир*, *Војислав* (Грк 57, Šimundić 466) під впливом угор. мови.

Вокáль — Ужгород. Пор. 1789: кр. *Окаль Олекса* — Підгірне (ПаПо-4 175). ◀ 1. Від місц. *вóкáль* — “людина з великими *вучмі*, (тобто очима)”. На Ужан ім. *око* і всі його похідні (*вóко*, *вóчі*, *вока́тий*) мають протетичне *в*. 2. Можливо, що підставою до виникнення п-ща стало співзвучне серб. чол. ім'я *Вукаль*, *Вукало*, що з *Вукол* (Грк 59).

Вокáн — Мукачів. 1642: кр. *Vakan Miklós* — Вел. Лучки, Мукачів. (HodOkt 129). ◀ Серб. чи хорв. чол. ім'я *Вокан*, що від *Вока*, + *-ан*, у якому *Вока* — це *Војислав* або *Војмир* (Грк 57, Šimundić 466).

Волентір [*Волентірь*], **-ря** — Вел. Лучки. ◀ Від місц. *волентірь* — “нероба”, “волоцюга” (!). Пор. гал. *валентірош* — “ледар”, *валáндатися*, *вал'янтаня* (Ж-Н 54); пор. ще слц. *volencier* — “свавільна, недисциплінована людина”. Кінцева етимологія лексеми *волентірь* виводиться з франц. *valantaire* — “доброволець”. Див. ще **Валентір**.

Вóлечко — Хс. 1607: *Szenka Valeczka* — Тур'я Бистра (UetC 104-8). ◀ Правдоподібно, фонет. видозмінене п-ще *Валичко* (див. **Вáлик**).

Волинський †. 1695: *рабъ Фтиодор Волинский* — Воловець (Яворск 206). ◀ Прикм. від мікротоп. *Волинь*.

Воличáк паралельно з **Воличéк** (Білин, Кваси), а останнім часом — **Вóличек** (Рахів). ◀ Від антр. *Вóлик* + *-як*.

Вóличко [*Вóличко*] — Чорнотисово, Підвиноградів. 1634: кр. *Valicsko* — Гетеня (Szabó 372); 1715: п-ще *Valicska*, а 1692 — *Velicska* — Чепя (Szabó 314); 1772: кр. *Volyczko Janko* — Порач у ком. Спіш (Ud-4 80). ◀ 1. Від давнього серб. чол. імені *Волиця*, співвідносного з іменем *Волислав* (ГркРеч 59–60), + *-ка*. 2. Від антр. *Волик*, що є демін. від апел. *вил*, + *-ко*. 3. Молд. чол. ім'я *Вóличкó*, співвідносне з повним іменем *Валентин* (Думбр-Мик 39). 4. Від апел. *воличка* — “вовняні нитки або шнурки вищої якості” (Мат. до буков. I 75, Он I 141, Ж-Н 117) або апел. *волечко* — “мале воло”.

Волівський †. 1715: кр. *Vuliszki Luka* — Липча (Bélay 172). ◀ Прикм. від давнього місц. ойк. *Воловий* (суф. оф. — Міжгір'я).

Вóличков, **-ва** — Веряця, Гудя. ◀ Мадяризована вимова укр. п-ща **Вóличко**, закріплена в оф. документах.

Волка́й — Перечин, Мирча, Пастілки. 1314: шл. *Valkajai Mihaly* — Баркасово (Györffy 530); 1533: гор. *Valkai Mihaly* — Мукачів (LehBer 535). ◀ 1. Спонтанно українізоване угор. прізвище утворення *Valkai* — “вовковийський” або “вовківський”, що від традиційного місц. укр. ойк. *Вовковий*, який 1946 р. радянські кодифікатори перейменували на *Вовкове*. “Заслугою” місц. українців було те, що угор. фіналь *-ai* вони змінили на *-ай* і пересунули наголос, як у п-щах **Добра́й**, **Липа́й**... 2. П-ще могло утворитися також від співзвучних назв ін. поселень на зразок *Valkaja*, *Valka*, яких на території Угорщини було декілька (Kázmér 1116).

Волкóвський — Виноградів. ◀ 1. Від східнослц. ойк. *Vlková* або *Vlkovce* (Спіш) або *Valkovce* (Шаріш — Majtán 456) + *-ський*. Пор. 1719: *купили (!) волковьяне до веси Волковец* — Вальківці (ПаПо-4 40). 2. Можливий і вар. від антр. *Wolkov*, який у с. Луків на Лемк згадується 1787 р. (ЙМ).

Волова́р [*Волова́рь*], **ря** — Дравці, Ужгород. ◀ Від місц. укр. апел. *волова́рь* — “волячий пастух”, “пастух, що пасе ялову худобу” (Уж, Мк; ДэжеДел 14, Он I 140, ЕСУМ I 393, Ж-Н 118, RiegerLemk 142). Апел. *volovar* — “той, що працює з волами”; у Ключарках (Мк) згадується у XVII ст. (Dezső 96). Апел. *воловар* — “волар” є й у серб. мові (РСКНД II 772). Пор. ще 1787: п-ще *Wolownik* — Дубно на Лемк (ЙМ).

Воло́вич — Ужгород. 1778: кр. *Wołwysz* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Віл* (род. — *Вола*) + *-ович*. 2. Допрізвищева семантика твірної основи лексеми — або назва тяглової тварини, або канонічне правосл. ім'я *Віл*, що відповідає гр. *βηλος* “поріг, житло” (Справочник 392). Пор. ще 1787 генетично споріднені п-ща *Wołwies* — Терепча на Лемк та *Wolewicz* — Кальне на Бойк (ЙМ).

Володар †. 1602 і 1607: утікачі *Volodar Andras et Volodar Andre deserta* — Тур'ї Ремети (UetC 104-8); 1649: драбант *Volodar* — Тростяниця (LehBer 771); 1701: свідок *Alezander Volodar* — Мукачів (HodOkt 408). Пор. 1787: *Woludczak*, *Woludziak* — Опака на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Володарь* (ЛР 473–474) або від укр. апел. *володар* (Чопей 36).

Володюрдь — Синевир. 1715: кр. *Sim. Vala Gyurgy* (*Vala György*) — Синевир (Bélay 200). ◀ 1. Напевно, це складення з повним наступним

злиттям хорв. гіпок. чол. імені *Volo* або *Vola*, що з повного імені *Volislav* (Šimundić 466), та угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій, Юрій*). На користь цього припущення свідчить окреме написання обох компонентів п-ща (1715). 2. Менш імовірним є припущення, за яким початок п-щу дала давньорус. антропооснова *Volodar*, яка на поч. XVII ст. функціонувала на Зак як п-ще.

Волонти́р [*Волонти́рь*], -ря — Мк, Ір, Св. — Див. **Воленти́р**.

Воло́с — Тч. У с. Угля, що на Тч, з 1435 по 1548 рік називається 11 шляхетських родин, главами яких були чоловіки на п-ще *Воло́с* у таких записах: дворянин *To. Wolaz*, який 1542 р. володів однією портою; дворянин *Alex. Volaz*, який 1600 р. володів двома портами, а ін. — звичайні шляхтичі перелічуються під такими записами: 1440 — *Andr., Ivan Volasz f. Stan*; 1448: *Olaz*; 1471: *Ivasko, St Wlaz (Wolaz)*; 1500: *To. Volyoz*; 1515: *To. Wolaz*; 1542: *To. Woloz*; 1548: *Thywadar Walyzych (!)*; 1570: *Fr. Volaz* (Bélay 209–210). За межами с. Угля п-ще функціонує ще в кількох селах Тч та на гал. Бойк. Пор. 1787: кр. *Wołos* — Орявчик, Виців, Тисовець, Бачина (ЙМ). Окрім Карпат (Vincenz 466), антр. *Воло́с* дослідники фіксують ще в кількох регіонах сх. слов'янства (Тупиков 93). ◀ 1. Можливо, від теоніма *Воло́с* — “давньоруське божество, опікун скотарства і торгівлі”, ім'я якого київські поляни досить рано починають сплутувати з іменем христ. святого *Власія, Власа, Уласа, Блажея* (SSS VI 359, Успенский. Филологические разыскания, 33 й далі). Як вл. ос. ім'я при п-щі лексема *Воло́с* фігурує ще в козацьких реєстрах 1649 р. Пор. запис козака *Воло́с Старый* (Осташ-3 11). 2. Не менш правдоподібно, що карп. п-ще *Воло́с* — це вар. етн. *во́лох*, який на початку другого тисячоліття встиг закріпитися в ареалі активних русько-волоських контактів, тобто там, де предки карп. українців жили впереміш із волоськими гірськими пастухами. Мовною підставою для закріплення звука /c/ у п-щі *Воло́с* замість очікуваного /x/, тобто замість *Волох*, стала зовнішня аналогія, зокрема наявність звука /c/, як наслідок другої палаталізації звука /x/ у таких формах, як *воло́си* “волохи”, *воло́ський* “пастуший, румунський”, карп. ойк. *Волосянка, Волоське*.

Волосач †. 1773: староста *Joannes Volozacs* — Жборівці (Udvari-2 303 Ud-5 59). ◀ Від укр. апел. *волоса́ч* — “волосата людина” (Чопей 36).

Волоси́нович — Ужгород. ◀ Імовірно, результат угор. прочитання пол. запису п-ща *Woloszynowicz*, тобто *Волошинович*: адже пол.

диграф *sz* угорець, як відомо, читає як звук /c/, а укр. звук /c/ він передає диграфом *sz*. Така заміна могла статися у XVIII ст., бо найдавніший відомий нам запис антр. зі звуком /c/ датований 1787 р. Пор.: кр. *Wołosinowski* у Грубишові на Лемк (ЙМ), а антр. *Волошинович* зафіксовано в с. Медика 1407 (ССУМ I 193).

Воло́ський — Кваси. Частина осіб із цим п-щем нині вже підписується як **Волощук**. ◀ Від місц. прикм. *воло́ський* — “румунський”. Пор. 1505–1506: сваяц. *Pe. presb. Wolachalis* (Bélay 153) с. Горінчово (Хс).

Волося́нський [*Волося́ньський*] — Вб. 1751: *парох Іоанн Волосянський* — Тихий (Гаджега-Уж 170); 1787: кр. *Wołosianski* — Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Wołosianski* — Комарники на Бойк (ФМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Волосянка* (Льв, Зак або Лемк). У с. Либохори 1787 р. записано п-ща *Wołosianik* та *Wołosniak* (ЙМ).

Волося́ч — Жборівці, Визниця. ◀ Від місц. апел. *волоса́ч* — “волосата особа” (Мк, Уж, Ір), тобто “волохач” (Ж-Н 119) у прямому чи в перен. зн. — “евфемістична назва ведмедя” (Бойк). Пор. ще 1820: кр. *Wołosacki* — Ославиця на Лемк (ФМ).

Воло́х — Клячаново. 1419: шл. *Walentinus Volahus* — Йовд (Bélay 157); 1436: кр. *Paul Pap Wolachus* — Бедевля (Bélay 126); 1470: шл. *Tyvadar volahus* — Сопунка (Bélay 193); 1519: кр. *Sim. Wolah* — Липча (Bélay 172); 1678: п-ще *Valahus* — Турц (Szabó 523); 1819: кр. *Wołoch* — Блажів на Бойк (ФМ). ◀ Від лексеми *волох* у її етнічному значенні “волошин”, соціально-професійному значенні “гірський пастух” або територіальному значенні, тобто “буковинець” (Чопей 36, Гг 40).

Волоша́н — Косівська Поляна. ◀ Від антр. **Воло́х**, що з етн. *волох* “румун” або від професійного зн. лексеми *во́лох* — “гірський пастух”, + атрибут. суф. *-ян*. Пор. ще місц. *волоша́нка* — “волоська коза” (Рх). У Гал антр. *Wołosz* фіксується з XV ст. (SSNO VI 2 199).

Воло́шин — Мк, Уж, Ір, Хс, Вл, Св, Тч, Рх. 1359: *Щепанъ Волошинъ* — Перемишль (ССУМ I 193, SSNO VI 1 15); 1419: шл. *Dragamer Wallasyn* — Йовд (Bélay 157); 1567: кр. *Wolossen Mikola, Wolossen Waszko, Wolossen Duma* — В. Ворота (UetC 53-19); 1619: крайник *Kost' Vološin* — Перечин (GabPoh 157); 1699: *Voloszyn Prokop* — Латірка (Maksay 598); 1710: *лаз Мигалья Волошинового* — Вільхівці (ЛелПам 232); 1787: *Wołoszyn* — Криве, Плав'є, Лавочне на Бойк та Черемна на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього етн. *воло́шин* “румун” (Чопей 36).

Волошинканич †. 1715: кр. *Volosinkanics Stephan* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Волошинканич* — “дружина *Волошинки*”.

Волошинівський — Ільниця. 1652: *список Volosinovszki J.* — Мукачів (HodTög 532); 1699: *Iosephus. Volosinovsky ep-rus* — Мукачів (HodOkm 235). Пор. ще 1709: *Симеонъ Волошиньскый* — Нехвалова Поляна (ПаПо-4 79) та бойк. п-ща XVIII–XIX ст., зокрема, *Wołoszynowski, Wołoszinski, Wołoszczak, Wołoszczuk* (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Волошин** або етн. *волошин* + кн. (або пол.) суф. -овський.

Волошинчат †. 1691: свящ. *Volocincsat Theodorus* — Червеньово (Лучкай-Іс 33, 87). ◀ Укр. утворення з суф. -ча(т) від антр. **Волошин**.

Волощак †. 1755: вдова *Волощак Варвара* — Ділове (ПаПо-2 11). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Волошко*, прикм. *волоський* або від жін. іменування *волошка*.

Волощинець [*Волощичиць*], -нця — Шкуратівці. ◀ Від жін. етн. *волошка* “румунка” або андр. *волошка* “дружина **Волоха**” чи жін. патр. *волошка* — “дочка **Волоха**” + -инець.

Волощук — Рх, Хс, Вн, Мж, Тч. 1680: кр. *Voloscsuk (!) Stefan* — Руська Поляна (Bélay 180), *Volosczuk Gliga, Oniszim* (там само); 1678: кр. *Voloscsuk Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1680–1720: кр. *Voloszczuk Foedur, Volostyuk Ivan, Volosczuk Gliga, Nekifor Voloszczuk* — Руська Поляна (Bélay 180); 1787: кр. *Woloszczuk* — Ялинкувате, Бережок, Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *волощук* — “малий *волох*” або “син *волоха*” чи “син *волошки*” (Головацкій 419). 2. Від антр. *Волох, Волос, Волоський* чи від відповідного андр. *Волошка* + суф. -чук.

Вольовач †. 1572: п-ще *Wolwach (!)* — Олешник (Szabó 325). ◀ Імовірно, від місц. апел. *вольовач* — “особа з *волом*”.

Воля †. 1649: кр. *Vólya* — Німецька Кучава. (LehBer 365). ◀ Укр. гіпок. чол. ім'я *Воля*, співвідносне з іменами *Володимир, Володислав, ...*

Волянський †. 1689: *презвитер Іоанъ Волянскый* — Пихні у Слч (ПаПо-1 183). ◀ Прикм. від топоапел. *воля* або ойк. *Воля*.

Вонтон †. 1678: кр. *Havrilla Vonton* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Онтон* (пор. суч. п-ще **Вінтонек**).

Ворга — Велятин. ◀ Від лемк. або бойк. апел. *ворга* “губа” (Уж). Пор. ще 1449: гор. *Georgi Warhal* — Михайлівці (Nagy II 443), хоч останнє могло утворитися також від чол. імені *Várxol*, тобто *Варфоломій*.

Ворганич — Ізки. 1751: *Лазар Ворганич* — Баранинці (Гаджега-2 60). ◀ Від андр. *Ворганич*

“дружина **Ворги**” або місц. апел. *ворганич* — “губата жінка” + -ич.

Воринка — Колочава, Вільшани, Вишково. 1704: кр. *Varinyka Ferencz* — Руське (HodGens 15). ◀ Від апел. *воринка, ворина* “жердина в огорожі” (Головацкій 415, Он I 143, ЕСУМ I 401, Гг 41).

Воринко — Підвиноградів. ◀ Зміна кінцевого -а на -о у п-щі **Воринка** зумовлена або зовнішньою аналогією з укр. п-щами на -ко (пор. **Головка** > **Головко**), або впливом угор. мови, в якій ім. не можуть закінчуватися на /á/.

Вориняк — Керецькі. ◀ Від антр. *Ворина* (див. **Воринка**) + -як.

Воробель [*Воробіль*], -бля — Домашин, Сіль, Княгиня. 1772: кр. *Matyo Vorobely* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96). ◀ Від бойк. або лемк. *воробіль* — “горобець” (Головацкій 414, Он I 144, Rieger-Lemk 143). 1443: *воробисва пасика* — Нямц (ССУМ I 197); 1618: кр. *Vereboly Geörg* — Курима (Marsina 122); 1819: кр. *Worobij* — Топільниця на Бойк (ФМ).

Воробець [*Воробіць*], -бця — Мж. 1715: кр. *Jo. Vorobecz* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: кр. *Worobec* — Підліски на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Worobies, Worobciow* — Ялинкувате на Бойк. ◀ Від закарп. укр. апел. *воробіць* — “горобець” (Тч, Мж).

Воробканич — Ір. 1771: присяжний *Varakanits (!) Ivan* — В.Студений (ДжеДел 275). ◀ Від андр. *Воробканич* — “дружина **Воробка**” + -ич.

Воробко †. 1720: кр. *Ranyko Voropka* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Напевно, від місц. апел. *воробок* “горобець”.

Воробок, -бка — Ір, Мк, Хс, Мж, Св. ◀ Від західнозакарп. апел. *воробок* “горобець” (Гр I 254), перен. зн. якого — “жвавий чоловік невисокого зросту” (Уж, Мк). Пор. похідні 1608: *Wacko Worobkowuch* — Сянік (Balzer 131) та відоме п-ще *Воробкевич* — Буковина.

Воробчук — Ясиння. ◀ Від антр. **Воробок** + -юк або від демін. *воробчук* “горобчик”.

Ворожилъ †. 1682: кр. *Vorosili (!) Hricz* — Туриця (UciC 88-59). ◀ Місц. чол. відповідник до жін. апел. *ворожіля* “ворожка” (Чопей 37, Rieger-Lemk 143).

Ворожилъник — Вб, Уж. 1618: кр. *Hricz Worozelnik* — Рівне (Mars 89). ◀ Від закарп. або лемк. *ворожільник* “ворожбит” (Rieger-Lemk 143).

Ворожилъчак — Дубриничі, Ужгород. ◀ 1. Патр. утворення з суф. -чак від місц. апел. *ворожіль* “ворожбит”. 2. Метр. утворення з суф. -як від місц. демін. апелятива *ворожілька* — “мала ворожка”. Лексема *ворожіля* в Карпатах давня.

Ворон — Вн, Хс, Тч, Мж, Вл, Мк. 1745: кр. *Jo. Voron* — Чумальово (Bélay 133); 1782: кр. *Данко Ворон* — Чирч (ПаПо-4 119); 1787: кр. *Woron* — Новотин, Яворів, Залокоть на Бойк (ФМ). ◀ Від назви птаха *ворон*, який у півд. слов'ян функціонує як вл. ос. ім'я (Грк 57, Илчев 116). В Укр. Карпатах лексема *ворон* так само давно використовується в антропонімії. Пор. 1398: *Воронко войт коломыйський* (ССУМ I 197).

Ворона — Тячів, Ужгород. 1458: *пан Ворона* (ССУМ I 197); 1666: кр. *Sandr. Vorona* — Тересва (Bélay 204); 1715: кр. *Olexa Vorona* — Сойми (Bélay 220); 1787: кр. *Worona* — Созань на Бойк, Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви птаха *ворона*, яку слов'яни раніше використовували як вл. ос. ім'я (див. **Ворон**). Вона дала багато дериватів. Пор. 1819: кр. *Woronka* — Н.Стинава, а 1819 — *Woronyszyn* у с. Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ); 1638: *Iwan Woronczak* — Вислік (Balzer 214) та ін.

Вороник †. 1699: *Voranik (!) Danko* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Від антр. **Ворон** + **-ик**.

Вороніцький — Люта. 1436: *пань стань бырличь вороницкыи* — Львів (ССУМ I 197). ◀ Від антр. **Вороник** або **Воронич** + **-ський**.

Воронич [зрідка — **Вороніч**] — Пр, Св, Мк. 1787: кр. *Weronicz (!)*, а 1819 *Woronics* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Ворона** + **-ич**.

Воронюк — Косівська Поляна. 1787: кр. *Woroniuk* — Бабине, Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ворон** або **Ворона** + **-юк**.

Вороняк — Розтоцька Пастіль, Руське. 1787: кр. *Woroniak* — Жаданівка, Бабине, Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Woroniak* — Белківка на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Ворон** або **Ворона** + суф. **-як**.

Воротниця †. 1607: родина *Vorotnicza család* — Грибівці (LehBer 797); 1704: кр. *Vorotniczai Maxim* — Воротниця (HodGens 13). ◀ Імовірно, назву місцевого присілка *Вороніця* перенесено на його власника.

Ворохта — Рх. До сер. XVIII ст. п-ще **Ворохта** згадується лише у Вел. Бичкові. Пор. 1678: кр. *Vorokta Ivan*; 1672–1696: кр. *Vorokta Mathe*; 1720: *Voropta (!) Kost* (Bélay 128–129); 1720: св'ящ. *Ворохта Андрій* (Гаджега-1 174); 1742: *...ворохтиной церкви* (ПаПо-1 147); 1769: св'ящ. *Joannes Vorochta* — Бичків (Лучкай 17. — 168). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Ворох** + малопродуктивний іменний формант **-та**, що й у давніх іменах *Бохта, Бухта, Милта, Чухта* (SvoSta 163). Антропооснова *Ворох-*, мабуть, від місц. апел. *ворох* — “купа невіяного зерна”, “неспокійна юрба”, “неспокій”, “інтрига” (Головацкій 415, Он I 145, Ж-Н 122, Гр I 256, ЕСУМ I 429). Вона

пов'язана з п-щами **Варахіб, Варахоба, Варшик**. 2. П-ще **Ворохта** могло утворитися також від гуц. ойк. *Ворохта*, подібно до п-щ Ю.Дрогобича чи М.Коперника, тобто шляхом елімінації лат. прийменника *de* — “із”; отже, зі словоформ на зразок *Georgius de Drogobicz, Nicolaus de Kopernik* через їх трансонімізацію, хоч це менш імовірно.

Ворохтюк — Ясіння. ◀ 1. Від антр. **Ворохта** + суф. **-юк**. 2. Від катойк. *ворохтюк* — “виходець із с. *Ворохта*”, як і катойк. *ясінчук* — “житель с. *Ясіння*” (Рх).

Вороча †. 1728: кр. *Elie Vorotha (!)* — Перечин (*Conscriptio fiscales* — Ужгород. обл. музей). ◀ Від незасвідченого слов. імені *Вороча* (≤ **Воротиславь**), що лежить в основі закарп. ойк. *Ворочово*.

Ворочівський †. Пор. 1607: *Vorocsovi Ivan* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. **-i** від місц. ойк. *Ворочово*.

Ворошко †. 1607: кр. *Vorosko Lazar* — Мирча (UetC 104-8); 1571: *Gr. Warosza* — Шугатар (Bélay 190). Пор. 1483 р.: *Syenko Woroschylo* — Львів (SSNO VI 2 200); 1446: *Item Worrasz stetit* — Перемишль (Smołka II 13); 1552: гор. *Вороша* — Київ (Тупиков 96). ◀ 1. Імовірно, від персоніфікованого апел. *ворох* — “купа невіяного зерна”, “гурт” (Гр I 256) + **-ко**. 2. Менш імовірно, що від жін. ос. назви *ворожка* (Гр I 2155).

Ворчик — Тюшка. ◀ 1. Від гал. пестл. ім. *Орчик, Орцьо* (< *Орест*) з протетичним /в/. 2. Від діал. *ворко* “буркотун”, “той, що бурчить” (Ж-Н 121). 3. Від гуц. *ворч* — “хворобливий нарост на буковому дереві” (Гг 41), бойк. *ворча* — “грубий нарост на дереві” (Чопей 38, Он I 146). 4. Від бойк. апел. *ворчик* “орчик” (там само) або від пол. апел. *worek* — “мішок, гаманець”.

Вор'ю — Чорнотисово. 1542: шл. *G. Waryw* — Діброва (Bélay 120). 1671: кр. *Varju* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Угор. п-ще *Varju*, що від апел. *varju* “ворона”. У центр. р-нах Угорщини п-ще *Varju* згадується з XV ст. (Kázmér 1127).

Воскобійник [*Воскобуйник*] — Білки, Осій. 1435: гор. *Laurencius alias Woskoboynik* — Перемишль (SSNO VI 2 201); 1437: *Stanislaus Woskoboynuk* — Львів (там само); 1584: *Hrycko Woskobończyk* — Самбір (Kuczera 191). ◀ Від староукр. апел. *воскобійник* — “той, що добуває віск із вощини або торгує воскобоїнами” (Тимченко I 116; СУМ I 742, Головацкій 415), “той, що виготовляє свічки з воску” (Рх), “власник воскобійні” (Гр I 356). Пор. закарп. апел. *воскобойня* (Чопей 38).

Восковіч — Ужгород. ◀ 1. Див. **Васьковіч**. 2. Від чес. п-ща *Voska ~ Vozka*, що *vozataj* — “візник” (Moldanová 272).

Вотьканич — В.Ворота, Н.Ворота, Лази Вл. ◀ 1. Від андр. *Вотьканич* — “дружина *Вотька*” + *-ич*, а *Вотько* — це болг. ім’я *Вътьо*, співвідносне з гіпок. вар. і повним іменем *Вълко* (Илчев 121, 118 та ін). 2. Не менш імовірно, що основа цього п-ща — не *Воть-*, а *Водь-*, тобто болг. чол. ім’я *Водьо*, співвідносне з назвою христ. свята *Водокръщ* — “Водохреща” (Илчев 114).

Воцик — В.Ремети, Н.Ремети. Пор. 1696: кр. *Gr. Vociak* — Вишня Руна (Bélay 186). ◀ Правдоподібно, від південнослов. імені *Въцо*, *Воца* чи *Воце*, яке у болгар співвідноситься з повним іменем *Вълк* “Вовк” (Илчев 121), а у хорватів — із десятком імен, як *Verivoj*, *Vojdrag*, *Vojnomir* та ін. (Šimundić 465) + *-ик*. Пор. ще 1696: кр. *Gr. Vociak* — Вишня Руна (Bélay 186).

Вош — Іршава, Чорнотисово. ◀ 1. Наслідок спонтанної мадяризації укр. п-ща *Ваш*, що з *Іваш*, тобто *Івась*, *Іван*. 2. Давнє угор. чол. ім’я *Vas*, співвідносне з суч. апел. *vas* “залізо”, “залізний” (див. *Ваш*; Kázmér 1126). 3. Можливо, походить від укр. назви комахи *вош* (до речі, як і п-ще *Блоха* та споріднені з ним). П-ща в записках *Wossz*, *Wosch*, *Woss* на території Польщі фіксуються з XV ст. (SSNO VI 2 201), п-ще *Воша* в Сербії значиться з XIV ст. (ГркРеч 60), а на Зак — з 1605: кр. *Vosa Prikor* — Батіза (Bélay 125).

Вошварій [*Вошварі*] — Іванівці. 1600: гор. *Vasvári* — Тячів (Bélay 125). ◀ Від угор. ойк. *Vasvár* + угор. прикм. формант *-і*.

Вошкєба — Ір, Вн. 1736: *Япош Вошкеба* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ 1. Мадяризований вар. укр. п-ща *Вашкєба*. 2. Від антр. *Вошка* або *Вошкó* (див. *Вош*) + малопродуктивний суф. *-єба*. Пор. болг. чол. ім’я *Въшко*, що з *Въшо* (Илчев 121).

Вошковц — Велятин. ◀ Результат мадяризації укр. патр. утворення *Вашковець* (< Від *Вашкó* + *-овець*).

Вошош — Чорнотисово. П-ще *Vasas* у центр. р-нах Угорщини згадується з XIV ст. (Kázmér 1127). ◀ Від староугор. апел. *vasas* — “колісник”.

Вошак — Куштановиця. Пор. 1720: кр. *Mathe*, *Sim. Vocsak* (!) — Вишня Руна (Bélay 186). ◀ Патр. утворення з суф. *-як* від антр. *Вошкó*, *Вошка* або *Вошка*. У Гал антропооснова *Воша* відома з XV ст., а в Сербії — з XIV (ГркРеч 60). Пор. 1416: *Woszko inguilinus*, 1430 — *Wossco de Szitiencie*, *Wossyo de Sũho* (SSNO VI 2 201); 1538: суддя *Fyedor Woszko* — Вари (Łysiak-1 69); XVII ст.: *Vaszu Waszily* — Кострини (UetC 88-59). Пор. ще закарп. апел. *вошка* — “мала вош” (Чопей 39).

Вошєпинець [*Вошєпиниць*], *-нця* — Розтока, Мж, Голятин. ◀ Суф. *-инець* указує, що твірною

базою п-ща мусив бути ім. на *-а*, тобто *Вошєпа* або *Ошєпа*. Однак у Карпатах наявний лише апел. чол. роду *ошєп* (Гр II 85) та похідний від нього імен. *ошєпина* (Ж-Н 589). Тому п-ще може мати два пояснення: 1. Патр. утворення від антр. **Вошєпа* (род. відм. одн. від *Вошєп*) за допомогою суф. *-инець*. Семантика базової назви *ошєп* — “зруб, колода, сволок над стіною будівлі” (Гр II 85, Ж-Н 589). Пор. бойк *вошєп* “грабилно, ручка до грабель” (Он I 148). Пор. ще пол. *oszczer* — “спис, рогатина”, слц. *oštěr* — “т. с.”; 1797: лемк. п-ще *Oszczep* — Завада (ЙМ). 2. Можливо, що допрізвищева семантика твірної основи п-ща перебуває в кулінарній сфері. Пор. укр. діал. *ошєнок* — “коржик із прісного тіста” (Гр II 84), староукр. *ошєнок* “вид їжі” (ДэжеУкр 239), слц. *oštier* — “вибуджений овечий сир конусоподібної форми”, угор. *ostyepka* — “т. с.” (КнісSz 364). Пор. ще 1787: п-ще *Oszczurok* — Присліп на Бойк (ЙМ).

Вошиняр [*Вошчиняр*], *-ря* — Свалява. ◀ Від давньоукр. апел. *вошиняр* — “воскобійник”, який на Буковині згадується з XV ст. Пор. 1488: *шесть вошинярс* — Сучава (ССУМ I 198), а також закарп. *вошєна* (Чопей 39).

Вошинець, *-нця* — Тячів. ◀ 1. Правдоподібно, результат мадярської вимови укр. п-ща *Вашинець*. 2. Від антр. **Вошка* (див. *Вош*) або *Вошка* (див. *Воскович*) + *-инець*. Пор. 1618: лемк. п-ще кр. *Lazara Woszenka* — Раківчик (Mags 85), хоча останнє могло утворитися також від п-ка *Вошка*, що з апел. *вошка* “мала вош” (Чопай 39).

Вояк, *-ка* — Глибоке, Комарівці, Середне. 1720: кр. *Jo. Vojak* — Ясиння (Bélay 167); 1770: *Ведорь Воякъ* — Чернеча гора (Метрика); 1819: кр. *Woyak* — Вільшаник на Бойк (ФМ). У Гал поряд із *Wojak* та *Woyak* у XV–XVII ст. згадуються похідні антр. Пор. 1760: гор. *Stanislaw Wojakowski* — Самбір (Kuczera 191); 1659: кр. *Wojakowicz* — Подг (Bubak 125); 1787: кр. *Wojakowski* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. ім’я *Вояк*, що від основи *вой-*, представлене такими серб. та хорв. іменами, як *Вояк*, *Војан*, *Војин*, *Војко*, *Војна*, *Војумир*, *Војислав* (Грк 56, 233, Šimundić 466), болг. іменами *Војко*, *Војмир*, *Војномир* (Илчев 114–115, SvoSta 133 та ін.). Пор. ще давньоукр. антр. XV ст. *Војка*, *Војко* та ін. (ССУМ I 183). Антропооснова *вой-* дала кілька дериватів і на Зак. Пор. 1418–1423: шл. *Woyk* — Феєрфалва (Bélay 140); 1715: кр. *Fr. Vojko* — Вел. Бичків (Bélay 129).

Врабель, *-бля* — Іванівці, Клячаново, Перечин. 1449: гор. *Valentin Vrabel* — Михайлівці

(Nagy-2 143); 1618: кр. *Petr Wrabel* — Габолтів на Маковиці (Marsina 94); 1808: кр. *Vrabely* — Чирч (ПаПо-4 119). У Гал в XIII ст. фіксується антр. *Wrobl, Wrobel* (SSNO VI 203–204). Пор. ще 1787: кр. *Wrobel* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. апел. *vrábelь* “горобець” (Чопей 39); пор. ще серб. прикм. *врабљи* — “гороб’ячий” та рум. *vrabie* “горобець”. П-ще *Vrabel, Vrabeli* є в Хорватії (Leksik 726).

Врабец †. 1704: сторож *Vrabecz Stefan* — Лінці (HodGens 11). ◀ Від слц. апел. *vrabec* “горобець”.

Вра́жа, -жі — Хижа. 1493: кріпаки *Wrasa, Zthoyka* — Негрешті (MaksaySz 136); 1550: кр. *Dem. Varasa*, 1572: кр. *Ge. Varasa* — Шугатаг (Bélay 190); 1574: кр. *Vrasa*, а 1641 — *Varasa* — Тарна (Szabó 437); 1668: кріпаки *Vrasa*, 1705 — *Varasza*, 1743 — *Rása* — Тарна (Szabó 394–395). У Хорватії поширене п-ще *Vražić* (Leksik 728). ◀ Рум. п-ще *Vraja* (Iordan 490), що походить від рум. апел. *vraja* “чари, чаклунство”, *vrajire* — “ворожба, ворожки”. Пор. також серб. *вражи* — “чари, заклинання, ворожба”, “вигадки” (РСКНЈ II 298).

Вражович †. 1682: *Wrosowits (!) Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вража + -ович**.

Вудмаска — Вб. ◀ Від місц. апел. *вудмаска*, тобто “відмастка”, “клейстер із кукурудзяної муки для змащування ниток основи на кроснах” (Ж-Н 99, Гр I 218, Он I 122). Пор. ін. вар. цієї назви *удмазка* — “т. с.” (Чопей 405).

Вудут, -та — Велятин. 1219: *Vodad (!) reus* — ком. Орадя, басейн верхньої Тиси (RegVar 228). ◀ Фонет. видозміна бойк. апел. *вудуд* — “одуд” (Он I 152). Пор. ще апел. *вудвуд* — “т. с.” (Гр I 258).

Вуйко †. 1649: кр. *Vujko Ferenc* — Широкий Луг, а в 1715 кр. *Jac. Vujlo i Vojla* — там само (Bélay 155). ◀ Від місц. апел. *вуйко* “дядько по матері” (Чопей 41).

Вуйчик — Ужгород. ◀ 1. Зак п-ще легко виводиться з місц. апел. *вуйко* “материн брат” (Чопей 41), або з перен. зн. “ведмідь” (Гр 259, Гг 42) + суф. *-ик*. Пор. ще болг. імена *Вуйко, Вуйча*, які також походять від праслов. кореня *иъ* — “дядько по матері” (Илчев 117, ЕСУМ I 438). Ця основа (без протетичного /в/) представлена в таких давніх іменах, як *Безуй, Милоуй, Радуй, Боривуй, Домавууй* (Svoboda 90, MalecStar 129). 2. П-ще так само просто виводиться з серб. чи хорв. імен *Vujko, Vujka*, співвідносних із повними іменами *Vuk, Vukan, Vučeta...* (Šimundić 467) та з базовим слов. іменем

Вовк. На Зак і в Прикарпатті п-ща з основою *Вуйк-* та основою *Вуйч-* представлені з XIV–XV ст., але чітко розмежувати їх не завжди можливо. Пор. *Wuj, Wujec, Ujec, Wujko...* (SSNO VI 222–223); пор. ще 1635: *у пана отца Вуйковського* — Тварожець (ПаПо-4 110); 1787: кр. *Wuycik i Wuyczak* — Вульшанки на Бойк (ЙМ); кр. *Wujasz* — Тихоня на Лемк (ЙМ), а 1787 — Явірник на Лемк — *Uyczak* (ЙМ).

Вуйчо — Сімирки. ◀ П-ще успішно виводиться як із місц. здр.-пестл. *вуйчо* — “дядечко” (Ужан), так і з південнослов. імен *Вуйчо, Вуйче, Vujča...*, що від повного імені *Вук*, тобто “Вовк” (Илчев 117, Грк 58–59, Šimundić 467).

Вук †. 1720: кр. *Lad. Vuk* — Діброва (Bélay 120). ◀ Хорв. п-ще *Vuk* (Leksik 735), що від південнослов. чол. імені *Вук*, співвідносного з апел. *вълкъ*.

Вукович †. 1648: кр. *Artim Vukovich* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Хорв. п-ще *Vuković* (Leksik 738), що від антр. **Вук + -ович**.

Вукста — Уж. 1728: кр. *Lad. Vuksta* — Перечин (Consriptio fiscales — Ужг. обл. музей). ◀ Від місц. апел. *вукста* — “вихрест”, “особа, що вихрестилась з іудея на християнина” (Гр I 198). Пор. ще 1819: кр. *Wuhryst* — Хітар на Бойк (ЙМ).

Вукстинець †. 1775: кр. *Mati Vuxinecz (!)* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Вукста**.

Вукстич — Ужгород. ◀ Від антр. **Вукста + патр. суф. -ич**. Пор. ще споріднені п-ща (Vincsz 325–326).

Вулк †. 1648: кр. *Wülk Prokup* — Латірка (Maksay 542). ◀ Імовірно, слов. чол. ім’я *Вълкъ* як п-ще.

Вульшинкай †. 1607: кенез *Vulsinkai Miklos* — Копинівці (LehBer 842); 1607: кенез *Vülsinki (!) Miklos* — Вільшинки (LehOd 160). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від місц. ойк. *Вульшинкі*.

Вульшінський [*Вульшінський*] — Вб, Уж. 1607: кенез *Vülsinki (!) Miklos* — Вільшинки (Leh-Ad 160). XVIII ст.: кр. *Vulysinzi* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. ще угор. еквівалент цього п-ща з 1607 р.: кенез *Vulsinkai Miklós* — Копинівці (LehBer 842). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Вульшинкі* (оф. *Вільшинки* на Пр).

Вулянцьович †. 1648: кр. *Wuljanczovich Dmitr* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Вулянцьо* чи *Вулянець*, тобто *Улян*.

Ву́падок, -дка — Вб, Пр. 1682: кр. *Vupadok Szimko* — Загорб (UetC 88-59); 1649: кр. *Vupatko (!)* — Заболотне (LehBer 688). ◀ Від місц. апел. *вупадок* — “той, що *вупав*”, тобто “*випав* із чогось” (Ужан).

Вурбан — Тур'ї Ремети. ◀ Від давньоукр. вар. чол. імені *Вурбан*, тобто *Урбан*, із протетичним /в/ (Керста 128). Пор. ще п-ща **Ўрбан**, **Ўрван** та **Вірван**, а також серб. чол. ім'я *Врбан*, яке ономасти так само пов'язують із лат. іменем *Urbanus* (Грк 58).

Вурда — див. **Ўрда**.

Вурста — Хс, Тч, Вн, Рх. ◀ Від місц. апел. *вурста* (Хс) — “той, што ся *вурстив*, *вурстив*”, тобто “вихрест” (Гр I 198). Див. ще споріднені закарп. п-ща **Вірста**, **Вирстюк**, **Вукста**, **Вукстич**, **Ўкста**, **Ўрста**, **Ўста**, **Одокста**, **Переста**.

Вусяник †. 1743: *Иоан Вусяник преставися* — Холмовець (Сах 70). ◀ Від місц. апел. *вусяник* “вівсяний хліб”.

Вучак †. 1751: *лихвар Андрей Вучак* — Виноградів (Гаджега-Уг 28). ◀ Від антр. **Вук** + **-як**.

Вучкан — Хс, Тч. Останнім часом стали писати **Очкан**. ◀ 1. Від місц. апел. *вучкан* — “людина або тварина, у якої навколо очей якісь плями” (Тч). Пор. ще місц. прикм. *вучканістий* — “т. с.” та кличку вівці *Вучканя*. 2. Утворення з атрибут. суф. **-ан** від серб. або хорв. гіпок. чол. імені *Вучко*, співвідносного з повним іменем *Вук*, *Вукослав*... (Грк 61, Šimundić 466). Антропооснова *Вук* справді вживалася на Зак. Пор.

1720: кр. *Lad. Vuk* — Діброва (Bélay 120), а також ойк. *Вучково* (Хс). Пор. ще 1699: кр. *Artim Vukouich* — Ганьковиця (Maksay 527); 1775: кр. *Vocska* (!) — Новоселиця на Вн (Szabó 476).

Вучковський †. XVI ст. *Олекса Вучковский* — Вучкове (ПаПо-4 141). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Вучкове*.

В'язаніч [*Везаніч*] — Заричово. ◀ 1. Від андр. *Везаня* — “дружина *Веза* або *Вези*” + **-ич**. Твірна основа *Везо* чи *Веза*, імовірно, це болг. захисне ім'я, співвідносне з *Везьо*, яке виводять із дієсл. *веза*, вбачаючи у ньому побажання батьків: “Хай буде прив'язаний до дому і до батьків!” (Илчев 104). 2. Від бойк. апел. *в'яз* — “в'язи” (Он I 153). 3. Від назви дерева *в'яз* (Гр I 260).

В'язач [*Язач*] — Тихий. ◀ 1. Від місц. апел. *язач* “в'язальник”, тобто “особа, яка в'яже в снопи покоси за женцями” (Ужан). Пор. серб. апел. *везач* з таким же зн. (РСКНІ ІІ 468). 2. Від місц. апел. *в'язач* — “чоловік, у якого великі в'язи” (пор. типологічно подібні утворення *бородач*, *головач*, *вухач*, *зубач*...).

В'ячало — Св, Вл, Мж. ◀ Від місц. апел. *в'ячало* “верещака, плакса, скиглій”, тобто “той, що *в'ячить*” (ЕСУМ І 443).

Г

Габакан — Онік. Пор. 1787: кр. *Habak* на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Габак*, наведеного вище, + патр. суф. **-ан**. Твірна основа *Габ(ак)* може мати щонайменше три прийнятні інтерпретації: а) від чес. ос. імені *Haba*, що з *Habel~Havel* (SvoSta 179, Moldanová 75), тобто кал. імені *Авель*; б) від мусульм. гіпок. імені *Haba*, що з араб. *Habibā* — “дорога, мила” (Smailović 257); в) від слц. діал. *habák* — “подерте взуття” (SSN I 527). Упродовж XVII–XVIII ст. основа *Hab*. повторюється ще в кількох п-щах на Зак, як *Habka*, *Habiczka*, *Habota*, *Habina*. 2. Можливе й бібл. пох. п-ща від імені *Аввакум*, як наслідок появи протетичного /г/ та зміни /в/ на /б/.

Габел — Жнятино. 1787: *Habel* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від пол. або чес. імені бібл. пох. *Habel*, що відповідає укр. *Авель* (Rymut 289). Пор. ще хорв. п-ще *Habel* (Leksik 212).

Габель [*Габиль*], **-еля** — Мк. ◀ Те саме, що й **Габел**, лише з новішим пом'якшенням кінцевого /л/.

Габикан [*Габыкан*, зрідка — *Абыкан*] — Імстичово, Мала Копаня. Пор. новгород. антр.

XV ст. *Абыканъ* (Тупиков 31). ◀ 1. Можливо, з місц. апел. *габыкан* — “висока, худа людина” (Вн). 2. Фонет. видозміна п-ща **Габакан**. Пор. ще популярне хорв. п-ще *Habek* (Leksik 212).

Габора [*Габура*] — Св. 1751: *парох Алексій Габора* (!) — Зубне (Гаджега-3 104); 1787: кр. *Habura* — Фльоринка на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, пов'язане зі східнослц. ойк. *Habura* (Majtán 127). Див. **Габурай**.

Габурай — Загаття. ◀ Угор. утворення з суф. **-і** від укр. ойк. *Габура*, що біля м. Гуменне у сх. Слч.

Гававка — див. **Хававка**.

Гавачко — Уж. 1602: садиба, яку опустив кр. *Havacko* — Доманинці (UetC 104-8); 1773: кр. *Havaczko Vaszily* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Укр. утворення з суф. **-ко** від серб. п-ща *Гаовац*, **-овца**, що від прикм. *гао*, *гала*, *гало* — “чорний, темний, смаглявий” (РСКНІ ІІІ 188). Пор. ще хорв. п-ща *Galovac*, *Galovec* (Leksik 181).

Гавашій [*Гаваші*, рідше — *Говоші*] — Уж. 1691: гор. *Havasi Mihaly* — Ужгород (HodAd 38). ◀ Від угор. *havasi* — “полонинський”, “сніжний”.

Гавей [Гавий], -ей — Мж, Св, Рх. XVIII ст. староста *Petrus Have* — Скотарський (Dezso 89). ◀ Місц. укр. утворення з патр. формантом -ей, від антр. *Гава*. Допрізвище зн. основи — чес. розм. ім'я *Hava* (≲ *Havel*, укр. *Авель* — Кпаррова 102) або укр. дит. *гáва* — “собака” (Vincenz 454).

Гавелей [Гавелій], -ей — Мк. Пор. ще запис 1787 р. із Загір'я на Лемк: *Hawala* (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з патр. суф. -ей від антр. *Гавела*, що від чес. імені *Havel* (див. Гавей). П-ща *Havela*, *Havelka* є у чехів (Moldanová 78).

Гавелюк — Св. ◀ Від чес. або слц. імені *Havel* (укр. оф. *Авель*) або його деривата *Гавела* (див. Гавелей) + укр. патр. суф. -юк.

Гавран — Мж, Вл, Мк. 1607: кр. *Hauran Iuan, Stanko* — Нова Стужиця (UetC 104-8); 1715: кр. *Ge., Timko Hauran* — Рипинний (Bélay 184); 1787: кр. *Hawran* — Воля Н. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. ім. *Гавран*, яке поряд із такими розмовними вар., як *Гаврик*, *Гаврыш*, *Гаврош*, уживається в Карпатах як еквівалент повного імені *Гаврило* (Керста 107, ДумбрМик 49, Грк). 2. Від слц. чи чес. апел. *havran* — “назва птаха гайворон”, який у давніх слов'ян виконував функцію захисного імені (SvoSta 45, Грк 62). У словаків і чехів лексема *havran* і тепер використовується як кличка вороного коня (SSN I 556, SSJ I 464), а у сербів — як кличка барана та інших тварин чорної масті (РСКНІІІ 141). За твердженням М.Гркович, суч. серб. ім'я *Гавран* так само співвідносне з назвою *гайворон*, а не з іменем *Гаврило* (Грк 62). В укр. гов. зах. районів Зак апел. *гáвран* уживається у зн. “гайворон”.

Гавраник — Мк. ◀ Від *Гавран* + -ик.

Гаврей †. 1672: кр. *Haurei Prodan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Гавра* або угор. фонет. запис укр. п-ща *Гавриль*.

Гаврик — Уж. Пор. 1787: кр. *Gawryk* — Гуманець на Бойк. ◀ Здр.-пестл. утворення з суф. -ик від гіпок. імені *Гавро*, співвідносного з повним іменем *Гаврило* чи *Гавриіл* (ДумбрМик 49, Грк 62).

Гаврила — Уж. 1493: шл. *Howyrla* (!) — Бартфалва (MaksaySz 113); 1542: шл. *Hawryla* — Вишня Вишава (Bélay 219); 1572: кр. *Havrilla* — Вел. Ком'яти (Szabó 396). Пор. ще 1792: подг. п-ще *Hawryla* (Bubak 135). ◀ Від імені *Гаврило* у формі род. відм.

Гаврилєць [Гаврилїць], -льця — Мк, Тч, Уж, Хс, Вл. ◀ Від імені *Гаврило* + суф. -ець.

Гаврилєшко — Уж. ◀ 1. Від молд. чи рум. гіп. ім'я *Гаврилєш*, що від *Гавриіл* (ДумбрМик 49), + укр. суф. -ко. Пор. ще аналогічні імена

Данијеш, *Матијеш*... 2. Безпосередньо від укр. імені *Гаврило* за допомогою слов. суф. -ешко, як і серб. імена *Добрешко*, *Радешко*...

Гаврилик — Ір. 1787: *Hawrylik* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Hawrylik* — Воля Мала на Лемк (ФМ). ◀ Від імені *Гаврило* + -ик.

Гаврилканич — Уж. 1787: кр. *Hawrylkanicz* — Воля Мала на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Гаврилканиа* — “дружина *Гаврилка*” + -ич.

Гаврилко — Тч, Хс, Вб. 1378: *Гаврилко Дробышевчъ* — Перемишль (ССУМІ 237); 1602: *żona nieboszczyka Hawryka* — Вари (Łysiak-1 97); 1715: кр. *Ihnat Havrilko* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від здр.-пестл. імені *Гаврилко*.

Гаврило — Уж, Хс, Тч, Мж, Вл, Ір. 1419: шл. *Hawrillo f. Michaelis* — Угля (Bélay 209); 1567: кр. *Hawrillo* — Підгоряни (UetC 53-12); 1570: кр. *Laur. Haurillo* — Рипинний (Bélay 184); 1648: *Haurilo Demko* — Павлово (Maksay 547); 1567: кр. *Havrilu Andry* — Вільшинки (UetC 88-59); 1715: кр. *Jo. Havrillo* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від чол. імені *Гаврило*.

Гаврилович †. 1649: кр. *Haurilovicz Mikula* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Гаврило*.

Гавриль — Мж, Хс. ◀ Від ім. *Гаврило* пом'якшенням кінцевого /л/.

Гаврильо [ор. відм. — *Гаврильом*] — Ір. 1773: *Nicolaus Havrylyo* — Скотарський (Dezso 99, Ud-5 59). ◀ Від місц. гіпок. імені *Гаврильо* — оф. *Гаврило*.

Гаврильцьо [ор. відм. — *Гаврильцьом*] — Вн. ◀ Від імені *Гаврило* + -цьо.

Гаврилюк — Рх, Тч, Хс. 1819: кр. *Hawryluk* — Ілемня на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гаврило* + патр. суф. -юк.

Гавриляк — Мк, Пр, Вб. 1787: п-ще *Haurylak* — Лаврів на Бойк (ЙМ), п-ще *Hawrylak* — Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Гаврило* + -як.

Гаврин — Вн. ◀ Від імені *Гавра*, співвідносного з *Гаврило*, + пос. суф. -ин. Пор. хорв. ім'я *Gaura*, співвідносне з *Gavril* (Šimundić 414).

Гаврич — Тч. 1672: кр. *Makszim Hawrits* — Рахів (Bélay 121). Пор. ще 1672–1696: кріпаки *Havricsila Jur, Lera, Marko* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від імені *Гавра* (оф. *Гаврило*) + -ич. 2. Від хорв. демін. імені *Gavrić* (Šimundić 414).

Гавриш [Гаврыш] — Св, Мж, Хс. 1672: кр. *Hawris Ivasko* — Ізки (Bélay 155); 1705: свящ. *Joan Havris* — Добрянське (HodOkt 439); 1715: кр. *Hauris Jur* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Hawrysz* — Уновиці на Лемк (Łysiak-2 363); 1787: кр. *Hawrysz* — Лип'янка на Бойк, Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ Староукр. чол. ім'я *Гавриш*, що з

Гаврило (Керста 107). У XVII ст. ім'я *Гавриш* уживалося в Марамороші (Bélay 118, 160), а також серед запор. козаків (Осташ-3 13).

Гавришак — Пр. 1819: п-ще *Hawryszak* — Лосинець, Ветлина на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від **Гавриш** + -ак. 2. Від андр. *Гавриха* — “дружина *Гавра*” + -як.

Гавришук — Рх. 1676: *Rusz Havriscsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від **Гавриш** або **Гавриш** + -чук. 2. Від **Гавришко** або андр. *Гавришка* — “дружина **Гавриша**” + -юк.

Гавриль — Мж. — Див. **Гавриль**.

Гавриш — Пр, Вн, Ір, Вл. 1672–1796: *Josip Havris* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від місц. ім. *Гавриш* (оф. *Гаврило*), яке в Марамороші відоме з XVII ст.

Гавришка — Мк. ◀ Видозміна п-ща **Гавришко**.

Гавришко — Мк. 1542: вл. *Siim. Haurislo* (!) (Bélay 159). ◀ Від **Гавриш** + -ко.

Гаврош — Пр, Тч. 1605: кр. *vén Hauros*, тобто “старий *Гаврош*” — Ізки (Bélay 155). ◀ Від традиційного карп. вар. імені *Гаврош*, відомого українцям і молдованам (ДумбрМик 49), співвідносного з повним іменем *Гаврило*.

Гаврюк — Рх. ◀ Від розм. вар. імені *Гавра* чи *Гавро* (оф. *Гаврило*) + -юк.

Гавшинський — Уж. ◀ Від давнього антр. *Гавшин* + -ський. Особу *Жук Гавшин* писемні пам'ятки фіксують 1562 р. (Тупиков 513), а основа *Гавшиа* — давній вар. імені *Гаврило* тієї ж моделі, що й *Лукша*, *Прокша*, *Тимша*.

Гагара †. 1775: п-ще *Hagara* — Дротинці (Szabó 486). П-ща *Hagara* і *Hager* є також у Хорватії (Leksik 214). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Гада †. 1693: кр. *Hada Janos* — Лавки (Лучкай 16 — с.73). ◀ Від заст. бібл. імені *Гаад*, *Гад* (ВІЛ 257) у формі род. відм.

Гадак †. 1720: кр. *Andr. Hadak* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від антр. **Гада** або **Гад** (ВІЛ 257) + суф. -ак.

Гадей †. 1720: кр. *Andr. Hade* — Сопунка (Bélay 193); 1773: староста *Petrus Hade* — Скотарський (Ud-5 59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ей від застар. кал. імені *Гад* (ВІЛ 257). 2. Хорв. гіпок. ім'я *Hade*, що з *Hadrian* (Šimundić 417).

Гаджега — Ір, Мк, Пр, Св, Бг, Тч, Уж. 1729: *при Іоані Гачега* — Вел.Ком'яти (Стрипский 58). 1743: *Тимко Гаджега* — Ізки (Сах 95); 1763: *раб божий Лука Гаджега* — Ясиння (ПаПо-1 141). ◀ Місц. укр. утворення зі згруб. суф. -ега, як і у п-щах **Василега**, **Іванега**, **Петрега**, **Юрцега**, від мусульм. чол ім. *Hadžo*, що з араб. *hadž(ija)*, апел. зн. якого — “пілігрим, паломник, який

побував у м. Мекка” (Smailović 260, SW II 3). Є також у босн. мусульман (Smailović 260). Відоме татарам (Справочник 95). Серби давали ім'я дітям як захисне (Грк 203). У словаків лексема *hadži* так само означає “магометанина, який побував у м.Мекка”, хоч у деяких гов. *hadžo* має зн. “дурний” (SSN I 533). Пор. ще хорв. п-ща *Hadžob*, *Hadžja*, *Hadžak*, *Hađja*, *Hađkan*, *Hađna...* (Leksik 213–214).

Гадьма †. 1656: кр. *St. Hagyma* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від угор. апел. *hagyma* “цибуля”.

Гадьмаш — Мк. Пор. 1399: *Hagymasi János*, економ *Hagymas* — Геленеш, Берегово (Györffy 542). Пор. ще 1656: кр. *St. Hagyma*, але раніше напр., 1558 р., ця родина там же записана як *Cibulyak*, *Cibuliak* — Чумальово (Bélay 133). 1704: вдова *Hagymás Jánosné* — Вел. Лучки (HodGens 16). ◀ Від угор. апел. *hagymás* — “цибульний, цибулястий” або “той, що вирощує цибулю” (Kázmér 446).

Гадяк — Уж. 1720: кр. *Andr. Hadak* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від заст. христ. імені *Гаад* чи євр. імені *Гад* (ВІЛ 232, Справочник 37) + -як. Із часом ім'я та його деривати стали асоціюватися з місц. апел. *гыд/гад* — “гадюка” (пор. ще пол. *hadź* — “гідота”, рос. *гадость*); з'явилися записи 1715 р. на зразок *Höd* (*Hod*) *Mihailo* — Міжгір'я (Bélay 178). До речі, гуц. п-ще *Gadzinski* також пов'язують із апел. *gadzina* — “гадюка” (Vincenz 463).

Газа — Пр. Пор. подг. записи п-ща *Haza*, *Chaza* 1707 і 1724 років, які Й.Бубак виводить з угор. *ház* — “хата” (Bubak 135). ◀ Імовірно, закарп. п-ще **Газа**, як і чес. п-ща *Haaz*, *Haase*, походить від нім. апел. *Hase* — “заєць” (Moldanová 75), поширеного в Німеччині (Bahlow 210).

Газій [*Gázi*], -ія — Мк, Вб. 1773: кр. *Lucas Hazi* — Вел.Лучки (Dezsö 294, Ud-5 113). ◀ 1. Від угор. *házi* — “хатній, домашній”. 2. Від почесного титулу переможця в мусульм. країнах *газі* (СІС 133), що від араб. *haza* — “воювати, герой...”, (РСКНІІІ 157, 158) або навіть від спорідненого чол. імені *Hase*, що з повного імені *Hasan* (Smailović 274).

Газуга †. 1214: *Hazuga de villa Yka* — ком. Бийкийш (RegVar 189); 1470: кр. *Hazug* — Горбок (Szabó 480). 1772: староста *Hazuga Andri* — Кузьмино (ДэжеДел 289). ◀ Угор. утворення від прикм. *hazug* — “брехливий”.

Газуда — Мк, Уж. 1567: кр. *Hazuda Fetyko* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1607: кр. *Haluda* (!) *Senko* — Порошково (UetC 104-8); 1648: *Hazuda Timko* — Н.Ворота (Maksay 359). ◀ 1. Від угор. *hazudl*

hazug — “брехливий, фальшивий”. 2. Можливе пох. від вживаного в Боснії мусульм. чол. імені *Azudin*, що з араб. *Azauddin*, складеного з *aza* “втіха” та *addin* “радість” (Smailović 156).

Гайда́ — Тч. 1607: кр. *Hajda Bajd Dimitr* — Туриця ((UctC 104-8). Пор. ще 1664: подг. п-ще *Hajda* (Bubak 132); 1785: лемк. *Hajdak* — Терепча (ЙМ); 1819: бойк. *Hajdeuczuk* — Перегінське (ФМ). ◀ 1. Правдоподібно, від пол. *hajda* — “гірський пастух”; пор. укр. *гайда́р* — “вівчар” (Гр I 265, SW II 4). Так пояснюють це п-ще Й.Бубак, К.Римут (Bubak 132, Rymut 290) та деякі ін. ономасти. 2. За С.Роспондом, *hajda* — “незграбна людина” (Rospond II 120). 3. За Т.Голембйовською, орав. п-ще *Hajda* походить зі слц. *hajda* — “сопілка” (Golęb 84). 4. Можливо, від нім. *Heide* — “язичник” та деякі ін. інтерпретації. Пор. популярні хорв. п-ща *Hajdić, Hajdin, Hajdina, Hajdinac, Hajdinović, Hajdinjak* та ін. (Leksik 214). 5. Від слц. діал. *hajda* — “польова колиска з простирадла” (SSN I 535).

Гайдабу́ра — Уж. ◀ Від укр. *гайдабу́ра* — “розбійник” (Гр I 265), “гайдамака” (Ж-Н 134).

Гайдама́к — Хс. ◀ Від апел. *гайдама́к*, що з тюрк. “гайде” — “турбувати, гнати”, а в укр. мові означав “повстанець, гульвіса, розбійник” (Чопей 50, Головацкій 470), у рум. *hajdamac* — “бродяга”, у слц. *hajdamák* — “приблуда, нікчема” (SSN I 535). У поляків означає “козак, учасник руху на Правобережній Україні XVII ст.” (Rymut 290).

Гайдама́х — Рх. ◀ Від апел. *гайдама́х* — те ж саме, що й **Гайдама́к** (Rymut 290), а в пол. гов. — “запор. козак, який живе з бандитизму” (SW II 5). Зміна кінцевого /к/ на /х/ зумовлена фонетично, як і в діал. апел. *мищух, пацух...*

Гайдáн — Вб. ◀ Від **Гайда́** + патр. суф. -ан.

Гайдáнка — Вб. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гайдáнко**.

Гайдáнко — Вн. ◀ Від **Гайдáн** + -ко.

Гайди́ла — Уж. — Див. — **Гойди́ло**.

Га́йду — Хс, Тч. 1600: гор. вдова *Gr. Hajdú* — Вишково (Bélay 215); 1614: гор. *Pe Hajdú* — Хуст (Bélay 115); 1673: кр. *Hajdu Ferenc* — Іза (Bélay 156); 1705: оу *Матія Гайдова* — Крайниково (UdAd 72); 1720: кр. *Jo. Nadu* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Угор. п-ще від апел. *hajdú* — “гайдук”, тобто “озброєний сторож”, “розсильний сільської управи” (Kálmán 87). Кінцева етимологія лексеми — угор. Угор. апел. *hajdú* — “розбійник” (ЕСУМ I 453) або “пастух, чередник, пішак” (Kázmég 448).

Гайдук, -ка́ — Вн, Ір, Хс, Уж, Пр. 1574: *Sawa Hajduk* — Сянік (Balzer 101); 1618: кр. *Roman Hajduk* — Длга Лука (Mars 98); 1648: *Andri Haiduk* — Неліпино (Maksay 548); 1677: п-ще *Hajduk* — Підвиноградів (Szabó 490); 1787: кр. *Hajduk* — Лімна, Суходіл на Бойк, Скородне, Ляджин та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від заст. соц.-екон. терміна пізнього Середньовіччя *гайдук*. У народів Карп.-Дун. басейну пройшов складну семантичну еволюцію від угор. етн. через семи “повстанець-партизан”, “угорський воїн-піхотинець”, “воїн, який на власний розсуд воював проти турків”, “поліцай в Угорщині”, “опришок”, “злодій”, “волоцюга”, “слуга”, “гайовий”, “доглядач” (SW II 5). Крім цих значень, лексема *гайдук* уживалася й у ін. зн., як “солдат придворної охорони” (СУМ XVI–XVII ст. VI 182), “озброєний вартовий” (Мат. до буков. I 79, Гг 43). У румунів та сербів вона також уживалася в кількох зн. П-ща *Hajduk, Hajduković* популярні серед хорватів (Leksik 214–215).

Гайдуканин †. 1787: кр. *Олекса Гайдуканин* — Крайниково (UdAd 72). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Гайдукáня* “дружина **Гайдукá**”.

Га́йдур — Хс. ◀ 1. Імовірно, від укр. діал. *га́йдур* — “велетень”, “неповоротка людина” (Головацкій 470). Пор. ще пол. *hajdur* — “незграбний чоловік” (SW II 5). 2. Від **Га́йду** + атрибут. суф. -ур, як у **Ганьчу́р, Савчу́р**, який зробив із незмінного антр. **Га́йду** відмінюваний ім.

Гайдучо́к — Пр. ◀ Від **Гайдук** + патр. суф. -ок. Пор. лемк. п-ще 1787 р. із Явірника Руського *Hajduczyk*, подг. п-ще XVII ст. *Hajduczak* (Bubak 133).

Гайко †. 1697: п-ще *Hajko* — Тарна (Szabó 395). П-ще *Hajko* відоме також у Польщі (Rymut 290), Чехії (Морошкин 56), навіть у Румунії (Iordan 234, 235). ◀ Від кал. чол. імені *Гай* (див. **Гайович**) + суф. -ко. Ім’я *Hajko* у Вираві на Лемк згадується 1608 р. (Balzer 174), а серед запор. козаків 1649 р. згадується *Гайко Дудченко* (Осташ-3 13). Твірна основа антр. *Гайко* пох. від староукр. календ. імені *Гай*, що з лат. *Gaius, Caius* (Справочник 394), від серб. імені *Гајо* (< *Гаврило* — Грк 63) або болг. *Драгај* (Илчев 124) чи навіть від дохр. слов. імені *Гай* (SvoSta 49). За А.Вінчензом, антр. *Гайко* пох. від дієсл. *га́йкати* (Vincenz 503). Однак ім’я *Гайко* в Карпатах уживалося і без суф. -к-. Пор. антр. *Haj* у Туртеребеші за 1687 р. (Szabó 530), *Hajow* — у Козаківці на Бойк за 1787 р. (ЙМ).

Гайку́линець [*Гайку́линиць*], -нця — Мк. 1773: присяжний *Lucas Hajkulinecz* — Іванівці

(Ud-5 55). ◀ Від андр. *Гайкуля* — “дружина *Гайка*” + *-инець*.

Гайла — Мк. 1743: п-ще *Hajla* — Петрово (Szabó 451). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Гајил* (< *Гаврило*) або *Гојил* (< *Гојумир*, *Гојислав*... — Грк 63, 65) з відповідними морфонологічними змінами. 2. Менш імовірно, від прикм. *гайливий* — “той, що гає час” (Ж-Н 134).

Гайлик — Мк. ◀ 1. Від **Гайла** + *-ик*. 2. Від нім. *heilig* “святий” чи пол. *heilich* — “золота монета” (SW II 26). 3. П-ще *Heilig* поширене також у Німеччині (*Bahlow* 220). Отже, воно могло утворитися за допомогою укр. суф. *-ик* від нім. прикм. *heil* “здоровий”.

Гайналь — Рх. ◀ 1. Від закарп. етн. *гайналь*, яким гуцули прозивають долинян із Тч, Хс. За Яновим (Vincenz 497, 342), етн. *гайналь* пох. від *гайнувати* “ледарювати” + *-аль* (пор. ще діал. *гайний* — “повільний” (Головацькій 470, Грк I 265). 2. Від угор. *hajnal* — “світанок”. П-ще *Hajnal* поширене також у хорватів (Leksik 215). В угорців лексема *hajnal* виконує роль ос. імені (*Hajdú* 47).

Гайналій — Тч. 1682: кр. *Hajnali Vaszily* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від **Гайналь** + угор. формант *-і*.

Гайнас — Мк. — Див. *Ханас* і *Хайнас*.

Гайнинець †. 1648: кр. *Hajnicz (!) Iuan* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від незасвідченого антр. *Гайна* + *-инець*. З огляду на те що цього ж року в цьому ж селі фігурує запис *Hanicz Iuan*, припускаємо, що написання *Hajnicz* — це описка конскриптора, хоч таке утворення загалом можливе. Принаймні полякам відоме п-ще *Hajna* (Rymut 291).

Гайніш — Уж. Імовірно, нім. п-щеве утворення від ос. імені *Heinrich* (пор. чес. п-ща *Hajna*, *Hajner*, *Hajniš* — Moldanová 76) або від імені *Heiman* (Rymut 291). Німецькі ономасти кваліфікують п-ще *Heinisch* як сілезьке, а суфікс *-иш* у ньому — як слов. елемент (*Bahlow* 221).

Гайович — Хс. ◀ 1. Від христ. імені *Гай* (див. **Гайкулинець**) + *-ович*. П-ще *Гајовић* є також у сербів (РСКНІІІ 165). 2. Менш імовірно, що від вірм. самоназви *haj*.

Гайош — Уж. 1428: шл. *Pe. f. Iwan Hajjas* — Коболапоток (Bélay 158); 1450: кр. *Hajas* — Крива (Szabó 387). ◀ Від угор. *hájas* — “сальний, жирний” або від угор. *hajós* “човнар” (Kázmér 449).

Гайсак — Ір, Мк. ◀ 1. Імовірно, від слц. діал. *hajsa* — “повія” (SSN I 537) + *-ак*. 2. Від чес. п-ща *Hajs* чи *Hais*, що мають в основі північнонім. прикм. *heis* — “суворий” (Moldanová 76), + *-ак*.

Гайсяк — Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гайся*, *Гася* (оф. *Гафія*), відомого на Вб, + *-як*. Пор. ще запис п-ща *Hosiak* 1787 р. у с. Городок на Лемк (ЙМ).

Гайч — Пр. ◀ 1. Імовірно, фонет. змодифікований вар. хорв. п-ща *Haić* (Leksik 214), що від імені *Haj*. 2. Усіч. вар. чол. імені *Гайко*, аналогічно, як у п-щах на зразок *Данч*, *Станч*.

Гайчук — Уж. ◀ Від **Гайч** або від імені *Гайко* (див. **Гайкулинець**) + *-юк*. Пор. ще 1819: кр. *Hauczak* — Славське (ЙМ).

Гак — Уж. ◀ Від апел. *гак*, який в Україні фіксується 1582 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 183). П-ще *Гак* є у сербів (РСКНІІІ 167) та німців (*Bahlow* 197).

Гакавець [*Гакавиць*], *-вця* — Уж. 1773: кр. *Hakavets Stephanus* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від закарп. *гакавець* — “заїка” (Св).

Гакавий [*Гакавий*], *-вого* — Вб. ◀ Від закарп. *гакавий* — “заїкуватий” (Пр). Пор. аналогічне серб. *гакав* — “гаркавий” (РСКНІІІ 167).

Гакало — Мк. ◀ Від апел. *гакало* — “той, що часто повторює вигук *га*”. Пор. ще серб. *гакало* — “людина з писклявим голосом”, “базикало” (РСКНІІІ 167). Пор. також бойк. антр. *Накајю*, *Накајювич* (Kuczera 169, ФМ).

Гакович — Уж. ◀ Від **Гак** + *-ович*. Пор. у сербів п-ще *Гаковић* (РСКНІІІ 167).

Гал †. 1560: п-ще *Haly* — (Szabó 453); 1448: *Hal de Kopystno* — Перемишль (Smołka 50). ◀ 1. Кал. чол. ім'я *Гал*, що з лат. *Gallus* або гр. *Galactos* (ВІЛ 50). 2. Давньослов. ім'я *Галь*, співвідносне з прикм. *галь* — “чорний” (Илчев 121, Šimundić 121, ГркРеч 62).

Гала †. 1605: кр. *Jo. Hala* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). П-ще *Hala* відоме також чехам та полякам (Rymut 291). ◀ Від давньослов. прикм. *гал-* “чорний” у род. відм.

Галабурка — Уж. Окрім Ужгорода, п-ще **Галабурка** є також у с. Стащин у сх. Слч. ◀ Укр. утворення з суф. *-ка* від давнього антр. *Гарабура* з дисиміляцією /pp/ на /лр/. Пор. 1588: гор. *Feodor Harabura* — Самбір (Kuczera 169); 1681: гор. *Jan Harbura* (там само); пор. ще 1647: гор. *Anna Haraburowska* — Самбір (Kuczera 170). Семантика твірної основи та сама, що й у молд. *харабурэ* та суч. укр. діал. *галабурда* — “бешкет”, “розгардіяш”, “безлад”, “розбрат”, “суперечка” (Ж-Н 135, Гр I 267, СУМ II 18). Пор. ще новіші записи, а саме 1787 р.: кр. *Halaburda* — Королево на Лемк (ЙМ) та 1819 р. — *Haraburd* — Новоселиця на Бойк (ФМ), у яких дисиміляція /pp/ на /лр/ не відбулася, подібно як і в пол. апел. *haraburda* “авантюрист” (Rospond II 131). Кінцеву етимологію апел. *галабурда* подає ЕСУМ I 455.

Галагóрич — Тч. — Див. Галагúрич.

Галагúрич — Вб. Пор. записи 1614 р. з Нижнього Орлика у сх. Слц: *Fedur Harahura, Harahura Haliko* (Mars 76). ◀ Можливо, від серб. апел. *голóгрла* — “білошийка” або від діал. *галахура* — “глузливе п-ко духовної особи” (Гр I 267). Пор. ще слц. застережливий вигук *halahu* (SSN I 540).

Галáга — Вб. ◀ П-ще може мати декілька інтерпретацій, а саме: 1. Укр. утворення зі згр. суф. *-ata* від чол. імені *Гал*. Ім'я *Гал* у XVI ст. співвідносилось з іменем *Галактион* (Керста 73), далі — з календ. іменем *Гал*, співвідносним із лат. іменем *Gallus*, з серб. *Гало*, співвідносним із *Гаврило* (Грк 63) і нарешті — з давньослов. іменем *Гал*, співвідносним із прикм. *галь* — “чорний”, “темний”, “смуглий” (Илчев 124–125, Грк 63). Останній укр. мова зберігає в назві птаха *гáлка* — “ворона”. Однак з'ясувати, з котрим саме повним іменем співвідноситься, напр., іменування XVI ст. *Hal Wolossin* чи львів. іменування 1421 р. *Hal Rutenus* (SSNO II 2 246), — нині неможливо. Так само, як неможливо з'ясувати, з яким повним іменем співвідноситься п-ще *Гала* в іменуванні 1605 р. з Новоселиці (Тч) кр. *Jo. Hala* (Bélay 176). 2. Від пол. арх. *chalag* — “доглядач волів”, “грубіян”, “хам” (SW I 269). 3. Від рум. апел. *halagea* — “шум, гам”. 4. Від мусульм. чол. імені *Alaga* (Smailović 83, 138).

Галагáн — Уж, Пр. П-ще є і на Пряшівщині (Дуй Антр. 81). ◀ 1. Від Галáга + *-ан*. 2. Від *галагáн* — “давня австрійська монета” (Он I 158). 3. Від закарп. *голыгáн* — “голяк” (Мк). 4. Від молд. *гэлиган* — “здоровань”.

Галаговець, -гівця [Галагóвиць, род. відм. — Галагúвця] — Вб, Пр. ◀ Від Галáга + патр. суф. *-овець*.

Галáй — Мж, Хс, Ір, Св, Вн, Мк. 1715: кр. *Halaj Vaszil* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *Ilko, Jo. Halaj* — Синевир (Bélay 200); 1787: кр. *Нажу* — Заслав'є, Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. апел. *галáй* — “крикун”, “верещака” (Грк I 267), пол. діал. *halaj* — “вітрогон”, “вертихвіст”, “шибеник”, “гультай” (SW II 10) або від слц. діал. *halaj* — “крик”, “шум”, “грюк” (SSN I 540). Усі апел. від *галáкати*.

Галáйка — Пр. 1787: кр. *Нагайка* — Рибне на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща Галáйко.

Галáйко — Вл, Мж, Тч. 1751: *парох Яков Галайко* — Добрянське (Гаджега-М 106); 1810: кр. *Halayko* — Кобло на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від карп. апел. *галáйко* — “нахабна, запальна, поспішлива людина” (Головацкій 471), “кри-

кун”, “верещака” (Гр I 267), слц. діал. *halajko* — “непосидюче, пустотливе дитя” (SSN I 540).

2. Від Галáй + *-ко*.

Галайчúк — Мк. ◀ Від Галáйко + *-юк* або від Галáй + *-чук*.

Галáс [рідше — Гáлас] — Ір, Хс, Св, Мк, Уж, Бг, Тч. 1567: кр. *Halasz* — Фанчиново (Szabó 328); 1614: кр. *St. Halaz (piscator)* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *Alex. Halasz* — Буштино (Bélay 132); 1648: кр. *Halasz Haurillo* — Голубине (Maksay 525); 1699: кр. *Halasz Danko* — Сусково (Maksay 581); 1787: кр. *Halas* — Підліски на Бойк (ЙМ). ◀ Однозначно від давнього закарп. мадяризм *галáс* (угор. *halász* — “рибалка”, опосередкованим доказом чого є й спроби XVII ст. “перекладати” п-ще лат. апел. *piscator* — “рибалка”). Немає найменших підстав виводити п-ще Галас від апел. *гáлас* — “шум” стосовно Зак, оскільки цей апел. на Зак не вживається.

Галáсник — Уж. ◀ Від пол. *halásnik* — “*hal-sownik*”, тобто “крикун, авантюрист” (SW II 10).

Галатéй [Галатúй], -ея — Уж. ◀ Від антр. *Галáта* + *-ей*. Пор. 1787: кр. *Halata* — Перегінське на Бойк (ЙМ), Брунари Вижні на Лемк (ЙМ), *Halatiak* — Побук на Бойк (ЙМ). Пор. ще відоме п-ще *Галятóвський*. Антропооснова *Галата* — це рідкісне жін. ім'я (Петровский 82) або видозмінене календ. чол. ім'я *Галатион*, болг. *Галатион* (Илчев 124), молд. *Галатон* (Думбр 49).

Галатíба — Мж. ◀ Від закарп. апел. *галатíба* — “млява, неповоротка людина” (Тч) + малопродуктивний формант *-ба*. Пор. ще діал. *галатíн* — “запальна, славожадна, самопевнена людина” (Ж-Н 135), бойк. *галатым* — “запальна, легковажна, бездумна особа” (Головацкій 471).

Гáлаш — Вб. ◀ 1. Ос. назва *Галаш*, що від *гал-* “чорний”, яку Н. Тупіков фіксує 1495 р. (Тупіков 102). 2. Від угор. *hálás* — “вдячний”.

Галащúк — Мж. ◀ 1. Від Гáлас + *-чук* із чергуванням *сч//шч* або від антр. *Галаско* + *-чук*. Пор. 1618: кр. *Halaszko Petro* — Андрейова (Mars 98). 2. Можливо, Галащúк представлене також у записі 1720 р. з с. Руська Поляна: кр. *Holoszcsuk Jur* (ПеПред 309).

Галевич †. 1699: *Halevits Ivan* — Неліпино (Maksay 513). 1715: кр. *Halevics Jurko* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. *Гальó*.

Галéга — Св. 1696: кр. *Helega (!) Sandor* — Голубине (Maksay 576). ◀ Укр. утворення з карп. знев. суф. *-ета* від тієї ж антропооснови, що й п-ще

Гала́га, тобто від болг. чол. імені *Гальо* (< *гал* — “чорний”) чи серб. *Гале* (< *гавран*, *Гаврило* — Грк 63). Пор. ще ін. деривати. 1696: кр. *Klimovics Halig* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1798: кр. *Halyszak* — Опака та *Halyszyn* — Церківка на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Halej* — Ілемня на Бойк (ФМ). Пор. ще запис 1757 р. з Мукачева: свящ. *Joannes Halik* (Лучкай 18, с. 97).

Галецький †. 1732: *Андрей Галецкый* — Вел. Поляна (ПаПо-4 44); 1758: єрей *Іоаннь Галецкый* — Варадка (Яворск 212). ◀ 1. Від незасвідченого антр. *Галець* + *-ський*. 2. Гіперкоректна форма п-ща *Галицький*.

Галикович †. 1570: кр. *Gr. Halykovicz* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Галик* (див. *Галéга*).

Гáлинець [*Гáлиниць*], *-ниця* — Ір, Вн. ◀ 1. Від жін. імені *Гáля*, яке в Україні співвідноситься з повним іменем *Галі́на*, рідше — з *Гáнна* та *Оле́на* (Головацкій 472, Гр IV 550), + *-инець*. 2. Якщо твірною основою було чол. ім'я, то воно в Карпатах мусило бути ім. I відміни, напр., як серб. ім'я *Гала*, що з *Гавран* чи *Гаврило* (Грк 62). Пор. споріднені утворення від основ на *-а*. 1787: кр. *Halicz* — Гниле чи *Halynsiow* за цей же рік із с. Тухля на Бойк (ЙМ).

Гáлиця — Тч, Хс. ◀ Від давньослов. імені *Галиця*, співвідного зі співзвучним апел. *гáлиця* — “галка” (Гр I 268). Як ос. назва лексема *Галиця* фіксується 1495 р. (Тупиков 102). Можливо, з цією основою пов'язаний також антр. 1746 р. *Іоань Галецкый* — *парох Варадскій* (Яворск 212). Нині назву *галиця* серби використовують як кличку для свійських тварин чорної масті (РСКНІІІ 177). Пор. ще 1619: подг. п-ще *Galica* (Bubak 108), хорв. п-ще *Halić* (Leksik 216).

Гáличка — Тч. ◀ Від *Гáлиця* + *-ка*. Пор. хорв. п-ща *Galić* і *Halić* (Leksik 181, 216), серб. п-ще *Галић* та апел. *галић* — “ворон” (РСКНІІІ 177); а у болгар апел. *галица*, як і в українців, донедавна вживався у зн. назви птаха *галка* (Геров I 209).

Галкéвич — Тч. 1743: *Іоан Галкевич* — Старина (ПаПо-4 108); 1787: кр. *Halkiewicz* — Богуша, Ганчова на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Галко* чи *Галько* + *-евич*. Ім'я *Галко* (чи то від *Галактіон*, чи то від *Галик*) вживане в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 13).

Галко́ — Пр. 1449: гор. *Blasii Halk* — Михайлівці (Nagy II 443); 1549: *перед паном Галком* — Одрехова (АО 41); 1638: *Halko Semeliszyn* — Сянік (Balzer 216); 1726: свящ. *Mich. Halko* — Крива (Лучкай 16, с. 202). У сх. Слч. ім'я *Halk* фіксується з 1449 р. (Kázmér 451). ◀

Від демін. чол. імені *Галко*, співвідного з повними іменами *Гал*, *Галактіон* чи навіть із *Галиця* (Илчев 124, Грк 63, SvoSta 33, Maret II 145).

Галкóвич — Св, Мк. 1570: кр. *Joan. Halkovicz* — Бистриця (UetC 53-14), у 1572 р. він же *Ivan Halkouich* (UetC 53-15); 1570: кр. *Gr. Halykovicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: кр. *Halkowicz* — Більцарова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Галко* чи від *Галько* + *óвич*.

Галóвич — Мк. 1648: кр. *Halouich Demko* — Голубине (Maksay 526); 1699: кр. *Halovits Fedur* — Драгошевиця (Maksay 612). П-ще *Galović* поширене в Хорватії (Leksik 181–182) та в Сербії (РСКНІІІ 178). ◀ Від власного ос. чол. імені *Гал*, що має кілька задовільних пояснень (див. *Галéга*, *Гáлиця*, *Галко́...*), + *-ович*.

Галóвка — Пр. ◀ Від чол. імені *Гал*, *Гало* чи *Гале* (див. *Галéга*, *Гáлиця*, *Галко́...*) + квалітат. суф. *-óвка*, як у п-щах *Матьóвка*, *Пітьóвка*, *Грицьовкáнич...*

Галу́жинець, *-ниця* — Св. ◀ Імовірно, від серб. п-ща *Голужа*, що з *голужав* — “необрослий мохом, голий” (РСКНІІІ 452), + *-инець*. Див. ще *Галу́зинець*.

Галу́зинець [*Голу́зиниць*], *-ниця* — Вл. 1787: кр. *Chołuziniec* — Жупани на Бойк (ЙМ), кр. *Haluzyn* — Куляни та *Haluzka* — Тельня на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Галуза* + *-инець*. Антропооснова мусила бути щонайменше п-ком, а можливо, й п-щем, як у чехів п-ще *Haluzá* (Moldanová 76), або п-ком від апел. *галу́за*, який в українців, словаків, поляків та сербів означає “гілка дерева”.

Галу́шка — Уж. 1648: кр. *Griga et Jacob Haluska* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Gabriel Halusska* (там само); 1787: кр. *Haluszka* — Сколе на Бойк, Босько — на Лемк (ЙМ); 1819: *Haluszka* — Луг на Лемк (ФМ). Пор. ще 1618: кр. *Pauel Haluseczka* — Н.Орлик (Mars 77); 1787: *Haluszczyniec* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Як і ін. п-ща, що походять від назв кулінарних виробів на зразок *Борщ*, *Кисіль*, *Книш*, *Ковбáска*, *Корж*, *Пиріг*, п-ще отримує задовільне пояснення в назві традиційної укр. страви із прісного тіста — *галу́шки* (СУМ II 22). Однак зв'язок із назвою страви, імовірно, вторинний. Чес. п-ще *Haluš*, яке виводять від імені *Havel* (Gołęb 80), а ще більшою мірою наявність болг. імені *Галуш*, що від імені *Гало* (Илчев 125), серб. клички корови чорної масті *Галушка* (РСКНІІІ 180) та клички чорного кабана *галош* (там само), спонукає вважати, що укр. п-ще *Галу́шка* походить від давньослов. антропооснови *гал*-зі зн. “чорний”.

Галушка́й — Хс. ◀ П-ще утворене у ХХ ст. унаслідок мадяризації укр. п-ща Галу́шка.

Галушка́нич — Вб. 1787: кр. *Haluszkanicz* — Манів на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Галушка́ня* — “дружина Галу́шки” + *-ич*.

Галуща́к — Мк, Ір. 1819: кр. *Haluszczak* — Воловець, Гладішів на Лемк (ФМ); 1787: кр. *Chaluszczak* — Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: він же *Haluszczak* (там само — ФМ). ◀ 1. Від Галу́шка + *-як*. 2. Виводити його від *галу́зка* (див. Галу́зинець) чи від *халу́ска* (див. Халу́с) немає достатніх підстав.

Галча́к — Уж. Пор. подг. п-ще 1657 р. *Halczak* та п-ще *Halczyk* з 1638 р. (Bubak 133). 1772: кр. *Feczko Halczaak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ 1. Від чол. імені *Галко* + *-як*, яке в Анталівцях згадується 1602 р. Пор. кр. *Hocsics Halko* (UetC 104-8). 2. Твірною основою п-ща міг стати й антр. з основою на *-а*, зокрема *Галка*, пов’язаний прямо з назвою птаха або через давньослов. імена на зразок *Галчо*, які виходять на корінь *гал-* — “чорний”, “смаглявий” (Илчев 125). Підставою для останнього можуть бути два записи п-ща *Галчич* із с. Чинадьово за 1648 р.: *Halchich Janos* і *Halchich Georg* (Maksay 521).

Галшу́стер — Мк. ◀ Імовірно, нім. композит *Hau* + *Schuster*, що від *hauen* — “бити, вдаряти” + *Schuster* — “швець”, тобто “швець, який б’є”. Допрізвищевим значенням цього утворення було, мабуть, “той, що б’є молотом”.

Галько́ — Ір, Св. 1567: кр. *Pryslak Halýko* — Чинадьово (UetC 53-12); 1607: кр. *Halyko Marton* — Кострини (UetC 104-8); 1618: *Haliko seliar* — Маковиця (Mars 59); 1704: кр. *Halyko Mikula* — Кутка (HodGens 7); 1773: присяжний *Basilius Halyko* — Дунковиця (Ud-5 54); 1787: кр. *Halko* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Здр.-пестл. ім’я *Галько́*, яке поряд із безафіксним вар. *Галь*, що від давньослов. антропооснови *гал-* “чорний, темношкірий, смаглявий” (Грк 63), у Карпатах уживалося аж до XVIII ст. Пор. 1448, 1560: кр. *Haly* — Рокосово (Szabó 453); 1567: *Halyko Judex* — Кольчино (UetC 53-12); 1579: *за сына Спикова прозвищем Богом а именем за Галя* (АО 62); 1618: кр. *Haly Chanasz* — В. Вапеник (Mars 75); 1649: кр. *Dohanovics Halyko* — Соїми (Bélay 220); 1699: *batyko Halyko Mikula* — Покуття (LehBer 380); 1819: кр. *Halciow* — Перегінське на Бойк (ФМ). У XIV ст. ім’я *Галь* було поширене в Україні та в Сербії (ГркРеч 62). У серб. мові функціонує також лексема *галько* — “назва свійської тварини чорної масті” (РСКНІІІ 181). 2. Від календ. імені *Гал*, що з лат. *Gallus* або гр. *Galaction*

(Marčić II 45, SvoSta 33) чи від місц. *галько* — “придуркуватий” (Ір).

Галькович †. 1570: кр. *Gr. Haykovicz* (!) — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Галько́*.

Гальо́ — Мк, Вн. 1585: кр. *Hallyo Gergely* — Міжгір’я (Bélay 178). Пор. 1787: кр. *Halow* — Козаківка, Лужок, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. чол. ім’я, співвідносне з болг. іменами *Гальо*, *Гало*, що від апел. *гал* — “чорний” (Илчев 125). 2. Календ. чол. ім’я *Гальо*, співвідносне з укр. офіційними *Гал* чи *Галактион* або з серб. *Гале* — Гаврило (Грк 63).

Гальо́вчик — Уж. ◀ 1. Від письмово неза-свідченого патр. *Гальовець* + *-чик*. 2. Від місц. апел. *гальо́вка* “придуркувата жінка” (Ір) + *-ик*.

Гальчич †. 1648: кр. *Halchich Janos* і *Halchich Georg* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Від антр. *Галка* або *Галька* + *-ич*.

Гальчиши́нець †. 1715: кр. *Halcsisinecz Szimko* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Гальчі́ха* — “дружина Галька́”.

Галюк †. 1784: п-ще *Halyuk* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від антр. *Галь* або *Гальо́* + суф. *-юк*.

Гам — Уж. 1751: *Франц Гам* — Дравці (Гаджега-Уж 60); 1614: *Гамь Скрыпицинь* — Росія (Тупиков 102); 1787: кр. *Chatow* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від нім. ос. імен *Ham* чи *Hamt*, що від якогось повного імені на *Ham*, як *Abraham* (див. Bahlow 203, Moldanová 77, Rymut 293). Підтвердженням може бути й ім’я *Франц* у найдавнішій його письмовій фіксації. За нім. пох. п-ща промовляє й те, що воно нині поширене в Австрії та Хорватії (Leksik 216). 2. Від бібл. імені *Хам* у його угор. чи хорв. звучанні, тобто *Hám*. 3. Від укр. апел. *хам* чи його пол. відповідника *cham* — “простак”, “селянин” (Rospond II 125, Rymut 293), тобто в метафоричному зн. імені. 4. Від укр. апел. *гам* — “шум, гамір” (Ж-Н 136). 5. Від угор. *hám* — “кінська зброя” чи його рум. відповідника *ham*. 6. Від слц. діал. *hám* — “гальмо” (SSN I 543). 7. Найменш імовірно, що від мусульм. імені *Ната* або *Нато* (< *Muhamed* — Smailović 73, 267).

Гамáда — Ір. 1618: кр. *Iwan Hamada, Hamadik Hricz* — Кечківці (Mars 74); 1819: кр. *Hamada* — Вижлів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1819: кр. *Hamadin* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ Від катол. вар. календ. імені *Hamadeus* — укр. *Амадей*. Пор. ще 1739: *Томко жак сын Гамадеовъ* — Блажів у сх. Слч. (ПаПо-І 194).

Гамáш — Уж. 1773: п-ще *Hamás* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: кр. *Hamasz* — Н. Турів на

Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гам* (див. *Гам* 1.) + демін. суф. *-аш*, як у *Григорáш*, *Данилáш*, *Петрáш*... Можливо, звідси й бойк. п-ща XVIII ст. *Натап*, *Натапцук* та гуц. п-ще тих часів *Натапиук*, якщо вони не від імені іудейського святого — *Гамана*. 2. Від угор. апел. *hátás* — “шорник, майстер, що виготовляє кінську зброю”.

Гамóвич — Вл. ◀ Від *Гам* + *-ович*.

Гáмор — Рх. 1682: кр. *Namar Szkosztyi* (!) — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. 1787: кр. *Namer* — Пулави на Лемк (ЙМ); 1699: кр. *Namaros Danko* — Кольчино (Maksay 156). ◀ 1. Від місц. укр. *гáмор* — “гамір, гармидер, шум крик” (Головацкій 472) чи з відповідного пол. апел. *hamor* (SW II 11). 2. Від східнослц. *hámor* — “великий молот” (SSN I 544), що з нім. апел. *Hammer* “молоток” у Німеччині ім. *Hammer* також став п-щем. Імовірно, доп-щева семантика лексеми *Hamor* була “коваль” (Bahlow 203) або *гамра*, тобто майстерня з обробки металу” (Kázmér 452).

Гáморик — Мк. 1775: кр. *Namorik* — Дяково (Szabó 441). ◀ Від *Гáмор* + *-ик*.

Гаморчúк — Рх. ◀ Від *Гáмор* + *-чук*.

Гамрáк — Пр. 1767: кр. *Георгіи Гамряк* — Койшов (ПаПо-4 66); 1772: кр. *Namrak Lukacs* — Завадка в ком. Спіш (Ud-4 201). ◀ Від арх. *гамрáк* — “робітник *гамри*”, де *гамра*, як і *гамéрня*, — “металоплавильний завод” (Головацкій 472); пор. ще слц. *hamor* — “майстерня з обробки металу” (SSN I 544).

Гандéра — Хс, Вн, Ір, Вл. 1570: кр. *Petr Handera* — Чинадьово (UetC 53-14); 1649: кенез *Handera Janos* — Мк (LehBer 362); 1704: *Handera Lazar* — Підмонастир (HodGens 8); 1715: кр. *Luc. Handera* — Кушниця (Bélay 170); 1715: *Handera* — Виноградів (Szabó 291). ◀ Правдоподібно, зі слц. діал. *handra* — “ганчірка”. Пор. ще *handierka* — “клапоть полотна для проціджування молока”, *handrovic* — “домотканий килим” (SSN I 548). 2. Не менш імовірно, що від нім. ос. назви *Handr*, яка походить від календ. імені *Andreas* (укр. оф. *Андрій* — Rymut 295), + *-а*.

Гандеровець †. 1773: присяжний *Andreas Handeroncz* (!) — Підгород (Ud-5 60). ◀ Патр. із суф. *-овець* від антр. *Гандéра*. Пор. ще закарп. ойк. *Гандеровіця*.

Гáндич — Уж. 1509: п-ще *Handycz* — Заріччя (Szabó 275); 1751: вірник *Василій Гандич* — Перечин (ПаПо-2 156). ◀ Від імені *Ганда*, яке у гуцулів співвідноситься з *Ганна* (Vincenz 275), у чехів — так само з *Hana* (Кларрová 230), або від серб. *Анда* (< *Андои* < *Антои* — Грк 29), + *-ич*.

Пор. ще споріднені. 1618: кр. *Handczii Jaczko* — Црнина (Mars 85); 1787: кр. *Handziak* — Бонарівка, Воля Вел. на Лемк (ЙМ).

Гандреáс [*Гандріáс*] — Вб. ◀ Від гр. чол. імені *Ανδρέας* (апел. зн. — “хоробрий, мужній”) з протетичним /г/.

Гандрич †. 1751: диякон *Петр Гандрич* — Селище (Гаджега-М 199). ◀ Від антр. *Гандра*, що з імені *Андрій*, + суф. *-ич*.

Ганечко †. 1670: *рибь божји Феодор Ганечко* — Тишів (Сах 91). ◀ Від антр. *Ганькó* + демін. суф. *-ко* або від антр. *Ганьо* + іменний суф. *-ечко*.

Гáндзлик [*Гáндзлик*] — Мк. Пор. подг. п-ща 1699 р. *Handzel, Handzlak* (Bubak 133) та нім. п-ще *Hansel* (Bahlow 205). ◀ Від нім. демін. імені *Hansel* чи його чес. відповідника *Hanzel*, що з повного імені *Johann* (Rymut 294–295), + *-ик*.

Гáник — Хс. 1618: *Тімко Нанук* — Єдлінка (Mars 80); 1695: *Петро Ганик* — Давидів (ПаПо-1 176); 1787: кр. *Hanik* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від нім. ос. імені *Hán*, що є скороченням від *Johann, Johannes* (Rymut 294), + *-ик*. 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща стало болг. ім'я *Ган*, *Ганю* чи *Ганьо* (< *Драган* — Илчев 125–126) чи серб. *Гане* (< *Гаврило, Драган* — Грк 63). Пор. ще споріднене п-ще *Stecz Haniow* із Вислока за 1605 р. (Balzer 156).

Гáнинець [*Гáниниць*], *-нця* — Св, Мк, Мж. 1648: кр. *Haninicz Iuan* — Н.Ворота (Maksay 538); 1715: кр. *Ant. Haninecz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з метр. суф. *-инець* від місц. жін. імені *Гáня* (оф. *Ганна*). Жін. ім'я *Ганя* в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1466: *Jacz ixor sua Hanyu* — Вари (Łysiak 37). Крім укр., іменний вар. *Ганя* властивий також слц. та молд. ономастиці (ДумбрМик 160). Пор. ще 1668: споріднене п-ще *Jaczko Hanin* (Łysiak-2 205).

Гáнич — Вб, Пр, Уж. 1618: кр. *Fedur Hanycz* — Крушинець (Mars 84); 1682: кр. *Hanits Hrisz* — Вільшинки (UetC 88-59); 1721: кр. *Hanicz* — Дротинці (Szabó 487); 1778: *Hanicz György* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: *Hanicz* — Репедь на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. або слц. вар. жін. імені *Ганя* (оф. укр. *Ганна*) + *-ич*. Виводити його з південнослов. імені *Гана*, що з імені *Драгана*, тобто з зімкненим /г/, не дозволяє фонетика, хоч такі утворення в Марамороші в XVII ст. були. Пор. 1684: *Ganya Koszta Petras* — Грушово (Bélay 167).

Ганічка — Пр. 1670: кр. *Федорь Ганечко* — Тишів (Сах 91). ◀ Імовірно, род. відм. від незбереженого п-ща *Ганичко*, що від *Гáнич*.

Ганічка — Мк, Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Ганічка*.

Ганко — Тч. 1370: кат *Hanko* — Берегово (LehBer 95); 1405: шл. *Jo. f. Hank, Hanko f. Vanchik* — Онцешті (Bélay 213); 1449: *Andreas Hanko* — Ороска (Nagy II 445); 1491: *меццанштъ кіевскій Ганко* (ССУМ I 238); 1570: *Andr. Hanko* — Свалява (UetC 53-14); 1572, 1715 і 1773: п-ще *Hanko* — Велятин (Szabó 537, 538, ПеПред 35). ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я, утворене за допомогою суф. *-ко* від скороченого нім. імені *Han*, що відповідає повному імені *Johann, Johannes* (Rymut 294). У Марамороші вар. *Hanko* і *Vanchik* у XIV–XVIII ст. виконували функцію оф. імен (Bélay 137, 213). Німецькі ономасти так само кваліфікують ім'я *Hanko* як слов. утворення (Bahlow 204-205).

Ганулич — Уж. 1618: кр. *Hanulicz Roman* — Крайня Чарна (Mars 59). ◀ 1. Від укр. або слц. жін. імені *Гануля* (оф. *Ганна*) + *-ич*. Пор. 1449: вдова *Hanula* — Перемишль (Smołka II 68); 1600: *Hanola z Bielony* (Łysiak-2 38). 2. Версія з андр. *Гануля* “дружина *Гана*” — менш імовірна.

Гануляк — Мк. 1787: *Hanulak* — Завої, Синява на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Гануля* (оф. *Ганна*) + *-ак* або від болг. чол. імені *Ганул* (< *Ган* < *Драган* — Илчев 126) + *-ак*.

Ганус — Вн. 1401: *Михалко ... Ганусов зять* — Галич (ССУМ I 237); 1547: п-ще *Hanusz* — Раковець (Szabó 276). Пор. 1743: *за младицов Ганусовъ* — Бехерів у сх. Слч (ПаПо-4 35). ◀ Від нім. імені *Hanus*, що з *Johann, Johannes* (Rospond II 130, Rymut 294). П-ще *Hanus* є у чехів (Moldanová 77) та поляків (Rymut 294).

Ганусин — Вб. 1787: *Hanusyn* — Тур'є на Бойк (ЙМ); 1820: *Hanusin* — Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. жін. імені *Гануся* (літ. *Гануся* — *Ганна*), яке в Карпатах зафіксоване з XVI ст. (Łysiak-1 82, ПаПо-1 186). Пор. 1749: *Гануся товстого русина жена* (Метрика). Можливо, від цього імені походить бойк. п-ще XVII–XVIII ст. *Hanusiak*, як і подг. п-ще 1664 р. *Hanusiak* (Bubak 134).

Ганусинець [*Ганусиниць*], *-нця* — Вн, Хс, Ір, Вл. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гануся* (оф. — *Ганна*, розм. — *Гануся*) + *-инець*.

Ганусич — Пр, Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гануся* (оф. *Ганна*) + *-ич*.

Ганушак — Уж. ◀ 1. Від жін. імені *Гануша* (укр. оф. *Ганна* або слц. розм. *Haniša*) + *-ак*. Пор. 1673: запис жін. імені кр. *Hanusza* в с. Розтока на Мж (Bélay 187). 2. Патр. утворення з суф. *-ак* від чол. імені *Гануш* (< від імені *Ган, Johann*), яке у Перемишлі згадується 1452 р. (Smołka II 136). Ім'я *Гануш* відоме болгарам (Илчев 125), словакам (SŽK 172) і чехам (Knaprová 102,

Moldanová 77), широко представлене в середньовічній антропонімії на території Речі Посполитої (SSNO II 2 263–264).

Ганушинець, *-нця* — Ір, Хс. ◀ Від місц. жін. імені *Гануша* (оф. *Ганна*) + *-инець*.

Ганушак — Вб. ◀ 1. Від місц. здр. жін імені *Гануська* або *Ганушка* (обидва — від *Ганна*) + *-ак*. 2. Від андр. *Гануска* — “дружина *Гануса*” або андр. *Ганушка* — “дружина *Гануша*” + *-ак*.

Ганушин, *-на* — Пр. ◀ 1. Від місц. жін. імені *Гануська* або *Ганушка* (оф. *Ганна*) + пос. суф. *-ин*. 2. Від андр. *Гануска* “дружина *Гануса*” або *Ганушка* — “дружина *Гануша*” (див. *Ганушак*) + пос. суф. *-ин*.

Ганцик — Пр. 1604: вл. *Pe. Hanczik* — Вишава (Bélay 120). ◀ Від нім. імені *Hanz, Hans*, тобто *Johann, Johannes* (Rymut 294). Пор. ще укр. діал. апел. *ганца* — “житель Моравії” (Ж-Н 136).

Ганцьо †. 1509: кр. *Hancho* — Шаланки (Szabó 463). XVII ст.: кр. *Hantsu Ivan* — Вульшинки (UetC 88-59); ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Ганко* із суф. *-цьо*.

Ганчак — Уж. 1618: кр. *Lazur Hanczak* — Пстрина на Маковиці (Mars 65). ◀ 1. Від *Ганко* + *-ак*. Див. ще *Ганьчак*. 2. Від слц. діал. *hanka* — “пальцевий суглоб” (SSN I 548).

Ганчарик [*Ганьчарик*] — Уж. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ик* від місц. або гал. укр. ос. назви *ганчарь* — “гончар”, яка в Карпатах згадується з XVII ст. (Ж-Н 137, Караś 54). Пор. 1614: *Sebestyan Hańczárow* — Тополяни (Balzer 206); 1787: кр. *Honczaryk* — Квятонь на Лемк (ЙМ); 1682: *Hantsar Iván* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. ще лемк. п-ще *Ganczaryk* у записі 1819 р. з с. Новоселиця (ФМ). 2. Від староукр. *ганчар* — “вузький прямиий меч із довгим гранованим клинком” (СУМ XVI–XVII ст. VI 190).

Ганчин [*Ганьчин*], *-на* — Вб, Пр. 1618: кр. *Hanczyn Jaczko* — Н.Мирошів (Mars 82). ◀ 1. Від місц. жін. імені *Ганька* або *Ганьча* (оф. *Ганна*) + пос. суф. *-ин*. 2. Від андр. *Ганка* — “дружина *Гана*, тобто *Йоганна*”, + пос. суф. *-ин*.

Ганчич [*Ганьчич*], *-ча*. ◀ Те саме, що й *Ганчин*, лише з суф. *-ич*. Жін. ім'я *Ганкачи Ганька* в Перемишлі згадується 1452 р.: *Hanka ancilla*, тобто “служниця, рабиня” (Smołka II 133). Пор. ще серб п-ще *Ганчич* (РСКНІ III 187).

Ганчук — Тч. 1787: *Hanczuk* — Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. *Ганко* або болг. чи серб. *Ганчо* (< *Ган* — Илчев 126, Гр 63) + *-юк*. Пор. 1509: кр. *Hanchuo* — Шаланки (Szabó 463), а також запис 1773 р. з Довгого Поля *Ganczo* (ПеПред 322).

Ганчур [Ганьчур], -ра — Уж. ◀ Правдоподібно, гінек. утворення від імені *Ганька* або *Ганьча* (обидва від *Ганна*) + -юр, хоч останній міг виконати й атрибутивну функцію, як у місц. апел. *бабчур*, *дівчур*...

Ганьківський †. 1773: присяжний *Theodorus Hanküszky* — Брестів (Ud-5 53). ◀ Місц. укр. прикм. від тутешнього ойк. *Ганьковиця*.

Ганько — Вб. 1369: гор. *Ганько Сварць* — Львів (ССУМ I 38); 1570: *Aug. Hanyko* — Неліпино (UetC 53-14); 1641: свідок *Hanyka Lukacz* — Мукачів (HodOkt 97); 1648: кр. *Hanyko Prokur* — Неліпино (Maksay 548); 1682: кр. *Hanyko Petro* — Кострини (UetC 88-59); 1641: гор. *Hanyka Lukacz* — Мукачів (HodOkt 97). ◀ Від гіпок. чол. імені *Ганько*, співвідносного з нім. *Han*, *Johann* (див. **Ганик** 1.), або від болг. *Гано*, *Ганьо*, тобто *Драган* (див. **Ганик** 2.). Усі ці вар. в Україні відомі з XIV–XVI ст. (СімЧол 315, Керста 131), зокрема й на Зак. Пор. 1442: *Hanyo* — Домбов (MaksaySz 131); 1693: кр. *Ganko Nikita* — Драгово (Bélay 168). Були вони й у Прикарпатті. Пор. 1787: *Han* — Гниле та *Нап* — Вислочок (ЙМ). За В.Бийлаї (Bélay 213), вар. *Hanko*, *Hank* для Марамороша — це угор. *János*, тобто *Іван*.

Ганькович [рідше — **Ганькович**] — Мк, Св, Ір. 1449: *a Stephano Hankowicz* — Перемишль (Smołka II 56); 1567: *Hankowicz Andre, Koz., Rycz* — Неліпино (UetC 53-12); 1605: *Hankovicz Lukacz* — Ізки (Bélay 155); 1648: *Hankouich Mikhalko* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від антр. **Ганько** + -ович.

Ганькулич — Св, Вл, Мк. ◀ Від андр. *Ганькуля* — “дружина **Ганька**” + -ич.

Ганьчак — Пр, Вб, Уж, Мк. 1618: кр. *Lazur Hanczak* — Н.Пстрина (Mars 65); 1697: *u Danka Nańczaka* — Климківка (Łysiak-2 325); 1787: *Hanczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ганько** чи **Ганько** + -як. 2. Від жін. імені *Ганька* або *Ганьча* (оф. *Ганна*) + -як. Можливі й ін. пояснення, напр., від антр., засвідченого 1600 р. в Радошцях: *Hancza Michajlo* (Balzer 140).

Ганюк — Тч. 1490: *Ганюк Тимошко* — Луцьк (ССУМ I 238). ◀ 1. Від місц. жін. імені *Ганя* (≲ *Ганна*) + -юк. 2. Від чол. антр. *Ган*, *Гано* чи *Ганьо* (див. **Ганик**, **Ганич** та ін.) + -юк.

Ганяк — Ір. ◀ 1. П-ще виводиться з місц. жін. імені *Ганя*, тобто *Ганна*, або з чол. імені *Ган*, *Гано* чи *Ганьо*, співвідносних із нім. *Johann* та болг. *Драган*. 2. Однак більш правдоподібно, що давніший звуковий вигляд антр. засвідчує запис **Ганят**. Тому у п-щі треба вбачати давній

патронімний формант -ят (пор. п-ще **Підков'ят**), із часом витіснений суф. -як. До речі, як і в поодиноких селах, де на зміну незрозумілому п-щу **Підков'ят** прийшло п-ще продуктивної моделі **Підков'як**.

Ганят †. 1560: кр. *Fr. Hanyath* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. -ят від антр. *Ганьо* або *Гано*, співвідносних із герм. іменем *Johann*.

Гапак — Пр, Вб. В останні роки дехто став писати **Гопак**. 1773: *Narak* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Від місц. жін. імені *Гана*, співвідносного з повним вар. *Гафія* та чол. відповідником *Агапит*, + -ак. Ім'я, якому в ін. гов. відповідають *Гапка*, *Гапуня* (Ж-Н 137), у Марамороші фіксується з XVI ст. Пор. 1550: удова *Нара* — Крачуново (Bélay 161). У сербів та болгар є чол. імена *Гана*, *Гано* (Грк 63, Илчев 126).

Гапака — Пр. < П-ще **Гапак** у род. відм., як і п-ща **Коцака**, **Федака**...

Ганинець [Ганиниць], -ниця — Хс. ◀ Від жін. імені *Гана* (див. **Гапак**) + -инець.

Гапонок — Рх. ◀ Від чол. ім. *Гапон* (оф. *Агафон*) + -юк. Ім'я *Гапон* вживалося ще в XVII ст. (Осташ-3 13).

Гапчук — Тч. ◀ Від жін. імені *Ганка* (оф. *Гафія*) або чол. *Гапка* (оф. *Агафон*) + -юк.

Гарагаль, -ля — Уж. ◀ Від місц. назви птаха *гарагаль* — “дятел”. Див. ще **Гаракаль**.

Гарагонич — Мк, Пр, Св, Уж, Вб. 1671: *при Івані Гарагоничу* — Бобовище (ПаПо-3 36). ◀ 1. Імовірно, від слц. діал. *haragaŋa* — “розпусна, зла дівчина” (SSN I 550). 2. Менш правдоподібний зв'язок із укр. діал. *гарат* “тичина” (Мат. до буков. I 82).

Гарайда — Пр, Уж. 1787: *Harayda, Herajda* — Сторожі, Шкляри на Лемк (ЙМ). Пор. ще запис 1751 р.: *парох Михаил Гарандович* (!) — Гусний (Гаджега-3 171). ◀ 1. Від слц. арх. діал. *harajda* — “верхній жіночий одяг” (SSN I 550). 2. Регресивне утворення від серб. дієсл. *арайдати* “веселитися, радіти”.

Гарайдич — Пр, Вб. ◀ Від **Гарайда** + -ич.

Гарайдович †. 1751: *парох Михаил Гарандович* (!) — Гусний (Гаджега-Уж 171). ◀ Від антр. **Гарайда** + -ович.

Гаракаль, -ля — Уж. ◀ Від місц. назви птаха *гарагаль* — “дятел”, яка відома також у південноземпл. гов. слц. мови як *harakály*. Іст. джерелом лексеми *гарагаль* є угор. *harkály* — т. с. (Kázmég 458). До речі, перший запис п-ща *Гаркаль* (Мк (Метрика) 1742) фонет. близький до першоджерела.

Гараксім — Рх, Уж. Імовірно, від нетипового для Карпат чол. імені *Гарасим* зі вставним звуком /к/, який з'явився як наслідок якоїсь зовнішньої аналогії, можливо, з угор. дієсл. словоформою *haragszom* — “серджуся”.

Гаракко — Мк, Ір, Бг, Вн. Пор. 1435: *Harapsky Balázs fia* — Берез (LchBer 7). 1607: полишена оселя *Harabko* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ко від давнього етн. *garán* ~ *arán* — “аравієць, негр, темношкіра людина”, “брудна людина” (Ж-Н 137, Гр I 9, 272, Он I 161, ЕСУМ I 81); пор. ще карп. кличку коня темної масті *Гаран* (Тч). 2. Від бойк. апел. *gáran* — “батіг, сплетений із тонких ремінців” (Головацкій 473) чи пол. *harap* — “нагайка”, “довгий батіг з короткою ручкою” (SW II 15, Rymut 296).

Гарасім — Хс, Рх. 1648: вільновідпущений *Naraszim* — Н. Писана (Marsina 69); 1699: *Naraszim Prokop* — Щербовець (Maksay 611); 1785: кр. *Naraszim* — Белків на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гарасим*, що з *Герасим* (Керста 107).

Гарасимович — Вн. 1819: *Narasimowicz* — Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ Від **Гарасім** + -ович. Пор. ще 1787: кр. *Narasimow* — Цинява на Бойк (ЙМ).

Гарасим'я(т) †. 1680: кр. *Naraszimia* (!) *Peter* (Bélay 180). ◀ Від антр. **Гарасім** + -я(т).

Гарасин †. 1648: кр. *Naraszin Prokup* — Щербовець (Maksay 532); 1704: кр. *Naraszin* (!) *Jurko* — Пашковець (HodGens 4). ◀ Імовірно, графічне спотворення антр. **Гарасім**.

Гарасиняк — Мк. 1787: *Narasyniak* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гарасим** + -як через асиміляцію /мй/ на /мпь/.

Гарастей [*Гарастій*], -ея — Хс, Тч. ◀ 1. Антр. можна пов'язати із угор. ойк. XIV–XV ст. *Naraszthow* (Györffy 544), із угор. сербизмом *haraszt* — “дубняк” (KnieSz 213), із хорв. п-щами *Narasti*, *Narastia* (Leksik 218), із серб. *garast* — “смуглявий”. Однак наявність суф. -ей спонукає шукати твірну основу лише серед ім. на -а. А така основа представлена у хорв. чол. імені *Hrasta*, що є гіпок. від повного імені *Hrastimir* або *Hrastomir* (Šimundić 417), пол. п-щах *Narasta*, *Narastewicz*, *Narastiuk*, *Narastowicz*, *Narastowski* (Rymut 296) та в закарп. п-щі 1743 р. *Arrastovics* — Шаланки (Szabó 465), у якій К.Римут убачає пол. лексему *harast* — “гарний, добрий” (Rymut 296). 2. Можлива, але менш імовірна етимологія в укр. адаптації угор. відойк. п-ща *Гарасті* (Kázmér 457). Пор. 1397: шл. *Nicolaus de Harasth* — Земпл; 1450: шл. *Blasius de Harazth* (Nagy II 4, 467); 1600: гор. *Mich. Harasti* — Хуст (Bélay 151); 1715: кр. *Lad. Haraszt* — Данилово (Bélay 190).

Гáрбуз — Тч. 1671: кр. *Narabucz* (!) *Janos, Simon* — Дулово (Bélay 138); 1696: кр. *Jo. Harbuz* (там само); 1787: *Harbuz, Charbus, Harbus* — Поляна на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *гарбуз* — “диня” (Гр I 373), рум. *harbuz* — “кавун” чи закарп. діал. *гарбудз* — “картоплина” (Вб).

Гáргай — Мк. 1719: кр. *Михаил Гаргай* — Чичава у сх. Слч (ПаПо-4 118); 1787: *Narhay* — Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з суф. -i від ойк. *Narhaj*, що в ком. Шаріш (Majtán 131).

Гаргáт — Уж. 1787: *Narhat Jacko, Ilko* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від молд. *харгат* — “наймит”, “батрак”.

Гардей [*Гардїй*], -ея — Мк. ◀ Від антр. *Гарда* + -ей. Антр. *Гарда* і його споріднені фіксуються в Карпатах з XV ст. Пор. 1444: *Шандроу Гардоу* — Сучава (ССУМ I 238); 1682: кр. *Hardes* (!) *Michalo* — Вб (UetC 88-59); 1787: кр. *Harda* — Костарівці, *Hardyk* — Вислік Вел., *Chardysz* — Мшана, *Hordosz* — Ізби на Лемк (ЙМ). 1819: *Hardiuk* — на Бойк (ФМ); 1773: кр. *Hardžigan* — Бочков Уг (ПеПред 313), суч. гуц. п-ща *Hardžuk, Hardedžuk* (Vincenz 578, 580). Семантика антропооснови *гард-*, як і у прикм. *гард-*, спірна: “гарний” (Он I 162, Ужан), “гордий”, “пихатий”. Пор. східносл. *hrdý* — “пихатий” (SSN I 622, SW II 17, Головацкій 473).

Гардицький — Пр. ◀ Від антр. *Гардик* (див. **Гардей**) + -ський.

Гардїй — Мк. ◀ Від апел. *гардїй*, який на Ужан співвідноситься з *гардїй*, тобто “красень”, а в Слч і в Польщі означає то “пишний”, то “пихатий”. Пор. пол. *hardzieć* — “гарнішати” і *hardy* — “пихатий”. Апел. *гардїй* має таку ж словотвірну модель, як і апел. *скупїй*, *чорнїй*, *червонїй*...

Гардубей [*Гардубїй*], -бея — Мк, Ір. ◀ 1. П-ще утворене від лексеми *Гардуба*, апел. зн. якого “лелека” (Рх), а на Мк — “гуля”, + -ей. 2. На слц. мовному ґрунті п-ще виводиться також із діал. апел. *hrdoba* — “пишнота, розкіш, краса” (SSN I 622), а на серб. — з апел. *грдоба* — “потвора” з додаванням до нього форманта -ей. У сх. р-нах області за останню версію промовляють два споріднені апел.: *гардубан* — “людина з грубими рисами обличчя” (Рх) та *гардубаня* — “потовщена ділянка нитки” (Тч).

Гардунка — Мк. ◀ Від апел. *гордун* (Гр I 311) + суф. -ка з подальшою зміною -ка.

Гáринець [*Гáриниць*], -ниця — Мк, Св, Вл, Ір. Рік 1787: кр. *Naryniec* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -иць від імені на зразок *Гара*. Пор. серб. чол. гіпок. *Гара* від

Гаврило (Грк 63), хорв. розм. ім'я *Hara* до повних імен *Harlampije, Hariton, Laharij...* (Šimundić 417). На Бойк кінця XVIII ст. було декілька п-щ від цієї основи. Пор. 1787: *Hara, Haruw, Harow, Harowicz, Harowczyk* та ін. (ЙМ). Пор. ще пол. *hara* — “смердюча горілка” (SW I 15).

Гаригóвський — Тч. ◀ Пол. утворення з суф. *-овський* від антр. *Gariga*, яке є у гуцулів (Vincenz 450) та поляків (Rymut 296). Від апел. *hariga* — “сильний, але незграбний кінь” (Vincenz 450).

Гаркавчук — Тч. ◀ Від місц. апел. *гаркавець* — “гаркава людина” + *-юк*. Менш імовірно, від серб. апел. *гркавац* — “захриплий” чи від співзвучного йому серб. п-ща *Гркавац* (РСКНІІІ 637).

Гарман [рідше — **Гарман**] — Ір. 1570: кр. *Andr. Harman* — Іванівці (UetC 97-29). Пор. ще 1492: *Торань Гарманович* — Друцьк (ССУМ I 238). ◀ Від середньовісн. *Harm, Harne* — “ласиця, горностаї” (Bahlow 207, Rymut 298).

Гарно́вдїй — Мк. ◀ Імовірно, спонтанно здеформоване нім. ім'я *Arnold* за участю угорців і українців. Пор. давні угор. п-ща *Arnót, Arnóti* без протетичного *h* (Kázmér 49).

Гарпаш — Ір. Пор. 1445: *Арпаш* — Сучава (ССУМ I 79). ◀ 1. Від угор. *árpás* — “ячмінний” із приставним */g/*. 2. Від рум. *arpași* — “арфіст”. Пор. рум. *harpâ, harpist* (Jordan 376 238).

Гартóванець [*Гартóванець*], *-нця* — Рх. 1787: кр. *Hartowaniec* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. або пол. пос. дієприкм. *гартóваний* за допомогою субстантивууючого суф. *-ець*. П-ще *Гартóваний* є серед козаків війська запор. 1649 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 192).

Гаршані(й) †. 1761: парох *Феодор Гаршані* — Брестів (Микитась 60). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Гаршань*.

Гасинець [*Гасиниць*], *-нця* — Тч, Мк, Вл, Уж. 1773: присяжний *Paulus Haszinecz* — Лінці (Ud-5 55); 1787: кр. *Hasiniec* — Рожанка на Бойк (ЙМ); 1819: *Hasyniec* — Семичів на Бойк (ФМ), ◀ Від жін. імені *Гася* (оф. *Гафія*) + *-ич*. Ім'я *Гася* на Зак згадується з XVII ст. Пор. 1676: *Гася* — Вел. Русків (ПаПо-4 45). Пор. ще споріднені п-ща: 1787: *Hasyn* — Танява, *Haszczak* — Княжолука, *Hasiak* — Біличі на Бойк (ЙМ).

Гасич — Вб, Пр. 1605: кр. *Kozma Hazicz* — Колодне (Bélay 134); 1648: кр. *Haschicz Haurillo* — Підполоззя (Maksay 530). ◀ Від жін. імені *Гася* (≠ *Гафія*) + *-ич*.

Гаснюк — Вл, Вн. ◀ 1. Можливо, від мусульм. жін. імені *Hasna*, що з араб. *hasnā* — “добра жінка” (Smailović 276), + *-юк*. 2. Від місц.

імені *Гася* (оф. *Гафія*) + суф. *-юк*, ускладнений інтерфіксом *-н-*, як у *русняк, Завидняк*. Пор. ще п-ща з цією мусульм. основою. 1718: кр. *Hasan* — Верхнє і 1819 — кр. *Hasnyk* — Княжолука на Бойк (ЙМ, ФМ).

Гатала †. 1593: *Marko Hatala* — Сянік (Balzer 108); 1602: вдова *Hatala Janosné* — Доманинці (UetC 104-8); 1618: кр. *Michal Hatala* — Кечківці у сх. Слч (Mars 74); 1633: *Hrys Hatala* (Łysiak-2 108); 1787: п-ще *Hatala* — Висова, *Hatalewicz* — Воловець, *Hatalik* — Прибишів на Лемк (ЙМ); 1798: кр. *Hatalo* (!) — Дубрівка (ПаПо-4 60). ◀ Семантику основи розкривають серб. апел. *гатало* — “віщун”, “базикало”, *гаталац* і *гаталица* — т. с., а також серб. п-ща *Гатало, Гаталовић, Гаталица* (РСКНІІІ 209). Усі походять від старослов. дієсл. *гатати* — “гадати”.

Гаталяк — Мк. 1787: п-ще *Hatalak* — Залокоть на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гатала* чи *Гатало*, які в Карпатах представлені з XVI ст., + суф. *-як*.

Гататія — Тч. ◀ Можливо, п-ще має стосюнок до двох імен босн. мусульман: чол. *Ata*, що з *Ahmed*, та жін. *Atija* — араб. *Atiyya* — “дарунок” (Smailović 150–151).

Гатра — Уж. ◀ 1. Від бойк. апел. *гатра* — “вістка”, “чутка” (Он I 163). 2. Менш імовірно, що від серб. *гатар* — “ворожбит” (РСКНІІІ 209).

Гатрак — Уж. 1682: *Hatraku Jeczko* — Стричава (UetC 88-59); 1751: *Марія Гатрак Оноковска* — Невицьке (Гаджега-3 156). ◀ 1. Від *Гатра* + *-ак*. 2. Від слц. діал. *hatrat* “постійно крокувати” (SSN I 555).

Гáфинець [*Гáфиниць*], *-нця* — Вл, Св, Ір, Вн, Хс, Тч. 1560: кр. *Haffynecz Kozma* — Кушниця (Bélay 170); 1715: кр. *St. Haffinecz* — Рипинний (Bélay 184); 1773: староста *Stephanus Haffinecz* — Драгушевиця біля Н.Воріт (Ud-5 54); 1819: кр. *Hafiniec* — Н.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. жін. імені *Гáфа* (оф. *Гафія*), яке в Голятині згадується 1715 р. (Bélay 147, Словник 204). Пор. ще 1742: жін. імена *Гафа* і *Таця* (Метрика) та 1715: кр. *Petro Hafin* — Н. Селище (Bélay 195).

Гáфич [зрідка — **Гáфіч**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Мж. 1603: *Гафичь Іван* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від місц. жін. імені *Гáфа* (оф. *Гафія*) суф. + *-ич*.

Гафичák [*Гафичék*] — Рх. ◀ Від *Гáфич* + *-ак* або від жін. імені *Гафі(й)ка* + *-як*.

Гáфіч — див. **Гáфич**.

Гафіяк [*Гафійék*], *-ка*. 1787: кр. *Hafiak* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Гафія* + суф. *-ек*.

Гафіянич — Пр. XVII ст.: *Hafianics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Гафіяня* — “дружина

(А)га́фія” + -ич. Чол. ім'я *Анапий, Агапий* і тепер уживаються у болгар та сербів (Илчев 42, Грк 27).

Гафуніч †. XVIII ст.: кр. *Hafunics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. жін. імені *Гафуня* (оф. — *Гафія*).

Гачавський — Вн. ◀ Прикм. від ойк. *Наџа-ва* — ком. Гемер у сх. Слч. (Лазорик 40).

Гачкайло — Вб, Уж. ◀ Епізодична назва особи за дією, що виконується *гачком*. Пор. закарп. *гачковати* — “в'язати, плести”, слц. *hačkovati* — “т. с”.

Гачко — Мк. 1567: п-ще *Hacsko* — Раковець (Szabó 458); 1743: кр. *Haczko* — Нове Село (Szabó 507); 1787: *Haczka* — Максимівка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гак* + -ко. 2. Від східнослц. *hačko* — “лошатко” (SSN I 529). Пор. ще 1554: гор. *Sim. Hacho* — Сигіт (Bélay 197); 1574: *Hachia* — Черна (Szabó 306); 1601: *Iwan Hacz* — Вари (Łysiak-292).

Гашко — Хс. 1618: солтис *Haszko* — Гавринець (Mars 71); 1601: подг. п-ще *Haszko* (Bubak 135). ◀ 1. Від бойк. *гашко* — “гарно одягнений парубок”, що з пол. *gaszek* — “т. с.” (Он I 163). 2. Від розм. імені *Гашко*, яке у болгар співвідноситься з *Гашо, Гашо* (Илчев 128), у сербів — із *Гаши, Гаврило* (Грк 63), а у чехів — із *Havel* (SvoSta 181). Пор. ще споріднені п-ща 1787: *Haszow* — Завадівка, *Haszczak* — Терло, *Haszczowski* — Яворів на Бойк (ЙМ).

Гашуляк — Вб. Пор. 1787: *Haszulya, Hasulaka* — Середнє Мале на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Гашуля* — “дружина *Гаши* або *Гашиї*” + -як. Антр. *Hasza* на території Речі Посполитої значиться з XV ст. (SSNO II 2 272). Твірною основою андр. *Гашуля* могла стати слц. особова назва *hašo* — “легковажна людина, пройдисвіт” (SSN I 554).

Гаян — Уж. ◀ 1. Від календ. імені *Гай* (див. *Гайкулинець, Гайович*), + -ан. 2. Від серб. імені *Гајан*, що з *Гаја* (≠ *Гаврило* — Грк 63). 3. Від укр. нечленного дієприкм. *гаян* — “сповільнений”, подібно до п-щ *Жадаи, Кохан, Куплен, Продаи, Собран...*

Гвоздák [рідше — **Гвóздак**] — Вл, Мк. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ак від давньослов. антропооснови *Гвозд-*, яка завдяки первісному зн. “залізо”, “цвях” стала захисним іменем (ГркРеч 62). Правдоподібно, твірною основою п-ща був антр. *Hvozda* чи *Gwozda*, тобто іменування на -а, які закладені в бойк. п-щах 1787 р. *Hwozdey* і *Gwozdey* — Гнила (ЙМ).

Гвóздик — Хс. XVII ст.: кр. *Hvozdiik János* — Імстичово (LehBer 428); 1691: кр. *Hoszdig (!) Janos* — Бобовище (HodGens 12); 1743: п-ще *Hvazdik* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Гвоздь* або

Гвозда + -ик. Пор. ще давню назву квітки *гвóздик* — “гвоздика” (Головацькій 475). Можливо, від п-ща **Гвóздик** походять і бойк. п-ща 1785 р. *Hwozdecki* та *Gwozdecki* — Опорець і Бачина (ЙМ). З кінця XVIII ст. походять також записи подг. п-щ *Gwoźdź* і *Gwoźdźik* (Bubak 132).

Гвоздúлич [рідше — **Гоздúлич**] — Вб. ◀ 1. Від андр. *Гвоздúля* — “дружина *Гвозди*” (див. **Гвоздák**) + -ич. У праслов. період лексема *Гвоздь* була захисним ос. іменем із первісним зн. “залізо” (ГркРеч 62). Вар. **Гоздúлич**, тобто без фонем */в/*, вказує на пол. пох. основи, адже семема “ліс” по-пол. — *gozd*, а семема “цвях” — *góźdź* (Rospond II 115, Rymut 287). 2. Можливо, твірну основу п-ща треба вбачати й у записі 1570: кр. *Fran., Mat. Hwoztul (!)* — Свалява (UetC 53-14).

Гвоздь — Св, Вл. XV ст.: *пан Гвоздь* — б. м. н. (ССУМ I 239); 1605: *Gwoźdź młody* — Сянік (Balzer 156); 1787: *Gwoźdź* — Лабова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1760: гор. *Gwoźdźewicz* — Самбір (Kuczera 170). У марамороських грамотах до XVIII ст. п-ще часто перекладали угор. лексемою *szeg*, тобто “цвях”. Пор. 1720: кр. *Fr. Prodan Szeg* — Крайниково (Bélay 174). У Росії антр. **Гвоздь** значиться з XV ст. (Тупиков 103).

Гвоздьó [ор. — **Гвоздьóм**] — Вн. ◀ Від праслов. антропооснови **Гвоздь**. Формант -ьо виконував функцію ос. імені, як і в іменах *Васьó, Іваньó, Костьó...*

Гвоздяк [рідше — **Гвóздяк, Гвóждэяк**] — Вл. 1667: п-ще *Hosgyak (!)*, а 1672 — *Hozgyan (!)* — Раковець (Szabó 458); 1772: кр. *Vasko Hvosdsak* — Липник у ком. Спіш (Ud-4 138); 1819: *Gwozdiak* — Блажів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Гвоздь*, апел. зн. якого — “залізо”, “цвях”, “ліс” (ТаPolN 3, Грк 63), + -як. 2. Від пол. апел. *gwoździak* — “свердлик”.

Гвоздя́нський — Тч. ◀ 1. Від ойк. на зразок *Гвождяни*, яких у Чехії, за підрахунками А. Профоуса (Profous-Svoboda I 818–819), аж п'ять, + -ський. 2. Твірною основою п-ща **Гвоздя́нський**, очевидно, було п-ще *Hvozgyan*, яке 1672 р. згадується в с. Раковець (Szabó 458), а належало до гнізда давньослов. імен на зразок *Гвозд, Гвозда, Гвоздо, Гвозде* (Грк 63).

Гевга́чик — Вл. Пор. 1787: кр. *Hewkacz* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. мікроетн. *гевга́ч*, яким жителі навколишніх сіл прозивають жителів с. Буковець (Вл) за вживання присл. *гévка* — “сюди”. Пор. ще місц. дієсл. *гévгати* — “осаджувати назад” (до волів — Гр I 278); пор. ще слц. діал. *hevg* — “т. с.” (SSN I 563).

Гевкán — Вн, Мк. ◀ Від **Гévко** + -ан.

Гéвко — Мк. 1819: *Hewko, Heuko* — Волошинове на Бойк (ФМ). ◀ Від мікроетн. на зразок *лémко*, яким *лишаки* прозивають *лемаків* за вживання присл. *гéвка* — “сюди” (Мк, Ір). Можливо, з цим колективним п-ком пов’язане і п-ще кр. *Danko Hewak* із с. Вишній Мирошів 1618 р. (Mars 81), бойк. п-ще 1787 р. *Hewicz* із с. Плав’є (ЙМ), однак більш імовірно, що вони, принаймні перше, утворені від слц. діал. *heva* — “дівчина-підліток” (SSN I 562).

Гéгедивш — Мк. — Див. Гéгедюш.

Гéгедош — Мк. — Див. Гéгедюш.

Гéгедуш — Хс, Рх. — Див. Гéгедюш.

Гéгедюш [*Gégedyus*] — Мк, Ір. 1552: гор. *Hegedws* — Сигіт (Bélay 197); 1600: кр. *Sim. Hegedeös* — Теребля (Bélay 203); 1666: кр. *Hegedüs* — М.Копаня (Szabó 393); 1691: гор. *Hegedüs Janos* — Ужгород (HodAd 44). ◀ Угор. п-ще *Hegedüs* від апел. *hegedüs* — “скрипаль”.

Гéдсш — Уж, Горяни. 1458: *Heges* — Королево (Szabó 383); 1684: гор. *Hegyés Lőrincz* — Хуст (Bélay 152); 1773: *Hegyés* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від угор. *hegyés* — “кінчастий”, “гострий”. Пор. ще назву гостророгого барана *гéдсш* (Вн, Уж).

Гéйдел [*Güйдел*] — Св. ◀ Від нім. *Heide* — “іновірець”, “ідолопоклонник”.

Гелебрант — Мк. < Від нім. *Held* — “герой” чи *Helle* — “блиск” + *Brand* — “запал, завзяття”. За Б.Калманом (Kálmán 29), *Hiltibrant* = *hilt* — “війна” + *brant* — “шабля”; *held* — “герой, богатир”. За Д.Молдановою (Moldanová 79), це нім. ос. ім’я *Helde Brand*, а за К.Римутом, з *Hilde* — “війна” + *brant* — “меч” (Rymut 307).

Гелéнич — Мж. ◀ Від катол. жін. імені *Geléna* (укр. оф. *Олена*) + *-ич*. Пор. запис імені за 1571: кріпачка *Helena filia Lucae* — Вел.Бичків (Bélay 128).

Гендрів †. 1603: *Гендрувъ Олекса* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Укр. пос. утворення від антр. *Гендро* (див. Гендрюк).

Гендрюк — Тч, Рх. 1498: *Гендрух Карлович* — Вільна (ССУМ I 241). Пор. ще 1787: *Hendryk* — Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від чол. імені *Hender* чи *Hendro*, яке є контамінацією нім. імені *Henrich* та укр. імені *Аудрій*. 2. Від гуц. *gündra* — “ганчірка”.

Гéнел — Мк, Ір. 1493: *Hennel* — Удварі (MaksaySz 225). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Hennel*, а остання — від імені на *Hein-* або *Hagin-* (Rymut 302). 2. Із нім. п-ка *Henne* — “курка”, “квочка”.

Генрюк — Вб. ◀ Від нім. антропооснови *Henr-*, наявної в ос. імені *Henrik*, + укр. патр. суф. *-юк*.

Гéра — Ір. 1654: кр. *Hera Gergely* — В.Руна (Bélay 186); 1715: кр. *Andr. Hera* (там само). ◀ 1. П-ще можна виводити з нім. імені, яке починається або закінчується на *-Her-*, напр., *Herald, Herbert, Erhart...* (Moldanová 80), або з якогось адаптованого укр. календ. імені на зразок *Герасим, Гервасій*. 2. Від пол. апел. *hera* — “пиха” (Rymut 303).

Гераксі́м — Рх. ◀ Видозміна календ. імені *Герасим* за якоюсь зовнішньою аналогією.

Герасим — Хс, Рх, Мж. 1633: шл. *Kozma Geraszim*, а 1624 р. він же — *Gyirazim* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1673: *монах Герасим* — Іршава; 1705: *Hodor Gyiraszim* — Барцанфалва (HodOkm 459). ◀ Від календ. імені *Герасим*.

Гéрба — Хс. Пор. 1699: *Herbovicz Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1715: кр. *St. Herba (Hirba)* — Крива (Bélay 164); 1720: кр. *Volphg. Herbil* — Н.Руна (Bélay 185); 1787: *Herbut* — Дошниця на Лемк (ЙМ), *Cherbal* — на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, з нім. чол. імені *Herbert*. 2. Від гуц. апел. *гéрба* — “стара вівця або корова”, “стара жінка” (Гг 44).

Гербович †. 1699: кр. *Herbovicz Ivan* — Щербовець (Maksay 610). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Гéрба**.

Гері́нга — Мк, Ір. ◀ Імовірно, від закарп. діал. мадяризму *gerínta/gerínt* — “оселедець”. До угорців слово *hering* прийшло від німців у XVI ст. (MNTESz I 97).

Гéрка — Мк. ◀ 1. Від **Гéра** + *-ка*. 2. Морфол. видозміна п-ща **Гéрко**. 3. Від пол. діал. *herka* — “білка” (SW II 33).

Гéрко — Мк. 1564: *Herko z Węglówki* — (Balzer 81). ◀ Імовірно, гіпок. від імен *Герасим, Герман, Геркулес, ...* (Vincenz 221, Грк 64, Ladó 167). Пор. ще 1787: кр. *Heroszko* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ).

Гéрман — Рх. 1422: *ватиман Герман*, а 1479 — *пан Герман постелник* — Сучава (ССУМ I 242); 1549: кр. *Ge. Herman* — Горінчово (Bélay 144); 1614: гор. *Jo. Herman* — Хуст (Bélay 152). 1618: кр. *Hricz Hermanik* — Андрейова на Маковиці (Mars 98) ◀ Від календ. імені *Herman*, що з лат. *germanus* — “рідний” (Справочник 398).

Германóвич — Св. 1680: кр. *Hermanovicz Jaczko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від календ. імені *Герман* + *-ович*.

Герма́нський — Хс. Пор. 1447: *domino Johanni Hermanowski* — Перемишль (Smołka II 24). ◀ Від календ. імені *Герман* + *-ський*.

Герц — Мк. 1592: кенез *Hercz*, який одержав кенезство від Ракоці Жігмонда (Maksay 605). 1704: вдова *Herz Dankóne* — Герцівці (HodGens

13); 1773: присяжний *Alexius Hercz, Constantinus Hercz* — Лохово (Ud-5 57). Пор. ще 1787: *Hercik* — Тухолька, а 1819 — *Hercyk* — Плав'є на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від євр. імені *Герц* (≠ *Григорій* — Справочник 37). 2. Від нім. апел. *Herz* — “серце” (Rymut 303), “життєрадісний”, “милий серцю”, “музикант” (Gottschald 249, Bahlow 233–234). 3. Пол. розм. назва масті в картах *herc* — “чирва” (SW II 17). 4. Від серб. чол. імені *Грца* (< *Григорій, Гркослав* — Грк 69).

Герцак — Мк. 1787: *Herciak* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1740: *Василь Гырцинь* — Колочава (Сахан 99). ◀ Від антр. *Герц* + *-ак*.

Герцег — Пр, Уж. 1235: *uxor Herceg de genere Borsa* — ком. Бігар (RegVar 307); 1508: гор. *Mich. Herczegh* — Хуст (Bélay 150); 1691: гор. *Herceg János* — Ужгород (HodOrn 44). ◀ Від угор. або слц. діал. *herceg* — “герцог, граф”. П-ще *Herceg* дуже поширене в Хорватії та Угорщині (Leksik 222, Kázmér 469).

Герцівський [*Герцяський*] — Мк. ◀ Від закарп. ойк. *Герцівці*.

Герцуський — Мк, Св. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Герцувці* (оф. *Герцівці*).

Гершканин, -ного — Мж. Пор. 1720: *W sprawie Herszka* (Łysiak-2 368); 1743: *Herszko* — Нове Село, *Herszkowicz* — Фанчиково (Szabó 329); 1819: *Herszkow* — Телешниця на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Гершканиа* — “дружина *Гершка*” + *-ин*. *Гершко* — традиційне євр. ім'я або болг. чол. ім'я *Гършко*, що з *Гърчо, Гърдьо* (Илчев 149), або нім. ос. назва, що пох. від апел. *Hersch* — “олень” (Rymut 304).

Гершко †. 1743: п-ще *Hersko* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Від євр. імені *Гершко*.

Гершкович †. 1743: п-ще *Herskovics* — Фанчиково (Szabó 329). ◀ Патронімне утворення з суф. *-ович* від євр. імені *Гершко* або від імені *Hersch*, яке у німців функціонувало як еквівалент імені *Herman*.

Гетенський [*Гетільський* і *Гетенскі*] — Вн. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Гетеня* (Вн), що відповідає традиційному угор. *Hetény*. П-ще *Hetényi* згадується 1450 р. (Kázmér 472).

Гетик — Св, Мк. ◀ Від болг. чол. імені *Гета* чи *Гето* (< *Георгій* — Илчев 172) + *-ик*. Пор. 1235: *Heta filius ancillae* — ком. Бігар (RegVar 307); 1787: *Hetey* — Шкляри на Лемк (ЙМ).

Гехт — Рх. ◀ Нім. п-ще від апел. *Hecht* — “рибалка, селянин”, “шука”.

Гешур — Вл, Св. 1699: кр. *Heszur Fettyko* — Щербовець (Maksay 110). ◀ Від південнослов. чол. імені *Гешо* (< *Георгій, Герасим* — Илчев 132, Грк 64) + *-ур*. Пор. серб. п-ща *Гешин, Гешов*

(РСКНІ III 251), а також бойк. п-ща 1819 р. *Geszow, Heszkw* (ФМ).

Гибалов †. 1773: кр. *Hibalov Vaszily* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Правдоподібно, віддієсл. утворення з суф. *-ало* від *губатися* — “ворушитися” + пос. суф. *-ов*.

Гивкани — Вн, Хс. — Див. *Гевкани*.

Гіврій — Мж. ◀ Можливо, з угор. прикм. *őri* — “сторожовий” з укр. приставним /г/.

Гид †. 1715: кр. *Höd (Had) Mihailo* — Міжгір'я (Bélay 178); 1720: кр. *Andr. Mate Hid* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Імовірно, від місц. укр. діал. *гыд* — “гадюка”.

Гійдел — Св. — Див. *Гейдел*.

Гиндрюк — Рх. — Див. *Гендрюк*.

Гицак — Мк. — Див. *Герцак*.

Гірча — Хс. XVII ст.: кр. *Hirtsa Hircz* — Дубриничі (UctC 88-59); 1820: *Hircza* — Чашин на Лемк (ФМ); 1787: *Hirczyn, Hirczyn, Hirczowicz* — Кальне, Хитар на Бойк (ЙМ); *Hirczyi* — Любинці на Бойк (ФМ). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Hercza, Hircza, Chircza, Hirczka, Hirczyk* (Bubak 136, 177). ◀ 1. Від закарп. діал. *гърча* — “гуля, набряк, пухлина на тілі” або від відповідного слц. діал. *hrča* (SSN I 620) чи пол. *hircza* — “гуля, нарост на дереві” (Rymut 317, SW II 70). 2. Від болг. чол. імені *Гирчо*, що з *Гирко, Гиро* від повного імені *Аргир* (Илчев 133).

Гирчак, -ка — Мк. 1787: *Hirczak, Hirczak* — Дністрик, Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від *Гірча* + *-ак*. 2. Від імені *Гирко* чи *Гирчо*, що від повного імені *Аргир*, + *-як*. Пор. 1398: *пань Гърка* — Коломия (ССУМ I 270). 3. Від гуц. *гърки* — “головка цвяха” (Гг 45).

Гірчок, -чка — Уж. Пор. 1787: *Hirczka, Chirczka* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. діал. *гърчок* — “хом'як”; пор. слц. діал. *herčok*, рум. *hirciog*, угор. *hörcsög* — “т. с.” В угорців п-ще *Hörcsög* згадується 1446 р. (Kázmér 484).

Гіря — Рх. 1586: гор. *Szymon Gira* — Самбір (Kuczera 168); 1649: козак *Гира Войтенко* — Умань (Осташ-3 14); 1787: *Hyra, Chyra* — Ждиня, Солотвина на Бойк, *Hyria* — Криниця на Лемк (ЙМ). Пор. ще деривати. 1787: *Hyricz* — Волосянка, Жупани, Кальне на Бойк, *Hyryniec* — Тернава, *Hyrowicz* — Бориня на Бойк, *Hyriak* — Сторожі на Лемк (ЙМ); 1819: *Hyryk* — Монастирець на Лемк (ФМ). ◀ Від апел. *гъря*, який на Зак означає “набряк, гуля”, у гал. гов. — “слуга”, “низько острижена голова” (Тимченко I 174), “чуприна” (Головацькій 477, Караś 96), у пол. мові — “пиха”, “чуприна” (SW II 69, Rymut 317), а у слц. діалектах — “гуля, опух після удару” (SSN I 565).

Гірявець [Гірявиць], -вця — Пр. ◀ Від апел. *güryaveць*, який на Зак означає “той, що має чиряки, гулі на тілі”, а в ін. місцевостях України — “кострубатий” (Ж-Н 141).

Гічка [Гічка і Гічка] — Мж, Хс, Ір, Мк, Вн. 1715: кр. *Jac. Hecska* — Сокирниця (Bélay 194); 1715: кр. *Gicska Roman* — Кушниця (Bélay 170); 1787: *Huczka* — Лімна на Бойк (ЙМ), *Huczka, Hiczka* — на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *gúčka*, який на Зак та у сх. Слч (*hička*) означає “качан кукурудзи без зернят” (Гр I 284, SSN I 563), а також — “затичка” (Зак), “низька на зріст людина” (Зак). 2. Менш імовірно, що від південнослов. чол. імені *Гичко, Гичо*, що від *Георгий, Драгиша...* (Илчев 134, Грк 64).

Гічко [зрідка — Гичко́] — Вн. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Гічка* на зразок *Головка* > *Головка*.

Гіштинь [Гіштинь] — Св. ◀ Пох. п-ща невідоме. Зовнішньо воно нагадує п-ще сербо-луж. письменника Юрія *Гавитина*, нім. п-ще закарп. німця 1600 р. зі с. Вишково *Mich. Keöstein* (Bélay 216) та пол. апел. *Husztyna* — “клапоть шкіри між полотном і пришвою” (SW II 35).

Гівчак — Пр. ◀ Від антр. *Hiwka*, який називається 1819 р. у Вільшані на Бойк (ФМ), + -як.

Гільтяюк — Рх. ◀ Від апел. *gíltjáj* — “гультай” (Ж-Н 141, Он 171) + -ук. Пор. 1451: *Голтясвич* — Краків (ССУМ I 249); 1787: *Hiltay* — Новоселиця на Бойк (ЙМ).

Гіндрюк — Рх. — Див. **Гиндрюк**.

Гінцяк — Хс, Тч, Вн. Пор. 1478: *Hencz* — Бабонь (Szabó 281); 1504: шл. *Jó. Henzel* — Крива (Bélay 164); 1720: кр. *Alex. Hencsak* — Драгово (Bélay 169). ◀ 1. Від здр. імені *Генцьо* (≡ *Євген, Геннадій*) + -як. 2. Від нім. імені *Heinz* (≡ *Heinrich* — Румут 307, Справочник 471). 3. Від молд. жін. імені *Хенцја* (≡ *Ганна* — ДумбрМик 159) + -ак. 4. Від рум. апел. *gînsac* — “гусак”.

Гірей [Гірій] — Ір. ◀ Від Гіря чи Гіря + -ей.

Гіріц — Уж, Тч. 1604: вл. *Alex. Hiricz* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Мадяризована вимова укр. імені *Гриць*.

Гірка — Рх. 1398: *пай Гърко* — Коломия (ССУМ I 270). ◀ Імовірно, від ос. імені на зразок *Гирко* (< *Арگیر* — Илчев 133), *Григір*.

Гірчак — Мк. 1819: *Hirczak* — Полянське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *gírčak* — “вид риби”, “вид рослин...” (Ж-Н 102, Гр I 286). 2. Від антр. *Гірка* + -як.

Гірчанік [Гірчанік] — Мк. ◀ Можливо, від місц. *огірчанік* — “огірчаний”, як і п-ще *Тенгеричанік*, що від діал. *тенгеріця* — “кукурудза”.

Гіря — див. **Гіря**.

Гісем — Тч, Св. ◀ 1. Можливо, від староукр. чол. імені *Исемианъ* (Керста 133) як наслідок приставлення /г/ та редукції кінцевого -ианъ. 2. Від мусульм. (тат.) чол. імені *Гисам* (Справочник 146).

Гісемка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гісемко* (< *Гісем* + -ко).

Гітнер — Тч. ◀ Нім. п-ще від апел. *Hütner* — “доглядач за покладами солі” (Gottschald 253).

Гіша — Хс. ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Гіша* (≡ *Драгиша* — Грк 64), хорв. *Giša* (≡ *Bogomir, Gideon...* — Šimundić 415) чи болг. *Гишо* (Илчев 134). Пор. ще 1787: *Hiszyn, Hyszczak* — Орів на Бойк (ЙМ).

Главатий — Уж. ◀ Слц. п-ще *Hlavatý* від апел. *hlavatý* “головатий”, “уперта людина”.

Главач — Мк. 1699: кр. *Hlavats Maxim* — Мк (Maksay 612). ◀ Слц. п-ще *Hlavač* від східнослц. *hlaváč* — “головань, головач”, “керівник”, “твердоголовий” (SSN I 572). Пор. ще 1607: кр. *Hlavar Ivanko* — Стричава (UetC 104-8); 1819: *Hlawciow* — Яворів на Бойк (ФМ); подг. п-ще 1782 р. *Hlavacz* (Bubak 136).

Гладжікурка — Мк. — Див. **Глоджікірка, Глоджікурка**.

Гладинець [Гладинець], -нця — Мк, Бг. ◀ Від незасвідченого антр. на -а **Глада* + -инець. Антр. *Глад* у Карпатах значиться з поч. XVII ст. Пор. 1618: *Hlad Matyej* — Гуньковці (Mars 60); 1787: *Hlad* — Мисцова на Лемк (ЙМ). Семантика твірної основи пов’язана або зі слов. лексемами *гладити, гладкий*, або зі слц. *hlad* “голод”. Пор. ще карп. назву вівці з гладкою вовною *гладя*.

Гладиш [Гладиш і Гладьш] — Уж. 1612: *pan Stanisław Gladysz* (Łysiak-2 53); 1787: *Hladysz* — Яворів, *Gladysz* — Черхава на Бойк та Дубрівка на Лемк (ЙМ). Пор. подг. п-ще 1607 р. *Gladysz* (Bubak 18), п-ще закарп. козака *Васка Гладьши* за 1649 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 215), а також староукр. гладуш — “глиняна посудина без вушка” (Тимченко 175). Пор. ще укр. діал. *гладши* “яйце” (Гр I 287). ◀ Від укр. діал. *гладьши* — “гладун, товстий, повновидий парубок” (Головацькій 478, Vincenz 481), або від пол. діал. *hladysz* — “франт, чепурун, панич” (SW I 838), “красень” (SW II 45). 1772: кр. *Hladiss Onda* — Завадка в ком. Спіш (Ud-499). А в м. Жіліна антр. *Hladiš* згадується 1378 р. (SŽK 173). П-ко *Гладьши* було ще у давньорус. мові (Селищев 136, 149).

Гладкий — Уж. 1618: кр. *Iwan Hlatky* — Єдлінка (Marsina 80); 1724: *Андрей Гладкий, Глаткій Юрко* — Дубрівка на Уж (ПаПо-1 166);

1787: *Glatki* — Кункова на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикм. *гладкій* у зн. “рівний”.

Гладко́ — Тч. ◀ Від антропооснови *Глад-* (див. *Гладинець*) + *-ко* або від давньослов. імені *Гладьо* + *-ко*. Пор. 1787: кр. *Hladio* — Пулави на Лемк (ЙМ); 1819: *Hladok* — Княжолука; п-ще *Hladkow* — Вишків на Бойк (ФМ).

Гладович †. 1648: кр. *Hladovich Fedor* — Задільське (Maksay 536). ◀ Утворення з суф. *-ович* від південнослов. або слц. антр. *Глад*.

Гладоник — Вб, Уж. ◀ 1. Правдоподібно, від пол. арх. *hladon* — “гарний кінь, жеребець” (SW II 45). 2. Менш імовірно, що від серб. *gladoŭa* — “ненажера” (РСКН J III 312) чи укр. *гладоня* — “нарядна, гарна жінка” (Ж-Н 143), + *-ик*.

Гладу́н — Уж, Мк. 1787: кр. *Hladun* — Витвиця, Ріпна на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1649: запор. козак *Ссмень Гладу́нь* (СУМ XVI–XVII ст. VI 215). У давньорус. мові було чол. ім'я *Гладу́нь* (Селищев 128), а в Карпатах овець із гладкою вовною називають *гладу́нка* (Тч). ◀ Від західноукр. апел. *гладу́н* — “товстий, повновидий парубок”, “наряджений хлопець”, “товстун” (Головацкій 478, Гр I 287, Ж-Н 143). Пор. ще гуц. *гладу́н* — “емальований глечик” (Vincentz 520), “вуж” (Гг 46), “гадюка” (“RiegerHuts” 135) та ін.

Гладуня́к [*Гладу́нєк*], *-ка́* — Рх. ◀ Від *Гладу́н* + *-як*.

Гладю́к — Рх. ◀ Від антр. *Глад* (див. *Гладинець*, *Гладко́*) + *-юк*.

Глеб — Рх. 1446: *agri Hleboni* — Перемишль (Smołka II 14); 1607: *Batyko Hleb iudex* — Туриця (UetC 104-8); 1672–1696: кр. *Heleb (!) Mihaly* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від імені XVII ст. *Hleb* (Керста 108), що походить від давньорус. імені норман. пох. *Глѣбъ*.

Гле́ба [зрідка — *Гле́ба*] — Ір, Мж, Мк, Св, Хс, Вн. Ір: XVI ст.: *Balthasarus Gleba* — юнак із Угорщини, який учився в Віттенберзі (Лучкай 14, с. 137); 1715: кр. *Hleba Hrehur* — Сойми (Bélay 220). ◀ 1. Від *Глеб* + *-а*. 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *гліба* — “брила, скиба, грудка” чи пол. *gleba* — “грунт”, “брила землі”.

Глебанич †. 1682: кр. *Hlebanits Mattyi* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Глеба́ня* — “дружина *Гле́би*”.

Глебіна [*Глебі́на*] — Вл. ◀ Від *Глеб* чи *Гле́ба* + демін. суф., як у п-щах *Івані́на*, *Петри́на*, *Юрі́на*...

Глебович †. 1772: присяжний *Joannes Hlebovics* — Дицковиця (Ud-5 54). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Глеб* або *Гле́ба*.

Глі́ва — Мк, Уж, Пр. 1558: *Misiek Gliva* — Вари (Łysiak-I 81); 1787: *Hliwa, Hlywa* — Пантина, Реґетів та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. андр. 1618 р.: *Hlivania Hania* — Вел. Тварожець (Mars 96). ◀ Від місц. укр. *глі́ва* — “гриб”, “вид гриба”, “гриб на дереві”, “печериця” (Он I 173, Гг 46, Гр I 289).

Глива́к — Уж. 1787: *Hlewiak* — Біличі на Бойк, *Chliwiak* на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від *Глі́ва* + *-ак*. 2. Менш імовірно, що безпосередньо від назви масті *глі́вний* — “сіро-жовтий” чи “чорно-жовтий” (Гр I 289) або пол. дієсл. *gliwieć* — “гни-ти”, “псуватися” + *-ак*.

Глі́вка — Вб, Уж. 1485: *Dyvyschy Glywka gener* — Вари (Łysiak-I 49); 1715: архієпископ *стужицький Alexander Hlywka* — Мукачів (HodOkt 637); 1819: *Hliwka* — Веремінь на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Глі́ва* + *-ка*.

Глі́влязь — Вл. 1648: кр. *Hliuaz Simko* — Задільське (Maksay 536); 1699: *Hlias (!) Danko* — Задільське (Maksay 605); 1733: *Иванъ Гливязъ* — Обляска на Мж (Сахан 96). ◀ Можливо, від апел. *глі́ва* (див. *Глі́ва*) + непродукт. суф. *-язь*, як у місц. ім. *дрі́блязь*, *моло́дязь*, тобто “дрібнота”, “молодь”. Пор. ще буков. *гле́воть* — “глевкий, невипечений хліб” (Мат. до буков. I 87).

Глі́вляс — Св, Вл. 1648: кр. *Hliuaz Szimko* — Задільське (Maksay 536); 1773: присяжний *Basilius Hlivjasz* — Н.Грабівниця (Ud-5 55). ◀ Від місц. апел. *глі́вляс* — “збирач глив”, “любитель глив” (Св).

Глі́нка — Тч. 1448: *Glinka apud Albertum* — Перемишль (Smołka II 57); 1787: *Glinka* — Нагуєвичі, *Hlinka* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *глі́нка* — “штучна глина”, “червона або синя глина” (Головацкій 479), “фарфорова глина” (Гр I 289). У Карпатах кличку *Глі́нки* дають вівцям, коровам та кобилам жовтої масті (Хс).

Глі́б †. 1696: кр. *Hlib Péter* — Ївківці (LehBer 311). ◀ Від староукр. чол. імені *Глі́б*.

Глі́ба — Мк. 1715: кр. *Gliba* — Виноградів (Szabó 424); 1567: *u Hlibka* — Бризава (Balzer 82); 1349: *Глѣбъ Дворскович* (ССУМ I 245); 1696: *Hlib Péter* — Ївківці (LehBer 311); 1773: староста *Michael Hliba* — Щасливе (Ud-5 59); 1787: *Hlibko* — В.Лужок на Бойк (ЙМ); 1570: кр. *Hlib Kurach* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1648: *Hlibowich Lazur* — Н.Ворота (Maksay 539).

Глі́бник †. 1699: кр. *Hlibnik Hricz, Simko* — Завадка (Maksay 187). ◀ Можливо, угор. спотворення укр. ім. *хлі́бник*.

Глі́бович †. 1648: кр. *Hlibovich Lazur* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Глі́б*.

Глі́нка — див. Глі́нка.

Глі́нко — див. Глі́нка.

Гло́дан — Вб, Пр [рідше — Гло́дан] — Хс, Вн. Пор. 1549: *Иван Глоденский* (!) — Одрехова (АО 41); 1618: *Andrei Hloden* (!) — Маковиця (Mars 59); 1689: кр. *Glodan Ivona* — Гернешті (Bélay 145); 1715: кр. *Glodan Ricz* — Ізки (Bélay 185). ◀ 1. Нечленний пасивний дієприкм. від дієсл. *глода́ти* — “гризти” (Головацкій 479). 2. Менш імовірно, від назви рослини *глід* (род. — *глоду*). За цю версію промовляють бойк. п-ща *Hlodyszyn* та *Hludiow* 1787 р. (ЙМ).

Гло́дяи [рідше — Гло́дяи, Гло́деи] — Рх. ◀ Те саме, що й Гло́дан, лише з суф. -яи. Пор. ще серб. апел. *глођан* — “худий, слабкий” (РСКНІ ІІІ 357).

Глоджі́кірка [Глоджі́кірку, Глоджі́куру] — Мк. ◀ Давньослов. складена основа з наказової форми дієсл. *глода́ти* — “гризти” (пор. слц. діал. *hlodat*, пол. діал. *hłodać* — “гризти” — SSN I 527, SW II 46) + місц. апел. *кўрка* — “кірка, скорина, скоринка хліба” (СУМ IV 168, IX 299). Отже, первісне звучання композита *глоджі́корка*, а первісне його зн. — “гризти скоринку”, тобто те саме, що й у серб. апел. *глођикорица* — “той, що гризе суху скоринку хліба”, а в переносному зн. — “бідняк” (РСКНІ ІІІ 358).

Глоджі́кура — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща Глоджі́кірка, наявний в укаючих гов. Мк, де нині пов’язується вже не з *кіркою* (тобто не зі “скоринкою хліба”), а з назвою свійської птиці *кўрка*. Див. ще Ладжі́кура.

Глудз †. 1773: присяжний *Joannes Hludz* — Н.Ворота (Ud-5 61); 1819: *Hludz* — Либохора, Тухля на Бойк, *Glucz* — Складноте на Лемк (ФМ). ◀ Імовірно, того ж кореня, що і Глю́дза.

Глуха́и — Мк, Ір, Вн, Мж. 1787: *Hluchan* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Глухъ*, апел. зн. якого — “глухий” (Селищев 137), + -ан. Пор. подг. п-ще 1602, 1605 і 1607 років *Głuch* (Vubak 120); 1787: *Hluchy*, а 1819 — *Głuchow* — Тур’є на Бойк (ЙМ); 1763: *zkrz Jana Hłucheho Juhasza* — Гельцманівці (ПаПо-4 54); кенез *Hlukotics* — Глухановиця біля Верб’яжа на Вл (LchBer 294). 2. Від апел. *глуха́и* — “глухар” (Ж-Н 145).

Глуха́нич — Пр, Уж, Мк, Св, Вл. 1787: кр. *Hluchanicz* — Грозова на Бойк, Луг на Лемк, *Gluchanicz* — Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Глуха́ня* “дружина Глуха” + -ич. Пор. ще 1787: кр. *Hluchanczyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ). 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *глуха́ня* — “глухувата жінка” (Уж), “глибокий сон” (Головацкій 479), “тиф” (Он I 175) + -ич.

Глуханю́к — Рх. ◀ Від Глуха́и + -юк.

Глухи́ня †. 1704: кр. *Hluchinia Stefan, Kuzma* — Йовбовиця (HodGens 6). ◀ Правдоподібно, від укр. діал. *глухіня* — “глушко”.

Глухоти́ч †. 1672: кенез *Hlukotics* (!) — Глухановиця біля Верб’яжа (LchBer 294). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від незасвідченого антр. *Глухота*.

Глу́шка — Вн, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща Глушко́.

Глушко́ — Ір, Вн, Мк. 1743: п-ще *Hluska* — Раковець (Szabó 451); 1775: *Hluska* — Заболотне (Szabó 459); 1787: *Hluszko* — Грабовець, Тисовець на Бойк, *Głuszko* — Воловець, Перунка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Глушкó*, що з *Глухъ* — “глухий” (Селищев 137). 2. Від апел. *глушко́* — “глухий” (Ж-Н 145, Гр I 292), “той, що недочуває” (Зак). Пор. 1649: п-ще Глушко́ серед запор. козаків (СУМ XVI–XVII VI 226).

Глу́шман — Рх. ◀ Від апел. *глу́шман* — “глуха людина” (Гр I 229, Гг 46). Пор. ще гуц. п-ще *Hłuchmaniuk* (Vincenz 484).

Глушманю́к — Рх. ◀ Від Глу́шман + -юк.

Глю́дза — Уж. 1699: кр. *Glussa Mihalyko* — Свалява (Maksay 569); 1751: *Ioan Глюза* — Коритняни (Гаджега-3 60); 1787: *Chluda* (!) — Регетів на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. апел. *глю́дза* — “жмут клоччя”, “грудка муки” — Н.Ворота, Домашин. Пор. ще східнослц. *hłiza* — “стверділий болісний вузлик на тілі” (SSN I 580), пол. арх. *gluza* — т. с.

Глю́дзик — Уж. ◀ Від Глю́дза + -ик.

Глю́дзо — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща Глю́дза.

Гнат — Мк. 1596: *Hnata Skladenka* (Balzer 140); 1732: *Марина малжсенка Гнатова* — Блажів (ПаПо-1 193); 1787: *Hnat* — Лопушниця на Бойк, Завадка, Кінське на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Hnatyszyn* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Гнат*, що з *Ігнат*.

Гна́тик — Уж. 1787: *Hnasic* — Мацина на Лемк (ЙМ); 1819: *Hnatyk* — Лопушниця на Бойк (ФМ). ◀ Від Гнат + -ик.

Гнатко́вич — Св, Вл. 1787: *Hnatkowitz* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гнатко* (< Гнат + -ко) + -ович.

Гне́вко — Ір. ◀ 1. Від давньослов. антропоснови *Гнѣв-*, представленої в іменах *Събыгнѣвъ, Спытигнѣвъ, Гнѣвошь, Гнѣвомиръ...*, + -ко. Пор. чес. розм. ім’я *Hněvek* (≠ *Spytihněv* — Кпаррová 167). 2. Від слц. діал. апел. *hnevko* — “той, що швидко гнівається” (SSN I 582).

Гне́па — див. Гніпа.

Гнетела — Вн. ◀ Правдоподібно, від серб. діал. *gьetель* або *gьетео* (род. відм. — *gьетела*) — “фазан” (РСКНІІІ 392).

Гнетіло — Вн. ◀ Можливо, має якийсь стосунок до укр. діал. *гнетенс* — “припікання” (Ж-Н 145) або до слц. діал. *hnetací* — “той, що служить для місіння”, але правдоподібніше, що це серб. лексема *gьетео* (див. Гнетела) в більш українізованому вигляді.

Гнидяк — Вн. Пор. 1787: *Gnida* — Богуша на Лемк (ЙМ), *Нпудун* — Лужок, а 1819 — *Нпудун* — Тершів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1386: *Гнидкович* — б. м. н. (ССУМ I 245). ◀ Від антр. **Гніда*, що з апел. *гніда* — “яйце воші”, + -як.

Гобан [рідко — **Говбан**] — Тч. 1720: кр. *Jo. Goban* — Липча (Bélay 172). ◀ Від серб. діал. *гобан* — “горбун” (РСКНІІІ 402). Пор. ще бойк. п-ща 1787 р. *Hobela, Hobelin* (с. Спас), які так само походять із серб. діал. *гобелья* — “горбун” (РСКНІІІ 403), як і серб. п-ща *Гобель, Гобелья* (там само).

Гоблик — Мж, Мк, Вн, Хс, Тч. 1819: *Hoblik* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *гоблик, гобель* — “рубанок” (Чопей 54) або співзвучного йому східнослц. *hoblik* — т. с. (SSN I 588). 2. Від серб. п-ща *Гобель, Гобелья* (там само), що з апел. *гобела, гобелья* — “горбун” (РСКНІІІ 403), + -ик.

Говбан — див. **Гобан**.

Говгеринець [*Говгєриниць*], -нця — Мж. Пор. 1819: кр. *Howhera* — Н.Стинава на Бойк (ФМ). ◀ Від карп. апел. *говгєра* — “велетень, силач” (Чопей 54), що з угор. *hóhér* — “кат, тиран”, + -иць. Угор. п-ще *Hóhér* зафіксоване 1426 р. (Kázmér 477).

Говдан — Вл. Пор. 1787: кр. *Howdysz* — Тяпче на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Howdyk* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ Від ос. назви *гóвда/гóвда* — “людина з остриженою головою” (Головацькій 503) + -ан. Пор. ще апел. *гóвда* — “гола гора без лісового покриву” (там само), гуц. *гóвдя* — “висока гора” (там само, а також Ж-Н 147).

Говдаш †. 1773: присяжний *Vaszely Hodás* — Тростяниця (Ud-5 60). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й **Говдан**.

Говей [*Говий*], -ея. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Гавей**.

Говнак — Мк, Ір. — Див. **Гонак**.

Гогерчак [*Гогєрчак*], -ка — Вл. У с. Жденьово з ХІХ ст. збереглися записи п-ща *Hohürčák*. ◀ 1. Від місц. п-ка *Гогєрок*, що з апел. *гогєрок* — “огірок” (Вл), + -як. Пор. ще сваляв. п-ще **Вогурка** та подг. п-ща ХVІІІ ст. *Ochurczak, Ogórczak*, які Й.Бубак виводить із назви росли-

ни *ogórek* — “огірок” (Bubak II 10). 2. Фонет. видозміна п-ща **Огирчак**, що від *огир* — “жеребець” (Гр II 55). 3. Дери́ват від апел. *говгєра* (див. **Говгеринець**).

Года †. 1600: кр. *Goda János* — Кобилецька Поляна (Bélay 158); 1693: кр. *Hoda Janos* — Бобовище (Лучкай 16. — С. 69); 1773: присяжний *Vaszely Hodas* — Тростяниця (Ud-2 305); 1819: *Hoda, Hodyk* — Топільниця на Бойк (ФМ). Пор. 1787: *Hodysz* — Ріпник, Сваткова і *Godzik* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. гіпок. імені *Года*, співвідносного з повним іменем на зразок *Годимир, Годислав, Богодар* (Šimundić 415).

Годанич — Пр, Уж. 1572: кр. *Hodenich* (!) *Mat.* — Павлово (UetC 53-15); 1721: сваяц. *Basilio Hodonits* (!) — Фанчи́ково (Лучкай 16. — С. 196). ◀ 1. Від андр. *Годаня* — “дружина *Годи*” + -иць, де антропооснова *Год* — це давньослов. ім’я з *Годеслав, Годимир* (ГркРеч 63, Šimundić 414).

2. Фонет. видозміна п-ща **Ходанич** або **Худанич**.

Годемарський †. 1714: мукачів. еп. *Hodemarski* (HodTör 119). ◀ Прикм. від ойк. *Годемарк*, що на Слч.

Годило †. 1570: кр. *Stan Hodila* — Червеньово (UetC 97-29). ◀ Давньослов. гіпок. ім’я *Годило*, співвідносне з повними іменами моделі *Годимир, Годослав...* (Šimundić 415).

Годинець [*Годиниць*], -нця — Св, Мк. 1773: присяжний *Petrus Hodinecz* — Поляна (Ud-5 58); 1787: кр. *Hodynies* — Хітар, Кальне на Бойк (ЙМ); 1819: *Godzinies, Godzynies* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Года* чи *Годя* + -иць, де твірною основою є давньослов. ім’я, співвідносне з *Годимир, Годеслав* (Грк 65, 237). 2. Менш імовірно, від бойк. апел. *года* — “передшлюбний договір” (Он I 177).

Годінка — Уж. 1570: *Mat., Alex. Hodinka* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: кр. *Hodnika* (!) *Thamas* — Студений (Bélay 145); 1648: *Hodinka Michal* — В.Ворота (Maksay 550); 1699: *Hadinka Andras* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Від давньослов. імені *Годин*, що з *Года, Годеслав* чи *Годимир* (Гинкен 459, Грк 63), з подальшою зміною кінцевого -ко на -ка. 2. Від південнослов. п-ща *Година* (РСКНІІІ 416) + -ка.

Годінко [зрідка — **Годінко**] — Рх. 1735: до ...*Михайла Годинка* — Буковець на Вл (Сахан 78); 1715: кр. *Koszt Hotinko* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Годінка**.

Годичук [зрідка — **Годичук**] — Рх. 1755: *Годичук Фтеодор* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від **Годінка** або **Годінко** + -юк.

Годованець [*Годованиць*], -нця — Вл, Св, Пр. 1787: кр. *Hodowanies* — Яблунівка, Шум’яч

на Бойк (ЙМ); 1819: *Hodowaniec* — Бориня, *Chodowaniec* — Луч, Хревт на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від карп. апел. *годóванець* — “адаптований син”, “вихованець”, “приймак” (Головацкій 481, Ж-Н 147, Vincenz 509, СУМ II 104, Он 178). 2. Від гуц. *годóванец* — “чорт” (Гг 47).

Годóвич [рідше — **Годовіч**] — Мж. 1649: кр. *Hodovicz Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від давньослов. усіч. чол. імені *Годи* чи *Годо*, що з повного імені *Годомир* або *Годислав* (Грк 65, Илчев 136), + *-ович*. Пор. ще споріднене п-ще 1570 р. кріпаків зі Стройно: *То., Лис. Hodewa* (UctC 53-14).

Годóска [рідше — **Ходóска**] — Уж. Пор. 1542: шл. *Hodos Prykor* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Усіч. вар. слов. імені *Годос*, що з повного імені *Годослав*, + *-ка*.

Годулько †. 1699: кр. *Hodulka Simko* — В.Ворота (Maksay 597). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від незасвідченого антр. *Годул*, що містить слов. антропооснову *Год-*.

Годь — Ір. 1665: кр. *Jo. Hogy*; 1720: кр. *Лис. Hogy* — Кушниця (Bélay 170); 1649: *Hogy* — Загаття (LehBer 286). ◀ Усіч. вар. давньослов. повного імені на зразок *Годемир*, *Годеслав*, *Годивой*.

Годько́ — Мк. 1542: шл. *Sim. Nadko* — Вишне Селище (Bélay 196); 1567: п-ща *Hotka*, 1584 — *Hotthka*, 1604 — *Hogjka* — Нодьгийрче (Szabó 418); 1671: ім'я *Natyko* — Дулово (Bélay 138); 1715: шл. *Huttyko Haurillo* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від слов. чол. імені *Годь* або від п-ща **Годьó** + *-ко*.

Годьма́ш — Мк. — Див. **Гадьма́ш**.

Годьó — Мк. 1510: *Hagyó* — Тросник (Szabó 470); 1597: п-ще *Hagio* — Гетеня (Szabó 372); 1600: вл. *Hogie* — Шайов-Поляна (Bélay 180); 1605: вл. *Vulasin Hogia* (де *Годьó* — ім'я) — с.Діброва (Bélay 120); 1634: п-ще *Hagyó* — Фанчиково (Szabó 328). ◀ Слов. чол. ім'я *Годьó*, похідне від *Годимир*, *Годеслав* чи *Годивой* (Šimundić 417).

Гóдя — Мк. 1235: *Hagya civis* — *Culusiensis* (RegVar 306); 1600: вл. *Jo. Hogie* — Шайов-Поляна (Bélay 180, 189); 1787: *Hodyi* — Н.Яблунка, Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. чол. скор. ім'я від повних імен *Годобрат*, *Годеслав*, ... (ГркРеч 63, Илчев 136).

Гóєр — Пр. ◀ Від нім. *Häuer* — “гірник”, “косар” (Gottschald 249); пор. ще пол. *hajer* — т. с. (SW II 5).

Гóжик — Вб. ◀ Давньослов. утворення з суф. *-ик* від прикм. *гожий* — “гарний, вродливий” (Чопей 55), яке належить до тієї ж іменної моделі, що й імена *Білик*, *Веселик*, *Голик*, *Добрик*, *Малик*, *Світлик*, *Черник*...

Гойди́ла — Уж. ◀ 1. Дериват із суф. *-или* від ос. назви *гойда*, яка у бойків означає “розпусниця” (Он I 178), у ін. гов. — “висока худа людина” (ЕСУМ I 546), а у пол. гов. — “довгань” (SW II 47). У обох випадках твірна основа — дієсл. *гойд́атися* “колисатися”. 2. Від п-ща *Гóйда*, яке у чехів пов'язують зі слов. іменем *Hojislav* (Moldanová 83).

Гóйдзан — Вб. — Див. **Гóйзан**.

Гóйдра [рідше — **Хóйдра**] — Вб, Пр, Уж. ◀ Від місц. укр. *гойдра* — “довгань” (Уж). Пор. ще укр. діал. *гойда́р* — “пастух, вівчар” (Ж-Н 148).

Гóйзан — Вб. 1787: *Hoysan, Goysan* — Карликів на Лемк, там само і *Hoysak* (ЙМ). Пор. ще 1596: *przeciwko Kuźmie Hojsakowi* (Balzer 120); 1608: *Michal Hojsa z Wołowa* (Balzer 175). ◀ 1. Від слц. діал. *hojza* — “легковажна дівчина, жінка” (SSN I 595) + *-ан*. В укр. мові цій лексемі відповідає діал. *гойса* — “жвава, непосидюча людина” (ЕСУМ I 547). 2. Менш імовірно від чес. ос. назви *Hojsa* (Moldanová 83).

Гóйнош — Хс. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Гојна* (Грк 65) або болг. *Гойно* (≠ *Драгойно* — Илчев 136) + квалітат. суф. *-ош*. 2. Від укр. діал. *гойний* — “щедрий”, “гарний” (Головацкій 482, Он I 179) чи співзвучних пол. або слц. прикм. + суф. *-ош*. Пор. ще подг. п-ща 1786 р. *Hojnas* і *Hojnós* (Bubak 136).

Гойс — Пр. ◀ 1. Правдоподібно, усіч. серб. чол. ім'я *Гојсав* чи *Гојслав* (Грк 65, Демчук 70). Пор. ще 1787: *Hojsak* — Карликів на Лемк (ЙМ). 2. Давньонім. ім'я *Heiẞ*, що з *Hûẞ* “*Haus*”, тобто “дім” (Brech. 713), або усічення нім. імен на *Haus* на зразок *Hausold*, *Hauswalter* (Gottschald 237).

Гойчу́к — Мж, Ір, Хс. 1715: кр. *St. Hocsuk* (!) — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від давньослов. імені *Гойко*, *Гойчо* або *Гойче*, яке походить від повних імен *Гојслав*, *Драгој*... (Грк 65, Илчев 136), + *-чук*. Пор. 1787: *Hoyszak* — Тарнавка на Лемк (ЙМ); 1820: *Hoyszuk* — Забродь на Лемк (ФМ). 2. Від мікроетн. *гойчук*, яким жителі с. Абранка прозивають міжгірців.

Гóксич — Уж. ◀ Від вл. ос. імені *Гокса*, що з *Окса*, тобто *Оксана* або *Аксеитій*, із приставлянням /г/, + *-ич*. Пор. 1787: кр. *Oksa* — Морохів на Лемк (ЙМ).

Голба́й — Хс. ◀ Від слц. діал. або чес. апел. *holba* “склянка”, посудина на 1,9 літра” (SSN I 595, Moldanová 84) + *-ай*.

Голга́ч — Мк. ◀ Можливо, від болг. *гологач* — “безштанько” (Илчев 173).

Гóлда — Хс. 1819: *Golda, Gowdyn* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Gold* або

від апел. *Gold* — “золото”, що відомі полякам (Rymut I 250). 2. Від пол. діал. *gołda* — “залізна руда”, “п’яниця” (там само). Споріднені п-ща в Карпатах фіксуються з XVI ст.: *Яцко Голдыш* — Одрехова, *Holdus* — Рипинний, *Goldyszczuk* — Мерешори та ін. На Закарп. гуцули дають клички *Голдиш*, *Голдун* волам і баранам яскраво-жовтої масті (Рх).

Голдуш †. 1715: кр. *Holdus (Hodos) Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Правдоподібно, ім’я західноєвроп. пох.

Голéнда — Уж. 1787: *Holenda* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від прикм. основи *гол-* — “голий” + квалітат. суф. *-енда* (як *глухéнда*, *дурíнда*, *хромýнда*). Пор. ще болг. демін. *маленди* — “маленький” (Героу III 46). П-ще *Holenda* є у хорватів (Leksik 228), а *Holanda* — у чехів (Moldanová 83).

Голеня́, -ні — Хс. 1704: кр. *Golena Jaczko* — Чорний Потік (HodGens 7); 1787: *Holenejow* — Ступосяни на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. антропооснови *гол-* — “голий” + патр. формант *-еня(т)*. 2. Від бойк. *го́линь* — “кість”, “голінка” або пол. *goleń* — “гомілка” + *-я*. 3. Від слц. діал. *holeńa* — “халява” (SSN I 596).

Го́лий †. 1607: *Holy Fedor* — Ворочово (UetC 104-8). ◀ Від прикм. *го́лий*.

Го́лик — Уж. 1741: *ісрей Федоръ Голік* — Мергешка (ПаПо-4 77); 1787: кр. *Holik* — Жупани, Гнилів на Бойк, Полонна на Лемк (ЙМ). Антропооснова **Го́лик-** і в зн. “голий” і в зн. “бідний” відома більшості давньописемних слов. мов. Пор. пол. арх. *holik* (SW II 49), чес. п-ще *Holik* (Moldanová 83) і т. ін. ◀ Відприкметн. дериват із суф. *-ик* моделі *Білик*, *Веселик*, *Добрик*, первісним значенням якого було “неодягнена особа”.

Го́линьський †. 1715: кр. *Jo. Holenszki* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від слов. антр. **Го́ля** + суф. *-инський*. Пор. ще 1720: кр. *Sim. Hollicsin* — Рипинний (Bélay 184).

Го́лич — Уж. 1437: *Holycz* — Михайлівці (Nagy-2 342); 1607: *Holitzuv Iuan* — Заричово (UetC 104-8); 1715: кр. *Luc. Holicsa* — Копашново (Bélay 141). 1720: кр. *Sim. Hollicsin* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ич* від слов. ос. назви *Гола* або *голя*. У першому випадку *Гола* — це чол. ім’я *Голуб* або *Драголюб* (Грк 66), а у другому — *голя* або *голя́ти* — “молода істота, яка ще не обросла мохом” (РСКНІ III 455). Пор. 1715: кр. *Hołya* — Турц (Szabó 524), а також закарп. ойк. *Голятин*. 2. Від слц. апел. *holič* — “голяр”.

Го́лиш [*Го́лыш*] — Мк, Ір, Св. 1220: *Hollus reus de villa Peczera* — Бігар (RegVar 241); 1620:

гор. *Piotr Holysz* — Лемк (ЙМ). ◀ Від давньо-слов. чол. імені *Го́лыш* (Морошкин 60, 61, SvoSta 153, Демчук 70), первісне зн. якого “гола, неодягнена особа” (SSN I 597) або “голяк” (Он I 178), “бідняк” (Ж-Н 148).

Го́ліба — Хс, Вн. 1819: *Guliba* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антропооснови *Гол-* — “голий”, “бідний”.

Го́ліба́нич — Пр. ◀ Від андр. *Го́ліба́ня* — “дружина **Го́ліби**” + *-ич*. Пор. 1682: *Holibantsin Timko* — Дубриничі (UetC 88-59).

Го́лінка — Вл, Пр, Уж. 1485–1500: *намістник путивльський Митко Голснка* (ССУМ I 248); 1618: *Fedor Holinkow* — Бехеров (Mars 77); 1755: *Holinka* — Дротинці (Szabó 487); 1787: *Holinka* — Іванів на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1618: кр. *Jaczko Holinczak* — Липова на Маковиці (Marsina 93). П-ще *Holinka* є у чехів (Moldanová 83) та хорватів (Leksik 228), було поширене серед запор. козаків, напр., у Лохвиці. ◀ Від давньоукр. апел. *голі́нка* — “частина ноги”, “гомілка” (СУМ XVI–XVII VI 300, Он I 179).

Го́лі́нко — Вн. ◀ Морфол. вар. п-ща **Го́лі́нка**.

Го́лмі́нець [*Го́лмі́ницъ*], *-ниця* — Ір. ◀ Місц. укр. катойк. *голмі́ницъ*, утворений від ойк. півн. Угорщини *Го́лмі́н*. Пор. 1600: гор. *Mich. Halmi* — Хуст (Bélay 151); 1614: гор. *Halmi* — Сигіт (Bélay 198).

Голобо́товський — Хс. ◀ Пол. (без переходу суф. */o/* в */i/*) утворення від антр. *Голобу́т*. Пор. 1411: *Остан Голобу́ть* — Зудечів (ССУМ I 248).

Голова́нич — Ір, Хс. 1787: кр. *Hołowanicz* — Яблунів на Бойк. ◀ 1. Від місц. укр. *голова́ня* — “жінка з великою головою” (Мк) + *-ич*. 2. Від андр. *Голова́ня* — “дружина **Голові**” + *-ич*. Пор. XVII ст. *Holowa Gyurko* — Туриця (UetC 88-59); 1787: антр. *Głowa* — Завадка, Мшана на Лемк (ЙМ).

Голова́тий — Рх, Уж. 1421: *пан Борис Головаты* — б. м. н. (ССУМ I 249); 1571: *powołał Hołowatego z Wróblika* (Balzer 87); 1772: *Alexander Holovati* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 109) 1620 п-ще *Holowaty* згадується на Подг (Bubak 136), а 1649 — *Олексѣй Головатый* серед запор. козаків (СУМ XVI–XVII VI 254). ◀ Від укр. прикм. *головатий* — “той, що має велику голову”, “розумний”, “упертий” (Головацький 482, Гр I 302).

Голова́ч — Уж, Мк. 1452: шл. *Sim. Holwath* (!) — Кричово (Bélay 170); 1547: кр. *Ananias Holowach* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1603: *побоживъ насъ Головачъ Сеико* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1607: *Holouath Mikola scultetus* — Вішка (UetC 104-8); 1618: *Holowacs Ihnath* —

Шариське Чієрне (Mars 90); 1682: *Holovats Illko* — Заричово (UetC 88-59); 1707: *Головачь Иван* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1751: *парох Стефан Головач* — Завада у сх. Слч (Гаджега-3 119). ◀ Від західноукр. *головач* — “людина з великою головою” (Ж-Н 148, Сум II 112), “керівна особа” (там само), “мудра, розумна людина” (Он I 179).

Головачко — Мк, Уж. 1780: *Петро Головачко* (Метрика). ◀ Від *Головач* + *-ко*.

Головэй [*Головій*], *-ея* — Пр, Уж, Вб. 1607: кр. *Holobeow (!) Demeter* — Заричово (UetC 104-8); *Hołoweу, Hołowej* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *головэй* — “людина з великою головою”, “головань, головач” (Ж-Н 149, Гр I 302), тобто від місц. укр. апел. моделі *зубей, носей, пелехей, черевей, чолей...* 2. Від антр. *Голова* + *-ей*, тобто “син *Голови*”. Отже, п-ще належить до моделі *Лукей, Микитей, Косей, Марушкей, Капустей*. Пор. 1682: кр. *Holova Gyurko* — Туриця (UetC 88-59).

Головенька †. 1581: кр. *Ge. Holovinka* — Драгово (Bélay 169); XVIII ст.: кр. *Holovenka* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Імовірно, від антр. *Головня* + суф. *-ка*.

Головечський, *-кого* — Гіперкоректний вар. природного п-ща *Головицький*, як *Балечський, Кривечський, Петречський* із *Балицький, Кривіцький, Петрицький*.

Головицький — Рх. ◀ 1. Від п-ща *Головіч* + *-ський*. 2. Можливо, від антр. *Головець*. Пор. 1787: кр. *Holowies* — Тухолька на Бойк (ЙМ).

Головіч, *-ча* — Уж. 1413: *pan Drobisz Szten Holowicz* — Галич (ССУМ I 249); 1648: *Halauich Andri* — Н.Ворота (Maksay 538); 1680: кр. *Ge. Holovics*, а 1720: *Gr. Holovics* — Липча (Bélay 172); 1682: кенез *Halauich Szimko* — Сасівка (LehBer III 708); 1745: *Васили Голович стронковский* — Мукачів (HodOkm 638); 1787: *Иван Голович* — Вел. Липник (ПаПо-4 42). ◀ Від антр. *Голова*, що пов'язаний з апел. *голова* — “анатомічне поняття” або “керівник”, + *-ич*.

Головка — Мж, Вл, Мк, Св, Ір, Хс, Вн. 1425: *Головка* — Сучава (ССУМ I 249); 1514–1524: шл. *Holóka* — Чумальово (Bélay 133); 1592: *Iwanko Holówka* — Самбір (Kuczera 170); XVII ст.: *Мафтей Головка* — Присліп (Сах 77); 1705: *Holovka Ivan* — Кричово (HodOkm 430); 1715: кр. *Mich. Holoka (!)* — Довге (Bélay 136); 1773: присяжний *Andreas Holovka* — Мала Розтока (Ud-5 58); 1735: *Йоан Голоука* — Буковець (Сахан 78); 1781: *Holowkow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *голова* — “мала голова”, “розумна голова” чи якесь ін. зн. (Он I 180). 2. Від антр.

Голова (див. *Головіч*) + *-ка*. Пор. ще: 1642: у *Головки пять копъ грошей* (СУМ XVI–XVII ст. VI 254).

Головнич — Св, Ір, Вн. 1682: *Holuninits (!) Hrits* — Кострини (UetC 88-59); 1775: *Halanics (!)* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від *Головня* + *-ич*.

Головня — Св, Ір. 1570: *Helias Holonj (!)* — Косино (UetC 97-29); 1610: *Феодоур Головня* — Одрехова (АО 225); 1682: *Holovnya Khoma* — Туриця (UetC 88-59); 1738: *Marcianus Holownia* — архімандрит Мелецький (Лучкай 16, с.239). Пор. ще 1410: *Костько Головенчичь* — Галич (ССУМ I 249); 1581: кр. *Ge. Holovenka* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від староукр. *головня* “недогоріле поліно” (СУМ XVI–XVII VI 3, Ж-Н 149, Гр I 303, Гг 47) чи в якомусь ін. зн. Можливо, допрізвищевою функцією лексеми було дохристиянське особове ім'я (Демчук 121). Правдоподібно, за темний колір шкіри або волосся.

Головчак — Мж, Вл, Вб, Пр, Вн. 1585: *Hołowczakowa wdowa* — Самбір (Kuczera 170); 1603: *при Головчатъ* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1605: *wybrali Hołowczaka* (Balzer 224); 1787: *Hołowczak* — Перегінське, Тершів на Бойк (ЙМ), Тилич на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Jo. Holocsak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ 1. Від антр. *Головка* або *Головечь* + *-як*. 2. Менш імовірно, від назви виду метелика *головчак* (Ж-Н 149).

Головчин †. 1772: присяжний *Stephanus Holocsin* — Буковець (Удварі-2 298). 1772: присяжний *Joannes Holoreczin (!)* Глухановиця (Udvar-2 299). XVIII ст.: *рабъ божій Олекса Головчинъ* — Присліп (Сах 72), *Илко Головчинъ* — Розтока (Сах 72). ◀ Від антр. *Головка* + *-ин*.

Головчич †. 1715: кр. *Ign., Lad. Hollocsics (!)* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. *Головка* + суф. *-ич*.

Головчук — Рх, Тч. 1787: *Hołowczuk* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Головка* або від *Головечь* + *-юк*.

Голод — Мк, Уж, Хс. 1673: кр. *Holoda Gergely* — Іза (Bélay 156); 1692: *za Oleksem Hołodem* (Łysiak-2 290); 1697: кр. *Holot Mate* — Драгово (Bélay 168); XVIII ст.: *Holod* — Ужан (ПеУрб 125), Лексема *голод* як антр. фіксується 1578 р. (СУМ XVI–XVII VII 5). ◀ Від староукр. *голод* — “гостре відчуття потреби їжі” (СУМ II 113).

Голодняк — 1649: козак *Семен Голодняк* (СУМ XVI–XVII VII 5); 1720: кр. *Fr. Holodniak* — Лісковець (Bélay 173); пор. ще 1578: кр. *Holodnia (!) Janos* — Поляна (LehBer III 173). ◀ 1. Від бойк. або загальноукр. апел. *голодняк* — “вічно голодна людина” (Он I 181), “ненажера” (Уж). 2. Від буков. *голоднік* — “круглий камінь, відшліфований у річкових водах” (Мат. до

буков. I 90). 3. Від антр. *Голодний* чи *Голоден* + -як. Пор. 1607: кр. *Holiothny Andras* (!) — Тур'я Поляна (UetC 104-8).

Голодчак — Пр. ◀ Від антр. *Голодók*, *Голод-кó*, *Голодéць* чи *Голодчá* (усі від **Гóлод**) + -як.

Голопечин †. 1773: присяжний *Joannes Holopeczyn* — с. Глухановиця (Ud-5 55). ◀ Морфемна структура п-ща слов. (прикм. “голий” та ім. основа “піч”), але допрізвищева семантика спірна.

Голопуп †. XVIII ст.: кр. *Holorup* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. складений нечленний прикм. *голопуп* у зн. “голопупий”.

Гóлос — Пр, Хс. 1212: *per pristaldum nomine Golosa de villa Ban* — ком. Красна (RegVar 173); 1570: *Lukats Holosa* — Ділок (UetC 97-29); 1720: кр. *Sim. Holos* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від укр. апел. *голос*.

Голосич †. 1696: кр. Lad. *Holosics* — Рахів (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. -ич, яке передбачає твірну антропооснову *Голоса*.

Гóлош — Пр. 1484: шл. *Hollos János* — Бобовище (LehBer 173); 1604: *Holos* — Олешник (Szabó 353); 1720: кр. *Alex., Sim. Hollos* — Петрова (Bélay 179). ◀ 1. Від місц. укр. *гóлош* — “гола людина”, співвідносного зі східносл. апел. *hološ* — “т. с.” (SSN I 599). Пор. ще болг. ім'я *Голуш* (Илчев 137). 2. Фонетично українізоване угор. п-ще *Hollós*, яке походить від апел. *holló* “ворон” (Kázmér 477).

Голощук †. 1720: кр. *Holoszcsuk Jur* — Руська Поляна (Bélay 179, 309). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Гóлос** або **Гóлош**.

Гóлуб — Мк, Уж, Ір, Пр, Вб. 1719: *Стефанъ Голубъ* — Волковець (ПаПо-4 40); 1787: *Нолуб* — Ольховець, Суровиця, 1819 — Хревт на Лемк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1444: *Панаско Голубович* — Ступня (ССУМ I 249). У східнокарп. гов. клички *Голуб*, *Голубан*, *Голубка* дають свійським тваринам за колір їх масті. ◀ Давньослов. ім'я *Голуб*, що від назви птаха *голуб* (Грк 66, Илчев 137).

Голубán — Вн. 1649: *Holuran* (!) — Вел. Лучки (LchBer 398). ◀ Давньослов. ім'я *Голубан*, що з *Голуб* (Грк 66, Илчев 147). П-ще є у сербів (РСКНІ ІІІ 439).

Голубéць [*Голубіць*], -бця — Вб, Св. 1687: *отцу Иоану Колубцеви* (!) — Заріччя (ЛелПам 229); XVIII ст: кр. *Holubecz Fegyo* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: *Holubies* — він же *Holuba* — Тухолька на Бойк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Голубац* (РСКНІ ІІІ 450). ◀ 1. Від антр. **Гóлуб** + -ець, як **Михайлéць** від *Михáйло*. 2. Від апел. *голубéць* в одному з його зн. (Гр I 305): назва птаха, назва страви тощо.

Голубина †. 1648: кр. *Holubina Janos* — Чинадьово (Maksay 522). ◀ Укр. утворення з суф. -ина від антр. **Гóлуб**.

Голубіцький — Вн. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ський від антр. *Голубич* (пор. **Гóлуб**, **Голубéць**). Твірною основою могло стати як тутешнє п-ко **Голубич**, так і серб. ім'я цього ж кореня *Голубић* (Грк 66). П-ко **Голубич** представлене в Карпатах з XVI ст. Пор. 1548–1549: вл. *Cosma Halubych* — Крачуново (Bélay 161); 1787: *Holubicz* — Хітар на Бойк (ЙМ). Могло утворитися від болг. чол. імені *Гольбик* або жін. *Гъльбица* (Илчев 147). 2. Місц. вимова п-ща **Голубéць** (зі звуженим суфіксальним /e/) закріпилася в офіц. записах як /и/.

Голубінка — Мк. 1787: кр. *Holubinka* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ); *Holobinka* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, утворення з суф. -ка від давнішого п-ща *Голубіна* (пор. *Дячіна*, *Іваніна*...) Пор.: кр. *Holubina Janos* — Чинадьово (Maksay 552); 1787: *Holubines* — Лавочне на Бойк (ЙМ). П-ще пов'язане зі слов. іменами *Голуб*, *Голубин*, *Голубинко*, поширеними у болгар (Илчев 137, 147). 2. Нині п-ще асоціюється з назвою їстівного гриба *голубінка*, відомого українцям (Гр I 306), словакам (SSN I 600).

Голубка — Вб, Хс, Тч. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Голубко** за аналогією до п-щ на -ка, як **Мицька**, **Стойка** із **Мицько**, **Стойко**, або род. відм. від **Голубко**. 2. Назва птаха *голубка* в переносному зн. 3. Від антр. *Гóлуба* + демін. суф. -ка.

Голубко — Тч, Хс, Вб. 1550: *межи Голубком Грицом*; 1579: *Илляш Голубко* — Одрехова (АО 63); 1618: *Iwan Holubkow* — Раковець (Mags 85); 1787: *Holupczyk* — Полянчик на Лемк (ЙМ); 1787: *Holubczyszyn* — Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Голуб* + -ко. 2. Від апел. *голубко* — “голубок”, який укр. писемні пам'ятки фіксують із XVI ст. (СУМ XVI–XVII VII 10).

Голубович †. 1751: диякон *Стефан Голубович* — Вишава на Пряшівщині (Гаджега-3 97). ◀ Від антр. **Гóлуб** + суф. -ович.

Голубчак — Пр. ◀ Від **Голубéць**, **Голубка** чи **Голубко** + -як.

Голузінець [*Голузіниць*], -нця — Вл, Мк. 1787: кр. *Choluzinies* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -инець від давньослов. антропооснови *Голуза* — “галуза, галузь”, “гілка” в її місц. звучанні, тобто без переходу кореневого /o/ в /a/ (Чопей 57). Можливо, ця основа представлена у п-щі вдови *Koluska* (!) *Andrasne*, записаному 1672 в Кобилецькій По-

ляні (Bélay 159). У сербів ця основа має вигляд *Голуџа* і пов'язується з прикм. *голужав* “голий, необрослий”, а в українців *галуза* — з родо-водом.

Голупан †. 1649: драбант *Holupan* — Вел. Лучки (LchBer 398). ◀ Імовірно, укр. складення із *голий* + *пан*.

Голчо — Св. 1487: *с отцсм Голчсм* — Луцьк (ССУМ I 249); 1649: сваяц. *Holcza Lukacs* — Буковинка (LchBer 181); 1715: кр. *Luc. Halicsa* (!) — Копашново (Bélay 141); 1720: *Holcsán* — Раковець (Szabó 459). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Голчо*, яке є здр. від повного імені *Гольо*, а це, своєю чергою, бере початок від болг. діал. *гольо* — “нехрещене дитя” або від імен *Драгол*, *Нягол...* (Илчев 137). Ім'я *Голко*, як і *Галча*, було поширене й на Русі. Пор. 1370: *Голко Залѣскии* — Львів (ССУМ I 248), *Голча Васко* фіксується 1385 р. М.Тупиковим.

Гольничин †. 1773: староста *Stephanus Holnicsin* — Пересирово на Вл (Ud-5 58). ◀ Імовірно, пос. прикм. від імені *Гольничка*.

Гольцбергер — Тч. ◀ Від нім. *Holz + berger* — “той, що з залісної гори”.

Гольча, -чі — Ір, Мк. 1570: *Alex. Holtsia* — Кучава, Бистрий (UetC 97-29); 1648: *Holcsa* — Доробратово (LchBer 242); 1649: вільний селянин *Holcsa László* — Загаття (LchBer 286); 1570: *Tran. Holtsa* — Ділок (UetC 97-29). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Гольча* (на Русі згадується 1274 р. — Морошкин 61, Демчук 71), що від *Голя* (Maretić II 71) за допомогою суф. *-ча*, як у п-щах *Бунча*, *Данча*, *Копча*, *Матейча*. Пор. ще серб. діал. *гольча* — “голяк, бідняк”, “голодранець” (РСКНІІІ 454), *гольче* — “ягня з рідкою вовною” (там само). Пор. ще запис 1570 р.: *przy tym s Golia* (Balzer).

Гольчан †. 1720: п-ще *Holcsan*, він же *Holcsunszki* (!) — Раковець (Szabó 459). ◀ Від антр. *Гольча* + суф. *-ан*.

Голя †. 1715 і 1743: п-ще *Holya* — Турц за Тисою (Szabó 524). ◀ Від давньослов. імені з антропоосновою *гол-* — “голий” + *-я(т)*.

Голяк — Хс, Вн, Тч. 1681: кр. *Holyak Vaszily* — Ганичі (Bélay 141); 1697: кр. *Holat* (!) *Mate* — Драгово (Bélay 168); 1715: *Holyak* — Минай (ПеПред 322); 1715 і 1720: кр. *Jac. Holyak* — Золотарьово (Bélay 179); 1743: п-ще *Holyak* — Тросник (Bélay 473); 1787: *Holak* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *голяк* — “гола людина”, “бідняк”, “голодранець” (Гр I 306, Мат. до буков. 90), який фіксується в цьому зн. 1600, а як п-ще козака — з 1649 р. (СУМ XVI–XVII VII 14). Пор. ще слц. діал. *holiak* — т. с.

Менш імовірно, що опорним зн. для цього п-ща стала сема “бритва” (Гр I 306). 2. Від серб. імені *Голяк*, що від *Гольо* (< *Голуб*, *Голубан* — Грк 66). Див. ще **Голчо**.

Голятинський †. 1751: *парох Яков Голятинський* — Голятин (Гаджега-М 203). ◀ Укр. прикм. від закарп. ойк. *Голятин*.

Гомада — Мк, Уж. ◀ Правдоподібно, гіперкоректний вар. п-ща *Гамада*.

Гомечко — Бг, Хс. ◀ Із укр. імені *Хомечко* під впливом угор. вимови, яка не знає задньоязикового /х/. Пор. подібне написання 1600: *Homenda* (Balzer 141); 1602: *Homicza Kozma* — Вел.Лазі (UetC 104-8); 1618: *Iwan Homonda* — Раківчик (Mars 85); 1775: *Homak* — Заріччя (Szabó 276).

Гомза — Рх, Ір. 1595: *Homza* (Balzer 112); 1607: *Hanzza Lukath* — Перечин (UetC 104-8); 1772: кр. *Jaczko Homza* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165); 1773: *Homza* — Бочков в Угочі (ПеПред 313); 1787: *Homza* — Конечна на Бойк, *Chomza* — Мочари на Лемк (ЙМ), *Homzak* — Вислочок на Лемк, *Homziak* — Біличі на Бойк та *Homziak* — Комарник на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від діал. *гómза* — “вертлява людина”, що з *гómзитися* — “капризувати, вередувати” (Он I 183).

Гомічко — Мж. ◀ Укр. утворення від патр. *Хомич* (< *Хома* + *-ич*) з суф. *-ко*, на якому позначилася угор. вимова задньоязикового звука /х/.

Гомічков — Уж. ◀ Русифікований вар. п-ща **Гомічко**.

Гомович — Вб. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від змадяризованого чол. імені *Хома*.

Гомокій [Гомокі] — Вн. 1691: гор. *Homoki Andras* — Ужгород (HodAd 37). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Homok* (укр. *Холмок*).

Гомоляк — Ір. 1787: *Homulak* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ), *Homulkow* — Радошиці на Лемк (ЙМ), *Homil* — Тарнавка на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. антропооснови *гомóла* — “брила, куля”, слц. діал. *homola/homula* — “гомілка тощо” (SSN I 602) або пол. діал. *gomula* — “головка овечого сиру” (Golęb 82) + *-як*. П-ща з цією основою є в українців, словаків, чехів, поляків. У сербів є демін. апел. *гомольак*, що від *гомоль* — “картоплина”.

Гомонай — Мк. 1391: *Ladislaum filium Johannis de Humonna* — Земпл (Nagy-2 498); 1693: *Валентин Гомонай* — еп. Мукачівський (Гаджега-М 158); 1693: гор. *Homonnai Istvan* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Humonna* (по-укр. *Гуменше* — сх. Слч; Kázmér 478).

Гомулич — Вб. ◀ Від пол. антропооснови *gomóła* чи *gomuła* — “головка сиру” (ЕСУМ I 559), “куляста брила чогось м’якого, напр., масла, сиру” (Bubak 137) + *-ич*. П-ще *Homola* є у чехів (Moldanová 84), *Gomola* — у поляків (Bubak 122), а п-ще *Homolka* 1449 значиться в Михайлівцях (Nagy-2 443).

Гонак — Мк. 1788: кр. *Honak* згадується в с. Нірбийлтек (ком. Сатмар). П-ще *Honak* є у Польщі (Rymut I 253). ◀ 1. Правдоподібно, пох. від дієсл. *гонити* “гнати, бігти, котити, лякати”. 2. Від чес. етн. *hanák* “мораванин” у його угор. вимові.

Гонза [Гондза] — Вн. 1584: *Hantz* — Туртеребеш (Szabó 528). ◀ Чехізоване ім’я нім. пох. *Honza*, що відповідає нім. *Hanz*.

Гоніхмара (арх.) — Бобовище. 1671: *при Иванъ Гонихмаръ* (ПаПо-3 36). ◀ Власне укр. утворення моделі *Гонивітер* (Гр I 308). У суч. закарп. гов. є апел. *гоніхмарник* (Уж).

Гончар [Гоньчар’, Гуньчар’], *-ря* — Мж, Уж, Хс. 1682: *Hancsar Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59); 1787: *Ganczar* — Тисів, *Honczaryk* — Квятонь на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1599: *Wasil Hunczarczykow* — Тисовець (Balzer 134). Див. ще **Горшар**. ◀ Від укр. апел. *гончар*.

Гонак — Пр. ◀ Суч., недавно переосмислений (за аналогією до укр. національного танцю *гонак*) вар. п-ща **Гапак**.

Гонко — Уж. 1437: *Petrus Harko* — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1604: кр. *Sim. Harka* — Вишня Вишава (Bélay 219); 1618: *Petro Horko, Iwan Horko, Fedur Horko* — Вишній Орлик (Mars 76), *Horko, Horczuk* — Гуц (Чопей 57, Vincenz 512). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Гона*, що з *Господин* (Илчев 138, Грк 66) + *-ка* з подальшою зміною на *-ко*. Пор. ще 1476: шл. *Hora Jo.* — Бірсана (Bélay 123); 1567: *Horra* — Сасово (Szabó 480); 1787: *Horcu, Horcio* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). 2. За А. Вінцензом, від дієсл. *гонати* — “тупати в танці” (Vincenz 512).

Гопонько — Мк. 1772: присяжний *Horonyko Demeter* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й **Гонко**. Пор. ще споріднене п-ще 1819 *Horanićes* у Хітарі на Бойк (ФМ), серб. ім’я *Гонча* та серб. п-ща *Гоншац, Гониш, Гончевиш* (РСКНІІІ 472).

Гора †. 1687: п-ще *Hora* — Тросник (Szabó 472). Пор. 1605: кр. *Hel. Hora* — Десешті (Bélay 135); 1684: кр. *Hora András* — Вишня Руна (Bélay 186); 1687: п-ще *Hora* — Тросник (Szabó 472); 1787: *Hora* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, усіч. вар. давньослов. чол. імені *Горимиръ, Гориславъ...* (пор. суч. хорв.

гіпок. чол. імена з цим дієсл. коренем *Gora, Goro, Gorko* — Šimundić 416, ГркРеч 65). 2. Гіпок. чол. ім’я *Гора*, співвідносне з іменами *Georg, Gregor...* (там само).

Горан — Рх. Усі записи п-ща, зроблені в 1787 і 1819 роках латиницею на Бойк, починаються з зімкненого звука: *Goran, Gorun, Goranow* (ЙМ, ФМ), а ті, що походять із Зак XVII–XVIII ст., фіксують початковий щілинний звук *h*. Пор. 1684: *Horan* — Онік (Szabó 375). Пор. ще споріднені. 1421: *Рѣдь Горановъ* — б. м. н. (ССМ I 251). ◀ Від південнослов. чол. імені *Горан*, відомого сербам, хорватам і болгарам (Грк 66, Šimundić 128, Илчев 138), зокрема й в Україні (Колесник 8). За Вуком Караджичем, ім’я давали дітям, які народилися в горах. Але могло співвідноситися й з іменем *Григор* (Грк 66). У сербів та хорватів є п-ща *Горан, Гораниш, Горановиш* (РСКНІІІ 476, Leksik 196).

Горб — Уж. Пор. 1649: козак *Васко Горб* (СУМ XVI–XVII VII 22). ◀ Правдоподібно, від південнослов. чол. імені *Грб*, співвідносного зі співзвучною назвою частини тіла (Грк 68).

Горба — Хс. ◀ Співвідносне з серб. апел. *грба* — “горбун” (РСКНІІІ 584) та з іменем *Грб* (див. **Горб**).

Горбай — Тч. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від укр. ойк. *Горб*, що означало б “горблянський” або від антр. **Горб** з тим же угор. формантом *-i*.

Горбак — Пр. 1787: *Horbak* — Волиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Горб** + *-ак*.

Горбаль — Вб. 1655: *Иван Горбаль* — Н. Репаші (ПаПо-1 195); 1772: кр. *Daniel Horbaly* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 97); 1787: *Horbaly, Chorbaly* — Бортне на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *горбаль* — “горбун” (Мк), серб. *грбаль* — т. с. чи слц. *hrbaľ* — “кіпка на ріллі” (SSN I 619). П-ще *Грбаль* є у сербів (РСКНІІІ 586).

Горбан — Хс. 1673: *Görban* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Грбан*, що з *Грб*, + *-ан* (Грк 68, Илчев 147), співвідносного з укр. *горб* — “випуклість на спині”. Пор. ще староукр. *горбаиш* — “горбун” (СУМ XVI–XVII VII 22), слц. діал. *hrbañ* — “т. с.” (SSN I 619). Пор. також серб. кличку барана *грбан* та п-ща *Грбановиш, Грбанушиш* (РСКНІІІ 586).

Горбанич — Тч. ◀ 1. Найімовірніше, від андр. *Горбаня* — “дружина **Горба** або **Горби**” + *-ич*. 2. Менш імовірно, від п-ка *Горбаня* — “горбата жінка” + *-ич*.

Горбас — Тч, Ір. ◀ Від серб. чол. імені *Грбас* (< *грб* — “горб” + *-ас* — Грк 68). Пор. ще серб. п-ще *Грбасовиш* (РСКНІІІ 58).

Горбач — Рх, Вн. 1393: *Wazzyl dictus Horbach* — Завада в Земпл (ДжеОч 61); 1618: *Horbács Oleksza* — Цернина (Марс 85–86); 1773: *Horbács* — Баранинці (ПеПред 32); 1819: *Horbach* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. *горбач* — “горбун” (Ж-Н 152) чи східнослц. *hrbač* — “т. с.”. Пор. ще 1585: *syn Grzegora Horbatego* — Самбір (Kuczera 170). Апел. *горбач* фіксується у XVI ст. (СУМ XVI–XVII VII 22).

Горбачук — Рх. ◀ Від **Горбач** + -ук. Пор. ще 1388: *Горбачевичь* — Лучиця (ССУМ I 251).

Горбей [*Горбій*], -ея — Мк, Вл, Тч. 1787: *Horbey* — Верхне, Яворів на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також серед гуцулів Гал. (Vincenz 485). ◀ 1. Від п-ща **Горба** + -ей. 2. Від місц. апел. *горбей* — “горбун” (Вл).

Горбейович †. 1648: кр. *Horbeouich Fetyko* — Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Від антр. **Горбей** + -ович.

Горблянський — Ір. 1715: п-ще *Horbjanski* — Велятин (ПеПред 315); 1819: *Horbjanski* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ Від ойк. *Горб*, яких на Закарпатті близько десяти, або від топоапел. *горб* за допомогою суф. -янський.

Горбович †. 1648: кр. *Horbovich Ivan* — Щербовець (Maksay 532). ◀ Від антр. **Горб** або **Горба** + -ович.

Горват — Мк, Вл, Мж, Пр, Уж, Вн, Хс, Тч. 1500: шл. *Horwath Istvan* — Нове Барово (Bélay 210); 1565: *Horvat* — Фанчиково (Szabó 328); 1600: гор. *Mati Horwath* — Хуст (Bélay 151); 1595: гор. *Janusz Horvat* — Самбір (Kuczera 170); 1653: *Симко Горват* — Вел.Ком'яти (Стрипский 61); 1672: *Horvath Jeremie* — Луг на Рх (Bélay 173). В угорців антр. *Horvat* фіксується з 1355 р. (Kázmér 449). ◀ Від етн. *хорват* у його угор. звучанні *horvát*.

Горгош — Уж. 1715: кр. *Phil. Hargas* — Данилово (Bélay 190). ◀ Угор. п-ще *Horgos*, що з прикм. *horgas* “гачкуватий”, “горбатий”, зігнутий (Kázmér 479), від *horog* або від слц. діал. *horga* — “вудиця” (SSN I 607). Пор. ще закарп. діал. *горігóргош* — “довгов'язий” (Мж), що з угор. *horihorgas* — “т. с.”.

Горда †. 1640: шл. *Horda Jonucz* — Н. Вишава (Bélay 219). Пор. ще 1593: кр. *Luc. Horgy* — Березово (Bélay 127). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Горда* від давнього двоосновного слов. імені на зразок *Гьрдимирь*, *Гьрдиславь* або від кал. імені гр. пох. *Гордій* (Šimundić 416, ВІЛ 53).

Гордан — Ір. 1505–1506: кр. *Koztka Hordan* — Горінчово (Bélay 143); 1597: *Gordan* — Тросник (Szabó 472); 1648: *Gardan Feduor* — Н. Ворота (Maksay 529). ◀ 1. Від слов. імені *Гордан*, що з

гьрдь — “гордий, великий” (пор. болг. *Гьрдан*, серб. *Грдан* — Илчев 148, Грк 68, РСКНІІІ 596) або від ін. імені цього ж кореня, напр. *Грд*, *Грдо*, + -ан. 2. Від календ. імені гр. пох. *Гордан*. Серед українців обидві основи знані з XV ст. Пор. 1414: *Исаин Грьдовичь* — Сучава (ССУМ I 267); 1448: цигани *Нан* і *Грдъ* (там само). 1648: *Hordeouich Fetyko*, а 1699 — вдова *Hordei* — зникле село Пересирово коло Н.Воріт (Maksay 583, 590).

Гордей †. 1593: кр. *Luc. Horgy* — Березово (Bélay 127); 1699: вдова *Hordei Mihalyne* — Пересирово біля Н. Воріт (Maksay 583). ◀ Від антр. **Горда** + суф. -ей.

Гордійський — Хс. 1787: *Hordynski* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. ойк. *Гордия* + -ський. 2. Від слц. прикм. *hrdinsky* — “героїчний”. 3. Від серб. імені *Горди*, що від **Гордан** (Грк 66). 4. Від місц. антропооснови *Горди* + -ийський. Пор. 1640: кр. *Horda Jonucz* — Н. Вишава (Bélay 219).

Гордич — Хс. ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Гьрда* (пор. суч. серб. *Грда* — Грк 238) + -ич. 2. Від серб. жін. імені гр. пох. *Горда* (≠ *Гордана* — Грк 237) + -ич. Пор. 1572: *Garda* — Туртеребеш (Szabó 527); 1597: *Luch. Horgy* — Головецьке, *Hordyniec* — Погар, Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Грди* у сербів (РСКНІІІ 597).

Гордош — Ір. 1607: *Gordos Matti* — Заричово (UetC 104-8). ◀ 1. Від давньослов. імені *Гьрдошь* (Морошкин 61, Maretić II 124); пор. суч. серб. ім'я *Грдош*, співвідносно з прикм. *грд* — “великий, страшний” (Грк 68 застар. слц. ім'я *Hrdoš* (SSJ VI 136). 2. Від серб. діал. *грдош* — “потворна особа” (РСКНІІІ 599). 2. Від угор. п-ща *Hordós*, що з апел. *hordoś* “бондар” (Kázmér 449).

Гордубей [*Гордубій*] — Мк. 1787: *Horduda* (!) — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. *грдоба* — “потвора” + -ей. Див. ще **Гардубей**. 2. Від слц. діал. *hrdoba* — “краса, розкіш, пишність” (SSN I 622) + -ей. Див. ще **Гардубей**.

Гордунко — Мк. ◀ Від укр. *гордун* — “горда людина” + -ко (Головацькій 485).

Горей [*Горій*], -ея — Вн. Пор. 1783: *Horeyko*, *Choreyko* — Завіз на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гора* чи *Горя*, яке у молдован та сербів співвідноється з *Григорій* (ДумбрМик 160, Грк 66), + -ей. 2. Від слов. імені *Гора*, яке серби давали дітям, що народилися в *горах* (Грк 66), + -ей.

Горинецький — Тч. — Див. **Горинецький**.

Горігівський — Уж. ◀ Правдоподібно, наслідок фонет. мадяризації місц. катойк. *оріховський*, що від ойк. *Оріховиця* або від ойк. *Harhov* (Majtán 532).

Горій — Тч. ◀ 1. Від чол. імені *Горій*, що з *Григорій* (Илчев 138). 2. Угор. утвор. з формантом *-i* від ойк. *Hór*, що в Земпл (Kázmér 479).

Горіздра (арх). 1648: *Horizdra Iuan* — Калитовиця біля Н.Воріт (Maksay 543). ◀ Від місц. укр. *горі* — “угору” + *здріти* — “дивитися”, тобто “той, що дивиться вгору”.

Горінецький [*Гориніцький*], **-кого** — Хс, Тч, Вн. 1655: *у селѣ Горѣльчевѣ, Горѣльчине, до церкви Горянецъкой* (Мало б бути *Горѣлецкой* — Яворск 202). Пор. ще угор. вар. 1605: шл. *Herenczei* (*Herinchei Janos*) — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Традиційний місц. укр. прикм. від давнього місц. ойк. *Гориньча* (суч. вар. — *Горинчово*, а оф. — *Горинчеве*). У с. Залокоть на Бойк 1787 р. фіксується п-ще *Horianiczki* (ЙМ), а також п-ща *Horyncow*, *Horyniw*, *Horynczun*, що пов'язані гідр. *Горинь*, а в рум. Марамороші 1720 — *Prokor Horina* — Герніцешті (Bélay 145).

Горінчай — Ір. Пор. 1689: *Narincsy* — Дівичне (Szabó 354) та 1605 — шл. *Herenczei Janos* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. утворення з прикм. формантом *-i* від давнього місц. ойк. *Гориньча* (суч. *Горинчово*). Більш віддалений зв'язок із серб. діал. *горинчија* — “верховина”, *горинац* та *гориньац* — “верховинець” (РСКНІІІ 637, 484).

Горінчі(й) †. 1689: п-ще *Narincsy* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від давньої назви укр. села *Горинча* (суч. *Горинчово*).

Горкавець [*Горкавиць*], **-вця**. 1787: кр. *Norkawies* — Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *горкавець* — “гаркава людина” (пор. староукр. *горкавий* — СУМ ХVІ–ХVІІ VІІ 26). П-ще *Грквица* знають серби (РСКНІІІ 637), а *Grkavec* — хорвати (Leksik 205).

Горкавчук — Тч, Рх, Ір. ◀ 1. Від *Горкавець* + **-юк**. 2. Від *горкавий* — “гаркавий” + **-чук**.

Горкий, -ня — Ір, Мк. 1834: *Chorkej* — Мк (Лучкай 14 — С.130). Пор. ще 1219: *Horkyan* — Земпл (RegVar 227); 1550: шл. *Alex. Harka* — Руське Поле (Bélay 211); 1582: *Horkai Pál* — Лоня (LehBer 394); 1570: *Mat. Gorka* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Правдоподібно, від серб. жін. імені *Горка*, що з *Гора* (Грк 238), + **-ей**.

Гормотій [*Гормоті*], **-йа** — Вн. ◀ Угор. п-ще *Harmati* від апел. *harmati* — “росяний”, що з *harmat* — “роса”. Однак є підстави вважати, що це вже вторинна мотивація, якій передувало укр. *Грімін*/*Грімут* або слц. *hrmot* — “грим, звук грому”, а можливо, навіть п-ще *Harmatiak* 1787 р. зі Сколе (ЙМ).

Гориніцький — Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Горінецький*, можливо, під впливом *Горничар*. 2. Менш імовірно, від слц. *horník* — “лісник”.

Горничар [*Горничарь*], **-ря** — Тч, Хс. 1715: кр. *Hornicsar Stephan* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Sim. Harnicsar* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1781: гор. *Горничарь* — Добрянське (ПеУрб 131). ◀ 1. Від місц. укр. *горничарь* — “гончар” (Рх). 2. Менш імовірно, зі слц. діал. *horník* “лісник” (SSN I 608) або укр. *горниця* + **-яр**.

Горнодь — Ір, Св. ◀ Від слц. діал. *harnad'* — “ватажок опришків” (SSN I 552).

Горняк — Вб, Пр, Уж, Св, Ір. 1649: *Hornyak* — Червеньово (LehBer III 193); 1723: *Горняк Лука* — коло Мукачева (Метрика); 1773: *Hornyak* — Хорватик (ПеПред 323); 1787: *Horniak, Hurniak* — Війське та ін. на Лемк (ЙМ); 1750: *Анна Горнячка* — Ластомир (Гаджега-3 65). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *горняк* “верховинець, горянин” (Чопей 58), від слц. *horňak* — “верховинець” або від серб. *горњак* — т. с. 2. Можливий і дериват із суф. **-як** від східнослц. ойк. *Horňa* (Majtán 139).

Горобей [*Горобій*], **-ея** — Вл. ◀ Від місц. апел. *горобій* — “горобець” (ГрІ 314, Ж-Н 153).

Город †. 1773: кр. *Horod Joannes* — Баранинці (ПеПред 231). П-ща *Horod, Horodiuk, Horodko, Horodziej* є в Польщі (Rymut 269), п-ща *Horodea, Horodic, Horodilă, Horodinka* є в Румунії (Jordan 246), а особові імена *Городиславь, Городиша, Городята* були й на Русі (Морошкин 62). ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені зразка *Городислав*. 2. Давнє слов. ім'я *Гърдь* — “гордий” як наслідок другого повноголосся.

Городній [*Городьный*], **-нього**. ◀ Від прикм. *городній* — “той, що на городі”.

Городнянин — Хс. ◀ Від катойк. *городняни* — “жителі м. *Городно*”, який згадується 1526 р. (СУМ ХVІ–ХVІІ VІІ 36).

Горопко — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Гарáпко* під впливом мадярської вимови.

Горóх — Ір. ◀ Від назви рослини *горóх*.

Горохóвець, род. **Горохівця** — Ір. ◀ Від *Горóх* + патр. суф. **-овець**.

Горохóвич — Мк. ◀ Від *Горóх* + патр. суф. **-ович**.

Горошкó — Уж. 1609: *Iwan Horoszko* (Łysiak-2 48); 1819: *Horoszko* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Горóх* + **-ко**. 2. Менш імовірно, що від серб. чол. імені *Гороши* (з імені *Гора* + **-оша** — Грк 66) + **-ко** чи від угор. апел. *garas* — “гріш” + **-ко**.

Горошáк — Уж, Мк. 1618: *Naraszak Iwan* — Н.Писана (Mars 70); 1787: *Horoszczak* — Розтока Вел., *Choroszczaka* — Богуша, Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Горошкó* + **-як**.

Горсáг — Тч. 1604: *Stecz Horsak* — Вирава (Balzer 151). Фонет. видозміна п-ща *Орсáг*.

Гортиняк †. 1696: кр. *Ge. Hartinyak* — Луг (Bélay 173). ◀ П-ще передбачає слов. твірну основу *Гортин* або *Гортина*, до якої приєднано суф. -як. Пор. хорв. чол. ім'я *Horta*, що з *Hortenzij* (Šimundić 417).

Горуля †. 1720: кр. *Timothaej Harula* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Морфемна структура п-ща тотожна пол. п-щу *Gorula* (Rymut 254), але фонетика не дозволяє ототожнювати їх.

Горун — Уж. 1787: *Gorun* — Ясениця Сільна, *Norunies* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Горун* (Грк 66, Илчев 139), що пов'язане з болг. *горун* та рум. *gorun* — “вид дуба”.

Горцер — Уж. ◀ Нім. суф. утвор. від імені *Horz*, яке походить від *Hart*, що з *Harduin* або *Hardolt* (Gottschald 235).

Горчак — Мк. 1819: *Horczak* — Тур'є на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від слц. діал. *hrčiak* — “сукувате, жилаве дерево”, а в перен. зн. — “здоровий чоловік” (SSN I 620). 2. Від чол. імені *Горко*, *Горчо* або *Горцьо*, які в мовах Карпато-Дун. ареалу співвідносяться з *Григорій*, а у південнослов. — ще й із іменем *Гора* (див. **Гóран**), + -як. 3. Від апел. *гірчак* чи *горчак*, який у цьому регіоні озн. декілька різних рослин (див. ЕСУМ I 516, РСКНІІІ 498–502).

Горчар †. 1720: кр. *Luc. Horcsar* — Міжгір'я (Bélay 178). 1772: кр. *Fedor Horcsar* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97). ◀ Від місц. апел. *горчарь* “гончар”.

Горшаній [**Гóршані**] — Вн. ◀ Угор. утворення з суф. -і від ойк. *Harsány*, які повторюються в комітатах Бігар, Боршод і Бараня (Kázmér 458).

Горщар [**Горщарь**], -ря — Тч, Хс, Мж. 1618: *Harcvár Janos fazekas* — Строчин (Mars 83); 1720: кр. *Lucas Horczár* — Міжгір'я (Bélay 178); 1715: кр. *Fr. Horcsar* — Присліп (Bélay 118). ◀ Від місц. апел. *горщарь* — “майстер, що виготовляє горщики, горщата, горщечки”, тобто *гончар* (Хс, Вн). Про значеннєву відповідність свідчить і угор. епітет *fazekas* при п-щі *Harczár*, що означає “гончар” (1618).

Горяньський [**Горяньський**] — Ір, Вн. 1707: *диякъ Василь Горънскии* — Ужгород (Яворск 193). Пор. угор. переклад п-ща 1602: удова *Gerenyi Estvanné* — Дравці (UetC 104-8). ◀ 1. Регулярне прикм. утворення від місц. ойк. *Горяни*. 2. Менш імовірно, що від серб. імені *Горјан*, що з *Гора* (Грч 66), + -ський. Пор. 1821: п-ще *Норуан* — Герова, Карликів на Лемк (ФМ).

Горячко — Уж. 1552: *Терешко Горачка* — Житомир (СУМ XVI–XVII V 64); 1649: *Прокоп*

Горячка Сотник (СУМ XVI–XVII V 46). Пор. орав. п-ще *Góreczka* (Golčb 82), подг. п-ще 1837 *Garączka* (Bubak 137). ◀ Імовірно, від місц. апел. *горячка* — “жар, температура” (Чопей 59), який писемні пам'ятки фіксують із XVII ст. (СУМ XVI–XVII VII 46).

Горячкун — Мк. ◀ Від антр. **Горячка** + -ун.

Господар [**Господарь**], -ря — Св. Мк. Тч. 1450: *Hospodarczuk Zeml Kijowskich* — Київ (Рус 29); XVIII ст.: *Hospodar* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: *Hospodar* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від титулу молд. князів *господар* — “володар”, “пан” (Деже Дел 28) (ССУМ I 254), “власник”, “газда” (SSN I 610).

Госсу (невідм.) †. 1666: кр. *Szim. Hoszszu* — Грушово; 1705: свящ. *Alexius Hoszszu* — Грушово, 1673 і 1720: кр. *Jo. Hoszszu* — Грушово (HodOkm 442, Bélay 161, 168). ◀ Угор. п-ще *Hosszú* від прикм. *hosszú* “довгий”.

Гостиняр [**Гостинярь**], -ря — Уж. ◀ 1. Від східнослц. *hostinár* — “учасник гостини” (SSN I 611). 2. Могло походити від рум. *gostinar* — “збирач податків із овець та свиней”. Пор. у гуцулів п-ще *Hostař* (Vincenz 511), а у сх. Слч — *Гостиняк*, *Гостович*, *Гостовицький*.

Гостич †. 1691: кенез *Hasztics* — Підполоззя (LchBer 678); 1699: кенез *Hasztics Pavel* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 585). ◀ Напевно, давнє слов. патр. утворення з суф. -ич від усіч. імені на зразок *Гостирад*, *Гостислав* (Морошкин 63). Пор. ще старочес. ім'я *Hostič* (SvoSta 440), а також пол. п-ще *Hosta* (Rymut 259).

Гостовицький †. 1652: архідиякон *Григорій Гостовицький* — Гуменне (Гаджега-3 30). ◀ Прикм. від східнослц. ойк. *Гостовиця* (Majtán 142).

Гость — Св. 1618: *Dmitr Hosty* — Н.Вапеник (Mars 75). ◀ Від давньослов. імені *Гость*, співвідносного з двоосновними іменами *Гостимир*, *Милгость*..., із яких у Карпатах зафіксовані *Gostola*, *Hostics* та деякі ін. Первісне зн., імовірно, — “купець”.

Готкулин †. 1638: *Іван Готкулин* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від місц. андр. *Готкюля* — “дружина *Готки*”.

Готівка — Вб. ◀ 1. Можливо, від слц. діал. *hotovka* — “гроші, які є в наявності”, “готівка” (SSN I 612). 2. Можливо, в антропооснові слід убачати давню слов. лексему *хоть* — “бажання”, як у антр. *Хотень*, *Хотю*, *Хотимирь*, *Доброхоть*, + суф. -овка. Антр. з цією основою фіксуються в Карпатах із XVI ст. (Bélay 135, 149 та ін.).

Гóтра — Вб, Пр, Уж. Пор. 1790: свящ. *Симсон Готраній* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща **Гáтра**.

Готрак †. 1751: *Георгій Гатрак Оноковскій* — Невицьке (Гаджега-3 156). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Готра**.

Готраній †. 1790: *парох Симеон Готраній* — Дубове (ПаПо-II 15). ◀ Українізований вар. угор. п-ща *Hatrányi*, утвореного від ойк *Hatrány* за допомогою форманта -i.

Готрович — Вб, Пр, Уж. ◀ Від **Готра** + -ович.

Готько — Мк. 1429: шл. *Ge. Natyko* — Сарвасово (Bélay 194); 1469: пан *Фетс Готкъ* — Ясси (ССУМ I 257); 1638: шл. *Jo. Natko (!)* — Вишне Селище (Bélay 196); 1682: *Natku Demko* — Ставний (UetC 88-59); пор. 1671: ім'я *Natyko* — Дулово (Bélay 138). 1715: *Huttyko Havrillo* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Від слов. демін. імені *Годько*, яке є скороченим вар. двоосновного імені на зразок *Годимир*, *Годеслав* (Грк 65, Šimundić 417, Илчев 136). Оглушення кореневого /д/ до ступеня /т/ зумовлене позицією перед глухим приголосним. 2. Можливо, твірною основою п-ща стала лексема *хот* (від *хотъти*), яка представлена в іменах *Хотимиръ*, *Хотило*, *Хотиль*, але з одзвінченням початкового /х/ на /г/.

Гóфтап — Ір. ◀ Можливо, нім. п-ще *Höft*, що з апел. *Haupt* — “голова, керівник”, + -ап (Bahlow 243).

Гошик †. 1678: кр. *Hasik Fodur (!)* — Рахів (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від давньослов. усіч. імені на *Го-* на зразок *Гостимир*, *Горислав* (Rymut 259).

Гошкó — Вб. 1557: *to wszystko Hoskowie (!)* z *Iwanczem* (Balzer 54); 1567: кр. *Hasko* — Рокосово (Szabó 453); 1648: кр. *Hosko Dmeth.*, а 1699: *Hosko Marczi* — Голубине (Maksay 526, 576); 1772: присяжний *Gabriel Hosko* — Яблуново (Удварі-2 298); 1787: *Hožko, Hozsko* — Височани, Граб на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Гошкó*, яке в одних слов. народів співвідноситься з повним іменем *Георгій*, а в ін., як у сербів, болгар, — ще й зі слов. *Гостислав*, *Голуб*, *Драгослав...* (Илчев 140, Грк 67). Пор. серб. п-ща *Гошевић*, *Гошинац* (РСКНІІІ 529). 2. Польські написання XVII ст. на зразок *Hožko* показують, що тоді воно могло асоціюватися також із прикм. *гожий* — “гарний, вродливий”. Пор. 1787: *Hožko* — Височани, Граб на Лемк (ЙМ).

Гошкович †. 1648: *Hoskovich Ivan* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. **Гошко** + **ович**.

Гошóвський — Уж, Мж, Хс. 1451: *Kosth de Hoschow* — Перемишль (Smołka II 11); 1787: *Hoszowski* — Витвиця, Станківці на Бойк, Смерек на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. прикм. від укр. ойк. *Гóшив*, що на Ів.-Фр. Таку інтерпретацію

підтверджують відсутність переходу суфіксального /о/ в /і/ та наголос на передостанньому складі.

Гошак †. 1705: свящ. *Greg. Hoscsak* — Ганичі (HodOkt 440). ◀ Від антр. **Гошко** + -ак.

Гошáр [*Гошáрь*] — Хс, Тч, Мж. ◀ Фонет. різновид п-ща *Горшáр*, який поставив через редукцію кореневого /р/, а первісне його зн. — “гончар”.

Гошúк — Рх. 1284: *Hustugk* — Ужгород (Nagy-2 30); 1645: *Hoscsuku* — Котельниця (LehBer 370), Рокосово (Szabó 453). П-ще *Hoszczuk* є і в Польщі (Rymut 259). ◀ Від **Гошкó** + суф. -юк.

Гоян — Уж. 1448: *пан Гоян комис* — Сучава, а 1459 — *пан Гоян дворник* у Яссах (ССУМ I 258); 1570: *Clem. Gojan* — Бобовище (UetC 97-29). ◀ Давньослов. ім'я *Гоянь*, що від основи *гой-* — “гоїти, лікувати”, представлена в іменах *Gojislav, Mirogoj...* (Šimundić 415, Rymut 248). Пор. ще слц. діал. *hojana* — “купальський вогонь” (SSN I 594).

Граб — Пр, Уж, Мк, Св. 1787: *Hrab, Grab* — Злоцьке, Щавник на Лемк (ЙМ). Пор. 1649: козак *Єсиф Граб* (СУМ XVI–XVII ст. VII 67). ◀ Давньослов. ім'я *Грабъ*, співвідносне з назвою дерева *граб* (SvoSta 94).

Гра́бар [*Гра́барь*], -ра — Св, Мк, Ір, Хс, Вн, Уж, Пр, Вб. 1413: *Hrabar Janos* — Мужієво (LehBer III 621); 1773: староста *Teodorus Hrabar*, присяжний *Paulus Hrabar* — Мала Тибава (Ud-5 60); 1787 і 1819: *Grabar, Hrabar, Chrabarow* — Тухолька на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від староукр. *грабарь* — “землекоп”, “копач” (СУМ XVI–XVII VII 66), “гробокопач” (Гр I 320, Тимченко 187, СУМ 150, ПУС I 307); а в пол. мові *grabarz* — “грабар, землекоп, гробокоп” (SW II 463). 2. Менш імовірно, що це фонет. видозмінений вар. серб. чол. імені *Храбар* із *храбар* — “хоробрий” (Грк 204).

Граби́ця — Уж. ◀ Від **Граб** + рідкісний патр. суф. -иця, як у суч. п-щах **Гáлиця**, **Івани́ця** та давніших п-щах *Hauricza, Kalnicza, Kozmicza* (Bélay 184, 175, 178).

Грабів †. 1758: кр. *Павел Грабув (!)* — Раково (ПаПо-I 172). ◀ Місц. пос. прикм. від антр. **Граб**.

Грабівницький — Мк. — Див. **Грабувницький**.

Грабівчáк [*Грабúвчáк*] — Мк, Вн. 1775: *Hrabuczak* — Олешник (Szabó 326). ◀ 1. Від ойк. *Гра́бовець* або *Гра́бівці*, яких у Карпатах декілька (пор. угор. п-ще 1699 р. *Hraboczi Janos* — Кольчино — Maksay 562), утворене за допомогою суф. -ак. 2. Від патр. *Грабовець*, відомого кільком слов. народам, + суф. -ак; пор. суч. серб. п-ще *Грабовац* (РСКНІІІ 536). 3. Від андр.

Грабівка — “дружина **Граба**” + -як. Пор. 1787: *Grabowczyn* — Гребенів на Бойк (ЙМ); 1600: *Апуш і Пелеш Грабовчики, Грабовчик* (ПаПо-4 55).

Грабовецький [*Грабовицький*] — Мк. 1404: *пан Михалко Грабовсцкыи* — Галич (ССУМ I 259); 1618: *Hraboweczky Matywas* — Гажлин (Mars 88). ◀ Прикм. від ойк. *Грабовець*, яких в Україні налічується сім, а у Словаччині — чотири (Majtán 143–144).

Грабівнич — Вн. 1648: кр. *Hrabowicz (!) Dmetr. Jacz* — Неліпино (Maksay 548), *Grabowicz* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Граб** + -ович.

Грабівський [*Грабівський*] — Уж. 1715: свящ. *Василіс Грабовскіи* — Мукачів (Нод Окт 637). ◀ Кн. (або слц. чи пол.) вар. п-ща *Грабівський*, який міг утворитися як від п-ща **Граб** за допомогою патр. суф. -івський/ -овський, так і від місц. ойк. *Грабова, Грабово, Грабовець, Грабівка*, яких у Карпатах декілька (Лазорик 41–42).

Грабовчак — Вн, Мк, Мж, Вб. — Див. **Грабівчак**.

Грабувницький — Мк. ◀ Від місц. ойк. *Грабувниця* (оф. *Грабівниця*) + -ський.

Грабулинець [*Грабулиниць*], -ниця. ◀ Від андр. *Грабуля* — “дружина **Граба**” + -инець. Пор. ще слц. діал. *hrabuľa* — “жінка, яка згрібас сіно” (SSN I 615).

Грабчак — Мк. 1787: *Hrapczak, Chrapczak* — Баниця, Рететів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Грабко, Грабцьо* чи *Грабець* + -як. Пор. 1787: *Hrabko* — Вільшани на Лемк (ЙМ). 2. Від андр. *Грабка* — “дружина **Граба**” + -як. 3. Від апел. *грабчак*, який в укр. Карпатах озн. “молодий граб” (Головацкій 490), а у слц. гов. *hrabčak* — “істівний гриб, що росте під грабами” (SSN I 615).

Грамотник — Уж. ◀ Від апел. *грамотник*, який в укр. мові XVI–XVII ст. вживався у зн. “учитель, дяк, освічена людина, книжник” (СУМ XVI–XVII VII 72), а пізніше — “архівар” (Ж-Н 157); у пол. діал. *hratotnik* — “конюшина”, “клевер” (SW II 58).

Граніло — Ір. ◀ Від південнослов., передусім серб., чол. імені *Хранило*, похідного від імені *Храни*, котре співвідноситься з двоосновними іменами *Хранимир, Хранислав...* (Грк 204, Илчев 521). Див. ще **Грянїло** і **Грянїло**.

Гранко †. 1699: кр. *Hranko Fedúr* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Hranko*, що співвідноситься із двоосновним іменем *Hranimir* (ГркРеч 189, Šimundić 417).

Гранчак — Мк. 1773: п-ще *Hrontsak* — Гачава (ПеПред 323). Пор. 1648: *Hranchi Haurillo* — Свалява (Maksay 528); 1787: *Hranik* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імен

Hranko, Hranča, Hranče чи *Hranac*, що співвідносяться з повними двоосновними слов. іменами *Hranimir, Hranislav, Hranivoj...* (Šimundić 417, Илчев 521, Ковачев 546), а перший компонент яких пов'язаний із дієсл. *hraniti* “охороняти” (Šim. 142), + -як. 2. Від бойк. апел. *гранчак* чи *граньчак* — “рубель для качання білизни”, “чотиригранний ячмінь” (Он I 191); від середньозакарп. *гранчак* — “гранчаста склянка” чи від слц. *hranka* — “копа скошеного зерна”, “зв'язка пруття”, “сніп збіжжя”, “обжинковий вінок” (SSN I 618) або й від закарпатоукр. апел. *гранка* в кількох його зн. (Чопей 60).

Гребенар [*Гребенарь*], -ря — Тч. Пор. 1787: *Hrebennikow* на Бойк (ЙМ). ◀ Від західноукр. апел. *гребенарь* — “гребінник”, тобто “майстер, що виготовляє гребінці” (Ж-Н 158), від слц. діал. *hrebénár* — “виготовлювач або продавець гребінців” (SSN I 623) або від серб.-хорв. *гребенар* — “т. с.”. (РСКНІІІ 602). П-ща *Гребенаревих* і *Гребенарових* є у сербів (там само), а *Grebenar* — у хорватів (Leksik 201).

Гребенач — Мж, Вл. ◀ 1. Від місц. укр. *гребенач* — “гребенатий”, “той, що має великий гребінь” (Уж, Гр I 323) або від слц. діал. *hrebenač* — “півень із великим гребенем” (SSN I 623). 2. Менш імовірно, що від серб. *гребенач* — “той, що чеше вовну” (РСКНІІІ 603).

Гребеник †. 1572–1575: кр. *Gr. Hrebenik, Hrebeusa* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. **Гребінь** + суф. -ик.

Гребик — Уж. ◀ Від слц. діал. *hrebík* — “цвях”, “гвоздика” (SSN I 624).

Гребінець [*Грибінць*], -ниця — Уж. 1751: *парох Феодор Гребінець* — Доманинці (Гаджега-У 64); 1770: *Феодору Гребіневому* — Доманинці (ПаПо-4 142); 1787: *Hrebincow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гребінь** + суф. -ець. 2. Від апел. *гребінець* — “знаряддя для розчісування волосся” (Головацкій 491, Гр I 323). Пор. серб. апел. *гребенац* із тим же зн. і п-ще *Гребенац* (РСКНІІІ 603). 3. Від апел. *гребінець* — “наріст на голові деяких птахів” (СУМ XVI–XVII VII 80).

Гребінка — Мк. 1649: козак *Иван Грєбѣнка* (СУМ XVI–XVII VII 82). ◀ 1. Від місц. *гребінка* — “гребінець” (Пр). 2. Від *гребінка* — “пристрій для розчісування льону, конопель, вовни” (Ж-Н 158, Гр I 323, Мат. до буков I 94).

Гребінь [*Грибінь*], -беня — Вб, Вл. 1715: кр. *Hrebin Timofi* — Нересниця (Bélay 176); 1773: староста *Alexius Hrebinu* — Латірка (Ud-5 75); 1787: *Hrebiń, Hrebinia* — Сколе на Бойк (ЙМ), *Hrebenia, Hrebinia* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *гребінь* — “пристрій для розчісування волосся” (Гр I 323). 2. Менш імовірно,

що від *грéбиль* — “прядильний гребінь”, оскільки в Карпатах його так, здається, не називають.

Греділь †. 1715: кр. *Hredil Jeczko* — Новоселиця на Мж, а за 1680 р. тут же *Radily Szimko* (Vélay 147). ◀ Див. Гряділь.

Грекевич †. 1697: *Гаврісл Грекевич*, а з 1701 — він же *Гаврісл Грекісвич* — Руськова (ПаПо-1 144). ◀ Антр. Грек, що з етн. “грек”, + суф. -евич.

Грénик — Рх, Ір. ◀ Від антр. *Грень* чи *Греньо* (оф. Григорій) + -ик. Пор. 1732: *цорка Томка Грена* — Блажів (ПаПо-1 194). 1787: *Hreney* — Скорodne на Лемк (ЙМ).

Гренка́нич — див. Грипка́нич.

Греню́к — див. Грипю́к.

Грénьо [*Гриньо*] — Пр, Уж. 1743: *Hrenyu* — Веряця (Szabó 546); 1775: *Hrenyu* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Greniow* — Демне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. імені *Гриньо* (оф. Григорій).

Греченю́к — див. Гречипю́к.

Грécип — Мж. 1436: пан *Маношль Грѣципъ* — Сучава (ССУМ I 268). ◀ Від давньоукр. етн. *грécип* — “грек” (Тимченко 189, СУМ XVI–XVII VII 83), тобто тієї ж моделі апел., що й *волóшин*, *лѣшин*, *турчѣн*.

Гречипю́к — Рх. ◀ Від антр. Грécип + -юк.

Грешáн — Уж. 1773: *Hresan* — Довге Поле (ПеПред 222). ◀ Від давнього вар. календ. імені *Греша* або *Гриша*, що з *Григорій* або *Георгій*, + -ан. Пор. 1446: *Hrysz* — Перемишль (Smołka II 12); 1454: *Ladislai Hresa de Winna* — Кривоштяни (Nagy-2 528); 1459: *Georgius alias Grzesz, Hrysz Iwan* — Вари (Łysiak-1 27).

Грéшко — Мк, Уж. 1449: *Ladislai Hresko* — Винне (Nagy-2 444); 1459: *панъ Гришко Борисковскій* — б. м. н. (ССУМ I 205); 1664: кр. *Orosz Hresko* — Леурдина (Vélay 171), *Грешко на имя Федор* — Вільхівці (ПаПо-4 39). 1695: *Грешко Марія* — Округла (ПаПо-4 124). ◀ Від місц. чол. вар. імені *Грешко/Гришко*, що відповідає оф. *Григорій* та *Георгій* (див. Грешáн).

Грешкóвич — Уж. ◀ Від Грéшко + -ович.

Грешкúлич — Уж. ◀ Від андр. *Грешкуля* — “дружина Грешка́” + -ич.

Гриб — Вб, Св, Ір, Мж, Хс. 1488: *пан Гриб Ивсисисвич* — Острог (ССМ I 262); 1715: кр. *Kancs Hrib* — Рипинний (Vélay 184); 1773: присяжний *Georgius Hrib* — Нова Розтока (Ud-5 59); 1787: *Hryb* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *гриб* у його ботанічному зн.

Грибáк — Ір. ◀ Від Гриб + -ак.

Грибáн — Уж. ◀ Від Гриб + -ан.

Грибáнич — Св. 1691: *Gribalics (!) Lengyel János* — Ужгород (HodAd 31). ◀ Від андр. *Грибáня* — “дружина Гриба́” + -ич.

Грибко †. 1648: кенез *Hripko (!) Hricz* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від антр. Гриб + -ко.

Грибкóвич — Св. 1648: кенез *Hripkouich Ivan* — Голубине (Maksay 521). ◀ Від антр. *Грибко* + -ович, який тут же, у Голубиному, під тим же 1648 р. кілька разів фіксується як кенез *Hripko Hricz, Janko Hripko, Ihnat Hripkov* (Maksay 525). Тепер майже всі пишуть Ріпкович.

Грибóвич — Уж. 1787: *Gribowicz* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Гриб + -ович.

Грибóвський — Св, Хс. 1715: *Hribowsky*, а за 1716 р. він же записаний як *Ribószky* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Від ойк. *Грибівці* (у народі — *Грибúвці*) + -ський. Доказом того, що п-ще походить не від антр. Гриб, а від ойк. *Грибівці*, є угор. переклад *Ribóczy*, а відсутність тут початкового *h/* є доказом того, що п-ще записував угорець.

Грибчáк — Уж. Пор. 1638: *Hrybko* — Вислік (Balzer 215); 1648: *Hripko Hricz* — Голубине (Maksay 525).

Гривна [частіше — **Гривна**] — Уж. 1704: *Алексей Гривна* — Бехерів (ПаПо-4 35). Пор. 1787: споріднені п-ща *Hrywnak* — Страшевичі на Бойк, Бельхівка на Лемк (ЙМ), *Grywna* — Маластів на Лемк (ЙМ). 1607: *woly Hrywnakowe* (Balzer). ◀ 1. Від апел. *гривна* — “основна одиниця грошово-товарних розрахунків на Русі” та в Польщі (ССУМ I 262, Ж-Н 151). 2. Від апел. *гривна* — “монета”, “медаль” (Головацькій 492), “металева прикраса у вигляді обруча, яку носили на шиї” (СУМ II 166). П-ща **Гривна** і **Грива** інколи взаємозамінювалися. Пор. 1787: *Hrywa*, він же і *Grywna* — Полонна на Лемк (ЙМ). У Карпатах лексема *гривна* дотепер уживається в зн. “кінська грива” (Мк, Ір), “штраф” (Vincenz 530). Лексема *гривна* відома також болгарам і сербам.

Гривня́к — Уж. 1787: *Hrywniak* — Созань та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гривна** + -як. 2. Від мікроетн. *гривняк* — “русин з-під Перемишля та Ярослава” (Ж-Н 159). Пор. ще серб. *гривня́к* — “чубатий голуб” (РСКНІІІ 624), укр. діал. *гривна́к* — “кружляючий голуб” (Ж-Н I 159), слц. діал. *hrivnák* — “вид дикого голуба” (SSN I 626).

Гривчúк — Рх. ◀ Від антр. *Гривка* чи *Гривко* + -юк. Пор. 1787: *Hrywko* — Радошиці на Лемк (ЙМ); кличка собаки *Гривкó* (Гр I 325); карп. клички свійських тварин із довгою шерстю на шиї: *Гривка*, *Гривкó*, *Гривáк*, *Гривúн*... Можливий також зв'язок п-ща з болг. прикм. *грив* — “сивий, сивобокий”.

Григір †. 1715: кр. *Jo. Hrihir* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від чол. ос. імені *Григір*.

Григірчак [*Грегирчэк*] — Рх. ◀ Від антр. *Григір* (оф. *Григорій*) + *-чак*.

Григор †. 1478: *Hrihor* — Бахна в ком. Саб (MaksaySz 111). 1720: кр. *Jo, Lad. Rhihor* (!) — Колодне (Bélay 134); 1787: п-ще *Hrihor* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від кн. вар. чол. імені *Григір*.

Григора — Тч, Вн. ◀ Від антр. *Григір* у род. відм.; подібно до запису 1787 р. з Тур'є на Бойк: *Hryhorowego* (ЙМ).

Григора́ш — Рх. 1649: козак *Григораш* із Уманського полку. Пор. ще молд. чол. ім'я *Григораш*, яке відповідає оф. імені *Григоре* (ДумбрМик 53). ◀ Від укр. здр. вар. чол. імені *Григора́ш* (оф. *Григорій*).

Григорець †. 1715: кр. *Mathe Rhihorecs* — Чумальово (Bélay 134). Від антр. *Григор* + *-ець*.

Григори́к — Хс. ◀ Від антр. *Григір* чи **Григора** + *-ик*.

Григорич †. 1720: кр. *Fr. Rhihorics* (!) — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від антр. *Григора* + *-ич*.

Григори́шин, -на — Тч. ◀ Від андр. *Григорі́ша* — “дружина **Григора** чи **Григори́**” + *-ин*.

Григорі́вський [*Григорювський*] — Мж. ◀ Від антр. *Григір* + *-івський*.

Григори́рка — Св. ◀ Від антр. **Григора** + *-ка*.

Григори́вич — Мк. 1623: *Іоанн Григорович* — Мукачів (Гаджега-М 159). ◀ Від антр. *Григір* (див. **Григірчак**) чи **Григора** + *-ович*.

Григори́вський — Вн. ◀ Від антр. *Григір* + *-овський* без переходу голосного /o/ в ін. монофтонг.

Григорча́к — див. **Григірчак**. Пор. ще подг. п-ще *Grzegorzak* 1644 р. (Bubak 128).

Григори́чик — Мк. ◀ Від імені *Григорко* чи *Григорка* + *-ик*. Пор. 1618: *Jancza Gregorczyk* — Строчин (Mars 83).

Григорчу́к — Рх. ◀ Від *Григорко* чи *Григори́рка* + *-юк*.

Григоря́к — Тч. ◀ Від *Григір* чи *Григори́ра* + *-як*.

Григур †. кр. *Gergely Hrihur* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Григур* (оф. — *Григір*).

Гримі́т [*Грімю́т*], *-мота* — Мж, Ір, Хс, Вн, Св. ◀ Від карп. апел. *грімі́т* — “грим”, “звук грому”, що від дієсл. *грімоти́ти, грімотати* (Гр I 326, Он I 193), тобто утворення тієї ж моделі, що й віддієсл. ім. *гáвкіт, гúркіт, плéскіт, стúкіт...*, староукр. *громоть* (Тимченко 190). Пор. пол. *grzmot* і *grzymot* — “грим” (SW I 927),

слц. діал. *hrmot* — “тупий гуркотливий звук” (SSN I 628). Пор. ще п-ще **Дуркот** і **Дуркота**. П-щ від *грім, грімі́ти* в Карпатах близько десяти.

Гри́мут, -мута — Хс, Тч. ◀ Укаючий відповідник п-ща **Гримі́т**, представлений в укаючих гов. Марамороша.

Гри́ндич — див. **Гриндич**.

Гри́не́вич — Тч. 1787: *Hryniewicz* — Сколе на Бойк, Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гри́нь* чи *Гри́ньо́* (оф. *Григорій*), *-евич*.

Гри́неджу́к — Рх. ◀ Від антр. *Гри́нега* + *-юк*.

Гри́ник — Рх. 1787: *Hrynik* — Мшанець, Уріж на Бойк (ЙМ), Небіцько на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Гри́нь* (оф. *Григорій*) + *-ик*.

Гри́нка́нич — Ір. ◀ Від андр. *Гри́нка́ня* — “дружина *Гри́нка́* чи *Гри́нька́*” + *-ич*. Пор. 1375: *Гри́нко пан староста подольський* — Смотричі (ССУМ I 263); 1685: *Гри́нковы два дарабы* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1787: *Hrynko* — Воловець, Збоїська на Лемк (ЙМ); 1608: *Hrynczak z Hrynowiec* (Balzer 175); 1607: *Hrinko Steth* — Волосянка (UetC 104-8).

Гри́нь — Уж. 1437: *Antonius Hryn* — Прикопа (Nagy-2 343); 1446: *Rutheno dicto Hryn* — Перемишль (Smołka II 12); 1449: *Hryn* — Вари (Łysiak-1 27); 1449: *Fed et Hryn de Tharnowues* — Перемишль (Smołka II 59); 1458: *Гри́нь* — б. м. н. (ССМ I 264); 1550: кр. *Hryn* — Липча (Bélay 172); 1571: шл. *Dem. Hrin* — Біла Церква (Bélay 139); 1787: кр. *Chryn, Hryn* — Войтківка, Мриоглод, Репедь, Лубна на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гри́нь* (оф. *Григорій*).

Гри́нько †. 1685: *Гри́нковы два дарабы* — Кам'янське (ЛелПам 228). ◀ Від укр. розм. імені *Гри́нько* (оф. — *Григорій*).

Гри́ньо́ [ор. — **Гри́ньо́м**] — Мк, Св, Пр, Тч. 1450: *pro Hrynyowa* — Перемишль (Smołka II 96); 1715: кр. *Filler Hrynyo* — Рипинний (Bélay 184); 1743: *Renyo* — Королево, а 1775 тут же *Hrynyu* (Szabó 384); 1787: *Hrynyo* — Босько, Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гри́ньо* (оф. *Григорій*).

Гри́ньчук †. 1773: кр. *Hrintsuk Hrihor* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Від антр. *Гри́нько* + *-юк*.

Гри́ню́к — Рх, Тч, Хс, Ір. ◀ Від імені *Гри́нь* (оф. — *Григорій*) + *-юк*. Пор. 1602: *Fiedor Hryniuk* — Вари (Łysiak-1 96).

Гри́нюли́нець †. 1773: піший *Vaszily Hrynyulinecz* — Ключарки (ДэжеДел 321). ◀ Укр. андр. утвор. з суф. *-и́нець* від андр. *Гри́ню́ля* “дружина **Гри́ня**”.

Гри́сь [рідше — **Гри́сь**] — Тч. 1648: *Gris András* (Bélay 536); 1787: *Hryś* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Hrysiak* — Головецьке на

Бойк, Здвижень на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Грись*, що відповідає оф. *Григорій*, як *Адаць*, *Фесь* відповідають повним іменам *Адам*, *Федір*.

Грица — Вб. ◀ Від чол. імені *Гриц*, що з *Гриць* (оф. — *Григорій*), у род. відм. Пор. ще серб. ім'я *Грица* (< *Григор* — Грк 68).

Грицак — Пр, Хс, Тч, Рх. 1641: *Hrecak* — Подг (Bubak 137); 1686: *Роман Грицакув* — Пилипець (Яворск 205); 1715: кр. *Nic. Hriczak* — Студений (Bélay 145); 1751: *Деметрій Грицак* — Липча, *Іоанн Грицак* — Вел.Копаня (Гаджега-М 174, 196); 1755: *Грицак Іван* — Ділове (ПаПо-3 11); 1787: *Нрусак* — Ілемня на Бойк, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ). Найдавніший випадок ствердіння /ць/ фіксується 1571: *Стефан Грицахно* — Липча (ПаПо-3 96). ◀ Від чол. імені *Гриць* (оф. *Григорій*) + *-ак*.

Грицакович — Ір. 1659: гор. *Laurenty Hryciakowicz wojt* — Самбір (Kuczera 170). ◀ Від **Грицак** + *-ович*.

Грицан, *-на* — Тч. 1743: п-ще *Hrécanu* — Рокосово (Szabó 454); 1819: *Нрусан* — Семичів на Бойк (ФМ). ◀ Від **Гриць** або **Грица** + *-ан*. Пор. ще 1682: андр. п-ща *Hritsanics* — Дубриничі (UetC 88-59) та з 1715 *Jo. Hriczanyin* — Присліп (Bélay 181).

Грицанюк — Рх. ◀ 1. Від **Грицан** + *юк*. 2. Від андр. *Грицаня* — “дружина **Грица**” + *-ук*.

Грицахно †. 1751: грішник *Стефан Грицахно* (!) — Липча (Гаджега-М 196). П-ще *Нрусан* є і в Польщі (Rymut 279). ◀ Від чол. імені *Гриць* + давній укр. іменний формант *-ахно*.

Грицик — Хс, Тч, Уж. 1567: *Paul. Hrycik* — Стройно, тут же за 1570 — *Paul Hriczikowuch* (UetC 53-14); 1618: *Hrycikowie* (Balzer 212); 1633: *Нрусук* (Bubak 137); 1787: *Нрусик* — Церківка та ін. на Бойк, Балутянка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гриць* (оф. *Григорій*) + *-ик*. 2. Для якоїсь частини *Грициків* їх п-ще може походити від назви найдрібнішої монети в Польщі *грицик* або від назви рослини *грицик* (Головацкій 497, Гр I 326–327).

Гриціна — Вл, Уж. Пор. *Hryczin Ivan* — Голубине (Maksay 526); 1787: *Нрусинун*, *Нрусин* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гриць** або **Грица** + іменний суф. *-ина*, як *Дячина*, *Мигалина*, *Федина*, *Сенина*, *Щербина*...

Грицінко [*Грицінько*] — Ір. XVI–XVII ст.: *Гриценко Сенко*, *Лазорь* — Мирча (ПаПо-4 64); 1618: *Iwan Hricenko* — Бехерів (Mars 77); 1710: *Іоан Гриценкув* *Вілиенскіи* — Клокочова, 1787: *Нрусенко* — Прибишів на Лемк (ЙМ); 1819: *Нрусенко* — Вільхівка на Лемк (ФМ). ◀ На Зак п-ще *Грицінько* походить від здр.-пестл. вар.

імені *Гриценко*, у якому суфіксальне /e/ перед наступним пом'якшеним приголосним /ш/ за місц. фонетикою обов'язково звужується до ступеня /и/, як у ім. *день*, *конець* > *диль*, *копійць*. На оформлення п-ща впливала також п-щева модель із суф. *-ина*, як *Петріна*, *Яціна*, і не останньою чергою наддніпрянська модель п-щ на *-енко*, як *Гриценко*, *Дорошенко*.

Грициняк †. 1720: кр. *Recsinak* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. *Грицина* + *-як*.

Грицишин †. 1695: кр. *Ференц Грицишин* — Угля (ПаПо-2 15). ◀ Від андр. *Гриціха* + *-ин*.

Гриціще — Уж, Мк, Св. XVIII ст.: *Hriczisty Ivan* — Кузьмино (Dezső 45). ◀ Від чол. імені *Гриць* + згр.-знев. суф. *-ище*, як у п-щах *Доміще*, *Петріще*.

Грицищук — Вн, Хс, Ір, Мк. ◀ Від **Гриціще** або згр. імені *Грицісько* (< *Гриць*) + *-юк*.

Гриців [*Грицьов*], *-цева*. — Мк. Присв. прикм. від антр. *Гриць*.

Грицович †. 1648: кр. *Hriczowiczs Paniko*, а 1699 — кр. *Hricsovits Panko* — В.Грабівниця (Maksay 534, 583); 1570: *Fran., Sim. Hriczowich* — Воловець (UetC 53-14); 1699: *Hriczowicz Panko* — Грабівниця (Maksay 583). ◀ Від антр. **Гриць** або *Hriczo* + суф. *-ович*. Пор. слц. розм. ім'я *Hrico*, співвідносне з оф. *Gregor* (Majtán — Považaj 216).

Грицовляк — Мк, Вл. Пор. 1819: *Нрусовіат* — Жерениця на Лемк (ФМ). ◀ Від імені *Гриць* за допомогою давнього патр. суф. *-ов'ят*, який з часом змінився на *-ов'як*, як і у п-щі **Підков'як** із давнішого *Підков'ят*.

Грицув [*Грицьув*], *-цова* — Мк. 1682: *Нрусци Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59); 1778: присяжний *Demetrius Hriczu* — Брід (Ud-5 53). Пор. 1787: *Нрусів* — Мізунь, Сянки на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гриць** + діал. суф. *-ув*, що відповідає загальнонаціональному *-ів*.

Гриць — Хс, Ір, Вл, Вб. 1388: *Гриць* — Лучиця (ССУМ I 264); 1437: *Simonis Hryz* — Ремета (Nagy II 338); 1449: *Нрус Івана* — Вари (Łysiak-I 27); 1467: *Нрус* — Перемишль (Smołka II 12); 1605: кр. *Hricz Mihalikovicz* — Рипинний (Bélay 184); 1672: кр. *Timko Hricz* — Руське Поле (Bélay 211); 1633: *Нрус*, *Нрус* — Подг (Bubak 137); 1715: кр. *Andr. Hricz* — Сопунка (Bélay 193); 1775: *Hritz* — Теково (Szabó 498). ◀ Від чол. імені *Гриць* (оф. *Григорій*). Для якоїсь частини галичан підставою закріплення п-ща міг бути й пол. зн. апел. *hryć* — “простак, хам” (SW II 59).

Грицько — Пр, Уж, Мк, Ір, Вн, Хс. 1511: *Грицько* (Пандві 43); 1715: кр. *Jac. Hriczko* — Кошельово (Bélay 163); 1603: *Грицькув Іван* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1715: *Hriczko* — Рад-

ванка (ПеПред 325); 1787: *Hrysko* — Загір'я, Дубна, *Grysko* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Грицько́* (оф. *Гриць*).

Грицькович †. 1597: кенез *Hricskovics Andras* — Стройно (LehAd 166); 1648: *Hriczkouich Mikula* — В.Ворота (Maksay 549); 1600: кенез *Hricskovics Matyas*, а 1672 — *batyko Hriczkouics Luka* — Стройно (Maksay 549). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Грицько́*.

Грицьо́ [ор. — *Грицьо́м*] — Уж. 1513: *Hryse Jan* — Приборжавське (Bélay 220); 1773: *Hriczo* — Гачава (ПеПред 323); 1787: *Hricio* — Скородне на Лемк (ЙМ), *Hrycow* — Звір на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. гіпок. імені *Грицьо́* (оф. *Григорій*).

Грицьовка́нич — Ір. ◀ Від місц. андр. *Грицьовка́ня* — “дружина *Грицьо́вки*” + -ич, де *Грицьо́вка* є гіпок. іменем від *Гриць*, як *Матю́вка*, *Пітьо́вка*... від *Матій*, *Пітьо*...

Грицьо́к — Рх, Тч. ◀ Від *Гриць* + -юк, подібно до п-ща запор. козака 1649 із Черкаського полку *Гришук*.

Грицюлинець, -нця †. 1773: присяжний *Basilius Hriculinez* — Ключарки (Ud-5 56). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Грицю́ля* “дружина *Гриця*”.

Грицянин †. 1715: кр. *Jo. Hriczanin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Пос. прикм. від андр. *Гриця́ня* — “дружина *Гриця*”.

Грицяшук — Ір. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -юк від незасвідченого антр. *Грицяшко*, який співвідноситься з ім. *Гриць*.

Грича́к — Вб, Пр. 1720: кр. *Nic. Rhicsak* (!) — Студений (Bélay 146); 1819: *Hryczczak* — Волошиново на Бойк (ФМ). ◀ Від *Грицько́* + -як. Отже, у первісному вигляді п-ще було *Гричча́к*, а утворення означало “син *Грицька*”.

Гричка †. 1773: присяжний *Fedür Hricska* — Тростяниця (Ud-5 60). ◀ Угор. графічне спотворення укр. імені *Грицько́* або від місц. назви рослини *гричка* “гречка”.

Гришин †. 1648: *Hrisin Stecz* — Голубине (Maksay 526). ◀ У Польщі п-ще *Hryszyn* згадується 1481 р. (Rymut 279). Воно передбачає твірну основу *Гриша*.

Гришко †. 1694: кр. *Hrisko Demeter, Mihaly* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від укр. розм. імені *Гришко* (оф. — *Григорій*). Чол. ім'я *Hrisza, Hrysza* вживалося в Україні XVI ст. (Керста 108).

Гришу́нич — Вб. ◀ Від незасвідченого гіпок. чол. імені *Гришу́ня*, що співвідноситься з *Гриш*, *Гриша* чи *Гришо* (оф. — *Григорій*), + -ич. Пор. також 1787: *Hryszkanicz* — Манів на Лемк (ФМ). Див. ще *Греша́н*, *Грешко́*, *Грешко́вич*, *Грешку́лич*.

Гри́нь — Рх. — Див. *Гринь*.

Гри́чко — Мк. Мадяризована або словакізована вимова укр. п-ща *Грицько́*.

Громовчу́к — Вн, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від ойк. *Громівка* Львівської або Чернівецької обл. Тоді доп-щевим зн. лексеми *громовчук* було б “виходець із с. *Громівка*”. 2. Менш імовірно, що п-ще утворене від бойк. антропооснови *громівка* — “камінь для кресання вогню” (Он I 194). 3. Від незасвідченого антр. *Громове́ць* + -чу́к. Ос. імена з основою *Grom* дотепер уживані хорватами (*Šimundić* 134), а п-ща *Grmovšek, Grmuša* — так само (*Leksik* 206). П-ща з коренем *grim-* досить щедро представлені в Укр. Карпатах і на суміжних землях. Пор. *Hrom, Hromczak, Chromczak, Gromiak, Gromko, Gromosiak, Gromek* у Польщі, але п-ще *Громовчу́к* із них не виводиться, хіба що з пол. п-щ *Gromow, Gromowy, Gromów* (Rymut 270).

Грубець †. 1715: кр. *Hrubecz Iwan* — Міжгір'я (Bélay 178). П-ще *Hrubec* є і в Польщі (Rymut 271). ◀ Напевно, дериват із суф. -ець від прикм. *грубий* (*Šimundić* 135). Пор. хорв. чол. ім'я *Грубац* (Грк 69).

Гру́бик — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -ик від прикм. *грубий*, який на заході Зак озн. “товстий, повний”, а на сході — “великий”. Пор. пол. п-ще *Grubik* (Rymut 271). Можливо, що лексема *груб* сягає ще тих часів, коли вона була вл. ос. іменем (Грк 69). Пор. серб. чол. ім'я *Грубац* (Грк 69).

Грубі́нка — Мк. ◀ 1. Можливо, від серб. чол. імені *Грубина* (РСКНІ ІІІ 695) або від слц. діал. *hrubina* — “стовбур дерева” (SSN I 633) + -ка. 2. Могло утворитися також від пол. п-щ *Grubin* чи *Grubina* (Rymut 271).

Грубі́нко — Мк. ◀ Морф. вар. п-ща *Грубі́нка*.

Грубча́к — Мк. ◀ 1. Від слов. чол. імен *Грубець* або *Грубко*, співвідносних із прикм. основою *груб-* — “грубий” (Грк 69, РСКНІ ІІІ 694, 711). 2. Від східнослц. *hrubec* — “груба людина, грубіян” (SSN I 633).

Грудна́к — Хс, Тч. 1715: кр. *Dem. Hrudnak* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від прикм. *грудній* — “той, що стосується грудей” (СУМ ХVІ–ХVІІ І 634).

Грудня́к — Хс. ◀ 1. Від місц. прикм. *грудній* (див. *Грудна́к*) + -як. Пор. пол. п-ще *Grudniak* (Rymut 272). 2. Від серб.-хорв. *грудьяк* — “куртка, тілогрійка” (РСКНІ ІІІ 701).

Груня́нський — Вб. ◀ Від місц. ороніма *Грунь* або топоапелятива *грунь* — “пагорб” + -янський.

Грушинець †. 1704: кр. *Hrusinecz Ivan* — Гукливий (HodGens 4). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Груша* (див. **Грушка**).

Грушка — Мк. 1787: *Gruszka* — Богуша, Опарівка на Лемк (ЙМ); 1819: *Hruszka* — Перегінське на Бойк (ФМ). Пор. ще 1659: гор. *Włażej Gruszkowski* — Самбір (Kuczera 170). ◀ Від назви дерева *грушка* або від назви її плода.

Грушовський — Уж. 1465: *Данило восвода Грушовскій* — Кобрин (ССУМ I 267). ◀ Прикм. від ойк. *Hrušov*, що в сх. Слч (Majtán 150–151).

Гряділь — Мж, Ір, Св, Мк, Вб. 1459: *Borycz Hredel* — Тарна (Nagy II 444); 1680: кр. *Radily Szimko*, а 1715 — *Hredil Jeczko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1760: *Грядель Иван, Грядѣль Михайло* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1777: *Грядилович* (ПаПо-4 147). ◀ Від укр. апел. *гряділь* — “дишло у плузі” (Ж-Н 262). П-ще від лексеми *гряділь* є у поляків, сербів та хорватів (Rospond II 100, Rymut 275, РСКНІІІ 567, Leksik 208).

Грянйк — Ір. 1787: *Hranik* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Утворення з суф. *-ик* від укр. діал. прикм. *грянйий* — “той, що стосується зеленої, тобто русальної, неділі” (Гр I 334), або від слц. *hriany* — “грїтий”.

Грянйло — Ір, Мк. ◀ Від **Грянйло** за аналогією як місц. укр. діал. *ряховати* із *рахувати*.

Губаль — Хс, Вн, Мж, Тч. 1451: *Guboly* (!) — Виноградів (Szabó 420); 1715: кр. *Hubal Ivan* — Липча (Bélay 172); 1715: кр. *Hubaly Mikula* — Сойми (Bélay 220); 1787: *Hubal* — Ясеновець, а з 1819 — *Hubal* — Волошинове на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. укр. *губаль* — “губань”, пол. *guba*.

Губан — Тч. 1715: кр. *Gabr. Huban* — Солотвина (Bélay 201); 1787: *Guban* — Долина на Лемк (ЙМ). Ім'я *Губан* було уже в давній Русі (Селищев 136, 146). *Губка* в Перемишлі згадується 1336 (ССУМ I 268), а непохідна основа *Губа* — з XVII ст. Пор. 1612: *Kość Huba* (Łysiak-2 55); 1618: *Paul Huba* — Тисянець (Mars 109). ◀ Від антропооснови *губа* в її анатом. зн. + *-ан*. Пор. ще пол. п-ще *Huban* (Rymut 314).

Губатий †. 1672: п-ко *Hubati Szmikalo* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від загальноукр. прикм. *губатий*.

Губерт — Мк. 1762: *Францишек Губертъ* — Чирч (ПаПо-4 119). ◀ Від нім. імені *Hubert*, що з апел. *hugi* — “розум” + *bert* — “славний” (Rymut 314).

Губинець [*Губиниць*], *-иця* — Вл. ◀ Від антр. *Губа* (див. **Губан**) + *-инець*. Деривати від *губа*, зокрема, *Hubicz, Hubisz, Hubiszyn*, у Прикарпатті фіксуються з XVIII ст. (ЙМ).

Губко — Рх. 1366: *Иванко Губка* — Перемишль (ССМ I 268); 1570: *Paul Hupka* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1618: *Hubko Stecz* — Куримка (Marsina 90). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Губка*, яке, своєю чергою, є демін. або патр. від антр. *Губа* (див. **Губан**).

Губківський — Св. ◀ Від **Губко** + *-овський*.

Гуга — Уж. 1603: *Гуга Стець* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Від макед. чол. імені *Гуга*, що з *Гургá*, тобто *Георгій* (OponJug X 127), з серб. *Гуга* (< *Гргур, Драгутин* та ін.), болг. ім'я *Гуго* (< *Гюрго* — Илчев 144). Пор. серб п-ща *Гугић, Гуговић, Гугановић* (РСКНІІІ 734). Пор. ще XV ст.: ойк. *Гуговъ* на Волині та мікрогідронім *Гуговъський ставъ* — (ССУМ I 268). Пор. ще слц. лайку: *Tu huha sprostá* (SSN I 638).

Гуда †. 1715: кр. *Andr. Huda* — Ремети (Bélay 183); 1787: *Huda* — Загутин на Лемк (ЙМ). Чол. антр. *Гуда* кілька разів згадується в Карпатах і на Балканах упродовж останніх трьох століть. ◀ 1. Угор. запис укр. п-ща *Худа*. На території Польщі п-ще *Chuda* згадується з XIV ст. (Rymut 87). 2. Можливе усичення від слов. імен *Гудимир* чи *Гудислав*.

Гудак — Вб, Пр, Мк, Св, Вн, Хс, Тч. 1449: *Ladislav Hudak* — Винна (Nagy II 444); 1618: кр. *Hudak* — села Грабовчик та Раковець (Mars 85); 1639: *Hudak Stefan* (Łysiak-2 144); 1700: *Федор Гудак* — Блажів (ЛелПам 231); 1727: *Hudakov Jurko* — Койшов (ПаПо-4 66); 1730: *Адамъ Гудакъ* — Вел.Поляна (ПаПо-1 175); 1751: *крім Владислава Гудака* — Буштино (Гаджега-М 190); 1772: присяжний *Georgy Hudak* — Руське (Дэже 309); 1775: *Hudak* — Ачад (ПеПред 319); 1787: *Hudak, Chudak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. або східнослц. *hudak* — “музикант” (Чопей 62, SSN I 638), що від місц. укр. *густі* — “грати на музичному інструменті”.

Гуданіч — Уж. ◀ 1. Угор. запис укр. п-ща *Худаніч* або *Ходаніч*. 2. Від андр. *Гуданя* — “дружина *Гуди*” + *-ич*, а *Гуда* — усич. суф. дериват від давньослов. імені зразка *Гудимир*. Пор. 1751: *Илій Гуданчин* — Вулшинки (Гаджега-У 158). Пор. серб. чол. ім'я та п-ко *Гуда* (РСКНІІІ 736), серб.-хорв. п-ща *Гуданяц, Гудановић* (там само).

Гудачик — Мк. 1787: *Chudaczek* — Бортне на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Гудак** + *-ик*.

Гудачок, *-чка* — Мк. 1618: *Ihnat Hudacsok* — Дуброва (Mars 82); 1778: присяжний *Andreas Hudacsok* — Обава (Ud-5 54). ◀ Від **Гудак** + *-ок*.

Гудебняк — Ір. ◀ Імовірно, від чес. прикм. *hudebný* — “музичний” + *-як*. Інколи записують

п-ще як *Худобняк*, зближуючи його з місц. укр. прикм. *худобний* — “бідний”.

Гудець [*Гудіць*], -дця [рідше — *Гудеца*] — Св, Мк. ◀ Від слц. або чес. апел. *hudec* — “музикант, що грає на струнному інструменті” (SSN I 638). Пор. чес. п-ще *Hudec* (Moldanová 87). Пор. 1603: *на Костя Гудцевого, к Гудцевят Пилипови; Стефанувъ Иванъ Гудцевят побраталися* — Бенедиківці (Лел Пам 222, 224).

Гудивок, -вкá — Мк. ◀ 1. Здеформований слов. композит, який генетично представляє серб. чи хорв. чол. ім'я *Гудивук*, складене з імператива *гуди*, що від дієсл. *гудѣти* — “густи, вити, грати на скрипці” + ім. *вук* — “вовк” (пор. суч. укр. п-ще *Убийвовк*). За місц. переказом, *Гудивовком* люди прозвали музиканта (засновника роду *Гудивків*), який грою на скрипці серед поля прогнав від себе голодного вовка. За словами проф. П. Гудивка, до його діда односельці (Лавки на Мк) зверталися ще *Гудивовче*, а не *Гудівче*, як тепер. 2. Правдоподібно, до п-ща **Гудивок** має прямий стосунок запис кріпаків 1570 р., зроблений угор. конскриптором у с. Стройна на Св: *Thom., Luc. Hodewa* (UetC 53-14), який слід читати як *Хома і Лука Гудива*. Останнє мало б свідчити, що п-ще **Гудивок** постало на ґрунті праслов. складноскор. чол. імені *Гудивъ* (повна форма — *Гудивълкъ* або *Гудивой*) + здр. суф. -ъкъ, тобто -ок.

Гудик — Уж. 1787: *Hudik* — Виноградів (Szabó 424); 1819: *Hudik* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Від давнього імені *Гудьо* + -ик. Доказом того, що антр. *Гудьо* справді був ос. іменем, є його формант -ьо. Пор. 1787: *Hudio, Hudiow* — Лавочне на Бойк та Волосате і Костарівці на Лемк (ЙМ). Пор. ще суч. укр. п-ща *Гудець, Гудок, Гудима, Перегуд...* Пор. ще 1618: *Hric Hudics* — Кореївці (Mars 62). Правда, останні можна тлумачити і як п-ща від антропооснови *худ* — “худий” (пор. укр. п-ща *Худа, Худанич, Худаш, Худитець, Худолій...*).

Гудимнюк — Рх. ◀ Місц. діал. вимова (зі зміною /мй/ на /мнь/) загальноукр. п-ща *Гудим'юк*, що від п-ща *Гудима*, + -юк.

Гудимняк [*Гудимнєк*], -ка — Рх. ◀ Від антр. *Гудим* або *Гудима*, що з давньослов. імені *Гудимиръ* (Морошкин 66, Демчук 72), + -як. Поява звука /нь/ після /м/ є наслідком прогресивної асиміляції. Дехто виводить п-ще безпосередньо від дієсл. *гудіти* — “густи” (Vincenz 503), але це не пояснює появу передсуфіксального /мнь/. Пор. ще запис 1572: *Thom. Hodema* — Стройно (UetC 53-15).

Гудцев'ят †. 1603: *Гудцевятъ Пилипкувъ даровал..., Стефанувъ Иванъ Гудцевятъ, ...и пошоль см к Гудцевят к Пилипови...* — Бенедиківці (ЛелПам 222, 224). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -евят від антр. **Гудець**.

Гудя — Мк. ◀ П-ще того ж пох., що й *Гудик, Гуда, Гудьо*, тобто від імені на зразок *Гудивой, Гудислав, Гудимир* усіч.-суф. шляхом.

Гудь — Ір. 1640: *Gugy* — Раковець (Szabó 458); 1607: кенез *Gudjak Jakab* — Скотарський (LehBer 375). Пор. ще 1772: кр. *Michal Hudy* — Орябина (Ud-4 109). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й *Гудик, Гудя, Гудьо*.

Гужва́й — Мк. ◀ Місц. утворення з суф. -ай від антропооснови *Гужва*. Апел. *гужва* у вигляді східнослц. *hužwa*, як і похідний від нього *гужовка*, в Карпатах озн. “скручений природний матеріал, пристосований до зв'язування чогось” (Головацкій 495, Ж-Н 163, Гр 336, Гг 50, SSN I 646, СУМ XVI–XVII ст. VII 115). П-ще згадується вперше, мабуть, у XVI ст. Пор. 1570: *Sandrin Housch* (UetC 53-14). П-ще *Huževka* є у гуцулів (Vincenz 516), *Гужвица* — у сербів (РСКНІІІ 741), а *Gązwa* і *Gęzwa* — у поляків (Rymut 225). Пор. п-ще *Гужва* в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 536).

Гузак — Уж. 1567: *Sim. Hwzak* — Чинадъово (UetC 53-12). Пор. 1819: *Huziak* — Лоп'янка на Бойк (ФМ), гуц. п-ща *Huzak, Huzarj, Huzyciatuj*, які Вінценз виводить від апел. *гуз, гузіця, гузічка*, а також 1787: бойк. п-ща *Huzel, Huzelewicz* — Мшанець (ЙМ) та серб. п-ще *Гузип* (РСКНІІІ 742). Пор. ще 1525: гор. *Jo Chwzy* — Хуст (Bélay 150). У регіонах, що межують із поляками та півд. слов'янами, п-ща цієї семантичної групи зберігають зімкнений звук /r/. Пор. подг. п-ща *Guzek, Guziak, Guzik, Guzkonicz, Guzała* (Bubak 131), *Guziniak, Guzik, Guziak* (Golęb 84). ◀ П-ще утворене від тієї ж основи, що й *гузир, чорногуз, трясигузка, гузка* — “задня частина тулуба людини”, “задок” (Чопей 62), + -ак.

Гузанич — Хс. ◀ Від андр. *Гузания* — “дружина *Гузи*” або “дружина *Гуза*” + -ич. Пор. 1787: кр. *Huzanowicz* — Кальне на Бойк (ЙМ).

Гузар †. 1570: п-ще *Huzar* — Виноградів (Szabó 490), а 1567 — п-ще *Huzar* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від укр. діал. *гузар* — “нижня, потовщена частина снопа або дерева”.

Гузацький †. 1570, 1572: *Sim. Huzzachky* — Чинадъово (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Від антр. **Гузак** + суф. -ський.

Гузінець — Мк, Уж. 1819: кр. *Huzyniec* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Гуза*, що

від *гуза* — “задня частина чогось, напр., задня частина човна” (Гр I 337), + *-иць*. Див. ще **Гузак**, **Гузанич**, **Гузій**.

Гузиця †. 1567: *Joa. Hwsycza* — Бистриця (UetC 53-12). ◀ Від місц. укр. апел. *гузіця* — “сідниці”, “задок”.

Гузичка †. 1715: *Huzicska* — Королево (Szabó 384). ◀ Від антр. **Гузиця** + zdr.-пестл. або патр. суф. *-ка*. Правдоподібно, цю основу засвідчує також мікротоп. 1602 р. із с. Оноківці: *Huzitskana Pusztaja* (UetC 104-8).

Гузій [паралельно з **Гузій**] — Уж. 1226: *Gusij de villa Solutus* — ком. Сат (RegVar 285); 1787: *Guzy, Huzy* — Мацина, Явір'є на Лемк, *Huzijow, Huzyow* — Тухолька, Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *гузій* — “людина з великим задом” (Вл).

Гузов, -ова — Рх. ◀ 1. Від тієї ж основи, що й п-ща *Гузак, Гузанич...*, + пос. суф. *-ов*. 2. Від угор. *húzó* — “тягач”.

Гуйван — Мж, Св, Мк, Пр. 1761: попович *Basilius Hujvan* — Гукливий (ПеМатер 245); 1773: присяжний *Joannes Hujvan* — Дусино (Ud-5 54) 1819: кр. *Hujwan* — Підсухе, *Hууwan* — Погар на Бойк (ФМ); 1787: кр. *Hууwanowuch* — Орява, Плав'є, Погар на Бойк (ЙМ). Пор. 1222: *Hуuan ioubagio castris* — ком. Новград (RegVar). ◀ 1. Імовірно, результат повної лексикалізації синтагми, першим компонентом якої був укр. ім. зі зн. “penis” у його угор. вимові, а другим — чол. ім'я *Іван*. Аналогічні випадки універбації серед п-щ трапляються. Пор. закарп. п-ще *Файван* (із угор. *fa* “дерев'яний” + *Iván*). Укр. антрополоксема зі зн. *penis* так само не є рідкісною серед п-щ Карп. регіону. Пор. 1363: *Andream, guondam famulum Pauli dicti Chue* — Ужан (Nagy 232); 1433: *Хуець* — Сучава (ССУМ II 521); 1636: *Choma Lanowiec alias Huj z Łosia* (Łysiak II 126), *Hujko, Hujek, Hujcz, Hujczek, Hujczyk* (там само); 1787: *Hуиш* — Присліп, *Hууwanowicz* — Орява, Плав'є, Погар на Бойк, *Chuik* — Кункова на Лемк (ЙМ). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з назвою річки *Гуйва*, що на Київщині (ССУМ XIV–XV ст. 268–269).

Гуйчук — Вл. ◀ 1. Від антр. *Гуйко* чи *Гусць* (див. *Гуйван*) + *-юк*. 2. З антр. **Гойчук** у результаті звуження артикуляції ненаголошеного кореневого /o/.

Гук — Тч, Хс. 1678: кр. *Huk Szimion* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: гор. *St. Huka* — Хуст (Bélay 152); 1649: козак *Грицко Гукъ* (СУМ XVI–XVII VII 116); 1787: *Huk* — Вільшаник, Тисовиця, Чаплі на Бойк, *Huk, Chuk* — Гирова, Кункова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1730: *Луки Гуканиного*

сьнь Андрѣй (Ud-1 77); 1760: *Bazili Hukowciów* — Самбір (Kuczera 170). ◀ 1. Від чол. імені *Гукъ*, яке в Україні вживалося в XVI ст. (Керста 15). 2. Від апел. *гук*, який у Карпатах має близько 10 зн. Пор. укр. *гук* — “крик” (Головацкій 495), “звук, шум, водоспад, гуркіт, гриміт” (Гр I 337, СУМ XVI–XVII ст. VII 115), “бас, тривожна чутка, радість, забава” (Он I 198), “свиняче рило” (Гг 50). У слц. мові його зн. приблизно ті ж самі (SSN I 638).

Гуклівський — Вл, Вб. 1652: *Popadincz Huglivajensi* (по-лат.) та *Ukliski* (!) (Лучкай 16 — С.85, 60); 1787: *Hukliwski* — Тухолька, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Гукливий* (Вл), співзвучний з пол. прикм. *hukliwy* — “гучний” (SW II 61).

Гукливчак — Св. ◀ Від катойк. *гукливчак* — “виходець із с. *Гукливий*” (Вл).

Гула́й — Вб, Пр, Уж. 1787: *Hukaj* — Яблунів на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Hulejow* (!) — Орява, *Hulik* — Воля Сенькова на Бойк, *Hulicz i Gulicz* — на Лемк (ЙМ). Пор. також 1421: *Гулевич* — Львів (ССУМ I 269); 1618: *Kuzma Hulka* — Розтока (Mars 75); 1633: гор. *Hulewicz* — Самбір (Kuczera 408). ◀ 1. Від діал. *гула́й* “бродяга, нероба” (ЕСУМ I 617). 2. Морфемна структура п-ща *Гула́й*, як і структура наведених тут споріднених утворень, свідчать, що твірною основою п-ща міг бути антр. *Гу́ла*, а прізвищевим формантом — *-ай*. Допрізвищеву семантику цієї основи з'ясувати неможливо, але на неї натякають карп. зоонім *Гула* “віл із прямими конічної форми рогами” (Вб), діал. прикм. *гу́лий* — “безрогий” (СУМ II 190), гуц. *гула́вий* “дурний, придуркуватий” (Гг 50), лемк. апел. *гу́ла* “круг полотна” (Rieger-Lemk 57) та слц. діал. *hula* — “кажан” (SSN I 639). П-ща *Hulaj, Hulajew, Hulajko* є й серед поляків (Rymut 315).

Гула́н — Вл, Мж. 1787: *Hulan* — Вислік Вел. на Лемк, *Hulaniv, Hulanczyn* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від арх. апел. *гулан* — “улан”, тобто “вершник із довгим списом у нім. та австро-угорській армії” (Головацкій 495, SSN I 538). Крім укр. та слц. мови, цей апел. у такому ж звучанні властивий і пол. мові (SW II 63), у якій він дав декілька п-щ (Rymut 315).

Гулатка́н — Мж. ◀ 1. Пох. п-ща незрозуміле. Його фіналь *-кан* натякає на тюрк. лексему *хан*, а позиція цього титула при вл. назві *Гулат* — так само. 2. Можливо, що п-ще утворене за допомогою атрибут. суф. *-ан* від незасвідченого антр. *Гулатко*.

Гульо́ [дав. — **Гульо́ві**, ор. — **Гульо́м**] — Пр, Мк, Уж. ◀ Від місц. укр. *гульо́* — “крикун,

придуркуватий”, що пов’язане з загальноукр. *гулювати* та місц. *гульовитий* — “придуркуватий” (Уж). Пор. ще укр. діал. *гуль* — “дурень, ледащо” (Головацькій 495, Он I 199), буков. *гуліти* — “дурити, обманювати” (Мат. до буков. I 96). Пор. також 1618: *Hulka* — Розтока (Mars 75); 1785: *Hulik* — Шум’яч на Бойк; 1819: *Hulkiewicz* — Небилів на Бойк (ФМ).

Гу́льпа — Вн, Ір. ◀ Від місц. діал. апел. *гу́льпа* “вітрогон” (Заріччя, Богдан), співвідносного з місц. рум. *hulpe* (літ. — *vulpe*) — “лисиця”, метафоричне зн. якого — “хитрун”, “лукавець”. Пор. також лат. ім’я римського імператора I–II ст. *Ulpius*.

Гу́мен — Вб, Мж. ◀ Від староукр. апел. *гумен* — “ігумен” (СУМ XVI–XVII VII 117). Пор. також пол. *humen* — “т. с.” (SW II 63).

Гуменю́к — Рх. Пор. 1819: *Humeniak* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Гумен + -юк.

Гу́нд — Тч. ◀ Від нім. апел. *Hund* — “собака”. За Г.Готшальдом, нім. п-ще *Hund* — “мисливець”, а також “нижча судова посада” (Gottschald 237). П-ща від цієї основи є й у поляків (Rymut 315).

Гу́нда — Тч. ◀ 1. Від п-ща Гу́нд + -а. 2. За А.Вінцензом (Vincenz 478), гуц. п-ща *Hunda*, *Hundiak*, *Hundawuj* пох. від арх. *hunda* “гидкий”.

Гу́ндяк [Гу́ндяк] — Рх. ◀ Від антр. Гу́нда + -як. Пор. ще 1787: *Hundak* — Головецьке, а 1819 — Ялинкувате на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: *Hundey* — Лолін на Бойк (ЙМ). Пор. також подг. п-ще 1802 р. *Gądziak*, яке Й.Бубак виводить із пол. *gądek*, *gędek* — “музикант” (Bubak 114).

Гуно́вал — Уж. ◀ Композит із місц. діал. *гуно* — “лайно” + дієсл. *валіти* “класти”. Пор. слц. апел. *hovnovat* — “жук-гнойовик”. Пор. укр. аналогічне утворення *гівноїд*.

Гу́нтэй [Гу́нтій], -я́ — Вб. < 1. Як і всі п-ща на -ей, передбачає антропооснову на -а. Такою в Карпато-Дун. ареалі є лише серб. ім. *гу́нта* — “клубок, шишка, наріст, грудка” (РСКНІ ІІІ 356). Можливо, до п-ща має стосунок антр. *Hunt* (1220) з Боржави (RegVar 248). 2. Від болг. імені *Гу́нто*, співвідносного з повними іменами *Драгун*, *Бегун*... (Илчев 145). 3. Найменш імовірно, що це нім. п-ще від *тон. Hunte* (Bahlow 253). Воно є фонет. видозміною місц. апел. *гу́нтяй* — “гультай” (Іза).

Гу́нтино́вич — Мк. ◀ Патр. утворення з суф. -ович передбачає твірну основу *гу́нтин*, а оскільки етн. *гу́нтин* не виявлено, то базою для п-ща міг стати лише присвійний прикм. *Гу́нтин* від антр. *Гу́нта*, засвідченого 1772 р. в Ольшавиці у вигляді *Hunta Vanjo* (Ud-4 157).

Гу́нька — Уж. 1618: *Stecz Hunika* — Комлош (Mars 77); 1773: кр. *Hunyka* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: *Huńka* — Гирова, Угрин на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Hunczak* — Залокоть, Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр. *гу́нька* — “гуня, вовняний, кожух” (СУМ XVI–XVII VII 118, Мат. до буков I 97) або від антр. Гу́ня + -ка.

Гу́ньча †. 1602: *Hunca Thamas* — Вел.Лазі (UetC 104-8). ◀ Від антр. Гу́нька + суф. -я(т).

Гу́ня — Уж. 1687: *Honyu* — Туртеребеш (Szabó 530); 1705: кр. *Szimjon Gunya* — Кричово (HodOkt 430). Пор. 1692: *Jaczko Huniak* (Łysiak-2 308); 1750: *Михаиль Гу́нянь* — Ужок (Сах 83); 1787: *Huniak* — Нагуевичі (ЙМ). В угорців антр. *Hunya* фіксується 1517 р. (Kázmér 184). Пор. ще суч. гуц. антр. *Hunycha*, *Huniowski* (Vincenz 492). Пор. також назву вівці з густою вовною в Карпатах *гу́ня* (Мж, Вл). ◀ Від назви одягу *гу́ня* — “селянська шуба з довгої звисаючої вовни” (Чопей 62, ДэжеДел 30, Гр I 340, Он I 199, СУМ XVI–XVII VII 118).

Гу́нян †. 1750: *Михаил презвитер Гу́нянь* — Ужок (Сах 86). ◀ Імовірно, від антр. Гу́ня + -ян.

Гу́няра — Ір. ◀ 1. Від ос. назви *гу́няр*, яка в серб. мові озн. “кравець, який шиє гуні” (РСКНІ ІІІ 758), а в слц. — *huniar* — “взуттєвик, який виготовляє пантофлі з гуні, з сукна” (SSN II 641), + закінчення род. відм. -а. 2. Менш імовірно, що це локальний вар. загальноукр. апел. *гівня́р* — “лайник, гівноїд, гнойовий жук” (Ж-Н 141, Гр I 284) у род. відм.

Гурба́нич — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Горба́нич**.

Гурда́н — Св. ◀ 1. Фонет видозміна п-ща **Го́рдан**. 2. Менш імовірно, що це дериват від діал. *гурда́* — “вурда”, “жентися” (Golęb 87, Он I 200, Гр I 340) + -ан.

Гурко́ — Св, Рх. 1410: імена *Гоурко*, *Стецко* — Перевали (ССУМ I 269). Пор. ще 1452: пан *Жоурж Гьорикъ* — Сучава (ССУМ I 270); 1459: шл. *Gurko Kraupak* — Калінешті (Bélay 159); 1787: *Hurio* — Чистогорб на Лемк, *Hurczak*, *Churczak* — Лімна, Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гурко*, що з *Гурій* або з *Григорій*.

Гу́рцик — Св. ◀ Від чол. імені *Гурцьо*, що з *Григорій* або *Гурій*, + -ик. Пор. 1787: *Hurciak* — Жегестів, *Hurczyk* — Монастирець на Лемк, *Hurcz* — Бачина на Бойк (ЙМ).

Гус †. 1715: кр. *Andr. Husz* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від давньослов. імені *Гусь* (SvoSta 49). Антр. *Гус* є традиційним у Півд. Карпатах. Пор. 1235: *Hus dominus* — півн.-сх. Угорщина (RegVar 307).

Гусáк — Хс, Тч, Ір, Св. 1648: *Huszak Marton* — Чинадьово (Maksay 521); 1649: козак *Стенаи*

Гусак (СУМ XVI–XVII VII 119); 1715: кр. *Sim. Husak* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Huszak Daniel*, а 1720: кр. *Mich. Huszak* — Липча (Bélay 172); 1787: *Husak* — Липча, Сухе на Бойк, Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. антр. Гус (SvoSta 49) + -ак. Пор. 1787: *Husowicz* — Липовець на Лемк (ЙМ). 2. Від назви свійської птиці *gusák* — “самець гуски”, яка, крім прямого, має ще декілька перен. зн. (Демчук 28).

Гусар [зрідка — *Гусарь*], -ра — Вб, Пр, Уж, Св, Вн, Тч, Рх. 1545: *Huszar Gy.* — Берег (LchLcl, док. 71); 1548: *Huszar György* — Добронь (LegBer III 234); 1567: *Huzar* — Веряця (Szabó 543); 1607: *Huszar Lazar* — Кострини (UetC 104-8); 1618: *Lazur Huszar* — В. Комарник (Mars 62); 1699: *Huszar Vaszil* — Лецовиця (LchBer 384); 1751: *парох Георгій Гусар* — Пасіка (Гаджега-3 157); 1787: *Husar, Chusar* — Більцарова та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви роду військ *гусари*, що з угор. сербізма *huszár* (MNTESz I 174). 2. Для якоїсь частини **Гусарів**, передусім для тих, які вимовляють це п-ще з пом'якшенням /рь/, твірною основою могла стати місц. особова назва *гусарь* — “хлопець, що доглядає гусей” (Зак). 3. Для частини денотатів п-ще могло постати від укр. діал. назви самця гуски *гусарь* (СУМ XVI–XVII ст. VII 120) або слц. *husár* з тим же зн. (SSN I 643).

Гуселниця — Мк. ◀ Від місц. назви личинки метелика *гуселниця* (Уж). Пор. ще діал. *гусевниця, гусільниця, гусельниця, вусільниця* — “гусениця” (Ж-Н 165, ГрI 342, Гг 50). Пор. 1673: *Huszilya* — Матієво (Szabó 414).

Гусениця — Мк. 1787: *Husienica* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *гусениця*.

Гусинка — Уж. ◀ Від східнослц. *húsenka* — “гусениця” або від *hušinka* — “хвороба ящур” (SSN I 643–644).

Гусинко — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гусинка**.

Гуска — Ір. 1572: *Sandr. Howsk* (!) — Неліпино (UetC 53-15); 1650: пол. п-ще *Gaska* — Подг (Bubak 115); 1772: кр. *Basilus Huska* — Орябина (Ud-4 109); 1787: *Huska* — Сторожі, Чертеж на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви птиці *гуска*, яка раніше могла виступати й власним ос. іменем (Илчев 149). У Карпатах дотепер білим свійським тваринам часто дають кличку *Гуска*.

Гуско †. 1607: *Huszko Sinko* — Порошково (UetC 104-8). ◀ Від антр. Гус + суф. -ко.

Гуснаї — Пр, Мк. 1648: *Husznianin Jaczko* — Ганьковиця (Maksay 527); 1649: *Hosznai* — Іванівці (LchBer III 325). ◀ 1. Угор. прикм. з суф.

-i від місц. ойк. *Huszna* (по-укр. — *Гусний*). 2. Від мусульм. гіпок. чол. імені *Husna* чи *Husno*, що від повного імені *Husnija*, а це з араб. *husn* — “краса” (Smailović 288). Пор. ще тат. ім'я *Хосні*, *Гусні* (Справочник 47).

Гуснянин †. 1648: кр. *Husznianin Jaczko* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від місц. катойк. *гуснянін* — “виходець із с. *Гусний*” (Вб).

Гусонька — Мк. Пор. 1787: *Husończak* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. утворення від *гуска* (див. **Гуска**).

Густа †. 1729: *Василій Густа* — Ком'яти (Стрипский 58). ◀ Правдоподібно, укр. дериват від кал. імені *Августин*.

Густей [*Густій*] — Хс, Мж. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ей від антр. *Густа*. Антропологічна основа *Густа* — розм. вар. чол. імені *Августин* (Суднік 25, Бірыла-1 17, Петровский 275). Пор. ще пол. п-ще *Gusta* (Rospond II 112), а також молд. жін. ім'я *Густя* (≡ *Юстинія* — Думбр Мик 160). П-ща *Husta, Hustić* поширені в Хорватії (Leksik 239).

Густин †. 1699: *Husztin Ferencz* — Свалява (Maksay 570). П-ще *Густин* є у сербів (РСКНІІІ 775), а *Gustin* — у поляків (Rospond II 113). ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. кал. імені *Августин*. 2. Укр. утворення з суф. -ин від антр. *Густа*.

Густинка [рідше — *Густинко*] — Пр. ◀ Від антр. *Густин*, що з *Густа* (≡ *Августин*) + -ко.

Густич †. 1607: *Hustith Steth* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Густа*.

Густій [*Густі*] — Вн, Ір, Хс. 1470: *Huszthy* — Вербоовець (Szabó 540); 1518: *Husztii* — Хмільник (LchBer III 365); 1600: гор. *St. Huszti* — Хуст (Bélay 151); 1691: *Husztii Istvan* — Ужгород (HodAd 250); 1693 і 1715: гор. *Husztii Janos* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з суф. -i від ойк. *Хуст*, тобто “хустський, хустянин”.

Гуський [*Гуські*] — Ір, Бг. ◀ Мадярска вимова укр. катойк. *хустський*.

Гутаї — Уж. ◀ Угор. утворення з формантом -i від місц. ойк. *Гута*, яке в перекладі укр. озн. “гутянин”, “гутянський”.

Гутелюк — Рх. ◀ Патр. утворення, яке передбачає існування особової назви *Гутела*, але такої не виявлено. Правдоподібно, твірну основу п-ща треба шукати в рум. утвореннях на -ela, можливо, від слов. антропологічної *Хот-*, представленої в іменах на зразок *Хотимирь*.

Гутник — Мк, Св, Пр. 1775: *Hutnik* — Чепи (Szabó 314); 1787: *Hutnik* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *гутьник* — “робітник гуті”,

”майстер на скляному заводі” (Гр I 344). Пор. слц. *hutník* — “металург”. В укр. текстах лексема *гутникъ* фіксується 1633 р. (СУМ XVI–XVII VII 122).

Гутора — Уж. ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *гуторити* — “розмовляти” (Гр I 344), яке на Лемк має багато фонет. вар. Пор. 1628: *Fedor Hutera* — Ліщини (Łysiak-2 96); 1785: *Hutyra, Hutera, Huterak* — на Лемк (ЙМ); 1819: *Hutorak* — Воловець (ФМ).

Гуца — Св. Мк. 1680: кр. *Huczon* (!) *Ferencz* [очевидно — *Hucou*] — Бронька (Bélay 131); 1739: пол. шл. *Huczka*, інакше — *Gorovics Ignacz* — Пузняківці (LchBer III 666). Пор. 1488: *Гоуцина* — Сучава (ССУМ I 269); 1618: *Iuanko Huczikow* — Рівне (Mars 89); 1648: *Huczouich Petro, Ivan* — Голубине (Maksay 525); 1649: *Гуцько Ескевич* — козак Канівського полку; 1739: п-ще *Huczka*, а інакше *Gorovics Ignacz* — Пузняківці (LchBer 666); 1787: *Huc, Guc* — Костарівці, Фоліш на Лемк, *Huciak, Hosiak* — Дубшари; 1819: *Hucak* — Сливки на Бойк (ФМ). Факти з віддаленіших регіонів України та Румунії наводить М.Худаш (Мовознавство. — 1984. № 5. — С. 61). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Гуц* або *Гуць*, яке в Україні вживалося в XVI ст. Пор.: *Гуц* *Илкович, Гуць* *Петрович* (Керста 94). Ім'я *Гудь*, імовірно, з повного імені *Гудислав, Гудьслав* (Мовознавство. — 1984. № 5. — С. 62). 2. Від серб. чол. імені *Гуца*, що з *Драгутин* (Грк 70) або болг. чол. імені *Гуцо* (≠ *Гутьо*), а це — з *гуцутка* — “горлиця” (Илчев 146). 3. Від рум. календ. імені *Ници*, яке у рум. співвідноситься з *Mihael* (Const 108), а у молд. — з *Георге, Григоре, Борис* (ДумбрМик 53). 4. Від місц. апел. *гуца* — “розбишака” (Льв), “велетень” (Тч).

Гуцович †. 1648: кр. *Huczowich Petro* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від антр. *Гуца* + суф. -ович.

Гуцул — Тч, Рх. 1745: *Hucul* — Іспас на Гуц (Грабовецький 39); 1787: *Hucul* — Дуба на Бойк (ЙМ). На території Румунії антр. *Hucul* згадується з XVI ст. (Const 300; Худаш. До питання 61; ZMK ČSAV R. XIX, č. I–II 21). ◀ 1. Від етн. *гуцул* у його прямому зн. — “українець Сх. Карпат” або в метафор. — “чоловік міцної статури” (SW II 59, Rymut 314). 2. Від *Гуца* + формант -ул.

Гуцуляк [*Гуцулєк*], -ка — Рх. ◀ 1. Від *Гуцул* + -як. 2. Від апел. *гуцулєк* — “кінь низькорослої породи” (Гр I 344).

Гуч — Мк. 1423: кр. *Huch f. Oltus* — Крачуново (Bélay 161); 1649: гор. *Hucz Pal* — Мукачів (LchBer III 439); 1599: ойк. *Huczfalva* (LchBer III 559). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Hucz, Huk*, які виводять від дієсл. *huczeć* —

“шуміти” (Bubak 138). ◀ Від давнього імені *Гукъ* за допомогою пос. суф. -ь, як ім'я *Кричь* від *Крикъ*. Пор. ще 1672–1696: кр. *Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129).

Гучела — Уж. 1787: *Huczylu* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гук* або *Гуч* + рум. демін. формант -ela.

Гучканюк — Рх. ◀ Від незасвідченого антр. *Гучкан* (< *Гучко* або *Гучок*) + -юк.

Гучко †. 1743: п-ще *Hocska* (!) — Терново (Szabó 406). Пор. XV–XVI ст.: п-ще *Huczko* — Самбір (Kuczera 156); 1600: *Petro Huczko* — Зборів (Balzer 138); 1618: кр. *Kristof Hucsko* — Зборів (Mars 101); 1696: кр. *Jo. Gucsko* — Луг (Bélay 173); 1787: *Huczko, Huczcow* — Лопушанка, Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гук* або *Гуч* + суф. -ко.

Гучкович — Св. 1789: *Huczkwicz* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гучок* або *Гучко* + -ович. 2. Від дієсл. *гучати* + -ко.

Гучок, -чка — Вн. 1587: гор. *Marcin Huczek* — Самбір (Kuczera 170); 1672–1696: кр. *Luc. Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: *Huczek* — Іванівка, Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гук* або *Гуч* + -ок. 2. Від укр. апел. *гучок* — “заганяч при облаві” (Гр I 344), “водоспад” (Головацький 495), пол. *huczek* — “крикун” (Bubak 138), слц. *huček* — “качка на кісці” (SSN I 130).

Гучук †. 1672: кр. *Luc. Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Гук* або *Гуч*.

Гушовський — Хс. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Гошовський*. Пор. ще 1787 р.: п-ще *Husziw* — Тухолька на Бойк (ЙМ).

Гуштан — Пр, Вб. ◀ Від серб.-хорв. чол. імені *Гуштан* або співзвучного з ним прикм. *гуштан* — “смачний” (РСКНІ III 790). Пор. 1757: *ukradli dva konia u Huszczanowej* (Balzer 53). 2. Менш імовірно, від імені *Гушта*, що з оф. вар. *Августин* (Бірьла-1 17). У сербів та хорватів є п-ще *Гуштин* (РСКНІ III 792, Leksik 211).

Гущак — Вн. 1787: *Huszczak* — Козеве на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -ак від антр. *Гуща* або *Гуска*. Пор. 1449: *Степан Гуща* — Луцьк (ССУМ I 269). Пор. ще 1787 і 1819: *Huszczyn* — Красне на Бойк (ЙМ), а також місц. укр. апел. *гуща* “лісові зарості” (Чопей 62). 2. Від антр. *Гошко* + -як. 3. Менш імовірно, від староукр. апел. *гушак* — “гушавина” (СУМ XVI–XVII VII 104).

Гущук — Рх. 1284: воїн *Hustugk* — Ужгород (Nagy-1 30). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -юк від тієї ж основи, що й п-ще *Гущак*. 2. Фонет. видозмінене п-ще *Гошук*.

Г

Габай — Хс. 1729: *Юра Габай* — Стеблівка (UdAd 76). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від чол. імен *Gaba*, *Gabo* чи *Gabi*, співвідносних з катол. календ. іменем *Gabriel*, які дотепер побутують у словаків, чехів, хорватів та угорців (Кларрова 98, Šimundić 413, Ládo 140, Kálmán 79, Kázmér 386) як відповідники до укр. імені *Гаврило*. Ім'я *Gaba* в ком. Бігар згадується 1214 р. (RegVar 185). 2. Менш імовірно, від євр. *gabaj* — “староста синагоги” (Onomastica XXIII 262).

Габайвський †. 1715: кр. *Gabajuszky (!) Iwan* — Нове Барово (Bélay 110). ◀ Укр. патр. із суф. колективної належності *-івський* від антр. **Габай**.

Габан, *-на* — Княгиня, Руське Поле. ◀ Від антр. *Габ* (див. **Габай**) + *-ан*.

Габовда — Мк, Св, Мж. ◀ 1. Від угор. або слц. розм. імені *Gabó*, *Gabi*, співвідносного з повним іменем *Gábor*, укр. *Гаврило* (Kálmán 79, Hajdú 43, SSJ VI 134, Majtán- Považaj 216), + квалітат. суф. *-овда*, як у п-щах *Куйовда*, *Міклóвда*, *Мицьóвда*. 2. Від нім. чол. імені *Gabold*// *Gebold* (*Slavia orientalis* 1973 158), представленого також у південнолемк. ойк. *Gabolton* (= *Guebold*), що біля м. Бардіїв (Majtan 122).

Габор — Тч, Вн, Хс, Мк, Уж. 1605: кр. *Jo. Gabor* — Олександрівка (Bélay 189); 1676: кр. *To. Gabor*, 1696: *Gabor Ignat* — Руське Поле (Bélay 211–212); 1720: кр. *Lad. Gábor* — Крайниково (Bélay 174); 1773: візник *Andreas Gábor* (Кінах 134); 1787: *Gábor* — Небилів на Бойк, Устя на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. кал. чол. імені *Gábor*, співвідносного з укр. *Гаврило* (Kázmér 386).

Габорак, *-ка* — Дубове. ◀ Від **Габор** + *-ак*.

Габорець [*Габоріць*], *-рця*. 1720: кр. *Andr. Gaborecs* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від **Габор**.

Габорюк — Вільхівці. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від **Габор**.

Габоряк — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від **Габор**.

Габрин — Вн, Мж. ◀ Від хорв. або слц. чол. імені *Gabra*, *Gabro*, співвідносного з повним іменем *Gabriel*, тобто *Гаврило* (Šimundić 413, SŽK 167). Пор. 1661: кр. *Gabria Stephan* — Стремтура (Bélay 202); 1787: *Habrycs* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ); 1819: *Gabrus* — Криве на Бойк (ФМ).

Гава — Білин. 1649: козак *Андрюшко Гава* (СУМ XVI–XVII VI 178). ◀ 1. Від укр. *гава* — “ворона, галка” (Гр I 344) або в його перен. зн.

“роззява” (там само). 2. Від хорв. чол. імені *Gava*, що є гіпок. від повного імені *Gavriel* (Šimundić 414).

Гавалéць [*Гаваліць*], *-льця* — Уж. ◀ Від слц. діал. *gaval* — “великий кусень хліба” (SSN I 483) + *-ець*. Пор. ще пол. *gawalek* — “чепіга на плузі” (SW II 810).

Гавлянець [*Гавляніць*], *-нця* — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від незасвідченого антр. *Гавлян*. Основа *Гавлян* може мати кілька пояснень: 1. Від пол. календ. імені *Gawel*, що з лат. *Gallus* (Bubak 113, Moldanová 75), + *-ян*. 2. Від рум. п-ща *Gaulea* + *-ан* (Const 281). 3. Від нім. ос. назви *Gaul*, що з апел. *Gaul* — “шкапа” (Rymut 221).

Гав'юк — Рх. 1819: *Gawiuk* — Тур'є на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Gawiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Гава*, що з апел. *гава* — “сіра ворона, галка”, + *-юк*.

Гагáтко — Уж. Пор. 1595: *Olexa Gagatkowicz* — Устрики на Лемк (Balzer 118); 1628: кр. *Praekup Gagata* — Коньга (Bélay 195). ◀ 1. Від пол. апел. *gagatek* — “улюбленець”, “коштовна дрібниця” (SW I 172); “чорний бурштин” (Reczek 103). 2. Від місц. діал. *гагáтко* — “недорід” (Рокосово на Зак).

Гáджа — Хс, Рх. 1497: *Гажа* — Ясси (ССУМ I 237); 1672: кр. *Gacsa Roman*, а 1696 — *Gadsa, Godsa* — Ділове (Bélay 208); 1689: кр. *Gadse Jetyim* — Барбешті (Bélay 123); 1715: вдова *Fenne Gadjova* — Крайниково (Bélay 174); 1715: кр. *Gádsa (Gacsa) Gavriel, Vaszuk* — Діснопоток (Bélay 135). ◀ 1. Від ос. імені *Гáджа* чи *Гáджо*, яке у болгар, сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Gavrilo* (Илчев 123, РСКНЈ III 123, Šimundić 414). 2. Від імені *Gažo, Gaško*, яке у словаків співвідноситься з іменем *Gašpár* (SSJ VI 134). 3. Від апел. *gadžo*, який у словаків озн. “селянин, газда”, а також “дурень” (SSN I 472), у рум. циган — “людина” (Const 280), а у болг. циган — “чужинець” (Български език 1960. № 5. С. 433).

Гáзда — Уж. 1600: гор. *Jo. Gazda* — Сигіт (Bélay 198); 1715: гор. *Gazda* — Тячів (Bélay 207). Пор. ще 1785: *Gazdovicz* — Скриня на Бойк (ЙМ). Це п-ще є у сербів, хорватів і поляків (РСКНЈ III 153, Leksik 184, Rymut 223). В угорців воно фіксується з 1439 р. (Kázmér 397). ◀ Від місц. апел. угор. пох. *газда* — “господар”.

Газдаг — Хс, Уж. 1552: *Kazdagh* — Раковець (Szabó 552); 1715: гор. *Jo. Gazdagh* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від угор. прикм. *gazdag* — “багатий” або рум. *gázdac* — “т. с.”.

Газдик — Ір, Вн, Бг, Мк. 1720: кр. *Alexa Gazdik* — Горінчово (Bélay 144); 1775: п-ще *Gazdik* — Фанчиково (Szabó 330); 1720: кр. *Alexa Gazdyk* — Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Газда** + суф. -ик.

Газіста — Уж. Від слц. діал. *gažista* — “армійський службовець зі змішаною платнею” (SSN I 486).

Гайда — Тч. 1580: *Gayda* — Нове Село (Szabó 506); 1607: *Wojtko Gajdzik* (Łysiak-2 47); 1787: *Gajdycz* — Спас, *Gajdyk* — Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. апел. *gáйда*, який у староукр. мові вживався у зн. “різновид пастушої сопілки” (СУМ XVI–XVII VII 125, Гр I 345), у румунів *gajda* — “волинка”, а у поляків — “волинка, дудка, кобза” та “дудар, музикант” (SW I 792).

Гайдан †. 1552: гор. *St. Gaydan* — Сигіт (Bélay 197); 1642: кенез *Gajdan Mihaly* — Ромочевиця (LchBer 679). ◀ Від антр. **Гайда** + суф. -ан.

Гайдош — Уж, Мк, Пр, Ір, Св. 1727: *Andreas Gajdos* — Койшов у сх. Слч (ПаПо-4 66); 1730: *Гриць Гайдош* — с. Біла у сх. Слч (ПаПо-1 186); 1750: *Григорій Гайдош* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 35). ◀ Від місц. укр. *gáйдош* — “дудар, сопілкар”, співвідносного зі слц. *gajdoš*, угор. *gajdos* (SSN I 473). У говорах апел. *гайдош* має й ін., здебільшого *експресивні*, зн., як “людина, яка ходить погойдуючись”, “людина, що ка-нючить”.

Гал — Вн. 1248: *filio comitis Galli* — Ужгород (Nagy-1 30); 1550: гор. *Ge. Gal* — Хуст (Bélay 151); 1605: кр. *Jo. Gaal* — Крайниково (Bélay 206); 1670: вл. *Gal* — Тросник (Szabó 469). У 1605 р. лексема ще використовувалася як вл. ім'я: кр. *Gallus Farkas* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ 1. Від календ. імені лат. пох. *Gallus* (по-слц. — *Gál*) — “галлієць”. 2. Від південнослов. захисного імені *Гал*, що з прикм. *гал* — “чорний, темний, смаглявий” (Илчев 124–125, Грк 63, РСКНІІІ 167).

Гала [рідше **Галла**] — Мк, Уж. 1773: при-сяжний *Joannes Gala* — Іванівці (Ud-5 55). ◀ Від антр. **Гал** у род. відм.

Галайда — Уж, Мк. 1618: *Galajda Fedur* — Курів (Mars 95); 1772: кр. *Janó Galajda* — Завадка в ком. Спіш (Ud-5 202); 1773: *Galajda* — Радванка (ПеПред 323); 1787: *Galajda* — Вороблик Королівський, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. апел. *галайда* — “мандрівник, бурлака” (Гр I 267), але з лемк. наголосом. Пор. ще волинське й одеське *галайда* — “крикун”, “безголовий”.

Галамба — Пр, Вб, Мк, Уж, Св, Мк. ◀ Від пол. антр. *Gałąb* або угор. антр. *Galamb*, які

походять від праслов. **goląbь* — “голуб”, у род. відм. Наголос підказує пол. пох. п-ща. П-ще мусило існувати у XVII ст.

Галамбич †. 1715: кр. *Fr. Galambics* — Студений (Bélay 145), а 1720: кр. *Galambics* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Галамба**.

Галамбіца — Хс, Вн, Тч. ◀ Фонетика п-ща, передусім зімкнене /г/, носове /м/, тверде /щ/ та наголос, указують, що воно пох. від пол. апел. *gołąbica* — “голубка”.

Галац — Тч. 1787: *Galc* — Бачина на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще пох. від серб. чол. імені *Галац*, що з вл. ос. імені лат. пох. *Gal* або від слов. *гал* — “чорний, темний” (Грк 62). Пор. ще серб. апел. *галац* — “темношкіра людина”, “лукава особа”, “шахрай” (РСКНІІІ 171).

Галиба — Уж, Св. ◀ 1. Від місц. укр. *галіба* — “нещастя, біда, клопіт” (Гг 51), що, як і слц. *galiba*, — “т. с.” (SSN I 475), з угор. *galiba* — “т. с.”. 2. Можливе й мусульм. ім'я тур. чи араб. пох. *Gālib* — “переможець” (Smailović 252).

Галик — Уж. 1437: утікач *Galygh* — Коромля у сх. Слч (Nagy-2 341); 1454: *Andre Galyk de Wynna* — Винне у сх. Слч (Nagy-2 523); 1578: *Halik z Zahutynia* (Balzer 102); 1570: кр. *Halykowicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: *Galik* — Заболотці, Крижівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від кал. ім'я *Гал* (див. **Гал**) + -ик. 2. Від старопол. апел. *galik* — “кила” (Reczek 104).

Галица — Пр, Ір, Хс. 1619: *Galica* — Подг (Bubak 108). ◀ 1. Можливо, від карп. апел. *галиця* — “гадюка чорна” (Гр I 346), “хижі звірі, комашня, воші — все, що кусає худобу”, “нужа” (Гг 51, Мат. до буков. II 6). 2. Початкове /г/ і наголошений суф. -ица схиляють до думки, що це не укр. утворення. Воно може бути серб. чол. іменем *Galica* (≅ *Gabriel* — Maretić II 106), болг. іменем *Галица*, що від *Гала* (Ковачев 135), як і закарп. п-ща **Юріца**, **Якіца**, рум. демін. іменем *Galiț* (≅ *Gallus*, *Gal* — Const 62). 3. Від болг. апел. *галица* — “галка”, “ласкава дівчина”, серб. *галица* — “кличка тварини чорної масті”, молд. *галицэ* — “домашня птиця”, а може мати й ін. пояснення (Rumut 213).

Галовець, -лівця [*Галівця*] — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Гал** + патр. суф. -овець. П-ща *Galoves* і *Galovas* поширені у хорватів (Leksik 181).

Гангур — Хс, Тч, Св. 1456: пан *Гангоур Спатарь* — Васлуй, а з 1493 — пан *Гангоур Орхешинский* — Сучава (ССУМ I 238); 1705: кр. *Gangur György* — Копашново (HodOkt 428); 1715: кр. *Mich. Gangur* — Копашново (Bélay 141). ◀ 1. Від серб. етн. *Гангур* — “циган” (РСКНІІІ

184). 2. Від рум. *gangur ~ grangur* — “вивільга”, перен. — “важлива персона”, “цяця”. 3. Від пол. діал. *gagur* — “гусак” (SW I 812).

Ганів †. XVIII ст.: кр. *Ganyuw* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1715: городяни *Dem., Pe., St. Ganyu* — Кимпулунг (Bélay 140). ◀ Від антр. *Ган, Гано, Ганьо* або *Ганя* + пос. суф. **-ів**.

Ганко †. 1693: кр. *Ganko Nikita* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від антр. *Ган* або *Гано* + суф. **-ко**.

Ганський †. 1672: кр. *Ivan Gancski* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Ганчи*.

Ганчо †. 1773: кр. *Ganczo* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від чол. ос. імені *Ган* або *Гано*, співвідносних із *Dragan, Dragomir, Gavriel...* (Šimundić 414), + суф. **-чо**.

Ганя †. 1684: кр. *Gannya Koszta, Petras...* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від південнослов. чол. імені *Gana*, що з *Dragan, Gavril, Galiel* (Šimundić 414). Пор. ще 1720: п-ще *Mati Ganyai* — Діброва (Bélay 120).

Гарга — Уж, Тч. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Грга*, що з *Гргур*, тобто *Григор* (Грк 68). 2. Від болг. апел. *гарга* — “ворона”, “роззява”.

Гаргала — Уж. ◀ Від місц. укр. апел. *гаргала* — “барило, бочечка для носіння води” (Уж), “глек” (Чопей 63, Гр I 346), східнослц. *gargála* — “посуд для носіння води і поливання” (SSN I 480).

Гарджук — Рх. ◀ 1. Від антр. *Гарга* + **-юк**. 2. Від антр. *Гарда* + **-юк**. Пор. 1572: антр. *Garda* — Туртеребеш (Szabó 527); 1607: *Gardos Matti* — Заричово (UetC 104-8). Пор. також болг. чол. ім'я *Гарджо*, що з *Гарчо, Гаро* (Ковачев 137).

Гармасин †. 1715: кр. *Prokop Garmasin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Імовірно, з *Кармасин*.

Гартнер [рідше *Гатнер*] — Вб, Пр. ◀ Від нім. *Gartner* — “садівник” (Bahlow 160).

Гатлер — Пр. ◀ Від нім. *Gatler* — “пило-рамник”.

Гатьош — Уж. ◀ Від місц. укр. *гатьош* — “той, що в кальсонах”, східнослц. *gat'oš* — “дитя в кальсонах” (SSN I 482, Kázmér 397). Пор. 1574: кр. *Christ. Gathia (Gacha)* — Горінчово (Bélay 145).

Гяцош — Уж. ◀ 1. Те ж саме, що й *гатьош*, лише зі східнослц. асиміляцією /ть > ц/. 2. Мало ймовірно, аби воно мало прямий стосунок до південнослов. імені *Гацо*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Гаврило* (Грк 63, Илчев 28), чи до пол. *гас* — “пеніс” та “кажан” (Bubak 107).

Гача — Вн. 1619: *Gacza* — Клинове (Szabó 273); 1692: кр. *Gacsza Roman* — Ділове (Bélay 208). ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Гача* (≠ *Гаврило* — Грк 63) або хорв. *Gavrilo* чи *Gaspar* (Šimundić 414). (За М.Казмиром, угор. ім'я *Gácsa* так само співвідноситься з оф. *Gábor* (Kázmér 387).

Гачай †. 1685, 1720: кр. *Gacsaj Luka, St. Gacsza* — Ділове (Bélay 209). ◀ Від антр. *Гача* + суф. **-ай**.

Гачура †. 1661: кр. *Gacsura Vaszil* — Рускова (Bélay 182). ◀ Від антр. *Гача* + квалітат. суф. **-ура**.

Гашко — Хс. ◀ 1. Від розм. чол. імені *Гаи* чи *Гах*, яке утворилося з якогось повного імені на *Га-* на зразок *Gabriel, Gavel, Gašpar* (Šimundić 500, Rymut 221), + **-ко**. Пор. 1819: *Gach* — Страшевичі на Бойк (ФМ). 2. Могло утворитися також від західноукр. апел. *гах* — “волоцюга”, “франт” (Головацкій 501).

Гашпар [*Гашпарь*] — Хс, Вл, Вн. 1499: *Олах Йоньш и Гашпар* — Гирлов (ССУМ I 239); 1525: *Gaspar* — Клинове (Szabó 272); 1672: кр. *Gaspar Ivan* — Ясіння (Bélay 166); 1787: *Gaszpar* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від календ. імені *Каспар* у його угор. чи слц. звучанні. Підставою для виникнення п-ща могла бути і східнослц. сема лексеми *gašpar* — “нерозважна, дурна людина” (SSN I 481).

Гаштур — Мж. 1588: гор. *Iwan Gasztur* — Самбір (Kuczera 168). ◀ Можливо, від гуц. *гаштур* — “пустота” (Головацкій 474).

Гвóжджак — Вл. П-ще пол. пох. з суф. **-ак** від апел. *gozd* “ліс” (Reczer 117).

Гéба [*Гыба*] — Тч. 1787: *Gieba, Giba* — Чашин на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від місц. *гéба* чи *гыба* “кляча” (Хс, Тч, Уж; про етимологію апел. див. ЕСУМ I 488) або угор. *gebe* — “шкапа”, що зв'язувало б його з тур. *geba* — “роздутий” (Севортян 63). 2. Можливо, з пол. *gęba* — “губа”. Не випадково в с. Шандровець на Бойк одну й ту ж особу 1787 р. записано то як *Gebula*, то як *Gębata*.

Гéбан †. 1715: кр. *Lad. Geban* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від антр. *Гéба* + суф. **-ан**.

Гéбей [*Гебий*] — Пр, Уж, Вн. ◀ 1. Від *Гéба* + **-ей**. 2. Від бойк. *гéбей* — “велика людина” (Он I 164). За М.Казмиром, угор. п-ще *Gebe* могло утворитися від чол. імені *Geberjén* (Kázmér 398).

Гéбеш [*Гéбеш* і *Гыбеш*] — Св, Мж, Мк. 1755: *Göbös* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Від *Гéба* + **-еш**. 2. Від тур. *gebeş* — “простак”, “дурень”, що відоме й болгарам (Илчев 128).

Гéбич — Хс. В угорців п-ще *Gebecs* фіксується 1542 р. (Kázmér 598). ◀ Від *Гéба* + **-ич**.

Гебрей †. 1678: кр. *Gebre Waszilj* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. *Гебра* або *Гебрия* + суф. **-ей**.

Гебрин — Мк. XVIII ст.: *Fran. Gebrin* — Руське (Dczsö 78). ◀ Імовірно, від антр. *Гебра* чи *Гебрия* + суф. **-ин**, що з імені *Gabra* або *Gabriel* (Šimundić 413).

Гебрія́н — Вб, Пр. 1213: *Gabrian* — Солнок (RegVar 165); 1311: *Gabrian* — Береги (Györffy

540); 1605: кр. *Gabrian*, а 1715 *Gebrian*, *Gebrijan* — Стремтура (Bélay 202, 203); 1720: кр. *Marc. Gibreany* — Синевир (Bélay 200). XVIII ст.: *Gibranowa Fenya* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Того ж пох., що й Гéбрин.

Гéва — Хс, Вн. Пор. 1608: кенез *Gévén László* — зникле село Гевинфалва біля Сваляви (LchAd I 160). ◀ Можливо, від рум. імені *Găvan* (≅ *Gavril* — Const 63, 64).

Гевáза — Пр. 1649: козак *Дмитро Гавадза* — (СУМ XVI–XVII VII 178); 1751: вірник *Григорій Геваса* — Перечин (Гаджега-Уж 156). Пор. 1787, 1819: *Gewadziak* — Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ). У Хорватії є п-ще *Gevazzi* (Leksik 184), а в Сербії — *Гаваз*, яке виводять із апел. *гаваз* — “слуга” (РСКНІІІ 139). Пор. ще 1715: кріпачка *Gavazulyaszka* (!) — Рахів (Bélay 182). ◀ 1. Від тур. апел. *geveze* — “базікало, жартун” (Севортян В, Г, Д 7). 2. Від укр. діал. *гавадза* “неохайна людина” (ЕСУМ I 446) або болг. ім'я *Гевеза* (Ковачев 138).

Гéвцій [Гівці] — Мк. 1773: присяжний *Michael Göczi* — Кайданово (Ud-5 56). ◀ Угор. прикм. від ойк. *Göc* (ком. Добовка).

Геганич †. 1775: п-ще *Geganics* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Гетаня* — “дружина *Gétu*”, а *Гета* — це розм. ім'я від повних імен *Georg*, *Gerasim* та ін. (Šimundić 414).

Гегінка [Гуґінка] — Хс. ◀ Від хорв. чол. імені *Gega* чи *Gego*, що з повного імені *Georg*, *Gerasim* (Šimundić 414), + демін. суф. -инка.

Гéда — Ір. ◀ Від серб., хорв. чи угор. гіпок. імені *Geda*, співвідносного з повним іменем *Gedeon* (Грк 63, Šimundić 414, Ladó 160, Kázmér 400). Чол. розм. ім'я *Geda* відоме і чехам (Кпаррová 98). Ім'я *Гедеои* було відоме в Зак. Пор. 1600: вл. *Gedeon Lyrchej* — Липча (Bélay 171).

Гедалóвич — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від ос. назв *Gedalja*, *Gadal* та *Gedala*, відомих полякам (Rospond II 29, Rymut 224).

Гедéй [Гедій] — Хс, Мк. ◀ Від антр. *Гéда* + суф. -ей.

Гедеои †. 1600: вл. *Gedeon Lyrchej* — Липча (Bélay 171). ◀ Від кал. імені *Гедеои*.

Гéдзур — Ір, Вн. Пор. 1819: *Gedzio* — Полянки на Лемк (ФМ), *Gedzowicz* — Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Результат пол. асиміляції в імені *Гедьó* з подальшою суфіксацією. 2. Від укр. назви комахи *гедзь* (Головацкій 502) + -ур.

Гедьó — Пр, Мк. Пор. 1787: *Gediowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гіп. імені *Гедьó* (< *Гедеои* — див. *Гéда*). Ім'я *Гедеои* у Сучаві згадується 1428 р. (ССУМ I 241). Пор. ще угор. п-ще від цього ж імені з 1600 р. *Geode* у

с. Вишково (Bélay 115). 2. Від буков. *гедьó* — “дядько” (Мат. до буков II 9).

Гейзович †. 1617: кенез *Geisovecz Luka* — Н.Розтока на Вл (LchAd 161). ◀ Від специфічного угор. чол. імені *Géza* + -ович.

Гéйруш [Гіуруш] — Вн. 1573: *Gerwch* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Від угор. розм. імені *Gérus* (≅ *Gergely*), що відповідає укр. *Григорій*.

Гéла — Мж. 1787: *Gela*, *Gelin* — Лоп'янка на Бойк та *Giela* — Фльоринки на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Гела* та *Гелю*, що від *Ангел*, *Георґије*, *Геласій* (Грк 63, Илчев 129, Ковачев 138).

Гелб — Вн. ◀ 1. Від нім. ос. імені *Gelbert*, *Gelbart* чи *Gilbart*. 2. Від нім. *gelb* — “жовтий”.

Гéлбич [Гьлбич] — Мж. 1773: кр. *Gelbits Matyi* — Річка (ПеПред 310). ◀ Правдоподібно, від ос. назви *Гьльба*, що з місц. апел. *гьльба* — “воло” (угор. *gelyve* — “т. с.”) + -ич.

Гелебáн — Хс. 1715: кр. *Geleban Janos*, кр. *Geleban Laszlo* — Теребля, Нове Барово (Bélay 204, 210). Пор. 1715: вдова *Gelebanka* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від серб. чол. імені *Галебан* (РСКНІІІ 173) або від антр. *Галиба* + -ан. Пор. ще 1607: *Helebant Ivan* — Люта (UctC 104-8).

Гелевáн — Хс, Ір, Вб. 1715: кр. *St. Gelevan* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від місц. укр. апел. *телевáн* — “брюхан, черевань” (Рх); пор. бойк. *гелево* — “черевов”, *телевáтий* — “пузатий” (Чопей 63, Головацкій 502), п-ще *Gelewacz* із с. Підліски на Бойк 1787 р. (ЙМ) та бойк. апел. *телевáч* — “черевань” (Он I 165), що відповідає пол. *gielewacz* — “т. с.” (SW I 822).

Гелевóйда — Св, Вл. 1648: *Kelevoжда Olexa, Ivan* — Св (HodTör 724); 1699: *Kelevoida Olexa, Hricz, Ivan* — Свалява (Maksay 569, 570); 1720: кр. *Kelevoжда, Kelevoda* — Пеніслек (ПеПред 319); 1773: *Kelevajda* — Ачад (ПеПред 319). ◀ Можливо, від місц. прикм. *кíлавый* — “той, що має грижу” за допомогою експрес. форманта -ойда, як у *Лопóйда*, *Логóйда*... Прикм. *кíлавий* на Зак має й вар. *гíлавый* (Хс), як *кóлесо* має вар. *гóлесо*.

Гелегáн — Хс, Мк. 1773: *Gelegan* — Ачад в Угорщині (ПеПред 319). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу *Гелéга*, яка могла постати лише з антр. *Гела* + -ега + суф. -ан. 2. Із п-ща *Helega*, засвідченого 1699 р. у с. Голубине на Св (Maksay 576), що постало як наслідок дистантної асиміляції /г/ — /г/ або якоїсь зовнішньої аналогії. Можлива асиміляція у п-щі *Делегáн*.

Гелéй [Гелій] — Св. ◀ Від антр. *Гéла*, що може бути гіпок. від повного імені *Angel* або *Evangel* (Šimundić 414), + -ей.

Гелемáнич — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Келемáнич*: (звук /к/ поряд із сонантом /л/

одзвінчився) або видозмінилося п-ко *Гелевáнич* — “син *Гелевáни*, тобто пузатої жінки”.

Гелемáр [*Гелемáрь*], -ря — Мк, Хс, Вн. ◀ Від місц. укр. *гелемáрь* — “черевань”.

Гелета †. 1644: кр. *Geleta* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1715, 1720: кр. *Jo. Geleta, Sim. Gelete* — Синевирська Поляна (Bélay 201); 1787: *Geleta* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *гелéта* — “діжка для продуктів харчування” (ГР I 348). Перен. зн. апел. *гелéта* — “стара баба” (SW I 821). Антропооснова *Гелéта* в Карпатах дала багато дериватів, як *Geletka, Geletczak, Geletiuik, Geletczuk, Geletij, Geletkanicz, Geletkovicz, Geletykova*.

Гелетéй [*Гелетéй*], -ея — Ір, Мк, Вн. 1486: шл. *Elethey* (!) — Вонігово (Bélay 212); 1775: п-ще *Geletei* — Чома (Szabó 319); 1775: кр. *Лука Гелетéй* — Арданово (ПаПо-2 38). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ей від антр. *Гелéта*, апел. зн. якого — “дерев’яна діжка близько 25 літрів для молока, бриндзи та ін. продуктів харчування” (Гр I 348, Vincenz 519–520, AGB I 23, SSN I 488, Vubak 116). 2. Від місц. апел. *гелетéй* — “товстун” (Вл).

Гелéтич — Вб. ◀ Від антропооснови *Гелéта* (див. *Гелетéй*) + -ич.

Гелéцький [*Гелéцький*] — Уж. ◀ Від антр. *Гелéта* + -ський зі звуженням /e/ до ступеня /и/.

Гелеш — Уж. ◀ 1. Від антр. *Гела* + квалітат. суф. -еш. 2. Від апел. *гелéо*, який (*ge'lo*) у східнослц. гов. озн. “ліниву, недбалу людину” (SSN I 488), а у сербів (*гелéо*) — “криву, кульгаву особу” (РСКНІІІ 235), + -еш.

Гелéбич [*Гéльбич*] — Мж. — Див. *Гелбич*.

Гемба — Мк. XVII ст.: *Gemba Roman* — Сіль (UetC 88-59); 1787: *Gemba, Geba* — Грабів на Бойк (ЙМ), *Gembala, Gembar* — Богуша, Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від полонізму *гемба* (пол. *gęba*) — “губа”, який на укр. ґрунті встиг розширити семантику. Пор. закарп. *гембо* — “пузо” (Пр), *гембáч* — “пузач”, *гембéць* — “черев” і “шлунок” (Он I 165).

Гембéй [*Гимбéй*] — Хс. ◀ 1. Від антр. *Гемба* + -ей. 2. Від апел. *гембéй* та *гымбéй* — “пузач” (Мк, Вл, Ір).

Гендéй [*Гындéй*] — Мк. ◀ 1. Від пол. апел. *geńda* — “нездара” (SW I 816) + -ей. 2. Від імені *Генда*, яке у сербів співвідноситься з *Гено*, *Гедеон*, а у болгар — із *Георгий* (РСКНІІІ 236, 241, Илчев 129). Пор. 1458: *вѣра пана Томѣ Гындѣ* — Сучава (ССУМ I 242); 1495: *сестри Марина и Гинда* — Ясси (там само). Пор. ще 1787: *Ginda* — Складисте на Лемк (ЙМ). 3. Від угор. п-ща *Gönde*, що з апел. *gönde* — “низька повна людина” (Kázmér 421).

Генерáл — Уж. ◀ Від ос. назви *генерáл*.

Гéник — Вб, Пр, Рх. ◀ Від укр. розм. імені *Гель* чи *Гельó* (≠ *Євген* — Керста 40, Vincenz 290) + -ик. У сербів, болгар та словаків це ім’я співвідноситься з *Гешадій* та *Гедеон* (Грк 63, Илчев 129–130, Majtán-Považaj 216). Пор. ще 1653: *Геня Юрко* — Ком’яти (ПаПо-1 157).

Геню́та — Вб. ◀ Від імені *Гель*, *Гельó* чи *Геня* + іменний суф. -юта, як у *Васю́та*, *Мазю́та*...

Геня †. 1653: кр. *Геня Юрко* — Ком’яти (ПаПо-1 157). ◀ Гіпок. ім’я *Геня*, що з *Євген*.

Георгі́й †. 1605: кр. *Alex. Georgi* — Горінчово (Bélay 144); 1715: кр. *Georgin* (!) *Hricz* — Липча (Bélay 172). ◀ Від чол. імені *Георгі́й*.

Гéра — Ір. 1567: кр. *Gerah Hrycz* — Неліпино (UetC 53-12); 1787: п-ще *Gera* — Виноградів (Szabó 424), Смушкова на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Гера*, яке у Карп. регіоні співвідноситься з повними іменами *Георгі́й*, *Герасим*, *Гервасі́й*, *Гергардт*, *Герман*, *Gergely* та ще кількома ін. (Ladó 162, ДумбрМик 59, Kálmán 64, Šimundić 414, Knappová 99, Moldanová 80, Грк 64, Илчев 130–131, Const 68, Rospond II 35, Kázmér 403).

Гéрба — Хс. 1614: гор. *To. Georbe* — Хуст (Bélay 151); 1614: кр. *To. Görbe* — Стеблівка (Bélay 191); 1715: кр. *Lad. Gerba* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Від угор. слов’янізму *görbe* — “горбатий, кривий, горбун” чи від рум. слов’янізму *gîrbă* — “т. с.”. 2. Від серб. чол. імені *Грба*, співвідносного з апел. *грб* — “горб” (РСКНІІІ 584, Грк 68). Пор. 1820: *Gierbisz* — Веремінь на Лемк (ФМ); 1787: *Gerbiak* — Свидник, *Hrbkowicz* — Грозова на Бойк (ЙМ).

Гербéй [*Гербéй*], -ея — Хс. 1614: кр. *To. Görbe* — Стеблівка (Bélay 191). ◀ Від *Гéрба* + -ей.

Гербик — Вн. ◀ Від *Гéрба* + -ик.

Гербелáба — Тч. ◀ Із угор. прикм. *görbelábú* — “кривоногий” унаслідок дистантної асиміляції /г – б/ > /г > г/.

Гéргель [*Гéргель*] — Мк, Ір, Уж. 1567: *Gergely* — Клинове (Szabó 272); 1570: *Banko Gergely* — Мідяниця (UetC 97-29); 1649: козак *Федоръ Кгеркгель* (СУМ XVI–XVII VII 138); 1705: свящ. *Joan Gergely* — Добрянське (HodOkt 439); 1715: кр. *Gergelly Hrihur* — Вонігово (Bélay 213). 1715 р. у Руській Полянні *Gergely Jur*, а 1720 р. він же записаний як *Gregorius Jur* (Bélay 189). В угорців п-ще *Gergely* фіксується з XV ст. (Kázmér 398). ◀ Від угор. кал. імені *Gergely* (укр. *Григорі́й*), уживаного зрідка й українцями Зак.

Геребан †. 1715: кр. *Fr. Gereban* — Копашново (Bélay 141). ◀ Фонет. мадяризоване п-ще *Гребан*.

Геревич [рідше — **Геревич**] — Мк, Ір, Уж. 1572: кр. *Gerewicz* — Шаланки (Szabó 463); 1704: кенез *Gerevics János* — Доробратово (HodGens 8); 1704: кр. *Gerevics Illés* — Макарьово (HodGens 14). ◀ Від антр. **Гера** + **-евич**.

Герег — Хс, Вн. 1691: гор. *Görög Péter* — Ужгород (HodOkm 33); 1715: кр. *Görög János* — Вонігово (Bélay 213); 1715: гор. *Görög Marton* — Хуст (Bélay 153); 1743: *Görög* — Ком'яти (Szabó 398). В угорців п-ще *Görög* фіксується з XV ст. (Kázmér 398). ◀ 1. Від угор. етн. *görög* — “грек”. 2. Від бойк. *gérer* — “торговець” (Головацькій 502, Он I 166).

Герега †. 1567: п-ще *Gerega* — Вел. Копаня (Szabó 458). ◀ Від антр. **Герег** у формі род. відмінка.

Герегач — Вб. Пор. 1677: *a geregi spomagali* — Н.Визниця (ПаПо-3 23). Пор. укр. діал. *geréga* — “дзига” (Гр I 438), “коло, яке хлопчики котять по землі, вдаряючи його палицею” (Головацькій 502); пор. східнослц. *karikovat'sa* — “гратися, котячи обруч по землі” (SSN I 752). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від діал. дієсл. *gereráti(ся)*; отже, *gereráč* — “той, хто ганяє обруч”.

Гереччук [*Гереччук*], **-ка** — Тч. 1773: кр. *Gyiretsuk Andri, Fedor* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Гіперправильний вар., що постав за допомогою суф. *-чук* від антр. **Герек**. Отже, мав бути *Гереччук*.

Герей [*Герій*] — Мк. 1450: *Gere* — Копаня (Szabó 451); 1671: *Gere* — Виноградів (Szabó 433); пор. ще 1787: *Gereczak* — Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гера** + **-ей**. 2. Менш імовірно, що це тат. титул *гірей*, співзвучний з іменем *Герей*. Пор. 1462: *султан Аж-Гірей*, що з *haži-girej* — Сучава (ССУМ I 242).

Герекевич †. 1648: кр. *Gerekeuich Haurilo* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від антр. **Герег** (з оглушеним кінцевим приголосним) + **-евич**.

Геренда [рідше — **Геренда**] — Уж. 1773: *Gherenda* — Гачава в ком. Торна (ПеПред 323). ◀ Від місц. мадяризму слов. пох. *geréndá* — “сволок, балка” (Гг 52). Однак давність фіксації календ. імен *Геронтій* і *Герондіс* в Карпатах спонукає до думки, що зв'язок зі сволоком тут уже вторинний. Пор. 1475: *поп Герондіс* — Сучава (ССУМ I 242).

Герендаш — Уж. ◀ Від східнослц. *gerendaš* — “висока на зріст людина”, “довгань” (SSN I 490).

Гереш †. 1498: *Лерин Гереш* — Краків (ССУМ I 242); 1600: гор. *Alb. Geres* — Хуст (Bélay 151); 1820: *Gerysz* — Радошиці на Лемк. Пор. 1474: шл. *Bart, Sim. Gerhes* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Угор. вар. гіпок. ім'я до повного імені *Geraszim*.

Герешій [*Гіриші*] — Ір. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від антр. **Гереш**, який, правдоподібно, є іменем *Герасим*.

Герженій [*Гержени*] — Св. 1505: *Gerzsanoi Janos* — Добросілля (Szabó 67); 1730: шл. *Gerzsenyi Panda* — Серне (LchBer 269); 1754: *Gerzsényi Eva* — Мала Добронь (LchBer 235). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від назви закарп. села *Gerzsenyő*, яке колись було біля Страбичово на Мк (Györffy 540).

Герзанич — Вб, Пр, Уж, Св. Пор. 1625: “брати *Garzanich Franciscus, Georgius et Joannes* і сестра *Anna* отримують дворянські грамоти” (НЗМУК 14. — 172); 1691: крайник *Garzanič Ihnat (!)* — Вел.Березний (GabPod 157); 1802: *Ананий Герзанич* — Заричово (ПаПо-2 31). ◀ 1. Від андр. *Герзана* — “дружина *Герзи*” + *-ич*, де *Ghersa* — рум. ім'я, яке відповідає повному імені *Gherasim* (Const 68), фонетично мадяризов. вар. болг. чол. захисного імені *Гроз* чи *Гроза*, або назви квітки *герза* (Літ. неділя III 22). 2. Хорв. п-ще *Gerzanić, Gherzanich* або *Grzanić* (Leksik 187, 208), яке могло утворитися від апел. *грз* — “молодий хлопець” або від дієсл. *герзити се* — “наряджати, франтувати” (РСКНІ III 246).

Герич — Пр, Мк, Ір. 1542: шл. *Sandr. Gerecz* — Сірбі (Bélay 196); 1787: *Gerycz* — Вільшани, Майдан, Грабовець, *Gierycz* — Гророва, Тисовець на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гера** + **-ич**.

Герлан — Рх. 1715: кр. *Prodan Girlan* — Крачуново (Bélay 161). Пор. споріднені антр. 1574: *Gerlech* — Хмільник (Szabó 400); 1607: *z Petrem Gerlaniczem* — Бандрів (Balzer 165); 1644: *M. Gerla* — Самбір (Kuczera 169). ◀ 1. Від антр. **Герла**, який співвідноситься з серб. іменами *Грла*, *Грља*, *Грльо...*, що з *грлиця* — “горлиця” (Грк 63, 239), + *-ан* або утворені безпосередньо від імені *Грљан* (там само). 2. Від угор. слов. *gerle* — “горлиця” + *-ан*. 3. Від серб. апел. *грлан* — “горласта людина” (РСКНІ III 636). 4. Від слц. діал. *grlañ* — “людина з волом” (SSN I 531).

Герлич †. 1574: п-ще *Gerlech* — Хмільник (Szabó 400); 1654: кр. *Gerlics (Girila) Hauri*, 1672 — *Girlics Jonas, Lukas* — Крачуново (Bélay 161); 1751: парох *Павел Герлич* — Крачуново (Гаджега-М 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Герла**, що з угор. слов'янїзму *gerle* — “горлиця”.

Германіч — Мж, Св. ◀ Від жін. календ. імені лат. пох. *Germana* + *-ич*. Пор. хорв. п-ще *Germanić* (Leksik 187).

Герншії [*Гіриші*] — Хс, Мж, Пр. 1568: шл. *Pe. Gernech* — Петрова (Bélay 179); 1715: кр. *Gernyessy Gergely* — Стеблівка (Bélay 192); 1720: кр. *Dem. Gernyesi* — Горінчово (Bélay 144). ◀

Угор. утворення з суф. *-i* від місц. угор. ойк. *Gernyés* (по-укр. — Копашново).

Герóвич [рідше — Герови́ч] — Мк, Св, Уж. 1570: *Gerowych, Jerowych* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Herowicz* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. антр. **Гéра** або від болг. чол. імені *Геро*, що з *Герасим, Герман...* (Ковачев 144), + *-ович*.

Геру́ша — Тч. ◀ 1. Від п-ща **Гéйруш** + *-а*. 2. Від пол. п-ща *Gierusz* (Rymut 232) + *-а*.

Герча †. 1715: кр. *Fr. Gercsa (Gircsa)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-ча(т)* від антр. **Гéра**.

Герчович †. 1690. *Gircsovics (!) Haurillo* — Задільське (Maksay 605). ◀ Від антр. **Герча** + суф. *-ович*.

Гесневич †. 1674: свящ. *Vasilj Giesnevič* — Н.Ворота (HodOkt 248). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. **Гéсня** або **Гéсньо**.

Гесно †. 1690: свящ. *Gesno Pap Vaszil* — Н.Ворота (Maksay 593); 1773: присяжний *Gesznyó Mihalo* — Жденьово (Ud-5 61). ◀ Див. **Гісньо**.

Гéсньо [*Гісньо*] — див. **Гісньо**.

Гéсня [*Гісня*] — див. **Гісня**.

Гэф'юк — Рх. ◀ Можливо, від рум. жін. імені *Gafia* чи похідних від нього + укр. суф. *-юк*.

Гец — Хс. ◀ Правдоподібно, з південнослов. чол. імені *Gec*, співвідносного з повними іменами *Gedeon, Genadij, Georg, Gerasim, Gerhard, German, Gervasij...* (Šimundić 414, Илчев 132, Ковачев 144). Пор. 1494: *Михаль и брат сго Гицул* — Сучава (ССУМ I 242); 1819: *Gecs* — Торгановичі на Бойк (ФМ), а 1787 р. у цьому ж селі п-ща *Giecz* і *Gieczy* (ФМ).

Геца †. 1704: кр. *Gecze Istvan* — Кайданово (HodGens 14). ◀ Від гіпок. чол. імені *Geca*, що з *Gedeon, Georg, Genadij...*, відомого кільком народам Європи (Šimundić 414).

Геценич †. 1605: кр. *Gecenics Janos* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Гецэня**, що від **Геца**.

Гецій [*Гицій*] — Ір. 1542: шл. *St. Getzey* — Горінчово (Bélay 143); 1600: гор. *Ge. Geczi* — Сигіт (Bélay 207); 1715: *Geczi István* — Тячів (Bélay 207). ◀ 1. Угор. чол. ім'я *Geci* (≠ *Gergely* — Kálmán 8), *Géci* (≠ *Béla* — Haidú 44) або хорв. ім'я *Gese*, що з *Gedeon, Georg, Gerasim...* (Šimundić 414). Функцію ос. імені антр. *Geczy* виконував у Марамороші ще 1715 р. Пор. імена синів *Orosa* з Нового Барово: *Fedur, Geczy* та *Ilyas* (Bélay 210). 2. Угор. прикм. із суф. *-i* від ойк. *Géc*, що в ком. Сатмар і Новград (Kázmér 399).

Гéцка — Ір, Вн, Св. ◀ Від антр. **Гéца** (див. **Гец**) + *-ка*. Безпосередньо твірною основою

п-ща могло бути південнослов. чол. ім'я *Geca*, співвідносне з тими ж іменами, що й **Гец**, як і антр. **Гецко́**, у род. відм.

Гецко́ [*Гицко́*, рідше — *Гыцко́*] — Ір, Вн, Св. 1715: *Goczka (!) (Gicsko) Roman* — Кушниця (Bélay 170); 1775: *Geczko* — Онік, Підгірне (Szabó 376, 445). ◀ 1. Від антр. **Гец** + *-ко*. 2. Від місц. укр. апел. *gedz* — “овод” + *-ко*.

Гецо †. 1607: *Getso Pauel* — Гусний (UetC 104-8). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Геца**.

Гецович †. 1715: кр. *Gecsovics (!) Daniello, Ilko, Pavel...* — Ізки (Bélay 156). Пор. ще 1649: *Gecsovics maskép Gyitkovics* — Нова Розтока біля Н.Воріт (LehBer 681). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Гец**, **Гецо** або **Геца**.

Геця́ний — Мж. 1715: кр. *Timot Goczaniin (!)* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від андр. **Геця́ня** або **Геця́ня** — “дружина **Гéци** або **Гéци**” + *-ин*.

Геця́нич — Вн. 1605: кр. *Geczenicz Janos* — Ізки (Bélay 105). ◀ Того ж пох., що й **Геця́ний**.

Гібеш [*Гыбеш*] — Мж. 1775: *Göbös* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Гéбеш**. Пор. ще 1787: *Giba* — Граб, Регешів, Чашин на Лемк (ЙМ). 2. Угор. п-ще *Göbös*, апел. знач. якого — “горб, пухир, набряк” (Kázmér 398).

Гівді́й [*Гывді́й*] — Вн. 1567: *Gewde* — Веряця (Szabó 545); 1600: гор. *Ge. Geode* — Вишково, кр. *Göde Pal* — Кошельово (Bélay 115, 163); 1600: вл. *Göde Pál* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Göd*.

Гівстеш — Хс. ◀ Результат місц. укр. адаптації угор. лексеми *győztes* — “переможець”.

Гівці́й [*Гывці́й*] — див. **Гéвці́й**.

Гідза [*Гыдза*] — Хс. ◀ Від місц. укр. *гыдз* — “овід” + *-а*. Пор. місц. дієсл. *гыдзатися* — “хвицати” (про худобу), а також записи п-щ 1787 р. *Gidziak, Giza* — Монастирець, Ванівка, Опарівка на Лемк (ЙМ).

Гільбич [*Гыльбич*] — Мж. 1773: кр. *Gelbits Matyi* — Річка (ПеПред 310). ◀ Правдоподібно, від місц. укр. *гыльба* — “воло”, що з угор. *gelyve* — т. с. (Мж).

Гімба [*Гымба*] — Мж. ◀ Фонет. вар. п-ща **Гéмба**. Пор. пол. п-ще *Gęba* з 1136 р. (Rymut 228).

Гимба́р [*Гимба́рь*], *-ря*. ◀ Від місц. укр. *гимба́рь/гimба́рь*, яке в різних говірках озн. людину, що має якусь випуклість — “горбун”, “губаль”, “черевань”. Пор. пол. п-ще *Gębarz* (Rymut 228).

Гиндéй [*Гиндэй*] — Мк, Хс. 1454: *Тома Гынде* — Сучава (ССУМ I 242). ◀ Від антропоснови *Гинда* + патр. суф. *-ей*. Пор. 1605: кр. *Ginda Ignath* — Луг на Рх (Bélay 173); 1787: *Ginda, Gynda, Gindora* — Вінське, Дальова, Складисте

на Лемк (ЙМ); 1819: *Hindiak* — на Бойк (ФМ). Твірна основа *гінда* може мати щонайменше три інтерпретації в Карпатах: 1. Від місц. укр. *гінда* — “незграбна, квола людина, яка повільно ходить, ліниво розмовляє” (Вл), або від *гіндати*, *гіндавий* (там само). 2. Від рум. *ghinda* — “жолудь” або *gînd* — “думка”. 3. Від жін. ос. імені *Гинда*, яке у болгар співвідноситься з *Георгина*, *Євгина* (Илчев 133, Ковачев 146). Пор. 1495: сестри *Федка*, *Мърина* і *Гинда* — Ясси (ССУМ I 242). Ім'я *Гинда* є і в ін. народів (Справочник 41).

Гіндич [*Гьиндич*] — Тч. 1458: *вѣра пана Томѣ Гьиндс* — Сучава (ССУМ I 242); 1781: *Гьиндич* — Луг на Рх (ПеУрб 131). ◀ 1. Від *Гінда* (див. *Гиндэй*) + *-ич*. 2. Видозміна серб. п-ща *Гендић* (РСКНЈ III 236), яке могло утворитися від серб. імені *Гендо*, що від *Гедеон* (там само).

Гіник — Рх. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Гэник*. 2. Від болг. чол. імен *Гине*, *Гино* або *Гиньо* (< *Гергин*, *Драгин*... — Илчев 131) + *-ик*.

Гінця — Ір. ◀ Правдоподібно, від чол. імені *Гэня* чи *Гэньо* (< *Євген*, *Феноген*, *Гешадій*...) у його здр.-пестл. вар. Пор. 1750: *Іоан Гиньчик* (!) — Шамудовці (Гаджега-3 65), а також серб. імена *Генча*, *Генчина* і п-ще *Геняц* (РСКНЈ III 241).

Гиняга — Вн. ◀ Від антр. *Геньó* чи *Гэня* (див. *Гэник*, *Генюта*) або від *Longin* + *-яга*. Пор. 1446: *пан Гиня* — Сучава (ССУМ I 270); 1787: *Giňaga* — Гирова на Лемк (ЙМ). Пор. також південнослов. ім'я *Гиньо* (< *Гергин*, *Драгин* — Илчев 131) + *-яга*.

Гірба — Тч, Вн. 1604: шл. *Alex. Girba* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Морфол. адаптація угор. п-ща *Görbe*, апел. знач. якого “горбун” (Kázmér 421).

Гирбан †. 1720: кр. *El. Girban* — Міжгір'я (Bélay 178); 1720: *Fr. Ghirban* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. *Гірба*.

Гирбей [*Гырбій*], *-ея* — Хс. ◀ Від п-ща *Гірба* + *-ей*.

Гіргиль — Ір, Св. ◀ Фонет. різновид антр. *Гергель*, який постав унаслідок звуження голосних /e/ в позиції перед пом'якшеним /л/ в угор. імені *Gergely*, що відповідає укр. *Григорій*.

Гиріда — Мж. ◀ Можливо, фонет. вар. п-ща *Геріга*.

Гиридчук †. 1773: *Gyiretsuk Andri* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від *Гиріда*, власне, від його варіанта *Гирідка*, + суф. *-чук*.

Гіришій [*Гіриші*] — Ір. ◀ Напевно, угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Géres*, що називає село на території Слч.

Гирч — Мж, Вл. 1554: кр. *Ambr. Casp. Gherch* — Ремети (Bélay 183). ◀ 1. Від угор. апел. *görcs* —

“корчі, спазми” чи його серб. відповідника *грч* — т. с. 2. Від болг. чол. імені *Гърчо* (< *Гърдчо* — Илчев 149).

Гирча †. 1715: кр. *Fr. Gercsa (Gircsa)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Герча*, що від імені *Gerasim* або *Georgij* (Šimundić 414).

Гирчак †. 1705: свящ. *Matias Gircsak* — Ганичі (HodOkm 440), 1715 р. кр. *Gircsak Demeter, Kozma* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Гирч* + суф. *-ак*.

Гирчич †. 1715: кр. *Andr Gircsicz* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Гирча*.

Гісньó [ор. — *Гісньом*] — Ір. 1699: *Geszno Ivan, Vaszil* — Жденьово (Maksay 608), *Geszno Michalko* — Ялове (там само); 1674: свящ. *Vaszilj Gesneviič* — там само (HodOkm 248); 1761: *Michaël Gesznyó* — Жденьово (ПеМатер 242). ◀ Від пол. діал. прикм. *gieśny*, що від апел. *giez* — “гедзь, овід” (напр., у словосполученні *ządlogieśne* — SW I 827).

Гісня — Ір. 1648: кенез *Gesznia Petro* — Жденьово (Maksay 531). ◀ 1. Того ж пох., що й *Гісньó*, у род. відм. 2. Від слц. діал. *gisňa* — літ. *kisňa*, тобто “бодня” (SSN I 492).

Гіцій — Мж, Тч. ◀ 1. Від угор. чол. імені *Geci* (< *Gergely* — укр. *Григорій*). 2. Від серб. чол. імені *Геца* (< *Гедеон*, *Герасим* — Грк 64), болг. *Гецо* (< *Георги* — Илчев 132), молд. *Гицы* (< *Георге*, *Григоре* — ДумбрМик 53). Пор. ще 1494: *Гицуль* — Сучава (ССУМ I 242); 1715: *Hiczaj* — Ганичі (Bélay 141).

Гіцньó — Вл. ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Гісньó*.

Гібрян †. 1720: кр. *Marc. Gibreany* — Синевир (Bélay 200). Пор. ще XVIII ст.: вдова *Gibranova Fenua* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Того ж пох., що й *Гібрян*.

Гіга — Ір, Мк. 1773: присяжний *Demetrius Gyiga* — В.Яблунів (Ud-5 53). ◀ 1. Від чол. імені *Гіга*, яке у більшості середньоевропейських народів співвідноситься з повними іменами *Григорій*, *Герасим*, *Драгиш*, *Ігнатій*..., а в угорців та росіян — із *Гігантій* (Грк 64, Šimundić 44–45, Илчев 132, Const 69, Петровский 272 ...). Пор. ще похідні за 1819: *Gigey* — Стрільбичі на Бойк (ФМ); 1787: *Gigosz* — Бабина на Бойк (ЙМ). 2. Від назви давнього пол. смичкового інструмента *giga* — “жига”, “скрипка” (Reczer 109, SW I 828, Bubak 117).

Гігора †. 1720: кр. *Jo. Gigora* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. *Гіга* + квалітат. суф. *-ора*.

Гідьó [ор. — *Гідьóм*] — Пр, Мк. ◀ 1. Від вл. ос. імені *Гідо*, яке в середньоевропейських

мовах співвідноситься з повними іменами *Гідеон, Гедеон, Егідій, Драгутин* (SvoSta 33, 182, Šimundić 114, Ladó 162, Грк 64). Пор. 1470: *сынъ си Гидѣ* — Сучава (ССУМ I 242); 1775: *Gidovics* — Нове Село (Szabó 507); 1819: *Gidyk* — Воловець на Лемк (ФМ). 2. Від пол. *gidja* — “висока незграбна людина” (SW I 821).

Гімбóвда — Вб. ◀ Від антр. Гімба + квалітат. суф. -овда, що і в п-щах Габóвда, Міклóвда, Міцьóвда.

Гіре́й [Гі́рій] — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща Герéй.

Гі́янич [Гі́яниш] — Вб. 1756: *из Иоаном Гіянчом* — Стричава (ПаПо-2 27). ◀ Фонет. видозміна п-ща Ді́янич.

Глагóла — Мк, Св. 1671: кенез *Glagola Janos* — Обава (LehBer 245); 1704: кенез *Glalola Mihaly*, кр. *Glagola Demeter* — Дунковиця (HodGens 10); 1735: *Глагола Єва Шведиха* — (Метрика...); 1772: староста *Marcus Glagola* — Обава (Ud-5 54), присяжний *Gregorius Glagola* — Іванівці (Ud-5 55). ◀ Від рум. слов'янізму *glagole* — “розум, смисл” або хорв. *glagola* — у далмат. “священик, який служить по-слов'янськи” (І.Огієнко. Повстання азбуки й літ. мови у слов'ян. — Жовква, 1937. — С. 81).

Глагóлич — Мк. ◀ Від Глагóла + -ич. Пор. ще п-ще *Hlahol* із 1878 в с. Княжолука на Бойк (ЙМ), серб. п-ще *Глаголић* (РСКНІІІ 302), хорв. п-ще *Glagolić* (Leksik 190) та болг. п-ще *Глаголица* (Илчев 134).

Глі́ба [Глѣ́ба] — Ір. 1715: п-ще *Gliba* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Фонет. вар. п-ща Глѣ́ба або апел. *глі́ба* — “груда землі” (Ж-Н 143).

Гли́га †. 1470: шл. *Glyga* — Н.Вишава (Bélay 219). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gliga*, що з *Gligor* (Šimundić 415).

Гли́ганич †. XVIII ст: кр. *Gliganics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Гли́ганя* — “дружина Глі́ги”.

Гли́чка †. 1720: кр. *Fr. Glicska* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gliga*, що з *Gligor* (укр. *Григорій* — Šimundić 415), + суф. -ка.

Гло́дан †. 1715: кр. *Glodan Alexa* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Від рум. п-ща *Glod* (Iordan 226) + -ан.

Гло́дя́н [Гло́де́н] — Рх. ◀ Правдоподібно, від серб.-хорв. апел. *глођан* — “худий, слабкий” (РСКНІІІ 357) або від старопол. *głodać* “гризти, обгризати” (Reczek 110).

Глос — Пр. 1631: гор. *Glos Gergely* — Ужгород (HodAd 23), а в Жіліні ім'я *Gloz* зафіксоване 1378 р. (SŽK 169). ◀ Від пол. апел. *głos* — “голос, звук”.

Гмі́тер [род. — Гмі́тра] — Уж. ◀ Від болг. чол. імені *Гмитер, Гмитър*, співвідносного з укр. оф. *Дмитро*, відомого укр. лемкам та болгарам (Илчев 155, Ковачев 148). Пор. 1787: похідні п-ща *Gmiterko, Gmitrik, Gmiterczyk* — Регетів та ін. на Лемк (ЙМ).

Гш́па — Мж. ◀ Від укр. діал. *пшп* — “короткий шевський ніж” (Гр I 349) або від пол. його перен. зн. — “низька на зріст людина” (Golęb 82) + -а.

Гóбаль — Ір. ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща Кóбаль.

Гобан †. 1720: кр. *Jo. Goban* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від антр. Губа + -ан унаслідок обниження артикуляції кореневого /y/. Див. Губáш.

Гобонá — Вн, Ір. ◀ Угор. п-ще *Gabona*, що з апел. *gabona* — “збіжжя, зерно” (Kázmér 398).

Говдáн — Вл. Пор. 1787: *Gowdyn*, він же *Gojda* — Орів на Бойк, *Howdysz* — Тяпче на Бойк (ЙМ); 1819: *Houdyk* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. *гóвда* чи *гóвда* — “брила солі” (AGB II 125), “голова, довбешка” (Мат. до букв. II 12), “людина з остриженою головою” (Головацкій 503), “висока гора без лісового покриву” (там само), + -ан. 2. Від бойк. *говдán* — “жебрак, прошák”, співвідносного з закарпатоукр. *говдýн* — “т. с.”, що й угор. діал. *kódus* та літ. *koldus*, + укр. формант -ан.

Гóвдїй [Гóвдї] — Вн, Ір, Хс. ◀ Угор. утворення з суф. -i від південнослов. імені *Goda* або *Godó*, що з *Godimir, Godislav* (Šimundić 415), або від угор. ойк. *Göd*, що на Зак.

Гóга — Ір, Св, Мк. 1473: *Гога* — Сучава (ССУМ I 246). ◀ 1. Від чол. імені *Гога, Гого*, яке у болгар, сербів, хорватів, румунів співвідноситься з іменами *Георг, Горан, Григор...* (Илчев 136, Грк 65, Šimundić 415, Const 70). 2. Від серб. апел. *гога* — “каменярь, муляр”, а також знев. назва для македонців та косоварів (РСКНІІІ 413). 3. Від рум. *gogă* — “опудало” чи *gog* — “дурник”. 4. Від пол. *gogo* — “чепурун”. 5. Від укр. дит. *гóга* — “воша”, “блоха” (Уж), “чорна гадюка” (ЕСУМ I 542), “ягода” (Головацкій 503). Пор. серб. п-ще *Гогих* (РСКНІІІ 413), хорв. п-ще *Gogić* (Leksik 193).

Гоганич †. 1715: кр. *Goganics Prokup* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Гогáня* — “дружина Гогі”.

Гóгна — Мк, Пр. ◀ Правдоподібно, пов'язане з пол. п-щами *Gogniak, Gogniat* (див. Румут 245), власне, служить твірною основою для них.

Гогóлич — Уж. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Гогола* чи *Гоголја* (≠ *Григоре* — ДумбрМик 53) + -ич. 2. Від укр. апел. *гóголя* — “високоспроможна жінка” (Ж-Н 147) + -ич. 3. Від подг.

п-ща 1635 *Gogoła*, що з апел. *gogoł* — “птах із родини качок” (Bubak 121), + -ич. Пор. ще запис 1699 р. з Котельниці *Gogál Kundrath* (Maksay 600) та орав. п-ще *Gogolak*, яке виводять із пол. чи слц. *gogol* — “воло” (SSN I 147), діал. *gogol* — “пташине воло” (Golčb 82, SSN I 82). Антропооснова *Gogol* у функції п-ща фіксується 1787 р. в с. Побук на Бойк (ЙМ), а *Hoholik* — у с. Команча на Лемк (ЙМ). П-ща з основою *gogol-* є в Польщі (Rymut 247).

Гого́ра — Мж, Тч. ◀ Нестандартне утворення з формантом -ора від антр. Го́га.

Года †. 1600: кр. *Goda Janos* — Кобилецька Поляна (Bélay 158). ◀ Від південнослов. імені *Goda* чи *Godó*, що з повних імен моделі *Godimir*, *Godoslav* (Šimundić 415).

Гозда — Вн. 1687: *Гозда Иван* — Заріччя (ПаПо-4 164). ◀ 1. Від угор. апел. *gazda* — “господар”. Пор. серб.-хорв. п-ще *Гоздановић* (РСКНЈ III 423). 2. Пол. антр. *Gozda*, який постав із антр. *Gwozda* (Rymut 261).

Гоздик — Вн. 1775: *Gazdik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. Го́зда + -ик.

Гоздог — Вн, Хс. ◀ Угор. п-ще *Gazdag*, що з апел. *gazdag* — “багатий”.

Гойда — Мк, Ір. 1596: *z Iwanem Gojda* — Ольшинкова (Balzer 123); 1618: *Maczko Goyda* — Вишній Вапеник (Mars 75); 1667: *Goida* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Gojda* — Пулави, Репедь на Лемк (ЙМ); 1819: *Gojdan* — Лупків на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. го́йда — “нероба, ледар” (Он I 178), “здоровило, висока на зріст людина” (Ж-Н 141); з цим же зн. апел. го́йда засвідчується 1649 р. — “висока, незграбна людина” (СУМ XVI–XVII VI 247); пор. ще пол. *hojda* — “довгань” (SW II 47). 2. Від угор. місц. діал. апел. *gojda* — “колиска”.

Гойдаш — Мк. ◀ Від антр. Го́йда + -аш.

Гойдич — Уж. 1787: *Goydycz, Hoydycz* — Барвінок, Дальова, Щавник на Лемк (ЙМ). ◀ Від Го́йда + -ич.

Гойдош — Бг, Вн. ◀ Від Го́йда + -ош.

Голя́н — Уж. ◀ За К.Римутом, п-ще постало в Середньовіччі зі словосполучення *Goly Jan*, тобто “голий Ян”, яким охрестили Йоана Хрестителя (Rymut 249).

Голо́мб — Мк, Ір. 1574: *Galamb* — Боржавське (Szabó 416); 1773: присяжний *Simeon Galamb* — В.Яблунів (Ud-5 53). На Подг п-ще *Golab* згадується з XVII ст. (Bubak 122), а в Перемишлі *Golambek* — 1449 р. (Smołka II 72). ◀ П-ще з пол. апел. *golab*, угор. *galamb* чи рум. діал. *golumb* — “голуб”.

Голо́мба — Мк. ◀ Від антр. Го́ломб + -а.

Голомбич †. 1715: кр. *Fr. Galambics* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. Голомба + -ич.

Го́ломбош — Вн. ◀ Угор. п-ще *Galambos* апел. зн. якого “голубовод”. В угорців п-ще фіксується з 1388 р. (Kázmér 390).

Гольва †. 1715: кр. *Pe. Golyva* — Крачуново (Bélay 151). ◀ Від угор. апел. *golyva* — “воло”.

Голя́н — Уж. 1332–1335: *Nic. sac. de Golyanus* — Береги (Györffy 539); 1787: *Golan* — Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. ос. імені *Голянъ*, співвідносного з прикм. *голий* та *Голуб*, яке нині відоме сербам, а раніше — й полякам (ТаМес 83). Пор. ще південнослов. чол. ім'я *Golja*, що з *Blagoljub*, *Gordan*, *Gostislav* (Šimundić 416). Окрім українців, п-ще відоме ще сербам, молдованам та деяким ін. народам.

Голя́на — Ір, Мк. 1567: кенез *Jeczko Golyana* — В.Ворота (UctC 53-12); 1619: кенез *Golana Jaczko* — Яблунів (Maksay 613); 1699: кенези *Golana Jaczko, Fedor, Hricz, Ivan, Vaszil, Stephan* — Яблунів біля В.Воріт (Maksay 613); 1819: *Golena* — Сторона на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Голя́н + -а.

Голя́нич — Вл. 1570: *Joan., Steph. Gollenich, Jac. Golynych* — В.Ворота (UctC 53-14); 1720: кр. *Jo. Golancs* (!) — Кошельово (Bélay 164); 1775: п-ще *Golanicz* — Вел. Копаня (SDzabó 549). ◀ Від антр. Голя́на + -ич.

Го́мба — Ір, Мк, Вн. ◀ 1. Угор. п-ще *Gomba*, апел. зн. якого “гриб”. 2. Від угор. п-ща *Gomb*, що з апел. *gomb* — “гудзик, застібка, брошка, булавка” (Kázmér 414). Пор. 1704: *Gombi Marton* — Загаття (HodGens 7).

Гомба́ш — Хс. ◀ Від місц. *гомба́ш* — збирач грибів (Kázmér 414).

Го́мбош — Уж. 1600, 1614: гор. *Jo. Gombos* — Хуст (Bélay 151); 1648: вл. *Gombos László* — Зняцьово (LehBer III 310); 1751: *Марія Гомбош* — Невицьке (Гаджега-Уж 150). ◀ 1. Від угор. *gombos* — “гудзикар” (Kázmér 415, Kálmán 86). 2. Від слц. діал. *gomboš* — “варена борошняна страва з начинкою і посипкою” (SSN I 502).

Гомбоші(й) †. 1704: кр. *Gombosi Janos* — Визниця (GodGens 11). ◀ Від п-ща Го́мбош + угор. формант -і.

Гона́к [рідше — *Гона́к*] — Мк. 1692: кр. *Gonak* — Бобовище (Мучкай. — С. 63). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від південнослов. чол. імені *Gona* або *Gono*, співвідносних із *Godimir*, *Gorislav*, *Vogoboj*, *Dragoboj* (Šimundić 416, Ковачев 148). 2. За К.Римутом, від дієсл. *gonić* — “гонити” + суф. -ак (Rymut 253).

Го́нар [Го́нарь] — Хс. ◀ Від місц. укр. го́нарь, ко́нарь — “гілка”.

Гонда — Пр, Уж, Св, Вн. 1213: *pristaldo Gonda* — Орадя (RegVar 176). ◀ 1. Від місц. укр. *gondá/конда* — “кнур” (AGB I 66), що з угор. *kanda* — “т. с.”. 2. За М.Казмиром, *Gonda* — угор. розм. ім'я *Konrád* (Kázmér 416).

Гондо́ла — Уж. Пор. 1618: *Gondeli* (!) *András* — Мостиська (Mars 84). ◀ Можливо, від *Гонда* + ром. демін. суф. *-ola*.

Гондорич †. 1715: кр. *Jo. Gondoricz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від *Гондора* + суф. *-ич*.

Гондо́рчин [частіше — **Гондо́рчин**], **-на** — Вб, Пр, Уж. Пор. суч. гуц. п-ще *Gondurak* — Криворівня, Ясенів (Vincenz 577). ◀ Зіставлення дериватів підказує думку, що твірною основою п-ща був андр. *Кондорка* — “дружина *Кондора*”, а словотвірним формантом — пос. суф. *-ин*.

Гондяк — Уж. ◀ Від антр. *Гонда* + *-як*.

Горазда †. 1550: шл. *Mich. Gorazda*, 1676: шл. *Mich. Garazda* — Вонігово (Bélay 202). ◀ 1. Від давньослов. імені *Gorazd* (Šimundić 129) + формант *-a*. 2. Від угор. апел. *garázda* “задирака”.

Гордан †. 1648: кр. *Gordan Simka, Andri, Feduor* — Н.Ворота (Bélay 539). ◀ Від давньослов. імені *Gordan* або *Gordian* (Šimundić 128).

Гордзо́в — Ир. — Див. **Горзо́в**.

Горзе́й [*Горзі́й*] — Мк. 1773: присяжний *Mathias Gorze* — Косино (Ud-5 56). Пор. ще 1781: п-ще *Горзан* — Луг (ПуУрб 127). ◀ Від антр. *Горза* + *-ей*. У румунів антропооснова *Gorza* співвідноситься з ос. іменем *Georg* (Const 64, Bélay 121), але на Зак поширилася також слов. антропооснова *Groza*, яку угорці видозмінили в *Gorza*. З огляду на це, нині важко сказати, котра саме основа лежить у п-щі **Горзе́й**.

Горзо́в [рідше — **Гордзо́в**, ор. — **Горзо́вом**] — Ир, Вн, Тч. 1415: шл. *Gorzo f. Dobrozlo* — Ферешті (Bélay 121); 1428: шл. *Thomas Gorzo* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1505: шл. *Nyzthor, Sim. Gorzo* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1542: вл. *Lad. Gorzo* — Липча (Bélay 171). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Groza*, що з *Georgius* (Bélay 118, Const 64, 71), + *-ов*. 2. Угор. деформація південнослов. імені *Грозо* (≲ *грозынь* — “страшний” — Илчев 142, Грк 69) або *Грозавь* (Богдан 257). Пор. 1438: *Грозавь* — Васлуй, 1493: *Грозсвь* — Сучава (ССУМ I 257). Кінцеве *-ов* — наслідок впливу угор. фонетики.

Горович †. 1597: кенез *Gorovics Ivasko* — Пузняківці (LehBer 665). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від гіпок. імені *Gora* або *Goro*, співвідносних із повними хорв. іменами *Georg, Gordan, Gorislav...* (Šimundić 416).

Горонда́ — Мк. ◀ Наслідок зближення календ. імені гр. пох. *Геронтий* з місц. ойк.

Горонда́. Пор. XV ст.: *non Gerondic* — Сучава (ССУМ I 242).

Горонде́й [*Горонді́й*] — Св. ◀ Від антр. *Горонда* + *-ей*.

Гостович †. 1550: *Horvath Gosztovics György* — Гергелі в ком. Берег (LehBer 267). ◀ Хорв. п-ще *Gostović* (Leksik 197), що від імені *Gosta* чи *Gosto* (оф. *Gostimir, Radogost* — Šimundić 416).

Го́та — Рх. 1471: шл. *Sandr. Gota* — Біла Церква (Bélay 139); 1678: кр. *Gota, Got Jovan* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1678: кр. *Gota Simone* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1720: кр. *Mich. Gota* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Хорв. ім'я *Gota*, що з *Bogota, Dragoslav...* (Šimundić 116). 2. Від болг. імені *Гото*, що з *Георги* (Илчев 159). 3. Можливо, від нім. ос. назви *Gott* у род. відм. або нім. гіпок. ім'я *Gota*, стосовно *Gotfrid, Gottlieb*. Таке п-ще є й у поляків (Rymut 259).

Го́тич — Рх. ◀ 1. Від антр. *Го́та* + *-ич*. 2. А.Вінценз виводить п-ще від рум. *goatã* “привид, примара” (Vincenz 531).

Го́ца — Мк, Ир. 1570: кр. *Basil Hocza, Stephan Hotsa* — Станово (UetC 97-29); 1542: вл. *Dankul Groza (Gocz)* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1604: шл. *Mate Gotsia* — Онцешті (Bélay 213); 1715: кр. *Gocz Joseph* — Слатинка (Bélay 202). Пор. ще 1757: *Гануся цорка Гоцихи* — Стебник (ПаПо-4 109). ◀ 1. Від гіпок. імені *Goca*, яке у хорватів, сербів, болгар, румунів і поляків є еквівалентом до десятків різних повних імен, що починаються на *Go-*. Напр., хорв. *Godislav, Gojan, Gostimir, Georgij* (Šimundić 415), серб. *Горан, Гордан, Драгослав* (Maretić II 110, Грк 67), болг. *Георги* (Илчев 139), рум. *Neagota* (Const 286), пол. *Godzimir* (Rospond II 54). 2. Виводити п-ще з пол. діал. *goca* — “кий, палиця” (SW I 862) не дозволяє принцип просторової відповідності.

Гоцанинець †. 1709: *Іван Гоцанинець* — Кольчино (ПаПо-3 22). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Гоца́ня* — “дружина **Гоци**”.

Го́цинець, **-нця** — Вл. ◀ Дериват із суф. *-инець* від антропооснови *Го́ца*, яка в Карпато-Дун. регіоні виступає не лише чол. іменем та п-щем (див. *Го́ца*), а й скороченим еквівалентом до повних жін. імен, на зразок серб. *Гордана, Господина* (РСКНІІІ 529). Пор. 1819: *Носинієс* — Вижлів на Бойк (ФМ); 1787: *Носунсow* — Ямельниця, *Носун, Носунow* — Мізунь, *Носан* — Гнила на Бойк (ЙМ). Пор. ще серб. п-ща *Гоцинац, Гоциh* (РСКНІІІ 529).

Гоцко †. 1715: кр. *Goczko Roman* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Здр. вар. із суф. *-ко* від південно-

слов. гіпок. чол. імені *Goco*, що з *Georg, Godislav, Golub, Goran* (Šimundić 415).

Гоцур — Вб. 1819: *Hocur* — Бітля, Нижне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Гоца** + атрибут. суф. -ур, як у п-щі **Савчур**.

Гоч — Вн. 1787: *Gocz* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Гоч*, співвідносного з повними іменами *Георгий, Гостимир, Гостидраг...* (Илчев 140, Грк 67, Šimundić 415).

Гоча †. 1542: вл. *Mate Gocha*, а з 1550 — *Alex., Jo. Gochya* — Ванцешті (Bélay 213); 1720: гор. *Wolph. Gocsa* — Сигіт (Bélay 190). ◀ Хорв. гіпок. вар. *Goča* до чол. імен *Gojan, Gojdan, Gojслав, Golub, Goran...* (Šimundić 415).

Гошпер [*Гошпирь*] — Мж. ◀ Правдоподібно, здеформований вар. угор. календ. імені *Gáspár* (укр. — *Каспар*, хорв. *Gašpar*).

Град †. 1664: шляхтичі *Dan., Nic. Grad* — Вишня Вишава (Bélay 219). ◀ Від хорв. чол. імені *Grado* або *Grada*, що з повних імен на зразок *Gradimir, Gradivoj...* (Šimundić 416).

Граніло — Ір. ◀ 1. Іменний вар. із суф. -ило від календ. імені *Граній* (Петровській 274) або *Євграф* (Справочник 400). 2. Важче виводити його з серб. або хорв. чол. імені новішого часу *Гранислав* (Грк 67, Šimundić 416), а тим більш — від серб. апел. *грана* — “гілка” (РСКНІІІ 563–567).

Гранат †. 1720: кр. *Timothaej Granat* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від апел. *гранат(a)* — “розривний снаряд”, назва якого в Угор. королівстві відома з 1643 р. (MNTESz I 1095).

Грапинюк — Рх. Пор. ще гуц. п-ща *Grepiniek, Grapiniak* (Vincenz 577). ◀ 1. Від жін. імені *Грапина* (≅ *Агрпина* — ДумбрМик 53, Const 71) + -юк. Пор. ще серб. п-ко *Грапинац* (РСКНІІІ 574). 2. Від гуц. апел. *грапинс* — “графиня” + -юк.

Греба — Ір, Мк, Вн. 1498: *comes Petrus Greb* (!) — Станово (LehAd II 478); 1634: *Greba* — Рокосово (Szabó 457); 1819: *Grebow Hric* — Славське на Бойк (ФМ). ◀ Від нім. ос. назви *Greb* або від староверхньонім. *grēbe* — “граф” (Rymut 266) + -а. П-ща від основи *Греб-* — поширені в Польщі (Rospond II 101, Rymut 266), трапляються у хорватів (Leksik 201).

Гребан †. 1715: кр. *Greban, Graban* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Греба** + -ан.

Греблич — Рх. ◀ Імовірно, від антропооснови *Гребля* + -ич. Твірна основа походить від рум. *greblă* — “граблі” або від серб. *гребља* — “лопатка для вигрібання жару, попелу” (РСКНІІІ 605). До речі, у хорватів є п-ща *Greblic* і *Greblicki* (Leksik 201).

Грега — Вб, Пр, Св. 1226: *Martinus filius Grege* — Бігар (RegVar 285); 1618: *Grega Drabow* —

Строчин (Mars 83); 1751: *Грегорій Грега* — В.Водяне (Гаджега-М 179); 1787: *Grega* — Рихвальд, Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. чи пол. вар. імені *Grega*, співвідносного з укр. *Григорій* (Majtán — Považaj 216, Rospond II 102), або від рум. *Grăga* — “т. с.” (Const 71–72).

Грегул — Рх. 1448: *пан Микла Греоул* — Коломия (ССУМ I 261). ◀ Можливо, від рум. *greu* — “важкий” + формант -ул.

Грегор — Пр. 1456: шл. *Jo. Gregor* — Нан (Bélay 176); 1655: шл. *Paul. Gregor* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від катол. вар. чол. імені *Грегор* — “Григорій” (SSJ VI 135).

Грегорович †. XVII ст.: еп. *Gregorovics Jan* — Мукачів (HoTög 228). ◀ Від антр. **Грегор** + суф. -ович.

Греджук — Рх. ◀ Від антр. **Грега** + -юк.

Грекул — Рх. ◀ Від місц. укр. етн. *грек* — “грек” + рум. формант -ул. Пор. 1787: *Grak, Grekow* — Ступосяни на Лемк (ЙМ).

Гренджа — див. **Гринджа**.

Гренеджук — Рх. — Див. **Гринеджук**.

Гренцер — Уж, Пр. ◀ Нім. п-ще від апел. *Grenzer* — “прикордонний”.

Греца — Вб, Уж, Мк, Св. 1547: гор. *Jo. Gretha iudex* — Хуст (Bélay 150); 1607: *Gretso Pauel* — Гусний (UetC 104-8); 1605: кр. *Alex. Grecz* — Сарвасово (Bélay 194); 1739: *Григорій Грецула* — Уйлак біля Требішова (ПаПо-4 113). ◀ Імовірно, від нім. ос. назви *Gretz* (Rymut 266) + -а.

Грецькій [*Грецькі*], -ія — Уж. ◀ Словакізований і мадяризований вар. п-ща **Грецький** [*Гріцький*], що від прикм. *грецький* — “грецький”.

Грецько — Вб. 1414: *старець Грецько* — Луцьк (ССУМ I 261); 1570: *Јас. Gracko* (!) — Завидово (UetC 97-29); 1605: кр. *Alex. Grecz* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Імовірно, від **Греца** + -ка з наступним переходом у парадигму на -ко, як п-ще **Головка** у **Головко**.

Грецький [*Гріцький*, рідше — *Грецькі*]. 1481: *Jaczo Grechsky* — Вари (Łysiak-1 45). ◀ Прикм. від місц. етн. *грек* — “грек”, який у Карпатах зберігає таке традиційне звучання. Пор. записи подг. п-щ *Grek* і *Gryk* 1727 та 1767 років (Bubak 125).

Гречак — Вб. ◀ Від місц. етн. *грек* + -як. Пор. 1692: подг. п-ще *Greczak* (Bubak 125).

Гречка. ◀ Спотворений вар. п-ща **Грічка**.

Гречко. ◀ Новостворений вар. п-ща **Грічка**.

Гривна — Вб, Пр. 1787: *Grywna* — Маластів, Полонна на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: *Griwnacz Iwanko* — Н.Орлик (Mars 77). На Подг п-ща *Grzywna* і *Grzywnowicz* значаться 1679 р. (Bubak 129). ◀ Імовірно, від пол. апел. *grzywna* —

“грошова одиниця Київської Русі”, “міра ваги” чи “монета” (SW I 927) або від побажального болг. імені *Гривна* (Ковачев 152).

Гріґа — Вл, Мж, Св, Мк, Ір, Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Griga Jura* — Руське поле (Bélay 212); 1781: боженик *Быча Грѳга* — Сарваш у ком. Мар (ПеУрб 129). ◀ Від чол. ос. імені *Гріґа*, яке в Укр. Карпатах та в рум. Марамороші є традиційним еквівалентом до оф. імені *Григорій*. Зокрема, у пам'ятках XVII ст. антрополоксема *Грѳга* повсюдно вживається не як п-ще, а як вл. ос. ім'я (Керста 108, Bélay 129, 171). Напр., 1605: кр. *Kis Griga* — Вел. Бичків, 1672: *Kosztyo Griga* — Ясіння, 1678: *Kosztan Griga* — Косівська Поляна (Bélay 128, 166, 128). Пор. ще: *отця свосго Грѳги и матер свою Мотрѳю* — Горінчово (Яворській 203). У козацьких реєстрах 1649 р. антр. *Кґрикґа* так само часто виступає як вл. ос. ім'я (Осташ-3 18).

Гріґаніч — Хс, Тч. ◀ Від андр. *Грѳаня* — “дружина *Грѳи*” + -ич.

Гріґашій — Вл, Уж. XVII ст.: *парох Грѳашиий* — Гукливий (Најнал I–II 24). ◀ Угор. утворення з формантом -i від п-ща **Гріґаш**.

Гріґора — Вн, Тч, Рх. ◀ Кал. ім'я гр. пох. *Grigor* у його рум. звучанні + формант -а.

Григорич †. 1715: кр. *Mati Gregoricz* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. **Григора** + -ич.

Гріґулька — Тч. ◀ Від рум. антр. *Grigula* + укр. суф. -ка.

Гриґуца †. 1720: кр. *Lad. Girgucsa (!)* — Ділове (Bélay 209), кр. *Mich., St. Grigucsa* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від чол. імені *Griga* + рум. формант -uřă.

Гридґин †. 1672: кр. *Greczen* (він же — *Gridsin* і *Griczin*) *Ivan* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Гріґа** + -ин.

Гридґинець [*Грѳдґиниць*], -нця — Тч. ◀ Від антр. **Гріґа** + -инець. Пор. 1689: *Gricsea (!)* *Naste* — Десешті (Bélay 135); 1787: *Hrydžey* — Верхне на Бойк (ЙМ).

Гридґович †. 1617: кенези *Luca et Franciscus Grecsovecz* — Н.Розтока на Вл (LehAd 64, 65). ◀ Від антр. **Гридґа** + -ович.

Гридґук — Рх. ◀ Від місц. антр. **Гріґа** + -юк або від серб. чол. імені *Гриђа*, що так само *Григорій* (Грк 68), + -юк. Пор. ще п-ща з прикарпат. Гуц *Grydzak, Grydžuk* (Vincenz 224).

Гріндґа — [*Грѳнльдґа*] — Мж, Хс. 1. Від укр. діал. *Грѳнльдґа* “сніг з дощем” (ЕСУМ I 596). або пол. п-ща *Gryńdzia* (Rymut 266). 2. Від антр. *Грѳнда* + -я з чергуванням /дъ/ — /дж/. 3. Від болг. чол. імені *Гринго*, що з *Гринко*, *Гриньо*, *Угрин* (Илчев 142) з тим же суфіксом.

Гріндич [рідше — **Грѳндич**] — Вб. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Грѳнда*, що з *Григорій* (Керста 108, Осташ-3 15), + -ич. Пор. 1625: *Грѳнда Фѳилов* — Одрехова (АО 167); 1787: п-ща *Hrynda, Hrynday, Hryndak, Hryndyczat* на Бойк та п-ща *Hrynda, Hryndio, Hryndzio* на Лемк (ЙМ). Пор. ще болг. ім'я *Грѳнльо* (Илчев 143). 2. Від антр. *Грѳнда*, що з рум. апел. *grindă* — “балка, поперечина” (Jordan 231), тобто того ж кореня, що й рум. *grindei* — “гряділь” (Const 288), угор. *gerenda* — “сволок”, староболг. *градѳа* “сволок”, + -ич. Пор. ще 1787: лемк. п-ще *Gryndziak* (ЙМ) та бойк. п-ще *Gryndzola* (ЙМ).

Грись — Тч. 1614: кр. *Gris András* — Задільське (Bélay 536); 1643: подг. п-ще *Gryś* з імені *Gryś*, тобто *Григорій* (Bubak 128). ◀ Від укр. розм. імені *Грись* чи *Кґрись*, яке співвідноситься з повним іменем *Григорій* та місц. давнім еквівалентом *Гріґа*.

Гриччак [*Гриччак*] — Вб. ◀ Гіперкоректний писемний вар. п-ща *Гриччак*, що з **Гричка** + -як.

Грицький — Уж. ◀ Від антр. **Гріґа** + -ський.

Гричка — Хс, Мк. 1661: кр. *Gricska Ivan* — Рускова (Bélay 180); 1680: кр. *Gricska Szimjon* — Руська Поляна (Bélay 180); 1715: кр. *Gricska Demeter* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від антр. **Гріґа**, тобто *Григорій* + суф. -ка.

Гричкан — Хс. ◀ Від антр. **Гричко** + -ан.

Гричкань — Хс. ◀ Мадяризований вар. п-ща **Гричкан**.

Гричко †. 1570: *Jac. Greczko* — Завидово (UetC 97-29). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гричка**.

Гришич †. 1705: свідок *Grisis (!)* *Miklos* — Чумальово (HoOkt 432). ◀ Від незасвідченого антр. *Гриша* + -ич.

Гріґа — Мк, Ір, Вн, Хс. 1605: кр. *Kis Griga* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1715: п-ще *Griga* — Веряця (Szabó 546); 1773: присяжний *Gregorius Griga* — Чинадьово (Ud-5 59). ◀ Угор. і рум. відповідники місц. укр. традиційного імені *Гріґа*, тобто *Григорій* (див. **Гріґа**).

Гріґаш — Вл, Св. ◀ Укр. або рум. утворення за допомогою суф. -аш від імені *Гріґа*.

Гріґаші — Ір. ◀ Угор. утворення з формантом -i від антр. **Гріґаш**.

Гріґора — Рх. Пор. 1368: *Павель Григорь* — Львів. ◀ Вар. імені *Гріґора*.

Гріґораш — Рх. ◀ Від імені *Гріґора* (оф. *Григорій*) + укр. або рум. квалітат. суф. -аш.

Гридґак — Рх. ◀ Від антр. **Гріґа** + -як.

Гридґан — Рх. ◀ Від антр. **Гріґа** + атрибутивний суф. -ан.

Грѳдза — Тч. ◀ Асиміляційна видозміна п-ща **Грѳза**.

Гроз †. 1605: кр. *Groz Dan* — Рускова (Bélay 188). ◀ Від болг. чол. імені *Гроз*, співвідносного з жін. захисним іменем *Гроза* (Илчев 142).

Гро́за — 1495: *nan Groza vityazь* — Сучава (ССУМ I 265); 1525: шл. *Jo. Groza*, 1542 — шл. *Lad. Groza* — Діброва (Bélay 120); 1604: шл. *Laz. Groza* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1624: *Pe Groza* — Гернічешті (Bélay 145); 1570: *Paul Groza* — Мідяниця (UetC 97-29); 1787: *Groza, Grozik, Groziak* — Мшана, Фльоринка, *Grodzio, Grozio* — Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. захисного чол. імені *Гроза*, що з апел. *гроза* “жах, страх” або рум. — *grozǎ* (Илчев 142, Грк 69).

Грозович †. XVII ст.: кенез *Grozovics Ivasko* — Мукачів, Порошково (LehAd 52). ◀ Від антр. **Гро́за** + суф. -ович.

Гро́скоп — Мк, Уж. ◀ Нім. п-ще від *groß* — “великий” + *Kopf* — “голова” (Bahlow 189).

Гроф — Хс. ◀ Від місц. укр. *гроф* — “граф”, що з угор. *gróf* чи слц. *grof* — “т. с.”.

Гро́фик — Уж. ◀ Від антр. **Гроф** + -ик.

Грофчук — Рх. ◀ Від **Гроф** + укр. суф. -чук.

Гро́шик — Уж. ◀ 1. Здр.-пестл. утворення з суф. -ик від назви давньої (імовірно, пол.) грошової одиниці *grosz*. 2. Версія з пол. апел. *groch* — “горох” відпадає, бо в такому разі п-ще утворення мало б суф. -ок.

Грудзур — Вл. ◀ Імовірно, укр. утворення з атрибут. суф. -ур від антр. **Гро́дза** зі звуженням кореневого /о/ в ненаголошеній позиції до /у/.

Груз — Мк. ◀ Очевидно, угор. етн. *gruz* — “грузин”.

Грузур — див. **Грудзур**.

Гру́лик — Тч. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від апел. *гру́ля*, який у пол. та у слц. гов. озн. “картоплина” (SSN I 516), а у серб.-хорв. — “грудка, клубок” (РСКНІІІ 704). До речі, в Сербії поширене п-ще *Груловић* (РСКНІІІ 704), а в Польщі — *Grulewicz* (Rymut 272). 2. П-ще виводиться також зі слц. діал. *grul* — “свиняче рило” (SSN I 516). 3. Найменш імовірно, що воно пов’язане з болг. ос. іменем *Грульо*, яке походить від *Грудьо* (Илчев 143).

Грульо †. 1600: кр. *Jo. Gurullio* (!), 1671 — *Grulio Laszlo*, 1684 — вдова *Grulylo* (!) *Tomásné*, 1698 — *Grullyo Péter*, а 1715 — *Grulyo Laszlo, Miklos* — Теребля (Bélay 203). Пор. ще 1817: подг. п-ща *Grula* і *Gruliczak*, які Й.Бубак виводить від апел. *grula* — “картоплина” (Bubak 127). ◀ Імовірно, від пол. або слц. апел. *grula* “картоплина” (Bubak 127).

Грус — Уж. П-ще *Grus* поширене в Хорватії (Leksik 208). 1787: *Hrus* (!) — Лубна, Куляшне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, фонет. видо-

зміна нім. п-ща *Gross* — “великий” (Moldanová 74). 2. Нім. п-ще *Grub* “гризун” (Gottschald 225, Bahlow 190).

Грянiло [рідше — **Грянiло**] — Ір, Мк. ◀ Походження невідоме.

Губа †. 1416: *Guba Imre* — Мукачів (LegBer 470). Пор. 1618: *Guba Jurko* — Фіяш (Mars 86); *Губа Петро* — Гутка (ПаПо-4 57). ◀ 1. Фонет. видозміна слц. кал. імені *Kuba*, тобто *Jakub*. 2. Від угор. апел. *guba*, якому в карпатоукр. гов. відповідає апел. *губня*. 3. Від хорв. гіпок. імені *Guba*, що відповідає повному імені *Golub* (Šimundić 417).

Губанич †. XVIII ст.: кр. *Gubanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Губаня* — “дружина Губи”.

Губаній [*Губані*] — Св. ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. *Gubányu* або *Guban*. Пор. 1787: п-ще *Guban* — Долина на Бойк (ЙМ).

Губаш — Вл. 1450: *Gwbas* — Сасово (Szabó 450); 1608: кр. *Gubas Jurko* — Фіяш на Маковиці (Mars 86). 1704: вдова *Gubas Sandorne* — Коропець (HodGens 9). Пор. ще п-ще *Губаш* у сербів та хорватів (РСКНІІІ 725, Leksik 209). ◀ 1. Від угор. *gubás* — “той, що одягається в *губу*, тобто в *гуно*”, “селянин”. 2. Від слц. антр. *Губа*, що з вл. ос. імені *Kuba*, тобто *Яків, Якуб*...

Гудз — Рх. 1787: п-ща *Gudz, Gudzow, Gudzowicz* — Волошинове та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. *гудз* — “вузол” (Головацькій 506, Он I 197). 2. Десуфіксація буков. апел. *гудзán* — “хом’як” (Мат. до буков II 16).

Гудзán — Вб, Уж. 1787: п-ще *Gudzan* — Бабило, Залокоть та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гудз** + -ан. 2. Від буков. апел. *гудзán* — “хом’як” (Мат. до буков. II 16).

Гудь — Ір. 1640: п-ще *Gugy* — Раковець (Szabó 458). ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Гудьо* (Илчев 144).

Гудяк †. 1607: кенез *Gudják Jakab* — Скотарський (LehBer 375). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Гудь**.

Гузій — Уж. 1226: *Gusij de villa Solanus* — ком. Сат (RtgVar 285); 1525: гор. *Chwzy* — Хуст (Bélay 150); 1787: п-ща *Guzy, Huzy* — Мацина, Явір’є на Бойк, *Husijow, Huzyow* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від лемк. *гузій* — “куций” (Гр I 352) або від старопол. *guz* — “карлик” (Reczek 122).

Гу́ла — Мж, Уж. 1697: *Iwan Gula soltys* — Уновиці (Łysiak-2 311); 1699: *Gula Demeter* — Свалява (Maksay 569); 1725: *Гула Иванъ* — Бенядиківці, Щавник (ПаПо-1 192, ПаПо-4 34); 1787: *Гула* — Гниле, Лімна та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *гу́ла* — “дурень, вайло,

ненажера” (Головацькій 506, Он I 198) чи пол. *gula* — “повільна, мовчазна людина” (SW I 940). 2. Від південнослов. чол. імені *Gula*, співвідносного з повними іменами *Драгул*, *Драгутин*, *Нягул*... (Šimundić 417, Грк 70, Илчев 45, Ковачев 155).

Гула́нич — Мк. ◀ Від андр. *Гула́ня* — “дружина **Гу́ли**” + *-ич*.

Гулédза — Вл. ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + згруб. суф. *-еца* (як і в п-щі **Булéца**), який по сусідству з сонантом /л/ одзвінчився в /дз/, внаслідок чого з *Гулéца* стало **Гулédза**, як і з п-ща **Булéца** стало **Булédза**.

Гулéй [*Гулі́й*, зрідка — *Гулі́й*] — Вб, Пр, Уж. 1787: *Guliy* — Небилів, *Gulycz*, *Gulicz* — Біличі, Бистриця та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-ей*. Пор. ще староукр. прикм. *гу́лий* — “безрогий” (СУМ XVI–XVII VII 148).

Гу́лин — Рх. 1696: кр. *Gulin* — Ділове (Bélay 208); 1787: *Gulin* — Галівка, Шум’яч, він же в род. відм. — *Gulinego* (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-ин*.

Гу́линець — Ір, Св. 1787: *Gulinicz* — Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-инець*.

Гулóвич — Св, Мж. 1751: *парох Иван Гулович* — Поруба (Гаджега-3 118); 1763: *Basilio Gulowits paroch* — Гельцманівці (ПаПо-4 54). ◀ Від антр. **Гу́ла** + *-ович*.

Гу́ля — Уж. 1600: гор. *Тот. Gulia* — Сигіт (Bélay 198); 1787: *Gula* — Гниле на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1605 і 1634: подг. п-ще *Gula* (Bubak 130). ◀ Від укр. апел. *гу́ля* — “наріст, шишка” (ГрI 352) або слц. діал. *gula* — “куля” (SSN I 519).

Гуля́на — Ір. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Голя́на**. 2. Від буков. *гуля́н* — “гарбуз” (Мат. до буков. II 17).

Гуля́нич — Вн. Пор. 1787: *Hulanicz* — Кункова на Лемк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Голя́нич**.

Гуля́ш — Уж. 1715: *Gulyás* — Шаланки (Szabó 465); 1819: *Gulas* — Біличі на Бойк (ФМ). ◀ Від закарп. діал. *гуля́ш* — “чередник” (Чопей 64), що з угор. діал. *gulyás* — “т. с.”. П-ще *Gulyás* в угорців фіксується 1576 р. (Kázmér 426).

Гуна́к — Мк. ◀ Можливо, від болг. імені *Гуно*, що з *Бегун*, *Драгун* (Илчев 145), + *-ак*.

Гуня́ †. 1705: кр. *Szimjon Gunya* — Кричово (НодОкт 430). ◀ Імовірно, дериват південнослов. імені *Guna*, що з *Dragun* (Šimundić 417).

Гура́ †. 1715: кр. *Paul. Gura* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gura*, що з *Grigur* (Šimundić 417).

Гуралéвич — Мж. ◀ Від антр. *Гураль*, що з етн. *гураль* — “житель пол. Бескидів” + *-евич*.

Гура́ль — Рх. ◀ Від етн. *гураль* — “житель пол. Бескидів”.

Гура́нич — Мк, Пр. ◀ Від андр. *Гура́ня* — “дружина *Гури*” + *-ич*. Антр. *Гу́ра* в Карпатах може мати такі інтерпретації: 1. Від пол. *góra* — “гора”, яке на Ораві виконує роль п-ща (Golęb 82). 2. Від серб.-хорв. *гура* “горб”, “горбун” (РСКНІ III 760). 3. Від рум. *gură* — “рот”, “їдець”. 4. Від календ. імені *Гури́й* або від хорв. розм. імені *Gura*, що з *Grigur* (Šimundić 417). Пор. 1819: п-ща *Guran*, *Guryk* у селах Воля, Кальне та ін. на Бойк (ЙМ).

Гурдза́н — Мж. 1781: п-ще *Гурзан* — Луг на Рх (ПеУрб 127). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Górzan* (Rymut 255, Rospond II 77). 2. Менш імовірно, що це дериват від п-ща *Горза* (див. **Горзéй**, **Горзóв**) + *-ан*.

Гуре́й [*Гури́й*] — Пр. Пор. суч. гуц. п-ща *Gurej*, *Gurijko*, *Gurijczak* (Vincenz 225). ◀ Від *Гу́ра* (див. **Гура́нич** та **Гурич**) + *-ей*.

Гуре́ла — Пр, Уж. 1600: кр. *Jo. Gurulio* (!) — Теребля (Bélay 203); 1648: *Gurella Illes* — Бистриця (Maksay 523); 1787: *Gurley* — Костарівці на Бойк. П-ще *Górela* є і в Польщі (Rymut 255). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Гу́ра* (див. **Гура́нич**) + формант *-ела*. 2. Від молд. імені *Гурел*, що з *Ігор* (ДумбрМик 55, 75).

Гурич †. 1597: кенез *Gurics* — Голубине (LehBer 294); 1699 — там само *Gurics Fedur* (Maksay 576). Пор. давніші записи п-ща та його похідних: 1452: *пан Жоуржа Гъоуричъ* — Сучава (ССУМ I 270). ◀ Від гіпок. чол. імені *Gura*, що з *Grigur* або *Gligur* (Šimundić 419). П-ще *Guric* є і в Хорватії (Leksik 210).

Гури́ш †. 1648: кенези *Guris Ivan*, *Dmet.*, *Mikita*, *Vasilj* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Gura* (Šimundić 417) + квалітат. суф. *-iš*.

Гу́рніш — Уж. ◀ Від ід. *Gurnisch* — “марнотрат, базікало”.

Гу́стій [*Гу́сті*] — Ір, Вн. ◀ Від угор. або хорв. розм. вар. імені *Gusztí*, що відповідає оф. *Gusztáv*, *Áuguszt* (укр. *Августі́н*).

Гу́та — Вн. 1215: *iustificatus est contra Guta Voiciud* — Дем у ком. Бігар (RegVar 204); 1787: п-ще *Guta* — Вислік та *Gutczak* — Бортне на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1550: гор. *Luc. Guth* — Хуст (Bélay 151). П-ще *Guta* поширене також у Польщі (Rymut 285). ◀ 1. Хорв. розм. ім’я *Guta*, що з *August*, *Blagutin*, *Dragutin* (Šimundić 417) або болг. імені *Богут* чи *Драгут* (Ковачев 155). 2. За К.Римутом, п-ще виводиться з праслов.

gutati — “роздумувати” та від нім. *gut* — “добрий” (Kálmán 174, Moldanová 74). На Зак його можна пов’язувати також із апел. *gúta* — “апоплексія, подагра”, вживаним у місц. укр. гов. (Чопей 64), у слц., рум. та в угор. мовах. Крім цього, може братися до уваги також серб.-хорв. *gúta* — “наріст, гуля, грудка” (РСКНІІІ 778).

Гутич — Вб, Пр, Уж. 1680: кр. *Gutes* (!) *Demeter* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від антр **Гута** + **-ич**. Пор. серб.-хорв. п-ща *Гутинь, Гутеца, Гутовинь* (РСКНІІІ 781–782).

Гутій [*Gúti*] — Мк, Бг, Вн. 1540: *Guthi Andras* — Дідове (LchBer III 222); 1704: кр. *Guti Guörgy* — Макарьово (HodGens 13). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від місц. ойк. *Gut*, який на Бг згадується 1312 р. (Györffy 540).

Гутовський — Тч. Пор. 1642 і 1789: подг. п-ща *Gutow* і *Gutowski*, які Й. Бубак виводить від антр. *Gut* (Bubak 131, див. ще Rymut 285).

Гучко †. 1696: кр. *Jo. Gucska* — Луг (Bélay 173). ◀ Можливо, гіперизм стосовно п-ща **Гучко**.

Гушка — Хс. ◀ 1. Від серб.-хорв. чол. імені *Гуша* (≠ *Драгутин, Драгушан* — Грк 70, Šimundić 417). 2. Від апел. *gúша*, який у більшості мов Карп. регіону озн. “воло, горло, шия”, “горлиця”, + **-ка** чи просто — “пухлину щитовидної залози” (РСКНІІІ 786).

Гушул — Рх. ◀ Від антр. *Гуша* (див. **Гушка**) + суф. **-ул**.

Д

Давід — Луг на Рх [*Давьід*] — Арданово. 1479: шл. *David presb. ruthenorum* — Леурдина (Bélay 171); 1579: кр. *David* — Рипинний (Bélay 184); 1618: *David Ivan, Davidow Hricz* — Березовка (Mars 94); 1654: кр. *David Szimjon* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від староукр. календ. імені *Давидъ* (оф. *Давид*).

Давидович — Уж, [*Давьідович*] — Мк, Тч. 1688: кр. *Davidovics Miklos* — В. Бистрий, а 1715 — кр. *Hricz Davidovics* (Bélay 127, 181). ◀ Від староукр. календ. імені *Давид* + **-ович**.

Дагучич — Мирча, Княгиня. ◀ Від укр. андр. *Дагучля* — “дружина *Даги* або *Дага*” + **-ич**. *Дага* — серб. чол. ім’я, співвідносне з *Драгослав* (Грк 71, ГркРеч 74), або болг. *Даго*, співвідносне з ім. *Дагор, Диагор* (Илчев 153, 170). Пор. ще хорв. ім’я *Dagul* (Dančić II 220) та серб. п-ще *Даговић* (РСКНІІІ 17).

Дада — Луг на Рх. 1696: кр. *Mich Dada* — Широкий Луг (Bélay 173). ◀ Від застар. чол. імені *Дада* або від хорв. імені *Dada*, співвідносного з *Dabiživ, Dalibor, Damian, Danil...* (Šimundić 405).

Дайко — Ужгород. 1567: *scabinus Dajko Bosak* — Вари (Łysiak-1 78); 1631: гор. *Dajka Istvan*, а 1685 — гончар *Dajka Mihaly* — Ужгород (LchAd 48, 24); 1773: кр. *Dajka* — Карас у ком. Саб (ПеПред 320). Пор. ще подг. п-ща *Dajko* і *Daiko*, які виводять з імені *Daniel*, власне, з *Даїко* (Bubak 84), а також серб.-хорв. п-ще *Дажковић* (РСКНІІІ 23). ◀ 1. Від південнослов. імені *Dajko*, що походить із побажальних імен *Дабижив, Дажбог, Дашло, Дажмир...* (Грк 71, 72,

Šimundić 405) або болг. побажального імені *Дайо, Дайко* — “Дай йому, Боже!” (Илчев 154) + **-ко**. Пор. ще серб. п-ще *Дажковић* (РСКНІІІ 23). Можливе й рум. посередництво при перебиранні цього слов. імені (ГркРеч 74). 2. Від слц. діал. апел. *dajko* — “той, хто щиро роздає” (SSN I 290).

Дако †. 1458: п-ще *Dako* — Чорнотисово (Szabó 338); 1509: п-ще *Dako* — Шаланки (Szabó 463). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Dako*, що з апел. *Dabiživ, Dalibor, Daniel, Daslav...* (Šimundić 405).

Далекар [*Далекарь*] **-ря** — Свалява. — Див. **Далекорій**.

Далекорій [*Далекорьій*] — Ир, Мк, Вл, Вб. 1773: присяжний *Philippus Dalikovi* (!) — Кичирний (Ud-5 56). ◀ Імовірно, від п-ща *Делікарі*, поширеного в Греції. Пор. ще 1648: *Dahlekoüich O. Fetyko* — Збин (Maksay 532).

Далинець — Кошельово. ◀ 1. У селі п-ще частіше записують як **Данилєць** і наголошують його останній склад. Отже, воно сприймається як патр. утворення з суф. **-ець** від чол. імені *Данило* (див. **Данилєць**). 2. Вар. **Далинець** виводиться від серб. жін. імені *Дала*, що з *Далјанка, Даница* (Грк 240) та з болг. побажального імені *Даля* — “хай буде почута далеко!” (Ковачев 160), + **-инець**. Пор. також 1787: лемк. п-ще *Dalak* із с. Більцарова (ЙМ) та серб. і хорв. п-ща *Далић* (РСКНІІІ 36, Leksik 120).

Даліда — Мж. ◀ 1. Від бібл. жін. імені *Даліда* — жінка, яка зрадила Самсона (Dančić II 242). Ім’я *Даліда* — видозміна давньоєвр. жін. імені *Dalila*, апел. знач. якого — “ніжна” (Šimundić 64)

2. За М.Кнапповою (Knapková 212) та М.Гайду (Hajdú 31), *Далида* — ім'я італ. пох. із нез'ясованим зн.

Дамаскід — Сокирниця. ◀ Коренева частина п-ща співзвучна з чол. іменем *Дамаск*, що з *Дамаскин* (Илчев 155, Šimundić 405), і з назвою столиці Сирії *Дамаск*, а фінальна — з гр. патр. суф. *-ид/-ід*.

Дам'ян †. 1450: п-ще *Damyanus* — Боржавське (Szabó 416); 1560: кр. *Damian Jo.* — Лисиче (Bélay 183). ◀ Від кал. чол. імені гр. пох. *Дам'ян* (суч. укр. — *Дем'ян*).

Дан — Тч. 1404: *Дань* — Сигіт (ССУМ I 280); 1419: *Dan f. Dragamer* — Йод (Bélay 177); 1479: шл. *Dan* — Добрянське (Bélay 177); 1550: шл. *Lad. Dan alias Nan* — Солотвина (Bélay 201); 1572: шл. *Dan* — Крива (Szabó 387); 1600: кр. *Sim. Dan* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Andr. Dan* — Золотарьово (Bélay 139); 1676: кр. *Dan Jur* — Миково (Bélay 214); 1781: *Дан Никола присяжникъ* — Діброва (ПеУрб 130). Пор. 1787: кр. *Danenko* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Дан*, яке у народів Карпато-Дун. регіону співвідноситься з повними іменами, що починаються на *Дан-*, як *Данило*, *Данаїл*, або закінчуються на *-дан*, як *Богдан*, *Йордан* (Богдан 256, ДумбрМик 55, Const 39–40, Šimundić 406, Илчев 155, Грк 72, Ladó 148, Majtan-Považaj 42).

Данайко †. 1671: кр. *Danajko Janos* — Буштино (Bélay 132). ◀ Від кал. імені гр. пох. *Danail* — укр. *Данило* (Grzenia 93).

Данайканич — Неліпино, Поляна, Сусково. ◀ Від андр. *Данайканиа* — “дружина *Данайки*”, твірна основа якого значиться в Буштино 1671 р. Пор.: кр. *Danajko Janos* (Bélay 135). Антр. *Данайко* походить від старопол. імені *Danajko* (MalecStar 102) і співвідноситься з календ. іменем *Данаїл* ≪ *Данило* (MalecStar 67, Справочник 402).

Данац — Ужгород. ◀ 1. Від рум. діал. *dănac* “парубок, хлопець, підліток”. 2. Серб.-хорв. п-ще *Данац* (РСКНІ IV 48), утворене від демін. імені *Дан* (див. Дан).

Данацко — Уж, Мк. ◀ 1. Від антр. *Данац* + *-ко*. 2. Від серб. чол. імені *Танацко*, що з *Атанаско* (Грк 30, 191) внаслідок одзвінчення ініціального /т/.

Данашівський — Мк. — Див. **Данашівський**.

Данашівський — Мк. ◀ Можливо, від слц. ойк. *Danišovse* в ком. Спіш (Majtan 99).

Даник — Тч. 1819: кр. *Danuk* — Хащів на Бойк (ФМ). ◀ Від імені *Дан* (див. Дан) + демін. суф. *-ик*. Ім'я *Даник* є в коз. реєстрах 1649 р. (Осташ-3 18).

Даниканич — Св. ◀ Від андр. *Даниканиа* — “дружина *Даника*” + *-ич*.

Даникович †. 1648: кр. *Danikouich Metro* — Голубине (Maksay 256) і *Danikouich Simko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. *Даник* + суф. *-ович*.

Данила — Люта. 1568: кр. *Danila* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від імені *Данило* у род. відм.

Данилаш — Н.Болотне, Рахів. 1705: кр. *Danilasa Ivan* — Сопунка (HodOkt 435); 1787: кр. *Danilas* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від імені *Данило* + укр. або рум демін. суф. *-аш*.

Данилєць [*Даниліць*], *-льця* — Вн, Хс, Ір. 1787: кр. *Danilec* — с.Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-єць*.

Данилик — Березний. Пор. 1715: вдова *Danieliczka* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від антр. *Данило* + *-ик*.

Данилич — Тч, Рх. 1715: кр. *Pe. Danilics* — Крива, *To. Danilics* — Добрянське (Bélay 164, 177). ◀ Від антр. *Данила* + *-ич*.

Данилко — Росішка, Вел.Бичків, Синевир. 1787: кр. *Danilko* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: *Danilkow* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-ко*.

Данилкович †. 1572: кр. *Aaron Danilkouich* — Голубине (UetC 53-15). ◀ Від антр. *Данилко* + суф. *-ович*.

Данило — Пр, Уж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1509: п-ще *Danylo* — Заріччя (Szabó 275); 1605: кр. *Danilo Sowago* — Нересниця (Bélay 176); 1751: *віровідступник Іоани Данило* — Гудя (Гаджега-Уг 22); 1775: п-ще *Danilo* — Вел. Ком'яти (Szabó 459). ◀ Від календ. імені *Данило*.

Данилов †. 1709: *Гриц з Веряци Даниловъ* — Черна (ПаПо-3 16). ◀ Пос. прикм. від антр. *Данило*.

Данилович — Св. 1423: *панъ Дмитръ Данилович* — Зудечів (ССУМ I 428); 1607: *Andre Danilovics* — Мукачів (LehAd III 57); 1648: кр. *Danilovich Mikula* — Бистриця (LehBer 525); 1751: *парох Григорій Данилович* — Раковець (Гаджега-Уг 69). ◀ Від антр. *Данило* + *-ович*.

Данилівський — Нанково, Селище, Буштино. 1715: кр. *Pe. Danielowski* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від прикм. *Данилу(в)ський*, що від місц. ойк. *Данилово*. Відсутність переходу суфікс. /о/ в /у/, як і переставлення наголосу на суф., — результат кн. (пол. або слц.) впливу.

Данилюк — Рх, Тч, Хс. 1787: кр. *Danyluk* — Городок на Лемк (ЙМ).

Даниляк [*Данилєк*] — Косівська Поляна. 1775: кр. *Danijek* (!) — Колодне на Тч (Bélay 134); 1783: кр. *Danilak* — Тур'є та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-як*.

Данич — Нове Барово. 1678: кр. *Danics Koszta* — Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Danics* —

Веряця (Szabó 546). Пор. ще укр. деривати за 1787: кр. *Daniczko, Danicki* — Мушинка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Dana*, яке у Підвиноградіві фіксується 1552 р. (Szabó 490). Антр. *Дана*, як і *Даня*, це жін. ім'я, яке у народів Центр. Європи співвідноситься з *Даніела, Йордана, Богдана* та деякими ін. подібними іменами (SSJ VI 131). 2. Від серб. чол. імені *Даниш*, що з *Дане*, + *-иш* (Грк 72). У сербів є і п-ще *Даниш* (РСКНІ IV 52).

Даніш — Ясіння, Лазівщина, Костилівка. 1672: кр. *Danis Michal* — Ясіння (Bélay 166); 1678: *Danis Koszta* — Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Jo. Daniss (Danis)* — Сокирниця (Bélay 194). ◀ Від розм. вар. імені *Даниш*, яке у деяких народів Центр. Європи співвідноситься з повним іменем *Данило* (Maretić II 118, SvoSta 151, SSJ VI 131, Ladó 148).

Данишак [*Данишэк*] — Білин, Костилівка. ◀ 1. Від антр. *Даніш* + *-як*. 2. Менш імовірно, що від андр. *Даніха* — “дружина *Дана*” + *-як*. Пор. запис 1696 р. із Кобилецької Поляни: *Pribechina Danicha* (Bélay 159).

Данишек — Рх. ◀ Новий кн. вар. п-ща *Данишак*, підігнаний під відому чес. та пол. модель п-щ на *-ек*.

Данищук — Ясіння. ◀ Від антр. *Даніш* + *-чук* або від *Данишко* + *-юк*.

Данкай — Чорнотисово, Дротинці. ◀ Від антр. *Данко* + *-ай*. Пор. 1337: сел. *Dank* — Тополя (Nagy I 149).

Данканич — Мк, Ір, Св, Вн, Бг, Хс, Уж, Вб. ◀ Від андр. *Данканя* — “дружина *Данка*” + *-ич*.

Данківський †. XVII ст: п-ще *Dankuszkі* — с. Чома (Szabó 319). ◀ Від антр. *Данко* + суф. колективної належності *-івський*.

Данко — Уж, Пр, Мк, Бр, Вн, Хс. 1436: *пан Данко Хоуржевичь* — Львів (ССУМ I 279); 1337: *Dank* — Тополя в Земпл (Nagy I 149); 1570: *Joan Danko* — Динковиця (UetC 97-29); 1613: *Danko Demeter* — Коноплівці (LehBer 342); 1612: гор. *Danko Istvan* — Мукачів (LehBer 560); 1682: *Danko Andry* — Домашин (UetC 87-59); 1686: *Mihovics Par Danko* — Дусино (LehBer 264); XVIII ст.: *Олена Данко* — Невицьке (ПаПо-1 170); 1773: кр. *Danko Basilius* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від розм. імені *Данко*, яке в Карпатах співвідноситься здебільшого з іменем *Данило*, а на Балканах — також із *Богдан* та *Йордан* (Керста 132, НЗМУК XVIII 160, Илчев 156, Грк 73, Ladó 148, Hajdú 104).

Данкович — Вн, Тч. 1491: *сьтове Данковичи* — Сучава (ССУМ I 279); 1648: наймит *Dankouicz Olexa* — Поляна (Maksay 534); 1648: *Dankouich Mihaj* — В. Ворота (Maksay 549); 1773: при-

сяжний *Andreas Dankovics* — Лази на Вл (Ud-5 60). ◀ Від антр. *Данко* + *-ович*.

Данкулинець [*Данкулиницъ*], *-ниця* — Мк, Св, Уж. ◀ Від андр. *Данкуля* “дружина *Данка*” + *-инець*.

Данкулич — Мк, Уж, Пр, Вб. XVIII ст.: *Dankulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Данкуля* — “дружина *Данка*” + *-ич*.

Даночко — Шелестово, Завидово. ◀ Від антр. *Данко* + *-ко*, отже, “малий *Данко*” або “*Данків син*”.

Дансічак — Баранинці. ◀ Фонет. zdeформований вар. занесеного з Гал п-ща *Данчишак*, яке постало на базі антр. *Данча*.

Данц — Приборжавське. 1543: вл. *Dancz Ilie*, а 1548 — шл. *Jon. Dancs* — Біла Церква (Bélay 130); 1604: вл. *Phil. Dancz* — там само; 1751: *Василій Данц* — Сарваш Рум. (Гаджега-М 172); 1756: *Данцъвъ Андръй* — Терново (там само). У комітатах Бігар і Гемер з XVI–XVII ст. фіксується п-ще *Danci* (Kázmég 279). ◀ 1. Від імені *Данцьо*, тобто *Богданцьо* чи *Данильцьо*, як наслідок редукції флексії *-о*. 2. Версія від рум. апел. *danț* “танець” малоімовірна.

Данцо — Приборжавське, Довге. 1605: кр. *Dancza Griga* — Колочава (Bélay 160). ◀ Наслідок ствердіння звука /ць/, як у п-щах *Ванцо*, *Панцо*, *Янцо*.

Данцьо — Визниця, Свалява. 1756: *Данцъвъ Андръй* — Терново (ПаПо-1 150); 1787: кр. *Danciow* — Козаківка на Бойк (ЙМ), Манів на Лемк (ЙМ). ◀ Від пестл. імені *Данцьо*, співвідносного з *Данило* або *Богдан*.

Данч — Тч, Рх, Св, Уж, Пр. 1389: шл. *Dancs Andras* — Підгоряни (LehBer 655); 1411, 1418: вл. *Pe. Danch* — Бедевля (Bélay 126); 1450: *Danch* — Крива, Теково (Szabó 387, 497); 1678: кр. *Dancs Lazar, Laver Dancs* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1705: свідок *Dancs Janos* — Н.Селище (HodOkt 428); 1715: кр. *Dan. Dancs* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Усіч. вар. п-ща *Данча* або *Данчо*, як *Байч*, *Ванч*, *Гайч*, *Киич*, *Стаич*. Пор. ще запис 1753 із с. Цернина: *Ияков Фанч* (ПаПо-4 116), що, ймовірно, зі *Стефанчо*, рум. п-ще *Manč*, що від *Manea*, тобто з *Manuil* (Vincenz 227). Пор. ще запис 1592 р. з с. Угля — *Ge. Danachi* (Bélay 210). Версія з рум. апел. *danci* “циганча” малоімовірна.

Данча — Хс, Тч, Пр. 1548–1551: шл. *Jo. Dancza* — Берсана (Bélay 123); 1605: кр. *Dancza Griga* — Колочава (Bélay 160); 1618: кр. *Jurko Dancziat* — Бистра (Mars II 61); 1715: кр. *Fr. Dansa* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Данча*, співвідносного в Карпатах із повним іменем *Данило* (Kázmég 278), а у їх сх.

частині — з іменем *Богдан* та *Йордан*. Пор. ще п-ща такої ж структури *Буньча*, *Гольча*, *Копча*, *Матейча* (Šimundić 406, Чучка 65).

Данчинець †. 1720: кр. *Dem. Dancsinecz* — Терново (Bélay 166). ◀ Від антр. *Данча* + суф. *-инець*.

Данчі(й) †. 1592: шл. *Ge. Danchi* — Угля (Bélay 210). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Danč*, що з *Bogdan*, *Danimir*, *Jordan* (Šimundić 406), + формант *-i(й)*.

Данчішак — Баранинці (тепер пишуть: *Дансічак*). 1787: *Danczyszak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Данчिश*, що з *Данч* або *Данча*, + *-ак*. 2. Від андр. *Данчиха* — “дружина *Данка*, *Данча* або дружина *Данчі*” + *-ак*.

Данчо — Св, Мк. 1618: кр. *Dancso* — Тварожець (Mars II 96); 1715: кр. *Jac. Dancso* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від укр. або болг. здр.-пестл. ім'я *Данчо*, співвідносного з *Данило*, *Богдан*, *Йордан*, як і *Іванчо*, *Томчо*, *Юрчо*... (Чучка 63, Илчев 156). У Марамороші ім'я *Dancsul* уживалося до кінця XVII ст. (Bélay 146, 190).

Данчук — Приборжавське, Білин. 1715: кріпаки *Dem. Danczuk*, *El. Dancsuk* — Терново, Тересва (Bélay 166, 195). ◀ Від антр. *Данч*, *Данча* чи *Данчо* + *-ук* або від антр. *Данко* + *-юк*.

Даньо [дав. — *Даньові*] — Жорнава, Ужгород. 1404: *Дань* — Сигіт (ССУМ I 280); 1787: кр. *Danio* — Вислік Вел., Прибишів на Лемк, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від розм. імені *Даньо*, співвідносного з повними іменами *Даніло*, *Дам'ян*, *Богдан*, *Йордан* (SSJ VI 131, Грк 73, Илчев 156, Колесник 8). Пор. суч. закарп. вар. імен *Іваньо*, *Лесьо*, *Митьо*, *Федьо*... (Чучка 71).

Дарвай — Колодне Тч. 1568: шл. *Pe. Darvai* — Кричово (Bélay 170); 1548: шл. *Mich., Pe. Darvai* — Колодне (Bélay 134); 1671: кр. *Darvai Pal* — Дулово (Bélay 138); 1751: *парох Симеон Дарвай* — Колодне на Тч (Гаджега-М 190). ◀ Угор. шляхетське п-ще з формантом *-i* від місц. ойк. *Darva*, що відповідає укр. ойк. *Колодне* (Kázmér 284).

Даровці †. 1607: *Darocsi Thamas* — Горяни (UetC 104-8). 1691: шл. *Daróczy Istvan* — Ужгород (Hod Ad 34). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Дравці* в його угор. звучанні (по-угор. *Daróc*).

Даролин †. 1694: кр. *Darolin Steczk* — Вонігово (Bélay 213). Пор. ще 1772: кр. *Vancso Darolyak* (Ud-4 167). ◀ Правдоподібно, від місц. клички *Дароля*, яку дають сивій корові, + суф. *-ин*.

Даролич — Нове Барово. Пор. 1694: кр. *Darolin Steczk* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Правдоподібно, в основі п-ща лежить молд. жін. ім'я *Дорулја*, співвідносне з повним іменем *Тудора* (ДумбрМик 60), + *-ич*. Пор. ще слц. п-ще *Doruľa*. У словаків та в закарп. українців донедавна

вживали кличку *Дароля* для корів журавлиної масті (Чопей 66). Її давали здебільшого дарованим коровам (Пр, ВБ), а волам — відповідно кличку *Даров*. Угорці пов'язували останню з назвою птаха *daru* — “журавель”.

Даруда — Тч, Хс. 1570: кр. *Alex. Daruda* — Пістрялово (UetC 97-29); 1671: кр. *Daruda Simon* — Теребля (Bélay 293); 1704: кр. *Daruda Istvan* — Пістрялово (HodGens 14); 1720: кр. *Mathi Doroda* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1749: п-ще *Daruda* — Гетеня (Szabó 373). ◀ За Д. Молдановою, чес. п-ще *Daruda*, як і *Darda*, походить від слов. імені *Bohudar* (Moldanová 55).

Даскало — Богдан, Розтока на Рх. ◀ Від староукр. апел. гр. пох. *даскал* — “учитель, дидакал, дячок” (ССУМ I 281, СУМ XVI–XVII VII 181, Ж-Н 172, Головацькій 58), який досі вживається в укр., болг. та рум. мовах, а в серб.-хорв. уживався навіть у формі *даскало* (РСКН I 65).

Даскалюк — Вел. Бичків. ◀ Від антр. *Даскало* + суф. *-юк*.

Дахо †. 1449: *Georgius Dacho de Eur* — Сторожниця (Nagy-2 425). ◀ Укр. іменне утворення з формантом на *-хо* від якогось імені на *Да-*, як *Даніло*, *Давид*, *Даймир*.

Дацко — Руське, Ужгород. 1820: *Dacko* — Лопінка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. здр.-пестл. чол. ім'я від *Дацьо*, яке широко вживалося по всій Україні в XVI–XVIII ст. (Керста 132, Осташ-3 19).

Дацьо — Колочава, Синевир, Раково. 1453: *Nos Georgius Daczo de Eur* — Капушани (Nagy II 503); 1506: *Dacza Tomás* — Станово (LehBer 742); 1562: *Thomae Dacho* — Балажівці (LehAd II 487); 1787: п-ща *Dacio*, *Daciow*, *Daciowiat* часто фіксуються в селах Бойк та Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від староукр. імені *Дась*, *Дацик*, що від повного імені *Дасій* (Керста 109), яке з XVIII ст. починає співвідноситися також із іменами *Даніло*, *Богдан*, *Йордан* (Илчев 158, Šimundić 405, Ladó 148), чи навіть із *Давид* (Грк 73, РСКН I 76). 2. На Зак, зокрема на півд. Тч, чол. ім'я *Даць* досі виступає як еквівалент імені *Андрій*.

Даш — Тч. 1715: кр. *St. Dass* — Вільхівці (Szabó 458). Пор. споріднені антр. 1449: *Georgius Dacho de Eur* — Сторожниця (Nagy II 425); 1787: *Daszyk* — Петруша Воля на Лемк, п-ща *Dasz*, *Daszo*, *Daszow*, *Daszko*, *Daszkowski*, *Daszczak* на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Даш*, яке в XVI–XVII ст. співвідносилося з повними іменами *Дасій*, *Давид*, *Євдоким* та деякими ін. іменами на *Да-* (Керста 92, 108, 109, Осташ-3 25), з іменами *Даніло*, *Давид*, *Йордан* (Бірыла-1 59,

Грк 73, Илчев 158, Šimundić 406, Ladó 148, Moldanová 55, Rymut 127).

Дашко †. 1467: *пан Дашько Калстикович* — Кременець (ССУМ I 285); 1574: кр. *Dasko* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Даш* або *Дахо* + суф. *-ко*.

Дворак [рідше — **Дворак**] — Білки, Довге. 1715: кр. *St. Dworza* (!) — Драгово (Bélay 168). Пор. ще подг. п-ще 1774 *Dworak* (Bubak 91). ◀ Від апел. *дворак*, який у XVII–XVIII ст. озн. “безземельний кріпак, що живе у панському дворі” (Головацкій 509), а в зах. слов’ян — “королівський дворянин, магнат” (SW I 595), “вільний, багатий господар, службовець при дворі” (Moldanová 61), “дворовий парубок, слуга” (Bubak 91). 2. Можливо, від серб.-хорв. чол. імені *Двор*, співвідносного з апел. “двір” (Грк 73, 241), + *-ак*.

Дворський [*Двурський*] — Кошельово та [*Дворські*] — Виноградів. Пор. подг. п-ще 1796 р. *Dworski*, яке виводять із пол. *dwór* (Bubak 91). Пор. ще 1237: *Дворскому Григорию* (ЛІ 777); 1349: *пань Глѣбъ Дворсковичь* — Казимир (ССУМ I 290). ◀ Від давньоукр. *дворський* “дворецький, княжий сановник”, який у староукр. мові озн. “керуючий маєтком” (Дэже 33), “той, що стосується панського двору” (СУМ XVI–XVII VII 208). Те ж саме в серб.-хорв. мові — “придворний, дворовий, палацовий управитель маєтку” (РСКНІ IV 113–114).

Двуйла — Сокирниця. ◀ Від п-ща *Двуйло* у род. відм.

Двуйло — Колочава, Вишково. Пор. 1715: кр. *Mich. Guvilu* — Присліп (Bélay 181); 1720: кр. *Mich. Duello* — там само; 1787: кр. *Dwójlo* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. (з укаючої говірки) *двуйло* або від пол. *dwójlo*, що відповідає загальнонац. укр. *двійло* — “жердина, якою з’єднують 2–3 ярма уздовж при запряганні кількох пар волів” (Гр I 362), “дишель упряжки, до якої чіпляється ярмо” (Он I 206).

Двурський — див. **Дворський**.

Дебач — див. **Дибач**.

Дебель [*Дыбиль*] — Синевир. Пор. 1787: кр. *Debelak* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ); серб. п-ща *Дебьовић, Дебольски* та чол. ім’я *Дебеля* (РСКНІ IV 124, 129). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *дыбиль, -бля* — “великий дерев’яний цвях” (Головацкій 533), “чопик” (Вишків на Бойк), співвідносний прикм. *дебелий* “грубий, товстий, огрядний” (СУМ XVI–XVII VII 215) та бойк. *дзибель* — “вовк” (Он I 212). 2. Від серб. чол. імені *Дебель*, що від імені *Деба* (Даничіс II 325, Грк 73), співвідносних із апел. *дебаль, -бля* — “частина

дерева від кореня” (РСКНІ IV 127); пор. ще слц. діал. *debela* — “огрядна, неповоротка жінка” (SSN I 299). 3. Від пол. діал. *debel* — “чорт” (SW II 426).

Дебич [зрідка — *Дыбич*] — Бедевля, Тячівські Лази, Вільхівці. 1668: вл. *Debics Paraszka* — Десе (Bélay 134) ◀ 1. Від серб. пестл. імені *Деба* (див. **Дебель**) + *-ич*. Антр. *Деба* в с. Скриня на Бойк згадується 1819 р. (ФМ). У хорватів також поширене п-ще *Debić* (Leksik 23), а у сербів — *Деба* (РСКНІ IV 121). 2. Від діал. *дыбы* “кайдани” (Он I 213), “ходулі” (Гр I 381) з гуц. обниженням артикуляції голосного /ы/ + *-ич*.

Дебнар [*Дебнаръ*], *-ра* — Кольчино. ◀ Від слц. діал. *debnár* — “бондар” (SSN I 299).

Дев’ян [*Див’ян*] — Поляна, Голубине, Солочин. ◀ Правдоподібно, від південнослов. жін. імені *Дева*, що пов’язане з *Дивою Марією* (Илчев 158, Грк 73, Šimundić 73) або й зі співзвучним йому серб. чол. ім’ям *Дева* (РСКНІ IV 12), які у сербів дали п-ща *Деванић, Девановић* (там само), *Devčić* (Leksik 129). Пор. ще гуц. п-ще *Dewczuk* із с. Пасічна (Vincenz 577). Див. ще **Див’ян**.

Деда — Кошельово. 1222: *Michael filius Deda* — ком. Абауй (Reg Var 282). Пор. споріднені. 1667: *Dedics* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Dedzio* — Петруша Воля на Лемк та *Dedasz, Dedyk* — Вільшаник, *Deduch* — Нижнє на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ща з цією основою (Rymut 130). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Деда* або *Дедо*, співвідносних із повними іменами *Дедомир, Дедослав, Дедош* (Даничіс II 331–332, Грк 73, Илчев 158–159, РСКНІ IV 150), від якого у хорватів та сербів утворено декілька п-щ на зразок *Dedić* (Leksik 123, РСКНІ IV 150). 2. Малоімовірно, що п-ще пов’язане з пол. діал. апел. *deda* — “кляча” (SW I 433).

Дедерський — Ясіння. ◀ Від незасвідченого антр. *Дедера* (див. **Дедерчук**) + *-ський*.

Дедерчук — Ясіння, Лазівщина, Чорна Тиса. Пор. гуц. п-ща *Dederka* і *Dederczuk* із сіл Татарів, Яблуниця і Ворохта (Vincenz 577), а також запис 1567: *офіцер Юрій Дедерка* (Vincenz 577). ◀ Від антр. *Дедерка* + *-юк* або від незасвідченого антр. *Дедера*, який, імовірно, від антр. *Деда*, + *-чук*.

Дедич †. 1667: кр. *Dedics* — Раковець (Szabó 507). ◀ Від антр. *Деда* + *-ич*.

Дежницький [*Дежницький*] — Вел. Бичків, Рахів. ◀ Слов. патр. утворення з суф. *-цький*, яке передбачає твірну основу *Дежна*, власне — *Дежнич*, а базою для цього могло бути лише угор. ім’я *Dezső*, співвідносне з іменем лат. пох. *Дезидерій*.

Дежко [*Дешко*] — Тур’я Поляна. ◀ 1. Можливо, укр. демін. з суф. *-ко* від угор. імені *Dezső*

(укр. *Дезидерій*) або рум. чол. ім'я *Dej* (Ковачев 165). Серед українців це ім'я ніколи не було вживаним, але деривати від нього відомі. Пор. 1570: *Mat. Dezzowuch* — Свалява (UetC 53-14); 1757: *panъ Дезофка Елизавета* — Чирч (ПаПо-4 118). 2. Більш імовірно, що це гіперкоректний вар. п-ща *Дешко́*.

Дейман [*Дійман*] — Бистриця, Вільховиця, Лецовиця. 1648: кр. *Deman Ferencz* — Бистриця (Maksay 523); 1672–1696: кр. *Nikita Deman* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Deman* — Ганчова на Лемк (ЙМ), а також п-ще *Demaniszyn* із 1820 в с. Студений на Лемк (ФМ). ◀ 1. Можливо, з болг. чол. імені *Диман*, що з *Димо*, тобто *Димитър* (Илчев 172). 2. Можливо, з рум. імені *Demon* (Const 259).

Декёт — Тч. Див. **Декіт**.

Декіт [*Декът*, рідше — *Декъита*] — Тч. ◀ 1. Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з застарілим календ. іменем *Дукитій* (ВІЛ 233; Справочник 407). 2. Можливо, перебуває в тому ж колі лексем, що й закарп. *deget* “дъоготь” (Чопей 67), гуц. п-ка *Dekies, Dekusa, Dekiesiukiv, Dekesyn* (Vincenz 58) або з південнослов. іменами *Deka, Dekica, Deko* (Šimundić 406). Пор. ще старосерб. чол. ім'я XIV ст. *Дехоуть* (ГркРеч 77), яке на Зак могло бути фонет. деформоване угорцями.

Делеган [*Дылиган*] — Мк, Ір, Вн. 1570: *Pet. Delehan, Mat. Delegan* — Покуття, Ділок (UetC 97-29); 1570: *Georg Gyaligan* — Чинадьово (UetC 53-14); 1613: кенез *Delegan Janos* — Мк (LehBer 816); 1649: кр. *Delegan* — Бабиці, Климовиця (LehBer 38, 341); 1704: кр. *Delegan Jurko* — Пістрялово (HodGens 14). ◀ 1. Від місц. арх. *дылиган* — “назва давньої чотирикрейцерової монети” (Чопей 84). 2. Від південнослов. чол. імені *Дельо* або *Дельа*, що з *Недельо*, *Недельо* (Илчев 160, Грк 74), ускладненого експресивним суф. *-ega*, як і в п-щах **Василега**, **Іванега**, **Юрцега**, + патр. суф. *-ан*. У сербів та хорватів побутують також гіпок. імена *Dela, Dele, Deli, Delo*, які співвідносяться з повними іменами *Dejan, Delimir, Delivoj, Desimir, Radenko, Vendelin* (Šimundić 406), п-ща *Дельић* та відповідно *Delić* (РСКНІ IV 188, Leksik 125). 3. Малоімовірно, що від тюрк. апел. *deli* — “витязь, герой” (Ladó 149).

Дэлен — див. **Дэлин**.

Дэлин — Калини. 1493: *Деленовіи лис* — Сучава (ССУМ I 292); 1618: кр. *Dilin Lukacz* — Кружльова, *Dilinowe Dmitr* — Свидничка (Mars 70); 1625: *pospolu z Delinowum synet* — Климківка (Łysiak-2 85); 1787: кр. *Deleniow, Deliniow* — Бистриця, *Delenkiewicz* — Луковиця на Бойк

(ЙМ). Пор. ще 1629: *księdza Wojciecha Dylowycza* — Климківка (Łysiak-2 97). ◀ Як і п-ще **Делеган**, від південнослов. імені *Деля*, *Дельа*, тобто *Неделя* (Илчев 160, Грк 74), + *-ин*.

Делитенчук — див. **Делятинчук**.

Делятин [*Делэтин*] — Лазівщина. Пор. 1404: *Стецко Делятинський* — Галич (ССУМ I 277); 1618: кр. *Petro Deletko* — Крайне Чорне (Mars 59). ◀ 1. Від антр. *Делята*, що зі слов. імені *Деля* чи *Дель* (≅ *Неделя*) або з *Дила*, *Дило* (< *Димитрије*, *Дионисије* — Грк 75), + пос. суф. *-ин*. 2. Від староукр. терміна лат. пох. *делята* “відстрочка” (Тимченко 204). Про реальне існування антр. *Делята* свідчить серб. п-ще *Делетин* (РСКНІ IV 175) та укр. ойконіми *Делета*, *Ділятин*.

Делятинчук [*Делэтинчук*] — Лазівщина, Ясиння, Чорна Тиса. ◀ 1. Від антр. *Делэтин* + *-чук*. 2. Менш імовірно, що від катойк. *делстинчук* — “виходець із *Делятина*”.

Дема †. 1696: гор. *Jo. Dema* — Хуст (Bélay 152). ◀ Чол. гіпок. ім'я *Dema*, що з *Demetrij, Demjan* (Šimundić 71).

Деман †. 1648: кр. *Deman Ferenc* — Бистрий (Maksay 523). ◀ Від антр. *Дема* + суф. *-ан*.

Демедюк — див. **Демидюк**.

Дэметер — Уж, Мк, Св, Вн. 1570: кр. *Andr. Demeter* — Ясиння (Bélay 166); 1715: кр. *Ant. Demeter* — Чумальово (Bélay 193). ◀ Від угор. або слц. імені *Demeter* (укр. оф. *Дмитро*).

Деметро †. 1715: кр. *Pe. Demetro* — Добрянське (Иёдфн 177). ◀ Фонет. вар. чол. імені *Дмитро*.

Демеч †. 1600: гор. *Jo. Demecs* — Вишково (Bélay 218); 1696: кр. *Andr. Demecs (Demeter)* — Вел. Бичків (Bélay 196). ◀ Угор. гіпок. ім'я *Demecs* від повного імені *Demeter* (Kázmér 290).

Деміда — Тч. 1715: *парох Мафтей Димида* — Вонігово (Гаджега-М 187). Пор. ще 1715: кр. *Demed (Dimide) Andr., Vaszil* — Синевир (Bélay 200). П-ще *Demida* є і в Польщі (Rymut 131). ◀ Від правосл. календ. імені *Демид*, що з *Діамид*, у род. відм.

Демидик †. 1720: кр. *Jo. Dimidik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Демид* + *-ик*.

Демидович †. 1672: утікач *Demedovics Bala* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. *Демид(а)* + *-ович*.

Демидюк — Ясиння, Чорна Тиса, Лазівщина. 1819: *Demediuk* — Княжолука на Бойк (ФМ). Пор. ще топ. *Демидовъ Ровъ* на Волині (ССУМ I 293); 1720: кр. *Jo. Demidik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Демід* або *Деміда* + *-юк*.

Деміцький — Гудя. ◀ Від місц. антр. *Демич* + *-ський*, про що свідчить також переклад цього патр. утворення з 1547 р. угор. мовою: *Sandor*

Demuse fya — Липча (Bélay 172). Твірна основа *Демеч* часто повторюється в закарп. антропонімії XVI–XVII ст. Базовим іменем для патр. *Демич* є антр. *Дема*, який уживався і як жін., і як чол. ім'я, еквівалентне іменам *Дмитро*, *Дем'ян*. Пор. 1333: *domina relicta Dema* — Ужан (Nagy I 80); 1648: гор. *Jo. Dema* — Хуст (Bélay 152). Пор. ще чол. ім'я *Дема* з XVII ст. (Керста 84, Осташ-3 19).

Демко́ [рідше — **Демко**] — Мж, Тч, Вн, Ір. 1449 як імена: *Demko Vodnar, Demko Dwthko* — Тарна, Винне (Nagy II 444); 1682: *Demko Roman* — Ставне, *Demkanits Stephan* — Сухий (UetC 88-59); 1787: *Демко Янош* — Добрянське (ПеУрб 131); 1748: *Демкового Петра Гыркы* — Лімна (ПаПо-4 75); 1787: *Демко* — Босько, Улюч на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1668: *Маруши Демканя* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Від укр. розм. імені *Демко*, співвідносного з іменем *Дем'ян* (Осташ-3 19).

Демко́вич — Арданово. 1648: *Demkowich Petro* (Maksay 526); 1567: *Dem. Demkowicz* — Свалява (UetC 53-12); 1787: кр. *Demkowicz* — Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Демко*, що з *Дем'ян* або *Деметій*, + -ович.

Демча́к — Уж. 1561: Уж. 1561: *Demczak* — Сянік (Balzer 62); 1787: *Demczak* — Галбів та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: *Demczak* — на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Демко́** + патр. суф. -як. У XVI ст. цей суф. міг виконувати і демін. функцію.

Демчеля́ [Демчїля] — Березники, Керецькі. 1715: кр. *Luc. Demcsela (Demcsilla)* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Рум. утворення з ром. демін. суф. -ela (власне — -еля) від антр. **Демко́** або від *Демча*, що фактично те саме. Антр. *Демча* в Сопунці фіксується 1715 р.: *Demcse* (Bélay 193), а в угорців — 1476 р. (Kázmér 290). Однак суф. -еля, а тим більш -ила, не мусив бути рум. Пор. білор. п-ще *Дзямчила* (Бірыла-1 58).

Демчик — Ір, Вн, Мж. ◀ Від антр. **Демко́** + -чик.

Демчїля — див. **Демчеля́**.

Дем'ян — Хс, Мж, [Дем'я́н] — Св, Вл, Хс, Мж, Тч [Дем'я́н] — Рх. 1219: *Demenus comes de Zothmar* (RegVar 226); 1440: *Demjen* — Підвиноградів (Szabó 490); 1500: кр. *Lukasko Demjen*, а 1600 — *Demian Fr., Jac., Jo* — Липча (Bélay 172); 1715: кр. *Paulo Dimjan* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від укр. кал. імені *Дем'ян*.

Дем'ян-Грицю́к [Дем'я́н-Грицю́к] — Розтока на Рх. ◀ Прикладка *Грицю́к* з'явилася при традиційному п-щі *Дем'я́н* спонтанно для індивідуалізації родин серед численних *Дем'янів* у селі.

Дем'яно́вич [Дем'яно́вич] — Чертіж, Мукачів. 1672–1696: кр. *Alex. Demjanovics* — Кваси (Bélay 130); 1799: *парох Деметрій Дем'янович* — Марковці (Гаджега-3 63). ◀ Від антр. **Дем'ян** + -ович.

Дем'янчу́к [Дем'яно́чук] — Тч, [Дем'яно́чук] — Рх. 1682: *Demiensuk Illko* — Сіль (UetC 88-59). Пор. ще 1631: *Дем'янчик Іоан* — Матисова (ПаПо-4 76). ◀ Від антр. **Дем'ян** + -чук.

Денес — див. **Деніс**.

Деник †. 1597: кенез *Denik* — Голубине (LehBer 294). ◀ Здр.-пестл. вар. імені з суф. -ик від ос. імені *Дена*, *Дено* чи *Деньо*, тобто *Деян*, *Десимир*, *Младен* або *Најден* (Šimundić 407).

Деніс [Деніс] — Ір, [Деніс] — Св. 1699: кр. *Denész Iván* — Голубине (Maksay 575); 1787: кр. *Dunys* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). Пор. споріднені 1473: *пан Сенко Денисовичь* — Вільна (ССУМ I 293); 1570: кріпаки *Aug. Dionisz, Luc. Dionisowych* — Бистриця, Сусково (UetC 53-14); 1595: *Iwan Dynisów* — Требішов (Balzer 112); 1648: *Deniszowicz Hricz, Demko* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від кал. імені *Деніс*, церк. — *Діонісій*.

Дениско †. 1689: кр. *Denisko Anecze* — Горінчово (Bélay 145). ◀ Від антр. **Денис** + -ко.

Денич †. 1720: кр. *Andr. Dennics* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Утворення з суф. -ич від імені *Дена*, що з *Денис* або з *Најден* (Šimundić 407).

Деничко †. 1738: *отець Василій Денечко парох* — Новоселиця на Мж (Сах 81). ◀ Від антр. **Деник** або **Денич** + -ко.

Денко †. Антропооснова *Денко* на Зак відома з XIV ст. Напр., 1362: *Johannis filii Dhenk de Laaz* — Вел. Лази (Nagy I 323); 1530: кр. *Denko* — Терново, Вонігово (Bélay 162, 212); 1607: *Denko* — Туриця (UetC 104-8); 1687: кр. *Denko* — Чепа (Szabó 306), п-ще *Denko* з 1607 у м. Сянік (Balzer 163), суч. гуц. п-ща *Denko, Denczuk* у м. Жаб'є (Vincenz 577) та ін. ◀ За Р.Керстою (Керста 109), староукр. ім'я *Денко* було еквівалентом повного імені *Даміан*, тобто *Дем'ян*.

Денцій [Денці] — Дравці. ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від укр. імені *Денцьо* (≲ *Денис*) або безпосередньо від угор. імені *Dönci* (≲ *Dénes, Dezső* — Ladó 149–150). 2. Від хорв. гіпок. імені *Denci*, співвідносного з повним іменем *Gaudencij* (Šimundić 407).

Денчик — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. *Денко* або *Денько́*, що з *Денис*.

Денчїля — Лисичово. ◀ 1. Від антр. *Денко* (див. **Денчик**) + -иля. Пор. хорв. імена *Denča, Denče*, співвідносні з *Desimir, Mladen* (Šimundić 407). 2. Фонет. видозміна п-ща **Демчїля**.

Дéпинець [Дéпиниць], -нця — Гукливий. ◀ Правдоподібно, від жін. імені *Дена*, яке у болгар

та македонців співвідноситься з повними іменами *Десна, Деснина* (Илчев 161, 162, *Onomastica Jugoslavica* X 127), + *-ицець*. Пор. ще серб. п-ще *Денић* (РСКНІ ІV 212).

Дербай — Мукачів. ◀ Результат угор. субституції укр. п-ща **Дербаль**.

Дерба́к — Вн, Хс, Тч, Мж. 1787: кр. *Derpak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. апел. *дерба́к* — “нероба, ледащо, каліка, інвалід” (Ж-Н 177), але у говорах має й інші зн., як “старий віник” (Рх), “шипшина” (Мж) та ін., зокрема й ті (“негідник”, “шалапут”), які *darebak* має також у слц. мові (SSN I 293, ЕСУМ ІІ 35).

Дербаль [*Дирба́ль, Дырба́ль*] — Вл, Св, Пр. В Україні п-ще Дербаль не належить до давніх лексем. Воно характерне для чес., слц. і пол. мов. Можливо, звідти прийшла лексема і до українців. Чеські ономасти кваліфікують п-ще *Drbal* як віддієслівне утворення з агентивним суф. *-al*. А оскільки дієсл. *drbati* є полісемантичним, то й у дериваті *Drbal* убачають щонайменше два допрізвищеві зн., а саме: а) “той, що шкрябає” і б) “пліткар” (Moldanová 25). Поляки так само виводять його з дієсл. *dyrbac* — “*dyrdac*” (Rymut 165). На Пр апел. *дерба́ль* — це “здоровань”, “лінюх”. Пор. ще бойк. *дёрбати* (Он І 208).

Дёрда — див. **Дирда**.

Дердю́к — див. **Дирдю́к**.

Деребецький [*Деребе́цкий*] — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ще *Derebeski* (!) — Монастирець на Лемк (ЙМ). ◀ Можливо, дериват від серб. п-ща *Деренић* (РСКНІ ІV 225). Пор. ще 1541: п-ще *Деребин* (Тупиков 530).

Дерев'яник [*Деревля́ник*] — Тч, Мк. ◀ Від місц. апел. *деревля́ник*, який у одних гов. озн. рослину *Lonicera xylosteum* (Гр І 369), а в ін. — “черв'яка, який точить дерево” (Он І 208).

Дерев'янка [*Деревля́нка*] — Пр, Уж. Пор. 1649: козак *Деревянка* (СУМ XVI–XVII ст. 7/35); 1787: кр. *Derevianko* — Черхава на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *деревля́нка* — “дерев'яний предмет, напр., черевик, нога” (Ж-Н 177), “дерев'яна посудина” (Чопей 68).

Дерев'я́нко [*Деревля́нко*] — Пр, Св, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дерев'янка**.

Дерек †. 1720: кр. *Andr. Derek* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Дир** (з угор. обниженням кореневого голосного) + **ик**. 2. Від угор. *derék* — “бравий”, “стрункий”.

Деренко †. 1648: кр. *Derenko Sztanko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Дир** + **-енко**. 2. Від антропонімізованого апел. *déren* + **-ко**.

Дерецький [*Дере́цкий*] — Луги на Рх. ◀ 1. Можливо, дериват від хорв. п-ща *Derić* (Leksik 127). 2. Від антр. **Дерек** + **-ський**. 3. Від апел. *дереча* “сорт кислих вишень” (Гр І 369) + **-ський**. На Запоріжжі козак *Дереча* згадується 1649 р. (СУМ XVI–XVII 7/236).

Дерещу́к — Ясіня. Пор. 1595: *Andrej Deresko* — Ріпник (Balzer 117); 1787 і 1819: п-ще *Deresz* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Дерешко* + **-юк** або *Дереш* + **-чук**. Основа *дереш* у Карпатах уживається в кількох зн., а саме: в укр. гов. *déresh* — “чалий кінь” (Ж-Н 177, Он І 209), у пол. — “сивувата людина” (SW I 445), у рум. *dereş* — “веснянкуватий”, в угор. *deres* — “інистий, сірий, сивий” (Kázmér 295), у слц. *dereš* — “сивий або гнідий кінь” (SSN I 306). 2. Більш імовірно, що в основі п-ща лежить лексема *déresh*, яка в угор. мові, у слц. та укр. гов. має зн. — “довга лавиця, на якій за кріпацтва карали биттям винних” (Чопей 68, Головацькій 511, SSN I 306).

Дерич — Мж. — Див. **Дирич**.

Дёркавец [*Дёркавиць*] — Мк. Пор. 1773: присяжний *Andreas Derkovics* (!) — с. Драгушова (Ud-5 54). ◀ Від прикм. *деркавий* — “заїка” (Ж-Н 178) + субстантивуючий суф. *-ець*, як і в апел. *слімавець, смóлавець*.

Деркач — Мк, Ір, Мж, Св, Вб. 1618: кр. *Derkaczow Kost* — Стразьке Чарне (Mars 89); 1649: козак *Тышко Деркач* (СУМ XVI–XVII VII 249); 1720: кр. *El. Derkacs* — Колодне (Bélay 134); 1787: кр. *Derkacz* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *деркач* — “коростіль”, “перепел”, “тріскачка”, “віник” (Ж-Н 178, Гр І 371, Vincenz 460 та ін.).

Деркович — див. **Дёркавец**.

Дёрценій [*Дёрцени*] — Чорнотисово. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Derceny* (по-укр. — *Дрисино*).

Деспотóвич — Мукачів. ◀ Від південно-слов. імені гр. пох. *Деспот*, яке у Середньовіччі було високим титулом (Тимченко 206, Maretić II 71, Daničić II 353, Грк 74, Илчев 162), + **-ович**.

Деха — Мідяниця, Тихий, Дубриничі. 1567: кр. *Duch* — Дяково (Szabó 410). ◀ Від чол. імені *Деха, Дехо, Дех*, які в українців співвідносилися з *Дем'ян* (СімЧол 103), а у сербів — із *Десимир, Дедослав, Деспот* (Maretić II 120, Грк 75).

Дехман †. 1699: кр. *Dechman Péter, Dechman Mikula, Jaczko* — Бистриця (Maksay 559, 560). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, від слов. гіпок. імені *Дехо*, що з *Десислав, Десивој* (Грк 777), + формант **-ман**.

Дешко [рідше — **Дешко**] — Мк, Ір, Св, Вн, Пр. 1213: *Desc* — с. Бухт у ком. Сат (RegVar 163);

1414: *Desko et Cosmas filii Ihnath* — Убля (Nagy II 142); 1498: з *Грином* а з *Дсшком* — б.м.н. (ССУМ I 299); 1581: кенез *Desko Andras* — Дешковиця (LehAd I 159). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Дех*, співвідносного з *Дем'ян* (Керста 109, 132), у болгар — із іменем *Радеш* (Ковачев 171) а у сербів з ін. іменами на *Де-* (див. *Деха*). 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Deško*, що від повних імен *Dejan, Demeter, Demir, Deziderij...* (Šimundić 407), або від слц. демін. *Dežko*, співвідносного з угор. оф. *Dezső*, що з лат. *Desiderius* (SSJ VI 131).

Де́як [зрідка — **Дея́к**] — Хс, Тч, Вн. 1548–1550: кр. *Sim. Deak* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1649: кр. *Sim. Deak* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від угор. арх. апел. *deák* — “дяк”, “учень”. 2. Від серб. чол. імені *Dejak*, що з *Deja*, а це — з *Десимир, Десислав* (Dančić II 88, 332, Грк 73).

Деякович †. 1678: п-ще *Djakovecz* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Деяк** + **-ович**.

Дердь — Забродь, Макар'єво, Виноградів. 1720: кр. *Mich. György* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від угор. імені *György*, етимологічно співвідносного з укр. *Георгій*. В угорців п-ще *György* згадується з 1411 р. (Kázmér 436).

Джавре́й [*Джавру́й*] — Червеньово. ◀ Від бойк. *джавра* — “криклива, галаслива жінка” (Он I 210) + **-ей**.

Джа́нда — Вб, Пр, Хс. 1704: кр. *Gsanna* (!) *Janos* — Іванівці (HodGens 15). ◀ 1. Від місц. апел. *джа́нда* — “настирливий прохач, рвач” (Синевир); пор. ще *джандіти* — “белькотіти” (Туриця). 2. Від серб. чол. імені на зразок *Дженда*, співвідносного з *Венадије, Ведеон* (Maretić II 144, Грк 87).

Джа́хман — Розтока на Мж. ◀ Можливо, фонет. видозміна хорв. п-ща *Đakman* (Leksik 150).

Джіма [*Джіма*] — Теково. Пор. серб. п-ще *Ђимић* (РСКНІ V 95). ◀ Зн. твірної основи незрозуміле. Можливо, п-ще пов'язане з болг. іменем *Дима, Димитрій*.

Джі́дик — Люта, Забродь [здебільшого пишуть *Ді́дик*]. ◀ 1. Напевно, від місц. апел. *джі́дик* — “дідусь”: у традиційній укр. говірці, як і в серб. та хорв. мовах, м'які приголосні /дь, ть/ регулярно змінюються на /джь, чь/. 2. Можливо, від хорв. гіпок. імені *Đido*, співвідносного з повним іменем *Đenadij* (Šimundić 411).

Джі́джина [*Джі́джіна*] — Мал. Раковець. ◀ Від серб. чол. імені *Ђиђа*, що з *Ђорђе*, тобто з *Георгиј* (Грк 87), або від молд. *Джиджси* такого ж пох. (ДумбрМик 57) + **-ина**. Пор. ще серб. апел. тур. пох. *ђиђа* — “іграшка, цяця” (РСКНІ V 92), рум. дит. *gigea* — “т. с.” та болг. п-ко

Джиджсо і п-ще *Джиджсов* (Илчев 166). Пор. ще хорв. п-ще *Điđa* (Leksik 151).

Джі́джиня́к [*Джі́джінія́к*] — Імстичово, Луково. ◀ 1. Від **Джі́джина** + **-як**. 2. Антропооснова *джиджсіна* може мати й болг. інтерпретацію, адже у болгар *джиджсина* — це “шматок”, “гиря” (Илчев 106). Пор. також п-ще *Джиджшинов* (там само).

Джоба́к — Ужгород. — Див. **Дзьоба́к**.

Джу́га — Пр, Хс, Вн, Ір. 1671: кр. *Dzsoga*, а 1715 *Dsuga, Csugha* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Від рум. імені *Iuga*, що з *Georgius* (Const 67) або болг. імен *Джого*, *Джого* того ж пох. (Илчев 167), що менш імовірно.

Джу́ган — Тч, Хс. 1665: кр. *To. Dsugan* — Довге (Bélay 136); 1787: кр. *Dzugan* — Ялин на Бойк, Воля Синькова на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Jo Gyugan (Csuganj)* — Новоселиця на Тч (Bélay 176), гуц. *Džogan (Vincenz 512)*; 1772: кр. *Jura Csugan* — Нижні Репаші в ком. Спіш (Ud-4 47). ◀ 1. Від антр. **Джу́га** + **-ан**. 2. Від укр. *джого́ган* — “кайло” (Гр I 376, Гг 58) чи пол. *dżugan* — “т. с.” (Bubak 96). 3. Від слц. дал. *džogan/džugan* — “розбишака, забіяка” (SSN I 427), рум. *jugan* — “кастрований жеребець”.

Джу́гля — Пашковець, Верб'яж, Нова Розтока. Пор. 1819: п-ща кріпаків *Džugla, Džuglin* — Вижлів на Бойк (ФМ), суч. гуц. п-ще *Džyglan (Vincenz 580)*, хорв. п-ще *Đuglić* (Leksik 152) та рум. п-ща *Giuglea, Giuglan* (Iordan 224). ◀ Від укр. апел. *джу́гля* — “кругла зимова шапка” (Ж-Н 179, Гр I 376, Гг 58), який у гуцулів озн. також “неохайна жінка” (там само). У болгар апел. *джу́гла* — “гостра кам'яниста вершина”. Пор. ще бойк. *джу́гати/джо́гати* — “колоти” (Головацькій 512) та слц. гов. *džugel'* — “гуля” (SSN I 427).

Джуда †. 1672: кр. *Dsude Nekita, Dsuda Istvan* — Луг (Bélay 173). ◀ Імовірно, від південнослов. гіпок. імені *Džoda* або від *Đuda*, співвідносних із *Đurđija* (Šimundić 411).

Джу́ланич †. XVIII ст.: кр. *Dzsulanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Дюла́ня* — “дружина *Дюли*”. 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Đula* (Šimundić 411), що з угор. *Gyula*, тобто укр. *Юлій*.

Джу́лин, -на — Пилипець. ◀ Антропооснова **Джу́лин** досить давня в Карпатах. Пор. запис 1606 р. із с. Вари: *Truchanowi Dziulinowetu* (Łysiak-1 101). Вона пох. від основи *Джула*, *Джуля* або від угор. *Gyula* (укр. *Юлій*). Пор. 1556: *iuratus Iwasz Džula* — Вари (Łysiak 75); 1567: *Iwasko Dzulicz* (там само 78); 1588: *Ilko Dziula* (там само 81); 1618: *Dsula Mattyas* — Містиська (Mars 84); 1787: кріпаки *Džula, Džula, Dziula, Dziulik* —

Дошно, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ). 1. Від рум. жін. імені *Jula* (< *Julia*), угор. *Gyula* або серб. *Була*, *Буља*, співвідносного з повними іменами *Буисције*, *Бурђа* (Грк 89, 249), + -ин. 2. Зв'язок п-ща Джюлин із прикм. *джюлий/чюлий* “коротковухий” менш імовірний. Див. Чулей.

Джумей [Джумий], -мея — Ужгород. ◀ 1. Від антропооснови *Джума/Чума*, представлені у кількох п-щах Карп. регіону, + -ей. Пор. гуц. п-ща *Džutaga*, *Džutadžuk*, *Džutuga* (Vincenz 482). Допрізвищева семантика твірної основи *Джума*, напевно, та ж сама, що і в апел. *чума* — “епідемія”. У гуцулів та бойків *чума* й досі називається *джума* (Он I 200, Ж-Н 179), а одзвінчення звука /ч/ поряд із сонантом /м/ у Карпатах не є випадковим. Пор. бойк. *джумак* у зн. “чумак” (Головацкій 513). П-ща з основою *Džuta* є й у поляків (Rymut 176). 2. Твірною основою п-ща Джумей могло стати й мусульм. жін. ім'я *Duma*, що з повного імені *Dumiša*, а те з тур. *gümüš* — “срібло” (Smailović 62, 214); серб. лексема *ђума* — “потворний, противний” (РСКНЈ V 116) та кличка чорної вівці з буйною вовною *Ђума* (Ономатолошке прилози I 159).

Джумеля [Джуміля] — Майдан, Голятин, Річка. ◀ Від антр. *Джума* + роман. демін. суф. -*ela*. Пор. Демко → Демчеля, Яким → Якимеля.

Джумурат — Хуст, В.Бистрий, Липча. ◀ 1. Укр. п-щеве утворення з суф. -*ят* від бойк. *джумарь* “чумак” (Он I 210). 2. Від караїмського *джомарт*, болг. діал. *дјумерт* — “щедрий” (Илчев 168) та киргизького *мумур* — “круглий”.

Джунь — Богдан, Розтока на Рх. 1787: кр. *Džun* — Прусик на Лемк (ЙМ), суч. хорв. п-ще *Ђуно* (Leksik 153). ◀ 1. Правдоподібно, від серб. чол. імені *Ђуне*, що з *Діонісій* або *Ђурђ*, тобто з *Георгій* чи рум. імені *Junia*, власне, в лат. *Junias* (Const 90, Грк 89, 211). Пор. ще хорв. гіпок. ім'я *Džuna*, що з *Ђурад* (Šimundić 410), та з іменем *Ђуни*, що з *Ђуније* (Šimundić 411). 2. Можливе й болг. пох. п-ща, зокрема від болг. імені *Джуньо* або *Джуне*, що з *Гюна*, *Гьоньо*, які також із імені *Георгій* (Илчев 149, 151, 169).

Джупанін — Рокосово. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Жупанін*.

Джупіна [Джупіна] — Вб. ◀ Від рум. апел. *jurîn* — “пан, господар, хазяїн, добродій”. Пор. 1787: кр. *Dziuru* (!) — Підгородці на Бойк (ЙМ).

Джупинюк [Джупенюк] — Ділове, Рахів. ◀ Від антр. *Джупіна* або й безпосередньо від апел. *jurîn* + -юк. Пор. ще серб. п-ще *Ђупинович* (РСКНЈ V 119).

Джурджа — Тч, Вб, Пр. 1596: *papa Dziurdzia Humienskiego* — Сянік (Balzer 121); 1672: кр.

Dzurdzsa Petran — Луг на Рх (Bélay 173); 1678: кр. *Dsurdsa Demjan* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1680: кр. *Dsurdsa Szimion* — Крачешті (Bélay 211). ◀ Від рум. ос. імені *Giurgiu*, болг. *Джурджа*, серб. *Ђурђа* чи хорв. *Ђурђа*, які походять від календ. імені *Георгій* (Const 66–67, Илчев 169, Грк 89, 121, Šimundić 96, 412).

Джурджак †. 1662–1696: кр. *Vaszil Dsurdsak* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. *Джурджа* + суф. -*ак*.

Дзвеняк — Лопухово, Дубове. ◀ Від болг. імені *Звено*, що зі *Звезда* (Илчев 211), + -як.

Дзвінчук — Богдан, Луги. ◀ Від антропооснови *Звонко* або *Звонка*, які в Укр. Карпатах фіксуються з XVII ст. (правда, без переходу кореневого /о/ в /і/, + -юк. Пор. 1678: з *Dzwonkiem Fedorem* (Łysiak-2 233); 1787: п-ща *Dzwonko*, *Dzwonczik*, *Zwonczyk*, *Dzwonik* — Фльоринка, Мшана, Кункова, Березка на Лемк, *Dzwonków* — Тисів на Бойк (ЙМ). У Румунії засвідчені укр. п-ща *Zvinka*, *Zvîncă* (Jordan 502). Пор. ще ім'я Довбушевої коханки *Дзвінка*, а також клички *Звонок*, *Звінка*, *Звінкаля*, які карп. українці дають баранам, цапам, вівцям і козам, що мають білу смугу навколо шиї. Та все ж основою для творення стали, мабуть, не зооніми і не гуц. назва масті *бубна* в картах, тобто не *дзвінка*, а серб. або слц. ім'я *Звонко* чи *Звонка*, що з імен *Звошмир*, *Звошмира* (Грк 96, 254, Šimundić 468, 570, Majtán–Považaj 223).

Дзвонар [Дзвонарь і Звонарь], -ря — Ір. ◀ Від місц. укр. апел. *дзвонарь*.

Дзвонарик — Ужгород. ◀ Від Дзвонар + -ик.

Дзеленчук [Зелиньчук] — див. Зеленчук.

Дзелинько — див. Зеленко.

Дзерун — Ужгород. ◀ Можливо, від персоніфікованого місц. апел. *дзер* — “молочна сироватка” (Гр I 378, Головацкій 514, Он I 212) + -ун.

Дзийкан — див. Зийкан.

Дзіхір [Дзіхюр], -хора — Приборжавське. — Див. Зіхір.

Дзубільчак — Ганьковиця. — Див. Зубільчак.

Дзунда — див. Дзюндзя.

Дзурило — Ужгород. ◀ Від східнослц. імені *Dzuro* (укр. оф. *Юрій*) + квалітат. суф. -*ило*, як у п-щах *Петрило*, *Журило*. Пор. ще п-ща від цього ж імені за 1787 р.: кр. *Dzurak* — Галівка, Коростів на Бойк (ЙМ), *Дзуровчик* та деякі ін.

Дзурина — Ужгород. ◀ Від східнослц. здр.-пестл. чол. імені *Dzurina*, співвідносного з укр. *Юріна*, тобто *Юрко*. Імена *Dzura*, *Dzuro* та похідні від них поширені на території сх. Слч (Чопей 69). Пор. за 1618: *Dzuro Chota*, *Dzura Drabow* (Mars 58, 83), *Galajda Dzura* (Ud-4 180). Дзуро Балаж — Гажин (ПаПо-4 52).

Дзуринець [Дзуриниць], -ця — Ужгород. 1787: *Dzuriniec* — Бітля, *Dziuryniec* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. або від пол. імені *Dzura* (укр. оф. Юрій) + -иць.

Дзурич — Чертіж, Солотвина, Ужгород. Пор. п-ще *Зуриш* у Югославії (РСКНІ VII 195). ◀ Від східнослц. чол. імені *Dzura* (див. Дзурина) + -ич.

Дзуровчик — Мукачів. ◀ Від лемк. розм. імені *Дзуровка*, що від *Дзуро*, тобто *Юрій* (пор. імена цієї ж моделі *Матьовка*, *Пітьовка*), + -ик. Пор. ще 1618: кр. *Stefan Dzirowej* — Довге Поле на Маковиці (Marsina 98).

Дзьоба — Дубриничі, Раково, Баранинці. ◀ Від незасвідченого антр. *Дзьоб*, що з апел. *дзьоб* — “клюв” (Гр I 379), + -а.

Дзьобак — Мж, Вл, Хс. 1646: *Tymko Dziubak* — Чорне (Łysiak-2 172). ◀ 1. Від антр. *Дзьоба* + -ак. 2. Від бойк. апел. *дзьобак* — “дятел” (AGB I 73), “молоток із гострим кінцем”.

Дзьогайло — Підполоззя. Пор. 1787: *Dziogał* — Н. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від *дзьогайло* — “той, що невиразно розмовляє” (Вл).

Дзьоф — Худльово. Пор. 1787: п-ще *Dzoch* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Дзюдзяк [рідше — *Дзюзяк*] — Лопухово. Пор. 1787: п-ща *Dziudzia*, *Dziudzio* — Боберка на Бойк та Гвоздянка на Лемк (ЙМ). ◀ Від гуц. *дзюдзя* — “бог зими” (Ж-Н 181) або від пол. апел. *dziudzia* — “сонна, млява людина” (SW I 659, Rymut 174) + -як.

Дзюндзя [рідше — *Дзундза*] — Ужгород. ◀ Можливо, від апел. *дзюндзя*, для якого Б. Грінченко (Гр I 380) припускає зн. *vulva*, а загалом пох. п-ща спірне.

Дзябка — Іза, Кошельово, Липча, Липовець. ◀ 1. Від бойк. *дзяпка* — “цятка” (Он I 213); на Уж — це *дзьобка* (Баранинці). 2. Від середньозакарп. *дзябка* — “замерзлюк”, “худорлява особа”, “зяблик” (Ір), співвідносного з місц. *зябнути* — “мерзнути”. Пор. ще гуц. п-ща *Dz'abko*, *Dz'abczuk*, які А. Вінценз виводить із *дзяб/зяб* — “осіннє орання” (Vincenz 515). 3. Від пол. *dziaba* — “лінивий робітник, ледар, жебрак” (SW I 630).

Дзябко — Калини, *Дзябко* — Ганичі. ◀ Від місц. апел. *дзябка* (див. *Дзябка*) внаслідок морфол. видозміни лексеми.

Дзядик — Вел. Бичків. Пор. 1787: п-ще *Dzidyk* Воловець та ін. на Лемк (ЙМ) і 1638: п-ще *Dziadek* на Подг (Bubak 92). ◀ 1. Від бойк., лемк. чи пол. апел. *dziad* — “старець, жебрак, дідусь” (Он I 213) + -ик. 2. Безпосередньо від пол. апел.

dziadek з тим же зн. П-ща з твірною основою *Дзяд-* у XVII ст. часто згадувалися на Лемк.

Дзяк — Доманинці. 1787: п-ща *Dziak*, *Dziakow* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. апел. *dziak* — “учень” SSN I 423).

Дзяма — Волосянка, Верховина Бистра. Пор. 1608: кр. *Stecz Dzamik* — Вишня Писана (Marsina 72). 1787: *Dziama* — Галбів, Ростайне та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від західноукр. апел. *дзяма*, пряме зн. якого — “відвар із яловичини” (Чопей 69, Гр I 381) або й відвар зі свинини, “суп” (з рум. *zeatǎ* — “т. с.”); апел. *дзяма* у Карпатах має декілька близьких метафоричних зн., як “худа жінка” (Он I 213), “повільна неповоротка людина” (Головацькій 514), а в пол. — “нікчема” (SW I 634, Bubak 93, Rymut 168).

Дзямка — Мк, Св, Вл, Ір. 1657: кенез *Dzamka Mihaly* — Н. Ворота (LchBer 793); 1648: *Dezamka (!) Mihalka* — В. Ворота (Málsay 549). Пор. ще суч. п-ща *Dz'emjuk*, *Dzymuga*, які А. Вінценз виводить з метафоричного зн. апел. *d'zema* — “боягуз” (Vincenz 496). ◀ Від антр. *Дзяма* + суф. -ка.

Дзямко [рідше — *Дзямко́*] — Вл, Св, Мк, Уж. 1691: кенез *Dsamka Mihaly* — В. Ворота (LchBer 793); 1704: *Dsamka Péter* — Руське (Gens 15). Пор. XVIII ст. присяжний *Joannes Czamko* — Дубино (Ud-2 299). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Дзямка*.

Дзямкович †. 1648: кенез *Dezemkovich (!) Mikola, Iuan, Vasil* — В. Ворота (Maksay 549); 1704: *раб божий Алексей Зямковичь (!)* — Гукливий (Яворский 209). ◀ Від антр. *Дзямка* або *Дзямко́* + -ович.

Дзямулич — Вб, Пр. ◀ Від андр. *Дзямуля* — “дружина *Дзямки* або *Дзямка́*” + -ич.

Дзяпка — Вишково, Липча. ◀ Із п-ща *Дзябка* унаслідок асиміляції звуків /бк/ в /пк/.

Дзяпко — Сасово, Вільхівці, Дубове. ◀ Із антр. *Дзяпко́* внаслідок асиміляції приголосних.

Дйбач [Дыбач] — Малий Березний, Заричово. Пор. 1649: козак *Ивань Дыбка* (СУМ XVI XVII 8/224) ◀ 1. Від рум. *dibaci* — “спритний”. 2. Суфікс. утворення від місц. дієсл. *дйбати/дыбати* — “ліниво ходити, важко переступаючи з ноги на ногу” (Ужан). Отже, може перебувати у зв'язку зі староукр. *дыбы* — “дерев'яні колоди, які набивають злочинцеві на ноги” (Чопей 84). Пор. ще пол. *dyba* — “колода, на якій били злочинців” (Bubak 91). 3. Від давньорус. антр. *Дыбач*, батько якого *Семьюнь Дыбачевичь* згадується 1188 р. у Новгород. літописі (с. 38).

Дйвал — Руське Поле. 1448: *Pyotrowa Dibałowa*, а 1450 — *mater mariti sui Petri Dybala*. ◀ Із угор. імені герм. пох. *Déváld*, що з *Diethald* (<

Theudobald — “народ + відвага” — Ladó 149, Bahlow 99). Див. ще Тіболт.

Дівусь [рідше — **Дівус**] — Мк, Св. Див. ще **Діус**. 1214: *Deus impetitor* — Надь Кер — Бігар (RegVar 213). Пор. 1461: *venientes Divis cum Vasil* — Вари (Łysiak-1 36); 1787: кр. *Dewiszak* — Боберка на Бойк (ЙМ). ◀ Від імені лат. пох. *Divus* (угор. вар. *Dius*), що з гр. *Διος* — “божий” (Петровский 95). 2. Від хорв. чол. імені *Div*, що з *Vladivoj* (Šimundić 407).

Див’ян — Ворочово, Тур’я Бистра. Пор. серб.-хорв. п-ща *Деванић, Девановић, Диван, Дивановић, Дивић, Дивиш, Дивјак, Дивјаковић, Дивкић...* (РСКНЈ IV 130, 269, 274) та чол. ім’я *Дивко*, що є гіпок. від імені *Див* (там само, с. 275), і п-ща *Дивљаковић, Дивљан* (там само, с. 278). ◀ 1. Від чол. імені *Див* (див. **Дівусь**) + **-ян**. 2. Від давнього прикм. *дивий* — “дикий” (Гр I 382, ЕСУМ I 65) + **-ян**. Див. ще Rymut 175.

Диганіч [*Дыганіч*] — Давидково, Чабанівка, Ірлява. 1721: кр. *Doganics* — Раковець (Szabó 459); 1775: п-ще *Déganics* — Нове Село (Szabó 507). ◀ 1. Від андр. *Дыганя* — “дружина *Дыга*” або “дружина *Дыги*” + **-ич**. У твірній основі антр. *Дыга* і *Дыго* пол. ономасти вбачають дієсл. *dygać* — “кланятися непевно” (Rospond I 223–224, Rymut 162). Вона засвідчена 1487 р.: *Дигица съ чслѣдью* — Сучава (ССУМ I 299). Більш імовірно, що це давня угор. антропооснова *Dög*, що з апел. *dög* “чума, моровиця”, а в метафоричному значенні — “ледар” (Kázmér 314). 2. Можливо, в антропооснові приховано етн. *дыго*, яким серби прозивають італійців (РСКНЈ IV 285), а закарп. українці — циган.

Діда — Велятин, Вишково, Нанково. 1618: кр. *Dida Iwan* — В.Мирошів (Mars 81); 1787: кр. *Dyda* — Ільник на Бойк (ЙМ). Пор. споріднені з 1640: *Maria Dyduczka* (Łysiak-2 147); 1787: *Dydzuk* — Полонна на Лемк (ЙМ); 1820: *Dydanicz* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від чол. імені *Дидо*, яке у сербів та болгар співвідноситься з *Димитр* (Грк 75, Илчев 171, Šimundić 407), а у румунів та росіян — із *Кандид, Дидим* (Const 42, Петровский 278, Справочник 405, ВІЛ 232). На відіменне пох. п-ща вказують і бойк. похідні п-ща з суф. **-аш, -ьо**: *Dydasz, Dydio* (ЙМ). 2. Від місц. апел. *дыда* — “заїка”.

Дідар [*Дыдарь*], **-ра** — Присліп, Торунь, Вишково. ◀ 1. Утворення з суф. **-арь** від пол. діал. дієсл. *dydać* — “ссати з грудей” (Bubak 92, Rymut 161). 2. Могло бути утворене й від місц. дієсл. *дыдати* — “заїкатися”.

Дидачук — Росішка. ◀ Від антр. *Дидач* або від *Дидак* + **-юк**. Пор. 1787: кр. *Dydasz, Didacz* —

Нагуєвичі, а 1819 — кр. *Dydak* — Тур’є на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1570: *Joan Dedaka* (!) — Бобовище (UetC 97-29), якщо це не *Fedaka*.

Дидерчук — Вел. Бичків. — Див. **Дедерчук**.

Дийж — Н.Болотне. ◀ 1. Мадяризований вар. рум. імені *Dej* (угор. оф. *Dezső*, укр. — *Дезидерій*). 2. Можливе й пох. від серб. імені *Дежа* (≠ *Десивој, Десимир* — Грк 73).

Дійкань — див. **Дікан**.

Дійнеш — Микулівці. 1428: *Симеонъ и Костя и Дісшишъ Шандро* — Сучава (ССУМ I 301); 1519: кр. *Jo. Dienis* — Липча (Bélay 172); 1600: кр. *Jo. Dienes* — Дулово (Bélay 138); 1704: кр. *Dénes Vaszily* — Доробратово (HodGens 8). ◀ Від угор. імені *Dénes* (укр. оф. *Денис, Діонісій* — Kázmér 292–293).

Дікан — Іршава. 1570: *Dukan* — Лалово (UetC 97-29). ◀ 1. Серб. чол. ім’я *Дикан* (≠ *Дикосав, Димитрије* — Marčić II 98, Daničić II 395, Грк 75) або болг. ім’я *Дико*, що з *Радико, Димитър* + **-ан** (Ковачев 176). 2. Від назви церковної посади *декан* чи *dékan* “куратор”, “десятник” (Kázmér 289).

Дікий — Ір, Вб. 1570: кр. *Paul Dyke* — Бистриця (UetC 53-14); 1787: кр. *Dyki* — Підгородці на Бойк, Мисцова та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *дыкий*. 2. Від заст. укр. календ. імені на зразок *Адикій, Єкдикій, Лаодикій* (ВІЛ 256, 258, 259).

Дікля — Глибоке. ◀ Від серб. жін. імені *Дикла*, яке в зах. Сербії вживається і як апел. у зн. “дівчина” (Daničić 395, Грк 242). Пор. ще серб. *декла* — “дівчина” та п-ще *Деклевић* (РСКНЈ IV 164, 167).

Диковець, -ківця — Вб, Уж [род. відм. — *Диківця*] — Ір. ◀ Утворення з патр. суф. **-овець** від антропооснови *Дик-*, яка в Укр. Карпатах може мати декілька інтерпретацій: 1. Бойк. *дик* — “дяк” (ОН I 214). 2. Західноукр. *дик* — “дикий кабан” (Гр I 383, Гг 59). 3. Південнослов. чол. ім’я *Дико*, що з болг. *Димитър, Динко* або хорв. *Benedikt, Dikomir, Dimitrij* (Илчев 171, Šimundić 407). Основа повторюється також у бойк. п-щах XVIII ст.: *Dyk* — Сушиця, *Dukowski* — Мшанець, *Dukacz* — Підгородці, *Dukun* — Спас (ЙМ), у суч. гуц. п-щі *Dyk* (Vincenz 455).

Дикун — Уж, Мк, Вн, Мж, Тч, Рх. 1715: кр. *St. Dicin* — Ганичі, кр. *Dicin Prodan* — Калини (Bélay 141. 159); 1751: *Андрей Дикун* — Ганичі (Гаджега-М 182); 1787: *Dukun* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від західноукр. апел. *дикун* — “дикий кабан”, “відлюдько” (Чопей 71, Ж-Н 182, Гр I 383). 2. Від південнослов. чол. імені *Дико*, яке у болгар співвідноситься з *Димитър, Динко*

(Илчев 171), а у хорватів — із *Benedikt, Dikoslav, Dionizij, Kostadin* (Šimundić 407), + -ун.

Ділін — Ужгород. 1618: кр. *Hricz Dilin* — Свидничка (Marsina 70). 1787: *Dylin, Delin* — Свіржова, Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Dila*, що з *Радил, Dikoslav, Dimitrij, Dionisij...* (Ковачев 176, Šimundić 407), + -ун.

Димикат †. XVII ст.: пресбитер *Димитрій Димикат* — Нове Барово (Гаджега-М 191). ◀ Від слц. діал. *demikát* — “різновид супу” (SSN 304).

Димитр †. 1715: кр. *Andr. Dimitr* — Добрянське (BNélay 177); 1715: кр. *Marc. Dimiter* — Нересниця (Bélay 176). 1715: кр. *Jac Demetro, Pe Demetro* — Крайниково, Добрянське 174, 177). ◀ Імовірно, болг. вар. кал. чол. імені *Дмитро*.

Диміцький [Діміцкі] — Гудя. 1819: *Dymicki, Demicki* — Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀

1. Від закарп. ойк. *Демич* (оф. *Демечово*) + -ський. 2. Від антр. *Демич* або *Діміч* + -ський. Пор. 1356: *Oruz et Dymyth hospites* — Переча (Nagy 300); 1720: гор. *Demecs* — Вишково (Bélay 218); 1787: *Dymicz* — Ославиця на Лемк (ЙМ). А антр. *Демич* — від імен *Dimitrij, Nikodim, Vladimir*, власне від їх гіпок. відповідника *Dima* (Šimundić 407). Пор. ще серб. п-ща *Демих, Димих* і *Димичих* (РСКНІ IV 195, 315). 3. Найменш імовірно, що п-ще безпосередньо утворене від імені *Демид* чи *Деміда* + -ський. Пор. 1751: *Мафтей Деміда* — Вонігово (Гаджега-М 187).

Димун — Середнє. Пор. 1720: кр. *Gr. Dimo* — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Dumon* — Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб., болг. чи молд. імені *Дима, Димо, Димунія* (≠ *Дмитро, Владимир* — Грк 75, ГркРеч 77, Илчев 172, ДумбрМик 58) + суф. -ун.

Дим'ян †. 1720: кр. *Mich. Dimjan* — Колочава (Bélay 160); 1775: п-ще *Dimjon* — Велятин (Szabó 538). ◀ Фонет. вар. антр. *Дем'ян*.

Диніс — Св. 1519: кр. *Jo. Dyenis* — Липча (Bélay 172); 1570: кр. *Fr. Lad. Dienes (Dyenes)* — Добрянське (Bélay 177); 1595: *Iwan Dynisów* — Требішов (Balzer 112); 1773: присяжний *Joannes Dines* — Голубине (Ud-5 55); 1787: кр. *Dynis* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. вар. календ. імені *Діонісій* — *Динис* (суч. *Денис*), угор. *Dénes*.

Динисович †. 1648: кр. *Diniszouicz Hricz, Detko* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від антр. *Диніс* + -ович.

Дінцій [Дінци] — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. утворення з суф. -і, яке співвідноситься з повними угор. іменами *Dénes, Döniós, Dömötör* (Ladó 149).

Дінчик [зрідка — *Дьільчик*] — Середнє, Лінці, Худльово. ◀ Дериват від антр. *Дінька* чи *Дінько* з суф. -ик.

Дінька [Дьілька, рідше — *Донька*] — Худльово, Кибляри. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Дінько* і перехід його в парадигму іменників на -а.

Дінько [Дьілько] — Кибляри, Худльово. ◀ 1. Від серб.-хорв. чол. імені *Dino, Dinko* або рум. *Dinu*, співвідносного з повними іменами *Bernardin, Kostadin, Nikadin, Dimitar...* (Šimundić 407). 2. Від антр. *Діня* (Дьія) шляхом суфіксації і переведення антр. *Дьілька* у розряд лексем на -ко. Зміна кореневого /ш/ на /ь/, а з часом — навіть на /ы/, лабіалізоване, спричинене аналогією до місц. апел. *дьілька* — “мала диня”. Твірну основу *Динк-* засвідчує запис назви колишнього с. *Динковці* (1449), яке тепер є частиною с. Вел. Лази на Уж [по-угор. — *Déngláz*]. 3. Дзвінкий приголосний /r/ у фіналі угор. вар. *Déng, Déngláz* може свідчити, що першими носіями цього антр. в Укр. Карпатах були волоські цигани. Пор. 1453: *циган на ім'я Динга — пан Динга* — Сучава (ССУМ I 300).

Діня [Дьія] — Ужгород. 1787: кр. *Dynio, Dyńko, Dynko, Dyniszczak* — Завої, Босько на Лемк (ЙМ), *Dyniak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Диньо*, яке є скороченим вар. повних імен *Господин, Костадин...* (Илчев 173). Пор. ще хорв. гіпок. імена *Dinja, Dinjo*, співвідносні з повними іменами *Kostadin, Miladin, Stojadin...* (Šimundić 407). Див. ще *Дінчик, Дінька* і *Дінько*. Зміна кореневого /ш/ на /ь/ зумовлена, як і в попередніх п-щах, зовнішньою аналогією, отже, зв'язок п-ща із *динею* секундарний.

Дир — Зняцьово. 1689: гор. *Mykołaj Dyr* — Самбір (Kuczera 167). Пор. ще споріднені. 1720: кр. *Andr. Derek* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ща *Dyrow* — Ясеновець, Цинява на Бойк (ЙМ), *Dyryk* — Мощанець на Лемк (ЙМ); 1789: *Semen Derylczyk* — Жаб'є на Гуц (Vincenz 583); 1804: *Iwan Czornodyrczyk* — Жаб'є (Vincenz 584). ◀ Можливо, п-ще продовжує пам'ять давньорус. князя *Дира*. 2. С.Роспанд пов'язує пол. п-ще *Dyr* з нім. *Dier-*, що від *Dier-*, і порівнює його з *Theudhar* (Rospond I 226). К.Римут убачає у співзвучних антропоосновах слов. діал. корінь *дир-* зі зн. “діра”, “отвір” (Rymut 165), а угор. ономасти шукають у ньому дохрист. угор. ім'я *Dér* (Kázmér 294).

Дирбаль [Дырбаль] — Вл. ◀ 1. Від місц. апел. *дырбаль* — “здоровань”, “лініох” (Пр). 2. К.Римут виводить п-ще *Dyrbal* із *dyrbać* — “дырдаць”, тобто “дріботіти” (Rymut 165), а Д.Молданова — з чес. дієсл. *drbat* — “шкрябати” і “пліткувати” (Moldanová 25).

Ді́рда [Ды́рда] — Св, Ір, Мж, Хс [рідше — Дёрда (Рх)]. Пор. 1787: п-ще *Dyrduycz* — Довге на Лемк з (ЙМ), суч. гуц. п-ща *Dyrda, Dyrd'uk* (Vincenz 501). Крім українців, п-ще в кількох його фонет. вар., передусім у вигляді *Drda*, мають словаки, чехи та хорвати, а у вигляді *Dyrda* — поляки (Moldanová 59, Gołęb 75, Leksik 142). ◀ Ономасти сходяться на тому, що лексема *dyrda* — це регресивне віддієсл. утворення, однак первісна його семантика у різних слов. мовах нині вже досить віддалена. Пор. укр. *дырды* — “бігти дрібними кроками, дріботіти” (Головацькій 553, Ж-Н 187), чес. *drda* — “непосида”, білор. *дырда* — “висока на зріст, із довгими ногами неповоротка людина”, пол. *dyrda* — “священик з поганими звичками” (SW I 620), серб.-хорв. діал. *дрда* — “зухвала людина” (РСКНІ IV 678), рум. *drdală* — “базикало”. Правдоподібно, у кожного народу, який має це п-ще, воно виникало вже на власному ґрунті (див. ще ЕСУМ II 74–75).

Дирдю́к — Рх. ◀ Від Ді́рда + -юк.

Дире́й [Ді́рйй] — Мукачів. — Див. Ді́ре́й.

Ді́рич [Ды́рич] — Мж. 1819: кр. *Dirycz* — Грозова на Бойк (ФМ). Пор. 1234: *Dera* — Бігар (RegVar 302); 1787: кр. *Dyryk* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. захисного імені *Дера*, яке збереглося у болгар (Илчев 173), + -ич. Як п-ще лексема *Дера* понині функціонує у сербів (РСКНІ IV 217) та хорватів (Leksik 127).

Ді́ркавець [Ды́ркавиць], -вця — Руське Поле, Буштино. ◀ Від місц. апел. *ды́ркавиць* — “коростіль”.

Ді́чка — Св, Мк, Мж, Вб, Уж. До кінця XVIII ст. п-ще не фіксується в Укр. Карпатах, а всі записи (і кириличні, і латиничні) називають тільки вар. **Ді́чко**, тобто з кінцевим -о. ◀ Нинішній вар. п-ща, тобто **Ді́чка**, є новішим. Він не має прямого стосунку ані до загальноукр. апел. *ды́чка* — “дике, неокультурене плодове дерево” (СУМ II 292), ані до його закарп. семи “дика груша” (Чопей 71), ані тим більш до локального мікроетн. *ды́чка*, яким жителі південних р-нів області прозивають жителів передгірської смуги, передусім свалаявців.

Дичкевич †. 1570: *Mat. Deczkeuych* (!) — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Ді́чка** або **Ді́чко** + -ович.

Ді́чко — Мк, Св, Уж. 1461: *Ивашко Дичько Васильович* — Луцьк (ССУМ I 300); 1570: *Steph. Dicsko* — Макарьово (UetC 97-29); 1667: п-ще *Dicsko* — Раковець (Szabó 458); 1715: кр. *Dicsko Mihaly* — Липча (Bélay 172); 1787: *Duczko* — Конечна, Крамна на Лемк (ЙМ); 1820: *Duczko* —

Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Дичко* або *Дико*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з повними іменами *Бенедикт, Дикослав, Димитар, Дионисиј* (Грк 75, 76, Šimundić 407), а у болгар — із *Димитър, Динко, Радичко* (Илчев 172–173, Ковачев 182). 2. Від західноукр. *дик* — “дикий кабан” + -ко.

Ді́шкант — Баранинці. 1787: Королева Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від пол. або західноукр. апел. *дишкант* — “високий дитячий голос хлопчиків” (Чопей 71). 2. Від слц. діал. *diškant* — “хлопець віку статевого дозрівання” (SSN I 316).

Ді́як — Хс, Тч. ◀ Від угор. арх. *deák* — “дяк, учень”. Пор. ще серб. п-ща *Дијак, Дијаковић* (РСКНІ IV 295).

Ді́вінець [Ді́виниць], -нця — Хс. 1773: п-ще *Divinetz* — Велятин (ПеПред 315); 1775: п-ще *Divinecz* — Велятин (Szabó 558). ◀ 1. Від давньослов. імені *Дѣва*, співзвучного з апел. *дѣва* (Морошкин 70, 81), + -инець. На думку ономастів, означення Богородиці лексемою *дѣва* тут було взято за особове ім'я (Marčić II 71, Daničić II 418, SvoSta 116, Грк 24, 243). А загалом антропооснова *дѣв-а* представлена кілька разів у карпатоукр. ареалі, напр., лемк. п-ща 1787 р. *Diweczka* та *Diwczur* (ЙМ). 2. Можливо, що антропооснова *Діва* тут не має жодного стосунку до Богородиці *Діви*, а це — чес. розм. чол. ім'я *Diva*, яке відповідає оф. вар. *Diviš* та етимол. вар. *Dionýsos* (Кларрová 87).

Ді́вус — Ромочевиця. — Див. Ді́вусь.

Ді́дик — Вб, Пр, Мж, Мк, Уж, [Джсідик] — Люта. 1618: *za Iwanem Dziedzikiem* — Уновиці (Łysiak-2 66); 1678: кр. *Gidik Stephan, Rihor* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Dzid* — Чорне на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. чол. імені *Дѣдо* або *Дѣдо*, співвідносного з укр. апел. *дід, дідусь* (Daničić II 331, Гинкен 457, SvoSta 44, 137), + -ик, або безпосередньо з апел. *дідик* “дідусь”. Пор. ще гуц. п-ща *Didajko, Diduszko* (Vincenz 487).

Ді́дич — Хс, Вл, Тч. 1643: *Wasiel Dziedzicz* — Климківка (Łysiak-2 160). Пор. 1677: кр. *Dedics* — Раковець (Szabó 458). ◀ 1. Від укр. апел. *дідич* — “спадкоємець, власник, поміщик” (Тимченко 238, Головацькій 534, Ж-Н 184, Гр I 338, Он I 219); пор. ще слц. *dedit'* — “успадковувати”. 2. Можливо, твірною основою п-ща був не безпосередньо апел. *дѣдичь*, а тільки споріднене власне ос. ім'я *Дѣда* (Морошкин 81), до якого додавався патр. суф. -ич. П-ща *Дидић* і *Дедић* є й у сербів (РСКНІ IV 287, 151) та хорватів (Leksik 123).

Ді́диччин, -на — Дубриничі, [Джсідішиши] — Люта. ◀ Від андр. *Ді́дичка* — “дружина Ді́дика” +

-ин. П-ща *Дедичин* і *Дедичинац* є й у сербів (РСКНІ IV 152).

Дідиччинець †. 1649: кр. *Didiczinecz Petro* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. патр. *Дідичка* — “дочка Дідика” або від співзвучного з ним андр. *Дідичка* — “дружина Дідика”.

Дідко — див. **Дітко**.

Дідо — Страбичово, Кр. Мартинка, Вел. Березний. 1819: кр. *Dido, Didow* — Тухля на Бойк (ЙМ); 1787: *Dzid* — Чорне на Лемк (ЙМ). Пор. ще з 1787 р. п-ще *Didul*, а з 1819 — *Dydiuk* — Недільна на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. апел. *dido* — “дідусь” у прямому чи в якомусь переносному із його зн. (ЕСУМ II 86–87, Он I 219). Пор. серб. чол. ім'я давньослов. пох. *Дедо*, п-ще *Дедов* (РСКНІ IV 152), а головне — притисянський антр. 1222 р. *Dedus* із с. Чепи в ком. Саб, носій якого на “Божому суді” у руці тримав розпечене залізо (RegVar 284).

Дідович — Ужгород. 1618: кр. *Gidovecz* — Кечківці (Mars 74); 1773: присяжний *Joannes Gyidovics* — Підгоряни (Ud-5 58); 1775: п-ще *Gidovics* — Нове Село (Szabó 507). Пор. ще 1596: *Iwanowi Dziedowczykowi* — Бружниця (Balzer 12); 1787: *Dzidowycz* — Фльоринка на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Didowski* — Галівка на Бойк (ФМ), а також серб. п-ще *Дидовић* (РСКНІ IV 287) та хорв. *Didović* (Leksik 129). ◀ Від антр. *Дід* чи **Дідо** + *-ович*.

Дідренцел — Неліпино, Свалява. ◀ Імовірно, дериват нім. імені *Дідріх*, що з *Dietrich* (Справочник 406, Rymut 134).

Дідун — Мукачів. ◀ 1. Від давньослов. імені *Дѣдунъ* (Селищев 150), спорідненого з серб. регіоналізмом *дедуи* — “богумильський священик, старійшина” (РСКНІ IV 153). 2. Від антр. **Дідо** чи *Дід* + *-ун*.

Дідюра — Порошково. ◀ Від укр. апел. *didóra* або *didúra* — “завзятий дідусь, дідуган” (Чопей 85, Головацкій 534). Пор. аналогічні утворення серед п-щ закарп. українців: **Бабюра**, **Козюра**, **Стахюра**, **Штефюра**. Є такі утворення й у чехів, напр. *Dědour* (Moldanová 55).

Дідух — Нересниця. 1787: *Diduchow* — Н.Струтинь, *Diduk* — Недільна, а з 1819 — *Diduch* — Тухля на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від апел. *didúx* — “дід” (Он I 219) або від перен. його зн. “сніп зерна за різдвяним столом” (Головацкій 535, Гр I 389, Vincenz 487).

Ділонг — Чинадьово. ◀ Від слц. діал. германізму *di'long* — “довгань” (SSN I 314), що з нім. *Dielung* — “т. с.”.

Дінес — Бородівка, Тур'я Поляна. 1715: кр. *Ign. Dienes* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Фонет.

вар. п-щ **Диніс**, **Деніс**, що від календ. імені *Dionisii*.

Дінцлер — Руська Мокра. ◀ Від нім. ос. назви *Diensteler*, що з апел. *Dienst* “служба”, “посада”, отже, якийсь посадовець.

Дірей [Дірій] — Келечин, Білки, Мукачів. Пор. 1773: кр. *Gyirejczuk Andri* — Келечин (ПеПред 310); 1789: десятник *Semen Dirylczuk* (!) — Жаб'є (Vincenz 589). ◀ 1. Імовірно, від болг. побажального жін. імені *Дюра* (Илчев 173–174) + *-ей*. 2. Пол. п-ща зі співзвучною основою *Dyra, Dyrka, Dyroń, Dyrowicz*, які К.Римут виводить від пол. діал. *dyra* — “діра”, “отвір” (Rymut 115).

Дітко — Ужгород. 1567: *Dem. Gyitko iudex* — Чинадьово (UetC 53-12); 1689: п-ще *Gyitko* — Тросник (Szabó 473); 1787, 1819: кр. *Ditko, Dytko* — Гирова, Поляни та ін. на Лемк (ЙМ, ФМ); 1819: кр. *Detkow* — Лопушанка на Бойк (ФМ), 1787: *Dytyncza* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антропооснови *dim*-и, *dim*-ин-а — “дитина”, можливо, зі зн. “знайдень” (Он I 221). 2. Від антропооснови *dídko/dídko* — “диявол, чорт” (Гр I 389, Он I 219) через втрату дзвінкості звука /д/ перед глухим /к/. До речі, гуц. п-ще *Ditkowski* дехто виводить саме від цього *dídka* (Vincenz 531), як і пол. п-ще *Detko* — від діал. *dytko, detko* — “страх” (Rymut 133).

Діткович †. 1649: кенези *Gyitkovics* — Нова Розтока на Вл (LehVcr 679, 681); 1689: п-ще 1704: кр. *Gyitkovics Vaszily* — Нова Розтока (HodGens 27). ◀ Від антр. **Дітко** + *-ович*.

Діус — Св. Пор. 1819: кр. *Dzius* — Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від христ. канон. імені *Дій*, *Діос* у його лат. вар. *Dius* (ВІЛ 232, Справочник 405), а зрештою — із назви гр. поганського божества *Зевса*. 2. Менш імовірно, що це чес. розм. ім'я *Dius*, яке постало на ґрунті скор. вар. імен *Klaudius* чи *Ovidius* (Кларрová 119, 146).

Діцко — Вел. Раковець 1667, 1693: кр. *Dicsko* — Раковець (Szabó 473, 458); 1773: кр. *Diczko* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318). Пор. ще староукр. чол. ім'я *Децко*, що є вар. імені *Деско*, тобто *Дешко* (Керста 132), *Дец*, *Децикь*, *Дѣц* (Осташ-З 20), а також ойк. XVII ст. — *Діцковиця* на Вл (ДэжеОч 249). ◀ 1. Спольщений вар. давнього укр. антр. *Дѣтко* (див. **Дітко**). 2. Укр. дериват із суф. *-ко* від пол. германізму *Dus, Dusc*, що з нім. імені *Dietrich* (Rymut 161). 3. Хорв., серб. або болг. демін. ім'я *Dicko*, співвідносне з такими повними іменами, як *Dikomir, Dimitar, Dionizi* (Šimundić 407, Грк 76, Илчев 174).

Діш †. 1715: кр. *Diss* — Кушниця (Bélay 170); 1720: кр. *Sim Diss* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Хорв. гіпок. ім'я *Diso*, співвідносне з повними іменами *Budiša, Dimitrij, Dionisij, Radiša* (Šimundić 407).

Дішо — В.Водяне. Пор. суч. серб. п-ще *Дишун* (РСКНІV 358), а також відповідні імена *Дишо, Дишко, Диша* (там само). ◀ Напевне, від південнослов. чол. імені *Dišo* або *Diša*, який у хорватів, сербів та болгар співвідноситься з чол. іменами *Budiša, Dimitry, Dionizij, Vladiša* (Šimundić 407, Грк 76, Илчев 174), а у югосл. мусульман — навіть з іменем *Derviša* (Smailović 194).

Дішович †. 1572: *Mat. Dyzowich* (!) — Свалява (UetC 53-15). ◀ Від антр. **Діш** або **Дішо** + суф. -ович.

Діянич [Діяніш] — Пр, Мк, [Гіяніч] — Вб. 1756: *из своим зятю Иоанном Гіяничом* (!) — Стричава (ПаПо-2 27). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -ич від омонімічної антропооснови *Діян*, яка у південних слов'ян досі виконує функцію жін. особового імені. Одні вчені вбачають у цій основі давньослов. ім'я *Дѣяна*, що від дієсл. *дѣяти* (Dančić II 332, Maretić 332), а ін. — ім'я римської богині полювання *Diana* (Илчев 170, Ковачев 182, Петровский 95, SSJ 131, Грк 242, Hajdú 33). 2. Щодо вар. *Діяниш* висловлюється думка, що він давній і походить від імені *Діян*, власне, від гр. імені *Διονύσιος* або лат. *Dionisius* (ГркРеч78).

Дмитроган †. 1715: кр. *Dmetrogan Iwan* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. *Дмитрога*, що з імені *Дмитро*, + -ан.

Дмитряк †. 1645: *Дмитрияк Яничій* — В.Раковець (ПаПо-1 159). ◀ Від антр. *Дмитро* + суф. -як.

Доба †. 1544: п-ще *Doba* — Виноградів (Szabó 421). ◀ Праслов. гіпок. чол. ім'я *Doba* від повних імен *Dobrijan, Dobril, Dobromir, Dobroslav* або *Dobrovoy* (Malec-Star 67, Šimundić 408).

Добай †. 1553: *Dobay Mih.* — ком. Берег (LehLel 47); 1600: вл. *Dobai Istvan* — Горінчово, Драгово, Колочава (Bélay 43, 168, 160). ◀ Від антр. **Доба**, тобто того ж кореня, що й укр. *добрий* (рос. — *удобный*), + суф. -ай.

Добак [рідше — **Довбак**] — Ір. 1517: антр. *Dobak* (SŽK 136). 1715: кр. *Dobak* — Королево (Szabó 384); 1773: кр. *Dobak* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ Від південнослов. імені *Doba* чи *Dobo*, співвідносного з повними іменами *Dobrijan, Dobril, Dobrivoj, Dobroslav...* (Šimundić 408, SvoSta 126, Илчев, Rymut 137), + -ак. Особова назва *Doba* у Виноградіві фіксується 1544 р. (Szabó 421), а її споріднені без елемента -р- навіть раніше. Пор. 1363: шл. *Dobow* — Ужан (Nagy I 331); XIV ст.: *Dobo* — Бг (Györffy 524). 2. Версія від рум. *dobă* — “барабан” мало-ймовірна.

Добака †. 1715: кр. *Ge. Dobaka* — Нанково (Bélay 154). ◀ Імовірно, род. відм. від антр. **Добак**.

Добан †. 1678: утікач *Doban Ivan* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. -ан від південнослов. чол. імені *Doba*, що з *Dobrijan, Dobril, Dobromir, Dobroslav* (Šimundić 408).

Добей [Добій] — Пр, Вб, Уж, Мк. 1648: вл. *Dobé* — Кальник (LehBer 331); 1728: *Demien Dobé* — Перечин (Conscr. Fiscales...) 1751: шл. *Dobey* — Забродь (Гаджега-3 167). Пор. ще 1213: *Duba libertinus* — Варадин (RcgVar 164); 1678: *Dobicz* — Торгановичі на Бойк, а *Dobucz* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Доба** або **Добе** (див. **Добак**) + -ей. М.Малець припускає, що *Dobiej* — праслов. ім'я (MalecStar 67).

Добенко †. 1685: *Dobenko Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Доба** (Šimundić 408) + суф. -енко. 2. Від антр. **Добня** + суф. -ко.

Добіяш — Вел.Березний. ◀ Від чол. календ. імені *Добіяш*, поширеного у чехів (SvoSta 74, Moldanová 157).

Добка †. 1628: *Dobka* — Сасово (Szabó 481). ◀ Від антр. **Доба** + суф. -ка.

Добко — Ділове. 1468: *пана Добка з Бьшо-ва* (ССУМ I 304); 1447 *Domini Dobkonis* — Перемишль (Smołka II 11); 1554: *Добко Немеїкевич* — Жмудь (Тупиков 128); 1769: свящ. *Andreas Dobka* — Діл на Рх (Лучкай 17. — с. 168). ◀ Східнослов. демін. утворення з суф. -ко від давнього імені **Добо** (див. **Добак**), якому в чехів та поляків відповідає *Dobek* (Moldanová 157, Rymut 137), + -ко.

Добнич — Красна. 1715: кріпаки *Ge., St. Dobnics* — Золотарьово (Bélay 179); 1819: кр. *Dobnicz* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Від антропооснови **Добня**, що з місц. апел. *добня* — “довбня” (Он I 223), + -ич.

Добня †. 1715: кр. *Dobnya* — Підвиноградів (Szabó 491). Антропооснова *Добня* в Україні фіксується з XVII, зокрема на Зак — з XVIII ст. Пор. 1630: *Семень Кременчукъ Долбня* (Тупиков 130). ◀ Від місц. апел. *добня* — “довбня”.

Добоні — Ір, Вн. ◀ 1. Угор. утворення з суф. -і від закарп. ойк. *Добонія* (Бг), але топ. *Добона* є і в Сербії (Dančić II 510). 2. Твірною основою п-ща міг бути і слов. антр. *Добонь* (Rymut 137).

Добош — Мк, Св, Ір, Хс, Тч, Вн. 1572: п-ще *Dobos* — Королево (Szabó 387); 1649: *Dobos* — Іванівці (LehBer 325); 1672: кр. *Dobos Jonas*, а 1699 — *Dobos Vaszil* (Bélay 182); 1742: *Добош Шандор* — Зняцьово (ПаПо-1 165); 1773: староста *Basilius Dobos* — Чабини (Ud-5 53); 1787: *Dobosz* —

Костарівці на Лемк (ЙМ). В угорців антр. *Dobos* згадується з 1347 р. (Kázmér 304). ◀ 1. Від угор. апел. *dobos* — “військовий барабанщик”, відомого, крім укр. мови (Чопей 72, Головацькій 516, Тимченко 210), також пол. мові у тому ж зн. (Bubak 86). 2. На думку чес. ономастів, п-ще *Doboš* виводиться також із давньослов. дво-основних імен на зразок *Dobčslav*, *Dobčstoj*, *Dobročaj* (Moldanová 157).

Добошівський †. 1715: кр. *Dobusuvszke* (!) — Рахів (Vélay 182). ◀ Від антр. **Добош** + суф. колективної належності **-івський**.

Добра, ри — Ір, Вн, Мк, Св, Тч. 1341: *Zekuli Dobra* — Лашкод у Сат (MaksaySz 167); 1488, 1648: *Dobra Matyás* — Луково (LehBer 194, 401); 1657: свѣдок *Добра Шандор*, а 1666 — *Матѣи Добра* — Заріччя (ПаПо-4 169, 171); 1602: *Dobra Ambrus* — Коритняни (UetC 104-8). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Добра*, яке співвідноситься з повними іменами *Добран*, *Добраш*, *Добрета*, *Добромир*, *Добрислав*, *Доброта* (Šimundić 408, Илчев 174). Гіпок. ім'я *Dobra* відоме й чехам (Кларрová 87). 2. Від слов. ойк. *Dobra*, який повторюється в сімох комітатах давньої Угорщини (Vályi I 495, Kázmér 305).

Добрай — Ір, Вн, Хс, Тч, Св. 1636: *Dobraj János* — Дешковиця (LehBer 228); 1636: кр. *Dobraj* — Чедрик (ПеПред 314); 1746: *Марія Добрай* — Імстичово (Сах 99); 1754: *Мафтей Добрай* — Токай (ПаПо-4 153). ◀ Від антр. **Добра** + суф. **-ай**, як і в **Данкай**, **Маргітай**...

Добрач †. 1614: гор. *Andr. Dobracz* — Тячів (Vélay 206). ◀ Нерегулярне утворення з суф. **-ач** від прикм. антропооснови *добрий*, подібно до п-щ **Голінкач**, **Довгач**.

Добрик †. 1720: кр. *Alex. Dobrik* — Луг (Vélay 173). ◀ Від давньослов. імені *Добрикъ* (Морошкин 72).

Добрич †. 1605: кр. *Pe. Dobrycz* (!) — Діброва (Vélay 120). ◀ Від антр. **Добра** + **-ич**.

Добро — Гудя. ◀ Мадярска субституція слов. антр. **Добра**.

Доброва — Теково. Пор. 1565: кенез *Dobrova Andras* — Берегово (LehBer 326), який мав заснувати с. *Добровка*. ◀ 1. Від антр. **Доброва**. 2. Видозміна серб. чол. імені *Добровка*, що з *Добровојко* у род. відм. (Грк 78).

Добровкай †. 1574: п-ще *Dobrokaay* (!) — Заболотне (Szabó 278). ◀ Від укр. ойк. *Добровка* + угор. формант **-і**.

Добромільський [*Добромульський*] — Імстичово, Білки. ◀ 1. Прикм. від ойк. *Доброміль*, що на Льв, але зміна голосного /и/ в другій основі композита на /й/ не зовсім зрозуміла.

Пор. 1819: кр. *Dobromilski* — Уріж на Бойк (ФМ). У поляків антр. *Dobromilski* фіксується з 1385 (Rymut 138). 2. Якщо п-ще від серб. жін. імені *Добромила* (Грк 243), то голосний /й/ так само не має пояснення.

Добронич †. 1705: свідок *Dobronis* (!) *Mihaly* — Колодне (HodGens 433). ◀ Від південнослов. жін. імені *Dobruna* (Šimundić 489) + **-ич**.

Доброні(й) †. 1691. гор. *Dobronyi Szigtm.* — Ужгород (HodAd 341). ◀ Угор. прикм. від місц. укр. ойк. *Добронь*.

Добротюк — Ясіня. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-юк** від південнослов. імені *Доброта* або *Доброт*, яке фіксується у XIV ст. (ГркРеч 82).

Доброцький — Ділове, Костилівка, Розтока на Рх. ◀ 1. Імовірно, від давньослов. імені *Доброта* або *Доброт* (Maretić II 125, Daničić II 553, Илчев 176, Грк 78–79) + **-ський**. Проміжним етапом між іменем і нинішнім п-щем міг бути також антр. **Доброч**. Пор. 1417: кр. *Dobroch* — Тюкод у ком. Сат (MakSza 224). 2. Від ойк. *Доброч* + **-ський**. Пор. 1321: ойк. *Dobrach* — Сат (MaksaySz 130).

Добруник — Тч. ◀ Від давньослов. імені *Добрун*, яке в Лаврентіївському літописі згадується 1018 р., а в серб. хрисовулях — у XIV ст. (ГркРеч 83). Пор. ще хорв. ім'я *Dobrun* (Šimundić 408).

Добруцький — Вел. Бичків. ◀ Від слов. імені *Доброта* (див. **Доброцький**) + суф. **-ський** з переходом суф. /о/ в голосний /у/ в закритому складі укаючої говірки. Пор. 1762: гор. *Józef, Marja Dobrucci* (!) — Самбір (Kuczera 166); 1819: кр. *Dobrucki* — Звір на Бойк (ФМ).

Добрянський — Червеньово, [Добряльський] — Хс. XIV–XV ст.: гор. *Dobrzanski* — Самбір (Kuczera 156); 1607, 1615: *Андрѣи Добрянський* — Одрехова (АО 118, 147); 1787: кр. *Dobrzanski* — Лаврів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Добряни* Львів. обл. + суф. **-ський**. 2. Від слов. чол. імені *Добрян*, що з *Добриян* (Илчев 176, ГркРеч 80 Maretić II 101, Daničić II 511), + **-ський**.

Добша †. 1474: *Franciscus Dobsa* — Раковець (Гаджега-Уг 41). ◀ Від антр. **Доба** (Морошкин 74) + суф. **-ша**.

Доб'юк — Ділове. ◀ Від антр. **Доба** + **-юк**.

Доб'яник †. 1605: кр. *Ciurilo Dobianik* — Драгово (Vélay 168). ◀ Слов. утворення з суф. **-ик** від антр. *Доб'ян* (із **Доба** + **-ян**), але такого антр. не виявлено.

Довб'як — Вн, Ір, Хс. 1715: кр. *Donbak* (!) — Нанково (Vélay 154). ◀ 1. Від бойк. чи буков. апел. *довб'як* — “дятел” (Он I 223, AGB I 73, Мат. до буков. II 30). 2. Видозміна п-ща **Доб'як** на **Довб'як** пояснюється аналогією до дієсл. або

угор. субституцією. Відсутність давніх фіксацій п-ща посилює цю думку.

Довба́ка — Нанково, Боронява, Селище. 1715: кр. *Ge. Dobáka* — Нанково (Bélay 154); 1715: кр. *Dobáka* — Крива (Szabó 387). ◀ Морфол. видозміна п-ща Довба́к.

Довба́р [Довба́рь], -ря́. ◀ Укр. утворення з агентивним суф. -ар від дієсл. *до́вбати*. Пор. ще місц. апел. *довба́ч* — “дятел” і пол. п-ще *Dłubacz*, що з апел. *dłubacz* — “т. с.” на Подг (Bubak 86).

Довбе́й [Довбе́й], -ея́ — Вб, Пр. 1618: кр. *Fedur Dolbé* — В.Писана (Marsina 72). ◀ Видозміна п-ща Добе́й, що від Доба, яка постала за аналогією до дієсл. *до́вбати*.

Довби́нча́к — Вб. Пор. запис п-ща тої самої родини 1787 р. *Dobinczak* із записом п-ща відповідної родини *Dowbinczak* із с. Орявчик на Бойк (ЙМ та ФМ), а також запис суч. гуц. п-ща *Dowbenczuk* (Vincenz 517). ◀ Від антропооснови *Dóbenka*, засвідченої 1685 р. в Ужгороді, + -як. Природа звука /в/ в кінці першого складу п-ща — питання не ономастичне, а діалектологічне. Вона залежить від того, як саме звучали базові лексеми в конкретній говірці — *до́вбня* і *довбе́нка* (див. Гр I 461) чи *до́бня* і *добе́нка* (Он I 222–223).

До́вбнич — Тч, Хс. 1492: *сьшове Ходка Долбнича* — Сучава (ССУМ I 314); 1730: *Довбничеви Василеви* — Буштино і *Василь Довбничувъ* — Нове Барово (UdAd 76, 77); 1819: кр. *Dowbnicz* — Крива на Бойк (ФМ). ◀ Від антропооснови *До́вбня*, співвідносної з апел. *до́вбня* — “великий дерев’яний молот” (Тимченко 213, Чопей 72, Гр I 461). П-ще *Довбня* серед запор. козаків фіксується 1649 р. (СУМ XVI–XVII 8/77).

До́вга, -ги — Чорнотисово, Холмовець, Ужгород. 1415: *Долха Драгомиръ*, 1480 — *пан Долга* — Сучава (ССУМ I 314); 1661: кр. *Dolha Ivan* — Батіза (Bélay 125); 1689: шл. *Dolha Jacob, Peter* — Барцанфалва (Bélay 123). ◀ Від давньослов. чол. імені *Дълга*, що з *Дългомиръ* у його скороченому вар. *Довга* (див. Гинкен 444, SvoSta 74). У давньоукр. пам’ятках писемності традиційне чол. ім’я *Долгъ* не узаконене святцями (Керста 45). Пор. ще гуц. діал. *до́вга* — “гадюка” (Гг 61), а також суч. серб. чол. імена *Дуга*, *Дугас* (Грк 84) та подг. іменування 1824 р. *Johannes Długa* (Bubak 86). Типологічно п-ще перебуває серед таких, як *До́бра*, *Му́дра*, *Ху́да*, *Че́рна*.

Довга́й — Ір. Кінець XIV ст.: *Богдан Долгай* — Ір (Гаджега-М 155); 1418: вл. *Dolhay Joannes* — Боржава (LehBer 165); 1542: кріпосник *Pe. Dolhai*, 1550 — кріпосник *Et. Dolhai*, 1600 — кріпосники *Ge. Dolhai* та *Jo. de Dolha* — Довге (Bélay

136); 1550: вл. *Dolhai Imre* — Ганичі, Вільхівці (Bélay 154); 1600: вл. *Dolhai Janos* — Голятин. ◀ 1. Укр. вар. цього вимерлого п-ща, тобто Довга́й, постав із давньоукр. неофіційного імені *До́вга* шляхом поєднання його з патр. суф. -ай. 2. Оф. угор. вар. п-ща цієї вимерлої дворянської родини (*Dolhai*) нині трактують як угор. шляхетське утворення з формантом -і від назви давнього закарпатоукр. с. *До́вге* (по-народному *До́вгос*, по-угорськи *Dolha* — *Vályi* 1 504, Kázmér 308).

Довга́н — Воловиця, Бородівка, Бичків. XV–XVI ст.: гор. *Dolhan* — Самбор (Kuczera 156); 1605: кр. *Dolhan Elexe* — Соїми (Bélay 220), кр. *Dolhan Janos* — Ізки, кр. *Dolhan Georgi* — Кушниця (Bélay 155, 170); 1672: кр. *Dolhan Ivan* — Косівська Поляна, Вел. Бичків (Bélay 162, 119); 1715: кр. *Fr. Dohan* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *До́вга* + патр. суф. -ан. Пор. ще пол. п-ще *Długan* (Rymut 136), рос. п-ще *Долганов* та серб. кличку вола *Дуган* (РСКНІ IV 785). Укр. атрибутивний апел. *довгань* — “довгаль” (Ж-Н 189, Гр I 401) лише опосередковано стосується п-ща.

Довга́нинець [Довга́ниць], -нця́ — Вл. ◀ Від андр. *Довга́ня* — “дружина *До́вги*” + -инець.

Довга́нич — Мк, Хс, Тч, Вн, Вб. 1336: *Iwan Dolhanicz* — Уновиці (Łysiak-2 129); 1704: *Васил Довганич* — Розтока на Вл (Сах 76); 1787: *Dowhanicz* — Радошиці на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Довга́ня* — “дружина *До́вги*” або апел. *довга́ня* — “висока на зріст жінка” + -ич. Місц. апел. *довга́ня* — “довга сорочка” (Ір), “веретільниця” (Ж-Н 190, Гр 136) не можна брати до уваги через їх далеку ономастологічну відстань.

Довгані́вський †. 1715: кріпачка *Dovhanovszka* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. колективної належності -івський від антр. Довга́н.

Довганови́ч †. 1649: кр. *Dohanovics* (!) *Halyko*, 1715: кр. *Dolhanovicz* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1819: *Douhan, Douhanowicz* — на Бойк (ФМ). ◀ Укр. патр. із суф. -ович від антр. Довга́н.

Довганю́к — Вел. Бичків, Росішка. Пор. суч. гуц. п-ща на Ів-Фр *Dovhaniuk, Dovhan* та жіночу назву *Dovhaniuška* (Vincenz 476), а також запис 1631 р. з Лемк: *z Iwanem Dlhaniakiem* — Брунар (Łysiak-2 103). ◀ Від антр. Довга́н + -юк. Андр. *Довга́ня* — “дружина *До́вги* або *До́вгого*” навряд чи міг стати твірною основою, оскільки ареал андр. моделі з суф. -аня сягає з заходу лише до р. Тересви.

Довгач †. 1715: п-ще *Dogacs* (!) — Олешник (Szabó 325). ◀ Морф. структура п-ща прозора, але етимологія не зовсім зрозуміла.

Довге́й [Довгѣй], -ея — Бобовище, Микулівці. 1787: *Dowhej i Doŋhej* — Підбуж, Смільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **До́вга** + патр. суф. -ей.

До́вгий [До́вгѣй], -ого — Мк, Св, Хс. 1401: *Иван Долгѣй* — Галич (ССУМ I 314); 1600: гор. *Dem., Mich. Dohi* — Сигіт (Bélay 198); 1607: *Dohi* — Туртеребеш, а за 1686 р. там само — *Hossu*, що в укр. перекладі з угор. озн. “довгий” (Szabó 530); 1618: кр. *Fediko Dolhj (!)* — Ортутова (Mars 87); 1672–1696: *Fr. Dohi* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від прикм. *довгий*, який раніше в Карпатах виконував функцію неофіційного ос. імені. Пор. запис 1436: *Петре Длъг* (Богдан 265, див. ще Керста 45).

Довгина †. 1773: вихователь *Stephanus Dohina (!)*, присяжний *Nicolaus Dohina* — Ільниця (Ud-5 55). ◀ Від антр. **До́вга** + суф. -ина, як і у п-щах **Дячина**, **Мигалина**, **Сищина...**, що з -ьна.

Довгінка [Довгѣнка] — Мж. Пор. 1560: *Мацей Долгѣнка на Русі* (Тупиков 130); 1720: кр. *Fr. Dohinka* — Лісковець на Мж (Bélay 173); 1787: кр. *Dowhenka i Dowhinka* — Тернівка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: антр. *Dowhenczak* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Наведені антр. підказують, що їх основою мав бути антр. (імовірно, дохристиянське ос. ім'я) *Дългына*, який належав до тієї ж відприкм. іменної моделі, що й *Благына*, *Добрына*, *Плоскына*, *Сухына*, отже, характеризував денотата за його зростом. Суф. -ка у п-щі міг виконувати як демінутивну, так і патр. функцію. Пор. ще хорв. п-ще *Dugina* (Leksik 145).

Довгѣй — Липча, Монастирець. 1600: гор. *Dem., Mich. Dohi* — Сигіт (Bélay 198); 1720: кр. *Teod Dolhir (!)* — Батіза (Bélay 125). ◀ Від місц. апел. *довгѣй* — “довган” (Вл).

Довгѣль — Рокосово. ◀ Від місц. апел. *довгѣль* — “довган” (Ір). Пор. апел. *довгѣла*, *довгѣля*, *довгѣль* (Гр I 401).

Довгінка — Ір. ◀ Фонет. видозміна лексеми **Довгінка**.

Довгінко — Крайня Мартинка, Климовиця. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Довгінка**.

Довгович — Мукачів, Хуст, Довге. ◀ 1783: *Василь Довгович* — спочатку антр. був псевдонімом, який прибрав собі відомий культурний діяч Зак із с. Золотарьово **В.Довгінч**. П-ще перегукується з п-щем кр. *Luc. Dugovicz*, записаного 1715 р. в с. Крива (Bélay 164), а також із п-щем героя Угорщини XVII ст.: *Dugovics Titusz*, який мав південнослов. пох.

Довгомѣля — див. **Довгомѣля**.

Довгомѣля — Мж. ◀ Від давньослов. чол. імені *Дългомиль*, складеного зприсл. *довго* та

прикм. *мілий* (SvoSta 74). Зв'язок другого компонента з дієсл. формою *мѣле* малоїмовірний. Пор. ще пол. аналогічне утворення *Długomil* (Rospond I 189), а також іменування особи *Dolhomud* із с. Владичі, що у сх. Слч за 1618 р. (Mars 64).

Довгомѣля — Дубрівка на Ір. ◀ Від імені *Дългомиль* у род. відм. (див. **Довгомѣля**) зі зміною кореневого голосного /и/ на /і/ під чужомовним впливом. Кінцеве -а, як і в п-щі **Довгомѣля**, має морфол. причину.

Довгунік — Тересва, Тячівські Лази, Криве. Пор. 1819: кр. *Dohun* — Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Довгуні*, що з прикм. *довгий* (див. вище), + -ик.

Довгунчак [частіше — **Догунчак**] — Кострини, Костринська Розтока. ◀ Від андр. *Довгунка* — “дружина *Довгуні*” + -ак.

До́вгош — Уж, Мк. На письмі, як звичайно, — **До́лгош**. 1576: городянка *Dolgos Anna* — Вишково (Bélay 215). ◀ 1. Від місц. угор. *dougos* — “працьовитий”, що відповідає літературному *dolgos* — “т. с.”. 2. Більш правдоподібно, що у цього п-ща зв'язок з угор. мовою вторинний, а насправді воно походить від zdeформованого пол. апел. *dugoś* — “довган”, яке дало багато похідних у пол. та сусідніх мовах (Rymut 136). Пор. ще слц. п-ще *Dlugoś*, слц імена *Dlhoś*, *Dlúhoś* (SŽK 132), серб. п-ще *Дугошевић* (РСКНІ ІV 798).

Довж́ан — Підвиноградів, Онік. ◀ Від катойк. *довж́ан* — “житель с. Довге”. Пор. 1787: кр. *Dolžanik* — Кіндратів та *Dolžanski* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ).

Довж́анін — Вн, Хс, Ір. ◀ Від катойк. *довж́анін* — “житель с. Довге”, як і **Керечанін**, **Лучанін**, **Сушанін**.

Довжанч́ук — Олешник. ◀ П-ще пов'язане з ойк. *До́вге*, але має щонайменше три мотивації: а) п-ще **Довж́ан** + патр. суф. -чук; б) від катойк. *довжанч́ук* — “хлопець із с. Довге”; в) від жін. катойк. *довж́анка* — “уродженка с. Довге” + -юк.

До́врїй [До́врї], -ія — Теково. ◀ Мадяризована вимова п-ща **До́рїй**. Див. **До́рїй**.

Доѓаніч — Чертіж. Пор. 1721: п-ще *Doganics* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Довѓаніч** через усвідомлене відштовхування від звукосполучення /ов/, котре сприймається тут як угор. 2. Можливо, п-ще є продовженням хорв. п-ща *Doganic* (Leksik 134), яке згадується в с. Вел. Раковець 1721 р.: кр. *Doganics* (Szabó 459).

Догунч́ак — Костринська Розтока. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Довгунч́ак**.

До́да — Ділове. 1685: кріпаки *Doda Ivan, Mihaly, Simeon, Todor* — Ділове, 1691 — кріпаки

Mich., *Theod. Doda*, кр. *Doda Dombrova* (там само), 1715 — *Teod. Doda* — там само (Bélay 208, 209); 1696: кр. *Mich. Doda* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Дода*, співвідносного з *Добривој, Доброслав* (Грк 79), *Додин* (Илчев 176), *Dobrić, Domanir, Todor* і та ін. (Šimundić 408). 2. Укр. заст. ім'я *Додо* (ВІЛ 233) або слц. розм. ім'я *Dodó* — оф. *Jozef* (Majtán-Považaj, 214). 3. Угор. розм. ім'я *Dodó* — оф. *Dávid* (Kázmér 306). 4. П-ще могло утворитися також від рум. *dod* — “простий” (Iordan 76).

Додавчик — Королево. ◀ Можливо, від серб. апел. *dodavak* — “додаток” (Dapičić II 55) + *-ик*. Пор. ще пол. п-ща на зразок *Dodalski* (Rymut 139).

Додавчич [Додобчич] — Веряця. ◀ 1. Від тієї ж основи, що й **Додавчик**, + суф. *-ич*. 2. Від незасвідченого антр. *Додобка*, який міг би бути укр. андр. від антр. *До́да*, + *-ич*.

До́дик — Гукливий. ◀ Від антр. *До́да* + *-ик*. Пор. 1655: кр. *Dodan* — Турц (Szabó 524); 1819: кр. *Doducz* — Страшевичі на Бойк (ФМ); суч. серб.-хорв. п-ща *Додик, Додих* (РСКНІ ІV 444, 446) та пол. п-ща *Dodak, Dodek, Dodik, Dodisz...* (Rymut 139).

Доду́рич [Дуду́рич] — Дубриничі. ◀ Від антр. *Доду́ра*, представленого на Зак і в Польщі (Rymut 139), + *-ич*, або безпосередньо перенесене пол. п-ще *Dodura*, яке поляки виводять із апел. *doda* — “старий член родини” (Rymut 139). Див. ще **Дуду́рич**. Можна б шукати етимон п-ща і в укр. апел. *доду́ра*, але його зн. невідоме (Ж-Н 193).

Дойда †. 1700: *Дойда Иван...* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Від апел. *дойда* — “мисливський собака” (Гр I 142).

Дойко †. 1591: п-ще *Daika* — Чедрик у ком. Угоча (Szabó 310). ◀ Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Dojko* від *Dobromir, Dobroslav, Dobriša, Radoj, Vladoje...* (Šimundić 408).

Дойна †. 1591: п-ще *Dauna* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від молд. ос. імені *Дойна* (Еркос 65).

Дока †. 1684: кр. *Dóka Demeter* — Мукачів (HodOkt 256). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Doka* від повних імен *Dobromir, Jevdokim, Teodor...* (Šimundić 408).

До́ктор — Червеньово, Горонда, Ракошин. 1572: кр. *Doctor* — Чедрик (Szabó 309); 1704: кр. *Doktor Mihály* — Ракошин (HodGens 14). ◀ Від апел. *доктор* — “лікар”, який у поляків також править за п-ще з XIV ст. (Rymut 140, Vubak 86).

Долгай †. 1418: вл. *Иоанн Долгай* — Ір (Гаджега-М 156). ◀ Див. **Довга́й**.

Долганович †. ◀ Див. **Довганович**.

До́лгош [До́вгош] — Уж, Мк. Українці послідовно записують це п-ще як **До́лгош**, а угорці — відповідно *Dolgos*. 1575: городянка *Dolgos Anna* —

Вишково (Bélay 215); XVI ст.: шл. *Dolgos* — Гетеня (Szabó 370). ◀ 1. Від місц. угор. апел. *dógos* — “працьовитий”, що відповідає літературному *dolgos*. 2. Трансформація популярного пол. імені *Długosz* (Rymut 136), що відповідає чес. *Dluhoš* (Кларрová 87) та лат. *Longin*.

Долеша́к [Долиша́к] — Гусний, Волосянка, Пастілки. ◀ 1. Від антр. *Долеш* + *-ак*. Пор. 1646: кр. *Dolesz Janos* — Комлошка (БалКом 359). Антр. *Долеш* — дериват від серб. чи хорв. чол. імені *Дола* або *Доле*, співвідносного з повними іменами *Добромир, Доброслав, Радольуб, Тодор* та ін. (Martić II 71, Грк. 79, Šimundić 408). 2. Від укр. андр. *Долі́ха* — “дружина До́лі” + *-ак*.

Долина †. 1605: кр. *Andr. Dolina* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від власного ос. імені або від п-ща *Доля* + *-ина*. Твірною основою іменного деривата *Долина* було давнє слов. скорочене чол. слов. ім'я *Доля*, яке у хорватів та сербів дотепер співвідноситься з двоосновним іменем *Радолоуб* (Dapičić 408, Грк 79).

Долина́й — Мк, Ір, Вн. XVII ст.: гор. *Dolínai Gábor* — Мукачів (LehBer 587); 1571: *парох Иоан Долинай* — Ужгород (Гаджега-Уж 63); 1757: вл. *Dolínai Mikloš* — Косино (LehBer 339). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ай* від антр. *Долина*, що відповідає такій місц. іменній моделі, як *Васили́на, Лукачи́на, Петри́на, Юри́на*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від слов. ойк. *Долина*, однак наголошення кінцевого складу п-ща спростовує угор. версію.

Доли́нич — Пр, Уж, Мк, Тч. 1682: *Dulínits Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Від укр. антр. *Долина* (див. **Долина**) + *-ич*. Пор. ще твірні основи п-ща 1787: *Dolina* — Лупків та з 1819 — *Dulina* — Кам'яна на Лемк (ЙМ, ФМ), а також серб. п-ще *Долина* (РСКНІ ІV 501) та хорв. п-ща *Dolina, Dolinić* (Leksik 135).

Доли́нка [До́лінка] — Страбичово. 1699: кенез *Dolinka Ivan* — Котельниця (Maksay 600). Пор. також 1787: дериват *Dolenczak* — Вислочок на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Долина* (див. **Долина́й**) + *-ка*. 2. Від південнослов. чол. імені *Долин*, яке виводять із повних імен *Добромир, Доброслав, Одола* (Грк 79, Илчев 178), + суф. *-ко*. У Сербії чол. ім'я *Долин* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 84). На користь другого тлумачення п-ща свідчить і місц. традиційне наголошення.

Доли́нович †. 1688: сваяц. *Иоан Долинович Ославіцький* — Гуменне (ПаПо-І 183). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Долина*.

Долинський — Мукачів, Перечин, Синевир. 1450: *dominus Dolinski* — Перемишль (Smołka II 56); 1739: *Петро Долинский* — Ша-

мудовце у сх. Слч (ПаПо-4 123); 1787: кр. *Dolinski* — Вілька, Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. ойк. *Долина* + *-ський*.

Долишак — Вб. ◀ Найбільш імовірно, що п-ще пов'язане з андр. *Доліха* “дружина Дóлі” + *-як*.

Долишкович †. 1715: свящ. *Doliskovecz Nyketa* — Ізки (Bélay 155). ◀ Див. Дулишкóвич.

Долопíкула — Мала Копаня. — Див. Долопíкуло.

Долопíкуло — Теково. ◀ Правдоподібно, з італ. антр. *Dolo* + постпозиційне означення *picolo* — “малий”.

Дóлош — Нанково. ◀ 1. Від угор. *dalos* — “співучий” (Kázmér 275). 2. Укр. дериват із атрибутивним суф. *-ош* від південнослов. гіпок. імені *Доля* або *Доло*, співвідносного з повними іменами *Добромир*, *Доброслав*, *Одола* (Грк 79, Илчев 178, Maretić II 71).

Дóля — Нанково, Велятин. 1715: кр. *Vuchy Dolya* — Кошельово (Bélay 163). Пор. 1622: кр. *Dwlay* — Онiк (Szabó 375); 1787: *Dolowski* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Пол. ономасти пов'язують п-ще з апел. *доля* — “щастя” (Rymut 140). Однак для Карпат така етимологія п-ща мало ймовірна, оскільки там ця лексема не вживається. 2. Легше довести етимологію від особового імені: а) від болг. імені *Дольо*, співвідносного з повними слов. іменами *Радол*, *Видол* (Илчев 178), або з хорв. чи серб. іменами *Dolja* (≅ *Radoljub* — Šimundić 408), *Дола* (≅ *Добромдир*, *Доброслав* — Гр 79); тим більш, що гіпок. ім'я *Доля* у сербів функціонує щонайменше з XIV ст. (ГркРеч 84); б) від неслов. імені *Доля*, співвідносного з ос. іменами *Адолій*, *Ардаліон* (Петровський 280). Можливі й ін. пояснення (Maretić II 71, SvoSta 94, Справочник 494).

Доляш — Олешник. ◀ Від слов. імені *Доля* + гіпок. суф. *-аш*, подібно до серб. імен *Дољак*, *Дољан* (РСКНІ IV 506).

Дóма — Рахів. 1567: п-ще *Doma* — Холмовець, 1570 — Дротинці, 1579 — Туртеребеш, 1775 — Ком'яти (Szabó 365, 486, 528, 397). ◀ 1. Від чол. імені *Дома*, співвідносного з давніми слов. іменами *Домаславъ*, *Домамиръ*, *Доманъгъ*, *Домагојъ*... (Maretić II 80–83, 90, Гинкен 457, Šimundić 408, SvoSta 74–75, Илчев 179). Такі імена до пізнього Середньовіччя функціонували і на Зак. Пор. 1284: кр. *Domozlo* — Ужгород (Nagy-1 30); 1213: кр. *Datang* (!) — Бан на р. Красна (RegVar 18); 1415: *Domorad* — Палі в ком. Сат (MaksaySz 190, 155). П-ща на зразок *Доморад* — у лемків, напр., у с. Жерниця, фіксується на поч. XIX ст. (ФМ). 2. Від календ. імені *Дома*, спів-

відносного з лат. *Dominicus*, *Domentian*, *Domian*... (Daničić II 616, Петровський 80, Knappová 87, Справочник 406, Ladó 150, Kázmér 308).

Домáнич — Підвиноградів, Онiк, Вел. Ком'яти. 1696: кр. *Domanics* — Матієво (Szabó 411); 1682: кр. *Domanits Ivan* — Домашин (UctC 88-59); 1787: п-ще *Domanics* — Войкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Домана*, співвідносного з чол. іменами *Доман*, *Дома* (Daničić II 620, Грк 80). Пор. 1454: вдова *Doman Ilkone* — Золочка (Nagy-2 529); 1602: п-ще *Domanj* — Бабонь (Szabó 282). 2. Від андр. *Домáня* — “дружина Дóми” + *-ич*. 3. Можливо, від чес. п-ща *Домáня* (Moldanová 57) + *-ич*.

Домашíнець — Кострини. ◀ 1. Від катойк. *домашíнець* — “житель с. *Домашин*”. 2. Від жін. імені *Домáша* або *Домáха*, співвідносного з повними іменами *Домна* або *Домослава* (SvoSta 15, Петровський 280), + *-инець*. Пор. ще чол. ім'я *Domach* за 1363 р. в Ужгороді: розбійник *Lucasim filium Domach divagentum* (Nagy-1 332). Роль твірної основи міг виконати також апел. *домáха* — “хазяйська дочка, переважно у весільних піснях” (Головацькій 521). 3. Від антр. *Domaszyn*, який згадується 1787 та 1819 років у Завадці Морохівській на Лемк (ЙМ, ФМ), + суф. *-ець*.

Домашíньський — Ужгород. XVIII ст.: кр. *Domasinszky* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. ойк. *Домашин* + *-ський*.

Домбáй — Грушово, Криве, Тересва. 1329: *Dombo de Salank* — у верхньому Потиссі (Nagy-1 59); 1509: кр. *Sim. Dombai* (Bélay 211); 1605: кр. *Kozma Dombai* — Дубове (Bélay 136); 1715: кріпаки *Laz. Domboi*, *Sim. Dombai* — Грушово (Bélay 168). ◀ Від місц. угор. ойк. *Dombó* (по-укр. — с. *Дубовé*) + угор. формант *-i*. Допризвищеве зн. цього утворення — “дубівський”.

Домбов †. 1715: кр. *Laz. Domboi (Dombai)* — Грушово (Bélay 168); 1720: кр. *Lad. Dombo* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Угор. п-ще від ойк. *Dombó* (по-укр. — с. *Дубове*).

Домище — Вб. ◀ Від антр. *Дóма* + квалітат. суф. *-ище*, як і у п-щах *Петрище*, *Павлище*, *Тóмищ*, *Мигалиско*...

Домінечел †. 1644: кр. *Domineczel Ivan* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Рум. п-щеве утворення з суф. *-el* від антр. *Dominic* (Iordan 177).

Домко †. 1775: п-ще *Domko* — Вел. Копаня (Szabó 549). ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Domko*, що від *Domoslav*, *Radoman*... (Šimundić 408).

Домкович †. 1699: кр. *Domkovics Vaszil* — В. Ворота (Maksay 596). ◀ Укр. утворення з суф.

-ович від хорв. чол. імені *Domko*, що відповідає оф. іменам *Domamir, Domoslav, Domenik...* (Šimundić 408).

Домнич †. 1715: кр. *Lad. Domnics* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Утворення з суф. -ич від хорв. жін. імені *Domna* (Šimundić 490).

Доморад †. 1415: кр. *Domorad* — Палі в ком. Сат (MaksaySz 190). ◀ Від давньослов. чол. імені *Доморидъ* (SvoSta 203).

Домша †. 1548–1550: шл. *Bart Domsa* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ Від антр. *До́ма* + демін. суф. -ша.

Дом'ян †. 1509: п-ще *Domjan* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Хорв. ос. ім'я *Domjan* (Šimundić 408).

До́нинець — Боронява, Вишково, Хуст. ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -инець від жін. імені *До́ня*, яке на Гуц співвідноситься з повним іменем *Євдокія*, на Вінниччині — з *Теодосія*, на Одещині — з *Федо́ня*, тобто з *Федора*. У молдован *До́ня* — це *Домшика* і *Тудора* (ДумбрМик 59), у болгар — *Андон* і *Антон*, у сербів — *Домана*, *Доминикија*, а в угорців — *Donát* і *Donáld...* 2. Зв'язок п-ща з укр. апел. *до́ня* — “дочка” малоімовірний, оскільки апел. такої семантики прізвищами часто не стають та й апелятива цього Укр. Карпати донедавна не знали. П-ще *Done* згадується в Матієво 1574 р. (Szabó 410), а 1694 р. в с. Дротинці згадується кр. *Danya* (Szabó 487).

До́нич — Веряця. 1715: кр. *Danics* — Веряця (Szabó 457). У сербів та хорватів також є п-ще *До́нич* (РСКНІ IV 538, Leksik 137). ◀ 1. Від того ж імені, що й п-ще *До́нинець*, але його твірною основою могло стати також чол. ім'я *До́ня* або *До́на*: пор. гуц. п-ща *Donyk, Donukiv* (Vincenz 59). Пор. хорв. чол. гіпок. ім'я *Dona*, співвідносне з *Dominik, Donat, Andon* (Šimundić 409). 2. П-щем могло стати й готове молд. ім'я *До́ныч*, співвідносне з повним іменем *Спиридон* (ДумбрМик 59). 3. Можливо, це спонтанна угор. субституція укр. п-ща *До́нич*.

До́нку (невідмінюване) — Гудя. Пор. 1284: кр. *Donk* — Ужгород (Nagy-1 30); 1468: шл. *Donka*, а 1684 — *Paul Donka* — Шієв (Bélay 189); 1651: шл. *Gabr. Donka* — Будешті (Bélay 131). ◀ 1. Південнослов. чол. ім'я *Donko*, співвідносне з *Andon, Dionizij, Donat, Spiridon* (Šimundić 409, Грк 80, Илчев 179). 2. Угор. фонет. вар. укр. імені *Данко́*.

До́нч — Неліпино, Свалява. 1333: *Donch filii Nicolai* — Ужан (Nagy-1 80); XIV ст.: підданий *Donch* — с.Бакта (Györffy 524). ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Doncsi* (< *Donáld, Donát* — Ladó 151) або болг. чол. ім'я *До́нчо* (< *Андон, Антон* — Илчев 179). 2. Угор. субституція укр. антр. *Данч*.

До́ня †. 1694: п-ще *Danya* — Дротинці (Szabó 487). Пор. п-ще 1574 р. з с. Матієво *Done* (Szabó 410). ◀ Імовірно, південнослов. гіпок. чол. ім'я *Dona* або *Done*, які співвідносяться з повними іменами *Donat, Spiridon Dominik* (Šimundić 409).

До́р †. 1509: п-ще *Dorr* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Того ж пох., що й *До́ра*, тобто від якогось чол. імені, що починається на *До́р-* або закінчується на -*дор* (Šimundić 409).

До́ра †. 1550: кр. *Damica Dora* — Липча (Bélay 172); 1567: п-ще *Dora* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Dora*, що з *Dorijan, Isidor, Teodor* (Šimundić 409).

До́раж — Підвиноградів, Тросник. ◀ Укр. розм. ім'я *Дорош* (< *Дорофій* — ВІЛ 56) або рум. чи молд. ім'я *Doraş* (< *Teodor* — Const 46, ДумбрМик 59), видозмінене під впливом угор. апел. *darázs* — “джміль” (Kázmér 282).

До́риниць [До́риниць], -иця — Медведівці, Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. -иць від жін. імені *До́ра*, яке у багатьох народів Європи співвідноситься з жін. іменем *Isidora, Teodora, Доротія, Теодора, Исидора* (SSJ VI 131, Кларрова 216, Илчев 179, Šimundić 409, Колесник 13, Majtán-Rovažaj 214), а в деяких — із чол. іменем *Афінодор, Агафодор* (Справочник 407). Антр. *До́ра* в с. Липча згадується 1550 р.: кр. *Damica Dora* (Bélay 172).

До́рич — Загорб. 1787: кр. *Dorycz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від тієї ж основи, що й п-ще *До́риниць*.

До́рій — Підгород, Вільховиця. 1704: кр. *Dóri Mihók* — Давидково (HosdGens 15). ◀ Від календ. імені *До́рій*, яке у народів Карп. регіону співвідноситься з іменами *Доріан, Гадоріан, Тудор, Теодорій, Діодорій...* (Илчев 179, Šimundić 409, ДумбрМик 59, Ladó 127, 151, Справочник 494 та ін.).

До́рко †. 1571: кр. *Dorka* — Сасово (Szabó 481). ◀ Від антр. *Теодор* + -ко (Šimundić 409).

До́рман †. 1410: шл. *Nic. dicti Dorman* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Імовірно, нім. утворення від антропооснови *dorr* — “худий, сухий” + формант -*mann*.

До́робан [зрідка — *До́робан*] — Вн, Хс, Рх. 1617: кр. *Darabant* — Вел.Копаня (Szabó 458); 1715: кр. *Doroban, Daraban* — Вел.Копаня (Szabó 459); 1715: кріпаки *Dan, Pe, St. Daraban (Drabant)* — Данилово (Bélay 189); 1720: кр. *Lad. Daraban* — Крайниково (Bélay 126), *Doruban* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від рум. апел. *darăban, dorobant* — “гвардієць”, “солдат лейб-гвардії” або спорідненого угор. апел. *darabont* “піший воїн, караул, зброєносець” (Kázmér 281).

Доробратовський †. 1715: *Никола Доробратовский намѣстник* — Мукачів (HodOkm 658).

◀ Прикм. від місц. ойк. *Доробратово*.

Дорóвич — Хуст. 1449: селяни *Stephanus Dorowycz, Jacobus Dorowych* — Ороска (Nagy-2 445); 1626: *при пану Олексе Доровскоум* — Одрехова (АО 173). Пор. ще запис 1736 р. на Подг *Dorowicz* (Bubak 87). ◀ Укр. патр. утворення від чол. іменування *Дóра* (див. **Дóринець**, **Дóрич**).

Дорог †. 1570: кр. *Nic. Dorogh* — Міжгір'я (Bélay 178); 1573: кр. *Darah* — Холмовець (Szabó 529). Антропооснову засвідчує також давній закарп. ойк. *Доробра́тово*. ◀ Давньослов. чол. ім'я в формі нечленного прикм. *дорогий*. Опосередкованим підтвердженням такої етимології є суч. закарп. п-ще **Дорогóвич**.

Дорогóвич — Вб, Пр, Уж. ◀ Від давнього східнослов. чол. імені *Дорогъ*, співвідносного з прикм. *дорогий* (Селищев 138, SvoSta 130), + *-ович*.

Дóрогий [*Дóрогї*], **-ія** — Ір, Вн, Уж. 1572: п-ще *Dorogy* — Дротинці (Szabó 486); 1720: кр. *Dorogi* — с.Ачад (ПеПред 319). ◀ Угор. суф. утворення від ойк. слов. пох. *Dorog*, яких в Угорщині декілька (Kázmér 313).

Доромбей [*Доромбїй*] — Горінчово. 1715: кр. *Dorombi (Dorombe)* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від місц. апел. *доромбїй* — “губань”, “губатий”, що з *дорóмба*, *торóмба* — “велика губа”, + *-ей*.

Доротеї †. 1442 р.: шл. *Dorothea* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від кал. імені *Доротеї*, що відповідає суч. *Дорош*, *Дорофїй* (ВІЛ 56).

Дорофей [*Дорофїй*], **-ея** — Кам'яниця. ◀ Від чол. імені *Дорофей*~*Дорофїй* (ВІЛ 56).

Дóрош — Пр, Уж, Св, Рх. 1563: *Dorosz pop z Olszynkowa* (Balzer 73); 1567: *Korchyowics Doros* — Поляна (UetC 53-12); 1648: кр. *Petro Doros* — Неліпино (Maksay 548); 1661: кр. *Dorosz Lupul, Vaszil* — Рускова (Bélay 188); 1682: кр. *Daros Mattyi* — Дубриничі, *Dorossu Vaszily* — Домашин (UetC 88-59); 1715: кр. *Paul, Doross* — Синевир (Bélay 200); 1755: професор *Demetrius Doros* — Мукачів (Лучкай 18. — 82); 1787: *Dorosz* — Орів на Бойк, Чарна на Лемк (ЙМ). У Карпатах є похідні п-ща, як *Doroszewicz, Dorosczak*. ◀ Від укр. імені *Дóрош*, тобто *Дорофїй* (Сл.вл.імен 50).

Дóрський — Виноградів. ◀ Від антр. **Дор**, **-ський**. Твірна основа п-ща, напевно, пов'язана з особовим іменем, яке починається на *Дор*-, як *Дорофей*, або закінчується на *-дор*, як *Теодор* (див. Rymut 144).

Дóру (невідмінюване) — Олешник, Вел.Ком'яти. ◀ 1. Від рум. гіпок. імені *Doru*, що з *Teodor, Tudor* (Iordan 179, ДумбрМик 60). 2. Від угор.

апел. *daru* — “журавель” або від співзвучного угор. п-ща (Kázmér 284).

Дóру-Товт (відмінюється лише другий його компонент) — Олешник. ◀ П-ще новішого творення. Складене з п-щ **Дóру** і **Товт**.

Дорчак †. 1712: кр. *Dorcsak* — Комлошка (БалКом 362). ◀ Від антр. **Дорко** + **-як**.

Дóрчинець [*Дóрчишиць*], **-ця** — Ір, Вн, Хс, Мк. ◀ Від антр. *Дóрка* + *-инець*. Імовірно, твірною основою п-ща стало жін. ім'я *Дорка*, яке в XVI ст. було поширене у сх. та центр. районах Зак (Bélay 206), але не тільки. Жін. ім'я *Дорка*, що з *Доротей, Теодора, Нимидора, Сидора*, має давню традицію вживання й у болгар, сербів, хорватів, словаків (SŽK 146) та угорців (Илчев 179, Грк 214, РСКНІ IV 569, Šimundić 490, SSJ VI 131, Hajdú 33). Однак твірною основою п-ща міг бути й відповідний чол. антр. на *-а*, тобто чол. ім'я *Dorka* (Šimundić 409).

Доса †. 1567: п-ще *Dosa* — Клинове (Szabó 272). Пор. ще 1787: лемк. п-ща *Dosiak, Dosines* — Вел. Лужок, Бачина та ін. (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Dosa*, що з *Dobrosav, Dositej, Teodosij...* (Šimundić 409).

Досиник †. 1648: кр. *Dosinik Szimko* — Свалява (Maksay 528). ◀ Утворення з суф. **-ик** від антр. *Досин*, який походить від укр. жін. імені *Дóся* (*Євдокія*) або від південнослов. імені *Dosa* (Šimundić 409).

Дóсич — Водиця. 1781: кр. *Dosycz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Дóся*, яке в українців Карп. регіону, болгар, росіян, поляків і молдован дотепер співвідноситься з повними іменами *Євдокія, Теодосія, Доротей* (Справочник 494, Gołeb 52, ДумбрМик 60), + *-ич*. 2. Від чол. імені *Доса*, яке у сербів, хорватів та болгар співвідноситься з повними іменами *Dositej, Dobroslav, Todosija* (Šimundić 409, Грк 80, Илчев 180), + *-ич*. П-ща з антропоосною *Dos-* у Карпатах фіксуються з XVI та наступних століть.

Достин †. 1677: п-ще *Dosztin* — Чапа (Szabó 314). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від південнослов. жін. імені *Dosta* (Šimundić 491, Илчев 180).

Досюк — Росішка, Луг на Рх. ◀ 1. Від місц. укр. жін. імені *Дóся*, співвідносного з повним іменем *Євдокія* (Рх), + *-юк*. 2. Утворення з суф. *-юк* від південнослов. чол. імен *Dosa* або *Doso*, співвідносних із *Dobroslav, Radislav, Dositej, Teodosij* (Šimundić 409).

Досятник †. 1648: наймит *Mihal Doszatnik* — Поляна (Maksay 534). ◀ Можливо, спотворене п-ще *Десятник*.

Дохторю́к — Ясіння. ◀ Від апел. *дохтор* — “лікар” або від антр. **До́ктор** + -юк.

До́ча — Гудя. ◀ Від серб. або хорв. чол. імені *Доча*, співвідносного з повними іменами *Dobran, Evdokije, Dojčn, Teodor...* (Šimundić 408, Грк 80), та з угор. розм. *Dócsa* (оф. *Dávid* — *Kázmér* 306).

Дочак †. 1715: кр. *Jo. Docsak* — Калини (Bélay 159). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **До́ка**, який становить гіпок. ос. імені, співвідносного з повними іменами *Євдокі́й, Докі́я, Євдокі́я...* (Šimundić 408, 489). Пор. ще 1710: *и своєю женою Дочею...* — Тюшка (Сах 72).

Дочин †. 1720: кр. *Mich. Docsiny* — Нове Барово (Bélay 200). ◀ Укр. пос. прикм. *Дочин* від антр. **До́ка**, тобто *Євдокі́я*, або від південнослов. чол. імені *Дока* (див. **До́ка**).

До́чинець [*До́чиниць*], -ниця — Тч, Ір, Мк, Св, Вн, Хс та [*До́чинець*] — Рх. 1750: кр. *Elias Dochynecz* — Стройно (UctC 53-14); 1699: кр. *Docsinecz Ilko* — В.Ворота (Maksay 595); 1715: кр. *Docsinicz* — Кушниця (Bélay 170); 1743: кр. *Docsénecs* — Фанчиково (Szabó 323). ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -и́нець від жін. імен *Доча* або *Дока*, які в українців, сербів та молдован співвідносяться з повними іменами *Євдокі́я*, а у сербів та хорватів — навіть із такими іменами, як *Dobrana, Dominika, Dora, Doroteja, Dositeja, Radojka* (Šimundić 489, Грк 245, ДумбрМик 59). Пор. 1710: *и своєю женою Дочею и со чади* — Тюшка (Сах 72); молд. *Дочья* — *Евдокија* (ДумбрМик 59–60); серб. *До́ка* — *Добрила* (Грк 245). 2. В українців, хорватів, сербів та угорців імена *Дока* і *Доча* могли співвідноситися також із чол. повними іменами; напр., в угорців — із іменами *Domonkos, Dávid* (Ladó 150), у хорватів — *Andonije, Dobrin, Jevdokim, Teodosijo, Todor* (Šimundić 408), а в карп. українців спроможні були виступати й повноцінними п-щами без спеціальних суф. Пор. 1474: п-ще *Doka* — Вн (Szabó 494); 1684: гор. *Dóka Demeter* — Мукачів (HodOkt 256). Пор. також серб. п-ще *Дока* (РСКНІ ІV 468).

До́шка — Подобовець, Розтока на Вл. ◀ Від чол. імені *Doško* або *Doša*, які у хорватів, сербів і болгар співвідносяться з *Dobromir, Dobroslav, Dobrivoj, Radislav* (Šimundić 409, Грк 80, Maretić II 82, Daničić II 699, SvoSta 110, Илчев 181). У Сербії чол. ім'я *Доша* і патр. *Дошевић* фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 85). 2. Гуц. п-ще *Došćik* А.Вінценз схильний виводили від апел. *до́шка* (Vincentz 523).

Дошкар [*Дошкарь*], -ря — Вел.Бичків. ◀ Правдоподібно, з п-ща **До́шка**, як наслідок

свідомого зближення з потенційним апел. *дошкар* — “людина, яка виготовляє дошки”.

Дошівник †. 1787: п-ще *Döscsünik* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від можливого апел. *дошівник*, але серед давніх лексем ми такої не виявили.

Драб — Вн, Хс, Вб. 1556: *и Kaspra Draba* — Львів (Balzer 51); 1616: *Станислав Драбъ* — Варшава (СУМ XVI–XVII ст. 8/196); 1775: п-ще *Drabb* — Заболотне (Szabó 278); 1787: кр. *Drab* — с.Верхне на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1618: кр. *Timko Drabko* — Розтока на Маковиці (Marsina 76). ◀ Від давнього укр. запозичення з пол. мови *драб* — “озброєний слуга, воїн-піхотинець, здоровань, бідняк, жебрак, негідник, волоцюга” (ЕСУМ II 118, Reczek 76). Апел. *драб*, окрім укр., властивий також пол., слц. та чес. мовам (Rymut 145, Bubak 87, SSN I 378), але в кожній із них упродовж останніх чотирьох століть по кілька разів змінював семантику. В укр. мові він означав “панський слуга, обірванець” (Головацькій 526), “босяк” (Гр I 439), “ледащо” (Он I 231), а у пол. — “висока незграбна особа”, “здоровило” (Rospond 203, Bubak 87) і т. ін.

Драбант — Мк. 1567: кр. *Jo. Drabant* — Підгоряни (UctC 53-12); 1567: п-ще *Drabanth* — Турц (Szabó 523); 1605: кр. *Cl. Drabant* — Терново (Bélay 166); 1685: гор. *Drabant Marton* — Ужгород (HodAd 26); 1715: кр. *St. Drabant* — Данилово (Bélay 189). ◀ Від укр. архаїзму *драбант* — “охоронець” (Ж-Н 203), “офіцерський денщик у козацьких військах” (СУМ II 403), який прийшов, імовірно, з чес. мови (ЕСУМ II 118), а в пол. мові озн. “розбійник, опришок” (Bubak 87).

Драбов, -ва — Довге Поле. 1618: кр. *Dzura Drabow, Grega Drabow* — Строчин (Mars 83); 1787: *Drabow* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Драб**. Відсутність переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг свідчить, що утворення є слц.

Драбчук — Руське Поле. ◀ Від антр. *Драбко*, що від **Драб**, + укр. патр. суф. -юк. Пор. 1618: кр. *Timko Drabko* — Розтока (Mars 76).

Дравецький [*Дравіцький*] — Ужгород, Забродь 1713: гор. нотар *Caspar Draveczy* — Ужгород (HodOkt 582). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Дравці*. Трохи раніше фіксуються угор. прикм. від цього ж ойк. Пор. 1602: кр. *Daroczi Thamas* — Горяни (UctC 104-8); 1691: шл. *Daroczi Istvan* — Ужгород (HodAd 34).

Драгіща́к [*Драгіщє́к*] — Кваси. ◀ 1. Від південнослов. імені *Драгиша* або *Драгиш*, що з *Драгомир, Драгослав, Miodrag, Vukodrag...* (Грк

81, Šimundić 409), + -чак. Зміна зімкненого /g/ на щілинний /h/ у лемків фіксується у записях XVIII ст. Пор. 1787: *Drahan* і *Dragan* — Вороблик, Перунка на Лемк (ЙМ), ойк. *Драгово* та ін. 2. Твірною основою п-ща могло стати п-ще *Драгуський*, яке опинилося в ікаючому ареалі.

Драгньовський †. XVIII ст.: кр. *Drahnyoszky* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Прикм. від слц. ойк. *Drahňov*, що в Земпл (Majtán 109).

Драгнюк — Вел.Бичків. ◀ Від південнослов. чол. імені *Драгна*, *Драгно* чи *Драгньо*, що з двоосновних імен на зразок *Драгомир* (Илчев 181, Грк 81, 245), + -юк. Зміну зімкненого /g/ на щілинний /h/ могла спричинити аналогія до укр. *драгно* — “болото, грязь” (Грк I 439).

Драгобійський — Доробратово, Вел.Лучки. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Дрогобійський*, однак запис 1678 р. кр. *Draguvisti (!) Ivan* із Вел.Бичкова (Bélay 128) ставить під сумнів достовірність такої етимології.

Драгомирєцький [*Драгомиріцький*], -кого — Оленьово. 1363: злочинець *Dragomer filium Zanuzlai voivode* — Ужгород (Nagy-1 332); 1365: волох *Dragomer filius Romani* — Коромля (Nagy-1 345); 1424: *пан влакон драгомирсикии* — Галич (ССУМ I 324). ◀ Від марамороського ойк. *Dragomirești*, що згадується з XIV ст. (ДэжеОч 250, Bélay 137).

Драгуський [*Драгуський*] — Боржавське, Н.Селище, Широкий Луг. 1715: кр. *Alex. Drahuszki* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Pe. Drahuski* — Дулово (Bélay 138). ◀ 1. Від місц. ойк. *Драгово* + суф. -ський. 2. Від антр. *Драгуш*, який на Зак згадується з XVII ст.

Драгуш †. 1641: гор. *Drahus Mathé* — Мукачів (HodAd 82, HodOkm 128), а біля Перемишля — з XV ст. Пор. 1449: *Drahusz*, а з 1493 — *Drahuszko* — Вари (Łysiak-1 25, 54). ◀ Від західнослов. чол. імені *Drahuš* або від південнослов. імені *Draguš*, але з фарингалізацією зімкненого /g/.

Драг †. 1405: землевласник *Pe. f. Drag*, а 1418–1436 pp. *Dragh* — Вонігово (Bélay 126); 1420: шл. *Dragh f. Sthan* — Чумальово (Bélay 143). ◀ Від давнього південнослов. чол. імені *Drag*, похідного від слов. двоосновних імен на зразок *Драгомир*, *Драгобрат*, у яких основа *Драг-* — це прикм. зі значенням “дорогий”.

Драга — Мк. 1570: кр. *Fr. Draga* — Доробратово (UetC 97-29); 1648: кр. *Draga* — Доробратово (LehBer 242). ◀ Від південнослов. чол. імені *Draga*, яке є скор. повних імен *Čedodrag*, *Dragimir*, *Dragoslav*, *Dragivoj*, *Dragmil*, *Dragutin*, *Miledrag*, *Ljubodrag*, *Živodrag*... (Šimundić 409), або від болг. чи серб. *Драг* у род. відм.

Драган — Хс. 1439: шл. *Draagan Negres* — Солотвина (Bélay 201); 1548: *Dragan iudex* — Добрянське (Bélay 177); 1572–1575: кр. *Phil. Dragan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1672, 1696: *Jonas Dragan* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від популярного південнослов. чол. імені *Драган* (Илчев 181, Šimundić 83) або рум. імені *Dragan* (Vincenz 262).

Драговішт †. 1678: кр. *Draguvisti Ivan, Lazar* — Вел.Бичків, а 1684 — кр. *Draguest Mihal* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Утворення південнослов., але суф. /ішт/ не зовсім зрозумілий.

Драгомир †. 1363: розбійник *Dragomer filium Zanuzlai* — Ужгород (Nagy I 332); 1404: *Иванчук Драгомирь* — Сигіт (Укр. грам. XV ст. 133); 1429: шл. *Em., To., f. Dragomery* — Сарвасово (Bélay 184). ◀ Від давнього південнослов. чол. імені *Dragomir* (Šimundić 87), складеного з основ *Драг* “дорогий” та *мир* (ГркРеч 88).

Драгут †. 1684: кр. *Dragut Dutka* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від південнослов. антр. *Драг* + суф. -ут або пряме усічення повного імені *Dragutin* (Šimundić 409).

Драгуш †. 1405: шл. *Dragus* — Будешті (Bélay 131); 1705: шл. *Dragus Illjes* — Крачуново (HodOkm 452). Тут же і *Dragusta*. ◀ Від південнослов. чол. імені *Dragoš* (Илчев 182, Jordan 180).

Драгушевич †. 1404: *Костс Драгушевич* — Сигіт (ССУМ I 325). ◀ Від антр. *Драгуш* + суф. -евич.

Драгула — Хс, Тч, Св. 1775: п-ще *Dragula* — Рокосово (Szabó 450). ◀ Від серб. чол. імені *Драгула*, що з кореня *драг-* — “дорогий” Грк 82) або від болг. імені того ж кореня *Драгул* (Илчев 182) + формант -а. На Зак його принесли волохи. Пор. ще серб. п-ща *Драгулић*, *Драгуловић* (РСКНІ IV 649) та пол. п-ще *Dragula* (Rymut 146).

Драгун — Тч, Хс, Рх, [зрідка — *Драгун*] — Широкий Луг. ◀ 1. Від популярного болг., хорв. або серб. чол. імені *Драгун*, похідного від кореня *драг* — “дорогий” (Илчев 182, Šimundić 409, Грк 82). 2. Від антр. *Драга* + суф. -ан. 3. Найменш імовірно, що з апел. *драгун* — “кавалерист”.

Драгуняк — Лопухово. ◀ Від антр. *Драгун* + суф. -як.

Драгушинець [*Драгуниниць*], -ниця — Хс, Тч. ◀ Від болг., серб. або хорв. жін. імені *Драгуша* (Илчев 183, Грк 246, Šimundić 491) + укр. суф. -инець.

Драник †. 1743: кр. *Dranik* — Крива (Szabó 387). ◀ Утворення з суф. -ик від антр. *Дран* (див. *Дранко*).

Дранко — Боронява, Нанково, Буштино. 1678: кріпаки *Dranka Andreka, Dranko Ivan* —

Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Pe. Dranko* — Кошельово (Bélay 163); пор. 1787: п-ще *Dran* — Незнайова, Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від болг. здр. імені *Дранко*, що із *Драно*, а це з *Драган* (Илчев 184). 2. Від пасивного дієприкм. *дран* — “драний” (Ж-Н 203), що лежить в основі укр. апел. *драника* — “дрантина” (Ж-Н 204), “поношена білизна, лахи” (Гр I 441), “гонт” (там само). Саме від останнього К.Римут та А.Вінценз схильні виводити пол. та гуц. п-ща *Dranczuk, Dranek, Draniak, Dranka, Dranko* (Rymut 147, Vinccsz 493). 3. Найменш імовірно, від місц. укр. дієсл. *драньчїти* — “настирливо просити, канючити”, яке відоме й сербам (РСКНІ IV 659).

Дранчак — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. **Дранко** + суф. -ак.

Дранчук — Ясіння. 1819: кр. *Dranczuk* — Липа на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Дранко** + -юк.

Драпак — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, від укр. діал. *драпак* — “лісова ожина” (Ж-Н 204). Пор. ще 1618: п-ще *Ivan Drapacz* — Бехерів (Mars 77) та Розтока на Лемк (ЙМ). П-ще *Drapacz* 1743 р. фіксується також на Подг (Vubak 88). 2. Від антр. *Драна*, який 1772 р. згадується у сх. Слч: *Jano Drapa* (ПаПо-4 54). Пор. ще слц. антр. *Драпка* з 1488 р. (SŽK 151).

Дратва — Вб. ◀ Від апел. *дратви* — “просмолена нитка” (Чопей 80, Ж-Н 204). П-ще відоме полякам і словакам (Rymut 147).

Драч — Горінчово, Колочава, Н.Селище. 1645: *продал ... Васкови и Прокопови Драчоум* — Одрехова (АО 166); 1787: кр. *Dracz* — Ісаїв на Бойк та Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *драч* “ожина” (AGB II 93), “колючий кущ” (Головацькій 527), “вальдшнеп” (Он I 232) та “збирач податків” (Гр I 440); 2. Від пол. *dracz* — “грабіжник, здирця” (SW I 549, Reczek 76) або від серб. *драч* “брус для гостріння сокири” (РСКНІ IV 661).

Драчко — Мукачів. 1682: кр. *Dratsku Ivan* — Сіль (UetC 88-59). ◀ 1. Від антр. **Драг** або **Драч** + суф. -ко. 2. Із апел. *драчка* “колючка”, “кизил” (Чопей 80) внаслідок переосмислення.

Драшкаба — Богдан, Солотвина, Ужгород. ◀ Від болг., хорв. або серб. чол. імені *Драшко*, що з *Драшко*, *Драга*, *Драгомир*, *Драгослав*, *Дражило*, *Дража* (Илчев 181–184, Šimundić 410, Грк 81, 82, РСКНІ IV 664), + малопродуктивний квалітат. суф. -аба, як у п-щах **Костраба**, **Куляба**. Ім'я *Dražek* є у чехів (Кнаррová 88, 89).

Драшкович †. 1567: землевласник *Draskovics Gaspar* — Олешник, Вел.Копаня (Szabó 324, 547), кр. *Dreskowicz (!) Wlassen* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ Хорв. п-ще *Dražković* (Leksik 241), утво-

рене від чол. імені *Draško*, що від *Dražimir*, *Dragota*, *Dragan*, *Čedodrag* (Šimundić 410).

Драшківцїй [*Драшківцї*] — Ужгород. В угорців фіксується 1617 р. (Kázmér 316). ◀ Угор. утворення з формантом -i від східнослц. ойк. *Dražkovce* (Majtán 110).

Дрєбіт, -бота — Косівська Поляна, Вел.Бичків. 1696: кр. *Fr. Drebuth (!)* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. 1787: кр. *Drebot* — Тухля, Бітля, Гусине Н. Бережниця..., *Drebotiw, Drebotow* — Хащів, Клинець на Бойк (ЙМ), *Drybak* — Чертеж, *Drybczak* — Воловець, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. віддієсл. апел. *дрєбіт* — “хід у танці зі швидким перебиранням ніг” (Он I 233), який пох. від того ж кореня, що й *дрєботити* — “швидко говорити, торохтїти, цокотїти” (Ж-Н 204), тобто “той, що дрібоче, дробитькас”. Пор. ще болг. апел. *дрєб* — “мала на зріст людина” (Илчев 184). Пор. також 1570: кр. *Hal. Dřeb (!)* — Бобовище за (UetC 9729).

Дрєбітка [*Дрєбітка*] — Вел.Лучки, Росош, Н.Грабівниця. 1672: кр. *Fedor Drabutka (!)* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дрєбітко**.

Дрєбітко [*Дрєбітко*] — Голубине, Свалява. ◀ Від антр. **Дрєбіт** + -ко.

Дрєбот †. 1696: кріпаки *Fr., Makszim Drebuth* — Косівська Поляна (Bélay 162), а 1672 — *Drabutka* там само. ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *дрєботити* (пор. ще п-ща **Дрєбітко** і **Дрєботко**) та апел. *дрєботько* — “той, що говорить швидко і незрозуміло” (Гр I 446) або “той, що дрібноє ногами” (Гр I 444).

Дрєбота — Рх. 1716: п-ще *Darabota (!)* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Від антр. **Дрєбіт** у род. відм.

Дрєжилюк — Лазівщина. ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Дражил* або *Дражило*, співвідносних із повними іменами *Дражеслав*, *Драгомир*, *Драшко*... (Илчев 183, Грк 82–83), + -юк. Пор. ще 1787: бойк. п-ще *Dražok* у с. Лімна (ЙМ). Зміну кореневого голосного могло спричинити рум. посередництво. 2. Менш імовірно, що в основі п-ща слов. дієсл. *дрєжати*, як у іменах *Дрєжимирь*, *Дрєжикрай*... (Skulina II 157), або дієсл. *дрєжити* — “дрєжити, дрєжити” (Rymut 147). У сербів є п-ще з фонет. подібною основою *Дрєжиш* (РСКНІ IV 681, Leksik 142).

Дрєнка — Новоселиця на Пр. 1648: кр. *Jaczko Drenko* — колишне с. Драгошовець біля В.Ворит (Bélay 551). ◀ 1. Від південнослов. чол. захисного імені *Drenko*, що від *Drenislav* або від *Jadren*, які співвідносні з апел. *dren, drenka* “терен, кизил” (Daničić II 767, Šimundić 410, Грк

84, Илчев 184), а в народних повір'ях символізують здоров'я. 2. Можлива й пол. інтерпретація від півн. пол. п-ща *Drenko* (Rymut 146).

Дренкалюк — Ясіння, Лазівщина. Пор. 1787: кр. *Drękało* — Сколе (ЙМ); 1819: кр. *Drenkałowski* — Бистриця на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Дренкало* чи *Дренькало* + укр. патр. суф. -юк. Апел. *дренкало* — однозначно віддієсл. Про його семантику промовляють як місц. укр. дієсл. *дренчати, деренчати* (Гр I 442), так і серб.-хорв. *дрикало* — “поганий музикант (РСКНІ IV 722).

Дриглюк — Терезля. Пор. 1787: кр. *Dryl* (!) — Росохач, Головецьке, *Drylinicz* — Мшанець на Бойк, *Dryła, Dryłowicz* — Поляни на Лемк (ЙМ) та суч. гуц. п-ща *Drijo, Drylukiv*. Останні А.Вінценз вважає нез'ясованими (Vincenz 580). ◀ Від антр. *Дрила* або *Дрило* (див. вище) + патр. суф. -юк. Основа *Дрил-* може мати такі пояснення: 1. Укр. *дриль* — “вид свердла” (Гр I 442) або пол. *dryl* — “протичка для очищення люльки”. 2. Болг. чол. ім'я *Дрельо* або серб. апел. *дрельо* — “людина з закоченими віями” (РСКНІ IV 684).

Дрижилюк — Ясіння. ◀ 1. Можливо, фонет. видозміна п-ща *Дрежилюк*. 2. Може походити від гуц. *дрижéти* — “дрижати”.

Дримбалюк — Ясіння. Пор. 1605: кр. *El. Drimbik* — Угля (Bélay 210). ◀ Від гуц. *дримбайло* — “ледар, волоцюга” (Рх) + -юк.

Дримбик †. 1605: кр. *El. Drimbik* — Угля (Bélay 210). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від незасвідченого антр. *Дрімба*, що з назви відповідного музичного інструмента *дрімба*, метафоричне зн. якого — “нехлюя”, “повія” (Гр I 442).

Дрислевич †. 1648: кр. *Drizleuich Hadin* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. -евич від незасвідченого антр. *Дрісля*, що з апел. *дрісля* — “пронос” (Гр I 443) або “дизентерик”.

Дристович †. 1648: наймит *Driztauich Onophrit* (!) — Тишів (Maksay 535); 1648: кр. *Driztouich Matje, Ihnad, Hricz* — Н.Ворота (Maksay 538, 539). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від незасвідченої ос. назви, яка пов'язана з дієсл. *дристати*.

Дрібняк [Друбняк] — Дубрівка на Уж, Перечин. 1618: кр. *Olexa Drobniakow* — Дубова (Mars 82); суч. гуц. *Dribniak* (Vincenz 476); 1787: кр. *Drobny* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *дрібняк~дробняк* — “дрібна монета, дрібні гроші” (Ж-Н 205, Головацькій 528); пор. ще серб.-хорв. *дробьяк* — “маленька людина”.

Дрімер — Сокирниця. ◀ Суф. -er указує на нім. пох. п-ща, але семантика твірної основи незрозуміла.

Дріминець †. 1720: кр. *Virtok Driminesc* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від п-ка *Дріма*, зн. якого, мабуть, “вид весняного хороводу” (Гр I 445).

Дрімлюх — Синевир. Пор. 1720: кріпаки *Jo., Lad. Dremuk* (!) — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Drymak* — Зиндранова, Тилява на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Driminez Jonas* — Стремтура (Bélay 203); суч. гуц. п-ща *Drimajluk, Drimusz* (Vincenz 418). ◀ Від закарп. апел. *дрімлюх* — “сонлива людина”, “флегматик”. Пор. ще укр. *дрім'ух* — “т. с.” (Чопей 80, Ж-Н 206).

Дрімуш — Кобилецька Поляна. 1654: кр. *Drimusz Griga* — Вишня Руна (Bélay 186); 1684: *Drimus Fodor, Stephan, Vaszil* — (там само). ◀ Від вигаданого південнослов. чол. імені *Дрімуш*, яке надавали сонливим дітям (Maretić II 766, Илчев 184).

Дріпча, -чі — Мідяниця. ◀ 1. Можливо, болг. здр. пестл. чол. ім'я *Дричко*, співвідносне з повними іменами *Дрино* або *Дрина* (Илчев 185). 2. На серб.-хорв. ґрунті п-ще може виводитися з гідр. *Дріна*, а також із діал. *дрип* — “терен, кизил” (Šimundić 89).

Дрія — Горбки. Пор. 1787: кр. *Drejowicz* — на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. ономасти схильні вбачати у п-щах *Dryja, Dryj* назву нім. герба *Dryja*, яка спирається на нім. числівник *drei* “три” у його верхньонім. звучанні, тобто *drī* (Rymut 146), власне, “трикутник” (SW I 568).

Дрóbіт †. 1720: кр. *Vontun Drobot* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. 1787: кр. *Drobot* — Костарівці, Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *дрóботити* — “дріботити” зі збереженням місц. діал. рефлексії кореневого голосного /o/.

Дрóbітко [Друб'ітко] — Вел.Лучки. 1672: кріпаки-втікачі *Drabutka Fedor. Ivan* (Bélay 162); Антропооснова *Дрóбот* представлена в таких закарп. п-щах XVII ст., як *Drabotina, Darabota* (!) (Szabó 465). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від діал. ім. *дрóбот, дрóбут* чи *дрóбит...*, що виражав процесуальне зн. “дріботіння”, а особовим зн. його було — “той, що ходить дрібними кроками”, “той, що швидко розмовляє”, тобто — *дріботун* (Bubak 88, SW I 559).

Дрóbко — Мукачів. 1787: *Drobko* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Дрób* (SvoSta 201), співвідносного з основою *дрób/дріб* у зн. “щось дрібне, мале” + -ко. У бойків апел. *дріб* дотепер озн. “дріб'язок, дрібнота” (Он I 234), “дрібна худоба”, “дрібна птиця” (Головацькій 528), у гуцулів — “овечка” (Vincenz 452, Гг 63), а у слц. лемків лексема *дрóbко* — це

фактично пестл. ім'я для улюбленого малюка (Пряшівщина). Антропооснова *Дроб-* дала багато дериватів у XV–XVIII ст., як *Drobysz, Drobak, Drobosz, Drobczak*. Аналогічну еволюцію пережила ця основа й у чехів. Пор. п-ща *Drobak, Drobec, Drobeš, Droblik, Drobeňa* (Moldanová 57). Відсутність переходу кореневого /o/ в інший монофтонг свідчить про участь слц. мови у творенні та юридичному закріпленні п-ща. П-ще *Drobko* знають і поляки (Rymut 149).

Дрóbнич — Ужгород. ◀ Патр. утворення з суф. *-ич* від слц. *drobŋa* — “дрібниця за невисоку ціну”, “мале дитя” (SSN I 393–394).

Дробняк — див. **Дрібняк**. ◀ Від пол. *drobniak* — “дрібна монета” (SW I 555). Пор. ще серб.-хорв. апел. *дробњак* — “невисока на зріст людина” (РСКНІ IV 728). П-ще *Drobnjak* поширене в Хорватії (Leksik 143).

Дробóвич — Мк. Правдоподібно, угор. субституція укр. утворення **Драбóвич**.

Дробóк [род. — **Дрібкá**] — Куштановиця, Н.Ворота. П-ще **Дробóк** є у гуцулів (Vincenz 476); 1773: присяжний *Joannes Drobok* — Н.Ворота (Ud-5 59). ◀ Від місц. апел. *дробóк* — “шматок” (Чопей 81), “грудка солі” (Вл).

Дроботина †. 1715: п-ще *Drabotina*, а 1716 — *Darabota* (!) — Шаланки (Szabó 465). ◀ Укр. утворення з суф. *-ина* від антр. **Дробіт** або **Дробут**.

Дробут †. — Див **Дробіт**.

Дрогобéцький [*Дрогобéцкий*]. 1787: кр. *Drohobucki* — Нагуєвичі (ЙМ). ◀ Прикм. від п-ща **Дрогóбич** або від ойк. *Дрогобич*. Обниження артикуляції суфіксального /и/ до ступеня /e/ має два пояснення: а) гуц. вимова наголошеного /и/ та б) неможливість точно відтворити укр. звук /и/ засобами угор. графіки.

Дрогобiцький [*Дрогобiцький*] — Мк, Ір та [*Дрогобéцкий*] — Рх. ◀ 1. Від місц. антр. **Дрогóбич** + *-ський*. 2. Від ойк. *Дрогóбич*; однак проти цієї етимології свідчить наголос п-ща.

Дрогóбич [рідше — **Дрогóбич**] — Росішка, Вел.Бичків. ◀ 1. Один із рідкісних укр. антр., у якому лат. прийменникове іменування особи за місцем її пох. *Georgius de Drohobycz* (ідеться про укр. вченого XV ст. *Юрія Котермака de Russia*) стає п-щем для нього та для його нащадків. 2. Правдоподібно, початкове звучання п-ща закарп. **Дрогóбичів**, як і пол. (Rymut 150), мало вигляд **Дрогóбичиш**, а оформлення його з кінцевим *-ич* — є наслідком аналогії до назви укр. міста *Дрогобич*.

Дрогайло [*Дрыгайло*] — Підполоззя. ◀ Ситуативне утворення з суф. *-айло* від дієсл. *дрьгати* — “швидко перебирати ногами” (Гр I 442).

Дрогар †. 1649: кріпаки *Koczak i Drogár* — Дубино (LehBer 244). ◀ 1. Від місц. апел. *drugáрь* — “той, що уміє *drugати*”, тобто “сукати мотуз із ниток” (Чопей 81). 2. Від південнослов. апел. *drugar* “товариш”.

Дрозд [у вимові часто — *Дрүзд*], род. — **Дроздá** — Суськово. 1618: кр. *Drozd Dmitr* — Дубова (Mars 82); 1680: кр. *Drozd Alexa* — Руська Поляна (Bélay 180); 1787: кр. *Drozd* — Стрілки на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви птаха *дрозд* “дрізд” (Чопей 81).

Дрóзда — Середнє. ◀ 1. Від антр. *Дрозд* у род. відм. Пор. ще серб. апел. *дрозда* — “дрізд” (Dančić II 792).

Дроздóвич — Ужгород. 1820: *Drozdowicz* — Кальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дрозд** або **Дрóзда** + *-ович*. Пор. ще серб. апел. *дроздович* — “дрізд” (РСКНІ IV 731).

Дротáрь [*Дротáрь*], *-ря* — Вільхівці-Лазі. 1787: кр. *Drotar, Drutar* — Брунари на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. *дротáрь* — “майстер, що *дротýс*, тобто *дротами* латає глиняний посуд” (Головацкій 529, Ж-Н 206).

Дрúbнич — Ужгород. ◀ Те саме, що й **Дрóbнич**, лише в укр. укаючому вираженні.

Друг †. 1605: кр. *Drugh Ferencz*, а 1639 — кріпаки *Jo., Nic. Drugh* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від апел. *друг* “товариш”. П-ще *Друг* є і в Польщі (Rymut 151).

Дружiцький — Ужгород. ◀ Утворення з суф. *-ський* від антр. *Дружiс*, що відомий полякам (Rymut 152), або *Дружичи*, що відомий сербам (РСКНІ IV 756) і хорватам (Leksik 143).

Друзд — Олександрівка. Пор. 1618: кр. *Fedur Druzdzak* — Вишня Писана (Mars 72). ◀ Укаючий вар. п-ща **Дрозд**.

Друляк [*Друлэк*] — Рх. ◀ 1. За А.Вінцензом, п-ще походить від гуц. *друль* — “тачка”, тобто те, що *друляють* — “штовахують” (Vincenz 502, Головацкій 528, ОНІ 236, SSN I 398), + *-як*. 2. Від рум. особового апел. *drula, drulea* — “розбещена жінка” (Const 267) + *-як*.

Друмик — Луги на Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від болг. чол. імені гр. пох. *Друм*, апел. значення якого — “предок” (Ковачев 193), + *-ик*. 2. Від нім. особової назви *Drumt* (Rymut 152) + укр. суф. *-ик*.

Друскач †. 1699: кр. *Druskacz Pavel* — Жденьово (Maksay 608). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована.

Друтко †. 1605: кр. *Drutka Koszta* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Імовірно, пол. п-ще *Drut*, що з апел. *drut* — “дріт” (Rymut 152), + суф. *-ко*.

Дряпак [Дрспак] — Ясіння. ◀ 1. Від гуц. *дряпак* — “якийсь предмет, що *дряпас*, напр., кущ ожини” (Vincenz 502), “старий віник”, “гострий гребінь” (Гг 63). У поляків є понад 50 п-щ, пов’язаних із дієсл. *дряпати* (Rymut 147). 2. Від антр. *Драпа* + *-ак*. Пор. 1772: *Jano Drapa* — Гельцманівці (ПаПо-4 54).

Дряшкаба — Вел.Бичків, Росішка, Кобилицька Поляна. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Драшкаба**.

Дуб — Ставне, Ізки, Пилипець, Велятин. 1715: кр. *Dub Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1787: кр. *Dub* — Опака та ін. на Бойк, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Дуб*, співвідносного з назвою дерева *дуб* (Maretić II 71, SvoSta 45). Пор. 1213: *Duba libertinus* — Варадин (RegVar 164); 1619: у *Описка Дуба* — Луцьк, а 1649 — *Яким Дубь* (СУМ XVI–XVII 8/222).

Дубак — Ужгород. 1819: кр. *Dubak* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Дуб* + *-ак*. 2. Від бойк. *дубак* — “нескладаний ніж, яким колють свиней” (Чопей 82, Он I 237), “кий” (Чопей 82), слц. *dubák* — “білий гриб” (SSN I 402).

Дубанин †. 1715: кр. *Dubani Timko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від місц. андр. *Дубаня* — “дружина *Дуба*”.

Дубанич — Мж, Ір, Мк. 1720: кр. *Jo. Dubanics* — Суха (Bélay 202); 1743: кр. *Dubanics* — Підгірне (Szabó 445); 1773: кр. *Dubanics Ivan* — Ізки (Ud-5 35); 1819: кр. *Dubanicz* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Дубаня* — “дружина *Дуба*” + *-ич*.

Дубей [Дубій] — Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Dube Janos* — Теремля (Bélay 204); 1715: кр. *Dubey* — Грозова, Лінина на Бойк (ЙМ); 1420: кр. *Duby* — Ветеш у ком. Сат (MaksaySz 234). ◀ 1. Від антр. *Дуба*, який на Мк фіксується 1406 р. (LehBer 667), + *-ей*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Добей**. 3. Продовження давньослов. чол. імені *Duběj* (SvoSta 167). 4. Від хорв. чол. імені *Duba* (< *Dubravko* — Šimundić 410) + *-ей*.

Дубець †. 1707: *Дубець Василь, Дубець Гриць, Дубець Михало* — Імстичово (ПоПо-3 37). ◀ Від антр. *Дуб* + *-ець*.

Дубик — Бобовище, Уклин, Н.Розтока. 1775: кр. *Dubik* — Карачин (Szabó 380); 1787: *Dubik, Dubuk* — Орів та Орявчик на Бойк, Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дуб* + *-ик*.

Дубинець [Дубиниць], *-иця* — Білки. 1648: кр. *Dubinecz Roman* — В.Ворота (Maksay 549); 1699: *Dubinecz Fedur* — Н.Ворота (Maksay 591); 1720: кр. *Lad. Dubinecz* — Ізки (Bélay 155); 1819: кр. *Dubinecz* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Дуба* (див. **Дубей**) + *-инець*, тобто від тієї

ж основи на *-а*, що й п-ще *Dubics* 1787 р. в с.Морозовичі на Бойк (ЙМ).

Дубинський — Вишково. 1715: кр. *Dubinszki Tomas* — Липча (Bélay 172). ◀ Від ойк. *Дубино* + *-ський*.

Дубинчак [Дубинчак] — Волосянка, Ужгород. 1787: кр. *Dubinczak* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Dubinka*, який у Коропці згадується 1649 р. (LehBer 691), + *-як*.

Дубичко †. 1775: п-ще *Dubicska* — Заріччя (Szabó 276). ◀ П-ще передбачає твірну основу **Дубич** або **Дубик**.

Дубішко — Стройно. — Див. **Дубішко**.

Дубівський †. 1715: кр. *Dubirszki (!) Janos* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. **Дубовé**.

Дубіш — Довге, Лисичово. ◀ Від слов. чол. імені *Дубиш*, співвідносного з *Дуб, Дубислав* (Грк 84). Пор. ще кличку барана *Дубіш* та кози *Дубéша*, які дають у Карпатах за світло-коричневу (*дублену*) масть.

Дубішко — Ільниця. 1699: кр. *Dubisko Andras, Ivan* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від антр. **Дубіш** + *-ко*.

Дубка — Тячівські Лази. Пор. 1787: кр. *Dubkanicz* — Лупків на Лемк (ЙМ), 1819 р. — *Dubkowicz* — Майдан на Бойк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, за кличками *Дубка, Дубко, Дубок*, які дають на Зак свійським тваринам світло-коричневої масті. 2. Можливий зв’язок п-ща з пол. апел. *dura, dupka* “задок” та зі слц. *dubka* — “людина, яка хоронить падаль”.

Дубкович †. 1773: кр. *Dubkovicó Ivan* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від антр. **Дубка** + *-ович*.

Дублэй [Дублій], *-ея* — Хс, Тч. 1720: кр. *Mich. Duble* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від антр. **Дубла** або **Дубля** + *-ей*. Антропооснова **Дубла/Дубля** може мати щонайменше три зн.: 1. Давньослов. ім’я *Dubla* (SvoSta 26). 2. Рум. апел. *dublă* — “мірка для сипких тіл”. 3. Кличка свійської тварини *дубленої*, тобто гнідої, масті, як *Дублена, Дублета, Дубліста*. Пор. місц. укр. *дубленийий* — “оброблений дубовою корою”, *задубленийий* — “сильно замазаний”.

Дублинець †. 1715: кр. *Ign. Dubtincz (!)* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від антр. **Дубля** + суф. *-инець*.

Дубляк — Вн, Хс, Ір, Бг, Рх. 1667: *Dublyak* — Олешник (Szabó 325); 1775: кр. *Dublyak* — Мала Копаня (Szabó 393); 1819: *Dubiak* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *дубляк* — “замазура, нехлюя” (Мк) або *дуб’як* — “будяк” (Ж-Н 208). 2. Від серб. чол. імені *Дубляк* (Dapčić II 841).

Дубнич — Велятин, Вишково. 1720: кр. *Ti-mot Dubrics* (!) — Добрянське (Bélay 177); 1787: кр. *Dubnicki* — Дубне на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. жін. імені *Дубна* (Грк 246) + *-ич*. Пор. слц. п-ще 1518 р. *Dubnó* (SŽK 155).

Дубничак — Ужгород. ◀ Від антр. **Дубнич** + *-як*.

Дубович — Вл, Мк, Вл, Хс. 1567: кр. *Dubowicz Iwan* — Воловиця (UetC 53-12); 1570: *Dominicus Dwbowuch* — там само (UetC 53-14); 1699: кр. *Dubowicz Ihnat* — В.Ворота (Maksay 595); 1715: кр. *Prodan Dubowicz* — Ізки (Bélay 164). ◀ Від антр. **Дуб** + *-ович*.

Дубрава — Доманинці. Пор. 1672: кр. *Dubrovai Mihályné* — Іванівці (LehBer 326); 1787: кр. *Dubrowa* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. імені з основою *Дубрав*, *Дубравко*, співвідносного з ім. *дубрава* “дїброва”, яке давали дітям, народженим у дїброві (Грк 84). 2. Менш правдоподібно, що від серб. чол. імені *Добрава* (Грк 77).

Дубрівський [*Дубрўвський*] — Ір. Пор. 1680: кр. *Dubroki* — Заріччя (Szabó 276); 1819: кр. *Dubrawski* — Топільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. ойк. *Дубрівка* + *-ський*.

Дубрович — Мукачів. Пор. 1565: селянин *Дуброва Гнѣвошовъ* — Каменець (Тупиков 138). ◀ Від антр. **Дуброва** + *-ич*. Пор. серб. чол. імена *Дубрав*, *Дубравац*, *Дубравко* (Грк 84), а також місц. апел. *дуброва* “густий дубовий ліс” (Чопей 82).

Дубровка — Вн. 1574: кр. *Dobroka* — Заболоття (Szabó 278); 1775: кр. *Dobroka*, тут же і *Dobrokai* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від антр. **Дуброва** + суф. *-ка*.

Дубровкі(й) †. 1680: п-ще *Dubroki* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. укр. ойк. *Дубровка*.

Дубровський — Тч, Хс. 1616: *papa jana Dabrowskiego* — Вари (Łysiak-1 105). ◀ 1. Від ойк. **Дуброва** або **Дубровка** + *-ський*. 2. Від антр. **Дуброва** (див. **Дубрович**) + *-ський*.

Дубрянський — Синевирська Поляна. — Див. **Добрянський**.

Дуб'юк — Рх. Пор. 1787: кр. *Dubiak* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дуб** + *-юк*.

Дувак — Дравці. 1787: кр. *Diwak* — Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давнього жін. імені *Дува* (Морошкин 80, 113), яке закарп. волохи на Турянщині вживають дотепер, + *-ак*. Пор. рум п-ще *Divas*, що з тюрк. *divak* — “вуаль” (Iordan 1187). 2. Від тюрк. *дувак* — “вуаль, фата нареченої”, вживаного в серб. та рум. мовах (РСКНІV 77, Iordan 187). 3. Можливо, що п-ще

Дувак — це дериват із суф. *-ак* від чол. імені *Дула* або *Дуло* в його лемк. реалізації, тобто з лабіовеляризацією сонанта /л/. Пор. пол. п-ща *Duło, Dułak* (Rymut 157).

Дувалка — Хс, Ір. ◀ Від гуц. *дувалка* — “частина дудки”, а в перен. зн. — “непривітна людина” (Гг 64); “рогатка” (Довге).

Дувалко — Колодне на Ір, Довге. ◀ Від карп. апел. *дўвало* — “ковальський міх” (Головацкій 530) у його здр. вар. Пор. 1787: кр. *Diwako* — Н.Синьовидне та *Diwalczuk* за 1819 р. (там само).

Дувіряк [*Довіре́к*] — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Можливо, від гуц. апел. *довірс*. Пор. гуц. п-ще *Nedovirej* (Vincenz 533).

Дугань — Климовиця. 1570: кр. *Greg. Duhan* — Жнятино (UetC 97-29). Пор. 1776: кум *Дуганич* (Метрика); 1787: кр. *Duhan* — Мичківці на Лемк (ЙМ). ◀ Можливо, від давньослов. жін. імені *Duha* (Majtán-Považaj 16) + *-ань*.

Дугас †. 1720: п-ще *Dugas* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована. Можливо, пов'язана з хорв. прикм. *dug* — “довгий”.

Дуглавець †. 1672–1696: кр. *Ivan Duglavacs* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована.

Дугович †. 1715: кріпаки *Luc., Sim. Dugovics* — Криве на Тч (Bélay 164). ◀ Імовірно, серб. п-ще *Дугових*, тобто *довго́вич*.

Дуда — Мж, Ір, Хс, Св, Мк. 1479: *Nicolaus Duda* — Вари (Łysiak-1 43); 1499: кр. *Duda* — Мерек (MaksaySz 179); 1567: п-ще *Duda* — Шаланки (Szabó 463). ◀ 1. Від укр., угор. або пол. апел. *дўда* — “духовий музичний інструмент з суцільної козячої шкіри, тобто волинка” (Тимченко 235, Гг 64), переносні зн. якого — “простак, глупа людина” (Головацкій 530), “поганий музикант” (SW I 433, Bubak 90, Žabska 90). 2. Від чол. імені *Duda*, яке у хорватів та сербів співвідноситься з повними іменами *Drago-ljub, Dubravko, Dušan* (Šimundić 410, Грк 85).

Дудан †. 1715: п-ще *Dudán* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від антр. **Дуда** + *-ан*.

Дударич †. 1775: кр. *Dudaricz* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Укр. патр. із суф. *-ич* від антр. **Дудара** — “дудник”. Див. **Дударчук**.

Дударчук — Велятин. Пор. 1787: *Dudara* — Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *дудар* — “дудник, сопілкар” (Головацкій 531) + *-чук*.

Дудаш — Мк, Хс, Тч, Вн, Св, Уж, Вб. 1683: кр. *Dudas* — Королево (Szabó 384); 1759: *Стефана Дудашиєвого зятя* — Вилоч (ПаПо-4 119); 1799 р. п-ще *Dudas* згадується і на Подг (Bubak

90). У ком. Сатмар згадується 1494 р. (Kázmér 317). ◀ Від угор. апел. *dudás* — “дудар, сопілкар” або серб. *дудаш* — “т. с.”

Дудащук — Вільхівці. ◀ Від антр. *Дудаш* + суф. -чук.

Дудик — Уж, Пр, Тч. 1676: *Andrzej Dudik* — Вари (Łysiak-2 217); 1699: кр. *Dudik Vaszil* — Підполоззя (Maksay 584); 1787: *Dudik, Dudyk* — Заслав'є, Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дуда* + -ик.

Дудинець [*Дудиниць*], -нця — Мк, Ір. 1648: *Dudinecz Andre* — Підполоззя (Maksay 530); 1773: присяжний *Gregorius Dudinec* — Станово (Ud-5 60); 1787: *Dudinec* — Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дуда* + -инець, тобто як і в серб.-хорв. п-щі *Дудинац* (РСКНІ V 3).

Дудинський — Жнятино, Виноградів, Баранинці. 1763: *парох Василю Дудинскіу* — Рейпаші (ПаПо-4 99). ◀ Прикм. укр. утворення від ойк. *Дудин*, що на Львівщині, ойк. *Дудинці*, що на Лемк, або від антр. *Дудин* або *Дудинець* + суф. -ський.

Дудич — Мк, Пр, Св. 1502: *Matias Dudicz* — Вари (Łysiak-1 58); 1720: *Kuzma Dudiczow* (Łysiak-2 368); 1787: кр. *Dudycz* — Білянка та ін. на Лемк (ЙМ); 1883: *Дудич* — Порошково (Микитась 36). ◀ 1. Від укр. антр. *Дуда* + -ич. 2. Від укр. діал. *дудич* — вид жука “довгоносик” (Ж-Н 209).

Дудіш — Н.Студений, Розтока на Мж. ◀ 1. Від антр. *Дуда* + квалітат. суф. -іш. 2. Фонет. видозміна п-ща *Дудич*.

Дудка — Ясіння. 1787, 1819: *Dudka, Dutka* — Вітрилів, Воловець та ін. на Лемк (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Dudka* значиться 1631 р., і пол. дослідники виводять його з апел. *dudka* — “мала дуда, пищавка, флюєра” (Bubak 90). Пор. ще 1584: гор. *Marcin Dudkowicz* — Самбір (Kuczera 167); 1787: *Dudkar* — Сколе на Бойк та *Dudkanicz* і *Dutkanicz* — Берест, Дубне, Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Дуда* + -ка. 2. Від апел. *дудка* — “сопілка” (Гр. I 453, Дажє Дел 43, Żabska 100), який у слц. говорах означає “сосок” (SSN 404). Від назви давньої австр. або пол. грошової одиниці вартістю три крейцери *dudki*, а та — від апел. *dudek* — “одуд” (Чопей 82, Головацкій 531).

Дудла — Тч, Ір, Вн, Мж. Давніх фіксацій п-ща в Укр. Карпатах не виявлено, але є дери-вати від цієї антропооснови. Пор. 1787: кр. *Dudlicz* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *дудла*, який, за укр., слц. та пол. лексико-графічними джерелами, означає “дупло” (Ж-Н 208, Гр I 453, SSN 404). 2. На Зак віддієсл. ім. *дудла* “людина, яка *дудлить*, тобто жадібно п'є” (Ужан).

Дудлак †. 1570, 1572: кр. *Demetr Dudlak* — Н.Ворота (UetC 53-14 та 53-15). Пор. 1715: кр. *Laur Dudlil* (!) — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Дудла* + -ак.

Дудр'ович — Ужгород. 1762: *Franciszek Dudra soltes* — Вари (Łysiak-2 389); 1787: кр. *Dudra* — Лосє, Розділля на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дудра* + -ович, а допрізвищеве зн. основи — “людина, яка *дудрас*, тобто нарікає, бурчить”. З таким зн. лексема *дудра* знана на Ужан, у Слч (SSN I 405), в Чехії (Moldanová 60) та Польщі (Rymut 156). Дієсл. *dudrál* знають навіть угорці.

Дудура — Тячівські Лази, Росош. 1773: присяжний *Nicolaus Dudara* — Дусино (Ud-5 54); 1787: кр. *Dudura* — Попільна на Бойк (ЙМ). Пор. ще *Duduryszyn* — Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, від антр. *Дуда* або *Дода* + квалітат. суф. -ура. 2. Можливе й пох. від дієсл. *дудуритися* — “ставати дуба”, напр., про коней (Он I 38, Гр I 451), “стовбурчитися”, “тремтіти від страху” (Ж-Н 208).

Дудурич — Костьова Пастіль, Розтоцька Пастіль. 1787: кр. *Dudurycz* — Бориня, Ільник на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Дудура* + -ич. 2. Фонет. вар. п-ща *Додурич*.

Дудчук [*Дутч'ук, Дучч'ук*] — Рахів, Розтока, Ясіння. Пор. 1819: *Dudczak, Dutzyn* — Ямельниця на Бойк (ФМ). ◀ Напевно, від антр. *Дудка* + -юк.

Дужар [рідше — *Дужар*], -ря — Вл, Вн, Уж. 1691: кенез *Duzsar Istvan*, а за 1699 — кенез *Duzsár Stephan, Matejko* — Ялове (LehBer 303, 665). ◀ 1. П-ще могло утворитися від прикм. *дужий* — “міцний, сильний”, який наявний також у слц. та у пол. мовах (SSN I 415, Rymut 160), хоча прикм., із суф. -ар часто не сполучається. 2. Від серб. апел. *дужар* — “майстер, що виготовляє *дуги*, тобто клепки до бочок” (РСКНІ V 7).

Дужарюк †. 1720: *Andr. Dusarjuk* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Дужар*.

Дужей [*Дужій*] — Ужгород. Пор. 1588: *Jaska Dužego* — Сянік (Balzer 55). ◀ П-ще передбачає наявність твірної основи на -а, як *Дужа*, але такої основи не виявлено.

Дужук — Красна. ◀ А.Вінценз виводить сучасні гуц. п-ща *Dužuk, Dužko, Dužčik* від прикм. *дужий* “міцний, здоровий” (Vincenz 480). Пор. ще 1787: кр. *Dužak* — Рожанка на Бойк (ЙМ).

Дуйчак — Буштино, Вонігово. 1629: *Иван Дойчак* — Одрехова (АО 176). П-ще наявне і в сх. Словаччині (Дуйчак Антр. 115). ◀ 1. Напевно, від котрогось із південнослов. імен групи *Дуйко, Дуйка, Дуйчо* або *Дойко, Дойка, Дойчо...*

які співвідносяться з *Радуй, Радой, Дубравко, Душан...* (Dančić II 880, Грк 79, 85, Šimundić 410, Илчев 177, 186–187), + -як. 2. Від нижньонім. чи голланд. самоназви німців *дуйч* — “німець” (Стрипский-2. 117). 3. Від укр., слц. або молд. назви годувальниці *доїки* + -як.

Дука — Бегендятьська Пастіль, Люта. 1747: кр. *Duka* — Підгородці на Бойк (ЙМ). Пор. 1214: *Duca pristaldus* — Бігар (RegVar 187). Пор. ще 1618: гор. *Jan Dukan* — Самбір (Kuczera 167); XVII ст.: кр. *Dukanyat Maricza* — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від укр. арх. *дука* “багач, магнат” (Головацькій 531, Ж-Н 209, Гг 64), який має паралелі в серб.-хорв. (*дука* — “герцог”), рум. та деяких ін. мовах. 2. Від південнослов. або рум. чол. імені *Дука, Дуко*, гр. чи лат. пох. (Dančić 880, 881, Грк 85, Šimundić 410, Илчев 187, Const 267). 3. Від серб. або хорв. чол. імені *Дука*, що з *Душан* чи *Радун, Дубравко* (Грк 85, Šimundić 410).

Дукай — Св, Ір, Бг, Уж. ◀ 1. Від антр. *Дука* + -ай або від серб. імені *Дукоје* (Грк 85). 2. Угор. утвор. з суф. -і від ойк. *Duka* (Kázmér 318).

Дукляк †. 1547: п-ще *Dukliak* — Заболоття (Szabó 287); 1680: кр. *Sim. Duklagh* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від ойк. *Дукля* + -як.

Дул †. 1387: *Andre Dulo dicti* (Nagy-1 478); 1427: *Lucas Dul* — Тибава (Nagy-2 252); 1449: шл. *Ge. Dwl* — Хуст (Bélay 150); 1509: п-ще *Dwl* — Шаланки (Szabó 463); 1600: гор. *Dul* — Хуст (Bélay 151). ◀ Імовірно, заст. гіпок. чол. ім'я *Дул* від повних імен *Радул, Христул...* (ВІЛ 257, Šimundić 410).

Дула †. 1600: гор. *Jo. Dula* — Тячів (Bélay 205); 1720: кріпаки *To., Andr. Dula* — Горінчово (Bélay 144); 1743: п-ще *Dula* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Дул* + формант -а.

Дулай †. 1622: п-ще *Dwlay* — Онік (Szabó 375). ◀ Від антр. *Дул* або *Дула* + -ай.

Дулас — Пилипець. Антропооснову *Дул-*, зокрема, у вигляді імен та п-щ *Дул, Дуло, Дула, Дулин, Дулина, Дулинець Дулемба, Дулак, Дулій*, дуже часто фіксують документи XIV–XVII ст. на Зак. Однак антр. з формантом -ас не виявлено. ◀ Правдоподібно, від імені гр. пох. *Дула* або *Дул*, що з *Теодул* (Справочник 407), + рідкісний формант -ас. У сербів і хорватів, крім цього, ім'я *Дуло, Дула* співвідноситься також зі слов. *Душан, Радул* (Грк 85, Šimundić 410).

Дулéба — Уж. Пор. 1787: *Dulibicz* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньорус. імені *Дулъбъ*, первісне зн. якого — “нетямущий йолоп” (Селищев 138); пор. ще укр. *дулéба* — “дурний (Ж-Н 209), пол. *deleba* — “незграбна людина” (SW I 582). 2. А.Вінценз виводить п-ще з антр. *Дуля* + -еба

(Vincenz 478), хоча краще б його пов'язувати з давньорус. етн. *дуліби* (ЕСУМ II 144).

Дуліш — В.Водяне, Вел.Бичків. 1787: кр. *Dulesz* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від застар. чол. імені *Дул* (ВІЛ 257) чи *Дуло* + суф. -іш.

Дулишкóвич — Гукливий, Вел.Ворота, Свалява. 1572: *Artim, Donibkovich* (!) — Голубине (UetC 53-15); 1696: ієрей *Феодорь Дулишкович* — Пилипець (Яворск 195); XVII ст.: гор. *Duliskovics Mihaly* — Мукачів (HodTör 50); 1715: *Doliskovecz Nyketa*, 1720 — кр. *Alex. Duliskovics* — Ізки (Bélay 205, 155). ◀ Від антр. *Дулишко* (див. *Дуліш*) + -ович.

Дулішкóвич — Свалява. 1788: парох *Іоан Дулішкович* — Тюшка (Сах 82). Див. *Дулишкóвич*.

Ду́лка — Хуст 1605: кр. *Mich. Dulko* — Липча (Bélay 172), а 1775 — кр. *Dulka Ivan* (там само). ◀ Від чол. імені *Дула* (див. *Дулас*) + -ка. Пор. похідні. 1448: *Дулсвич* — Хотин (ССУМ I 330); 1819: *Dulkiewicz* — Залокоть на Бойк (ФМ).

Дулка́й — Хс. ◀ Від антр. *Ду́лка* + -ай.

Дулко †. 1605: кр. *Mich. Dulko* — Липча (Bélay 172). ◀ Від південнослов. гіпок. чол. імені *Dulko*, що з повного імені *Dul* (Šimundić 410).

Ду́лов — Пістрялово, Лалово, Шелестово. ◀ 1. Від чол. імені *Дул* (див. *Дулас*) + пос. суф. -ов без переходу суф. /o/ в /y/. 2. Угор. п-ща *Duló*, що з апел. *duló* “збирач податків” (Kázmér 318).

Ду́ля — Горінчово, Монастирець, Сасово. 1705: кр. *Dulya Ferencz* — Драгово (HodOkt 427). Пор. ще 1787: *Dulak* — Гирова, а *Dulski* — Посада Яслиська на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Dulak* на Бойк (ФМ). ◀ 1. Чол. ім'я *Дуля*, яке у румунів співвідноситься з *Radu, Radomir, Radul* (Const XLI), а у болгар — з *Христул* (Илчев 187). 2. Менш імовірно, що від апел. *дуля*, яке в українців та поляків озн. “грушу” (Гр I 455, Он I 238, Rymut 157), а у болгар — “айву” (Илчев 187).

Ду́ма — Іза, Н.Бистрий, Крайниково. 1456: пан *Доума Микач, пан Доума Галбин* — Васлуй (ССУМ I 237); 1500: *сынове Мушини и племстник их Доума, сын Калиши* — Сучава (ССУМ I 330); 1567: *Wolossen Duma* — В.Ворота (UetC 33-12); 1618: кр. *Hricz Dumow* — Бехерів (Mars 77); 1705: кр. *Duma Szimjon* — Серфалва в Мар (HodOkt 455); 1720: кр. *Lad. Duma* — Добрянське (Bélay 177), *Nic. Duma* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Duma*, що відповідає оф. вар. *Dimitru* (Iordan 186, Const 268). Позитивну роль у поширенні імені *Дума* серед слов'ян могло зіграти те, що у деяких із них, зокрема у болгар, лексема *ду́ма* сприймалася як слов. побажальне ім'я *Дума*, апелятивне зн. якого — “слово” (Илчев 187). Те, що первісною функцією

лексеми *Дума* на Зак була функція власного ос. імені, свідчить його сполучуваність з ін. антр. (див. вище), а те, що це ім'я було рум., підтверджує його ареал функціонування: воно вживалося лише у “волоських” селах. Це ж саме підтверджують також Молдова та Сербія, не останньою чергою і деякі деривати імені, як *Думитру* — воєвода Сигота 1404 (ССУМІ 331), *Dumitrilo Ivan* з Вишньої Руни 1648 та ін. (Bélay 186). 2. Від староукр. *дума* “гордість, пихатість” (Тимченко 237).

Думен — Рахів. — Див. **Думин**.

Думило †. 1715: кр. *Dumelo (!) Paulo* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. **Дума** + квалітат. суф. -ило.

Думин, -на — Розтока, Костилівка. 1226: *iudice Dumeno comite Vodolo* — ком. Берег (RegVar 285); 1225: суддя *Dumenus isran* — Бодолов (Györffy 528). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Дума** + -ин. 2. Із пол. *Dumin* — *Dominik* (Rymut 158).

Думинець [Думиниць], -нця — Тч. 1699: *Duninecz (!) Fedur* — Н.Ворота (Bélay 593); 1775: кр. *Duninecz* — Олешник (Szabó 487); 1819: кр. *Duniniec* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Дума** + -инець.

Думитраш †. 1678: кр. *Ivan Dumitras* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1680: *Dumitras Griga* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від рум. здр. імені *Dumitraș*, тобто *Дмитро* (Bélay 177).

Думішинець [Думішиниць], -нця — Келечин, Вучкове, Ізки. 1721: кр. *Dumissinicz* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від андр. *Думіха* — “дружина **Думи**” + -инець.

Думко †. 1648: кр. *Dumko Ihnad* — Павлово (Maksay 547); 1649: кенез *Dumko Máté* — Обава (LehBer 245). ◀ Від антр. **Дума** + суф. -ка з подальшим його переходом до п-щ на -ко.

Думкович †. 1648: кр. *Dumkouich Fetjko* — Павлово (Maksay 547). ◀ Від **Думко** + -ович.

Думнин †. 1715: кр. *Fr. Domin (!)* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Того ж походження, що й **Думнич**, але з суф. -ин. Пор. ще хорв. п-ща *Dumnin, Dumnik* (Šimundić 410).

Думшинець [Думшиниць], -нця — Вонігово. 1715: кр. *Dumninicz Prodan* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). Пор. ще 1449: *Dumna Gorziczina* — Перемишль (Smółka II 71). ◀ 1. Від серб. апел. *дўмна* — “монашка”, “жінка повної комплекції” (РСКНІ V 23) + -ич. 2. Від укр. апел. *дóмна* — “пані, господиня, власниця” в Молдові (Головацькій 522).

Думніцький [Думніцький] — Вел.Бичків. XVIII ст.: монах *Иоаникий Домницький* — Мараморош (Микитась 61). ◀ 1. Від антр. **Думнич** +

-ський. 2. Від рум. імені *Dumnica* (≲ *Domnica* — Const 47) + -ський.

Думнич — Тч. 1705: кр. *Ladisl. Dumnicz* — Добрянське (HodOkt 439); 1743: кр. *Dumnicz* — Холмовець (Szabó 368); 1781: кр. *Думничь Иванъ* — Добрянське (ПеУрб 531). Пор. ще запис 1694 р. з Вонігово *Domineczel Ivan* (Bélay 213). ◀ 1. Від серб. антропооснови *дўмна* + -ич. Лексема *думна* в серб. мові — “монашка” та “жінка повної комплекції” (РСКНІ V 23). 2. Менш імовірно, що від жін. особового імені *Дóмна*, яке співвідносне з іменем *Домініка* (Šimundić 490).

Дунда — Доманинці. 1787: кр. *Dunda* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *дўнда*, який в українців озн. “ледача, неговірка людина” (ОнІ 238), “товстун”, “незграба”, “дурень” (Карп, мапа 83), у словаків — “соска” (SSN I 408), у чехів — “той, що п'є” (Moldanová 61), у сербів — “дядько”, а у словенців — “якесь міфологічне божество” (РСКНІ V 24). Серед хорватів багато осіб на п-ще *Dundović* (Leksik 147).

Дундич — Свалява. ◀ Від антр. **Дунда** + -ич. П-ще поширене у сербів та хорватів (РСКНІ V 25, Leksik 147).

Душинець †. 1699: кр. *Duninecz Fedor* — Н.Ворота (Maksay 593). ◀ Утворення з суф. -инець від укр. жін. імені *Дўня* або від південнослов. чол. імені *Dunja*, тобто *Dušan* (Šimundić 410), + -инець.

Дунич — Мирча, Завосина. 1787: кр. *Dunucz, Dumnicz* — Іванів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. жін. імені *Дўня*, співвідносного з повним іменем *Євдокія* (Сл.вл.імен 206), + -ич. У ін. мовах *Дуня* може співвідноситися також із чол. іменами. Пор. п-ща 1787 р. *Dunik, Dunajski* у с. Лужок на Бойк (ЙМ) чи хорв. імена *Duna, Duno*, які співвідносяться з *Dunavko, Dušan, Radun, Spiridun* (Šimundić 410).

Дунківський †. 1773: присяжний *Basilius Dünküvszkij (!)* — Дунковиця (Ud-5 57, Dezsö 95). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Дунковиця*.

Дунко †. XVIII ст.: вдова *Dunka Janosova* — Діброва (Dezsö 25); 1751: парох *Іоани Дунка* — Ганичі (Гаджега-М 181). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Dunko*, що з *Dunat, Dušan, Radun, Sladun* або *Spiridun* (Šimundić 410).

Дунчак [Дуньчак] — Ужгород. 1680: *Dunka Vaszilj* — Шієв (Bélay 189); 1705: *Joanae Dunka* — Миколапоток (HodOkt 458); 1820: кр. *Dunczyk* — Кальниця на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Дунко, Дунка*, які в Карпатах фіксуються з XVI ст. (Керста 132), + -як, а співвідносяться з повними іменами *Dušan, Medun, Radun, Spiridun, Гладун, Сладун...* (Šimundić 410, Илчев 168). Пор. ще

закарп. ойк. XVI ст. *Дунковиця* (ДэжеОч 250) та хорв. гіпок. ім'я *Dunko* (Šimundić 410).

Ду́ня — Свалява. ◀ Правдоподібно, від слов. чол. імені *Дуньо*, що з *Гладун*, *Радун...* (Илчев 188, Грк 85, Šimundić 410).

Дупалко́вич — Мирча. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Дупалко*. Твірна основа п-ща визначається на основі пол. віддієсл. п-щ *Dupać* і *Dupać* (Rymut 158), до яких додавався ще суф. *-ко*. Семантика твірної основи *дупало*, напевно, — “той, хто *дупас*, *дупкас*, тобто *тупоче*” (Ужан). Пор. ще серб. п-ще *Дупало*, хорв. *Dupalo* (РСКНІ V 28, Leksik 148) та болг. *Дупалов* (Илчев 188).

Дупе́лич — Берегово, Ужгород. Пор. пол. п-ще *Dupelicz* (Rymut 158). ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченої основи *Дупела*, а остання, своєю чергою, є демін. від поширеної в Карпатах лексеми *дупа* — “задок”.

Ду́пини — Вл. Пор. споріднені п-ща з 1715 р. *Dupik Ivan*, а з 1773 — *Dupik Fedor* — Рускова (ПеПред 308); 1787: *Dupiak*, *Dupiniec* на Бойк (ЙМ); 1733: *Ян Дупак* — Стащин, Старина (ПаПо-3 26, ПаПо-4 109); *Dupey*, *Dupczak* — Фльоринка, Конечна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Дупа*, апел. зн. якої — “задок” (Чопей 82, Гр I 456), + *-ини*. Пор. ще п-ще *Dupin*, *Dupiniski* у поляків (Rymut 158).

Ду́пич — Тячівські Лази, Новоселиця на Тч, Довге Поле. П-ще є також у сербів та хорватів (РСКНІ V 29, Leksik 148). ◀ Від тієї ж основи, що й *Дупини*, + *-ич*.

Дупі́т †. 1694: кр. *Dupit (!) Janos* — В.Водяне (Bélay 121). ◀ Укр. регресивне утворення від місц. дієсл. *дупотіти* — “тупотіти”.

Дупчу́к — Тячівські Лази, Округла. Пор. 1787: кр. *Dupczak* — Конечна, Регетів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Дупка* або *Дупко*, що від апел. *дупа* (див. *Дупини*, *Дупич*), + *-чук*. 2. Від антр. *Дуб* + *-чук*.

Дура́н [зрідка — Ду́ран] — Пр, Вб, Св, Мк. 1365: *Thomas de Duran* — Земпл (Nagy-1 343); 1787: кр. *Duran* — Гниле, *Duryn* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ Від серб., хорв. чи рум. імен *Dura*, *Duro*, співвідносних із повними іменами *Todur*, *Dušan* (Грк 85, Šimundić 410, Const 47), + *-ан*. У сербів є не лише ім'я *Дуран*, але й п-ща *Дуран*, *Дурановић* (РСКНІ V 34).

Ду́рда — Приборжавське. П-ще *Durda* є у поляків та румунів (Iordan 187). Найдавніша письмова фіксація п-ща *Durda* 1813 походить із Подг (Bubak 91). ◀ 1. Й.Бубак схильний виводити антр. від рум. *durda* — “повний, товстий, вродливий” або від рум. *durdă* —

“пищаль”, “зброя” (Bubak 91). 2. Чес. дослідники вбачають у старочес. п-щі *Durd* та у п-щах *Durda*, *Durdak*, *Durdik* свої утворення від дієсл. *durditi se* — “сердитися”, “гордитися” (Moldanová 61, SSN I 411), а пол. — у п-щі *Durdala*, що є дериватом від дієсл. *durdać* — “недбало працювати” (Golęb 75). 3. П-ще могло постати від тюрк. заклінального чол. імені *Durda*, апел. зн. якого “Хай залишиться живим!” (Селищев 142), а угорці могли б додати, що *durda* це “лящ”. 4. Найбільш імовірно, п-ще споріднене з хорв. п-щем *Durdov* (Leksik 148), яке походить від гіпок. імені *Durda*, що відповідає повному імені *Dušan* (Šimundić 410).

Дурда́нин, *-на* — Довге. ◀ Від андр. *Дурда́ня* — “дружина Ду́рди” + *-ини*.

Дурда́нинець [Дурда́нилиця], *-ниця*. 1715: кр. *Durdovinecz (!)* — Березово (Bélay 127). ◀ Від андр. *Дурда́ня* — “дружина Ду́рди” + *-илиця*.

Ду́рдинець [Ду́рдилиця], *-ниця* — Ромочевия. ◀ Від антр. *Ду́рда* + *-илиця*.

Дуре́нь †. 1715: кр. *Jo. Duren* — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1751: кр. *Михаил Дуриня* — Пакостов у сх. Слч (Гаджега-3 117); 1715: гор. *Ge. Durjanszky* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від укр. апел. *дурень*.

Ду́ркот — Вб. 1819: кр. *Durkot* — Біньова на Бойк (ФМ). Пор. 1787: *Durkać*, *Durkać* — Ільник, *Durkałow* — Вільшаник, *Durkawiec* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. ім. *дуркот* із первісним процесуальним зн. “стукіт, гримання”, що від дієсл. *дуркати*, *дуркотіти*, *дуркотати* — Ужан (Чопей 83, Ж-Н 210, Гр I 457). Пор. ще бойк. *дуркотіти* — “т. с.” (Он I 239). У такому ж зн. лексема *durkot* відома словакам (SSN I 412), а серби знають її у вигляді ім. *дркат/дрхат* (РСКНІ IV 714).

Дурко́та — Уж. ◀ Від місц. ім. *дуркота* — “той, що багато *дуркотить*, *дуркоче*, тобто “торохтій, балакун” (Ужан).

Дурна́с — Вел.Бичків. ◀ Від ім. *дурнас* — “дурень” (Гр I 257).

Дурнасо́к — Вел.Бичків. ◀ Від антр. *Дурнас* + суф. *-юк*.

Дурне́вич [рідше — Дурневіч]. Вл, Мж. Пор. 1636: *Jacko Durniak* — Вари (Łysiak-2 120); 1561: *Durnik z Markowiec* (Balzer 63); 1772: кр. *Missko Durniak* — Н.Словенки в ком. Спіш (Ud-4 57). Пор. ще серб. п-ще *Дрњић* (РСКНІ IV 723). ◀ Від особової назви *дурень* + *-евич*.

Дурович †. 1648: кр. *Durauich Ivan* — Н.Ворота (Maksay 5328). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від розм. чол. імені *Duro* або *Dura*, що з *Todur* або *Dušan* (Šimundić 410).

Дурунда — Тч, Мж, Рх, Мк. 1715: кр. *Dan. Durunda* — Дубове (Bélay 136); 1784: *Данило Дурунда* — Дубове (ПаПо-2 15); 1784: кр. *Doronda* — Чорнотисово (Szabó 339). Пор. 1787: *Durundak, Dorundak* — Комарники, Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. діал. *дурунда* — “колода”, “гряда”, а в метафор. зн. — “довго-в’язий” (РСКНІ V 38). Пор. п-ще серб. діал. *дрнда* — “погано, з несмаком одягнена особа”, “товста, незграбна жінка” (РСКНІ IV 720). 2. Від слц. *drnda* — “легковажна, непорядна жінка, карга” (SSN I 392).

Дурундич †. 1648: кр. *Durundics Fedor* — Рекіти (Bélay 183). ◀ Від антр. **Дурунда** + **-ич**.

Дусин, **-на** — Сасово, Виноградів. 1773: п-ще *Duszín* — Черна (ПеПред 315, Szabó 307); 1787: кр. *Dusin* — Комарники на Бойк (ЙМ). Пор. ще закарп. ойк. *Дусино*, відомий з XV ст. (ДэжеОч 250), та похідне від нього угор. п-ще *Duszynai* з 1570 та 1699 років (UetC 97-29, Maksay 562). ◀ Від жін. імені *Дуся*, яке на Зак співвідноситься з *Магда*, тобто *Магдуса*, *Магдалина*, а в інших регіонах — з *Євдокія*.

Дуско †. 1619: п-ще *Duzko* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Doso* (< *Dositej, Dobrosav, Teodosij...* — Šimundić 409) + суф. **-ко**.

Дусюняк [*Дусюне́к*]. — Рх. ◀ Імовірно, від пестл. жін. імені *Дусюня*, що з *Магдуся* або *Євдокія*, + суф. **-як**.

Дутка — Вб, Пр, Уж, Ір, Рх. 1556: *Stephanus Duthka* — Чоп (Kázmér 319). 1648: кр. *Dragut Dutka* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: кр. *Dutka* — Тернівка на Бойк (ЙМ), *Dutkiewicz* — Вороблик Королівський на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Із антр. **Дудка** унаслідок оглушення дзвінкого /д/. 2. Від назви грошової одиниці *дутка*, яку використовували на території Австро-Угорщини (див. **Дудка**); пор. також рум. *dútcă* — “т. с.”

Дутко — Пр. 1449: кр. *Demko Dwthko* — Тарна (Nagy-2 444); 1618: кр. *Wasil Dutko* — Курів (Mars 95). Пор. 1772: андр. *Агафія Дутканя*, 1776: андр. *Федя Дуткуля* (Метрика). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дутка**.

Дутчак — В.Водяне, Вел.Бичків. 1720: кр. *Fr. Ducsak* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Дутка** або **Дутко** + **-як**.

Дутчук — Рх. ◀ Від антр. **Дутка** або **Дутко** + суф. **-юк**.

Дуфинець [*Дуфинець*], **-ця** — Мк, Ір. 1775: кр. *Duthinecz* (!) — Раковець (Szabó 459). ◀ П-ще передбачає обов’язкову твірну основу на **-а**, як *Дуфа*, а оскільки такої, окрім слц. дієсл. *dúfat* “сподіватися”, не виявлено, доводиться шукати

її в болг. чол. імені *Дуфьо*, співвідносному з *Духо* (Илчев 362). Пор. ще 1772: кр. *Vasko Dufala* — Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 95).

Дух †. 1412: кр. *Dwch* — Вая у Сат (MaksaySz 230). ◀ Імовірно, від апел. *дух* — “повітря”, “запах”, “тепло”, “дихання” (Гр I 459).

Духнівч † — Ужгород. На території Польщі п-ща *Duchno, Duchnowich, Duchniewicz, Duchnicz* та ін. побутували з XV ст. (Rymut 155). Пор. ще з Білорусі 1552: *Логвинъ Духновичъ* — м. Мозир (Арх ЮЗР VII 1630; Тупиков 540). У XVIII ст. п-ще *Духнівч* було поширене на Льв (Фаріон 191). Пор. 1574: кр. *Duchnau* — Підгірне (Szabó 444); 1773: кр. *Duhona* — Піліш у ком. Саб (ПеПред 320); 1819: кр. *Duchniak* — Плав’є на Бойк (ЙМ); староукр. ім’я XVI ст. *Дошно* (Керста 132), подг. і слц. п-ще 1833 р. *Duchoń* (Bubak 90). ◀ 1. Укр. п-ще від співзвучного чол. імені *Духно/Дошно*, що з *Досифей* (Гум 15), + **-ович**. 2. На думку К. Римута, від старопол. *duchna* “подушка”, “жінка легкої поведінки” (Rymut 155).

Духнівський — Мукачів. ◀ Від того ж імені *Духно*, що й **Духнівч**, + **-овський**.

Дуцак — Ясіння. Пор. 1787: кр. *Duciak* — Одрехова, Опарівка, *Ducik* — Сторожі на Лемк, *Ducyłowicz* — Тернівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Дуц*, що з *Радуц* (Ковачев 194), + **-ак**.

Дуцич — Люта. ◀ Від болг. жін. імені *Дуца*, що з чол. *Дуко*, *Дуцо* або від рум. імені *Duțil* (Илчев 189), + **-ич**.

Дучак †. 1720: кр. *Fr. Ducsak* — Присліп (Bélay 181). П-ще *Duczak* є і в Польщі (Rymut 156). ◀ Від антр. **Дука** + **-як**.

Душко — Мукачів. 1611: п-ще *Duska* — Гетеня, а 1619 р. — п-ще *Duzka* — Чорнотисово (Szabó 372, 339); 1682: *Dusko Hricz* — Кострини (UetC 88-59). Пор. XVIII ст.: *Душенка Алексій* — Клокочово у сх. Слч (ПаПо-1 176). ◀ Від давньослов. чол. імені *Духъ* + **-ько** або від слц. розм. імені *Duško*, що з оф. *Dušan* (Majtán-Rovažaj 214).

Дьолог — Тч. 1699: кр. *Gyalogh György* — Кольчино (Maksay 561). В Угорщині п-ще *Gyalog* фіксується з XV ст. (Kázmér 434). ◀ Угор. п-ще від прикм. *gyalog* — “піший”.

Дьондя — Перечин. ◀ Угор. п-ще *Gyöngy* від співзвучного жін. імені *Gyöngy, Gyöngyi*, співвідносного з угор. апел. *gyöngy* — “перлина” (Hajdú 46).

Дьопйош — Буштино, Онік. ◀ Угор. п-ще *Gyarjas* від апел. *gyarjas* — “волосатий” (Kázmér 429).

Дьордїй [Дьордї] — Хуст, Велятин. ◀ 1. Від угор. чол. імені *György* (укр. оф. *Георгій*) + угор. патр. формант *-i*. 2. Від болг. чол. імені *Дердїй* (Колесник 10).

Дьорділюк — Ділове. ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Ђорђило* (укр. оф. *Георгій* — Грк 88) + суф. *-юк*.

Дьордь — Сасово, Крива. 1542: вл. *To. Gyewrgy* — Угля (Bélay 209); 1704: кр. *György Orban* — В.Визниця (HodGens 10); 1715: кр. *Jac. György* — Олександрівка (Bélay 189). Серед угорців п-ще *György* значиться з XV ст. (Kázmér 436). ◀ Від угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій*).

Дьордїй — Тч. ◀ Від угор. антр. **Дьордь** + укр. формант *-ай*.

Дьордїяк — Хс, Тч, Мж. ◀ Від угор. антр. **Дьордь** + укр. суф. *-як*.

Дьорка — Драчино. Пор. 1782: *Дюрка, на той час гайдук монастирський* — Мк (Метрика). ◀ Видозміна угор. антр. *Györke* (Hajdú 47).

Дюгов [рідше — **Дюгов**] — Уж. Пор. 1751: *од Томи Дюга* — Чемирня (Гаджега-Уг 73). ◀ Від бойк. *дюг* “упир” (Он I 241), закарп. арх. *дюг* — “домовик”, “злий дух” (Чопей 86) або від слц. діал. *đug* “виразкова хвороба худоби та свиней” (SSN I 405), що, ймовірно, пов’язане з угор. *dög* “здохлятина”, + посес. суф. *-ов*.

Дюгованець [Дюгованиць], *-нця* — Уж. ◀ Від місц. дієсл. *дюгати*, яке на заході Закарп. і на Бойк. означає “буцати, колоти, давити” (Он I 241), а у слц. гов., крім цього, ще й “штовхати”, “напихати, наповнювати чимось” (SSN I 405). Тому допрізвищеве зн. цього антр. тут могло бути “колотий”, “напханий” (подібно до закарп. п-щ **Годованець**, **Набіванець**) або “стусан, штовханець”.

Дюговник †. XVIII ст.: *Gyugovnik (!) Fedor* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Імовірно, того ж кореня, що й п-ще **Дюгов**.

Дюдя — Рипинний, Підплеша, Ганичі. 1787: кр. *Diodia* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *дьюдьо* — “страховисько, яким лякають дітей” (Головацькій 53). 2. Від дит. *дьюдьо* — “холод” (там само); пор. ще вираз “свистить дюдя в кишені” (Ж-Н 212). 3. Від дит. вар. якогось імені на зразок *Дьюдьо* (на Уж — це *Дюрдьо*, тобто *Юрій*).

Дюлаї — Клячаново, Довге Поле. 1349–1360: шл. *Gyula* — Джулешті (Bélay 142); 1642: вл. *Gyulai Zsigmond* — Мукачів (HodOkm 124). ◀ Від угор. чол. імені *Gyula* (укр. оф. *Юлій*) або угор. ойк. *Gyula*, яких на території Угорського королівства було аж 6, а один із них — на Вн (Kázmér 441), + формант *-i*.

Дюланич †. XVII ст.: кр. *Gyulanits Ilko* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Дюлаїя* — “дружина *Дюлі*, тобто *Юлія*”.

Дюліна — Ужгород. ◀ Від угор. чол. імені *Gyula* (укр. оф. *Юлій*) + укр. здр.-пестл. суф. *-ина*, як і у п-щах **Федїна**, **Юріна**, **Яціна**.

Дюрак — Мукачів. 1437: кр. *Gyurak* — Орловець (Nagy-2 432). ◀ Від слц. розм. імені *Ђуро* (укр. оф. *Юрій*) + *-ак*.

Дюрдь — Ир, Вл, Вн, Хс. 1542: вл. *To. Gyeorgy* — Угля (Bélay 209); 1678: пана *Георки Дюрдя* — Сачурів (ПаПо-4 103). ◀ Від угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій*).

Дюрендак — Уж. — Див. **Дюриндак**.

Дюрик — Уж, Пр. ◀ Від західнозакарп. чол. імені *Дюрдьо* або слц. *Ђурік* (SSJ VI 132 — укр. оф. *Юрій*) + *-ик*.

Дюріна — Ужгород. ◀ Від місц. укр. імені *Дюрдьо* (укр. оф. *Юрій*) + *-ина*. Пор. ще серб. *Ђурина* — “т. с.”

Дюриндак — Ворочово, Перечин. 1773: кр. *Gyurindak* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від згруб.-знев. вар. імені *Дюрінда*, що з *Дюрдьо*, тобто *Юрій*, + *-ак*.

Дюрічка — Дубриничі, Ворочово. ◀ Морфол. зміна п-ща **Дюрічко**.

Дюрічко — Свалява, Мукачів. ◀ Від антр. **Дюрик** + *-ко*.

Дюрій [Дюрі] — Вел. Ком’яти, Сільце. 1773: кр. *Gyuri* — Минай (ПеПред 322). ◀ Від угор. розм. імені *Gyuri* (укр. *Юра*).

Дюрічко — Дравці. ◀ Від слц. імені *Ђурік*, або угор. *Gyurika* (укр. *Юрик*) + *-ко*.

Дюрко — Чинадьово. 1442: шл. *Gyurko* — Ферешті (Bélay 140); 1570: кр. *Luc., Sim. Gyurko* — Рипинний, 1649 — *Gyurko Markos* — Річка (Bélay 184, 183); 1715: кр. *Ge. Gyurko* — Рипинний (Bélay 184); 1720: кр. *Andr., Gr. Gyurko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слц. чол. імені *Ђурко* або від угор. *Gyurkó* (укр. *Юрко*). Для півн. р-нів області написання антр. з ініціальним *Гуи-* замість сподіваного *Юу/* є даниною угор. орфографії.

Дюркович — Ужгород. 1751: *парох Іоанн Дюркович* — Рипинний (Гаджега-М 210). ◀ Від антр. **Дюрко** + *-ович*.

Дюрть — Вел.Раковець. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Дюрдь** з орфогр. закріпленням кінцевого глухого */ть/* замість */дь/*.

Дяблюк [Дсблюк] — Богдан, Рахів. 1447: *Nicolaus, dictus Dyabel*, 1450 — *Katherina Dyablowa* — Перемишль (Smołka II 28, 80). Пор. XVII–XIX ст.: *Diablak* — Подг (Bubak 85). ◀ Від гуц. *дэбол* — “диявол” + *-юк*.

Дяволик †. XVIII ст.: *Gyawolik Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від укр. міфоніма *дияволик* — “чорттик”.

Дядьо — Липча, Липовець, Горінчово. 1787: *Diadio* — Команча на Лемк (ЙМ). Пор. 1753: *Joanne Dyatko* — Гельцманівці (ПаПо-4 54). ◀ Від апел. *дядьо* — “дядько”.

Дядюк — Н.Бистрий. ◀ Від укр. антр. *Дядьо* + суф. -юк.

Дяк †. 1458: *Dyak* і тут же *Literatus* — Виноградів (Szabó 420), а 1451: *Iwan Gyak* — Драгомирешті — (Bélay 137); 1715: кр. *Diak Vaszil* — Ізки (Bélay 155); 1762: *Іоанъ Діак поповичъ* — Дубриничі (ПаПо-2 30). ◀ Від укр. апел. *дяк*.

Дякович †. 1751: парох *Василій Діакович* — Волосянка (Гаджега-Уж 173). ◀ Від антр. *Дяк* + суф. -ович.

Дякулинець †. XVIII ст.: п-ще *Gyakulinez* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Дякуля* — “дружина *Дяка* або *дяка*”.

Дякулич — Пр, Уж, Мк, Ір. Пор. 1742: *Анна дякуля* — Підмонастир, 1746 — *Марія дякуля* — Росвигово (Метрика). ◀ Від місц. укр. андр. *Дякуля* — “дружина *Дяка* або *дяка*” + -ич.

Дякун — Боронява, Велятин. 1678: кр. *Djakon Fedor* — Кобилецька Поляна, 1715 — кр. *Paul Dyakon* — Рипинний, *Mati Djakuni* — Сокирниця (Bélay 159, 184, 194); 1734: *Петро Дякунъ* — Стеблівка (Удварі-2 232); 1787: *Diakin* — Задільське, Жданівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц.

арх. *дякун* — “диякон”. Пор. 1719: *анѣ попѣ, анѣ дякунѣ, анѣ дякъ, анѣ жсидна громада* (Яворск 210).

Дякунець [Дякуніць], -иця — Вел.Бичків. 1678: кр. *Gyakunics Mihaly*, а 1715 — *Jo. Gyakunecz* — Вел.Бичків (Bélay 128, 129); пор. 1819: кр. *Diakoniszyn* — Задільське на Бойк (ФМ). ◀ Від заст. *дякун* “диякон” або від антр. *Дякун* + -ець.

Дякунич — Домашин. 1787: кр. *Dyakonicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дякун*.

Дякунів †. 1715: кр. *Mati Djakuni* (!) — Сокирниця (Bélay 194). ◀ Від антр. *Дякун* + діал. суф. -ув (літ. -ів).

Дякунович †. 1699: кенез *Gyakonovics Janos* — Збин (Maksay 609). ◀ Від антр. *Дякун* + суф. -ович.

Дякунчак — Жнятино. 1787: кр. *Diakunczak* — Мала Волосянка, а 1819 — Комарники на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. *Дякунець* + -як.

Дяченко — Пр. ◀ Новітня видозміна місц. п-ща *Дячинка* за аналогією до укр. п-щ на -енко.

Дячина — Підгорб. 1787: кр. *Diaczyna* — Лоп'янка, Рожнятин, *Diaczynyn* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *дяк* + здр.-пестл. суф. -ина.

Дячинка — Дубриничі, Тур'ї Ремети. ◀ Від антр. *Дячина* + суф. -ка.

Дячинка — див. *Дячинка*.

Дячок, -чка — Негровець, Іза, Кошельово. 1659: *Mikołaj Diaczek* — Самбір (Kuczera 166); 1819: кр. *Diaczok* — Підліски на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *дячок* — “малий дяк”.

Дячук [Дсчук] — Рх. ◀ Від апел. *дяк* або антр. *Дяк* + патр. суф. -юк.

Е

Еврій [Йврі], -ія — Уж. Пор. 1363: злочинець *Georgium filium Stephani dicti Eur* — Ужан (Nagy-1 332); 1492: *Őri János* — Вамош Атя (LchBer 29); 1691: гор. *Őri István* — Ужгород (HodAd 40). ◀ Угор. п-ще від апел. *őr* — “сторож, вартовий” або від місц. угор. ойк. *Őr* (по-укр. *Сторожниця*) + формант -і(й).

Егрешій [Егреші], -ія — Вн, Ір. XIV ст.: шл. *Egresy* — Тросник (Szabó 469); 1684: гор. *Egresi János* — Хуст (Bélay 152); 1773: *Egresi* — Гомок (ПеПред 316). В угор. джерелах п-ще *Egresi* фіксується з XV ст. (Kázmér 323). ◀ Від угор. ойк. *Egres* (суч. укр. Олешник) + угор. формант -і або від ойк. *Egreš*, що у сх. Слч (Majtán 120).

Ежик — Ір. ◀ Можливо, від болг. апел. *еж* — “іжак” + укр. демін суф. -ик. Основа *Їж-*, *Їжак*,

представлена у слов. антропонімії (див. *Їжак*). Див. також *Bubak* 149, РСКНІ VIII 687–691.

Езеровський — Уж. Пор. 1456: *пан Єзерян* — Васлуй (ССУМ I 347); суч. болг. псевдонім *Езеров* (Илчев 195). ◀ 1. Можливо, від угор. числівника *ezer* “тисяча” + суф. -овський. 2. Менш імовірний зв'язок п-ща з болг. топоапелятивом *езеро* “озеро”.

Ейбер [Ййбер] — Мк. ◀ 1. Від нім. *Eber* “кабан”. 2. Від нім. імені *Eberhard* (Bahlov 112, Rymut 177).

Ембер — Уж. 1598: *Ember* — Туртеребеш (Szabó 529); 1600: гор. *Mat. Ember* — Вишково (Bélay 215). ◀ Угор. антр. *Ember*, що з апел. *ember* — “людина”.

Енгел — Мк. П-ще поширене в хорватів (Leksik 157). ◀ Угор. гіпок. ім'я від нім. повного

імені *Engelbert, Engelhard* (Ladó 154, Bahlov 124). Пор. також чес. п-ще *Engel*, яке виводять із нім. імені *Engel* та з двоосновних імен *Engelbert, Engelbrecht*, які містять лексему зі зн. “ангел” (Moldanová 63).

Єндредій [Єндрийді], -ія — Мк. 1773: п-ще *Endrédi* — с. Вашварі (ПеПред 318). ◀ Угор. утворення з суф. -і від угор. ойк. *Endréd*, яких на території Угорщини декілька (Kázmér 323, Vályi 1557).

Єрдєвді — див. **Єрдівдій**.

Єрдеї [невідм.] — Вн. 1220: *Erdei dominus* — ком. Бігар (RegVar 244). ◀ Угор. п-ще від угор. прикм. *erdei* “лісовий” або фонет. видозміна прикм. *erdélyi* — “трансільванський” (Kázmér 330).

Єрдєк — див. **Єрдик**.

Єрдєлій — див. **Єрдїлій**.

Єрдєв — Тч. 1410: шл. *Sandor f. Erdew*, а 1419 — *Manko f. Erdew* — Терново (Bélay 166); 1440: шл. *Jo., Sandr. Erdeu* — Угля (Bélay 209); 1610, 1613: шл. *Sandr. f. Erdeu, Erdew* — Терново (Bélay 166); 1439, 1440: шл. *Erdew, Erdeu* — Угля (Bélay 200); 1614: гор. *Casp. Erdő* — Тячів (Bélay 206); 1781: дяк *сѣлскии писавѣ Ердевъ Бокочѣ Штефанѣ* — Вільхівці (ПеУрб 131). ◀ Угор. п-ще від апел. угор. *erdő* — “ліс”, “дїброва” (Kázmér 332).

Єрдівдій [Єрдївді] — Мк. 1211: *Erded pristaldus* — біля с. Комарно (RegVar 269). Угор. ойк. *Erdőd* у ком. Сат згадується у XIII та XV ст. (RegVar 268, HodOkt 15) та біля с. Станово — в XVI ст. (LehAd I 158). Пор. ще 1721: граф. *Antoni Erdődi* — Мараморош (Лучкай 16, с.184). ◀ Угор. утворення за допомогою форманта -і від колишнього місц. ойк. *Erdőd* (Ір).

Єрдик [Їрдик] — Уж. 1369: *Paulum dictum Urdug* — Стара в Земпл (Nagy-1 353); 1408: *Urdugh* — Петрово (Szabó 450); 1449: *Stephanus*

Erdegh de Thyba — Ужан (Nagy-2 425); 1567: гор. *Ewrdewgh András* — Ужгород (HodAd 48). ◀ Від угор. апел. *ördög* “чорт”.

Єрдїлій [Єрдїлі] — Ір, Уж. 1600: вл. *Erdelyi Miklos* — Вел.Бичків, Ясіння (Bélay 127, 166); 1621: гор. *Erdélyi János* — Ужгород (HodAd 34). ◀ Угор. прикм. від макротоп. *Erdély* (укр. оф. — Трансільванія, Семигород) + формант -і.

Єрстинюк [Ирстинюк] — Рх. ◀ Від місц. укр. імені *Ирстїна* (оф. *Христина*) + -юк.

Єртель — Тч. ◀ 1. П-ще нім. пох. Пор. нім. п-ща *Ert(e)l, Örtel* (Bahlov 128, 363). 2. Угор. п-ще *Erdelyi* в нім. його вимові.

Єрфан — Хс, уж. ◀ За С.Ілчевим, *Ерфан* — болг. чол. ім'я, що з гр. *όρφανος* — “сирота”, “бідолаха” (Илчев. 200). Можливе й босн.-мусульм. пох. п-ща — від араб. імені *Irfan* — “той, що розпізнає” (Smailović 297).

Єрфанюк — Хс. ◀ Від **Єрфан** + -юк.

Єсєвич — Вл. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща *Ісєвич*. 2. Від болг. чол. імені *Есо* (≅ *Евстатї* — Илчев 208) + -евич.

Єсенівський — Уж. ◀ 1. Імовірно, від антр. **Єсєнь** або **Єсінь** + -івський. Див. **Єсінь** (Уж). 2. Від місц. традиц. ойк. *Єсєнь* (суч. оф. *Яворове*). 3. Від болг. чол. імені *Есен*, що з *Ясен* (Ковачев 215), + суф. -івський.

Єсінь — Пр. ◀ Імовірно, від староукр. чол. імені XVI ст. *Єсинь, Jesyn* (Керста 133).

Єстїнко — Вн. ◀ Укр. утворення з демін. суф. -ко від антр. *Єстїн*, що є пос. прикм. від жін. ос. імені *Esta* (оф. *Estera, Eustazija* та ін. — Šimundić 496).

Єшток — Уж. 1600: гор. *To. Estok* — Вишково (Bélay 215). ◀ Від угор. розм. імені *Estók* (< оф. *István* — укр. *Степан*).

Є

Євич — Мк, Пр, Вб, Уж. 1672: кр. *Jevics Thoma* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1789: *Jevicz* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Єва* + -ич. Пор. ще п-ща *Евун* у 1787 р. та *Jewin* у 1819 — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ, ФМ). У сербів ім'я *Jeva* — ще *Євдокія* (Грк 259).

Євля †. 1773: присяжний *Paulius Jevlya* — Шелестово (Ud-5 59). ◀ Усіч. вар. кал. чол. імені на зразок *Євлампїй, Євлогїй* (ВІЛ 58).

Євчак — Вб, Пр, Уж. 1773: *Jewczak* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: *Jewczak* — Тур'є на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Jewczak* (1695) на Подг (Bubak 148). ◀ Утворення з суф. -як від жін. імені

Євка (див. **Євич**) або чол. імені *Євко*, яке в українців співвідноситься з такими повними іменами, як *Євдоким, Євген, Євлогїй, Євмен, Євстигїй, Євстрат* (ВІЛ 136, 57, 58, 59, Керста 110).

Євчинець [Євчиниць], -иця — Пр. 1787: *Jewczyniec* — Жупани на Бойк (ЙМ). Пор. 1720: кр. *El. Jetinesc* (!) — Керецькі (Bélay 163); 1787: *Jewczyn* — Виців на Бойк (ЙМ); 1742: *Анна Євциуля* (Метрика). ◀ Від жін. імені *Євка* + -як.

Єдинак [Єденак] — Уж. 1437: *Johannes Jednak* (!) — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1689: *Jedyniak* — на Подг (Bubak 148); 1772: кр. *Stephanus Jedinak* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4

109); 1787: *Одишак* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *сдинак* — “єдиний син”, “одинак” (Ж-Н 213, Головацькій 244, Мат. до буков. II 45).

Єлен — Вн. 1763: *Jeleń* — п-ще на Подг (Bubak 148). ◀ 1. Від хорв. або серб. чол. імені *Jelen* (Šimundić 157, 419). 2. Від західно- або південнослов. апел. *jelen* — “олень”.

Єлеш — Св. ◀ Імовірно, від угор. *jeles* — “відмінний”, “зразковий”.

Єрем — Хс. 1542: кріпаки *Jeremi, Sim. Mottra* — Угля (Bélay 209). ◀ Усіч. вар. кал. імені *Єремія*.

Єрема — Вн. ◀ Від розм. вар. імені *Єрема* (оф. *Ярема, Єремія*), популярного в Україні у XVI–XVII ст. (Осташ-3 23, Керста 113).

Єремій †. 1570: *Dan. Jeremij* — Бистриця (UetC 53-14). ◀ Від чол. кал. імені *Єремій, Єремія*.

Єремко †. 1696: кр. *Veléti Jerenko (!)* — Стеблівка (Bélay 192). Пор. 1678: кр. *Jerinko (!) Ivan, Lazar, Vaszilj* — Крачуново (Bélay 169). ◀ Від укр. здр. власного ос. імені *Єремко* (оф. — *Ярема*).

Єремчат †. 1570: *Jac. Jeremychet (!)* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. *-ят* від антр. *Єремко* або *Яремко*.

Єремчук — Рх. ◀ Від чол. імені *Єремко* (оф. *Ярема*) + *-юк*. Пор. ще 1672: *Fenicz Ivan, Jerinko* — Ясіння (Bélay 167).

Єринчич †. 1678: кр. *Jerincsis (!) Rhina* — Кваси (Bélay 160). ◀ Від антр. *Єринка*, що з жін. імені *Яринка* або *Іринка*, + *-ич*.

Єрко — Пр. 1787: *Jerko* — Присліп на Бойк. ◀ Від поширеного на Вл та Вб чол. імені *Єрко, Йирко* (оф. *Юрій*), яке укр. писемні пам'ятки фіксують із XVI ст. (Керста 133). Пор. ще серб. ім'я *Јерко* (≅ *Јеремија, Јеврем...* — Грк 105) та угор. *Јерко* (≅ *Јерно, Јеромос* — Ladó 174).

Єсенич †. 1648: кр. *Jesenicz Vasily* — Бистриця (Maksay 523). ◀ Патр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Jesena*. Пор. хорв. жін. імена *Jeska, Jesenka...* (Šimundić 511).

Єсеновський — Уж. ◀ Прикм. від східносл. мікротоп. *Jesenov, Jesenova...* (Majtán 546) із суф. *-ський*.

Єцович †. 1699: кр. *Jecsovicz Laszlo* — Бистриця (Maksay 559). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович*, імовірно, від чол. імені *Яцьо*, тобто *Яків*.

Ж

Жаба — Мж. 1715: кр. *Žaba Hricz* — Рипиний (Bélay 184); 1775: п-ще *Zsaba* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). П-ща *Žaba, Žabel, Žabiak, Žabka, Žabor* та ін. споріднені є в Польщі (Rymut II 755). ◀ Від укр. апел. *жаба* або від хорв. жін. імені *Žaba*, співвідносного з повним іменем *Elizabeta* (Šimundić 570). Кличку *Жаба* карп. українці дають малій істоті, яка вирізняється витріщеними очима або якимись особливостями ходи.

Жабей [*Жабій*] — Вл, Св, Мк, Ір. ◀ Від антр. *Жаба* + *-ей*.

Жабка — Ір. 1649: кр. *Mich. Žabka*, а з 1656 — *Žabkovecz Roman* — Тюшка (Bélay 209); 1787: п-ще *Zsabka* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від антр. *Жаба* + *-ка* або, що менш імовірно, від здр. апел. *жабка*.

Жабко — Ір. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Жабка*.

Жабкович †. 1655: кр. *Zabkovecz (!) Roman* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Жабко* або *Жабка*.

Жабляк — Мж. ◀ Від антр. *Жаба* + *-як* з епентетичним /л'/.

Жабур — Ір. ◀ 1. Від антр. *Жаба* + атрибут. суф. *-ур*. 2. Від місц. апел. *жабур* — “самець жаби” (Ужан).

Жадан — Вб. 1420: *Sadan* — Санісло (MaksaySz 210); 1476: *Sadan* — Кошар (MaksaySz 210); 1428: *Zadan* — Ченгер (MaksaySz 124); 1644: *Іоанн Жаданович (!)* — Варадка у сх. Слч (Яворск 204). ◀ Від давньослов. чол. імені дієприкм. типу *Жадан*, яке в Україні функціонувало до XVII ст. (Осташ-3 23), або від співзвучного апел. (Тимченко 246).

Жаданій [рідше — *Жодані* (невідм.)] — Рх. 1649: *Іван Жаданій* — Стеблівка (UdAd 79). 1775: п-ще *Zsadányi* — Сасово (Szabó 482). 1734: *Жадані Іван* — Стеблівка (Удварі-2 232), а також ойк. *Zadányu* у півн. Угорщині (Majtán 667). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від угор. ойк. слов. пох. *Zsadányu* (Hajdú 102), наявного в ком. Абауй, Бігар, Гевеш, Сатмар, Темеш, Земплин (Kázmér 1064).

Жаданович †. 1664: у раба *Божія Іоанна Жадановича (!)* — Варадка (Яворск 204). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Жадан*. Пор. ще п-ще *Жаданський*, поширене у сх. Слч.

Жалізняк — Мк, Пр. ◀ Контамінація місц. традиційного п-ща *Желізняк* із новішим його східноукр. еквівалентом *Залізняк*.

Жапко́ — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Жабко́**, закріплена офіційно.

Жаткович †. XVIII ст.: свящ. *Zsatkovics Kalmán* — Мукачів (HodTög 49). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Жадко́**, що зі слов. чол. імені *Жадан* з оглушенням /д/ перед /к/. Пор. пол. п-ща *Żatkiewicz* та *Żatkowski*, які К.Римут виводить із прикм. *rzadki* — “рідкий”, “рідкісний” (Rymut II 380). Пор. ще східнослц. ойк. *Жатківці* (Лазорик 45).

Жбі́ра [*Жбы́ра*]. ◀ 1. Від карп. діал. *жбыр* “горбок між висохлими потоками” (Он I 249), *жбир* “лука з чагарниками” (Ж-Н 21) чи “гора” (Гр I 476, Rieger-Lemk 678-679) у род. відм. 2. Від серб. *жбир* — “поліційний патруль”, “жандарм”; “шептун”, “шпигун” (РСКНІ V 305).

Жбо́ра [*Жбы́ра*] — Мк. — Див. **Жбі́ра**.

Жбу́ра — Мк, Пр. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Жбі́ра**. Пор. 1699: *Zburovits Ivan* — Поляна (Maksay 578).

Жга́нич [*Жга́нишь*] — Вб. ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще не має задовільної інтерпретації. Припускаємо перенесення п-ща з Хорватії, де патр. *Žganić, Žganac, Žganec*,... відомі (Leksik 757). 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Zganicz* (Rymut II 762), що від дієсл. *zganic* — “зганити”, “негативно оцінити” (Rymut II 738).

Жге́бура — Чопівці. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Жденьо́вський [*Ждзіньо́вський*] — Вб. Пор. 1787: *Żdyniak, Żdynak* — Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. ойк. *Жденьо́во* (Вл) + прикм. суф. -ський, але без переходу /o/ в /i/, як і в більшості укр. оф. п-щ на -овський, або від лемк. ойк. *Жд́и́ня* (Красовський 178) + -овський.

Жебрак †. 1574: п-ще *Sebrok* (!), а 1638 — *Sobrak* (!) — Сасово (Szabó 481). ◀ Від укр. апел. *жсебра́к*.

Жебракович †. 1648: кріпаки *Zebrakouich Hricz, Zebrakouich Ivan* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Утворення з суф. -ович від антр. **Жебрак**.

Же́гора [рідше — *Джего́ра*] — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від слов. чол. імені *Жего*, яке С.Ілчев пов’язує з апел. *жега* — “спека, спрага” (Ілчев 203). Ця основа відома в Карпатах як у апел. лексиці (пор. лексеми *жегло, жигало, жигавка* — Головацкій 541, 543), так і в пропріальній (пор. пол. ім’я *Żegota* — SwoSta 44, MalecStar 60, 78). 2. Можливо, це фонет. zdeформоване пол. ім’я *Grzegorz, Grzegza* (Rospond II 102) у род. відм. 3. Можливо, від пол. антропооснови *zeg*

“палити” або від основи *żegotać* “реготати” (Rymut II 759).

Же́гуц — Рх. ◀ Рум. іменне утворення з демін. суф. -uț від антр. *Жега* (див. **Же́гора**).

Же́ка — Уж. ◀ Правдоподібно, з болг. імені *Жеко* (≅ *Желязко* — Ілчев 203, Ковачев 320) у формі род. відм.

Желинський †. 1678: кр. *Zelensko* (!) *Ostas* — Ясіння (Bélay 167). Пор. пол. п-ща *Żeleń, Żelinski*, які К.Римут виводить із давньослов. двоосновних імен *Želislav, Želimir* (Rymut 579).

Желі́зка — Пр, Уж. Пор. 1787: п-ще *Zelaska* — Ставища на Бойк, *Żeliszczyn, Żeliszczyc* — Сухий Потік на Бойк (ЙМ). ◀ Морфол. вар. п-ща **Желі́зко**.

Желі́зко — Уж, Пр. П-ще *Żelazko* та його деривати здавна відомі полякам (Bubak 141, Żabska 95). 1450: *Żelassko de Crasnepole* — Перемишль (Smołka II 83); 1649: козак *Желизко Малиха* (Осташ-3 24); 1751: *Марія Зелѣзкова* (!) *невичанська* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1819: *Żeliszkwicz* — Завадівка на Бойк (ФМ). П-ще *Żeliska* є і на території Польщі (Rymut 759). ◀ Від давньослов. імені *Желѣзько* (пор. болг. ім’я *Железко, Желязко* — Ілчев 203, Колесник 7). 2. Менш імовірно, що з апел. *жселі́зко* — “капкан” (Он I 250), “праска, “припікальні щипці, припаловач” (Тимченко 249, Головацкій 95, Ж-Н 219).

Желі́зник [рідше — **Желі́знік**] — Св, Мк, Уж, Вб. П-ще *Железник* побутує серед українців Слч, а також у Хорватії (Leksik 758). Пор. 1787: *Żeleznik* — Підгородці на Бойк, Жегестів, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. *жселѣзникъ* — “торговець залізом”, “майстер по залізу”. Пор. ще слц. апел. *Żeleznik* — “т. с.” і старопол. *zeleznik* — “металіст” (Reczek 637).

Желі́зняк — Мк, Св, Ір, Уж, Пр, Мк. ◀ 1. Від апел. *жселі́зняк* — “торговець залізними виробами” (ЕСУМ II 228–229), “ніж із залізною ручкою”, “чавунний котел” (Чопей 91, Головацкій 541), “твердий річковий камінь” (Вільхівці), “сорт твердих горіхів” (Баранинці). 2. Від місц. прикм. *жселі́зний* + -як.

Желля́р †. 1673: п-ще *Sellyer* — Веряця (Szabó 545); 1684: кріпаки *Seller Jakim* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Andr., St. Seller* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від угор. соц.-екон. терміна *zseller* — “наймит”, “халупник”.

Желтв́ай — Уж. ◀ 1. Утворення з суф. -ай від незасвідченого ойк. *Желтва*, тобто того ж ряду ойконімів, що й *Жовква, Неретва, Плотва*... 2. Можливо, п-ще є наслідком давнього спотворення традиційного угор. п-ща *Zsitvai* (Kázmér 1170) в укр. середовищі.

Жентічка — Мж, Рх. 1715: кр. *Alex., Mati. Zendicska* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Żentyczka* — Бистриця, Турів на Бойк, Лупків на Лемк (ЙМ). ◀ Демінутив від апел. або від п-ка *жентіця/жентіця* — “овеча або козяча сироватка” (Чопей 91, Гр I 478, Ж-Н 220, Он I 252, Чопей 91, Гг 69).

Жешюх — Ір. П-ще побуває на Пряшівщині та в Польщі (Rymut II 761). ◀ Від бойк. *жешюх* — “жених”, “парубок” (Он I 250).

Жеребák — Мк. Пор. 1699: *Zrebin Luka* — Свалява (Maksay 569). ◀ 1. Від антр. *Жéреб*, що запел. *жéреб* “жеребок” (Ж-Н 220, Гр I 479), + -ак. 2. Менш імовірний зв'язок із *жеребѣтися, жеребѣць*.

Жеребѣцький [*Жеребѣцкий*] — Рх. ◀ Правдоподібно, від укр. ойк. *Жеребки* (Тернопільщина) або від апел. *жеребѣць* + -ський.

Жеткей †. 1781: парох *Георгиу Жеткей* — Терново (ПеУрб 131). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від південнослов. чол. імені *Žitka*, співвідносного з повним іменем *Žitomir* (Šimundić 469).

Жѣцик — Уж. ◀ Від східносл. *žec* — “зять”, тобто з переходом /зѣ/ в /жѣ/, + -ик.

Живаль †. 1567: кр. *Zywal Walyko* — Н.Ворота (UciC 53-72). ◀ Від хорв. чол. розм. імені *Živalj* — оф. *Živoslav, Živomir, Živorad* (Šimundić 469, Грк 92), яке закріпилося як п-ще і в ін. слов. народів, напр., у поляків п-ща *Żiwka, Żiwko, Żywłuk* (Rymut II 768).

Живан †. 1676: кр. *Zivan Tomas* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Živan*, співвідносного з *Živomir, Živoslav...* (Šimundić 469, Грк 92). 2. Від місц. мадяризму *жіван* (угор. *zsivány*) — “злодій”.

Живчák — Хс. 1819: *Żywczak* — Лопушна на Бойк (ЙМ); 1640, 1644: *Żywczak* — Подг (Bubak 142). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Живко*, що з *жив-* (Грк 93, Илчев 204), + -як. Пор. хорв. імена *Živko, Živka, Živče* (Šimundić 469). Пор. 1787: укр. п-ща *Živko, Żywkow* — Орів на Бойк (ЙМ), а також *Żywan* — Мшана, *Żywicki* — Криниця на Лемк (ЙМ) та *Żywohłod* — Погар на Бойк (ЙМ). П-ща з коренем *жив-* представлені здавна по всьому Зак. Пор. 1449: *Andree Zywas* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1454: *Żywylyk de Jezthrab* — Кривоштян (Nagy-2 528). 2. Від антропооснови *живець* — “живиця на хвойних деревах” (Он I 251), “життєва сила”, “молоде дикоросле дерево” та ще з декілька ін. зн. (Гр I 480–481) + -як. 3. Може мати й відойконімне пояснення (Bubak 142), а також пол. інтерпретацію. Пор. пол. п-ще *Żiwczak* (Rymut 767).

Жига [*Жыга*] — Пр. ◀ 1. Від слов. дієсл. основи *жиг-, жег-, жг-* у зн. “палити, пекти”,

засвідченої антр. **Жига**, що в суч. серб. та хорв. мовах уживається і як гіпок. ім'я від повних імен *Živko, Živodrag* ..., і як п-ще, і як п-ко (*Šimundić 469, ГркРеч 99, РСКНЈ III 393*; див. ще **Жéгора**), а у поляків — як п-ща *Żyga, Żygaj, Żygało...* (Rymut II 750). Пор. ще діал. *жигало* “залізний прут для випалювання дірок у дереві” Гр I 483). 2. Від угор. або хорв. чол. гіпок. імені *Zsiga* (≠ *Zsigmond*, що з герм. *Sigmund, Sigismund*, — *Ladó 230, Hajdú 44, Kázmér 1168, Šimundić 469*).

Жиган — Мж. Пор. серб.-хорв. п-ща *Жига, Жиган, Жиган* (РСКНЈ III 394–395). ◀ Від антр. **Жига** + суф. -ан. Пор. ще сл.ч. розм. чол. ім'я *Žigo*, що із *Žigmond* (Majtán-Považaj 223).

Жиганський — Св, Ір. П-ще *Żygański* є і в Польщі (Rymut II 750). ◀ Від антр. **Жиган** + суф. -ський.

Жигір, -гора — Тч. ◀ Правдоподібно, контамінація п-щ **Жéгора** та укр. імені *Григір*, а може, й пол. імені *Grzegor*.

Жигора — Рх. — Див. **Жéгора**.

Жигоряк [*Жигорѣк*] — Рх. ◀ Від **Жигора** + суф. -як.

Жигуц — Рх. ◀ Від антр. **Жига** + рум. демін суф. -уц.

Жид †. 1401: *пан Михалко Жидъ Ганусовъ зять* — Галич (ССУМ I 360); 1715: кр. *Jo. Sid* і тут же *Jo. Sido* — Крачуново (Bélay 161); 1716: давніше родове п-ще єп. *Симеона Ольшавського* — **Жид** (Лучкай 16 с 228); 1772: кр. *Zsid Miklus* — Ольшавиця у ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ 1. Від етн. *жид*. 2. Від південнослов. розм. імені *Žida*, співвідносного з *Božidar, Boživoj* (Šimundić 409).

Жидák — Тч. Пор. 1787: *Žydiak* — Вишоватка, Рихвальд на Лемк (Красовський 71); 1388: *Иван Жидович* — Лучиця (ССУМ I 360). ◀ 1. Від давньослов. імені *Жидъ*, співвідносного з дієсл. *жьдати* — “чекати”, з іменами *Жидислав, Жидята, Ждимир, Ждан...*, + суф. -ак. 2. Від апел. *жидák* — “ніж із дерев'яною ручкою” (Осій).

Жидик — Ір, Вн, Уж. Пор. 1775: п-ще *Zsidik* — Олешник (Szabó 326); 1787: *Żydyk* — Торгановичі на Бойк, *Żydzik* — Бліхнарка на Лемк (ЙМ); 1787: *Żyduczyn* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Жид** (див. **Жидák**) + -ик. 2. Від етн. *жидик* — “малий жид”. 3. Від апел. *жидик* — “ніж із дерев'яною ручкою”, “горобець” (Он I 251). 4. Від укр. назви комахи *жидик* (Мат до буков II 54).

Жидкó — Св. ◀ Від антр. **Жид** + -ко.

Жидов †. 1572: *Dan. Zidow* — Сусково (UciC 53-15); 1715: п-ще *Sido* — Велятин (ПеПред 315); 1775: п-ще *Zsidó* — Теково (Szabó 489). ◀ 1. Укр.

пос. прикм. від антр. Жид. 2. Угор. етн. *zsidó* — “єврей”.

Жидович — Кимпулунг. 1388: *Иван Жидович* — Луциця (ССУМ I 360); 1682: *Sidovits Olexa* — Ставне (UetC 88-59); пор. 1787: *Żydowski* — Дубне на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. Жид + -ович.

Жи́жак [*Жи́жак*] — Уж. ◀ 1. Від серб. чи хорв. імені *Жи́жо*, *Жи́жа*, співвідносного з повними іменами *Живомир*, *Живорад*, *Живан* (Грк 93, Šimundić 469–470), + -ак. 2. Від серб. апел. *жи́жак* — “світильник”, “поплавок”, “черв’як”. Пор. також серб.-хорв. п-ща *Жи́жак*, *Жи́жакић*, *Жи́жаков*, *Жи́жић* (РСКНЈ V 399, Leksik 762). 3. Менш імовірно, від укр. дит. *жи́жак* “вогонь” (Ж-Н 222, Гр I 483, Он I 251) або від пол. апел. *żyża* — “скнара” (Rymut II 768).

Жилка́нич — Мк. Пор. 1363: злочинець *Joseph filium Syle* — Ужгород (Nagy-1 332); 1682: *Zilku Hricz* — Стричава (UetC 88-59); 1464: *Жилчич* — Острог (ССУМ I 360). ◀ Від закарп. укр. андр. *Жилка́ня* — “дружина *Жилка́* або *Жілки*”+ -ич.

Жилляр †. — Див. Желляр.

Жиля́к [*Жиля́к*] — Рх. П-ще *Žiljak* поширене і в Хорватії (Leksik 760). Пор. 1787: *Żyła*, *Żylicz*, *Żelicz* — Дальова, Мисцова, Кам’яна та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1790 р. *Żylak* (Bubak 142). П-ща *Żylak*, *Żyła*, *Żylan* є і в Польщі (Rymut II 767). ◀ 1. Від антр. *Жи́ла*, що з апел. *жи́ла* “кровоносна судина”, “сухожилля”, а в перен. зн. — “скупар, скнара” (Гр I 484), + -як. 2. Укр. утворення з суф. -як від південнослов. чол. імені *Žila* або *Žilo*, співвідносних із повними іменами *Dabižv*, *Žitomir*, *Živoljub*... (Šimundić 460). 3. Пол. п-ще *Żylak*, що співвідноситься з апел. *żyła* “жила” (Rymut 767).

Жиля́чин †. 1714: *срей Стефан на прѣзвище Жилачин* — Костринська Розтока (ПаПо-2 26). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Жиля́чка* “дружина *Жиля́ка*”.

Жирик †. 1720: кр. *Jo. Zerik* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ П-ща *Zer*, *Zerek*, *Zerko* є і в Польщі, а К.Римут схильний виводити їх від пол. апел. *żer* — “жир” чи від давньослов. імен, як *Жирослав* (Rymut 761).

Жи́рош — Хс, Уж, Мк. П-ще **Жи́рош** побутує також серед руснаків Югославії (ЧуРусн 109, Leksik 760). У Польщі антр. *Ziros* та *Zirosch* фіксуються у XIII–XIV ст. (SSNO VI 380 1649: козаки *Процик Жир*, *Андрусь Жирко* (РВЗ 302, 188); п-ще *Zsiró* серед закарп. угорців (Баранинці). ◀ 1. Від давньослов. імені *Жирошь*, співвідносного з *Жирослав*, *Жирота*, *Жирко* (SvoSta 44, 93, MalecStar 79, 91), або з гіпок. вар.

імені *Žira*, що з *Živoslav*, *Živorad*... (Šimundić 469). Пор. ще суч. укр. апел. *жир* у кількох його зн. (Головацкій 544, Гр I 484). 2. Від угор. п-ща *Zsíros*, апел. зн. якого — “жирний, міцний, багатий”. Перші угор. записи п-ща *Zsíros* зафіксовані у XVI ст. (Kázmér 1170).

Жі́тко — Пасіка, Сусково, Свалява. П-ще *Żytko*, *Żytka*, *Żyto*, *Żyta* є і в Польщі (Rymut II 762) та Хорватії (Šimundić 462). ◀ 1. Усіч.-суф. вар. повного двоосновного давньослов. імені на зразок *Житомиръ* (Морошкин 86) із суф. -ко. 2. Фонет. вар. антр. **Жидко́**.

Житкович †. 1677: кр. *Zitkovics Koszt, Fedor* — Сусково (LehBer 748). ◀ Патр. утворення з суф. -ович від гіпок. імені *Житко*, що з *Žitomir* (Šimundić 469).

Жі́тник — Мк. 1715: кр. *Andr. Zetnik* (!) — Керецькі (Bélay 163). Пор. пол. п-ща *Żitnik*, *Żitniak* ..., які К.Римут виводить від назви збіжжя *жи́то* (Rymut 767). П-ще *Żitnik* відоме в Хорватії (Leksik 760). Пор. ще 1819: *Żytniak* — Біньова на Бойк (ФМ). П-ще *Żytnik* є і в Польщі (Rymut II 767). ◀ Від апел. *жи́тник* — “селянин”, “жук, що з’являється під час цвітіння жита” (Гр I 486). 2. Від серб.-хорв. *житник* — “житниця”, “хлібна комора” (РСКНЈ III 413); пор. ще чес. п-ще *Žitný*, яке ономасти виводять від прикм. *žitný* — “багатий на зерно” (Moldanová 287).

Житяк †. 1715: кр. *Zetjak* (!) *Vaszil* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Слов. утворення з суф. -як від антр. *Жито* або *Жит*, співвідносних із назвою збіжжя *жи́то* (Rymut 767).

Жичко́ [*Жичко́*] — Мк. 1597: кенези *Zicsko Pal*, *Zicsko Tamas* — Арданово (LehAd 160); 1613, 1649, 1682: кенези *Zicsko Hicz*, *Zicsko Prokor*, *Zicsko Andras* — Діцковиця (Bélay 229); 1775: п-ще *Zicska* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Жико* або *Жичо*, співвідносних із повними іменами *Живомир*, *Живорад*, *Живослав*, *Божико*... (Богдан 226, Maretić 85, Илчев 138, Грк 93–94, Šimundić 469). Знають це ім’я і молдовани (ДумбрМик 70). 2. Від укр. діал. апел. *жи́чка* — “червона нитка”, “червона гарусова стрічка” (Головацкій 554), “ложечка” (Гр I 486). 3. Із пол. п-ща *Życzko*, що від дієсл. *życzyć* — “бажати” (Rymut II 766).

Жи́га — Мк, Вб, Хс. ◀ 1. Фонет. вар. закарп. п-ща **Жи́га**. 2. Угор. чол. ім’я *Zsiga* або хорв. ім’я *Žiga*, що співвідносяться з повним іменем *Zsigmund*, *Žigmund* (Šimundić 469).

Жи́гуц — Тч. — Див. Жи́гуц.

Жі́дов, -ва — Ір, Мк, Св. 1397: *Sidov* — ком. Берг (LehLel); пор. 1401: *пан Михалко Жидъ Ганусов зять* — Галич (ССУМ I 360). ◀ 1. Від

угор. етн. *zsidó* “єврей, єврейський”. 2. Від слов. імені *Жид*, що від *жьдати*, + пос. суф. *-ов*.

Жіжак — див. **Жижак**.

Жірош — див. **Жирос**.

Жітко. ◀ 1. Див. **Житко**. 2. Можливий і дериват від чес. п-ща *Žit*, що з імені *Žitomir* (Moldanová 287).

Жічко — див. **Жичко**.

Жменяк — Уж. Пор. 1633: *Жмень Офанасович* — Пінськ (Тупиков 151). ◀ Від антропооснови *Жме́ня* (ДэжеДел 48) за допомогою суф. *-як*. Апел. *жме́ня* — “горсть” (Чопей 93) на Уж вживається також для називання скупі людини.

Жмурко́ [*Жмурько́*] — Тч. ◀ Від діал. апел. або від п-ка *жмурько́* — “людина, яка часто *жмурькає* очима, тобто жмуриться” (Гр I 488, Он I 253, СУМ II 538). На Тч *Жмурькою* прозивають вівцю з чорними смугами навколо очей. Пор. ще серб. чол. ім'я *Жмурко* (РСКНІ V 437).

Жмурко́вич [*Жмурько́вич*] — Св. ◀ Від антр. **Жмурко́** + *-ович*.

Жовні́р [*Жовнір*], *-ра* — Ір. 1678, 1679: *Żolnierz* — Подг (Bubak 141); 1787: кр. *Żolnierz* — Підгородець на Бойк і Ляджин на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього укр. запозичення *жовнір* — “солдат”, яке прийшло до українців від поляків.

Жовта́ній — Уж. [У с. Вовковиї записують **Жолтані**]. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-і* від угор. імені *Zoltán*, що із *Zoltán* або з *Zsolt* (Ladó 230). 2. Від карп. клички *Жовтан*, уживаної для вола, коня чи барана жовтої масті (Он I 254), оформленої угор. суф. *-і*.

Жовту́н †. 1715: п-ще *Zsotun* (!) *Velicska* — Бедевля (Bélay 124). ◀ Від укр. прикм. *жовтий* + атрибут. суф. *-ун*.

Жовтя́к — Пр. ◀ 1. Від прикм. *жовтий* + *-як*. 2. Від апел. *жовтя́к*, який у різних гов. має різні зн.: “бліда, хвороблива людина” (Мат. до буков II 59), “перезрілий огірок”, “людський кал”, “гриб лисичка” та ін. (Гр I 490, Ж-Н 221, Он I 254).

Жовча́к — Вн. ◀ 1. Можливо, від апел. *жовч* + *-ак*. 2. Більш правдоподібно, що це гіперизм від п-ща **Жофча́к**.

Жода́ній [*Жодані*] — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від слов. ойк. *Zsadány*.

Жо́лдош — Вн, Ір. 1508: гор. *Mich. Soldos iudex* — Хуст, а 1600 — там само *Máte Soldos* (Bélay 150). ◀ Угор. п-ще *Zsoldos*, що з угор. апел. *zsoldos* — “жовнір, найманий солдат” (Kázmér 1171).

Жо́лоб — Рх. 1720: кр. *Solob* — Горінчово (Bélay 144); 1775: *Zolop* (!) — Дівичне (Szabó 355);

пор. 1787: *Zołbowycsz* — Орявчик, Козеве на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *жолоб* — “жоліб, жолобина, ринва” (Головацкій 546, Ж-Н 225, Гр 71, Он I 254). У сербів лексема *жлеб* виступала власним ос. іменем (Грк 94).

Жолобак †. 1774: п-ще *Zsolobák* — Чома (Szabó 319). ◀ Від антр. **Жолоб** + суф. *-ак*.

Жолобко †. 1715: кр. *Jo. Zalabko* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Жолоб** + *-ко*.

Жолобчу́к — Рх. ◀ А.Вінценз умотивовано виводить п-ще від *Žolobok* або від *Žolobec* (Vincenz 522).

Жолта́ній — див. **Жовта́ній**.

Жоні́н, *-ного* — Уж. ◀ 1. Від закарп. апел. *жонá* “жінка” + *-ин*, тобто “жінчин”. 2. Укр. утворення з суф. *-ин* від хорв. чол. гіпок. імені *Žona*, співвідносного з повними іменами *Živan*, *Živadin*, *Živoslav* ... (Šimundić 470).

Жорна́вський — Св. ◀ Від закарп. ойк. *Жорна́ва* (Вб) + суф. *-ський*.

Жофча́к — Уж. ◀ Від слц. жін. гіпок. імені *Žofka*, що з угор. *Zsófi* (≠ укр. *Софійка*), + *-як*.

Жребин †. 1699: кр. *Zrebin* (!) *Luka* — Свалява (Maksay 569). ◀ Імовірно, від західнослов. антропооснови *жреб-* “лоша”, “лошачий” + суф. *-ин*.

Жуга †. 1781: *парох лужанский Лука Жуга* — Луг (ПеУрб 131). ◀ Можливо, від пол. п-ща нім. пох. *Žug* (Rymut II 550) у род. відм.

Жудачі́вський †. 1750: *младенцемъ Іаковомъ Жудачовскимъ из весы Семегінова* — Ізки (Яворск 201). ◀ Імовірно, спотворений ойк. *Жудачів* + *-ський*.

Жук — Мк. 1445: *Федоръ Жукъ* — Луцьк (ССУМ I 364); 1787: *Žuk* — Орів, Лімна на Бойк, Кам'яне, Лосе на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Žuczko* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *жук*. У зоонімії цю лексему використовували для іменування тварин чорної масті. Пор. укр. порівняння *чорний, як жук* (СУМ II 546).

Жукі́вчу́к — Рх. ◀ Від катойк. *жуківець* — “житель с. *Жуків*” + *-юк* або безпосередньо від катойк. *жуківчу́к* — “хлопець із с. *Жукова*”, що на Івано-Франківщині, Тернопільщині та Хмельниччині. Пор. ще 1704: угор. п-ще *Sukoi Ferencz* — Герцівці (HodGens 13).

Жулкани́ч — Вб, Уж. Пор. антр. 1492: *Жоулка Пѣтечс* — Сучава (ССУМ I 364). ◀ Від закарп. андр. *Жулкани́ч* — “дружина *Жулки*” + *-ич*. Контекст підказує, що при закладах роду *Жулканичів* стояли молдовани або румуни (див. Iordán 269). Пор. ще антр. XV ст. з р-ну Сучави: *Жулин*, *Жулич* (ССУМ I 364). Пор. також п-ще *Žulka* в Польщі (Rymut 765).

Жу́пан — Ір, Вн, Хс, Тч, Св. Лексема *župan* як п-ще поширена в Хорватії (Leksik 746), а її деривати — так само. 1470: *Zupan Peter* — Косино (LchBer 334); XV ст.: шл. *Supan* — Дротинці, Петрово (Szabó 484, 449); 1509: *Zupan Matyas* — Береги (LchLcl, док. 23); 1775: п-ще *Zsupany* — Гетеня (Szabó 373). ◀ 1. Від давнього південнослов. титулу *жупан* — “губернатор, боярин, пан, старшина, вождь племені, господар” (Илчев 206, ДжеДел 48). 2. Від серб. імені *Жупан*, яке, подібно до *Кнез*, *Кнегиња*, *Краљица*, із титулу стало іменем (ССУМ I 365, Грк 94, РСКНІ V 458). 3. Менш імовірно, з назви давнього верхнього одягу *жупан* — “бекеша” (Чопей 94).

Жупанин — Ір, Вн. ◀ Від катойк. *жупанин* — “житель с. Жупани, що на Бойк”, “виходець із названого села”.

Жу́пик — Уж. XVII ст.: кр. *Zsupik* — Бекень у ком. Угоча (Szabó 302). ◀ Від місц. апел. *жупи* — “околот, тобто зв’язка житньої соломи для стріхи” (Ужан). П-ще *Zsúp* такого ж пох. є і в угорців (Kázmér 1172). П-ще *Župik* є і в поляків, але вони виводять його від назви соляної копальні *župa* (Rymut II 765).

Жу́пник — Рх. ◀ 1. Від місц. апел. *жупник* — “солекоп” (Vincenz 396). 2. Від серб. апел.

жупник — “адміністративний керівник жупи”, “парафіяльний священник” (РСКНІ V 460).

Жураківський — Рх. Пор. 1787: *Žurakowski* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ща *Žurak* і *Žurakiewicz* мають давню традицію на Подг (Bubak 141, 142), а *Žurak* є і на гал. Гуц (Vincenz 488). Пор. ще п-ще *Žuryk* (1787) у с. Снятинка на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. ос. назви *журах* “джура” (Ж-Н 226), спорідненої з *жюра*, *джюра* (Гр I 492–493), або від серб. діал. апел. *журак* “карлик”, “пуголюнок” (РСКНІ V 461), + *-івський*.

Жури́ло — Уж. П-ще трапляється в Хорватії та Польщі (Rymut II 765). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ило* від дієсл. *журитися* “сумувати” або безпосередньо від антр. *Жюра*, *Журба* ..., як і давньорус. імена *Добрило*, *Станило* ... 2. Від запозиченої лексеми *жура* “слуга” або від чол. імені *Жура*, яке в Сучаві згадується 1487 р. як кал. ім’я Георгій. Пор. ще хорв. розм. чол. ім’я *Žuro*, яке відповідає повному імені *Božur* (Šimundić 470), та хорв. п-ще *Žurila* (Leksik 765). 3. Можливий зв’язок п-ща з закарп. діал. назвою горілки *журілка* (Чопей 94). 4. П-ще могло бути занесене і з Польщі. Пор. пол. п-ще *Żuryło* (Rymut II 765).

З

Забора †. 1684: втікачі *Zabara Domitru, Stephan* — Окно-Рахів (Bélay 182). Пор. пол. п-ща *Zabor, Zaborak, Zaborski...* (Rymut 775), які К.Римут виводить зі словоформ на зразок *za borem*, тобто “за бором, за лісом”.

Забранці †. 1685: ... *Забранціовъ Лазок и нивы* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від якогось ойк. на зразок *Собранці*.

Забро́да — Мж. ◀ 1. Від апел. *забрóда*, *забрóд* — “зайшлий робітник”, “забрідник”, “чужинець” (Ж-Н 231, Гр II 9, СУМ III 29). 2. Лексикалізована словоформа *з-за брод* або *за бродом*.

Забруцький [зрідка — **Забру́цький**] — Уж. ◀ 1. Прикм. від місц. укр. ойк. *Забродь* на Зак в укаючому вар. 2. Менш імовірно, що від антр. *Забро́да* + *-ський*.

Зава́да — Уж. 1787: п-ще *Zawada* — Дидня, Вислік, Ропиця на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Zawada* — Скринька на Бойк (ФМ). П-ще *Zawada* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ Від апел. *завáда* — “перешкода”, “хвороба” (Тимченко 258. Ж-Н

232, Гр II 11, СУМ III 34). Пор. ще серб.-хорв. *завада* — “сварка” та пол. апел. *zawada* — “т.с.”

Завадський †. XVII ст.: *отцу Андрию Завадскому* — Перехресний (Сах 88); 1772: кр. *Jaczo Zawadzki* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165). Пор. 1787: *Zawadski, Zawacki* — Нагуєвичі, Залокоть, Славське на Бойк (ЙМ) ◀ Від ойк. *Завадка* + суф. *-ський*.

Завадя́к — Ір, Мж, Мк, Вл, Св. 1787: *Zawadiak* — Опорець, Хащованя, Хітар на Бойк (ЙМ). П-ще *Zawadziak* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ 1. Від антр. *Завáда*, що з апел. *завáда* “перешкода” (СУМ III 34), + *-як*. 2. Від ойк. *Завáда* (Льв і сх. Слч) + *-як*.

Зава́льник — Ір. ◀ 1. Ім. від прикм. *завáльний* “завалистий” (Ж-Н 332), “великий, важкий” (СУМ III 37) + субстантивуючий суф. *-ик*. 2. Менш імовірно, що це дериват від місц. топо-апел. *завáл* “провалля” (Чопей 96) або від дієсл. *завалити* + *-ник*.

Зава́цький — Ір, Св, Уж. 1648: вл. *Zavatzki Andras* — Луково (LchBer 401); 1661: *Лука Завацькии* — Н.Ворота (Сах 90); 1690: свящ. *Joannes Zawacki* (Лучкай 16, с. 49); 1715: *срей Павелъ*

Завацкій — Мукачів (HodOkt 637). П-ща *Zawacki* і *Zawadski* поширені також серед поляків (Rymut II 728). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Завада*, *Завадка* або *Завиди*. 2. Від антр. *Завáда* + *-ський*.

Завидівський †. 1690: *вікарій Йоан Завидівський* — Иршавська Крайна (Лучкай-Іс 25, 289). Пор. 1690: *Jo. vic. Zavidouski* — Мукачів (Лучкай 16, с. 42). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Завідово* на Мк.

Завидняк [*Завидняк*] — Ир. ◀ 1. Слово-твірна структура п-ща підказує, що ім. *завидняк* утворений від прикм. *завидний* “ненависний, заздрісний, примітний”, тобто так само, як і ім. *завідник* (Ж-Н 234, Гр II 16, Тимченко 260), пов’язаний із місц. апел. *завіда* “заздрість” (Чопей 97). 2. Наявність фонем */ь/* в корені п-ща, як і наявність її в ойк. цього ж району *Завідово*, схиляють до думки, що тут ідеться про катойк. *завидняк* — “житель села *Завидова*”. Пор. ще подібні гал. п-щеві утворення (1787) *Zawidczak*, *Zawitczak* — Гирова на Лемк (ЙМ), а також закарп. п-ща *Бескидняк*, *Васильняк*, *Русняк*. Єдине, що тут нерегулярне, — це інтерфікс *-ль-* у п-щі *Завидняк*.

Завидфалушій [*Завітфолуші*] — Мк. П-ще *Zavidfalusi* угор. писемні пам’ятки фіксують із 1580 р. (Kázmér 1158). ◀ Угор. катойк. на *-i*, від угор. ойк. *Závidfalva* — “Завидово”, тобто від назви того ж самого села, яке українці з давніх-давен називають *Завідово*.

Завода — Уж. П-ще *Zawoda* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ 1. Лексикалізована словоформа *за вода* — “за водою”, тобто “той, що живе за водою”. 2. Регресивне утворення від дієсл. *заводити* — “ридати”, “голосити” (Головацкій 533).

Заводяк — Мк. ◀ Від антр. *Завода* + *-як*.

Заводяпський — Уж, Ир. ◀ Від антр. *Завода* + *-япський*. Можливо, твірною основою п-ща був колективний катойк. *заводяли* — “ті, що живуть за водою, тобто за річкою”. Пор. 1613: аналогічне п-ще з *Zahoránski* — Жденьово (LehBer 181); 1775: *Zadnyanski* — Королево (Szabó 384).

Завойський — Мк. 1618: кр. *Fedur Zawoiszki* — Свидничка на Маковиці (Mars 70); 1787: *Zawoiski* — Торгановичі на Бойк (ЙМ), Одрехова, Королик на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Завій* (Ів.-Фр. обл.) + суф. *-ський*.

Завольський — Пр. ◀ Твірною основою прикм. п-ща стала лексикалізована словоформа *за Воля* у зн. “за Волею”. У часи залюднення Карпат назву *Воля* давали поселенням, які прибульці засновували на *вільних*, тобто на пільгових, умовах (пор. східноукр. *слободá*,

слобідка, слц. *lehota* та ін.). У сх. Слч таких *Воль* нині близько 10 (Majtán 459–460).

Загайко †. 1649: барабанщик *Zahayko* — Н.Грабівниця (LehBer 299). ◀ П-ще *Zahajko* є і на території Польщі, а К.Римут не без підстав виводить його від давньослов. апел. *zagaj* — “лісок, гай” (Rymut 717), тобто “За гаєм”.

Загарі — Св. П-ще *Zahory* угор. пам’ятки писемності фіксують з 1574 р. (Kázmér 1156). ◀ 1. Мадяризована вимова і відповідно написання укр. кал. імені *Захарій* або його хорв. відповідника *Zagarij* (Šimundić 467), тобто *Захар*. 2. Угор. прикм. із формантом *-i* від східнослц. ойк. *Záhor* (Majtán 468).

Загонь †. 1550: шл. *Vittus Zahon* — Кобилицька Поляна (Bélay 158). ◀ 1. Можливо, від місц. ойк. *Загонь* з утратою ним угор. прикм. форманта *-i*. 2. Від слов. апел. *загон*, тобто “загін”. Пор. п-ща *Zahon* і *Zagon* у Польщі (Rymut 118).

Загора — Уж. Пор. 1787: *Zahorowicz* — Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від болг. жін. побажального імені *Загора* (Ковачев 227). 2. За Д.Молдановою (Moldanová 278), чес. п-ще *Zahora* первісно означало “той, що живе за горою” (див. ще Rymut II 718).

Загорівський — Уж. 1483: *пан Михайло Загорівський* — Луцьк (ССУМІ 374). ◀ Від антр. *Загора* + *-івський*.

Загорський — Уж, Мк. 1787: *Zagorski* — Мацина на Лемк (ЙМ). П-ща *Zagorski* і *Zagurski* є у поляків (Rymut II 718). ◀ Від ойк. *Zahor* (див. Majtán 468) + *-ський*.

Загорчак — Мк. XVIII ст.: *Zahorcsak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Загорка* або його чол. еквівалента *Загорко* (Грк 254, SvoSta 132, Ковачев 227, Šimundić 378) + *-як*. 2. Від катойк. *загорчак* — “той, що походить із *Загора*”, або “той, що живе за горами, *загорець*”.

Загорянський †. 1613: кенез *Zahoránszki Iván* — Буковець (LehBer 181). ◀ Прикм. від ойк. *Загоряли* (Rymut 718), тобто “той, що живе за горою або за горами”.

Задільський — Мк, Тч. ◀ Твірною основою прикм. стала лексикалізована словоформа *за Ділом*, у якій лексема *Діл* — це оронім на позначення високої гори, власне на позначення вододілу. Так виникли і закарп. ойк. *Задільське*, *Запереділля*. Отже, **Задільський** первісно — це “той, що живе за *Ділом*”. Пор. ще антр. 1819 р. *Zadolski* та антр. 1787 р. *Zadolinski* на Бойк (ФМ, ЙМ), які пов’язані з *долом*, тобто з *доліною*.

Задняй †. 1687: п-ще *Zannyai*, а 1720 — *Zadnyai* в ком. Угоча (Szabó 384). ◀ Угор. утво-

рення з суф. *-i* від місц. укр. ойк. *Зáднс* (суч. оф. — Приборжавське).

Заднянський †. 1775: п-ще *Zadnyanszki* — Королево (Szabó 384). ◀ Укр. утворення з суф. *-янський* від місц. укр. ойк. *Зáднс* (суч. оф. — Приборжавське).

Зáдор — Уж. 1221: кр. *Zadur Petro* — ком. Борша (RegVar 272); 1391: угор. ойк. *Zadorfalva* — Земпл (Nagy-1 509); 1691: вдова *Zádor Mihalyné* — Ужгород (HodAd 26). ◀ 1. Від угор. слов. *zádor* “задирака” (КніеSz 784), який в угорців був раніше власним ос. іменем *Zádor* (Ladó 227, Kázmér 1154). 2. Від укр. апел. *задор* — “завзяток, розбрат, суперечка, ворожнеча” (Тимченко 267, Ж-Н 243). Пор. ще ойк. *Zador* (Majtán 468). За К.Римутом (Rymut II 717), п-ще *Zador* походить від апел. *zador* — “скалка, скабка”.

Задорко †. 1641: медведівський *Zadurka Simon* — Мукачів (HodOkt 82, 128). ◀ Від п-ща **Зáдор** + *-ко*.

Задра́нський — Рх. ◀ 1. Від якогось мікротоп. на зразок *Задран* чи *Задранка* + суф. *-ський*. 2. Від антр. *Zadran*, поширеного в Польщі (Rymut II 711), + *-ський*.

Зажи́цький — Тч. ◀ За фонет. ознаками, п-ще пол. пох., яке на Подг згадується як *Zarzycki* і *Zarzecki* з XVII ст. (Bubak II 134). По-укр. мало б звучати *Зарицький*, тобто “той, що за рікою”.

Зазі́мко — Вн. ◀ Укр. утворення, структура і компоненти якого нагадують п-ща **Озимко**, **Озимок**. Пор. ще укр. апел. *зазимча́к* — “малий морозяний проміжок”, *зазимки* — “перед зимою” (Ж-Н 245).

Зазу́лич — Вн. 1715: *Zazurics* (!) — Матієво (Szabó 384); 1787: *Zazulicz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). Пор. прикарп. п-ща XVIII ст.: *Zazulin*, *Zazulines*, *Zazuluk*, *Zazulczak* (ЙМ). ◀ Від антр. **Зазуля**, що від карпатоукр. апел. *зазуля* — “зозуля” (Чопей 101, Головацькій 563, Гр II 42, RiegerLemk 150), + *-ич*.

Зазу́ля †. 1661: кріпаки *Zazulya Demeter*, *Ivan* — Рускова (Bélay 188); 1691: гор. *Zozulya János* — Ужгород (HodAd 42); 1715: кр. *Jo. Zazula* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від апел. *зозу́ля*, відомого кільком слов. мовам. Кличку *зозу́ля* закарпатці давали свійським тваринам рябої масті.

Зазу́ляк — Ір. 1819: *Zazulak* — Рожанка на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Зазу́ля* (див. **Зазу́лич**) + суф. *-ак*.

За́йдел — Пр. П-ща *Zajdl*, *Zajdla*, *Zaidel* та подібні є і в Польщі (Rymut II 720). ◀ 1. За Д.Молдановою, п-ще *Zeidel* — це нім. ос. ім'я

Siegfrid (Moldanová 205). 2. Від пол. п-ща *Zajd*, що з апел. *zajda* — “рядно для носіння сіна” (Rymut 720) + нім. демін.суф. *-el*.

За́йко †. 1743: п-ще *Zajko* (!) — Королево (Szabó 384). ◀ Можливо, пестл. вар. до місц. апел. *за́яць* — “засць”.

За́йтлер — Уж. ◀ Нім. чол. ім'я *Seitler*, співвідносне з повними іменами *Siegebert*, *Sygid*... (Gootschald 459–460).

За́йцев — Вл. ◀ Результат свідомого зросійщення місцевого п-ща **За́яць** у рос. полоні під час Першої світової війни.

Заку́са †. 1751: парох *Василій Закусса* — Бедевля (Гаджега-М 186). ◀ Від укр. апел. *закус*, тобто *закуска*.

Заку́тянський — Уж. ◀ Від катойк. *закутя́ни* — “ті, що живуть за кутом”, + *-ський*.

Зала́й †. 1508: шл. *Ge. Zalay* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від топ. *Zala*. 2. Можливо, що це своєрідний запис угор. п-ща *Szalai*.

Залі́зняк — Тч. 1787: *Zelizniak* — Кам'яна на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *залі́зняк* чи *залі́знєк* — “залізний горщик” (Он I 274, Гг 76).

За́лом — Уж. П-ще *Zajom* є і в Польщі (Rymut II 722). ◀ Правдоподібно, від апел. *за́лом* — “бурелом”, “густий ліс”, “праліс” (Чопей 103, Он I 274–275), “коліно річки” (СУМ III 193) чи в якомусь ін. зн. від дієсл. *ломіти*.

Замбо́рі † 1762: єрей *Георґіи Замборѣ* — Руська Поляна (ПаПо-2 12). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від гал. ойк. *Самбір* або угор. ойк. *Zombor*. 2. Фонет. адаптація угор. п-ща *Zombori*.

Зан — Вн, Ір. 1437: *kenez Zan dictus* — Коромля (Nagy-2 341); 1439: *Zaan ruthenus* — Раковець (Szabó 457); 1509: п-ще *Zaan* — Гребля (Szabó 345); 1552: кр. *El. Zan* — Сокирниця (Bélay 197); 1581: кр. *Zan Laszlo* — Стеблівка (Bélay 197); 1618: кр. *Zani Peprenics* — Біловежа на Маковиці (Mars 99). Пор. також 1618: батрак *Fedur Zany* — Фрічка та кр. *Zaniko Rusznak* — Доброслав на Маковиці (Mars 97, 73). ◀ Від якогось кал. імені, як *Захарій*, яке починається на *За-* (Rymut II 724). Можливо, від італ. венеціанського імені *Zan*, який є еквівалентом оф. імені *Ioan* (Const XLIV; Šimundić 378). Пор. хорв. гіпок чол. імена *Zana*, *Zano*, *Zanko*, співвідносні з повними їх вар. *Zaharij*, *Zanfir*... (Šimundić 467). На *Зак* ім'я могли занести волохи. Посереднім доказом ром. пох. імені є численні похідні цього імені в регіонах, де у пізньому Середньовіччі жили волохи. Пор. 1436: *Занча*, *Занчо* — Сучава (ССУМ I 319); 1513: кр. *Zany Tomas* — Н.Селище (Bélay 195).

Заніска — Вл. ◀ Від місц. апел. *заніска*, що з *занізка* — “заноза в ярмі” (Чопей 105, Ж-Н 259, Гр II 72).

Занко †. 1657: *Zanka Vazul* — Кольчино (UetC 53-12). Пор. 1618: кр. *Zaniko Rusznák* — Доброслав на Маковиці (Mars 73). ◀ Від антр. *Зан* + *-ко*.

Зань †. 1573: кр. *Zany Tomas* — Н.Селище (Bélay 195). Пор. 1618: наймит *Fedur Zany* — Фрічка на Маковиці (Mars 97). ◀ Змадяризований вар. п-ща *Зан*.

Запара †. 1567: п-ще *Zapara* — Вел.Копаня, 1572 — Веряця, 1574 — Виноградів (Szabó 548, 545, 422). ◀ Імовірно, віддієсл. утворення від *запáрити* (Rymut 725).

Запаринець †. XVIII ст.: кр. *Zaparinics* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від антр. *Запара* + суф. *-инець*.

Запотушняк — Хс. Пор. 1787: *Zapotoczny* — Вільшаник на Бойк, Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. прикм. *запотушний* — “запотічний” (Хс) + *-як*. Отже, допрізвищеве зн. лексеми — “той, що живе за потоком”. Пор. ще п-ще *Потушняк*, у якому звукосполучення /чн/ так само дисимілювалося в /шн/, як і в словах *тушний*, *яєшня* із *тучній*, *яєчня*.

Зарева — Мк, Св. 1704: кр. *Zareva Pap Peter* — Кльочківці (HodGens 11); 1672: *batyko Zariva* (!) *Pap Gergely* — Визниця (LehBer 796); 1699: *Zareva* (!) *Pap Mikula* — Голубине (Maksay 576). Пор. ще 1819: *Zarewicz* — В.Синьовидне на Бойк та *Zarewczuk* — Стежниця на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, регресивне утворення від дієсл. *заревати* — “заревти”, “заплакати”.

Заріцький — Вн, Ір. 1704: кр. *Zavriczki* (!) *Janos* — Лецовиця (HodGens 36); 1726: *отець Григорій Зарѣцки* (ПаПо-3 38); 1819: *Zarzycki* — В.Висоцьке, Підгородці на Бойк (ФМ). ◀ Від прикм. *заріцький* — “той, що за рікою”.

Зарічанський — Вб. 1819: *Zaryczanski* — Бистре на Лемк (ФМ). ◀ Від катойк. *зарічати* — “ті, що живуть за рікою” + *-ський*. Пор. 1618: кр. *Zaricsnik Petro* — Никлова на Маковиці (Mars 81).

Заруба †. 1645: п-ще *Zaruba* — Підгірне (Szabó 423). ◀ Від апел. *заруба*.

Зарута — Вн. 1715: кр. *Jo. Zaruta* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: п-ще *Zaruta* — Ком'яти (Szabó 398). ◀ Правдоподібно, від південнослов. гіпок. імені *Zaro* або *Zara*, що з повних імен *Cezar*, *Svetozar*, *Lazar*, *Nazarij*, *Baltazar*, *Ruzarij*, *Zaharij*, *Zarija* (Šimundić 467, 568), + суф. *-ута*, як і в укр. п-щах **Васюта**, **Іванюта**.

Застілка [*Застулка*] — Мк. ◀ Від місц. *застулка* — “латка на взутті” (Мк, Ір). Пор. ще гуц. та бойк. *застілка* — “клаптик шкіри, яким підшивають чи латають постолі” (Гг 79, Он I

287), а також *застіл*, *застола* — “т. с.” (Ж-Н 273).

Застулка — Мк, Уж. ◀ Від апел. з місц. укаючих гов. *застулка* — “те саме, що й *застілка*”.

Затварницький — Вб. 1787: п-ще *Zatwardnicki* (!) — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від східнослц. або пол. *zatvarnik* — “затвірник, самітник, монах”, тобто “затвірницький” (СУМ III 344).

Затик — Уж. ◀ Фонет. zdeформований здр.-пестл. апел. *зяттик* зі ствердінням фонемі /з/. Див. ще **Зятюк** і **Жецик**.

Затурецький †. 11701: свящ. *Fr. Zathureczky* — Мукачів (HodOkt 410). ◀ П-ще відтоп. пох. Можливо, від ойк. *Турець*, *Туриця* а точніше — від слц. ойк. *Zaturčje* (Majtán 470).

Захар [*Захарь*] — Вн. 1649: чол. ім'я *Захарь* серед запор. козаків (Осташ-3 24); 1787: п-ще *Zacharko* — Зубриця, Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від бібл. імені *Захар*.

Захарій †. 1773: присяжний *Joannes Zachary* — Лази (Ud-2 305). ◀ Від чол. імені *Захарій*.

Захарія †. 1649: кр. *Jo. Zacharia* — Добрянське (Bélay 177). Пор. 1715: кр. *Offrim Zakaria* — с.Десе (Bélay 135). ◀ Від чол. кал. імені *Захарій* (ВІЛ 60).

Захаріяш — Уж. 1221: *Zakarias curialis comes* — Сатмар (RegVar 274); 1576, 1581: *Zakarias, Zachachias* (!) — Туртеребеш (Szabó 528); 1682: п-ще *Zakarias Ignatz* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Катол., власне слц., пол. або чес. вар. імені *Захарій*. Пор. слц. чол. ім'я *Zachariáš* (Majtán-Považaj 223).

Захно †. 1548–1550: кр. *Cosmas Zakno* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. імені *Захно*, що з повного імені *Захарій*.

Зачко — Хс. ◀ Здр.-пестл. вар. календ. імені *Зако*, *Зак* чи *Закх*, співвідносний із повними іменами *Закхей*, *Захар* (SvoSta 34, 135, Керста 112, Грк 95, Справочник 135, Ladó 227). Пор. ще хорв. гіпок. чол. ім'я *Zako* від повних імен *Svetozar*, *Zakej*, *Zarija*, *Zamfir*... (Šimundić 467).

Заяць, *-яця* — Вб, Пр, Св, Вл, Мж, Мк, Уж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1449: *Johannes Zajacz* — Стара (Nagy-2 445); 1572: *Lad. Zajecz* — Родниківка (UetC 53-15); 1572, 1678: *Mart. Zajach, Zajecz Fodur* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1618: кр. *Zaiacz Fedur* — Курова на Маковиці (Mars 95); XVII ст.: *Zajacz Vaszil* — Дусино (LehBer 246); 1751: *Василій Заяц* — Студений (Гаджега-М 207). ◀ Від місц. апел. *заяць* “заєць” в укр. говірковому місц. звучанні. Кличку *Заяць* на *Зак* дають лякливим істотам.

Заячик †. 1771: кр. *Zajacsik Fedur* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від антр. *Заяць* + *-ик*.

Збона — Уж. 1607: *Zbona Janos* — Горяни (UetC 104-8); 1775: п-ще *Szbona* — Кішгийрче в ком. Угоча (Szabó 395). ◀ Імовірно, від діал. вар. давньослов. імені *Збыи*, що відповідає чес. імені *Zbyřa*, *Zbyně*, пол. іменам *Zbyna*, *Zbynek* (< *Zbygniew*, *Zbysław* — MalecStar 27) та старопол. антр. *Zbynek*, *Zbynko* (SSNO VI 296). Пор. ще суч. закарп. ойк. *Збыны* на Вл.

Збоян — Пр, Вб. ◀ 1. Від катойк. *збоян* — “житель села *Збій* або *Збійне*, що у сх. Слч (Лазорик 34, 46, Majtán 474; по-слц. *Zboj*, *Zbojne*). 2. Менш імовірно, від антр. *Збій*, що з апел. *збій* “грабіжник” (Головацкій 562, ГрI 124), + -ян. Пор. ще пол. п-ща *Zbój*, *Zbojak*, *Zbojny*... (Rymut II 732).

Збурович †. 1699: кр. *Zburovics Ivan* — Поляна (Maksay 578). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Збур*. Пор. п-ща *Zbor*, *Zborek*, *Zborenko*, *Zborowicz*... у Польщі, які К.Римут виводить зі слов. двоосновних імен (Rymut II 732).

Зварич — Мк, Св, Ір, Рх. 1787: *Zwarycz* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1819: *Zwarycz* — Н.Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від прикарп. апел. *зварич* — “солевар”, “робітник, який виварює сіль із ропи” (Ж-Н 286, Головацкій 596, Гг 80). 2. Від пол. п-ща *Zwara*, що від дієсл. *zwarzyć* — “зварити” (Rymut II 748), + -ич.

Звездар [Звездарь], -ря — Уж. Пор. 1819: *Zwizdak* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. арх. *звездарь* — “астроном” (Ж-Н 288, СУМ II 481). 2. “Колядник, який колядує з саморобною *звіздою*” (Ужан).

Звездарюк — Рх. ◀ Від Звездар + -юк.

Звіпчук — Рх. — Див. Дзвіпчук.

Звір [Звірь], -ра — Мж, Хс, Вн. 1787: *Zwier* — Криниця, *Zwirek* — Костарівці на Лемк (ЙМ); 1787: *Zwierczuk* — Чистогорб на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *звір* “дика хижа тварина” (Головацкій 593, СУМ III 484), який у давніх слов'ян правив за особове ім'я *Звѣрь* (Морошкин 89, SvoSta 45, 98).

Звіринець †. 1715: кр. *Andr. Zvirencz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Правдоподібно, дериват від антр. *Звіря* + -инець. Пор. п-ща *Zwierza*, *Zwierzyk*, *Zwierewicz*, *Zwierzyniec*... у Польщі (Rymut 748–749).

Звірич — Мж. ◀ Імовірно, з серб. п-ща *Зверич* (РСКНІ VI 666) або від місц. апел. *звіря*, яким називають лякливих істот.

Звірка [Звірька] — Тч. ◀ Від місц. апел. *звірка* — “дрібна звірина” (Чопей 118, Гг 81), бойк. *звіркi* — “миші” (Он I 300).

Звіряк — Рх, Уж. П-ще *Zwierzak* є і в поляків (Rymut II 748). ◀ Від антр. *Звір* + -як.

Згáнич [Згáнишь] — Вб, Пр. ◀ Пор. хорв. п-ще *Zganić*, представлене двома родинами в

Хорватії (Leksik 749). Пор. також п-ща *Ізгáнич* та *Жгáнич*.

Згань †. 1743: п-ще *Zgain* (!) — Онік (Szabó 376); 1768: п-ще *Zgajn* (!) — Гребля (Szabó 346). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, п-ще споріднене зі *Згáнич* (Rymut 738).

Згóга — Мк. 1715: кр. *Michael Szgoga* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1772: присяжні *Michael Szgoga*, *Stephanus Szgoga* — Івашковиця (Джедел 286); 1773: присяжний *Marcus Zgoga* — Чинадьово (Ud-5 59). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, має стосунок до старопол. антр. *Zgaga* (SSNO VI 314).

Здріпка — Баранинці, Горяни, Вел.Лазі. ◀ 1. Від місц. апел. *здріпка* — “зіниця ока”, *здрячий* — “косоокий”. Пор. апел. *зріпка*, *здріпка* у лемків (Гр II 184, RiegerLemk 153). 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Zrinko* (зі вставним звуком /д/), яке ономасти виводять від хорв. ойк. *Zrin* (Šimundić 485). Пор. також пол. п-ще *Zdręka* (Rymut II 734, RiegerLemk 153).

Здріпка — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Здріпка*. Пор. ще 1787: *Zdrękowicz* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Zdrenik* — Вільшаник на Бойк (ФМ).

Зейкан — Ір, Вн, Хс, Мж [зрідка — *Зікан*] — Мж. Перші записи п-ща цього дворянського роду походять із сер. XV ст., а точніше — з 1455 р., і в основі містять літеру /e/, а в кінці — /н/ без знака м'якшення (Лелекач М. Зейкан $\frac{z}{z}$ // Зоря. — Najnal 1–2. — Ужгород, 1942. — С. 35, 39). Пізніше на написанні п-ща позначився угор. вплив — звуження наголошеного голосного /e/ та подовження його до ступеня /ий/, як у словах *Пійтер*, *Рийпаши*, а також пом'якшення кінцевого /н/, як у слові *капітану*. Пор. 1530: *Zékan János* — Білки (LehBer 157); 1666: еп. *Зейкан* — Імстичово (Гаджега-М 160); еп. *Ioannicius Zékany* — Мукачів (Лучкай 16. — 133); 1773: *Zekan* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318); 1807: учень *Michael Zikánu* — Марія-Повч (Ud-2 387). Крім Зак, п-ще поширене в Сербії (пор. *Зекан* — РСКНІ VI 70) та Хорватії — *Zekan* (Leksik 748). ◀ 1. Імовірно, від співзвучного серб. п-ка, яке дають чоловікові з зеленкуватими очима, а також тваринам як кличку за їх зеленкувату масть (РСКНІ VI 70). 2. За М.Гркович (Грк 96), серб. ім'я *Зекан* пох. від гіпок. серб. імені *Зека* чи *Зеко* + -ан, а болг. жін. ім'я *Зéка* — це *Езекия* (Ковачев 233). Пор. хорв. імена *Zeka*, *Zeko*, *Zekan*, які співвідносяться з повними іменами *Zefir*, *Zemfir*, *Zvezdan* (Šimudnić 380, 468). 3. Від серб. пестл. назви для зайця — *зекан* “зайчик”. 4. Від болг. п-ка *Зейко* “роззява” + -ан.

Зейлик — Тч. 1787: *Zeylik, Zelik* — Волосянка, Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від євр. чол. імені *Зейлик* (Справочник 38). 2. Від нім. прикм. *selig* — “щасливий”. П-ще *Zelig* є і в Польщі (Rymut II 736).

Зелд — Мк. — Див. **Зивд**.

Зелді — Вн. — Див. **Зівдій**.

Зелєник — Уж. ◀ П-ще однозначно пов'язане з укр. лексемою *зелєний*: 1. Відприкм. дериват, утворений за допомогою субстантивуючого суф. -ик, як і у лексемах *Білик, Світлик, Чєрник*, які досить рано в слов. мовах виконували функцію власних ос. імен (РСКНІ VI 772). 2. Від укр. діал. апел. *зелєнь* “травень” (Головацькій 598). 3. Від закарп. назви масті в картах *зелєнь* — “бубна”, тобто “дзвінка” (Ужан).

Зелєницький — Вб. ◀ Від антр. **Зелєник** + **-цький**.

Зелєнко — Тч. 1567: *Zelenko Janos* — Павлово (UetC 53-12); 1570: *Zylynko* — Павлово (UetC 53-14); 1672: кр. *Zelenko Fodor* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1698: кр. *Zelenko Peter, Simon* — Теребля (Bélay 204); 1715: кр. *St. Zelenko* — Терново (Bélay 166); 1753: гор. *Стефань Зелєнко* — Тячів (GfGj-2 18). ◀ Від вл. ос. імені *Зелєнко*, що з прикм. *зелєн*, + *-ко* (див. Šimundić 380). У сербів і хорватів є п-ще *Зелєнко* (РСКНІ VI 780, Leksik 748), а також кличка *Зелєнко*, яку дають тваринам зеленкуватої масті (там само). У чехів є п-ще *Zelenka*, яке пох. від апел. *zelenka* “бліда людина” (Moldanová 281).

Зелєнкович †. 1649: кр. *Zelenkovicz Vaszil*, а з 1699 — *Zelenkovicz Elexe Kurila* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Зелєнко** + **-ович**.

Зелєнчук — Тч, Рх [зрідка — **Дзелєнчук**] — Рх. 1672: вдови *Zelencsuk Fetykoné, Nikitané* — Ясіння (Bélay 166); 1819: *Zelencsuk* — Славське на Бойк (ФМ), ◀ Від антр. **Зелєнко** + **-юк**.

Зелєнько — Тч, Рх, Хс [зрідка — **Дзелєнькó**] — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Зелєнко**.

Зелєняк — Ір, Хс, Вн, Бг. 1618: кр. *Fedur Zelenak* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1654: *Peter Zelenyak* — Маковиця (Лучкай 14. — 207); 1682: *Zelenyak Andri* — Заричово (UetC 88-59); 1743: п-ще *Zelenyak* — Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Zeleniak, Zieleniak* — Волошинове, Майдан та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще могло утворитися додаванням патр. суф. -як до антр. *Зелєний* або до *Зелєнь*, якщо такі були в регіоні. Так пояснюється поява чес. п-ща *Zelean* (Moldanová 281). 2. Від апел. *зелєняк*, який у різних регіонах України вживається в таких зн., як “хворобливо біла людина” (Вл), “жук-зелєнюк” (Ж-Н 297), “позелєніла від сонця молода картоплина” (Ір).

Зелєпар †. 1720: кр. *El Zelepar* — Терново (Bélay 166). ◀ Правдоподібно, пов'язане з місц. апел. *зелєтџа* — “зелений, недозрілий фрукт” (Ужан).

Зеліско — Тч. 1672: кр. *Zeleszko Jerinko* — Ясіння (Bélay 166); 1787: *Zeliskowicz, Zeliszczic* — Сухий Потік, Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Желіско**, тільки твірною основою п-ща стала діалектна лексема *зеліско* — “праска” (Мат. до буков III 63).

Зеліжник †. 1773: присяжний *Georgius Zelyznik*, присяжний *Theodorus Zelyiznik* — Пасіка (Ud-5 58). ◀ Те ж саме, що й **Желіжник**.

Зелізняк — Тч. 1787: *Zelizniak, Zeleznik* — Кам'яна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *зелізняк* — “залізний горщик” (Гр II 149, RiegerLemk 151). 2. Патронімність цього утворення довести важко, оскільки не засвідчено антр. *Зелізняк*.

Зелішко †. 1704: кр. *Zelinko Petro* — Бистра (HodGens 4). ◀ Фонет. вар. п-ща **Зелєнко**.

Зелінський — Рх. 1787: *Zielinski* — Поляни, Новий Санч, Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще походить від пол. *Zieliński* (Rymut II 740), напевно, від пол. ойк. *Zieleń* (Rymut II 741).

Зеллер — Ір. ◀ Від місц. назви рослини *зеллер* “селера”, що з угор. *zeller* або слц. *zeler*.

Земляк [Землєк] — Рх. ◀ Від апел. *земляк* — “краянин”. П-ще *Земляк* поширене в Сербії та в Хорватії (РСКНІ VI 795, Leksik 749).

Землян [Земнян] — Уж. 1685: гончар *Zemleny Farkas Ferencz* — Ужгород (HodAd 24); 1678: п-ще *Zemlan* — Волтушова, Шкляри на Лемк (ЙМ). Пор. 1773: *Teodorus Zemena*, предки якого переселилися з Польщі — Підмонастир (Кінах 135). ◀ 1. Від староукр. *землян(ин)* — “особа шляхетського стану, яка володіла земельною власністю” (ССУМ I 397); пор. ще слц. *zemän* “дворянин”, а також чес. п-ще *Zeman*, яке чес. ономасти виводять із апел. *zeman* — “дрібний шляхтич з гербом”, а згодом — “вільний господар” (Moldanová 282, Тимченко 320). 2. Можливо, історія лексеми *землян* сягає початків міста, яке було центром ком. *Землин* (давніша назва — *Землин*), як і п-ща *Zemléni, Zemlini* серед угорців (Kázmér 1159).

Землянський [Земляньський] — Ір. 1787: *Zemlanski* — Шкляри на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Землян** + **-ський**. 2. Від слц. *zemlanský* — “дворянський”.

Зем'ян [Земнян] — Уж. — Див. **Землян**.

Зєнинець [Зєниниць], -ниця — Вл. 1579: кр. *Sim. Zamenuch* (!) — Міжгір'я (Bélay 178); 1773: присяжний *Joannes Zeminac* (!) — Гукливий (Ud-5 55); 1787: *Zeniniac* — Козеве, Плав'є на Бойк (ЙМ).

Пор. ще 1672–1796: кр. *Zameniecz (!) Joszip* — Вел.Бичків (Bélay 129); XVIII ст.: присяжний *Joannes Zeminecz (!)* — Гукливий (Удварі-2 300). ◀ Від жін. імені *Зéна* або *Зéня*, що з *Зінаїда* (ВІЛ 140), + *-иць*.

Зéнич — Ір. 1507: *Joa. Zenych* — Свалява (UetC 53-14); 1682: *Zenits Jeczko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від жін. або чол. імені *Зена* чи *Зеня*, що з *Зіновія*, *Зіновій*, *Зенон* (ВІЛ 140, Кнарровá 305, Šimundić 380, 468), + *-ич*.

Зеру́та — Вн. Пор. 1787: п-ще *Zerunik* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Зéро*, що з перс.-тур. *zer* — “золото” (Илчев 213), + укр. здр.-пестл. суф. *-ута*, як і в іменах *Васю́та*, *Геню́та*...

Зивд — Мк. 1773: *Zöd* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318). ◀ Угор. п-ще від діал. апел. *zöd* (літ. *zöld* “зелений”), очевидно, у зн. “блідий” (Kázmér 1163).

Зівдїй [*Зівдї*] — Вн. 1787: *Zödi* — Виноградів (Szabó 224). ◀ Угор. п-ще утворення з формантом *-i* від антр. *Зивд* (Kázmér 1163).

Зізень [*Зізінь*], *-зня* — Тч. ◀ Від місц. апел. *зізень* “косоока людина” (Хс, Тч). Пор. ім. *зиз* — “т. с.”, прикм. *зізий*, *зизоокий* — “косоокий” (Головацкій 611, Гр II 151, Караś 100).

Зизиня́к [*Зізіня́к*] — Вн. ◀ Від *Зізень* + *-як*.

Зізіч [*Зізіч*] — Пр. ◀ Від діал. апел. *зізі* — “косоока людина” (Св), спорідненого з прик. *зиз*, *зізий*... (див. *Зізнь*, *Зизеня́к*) + *-ич*. (Див. також СУМ III 566).

Зійкап — див. *Зéйкап*.

Зійпич — Мк. ◀ Фонет. і орфогр. узаконений мадяризований вар. п-ща *Зіпич*.

Зі́ка — Рх. ◀ Від антропооснови *Зик-*. Пор. загальноукр. *зик*, *зікати*, *зікнути* — “крик, галас, пискати” (СУМ III 566). Ця основа представлена в пропріальній лексиці України і Росії.

Зі́кап — Ір. ◀ 1. Вар. п-ща *Зійкап*. 2. Від антр. *Зі́ко* (Ковачев 234) + *-ап*.

Зилд — Мк. — Див. *Зивд*.

Зима †. 1465: шл. *Zimo* — Середнє Водяне (Bélay 121); 1593: кр. *Zima Abraham* — Берсана (Bélay 124); 1602: шл. *Luca Zyma* — Сопунка (Bélay 185). ◀ Від давньослов. імені *Зима*, співвідносного зі співзвучним апел. *зимá*.

Зі́ман — Рх. Пор. 1580: кр. *Jo. Zemanuat* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. *Зима* + *-ан*. Кличку *Зимá* давали істотам, які народжувалися взимку. П-ще *Ziman* є у Славонії (Leksik 750).

Зима́нт †. 1580: кр. *Jo. Zemanuat* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. *Зі́ман* + *-ят*.

Зі́минець [*Зі́миниць*], *-нця*. 1773: присяжний *Joannes Zeminecz (!)* — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Від антр. *Зимá* + *-инець*.

Зимóмря — Мж. ◀ Правдоподібно, від серб. апел. *зимомора* — “дрож, лихоманка, трясця”. Пор. ще слц. *zimotravú* — “замерзлякуватий” і *zimotravet'* — “мерзнути, замерзати”.

Зі́нич — Вб, Пр, Мк. 1787: *Zynucz, Zynicz* — Бориня, Ластівка, Спас та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. імені *Зіня* (≠ *Зіновія*, *Зіновій*) + *-ич*. Пор. 1787: п-ще *Zynuо* — Одрехова на Лемк (ЙМ). Пор. також хорв. жін. ім'я *Zena* (< *Zenaida* — Šimundić 381).

Зі́хір [*Зі́хурь*, *Дзі́хурь*], *-хоря* — Ір. 1423: *Sychur* — Сакас у Сат (MaksaySz 208); 1437: *Sychor* — Пелешке в ком. Сат (MaksaySz 194). Пор. запис 1773 р.: староста *Alexander Czichor* — Ільниця (Ud-5 55). ◀ 1. Від пол. п-ща нім. пох. *Sicher*, що походить від нім. двоосновного імені *Sigiheri* (Rymut II 415). 2. Можливо, від серб. чи болг. тюркізму *зехер/зехир* — “отрута” (РСКНІ VI 19, Илчев 213). Пор. також серб. п-ще *Зехеровић* (там само) та буков. прикм. *незіхир* — “недоумкуватий” (Мат. до буков. VI 48).

Зі́цько — Вн. ◀ Здр.-пестл. утворення від староукр. чол. імені *Зіць*, яке, крім основного вар., у XVI ст. вживалося також у вар. *Зѣць* та *Зець* (Керста 139). Можливо, його дериватами є записи 1682 р. з с.Стричава п-ща *Zitsicz Ignacz* та *Zitszak Sztecz* (UetC 88-59).

Зі́зіня́к — Вн. — Див. *Зізіня́к*.

Зі́лбер — Тч. ◀ 1. Від нім. ос. назви *Silber*, що походить від нім. назви благородного металу *Silber* — “срібло”. 2. Від нім. ойк. *Silber* (Gottschald 495).

Зі́линець [*Зі́линиць*], *-нця* — Ір. ◀ Укр. утворення з метр. суф. *-иць* від тієї ж основи, що й п-ще *Зі́ліньський*. Правдоподібно, п-ще має прямий стосунок до таких давньослов. композитних імен, як *Зѣлодрагъ* (ГркРеч 101).

Зі́н — Рх. ◀ Від чол. імені *Зінь*, що є скор. вар. повного імені *Зіновій* (Сл.вл.імен 53) і 1649 р. представлене серед козаків (Осташ-3 24).

Зі́нич — Вб, Мк, Рх. ◀ Від жін. імені *Зіна* або *Зіня* + *-ич*.

Зі́нчак [*Зі́ньчак*] — Уж. 1787: *Zinczak, Zińczak* — Бахір, Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Зінько* або жін. імені *Зінька* (≠ *Зіновій*, *Зіновія*) + *-як*.

Зі́нь — Рх. ◀ Від скороченого чол. імені *Зінь*, співвідносного з повним іменем *Зіновій* (Сл.вл.імен 53). Пор. 1787: споріднені п-ща *Ziniak* — Небилів, *Zinyuk* — Перегінське, *Ziniewicz* — Крушельниця на Бойк, *Zynio* — Одрехова, *Ziński* — Боднарка на Лемк (ЙМ).

Зі́фт — Хс. ◀ Можливо, серб. тюркізм *зифт* — “осад нікотину в люльці”, “чорна смоляна речовина” (РСКНІ VII 45).

З'їденик — Ір. 1570: *Zydenik* — Підгоряни (UetC 53-14), а 1572 — *Timoth. Zidonik* (!) — там само (UetC 53-15). ◀ Укр. дериват із субстантивуючим суф. -ик від дієприкм. з'їдений. Пор. аналогічні п-ща **Кришеник**, **Мальованик**.

Злоцький — Уж. 1767: св'ящ. *Stephanus Zloczki* — Заріччя (Лучкай 17. — 172). ◀ 1. Від укр. полонізму *злото* — “золото”, а точніше — від назви пол. грошової одиниці *złoty*, + -ський. 2. Пол. п-ще *Złocki*, що від ойк. *Złota* або *Złocko* (Rymut 743).

Знак — Ір. 1787: п-ще *Znak* — Улюч, *Znaczko* — Жерденка на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *знак* — “умовна позначка, свідчення” (ССУМ I 403). Клички *Знак*, *Значко* в Карпатах дають тваринам з якоюсь відмітною ознакою.

Зовдун — Ір. ◀ Від антр. *Зивд* + атрибут. суф. -ун.

Зовнич — Ір. ◀ Суч. вар. п-ща постав із давнішого *Зонич*, який пох. або від серб. чи хорв. жін. імені *Зона* (= *Зона*, *Зорана*, *Зорислава* — Грк 225, Šimundić 569, Илчев 215), або від молд. імені *Зона* чи *Зонја* (< *Зіновія*, *Захарія* — ДумбрМик 74), + -ич. Подовження кореневого /о/ до ступеня /ов/ — наслідок угор. впливу.

Зозулинець [*Зозулинець*], -нця — Вл, Уж, Мк. ◀ Від антр. *Зозуля* + -нинець.

Зозулич — Мж, Пр, Вн. 1690: гор. *Zozulics János* — Ужгород (HodAd 83); 1787: *Zozulicz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Зозуля* + суф. -ич.

Зозуля — Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Ір. 1649: п-ще *Zazula* — Коропець (LchBer 691); 1691: гор. *Zozulya Janos vincola* — Ужгород (HodAd 42); 1704: кр. *Zozula János* — Лохово (HodGens 12); 1787: *Zezula* — Березова, *Zozula* — Завадка та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Zozulak* — Мочари на Лемк та *Zuzulak* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *зозуля*. Серед козаків 1649 р. лексема *Зозуля* правила за власне ос. ім'я (Осташ-3 25). Кличку *Зозуля* в Карпатах давали р'ябим тваринам.

Зока †. 1509: п-ще *Zoka* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Імовірно, хорв. гіпок. чол. ім'я *Zoka*, що відповідає повним іменам *Zoran*, *Zorilo*, *Zorislav*, *Zorivoj*, *Zorko* (Šimundić 468).

Золотар [*Золотарь*], -ря — Ір. Вн., Тч. 1715: *Zolotar*, а 1775 — *Zalotar* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від давнього укр. апел. *золотарь* — “ювелір” (Тимченко 336, Чопей 125). Старосерб. назва роду занять *златарь* ще в XIV ст. стала п-щем (ГркРеч 100).

Золотарівський †. XVIII ст.: у *попа Алексія Золотарювського* — Мар (Микитась 60). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Золотарьово*.

Золотарчич †. 1667: п-ще *Zlotarcsicz* (!) — Раковець (Szabó 458). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Золотарька* — “дружина **Золотаря**”.

Золотник — Тч. Пор. 1787: п-ще *Złotnicki* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від арх. *золотник* — “ювелір” (Тимченко 324, Гр II 178).

Золтан — Ір, Вн, Мк. 1550: шл. *Mich. Zoltan* — Вонігово (Bélay 212); 1600: шл. *Zoltan* — Горінчово, Голятин, Липча (Bélay 143 та 14). Серед угорців п-щева назва *Zoltan* значиться 1380 р. ◀ 1. Угор. чол. ім'я *Zoltán* (Ladó 229), що з південнослов. чол. імені *Златан*. 2. Деякі угор. ономасти виводять п-ще з відомого тюрк. апел. *szultán* (Kázmér 1161).

Золтаніч — Пр. ◀ Штучний прізвищевий витвір родини колишніх *Жовтяків* у ХХ ст.

Зомбор — Уж. 1470: шл. *Zombor f. Ge.* — Шайов (Bélay 189); 1625: п-ще *Zombor* — Кекенешд (Szabó 405). Пор. запис 1381: шл. *Georgius parvus de Zombor*, тобто “малий Георгій із Зомбора” (Nagy-1 457); 1549: *Michal de Zombor* (Гаджега-3 146). ◀ 1. П-ще *Ząbr* є в Польщі. К.Римут пов'язує його зі старопол. апел. *ząbr* — “зубр” і зі старопол. назвою хвороби ясен у коня (Rymut II 731). 2. П-ще *Zombor*, як і ойк. *Zombor*, є також в угорців, але, на думку угор. ономастів, це давнє угор. ім'я слов. пох. зі значенням “зубр, тур” (Ladó 228, Hajdú 102, Kázmér 1162).

Зомборій [*Зомборі*] — Вн. 1685: гор. *Zombori Szócs László* — Ужгород (HodAd 25); 1672: *срей Георгиу Замборъ* — Руська Поляна (ПаПо-2 12). ◀ 1. Від ойк. *Зомбор*, яких щонайменше два на території Слч та на Середньому Дунаї, + угор. формант -і (Kázmér 1162). На думку колишнього міністра А.Штефана, п-ще його бабці, як і п-ще матері президента Карпатської України А.Волошина, *Зомборі* є угор. адаптацією. укр. ойк. *Самбір* (*Штефан А.* За правду і волю. Спомини і дещо з історії Карпатської України. Кн. 1. — Торонто, 1973. — С. 240.). 3. Від антр. *Зомбор* + угор. формант -і.

Зонга — Рх. ◀ Від болг. чол. імені *Зонго*, яке є відповідником жін. імені *Зоя* (Илчев 16).

Зорило †. 1618: кр. *Iwan Zorillo, Timko Zorillo, Fedur Zorillo* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 72). ◀ Напевно, давньослов. ім'я *Зорило*, співвідносне з серб. антр. *Зорич*, *Зорислав* ... (ГркРеч 100).

Зорівчак — Вл. ◀ 1. П-ще виводиться з місц. апел. *зорівка* “горілка” + -як. 2. Можливо, від слов. ос. назви *Zorylo*, засвідченої 1787 р. в с. Яськова на Лемк (ЙМ), або від південнослов. імені *Zoro*, що з *Zoran* чи *Lazorij* (Šimundić 468).

Зорка †. 1604: вл. *Pe. Zorka* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ Від південнослов. гіпок. чол.

імені *Зорко*, співвідносного з повними іменами *Zoran, Zorislav, Zorivoj* (Šimundić 468).

Зорчич † 1692: пан *Paulo Zorchich* — Ужгород (HodOkm 340). ◀ Від південнослов. чол. або жін. імені *Зорка* (Šimundić 468) + *-ич*.

Зуб — Вл, Пр, Уж, Мк, Тч. 1602: *Zup Péter* — Ярок (UctCa 104-8); 1612: *Zubko korитар* — Свалява (LchBer 841); 1648: *Zupko Stecz* — Поляна (Maksay 534), *Zubouecz Iuan* — Ялове (Maksay 537); 1787: *Zubyi, Zubyk, Zubykow* — Козеве, *Zubkowitz* — Красне на Бойк, *Zubenko, Zubko, Zubik, Zubiak* — Вари, Воля, Гирова та ін. на Лемк. ◀ Від апел. *зуб*, який у деяких народів дотепер є власним ос. ім'ям. Пор. іменування козака в 1649 р. *Зубь Кондратенко* (Осташ-3 25) та серб. записи XIV ст. (ГркРеч 100).

Зубак — Мк, Св. 1691: кенез *Zubak*, 1699 — кенез *Zubak Koszt Fedur, Prokor* — В.Ворота (Maksay 595); 1773: присяжний *Theodorus Zubak* — Брестів (Ud-5 53); 1787: *Zubak* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Зуб* + *-ак*. 2. Від місц. апел. *зубак* — “гребінець” (Пр). 3. Від серб. апел. *зубак* — “зуб”.

Зубака — Ір. 1715: кр. *Zubaka Jeczko* — Студений (Bélay 146). Пор. ще 1549: шл. *Jo. Zubaczka* — Розавля, Драгомирешті (Bélay 137, 187). ◀ Від апел. *зубака* — “великий зуб”.

Зубаль — Уж, Вл. 1618: кр. *Zubali (!) Marczin* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1715: *Zubáll* — Велятин (Szabó 538); 1787: *Zubal* — Лолин, Максимівка та ін. на Бойк, Гирова, Сквиртне на Лемк (ЙМ); 1819: *Zubal* — Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. укр. апел. *зубаль* — “зубата людина” (Ужан).

Зубан — Тч. ◀ 1. Від антр. *Зуб* + *-ан*. 2. Від серб. чол. імені *Зубан*, похідного від імені *Зуб* (Грк 97, РСКНІ VII 174).

Зубанич — Мж, Хс, Мк, Вб, Пр. 1649: кр. *Zubanicz Lazur, Szinko* — Річка (Bélay 182); 1715: кр. *Jo. Zubanics* — Келечин (Bélay 162); 1733: *Иван Зубанич, Лука Зубанич* — Обласка (Сах 96). ◀ 1. Від андр. *Зубаня* — “дружина *Зуба*” або бойк. апел. *зубаня* — “зубата жінка” (Он I 321) + *-ич*. 2. Від метафоризованого апел. *зубаня* — “дрючок із гілками для сушіння сіна” (Karaś 45).

Зубань — Св. ◀ Від діал. *зубань* — “зубата людина” (Гр II 187).

Зубатий †. 1704: гайдук *Zubaty Mihaly* — Коропець (HodGens 9); 1773: кр. *Zubaty Oleha, Petro* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від укр. прикм. *зубатий*.

Зубач — Тч. 1678: кр. *Zubacs Onofre* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1698: кр. *Zubacz alias Moranko Alexa* — Діброва (Bélay 120); 1772: кр. *Janko Zubacs* — Н.Словенки (Ud-6 56). ◀ 1. Від укр.

діал. *зубач* — “зубата людина” (Чопей 127, Он I 321, Ж-Н 515, RiegeLcmk 153). Пор. ще 1549: шл. *Jo. Zubaczka* — Розавля (Bélay 120). 2. Від серб. чол. імені XIV ст. *Зоубачь*, що від апел. *зуб* (ГркРеч 100).

Зубачко †. 1549: шл. *Jo. Zwbaczka*, а 1604 — землевласник *Mate Zubaczko* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Від антр. *Зубач* + суф. *-ко*.

Зубаш †. 1773: наймити *Zubás Thoder, Zubás Vászok* — Діброва (Ud-5 100). ◀ Від антр. *Зуб* + рум. або укр. демінут. суф. *-аш*.

Зубер †. 1567: *Kozma Zwber* — В.Ворота (UctC 53-12). ◀ Фонет. вар. зниклого антр. *Зубр* (див. *Зубрик*).

Зубільчак [рідше — *Дзубільчак*] — Св 1787: кр. *Zubiel* — на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *зубильце*, що є здр.-пестл. утв. від *зубило* (СУМ III 726), + *-як*, або від діал. основи *зубили* чи *зубелá* — “вездечка, вудила” (Гр II 187, Он I 321, Гг 84).

Зубко †. 1612: коритар *Zubka* — Івашковиця (LchBer 841); 1648: *Zupko Sztecz* — Голубине (Maksay 525); 1649: кр. *Zupko* — Середня Визниця (LchBer 841). Чол. ім'я *Зубко* наявне в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 25). ◀ Від антр. *Зуб* + суф. *-ко*.

Зубович †. 1648: кр. *Zubovecz Iuan* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. *Зуб* + *-ович*.

Зубревич †. 1648: *Zubreuicz Stecz* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. *Зубр* + *-евич*.

Зубрик — Св. 1404: антр. *Зоубрь* — Галич, а 1425 — Сучава (ССУМ I 409); 1498: шл. *Zubor* — Жаролян у ком. Сат (MaksaySz 237); 1787: *Zubrycki* — Комарники на Бойк, *Zubryl, Zubrycki* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Зубр* + *-ик*.

Зубрій †. 1648: *Zubri Janos* — Чинадьово (Maksay 521). Пор. 1787: *Zubryi* — Головецьке, *Zubryjow* — Урич, *Zubryn* — Бабина, *Zubrycz* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Зубр* + суф. *-ій*.

Зубрович — Св. ◀ Від антр. *Зубр* + *-ович*.

Зубчак — Тч. ◀ Від антропооснови *Зубко*, *Зубок* або *Зубець*, що від *Зуб*, + *-як*.

Зубчик †. 1602: *Supsik (!)* — Оноківці (UctC 104-8). ◀ Від антр. *Зубко* + *-ик*.

Зюзяк — Вл. ◀ Правдоподібно, від укр. дит. *зюзя* “комаха” (Гр II 190) або від пол. дит. *ziuziu* — “холодно” + *-як*. П-ща *Ziuzia, Ziuziak, Ziuzio* є також у поляків (Rymut 743).

Зямківч — див. *Дзямківч*.

Зятюк — Вл. 1732: у *Зятюка*, а 1736 — *Алексій Зятюк* — Присліп (Сах 77, 78); 1787: п-ще *Ziatiuk* — Семичів на Бойк, а також *Ziatyk* — Одрехова, Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Зять* + *-юк*. У Карпатах ця основа фіксується з XVII ст. Пор. 1604: вл. *Lad. Zet*, а 1640 — *Zet Vaszil* — Вишня Вишава (Bélay 219–220).

І

Іва́н [Ива́н, в неукр. оточенні — *Ívan*] — Уж. 1416: шл. *Jo., Pe. f. Ivan* — Сопунка (Bélay 192); 1512: кр. *Iwan* — Довге (Bélay 136); 1600: кр. *Fr. Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1715: *Iván* — Матієво (Szabó 411); 1715: кр. *Mich. Ivan* — Ясіння, кр. *Lad. Ivan* — Крайниково, кр. *Mati Ivan* — Руське Поле (Bélay 167, 174, 212). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Ivan* побутує з кінця XIV ст. (Kázmér 502). ◀ Від імені *Ivan*, яке у селах із неоднорідним національним складом населення виявилось достатнім засобом родинної ідентифікації українця.

Іва́ндель [Ива́ндиль], -еля. ◀ Від гуц. назви свята *Ива́ндель* — “свято Івана Купала” (Рх), яке в ін. р-нах Зак називають також *Ива́ндель* (Чопей 128).

Іване́га [зрідка — *Ивани́га*] — Вб. ◀ Від місц. згр. вар. імені *Ivan*, як і у п-щах **Василе́га**, **Юрце́га** та ін.

Івани́га [рідше — *Иване́га*]. 1775: п-ще *Ivaniga* — Королево (Szabó 384). Пор. 1618: кр. *Waniga* (!) *Ribar* — Н.Свидник (Mars 68). ◀ Від антр. **Іва́н** + суф. згрубілості -ига.

Іваниганич †. 1743: п-ще *Ivaniganics* — Черна (Szabó 307). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Иванига́ня* — “дружина **Івани́ги**”.

Іва́ник — Вб, Пр, Мк, Св. 1603: *Иваникувь внукъ ... з Иваниковой земли* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1699: *Ivanik Demeter* — В.Ворота (Maksay 596); 1720: кр. *Dem. Ivanik* — Терново (Bélay 166); 1759: кр. *Иваникъ Васил* — Дубриничі (ПаПо-2 30); 1773: присяжний *Joannes Ivanik* — Грабово (Ud-5 59). ◀ Від здр.-пестл. імені *Иваник* (Керста 114).

Івани́на [Иваи́на] — Мж, Хс, Тч. 1467: *Иванина* — Кременець (ССУМ I 418); 1715: *Ivanuina* — Карачин (Szabó 380); 1819: *Ivanuina* — Черхава на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. вар. імені *Иваи́на*, як і *Мигали́на*, *Сети́на*, *Феди́на*, апел. *хлопчи́на* (див. ще Керста 114, Осташ-3 26).

Івани́ско [Иваи́ско] — Уж. 1819: *Ivanisko* — Березовець на Лемк. ◀ Від згруб. вар. імені *Ivan*. Пор. ще п-ще **Мигали́ско**.

Івани́цький [Иваи́цький] — Мж. 1787: *Ivanicki* — Бусовисько на Бойк, Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іва́ник**, **Іва́нич** або **Івани́ця** + -ський.

Івани́ця — Вб, Уж. ◀ Від імені *Ivan* + -иця. Оскільки цей суф. у Карпатах до чол. імен не додається, то доводиться припускати болг., серб. або хорв. пох. п-ща (пор. чол. імена з суф.

-иця у болгар, сербів і хорватів — Ковачев 242, Šimundić 417, а також п-ще *Ivanica* у хорватів — Leksik 244).

Іва́нич [Ива́нич] — Св, Мк, Тч. 1570: *dominus Ivanics* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1672: вдова *Ivanics Szimonné* — Ясіння (Bélay 166); 1720: кр. *Alex. Ivanics* — Лисичово (Bélay 183); 1787: *Iwanicz* — Андреївка на Лемк та *Iwaniczow* — Орів на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanyszak* — Сливки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. або болг. жін. імені *Ивана* (оф. *Иванна* — Ковачев 411) + суф. -ич. Пор. ще чес. і хорв. жін ім'я *Ivana* (Кпаррová 236, Šimundić 151–152), а також серб. чол. ім'я *Иванић* (≠ *Иван* — Грк 98). 2. Перейняте південнослов. п-ще *Ivanic*, яке дуже поширене в Хорватії (Leksik 244).

Іваничак †. 1720: кр. *Lad. Ivanicsak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Іва́ник** або **Іва́нич**.

Івани́чко [Иваи́чко] — Пр. 1819: *Iwaniczko* — Грабів на Бойк (ФМ). ◀ Від п-ща **Іва́ник** або **Іва́нич** + -ко. Наголошеність передостаннього складу і суф. -ічко підказують можливість східнослц. пох. п-ща.

Іваниччий †. 1720: кр. *St. Ivanicsny* — Ясіння (Bélay 163). ◀ Укр. нерегулярне прикметникове утворення від антр. **Іва́ник** або **Іва́нич**.

Івани́ш [Иваи́ш] — Мж, Тч, Ір, Св, Вб. 1392: *Иванишь Роман* — на Сереті (ССУМ I 418); 1451: шл. *Wanys Baly*, шл. *Bogdan f. Wanysa* — Євд (Bélay 157); 1605: кріпаки *Balocza Gergeli, Ivanis, Leuko* — Рипинний (Bélay 184); 1787: *Iwaniszow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanisch* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Давній гіпок. вар. імені *Ivan*. До речі, у записі 1605 р. із Рипинного антр. *Иваниш* — так само є лише іменем. Пор. ще серб. ім'я *Иваниш* (РСКНЈ VII 206), хорв. гіпок. ім'я *Ivaniš* (Šimundić 151, 418), закарп. патр. 1570 р. зі Сваляви *Greg. Iuanissovych* (UetC 53-14) та ін.

Іванишин †. 1715: кр. *Mich. Ivaniszyn* — Н.Селище, кр. *Mati Ivanisin* — Крайниково (Bélay 195, 174). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Иваи́ша* — “дружина *Ивана*”.

Івани́шинець [Иваи́шиниць], -иця — Ір. ◀ Від андр. *Иваи́ша* — “дружина *Ивана*” + -инець. Пор. 1787: споріднене п-ще з *Iwaniszyn* — Княжолука, Струтинь та ін. на Бойк (ЙМ).

Іванишинів †. XVII ст.: кр. *Ivanisinuv* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. пос. прикм. від п-ща **Івани́шин** у його діал. оформленні.

Іва́нішко [Іва́нішко] — Ір. ◀ Від імені *Іва́нши* або від п-ка *Іва́нши* + -ко.

Іва́нів †. 1575: кріпаки *Boryz, Jac., Lad., Zauul Iwano* (!) — Луг (Bélay 173) і тут же кр. *To. Iwanul*; 1773: кр. *Ivanuov* (!) *Olexa* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Пос. прикм. із суф. -ів від антр. **Іва́н**.

Іва́ніга [Іва́ніга] — Вн. 1575: *Ivanuiga* — Королево (Szabó 384). ◀ Згруб. вар. чол. імені *Іва́н*.

Іва́ній — Ір, Св. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ій, як у **Петрій**, **Павлій**... 2. Угор. катойк. *Iványü* від співзвучного йому ойк. *Iványü* (Kázmér 503; по-укр. — *Іва́нівка*).

Іва́ніцький — Вн. ◀ Вар. п-ща **Іва́ніцький** зі слідами угор. фонет. впливу.

Іва́нка́нич — Вн. 1699: кр. *Ivankanics Roman* — Свалява (Maksay 569). ◀ Від андр. *Іва́нка́ня* — “дружина *Іва́нка*” + -ич.

Іва́нке́вич — Вб. Пор. 1570: *Jac. Ivankewych* — Мартинка (UctC 53-14); Пор. 1648; *Ivankouich Mikula* — Свалява (Maksay 578). ◀ Від **Іва́нко** + патр. суф. -евич.

Іва́нків [Іва́нкүв], -кова — Ір. 1787: *Iwankiw* — Витвиця, Танява на Бойк, *Iwankow* — Лукове на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іва́нко** + пос. суф. -ів.

Іва́нко [рідше — **Ива́нко́**] — Ір, Уж. 1279: *Kozma et Ivanko* — Баг у ком. Берг (Györffy 529); 1437: *Simon Wanko* — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1696: п-ще *Iwanko* — Матієво (Szabó 411), гор. *Ge. Ivanko* — Кимпулунг (Bélay 149); 1720: кр. *Lad. Ivanka* — Терново (Bélay 166); 1772: староста *Alexander Ivanko* — Іршава (Ud-5 55). ◀ Здр.-пестл. вар. укр. імені *Іва́н*.

Іва́нкович †. 1648: кр. *Ivankowich Mikula* — Вл (Maksay 528); 1648: кр. *Lukach Ivankouich* — Калитовиця коло Н.Воріт (Maksay 543); 1751: парох *Іоан Іванкович* — Верховина Бистра (Гаджега-Уж 173). ◀ Від антр. **Іва́нко** + -ович.

Іва́нку́линець [Іва́нку́линиць], -ниця — Мк. ◀ Від андр. *Іва́нку́ля* — “дружина **Іва́нка**” + -инець.

Іва́нов †. 1715: кр. *Sim. Ivanou* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іва́н** без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг.

Іва́но́вич — Тч, Мк. 1366: *Иванович* — Перемишль (ССУМ I 419); 1638: кенез *Ivanovics Vasko* — зникле село *Ivanfalva*, що по-укр. *Іва́нівці* (LehBer 821); 1781: *сынъ Михаи́ль Ивановичъ* — Н.Нересниця (ПеУрб 130). ◀ Укр. патр. від імені *Іва́н*. П-ще *Ivanović* дуже поширене в Хорватії (Leksik 245).

Іва́но́вка — Тч, Вн. ◀ Укр. дериват із квалітат. суф. -овка, подібно до п-щ **Митро́вка**, **Матю́вка**, **Пітьо́вка**.

Іва́но́вчик — Вб, Пр, Уж, Мк. ◀ Від антр. **Іва́но́вка** + -ик.

Іва́но́чко — Хс, Мж. 1787: *Iwanoczko* — Майдан на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanoczko* — Манів на Лемк (ФМ). ◀ Укр. дериват із суф. -очко від антр. *Іва́н* (про ім'я *Іва́но́чко* див. Керста 144).

Іва́нтéй [Іва́нтій] — Вб. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ей від глузливого імені *Іва́нтю́* (пор. *Ільтю́*, *Па́нтю́*). Пор. ще рос. ім'я *Ивантéй* (Петровский 291).

Іва́нтя́н — Вн. ◀ Укр. утворення з атрибутив. суф. -ян від антр. **Іва́нтю́**.

Іва́нул †. 1575: кр. *To. Iwanul* — Луг (Bélay 173). ◀ Рум. утворення з суф. -ul від укр. антр. **Іва́н**. Пор. аналогічне утворення 1542: вл. *Fatwl (Fatul) Iwancho* — Сер. Водяне (Bélay 121).

Іва́ну́лич — Мк. ◀ 1. Від андр. *Іва́ну́ля* — “дружина *Іва́на*” + -ич.

Іва́нуц †. 1676: кр. *Pe. Ivanuc* — Руське Поле (Bélay 211); 1678: кр. *Ivanucz Pavel* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Рум. утворення з демін. суф. -uc від антр. **Іва́н**.

Іва́нца́нич — Ір, Вн. ◀ Від андр. *Іва́нца́ня* — “дружина *Іва́нца*” + -ич.

Іва́нчик — Вб. Пор. 1787: *Iwancukow* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Іва́нець* або **Іва́нцьо́** + -ик.

Іва́нцьо́ [Іва́нцьо́] — Тч, Мж, Мк, Уж, Пр. 1548—1551: кр. *Ivanczo Pop* — Сер. Водяне (Bélay 122); пор. 1773: кріпаки *Evantzu, Evantz, Evantza Stefan* — Келечин (ПеПред 310); 1787: *Iwanciow* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від пестл. імені *Іва́нцьо*, що від *Іва́н* (Керста 114).

Іва́нцю́к — Тч. 1787: *Iwancziuk* — Побук, *Iwanciuch* — Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іва́нцьо́** або *Іва́нець* + -ук.

Іва́нцю́линець [Іва́нцю́линиць], -ниця. Пор. 1787: *Iwanczulakow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Іва́нцю́ля* — “дружина *Іва́нця́*” + -инець.

Іва́нцю́ський — Вб. Пор. 1819: *Iwanciewski* — Слобода Небилівська на Бойк (ФМ). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Іва́нці́* з діал. суф. -уський, тобто -івський. 2. Від антр. **Іва́нцьо́** або **Іва́нець** + місц. патр. суф. -увський; отже -івський, як у п-щах **Мари́нцю́ський**, **Уцю́ський**...

Іва́нч †. 1424: шл. *Iwanch* — Солотвина (Bélay 201). На території ком. Сатмар у XVI ст. досить часто фіксуються вар. цього п-ща *Ivancs, Iwanch*, тобто без кінцевого голосного /о/ (Kázmér 503). ◀ Фонет. видозміна антр. **Іва́нча** або **Іва́нчо**.

Іва́нча [Іва́нча] — Хс. Пор. 1405: шл. *Vancha* — Солотвина (Bélay 201); 1434: *Иванча діякъ* — Сучава (ССУМ I 419); 1698: кр. *Ivantza*

Janos — Терєбля (Bélay 204); 1605: кр. *Istvan Ivancza* — Руське Поле (Bélay 211); 1649: кр. *Ferencz Ivancsa* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Іванча*, що відповідає повному імені *Іван*. Утворення *Іванча* та *Іванче* у сербів і хорватів дотепер уживаються як гіпок. вар. до імені *Ivan* (Грк 98, Šimundić 151, 418). Первісний вигляд цього іменного суф. мав бути *-чи(m)*.

Іванчей †. 1715: кр. *Jakub Iwancsei* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від антр. **Іванча** + *-ей*.

Іванчик — Вб, Уж, Мк, Мж, Рх. 1505: шл. *Jo. Iwanchuk* — Сер.Водяне (Bélay 122); 1787: *Iwanczyk* — Нагуєвичі на Бойк, Мощанець на Лемк (ЙМ); 1682: *Ivantsek Fedor* — Заричово (UetC 88-59). ◀ 1. Від імені *Іванець* або *Іванцьо*, чи *Іванчо* + *-ик*. 2. Лексико-семантичне утворення від лексеми *Іванчикъ*, яка в Україні в XVII ст. правила за оф. варіант імені *Іван* (Осташ-3 27).

Іванчин †. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ivancsin* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1787: п-ще *Iwanczyn* — Гнила на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Iwanczyn* — Войткова на Лемк (ФМ). ◀ Укр. пос. утворення від андр. *Іванка* — “дружина *Івана*” або від патр. *Іванка* — “дочка *Івана*”.

Іванчів †. 1773: присяжний *Joannes Ivancsiv* — Станово (Ud-2 305). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Іванчо**.

Іванчо [рідше — *Іванчов*] — Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Вн, Хс. 1548—1551: шл. *Janczo (Ivanczo) Pap* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1694: кріпаки *Ivancso Jusziph, Toder* — В.Водяне (Bélay 121); 1773: присяжний *Basilus Ivancso*, тут же і присяжний *Joannes Ivancsiv* — Станово (Ud-5 60). ◀ Укр. або болг. здр. вар. чол. імені *Іван* із суф. *-чо*, як і в іменах *Адамчо*, *Юрчо*...

Іванчов †. 1618: кр. *Stecz Iwanczow* — Бистра на Маковиці (Mars 61). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іванчо** без переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг.

Іванчук — Тч. Пор. 1363: шл. *Ladislauit filium Vanchuk* — Ужгород (Nagy-1 331); 1404: шл. *Иванчукъ Драгомиръ* — Сигіт (ССУМ I 419); 1505—1506: шл. *Jo. Iwanchuk (Iwanchuk)*, а 1693 — *Ivanchuk Jonas* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1715 і 1720: кр. *Lad. Ivancsuk* — Колодне на Тч (Bélay 134). ◀ Перші власне укр. п-щеві утворення із патр. суф. *-ук*, *-чук* уживалися ще як власні ос. імена (Керста 114). Пор. 1585: *Korolj Ivonchjuk, Nikita* — Кричово (Bélay 170).

Іваньо — Ір, Мк, Тч. 1720: кріпаки *Fr., Lad. Ivanya* — Суха (Bélay 202); 1773: *Ivanya Andri* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Ivanio* — В.Лужок та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. вар. чол. імені *Іван*, як і *Васьо*, *Гриньо*, *Даньо*...

Іваньовчик — Уж. ◀ Від розм. вар. чол. імені *Іваньовка* (див. **Івановка**), + *-ик*.

Іваньос — Хс. — Див. **Іваняс**.

Іваньош — Мж. П-ще *Ivanyos* у ком. Шомодь згадується 1720 р. (Kázmég 530). ◀ Від чол. імені *Іван* + квалітат. суф. *-ьош*.

Іванюга †. 1715: кр. *Gr. Ivaniuga* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Іван** + суф. згрубілості *-юга*.

Іванюк — Тч, Мж. 1720: кр. *Fr. Ivanuk* — Терново (Bélay 1'66). ◀ Від імені *Іван* + *-юк*. У козацьких реєстрах 1649 р. лексема *Іванюк* виступає ще власним ос. іменем (Осташ-3 27).

Іванюта — Уж. Пор. 1787: *Ivaniutycz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. утворення *Іванюта* (< *Іван* + суф. *-юта*). У XVII ст. вживалося як власне ос. ім'я (Осташ-3 27).

Іваняс — Рх, Хс. Пор. 1684: кр. *Ivanyasza, Jakub* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від чол. імені *Іван* + квалітат. суф. *-яс*.

Івась — Тч, Хс, Мж. 1760: *охрестих отроча раба божого Івася у Гряделя Івана* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1787: *Iwasiow* — Сторона, *Iwasiw* — Сливки та ін., *Iwasyszyn* — Витвиця на Бойк. ◀ Від давньоукр. гіпок. імені *Івась*, що відповідає оф. імені *Іван*. Пор. також карп. вар. *Iwasio* — так само *Іван* (Керста 114).

Івачко †. 1505: шляхтичі *Nic. Iwaczko, Sim. f. dicti Iwaczko* — Солотвина (Bélay 201); 1505: шл. *Ge. Iwachko* — Н.Вишава (Bélay 219); 1623: кр. *Iwaczko* — Рєкити (Bélay 189); 1704: кр. *Ivácsko Makszim* — Мартинка (HodGens 5); 1775: п-ще *Ivácsko* — Черна, Чорнотисово (Szabó 359). ◀ Укр. демін. утворення з суф. *-ко* від хорв. гіпок. імен *Ivač* або *Ivak*, співвідносних із повним іменем *Ivan* (Šimundić 418).

Івашко — Мж, Вл, Св, Вн, Хс. 1378: *пан Івашко Дроздь* — Перемишль (ССУМ I 420); 1418: шл. *Iwasko* — Бедевля (Bélay 126); 1471: шл. *Iwasko St. Wlaz (Wolaz)* — Угля (Bélay 209); 1567: *Steph. Iwasko* — Голубине (UetC 53-12); 1570: *Mich. Iwasko* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1607: кенез *Ivasko László* — Івашковиця (LchBcr 160); пор. ще 1699: *Ivaskovics Marko* — Голубине (Maksay 576); 1715: кр. *Fr. Ivasko* — Голятин (Bélay 147); 1787: *Iwaszkow* — Тур'є, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Із давньоукр. чол. імені *Івашко* (суч. оф. *Іван* — Керста 114).

Івашковіч — Вб, Уж, Св. 1648: кенези *Ivaskowich Lazur, Andrij, Mikula, Ivan* — Голубине (Maksay 576); 1787: *Iwaszkowicz* — Козеве на Бойк, 1567: *Iwkasowicz (!) Vasko* — Жденьово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Івашко** + *-ович*.

Ївегеш — Ір, Вн, Хс. 1614: кр. *Jo. Jueges*, а з 1673 — *Üveges Illyés (üvegablak csináló)* — Іза (Bélay 156); 1666: *Üveges* — Мала Копаня (Szabó 593). ◀ Від угор. п-ща *Üveges*, що з апел. *üveges* — “скляр” (Kázmér 1108).

Івкó — Уж. 1437: *Iwko filius Gregori* — Ремети (Nagy-2 339); 1449: *Elias Iwko* — Тарна (Nagy-2 444). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Ивко*, *Iwko* (Керста 133), яке у болгар, сербів, хорватів і словаків дотепер співвідноситься з оф. іменем *Ivan* (Илчев 219, Грк 98, Šimundić 151, 418, SSJ VI 136). Вар. *Ївко*, імовірно, був здр.-пестл. Адже тоді, крім вар. *Ivan*, уживався також безсуфіксний вар. *Ivo*.

Іво †. 1513: кріпаки *Hrycze Jan, Iwan, Iwo* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Південнослов. еквівалент чол. імені *Ivan*.

Івов †. 1775: п-ще *Ivó* — Тросник (Szabó 368). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іво** без переходу суф. /o/ в ін. монофтонг.

Івонич †. 1567: *Iwonicz Kozth* — Жденьово (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Ивона*, тобто *Иванна*.

Івóнча — Тч. 1672: кр. *Vaszilj Ivoncsa*, а 1788 — *Lazar* та *Ivan Ivoncza* — Ясіння (Bélay 134). ◀ Здр.-пестл. вар. давньоукр. імен *Ивон* або *Ивона*, що походять від бібл. імені *Йона* (Керста 114, 115, Сл.вл.імен 57). Іменний вар. *Івóнча*, тобто вар. зі вставним /v/, як і в імені *Радивон*, у Марамороші вживався у XVI–XVII ст. Пор. 1600: вл. *Ivoncze, Lad. Perse* — Десешті (Bélay 134); 1624: кріпаки *Andr., Jo. Ivoncza (2), Koszta Pop Dan* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1604: шл. *Sim. Ivonchik* — Водиця (Bélay 129).

Івончик †. 1604: шл. *Sim. Ivonchik* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. **Івóнча** + *-ик*.

Івончин †. 1715: кр. *Lad. Ivancsin* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Івóнча**.

Івончук †. 1585: кріпаки *Korolj Ivonchjuk, Nikita* — Кричово (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Івóнча**.

Івончун †. 1715: кр. *Gabr. Ivoncsun* — Криве на Тч (Bélay 164); 1715: кріпаки *Ivancson (!) Ferencz* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Івóнча** + атрибут. суф. *-ун*.

Ігнадзович †. 1648: кр. *Ihnadzouich Dmetr* — В.Ворота (Maksay 540). ◀ Графічно спотворений вар. п-ща **Ігнатóвич**, власне *Ігнацович*.

Ігнат [*Игнат*, рідше — *Їгнат*] — Уж, Вб, Мк, Хс, Тч. 1414: *Cosmas filii Ihnat* — Убля (Nagy-2 142); 1600: кр. *Jo., St. Ihnath* — Іза (Bélay 156); 1687: *Дмитриі Ігнат пунь* — Заріччя (ЛелПам 229); 1648: *Daniel Ihnatt* — Щербовець (Maksay 532); 1715: кр. *Ihnat Havrilko* — Нове Барово

(Bélay 210); 1751: парох *Феодор Ігната* — Вел.Березний (Гаджега-Уж 166); 1787: *Ihnatow* — Комарники, Ямельниця на Бойк (ЇМ). ◀ Від власного ос. імені *Игнат*.

Ігнатик — Пр. 1819: *Ihnatek* — Біличі на Бойк (ЇМ). ◀ Від імені *Игнат* + *-ик*.

Ігнати †. 1773: присяжний *Petrus Ihnatin* — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Пос. утворення з суф. *-ин* від укр. жін. антр. *Игната*, який відповідає чол. імені *Игнат*.

Ігнатич — Уж. ◀ Від жін. імені *Игната*, поширеного в Болгарії (Илчев 219), *-ич*. П-ще *Игнатић* поширене в Сербії (РСКНІ VII 219).

Ігнатишак — Ір, Бг. ◀ Від андр. *Игнатіха* — “дружина *Игната*” + *-як*.

Ігнатишин, -на — Вл, Мж, Хс, Тч, Уж. 1787: *Ihnatyszyn* — Козаківка, Небилів на Бойк (ЇМ). ◀ Від андр. *Игнатіха* — “дружина *Игната*” + *-ин*.

Ігнатів †. 1756: дяк *Василя Ігнатив сынъ* — Терново (ПаПо-1 150). ◀ Від антр. **Ігнат** + пос. суф. *-ів*.

Ігнатко — Вн, Хс, Ір, Тч, Пр, Вб. 1751: *Марія Ігнатко* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); пор. ще 1768: *Ignatko* — Гребля (Szabó 346); пор. ще 1787: *Ihnatkow* — Новотин на Бойк (ЇМ). Пор. ще 1378: *Игнатко Чсрисвич* — Перемишль (ССУМ I 421). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Игнат*, який уживався як оф. ім'я у 1649 р. (Осташ-3 27).

Ігнатóвич — Уж. 1570: *Paul., Marc., Greg. Ihnatowich* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Патр. від антр. **Ігнат** + *-ович*.

Ігнатóвський — Уж. ◀ Від антр. **Ігнат** + патр. суф. *-овський* без переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг.

Ігнатóля — Мк, Св. Пор. 1751: *Марія Ігнатуля Невичанска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Від чол. імені *Игнат* + демін суф. *-оля*. Пом'якшення суфіксального /л/ — це вже новіший етап в історії цього п-ща.

Ігнатьó — Мк, Уж, Пр. ◀ Місц. гіпок. вар. чол. імені *Игнат*, як *Гаврильó, Іваньó, Стесьó...*

Ігнатіюк — Рх, Пр, Уж. 1787: *Ihnatiuk* — Небилів на Бойк (ЇМ). ◀ Від антр. **Ігнат** + *-юк*.

Ігнатінець [*Игнатчинець*], *-нця* — Уж, Мк. 1715: *Ignatinicz (!) Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від андр. *Игнатка* — “дружина *Игната*” + *-нєць* з подальшим стягненням двох /ч/ в один звук.

Ігнатсь [*Игнатсь*, зрідка — *Їгнатсь*] — Вл, Мж. ◀ Гіпок. вар. імені *Игнат*. Пор. ще 1720: кр. *St Ignasko* — Драгово (Bélay 169).

Ігнатсько †. 1720: кр. *St. Ignasko* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. **Ігнатсь** + суф. *-ко*.

Ігнац — Уж, Мк, Пр. 1602: *Ignacz Paulo* — Лікіцари (UetC 104-8). Пор. 1699: кр. *Igneczi (!)*

Laszlo — Чинадьово (Bélay 564). ◀ Від слц., пол., хорв. або угор. вар. календ. імені *Ignác* (укр. оф. *Ігнат*).

Ігнацій — Мк, Уж. 1699: *Ignáci Laszlo* — Чинадьово (Maksay 564); 1751: *Марія донька Ігнація господаря из Стрясан* (Гаджега-3 75). ◀ 1. Від хорв. або пол. імені *Ignacij, Ignasy* (Šimundić 145). 2. Від угор. ойк. *Ignéc* (по-укр. Зняцьово (оф. — *Зняцеве*) — ДэжеОч 254).

Ігус — Ір. ◀ Можливо, болг. або серб. ім'я *Igo*, що від *Ignatius*, з лат. формантом *-us*, як у п-щах **Медардус, Пётрус, Трібус, Цірікус**.

Іжак — Мк. 1448: *Жакъ* — Сучава (ССУМ I 353); 1787: *Izsak* — Сушиця, *Izak* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. оф. імені *Izsák*, що відповідає бібл. іменам *Ісак, Ісидор* (Ladó 170, Hajdú 54); пор. ще слц. розм. вар. чол. імені *Ižo* — *Ісидор* (SSJ VI 137). 2. Від болг. розм. імені *Ижсо*, що з *Иго, Игнат* (Илчев 220), + *-як*. 3. Від місц. укр. апел. *іжак*, який утратив ініціальну йотацію. Для говірок Мк така втрата властива і тепер (пор. дієсл. *істи, іміти* та навіть апел. *іжак* у с. Вел.Лучки). Пор. також пол. п-ща *Iż, Izak, Izakiewicz...* (Rymut 352). П-ща *Iżak* та *Iżaković* поширені в Хорватії (Leksik 248).

Іжовський — Св. ◀ Від слц. імені *Ižo* або угор. *Izsó*, що з *Ісидор, Сидір* (SSJ VI 137, Ladó 172, Hajdú 54), + патр. суф. *-овський*. Пор. ще **Їжовський**.

Ізай [Иза́й] — Ір, Вн, Хс, Тч. 1450: *Izay* — Веряця (Szabó 357); 1600: кр. *Nic. Izaj* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *Pe. Izai* — Стеблівка (Bélay 156); 1684: гор. *Izai Janos* — Хуст (Bélay 152). ◀ Угор. прикм. з суф. *-i* від закарп. ойк. *Іза*. М.Казмир наводить запис п-ща *Izai* 1508 р. (Kázmér 504).

Ізанський — Вб. Прикм. п-ще передбачає твірну основу *Ізан* — і така основа є. Пор. 1680: кр. *Izan Jonas* — Кречешті (Bélay 211). У хорватів є гіпок. імена *Іза* та *Ізо*, співвідносні з повним іменем *Izak* (Šimundić 152). У босн. мусульман є ім'я *Іза* — гіпокоризм від повного імені *Изет* (РСКНІ VII 583). На Прикарпатті в кінці XVIII — на поч. XIX ст. фіксуються п-ща *Izucz* — Шум'яч на Бойк, п-ща *Izyk* та *Izuk* — Небіцько на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Правдоподібно, п-ще походить від антр. *Ізан*, яке сягає імені *Ізидора*. Пов'язувати його з ойк. *Іза*, а тим більш із давнім іменем *Ізяслав*, не дозволяє твердість передсуфіксального *Із/*.

Ізганіч — Уж. ◀ Правдоподібно, пол. п-ще *Zganicz*, яке ономасти виводять від дієсл. *zganicé* “зганити, розкритикувати” (Rymut II 738).

Ізяник [Изя́ник] — Хс. 1715: кр. *Fr. Ezanik* (!), а з 1720 р. — *Izanik* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від місц. катойк. *изяник* — “житель с. Ізи” (Хс).

Ілевич †. 1648: кр. *Heuich Andrë* — Н.Ворота (Maksay 540). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від діал. імені *Іля*, тобто *Ілля*.

Ілик [И́лик] — Хс. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. чол. імені *Іля*, тобто малий *Ілля*, + *-ик*.

Ілиньо [Илиньо́] — Ір. 1572—1575: кр. *Jo. Ilona* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. споріднені 1446: *Ilencz* — Перемишль (Smołka II 11); 1787: *Ilyniak* — Небилів на Бойк (ЙМ); 1213: *Magnet et Ilega filia* (RegVar 190). ◀ П-ще постало з місц. здр.-пестл. вар. імені *Ілиньо*, тобто *Ілля* (пор. запис імені *Ілуна* на Гуц — Vincenz 168). Отже, витвір *Іліна* був лише проміжним етапом між іменами *Ілля* та *Ілиньо*.

Ілков — Вн. У ком. Бач п-ще *Ilkó* фіксується 1522 р. (Kázmér 491). ◀ Частково змадяризований вар. п-ща *Ільків* або укр. імені *Ілько*.

Ілку (невідм.) — Вн, Бг. 1775: п-ще *Ilku* — Холмовець, а в Троснику — *Ilkú* (Szabó 368, 473). ◀ Повністю змадяризоване укр. діал. іменування *Ількúв*, тобто *Ільків*.

Іллийш [И́ллийш] — Вн, Рх. 1444: *Иллиш* — Сучава (ССУМ I 431); 1510—1515: шл. *Sandr. Illyes* — Бедевля (Bélay 126); 1597: кенез *Illyés* — Голубине (LchBer 294); 1690: кр. *Illyes Janos* — Чинадьово (LchBer 563); 1704: кр. *Illés Mihaly* — Косино (HodGens 11); 1720: кр. *Jo. Illyes* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від угор. імені *Illés*, що відповідає укр. *Ілля, Ілляш* (Ladó 170, Hajdú 51). Пор. ще молд. *Илијеш* (ДумбрМик 76).

Іллів †. 1687: староста *Ілов Луки* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Пос. прикм. від антр. *Ілля* в його діал. звучанні.

Іллюк [И́люк] — Хс, Рх. 1335: *Nicolaus filius Illyce* — ком. Земпл (Nagy-1 87); 1612: *Illyuk Vonufer* — Ставне (UetC 88-59); 1787: *Iluk* — Коростів на Бойк (ЙМ); 1804: *Iwan Iluk* — Верховинське (Vincenz 584). ◀ Від чол. імені *Ілюк*, яке сх. слов'янам відоме як еквівалент повного імені *Ілля* (Суднік 29, Петровский 293).

Ілля †. 1720: кр. *Jo. Ilie* — Луг (Bélay 173). ◀ Укр. особове ім'я *Ілля* в його гуц. звучанні.

Ілляш [И́лляш] — Вн, Ір, Тч, Пр. 1407: *Иллияшъ* — Львів (ССУМ I 433); 1510: шл. 1649: ім'я *Ілляш* було серед козаків війська запор. (Осташ-3 28); 1745: *Ілляш* — Гетеня (ПаПо-2 20); 1787: *Ilasz* — Вілька, Ропиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Ілляш* (Керста 143), що відповідає оф. імені *Ілля*.

Ілляшик [И́лляшик] — Мк. ◀ Від антр. *Ілляш* + *-ик*.

Ілляшко [И́лляшко] — Тч, Вн. 1773: староста *Simon Illyasko* — Дубровиця (Ud-5 54). ◀ Від антр. *Ілляш* + *-ко*.

Ілляшкóвич [*Иляшкóвич*] — Тч. 1768: *срею Георгию Иляшкóвичу* — Сокирниця (Яворск 212, 219). ◀ Від антр. **Ілляшко** + **-ович**.

Ілляшóвич [*Иляшóвич*] — Хс. 1699: *Ilyasovicz Ivan* — Жденьово (Maksay 608). ◀ Від антр. **Ілляш** + **-ович**.

Ілошва́й — Вн. 1454: вл. *Illosvai* — Ільниця (LehBer 312); 1542: вл. *Nic. Ilosvay* — Горінчово (Bélay 143); 1604: кр. *Laz. Ilosvai* — Іза (Bélay 156); 1691: *Илошвай Араамі позосталася* — Бенедиківці (ЛелПам 233). ◀ Угор. прикм. з суф. *-i* від угор. ойк. *Ilosva* (по-укр. — *Іришава*). Крім закарп. *Іришави*, назвою *Ilosva* угорці іменують ще кілька населених пунктів Угорщини (Kázmég 493).

Ількан †. 1509: п-ще *Ihkan* (!) — Ком'яти (Szabó 397). ◀ Від антр. **Ількó** + **-ан**.

Ількáнинець [*Илькáниниць*], **-нця**. ◀ Від андр. *Ількáня* — “дружина *Ількá*” + **-инець**.

Ількáнич [*Илькáнич*] — Ір, Хс. 1682: *Ikanits Stephan* — Сімирки (UetC 88-59); 1704: *Ikanics Kozma* — Крайня Мартинка (HodGens 71). ◀ Від андр. *Ількáня* — “дружина *Ількá*” + **-ич**.

Ільків †. 1600: ... *за бирова Яремы Илькового* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ Пос. прикм. від антр. **Ількó**.

Ількó [*Илькó*] — Тч, Хс, Вн. 1695: *Iko* — Нове Село (Szabó 507); 1715: *Илько Петро – с'ѣльски боженик* — Синевир (ПеУрб 130); 1751: *дѣти Василя Илька* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1781: *Илько Петро с'ѣльски боженикъ* — Діброва (Bélay 130). ◀ Від чол. ім'я *Ілько*, яке в Карпатах функціонує щонайменше з XV ст. Пор. 1437: *Lucas filius Iko* — Ремети (Nagy-2 339); 1672: кр. *Fedorik Iko* — Ясіння (Bélay 166).

Ількóв [*Ильков*], **-ва** — Тч. 1437: *Hriz filius Ikow* — Ремети (Nagy-2 338); 1787: *Ikow* — Княжолука, Князеве на Бойк (ЙМ). ◀ На Зак це п-ще становить законсервований угорцями староукр. присвійний прикм. від імені *Ількó*.

Ількóвич [*Илькóвич*] — Рх, Вн. 1570: *Joan. Ikowusch* — Неліпино (UetC 53-14); 1600: *срей Ion Илькович* — Осій (ПаПо-2 21); 1787: *Ikowicz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** + **-ович**.

Ількóв [род. — **Ількóва**] — Вб. 1600: *за бировства Яремы Илькового* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ Присвійний прикм. від імені *Ілько* узаконено як п-ще в його діал. звучанні, власне з рефлексом */y/* на місці сподіваного суфіксального */i/*.

Ільницький [*Ильницький*] — Вл, Мж, Св, Мк, Ір, Тч, Пр. 1667: *Ilnicki Timot* із Польщі — Мукачів (LehBer 567); 1699: *Ilnicki Mikita, Ilniczki Ivan* — Латірка (Maksay 591); 1773: присяжник *Theodorus Ilniczky* — Драгушовець (Ud-5 54); 1787: *Ilnicki* — Розтока, Сухий Потік на Бойк

(ЙМ). Пор. ще 1625: *Honczay Maté* — Онік (Szabó 375). ◀ Прикм. від прикарп. ойк. *Ільнік*, а вар. *Honczai* — угор. прикм. від закарп. ойк. *Ільниця*.

Ільницькі (невідм.) — Вн. ◀ Мадяризований вар. укр. п-ща **Ільницький**.

Ільóвич — Пр. Пор. 1648: *Peuich Andre* — Н. Ворота (Maksay 540); Пор. 1687: *Илов Лука* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Від місц. укр. або болг. вар. імені *Иля* чи *Ильó*, що відповідають оф. імені *Иля́* (Ковачев 294), + **-ович**.

Ільтьó [ор. — **Ільтьóм**] — Ір. ◀ Від місц. розм. вар. імені *Ильтьó* (подібно до п-ща *Пантьó*), що відповідає загальноукраїнському *Илько*.

Ільцьó [ор. — **Ільцьóм**] — Хс, Вн, Уж 1787: *Iscio* — Карликів на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Илько*, тобто малий *Иля*.

Ільчáк [*Ильчáк*] — Мк, Уж. 1787: *Iczak* — Луковиця та ін. на Бойк, Снітниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-як**.

Ільчик [*Ильчик*] — Уж. 1819: *Iczyk* — Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-ик**.

Ільчó [*Ильчó*, ор. — **Ільчóм**] — Мк. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. імені *Ильчó* від стилістично нейтрального *Илькó*. Пор. ще болг. *Илчó* — так само від *Иля́* (Илчев 221).

Ільчóк [*Ильчóк*] — Рх. ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-юк**.

Ілюшів †. 1740: *Илюшоваго Ивана зять* — Улич (ПаПо-2 29). ◀ Укр. пос. прикм. від незасвідченого антр. *Илюш*, тобто *Иля*.

Інку́линець — Пр. 1787 *Inkula* — Яблониця на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Инку́ля* — “дружина *Инка*”, + **-инець**, а *Илко* — це *Инокентій* (Грк 100, Илчев 222).

Іргóвцій — Тч, Хс. 1605: кр. *Jo. Irhóczy* — Вільхівці (Bélay 154); 1696: гор. *Jac. Irhóczy* — Кимпулунг (Bélay 203); 1715: кр. *Irhoczi György* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Угор. прикм. від ойк. *Irhoc* (по-укр. — *Вільхівці*), що на Тч (Kázmég 498).

Ірголці †. 1600: кр. *Paul. Irhoczi* — Теребля (Bélay 203). ◀ Те саме, що й **Іргóвцій**, але без зміни кореневого приголосного */l/* на */v/*.

Іржик — Св. ◀ Від чес. здр.-пестл. імені *Jiřik* (укр. — *Юрик*, *Юрій* — Кларрová 114) з втратою початкового */j/*.

Ірко †. 1585: п-ще *Irko* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я *Ирко* від кал. імен *Ириней* або *Ираклій*. Пор. ще хорв. гіпок. імена *Irka, Irko, Iro* (Šimundić 418).

Ірхо, **-ха** — Вн. ◀ Можливо, від місц. апел. *ирьха* — “вичинена овеча або козяча шкіра” (ЕСУМ II 318).

Ірчак — Мж, Ір. Пор. 1743: *Ircsanics* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). 1787: *Jersaka*, а 1819 — *Irszak* — Н.Висоцьке на Бойк (ЇМ). ◀ Імовірно, від імен *Ірко*, що з *Іриней*, або з *Ірка*, + -як.

Ірчанич †. 1743: п-ще *Ircsanics* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ірчання* — “дружина *Ірча*”, де *Ірча* — це гіпокоризм від чол. імен *Іраклій*, *Іриней* або *Ірод* (Šimundić 418).

Ірш — Ір. ◀ Можливо, з нім. апел. *Hirsch* — “олень”.

Ісаєвич — Мж. 1753: *Павел Исасвичъ* — Обляска (Сах 96). ◀ Від бібл. імені *Ісай* + -евич. Ім'я *Ісай* було поширене серед козаків XVII ст. (Осташ-3 26) та болгар (Ковачев 253).

Ісайович — Вн. ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Ісаєвич**, але з суф. -ович.

Ісайський — Вб. 1787: *Isayski* — Залокоть на Бойк (ЇМ). ◀ Від бібл. імені *Ісай* + -ський.

Ісак [*Исак*] — Ір, Вн, Мк, Мж, Пр. 1570, 1574: *Isaak* — Олешник (Szabó 325); 1572 : п-ще *Izak*, а 1574 — п-ще *Iszak* — Заріччя (Szabó 276); 1605: кр. *Laur. Iszak* — Руське Поле (Bélay 211); 1751: *парох Іоан Исаак* — Чорнотисово (Гаджега-Уг 25); 175: ... *крім Стефана Исак* — Приборжавське (Гаджега-М 202). ◀ Від бібл. імені *Ісак*.

Ісєвич — Вл. ◀ Укр. патр. з суф. -евич від календ. імені *Ісє*, *Ісá*, а може, й *Ісьó*, що з повних імен *Ісак*, *Ісидор*, *Ісус*, *Ісай*... (Петровский 125, Грк 110, Илчев 223, Ковачев 253, РСКНІ VIII 123, 206).

Іскóвич — Ір. 1787: *Iskowitz* — Смеречка на Бойк (ЇМ). ◀ Патр. від хорв. чи якогось ін. слов. імені на зразок *Іско*, що з *Ісо*, *Ісай*, *Ісак* або *Ісидор* (Šimundić 418).

Ісько †. 1784: п-ще *Izko* (!) — Чорнотисово

(Szabó 339). ◀ Від укр. гіпок. чол. імені *Ісько*, яке відповідає повним іменам *Ісидор*, *Йосип* (Гр IV 553).

Іткóвич — Св. ◀ Патр. від болг. імен на зразок *Итко*, *Ито*, *Хито*..., що є скор. від імені *Христо* (Илчев 225).

Іцик †. 1720: кр. *Lad. Iczik* — Вучкове (Bélay 220). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від хорв. чол. гіпок. *Іса*, який відповідає повним іменам *Ігнацій*, *Іноцентій*, *Ісак*, *Ісидор*, *Ізраєл* (Šimundić 418). 2. Можливо, місц. євр. ім'я *Йцик*, тобто *Іцхак*, стало п-щем.

Іцькó [*Ицькó*] — Тч. Пор. 1720: кр. *Lad. Iczyk* — Вучкове (Bélay 220). ◀ 1. Від євр. імені *Йцько* чи *Йцик*, співвідносного з *Іцхак*; пор. ще пол. оравське *Icek* — “т. с.” (Gołęb 87). 2. Від серб. імені *Ицко*, що з *Илија*, *Исидор*... (Гр. 101), або болг. імені *Ицко*, що з повних імен *Христо*, *Илија* (Илчев 225).

Ічканич †. 1715: кр. *Luc. Icskanics* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ічканя* — “дружина *Ічка*”.

Ічкович †. 1743: п-ще *Icskovics* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Іцко* (оф. *Ivan, Ilija* — Šimundić 418) + -ович.

Ішкович †. 1773: староста *Joannes Iskovics*, присяжний *Lucas Iskovics* — Плав'є (Ud-5 58). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ович від діал. чол. імені *Іськó*, що відповідає повним іменам *Ісак* та *Ісай*.

Іштван — Уж. 1571: кріпаки *Fr., Laur. Istwan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1787: *Istwan* — Реґетів на Лемк (ЇМ). ◀ Угор. ім'я *István*, що відповідає укр. оф. *Степан* (Kázmér 500).

Іштóвка — Вб. ◀ Угор. гіпок. ім'я *Istók*, що відповідає оф. *István* (Ladó 171), укр. оф. *Степан*.

І

Їжак — Рх. ◀ 1. Давньослов. ім'я *Їж*, яке співвідноситься з назвою тварини *їжак* + -ак. Пор. серб ім'я *Јез* (Грк 105). 2. Наслідок спонтанної українізації угор. імені або п-ща *Izsák*, тобто *Ісак*.

Їжóвський — Св. Пор. запис XVIII ст.: присяжний *Joannes Jesova* — Голубине (Ud-2 299). ◀

1. Від давньослов. імені *Їж* (див. **Їжак**) + -овський. 2. Наслідок новішого переосмислення п-ща **Іжовський** і зближення його з п-щем **Їжак**.

Їшкєвич — Св. ◀ Патр. від антропооснови *Їско*, представленої такими пол. п-щами, як *Jeżewicz, Ježo, Jeżow* (Rymut 352).

Й

Йобак †. 1773: староста *Joannes Jobak* — Павлово (Удварі-2 302); XVIII ст. присяжний *Jobak* — с.Йовбовиця (Удварі-2 300). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ак від угор. або слц. імені *Jób* (укр. ім'я *Іов*).

Йов †. 1567: п-ще *Jo* (!) — Веряця (Szabó 545). ◀ Від бібл. імені *Іов*.

Йовбáк — Св, Мк. 1583: кенез *Jobbák Máté* — Йовбовиця біля Сускова (LchBer 308); 1773: староста *Joannes Jobak*, присяжний *Jacobus Jobak* — Йовбовиця (Ud-5 56); 1773: староста *Joannes Jobak* — Павлово (Ud-5 58). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. -ак від угор. або слц. імені *Jób*, якому у правосл. світі відповідає бібл. вар. із фонемою /в/, тобто *Йов*, *Іов*. Перші згадки цього імені з кінцевим /б/ у Карп. регіоні походять з XIII–XIV ст. (RegVar 196, 198, Györfy 54), але згадуються й пізніше. Напр., 1570 р. у Сускові фіксується п-ще *Joba* (UctC 53-14) і тут же 1583 р. значиться кенез *Jobba Száva* (LchAd 53).

Йóвдiй [Йóвдi] — Тч. 1525: шл. *Mich. Jodi* — Діброва (Bélay 120). ◀ 1. Угор. прикм. на -i від давнього трансільв. ойк. *Jód* (ДэжеОч 255, Kázmér 519). 2. Від давньоугор. імені *Jód* (Kálmán 43, 140), яке в ком. Саболч згадується 1216 р. Пор. *Joud servus* (RegVar 211).

Йóвжiй [Йóвжi] — Хс, Тч. ◀ Від місц. угор. імені *Józsí*, що є розм. вар. до оф. *József* (укр. *Йосиф* — Hajdú 56).

Йовкóвич — Уж. ◀ Патр. утворення з суф. -ович від давньоукр. здр.-пестл. імені *Йовко*. Етимологічним відповідником у християн сх. обряду є *Йов*, *Іов* (Керста 114), а у християн римо-католич. обряду — *Іов*, *Jób* (див. **Йовбáк**).

Йóвнаш — Рх. ◀ Угор. календ. ім'я *Jónás* (Ladó 174, Hajdú 55), що відповідає укр. *Йона*, *Іона* (Сл.вл.імен 57), слц. *Jonáš* і пол. *Jonasz*. Пор. 1649: кріпаки *Jona*, *Teod. Bele*; *Jona Proc.*, *Turda* — Розавля (Bélay 187); 1673: *Jona Ricz* — Солотвина (Bélay 201).

Йóвнiй [Йóвнi] — Уж. ◀ Імовірно, від угор. розм. *Jóni*, що є оф. відповідником до імені *Jonatán* (Ladó 174) та *Йона*. Фонема /в/ в кінці першого складу є наслідком укр. регулярного подовження угор. довгого /ó/, як у п-щах **Йовбáк**, **Йóвдiй**, **Йóвжiй**, **Йóвнаш**.

Йоганчúк — Рх. Пор. 1214: ...*iudicibus Mocud et Johanca* — Шом у ком. Берег (RegVar 179). ◀ Від нім. вар. імені *Йоган* + -чук або *Йоганко* + -юк.

Йойкалюк — Рх. Пор. 1720: кр. *Lad. Jajkalo* — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від місц. апел. *йóйкало* — “плакса, скиглії”, що від *йóйкати* — “охкати,

стогнати” (Гр II 201, Он I 332, Гг 87, Мат. до буков. III 85), + -юк. На користь цієї етимології промовляють і деякі ін. п-ща карп. українців XVII–XIX ст. Напр., запис 1691 р. *Jojkun Porovics* — Ганьковиця (LchBer 284); 1820: *Joykan* — Довжиця, Телесниця на Лемк (ЙМ). Аналогічні апел. знає і пол. мова. Пор. *jękała, jękała* — “т. с.” (SW II 177). Є вони й серед пол. п-щ (Rymut 355). 2. Можливий зв'язок цього п-ща з південнослов. іменем *Йойко* (≠ *Йован*, *Йордан* — Илчев 226, Грк 107, Šimundić 420). Його могли б підтверджувати також бойк. п-ща XVIII ст. *Joyczyn*, *Joyczuk* із с. Вислоцьке (ЙМ).

Йойкуи †. 1691: кр. *Jojkun Porovics* — Ганьковиця (LchBer 284). ◀ Від місц. апел. *йойкúи* — “плакса”. Пор. також хорв. гіпок. чол. ім'я *Jojkan*, яке відповідає повному імені *Jovan* (Šimundić 420).

Йóкоб — Вн. ◀ Угор. вимова календ. імені *Jakab*, закріплена орфогр. (укр. оф. — *Яків*).

Йóлич — Пр, Уж. ◀ 1. Укр. метр. з суф. -ич від місц. імені *Йóли* (саме так звучить жін. ім'я *Юли* (оф. *Юлія*) в кількох селах між м. Мукачів та с. Середнє). 2. Від імені *Јоли*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з чол. іменами *Johan*, *Josip*, *Jovan*, *Jozip* (Šimundić 420), жін. іменами *Jovana*, *Jovanka* (Грк 262), у хорватів, крім цього, — з *Jolanta*, *Jozefina* (Šimundić 512), а в угорців — із *Jolán* (Hajdú 55). П-ще могли принести на Зак й безпосередньо хорвати, у яких воно популярне (Leksik 265), адже між Мукачевом та Середнім у XV–XVII ст. проживало найбільше південнослов. утікачів від турків, а передмістя Мукачева Підгород саме тоді німці називали *Kroatendorf*, тобто “хорватське село”.

Йон — Мк. 1605: кр. *Iuon Mihaila* — Руська Поляна (Bélay 189). ◀ Від молд. імені *Ион*, що відповідає укр. *Іван* (ДумбрМик 78). Гіпокоризми цього імені *Jona* та *Jonuc* у XVII ст. правила за оф. вар. у Мар. Пор. 1605: шл. *Szawa Jonucz* — Миколапоток (Bélay 171); 1649: кр. *Jona*, *Proc. Turda* — Розавля (Bélay 174).

Йóнаш — Рх. 1715: *Jónás* — Нове Село (Szabó 507). Пор. ще 1600: вл. *St. Jonasko* — Мойсин (Bélay 175; 1657: *Петръ, Докія, Ионашко* — Рус — Кривий (ПаПо-2 113); 1689: кр. *Jonaszkuo Jonas* — Барбешті (Bélay 123). ◀ Від молд. чи рум. гіпок. імені *Ионаш*, співвідносного з оф. іменем *Ион* (ДумбрМик 78). Пор. ще чес. п-ще *Jonáš* (Moldanová 96). Чол. ім'я *Jonasko* у XVII ст. широко представлене в рум. Марамороші (Bélay 131, 186, 219).

Йо́ник — Хс. ◀ Від бібл. імені *Йона* чи *Йон* + демін. суф. -ик. Пор. ще 1819: *Jonak* — Щавник на Лемк (ФМ).

Йонуц †. 1696: кр. *Paul Jonucz* — Луг (Bélay 1173). Тут же й імена *Sndr.*, *Jonucz*, *Timoffi*. Чол. ім'я *Jonuc* у XVII ст. часто фігурує також у селах рум. Марамороша (Bélay 125, 134, 165, 214 та деякі ін.). Рум. здр.-пестл. ім'я *Jonuț*, тобто малий *Йона*.

Йо́нчій [*Йо́нчі*] — див. **Янчій**.

Йордан — Уж, Мк. 1252: *Jordan comes* — Спіш (HodTör 67); 1638: кр. *Ordan Nistor* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Від календ. імені *Йордан*, що пох. від гідр. *Йордан*, яке відоме всім народам Карп. регіону (Knaprová 115).

Йосан †. 1574, 1567: п-ще *Jozan* (!) — Вино-

градів, Сасово (Szabó 422, 480); 1638: *Jozan* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від південнослов. чол. імені *Josan*, що походить з повних імен *Josip* та *Jovan* (Šimundić 420).

Йосип †. 1483: кр. *Cosmas Josep* — Горінчово (Bélay 143); 1567: п-ще *Josip* — Велятин (Szabó 537); 1605: кр. *Bl. Joseph* — Миково (Bélay 214); 1696: кр. *Fr. Joszip* — Луг (Bélay 173). ◀ Від чол. імені *Йосип*.

Йосипів †. 1572–1575: кр. *Paul Jozuro* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Йосип**.

Йосипчук — Рх. 1678: кр. *Joszipcsuk* (*Joszip*) *Kozma* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1696: кр. *Fr. Joszip* — Луг на Рх (Bélay 137). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -чук від імені *Йосип*.

К

Кабáла — Уж. 1614: кр. *Mich. Kabala* — Іза (Bélay 156); 1743: п-ще *Kabola* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: *Kabala* — Тарнава на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1720: кр. *Roma Kabalicz* — Крачуново (Bélay 151). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *кабалá* — “ворожіння”, “гадання на картах”, “магія” (Ж-Н 328, Гр II 202), який, окрім укр. мови, відомий також слц., пол. (SSJ I 567, Rospond II 234, Rymut 362), а в серб., крім цього, “євр. релігійне вчення”, “плітка” (РСКНІ ІХ 20). 2. Від апел. *кабалá* — “повна залежність”, “поневолення” (СУМ ІV 63), а в пол. — ще й “клопіт” (SW II 193). Пор. також укр. діал. апел. *кабáлик* — “клопіт” (Ж-Н 328).

Кабáль — Рх. 1787: *Kabal* — Тисів на Бойк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Кабáльевич* (РСКНІ ІХ 683). ◀ 1. Місц. укр. *кабáль* — “франт, джигун” (Ужан) та бойк. фонет. спотворений апел. *ха́баль* — “перелюбник”. 2. Від серб.-хорв. діал. *кобал* — “цебер, шаплик” (РСКНІ ІХ 20).

Кабалю́к — Рх. ◀ 1. Від антр. **Кабáль** + -юк. 2. Від антр. **Кабáла** + -юк.

Ка́бат — Уж. Пор. 1618: кр. *Fedur Kabatik* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: *Kabatiak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви верхнього одягу *ка́бат*, яка у словаків та в угорців озн. “пальто”, “шинеля”, “піджак” (SSJ I 658, Kázmér 524), у бойків — “короткий каптан” (Он I 301), а у сх. Слч — навіть “спідниця” (SSN I 729). П-ще відоме і в Польщі (Rymut 362).

Кабáцій — Мк. 1780: *Іоанъ Кабацци* (Метрика). Пор. 1787: *Kabacki* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀

1. Адаптоване укр. мовою угор. п-щеве утворення *Kabáci*, яке містить у своїй основі серб.-хорв. назву птаха *кобац* — “кібчик”, “малий яструб”, метафоричне зн. якого — “злодій”, “злочинець” (РСКНІ Х 684). 2. Можливо, угор. утворення з формантом -і від пол. п-ща *Kobac* (Rymut 418).

Кабашту́р — Ір. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Кабашту́ра — Мк. 1803: гр.-католич. свщ. *Mich. Kabasztura* — Марія-Повч (Ud-4 384). ◀ Від п-ща **Кабашту́р** у род. відм.

Кáваль — Вл. Пор. п-ща 1787: *Kawalko*, *Kawalczyk* — Мушинка і Волиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Із пол. п-ща *Kawał*, що від апел. *kawał* — “шматок, частина чогось” або у зн. “жарт” (Rymut 387, SSN I 757). 2. Зв'язок із серб. тюркізмом *кавал* — “вид короткої старовинної рушниці”, “вид сопілки” менш імовірний (РСКНІ ІХ 32), сумнівний.

Каверзню́к — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ка *Кáверзний*, що з прикм. зі зн. “вередливий”, “шкідливий” (Ж-Н 328, Гр II 204).

Кáвка — Хс, Мж. Пор. 1449: *Kawka* — Перемишль (Smołka II 60); 1618: кр. *Kawka Hricz* — Рівне на Маковиці (Mars 89); 1787: п-ще *Kauka* — Виноградів (Szabó 424). Пор. ще 1787: *Kawka* — Босько, Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньо-слов. імені *Кáвка* (Majtán-Považaj 16), співвідносного з діал. назвою птаха *ка́вка* — “галка”, “ворона” (Гг 88, SSN I 758), метафоричне зн. якої в Карпатах — “темноволоса людина” (Ужан), а в поляків — “повія” (SW II 304, Reczek 151). Основа *Кавк-* часто повто-

рюється у п-щах Карп. регіону. Пор. пол. п-ща *Kawczak, Kawczuk, Kawecki, Kawczyński, Kawcio, Kawczana* (Rymut 386). Представлена і в місц. зоонімії.

Кавчик †. 1773: п-ще *Kaucsik* — Тросник (Szabó 314). ◀ Від місц. антр. *Кávка* + *-ик*.

Каган — Вб. ◀ Від апел. *кагáн*, який у Карп. регіоні вживався у таких зн.: 1. “Найвищий титул ватажка у тюрк. народів”, “хан” (СУМ IV 67); 2. Слц. діал. *kahan* — “каганець” (SSN I 734); 3. Пол. *kahan* — “намордник” (Rymut 365). П-ще *Kagan, Kaganowicz, Kaganowski* були поширені на території Речі Посполитої (Rymut 365).

Каганець [*Каганіць*], *-нця* — Вб, Уж, Мк. Вн. ◀ 1. Від загальноукр. апел. *каганець*, який у Карпатах уживався у зн. “примітивний світильник, що складається з гнота і посудини, заповненої олією” (Ж-Н 829, Гр I 206, СУМ IV 67, SSN I 734). 2. Від антр. *Кагáн* + *-ець*.

Каганчик — Уж. ◀ Від антр. *Каганець* + *-ик*.

Кагач — Св, Мк. ◀ Можливо, утворення з суф. *-ач* від серб. дієсл. *кахати* — “чіпати, підштовхувати, дражнити” (РСКНІ IX 362).

Кадар [*Кадарь*], *-ра*, рідше, *-ря* — Хс, Тч, Рх, Вн, Ір, Мк. 1514: п-ще *Kadar* — Тросник (Szabó 343); 1565: п-ще *Kadar* — Чорний Потік (Szabó 343); 1571: кр. *Jo. Kadar* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1727: *Микитувъ Кадарювъ* — Сокирниця (UdAd 76); 1787: *Kadar* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Угор. п-ще *Kádár*, що від угор. слов'янїзму *kádár* — “бондар” (MNTESz II 300, Kázmér 528). В основі апел. *kádár* лежить слов. назва міри місткості *кадь*, що й у лексемі *кадіб* (ССУМ I 458, КнісSz I 657).

Кадош — Уж. 1567: гор. *Kádas István* — Ужгород (HodOkt 48); 1574: п-ще *Kados* — Виноградів (Szabó 422); 1684: гор. *Mich. Kados* — Мукачів (HodAd 48). ◀ Від місц. угор. п-ща *Kádas*, апел. зн. якого те саме, що й у *kádár* (Kázmér 528), тобто “бондар”.

Кажимир — Уж. 1215: *per pristaldum nomine Kazmir* — ком. Сат (RegVar 197); 1280: *pro Kazimerio* — ком. Земплин (Nagy-1 26); 1312: *Kazimerius de Kyrsan* — ком. Берег (Györffy 542); 1690: п-ще *Casimir* — Виноградів (Szabó 424); 1787: п-ща *Kazimir, Kazimirz* — Опака, Зубриця на Бойк. ◀ Фонет. змадяризований вар. давньо-слов. чол. імені *Казимир* (< “той, що казить мир” — ЭССЯ IX 170). На думку Н.Ковачева, перший компонент імені *Казимир* походить не від дієсл. *казити* у зн. “псувати”, “руйнувати”, а у зн. “проповідувати” (Ковачев 263). Пор. ще серб. та хорв. чол. ім'я *Kažimir* (Грк I 10, Šimundić 173, 421), отже, вар. того ж імені зі зміною звука /з/ на звук /ж/.

Казибрид [*Казібрүд, Казібрид, Газібрүд*], *-брóда* — Мж, Вл, Мк. 1685: чоботяр *Kazibrud Janos* — Ужгород (LehAd 25); 1787: *Kazybrod* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. складеного апел. *казібрид*, як і його синонім *казідорога*, у зн. “місяць лютий”, “березень” (Ж-Н 330, Гг 89, Мат. до буков. IV 8). Пор. ще Он I 304, ЭССЯ IX 170). Отже, *казібрид* — “той, що казить, тобто руйнує, псує броди”.

Кайдас — Мк. ◀ Пол. п-ще *Kajdas*, яке походить від апел. *kajda* — “футляр, у якому косар носить точильний брусок” (Rymut 366).

Кайла — Уж. 1720: кр. *Kajla* — Добра в Земпл (ПеПред 317); 1828: п-ще *Kajla* — Чортисово (Szabó 340). ◀ 1. П-ще *Kajla* побутує і серед угорців, а угор. ономасти виводять його від діал. апел. *kajla* — “горбатий”, “косий” (Kázmér 529). За I.Верхратським (Гр II 208), *кайлі* — це “угор. воли з великими рогами”. Кличку *Кайла, Кайло* рогатій худобі, що має великі сильні роги, дають і на Зак (Вн — Он I 333). 2. Менш імовірно, що п-ще *Кайла* походить від серб. чол. імені *Кайле*, що є гіпок. від повних імен *Казимир, Михайло* (РСКНІ IX 86). 3. Від слц. *kajlo* — “запобіжний клин” (SSN I 375).

Кайланич — Вн, Ір, Мк. ◀ 1. Від андр. *Кайлания* — “дружина *Кайли*” + *-ич*. 2. Мало-ймовірно, що від бойк. клички корови *Кайлания* (Он I 335) + *-ич*.

Кайлик — Пр. ◀ Від п-ща *Кайла* + *-ик*.

Кайло — Вн, Ір. ◀ 1. Вар. п-ща *Кайла*. 2. Від серб.-хорв. *кајло* — “наконечник на шевській колоді” (РСКНІ IX 77).

Кайс — Рх. ◀ 1. П-ще *Кайс* є і в поляків. Пол. ономасти виводять його від нім. ос. назви *Keis* (Rymut 366). 2. П-ще *Kajsza* є в угорців, які виводять його від апел. *kajsza* — “горбатий” (Kázmér 536).

Калабіга — Уж. 1584: кенез *Kalabiha* — Св (LehBer 162). ◀ Від місц. апел. *калабіги* (*pl. t.*) — “дерев'яний пристрій до саней або до передньої теліги воза, на якому спускають довгі колоди з гори” (Пр, Вб). Апел. *калабіга* в укр. мові постав як наслідок десуфіксації давнішої назви *калабіжка* — “самокат” (див. **Калабішка**).

Калабішка — Св, Ір, Пр, Мж, Рх. 1570: вдова *Kalabiska Mathene* — Поляна (UetC 53-12), *Georg Kalabysca* — Павлово (UetC 53-14); 1590: *Kalabiska Demeter* — Мала Бистра (LehBer 122); 1613: *Kalabiska Peter*, 1648: *Kalabiska Havrillo*; 1693: *Kalabiska Luka* — Солочин (LehBer 737); 1715: *Kalabiska Hricz* — Буковець (Bély 132). ◀ Давня слц. двоосновна назва самоката *koloběžka* (чес. *koloběžka* — від *kolo* + *běhat*) — “дитячий самокат” (SSN I 804), яка зазнала повної деети-

мологізації при її звуковій адаптації до системи укр. мови.

Калáнич — Св. ◀ 1. Укр. андр. *Калáня* — “дружина *Кáла*” + *-ич*, де антр. *Кал-* — це староукр. ім’я *Калитникъ* (Керста 116), серб.-хорв. ім’я *Кале*, співвідносне з повними іменами *Казимир*, *Николай* (РСКНІХ 113, Грк 110), або чес. розм. ім’я *Kála*, яке відповідає оф. імені *Gála*, *Havel* (Moldanová 98). 2. Від самоназви молд. циган *кало* чи *калі*, або циг. прикм. *кало́* — “чорний”, закладеного в болг. п-щі *Калов* (Български език, 1960. — № 5. — С. 434).

Кáлвин — Уж. ◀ Від місц. ос. назви за релігійною приналежністю *кáлвин*, тобто “кальвініст” (Чопей 42). У гов. Буковини апел. *кáлвин* — “зла, безсердечна людина” (Мат. до буков IV 11).

Каленáр [*Калинáрь*], *-ря* — Вн. — Див. **Калинáр**.

Калéта — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Калі́та** під впливом пол. апел. *kaleta* — “гаманець, торба” (Rczek 147) або внаслідок угор. написання *kaléta*.

Кáлин — Хс, Тч, Вб. 1365: волохи *Buna et Kalyn olaches* — Коромля (Nagy-I 34); 1491: ім’я *Калин* — Сучава (ССУМ I 465); 1605: кр. *Alex. Kalin* — Терново (Bélay 166); 1548–1581: шл. *Cl. Kalyn* — Берсана (Bélay 123); *Олекса Калинув* — Ділове (ПаПо-3 10); 1605: кр. *Kalin Kriczko* — Ясіння, *Kalin Istvan* — Міжгір’я (Bélay 166, 178); 1715: кр. *Alex. Kalen (Kalin)* — Горінчово (Bélay 141), *St. Kalin* — Чумальово, *Jo. Kalin* — Нересниця (Bélay 133, 176). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім’я *Кáлин*, співвідносне з кал. ім’ям гр. пох. *Калитник* (Керста 116). Пор. запис 1787: *Mandra Kalyn* — Окно-Шугатаг (Bélay 190). Воно представлене серед запор. козаків 1649 р., зокрема, в Кальницькому та Чернігівському полках. Чол. ім’я *Кáлин* функціонувало також у румунів (*Sălin*) та болгар (Const 26, Илчев 231). Виводити його від назви куща *калина* немає достатніх підстав. 2. Від слов. побажального імені *Кален*, відомого болгарам, яке виражало ідею “Нехай буде загартованим!” (Ковачев 264).

Калі́на — Мк, Уж. 1500: *слуга наш... Калина* — Сучава (ССУМ I 466); 1507: кр. *Lad. Kalina* — Сойми (Bélay 200); 1676: кр. *Alex. Kalina* — Колодне (Bélay 134); 1680: кр. *Fr. Kalina* — Липча (Bélay 172); 1751: *Федор Калина* — Руна (Гаджега-М 175). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Калина*, співвідносного з іменем гр. пох. *Каленик* (ВІЛ 66), яке в XVII ст. функціонувало серед запор. козаків, зокрема, в Брацлавському, Переяславському та Черкаському полках (Осташ-3

29), та й серед ін. соціальних верств укр. людності. 2. Від назви куща *калі́на*.

Калинáр [*Калинáрь*], *-ря* — Вн. ◀ Від антр. **Кáлин** або **Калі́на** за допомогою суф. *-арь*. Однак оскільки в укр. мові цей суф. не поєднується з власними назвами, то в п-щі **Калинáрь** треба вбачати рум. або алб. утворення. Пор. рум. *Buștenari* (Const LVI), алб. катойк. *Kosovar*, що від топ. *Буштинно* і *Косово*. Отже, допрізвище зн. лексеми *калинáрь* могло б бути “виходець із с. *Калини*”.

Кáлинець [*Кáлиницъ*], *-нця* — Вб. 1682: кр. *Kalenus Michaelo* — Стричава (UctC 88-59); 1715: кр. *Kalenecz Fedur* — Сойми, *Kalinez Hricz* — Присліп, *Kalenec Dmit.* — Липча (Bélay 220, 181, 172). ◀ Кореневий наголос на п-щі примушує вбачати у ньому двоморфемний суф. *-инець*, який міг приєднуватися лише до антр. на *-а*, а в умовах Карпат це могло бути лише болг. жін. ім’я *Каля* або чол. ім’я *Кала* (Илчев 236, 232), співвідносні з *Калина* та *Калоян*.

Калиник †. 1715: кріпаки *Simeon Kalinik*, *Kalinik Prokor* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від чол. імені гр. пох. *Каленик* (ВІЛ 66).

Калі́нинець [*Калі́ниницъ*], *-нця* — Вл. 1772: присяжний *Kalininez Vaszil* — Задільське (Удварі-2 306). ◀ Від уживаного на Вл жін. імені *Калі́на*, що з давнього чол. імені *Калі́на* або від п-ща **Калі́на** + *-инець*.

Калі́нич — Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Хс, Тч, Уж, Вл. 1525: кр. *Pe. Kalynuch*, 1579 — *Корча Kalinich*, а 1580 — *Alex. Kalinich* — Сойми (Bélay 220); 1567: кр. *Kalenicz Waszel* — Неліпино (UctC 53-12); 1570: кр. *Waczko Kalinicz*, 1580 — *Ztec Kalinich* — Міжгір’я (Bélay 178); 1696: кр. *Sim. Kalinics* — Ясіння (Bélay 167); 1699: кр. *Kalinics Leczo* — Мала Розтока біля Н.Воріт (LchBer 680); 1720: *Prodan Kalinics* — Ганичі (Bélay 141); 1787: *Kalinicz* — Вишків, Завадівка, Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ), *Kalinicz* — Смерековець на Лемк (Красовський 76). ◀ Від антр. **Калі́на** + *-ич*. Жін. ім’я *Калина* в Карпатах має давню традицію вживання. XVII ст.: *срей Іоан Петровский из женою Калиною* — Руський Кривий (ПаПо-2 12). П-ще поширене в Хорватії (Leksik 277).

Калиничáк — Мк. ◀ 1. Від антр. **Калі́нич** або імені *Калитник* + *-ак*. 2. Від антр. **Калі́ник** + *-як*.

Калиничів †. 1772: присяжний *Niceforus Kalinicsov* (!) — Кичірний (Удварі-2 301). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Калі́нич**.

Калі́нка — Хс. ◀ Від п-ща **Калі́на** + суф. *-ка*, який тут виконав патр. функцію. Від антропооснови **Калі́нка** на Бойк утворено також п-ща XVII ст. *Kalinczyn* (Грабово) та *Kalynczycz* (Ропавське).

Калино́вич — Хс. 1787: гр. *Kalinowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. антр. **Кали́на** або від антр. **Кáлин** + **-ович**.

Кали́нський — Рх. 1781: *Федор Дякъ Калинський* — Калини (ПеУрб 130). ◀ Місц. регулярне укр. прикм. утворення від ойк. *Кали́ни* (Тч).

Калинча́к — Пр, Уж. 1787: *Kalinczak* — Смерековець, Сер. Село на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** або **-чак** від антр. **Кáлин**, **Кали́на**, **Кали́нка**, **Кáлинець** чи навіть від антр. *Калинча*, який згадується 1487 р. в Сучаві (ССУМ I 466).

Калинчу́к — Рх. ◀ П-ще могло утворитися від тих же основ, що й **Калинча́к**, але за допомогою суф. **-юк** або **-чук**.

Калиню́к — Рх, Хс. 1787: *Kalyniuk* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кáлин** або **Кали́на** + **-юк**.

Калиня́к — Уж, Мк. Пор. 1618: кр. *Kalinyak Warhow* — Кожухівці на Маковиці (Mags 65); 1787: *Kaliniak* — Галівка на Бойк, Вільхівка, Чертіж, Ястрабик на Лемк (Красовський 76). ◀ Від антр. **Кáлина** або **Кáлин** + **-як**.

Кали́та — Тч. 1388: *Калита Иван* — Лучиця (ССУМ I 466). Пор. 1787: *Kalityn* — Орява, Підгородці, *Kaliciak, Kalyciak* — Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *каліта́* — “гаманець”, “торба”, “грошовий мішок” (Ж-Н 331, Гр II 210, Reszek 147), а також “вид печива”, корж” (Матер. до буков. IV 10).

Кали́тич — Вл, Мк. 1648: *Kalitis Jaczko, Matye, Fetyko* — Калитовиця коло Н.Воріт (Maksay 543); 1773: присяжний *Nicolaus Kalitics* — Мішкаревиця (Удварі-2 302). ◀ Від того ж антр. **Кали́та**, яке дало початок назві с. *Калитовиця*, + суф. **-ич**.

Кáлич — Уж. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. **-ич**. від антр. **Кáла**. Пор. 1649: кр. *Kala* — Іванівка (LchBer 408). Можливо, **Кáла** — угор. гіпок. від чол. імені *Kálmán* (Ladó 77) чи, навіть, п-ще **Кáлич** — угор. пестл. ім'я до *Kálmán* (Kázmér 534). 2. Твірною основою п-ща **Кáлич** з таким же успіхом могло стати південнослов. ім'я **Кáля**, співвідносно з повними іменами *Кали́на* чи *Кали́на* (Грк 264, Илчев 236). П-ще *Kalíc* поширене також у Хорватії (Leksik 277).

Кáлій — Мк, Бг. 1570: *Mat., Joan Kali* — Бородівка. Пор. ще 1436: п-ще *Кали́тович* — Львів (ССУМ I 407). ◀ 1. Скор. вар. котрогось із таких чол. імен гр. пох., як *Кали́ян*, *Кали́мах*, *Кали́оній*, *Кали́страт* (Богдан 267, Šimundić 169, Справочник 421). Пор. болг. чол. імена *Кали*, *Калий*, *Кало*, що з гр. *kalos* “добрий”, “гарний” (Ковачев 265). 2. Угор. гіпок. чол. ім'я **Кáлі**,

співвідносно з повним іменем *Kálmán* (Ladó 177). 3. Угор. п-ще утворення **Кáлі**; а це угор. катойк. *káli* від ойк. *Kál*, що в ком. Мар, Пешт, Шопрон і Зала (Kázmér 534). Пох. від циг. імені *Kali*, що з прикм. *kali* — “чорний” (Opomastica III 191), менш імовірно.

Кали́страт — Уж. Пор. 1376: антр. *Калист* — Холм (СУМ I 466). ◀ Від кал. чол. імені гр. пох. *Кали́страт* (ВІЛ 66, Šimundić 169, 421).

Кáллій — ошляхетнений вар. п-ща **Кáлій**.

Кáлман — Рх. 1222: *Coloman reus* — ком. Абауй, Борш (RegVar 283, 866); 1365: волох *Kaliman* — Коромля (Nagy-1 345); 1441: антр. *Кълиман* — Сучава (ССУМ I 534); 1552: гор. *Val. Kalman iudex* — Сигіт (Bélay 197); 1572: антр. *Kalman* — Дяково (Szabó 446); 1614: кр. *Luc. Kalman* — Стеблівка (Bélay 191); 1787: *Kalman* — Репідь на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. апел. *ка́льман* “куховар у лісі” (Karaś 134). 2. Від давньоугор. побажального імені *Kálmán*, яке з часом зі світського стало канонічним (Kázmér 535). Первісне зн. угор. імені *Kálmán* — “залишок”, “вишкребок” (Kázmér 36, Hajdú 57, Ladó 177, Šimundić 169).

Калу́я — Уж. 1570: *Mich. Kaluja* — Бородівка (UctC 97-29). Пор. 1441: *пань Колоянъ* — Сучава (ССУМ I 467). ◀ 1. Правдоподібно, скор. вар. складеного імені гр. пох. *Калоян* — “добрий Іван”, яке в Україні, Молдові, Румунії, Болгарії та Сербії відоме з XV ст. (Const 27, Илчев 235, Ковачев 265, ГркРеч 110). 2. Від староукр. апел. *калуй* — “монах” (ДэжеДел 67).

Кали́ний — Уж. ◀ Укр. катойк. *калі́ній* — “житель села *Кáлян*, що в обл. Клуж” (Kázmér 539).

Каме́нський — Вб. 1690: священник *Kamienski Simeon* — Іршавщина (Лучкай-2002. 32, 290); 1787: антр. *Kameński* — Дубна на Лемк (ЙМ), 1819: *Kamienski* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від ойк. *Камень*, що на Лемк, + **-ський**. 2. Від власного ос. імені *Камен*, відомого болгарам, сербам і хорватам (Илчев 237, Грк 110, Šimundić 170), + **-ський**.

Каме́нца — Вб, Уж, Бг. Пор. 1602: *Keminczei Haurillo* — Кам'яниця (UctC 104-8); 1691: *Kemenczei Istvan* — Ужгород (HodAd 43). ◀ 1. Наголошеність передостаннього складу і відсутність переходу голосного *le/* в голосний *li/* схиляють до думки, що п-ще є пол. утворенням і належить до того ж ряду, що й пол. п-ща *Katenc, Katencak, Katenza* (Rymut 372), споріднені з болг. побажальними іменами *Камен*, *Каменчо*, смисл яких “Хай буде твердий характером, як камінь!” (Ковачев 367). 2. Від східнослц. *katenc* — атмосферні опади “град”.

“крупі” (SSN I 740) у род. відм., який на етапі творення п-щ уже мусив бути особовою назвою.

Камінський — Вб. 1688: монах *Petrus Kaminski*, а 1715 — парох *Simeon Kaminski* — Мукачів (HodOkt 273, 637). ◀ Від геогр. назви *Камінь*, яких у Карпатах декілька, або від південнослов. чол. імені *Кáмень* (Илчев 237, Šimundić 421, Грк 110), + *-ський*.

Каміньчук — Св. Пор. 1819: п-ще *Kamen-czuk* — Князеве на Бойк (ФМ). ◀ В основі цього укр. п-ща лежить лексема *камінь*, як і у п-щах *Kamieńczuk*, *Kamieniuk* на території Польщі (Rymut 371, 372). Однак з'ясувати зн. безпосередньо твірної основи (ос. ім'я чи топ.) неможливо.

Кáмпів [*Кáмпүв*], *-пова* — Мк, Ір, Св. XVII ст. *Basilius Kamro* (Лучкай. — 13. — 205). ◀ 1. Укр. адаптація угор. п-ща *Kámpó*, що з апел. *kampó* — “палиця з гаком” (Kázmér 540). 2. Менш імовірно, що п-ще має прямий стосунок до пол. діал. апел. *kampa* — “кий” (SW II 225) + пос. суф. *-ів*.

Кáмпій — Ір, Св. ◀ Послідовніша адаптація угор. п-ща до укр. орфогр. п-ща *Кáмпів*.

Кáмпов — Мк. 1773: присяжний *Basilius Kamro* — Станово (Удварі-2 305). ◀ Вар. п-ща *Кáмпів*, який підтримували угор., чес. та рос. адміністрації.

Кан — Уж. Пор. 1600: гор. *Jo.*, *Tom. Kanko* — Хуст (Bélay 151). ◀ 1. Від угор. тюркізму *kán* — “хан”. 2. Наслідок усічення давньослов. ос. імені *Канмиръ*, перший компонент якого дієсл. *канити* “запрошувати” (Bubak 169).

Канáйло — Вл, Ір. Пор. запис 1682 р. з с. Кострини *Kanalyku Ignacz* (UetC 88-59). ◀ 1. Імовірно, від серб.-хорв. арх. *канајлија* — “виродок”, “пройдисвіт”, “авантюрист”, “волоцюга” (РСКНІ ІХ 183). 2. Можливо, що це перекручення віддієслівного ім. *канáйло* або продовження арх. дієсл. *канити* “просити”, закладеного в давньослов. імені *Kanimir* (Bubak 169).

Канáлош — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Вн. П-ще дуже поширене серед волохів, україномовних та угорськомовних циган. 1628: п-ще *Kanalos* — Чорнотисово (Szabó 340). ◀ Угор. ономасти об'єктивно виводять його з угор. ос. назви *kanalas ~ kanalos* — “ложкар” (Kázmér 541).

Канéвський [*Каньóвський*], *-кого* — Хс. — Див. **Каньóвський**.

Кані́й [рідше — *Кáній*] — Мк. ◀ П-ще *Káni* відоме угорцям, і угор. ономасти виводять його від ойк. *Kan*, що в ком. *Вагапуа*, + формант *-і* (Kázmér 572).

Кáнський — Уж. На Подг п-ще *Kański* згадується 1787 р. (Bubak 156). ◀ Імовірно, від

якогось антр. або ойк. на зразок *Кáня* + *-ський*. Пор. ще 1429: п-ще *Kanyo* — Туртеребеш (Szabó 526).

Канча †. 1715: кр. *Kancs Hrib, Kancso Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з чол. іменем *Kan*, *Kandid* або *Vukan* (Šimundić 421), + суф. *-ча(т)*.

Канчик †. 1775: п-ще *Kancsik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. **Канча** + *-ик*.

Канчі́й — Ір, Мк, Св. Пор. 1408: кр. *Kancha* — Туртеребеш (Szabó 526); *Kancs Hrib* (!), *Kancso Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Угор. утворення від апел. *kancsi* — “косоокий, зизоокий” (Kázmér 542) або від антр. **Канч**.

Канчо †. 1696: *Kanco Kovacs* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Вар. п-ща **Канча**.

Каньóвський — Хс. 1819: п-ще *Kanowski* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, пол. п-ще *Kaniowski*, що від ойк. *Kaniewo*. Значиться у Польщі з 1627 р. (Rymut 374).

Каньóвшій [*Каньóвшіі*], *-ія* — Хс. ◀ Від серб. чол. імені *Каньош* (Грк 110, РСКНІ 214) із подовженням голосного основи /o/ + угор. формант *-і*.

Каню́к — Вб, Уж, Мк, Мж, Хс. 1602: *Kaniuk Stecz* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8); 1691: кенез *Канюк* — Щербовець (LchBer 691); 1749: *Канюк Павель* — Дубрівка на Уж (ПаПо-І 167); 1751: кр. *Олекса Канюк* — Тересва (Гаджега-М 180); 1773: *Kaniuk Mihaj* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ща *Kaniuk, Kaniok* — Фльоринка та ін. на Лемк (Красовський 77), Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *каню́к* — “пташеня кані, тобто хижого птаха родини яструбових” (СУМ ІV 91, АГВ ІІ 106) чи в якомусь ін. з його значень (Он І 338). 2. Від антр. **Каня**, співвідносного з апел. *ка́ня* — “яструб, сокіл” (Гр ІІ 216), + *-юк*.

Каню́ка — Тч, Хс. 1655: *панъ Канюка* — Горінчово (Яворській 203); 1715: кр. *Alex. Kaniuka* — Дубове (Bélay 136); 1775: п-ще *Kaniuka* — Чома (Szabó 319). ◀ Від укр. апел. *каню́ка* у зн. “ка́ня, каню́к” або, що більш імовірно, у зн. “набридливий прохач”, “жебрак” (СУМ ІV 91, Гр ІІ 215).

Кáнюс — Рх. ◀ Окрім Зак, п-ще відоме в Польщі. К.Римут вважає його, як і п-ще *Kaniusz*, похідним від п-ща *Kania* (Rymut 373).

Каня †. 1772: кр. *Ilias Kania* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 475). ◀ Від місц. укр. назви птаха *ка́ня* — “мала сова”, “канюк” (Чопей 143). Апел. *ка́ня* давно антропонімізувався у слов'ян (SvoSta 45) і виступає п-щем на Лемк (Красовський 77), на Подг (Bubak 156), у чехів (Moldanová 99), хорватів (Leksik 280), навіть в угорців (пор. 1570: п-ще *Kanió* — Шаланки (Szabó 463).

Ка́пак — Рх. ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще не має задовільної інтерпретації, бо виводити його з закарп. діал. *капáк* — “вид найгіршого ґатунку тютюну” (східнослц. *kapák* — “т. с.” — див. SSN I 745) заважає молодість цієї рослини в Карпатах. Найбільш правдоподібно, що п-ще є пол. утворенням від дієсл. *кара́с* — “капати” або від ім. *кара* — “покривало, попона”, “ковпак над димовою трубою”, як це вважають і пол. дослідники (Rospond II 253, Rymut 374), хоч друга сема не чужа й укр. мові (Гр II 216). П-ще *Карак* відоме в Польщі; на пол. пох. закарп. п-ща **Ка́пак** натякає і наголос на передостанньому складі та відсутність давніх його фіксацій у місц. пам’ятках писемності. 2. Від серб. апел. *капак* — “краплина”, що є демін. від лексеми *кап* — “крапля” (пор. також серб. п-ще *Ка́па* — РСКНІ ІХ 217, 221).

Капа́льчик — Уж. Пор. 1819: п-ще *Карав-czyk* (!) — Монастирець на Лемк (ФМ), лемк. п-ще 1787 р. *Kapelczyk* (Красовський 78), бойк. п-ще цього ж року *Караю* із с. Синьовидне (ЙМ), пол. п-ща *Karal*, *Karala*, *Karalka* (Rospond II 254). ◀ П-ще пол. пох. *Karalczyk* виводиться з пол. дієсл. *кара́с* — “капати” (Rymut 374–375).

Капар †. 1705: кр. *Joan Karar* — Калини (HodOkt 440). ◀ 1. Від укр. апел. *капар* — “зубожілий”. 2. Серб. ос. назва за родом діяльності *капар* — “капелюшник”. 3. Пол. апел. *kararz* — “одягнений у шапку” (Rospond II 254).

Капа́рник — Вб. Можливо, п-ще слід убачати і в угор. записі ужгородця *Karornaki György* із 1691 р. (HodAd 35). П-ще *Карарник* знають і в Польщі (Rymut 375). ◀ Від укр. діал. *капа́рник* — “нікчема, маруда, партач, поганий працівник” (Гг 90, ЕСУМ II 369).

Ка́пац [род. — **Ка́паца**] — Мк, Св. ◀ Від серб.-хорв. апел. *капац* (род. — *капца*) — “крихітка”, що є демін. від ім. *кап* — “крапля” (РСКНІ ІХ 225).

Капич †. 1684: кр. *Karics Miklos* — Теремля (Bélay 203). ◀ Від персоніфікованої власної назви *Ка́па* (див. **Капар**) + *-ич*.

Капича́к [*Капича́к*] — Уж. ◀ 1. Від заст. чол. імені *Ка́пик* (ВІЛ 234) + *-як*. 2. Від п-ща *Капич* + *-як*. 3. Пол. п-ще *Kariczak* (1640) Й. Бубак виводить від апел. *karica* — “монаший одяг” (Bubak I 157, SW II 242). Якщо прийняти відапелятивне пох., то можна так само вбачати в ньому й укр. апел. *капиця* — “шкіряне взуття без халяв” (Гр II 24).

Капіта́н [рідше — **Капіта́н**] — Ір, Мк, Вн. 1772: присяжні *Gregorius Kapitany*, *Franciscus*

Kapitany — Чертіж (Удвари-2 219); 1773: п-ще *Kapitan* — Чома (ПеПред 316); 1778: п-ще *Kapitanow*, а 1819 — *Kapitan* — Яворів на Лемк (ЙМ, ФМ); 1787: п-ще *Kapitan* — Крем’яна на Лемк (Красовський 77). ◀ Від кал. ім’я гр.-лат. пох. *Kapitón* (ЕСУМ II 373, ВІЛ 66), яке з часом зазнало змін під впливом військового звання *капита́н*. Пор. 1751: *Хома Капитон* — Крайниково (Гаджега-М 193).

Капко́ — Вб. ◀ 1. П-ще **Ка́пко** є у поляків (Rymut 375) і походить від дієсл. *капати* (див. п-ща **Ка́пак**, **Капа́льчик**). Строкатих тварин, шерсть яких має вигляд покропленої, в Карпатах досі називають *Капка́ня*, *Капка́ниста*. 2. Від болг. побажального імені *Капка*, первісне зн. якого “Нехай буде чистим і гарним, як краплина води!” (Ковачев 268).

Капла́р [*Капла́рь*], **-ря** — Тч. 1715: п-ще *Kaplar* — Ботар (Szabó 289, ПеПред 313); *Káplár* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Угор. п-ще *Káplár* походить від угор. назви військового звання *káprály* — “десятник, сержант” (Kázmér 547), яка підлягла метатезі ще на рівні апел.

Ка́праль — Вб. 1750: *Анна Капралька* — Шамудовці в Земпл у Слч (Гаджега-З 65); 1787: п-ще *Kaprat* — Вислік на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kapralik* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ Від давньої назви військового звання “унтер-офіцера піхоти” (SSN I 478, SW II 249, Moldanová, Гр II 218).

Капто́ла — Тч, Рх. 1785: *Димитрій Каптола* — Лопухово (ПаПо-2 16). Пор. ще 1715: п-ще *Kapta* — Ботар (ПеПред 312), яке виводиться з угор. апел. *kapta* — “копито, копил” (Kázmér 550). ◀ Від заст. місц. укр. апел. *капто́ла* — “постіл” (Вільшани на Хс).

Ка́птур — Мж, Хс, Вн. Пор. 1648: кр. *Kapturicz Szauka* — Тишів (Maksay 535); XVII–XVIII ст.: *Михаило и Луцо Копьтуровы* (!) *сыны* (Сах 85). У Польщі п-ще *Kaptur* значиться з 1548 р. (Rymut 376). ◀ Від назви давнього головного убору *каптур* — “з’єднаний із плащем”, “ковпак” (Гр II 218, Он I 339, Матер. до букв. IV 20, СУМ IV 97).

Капу́ста — Св. 1618: кр. *Uaszil Kapusztá* — Вишній Тварожець (Mars 96) 1704: *Kapuszta Roman* — Давидково (HodGens 15); 1715: кр. *Ign. Kapusztá* — Колодне (Bélay 134), *Kapuszta Koszt* — Керецькі (Bélay 169); 1787: п-ще *Kapusta* — Н. Синьовидне на Бойк (ЙМ). Пор. 1447: *Ioannis Kapusta* — Перемишль (Smołka II 34); 1618: кр. *Adam Kapusniak* — Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Від назви рослини *капуста*. П-ще *Kapusta* є й у хорватів (Leksik 281) та поляків (Rymut 376).

Капустей [*Kapustěj*], -ея. — Ір, Вн, Мк, Св, Мж. ◀ Від п-ща **Капуста** + -ей. Пор. також угор. п-ще в записі 1614: кр. *Laur. Karosztás* — Буштино (Bélay 182).

Капусяк [*Kapuscék*], -ка. — Рх. Пор. 1715: п-ще *Kopuszorszke* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). Основу *Kapusc* засвідчує й серб. п-ще *Kapucovih*, що також від апел. *kapusc* — “капуста” (РСКНІ ІХ 257), + -овиh (РСКНІ ІХ 257). ◀ Від серб. або хорв. п-ща *Kapus* (Leksik 281) + -як.

Капуш — Тч, Хс, Вл. 1649: п-ще *Kapus* — Микулівці (LchBer 428); 1715: кр. *Kapus Laszlo* — Дулово (Bélay 138); 1819: п-ще *Kapusz* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. апел. *kapusc* — “сторож, швейцар”, “воротар”. 2. Від укр. діал. *kápuш* — “овечий кліщ” (Гр ІІ 219, Vincenz 465), що відповідає рум. *săpusa* — “т. с.”, назва рослини *kapúш* (Мат. до буков ІV 21) та серб.-хорв. кличка вівці *káпоша* (Оном І 159).

Капцош — Хс, Ір. 1773: староста *Andreas Karcsos* (!) — Лопушанка (Удварі-2 298). ◀ 1. На думку М.Казмира, угор. п-ще *Karcsás* походить від їхнього ж апел. *karcsás* — “той, що виготовляє онучі” (Kázmér 546). З огляду на те, що лексема *káпци* в Карпатах полісемант., що в українців та поляків *káпци* — це і шкіряні черевики, і пантофлі, і суконні шиті шкарпетки, і онучі (ГР ІІ 217, SW ІІ 240, SSN І 746), припускаємо, що на допрізвищевому етапі лексема *káпцоши* могла означати не тільки особу, яка виготовляє онучі, але й того, хто взуває їх, ходить у них, чи навіть “онучаря”, тобто “бідну людину”. Можливо, спорідненим із п-щем **Капцош** є лемк. п-ще 1787 р. *Karcsio* (Красовський 77), однак оформлення лексеми фіналлю -цьо схиляє до думки, що антр. *Кáпцьо* — це колишне власне ос. ім'я, як і *Кáпка*.

Капчук — Рх. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -юк від п-ща **Капкó**. 2. Від бойк. апел. *kapčuk* — “капшук”, “калитка для тютюну” (Он І 340, AGB ІІІ 170). До речі, апел. *karczuk* у цьому ж зн. відомий і полякам (SW ІІ 240).

Кара — Мк, Уж. 1787: п-ща *Kara, Karan* — Опорець, *Karyn* — Вижлів, *Karuk* — Головецьке, *Karuczort* — Корчин, Сколе на Бойк (ЙМ). П-ще *Kara* є й у чехів, які виводять його з гіпок. імені *Kara*, співвідносного з повним іменем *Karel* (Moldanová 99). ◀ 1. Від укр. апел. *kara* — “покарання”, “покута”. 2. Від давньоугор. світського імені *Kára*, яке з часом стало у них канонічним, а нині співвідноситься з такими іменами, як *Károly, Karácsóny, Kardos* (Kázmér 551, Ladó 178, 179). 3. Тюрк. лексема *kara* — “чорний”, яка у народів причорноморського

регіону виступає не лише як власне ос. ім'я, але й першим компонентом складених п-щ на зразок *Карабодісаков* (Грк І 10, Илчев 240–244, Kпаррová 317).

Караба — Вн. 1704: кр. *Karaba Gergely* — Лохово (HodGens 12); 1775: п-ще *Karaba* — Надьгийрче (Szabó 418); 1775, 1778: *Karaba* — Ботарч (Szabó 228). Пор. ще споріднені. 1375: *Семенко Карабсвський* — Смотрич (ССУМ І 470); 1787: п-ще *Karabicz* — Мшанець, *Karabin* — Вижлів на Бойк (ЙМ). П-ще *Karaba* є й у чехів, які виводять його від свого діал. прикм. *karabaty* — “krabaty” (Moldanová 99). ◀ 1. Від серб.-хорв. апел. *караба* — “сопілка” (РСКНІ ІХ 262). 2. Від тур. апел. *karaba* — “пляшка” (Const 230, Шухевич ІІ 88).

Карабелеш — Мк. 1692: кр. *Karabellis* — Тросник (Szabó 473). ◀ Гіперкоректна форма п-ща **Карабильош**, яка постала під впливом пол. апел. *karabela* — “оздоблена шляхетська шабля без каблука” (SW ІІ 255) або заст. укр. *карабеля* — “т. с.” (Гр ІІ 263).

Карабильош — Св, Мк. 1751: *Ioann Karabilyos* — Сокирниця (Гаджега-М 192); 1772: присяжний *Basilius Karabilyos* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Угор. п-ще *Karabélyos* — від апел. *karabélyos* — “кіннотник, озброєний карабіном” (Kázmér 551), тобто “карабінер”. Пор. серб. архаїзм *карабиль* — “карабін” (РСКНІ ІХ 263, HodGens 4).

Карабін — Мж, Уж. 1787: *Tymko Karabin Muscianczat* — Вижлів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Karabin* — Ратнавиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. П-ще утворене від антр. **Караба** за допомогою пос. суф. -ин, і наголос, отже, падав у ньому на другий склад. Із часом відбулася асоціація з назвою вогнепальної зброї *карабін* — і наголос пересунувся на третій склад. 2. Від тур. словосполучення *kara bin* — “смуглява людина”.

Карабинець †. 1715: *Karabenicz* (!) *Pür* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. антр. **Караба**.

Карабинчак — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Карабинець** або андр. *Карабінка* — “дружина **Карабіна**” + -як.

Карабіньош — Ір, Хс. 1773, 1775: кр. *Karabényos* — Велятин (ПеПред 315, Szabó 538). ◀ Від місц. укр. апел. *карабіньош* — “карабінер”.

Карабинчок — Рх. ◀ Від п-ща **Карабін** + -юк. **Карабка** [*Karánka*] — Мк. ◀ Від п-ща **Караба** + патр. суф. -ка.

Карабчук [*Karapčuk*] — Рх. ◀ А.Вінценз намагається вивести п-ще з назви гуц. музичного інструмента *карапки* — “флейта” (Vincenz 594), але п-ще просто виводиться від п-ща **Караба** + укр. патр. суф. -чук.

Караван — Рх. ◀ 1. Нині п-ще асоціюється з загальновідомим апел. *караван* — “колона в'ючних тварин”, “фургон”, “катафалк” (СІС 310, Гр II 220, SW II 259). 2. Насправді колишне словосполучення тюркського *kara* — “чорний” + укр. ім'я *Іван* на зразок хорв. п-щ *Karabeg*, *Karabogdan*, *Karađorđević*, *Karafilipović*, *Karivanov* (Leksik 281) чи болг. *Караканитанов*, *Кариковичев*, *Караназов*, *Карачор...* (Илчев 241–243).

Каражія — Вн. 1775: п-ще *Karasia* (!) — Олешник (Szabó 326). ◀ 1. Від болг. діал. *карджия* — “наклепник, брехун”, що з тур. *karaci* — “т. с.” (Илчев 241). 2. Менш імовірно, що з серб. чол. імені *Карађа*, що з тур. *karaca* — “брюнет” (Грк 110). Оними такої структури на території Молдови фіксуються з XV ст. Пор. 1437: місцевість *Каражиин* — Сучава (ССУМ I 470).

Караман — Вб, Пр. 1457: антр. *Караманъ* — Байчани (ССУМ I 470–471); 1682: *Karamen* (!) *Petro*, *Andry* — Стричава (UetC 88-59). ◀ 1. Від болг. тюрк. *карман* — “брюнет”, “людина міцної статури” (Илчев 242). 2. Укр. *карман* — “кличка чорного вола” (Гр II 220). 3. Від серб. катойк. *карман* — “житель Караманії” (РСКНІ ІХ 277). 4. Від пол. апел. *karaman* — “пастушачий собака” (Rymut 377).

Караманіч — Вн, Мк. ◀ Від ос. назви (п-ща чи апел.) *карман* + *-ич*. Однак оскільки в закарп. укр. нар. говорах суф. *-ич* може приєднуватися лише до основ на *-а*, то п-ще **Караманіч** доводиться кваліфікувати як таке, що принесене в такому оформленні з Балкан.

Карана — Св. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, воно від місц. укр. *каран* — “карапуз”, “пацан” (Ужан), або перекручене п-ще **Карафа**. Можливо, з пол. діал. прикм. *karapętny* — “бридкий”, “нездатний ні до чого” (SW II 258).

Карапчук — Рх. ◀ 1. Імовірно, фонет. zdeформоване п-ще **Карабчук**. 2. Укр. патр. від п-ща **Карана** або від діал. апел. *каран* — “шмаркач”.

Карас — Уж. 1373: *Johannes dictus Karaz* — В. Німецьке у сх. Слч (Nagy-1 405); 1448: п-ще *Karaz* — Петнегаза (MaksaySz 196). Пор. 1602: пустака *Karas* — Доманинці (UetC 104-8). ◀ 1. Від укр. назви риби *карась* або від слц. чи пол. її еквівалента *karás*. П-ще *Karas* є й у Польщі. На пол. пох. п-ща натякає і наголос. Але таке ж п-ще та апел. є в Сербії та Хорватії (РСКНІ ІХ 283, Leksik 282), і в Слч (SSN I 750). 2. Від буков. апел. *карас* — “вид покрівлі з очерету” (Мат. до буков. IV 22).

Караслаї — Вн. 1612: п-ще *Karaszlai* — Ком'яти (Szabó 393); 1625: *Karaszlai*, а 1652 — *Karazlai* — Онік (Szabó 375); 1760: *Илли М'ѡдяньський, дискал Караиславский* — Мідяниця (Микитась 32). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від місц. мадяризованого ойк. *Karaszló* (Kázmér 553). Давня слов. назва цього села — *Караслав* (суч. — *Гребля на Ір*).

Карафа — Уж. 1684: шл. *Karapha* — Туртеребеш (Szabó 530); 1688: шл. *Karaffa* — Вари (LehBer 786). Пор. ще 1819: п-ще *Karafanda* — Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Імовірно, від укр. апел. *карафа* — “графин” (ЕСУМ II 378, СУМ IV 191).

Карачинський †. 1690: сваящ. *Karacsenszki Stephanus* — ком. Сат (Лучкай-Іс 33). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Карачин*.

Карб'ованець — Уж. Пор. 1787: п-ще *Karbowniczek* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ Власне укр. утворення з суф. *-ець* від пасивного дієприкм. *карбований* — “той, що має карби, нарізки, насічки”. У нашому випадку це, ймовірно, перенесення назви давньої укр. металеві монети *карб'ованець* на людину за якісь її характерні ознаки, зокрема “надрізуваний”, “позначений, таврований” (ЕСУМ II 388, Мат. до буков. IV 23, SSN I 751).

Кардаш — Уж. 1773: п-ще *Kardas* — Вашварі в ком. Сатмар (ПеПред 312); 1787: п-ще *Kardasz* — Тилява на Бойк і Тарнава на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kardasz* — Мочари на Бойк (ФМ). П-ще *Kardasz* із XVI ст. функціонує в Польщі (Rymut 378, Rospond II 260). ◀ Пол. дослідники небезпідставно виводять п-ще від тюрк. *kardasz* — “побратим, брат” (SW 266).

Кардашинець [*Кардашиниць*], *-иця* — Уж. ◀ Морфемна структура п-ща свідчить, що твірною основою для нього був андр. *Кардашика* — “дружина **Кардаша**”. Лише до такої основи (тобто до основи на *-а*) міг приєднуватись двоморфемний метр. суф. *-инець*. Згодом звукосполучення /шч/, яке постало на міжморфемному шві, спростилося до ступеня /ш/, і замість сподіваного *Кардашиниць* нині п-ще звучить як **Кардашинець**. Пор. п-ща *Парашинець*, *Ракішиниць*, при закономірних п-щах **Парашинець**, **Ракішиниць**.

Кардош — Уж. 1600: кр. *Niztor Kardos* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Kardos Andras* — Ставне (UetC 104-8); 1677: кр. *Nic. Kardos* — Миково (Bélay 214); 1715: кріпаки *Dem., Sim., To. Kardoss* — Окно-Рахів (Bélay 152). ◀ Угор. п-щеве утворення *Kardos* походить від апел. *kardos* у зн. “шабліст” або у зн. “майстер, що кує шаблі” (Kázmér 554).

Каринда †. 1715: п-ща *Karinda* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від антр. **Кára** + квалітат. суф. **-инда**.

Каритон — Св. Пор. 1600: п-ще *Hariton* — В.Руна біля Сигота (Bélay 186). ◀ Від укр. кал. імені *Харитон* з угор. субституцією ініціального звука /x/ > /k/.

Кáрич †. 1600: гор. *Mich. Karicz* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від антр. **Кára** + **-ич**.

Карляк [частіше — **Харляк**] — Уж. Пор. 1470: *Карлакъ Ласловъ* — Сучава, а 1499 р. — *жена Карвак Леоринці* — Гирлов (ССУМ I 471); 1787: п-ще *Karlak* — Новиця, Ліщини, Розділля на Лемк (Красовський 77). ◀ 1. Від кал. імені *Карло* або *Карел*, *Карол* (Majtán-Považaj 217) + **-як**. 2. Від серб. чол. імені *Крља*, *Крло* або *Крле*, що з *Крста*, *Кристофор*... (Гр 115, РСКН I X 604), + **-як**. Обидві етимології підтримуються також лемк. п-щами 1787 р. *Karlik* та *Karli* (Красовський 77). Див. ще **Харляк**.

Кармазин — Мк, Уж. 1715: кр. *Prokor Garmazin* (!) — Присліп на Мж (Bélay 181); 1773: присяжний *Theodorus Karmasin* — Шелестово (ДэжеДел 313); 1787: п-ще *Karmazin* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *камáзин* — “старовинне дороге темно-червоне сукно” (Ж-Н 336, СУМ IV 107, ЕСУМ II 393), який у слц. гов. озн. також темно-червону фарбу і темно-червону шкіру, а у поляків, де є і п-ще *Karmazin*, апел. озн. “пурпур” та “шляхтич старожитнього роду” (Rymut 379). У І.Франка (“Галицько-руські народні приповідки” ХХІІІ 245) апел. *кармазин* — “магнат”.

Кáролець, **-льця** — Вл. Пор. 1572: п-ще *Gr. Karolyi Antal* — Заріччя (Szabó 275); 1600: гор. *St. Karoly* — Кимпулунг (Bélay 148); 1502: шл. *Karolus* — Берсана (Bélay 103); 1678: кр. *Károly Mathe* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від угор. чол. імені *Károly* чи пол. або слц. *Karol* (SSJ IV 138) + укр. формант **-ець**.

Кароліна — Уж. Пор. 1631: гор. *Karoly Zsigmond* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Від антр. *Кароль* (див. **Кáролець**) + укр. здр.-пестл. суф. **-ина**, як і в п-щах **Василіна**, **Мигаліна**, **Юріна**...

Кароло́вич — Св. 1699: кенез *Karolovics* — Абранка (LehBer 17). ◀ Від пол. або від слц. імені *Karol* + слов. патр. суф. **-ович**.

Кáрна — Мж, Хс [рідше — **Карпа́**]. 1435: шл. *Mich. Karpa* — Діброва (Bélay 120); 1699: *Karpa Janos* — Бистриця (Maksay 560); 1715: п-ще *Karpa* — Колочава, *Karpa Lazur* — Кошельово (Bélay 163); 1787: п-ще *Karpa* — Ріп'яна на Бойк та п-ще *Karp* — Павлокома та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Карпа* (Керста 116) або

від кал. чол. імені *Карпо* чи *Карп* у род. відм. До речі, у сербів це ім'я так само належить до основ на **-а** (Грк 110).

Кáрпáтій [**Кáрпáті**], **-ія** — Вн. ◀ Угор. п-ще створене в роки Другої світової війни від ороніма *Карпати* за допомогою угор. форманта **-і**.

Кáрпинець [**Кáрпинець**], **-ниця** — Мж, Хс, Вн, Мк, Св. 1715: кр. *Andr. Karpenecz* — Кошельово (Bélay 163); 1751: *діакон Стефан Карпинець* — Кошельово (Гаджега-М 198); 1787: п-ще *Karpińec* — Майдан, Вільшаник та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кáрна** + **-инець**.

Карплюк і **Карп'юк** — Рх. ◀ Від антр. **Кáрна** або **Карпо́** + укр. суф. **-юк** з епентетичним /ль/.

Карпо́ — Хс, Вн. ◀ Від чол. кал. імені *Карпо́*. У с. Веряця до 1945 р. **Карпій** записували себе на мадяризоване п-ще *Kárpáti*.

Кáрпов — Горінчово. ◀ Наслідок зугорщення та зросійщення укр. п-ща **Карпо́**.

Карпо́вич — Мж. ◀ Від антр. **Карпо́** або й **Кáрна** + **-ович**.

Карп'юк — Рх. ◀ Від антр. **Кáрна** або **Карпо́** за допомогою укр. патр. суф. **-юк** без епентетичного /ль/.

Кáрцуб — Вн, Уж. ◀ Правдоподібно, спотворений вар. болг. імен *Кърцо* або серб.-хорв. імен *Крцо* чи *Крцуи* (Илчев 290, Грк 116, Šimundić 421).

Каршляк — Уж. Пор. 1787: п-ща *Korszlak* і *Korslai* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Пол. п-ще *Charszlak* (Rymut 382), яке походить від пол. апел. *karślak* — “низьке сукувате покривлене дерево” (Rospond II 266, SW II 278). 2. Серб. п-ще *Крильак*, що походить від апел. *крильак* — “людина, що живе в скелястій місцевості” (РСКН I X 372), або від серб. прикм. *крильав* — “хирлявий, зачахлий” (там само).

Каршняк — Вб. ◀ Закарп. п-ще **Каршняк** перебуває в тому ж гнізді, що й давні пол. п-ща *Karszny*, *Karszna*, *Karsznek*, *Karsznia*, *Karsznic*, які К.Римут справедливо пов'язує зі старопол. *karsz* — “хоробрий”, “пихатий”, з діал. *karśniawy* — “лівак” та виводить їх із праслов. **kŕchъ* — “ліва рука” (Rymut 381–382, Reczek 150). Однак кваліфікувати п-ще як однозначно пол. не дозволяють серб. діал. апел. *крильак* — “скеляста місцевість”, “карст” та прикм. *кришан* — “міцний” (РСКН I X 372).

Касарда — Вб. Пор. 1618: кр. *Kaszardow Iwan* — Бистра на Маковиці (Mag 61). ◀ Очевидно, п-ще пох. від слц. розм. *kasár* — “зломник сейфів”, ускладненого експресивним формантом **-da**, як і ім. *fešanda*, *srandá*..., або від

старопол. дієсл. *kasac* — “бравувати” (Rcczck 150). У поляків є п-ще *Kasiar* із цим же апел. значенням (Rymut 383).

Касинець [*Касиниць*], -нця — Мк, Уж, Св, Пр. 1773: присяжний *Ivan Kaszépocz* — Тростяниця (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Kasiniec* — Сможе на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Kasyn* за цей же рік у с. Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще **Касинець** утворене, поза всяким сумнівом, від місц. гіпок. жін. імені *Кася* (оф. *Катерина* — Он I 315) + продуктивний метр. суф. -инець. Пор. 1738: *Иванъ Дмитрю изъ жоновъ свосвь Касев* — Волосянка (Сах 75). П-щ від жін. імені *Кася* на Бойк у XVIII ст. було багато. Пор. *Kasiak, Kasiuk, Kasiunycz, Kasiuricz, Kaszczyniec...* (ЙМ, ФМ).

Касич — Вб, Пр, Уж. 1450: *Nicolaus Kazycz et Katherina mater ipsus* (Smolka II 90). Запис дуже вагомий, бо прямо вказує, що матір'ю поіменованого *Миколи Касича* була жінка на ім'я *Катерина*. 1751: *парох Иоан Касич* — Сухий (Гаджега-Уж 172). XVII–XVIII ст.: *шолтыс гуспянський Касич* — Суха (Сах 75). 1787: п-ще *Kasicz* — Котень на Лемк (ЙМ). ◀ Від традиційного бойк. жін. імені *Кася* (оф. *Катерина*) + давній метр. суф. -ич, який дотепер не втратив продуктивності.

Каська — Пр. ◀ П-щем стало жін. ос. ім'я *Каська* (< *Катерина*), власне апелятивізований його відповідник. Пор. пол. діал. *kaška* — “базікало”, “пустомеля”, “неделікатна людина” (SWII 293).

Катаніця — Уж. ◀ 1. Пряме перенесення серб.-хорв. п-ща *Катаница* (РСКНІ IX 329, Leksik 285) в укр. середовище. На серб. мовному ґрунті п-ще *Катоница* можна розглядати як демінутивне (або патр.) утворення з суф. -ица від серб.-хорв. антр. *Katana* (Leksik 285). 2. Суф. дериват від пол. апел. *katana* — “військова куртка, яку носили у XVIII ст.” (Rymut 585).

Катеринюк — Рх. Пор. 1819: п-ще *Katarynicz* — на Бойк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Катерина*, яке ніколи не належало до популярних, але здавна відоме у Карпатах, + метр. суф. -юк. Пор. записи імені. 1509: шляхтичка *Katharina* — Хуст (Bélay 150); 1513: кріпачка *Katharina* — Приборжавське (Bélay 220).

Катерняк — Тч. ◀ Фонет вар. п-ща **Катриняк**.

Католик — Св. 1787: п-ще *Katolik* — Турянка на Лемк (Красовський 78). ◀ Від назви людини за її віросповіданням, яким вона виділялася з-поміж оточуючих.

Катона — Тч. 1551: п-ще *Katona* — Фанчико (Szabó 328); 1554: кр. *Sim. Kathona* — Іза

(Bélay 156); 1602: вдова *Katona Matyasné* — Доманинці (UetC 104-8); 1607: вдова *Katona Andrasné* — Доманинці (UetC 104-8); 1705: кр. *Mich. Katona* — Золотарьово (HodOkm 427). ◀

1. Від апел. *katona* (в укр. гов. Зак — *катона*), який у суч. угор. мові озн. “солдат”, а раніше мав зн. — “озброєний слуга рицаря” (MNTESz II 409). 2. Від заст. правосл. імені *Катун* (ВІЛ 192, Суднік 98, Илчев 247), фонет. видозміненого під впливом угор. апел. *katona* — “солдат угорської армії” + -а.

Катран — Мж. 1715: кр. *Roman Katvan* (!) — Річка (Bélay 183); 1773: кр. *Kotran Fedor* — Річка (ПеПред 310). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це власне укр. або слц. утворення з суф. -ан від антр. *Катря* (традиційне ім'я *Катерина*), яке у Новому Селі на Вн згадується 1581 р. (п-ще *Katra* — Szabó 506, Majtán-Považaj 217). 2. Від укр. діал. тюрк. *катран* — “смола, дьоготь” (ЕСУМ II 406), яке могло стати п-ком завдяки тому, що лексема *катран* є виразником чорного кольору. 3. Від назви степової рослини *катран* (СУМ IV 120). 4. Від укр. діал. назви фартуха *катран* (Гр II 226), “ганчірка” (Мат. до букв. IV 26).

Катреняк — Тч. — Див. **Катриняк**.

Катрин — Тч. 1600: городяни *Jac. Catrin, Bl., Fr., Mate Katrin* — Тячів (Bélay 205); 1696: гор. *Paul. Katrin* — Кимпулунг (Bélay 149); 1699: кр. *Katra*, а за 1715 р. — *Katrin* — Бикинь (Szabó 301). ◀ 1. Від місц. укр. вар. жін. імені *Катря* (оф. *Катерина*) + пос. суф. -ин. Пор. 1657: *свою матерю Катрею* (Микитась 65). 2. Від чол. ос. назви *Katra*. Показово, що ту саму особу в с. Бикинь (нині село вже змадряризоване) 1699 записано як *Katra*, а 1715 — *Katrin* (Szabó 301). Пор. ще болг. ос. ім'я *Катрин* (Ковачев 272).

Катриниць [*Катриниць*], -нця — Мж, Хс, Ір, Св, Тч. 1649: кр. *Katrinecz Ivasko* — Міжгір'я (Bélay 178); 1677: *Феодор Катриниць* — Н.Визниця (ПаПо-3 24); 1699: кр. *Katrenecz Hricz* — Чинадьово (Maksay 563). Пор. ще запис п-ща 1773 р. *Katrinacsak* — Добра у Земпл (ПеПред 317). ◀ Від укр. жін. ос. імені *Катря* (< *Катерина*) або від його змадряризованого чи словакізованого вар. *Kátra* + укр. метр. суф. -инець.

Катриняк — Тч. ◀ Від п-ща **Катрин** (або жін. імені *Катрина, Катрена* чи *Катрина*) + суф. -як.

Катрич — Тч, Мк, Св. 1678: кр. *Katrics Ivan*, 1684 — *Katrics Dumitru*, 1715 — *Nic. Katrics* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1715: кр. *Alex., Lad. Katrics* — Ганичі (Bélay 141); 1776: *Марія Катричка* (Метрика); 1787: п-ще *Katrycz* —

Небилів, Ріп'яна на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Катря* (див. *Кáтрин*, *Кáтринець*) + *-ич*.

Кáтро — Хс. 1581: п-ще *Katra* — Нове Село (Szabó 506); 1715: п-ще *Katra* — Бикинь (Szabó 301). Пор. ще 1648: кр. *Katrik Mihal* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ 1. Очевидно, мадяризований вар. укр. жін. імені *Кáтрыя*. 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Katra*, *Katro* могли постати як від імені *Katarzyna*, так і від нім. ос. назви *Kater* (Rymut 385–386).

Катуи †. 1771: кр. *Katun Luka* — В.Студений (ДэжеДел 275). ◀ Імовірно, від місц. укр. мадяризму *катјуи* — “воїн” (Чопей 145).

Катунá — Вб, Ір, Вн, Хс. 1463: *пан Катуня Маршалко князя* — Острог (ССУМ I 471); XVIII ст. кр. *Katun Luka* — В.Студений (Dezső 23); 1787: п-ще *Katun* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від заст. правосл. імені *Катун* (ВІЛ 192, Суднік 98, Справочник 442, Илчев 247). Формант *-а* міг з'явитися за аналогією до місц. мадяризму *катјуна* чи *катона* — “солдат”, “жовнір”. 2. Від місц. укр. мадяризму *катунá* — “воєк”, що з угор. *katona* — “т. с.” (Чопей 145).

Кáхнич — Вб. 1690: вдова *Kachnics Jánosné* — Ужгород (HodAd 68); 1720: кр. *Sim. Kaknics* (!) — Нересниця (Bélay 176); 1787: п-ще *Kachnicz* — Головецьке на Бойк, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Kachniak* — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від давнього розм. імені *Кахна* (оф. *Катерина*) + *-ич*. Пор. 1448: пані *Woythcowa alias Kachna* — Перемишль (Smołka II 41); 1608: кр. *Fegyua Kachniw* — Комлош на Маковиці (Mars 77).

Качáйло — Мж. 1787: п-ще *Kaczajlo* — Опорець на Бойк (ЙМ). П-ще *Kaczajlo* поширене і в Польщі (Rymut 363). ◀ Укр. утворення з суф. *-айло* від дієсл. *качати* — “котити”, “перевертати”, “гойдати”, тобто ім. моделі *недба́йло*, *побіга́йло*, *пошива́йло*, який указував, що його носій сам качався або качав когось чи щось (див. ще Vincenz 504).

Качáла — Пр. 1787: кр. *Kaczala* — Височани на Лемк (Красовський 78). Пор. ще суч. гуц. п-ща *Kaczula*, *Kaczulak* (Vincenz 508). ◀ 1. П-ще *Kaczala* відоме і полякам, а К.Римут виводить його від діал. *kaczala* — “незграбна людина”, “мотуз”, “батіг” (Rymut 363). 2. На укр. ґрунті виводиться з апел. *качáло* — “кругла шайба” (Ж-Н 338), “дерев'яне кільце” (Гр II 227), “коліщатко”, “гойданка” (Он I 343), а на слц. — із діал. *kačalo* — “кругла металева покрішка для розкривання грубки” (SSN I 731).

Качин †. 1572: *Stephan Kachin* — Свалява (UetC 53-15); 1720: кр. *Ge. Kacsiny* — Студений

(Bélay 146). ◀ Від антр. *Кáча* (див. *Качій*) + пос. суф. *-ин*.

Качинець †. 1715: кр. *Lad. Kacsinics* (!) — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. *Кáча* (див. *Качій*) + *-инець*.

Качій — Уж. 1582: п-ще *Kacsi* — Шаланки (Szabó 463). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ій* від імені *Кача* ~ *Ка́ча*, яке у багатьох народів регіону співвідноситься з жін. іменем *Катерина* (Knappová 18, SvoSta 33, SSJ VI 138, Maretic II 83, Šimundić 513, РСКНІ IX 349, Илчев 248, Морошкин 98), а в деяких — із чол. іменем *Károly* (Hajdú 93). Наявність імені *Кáча* на Зак у минулому підтверджують записи п-щ *Качин* і *Качинець*. На Подг запис п-ща *Kacza* походить із 1633 р. (Bubak 152). Пор. ще сілезьке п-ще XVI ст. *Kaczej* (Rospond II 236). 2. П-ще легко інтерпретується як угор. відойконімне утворення з формантом *-і* від назви села *Kács*, що в ком. Боршод (Kázmér 52).

Качкович †. 1715: вдова *Kacskoviczova* — Ізки (Bélay 155); подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Kaczko*, *Kaczkowicz* (Bubak 152). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Качко*.

Качкóвський [*Качкóвскі*], *-кого* — Вн. У Польщі п-ще *Kaczowska* згадується 1489 р. (SSNO VII 99). ◀ 1. Від антр. *Качка* або *Качко*, що від назви домашньої птиці *ка́чка*. 2. Могло постати також від антр. *Качкó*, що від імені *Акакії*.

Качу́к — Рх. 1520: п-ще *Kachwk* — Евр (MaksaySz 188). ◀ Імовірно, від антр. *Кáча* (див. *Качій*) + *-ук*.

Качу́р [рідше — *Кáчур*] — Хс, Уж, Пр, Св, Вн. 1492: антр. *Качюрювь* — Острожниця (ПаПо-1 181); 1618: кр. *Kacziur Detko* — Ладича на Маковиці (Mars 64); 1699: кр. *Kaczur Stephan* — Кольчино (Maksay 562); 1715: кр. *Nic. Kacsur* — Добрянське, *Gr. Kacsor* — Драгово (Bélay 117, 168); 1749: п-ще *Kacsur* — Чома (Szabó 319); 1787: п-ща *Kaczor*, *Kaczurko* — Кам'яна, Ждиня, Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви самця качки *качу́р*.

Качу́ра — Уж. 1661: кр. *Gaczura Vaszil* — Рускова (Bélay 188); 1715: кріпаки *Mich.*, *Sim. Kacsura* — Колодне (Bélay 134). Пор. ще 1618: кр. *Hricz Kaczurik* — Гавринець на Маковиці (Mars 74). ◀ Від антр. *Качу́р* у род. відм.

Качу́рик — Вб, Уж. 1618: кр. *Hricz Kaczurik* — с. Гавринець на Маковиці (Mars 74). ◀ Від давнього антр. *Качу́ра* + *-ик*.

Качурóвич — Мк. 1645: п-ще *Kaszurovics* (!) — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Kaphorovich* (!) *Prekup* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. *Качу́р* + *-ович*.

Качуряк [*Качурéк*], -ка — Рх. ◀ Від антр. Качур + -ék.

Кáша — Ужгород. 1937: учень Ужгород. гімназії *Йосип Каша* — Ужгород. 1567: кр. *Kasa Danilo* — Сусково (UetC 53-12); 1607: кр. *Lukacs Kasa* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Від апел. *каша* — “нагрубо змолоте зерно”, “страва з круп, пшо-на, рису...” (Kázmér 558, СУМ IV 121).

Кашáй — Уж, Ір. — Див. **Кашшáй**.

Кáшка — Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кашкó**.

Кашко †. 1600: кр. *Dem. Kasco* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *St. Kasko*, 1763 — *Kasko Peter*, 1715 — *Kassko Illyes, Jakab* та ін. — там само. ◀ Дериват із суф. -ко від давнього антр. **Кáша**, який в угорців звучить як *Káшо*.

Кáшкóв — Хс. ◀ Мадяризований і зросійщений вар. п-ща **Кашко**.

Кашкович †. 1705: кр. *Kaskovits Jaczko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Кáшка** + суф. -ович.

Кáшої (невідм.) — Вн. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом -і від укр. антр. **Кáша**.

Каштáн — Рх. ◀ За А.Вінцензом, гуц. п-ще **Каштáн** походить від апел. *каштáн* — “кінь рудої масті”. Пол. п-ще *Kasztan* К.Римут пов’язує з коричневим кольором плодів *каштани* (Rymut 385), а С.Роспанд — із найменуванням коня каштанової масті (Rospond II 273–274).

Кашуба — Рх. 1696: кр. *Jac. Kasuba* — Рахів (Bélay 182). У Польщі п-ще *Kaszuba* фіксується з 1386 р. (SSNO II 546). ◀ 1. К.Римут виводить його з етн. *Kaszub* чи *Kaszuba* — “житель обл. *Кашуби*” (Rymut 385). 2. Від укр. діал. *кашуба* — “засік” (ЕСУМ II 412).

Кашук — Хс. ◀ Від антр. **Кáша** + -ук. У Польщі п-ще *Kaszuk* значиться 1456 (Rymut 384).

Кашула — Уж, Мк. ◀ 1. П-ще *Kaszula* є і в Польщі, а К.Римут схильний виводити його від імен на *Ка-*, як *Kanimir, Katarzyna, Kazimier*, або від апел. *kasza* (Rymut 384). 2. На нашу думку, п-ще походить від антр. **каша**.

Кашшáй — Уж, Ір. 1691: гор. *Kassay György* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Від угор. назви слц. міста *Kassa* (слц. *Košice* — укр. *Кошиці*) + угор. формант -і. В Угорщині п-ще *Kassai* фіксується 1428 р. (Kázmér 559).

Квак — Вн, Ір, Уж. 1743: п-ще *Quak* — Підвиноградів (Szabó 491); 1787: п-ще *Kwak* — Грубешів на Лемк (ЙМ). П-ще *Kwak* у Польщі фіксується з 1603 р. (Rymut 502). ◀ Від укр. діал. апел. *квак* — “бруква” (Ж-Н 339), “пук клоччя після першої його обробки на терлиці” (Karaś 135) чи від діал. назви птаха *квак* (Гр II 229).

Квакóвський — Вб. ◀ Від антр. **Квак** + -овський. Географія п-ща, наголос та відсутність переходу суф. /о/ в ін. монофтонг дозволяють припускати, що воно прийшло з Польщі (Rymut 502).

Квасни́на — Мк. 1772: присяжний *Kvasznina* — Іванівці (Удварі-2 300). Пор. ще 1618: кр. *Kwaszniczat Fedur* — В.Мирошів на Маковиці (Mars 81). ◀ Від місц. апел. *квасни́на*, що є похідним від прикм. *квасни́й* — “кислий”. В укр. гов. Зак *квасний* — “кислий” (Гр II 231), “квашений” (Гр 92), а *квасни́на* — “жентиця в бочці” (Он I 345), “сироватка” (Чопей 146). У XVI ст. апел. *квасни́на* — “кисла мінеральна вода” (Джедел 68). Пор. ще споріднені п-ща з коренем *квас-* на Бойк з кінця XVIII ст.: *Kwas, Kwasow, Kwasniewicz, Kwasnicki* (ЙМ).

Квасничат †.: кр. *Kwaszniczat Fedur* — В.Мирошів на Маковиці (Mars 81). ◀ Укр. патр. утвор. з суф. -ят від антр. *Квасни́ця*.

Кваснюк — Рх. ◀ Від укр. *квасни́й* — “кислий”, “квашений” + -юк. Пор. 1451: *Blasium quassny de Łyrzawicza* — Перемишль (Smółka II 110); 1787: п-ще *Kwasniewicz* — Вільшаник на Бойк (ЙМ).

Квач — Хс. ◀ 1. Від апел. *квач*, який в укр. мові озн. “щітка, ганчірка для мащення чогось”, “дитяча групова гра з м’ячем”, “саморобна соска для дитини” (Мат. до буков. IV 32) та “слабовільна безхарактерна людина” (Гр II 232, СУМ IV 132). У пол. *kwacz* — це “пензлик, щітка” (SW 653). 2. Чес. п-ще *Kvač* виводять від нім. *Quattsch* — “брехня” (Moldanová 122).

Квич — Пр, Уж. 1787: п-ща *Kwicz* — Н.Турів, *Kwiczkow* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви нічного птаха із родини совиних *квич* — “пугач”, “сич” (Вб), яка пов’язана з дієсл. *квичати* — “кувікати” (ЕСУМ II 417). Пор. слц. діал. *kvičak* — “писклива тварина” (SSN I 925).

Квіткóвський [*Квіткóвскі*], -кого — Вн. ◀ Дериват укр. антропооснови *Квітка*, що від апел. *квітка* зі слов. патр. суф. -івський, але без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг. П-ще відоме і в Польщі (Rymut 504). У карп. зоонімії лексему *квітка* використовують для найменування тварин рябої масті. В антропонімії ця лексема може бути й перекладом кал. імені лат. пох *Florian*. Пор. іменування козака *Квітка Гуяницький* із Корсунського полку 1649 р.

Квóчка — Уж, Мк. 1782: *Трифон Квочка* — Черник (Метрика); 1787: п-ще *Kwoczka* — Гладшів, а *Kwoka* — Ізьби — Ясьонка на Лемк (Красовський 79). Пор. ще 1600: кр. *Gr. Kloczka* — Рахів (Bélay 181). ◀ Від загальноукр. назви *квóчка* (СУМ IV 138).

Кéбелеш — Ір. ◀ 1. Можливо, від угор. апел. *kebeles* — “грудастий”. Пор. 1570: кр. *Fran., Jo. Keblesh* — Свалява (UetC 53-14); 1682: кр. *Köblös Vaszily* — Сухий (UetC 88-59); 1787: *Kieblesz, Keblesz* — Берест, Тилич на Лемк (ЙМ). Пор. також 1567: кр. *Keblek (!) Fedur* — Свалява (UetC 53-12); 1648: кр. *Szeni Keblek* — Підполоззя (Maksay 529). 2. Важче виводити його зі старовірнїонім. *Göbl* — “голова” (Moldanová 101).

Кéвешлігетій [*Kévesligeti*], -ія — Тч. 1720: кр. *Andr., Ge. Kövesligeti* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Угор. утворення з формантом -і від угор. ойк. *Kövesliget* (укр. назва закарп. села — *Драгово*). Див. ще **Ківешлігетій**.

Кевпáнич [зрідка — **Кеопáнич**] — Вб. Пор. ще пол. п-ща з Сілезії *Kieřik, Kieřin* (Rospond II 290, Rymut 395), які К.Римут виводить від пол. діал. *kieř* — “лебідь”. ◀ 1. Від укр. андр. *Кевпáня* — “дружина *Кевпа*” + -ич, а *Кевп* — відповідно *Лебідь*. 2. Менш імовірно, що п-ще **Кеопáнич** пов’язане з заст. чол. іменем *Кеопá* (ВІЛ 192).

Кéдик — Вн, Ір. 1819: п-ще *Kiedyk* — Дуба, Танява на Бойк (ФМ). ◀ 1. Співзвучні п-ща з основою *Кед-* є і в пол. мові. К.Римут схильний виводити пол. п-ща *Kiedyk, Kiedak, Kiedewicz* від прислівника *kiedy* — “коли” (Rymut 393). 2. На нашу думку, п-ще є радше здр.-пестл. вар. якогось чол. імені, можливо, *Македон* або болг. чол. іменем *Кедо* (Илчев 242). 3. Можливо, що це фонет. вар. апел. *кидик* — “молода людина” (Гр II 237).

Кедо †. 1600: гор. *Jo. Kedo* — Вишково (Bélay 216), а 1649 р. в Черкаському полку війська запор. називається козак *Богдан Кедо*. ◀ Правдоподібно, скор. вар. чол. імені *Македон*.

Кедьó — Мж, Вн. 1715: кр. *Kegjo Vaszily* — Бедевля (Bélay 126); 1771: кр. *Kegyo Danilo* — Сер.Студений (ДэжеДел 217). ◀ 1. Фіналь лексеми -ьó вказує, що це якийсь гіпок. чол. ім’я, правдоподібно, *Македон*. Див. ще **Кéдик** і **Кедю́лич**. 2. Від болг. чол. імені *Кедо* (Илчев 242).

Кедю́лич — Пр, Уж. ◀ 1. Від андр. *Кедю́ля* — “дружина *Кедя́*” + -ич. 2. Менш імовірно, що від пол. діал. *kidula* — “нехлюя” (SW II 320) + -ич.

Кейпáза [*Kijpáza*] — Уж. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. 1. Можливо, це одзвінчений вар. пол. п-ща *Kierpas* + -а, у якому К.Римут схильний бачити пол. іменник *kieř* — “дурень, глупак” (Rymut 396). 2. Можливо, це албанське демін. ім’я, на що могла б вказувати фіналь п-ща -за.

Кéка — Мк. 1603: *Федко Кекувъ из Федором Кековым* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1676: свящ. *Teodorus Kéka* — Руськова (НЗ МУК 14. — 235). ◀ 1. Імовірно, від болг. апел. *кека, кекав* —

“немічна людина” (Илчев 250). 2. За М.Казмиром, угор. п-ще *Kéka* — це давнє світське ім’я (Kázmér 568).

Кекерчійій — Вн. — Див. **Кикирчійій**.

Келемáн — Уж, Рх. 1365: волох *Kaliman* — Коромля (Nagy-1 345); 1444: *Кълиман* — Сучава (ССУМ I 534); 1565: кр. *Maxim Kelyman, Hriczko Keleman* — В.Ворота (UetC 53-12); 1570: кр. *Greg. Keleman* — В.Ворота (UetC 53-14); 1648: кенези *Keleman Vaszil, Jartin* — Щербовець (Maksay 532). ◀ Від молд. чи рум. чол. імені *Кэлиман* (Ер-Кос 56, Iordan 212, Богдан 267). Ім’я *Калиман*, співвідносно з кал. іменем гр. пох. *Калиник* та *Калимах*, що побутувало серед козаків Брацлавського полку 1649 р.

Келемáник — Пр. ◀ Від антр. **Келемáн** + -ик.

Келеманчин †. 1682: *Kelemancsen Miikula* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Від місц. андр. *Келемáнка* — “дружина **Келемáна**” + -ин.

Келемéн — Вн, Хс, Тч, Рх. 1216: *Kelemen dominus* — Бігар (RegVar 210); 1333: свящ. *Kelemen* — Серне (LehBer 28); 1572: кр. *Mate Kelemen* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1579: *Kelemen Kosztya* — Климовиця (LehBer 341); 1691: гор. *Kelemen Demeter* — Ужгород (HodAd 42); 1701: *Michael Kelemen* — Іванівці (HodOkt 408). ◀ Від угор. вар. кал. імені *Kelemen* (укр. *Климентій, Клим*), що із лат. *clemens, -ntis* — “милосердний” (ВІЛ 60).

Келемéник — Тч. ◀ Від **Келемéн** + -ик.

Келемéць [*Килимéць*], -мця — Вб. ◀ Мадяризований вар. укр. чол. імені *Климéць* (див. **Клим**). Пор. ще 1648: кр. *Tinko Klimeczki* — Ганьковиця (Maksay 527).

Кéлер — Уж. ◀ Від верхнїонім. *Köler* — “смоляр, вугляр” (Rymut 394).

Келечéв — Уж. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване, очевидно, перекручене. Можливо, пов’язане з пол. п-щем *Kielczawa* або з пол. ойк. *Kielczew, Kielczewo* (Rymut 395).

Келечéва — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kieleczawa* — Ставища на Лемк (ЙМ). ◀ Род. відм. від **Келечéв**.

Кéлеш — Вб. ◀ 1. Від серб. діал. апел. *келеш* — “хворий на грижу (килу)” (РСКНІ ІХ 421), якому в укр. гов. Зак відповідає *кілош, килавий, кілавець* (Гр II 238). 2. Рум. п-ще *Cheleş*, що з апел. *cheleş* — “лисий” (Iordan 112). 3. Від угор. апел. *köles* — “просо, пшоно”. П-ще *Köles* є і в угорців, і вони виводять його від угор. назви проса — *köles* (Kázmér 636).

Келешовчáк — Вб. Пор. 1787: п-ще *Keleszowiec* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Келешóвець* + -як, яке, своєю чергою, походить

від Келеш. Пор. ще рум. п-ще *Chaleș*, співзвучне з апел. *cheles* — “лисий” (Iordan 112).

Кельман [*Кільман*] — Мк. 1787: п-ще *Kielman* — Лукавиця на Лемк (Красовський 79). ◀ 1. Від укр. діал. *кельман* — “хлопчик, що виконує різні роботи” (Vinccsz 393). 2. Пол. п-ще *Kielmann* чи *Kellmann* походить від баварського *kiel* — “глу-пак, тупак, тупиця” (Rymut 394). 3. Рум. п-ще *Chelman*, яке є фонет. видозміною п-ща *Chel-eman*, що з імені *Klement* (Iordan 112).

Кельник — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kielnia* — Крушельниця, *Kilnik* — Дністрик, Дубовий, Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще *Kielnik* є і в Польщі. К.Римут виводить його з назви мулярського інструмента *kielnia* — “кельня” (Rymut 394) + -ик.

Келюшак — Уж. ◀ 1. Очевидно, вар. пол. п-ща *Kielusuak* чи *Kielusiak*, які К.Римут виводить із апел. *kielich* — “келих” (Rymut 394), + -як. 2. Менш імовірно, що п-ще пов’язане укр. діал. апел. *келюх* — “пузо” (Ужан) або з рум. антр. *Săluș*, що зі співвідносного йому апел. у зн. “кляп”, “кобилка” (Iordan 105).

Кеменсшій — Ір. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -i від п-ща *Keményes*, апелятивним зн. якого було “коминар” або “майстер, що споруджує комини” (Kázmér 572).

Кеменці †. 1607: *Kemenczi Istvan* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. -i від місц. укр. *Кам’яниця*, який угорці традиційно називають *Kemence*.

Кеменяш — Мк, Вн, Бг. 1773: присяжний *Basilus Keminyas* — Пасіка (Удварі-2 302). ◀ Від п-ща угор. пох. **Кеминь** + рум. демін. суф. -aș.

Кеминь [рідше — **Кемінь**] — Хс. 1554: гор. *Val. Kemeny* — Хуст (Bélay 151); 1570: кр. *Kemen*, а 1576 — *Kemeny* — Холмовець (Szabó 366); 1645: гор. *Kemény János* — Мукачів (LchBer 34). ◀ Угор. п-ще від апел. *kemény* — “твердий, суворий, неблаганний” (Kázmér 572).

Кемінь — Хс. — Див. **Кеминь**.

Кенез [*Кєниз*, *Кєнийз*] — Ір, Вн, Мк, Бг. 1348: *Ladislavus filius kenez* — Земпл (Nagy-1 209); 1419: *Symon f. Wlas Kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1429: солтис *Kenéz Ferencz* — Ділок (LchBer 644), 1572: кр. *Kenez* — Ком’яти (Szabó 397); 1608: кенез *Kenéz János* — Белебова (LchAd I 160); 1704: *Kenéz Gergely* — Зубівка, *Kenéz Laszlo* — Ремети (HodGens 9); 1773: присяжний *Michail Keniz* — Дунковиця (ДэжеДел 320). ◀ Лексема *кєнез* чи *кєнийз* у такому її звучанні історично є угор., а генетично — слов. Іменник *кълъзь* спочатку означав князя — “главу держави, князівства”, з часом у сх. слов’ян став титулом бояр, вельмож, а у

словаків озн. “священик”. У період формування п-щ лексема *кєнез* у сх. частині Карпат (в ареалі дії волоського права) — “засновник поселення”, “ватажок волохів”, “сільський староста”, а син. до неї в ареалі дії нім. права були терміни *сóлтис*, *кرایник* (Kázmér 575). В угорців лексема *kenéz*, а у сербів — *кнез* уживалися також як власні особові імена (Грк 11, Hajdú 59, Ladó 180).

Кєниз — див. **Кєнез**.

Кєнийз — див. **Кєнез**. Написання **Кєнийз** орієнтоване на суч. угор. вимову.

Кєнис — див. **Кєнез**.

Кєнідра — Хс. 1715: кр. *Fr. Kenyidra* — Горінчово (Bélay 144). Пор. 1619: кр. *Keandra* (!) *Kifor* — Ділове (Bélay 208). ◀ П-ще є наслідком якогось давнього перекручення. 1. Припускаємо, що це композит на зразок давньочеського п-ка *Končdra* (SvoSta 126). Пор. серб.-хорв. п-ще *Коньодер* та співзвучний йому апел. *коньодер* — “той, що дере здохлих коней” (РСКНІ Х 195), пол. п-ща *Koziara*, *Kozydra* (Rymut 453), а також укр. п-ща *Коновал*, *Коньолуд* та деякі ін. 2. Можливо, що це видозмінений вар. пол. п-ща *Kieńdra*, тобто *Kędra* (йому відповідає укр. *Кудря*) або укр. кал. ім’я *Кіндрат*, яке в місц. укаючих гов. звучало як *Кундрат*, *Кундра*.

Кєніз †. 1773: староста *Georgius Keniz*, присяжний *Michail Keniz* — Дунковиця (Удварі-2 302). ◀ Див. **Кєнез**.

Кєнтеш — Мк. ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Köntös*, що походить від угор. назви одягу *köntös* — “вільне пальто, плащ” (Kázmér 538), тобто укр. “кунтуш”. 2. Менш імовірно, що воно походить від серб.-хорв. діал. *кентеша* — “повільний, неповороткий” (РСКНІ ІХ 426) або від кал. імені *Інокентій*.

Кєнч [*Кълъч*] — Вн. 1715: кр. *Pur Kencs* (*Kincs*) — Рипинний (Bélay 184). Тут же й записи кріпаків *Kancs Hrib*, *Kancso Ilko*, ◀ 1. Можливо, від угор. апел. *kincs* — “скарб”. 2. Більш правдоподібно, що це болг. чол. ім’я *Кълчо*, що є здр. від *Кълъо* або від повного імені гр. пох. *Кєно*, *Кєнчо* (< *Кръстьо* — Илчев 289, Ковачев 273).

Кєню (невідм.) — Вн. XVII–XVIII ст.: *Іоана Кєтъного* — Бистра біля Н.Воріт (Сах 83). ◀ Імовірно, наслідок суч. письмового відтворення угор. п-ща *Könnuy*, апел. зн. якого “легкий” (див. **Кїнів**). Правдоподібно й болг. пох. від чол. імені *Кълъо* (Илчев 289).

Кєопаніч — Вб. ◀ Від андр. *Кєопаня* — “дружина *Кєопи*” (див. **Кєвпаніч**) + -ич.

Кєпа †. 1220: *pristaldus Kera, scilicet Michaelem et Kerat* — Мезевтур у Сат (RegVar 253). ◀ Від укр.

діал. апел. *kéni* — “дурень” (Гр II 235), слц. діал. жартівливого *kiepa* — “голова” (SSN I 767) або серб.-хорв. *képa* — “кий, палиця” (РСКНІ ІХ 428).

Кепенáč [*Кипинач*], -чá — Мк, Св. 1819: п-ще *Kepeniasz* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від бойк. *кепенячий* — “дуже гарячий”, “кипучий” (Он I 348). Пор. ще середньозакарп. *кипиль*, *кiпень* — “кип’яток” (Гр II 238).

Кéпич — Мк, Ір, Пр, Св. XVII ст.: кр. *Kepics* — Зубівка (LehBer 251); XVIII ст.: присяжний *Joannes Kepics* — Сільце (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Kiepusz* — Н.Синьовидне на Бойк, *Kepesz* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ); 1803: русин *Basilius Kepits* — Билтек у ком. Саболч (Ud-4 382). Пор. ще 1785 і 1815: споріднені п-ща *Kierczyniec* — Козаківка, *Kierczynow* — Слобода Болехівська на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Кéпа** + -ич. К.Римут зараховує п-ще до тих, що походять від апел. *kiep* — “глупак”, “дурень”. У Середньовіччі апел. *kiep* мав зн. “невістин сором” (Румут 396).

Кéпша — Ір, Вн, Хс. 1773 і 1775: кр. *Kepsa* — Раковець (Szabó 459). Пор. 1787: п-ще *Kepesz* — Воля Яворова на Лемк (Красовський 79). ◀ Від антр. **Кéпа** + суф. -ша (див. **Кéпич**), як і п-ща **Лúкша**, **Пóпша**, **Тíмша**, **Шíмша**... Пор. ще бойк. компаратив *кéпийй* — “гірше” від *кéпсько*, співвідносний із пол. компаративом *kiepszy* від *kiepski* — “кепський” (Он I 349).

Кера †. 1720: кр. *Luc. Kera* — Синевир (Bélay 200) ◀ 1. Від болг. чол. імені *Кера* або *Керо* (Илчев 251–252). 2. П-ще *Kiera* на території Польщі побутує з 1661 р. К.Римут виводить його з апел. *kier* — “давня тканина, яка символізує жалобу” (Румут 396).

Керегецький †. 1727: парох *Kerehiczki Joannes* — Рокосово (Лучкай-Іс 218, 291). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. угор. пох. *Керегедь* (по-угор. *Kerékhegy* — суч. укр. оф. — *Округла*).

Кережан — Св. ◀ Можливо, наслідок мадяризації чес. імені *Křžan*, що від *Křž* — “хрест” (SvoSta 157), або південнослов. антр. 1495 р. *Шандру Крѣже*, записаного у м. Васлуй (ССУМ I 518), до якого приєднувався атрибутивний або патр. суф. -ан.

Керек †. 1363: волоцюга *Kerekh divagens* — Ужан (Nagy-1 332); 1393: волоцюга *Andreas dictus Kerekh* — Збудя та *Georgium dictum Kerek* — там само (Nagy-1 532). ◀ Стосовно етимона **Кéрек** можливі щонайменше дві версії: а) це укр. ім’я гр. пох. *Керек*, власне, *Кирик* (ВІЛ 59-60) і б) угор. апел. *kerék* — “колесо”, який у давнину угорці вживали також у зн. “майстер, що виготовляє колеса”, тобто “колісник” (Kázmér 575).

Перші записи антропооснови *Керек* ~ *Кирик* не пояснюють зн. допрізвищевої основи, хоч більше схиляють до думки, що *Керек* — це п-ко. Записи XVIII ст., напр., запис *Стефанъ дякъ подграцки на прозвище Керек*, що з Руського Бистрого (ПаПо-2 32), так само радше промовляють на користь п-ка, а не імені.

Керекáнич — Уж, Мж. ◀ Достовірно можна стверджувати, що п-ще утворене від місц. андр. *Керекáня* — “дружина **Кéрека**” + -ич.

Керéкеш — Мк, Бг, Вн, Уж. На Ужан наголошують у цьому п-щі передостанній склад, тобто по-східнослц., а решта р-нів перетягує наголос у цій генетично угор. лексемі з першого складу на останній. Найдавніша виявлена нами писемна згадка антр. **Керекеш** походить із с. Карачин, що на Вн, з 1470: кр. *Kerekes* (Szabó 379); далі є згадка з 1600 р.: гор. *Paul Kerekes* — Сигіт (Bélay 198); 1705: кр. *Kerekes Sandor* — Вел.Лучки (HodGens 16). ◀ П-ще **Кéрекеш** є також в угорців та румунів. Угор. ономасти виводять його з угор. апел. *kerekes* — “колісник”, що від *kerék* — “колесо” (Kázmér 580).

Керій — див. **Кірій**.

Керенóвич — Мж, Хс. П-ще *Kirin* дуже поширене в Хорватії (Leksik 294). ◀ Можливо, його утворено від серб. чол. імені *Кири*, що з *Кира*, *Кирило* (Грк I 11, РСКНІ ІХ 489), + -ович.

Керепецький †. 1716: архіпресвітер *Kerepeczky Joannes* — Мукачів (Лучкай-Іс 173, 291). ◀ Фонет. мадяризований укр. прикм. *коронецький*, що від місц. ойк. *Кóронець* (по-угор. *Kerepec*).

Керестáнич — Тч. Пор. серб. п-ще *Крестанић* (РСКНІ Х 663) та хорв. *Krstanović* (Leksik 339). ◀ 1. Адаптоване серб. п-ще *Крестанић*, утворене від жін. імені *Крстана* (жін. еквівалент чол. імені *Крстан* — Грк 268), до фонет. структури угор. мови, зокрема до так зв. угор. повноголосся, унаслідок якого з серб. *крст* виходить угор. *kereszt*. 2. Метр. утворення з суф. -ич від місц. укр. андр. *Керестáня* — “дружина **Кéреста**” або, що менш правдоподібно, — “дружина **Кéрсти**”. Антр. **Кéрест**, який для угорців є етимологічним еквівалентом укр. лексеми *хрест*, у XVIII ст. виступав як п-ще на різних теренах Угор. королівства. Пор. 1751: кр. *Василь Керестов* — Пихні у сх. Слч (Гаджега-3 101); 1720: *Petrus Kereszt* — ком. Комарно (Kázmér 582). Лексема ж *Кирста*, *Кърста*, яку можна пов’язувати і з чол. іменем Христофор (Грк I 15), у сх. Карпатах безперервно фіксується з XV по XVIII ст. Пор. 1411: *пан Крстя Чашик* — Бирсана (Bélay 123); 1715: *Kirszte Andre* — Гернічешті (Bélay 145). Чол. ім’я *Кирсть* 1649 р.

представлене в Кальницькому полку війська запор.

Керестей [*Керестій*] — Тч. ◀ 1. Від давньо-укр. чол. імені *Керста* чи *Кирста*, співвідносно-го з повним кал. іменем *Христофор* (Керста 130, ССУМ I 520) або з серб.-хорв. іменем *Крста*, співвідносним із повним кал. іменем *Христофор* та ін. (Грк 115, Šimundić 423), + *-ей*. Поява голосного /e/ в другому складі п-ща **Керестей** — наслідок дії т. зв. угор. повноголосся. Без неї п-ще звучало б нині *Кирстей* або *Керстей*. 2. Закономірна регулярна фонет. зміна давнього угор. чол. імені *Keresztély* (Kálmán 22, Hajdú 59), унаслідок якої м'яке /r/ спонтанно змінилося на /j/ ще в середовищі угорців.

Керестеш — Вл. 1567: *Keoreozteos Demko* — Свалява (UetC 53-12); 1603: *оу Керестеша оу Костя* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1751: вл. *Paulus Keresztes* — Раковець (Гаджега-341); 1775: вл. *Keresztes* — Гребля (Szabó 345). ◀ Угор. п-ще в утворення від кал. імені *Keresztes*, яке угорці використовували у XVI–XVII ст. (Kázmér 583).

Керестешій [*Керестеші*] — Вн. ◀ Угор. п-ще з формантом *-і* від ойк. або від антр. *Keresztes* (Kázmér 583).

Керета — Вн. — Див. **Кирита**.

Керецман — Пр, Вб, Уж. ◀ Від серб. чол. імені *Крцман* чи *Крсман* (із імені *Крста* або *Крца* + *-ман* як в іменах *Вукман*, *Радман* — Гр 115, 116, РСКНХ 658–720), яке зазнало фонет. зміни за законом т. зв. угор. повноголосся.

Керецький †. 1727: свящ. *Kereczky Georgius* — Чапа (Лучкай-Іс 291). ◀ Угор. прикм. від місц. укр. ойк. *Керецькі*.

Керечан — Вн. 1715: п-ще *Kerecsan* і *Kerecsanin*, 1743 — переключений запис *Kelecsenen* (!), а 1775 — п-ще *Keretsanin* — Гребля (Szabó 346); 1775: п-ще *Kerecsán* — Боржавське (Szabó 417). Пор. XVIII ст.: *Иванъ Керечанскии* — у рум. Марамороші (Микитась 24). ◀ Від місц. короткого катойк. *керечан* — “виходець із с. *Керецькі*, що на Св”.

Керечанін — Ир, Вн. 1715: п-ще *Keretsanin* — Гребля (Szabó 347). ◀ Від місц. укр. катойк. *керечанін* — “виходець із с. *Керецькі*, що на Св”. В угорців для вираження цього поняття були два п-ща. Пор. запис 1628 р. *Kereczky* — Виноградів (Szabó 423) із записом 1666 р. п-ща *Kereczkei* — Підгірне (Szabó 455).

Керечун — Св, Пр. 1202: *Корочунъ Вьполитъ з Угрів* (ЛІ 717); 1215: *pristaldo Karachun* — Саб (RegVar 237); 1339: *Karachun de Bilke* — Білки (Györffy 553); 1350: шл. *Val. Karachun* — Липча (Bélay 171); 1570: *Nic., Thom. Karachun, Joan*

Krachon — Доробратово (UetC 97-29); 1608: кенез *Karacsony Simon* — Дунковиця (LchBcr 638) та ін. Наведені приклади ілюструють не п-ще **Керечун**, а лише якийсь його віддалений вар. Лексему *Керечун* у такому її фонет. вираженні ми виявили в записі 1324 р., та й тут вона не називає особу, а тільки характеризує її за територіальним походженням. Пор. *Nic. fi. Petri de Kerechun* — Карачин (Györffy 542). ◀ Лексема слов. пох. *Карачун* чи *Корочун* (по-угор. *Karacsony*) в угорців та у їх сусідів упродовж століть була назвою для Різдва Христового, а також чоловічим іменем (Hajdú 58, Грк 114). Лексема *керечун* того ж самого пох., але в карп. українців вона означала (а у бойків дотепер означає) не Різдво, а “великий ритуальний хліб, печений до Святвечора” (Чопей 147, Он I 382). Угор. офіціоз часто ставив цю лексему у зв'язок з лат. іменем *Gratián(us)*. Див. ще п-ще **Корочун**.

Керешій — див. **Кіришій**.

Керещан — див. **Киришан**.

Керита — див. **Кирита**.

Керичун — див. **Керечун**.

Кернут — Тч. Пор. 1494: *Михаиль Крынулъ* — Сучава (ССУМ I 520). ◀ Від заст. кал. імені *Кернут* (ВІЛ 192), але причина перезвуку /o/>/y/ незрозуміла.

Кертійс — Ир, Пр, Мк. 1600: п-ще *Kertesz* — Королево (Szabó 383); 1699: кр. *Kertés Daniel* — Підгоряни (Maksay 556); 1715: кр. *To. Kertesz* — Довге, *Kertész Ferencz, László* — Іза (Bélay 136, 156). ◀ Угор. п-ще *Kertész* співзвучне з їх же апел. *kertész* — “садівник, городник” (Kázmér 585); те ж саме у слц. гов. (SSN I 765) та, зрештою, і в укр. Пор. укр. діал. *кертіс* (Чопей 147).

Кертис — див. **Кертійс**.

Керуца [рідше — **Кируца**] — Тч. 1715: кр. *Sim. Kirucza* — Крачуново (Bélay 161); 1787: п-ще *Keruc* — Кожушне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Кера* + рум. демін. суф. *-уц*. 2. Більш імовірно, що п-ще походить від рум. апел. *săruța* — “бричка”.

Керч — див. **Кирч**.

Керча — Мк. Пор. 1648: кр. *Kericzan* (!) *Andrj Vaszil* — Розділля (Maksay 533). Пор. пол. п-ще 1628 р. *Kierczek* (Rymut 396). ◀ 1. Правдоподібно, від антр. *Кера* + давній слов. суф. *-ча(т)*. Див. ще **Кирча**. 2. Від болг. чол. імені *Кърчо*, *Керчо* або серб. *Крча*, що з імен *Крство*, *Кристофор*... (Илчев 291, Ковачев 274, Грк 116).

Кеселічка — див. **Киселіця**.

Кешеля [*Кишеля*] — Мк. Пор. 1641: п-ще *Kesseliu*, а 1672 — *Keselyü* — Мала Копаня (Szabó 393); 1665: кр. *Láz. Keselyü* — Приборжавське

(Bélay 221); 1704: солтисів гайдук *Keselyi László* — Руське (HodGens 15). ◀ Від середньозакарп. *kéшиль, кішилль, кешелістый* — “сивий, рябий віл” (Чопей 147, ЕСУМ II 427). У слц. гов. лексема *kešo*, крім цього, озн. також “дурна людина” (SSN I 766), а в серб. — “дідуган” (РСКНІ ІХ 450). Кінцева етимологія назви — угор. (MNTESz II 466–467).

Кешкентій — Вб, Пр. ◀ З угор. п-ща *Kiskendi*, що від ойк. *Kiskend* — ком. Кікілів (Kázmér 599).

Кібера — Рх. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з укр. апел. *кіба* — “чайка”, “страховище”, “потвора” (ЕСУМ II 427–428) або з пол. апел. *kieba* — “плакса” (Rospond II 287).

Кібза [зрідка — **Гібза**] — Пр, Вб. 1728: п-ще *Kebza* — Раковець (Szabó 459); 1787: *Kibza* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Імовірно, регресивне утворення від бойк. дієсл. *кибзувати* — “думати, міркувати” (Он I 347). Пор. ще чес. п-ще *Kebza*, яке Д. Молданава виводить від волоського дієсл. *kebzat* — “плакати” (Moldanová 101) та пол. діал. *kiebzić się* — “глумитися” (SW II 141, Rymut 393).

Кивак — Хс. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ак* від імені *Кива*, яке в українців, молдован та сербів співвідноситься з *Параскеви* (Гр IV 553, Ер-Кос 19, ДумбрМик 85, РСКНІ ІХ 450). Пор. ще рум. чол. ім'я *Chivi*. 2. Від укр. дієсл. *кивати* чи його пол. або слц. відповідників + *-ак*. Пор. укр. діал. апел. *ківа, кивач, кивун, ківало, ківаня* (Гр II 236–237, Чопей 147, 148).

Ківеждій [*Ківежді*] — Вн, Ір. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від місц. традиційного ойк. *Kövesd*, яким закарп. угорці називають укр. село *Кам'янське* (Зак). Назва *Kövesd* дуже давня. Вона фіксується 1462 р. як *Кивѣжда*, правда, для позначення річки в Молдавському князівстві (ССУМ I 473), де перед тисячоліттям зупинялися угорці на шляху з Уралу на Дунай.

Ківер [рідше — **Кевер**] — Вн. 1715: кр. *Andr., St. Köver* — Грушово (Bélay 168). П-ще *Kövér* є і в угорців (Kázmér 646). ◀ Від угор. апел. *kövér* — “товстий, повний, жирний”.

Ківешлігетій [*Ківешлігеті*], *-ія* — Тч. 1671: кр. *Kövesligeti Péter* — Дулово, *Kövesligeti Szava* — Теремля (Bélay 138, 203); 1715: кр. *Kövesligeti János* — Вонігово (Bélay 213); 1773: кр. *Kövesligeti* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Угор. п-ще *Kövesligeti*. Від ойк. *Kövesliget* (так угорці називали укр. село *Драгово*) + формант *-і*.

Кідора [рідше — **Кидора**] — Пр, Вб, Уж, Мк. 1787: п-ще *Kydora, Kidora* — Лупків, Височани, Вислік Вел. (Красовський 79). ◀ 1. Фіналь *-ора* підказує шукати етимон у яко-

мусь заст., імовірно в давньоукр., імені *Макидон* (Керста 118). Див. ще **Кедьó, Кедюлич** і **Кидьó**.

Кидьó — Мж, Вл. 1574: п-ще *Kegyie* — Виноградів (Szabó 422). Пох. п-ща нез'ясоване. 1. Фіналь *-ьо* спонукає шукати його корінь серед чол. імен на зразок *Бенедьó, Федьó* або серед імен на *-кед, -кид* чи *-кід*. 2. Імовірно, пов'язане з карп. укр. *кидик* — “маленька людина” (Ж-Н 342, Гр II 237), “попелюшка” (ЕСУМ II 430).

Кизак [рідше **Кізак**] — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kizakowicz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, укр. патр. утворення з суф. *-ак* від чол. імені *Кизь*, представленого ще серед козаків Корсунського полку 1649 р. За Р.Осташем, і *Кизь, і Кизым* — це ім'я *Кузьма* (Осташ-3 30). Ствердіння передсуф. */зь/* пояснюється впливом угор. та слц. вимови. 2. Від пол. арх. *kiz* — “кремінь” (SW II 345). Такі лексеми часто ставали п-щами в Карпатах. Пор. п-ще **Кремінь**.

Кизюр — Уж. Пор. 1819: антр. *Kiziur Wasil* — Гнила на Бойк. Пор. ще 1787: п-ще *Kizio* — Підгородці на Бойк (ЙМ), суч. пол. п-ще *Kieza* (Rospond II 293), а також серб.-хорв. чол. ім'я *Кезо* (Грк 111). ◀ У п-щі **Кизюр** проглядається атрибутивний суф. *-юр*, як і у п-щах на зразок **Ганюр, Савчур**. Однак більш правдоподібно, що це фонетично українізований пол. апел. *kedzior* — “кучері”, “локон”.

Кий [*Кый*] — Мж. Пор. 1414: *пипѣ Яхпа Кыйская* — Львів (ССУМ I 45); 1567: п-ще *Kius* — Холмовець (Szabó 364); 1787: п-ще *Kijow* — Волошинове, Опака на Бойк (ЙМ); *Kijak* — Лінина, Тисовиця, *Kiyko* — Ріп'яна на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені, співвідносного з укр. апел. *кий* — “палиця”, “ціпок”, “дрючок”, “франт” (Чопей 148). Пор. слц. *kyi* чи пол. *kij* — “т. с.” (Гр II 237, SSN I 928, Rospond II 293). Ім'я *Кий* у сх. слов'ян уживалося до ХХ ст. (Восточнославянская ономастика. — 1972. — С. 258), а у сербів (у формі *Kuja*) вживається дотепер (РСКНІ ІХ 458).

Кийпаза — див. **Кейпаза**. Написання п-ща орієнтоване на його укр. вимову.

Кикина [*Кыкына*] — Мж, Хс, [*Кікіна*] — Ір. Пор. пол. п-ще *Kikina* (Rymut 399). ◀ 1. Давньослов. утворення з суф. *-ына* моделі *Бугына, Квольына, Плоскына...* Твірною основою п-ща *Кыкына* (а цей вар. з-поміж наведених є найдавнішим) могла бути лише давньослов. лексема *кыка* — “кукса”, “залишок відтятої кінцівки, пальця” (Rymut 929), “лівак”, “однорукий” (Rospond II 295). Пор. укр. діал. *кыкоть* — “решток відрізаного пальця, руки, ноги” чи “недорозвинута рука, нога” (Гр II 238); пор.

також слц. діал. *kykot* — “т. с.” (SSN I 929) та ще в кількох близьких зн. 2. Іншою лексемою, що могла стати твірною основою в районі Карпат, було південнослов. гіпок. ім'я *Кико* або *Кика*, співвідносне з повним іменем *Кирило* (Илчев 254, 256, Ковачев 275, Грк 111, РСКНІ ІХ 295).

Кікинєшій — Тч, Уж. 1500: кр. *Cozma Keokkeniesi* — Крачуново (Bélay 161); 1654: кр. *Kokenyesi Mathe* — Добрянське (Bélay 177); 1684: гор. *Kökenyesdi Demeter* — Хуст (Bélay 152) та ін. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Kökényes*, яким угорці донедавна називали укр. село *Терново* на Тч та ще кілька населених пунктів на території тодішнього Угорського королівства (Kázmér 635).

Кикі́рник — Уж. ◀ 1. Від незасвідченої словниками слов. лексеми **Кикі́рник**, яка могла утворитися від слц. діал. *kykerit'sa* — “виставлятися”, “пишно вбиратися”, “франтувати” (SSN I 929) або від серб.-хорв. *кекерити се* — “викривлятися, гримасувати”, “вишкіряти зуби” (РСКНІ ІХ 420). 2. Мало ймовірно, що ця лексема була семантичним відповідником серб.-хорв. терміна нім. пох. *Keker meister* — “тюремник” (там само).

Кикирчінь [*Кыкырчїнь*] — Вн. 1638: п-ще *Kökorcsin* — Ботарч (Szabó 293). Пор. ще 1720: *Mich. Kökörcsik* (!) — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від угор. назви рослини *kökorcsin* — “вітрогонка” або від її укр. еквівалента *кокірчики* чи *кокірїчки* (див. **Кóкирч**).

Кикович †. 1761: дяк *Gregorius Kikovics* — Річка (ПеМатер 242). ◀ Від антр. *Кїка* (див. **Кики́на**) + *-ович*.

Кимак — Уж [рідше — **Кімак** — Св.] 1787: п-ще *Кімак* — Турянське, Суковате, Ожина на Лемк (Красовський 80), *Kimakowicz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Ким* або *Кима*, які є усіченням повних кал. імен *Яким*, *Євдоким* (Грк 111, Šimundić 422, Ковачев 275, ДубмрМик 85, Справочник 423), + *-ак*. П-ще *Кіма* 1819 р. засвідчено в с. Воловець (ФМ); пор. ще чес. розм. ім'я *Кіма*, *Кітек* (Кпаррová 119). 2. Від місц. апел. *кимак*, *кымак* — “оцупок”, “колода”, “телепень” (Чопей 148, Гр II 238), “бджолиний вулик” (Он I 348, Гг 92), “дебела людина” (Чопей 148) або пол. діал. *kimak* — “поліно, палиця” (SW II 338), буков. *кімак* — “дрюк” (Мат. до буков. IV 43). Апел. *кымак* у зн. “бджолиний вулик” на Зак є давньою лексемою (ДэжеДел 79). 3. Менш ймовірно, що п-ще **Кімак** сягає ще тих часів, коли тюркомовних половців називали етнонімом *кїмак* (SSS II 566). 4. Утворення з суф.

-ak від пол. дієсл. *kimac* — “дрімати” (Rymut 400).

Кінів [*Кьїн үв*, род. **Кініва**] — Вн. Інколи намагаються записувати це п-ще як рос. *Кóнєв*. ◀ 1. П-ще *Könnuy* відоме й угорцям, і вони виводять його від свого прикм. *könnuy* — “легкий”, “той, що спритно рухається” (Kázmér 638). 2. Від серб. чол. імені *Кишо* чи *Киша* або з хорв. *Kinjo*, *Kinja*, співвідносних із повним іменем *Кирило* (Грк 111, Šimundić 422), + пос. суф. *-iv* у його місц. діал. звучанні. Оскільки при відмінюванні п-ща т. зв. суф. голосний не виявляє чергування, то друга версія відпадає. 3. Від болг. чол. імені *Кьньо*, що з *Крьстьо* (Илчев 289).

Кинч [*Кьич*] — Мж. 1413: *pan Kinsz* (!) — Ганичі (ССУМ I 474); 1450: *Kyncza de Suburbio* — Перемишль (Smołka II 94); 1567: п-ще *Kincs* — Веряця (Szabó 543); 1715: п-ща *Kencs*, *Kincs* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1449: *Kynches Doncho* — Михайлівці (Nagy-2 443), а також записи п-ща 1787 р. в лемк. селах Граб та Ожина — *Kincz* і *Kińcz* (Красовський 94). ◀ 1. Якби поряд із п-щем **Кинч** у Карпатах не функціонували з XVIII ст. п-ща *Кўичик* та *Куньч*, то можна б стверджувати, що воно походить від угор. лексеми *kincs* — “скарб”. Тим більш, що п-ще *Kincs* в угорців, які в пізньому Середньовіччі дозаселявали Міжгірщину, справді є (Kázmér 592). 2. Так само можна доводити, що п-ще **Кинч** походить від болг. чол. імені *Кьичо*, — “Крьстьо” (Илчев 255, 289) або від болг. гіпок. імені *Кинчо*.

Кипіла [рідше **Кипіла**] — Уж. Пор. 1597: *московський півчий Богдан Кипѣловъ* (Тупиков 570); 1787: п-ще *Кіра* — с. Конечна на Лемк, *Kipisz*, *Kipesz* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *кїпа* — “незграбна особа”, “неповоротка людина”, “товстун” (Ж-Н 342, Гр II 238), пол. *kier* — “бевзь, бовдур” (Rymut 396) + *-ила*. 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Кіра*, співвідносного з повним іменем *Кипріян* (Šimundić 422), + *-ила*.

Кира †. П-щеві назви *Кера* та *Кира* в Карпатах фіксуються з XVI ст. Пор. записи 1576: *Kyra Kovach*, *Kopcha Kyra* — Крецешті (Bélay 169); 1696: кр. *Alex. Kira* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Lucas Kera* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від чол. імені *Кира*, що є гіпок. вар. повного кал. імені *Кирило*, *Киріяк* (Грк 111, Šimundić 422).

Киращук — Рх. ◀ Від чол. імені на зразок *Кирах* або *Кираш* чи *Кирась*, що з *Кирило*, + *-чук*. Пор. пол. п-ща *Kierach*, *Kieras*, *Kieraś*, *Kieras* (Rymut 396).

Киргіцький [*Кергіцький*], -кого — Ір. ◀ Напевно, укр. прикм. від угор. спотвореного ойк. *Kerekhegy* (суч. укр. оф. назва села — *Округле* на Тч).

Кирей [*Кирій*], -рея — Вн, Хс. 1565, 1677 та ін.: п-ще *Kerei* — Фанчиково (Szabó 328); 1638: п-ще *Kirei* — Виноградів (Szabó 423); 1648: гор. *Kérei Marton* — Хуст (Bélay 152). Чол. ім'я *Кирей* співвідносне з оф. іменами *Кирик*, *Кирило*, *Кириак* (ВІЛ 67). ◀ 1. Від кал. імені *Кирей* (ВІЛ 35, Грк 114). 2. Від антр. **Кіра** (можливо, безпосередньо від жін. імені *Кира* — Грк 111, 226) + -ей.

Кірик — Ір, Вб, Мж. 1394: *Andreas dictus Kerekh*, волоцюга *Georgium dictum Kerek* — Ужан (Nagy-1 332); 1787: п-ща *Kyryk*, *Kiryk*, *Kirik* — Вислік, Височани, Миків та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. канон. імені *Кирик* (Керста 116) або від чол. імені *Кир* чи *Кира* + -ик. Антр. *Кир* у XVIII–XIX ст. вживали в Карпатах. Пор. 1820: п-ще *Kir* — Лупків на Лемк (ФМ).

Кирило — Хс. 1720: кр. *Kirillo Kozak* — Вонігово (Bélay 213); 1787: п-ща *Kierylo* — с. Звір, *Kieryłow* — Либохора на Бойк (ЙМ). Під рукою угор. службовця це п-ще могло перетворитися й на угор., як це сталося, напр., з кр. *Кирилом* 1691 р., котрого записали *Kerülő Peter*, що в перекладі “сторож Петро” (HodAd 41). ◀ Від чол. імені *Кирило*.

Кириляк — Вб. 1812: п-ще *Kierylak* — Тарнава на Лемк (ФМ). ◀ Від **Кирило** + -як.

Кирита [*Кыріта*] — Хс, Тч, Вн. ◀ 1. Від місц. мадяризму *керийтів* — “охоронець”, “сторож”, “вартовий”, що з угор. *kerülő* (Чопей 147). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Карита* — “Харитон” з рум. зміною голосного в першому складі. 3. Від місц. апел. *кыріта* — “ненажера” (Хс).

Киріцький [*Киріцький*] — Мж. 1628: п-ще *Kerecky* — Виноградів (Szabó 423); 1659: п-ще *Kereczkei* — Раковець, а 1666 — Підгірне (Szabó 458, 445); 1680: п-ще *Kereczkey* — Боржавське (Szabó 416); 1694: кр. *Kereczkei Janos* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ 1. П-ще могли утворити як українці, так і угорці від одного й того ж множинного закарп. ойк. *Керецькі*: українці це зробили накладанням суф. -ський на цей ойк., а угорці — додаванням форманта -і до ойк. *Kerecke*. 2. Фонет. вар. п-ща **Киргіцький**.

Кіришій [*Кіриші*] — Вн. ◀ Угор. п-ще утворення з формантом -і від топ. *Körös* (центральна Угорщина), від мікротоп. *Киреш* (Хуст) або від молд. імені *Киријеш* (ДумбрМик 85).

Киришан — Вн. ◀ Укр. катойк. із суф. -ян від прикм. *Киришський*, що від угор. ойк. *Körös*.

Кирій — Чопівці. ◀ Від п-ща **Кіра** + -ій.

Кірлик — Пр, Вб, Уж. 1682: кр. *Kerlek Ivan* — Смерекова (UetC 88-59); 1808: *Иван Кирлик* — Вб (Микитась 42). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від серб.-хорв. чол. імені *Крло* чи *Крле* — “*Кристофор*, *Крста*” (Грк 115, Šimundić 423) або від болг. імені *Кирльо* — “*Киро*, *Кърло*, *Кърльо*, *Кръстьо*” (Илчев 256, 290). 2. Від болг. банатського апел. *кърлик* — “*гирлига*” (Български език. — 1960. — № 5. — С. 389). Пор. також укр. *кирлиг* — “*герлига*” (Ж-Н 343). 3. Рум п-ще *Cîrlig*, що з апел. *cîrlig* — “гак” (Iordan 134).

Кирюца — див. **Керюца**.

Кирч [*Кырч*] — Мж, Вн, Тч. Пор. 1467: *Kércsi Demeter* — с. Гулач (LehBer 272); 1648: кенез *Kerczan Andrj*, *Kerchan Vaszil iunior* — Розділля (Maksay 533); 1787: п-ще *Kircz* — Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща спірна. 1. Могло утворитися, як і інші відіменні закарп. п-ща на зразок **Вапч**, **Данч**, **Кипч**, **Стапч**, чи аналогічні пол. п-ща *Jurcz*, *Kiercz*, *Parcz*, *Galcz*, за допомогою суф. -ч (Rospond II 292). Твірною основою при цьому могло бути кал. ім'я гр. пох. *Кир*, *Кирик*, *Кирило* чи *Кириак* (ВІЛ 67–68). 2. Менш імовірно, що це фонет. адаптоване серб.-хорв. або слц. п-ще *Krč* (Leksik 332) від апел. *krč* — “судомо”, “кущ винограду” (SSN I 870). Можливе й нім. пох. назви (Rymut 396).

Кірча — Мк. Пор. 1787: п-ща *Kircza* — Смільна, *Kirczow*, *Kirczuw* — Корчин, *Kirczay* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Кирч** або болг. імені *Кърчо* — “*Кирил*, *Киро*” (Илчев 291). 2. Від кал. чол. імені *Кир*, *Кирило* або *Кира* + суф. -ча(т). Пор. болг. чол. ім'я *Кирча*. 3. Із серб.-хорв. чол. імені *Крџа* — “*Кристофор*, *Крста*” або болг. *Кърчо* — “*Кръстьо*” (Грк 111, Илчев 257, 291).

Киряк — Мк. Пор. 1484: *Киракол* — Сучава (ССУМ I 475); 1720: кр. *Rhihor Khirak*, а 1715 — *Kirak Ivan* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. болг. чол. ім'я *Кириак* (Илчев 256). ◀ Ім'я гр. пох. *Киріак* стало п-щем.

Киселиця [*Кисиліця*] — Мж. 1787: п-ще *Kiselica*, *Kisielica* — Страшевичі на Бойк, Яселко на Лемк (ЙМ). Пор. 1720: кр. *Fr. Keszeli* (!) — Тересва (Bélay 205); *Kisieliczka* — Дністрик, *Kisieliczyn* — Розлуч на Бойк (ЙМ). П-ще *Киселиця* відоме й сербам (РСКНІ ІХ 494). ◀ Від місц. апел. *киселиця* — “борщ із вівсяної муки”, “густий компот” (Чопей 147, Он I 350), “кисле яблуко” (Зак), “відварені й потовчені сливи”, “кислувата мінеральна вода” (Мат. до буков. ІV 39, ДездеЛ 69).

Китей [*Кытії*], -ея — Ір. Пор. 1628 і 1655: подг. п-ща *Kita*, *Kieta* (Bubak 165, 163); пор. ще

1787: п-ща *Kitczyn* — Мізунь, *Kiettyczyszyn* — Розлуч на Бойк (ЙМ); 1820: п-ща *Kicza* — Смільний на Лемк, *Kitczak* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Вторинне п-щеве утворення з суф. -ей від основи *Кыта*, апел. зн. якої — “китиця”, “в’язка прядива, гороху, бобу” (Чопей 148, Он I 350, Гр II 240); пор. слц. діал. *kyta* — “в’язанка з пучка вичесаного льону, конопель”, “немоторна, неспритна жінка” (SSN I 933); пол. *kita* — “в’язанка, сніп, купка, пук” (SW II 343), молд. *китя* — “т. с.”. Н.Ковачев вважає, що жін. ім’я *Кита* у болгар є побажальним, а його смисл — “Нехай буде гарна як кита, тобто як квітка!” (Ковачев 279). 2. Від південнослов. імені *Кита* — “*Кирило, Крста*” (Гр I 11, Илчев 259) або усіч. від імені *Микита* чи *Дукитій* + -ей. Кличкою *Кыта* в Карпатах називають також козу чи вівцю з сережками на шиї.

Кица — Вб. 1604: шл. *Kosztin Kicze* — Селище в Румунії (Bélay 196). Пор. п-ще *Kicej, Kicey* — Гирова, Криве, *Kicura, Kiciura* — Вірхомля на Лемк, *Kiciak* — Яблунів на Бойк (ЙМ), *Kiciak* — Гуц (Vincenz 583). ◀ 1. Від місц. апел. *кйца, кйця* — “кошеня” (Ужан; Мат. до буков. IV 40); пор. ще слц. діал. *куса* — “оздоблювальні торочки на батозі” (SSN I 927). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Кица* — “*Кирил, Којица*” (Грк I 11).

Кицка — Рх. ◀ Від антр. **Кица** + -ка.

Кицук [*Кыцук*] — Мж. ◀ Від **Кица** + -ук.

Кич — Вб. 1787: п-ща: *Kicz* — Биківці, *Kecz* — Граб, Святкова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1462: *Кича съ челъдою* — Сучава (ССУМ I 475); 1604: власник *Kotin Kicze* — В.Селище (Bélay 196); 1720: кр. *Jo. Kiczik* — Тересва (Bélay 205); 1787: п-ще *Kiczuk* — Гуманець, *Kiczur* — Гнила на Бойк, *Kiczow* — Смільний на Лемк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *кич* [*кыч*] — “чуб”, “гичка”, “волосся, скручене у вузол на голові у жінки” (Он I 351); пор. пол. *kicz* — “в’язанка, пучок, снопик” (SW II 319), слц. діал. *кучка* — “скручена спіраллю коса на голові жінки” (SSN I 927). Ос. імена цього ж пох., як *Кича, Киче, Кичо*, є і в болгар (Ковачев 279).

Кичак — Вб. 1787: п-ща *Kiczak* — Граб, *Kuczak* — Лоп’янка на Лемк (ЙМ); 1820: п-ща *Kiczak, Kitczak* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ П-ще **Кичак** допускає декілька етимологічних інтерпретацій, а саме: 1. Від п-ща **Кич** або від п-ща *Кйча* (див. **Кич**) + -як. 2. Від антр. *Кйтка* чи *Кйтча* (див. **Китей**) + -як. 3. Від антр. *Кйка* (див. **Кикіпа**) або **Кйчка** + -як. 4. Від серб. чол. імені *Киџа* або *Киџо* — “*Киријан, Кирил*” (Грк I 11), “*Крста*” (РСКНІ ІХ 513–516) + -як.

Кичера — Мк, Пр, Вб. 1395: пан *Kuczry* (!) — Глиняни (ССУМ I 475); 1689: кр. *Kicsire Ivan* —

Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Kuczora Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1787: п-ще *Kiczera* — Клопітниця, *Kuczurka* — Топольниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *кйчера* ~ *кйчера* — “гора, вкрита лісом, горб” (Гр II 241, Он I 351, Гг 94). 2. Менш імовірно, що від антр. **Кич** + -ера.

Кйчка — Мк. Пор. 1618: кр. *Kiczka Petro* — с. Черна на Маковиці (Mars 90); 1787: п-ще *Kuczka* — Лосє, Нова Весь на Лемк, *Kiczka* — Лавочне на Бойк (ЙМ). 1462: *Кича с челъдою* — Сучава (ССУМ I 475). ◀ П-ще має щонайменше три прийнятні інтерпретації, а саме: 1. Від бойк. апел. *кйчка* — “підоплічок”, “грубий обруч з полотна під чіпцем жінки” (Он I 351), “дерев’яна паличка для підтримування зачіски під очіпком” (AGB III 148), “вузол соломи” (Ж-Н 345, Мат. до буков. IV 41), старопол. *kiczka* — “китиця” (Reczek 153), слц. діал. *кучка* — “китиця” (SSN I 927). 2. Від антр. *Кйка* (див. **Кикіпа**) + -ка. 3. Від антр. *Кича* (див. **Кичак**) + суф. -ка.

Кичканич †. 1705: свідок *Kicskanicz Luka* — Кричово (HodOkt 43). ◀ Від місц. андр. *Кичкания* — “дружина **Кйчки**” + -ич.

Кйшиля — див. **Кешеля**.

Кйшкó — Уж. 1787: п-ще *Kiszka* — Демня, Цинява на Бойк, Загір’я на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1608: подг. п-ще *Kiszka* (Bubak 165), 1787: п-ще *Kiszczuk* — на Бойк Княжолука (ЙМ). ◀ 1. З загальноукр. апел. *кйшка* в одному з його зн., зокрема в анатомічному або кулінарному (Гр II 242), з переходом його в парадигму до іменувань на -ко, як **Головкó, Жилкó, Редькó**. Пор. ще пол. п-ща *Kiszkan, Kiszko, Kiszczak* та ін. (Rymut 402–403). 2. Від болг. чол. імені *Кйшко*, що з *Кйшо, Кйцо, Кйчо* (Илчев 258).

Кйштóлинець [*Кйштóлиниця*], -ниця — Мк. Пор. 1444: шл. *Mich. Kwstula* — с. Ферешті (Bélay 140); 1715: кр. *Lad. Kicsul* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Словотвірна структура п-ща укр. Це утворення з андр. суф. -инець, приєднаного до твірної основи *Кйштóля* — “дружина *Кйшти*” або “дружина *Кйшта*”. Однак з’ясувати допрізвищеву семантику основи *Кйшт-* не вдається. Її можна шукати в бойк. п-щі 1787 р. *Kiczta* у с. Либохора, вона проглядається в серб. апел. *кйшта* — “скриня” (РСКНІ ІХ 528) та в деяких інших лексемах. Імовірно й те, що вона генетично перегукується з п-щами **Кйштан, Кйштинець**.

Кйщак [*Кйщак*] — Вб. ◀ Від п-ща **Кйшкó** + -як. Див. ще **Кйщак**.

Кйяк [зрідка — **Кйяк**] — Мк, Пр, Уж. 1787: п-ще *Кйяк* — Одрехова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Кйяк* — Лінина, Тисовиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від

місц. укр. апел. *ки́як* — “палиця”, “дрючок” (Чопей 148) чи його слц. діал. відповідника *ку́як* (SSN I 928). 2. Від антр. **Кий** + **-ак**.

Ківир [*Ківирь*], **-ря** — Вн, Ір. ◀ 1. Імовірно, від угор. п-ща *Kövéér* (Kázmér 646), апел. зн. якого *kövéér*, тобто “товстий, жирний”. 2. Менш імовірно, що до Карпат лексема *кiвер* у зн. “висока шапка з чаковом” (Ж-Н 341) могла дійти як готове п-ще.

Кідгóтко — Тч. Пор. 1781: присяжник *Кидотка* — Лопухово (ПеУрб 130). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Кіжбей [*Кужбій*] — Ір, Вн. 1743: п-ще *Kisbé* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від незасвідченого антр. *Ку́жба́*, що з місц. апел. *кужба́/кужба́* — “гак у триніжці, на який підвішується казан” (Гр II 320), + **-ей**. Див. ще п-ще **Кужбей**, яке є у молдован (Ер-Кос 90) і румунів (Jordan 160).

Кізляк [*Күзляк*] — Ір, Вн. ◀ 1. Від антр. **Козел** + **-як**. 2. Від укр. апел. *кізляк* — “козлик” (Ж-Н 345).

Кізма́н [*Кү́зма́н*] — Мк. ◀ 1. Від іршав. чол. імені *Кү́зма* (оф. *Кузьма*) + **-ан**. Пор. аналогічне п-ще в м. Михайлівці 1449 р. *Kozman* (Nagy-2 443). 2. Імовірно, що п-ще **Кізма́н** продовжує на Зак серб. ім’я *Козман* (Грк 112).

Кій — Уж. — Див. **Кий**.

Кійович — Уж. 1787: кр. *Kieowicz* — Кальне, Козева на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кий** + **-ович**.

Кікавець — Уж. 1787: п-ще *Kikawiec* — Дністрик на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще належить до слов. відприкм. моделі ос. назв із суф. **-ець** на зразок *смікавець*, *слінавець*. Пор. слц *koktavec* — “заїка”, серб.-хорв. *кўкавац* — “той, кого спіткало лихо”. Твірною основою цього прикм., очевидно, була основа *кіка* — “кукса” (див. **Кики́на**), тобто “людина з покаліченою рукою”.

Кікало [*Кү́кало*] — Ір, Св. 1715: кр. *Gr. Kikalo* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Місц. утворення з суф. **-ало** від місц. діал. дієсл. *кўкати* (про зозулю), яке є еквівалентом загальнонаціонального *кўкати*, *кукўкати*, *кува́ти*. П-ко *Кү́кало* міг одержати перший його денотат за його мовленнєвими особливостями. Пор. ще чес. п-ще *Кукал*, яке Д.Молданова виводить від чес. дієсл. *кукат* — “бити києм” (Moldanová 123). П-ща *Kikał*, *Kikało* є у поляків, але вони іншого пох. (Rymut 399).

Кікі́на [*Кыкы́на*] — Вн, Ір. — Див. **Кики́на**.

Кі́лб — Ір, Мк. Пор. 1787: п-ще *Kelbicz* — Гутка на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. п-ща *Kiełb*, *Kiełba*, *Kiełbik* та подібні походять від апел. *kiełb* — “назва дрібної риби з родини карпових” (Rymut 395).

Кі́лійчук [*Кілічўк*] — Рх. ◀ Від місц. апел. *килі́й* — “килавий” (Рх) + **-чук**.

Кі́лькóвич — Мк. 1699: кр. *Kilkovicz Hrisz* — Медведжий (Maksay 613). ◀ 1. Від антр. *Кілько* + **-ович**. Пор. 1787: п-ще *Kiiko* — с. Святкова на Лемк (ЙМ). Пол. п-ща *Kielek*, *Kielik*, *Kielka*, *Kielo* К.Римут підводить під ім’я гр. пох. *Kielian*, *Kilian* (Rymut 394). 2. Від п-ща *Kiełko* чи *Kielek*, яке К.Римут пов’язує з апел. *kiłk* — “кила, грижа” (Rymut 400).

Кі́лящўк [*Килциўк*] — Рх. П-ще поширене і в Прикарпатті (Vincenz 578). ◀ Пор. пол. п-ща *Kielaszczyk*, *Kielaszek*, *Kielaszewski*, що від апел. *kielich* — “келих” або від кал. імені гр. пох. *Кіліян* (Rymut 394) + **-юк**.

Кі́мпан — Хс. 1456: *Кымпань* — Васлуй (ССУМ I 536); 1773: кр. *Kimpan Janos* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Імовірно, від давньої назви ударного музичного інструмента *кимпан* — “бубон”, “кимвал”, “дзвін” (РСКН I 475). Пор. ще місц. апел. *ті́мпан* — “барабанна перетинка” (Хс).

Кі́наш [рідше — **Кі́наш**] — Мж, Хс. 1787: п-ща *Kinaasz*, *Kynasz* — Бабина, *Kinaszow* — Либохора, *Kinasziw* — Рожнятів, *Kinaszenko* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Kinaszyk* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ Від розм. чол. імені *Кінаш*, що з *Кіндрат* (Vincenz 180), із імені *Кина* (< *Акинди́н*, *Киндей* — Петровский 299) або серб. *Киньаш* (< *Кирил*, *Крста* — Грк 119). Отже, в оформленні п-ща завершальний акт належав квалітат. форманту **-аш**.

Кі́ндра — Тч. 1691: кр. *Keandra* (!) *Kifor* — Ділове (Bélay 208). Пор. ще молд. діал. вар. імені *Кондря*, що відповідає оф. вар. *Кондратіе* (ДумбрМик 88). ◀ 1. Від чол. кал. імені *Кіндрат* шляхом апокопи. 2. Від нім. ос. імені *Konder* чи *Kondra*, що від оф. імені *Günter* (Rymut 432).

Кі́ндрак — Уж. ◀ Від антр. **Кіндра** + **-ак**.

Кі́ндра́т — Вб, Вл, Мж, Хс. 1715: кр. *Kosztik Kindrad* (*Kondrat*) — Голятин (Bélay 147). ◀ Від укр. кал. імені *Кіндрат*.

Кі́неш — Мж. ◀ Від того ж імені, що й п-ще **Кі́наш**, тільки з суф. **-еш**.

Кі́нт — Св. ◀ Наслідок усічення канон. імені *Кінтіліан*, що з лат. *quintilis* — “п’ятий”.

Кі́нтор — Мж. 1773: кр. *Kentyur Hrehor* — Річка (ПеПред 310). ◀ Можливо, спотворене угор. п-ще *Kintornas*, що з апел. *kintornas* — “шарманка, катеринка” (Kázmér 593).

Кі́нч — Вл. 1715: кр. *Pur Kens* (*Kincs*) — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Вар. п-ща **Кинч** у його фонет. еволюції. Наявність п-щевих вар. **Кінч** і **Кінчик** на тлі п-щ XVIII ст. *Кунч*, *Кўнчик* є свідченням того, що в ту пору антр. *Кінчик* у

свідомості українця пов'язувався з поняттям “кінець”, “край”. 2. Більш правдоподібно, що п-щевий вар. *Кінч* розвинувся на ґрунті імені *Кіндрат* так само, як і п-щевий вар. *Кунч* від імені *Кундрат*. 3. Від угор. апел. *kincs* — “скарб”. Пор. угор. п-ще *Kincses* (Kálmán 90).

Кінчик — Вл. ◀ 1. Від антр. *Кінч* + -ик. Пор. 1720: кр. *Mich. Kuncs* — Кошельово (Bélay 184); 1787: лемк. п-ща *Kuńcz, Kuncz, Kunczyk, Kunczik* (ЙМ), *Kuńcz* (Красовський 93, 94). 2. Пол. п-ще *Kińczyk*, яке К.Римут виводить від антр. *Kinko*, вбачаючи у ньому дієсл. основу *kinąć* — “зростати, кипіти, тиснути” (Rymut 400).

Кіра — Тч. ◀ 1. Серб. розм. чол. ім'я *Хира*, співвідносно з повним правосл. іменем *Кирил* (Грк 11). 2. Укр. п-ще з угор. субституцією укр. звука /x/ в антр. *Хіра*. Пор. аналогічні випадки. 1696: кр. *Alex. Kira* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Rhihor Khirak* — Міжгір'я (Bélay 178).

Кірай — Вн. ◀ Фонет. вар. угор. п-ща *Király*.

Кіраль — Мк, Вн. 1470: п-ще *Kiraly* — Виноградів (Szabó 450); 1508: гор. *Ben. Kiraly* — Хуст (Bélay 150); 1787: п-ща *Kiral, Kirall* — Славське на Бойк. ◀ Трансформування угор. п-ща *Király*, апел. зн. якого — “король”.

Кіральгазі [*Кіральгазі*], -ія — Вн. 1773: п-ще *Királyházi* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Угор. прикм. катойк. *királyházi* від традиційного угор. ойк. *Királyháza* (суч. укр. ойк. — *Королево* на Вн).

Кіреш [*Кіриш*] — Вб. Пор. 1542: вл. *Kyras* — с. Сербі (Bélay 196). Пор. також мікротоп. *Kireshi* (передмістя Хуста). ◀ Від молд. чол. імені *Кириєш*, співвідносно з іменем *Кирил* (ДумбрМик 85).

Кірик — Вб. 1787: п-ще *Kiryk* — Ільник на Бойк, Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Kip*, співвідносно з повним іменем *Кирил*. Пор. 1751: *грішниця Марія Кірова* — Березово (Гаджега-М 196).

Кірлик — Вб. — Див. **Кірлик**.

Кіс — Вл. [В ікаючих гов. пишуть і вимовляють **Кіс**, а в ўкаючих (Мж, Ір) вимовляють *Күс*]. Род. відм. здебільшого — **Кóса**, але останнім часом деякі мовці вирівнюють це чергування звуків, зумовлених позицією голосного. Записували п-ще по-різному. 1509: *To. Kys* — Руське Поле (Bélay 211); 1567: *Kius Jakab* — Холмовець (Szabó 365); 1600: *Gr., Laur. Kús* — Теремля (Bélay 208); 1618: *Kusz Hricz* — Бистриця (Maksay 523); 1715: *Kusz Hrecz* — Синевир (Bélay 200); 1787: *Kis* — Гнила, *Kisiow* — Підгородці, Сопіт на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви птаха родини дроздів *кіс*, яка в укаючих гов. вимовляється як *кус*, а в ўкаючих — як *күс*.

Кіська [*Күська*] — Ір. ◀ Імовірно, від місц. пестл. назви кішки *кіська* (Ір).

Кіт [*Күт*, род. — *Котá*] — Мж. 1715: кр. *Fr. Küd* (!) — Синевир (Bélay 200); 1787: п-ща *Kit, Kot* — Гладішів, Вислік на Лемк, *Kityk, Kosik* — Галбів, Березова на Лемк, *Kot* — Скриня на Бойк, Волиця та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. назви тварини *күт* — “кіт” (Зак). Відповідне п-ще є і у чехів — *Kot*, і Д.Молданова справедливо виводить його від чес. апел. *kot* — „кіт” (Moldanová 112).

Кітлан [*Күтлан*] — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kitlak* — Висоцьке, *Kitlyczka* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ), *Kitlyk* на гал. Гуц (Vincsnz 250). ◀ Від антр. *Котел*, співвідносно з загальнонаціональним *казán*, + -ан.

Кіфор — Рх. 1743: п-ще *Kifur* — Веряця (Szabó 546). ◀ Від розм. імені *Кіфор*, що з імені Никифор (Илчев 258, ДумбрМик 86). У Марамороші ім'я *Кіфор* фіксується щонайменше з XVII ст. Напр., чол. ім'я *Kifur* у родині кр. *Петрика* з Руської Поляни за 1680 р. (Bélay 180). Пор. ще 1689: *Moldowan Kiphor* — Бирсана (Bélay 135).

Кіцьо — Мж. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Кицо*, що з *Кирил*, *Којица* (Грк 111, Илчев 258), з пом'якшенням /щ/. 2. Від загальноукр. апел. *кіця, кіцька* — “котик” (Ж-Н 346) з подальшою зміною парадигми.

Кічак — Вб, Вл. — Див. **Кічак**.

Кічера — Мк, Вн. — Див. **Кічера**.

Кіш [род. — **Кіша**] — Мк, Вн, Ір, Хс, Тч, Уж, Вл, Рх. 1270: *Kis (parvus) Mihaly* — Кольчино (Gyöffy 543); 1468–1470: шл. *Dancs Mich. Parvus (Kys)* — Драгомирешті (Bélay 137); 1499: *Kiш Ласльоу* — Гирлов (ССУМ 1 475); 1572: кр. *Det. Kyss* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1751: *парох Даниїл Кіш* (Гаджега-Уг 15); 1787: *Kisziw* — Н.Рожанка, *Kiszyk* — Роп'яна на Бойк (ЙМ). Пор. 1820: п-ще *Kiszak* — Слобода Небилівська на Бойк (ФМ). ◀ Угор. п-ще *Kis*, що з апел. *kis* — “малий”, доказом чого є й те, що біля давніх угор. записів писарі часто наводять також лат. переклад — *parvus*.

Кішвайда — Уж. ◀ П-ще утворене з угор. прикм. *kis* — “малий” + антр. *Vajda* (див. **Вайда**). Пор. аналогічне п-щеве утворення з 1554 р.: *Ge. Kysmihal* — Горінчово (Bélay 144) чи новіший приклад **Кішсуєта**.

Кішкаш — Св. ◀ Укр. утворення з суф. -аш від антр. **Кишкó**. Пор. ще 1787: деривати *Kiszkanicz* — Мшанець, *Kiszczak* — Бусовисько, *Kiczyszyn* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ).

Кішсуєта — Св. ◀ Гібридне угорсько-укр. утворення з угор. п-ща **Кіш** чи апел. *kis* та

давнього слов. антр. *Суста* (про останнє див. Морошкін 188, Тупиков, Селищев 138).

Кіштулинець — див. **Киштулинець**.

Кішак †. 1618: кр. *Kiszczak Oleksza* — с. Ладомирова на Маковиці (Mars 59). ◀ Від антр. *Кішко* + -як. Див. **Кишко**.

Кія — Уж. Пор. 1445: *пань Янь Кіянскы* — Серет (ССУМ I 476). ◀ 1. Від антр. **Кий** у формі род. відм., як **Макара**, **Свирида** та ін. 2. Від серб. чол. імені *Kija* (РСКНІ IX 458).

Кладня — Рх. 1696: кріпаки *Alex., Jo. Kladnya*, а 1678 — *Kladni Ivan* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від місц. апел. *кладня* — “копа збіжжя в полі з 15–20 снопів” (Гр II 247). Мотив називання за зростом або комплекцією денотата.

Клайн — Мж. ◀ Нім. п-ще *Klein*, що з прикм. *klein* — “малий, низький”.

Клаптюк — Вн. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -юк від п-ща **Хлапта**. Зміна звука /х/ на звук /к/ зумовлена впливом угор. вимови.

Клевєць [*Кливіць*], -вця́. 1715: кр. *Klewies Ranko* — Рипинний (Bélay 184); 1720: кріпаки *Andr., Jo. Klivacs* — Колочава (Bélay 161). П-ще *Clivețe* і в Румунії (Jordan 136). ◀ Від місц. укр. *клевєць* — “молоток”, “брус” (Ж-Н 347, Гр II 249, Гг 95, Он I 357). Пор. ще: буков. *клевец* — “т. с.” (Мат. до буков. IV 52); пол. *klewies* — “т. с.” (SW II 366); давньорус. *клевць* — “військовий знак у вигляді молотка” (Срезн I 1215), *Клевчиха Катерина* — (там само).

Клевзунік — Вн. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, з п-ща *Клеву́нік*, що від **Клевєць**.

Клевчак †. 1755: удова *Клевчакова Калина* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. **Клевєць** + -як.

Клевчишин †. 1720: кр. *Jo. Klibecsisiny* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Від андр. *Клевчиха* — “дружина **Клевця**” + -ши.

Клев’яник — Хс. — Див. **Клив’яник**.

Клейн — Мж. — Див. **Клайн**.

Клємба [*Глємба*] — Вл. ◀ Пол. п-ще *Klemba* чи *Kłęba*, яке походить від апел. *kłąb* (род. — *kłębi*) — “жмут, клубок” (Rymut 411–412). Одзвінчення звука /к/ > /г/ поряд із сонорними приголосними — явище, характерне для бойк. та середньозакарп. гов.

Клємба́к — Мж. 1715: вдова *Jo. Klembak* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від п-ща **Клємба** + -ак.

Клєменча †. 1720: кр. *Andr. Klemencse* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Укр. утворення з суф. -ча(т) від чол. кал. імені **Клємент** або **Климент**.

Клєменчу́к — Хс. Пор. 1323: *Clemens filius Chled* — Чорнотисово (Szabó 337); 1715: кр. *Kleminus Tinko* — Річка (Bélay 183). ◀ Від антр.

Клєменча (див. вище), співвідносного з кал. іменем *Klemens* (род. *Klementis*), + -юк. Пор. ще пол. п-ща *Klemenc* і *Klimenczak* (Rymut 407).

Клємонца — Тч. — Див. **Климонца**.

Клємпуш — Рх. 1672: кр. *Klympus (Klimpus) Paul* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1684: вдова *Klimpus Matene* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від гуц. апел. *клємпуш/клїмпуш* — “чіп”, “затичка до бербениці” (Гг 96, Vincenz 518), молд. *клємпїш* — “гак”. Пор. ще укр. апел. *клємна* — “нечепура” (Ж-Н 348), пол. *клєпа* — “нехлюя”, “товста жінка” (Rospond II 307), східнослц. *klampa* — “т. с.” (SSN I 771), серб.-хорв. *клємна* — “клаповухий”, “тюхтій”, “особа з негарною ходою” (РСКНІ IX 567). 2. Від пол. п-ща *Klempa, Klemp* або *Клєпа* чи *Клєро* + суф. -уш, як у пол. п-щ *Klempas, Klempis, Klempisz* (Rymut 409), у яких твірною основою є пол. ім. *клєпа* — “самиця лося”, а метафорично — “старша жінка”.

Клєп †. 1775: п-ще *Klepi* — Крива (Szabó 387); 1787: п-ще *Klep* — Мичківці на Лемк, Лаврів, *Kleniow* — Підліски на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від назви дерева *клєп* (Чопей 149).

Клєпівський — Вб. ◀ 1. Укр. прикм. від ойк. *Клєпова*, що у сх. Слч (Лазорик 48, Majtán 189). 2. Укр. утворення з патр. суф. -івський від п-щ **Клєп** або **Клєньо**.

Клєньо †. 1715: кр. *Pusztanin Klenyo* — Келечин (Bélay 162). ◀ За всіма формальними ознаками, **Клєньо** — це гіпок. вар. чол. імені **Клємент**, як і укр. розм. імена моделі *Ваньо, Гриньо, Леньо, Сеньо, Штєньо*. Пор. хорв. чол. ім’я *Klinja*, що з *Kliment, Klimentije* (Šimundić 422).

Клєпа — Рх, Мж. 1604: вл. *Toma Klara* (!) — В.Селище (Bélay 196); 1775: п-ще *Klipa* — Рокосово (Szabó 454). Пор. також 1819: п-ще *Klerak* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від заст. чол. імені **Клєпа**, що з гр. *клео* — “славити” (ВІЛ 259, Справочник 424, Ковачев 280). 2. Укр. регресивне утворення *клєпа* від дієсл. *клєпати* (пор. суч. укр. п-ща **Клєпар**, **Клєпач**, п-ко *Клєпало*). 3. Від серб.-хорв. апел. *клєпо* — “клапатий”, “клаповухий”.

Клєпар [*Клєпарь*], -ра — Мж, Ір, Вн. ◀ Первинне слов. п-ще, утворене від дієсл. *клєпати* за допомогою суф. -арь. Однак з’ясувати його точну семантику для Карп. регіону заважає міжслов. полісемія лексеми *клєпарь*. Пор. місц. укр. *клєпарь* — “людина, яка щось *клєпас*”, слц. *klępar* — “відлитий металевий дзвінок для худоби”, “млин, який при меленні *клєпає*” (SSN I 777), серб.-хорв. *клєпар* — “бляхар”, слн. *klepar* — “робітник”, а пол. *kleper* — *szlapak* — “вид їздового коня” (SW II 356).

Клепач — Уж, Вб, Хс. 1726: сваяц. *Andreas Kleracs* — Іршава (Лучкай 16. — 22); 1773: староста *Joannes Kleracs* — Підгород (Удварі-2 305); 1775: п-ще *Klipats* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: п-ще *Kleracz* — Войкова, Мохначка на Лемк, Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *кленач*, який у давньоукр. мові озн. “коваль” (ССУМ I 476), а нині на Зак — “молоток” (Чопей 149, Он I 357). У гов. слц. мови апел. *клерач* озн. “людину, що клепає косу” (SSN 1777). П-ще *Клерач* є й у хорватів (Leksik 298–299).

Клецканич — Вб. ◀ Від місц. андр. *Клецканиа* — “дружина *Клецка*” + *-ич*. Антр. *Клецко* або *Клецок* походять від апел. *клец* — “чурбан, короткий обрубок дерева” (Ж-Н 348) або *клець* — “т. с.” (Гр II 250).

Клецко — Вб. 1787: п-ще *Kleczo* — Новиця на Лемк (ЙМ), *Klesin* — Щавне (Красовський 81). П-ща *Klesko* і *Klicin* є і у поляків (Rymut 405), але пропонується К.Римутом їхня інтерпретація не відповідає ономазіологічним вимогам. ◀ Імовірно, від апел. *клец* (див. **Клецканич**) + *-ко*. Пор. ще бойк. *клец* — “колода” (Он I 353).

Клив'янік [*Кливлянік*] — Мж, Хс. Пор. 1787: п-ще *Klywak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. катойк. *кливлянік* — “виходець із присілка *Кліви*; бойк. апел. *кліва* — “висока гора, поросла темним смерековим лісом”, “глибока яруга”, “безодня” (Он I 357). Словотвірна модель на *-янік* характерна для місц. ойк. Пор. катойк. *Зак березнянік, краснянік, ізянік, реметянік, солянік* і та ін.

Клим — Вл, Мк, Ір, Мж, Тч. 1477: *Klym potine ruthenus* — Раковець (Szabó 458); 1604: вл. *Phil. Clim* — Н.Вишава (Bélay 218); 1684: кр. *Klem Havrila* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1787: п-ще *Klim, Klym* — Лавочне, Мізунь, Новотин на Бойк, Пельня, Улюч на Лемк (ЙМ); XVII–XVIII ст.: *за раба божієго Федора и Татяноу Клима* — с. Варадка (Сах 100). ◀ Від давньоукр. ос. імені *Клим*, співвідносного з повним іменем *Климент, Климентій* (Керста 116, Ковачев 121).

Климбак [*Кльмбак*] — Мж. — Див. **Клембак**.

Климецький †. 1648: кр. *Timko Klimeczki* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від незасвідченого антр. *Климець* + *-ський*.

Клімик — Вб. 1787: п-ще *Klimik* — Бітля на Бойк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Pauel Klimak* — Дрінча на Маковиці (Mars 63). ◀ Від антр. *Клим* + *-ик*.

Климко — Тч, Уж. 1447: *guan Climkowa* — Перемишль (Smołka II 24); 1787: п-ще *Klimko* на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1820: п-ще *Klimkowicz* — Посада Горішня на Лемк (ФМ). ◀ Від укр. чол.

імені *Клим*, співвідносного з повним іменем *Климент*, + *-ко*.

Климо †. 1773: староста *Stephanus Klimo* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Наслідок десуфіксації антр. **Климко**.

Климівич — Вл. 1570: кр. *Ladisl. Klemowich* — Бистриця, *Joan Klimowich* — Павлово (UctC 53-14); 1648: кр. *Klimowich Sztecz* — В.Ворота (Maksay 550); 1715: кр. *St. Klemovics* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1787: п-ще *Klimowicz* — Виців на Бойк, Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Клим* або слц. *Klimo* (Majtán-Považaj 217) + *-ович*.

Климоща — Тч, Уж. Пор. 1657: кр. *Dem. Klemontis* — Бистриця (UctC 53-12); 1715: кр. *Pe. Klimoncsa (Klemencse)*, а 1720 — *Andr. Klemencse* — Вільхівці (Bélay 154); 1787: п-ще *Klimunda* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ Видозміна кал. чол. імені *Клеменс*. Пор. молд. вар. імені *Клименцел* (ДумбрМик 87).

Климпота — Рх. ◀ Від пол. антр. *Klepra, Klepr* або *Klepa* чи *Klepo*, які походять від пол. апел. *klepa* — “самиця лося” або знев. назва “старшої жінки” (Rymut 409), + давньослов. імен. суф. *-ота*. Пор. ще середньозакарп. апел. *клялши* — “кляча”, а також серб.-хорв. *клипав* — “незграбний, неспритний” (РСКНІ IX 60).

Климпотюк — Рх, Хс, Мк. ◀ Від **Климпота** + суф. *-юк*.

Климпушак [*Климпушік*] — Рх. — Див. **Клемпушак**.

Клімський — Вб, Вл. ◀ Від п-ща **Клим** + *-ський*.

Климчак †. 1720: п-ще *Klimcsak* — Часлівці (ПеПред 322); 1772: кр. *Basilius Klimcsak* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 107); 1787: п-ще *Klimczak* — Барновець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Климко** або *Климець* + *-юк*.

Климчук — Тч. ◀ Від **Климко** або *Климець* + суф. *-юк*.

Клин — Вб, Рх. Пор. 1618: кр. *Klin* — Гавринець на Маковиці (Mars 71); 1787: п-ще *Klinik* — Пельня на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Klin* — Соснівка на Бойк (ФМ). Пор. 1715: кр. *Pusztotin Klenyo* — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Клин*, співвідносного з кал. іменем *Климентій* (Керста 117). Пор. ще серб. чол. ім'я XV ст. *Клиньць* того ж пох. (ГркРеч 104). 2. Від укр. апел. *клин* — “загострений брусок дерева чи металу”, “кусок тканини, паперу, землі у вигляді трикутника” (Чопей 149, Гр II 251, SSN I 780).

Клинчак — Хс, Вн. Пор. 1715: кр. *Klenecz (!) Ivan* — Сойми, *Jo. Klencsou (!)* — Колочава (Bélay 200, 150). ◀ Від антропооснови *клинець*

або *клинок*. 1. Якщо п-ще походить від *клінець*, то змістом основи могло бути згадуване серб. ім'я (див. *Клин*), яке закладене в суч. серб. чи хорв. п-щі *Клипац* (РСКНІ ІХ 62, Leksik 299), укр. п-ко *Клінець*, співвідносне з місц. діал. *клинець* — “цвях” (Гр ІІ 251, Мат. до буков. ІV 54). 2. Якщо ж у його основі лексема *клинок* чи *клинко*, то допрізвищева семантика могла бути пов'язана з іменем *Клин* (див. *Клин*).

Клинчко †. 1618: кр. *Klinczka Jaczko* — Сташківці на Маковиці (Mars 67). ◀ Від давньо-слов. чол. імені *Клиньць* (див. *Клин*) + суф. -ко.

Кліна [*Кльіна*] — Мж. 1775: п-ще *Klipa* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Заст. чол. ім'я гр. пох. *Клеона*, співвідносне з повним іменем *Клеопатра* (Справочник 424, Hajdú 61). 2. Серб. гіпок. *кліна* від повної назви *клипан* — “неотеса”, “дурень”, “брязків” (РСКНІ ІХ 606–608), який, імовірно, стосується і серб. та хорв. п-щ *Кліпа*, *Клипановић*, *Клипина* (там само, Leksik 299).

Кліса — Уж. Пор. 1676: кр. *Klis Aleksza, To. Klis* — Н.Руна (Bélay 185), серб. п-ща *Клиска*, *Клицић* (РСКНІ ІХ 612), 1787: п-ща *Klisiuk* — Нагуєвичі, *Klysiak* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. На думку К.Римута, пол. п-ща *Klisa, Klis, Klis, Klys* походять від чол. імені *Klemens* (Rymut 407–408). 2. Від серб.-хорв. клички свійських тварин *Клиса* (РСКНІ ІХ 610). 3. Імовірно й рум. пох. п-ща: від апел. *clisă* — “глина”, “недопечений хліб”, “сало” (Jordan 136).

Кліщ †. 1787: п-ще *Kluszcz* — Брунари і *Kleszcz* — Кункова та Явірник Руський на Лемк (Красовський 81). ◀ Від назви павукоподібної тварини *кліщ* (Чопей 150, СУМ ІV 188).

Кліщо, -ща †. 1715: п-ще *Klistyo* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від антр. *Кліщ* + іменний формант -ьо.

Кліщович †. 1648: *Klischouich Fetyko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. *Кліщ* або *Кліщо* + -ович.

Клован †. 1693: кр. *Klovan Thomae* — Драгово (Bélay 168) і тут же — *Klavics Joszip*. ◀ Напевно, від персоніф. серб.-хорв. апел. *клова* — “ікло” або відповідного пол. ім. *kłow* (SW ІІ 364) + -ан.

Клованіч — Мж, Хс, Тч, Ір. 1743: п-ще *Klovanicz* — Рокосово (Szabó 457). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ич від незасвідченої атрибутивної назви жінки *клованя* — “жінка з великими іклами чи взагалі зубата жінка”. Отже, від назви тієї ж словотвірної моделі, що й *вуханя*, *губаня*, *посаня*, *язиканя*. Пор. співвідносні прикм. *кловатий* — “іклистий” (Ір), “зубатий”, “кривозубий” (Он І 358), ім. *кловач* — “зубатий чоловік”, *кловак* — “ікло” (Гр ІІ 259), буков.

клицяч — “ікло”, *клевак* і *клавак* — “т. с.” (Мат. до буков. ІV 50, 52).

Клович †. 1678: *Klavics Joszip* — Вел.Бичків (Bélay 168). ◀ Правдоподібно, хорв. п-ще *Klović* (Leksik 300) або метр від імені *Клава*.

Клопотар [*Клопотарь*], -ря — Вн, Хс. 1773 і 1775: п-ще *Klopotar* — Велятин (ПеПред 315, Szabó 538). У ХVІ ст. в Україні побутувало ім'я *Клрррр* (Керста 15), а нині в бойк. гов. *клррр* — це “крик, галас” (Он І 358). ◀ П-ще виникло у болгар або у румунів. У болгар *клопотар* — “дзвіночок, який вішають на шию худобі, тронка”, у сербів апел. *клопотар* — “дзвонар” (про барана з дзвіночком на шиї), а метафорично — “говорун, крикун” (РСКНІ ІХ 630). У поляків *klopotarz* — “людина, пригнічена клопотами”, “заклопотана особа” (SW ІІ 373). Пор. ще п-ща *Clopit, Clopot, Clopotaru* у румунів (Jordan 156), що від апел. *clopot* — “дзвінок”.

Клочанік — Пр. 1787: *Kloczanik* — Грабовець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від відносного прикм. *клочаний*. Отже, допрізвищева зн. лексеми “зроблений із клоччя” або “кустар, що плете сіті” (Гр ІІ 253).

Клочанка — Мк, Вл. ◀ Від апел. *клочанка* — “пряжа з клоччя” (Гр ІІ 253). Сюди належить і гуц. прикарп. п-ще *Kloczienka*, яке розглядає також А.Вінценз, але з діал. рефлексациєю суф. голосного (Vincenz 526).

Клочка †. 1600: *Gr. Kloczka* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Kozma Kloczka* — Петрова (Bélay 179); 1675: кр. *Nic., Pe. Klocska* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від гуц. апел. *клочка* — “квочка” (Гг 96). П-ще *Kloczka* є і в Польщі, але поляки виводять його від основи *Kłok* (Rymut 413).

Клочко †. 1570: кр. *Grego Klotsko* — Белебово (UctC 97-29); 1602: кр. *Klocsko Lucacs* — Тур'я Бистра (UctC 104-8). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Клочка*.

Клочуряк [*Клочурек*] — Рх. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -як, але семантика твірної основи п-ща спірна. Це міг бути антр. *Клочур*, утворений від основи *Клочка* (як, скажімо, антр. *Савчур* від антр. *Савка*), тобто утворення з маскулінізуючим суф. -юр. Однак це міг бути й антр. *Клочюра*, що також від *Клочка* або від *кльока*, але вже з квалітат. суф. -юра, як у п-щі *Стецюра* — *Стець*, *Стегюра* — від *Стєга*.

Клоччин †. 1672: кр. *Klocsin Prokup* — Соїми (Bélay 220). ◀ Від антр. *Клочка* + пос. суф. -ин.

Клубей [*Клубий*] -ея — Хс. ◀ Від місц. апел. *клубей* — “клубаста людина” (Мж, Вл), який належить до тієї ж місц. моделі атри-

бутивних іменувань, що й *голове́й, зубе́й, череве́й, чоле́й* та ін.

Клюва́к — Вн. ◀ Від укр. апел. *клюва́к* — “дятел”, тобто “той, що клює” (15, Он II 358), або у зн. “риба *Leuciscus cephalis*” (Владыков 217).

Клю́ка — Мк. Пор. 1787: п-ще *Kluka* — Виців, Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *клю́ка* — “жердина з гаком для витягування во́ди з колодязя” (Он I 358, Гр II 254, Мат. до буков. IV 57), метафорично озн. “довгань” (Ужан — SSN I 786–787). Пор. ще *клю́ка* — “дверна ручка”, “скоба”, “гак” (Ж-Н 350). У пол. гов. цей апел. озн. “квочку” (SW II 366), а серб. *кљук* — це “виснажена хворобою людина” (РСКНІ ІХ 648).

Клюс — Вн. 1393: *пан Клюсѡ* — Вишня (ССУМ I 477); 1430: *пан Клюсѡ* — Зудечів (там само); 1787: п-ще *Kluzow*, 1818 — *Klus* — Дуба на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від пол. *klus* — “груда гончарної глини”.

Клю́са — Вн, Ір. 1570: кр. *Dem., Joan Kluza* — Свалява (UetC 53-14); 1648: кр. *Kluzza Fedur Mihalko* — Свалява (Maksay 528). ◀ 1. Від місц. назви локшини *клю́са* (Чопей 150). 2. Від давньослов. назви коня — *клюса*. Пор. давньорус. *клюса* — “лоша” (Срезн I 1230), болг. *клюсе* — “шкапа”, серб.-хорв. *кљусе* — “т. с.”, пол. *klusa* — “кінь, кобила” (SW II 366).

Ключа †. 1704: кр. *Klucsa Péter karabélyos* — Йовбовиця (HodGens 6). ◀ Від незасвідченого антр. *Ключ*, що з апел. *ключ*, у формі род. відм. однини. Див. ще **Ключа́й**.

Ключа́й — Уж. ◀ 1. Від антр. **Ключа** + патр. суф. -ай. 2. Апел. зн. лексеми *клю́ча* — “дерев’яний гак” (Гр II 255). П-ще *Кључа* є і в сербів (РСКНІ ІХ 652).

Клю́чинець [*Клю́чиниця*], -иця — Пр, Уж. 1715: кріпаки *Fr., Ge., Jo. Klucsinecz (Klucsinczu, Klucska)* — Добрянське (Bélay 177). Пор. 1787: п-ща *Kluczyn* — Лавочне, *Kluczycz* — Синьовидне, *Kluczynczyn* — Опака, *Kluczak* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Метр. утворення з суф. -инець від антр. **Клю́ка**, **Ключа** або **Клю́чка**.

Ключі́вський — Рх, Хс. ◀ Від антр. **Ключа** + -івський.

Клю́чка — Уж. Пор. 1618: кр. *Iwan Kluczka* — Цигла на Маковиці (Mars 81), кр. *Andrej Kluczka* — Біловежа на Маковиці (Mars 99). 1649: *Klucska*, 1672 — кенез *Klucska Janos*, 1704 — *Klucska András* — Кльочківці (LchBer 363, HodGens 11); 1680: *Klucska Fedor* — Руська Поляна (Bélay 180); 1713: кр. *Klucska György* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: п-ща *Kluczka, Kluczko* — Лавочне на Бойк, Мохначка, По-

лонна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Клю́ка** або **Ключа** + -ка. 2. Від апел. *клю́чка* — “гачок, зачіпка, бант” (Он I 359), “защіпка на вікні”, “гачок для в’язання”, “вузол з петлею” та ін. (Мат. до буков. IV 58). У перен. зн. — “зневажлива назва для жінки” (Ір). У гов. слц. мови дослідники називають 9 зн. цієї лексеми (SSN I 786), а в пол. ще й “хитрощі”, “підступ” (Rcczek 157).

Ключке́й [*Ключкі́й*] — Тч, Хс. ◀ Від антр. **Клю́чка** + -ей.

Ключкі́вський — Рх. ◀ Від антр. **Клю́чка** + -івський.

Ключко́вич — Св, Пр. 1677: кр. *Klucskovics Stecz* — Н.Ворота (LchBer 781). ◀ Від антр. **Клю́чка** + -ович.

Кля́га — Мк. ◀ Від давньої карпат. лексеми *кляг/гяг*, яка часто вживається як ім. жін. роду *гяга* — “частина шлунка жуйної тварини, використовувана при виготовленні бриндзи” (Гр I 349, Гг 53); пор. ще слц. діал. *kʹaga* — “сичуговий фермент з телячого шлунка” (SSN I 770), пол. *kłęg* — “т. с.” (SW II 345). Ідеться про метафор. зн. цього румунізму — “нездарна, дурна людина” (там само).

Кляп — Вн, Ір, Хс, Мк. 1775: *Klyapp* — Заболотне, *Klyár* — Підгірне (Szabó 278, 445); 1787: п-ще *Klap* — Сквіртне на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *кляп* — “чіп, затичка”, у деяких гов. — “penis” (ЕСУМ II 470); у давньорус. мові *кляп* — “клин” (СРЯ VII 190).

Кляпа †. 1715: кр. *Jo. Klara* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від антр. **Кляп** у формі род. відм.

Кме́гг — Вб. ◀ Імовірно, від пол. арх. *kment* — “тонке біле полотно” (SW II 376).

Кме́т — Уж. 1787: *Kmiec, Kmetyszyn* — Головецьке, Кобло на Бойк (ЙМ), *Kmetryk* — Грабівка на Лемк (Красовський 81). ◀ Від давньоукр. *кмѣть* — “незакріпачений оброчний селянин із правом виходу” (ССУМ I 478); пор. діал. *кмѣть* — “селянин”, “господар”, “тямуца людина” (Чопей 150, ЕСУМ II 472, СУМ IV 195), пол. *kmet/kmieć* (SW II 376), слц. *kmet'* — “мудрий старець”.

Кме́тій — Св. ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. *Кме́ть*.

Кмі́ть — Хс. Пор. 1394: *пан Кмита* — Краків (ССУМ I 478); 1485–1500: *пань Кмѣта* — Черлеків (ССУМ I 478); XVI ст. апел. *кмѣть* — Нягівська Постилла (ДэжеУкр 155); 1787: *Kmityk, Kmetryk* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. *кмѣть*, який раніше уживався в таких зн., як “посол”, “суддя”, “хлібороб”, “кріпак” (ССУМ I 478, ДэжеДел 70).

Кнап — Св, Ір. 1445, 1450: *Nicolaio, dicto knapp, Nicolaus Knar* — Перемишль (Smołka II

12); 1567: п-ще *Kanar* (!) — Сасово (Szabó 480); 1787: п-ще *Кнар* — Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. лемк. апел. *книп* — “ткач” (Гр II 257), пол. *кнар* — “ткач сукна”, “сукновал” (Reczek 159), кінцевим джерелом яких є нім. *Knarre* — “наймит”, або *Knabe* — “хлопець” (ЕСУМ II 472–473).

Книш [*Книш*], -ша — Мж. 1715: кр. *Mich. Knosz* (!) — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Knysz, Knisz* — Граб, Лубня, Ястрабик на Лемк, Біличі на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Kniszow* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *книш* — “пиріг з картоплі” (Чопей 151, Он I 361), “калач” (Мж), “хліб з картоплею і сиром” (Vincenz 90).

Книшук — Рх. ◀ Від **Книш** + -ук.

Кно́пик — Уж. ◀ 1. Із пол. п-ща *Knopik*, що є видозміною п-ща *Knarik* із *Кнар* (Rymut 415). 2. Від пол. діал. *кпор* — “парубок, молодик”, “ткач” (SW II 380).

Князь — Ір, Хс, Мк, Св. 1726: свящ. *Petrus Knyasz* (!) — Шаланки (Лучкай 16, с. 202); 1787: п-ще *Kniaz* — Підгородці на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Kniazow* — Сможе на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. соціально-політичного терміна *князь*, який у часи прізвищетворення в Укр. Карпатах означав “глава князівства”, “боярин”, “католицький священик”, “староста сільської общини на волоському праві” (ССУМ I 481, Дездедел 71), “заможна, багата людина” (Он II 361), а з часом — і “наречений”, “жених” (Чопей 151, Гр II 258, Он I 361, Гг 97, Мат. до буков. IV 61).

Князьо́ [дав. — **Князьові**] — Ір. ◀ Від апел. *князь* + квалітат. формант -’о, як у апел. *братьо* від *брат* чи в іменах на зразок *Васьо́, Грицьо́, Лесьо́*...

Князьович †. 1680: *Knezovics Hricz*, 1715 — *Lad. Knazovics* — Новоселиця на Мж (Bélay 167). ◀ Від антр. **Князь** або **Князьо́** + -ович.

Коба́ — Пр. 1787: п-ще *Koba* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Kobyn* — Мізунь, *Kobinski* — Тухолька на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kobincow* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, від катол. (пол., хорв. чи якогось іншого) вар. імені *Яків*, тобто *Koba* (Rymut 418, Šimundić 422, Moldanová 105). 2. За К.Римутом (там само), пол. п-ще *Koba* виводиться також із праслов. **koba* — “ворожіння за польотом птахів” та від пол. *kob* — “хлів”. 3. Для Карп. регіону можна виводити його також від назви риби *коба* — “ковблик” (Он I 361). 4. Від укр. діал. *коба* — “капошон у верхньому одязі” (Гр II 258).

Коба́к — Мк. 1452: п-ще *Kobach* (!) — Дярмат (MaksaySz 143); 1607: кр. *Kobak Koszty* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ 1. Від **Коба** + -ак. 2. Угор.

п-ще *Kobak*, що з апел. *kobak* — “сорт гарбуза, яким витягають вино з бочки” (Kázmég 603).

Коба́ка — Мк. ◀ П-ще **Коба́к** у формі род. відм. однини.

Коба́ль [рідше — **Коба́ль**] — Ір, Вн, Мк, Бг, Св. 1772: староста *Joannes Kobaly* — Кобалевиця (Дездедел 286); 1775: п-ще *Kobaly* — Заріччя (Szabó 277). Пор. 1542: вл. *Kabalas* — Барбешті (Bélay 124). П-ще *Kobal* є у чехів (Moldanová 105), у поляків (Rymut 418), хорватів (Leksik 303), у сербів є похідні (*Кобальєвух*) (РСКНЈ IX 683). ◀ 1. Імовірно, від місц. назви риби *коба́ль* чи *ко́вбель* (Владыков 227). Пор. також укр. назву комахи *коба́лька* (ЕСУМ II 475). 2. Правдоподібніше, *коба́ль* — це фонет. видозмінений у закарп. умовах укр. діалектизм *хаба́ль* — “коханець”, “перелюбник”, “волоцюга” (Гр IV 383, Он I 336), відомий і в пол. мові (там само). Зміна /x/ на /k/ у гов., що межують з угорцями, не є рідкістю (пор. п-ща **Карля́к** < **Харля́к**, **Карито́н** < **Харито́н**). 3. Найбільш правдоподібно, що це пол. ім’я *Kubal* із *Kub* < *Jakob*, яке фіксується 1461 р. (Rymut 329). 4. Імовірно, п-ще походить від діал. апел. *ковба́ль* — “дерев’яний черпак біля польової криниці” (Мат. до буков. IV 62, 102).

Кобальський †. 1567: вдова *Kobaliska* (!) *Mathene, Mikola* — Павлово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Коба́ль** + -ський.

Кобан †. 1607: кр. *Koban Ivan* — Вел.Лазі (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Коба** + -ан.

Кобеля́ш — Уж. Пор. 1787: п-ща *Kobela, Kobiela, Kobelak, Kobeluch* та ін. — Петруша Воля, Половці та ін. на Лемк (Красовський 82). ◀ Вторинне суф. утворення з укр. квалітат. суф. -*ши* (або рум. демін. суф. -*aș*). Твірною основою п-ща могли стати: 1. П-ще **Коби́ла**, яке кілька разів згадується в XVIII ст. 2. Карпатоукр. ос. назва *ко́бил* — “байстриок” або *коби́ля* чи *кобе́ля* — “кошик, торба” (Он I 362, ЕСУМ II 176). 3. Пол. знев. назва селянина *kobiel* (SW II 382).

Кобе́ць [*Коби́ць*, род. — **Кобця́** (при сподіваному **Кібця́**)] — Уж. 1684: кр. *Kobecz Haurillo Vaiszko* (!), *Hricz* — Свалява (Maksay 528); 1773: присяжний *Michael Kobec* — Свалява (Удварі-2 304). ◀ 1. Від назви хижого птаха *кобе́ць* — “кібчик” (Гр II 259), співвідносної зі слц. *kobec* (SSN I 791), серб.-хорв. *кобац* — “т. с.”, метафоричне зн. якого — “злодій, злочинець”. До речі, у сербів і хорватів лексема *кобац* так само виступає як п-ще (РСКНЈ IX 684–685, Leksik 303). 2. Зв’язок п-ща з **Коба** малоімовірний: його відкидає валентність як основи, так і суф. -**ець**.

Кобза †. Сел. *Kobza* — Доробратово (LchBer 248). 1648: кр. *Jurko Kobza* — с. Местичко на Маковиці (Mars 84). ◀ Від назви музичного інструмента *кобза* (Гр II 259).

Кобзич †. 1648: кр. *Kobzëh (!) Ihnad (!)* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. **Кобза** + **-ич**.

Кобзович †. 1648: *Kovzouich (!) Ivan* — Н.Ворота (Maksay 359). ◀ Від антр. **Кобза** + **-ович**.

Кобила [*Кобыла*] †. 1715: кр. *Laur. Kobila (Kobela)*, а 1720 — *Jac. Kobila* — Горінчово (Bélay 144). Пор. 1618: кр. *Ivan Kobilow* — Раковець на Маковиці (Mars 85). ◀ Від назви тварини *кобила*.

Кобилин [*Кобылин*] †. 1715: кр. *Andr. Kobilin*, а 1720 р. — *Pe., Jo. Kobiliny (!)* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Кобила** + **-ин**.

Кобилич [*Кобылич*] — Уж. 1682: кр. *Kobolits (!) Andri* — Сухий (UcC 88-59); 1715: кр. *Roman Kobolicz (!)* — Крачуново (Bélay 161); 1787: п-ще *Kobylisz* — Задільське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1750: *Анна Кобылович из Кривоцян* (Гаджега-3 78). Тут же і *Гелена Кобылиця* (Гаджега-3 78). Пор. також 1787: п-ща *Kobylun, Kobylines* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кобіла*, співвідносного з апел. *кобіла*, + **-ич**. Антр. *Кобіла* часто згадується у XVIII ст.

Кобилка †. 1715: кр. *Jo., Lad. Kobelka (Kobilka)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Кобила** + **-ка**.

Кóблин. 1787: п-ще *Koblin* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від незасвідченого антр. *Кобля*, що з **Кóба** (див. **Кóба**, **Коб'юк**).

Коболóвський — Св. — Див. **Кобулóвський**.

Кобра †. 1699: *Kobra Ferencz* — Підгоряни (Maksay 555); 1703: п-ще *Kobra* — Ялове (LchBer 650); 1704: *Kubra (!) Sandor* — Мк (HodGens 8); 1773: присяжний *Franciscus Kobra* — Сасівка (Удварі-2 304). ◀ 1. Від апел. *кóбра* — “вид отруйної змії” (СУМ IV 201). 2. Від пол. апел. *kobra* — “змійний, гадючий камінь” (SW II 278).

Кобрик †. 1618: кр. *Iwan Kobrik* — Раковець на Маковиці (Marsina 85). ◀ Від антр. **Кобра** + суф. **-ин**.

Кóбрин — Вл, Вн, Ір. 1640: п-ще *Kubrin*, 1715, 1720 — *Kobrin*, 1743 — *Kobrény*, 1775 — *Kabrin* — Раковець (Szabó 458); 1645: *Иван Кобрин* — Вел.Раковець (ПаПо-1 159); 1787: *Kobryn, Kobrynów* — Мізунь на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Alexius Kobrin* — Канора (Удварі-2 300). ◀ Від антр. *Кобра*, співвідносного з апел. *кобра* — “вид отруйної змії” (СУМ IV 201). Антр. *Кобра* та його споріднені в Карпатах побутують з XVII ст.

Кобулéй [*Кобулій*] — Св. 1720: кр. *Jo. Kobule* — Липча (Bélay 172); 1720: кр. *Fr. Kobolaj (!)* — Річка (Bélay 184); 1773: присяжний *Basilius Kobulyi (!)* — Поляна (Удварі-2 303). ◀ Від антр. *Кобу́ла*, співвідносного з місц. укр. *кобула* (Ужан) — “кобила”, тобто “самиця коня” або східнослц. *kobula* — “т. с.” (SSN I 792), + патр. суф. **-ей**. Метафоричне зн. лексеми *кобу́ла*, як у закарпатоукр., так і в східнослц. гов. — “дебела, дурна жінка або дівчина” (SSN I 792). Лексема *Kobula* на Бг згадується 1321 р. (Györffy 542), а антр. *Кобу́лка* — з початку XVIII. Пор. 1704: кенез *Kobulka Janos* — с. Кобулка при Визницькому потоці (LchBer 824).

Кобу́лич — Мк. Пор. 1618: кр. *Jakim Kobulicz* — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1715: кр. *Roman Kobulicz* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. *Кобу́ла* (див. **Кобулéй**) + **-ич**.

Кобулка †. 1704: кенез *Kobulka Janos*, кр. *Kobulka György* — с. Кобулка при Визницькому потоці (LchBer 824). ◀ Від антр. *Кобу́ла*, співвідносного з місц. укр. діалектизмом *кобу́ла* — “кобила”, тобто “самиця коня” (Ужан), або східнослц. *kobula* — “т. с.” (SSN I 792) + суф. **-ка**.

Кобулóвський — Св. ◀ Від антр. *Кобу́ла* (див. **Кобулéй**, **Кобу́лич**) + **-óвський**.

Коб'юк — Рх. Пор. 1775: п-ще *Kobja (!)* — Велятин (Szabó 538). ◀ Від антр. **Кóба** + **-юк**.

Ковалів †. XVII–XVIII ст.: *Иван Ковалѣвъ* — Ужок (Сах 84); 1710: *Лазорь Ковалов и своєю женою Дочею* — Тюшка (Сах 72). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Ковáль**.

Ковáль — Вб, Вл, Мж, Ір, Тч, Св, Уж. 1682: *Kovall Hricz* — Кострини (UcC 88-59); XVII ст.: *Марко Коваль* — Студений (Яворській 208); 1773: *Kovály Luka* — Келечин (Bélay 183). Пор. 1787: п-ще *Kowalczat* — Велике Поле на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *коваль*.

Ковальович †. 1672: кр. *Kovalyovics Simon* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. **Ковáль** + **-ович**.

Ковáльчик — Мк. 1787: п-ще *Kowalyczyk* — с. Урич на Бойк, Воловець, Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ковáль** + **-чик**.

Ковалюк — Рх, Вл. 1787: п-ще *Kowaluk* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ковáль** + **-ук**.

Кóвач і **Ковáч** — усі р-ни області, як і весь Карп.-Дун. басейн. 1449: *Clemens Kowach* — Ороска (Nagy-2 445); 1450: гор. *Kovacs* — Кимпулунг (Bélay 148); 1567: кр. *Mat. Kowacz* — Мартинка, *Kowacz Mýkola* — Свалява (UcC 53-12); 1512: кр. *Kowach Ihnagh* (Bélay 136); 1697: *Васил Ковач* — Рускова (ПаПо-1 144); XVIII ст.: *Федор на прозвище Ковачь* — Лінці (ПаПо-1 168). У поляків п-ще *Kowacz* відоме з XV ст. (Rymut

452). ◀ Від давньослов. апел. *ковачь* — “коваль” (ЭССЯ XII 5). Наголос у п-щі пересунуто на перший склад під впливом угор. або слц. мов для розрізнення п-ща *Ковач* та апел. *ковач*; у місц. гов. наголос дотепер падає на суф. *-ач*.

Ковачик — Вн, Мж, Тч. 1672: вдова *Kovacsik Matene* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. *Ковач* + *-ик*.

Ковачій [*Ковачі*], *-ія* — Пр. 1573: кр. *Andr. Kovachy* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Угор. п-щеве утворення з суф. *-і*, від п-ща *Ковач*.

Ковачкевич †. 1707: диякон *Ковачкевич* — Горінчово (Микитась 26); XVII–XVIII ст.: *Іоань діакон Ковачкевич* — Монастирець (Яворск 213). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. *Ковачко*.

Ковачук — Рх. ◀ Від антр. *Ковач* + *-ук*.

Ковачини †. 1710: *Кость Ковачин* — Ялове (Сах 90). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від місц. андр. *Ковачка* — “дружина *Ковача*”.

Ковба — Вб. 1787: п-ще *Kowba* — Ріп’яна, В.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від укр. діал. *ковба* — “низька, товста, незграбна жінка” (ЕСУМ II 479).

Ковбаль — Св. ◀ Угор. вимова укр. п-ща *Кобаль*, закріплена орфографічно.

Ковбас — Мк. 1572: п-ще *Kolbaz* — Турц (Szabó 523); 1672–1696: *Ivan Kolbasz (Kobasz)* — Кваси (Bélay 130); 1685: *Kolbasz Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ Від угор. діал. апел. *kobasz* (орфографічно *kolbász*) — “ковбаса”.

Ковбаса — Ір. 1787: п-ще *Koľbasa, Kioľbasa* — Бортне та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *ковбаса* в його місц. діал. оформленні.

Ковбаска [зрідка — *Колбаска*] — Св, Мк. ◀ Від антр. *Ковбаса* + *-ка* або від здр. апел. *ковбаска*.

Ковбаско — Св, Ір, Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Ковбаска*.

Ковбаснюк — Рх. Пор. 1787 і 1819: п-ща *Kowbasnik* і *Kolbasnik* — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення від прикм. *ковбасний* — “той, що стосується ковбаси”, + *-юк*.

Ковбашель — Мж. — Див. *Ковбашин*.

Ковбашин, *-на* — Хс. ◀ Напевно, колишній присв. прикм. *ковбасчин* від п-ща *Ковбаска*. Асимілятивна зміна /сч/ > /шч/ з подальшою ліквідацією звукосполучення /шч/ та закріплення звука /ш/ спричинена тими ж факторами, що й у п-щах *Парашинець*, *Ракушинець* із *Парашчинець*, *Ракушчинець*.

Ковбел — Рх. — Див. *Ковбель*.

Ковбель [*Ковбель*], *-бля* — Хс. ◀ Від місц. назви риби *ковбель* — “ковбель” (Он I 363).

Ковбель [*Ковбель*], *-бня*. ◀ Від назви риби *ковбель* — “бичок” (Св, Хс, Вб — Он I 363).

Ковбин, *-на* — Мк. ◀ Від антр. *Ковба* + *-ин*.

Ковбиця — Мж. 1682: кр. *Kobicza (!) Ivan* — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від місц. апел. *ковбиця* — “колода для рубання дров” (Зак — Гр II 261, Он I 363); пор. ще пол. *kowbica* — “підпора, вкопана в землю для встановлення лавки” (SW II 508). 2. Від діал. апел. *ковбиця* — “нога старовинного ліжка” (Мат. до буков. IV 62).

Ковбінь, *-бня* — Св. — Див. *Ковбель*.

Ковернюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк*, однак семантику його твірної основи не з’ясовано. Лише з натяжкою можна виводити з укр. діал. *ковиріти* — “хворіти, нездужати, марніти” (ЕСУМ II 48), а тим більш — із серб.-хорв. діал. *ковръав* — “перстень”, “каблучка” (РСКНІ ІХ 702).

Ковня — Вн. 1478, 1499, 1567: п-ще *Konia* — Томашваролйо (Szabó 494); 1446: п-ще *Konyua* — Мерк (MaksaySz 179); 1567: п-ще *Konia* — Чорнотисово, а 1586 — Ботар (Szabó 338, 288); 1600: п-ще *Konia* — Хуст (Bélay 151). Можливо, сюди і 1605: кр. *Kovenicz (!) Janos* — Студений (Bélay 145), а також 1739: *ісромонах Прокопий Ковенчак* (Микитась I 8). ◀ Правдоподібно, болг. гіпок. ім’я *Коя*, що з канон. імені *Копон*, *Никон*, *Константи* (Илчев 267, 268), або болг. жін. ім’я *Ковня*, що з апел. *ковня* — “ковадло” (Ковачев 281). 2. Угор. п-ще *Конуа*, що з угор. апел. *kónya* — “похилий, звисаючий” (Kázmér 616). Пор. буков. апел. *ковенька* — “вирваний із землі, викорчований пенюк соняшника, кукурудзи, кущового дерева” (Мат. до буков. IV 63), а *ковня* — “викорчований трухлявий пенюк” (там само 64).

Ковордан — Вл. 1597: свщ. *Paulus Kovordan* — Н.Ворота (НЗМУК XIV 166); 1648: свщ. *Kovordan Pauel* — Н.Ворота (Maksay 540); 1787: п-ще *Kowerdan* — Княжолука на Бойк (ЙМ); 1794: *парох Андрей Ковордан* — Хуст (ПаПо-2 18). ◀ 1. Імовірно, серб.-хорв. апел. *коврдан* — “вид меча”, “меч, кований у Кордові” (РСКНІ ІХ 707). 2. Нечленний пасивний дієприкм. від місц. дієсл. *ковырдати* — “колотити, змішувати” (Ужан).

Коворданій [*Ковордані*], *-ія* — Мк. ◀ Угор. утворення з суф. *-і* від укр. п-ща *Ковордан*.

Ковпéй [*Ковпéй*] — Мк. ◀ 1. Наслідок мадяризації укр. п-ща *Ховпéй* або *Копéй*. 2. Угор. п-ще *Корé*, що від апел. *корé* — “шахрай, шельма”. 3. Від пол. діал. *кофра* — “морський лебідь” + *-ей*.

Кóвтан [рідше — **Ковта́н**] — Вб, Уж. Пор. прикарп. гуц. п-ща *Kovtanyj, Kovtaniuk* (Vincenz 504), а також п-ще *Kowtyła* в 1787 р. із с. Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, нечленний пасивний дієприкм. від місц. укр. дієсл. *кóвтати* — “стукати, товкти, бити” (Vincenz 504, СУМ IV 205, Он I 363). Отже, “битий, товчений”. 2. Імовірно, від пол. *kołtan* — “пелехата людина” (SW II 413).

Ковтаню́к — Св. ◀ Від антр. **Кóвтан** + -юк.

Кóвтун — Вл, Св, Мк, Уж, Ір, Вн. 1619: кенез *Kotun* — Тишів (LchBer 764); 1648: кенези *Koltun Iuan, Matjē, Prokup, Hricz, Feduor, Vasil*, кр. *Koltun Leuko* — Тишів (Maksay 535); 1695: кенези *Kotun Ivan, Havrila, Leczso, Prokor, Stepha, Pavel* — Тишів (Maksay 601); 1715: кр. *Lad. Kotun* — Нанково (Bélay 182); 1720: кр. *Jo. Kotun* — Студений (Bélay 146). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще **Ковтун** інтерпретується як власне семантичне утворення від апел. *ковтун*, який у різних регіонах України має такі зн.: а) “жмут збитого волосся, вовни, шерсті” (СУМ IV 206); б) “хвороба шкіри в людей на голові...” (там само), “парша у волоссі” (Гр II 262, ЕСУМ II 487); в) “клопіт” (Франко. Галицько-руські нар. приповідки. — XIII. — С. 276). Приблизно ці зн. властиві лексемі *kołton* і в пол. мові, із якої К.Римут виводить пол. п-ща *Kotun, Koltunek, Kołtuniak, Koltuniec* та ін. (Rymut 429). 2. На ґрунті слц. мови п-ще **Ковтун** етимологізується так само, як семантичне утворення від апел. *koltun*, але зі зн. “зуб” (SSN I 806).

Ковтуно́вич — Мк. ◀ Від антр. **Ковтун** + -ович.

Ковцун — Уж. 1787: п-ще *Kowciun* — Сколе на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kowciun* — Станківці, *Kołciun* — Страшевиці, Телешниця на Бойк (ФМ). Пор. ще 1689: *Kolcz Thoder* — Миколапоток (Bélay 174); 1684: *Kolcson (!) Aleksze* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від місц. апел. *колцун* — “довга панчоха з грубої вовни” (Мат. до буков. IV 72), що відповідає рум. *sărpin* — “т. с.” Пор. ще місц. *колцун* — “клубок збитої вовни” (Зак), а також місц. кличку кудлатого барана *Ковцун* (Тч).

Кóвчар [*Кóвчарь*], -ра — Хс, Тч, Вл. 1570: *Joan Koltsar* — Лалово (UetC 97-29); 1572: п-ще *Kulchyar*, а 1581 — *Kochar (!)* — Шаланки (Szabó 463); 1715: кр. *Gr. Kolcsar* — Копашново (Bélay 141); 1751: *Василь Кочарь* — Виноградів (Гаджега-У 28). ◀ 1. Від місц. угор. слов'янїзму *kócsar* (літ. *kolcsár*) — “ключник”, “комірник”, “майстер з виготовлення ключів”, “охоронець ключів”. 2. Від серб.-хорв. *ковчар* — “грабіжник”, “шахрай”, “картяр” (РСКНІ ІХ 705–706).

Кóган — Уж. Пор. 1401: *Мордвин Коганович* — Кобрин (ССУМ I 484); 1691: гор. *Kohányi Gabor* — Ужгород (HodAd 38). ◀ 1. Наслідок мадяризації п-ща **Кóхан**. 2. Менш імовірний зв'язок зі східним титулом *каган* — “хан”.

Когач †. 1773: присяжні *Stephanus Kohács, Joannes Kohacs* — Вел. Тибава (Удварі-2 305). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Когут — Мк, Св, Вл, Ір, Пр, Вл, Хс, Мж, Вн, Тч. 1618: кр. *Kohut Iwan* — Н. Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1649: кенез *Kohut Kosztyu* — Родниківка (LchBer 3); 1705: *iudex Gregor Kohut* — Дубове (HodOkm 440); 1745: *срей Стефан Когут, купили за грошъ когута андрѣя* — Гетеня (ПаПо-2 20); 1787: п-ща *Kohut* — Грабів, Майдан, Кривка, Мшанець на Бойк (ЙМ), Боднарка, Крамна, Полонна та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *когут* — “півень” (Чопей 151) в одному з таких його метафоричних зн., як “залицяльник”, “хлопець-забіяка” (Гр II 262, Мат. до буков. IV 103, SW II 390, SSN I 376). На думку Я.Свободи (SvoSta 49), антр. *Когут* — давньослов. ім'я.

Когутанич †. 1680: кр. *Kohutanits Prokup* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Когутаня* — “дружина **Когута**”.

Когутик †. 1699: кр. *Kohutik Gergely* — Голубине (Maksay 577). ◀ Від антр. **Когут** + -ик.

Когутич — Мк, Мж, Св. 1773: присяжний *Basilius Kohutics* — Сер. Визниця (Удварі-2 300). Пор. споріднені утворення. *Kohutak* — Крамна, *Kohuteyko* — Середнє Велике на Лемк, *Kohutiak* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з суф. -ич. Однак оскільки цей суф. в укр. гов. Карп. регіону приєднується лише до особових назв на -а, то п-ще *Когутич* кваліфікуємо як слц. за пох.

Когутка — Уж. ◀ 1. Припускаємо, що це застигла форма род. відм. від незасвідченого укр. антр. *Когутко* або західнослов. *Kohutek* чи *Kohoutek* (див. Rymut 423). 2. Менш імовірно, від місц. апел. *когутка* — “сережка, яка відростає на шії кози чи вівці” (Зак).

Когутович †. 1751: *парох Михаил Когутович* — Калини (Гаджега-М 183). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Когут**.

Кóда — Хс. 1787: п-ща *Koda, Kodyk* — Луг на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kodak* — Луг на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від давнього розм. чол. імені **Кóда**, співвідносного з оф. іменами на зразок *Кикодим, Костадим* (Керста 121, Илчев 261, Грк 112). Пор. ще чес. п-ща *Kodak, Kodeš, Koderá...* (Moldanová 107). 2. Від буков. апел. *кóда* — “стрічка” (Мат. до буков. IV 65). 3. На думку

К.Римута (Rymut 423), п-ще **Кода** могло походити і від співзвучної назви птаха.

Кодран †. 1720: кр. *Jo. Kodran* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. *Кодра* або **Кодря** + -ан. Пор. сучасні хорв. п-ща *Kodre, Kodrić, Kodrun* (Leksik 305). Серед румунів у XVII ст. було поширене чол. ім'я *Kodran* (Bélay 135, 143). У болгар є побажальне ім'я *Кодрьо*, апел. зн. якого — “кучерявий” (Ковачев 297).

Кодриш [*Кодрыш*] — Св. ◀ Давній гіпок. вар. чол. імені *Кодра* або *Кодря* з квалітат. суф. -иш. Пор. 1600: вл. *Kodrichy Balya* — с. Евд (Bélay 157).

Кодрош — Мк, Ір. ◀ Вар. п-ща **Кодриш**, співвідносний з іменами *Кодра* та *Кодря*.

Кодря — Вн. Пор. 1751: *парох Василь Кодре* — Бербешті (Гаджега-У 202). ◀ Від христ. імені *Кодра*.

Кожан — Мк. ◀ 1. Від укр. діал. *кожан* — “кажан” (Гр II 263). 2. Від серб.-хорв. прикм. *кожан* — “шкіряний”.

Кожухар [*Кожухарь*], -ря — Уж. ◀ Від загальноукр. апел. *кожухарь* — “кравець, що шиє кожухи” (Гр II 263); пор. також пол. *kożucharz* — “т. с.” (Rymut 456). Апел. *кожухарь* укр. писемні пам'ятки фіксують з XV ст. (ССУМ I 485), *kożichár* є також у слц. гов. (SSN I 885).

Кожушканич — Вб. Пор. 1542: *Syenko Kozuszek* — Перемишль (Smolka II 122); 1787: кр. *Kozuska* (!) — Виноградів (Szabó 427). ◀ Від андр. *Кожушканиа* — “дружина *Кожушка*” + -ич.

Коза †. Пор. 1424: *дасмъ слузѣнашему Юркови Козеити* — Коломия, а 1432 — *вѣри пана Кози* — ССУМ I 485); 1450: п-ще *Koza* і *Kosa* — Вел. Копаня (Szabó 457); 1463: кр. *Koza* — Янк (MaksaySz 151); 1574: п-ща *Kaza, Kasa* — Вилоч (Szabó 513); 1657: п-ще *Koza* — Боржавське (Szabó 416). Від антропооснови **Коза** походить також антр. *Kozka*; XVIII ст.: *Дмитрій Козей* — Гажин у Слч (ПаПо-1 184). ◀ Від апел. *коза* у зн. “свійська рогата тварина” (СУМ IV 209). Однак можливі й ін. зн.

Козак — Вб, Вл, Мж, Мк, Ір, Хс, Вн, Тч. 1611: п-ще *Kozak* — Угоча (Szabó 473); 1618: кр. *Kozak Marcin* — Гажин на Маковиці (Mars 88); 1649: кр. *Kozak* — Макарьово (LchBer 407); 1673: кр. *Mich. Kozak* — Кричово (Bélay 170); 1682: кр. *Kozak Ivan* — Туриця (UetC 88-59); 1664: кр. *Kozak alias Szabodos Janos* — Леурдина (Bélay 171); 1685: гор. *Kozak László* — Ужгород (HodAd 26, HodOkt 350); 1701: *Андрея Козакового сина* — Залотарьово (ПаПо-1 155); 1715: кріпаки *Alex., Gr. Kozak* — Драгово (Bélay 169); 1715: кріпаки *Kozak Fedor* — Голятин (Bélay 147) та ін. ◀ Від апел.

козак, який в укр. мові вживається щонайменше в шести зн. (СУМ IV 209, ЕСУМ II 496), три з яких особові; з-поміж них найвищий коефіцієнт антропонімізації у XVII–XVIII ст. мала лексема **козак** у зн. “вільна людина з кріпосних селян або міської бідноти, що втекла на південні землі України і брала участь у визвольній війні проти татаро-турецьких і пол. загарбників”. Можливі й інші зн., зокрема, такі особові, як “представник військового стану”, “відважний, завзятий, хоробрий чоловік” (СУМ IV 209).

Козан †. 1725: свящ. *Йоан Козан* — Заболотне (Лучкай 16, с. 197). Пор. 1787: п-ще *Kozan* — Лавочне, Н.Висоцьке, Тернавка на Бойк (ЙМ). Пор. 1570: кріпаки *Stan., Marc. Kozanowuch* — Неліпино (UetC 53-14). У Польщі п-ще **Козан** фіксується з XV ст. (Rymut 453). ◀ Від антр. **Коza**, співвідносного з укр. апел. *коза*, + -ак. Пор. ще рум. п-ще *Cozan* (Jordan 154).

Козанич — Уж. ◀ Від андр. *Козаниа* — “дружина **Кози**” + -ич.

Козанович †. 1572: кр. *Thom Kozanowuch* — Дусино (UetC 53-15). ◀ Від антр. **Козан** + ович.

Козанюк — Рх. ◀ Від антр. **Козан** + -юк.

Козар [*Козарь*], зрідка — **Козар** [*Козарь*] -ря — Мк, Св, Вн, Уж. 1424: п-ще *Kozarus* — Оварі (MaksaySz 186). Пор. 1430: пан *Козарин* — Луцьк (ССУМ I 485); 1437: *Lucas filius Kozar* — Ремети (Nagy-1 338); 1570: *Petr Kozar* — Зняцьово (UetC 99-29); 1602: *Kozar Tomas* — Баранинці (UetC 104-8); 1551: комендант Мукачівського замку *Kozar Marton* (LchBer 536); 1746: *Пелага з Лавок Козарова* (Метрика); 1678: кр. *Kozar Andras* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1787: п-ще *Kozar* — Страшевичі, Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Наявність традиційного апел. *козарь* — “козопас” (Чопей 152) в Укр. Карпатах і в Прикарпатті (Гр II 265, Гг 98) та його вар. *козарь* у тому ж апел. зн. (Он I 365) дає достатні підстави виводити п-ще **Козарь** саме з останнього (Rymut 45), хоча п-ще *Kozopác* також наявне в Карпатах. Воно значиться 1787 р. в селі Гнила на Бойк (ЙМ). Такої ж думки про пох. чес. п-ща *Kozar* дотримується Д.Молданова (Moldanová 114). 2. Більш імовірно, що тут ідеться про давній етн. *хозар(ин)*, який під угор. впливом (угор. *kazár*) змінив ініціальне /x/ на /k/. За словами А.Штефана, “перед Першою світовою війною на Мадярщині жидівських лихварів жартівливо називали *казарами*” (Штефан А. Августин Волошин. — Торонто, 1977. — С. 25). Угор. ономасти однозначно виводять п-ще *Kozár* лише від давнього етн. *kazár* — “хозарин”, “торгаш” (Kázmér 565).

Козара — Уж. 1787: п-ще *Kozara* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Козар** у формі род. відм. 2. Менш імовірно, від серб.-хорв. *козара* — “вівця з закрученими рогами” (РСКНІ ІХ 721).

Козарик — Хс. ◀ Від антр. **Козар** + -ик.

Козарюк — Рх. ◀ Від антр. **Козар** + -юк.

Козел [род. — **Кізла**, рідше — **Козела**] — Мк, Уж. 1567: *Laz. Kozzel* — Свалява (UetC 53-12); 1570: *Jo. Kazzal* (!) — Дусино (UetC 53-14); 1602: *Kazal* (!) *Thomas* — Баранинці (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ща *Kozlik* — Завадка Морохівська, Поворозник на Лемк (Красовський 84), *Kozlak*, *Kozlow* — Манів, *Kozlowczak* — Здвигень на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *козел*, але не в зн. “цап”, тобто не в зн. “самець кози” і не в зн. “дикої жуйної тварини родини порожнисторогих, що живе в горах” (СУМ ІV 211), бо для цих денотатів Карпати мають традиційну назву *цап*. Очевидно, лексема *козел* — тут “таран”, “довга жердина, якою керують плотами” (ОнІ 365), *кізла* — “кроква” (Гг 98) чи якесь інше антропоморфне значення (ЕСУМ ІІ 497–498), скажімо, “скирта соломи” (Чопей 152).

Козик — Вл, Св. 1565: кр. *Kozyk Iwan* — Неліпино (UetC 53-12); 1691: кенез *Kozik*, а 1699 — *Kozik Prokop*, *Olexa* — В.Ворота (LehBer 793, Maksay 595); 1715: кр. *Hrinyo Kozik* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Kozyk* — Страшевичі на Бойк, Грабівка, Райське на Лемк (ЙМ). 1654: кр. *Nisztor Koziczuk* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від антр. **Коза**. 2. Від апел. *козик* — “якийсь маленький предмет” (пор. приказку про злодія у І.Франка: “Від *козика* до *ножика*, від *ножика* до *коники*...” — Етн. зб. НТШ. — ХХІІІ. — С. 28). 3. Від пол. апел. *kozik* — “складаний ніж”, “ніж різника”, “плакса”, “розтелепа”, “тюхтій” (Zabska 83, Reczek 168).

Козика †. 1455: князь *Фсдоръ Козика* — Луцьк (ССУМ І 485); 1570: *Jo. Kozzyka* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Род. відм. однини п-ща **Козик**.

Козикович †. 1648: *Kozikouich Kuzma* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Утворення з суф. -ович від місц. антр. **Козик**.

Козіцький — Мк. 1787: п-ще *Kozicki* — Телешниця на Лемк (ЙМ). Пор. 1570: *Jo. Kozzyka* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ 1. Від антр. **Козик**, староукр. антр. *Козіка* (див. вище) або антр. *Козіч* (див. Редько 128) + -ський. 2. Пояснення від бойк. апел. *козіця* — “коза”, “дівчина, що пасе кози”, не відповідає словотворчим вимогам етимологізації.

Козич †. 1715: *Koziss* (!) *Nyissko* — Кошешово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Коза** + -ич.

Козичар [*Козичарь*], -ря — Тч. ◀ Укр. апелативне утворення з суф. -ар від основи *козич*. Суф. -арь указує, що це назва за родом діяльності першого її денотата. Продуктом діяльності пойменованої особи могли бути також якісь *козики* (див. **Козик**), але в такому разі фінальне /к/ не змінилося б на /ч/ та й вийшов би *козичар* (подібно як у апелативів *кошикар*, *ложкар*, *сопількар*...). Отже, твірною основою могла бути лише основа *козич*, а апел. *козич* функціонує лише в серб.-хорв. мові у вигляді *козић*, де він називає “козеня”. Таким чином, перший *козичар* мав доглядати *козенят*.

Козічка — Тч, Хс. Пор. 1715: кр. *Jo. Kozdicska* (!) — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Від антр. *Козіка* (див. **Козіцький**) + -ка. 2. Укр. утворення з суф. -ка від незасвідченого антр. *Козіця*, співвідносного з бойк. апел. *козіця* — “дівчина, що пасе кози” (ОнІ 365), “коза”, “волинка”, “вид комахи” (Гр ІІ 266) та ін., з пол. апел. *kozica* — “палиця для очищення плуга”, “чепіги у плузі”, “держално батоба”, “капчук”, “шабля”, “кобза” (SW ІІ 512), зі слц. *kozica* — “копа конопляних сніпків”, “стояк для навивання пряжі” та ін. (SSN І 852). 3. Від антр. **Козічко** у формі род. відм.

Козічко — Тч, Хс. ◀ Від гал. антр. *Козіч* або закарп. антр. **Козик** + -ко.

Козічник — Тч. 1726: *Козишнікъ* (!) *Иван* — Сокирниця (UdAd 75). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від прикм. *козичний* — “той, що стосується козиці”, тобто “волиниці”, “дудки” (СУМ ІV, SW ІІ 512). Отже, допрізвищеве зн. лексеми *козічник*, імовірно, — “волинщик, дудар”.

Козишин †. 1648: кр. *Ihnath Kozichyn* — Латірка (Maksay 542). ◀ Від андр. *Козіха* — “дружина **Козі**” + -ин.

Козленят †. 1680: *Андрій Козльнять ізъ своєю женою на имѣ Гафою* — Присліп (Сах 98). ◀ Від антр. **Козел** + давньослов. патр. суф. -еня(т).

Козлівський — Мк. 1445; *Хвсдко Козловский* — Луцьк (ССУМ І 486); 1787: *Kozłowski* — Витвиця, Станківці на Бойк (ЙМ), Глуків на Лемк (Красовський 84); п-ще *Kozlow* — Слобода Небилівська на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Козлів*, що на Тернопільщині, + -ський.

Козма †. 1414: волоські кріпаки *Desko et Cosmas* — Коромля (Nagy-2 142); 1605: кріпаки *Dem. Kozma, Kozma Koszta* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1720: кр. *Jo. Kozma* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від традиційного вар. кал. імені *Кузьма*.

Козман — Уж. 1449: *Ladislai Kozman* — Михайлівці (Nagy-2 443). ◀ Від кал. чол. імені *Козма*, тобто Кузьма, + *-ан*. Пор. 1437: *Welicsko Cosmas* — Коромля (Nagy-2 342); 1525: шл. *Cosman* — Сер.Водяне (Bélay 112); 1787: п-ще *Kosman* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). Останні три фіксації п-ща походять від староукр. вар. того ж імені, але зі збереженням кореневого /с/ (див. Керста 117).

Козмівич — Вн. ◀ Від антр. **Козма** + *-ович*.

Козопас †. 1750: *Стефанъ Козопасъ*, *Илко Козопас* — Ужок (Сах 86). Пор. п-ща *Kozopas*, *Kozołp* є у поляків (Rymut 453). ◀ Від давньо-слов. утворення *козопас*.

Козош — Вн. 1493: кр. *Kazas* — с. Удварі (MaksaySz 151); 1572: п-ще *Kasos* (!) — Веряця (Szabó 545); 1582: п-ще *Kazzas* — Вербовець (Szabó 540). ◀ 1. Місц. укр. архаїзм *козош* — “козопас”, який належить до тієї ж семант. групи професійних назв, що й апел. *копшош*, *бараншош* та деякі ін. 2. Від серб. діал. *козош* — “старша людина”, “старий бабій”, “волоцюга” (РСКНІ ІХ 734).

Козуб — Пр, Св, Ір, Вн. 1542, 1550: кр. *Lad. Kozup* — В.Водяне (Bélay 121); 1570: *Luc Kozup* — Кольчино (UetC 53-14); 1605: кр. *Kozup Onofre* — Липецька Поляна (Bélay 180); 1729: *Дмитрій Козуб* — Вел.Ком'яти (Стрипский 58); 1751: *Марія Козубова* — Невицьке (Гаджега-Уж 151); 1687: п-ще *Kozub* — Жегестів, Токарня на Лемк (Красовський 84). ◀ Від укр. апел. *козуб* — “коробка із лубка” (Гр II 266), “кошик зі смерекової кори для ягід”, знев. називання старої корови (Он I 365, ДэжеДел 71), “низька на зріст людина” (Чопей 152), “пузо”, “дитина з великим животом” (Чопей 152). У поляків (п-ще *Kozub* фіксується з XIV ст. — Rymut 455) і апел. *kozub* так само полісемантичний. Він означає і “кошик із кори дерева”, і “жебрачу торбину” (SW II 515), і “вперту людину” (Rospond II 392), а слц. діалектологи наводять чотири його зн. (SSN II 853–854).

Козура — Рх. ◀ Семантично п-ще пов'язане з лексемою *козак*. Пор. апел. *козур* — “козарлюга” (Ж-Н I 353) та здр.-пестл. *козуря* — “козак” (Гр II 266).

Козурак — Рх. ◀ Від **Козура** + *-ак*.

Козуряк [*Козуряк*] — Рх. ◀ Від антр. **Козура** + суф. *-як*.

Козьма — Вн, Хс. 1414: *Desko et Cossmas filii Ihnath* — Угля (Nagy-2 142); 1437: *Weliczko Cosmas* — Коромля (Bélay 120); 1550: *Ge. Kozma* — Руське Поле (Bélay 211); 1567: кр. *Mart. Kozma* — Кольчино (UetC 53-12); 1607: кр. *Kozma Matthas* —

Смерекова (UetC 104-8). ◀ Від староукр. кал. імені *Козма* (суч. *Кузьма* — Керста 117).

Койтюк — Рх. ◀ Імовірно, від серб.-хорв. п-ща *Kojman* (РСКНІ ІХ 741) або від пол. п-щ *Kajta*, *Kajtak*, *Kayta* та ін. + *-юк*, які К.Римут справедливо виводить із кал. імені лат. пох. *Kajetan* (Rymut 366). Ім'я *Кастан* у Карпатах згадується з XIII ст.

Кока †. 1560: п-ще *Damian Jo. f. Koka* — Лисичово (Bélay 183); 1665: п-ще *Kóka* — Вербовець (Szabó 540). Пор. 1787: п-ще *Kokow* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. гіпок. ім'я *Кока*, що з імен *Козма*, *Константин*, *Никола...* (Грк 112, Simundić 422). 2. Рум. апел. *coca* — “дитя”. П-ща *Coca* і *Cocajciuk* є і в румунів (Iordan 137).

Кокай †. 1519: п-ще *Kokai* — Клячаново (LehBer 353). Пор. 1773: староста *Joannes Kacacsin* (!) — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ Від антр. **Кока** + *-ай*.

Кокайка — Мк. Пор. 1773: староста *Joannes Kocacsin* — Чинадьово (Udvari-2 304). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кокайка**.

Кокайко — Мк. ◀ 1. П-ща на зразок *Кока*, *Kokiej* могли постати на основі діал. *кока́с* — “видавати звуки, подібні до курячого квокотання чи кудкудакання” (Rymut 424; див. ще SW II 392). 2. Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Кока*, тобто *Kokai*, ускладнене укр. суф. *-ко*.

Коканич †. 1678: кр. *Kokanics Rhihor* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Коканя* — “дружина **Кіки**”.

Кікирч — Рх. Пор. 1715: кр. *Al. Kokera* (!) — Криве (Bélay 164). ◀ Імовірно, видозміна пол. п-ща *Kokarczyk* або *Kokoriec*, які К.Римут виводить від пол. назви рослини *kokorz* — “ряст” (Rymut 424), а може, усічення укр. діал. назви рослини *кокірчики*, *кокірічки* (ЕСУМ II 505).

Кікіш, **-кіша** — Рх. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Кікіш** (а в кінцевому підсумку — **Кікіш**), який постав унаслідок гуц. нерозрізнення звуків /т/ і /к/, як це у словах *кісто*, *кісний*, *скіпа*, *пéжик* — “тісто, тісний, стіна, нежить” (див. **Кікіш**). 2. К.Римут пол. п-ще *Kokisz* зараховує до тих, що походять від дієсл. *кока́с* — “квокотати” (Rymut 424).

Кікіш-Мельник — Рх. ◀ Новіше складення двох п-щ з метою розрізнити численних однопрізвищників **Кікішів** у деяких селах Рх.

Кікішук — Рх. ◀ Від п-ща **Кікіш** + *-чук*.

Кокладь — Уж. Пор. 1787: п-ще *Кокла* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Коклан †. 1772: присяжний *Stephanus Koklan* — Івашковиця (ДэжеДел 286). ◀ Від антр. **Кікла** + *-ан*.

Кокланич †. 1648: *Koklanits Pavel* — Буківцова (UetC 88-59). ◀ Від укр. андр. *Кокланиа* — “дружина *Кокли*” + -ич.

Кокович †. 1687: кр. *Kokovits Mikola* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Утворення з патр. суф. -ович від антр. **Кока**.

Коконіць [*Кокуніць*], -нця — Вн. 1787: п-ще *Kokun* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Патр. утворення з суф. -ець від антр. *Кокон*, яке К.Римут виводить від дієсл. *kokać* або ім. *koko* — “яйце” (Rymut 424). 2. Не виключений і прямий зв’язок п-ща з апел. *kokon* — “ларва” (SW II 392).

Кóкош — Тч. 1363: злочинець *Benech filium Kakas* — Ужгород (Nagy-1 367); 1418: *Kokos Janos* — Хмільник (Szabó 367); 1720: кр. *Lad. Kokuska* — Петрова (Bélay 179); 1820: п-ще *Kokos* — Полянки на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Безпосереднім джерелом пох. закарп. п-ща міг бути західноукр. діал. *кóкош* — “півень” (Гр II 267), як і співзвучний пол. діал. *kokosz* — “курка, квочка” (Rospond II 339), тим більше, що в поляків п-ща *Kokosz* та *Kokuszka* значаться з XVI ст. (Rymut 424). 2. Поштовхом до появи п-ща **Кóкош** у закарп. українців могло стати й угор. п-ще *Kakas* тієї ж апелятивної семантики “півень”, яке в угорців значиться з 1327 р. (Kázmér 530). Однак п-ще генетично не є ані пол., ані угор. за пох.: лексема *кóкош* становить праслов. спадщину (MNTESz II 311) і є загальнослов. лексемою. Мотивація антр. як “забіяка, бабій...” так само належить усім слов’янам.

Колáч — Рх. 1478: п-ща *Kalacs, Kolocs* — Кекенешд (Szabó 403); 1600, 1614: кріпаки *Jo., Mich. Kalacz* — Дулово, гор. *Kalacz* — Хуст (Bélay 138, 151); 1772: кр. *Kolacz Bazily* — Літманова в ком. Спіш (Ud-4 149); 1787: п-ще *Kolacz* — Н.Струтинь на Бойк, Біла Вода, Мохначка на Лемк (ЙМ). Пор. 1649: козак *Куриш Колаченко* (РВЗ 54). ◀ 1. Від місц. укр. традиційної назви білого круглого (обрядового) хліба *колáч* (суч. літ. — “калáч”, “коровай” — Гр II 267, СУМ IV 75). Лексема *колáч* у Карпатах має й інші зн. (Он I 366, Гг 98, Мат. до буков. IV 68), але вони далекі від актуальних принципів номінації людей. У карп. зоонімії є співзвучні клички рогатої худоби *Колáч, Колачук, Колачун*, але асоціюються не стільки з *кóлом*, скільки з дієсл. *колóти*. 2. П-ще *Kolacz* є й у поляків; пол. ономасти фіксують його з XIII ст. (Rymut 427).

Колачук — Рх. Пор. 1820: п-ще *Kolaczyk* — Явірник Руський на Лемк (Красовський 84). ◀ Від **Колáч** + -ук.

Колбак †. XVIII ст.: присяжний *Alexander Kolbak* — Косино (Ud-2 301). ◀ Пох. п-ще нез’ясоване. Імовірно, від нім. *Kolb*.

Колдуш †. 1772: присяжний *Joannes Kuldus* (!) — с. Павшин (Удварі-2 303). ◀ Від місц. апел. угор. пох. *кóвдуш* — “жебрак”, що з угор. *koldus* — “т. с.”.

Колесáр [*Колесáрь*] -ря — Мк, Св, Уж. 1449: *Martin Kolezar* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1605: кр. *Vaszilj Kolezar* — Терново (Bélay 166); 1775: п-ще *Koleszar* — Раковець (Szabó 459); 1780: *ісромонах Аврамій Колесарь* (Метрика). ◀ Від апел. *колесáрь*, відомого, передусім, слц. та серб.-хорв. мовам (SSN I 800, РСКНІ IX 792), але знаного та вживаного й серед українців Зак у зн. “колісник, стельмах” (Чопей 152, ДэжеДел 71). До речі, п-ще *Kolesár* поширене й серед сербів, хорватів та словаків (РСКНІ IX 792, Leksik 308).

Колибаб(а) †. 1454: *Petrus Kolibab* — Кривоштяни у сх. Слч (Nagy-2 529). Пор. 1715: кр. *Koliba* (!) — Кекенешд у ком. Уточа (ПеПред 314); ойк. *Колибабівці* є біля Михайловець у сх. Слч (Majtán 195). П-ще **Колибаба** поширене на півночі України та в інших її регіонах (Редько 129), а також у Румунії (Iordan 141). ◀ У поляків п-ще *Kolibaba*, за К.Римутом, значиться з 1417 р. Він виводить його від апел. *kolibaba* зі зн. “обважніла, неповоротка, млява людина” (Rymut 426), хоч таку мотивацію етимолог не доводить. І це, зрозуміло, шкода, бо якщо антр. складено з дієсл. *колóти* та ім. *баба*, то напрошується інша мотивація.

Колин †. 1699: кенези *Kolin Mikita, Ivan, Vaszil, Danilo...* — Підполоззя (Maksay 584). ◀ Від антр. **Кóля**, що з чол. імені *Никола, Коста...*, + пос. суф. -ин.

Колішáк — Вб. 1787: п-ще *Kolisczak* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. гуц. п-ще *Koliszczyk*, яке А.Вінценз виводить від апел. *колісце* — “коліща” (Vincenz 526). ◀ П-ще, безсумнівно, є укр. утворенням, про що свідчить, передусім, його фонетика. Не перечить цьому ані його морфемна будова. Однак установити його твірну основу, а передусім її семантику, заважає полісемія. У його основі може лежати і *колісце* чи *коліща*, і п-ще **Куліш**, і **Куліс** чи навіть слц. *koliska*, тобто “коліска” (SSN I 802).

Колода †. 1672–1696: кр. *Koloda Ferencz* — Вел.Бичків (Bélay 189). ◀ Від укр. апел. *колода* — “стовбур зрубаного дерева”, “обрубок товстої деревини” (СУМ IV 228) або якесь інше метафоричне значення.

Колодій — Уж. 1787: п-ща *Kolodzej* — Білянка, Кінське на Лемк, *Kolodziej* — Віль-

шанки на Бойк (ЙМ). Пор. 1819: п-ще *Kołodziak* — Бабина на Бойк (ФМ); 1787: п-ща *Kołodziejczak* — Ріпник та *Kołodziejczyk* — Вапенне на Лемк (Красовський 84). ◀ Напевно, первинне семантичне утворення від укр. або від пол. складеної назви *колодії* (пол. *kołodziej*) — “майстер, що виготовляє колеса і вози” (Чопей 152, SW II 411). У поляків п-ще *Kołodziej* фіксується 1330 р. (Rymut 428). У словаків апел. *kolodej*, крім цього, — ще й “нехлюйна людина” (SSN I 804).

Колодніанський [*Колодніанський*], -кого — Мк, Вн. 1482: *Смен Васильевич Колодніанський* — Вільна (ССУМ I 490); 1715: кр. *Kołozenaszke* (!) — Ділове (Bélay 209). ◀ Укр. прикм. катойк. *колодніанський* від місц. ойк. *Колодне*, що на Ір і Тч.

Кóложварій [*Кóложварі*] — Вн. 1691: гор. *Kolozsváru Mihály* — Ужгород (HodAd 31); 1715: гор. *St. Kolosvári* — Хуст (Bélay 158). ◀ Від угор. ойк. *Kolosvár* (по-рум. *Kluj*) за допомогою угор. форманта *-i*.

Коломазник †. — Ужгород. ◀ Від укр. карп. назви *коломазник* — “той, хто продає мазь для коліс, дьоготь” (Гр II 269, ЕСУМ II 519) або від його слц. відповідника (SSN I 805).

Колоніцький — Вб. ◀ Місц. прикм. катойк. *колоніцький* від ойк. *Колонія*, що у сх. Слч (Majtán 195, Лазорик 49).

Колоніч — Бг. 1570: *Mich., Pet. Kolanich* — Голубине (UetC 53-14); 1602: *Kolonics Fedor* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8); 1688: еп. *Kollonics Lipót* — Берегово (LchBer 102). Пор. серб. п-ща *Колоніч* і *Колона* (РСКНІ IX 17, 14) та хорв. п-ща *Kolonić* і *Kolonj* (Leksik 309). ◀ Патр. п-ще *Kolonić* принесене від півд. слов'ян.

Колочавін — Тч. ◀ Від місц. катойк. *колочавін* — “виходець із с. *Колочава*, що на Мж”.

Колочавський †. 1715: кр. *Lad. Koloczaski* (!) — Тересва (Bélay 204). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Колочава*.

Колочай †. 1600: кр. *Fr. Kalocziai* — Теребля (Bélay 203); 1614: кр. *Mich. Kalóczai* — Дулово (Bélay 138). ◀ Адаптоване українцями угор. утворення з формантом *-i*, що від ойк. *Kalocsa*, яким угорці називали укр. село *Колочава*.

Кóлца — Мк. ◀ Імовірно, хорв. п-ще *Kolca* (Leksik 308), співвідносно з південнослов. чол. іменем *Колца*, яке є демінутивом від імен *Никола*, *Микола* (Грк 112, Илчев 265).

Кóлчар [*Кóвчар*], -ра — Тч, Хс. 1449: гор. *Johannis Kolchar* — Михайлівці (Nagy-2 422); 1554: гор. *St. Kolchar* — Хуст (Bélay 151); 1715: кр. *Gr. Kolczar* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від місц. угор. діал. *kócsár* (літ. *kulczár*) — “ключар,

ключник”. Отже, від давнього угор. слов'янізму. Див. ще **Кóлчар**.

Кóлька — Мж. 1684: кр. *Kolka Mate* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). Пор. 1404: *пан Ян Колич* — Галич (ССУМ I 489); 1435: *пан Кола* — Галич (ССУМ I 486); 1497: *Нскраш Кольчевич* — Кременець (ССУМ I 491). ◀ 1. Від здр. вар. чол. імені *Кóля*, що з *Микола*, *Никола* і т. ін. (Грк 112, Šimundić 515, Илчев 265, ДумбрМик 88), тобто *Колька*. 2. Від укр. діал. назви захворювання *кóлька* — “коліка” (Гр II 273, Мат. до буков. IV 73) або “біда”, “лихо” (Он I 370).

Кольча †. 1709: свящ. *Kolchia Janos* — Мукачів (HodTög 454). ◀ Укр. п-щеве утворення з давнім патр. суф. *-ча(т)* від антр. *Коля* або *Кóла*, що з чол. імені *Никола*, *Микола* (Šimundić 422, Грк 112). Твірною основою міг бути також антр. *Кóлька*, який так само здавна відомий у Карпатах. Пор. ще закарп. ойк. *Кольчино*.

Кольчак †. 1772: кр. *Danilo Kolcsak* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 99). ◀ Від антр. *Колька* + суф. *-як*.

Кольчик †. 1663: гор. *Kolcsik Péter* — Мукачів (LchBer 494); 1715: гор. *Balt Kolcs* — Тячів (Bélay 207). ◀ Місц. антр. *Кóлька* або *Кольча* + суф. *-ик*.

Кольчин, -на †. 1720: *Volphg. Kolcsin* — Рахів (Bélay 182). Пор. 1787: п-ща *Kolcz, Kolczun, Kolczow* на Лемк (Красовський 84–85). ◀ Від антр. *Кóлька* + *-ин*.

Кольчинський †. 1690: свящ. *Kolcsinszki Daniel* — Кольчино (Лучкай-Іс 33). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Кольчино* (Мк).

Коля †. 1720: гор. *Sig. Kollja* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від гіпок. чол. імені *Коля*, що з повних імен *Кóста* або *Никóла* (Šimundić 422).

Коляда — Уж. Пор. 1787: п-ще *Koladzuk* — Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *коляда* — “різдвяне свято”, “різдвяна пісня” (Гр II 274), “винагорода за колядування” (ЕСУМ II 526), “гурт колядників” (Мат. до буков. IV 74).

Колядка — Св. ◀ Від антр. *Коляда* + *-ка*.

Колядко — Св. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Колядка*.

Коляса [*Колéса*] — Рх. Пор. подг. п-ще *Kolasa* з 1669 р. (Bubak 173), хоч антр. *Kolasa* на території Польщі фіксується з 1414 р. (Rymut 425). ◀ Від апел. *коляса* — “чотириколісний екіпаж із відкидним верхом”, “коляска, невеликий візок” (Гр II 274, ЕСУМ II 527).

Колясюк — Рх. ◀ Від антр. *Коляса* + *-юк*.

Кóман — Вб. 1215: *per pristaldus nomine Coman* — верхня Угорщина (RegVar 207); 1409: п-ще *Кóманъ* — Сучава (ССУМ I 492); 1437: *Bri-*

tcius Komancsa — Орловець (Nagy-2 342); 1487: *Данчюл сын Команов* — Сучава (ССУМ I 491); 1602: кр. *Koman Miklos, Koman Pal* — Коритняни (UetCV 104-8); 1638 — шл. *Gr., Vaszil Coman*, а 1640 — *Sim. Koman* (Bélay 175); 1689: кр. *Koman Odoty* — Шугатар (Bélay 191); 1787: п-ще *Koman* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. За М.Казмиром (Kázmér 610), угор. п-ще *Komán* походить від давнього етн. *komán*, тобто “куман”, “кун”, “половець”. 2. Від чол. імені *Кóман*, поширеного у сербів, болгар, румунів та молдован (Грк 112, Илчев 226, Const 247, Ер-Кос 19).

Комар [паралельне з *Комарь*], -ра — Вб, Уж, Мк, Ір, Вн, Хс, Мж. 1715: кр. *Komar Ivan, Petro* — Липча (Bélay 172); 1775: п-ще *Komar* — Сасово (Szabó 428); 1787: п-ще *Komar* — Слобода Болехівська на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Komarus* на Лемк (Красовський 85) і 1434: *пан Комарич* — Сучава (ССУМ I 492). ◀ Від назви комахи *комар*, очевидно, в метафор. її зн. — “худа істота” (Гр II 375).

Комара †. 1600: *Gr. Katara* — Іза (Bélay 156). ◀ Від антр. **Комар** у формі род. відм.

Комарницький — Вл, Св, Мк, Ір. 1661; шл. *Стефанъ Комарницкїи* — Н.Ворота (Сах 90); 1772: староста *Komarniczky Andri* — В.Грабівниця (Удварі-2 300); 1787: п-ще *Komarnicki* — В.Гусине, Лінина та ін. на Бойк (ЙМ), Перегримка на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Прикм. катойк. від ойк. *Комарник, Комарники* або *Комарниця*, наявних у Карпатах (Лазорик 35). 2. Від карпатоукр. назви *комарник* — “вид куреня для вівчаря в полонині” (Гр II 275, Он I 370, ЕСУМ II 531, Гг 100) + *-ський*. Пор. ще пол. *komarnik* — “приміщення, в якому вівчарі зберігають жентицю, бриндзу і сир” (SW II 415, SSN I 806). 3. Від п-ща *Комарник* + *-ський*. Пор. 1772: кр. *Simeon Komarnyik* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108).

Комарняк — Мк. ◀ 1. Іменниковий катойк. від ойк. *Комарне* (Льв), тобто “виходець із с. Комарне”. 2. Від серб. апел. *комарьяк* — “хата вівчаря в полонині” (РСКНІ Х 43).

Кóмаромій [*Кóмаромі*], -ія — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Komárom* (слц. *Komárno* — Majtán 196).

Комендар [*Комьндарь*], -ря — Тч. Пор. 1679: *Oleksze Cominthor* — Тюшка (Bélay 209). ◀ 1. Від місц. арх. лексеми *комьндарь* — “начальник, керівник, командир”, співвідносного з місц. арх. *комьнда* — “команда” (Тч). У поляків *komendarz* — “той, що має духовну команду”, “доглядач у костелі, вікарій” (SW II 417). 2. Від

серб. *комендар* — “комендант, старійшина” (РСКНІ Х 51).

Комендаш †. 1687: присяжний *Комендаш Федор* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Рум. п-ще *Comendaşu*, що зі співзвучного апел. *comîndaş* — “комендант” (Iordan 142).

Комишак — Хс. 1787: п-ще *Komiczak* — Яселка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. андр. *Коміха* — “дружина *Кóми*”; п-ще *Кóма* згадується у В.Водяному 1720 р.: кр. *Lad. Koma* (Bélay 121). Антр. є вар. повного імені *Кóман* чи *Комиен* (Грк 112). 2. Менш імовірно, що п-ще є укр. патр. від серб. арх. титула *кóмеш* — “граф” (РСКНІ Х 112). 3. Від серб. діал. *комишак* — “облущений качан кукурудзи” (РСКНІ Х 64). 4. Імовірно, що *Кóма* — це угор. прочитання укр. чол. імені *Хомá*.

Комісар [*Комісарь*] — Тч. Пор. суч. п-ще *Komisar* у гуцулів (Vincenz 529) та *Комесар* у сербів і хорватів (РСКНІ Х 54, Leksik 310). ◀ Від арх. бойк. апел. *комісар* — “службовець, який збирав податки” (Он I 371).

Комлówшій [*Комлówишій*], -ія — див. **Кóмлóшій**.

Комлоський †. 1690: свящ. *Андрий Комлоський* — Маковицька домінія (Лучкай-Іс 42, 292). ◀ Укр. прикм. від східнослц. ойк. *Komloš* — суч. оф. *Chmel'ova, Chmel'ovec* (Majtán 156).

Кóмлóшій [*Кóмлówишій*], -ія — Мк, Св. 1476: службовець *Komlosi Imre* — Білки (LehBer 157); 1550: вл. *Mich. Komlossy* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1685: *пан Комлошій Мігаль* — Кам'янське (ЛелПам 228); XVIII ст.: *пан Komlosi Ferencz* — Сер.Студений (Dczsö 19). ◀ Угор. катойк. від ойк. *Komlós* (суч. оф. *Хмільник* — Вн), тобто *комлоський* (Kázmér 611). Пор. ще серб. п-ще *Комлушки* (РСКНІ Х 65).

Комлошняник †. 1735: *Анд.. Комлошняникъ* — Брестів (ПаПо-3 20). ◀ Місц. укр. катойк. *комлошняник* від давнього ойк. *Кóмлош* (суч. оф. *Хмільник*).

Комораш — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. назви “комірника”, яка у кількох мовах Карп. регіону майже тотожна. Пор. рум. *sămăras*, слц. *komoraš*, серб.-хорв. *комораши*. У сербів є і п-ще *Комораш* (РСКНІ Х 69). 2. П-ща *Komorás* і *Kamaras* є також в угорців, але угор. антропонімісти вбачають у них трохи інше зн., а саме: “службовець палати”, “передовий дворянин” (Kázmér 540).

Кóм'ят [*Коміят*] — Уж. ◀ Правдоподібно, давньоукр. патр. утворення з суф. *-ят* (пор. *Підкова* — *Підков'ят*) від антр. *Кóма*. Інший фонет. вар. цієї антропооснови засвідчено у п-щі **Кум'ятський** та псевдонімі закарпатоукр. письменника **Боршоша-Кум'ятського**.

Кóм'ятій [*Кóми'ати*], -ія — Вн, Хс, Тч. 1339: *Komiaty* — Білки (Györffy 533); 1454: *Komjathy* — Іршава (LehBer 314); 1574: *Komjati* — Боржавське (Szabó 388); 1691: гор. *Komnyati Istvan* — Ужгород (HodAd 33). ◀ Угор. п-ще з формантом -i від закарп. ойк. *Ком'яти* (укр. традиційна назва *Куміяти*) (див. Kázmér 611).

Ком'ятський †. 1727: свящ. *Лука Комятський* — Ком'яти (Лучкай-Іс 212). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Ком'яти*. Див. ще **Кум'ятський**.

Кóнар [*Кóнарь*], -ря — Мж, Хс, Тч. 1787: п-ще *Konar* — Посада Яворова, *Konarski* — Ванівка, Студений на Лемк (ЙМ). П-ще *Konárek* є у чехів (Moldanová 109). ◀ Від місц. укр. апел. *кóнарь* — “груба гілляка”, “віта” або від співзвучного пол. апел. (Чопей 154, Он I 372). Пор. ще гуц. *кoнaрь*, слц. діал. *konár* — “т. с.” (Гг 100, SSN I 809). Так пояснюють п-ще *Konar* і пол. антропономасти (див. Rymut 431).

Кóнас — Вн. Пор. 1787: п-ще *Konasiewicz* — Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. п-ще *Kanász*, що походить від апел. *kanász* — “свинопас” (Kázmér 541). Виводити його від імені *Конрад*, як це робить К.Римут (Rymut 43), немає підстав.

Конда †. 1602: *Konda György* — Солотвина (UetC 104-8). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *конда́*, що з угор. діал. *konda* — “кнур” (Чопей 154). 2. Від хорв. чол. імені *Konda*, що є гіпок. від *Kondrat* (Šimundić 422).

Кондаш — Хс. 1565: п-ще *Kundach* — Фанчиково (Szabó 388); 1751: *Яков Кондаш* — Чорнотисово (Гаджега-Уг 25); 1787: п-ще *Kondás* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від місц. укр. мадяризму *кондаш* — “свинопас” (Чопей 154, Ж-Н 262), співвідносного з місц. угор. діалектизмом *kondás* та співзвучним угор. п-щем *Kondás* (Kázmér 541).

Кóндор — Св, Ір, Вн, Мк, Ір. 1470: п-ще *Kondor*, 1567 — Ботар (Szabó 338, 228); 1684: кр. *Kondor Janos* — Грушово (Bélay 168); 1773: п-ще *Kondor* — с. Нанкор у ком. Саболч (ПеПред 321), а 1726 — свящ. *Alexius Kondorak* — Ботар (Лучкай 16. — 202). ◀ 1. Імовірно, це угор. п-ще *Kondúr*, яке виводять із апел. *kondúr* — “дикий кіт” (Kázmér 543). 2. Виводити п-ще із закарпатоукр. *кóндоры* — “кострубате волосся”, “кучері” (Мк), як і від нім. ос. назви *Konder, Günter* (Rymut 432), немає підстав.

Кондра †. 1668: кр. *Lad. Kondra* (!) — Грушово (Bélay 167). ◀ Від чол. імені *Кондра* (оф. *Кіндрат*), яке вживалося раніше. Пор. 1614: кр. *Condra Zabo* (тобто *Сабов*) — Іза (Bélay 156).

Кóндрат — Рх, Тч, Хс. 1440: *їлвовський Кундрат* — Львів (ССУМ I 493); 1605: кр. *Roman Kondratt* — Чумальово (Bélay 133); 1672: кр. *Volphg. Kondrat* — Миково (Bélay 214); 1698: кр. *Kondrat Istvan* — Теребля (Bélay 204); 1691: кенез *Kondratt* — Мішкаревиця (LehBer 204). У XVIII ст. п-ще **Кóндрат** було дуже поширене на Лемк (Яворський 85). ◀ Від староукр. або болг. кал. чол. імені *Кондрат* (оф. *Кіндрат*) ще до переходу звука /o/ в інший монофтонг (Ковачев 283). Чол. ім'я *Кондрат* часто повторюється в козацьких реєстрах війська запорозького. Пор. ще чес. ос. ім'я *Kondrat* (Moldanová 109).

Кондратович — Уж. 1487: пан *Юрбий Кондратович* — Добучини (ССУМ I 493); 1648: *Kondratouich Onufrik* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Від антр. **Кóндрат** + -ович.

Кóндраш — Хс, Вб. ◀ Усіч.-суф. вар. чол. кал. імені *Кондрашко* у функції оф. імені *Кондрат* станом на XVI ст. фіксує Р.Керста (Керста 117).

Кóндрич — Мж, Вл, Ір, Вн, Мк, Св, Хс. 1771: кр. *Kondrecs Ivan* — В.Студений (Dezső 22). ◀ Від антр. **Кóндря** + -ич.

Кóндур — Уж. ◀ Фонет. вар. п-ща **Кóндор**.

Кóндря — Св. ◀ 1. Усіч.-суф. вар. чол. імені *Кóндрат*, який міг постати як на укр., так і на молд. мовному ґрунті. 2. Рум. п-ще *Condrea* (Jordan 144) або молд. діал. ім'я *Кондря* (оф. *Кондратіе* — ДумбрМик 88).

Коневич — Св, Мк. 1819: п-ще *Konewicz* — Головецьке на Бойк (ФМ). Пор. лемк і бойк. п-ща 1787 р.: *Коń, Konіow, Konіk* (Красовський 85). Пор. серб. п-ща *Коневич, Коњович, Коњ* (РСКНЈ X 191, 195, 184), хорв. п-ща *Konjević, Konjevod, Konjevoda, Konjić* та ін. (Leksik 312). Пор. також 1478: п-ще *Konia* — Томашваролю, а 1586 — Ботар (Szabó 288). ◀ 1. Імовірно, від місц. антр. **Кунь**, що з діал. *кунь*, співвідносного з загальноукраїнською назвою тварини *кінь* (пор. п-ща **Кун, Кóник** та ін.). 2. Наявність давніх фіксацій антр. *Кóня* дає змогу припускати, що п-ще **Коневич** походить від чол. імен на зразок *Конон, Никон, Константин*, власне, від їх усіч. варіантів.

Конечко [*Копічко*] — Уж. — Див. **Копічко**.

Конечний [*Копічний*], -ного — Уж. 1819: п-ще *Konieczny* — Гуманець на Бойк. ◀ Від прикм. *конечний* — “кінцевий”. Однак оскільки прикм. *конечний* для Зак є неологізмом, то припускаємо, що п-ще **Конечний** занесли на Зак словаки або поляки. У поляків таке п-ще є давнім (Rymut 433).

Кóник — Уж, Ір, Пр. 1570: *Joan, Mich. Konyk* — Лалово (UetC 97-29); 1699: кенез *Канук*

Mihaly — Щербовець (Maksay 610); 1787: п-ще *Konyk*, *Konik* — Волошинове, Муроване та ін. на Бойк, Граб, Дальова, Токарня на Лемк (ЙМ), давні й суч. пол. п-ща *Koń*, *Końko*, *Koniczko* та ін. (Rymut 435), суч. серб. п-ща *Koњик*, *Koњиковић*, *Koњић* та ін. (РСКНІ Х 192). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ик* від давнього антр. *Конь* чи новішого його вар. *Кунь*, співвідносного з назвою відомої свійської тварини. Основою для цього п-ща міг стати й апел. *кóник*, який у районі Укр. Карпат є іменником із розгалуженою полісемією. Пор. закарп. апел. *кóник* — “демін. від кінь”, “підставка для кування коня”, “стояк для змотування ниток із мітків у клубок”, “вид комахи” (Карп. мапа № 27), “бігун”, “ніжка ліжка” (Он І 372) чи в якомусь іншому зн. (Гр ІІ 277, Мат. до буков. ІV 75, SSN І 813 та ін.). 2. Від південнослов. чол. імені *Кон*, *Коно* чи *Коньо*, співвідносних із *Константи*, *Никола*, *Кондрат* (Илчев 267, Šimundić 422), + *-ик*.

Кони́ч †. 1672: кр. *Konecs* (!) *Rihor* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1775: п-ще *Konecz* (!) — Дівичне (Szabó 355). ◀ 1. Укр. утворення від антр. *Кóня* або *Кóвня* + *-ич*. 2. Хорв. п-ще *Konić* (Leksik 312).

Кони́чко — Уж. Пор. пол. п-ща *Koniczko*, *Koniczkiewicz* та ін. (Rymut 435). ◀ П-ще може мати щонайменше три інтерпретації: 1. Від антр. *Кóник* + *-ко*. 2. Від антр. *Кони́ч* + *-ко*. Антр. *Кóнич* на Зак фіксується з ХVІІ ст. 3. Фонетико-морфол. видозміна п-ща *Кони́чка*.

Кóнкус — Уж, Мк. Пор. 1531: п-ще *Konka* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: п-ще *Konkiewicz* — Одрехова на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна пол. п-ща *Konkos*, яке К.Римут схильний виводити від нім. ос. назви *Kohnke*, від імен на *Kun-* (Rymut 433). 2. Перекручений бойк. апел. *кóнклус* — “нечиста сила” (Он І 373).

Кони́ба — Вл. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Кони́вал — Уж. 1787: п-ще *Konowal* — Біла Вода на Лемк (Красовський 85). П-ще *Konowal* та його споріднені поширені також на території Польщі. ◀ Від апел. *кони́вал* — “недипломований ветеринар”, “кастратор коней” (Гр ІІ 278, СУМ ІV 261).

Кони́рат — Мк. Пор. 1570: кр. *Mich. Kontrat* (!) — Горонда (UetC 97-29). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Кони́рат*, яка засвідчена і в пол. п-щі *Kontrat*, що з імені *Кони́рат*, тобто *Киндрат* (Rymut 434). 2. Від місц. апел. *кони́рат* — “контракт даровизни, дільби і т. ін.” (Он І 374).

Кони́раш — Св. 1715: кр. *Jo. Kontras* — Сокирниця (Bélay 195); 1751: *парох Андрей Кон-*

траш — Велятин (Гаджега-М 37); 1775: кр. *Kontrás* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. *кони́траш* — “скрипаль, що грає другу скрипку”. По-угор. також *kontrás*.

Кони́уряк — Вл. ◀ 1. Укр. утворення з укр. патр. суф. *-як* від пол. п-ща *Koncur*, яке К.Римут виводить від нім. ос. назви *Konzer*, а ту, своєю чергою, від якогось імені на *Kun-* (Rymut 432). 2. Пояснення від укр. діал. апел. *кони́ур* — “лахміття”, “ганчірка” (Гр ІІ 215) малоімовірно.

Кони́ч — Пр, Мк. Пор. 1509, 1577: п-ще *Koncz* — Шаланки (Szabó 463); 1547: гор. *Andr. Konth* — Хуст (Bélay 150); 1682: *Kontsu Sztecz, Simon* — Кострини (UetC 88-59); 1685: п-ще *Konch* — Дяково (Szabó 441), а також пол. п-ща *Koncz*, *Konczow*, *Konczyk* (Rymut 434). ◀ К.Римут виводить п-ще від нім. чол. імені *Konrad* (там само).

Кони́ович — Уж. ◀ Від антр. *Кони́ч* + *-ович*.

Кони́ович †. 1773: присяжні *Franciscus Konyovics*, *Georgius Konyovics* — Сасівка (Удварі-2 304). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Ку́нь* або *Кони́я*.

Кони́овшій [*Кони́овшій*], *-ія* — Хс, Мж, Вн, Ір, Мк. ◀ 1. Здеформований під впливом угор. мови староукр. термін *кони́ошій* — “боярин, що видав королівськими чи княжими конюшнями” (Гр ІІ 279, ССУМ І 495). Основою для п-ща могла бути співзвучна пол. назва *koniusz* — “начальник над кіньми і конюшнями у короля чи у великого пана” (SW ІІ 442). У поляків п-ще *Koniusz* фіксується 1599 р. (Rymut 435). 2. Від ойк. *Кони́ош*, що на слц. боці кордону біля Ужгорода (Majtán 198), + угор. формант *-i*.

Кони́опуд — Вл. ◀ Від слов. композита на зразок пол. *koniopłoch* чи *konistrach*, що має зн. ботанічного номена (SW ІІ 442); пор. ще давні слов. імена *Konerad*, *Konislav* (Majtán-Považaj 15), серб. апел. *кони́окрад*, *кони́ольуб*, *кони́одер*, укр. *сорокопуд*, *страхопуд*. Однак точно з'ясувати допрізвищеве зн. цього утворення важко.

Кони́ош — Уж. Пор. 1819; п-ща *Koniusyko*, *Koniuszka* — В.Синьовидне на Бойк (ЙМ), *Koń* — Лубна, Пулави, *Koniow* — Щавне, *Koniuczak* — Фльоринка на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Від пол. діал. *кони́аш* — “конюх”, “пастух коней” (ЭССЯ Х 185). 2. Від слц. діал. *кони́ош* — “ледар, гультай” (SSN І 816).

Кони́ок — Рх, Пр. Пор. 1787: п-ще *Koniuczak* — Фльоринка на Лемк (Красовський 85), а також пол. п-ща *Koniuk* і *Koniuczak* (Rymut 435). ◀ Від антр., співзвучного з назвою свійської тварини *кінь* (див. *Ку́нь*, *Кони́к* та ін.), + *-ук*.

Коню́лич — Пр. ◀ Від місц укр. андр. *копю́ля* — “дружина **Копя**” + *-ич*.

Конюха́р [*Конюха́рь*], *-ря* — Вл. 1787: п-ще *Koniuchar* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *копюха́рь* — “конюх” (Он I 374), який має відповідник у серб. мові (*копюхар* — “т. с.” — РСКНІ Х 197).

Копя †. 1567: п-ще *Konia* — Чорнотисово, а 1586 — Ботар у ком. Угоча (Szabó 338, 228); 1600: гор. *Pe. Konja* — Хуст (Bélay 151). ◀ Давне місц. утворення з формантом *-я(т)* від антропооснови **Коп-** (див. **Копе́вич**).

Копа — Ир, Рх. 1423: п-ще *Kopa* — Ветеш у ком. Сатмар (MaksaySz 234); 1547: п-ще *Kopa* — Вонігово (Bélay 212); 1548: кр. *Andr. Kopa* — Добрянське (Bélay 177); 1570: *Georg. Kopa* — Копинівці та ін. (UetC 97-29); 1618: кр. *Hricz Kara* — Куримка на Маковиці (Mars 90); 1684: *Kopa Griga* — В.Руна (Bélay 186); 1715: *Jo. Kopa (Korak)* — В.Руна (Bélay 186); 1787: п-ще *Kopa* — Ясьонка на Лемк (Красовський 85). Загалом за 1787 р. на Льв зафіксовано 17 п-щ від цього імені: *Копа, Копина, Копиняк, Кописко, Копицький, Копичко, Копій, Копійчак, Копка, Копцяи, Копцялик, Копцьо, Копча, Копчак, Копчик, Копчишик, Коп'як* (Красовський 85–86). ◀ Від заст. місц. гіп. чол. імені *Копа*, співвідносного з повним іменем *Прокіп* (Vinccsz 206); пор. ще серб. ім'я *Копча*, болг. *Копи, Копчо*, хорв. *Кора* (Грк 113, Илчев 269, Šimundić 422).

Копани́ч — Вб, Уж. ◀ 1. Від андр. *Копаня* — “дружина **Копи**” + *-ич*. 2. Від серб. п-щ *Копанья, Копанић* або від серб. апел. *копанья* — “корито” (РСКНІ Х 204).

Копанський [*Копанський*] — Хс. 1653: *Тимофей даскаль Копанский* — Ком'яти (Стрипський 61); 1751: *парох Петр. Копанский* — Копаня (Гаджега-Уг 30). Пор. 1684: гор. *Кирапуі Gergely* — Хуст (Bélay 152). ◀ Прикм. катойк. від місц. ойк. *Копаня* на Вн або від давнього апел. *копань* — “ділянка землі, розчищена від лісу” (Джедедел 73).

Копанчу́к [*Копанчу́к*] — Рх. ◀ 1. Катойк. від мікротоп. *Копань* або співзвучного топо-апел. *копань* — “пасовище в лісі” (Он I 374), утворений за допомогою суф. *-чук*. 2. Укр. утворення з суф. *-чук* від рідкісного угор. чол. імені *Корра́пу* (Hajdú 61).

Копач — Мк, Уж. 1451: *пан Копач* — Сучава (ССУМ I 496); 1459: п-ще *Korach* — с. Дярмат (MaksaySz 143); 1570: кр. *Nic. Koracz* — Росвигово, та кр. *Laur. Koracz* — Лалово (UetC 97-29); 1648: *Koracz Ivan* — с. Драгошовець коло В.Воріт (Maksay 551); 1607: *Korath Hrith* — Домашин (UetC 104-8); 1659: кр. *Korach Jaczko* — Келечин

(Bélay 162); 1787: п-ще *Koracz* — Розлуч, Стрілки та ін. на Бойк, Воловець, Воля на Лемк (ЙМ). П-ще **Копач** є в Сербії (РСКНІ Х 206) та Польщі (Rymut 436). ◀ 1. Від укр. ос. назви *копач* — “землекоп”, “могильник” (Гр II 280). Пор. ще пол. апел. *koracz* — “людина, яка копає землю, руду, вугілля, сіль” (SW II 463). 2. Від місц. апел. *копач* — “коротка паличка” (Чопей 155), “кіл в огорожі” (Он I 375).

Копаччин †. 1715: кр. *Koracziny, Koraczen Ivan, Luka* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від андр. *Копачка* — “дружина **Копача**” + *-ин*.

Копей [*Копій*], *-ея* †. 1686: кр. *Kopey Mihalo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Місц. укр. утворення від антр. **Копа** + *-ей*. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Копі, Коріја* (< *Prokorija* — Šimundić 422).

Коперльо́с — Рх. ◀ П-ще може мати дві задовільні інтерпретації: 1. Від давньої традиційної назви барвника *коперва́с* (Чопей 155, по-слц. *koprvas, koprvajs* — SSN I 825) — “сіро-кисла сіль, сульфат”, який закарпатці, галичани та словаки донедавна вживали для фарбування тканини (Чопей 155); пор. ще буков. апел. *каперва́с* — “фарба для тканини” (Мат. до буков. V 18). Саме з цим ім. нім. пох. К.Римут пов'язує пол. п-ща *Koperwas* і *Koperwa* (Rymut 437). Лексема складена з нім. *Kupfer* — “мідь” і *Wasser* — “вода”, тобто “мідний купорос” (Reczek 164). 2. Від нім. композита *Kopferlos*, де *Köpfer* — ос. назва у зн. “голова”, + формант *-los* — морфема, яка вказує на відсутність того, що називає основа. Отже, етимон п-щевої назви *Kopferlos* — “безголовий”. Поява пом'якшеного звука /л'/ у закарп. п-щі **Коперльо́с** (чи вже воно від *Koperwas*, чи від *Kopferlos*), в укр. гов. Карп. регіону має задовільне пояснення.

Копик — Мк. Пор. пол. п-ща *Kopik, Korokouski* за 1473 р. (Rymut 436). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від ос. назви **Копа**.

Копил [*Копьил*] †. 1699: *Kopil (!) Marko* — Збини (Maksay 609). ◀ 1. Від місц. укр. румунізму *копил* — “байстриук”. 2. Від рум. апел. *copil* — “дитя”, “пасинок”. 3. Безпосередньо з рум. п-ща *Copil* (Jordan 145).

Копилаш †. 1678: кр. *Kopilas Mihaly* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Рум п-ще *Copilaş*, що з апел. *copilaş* — “дитя”.

Копилець [*Копьлиць*], *-льця* — Тч. 1699: кр. *Kopilecs Keregh (!)* — Латірка (Maksay 599); 1720: кр. *Jac. Kopulecs (!)* — Тересва (Bélay 205). Пор. 1787: п-ща *Kopylciov* — Ступосяни на Бойк, *Kopylec, Kopilec* — Команча, Мшанець, Складисте на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. рум. пох. *копьлиць* — “байстриук”, “хлопчак” (Зак);

пор. буков. *кóпил*, *кóпилець* — “т. с.” (Мат. до буков. V 77, Он I 376). 2. Від серб. чол. імені *Копил*, що з рум *copil* — “дитя” (Грк 113), + *-ець*. Пор. 1783: п-ще *Kopel* у с. Ріпне та п-ще *Kopelea* — Бабина на Бойк (ЙМ). 3. Від укр. *копiл* або від пол. *koryt* “копито” (Гр II 280, SW II 470).

Копилко †. 1720: кр. *Jas. Kopilka* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Копил** + **-ко**.

Копилóвич [*Копылóвич*] — Мк. 1648: *Korilouich (!) Demko* — Латірка, *Karilouich (!) Mikola* — В.Ворота (Maksay 542, 549); 1659: кр. *Kovilovicz (!) Janos* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Кóпил** + **-ович**, тобто “син **Копила**” або “син байстриюка”.

Копильчак †. 1682: *Kopylczak Vaszil* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення від антр. **Копилець** або **Копилко** + **-як**.

Копильчук †. 1678: кр. *Kopylczuk (Kopyl) Fetyko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Копильчак**, але з суф. **-юк**.

Копилюк — Рх. Пор. 1699: *Kopyl Marko* — Збини (Maksay 609); 1678: *Kopylcsuk (Kopyl) Fetyko, Fodor* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Кóпил** (див. **Копилóвич**) + **-юк**.

Кóпин [рідше — **Кóпін**], **-на** — Мк, Ір, Вл, Бг. 1570: *Jas. Korin* — Бобовище, *Petr Korin* — Доробратово (UetC 98-29); 1648: *Korin Marko* — Н.Ворота (Maksay 539); 1699: *Korpin Andras* — Бистриця (Maksay 559); 1699: *Korpin Janos* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від власного ос. імені **Кóпа**, яке в Карпатах упродовж століть виступало як усіч. вар. повного імені **Прокіп** (див. **Кóпа**), + **-ин**.

Кóпинець [*Кóпиниць*], **-нця** — Вн, Ір, Хс, Тч. 1775: п-ще *Karinescz* — Широке (Szabó 348); 1773: староста *Korencz Fedür* — Тростяниця (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Koriniac* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). Пор. 1787: п-ща *Korina* — Вороблик Королівський, *Korinka* — Буньковичі, *Koriniak*, *Koruniak*, *Koreniak* — Лімна, Головецьке, *Koriniuk* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-инець**.

Копиновський †. 1674: *священець капітули Илия Копиновски* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ П-ще, яке кореспондує з закарп. ойк. *Копинівці*, а через нього вже з п-щем **Кóпин** та іменем **Кóпа**.

Копитко †. 1696: кр. *Lad. Kopytko (!)* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Копито** + **-ко**.

Копито [*Копiто*] †. 1680: кр. *Jo. Koputa (!)* — Березово (Bélay 127). ◀ Від анат. номена *копiто*.

Кóпич — Мк, Рх, Вн. 1570: *Lad., Joan Kopicz* — Зубівка, *Paul. Kopicz* — Лалово (UetC 97-29); 1684: *Kopits Riva*, 1715 — *Dem., Gr., St. Kopics*,

1720 — *Lak., Nic. Korecs* — Росішка (Bélay 187); 1715: *Jo. Kopics* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-ич**. Пор. ще 1787: *Kopiczko, Kopiczko* — Загір'я на Лемк, *Kopitzak* — Н.Турів, Шандровець на Бойк (ЙМ).

Копичак †. 1735: п-ще *Копичак* — Мк (Метрика). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Кóпик**, **Кóпич** або **Копiтко**.

Копичук — Рх. ◀ 1. Від ос. назви **Кóпич** або **Кóпик** + **-юк**. 2. Від антр. **Копiтко** + **-юк**.

Копиш †. 1684: кр. *Kopis Tamas* — Теремля (Bélay 204). ◀ Від чол. імені *Kopa* + квалітат. суф. **-иш**.

Копiтан — Ір. — Див. **Капiтан**.

Кóпка — Св. 1673: кр. *Kopka Istvan*, а 1715 — *Kopka Laszlo* — Іза, гор. *Fr. Kopka* — Хуст (Bélay 156, 152); 1787: п-ще *Kopka* — В.Висоцьке на Бойк, Вислік, Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-ка**.

Кóпка [рідше — **Копкó**] — Вб. 1787: п-ща *Kopko, Kopkanicz* — Вовче на Бойк, а *Kopkow* — Бальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кóпка** за аналогією до п-щ на **-ко**.

Копович †. 1648: кр. *Korouicz Dmet.* — Свалява (Maksay 258). ◀ Від антр. **Кóпа** + **-ович**.

Кополóвець [*Копылóвиць*], **-лівця** — Мж, Мк, Ір, Вн. ◀ Від антр. **Копил** + двоморф. патр. суф. **-овець**.

Кополóвич [*Копылóвич*] — Вн, Хс. 1648: *Korilouich (!) Demko* — Латірка (Maksay 542). П-ще *Копилович* є у сербів (РСКНІ Х 210) та у хорватів (Leksik 313). ◀ Від ос. назви *Копил* + двоморф. суф. **-ович**. Заміна кореневого звука /ы/ на звук /о/ у п-щах **Кополóвець** та **Кополóвич** зумовлена бажанням їх денотатів уникнути асоціації з непрестижним апел. *кóпыл* “байстриюк” та знайти вдалий графічний відповідник для позначення укр. діал. фонем /ы/.

Кóпос — Хс. 1312: *videlicet Koroz palatini* — Ужан (Nagy-1 40); 1600: кр. *Mich. Koraz* — Іза, *Laur., Mich. Koraz* — Хуст (Bélay 156, 151); 1648: *Korosz Matye* — Латірка (Maksay 540); 1684: кр. *Koras Juszko, Sofrone* — В.Руна (Bélay 186); 1715: кріпаки *El., Jo. Korosz, Korasz* — Горінчово (Bélay 144) та п-ще *Korasz* — Черна (ПеПред 316). ◀ 1. Напевно, угор. традиційна ос. назва *Korasz*, що походить від апел. *korasz* — “лисий”, “безволосий”. П-щева назва *Korasz* в угор. пам'ятках писемності фіксується 1324 р. (Kázmér 618). 2. Зв'язок із серб. апел. *копус* “капуста” (РСКНІ Х 225) менш імовірний.

Копосівський — Вл, Св. Пор. 1699: *Korosoczky Matye* — Латірка (Maksay 599). ◀ Від ос. назви **Кóпос** + **-овський**.

Копрушак — Уж. ◀ Пор. пол. п-ща *Kopruch*, *Koprucha*, *Koprusza*, які К.Римут умотивовано виводить від давньої пол. назви рослини *koper* чи старопол. *kopr* — “кріп пахучий”, діал. — “копрій” (Rymut 437; див також Rospond II 360). На укр. мовному ґрунті п-ще не отримало задовільного висвітлення. Отже, п-ще, імовірно, пол. за пох. Пов’язати його з застар. кал. чол. іменем *Копрій* важко (ВІЛ 192).

Копта — Ір. 1680: кр. *Jo. Koputa* (!) — Березово (Bélay 127); 1773: п-ще *Kapta* — с. Ботар у ком. Саболч (ПеПред 313). ◀ 1. Напевно, від угор. ос. назви *Kaptha*, співвідносною з угор. слов’янізмом *kapta* — “копито” (MNTESz II 365). П-ще *Kapta* є також в угорців (Kázmér 550). 2. Пов’язувати його з чес. гіпок. іменем *Kopta*, співвідносним із *Prokop* (Moldanová 110), як і зі слц. апел. *kopt* — “кіпоть, сажа”, немає достатніх підстав.

Коптик — Уж. ◀ Від ос. назви *Копта* + -ик.

Коптур †. XVII–XVIII ст.: *гриць и михаило и луцо коптуровы сыны* — Ужок (Сах 85). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Каптур*.

Копус — Рх. 1668: п-ще *Kopusz* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Копос*.

Копусяк — Рх. ◀ Від ос. назви *Копус* + -як.

Копча — Ір, Вн, Мж, Мк, Св, Вл, Хс, Вб. 1479: шл. *Koptha*, а 1504: *Jo. Koptha* — Добрянське (Bélay 177); 1515: шл. *Jo. Kopcha* — Угля (Bélay 210); 1534: *Jac. Kopcha* — Горінчово (Bélay 143); 1567: *Laz. Kopcza* — Бистриця (UetC 53-12); 1570: *Andrj Kopcza* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Joan Kopcza* — Зубівка, *Dem. Kopczia* — Коропець (UetC 97-29); 1572: п-ще *Kopchya* — Ком’яти (Szabó 397); 1604, 1617, 1652: п-ща *Kopchia*, *Kopcsa* — Онік (Szabó 375); 1607: кр. *Kopcsa Simon* — Малий Брестів (LchBer 152); 1648: кенез *Kopcsa Roman* — Бистриця (Maksay 523) 1682: *Koptsa Vaszilj* — Стричава, *Koptzu Jeczko* — Кострини (UetC 88-59); 1772: присяжний *Alexander Kopcsa* — Станово (Удварі-2 304); 1778: п-ще *Kopcza* — Мохначка на Лемк (ЙМ). П-ще *Corcea* є в румунів (Jordan 145). ◀ 1. Давнє гіпок. чол. ім’я від усіч. вар. *Кона* і повного його відповідника *Прокин*. У XVI–XVII ст. ім’я *Копча*, яке раніше належало до ім. сер. роду з основою на *-a(m)*, *-я(m)*, широко функціонувало в різних регіонах Зак. Пор. 1567: *Zthanicz Kopcza* — Неліпино (UetC 53-12); 1579: *Kopchia Kalinich* — Сойми (Bélay 220). Ім’я дотепер широко вживане у болгар, сербів та хорватів (Илчев 269, Грк 113, Šimundić 422) і дало багато похідних у Карп. регіоні (див. далі). Здр.-пестл. ім’я *Копчо* відоме також болгарам (Ковачев 284). 2. К.Римут

пол. п-ще *Kopcza* чомусь виводить від апел. *koréc* — “кіпоть” (Rymut 436).

Копчак — Уж. 1787: п-ще *Kopczak* — Торгановичі на Бойк, Дидня, Мочари на Лемк, *Kirczak* — на Лемк (ЙМ). П-ще *Corceak* так само є і в румунів. ◀ Від ос. назви *Копча* або *Копка* чи *Копко* + -як. Пор. ще споріднені п-ща 1787 р.: п-ще *Kopcio* — Дібрівка, *Kopcian* — Воловець, а 1819 — *Kopczyszak* — Мочари на Лемк (ЙМ, ФМ).

Копчанський — Уж. ◀ Дериват із суф. -ський від ос. назви *Копчан*, відомої полякам як п-ще *Kopczan* (Rymut 436).

Копчик — Вб, Мк. 1787: п-ще *Kopczyk* — Загір’я, Морохів та ін. на Лемк, *Kirczyk* — Лукове на Лемк (ФМ). ◀ Від ос. назви *Копча*, *Копка* чи *Копко* + -ик.

Копчович †. 1567: *Kopchyowicz Dorosz* — Поляна (UetC 53-12); 1570: *Joan Kopchowych* — В.Ворота (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Копча*.

Коп’як — Ір. 1787: п-ще *Kopriak* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ос. назви *Копя* + -як. 2. Виводити його з назви списа *kopja*, як К.Римут (Rymut 437), немає підстав, оскільки цей вид зброї для Зак, як і назва її, в період прізвищетворення були чужими. Правда, в угорців п-ще *Kopja* фіксується з 1450 р. (Kázmér 618).

Корган — Ір. 1699: *Korhany Miklós* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Правдоподібно, рум. апел. *corhan* — “тарган”. До речі, у румунів також є п-ще *Corhan*, і вони виводять його від назви цього інсекта (Jordan 147). 2. Від бойк. апел. *корган* — “кривуля” (Он 1 377), але може стосуватися також серб.-хорв. апел. *крга* — “кущ, пень виноградної лози” чи *крз* — “дерев’яна лопата” (РСКНХ Х 473) та навіть до серб. п-ща *Крхан*. 3. Із чес. віддієсл. імені *Krhan* (SvoSta 157).

Корда — Мж, Ір. 1584: п-ще *Korde* — с. Надьгийрче (Szabó 418); 1751: *парох Яков Корда*, а 1773 — кр. *Korda Hrehur, Jurko, Timko* — Річка (Гаджега-М 204, ПеПред 310); 1684: кр. *Korda Ferencz* — Кимпулунг (Bélay 148). Пор. співзвучні та споріднені утворення. 1787: п-ще *Kordan* — Прибишів на Лемк (ЙМ). У XVI–XVIII ст. часто згадується в Карпатах п-ще *Кордиш*. Пор. 1446: *Katherina dicta Cordissowa* — Перемишль (Smołka II 11); 1611: *Кордыш Петръ* — с. Трипа (Яворск 203); 1661: кр. *Kordis Filimon* — Сурдок (Bélay 202); 1720: кр. *Teod. Kordis* — Стремтура (Bélay 203). У поляків п-ще *Kordysz* значиться з 1430 р. (Rymut 440). Є п-ще *Кордиш*

у сербів (РСКНІ Х 231) та румунів (Jordan 147).
 ◀ Етимологія п-ща неоднозначна, а україномовна приналежність твірної основи спірна. 1. Такі п-щеві утворення, як *Кордыш*, зокрема їх суф. *-иш*, свідчать, що лексема *Корда* раніше мусила виконувати функцію власного ос. імені, а таким іменем могло бути лише заст. чол. кал. ім'я *Коркордій* (ВІЛ 234) або рідкісне ім'я Корделій (Šimundić 422). 2. П-ще *Корда*, як і п-ща *Кордан*, *Кордевич*, могли постати також із давнього апел. *корда*, тільки на перешкоді остаточного з'ясування етимона стоїть омонімія антропооснови *корд-*: і в укр. мові, і в контактуючих із нею мовах ця основа фактично функціонує аж у чотирьох зн. (ЕСУМ ІІІ 13–14). Враховуючи семантичну специфіку кожної з основ, їх давність у Карпатах, припускаємо, що п-щем найлегше могла стати лексема *корда* у зн. “довгий мотузок, на якому ганяють коней по колу...”, “узечка” або ж лексема *корд* у зн. “меч”, “палаш”, “шабля”, “шпага” (ЕСУМ ІІІ 13, SSN I 827).

Кордевич †. 1680: кр. *Kordevicz Stefan* — Суха (Bélay 202). ◀ Від антр. *Корда* + *-евич*.

Кордяк — Уж. 1787: п-ще *Kordyak* — Бабино на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Корда* + *-як*.

Коренюк — Рх. Пор. 1618: кр. *Korenak Hricz* — с. Дубова на Маковиці (Mars 82); 1819: п-ще *Koruniowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Корінь* + *-ук*. 2. Від серб. чол. імені *Корина*, яке виводять із давнього імені *Корислав* чи *Коридуб* (Грк 113). Пор. ще молд. чол. ім'я *Корина* (ДумбрМик 89). У поляків п-ще *Korzeń* значиться з 1393 р. (Rymut 443).

Корець [*Коріць*], род. — **Кірця** [*Курця*] — Тч. 1570: *Sim., Greg. Korecz*, а 1648 — *Korecz Ferencz* — Бистриця (UetC 53-14, Maksay 523); 1819: п-ще *Korzec* — Шимбарк на Лемк (ФМ); суч. гуц. п-ще *Kirczuk* (Vincenz 527). У поляків п-ще *Korzec* зафіксоване 1783 р. (Rymut 443). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що закарп. п-ще **Корець** походить від укр. апел. *корець*. Нині неможливо з'ясувати, яка сема лягла в його основу: а) “міра сипких тіл, обсягом у 4 полумацьки, чвертки” (Чопей 156, Гр ІІ 283, Он І 337, ДэжеДел 73); б) “залізний або дерев'яний ківш” (Гр ІІ 283); в) комаха “щипавка” (Гг 101, Мат. до буков. ІV 79) чи якась ін. Див. ще слц. діал. *korec* (SSN I 282), пол. *korzec* (Rospond ІІ 363), серб.-хорв. *корац* (РСКНІ Х 237) та ін. 2. Імовірно, на Тч, де побутує чол. ім'я *Никора* (відповідник до гуц. *Никола*, тобто *Микола*), основою для п-ща **Корець** став його тамтешній усіч. вар. *Кора*,

до якого додався демін. суф. *-ець* (пор. аналогічне п-ще **Микулець**, що від імені *Микұла*).

Корецький [*Коріцький*] — Мж. 1465: *князь Корсцкій* — Кобринь (ССУМ І 497); 1787: п-ще *Korecki* — Босько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Корець*, що на Рівненщині, + *-ський*. 2. Закарп. п-ще **Корецький**, напевно, є прикм. дериватом від місц. антр. **Корець**, **Корик** або **Корич**.

Корж — Рх. Пор. 1715: кр. *Korzan Luri*, а 1720 — *Jo. Korzan* — с. Розавля, с. Борша в рум. Марамороші (Bélay 187, 131). Правдоподібно, сюди належить і запис великобичківських кріпаків 1678 р. *Korss (Korts) Ivan, Thoder* (Bélay 128). ◀ Від місц. апел. *корж*, який в одних селах Зак нині озн. “вівсяний хліб” (Он І 377), у інших — “кукурудзяний хліб” (Хс), а в загальнонаціональній мові — “коржик”, “перепічка” (Гр ІІ 283, СУМ ІV 288).

Корженюк — Рх. ◀ Беззаперечне укр. утворення з патр. суф. *-юк*, однак його твірна основа спірна. Її функцію міг виконати місц. антр. *Коржєн* у його місц. гуц. вимові, тобто *Коржєси* (див. **Корж**) або пол. лексема *korzeń* — “корінь” чи суч. серб.-хорв. апел. *кржина* — “крихта” (РСКНІ Х 517).

Корик — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kora* — Опоpecь на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від антр. *Кора* + *-ик*.

Коринда †. 1567: *Korenda Andre* та 1648 — *Wasko Korinda* — В.Ворота (UetC 53-12, Maksay 549). ◀ Від антр. *Кора* + квалітат. суф. *-инда*.

Коритар [*Коритарь*], *-ря* — Хс. Пор. 1618: кр. *Jaczko Koritar* — Н.Вапеник на Маковиці (Mars 75); 1773: п-ще *Koritar* — Сердагель у ком. Земпл (ПеПред 317). Пор. запис 1689 р. п-ща *Teknőcsiniló*, що фактично є угор. перекладом укр. “коритар”, “виготовлювач корит” (Szabó 395). П-ще *Koryciarz* є у поляків (Rospond ІІ 368, Rymut 443), *Koritar* — у хорватів (Leksik 315), *Коритаров* — у болгар (Илчев 269) та ін. слов. народів. ◀ Від місц. апел. *коритарь* (Чопей 157, Гр ІІ 284).

Коритарюк — Рх. ◀ Від ос. назви **Коритар** + суф. *-юк*.

Корітко [*Коритко*]. 1445: *Senko, filius Coritconis* (Smołka ІІ 6); 1607: *Koritko Demko* — Люта (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Korytko* — Березка, Явірник Руський на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Koryto* — Гошів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1715: кр. *St. Korotka* (!) — Широкий Луг (Bélay 195). П-ще *Korytko* є у поляків (Rospond ІІ 369, Rymut 443). ◀ Від укр. здр. апел. *коритко* — “малі ночви”, “коритце” або від ос. назви *Корито* (див. вище) + суф. *-ко*.

Корич †. 1699: кр. *Koricz Timko, Pavel* — В.Ворота (Maksay 591). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від гіпок. чол. імені *Kora*, яке у південно-слов. народів співвідноситься з повними іменами *Kordelij, Kornelij* та *Skoromir* (Šimundić 422).

Кóриш [Кóрыш] — Вл. 1648: *Koris Petro* — Завадка (Maksay 546); 1749: *Корышь Мукула* — Мішкаревиця (Сах 92); 1773: присяжний *Gregorius Koris* — Н.Ворота (Удварі-2 305). Пор. 1819: п-ще *Koriszczak* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Kora* (див. **Корéць, Кóрик**) + *-иш*. 2. Чес. п-ще *Koreš* Д.Молданова виводить від чол. імені *Kornel* (Moldanová 111). 3. Від бібл. імені гр. пох. *Κορέσης* (Const 35).

Кóринь — Вб, Пр. 1787: п-ща *Koryń, Korzeń* — Перегінське на Бойк, Волосате, Регетів на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ща *Koreńiewicz, Koryńiewicz* — Головецьке, Рожанка та ін. на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Korzen* зафіксоване з 1567 р. (Rymut 443, Rospond II 370), є воно у сербів, хорватів (РСКНІ Х 246, Leksik 315) та ін. слов. народів. ◀ Від укр. апел. *корінь*, можливо, у зн. “рід”, “предки” (Он I 377).

Коріньчук — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Кóринь** + суф. *-чук*.

Коріцман [Куріцман] — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Крцман*, похідного від *Крц(а)*, + *-ман* (Грк 116), або від хорв. оф. імені *Krsman*, яке є дериватом від *krsmati* — “чекати” (Šimundić 183). Отже, допрізвищеве зн. лексеми *коріцман* — “очікуваний”. 2. Імовірно, п-ще є ситуативним утворенням від місц. дієсл. *коріцматися* — “ворушитися, вертітися” (Ж-Н 367).

Кóрлат — Мк. 1421: *пан Корлат* — б.м.н. і 1473: *пан Корлат* — Сучава (ССУМІ 497); 1450: *Georgius Korlath de Helmezc* — Холмець (Nagy-2 468). Правдоподібно, це той *Корлат*, від імені якого походить угор. назва підужгородського села *Korláthelmezc* (по-укр. — *Холлиці*, а оф. — *Холмець*). ◀ 1. М.Казмир (Kázmér 681) чомусь виводить угор. п-ще *Korlát* із нім. імені *Konrád*, але без пояснень звукових змін. 2. На нашу думку, воно є угор. і виводиться з давнього угор. апел. невідомого пох. *korlát* (MNTESz II 576), яке не тільки в угор., але навіть у слц. гов. має кілька зн.: “примітивна огорожа”, “загороджений простір”, “кутець для свиней”, “закопаний стовп з ярмом для корови при спусканні бугая”, “кам’яний стовп при дорозі” (SSN I 830).

Кóрмош — Вн, Ір, Бг. 1449: *Thome Kormos* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1715: п-ще *Kormos* — Підгірне (Szabó 445); 1787: п-ще *Kormosz* —

Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. прикм. *kormos* — “закопчений”, “замазаний сажею”, що метафорично могло б означати “людина зі шкірою задимленого, чорного кольору” (Kázmér 621). 2. Зв’язок п-ща з серб. апел. *кормош* — “якась комаха” (РСКНІ Х 275) мало ймовірний. 3. Зі слц. діал. *kormos* — “зручна посудина з кори дерева” (SSN I 830) так само не виводиться.

Кóрнаш — Вл. 1753: *Стефан Корнаш* — Лази на Вл (Сах 69). Пор. 1787: п-ще *Kornač* — Гломча на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kornacki* — Смільна на Бойк (ФМ). Пор. також пол. п-ще XVIII ст. *Kornasz* (Rospond II 366). ◀ Можливі щонайменше дві етимології п-ща: 1. Усіч. суф. вар. повних імен *Корній, Корнут, Корнелій* (ВІЛ 69,259). 2. Утворення з квалітат. суф. *-аш* від давнього слов. прикм. **кърнь* — “куций”, “короткий”.

Кóрнел — Вн. Пор. 1743: вдова *Kornelicska* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від чол. кал. імені *Корнел* (Ковачев 284, ДумбрМик 89), вживаного кількома європейськими народами (пор. пол. *Kornel* — Rymut 441).

Корник †. 1570: *Fran., Petr. Kornik* — Чинадьово (UctC 59-14). ◀ Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від гіпок. чол. імені *Korn, Korna* або *Korno*, що відповідають повному імені *Kornelij* (Šimundić 422).

Корніло — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kornilow* — Підгородці, Ямельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Корніло* (ВІЛ 61). П-ще *Cornilă* є й у румунів, але рум. ономасти пов’язують його з зоонімом *Cornilă* — “віл із великими рогами” (Iordan 148).

Кóрніш — Мк. 1600: вл. *Kornis György* — Ізки, Синевир (Bélay 155, 200); 1665: п-ще *Korniz* — Карачин (Szabó 380); 1731: *Sigismundus Kornis* — Трансільванія (ПеМатер 209). П-ще *Corniş* є у румунів (Iordan 148). ◀ Того ж пох., що й **Кóрнаш**.

Корніщак — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від патр. *Корнішко* або андр. *Корнішка* — “дружина **Кóрніша**”.

Корнівцій [Корнівці], *-ія*. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від втраченого слц. ойк. *Kornovse*. Пор. ще ойк. *Karna* — біля Гуменного (Majtán 184).

Корнута — Тч, Хс, Пр. Пор. 1787: п-ще *Kurneta* — Залокоть, *Kornutycz*, а 1819 — *Kornutycz* — Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ) та п-ще *Cornut* у Румунії (Iordan 148). ◀ 1. Від заст. канон. чол. імені лат. пох. *Корнут* (буквальний переклад — “рогатий”) + *-а*. 2. У поляків уживаний також апел. *kornut* для

називання “чоловіка, якого зрадила жінка, тобто для “рогаля” (SW II 477).

Корнутяк — Вб. 1787: п-ще *Kornutiak* — Вовче, Вел. Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від ос. назви *Корнут* або *Корнута*.

Корович †. 1699: кр. *Karawicz (!) Andras* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Від антр. **Кора** + -ович.

Корівський — Вн, Ір. ◀ Імовірно, від ос. назви *Кора* (див. **Корик** і **Кориш**) + -овський.

Кородій — Рх. 1787: п-ща *Korudiow, Korudyiow, Korydiowicz* — Хашованя, *Korodowicz, Korudowicz* — Волосянка на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Korud* — Опорець, Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ 1. Специфічне укр. утворення з суф. -ій від арх. карп. апел. *корода* — “дуже сукувате дерево” (Гр II 286), “запліснявіла колода”, “велика купа полін” (ЕСУМ III 37), спорідненого з пол. *kroda* — “копиця снопів у полі” (Rymut 465), давньослов. *крада* — “вогнище, багаття”. 2. Можливо, п-ще має якийсь стосунок до серб. імені *Кораде* (РСКНІ Х 23).

Королевич — Вл. 1699: *Korolewicz Ihnath* — Жденьово (Maksay 608); 1773: *Franciscus Korolewicz* — Ключарки (ДэжеДел 324). ◀ Від ос. назви **Король** + -евич.

Королінчак — Пр. ◀ П-ще, напевно, принесено з Польщі, де воно було елементом такого гнізда п-щ, як *Karolin, Karolinczak, Karoliniak, Karolinski, Koroliszyn*, які містять в основі пол. чол. ім'я *Karol*, тобто *Карел* (Rymut 380).

Королівич — Мк. 1699: кенез *Korolowich* — В.Абранка (LehBer 7). ◀ Від ос. назви **Король** + суф. -ович із невмотивованим ствердінням кореневого /ль/.

Король — Пр, Вб, Уж, Мк, Ір, Мж, Хс, Тч, Вн. 1464: *Carul* — В.Вишава, *Koroу* — Ванцешті в Марамороші (Bélay 219, 213); 1567: *Korol Iwan* — В.Ворота (UetC 53-12); 1574: п-ще *Koruly (!)* — Олешник (Szabó 325); 1585: *Korolj Ivonchjuk* — Кричово (Bélay 170); 1605: *Karuli Janos* — Колочава (Bélay 160); 1603: *Король Ігнат* — Кайданово (ЛелПам 222); 1672: *Kurulyu Kuzma* — Сімирки (UetC 88-59); 1773: присяжний *Ladis. Koroly* — Вел.Лучки (ДэжеДел 294); 1787: п-ще *Korol* — Бусовисько, Виців та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від канон. імені *Король* або від апел. *король* “титул монарха” (СУМ IV 297) в якомусь із переносних його зн. Доказом того, що лексема *король* у закарп. українців існувала як власне ім'я (подібно, як *Karol* у поляків чи *Károly* в угорців), може бути запис 1585 р. з с. Кричова (див. вище). Пор. ще деривати 1787: п-ще

Korolik — Коростів на Бойк; 1819: *Koroliszyn* — Кальниця на Лемк (ЙМ, ФМ).

Коромислэй [*Коромислэй*], -ея — Ір. ◀ Від ос. назви **Коромисла*, співвідносної з апел. *коромисло* — “спеціальна жердина, на якійносять воду у відрах”, + -ей. Виводити п-ще безпосередньо з апел. *коромисло* не можна, бо суф. -ей приєднується лише до основ на -а. П-ще *Coromislă* є у румунів, які виводять його з діал. *coromislă*, а йому в літ. мові відповідає *cobiliza* (Iordan 334).

Коромля †. 1662 р.: *Koromlia Istvan* — Горяни (UetC 104-8). ◀ 1. Східносл. ойк. *Koromla* (Majtán 199, Лазорик 49) як п-ще. Ойк., як на це вказує, зокрема, епентетичне /ль/, є східнослов., а не західнослов. назвою. Лексема *коромля* дуже давня, напевно, давніша, ніж назва села. Імовірно, що і п-ще, і ойк. **Коромля** сягають ще імені болг. хана на ім'я *Крума* чи *Крумеля*, яке означало “захист”, “влада” (Ковачев 292), а звукосполучення -оро- між приголосними в назві — вже наслідок східнослов. мовної стихії. 2. Від давнього місц. апел. *кормля* — “кормлення, годівля” (ДэжеДел 74).

Короп — Вн. 1607: кр. *Korop Iuan* — Ужок (UetC 104-8). ◀ Напевно, від укр. назви прісноводної риби *короп*. На території Польщі п-щ із цією основою більше (Rymut 381). Основу *короп-* засвідчує також п-ще мукачів. пресвітера *Іоана Коропецького* з 1712 і 1715 років (ЛелПам 223, HodOkt 637), але вже як компонент місц. ойк. *Коропець* (Мк).

Коропецький †. 1704: архідиякон *Kurorescki (!) Joannes* — Доробратово (Лучкай-Іс 105); 1712: *Йоань Коропецки* — Коропець (ЛелПам 233); 1715: *Йоань Коропецкій пресвітерь Мукачовській* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Коропець* (Мк).

Корослаій — Вн. 1574: п-ще *Karazlai*, а 1720 — п-ще *Karaszlai* — Заріччя (Szabó 276); 1574: п-ще *Karazlai*, а 1625 — *Krazlai* — Боржавське (Szabó 386). Пор. ще 1743: п-ще *Karasnatics (!)* (можливо, *Караславич?*) — Боржавське (Szabó 388). ◀ Угор. катойк. *karaszlai* — від давнього місц. слов. ойк. *Корослав* (суч. села *Гребля* і *Заріччя* на Вн) чи угор. *Karaszló* (Kázmér 553).

Коростей [*Коростей*], -ея — Уж. Пор. 1787 і 1819: п-ще *Korostoski* — Вижлів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще п-ща зі співзвучною основою *корост-* на території Польщі: *Koroscik, Korościak, Korościk, Korościuk* (Rymut 467). ◀ 1. Від антр. *Короста*, співзвучного з апел. *короста* — “шкірна хвороба”, “сверблячка” (СУМ IV 298), + -ей. 2. Можлива й фонет. видозміна укр. п-ща

Коростіль під впливом угор. вимови, як у п-ща **Шерегій**, що з угор. *seregély*.

Коростович †. 1648: *Korosztouich Fetyko* — Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Короста* (див. **Коростей**).

Корочун †. 1339: *Korachun de Bylke* — Білки (Györffy 533); 1350: шл. *Val. f. Karachun* — Липча (Bélay 171); 1591: *Korachion Kozta* — Бирсана (Bélay 125); 1680: *Karocsin(!) Mikula* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1608: *Karaczony Simon* — Дунковиця (LchBer 638); 1704: *Karácson Lukács, Illés* — Доробратово, Мідяниця (HodGens 8). ◀ Від давньорус. хрононіма *Корочунь/Корочюнь* — “піст перед Різдом” (Срезн I 1291), фонет. відповідники якого *Крачун* у болг. та серб. мовах тривалий час були власним ос. іменем (ЭССЯ II 56). Угор. слов’янізм *karácsony* так само виконував роль власного ос. імені (MNTESz II 371). Огляд фонет. та семантичної еволюції лексеми *корочун/крачун* див. у ЕССЯ II 56–58. Див. також п-ще **Керечун**.

Корошнявий [*Корошнявий*] — Мк. — Див. **Корчявий**.

Корпа †. 1458: шл. *Korpa* — Діброва (Bélay 124). ◀ Пох. п-ща спірне (див. **Корпанець**).

Корпанець [*Корпанець*], *-ниця* — Пр, Мк. 1715: кр. *Jo. Korpanecz (Korpanics)*, а 1720 — *Tr. Korpanecs* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Korpanczu (!)* — Королево (Szabó 384); 1787: п-ще *Korpaniec* — Славське на Бойк (ЙМ). Пор. 1785: п-ще *Korpan* — Мита на Бойк (ЙМ). А 1649 р. серед козаків Брацлав. полку був *Корпань Паска*. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ець* від дієприкм. *кóрпати*, як у п-щах **Карбóванець**, **Лізанець**, **Набіванець**. Однак точно визначити етимон п-ща важко через полісемію дієсл. Пор. укр. діал. *кóрпати* — “порпати, бабрати” (Гр II 288, Он I 379), “важко накопичувати” (Зак, Гг 101, Он I 379), “колупати, копирсати” (ЕСУМ III 42). У слц. мові *krpat’* — “негарно шити” (SSN I 887); у пол. мові *korpać* — “латати”, “ремонтувати” (Rymut 381). До речі, у поляків є і віддієсл. п-ща *Korpan*, *Korparz* (Rymut 481). 2. Враховуючи географію п-ща та його наголошування, можна відстоювати думку, за якою етимомом цього віддієсл. утворення є “важко здобутий”, “той, на кого тяжко спромогтися”. 3. Беручи до відома те, що на Стрийщині у XVII–XIX ст. функціонували також п-ща *Корпанци*, *Корпанець* (п-ща однозначно відандронімі), визнаємо, що основою для цього п-ща могла стати також середньовічна п-щева назва *Корпа*,

яка 1435 р. в с. Діброва на Тч називала шляхтича (Bélay 120).

Корпач †. 1715: кр. *St. Korpacz* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від дієсл. *кóрпати* (див. **Корпанець**).

Корпош — Вн, Ір, Хс. Пор. пол. п-ще *Korposz*, яке фіксується 1446 р. (SSNO III I 88). ◀ 1. Угор. п-ще *Korpás*, що від апел. *korpás* — “той, що має лупу в волоссі”. П-ще є і в Румунії (Iordan 148). 2. Укр. утворення з агентивним суф. *-ош* від дієсл. *кóрпати* у зн. “збирати, концентрувати, згуртовувати” (пор. аналогічні місц. укр. утворення *бáброш*, *зáсрош*, *сúкош*, *фíтькош*...).

Корса †. 1661: кр. *Korsa Demian, Pertras, Larivon* — Розавля (Bélay 187). Пор. 1715: кр. *Korsin Alexa, Simeon* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Етимон антр. *Корса*, напевно, пов’язаний з діал. апел. *кóрса* — “полоз саней”, “вигин полоза” (Гр II 288, Гг 101, Мат. до буков. IV 82, СУМ IV 301, Он I 379) та ін. Уживається також на позначення інших кривих предметів, напр., у зн. “обруч у формі півкола, вживаний для спорудження колиби” (Он I 379), “кривий дрючок, на якому тримається комин” (Пр). Очевидно, етимон п-ща **Корса** — “кривоногий” так само, як і в буков. апел. *корсоногий* (Мат. до буков. IV 82).

Корсак — Тч. 1715: кр. *Dem. Korsak* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1493: *жону Василевича Корсаковича* — Вільна (ССУМ I 500). Пол. п-ще *Korsak* значиться 1414 р. (Rymut 422). ◀ 1. Від давньої назви лисиці *корсак*, відомої українцям (СУМ IV 301) і полякам (SW II 481). 2. Від місц. апел. *корсак* — “черевик із зачоченим догори носком”, “довжелезна нога” (Пр). 3. Від антр. **Корса**, засвідченого на Зак у XVII ст., + *-ак*.

Корсик †. 1678: кр. *Korsik Fodor* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Корса** + *-ик*.

Корсюк — Рх. ◀ Від антр. *Корси* (див. **Корсак**) + *-юк*.

Коруца — Мк. — Див. **Коруца**.

Корч — Вн. 1478: п-ще *Korch* — Холмовець (Szabó 365); 1648: кріпаки *Jo., Laz. Korcz*. Пор. 1787: п-ще *Korczowicz* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *корч* у зн. “кущ” (Он I 379, СУМ I 302). 2. Від апел. *корч* у зн. “корчі”, “спазми” (СУМ I 302, Мат. до буков. IV 83).

Корча †. 1720 — *Gr., Jo. Korcsa* — Липча (Bélay 128). Пор. 1457: *пан Сима Корча* — Сучава (ССУМ I 501); 1490: кр. *Korcha* — с. Гомок у ком. Сатмар (MaksaySz 418). ◀ Антр. **Корч** у формі род. відм.

Корчак — Мж. 1414: *nan Korczak* — Львів (ССУМ I 501); 1684: кр. *Korcsak Peter* — Рахів (Bélay 182); 1773: кр. *Korczak* — с. Гачава в ком. Торни у Слч (ПеПред 323); 1787: п-ща *Korczak* і *Korcziw* — Ялинкувате на ін. на Бойк, Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Корч** + **-ак**. 2. Від апел. *корчак* — “водяний млин з наливним колесом” (Гр II 288); пор. пол. *korczak* — “дерев’яний черпак”, “совок” (SW II 473). 3. Від антр. **Корець** + **-як**. До цієї думки спонукає ситуація 1787 р. на Бойк, де паралельно співіснують п-ща *Kurczak* (!) і *Kurecki*, а в селах Великосілля та Головецьке — п-ща *Kurczewicz* і *Kurczycki* (ЙМ). 4. Утворення з суф. **-як** від якогось імені на зразок серб. *Krha* (≠ *Kрста*, *Кристифор* — Грк 116), *Корко* (< *Корислав*, *Корибуд* — Грк 116) та ін.

Корчінський [*Корчільський*] — Мк, Вн. 1787: п-ще *Korczynski* — Корчин, Радич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гал. ойк. *Корчин* + **-ський**. 2. Від болг. чол. імені *Кърчин* (Илчев 291) + **-ський**.

Корчмар [*Корчмарь*], **-ря** †. 1616: кр. *Karczmar Mihaly* — Грушово (Bélay 167); 1618: кр. *Andrej Karczmar* — с. Цигла на Маковиці (Mars 81). ◀ Від укр. апел. *корчмарь* — “господар корчми”, “шинкар” (СУМ V 302), або слц. *krčmár* — “т. с.” (SSN I 870).

Корчнявий [*Корчявий*] — Мк. ◀ Від укр. діал. *корчявий* — “лівак” (Пряш). Пор. бойк. *корчяк* — “коренастий” (Он I 372).

Корш †. 1715: кріпаки *Fr., Sim., Timot Korss* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1715: кр. *Lad. Korss (Kors)* — Рахів (Bélay 1182). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це серб. п-ще *Криш* (див. **Коршан**, **Коршінський**). 2. Менш імовірно, що п-ще **Корш** — це оглушений вар. п-ща **Корж**.

Коршан — Хс. ◀ 1. Імовірно, серб. або хорв. п-щеве утворення з тієї ж етимол. групи, що й серб. п-ща *Кришанц*, *Кришанин* (РСКНІ Х 729) або хорв. п-ща *Krš, Kršak, Kršan, Kršanas* (Leksik 340). Безпосередньою твірною основою його міг бути етн. *Криша*, яким серби і хорвати називають албанців обл. Враня (РСКНІ Х 728), або навіть серб. нечленний прикм. *кришан* — “міцний, ставний”. 2. Можна вбачати у п-щі назву хижого птаха *коришуна* — “шуліка”, якого словаки називають *krš* (SSN I 88), а частина українців — *коршак* (Ж-Н 369, Гр II 289, ЕСУМ III 46). Тут твірною основою п-ща могли бути й карпатоукр. антроп. XVI–XVIII ст. Пор. 1600: гор. *Kors* — Хуст (Bélay 151); 1678: кр. *Korss Ivan, Thodor* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Jo., Lad. Korss (Kors)* — Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Korszak* — Монастирець на Лемк (ЙМ).

Коршінський — Тч. 1751: *парох Василь Коршинський* (!) (Гаджега-М 187). ◀ 1. Напевно, від серб. етн. *криша* — “албанець області Враня” (РСКНІ Х 728) + суф. **-инський**. 2. Менш імовірно, що від болг. чол. імені *Кършио*, що з *Кръстьо* (Илчев 291).

Коряк — Пр. 1400: п-ще *Koryak* — Тросник (Szabó 470). ◀ Від апел. *коряк* — “ківш”, “плата за помол”, “корець” (Гр II 289), “посудина для пиття” (Ж-Н 361), “дерево, що погано росте” (ЕСУМ III 47).

Корятович †. 1636: *Presente domin(o) magnifico duce Alle* (SSNO III I 89). ◀ Від литов. імені *Koriat* + **-ович**.

Кос †. 1559: кр. *Jo. Kocz* — Миково (Bélay 205); 1600: гор. *Balt. Kos*, 1715 — гор. *Koos Andras, Gaspar* — Тячів (Bélay 205, 207); 1696: кр. *Cosmas Fr. Koss* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Koss Prokopi* (!) — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Kos, Koss* — Липа, *Kosow* — Перегінське (ЙМ), а 1819 — *Kosowicz* — Вижлів, Плав’є, *Kosyszyn* — Гошів на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, від діал. назви співочого птаха *кіс* (род. — *коса*) — “дрізд чорний” без переходу голосного /o/ в /i/ чи в /y/ у закритому складі. Є підстави стверджувати, що до сер. XVII ст. лексема *Кос* правила тут також за власне ос. ім’я. Пор. запис членів родини Бабичів із гуц. с. Кваси за 1672–1696 рр. *Kosz, Petras, Vaszil Babics* (Bélay 130), але в Рахові за 1696 р. *Кос* — уже п-ще. Пор. також фіксацію членів родини *Cosmas, Gr. Koss* (Bélay 182).

Коса †. 1417: п-ще *Kosza* — с. Тюкод (MaksaySz 224); 1509: шл. *Kosa* — Хуст (Bélay 150); 1519: гор. *Ge. Kossa* — Сигіт (Bélay 197); 1649: кр. *Kasza János* — Іванівці (LehBer 329); 1694: кр. *Kosza Havrilko* — Руське Поле (Bélay 212); 1775: п-ще *Kosza* — Холмовець (Szabó 368). ◀ 1. Від антр. **Кос** у формі род. відм. У поляків п-ще *Kosa* значиться з 1595 р. (Rymut 443). 2. Від назви знаряддя виробництва *коса́* (Moldanová 111). 3. Від апел. *коса́* — “заплетене волосся” заважає виводити це п-ще те, що дане зн. є відносно новим для Карпат.

Косар [*Косарь*], **-ря** †. 1584: п-ще *Koszar* — с. Кекенешд (Szabó 404). Пор. 1618: кр. *Fedur Kosar*, кр. *Kosarczat* — с. Крайня Чорна на Маковиці (Mars 59); 1720: кр. *Nic. Kosarj* — Тюшка (Bélay 209); 1773: п-ще *Kosaltsek* (!) — Сердагель у Земпл (ПеПред 317). У Польщі п-ще *Kosarz* називається 1488 р. (Rymut 444). ◀ Від місц. агентивної ос. назви *косарь*.

Косач — Вл, Мк. 1819: п-ще *Kosacz* — Стрільбичі на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Kozaczko* — Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. атрибут. ос.

назви *коса́ч*, утвореної від прикм. *коса́тий* так само, як ім. *борода́ч*, *зуба́ч*, *носа́ч*, *черева́ч*... від прикм. *бородатий*, *зубатий*, *носатий*, *череватий*. Пор. ще бойк. апел. *косач* — “овес із колоссям у формі коси” (Ж-Н 361, Он I 380) та пол. *kosacz* — “кінь із буйною гривною” (SW II 487). 2. Агентивне утворення з суф. *-ач* від дієсл. *косити* (косою, ногою, очима чи всім корпусом), як і віддієсл. ім. *бреха́ч*, *в'яза́ч*, *помага́ч*, *свата́ч*. Закарп. п-ще **Коса́ч**, як і серб. п-ща *Kosač*, *Kosačevih* (РСКНІ Х 296), інтерпретується, передусім, як віддієсл., оскільки лексема *коса́тий* з цим значенням у Карпатах відсутня, а в сербів є і прикм. *косат* — “волосатий”.

Коса́ш — Вн. 1450: п-ще *Kazas* (!) — Крива (Szabó 387); 1715: вдова *To. Kaszas*, а 1720 — кр. *Jo. Kaszas* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від місц. укр. діал. ос. назви *коса́ш* (пор. з угор. *kaszás* — “косар”), співвідносної такими місц. тавтонімами, як *коса́рь* і *косе́ць*. П-ще *Kaszás* є і в угорців (Kázmér 561).

Косва †. 1696: кр. *Mich. Kosva* — Фегер Поток (Bélay 140). ◀ Імовірно, з місц. ойк. *Косва*. Пор. ще болг. п-ще *Късев*, що від п-ка *Късьо* (Илчев 291); п-ще *Късовски* (там само).

Косе́й [*Косі́й*], *-ея* — Ір, Мк, Уж, Пр. Пор. гуц. п-ще *Kosij*, *Kosijčuk* (Vincenz 514). ◀ Від антр. **Коса** + патронім. суф. *-ей*. П-ще *Kosiej* є і у поляків (Rymut 444). Твірною основою п-ща могло бути й серб. або болг. жін. ім'я *Коса* (< *Косана*, *Косара*, *Костадина* — Грк 267). У болгар жін. ім'я *Коса* є побажальним: воно виражало побажання, щоб його денотат мав “густе, буйне волосся” (Ковачев 285).

Косик — Ір, Вн. 1600: кр. *Kosik Ferencz* — Феєрче (LehBer 250); 1602: *Michail Kosik* — Вільшинки (UctC 104-8); 1607: *scultetis Michael Kosik* — Волосянка (UctC 104-8); 1715: кр. *Lad., To. Koszik* (*Kaszik*, *Kosik*) — Довге (Bélay 136). ◀ З огляду на давність фіксацій п-щ на **Кос-** та їх варіантів, доходимо висновку, що п-ще є укр. патр. утворенням, а етимон його сягає діал. назви співочого птаха *кіс* — “дрізд чорний”.

Косинка †. 1682: кр. *Koszinku* (!) *Jeczko* — Сіль (UctC 88-59). ◀ Імовірно, це здр.-пестл. вар. давньослов. чол. імені *Косина*, що від нейтрального імені *Кіс* (див. **Кос**).

Косівський — Рх. 1787: п-ще *Kosowski* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Косів*, що на Ів-Фр, + *-ський*. 2. Від антр. **Косів** чи його споріднених (див. **Кіс**, **Кос**, **Коса**, **Косва**) + *-ський*.

Косівчу́к — Мж. ◀ Іменниковий катойк. *косівчу́к* — “виходець із м. Косів” (Ів-Фр) або “виходець із с. Косівська Поляна” (Зак).

Космач †. 1648: кр. *Koszmach Janko* — Н.Ворота (Maksay 530). ◀ Правдоподібно, укр. утворення з суф. *-ач* на основі укр. прикм. *косма́тий* — “кошлатий” (СУМ I 306) чи пол. *kosmaty* — “т. с.” В Укр. Карпатах кличку *Космач* дають тваринам з густою шерстю чи вовною.

Косме́да — Ір. ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Kosmieda*, що з апел. *kośnida* — “коновал” (Rospond II 380). 2. Імовірно й угор. джерело, а саме — угор. назва рослини *köszméte* — “агрис” (MNTESz III 276), яка відома і закарп. українцям. Якщо наше друге припущення правильне, то етимон п-ща — “косматий” (Rymut 445).

Косова́н — Рх. 1542: шл. *Lad. Kozowan* — Сер.Водяне (Bélay 121). ◀ Укр. або рум. катойк. *косова́н* — “виходець із Косова, що на Івано-Франківщині”. Правда, Й.Йордан рум. п-ще *Cosovan(u)* пов'язує з сербським *Косовом* (Jordan 149–150). Імовірно також, що цей дериват походить від давньої місц. власної назви *Косва́*.

Косові́лка — Уж. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, це укр. утворення з прикм. *косий* + місц. апел. *вилка*. Можливо, це рум. п-ще гр. пох. *Coșovilea* (Jordan 153).

Коста — Вн, Тч. 1404: *Костс Драгушвич* — Сигіт (ССУМ I 502); 1222: селянин *Joannet Costam* — ком. Абауй (RegVar 276); 1458–1459: *Cosmas Kostha fya* — Крачуново (Bélay 161); 1492: *сдин был Костою* — Острожниця (ПаПо-І 181); 1570: шл. *To. Koztha* — Угля (Bélay 209–210); 1570: *Greg. Kozta* — Росвигово, *Joan Kozta* — Вел. Лучки (UctC 97-29); 1605: *Hel. Cozta* — Березово (Bélay 127); 1715: кр. *Kozta Haurillo, Ondrej* — Руське Поле (Bélay 212); 1751: *Василій Коста парох* — Заріччя (Гаджега-Уг 38). ◀ Гіпок. вар. чол. імені *Костянтин* — *Коста*, який у Карпатах фіксується з XIV ст. Пор. 1404: *Костс Поповь* — Сигіт (ССУМ I 502); 1542: *Koztha, Mich. Vakoch* — Угля (Bélay 209); 1605: *Kozta Nagi* — Липча (Bélay 172). У сербів ім'я *Коста* фіксується з XIV–XV ст. (ГркРеч 113). Уживають його також болгари, румуни, чехи.

Коста́к — Вн, Ір, Бг, Хс. 1743: п-ще *Kosztak* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від ос. назви **Коста** + *-ак*. Становленню п-ща могло сприяти те, що у сусідів, передусім у румунів, функціонує власне ос. ім'я *Коста́к* (*Coctache*) та ін., а в укр. мові апел. *коста́к* — “костогриз” (Ж-Н 370), “твердий горіх” (Ір).

Коста́н — Рх, Хс. 1447: *Costani Rutheno* — Перемишль (Smołka II 24); 1678; кр. *Kosztan Griga* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1689: *Busejko Kosztan* — Десешті (Bélay 135). ◀ Від ос. назви

Коста + -ан. В Україні до XVII ст. лексема *Костан* уживалася як власне ос. ім'я (Керста 117), а у болгар та сербів вона дотепер уживана як ім'я для *Костянтина* (Илчев 271, Грк 113).

Костанюк — Рх. ◀ Від *Коста*н + -юк.

Костевич — Тч, Хс. 1605: кр. *Kosztewicz Gergeli* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *Pe. Koczterics* (!) — Терново (Bélay 166); 1781: *бож-ник Костевич* — Терново (ПеУрб 131); XVIII ст.: *парох Феодор Костевич* — Лопухово (ПаПо-2 16); 1787: п-ще *Kostewicz* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви **Кость**, **Костьо** — “Костянтин” + суф. -евич.

Костелéба — Бг, Ір. Пор. 1525; *пресвітер Јас. Koztholan* — Діброва (Bélay 120); 1406: шл. *Kostollya*, 1423 — *Kozholya* — Ферешті (Bélay 140); 1773: *Kosztelyan Kosztye* — Рускова (ПеПред 309); 1787: п-ще *Kostyl* — Вислочок, *Kostylo* — Лубна на Лемк (ЙМ), *Kostelenin* — Рожанка на Бойк (ЙМ). Пор. також серб. п-ща *Костела*, *Костелин* (РСКНЈ Х 311) і хорв. п-ща *Kostlec*, *Kostekoć* (Leksik 319). П-ще *Costel* із цим квалітат. суф. є і в Румунії (Iordan 150). ◀ В основі п-ща розм. чол. ім'я **Кость** чи **Костьо**, тобто *Костянтин*, ускладнене демін. суф. -ели (пор. **Андрéла**, **Попéлич**), а з часом і новішим суф. згрубілості -еба. Суф. -ел представлений у рум. та молд. чол. іменах *Костел*, *Костелаш*, *Костелуш* (Iordan 156, ДумбрМик 89). Можливо, в його реанімації зіграв роль також давній укр. суф. -ило, дотепер уживаний сербами, напр., у імені *Костило* (< *Коста* — Грк 113).

Костелéй [*Костелій*], -ея — Вб. ◀ Від ос. назви *Костéла* (див. **Костелéба**) + -ей.

Костелик †. 1672: кр. *Kosztilik Stephan* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. *Костела*, що з *Костя*, *Костянтин*, + -ик.

Костенят †. 1699: *Kasztened* (!) *Andras* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ 1. Місц. укр. утворення з давнім слов. суф. -ят (пор. п-ще **Підков'ят**, що від *Підкова*) від місц. ж традиційного чол. імені *Костин*, що відповідало повному кал. імені *Костянтин*. Ім'я *Костин* широко вживалося (Керста 117) у центр. регіонах України, а в Карпатах зафіксоване у XVII ст. Пор. запис 1651 р. з сіл Джулешті і Рахів: *Pop Ivan*, *Kosztin* та *Andreka Kosztin* (Bélay 142, 181). У сербів лексема *Костин* є п-щем (РСКНЈ Х 313). 2. П-щем стало здр.-пестл. ім'я *Костеня* з суф. -енят.

Костецький [*Костицький*] — Вб. ◀ Гіперкоректний вар. п-ща **Костицький**.

Костибабинець [*Костибабинець*], -нця †. 1649: кр. *Lad. Kosztibabinecz* — Ізки (Bélay 155). ◀

1. Місц. утворення, що постало від злиття антр. **Коста** у формі род. відм. та антр. **Бабич** (пор. аналогічне утворення **Бабидорич**). 2. Можливо, основою цього п-ща став лексикаліз. антр. **Костибаба*, до якого додався метр. суф. -ич.

Костик — Вб, Пр, Уж, Мк, Св. 1682: *Kosztiku Mattyi, Ivan, Ignacz* — Буківцьова (UciC 88-59); 1720: кр. *Jo. Kostik* — Горінчово (Bélay 144); 1773: староста *Alexius Kosztik* — В.Ворота (Удвари-2 305); 1787: п-ще *Kostyk* — Опака та ін. на Бойк, Збоїсько та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від власної ос. назви **Кость**, **Костьо** або **Коста** + -ик.

Костин †. Пор. 1506: *Kosztin Janos* — Ердевд (LchBer 818); 1678: кр. *Kosztin Mihaly* — Крачуново (Bélay 169); 1694: п-ще *Kosztin* — Чома (Szabó 319); 1787: п-ще *Kostyn* — Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коста** + суф. -ин.

Кости́нець †. 1715: кр. *Andr., Laur. Kosztinecz* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Костин** + суф. -ець або від антр. **Костя** + -инець.

Кості́нка — Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ка від здр.-пестл. імені *Костина* (< **Кость**, *Костянтин*), яке перебуває в тій структурній групі, що й п-ща **Сеніна**, **Федіна**, **Юріна**... 2. Морфол. видозміна п-ща **Кості́нко**.

Кості́нко — Уж. ◀ Утворення з суф. -ко від власної ос. назви **Костин**, яка з XVI ст. на Зак вживається як п-ще. У молдован, болгар і сербів та на Зак раніше лексеми *Костин* і *Костен* виконували роль власного ос. імені *Костянтин*. 1649 р. у Брацлавському полку війська запор. кілька козаків мали ще ім'я *Костин*.

Кості́нський — Уж. ◀ Від антр. *Костин* (див. **Кості́нко**) + -ський. Пор. 1715: кр. *Kosztinouse* — Білий Потік (Bélay 140).

Костинчак — Рх, Мк. ◀ Від антр. **Кості́нко**, **Кості́нка** або **Кости́нець** + -як.

Кости́цький — Вб. 1787: п-ще *Kostycki* і *Kosztecki* — Лімна, Уріж та ін. на Бойк, Устя Руське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Костич** або **Костик** + -ський. 2. Твірними основами п-ща могли бути також молд. імена *Костицы*, *Костикы* та *Костикэ* (ДумбрМик 89) чи серб. імена тієї ж етимології *Костиц*, *Костица* (Грк 113).

Костич — Рх. 1427: *nan Костичь* — Сучава (ССУМ I 503); 1649: кр. *Fasza Kosztics* — Рипиний (Bélay 184); 1696: кр. *Jo. Kosztics* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Kostycz* — Дольова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коста** + -ич.

Костичак — Мк. ◀ Від антр. **Костик** або **Костич** + -як.

Костиш †. 1715: кр. *Fr., Jo. Kosztiss* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1755: *Костин*

Ярем'ї, Гнат, Григорїї — Ділове (ПаПо-3 111). ◀ Антр. Кóста + квалітат. суф. -иш.

Кóстів, -тева — Уж. 1442: *пан Костесв Логофет* — Сучава (ССУМ I 502); 1750: *Яцко Костовь сынъ* — Блажів (ЛелПам 231); 1773: п-ще *Kosytzo* — Хорватик (ПеПред 323); XVIII ст.: п-ще *Kostyuv* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Kościow* — Квятонь, Чистогорб, *Kościowiczak* — Здвижень на Лемк (ЙМ), *Kościowiat* — Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Кость або Костьо́ + -ів.

Кóстка — Мк. 1682: *Kosztka Haurila* — Стричава (УцС 88-59); 1738: *Kosztka Tamas* — Н.Ворота (ЛчВег 791); 1787: п-ще *Kostka* — Пельня на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. Кóста + -ка. 2. Від антр. Костько у формі род. відм. Пор. 1336: антр. *Костько* — Перемишль (ССУМ I 503).

Костóвич — Уж. 1559: *Horvath György, más-ker Kosztovics* — Косино (ЛчВег 50); 1648: кр. *Kosztavicz Fodyna (!)* — Міжгір'я (Вéлау 178); 1699: *Kosztovics Demeter* — Канора (ЛчВег 332); 1715: *Andr., Pe. Kostovics* — Терново (Вéлау 166); 1750: вдова — *Єлисавета Костовичка* і тут же *Єлисавета Костовка* — Тополяни у сх. Слч (Гаджега-3 75). ◀ Від антр. Кóста + суф. -ович.

Костра́ба — Вб, Уж, Ір, Св. 1680: кр. *Kusztraba (!) Janko* — Лисичово (Вéлау 183); 1751: кр. *Кострэба*, а 1773 — *Kosztraba Janko* — Баранинці (ПеПред 321). Пор. 1787: п-ще *Kostrabin* — Ясеновець на Бойк (ЙМ); 1715: п-ще *Kosztrova* — Черна (ПеПред 315). Пор. рум. еквівалент п-ща *Costoroabă* (Iordan 151). ◀ 1. К.Римут припускає, що співзвучне пол. п-ще *Kostreba* могло утворитися з пол. назви трав'яної рослини *kostrzewa* — укр. місц. “костирява” (Румут 446). Для укр. п-ще пояснення неприйнятне, оскільки залишає без пояснення низку фонет. невідповідностей. 2. Більш правдоподібно, що в основі п-ща є місц. укр. апел. *костра́ба* — “висока худа людина” (Вл), який кореспондує зі слц. діал. *kostrba* — “високий стрепеханий стояк, на якому сушать сіно” (SSN I 839) та з чес. апел. *kostroun* — “худа людина” (Moldanová 111) чи навіть серб.-хорв. діал. *кострба* — “вид павука”, “паразит” (РСКНІ Х 315). У чехів є і п-ще *Kostřab*, однак Д.Молданова вбачає у ньому контамінацію назв двох хижих птахів — *jestřaba* і *jstřže* (Moldanová 111).

Кострабан †. 1720: кр. *Jo. Kostraban* — Лисичово (Вéлау 173, 183). ◀ Від антр. Костра́ба + суф. -ан.

Кострабович †. 1715: кр. *Michajlo Kosztrabowicz* — Лісковець. ◀ Від антр. Костра́ба + суф. -ович.

Костре́й [Кострѐй], — ея — Уж. Пор. гуц. п-ще *Kostrejuk* (Vinccnz 444). ◀ 1. Однозначне укр. утворення з патр. суф. -ей від антропооснови *Кóстра*, однак основа щонайменше двозначна: у словаків *kostra* означає “скелет”, а пол. арх. *kostra* — “падзір'я”, “поламаний льон, поламани коноплі” (SW II 498), отже, щось стрепехате. 2. Можна б виводити п-ще також із рум. апел. *costrei* — “сорго”, “індійське просо”, якби ця рослина мала у Європі давнішу історію.

Костре́ца — Тч. ◀ Румунізований або мадяризований вар. п-ща **Костриця**.

Кóстрин, -на — Вб, Мк. Пор. місц. ойк. *Кóстрины* (оф. **Кострино** — Вб). ◀ Від антропооснови *Кóстра* (див. **Костре́й**), яка у слц. та чес. мовах озн. “скелет” (SSN I 839), + -ин. Кличку *Кóстра* на Зак дають “кошлатим” тваринам.

Костри́ця — Уж. Пор. 1819: п-ще *Kostrycski* — Новоселиця, а 1787 — *Kustrycski* — Яблунів на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ Від апел. *костри́ця* — “внутрішня тверда частина стебел конопель, льону” (СУМ IV 308), тобто те, що у слц. мові *kostrba* (SSN I 839), а в серб.-хорв. мові — “тонкі дрібні риб'ячі кістки” (РСКНІ Х 316).

Костро́ба — Вн. 1775: п-ще *Kosztroba* — Черна (ПеПред 315), у Сасові — *Kosztruba*, а 1784 р. в Чорнотисово — п-ще *Kosztroba* (Szabó 339). ◀ Від гуц. *костро́ба* — “шкапа” (Ясіння).

Костро́вич — Уж. ◀ Від антропооснови *Кóстра* + -ович.

Кóструб — Мк, Св, Уж. 1699: *Kosztrup György* — Бистриця (Maksay 559). Пор. XVII ст. село *Kosztrubácsfalva*, яке було біля Лохово (ЛчВег 826, ДэжеОч 258–259). ◀ Від ос. назви *кóструб*, яка в різних гов. укр. мови має такі зн.: “скелет”, “скуйовджене волосся” (Ж-Н 371); “яструб”, “весняна хоровадна гра”, “нехлюя” (Гр II 371), а на Зак — “нечепура”, “неохайний” (СУМ IV 308), “пелехач”, “кострубач”, “кучма-тий” (Хс), “довга звисаюча вовна на гуні” (Ір). Пор. ще слц. *kostrub* — “ховп волосся” (SSN I 839), чес. прикм. *kostrbaty*, пол. *kostruba*.

Коструба †. 1775: п-ще *Kostruba* — Сасово (Szabó 428). ◀ 1. Від антр. Кóструб + закінчення род. відм. + -а. 2. Від пол. апел. *kostruba* — “коструб”.

Костуня́к — Уж. ◀ Від пестл. імені *Костунь* (≅ *Костянтин*) + -як. Пор. молд. чол. ім'я *Костуня* — “т. с.” (ДумбрМик 89).

Кóстур — Уж. 1715: кр. *Dem. Kosztora* (*Kustur*) — Колочава (Вéлау 160); XVIII ст.: присяжний *Joannes Kuszturn* (!) — Іванівці (Ud-2 300); 1787: п-ща *Kostur*, *Kosturczyn*, *Kosturowicz* — Лопушниця, Перегінське, Стрільбичі, Торгановичі на

Бойк (ЙМ). Пор. ще 1772: кр. *Jaczko Koszturak* — с. Остурня (Ud-4 164). ◀ Від лексеми праслов. пох. **kosturь*/**kostura* (ЭССЯ XI 105–106), яка в суч. укр. мові вживається в кількох зн.: “дрючок”, “палиця” (Ж-Н 371), “клюка, посох” (Гр II 292), “ціпок” (Он I 38), “милиця” (СУМ IV 308). У слц. — *kostúr* — “розпатлана, скуйовджена людина”, “стояк зі стрепехатого стовбура дерева для сушіння сіна” (SSN I 840); пол. *kosztur/kostur* — “кий, тичка, палиця, окована залізом” (Rospond II 376, SW II 496). У серб. *костур* — “скелет”, але у сербів є й чол. ім'я *Костур*, що співвідноситься з *Коста* (Грк I 13).

Костура — Мк. 1787: п-ще *Kostura* — Ястрабик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *костура* — “звичайний ніжик” (Он I 381) або від серб. *костура* — “кишеньковий ніж” (РСКНД Х 318). 2. Від антр. *Костур* у формі род. відм. (Див. ще **Коштура**). У румунів є п-ще *Custurã*, яке вони так само виводять із апел. *custura*, що озн. “ножик” (Iordan 162).

Костурак †. 1772: кр. *Jaczko Koszturak* — с. Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ Від антр. *Костур* + -ак.

Кость — Мк, Пр, Св, Вл, Мж, Рх, Вб, Пр, Вн. 1404: *Костс Поповъ* — Сигіт (ССУМ I 502); 1570: *Mart. Kost* — Бистриця (UetC 53-14); 1720: кр. *Const. Kost* — Студений (Bélay 146); 1646: *Кость из сыном своим Гаврилом* — Ділове (ПаПо-3 10); 1700: *Я Кость продал см млин за водов* — Блажів (ЛелПам 230). ◀ Від давнього розм. укр. вар. імені *Кость* (оф. *Костянтин*).

Костько †. 1772: присяжний *Andreas Kosztyko* — с. Брід (Удварі-2 298). ◀ Від антр. *Кость* або *Костьо* + суф. -ко.

Костьо — Вн, Уж. 1395: *Костя* — Сучава (ССУМ I 503); 1579: кенез *Kelemen Kosztya* — Климовиця (LchBer 34); 1649: *batyko volt Pap Kosztya* — Загаття (LchBer 286); 1682: *Kosztyu Lukacs* — Домашин (UetC 88–59); 1787: п-ще *Kośco* — Голодно на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. або від болг. імені *Костьо* чи від його слц. відповідника *Kostò* (оф. *Костянтин* — Чопей 158, Ковачев 286).

Костюк — Рх, Мк, Св, Мж, Вн, Вл, Тч, Уж. 1432: *Костюковъ лѣсокъ* — Сучава (ССУМ I 503); 1775: п-ще *Kosztyuk* — Широке, Рокосово (Szabó 348, 454); 1787: п-ща *Kosciuk, Kostiuik* — Небилів, Опоpecь та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від староукр. розм. імені *Костюк*, співвідносного з гіпок. іменем *Кость* (оф. *Костянтин* — Керста 117). 2. Від антр. *Коста*, *Кость* чи *Костьо* + -ук.

Костюлич — Мк. ◀ Від андр. *Костюля* — “дружина *Костя*” + -ич.

Костюн †. 1773: староста *Kosztyun Fedor* — Задільське (Ud-2 306). ◀ Від антр. *Костьо* або *Кость* + атрибут. суф. -юн.

Костюх — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Костюк* через втрату експлозивності звука /к/, як у місц. укр. апел. *пацюх, п'ястух* — “поросся”, “п'ястук”.

Костяк — Тч, Вн., Ір, Рх, Мк. 1787: п-ще *Kosciak* — Галбів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Коста* або *Кость* + -як, але п-щем могло стати й ім'я *Костякъ* (≠ *Костянтин*), яке вживалося в Україні в XVI ст. (Керста 117). 2. Безпосередньо від готового апел. *костяк* — “скелет” (Ж-Н 371) чи в якомусь іншому зн. (Гр II 246).

Костян †. 1597 р.: кенез *Kosztyán Sandor* — Куштановиця (LchAd II 160). ◀ Від антр. *Кость*, *Костьо* або *Коста* + атрибут. суф. -ян. П-ще *Costean(u)* поширене і в Румунії (Iordan 150).

Костянець [*Костяніць*], -ниця — Хс. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Костян*, співвідносного з повним іменем *Костянтин* (Керста 117), + -ець. 2. Менш імовірно, від пол. апел. *kościac* — “костур” (Rospond II 379) + -ець.

Костянинець [*Костялиниця*], -ниця — Ір. ◀ Від андр. *Костяня* — “дружина *Кости*” або “*Костева* дружина” + -инець.

Косько — Ір. Пор. 1366: *Костько Бѣзна* — Перемишль (ССУМ I 503); 1437: *Косковъ* — Сучава (ССУМ I 502); 1680: *Kuska Ivan* — Руська Поляна (Bélay 180); 1720: кр. *Luc. Kosku* — Лисичово (Bélay 183). ◀ Імовірно, від антр. *Кость* або *Костьо* + -ко при спрощенні групи приголосних /стьк/.

Косюк — Рх, Тч, Хс. Пор. 1715: п-ще вдови *Koszucska*, тобто “дружини *Косюка*” — Підгірне (Szabó 445). ◀ Від антр. *Кіс*, *Кос*, *Кус* чи *Коса* + суф. -юк.

Косяк — Мж, Тч, Хс, Св. 1820: п-ще *Kosiak* — Манів на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Кіс*, *Кос*, *Кус* чи *Коса* + -як. 2. Виводити закарп. п-ще *Косяк* із апел. *косяк* у якомусь із його зн. немає підстав, оскільки апел. *косяк* є відносно новою лексемою в Карпатах.

Кота †. XVIII ст.: п-ще *Kota* — Фанчиково (Szabó 329); 1773: *Kota Illyes* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Антр. *Кит* у формі род. відм.

Котак †. 1751: грішник *Стефан Котак* — Вел.Бичків (Гаджега-М 175). ◀ Від антр. *Кота* + суф. -ак.

Котей [*Котій*], -ея — Вн. Пор. 1720: *El. Kotot* (!) — Лисичово (Bélay 183); 1751: *Стефан Котак* — Вел.Бичків (Гаджега-М 175). ◀ 1. Від

антр. *Koma* + *-ей*. Пор. ще п-ща з цією антропоосновою. 1471: *Козма Котсць* — Сучава (ССУМ I 504); 1638: шл. *Jona Kotecz* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ще *Kot* — Дністрик, Ілемня, Лопнянка на Бойк, Воля, Волиця на Лемк (ЙМ). 2. Етимологія п-ща, яка спиралася б на серб. або на болг. чол. ім'я *Koma* (< *Коста* — Грк 113, Ковачев 286), менш прийнятна через просторову відстань ареалів. П-ще *Kotej* є і в Польщі. К.Римут також виводить його від назви тварини (Rymut 450).

Котёл [род. — *Кітлá (Kŭtlá)*] — Вн. 1653: свящ. *Котел Яцъ* — Вел.Ком'яти (Стрипский 61); 1781: п-ще *Kotel* [род. *Kitla*] — Вільшаник на Бойк при паралельному записі *Kotelmach* (ЙМ), 1819 — *Kotel, Kotil* — с. Липа, Підсухе на Бойк (ФМ). ◀ Не відкидаючи в принципі можливості утворити п-ще **Котёл** від давнього апел. *котёл* — “казан” (Чопей 158, Дездедел 75), вважаємо, що у назви свійської тварини *кіт* було більше підстав для цього через її вищий коефіцієнт ідентифікаційності. Отже, спочатку п-ще сприймалося як похідне від антропооснови *кіт* (род. відм. *котá*), ускладнене рум. формантом *-el*, а пізніше стало асоціюватися з казаном (пор. еволюцію п-ща **Попéлич...**). Цю думку підтверджують, наприклад, деякі записи антр. XVIII ст. із Прикарпаття. Пор. 1787: п-ще *Kotyła* — Загір'я на Лемк, *Kotylyk* — Княжолука на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ща *Kotel, Kotela* зафіксовані 1496 р. К.Римут так само виводить їх від назви тварини *kot* — “кіт” (Rymut 450).

Котела †. 1570: *Joa. Kotela* — Чинадъово (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Кота** + демін. суф. *-ela*.

Котеня †. 1672–1696: кр. *Kotenyá Jozzip* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Напевно, від антропооснови **Кіт** (< *котъ*) + суф. *-еня(т)*.

Котес — Мк. Пор. 1665: шл. *Tod. Kotez* (!) — Шайо (Bélay 189). ◀ Припускаємо, що це перекручене п-ще **Котець**. Пор. ще записи 1567: *Kothos Marko* — Неліпино (UetC 53-12); 1570: *Mat. Kotos* — Колодне на Ір (UetC 97-29); 1571: *St. Kotes* — Окно-Шугатаг (Bélay 190); 1638: шл. *Jona Kotecz* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ща *Kotes* і *Kotys* — Балутянка, Дальова та Черемха на Лемк (ЙМ). У пол. п-щах *Kotys* і *Kotyś* К.Римут так само вбачає твірну основу *kot* — “кіт” (Rymut 450).

Котик — Мж, Тч. 1715: кр. *Jo. Kotih* (!) — Колочава (Bélay 160); XVIII ст.: *Kotik Hricz* — В.Студений (Dezső 22); 1787: п-ще *Kotyк* — Небилів, Свобода на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: кр. *Kotik Hricz* — В.Студений (Dezső 22); 1819: *Kotyк* — Воля Мизова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антропооснови **Кіт** або

Кота + *-ик*. Дериватів серед п-щ Зак і Гал від цієї основи у XVI–XVIII ст. дуже багато. Наприклад: *Kotecz, Kotow, Kotiw, Kotowicz, Kotyszyn, Kotak, Kotyniak, Kotański*. 2. Від апел. *котик* — “суцвіття верби, лози тощо” (СУМ IV 58).

Котич — Ір. Можливо, так треба читати запис 1559 р. з марамороського села Шієв: вл. *Andr., Mat. Kotecz* (Bélay 189). ◀ Від антропооснови **Котá** + *-ич* (якщо це не антр. **Котець**).

Котіш — Вн. 1570: *Gr. Kothis*, 1648 — кр. *Szenyko Kotis, Kotis Hawrilo* — Неліпино (Maksay 547), 1699 — кр. *Kottis Olexa* — Неліпино (Maksay 573); 1648: кр. *Kotis Dumko* — Бистриця (Maksay 523). ◀ П-ще має дві прийнятні інтерпретації: 1. Від місц. апел. *котіш* — “фурман”, який постав із угор. *kocsis* — “т. с.” унаслідок діал. нейтралізації м'яких фонем /чь/ та /ть/. 2. Пол. гіпок. апел. *kotysz* чи *kotyś* — “котусь, котик”, який у Польщі (Rymut 450) став п-щем.

Котка †. 1570: *Gr. Kotka* — Мідяниця (UetC 97-29). ◀ 1. Від антр. **Кота** + суф. *-ка*. 2. Від давньоукр. апел. *котка* — “кішка”.

Котко †. 1567: гор. *Kotko Marton, Andras* — Ужгород (HodAd 48). ◀ Від антр. **Ком** + *-ко*.

Котлан — Рх, Вн. 1449: *Pauli Kotlancs* (!) — Михайлівці (Nagy-2 443); 1672: кр. *Kotlan Jurko*, а 1684 — *Kotlan Avram, Jeremias, Vasil* — Рахів (Bélay 182); 1720: кр. *Kotlan Dudas* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від антропооснови **Котел**, співвідносної з апел. *кіт* і з апел. *котёл* — “казан”, + *-ан*. У поляків п-ща *Kotlan, Kotlak, Kotla* є давніми (Rymut 421). 2. Для якоїсь частини **Котланів** їхнє п-ще виводиться також із угор. розм. чол. імені *Katlan*, що з *Antal* (укр. *Антон* — Hajdú 181). Напр., у записі 1720 р. із с. Вел.Бичків *Katlan Dudas* (Bélay 129), де антр. *Katlan* — однозначно є власним ос. іменем. 3. Від угор. апел. *katlan* — “казан”.

Котлар [*Котларь*] — Вб. 1694: кр. *Kotvar* (!) *Ricz*, а 1720 — *Jo., Mich. Kotrally* (!) — Руське Поле (Bélay 212); 1720: кр. *Sim. Kotlar* — Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Kotlarz* — Дудинці, Марківці на Лемк (ЙМ). У поляків п-ще *Kotlarz* значиться з 1467 р. (Rymut 421). ◀ Від місц. укр. ос. назви *котлар* без пом'якшення кореневого /л/ та зі збереженням кореневого наголосу, як у слц. мові, тобто *kotlár* (SSN I 846).

Котлович — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kotlewicz* — Ясениця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови **Котёл**, співвідносної з укр. апел. *котёл* — “казан” та пол. п-щем *Kotla* (Rymut 421), + *-ович*.

Котлярчик — Уж. 1787: п-ще *Kotlarczyk* — Ялин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Котляр** (див. **Котлар**) + *-чик*.

Котобей — Вн. — Див. Котубей.

Котóвський — Ір. 1787: п-ще *Kotowski* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Kotow* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кіт** або **Кота** + **-овський**.

Котора́ — Уж. Пор. 1619: п-ще *Kotor* — Виноградів, а 1673 — *Kotor* — Сасово (Szabó 422, 481). ◀ Від давнього укр. апел. *кото́ра* — “сварка, розбрат, кривда” або *кото́ра* — “морока” (Гр II 293), який сягає праслов. доби (ЕСУМ III 61).

Котора́га — Рх. 1684: кр. *Kotoraga Jonas* — В.Руна (Bélay 186). Пор. 1680–1685: кр. *Keterig* (!) (*Katharig*) *Irimie* — Горінчово (Bélay 145); 1720: кр. *Pe. Katarama* (!) — Н.Селище (Bélay 195). ◀ 1. Імовірно, укр. дериват із суф. **-ага** від антр. **Котора**. 2. Від рум. апел. *cotoroagă* — “холодець зі свинячих ніг”, засвідченого в рум п-щі *Cotoroagă* (Const 251).

Котораджук — Рх. ◀ Від антр. **Котора́га** + **-юк**.

Которей [*Которій*] — Вб. ◀ Від антр. **Кото́ра** + **-ей**.

Котубей [*Котубій*] — Ір, Мк, Вн, Св. Пор. 1704: кр. *Koltuban Ivan* — В.Бистра на Св (HodGens 6). ◀ Фономорф. структура п-ща передбачає твірну основу *Котуба* або *Кутоба* на зразок п-щ *Коцуба*, *Худоба*, але такої в карп. онімії не виявлено. Тому, не маючи переконливішої інтерпретації, ми вимушені припускати в ньому складення ім. *kit* та дієсл. *убити* у формі імператива, хоча в Карпатах *кота́* не *убивають*, а *забивають*.

Коту́ла — Уж. Пор. 1550: вдова *Kotulkané* — Руське Поле (Bélay 211); 1787: п-ще *Kotuki Kotula* — Ждиня на Лемк, а 1819 — п-ще *Kotula* — Галівка на Бойк (ЙМ, ФМ), суч. гуц. п-ще *Kotula* (Vincenz 454). ◀ 1. Від антр. **Кота́** + східнороман. суф. **-ul**, як у п-щах на зразок **Драгу́ла**, **Три́щу́ла**. 2. Від слц. діал. *kotula* — “металевий кружок”, “коліща”, “колесо”, “кругла покривка, яка спроможна котитися” (SSN I 844).

Коту́лич — Уж. П-ще **Коту́лич** є у сх. Слч. ◀ 1. Від п-ща **Коту́ла** або від андр. *Коту́ля* — “дружина **Кота́**” + **-ич**. 2. Від ос. назви **Коту́ла**, співвідносної з апел. *коту́ла*, + **-ич**.

Котурба́ч — Тч. — Див. **Кутурба́ч**.

Котько †. 1607: гор. *Kotyko Petr* — Ужгород (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Котьо́** + **-ко**.

Котьо́ [дав. відм. — **Котьо́ві**, ор. відм. — **Котьо́м**] — Пр. Пор. 1775: п-ще *Kotyha* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Можливо, морфол. видозміна п-ща **Котя** за аналогією до п-щ на **-о** або до місц. укр. чол. імен на **-о**, як *Гришо́*, *Федьо́*, *Стецьо́*.

Котюшко † 1773: присяжний *Franciskus Kotyuska* — Луково (Джедел 296); 1784: п-ще *Kotyuska* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від неза-свідченого антр. *Котю́х* + **-ко**. Твірна основа може співвідноситися також із місц. апел. *ковту́х* або *ковтю́х* — “дерев’яний молоток” (Ужан).

Котя́, **-ті** — Ір. Пор. 1513: п-ще *Kotyа* — с. Апа в ком. Саболч (MaksaySz 109); 1512: п-ще *Kothyа* — Виноградів (Szabó 421). Пор. ще серб. п-ще *Koha* (РСКНІ Х 341) і серб. ім’я *Коча*, співвідносне з повним іменем *Костантин* (Грк 113). ◀ 1. Правдоподібно, давньоукр. утворення з суф. **-я(т)** від традиційного місц. антр. **Кіт** або **Кота́**, співвідносних із назвою свійської тварини *kit*. Апел. *котя́* функціонує на Бойк як здр.-пестл. ім. сер. роду для позначення “кошеняти” (Он I 382, ЕСУМ II 64). 2. Від угор. апел. *kotyа* — “придурок”, засвідченого в угор. п-щі *Kotyа* ще 1513 р. (Kázmér 629).

Кофель, **-феля** — Вб. 1819: п-ще *Kofel* — Войтиківка на Лемк (ФМ). ◀ Від бойк. апел. *кофель* — “посудина для міряння зерна” (Он I 382), співвідносного з суч. пол. *kufel* — “кухоль” (SW II 620) або давнішим його вар. *kofel*; пор. ще гуц. апел. *кофля* — “черпак, ополоник” (Гг 103).

Кофла́н — Мк. 1773: присяжний *Mathias Koflan* — Підгород (Удварі-2 305). ◀ 1. Від антр. **Кофель** + **-ан** при втраті м’якості звука /л/. 2. Гіперкоректний вар. п-ща **Котлан**.

Кофланович [зрідка — **Кофлонович**] — Мк, Вн. ◀ Від **Кофла́н** + **-ович**.

Кóхан — Св, Мк. 1570: *Steph., Greh. Kochan* — Мідяниця (UetC 97-29), *Sim. Kohan* і *Kochan* — Свалява (UetC 57-14); 1635: п-ще *Kochan* — Шаланки (Szabó 464); 1649: кенез *Kochan* — В.Грабівниця (LehBer 299); 1787: п-ще *Kochan* — Ілемня на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kochan* — Воловець та ін. на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. *кóхан* — “вихованець”, “годованець”, “пасерб, прийомний син” (ЕСУМ III 63, Гр II 294), співвідносного з ос. іменем дієприкм. пох. *Kochan*, властивого передусім полякам, меншою мірою — чехам (Морошкин 163, Rospond II 331–332, SvoSta 157). Сюди відносимо і п-ще *Кохлай* у записі 1715 р. із Міжгір’я — *Kochlaj Ilko* (Bélay 178), хоч під час активного прізвищетворення лексема *кóхан* могла мати і різні конотації, напр., “коханий”, “коханець”. (Rymut 420). 2. Менш імовірно, що від антропооснови нім. пох. *Koch*, співвідносної з апел. *Koch* — “кухар” (Rymut 420) або іменем *Konrad* (Rospond II 331). Пор. ще закарп. п-ще **Кóхман** у записі 1682 р. і з с. Ставний *Kochman Andri, Kokman Hricz* (UetC 88-59).

Коханович †. 1649: *Kochanouich Ihnath* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Кóхан** + суф. -ович.

Кóхтич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kochtyn* — Сколе, *Kichtan* — Галівка, *Kichtacz* — Підгородці на Бойк (ЙМ). П-ще *Kochto* є і у поляків (Rymut 420), яке К.Римут схильний інтерпретувати як дериват від дієсл. *kochać* — “кохати” або від нім. *Koch* — “кухта”. ◀ П-ще **Кóхтич** — укр. утворення з патр. суф. -ич від антропооснови **Кóхта**, однак семантика твірної основи спірна. 1. Найбільш правдоподібно, що антропооснова *Кохт(а)* — це те саме, що й *кúхт(а)* — “кухарчук” у місц. говірковому (великобержнянському) звучанні, де наголошене /y/ послідовно обнижує артикуляцію до ступеня вузького (закритого) /o/, як, наприклад, у словах *гóска*, *капóста* при сподіваних *гúска*, *капúста*. 2. Менш імовірно, що це лексикогр. незасвідчений апел. *кохта́* (від — *кіготь*, *кігті*), аналогічний апел. *нохта́* — “ніготь” при оглушеному кореневому звуку /g/, як у місц. *кіхоть*, *ніхоть* (Гр II 247).

Кóца — Мж. Пор. 1605: п-ще *Koczno* — Теково, (Szabó 497). ◀ 1. Від укр. гіпок. чол. імен *Коць*, *Кóцьо*, співвідносних із повними іменами *Костянтин*, *Копон*, *Микола* або від болг. гіпок. імен *Коца* чи *Коць*, співвідносних із *Константин* (Ковачев 287). 2. Можливо, п-ще прийшло від угорців як *Коса*, співвідносне з угор. апел. *kosa* — “сирота”, “пацан” (Kázmég 604), а також із угор. діал. апел. *kosa* — “свиноматка” (Ужан). 3. Від укр. або пол. антропооснови *Коц*, співвідносної з апел. *коц* — “грубий килим, ковдра” (Гр II 295, СУМ IV 315, ЕСУМ III 63) у формі род. відм. 4. Щодо п-ща XVIII ст. *Коцола*, то тут не виключений і вар. від нім. ос. назви *Kotzel* (Rymut 420).

Коца́йло — Ір. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване, хоч його фіналь -айло спонукає вбачати у ньому укр. віддієсл. утворення.

Коца́к — Уж. 1649: п-ще *Koczak* — Дубино (LchBer 244); 1737: *Арсеній Коцак* — Буковець у сх. Слч (Микитась II 13). У поляків п-ще *Косак* фіксується з 1496 р. (Rymut 420). ◀ 1. Від антр. **Кóца** + -ак. 2. Від пол. апел. *kociak* — “молодий кіт” (SW II 386). 3. Теоретично можливий, але маловірогідний через семантичну і просторову відстань вар. пох. п-ща від болг. або серб.-хорв. апел. *коцак* — “дівоча коса”, “заплітка” (Геро II 405, РСКНІ Х 345).

Коца́на — Мк. ◀ Від антр. **Коца́к** + -а.

Коца́н — Вн, Ір, Тч, Мк. 1567: кенез *Danko Koszan* — Дунковиця (LchAd II 450); 1641:

Kozan — Мала Копаня, 1667 — Раковець (Szabó 393, 458); 1775: *Kotzan*, *Kosztá Orosz* — Бонарч (Szabó 293); 1787: п-ще *Kocan* — Волошинове, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кóца** + -ан. Пор. ще болг. чол. ім'я *Къца́н* (Илчев 291).

Коца́ник — Уж. 1787: п-ще *Kocanik* — Суховате на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коца́н** + -ик.

Коца́нич — Уж. ◀ Від андр. *Коца́ня* — “дружина **Кóци**” + -ич.

Коце́ла — Уж. Пор. 1453: *пан Иван Коцелън* — Сучава (ССУМ I 535); 1775: п-ще *Koczola* — Ком'яти (Szabó 398); 1787: п-ще *Kocelko* — Тисів, *Kocielski* — Уріж на Бойк та *Kocyła* — Тельня на Лемк (ЙМ). П-ще *Kocela* є також у поляків (Rymut 420). ◀ 1. Імовірно, це пол. п-ще нім пох. з нім. ос. назви *Kotzel* (Rymut 420). 2. Від антр. **Кóца** + румун. формант -ela. 3. Від пол. апел. *kocyl* — “мала людина”, “малий ніж з великою ручкою” (SW II 385). 4. Від болг. чол. імені *Къцел*, що від *Къцо*, + -ел (Илчев 291).

Коца́ба — Тч, Рх. 1605: *Kocoba Dan* — Розавля (Bélay 187); 1773: п-ще *Kacziba* — с. Вашварі в ком. Сатмар (ПеПред 31); 1787: п-ще *Kusyba* — Луг на Лемк, *Kocyba*, *Kocybyn* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *коца́ба* — “ціпок”, “коцюба”, “кочерга” (Чопей 158, Он I 382, АГВ I 16). Пор. ще слц. діал. *kociba* — “дерев'яна палиця для регулювання вогнища” (SSN I 793).

Коца́бан [*Коца́бан*] — Мк. 1820: п-ще *Kociban*, *Kuciban* — Щербанівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коца́ба** + -ан.

Кóцка — Уж, Пр, Ір. 1649: п-ще *Koczka* — Косино біля Сваляви (LchBer 364); 1699: *Koczka Szalamon* — Котельниця (Maksay 600); 1704: *Koczka Ferencz* — Брестів (HodGens 6). Пор. ще 1787: п-ще *Kockowicz* — Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Кóца** + -ка. 2. Від місц. діал. укр. *кóцки* — “кубик”, “жереб”, “квадрат”, що має прямі відповідники у слц., угор., болг. мовах (SSN I 793), що кінець-кінцем із давньослов. *костьки* — “т. с.” (ЕСУМ III 64; див. ще Kázmég 604). 3. Рум. п-ще *Coțca* від діал. апел. *coțca* — “обман”, “шахрайство” (Jordan 153).

Кóцко — Пр. ◀ 1. Від п-ща **Кóцка** за аналогією до укр. п-ща на -ко. 2. Від південнослов. (болг. або серб.) імені *Коцо*, що від *Коста* або *Костодин* (Илчев 273, Грк I 13), + -ко. Пор. ще чол. ім'я *Коцько*, що від чол. імені *Микоць*, *Микола*, в реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-3 34).

Коцкúлич [здебільшого пишуть **Куцкúлич**] — Уж XVIII ст.: *Коцкулич Андрей* — Невицьке (ПаПо-1 170); 1819: п-ще *Kockulicz* — Орів на

Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Коцкúля* — “дружина *Кóцки*” або “дружина *Коцкá*” + *-ич*.

Коцмеда — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Космеда**.

Коцола †. 1775 — п-ще *Koczola* — Ком’яти (Szabó 398). ◀ Від антр. **Кóца** + *-ола*.

Коцур, *-ра* — Пр, Мж, Мк, Св, Вб. 1704: *Koczura Andri* — Куштановиця (HodGens 9); 1715: кр. *Alex. Koczor* — Дубове, 1715 — кр. *S. Koczuru* — Колочава (Bélay 136); 1787: п-ще *Kocur* — Бітля, Витвиця та ін. на Бойк, Розділля та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1447: *Stanislaus Kocurowski* — Перемишль (Smołka II 35); 1773: *Maxim Koczuran* — с. Коцура в Бачці (ПеПред 323), а за 1720 — *Szima Kuczuranin* — с. Коцура (ПеПред 323). ◀ Від місц. апел. *коцур* — “кіт, самець кішки”, який є спільним для укр. гов. Зак, слц. та пол. мов (Чопей 158, Гр II 295, ЕСУМ III 64, SSN I 794, SW II 388), очевидно, в метафоричному його зн. “бабій” (SSN I 794). Аргументом на користь укр. пох. п-ща **Коцур** може бути його наголошування, а наголос у п-щі, як і у апел. *коцур*, падає на суф. *-ур*.

Коцурняк — Уж. ◀ П-ще утворене від антр. **Коцур** за допомогою суф. *-як* за участю інфікса *-н-*, тобто так само, як і місц. деривати **Бескидняк**, **Завидняк**, **Русняк**.

Коцюна — Мж. Пор. 1787: п-ще *Кóцьо* — Поляни на Лемк та Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. **Коцюн* (< від чол. імені *Коць* чи *Кóцьо* — *Микола*) + *-ун* у формі род. відм. Пор. ще пол. п-ща *Koszuna, Koszuń*, які К.Римут схильний виводити з пол. *kos* чи діал. *koczko* — “кішка” (Rymut 422).

Коцюрюба — Ір. ◀ П-ще має декілька прийнятних етимологій. 1. Від укр. діал. *коцюрюба* — “черемха” (SticberAt IV 178). 2. Від укр. діал. *куцюрюб* — “зігнутий палець унаслідок скалічення” (Гр II 334). 3. Від буков. ботанічного номена *коцюрюпка* — “вид грибів” (Мат. до буков. IV 87). 4. Від пол. діал. *kociurba* — “кочерга” (SW II 388). Пор. ще серб. п-ще *Коцореп* (РСКНІ Х 348).

Коцяба — Уж. 1787: *Kociaba* — Балутянка, Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, споріднене з бойк. апел. *коцяба* або *коцяба* — “кочерга”, “кухонний погрібач” (Он I 382), але видозмінений під впливом місц. діал. *коцябитися/куцябитися* — “скорчуватися, скручуватися в клубок” (Ужан). Пор. ще 1787: п-ще *Kociuba* — Торгановичі на Бойк, Терепча на Лемк (ЙМ).

Кóча — Пр. 1358: *Paulus dictus Kocha* — с. Збудя в ком. Земплин (Nagy-1 303); XVII ст.: п-ще *Kocsa* — Жденьово (LehBer 807); 1615: п-ще

Koczó — Теково, а 1646 — Клиново (Szabó 273). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Koha* або серб. чи болг. *Коча* — *Константин*, *Коста* (Грк 113, РСКНІ Х 341, Ковачев 287). 2. Угор. п-ще *Kocsa/Kócsa*, що від давнього дохр. чол. імені *Kocs/Kócs* (Kázmér 804).

Кочан, *-на* — Пр, Мк, Уж, Св, Вл. 1567: *Sýmko Kochyan, Koczán Mihalko* — В.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Jac. Koczian* — Дунковиця (UetC 97-29), *Mat. Koczán* — Чинадьово (UetC 53-14); 1602: *Kocsán Danko* — Тур’я Бистра (UetC 104-8); 1699: *Kocsán Miklos* — Жденьово (Maksay 608); 1649: п-ще *Kocsán* — Завидово (LehBer 805); 1715: кр. *Kocsán Jur.* — Калини (Bélay 159); 1743: п-ще *Kocsán* — Велятин (Szabó 537); 1787: п-ще *Koczán* — Волосате, Мощанець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від хорв. чи від серб. чол. імен *Коца*, *Коцо* або *Коце*, співвідносних із повними іменами *Konstantin, Kostadin, Kosta, Nikola* (Štimundić 422, Грк 113), + *-ан*. 2. Від місц. апел. *кочан* — “капустяний качан”, “стрижень головки капусти”, “недоїдена серединка яблука, груші”, що відповідає слц. *kočian, kočan* (Чопей 158, SSN I 795), укр. *качан* (СУМ IV 123). 3. Від болг. чол. імені *Кочо* (< *Кръстьо* — Илчев 292) + *-ан*.

Кочаник — Уж. 1607: *Koczának Steth* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1682: *Kocsánik Vaszily* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Кочан** + *-ик*.

Кочанович †. 1648: кенез *Koczánouich Andrij* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Кочан** + суф. *-ович*.

Кочерган — Мж, Св. 1570: *Lucas Kochyrhana* — Голубине (UetC 53-15); 1715: *St. Kocserhan* — Присліп (Bélay 181); 1735: п-ще *Кочерган* (Метрика); 1787: п-ще *Koczerhan* — Бережок на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1452: *veniens Koczarahinski* — Перемишль (Smołka II 136); 1820: п-ща *Koczerha, Koczerhow* — Лупків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кочерга*, співвідносного з місц. апел. *кочерга* — “коцюба”, тобто “дерев’яне знаряддя для розгрібання жару в печі” (Чопей 158, СУМ IV 315).

Кочержук — Рх. ◀ Від антр. *Кочерга* (див. **Кочерган**) + *-юк*. Пор. 1787: п-ще *Koczereszko* — Лавочне на Бойк (ЙМ).

Кóчик — Вб. ◀ Від антр. **Кóча** + *-ик*. Пор. 1646: п-ще *Koczé* — Клиново (Szabó 273); 1691: гор. *Kocsi Janos* — Ужгород (HodAd 32).

Кóчий — Хс. ◀ 1. Від антр. **Кóча** + *-ій*. Пор. ще серб. п-ще *Кочи* (РСКНІ Х 352). 2. Угор. п-ще *Kocsi* з формантом *-i* від ойк. *Kocs*, що у ком. Сатмар (Kázmér 605). Пор. ще 1691: слуга *Kocsi Janos* — Мукачів (HodAd 32, 42).

Кочіш — Хс, Вн, Ір, Мк, Вб. 1567: п-ще *Kocis* — Веряця (Szabó 545); 1600: гор. *Jo. Koczis* — Хуст (Bélay 151); 1602: *Kocsiss Hallko* — Анталівці (UetC 104-8); 1631: гор. *Kocsis György* — Ужгород (HodAd 23); 1715: вдова *Kocziska* — Горінчово (Bélay 144); 1750: *Василій Кочіш* — Шамудовці (Гаджега-3 655). ◀ Від давнього місц. укр. мадяризму *кочіш* — “їздовий, візник, фурман” (Чопей 158), по-угор. *kocsis* — “т. с.” (див. Kázmér 606).

Кочка †. 1784: п-ще *Kochka* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від антр. **Коча** + суф. -ка.

Кочмар [*Кочмарь*], -ря — Пр. Пор. 1787: п-ще *Kaczmaryk* — Кальниця на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Karczmar* — Новосілка на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. укр. традиційної назви заняття *корчмарь* — “власник корчми, шинкар” (СУМ IV 303), фонет. видозміненого під впливом угор. *kocsmáros* — “т. с.” або слц. діал. *kačmar* — “т. с.” (SSN I 732, 870). Див. ще **Корчмар** (Дані з історії п-ща *Kocsmár/Korcsmár* див. у Kázmér 619).

Кóша — Уж. 1462: *Коша* — Сучава (ССУМ I 508); 1470: п-ще *Kosa* — Чорнотисово (Szabó 338); 1605: кр. *Lad. Kosa*, а 1720 — *Ge., Lad., Mich., Volphg. Kosa* — Петрова (Bélay 179); 1773: п-ще *Kossa* — Кекенешд (ПеПред 314). Пор. ще 1819: п-ще *Kosz* — Тершів на Бойк та Частів на Лемк (ЙМ); 1787: п-ща *Koszow, Koszuw*, а 1819 — *Kosziw* — Тершів, Ялинкувате (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Для частини носіїв п-ща **Кóша**, передусім для прикарп., ця омонім. антропооснова, як і основа пол. п-ща XVII ст. *Kosz* (Rospond II 376), без сумніву, пов'язана з укр. лексемою *кіш* (род. відм. — *кошá*), тобто “кошик”, пол. *kosz* — “т. с.”, а в нашому випадку є морфол. видозміною п-ща **Кіш**. 2. Для іншої ж частини денотатів п-щем стало південнослов. чол. ім'я *Коша*, яке у сербів виконує роль гіпок. від імені *Кошута* (РСКНІ Х 361), а у болгар — *Костянтин* (Илчев 273, 274). 3. Чес. ономасти вбачають у своєму п-щі *Koša* кал. ім'я на *Ко-* зразка *Kochan, Kornel*, а угорці — якесь своє дохр. ім'я на зразок *Kossa* (Kázmér 626).

Кошán — Хс, Тч, Ір, Вн. Пор. 1459: *Kosan* — Евр у ком. Сатмар (MaksaySz 188); 1602: *Kosan Ivan* — Вел.Лазі (UetC 104-8); 1605: кр. *Mathe Kosan, Pe. Kosan, Kosán Luckács*, а 1720 — *Ge., Jo., Sim. Kossan* — Крайниково (Bélay 174); 1682: *Kossan Mikula* — Кострини (UetC 88-59); 1699: *Kosan Fedur, Ivan* — Неліпино (Maksay 573); 1717: кр. *Ge., Jo., Luc. Kossan (Kasan)* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ 1. Від антр. **Кóша** + -ан. Пор. 1819: п-ще *Kosz* — Тершів на Бойк, Чушин на Лемк

(ЙМ). 2. Від болг. чол. імені *Къшо*, що з *Къто*, *Къчо* або *Къцо* (Илчев 292), + -ан.

Кошанóвич †. *Koszpanowicz* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кошán** + -ович.

Кошар †. 1720: кр. *Nic. Kosarj* (Bélay 209); 1419: п-ще *Kosar* — Ботар (MaksaySz 210); 1648: *Kosar Wasil* — Неліпино (Maksay 547); 1787: п-ща *Koszar* — Довге на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Koszar* (1778), *Koszarczyk* (1736), *Koszarek* (1638), *Koszarka, Koszarkewicz, Koszarny, Koszarycz, Koszarz, Koszor, Koszorek, Kószorny*, які К.Римут пов'язує з апел. *кошáр* — “загорода чи хлів для овець, кіз” (Rymut 447, СУМ IV 315). ◀ 1. Від апел. *кошáра*, хоча ім. такої семантики дуже рідко стають п-щами. 2. Від місц. назви *кóшика* — *кошáр/кóшар* — “кошик, корзина” (Гр II 296, Он I 383), подібно до того, як це сталося з п-щем **Кóзуб**. До речі, п-ща *Kosár, Kosaros, Kosari, Kosáros* є і в угорців (Kázmér 626) та румунів, як і апел. *kosár* у таких зн., як “кошик”, “солом'яний вулик для бджіл”. (MNTESz II 585–586). 3. Запис 1720 р. *Кошарь* міг постати з буков. ос. назви *кошáрь* — “кошикар” (Мат. до буков. IV 89). Пор. ще пол. п-ще *Koszarz* (Rymut 447).

Кошáра — Рх. 1720: кр. *Lad., To. Kosara* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Форма род. відм. від п-ща **Кошáр**. 2. Від апел. *кошáра* — “загорода для овець чи кіз” (Чопей 158, ДжеДел 76), властивого всім мовам Карп. регіону (пор. рум. п-ще *Coșara*, апел. зн. якого, за І.Йорданом, — *coș, coșnița* — Iordan 151).

Кошарка †. 1762: *Феодор Кошарка* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. **Кошáра** + -ка.

Кошарович †. 1570: *Art. Kossarowich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Кошар** або **Кошáра** + -ович.

Кошарчат †. 1618: кр. *Kosarczat* — с. Крайне Чарно на Маковиці (Mars 59). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ча(т) від антр. **Кошáр** або **Кошáра**.

Кошеля [*Кошiля*] — Св, Ір. Пор. 1439: *Стцко Кошилович* — Сучава (ССУМ I 508); 1787: п-ще *Koszyłowicz* — Погар на Бойк (ЙМ); 1804: *Stefan Koszelak* — Хаб'є на Гуц (Vincenz 584); 1819: *Koszel* — Любинці, Н.Синьовидне на Бойк (ФМ). Пор. також пол. п-ща *Koszela* (1395), *Koszelak* (1789), *Koszelan, Koszelarz, Koszelczuk* та деякі інші, які К.Римут виводить зі старопол. назв *koszel, koszela* — “кошик, сплетений із лози” (Rymut 447). Пор. ще пол. *koszela* “великий плетений і закритий кошик” (SW II 494). ◀ 1. Напевно, від пол. діал. *koszela* — “великий кошiль” (Rospond II 377), що відповідає укр. апел. *кошiль* — “торба”, “короб із лози” (Он I

383, AGB III 154, Ж-Н 373). 2. Імовірно й те, що це укр. діал. *кошеля* — “кошуля”, “селянська сорочка” (Ж-Н 373, ДэжеДел 76).

Кóшик — Вб. 1728: *Васил Кошик* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Koszyk* — Орів, Спас на Бойк, Климківка, Пулави на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Koszyczki* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Кóша** або *Kiш* (< *Koш*) + -ик. 2. Від апел. *кошик*. У поляків п-ще *Koszyk* фіксується 1418 р. (Rymut 447).

Кошілка — Тч. 1715: кр. *Dem. Kosilka* — Нересниця (Bélay 176). ◀ 1. П-ще виводиться з бойк. апел. *кошілка* — “опалка без ручки на січку” (Он I 383). 2. Виводити його з антр. **Кошеля** заважає тчівська укаюча фонетика, а виводити антр. *Кóшил* не дозволяє морфологія.

Кошка †. 1720: кр. *Luc. Koska* — Лисичово (Bélay 183). ◀ Від антр. **Кóша** + -ка.

Кошкович †. 1715: п-ще *Koskovics* — Черна (Szabó 307); 1715: кр. *Koszkovics Szenia* — Ізки (Bélay 155). Пор. пол. п-ще 1204 р. *Koszek*, п-ще 1393 р. *Koszka*, п-ще 1409 р. *Koszkowicz* та ін. На думку К.Римута, п-ще походить від старопол. *koszka* — “солом'яний вулик” (Rymut 447).

Кошовий, -вóго — Ір. 1660, 1715: *Sim. Koshave* — Терново (Bélay 166); 1775: п-ще *Koskovics* — Черна (Szabó 307). ◀ П-ще, ймовірно, принесено на Зак зі сходу, оскільки така лексема в Карпатах відносно нова.

Кошович †. XVII ст.: гор. *Kossovics Gabor* — Мукачів (HodTör 42); XVIII ст.: *тринавський крелик закарп. пох. Андрій Кошович* (Годинка 21). ◀ Від антр. **Кóша** + -ович.

Кóшої (невідм.) — Вн. ◀ Неадаптований угор. прикм. *kassai*, що в перекладі укр. означає “кошицький”, “виходець із м. Кошиці”.

Коштýра — Мк, Уж, Вл, Пр. 1570: п-ще *Kochythura* — Голубине (UetC 53-14). Пор. пол. п-ща *Kosztur, Kosztyra* (Rymut 446). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще виводиться з місц. апел. *коштýра* та апел. *коштýр* — “ціпок”, “палиця”, “загнута палиця” (Чопей 158, Он I 381) та з букв. апел. *кóштур/кúштур* — “тонка мотузка для прив'язування собаки” (Мат. до букв. IV 90), “шкребачка” (ЕСУМ III 54). На пол. так само: пор. апел. *kosztur/kostur* — “палиця”, “кий” (SW II 496). 2. На слц. ґрунті п-ще виводиться з омонім. лексеми *koštúr*, яка в одних гов. має зн. “непосида”, “цікава людина”, а в інших — “пристрій для набирання вина з бочки”, “склянка для дегустації вина” (SSN I 844). 3. На серб.-хорв. мовному ґрунті апел. *коштýра* — це згр. вар. до ім. *кост* “кістка” (РСУНІ Х 378).

Кошýк — Рх. ◀ Від антр. **Кóша** або від **Кіш** (див. **Кóша**) + -ук.

Кошýля — Мк. Пор. 1378: кенез *Kuchulad* — Коромля (Nagy-I 441). У поляків п-ще *Koszula* значиться 1566, а *Koszulka* — 1476 р. (Rymut 448). П-ще *Coşula* є і в румунів (Jordan 151). ◀ 1. Від укр. апел. *кошýля* — “сорочка” (Ж-Н 373, Гр II 297, Он I 384, Мат. до букв. IV 90, Гг 103), “струп на голові дитини” (Гр II 297, Гг 103), “вид нариву” (Ж-Н 374). 2. Від слц. діал. *kosula* — “сорочка” (SSN I 844) чи його пол. відповідника *koszula* — “сорочка” (SW II 496).

Кошýн, -на́ — Св, Вл. 1648: кенези *Kosun Dmit., Simko, Fedor, Jacko*, 1699 — кенези *Kosun Vaszil, Marko, Leczo* та ін. — Задільське (Maksay 536, 605). ◀ Від антр. **Кóша** або від антр. **Кіш** (див. **Кóша**) + -ун.

Кошýта — Пр, Вб, Уж. У сербів є п-ще *Кошута* (РСКНІ Х 384), у поляків п-ще *Koszuta* значиться 1442 р. (Rymut 448). У чехів та угорців є п-ще *Košut* (Moldanová 112, Kázmér 636). Д.Молданова виводить його зі слов. апел. *košut* — “кастрований цап” (Moldanová 112). ◀ Від давньослов. лексеми *кошýта/кошýт*, первісне зн. якої було, імовірно, “безрога, безвуха істота”, тобто те, що карпатоукр. “шутий”. У різних слов. мовах вона з часом змістила свою семантику. Пор. укр. *кошýт* — “стебло кукурудзи разом із листям без качанів” (ЕСУМ III 70), серб. *кошут* — “олень” та *Кошута* — жін. ім'я, а *кошута* — “самиця оленя” (РСКНІ Х 384), слц. *košut* — “баран”, “енергійна, владна людина”, “переверт” (SSN I 841) чи навіть ім'я (Majtan-Rovažaj 16). У болгар лексема *Кошута* — побажальне ім'я зі зн. “Хай буде граціозна, як козуля!” (Ковачев 287). У пол. гов. *koszuta* — “луна на голові” (SW II 497). У давньорус. мові вживалася у зн. “коза”, “лань” (Срезні I 1036), у церковнослов. — “т. с.” (ЕСУМ III 70).

Кошáк — Мк. 1787: п-ще *Koszczak* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Koszka* (Rospond II 377) і *Koszczak* (Rymut 447). ◀ 1. Від лемк. вар. чол. імені *Кошч* або *Кошó*, співвідносних із бойк. та закарп. *Кость, Костьó* + -як. 2. Від закарпатоукр. назви горіха з твердою шкаралупою *кошáк* (Чопей 159), що відповідає східнослц. *koštiak* — “т. с.” (SSN I 843). 3. Від антр. *Коскó, Коськó* чи *Кóшка* + -як.

Кравець [*Кравіць*], -вця́ — Мж, Вл. 1495: *Ивашко Кравець* — Вільна (ССУМ I 508); 1699: *Kravicz Fetyko* — Н.Ворота (Maksay 591); 1715: *Kravec Miketa* — Ізки (Bélay 153); 1787: п-ще *Krawiec* — Мізунь, Турів та ін. на Бойк,

Вислочок, Ждиня та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. назви заняття *кравець* (Чопей 159).

Кравецький [*Кравецький*], -кого — Рх. ◀ Від антр. **Кравець** + -ський.

Кравс — Рх, Уж, Ір. 1451: *Michaelis Craus* — Перемишль (Smolka II 98). ◀ Нім. п-ще від ос. назви *Kraus* — “кучерявий”, яка у поляків згадується 1408 р. (Rymut 460).

Кравчук — Рх. 1787; п-ще *Krawcyuk* — Комарник, Липа, Росохач на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ща *Krawczak, Krawczyk*, а 1819 — *Krawczyszyn* (ФМ). ◀ 1. Від ос. назви *кравець* — “фахівець із пошиття одягу” (СУМ IV 319) або від антр. **Кравець** + -юк. 2. Від апел. *кравчук* — “учень кравця” (Чопей 159).

Країло [*Крайіло*] — Тч, Хс. 1781: *диак Краила* — Мокра (ПеУрб 132); 1787: п-ще *Krailo* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. галицькі гуц. п-ща *Krajilo, Karjiluk* (Vinccnz 504); 1458: *пан Патрик в Красвскии* — Острог (ССУМ I 508); 1787: п-ще *Krajewski* — Галівка, *Kraiecki* — Спас на Бойк, *Krajowski* — Регетів на Лемк (ЙМ). ◀ Від незасвідченого в ономаст. літературі усіч.-суф. імені *Країло* (< *Край* + *-ило*), що співвідноситься з праслов. композитними іменами на зразок *Краимиръ, Краиславъ, Държикрай*.

Країльчук [*Крайильчук, Кральчук*], -ка — Тч. ◀ Від антр. **Країло** + -чук.

Край †. 1460: *пан Мик Краи* — Бирлад (ССУМ I 508); 1614: гор. *St. Kray* — Хуст (Bélay 151); 1689: кр. *Kraj Aleksza* — Котинешті (Bélay 149), кр. *Kraj Thodore* — Уйфалу в ком. Сатмар (Bélay 211). ◀ Давньослов. усіч. ім'я *Край* із двоосновних імен зразка *Краимир, Краислав* (Грк 114). Нині п-ще *Crai(u)* представлено у румунів (Iordan 155).

Країко — Тч. ◀ Давньослов. здр. чол. ім'я *Крайко*, що від нейтрального *Край* або *Крайо* (< *Краимир, Краислав* — Гр 114, РСКНІ Х 406, Илчев 275).

Крайницький †. 1773, 1775: кр. *Krajnoczki* (!) — Велятин (Szabó 315). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ський від антр. **Крайник**.

Крайнер — Вн. ◀ Нім. утворення з суф. -er від місц. ойк. *Крайна*, яких у південнокарп. ареалі у XV–XVII ст. було щонайменше три (Ір, Пр, Слч). Крім цього, прикм. *крайній* був компонентом ще кількох ойк.

Крайник — Мк, Уж. 1450: п-ще *Kraynik* — Виноградів, *Krajnik* — Боржавське, Тарна (Szabó 389, 437); 1570: *Dem., Mich. Kraunyk* — Коропець, *Andr. Krainik* — Дунковиця (UetC 97-29); 1572: *Krajnik* — Олешник, 1640 — *Krajnik* — Ком'яти

(Szabó 397); 1607: кр. *Kraynik Janos* — Антонівка (UetC 104-8). Пор. 1682: *Krajniku Vaszuly, Petro, Jaczko, Krayniku Ilko* — Заричово (UetC 88-59); 1787 і 1819: п-ще *Krainik* — Вільхова, Воля на Лемк (ЙМ, ФМ); XVIII ст.: п-ще *Krajnik* — Ужан (ПеУрб 125). П-ще *Crajinic(u)* поширене у румунів (Iordan 155). ◀ 1. Від арх. сусп.-екон. терміна *країник*, який у XV–XVII ст. на території Угор. королівства означав “виборного домініального службовця на рівні сільського старости” (Bélay 37), “прикажчик маєтку”, “осавул” (ДэжеДел 76). Пор. запис 1674 р.: “ешпаном, крайником, бировом по селах найдучихся” (Studia slavica V 104). Термін уживали серби (РСКНІ Х 407), словаки; румуни перейняли його, як *krainic* у зн. “вісник, оповісник”. При цьому майже кожний народ уживав цю лексему як апел. і закріпив її як п-ще. 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Krajem* або *Krajim* (Грк 114, РСКНІ Х 403) чи болг. чол. імені *Крайло, Крайньо* (Илчев 275), + суф. -ик.

Крайниківський [*Крайниківський*], -кого — Тч. 1720: *Петро Крайникуський* — Крайниково (UdAd 79). ◀ Від місц. ойк. *Крайниково* + -ський.

Крайніковець, -ківця — Вб. ◀ Місц. укр. утворення з патр. суф. -овець від п-ща **Крайник**.

Крайнікович — Пр, Вб. ◀ Від антр. **Крайник** + -ович.

Крайнікувський [*Крайниківський*] — Тч. 1773 і 1775: п-ще *Krajnoczki* (!) — Велятин (Szabó 315). ◀ Укр. утворення патр. суф. -ський від антр. **Крайник** з подальшим угор. сингармонізмом. Див. ще **Крайніківський**.

Країняй — Ір, Вн. 1572: п-ще *Kraynai* — Ком'яти, 1641 — *Krajnai* — Тарна (Szabó 389, 394). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -i від арх. закарпатоукр. ойк. *Крайна* чи *Крайня* (Kázmég 647). Отже, допрізвищеве зн. цього утворення — “виходець із Країни або з Країні”, що на Ір та на Пр. Пор. укр. село *Руська Країня* Воронівського р-ну в сх. Слч. 2. Від болг. чол. імені *Крайньо* (Илчев 275) + -ай.

Крайняк — Уж. 1454: *Gurko Kraynak* — Калінешті (Bélay 159); 1475: п-ще *Kraynik* — с. Дендь (MaksaySz 159); XVIII ст.: *Krajnyak Petro* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Krayniak, Krainiak* — Андреївка, Войкове та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. прізвищове утворення з суф. -як від місц. топ. XV–XVII ст. *Крайна* або *Крайня* (Ір та Пр) аналогічно до утворень на зразок *подоляк, мараморощак, земплиняк*. 2. Менш імовірно, що це патр. від болг. імені *Крайньо* або *Крайно* (Илчев 275).

Крайнякóвич — Вб. ◀ Від антр. **Крайняк** + **-ович**.

Крайняниця — Мк. ◀ Від арх. місц. катойк. *крайняниця* — “виходець із *Крайни*” (див. **Крайняй**, **Крайняк**). Раніше словотвірний тип ойконімів із суф. *-яниця* і на Зак, і на Поліссі, і на Наддніпрянщині належав до продуктивних. Пор. аналогічні відойконімні утворення **Сможаниця**, **Туриниця**, **Тухляниця** від карп. ойк. *Смóже*, *Тур'я*, *Тухля* чи наддніпрянські п-ща *Кияниця*, *Остриниця* від *Київ*, *Остер*. Пор. ще запис п-ща 1751 р.: *парох Максим Крив'яниця* (Гаджега-М 203), що від ойк. *Крїва* або *Крїве* (Зак).

Крайнянський — Вб, Пр. ◀ Прикм. від давньоукр. топ. *Крайна* або *Крайня*, яких на Зак у XIV–XVII ст. було декілька, а саме: *Березька Крайна*, *Ужсанська Крайна*, *Земплінська Крайна*, *Шаріська Крайна* (ПеДрев 37–44). Крім цього, деякі назви сіл також мали в своєму складі цей прикм.: *Крайня Бистра*, *Крайня Пóрубка*, *Руська Крайна*, *Крайня Мáртинка*...

Крайчик — Уж. ◀ 1. Напевно, від слов. чол. імені *Крайко* або від п-ща **Крайко** + **-ик**. 2. Від буков. апел. *крайчик* — “окраєць”, тобто “останній шматок хлібини” (Мат. до буков. IV 91).

Кралик — Уж. Пор. 1461: *пан Мик Краль* — Сучава (ССУМ I 510); 1604: кріпосник *Sim. Kraly* — Коболопоток (Bélay 158); 1618: кр. *Timko Kraliow* — с. Грабовчик на Маковиці (Mars 85). ◀ 1. Від слц. або південнослов. апел. *kralj* — “король” в одному з багатьох його зн. (SSN I 864, РСКНІ Х 413–414) + **-ик**. 2. Більш правдоподібно, що п-ще **Кралик** принесено до карп. українців у готовому вигляді, адже воно відоме і сербам, і хорватам, а передусім, сусідам словакам.

Кралицький †. Мукачів. ◀ Від слц. п-ща **Кралик** або серб. п-ща *Краљих*, чи навіть від апел. *краљич* — “королевич” + **-ський** (РСКНІ Х 417).

Крамáр [*Крамáрь*], **-ря** — Уж. ◀ Від апел. *крамар* — “крамник”, “торговець”, “купець” (Гр II 298), яке, крім укр., відоме всім західно- і південнослов. мовам; у поляків п-ще *Kramarz* фіксується з 1404 р. (Rymut 458).

Крамніцький — Мк. ◀ Від апел. *крамнік* — “власник крамниці” або від співзвучної власної ос. назви + **-ський**.

Краса †. 1775: п-ще *Krása* — Тарна (Szabó 438). За цей же рік у с. Ремети повторюється запис п-ща *Krasa*, але паралельно з *Kraszna* (Bélay 183). ◀ Від давньослов. ос. імені *Красимир*.

Красілинець [*Красілинець*], **-ця** — Ір. Пор. серб. п-ще *Красиловић* (РСКНІ Х 426). ◀ П-ще є

однозначно місц. укр. утворенням із метр. суф. *-инець* від основи *Красиля* чи *Красіля*. Однак про семантику твірної основи можна лише здогадуватися — “жінка, яка щось розфарбовує”, подібно до діал. *бавіля*, *пряділя* і т. ін. Пор. ще давній місц. укр. апел. *красіло* — “оздоблювальний, прикрашувальний засіб” (Чопей 159).

Красин †. 1648: *Szanka Kraszín* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Крася**.

Красич †. 1692: кр. *Kraszicz* — Лавки (Лучкай 16. — 64). ◀ Від антр. **Краса** або **Крася** + суф. **-ич**.

Краско †. Мж. 1715: кр. *Andr. Kraszko* — Річка (Bélay 183). Пор. 1787: п-ще *Kraska* — Іванівка на Бойк (ЙМ). ◀ Дериват із суф. **-ко** від слов. імен *Красимир*, *Красо*, *Красоје*... (Грк 114, РСКНІ Х 426–430). П-ще *Krasko* поширене також серед словаків.

Красна́й — Вн. 1692: *Samuel Krasnay* — Мукачів (HodOkt 317). ◀ 1. Угор. утворення з формантом **-і** від назви річки (а відповідно і басейну) *Красна* — лівої притоки Тиси біля м. Виноградів. Отже, п-ще — це угор. катойк. від давньослов. гідр. 2. Від ойк. *Красна*, що в ком. Земплін, + формант **-і** (Kázmég 648).

Краснець †. 1220: слуга *Kraznet* (!) при королівській фортеці в колишньому с. Дравці (тепер Тросник біля Виноградова — ДэжеОч 46, RegVar 224). XVIII ст.: *pani Krasznetz Istvanova* — Руські Комарівці (ПеУрб 116, 117). ◀ 1. Давньослов. ім'я з суф. **-ець** від прикм. *красний* “гарний”. 2. Від назви річки *Красна* (ліва притока верхньої Тиси), яка з часом дала назву комітату *Красна* в Трансільванії, як і в п-щах **Млавець**, **Моравець**, **Оравець**.

Красний [*Красный*], **-ого** — Вл. 1607: кр. *Krasne* (!) *Ioanin* — Стрипа (UctC 104-8). П-ще *Krassny* є в Польщі (Rymut 459). Пор. 1458: у п. *Красныша постелника* — Сучава (ССУМ I 510). Пор. запис 1219 р.: *Karasun* (очевидно, треба читати *Красонь*, *Красынь* або *Красень* — с. Гайду Бесермень (RegVar 229). Пор. ще 1787: п-ще *Krasoń*, *Krasunko* — Лубна, Биківці на Лемк (ЙМ). ◀ Прикм. *красний* у зн. “гарний” (Гр II 300, Гг 104).

Красник †. 1648: *Krasznic Olexa, Simko*, 1699 — *Krasznic Mikula, Mihalo* — В.Ворота (Maksay 549, 550, 597). П-ще *Krasny* є в Польщі (Rymut 459). ◀ Давньослов. дохр. ім'я від прикм. *красный* + **-ик**, тобто тієї ж іменної моделі, що й *Білик*, *Гóлик*, *Дóбрик*, *Світлик*...

Красницький †. 1648: *Vaszil Kranickj* (!) — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Красник** + **-ський**.

Краснобрúцький — Вб. ◀ Укр. прикм. від східнослц. складеного ойк. *Красный Бруд* (полсц.: *Krásny Brod* (Majtán 211, Лазорик 128).

Красня́ник — Мж. 1715: кр. *Kost Krasnanik*, а в 1720 — *Jo. Krasnanik* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від місц. укр. катойк. *красня́нік* “виходець із с. *Красна*”. Пор. ще споріднені утворення 1787: п-ще *Krasnianski* — Погар, Задільське, *Krasnianczyn* — Комарне на Бойк (ЙМ).

Красуля †. 1618: кр. *Marko Kraszulia* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Імовірно, від слц. діал. *krasula* — “красуня” (SSN I 867). Пор. укр. назву комахи *красуля* (Гр II 301).

Красю́к — Св. Пор. гуц. п-ща *Krasij, Krasijko, Krasijiv, Krasijczuk* на Прикарпатті (Vincenz 475). П-ще *Krasiuk* і похідні є в Польщі (Rymut 459). ◀ 1. Від антр. *Краса́* або *Крася́* + -юк. 2. Від укр. ос. назви *красю́к* — “красень” (Ж-Н 376, Гр II 301).

Крася́ — Пр. Пор. 1715: кр. *Sim. Krasna* (*Krasa*) — Ремети (Bélay 183). Пор. 1715: п-ще *Krasa* — Тарна (Szabó 438). ◀ 1. Від місц. укр. зооніма *Крася́*. Кличку *Крася́*, як і клички *Краська, Крása, Красу́ля, Красу́ста*, в Карпатах традиційно дають корові рябої (біло-червоної) масті або червоній корові з білими плямами (Он I 386). 2. Від бойк. назви комахи *крася́* — “жу-желиця” (там само). 3. Від укр. діал. *крася́* — “райдуга” (Ж-Н 736, Мат. до буков. IV 93). 4. Від південнослов. чол. імен *Красьо, Крась, Крася́*, співвідносних із повними іменами *Красимир, Краислав* (Илчев 276, Грк 111, Šimundić 422–423). У болгар антр. *Крася́* був побажальним іменем (Ковачев 288).

Крачко́вич — Уж. Пор. серб.-хорв. п-ще *Крачкових* (РСКНІ Х 447). ◀ Слов. патр. із суф. -ович від антропооснови *Крачко*, яка в Укр. Карпатах має декілька задовільних інтерпретацій. 1. Від болг. чол. імені *Крачко* (< *Крачо* ≤ *Крайчо* ≤ *Краислав* — Илчев 275–276). 2. Від серб. чол. імені *Крач*, що від імені *Крачун* (Грк 114). 3. Від бойк. або буков. апел. *крак* — “кущ”, “гілка” (Он I 381, Мат. до буков. IV 91). 4. Від серб. *крак* — “нога”, “голінка”, “милиця, ходуля”, “палиця” (РСКНІ Х 410–411). 5. Від пол. діал. *krak* — “шкапа”, “крук” (Rospond II 447).

Крачун †. 1221: *ferrī praedictī Micula et Crachun* — ком. Ваш (RegVar 271, 272); 1414: *пань Крачунь* — Сучава (ССУМ I 511); 1726: свящ. *Василій Крачунь* — *парох Ковнянський* (Лучкай 16. — 205); 1648: *Krachun Ivan* — с. Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545), *Kraczur (!) Olexa, Vaszil, Mihalj* — Н.Ворота (Maksay 538); 1699: кенез *Kracsol Szimko* — Пересирово (Maksay 589);

Kracsuly (!) Mihaly — Завадка (Maksay 587). П-ще *Kračin* поширене у хорватів (Leksik 327), а п-ще *Crăciun* та споріднені з ним — у румунів (Iordan 156). Пор. ще давній місц. прикм. *крачунівий* — “різдвяний” (ДэжеДел 77) ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Крачун*, співвідносного з назвою свята *Крачун* (*Карачун*) — “Різдво Христове”, яка дотепер уживана у болгар, сербів та румунів (Илчев 277, Ковачев 290, Грк 114, Const 36), а в апел. зн. — й у закарп. українців (Чопей 159) та словаків (SSN I 860). Див. ще *Корочун* та *Керечун*. П-ще *Crăciun* та споріднені з ним поширені у румунів (Iordan 156). 2. Від бойк. апел. *красчун* — “великий різдвяний хліб”, “великий різдвяний пиріг, начинений різними стравами” (Он I 386).

Красшо́вац — Вн. ◀ П-ще серб. пох., давно перенесене без суттєвих змін до українців. Допрізвищеве зн. серб. лексеми *крашовац*, імовірно, — “виходець із області *Краш*, яка є частиною рум. Банату” (РСКНІ Х 448).

Кре́гул — Тч, Хс. 1705: *Joan. Krehul* — Калини (HodOkm 440); 1715: кріпаки *Jo., Lad., Nic., St. Krehul* — Калини (Bélay 159). Пор. 1775: кр. *Krehunecz (!)* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від назви яструба чи кібчика *крегул*, засвідченої у суфіксованому її вигляді як *крегулець* (Ж-Н 377), *кригулець* та *крагулець* (Он I 387). 2. Від серб. гіп. чол. імені *Крехо*, що з *Крешимир* (РСКНІ Х 507), + східнороман. формант *-ul*.

Кре́лик — Уж. ◀ Від місц. укр. *кре́лик* — “невисвячений випускник духовної семінарії”. Див. апел. *крі́лик* (ССУМ I 514).

Кре́міль [*Крї́міль*], -меня — Ір, Св. 1715: кр. *Dan. Kreminy* — Суха (Bélay 202); 1787: п-ще *Krzemen, Krzemeniow* — Лімна, Труханів на Бойк (ФМ); 1819: п-ща *Kremen, Kremen* — Тершів, Залокоть на Бойк (ФМ). П-ща *Cremeni* і *Cremeniuc* знані також серед румунів (Iordan 156). ◀ Від укр. традиційної назви мінералу *кре́міль* (Чопей 160, СУМ I 334). У болгар лексема *кремен* виконує функцію побажального імені, виражаючи ідею: “Хай має твердий характер!” (Ковачев 290).

Крепенці́яш — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, пов’язане з місц. п-щем XVIII ст. *Крепчи́нець* або з серб. п-щем *Крепчи́нац* (РСКНІ Х 494).

Кре́пчи́нець †. 1715: кр. *Krepcinecz Michailo* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Словотвірна модель місцева. Це укр. п-ще на *-и́нець*, але твірна основа п-ща непрозора.

Кресáнич — Тч. — Див. **Крисáнич**.

Кресті́нич — Тч. 1605: кр. *Ofrim Kresztenicz* — с. Валея Поркулуй (Bélay 135); 1787: п-ще

Krystynicz — Висова на Лемк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Крестина* (оф. *Христина*), яке в Карпатах згадується 1463 р.: *Крестина* — Сучава (ССУМ I 511), + *-ич*.

Крестіян — Уж. 1424; шл. *Gr. f. Cristiani*, а 1426 — *Gr. f. Keresythzn, Keresytheyen* — Крачуново (Bélay 160); 1715: *Kristian (Krisan) Janos* — с. Вад (Bélay 139). ◀ Від кал. чол. імені *Kristijan*, що відповідає укр. *Християн*.

Кресяк — Мж. — Див. **Крисак**.

Крефцун — Мк. — Див. **Кривцун**.

Крехняк — Св, Мк. Пор. пол. п-ще *Krech-niak*, яке К.Римут пов'язує зі старопол. *krechy, krechki* — “крихкий”. Пор. також 1413: *пань Лань Крехович* — Галич (ССУМ I 512). ◀ 1. П-ще справді можна виводити від прикм. *крихкий*, але тоді перед суф. *-як* треба передбачати інтерфікс *-н-*, як у п-щі **Русняк** тощо. 2. Від якогось давнього усіч.-суф. імені на *-хлю* на зразок *Махлю, Сахлю, Стехлю*, а може, й від незасвідченого *Крехлю* або від серб. імені *Крехо*, що з *Крешимир* (РСКНІ Х 507), + *-як*.

Крец — Хс. 1466: *Крец* — Сучава (ССУМ I 513); Пор. 1454: *пань Ходко Крецовичь* — Сучава (там само). Пор. 1443: *Крецоуль* — б.м.н. (там само); 1689: кр. *Krecz Dumitru* — Ненешті (Bélay 176); 1774: сел. *Стефан Крець* — Угля (UdAd 80); 1787: п-ще *Krecik* — Мацина на Лемк (ЙМ). ◀ Від рум. *kreț* — “кучерявий”, яке у болгар стало ос. іменем (ГркРеч 108, Илчев 277).

Крецул — Тч. 1465: шл. *Ge. Krethwl* — Будешті (Bélay 131); 1570: *Mat., Fran. Krezul* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: *Sim. Krecul* — Драгово (Bélay 168); 1648: *Kreszul Stez* — Бистриця (Maksay 552); 1676: кр. *To. Kreczul* — Руське Поле (Bélay 212); 1751: *Михаил Крецул* — Олександрівка (Гаджега-М 198); 1787: *Kreczul* — Присліп на Бойк. Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Крецо, Крецул, Крецулов* (РСКНІ Х 508), рум. п-ща *Crețul, Creține* (Const 252–253). ◀ Рум. утворення з формантом *-ul* від антр. **Крец** (ГркРеч 108).

Крецула — Вб. Пор. 1691: кенез *Kreczul* — Пересирово біля Н.Воріт (LchBer 648). ◀ Від антр. **Крецул** + *-а*.

Крець [*Криць*]. 1689: кр. *Krecz Dumitru* — Ненешті (Bélay 176). ◀ Рум. п-ще *Creț*, фонет. видозмінене під впливом укр. мови.

Кречан †. 1720: кр. *Lad. Krecsan* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Дериват із суф. *-ан* від південнослов. антр. *Kreč* або *Kreča* (Leksik 333), які сягають рум. антропооснови *Creț*, що походить від лат. *crispare* — “закручувати(ся)” (про волосся. Див ГркРеч 108).

Кречка — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кречко**.

Кречко — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Kreczko* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. чол. імені *Кречко* (РСКНІ Х 511), похідного від імені *Креч* (Грк I 14).

Кречківський — Мк. 1787: п-ще *Krzczkowski* — Біличі, Висоцьке на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1691: кенез *Krecsok* — Завадка на Вл (LchBer 804). ◀ Від антр. **Кречко** або від антр. *Кречок* (див. вище) + слов. прикм. суф. *-овський*.

Кречок †. 1691: кенез *Krecsok* — Завадка (LchBer 804). ◀ П-ща *Krečak* і *Kreček* є і в Хорватії (Leksik 393) і, за словами М.Гркович (ГркРеч 108), вони є похідними від рум. антропооснови *Creț*, що в перекладі укр. — “кучерявий”.

Кречул †. 1720: *Andr., Fr. Krecsul* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Східнороман. утворення з формантом *-ul* від антропооснови *Creț*, апелятивне зн. якого — “кучерявий”. Безпосередньо твірною основою для п-ща могли бути також південнослов. чол. імена *Креч, Креча* (ГркРеч 108, Илчев 277) чи навіть хорв. п-ща *Kreča, Kreči* або *Kreća, Kreći* (Leksik 333).

Кречун [*Кричун*], — Ір. 1689: кр. *Krecsun Griga, Toder* — Говдпоток (Bélay 146). Пор. 1414: *пань Крачуонь Бслчскул* — Сучава (ССУМ I 511). Пор. рум. п-ща *Crăciun, Crăciunas, Crăciuni* (Const 37, Jordan 158). ◀ Рум. фонет. вар. південнослов. чол. імені *Крачун* (див. ще **Корочун, Керечун**), яке південні слов'яни правосл. обряду, румуни та молдовани давали дітям, що народилися на Різдво (Грк I 14, Илчев 227, Богдан 258). Ім'я *Кречун* трапляється ще серед реєстрових козаків війська запор. 1649 р., напр., *Кречун Бордусь*.

Кречуняк [*Кречуняк*] — Рх. ◀ Від **Кречун** + суф. *-як*.

Крива, -ви — Хс. 1693: п-ще *Kirva* (саме такий запис, тобто з угор. метатезою звуків /ри/ на /ир/, — Szabó 314). Пор. подібні пере-кручення на догоду угор. фонет. системі у п-щі *Kirvai*, засвідчені 1574 р. в с. Тарна, а 1649 р. — в с. Добрянське (Szabó 437, Bélay 177). Саме так угор. записи відображають від укр. назву закарп. села *Крива*, котре угорці називають *Kirva*. ◀ Давньослов. утворення з формантом род. відм. *-а* від короткого прикм. *крив* — “кривий”, “фальшивий”, як і в п-щевих утворення **Добра, Довга, Мудра, Черна** та деяких ін. Пор. ще п-ща в записах 1787 р.: *Krzywiak* — с. Вислік Вел. на Лемк (ЙМ), п-ще *Круву* — Завадівка на Бойк (ЙМ).

Криванік — Тч, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ик* від одного з таких антр., як пол. п-ща

Krzywan, Krzywania, Krzywań (Rymut 479). 2. Твірною основою могли бути й співзвучні укр. або навіть серб. п-ща чи апел., як серб. діал. *криван* — “крива людина” (РСКНІ Х 526), а також слц. апел. *krivañ, krivaña*, кожний з яких мав по декілька зн. (SSN I 877). 3. Від буков. ботаничного апел. *криваник* — “деревій”.

Крива́нич — Мж, Хс, Вн, Вл. 1680: вдова *Krivanics Elexene*, а 1715 — *Krivanicz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1699: *Krivanecz Ihnath* — Латірка (Maksay 599). Пор. 1649: *St. Krivianicza* — Ізки (Bélay 155). ◀ 1. Від андр. *Крива́ня* — “дружина **Криви**” + *-ич*. 2. Від ос. назви *крива́ня* — “горбата жінка” + *-ич*.

Крива́нь †. 1682: *Krivaní (!) Ilko* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, від слц. діал. *krivañ* — “людина, що кульгає”, “криве дерево” (SSN I 887).

Крива́ч — Уж. 1787: п-ще *Kriwacz* — Пеніслек (ПеПред 318). ◀ 1. Від пол. апел. *krzywacz* “криве низьке дерево” (SW II 597) чи співзвучного п-ща *Krzywacz* (Rymut 479). 2. Від серб. апел. *кривач* — “покручене дерево” чи співзвучних п-щ *Кривача* або *Кривачић* (РСКНІ Х 529).

Криве́нька [*Криві́лька*], *-ки* — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Криве́нько**.

Криве́нько [*Криві́лько*]. Пор. 1787: п-ще *Krywenki* — Лаврів, а 1819 — *Kriwenki* — Великосілля на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Правдоподібно, укр. утворення з суф. *-ко* від пол. п-ща *Krzywień* або *Krzywień* (Rymut 479), хоч могло прийти на Зак п-ще в готовому вигляді, як *Krzywienie* з Польщі (Rymut 479). Але так чи інакше допрізвищеве зн. твірної основи *криве́нь* або *кривий* — “кривий”, “фальшивий”. П-ще *Криве́нь* могло постати і на Зак. Пор. запис 1699 р.: *Krivnak Andrej, Matte, Timko* — Ганьковиця (Maksay 580). Правда, ос. назва *Кривля́к* може співвідноситися також із давнім укр. терміном спорідненості *кривляк* — “родич” (ЕСУМ III 81).

Криве́ньчич †. 1648: *Kriwenzich Halko, Ivan* — Латірка (Maksay 541). ◀ Від антр. **Криве́нька** + суф. *-ич*.

Криве́цький [*Криві́цький*] — Мк, Св, Уж. 1787: п-ще *Krzywiecki* — Виців, *Krywecki* — Струтинь, а 1819 — *Kryvecki* — Криве на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від ойк. *Кривець* (Ів-Фр) + *-ський* або, що менш імовірно, від давнього ойк. *Кривча*, що біля Перемишля. Пор. 1446: *domini Raphaelis de Krzywca* — Перемишль (Smołka II 11). 2. Від давнього антр. *Кривець* + *-ський*. Пор. 1385: *Кривець Федоровъ* — б.м.н. (ССУМ I 513); 1475: *пан Митко Кривець* — Хвалимичі (ССУМ I 514); пор. ще серб.-хорв.

п-ще *Кривац* (РСКНІ Х 527), а також укр. геогр. термін *кривець* (Ж-Н 378).

Кривий †. 1720: кр. *Jo. Krive* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. прикм. *кривий* — “горбатий”.

Криві́цький — Мк, Св, Уж. 1787; п-ще *Krywicki* — Яблониця на Лемк, *Krywicki* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Кривичі* (Льв) або антр. *Кривич* + *-ський*.

Кривка — Пр, Св, Вл, Мж. Пор. 1787: п-ще *Krywkow* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1720: *Jo. Krive* — Ясіння (Bélay 167), а також п-ще 1819 р. *Krywczyn* у бойк. селі В.Висоцьке (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Крива** + *-ка*. Пор. ще пол. п-ще *Krywka* (Rymut 479). 2. Морфол. видозміна п-ща **Кривко**.

Кривко — Пр, Мк. У Польщі п-ще *Krzywko* зафіксоване 1428, а *Krywka* — 1773 р. (Rymut 479). ◀ Від антр. *Кривий* (див. **Кривка**), як і п-ща *Білько, Величко, Малко, Сушко, + -ко*.

Кривля́к — Мж, Тч. ◀ 1. Від місц. укр. апел. *кривля́к* “покривлений предмет” (Рх), “епілепсія” (Тч). 2. Від антр. **Крива** або прикм. *кривий* + *-як* з епентетичним /ль/. Пор. ще укр. п-ще *Крив'як* (Редько 134).

Кривля́ник — Вб. ◀ Імовірно, від катойк. *кривля́нік* — “виходець із села *Крива* чи *Криве*” на зразок катойк., закріплених у закарп. п-щах *Ізяник, Соляник...* Пор. ще 1682: *Kriviani (!) Ilko* — Сухий (UetC 88-59).

Кривля́нський — Уж, Тч. ◀ Прикм. від ойк. *Крива, Криве* або *Кривий*, яких в Укр. Карпатах близько 10, + двоморфемний суф. *-янський*. Пор.: шариський ойк. *Крив'яни* (по-слц — *Krivany* — Majtán 212).

Кривогуз †. 1567: *Lazar Krywohuz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Укр. двоосновне складення з прикм. основи *кривий* + ім. *гуз* — “задок”. Пор. 1787: типологічно подібне п-ще *Nizkohuz* — Висоцьке на Бойк (ЙМ).

Кривола́б — Хс. ◀ Місц. укр. утворення з прикм. *кривий* + діал. *лаба* — “нога”, допрізвищевим змістом якого було “кривоногий”. Ця словотворча модель серед п-щ карп. українців поширена. Пор. 1787: п-ще *Krywopos* — Биківці на Лемк, Турів на Бойк (ЙМ). Пор. також запис 1819 р.: п-ще *Kryworiczyszak* із с. Уріж на Бойк, тобто п-ще *Криворук* ускладнене андр. суф. *-их(а)* та метр. суф. *-як*.

Кривола́ба — Тч. ◀ Від антр. **Кривола́б** у формі род. відм.

Криворя́к [*Криворéк*] — Рх. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-як* від незасвідченої основи *кривора*, що з *кривий*. 2. Переосмислений болг. композит *криворек* “брехун” + суф. *-як*.

Кривський [*Кривський*] — Хс. 1715: вдова *Kriwszka* — Сокирниця (Bélay 195); 1715: *Василій Кривський* — Сокирниця (Гаджега-М 192). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Крива* на Хс або *Криве* на Тч, який указував на територіальне пох. засновника відповідного роду.

Кривулька †. 1602 р.: *Kriwulka Jacsko* — с. Симбриля коло Вішки (UctC 104-8). ◀ Дери-ват із суф. *-ка* від п-ща *Кривуля*, поширеного в Гал (див. **Кривуляк**).

Кривуляк — Вн. Пор. гуц. п-ща *Krywulak, Krywuluk, Krywulczak* (Vincenz 477). Пор. також запис 1787: п-ще *Krzywula* — Бережок, Тарнавка на Бойк (ЙМ). Крім українців, п-ща *Krywulak* і *Krywula* обслуговують і поляків (Rymut 480). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. *-як* від антропооснови *Кривуля*, однак точно з'ясувати допрізвищеве зн. основи неможливо, оскільки і в українців, і у поляків вона належить до полісе-мантичних. У закарп. та буков. гов. *кривуля* — “крива палиця” (Мат. до буков. IV 95, Гг 105), у гуц. та у південнокарп. гов. *кривуля* — також “закрут, зигзаг” (Гг 105), у бойк. гов., як і в гуц., *кривуля* — зневажлива назва кульгавої людини (Гг 105). Найбільш правдоподібно, засновник роду був *кривим* (горбатим) або хтось із батьків був горбуном.

Кривцун — Уж. ◀ 1. Від апел. *кривцун* — “кульгава людина” (Ж-Н 379). 2. Можливо, це дериват від п-ща *Кривець* (див. **Кривецький**).

Кривчаниця †. 1699: *Krivcsanicza (!) Hricz, Szimko, Fedur* — Збини (Maksay 609). ◀ Місц. укр. катойк. від гал. ойк. *Кривець*, як і закарп. п-ща **Крайняниця**, **Сможаниця**, **Турянниця**.

Крив'янік — див. **Кривлянік**.

Крив'яниця †. 1649: кр. *St. Krivianicza* — Ізки (Bélay 155); 1751: *парох Максим Крив'яниця* — Ізки (ПаПо-1 203). Пор. ще 1680: вдова *Krivianics Elexene* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Катойк. *крив'яниця* — “виходець із с. *Крива* або *Криве*”. Пор. аналогічні катойк. *крайняниця*, *кручанниця*, а також запис п-ща 1699 р.: кріпаки *Krivcsanicza Hric, Szimko, Fedor* — Ізки (Maksay 609), хоч останнє вказує на ойк. *Кривче* (Терно-пільська обл.).

Крив'яничич †. XVII–XVIII ст.: *срей Петро Кривяничич* — Ізки (Сах 77). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. антр. **Крив'яниця**.

Кримович †. 1680: кр. *Jo. Kremovicz* — Вучкове (Bélay 220). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Крим* або *Крем* (див. **Кримський**), допрізвищеве зн. і пох. якого спірне. Найбільш імовірно, що це болг. ос. ім'я *Крим*, що з повного імені *Красим* (Ковачев 291).

Кримський [*Кримський*] — Хс. ◀ 1. Укр. прикм. від назви півострова *Крим*. 2. Наявність запису антр. *Jo. Kremovicz* у закарп. с. Вучкове за 1680 р. (Bélay 220), п-ща *Крем* у лемк. с. Трепча за 1787 р. (ЙМ), а також п-ща *Krymski* на території Польщі (Rymut 471) спонукає до думки, за якою п-ще походить від болг. ос. імені *Крим*, що від ос. імені *Красим* (Ковачев 291), та від нім. ос. назви *Krim*, яка сягає північнонім. апел. *grim* — “забороло” (Rymut 471).

Криницький [*Криницький*] — Уж. 1787: п-ще *Krynicky* — Войкова на Лемк (ЙМ). ◀ Із огляду на фонет. особливості кореня (*Крин-* замість сподіваного *Крен-*), твердість суф. */ц/* та редукцію кінцевого */й/*, висловлюємо припущення, що на Зак п-ще принесли гал. лемки або поляки, а етимомом для нього був “виходець із м. Криниця” (суч. Польща).

Кріса — Уж, Мк, Вл. 1570: *Petr. Kriso* — Коноплівці (UctC 97-29); 1715: *Krisa Dumitr.*, а 1720 — *Volfg. Krisa* — Говдпоток (Bélay 147); 1787: п-ще *Krysa* — Завадка, Загір'я на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Krysa* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Антропооснова **Кріса** омонімічна. Вона охоплює кілька скорочених імен гр.-лат. пох. на зразок *Krisant, Kristofor, Kristijan, Крискент* (Šimundić 181–182, Керста 127, Ковачев 291), які нині у п-щах уже неможливо відрізнити одне від одного. Крім цього, серед слов. п-щ є й такі, що походять від слов. імен *Кресимир, Кресоје* (Грк 114), і, нарешті, є п-ща від пол. основ *kres/krys* — “край”. Закарп. п-ще **Кріса**, імовірно, сягає найдавніших часів. Його можна шукати вже у записах XIII–XV ст. Пор. 1220: антр. *Crisius* — ком. Уточа (RegVar 246). Однак у деяких п-щах XVI–XVIII ст. проглядається й основа *кріса/крес* — “край”, “поле” (Чопей 161). Якщо в п-щах XVII–XIX ст. *Kryzyna, Krysik, Krysio, Krysiow* можна вбачати кал. імена, то п-ще 1775 р. *Kreszaniczka* з с. Теково (Szabó 498) ближче до апел., а рум. п-ще *Crăsa* — до слов. апел. *kracá* (Const 252).

Крисак †. 1567: *Krisak Stecz* — Н.Ворота (UctC 53-14). ◀ Від антр. **Кріса** + *-ак*.

Крисанич — Тч. 1715: кр. *Jo. Kreszanicz (Kriszanicz)* — Колодне на Тч (Bélay 134); 1775: андр. *Kreszaniczka* — Теково (Szabó 498). ◀ 1. Від місц. ос. назви *Крисаня*, співвідносної з апел. *крисаня* — “капелюх” (Чопей 161, Он I 389, Гр II 307), + *-ич*. 2. Від андр. *Крисаня* — “дружина **Криси**” + *-ич*. 3. Від серб. жін. імені *Крисјана* (< *Кристијана* — Грк 268) + *-ич*.

Крисанов †. 1403: *Krisanov György* — с. Бовтрадь (LehBer 171). ◀ Пос. прикм. від чол. імені

Krisan, яке є гіпок. стосовно імен гр. пох. *Krisant*, *Krisantos* (Šimundić 181).

Крисанович †. 1570: *Mich., Joan. Krjzanowich* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Krisán* (див. **Крисанов**) + *-ович*.

Крисович †. 1680: кр. *Krisovicz Miklos* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Утворення з патр. суф. *-ович* від чол. імені *Krisa* або *Kriso*, які є гіпок. стосовно повного імені гр. пох. *Krisant* (Šimundić 181).

Крицьо †. 1567: *Krjczzo Hrycz* — Н.Ворота (UetC 53-12). ◀ Можливо, п-ще пов'язане з кал. іменем *Кристовфор*.

Крицьок — Рх. ◀ 1. Напевно, від антр. **Креци** чи **Криць** + *-юк*. 2. Пов'язувати п-ще з ім. *криця* — “масна глина”, “чиста сталь” (ЕСУМ II 96) менше підстав.

Крицький [*Крицькій*] — Уж. ◀ П-ще виводиться з таких антр., як *Крик*, *Крич*, *Криць* (фонет. критерій не заважає цьому), але, це радше прикм. від назви острова *Крит*, власне, від імені великого канона Андрія *Критського*, якого церква відзначає за Юліанським календарем 13 квітня. Фонет. зміна звукосполучення /тсь/ на /ць/ така ж закономірна, як і у п-щі **Левіцький**, що з *левит*, а отже, не може бути перешкодою до запропонованої етимології.

Крич †. 1220: *Crisius portato ferro* — ком. Угоча (RegVar 246); 1375: шл. *Crich Stanislaus* — Кричово (Bélay 170); 1705: *Krecs Dumitru* — Ненешті (HodOkt 460); 1819: п-ще *Krych* — Росохач на Бойк (ФМ). ◀ Від давньослов. імені *Кричь*, що з *Крик*, + *-ь*. Пор. ще 1751: *Андрей Кричак* — Верешмарт у Румунії (Гаджега-М 174) та гуц. п-ще *Kryczuk* (Vincenz 534). Від цього антр. походить і назва закарп. села *Кричово*, яке згадується 1375 р. (Bélay 169), а від ойк. *Кричово* утворено й рум. п-ще XVIII ст. *Kricsovan Pintye* в Діброві (Dczsö 27) та угор. п-ще 1715 р. в Сопунці *Pe. Kricsovai* (Bélay 193).

Кричка — Тч. П-ща *Кричка*, *Кричковић* є у сербів (РСКНІ Х 592), хорватів (Leksik 334). У поляків п-ще *Kryczka* значиться з 1468 р. (Rymut 477). ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Кричко**. 2. Від пол. апел. *kryczka* — “рибалка” (SW II 596).

Кричко — Тч, Вн. Пор. 1787: п-ще *Kryczak* — Майдан на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Kryczko* фіксується 1438 р. (Rymut 477). ◀ Від давньослов. імені *Крикъ* або *Кричь*, що від дієсл. *кричати*, + *-ко*.

Кричован †. 1771: присяжний *Kricsovan Pintye* — Діброва (ДэжеДел 278). ◀ Рум. катойк. від місц. ойк. *Кричово*.

Кричовський †. 1690: свящ. *Kricsouszki Alexander* — Кричово (Лучкай-Іс 33). ◀ Прикм. від укр. ойк. *Кричово*.

Кричун — Ір. Пор. прикарп. гуц. п-ще *Kryczyniek*, яке А.Вінценз виводить від назви птаха *кричун* (Vincenz 460). ◀ 1. Від рум. антр. *Crăciun* (Iordan 156) — див. ще **Кречун** і **Корочун**. 2. Від антр. **Крич** + *-ун*.

Кричован †. 1771: присяжний *Kricsovan Pintye* — Діброва (ДэжеДел 278). ◀ Рум. катойк. від місц. ойк. *Кричово*.

Кричфалушій [*Кричфалушій*], *-ія*. 1452: вл. *Sim. Krichfalussy*, а 1462 — шл. *Lad. Krychfalwssy* — Кричово (Bélay 170); 1550: вл. *Lad. Krychfalussy*, він же *Krichfalvai* — Чумальово (Bélay 133) і вл. *Sim. Crichfalussy* — Колодне на Тч (Bélay 134); 1751: *парох Григорій Кричфалушій* — Кричово (Гаджега-М 189). ◀ Угор. прикм. утворення з формантом *-i* від угор. ж ойк. *Kricsfalu*, яким угорці з XIV ст. називають укр. село *Кричово* (див. Kázmér 648).

Кришаник [*Кришаник*] — Ір. Пор. 1787: п-ще *Kresz* — Загір'я на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща *Крышан* + *-ик*. П-ща *Kryszan*, *Kryszak*, *Kryszczak* є у поляків. К.Римут виводить їх від імені *Krzysztof*, *Krysztof* (Rymut 477). 2. П-ще *Крышан* є й у сербів (РСКНІ Х 592) і виводиться від імені *Креши*, *Крешо*, що відповідає повному імені *Крешимир* (Грк 114). П-ща *Creşan* і *Crişan* є і в румунів (Iordan 156, 157).

Кришеник [*Кришеник*] — Ір. ◀ Того ж пох., що й **Кришаник**, але п-ще зазнало реетимологізації під впливом місц. дієсл. *крышѣти*, *крышѣный* — “трошити, трощений” (Чопей 163).

Кришіло [*Крышіло*] — Ір. Пор. п-ще *Kryszylo* у поляків, яке К.Римут виводить від чол. імені *Krysztof*, тобто *Христовфор* (Rymut 477, 478). ◀ 1. Від пол. чол. імені *Krysza* або чес. імені *Kryša*, яке співвідноситься з іменем *Kryštof* (Кпаррová 122), + *-ило*. 2. Суф. *-ило*, а ще більшою мірою кореневий голосний /ы/ прив'язують п-ще до місц. дієсл. *крышѣти*.

Кришинець [*Крышиниць*], *-иця* — Мж. ◀ 1. Від пол. розм. жін. імені *Kryśa* — “Христина” + *-инець*. 2. Від чес. чол. імені *Kryša* чи пол. імені *Krysza*, які відповідають повному імені *Kryštof* (див. **Кришіло**), + *-инець*.

Кріба — Мк. ◀ Пол. п-ще *Kriba* або *Krzyba*, яке, своєю чергою, походить від нім. ос. назви *Kribbe*, а та — від середньонім. *kribbe* “жолоб” або від нижньонім. *kribbe(n)* — “сокіл” (Rymut 471).

Кріж — Рх. ◀ Від слц. апел. *križ* — “хрест” або співзвучного йому чес. імені *Křž*, яке від-

повідляє повному імені *Kryštof* чи *Kryšpin* (Moldanová 118).

Кріжан — Тч. ◀ Від хорв. або серб. чол. імені *Križan*, що в перекладі озн. “розп’яття” (Šimundić 182).

Крільо — Мж. Пор. 1787: п-ще *Kryl* — Спас на Бойк, *Kreley* — Монастирець на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Krilyk* — Волосянка, Тарнавка на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, від пол. діал. *kryl* — “король” (SW II 584, Żabska 83). Гуц. п-ще *Krilykiw* А.Вінценз виводить від укр. *кріль*, “*крілик*” (Vincenz 454).

Кріс [род. — **Кріса**, рідше — **Креса**]. ◀ 1. За Р.Керстою, це усіч. вар. давньоукр. чол. імені *Кристан* (Керста 133). 2. За А.Вінцензом (Vincenz 528–529), п-ще походить від укр. назви рушниці *кріс*.

Кріштówka — Мк. ◀ Від угор. гіп. чол. імені *Kristófka* — оф. *Kristóf* (укр. *Христофор* — Ladó 182–183, Nadú 162).

Кріштофóрик — Уж. Пор. 1550: шл. *Pe. Nykyfor f. Christophori* — Н.Руна (Bélay 185). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від кал. імені гр. пох. *Христофор* у якомусь західноєвропейському вар.

Крішфоловші — Хс. ◀ Фонетично спотворений вар. п-ща **Кричфалúші**.

Крольович †. 1648: *Kroljouiich Ihnat, Krolauich Hricz* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ 1 Патр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Круль**. 2. Фонет. видозмінений пол. апел. *królewic* — “королевич”.

Кропка †. 1660: кр. *Kropka Marko* — Широкий Луг (Bélay 195). ◀ Імовірно, від пол. апел. *kropka* — “краплина”, “крапка”.

Крочко — Уж. Пор. 1787: п-ще *Krok* — Шимбарк та *Krokosz* — Чертіж на Лемк (ЙМ), а також подг. п-ща 1781 р. *KroczeK, Kroczkiewicz, Kroczkowicz* (Bubak 185). ◀ 1. Напевно, від імені *Крок*, а точніше — від пол. *kroc* — “дрібна і бистра кінська хода” чи *kroczeK* — “дрібний крок” (SW II 555). 2. Менш імовірно, від болг. чол. імені *Кръчко*, співвідносного з повним іменем *Кърство* (Илчев 281).

Круба — Св. ◀ Можливо, від пол. апел. *kroba* — “дерев’яна коробка з лика” (SW II 555).

Круглик — Уж. Пор. 1448: *Кроугль Оанча* — Сучава (ССУМ I 517); 1819: п-ще *Kruhel* — Криниця на Лемк (ФМ). ◀ 1. Давньослов. ім’я з суф. *-ик* від прикм. *крúглий* тієї ж моделі, що й *Білик*, *Добрик*, *Світлик*. 2. Від апел. *кругель* — “кулик” (Ж-Н 383) + *-ик*.

Крук — Тч. 1787: п-ща *Kruk* — Вапенне, Вислік Вел., Новосілка на Лемк, Турка на Бойк (ЙМ), *Kruczik, Kruczek* — Костева, *Kruczak* — Тарнава на Лемк, *Krucz* — Турка, а *Kruczko* —

Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. або пол. назви хижого птаха вóрона *крук* (СУМ IV 372), яку на Буковині вживають для позначення лелеки (Мат. до буков. IV 101). Пов’язувати п-ще з фонет. діалект. *крук* “крюк, гак” немає підстав.

Круль — Уж. Пор. 1618: кр. *Kruli Andrei* — Грабовець на Маковиці (Mars 85); 1787: п-ще *Krul* — Мощанець, Ольховиця, Репедь, Фолюш та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від пол. ос. назви *król* — “король”. Пов’язувати його з південнокарп. *круль* — “дідух” (Ж-Н 384), як і з північноім. *krul* — “кучер” (Moldanová 117), немає підстав.

Крулькó — Тч. У поляків є п-ща *Królek, Królczuk* і подібні (Rymut 468). ◀ Від пол. ос. назви *król* чи *krul* — “король” + укр. суф. *-ко*.

Крупа — Мж, Вб. Пор. 1606: *Иванъ Крупа* — Фольварок (ЛелПам 226); 1618: кр. *Wasko Krupa* — Вел.Поляна на Маковиці (Mars 79); 1787: п-ще *Krupa* — Кривка, Лінина, Лімна та ін. на Бойк, Залуж, Пантна та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ща *Krupej, Krupik* — на Лемк (ЙМ). П-ще *Krupa* та багато ін. п-щ від цієї основи поширені в Польщі (Rymut 469). ◀ Від апел. *кру́па* (частіше — *кру́пы*) — “очищені й подрібнені зернини злакових плодів” (Чопей 162), “атмосферні опади, подібні на дрібні кулясті зернята” (СУМ IV 372, SSN I 891).

Крупáнич — Уж. 1678: п-ще *Krupanicz* — Розлуч на Бойк (ЙМ). Пор. подг. п-ще 1620 р. *Krupa*, а за 1719 р. — *Krupania* (Bubak 187). ◀ Від андр. *Крупáня* — “дружина Кру́пи” + *-ич*.

Кру́пинець [*Кру́пиниць*], *-иця* — Вб. ◀ Від андр. *Крупáня* — “дружина Кру́пи” + *-инець*.

Кру́пка — Мк. У поляків п-ще *Krupka* фіксується 1387 р. (Rymut 469). Пор. 1787: п-ще *Krupczyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ), 1819: п-ща *Krupak, Krupicz* (ЙМ). ◀ Від п-ща **Кру́па** + *-ка*.

Крупчáк — Вб, Уж. 1787: п-ще *Krupczak* — Бориня, Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Krupczak, Krupczan* (Rymut 469). ◀ Від антр. **Кру́пка** + *-як*.

Крупчипський — Пр, Уж. П-ще *Krupczyński* є у Польщі (Rymut 469). ◀ Від **Кру́пка** + *-ипський*.

Кру́та, -ти — Вл, Мк. Пор. 1787: п-ща *Krutu* — Лімна, *Krutkow* — Тур’є на Бойк, *Krutio* — Мичківці на Лемк (ЙМ), суч гуц. п-ща *Krutko, Krutčak, Krutuluk* (Vincenz 497); староукр. запис 1420 р. з Кам’янця: *пань Яшко Крутиборода* (ССУМ I 518). П-ща з основою *крут-* є у чехів (Rospond II 412) та у поляків (Rymut 470): *Krut, Kruta, Krytak, Krutasz* та ін. В Укр. Карпатах є багато кличок для круторогих тварин: *Крута́ч,*

Крутька та ін. ◀ Від нечленного прикм. *круть* — “крутий”, “норовистий” (Он I 391) у формі род. відм. однини, в його метафор. зн. “суворий, твердий, міцний, негідатливий” (СУМ IV 374).

Крутіло — Мк. 1787: п-ще *Krutylo* — Лосє, Пантна на Лемк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Крутил* (РСКНІ Х 702) та пол. п-ща *Krutil, Krutyla, Krutylo* (Rymut 470). ◀ Місц. утворення з суф. *-ило* від дієсл. *крутіти*, отже, допрізвищеве зн. основи — “крутій, мудрагель, спекулянт”.

Круціан — Мк. Пор. 1787: п-ще *Kruc* — Плав'є, *Kruciov* — Турів на Бойк (ЙМ), гуц. п-ща *Krucaniek, Krucyk* (Vincenz 578), рум. п-ща *Cru(а), Cruțan, Cruțean* та ін. (Jordan 158). ◀ Правдоподібно, від укр. апел. *круць* “цвях” (Гр II 315) + *-ан*.

Круціей [*Круцій*], *-ея* — Уж. Пор. пол. п-ща *Kruc, Krusa, Krusaj, Krusan, Krusewicz, Krucyk* та ін. (Rymut 468). ◀ Від п-ща *Круца* + *-ей*.

Круцькович — Вл. 1626: п-ще *Kruszkowicz* — Н.Ворота (LehBer 790); 1648: кенез *Kruczkowicz Fedina, Petro, Andri...* — Н.Ворота (Maksay 538); 1699: кенези *Kruczkowicz Olexa, Marko* — Мала Бистра біля Тишова (Maksay 535); 1773: присяжний *Simeon Kruskovics (!)* — Н.Ворота (Ud-2 305). ◀ 1. Від антр. *Круцько* + *-ович*. Антропооснова *Круцько*, напевно, походить від *круць* + *-ко* або від *Крутько*, тобто від апел. *крутько* — “вертун” (Гр II 215).

Кручай †. 1680: замковий свящ. *Kruczai Miklos* — Мукачів (LehBer 581). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. або топ. *Круча*, співвідносного з апел. *круча* “високий стрімкий берег” (СУМ IV 378), + *-ай*. Посереднім аргументом на користь такої інтерпретації може бути п-ще *Кручик*: адже суф. *-ик* не міг додаватися до ім. жін. роду.

Кручанія — Мк, Св. 1787: п-ще *Kruczanicz (!)* — Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, катойк. *кручанія* — “виходець із населеного пункту *Круча*”.

Крученік — Ір. ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. *-ик* від дієприкметника *кручений*. П-ще **Крученік** може походити від місц. апел. *крученік* — “вид булочного виробу” (Уж), але в його основу могло лягти і зн. “кучерявий”, і зн. “придуркуватий” (Гр II 316).

Крученіця — Ір. ◀ 1. П-ще могло постати як наслідок перенесення на людину клички вівці *крученіця* — “вівця з крученою вовною”. 2. Фонет. видозміна п-ща **Кручанія** за аналогією до *кручений*.

Кручик †. 1773: п-ще *Krucsik* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Імовірно, від антр. **Крук** + *-ик*.

Кручко †. 1607: кр. *Cruska Fedor* — Туриця (UctC 104-8); 1618: кр. *Tomas Krusko* — с. Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Від антр. **Крук** + суф. *-ко*.

Кручкович †. 1773: присяжний *Simeon Kruskovics (!)* — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від антр. **Кручко** + *-ович*.

Крьюка — Мж, Хс, Ір, Св. 1743: п-ще *Krčka* — Раковець (Szabó 459). ◀ Можливо, від лемк. апел. *крюка* “жаба” (Гр II 316).

Кряк — Уж. 1787: п-ще *Krzak* — Полонне, Чарна на Лемк, Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від лемк. апел. *кряк* — “кущ” (Ж-Н 386); пор. ще пол. *krzak* — “т. с.” (SW II 590). 2. Від назви водної птиці *кряк* (Гр II 316).

Ксєнич — Св. 1787: п-ща *Ksenicz, Xenicz* — Конечна, Незнайова на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Xeniak, Xuniak* у Синяві та ін. бойк. селах (ЙМ). ◀ Від місц. жін. імені *Ксєня* + *-ич*. Пор. запис цього імені 1746 р.: *съ жєсною своєю Ксєнією* — с. Поляни (Яворск 212).

Кубака †. XVII–XVIII ст.: ...*аньны кубики* — Обласька (Сах 73). ◀ Імовірно, чол. ім'я *Куба* з квалітат. суф. *-ака*, як і п-ща на зразок **Федака**.

Кубар [*Кубарь*] — Тч. ◀ 1. Від незасвідченої назви “майстра, який видовбував дерев'яні кубки” (Гр II 317), або від апел. *кубар* — “прилад для знімання рою бджіл із дерева” (ЕСУМ III 118). 2. Від болг. чол. імені *Кубар* (Ковачев 294). За К.Римутом, пол. п-ще *Kubar* походить від чол. імені *Jakub* (Rymut 329).

Кубарич [зрідка — **Губарич**] — Тч. 1715: *Prodan Kubaricz* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антропооснови *Кубара*, а остання, напевно, співвідносна з пол. п-щем *Kubara* (Rymut 329) та чес. п-щем *Kubera* (< ім'я *Kuba, Jakub* — це *Яків* — Moldanová 118). Пор. ще 1720: кр. *St. Kobarin* — Рипинний (Bélay 184). 2. Твірною основою п-ща могла стати й давня лексема *кубара* — “пристрій для зняття бджолиного рою” (Гр II 317).

Кубаш — Вл. П-ще *Kubaš*, як і *Kubasz*, поширене в Чехії та Польщі. ◀ Чес. та пол. ономасти виводять п-ще від чол. імені *Kubaš*, співвідносного з оф. іменем *Jakub*, тобто *Яків* (Moldanová 118, Rospond II 429, 431, ДумбрМик 91).

Куберка — Уж. ◀ П-ща з основою *Кубер* поширені в Польщі. Пор. *Kuber, Kubera, Kuberczak, Kuberczyk, Kuberka* та ін. К.Римут виводить їх від базового імені *Якуб* (Rymut 329).

Кубик — Уж. 1780: п-ще *Кубик* (Метрика); 1787: п-ще *Kubik* — Нова Весь на Лемк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. слц., пол. чи чес. імені *Kubik* (< *Kuba*), що відповідає укр. імені *Яків* (Knapová 111).

Кубинець [*Кубилиць*], -ця — Тч. 1714: *Kubincz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ Від західнослов. кал. чол. імені *Kuba* (укр. оф. — *Яків*) + *-инець*.

Кубіна [*Кубіна*] — Вб. ◀ Укр. утворення зі здр.-знев. суф. *-ина* від західнослов. чол. імені *Kuba* (< *Jakub* — укр. *Яків*). Пор. білор. гіпок. ім'я *Кубіна* — “Яків” (Суднік 106).

Кубичан †. 1682: *Kubitsan Timko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від п-ща *Кубич* (див. **Кубічка**) + суф. *-ан*.

Кубіній [*Кубіні*], -ія — Вн. 1629: п-ще *Kubinyi* — ком. Берег (LehLel 58); 1600: вл. *Kubinyi* — Саловка (LehBer 711). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Kubin* (Kázmér 649), що на Ораві.

Кубіря — Пр. ◀ Напевно, від антропології *Kuba*, співвідносно з іменем *Jakub* (див. **Куберка**).

Кубічка — Вб. П-ща *Kubicz, Kubiczak, Kubiczko, Kubiczka* поширені в Польщі (Rymut 330). ◀ П-ще пох. від слц. або пол. здр.-пестл. імені *Kubička* чи *Kubičko*, співвідносного з розм. *Kuba* та повним іменем *Jakub* — укр. *Яків* (SSJ VI 139, Knaprová 111).

Кубичук [*Кубичук*] — Рх. ◀ Від антр. *Кубик*, співвідносного з пол. іменем *Kuba, Jakub*, + *-юк*.

Кубрин †. 1640: п-ще *Kubrin* — Раковець (Szabó 458). ◀ Можливо, фонет. видозміна п-ща **Кобрин**.

Кувік, -ка — Вб, Уж. ◀ Від місц. назви птаха з родини сов *кувік*, який ночами *кувікас* — “пугач, сич” (Чопей 163, Гр II 318). П-ще *Kuwik*, як і апел. *kuwik*, є також у поляків та словаків (Rymut 500, SSN I 918).

Куделя [*Куділя*] — Ір. Пор. 1787: п-ще *Kudylczak* — Н.Яблунів на Бойк. ◀ Від укр. апел. *куделя* (місц. укр. *куділя*) — “кужіль” (Чопей 163, СУМ IV 383, Гг 106) або, що менш імовірно, — “вовна поганої якості”, “прядиво” (Гр II 318, СУМ IV 383). У другому зн. — “вичесаний льон, коноплі, приготовлені для прядіння” — лексема *kudela* відома сусіднім гов. слц. мови (SSN I 899).

Куделич — Уж. 1680: кр. *Kudevicz* (!) *Stefan* — Суха (Bélay 202). Пор. ще серб. п-ща *Куделич, Куделич* (РСКНІ Х 758, 760) та хорв. п-ще *Kudelić* (Leksik 343). ◀ Від антр. **Куделя** + *-ич*.

Кудла — Уж. 1673: кр. *Kudla Gergely* — Іза (Bélay 156); 1688: п-ще *Kudla* — Туртеребеш (Szabó 530); 1715: кр. *Kudla Ilko* — Ізки, *Kudla Tamas* — Стеблівка (Bélay 155, 192); 1787: п-ще *Kudla* — Климець на Бойк, Мисцова, Тихоня, Чарна на Лемк (ЙМ). Пор. ще лемк п-ща 1787 р. *Kudlik, Kudlin, Kudlak* (ЙМ) та гуц. п-ща *Kudlik,*

Kudlejko, Kudlejčuk (Vincenz 466). ◀ Від апел. *кудла*, місц. укр. *кудло* — “розкуйовджена голова” (Чопей 163, Гр II 319, Reczek 175), “кудлатий собака” (Ж-Н 386), “людина з розкуйовдженим волоссям” (СУМ IV 385), відомого також словакам у зн. “пучок, пасмо волосся” (SSN I 900) та полякам. Клички *Кудла, Кудлеша, Кудлай* у Карпатах дають тваринам із розкуйовдженою вовною.

Кудлик †. 1618: кр. *Hricz Kudlik* — с. Ольшавка на Маковиці (Mars 22). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ик*.

Кудлич †. 1572: п-ще *Kudliczy* (!) — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ич*.

Кудлович †. 1659: кр. *Kudlowicz Ivan* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ович*.

Кудрач — Уж. 1750: *Стефан Кудроч* — Шамудовці у сх. Слч (ПаПо-1 65). Пор. 1448: *Кудрѣ* — Сучава (ССУМ I 526); 1649: козак *Кудра Филоненко* — Кропивницький полк (Осташ-3 35). П-ща *Kudracz, Kudraczow* є в Польщі (Rymut 485). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від ім. *кудрі* (рідше у однині — *кудря*) — “кучері” або від слц. прикм. *kudratý* — “кучерявий” (SSN I 901). Пор. ще буков. *кудря* — “домотканий волохатий килим” (Мат. до буков. IV 104).

Кудрей [*Кудрій*], -ея — Ір, Вн. 1689: кр. *Kodre Ivan* — Ванч (Bélay 214); 1754: п-ще *Kudre* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від ос. назви *кудря* чи *кудра* “кучерява жінка” (Гр II 319) або від антр. *Кудря* чи *Кудра* + *-ей*. П-ща *Кудра* та *Кудря* на Зак побутують з 1720 р. Пор. кріпаки *Lad., Nic., Pe. Kudra* — Крачуново (Bélay 161). П-ще *Kudra* є у чехів (Moldanová 119), у поляків (Rymut 485). У козацьких реєстрах 1649 р., зокрема Чигиринського полку, був *Хвесько Кудря* (РВЗ 7).

Кудрик — Вн. 1499: сел. *Joannes Kudrik* — с. Тарна (Nagy-2 446). ◀ Від антр. *Кудря* або *Кудра* (див. **Кудрач**) + *-ик*. П-ще могло походити і від давньослов. імені *Кудрикъ* — того ж пох. Пор. ще п-ще *Kudryk* у поляків (Rymut 485).

Кудринець [*Кудриниць*], -ця — Мж. 1691: вдова: *Kudrinicz Miklosné* — Кольчино (LehBer 366); 1699: *Kudrinyecz Gergely* — Кольчино (Maksay 561); 1787: п-ще *Kudriniec* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кудря* (див. **Кудрач**) + *-инець*.

Кудрич — Рх, Хс. 1379: *Nicolai dicti Kudrech* — Земпл (Nagy-1 447); 1682: *Kudricz Andri* — Буківцьова (UetC 88-59); 1787: п-ще *Kudricz* — Кривка, Присліп на Бойк (ЙМ); *Kudryk, Kudryn* — Мощанець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кудря* або *Кудра* (див. **Кудрач**) + *-ич*.

Кудрун — Хс. ◀ Від апел. *кудрун* — “кучерявець” або від антр. *Кудря* (див. **Кудрач**) + *-ун*.

Кужба — Вб. 1661: *Kusba Ivan* — Рускова (Bélay 188). П-ще *Sujbã* є у румунів та у молдован (Jordan 160, Ер-Кос 90). ◀ Від укр. діал. апел. *кужба* — “триніжка” (Ж-Н 387), “гак для підвішування казана” (Гр II 320, Гг 106), що з молд. *кужба* — “т. с.” (ЕСУМ III 125). Пор. рум. *sujba* — “т. с.”.

Кужбей [*Кужбей*], -ея — Мж. 1715: кр. *Kusbej (Kusbé) Hricz*, а за 1677 — *Prokup Kusbej* — Сойми (Bélay 220). ◀ Від укр. антр. **Кужба** чи його рум. відповідника *Sujbã* (Jordan 160) + -ей. Див. ще **Кіжбей**.

Кузан — Ір, Вл. 1665: кр. *Kuzan Mikula* — Тюшка (Bélay 209); 1682: *Kuzan Lukats* — Сімирки (UetC 88-59); XVII–XVIII ст.: ...*Стефаном Козаном* (!) — Ужок (Сах 86); 1787: п-ща *Kuzan, Kuzanow* — Ясеновець, *Kuzankiewicz* — Лужок, Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. імені *Кузо*, *Кузьо* чи *Куза*, співвідносних із чол. іменем *Кузма* (Илчев 282, 116, Ковачев 295), або серб. ім'я *Куза*, співвідносного з іменем *Кузан* (РСКНІ Х 769).

Кузанюк — Мк. 1715: кр. *Timko Kuzaniuk* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від антр. **Кузан** + -юк.

Кузевич — Вл. 1699: *Kuzevics Hricz* — Драгошевиця біля В.Воріт (Maksay 612); 1787: п-ще *Kuziewicz* — Риків, Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Kuz* — Ластівка, а 1787 — *Kuzeluk, Kuzeykow* — Княжолука, Долина на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ Від антр. **Кузь** або **Кузьо́** + -евич.

Кузик — Мж, Рх. 1787: п-ще *Kuzyk* — Біличі, Бусовисько та ін. на Бойк. Пор. ще 1678: кр. *Kurus Artim* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Кузь** або **Кузьо́** + -ик.

Кузич — Вб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuzia* — Монастирець та ін. на Лемк (Красовський 93). ◀ Від антр. *Кузя* (≅ *Кузьма*) + -ич.

Кузівський — Вл. ◀ 1. Від антр. *Кузь*, *Кузьо́* чи *Кузя* + -івський. 2. Від ойк. *Козеве*, що на Сколівщині, + -ський.

Кузла — Мж. Пор. 1567: *Laz. Kozzel* — Свалява (UetC 53-12). Більше паралелей див. у статті **Козел**. ◀ 1. Імовірно, від антр. **Козел** у формі род. відм. з пересуненням наголосу на перший склад. П-ще *Kozla* є також у поляків (Rymut 455). 2. Від серб. діал. *кузел* — “козуб” або п-ща *Кузель* у формі род. відм. (РСКНІ 768–769).

Кузович — Вб, Вл, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuziowicz* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Куз*, співвідносного з іменем *Кузьма* (див. **Кузевич**), + -ович. П-ще *Куз* значиться в с. Ластівка на Бойк 1819 р. (ФМ). Чол. ім'я *Куз* часто фігурує в реєстрах війська запор. за 1649 р.

Кузусь †. 1678: кр. *Kuzus Artim* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Кузусь*, похідного від *Кузьо*, *Кузьма*.

Кузьма́ [в укаючих гов., зокрема на півночі Ір, — *Күзьма*, тобто з переходом кореневого голосного звука /y/, як і в апел. *күзия*, *күхия*]. 1576: п-ще *Kozma* — Шаланки (Szabó 464); 1603: *Кузма Мигаликовъ зять* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1682: *Kuzma Ivan* — Дубриничі, *Kuzmi Matyi* — Домашин (UetC 88-59); 1773: присяжний *Joannes Kuzma* — Копинівці (Удварі-2 302); 1787: п-ще *Kuzma* — Душатий, Тилява на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Кузьма*. Пор. ще 1715: кр. *Jo. Kuzmisen* — Присліп (Bélay 181).

Кузьманіч — Пр. 1682: *Kuzmanits Andris* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Кузьманя* — “дружина **Кузьмі**” + -ич. П-ща *Кузьману* і *Кузьманови* є і в сербів, але там вони походять від імені *Кузьман* (РСКНІ Х 769).

Кузьмик — Тч, Рх, Хс, Вн. 1715: кр. *Lad. Kuzmik* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1740: *Кузьмик Андрей* — Вел.Бичків (ПаПо-І 147). ◀ Від **Кузьма́** + суф. -ик.

Кузьмикович †. 1648: *Kuzmikouich Andri* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. **Кузьмик** + суф. -ович.

Кузьмин, -на — Уж. 1772: присяжний *Stephanus Kuzmin* — Шелестово (ДжеДел 313); 1787: п-ще *Kuzmin* — Лоп'янка, Ріпне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Кузьма* + -ин. Пор. також серб. ім'я *Кузьмин* (Грк 116).

Кузьмич [рідше — *Күзьмич*] — Рх, Мк. 1361: *пан Васко Кузьмич* — Судомир (ССУМ I 526); 1682: *Vaszily Kudzmith* — Кострини (UetC 88-59); 1773: присяжний *Joannes Kuzmics* — Станово (Ud-2 305); 1787: п-ще *Kuzmicz* — Погар, Радич на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кузьма́** + -ич.

Кузьмичу́к — Рх. ◀ Від антр. **Кузьмик** або **Кузьмич** + -юк.

Кузьмович — Уж, Пр, Рх. 1570: *Petr. Kuzmouych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1682: *Kuzmouits Andris* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Від **Кузьма́** + -ович.

Кузьмяк — Уж. 1772: кр. *Wanio Kuzmiak, Detko Kuzmiak* — В.Кромпахи в ком. Спіш (Ud-4 63); 1787: п-ще *Kuzniak* — Розтока, Чорна Вода та ін. на Лемк (Красовський 93). ◀ Від **Кузьма́** + суф. -як.

Кузьо́ [дав. — *Кузьові*] — Мк. 1787: п-ще *Kuzio* — Яблунів, Заслав'є на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1789: *Анна Козіова* — Колонія у сх. Слч (ПаПо-І 179). ◀ Усіч.-суф. вар. чол. імені *Кузьма*. Пор. ще болг. ім'я *Кузьо́* (Илчев 282, Ковачев 295).

Кузю́к — Рх, Тч. ◀ 1. Від антр. *Куз, Кузь* чи *Кузьо* + -юк. 2. Від антр. *Коза́* зі звуженням кореневого звука /o/ + -юк.

Кук †. 1570: *Лис. Kuk* — В.Водяне (Bélay 121). ◀ Рум. п-ще *Cuc(u)*, що від апел. *cuc* — зозуля (Jordan 159).

Ку́ка — Уж. 1213: *pristaldo Cusa* — ком. Красна (RegVar 162); 1699: *Kuka Ivan* — Неліпино (Maksay 573, 574); 1787: п-ще *Kuka* — Бабина на Бойк (ЙМ), а п-ще *Kuk* — Мисцова на Лемк (ЙМ); тут же і п-ще *Kukieda, Kukieta* — Зиндранова, Ростайне (Красовський 93). ◀ В умовах Карп.-Дун. регіону п-ще може мати кілька інтерпретацій: 1. Від серб. *кука* — “цвях, гак, кирка” та ін. (РСКНІ Х 774). 2. Від укр. дит. *ку́ка* — “воша” (Гр II 320, Мат. до буков. IV 105). До речі, п-ще *Kuka* з 1787 р. значиться і в поляків, але вони його виводять від дієсл. *ку́кати* (Rymut 486).

Ку́кало [частіше — *Ку́кало*, а пишуть то *Кікало*, то *Кюкало*] — Ір, Св. Пор. пол. п-ща *Kukała, Kukała, Kukałowicz*, які К.Римут виводить від дієсл. *kukać* — “видавати звук “куку” (Rymut 486). ◀ Закарп. п-ще *Ку́кало* також віддієсл., а наявність звука /j/ в ньому — наслідок говіркового гіперизму. Такого ж пох., ймовірно, і лемк. п-ще 1787 р. *Kukutka* із сіл Нижня і Середня Поляни (ЙМ).

Ку́кла — Ір, Хс. 1696: кр. *Kukla Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: кр. *Mich. Kukla* — Довге (Bélay 136); 1787: п-ще *Kokla* (!) на Лемк (ЙМ). П-ще *Ку́кла* та його деривати наявні в більшості слов. народів. Пор. 1787: п-ща *Kukela, Kukełka* — Зиндранова, *Kukulka* — Нижня і Середня Поляни на Лемк (ЙМ). Є воно у чехів (Moldanová 120), п-ща *Кукльич, Куклинац* є у сербів (РСКНІ Х 787), близько двадцяти їх є у поляків, причому базове п-ще *Kukla* згадується у них 1599 р. (Rymut 487). ◀ П-ще, безперечно, є давньослов. ос. назвою, однак з’ясувати точне його допрізвищеве зн. заважає полісемія лексеми *ку́кла*. В укр. мові воно означає “личинку гусениці”; (Ужан), “ляльку” (Чопей 163, Гр II 321), “клоччя, намотане на кужіль для прядіння” (Мат. до буков. IV 105), “головний убір, капюшон”, “саморобна соска з жованого хліба” (СУМ IV 387) та ін. Приблизно такі зн. лексема *ку́кла* має у слц., пол., чес., серб. та ін. слов. мовах (SSN I 903, SW II 622, Moldanová 120, РСКНІ Х 786, Rospond II 446, Rymut 486).

Кукланич †. 1682: *Koklanits* (!) *Pavel* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Кукла́ня* — “дружина *Ку́кли*”.

Куклич † 1648 р.: *Marko Kuklich* — Щербовець (Maksay 532). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. антр. *Ку́кла*.

Куклішин, -на — Вб. ◀ Від незасвідченого пам’ятками андр. *Куклі́ха* — “дружина *Ку́кли*” + суф. -ин.

Куко́ль †. 1618: кр. *Kukoli* (!) *Swecz* — Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Імовірно, від місц. апел. *ку́коль* — “кукіль”.

Куко́льник — Св. 1699: *Kukalnik Ivan*, він же і *Kuka Ivan* — Неліпино (Maksay 574); 1773: присяжні *Petrus Kukolnik, Joannes Kukolnik* — Сасівка (Удварі-2 304); 1787: п-ще *Kukownik* (!) — Гусине та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще *Kukolnik* є і в поляків. На думку К.Римута (Rymut 487), воно походить від назви птаха *kukulka* — “зозуля”. Укр. п-ще *Куко́льник* походить від апел. *куку́л* — “самець зозулі” (Ж-Н 387, ГРІІ 321) або, що більш імовірно, — це той, хто виготовляє ляльки (“кукли”) або бавиться ними.

Куко́ра — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kukoryniec* — Витвиця на Бойк (ЙМ). Крім Зак, п-ща з основою *Кукор/Кукур* є у Польщі, Сербії та Угорщині. ◀ 1. Пол. п-ща *Kukor, Kukorenda, Kukorka* виводять від дієсл. *kukać* — “кукати” (Rymut 486), а серб. *Кукорић* зближують з іменем *Кукор/Кукол* (РСКНІ Х 791). 2. Закарп. п-ще *Куко́ра* походить, очевидно, від угор. п-ща *Kúkura*, що з апел. *kukura* — “горбатий”, “похилий” (Kázmér 649) або від рум. *Cisoare*, що з назви птаха *cisoară* — “журавель” (Jordan 159).

Ку́кул — Рх. Пор. 1787: п-ще *Kukulka* — Нижня і Середня Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще пояснюється як таке, що постало з апел. *куку́л* — “самець зозулі” (Гр II 321) або з буков. назви рослини *куку́ль* — “волошка” (Мат. до буков. IV 105). 2. На пол. ґрунті п-ще *Kukoł* виводять від дієсл. *kukać* — “ку́кати” (Rymut 486) або від антр. *Kuk, Kuka* (Rospond II 447). 3. На серб. ґрунті воно виводиться від того ж кореня, що й *кукавица* — “зозуля” (Грк 116) та п-ще *Куко́леча* (РСКНІ Х 789). 4. На рум. ж, як і п-ща *Ciculea, Ciculeanu, Ciculescu* (Jordan 159), — від укр. п-ща *Ку́ка* + формант -ул.

Куку́ль, [зрідка — *Куку́ль*, род. — *Кукуля́*] — Ір. ◀ 1. Імовірно, від місц. назви рослини *куку́ль* — “кукіль”. 2. Від староукр. грецизму *кукуль* — “капюшон” (Срезн I 1361), який перегукується з серб. п-щами *Кукуль, Кукуля́н, Кукукулевић* (РСКНІ Х 793–794).

Ку́кульник — Св, Мк. — Див. *Куко́льник*.

Ку́куч — Уж. ◀ Пор. пол. п-ща *Kukuczko, Kuskucz, Kukuc, Kukić*, які К.Римут виводить від

пол. діал. *kukuczka* — “зозуля” (Rymut 487). Морфемна будова лексеми *Кукуч* спонукає до думки, що орієнтиром для називання особи була не *зозуля*, а *зозуль*.

Кул [род. — *Колá*] — Уж, Пр. 1747: *Куль Димитри* — Улюч (ПаПо-2 291); 1787: п-ща *Коуѣк, Kolyk* — Шкляри на Лемк. Пор. ще серб. п-ща *Колић, Кољић* (РСКНІ Х 20, 34). ◀ Фонетика п-ща, зокрема чергування кореневого голосного /y/ з /o/, свідчить, що п-ще сформувалось в укаючій говірці, як і п-ща *Друзд, Кунь, Кус, Кут, Перевузник, Хвуст* та ін. подібні.

Кўла — Ір. 1579: п-ще *Kula* — Фертившалма в ком. Угоча (Szabó 35). Пор. ще 1787: п-ще *Kulejow* — Тершів та *Kulan* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Як і більшість ономастів (Грк 116, Rospond II 447, Илчев 283, Rymut 489, Moldanová 120), вважаємо, що закарп. п-ще **Кўла** походить від місц. скороченого вар. чол. імені *Микула* (оф. *Микола*). 2. У сербів воно могло постати і на основі серб. діал. *кула* — “зозуля” (РСКНІ ХІ 1).

Кула́га — Мж. 1715: *Kulyaga Ivan* — Міжгір'я, Кричово (НодОкм 429); 1715: кр. *Dan., Jo. Kulah* (!) — В.Водяне (Bélay 121). ◀ 1. Від давньої назви борошняної страви *кула́га* (Гр II 322). П-ще *Kulaga, Kulag, Kulagin* є і в Польщі, але поляки також виводять його від східно-слов. лексеми *куля́га* — “каша з сиром” (Rymut 489). 2. Імовірно, йдеться про слц. діалектизм *kułaga* — “палиця для ходіння”, “гирлига”, “ходуля” (SSN I 905).

Кула́к — Ір. 1482: п-ще *Kulak* — с. Белтек (MaksaySz 116); 1769: подг. п-ща *Kukak, Kulakowicz* (Bubak 195, Rymut 489); 1819: п-ще *Kulak* — Тенетів на Лемк (ФМ). ◀ Від укр. апел. *кулак* — “п'ястук” (СУМ IV 389, Он I 394).

Куле́ба — Пр, Мк. 1787: п-ще *Kuliba* — Біличі на Бойк (ЙМ). Можливо, це п-ще треба вбачати і в записях 1663, 1668 та 1715 років *Kolyba, Kaliba* із сіл Боржавське, Клинове та Кекенешд (Szabó 445, 416, 273, ПеПред 314). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це з апел. *куле́ба* “густий переварений куліш” (Гр II 322), етимологічно пов'язаний з *куліш, кулеша* (ЕСУМ III 132). 2. За К.Римутом, пол. п-ще *Kuleba* могло піти від антропооснови, власне від апел. *kuła* (Rymut 487). Але з таким же успіхом, на нашу думку, його можна виводити від давньої ос. назви *куль* — “мішок”. Пор. 1492: *Иван Тимофссвич Коуль* — Друцок (ССУМ I 527); 1648: *Kuly Petro* — Підполоззя (Maksay 529).

Кулі́к — Вб, Уж. 1668: *Кулик Иван* — Тростяниця (ПаПо-1 164); 1715: вдова *Kulika*

Hajsa misera vidua — Теребля (Bélay 204); 1787: п-ща *Kulik, Kuѣk* — Волошинове, Опака, Перегінське на Бойк, Вислік, Висова та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1440: *Мичко Куликовскии* — Львів (ССУМ I 527). ◀ 1. Від назви птаха *кулі́к*. 2. Укр. утворення з суф. *-ик* від антропонімів **Кул, Кўла, Кўля**.

Кўли́н — Уж, Хс. 1593: п-ще *Kulin* — Гетеня (Szabó 371); 1685: п-ще *Kullin* — Туртеребеш (Szabó 530); 1751: *Василь Кулин* — Невницьке (Гаджега-Уж 156); 1757: *Kulin Istvan* — Вашарошнамен (LchVer 635); 1787: п-ще *Kulin* — Городок на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чол. імені і п-ща *Кулин*, що, ймовірно, з чол. імені *Микула, Никола* (Грк 116, РСКНІ ХІ 8). Можливо, п-ще береже пам'ять про “великого бана Боснії XII–XIII ст.” (РСКНІ ХІ 8). 2. Від антр. **Кўла** або **Кўля** + *-ин*.

Кўли́нець [*Кўли́ниць*], *-ниця* — Вл. 1819: п-ще *Kulines* — Липа на Бойк, Миків на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Кўла** або **Кўля** + *-инець*.

Кулі́нич — Вл. 1773: п-ще *Kolinics* — Нанкор у ком. Саболч (ПеПред 321); 1787: п-ще *Kulinicz* — Висоцьке, Орів на Бойк, Паворозник на Лемк, *Kulenicz* — Перегримка, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кулина* + *-ич*. Антр. *Кулина* міг бути п-щем (від **Кўлин** у формі род. відм.), яке згадується у Виноградові 1787 р.: кр. *Kulina* (Szabó 424). Це могло бути й жін. ім'я *Кулі́на*.

Кули́нко †. 1682: *Kulinka Fedor* (UctC 88-59). ◀ Від антр. **Кўлин** + суф. *-ко*.

Кули́няк [*Кули́не́к*] — Рх. 1787: п-ще *Kulyniak* — Галівка, Опака та ін. на Бойк, Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кўлин** або від жін. імені *Кулі́на* + *-як*.

Кўли́ч — Хс. 1668: кр. *Jac. Kulicz* — Н.Руна (Bélay 185); 1704: *Kulit* (!) *Fedor* — Лецовиця (НодGens 6); 1819: п-ще *Kulycz* — Підгородці на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Kulyczok* — Перегінське на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Кўла** або **Кўля** + *-ич*.

Кулі́жа — Уж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле, але К.Римут такі пол. п-ща, зокрема *Kuliza, Kuliz, Kulizek*, зараховує до тих, що походять від основи *kula* — “куля”, *kuleć* — “кульгати”, *kulić się* — “щулитися” (Rymut 487).

Кулі́й — Тч, Хс. 1648: кенези *Kolij Fechko, Kulij Petro* — Підполоззя (Maksay 529). ◀ Від апел. *кулі́й* — “кульгавий”, “кривий” (Ж-Н 388), пов'язаного з дієсл. *кўлитися* — “зіщулюватися”. До речі, п-ща *Kulij, Kuliuczuk, Kulijewicz* пол. ономасти так само виводять від дієсл. *kuleć* “кульгати” (Rymut 487).

Куліс — Уж. 1720: кр. *Fr. Kulis* — Синевир (Bélay 200). Пор. ще 1437: потік *Кулиссв* — Сучава (ССУМ I 527). ◀ 1. На перший погляд, це угор. прочитання пол. п-ща *Kulisz* (подібно до того, як прочитання ужг. п-ща **Волосинович** замість сподіваного *Волошинович*). 2. К.Римут не без підстав убачає в цьому п-щі основу *Кул-* (Rymut 487), лише не уточнює, яку саме (іменну чи дієслівну), а давність першої письмової фіксації п-ща *Kulis* відносить до 1594 р.

Куліш — Мж, Хс, Св. 1787: п-ще *Kulisz* — Мохначка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. назви рідкої каші *куліш* (Гр II 322). 2. К.Римут схильний зараховувати пол. п-ща *Kulisz, Kulisza, Kuliszak, Kuliszczak* до таких, що походять від основи *Kul-* (Rymut 487).

Кулішчак — Мк. ◀ Дериват із п-щевим суф. *-як* від пол. п-щ на зразок *Kuliszka, Kuliszka* (Rymut 487).

Кулла †. 1651: п-ще *Kulla* — Олешник (Szabó 325); 1684: п-ще *Kulla*, а 1688 — уже *Kudla* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Імовірно, наслідок асиміляції звукосполучення /дл/ > /лл/, як і в ін. словах на зразок *пудло* > *пудло* (див. **Кудла**).

Култап — Вл. ◀ Імовірно, п-ще пол. пох. За К.Римутом, воно утворене від іменної основи *kult* “честь”, “палка любов” + -суф. *-ап* (див. Rymut 489).

Кулчак — Рх. 1704: кр. *Kulcsak Lazar* — В.Визниця (HodGens 10); 1773: п-ще *Kulka* — с. Аяк у ком. Саболч (ПеПред 320). Пор. подг. п-ще 1659 р. *Kulczak* (Bubak 94); 1787: п-ще *Kulka* — Шляктова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kulka* на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *кульчак* — “придуркуватий” (Он I 394). 2. Від діал. *кўлка* — “дівоча коса” (Гр II 323). *Кўлка* могла позначати косу, укладену в коло (по-польськи — *w kółko*) (ЕСУМ III 134). Отже, прозвати *кульчаком* могли того, хто носив *кўлку*. 3. Від укр. чол. імені *Кўлка* (< *Микўлка*) або рум. п-ща *Culcea*, що також із чол. імені *Neculea* (Jordan 160), +суф. *-як*.

Кўлчар — Мк, Вн, Хс. 1483: п-ще *Kulczar* — Тисакерестур (Szabó 501); 1547: шл. *St. Kwulczar* (!) — Хуст (Bélay 150); 1611: п-ще *Kulczar* — Фанчиково (Szabó 329); 1685: замковий *Kulcsar Istvan* — Ужгород (HodAd 26); 1720: кр. *Jo. Kulcsar* — Крайниково (Bélay 174). П-ще *Kulcsár* є в угорців, а п-ще *Culcear* — у румунів (Jordan 160). ◀ Від давнього угор. слов. *kulcsár* — “ключар”, “той, що зберігає ключі від чогось”, “комірник” (MNTESz II 663).

Кульчицький — Вб. 1685: *Porphyrium Kulczycki* — Яздів (HodOkm 257); 1787: п-ще *Kulczy-*

cki — Воля Цеклинська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Кульчиці* (Льв) + *-ський*. 2. Від антр. *Кульчик* + *-ський*. Пор. 1682: *Kwlczyk Ilko* — Кострини (UetC 88-59); пор. ще буков. *кўльчик* — “сережка”, “шпилька до волосся” (Мат. до буков. IV 108).

Кўля — Св, Мк, Вн, Пр. 1579: п-ще *Kula* — Фертившалма (Szabó 350); 1649: козак *Клим Куля* — Черкаси (РВЗ 47); 1690: п-ще *Kulya* — Підгірне (Szabó 445); 1773: присяжний *Paulus Kulya* — Шелестово (ДжеДел 313); 1773: присяжний *Ignatius Kulya* — Солочин (Удварі-2 304). Пор. ще 1773: *Gajin Kulanin* — Коцура в Бачці (ПеПред 324). Пор. також подг. п-ще 1766 р. *Kula* (Bubak 194). На території Польщі п-ще *Kula* згадується 1253 р. (Rymut 487). ◀ Пох. п-ща неоднозначне: 1. На укр. мовному ґрунті п-ще **Кўля** виводиться з омонім. апел. *кўля*, яке має такі зн.: а) “геометричне тіло”; б) “маленький свинцевий снаряд” (Чопей 165). Більш імовірно, що основою для п-ща став апел. *кўля* у зн. “костур”, “милиця” (СУМ IV 392, Гр II 323, Он I 394), хоча з таким же успіхом цю роль могло виконати й чол. ім'я *Кўля*, яке в українців, росіян, чехів, сербів, болгар, румунів, молдован співвідноситься з такими повними іменами, як *Микóла, Никóла, Вакўла* та деякі ін. (Петровський 307, Jordan 160, ДумбрМик 91, Илчев 283, Грк 116). Й.Йордан вважає, що рум. п-ще *Culea* походить від рум. гіпок. чол. імені *Culea*, співвідносного з повним іменем *Niculea* (Jordan 160). 2. На слц. мовному ґрунті, крім цього, п-ще виводиться з діал. *kuľe* — “довга дерев'яна тичка (ключка) з гаком на кінці для відра, яким набирають воду з колодязя” (SSN I 905). 3. На пол. мовному ґрунті *kula*, — це ще й “частина сідла”, а на серб. *кўља* — “пузо”, “пузата людина” (РСКНІ XI 16).

Кулявчўк — Рх. ◀ Від місц. укр. *кўлявець* або прикм. *кўлявий* — “кульгавий” (Ужан) + *-чўк*. Пор. пол. *kulawiec* — “т. с.”.

Кумик †. 1696: Тестамент *Кумика Грица* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Здр.-пестл. утворення *кўлик*, що від ім. *кум*.

Кум'ятський †. 1653: *бирова с'їлский Кум'ятский Станко* — Вел.Ком'яти (Стрипський 61); 1721: *отец Василий Кумяцкий* — Боржавське (Микитась I 8). ◀ Прикм. від традиційного місц. ойк. *Кум'ята* (суч. оф. — *Вел. Ком'яти*).

Кун — Вн, Св. 1467: п-ще *Kwn* — Бекень (Szabó 299); 1475: п-ще *Kun* — Вамошотьо (LchBer 300); 1550: вл. *Kun Laszlo*, 1600 — *Kun Gáspár* — Данилово (Bélay 189). ◀ 1. Від угор. етн. *kún* — “куман, половець” (Kázmér 651). 2. Від нім. чол. імені *Kun* (< *Kunrad, Konrad* — Moldanová 119, Rymut 490, Rospond II 542).

Куна́к — Мк. 1336: п-ще *Konak* — Зміївка, Мужієво (LchBer 23, 94). Пор. 1787: п-ща *Kuna*, *Kunka*, *Kunko* — Босько, Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. патр. з суф. *-ак* від антропооснови *Кун*, яка співвідноситься або з п-щем **Кун**, або з іменем на зразок *Кун*, *Куно*, *Куна*. Ім'я *Кун*, *Кунах* в одних слов. мовах, як в укр., болг., співвідноситься з *Кононом*, *Константином* (Керста 394, Илчев 284), тоді як у інших — з іменами *Конрад*, *Кунгута* (SvoSta 19, 180, Rymut 490). Іменні вар. *Кунась*, *Кунахъ*, *Кунапъ*, *Куняць*, *Куниша* широко представлені в реєстрах війська запор. 1649 р., а у поляків п-ще *Kunak* зафіксоване 1397 р. (Rymut 490). 2. П-ще **Куна́к** могло утворитися й на основі бойк. апел. *кúна* — “куниця” (Он I 394), слц. *kuna* — “т. с.” (SSN I 907) та пол. *kuna* — “т. с.”.

Кундра †. 1773: присяжний *Kundra* — Уклин (Ud-2 305). ◀ Напевно, від кал. імені *Кіндрат* у його місц. (укаючому) звучанні та з втратою суф. *-я(т)*.

Кундран †. 1607: *Kundran Kozma* — Завосина (UetC 104-8); 1672–1696: кр. *Kundran Mikula* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від п-ща **Кундра** + *-ан*.

Кúндрат — Уж. 1401: *Кундратъ* — Новоселиця (ССУМ I 493); 1699: *Kundrat Koszt* — Мішкаревиця (Maksay 603); 1715: кр. *Jo. Kundra* (*Kundrath*) — Келечин (Bélay 162). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Кундрат* (< нім. *Conrad*), яке належало до популярних на Зак у XVII–XVIII ст., напр., у с. Завадка (ПаПо-1 188).

Кундратович †. 1648: кр. *Kundratovech Koszty* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Від антр. **Кúндрат** + *-ович*.

Кúндрик — Мк, Уж. 1819: п-ще *Kundryk* — Урич на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від п-ща **Кúндря** чи **Кундра** або від чол. імені *Кúндря* (оф. *Кіндрат*) + *-ик*. 2. Менш імовірно, що п-ще походить від серб.-хорв. діал. *кúндра* — “пелехата жінка” (РСКНІ XI 33), оскільки суф. *-ик* до жін. іменувань не додається.

Кúндря — Хс. 1614: п-ща *Kundora* (!) — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Jo. Kundra* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від чол. імені *Кúндря* (оф. *Кіндрат*), яке дотепер уживається у верхів'ї Дунаю.

Куник †. 1771: присяжний *Kunik Mihaj* — В.Студений (ДэжеДел 275); 1773: *Kunik Jaczkó* — Баранинці (ПеПред 321); XVIII ст.: *Kunik Mihaj* — В.Студений (Dczsö 23). ◀ Від антр. **Кун** + *-ик*.

Кунічка — Мк, Вл. П-ще *Kunica* з 1393 р. значиться у Польщі. Крім цього, там згадуються п-ща *Kunicyn*, *Kuniczak* та ін. (Rymut 490). Пор. 1787: п-ще *Kunicz* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, укр. демінутив від назви хижого

звірка *куниця* (СУМ IV 399). 2. Від незасвідченого на Зак антр. *Куніця* (Редько 137) або від рум. п-ща *Cuniță* (Iordan 160) + *-ка*.

Кунишин †. 1618: кр. *Pawel Kunissin* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Від андр. *Куніха* — “дружина **Кúна**” + *-ин*.

Кунець †. 1450: пан *Куниць* (!) — Сучава (ССУМ I 528); 1720: кр. *Mich. Kuncs* — Кошельово (Bélay 164); 1787: лемк. п-ща *Kuńcz*, *Kuncz*, *Kunczyk*, *Kunczik* (Красовський 93, 94). ◀ Правдоподібно, давньоукр. чол. ім'я *Кунець* або *Куцьо*, співвідносне з повними іменами на зразок *Кундрат*, *Конон* (Керста 177).

Куць [род. — *Коуя*, ор. — *Коуьом*] — Уж. 1583: п-ща *Kwnj* — Туртеребеш, а 1576 р. там же *Kun* (Szabó 528); пор. 1787: п-ще *Кої* — Лубна, Пулави на Лемк, Витвиця на Бойк (ЙМ), *Koniow* — Щавне, *Koncio* — Райське, *Konik* — Одрехова та ін. на Лемк (ЙМ); XVIII ст.: п-ще *Конуьв* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. укаючого вар. назви свійської тварини *куць* — “кінь”.

Кúпар [*Кúпарь*] — Ір, Вн, Хс. ◀ 1. Рум. арх. апел. *cupar* — “чашник”, відбитий в укр. п-щі *Cuparencu* (Iordan 160). 2. Від серб.-хорв. апел. *кúпар* — “майстер, що виготовляє *купи*, *кубки*, *келихи*, *чаши*” (РСКНІ XI 43).

Кúпец, *-пеца* — Мк, Ір. — Див. **Купе́ць**.

Купе́ць [*Купі́ць*], *-пця* — Ір, Уж. 1672: кр. *Kupecz Andras* — Росішка (Bélay 187); 1787: п-ще *Kupiec* — Висова, Красне на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *купе́ць* — “покупець” (Ужан), “особа, яка займається приватною торгівлею” (СУМ IV 402).

Купин †. 1715: п-ще *Kupin* — с. Добра в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ 1. Укр. утворення від п-ща *Кúна*, яке називається в бойк. селі Мшанець 1787 р., + *-ин*. Пор. п-ще *Kupka* з того ж року в бойк. с. Ославець (ЙМ), *Kupiniec* у с. Росохач (ЙМ). Пор. ще 1456: п-ще *Коунка* — Сучава (ССУМ I 530); 1705: кр. *Kupcsa György* — Будешті (HodOkt 455). Допрізвищева семантика основи *Куна* та споріднених п-щ пов'язана з апел. *кúна* — “куча”. У поляків п-ще *Кира* згадується 1762 р., а К.Римут (Rymut 491) пов'язує його зі співзвучним апел. До речі, п-ща *Kupicz*, *Kupina* — так само. 2. Фонет. видозміна болг. імені дієприкм. пох. *Купен*, тобто “куплений”, яке є своєрідним антонімом до імені *Продан* (Ковачев 296).

Купі́на — Хс. ◀ 1. Від місц. апел. *купі́на* — “мурашник”, “кротовиння”, “куп'як” (Чопей 164, Он I 395, СУМ IV 402, АГВ I 72). Кличку *Купі́на* на Зак дають круглим товстим тваринам.

2. Від серб. назви рослини *купина* — “ожина”, яка у них стала жін. ос. іменем (Грк 269).
3. Фонет. видозміна місц. здр. чол. імені *Копина* — “малий *Кона*”, тобто *Прокін*, унаслідок звуження ненаголошеного кореневого /o/ до ступеня /y/. Пор. запис п-ща 1787 р. *Корина* в лемк. селі Вороблик (ЙМ). Можливо, звідси походить й п-ще *Korinowicz* — с. Погар за 1787 р. (ЙМ).

Купич †. 1672: кр. *Kupics Fedur* — Росішка (Bélay 187). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Купа*, який можна кваліфікувати як хорв. гіпок. чол. ім'я *Кира*, що з *Jakup* (Šimundić 423).

Купінка — Вб. Пор. 1787: п-ще *Korinka* — Бруньковичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща *Купина* (в його діал. вимові) + *-ка*. 2. Від місц. апел. *купінка* — “купина мурашника”, “кратовиння” (Он I 395) чи *купінка* — “зелень на горбочку серед води” (Гр II 321). Пор. ще п-ще 1787 р. *Kupieniczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Купішера — Хс. 1715: гор. *Jo. Kupiser* — Хуст (Bélay 152). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, від пол. п-ща *Kupisz* (Rospond II 455) + *-era*.

Купрій — Уж. Пор. 1720: п-ща *Kupres, Kupriska* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Купріан* або *Купр'ї* (Керста 116), широко представленого ще серед козаків війська запор. в 1649 р.

Купчик — Тч. 1787: п-ще *Kupczyk* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). Приблизно тоді ж п-ще *Kupczyk* згадується і на Подг (Bubak 196). ◀ 1. Від антр. *Купець* + *-ик*. 2. Від антр. *Купка* або *Купча* (див. *Купин*) + *-ик*. П-ще шл. *Pe. Kupchia* у с. Вінцешті згадується 1553 р. (Bélay 215).

Курак — Мк, Уж, Ір. 1567: *Kurak Fedor* — Н.Ворота (UctC 53-12); 1617: п-ще *Kurak* — Чинадьово, Н.Ворота (LchBer 718); 1699: *Kurak Jurko* — Латірка (Maksay 598); 1715: *Kurak Iwan* — Руська Поляна (ПеПред 309). ◀ 1. У поляків п-ще *Kurak* згадується 1428 р. К.Римут виводить його від старопол. апел. *kurak* — “півень” (Rymut 493). Пор. ще пол. діал. *kurak* — “молодий півень” (SW II 638). 2. Так само і укр. п-ще виводиться з укр. діал. *кур* — “півень” (Он I 369). Пор. давньорус. *куръ* — “т. с.” (Срезн I 1379) та лемк. і буков. *кюра* — “курка” + *-ак* (Мат. до буков IV 110).

Куррах — Вл, Св, Пр, Уж, Вб. 1570: *Hlib Kurach, Joan Kurach* — Н.Ворота (UctC 53-14). ◀ Від апел. *курах* — “курець” (Ж-Н 390, Гр II 328). П-ще *Kurach* є і у поляків (Rymut 492).

Курахович †. 1570: *Mich. Kurachowicz* — Н.Ворота (UctC 53-14). ◀ Від антр. *Куррах* + суф. *-ович*.

Курбаба — Пр. ◀ Утворення з *кур-* + *баба*, у якому перший компонент — короткий прикм. у зн. “курчий”, а другий — “старша жінка”, але етимон цього композита не з'ясовано. Інші паронімні утворення як п-ща *Curbilla, Kurbela*, засвідчені в сусідніх селах рум. Марамороша (Bélay 202, 161), прямого стосунку до цього п-ща не мають. Отже, п-ще — якесь експресивне утворення на зразок *куцибаба* (ЕСУМ III 166).

Курей [*Курій*], *-ея* — Уж. 1787: п-ща *Kurey, Kuryi, Kuriy* — Гнила, Перегінське на Бойк, Фльоринка, Королева Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Куря* + *-ей*. Пор. 1819: п-ще *Kura* — Хревт на Лемк (ФМ), пол. сілез. п-ще *Kura* (Rospond II 456). Апел. *кюра* у зн. “курка” на Зак фіксується здавна (ДжеДел 79). 2. Від місц. укр. *курій* — “курка-гермафродит” (Ужан); пор. східносл. *kurej* — “т. с.” (SSN 1911). Пор. бойк. *курій* — “т. с.” (Он I 397). П-ще *Kurej* є і у поляків (Rymut 492).

Куріла — Мк. 1447: *Nigri Johannes et dictus Curilo* — Перемишль (Smolka II 34); 1680: кр. *Buzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221); 1751: *Петер Курела* — Паригузівці у сх. Слч (Гаджега-Уж 92). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Куріло*, співвідносного з оф. *Куріло* (Керста 116). Пор. запис 1655 р. із с. Рипинний: кр. *Zelenkovicz Elexe, Kurila* (Bélay 184). П-ща *Kurylo, Kurylak, Kurylcio* є і у поляків (Rymut 106).

Курилик †. 1720: кр. *Jo. Kurelik* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Курило*, співвідносного з *Курило*, + суф. *-ик*.

Курилович †. 1655: *Szemko Kurillovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Курила*.

Куриляк [*Курил'єк*] — Рх, Тч. 1618: кр. *Kuriliak* — с. Ладомирів на Маковиці (Mars 59); 1787: п-ще *Kurylak* — Ісаїв, В.Турів на Бойк, Ванівка, Рететів та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Куріло* + суф. *-як*.

Курільцьо — Рх. ◀ Здр.-пестл. ім'я *Курильцьо* від повного імені *Курило*, тобто *Курило*.

Курин — Мж. XVIII ст.: *книга раба божія Курина Стефана* — Новоселиця на Мж (Сах 97). Пор. 1787: п-ща *Kuriniac* — Явірки, *Kureniac* — Біла Вода на Лемк (ЙМ); 1819: *Kuryniac* — Грабів на Бойк (ФМ). Пор. також серб. п-ще *Курин* (РСКНХ XI 73). ◀ Від п-ща *Куря*, співвід-

носного з назвою свійської птиці *кúра* (див. Курей — Он I 396), + *-ин*.

Кури́нко †. 1780: *из иваном кури́нков* — Колочава, Негровець (Сах 78). ◀ Від антр. Ку́рин + суф. *-ко*.

Ку́риця — Мж, Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Fr. Kuricza* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Kurycia* — Мшана на Лемк (ЙМ). П-ще *Курица* є у сербів (РСКНІ XI 75). ◀ 1. Від місц. діал. апел. *кúриця* — “курка” (Чопей 164, ДэжеДел 79). 2. Від серб. апел. *курица* — “vulva”. 3. Від давньоукр. чол. імені *Курица*, співвідносного з *Курило/Кирило*, представленого серед козаків Уманського полку в 1649 р.: *Курица Хоменко*.

Ку́ричка — Мк, Хс, Тч. 1648: *Kurichka Waszil* — Щербовець, *Kuriczka Ihnad* — Драгошовиця біля В.Воріт (Maksay 551). Пор. 1678: п-ще *Kureczka* — Биківці, Улюч на Лемк, *Kuryczak, Kurytczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ); 1699: *Kuricskanics Fedor* — Драгошовиця біля Н.Воріт (Bélay 612). ◀ 1. Від закарпатоукр. антр. **Ку́риця** + *-ка*. Пор. східнослц. *kuricka* — “молода курка”, “курочка” (Чопей 164, SSN I 912). 2. Від п-ща *Курик* (див. запис 1787 р. з Ясениці Сільної на Бойк) + *-ко* з подальшою зміною за аналогією до п-щ на *-ка*.

Кури́чин †. 1720: кр. *St. Kuricsin* — Присліп на Мж (Bélay 181). ◀ Від антр. **Ку́ричка** + пос. суф. *-ин*.

Ку́рій — Вб. 1787: п-ще *Kuriy* — Перегінське та ін. на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kurij* — Тисовиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. *курій* — “гермафродит курячої породи” (Он I 397). 2. Менш імовірно, що від *курій* — “курець”, оскільки з цим зн. ця лексема в Карпатах була маловідома.

Ку́рійчук — Тч. ◀ Від **Ку́рій** + *-чук*.

Ку́ріх — Пр. ◀ Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Ку́ріло* з непродуктивним суф. *-их*. Пор. імена *Ку́риш*, *Ку́рса* та ін. (Осташ-3 36).

Ку́ріцман — Уж. ◀ 1. Напевно, від серб. чол. імені *Крицман*, утвореного з імені *Криц(а)*, + *-ман*, як *Вукман*, *Радман* та ін. (Грк 116). 2. Фонет. видозміна нім. ос. назви *Kurzmann* — “короткий, низький” (Rymut 494). 3. Менш імовірно, що воно пов'язане з лемк. п-щем *Kuryc*, зафіксованим 1819 р. в с. Мочари на Лемк (ФМ), або з серб. п-щем *Куриц* (РСКНІ XI 75).

Ку́ріщук — Рх. ◀ Напевно, від розм. імені *Куриш* чи *Курись* (< *Курило*, *Кирило*) або п-ще **Ку́ріх** + *-чук*. Пор. ще укр. п-ще *Ку́рішко*.

Ку́рка — Хс. 1448: циган *Коурка* — Сучава (ССУМ I 530). П-ще *Kurka* з XVII ст. в пол.

Сілезії (Rospond II 458). Пор. 1787: п-ща *Kurczyk, Kurkisz, Kurkusz* на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від загальноукр. назви свійської птиці *кúрка*, вживаної в зах. р-нах Зак. Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Куркан, Куркановић, Куркенић, Куркинац* (РСКНІ XI 78). 2. Рум п-ще *Curca* або *Curcã*, апел. зн. якого — “індичка” (Jordan 161).

Курке́й [*Куркíй*], *-ея* — Уж, Мк. ◀ Від антр. **Ку́рка** + *-ей*.

Ку́рлюк — Уж. ◀ 1. Від бойк. апел. *курлюк* чи *корлюк* — “болячка на язиці худоби” (Чопей 164, Он I 378, 398). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Крљо, Крло, Крље* або болг. *Кърљо*, що відповідають повним іменам *Крста, Крстифор* — Грк 115, Илчев 290), + *-юк*. 3. Від укр. дієсл. *курлюкати*. 4. Рум. п-ще *Curliuc*, яке І.Йордан виводить з діал. апел. *curlã-corlã* — “гагарка” (Jordan 181).

Ку́рник †. 1648: *Kurnik Matte, Laszlo* — Бистриця (Maksay 523). ◀ 1. Від місц. апел. *курнік* — “приміщення для курей” (СУМ I 411). 2. Від слц. діал. *kurnik* — “пристрій для підкурювання бджіл” (SSN I 913).

Ку́рочка — Пр. 1787: п-ще *Kureczka* (!) — Биківці, Улюч на Лемк (ЙМ), *Kurotczyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Kuroczka, Kuroczkin* є й на території Польщі (Rymut 492). Пор. ще 1715: кр. *Jo. Kurocsecs* — Новоселиця Мж (Bélay 147); 1751: *Даниил Курочич* — Лісковець (Гаджега-М 209). ◀ 1. Від антр. **Ку́рка** + *-чка*. 2. Від місц. назви *кúрочка* — “мала курка”.

Ку́рпіль — Рх. ◀ Від старопол. апел. *kurpiel* — “личак, лапоть, ходак” (Rospond II 460). На території Польщі п-ще *Kurpiel* згадується 1408 р. (Rymut 495). 2. Від серб.-хорв. апел. *крпель* — “вид павука-паразита” (РСКНІ XI 654).

Ку́рта — Хс, Уж, Тч, Мк. 1485: п-ще *Kurtha* — Цегень у ком. Саболч (MaksaySz 121); 1534: кр. *Dem. Kurtha (Curta)* — Горінчово (Bélay 143); 1578: кр. *Velyczko Kurta* — Горінчово (Bélay 144); 1550: *Jo. Kurta* — Липча (Bélay 172); 1614: кр. *Pe. Kurta* — Буштино (Bélay 132); 1678: кр. *Kurta Mihaly* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1704: кр. *Kurta Tamas* — Червеньово (HodGens 13); 1773: староста *Mathias Kurta* — Червеньово (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Kurta* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ В умовах Карп.-Дун. басейну п-ще **Ку́рта** має декілька прийнятних етимол. інтерпретацій. 1. Від місц. укр. прикм. *кúртій* — “укорочений, куций” (Чопей 164), який кінець-кінцем сягає лат. *curtus* — “укорочений”, котрий до карп. українців, як і до сх. словаків (SSN I 914) чи

навіть до частини пол. гов. (Bubak 1973), принесли угорці або волохи (Фасмер II 429). Подг. *kurty, kurta* — “людина без одного пальця”, “собака з притягим хвостом” (Bubak 1973), а у словаків — “незвичайно мала на зріст, недорозвинена істота” (SSN I 914). В угорців від цього прикм. утворено декілька п-щ. Провідний угор. антропоніміст М.Казмир вважає, що поширене серед угорців п-ще *Kurta* походить саме від нього у зн. “низька на зріст, куца людина” (Kázmér 653). Пор. запис кр. 1772 р. з с. Орябина, що в ком. Спіш: *Michal Kurty* (Ud-4 108). 2. Провідний пол. ономаст К.Римут справедливо вважає, що п-ще *Kurta* серед поляків завдячує нім. впливу і походить від нім. гіпок. імені *Kurt* (перша згадка — 1391 р., а у формі *Kurta* — 1396 р.), що від повного імені *Konrad* (Rymut 495). 3. Провідні серб. та болг. ономасти (С.Илчев, Н.Ковачев, М.Гркович, І.Смайлович та ін.) не без підстав відстоюють погляд, за яким п-ща *Курт* і *Курта* — це мусульм. за пох. тотемні імена, які прийшли на зміну слов. іменам *Вълкъ* та *Вук* (апел. зн. “вовк” — по-турецьки *curt* — Ковачев 296). Покликаючись на Махмеда Ганджича (1585), Смайлович пише, що під час ісламізації Боснії імена тамтешніх сербів перекладали тур. мовою: кого звали *Živko*, ставав *Zahija, Vuk*, прибирав ім'я *Kurt*, а хто мав ім'я *Gvozden*, ставав *Timur* (Smailović 506, 319). Ім'я *Курт* поширилося й серед болгар та гагаузів на півдні України (Колесник 7). І.Йордан так само у рум. п-щах *Curta, Curtă, Curtu* припускає можливість пох. і від герм. імені *Kurt*, і від тюрк. *kurt* — “вовк”, і від угор. *kurta* — “куций” (Jordan 161).

Куртан — Мк. ◀ Від антр. *Курта* чи *Курт* + -ан. У сербів, крім імені та п-ща *Курта*, побутує і кличка куцохвостого собаки *Куртан* (РСКНІ XI 83).

Куртанин — Рх. ◀ Від андр. *Куртаниа* — “дружина *Курти*” + -ин.

Куртанич — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Kurtanicz* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Куртаниа* — “дружина *Курти*” + -ич.

Куртэй [*Куртій*], -ея — Вб. 1787: п-ще *Kurtey* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Курта* + -ей.

Куртий †. 1772: кр. *Michal Kurty* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108). ◀ Від антр. *Курта* + суф. -ий.

Куртинець [*Куртиниць*], -нця — Ір, Вн, Св, Мк, Бг. 1772: присяжий *Basilius Kurtinecz* — Ільниця (Удварі-2 300). Пор. 1787: п-ще *Kurtyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ), а також

суч. серб. п-ща *Куртинац* і *Куртин* (РСКНІ XI 83, 85).

Куртяк — Мж, Хс, Вб, Вн. 1787: п-ще *Kurtyak* — Виноградів (Szabó 424), *Kurtiak, Kortiak* — Лавочне, Сухий Потік, Ялинкувате, *Kurtianyk* — Риків, Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1645: п-ще *Kurtakovics* — Котельниця (LchBer 370). П-ще *Curteac* поширене також серед румунів (Jordan 161). ◀ 1. Від антр. *Курта* + -як. 2. Зв'язок п-ща *Куртяк* з бойк. апел. *куртяк* (Он I 397) уже новіший.

Курюц — Ір, Мк, Хс, Вн, Мж, Св, Уж. 1691: гор. *Kurucz* — Ужгород (HodAd 33); 1692: п-ще *Kurucz* — Гетеня (Szabó 372); 1787: п-ще *Kuruc* — Росохач, Тухолька на Бойк, Височани, Полонне, Кожушне на Лемк (ЙМ), а також п-ще *Kurudz* — Кальне, Плав'є, Тишів на Бойк (ЙМ). ◀ Від угор. історизму *kuruc* — “повстанець XVII–XVIII ст. проти Габсбургів”, а первісне зн. — “учасник селянського повстання 1514 р.” (MNTESz II 681), тобто “солдат, що воював у армії Текелі або Ракоці проти Габсбургів”, метафор. зн. — “твердий воїн” (Kázmér 653).

Курюца — Мк, Уж. ◀ Від антр. *Курюц* + -а. Пор. ще 1819: п-ще *Kuruczak* — Тухля на Бойк (ФМ).

Курюцик — Мк. ◀ Від антр. *Курюц* або *Курюца* + -ик.

Курцеба — Мк. ◀ 1. Можливо, від пол. апел. *kurcaba, kurcab* або *korcaba* — “кілок”, “заколісник (у возі)” (SW II 639). 2. Пов'язувати його з чес. п-щем нім. пох. *Kurc* (< *kurz* — “короткий”) заважає словотвір. Пор. ще 1475: *Иван Василевич Курцевич* — Володимир (ССУМ I 530).

Курятник — Хс, Мж. 1773: староста *Lucas Kurjatnik* — Павшин (Удварі-2 303); 1787: п-ще *Kuratnik* — Майдан на Бойк (ЙМ). Пор. аналогічне п-щеве утворення з того ж року *Chusiatnik* у с. Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. *курятник* — “особа, яка доглядає курей” (Ужан). 2. Менш імовірно від *курятник* — “приміщення для курей” (Чопей 165, Гр II 331, СУМ IV 414). П-ще *Kuriatnik* і *Kuriatnyk* є й на території Польщі, але пол. дослідники чомусь зближують його з бібл. геогр. назвою *Каріот* (Rymut 379). 3. Можливо, що ос. назву *куретник* утворено від серб. дієсл. *куретати* — “белькотіти”; тоді вона мала б означати “белькотун”. Пор. ще укр. ботан. номен *курятник* — “спориш звичайний” (ЕСУМ III 159).

Курячка †. 1720: кр. *Kuriacsko* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від місц. апел. *курячка* — “куря-

чий послід” (Гр II 332), але можливі й інші інтерпретації. Напр. у словаків є ботан. номени *kuriačko, kuriečko* (SSN I 912).

Кус¹ [род. — **Кúса**] — Тч. 1420: шл. *Kws drag* (!) — Чумальово (Bélay 133); 1600: кр. *To. Kws* — Дулово (Bélay 138); 1648: *Kusz Hricz* — Бистриця (Maksay 523). Пор. 1787: п-ще *Kus* — Бобрка, Чертіж, *Kusy* — Березовець, Душатин, *Kusyk* — Криниця на Лемк (ЙМ, Красовський 94). ◀ 1. Від давньорус. нечленного прикм. *кусь* — “короткий, куций” (Срезні I 1382), який має прямі відповідники в усіх слов. мовах, напр., у пол. мові *kusy* — “короткий”, у болг., серб. — навіть пестл. імена від цієї основи (пор. болг. *Кусо, Кусьо* — Илчев 287; серб. *Кусо, Кусьо* — Грк I 11, 269). У поляків є відповідні п-ща, як *Kusek* (Rymut 496, Rospond II 463). 2. Від місц. укр. апел. *кус* — “кусень”, “шматок” (Чопей 165).

Кус² [род. — **Кóса**] — Тч. У місц. пам’ятках писемності фіксуються лише фонет. вар. п-ща **Кус** без переходу кореневого /o/ в монофтонг /y/. Пор. 1696: кр. *Fr. Koss* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від діал. вар. назви дрозда чорного *кус*.

Кусканич †. 1618: *Jaczko Kuskanicz* — с. Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Від андр. *Кускánя* — “дружина *Кускá*” + *-ич*.

Куско †. 1680: *Kuska Ivan, Luka, Szimeon* — Руська Поляна (Bélay 180). ◀ Від антр. **Кус** + **-ко**.

Кускович †. 1500: *Fran., Sim. Kuskowyth* — Поляна (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Куско** + **-ович**.

Кусович †. 1715: кр. *St. Kusovicz* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Кус** + суф. **-ович**.

Кустраба †. 1680: кр. *Kusztraba Janko* — Лисиче (Bélay 183). Більше прикладів див. на **Костра́ба**. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Костра́ба**.

Кустран †. 1618: кр. *Kusztran Maczko* — с. Гажлин на Маковиці (Mars 88). ◀ Від антр. **Кустрьо́** + **-ан**.

Кустрьо́ — Тч, Хс. 1787: п-ще *Kustrycki* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, такого ж пох., як і **Костра́ба**, **Костре́й**, **Кострип**, **Костро́вич**..., але ще й зі зміною кореневого /o/ на /y/.

Кустур †. 1772: присяжний *Joannes Kuszur* — Іванівці (Удварі-2 300). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща **Кóстур**.

Кут¹ [род. — **Кúта**] — Мж. 1221: п-ще *Cuta* — с. Чура в ком. Саболч (RegVar 266). Пор. 1787: п-ще *Kutucz* — Підгірці на Бойк, *Kutulics* — Богуша на Лемк (ЙМ). Пор. серб. п-ща *Кутевин* *Кутин*, *Кутин* (РСКНІ XI 97-100). ◀

Можливо, усічення від кал. імен *Кутій*, *Кутоній* (Справочник 427).

Кут² [род. — **Котá**] — Тч. 1672: кр. *Kut Havrilo* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1720: кр. *Mihalljo Kuth* — В.Водяне (Bélay 121). Пор. 1649: козак *Котенко* — Канівський полк (Осташ-3 34). Пор. чес. п-ща *Kut, Kút* (Moldanová 122). ◀ Від діал. назви котá, *кут* — “кіт”.

Куташ †. 1699: *Kutas Mihaly* — Н.Ворота (Maksay 590); 1752: кр. *Петрь Куташ* — Руська Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від антр. **Кут** + квалітат. суф. **-аш**.

Кутка — Уж. 1751: парох *Яков Кутка* — Студений (Гаджега-М 207); XVIII ст.: *Kutka Janos* — Мукачів (LehBer 487); 1781: професора *Ивана Кутки* — Ужгород (Микитась 451). ◀ Від місц. укр. назви кішки *кúтка* (Мк). П-ще *Kutka* є і в поляків (Rymut 499) з 1627 р.

Куткánич — Уж. ◀ Від андр. *Куткánя* — “дружина **Кúтки**” + *-ич*.

Кутлán — Уж. 1638: п-ще *Kutilan* (!) — Мала Копаня (Szabó 393); 1681: шл. *Kutelen Jonucz* — Джулешті (Bélay 148); 1720: кр. *Kotlan Dudas* — Вел.Бичків (Bélay 129). П-ща *Kotlan* і *Kutla* нині є також у поляків (Rymut 421). ◀ Фонет. вар. п-ща **Котлán**.

Кутлик — Вл. ◀ Від п-ща **Котел** + **-ик** з чергуванням кореневого /o/ в закритому складі.

Кутнич — Вн, Ір. 1775: п-ще *Kutnics* — Фанчиково (Szabó 330). ◀ Імовірно, від пол. арх. *kotnia* “мішок” (SW II 505) + *-ич*. Пор. ще лемк. п-ще 1787 р. *Kuteń* (Красовський 95).

Куторéй [*Которúй*], **-ея** — Вб. Пор. 1715: кр. *Jac. Kuttre* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Можливо, пов’язане з давнім угор. світським іменем *Kutor* (Kázmég 655).

Кутурбáч — Тч. ◀ Пол. п-ще *Koturbacz*, яке походить від давнього пол. апел. *kocierba* (Rymut 421) або, що більш імовірно, від сілезької основи *kotorb* — “голова” (Rospond II 382) + **-суф. -acz**.

Кутчáк — Пр. ◀ Від антр. **Кúтка** + **-як**.

Кúхар [*Кúхарь*] — Тч, Мк, Вб. Лексему *кúхар* на укр. землях раніше засвідчують ойк., а не антр. Пор. 1437: ойк. *Кухарсвици* — Сучава (ССУМ I 531); 1618: кр. *Kuchar Wojtek* — Зборів (Mars 102); 1787: п-ща *Kuchar, Kucharz* — Біличі та ін. на Бойк, Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви роду заняття *кúхарь* (Чопей 165). У поляків п-ще *Kucharz* значиться 1393 р. (Rymut 482).

Кухарівський †. 1715: п-ще *Kucharivske* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від антр. **Кúхар** + патр. суф. **-івський**.

Кухта — Тч, Рх, Вн, Мк, Пр. 1452: п-ще *Kuchta de Shol* — Перемишль (Smolka II 138); 1654: кр. *Kukta Simon* — Вонігово (Bélay 212); 1772: кр. *Jano Kuhtha* — с. Гельцманівці в ком. Спіш (Ud-4 78); 1773: п-ще *Kukta* — Часлівці (ПеПред 222); 1787: п-ще *Kuchta* — Орів на Бойк, Завадка Руська на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *кухта* — “кухар, кухарчук” (Ж-Н 393, Гр II 334), який має прями відповідники в сусідніх мовах. У поляків п-ще *Kuchta* фіксується 1408 р. (Rymut 483), в угорців — 1654 р. (Kázmér 649).

Кухтаніч — Уж. ◀ Від андр. *Кухтаня* — “дружина **Кухти**” + *-ич*.

Кухтин — Рх. 1787: п-ще *Kuchtyn* — Турка на Бойк, а 1819 — *Kuchtyk* — Телешниця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від п-ща **Кухта** + *-ин*. П-ще *Kuchtyn* є у поляків (Rymut 483).

Кухтяк — Мж. ◀ Від п-ща **Кухта** + *-як*.

Куц †. 1618: кр. *Kucz Simek, Marko Kuczow* — с. Габолтів на Маковиці (Mars 94); 1819: п-ще *Kuc* — Мізунь, а 1787 — *Kuciw* — Мізунь і Бубнище на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Нечленний прикм. до повної форми *куций* — “короткий”. У болгар є захисні імена *Куц*, *Куца*, що від прикм. *куц* “кульгавий”, “кривий” (Ковачев 297). Пор. ще пол. апел. *kuc* — “коник”, “безхвоста тварина” (Rospond II 436).

Куца, -ци — Пр. ◀ Род. відм. від антр. **Куц**. У поляків п-ще *Kuca* представлено 1614 р. (Rymut 482).

Куцик — Пр, Ір, Вн, Вб, Хс, Вл. 1653: п-ще *Kuczik* — Туртеребеш (Szabó 530; 1680: *Kuczik Ivan* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1787: п-ще *Kucyk, Kucik* — Залокоть, Гнила на Бойк, Мохначка на Лемк (ЙМ), *Kusak, Kucyszyn* — Яворів, Луги на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Куца** + *-ик* або від прикм. *куций*, як давні слов. імена моделі *Голик*, *Добрик*, *Світлик*. Пор. ще апел. *куцик* — “кінь малої породи”, “коротка куртка” (Ж-Н 693, Гр II 334). Нині на Зак кличку *Куцик* дають короткохвостим та низькорослим тваринам. Серед запор. козаків 1649 р. вживалося ім'я *Куць* Пор. записи *Куць Хоменко*, *Куць Найден* та ін.

Куцима †. 1659: п-ще *Kucima* — Раковець (Szabó 454). ◀ Якщо п-ще записали правильно, то це усіч.-суф. утворення на зразок п-щ *Гудіма*, *Суліма* від композитних антр. моделі *Куцекінь*, *Куцереп*, *Куцериб*, *Куцевіл* та апел. *куцопалий*, *куцопалий*...

Куцимович †. 1724: кр. *Штефан Куцимув*, *Штефан Куцимович* — Мала Копаня (Микитась 32). ◀ Від антр. **Куцима** + суф. *-ович*.

Куцип — Тч, Рх, Вн, Мж. 1787: п-ще *Kucip* — Орявчик на Бойк (ЙМ). П-ще *Сиїпи* є у румунів (Iordan 162). ◀ 1. Від антр. **Куца** + пос. суф. *-ин*, подібно до **Кузьмин**, **Савчин**. 2. Від болг. чол. імені *Күцип* чи *Куцен*, що від того ж кореня *куц* — “куций”, але суф. *-ин* у них сингулярний (Илчев 288).

Куципа — Тч, Св. 1787: п-ще *Kucupa, Kucupa, Kucina* — Токарня на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Kucynda* — Радошинці на Лемк (ФМ). П-ще *Сиїпи* є і в румунів (Iordan 162). ◀ Від п-ща **Куца** або антр. *Куц* + здр.-знев. суф. *-ина*, як у антр. *Дячіна*, *Іваніна*... Пор. ще серб. діал. *куципа* — “сучка” та *куцип* — “молодий пес, щеня” (РСКНІ XI 125). П-ща *Kucupa, Kucyniak, Kucyszyn*, як і п-ще *Kucyn*, є і на території Польщі (Rymut 482).

Куципак — Вб. 1819: п-ще *Kucipak* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, з пол. діал. *kucipurk* — “хвостик” або з *kucipara* — “кучма” (SW II 618). Пор. також пол. п-ща *Kociura, Kocyba* (Rymut 442). Пор. ще місц. укр. *коціба*, *куціба* — “ціпок”, “милиця” (Ужан), по-слц. *kociba* — “т. с.” (SSN I 793).

Куцір [*Куцірь*], **-ря** — Пр. 1787: п-ща *Kucier* — Підбуж, *Kucirak* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1437: *Коус сръ* — Сучава (ССУМ I 53). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Kocer*, котре, як і *Коцірка*, походить від пол. апел. *kacierz* — “єретик” (Rymut 363). 2. Інші пол. ономасти вважають, що пол. подг. п-ще *Kucier* походить від апел. *kucier* чи *kuczer* — “візник, кучер, фурман” (Bubak 192). 3. Можливе й болг. пох. п-ща: пор. болг. чол. ім'я *Куцер/Куцар*, що, на думку С.Ілчева, від діал. апел. *куц* — “куций” (Илчев 287–288).

Куцірка — Вб. 1787: п-ще *Kuciorka* — Смеречне на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від **Куцір** + *-ко* з подальшою зміною фінального */o/* на */a/*.

Куцір [*Куцірь*], **-ря** — Св, Мк. 1648: кенези *Kuczkir, Kuczker Fedur, Stecz, Petro, Jurko* — Поляна (Maksay 534); 1699: кенези *Kótskir Ivan, Fedor, Hricz, Kucskir Olexa, Vaszilj* та ін. — Поляна (Maksay 579). ◀ Імовірно, утворення з малопродукт. суф. *-ір* від слц. дієсл. *kuckat'* — “кашляти”, “чхати” (SSN I 899) або серб. дієсл. *куцкати* — “постукувати” (РСКНІ XI 125).

Куцко — Уж. 1646: *Kutzka Peter* — Комлошка (БалКом 359); 1787: п-ща *Kucio* — Присліп, *Kuciak, Kuculin* — Перегінське на Бойк, *Kucia, Kuciw* — Городок, *Kucki* — Воловець на Лемк (ЙМ); 1819: *Kucunik* — Новосілки на Лемк

(ФМ), а також п-ще **Кóцка** на Зак. ◀ 1. Від антр. **Куц** або **Куць** + -кó. Пор. болг. імена *Куцко*, *Куцо*, *Куцьо* тієї ж етимології (Илчев 288). Пор. ще чол. ім'я *Коцько*, що з *Коць*, *Микоць* серед запор. козаків 1649 р. (Осташ-З 34). 2. Від місц. п-ка низької на зріст людини (Зак) або серб. апел. *куцкó* — “пес, песик”, “кличка барана” (РСКНІ XI 125). Пор. також слц. *kisko* — “згорблена людина” (SSN I 899).

Куцкúлич — Уж. 1738: *Куцкуличъ Андрей* — Невицьке (ПаПо-1 170); 1819: п-ще *Kockulicz* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Куцкúля* — “дружина *Куцька́*” або від андр. *Коцкуля* — “дружина **Кóцки**” + -ич.

Куцюрю́ба — Хс, Ір. Пор. 1787: п-ще *Kuczurabko* — Н.Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від діал. апел. *куцюрю́б* — “палець, зігнутий унаслідок каліцтва” (Гр II 334). 2. Від лемк. апел. *koćurpka* чи *koćurba* — “черемха” (SticberAt IV 178).

Куча́к — Пр, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuczak* — Яворів на Бойк, Розтока Вел. на Лемк (ЙМ), а також новіше гуц. п-ще *Ки́сак*. ◀ А.Вінценз виводить п-ще від апел. *ки́са* — “хлів для свиней” (Vincenz 522, Гг 108). Приблизно такої ж думки з приводу пох. оравського п-ща *Kuczak* дотримуються Т.Голембйовська (Golčb 102) та Н.Ковачев, який вбачає у п-щі давнє слов. побажальне ім'я (Ковачев 297). Однак можливі й інші інтерпретації, а саме: 1. Від антр. *Куч*. Пор. 1787: п-ще *Kucz* — Жегестів, Зубрик та ін. з Лемк (ЙМ). П-ще *Куч* представлене і серед козаків війська запор. 1649 р., а також в укр. грамотах XV ст. (ССУМ I 532). 2. Від антр. **Кúка** або **Кук** + -як. Пор. 1550: кр. *Luc. Kik* — В.Водяне (Bélay 121); 1787: *Kik* — Мисцова на Лемк (ЙМ). 3. Від антр. **Кúчка** (див. **Куцкó**) + -як. 4. Від серб. чол. імені *Ку́но* (РСКНІ XI 119) + суф. -ак.

Кучар †. 1614: *Mich. Kuczyar* — Хуст, *Sim. Kuczyar* — Іза (Bélay 151, 156); 1787: п-ще *Kuczara* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Видозміна п-ща **Кóвчар**. 2. Від серб. апел. *ку́нар* — “сторож будинку”.

Куча́рський — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від п-ща **Кóвчар** (з відповідними фонет. змінами) + -ський. 2. Від антр. **Кучар** + -ський. Пор. ще серб. прикм. *кучарски*, що від *кучарац* — “мандрівний торговець” (РСКНІ XI 113).

Кучéла — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kuczala* — Мохначка, *Kuczawa* — Залуж на Лемк, *Kuczaujo* — Опорець на Бойк (ЙМ). П-ща *Kuczala* і *Koczela* є і у поляків (Rymut 483, 422). ◀ П-ще може мати щонайменше дві задовільні інтерпретації: 1. Від

антропооснови *Куч-* або *Коч-*, які широко представлені в карп. антропонімії, + роман. демінут. формант -*ela*, як у п-щі **Попéла**, **Дупéлич**. 2. Від серб. *ку́ела* — “коза червоної масті” або *кучéла* — “передня чи задня частина колиби” (РСКНІ XI 115, 129).

Кúчер — Уж. 1787: п-ще *Kuczer* — Дубшари, *Kuczeryk* — Цинява на Бойк (ЙМ). ◀ Від ім. *кúчерь* — “локон кучерявого або завитого волосся” (Чопей 165, Гр II 234, ЕСУМ III 167). Омонімну лексему *кúчер* — “візник” не можна брати до уваги, оскільки в Карпатах вона відносно нова, тоді як основа *кúчері*, *кучеря́вий* представлена не лише в антропонімії, але й у місц. традиційній зоонімії.

Кúчера — Уж, Мк, Св. 1618: кр. *Koczera* (!) *Iwan* — В.Орлик на Маковиці (Mars 76); 1649: *Kucsera Tomas* — Пузняківці (LchBer 666); 1715: кр. *Kicsora Janos* — Стеблівка (Bélay 192). П-ща *Sucera* і *Cuciera* є і в румунів (Jordan 159). ◀ Від слц. або чес. апел. *kučera* — “кучеряве, хвилясте волосся” (SSN I 899) або, що менш імовірно, від назви повзкої рослини *kučera* (там само).

Кучéрка — Уж. ◀ Від слц. *kučerka* — “локон кучерявого волосся” (Golčb 102).

Кúчеря [*Кúчиря*], -рі — Тч. Пор. клички кучерявих овець: *Кúчеря*, *Кучéра*, *Кучі́ря* (Зак). ◀ Від місц. апел. *кúчеря* “кучерявець, кучерявка” (Хс).

Кучеря́вий [*Кучиря́вий*], -вого — Тч, Пр, Хс, Мж. XVIII ст.: кр. *Kucsiravi* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від прикм. *кучеря́вий* (Чопей 165).

Кучеря́вка — Уж. ◀ 1. Від східнокарп. апел. *кучеря́вка* — “смушева шапка” (Тч). Пор. буков. апел. *кучеря́вка/кучерéвки* — “дівчина з кучерявим волоссям” (Мат. до буков. IV 117). 2. Від лексикографічно незасвідченого ім. *кучеря́вка* — “кучерявець” із подальшим переходом антр. у парадигму на -а.

Кучик †. 1715: кр. *Jo. Kicsik*, а 1720 — *Lad. Kicsik* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від п-щ **Кук**, **Кúка** або **Куч** чи **Кúча** (див. **Куча́к**) + -ик.

Кучин †. 1684: *Kucsin Alexa* — Теребля (Bélay 203); 1704: *Kucsin Gergely* — Вел.Лучки (HodGens 16); 1715: віровідступник *Георгій Кучин* — Руське Поле (Гаджега-М 191). ◀ Від антр. *Куча*, що з болг. апел. *куче* — “собака”, + -ин.

Кучинець †. 1715: кр. *Prokip Kucsinecz* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Кúча* (див. **Куча́к**) + -инець.

Кучи́нка [*Кучі́нка*] — Мк, Св, Вн. 1772: присяжний *Andreas Kucsinka* — Н.Грабівниця (Удварі-2 299). П-ща *Kuczyna*, *Kuczynka* і *Kuczynko* є у поляків (Rymut 483), а *Кúчина* — у сербів

(РСКНІ XI 130). ◀ Теоретично кожне з наведених п-щ могло стати основою для п-ща **Кучінка**, однак, враховуючи природу голосного другого складу, а особливо його наголошеність, вважаємо, що на Зак воно є п-щем пол. пох.

Кучинський †. 1751: парох *Андрей Кучинский* — Дубравка у сх. Слч (Гаджега-3 58–59). ◀ Від п-ща *Кучин* (див. **Кучінка**) + *-ський*.

Кучінка — див. **Кучінка**.

Кучір [*Кучирь*], *-черя* — Тч. ◀ Від місц. апел. *кучирь* — “локон кучерявого волосся” (Тч).

Кучірка — Вб. Пор. 1715: кр. *St. Kucsira* — Добрянське (Bélay 177); 1607: *Kutzirkanith* (!) *Jetzko* — Ставне (UetC 104-8). ◀ Від п-ща **Кучір** + *-ка*.

Кучірявий — Тч. — Див. **Кучерявий**.

Кучка †. 1649: свящ. *Kuska Luka* — Поляна (LchBer 657). ◀ Від антр. *Куча* (див. **Кучак**) + *-ка*.

Кучкин †. 1715: кр. *Alex. Kuczkin* (!) — Керцькі (Bélay 163). ◀ Від антр. **Кучка** + *-ин*.

Кучкір †. 1773: присяжний *Joannes Kucskir* — Поляна (Удварі-2 303). — Див. **Куцкір**.

Кучма †. 1715: кр. *Kusma Peter* — Теребля (Bélay 204); 1787: п-ще *Kuczma* — Ялин на Лемк та *Kuczminies* — Орява на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *кучма* — “висока бараняча шапка” (Чопей 165) або “висока копиця волосся” (ЕСУМ III 168; Мат. до буков. IV 117). Пор. ще слц. *кушта* — “т. с.” (SSN I 899).

Кучмаш — Вб. 1773: п-ще *Kucsmás* — Марія-Повч у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Від апел. *кучмаш* — “той, що носить кучму” (Вн).

Кучнір [*Кучнірь*], *-ра* — Вб, Вл. 1751: *Анна Кучнір* (!) — Невицьке (Гаджега-Уж 156). Пор. 1682: *Kutsmirtsin Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1787: п-ще *Kuczniierz* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. назви роду заняття *кучнір* — “кушнір” (Он I 40); пор. ще східнослц. *кушнір* — “т. с.” (SSN I 899).

Кучович †. 1680: кр. *Kucsovics Mikula* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від основи *Куч-*, етимологія якої спірна (див. п-ще **Кучак**).

Кушілка — Тч. — Див. **Кошілка**.

Кушка †. 1661: кр. *Kuska Janoska* — Батіза (Bélay 125); 1680: кр. *Kuska Ivan, Luka* — Руська Поляна (Bélay 180). ◀ Від діал. *кўшка* — “дерев'яний футляр, у якому косарі тримають гострильний брусок” (Гр II 335).

Кушков †. 1618: кр. *Iwan Kuskow, Waszil Kuskow* — с. Раковець на Маковиці (Mars 85). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Кушка**.

Кушницький †. 1648: кр. *Kusnickj* (!) *Dmitr, Olexa* — Н.Ворота (Maksay 539, 540); 1715: кр. *Phil. Kusniczki* — Кошельово (Bélay 163). ◀

Прикм. від закарп. ойк. *Кўшниця*. Пор. ще 1672: кенез *Kusnicska Lazar* — Кушниця (LchBer III 6); 1704: кр. *Kusznics* (!) *Gergely* — Шелестово (HodGens 12).

Кушнір — Рх, Мж, Вл, Вб, Ір, Хс, Тч, Вн, Мк. 1672: кр. *Kusnyer Ignat* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1678: *Kusnyer Mihaly* — Ясіння (Bélay 166); 1685: *Кушнірова пива* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1695: *Кушнір Іван* — Пилипець (Яворск 207); 1715: *Mich., Vaszil Kusnyir, Kusnyirik* (Bélay 167); 1682: *Kusnir Mihaly* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від назви роду занять *кушнір* — “фахівець, що вичиняє хутро і шиє хутрянні вироби” (Чопей 165, ЕСУМ III 170).

Кушнірчук — Св. Пор. 1451: *Kuschnyerczyk* — Перемишль (Smolka II 119).

Кушнірюк — Рх. ◀ Від **Кушнір** + *-юк*.

Кушпіта †. 1715: кр. *Luc. Kuspita* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від пол. п-ща *Kuśpita*, що з апел. *kuśpita* — “хлопчик”, “кавалер” (Rymut 499).

Кўштан — Св, Мк, Пр, Вб, Ір, Вл. Пор. 1773: присяжний *Basilus Kustan* — Плоске (Удварі-2 303); 1349–1360: шл. *Kusta (Kozta)* — Джулешті (Bélay 142); 1819: п-ще *Kusztan* — Сможе, *Kuszyk* — В.Стинава на Бойк (ФМ); 1782: *Марія Кошанова, з Коштаневиць Манякова Марія* — Черник (Метрика). П-ще *Kusztan* є й у поляків, і вони виводять його зі старопол. *kost* — “харч”. ◀ 1. Від серб.-хорв. прикм. *куштан* “хитрий, лукавий” (РСКНІ XI 140). 2. Морфемна структура п-ща **Кўштан**, зокрема формант *-ан*, а ще більшою мірою наявність спорідненого з ним п-ща **Кўштинець**, схиляють до думки, що твірною основою п-ща тут мусив бути антропонім на *-а*, власне *Кўшта* або *Кóшта*, а такі антропооснови мають чес. п-ща *Košta* і *Kušta*. Другу з них Д.Молданова бачить у назві знаряддя праці *kušta*. 3. Твірну основу п-ща **Кўштан** варто шукати і в пол. мові. До цього можуть спонукати такі діал. лексеми, як *kuszyg* — “клишоногий”, *kusztugać* — “кривляти ногами”, *kuszyk* — “кульгавий”, *kuštak* — “коротка нога” (SW II 651), а також лемк. п-ща 1787 р. *Kusztelan* і *Kosztyla* — Добра, Лубна (ЙМ).

Кўштинець [*Кўштиниць*], *-ниця* — Вл. 1772: присяжний *Kustminécz* (!) *Jurko* — Кузьмино (ДэжеДел 289). ◀ Від антр. *Кўшта* + *-инець*.

Куштұра — Мк, Уж. У румунів є п-ще *Custureac*, але, враховуючи суф. *-як*, І.Йордан кваліфікує його як укр. утворення (Iordan 162). ◀ 1. Від буков. молдованізму *куштұра* — “металева шкребачка” (Мат. до буков. IV 118), який перегукується з серб.-хорв. апел. *кустура* —

“зневажлива назва тупого старого ножа, бритви, шаблі” (РСКНІ XI 93, 141). 2. Фонет. видозміна п-ща Коштúра. 3. Від антр. *Kúшта* + *-ура*. 4. Від слц. діал. *koštúr* — “непосида” (SSN I 844) + *-а*.

Куштурнич †. 1720: кр. *Jo. Kusturnics* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Куштúра**, однак інтерфікс *-и-* не знаходить задовільного пояснення.

Кущак — Мк. ◀ 1. Від антр. **Кúшка** + *-як*. 2. Від діал. назви горіха з твердою шкаралупою

кущак (укаючі говірки). 3. Твірною основою міг стати й пол. діал. *kuszka* — “penis” (SW II 651).

Кúщинець [*Кушчинець*], *-нця* — Мж. 1720: кр. *Jo. Kuscsinsicz* — Присліп (Bélay 181); 1787: п-ще *Kuszcziniec* — Сколе (ЙМ); 1819: п-ще *Koszcziniec* — Розтоки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від п-ща **Кúшка** або від пол. діал. *kuszka* — “penis” (SW II 651) + *-инець*. 2. П-ще могло постати внаслідок асиміляції /шт/ > /шч/ із п-ща **Кúштинець**, властивої бойк. і закарп. гов.

Кю́кало — див. **Кúкало**.

Л

Лáба — Пр, Тч. 1618: кр. *Haurilo Laba* — с. Довгоня на Маковиці (Mars 71); 1676: кр. *St. Laba* — Чумальово (Bélay 133); 1682: *Labá Mikula* — Заричово (UetC 88-59); 1773: присяжний *Paulus Laba* — Лінці (Ud-2 300), присяжний *Andreas Laba* — Кольчино (Ud-2 301); 1787: *Labá* — Лужок, Тур’є на Бойк, Тихоня на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Labin* — Тур’є, *Labicz* — Розлуч і *Labiniec* — Кальне на Бойк (ЙМ). Пор. ще хорв. п-ща *Labá, Labak, Laban* (Leksik 353), а також серб.-хорв. клички свині, кози, вівці *Лабá, Лабó* (РСКНІ XI 143). ◀ 1. Від серб.-хорв. або болг. чол. гіпок. імені *Labá* або *Labo*, що з оф. *Labud*, співвідносного з апел. *labud* — “лебідь” (Šimundić 186, Грк 116, Ковачев 299). 2. Від карпатоукр. згр. апел. *лаба* — “нога людини або тварини” (Чопей 166, Ж-Н 394, Мат. до буков V 3).

Лабáк — Мк. П-ще *Labak* є і в Хорватії (Leksik 353). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *лабáк* — “людина з великими або довгими ногами” (Уж, Мк). 2. Від антр. **Лáба** + *-ак*. 3. П-ще *Laban* могло походити від пол. лайки або від апел. *laba* — “великий пес” (Rymut II 30).

Лабáн — Мк. 1680: кр. *Laban Ignat* — Довге (Bélay 203); 1715: кр. *Luc. Laban* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1400: *Лабанскыи* — Львів (ССУМ I 536); 1787: п-ща *Labaniec* — Тухолька і *Labanczyn* — Тернівка на Бойк (ЙМ). П-ще *Лабан* є й у сербів (РСКНІ XI 144) та у хорватів (Leksik 353). ◀ 1. Від серб. чол. імені бібл. пох. *Лабан* (Гр 116). 2. Від антр. **Лáба** + *-ан*. 3. П-ще *Laban* могло виникнути на основі пол. лайки або пол. апел. *laba* “великий пес” (Rymut II 30).

Лабáнич — Вб, Пр, Уж. 1819: п-ще *Labanicz* — Тухолька (ФМ). ◀ 1. Від андр. *Лабáня* — “дружина **Лáби**” + *-ич*. 2. Від жін. п-ка *лабáня*, яке в закарп. укр. гов. озн. “жінка з довгими або великими ногами” (Уж, Пр, Мк та ін.), бойк.

“лабаня” — “кіл із напівврізаними гілками для сушіння сіна” (Он I 400).

Лабáнц — Уж. 1755: свящ. *Basilus Labancz* — Мукачів (Лучкай 18. — 97). Пор. 1787: п-ща *Labaniec* і *Labanczyszyn* — Тухолька (ЙМ). ◀ Від арх. карпатоукр. або пол. апел. *лабанц* — “піхотинець давньої австрійської армії” (SW II 784); пор. ще п-ще *Lábánc* в угорців, яке М.Казмир справедливо кваліфікує як “габсбурзький воїн часів Текелі та Ракоці” (Kázmér 658). В угорців п-ще побутує з 1667 р. (там само).

Лабáтій, -ія — Вн. 1775: п-ще *Lábati* — Веряця, Вел.Копаня (Szabó 546, 549). Є і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від місц. укр. *лабáтий* — “довгоногий”, “людина з великими ногами” (Ж-Н 394, Гр II 337, Мат. до буков V 3, Гг 108). Трансформація відносного прикм. на *-ий* у ім. на *-ій* зумовлена угор. впливом.

Лабáч — Вл, Бг. 1787: п-ще *Labacz* — Бережок, Тернівка на Бойк (ЙМ). Є воно і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від місц. укр. апел. *лабáч* — “довгонога людина” (Пр, Ір) або від співзвучного йому буков. відповідника (Мат. до буков. V 4).

Лабéцький [*Лабіцький*] — Уж. 1819: п-ще *Labecki* — с. Нижне на Бойк (ЙМ). Пор. 1773: п-ще *Labics* — с. Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Гіперкоректна форма п-ща *Лабіцький* (< *Лáбич* + *-ський* або *Лáбик* + *-ський*). Пониження артикуляції суф. /и/ до ступеня /е/, як і в п-щах **Балéцький, Петрéцький, Турéцький**, зумовлене впливом сусідніх мов, які не мають звука /и/.

Лáбик — Пр, Уж. 1787: п-ще *Labik* — Петруша Воля, Святкова на Лемк (ЙМ). П-ще *Labik* є і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від антр. **Лáба** + *-ик*.

Лабóвський — Вб. Пор. 1690: вікарій *Labowski Lazarus* — ком. Саболч (Лучкай-Іс 30); 1787: п-ще *Labowski* — Білянка, Лось на Лемк

(ЙМ). ◀ Від п-ща Лáба або від південнослов. імені *Лобо* (< *Лобуд* — Гр 116) + *-овський*.

Лáбош — Вн, Хс. 1682: *Labos Ignacz* — Кострини, *Labos Andry* — Стричава (UetC 88-59); 1787: п-ще *Labasz* — Висова, Мохначка на Лемк, *Łabasiak* — Складисте на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Łabeszow* — Кобло на Бойк (ФМ). На території Польщі п-ще *Łaborz* зафіксоване з 1382 р. (Rymut II 30). П-ща *Labaš, Laboš, Labuš* поширені й у хорватів (Leksik 354). ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Lábas*, яке значиться з XV ст., а походить від угор. апел. *lábás* — “довгоногий, ногастиий” (Kázmég 658). Пор. ще пол. *łabas* — “високий, товстий, незграбний чоловік” (SW II 784) та закарп. кличку *Лáбіш*, яку дають собаці з білими або чорними лапами (ВБ). 2. Від місц. апел. *лáбош*, що з угор. *labos* — “сковорода”, “каструля” (Чопей 166).

Лабун — Мк. 1787: п-ще *Łabun* — Чистогорб на Лемк (ЙМ), є також у Польщі, й пізніше (Rymut II 30) ◀ Від місц. укр. *лабун* — “довгонога людина” чи співзвучного йому пол. діал. відповідника *łabun*.

Лаб'як [*Лабляк*], *-ка* — Пр. 1787: п-ще *Łabiak* — Босько, Пулави на Лемк, *Łaibiak* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лáба* + *-як*.

Лáвер [род. — *Лáвера*] — Мк, Вл, Вб. 1488: кр. *Lauor* — Леурдина (Bélay 171); 1602: *Laur. Andre* — Смерекова (UetC 104-8); 1618: солтис *Lawer* — с. Брезовка на Маковиці (Mars 93); 1661: кр. *Laur Jonucz* — Стремтура (Bélay 202); 1678: кр. *Laver Dancz* — Вел.Бичків (Bélay 126); 1819: п-ще *Lawer* — Сопіт на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Лавер* або *Лавр*, що з лат. *Laurus* (Керста 117), яке в Марамороші фіксується з XVI ст. (Bélay 118). Пор. напр., запис 1720 р.: кр. *Laver, Szawa Nuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. ще вар. цього імені з XIV–XV ст. *Лаоурь, Лаворь* (ССУМ I 536), подібно до вар. *Павел, Павло, Павол...*

Лавецький — Ужгород. П-ще *Laweski, Lawieski* є і в Польщі (Rymut II 35). ◀ Від ойк. *Лавки* + *-ський*.

Лавір †. 1773: присяжний *Lavir (!) Ihnáth* — Пашковець (Удварі-2 302). ◀ Фонет. вар. антр. *Лáвер* в ікаючій гов.

Лавкай — Мк. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Лавки* (Мк). Пор. 1787: п-ще *Łauka* — Мисцова на Лемк (ЙМ). Пор. також 1674: свящ. *Васил Лавоцьки* — Мукачів (ЛелПам 227).

Лáвра — Уж. 1570: *Thom. Laura* — Лалово (UetC 97-29); 1720: кр. *Hrihor Laura* — Терново (Bélay 166); 1787: п-ща *Lawro, Lawrow* — Здвигень на Лемк, *Lauruk* — Стрільбичі на Бойк

(ЙМ). ◀ Від антр. *Лавр, Лавро* або *Лáвер* у формі род. відм. Пор. ще чес. гіпок. ім'я *Laura* (≠ *Laurenc* — Кпаррová 124) та хорв. ос. ім'я *Lauro* (≠ *Laurencij* — Šimundić 424).

Лавринко — Вн, Хс. Пор. XV ст.: ім'я *Лавринъ* (ССУМ I 536); 1819: п-ще *Lawrynczyn* — Сливки на Бойк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Лаврін* + *-ко*.

Лаврішин, -на — Тч. 1787: п-ще *Lawryszyn* — Підгород, Сливки на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лавріша* — “дружина *Лавра*” + *-ин*.

Лаврович — Мж, Мк. 1715: *Laurovics Liso* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Lawrowicz* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лáвер, Лáвра* або *Лавро* + *-ович*.

Лаврув †. 1682: *Lauru Lukats* — Кострини, *Lauru Kuzma* — Заричово (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lawro* — с. Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Пос. прикм. від антр. *Лáвер* в укаючій гов.

Лаврюк — Тч, Рх. Пор. 1787: п-ще *Lawruch* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лавро, Лáвра* або *Лáвер* + *-юк*.

Ладаній — Мк. 1599: шл. *Ladanyi Boldizsar* — Мукачів (LehBer 432). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Ladány*, яких на території Угор. королівства аж 5, зокрема й у ком. Саболч (Kázmég 660), а ойк., мабуть, від слов. чол. імені *Ladan, Lado*, що з *Ladislav* (Šimundić 424), менш імовірно, що з серб. *хлдан* — “холодний” (РСКНІ XI 160).

Ладжікурка — Мк. ◀ Фонет видозміна п-ща *Глоджікурка* або *Глоджікюрка*.

Ладжун, -на — Мк, Уж. Пор. хорв. п-ща *Lađevac, Lađević* (Leksik 355). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Ладжо*, що з *Владьо, Ладьо* (Илчев 295, Грк 116, Šimundić 424), + *-ун*. Іменні варіанти *Влађ* і *Влађо* у сербів також належать до популярних (Грк 55). 2. Від серб. назви рослини *лађун* — “дрік” (Лавр 282).

Ладіка — Уж. 1377: *hospitis Ladyk* — Михайлівці (Nagy-1150); 1705, 1715: кр. *Lad., To. Ladika* — Колодне (HodOkt 443, Bélay 134). П-ще *Ладіка* поширене у сербів та хорватів (РСКНІ XI 161, 162, Leksik 355). ◀ 1. Від місц. апел. *ладька* — “єпископ” (Чопей 166), “священик” (Ужан, Мк). 2. Імовірно, від молд. чол. імені *Ладик*, співвідносного з чол. іменем *Владимир* (Думбр 91).

Ладикович †. 1648: *Ladikovich Kuzma, Lazar*, 1699: *Ladikovics Jaczko* — Поляна (Maksay 534, 578). ◀ Від антр. *Ладіка* + *-ович*.

Лáдіш — Уж. Пор. 1691: свящ. *Ladisinszki Basilius* — с. Фольварок у ком. Спіш (Лучкай-Іс 293); 1787: п-ще *Ladusz* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Як і хорв. п-ща *Ladiš, Ladišić* (Leksik

355) та серб. ім'я *Ладуш* (Грк 117), п-ще співвідноситься з південнослов. чол. іменем *Ладо* (≠ *Владимир*, *Владислав*) або з кал. іменем гр. пох. *Еладій* (*Šimundić* 424) + *-iш*.

Ладомир †. 1370: *Ladomer* — Ужгород (Nagy-1 366); 1374: шл. *Ladomerius* — Криве (Bélay 216); 1377: *Ладомиръ Волошинъ* — Бохур (ССУМ I 536); 1383: шл. *Ladomer* — Сопунка (Bélay 192); 1438: *Pe. f. Ladamer* — Н.Руна (Bélay 185); 1405: шл. *Nan f. Ladomery* — Бедевля (Bélay 192), там же і шл. *Ladomer* за 1510–1515 рр. П-ще *Ладомер* та ім'я *Ладомир* побутує у сербів (РСКНІ XI 166) та угорців (Hajdú 63). ◀ Фонет. вар. імені *Владимир*.

Ладомир'як — Вб, Уж. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від слов. чол. ос. імені *Ладомир*, принесеного в Карпати з Болгарії чи Валахії десь у XIII ст. Пор. XIII ст.: *Ladomér mester* — ком. Берег (Györffy 532). Менш імовірно, що п-ще утворене від східносл. ойк. *Ladomirov* або *Ladomirová* (Majtán 224) за допомогою форманта *-як*, аби служити катойк.

Лад'як †. 1602: *Ladjak Thomas* — Дравці (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Лад'ьо*, що із *Влад'ьо*, тобто *Владислав*, або наслідок субституції пол. п-ща *Ładziak*, яке К.Римут виводить із дієсл. *ładzić* — “упорядковувати”, *ładny* (Rymut II 32).

Лазар [*Лазарь*] — Хс, Тч, Ір, Мк, Мж, Вн, Уж, Рх, Пр. 1465: шл. *Cozmas Lazari* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1470: шл. *Lazar* — Дулово (Bélay 138); 1513: кенез *Lazar* — Кальник (LchAd II 482); 1548: шл. *Jo. Lazar* — Угля (Bélay 210); 1571: кр. *Dem. Lazar* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1648: *Lázár Tamas* — Білки (LchBer 160); 1701: *Georgius Lazar* — Мукачів (HodOkt 409); 1787: п-ще *Lazar* — Війське на Лемк (ЙМ). П-ще дуже поширене у хорватів (Leksik 359). ◀ 1. Від бібл. імені євр. пох. *Лазарь*, популярного в усіх мовах Карп. регіону. 2. Підставою для виникнення і поширення п-ща *Лазар* у деяких регіонах Славії, зокрема в Хорватії, Сербії, Польщі та навіть в Укр. Карпатах, було й метафор. зн. цієї лексеми, а саме — “хвора людина”, “бідна людина”, “прохач” (РСКНІ XI 175), “хворий, кволий, мізерний”, “жебрак” (SW II 802), “каліка, скалічений” (Чопей 167).

Лазарець [*Лазаріць*], *-рця* — Хс. 1720: кр. *Pe. Lazarecs* — Горінчово (Bélay 144). Пор. серб. п-ще *Лазариц* (РСКНІ XI 175) та хорв. п-ще *Lazarac* (Leksik 353). ◀ Від ім. *Лазар* + *-ець*.

Лазарик — Мк, Уж. 1696: кр. *Jo. Lazarik* — Ясіння (Bélay 167). Пор. ще 1692: *Lazarikov Ignat* — Бобовище (Лучкай 16. — 63). ◀ Від антр. *Лазар* + суф. *-ик*.

Лазарішинець [*Лазарішиниць*], *-нця* — Хс. ◀ Від андр. *Лазаріха* — “дружина *Лазара*” + суф. *-инець*.

Лазарко — Уж. 1787: п-ще *Lazarko* — Квятонь на Лемк, *Lazarkow* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від здр. імені *Лазарко*. Пор. 1496: *Лазарко Мошкевич* — Мереч (ССУМ I 536). 2. Від антр. *Лазар* + *-ко*.

Лазарович — Рх, Вн. 1787: п-ще *Lazarowicz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще серб. деспота, що жив у закарп. с. Середнє і помер 1427 р., *Lazarovics Istvan* (LchBer 543). ◀ Від антр. *Лазар* + *-ович*.

Лазарчук — Хс, Тч, Рх. Пор. 1787: п-ще *Lazarczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лазар* + *-чук*. 2. Від антр. *Лазарко*, *Лазарець*, *Лазариц* або *Лазарча* + *-юк*.

Лазарюк — Мж. ◀ Від антр. *Лазар* + *-юк*.

Лазір [*Лазірь*, род. — *Лазіря*] — Мж, [*Лазірь*, *Лазіря*] — Ір. 1638: кр. *Jon Lazir* — Мойсин (Bélay 175); 1693: *Лазірь Пупанич* — В.Студений (Сах 79); 1715: *Lazi (!) Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178); 1773: присяжний *Mikula Lazür* — Тростяниця (Удварі-2 305). ◀ Від місц. вар. чол. імені *Лазар* (Керста 118), на якому позначився вплив рум. еквівалента *Lazăr*. Пор. ще 1431: топ. *Лазирова долина* — Сучава (ССУМ I 537).

Лазірчин †. 1648: *Lazirchin Petro* — с. Латірка (Maksay 541). ◀ Від андр. *Лазірка* — “дружина *Лазіра*” + суф. *-ин*.

Лазович і **Лазовіч** — Ір. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від чол. імені *Лазо* чи *Лаз*, що з давньоєвр. *Лазар*, *Слизар*, поширеного також у болгар, сербів та угорців (Илчев 496, Ковачев 300, Грк 117, Hajdú 63). Пор. 1436: ...*Лазь писа* — Васлуй (ССУМ I 537).

Лазор [*Лазорь*], *-ря* — Тч, Мж. 1787: п-ще *Lazor* — Завадка Руська, Репедь, *Lazoryszak* — Манів, *Lazoryszyn* — Щербанівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Лазорь*, співвідносного з суч. оф. *Лазар* (Керста 118, ГрIV 554). У молд. грамотах іменні вар. *Лазор* і *Лазорь* фіксуються з XV ст. (ССУМ I 537).

Лазорець [*Лазориць*], *-рця* — Хс, Вб. ◀ Від антр. *Лазор* + *-ець*.

Лазорик — Ір [рідше — *Лазорик*] — Пр, Уж, **Лазорік** — Тч. XVIII ст.: п-ще *Lazurik* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Lazoryk* — Березниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лазор* + *-ик*.

Лазоричок, *-чка* — Тч. ◀ Від антр. *Лазорик* + суф. *-ок*.

Лазоришин †. 1705: *Федурь Лазоришинъ* — Крайниково (UdAd 73). ◀ Укр. утворення із суф. *-ин* від андр. *Лазоріха* — “дружина *Лазора*”.

Лазорка — Хс, Тч, Св, Уж. 1787: п-ще *Lazor-ka* — Вижлів на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Lazorczyn* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Лазорко у род. відм.

Лазорко — Ір, Хс. 1787: п-ще *Lazorko* — Вижлів, Синьовидне, Тишів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Lazorko* — Одрехова на Лемк (ФМ). ◀ Від староукр. здр. чол. імені *Лазорко*, співвідносного з *Лазор* (Керста 118).

Лазоркович †. 1647: *Lazorkovics Horvath György* — Мужієво (LehBer 625). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від місц. антр. Лазорко або Лазорка.

Лазорович †. 1570: *Jac., Sim., Alex Lazorowich* — Бистриця (UetC 53-14). ◀ Від антр. Лазор + -ович.

Лазорчак — Пр. 1787: п-ще *Lazorczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. Лазорець, Лазорко або Лазорка + -як.

Лазорчик — Уж. 1787: п-ще *Lazorczyk* — Ло-се на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від тієї ж основи, що й Лазорчак.

Лазоряк [*Лазорék*], -ка — Рх. ◀ Від антр. Лазор або Лазір + -як.

Лазур [*Лазурь*], -ря — Тч, Хс, Ір, Св. 1649: кр. *Lubanicz Lazur, Szimko* — Річка (Bélay 173); 1682: *Luc. Lazur* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від староукр. чол. імені *Лазур*, співвідносного з оф. *Лазар* (Керста 118, Гр IV 554, Bélay 210).

Лазуришин †. 1715: кр. *Fr. Lazurisin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від андр. *Лазуриха* — “дружина Лазура” + -ин.

Лазурцьо †. 1729: *Иванъ Лазурцю* — Крайниково (Ud-1 76). ◀ Місц. укр. здр.-пестл. вар. імені *Лазур* із суф. -цьо.

Лазурцьович †. 1648: *Lazurchouich Ihnad* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Від антр. Лазурцьо + суф. -ович.

Лазурча †. 1699: *Lazurcza Ivan* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від антр. Лазур + суф. -ча.

Лазурчат †. 1682: *Lazurtsath Lukats* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Від антр. Лазур + -чат.

Лазюн — Ір. Пор. 1787: п-ще *Lazio* — Вислік Вел., Радошиці на Лемк (ЙМ); 1489: *пан Лазя* — Сучава (ССУМ I 537). ◀ 1. Від антр. *Лазьо* чи *Лазя*, співвідносного з оф. іменем *Лазар*, + -ун. 2. Від закарп. укр. *лазун* — “той, що лазить, повзає”, тобто “повзун” (Чопей 167), “той, хто добре лазить по деревах” (Гр II 341). Із дієсл. основою *лазити* пов’язується і пол. п-ще *Lazunda* (Rymut II 35).

Лайко †. 1715: *Juras Lajko* — Криве на Тч (Bélay 164); 1773: присяжний *Franciscus Lajko* — Кайданово (Ud-2 300). ◀ 1. Угор. п-ще *Lajkó*, яке

М.Казмир виводить від угор. імені *Lajos* (Kázmér 661). 2. П-ще *Лайко* є і в Польщі, але пол. ономасти виводять його від дієсл. *łajać* — “лаяти, дорікати” (Rymut II 32).

Лайкун — Мк. ◀ 1. Укр. утворення з атрибут. суф. -ун від чол. імені *Лайко*. У словаків ім’я *Lajko* — це гіпок. до *Ludovit* (Kálal 296, SSJ VI 139), у хорватів — від *Lazar, Arhelaj Lastimir* (Šimundić 424), у болгар — із *Влайко, Николайко* (Илчев 296, Ковачев 300). У Сучаві ім’я *Влайко* фіксується 1467 р. (ССУМ I 180). 2. Менш імовірно, що це укр. утворення з суф. -ун від імені *Лайка*, а тим більше — від пол. *łajka* — “оброблена овеча або теляча шкіра” (Bubak 210). П-ще *Lajkun* є і в Польщі (Rymut II 32).

Лайтар, -ря — Вл. 1787: п-ще *Laytar* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лайтар* — “рейтар”, *лейтáрь* — “т. с.” (Гр II 353).

Лайтер — Вл. ◀ Від нім апел. *Leiter* — “керівник, провідник”, відомого й сербам та хорватам (РСКНІ XI 183, Leksik 355).

Лакатиш [*Лакатъши*] — Тч. ◀ Із рум. п-ща *Lacatus* або угор. *Lakatos*. Див. Лакатош.

Лакатош [рідше — Лакатóш, а в півд. районах — Лакатош] — Вб, Пр, Уж, Вл, Мк, Ір, Вн, Бг, Хс, Мж, Тч. 1565: п-ще *Lakathos* — Сасово, 1574 — Виноградів (Szabó 48-0, 422); 1600: гор. *Ge. Lakatos* — Хуст (Bélay 151); 1642: *Lakatos Janos* — Мукачів (HodOkm 124); 1751: *Василь Лакатош, Петро Лакатош не сповідалися* — Вишній Шард (Гаджега-Уг 32); 1772: присяжний *Andreas Lakatos* — Клочківці (Удварі-2 301). ◀ Від місц. мадяризму *лакатош* — “слюсар” (Чопей 167). В угорців п-ще *Lakatos* фіксується 1469 р. (Kázmér 662).

Лакос — Уж. 1787: п-ще *Lakos* — Меджибід на Лемк, *Lakosz* — Біличі на Бойк (ЙМ), хорв. п-ще *Lakas* (Leksik 365). ◀ 1. Серб. чол. ім’я *Лакас*, яке є гіпок. до *Лака, Лако*, тобто *Лазар* (Грк 117, РСКНІ XI 183). 2. Пол. п-ще *Lakos* К.Римут виводить від дієсл. *лакомитися* (ласувати) (Rymut II 33).

Лалак — Мк. У Сучаві антр. з основою *Лал* згадуються з XV ст. Пор. 1453: *Лалоу*, 1480 — *Лаль* (ССУМ I 538), а укладачі словника пов’язують її з гр. *Εὐλάλιος*. ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ак від чол. імені *Лало*, яке у болгар співвідноситься з іменем *Лазар* (Илчев 296, Ковачев 301), у хорватів — із *Labud, Aleksandar, Ladimir, Lalislav...* (Šimundić 424), у чехів — з *Ladislav* (Knappová 123, Moldanová 124), а у босн. мусульман — із іменем *Halil* (Smailović 320). Пор. також молд. чол. ім’я *Лалу* (Ер-Кос 47). 2. Від хорв. глузливого етн. *lala*, яким вони прози-

вають воєводинських сербів. 3. Можливо, твірною основою для п-ща став рум. діал. апел. *lală* — “дідусь”, “дядько” (Scurtu 134) або навіть пол. апел. *łalok* чи *łajac* — “відвисла шкіра підшийка вола” (Rymut II 33).

Лалакúлич — Пр, Мк. ◀ Від місц. андр. *Лалакúля* — “дружина Лалакá” + *-ич*.

Лáлик — Мк. ◀ Від антр. *Лáло* чи *Лáла* (див. *Лáлак*) + *-ик*.

Лалкúлич — Мк. Пор. 1819: п-ще *Łalko* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Лалкúля* — “дружина *Лалкá*” + *-ич*, а *Лалко* — дериват від *Лáло*, тобто *Лазар* (Грк 118).

Лáло — Ір, Мж, Тч. 1453: *два цигани на имѣ Лалоу* — Сучава (ССУМ I 538). ◀ Від власного ос. ім'я *Лало*, яке в мовах Карп.-Дун. регіону співвідноситься з кількома кал. і некал. іменами (див. *Лáлак*).

Лаловський †. 1674: *священник Іоанъ Лаловски* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лáлово* (Мк).

Лáлцик — Уж. ◀ Від незасвідченого в нашій картотеці антр. *Лáлець* або *Лáлцьо*, які, очевидно, є дериватами імені *Лало*, + *-ик*.

Лáмбрух — Ір. Пор. запис XI ст. *Lambert* — ком. Берег (Györffy 523); 1635: лелеський єпископ *Lamperti* (HodOkt 68). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ух* від болг. чол. імені *Ламбро* чи *Ламбри* або серб. *Ламбра*, хорв. *Lambro*, що з *Lambrecht* (Šimundić 424), які сягають гр. імені *Λαμπρος* — “світлий”, “прекрасний” або ім. *Λαμπρή* — “Великдень” (Илчев 297, Ковачев 302, РСКНІ XI 208). 2. Від чол. імені герм. пох. *Lambert* або *Lamprecht* (Bubak 200–201, Справочник 428). П-ще *Lambriu* є у румунів (Iordan 272), а п-ща *Lambrych*, *Lembryk* є у поляків (Rymut II 7).

Лáмпер — Бг. ◀ Від чол. імені нім. пох. *Lambert* чи *Lamprecht*, поширеного серед чехів, словаків, поляків, угорців та деяких ін. народів. Первісне зн. лексеми — “славний своєю владою на землі” (Кнарповá 124, SvoSta 182). П-ще *Lampert* є у хорватів (Leksik 357).

Лангазóв [*Лангазúв*], *-ова* — Уж. ◀ З болг. п-ща *Лангазов* або *Лангозов* (Илчев 297, 307).

Лангв́ізер — Пр, Вб. ◀ Нім. утворення з суф. *-er* від топ. *Lange Wiese*, яких у Слч було три. Одне з сіл тепер називається *Dlhá Lúka* в Шариському краї (Majtán 221, 251).

Ландóвський — Мк. Пор. 1718: п-ще *Landowski* — Подг (Bubak 201); 1787: п-ще *Landa* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Слов. (імовірно, пол.) п-щеве утворення зі слов. суф. *-овський* від чол. гіп. імені *Landa* чи *Lando*, що від *Landolf*, *Roland*, *Mikulanda*, які побутують у чехів, хор-

ватів та деяких ін. народів Центр. Європи (Moldanová 125, Кнарповá 158, Šimundić 424, Справочник 428). 2. Пол. п-ще *Landowski*, утворене від нім. ос. назви *Land* — “поле”, “рілля”, “земля”, “край” (Rymut II 8). Менш імовірно, що від укр. діал. *ланда* — “бродяга, ледар, грабіжник” (ЕСУМ III 190) + *-овський*, буков. *ландати* — “ходити без діла, байдикувати” (Мат. до буков. V 12) або серб.-хорв. ос. назви *ландов* — “той, що пісяє під себе” (РСКНІ XI 216), + *-ський*.

Лáні(й) [*Лáнгій*] — Кóльчино, Мукачів. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Лань* або *Ланьо* (див. *Ланькó*, *Ланьо*).

Ланькó — Тч. Пор. 1618: кр. *Waszil Lan*, *Fegika Lany* — с. Ортутова на Маковиці (Mars 87); 1772: кр. *Vanjo Lanko*, *Vasko Lanko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: п-ще *Lanko* — Вороблик на Лемк (ЙМ). Пор. співзвучні і споріднені 1462: *Янь Ланка* — Сучава (ССУМ I 358). Пор. 1787: *Lankowicz* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ланьо* + *-ко*.

Ланьо — Мк, Хс, Вн. 1773: присяжний *Demetrius Lanyó* — Куштановиця (Ud-2 301). ◀ Від староукр. чол. імені *Ланьо* або *Лань*. Пор. записи 1404: *пан Лань Креховичь* — Галич (ССУМ I 538), імена *Лань*, *Ланик*, *Ланчикъ*, *Łan*, *Lanies...* (Керста 96, 133) та похідні від них п-ща *Łan* — Голомча, *Łaniak* — Бонарівка, Ванівка та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lanik* — Миків на Лемк (ФМ); болг. імена *Ланьо*, *Лано*, *Ланко*, серб.-хорв. *Лано*, *Ланьо*, *Ланко*, які співвідносяться з *Милан*, *Миладин*, *Харлан*, *Daniel*, *Silvan...* (Илчев 297, Грк 118, РСКНІ XI 96, Šimundić 424).

Ланьцо †. 1715: кр. *Nic. Lancza* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Lancio* — Радошиці на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ланьо* + суф. *-цьо*.

Ланьчак †. 1682: *Lantsak Michaelo* — Дубриничі (UctC 88-59); 1787: п-ще *Lanczak* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ланькó* + *-як*.

Лапа †. 1715: п-ще *Lapa* — Чумальово (Bélay 133). 1775: кр. *Lapa* — Велятин (Szabo 537). ◀ Імовірно, від апел. *лапа*.

Лапкó [рідше — *Лáпко*] — Ір, Св, Вл. 1672: кр. *Lapko Ivan* — Ясіння (Bélay 166); 1678: *Lapko*, а 1678 — *Lopko* — Гетеня (Szabó 325); 1773: *Lapko Michaeli Labko* — Баранинці (ПеПред 321); 1787: п-ще *Lapko* — Монастирець та ін. на Лемк і Бойк (ЙМ). ◀ 1. Морфол. видозміна незасвідченого п-ща **Ланка*, яке фіксується 1665 р. на пол. Подг (Bubak 211). Доказом функціонування такого п-ща, тобто п-ща з кореневим /п/ у карп. українців, є записи 1787 р. п-щ *Łapey* — Ждиня, Луг, *Lapiczka* — Вислік Вел., *Lapikurka* — Радошиці

на Лемк, *Lapiniac, Lapiński, Lapanowski, Łaprow* — Лужки та ін., суч пол. п-ще *Łapa* (Bubak 211). 2. За С.Ілчевим (Илчев 297), чол. ім'я *Лана* у болгар співвідноситься з *Арлалтія*, тобто *Харлалтія*, а серб. ім'я *Лано* і *Ланац* — із апел. *хланац* — “хлопець” (Грк 118). На користь другої етимології свідчать прикарп. п-ща 1787 р. *Łараса, Ларса* — Тухля, *Łарасзак, Łарасак, Łарескі* — Гнила. 3. Від укр. діал. апел. *лапко* — “негідник, босяк, обідранець” (Ж-Н 397, Залеський 135): пор. ще серб.-хорв. діал. *лапо* — “белькотун, базіка” та апел. *лапов* і *лопов* — “крадій, злодій” (РСКНІ XI 228) та бойк. *лапка* — “мишоловка” (Он I 403), що від місц. укр. дієсл. *лапати* — “ловити” (ДэжеДел 80). Пор. ще місц. укр. апел. *мухоланка* — “мушоловка”.

Лапочка †. 1572 : п-ще *Lapocka* (!) — Ком'яти (Szabó 397); 1668: *Lapoczka* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від антр. *Лапа* + суф. *-очка*.

Лапчак — Тч. 1787: п-ще *Lapczak* — с. Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лапко* або *Лапцьо* + *-як*.

Лар [*Ларь*], *-ря* — Хс, Тч, Уж. 1607: *Lar Andre* — Смерекова (UetC 104-8); 1556: *Larius episcopus* — Ердевд (HodOkt 16). ◀ Від давньоукр. чол. імені гр. пох. *Лар* — “Іларіон” (Керста 133, Осташ-3 38); пор. ще білор. *Лар* — “т. с.” (Суднік 31), молд. *Ларо* — “т. с.” (ДумбрМик 92), а також серб. ім'я *Ларо*, хоча воно у сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Лаврентије* (Грк 118, РСКНІ XI 243, Šimundić 424).

Ларивон — Тч. 1366: *влѣка Ларивунъ* — Перемишль (ССУМ I 539); 1550: *Jo. Larion* — Мойсин (Bélay 175); 1715: *Jo., St. Larivon* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від кал. чол. імені *Ларивон*, тобто *Іларіон*. Ім'я *Ларіон* ніколи не належало в Карпатах до популярних. Пор. запис 1720 р. із с. Чумальово: кр. *Larivon Lak* (!) (Bélay 133).

Ларивончич †. 1705: свідок *Larivanchis Vaszily* — Чумальово (HodOkt 432). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Ларивонка* — “дружина *Ларивона*”, тобто *Ларіона*.

Лармер — Вб. ◀ Нім. п-ще від. апел. *Lärmer* — “крикун”.

Ларчук — Тч. Пор. 1570: *Steph. Larczka* (!) — Копинівці (UetC 97-29). ◀ Від антр. *Лар* + *-чук* або від його деривата *Ларко* + *-юк*.

Ларьо — Хс. ◀ Від місц. розм. вар. чол. імені *Лар* за аналогією до імен на зразок *Васьо*, *Грицьо*, *Федьо*.

Ласко — Уж. 1471: *пан Ласко* — Володимир (ССУМ I 540); 1572: кр. *Laz. Laszko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Laszka Miklos* — Іза (Bélay

156); 1787: п-ще *Łaska* — Черна, *Łasyk* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. гіпок. чол. імені *Ласко*, співвідносного з повними іменами *Улас*, *Євласій*, *Олексій*... Широко представлене в реєстрах 1649 р. Нині вживають болгари (Илчев 298), серби (Грк 118), хорвати, у яких воно співвідноситься і з такими повними іменами, як *Lazar, Vlastimir, Vlastimil* (Šimundić 424). 2. Місц укр. віддієсл. утворення від *ласкитися/лащитися* — “пеститися” (Ужан) із суф. *-ко*, від укр. або пол. назви тварини *ласка* — “ласиця”.

Ласлов — Мк, Тч. 1458: шл. *Sim. Lazlo* — Біла Церква, *Gr. Lazlo* — Крачуново (Bélay 139, 161); 1605: кр. *Ge. Lazlo* — Кошельово (Bélay 163); 1699: *Pavolcha Laszlo* — Чинадьово (Maksay 565); 1715: кр. *Mich. Laszlo* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від угор. чол. імені *László*, яке генетично походить від слов. (*V*)*ladislav*, але угорці вже здавна використовують його як еквівалент до укр. кал. імені *Василь*.

Ластівка [*Ластівка*] — Ір, Вн. Пор. 1606: *Семанъ Ластивочка* — Фольварк на Пр (Лел Пам 226); 1471: *пан Ластавский* — Київ (ССУМ I 540). ◀ Від назви птаха *ластівка*, метафор. зн. якої на Зак — “рухлива, працьовита особа” (Мк). У місц. зоонімії лексему *ластівка* використовують для називання плямистих тварин.

Ластовецький [*Ластовецький*] — Рх. ◀ 1. Катоїк. від ойк. *Ластівці* (Ів-Фр). 2. Від антр. *Ластовиця* + *-ський*. Пор. болг. лексему *ластовица* — “ластівка”, серб.-хорв. антр. *Ластавица*, який у сербів і хорватів є також іменем, п-ком і п-щем. У сербів та у хорватів, крім цього, є і п-ще *Ластавицки* (РСКНІ XI 241, 245, Leksik 358).

Ластовичак [*Ластовичак*] — Рх. ◀ Від персоніф. апел. *ластовиця* — “ластівка” (Гр II 346) + *-як*.

Ластомірський — Мк. ◀ Від східносл. ойк. *Lastomir* (Majtán 225), співвідносного з давньослов. іменем *Lastomir* та *Vlastimir* (Majtán-Rovažaj 15, Šimundić 188, Грк 118), + *-ський*.

Лата (серед українців сх. Слч є спроби писати *Латта*) — Пр. 1620: п-ще *Lata* — Вербовец на Вн (Szabó 540); 1772: присяжний *Paulus Lata* — Оленьово (Удварі-2 302). Пор. 1215: *Latus reus* — ком. Сатмар (RegVar 196); 1773: *Мария Латака* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 34), присяжний *Paulus Lata* — Оленьово (Ud-2 302); 1787: п-ще *Łatka* — Посада Яворова, *Łataniszyn* — Чистогорб на Лемк, *Łatayo* — Нижне на Бойк (ЙМ); пор. також подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Laciak* і *Łatasz* (Bubak 212, 210). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Лато*, співвідносного з *Влатко* (≲ *Влад* — Грк 56, 118) чи хорв. *Lata* (≲ *Ladimir, Ladislav* —

Šimundić 424). 2. Можна виводити п-ще з давньоукр. чол. імені *Латион* (≠ *Галактион*), зафіксованого в козацьких реєстрах 1649 р., зокрема в Переяславському полку; можна пов'язувати його з місц. укр. апел. *лата* — “планка” (ДэжеДел 80), “довга жердина”, а також “заплата” (Гр II 347), однак імовірність таких спроб невисока.

Латинський — Уж. ◀ Від чол. імені *Латин*, відомого болгарам і сербам, а особливо — хорватам (Илчев 298, Ковачев 303, РСКНІ XI 249, Leksik 358), + суф. *-ський*. Семантика основи, ймовірно, — “католицький”.

Латиньош — Хс. ◀ Від місц. укр. *латиньош* — “латинець” — “римо-католик на відміну від православного та греко-католика” (Гр II 347); пор. серб.-хорв. *латинаш* — “католич. свящ., який богослужіння править лат. мовою” (РСКНІ XI 249).

Латко́ — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, видозміна п-ща *Ладко́*. П-ще *Ladko* є і в Польщі, а виводиться від антропооснови *лад-*, *ладити* — “впорядковувати” (Rymut II 31) чи безпосередньо від західнослов. імен на зразок *Ladislav*. 2. Від антр. *Лата* + *-ка* з подальшим переходом його в парадигму на *-ко*. П-ща *Latko* і *Latka* поширені і в Польщі (Rymut II 35).

Лаутербáх — Рх. ◀ Нім. п-щеве утворення із прикм. *lauter* — “чистий” + ім. *Bach* — “потік”.

Лаутнер — Мк. ◀ Із нім. *lauten* — “звучати” + суф. *-er*.

Лакита — Уж. ◀ 1. Від пол. ос. назви *lachita* або *lacheta* — “обірванець”, що з *lach* — “лахи, ганчір'я” (SW II 785). Пор. пол. п-ще *Łacheta* з 1401 р. (Rymut II 31). 2. Від хорв. антр. *Lach* (Leksik 355) + *-ита*.

Лáхман [зрідка — **Лóхман**] — Мк. 1787: п-ще *Łachmann* — Залокоть, *Łachmańcow* — Лицівка, *Łochmann* — Задільське на Бойк, *Łachman* — Вислочок на Лемк (ФМ). ◀ 1. Полісемант. антропооснова *Lachman*, яка в нім. та чес. мовах озн. “той, що зрікся чогось” або “житель чес. області *Lašsko*” (Moldanová 124), а в укр. — “обірванець”, “ганчір'я”, “лахи” (Гр II 348). В укр. гов. Зак *лáхман* і *рáхман* — “роботяга”, а у слн. гов. *lachman* — “легковажна людина”. 2. Пол. п-ща *Lachman* виводять із нім. ос. назв *Lachmann* і *Lahmann*, апел. зн. яких — “межовий знак” (Rymut II 6).

Лакманіч — Св. ◀ Морфол. видозміна пол. ос. назви *łachmaniec* — “обірванець, жебрак” (SW II 785).

Лацáнич — Вб, Св, Уж, Вн. Пор. 1720: кр. *Fr. Lyackanics* — Студений (Bélay 146). Пор.

запис XVIII ст. із Ужан: *Lencsanics* (!) (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Лацáня* — “дружина *Лáца*” + *-ич*, а *Лáцо* — слц. і чес. чол. ім'я *Laco*, співвідносне з *Ladislav*, *Vladislav* (Majtán-Považaj 15, Knaprová 223), у сербів — *Александр*, *Владислав* та ін. (Грк 118), у болгар — *Лазар* і *Лата* (Илчев 298, Ковачев 304), у хорватів — *Evlasij*, *Ladislav*, *Lastimir*, *Radoslav*... (Šimundić 423), в угорців — *László* (Ladó 184). Іменний вар. *Лáца* в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1437: *Lacza filius* — Ремети (Nagy-1 338). Пор. ще прізвищевий дериват, зафіксований 1641 р. в Мукачеві: пан *Lacza Janos* (HodOkm 109).

Лацко́ — Уж, Ір, Мж. 1403: *за душу Лацька восводи* — Сучава (ССУМІ 540); 1435: шл. *Laczko*, а 1560 — *Jac. alias Laczko* з с.Керецькі (Bélay 170, 163); 1682: *Laczko Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1773: кр. *Laczko Jankó, Prokop* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: п-ще *Laczko* — Волосате на Лемк, а *Łackow* і *Łocko* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. або хорв. гіпок. імені *Lacko*, співвідносного з *Ladislav*, *Vladislav* (SSJ VI 139, Šimundić 424) чи від угор. гіпок. *Lackó*, що з *László* (Kázmér 659), але відомий він і кільком іншим мовам, зокрема й укр. (Он I 405), де співвідноситься з повним іменем *Володимир*. П-ща *Lacko*, *Lacković* є у хорватів та словаків (Leksik 354).

Лацкúн — Вн. ◀ Від антр. **Лацко́** + атрибут. суф. *-ун*.

Лашка́й — Мк, Св. 1574: п-ще *Laskai* — Виноградів (Szabó 422). ◀ 1. П-ще *Laskai* є угор. утворенням, яке походить від ойк. *Laskó*, що в ком. Бараня (Kázmér 666). 2. Від розм. давньоукр. імені *Лашко́*, співвідносного з іменами на зразок *Василашко*, *Євлашко*, *Михайлашко* (Керста 130 і козацькі реєстри), болг. чи серб. імені *Лашко*, співвідносного з повним іменем *Лазар* та з іменем *Блашко* (Илчев 299, Ковачев 304, Грк 118), чи навіть із місц. іменем, яке в документах XIV–XV ст. записували як *Lachk*, + *-ай*. Пор. 1362 — Ужгород, а 1415 — Матівці (Nagy-1 324, Nagy-2 146). 3. Етимологію п-ща можна спробувати виводити навіть із рум. ос. назви *laş* — “боягуз”, “негідник”, а також лемк. п-ща *Lasz*.

Лашо́ — Уж. Пор. 1787: п-ще *Laszczak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Лаш* або *Лашо*, співвідносного з іменами *Євласій*, *Євламній*, *Ладислав*... (див. **Лашка́й**) + здр.-пестл. суф. *-чо*, як у іменах *Адамчо*, *Іванчо*, *Юрчо*. Пор. лемк п-ще *Lasz* у селах Черна та Фльоринка з 1787 та 1819 років (ЙМ, ФМ); 1715: кр. *To. Lascsinia* — Тересва (Bélay 204); 1751:

діакон *Илій Лашур* — Діброва (Гаджега-М 179).
2. Регресивне утворення з формантом *-o* від місц. укр. дієсл. *лаїцитися* — “пеститися”.

Леб †. 1604: вл. *Pe. Leb* — Борша (Bélay 131); 1648: *Leb Jakob, Lukacz*, а 1699 — *Leb Laszlo, Mihaly* — Чинадьово (Maksay 521, 163). Пор. рум. п-ще *Lebu* (Jordan 276). ◀ Антропооснова *Леб-* може співвідноситися з західнослов., пол. або чес. лексемою *leb* — “лоб, чоло, голова” (SW II 806) або, що менш імовірно, з іменем *Глеб* (< *Глѣбъ*).

Лёбавка — Рх. — Див. **Лібавка**.

Лебóвич — Св. 1715: п-ще *Lebovics* — Бекень (Szabó 302); 1699: *Lebovits Marko* — Павлово (Maksay 579); 1699: кенез *Lebovics Simon* — Дешковиця (LehBer 229). ◀ Від антр. *Леб-* + *-ович*, який кілька разів фіксується в XVII ст. Антропооснова *Леб* — це або пол. апел. *leb* — “голова”, “головка”, або фонет. видозмінене чол. ім'я *Глеб* (Rymut II 37).

Лёва — Тч, Хс, Вн, Рх, Ір, Вб. 1234: *emisset terram a Leva* — ком. Земплин (RegVar 298); 1421: *пан Ходко и брат сго Лева* — б.м.н. (ССУМ I 541); 1684: кр. *Leva Domitru* — В.Руна (Bélay 186); 1720: кр. *Jo. Leva* — Терєбля (Bélay 204). Пор. ще 1787: п-ща *Lewak, Lewacki* — Плав'є, Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Лев* у формі род. відм. або в його хорв. гіпок. формі. Пор. імена *Leva, Levka, Levko*, співвідносні з *Levin, Levterije* (Šimundić 425). Ім'я *Лев* у Карпатах хоч і не було дуже популярним, але про нього знали. Пор. 1408: *Stanislai f. Leu* — Бирсана (Bélay 123). 2. Менш імовірно, що від назви рум. грошової одиниці *лев* (SW II 724).

Левадник †. 1715: кр. *Jo. Levadnik* — Терново (Bélay 166). ◀ Від лексикогр. незасвідченого апел. *левáдник* — “особа, яка працює або й живе на леваді”.

Левай †. 1684: гор. *Levai Samuel* — Хуст (Bélay 152). ◀ 1. Від антр. **Лёва** + суф. *-ай*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Léva* (по-слц. *Levice* — Matán 235).

Левандóвський — Мк. ◀ 1. Пол. лінгвісти виводять п-ще від назви рослини *lewanda* “лаванда” (SW II 696, 725, Rymut II 11, 17). 2. На нашу думку, воно могло утворитися й від давньоукр. імені *Левон* (≅ *Леонтій* — Керста 118) чи від чол. імені *Лев*, ускладненого суф. *-анда*, за допомогою суф. *-овський*.

Лёвдар [*Лівдар*] — Ір. — Див. **Лёвдер**.

Лёвдер [*Лівдырь*] — Мк, Уж. 1743: п-ще *Lödör* — Приборжавське (Szabó 383). ◀ 1. П-ще *Lödör* — це угор. утворення, яке вперше зга-

дується 1522 р., а походить від угор. апел. *lödör* — “бродяга”, “гуляка” (Kázmér 683). 2. Імовірно, суч. п-ще раніше мало вигляд рум. ос. назви *lăudăros* — “хвалько” або *lăutar* — “музикант, що грає на лютні”. До речі, в Молдові до кінця XIX ст. частину циган прозивали *левтарями*. 3. Є всі підстави вбачати у п-щі *Ливдырь* також чол. кал. ім'я гр. пох., яке у болгар звучить як *Левтар*, а у сербів — *Левтерију*, що з гр. *Ἐλευτέριος* — “вільний” (Илчев 299, Грк 118, Šimundić 425), нім. *Leutard* чи *Liodor* (Справочник 430).

Лёвеш — Вн. ◀ Від давньоукр. чол. імен *Левошъ, Левошъко, Левушъко*, співвідносних із повними іменами *Леонтъ* і *Левъ* (Керста 118, Осташ-З 38). Нинішнього вигляду п-ще набуло під впливом закарп. діалектизму угор. пох. *léves* — “суп, бульйон” (угор. *leves* — “т. с.”).

Лёвинець [*Лёвиниць*], *-иця* — Хс, Вл. 1715: кр. *Jo. Lewinecz* — Рахів (Bélay 130, 182); 1787: п-ще *Lewiniec* — Кальне, *Leviński* — Турчин на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Лёва** + *-инець*. 2. Від укр. апел. *левéнець* — “молодець, рослий парубок, гайдамака” (Ж-Н 398, Гр II 350); у пол. мові *lewiniec* — це *levens*, що “гайдамака”, “опришок”, “грабіжник” (SW II 725).

Левіцький — Вб, Пр, Уж, Мк [зрідка — **Левіцький**]. 1787: п-ще *Lewicki* — Нагуєвичі, Ільник та ін. на Бойк, Добра, Карлик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Левич* + *-ський*. Антр. *Левич* у Карпатах фіксується з XV ст. Крім цього, п-ще *Levický* є у чехів та словаків. 2. Від давньої ос. назви *levit* — “служитель храму у давніх іудеїв з племені *Левія*” (СУМ IV 458, SW II 725, РСКН I XI 279), “протестант, священник і вчитель” (Kálal 932). П-ща *Lewitski, Levitzki* поширені і в Польщі (Rymut II 17). За Д.Молдановою, *Левит* — це ос. ім'я *Levit*, що належало нащадкові четвертого сина бібл. Якова. Саме від нього, мовляв, походить суч. чес. п-ще *Levit* (Moldanová 132). 3. За Н.Ковачевим, у болгар *Левит* — давнє побажальне ім'я, смисл якого — “Хай стане левитом, тобто священником!” (Ковачев 304–305). П-ще могло також походити від назви слц. міста *Levice* (Matán 235).

Левич †. 1443: *пан Александръ Левичъ*, 1492 — *Иванко Левичъ* — Сучава (ССУМ I 542); 1648: *Levitsz Andre* — Н.Ворота (Maksay 592). Пор. ще п-ще *Levih* у сербів та хорватів (РСКН I XI 279, Leksik 3654). ◀ Від антр. **Лёва** + *-суф. -ич*.

Лёвка — Вб, Тч. 1404: *Лсвка Бслковичъ* — Сигіт (ССУМ I 91, 543); 1715: кр. *El. Leuka* — Крачуново (Bélay 161); 1775: п-ще *Levka*, а з 1778 р. — *Leuka* — Заболотне (Szabó 278). ◀

1. Род. відм. від антр. Левко́. 2. Демінутив від п-ща Ле́ва.

Левко́ — Вб, Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Пр, Уж [зрідка — **Левко**] — Ір, Св. 1471: *пупъ Левко Веръбскии* — Володимир (ССУМ I 542); 1600: гор. *Sl., Pe. Leoke* — Вишково (Bélay 126); 1787: п-ще *Lewko* — Перегінське на Бойк, Бонарівка на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1450: *Andree Lewkowicz* — Перемишль (Smołka II 77); 1787: п-ще *Lewkun* — Сприня, *Lewczyk* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Левко*, що з ім. *Левъ*, + *-ко* (Чопей 168, Керста 118) або *Левкій* (Сл.вл.імен 193, 259). Чол. ім'я *Левко* на Зак має давню традицію вживання. Пор. 1665: ім'я *Leuko* — Рипинний (Bélay 184).

Левкош †. 1444: *Lewkos* — Рокосово (Szabó 153). ◀ Від антр. **Левко́** + атрибут. суф. *-ош*.

Левку́лич — Мк, Уж, Пр. 1682: *Leukulics Ivan* — Сухий (UstC 88-59); 1787: п-ще *Liwkulicz* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Левку́ля* — “дружина **Левка́**” + *-ич*.

Левля́с [*Ливля́с*] — Св. ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща **Глівля́зь** під впливом угор. вимови.

Леву́рда — Тч. 1710: шл. *Левурдо Єноушъ* — Вільхівці (ПаПо-2 40); 1680: шл. *Leordan Grigori, Kozma, Miron, Nekita* — Леурдина (Bélay 171). Пор. ще 1542: вл. *Dan. Leordynau* — Леурдина, Петрова (Bélay 171, 213). ◀ Від укр. назви рослини *леву́рда* — “ведмежий часник” (Гр II 350, Геров III 8).

Левча́к — Уж. 1787: п-ще *Lewczak* — Ванівка, Височани на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. **Левко́** + *-як*.

Левчу́к — Хс. ◀ Від антр. **Левко́** + *-юк*.

Лев'я́с — Вл. ◀ Недавно олітературнений (усуненням епентетичного /ль/) вар. п-ща **Левля́с**.

Легач — Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Lehacs* — Драгово (Bélay 169); 1750: п-ще *Lehacs* — Фанчиково (Szabó 324). ◀ Від місц. апел. *легач* — “лежебок” (Ір); пор. апел. *лега* — “т. с.” (Гр II 350).

Легелчик — Мк. ◀ Від давнього угор. п-ща *Lehel* (Ladó 185) + укр. суф. здр. *-чик*.

Легета́ — Св, Вл. Пор. 1496: *Лсгетишъ* — Васлуй (ССУМ I 542), запис антр. 1661 р. *Lehet Gavrilla* з с. Стремтура (Bélay 202); 1772: присяжний *Mathias Legetics* — В. Ворота (Удварі 305) та суч. серб. п-ще *Легетих* (РСКНІ XI 290). ◀ Антропооснова того ж кореня, що й в укр. прикм. *легенький, легкий*, ім. *полегшення, пільга*, тобто *лег-*. Можливо, п-ще походить від ім. *legit* — “легкий приємний вітерець” (СУМ IV 461) у формі род. відм. Пор. ще вар. цієї лексеми *легот* — “т. с.” (Ж-Н 400, Гр II 351).

Легкий [*Лэхкий*], *-кого* — Вн. 1687: *присяжний Легки Яков* — Заріччя (ЛелПам 229); 1773: п-ще *Lekka* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1819: п-ще *Lechkey* — Бусовисько на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. прикм. *легкий*. Див. ще п-ще **Кіпів**.

Леготай — Св. 1782: *Lehotay Istvan* — Лісковець (LchBer 254). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Lehota*, яких на території суч. Слч. 30 (Majtán 227–231). Ойк. *Lehota* наявний у 9 комітатах Угорщини (Kázmér 670).

Легу́н — Ір. 1715: кр. *El., To. Lehun*, а 1720 — *Timot. Lehun* — Керецькі (Bélay 163). П-ще **Легу́н** є і на Гуц (Vincenz 497). Пор. ще бойк. п-ще *Legunow* із с. Князівське за 1787 р. (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антр. **Лега** або *Лега* + *-ун*.

Лега — Мк. 1787: п-ще *Lega* — Тилява, *Lyga, Liga* — Мушинка, Розтока Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Lygus, Ligus* — Гирова, Граб та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лега, лега* — “лежень, ледащо, лежебок” (Гр II 351, Vincenz 497, Мат. до буков. V 18).

Леган — Уж. 1715 і 1720: п-ща *Lehan* і *Legan* — с. Чеке в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від антр. **Лега** + *-ан*. Пор. ще серб. апел. *леган, лиган* — “ледащо” та похідні від них п-ща *Лиган, Лиганових* (РСКНІ XI 418).

Легар [*Легарь*, рідше — **Легар**] — Св. Пор. 1720: кр. *Jo. Lihar* (!) — Рипинний (Bélay 184); пор. суч. гуц. п-ще *Legaruk* (Vincenz 523). ◀ Від бойк. апел. *легарь* — “сволок”, “балка”, “брус” (Он I 403, Vincenz 523, ЕСУМ III 208), пол. *legar* і *ligar* — “лага”, тобто “балка, на яку кладуть підлогу” (SW II 702).

Легеза — Вб, Пр, Уж, Св [зрідка — **Легедза** чи навіть — **Легезда**]. 1407: *pan Jan krakowski Ligeza z Nemirowa* — Краків (ССУМ I 553); 1699: кенез *Legezö(!) Demeter* — Підполоззя (Maksay 584), кенез *Legeza Péter* — Пашковець (LchBer 647); 1819: п-ще *Lagedza* — Нижнє і Верхнє на Бойк (ФМ). ◀ Пол. п-ще *Legieza*, що з діал. апел. *ligeza* — “лежебок”, “підлиза” (SW II 740, Rymut II 13, 20). На Подг п-ще *Ligeza* фіксується з XVII ст. (Bubak 205).

Легездич — Хс. ◀ Від антр. **Легезда** (див. **Легеза**) + *-ич*.

Легезич — Мк. ◀ Від **Легеза** + суф. *-ич*. Пор. 1699: *Legesztecz Ivan, Fedur* — В. Ворота (Maksay 593).

Легезчик — Вл. ◀ Від *Легезки* (≲ **Легеза** + *-ка*) + суф. *-ик*.

Легезчук [*Легешчук*] — Тч. ◀ Від антр. **Легеза** + суф. *-чук*.

Легетич †. 1773: присяжний *Mathias Legetics* (!) — В. Ворота (Ud-2 305). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від письмово незасвідченого антр. *Легета*.

Легéщик — див. Лезезчик.

Легéщик — див. Лезезич.

Легешук — див. Лезезчук.

Легірда [Лигірда] — Св, Мк. 1772: сваяц. *Lekurd Lazarus* (!) — Сторожниця (Лучкай 2002 32); 1773: староста села *Basilius Ligirda* — Голубине (Ud-5 46). Пор. 1607: *Lukorda* (!) Remelj — Антонівка (UctC 104-8); 1772: *Logorda Vaszil* — Кузьмино (ДэжеДел 289). ◀ Від укр. або пол. діал. експресивної назви лінивої людини *legéjda* (*legiejda*) — “лежень, ледащо, волоцюга” (Мат. до буков. V 18, Гр II 351, SW II 703), спорідненої з діал. лексемами *лэгарь* — “неповоротка особа”, “вайло”, “тюхтій”, “нероба” (Гр II 351, ЕСУМ III 230), *лэгурний* — “повільний” (там само), *лэгорити* — “вилежуватися в ліжку” (Мат. до буков. V 18), а також із бойк. *лэгарт* — “нероба, ледар”, що з пол. *legart* — “т. с.” (Он I 406).

Легінь †. 1693: кр. *Leghen Andreas* — Бобовище (Лучкай-Іс 50). ◀ Від місц. апел. *легінь* — “парубок”, що з угор. *legény* — “т. с.”.

Лéгош — Вл, Мж. 1819: п-ще *Legosz* — Явірник на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ща *Legoski* — Корчин, *Leguski* — Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. дериват із атрибут. суф. *-ош* від антр. Лéга.

Ледіда — Мж, Уж. 1715: кр. *Lidida Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 172). ◀ Укр. експресивне утворення від ім. *леда́й* або *леда́р* — “ледащо”, “ледацюга” (Ж-Н 400, Гр II 351) за аналогією до *легéйда* (див. Легі́рда). Пор. ще споріднені укр. діал. *леда́к*, *леда́ка* — “ледащо”, “нуждар” (Он I 406).

Ледин †. — Див. Ледне́й.

Ледне́й [Ледні́й], -ея — Мж, Хс, Ір. 1715: кр. *Pe. Ledni*, а 1720 — кр. *Mati Ledin* — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1412: *Олександро ледянскыи* — Львів (ССУМ I 542). ◀ П-ще, зокрема його морфемна структура, передбачає твірну основу *ледн-а*, але такої в укр. мові ми не виявили. Правдоподібно, це болг. жін. ім'я *Ледна*, співвідносне з чол. іменем *Леден*, яке раніше слугувало побажальним іменем зі смислом “Хай буде чистий, як лід!” (Ковачев 305). У чехів є ім. *leden* (род. — *ledna*) — “січень”, а у сербів прикм. *ледан* — “льодовий”. П-ще *Lednei* відоме румунам (Iordan 276), а антропооснова *Leden-*, *Ledan-* часто повторюється у хорв. п-щах. Пор. *Ledenčan*, *Ledenik*, *Ledenko*, *Ledina*, *Ledniaki*, *Lednić...* (Leksik 360–361).

Ледча́к [Лытча́к] — гіперправильний орфогр. вар. п-ща Литча́к.

Лéйба [Лі́йба] — Мж. Пор. 1787: п-ща *Leybiak*, *Laibiak* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀

1. Від місц. євр. чол. імені *Лéйба/Лі́йба* (Зак). Таке п-ще є в Польщі (Rymut II 13). 2. Від укр. діал. апел. *лéйба* — “ледар, ледащо” (ЕСУМ III 214), пол. апел. *lejba* — “розкислий, вайлуватий, незграбний чоловік” (SW II 706). Пор. ще буков. апел. *лейба* — “неакуратно пошита одежина” (Мат. до буков. V 20).

Лейбо́вич [Лі́йбо́вич] — Вб. 1787: п-ще *Leybowicz* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. Лéйба + -ович. 2. Можливо, п-ще утворилося під впливом угор. вимови на п-ще Лейбо́вич.

Лéйка [Лі́йка] — Уж. Пор. 1538: п-ще *Leyka* — Вари на Лемк (Lysiak 70). Пор. також пол. п-ща *Leyka*, *Leyko*, *Lejka*, *Lejko* (Rymut II 13). ◀ 1. Від чол. імені *Лейко*, яке в укр. мові співвідноситься із *Іллейко*, тобто *Ілля* (НЗ МУК XVIII 160), у болгар — із *Малейко* (Илчев 300), у сербів та хорватів — із *Алекса*, *Александр* (Грк 118, Šimundić 424), а в угорців — із *Lőinc* (Ladó 187). 2. Від буков. апел. *лея* — “ледащо” (Мат. до буков. V 22) + *-ка*.

Лейко †. 1538: *Михаил Лейко* — Коритняни (Гаджега-Уж 60); 1787: п-ща *Leiko*, *Leyko* — Довжки, Корчин на Бойк (ЙМ), Карликів, Ляджин на Лемк (ЙМ). Антр. *Lejko* відомий полякам і румунам (Iordan 276). ◀ Правдоподібно, від пол. апел. *lej* — “пияк”, “базікало” (SW II 706).

Лела †. 1775: п-ще *Lela* — Тросник (Szabó 473). ◀ Усіч.-суф. утворення від двоосновного слов. імені на зразок *Лслистрый* чи від праслов. дієсл. *lelčī* — “колисати” (Rymut II 14).

Лéле [Лéлс, рідше — Лéльо, невідм.] — Рх. 1787: п-ще *Lelo* — Жерденка на Лемк, *Lylo* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гуц. апел. *лéльо* — “дядько”, “тато” (Гр II 354, Vincenz 509, Гг 111); пор. пол. діал. *lele* — “зніжена, жінкоподібна людина” (SW II 713). 2. Від серб. гіпок. чол. імені *Лэльо*, співвідносного з повними іменами *Александр*, *Леонтије...* (Грк 119), хорв. повним іменем *Leljo* (Šimundić 190) та з угор. гіпок. *Lele*, яке виводять із *lélek* — “душа” (Ladó 185). 3. Від серб.-хорв. теоніма *Лэльо* — “давньослов. бог шлюбу й кохання” (РСКНІ XI 660).

Лелекач — Уж. У сербів і хорватів є п-ща *Lelek*, *Leleković*, *Lelečć* (РСКНІ XI 323, 324, Leksik 361). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ач* від дієсл. *лелéкати*, яке у гуцулів озн. “кричати” (Гр II 353, Гг 110), у бойків — “голосити, плакати” (Он I 407), у сербів та македонців — “стогнати, оплакувати, ридати, голосити” (РСКНІ XI 323, 324), або від ім. *лелек* — “плач, голосіння” (там само). 2. Від гуц. апел. *лиликач* — “кажан” (Жегуц, Піпаш 85).

Лелигда — Мк. 1772: присяжний *Leligda Mihaly* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, пов'язане з п-щами Лела, Леле, Лелик, Лелекач.

Лелик — Мк, Вб. 1715: кр. *Andr., Dem. Lelek* — Дубове (Bélay 136); 1715: кр. *Kurillo Lelik* — Криве на Тч (Bélay 164); 1771: *Lelek Petro* — Студений (ДэжеДел 271). Пор. 1787: п-ще *Łelik* — Мізунь, *Lelow* — Волосянка, *Leluch* — Орів, *Lelak, Lilak, Lilin* на Бойк (ЙМ) та п-ща *Lelak* і *Leluk* на Гуц (Vincenz 509). П-ща *Lelik, Lelyk* і *Łelyk* є і в Польщі (Rymut II 14). Пол. ономасти схильні виводити їх від двоосновних слов. імен на зразок *Lelistryj* або від дієсл. *lełci* — “колисати” (Rymut II 14). ◀ Географія п-ща та його споріднених, а ще більшою мірою морфемна структура і валентність морфем свідчать, що п-ще утворене від слов. ос. назви *лельо* — “дядько” (див. Леле) за допомогою суф. -ик. 2. Менш імовірно, що це закарпатоукр. апел. *лілик* — “кажан” (Гр II 354, ЕСУМ III 217) або болг. чи серб. апел. *лелек* — “чорногуз” чи пол. *lelek* — “диявол”, “тупоумний” (SW II 713) “нічний крук” (Reczek 181).

Лелич — Уж. 1618: кр. *Lilics (!) Hricz* — Курова (Mars 95). Пор. серб. та хорв. п-ще *Лелич* (РСКНІ XI 325, Leksik 362), а також запис укр. п-ща 1715 р. *Gr. Lelesz* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -ич від закарп. антр. *Лела*, який у Троснику згадується 1775 р. (ПеПред 314). Основа *Лела*, співвідноситься з давньослов. жін. іменем *Лела*, первісне зн. якого — “тітка, мамина сестра”. Пор. ще буков. апел. *леля* — “братова дружина” (Мат. до буков. V 21), “старша сестра” (ЕСУМ III 218), “паніматка” (Ж-Н 401) чи просто “сестра”, як це у сербів *леља* (РСКНІ XI 659). 2. Може співвідноситися з серб. жін. іменем *Лела* або *Леља* (≤ *Јелена, Љељена* — Грк 271, 273) чи навіть — із угор. жін. іменем *Léla*, яке виводять від угор. апел. *lél* — “душа” (Hajdú 64). 3. Із укр. чи пол. діал. назви *лелич*, по-польськи *lelicz* — “вільха зелена”, “вільха гірська” (Он I 407, ЕСУМ III 217, SW II 713).

Лелітка — Ір. Пор. пол. п-ща *Lelit* і *Lelito*, які дехто виводить з апел. *lelito* — “кишка” (SW II 713), а також п-ще *Leletawczuk* (1787) із бойк. с. Іванівка (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *лелітка* — “вид блискучої жін. прикраси на голові” (Гр II 354, Он I 407). Пор. ще закарпатоукр. апел. *леліточка* — “лілея” (Чопей 169). 2. Менш правдоподібно, що це регресивно-суф. утворення від бойк. *лелетати* “співати”, “цокотати” або від апел. *лелет* — “вид малої сови” (Он I

407), “сич”, “сова-яструбина” (ЕСУМ III 218), *лиліт* — “кажан” (Karaś 84).

Лельо — Рх. ◀ Від укр. діал. *лельо* — “батько, тато” (ЕСУМ III 219).

Леля — Рх. — Див. Леле і Лельо.

Лемак — Вн, Хс, Мж, Ір, Тч. XVI ст.: *Лемакь Скобельцинь* — Полісся, Обонеж (Тупиков 225); 1693: п-ще *Lemak* — Чепа, а 1775 — Черна, Холмовець, Гетеня (Szabó 314, 307, 368, 373); 1715: кр. *Andr. Lemak* — Кушниця, *Laur Lemak* — Суха (Bélay 202); 1720: п-ще *Lema (!)* — Вел.Копаня (Szabó 548); 1773: присяжний *Franciscus Lemák* — Ільниця (Ud-2 300); 1787: п-ще *Lemak* — Мшанець, Сторожне на Бойк (ЙМ). П-ща *Lemak, Lemaczko* є і в Польщі (Rymut II 7). ◀ Від місц. укр. етн. *лемак*, яким населення Марамороша, тобто *лишаки* (Хс, Ір, Мж), прозиває жителів зах. р-нів Зак (Мк, Св, Вл). Лексема *лемак*, правдоподібно, походить від місц. укр. присл. *лем* — “лише”, який протиставляється прислівникові *лише* — “тільки”. Лінія поділу між *лемаками* та *лишаками* постала ще до XVII ст. і нині проходить приблизно по р. Боржава. Майже всі носії п-ща *Лемак* традиційно живуть у ареалі справжніх *лишаків*, тоді як усі носії п-ща *Лішаак*, звісно, живуть у ареалі *лемаків* (ЧуЗа 129–130).

Леманинець [*Леманиць*], -ниця. — Тч, Мж. ◀ Від місц. мікроетн. *леманя* — “лемкіня”, власне “жінка з ареалу присл. *лем*”, + -ич. Пор. ще один дериват від цієї основи за 1787 р.: п-ща *Lemanucz, Lemanicz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ).

Леманюк — Хс. ◀ 1. Від мікроетн. *леманя* (див. *Леманинець*) + -ук. 2. Від антр. нім. пох. *Leman* (Rymut II 14) + -юк. П-ще *Леман* у Карпатах згадується 1787 р.: п-ща *Lehna* і *Leman* — Вижлів на Бойк (ЙМ). Останнє є і в Хорватії (Leksik 362).

Лемачок, -чка — Хс, Св. ◀ Від антр. *Лемак* + -ок. Пор. ще запис спорідненого п-ща 1715 р.: *Laur Lemacs* — Кушниця (Bélay 170).

Лемачук †. 1751: *Іоан Лимачук (!)* — Сокирниця (Гаджега-М 192). ◀ Від антр. *Лемак* + -юк.

Лембак — Рх, Мк. ◀ 1. Від місц. дієсл. *лёмбати*, яке у зах. районах Зак озн. “тинятися”, “вештатися” (можливо, співвідносне з *лімбас* — “бродяга” — Ж-Н 401), а у сербів, що межують із румунами, *лёмбати* озн. “базікати”. Пор. ще *лёмбас* і *лёмбас* — “лобуряка” (Мат. до буков. V 21). 2. Укр. утворення з суф. -ак від болг. жін. імені *Лемба* (Ковачев 306) або фонет. видозміна пол. п-ща *Lembach*, що походить від нім. імен *Lembert, Lamprecht* (Rymut II 7).

Лембей [*Лимбій*] — Хс, Мк. ◀ 1. Від місц. апел. *лимбій* — “вайло” (Вл), що пов'язане з дієсл. *лімбати* — “вештатися”, “гойдатися”.

2. Імовірно, п-ще має стосунок до рум. апел. *limbă* — “мова”. Пор. у молд. грамотах XV ст. п-щеву назву *Лимбадулч* (ССУМ I 545), а в Румунії — суч. п-ще *Limbă* (Iordan 280).

Лéмен — Тч. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, воно пов'язане з хорв. гіпок. іменем *Lema* (≠ *Filemon*, *Alem* — Šimundić 424) або з бойк. п-щем *Лéма* (див. **Леманюк**), або з молд. іменем *Лима* (≠ *Паителеймон* — ДумбрМик 95).

Лémеш — Хс. 1715 і 1720: п-ще *Lemes* — с. Бочков (ПеПред 313). П-ще *Lemeš* є в хорватів (Leksik 362) та у сербів (РСКНІ XI 328). ◀ Від місц. апел. *лémеш* “леміш”, тобто “частина плуга, що підрізує шар землі” (СУМ IV, Он I 407), якому в серб.-хорв. мові так само відповідає *лемеш* (РСКНІ XI 328).

Леміш — Хс. ◀ Див. **Лémеш**.

Лémка — Хс. ◀ П-ще **Лémко** в род. відм.

Лémкó — Хс, Ір, Мж. 1570: *Јас. Lemko* (!) — Страбичово (UetC 57-29); 1715: кр. *Lemko Iwan* — Руське Поле (Bélay 212). Пор. 1787: п-ща *Lemko* — Лолін, Сможе, *Lemkow* — Орів, Підліски, *Lemkałowicz* — Орява, *Lemciow* — Кіндратів на Бойк, *Lemciw* — Глодно, Радошиці на Лемк (ЙМ). У пол. джерелах антр. з сегментом *Лемк* фіксуються з XIV ст. Пор. 1371: *Lemco de Pantelicz*, 1399: *Thomas Lemkonis*, 1408: *Johanet Lemkonis* (SSNO III 224). У новіші часи п-ща *Lemka*, *Lemko*, *Lemkowicz*, *Lemkowski* є в Польщі (Rymut II 7). ◀ Імовірно, всі наведені антр. походять від етн. *лémко* (ЕСУМ III 220). Однак М.Худащ вважає, що не п-ще **Лемко** походить від співзвучного етн., а навпаки, — етн. *лémко* походить від співзвучного антр. (Мовознавство. — 1985. — № 6. — С. 45–52). До речі, у хорватів є й чол. гіпок. ім'я *Lemko*, співвідносне з повним іменем *Filemon* (Šimundić 424).

Лен — Пр, Вб. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Лен*, співвідносного з повним іменем *Павлен* (Керста 134, Остащ-3 38). Пор. 1459: *пан Льнь Роужинь* — Сучава. В укр. пам'ятках писемності XVI–XVIII ст. багато записів імені *Лень/Лень/Леньо* та *Ленець, Ленько, Ленчик, Лешок* (Керста 134, Смоґка II 10 та ін). 2. Від місц. назви волокнистої рослини *лен* — “льон”. 3. Нім. п-ще *Lehn*, що від чол. імен *Magdalen* або *Lenart* (Rymut II 14).

Лéнарт [*Лінарт*] — Уж. 1602: *Lenart Andras* — Циганівці (UetC 104-8); 1603: *Lenart Battiko* — Кострини (там же); 1819: п-ще *Lenart* — Бельхівка на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імені герм. пох. *Lenart*, що з *Leonhard* (Ladó 185, Rymut II 15, Moldanová 62).

Лéнгер — Тч, Хс. ◀ Фонет. видозміна місц. п-ща угор. пох. **Лéндсл**, зумовлена дисиміляцією двох /л/ та переходом /дь/ у звук /г/, як у словах *гід, гіло*, що з *дід, діло*. Пор. ще серб.-хорв. п-ще *Ленгеровић* (РСКНІ XI 332), яке зазнало таких же змін.

Лéндсл — Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Уж. 1473: *Georgius Lengyel* — Поруба у сх. Слч (Nagy-2 342); 1581: кр. *Gr. Lengyel* — Крачуново; 1592: *Phil. Lengiel* — Чумальово; 1600: *Jo. Lengyel* — Теремля, *Jo. Lengel* — Буштино, *Sim. Lengel* — Іза (Bélay 161, 163, 203, 132, 156); 1648: *Lengyel Orszagi Demeter* — Грушово (Bélay 161); 1699: *Lengyen (!) Sandor* — Кольчино (Maksay 561); 1772: староста *Gregorius Lengyel* — Чертіж (Удварі-2 298). ◀ Від угор. етн. *lengyel* — “лях, поляк”, який сягає слов. **lęd* + *inь*, тобто — “лядин”, “лядський” (див. ще Kázmér 673). Упродовж останніх століть закарп. українці не називають поляків ані *лендслами*, ані *ляхами*, а лише загальнонац. назвою *поляки*.

Лéндср — Мк, Ір, Пр. [Здебільшого пишуть **Лéндсл**, але як і в хорв. записах п-ща *Lender*, кількість фіксацій із дисиміляцією двох /л/ зростає]. ◀ Фонет. видозміна угор. п-ща *Lengyel*.

Лендрáнич — Уж. ◀ Від андр. *Лендрáня* — “дружина *Лéндра* або *Лéндри*” + *-ич*. Етимон п-ща спірний. 1. Від заст. кал. ім'я гр. пох. *Леандр* (ВІЛ 234). 2. Від пол. етн. (*h*)*ollender* — “голландець” (SW III 764). 3. Від укр. апел. *лéндра* — “шматок полотна” (ЕСУМ III 228).

Лендюк — Рх. ◀ Укр. п-щеве утворення з суф. *-юк*, однак етимол. належність твірної основи спірна. У ній можна шукати і рум. п-ще *Lindea* (Iordan 280), і нім. ос. назву *Lend* чи *Land* у зн. “земля”, “край” (Rymut II 8), і нім. апел. *Linde* “липа”, і хорв. гіпок. ім'я *Lendo* (Šimundić 424), і декілька фонет. близьких апел. Див. ще **Линдюк**.

Лендяк — Мк, Мж, Хс. 1819: п-ще *Ladiak* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-як* від давньої слов. основи *ляд* — “лях” або від герм. антропооснови *Lend* — “земля”.

Ленішинець [*Ленішиниць*], *-нця*. ◀ Від андр. *Леніха* — “дружина *Лéна* або *Леня*” + *-инець*.

Ленівський [*Ленівський*] — Мк. ◀ 1. Від місц. укр. ойк. *Ленівці* (колись село *Ленівці*, що тепер має статус частини с. *Лóхово* на Мк), + *-ський*. 2. Від місц. антр. *Леньó* + *-івський*.

Ленчин †. 1720: кр. *Gr. Lencsiny* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від усіч. жін. імені (*О)лénка*.

Ленчко [Ліньчко] — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. -ко, котрий міг додатися або до антр. **Ленько́**, або до антр. *Ленчо*, відомого болгарам як чол. ім'я від *Єлен*, *Милен*, *Свилен* (Илчев 300).

Ленчур [Ліньчур] — Вн, Ір, Мк, Вл. 1773: *Lentsur Ivan* — Річка (ПеПред 310). ◀ 1. Укр. утворення з атрибут. суф. -ур, як і у п-щах **Ганчур**, **Папчур**, **Савчур**, від антр. **Ленько́** або якоїсь іншої власної ос. назви на зразок болг. імен *Ленка*, *Ленчо* (Ковачев 306–307) чи пол. п-ща *Lencz* (Rymut II 15). Пор. записи 1226 р.: *servus Lench* — ком. Бийкнийш (RegVar 290); 1456: *пан Жоуржъ Лѣнцѣ* — *Васлуй* (ССУМ I 561); 1567: *Lenczy Iwan* — Павлово (UetC 53-12); 1787: п-ще *Lenczak* — Вислочок, *Lenczyszyn* — Команча на Лемк (ЙМ). Твірною основою могло бути і пол. п-ще *Lencz*, що від нім. ос. назви *Lenz*, а та від лат. імені *Laurentius* (Rymut II 15). 2. Морфол. видозміна серб.-хорв. ос. назви *ленчура* — “ледащо, нероба, лінивець” (РСКНІ 336).

Ленько́ [Линько́] — Вб, Ір, Вн, Хс. Пор. 1411: *пан Лєнко Зарубичь восвода* — Зудечів (ССУМ I 543); 1773: присяжний *Pantaleon Lenko* — Дунковиця (ДэжеДел 320); 1819: п-ще *Leńkow* — Лоп'янка на Бойк (ФМ). ◀ Здр.-пестл. ім'я **Ленько́** з суф. -ко від імен зразка *Лень*, *Леньо* (див. **Лен**). 2. Від буков. апел. *лень* — “ледар” (Мат. до буков V 21) + -ко.

Леньо́ [дав. — **Леньові**] — Мж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1607: *Lenio Ivan* — Дубриничі (UetC 104-8); 1715: *Lenyo Jaczko* — Ізки (Bélay 156); 1773: *Lenyo Fedor, Ivan, Kuzma* — Келечин (ПеПред 310); 1775: п-ще *Lenyu* — Веряця (Szabó 546); 1787: п-ща *Lenio* — Лолин, Страшевичі, *Leniow* — Лужок, Небилів, *Leniuk* — Сухий Потік на Бойк (ЙМ), *Leniak* — Більцарова на Лемк та ін. (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. імені *Леньо* (оф. *Олекса*) чи болг. *Леньо* (оф. *Милен* та ін. — Илчев 300).

Леньовський [Линьовський] — див. **Ленівський**.

Ленько́ — Вн. — Див. **Ленчко́**.

Леньчур [Ліньчур] — див. **Ленчур**.

Леопольд [Леополд] — Вн. ◀ Від чол. імені нім. пох. *Leopold*, що з північнонім. *liut* — “народ” + *bald* — “відважний” (Кпаррová 85, Šimundić 191).

Лена †. Пор. 1618: кр. *Jaczko Lera* — с. Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73). 1715: кр. *Gr., Jo. Lerra* — Драгово (Bélay 169); 1787: п-ще *Lera* — с. Городок (ЙМ). Багато п-щ, утворених від основи *Lep-*, є в Польщі (Rymut II 16). ◀ Від давньослов. імені *Лѣна* у його південнослов. рефлексії, апел. зн. якого — “гарний”, “розумний” за Н. Ковачевим (Ковачев 308), *Лена* — давньослов. побажальне жін. ім'я з настановою

“Нехай буде гарна!”. Пор. також серб. чол. імена *Леноша*, *Ленуш* (Грк 119), хорв. чол. імена *Lera*, *Leran* та жін. імена *Lierša*, *Lieriša* (Šimundić 424, 523).

Лепай †. 1659: *Lepay dictus Roman* — Студений (Bélay 178). ◀ 1. Від антр. *Лена* + суф. -ай. 2. Від бойк. апел. *лѣпай* “недбалець” (с. Комарники).

Лепей — Св, Іршава. 1570: *Sim. Lere* — Свалява (UetC 53-12); 1720: кр. *Roman Lere* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Давньослов. ім'я *Lepěj*, яке давали дітям за їх зовнішній вигляд (SvoSta 49). Імена з коренем *лѣп* — “гарний” дотепер уживаються у південних слов'ян. Пор. хорв. імена *Lera*, *Lere*, *Lepi*, *Lepko*, *Lero* та їх повні відповідники *Leran*, *Lepomir*, *Leroja*, *Lerosav* (Šimundić 424).

Лепетчук, -ка — Рх. Пор. суч. рум. п-ще *Lipiciuk* (Iordan 280), суч. хорв. п-ща *Lepetan*, *Lepetić*, *Lepitak* (Leksik 363). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від лексикогр. незасвідченого антр. *Лепет*, співвідносного з дієсл. *лепетати* “базикати” та ім. *лепетень*, *лепетун*, *лепотій*, *лепотіч*, *лепит* (Ж-Н 402, Гр II 370, Он I 408).

Лепеш — Св. 1682: *Lepes Gyurka* — Загорб (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lepesz* — Розлуч, *Lepeszewicz* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Дериват із суф. -еш від місц. апел. *леп* — “бруд на тілі” або прикм. *лепавий* (Чопей 169, Гр II 344, Гг 110), отже, “брудний”. Пор. буков. *лепавий* — “брудний” (Мат. до буков V 22), закарп. клички вимазаних, брудних тварин *Лепавий*, *Лепавка*. 2. Поляки виводять п-ще із дієсл. *lepić* — “ліпити” (Rymut II 16). Зв'язок п-ща з давньослов. основою *лѣп* — “гарний”, “добрий” менш імовірний, хоча основа часом поєднувалася з атрибут. суф. -еш.

Лепич — Уж. Пор. суч. хорв. п-ще *Lepić* (Leksik 363). ◀ Укр. утворення від давньослов. імені *Лѣпа*, апел. зн. якого — “гарний”, “розумний”. Пор. суч. хорв. і болг. гіпок. імена *Lera*, *Lere*, *Lero* (Šimundić 424, Илчев 301), п-ще 1715 р. *Lerra* із с. Драгово (див. **Лепеш**).

Лепканич — Уж, Вб. ◀ Від укр. андр. *Лепкания* — “дружина *Лепка* або *Лепки*” + -ич. П-ще кріпака *Lepke Mihaly* у с. Комлошка згадується 1646 р. (БалКом 356), а слов. чол. ім'я *Lepko* дотепер уживається в Хорватії (Šimundić 424).

Лептичович †. 1645: п-ще *Lepticsovics* — Котельниця (LchBer 370). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від назасвідченого антр. *Лептич*, який передбачає основу *лепти* — “дрібна монета”.

Леп'як [Леп'як] — Рх. Пор. 1787: п-ще *Lerak* — Пантна, Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лена* (див. **Лепич**). 2. Дериват від ім. *леп* — “бруд” + -як.

Лесак †. — Див. Лиса́к.

Лесик — Вб. 1787, 1819: п-ще *Lesyk* — Яблониця Руська на Лемк і Сушиця на Бойк (ФМ, ФМ). ◀ Від чол. імені *Лесь*, *Лесьо*, *Лесо*, яке в укр., серб., хорв. та деяких інших слов. народів співвідноситься з *Олекса*, *Олександр*, *Єлисеј*, *Лев*, *Омельяи* (Он I 408, Šimundić 424 та ін.). Пор. ще п-ще *Leseňko* за 1819 р. у с. Любинці на Бойк (ЙМ).

Лесів [Лісьв], -сева — Св. Пор. 1787: п-ще *Lesiow* — Лолин, Поляниця та ін., *Lesiw* — Кальне, Славське та ін. на Бойк. ◀ Від антр. *Лесь*, що з імені *Лесь*, + -ів.

Леско́ — Вн. 1787: п-ще *Lesko* — Бережок, *Lysko* — Бонарівка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ща *Leszczkow*, *Liseczko* — Орява на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Леско́*, яке відповідає повному імені *Олекса*. Пор. ще 1787: п-ще *Lesak* — Лужок на Бойк (ЙМ).

Лескович †. 1648: *Liszkoich (!) Prael* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. Леско́ + суф. -ович.

Леснічка — Мк. — Див. Лиснічка.

Лесов. ◀ Фонет. спотворення п-ща Лесів.

Лесович — Уж, Мк. ◀ Від місц. чол. імені *Лесо́*, що з *Лесьо*, *Лесь*, тобто *Олекса*, + -ович. Пор. запис імен кріпаків 1715 р. з с. Руське Поле — *Orosz Leszo*, *Onofrej*, а також запис п-ща того ж року з с. Терново: *Dem. Leszok* (Bélay 212, 166).

Леспух — Рх, Тч. — Див. Ліспух.

Лесь [Лісь] — Тч. 1743: п-ще *Less* — Турц (Szabó 525). Пор. 1787: п-ще *Lesienko* — Воля Сенькова, *Lesiejko* — Межибрід на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Лесь*, співвідносного з повним іменем *Олекса* (Чопей 169).

Лесько́ — Тч, Хс, Св. 1570: п-ще *Lyezko* — Рокосово (Szabó 453); 1787: п-ще *Lesko* — Бережок на Бойк (ЙМ), *Lesieczko* — Королик Волоський на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лесь* + -ко або безпосередньо від місц. пестл. імені *Лесько́* — оф. *Олександр* (Чопей 169).

Лесьо́ [ор. — Лесьо́м] — Мк, Уж, Пр. 1720: кр. *Lad. Lesze* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Lesio* — Воля Сенькова на Лемк, В.Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. вар. імені *Лесьо́* — *Олекса*. Це ім'я часто фігурує в документах. Пор. 1618: батрак *Liesso Szentzissin* — с. Петрова на Маковиці (Mars 97). Пор. ще 1775: кр. *Laurovics Liso* — Студений (Bélay 145).

Лесю́к — Рх. 1787: п-ще *Lesiuk* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Lesiuczko* — Розточки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Лесь* або *Лесьо́* + -ук. 2. Від жін. імені *Лєся*. Посереднім доказом уживання жін. імені в

минулому може бути наявність п-ща *Lesiniac* у бойк. с. Кропивники 1787 р. (ЙМ). Адже суф. -инець, як відомо, в Карпатах міг приєднуватися лише до особових назв на -а.

Лета́ — Тч, Рх, Пр. 1229: антр. *Letha* — ком. Бігар (RegVar 289); 1217: *diaconus Lete* — там само (RegVar 216); 1715: кр. *Jo. Leta* — В.Водяне, а 1720 — кр. *Lad. Leta* — Рахів (Bélay 121, 182). П-ща *Leta*, *Letko* є і в Польщі (Rymut II 10). ◀ 1. Від чол. гіпок. імені *Leta*, яке у хорватів дотепер співвідноситься з повними іменами *Leontij*, *Maleta*, *Mileta* (Šimundić 425), а у болгар — із жін. іменами *Милета*, *Виолета* та з чол. іменем *Лето* — “той, що народився влітку” (Ковачев 308). 2. Менш імовірно, від серб.-хорв. діал. апел. *лета* — “хапко, квапливець” (РСКНІ XI 374).

Летаќ — Уж. ◀ Від антр. Лета́ + -ак.

Летинець [Летиниць], -иця — Мж. ◀ 1. Від антр. Лета́ + -инець. 2. Твірною основою могло бути жін. ос. ім'я *Лета*, поширене у болгар, сербів та словаків (Илчев 302, Грк 271, SSJ VI 139).

Летка́ш — Мж. ◀ Спотворений вар. п-ща Литка́ш.

Летці́вський — Рх. ◀ Суперкоректний вар. п-ща Леці́вський.

Лех †. 1437: *Cosmas filius Leh* — Поростово у сх. Слч (Nagy-2 341); 1565: *Paskowicz Lech* — Дусино (UetC 33-15); 1787: п-ще *Lech* — Вислочок, Дошно, Костева на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lechow* — Ямельниця, Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Лех* (Керста 134).

Лехман — Тч, Рх, Уж. XVII ст.: п-ще *Lechman* — Горяни (UetC 88-59); 1787, 1819: п-ща *Lehman*, *Lechman* — Вижлів, Опоpecь на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: *Lechmanik* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. За Д.Молдановою (Moldanová 126), чес. п-ще *Lehman* походить від давньоверхньонім. *Lehenman* — “найманець”, “васал”. 2. У творах Ю.Федьковича *лехман* — “лейтенант”. 3. За Й.Бубаком (Bubak 203), *lechman* — “розтринькувач грошей”.

Лехно †. 1649: кр. *El. Lehkna (!)* — Грушово (Bélay 167). ◀ За Р.Керстою, *Лехно* — давньоукр. чол. ім'я, яке походить від *Олекса* або *Олександр* (Керста 134), а за К.Римуттом, пол. п-ща *Lechno* і *Lechnio*, які походять від давнього двоосновного слов. імені на зразок *Lšimir* або від імені *Lach* (Rymut II 12).

Леца́к — Ір. 1226: *Leca itaque... portate ferro* — ком. Бігар (RegVar 173). Пор. 1787: п-ще *Lec* — Здвижень на Лемк, *Leciuk* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Леца* або болг. *Лецо* чи серб. *Леца*, хорв. *Леса*, які співвідносяться з повними іменами *Олекса* та *Олек-*

сандр (Чопей 169, Керста 104, Илчев 302, Грк 271, Šimundić 424).

Леца́нич — Мк. ◀ Від андр. *Леца́ня* — “дружина *Леци*” + *-ич*.

Леці́вський — Рх. ◀ Від антр. *Ле́ца*, *Ле́цо* або *Лецо́* + *-івський*.

Лецо́ [зрідка — *Ле́цо*] — Ір, Уж. ◀ Від місц. укр. гіпок. чол. імені *Лецо*, співвідносного з повним іменем *Олекса* (Чопей 169). Пор. це ім'я в записі XVII ст., а саме з 1699 р.: *Kotun Leczó*, *Kotun Ivan*, *Kotun Prokor* — Тишів (Maksay 601). Від цього антр. походить суч. закарп. ойк. *Лецовиця*. Пор. ще 1819: п-ще *Luciv* — Розточки на Бойк (ЙМ).

Лецо́вич — Мк. 1699: кенез *Leczovics Istvan* — Верб'яж (LehBer 780). ◀ Від місц. укр. антр. *Ле́ца* або *Ле́цо* + *-ович*.

Лець †. 1649: кенез *Lecz Janos* — Лецовиця (LehBer 184). ◀ Від місц. розм. імені *Лець* — оф. *Олекса*. У XVII ст. на Зак. цей вар. імені був загальновідомим. Пор. 1649: кр. *Petriczka Lecz* — Міжгір'я (Bélay 178).

Лецько †. XVIII ст.: присяжний *Petrus Leczko* — Обава (Удварі-2 299). ◀ Від антр. *Лецо́*, тобто *Олекса*, + суф. *-ко*.

Лецо́ — Вб. XVII ст.: *Олекса Лецюв* — Монастирець (Яворск 213); 1715: гор. *Alexand. Léczi* — Хуст (Bélay 153). ◀ Те саме, що й *Ле́цо* зі збереженням м'якого /ць/ у місц. формі присвійного прикм.

Лецюв †. 1602: *Litziuu Jatsko* — Ворочово (UetC 104-8); XVIII ст.: *Олекса Лецюв* — Монастирець (Яворск 213). ◀ Місц. говірковий укр. прикм. від антр. *Лець* або *Лецо́*.

Лечи́га [*Личі́га*, зрідка — *Личі́га*] — Вб. 1715: *Licziha Daniko* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від південнослов. чол. імен *Леко*, *Леча* або *Лечо*, які співвідносяться з повними іменами *Алеко*, *Алекса*, *Александр*... (Илчев 392, Грк 119, Šimundić 424), + квалітат. суф. *-ига*.

Лечига́нич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Lesieganicz* (!) — Ольховець на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лечига́ня* — “дружина *Лечи́ги*” + *-ич*.

Лечи́нда [*Личі́нда*] — Вн. ◀ Місц. укр. утворення з експресивним суф. *-и́нда* (як у апел. *глухында*, *хромында*...) від гіпок. імен *Лико*, *Личо*, співвідносних із повними іменами *Илийко*, *Илийчо*, *Svetolik*, *Milan*... (Илчев 303, Šimundić 425).

Леша́к — Вб. 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325), а з 1668 та з 1671 років — у Виноградіві (Szabó 423, 424). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Лиша́к*. 2. Від антр. *Лех* + *-як*. 3. Від антр. *Леш*, співвідносного з чол. іменем *Леш*, *Лешо* чи *Леша*, що від *Aleš*, *Алексій* (Илчев 302, Грк 119, Moldanová 127), + *-ак*.

Леша́нич — Вб. ◀ Від андр. *Леша́ня* — “дружина *Леша́*” + *-ич*. Пор. споріднене аналогічне п-ще 1787 р. у с. Волосате на Лемк *Leczkanin* (ЙМ), що з андр. *Лечка́ня*.

Лешенда — Св, Мж. ◀ Від антр. *Леш* або *Лешо́* + квалітат. суф. *-енда*.

Лешендя́к — Св. ◀ Від антр. *Лешенда* + *-як*.

Лешы́га — Уж. 1772: кр. *Alexander Lyesiga* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108). Пор. 1819: п-ще *Leszega* — Угерці на Бойк (ФМ) та 1787 п-ще *Lesieganicz* із лемк. с. Ольховець (ЙМ). ◀ Від антр. *Леш* або *Лешо́* + суф. згрубілості *-ига*.

Лешка — Мк. ◀ Правдоподібно, род. відм. від антр. *Лешко́*, хоч п-щем могло стати й ім'я *Лешка*, відоме деяким слов. народам (Грк 119, Moldanová 127).

Лешко́ [рідше — *Лешко*] — Вб, Пр, Уж, Мк, Вн, Ір. 1219: *Lescu impetitor* — ком. Бігар (RegVar 221); 1648: *Lesko Danko* — Голубине (Maksay 526); 1704: *Lessko Péter* — Дунковиця (HodGens 10); 1753: *при Григорию Лешко* — Ужок (Сах 84). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Лешко*, тобто *Олекса* чи *Олександр*, широко вживаного колись у Карпатах. Пор. 1700: *Лешко Иванов* — Блажів (ЛелПам 231). Це ім'я дало багато похідних серед п-щ. Аналогічна картина з іменем *Leško* та п-щами *Leško* і *Lešković* у хорватів, сербів та словаків (Šimundić 425, Leksik 364, Šujanský 23) та навіть поляків. 2. У поляків (а через них і в українців) ім'я *Leszko* може пов'язуватися також з іменами *Lech*, *Lechomir*, *Łętyko*, *Lścimir*... (Rymut II 17).

Лешкович †. XVII ст.: *Лешковичови Микулъ* — Розтока (Сах 93); 1751: парох *Николай Лешкович* — Розтока Мж (Гаджега-М 205). ◀ Від антр. *Лешко* + суф. *-ович*.

Лешку́лич — Пр. ◀ Від андр. *Лешку́ля* — “дружина *Лешка́*” + *-ич*.

Лешо́, -ша — Уж. 1787: п-ще *Leszo* — Іванівка, Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Лешо* або *Лешо́*, співвідносного з *Олекса*, *Алеко*, *Олександр* у різних слов. народів (Илчев 302, Грк 119). 2. П-ще *Лешо́* могло прийти до закарпатців від поляків, де його пояснюють як усіч.-суф. розмовне ім'я від повного двоосновного імені *Lścimir* або *Leon* (Rymut II 17).

Леша́к — Уж. 1787: п-ще *Leszczak* — Пулави, Розтока на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Leszczow* — Турка, Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лешко́* чи *Лешко́* або його похідного *Лешо́* + *-як*.

Лещин †. 1618: кр. *Michal Lesczin* — с. Вагринець на Маковиці (Mars 59). ◀ Від здр. жін. ос. імені *Лешька*, тобто *Олеся*, + *-ин*.

Лещинець — Мк. ◀ Від антр. Лешка або від жін. імені Леська (оф. Олександра) + -инець.

Лещинський — Уж, Мк. 1740: вл. *Lesczinszki Szaniszlo* — Мукачів (LehBer 496); 1787: п-ще *Leszczyński* — Ждиня на Лемк, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, пол. утворення з суф. -ski від ойк. *Лщина*, що біля м. Горлиць.

Лещини, -на — Мк. 1787: п-ще *Leszczyszyn* — Труханів на Бойк, Вислік, Грушівка, Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лещіха* “дружина Лешка” або “дружина Леська” + -ин.

Лібавка — Тч. [рідше — Лэбавка] — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. *лібавка* — “худоба, яка з’їдає лише верхівку рослини” (Ж-Н 403, Гр II 357), що з діал. *лібати, лібнути* — “кволо їсти” (Мат. до буков. V 23), “повільно пастися” (Гр II 357, Он I 408), або від гуц. апел. *лібавка* — “суп” (Жегуц, Піпаш 84). Усі ці зн. виходять на пол. діал. прикм. *libawy* — “повільний”, “лінивий” (Rymut II 18). 2. Менш імовірна версія — з серб. *либав* — “рухливий, спритний” (РСКНІ XI 402) та з болг. *либави* — “милий, люб’язний” (Геров III 11).

Лібак — Пр, Св. Пор. п-ща Ліба та Лібак. ◀ 1. Від бойк. апел. *лібак* — “робітник, що збирає нафту з поверхні води” (Ж-Н 403, Гр II 357). 2. Від пол. *lebak* — “головач”, що від *leb* — “мудрагель” (SW II 806).

Лібакович †. 1704: кр. *Libakovics (!) Fedor* — Свалявка (Hodgens 6). ◀ Від антр. Лібак + суф. -ович.

Лібовка — Тч. — Див. Лібавка.

Лібохора — Мж. 1720: кр. *St. Lebochora* — Синевир (Bélay 200). ◀ Імовірно, місц. укр. утворення з давнім суф. -я(т) від бойк. ойк. *Лібохора*. Допрізвищеве зн. цього утворення могло бути “малятко з *Лібохори*”. Угор. прикм. від цього ж ойк. засвідчує п-ще, записане в с. Карачин на Вн 1665 р.: *Libokori* (Szabó 380).

Лібохурчин, -на — Вб. ◀ Закарпатоукр. присвійноприкм. утворення з суф. -ин від жін. іменування *лібохурка*, яке означало або “дружина *Лібохори*”, або “жінка родом із с. *Лібохори*”. Однак у обох випадках п-ще оформилося вже в укаючій, а не в ікаючій говірці, бо у гал. бойків воно звучало б *Лібохірчин*. Пор. суч. бойк. катойк. *либухірци* — “либохоряни” (Он I 408).

Лівдар [Лівдарь] — Ір, Вн, Хс. ◀ Можливо, від кал. імені гр. пох. *Єлевтерій* (ВІЛ 233), однак нинішній вигляд п-ща зобов’язаний угор. п-щу *Lödör*, апел. зн. якого — “бродяга, волоцюга” (Kázmég 68).

Лівка — Хс, Мж. ◀ Видозміна п-ща Лэвка.

Лівко — Тч, Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна укр. п-ща *Левко*. 2. Укр. морфологічна

адаптація угор. п-ща *Lök* або *Löke*, яке виводять від чол. імені *Lörinc* (Kázmég 685).

Лівринець, -нця — Тч, Хс, Вн. 1436: *Леуринець* — Васлуй (ССУМ I 544); 1633: кр. *Lörinc Mihaly* — Н.Барово (Bélay 210); 1676: кр. *Sim. Lörincz, Jo. Lörinc* у селах Олександрівка та Сокирниця (Bélay 189, 194). Пор. ще 1452: *со своим сыномъ Леуринцем* — Сучава (ССУМ I 544). ◀ Угор. п-ще *Lörinc*, що від угор. імені кал. пох. *Lörinc* (укр. *Лаврентій* — Kázmég 685). Пор. пол. п-ща *Leurenz* та *Lewrync*, що з нім. ос. назви *Leurenz*, а те з лат. імені *Laurentius* (Rymut II 17). В угорців лексема *Lörinc* фіксується з 1420 р. (там само).

Ліврінц — Ір, Вн. 1520: п-ще *Lewrincz* — Тросник (Szabó 470); 1571: кр. *Andr. Leörincz* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Того ж пох., що й *Лівринець*, але морфол. не адаптоване.

Ливч [Лывч] — Св. 1773: присяжний *Joannes Lócs* — Вел.Тибава (Удварі-2 305). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *ливч* — “люшня” (Чопей 169). 2. Усіч. вар. укр. імені *Левчо*, *Левко* або угор. гіпок. *Lócs* від повного імені *Lörinc* (Kázmég 683).

Ливчак — Ір. ◀ 1. Див. *Левчак*. 2. Від *Ливч* + суф. -як.

Лігор [Лігорь] — Мк. 1720: кр. *Jo. Lihor* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1787: п-ще *Lygor* — Хітар, Козеве на Бойк (ЙМ), а також рум. п-ще *Lihor* (Iordan 280). ◀ 1. Від чол. імені *Лигор* (≅ *Григорій*), поширеного серед українців, молдован, румунів та сербів (ДумбрМик 96, Грк 64). 2. Можливо, крім дисиміляції, на п-щі позначився і вплив укр. діал. апел. *лігир* — “жебрак” (ЕСУМ III 230).

Лигірда — Св, Уж, Мк. — Див. *Легірда*.

Лидіда — Мк, Уж. — Див. *Ледіда*.

Лидній — Мк, Хс, Ір, Вн. — Див. *Ледній*.

Ліжечко [Лъжечко] — Ір. ◀ Морфол. видозміна укр. діал. апел. *ліжочка* або пол. *łyżeczka* — “ложечка”. Пор. бойк. демін. *ліжча*, що з “ложечка” (Он I 409).

Лизак [зрідка — Лізак] — Мк. 1773: *Joannes Lizak* — Лохово (ДэжеДел 289); 1773: присяжний *Alexander Lizak* — Кольчино (Удварі-2 301); 1787: п-ща *Lyzak, Lizak* — Бодаки, Граб, Розділля на Лемк (ЙМ). П-ще *Lizak* є і в Хорватії (Leksik 369). ◀ Дериват із суф. -ак, але семантику твірної основи *лиз-* визначити важко. Це міг бути укр. або серб. віддієсл. апел. *ліза* — “прилизаний” (Гр II 358, РСКНІ XI 427), бойк. апел. *лизó* — “лезно ножа” (Он I 409), укр. назва хвороби *лизак* (СУМ IV 483), слц. *lizak* — “незагусле повидло” (Kálal 310). Твірною основою п-ща могло бути й жін. ім’я *Ліза* (оф. *Єлизавета*).

Лизанець [*Лізанець*], -ця — Св, Мк, Ір, Вн. 1582, 1584: кенез *Lizanec Janos* — Родниківка (LehBer 328); 1592: кенез *Lizanecz Marton* — Оленьово (LehBer 640); 1648: кенез *Lizanecz Sandor* — Плоске (LehBer 653); 1787: п-ще *Lizaniec* — Красне на Бойк (ЙМ). П-ща *Lizan, Lizankiewicz, Lizanowski, Lizanski* є й у Польщі (Rymut II 24). ◀ Від нечленного пасивного дієприкм. *лізан* — “лизаний” (імовірно, у зн. “пещений”) + субстантивуючий суф. -ець. Пор. буков. апел. *лизун* — “пестун” (Мат. до буков. V 24), закарп. *лизун* — “той, що вилизує тарілки” (Чопей 169). Пор. ще 1810: п-ще *Lizan* — Красне та 1787: *Lezan* — Витвиця на Бойк (ЙМ).

Лизаніч — Вн. 1570: *Mat., And., Sim. Lyzanycz* — Павлово (UetC 53-14); 1704: *Lizanics Vaszily* — Плоске (HodGens 28); 1704: хустський гайдук *Lizanics Lőrincz* — Арданово (HodGens 8); 1772: староста *Theodorus Lizanics* — Оленьово (Удварі-2 302). ◀ Від місц. укр. андр. *Лизанія* — “дружина *Лізи*” або “дружина *Лиза*” + суф. -ич. П-ще *Лиза* є у сербів (РСКНІ XI 422).

Лійзя — Ір. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Правдоподібно, якесь чол. ім’я. Пор. чes. *Lojza* — оф. *Alojz* (Кларрoвá 127), євр. *Лейзар* (≅ *Елизар* — Справочник 36).

Лико †. 1570: *Joan. Lyko, Steph. Lyko* — Жденьово (UetC 53-14), *Laur. Liko* — Лалово (UetC 97-29), 1787: п-ще *Lyko* — Одрехова, п-ще *Luk* — Терстяна на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lekow* — Ілєня на Бойк (ФМ). ◀ 1. У болгар і сербів *Лико* — це ім’я *Илийко, Илија* (Илчев 303, Грк 119, Štimundić 425), у молдован ім’я *Лики*, крім цього, ще й *Александру, Василе, Лука, Павел* та деякі ін. (ДумбрМик 96). У босн. мусульман *Лико* — це гіпок. від *Halil* (Smailović 322). 2. Антропооснова *Лука, Лук* представлена також у пол. п-щах, але Б.Жабська вбачає у них пол. апел. *lyk* — “нероба, ледар” (Żabska 830). 3. Від апел. *ліко* — “внутрішня частина кори молодих листяних дерев” (СУМ IV 485). Цю версію підтримує також К.Римут (Rymut II 17).

Ликович — Св, Мк. 1570: *Stan. Lykowych* — Бистриця (UetC 53-14); 1602: кенез *Likovics* — Вел. Брестів (LehBer 153); 1645: кенез *Likovics László*, а 1704 — кенез *Likovics Ivan* — Свалява (LehBer 762), 1682 — головний кенез *Likovics Jurko*, а 1699 — кенез *Likovics* — Стройно (LehBer 746). ◀ Патр. утворення з суф. -ович від антр. *Лико*, який щедро представлений у карп. антропонімії з XVI ст. та серед суч. південнослов. ос. імен (Šim 425, Илчев 303).

Ликовицький †. 1645: кенез *Likoviczki Laszlo* — Свалява (LehAd I 161). ◀ Від антр. *Ликович* + патронім. суф. -ський.

Лілик [рідше — *Лилик*] — Ір, Мк. 1787: п-ще *Lylyk* — Мізунь на Бойк, а 1819 — *Lillig* у с. Яблінка на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Дериват із суф. -ик від болг., серб.-хорв. чол. імені *Лило* або *Лила*, співвідносного з *Илија, Милослав, Милован* (Илчев 303, Грк 119, Štimundić 425) чи молд. імені *Лили*, співвідносного з *Илие* та *Лилиан* (ДумбрМик 96). У Прикарпатті в XVIII–XIX ст. фіксувався також антр. *Лило* та похідні. Пор. 1787: п-ще *Lylo* — Сторона, *Lylyn* — В.Рожанка, а 1819 р. — *Lylów, Lilów* — Волосянка (ЙМ). 2. Від місц. укр. апел. *лілик* — “кажан” (Чопей 169, Он I 409, Мат. до буков V 25, Гг 112, Ж-Н 403, Гр II 403) або від пол. апел. *lylyk* — “т. с.” (SW II 831).

Лилітка — див. *Лелітка*.

Ліндяр — див. *Лендср і Лендсл*.

Линдюк — Рх. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща *Лендюк*. 2. Укр. утворення з патр. суф. -юк від укр. діал. назви *лінда* чи *лїнда* — “ледача, неохайна людина” (ЕСУМ III 235) чи співзвучного їй пол. діал. еквівалента *lynda* — “волоцюга, бродяга” (SW II 831). Пор. ще *lyndać, lyndanie* (там само).

Лінтур [*Лінтүр, Лінтүрь, Лінтур, Лінтурь*] — Мк. У XVII ст. біля В.Визниці згадується с. *Linturovicza* (LehBer 797, 828), тобто ойк. давньорус. словотвірної моделі на -овиця. Звідси антр. *Лінтур* — засновник с. *Лентуровиця*, як *Щек* — власник київської *Щекавиці*, *Лец* — власник закарп. *Лецо́виці*. ◀ На укр. ґрунті п-ще не має задовільного розкриття. П-ща з ініціаллю *Lint-* (*Lintaru, Linte, Lintec, Lintescu, Lintes*) є в Румунії, а *Linta* — в Хорватії (Leksik 367). Й.Йордан схильний виводити їх від рум. апел. *linte* — “сочевиця” (Jordan 280), але не пояснює, що становить формант -ур. До речі, апел. *лінта* “сочевиця” відомий і в Галичині (Kagaś 125). Можливо, непрямий стосунок до цього п-ща має запис антр. 1648 р. з с. Підполоззя *Lintouit Jeczko* (Maksay 529), а також повідомлення Ф.Мокшої, за яким 1699 р. двох синів *Івана Лінти* з с. Підполоззя вбили смолярі (Maksay 584). Пор. ще пол. п-ща *Lenta, Lento*, які К.Римут пов’язує з апел. *lento* — “стрічка” та “сочевиця” (Rymut II 15).

Липай — Пр, Рх. 1490: п-ще *Lipray* (Szabó 513); 1659: кр. *Lepai dictus Roman* — Студений (Bélay 145); 1672: свящ. *Lipai Janos* — Івашковиця (LehBer 327); 1787: п-ща *Luрай, Leraу* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Липа*, яке у сербів та хорв. співвідноситься

з повним іменем *Филип* (Грк 120, Šimundić 425), а у болгар та росіян — з іменем *Алипий* (Илчев 304, Справочник 430), + *-ай*. Антр. *Липа* раніше вживався й в Укр. Карпатах. У XVII ст. у Вел. Бичкові двічі зафіксоване чол. ім'я *Липа*: вперше у записі *Lipa* серед таких імен, як *Ivan, Josip, Kirila* (1678), а вдруге — у вигляді *Lera* з іменами *Jur* та *Marko* (Bélay 129). Пор. 1720: кр. *Mate. Lipa* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Lipa* — Гуманець на Бойк (ЙМ). Доказом його існування є і п-ще *Lipiniac* 1787 р. в с. Орява на Бойк (ЙМ). 2. Угор. вчені кваліфікують п-ще *Liprai* як власне утворення від ойк. *Lipra* з формантом *-i* (Kázmér 677).

Липей [Липій], *-ея* — Хс, Мж, Ір. П-ща *Lipa, Lerej, Lipej* поширені також у Хорватії (Leksik 363, 367). ◀ Фонет. вар. п-ща **Лепей**.

Липень †. 1618: кр. *Waszil Lipen, Fedak Lipen* — Н.Тварожець (Mars 96). ◀ Від укр. назви місяця *липень*.

Липетчук — Рх. Пор. 1392: *Дмитрии Липята* — б.м.н. (ССУМ I 546). ◀ 1. Місц. гуц. фонет. видозміна п-ща *Лепетчук*. 2. Від антр. *Липята* + *-чук*.

Липецький †. 1571: парох *Василій Липецкій* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174); 1819: п-ще *Lipesci* — Волошинове, Сторона, Черхава на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від ойк. *Ліпча* (Хс), що на Зак.

Липканич — Уж, Вб. 1751: грішник *Георгій Липканич* — Люта (Гаджега-Уж 170). Пор. ще 1787: п-ще *Lipkiewicz* — Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Липканиа* — “дружина *Ліпки*” або “дружина *Липка*” + *-ич*. П-ще *Lipka* на Подг фіксується 1710 р. (Vubak 200), а на Лемк та на Бойк — 1819 р., зокрема, в селах Синьовидне та Гошів (ФМ). Зн. твірної основи *Липк-* з'ясувати неможливо, оскільки вона омонімічна. Це могло бути власне ос. ім'я (див. **Липей**), назва дерева *ліпа*, назва “ручки серпа” (ЕСУМ III 238), пол. апел. *łup* — “дурень, йолоп, ідіот” (SW II 831) та ін.

Липко — Уж. ◀ 1. Фонет. видозміна південнослов. імені *Лепко* (див. **Липей**). 2. Морфол. зміна п-ща *Ліпка* (див. **Липканич**). 3. Здр.-пестл. ім'я *Липко* від *Филипко* (Ковачев 311).

Липляк — Тч. ◀ Місц. діал. вар. п-ща **Лип'як** з епентетичним /ль/, як у словах *деревляльий, жаблячий, здоробля...*

Липня †. 1704: кр. *Lipna (!) György* — Горонда (HodGens 16). П-ща *Łupna, Łupnik, Łupień, Łupko* є і в Польщі (Rymut II 46). ◀ Імовірно, род. відм. від антр. *Липень*.

Липнянський — Уж. ◀ П-ще передбачає твірну основу *Липняни* як катойконім або ойконім.

Ліпча — Мк. 1720: п-ще *Lipcsa*, а 1668 — *Lipcsei* у с. Онік (Szabó 375). ◀ Від антр. *Липа* (див. **Липай, Липканич**) + *-ч(ат)*, як у п-щах **Гольча, Дача, Матейча...** Пор. 1737: *Грегорій Липчак* — Краснобруд (ПаПо-2 33). Пор. також болг. здр. чол. ім'я *Липчо*, що з *Липко* (Ковачев 313).

Липчанка — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Липчанко**.

Липчанко — Мк. ◀ Від катойк. *липчан* — “виходець із с. *Липча*” + *-ко*.

Липчевич †. 1648: *Lipcheuich Philip* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. **Ліпча** + *-евич*.

Липчей [Липчий], *-ея* — Хс, Тч, Ір, Мж, Уж. 1542, 1550, 1600: вл. *Jo. Lypchey* — Липча (Bélay 171); 1550: шл. *Sim. Lipchei* — Руське Поле (Bélay 211); 1600: кр. *Ge. Lipcsei* — Буштино (Bélay 132); 1600: землевласник *Lipcsei Ferena* — Голятин (Bélay 147); 1726: *Липчей Продан* — Сокирниця (Гаджега-М 75). ◀ 1. Укр. патр. з суф. *-ей* від антр. **Ліпча**. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від укр. ойк. *Липча* (по-угор. — *Lipcse*, а по-рум. — *Lipşa*). Останнє відбилося й на деяких офіційних записах п-щ. Пор. рум. п-ща *Lipşa, Lipşei* (Jordan 280).

Липшай †. 1751: парох *Алексій Липшай* та диякон *Матій Липшей* — Липча (Гаджега-М 196). ◀ Від місц. укр. та рум. назви с. *Ліпша* (оф. *Ліпча*) + угор. формант *-i*.

Лип'як [Липляк] — Тч. 1787, 1819: п-ща *Lipiak* — Тур'є на Бойк, *Lipian* — Рихвальд на Лемк (ЙМ, ФМ) та в Польщі (Rymut II 46). ◀ Від антр. *Ліпа* (див. **Липай, Липей, Липканич**) + *-як* зі вставним /ль/.

Лисак [Лысак] — Уж. 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325); 1787: п-ща *Lysak* — Терло на Бойк, *Lysak i Lisak* — Лосе, Шкляри, *Lisiak* — Бахор, Прусик на Лемк, Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *лысак* — “лисань”, тобто “лиса людина” (Ж-Н 404, Гр II 361, СУМ IV 489). 2. Від гіпок. імені *Liso*, що з *Jelisej* (Šimundić 425), + *-ак*. 3. Від персоніф. апел. *лис* — “самець лисиці” + *-ак*.

Лисий [Лысый], *-сого* — Вл, Ір. 1366: *Лысый, у Аньдрѣжа у дому Лысого* — Перемишль (ССУМ I 560); 1447: *domina Lyssa Jadwiga* — Перемишль (Smołka II 16, 19); 1618: кр. *Lukacz Liszi* — Н.Тварожець (Mars 96); 1715: кр. *Jo. Leszi* — Сопунка, а 1720 — кр. *Lad. Lesze* — Ізки (Bélay 193, 155); 1787: п-ще *Lysu* — Тяпче на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. прикм. *лисый* — “без волосся на голові”. Пор. ще суч. гуц. п-ща *Lysak, Lysko*,

Lysun (Vincentz 479). 2. Від молд. чол. імені *Лисій* (≠ *Алексей* — ДумбрМик 96).

Лисицький [*Лисіцькый*] — Вн. ◀ 1. Від антр. *Лисик* або антр. *Лисич* + *-ський*. Пор. 1787: п-ща *Lysyk, Lysik* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Lycicz* — Біличі на Бойк (ФМ). Пор. ще пол. апел. *łysiec, łysiek* — “лисак, лисань” (SW II 831). П-ще *Łysik* на пол. землях згадується з 1720 р. (Rymut II 47). 2. Від антр. *Лисиця* + *-ський*. Пор. 1499: *Лисица* — Пустинька (ССУМ I 457); 1787: п-ще *Lisica* — Завіз на Лемк (ЙМ). Твірною основою могло стати й співзвучне серб. чол. ім'я *Лисица* (Грк 120) та серб.-хорв. п-ща *Лисич* або *Лисица* (РСКНІ XI 473). 3. Коли зважити, що давнішою формою назви закарп. села *Лисичово* була природна народна назва *Лисиче* у формі відносного прикм., то слід визнати, що саме цей ойк. лежить в основі п-ща.

Лисичка — Ир, Мк. 1668: п-ще *Liszicska* — Виноградів (Szabó 423). ◀ 1. Від антр. *Лисиця* (див. **Лисицький**) + *-ка*. 2. Від назви гриба *лисичка*.

Лисичко — Ир. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Лисичка**, як у п-щі **Головко** з **Головка**. 2. Від п-ща *Лисик* або *Лисич* (див. **Лисицький**) + *-ко*. 3. Менш імовірно, що п-ще є відозміною п-ща *Лесечко*, яке походить від чол. імені *Лесь*, *Лесьо*. Пор. 1787: п-ще *Lesieczko* — Королик Волоський на Лемк, *Liseczkiw* і *Lesieczkow* — Орява на Бойк (ЙМ). Ім'я *Лесьо* засвідчене в с.Руське Поле 1715 р. записом кр. *Oros Leszo* (Bélay 212).

Лиско †. 1570: *Mich. Lyzko* — Неліпино (UetC 53-14); 1682: *Liska Petro* — Дубриничі (UetC 88-50). Пор. 1787: п-ща *Lysko, Lyskow, Leskow* — Цинява, Підбуж, *Lisków, Liskowicz* — Орява, *Lisowcow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ); 1819: п-ща *Lyska, Lyskanicz* — Реґетів, *Lysko* — Вільхова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Вимерле п-ще **Лиско**, як і суч. клички тварин *Лыскó, Лыськó*, котрі дають коням, баранам, собакам, волам з білою ознакою на чолі, засвідчує давній спосіб іменування людей за ознаками зовнішності. 2. Фонет. вар. п-ща **Лєскó**.

Лиснічка — Мк. 1648: *Lisznjczka Iuan* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ 1. Належність п-ща до парадигми ім. на *-а* схиляє до думки, що воно походить від місц. ім. *лисніця* або *лиснічка* — “дика яблуня”, “дике яблуко” (Чопей 170, 174). 2. Наявність п-к *Лиснічий* та *Лиснічик* спонукає до припущення, що п-ще могло утворитися також від назви роду заняття *лісник* чи *лісничий*, але в такому разі вокалізм антропооснови підказує віднести п-ще до західнослов. Пор.

1787: п-ще *Lesniczy* — Лоп'янка на Бойк, *Lesniczyk* — Здвижень на Лемк (ЙМ). Хоч голосний /e/ в корені цих записів можна кваліфікувати і як “заслугу” пол. писаря.

Лисович — Св. 1458: *пань Стцко Лисовичь* — боярин — Острог (ССУМ I 547). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. *Лис*. Твірною основою для останнього могла бути і пол. чи укр. ос. назва *łys* — “лиса людина” (SW II 831), тобто “лисань”, і особове ім'я *Liso* (див. **Лисак**), і назва тварини *лис* (див. **Лисак**).

Ліспух — Тч, Рх [рідше — **Лєспух**]. 1790: *Павел Лиспухъ* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, зі складення з прикм. *лісий* — “лисячий” + ім. *пух*.

Лисьо — Пр. — Див. **Лесьо**.

Литва †. 1570: п-ще *Lithwa* — Тросник, 1577 — Фанчиково, 1599 — Чома (Szabó 470, 318, 319); 1567: *Јас. Lýtthwá* — Підгоряни (UetC 53-12); 1567: п-ще *Litwa* — Підвиноградів, 1575 — Чєпа, 1604 — Матієво, 1668 — Дротинці (Szabó 490, 313, 413, 486). ◀ Від давнього етн. *литва́*, який до XVII ст. в Україні вживався не лише у зн. “Литовське князівство” та у зн. колективного етн. “литовці”, “громадяни Литви”, але подібно до лексеми *москв́а*, *мордв́а*, мав також зн. “особа, що належить до відповідного народу”.

Литва́й — Тч. 1419: шл. *Mich., Sim. f. Lythway* — Угля (Bélay 209). ◀ Від колективного етн. *литва́* — “литовці”, “литовські люди”, “литовський народ” + угор. прикм. формант *-i*. На території сучасної Угорщини п-ще *Litvai* фіксується з 1617 р. (Kázmér 679).

Литва́к — Мж. 1787: п-ще *Lytwak* — Бліх-нарка на Лемк, *Litwak* і *Letwak* — Біличі та Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від деривата *литва́к*, який у XVII–XVIII ст. міг означати людину з *Литви*, подібно до етн. *поля́к*, *слова́к*, *руси́ак*, та деякі ін. утворення з суф. *-ак*. 2. Укр. утворення з патр. суф. *-ак* від п-ща **Литва**.

Литвинчин †. 1682: *Litvinczin Danielo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Литвінка* — “дружина *Литвіна*”.

Литвинчу́к — Уж. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-чук* від етн. *литві́н* — “литовець” або від п-ща *Литві́н*. Пор. кілька споріднених укр. п-щ XIV–XIX ст., які містять сингулятивний суф. *-ин*, але без патр. суф. *-чук* або *-ець*. Напр., 1392–1393: *Литвинъ* — б.м.н. (ССУМ I 549); 1459: *Petrus Lythwin* — Перемишль (Smołka II 138); 1787: п-ща *Litwin, Litwinow* — Підліски, Долина, Ляджин на Бойк, *Lytowczak* — Смерекова на Лемк (ЙМ). Донедавна лексему *литві́н* українці вживали не

лише стосовно литовців, а й щодо білорусів (ЕСУМ III 245) та поліщуків.

Літинець [Льитинець], -ця — Мж. Пор. 1682: *Litincow Fetyko* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від антр. *Літа*. Антропооснова *Літа* має дві прийнятні інтерпретації: 1. Від персоніфік. діал. *літа* — “товста литка” (Матер. до букв. V 26), співвідносного з закарп. діал. *лытка* — “гомилка, голінка” (Чопей 173) і пол. діал. *lyta* — “м’ясиста, тильна частина голінки” (SW II 832, 829, Rymut II 46). 2. Менше підстав виводити п-ще з болг. жін. імені *Лита* (≲ *Юлита* — Илчев 305), як і з серб. діал. *лита* — “дощ зі снігом”, “злива”, “кличка кози” (РСКНІ XI 491).

Літка [Льитка] — Тч, Хс. 1715: кр. *Lotka* (!) *Simeon* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Lydka* — Скородне на Лемк (ЙМ); 1750: *Георгій Литочка* — Стражське у сх. Слч (Гаджега-3 78). ◀ Від місц. укр. *лытка* — “округлий м’яз на голінці людини” (Чопей 137, ЕСУМ III 247, Karaś 195); пор. ще пол. діал. *lytka* — “т. с.” (SW II 832).

Литкаш [Льиткаш] — Мж. ◀ Від лексикографічно незасвідченої апел. лексеми *лыткаш* (від *лытка* + атрибу. суф. -аш), допрізвищеве зн. якої — “людина з товстими литками”.

Літко [Льитко] — Вн. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Літка**.

Литчак [Лыччак] — Мк. ◀ 1. Від антр. **Літка** + -як. 2. Виводити його з п-ща **Лічкó** чи з ос. назви *Лико* (див. **Ликóвич**) немає підстав.

Лихтэй [Лихтэй] — Ір, Вн, Хс. Пор. 1437: кр. *Jacobus Lykthan* — ком. Унг (Nagy-2 343); 1755: п-ще *Likte* — Широке (Szabó 348); 1751: *Феодор Лахтей* (!) — Голятин (Гаджега-М 207). ◀ Суф. -ей передбачає антропооснову на -а, точніше — *Лихта*, але такої не виявлено. Імовірно, це герм. корінь *licht* — “світлий”, що представлений у кількох хорв. п-щах (Leksik 366), як і в пол. п-щах на зразок *Lichte*, *Lichty* (Rymut II 19). На думку К.Римута, ці пол. п-ща мають нім. походження.

Лиць †. 1704: кенез *Lecz Olexa* — Лецовиця (HodGens 6); 1715: кр. *Fr. Licz* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Місц. діал. вар. розм. імені *Лець*, тобто *Олекса* (Чопей 169).

Лицьó [ор. — Лицьóм] — Вб. — Див. **Лецьó**. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Лецьó**, зумовлений звуженням кореневого голосного /e/ перед пом’якшеним /ць/. 2. Південнослов. чол. ім’я *Лицо*, співвідносне з іменем *Илия* або *Licinij* (Илчев 305, Šimundić 425).

Личак †. 1682: *Litsak Szyecz* — Стричава (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. п-ще від діал. апел. *лычак*

“взуття, виготовлене з лика” (Грк II 365). 2. Від антр. *Лико* + патр. суф. -як. 3. Від південнослов. чол. імен *Liko* чи *Lika*, співвідносних із повними хорв. іменами *Ilija*, *Likoje*, *Milan* (Šimundić 425).

Личи́нда — Вн. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Лечи́нда**. 2. Від чол. імені *Лико*, широко представленого у карп. антропонімії XVI ст. (див. **Ликóвич**), + квалітат. суф. -и́нда. 3. Твірною основою могло бути й чол. ім’я *Лико*, *Личо*, яке у південних слов’ян співвідноситься з *Илийчо*, *Илия...* (Илчев 305, Ковачев 314), *Величко* (Šimundić 425). Пор. запис 1715: кр. *Fr. Licz* — Олександрівка (Bélay 189).

Лічкó — Уж. 1549: п-ща *Lyczka*, *Wylichko* — Рокосово (Szabó 453); 1787: п-ща *Liczkow* — Смільник на Лемк, *Lycz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ліко** + -ко. 2. Демін. вар. чол. імені *Ліко*, співвідносний з іменем *Личо*, повними іменами *Илия*, *Илийчо* (Илчев 305) або *Величко*, *Светолик* (Šimundić 425).

Личкóвський — Рх. ◀ 1. Від гуц. ойк. *Личківці* (Vincenz 349) + слов. суф. -овський. 2. Від антр. **Личко** + слов. патр. суф. -овський.

Лиша́к — Мк, Пр. 1682: *Lisaki* (!) *Varsola* — Ставне (UetC 88-59); 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325); 1704: *Lisák Sandor* — Шелестово (HodGens 12). ◀ 1. Від західнозакарп. етн. *лиша́к*, яким мукачівці та свалівці називають жителів центр. р-нів області, зокрема Ір та Вн, за вживаний ними присл. *лиш* (тут він протиставляється лемк. прислівнику *лем* — див. **Лема́к**). 2. Фонет. видозміна п-ща **Леша́к**, яке могло утворитися від пол. антр. *Лех* чи від *Леш*. 3. Від слц. діал. апел. *lišak*, пряме зн. якого — *лис*, а метафор. — “хитрун, лукавець” (Kálat 309, Rymut II 47). 4. Можливо, від болг. імені *Лишо* або *Лиша*, що з *Илия* (Илчев 305) чи від хорв. імен *Lišo*, *Liša*, що з *Veliša* (Šimundić 425).

Лиша́нич — див. **Леша́нич**.

Лища́к — Уж. Пор. 1618: кр. *Dmitr Liscsak* — с. Цигла на Маковиці (Mars 81). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Леща́к**. 2. Укр. суф. утворення від антр. **Лиско**. 3. Від пол. *łuszczak* — “лушак” (SW II 832). 4. Від місц. персоніф. апел. *лишка* — “лисиця” (Чопей 170, Karaś 84), що зі слц. *liška* — “т. с.”, + -як. 5. Від хорв. чол. імені *Liško* — “Velimir, Velibor” (Šimundić 425).

Ліба — Мк. Пор. 1552: *Занко Либа* — Черкаси (Туп 226); 1618: кр. *Liba Fedur* — с. Порубка на Маковиці (Mars 61); 1787: п-ще *Liba* — Гирова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Libun* — Стрільбичі на Бойк. ◀ Угорці виводять п-ще *Liba* від свого апел. *liba* — “гуска” (Kázmér 668), чехи — від прикм. *libý* — “любий, милий,

приємний” (Moldanová 128). П-ща *Lib* і *Liba* є у поляків, і вони схильні виводити їх від праслов. **libъ* — “слабкий”, “худий” (Rymut II 19). На Зак п-ще **Ліба** могло прийти від кожного з цих народів унаслідок переселення людей, але може мати й інші пояснення.

Ліба́к — Св, Уж. 1787: п-ще *Libak* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від **Ліба** + -ак. 2. Від апел. *либа́к* — “робітник, що збирає нафту з поверхні води” (Гр II 357).

Ліберман — Рх. ◀ Із мови їдиш бао з нім. *lieber* — “миліший, дорожчий” + формант -ман.

Лібра — Пр. 1682: *Libro Havrilo* — Заричово (UetC 88-59). Чехи виводять його від назви давньої грошової одиниці (Moldanová 128). П-ща *Libra*, *Liber*, *Libr* з XVII ст. є і в поляків (Rymut II 19). Пор. ще болг. чол. ім'я *Либер*, яке виводять від імені римського бога плодючості *Liber* (Ковачев 309). На хорв. Адріатиці є й апел. *либра* — “зла, недобра людина” та співзвучні п-ща *Lebrić*, *Librović* (РСКНІ ХІ 409–410). ◀ 1. Від укр. чи пол. діал. *лібра* — “міра паперу”, “міра ваги”, “грошова одиниця” (ЕСУМ ІІІ 254). 2. Від лат. *liber* — “вільний” або з ним ос. назви *Lieber* чи навіть від лат. апел. *libra* — “вага” (Rymut II 19).

Ліва́к — Ір, Вн, Мж. 1828: п-ще *Livak* — Чорнотисово (Szabó 340); 1787: п-ща *Liwy* — Сторона, *Liwkun* — Воля Болехівська, Скриня на Бойк (ЙМ). П-ща *Livak* і *Livaković* є й у хорватів (Leksik 368). ◀ Від укр. *лівак* — “лівша” (Он І 412, Чопей 173, RiegerLemk 76).

Лівінко́вський — Рх. ◀ Слов. прикм. утворення, але зміст твірної основи нез'ясований.

Ліга †. 1618: кр. *Liga Sztaszko* — с. Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ На думку К.Римута, п-ще походить від пол. дієсл. *ligać* — “хвицати”, “кóпати” або діал. ім. *liga* — “ковзанка” (Rymut II 20).

Ліган — Мк, Ір. П-ща *Liga* і *Ligan* є і в Польщі (Rymut II 21). На думку К.Римута, вони походять від старопол. дієсл. *ligać* — “брикати”, “хвицати” (Rymut II 21). ◀ Від антр. *Liga*, який згадується 1618 р. в с. Строчин на Маковиці (*Liga Sztaszko* — Mars 83), а 1773 р. в с. Добра ком. Земпл (ПеПред 317), + суф. -ан.

Ліза́к — Св. — Див. **Ліза́к**.

Ліза́нець, -ниця — див. **Ліза́нець**.

Ліза́нич — Ір. — Див. **Ліза́нич**.

Лій [род. — **Лоя**] †. XVIII ст.: кр. *Луиј Jurka* — В.Студений (Dezső 23). ◀ Від апел. *лій* — “жир рогатої худоби” (Чопей 171). Див ще **Лой**.

Лінивчу́к — Рх. ◀ Від ос. назви *лінівець* — “лінох” (Ж-Н 408) + -юк.

Лі́нтур [*Лі́нтюр, Лі́нтюрь, Лі́нтур*] — Мк. 1772: присяжний *Lintur Pal* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Правдоподібно, це місц. укр. утворення з суф. -ур (пор. знев. назву для німців *лі́нтюр* — Гр ІІ 567) від антр. *Лі́нта*, який у XVII ст. на Вл, а точніше у с. Підполоззя, мав уже щонайменше 9 носіїв чоловічої статі. Пор. 1648, 1699: *Linta Roman, Lenta Andri, Linta Ihnat, Linta Peter, Jacko, Vaszil, Ivan* (Maksay 529, 530, 584). 1648 р. там засвідчено й запис *Lintovit (!)Jeczko* (Maksay 529). П-ще могло утворитися від основи *lint-*, яка в рум. мові озн. *сочевицю* (див. **Лі́нтур**), але воно могло утворитися й від хорв. розм. чол. імені *Lenta*, яке співвідноситься з повними іменами *Milentija, Valent, Valentin* (Šimundić 424).

Лінько́вський — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. ос. назви *лінько* — “ледар” (Зак) + -овський. 2. Від місц. чол. імені *Лінько*, відображеного у п-щі **Іліньо́**, + -овський. Пор. ще болг. імена *Ліньо*, *Линко*, співвідносні з повним іменем *Илия* (Илчев 304). Пор. 1454: *пан Федор Линевскій* — б.м.н. (ССУМ І 546).

Ліньча́к — Вб. ◀ Укр. утворення з суф. -як від ос. назви *лінько* — “ледар” (Зак).

Ліпе́й [*Ліпій*], -ея — Вн. Пор. 1819: п-ще *Lipiak* — с. Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від давньослов. імені *Лѣпа*, що в перекладі суч. укр. — “гарна”. Пор. хорв. жін. ім'я *Lijera*, яке співвідноситься з двоосновними іменами *Ljepomira, Ljeposlava* (Šimundić 52), та чол. ім'я *Lipa*, співвідносне з *Filip* (Šimundić 425). Пор. ще закарп. ойк. *Неліпшо*.

Ліпи́ський †. 1703: п-ще *Лѣпшиский* — Приборжавське (Микитась 43, 8). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. -ський від антр. *Lipin* або *Lipina*, відомих у Польщі (Rymut II 22).

Ліпта́к — Вн. 1787: п-ща *Liptak, Leptak* — Боднарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. катойк. *ліпта́к* — “житель області *Liptov* у Слч”.

Ліпча́к [*Ліпчє́к*] — Рх. ◀ Від давньослов. чол. імені *Лѣпко* або *Лѣпка* (див. **Ліпе́й**) + -як.

Ліса́к — див. **Ліса́к**.

Лісі́цький [*Лісі́цькый*] — Вн. — Див. **Лісі́цький**.

Літа́к — Пр. Пор. 1500: *Дехно Лѣто* (Туп 236); 1787: п-ща *Lytusiak* — Чертіж на Лемк (ЙМ); 1819: *Litus, Litusow, Litysz, Letysz* — Бусовисько на Бойк (ФМ), пол. п-ща XVII ст. з Подг *Latocha, Latosiak* (Bubak 202) та старочес. ім'я *Letoň* (SvoSta 46). ◀ Від давньослов. імені

Літо, яке давали дитині за часом її народження, + суф. -ак.

Літун — Тч, Хс. 1775: п-ще *Litun* — Роково (Szabó 454); 1682: *Lituni Olexa* — Кострини (UetC 88-59). Пор. ще 1649: п-ще *Litonovics* (!) — В.Розтока біля В.Воріт (LehAd 160). ◀ 1. Імовірно, давньослов. ім'я, утворене за допомогою суф. -ун від назви пори року *літо*. 2. Менш імовірно, від дієсл. *лімати* за допомогою атрибут. суф. -ун.

Ліхтэй — Ір, Вн, Хс. — Див. **Лихтэй**.

Лишак — Уж. — Див. **Лишак**.

Лобкович †. 1715: кр. *Lad. Lopkovics* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Лобко*, що з *Лоб* (див. **Лобович**).

Лобович — Мк. 1819: п-ще *Lobowicz* — Урич на Бойк (ФМ). Основа *лоб-* широко представлена в карп. антропонімії, як і в антропонімії ін. регіонів України XVII–XIX ст. Пор. 1649: козак *Ярош Лобко* — Канів (РВЗ 46); 1787: п-ще *Lob* — Орів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ща *Lobow, Lobyk* — Урич, Тур'є на Бойк (ФМ) та ін. П-ща *Łob, Łobacz, Łobak, Łobik, Łobko, Łobos...* широко представлені на пол. землях (Rymut II 38–39). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від персоніф. назви *лоб* — “хлопець, парубок”, “лобуряка” (СУМ IV 535).

Лобода — Уж. 1597: *Лобода* — козацький полковник (Туп 229); 1664: гор. *Loboda Ferencz* — Мукачів (HodOkm 205); 1772: кр. *Seman Loboda* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97). 1787: п-ще *Loboda* — Криниця на Лемк. ◀ Від назви найпоширенішого виду бур'яну *лободá*.

Лобоз, -бза — Вб, Уж. 1682: *Lobzuv Petro* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lobza* — Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лобоз* — “неотеса”, “грубіян”, “бовдур” (Гр II 373, ЕСУМ III 275) чи від пол. *lobuz* — “хуліган, гультай, гульвіса, шибеник” (SW II 809, Rymut II 39).

Лобур — Мж. П-ще *Łobur* є і в прикарп. гуцулів (Vincenz 498). ◀ Від ос. назви *лобур* — “бездіяльна й ледача людина”, “гультай”, “пройдисвіт” (СУМ IV 536, ЕСУМ III 276).

Ловас — Хс, Вн. 1449: *Ladislai Lovaz* — Михайлівці (Nagy-2 77); 1631: п-ще *Lovaz* — Гетеня, а 1743 — Виноградів (Szabó 372, 424); 1715: вдова *Lowaszka* — Криве (Bélay 164). ◀ Для закарп. українців п-ще *Ловас* — угор. утворення від апел. *lovász* “конюх”. Для Слч *lovas* — це “наганяч під час полювання”, що від слов. лексем *лови, ловити* (Golčb 107).

Ловга — Ір. 1715: *St. Loga* — Довге (Bélay 136); 1743: п-ще *Lóga* — Королево (Szabó 384). ◀ 1. Місц. укр. регресивне утворення від дієсл.

ловгати — “гойдати” (Чопей 171). Допризвищеве зн. лексеми *ловга* — “т. с.”, що й у місц. ім. *ловгало* — “людина, яка ходить гойдаючись”. Аналогічне утворення *lógó* з цим же зн. становить п-ще *Lógó*, яке є і в угорців з XV ст. (Kázmér 737). Пор. чes. п-ще аналогічного способу творення *Louda*, що від *loudat se* — “тинятися” (Moldanová 131). 2. Місц. назва риби *ловга* — “*Albertus alburnus*” (Владыков 228), як і пол. *loga* — “барило, бочка”, прямого стосунку до цього п-ща не мають. 3. Від болг. імені *Лога* (з угор. подовженням кореневого голосного), що з гр. *logás* — “обраний”, “первісток” (Ковачев 314).

Ловгош — Рх. Пор. гуц. п-ще *Łoguś* (Vincenz 450). ◀ 1. Від угор. ос. назви *lógos* — “дезертир, утікач”, уживаної також у серб.-хорв. мові як *логош* — “т. с.” (РСКНІ XI 358). 2. Від пол. *logosz* — “припряжений (третій) кінь” (Rymut II 39), “орчикий кінь” (SW II 810) або його слц. еквівалента *logoś* — “т. с.” (Kálal 311).

Ловза — Хс. Пор. 1570: *Яцко Борисович Лоза* — Київ (Туп 231); 1781: п-ще *Loza* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. ос. ім'я *Лоза*, що постало з апел. *лоzá* — “народна назва деяких кущових видів верб та винограду” (СУМ IV 540, Чопей 171). У балк. слов'ян лексема *Лоза*, як знак плодючості, дотепер виконує функцію власного ос. імені (Грк 120, Илчев 306, Šimundić 197). Подовження кореневого голосного /o/ до ступеня /ov/ — наслідок угор. вимови. У Польщі багато п-щ від антропооснови *Łoza*, які фіксуються з 1320 р. (Rymut II 42).

Ловпіт [*Ловпйт*], -пота — Св. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Лопіт*. Подовження голосного /o/ до ступеня /ov/ зумовлене угор. впливом.

Ловска, -ки — Ір, Вн. ◀ Імовірно, від антр. *Ловза* + -ка при оглушенні кореневого /z/ перед демін. формантом -ка. Пор. запис п-ща *Lósza* (!) 1748 р. з с. Велятин (Szabó 537) та запис *Pe. Loszacs* 1715 р. із с. Драгово (Bélay 169).

Ловскій [*Ловскі*], -ія — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. п-ща *Ловска*.

Ловскун, -на — Ір. ◀ Від *Ловска* + атрибут. суф. -ун.

Логай — Мк, Вн. 1693: кр. *Jo. Lochaj* — Мк (Лучкай 16. — 74). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від місц. укр. ойк. *Лохово*, що по-угор. *Lohó* (Мк). 2. Менш імовірно, що це укр. утворення з суф. -ай від давнього антр. *Лога*. Пор. 1493: *Ion Лога* — Сучава (ССУМ I 555) та пол. п-ща *Łoha, Łohan, Łohun...* (Rymut II 39).

Логин — Уж. 1663: кр. *Fr. Lohun* (!) — Кушниця (Bélay 170); 1691: гор. *Lohenszki Mihaly* — Ужгород (HodAd 44); 1715: кр. *Jo. Lohin* (*Lohna*) — Крива (Bélay 164); 1728: *Олекса Логинець* — Водиця (ПаПо-1 186); 1787: п-ще *Lohun* — Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. кал. імені *Логин* (оф. *Логвин*). 2. Від бойк. ос. назви *логин* — “ледар, нероба” (Он I 416) чи апел. *логин* — “дерево, що впало”, “дерево, повалене бурею” (Гр II 374, ЕСУМ III 279).

Логівчик [*Логувчик*] — Мк. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ик* від катойк. *лоховець* — “виходець із с. *Лохова* Мукачівського р-ну” (зі слідами угор. впливу, які виразилися в зміні кореневого /х/ на /г/).

Логіта — Ір, Св. ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Łocheta* (від діал. *łoch* “грубіян, хам” — Rymut II 38) під впливом угор. вимови. 2. Наслідок впливу угор. вимови укр. п-ща *Лохита*. Пор. ще укр. апел. *лахітя* “ганчірник”, “мінйло” (ЕСУМ I 202).

Логувчик — див. **Логівчик**.

Логучик — див. **Логівчик**.

Логойда — Мк, Уж, Вб. 1761: *Федоръ Лагойда* — подільський селянин (Туп 222); 1720: кр. *Jo. Legojda* (!) — Кошельово (Bélay 164); 1743: п-ще *Lagojda* — Виноградів (Szabó 424); 1787: п-ще *Logoyda* — Воля Волосянська, Ясеновець, *Logoydysz* — Залокоть, Корчин на Бойк (ЙМ). Пор. ще суч. гуц. п-ще *Łogojda* (Vincenz 477) та п-ще *Андрѣя Логойденка* з Уманського полку за 1649 р. ◀ Від укр. діал. ос. назви *логойда* — “бродяга, волоцюга, пройдисвіт, шибеник, опришок” (Чопей 171). Пор. ще гуц. *лагайда* — “ледар” (Гг 108).

Логойданич — Мк. ◀ Від андр. *Логойданя* — “дружина *Логойди*” + *-ич*.

Лодій †. 1607: *Lodi Janos* — с. Чепа (UetC 104-8), XVIII–XIX ст. — ком. Уж, Земплин. ◀ 1. П-ще *Lódi* утворене від угор. зниклого ойк. *Lód* за допомогою форманта *-i*, а вперше фіксується 1602 р. (Kázmér 679). 2. П-ще могло постати також на ґрунті хорв. розм. імен *Lodi* чи *Loda*, співвідносних із повним іменем *Lodovik* (Šimundić 195).

Ложкар [*Лошкаръ*], **-ря** — Пр. ◀ Від місц. ос. назви *ложкаръ* — “токарь по дереву”, “майстер з виготовлення дерев’яних ложок, корит...” (Чопей 171). Дерев’яні ложки та корита на Зак виготовляли переважно волохи.

Лозан — Мж, Тч, Св, Мк. 1574: п-ще *Lozan* — Виноградів, а 1567 — *Jozan* (!) — Сасово (Szabó 480); 1715: *Pe. Lozan* — Студений, *Lozan Michal* — Ізки, *St. Lazanu* — Колочава (Bélay 145, 155, 160).

Пор. 1715: вдова *Manza Lozanka* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Lozanczyn* — Бориня на Бойк, *Łozaniak* — Смерековець на Лемк (ЙМ). П-ща *Łozan*, *Łozanow*, *Łozański* є і в Польщі (Rymut II 42). ◀ Від слов. чол. імені *Lozan*, співвідносного з жін. іменем *Loza*, яке походить від назви виноградної лози (Šimundić 197). Пор. ще укр. *лоза* — “верболіз” (Гг 114), “виноградна лоза”, “рокита” (Чопей 171) та укр. арх. *лозан* — “одна з порід лози” (ЕСУМ III 280).

Лозанко †. 1715: *Lozanka Kmit* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Лозан* + *-ко*.

Лозанський †. кр. *El. Lozanski* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Від ойк. *Лозанський*, що на Мж, або від антр. *Лозан* + суф. *-ський*.

Лозинець, **-нця** — Вл. Пор. 1507: *Яцко Борисовичъ Лоза* — Київ (Туп 230); 1787: п-ща *Loza* — Страшевичі, *Loziuk*, *Malanka Loziczka wdowa* — Н.Висоцьке, *Lozyszyn* — Лаврів, *Lozyczak* — Н.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від слов. власного ос. імені *Лоза* (див. **Лозан**) + *-инець*.

Лозяк [*Лозэк*], **-ка** — Рх. Пор. 1819: п-ще *Łozak* — Лінина на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Лоза* (див. **Лозан**, **Лозинець**) + *-як*.

Лой — Мж, Хс. 1370: *non Лой* — Львів (ССУМ I 556). П-ща від антропооснови *Łoj* (*Łoj*, *Łojko*, *Łojka*...) побутують у Польщі з XIV ст. (Rymut II 40) і, на думку К.Римута, так само походять від апел. *łoj*. ◀ 1. Від давньослов. персоніф. апел. *лой* — “жир рогатої худоби” (Чопей 171, ДэжеДел 82), “овече сало”, “свічкове сало” (Гр II 368), що відповідає укр. *лій* (род. — *лою*). Пор. ще серб.-хорв. імена *Лоја*, *Лојо* (РСКНІ XI 547). 2. Від апел. *лой* — “самець отруйної змії” (Гг 114, ЕСУМ III 281).

Лойзяк [*Лойзэк*] — Рх. ◀ Від чес. розм. імені *Lojza*, що з *Alois*, *Alojz* (Кларрová 127), + *-як*.

Лойка — Хс, Мк. Пор. 1226: *Кузма Лойковичъ* — Полоцьк (Туп 626); 1715: кр. *Jo. Lojko* — Драгово (Bélay 169); 1787: п-ще *Lojko* — Перегінське на Бойк, Дубна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. ос. імені *Lojko*, *Lojo*, що з повного імені *Miloja*, *Sviloja*, *Eloj*... (Šimundić 425). 2. Від апел. *лойка*, який у гуцулів озн. “змія, гадюка” (Ж-Н 412, Гг 114), у словаків — “жирна вівця” (Kálal 311), а у поляків — “теляча або козяча шкіра, оброблена начисто” (SW II 810).

Лойкун — Уж. ◀ Від антр. **Лойка** + *-ун*.

Лойович †. 1366: *Стцко Лосвичъ* — Перемишль (ССУМ I 556); 1648: *Loiowich Mikula*, а 1699 — *Lojovits Janos* — Неліпино (Maksay 548, 574). Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Лој*, *Лојевич*, *Лојовић* та ін. (РСКНІ XI 547, 549, 550). ◀ Від антр. **Лій**, **Лой** або **Лоя** + суф. *-ович*.

Локес — Мк, Бг. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Пор. із серб. п-щем *Локас* (РСКНІ XI 553, Leksik 369), серб. чол. іменем *Локе* (≅ *Александр* — Грк 120) та пол. п-щами *Łokas*, *Łokasik*, які К.Римут пов'язує з багатозначним дієсл. *łokać* (Rymut II 40).

Локіта — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, з антр. *Лукіта*. Пор. ще запис 1705 р. п-ща *Lokuta* в с. Нодьгійрче з (Szabó 418), а в с. Копашново запис 1756 р. п-ща *Лукас* (Гаджега-М 195).

Локота [*Локота*] — Рх. Пор. 1300–1305: антр. *Локотко* (Морошкин 112); 1669: *Леско Локоть* (Туп 230); 1819: п-ще *Lokosci* — В.Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. діал. *лукот* — “моток” (Ж-Н 412), “міра пряжі” (ЕСУМ III 283), що відповідає укр. *лікоть*, у формі род. відм. Перенесення назви предмета на людину відбулося, мабуть, за величиною порівнюваних об'єктів. 2. Пол. п-ща *Łokot*, *Łokota*, *Łokotko* К.Римут пов'язує з дієсл. *łokać* — “жадібно пити”, “хлептати” (Rymut II 40). 3. Від угор. апел. *lahat* — “висячий замок”.

Локотей [*Локотій*], -ей — Уж. ◀ Від антр. **Локота** + -ей.

Локотіш [на заході Зак — **Лакатош**] — Вн, Мк. Ір. 1649: гор. *Lakatos* — Мукачів (LchVer 440). ◀ Від місц. мадяризму *лакатош*, що з угор. *lakatos* — “слюсар”, або, що більш правдоподібно, перенесення готового угор. п-ща в укр. середовище.

Локоть, -ктя — Св. ◀ Від місц. анатомічної назви *лукоть* — “лікоть” (Чопей 171) як міра пряжі, “моток” (ЕСУМ III 283). Пор. пол. апел. *łoktek* — “низька на зріст людина”, “карлик”, “ліліпут”, “пігмей” (SW II 812).

Лолак — Уж. Чол. антр. *Lola* згадується 1219 р. в потисянському замку Красна (RegVar 239). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ак від власного ос. імені *Лола*, яке у сх. слов'ян, словаків та молдован співвідноситься з повним чол. іменем *Лолій* (< лат. *Lollius* — ВІЛ 234, Справочник 430, Ер-Кос 20, SSJ VI 139), у сербів — з іменем *Лонгин* (Лавр 800); у чехів *Loula* — це *Ludovik*, але й загальна назва *глупак* (Moldanová 131). У болг. циган є п-ще *Лолов*, яке виводять із циг. *лоло* — “рудий” (Български език, 1960. — 5. — С. 435). 2. Пол. п-ща *Lolak*, *Lola*, *Lolka*... К.Римут пов'язує із діалектизмами *lol*, *lola* “зла людина”, “нікчема”, “ледащо” (Rymut II 638).

Лолли — Мж, Ір. Пор. 1443: ...и сестрѣ сго *Лолѣ* — Сучава (ССУМ I 556). ◀ 1. Від пол. антр. *Lola* (див. **Лолак**) + -ли. 2. Від жін. імені *Лола*,

яке у хорватів співвідноситься з повним іменем *Miloja* (Šimundić 425), у словаків — із *Laura*, *Karolina*, *Alojza* (SSJ VI 140); у румунів *lola* — термін спорідненості зі зн. “старша сестра” (Scurtu 282). Пор. ще суч. ойк. *Лолли* на Ів-Фр.

Лолінець, -ниця — Хс. 1715: кр. *Ign. Lolenecz* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Лола** (див. **Лолли**) + -нець.

Ломага — Ір, Мк, Мж, Вл. 1648: *Lomaga Iuan*, *Lomaga Lukach* — Н.Ворота (Maksay 538); 1772: присяжний *Andreas Lomaga* — с. Брід (Удварі-2 298); 1787: кр. *Lomaga*, 1819 — *Lomag*, *Lomak* — Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. укр. апел. *ломага* — “ломака” (Он I 417), “суха товста гілляка” (Мат. до буков. V 35) або від пол. ос. назви *łomaga* — “каліка”, “горбун поламаній” (SW II 793), “нікчема” (Rymut II 40). Пор. ще метафор. зн. укр. апел. *ломака* — “висока на зріст людина” (Гр II 376).

Ломака †. Пор. 1552: *Ломака Кухмистрович* — чорнобильський міщанин (Туп 230); 1672: кр. *Lumaka Ignat*, 1696 — кр. *Jerem Lomaka*, а 1775 — *Jo. Lomaka*, *Lomacsonska* (!) — Луг (Bélay 173). П-ще *Lomaka* побутує серед гуцулів Прикарпаття (Vincenz 505), а п-ща *Łomak*, *Łomaka* і *Lomaga* — у Польщі (Rymut II 40). ◀ Від загальноукр. апел. *ломака*.

Ломбарт — Уж. 1787: п-ще *Lompart* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Lampert*, яке в угорців фіксується з 1446 р. (Kázmér 663). П-ще *Lombardo* і його похідні є у хорватів (Leksik 369), а *Lombart*, *Lompart* — у Німеччині та в Польщі (Rymut II 7–8). ◀ П-ще походить від нім. чол. імені *Lambert*, що має своїм вар. *Lamprecht*. У Слч і в зах. районах Зак нині воно асоціюється з апел. *lombar* — “люмп, волоцюга” (Kálal 312).

Ломіга [*Ломьга*] — Ір, Хс. ◀ Регресивне утворення від укр. діал. дієсл. *ломьгати* — “бити ломакою” (Он I 417, ЕСУМ III 284, Гр II 376), а його допрізвищеве зн. збігається зі зн. апел. *ломьга*.

Ломихаща †. 1605: кр. *Lomikascza* (!) *Laszlo* — Синевир (Bélay 200); XVII ст.: *Ломихащя Гриць* — Ір (ЛелГрига 103). ◀ Укр. утворення моделі на зразок *валігора*, компонентами якого є імператив від дієсл. *ломити* + ім. *хаща* у його східно-закарпатському зн. — “ліс”. Пор. типологічно і семантично тотожне пол. п-ще *Łomilas*, яке значиться з 1429 р. (Rymut II 40).

Ломпа — Мж. ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна кал. ім'я *Лампад*, *Євламній* або *Харламній* (пор. хорв. *Lampe*, що *Harlampije* — Šimundić 424) під впливом місц. експресивного дієсл. *ломпати* —

“чвалати”, “вайлувати ходити”. 2. Від пол. п-ща *Łętra* або *Lętra*, що від апел. *niedolęga* — “розтелепа”, “мамула” (Rymut II 38).

Ломпарт [Ломбарь] — Мк. — Див. Ломбарт.

Ломпéй [Ломпій] — Ір. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. Ломпа.

Ломперт — Бг. ◀ Фонет. вар. п-ща Ломпарт.

Лойхман — Рх. ◀ Можливо, видозміна п-ща Лехман.

Лонкай — Рх. 1458–1459: кр. *Jo. Lankai* — Луг, 1546 — *Ge. Lonkay* — Руна (Bélay 173, 185). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Lonka* (по-укр. це село одвічно називається Луг Рахівського р-ну). П-ще вимерло: на початку ХХ ст. остання тамтешня родина *Тодерюк* поміняла п-ще на угор. **Лонкай**.

Лопата †. 1534: кр. *Mich., Sim. Laratha* (!) — Горінчово (Bélay 144); 1618: кр. *Lukacs Lorata* — с. Строчин на Маковиці (Mags 83). У Львові патр. *Лопатичь* (Іван) зафіксований 1421 р. (ССУМ I 556). Пор. ще п-ще *Лопата* з 1577 р. (Туп 231). ◀ Від апел. *лопати*.

Лопатáр [Лопатáрь] — Вб. ◀ 1. Від апел. *лопати* за допомогою суф. -арь. Таке утворення (п-ще **Лопатáр**) є у сербів (РСКНІ ХІ 581), де воно озн. “майстер, що виготовляє лопати”, “той, хто працює лопатою”. 2. Більш правдоподібно, що закарп. п-ще *Лопотарь* походить не від *лопати*, а від дієсл. *лопотати* — “белькотіти”.

Лопáтка — Св. 1772: кр. *Laratka Janko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: п-ще *Łoratka* — Райське, *Łoraszyk* — Вислік на Лемк, *Loratzak* — Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лопата* (див. **Лопатáр**) + -ка. 2. Від апел. *лопатка* в одному з його зн. (СУМ IV 546).

Лопатиюк — Рх. ◀ Від антр. *Лопата* (див. **Лопатáр**) + -юк.

Лопіт [род. — Лопота і Лопіта] — Вл, Мк. 1495: *Нестерикъ Лопоть*, 1520: *Мацко Лопот*, 1577 — *пань Янь Лопоть* — Литва (Туп 231); 1743: п-ще *Larat* — с. Черна (Szabó 307). Пор. ще п-ще з прикарп. Гуц *Łopit hwyuj*, яке А. Вінценз справедливо виводить від *лопіт*, *лопотіти* — “базікати, верзти” (Vincenz 479). ◀ Від діал. ім. *лопіт* — “стукіт”, спорідненого з *лопотія* — “базікання” (Гр II 373), з буков. *лопотайю* — “базікало, лопотун” (Мат. до буков. V 36), з гуц. *лопітлівий* — “надмірно балакучий”, (Гг I 14), загальноукр. *лопотати* — “базікати” (Чопей 171). П-ща з основою *лрот* — “відгомін від якогось удару” є і в Польщі (Rymut II 41). Пор. також пол. *лрот*, *лротаніє* — “шум від тупотіння” (SW II 815).

Лопойда — Хс, Вн. 1715: кр. *Pe. Larujda, Larajda*, а 1751 — грішник *Петр Лопойда* — Копашново (Гаджега-М 195); 1720: кр. *Det. Lorojda* — Олександрівка (Bélay 189); 1751: парох *Василій Лопойда* — Луг (Гаджега-М 185). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лопойда* — “замазура”, “нехлюя” (Хс, Ір), утвореної регресивним способом від дієсл. *лопойдати* — “бовтати”, “бабрати”. Пор. ще буков. апел. *лапайдюх* — “ледащо” (Мат. до буков. V 14).

Лопондяк — Вл. 1819: п-ще *Lorundziak* — Жупани на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лопондяк* — “базікало”, “белькотун” (Уж, Мк), співвідносної з дієсл. *лопоніти* — “белькотати”.

Лопот — див. **Лопіт** і **Ловпіт**.

Лопотень †. 1699: кенез *Lopatin Fedur* — Жденьово (Maksay 608); 1720: кр. *Fr. Lopatinu* — Міжгір'я (Bélay 178). 1773: староста *Lopateny Stephan* — Жденьово (Ud-2 306), присяжний *Lopateny Ivan* — там само. ◀ Від місц. апел. *лопотень* — “базікало” (Мк).

Лопоцько †. 1648: кр. *Loraszko Mikula, Loraszkonich Ivan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Правдоподібно, від дієсл. *лопотіти* — “белькотати”.

Лопух — Уж. 1570: *Petr Laruch* — Жнятино (UetC 97-29); 1715: кр. *Timko Loruch* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Loruch* — Сухий Потік на Бойк; 1819: *Loruch* — Ветлина на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від назви рослини *лопух*, одним із метафор. зн. якої є “некмітлива людина” (Гг I 14).

Лопуцяк [Лопуцék], -ка — Рх. 1787: п-ще *Lorosiak*, а 1819 — *Loruciak* — Гнила на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1572: кр. *Laroska* — Ком'яти (Szabó 397) та закарп. ос. назву *лопуцяга* — “базікало”, “белькотун” (Ужан, Мк). ◀ Від ім. *лопіт* чи *лопут* (див. **Лопіт**), а ще точніше — від пол. п-ща *Łorisc*, що від дієсл. *лротаć*, + -як. Зміна ненаголошеного /o/ на /y/ у відкритому складі є регулярним уканням для цієї місцевості, а перехід /ть/ у /ць/ — наслідком пол. впливу.

Лоскій [Лоскі], -ія — Пр. ◀ 1. Вар. п-ща **Ловскій**. 2. Спотворений прикм. *лосський*, що від ойк. *Лоза*. (Пор. прикм. *лазький* від ойк. *Лазу*).

Лоскоріх — Св. 1773: староста *Laszkorich Ivan* — Неліпино (Ud-2 302); 1787: п-ще *Oskorich* (!), а 1819 — *Luskorich* — Тур'є на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від бойк. назви птаха *лускоріх* — “горішанка”, “дрозд” (Он I 420 — с. Комарники), одержаної за те, що він “лускає”, тобто трощить, горішки. Пор. ще закарп. вар. назви

лоскóвріх (Хс), лóвскóріх (Ір). Метафор. зн. апел. лоскоріх — “сміхун” (Рокосово).

Лóстик — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, від серб. апел. *лост* — “дрючок для перенесення різних речей” (РСКНІ XI 590). Пор. 1819: п-ще *Lostowski* — Вислік на Лемк (ФМ).

Лофердюк — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від рум. антр. *Loverda*, який Й. Йордан виводить з гр. імені *Loverdos* чи *Loverdu* (Jordan 283), однак основою п-ща могло стати й пол. п-ще *Loffer*, що з *laufer* — “хлопчик, “бігун”, “непосида” (Rymut II 24).

Лóфинець, -ниця — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, від місц. ос. назви *льóфа* — “повія” (Довге) + *-инець*.

Лóхівський — Вл. 1668: *поп Иван Лоховский* — Тростяниця (ПаПо-1 164); 1674: свящ. *Іоан Лоховский* — Мукачів (Лел Пам 227); 1690: гор. *Lochoczki Mihaly* — Ужгород (HodAd 61); 1773: присяжний *Marcus Lochüvszky* — с. Канора (Ud-2 300). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лóхово* (Мк).

Лохівчик †. 1772: присяжний *Franciscus Lochucsik* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від катойк. *лóховець* — “виходець із с. Лохово”.

Лóхман — Мк. ◀ Від нім. ос. назви *Lochmann*, в основі якої *loch* — “яма”, “нора” (Rymut II 24).

Лошák — Вб, Пр, Уж. 1819: п-ще *Loszak* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, від укр. *лошák* — “молодий кінь, жеребець” (AGB I 69, ЕСУМ III 296, Кагаś 87), “мул” (Чопей 172). 2. Від південнослов. чол. імені *Лоша* чи *Лошо*, співвідносного з повними іменами *Белош*, *Мишош* (Грк 120, Šimundić 425), або від чес. п-ща *Loch* (Moldanová 130), + *-як*.

Лошкар [Лошкарь] — Пр. — Див. Ложкар.

Лóя — Уж, Мк. ◀ 1. Від антр. *Лой* у формі род. відм. 2. Від хорв. чол. розм. імені *Lojo*, що відповідає повному імені *Miloja*, *Sviloje*... (Šimundić 425).

Лубéньський [Лубіньський] — Вб. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лубія* на Вб.

Лúгош — Мк, Вн, Рх, Мж, Уж. Пор. 1672–1696: *Lugoza* (!) *Prikop*, *Thoder* — Вел.Бичків (Bélay 129). У хорватів є п-ще *Lugošija* (Leksik 375). ◀ 1. П-ще *Lugos* М.Казмир пояснює як угор. апел. *lugos* — “людина, яка доливає луг при миловарінні” (Kázmér 688). Із назвою хім. розчину *lug* К.Римут пов’язує й пол. п-ща *Ługas*, *Łużny* (Rymut II 44). 2. На нашу думку, п-ще *Лугош* легше виводити з угор. апел. *lugas* — “альтанка”.

Лужóцький — Вб. 1787: п-ще *Lužeski* — Комарник, Лужок, Стрільбичі, Тершів на Бойк

(ЙМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Луг* (Вб) або, що більш імовірно, від прикарп. ойк. *Лужок* (Он I 495).

Лúка — Мк. 1437: *Lucas filius Welyczko* — Коромля (Nagy-2 342); 1542: шл. *Jerem. Luca* — Угля (Bélay 210); 1567: *Lucas Misko* — Мартинка (UctC 53-12); 1682: *Lukka Szenko* — Стричава (UctC 88-59). ◀ Від чол. імені *Лука*. Пор. 1740: *Лука Дякупувь Крайшикуский* (Ud-1 78).

Лукáн — Вб, Пр. 1787: п-ща *Lukan*, *Lukanow* — Спас на Бойк, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від кал. чол. імені *Лукап*, відомого майже всім народам Центр. Європи (ВІЛ 64, ДумбрМик 98, Šimundić 426, Rymut II 44).

Лукáндій [Лухáнді] — Вн, Ір, Мк. 1715 і 1775: п-ще *Lukangyi* — Раковець (Szabó 459). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від серб.-хорв. п-ща *Lukenda* (Leksik 376, РСКНІ XI 618) або від незасвідченого угор. ойк. *Lukan*, на що вказує формант *-d*.

Лукáнинець, -ниця — Мк, Уж. ◀ Від андр. *Лукáня* — “дружина Луки” + *-инець*.

Луканич — Хс, Вн, Мк. 1773: присяжний *Lucas Lucanics* — с. Брід (Удварі-2 298); 1775: п-ще *Lukanics* — Гетеня (ПеПред 313). ◀ Від антр. *Лукáня* — “дружина Луки” + *-ич*.

Луканчин †. 1720: кр. *Fr. Lucancsiny* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Лукáнка* — “дружина Луканá” або жін. патр. *Луканка* — “дочка Лукана”.

Луканьó, -ня [ор. — Луканьóм] — Мк. ◀ Від розм. ос. імені *Луканьó*, яке належить до тієї ж словотвірної моделі, що й *Іваньó*, *Гаврильó*, *Михайльó*.

Луканяк †. 1685: *Lukaniak Szimeon* — Ділове (Bélay 208). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Лукáн* або антр. *Луканьó*.

Лукáч [рідше — Лúкач] — Уж, Мк, Хс, Тч, Вн, Рх, Вл. 1548–1549: кр. *Sim. Lukach* — Крачуново, 1579 — *To. Lukach* (Bélay 161, 184); 1787: п-ще *Lukacz* — Погар, Тур’є на Бойк, Костева на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор., слц. або хорв. вар. чол. імені *Lukács*, що відповідає укр. кал. імені *Лука*. Пор. 1698: *Лукач Петро Радваньський* — Вишня Радвань (ПаПо-1 185). В угорців п-ще *Lukács* фіксується з 1398 р. (Kázmér 689).

Лукачик †. 1715 р.: кр. *Jo., Lad. Lukacsik* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Лúкач* + *-ик*.

Лукачіна — Уж. 1602: *Lukacsina Mihalj* — Антонівка (UctC 104-8); 1773: присяжний *Basilus Likacsina* — Щасливе (Удварі-2 304). ◀ Від чол. імені *Лукач* (укр. оф. *Лука*), яке в Україні вживається з XVI ст. (Керста 118), + здр.-знев.

суф. *-ина*. Отже, суф. приєднувався не до п-ща, а до імені *Лукач*, яке донедавна в півд. р-нах Зак. вживалося. Посереднім доказом цього можуть бути й деякі антр. в записях XVIII ст. Напр., 1787: п-ща *Lukaczut, Lukaszczan* — Костева на Лемк., Горянка на Лемк та ін. (ЙМ).

Лукачинець, -ниця — Ір, Вн. 1720: п-ща *Lukacsin i Lukacsines* — Раковець (Szabó 459). ◀ П-ще **Лукачинець**, як і п-ще *Лукачин*, могли виникнути лише на основі андр. *Лукачка* — “дружина **Лукача**” або на основі жін. патр. *Лукачка* — “дочка **Лукача**”. Отже, первісний вигляд п-ща був *Лукачинець* (з подовженим /ч/). Такі випадки повної асиміляції двох /ч/ позначилися й на записях інших п-щ.

Лукачкó — Хс, Вл. 1449: гор. *Ladislaus Lukachko* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1513: п-ще *Lukachko* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Від антр. **Лукач** + *-ко*.

Лукачов †. 1773: присяжні *Lukacsov Ivan, Lukacsov Fedor* — Пашковець (Ud-1 302). ◀ Присвійний прикм. у його книжній формі від антр. **Лукач**, що з угор. кал. імені *Lukács*.

Лукачович †. 1648: *Lukaczowich Waszil, Hricz, Petro*, а 1699 — *Lukacsovicz Mihalko* — Латірка (Maksay 541, 598). ◀ Від антр. **Лукач** + суф. *-ович*.

Лукачук — Рх. ◀ Від антр. **Лукач** + укр. патр. суф. *-юк*.

Лукаччин †. 1682: *Lukacsin Petro* — Домашин (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lukaczyn* — Квятонь, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Лукачка* — “дружина **Лукача**”.

Лукей [*Лукій*], *-ея* — Вн. ◀ Від антр. **Лука** + суф. *-ей*.

Лукеча [*Лукіча*] — Мк. ◀ Графічний вар. п-ща **Лукіча**.

Лукіря [*Лукіря*] — Мж. ◀ Імовірно, від жін. кал. імені *Лікерія*, що з кал. імені *Глікерія* (ЕСУМ III 303). Пор. ще серб. чол. ім'я *Лукар* (Грк 120) та хорв. жін. іменні вар. *Lukrija, Lukra* (Šimundić 523), а також чес. чол. імена *Lukra, Lukrouš*, що з *Lukrecius* (Кпаррová 129).

Лукіча — Мк. ◀ 1. Від антр. *Лукич* у формі род. відм. Твірною основою могло стати і п-ще. Пор. суч. серб. п-ща *Лукећ* і *Лукић* (РСКНІ XI 619). 2. Можливо, нинішнє п-ще **Лукіча** чи **Лукеча** мало дещо інший первісний вигляд. Воно могло містити суф. *-ят*, тобто мало вигляд *Лукичат*, як і п-ще *Підков'ят*. Пор. записи 1787 р. п-ща *Lukoczat, Lukaszczat* із лемк. с. Горянка (ЙМ).

Лукóвич — Мк, Бг. 1715: кр. *Jo. Lukovics* — Ганичі (Bélay 141); 1720: п-ще *Lukovics* —

Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Лука** + *-ович*.

Лукша — Мк. П-ща *Lucsza, Łukszan, Łukszewics* та ін. є і в Польщі (Rymut II 44). ◀ Із серб. розм. чол. імені *Лукша* чи хорв. *Lukša*, що відповідають оф. вар. *Лука* (Грк 120, Šimundić 426). На півд. Лемк цьому імені у XVII ст. відповідав вар. *Лукча*. Пор. 1618: кр. *Lukcsa Maliow* — с. Местичко (Mars 83).

Лумей [*Лумій*], *-ея* — Рх. Пор. 1680: кр. *Lome Danko, Szinko, Vaszilj* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1743: п-ще *Lomé* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Імовірно, антр. *Лома* — афerezований вар. кал. імені *Варфоломей* + *-ей*. 2. Від хорв. жін. розм. імені *Luma*, що відповідає оф. вар. *Luminosa* (Šimundić 523), + *-ей*. Пор. ще 1819: лемк. п-ще *Lumiak* (ЙМ).

Лунга — Тч. ◀ 1. Від рум. прикм. *lung* — “довгий”, “високий”, наявного в багатьох рум. п-щах на зразок *Lung, Lungu* (Iordan 284). 2. Від серб. діал. *лунга* — “волоцюга”, “шибеник”, “хуліган” (РСКНІ XI 629).

Луна †. 1705: *Lupa Alecza, Lupa Gabor* — Будешті ком. Мар (HodOkt 455); 1819: п-ще *Lupa* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від заст. кал. імені лат. пох. *Лун, Луна* (від *lupus* — “вовк”), вживаного у більшості правосл. народів Центр. Європи (ВІЛ 259, Справочник 431, Илчев 308, Грк 121). Кінцеве *-а* — закінчення род. відм. однини імені *Лун*.

Лупак — Ір, Св, Хс. ◀ 1. Від п-ща **Луна** або від імені *Лун* + *-ак*. 2. Від апел. *лупак* — “колотий, неотесаний камінь”, метафор. зн. якого — “грубіян”, “неотеса” (Мат. до буков. V 39), “лупець”, “лушпиння”, “висівки” (Ж-Н 495, Гр II 381), “груба тріска” (Гг 114).

Лупей [*Лупій*], *-ея* — Вб, Пр. 1604: вл. *Pinte Lure*, а 1640 — шл. *Alp. Lure* — Сер. Вишава (Bélay 219, 220); 1681: шл. *Hrihor Lure* — Джулешті (Bélay 143); 1715: кр. *Gr. Lure* — М.Бичків, *Lad. Lurej* — Колочава (Bélay 130, 160); 1787: п-ще *Lurej* — Ждиня на Лемк (ЙМ), а п-ще *Lurej* — у прикарп. гуцулів (Vincenz 267–268). ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Lure* (Const 312, Vincenz 267), яке поряд з іменами *Lur, Lurǎ* вживалося в Марамороші у XVI–XVII ст., а інколи перекладалося в документах як *Volphgangus* (Bélay 24, 118, 125). Напр., 1689 р. в рум. с. Десешті чол. ім'я *Lure* наводиться як однорідний член речення при імені *Olexa* (Bélay 134). Пор. ще п-ще *Lupa* в с. В.Синьовидне на Бойк (ЙМ) за 1819 р. 2. Місц. укр. патр. утворення з суф. *-ей* від жін. імені *Луна*, властивого болг. і рум. мовам та співвідносного з рум. чол. іменем *Luro* (Ковачев

318). 3. Від апел. *lupéy* — “жолудева миша” (Ж-Н 416, ЕСУМ III 307).

Лупич [Лупіч] — Вб, Пр. ◀ 1. Від антр. *Луца* + -ич. Пор. 1787: п-ще *Lurup* — Криве на Бойк (ЙМ). 2. Від слц. ос. назви *lupíc* — “зłodій, грабіжник”.

Лупір [Лупірь], -ря — Тч. Пор. пол. п-ща *Lupierz* і *Łupier*, які К.Римут виводить від старопол. *lupierz* — “кат”, “гицель” (Rymut II 45). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лупірь*, якій у інших гов. укр. мови відповідають апелятиви *лупірь*, *лупій* — “шкуродер”, “лихвар” (Гр II 382, ЕСУМ III 308), а в пол. мові — “зłodій”, “розбійник”, “сувора людина”, “тиран”, “кат” (SW II 825).

Лупляні — Пр. Пор. 1787: п-ще *Lupan* — Біличі, Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Луп*, *Луца* (див. **Лупак**, **Лупей**) + -як з епенетичним /ль/, як у *лупляк*, *луплений*...

Лупша — Хс. Пор. 1423: *Лушис* — Сучава (ССУМ I 559); 1542: вл. *Lwpsa* — Калинешті, 1633 — шл. *St. Lupsa* — Валея-Поркулуй, 1691 — кр. *Lupsa Stephan*, а 1696 — Ніс. *Lupsa* — Ділове (Bélay 159, 103, 28). Пор. ще 1604: шл. *Jo. Luposan* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Від чол. імені *Лупша*, що від чол. імені *Луп*, + -ша, вживаного в Сербії та Румунії (Грк 121, Jordan 285). У рум. Марамороші п-ще *Lurşa* в XV ст. належало до вживаних (Bélay 131, 140, 190 та ін.), а нині пов'язується як із іменем *Lur*, так і з апел. *lur* — “вовк”.

Лупшак — Рх. ◀ Від антр. **Лупша** + -ак.

Лупшанюк — Рх. ◀ Від антр. *Лушан* (див. **Лупак**, **Лупша**) + -юк.

Луп'як [Лупляк], -ка — Уж. 1787: п-ще *Lupiak* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Луп* (див. **Лупак**, **Лупей**, **Лупич**, **Лупша**) + -як. 2. Від апел. *луп'як* — “той, що лупиться” (Ж-Н 416).

Лутак — Ір, Вн, Мк, Хс, Уж. 1678: кр. *Lutak Ivan*, а 1715 — Ніс. *Lutak* — Рахів (Bélay 181); 1704: *Lutak Janos* — Абранка (HodGens 7); 1715: п-ще *Lutaj* (!) — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ща *Lutak*, *Lutakow* — Ріпне, Липа на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Luto* або *Luta*, співвідносного з оф. *Luka*, *Lutvij*, *Milun* (Грк 121, РСКНІ XI 643, Šimundić 426), + -ак. 2. Від серб. апел. *лутак* — “лялька”, “дитяча іграшка у вигляді чоловіка” (РСКНІ XI 639). 3. Від назви бойк. або старопол. міри ваги *лут* (Он I 420, ЕСУМ III 312, Rymut II 45) чи пол. *lut* — “т. с.”, що з ним. *Loth* (SW II 828, Rymut II 45).

Луткович †. Пор. ще 1648: *Lutkovich Mikola*, *Kostj*, а 1699 — *Lutkovics Olexa*, *Ivan*, *Pavel* — Н.Ворота (Maksay 539–540, 592). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від тієї ж основи *Лут-*, що й п-ще **Лутак**, але ускладненої суф. -ка.

Луца — Мк, Хс, Рх. 1513: кр. *Luce Zan* — Приборжавське (Bélay 220); 1542: шл. *Jerem Luca* — Угля (Bélay 210); 1649: *Luca Andras* — Берегово (LehBer 101); 1703: п-ще *Lucza* — Ялове (LehBer 655). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Луц*, співвідносне з оф. іменем *Лука* (Керста 118), + -а. Пор. з молд. іменами *Луцу*, *Луцы* (ДумбрМик 99) та серб. з іменами *Луц*, *Луца* (РСКНІ XI 645).

Луцак — Ір, Хс, Рх. 1678, 1715: *Luczák Makszim*, *Sim. Luczak* — Вел.Бичків (Bélay 128, 129). ◀ 1. Від антр. **Луца** + -ак. 2. Від апел. *луцак* — “товстошока людина” (Гр II 383).

Луцаніч — Ір. 1773: присяжний *Lucas Lucanics* — Брід (Ud-2 298); ◀ Від андр. *Луцаня* — “дружина **Луци**” + -ич.

Луцевич †. 1680: *Pe. Luczewicz* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від антр. **Луць** або **Луцьо** + суф. -евич.

Луцев'ят †. 1655 р. — *Luczewiat Ivan* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від чол. імені *Луць* або *Луцьо* + давній патр. суф. -ев'ят.

Луцик — Уж. 1787: п-ще *Луцик* — Ілемня, Лоп'янка, Орів, Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Луца** чи від розм. імен *Луць* або *Луцьо*, що так само співвідносяться з іменем *Лука*, + -ик.

Луцьо — Мк. 1567: *Ljuczjo Ivan* — Свалява (UstC 53-12). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Луцьо** через диспалаталізацію афrikати /ць/.

Луцьович — Вб, Ір. 1648: *Luczowicz Ivan* — Павлово (Maksay 547). Пор. 1463: *Луцвичь* — Луцьк (ССУМ I 559). ◀ Від антр. **Луца** + -ович.

Луць — Хс, Св. 1570: *Joan Lucz* — Павлово (UstC 53-14); 1720: кр. *Paul. Lucs* — Липча (Bélay 172). Пор. 1819: п-ще *Luc* — Тершів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від староукр. імені *Луць*, співвідносного з *Лука*, *Лукіяні* (Керста 118, Гр IV 555). 2. Від бойк. апел. *луць* — “п'янюга” (Он I 420).

Луцьо [рідше — **Луцьо**, дав. — **Луцьові**, ор. — **Луцьом**] — Мк, Уж, Пр, Вб. 1452: антр. *Lucsa* — Деврпоток (MaksaySz 144); 1484: п-ще *Lwcyu* — Петрова (Szabó 450); 1787: п-ще *Luciow* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Луцьо*, що відповідає оф. імені *Лука* (Чопей 172).

Луцьок — Рх. ◀ Від антр. **Луца**, **Луцьо**, **Луць** чи **Луцьо** + -юк.

Луцяк — Тч, Хс, Пр. 1672–1696: кр. *Sim. Lucsak* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. **Луць** чи **Луцьо** + -як.

Лучан — Мк. Пор. 1715: *Marina Luczanova* — Присліп (Bélay 181). Пор. ще слц. п-ще *Lúčan* та серб.-хорв. п-ща *Лучан*, *Лучановић* (РСКНІ XI 649, Leksik 374). ◀ 1. Атрибут. утворення з суф. -ян від антр. *Лука* (пор. старопол. ім'я *Luczan* —

Rymut II 43, хорв. ім'я *Lučan* — Šimundić 425), рум. чол. ос. ім'я *Lucian*. 2. Давній катоик. *лучани* (без форманта сингулятивності *-ин*) від ойк. *Вел. Лучки*. 3. Старопол. чол. ім'я *Łuczani*, тобто суч. *Lucian* (Rymut II 43).

Лучанин — Уж. Пор. давній множинний катоик. *лучани* — “жителі м. Луцька” з 1433 р. (ССУМ I 560). Аналогічне утворення *лучанин* у Росії згадується з XVI ст. (Туп 234). ◀ Від місц. катоик. *лучанин* — “виходець із с. Лучки” (Мк).

Лучанський †. 1674: свящ. *Семіон Лучански* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Укр. традиційний прикм. від місц. ойк. *Вел. Лучки* (по-сучасному — *лучківський*).

Лучанчин †. 1773: присяжний *Alexius Lucsančsin* — с. Грабово (Удварі-2 304). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від місц. жін. катоик. *лучанка* — “жінка з с. Вел. Лучки (Мк)”.

Лучанчик †. 1682: *Lutsantsits Ivan* — Кострини (UctC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *лучанка* — “дружина *лучана*” або від катоик. *лучанка* — “жінка з с. Лучки”.

Лучик — Мк. 1787: п-ще *Luczyk* — Галівка, *Luczyski* — Черхава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лука* + *-ик*.

Лучин, -на — Мж, Мк. 1481: *Ion, брат Лоучинь* — Сучава (ССУМ I 560); 1678: кр. *Lucsin Fedur* — Рахів (Bélay 181); 1787: п-ще *Luczyn* — Залокоть, Тисів, Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лука* + *-ин*.

Лучинець, -нця. 1682: *Lusinets Lukats* — Сімирки (UctC 88-59); 1715: *Djakon Lucsinicz* — Ізки (Bélay 155), 1730 — *срей Григорій Лучинець* — Ізки (Сах 76); 1751: *Петр Лучинец* — Ізки (Гаджега-М 203); 1819: п-ще *Luczyniec* — Тухля на Бойк (ФМ). Пор. ще п-ще *Лучинець* у Росії за 1609 р. (Туп 630) та *Лучинац* у Сербії (РСКНІ XI 651). ◀ 1. Від антр. *Лука* + *-инець*. 2. Від ойк. *Лучин* (Ів-Фр) + *-ець*.

Лучка — Хс, Тч, Ір, Рх. 1411: *папъ Лучка* — Зудечів (ССУМ I 560); 1477: *Luczka fastus est* — Перемишль (Smolka II 27); 1699: гор. *Lucska* — Берегово (LehBer 105); 1720: кр. *Sim. Lucska* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Luczka* — Кальна, Корчин, Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лука* + *-ка*.

Лучкай — Ір, Мж, Хс. 1627: свящ. *Daniel Lucskaj* — Вел. Тарна (Лучкай 16. — 197); 1641: *Lucskai Miklos* — Мукачів (HodAd 84); 1649: кенез *Lucskai Dienes* — Дубино, Кучава (LehBer 365); 1715: *Pe. Luskai* — Данилово (Bélay 190). У внутрішніх р-нах Угорщини п-ще *Lucskai* фіксується 1440 р. (Kázmég 687). ◀ 1. Від ойк. *Лучки*, яких на південних схилах Карпат є декілька

(Majtán 249–250), + угор. формант. *-i*. 2. Від антр. *Лучка* + укр. суф. *-ай*.

Лучкей — Хс. ◀ Від антр. *Лучка* + *-ей*, як у п-щах *Головей, Капустей*...

Лучок, -чка — Мк. 1570: *Mart. Lutsok* — Кайданово (UctC 97-29); 1523: п-ще *Lwchak* — с. Медеш (MaksaySz 177); 1672–1696: кр. *Sim. Lucsak* — Вел. Бичків (Bélay 129). Пор. 1787: п-ще *Luczkow* — Поляниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лука* + *-ок*, як у п-щі *Пальок*. 2. Від бойк. апел. *лучок* — “лук”, “смичок” (Гр II 83, Он I 420).

Лучпінь — Мк. Пор. співзвучне п-ще *Luszpir* за 1787 р. із с. Завадівка та п-ща *Luszpraga, Luszpriga* із с. Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ Очевидно, паронімне утворення від апел. *лушпина, лушпайка* чи *лушпа* (Гр II 381, 384, ЕСУМ III 317).

Лучак — Вб. 1743: п-ще *Luszczak* — Фанчиково (Szabó 329). ◀ 1. Від місц. апел. *лучак* — “дозрілий плід горіха, з якого відлущується шкаралупа” (Чопей 173, Гр II 384, Он I 420, SW II 828, РСКНІ XI 655). Пор. ще бойк. апел. *луска* — “лушпина”, “полова” (Он I 420). 2. Від укр. персоніф. діал. назви птаха *луц* — “костогриз” + *-ак*. 3. Від прикарп. антр. *Луц*, який може співвідноситися як із укр. назвою птаха *луц* — “костогриз”, так і з пол. назвою рослини *luszcz* (Vubak 216). У Прикарпатті п-ще фіксується 1787 р.: *Luszcz* — Липа на Лемк, *Luszczow* — Ілемня, Суходіл на Бойк (ЙМ). 4. Від молд. жін. імені *Лоушкь*, яке у м. Васлуй згадується 1495 р. (ССУМ I 560).

Льопко — Мж. ◀ 1. Від болг. чол. імені *Льопо*, що з діал. *льоп* — “гарний” (Илчев 309). 2. Від місц. дієсл. *льопкати* — “базікати” (Вл, Мк); пор. ще *льопати* — “мазати” (Гр II 385) та буков. *льопи* — “брудна, неохайна людина” (Мат. до буков. V 46).

Любас — Тч. Пор. 1787: п-ща *Lubas, Lubasz* — Волошинове, Хащованя на Бойк (ФМ), чес. п-ще *Lubas*, яке Д. Молданова виводить з моравського імені на *Lub-* (Moldanová 132). ◀ 1. Від власного ос. імені *Любас*, яке до XVII ст. вживалося в Україні, напр., серед козаків 1649 р. (Осташ-3 40). 2. Від суч. укр. апел. *любас* — “коханець” (Гр II 385, Он I 420, Мат. до буков. V 41, Гг I 16, Чопей 174).

Любенчук — Рх. Пор. 1787: п-ща *Lubenicz* — Межибрід, *Lubin* — Войткова на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб.-хорв. пестл. чол. імені *Лубенко* або жін. імені *Лубенка* (Грк 122, РСКНІ XI 675, Šimundić 201) + *-юк* або від болг. жін. імені *Любена, Любенка*, апел. зн. якого — “кохана” (Илчев 310, Ковачев 319), + *-юк*. Лексеми *Лу-*

бенко, Љубинко у хорватів та сербів також виступають п-щем (Leksik 379, 380, РСКНЈ XI 675).

Любісник — Уж. ◀ Від укр. діал. назви рослини *любистик* — “любисток” (Ужан).

Любич †. 1548–1549: кр. *Fr. Lyubysz* — Крачуново (Bélay 161); 1478: *пан Васко Любич* — Львів (ССУМ I 565). Пор. 1567: гор. *Lywby György*, а 1631 — *Lubi György* — Ужгород (HodAd 48); 1672: кр. *Lubcsik Fetyko, Vaszko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слов. жін. імені *Люба* + *-ич*.

Любка — Вн. 1413: свідок *Lubko* — Галич (ССУМ I 565); 1652: п-ще *Луурка* — Олешник (Szabó 325). ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Любка* (Гинкен 410, Морошкин 114) у формі род. відм. Чол. ім'я *Любка* чи *Любо*, які походять від двоосновних *Любомир*, *Любослав*, дотепер представлені майже у всіх слов. народів (ВІЛ 64, SvoSta 125, Грк 123, Илчев 310, SSJ VI 140 та ін.). 2. Від місц. апел. *любка* — “коханець”, “милий” (Чопей 175, Он I 421, Гр II 386).

Любович — Уж. ◀ Від антр. *Любо*, яке у багатьох слов. народів є розм. чол. іменем (напр., у словаків, *Libo* — SSN VI 140), у болгар *Любо* (Ковачев 320), + *-ович*. Пор. п-ще *Lub* у с. Турів із 1819 р. та п-ще *Lubow* у с. Рожанка з 1787 р. на Бойк (ФМ, ЙМ).

Любомирський †. 1709: шл. *Lubomirski Ilona* — Чинадьово (LehBer 726). ◀ Від ойк. *Любомир*, що в Польщі (Rymut II 26), або від антр. іменного пох. *Любомир* + суф. *-ський*.

Люй †. 1771: присяжний *Луїј Jurko* — В.Студений (ДжеДел 27). Напевно, треба читати: *Лүй* (род. — *Лоя*). ◀ Отже, п-ще *Люй* походить від місц. діал. апел. *лүй* — “жир рогатої худоби” (СУМ IV 512). Пор. п-ще *Лоя*.

Лютянський — Уж. ◀ Видозміна прикм. *Лютянський* за аналогією до прикм. *Березнянський*, *Ставнянський*, у яких передсуф. *-н* належить твірній основі ойк.

Лютянський — Вб, Вл, Уж. 1693: свящ. *Vasilus Lutianski* — Ужан (Лучкай 16. — 65). ◀ Регулярний прикм. від місц. ойк. *Люта* (Вб).

Лявинець, -ця — Св, Вл, Ір, Тч. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від пол. п-ща *Lawa* (Rymut II 11), яке пол. ономасти виводять від імен *Laurentius* та *Nicolaus*. 2. Від рум. п-ща *Leaia* (Iordan 276) + суф. *-инець*.

Лядинос †. 1715: *діакон Іоанн Лядинос* — Верховина Бистра (Гаджега-Уж 172). ◀ П-ще слов., але структура його дискусійна.

Лялька — Вб. 1787: п-ще *Lalka* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *лялька* — “іграшка” (Гр II 392), “дитина” (Он I 392). Пор. ще 1500: *Ондришко Ляля* (Туп 238).

Лялькó — Уж. 1819: п-ще *Lalko* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ 1. Морфол. видозміна місц. укр. традиційного п-ща *Лялька*. 2. Від антр. *Ляльо* + *-ко*. 3. Від карп. діал. *лялько* — “зіниця у оці” (Гр II 392).

Ляльо — Уж. ◀ Можливо, від слц. *la'lo* — “глупак” (Kálat 297).

Лях — Вл, Мж, Хс, Тч, Вн, Ір, Св, Уж. 1437: *Cozmas filius Leh* — Поростово у сх. Слч (Nagy-2 341); 1444: *пан Ляхъ Кошоский* — Ступно (ССУМ I 569); 1715: кр. *Ljach Jakab* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від заст. укр. етн. *лях* — “поляк”, який, крім цього, вживався українцями також у значенні “католик” (Rymut II 5).

Ляховець, -ця — Пр, Уж, Св. 1649: *Сенка Ляховец* — білоцерківський козак (РВЗ 238); 1787: п-ще *Lachowiec* — Н.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лях* + патр. суф. *-овець*, як у п-щі *Крайникóвець*.

Ляхóвич [рідше — Ляховіч] — Уж, Пр, Мк, Мж, Вл, Тч. 1789: *парох Михаїль Ляховичъ* — Пилипець (Сах 92); 1787: п-ще *Lachowicz, Lahowicz* — Біличі, Волянка, Головецьке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лях* + *-ович*.

Ляхóвський [Ляху́вський], -кого. 1450: *пань Михайло Ляховский* — б.м.н. (ССУМ I 569). ◀ Імовірно, від місц. ойк. *Ляху́вці* (суч. оф. — *Лемківці* на Уж) + *-ський*.

Ляш — Уж. 1726: у *Ляши Митрикового* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Lasz* — Чарна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Ляш*, що з *Ілляш*, тобто *Ілля*. 2. Видозміна антропооснови *ляш* “поляк” під впливом етн. *ляшóк*, прикм. *ляський* і т. ін.

Ляшéвич — Св. ◀ Від антр. *Ляш* або *Лях* + *-евич*.

Ляшкó — Тч, Вн, Ір, Бг. 1532: *пан Lachk (!)* — Ужан (Nagy-1 324); 1386: *пан Бьданъ (!) Ляшковський* — Львів (ССУМ I 569); 1787: п-ще *Laszkow* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ляш* або *Лях* + *-ко*.

Ляшкóвич — Хс, Тч. Пор. 1789: *Григорий Ляшковичъ парох* — Розтока (Сах 80). ◀ Від антр. *Ляшкó* + *-ович*.

Лящинець †. 1715: кр. *To. Lascinicz* — Тересва (Bélay 204). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від андр. *Ляшка* — “дружина Ляха”.

Лящук — Ір, Пр. ◀ Від антр. *Ляшкó* + *-юк*.

М

Ма́га — Пр, Уж. 1758: *Васил Магув* (п-ще вжите у формі присв. прикм.) — Раково (ПаПо-1 172). ◀ 1. Від давньорус. апел. *мага* “імла” (Срезн. II 99). 2. Від чол. імені босн. мусульман *Мага*, яке є гіпок. вар. повного імені *Mahmud, Mahir...* (Smailović 325).

Магарі́та — див. **Могорі́та**.

Ма́гник — Раково. Пор. суч. п-ще *Mahnicz* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). П-ще *Mahnik* є і в Хорватії (Leksik 384). ◀ Від адаптованого українцями кал. імені лат. пох. *Магн* (лат. *Magnus* — “великий” — Кларрoвá 180) + *-ик*. Пор. 1383: шл. *Paul. Magnus* — Боронява (Bélay 122).

Ма́га — Св, Тч. Пор. 1699: *Magha Ilko* — Романовиця біля с. Підполоззя (Maksay 583). П-ще *Maga* є у поляків, яке Б.Жабська виводить від діал. апел. *мага* — “відьма”, “баба-яга” (Žabska 91, SW II 843). П-ще *Maga* та *Mag* є також у хорватів (Leksik 382). ◀ П-ще **Ма́га** має кілька можливих пояснень: 1. Від південнослов. чол. імені *Мага*, яке є гіпок. вар. чол. імен *Маргарит, Марко...* (Грк 125), або від болг. *Маго*, що з *Магдо́, Маргарит* (Илчев 312, 313). 2. Від серб. апел. *мага* — “ослик”, що є гіпок. до *магирац* — “осел” (РСКНІ XI 721). 3. Від ос. назви *маг* — “волхв, чаклун”, яка поширена в багатьох європ. мовах. Пол. п-ще *Maga* К.Римут так само виводить від основи *mag* “жрець”, а точніше — від діал. *мага* — “відьма” (Rymut II 54).

Мага́да — Пр. ◀ Можливо, це регресивне утворення від серб.-хорв. дієсл. *магадати* — “бідувати”, “надмірно економити” (РСКНІ XI 721).

Мага́й — Хс. ◀ Від антр. **Ма́га** + *-ай*.

Мага́ль — Мк, Вн, Тч. 1773: присяжний *Joannes Magaly* — Пересирово біля В.Воріт (*Udvari-2* 303); 1819: п-ще *Magal* — Кальне, 1787: п-ще *Magala* — Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще *Magal* є і в поляків, а К.Римут убачає в ньому основу *mag* — “жрець”, “священик” (Rymut II 54). ◀ Можливо, п-ще сягає середньовічних серб. антр. *Маголь* та *Магольвичь* (ГркРеч 116).

Мага́н — Ір. П-ще відоме також прикарп. гуцулам (Vincenz 299), вар. *Magañ* — полякам (Rymut II 54), а у сербів лексема *маган* виконує функцію клички цапа (РСКНІ XI 23). ◀ 1. Правдоподібно, від кал. імені лат. пох. *Magnus*, яке до кінця Середньовіччя фіксувалося як власне ос. ім'я, а з часом стало перекладатися угор. мовою як *Nagy*, а укр. — як *Величко* (Szabó 458, Справочник 432). 2. Від п-ща **Ма́га** + *-ан*.

Магащук — Рх. Пор. 1787: п-ща *Magas, Magasow* — Липа, Суходіл на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще **Магащук** — власне укр. утворення з патр. суф. *-чук* від антр. *Magas̃*, властивого хорватам і сербам (Leksik 833, РСКНІ XI 727). Твірною основою для нього став угор. антр. *Magas*, допрізвищеве зн. якого “високий” (Kázmér 695), але могло бути й пол. п-ще *Magas̃*.

Ма́гда — Уж. 1542: вл. *To. Magda*, 1638 — *Jo. Magdo* — с. Сачал (Bélay 123). П-ще є також у сербів, хорватів, угорців та поляків (РСКНІ XI 427, Leksik 383, Kázmér 695, Žabska 91, Rymut II 54). ◀ Від чол. імені *Magda*, що з жін. *Магдалина* (Илчев 313), яке в одних мовах дотепер сприймається як усічений дериват останнього, а в інших, зокрема у чеській, співвідноситься з іменем *Magnus* (Кларрoвá 130).

Ма́гдинець, -иця — Ір, Вн, Св. П-ще *Магдинац* поширене в Сербії (РСКНІ XI 728). ◀ Від антр. **Ма́гда** + *-инець*. Жін. ім'я *Магда* в Сучаві фіксується 1453 р. (ССУМ I 571).

Ма́гдич — Мж, Вн. 1787: п-ще *Magdicz* — Гнила, Завадівка, Сколе, Стрільбичі на Бойк (ЙМ). П-ще *Магдиh* дуже поширене в Сербії (РСКНІ XI 728) та в Хорватії (Leksik 383), є воно також у Польщі (Rymut II 54). ◀ Від антр. **Ма́гда** + суф. *-ич*.

Маге́й [Магúй], -ея — Тч, Хс, Рх. 1549: вл. *Maghy Peter* — Клинове (Szabó 271); 1607: п-ще *Magé* — Рокосово (Szabó 458). Пор. ще 1819: п-ще *Magiowicz* — Тухолька на Бойк (ФМ); 18121: *книга Матея Стефана* — Білки (Яворск 213). ◀ 1. Від антр. **Ма́га** + *-ей*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк *Ма́г*, що в ком. Н.Фегер (Kázmér 695).

Магеревич †. 1648: *Magereuich Jakim* — Неліпино (Maksay 548). ◀ 1. Від старопол. антр. *Magier* (SSNO III 364), апел. зн. якого — “мадяр”. 2. Від пол. ос. назви *Mager*, що з нім. *mager* — “худий” (Rymut II 54–55), + суф. *-евич*.

Магерóвич — Мк. Патр. *Магеровичь* у Сербії фіксується з XIV ст., де його пов'язують із гр. апел. *μαγερoς* — “кухар” (ГркРеч 116), а антр. *Магéра* в Карпатах — з XVII–XVIII ст. Пор. запис 1787 р. п-ща гал. лемків *Magera, Magiera* в селах Андріївка, Лосе (ЙМ) та подг. п-ща *Magera, Magiera* 1631 р. (Bubak 221). ◀ Антропооснова може мати кілька пояснень: 1. Етн. *Magier*, яким поляки раніше називали угорців (Rymut II 54). Пор. ще пол. діал. *magierka* — “повстяна угорська шапка” (SW II 844). 2. Болг. апел. *магер* — “кухар” (Илчев 312). 3. Пол. ос.

назва *Mager*, що з давньоверхньонім. *mager* — “худий, щуплий” (Rymut II 54). 4. Від гуц. клички рябої кози *Магура* (Рх).

Магінінець [*Магѣишець*], -ця — Вл. ◀ Від місц. андр. *Магѣиша* — “дружина Магі” + *-ишець*. До речі, серби культивують їстівну рослину *магѣиша* з родини бобових (РСКНІ XI 750).

Магнус †. 1383: шл. *Paul Magnus* — Боронява (Bélay 122); 1410: п-ще *Magnus* — Тросник (Szabó 470); 1618: кр. *Magnus Waszil* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). П-ще *Magnus* є і в поляків (Rymut II 55). ◀ Від кал. імені лат. пох. *Magnus*, що в перекладі укр. — “великий”.

Магівчій †. 1751: *парох Михаїл Маговчій* — Руське Поле (Гаджега-М 191). ◀ Фонет. видозмінений вар. п-ща **Магочій**.

Магочій — Уж, Вн. 1611: орендар *Magocsi Ferenc* — Мукачів (LchBer 7); 1584: *Caspar Magocsy* — Мала Бистра коло Сваляви (LchAd 53-8); 1602: *Magocsy Tomas* — Баранинці (UetC 104-8); 1640: шл. *Magucsa (!) Iuon* — Н.Вишава (Bélay 219). У Хорватії є п-ща *Magoč, Magoč, Magoč* (Leksik 383). ◀ П-ще **Магочі** є угор. утворенням з формантом *-i* від ойк. *Mágocs*, що в ком. Бараня (Kázmér 696).

Магудичин †. 1682: п-ще *Maguditsin* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Магудичка* — “дружина *Магудича*” (див. **Мадуда**) + *-ин*.

Магула — Тч, Хс. Пор. 1605: кр. *Pe. Magulia (!)* — Діброва (Bélay 120); пор. 1787: п-ща *Magulik* — Тухля, *Magola, Magolyn* — Мізунь, *Magylaj* — Небилів на Бойк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1788 р. *Magula* (Bubak 221). ◀ 1. Від укр. діал. *магула* — “незграбна людина” (ЕСУМ III 356). З цим же значенням К.Римут пов’язує і пол. п-ща *Magula* та *Magula* (Rymut II 54). 2. Від південнослов. чол. імені *Магул* або *Макул*, яке у болгар співвідноситься з повними іменами *Магдо, Маргарит* (Илчев 313), а у сербів — із *Емануел* (РСКНІ XII 12). 3. Від буков. апел. *магула*, пряме зн. якого — “груба палиця з потовщеним руків’ям”, а метаф. — “незграбна людина” (Мат. до буков V 49). 4. Від макед. діал. *магула* — “могила”.

Магулик †. 1618: кр. *Magulik Ihnat* — с. Сементківці на Маковиці (Mars 68). Пор. ще 1618: кр. *Fedur Magulaczko* — с. Рівна на Маковиці (Mars 87). ◀ Від антр. **Магула** + *-ик*.

Магурський [*Магурський*], -кого — Ір, Бг. 1715: кріпачка *Magurszka* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. 1787: п-ще *Magurczak* — Тернівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Magórski, Magurski* є і в Польщі (Rymut II 55). ◀ Укр. прикм. із суф. *-ський* від

ороніма *Магура*, яких налічується кілька десятків в Укр. Карпатах (див. Мат. до буков. V 49, ЕСУМ III 356 та ін.).

Мадай — Хс, Тч. 1565: п-ще *Madai* — Нове Село (Szabó 560); 1604: кр. *Moda* — В.Селище (Bélay 196); 1720: кр. *Mádai* — с. Вошварі у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від антр. *Мада*, який у Карпатах побуває з XIII ст. Пор. 1213: *pristaldo Mada* — Трансільванія (RegVar 167); 1570: *Fran., Jac., Mat. Mada* — Павлово (UetC 53-14); 1682: *Mada Hricz* — Туриця (UetC 88-59). Антропооснова *Мад*-співвідносна з південнослов. чол. іменами *Миладин, Младен* та з кал. іменем *Магдалена* (Илчев 313, Грк 125, 275). 2. Угор. утворення з суф. *-i* від трансільв. ойк. *Mada* (Iordan 287), що в ком. Саболч-Сатмар (Kázmér 692).

Мадар — Тч. 1542: вл. *Luc. Madar* — Барбешті; 1605: кр. *To. Madar* — Дубове (Bélay 124, 136); 1787: п-ще *Madara* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Угор. п-ще від апел. *madár* “птаха”. 2. Від кал. імені *Мадард*, що з *Медард, Медардіу* (Ladó 190).

Мадарко †. 1699: *Madarko Peter* — Неліпино (Maksay 573); 1704: *Madarka Gergely* — Лохово (HodGens 12). ◀ Від антр. **Мадар** + *-ко*.

Маджара — Тч. ◀ Серб. п-ще *Мађар* чи хорв. п-ще *Mađar* (РСКНІ XII 242, Leksik 382) у формі род. відм. Антропоосновою п-ща став їхній же етн. *мађар* — “мадяр, угорець” (РСКНІ XII 242). П-ще *Маджар* є й у болгар (Илчев 313), а 1649 р. серед козаків Чигиринського полку війська запор. називається *Васько Маджар*.

Мадзар [*Мадзарь*] — Рх. 1715: кр. *Madzar Vaszil* — Сурок, 1720 — кріпаки *Dem., Fr., Sim., St. Mazar* — В.Водяне (Bélay 203, 121). Пор. 1787: п-ще *Madzara* — Терстяна, п-ще *Madziara* — Тилява на Лемк (ЙМ), а п-ще *Madzar* — Сколе і Демне на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Madziar* фіксують 1676 р. (Bubak 108), а на Ораві, як і в Польщі взагалі, воно вживається і в наші дні (Góleb. 108, Żabska 84). ◀ Від давнього пол. етн. *madziar* — “угорець” (SW II 843, Rymut II 54), рефлексацию якого дотепер зберігає бойк. прикм. *мадзарський* — “угорський” (Он I 425).

Мадзур — Тч. 1715: гор. *Phil. Madzur* — Кимпулунг (Bélay 149). ◀ 1. Від укр. етн. *мадзур* — “українець католицької віри” (Гр II 396, Ж-Н 432). 2. Менш імовірно, від апел. *мадзур* — “великий щур” (там само).

Мадій [*Маді*], -ія — Хс. 1715: п-ще *Mády* — Виноградів (Szabó 424). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Мад*, що в ком. Земплин (Kázmér 694). 2. Для якоїсь частини українців,

зокрема галичан, п-ще *Mádiy*, як і для поляків лексема *Madzej*, виводиться з чол. імені *Амодей*. П-ще *Madej* у Зиндранові та в кількох інших лемк. селах згадується 1787 р., а на Подг — 1649 р. (Bubak 220). У сербів дотепер уживане чол. ім'я *Madoje* (РСКНІ XII 199).

Мадлик — Ір. П-ще *Madl* є у чехів (Moldanová 134), у Загребі (Leksik 382). 1819 р. називається п-ще *Madelik* у Крушельниці на Бойк (ЙМ), але пох. його незрозуміле. ◀ Фіналь *-ик* спонукає вбачати у ньому слов. утворення, а передсуф. *-л-* — нім. демін. суф. або zdeформоване кал. ім'я *Madlen, Madel...* (Rymut II 54), тобто *Магдалина*.

Мадлій — Тч. ◀ Тієї ж етимології, що й п-ще *Мадлик*, + формант *-ій*.

Мадуда — Мк, Бг. 1773: присяжний *Ignatius Maduda* — Підгоряни (Ud-2 303); 1787: п-ще *Maduda* — с. Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з серб.-хорв. п-щем *Магуда* (РСКНІ XI 741) та закарп. п-щем *Магудиччин*.

Мадяр — Вл, Св, Мк, Пр, Вб, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1437: *Clemens Magyar* — Ком'яти (Szabó 396); 1546, 1600: кр. *Pe. Magyar* (Bélay 185); 1575: кр. *Nic. Magyar* — Кричово (Bélay 169); 1607: кріпачка *Magyar Janosné* — Горяни (UetC 104-8); 1771: присяжний *Joannes Magyar* — Велятин (Джедел 284); 1787: п-ще *Madiar* — Ріп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. традиційного етн. *мадяр* — “угорець”.

Мадярій — Тч. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від лексеми *magyar*. Ця твірна основа могла виражати те саме зн., що й топ. *Magyarország* — “внутрішні р-ни Угорщини” на відміну від периферійних р-нів (Kázmég 698); вона могла бути п-щем *Magyar* чи етн. *magyar* і, нарешті, вона могла бути навіть ойк., хоча останнє для Зак мало ймовірно, оскільки населені пункти з назвою *Magyar* далеко від Карпат — у ком. Боршод, Пожонь (Kázmég 698).

Мадярка — Хс, Вн. ◀ Від втраченого антр. *Мадярко* (< *Мадяр* + *-ко*) у формі род. відм.

Мадярчик — Уж. ◀ Від антр. *Мадярко* + *-ик* або від антр. *Мадяр* + *-чик*.

Масрчик — Мк. ◀ Від антр. *Маср* + *-чик*. П-ще *Маср*, власне *Mayer*, 1819 р. фіксується в с. Сушиця на Бойк (ФМ), у XVIII–XIX ст. п-ща *Majer, Majerczak, Majerczyk, Majerz* фіксуються на Подг (Bubak 222); п-ща *Majer* і *Mayer* є в Чехії (Moldanová 135) та Хорватії (Leksik 385, 413). Твірною основою цього слов. утворення могло стати власне ос. ім'я *Mayer*, поширене раніш серед місц. євреїв (Справочник 41). Як і нім.

апел., ос. назва *Meier* — це “управитель двору, економ, багатий селянин”, “орендар” (Moldanová 135, Rymut II 54, Ковачев 325).

Мажар — див. **Можар**.

Мазаник — Св. П-ще *Mazanik*, як і споріднені *Mazan, Mazanec, Mazanko, Mazanj*, поширені в Хорватії (Leksik 413), є і в Польщі (Rymut II 78). ◀ Слов. утворення з субстантивуючим суф. *-ик* від пасивного дієприкм. *мазанний*, який в одних слов. мовах зберігає первісне зн. “помазанний”, “вимазанний”, тоді як у інших, напр. у чес., — “пещений”, “спритний” (Гр II 396). Пор. чес. *mazánek* — “пестун”, “мазунець”, а також пол. арх. *mazanik* — “т. с.” (SW II 906).

Мазар [*Мазарь*], **-ря** — Уж, Рх. 1720: кр. *St. Mazar* — В.Водяне (Bélay 121). П-ще *Mazar* поширене в Хорватії (Leksik 413), Сербії (РСКНІ XI 759), споріднене з ним *Мазаров* — у Болгарії (Илчев 314), а п-ще *Maziarz* — у Польщі (Bubak 230). ◀ Як і пол. п-ще *Maziarz*, воно походить від давньослов. назви *мазарь* чи *мазар* — “особа, що виготовляє мазь, дьоготь”, “переганяє смолу або продає цей продукт” (Ж-Н 422, Гр II 397, Он I 426, Bubak 230, Rymut II 78), а інколи — “гівняр” (Ж-Н 422). Отже, лексема виступає як синонім до професійних назв *дегтяр, кулімазник* і т. ін. (там само).

Мазепа — Уж. Один із закарп. *Мазеп*-пришельців, уникаючи переслідувань, на початку ХХ ст. перекутив своє п-ще на **Незена**. ◀ Від укр. або пол. апел. *мазена* — “замазура”, “неохайна людина”, “нечепура” (Гр II 806, SW II 906).

Мазур — Тч, Хс, Вн, Рх, Ір, Мж. 1450: *Ivannes sutor Mazur* — Перемишль (Smołka II 77); 1607: вдова *Mazur Pálné* — Ужгород (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ща *Mazur, Mazura, Mazuryk, Mazurczyn* — Воловець, Ляджин та ін. на Лемк, Присліп, Шум'яч та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від етн. *мазур* — “поляк із Мазурії, тобто з півн. Мазовша” (Ж-Н 432, Гр II 397, Rymut II 79), метафор. зн. якого — “неосвічена людина” (Bubak 231), “простак” (SW II 907).

Мазутинець — див. **Мазютинець**.

Мазюта — Мк, Уж. ◀ Укр. відіменне утворення з суф. *-юта*, як у п-щах **Васюта, Семнюта** та ін. Суф. *-юта* свідчить, що твірною основою для п-ща мусила бути особова назва *Мазя* або *Маза*. Вона присутня у п-щі 1618 р. кр. *Mazik Michal* — Раковець на Маковиці (Mars 85) та у п-щі XVIII ст. **Мазяк**. Суф. *-юта* представлений 1787 р. у лемк. п-щі *Masiutycz* із с. Дошниця (Красовський 104). Хорв. розм. ім'я *Maza* чи *Mazo*, співвідносне з повним іменем *Damaz* (Šimundić 65) або з серб. пестл. жін. іменем

Маза, що від *mázati* — “пестити” (Грк 275, РСКНІ XI 756). Лексема *маза* у сербів вживається також як кличка свійських тварин (там само). У Боснії поширене мусульм. ім'я *Mazo*, що від *Almaz* (Smailović 329).

Мазіютинець — Мк, Уж. ◀ Від антр. **Мазіюта** + **-инець**.

Мазяк †. Пор. 1653: *Мазяк Федор* — Вел. Ком'яти (ПаПо-1 157). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від імені *Мазя* (див. **Мазіюта**) або від дієсл. *mázati*, як і пол. п-ще *Maziak* (Rymut II 78).

Майдан — Рх, Уж. Пор. 1787: п-ща *Majda* — Вислік, *Majdak*, *Majdicz* — Дубна, *Majdosz* — Посада Яслиська на Лемк (ЙМ, Красовський 101). У XVII–XVIII ст. на Подг фіксуються п-ща *Majda*, *Majdewicz*, *Majdziak*. ◀ Слововірний аналіз цих п-щ виявляє спільну антропооснову *Майд-а*, до якої, власне, й приєднано атрибут. суф. **-ан**, як і у п-щах *Грицán*, *Кóзман*, *Лаврán*, *Лукán*. Семантика твірної основи неоднозначна. 1. Нею міг бути антр. 1219 р. *Mojad*. Пор. іменування куріального службовця з ком. Берг *Mojad* і *Mayad* (RegVar 239). 2. Це могло бути жін. мусульм. ім'я *Maida* чи відповідне чол. ім'я *Maid*, які в перекладі з араб. озн. “сердита, люта” (Smailović 326). 3. Це могло бути також слц. жін. розм. ім'я *Majda*, що відповідає вар. *Magda*, *Magdalena* (SSJ VI 140, Majtán-Považaj 219) чи серб. жін. ім'я *Majdo* того ж знач. (Грк 275). 4. Основою могло стати укр. діал. дієсл. *майдати* “махати хвостом” (Ж-Н 423, ЕСУМ III 362) чи навіть пол. апел. *tajda* — “лівак, шульга” (Rymut II 56).

Майданик — Вб. ◀ 1. Від антр. **Майдан** + **-ик**. 2. Із укр. діал. *майданик* — “поташник”, “службовець, який працює на заводі для варіння смоли” (Гр II 398), або “гуляка” (Чопей 177).

Майданка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Майданко**.

Майданко — Вб. ◀ Від антр. **Майдан** + **-ко**.

Майданчук — Рх. П-ще **Майданчук**, як і **Майдан** та *Майданюк*, є також у гуцулів Прикарпаття, а А.Вінценз виводить його із місц. дієсл. *майдати* — “ворушити” (Vincenz 500). ◀ 1. Від антр. **Майдан**, яких в Україні багато, + **-чук**, отже, перший **Майданчук** був сином **Майдана**. 2. Від назви населеного пункту *Майдан*, яких в Україні понад 10, і перший **Майданчук** був вихідцем із с. *Майдан*.

Майдик †. 1772: кр. *Maydek Gyurko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Від антр. **Майда** + **-ик**.

Майдич — Вб, Пр, Уж. 1682: *Majdits Lazur* — Кострини (UetC 88-59); 1787: п-ще *Majdicz* —

Дубна на Лемк (ЙМ). Крім цього, п-ще поширене в Хорватії (Leksik 385). Пор. ще 1772: кр. *Maydek Gyurko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ 1. Географія п-ща змушує думати, що воно мало виникнути по сусідству з ареалом антр. *Майда*, тобто на укр.-слц. прикордонні, де антр. *Майда* вживається як ім'я *Магдаліна*. 2. Укр. утворення з суф. **-ич** від антр. *Майда*.

Майканич †. 1720: кр. *Lad. Majkanics* — Тересва (Bélay 205). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від андр. *Майкания* — “дружина **Майка**”.

Майко — Уж. 1641: *Majko Peter* староста — Росвигово (HodOkt 83, 128); XVIII ст.: *Иван Майкувъ* — Осій (ПаПо-2 21). Пор. ще споріднені антр. 1418: *Майкани дьци Стоянови* — Баня (ССУМ I 571); 1787: п-ща *Majko* — Мшанець, *Mauczyk*, *Маусук* — Одрехова і Пулави, *Majowski* — Жерденка на Лемк, *Maicow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). П-ще *Majko* є і в Хорватії (Leksik 386). ◀ 1. Від серб. або хорв. чол. гіпок. імені *Майко*, співвідносного з повним *Марко*, *Максим* та ін. (Грк 125, Šimundić 427). 2. Від назви місяця *май*, як і чес. та пол. п-ща *Maj*, *Majko* (Moldanová 134, Rymut II 55). Серед карп. кличок свійських тварин такі утворення не дивина. 3. Від рум. апел. *mai* — “кувалда”, “маглівниця”.

Майкович †. 1680: кр. *Majkovics Ivan* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від антр. **Майко** + суф. **-ович**.

Майківський [*Майківський*], -кого — Тч. ◀ 1. Від антр. **Майко** + **-овський**. 2. Від волинського ойк. *Майків* + **-ський**.

Майор — Вн, Хс, Тч, Уж, Мк [зрідка — **Майор**] — Тч, Хс. 1572: п-ще *Major* — Дротинці (Szabó 486); 1684: кр. *Major Janos*, 1715 — *Major Peter* — Теребля (Bélay 204); 1704: кр. *Major Miklós* — Арданово (HodGens 8). Пор. 1787: п-ще *Maior* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). П-ще поширене у чехів, хорватів та угорців (Moldanová 135, Leksik 386, Kázmég 699). ◀ У класичній латині *maior* — вищий ступінь порівняння прикм. *magnus*, отже, — “більший, старший, цінніший”. На період становлення п-щ лексема *майор* у Центр. Європі виступала у таких функціях: а) власне ос. ім'я, як і *Magnus* та *Maximus*; б) відповідне офіцерське звання; в) “керівник”, “особа, яка заступає господаря в його обійстю, коли той виїжджає кудись на довший час” (Охрим 391); г) в умовах Угор. королівства апел. *major* означав також “власника ферми або вівчарні”, “головний вівчар” (Kázmég 699). У деяких народів ім'я **Майор** було побажальним, і в нього закладали побажання денотатові “Хай

досягне чину майора!” (Ковачев 326). Кожне з наведених зн. могло лягти в основу п-ща **Майор**, однак вимогам індивідуалізації особи у XVI–XVII ст. найбільшою мірою відповідали перше і четверте зн.

Майорош — Уж. 1773: кр. *Majoros* — Радванка (ПеПред 323); 1803: руський учень *Michael Mojoros* у с. Марія-Повч (Ud-2 384). Пор. 1787: п-ще *Majornik* — Мхава на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. апел. *majoros* — “господар, власник майорні, тобто ферми” (Kázmér 699).

Майцьо †. 1682: *Maytzo Ivan* — Дубриничі (UctC 88-59). ◀ Здр.-пестл. вар. антр. **Майко**.

Мак †. 1600: антр. *Maak* — Вишково (Bélay 216). У Сербії та в Хорватії п-ще **Мак** функціонує і тепер (РСКНІ XII 8, Leksik 387). ◀ Вар. імені **Мако** (див. **Маківич**). Антропооснова **Мак**- могла асоціюватися також із назвою рослини **мак** чи з її плодами (Rymut II 57).

Макай — Уж, Мк, Тч. 1507: шл. *Makay Nic.* — Джулешті (Bélay 142); 1772: *Makai István* — Беня (LehBer 71). П-ще **Макай** є в угорців, у руснаків Сербії (ЧуРусн 108), а також у хорватів (Leksik 386). ◀ Фонет.-морфол. структура п-ща і, особливо, його географія, дають право стверджувати, що закарп. п-ще походить від угор. ойк. **Мако** — ком. Чонад (Kázmér 701), але можливі й інші джерела (Rymut II 57).

Макар і **Макар** [рідше — **Макарь**] — Мж, Мк, Уж, Св, Хс. 1405: *Michael dictus Makaria* — Ужгород (Nagy-2 47); 1452: *Makar et Clemens* — Перемишль (Smołka II 126); 1678: вдова *Makar Fedorné* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1715: кр. *Luc. Makar* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Makar* — Волошинове, Сторона на Бойк, Вороблик, Мочар на Лемк (ЙМ). П-ще поширене також у хорватів та сербів (Leksik 386–387, РСКНІ XI 799). ◀ Від чол. імені **Макар**. М'якість кінцевого /р/ зумовлена рум. впливом. Пор. 1749: *non Makarıs* — Ясси (ССУМ I 571).

Макара — Вб, Пр, Уж, Мк, Вн. 1618: кр. *Marko Makara* — с. Чернина на Маковиці (Mars 86); 1691: *Makara Molnar* — Ужгород (HodAd); 1720: кр. *Makara Oniszim* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). П-ще **Макара** є і в поляків (Żabska 84, Bubak 222). ◀ 1. Від місц. чол. імені **Макара**, що з імені **Макар**. 2. Від п-ща **Макар** у формі род. відм.

Макарич — Мк. 1570: *Koz. Makarisi* (!) — Вел.Лучки (UctC 97-29); 1787: п-ще *Makarits* — Виноградів (Szabó 425); 1787: п-ще *Makarucz* — Глодне, Чорноріка на Лемк (ЙМ). П-ще **Макарич** поширене в Хорватії (Leksik 387). ◀ Від антр. **Макара** + -ич.

Макарович — Вб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Makarowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Макар** + -ович.

Макаровський †. 1693: свящ. *Makorofski* (!) *Basilius* — Заріччя (Лучкай-Іс 53). ◀ Імовірно, укр. прикм. від місц. ойк. **Макарьово**.

Макаус — Мк, Уж. П-ще *Makaus* є і в Хорватії (Leksik 387). ◀ 1. Можливо, з лат. бібл. імені **Макавей**, власне, *Machabaeus* (Šimundić 205). Пор. 1219: *Macobio de villa Elop* — коло Дебрецена (RegVar 221). 2. Менш імовірно, що від укр. назви птаха коноплянки **маколус** (ЕСУМ III 367).

Макес — Вн. ◀ Імовірно, фонет. видозміна чол. імені **Макс**.

Макович — Уж. 1575: кріпаки *Abr., Gr. Makowych Kozta* — Луг на Рх (Bélay 173); 1580: кр. *Fr. Makowich* — Рипинний (Bélay 184). 1632 р. п-ще *Makowicz* зафіксоване на Подг (Bubak 222), а тепер є у хорватів (Leksik 387). ◀ Слов. утворення з суф. -ович від чол. імен **Мако** чи **Мака**, співвідносних з **Макавей** (Илчев 315), **Макар**, **Максим** чи якимись іншими іменами на **Ма** (Грк 125, Ladó 188). П-ще **Мако** в Михайлівцях згадується 1449 р.: *Georgii Mako* (Nagy-2 443).

Маковійчук — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від укр. чол. кал. імені **Маковій** + -чук. 2. Від бойк. апел. **маковіць** — “піст перед успінням Богородиці” (Он I 427) + -юк. Ім'я **Макавей** у Сучаві згадується 1403 р. (ССУМ I 571), а *Makovius* у Бичкові — 1672 р. (Bélay 129).

Маковцій — Хс. ◀ Утворення з угор. формантом -і від ойк. *Makovse* або *Маковець*, що у сх. Слч (Majtán 257, Лазорик 55, Kázmér 702).

Макосій — Мк. П-ще *Makosiej* є і в Польщі (Rymut II 57). ◀ 1. Місц. укр. утворення з ім. основи **мак** — “насіння відомої олійної рослини” + основа дієсл. **сіяти** з інтерфіксом -о- (модель суч. укр. *макогін*, *макотерть* чи староукр. *мукосія*). Отже, ос. назва **макосій** — “той, що сіє мак”. Точніше визначити етимон п-ща заважає полісемія дієсл. **сіяти**. Фундатор роду **Макосіїв** міг **сіяти мак** у зн. “висівати, засівати у ґрунт, щоб той дав сходи”, але з таким же успіхом він міг **сіяти** його крізь сито, тобто “просівати насіння, очищуючи його від сміття” чи “очищати його на вітрі”. 2. Оскільки словники укр. мови не засвідчують лексеми **макосій**, а в староукр. текстах XV ст., поряд із патр. *Мукоєвсвичь*, фіксується й вар. *Мокоєвсвичь*, то доводиться припускати, що нинішнє закарпатоукр. п-ще **Макосій** (чи **Макусій**) могло розвинути саме з утворення *Мокосії*, котре, своєю чергою, походить від *мукосії*, тобто “той, що муку сіяв” (див. ще **Макусій**).

Макс — Св. П-ще *Maks* є також у поляків (Żabska 84). ◀ Від слц. або пол. розм. чол. імені *Max*, що відповідає повному імені *Maxim* (Majtán-Považaj 219), або від співзвучного пол. імені *Maks* (Rymut II 58).

Максім — Ір, Мк, Хс, Вн, Тч, Св. 1341: *Makszem f. Thathameri* — волох з Іршави (Györffy 541); 1450: землевласник *Krisfalusi Maksim György* — Ільниця (LehBer 312); 1751: кр. *Jp. Makszym* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1720: кр. *St. Makszim* — Колодне на Тч (Bélay 134). Пор. 1787: п-ще *Махут* — Біличі, Яблунька на Бойк, Завадка, Морохівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. кал. імені *Максім*.

Максимéць, -мця — Вн, Мк. Пор. 1787: п-ще *Махутіс* — Буньківці на Бойк (ЙМ). У сербів є п-ще *Максимац* (РСКНІ ХІІ 11). ◀ Від кал. чол. імені *Максим* + *-ець*.

Максі́мич — Пр. 1715: кр. *Lad. Maximicz* — Колодне (Bélay 134); 1787: п-ща *Махутіс* — Грозова, В.Яблунка, *Махутін* (!) — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. кал. імені *Максима*, співвідносного з чол. іменем *Максим*, відомого болгарам, сербам і хорватам (Илчев 315, Грк 275, Šimundić 206), + *-ич*.

Максимі́шинець [*Максимі́шиниць*], *-иця* — Тч. ◀ Від андр. *Максі́міха* — “дружина **Максі́ма**” + *-инець*. Пор. 1787: споріднене п-ще *Maximiszy* із бойк. с. Перегінське (ЙМ).

Максимлю́к — див. **Максим’юк**.

Максимлю́к — див. **Максим’юк**.

Максимóвич — Мж, Св, Уж. ХVІ ст.: *Maximovics Janos* — Долина (НодТог 794); 1751: *парох Максимович* — Веряця (Гаджега-Уг 18); 1787: кр. *Махutowicz* — Волосянка, Тухля, Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Максім** + *-ович*.

Максимча †. 1574: п-ще *Makszincha* (!) — с. Підгірне (Szabó 444). ◀ Від антр. **Максім** + патр. суф. *-ча(т)*.

Максі́мчик — Св. ◀ Від антр. **Максім** + *-чик* або від антр. **Максимéць**, *Максимко* чи *Максимча* + *-ик*.

Максим’юк [*Максимтóк, Максимпóк*], *-ка* — Рх. ◀ Від антр. **Максім** + *-юк*.

Макусі́й — Вел. Лучки. ◀ Офіційно узаконений вар. п-ща **Макосі́й**, який виник як наслідок говіркового звуження артикуляції голосного /o/ до ступеня /y/ в ненаголошеній позиції. Див. ще **Макосі́й**.

Макуха́н — Уж. Пор. 1787: п-ще *Makusch* — Бахор, Красне, Мисцова, Чарна та ін. на Лемк, *Makuchanicz* — Бачина на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Makusch* згадується 1621 р. (Bubak 223). ◀ Укр. утворення із суф. *-ан* від антропооснови

Макух-. Апел. *маку́х* у Карпатах — “макуха”, “залишки після вичавлення олії з насіння олійних культур” (Чопей 177, Гр II 400, Мат. до буков. V 51, Гг 119), а на Буковині, крім цього, *маку́х* — ще й “вайлувата, млява людина” (Мат. до буков. V 51).

Малáй — Рх. 1638: шл. *Pe. Malai* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Від східнокарп. румунізму *малáй* — “кукурудза”, “вид коржика з кукурудзяного борошна” (Чопей 182, Ж-Н 443, Гр II 416, Гг 112) чи рослина “глід” (Мат. до буков. V 53). Див. ще **Мелáй**.

Малайчук †. 1715: кр. *Jo. Malajcsuk* — Вел. Бичків (Bélay 196). ◀ Від антр. **Малáй** + *-чук*.

Малáнин, -на — Уж. Пор. 1787: п-ще *Malanin* — Козаківка, Крушельниця, Танява на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Малáня* чи *Малáни*, що з *Меланія*, + *-ин*. Жін. ім’я *Malania* у ХVІІІ ст. було відоме в Карпатах. Пор. ще 1787: *Malania wdowa* — Либохора на Бойк (ЙМ).

Малáнич — Мк. 1525: кр. *Elia Malanuch* — Керецькі (Bélay 163); 1603: *побожився Маланичъ Матій* — Бенедиківці (ЛелПам 222) і 1819: п-ще *Malanucz* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Малáни* або *Малáня* + *-ич*.

Малáнка — Ір. Пор. 1605: кр. *Jo. Malanka* — Шугатаг (Bélay 190); 1715: кр. *Andr., Jo. Malanka* — Приборжавське (Bélay 221), *Malanka Jonas* — Год (Bélay 147). ◀ 1. Від східнокарп. апел. *малáнка* — “свято напередодні Нового року” (Мат. до буков. V 53, ЕСУМ ІІІ 370). 2. Від південнослов. або чес. антр. *Malan*, що з прикм. *мал-* (Leksik 387, Moldanová 136, РСКНІ ХІІ 15), + суф. *-ко* з подальшим переходом п-ща в парадигму ім. на *-ка*.

Маланчу́к — Св. 1819: п-ще *Malanczuk* — Біличі, Вишків на Бойк (ФМ), а 1787 — п-ще *Malanczyn* — Лужки та Цинява (ЙМ). ◀ Від антр. **Малáнка** + *-юк*.

Малáсник — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, від пол. прикм. *malasny* “малий”, закріпленого і в п-щі *Malasny* (Rymut II 61). 2. Можливо, з давньослов. дієсл. *молсати* — “ссати, гризти” (про кістку), що споріднене з серб. *мласкати* — “жувати” (ЕСУМ ІІІ 373).

Мáлац [род. — **Мáлаца**] — Тч. Пор. 1715: кр. *Malaczko Petrus* — с. Фаркашрийв (Bélay 139); 1720: кр. *Malathi* — Пеніслек (ПеПред 319). ◀ 1. На думку угор. антропонімістів, п-ще *Malac*, яке вперше фіксується 1432 р., походить від угор. апел. *malac* — “поросся” (Kázmér 703). 2. Від серб. лексеми *малац*, яка у ХІV ст. виступала як ос. чол. ім’я з первісним зн. “малюк” (ГркРеч 117), а тепер — як “мізинець”, “кличка коня” та в інших функціях (РСКНІ ХІІ 17).

Малéвич — Уж. Пор. суч. серб.-хорв. п-ще *Малевић* (РСКНЈ XII 19). ◀ 1. Слов. утворення з патр. суф. *-евич* від антропооснови *Мал-* чи *Маль-* із первісним зн. “малий”. Пор. п-ще *Mal* із бойк. с. Топільниця за 1787 р. (ЇМ). 2. Менш імовірно, що твірною основою було чол. ім’я *Маль*, яке на Тч нині співвідноситься з іменем *Мигáль*, тобто *Михáйло*.

Малéйко [*Малúйко*] — Мк, Ір. ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антропооснови *Малéй*. Пор. 1787: лемк. п-ще *Makej* із с. Хревт (ЇМ), пол. п-ща *Małeja*, *Małejko*, *Małejak* (Rymut II 61), болг. чол. ім’я *Малей*, що походить із *Мальо* (Илчев 316, Ковачев 328). Пор. ще серб. чол. ім’я *Мальо* та *Малојко*, а також давньорус. чол. ім’я *Малей* (Петровский 149), які так само походять від прикм. основи *мал* — “малий”.

Малéта — Мж, Хс, Тч, Вн, Св. 1715: кр. *Dem. Maleta* — Кушниця, *Maleta Ihnat* — Липча (Bélay 179, 172). Ця антропооснова в Укр. Карпатах фіксується й раніше, але у графічно спотвореному вигляді. Пор. 1591: шл. *Malat*, *Simon Kodra* — Бирсана (Bélay 124); 1680: кр. *Dem. Malatha* (!) — Липча (Bélay 172) та ін. На північ від Карпат її не виявлено, але в Польщі є п-ща *Małeta*, *Małetka*, *Małetko* (Rymut II 61). ◀ Від давньослов. чол. імені *Малета*, яке дотепер уживається у сербів та хорватів (Maretić II 74, Грк 126, РСКНЈ XII 21, Šimundić 206) і як чол. ім’я, і як п-ще, а співвідноситься зі слов. прикм. *малий*. У карпатоукр. зоонімії лексема *малéта* функціонує як кличка малих свійських тварин.

Малéтинець [*Малéтиниць*], *-нця* — Мк. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-инець* від п-ща *Малéта*.

Малéтич — Св, Уж. Пор. 1787: п-ще *Maletycz* — Бітля, Задільське, Яворів на Бойк. П-ще поширене й у Хорватії (Leksik 388). ◀ Від антр. *Малéта* + суф. *-ич*.

Мáлец, -леца — Уж. — Див. **Мáлець**.

Мáлець, -льця — Мк, Уж. Пор. 1787: п-ще *Malecz* — Н.Яблунька на Бойк, *Malec* — Тарнава та ін. на Лемк (ЇМ), пол. п-ще *Malec* (Rymut II 61). ◀ Давньослов. чол. ім’я *Мальць*, рефлекс якого дотепер збереглися у різних слов. мовах. У сербів ім’я фіксується з XIV ст. (ГркРеч 117), в Україні було поширене серед козаків війська запор. 1649 р. (Паралелі з інших мов див. у Maretić II 74, SvoSta 117, Селицев 136). П-ще *Malec* поширене серед хорватів, чехів та ін. слов. народів (Leksik 388, Moldanová 136), а у поляків та росіян — наявні навіть апел. (SW II 856).

Малéцький [*Малúцький*] — Уж. П-ще *Малецьки* є у сербів (РСКНЈ XII 22). ◀ Від антр. **Мáлець** + *-кий*.

Мáлеш — Пр, Мк, Уж, Св. Пор. 1787: п-ще *Malesz* — Фльоринка на Лемк (ЇМ). П-ще *Malesz* є і в Польщі (Rymut II 61). ◀ Давньослов. чол. ім’я *Малеш* від прикм. *маль* — “малий”, яке в Сербії фіксується з XIV ст. дотепер (ГркРеч 117, Грк 126, РСКНЈ XII 22).

Малéшко — Мк. ◀ 1. Від антр. **Мáлеш** + *-ко*. Однак твірною основою п-ща могли бути й безпосередньо південнослов. імена *Малеш* чи *Малешко*, які дотепер функціонують у болгар та сербів (Илчев 316, РСКНЈ XII 22) чи навіть як апел. *малія*, *маліятко* (там само). 2. Можливо, від староукр. чол. імені *Малехъ* + *-ько* (Керста 134).

Мáлик — Вб. 1600: кр. *Malyk Foedur* — Руська Поляна (Bélay 179). 1618: кр. *Hricz Malik* — с. Семетківці (Mars 69). Пор. 1787: п-ще *Malik* — Біличі, Сушиця та ін. на Бойк, Дошниця, Тилява та ін. на Лемк (ЇМ). Можливо, саме так треба читати й запис антр. *Malek* із Перемишля за 1449 р. (Smolka II 60). П-ще *Malik* є також у хорватів (Leksik 389), чехів (Moldanová 135) та у деяких ін. слов. народів. ◀ Від давньослов. чол. імені *Маликъ*, співвідносного з прикм. *маль*, яке в Україні фіксується принаймні з XVI ст. (Керста 75), представлене в козацьких реєстрах XVII ст. 2. Зв’язок п-ща з мусульм. чол. іменем *Малик* “володар, господар” (Smailović 327, РСКНЈ XII 25) на Зак малоімовірний. Ближче серб. апел. *малик* — “карлик”, “молодий слуга”, “потерча” (РСКНЈ XII 26).

Малило — Мк. ◀ Укр. дериват із суф. *-ило* від слов. чол. імені *Маль*.

Малильо — Вл. 1773: свідок *Marcus Malilo* с. Береговець біля Н.Воріт (Ud-5 18). ◀ Від місц. укр. *малильо* — “мала на зріст людина” (Вл).

Малина — Уж. Пор. 1542: вл. *Alex. Malina*, вл. *Malina Nikita* — В.Вишава (Bélay 219); 1550: кріпаки *Bric.*, *Jo.*, *Paul. Malina* — Руське Поле (Bélay 211); 1715: кр. *Malina* — Рокосово (Szabó 454); 1787: п-ще *Malina* — Мшанець на Бойк та *Malinka* — Улюч на Лемк (ЇМ). П-ще *Malina* та похідні є у хорватів (Leksik 389). ◀ 1. Із жін. імені *Малина*, в основі якого слов. назва куща *Rubus idacus*. Ім’я *Malina* є не лише у хорватів (Šimundić 207) та болгар (Илчев 316, Ковачев 328). У XVI ст. його вживали і серед закарп. українців. Пор. запис 1570 р. з Н.Воріт: вдова *Malyna* (UctC 53-14), а 1456 р. жін. ім’я *Малина* зафіксоване в Сучаві (СМСУМ I 572). Однак оскільки імена жінок дуже рідко стають п-щами чоловіків, то цю версію, імовірно, треба відкинути або від-

коригувати в той спосіб, що п-ще утворене не від власного ос. імені *Малина*, співзвучного з назвою куща *малини*, а безпосередньо від персоніф. назви рослини, як, скажімо, п-ща **Капуста**, **Слівка**, **Черешня**. (До речі, для румунів лексема *mălină* — це “ягода черемхи”). 2. Більш правдоподібно, що в основі п-ща **Малина** не назва рослини, а омонім. основа *мал-*, співвідносна з прикм. *малий*, власне, давньослов. чол. ім'я *Мал*, розширене здр. -пестл. суф. *-ина*, як у п-щах **Лукачина**, **Мигаліна**, **Сеніна**, **Федоріна** чи апел. *парубчина*, *козачина*, *хлопчина*... Цю думку підтримує також К.Римут (Rymut 61).

Малинич — Уж, Вл, Ір. 1567: *Iwan Malinycz* — Голубине (UetC 53-12); 1570: *Joan Malenych* — Н.Ворота, Голубине (UetC 53-14); 1607: *Malenith Steth* — Стричава (UetC 1048); 1648: *Malinich Dmitr* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. **Малина** + **-ич**. П-ще *Malinić*, як і п-ще *Malina*, є й у хорватів (Leksik 389) та у сербів (РСКНІ XII 27).

Малинят †. 1618: кр. *Maliniat Waszil* — с. Ольшавка на Маковиці (Mars 66). ◀ Від антр. **Малина** + патр. суф. **-ят**.

Малиш [*Мальш*] — Мк, Св, Вб. Пор. 1787: п-ще *Malysz* — Топільниця на Бойк, *Malisz* і похідні від нього — Босько і Костарівці на Лемк (ЙМ). П-ще *Mališ* є і в Хорватії (Leksik 389). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Мальшъ*, співвідносного з прикм. *малий* (Гинкен 460), яке вживалося в Україні, зокрема серед запор. козаків, до XVI ст., як і в Болгарії (Илчев 317). 2. Для якоїсь частини закарпатців п-щем **Малиш** міг стати й безпосередньо апел. *мальш* — “малюк”.

Малишка [*Мальшка*] — Мк, Уж. 1451: *Maliscka* — Перемишль (Smołka II 98). П-ща *Małyszka*, *Małyszko* з XV ст. значаться й на пол. землях (Rymut II 61). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Малиша* (РСКНІ XII 31, Грк 126) + **-ка**. 2. Від місц. апел. *мальшка* — “малюк” (Ворохово) або серб.-хорв. його еквівалента *малишко* (РСКНІ XII 32).

Малишко [*Мальшко*] — Ір. ◀ Давньослов. чол. ім'я *Мальшко*, співвідносне зі спорідненими іменами *Маль*, *Мальшъ*... та місц. апел. *мальшко* — “малюк” (Ж-Н 424, Гр II 401). Чол. ім'я *Мальшко* часто фігурує в реєстрах війська запор. 1649 р. (Осташ 7).

Малій †. 1618: кр. *Luksa Maliow* — с. Местичко на Маковиці (Mars 83). ◀ Від укр. антропооснови *мал-* “малий” + формант **-ій**.

Маліш — Вб. 1787: п-ще *Malisz* — Босько на Лемк (ЙМ). П-ще *Mališ* є й у хорватів та чехів

(Leksik 389, Moldanová 135). ◀ Фонет. вар. п-ща **Малиш**.

Малішка — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Малишка**.

Малія — Уж. ◀ 1. Серб.-хорв. чол. ім'я *Малија*, що з прикм. *мал-* “малий” (Грк 126). 2. Форма род. відм. антр. *Malij*, відомого в Польщі (Rymut II 62).

Малкович — Св. Пор. 1787: п-ще *Malkowicz* — Тухля на Бойк (ЙМ). П-ще *Малковић* є у сербів та хорватів (РСКНІ XII 33, Leksik 389), у Польщі п-ща *Małko*, *Małkowicz* відомі з кінця XIV ст. (Rymut II 61). ◀ За допомогою патр. суф. **-ович** від антр. *Малко*, який на Лемк 1787 р. виконував функцію п-ща (ЙМ). Доп-щева функція цього антр. — слов. чол. ім'я, зафіксовано в козацьких реєстрах середини XVII ст., а у сербів та болгар зафіксоване дотепер (Грк 126, Илчев 317).

Малош — Вб, Пр, Уж. ◀ 1. Нині п-ще *Малош* побутує в Боснії (РСКНІ XII 50–51). Походить від давньослов. чол. імені *Малошъ* (Морошкин 118, SvoSta 48), яке в середині XVII ст. вживалося серед козаків війська запор. 2. Розм. вар. укр. кал. імен *Малофій* чи *Малахия* (Керста 119). Ці імена засвідчено в першій пол. XV ст. (ССУМ), а на території Польщі — з XIII ст. (Rymut II 61).

Малушко — Мк. ◀ Давнє слов. утворення з суф. **-ко** від слов. чол. імені *Малуш* (< *маль*), яке дотепер уживають серби та болгари (Грк 126, Илчев 317, Ковачев 382).

Малфич — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-ич** від персоніф. антр. *малфа* (літ. “мавпа”). Можливо, що основа *Малфа* тут — пересміслене кал. ім'я *Малофей* (Керста 119).

Малько — Тч. Пор. 1447: *ad bona dicti Malconis* — Перемишль (Smołka II 18); 1699: кр. *Maliko Ivan* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 585). ◀ 1. Здр.-пестл. чол. ім'я від нейтрального вар. *Мал*, співвідносного з прикм. *малий*. Пор. болг. ім'я *Мальо*, серб. *Маьо* та *Маько* (Илчев 317, Грк 126). 2. Здр.-пестл. вар. місц. імені *Маль*, яке на Тч є іменем *Мигаль*, тобто *Михайло* (Бедевля). Пор. ще 1787: п-ще *Malo* — Минява на Бойк і Мшана на Лемк (ЙМ).

Мальованець [*Мальованиць*], **-ниця** — Мк. П-ще *Malowaniec* є і в Польщі (Rymut II 59). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. **-ець** від пасивного дієприкм. *мальований* — “гарний”. Пор. 1449: *Nicolaus Malowani* — Перемишль (Smołka II 63); 1820: п-ще *Malowany* — Чашин на Лемк (ФМ). У пол. мові діал. апел. *malowaniec* — “мальована біла тканина” (SW II 859).

Мальованик — Мк. 1772: головний староста *Malyovanik Janos* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Від бойк. апел. *мальованик* — “ремісник, що малював тканину для спідниць” (Он I 428).

Мальованчүк — Рх. П-ще *Malowanczuk* є і в Польщі (Rymut II 59). ◀ Від антр. **Мальованець** + суф. -юк.

Мальчак — Уж. Пор. 1787: п-ще *Malczak* — Перунка на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ще *Malczak* (Rymut II 61). ◀ 1. Від антр. **Малець** або **Малько** + -як. 2. Від слц. розм. жін. імені *Malka* або *Mál'ca*, що з *Amália* (Majtán-Považaj 219), + суф. -як.

Мальчицький, -кого — Уж. ◀ Укр. або слц. утворення з суф. -ський від назви с. *Mal'čice*, що у сх. Слч (Majtán 258), або від ойк. *Мальчиці*, що на Льв.

Малюк — Пр, Уж, Св. 1787: п-ще *Maluk* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Maluk* згадується 1430 р. (Rymut II 62). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -юк від давньослов. імені *Маль*, болг. *Мало* чи серб. *Мальо* (Илчев 317, Грк 126). Антр. *Мало* в бойк. с. Минява згадується 1787 р. (ЙМ). 2. Укр. апел. *малюк* — “малий хлопець” (Гр II 402).

Малючий — Уж. Пор. п-ще *Maluczki* на території Польщі з 1402 р. (Rymut II 62). ◀ Західнозакарп. прикм. *малючий* — “малюсінський” (Гр II 402).

Маляр і Мальяр [*Малярь і Маллярь*] — Тч, Рх, Мк, Св, Уж, Вн, Ір. Пор. 1772: кр. *Tomko Maliar* — Н.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56); 1787: п-ще *Maliar* — Гломча, *Malar* — Мочари, *Malarz* — Мшана на Лемк, Н.Стинава, Шандровець на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Malarz* зафіксоване 1613 р. (Bubak 223), а в ін. регіонах Польщі — 1520 р. (Rymut II 59). ◀ Від місц. укр. апел. *малярь* (Чопей 178, Дездедел 84).

Малярчик [*Малярчик*] — Мк, Св. Пор. 1772: кр. *Petro Malarczyk* — с. Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186); 1787: п-ще *Malarczyk* — Войткова, Солотвини на Лемк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Malyarczyk* згадується 1622 р. (Rymut II 59). ◀ Від антр. **Маляр** + -чик.

Малярчинець [*Малярчициць*], -ниця — Вл. ◀ Від жін. ос. назви за родом діяльності *малярька* або від андр. чи жін. патр. *Малярька* + -инець.

Ман — Пр. Пор. 1600: вл. *Teod. Man* — Нанешті (Bélay 179); 1638: шл. *Teod. Man* — Мойсин (Bélay 175); 1705: пан *Man Steph. de Sajo* — Нанешті (HodOkt 460); XVIII ст.: *семен ману* — с. Варадка (Сах 99). П-ще є також у чехів, хорватів та ін. народів Центр. Європи (Moldanová 136, Leksik 391). ◀ 1. Від чол. імені *Man*, співвід-

носного з повними іменами *Мануїл*, *Манасія* та з давньослов. іменем *Манислав*, тобто з іменами, які починаються на *Ма-* або закінчуються на *-ма* (Керста 73, Илчев 320, Грк 126, Богдан 256, Гинкен 460, Rymut II 63). 2. Від нім. апел. *Man* — “васал”, “ленник” (Moldanová 136). 3. Від нім. ос. назви *Mann*, що зі співзвучного апел. зі зн. “чоловік”.

Манайло — Ір, Мк, Вн, Уж. 1419: шл. *Jo. Monaylo*, а 1434 — *Jo. f. Manalla* — Добрянське (Bélay 177); 1470–1487: *Ge., Jo., Sim. Manaylo* — Барбешті (Bélay 124); 1459: шл. *Manaylo* — Коньга (Bélay 140); 1691: кенез *Manajlo* — Латірка (LchBer 381). ◀ Від укр. розм. чол. імені *Манайло* (укр. оф. *Мануїл*, *Мануїло*, болг. — *Манаил*, *Маноїло*, серб. — *Манојил*, *Манојл*, *Манојло*, хорв. — *Манојло* — Илчев 318, 320, Грк 126, 127, Šimundić 208).

Манастирєцький [*Манастирєцкиий*], -кого — Рх. ◀ Від закарп. ойк. *Манастирєць* (Хс) + -ський. Пор. 1787: п-ще *Manastyrski* — Сушиця, а з 1819 р. *Manasterski* — Воля Болехівська на Бойк (ЙМ, ФМ).

Мангес — Мк. 1743: кр. *Mangu* (!) — с. Тивадар (Szabó 520). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. 1. Можливо, від серб.-хорв. діал. *манга* — “циган”, “хуліган”, “шибеник” (РСКНІ XII 75), болг. етн. *манго* “циган” чи молд. *манг/мангу* — “дурень, йолоп”. У болг. циган є п-ще *Мангов*. 2. Видозмінене нім. п-ще *Mangels*, що від чол. імені *Mangholz* або *Mangold* (Bahlow 299).

Мангур — Мк. Пор. болг. п-ще *Мангъров* (Илчев 318). ◀ 1. Від серб.-хорв. або болг. *мангур* — “давня турецька мідна монета” (РСКНІ XII 78). 2. Від місц. назви риби *мангур* — *Lametra Bergi* (Невицьке).

Мандзич — Пр, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від антропооснови *Манза* або *Мандзя*. Вдова *tanza Lozanka* в с. Ізки згадується 1715 р. (Bélay 155), а з 1787 р. з бойк. с. Вовче походить запис антр. у формі род. відм. *Fedia Manzy* (ЙМ). 1. *Мандзя* — це ос. ім'я *Малька*, *Маня*, *Магдаліна* (Фаріон-3 236). 2. Твірною основою могло стати п-ко *Манза*, що з рум. *mânză* “кобила” або пол. п-ща *Mandza* чи *Mandzia*, які походять від нім. ос. назви *Mand* (Rymut II 84). 3. Пор. ще бойк. словосполучення, засвідчене в с. Нагуєвичі у виразі *манзю завивати* — “починати піст”; але зн. апел. *мандзи* не зовсім зрозуміле.

Мандзүлич — Пр, Уж. Пор. 1820: п-ще *Mandzelanczyn* (!) — Куляшне на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Мандзүля* — “дружина *Мандзи*”, де рум. *mînz* — “лоша”. Пор. 1443: *панъ мынзуль* — Сучава (ССУМ I 625); 1444

пана Івана Мандзюла — Дольний Торг (ССУМ I 594).

Мандзю́к [зрідка — **Мандзюк**] — Тч, Хс, Рх, Мж. 1715: кр. *Jo. Mandziuk* — Добрянське (Bélay 177); 1787: п-ще *Mandziuk* — Тисів, а 1819 — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). Є п-ще *Mandzjuk* і у прикарп. гуцулів, але А.Вінценз відносить його до незрозумілих (Vincenz 578). П-ща *Mandziuk, Mandziuch* є і на пол. землях, а К.Римут виводить їх із нім. ос. назви *Mand* (Rymut II 84). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від тієї ж антропооснови, що й **Мандзич**, **Мандзю́лич**. 2. Від рум. апел. *tînzoc* — “дворічний жеребець” або від *tînz* — “жеребець”, “хлопчак”. Пор. 1489: чол. ос. назва *мъызатоуль*: дочка *Петра мъызатула* — Сучава (ССУМ I 622).

Мандзю́х — Тч. 1715: кр. *Jo. Mandzuch* — Добрянське (Bélay 177). У XVIII ст. п-ще *Мандзюх* значиться і на Льв (Фаріон-3 236). ◀ 1. Від місц. гуц. *мандзьох* — “турист” (Гг 119), “мадляр” (Кваси). 2. Фонет. видозміна п-ща **Мандзю́к**.

Мандзя́к — Вб. Пор. 1878: п-ще *Mandziak* — Ступосяни на Лемк, Бистриця, Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Mandziak* — Слобода Небилівська, *Mandiak* — Тухолька, Хітар та ін. на Бойк (ЙМ). Є воно і на пол. землях (Rymut II 84). ◀ 1. Від бойк. апел. *мандзя́к* — “тарган” (Он I 429). 2. Від тієї ж антропооснови, що й **Мандзич**, **Мандзю́лич**.

Мандич — Уж. 1704: замковий солтис *Mandics Janos* — Руське (HodGens 15); 1743: кр. *Mandics* — Крива на Хс (Szabó 387); 1787: п-ще *Mandycz* — Бережок, Смільна на Бойк (ЙМ). П-ще *Mandycz* є на пол. землях (Rymut II 84). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від жін. ос. імені *Манда*, яке у сербів та чехів співвідноситься з *Магдаліна* (Грк 276, SvoSta 32, Moldanová 135), в угорців — із *Аманда* (Ladó 22), а у болгар — із чол. іменем *Мануил*, що з *Диаманди* (Илчев 318, Ковачев 329). 2. Від чол. імені *Мандя*, що з *Мануїл*, яке фіксується 1649 р. серед козаків Брацлавського полку. 3. Від місц. ос. назви *манда* — “розпещена дитина”, як регресивне утворення від дієсл. *мандатися* “пеститися” (Мк).

Мандича́к — Уж. ◀ 1. Від **Мандич** + -ак. 2. Від антр. *Мандик* + -як. Пор. 1649: чол. ім'я *Мандик* — Реєстр Корсунського полку запор. козаків.

Манді́й [*Манді*], -ія — Бг. 1567: п-ще *Mandi* — Клинове (Szabó 272); 1665: п-ще *Mandi* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Можливо, від болг. чол. імені, що є скороченням від *Диаманди* (Илчев 319).

Мандрик — Хс, Вб. 1648: *Mandrik Dmitr*, а 1699 — *Fetyko, Maxim Mandrik* — Н.Ворота (Maksay 530, 591). П-ще є також в інших регіонах України. Пол. п-ще *Mandryk* К.Римут виводить від нім. ос. назви *Mander* та від пол. прикм. *mądry* — “розумний”, “мудрий” (Rymut II 84). ◀ 1. Від укр. апел. *мандрик*, який у бойк. гов. озн. “велика груда сиру” (Он I 429), у інших — “коржик із сиром”, “сирник”, “ватрушка” (Ж-Н 426, ЕСУМ III 381), або від пол. *mędrek* — “мудрагель, розумака”. 2. Укр. утворення з суф. -ик від антропооснови *Мандра*. Пор. 1463: шл. *Mandra Kozta*, 1504: *Mich. Mandra* — у Н.Вишаві (Bélay 219); 1425: *пань Мандричка* — б.м.н. (ССУМ I 574); 1437: *Драгомир Мъндричипь* — Сучава (ССУМ I 622); 1787: п-ще *Mandryczyn* — Задільське на Бойк (ЙМ). У XVI ст. п-ще *Мандра* кілька разів згадується в рум. Марамороші. Напр., 1542: кр. *Mandro* — с. Шайо, а 1571 — кр. *Mandra Kalyn, Luc. Mandra* — с. Шугатаг (Bélay 190). 3. Від рум. *mîndru* — “гордий”, “щасливий”, “гарний”.

Мандри́ч — Тч. ◀ Укр. дериват із суф. -ич від антропооснови *Мандра* (див. **Мандрик**).

Мандру́ц — див. **Миндру́ц**.

Манду́ла — Уж. Пор. 1787: п-ще *Mandulak* — Загір'я на Лемк (ЙМ), п-ща *Mandulak, Mandulewicz* на пол. землях (Rymut II 84). Пор. ще хорв. п-ще *Mandulić* (Leksik 392). ◀ 1. Можливо, від місц. ботан. номена *манду́ла* або від укр. румунізму *tandulă* — “миндаль” (Kázmér 704–705). 2. Від чол. антр. *Мандо* чи *Манди* (Илчев 319), ускладненого балк. формантом -ул чи -ула.

Маниле́ць [*Манилець*], -льця — Рх. ◀ Від болг. чи серб. чол. імені *Маншо*, що з *Мануїл*, правда, так воно само виводиться з нім. ос. назви *Mannel*, апелятивне зн. якої — “чоловік” (Rymut II 64), + -ець.

Манине́ць, -ниця — Вн. 1787: п-ще *Maniniec* — Матків на Бойк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. утворення з суф. -инець від антр. *Маня* або *Мана*, однак точно з'ясувати зн. твірної основи неможливо. Це могло бути жін. ім'я *Маня*, яке в місц. українців, словаків та угорців співвідноситься з *Марія* (Majtán-Považaj 219), з серб. чол. ім'ям *Мана*, співвідносним із *Мануил*, *Манасиј*, *Манислав* (Грк 126), чи навіть із мусульм. жін. *Мана*, яке є гіпок. від повного імені *Elimana* (Smailović 328). Антропооснова *Мана* в Карпатах дуже давня. Пор. 1576: *Manna Laszlo* — Вишково (Bélay 215); 1500: *пан Мани* — б.м.н. (ССУМ I 574).

Манівле́ць [*Манівлець*], род. — **Манівлеця́** [частіше — *Манівце́*] — Рх. Пор. 1572: *Sim. Mani-*

wuch (!) — Свалява (UctC 53-12). ◀ Можливо, від апел. *манівець* — “непрямий шлях”, але вставне /л/ не піддається поясненню.

Манівський [*Манівский*] — Рх. 1482: князь *Смѣтъ Манивский* — Вишнівець (ССУМ I 575). ◀ Напевно, від ойк. *Манівці*, що на Хмельниччині, + *-ський*, але можливе й відантропонімне пох.

Манівчук — Рх. ◀ Від ойк. *Манівці* Хмельницької обл. + *-юк*.

Манкович — Уж. Пор. 1680: кр. *Alex Manukowicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1737: свящ. *Іоанъ Манькович* — Блажів (ПаПо-1 194); 1787: п-ще *Mankowicz* — Команча, Репедь, Чистогорб на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Манко* або *Манько*, співвідносного з *Мануїл* (Керста 119) або *Томаи* (Ковачев 330). Ім'я *Манько* на Зак згадується з XV ст. Пор. 1419: шл. *Manko* — Терново (Bélay 166); 1682: *Manki* (!) *Fedor* — Ставне (UctC 88-59), а в ін. регіонах України так само. Пор. 1411, 1413: *панъ Маанько*, *пан Манко* (ССУМ I 574). 2. Менш імовірно, від пол. апел. *mankowicz* — “розтратник”.

Манкулич — Уж, Пр. ◀ Від місц. андр. *Манкуля* — “дружина *Манка*” (див. **Манкович**) + *-ич*.

Мануляк [*Манулѣк*], *-ка* — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від чол. імені *Манул*, що з *Мануил* (Грк 127, Rymut II 65); або від п-ща *Манула*, що з *Мануил* (РСКНІ XII 105).

Манфредій [*Манфреді*] — Рх. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від чол. імені герм. пох. *Manfred* — “мужній” (Ladó 188).

Манцүлич — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Манцула*. Пор. 1705: свідок *Joane Mancula* — Сопунка (HodOkt 436). Можливо, ця ж основа закладена і в марамороських п-щах XVII–XVIII ст. *Mancz*, *Mancza*, *Mancze* з сіл Миково і Стремтура (Bélay 214, 203), однак визначити її допрізвищеву семантику важко.

Манча †. 1720 — кр. *Rhihor Mancsa* — Окно-Рахів (Bélay 203). ◀ Від антр. *Ман* + суф. *-ча(т)*.

Манчик [*Маньчик*] — Вл, Мж. 1715: кр. *Mancsik Michael* — Ізки (Bélay 155); 1773: кр. *Mancsik Oleksa*, *Hric* (Ud-5 36); 1787: п-ще *Mańczyk* — Вапенна, Гладишів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Манько* або *Манко* (див. **Манкович**) + *-ик*. 2. Твірною основою п-ща могла бути й особова назва *манько́* — “манькут” (Гр II 405, ЕСУМ III 388) або старопол. апел. *тайка* “ліва рука” (Reczek 199).

Маньо́, -ня́ [дав. — **Маньові́**] — Мж, Пр, Вн. 1449: *Benko et Johannes Manyo* — Ороска (Nagy-2 445); 1787: п-ще *Maniow* — Князівське, Вільхівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Маньо* (≠ *Мануїл*), поширеного у болгар, сербів та

деяких ін. народів карп. ареалу (Илчев 320, Ковачев 331, Грк 127). На Зак ім'я *Маньо* так само було відоме. Пор. 1715: кр. *Jacsko Manio* — Соїми (Bélay 220); на пол. землях антр. *Manio* зафіксований 1480 р., а *Maniak* — 1610 р. (Rymut II 64).

Маню́ра — Уж. ◀ Можливо, від чол. імені *Маньо* + квалітат. суф. *-юра*.

Маня́к — Мк, Ір, Св. ◀ 1. Від чол. імені на *Ма-* (*Маи*, *Маю*, *Маньо*, *Маня*, *Маняк*), які в болг., серб., хорв., рум., чес. і пол. мовах співвідносяться з кал. іменем *Мануїл*, слов. двоосновними іменами на зразок *Маноліръ* (Илчев 320, Грк 126–127, Šimundić 427–428, Vincenz 227, Moldanová 136, Rymut II 63), + *-як*. В Україні такі імена фіксуються з XV ст. Пор. 1429: *Мань*, а 1445 — *Манѣ* — Сучава (ССУМ I 575). 2. Від жін. імені *Маня*, яке в місц. говорах укр., слц. та угор. мов співвідноситься з *Марія*, + *-ак* (Гр IV 554). 3. Від укр. апел. *маня́к* — “опудало”, “привид”, “дурисвіт” (Гр II 405, ЕСУМ III 388).

Мараді́к — Уж, Мк. 1222: *Morodescu* — с. Тур у ком. Угоча (RegVar 284); 1771: сільський староста *Maradek Hrenyo* — В.Студений (Дже Дел 275). ◀ Від угор. світського імені *Maradék*, що з апел. *maradék* — “нащадок”, “виплодок” (Kázmér 705) чи безпосередньо від угор. апел. *maradék* — “залишок, остача”.

Мараморо́щак — Пр. ◀ Від місц. катойк. *мараморощак* — “виходець із ком. Мараморош”, тобто “людина зі сх. частини Зак”. Пор. 1404: *вицишпанъ Марамурешский* (ССУМ I 575). Укр. еквівалент угор. п-ща 1715 р. *Máramarosi* — Теково (Szabó 408).

Марга́нич — Уж. Пор. серб.-хорв. п-ще *Марганић* (РСКНІ XII 122). П-ще *Марга* 1715 р. фіксується в марамороському с. Десе: кр. *Marha Demeter*, *Lazar* (Bélay 135). П-ще *Marha* є у чехів (Moldanová 137). Угорці п-ще *Marha* виводять від власного апел. *marha*, пряме зн. якого — “худоба”, а метафор. — “скарб” і “дурість” (Kázmér 707). Пор. ще закарп. і бойк. апел. *марга* — “рогата худоба”, “бидло” (Он I 430). ◀ 1. Від андр. *Марганя* — “дружина *Марги*” + *-ич*. П-ще *Марга* легше виводити з чол. імені *Марго* (< жін. *Маргарита* — Илчев 321, Ковачев 333), що і з ним. імені *Marhold* (Moldanová 137). 2. Основою стало, імовірно, пол. п-ще *Marcha*, яке К.Римут кваліфікує як відапел. особову назву з первісним зн. “труп людини” та “труп тварини”. Антр. *Marcha* біля Кракова фіксується 1444 р. (Rymut II 67).

Маргівка — Уж. Пор. 1772: кр. *Lesko Marhevka* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96). Пор. подг. п-ще XVIII ст. *Marchewka* (Bubak 225). Узагалі на території Польщі п-ще *Marchewka*

фіксується з 1421 р. (Rymut II 68). ◀ Із пол. апел. *marchewka* — “морква” (SW II 879).

Маргіт †. 1772: присяжний *Joannes Margit* — Велятин (Дэже Дел 278). ◀ Угор. жін. ім'я *Margit* (укр. *Маргарита*, хорв. *Margit* і *Margita*) стало п-щем.

Маргіта — Ір, Вн, Мк. Пор. 1481: п-ще *Margyth* — Томашваролйо (Szabó 491); 1614: кр. *Pe. Margitt* — Іза (Bélay 165). ◀ Від жін. кал. імені *Margit* чи *Margita* (суч. укр. оф. еквівалент — *Маргарита*), яке на території Угор. королівства зафіксоване 1213 р.: *Margueta ancilla* (RegVar 165). Пор. ще болг. чол. ім'я *Margum* (Илчев 321) та хорв. жін. розм. ім'я *Margita* (Šimundić 428).

Маргітай — Мк. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Margitta*, що в ком. Спіш і Торонтал (Kázmér 707). 2. Від п-ща **Маргіта** + **-ай**.

Маргітич — Вн, Ір, Бг. Пор. 1787: п-ще *Margietycz* — Бориня, Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Маргіта** + **-ич**. П-ще *Margituh* та *Marguh* є у сербів (РСКНІ ХІІ 123), а *Margetić* — у хорватів (Leksik 395).

Мáрек — Св. ◀ Від чес., слц. або пол. імені *Marek*, яке відповідає укр. імені *Марко*.

Марéнич. 1604: п-ще *Marenics* — Раковець (Szabó 457). П-ще *Marenic* поширене й у хорватів (Leksik 395). ◀ Від персоніф. місц. назви риби *maréna* (Чопей 179, Rymut II 69) + **-ич**. Див. ще **Мерéнич**.

Марещу́к — Рх. ◀ 1. Від чол. імені *Máresh*, яке у чехів та словаків співвідноситься з *Marek*, тобто *Марк* (Кнаррoвá 131), + **-чук**. Пор. 1495: слуга *Марещ* — Васлуй (ССУМ I 576). 2. Менш імовірно, від укр. жін. імені *Марі́ська* (оф. *Марія*) + **-юк**.

Маржінський — Уж. ◀ 1. Від антр. *Марга* (див. **Маргáнич**) + **-инський**. 2. Від місц. прикм. *маржінський* — “той, що стосується *маржінли*, тобто рогатої худоби”, напр., *маржінський дохтор* “ветеринар” (Ужан). 3. Від давнього молд. ойк. *Маржини* (ССУМ I 576). Пор. 1705: п-ща *Mardsinan*, *Marsinan* — Миколапоток (Bélay 175).

Маригу́н — Хс. Пор. 1678: кр. *Marigna* (!) *Oniszko* — Рахів (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. **-ун**, але семантика твірної основи спірна. 1. Із хорв. п-ща *Marega* (Leksik 394) + **-ун**. 2. З жін. імені *Мар'я* (оф. *Марія*), ускладненого згр. суфіксами **-ета** + **-ун**. 3. Можливо, перекинуто п-ще *Мареконь*, яке в лемк. с. Черемха згадується 1787 р. (див. **Маріко́нь**).

Марилин †. 1648: *Mikula Marillyn* — Підполоззя (Maksay 529). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від жін. імені *Марі́ля* (Rymut II 66).

Маріля́к — Св. Пор. 1490: *Touder Marelc* — Сучава (ССУМ I 576), серб. п-ще *Марелић* (РСКНІ ХІІ 123) та хорв. п-ща *Marelić*, *Marelja* (Leksik 395). ◀ Від жін. імені *Maryla* або *Марі́ля*, відомого полякам, чехам та українцям як розм. до оф. *Марія* (Кнаррoвá 262, Ковачев 335, Rymut II 66), чи від чол. імені *Marelja*, співвідносного з *Marijan*, *Marko* (Šimundić 428), + **-як**.

Мáрин — Вб. 1666: вл. *Marin Péter* — Черевці, а 1678 — Блажієво (LehBer 192); ХVІІ ст.: *Marin Istvan* — Мукачів (LehBer 587); 1787: п-ще *Maryn* — Слобода Болехівська на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від заст. укр. чол. імені *Маринь*, що з лат. *Marinus* — “морський” (Керста 119, ВІЛ 259, Справочник 433). Це чол. ім'я ще є у болгар (Илчев 322, Rymut II 73), сербів (РСКНІ ХІІ 125), хорватів (Šimundić 428) та румунів. 2. Менш імовірно, що це укр. дериват із пос. суф. **-ин** від розм. жін. імені *Мáря* (укр. оф. *Марія* — Гр IV 554).

Марі́на — Тч. 1452: вл. *Lad. Maryna* — Кричово (Bélay 170); 1548: вл. *Lazar Marina* — Горінчово (Bélay 144); 1550: кріпаки *Bricc.*, *Jo.*, *Paul Marina* — Руське Поле (Bélay 211); 1580: шл. *Mich. Marina* — Кричово (Bélay 170); 1633: шл. *St. Marina* — Сер.Водяне (Bélay 122); 1653: п-ще *Maryna* на Подг (Bubak 227); 1705: вл. *Ladisl. Marina* — Діброва (HodOkm 443). ◀ Від антр. **Мáрин** у формі род. відм. з пересуненням наголосу на другий склад. П-ще *Marin* поширене у хорватів (Šimundić 397).

Мáринець [*Мáриниць*], **-иця** — Вл, Мж, Св, Мк, Ір, Хс, Тч, Пр, Рх, Вн. 1648, 1699: *Marinicz Maczë*, *Marinecz Timko* — Н.Ворота (Maksay 591, 538); 1715: кр. *Andr.*, *Fr. Marinecz* — Колочава, а 1726 — кр. *Gr. Marinecs* — Келечин (Bélay 160, 162); 1761: дяк *Ioannes Marinecz* — Річка (Пе Матер 242); 1787: п-ще *Maryneic* — Лоп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. вар. жін. імені *Мáря* (укр. оф. *Марія*, слц. розм. *Mara* — “т. с.” — Majtán-Považaj 219) + суф. **-инець**. П-ще *Marinas* поширене у хорватів (Leksik 297) та у сербів (РСКНІ ХІІ 126).

Марі́нич — Вн, Уж. 1667: п-ще *Marenycs* — Виноградів (Szabó 425); 1787: п-ще *Marynucz* — Стрільбичі, Яворів на Бойк (ЙМ). П-ще *Marinić* дуже поширене у хорватів (Leksik 397–398) та у сербів (РСКНІ ХІІ 126). ◀ Від жін. імені *Марина* або *Мариня*, яке в Укр. Карпатах фіксується з ХV ст. Пор. 1401: *Марина* — Королево (МикЧу 68); ХVІІ ст.: *купила Марина калуґерица* (Яворск 207); 1715: кр. вдова *Marina Lucanova* — Присліп (Bélay 181). Розм. жін. ім'я *Marina* є й у словаків (Majtán-Považaj 219), але як похідне від *Mária*.

Марінка — Вн. 1705: кр. *Marinka Vaszali* (!) — Будешті (Bélay 131). ◀ Від антр. **Маріна** + суф. -ка.

Маринцівський [*Мáринцьвѣський*], -кого — Ір. ◀ Від антр. **Маринець** + -івський. Пор. 1787: п-ще *Maryncow* — Дуба, Лоп'янка на Бойк (ЙМ).

Маринчак — Пр, Уж. 1772: кр. *Mazzeg Marintsak* — Н.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56); 1787: п-ще *Marynczak* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ). Пор. 1705: п-ще дворянина *Marincza* — Кимпулунг (HodOkt 444). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -як від антр. **Маринець**, **Марінка** або від пестл. імені *Маринча*.

Мариняк — Ір. Пор. 1787: п-ще *Maryniak* — Королик Волоський, Мисцова, Ожини на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Maryniak* зафіксоване 1685 р. (Bubak 227). ◀ Патронімне утворення з суф. -як від антр. **Марин** чи **Маріна** або від жін. імені *Маріна*.

Марич — Вб, Тч, Мж. 1682: *Marits Pauel* — Стричава (UetC 88-59); 1720: кр. *Jo. Marics* — Н.Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Marycz* — Луг на Лемк (ЙМ). П-ще дуже поширене у Хорватії (Leksik 396). ◀ Від укр. жін. імені *Маря* чи *Мара*, співвідносного з оф. *Марія* (Чопей 180), + -ич. Пор. записи цього імені з 1481, 1491 та 1495 років (ССУМ I 575).

Маришук — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від жін. імені *Маріська* чи *Марішка*, які відповідають оф. імені *Марія*. Пор. ще бойк. апел. *маріська* — “сонечко” (AGB I 80).

Маріинець [*Марійиниць*], -ниця — Тч. ◀ Від жін. імені *Марія* + -инець.

Маріканич — Ір. ◀ Слов. метр. утворення з суф. -ич, але семантика твірної основи спірна. Може, твірною основою послужив антр. **Марек**.

Маріконь — Мж. Пор. 1787: п-ще *Marekoń* — Черемха на Лемк (ЙМ). ◀ Деетимологізоване старопол. прізвищеве утворення *Morzykoń* (Rymut II 115), складене з дієсл. основи *морити* та ім. *конь* — “кінь”. Пор. 1343: *Petrus Morzykoń* та ін. пол. композитні п-щеві утворення XII–XIV ст. як *Morzyriwo*, *Morzyskot*, *Morzysław* (SSNO III 3 558).

Маріинець — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Маріинець**.

Марічак — Пр, Тч. Пор. 1787: п-ще *Maritzak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Марі(й)ка* або *Марічка* + -як. Пор. 1682: *Maritsin Szimko* — Вільшинки (UetC 88-59). 2. Від антр. **Марич** + -як.

Марішак — Уж. ◀ Від західнозакарп. жін. імені *Марішка*, східносл. *Mariška*, пол. *Maryška* або угор. *Mariska* (Чопей 179) + суф. -як. Пор. ще серб.-хорв. жін. ім'я *Марішка* (РСКНІ XII 130).

Маріян — Ір. ◀ Від канон. чол. імені *Marian*.

Маріянин, -на — Мк. ◀ Від жін. ос. імені *Mariana* + пос. суф. -ин. Одна родина з таким п-щем живе і в Хорватії (Leksik 397).

Маріянич — Мк. ◀ Від антр. **Маріян** + суф. -чик.

Маріяш — Мк, Св. П-ще *Mariasz* є і на пол. землях (Rymut II 70). ◀ 1. Імовірно, від назви давньої австр. срібної монети *маріаш*, із зображенням Діви Марії (Kázmér 798). 2. Від давньої назви місц. гри в карти *маріаш* (Зак).

Маркан — Вн. ◀ 1. Від чол. ос. імені *Марко* + атрибут. суф. -ан. 2. Від серб. чол. захисного імені *Мркап*, що від прикм. *мрк* — “темний” (Грк 141, РСКНІ XII 131).

Марканин, -на — Мж. ◀ Від андр. *Марканя* — “дружина Марка” + -ин.

Марканинець [*Марканиниць*], -ниця — Мж. ◀ Від андр. *Марканя* — “дружина **Марка**” + -инець.

Марканич †. 1787: п-ще *Markanicz* — Виноградів (Szabó 425); 1820: п-ще *Markanicz* — Довжиця на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Марканя* — “дружина **Марка**”.

Марканчук — Вн, Хс. ◀ Від антр. **Маркан** + суф. -чук.

Марко і **Марко** — Уж, Мк, Ір, Св, Хс, Тч, Вн. 1220: *pristaldo Marco* — ком. Угоча (RegVar 246); 1509: п-ще *Marko* — Заріччя (Szabó 276); Пор. 1605: кр. *Halasz Laszlo, Marko* — Руське Поле (Bélay 211). 1607: *Marko Iuan scultetus* — Порошково (UetC 104-8). ◀ Від кал. чол. імені *Марко*.

Маркович — Мж, Ір, Мк, Хс, Тч, Св, Вб, Вн, Уж, Рх. 1570: *Mich. Markowyth* — Жденьово (UetC 53-14); 1649: *Markovicz Hricz* — Неліпино (Maksay 573); 1715: кр. *Fr., Kuzma Markovics* — Келечин (Bélay 162); 1773: присяжний *Basilius Markovics* — с. Буковинка (Удварі-2 298). П-ще дуже поширене в Хорватії і Сербії (Leksik 399–400). ◀ Від антр. **Марко** + -ович.

Марковцій — Ір, Вн. 1715: кр. *Ge. Markoczi* — Кошельово (Bélay 163); 1773: присяжний *Stephanus Murkóczi* (!) — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Markovce*, що в ком. Земплин та ще кількох регіонах (Kázmér 710, Majtán 261), або від патр. *Markoves*.

Маркош — Хс. 1605: кр. *Pe. Markos* — Терново, *Andr. Markos* — Міжгір'я (Bélay 116, 178); Пор. 1649: кріпаки *Giurko Ignat, Markos* — Річка (Bélay 183). 1751: *diaconi Ioann Markos* — Бедевля (Гаджега-М 186); 1772: присяжний *Ioannes Markos* — Велятин (ДэжеДел 284). ◀ Від чол. імені *Маркош*, співвідносного з оф. іменем

Марко, яке в Марамороші вживалося в XVII–XVIII ст., а в Польщі — з 1386 р. (Rymut II 69).

Марку́ли, **-на** — Мк, Уж. 1787: п-ще *Markulin* — Стрілки на Бойк (ЙМ). П-ще є також у сербів та хорватів (РСКНІ XII 134, Leksik 401). ◀ Від андр. *Марку́ля* “дружина **Марка́**” + *-ин*.

Марку́линець [*Марку́линиця*], **-ниця** — Пр, Мк, Св, Вн. ◀ Від андр. *Марку́ля* “дружина **Марка́**” + *-инець*.

Марку́лич — Вб, Вн. ◀ Від тієї ж основи + суф. *-ич*. П-ще *Марку́лич* є й на території Румунії, Сербії та Хорватії, але там п-ще утворилося від чол. імені *Маркул* (див. *Bélay* 145, 182, 193) за допомогою суф. *-ич*.

Маркульчак — Рх. ◀ 1. Від антр. *Марку́лець* або **Маркулко* + *-як* (пор. молд. чол. ім'я *Мэркулец* — *Марко* — ДумбрМик 101). 2. Від антр. *Маркул* + *-чак*. Пор. 1672: п-ще *Markul* — Скотарський (LchBer 375); 1720: кр. *Mart. Markul* — Н.Руна (*Bélay* 185).

Марку́сь [рідше — **Ма́ркусь**] — Тч, Мж, Ір, Мк. Пор. 1337: свящ. *Marcus* — Михайлівці (Nagy-2 122); 1450: п-ще *Markus* — Ботарч (Szabó 292); 1548: кр. *Ananias Markus* — Крачуново (*Bélay* 161); 1787: п-ще *Markus* — Комарник на Бойк. П-ще *Markus* є і на пол. землях (Rymut II 69). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Марко*, як *Петрусь*, *Павлусь*...

Марку́ц — Тч. Пор. 1715: кр. *Lad. Markucz* — Крачуново (*Bélay* 161). П-ще *Markus* є і в Польщі (Rymut II 69). ◀ Рум. вар. чол. імені *Марко* з рум. демін. суф. *-уц*. Пор. ще молд. *Маркуцы* (ДумбрМик 10).

Ма́ркуш — Тч, Хс, Ір. 1337: свящ. *Markus* — Михайлівці (Nagy-2 133); 1509: п-ще *Markus* (Szabó 397); 1721: кр. *Markus Stephan* — Буковець (*Bélay* 132). П-ще поширене також серед угорців (Kázmér 711), поляків (Rymut II 69) та хорватів (Leksik 401). ◀ Від угор. вар. давнього кал. імені *Markus* (Ladó 189, Hajdú 69).

Маро́вдій — Св, Мк. П-ще *Marodi* є також у хорватів (Leksik 401), а *Marold* — у чехів (Moldanová 137). ◀ 1. Від чол. ос. імені *Marold*, у якому *mâr* — “славний”, а *walt* — “сила”, “влада” (Moldanová 137). 2. Від староукр. чол. імені гр. пох. *Мавродій* з незначними фонет. змінами (ВІЛ 259). 3. Від місц. апел. *маровда* “інвалід” (Он I 431, ЕСУМ III 400), представленого також у ін. народів Карп. регіону. Пор. пол. п-ща *Maruda*, *Marudny* (Rymut II 72), співвідносні з пол. дієсл. *marudzić* — “робити щось повільно”.

Маро́втій — Мж. Пор. 1751: *землевлад зльцю Александру Маротію* — Присліп (Гаджега-М

184, 209). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Marót*, наявного в чотирьох комітатах Угор. королівства (Ladó 190, Kázmér 712). У хорватів є п-ще *Marot* (Leksik 402).

Маро́чко — Св. Пор. 1787: п-ще *Maroczko* — Висова на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Marockowicz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. чол. імені *Марко* + здр.-пестл. суф. *-ко*. Пор. ще запис антр. 1353 р. *Marochuk* — березький губернатор (LchBer 93, 207).

Мароша́н — Рх. Пор. 1482: шл. *Marosvana* (!) — Коньга (*Bélay* 165); 1701: п-ще *Marusan* — Ботар (Szabó 289). ◀ 1. Рум. катойк. *maroșan* від угор. топ. *Maros* (рум. *Mureș*), утворений за допомогою суф. *-an* (Jordan 293), тобто “житель регіону Марош”. 2. Утворення з суф. *-an* від слц. імені *Maroš* (SSJ VI 141).

Ма́рта — Вн. Пор. 1476: шл. *Lad. Martha* — Бирсана (*Bélay* 173); 1773: п-ще *Martha* — с. Таш у ком. Саболч (ПеПред 321). Пор. також п-ще *Marti* — с. Минай (ПеПред 322). ◀ 1. Від розм. вар. чол. імені лат. пох. *Мартин*, який у чехів та українців зрідка реалізувався у формі *Март*. Пор. чес. чол. розм. ім'я *Mart(y)*, засвідчене у словнику М.Кнаппової (Кнаррová 132), у п-щі укр. письменника Леся *Мартовича*. 2. Можливо, що п-ще, яке з XV ст. вживане і на пол. землях, походить від жін. імені араб. пох. *Martā* з первісним значенням “пані” (Rymut II 72).

Марті́н [*Марты́н*] — Мж, Тч, Св [рідше — **Ма́ртин**] — Мк, Ір. 1226: *Martinus filius Cochid* — ком. Сатмар (*Bélay* 285); 1435: *Georgius Martini* — Веряця (Szabó 545); 1757: *Анна Мартинова Оноковска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ 1. Від чол. імені лат. пох. *Мартин* (ВІЛ 67). 2. Від жін. імені *Марта* (ВІЛ 142) + пос. суф. *-ин*.

Ма́ртинець [*Ма́ртиниця*], **-ниця** — Тч. 1715: кр. *Lad. Martinecz* — Тересва (*Bélay* 204). ◀ Від антр. **Ма́рта** + *-инець*. П-ща *Martinac* і *Martinesc* поширені в Хорватії (Leksik 402, 403).

Марті́нич — Тч. 1635: *Jo. Martinits* — зати-сянський архідиякон (НЗМУК 14. — 176); 1715: кр. *Jo. Martinics* — Керецькі (*Bélay* 163); 1785: п-ще *Martynucz* — Бистриця на Бойк (ЙМ). П-ще *Martinić* поширене в Хорватії (Leksik 403). ◀ Від місц. гіпок. імені *Марті́на* “Марточка” (оф. *Марта*) + суф. *-ич*.

Мартинча́ †. 1649: кенез *Martincza* — Крайня Мартинка (LchBer 410). ◀ Від антр. **Ма́ртин** + суф. *-ча(т)*.

Мартиню́к — Рх, Тч. 1787; п-ще *Martyniuk* — Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Ма́ртин** або від жін. імені *Марті́на*.

Мартиняк — Вб. Пор. 1787: п-ще *Martyniak* — Пельня на Лемк (ЙМ). П-ще поширене й у Хорватії (Leksik 404). ◀ Від антр. **Мартин** або від жін. імені *Martyna* + -як.

Мартіш — Рх. П-ща *Martisz, Martysz, Martyszko* та споріднені з ними є і в Польщі (Rymut II 72). ◀ 1. Від чол. імені *Mart* (див. **Марта**) + квалітат. суф. -иш. П-ще *Martiš* є у хорватів (Leksik 404). Пор. ще запис *Martyzuk* із гуц. с. Жаб'є із 1785 р. (Vincenz 583). 2. Угор. гіпок. чол. ім'я *Mártis*, що від *Márton* (Ladó 190).

Мартішинець — Хс. ◀ Від андр. *Martíxa* — “дружина **Марта**” + -инець.

Мартон — Пр, Мк, Хс. 1572: *To. Marton* — Довге (Bélay 136); 1567: п-ще *Marthon* — Веряця (Szabó 545); 1711: шл. *Дені Мартон* — Крайниково (Ud-1 73). ◀ Від угор. кал. імені *Márton* (укр. оф. *Martín*). На території Угор. королівства п-ще *Márton* згадується 1453 р. (Kázmér 714). П-ще *Marton* є серед хорватів (Leksik 404) і серед поляків (Rymut II 72).

Мартяк †. 1803: руський учень *Nicolaus Martyak* — с. Петнегаза в ком. Саболч (Ud-2 384). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Марта* або від чол. імені *Mart*.

Маруніч — Мк, Св. 1787: п-ща *Marunicz, Marunycz* — Гнила, Побук на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. метр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Маруня* або *Маруна*, які представлені в різних гов. Карп. регіону (Чопей 180, Он I 431). Пор. ще запис жін. імені *Маруня* (оф. *Марія*) з 1715 р.: вдова *Marunya* — Ізки (Bélay 155), а також молд. жін. ім'я *Маруна*, співвідносно з *Марина*, *Марія* та ін. (ДумбрМик 101), і серб. ім'я *Маруна* (Грк 177). П-ще *Marunić* є у хорватів та сербів (Leksik 404, РСКНІІ XII 141).

Маруняк — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -як від розм. імені *Маруня*, співвідносного з *Маруся*, *Марія* (Ж-Н 428, Гр IV 555).

Марусаніч — Тч, Хс. 1751: парох *Максим Марусанич* (!) — Буковець (Гаджега-М 203, 210). Пор. 1750: *оу отца Максима Маруцанича* (!) — Ізки (Яворск 201); 1787: п-ще *Maruszanicz* — Хашованя на Бойк (ЙМ). ◀ Видозміна п-ка *Маруцанич* (див. вище) за аналогією до імені *Маруся*. Про пох. п-ща **Маруцан** див. нижче.

Марусин, -на — Уж. 1682: *Marusin Jeczko* — Кострини (UetC 88-59); 1772: кр. *Janko Marussin* — с. Н.Репаші в ком. Спіш (Ud-4 48); 1787: п-ще *Marusin* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від імені *Маруся*, яке в Карпатах є традиційним. Пор. запис XVIII ст.: *дочцѣ своєї Маруси...* — Мараморош (Микитась 56).

Марусинець, -ниця — Мк, Хс. Пор. 1660: кр. *Marusincz* (!) *Aleksze* — Тересва (Bélay 204); 1819: п-ще *Marusinić* — В.Гусине на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення із суф. -инець від жін. імені *Маруся*.

Марусинич †. XVII ст.: *среї Макъсимъ Марусиничъ* — Ізки (Сах 73). ◀ Від гіпок. жін. імені *Марусина* (< *Маруся*) + -ич.

Марусич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Marusicz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -ич від жін. імені *Маруся*.

Марусяк — Вб, Рх. Пор. 1787: п-ще *Marusiak* — Задільське, Мізунь та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Маруся*.

Марута — Уж. ◀ Правдоподібно, застаріле бібл. чол. ім'я *Маруф* (ВІЛ 259) у західноукр. рефлексії звукосполучення /th/. Пол. п-ща *Maruta* і *Marutko* також виводять із імен *Марія* та *Мартин* (Rymut II 66). Пор. 1787: п-ще *Marutiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ).

Марух †. 1689: п-ще *Maruch* — Гетеня (Szabó 372). ◀ Імовірно, фонет. еволюція бібл. імені *Маруф* (ВІЛ 259).

Марухлинець, -ниця — Мк. ◀ Укр. утворення з метр. суф. -инець від жін. ос. імені *Марухля* (< оф. *Марія* або *Маруф* — ВІЛ 259) + суф. -инець.

Марухлинич — Мк. ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -ич від здр.-пестл. імені *Марухліна* (< *Марухля* — *Маруся* + -ина) + -ич. 2. Фонетична видозміна п-ща **Марухлинець**.

Марухлич — Пр, Св. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Марухля* (оф. *Маруф* або *Марія*) + -ич.

Марухнич — Мк, Пр, Уж. 1787: п-ще *Maruchnicz* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Марухна* (≠ *Маруф* або *Марія* — СімУкрЧол 107) + -ич. 2. Від п-ща *Марухна*, яке в Кобилецькій Полянні згадується 1672 р. (Bélay 159), + -ич.

Марухно †. 1672: кр. *Maruchna Ivan* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Марухно*, яке є похідним від кал. імені на *Мар-*, як *Марко*, *Мартин* (Rymut II 66).

Маруцан — Хс. ◀ Від східнором. жін. імені *Маруца* (оф. *Марія*, *Маруф* — ДумбрМик 103) або від рум.чол. імені *Maruț* (Илчев 324) + -ан. Пор. XVII ст.: *за малъсонки своєї Маруцѣ* — Студений (Яворск 208). Пор. ще серб.-хорв. п-ще *Маруцић* (РСКНІІ XII 141) та пол. п-ща *Maruc, Maruca* (Rymut II 66).

Маруцанич †. 1750: *оу отца Максима Маруцанича* — Ізки, *книга...* *Маруцаничова* (Яворск 201). ◀ Від місц. андр. *Маруцаня* — “дружина *Маруца*” або “дружина *Маруци*” + -ич.

Маруш †. 1689: п-ще *Maruch* — с. Гетеня (Szabó 372). ◀ Від рум. чол. імені *Măruș* (Iordan

294, Илчев 324), спорідненого з кал. жін. іменем *Маруф* (ВІЛ 259), або відслц. імені *Maroš* (SSJ VI 141).

Марушинець, -нця — Уж, Хс. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Маруша*, співвідносного з оф. *Марія*, відомого серб.-хорв. та слц. мовам (РСКНІ XII 141, Majtán-Považaj 219). Пор. серб. п-ще *Марушиновић* (там само). 2. Фонет. видозміна п-ща **Марушинець**.

Марушка — Вн, Ір, Хс. 1483: шл. *Marusca consors dicti Vana* — Корнешті (Bélay 190); 1498: *Marusc consor* — Леурдина (Bélay 171); 1567: *Jdan Maruska* — Підгоряни (UctC 53-12); 1600: кр. *Ge. Maruska* — Буштино (Bélay 132); 1715, 1720: п-ще *Maruska* — Заріччя, а 1743 — Королево (Szabó 276, 384); 1772: присяжний *Georgius Maruska* — Негрово (Удварі-2 302). ◀ Від південнослов. чол. імені *Марушка* або *Маруш*, співвідносного з рум. *Maruș* (Грк 128, Илчев 324) або з болг. чол. іменем *Марушко*, яке є демін. від *Маруш* (Jordan 294, Илчев 324).

Марушкái — Хс. 1715: кр. *Maruskai Ferencz, László, Sandor*, вони ж і *Maruska* (Bélay 157). ◀ П-ще може бути витлумачене і як укр. патр. утворення з суф. *-ай* від антр. **Марушка**, і як угор. патр. утворення з формантом *-i* від того ж п-ща.

Марушкэй — Хс. ◀ Угор. утворення з суф. *-ей* від антр. **Марушка**. Зазначимо, що, крім чол. іменування *Марушка*, в Карпатах функціонувало й жін. ім'я *Марушка*. Пор. 1433: жінка *Марушка* — Сучава (ССУМ I 578); 1655: *Варадский Гриц ись своєю женою Марушкою* — Варадка (Яворск 204). Жін. ім'я *Марушка* є у сербів (Грк 277, РСКНІ XII 141), а *Maruša* — в хорватів (Šimundić 527) та словаків (Majtán-Považaj 219).

Марушчак — Рх, Вн, Мж. 1743: п-ще *Maruscsák* — Раковець (Szabó 458); 1787: п-ще *Maruszczak* — Спас на Бойк, Монастирець на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. здр. утворення з суф. *-як* від чол. антр. **Марушка** або від жін. імені *Маруська*.

Марушинець, -нця — Ір, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від чол. антр. **Марушка** або від жін. імені *Маруська*.

Марфа †. 1575: кріпаки *Jo., Lad., Pe., St., Marffa* — Луг (Bélay 173). ◀ Від жін. кал. імені *Марфа*, властивого для правосл. світу. Ім'я *Марфа* на Зак згадується уже 1401 р. (МикЧу 68), але перехід жін. імен у п-ща (напр., *Магда, Марушка, Мотря, Параска...*) — явище характерніше для румунів, ніж для українців.

Марфинець, -нця — Св. Пор. 1715: кр. *St. Harfinez* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Марфа**, тобто *Марта*.

Марфич [рідше — **Марфіч**, інколи навіть — **Мáлфіч**] — Тч, Рх. 1672: кр. *Marfics Artim, Panyko* — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від жін. імені *Марфа* або співзвучного йому п-ща + *-ич*. 2. Твірною основою міг бути й апел. антр. *марфа*, який у деяких селах Зак озн. “пліткарка”, “ледача жінка” (Ір, Хс), а у гуцулів — “дерево, яке збивають у плоти” (Гр II 407).

Марцин, -на — Уж. 1433: *Марцинь с Калинова* — Ланчиця (ССУМ I 578); 1787: п-ще *Marcin* — Бусовисько на Лемк, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від пол., слц. або чес. ос. імені *Marcin*, що вже давно співвідноситься з оф. чол. іменем *Martin* (Керста 119, Moldanová 137, Rymut II 68). 2. Від пол. апел. *marcin* — “телепень”, “неотеса” (SW II 879). 3. Від жін. пестл. імені *Марця* — “Марта” і “Марія” (Ж-Н 428).

Марцинчак — Уж. ◀ Від антр. **Марцин** + *-чак* або, що більш імовірно, — від ускладненого імені *Марцишко* + *-як*.

Марцишин, -на — Уж. 1787: п-ще *Marcyszyn* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ин* від андр. *Марціха* — “дружина *Марці*”. 2. Можливо, видозміна п-ща **Марцішин** за аналогією до п-щ **Марчак**, **Марчишин**, **Марчішинець**, **Марчук**...

Марцій — Уж, Мк, Св, Вл. Пор. 1685: *Федора Марцисвого I пива* — Кам'янське (ЛелПам 227); 1711: *раб божій Марцій пудполоскій* — Підполоззя (Сах 89); XVII ст.: *Marczi János* — Мукачів (LehBer 587). ◀ Угор. п-ще *Marci*, яке на угор. землях згадується 1431 р., є гіпок. чол. імені *Marcel* і *Márton* (Kázmér 705, Ladó 189).

Марційчук — Тч, Вн. ◀ Від **Марцій** + *-чук*.

Марчак — Уж. 1715: кр. *Gr. Marcsar* (!) — Окно-Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Marczak* — Гладишів та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Марко** + *-як*. 2. Від місц. жін. імені *Марька* або *Марча* (укр. оф. *Марія* — Чопей 180) + *-як*. Пор. 1222: *Marcha de Scyllii* — с. Чепа в ком. Саболч (RegVar 284); 1715: вдова *Stepanova Marka* — Крайниково (Bélay 174). Розм. жін. ім'я *Марча* є у сербів (РСКНІ XII 142) та словаків.

Марчішин, -на — Мж. 1715: кр. *Ge., Sim. Marcsisin* — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Alexand. Marcsisyn* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від андр. *Марціха* “дружина **Марка**” + *-ин*.

Марчішинець [*Марчішиниць*], -нця — Хс. 1720: кр. *Lad. Marcsisinez* — Синевир (Bélay 201). ◀ Від андр. *Марціха* “дружина **Марка**” + *-инець*.

Марчук — Рх. 1787: п-ще *Marczuk* — Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Марко** + *-юк*. 2. Від розм. жін. імені *Марька* (укр. оф. *Марія* — Чопей 180) + *-юк*. 3. Від укр. діал.

марчук — “щени, яке народилось у *марті*, тобто в березні” (Гр II 407).

Марю́нич — Уж, Мж. ◀ Від розм. жін. імені *Марю́ня* (укр. оф. *Марія*) + *-ич*.

Марюха́нич — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Маруха́ня* — “дружина *Мару́хи*”. Пор. пол. п-ще *Marucha* (Rymut II 66).

Мар’я́н — Вн, Хс. 1715: кр. *Sim. Marjan* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від чол. імені *Мар’ян*, відомого більшості народів Центр. Європи.

Мар’я́нович — Ір. 1704: кр. *Marianovics Gergely* — Іванівці (HodGens 15). П-ще *Мари́янович* поширене у сербів та хорватів (РСКНІ XII 125, Leksik 397, 399). ◀ Утворення зі слов. патронімним суф. *-ович* від антр. **Мар’я́н**.

Маса́йло — Вл. 1699: свящ. *Maszajlo Lukats*, кенези *Maszalo Szimko, Maszalo Ivan* — Латірка (Maksay 598, 599). ◀ Напевно, від заст. кал. імені *Маси́л* (Петровский 160). Пор. пол. п-ще *Masajlo*, яке К.Римут виводить від кал. імені *Mosiej*, тобто *Мойсей* (Rymut II 73). Див ще **Масалóвич**.

Масалóвич — Мк, Вн. 1550, 1572: *Mich. Mossolovych, Mossolovich* — Неліпино (UctC 52-14, UctC 53-15); 1648: *Maszallovich Hricz, Fedko, Dmitr, Vaszil* — Латірка (Maksay 541); 1773: кр. *Maszalovics Ivan* — Ключарки (ДэжеДел 96). П-ще *Масалóвич* є у сербів, а *Mazalović* — у хорватів (РСКНІ XII 148, Leksik 405). ◀ 1. Від антр. *Масало* + *-ович*. П-ща *Masał, Masała*, співвідносні з іменем *Мойсей*. Є вони на пол. землях (Rymut II 73). 2. Від серб. арабізму *масал* — “байка” (РСКНІ XII 148) + *-ович*.

Маси́нець, -нця — Мк. ◀ Напевно, від жін. імені *Мася́* (оф. *Марія* — Гр IV 555) + *-инець*. Пор. це ім’я ще в записі 1447 р. з Перемишля: *Massa dicta Drobyszowa* (Smołka II 32).

Маска́лик — Вл, Уж. ◀ Від антр. **Маска́ль** + суф. *-ик*.

Маскалю́к — Рх. ◀ Укр. утворення за допомогою суф. *-юк* від антр. **Маска́ль**.

Маска́ль — Мж, Тч, Хс, Уж. 1607: *Maskalis Timko* — Стричава (UctC 104-8); 1787: п-ще *Maskal* — Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ). П-ще *Maskal* та його деривати широко представлені на пол. землях (Rymut II 74). ◀ 1. Від місц. традиційного етн. *маска́ль* — “росіянин” (Чопей 180, Гр 120). 2. Від слц. або пол. апел. *maskal* — “вівсяний коржик” (SSJ II 102, Bubak 241).

Маскальчу́к — Ір. ◀ Від **Маска́ль** + *-чук*.

Маслак †. 1682: *Maslak Timko* — Домашин (UctC 88-59). П-ща *Maslak, Maslakow* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Від місц. укр. апел. *маслак* — “дурман” (Чопей 180).

Масле́й [*Маслі́й*], *-ея* — Мж, Хс. 1618: кр. *Maszlei Oleksza, Pael Maszleiczik* — с. Раковець на Маковиці (*Marsina* 85). 1787: п-ще *Masley* — Вишоватка, Гирова, Горб на Лемк, Тур’є на Бойк (ЙМ). Пор. ще: *Maslejowicz* — Козеве на Бойк, *Maslejczyk* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. утворення з суф. *-ей* від давньо-слов. імені *Масла*, яке у чехів фіксується 1052 р. (Морошкин 120), пізніше у них виступає п-ком *Maslej* (SvoSta 167), а у поляків і утворення *Maska*, і утворення *Maslej* — п-щами (Rymut II 74). Менш імовірно, що цей антр. залежний від рум. апел. *maslă* — “масть у картах”. Деривати лексеми *масло* поширені в карп. антропонімії. Напр., 1450: *Thomus cum Maslo* — Перемишль (Smołka II 90); 1787: п-ще *Maslik* — Невістка, *Masloch* і *Masluch* — Луг на Лемк (ЙМ); 1787: *Maslygan* — Довжки на Бойк (ЙМ). Є вона серед п-щ козаків 1649 р. П-ща *Масла*, *Маслан* є також у сербів (РСКНІ XII 155).

Масля́н †. 1574: п-ще *Mazlan*, а 1671 — п-ще *Maszlan* — Боржавське, Ком’яти (Szabó 388, 397). ◀ Укр. утворення з атрибутив. суф. *-ян* від антр. *Масло* (див. **Масле́й**), співвідносного з апел. *масло* (пор. ще антропооснови *Лій-*, *Жир-* та ін.). Пор. ще 1787: *Maslany* — Костарівці на Лемк (ЙМ). Метафор. зн. прикм. *maslany* у пол. мові — “недолугий”, “розтелепа” (Bubak 228), а в укр. — “той, що з *масляниць*, тобто з *масниць*” (Гр II 408).

Масля́ник — Вб, Пр, Уж, Мж. Пор. 1787: п-ще *Maslanik* — Бориня на Бойк, Вислік Вел., Дарів на Лемк (ЙМ) та п-ще *Maślanik* у Польщі (Rymut II 74). ◀ Від антр. **Масля́н** + *-ик*.

Масни́ч †. 1715: кр. *Dan. Masznics* — Студений (Bélay 145). Пор. ще хорв. п-ще *Masnić* (Leksik 405). ◀ Слов. утворення від прикм. *масні́й* “жирний” (Rymut II 74), але без дотримання місц. валентності суф. *-ич*.

Масню́к — Тч, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Масні́й* або прикм. *масні́й* — “жирний”, “соромітницький” (Мат. до буков. V 61). П-ще *Masny* називається в бойк. с. Бережок 1787 р. (ЙМ). Пор. ще 1682: *Mesniku* (!) *Fedor* — Дубриничі (UctC 88-59); 1787: п-ще *Masnik* — Тарнавка на Лемк, *Masnyk* — Лоп’янка на Бойк, а *Masniak* — Гломча та Лодин на Лемк (ЙМ). Пор. також пол. п-ще *Maśniuk* (Rymut II 74), серб. п-ща *Масникови́ч, Масникова, Маснак* та ін. антр. з цією основою (РСКНІ XII 164–176).

Масте́й [*Масті́й*], *-ея* — Хс. 1715: кр. *Maszti Gergely* — Іза (Bélay 157). Пор. 1787: п-ще *Mastej* — Тарнавка на Лемк (ЙМ), а також п-ща *Mastej, Mastejak* на території Польщі (Rymut II 74). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Структура п-ща

передбачає твірну основу *Маста* + суф. *-ей*, а така виявлена лише у серб.-хорв. мові. Це ім. *маста* — “посудина для масті” (РСМКНІ ХІІ 170). Можливо, що при витворенні п-ща *Мастей* “спрацювала” й аналогія до п-ща *Маслєй*.

• **Мастило** — Мж, Хс. 1715: кр. *Ignat Masztilo* — Присліп (Bélay 181); 1819: кр. *Mastylo* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Mastylik* — Буковець на Бойк, *Mastylak* — Бальниця на Лемк (ЙМ), а також запис 1607 р. *Mastola* (!) *Rawel* — с. Тур’я Пасіка (UetC 104-8). П-ще *Мастило* є і в сербів (РСКНІ ХІІ 173). П-ща *Mastylo*, *Mastylo* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Від апел. *мастило* — “мазь”, “помада” (Ж-Н 429) чи “пензель, щіточка для змазування” (Гр II 408).

Мастяк — Вб. Пор. 1787: п-ще *Maszczak* — Бориня на Бойк (ЙМ). П-ще *Maściak* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антропооснови *Маст-* чи *Масть-*, але допрізвищева семантика її спірна.

Масяк — Мк. Пор. 1787: п-ще *Masiak* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від якогось гіпок. імені на *Ма-*, правдоподібно, *Маруся* або *Максім*. Пор. запис 1452 р. *Mascha Syenkowa* — Перемишль (Smołka II 123); 1787: п-ще *Masyn* — Завіз, *Masiutycz* — на Лемк (ЙМ). У півд. слов’ян такими усіч.-суф. іменами є *Маса*, *Масо* і *Масе*, а співвідносяться вони з повним іменем *Максим* (Илчев 324, Грк 128). У мусульман ім’я *Masa* — це *Almasa* (Smailović 328).

Мата †. 1605: кр. *Sim. Matha* — Калини (Bélay 159). На пол. землях п-ще *Mata* фіксується 1463 р. (Rymut II 75). ◀ Від чол. кал. імені *Mata*, який у хорватів відповідає повним іменам *Matej*, *Marko*, *Matislav* (Šimundić 428).

Маталєга — Ір. Пор. пол. п-ще *Matałyga* (Rymut II 77). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мателєга*.

Маталєшка — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мателєшка*.

Матвійчук — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-чук* від антр. *Матвій*. Пор. 1787: п-ще *Matwiej* — Бахор, Глодно, *Matwij* — Н.Рожанка на Лемк, *Matwejko* — Вороблик та *Matwiczyn* — Лолин на Бойк (ЙМ).

Матей [*Матій*], *-ея* — Уж, Пр, Мк, Св, Хс. 1479: *Matcy* — Сучава (ССУМ I 579); 1530: шл. *Pe. Mathe* — Нове Барово (Bélay 210); 1678: кр. *Mathe Prikop* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1691: шл. *Mathe György* — Ужгород (HodOkt 75). ◀ Від староукр. чол. кал. імені *Матей* (оф. *Матвій*, *Матій* — ВІЛ 76), яке має прямі паралелі у слц. та рум. мовах.

Матейка. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Матейко*.

Матейко — Уж, Вн. Пор. 1787: п-ще *Mateyko* — Середнє Велике на Лемк. ◀ Від антр. *Матей* + суф. *-ко*.

Матейча [*Матійча*], *-чі* — Ір, Вн. 1449: гор. *Martin Mathecha* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1511: *Hanyk Maczyeucz* — Вари (Lysiak-1 61). Пор. п-ща кріпаків 1715: *Matycsat*, *Rebreccsat*, *Michnevat* — Нехваль-Полянка в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від давньоукр. кал. імені *Матей* + патр. суф. *-чат*, який з часом утратив кінцевий елемент *-т*.

Матейчак †. 1618: кр. *Mateiczak Wancza* — с. Андрейова на Маковиці (Mars 98). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Матейка*, *Матейко* або *Матейча*.

Мателєга — Св, Ір. ◀ Укр. утворення зі згр. суф. *-ега* від чол. імені *Матель*, *Matelja* або *Matl*, яке в сербів, хорватів і чехів співвідноситься з кал. іменем *Матій* (РСКНІ ХІІ 181, Šimundić 215, Moldanová 139). На східнослов. землях воно було відоме як *Мателій* (Морошкин 120). У Карпатах антропооснова *Мател-* фіксується з ХІІІ ст. Пор. 1213: *Mathel vero renunciavit* — Трансільванія (RegVar 167). Пор. ще запис імені *Matelic* із 1689 р.: кр. *Matelis Anicz* — Шугатар (Bélay 191), а також суч. п-ще *Мателіх* у сербів та хорватів (РСКНІ ХІІ 181, Leksik 407).

Мателєшка — Уж. 1705: кр. *Alexius Mateleska* — Сопунка (HodOkt 436); 1751: грішниця *Марія Сеикова донька Мателескулі* (!) — Вільшинки (Гаджега-Уж 158). ◀ Дериват із суф. *-ка* від антр. *Мателєга* при позиційному оглушенні дзвінкого /ж/ перед суфіксальним /к/.

Мателєшко — Уж, Бг, Тч. 1605: кр. *Mate Matelesko* — Драгово (Bélay 168); 1715: кр. *Petras Matelejko* (!) — Тересва (Bélay 204). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Мателєшка*.

Матичак †. 1618: кр. *Hricz Maticzak* — Н.Комарник на Маковиці (Mars 62). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Матейчак*.

Матішин, -на — Мж. ◀ 1. Укр. присв.-прикм. утворення з суф. *-ин* від андр. *Матіха* — “дружина *Мату*” або “дружина *Мата*”, тобто *Матвія*. Антр. *Matha* називається в закарп. с. Калини 1605 р.: кр. *Sim. Matha* (Bélay 159). 2. Від серб. чол. імені *Матиша*, що з *Мата*, *Мато*, тобто *Матвій* (Грк 129), + *-ин*. Від антропооснови *Матіха* походить і п-ще 1787 р. *Matyszak* із бойк. с. Грозова (ЙМ), а від нього — закарп. андр. 1746 р. *Аша Матишачка* (Метрика).

Матишиновець, -вця †. 1680: кр. *Pe. Matisinovecz* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-овець* від місц. антр. *Матішин*.

Матієвич — Тч. 1570: *Jac. Matheowych* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Від **Матій** + **-евич**.

Матійшин [*Матійшин*], **-на** — Хс. 1787: п-ще *Matyiszyn* — Ясеновець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Матііха* — “Матієва дружина” + **-ин**.

Матійшинець [*Матійшинець*], **-иця** — Ір. ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від тієї ж основи, що й **Матійшин**.

Матій, **-ія** — Вн, Хс, Мк. 1488: *Matzi stolnikъ* — Сучава (ССУМ I 580); 1607: *Mathija Vaszil* — Ворочово, *Mattiuw Giurko* — Мал. Березний (UetC 104-8); 1715: кр. *Lad. Mattyi* — Криве (Bélay 164). ◀ Від укр. кал. чол. імені *Матій*.

Матійка [*Матіка*] — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Матійко**.

Матійко [*Матіко*], **-ка**. 1715: кр. *Matyihu* (!) *Stephan* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Matyikow* — Слобода Болехівська на Бойк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. вар. укр. чол. імені *Матій* із суф. **-ко**.

Матійцьо [*Матіцьо*] — Уж. Пор. 1787: п-ще *Matyiciow* — Головецьке на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Matijcio* — Бусовисько на Бойк (ФМ). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Матій* із суф. **-цьо**.

Матійчак [*Матічак*] — Мж, Хс. 1618: кр. *Hricz Maticzak* — Н. Комарник (Mars 62); 1618: кр. *Mateyczak Wancza* — с. Андрейова (Mars 98). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Матійко** або **Матійцьо**.

Матійчик — Мж, Тч. Пор. 1819: п-ще *Matyiczuk* — Грозова, Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Матій** + **-чик**.

Матійчин [*Матічин*], **-на** — Мж, Вн. XVII–XVIII ст.: *Василии Матѣчин* — Колочава (Сах 79); 1773: присяжний *Joannes Maticsin* (!) — Іршава (Ud-2 300). ◀ Від андр. *Матііка* — “дружина *Матііка*” або патр. *Матііка* — “дочка *Матііка*” + пос. суф. **-ин**. Пор. також п-ще з 1349 р. *Матѣчичь* — Казимир (ССУМ I 581).

Матійчук — Рх, Хс. Пор. 1819: п-ще *Maticzuk* — Опорець на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Матій** + суф. **-чук**.

Матіка — Уж, Тч. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Матійка**. Пор. ще серб. п-ще *Матика* і хорв. п-ще *Matika* (РСКНІ XII 123, Leksik 409). 2. Від молд. чол. ім'я *Матикы* (ДумбрМик 104).

Матіко — Ір, Хс, Вн, Уж. — Див. **Матійко**, а також угор. п-ще *Matika* (Kázmér 717). Пор. ще 1711: за *квартѣль... Ивана Матѣкового* — Сокирниця (Ud-2 73). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Матійко**.

Матін †. 1720: кр. *Jo. Mattyin* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ін** від антр. *Мата*, тобто *Матій* (≠ *Матвій* — Грк 128, Šimundić 428).

Матінко — Мк. 1678: кр. *Matinka Janos* — Крачуново (Bélay 168). ◀ Від антр. **Матін** + демін. суф. **-ко**. Пор. ще хорв. гіпок. чол. ім'я *Matina* стосовно *Matej* і *Matij* (Šimundić 428), а також серб. п-ща *Матин*, *Матина* (РСКНІ XII 193).

Матічак — Пр. Пор. 1715: кр. *Jo. Maticsi* (!) — Криве (Bélay 164), а також суч. серб. п-ща *Матича* і *Матих* (РСКНІ XII 194). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-як** від укр. антр. **Маті(й)ко** або **Маті(й)ка**. 2. Укр. утворення з суф. **-як** від серб. антр. *Матих* або *Матича* (див. вище), хоч п-ще *Матич*, власне запис 1787 р. *Matycz*, наявний і в бойк. с. Бітля (ЙМ).

Матічин — Мж. 1772: присяжний *Ioannes Maticsin* — Іршава (Удварі-2 300). ◀ Напевне, від антр. **Матіка**, тобто **Матійка**, + **-ин**.

Матічук — Рх. — Див. **Матійчук**.

Матішин — Хс. Пор. 1787: п-ще *Matyiszyn* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, результат контракції п-ща **Матішин** (див. вище).

Матіяш, **-ша** — Мж. 1604: вл. *Ant., Lad., Prokop Matias* — В. Селище (Bélay 196). ◀ Від чол. кал. імені *Матій* у його серб.-хорв., слц., угор. або рум. подобі (Šimundić 419, Majtán-Považaj 219, Kálmán 20, Jordan 295). П-ще *Matijaš*, крім Угорщини, поширене в Хорватії (Leksik 409).

Матлах — Мж. Пор. 1772: кр. *Vasko Matliak, Vano Matliak* (!) — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 95); 1787: п-ще *Matlak* — Дністрик, Лаврів, п-ще *Matlasz* — с. Уріж та ін. на Бойк (ЙМ). У поляків є п-ща *Matol, Matla*, які фіксуються з XV ст. (SSNO III 3 424), у хорватів п-ща *Matla* і *Matlaković* (Leksik 410), а у чехів — п-ще *Matlach* (Moldanová 139). ◀ 1. Від чес. або нім. кал. імені *Matl* — укр. оф. *Матвій* (Moldanová 137, 159). 2. У Словаччині та в Польщі п-ще *Matlach* асоціюється з апел. *matlach* “пришелепкувата людина” (Kalál 326, Bubak 229).

Матола — Вл, Мк. 1728: п-ще *Матола*, а 1782 — пан *Матола* (Метрика); 1773: присяжний *Matola Paulus* — Ключарки (ДэжеДел 324), а в бойк. селах Орявчик та Опорець — п-ща *Matulines* і *Matulin* (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Мотола* чи *Motola*, похідного від імені *Mateusz* або від дієсл. *motać* — “мотати”, “скручувати” (Rymut II 119). 2. Від південнослов. чол. імені *Мато* чи *Мата* (оф. *Матвій* — Илчев 325, Грк 128–129, Šimundić 428) + **-ола**.

Матоліч — Уж. ◀ 1. Від антр. **Матола** + **-ич**. П-ще *Matolić* є і в Хорватії (Leksik 410), а п-ще *Matolicz* — у Польщі (Rymut II 119). 2. Від укр. діал. *матоліч* — “дурень”, “блазень” (Ж-Н 430).

Матоляк — Мж. 1787: п-ще *Matolak* — Цинява на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Матóла** + -як. Пор. п-ще *Matula* з лемк. с. Незнайова за 1787 р. (Красовський 105). П-ще *Matoljak* є і в Хорватії (Leksik 410).

Мáточка — Уж. 1744: п-ще *Matoka* (!) — Велятин (Szabó 537). ◀ 1. Від місц. укр. *мáточка* — “тітка, тіточка”, “хресна мати” (Чопей 180). (Див. ще ГрII 411). 2. Гіпок. від південнослов. чол. імен *Мато*, *Матко* (оф. *Матеј* — Илчев 325) або *Матука* — “т. с.” (РСКНІІ XII 207).

Мáтринець [*Мáтриниця*], -ниця — Уж. ◀ Від гіпок. жін. імені *Matra*, що з повного імені *Matronija* (Šimundić 527), + -инець. Пор. бойк. п-ще *Matrycz* 1787 р. у с. Бітля (ЙМ) та подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Matra*, *Matrak*, *Matrzak* (Bubak 229).

Мáтта [*Мáта*] — Уж. ◀ Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Mata*, співвідносно з повними іменами *Marko*, *Matej*, *Matislav* (Šimundić 428). Подвоєне /т/ у написанні — наслідок свідомого правописного ошляхетнення п-ща.

Мáтус — Вн. 1443: *Матусъ* — Сучава (ССУМ I 581); 1603: *Матусув Юрко* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1715: кріпаки *Jo.*, *Mati*, *Nic.*, *Teod. Matys* (*Matuz*) — Н.Руна (Bélay 185); 1743: п-ще *Matuz*, а 1768 — *Mathus* — Гребля (Szabó 346). П-ща *Matus*, *Matusak* є в Польщі (Rymut II 52). ◀ Від старозаповітного євр. чол. імені *Матус*, що з *Матвій* (Справочник 38), або з бібл. імені *Матусалим*.

Матучина †. 1478: *Matucsina Miklos* — Бєня, а 1498 — *Matucsina Dorotyа* — Білки (LchBer 67, 221). ◀ П-ще могло постати на основі присвійного прикм. від місц. укр. апел. *мáточка* — “хресна мати” (Чопей 180), тобто з присвійного прикм. *мáточчина*, або від антр. на зразок пол. п-щ *Matok*, *Matuk*, *Matuka*, *Matuko*, співвідносних із іменем *Матій* (Rymut II 76), + квалітат. суф. -ина.

Мáтуш — Ір. 1565: п-ще *Mathyus* — Фанчиково, а 1572 — те саме — Нове Село (Szabó 328, 506). ◀ Від слц. чол. імені *Matúš*, пол. *Matusz* або від угор. гіпок. *Matus*, які відповідають укр. оф. *Матвій* (Majtán-Považaj 101, 219, Kázmér 717, Rymut II 52). Ім'я *Матуш*, крім цього, є у болгар, сербів, чехів та ін. європ. народів, а ім'я *Матеуш* — є і в українців (ВІЛ 259).

Матушáк — Вб, Пр, Св, Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Мáтуш** або від буков. румунізму *матúша* — “тітка, батькова або материна сестра” (Мат. до буков. V 63). 2. Серб. чол. ім'я *Матушак*, співвідносно з оф. іменем *Матеј*, *Матија* (РСКНІІ XII 208). 3. Фонет. видозміна прикарп. п-ща *Матушак*, яке постало на основі

антр. *Матушко* або ос. апел. *мáтушка*, + -як. Пор. 1787: п-ще *Matuszczak* — Долина, а 1819 — *Matuszczak* — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1819: п-ще *Matuszko* — Нагуєвичі на Бойк (ФМ). П-ще *Matoušak* є й у чехів, і ономасти виводять його з чес. імені *Matouš*, тобто *Matčj* (Moldanová 140).

Матчúк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від чол. імені *Матко* чи *Matek* (від імені *Матій*, *Матвій*), яке є в українців, болгар, сербів, чехів, угорців та деяких ін. народів Європи (Ковачев 341). Пор. прикарп. п-ща 1787 р. з цією ж основою: *Matczakow* — Завадівка та *Matczyszyn* — Орів на Бойк (ЙМ).

Матькóвський — Мк, Св. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Матько* (оф. *Матвій*) + слов. суф. -овський. Розмовні вар. імені *Матьо*, *Матько*, крім цього, є у словаків, угорців та в деяких ін. сусідніх народів (Majtán-Považaj 219, Ladó 190, Kázmér 719). Перші фіксації антропонімів із цією основою походять із XV ст. Пор. 1436: кр. *Matyka* — с. Вада (MaksaySz 229).

Матьóвка — Вб, Пр, Уж, Вн. 1746: п-ще *Matyoka* — Ботарч (Szabó 293). ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Matyóka* — від оф. імені *Máté*, тобто *Матій* (Ladó 190, Kázmér 719). 2. Укр. чол. ім'я *Матьо* “Матвій” + -овка. Пор. пол. п-ща *Macejko*, *Maciow*, *Maciowczyk*, *Macewka*, *Maciojka* на території Польщі (Rymut II 48).

Матьóла — Ір, Вн, Мк. ◀ Укр. розм. чол. ім'я *Матьо* (оф. *Матій* — Ковачев 341) + -ола.

Матюш †. 1321: *Matyus Juna* — ком. Берег (Györffy 542); 1565: п-ще *Mathyws* — Фанчиково, а 1572 — Нове Село (Szabó 328, 506); 1720: кр. *Jo. Mattyus* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від угор. гіпок. чол. імені *Matyus*, співвідносного з повним іменем *Máté*, тобто укр. *Матій* (Ladó 190).

Матюшко — Рх. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Матюшко*, співвідносного з оф. іменем *Матій* (значиться серед козаків Корсунського полку). У сербів чол. ім'я *Матушко* також є гіпок. до імені *Матија* (РСКНІІ XII 208).

Матяцко — Уж. 1751: *парох Кондрат Матяцко* — с. Пуцаків (Гаджега-3 119); 1819: п-ще *Matiaczkow* — Н.Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ В основі п-ща лежить чол. ім'я *Матій*, але фінальна частина твірної основи /аш/ п-ща незрозуміла. Можливо, вона пов'язана з подг. п-щем *Maciaciak* (Bubak 218).

Мáтяш — Хс, Тч, Св, Мк, Уж, Вб. 1484: п-ще *Mathyas* — Петрово, а 1574 — *Mattias* — Заріччя (Szabó 540, 276); 1604: кріпаки *Ant.*, *Lad.*, *Procor Matias* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ще *Matiasz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр.

чол. імені *Матяш* (оф. *Матій* — Керста 119). Ім'я *Matiáš* є у словаків і поляків (*Majtán-Považaj* 219), а в угорців зафіксоване як п-ще 1440 р. (*Kázmér* 719).

Мах — Тч. Пор. 1787: п-ще *Machowiat* — Головатець, а 1819 — п-ще *Machowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ, ФМ). На землях Речі Посполитої антр. *Mach.*, *Macho* та споріднені фіксуються з XIII ст. (SSNO III 2 351), а на Подг п-ща *Mach*, *Macha*, що з імені *Masaj*, значаться з 1608 р. (*Bubak* 217). ◀ Староукр. чол. ім'я *Махъ* (Керста 134), яке може бути скороченням імені гр. пох. *Епимах* (СімУкрЧол 97), усіченням імен, що починаються на *Ма-*; як *Матвій*, *Макар*, *Максим*, *Мартин*... (*SvoSta* 19, *Moldanová* 134). Пор. старопол. ім'я *Mach*, що з *Mateusz* (*Reczsek* 169).

Маханець [*Маханиць*], -нця — Тч, Хс, Мж. Пор. 1715: кр. *Alex. Machanjcz* — Колодне (*Bélay* 134). Пор. 1787: п-ще *Machanowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ); 1765: п-ще *Machan* на Подг (*Bubak* 218), а також пол. п-ща *Machaniec*, *Machan*, які К.Римут пов'язує з іменами на *Ма-* (*Rymut* II 49). ◀ 1. Від іменної антропооснови *Махан* (див. **Мах**) + суф. -ець. 2. Менш імовірно пох. п-ща від дісприкм. *маханій* “розгойданий” (*Чопей* 180) + субстантивуючий суф. -ець.

Маханський [*Маханський*] — Вб. ◀ Напевно, від тієї ж основи, що й **Маханець**, + -ський.

Махія [*Махія*] — Тч. Пор. пол. п-ща *Machinia*, *Machina* (*Rymut* II 50). ◀ Від діал. *махія* — “велика людина”, “здоровило”, “одоробло” (*Гр* II 412, *Он* I 434).

Махлинець [*Махлиниць*], -нця — Мк. ◀ 1. Утворення на -инець передбачає твірну основу на -а зі зн. особи, а така є лише в євр. жін. імені *Махля* (*Справочник* 41). 2. Убачати в п-щі основу від місц. дієсл. *махльовати* “обманювати”, “фальсифікувати” не дозволяє його словотвір.

Махнич — Вб. 1607: кр. *Machnith Lauet* — Люта (*UetC* 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. антропооснови *Махна*. Пор. 1414: *пани Махна Узверовская* — Львів (ССУМ I 581). П-ще *Махнич* є й у Сербії (РСКН I XII 221). Ім'я *Махна*, імовірно, є усіч.-суф. вар. імен на *Ма-* (*Марія*, *Марта*, *Магдалина*...).

Махньо, -ня [дав. — *Махньові*] — Бг. Пор. 1819: п-ще *Machniow* — Лопушниця на Бойк (ФМ). ◀ Вар. чол. імені *Махно* (див. **Махнюк**).

Махнюк — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Махно* або *Махна*, співвідносних із іменем *Мах*. Пор. 1787: п-ще *Machnowicz* — Солинка на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Machnik* — Витвиця, Лопушниця на Бойк (ФМ), *Machneuko* — Терло на Бойк (ЙМ). П-ще *Machnik* є і в чехів.

Д.Молданова також виводить його від імені *Mach*, тобто *Matěj* (*Moldanová* 134). На території Речі Посполитої чол. ім'я *Machna* фіксується з XV, а жін. — з XIV ст. (SSNO III 2 352).

Мацак — Пр, Вб. 1715: *Andr. Maciak* — Рипинний (*Bélay* 144); 1787: п-ще *Maciak* — Вовче, Присліп на Бойк (ЙМ). П-ще *Masak* та інші споріднені з іменем *Maciej* поширені в Польщі (*Rymut* II 48). ◀ 1. Від староукр. імені *Маць*, яке у м. Вільно згадується 1341 р. (Керста 134), + -ак. Ім'я *Маца* могло постати через усічення таких імен, як *Матій*, *Максим*, *Марко* (*SvoSta* 33), або від жін. імен *Марія*, *Марина* (*Грк* 227, *Илчев* 326). Пор. ще п-ще *Masa* з лемк. с. Синява за 1787 р. (Красовський 165). 2. Від апел. *мацак/моцак* — “міцний мужчина” (*Ж-Н* 341).

Мацанич, -на — Вб. ◀ Від андр. *Мацаня* — “дружина *Маца* або дружина *Маци*” + -ич. Див. **Мацо**.

Мацега — Пр. 1819: п-ще *Macega* і *Maczega* — Яворів на Бойк (ЙМ). На Подг п-ща *Macyga* і *Maciga* згадуються 1766 р. (*Bélay* 220). П-ще *Macega*, що від імені *Maciej*, є і в інших р-нах Польщі (*Rymut* II 48). ◀ Від антр. **Мацо** + квалітат. суф. -ега.

Мацейко — Уж. ◀ Здр.-пестл. чол. ім'я *Мацейко* від *Matej* (укр. *Матій*) відоме словакам та полякам (*Rymut* II 51). Пор. 1404: *Мацѣй* — Медика (ССУМ I 581); 1433: *єпископ перемиський Мацѣй* — Ланчиця (ССУМ I 581); 1788: п-ще *Maciej* — Морозовичі, *Maciejowski* — Крушельниця на Бойк, а *Maciejczak* — на Лемк (ЙМ).

Мацецька [*Маціцька*], -ки — Мк, Пр. ◀ 1. Правдоподібно, від місц. прикм. *маціцький/маціцький* “манюсінський”, але нині п-ще функціонує як іменник на -а. Пор. ще лемк. апел. *маць* — “усе маленьке” (*Гр* II 413). 2. Фонет. зв'язок із антр. *Маціця* (= *Матій*), що 1787 р. фіксується у лемк. м. Вислік Вел. (ЙМ), менш імовірний.

Мацик — Уж, Пр. 1787: п-ща *Macyk*, *Masik* — Пулави, Мисцова, Волиця, *Masek* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Мацо** + суф. -ик.

Мацикович †. 1649: кр. *Maczikovics* — Широкий Луг (*Bélay* 195). ◀ Від антр. **Мацик** + суф. -ович.

Маціна — Хс. 1400: *пани Мацьна* — Львів (ССУМ I 581); 1787: п-ще *Macyna* — Середнє Вел., *Macynski* — Солинка на Лемк, а *Macienczak* — Липовець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. або пол. здр.-пестл. утворення з суф. -ина від гіпок. імені *Мацо*. Пор. ще 1699: кр. *Maczinecz Dmetr, Fedur* — Борсучини (*Maksay* 604). Багато п-щ від антропооснови *Мас*, що походять від імені *Maciej*, як *Masina*, *Macyna*, *Masinik*, *Maciniak*, *Masińki*...

поширені і в Польщі (Rymut II 48–50). Чол. ім'я *Маціна*, яке є дериватом від *Матій*, поширене в староукр. пам'ятках писемності (Керста 134).

Мациня́тин, -на — Вб. ◀ Від укр. патр. *Мацінята*, що з антр. *Маціна*, + пос. суф. -ин.

Маці́на — див. *Маці́на*.

Мацка́ль — Вб, Мж. 1444: *Andre Maczkal*, a 1449 — *Adam Machkal* — с. Винне (Nagy-2 444). ◀ 1. Від бойк. або середньозакарп. етн. *мацка́ль* — “росіянин” (Он I 434). 2. На думку К.Римута, якась частина п-щ з основою *Maskal*, навіть п-ще *Maskalski*, пов'язана не з етн. *мацкаль*, а з ос. іменем *Mac*, *Maco*, *Masko*, тобто *Maciej* (Rymut II 48).

Мацка́нич — Вб, Уж. XVIII ст.: *Maczkanicz* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Maskanicz* — Ви-сова, Смерековець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Мацка́ня* “дружина *Мацка́*” + -ич.

Мацкашю́к — Хс. ◀ 1. Від андр. *Мацка́ня* — “дружина *Мацка́*” + -юк. 2. Від антр. *Мацкан*, що з *Мацко* + -ан, + суф. -юк. Пор. 1787: п-ще *Maskanik* — Радошиці на Лемк (ЙМ), а також п-ща *Maskan*, *Maskanics*, *Maskaniak* у Польщі (Rymut II 49).

Мацко́ [зрідка — *Ма́цко*] — Вб, Уж, Вл, Св, Ір, Тч. 1451: *Мацко Волковянигъ* — м. Вільно (ССУМ I 581); 1509 і 1572: п-ще *Maczko* — Заріччя, *Маска* — Ком'яти (Szabó 276, 397); 1605: кр. *Mate Maczko* — Петрова (Bélay 179); 1699: *Maczko Istvan, Prokop, Ilko...* — Підгоряни (Maksay 556). ◀ Від давньоукр. або пол. чол. імені *Мацко*, співвідносного з оф. *Матъй* (Керста 134). Пор. ще 1685: ...*Петром и братом своим Мацкомъ* — Гажин, Гуменне (ПаПо-2 33). Пор. також 1787: п-ще *Maskowiat* — Луковиця на Лемк (ЙМ).

Ма́цо [рідше — *Мацо́*] — Вб, Пр. 1495: гор. *Мацо Иван Носович* — м. Вільно (ССУМ I 581). ◀ Чол. ім'я *Мацо*, яке у білорусів, поляків та словаків співвідноситься з оф. *Матій* (Majtán-Rovažaj 219, Ковачев 342, Rymut II 49).

Мацо́вка — Вл. Пор. 1787: п-ще *Macewka* — Тухля, *Масивка* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мацо* + -овка. Пор. п-ще *Масіо́жа* на території Польщі (Rymut II 48).

Мацо́ла — Тч, Рх, Мж, Хс. Пор. 1495: *Роуска, дочка Оника Мъцьюла* — Сучава (ССУМ I 623), 1820: п-ще *Masula* — Сер. Село на Лемк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Masulak* — Семичів на Бойк (ЙМ). Пор. також серб.-хорв. п-ще *Мацо́лић* (РСКНІ XII 231, Leksik 381). П-ще *Масо́ла* є й на пол. землях (Rymut II 49). ◀ 1. Від антр. *Мацо*, тобто *Матвій*, + суф. -ола. 2. Не можна виключати, що п-ще є лише реетимологізацією п-ща *Mocola*, що від основи *tos-*,

яке поряд із *Mociol*, *Mocolek*, фігурує також на території Польщі (Rymut II 109). Можливе й пох. від італ. апел. *macola* — “дерев'яний молоток”, але останнє менш імовірне.

Мацу́нич — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від лексикографічно незасвідченого імені *Мацу́ня* (пор. серб. жін. ім'я *Маца* — *Марія* — Грк 227). Пор. також пол. п-ще *Masunić* (Rymut II 49).

Мацу́р — Вл, Вб. 1720: кр. *Nic. Macsur* (!) — Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Macura* — Завадка на Лемк, а *Macur* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. чи бойк. *мацу́р* — “кіт” (Чопей 181, Ж-Н 431, Гр II 413, Он I 434) або від співзвучного рум. апел. *maşur* — “т. с.”. 2. Від антр. *Мацо*, що з *Матвій* (Moldanová 133), + -ур.

Мацько́ — Хс. ◀ Пол. п-ще *Ма́ско*, що з імені *Ма́ско*, співвідносного з повним іменем *Maciej* (Rymut II 49), тобто *Матвій*.

Мацю́к — Вб. ◀ Від антр. *Мацо* + -юк.

Ма́чка — Хс, Тч. 1221: *Mathka reus* — ком. Бігар (RegVar 174, 164); 1673: кр. *Macska Ferencz* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Gr. Macska* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Lad. Macska* — Нове Барово (Bélay 144). ◀ 1. Від традиційного карпатоукр. апел. *ма́чка* — “кішка” (Чопей 181, Ж-Н 431, Гр II 413, Он I 435), відомого також словакам, сербам та угорцям (Kázmér 690). 2. Укр. утворення з демін. суф. -ка від серб.-хорв. гіпок. імені *Ма́ца*, співвідносного з *Emanuel*, *Maksim*, *Marko*, *Matej* та ін. (Šimundić 427, Грк 129, РСКНІ XII 209, Ковачев 342).

Мачу́га †. 1715: кр. *Mich. Macsuga* — Синевир (Bélay 200). П-ща *Maczuga*, *Maczug* є і в Польщі. ◀ За К.Римутом, воно походить від виду давньої зброї *maczuga* (Rymut II 53).

Маші́ка — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, це форма род. відм. від пол. п-ща *Maszyk*, яке К.Римут тлумачить як дериват від імені на *Ма-*, як *Maciej*, *Marcin*, *Malomir* (Rymut II 75).

Маші́ко — Мк, Ір. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Машка́ра — Уж, Мк. П-ще *Машкара* є також у сербів (РСКНІ XII 257). Є воно й у поляків, а К.Римут виводить його із апел. *maszkara* — “потвора”, “страховисько” (Rymut II 75). ◀ Від місц. укр. *машка́ра* — “ма́ска”, “потвора” (Ужан) або від серб. *машкара* — “людина в масці” (РСКНІ XII 257).

Машка́ренко — Пр. ◀ Від місц. п-ща *Машка́ра* + -енко. П-ще з'явилося на Зак 1918 р. Його приніс до с. Порошково з рос. полону корінний житель *Машка́ра*.

Машка́ринець, -нця [в селах на межі зі словаками — *Машкарі́нець, -нця*] — Уж, Мк,

Пр, Св. У сербів та хорватів є п-ще *Машкарин* (РСКНІ XII 258, Leksik 406). ◀ Від антр. *Машка́ра* + *-инець*.

Машкулинець †. 1773: староста *Gregorius Maskulinecz* — Поляна (Удварі-2 303). ◀ Від андр. *Маишкúля* “дружина *Маишкá*” + *-инець*.

Машгáлер — Мк. Пор. 1819: п-ще *Masztalerz* — Чаплі на Бойк (ФМ). На пол. землях п-ще *Masztalerz* побутує з 1593 р. (Rymut II 75). ◀ Від укр. діал. *маишталер*, *маишталір* — “конюх”, “іздовий” (Гр II 411).

Мáюр — Ір. Пор. п-ща *Majór* і *Majur* у Польщі (Rymut II 56). ◀ 1. Серб. діал. *мајур* — “майстер” (РСКНІ XI 791). 2. Серб. чол. ім'я *Мажур*, співвідносне з *Марко*, *Мијажло* та ін. (Грк 125).

Маюрець [*Маюриць*], *-рця* — Ір. ◀ Від антр. **Мáюр** + *-ець*.

Мегéла — Вб, Пр, Св, Мк. Пор. 1787: п-ще *Megiela* — Бориня на Бойк (ЙМ); 1787 і 1820 — п-ще *Migielicz* — Суховате, а *Migala* — Черемха на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, утворення з демін. суф. *-ела* від антр. *Мига* або *Мега*, які широко представлені в карп. антропонімії XVII–XVIII ст. Пор. 1787: п-ще *Miga* — Спас, Тершів та ін., *Muga* — Торгановичі, *Migo*, *Migow* — Головецьке, Грабовець на Бойк (ЙМ) та ін. Антропооснова *Миг* може мати два пояснення: а) серб. чол. ім'я *Миго*, співвідносне з *Михайло*, *Миргуд* та ін. (Грк 130); б) серб. чол. ім'я *Мега* — “Милентије” (Грк 129). 2. Можливо, від нім. ос. назви *Megel*, *Meegel* або *Megiel* (Rymut II 82). 3. Від чол. імені *Мега*, пов'язаного з гр. основою *méga* або *megálē* — “великий” (Ковачев 342).

Мéглис [рідше *Мйглис*] — Вн. Пор. 1658: п-ще *Miglész*, 1678 — *Mikles*, а 1679 — *Migleczi* — с. Туртеребеш (Szabó 529). У хорватів є п-ща *Megla*, *Meglić*, *Migla*, *Migles* та ін. з 1715 р. На Подг здавна значиться п-ще *Miegel* (Bubak 235). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пов'язане з пол. п-щем *Miglos*, яке ставлять у зв'язок із пол. дієсл. *migać* — “моргати” (Rymut II 95).

Медардус †. 1773: присяжний *Joannes Medardus* — Ключарки (ДжеДел 324). ◀ Від чол. імені нім. пох. *Medard* (Rymut II 81) з лат. формантом *-us*.

Мéдве (не відмінюється) — Ір. 1214: *Medue castrensis* — ком. Бігар (RegVar 187, 255); 1567 — п-ще *Medve* — Велятин (Szabó 537). ◀ Від угор. слов'янізму *medve* — “ведмідь”.

Медведич † 1773: присяжний *Kosma Medvedics* — Голубине (Ud-5 46). ◀ З огляду на те що суф. *-ич* додано до основи на приголосний (а не на голосний *-а*), вважаємо, що це слов.

патр. утворення на Зак принесено. Можливо, з Хорватії (Leksik 415).

Медвéцький [*Медвіцький*], *-кого* — Мж, Св, Вн, Тч. 1699: *Medveczky Janos* — Голубине (Maksay 576); 1772: кр. *Theodorus Medveczky* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 110). Пор. 1648: *Medvedi Simon*, *Medvedich Stefan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Прикм. від ойк. *Медведже*, що у Свидницькому окрузі ком. Шаріш (Majtán 265, Лазорик 57).

Медвídь, *-відя* — Мж, Тч, Рх, Мк, Св, Уж, Пр. 1715: *среј Јоанъ Медвѣдь деканъ* — Мукачів (HodOkm 638); 1715: кр. *Medvigy Haurilo*, *Vaszil* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *Juros Medvegy* — Криве (Bélay 166); 1787: п-ще *Medwid* — Бітля на Бойк, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Давньо-слов. ім'я (SvoSta 45), співвідносне з місц. укр. апел. *медвідь* — “ведмідь” (Чопей 182).

Медвídьчúк — Рх. 1819: п-ще *Medwidczuk* — Погар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Медвídь** + *-чук*.

Медéнций [*Медúнций*], *-ія* — Мк, Уж. 1670: п-ще *Medenczi* — Онік (Szabó 376); 1659: п-ще *Medenczey* — Карачин (Szabó 379); XVIII ст.: присяжний *Joannes Medencei* — с. Клочківці у Слч (Удварі-2 301). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Medence*, що в ком. Берег (Kázmér 721). Так угорці донедавна називали укр. село *Мідяниця* (оф. *Мідяниця*). 2. Угор. дериват від серб.-хорв. п-ща *Меденац* або *Мединац* (РСКНІ XII 283, 288, Leksik 414).

Мéдзгер — див. **Мéцгер**.

Медрéцький [*Медрицький*] — Вн. Пор. серб.-хорв. п-ще *Medricky* (Leksik 414). ◀ Імовірно, серб. прикм. *медрески*, що від апел. *медресе* — “середня (рідше вища) мусульманська школа”, “той, що стосується *медресе* або належить йому” (РСКНІ XII 298).

Медúлич — Мж, Хс, Мк. Пор. 1787: п-ща *Medulka*, *Medulak* — Ріпне, Погар, Нова Рожанка на Бойк (ЙМ). П-ща *Medulić*, *Medula* є і у чехів (Moldanová 71). ◀ Слов. утворення з метр. суф. *-ич* від антропооснови *Медúля*. У сербів *Меду́ля* — кличка корови та вівці медової, тобто темно-червоної, масті (РСКНІ XII 299). На Зак клички, що містять корінь *мед-* (*Мідя*, *Мидьóша...*), дають вівцям і козам за їх жовті (наче мед) плями навколо очей або на голові (Ір).

Медяник [*Мідяник*] †. 1734: *купивъ... вудъ Медяника Томи* — Стеблівка (Удварі-2 239). Пор. 1781: п-ща *Midian*, *Midzian* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *медя́ник* — “медовий калач” (Ж-Н 432, Гр II 415, Гг 121).

Пор. ще серб.-хорв. апел. *меденик* — “калач, намазаний медом” (РСКНІ ІІ 28).

Межовік — Хс. ◀ Від загальноукр. апел. *межовік*, одним із зн. якого є “землемір”, “фахівець з межування площі” (СУМ ІV 667).

Межу́ник — Тч. ◀ Від місц. укр. *межу́ник* (< **межевьникъ*) — “демон, що живе на межі” (Тч). Пор. ще бойк. *меджівник* — “сусід по полю” (Он І 436).

Мезей — Тч, Рх. 1673: гор. *Mezei Pal* — Тячів (Bélay 206); 1781: *Мезей Андри повгар* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Угор. прикм. *mezei* — “польовий”, “той, що живе в полі, тобто подалі від села” (Kázmér 750).

Мезив — Уж. ◀ Угор. п-ще *Mező*, яке згадується 1446 р., а походить від угор. апел. *mező* — “поле”, “рілля”, “лука”. На думку М.Казмира (Kázmér 730), п-ща з такою семантикою вказують на рід занять денотата.

Мейсáрош — див. **Мийсáрош**.

Меклеш — Тч. 1787: п-ща *Meklesz, Meklysz* — Плав'є, Орів на Бойк. ◀ Можливо, від антр. **Мійкла** з гуц. обниженням артикуляції кореневого /и/ + -еш.

Мелай — Ір, Вн, Хс, Мк. 1743: п-ще *Melaj* — Гребля (Szabó 349). ◀ 1. Слов. чол. ім'я *Милай*, що з прикм. *мил-* “милий” + *-ай* (Грк 131, РСКНІ ХІІ 524). Ім'я *Милай* побутувало і серед запор. козаків 1649 р. (Осташ-3 7). 2. Від місц. румунізму *mălai*, представленого в гуц. і буков. гов. як *мелай*, *малай*, *милай* — “кукурудза”, “кукурудзяне борошно”, “кукурудзяник” (Гг 122, Мат. до буков. V 52, див. ще Чопей 182, Ж-Н 443, Он І 436, ДэжеДел 85).

Мелáнич — Тч, Уж. 1715: кр. *Ge. Melanics* — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Від жін. імені *Мелáна*, поширеного серед українців, словаків, молдован та ін. народів (ВІЛ 162, Majtán-Rovažaj 219, ДумбрМик 104), + *-ич*. 2. Від південнослов. жін. імені *Милана*, що з прикм. *милий* (Гр 278), + *-ич*.

Меланка †. 1715 і 1773: кр. *Melanka* — Велятин (ПеПред 315). Пор. 1715: кріпаки *Jo., Luc. Melancics* — Терново (Bélay 166). ◀ Імовірно, від назви зимового свята *Мелáнка*.

Меланчúк — Тч, Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ук* від антр. *Мелáнка*, який міг бути здр.-пестл. вар. жін. імені *Мелáна* (див. **Мелáнич**), але й сам міг бути п-щем. Пор. 1689: кріпаки *Melanka Dumitru, Maria, Vaszilj* — Говдпоток (Bélay 146). 2. Менш імовірно — від чол. імені *Melan*, що від лат. *Melanius* або *Melichar* (Moldanová 71). 3. Від назви свята *Мелáнка* — “вечір напередодні Нового

року”, яке широко відзначається у Сх. Карпатах (Гг 123), + *-юк*.

Меланюк — Рх. ◀ Від жін. імені *Мелáна* (див. **Мелáнич**) або від співвідносного з ним чол. *Мелан* (див. **Меланчúк**) + *-юк*.

Мелег †. 1673: гор. *Meleg Márton* — Сигіт (Bélay 199); 1715: кр. *St. Meleg* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Угор. антр. *Мелег* прийшов на Зак як готове угор. п-ще, в основі якого прикм. *meleg* “теплий”, “розігрітий” (Kázmér 723).

Мелегáнич — Ір, Вн, Вл. 1743, 1775: п-ще *Meleganics* — Гребля (Szabó 346). ◀ 1. Від андр. *Мелегáня* — “дружина **Мелега**” + *-ич*. 2. Із таким же успіхом можна припускати, що в основі закарп. п-ща **Мелегáнич** (*Милегáнич*) не угор. антропооснова *meleg* — “теплий”, а слов. чол. ім'я *Милета*, яке є експресивним вар. від імені *Милан* чи *Миле*, тобто “милий” (РСКНІ ХІІ 526).

Мелéнич — Хс. 1787: п-ще *Melenicz* — Ямельниця на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Melenin* — Комарник на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з метр. суф. *-ич* від слов. жін. імені *Милена*, співвідносного з чол. іменем *Милан* (Грк 278, Šimundić 532, Илчев 333), або від місц. жін. імені *Мелена* — *Меланія* (Чопей 182). 2. Від чес. п-ща *Melena*, що з кал. *Melichar* (Moldanová 141), + суф. *-ич*.

Мелень [*Мі́льнь*] — Ір, Вн. 1648: *Melin Pauel* — Завадка (Maksay 456). Пор. ще 1458: чол. ос. назву *Мълинъ* — м.Вільно (ССУМ І 622); 1787: п-ща *Melén, Meleniow, Melenczuk* — Страшевичі та ін. на Бойк, *Melin* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Давньоукр. гіпок. ім'я *Мелень*, співвідносне з повним іменем *Мелетій* (Франко-Пр 197, Керста 120) і жін. — *Меланія* (Rymut ІІ 82). 2. Слов. чол. ім'я *Милан* (РСКНІ ХІІ 527), позначене угор. впливом у наголошуванні першого складу та в палаталізації кінцевого /и/.

Мелечі́пський — Уж. ◀ Слов. утворення з суф. колективної належності *-ипський* від південнослов. антропооснови *Милика*, *Милиха* чи *Миличин* (РСКНІ ХІІ 532, 537, 538, Грк 133, 279) або від молд. імені *Миликы* (< *Еміліан*, *Михаїл* — ДумбрМик 105).

Мелеш [зрідка — **Меллеш**] — Мж, Вл, Св, Ір, Вн, Тч. 1449: утікач *Meles* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1567: *Jac. Meles, Miho Meles* — Свалява (UetC 53-12); 1597: кенез *Melles Janos* — Вел. Бистра біля Сваляви (LchBer 162); 1672: кенез *Meles Péter*, 1699 — *Melles Vaszil* — Дусино (LchBer 246); 1772: присяжний *Simon Melyes* — Вел. Бистра (Удварі-2 298); 1773: присяжний *Stephanus Melles* — Дусино (Удварі-2 298); 1773: присяжний *Alexius Meles* — Гукливий (Удварі-2

300): 1787: п-ще *Meleszko* — Н.Синьовидне, *Meleszczuk* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. розм. імені *Мелеш*, *Мелех*, співвідносного із повним кал. іменем *Мелетій* (Керста 120) або з кал. іменем *Melichar* (Moldanová 141). Чол. імена *Мелехъ*, *Мелешъ*, *Мелешка* широко представлені 1649 р. серед козаків війська запор. Написання п-ща з двома /лл/ зумовлене аналогією до угор. прикм. *melles* — “грудастий”.

Мелешко †. 1567: *Melesko Iwan, Mart. Melesko* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від антр. *Мелеш* + суф. -ко.

Мелих — Мк. Пор. 1370: *Стспанъ Мелховичъ* — Львів (ССУМ I 584). ◀ 1. Від давньоукр. чол. ім'я *Мелехъ* — суч. чол. ім'я *Мелех* (див. *Мелеш*). 2. Слц. розм. чол. ім'я *Melich*, співвідносне з повним іменем *Melichar* (Majtán-Považaj 219). У чехів та угорців є також п-ще *Melich* (Moldanová 141).

Меліка [рідше — *Меліка*] — Мк, Пр. ◀ Пох. п-ща спірне. 1. Молд. розм. чол. ім'я *Меликы*, співвідносне з повними іменами *Емilian*, *Михайл* (ДумбрМик 105). 2. Угор. гіпок. ім'я *Melike*, співвідносне з повним іменем *Meliton* (Ladó 191). 3. Серб. чол. ім'я *Милика*, що від антропооснови *Мил* “милий” (Грк 133). 4. Чес. або слц. ім'я *Melich*, співвідносне з повними іменами *Melichar* і *Melchior* (Moldanová 141, Majtán-Považaj 219). 5. Тюрк. апел. *melik* — “володар”, “князь”, поширений на Балканах (Ковачев 344).

Мелник — див. *Мельник*.

Мельник [паралельно з *Мелник*, зрідка вимовляють *Меллик*] — Пр, Мк, Св, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1570; *Jo. Melnik* — Кольчино (UetC 53-14); 1678: *Melnik Jur., Nikita* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1682: *Melynik Vaszily* — Ставне, *Melnik Ivan* — Домашин, *Melnik Michal* — Дубриничі (UetC 88-59); 1740: *Олекса Мельник* — Крайниково (UdAd 78); 1787: п-ще *Mielnik* — Бубниця та ін. на Бойк, Тарнавка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. апел. *мельник* — “мірошник” (Чопей 182, Джедел 85).

Мельничок [паралельно з *Мелничок*, зрідка вимовляють *Мелличок*] — Мж. Пор. 1787: п-ще *Melniczek* і *Mielniczek* — Підгородці, Созань на Бойк, Глодно на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Mielniczkow* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Мельник* + -ок.

Мельничук [паралельно з *Мелничук*] — Рх, Тч. 1787: п-ще *Mielniczuk* — Любинці на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мельник* + -ук.

Менделович †. 1773: присяжний *Elias Mendelovics* — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від нім. ос. назви *Mendel* (Rymut II 84) або від євр. чол. імені *Мендел* (Справочник 39) + суф. -ович.

Менджул [*Мьнджул*] — Тч, Мж. 1429, 1493: *Манчуль* — Сучава (ССУМ I 575); 1443: *Мынзоуль* — Сучава (ССУМ I 625); 1715: *Mensul (Menzul) Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Minczul*, співвідносного з іменем *Михайло* (Керста 120). 2. Від давньоукр. чол. імені *Манчуль*, співвідносного з кал. іменем *Мануїл* (ССУМ I 575). 3. Від серб.-хорв. п-ща *Менша* + формант -ул. Лексема має паралелі в серб. зоонімії. Пор. серб. кличку кози *менша* та кличку цапа *меншан*, у яких є сережки під бородою (РСКНХ XII 365).

Мендикаш [*Мьндикаш*] — Хс. ◀ 1. Напевно, від закарпатоукр. *мендикаш* — “бродяга, волоцюга, пройдисвіт” (Чопей 182) або від старопол. апел. *tendyk* чи *medyk* — “жебрак”, що з лат. *tendicus* (Žabska 85, SW II 922), + рум. демін. суф. -аș. 2. Від п-ща *Миндик* + суф. -аш.

Меньків — Вб, Уж. ◀ Від угор. апел. *menyukő* “блискавка”. У центр. р-нах Угорщини п-ще *Menkő* фіксується з 1720 р., але виводять його так само від апел. *menyukő* — “блискавка, удар грому” (Kázmér 725). Можливо, що наше зближення п-ща з угор. апел. зумовлене лише звуковою подібністю порівнюваних лексем, і таких подібностей у Карпатах можна знайти ще кілька. Напр., давньоукр., серб. і болг. чол. ім'я *Менко* (Грк 190–191, Šimundić 429, Илчев 329), рум. апел. *mâncău* — “ненажера” чи навіть угор. чол. ім'я *Menkó* (оф. *Ménrot* — Ladó 190–191).

Меньків'ят †. 1701: кр. *Menyukővjat* — Тихий (UetC 115-27). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ят від антр. *Меньків*.

Менькій — Вб. ◀ Вар. п-ща *Меньків*.

Менько — Ір. ◀ 1. Здр.-пестл. утворення з суф. -ко від антр. *Меньо*. 2. Усіч.-суф. чол. ім'я від якогось із повних імен *Армен*, *Євмен*, *Фломен* або укр. імен на зразок *Микола*, *Миша*, *Михайло* (Керста 135, Петровський 322, Грк 129, Ladó 190 та ін.).

Меньо — Вб. Пор. 1787: п-ща *Meniow* і *Myniow* — Комарник, Бачина на Бойк (ЙМ). ◀ Чол. ім'я, яке починається на *Ме-* чи *Ми-*, як *Мелетій*, *Мефодій*, *Микола*, *Миша*, або закінчується на -*мін* чи -*мен*, як *Вен'ямін*, *Євмен*, *Філомен*.

Меньчик — Мк. ◀ 1. Утворення з суф. -ик від антр. *Менько*. 2. Твірною основою п-ща могло стати й пол. п-ще *Межа*, співвідносне з апел. *тежа* — “мукá”.

Менюр — Пр. ◀ Від антр. *Меньо* + -ур.

Мерендюк — див. *Меридюк*.

Мерéнич — Ір, Вн. 1772: присяжний *Michael Merenics* — Іршава (Удварі-2 300); 1755: п-ще *Merenics* — Заріччя (Szabó 276). Пор. ще 1787:

п-ща *Merena* — Поляни, Ставища та ін. на Бойк, *Meryna* — Кам'янка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антропонімізованої назви риби *мерена* (Чопей 183, Владыков 228, Гр 122, Он I 437).

Мереній [*Меріній*] — Пр. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від антропооснови *Merena* (див. *Мереніч*).

Меренка — Хс. 1605: кр. *Merinka Ferencz* — Колочава (Bélay 160). Пор. 1681: шл. *Marcz Merincse* — Джулешті (Bélay 143). ◀ Від антр. *Merena* (див. *Мереніч*).

Меренко — Хс. Пор. 1819: п-ще *Merenko* — Волосянка, Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ Морфол. зміна п-ща *Меренка*.

Мересій — Ір, Уж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, розм. вар. чол. кал. імені *Марес* (Справочник 433), що відповідає повному імені *Маресий*.

Мерза — Рх. 1469: *пип Мырзя* — Ясси (ССУМ I 625); 1470: *Мързс сипь Станчюль* — б.м.н. (ССУМ I 622); 1689: кр. *Mirze Tomas, Toder* — Нан (Bélay 176). ◀ 1. Імовірно, від тат. чол. імені *Марза/Мурза* (Справочник 137), відомого молдованам, балк. народам, зокрема боснійцям (РСКНХ III 602), що з тюрк. *mirza*, а останнє — з араб. *amir* “князь” (ССУМ I 625). Голосний */e/* в корені п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції. 2. Карп. діал. *мерза/мирза* — “мерзотник, негідник” (Мат. до буков. V 72, Гр 122, Гр II 418), “наклеп” (Он I 437).

Мерзанич [*Мырзанич*] — Св. ◀ Від андр. *Мирзаниа* “дружина *Мерзи*” + *-ич*.

Мериндіок — Тч. Пор. 1819: п-ща *Merendiak, Merendycz* — Либохора, Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від персоніф. місц. діалектизму *меріндя/мерендя* — “торба з харчами”, “харчі на дорогу”, “вим'я корови”, “полуденок” (Ж-Н 434, Чопей 183, Гр II 418, Гр 12, Дездемел 86, Мат. до буков. V 73), що від рум. *merinde* — “провізія”, “приготовлена їжа”.

Мерунка — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Мерцел — Хс. ◀ Імовірно, від кал. чол. імені *Marzellus, Marcel, Marsel*, властивого німцям.

Мерцин — Мк. ◀ Фонет. вар. кал. чол. імені *Мърцин* (укр. *Мартин*).

Месарош †. 1773: присяжний *Samuel Meszaros* — Кайданово (Удварі-2 300). ◀ Угор. п-ще від їх же апел. *mészáros* — “м'ясник”.

Метелешко — Тч, Св. Пор. 1213: *Methel pristaldus* — ком. Сіладь (Reg Var 176). ◀ Від чол. імені лат. пох. *Metellus*, що від назви відповідного римського роду (Šimundić 218). Пор. ще

запис 1673 р.: *стрий муй Митилько* — Іршава (ПаПо-2 24). Серед марамороських румунів XVII ст. було п-ще *Metelis* (Bélay 134), а нині побутує п-ще *Metescu*, яке Й.Йордан, не мотивуючи, зіставляє з рос. ім. *метель* (Iordan 303).

Метенко — див. *Митенко*.

Метеньканич — див. *Митеньканич*.

Метінський — Рх. ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Muta* (< *Димитрије, Митар* — Гр 138) + *-инський*.

Метківський — Мк. ◀ Дериват зі слов. суф. *-овський* від чол. імені *Метко*, яке в болгар та хорватів співвідноситься з *Методій*, а у сербів — ще й із *Mega* (Илчев 330, Šimundić 429, Грк 130); поляки виводять його з нім. ос. назв *Met* та *Mett* (Rymut II 86).

Мецак — Рх. ◀ Напевно, фонет. вар. п-ща *Мицак*, що постав унаслідок гуц. обниження артикуляції голосного */m/*. Пор. ще староукр. чол. ім'я *Мець* (Керста 135).

Мецгер [*Медзгер*] — Мк. П-ще є у чехів та хорватів. Д. Молданова виводить його з нім. діал. *Metzger* “різник” (Moldanová 143). Уперше п-ще фіксується у XV ст.: *землю присудили Мезкирю* — м. Вільно (ССУМ I 584).

Мешанич — див. *Мишанич*.

Мешко [зрідка — *Мешко*] — Мк, Ір, Пр, Вб, Вн, Рх, Св. 1214: *iudice Mescu comes de Beregu* — Береги (Reg Var 75); 1720: кр. *Dem. Mesko* — Колодне (Bélay 134); 1738: свящ. *Григорий Мешко* — Арданово, а 1773 — *Иван Мешко* (там само); 1772: староста *Andreas Mesko* — Кайданово (Удварі-2 300); 1772: присяжний *Gregorius Mesko* — Грабово (Удварі-3 304). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Мешко*, яке співвідноситься з повними іменами *Методій, Мелетій*. В Україні ім'я *Мешко* фіксується в козацьких реєстрах 1649 р. 2. Фонет. видозміна п-ща *Мишко*.

Мешкулич — Пр. ◀ Від андр. *Мешкуля* — “дружина *Мешка*” + *-ич*. Пор. п-ще аналогічного змісту 1787 р.: *Meschyszyn* — Росохач на Бойк (ЙМ).

Мештер — Хс. 1404: *Драг мсцпр* — Сигіт (ССУМ I 588); 1542: вл. *Jo. Mesther* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1696: гор. *Lad. Mester* — Хуст (Bélay 152); 1720: кр. *Ge. Mester* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від угор. апел. *mester* — “майстер”, що раніше означало “керівник” (Kázmér 726). В угорців лексема *mester*, що прийшла з лат. *magister* через нім. *meister*, фіксується з 1436 р. (там само), а у сербів — із XIV ст. *Мсцпрь Радославь* (ГркРеч 120).

Мещик — Тч. ◀ Від антр. *Мешко* + *-ик*. Пор. аналогічні утворення 1787 р. в гал. с. Каль-

на: *Meszczak, Myszczak, Myszczyk* (ЙМ). Пол. ономасти схильні виводити п-ще від дієсл. *mieszać* — “мішати”, а також від слов. двоосновного імені *Mieczisław* (Rymut II 93).

Мигалéвич — Новоселиця на Мж. 1652: *Мафтссм Мигалевичом єреом колоницким* (Яворск 200); 1819: п-ще *Mihalewicz* — Головецьке на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. чол. імені *Мигáль*, співвідносного з угор. *Mihály* (оф. *Михайло*), + *-евич*. Пор. ще серб. п-ще *Михалевич* (РСКНЈ XII 654).

Мигалéга — Ір, Вн, Хс. 1787: п-ще *Michalega* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. чол. імені *Мигáль* (оф. *Михайло*) + згр.-знев. суф. *-ega*.

Мигалéйко — Мк, Хс. ◀ Від антр. *Мигáль* + бойк. здр. суф. *-ейко*, що відповідає загальноукр. суф. *-енько*.

Мигалéць [*Мигаліць*], *-льця* — Домашин, Ільниця. ◀ Від місц. чол. імені *Мигáль* (оф. *Михайло*) + *-ець*. Пор. ім'я козака *Михалець* у Ніжинському полку 1649 р. У хорватів є п-ще *Mihalec* (Leksik 421).

Мигáлик — Вонігово, Бедевля, Дусино, Горонда. Пор. 1787: п-ще *Michalik* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр. імені *Мигáлик*, що з *Мигаль* “Михайло”, + *-ик*. (Керста 120). П-ще *Mihalik* є у хорватів (Leksik 422).

Мигаліна — Уж, Пр. ◀ Від місц. чол. імені *Мигáль* (оф. *Михайло*) + здр.-знев. суф. *-ина*, як у іменах *Гриціна, Іваніна, Федіна*. П-ща *Михаліна, Mihalina* є також у сербів та хорватів (РСКНЈ XII 654, Leksik 422).

Мигалінюк [*Мигалетюк*] — Рх. ◀ Від антр. *Мигаліна* + *-юк*.

Мигаліско — Ужгород. В останні роки записують *Михаліско*. ◀ Від місц. укр. чол. імені *Мигáль* (оф. *Михайло*) + *-иско*.

Мигáлич — Виноградів. 1715: кр. *Fr. Mihalicz* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). П-ще дуже поширене у Хорватії (Leksik 421–422). ◀ П-ще, імовірно, принесено з Хорватії, а утворено його від рідкісного жін. імені *Мигáля* (оф. *Михайлина*) за допомогою метр. суф. *-ич*.

Мигалішин †. 1715: кр. *Феодор Мигалішин* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Місц. укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Мигаліха* — “дружина Мигалія”.

Мигалішинець [*Мигалішиниць*], *-нця* — Дубове. ◀ Від андр. *Мигаліха* — “дружина Мигалія” + суф. *-инець*.

Мигалів †. XVII ст: *Федѣръ Мигалѣвъ* — В. Студений (Сах 74). Пор. ще 1401: у Михалевѣ *избѣ* — с. Королево (МикЧу 64) ◀ Від антр. *Мигáль* + пос. суф. *-ів*.

Мигáлка — Грушово. Пор. 1705: кр. *Mihalyka Mihaly, Steph.* — Калинешті (HodOkt 457); 1705: свящ. *Joan. Mihalka* — Терново (HodOkt 44). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Мигáлко*.

Мигáлко — Вб, Мк, Св, Хс, Тч. 1570: *Jac. Mihalko* — Неліпино (UetC 53-14); 1603: *Мигалкув брат Кузми Лазур* — Бенедиківці (Лел Пам 223). ◀ Від місц. чол. імені *Мигáль* (оф. *Михайло*) + *-ко*.

Мигалкóвич — Вільхівці, Вільхівці-Лазі. 1567: кріпаки *Marc. Mihalkowicz, Mihalkowicz Jac.* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від антр. *Мигалкó* + суф. *-ович*.

Мигалóвич — Костринська Розтока, Воловець. 1582: *Horvath Mihalovics Simon* — Давидково (LehBer 219); 1648: *Mihalouicz Pavel* — Свалява, *Mihalouich Fetyko* — В. Ворота (Maksay 528, 549); 1699: *Mihaloviz Jurko* — В. Ворота (Maksay 596). ◀ Патр. від чол. імені *Мигаль* (угор. *Mihály* — укр. оф. *Михайло*), яке в Україні (напр., у козацьких реєстрах) фіксується з XVII ст. (У сербів вар. *Михаль* кваліфікується як гіпок. — РСКНЈ XII 654).

Мигáль — Мж, Св, Уж. 1401: у *Михалсвѣ избѣ* — с. Королево (МикЧу 64); 1525: шл. *To. Mihal* — Сер. Водяне, 1600 — вл. *Jo. Mihalj* — Солотвина (Bélay 122, 120); 1571: п-ще *Mihaly* — Юлівці (Szabó 360); 1604: кр. *Jo. Mihaly* — Вонігово (Bélay 212); 1711: *Мигаль Якобин* — Сокирниця (UdAd 73); 1720: *діакон Феодор Мигаль* — Сер. Водяне (Гаджега-М 178). ◀ Від традиц. укр. чол. імені *Мигаль*, на якому позначилася угор. вимова фонему /x/ (оф. *Михайло* — Чопей 184, Керста 120). На Зак ім'я *Мигáль* фіксується з XIV ст. Пор. 1372: *Luchy Pal fia Mihaly* — Боржава (LehBer 165); 1492: *дякъ Мигаль пыхънскы* — б.м.н. (ССУМ I 588).

Мигалькó [рідше — **Мигáлько**] — Уж, Хс. 1567: п-ще *Mihalyko* — Раковець (Szabó 458); 1665: кр. *Mate Mihalyko* — Довге (Bélay 136); 1705: кр. *Mihályka Mihaly Steph.* — Калинешті (HodOkt 457). ◀ Від місц. здр.-пестл. чол. імені *Мигалько*, що від *Мигаль*, тобто *Михайло*. Пор. ще 1631: шл. *Par Jaczko Mihalyko* — Тюшка (Bélay 209).

Мигальніцький — Оріховиця. ◀ Від персоніф. слц. апел. *mihalnica* — “повіка, вія” + *-ський*.

Мигáльчинець [*Мигáльчиниць*], *-нця* — Порошково, Ужгород. ◀ Від андр. *Мигáлька* — “дружина Мигалія” + *-инець*.

Мигáльчич — Богдан 1715: кр. *Jo. Mihulcsicz (!)* — Терново (Bélay 166). П-ща *Михолчих, Михольчих* є у сербів (РСКНЈ XII 654–655), а *Mihalác* — у хорватів (Leksik 421). ◀ Від андр. *Мигáлька* — “дружина Мигалія” + *-ич*.

Мигóвич [рідше — Миговіч] — Св, Мк, Ір, Бг, Вн. 1567: *Mihowich Iwan* — Поляна, *Mihowicz Rucz* — Підполоззя, *Boris Mihowicz* — Павлово (UetC 53-12); 1570: *Nic. Mihowich* — Дусино, *Fran. Michowich* — Павлово (UetC 53-14); *Mihovics* — Росош (LchBer 679); 1682: *Mihovics Danko* — Дусино (LchBer 246); 1704: *Mihovics Andri* — Кучава (HodGens 7); 1704: кенези *Mihovics Olexa, Danko, Fedor, Jurko...* — Росош (HodGens 11). П-ще *Mihović* є і в Хорватії (Leksik 424), а *Meovich* — у сербів (РСКНІ ХІІ 379); 1772: староста *Joannes Mihovics*, присяжні *Gabriel i Theodorus Mihovics* — Росош (Удварі-2 303). ◀ Слов. утворення з патр. суф. -ович від чол. імені *Миго* або *Михо*, яке у сербів співвідноситься з *Михош* (Грк 138, 139), у хорватів — із *Miho* (Šimundić 141), в угорців — із *Mihó*, тобто *Mihály*, *Михайло* (Ladó 191, Hajdú 71). На Зак п-ще *Miho* зафіксоване 1607 р. в с. Костьова Пастіль: *Miho Fetyko* (UetC 104-8).

Мигóвк — див. **Мігóвк**.

Миговкáнич [рідше **Міовкáнич**] — Вб. ◀ Від андр. *Миговкáня* “дружина *Миковка*” + -ич, а *Мигóвк(а)* — це угор. чол. гіпок. ім'я до повного імені *Mihály*, тобто *Михайло*. Пор. 1705: свідок *Alexius Mihuc* — Сопунка (HodOkt 436).

Мигóлинець — Мж. 1773: присяжний *Joannes Miholinecz* — Чертіж (Удварі-2 299). Пор. хорв. п-ще *Miholinec* (Leksik 423). ◀ Очевидно, від серб. назви осіннього свята *Михоља* — “Михаїла” (РСКНІ ХІІ 654) + суф. -инець. Чол. ім'я *Mihol* у хорватів фіксується з ХІІІ ст. (Šimundić 141).

Мигул †. 1715: кр. *Jo. Mihul* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від антр. *Múgo* (див. **Мигóвич**) + рум. формант -ul.

Мигульчич †. 1715: кріпаки *Jo., Nic. Mihulcsicz* — Терново (Bélay 166). ◀ Від андр. *Мигу́лька* — “дружина **Мігуля**” + суф. -ич.

Мигулянич †. 1715: кр. *Mihulanics* — Терново (Bélay 166). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ич від андр. *Мигуляня* — “дружина **Мігуля**”.

Мігліс — Вел. Ком'яти, Онік, Чорний Потік. Пор. 1638: п-ще *Miglész* — Туртеребеш (Szabó 531). Пор. п-ще *Migles* у хорватів (Leksik 421). ◀ 1. В угорців є п-ща *Migléci, Miglészi*, які вони виводять від ойк. *Migléc* (Kázmér 731), але закарп. п-ще не подібне структурою на відтопони́ме. 2. Імовірно, пол. п-ще *Miglas, Miglus* чи *Miglos*, що від дієсл. *migać* — “моргати”, “кліпати” (Rymut II 95), фонет. zdeформоване в укр. мові.

Мидініцій — див. **Меденцій**.

Мідяник — Тербля. 1730: *вуд Медяніка Томы сума десять золотых* — Стеблівка (Ud-1 78); 1787: п-ща *Midian, Midzian* — Одрехова на

Лемк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *медяник* — “медовий калач” (Ж-Н 432, Гр II 415, Гг 121). Пор. ще серб.-хорв. діал. *меденик* — “калач, намазаний медом” (РСКНІ ІІ 283).

Мідянка — Тячівські Лази ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Мідянко**. 2. Від закарп. апел. *мідя́нка* — “медунка”, “медоносна рослина, нарцис” (Хс). Пор. ще гуц. апел. *медéнка* — “дерев'яна посудина для меду” (Гг 121).

Мідянко — Угля. 1715: кр. *St. Megyanka, Miguanka* — Дубове (Bélay 136); 1787: п-ще *Medianko* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. дериват із суф. -ко від карпатоукр. прикм. *мидяний* чи *мédіний* — “медовий”, “солодкий”, *мédстий* — “дорогий” (Гр II 415, Гг 121, Он I 435). 2. Підставою для виникнення цього п-ща могла бути не лише смакова, але й кольорова ознака першого денотата, зокрема медово-жовтий колір шкіри (див. п-ще **Меду́лич**). 3. Від серб.-хорв. чол. імені *Михул* (РСКНІ ХІІ 509).

Мійгеш — Тч, Хс, Вн, Ір. 1544: п-ще *Muhes* — Виноградів (Szabó 421); 1605: кр. *Mehes Lázár* — Приборжавське (Bélay 220); 1715: кр. *To. Mehes* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Від угор. діал. апел. *méhes* — “пасічник” (Kázmér 722–723).

Мійс — Медведівці. ◀ 1. На думку М. Казмира, угор. п-ще *Mész* походить від апел. *mész* — “вапно” і спочатку могло позначати вапняра (Kázmér 727). 2. На нашу думку, воно могло походити й від угор. апел. *méz* — “мед”.

Мійсар — Свалява, Луг на Рх. ◀ Від слц. апел. *mäsár* — “м'ясник” або від співзвучного серб.-хорв. апел. *mesar* із тим же зн. У цих мовах є не лише зазначені апел., але й відповідні п-ща (РСКНІ ХІІ 407, Leksik 418). Поява звука /й/ у п-щі — наслідок впливу угор. вимови, зокрема аналогія до угор. п-ща *Mészáros*.

Мійсарош [рідше — **Місарош**] — Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Хс, Тч. 1600: гор. *El. Mizaros* — Тячів (Bélay 205); 1685: гор. *Mészáros Mihaly* — Ужгород (HodAd 26); 1715: гор. *Andr., St. Mészáros* — Хуст (Bélay 153). ◀ Від угор. слов'янізму *mészáros* — “м'ясник”.

Мікеш — див. **Мікеш**.

Микіта — Мк, Ір, Вн, Вб, Хс, Тч, Мж, Пр, Уж. 1483: п-ще *Mukytha alias Bethew* — Горінчово (Bélay 143); 1682: *Mikita Illko* — Сіль (UetC 88-59); 1699: *Mikita Kundrath* — Котельниця (Maksay 600); 1720: кріпачка *Vekla Mikita* — Кошельово (Bélay 164); 1772: староста *Daniel Mikita* — Сундаковиця (ДэжеДел 286). ◀ Від укр. кал. імені *Микита*.

Микитанинець — Чинадьово, Н. Грабівниця, Глинянець. ◀ Від андр. *Микитаня* — “дружина Микити” + *-инець*.

Микитанич — Стричава, Руські Комарівці. ◀ Від андр. *Микитаня* — “дружина Микити” + *-ич*.

Микитеря [*Микитіря*] — Синевир. ◀ Від чол. кал. імені *Микіта* + квалітат. суф. *-еря*. Пор. також пол. п-ще з цією основою *Nikite-rowicz* (Rymut II 96).

Микитинець [*Микітиниць*], *-нця*. 1648: *Kuzma Mikutinicz* (!) — Задільське (Maksay 536); 1649: *Mikisinecz* (!) *Matyi* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. 1646: *сынъ Микитин* — Ділове (ПаПо-3 10); 1787: п-ща *Мукутын*, *Мукитын* — Тухля, Ялинкувате та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микіта* + суф. *-инець*.

Микитич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Mikiticz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микіта* суф. + *-ич*.

Микитович †. 1743: *димитріи микитович* — Мішкаревиця (Сах 92); XVIII ст.: присяжний *Lucas Mikitovics* — Латірка (Удварі-2 301). ◀ Від антр. *Микіта* + суф. *-ович*.

Микитча †. 1699: *Mikicse Pál* — Кольчино (Maksay 562). ◀ Від антр. *Микіта* або *Микітка* + суф. *ча(т)*.

Микитчак — Мж, Хс, Ір. ◀ Від антр. *Микитка* + *-як*. Пор. п-ще *Mikityak* — Кропивник на Бойк (ЙМ).

Микитюк — Рх, Ір. ◀ Від антр. *Микіта* + *-юк*. Пор. 1696: кр. *Jo. Mikityuk* — Ясіння (Bélay 167).

Микицей — Руське Поле, Буштино, Нове Барово. П-ще *Мукусеј* є на прикарп. Гуц (Vincenz 195). Пор. 1787: *Мукітеј* — Ясениця Сільна на Бойк, а *Мутрысеј* — Спас біля Рожнятова (ЙМ). ◀ 1. Від здр.-пестл. чол. імені *Микитця* (≡ *Микіта*). Пор. ще давньоукр. чол. ім'я *Никитей* (< *Никіта* — Керста 121). 2. Утворення з карп. суф. *-ей* від укр. чол. імені *Микитця*, серб.-хорв. чол. гіпок. імені *Микица* чи *Микеца*, які відповідають повним іменам *Микајло*, *Микола*, *Микула*, *Милян*, *Мирослав*, *Митар* (РСКНІ XII 516, Грк 131, Štimundić 431–432).

Мікла — Уж, Мк. 1418–1436: вл. *Мукле* — Бедевля (Bélay 126); 1431: чол. ос. назва *Мукля* — Баскаківці (ССУМ I 589); 1551: шл. *St. Muckle* — Вільхівці (Bélay 154); 1705: свідок *Mikle Prikor* — Бирсана (Bélay 449); XVIII ст.: *Миклови сынове* — Середне (ПаПо-1 167). Пор. ще 1787: п-ще *Miklak* — Головецьке на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Mikla* фіксується 1418 р. Там само фіксуються і п-ща *Miklan*, *Miklas*, *Miklasz* та ін. (Rymut II 97). ◀ Від карп. вар. чол. імені *Мікла* (оф. *Микола*). Антр. *Мукля*, *Мукль* часто висту-

пають у молд. грамотах XV ст. (ССУМ I 589) як співвідносні з повним іменем *Микола*. У сербів цю роль виконують вар. *Мукля*, *Муклик* (РСКНІ XII 516, 517). В угорців є також п-ще *Mikla* (1522), і вони так само виводять його від гіпок. до імені *Miklós* (Kázmér 734).

Міклаш †. 1618: кр. *Michal Milkas* — с. Юркова Воля на Маковиці (Mars 90); 1673: *Муклаш у Гаврила хижи* — Іршава (ПаПо-2 24); 1715: кр. *Mich. Miklas* — Келечин (Bélay 162); 1720: кр. *Ign. Miklas* — Керецькі (Bélay 163). У поляків також є п-ще *Miklasz*, і вони пов'язують його з іменем *Mikolaj* (Rymut II 96). ◀ Отже, п-ще тієї ж етимології, що й п-ще **Мікла**.

Микловда — див. **Міклівда**.

Микович [рідше — **Микович**] — Уж. 1567: *Мукюич Lazar* — Павлово, *Laz. Mikowich* — Дусино (UetC 53-14); 1648: *Mikouich Koszty* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від давнього місц. чол. імені *Мико*, яке в давньоукр. мові співвідноситься з *Микола*, *Микула* (Керста 121, 135), у сербів — із *Михајло* і *Митар* (Грк 131), в угорців — із *Mihály* (Ladó 191), у молдован — із *Думитру* (ДумбрМик 105). Твірна основа *Мик-* на Зак фіксується з XIII ст. Пор. 1213: *per pristaldum nomine Miciu* — ком. Саболч (RegVar 159); 1214: *Majd. Mikow* — Чинадьово (LehBer 713); 1290: *Mikov custade* — Ужгород (Nagy-1 34); 1411: вл. *Муке* — Бедевля (Bélay 126); 1572: кр. *Miko* — Тросник (Szabó 471); 1333: земпл. піджупан *Mikowcha* (Nagy-1 70 та ін.).

Микола †. ◀ Від укр. чол. імені *Микола*. Чол. ім'я *Микола* з заміною ініціального /ш/ на /м/ фіксується на Зак з XIII ст. Пор. 1213, 1280: *Mikola* — ком. Уточа (Szabó 159, 180); 1482: *Mykola Nemes* — Драгово (Bélay 168); 1508: гор. *To. Mykola* — Хуст (Bélay 150).

Миколай †. 1589: п-ще *Mikolai* — Чєпа (Szabó 313); 1606: *Mykolay Istvan* — Четово (LehBer 196). ◀ Від укр. імені *Миколай* чи пол. імені *Mikolaj*, яке у Польщі з 1369 р. функціонує як п-ще (Rymut II 96).

Миколайчук — Руське Поле. Пор. 1787: п-ще *Mikolajczyk* — Мисцова, Тилява на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Миколáй* (Керста 121) + суф. *-чук*.

Миколіч †. 1567: *Мукюльч Lazar* — Дусино, *Мукюльч Fedor* — Голубине (UetC 53-12), *Juzko Mikolich* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1678: кр. *Mikolicz Pahnó* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Mikola* + *-ич*.

Микора — Терєбля, Копашново. 1428: п-ще *Mikor* (!) — Сер.Водяне (Bélay 121); 1715: кр. *Gergely Jur, Mikora* — Рус. Поляна (Bélay 180);

1787: п-ще *Mikort* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Місц. рум. вар. чол. імені *Микола* — *Micoarǎ* (Const 117), тобто *Мико́ла*, але з ротацізмом. Антр. *Mikora, Mikorda* з рум. ротацізмом у XV ст. дійшли вже навіть на пол. землі (Rymut II 97).

Микор'як — Драгово, Ужгород. ◀ Від антр. *Мико́ра* + -як.

Микоч †. 1727: свящ. *Ігнатій Микоч* — Олешник (Лучкай-Іс 212). ◀ Напевно, від усіч. імені *Микола*. Пор. пол. п-ща *Mikoć, Mikoczyński* (Rymut II 97).

Микю́ла — Уж, Мк, Ір. 1221: *ferro predici Micula et Crachun* (RegVar 231, 271); 1499: *оноуковс Микоула* — Гирлів (ССУМ I 589); 1603: *Абрам Микоула побожив...* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1682: *Mikula Ignacz* — Кострини (UetC 88-59); 1715: *Mati Mikula* — Студений (Bélay 145); 1720: кр. *Lad. Mikula* — Терново (Bélay 166); 1787: п-ще *Mikula* — Верхня, Луг на Лемк (ЙМ). П-ще *Mykula, Mykulak* є й на пол. землях (Rymut II 97). ◀ Від традиційного давньоруського чол. імені *Микю́ла*, яке в Карпатах фіксується в найдавніших документах і в суч. говорах (Чопей 184). Пор. 1434: *Микоула Хоудс* — Сучава (ССУМ I 590). Ім'я *Микоула* з початковим /м/ та голосним /у/ в корені представлене в давньорус. билинах (*Микоула Селянинович*), у старосерб. мові (Грк Реч 120), у рум., слц., чес. і пол. мовах, а таке його фонет. оформлення завдячує, мабуть, рум. апел. *mic* “малий”.

Микула́нинець — Мк, Уж, Ір. Пор. 1720: кр. *Alex., Jo. Mikulanecs* (!) — Нересниця, а 1715 — *Mich. Mikulavanicz* (!) — Кричово (Bélay 176, 170). ◀ Від андр. *Микула́ня* — “дружина *Микю́ли*” + суф. -инець.

Микулéць [*Микуліць*], -льця — Хс, Тч, Рх, Вн. 1640: шл. *Mikulcz* (!) *Illye, Zimeon* — Н.Вишава (Bélay 219); 1715: кр. *Jo. Mikulecz* — Сер.Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. *Микю́ла* + -ець. П-ще *Mikulec* є також у хорватів (Leksik 427), а у поляків антр. *Mikulec* фіксується 1387 р. (Rymut II 96).

Микю́лин, -на — Хс, Мж. 1470: *сыны Микоулины* — Сучава (ССУМ I 590); 1720: *Jo. Mikulin* — Керецькі (Bélay 163); 1695: *зять дякона Микоулиного* — Воловець (Яворск 205). ◀ Від антр. *Микю́ла* + -ин. П-ще *Микулин* є у сербів, хорватів (РСКНІ XII 523–524, Leksik 428) та у поляків (Rymut II 96).

Микю́лич — Ужгород. 1478: *пан Стецко Микоулич* — Львів (ССУМ I 590); 1645: п-ще *Mikulics* — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Mikulicsa Alexa* — В.Руна (Bélay 186); 1751: кр. *Гелена Микоулич невичанська* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Mikulycz* —

Боднарка на Лемк, *Mykulycz* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микю́ла* + -ич. П-ще *Микулин* є також у сербів (РСКНІ XII 523), хорватів (Leksik 428) та у поляків (Rymut II 96).

Микулічинський, -кого — Рахів. ◀ 1. Прикм. від ойк. *Микуличин* (Ів.-Фр. обл.). 2. Від антр. *Mikulistsin* (!), який згадується в с. Рокосово 1775 р. (Szabó 454).

Микуличиню́к — Ясіння. ◀ 1. Імовірно, від катойк. *микуличиню́к* — “виходець із с. *Микуличин*”, що на Ів.-Фр. 2. Укр. утворення з патр. суф. -юк від серб. або хорв. п-ща *Микуличин* (РСКНІ XII 523, Leksik 428).

Микю́лка — Н.Бистрий, Березово, Кальник. 1446: *dominus Nicolaus, dictus Mikulka* — Перемишль (Smołka II 11); 1720: кр. *Jac. Mikulka* — Кошельово (Bélay 164); XVIII ст.: *Петро Микулку* — Горінчово (ПаПо-2 19). ◀ Від давньоукр. або пол. здр.-пестл. імені *Микулка* (оф. *Микола* — Керста 121, Rymut II 96).

Микю́льцьо — Бегендятьська Пастіль ◀ Морфол. вар. п-ща *Микю́льця*.

Микю́льця — Пр, Св, Уж. ◀ Від антр. *Микю́ла* + здр.-пестл. суф. -ця.

Микульча́к — Березово, Горінчово, Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Микю́лка*, *Микулéць* або *Микю́льця*.

Микульчат †. 1682: *Mikulcsat Olexa, Mikulcsat Hricz* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Від антр. *Микю́лка* або *Микю́льця* + суф. -я(т).

Микулю́к — Мала Копаня. ◀ Від антр. *Микю́ла* + суф. -юк.

Микуля́к — Тч, Хс, Мж. 1618: кр. *Iwan Mikulyak* — Медведжий на Маковиці (Mars 60); 1787: п-ща *Mikulak, Mykulak* — Холми, Розтоки, Ілемня та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микю́ла* + суф. -як.

Микуля́н — Велятин, Вишково. П-ща *Микуля́н* і *Микуля́нац* є також у сербів та хорватів (РСКНІ XII 523, Leksik 478). ◀ Від антр. *Микю́ла* + атрибут. суф. -ян.

Микуля́нець, -нця — Тч. 1720: кр. *Jo. Mikulanecs* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Від антр. *Микуля́н* + -ець.

Микуля́нич — Тч. ◀ Від андр. *Микуля́ня* — “дружина *Микю́ли*” + -ич (Див. ще *Мигулянич*).

Микю́рич — Сасово. П-ще записують також **Никю́рич**. Пор. запис 1772 р.: присяжний *Mathias Mekutrics* (!) — Гукливий (Удварі-2 300). ◀ Укр. патр. утворення із суф. -ич від антр. *Микю́ла* зі слідами рум. ротацізму (див. *Мико́ра*). Пор. пол. п-ще *Mikura* (Rymut II 98).

Микурка †. 1715: кр. *Gr. Mikurka* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від рум. чол. імені *Micura*, спів-

відносного з місц. укр. *Микула* і пол. діал. *Misula* (Rymut II 98), + *-ка*.

Мілень [*Мілинь*], *-ня* — Довге, Королево. Пор. 1787: п-ща *Mileniow* — Церківка, *Miliniowicz, Mileniewicz* — Грабів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, слов. розм. ім'я *Милен*, що від прикм. *мил* “милий” (Грк 132, Šimundić 434, 435, РСКНІ XII 527). М'якість кінцевого /ш/ — наслідок угор. впливу. 2. Фонет. видозміна п-ща **Мелень**.

Міловіч — Буковець, Ужгород. П-ще *Милових* є також у сербів та хорватів (РСКНІ XII 542, Leksik 434), а *Milowić* — у поляків (Rymut II 101). ◀ Від праслов. чол. імені *Миль*, співвідносного з прикм. *милий* і двоосновними іменами моделі *Милославъ, Добромиль*, яке має продовження в суч. слов. мовах у вигляді імен *Мил, Мило* (Marčić II 135, Грк 131, Илчев 332–335, Rymut II 101), + *-ович*. Антропооснова *Мил* здавна популярна в Карпатах. Пор. середньовічні закарп. антр. *My luzth* (Nagy-1 130), *Milota* (LehBer 231), *My luch* (MaksaySz 151) та ін. У Прикарпатті у XVIII ст. також було чимало п-щ із цією основою: *Милевич, Миу, Milanicz, Militycz, Milaw, Milow, Milik*.

Мільо — Рипинний, Сойми. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Мільо*, що з *Милован, Милодраг, Добромил* (Грк 135), яке у болгар виражало побажання “Хай буде милим!” (Ковачев 353), або від пол. імені *Milo* (Rymut II 101). Пор. 1491: топ. *Милсвъ став* — Сучава (ССУМ I 591). 2. Від кал. імені *Мило*, співвідносного з *Михайло* та *Еміль* (Илчев 335).

Мільович †. 1750: п-ще *Melyavics* — Фанчиково (Szabó 329). П-ще *Milovicz* є і в поляків (Rymut II 101). ◀ Від антр. **Мільо** + *-ович*.

Мінай †. 1350: *Jan Minaj* — власник с. Лази (Perfес 95). П-ще *Мунај* є і в Польщі (Rymut II 102). ◀ 1. Від кал. чол. імені *Мина* + *-ай*. Ім'я *Міно* вживалося на Зак у минулому. Пор. запис 1787 р. із с. Гусний: *сыны Павловы Мино и Сенько* (Сах 87). 2. Усіч.-суф. дериват від давньослов. двоосновного імені на зразок *Минигнѣвъ* (Rymut II 102).

Мінда [*Мьнда*, зрідка пишуть *Монда*] — Вл. ◀ 1. Регресивне утворення від місц. дієсл. *мьндати* — “невиразно, ліниво говорити” (Мк, Ір). Можливо, від угор. *mondani* — “казати”. 2. Від бойк. *мінда* — “незугарна особа” (Долина). Пор. також 1787: п-ща *Mendak, Menduk* — Бережок на Бойк (ЙМ). 3. Від пол. апел. *minda* — “монета” (Rymut II 102).

Міндик [*Мьндик*] — Св, Ір, Мж. [Інколи пишуть *Мондик*]. Пор. 1570 р.: *Mat. Mendegh* —

Бистриця (UetC 53-14). Пор. ще суч. п-ще *Mundiczka* у прикарп. гуцулів (Vinccenz 581). ◀ Від **Мінда** + суф. *-ик*.

Міндікаш [*Мьндикаш*] — Вишково, Хуст. (Див. **Мендікаш**).

Міндович †. 1787: п-ще *Mendovits Ivan* — Загороб (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Мінда** + суф. *-ович*.

Міндрич [*Мьндрич, Мондрич*] — Рипинний, Річка, Луково. 1680: *Mendrits (!) Gyurko* — Буківцьова (UetC 88-59). Пор. 1570: *Laz. Mendrig (!)* — Обава (UetC 97-29). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Міндра*. Пор. 1428: *вѣра пана Мьндрѣ* — Сучава (ССУМ I 624); 1436: *тѣгалъ съ паномъ мьндрою* (там само). ◀ 2. Від буков. діал. апел. *міндра* — “чепуруха” (Мат. до буков. V 76), що з рум. *mîndru* — “гарний”, “коханий”, + *-ич*.

Міндрюц [*Мьндрюц*] — с.Хижа. [Здебільшого пишуть **Мандруц**]. ◀ Рум. п-ще *Mîndruca*, яке є демін. від *mîndru* — “коханий” (Iordan 311), а це з *mîndruț* — пестл. прикм. відповідник до укр. *гордий, задоволений, гарний, чудовий*.

Міндюк — Костилівка, Рахів, Розтока. ◀ Від **Мінда** + *-юк*.

Мінев'ят †. 1575: *Lad. Meneviat* — Верб'яж (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ев'ят* від антр. **Міньо** або *Міня*.

Мінинець [*Мьиниць*], *-ця* — Рипинний, Тюшка. Інколи пишуть: **Монинець**. Пор. 1787: п-ща *Minik, Mynik* — Тершів, *Minucz* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Мьня* (орфогр. — *Миня*), що від місц. діал. *мьня* — “киця, кішка” (Зак, Он I 440), + *-инець*. 2. Менш імовірно, від укр. кал. чол. імені *Мина* (Керста 120) або серб. чи молд. *Мина*, кожне з яких у цих мовах має власні етимологічні відповідники (РСКНІ XII 575, ДумрМик 107). 3. Від апел. *миня* — “примара” (ЕСУМ III 463) + *-ич*.

Мінька [*Мьнька*, часто пишуть **Мінькó**] — Тч. ◀ Від місц. апел. *мьнька* “кішка, киця”, метафор. зн. якого — “мовчазна, блага людина” (Ір, Хс). На Буковині апел. *мінля, мьнька* — це “корова” (Мат. до буков. V 80).

Мінькó [*Мьнькó* і *Мьнька*] — Бедевля. Пор. 1787: п-ще *Minko* — Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Видозмінене п-ще **Мінька**. 2. Південнослов. чол. ім'я *Мьня*, яке є гіпок. до таких повних імен, як *Михайло, Милько, Мирослав*. (РСКНІ XII 591, Šimundić 436–437).

Міньо, *-ня* [дав. — **Міньові**] — Вел. Березний. 1705: *Minye Vaszale* — Миколапоток (HodOkt 458); 1787: п-ща *Minio* — Поляни Суровичні на Лемк, *Myniow* — Росохач, Славсь-

ке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від чол. кал. імені *Мино*. Пор. запис імен XVII–XVIII ст. із с. Гусний: *сыны Павловы Мино и Сенко* (Сах 87). 2. Від південнослов. чол. імені *Мишо*, яке у сербів співвідноситься з *Миладином* і *Миланом* (Грк 136), а у хорватів кількість таких співвідносних імен перевищує 50 (Šimundić 436).

Миньчак †. 1756: *Гриць Мынчак, Лецџ Мынчак* — Стричава (ПаПо-2 27). ◀ Укр. утворення з суф. -як від місц. персоніф. апел. *мынька* “киця”.

Мирзанич [*Мырзанич*] — Ір, Св, Вн. Пор. 1715: кр. *Merdzian Thodor* — Говдпоток (Bélay 147). ◀ Від андр. *Мырзаниа* “дружина *Мырзи*” + -ич. Антропооснова *Мирза* інтерпретується щонайменше дwoяко: а) захисне слов. ім'я *Мрзан*, співвідносне з південнослов. прикм. *мрз, мрзан* — “гідкий” (пор. рос. *мерзкий*), “осоружний” (Margetić 96, Грк 141); б) мусульм. чол. ім'я перс. пох. *Мирза*, вживане на Балканах (РСКНІ XII 602, Smailović 356). Раніше п-ще *Mirza, Merza* вживалося в рум. частині Марамороша. Пор. 1689: кр. *Mirze Georgie* — с. Бирсана (Bélay 123), *Mirze Thomas* — Ненешті (Bélay 176); 1705: *Merza Ivan* — Бирсана (HodOkm 459). У XVII ст. ім'я *Мирза* побутувало також серед запор. козаків (Осташ-3 48).

Мірик — Буковець. ◀ 1. Від слов. гіпок. чол. імені *Миро*, співвідносного з повними іменами *Володимир, Мироніг, Мирослав* (Majtán-Považaj 219, Klaprová 137, Moldanová 145), + -ик. Пор. 1349–1360: шл. *Myruslou, Miroslou* — Джулешті (Bélay 142). Слов. антропооснова -мир- представлена і в антропонімії, і в топонімії Карпат. Пор. ойк. *Мірча, Міроля, Ждімिर...* 2. Менш імовірно, від пол. апел. *mira* — “живиця шпилькових дерев” (Žabska 91, SW II 996).

Мірилка — Королево. ◀ Імовірно, з давньослов. чол. імені *Мирило* + суф. -ка з пізнішим переходом імені до парадигми на -а.

Мірилівич — Широке. Пор. 1606: *Алексій Мирилович* — Фольварок (ЛелПам 225). П-ще *Mirilović* є також у хорватів (Leksik 436). ◀ Від слов. чол. імені *Мирило* (РСКНІ XII 603) + суф. -ович.

Міриндюк — Вел.Бичків. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мериндюк*, що від діал. персоніф. антр. *мерендя* — “їжа” (Чопей 183) + -ук.

Мірович †. 1787: п-ще *Myrowicz* — Витвиця, Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ще *Міровић* є також у поляків, сербів та хорватів (Rymut II 104, РСКНІ XII 614, Leksik 437). ◀ Слов. утворення з патр. суф. -ович від чол. імені *Миро*, співвідносного з такими повними іменами, як

Мирослав, Любомир, Мирон (Илчев 337, Ковачев 357).

Мірча †. 1403: *Иоанъ Мирча Восвода* — Чжурзев, а 1499: *братаничи Настини Мирча и сестра его Стана* — Сучава (ССУМ I 595); 1470: шл. *Myrche*, а 1550 — шл. *Lazar Mirchje* — Вонігово (Bélay 212); 1498: шл. *Mirtse*, а 1680 — шл. *Mirtse Dumitru* — Леурдина (Bélay 171); 1607: *Merchie Ivan* — Горяни (UetC 104-8) та ін. ◀ Від південнослов. чол. імені *Мірча*, утвореного усіч.-суф. способом від імен моделі *Миролюб, Любомир* (Грк 137, Šimundić 437, Илчев 337, Ковачев 358). На Зак ім'я принесли, ймовірно, волохи в XIII ст.

Мірявчик — Кам'яниця. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від карпатоукр. прикм. *мір'явий* — “лінивий”, “повільний” (Ж-Н 439, Гр II 427, ОН I 440) або ж від апел. *мір'явка* — “перебірлива до їжі тварина” (Вл, Вб). Пор. пол. п-ща *Mierawa* та *Mierzawa* (Rymut II 104).

Міса — Сусково. П-ща *Misa, Misak, Misan...* є і в поляків (Rymut II 105). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Мисъ*, співвідносного з *Михаиль* (Керста 120), у формі род. відм. Пор. п-ща 1787: *Mys* — Корчин, *Missiewicz* — Виців на Бойк (ЙМ); 1689: кріпачка *Misz Naszte* — Уйфалу (Bélay 211). 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Муса*, співвідносного з *Мацаул, Mislav, Miroslav, Miloslav...* (Грк 137, Šimundić 438), болг. усіч. вар. імені *Мусо*, що з *Моїсей* (Ковачев 358) або пол. імені на зразок *Myślibor* (Rymut II 129). 3. Від укр. апел. *миса* — “миска”, “велика глибока тарілка” (ДжеДел 87, Гр II 427, ОН I 440).

Місайло †. 1567: *Mich. Misajlo* — Кольчино (UetC 53-12) а 1572 — *Laur Mizajlo* (UetC 53-15); 1819: п-ще *Misajlo* — Гнила на Бойк (ФМ). ◀ Від давньоукр. чол. кал. імені *Місайло* (оф. *Мисаїл* — Керста 120). Пор. ще 1659: кр. *Miszal* (!) *Kozma* — Келечин (Bélay 162).

Місак — Ужгород. 1570: *Mich. Misak* — Кайданово (UetC 97-29); 1649: кр. *Misat* (!) *Eleksze* — Річка (Bélay 189). Пор. пол. п-ще *Misak* (Rymut II 105). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Мисъ* (див. **Міса**) + суф. -ак.

Місаківич — Ужгород. ◀ Від антр. **Місак** + суф. -ович.

Місан — Ужгород. Пор. пол. п-ще *Misan* (Rymut II 105). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Мис* (див. **Міса**) + -ан. Ім'я *Мисанъ* представлене як *Михайло* серед козаків Уманського і Полтавського полків 1649 р. 2. Від серб. діал. *мисан* — “індіок”, “телепень” (РСКНІ XII 623).

Місар [*Місаръ*] — Вл. 1437: *Jacobus Mysar* — Войнятина (Nagy-2 339); 1570: *Greg. Mezar* —

Косино (UetC 97-29); 1778: староста м. Мукачів *Mészár Janos* (LchBer 446). На Подг п-ще *Miesar* фіксується 1786 р. (Bubak 235), а в угорців — 1560 р. (Kázmér 737). ◀ 1. Імовірно, від східносл. апел. *mesár* — “м’ясник”. 2. Можливо, від укр. діал. *múсарь* — “мисник”, “той, хто виготовляє миси”, як і апел. *бердάρь*, *сúтарь*, *коритάρь*, *ложкарь*. 3. Від давньої пол. назви професії *misiarz* — “кастратор” (Rymut II 105).

Місарчин, -на — Ужгород. ◀ Від андр. *Múсарька* — “дружина Місаря” + *-ин*.

Мисенчук [*Мисеньчук*] — Рахів. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від антр. *Мисенько*, що від *Мись*.

Мисечко — Рх. Пор. 1449: *Mathei Mezethko* — Винне (Nagy-2 443); 1787: п-ща *Miseczko*, *Misieczko* — Жегестів, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мись* або *Мисьо*, що з *Михайло* або *Мисайл*, + *-ечко*.

Мисинчук — див. **Мисенчук**.

Мискó — Онік, Вел.Ком’яти. Пор. 1378: *Миско Тяптукович* — Львів (ССУМ I 596); 1787: п-ще *Myskowski* — Мочари на Лемк (ЙМ), а 1819 — п-ще *Misko* — Волошинове, Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ Давньоукр. кал. ім’я *Миско*, *Миско*, що з *Михайло* (Керста 120–121).

Місла [*Мысла*] — Завидово, Загаття, Негрово. 1720: кр. *Const. Mislal* (!) — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: п-ща *Mysliwiec*, *Mysliwiow* — Семичів на Бойк та *Myslecki* — Іздебки і Квятонь на Лемк (ЙМ). П-ща *Mysla*, *Myslak* є і в Польщі (Rymut II 129), а п-ще *Mislea* — в румунів (Jordan 312). ◀ Від давньослов. імені *Мысль* (SvoSta 126), яке є усіченням двоосновних імен на зразок *Гостомысль*, *Перемысль*, *Myslislavъ* (Majtán-Považaj 15), *Myslibor* (Rymut II 129). Пор. ще хорв. гіпок. чол. імена *Misla*, *Mislo*, співвідносних із повними вар. *Mislav*, *Mislen*, *Premislav*, *Primislav*, *Tomislav* (Šimundić 438).

Мислей [*Мыслий*] †. 1449: *Paulus Mysley* — Ороска (Nagy-2 445); 1691: *Mislei Mihaly* — Ужгород (HodAd 40). П-ще *Miskej* є у поляків (Rymut II 129), п-ще *Mislej* — у хорватів (Leksik 437). ◀ Від слов. жін. імені *Мысла*, яке дотепер побутує у хорватів як *Misla*, що співвідносне з повними іменами *Mislava*, *Premislava* і *Tomislava* (Šimundić 535), + суф. *-ей*. М.Казмир схильний виводити п-ще *Miszlei* від угор. ойк. *Miszla*, що в ком. Толна (Kázmér 739).

Мись, -ся — Вл, Мж. Пор. 1787: п-ща *Mysik*, *Misik* — Созань, Корчин на Бойк (ЙМ), 1819 — п-ща *Mysio* — Мшанець, Головеське, *Mysiow* — Сливки, *Misiuk* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від розм. укр. чол. імені *Мись*, співвідносного з оф. іменем *Михайло*.

Миськó — Воловець, Гукливий. 1787: оф. п-ще *Mysko* — Ісаїв, Підгородці на Бойк, *Miskow* — Збоїсько на Лемк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім’я *Мисько* (оф. *Михайль* — Керста 120).

Мисюта †. 1715: кр. *Dem. Mesuta* (!) — Колочава (Bélay 160). Пор. 1495: на старого *Мисютича* — Вільна (ССУМ I 596). ◀ Від антр. *Мись* + суф. *-юта*.

Митейко — див. **Митенько**.

Митенькіаніч [*Митишькіаніч*] — Ір, Хс. ◀ Від андр. *Митенькіаня* — “дружина *Митишка*” + суф. *-ич*.

Митенько [*Митишко*] — Страбичово. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. чол. імені *Митьо*, *Митьо́*, співвідносний із розм. іменами *Митро*, тобто *Дмитро*, + *-енько*. Пор. аналогічне молд. іменне утворення *Митишка* (з імен *Митру*, *Думитру* — ДумбрМик 106). Пор. також 1689: кр. *Metengje* (!) *Fite* — Хотин (Bélay 149).

Митеньчук — Росішка. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Митенько*.

Митикович †. 1709: *Петру Митикович* — Н.Ворота (Сах 91). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від незасвідченого здр. чол. імені *Митик*, що з *Митьо*, тобто *Дмитро*.

Мітнік — Ясіння. 1618: кр. *Hricz Mitnik*, *Hricz Mitniczai* — с. Ладомірова на Маковиці (Mars 58); 1715: кр. *St. Mitnik* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від укр. апел. *мітнік* (Гр II 428). Апел. *мытнікь* у Сучаві згадується з XV ст. (ССУМ I 625).

Митничук — Рх. ◀ Від антр. **Мітнік** + *-юк*.

Митра́к — Розтока Вел., Волосянка, Мукачів. Пор. 1819: кр. *Mitrak* — Бережок, Тарнавка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ак* від місц. розм. чол. імені *Митро* або *Митер* (оф. *Дмитро*). Пор. запис 1715 р. *Onofrej Metter* — В.Водяне (Bélay 121). 2. Основою для цього п-ща могло стати й співзвучне серб. ім’я *Митар*, від якого походить не тільки серб. ім’я *Митрак*, але й п-ще *Митракович* (РСКНІ XII 649). Укр. ім’я *Митрак*, співвідносне з *Митро*, *Дмитро*, *Митер*, фіксують словники XIX ст. (Ж-Н 440, Чопей 186).

Митра́ш — Арданово, Пасіка. Пор. 1787: п-ще *Mytraszko* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. гіпок. чол. ім’я *Митра́ш*, яке і в українців, і у молдован, і у сербів співвідносне з *Дмитро*, *Митар*, *Дмитрије* (ДумбрМик 106, Грк 138).

Мітрик — Арданово, Пасіка. Пор. 1682: *Mitriku Hricz* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ще *Mitryk* — Смеречне на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. чол. ім’я *Мітрик* (оф. *Дмитро*).

Митрикіаніч — Ужгород. ◀ Від андр. *Митрикіаня* “дружина *Мітрика*” + *-ич*.

Митрикович †. 1567: *Mythrykowicz Peter* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Мітрик** + суф. -ович.

Мітрич — Ужгород. П-ще *Mitrih* є також у сербів та хорватів (Leksik 439), а, крім цього, в обох цих народів є й гіпок. ім'я *Mitrić*, що відповідає укр. *Дмитро* (РСКНІ XII 650, Грк 138, Šimundić 440). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Мітра*, яке в усіх південнослов. народів еквівалентне чол. імені *Митар*, *Димитрије*. П-ще могло бути й принесене з Балкан, про що свідчить відсутність його в давніх місц. записах.

Митричка — Мк, Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Митричко**.

Митричко — Свалява, В.Коропець. ◀ Від **Мітрич** + -ко.

Митришин, -на — с. Стара Стужиця, Лінці. Пор. 1787: п-ще *Mitryszyn* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Mitrixa* — “дружина **Митра**” + *ш*.

Мітро — Вб, Пр, Уж, Св. 1715: кр. *Jac. Demetro* — Крайниково (Bélay 174); 1720: *Metro Ivan* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від місц. укр. вар. імені *Mitro*, що відповідає оф. *Дмитро*. Вар. імені *Mitro* в цій функції відомий також словакам (Majtán Považaj 219), сербам, хорватам і болгарам (Грк 138, Šimundić 440, Ковачев 359).

Митрович [рідше — **Митровіч**] — Ір, Мк, Св, Хс, Вл, Пр, Вн, Уж. П-ще поширене серед сербів, хорватів та болгар (РСКНІ XII 651, Leksik 439). ◀ Від антр. **Мітро** + -ович.

Митровка — Уж, Хс, Мк, Св. 1715: кр. *Jo. Mitroka*, а 1720 — *Jo., Phil. Metroka* — Кошельово (Bélay 164); 1773: присяжний *Stephanus Mitroka* — Лохово (ДжеДел 291); 1787: кр. *Timko Dmitrowka* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Мітро* (оф. *Дмитро*) + квалітат. суф. -овка, як і у п-щах **Васильовка**, **Папівка**, **Петровка**...

Митровський — Горяни, Дравці. ◀ Слов. антр. утворення з суф. -овський від антр. *Mitro* чи *Мітер*, тобто *Дмитро*. Можливо, від назви осіннього свята *Мітра*, тобто *Дмитра*.

Митровці — Ір, Уж. ◀ Угор. утворення з формантом -і від незасвідченого ойк. *Митровці* за аналогією до таких п-щ, як *Анталівці*, *Петровці*, *Станківці*.

Митрук †. 1720: *Иляш Митрукув* — Крайниково (UdAd 74). ◀ Укр. утворення з суф. -ук від (місц. антр. *Мітро* або *Мітер* — оф. *Дмитро*).

Мітрус — Тч. ◀ Фонет. видозміна укр. п-ща *Мітрусь* під угор. впливом.

Мітрусь — Тячів. ◀ Від укр. пестл. чол. імені *Мітрусь* (оф. *Дмитро*), як і у п-щах на зразок **Петрусь**.

Мітро [ор. — **Мітро**м] — Іванівці. ◀ Місц. укр. та болг. гіпок. ім'я *Мітро* (оф. *Дмитро*), як і *Гаврильо*, *Даньо*, *Федьо*... (Ковачев 360).

Мітрок — Рх. ◀ Від антр. **Мітро** + -юк.

Мітра — Клячаново. ◀ 1. Род. відм. антр. **Мітро**. Пор. ще молд. чол. ім'я *Mitrija* (укр. *Дмитро* — ДумбрМик 106). 2. Від місц. назви осіннього свята *Мітра*.

Мітуля — Лохово, Кальник, Мукачів. ◀ 1. Можливо, род. відм. серб.-хорв. чол. імен *Мітуль*, *Mitula*, співвідносних з іменами *Міта*, *Димитрије* (Грк 138, Šimundić 440). У сербів є п-ща *Мітул*, *Мітулка*, *Мітульевич* (РСКНІ XII 652). 2. Пол. п-ща *Mitula* або *Mytula* (Rymut II 106, 136).

Мітько — Лубня. ◀ Укр. або болг. здр.-пестл. ім'я *Мітько* від *Мітьо*, тобто від *Дмитро*. Пор. ще слц. ім'я *Miŕo* — *Demeter*, *Mikulaš*, *Michal* (Majtán-Považaj 219).

Міхальце, -леця [у живому мовленні частіше — *Міхальця*, *Міхальцьові*, *Міхальцьом*...] — Ір, Мк, Св. Пор. 1819: п-ще *Michaylec* — В.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Міхайло* + суф. -ець.

Міхаліч — Горінчово. 1715: кр. *Fr. Michalicz* — Калини (Bélay 159); 1819: п-ще *Michajlicz* — Синьовидне на Бойк (ФМ). П-ще *Michajlicz* є і в Польщі (Rymut II 89). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від рідкісного жін. імені *Міхалі* (Грк 282) або від чол. імені *Міхал* (ДумбрМик 107).

Міхалю — Завидово, Дуби. 1695: *Michailo Detko* — Міжгір'я (Bélay 178); 1678: утікач *Mihailo Nikola* — Ясиння (Bélay 167); 1715: кр. *Lad. Michalo* — Калини (Bélay 154); 1715: кр. *Simeon Michailo* — Синевир (Bélay 145); 1787: п-ща *Michajlo*, *Muchajlow* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. імені *Міхайло*, яке в народі конкурує з вар. *Мігаль*.

Міхалювич — Новоселиця на Мж, Горінчово. 1582: *Mihalovics Simon* — Давидково (LehBer 219); 1787: п-ще *Michajlowicz* — Риків, Головеське на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 421). ◀ Від антр. *Міхайло* + -ович.

Міхалювський — Королево. 1715: кр. *Michaluszke* — Ясиння (Bélay 167). ◀ 1. Від антр. *Міхайло* + -овський без переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг. 2. Від східнослц. ойк. *Міхайловці* (слц. *Michalovce*) чи якогось ін. ойк. + -ський.

Міхалючко — Білки. ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Міхайло*.

Міхалюк — Рахів, Кваси, Розтока. 1720: *Michajluk Vontun* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Michajluk* — Небилів, а 1819 —

Michayliuk — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від чол. імені *Михайло* + *-юк*.

Михайльо [ор. — **Михальо́м**] — Тч. 1600: вл. *Hel. Mihajljo* — Вільхівці (Bélay 154). Пор. пол. п-ща *Michalyo, Mihalo* (Rymut II 90). ◀ Місц. розм. ім'я *Михайльо*, що відповідає оф. *Михайло*.

Михайлянич — Білки. ◀ Від андр. *Михайляня* “дружина *Михайля*” + *ич*.

Михайнюк — Кваси ◀ Укр. нерегулярне утворення з суф. *-юк* від імені *Михайньо*, тобто від імені з суф. *-ань*, але зі збереженням кореневого /й/.

Михаліско — Ужгород. ◀ Штучний вар. п-ща, який постав недавно з традиційного п-ща **Мигаліско**.

Михалішка [*Михалішка*] — Вільшинки. 1820: п-ще *Michalisko* — Березовець на Лемк (ФМ). ◀ Твірна основа *Міхал* (без /й/), як і суфіксальне /ш/ замість сподіваного /с/, указують на лемк. або на західнослов. етимологічну належність п-ща.

Михалко — Тч. 1390: *персмьшльскии Михалко* — Перемишль (ССУМ I 599); 1685: *Михалка попового* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1751: *грішник Козма Михалкув* — Буківцьова (Гаджега-Уж 162). ◀ Від чол. імені *Michalko*, яке в марамороському селі Будешті фіксується 1472 р. (Bélay 131).

Михальський — Софія. Пор. 1787: п-ще *Michalski* — Завої на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Михал* (укр. оф. *Михайло* — Керста 120) + *-ський*.

Михальцьо́, -ця [ор. — **Михальцьо́м**] — Медведівці, Мукачів. 1773: п-ще *Michalczó* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1778: п-ще *Michalcio* — Полонне на Лемк (ЙМ). ◀ Лемк. гіпок. ім'я до оф. *Михайло*.

Михальчик — Бедевля. Пор. 1787: п-ще *Muchalczyk* — Королева Руська, Сторожі Вел. на Лемк (Красовський 108). На Подг п-ще *Michalczyk* фіксується 1663 р. (Bubak 232). ◀ Від здр.-пестл. вар. чол. імені *Михалько* + *-ик*.

Михальчин, -на — Ужгород. ◀ Від жін. іменування *Михалька* — “дружина *Михаля* або його дочка” + *-ин*.

Михальчинець — Ужгород. ◀ Від андр. *Михалька* — дружина *Михаля*” + *-инець*.

Михальчич — Тч. 1715: кр. *Fr. Michajljcsics* — Калини (Bélay 1569). ◀ Від тієї ж основи + *-ич*.

Михальчук — Тересва, Ділове, Розтока. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-чук* від чол. імені *Михаль*, яке в с. Королево згадується 1401 р. (Мик-Чу 68). Пор. 1475: ім'я *Michal* — Окно-Шугатар (Bélay 190).

Михалюк — Рахів, Синевирська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від староукр. або від пол. чол. імені *Михал* (Керста 120, Rymut II 89).

Михалянич — Н. і В.Ремети, Білки. ◀ Від андр. *Михаляня* — “дружина *Михаля*” + *-ич*.

Михасюк — Ясіння, Кваси, Чорна Тиса. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Михась* (оф. *Михайло*). Пор. 1787: п-ще *Michas* — Морозовичі на Бойк (ЙМ).

Михасяк †. 1720: кр. *Lad. Michaszak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від чол. імені *Михась* (оф. *Михайло*) + суф. *-як*.

Михей — Хуст. Пор. 178: п-ще *Mechayko* — Заболотці на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені євр. пох. *Михей*, співвідносного з укр. *Михайло*.

Михнєвич — Ужгород. 1715: кр. *Laur. Michnowicz (Michnivecs)* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *Michnewat* — Нехваль-Полянка (Пе Пред 317). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від укр. чол. імені *Михно*, співвідносного з *Михайло* (Керста 121, Осташ-3 50), або від його рум. еквівалента *Michnea*. Ім'я *Михно* у Львові згадується 1370 р. (ССУМ I 606).

Михньо́ — Мукачів. Пор. 1439: імена *Балан* и *Михнѣ* — Сучава (ССУМ I 600); 1450: *Michno Ruteno* — Перемишль (Smołka II 95). Пор. 1608: кр. *Danko Michniow* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Михно́*, співвідносне з оф. іменем *Михайло* (Керста 121). Пор. ще болг. імена *Михна*, *Михньо*, співвідносні з іменем *Михайло* (Ковачев 361).

Ми́ца [*Мѣца*] — Мж, Хс, Вл, Св, Мк. Пор. 1215: *impetierunt ante Micas* — ком. Бігар (RegVar 203); 1787: п-ще *Мус* — Недільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від карпатоукр. пестл. назви кішки *мѣця/мѣца* — “киця, кицька” (Он I 442, Гр 429), яка вживається також стосовно коханої дівчини, дитини. Крім українців, лексему *mīṣa* використовують у цій ролі також румуни і молдовани. Отже, іменування повністю відповідає рум. апел. *mīṣ* — “кіт, котик”. 2. Від чол. імені *Мица*, яке в укр. та болг. мовах співвідноситься з іменами *Михайло*, *Микола*, *Дмитро*, у серб.-хорв. — *Милан*, *Милован*, *Милутин* та *Велимир...* (РСКНЈ XII 659, Šimundić 429), у пол. — *Миколай* (Rymut II 98), в угор. — *Михайло* (Ladó 191). На Мж ім'я *Миц* уживалося й без кінцевого *-а* (Bélay 178).

Мицак — Рх. 1787: п-ще *Мусак* — Орів, Звір, Топільниця на Бойк, Свіржова Руська на Лемк. П-ще *Micak* є і в Польщі, де співвідноситься з іменем *Mikolaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. *Мица* + *-ак*. 2. Від серб.-хорв. пестл. прикм. *мицак* — “манюсінський” (РСКНЈ XII 656), тобто те, що й укр. п-ще *Мацюцький*.

Мицан [*Мыцан*] — Мк. П-ще *Mican* є у хорватів (Leksik 420). ◀ 1. Від антр. **Мица** + -ан. 2. Рум. п-ще *Mițan*, що з апел. *tîțan* — “кіт”. 3. Серб., хорв. або болг. гіпок. ім'я *Мицан*, співвідносне з *Милян*, *Мирослав*, *Михайло* (Грк 139, РСКНІ XII 656, 139, Šimundić 429).

Мицик [*Мыцик*] — Майдан, Верховина Бистра, Тур'я Бистра. Пор. 1773: кр. *Miczik* — с. Добоц у ком. Земплин (ПеПред 316); 1787: п-ще *Мусук* — Мисцова на Лемк, Опорець на Бойк (ЙМ). П-ще *Micik* є і в Польщі, де співвідноситься з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. **Мица** + -ик. Чол. ім'я *Миц*, співвідносне з оф. ім'ям *Михайло*, фіксують козацькі реєстри 1649 р. (Осташ-3 50). 2. Пол. антропонімісти співвідносять це п-ще з ос. іменем *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мицила †. 1772: староста *Simon Miczila* — Івашковиця (ДжеДел 286). ◀ Напевно, від антр. **Мицьо** + суф. -ила.

Мицканюк — Ясіння. ◀ Укр. утворення з патронімним суф. -юк від антр. *Мицкан*, яке наявне в Польщі і співвідноситься з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). П-ща *Мускан*, *Мусканиук* засвідчив на поч. ХХ ст. А.Вінценз у прикарп. гуцулів (Vincenz 494).

Мицько [*Мыцько*] — Плав'є. 1474: *per Johanne[m] olim Mickonis filium* — Перемишль (Smołka II 15); 1787: п-ще *Муско* — Дубно, Небінько, Тилва на Лемк, Біличі, Торчин на Бойк (ЙМ). ◀ Напевно, чол. ім'я *Мицько*, яке в українців співвідносне з іменами *Михайло* (Керста 135) та *Микола* (Rymut II 98), у сербів та болгар — із *Димитрије*, *Милян*... (Грк 139, Šimundić 429, Илчев 340), в угорців *Mickó* — із *Miklós* (Hajdú 72), у словаків — так само з *Mikulaš* (Majtán-Považaj 219), а у поляків — із *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мицьков †. 1618: кр. *Makszim Miczkow* — с. Біловежа на Маковиці (Mars 99). ◀ Від антр. **Мицько** + пос. суф. -ов без переходу голосного /o/ в інший монофтонг.

Мицүлич [*Мицүлич*] — Невицьке. ◀ 1. Від андр. *Мицүля* — “дружина **Мици**” або “дружина *Миця*” + -ич. 2. Від серб. чол. гіпок. імені *Мицула*, співвідносного з іменем *Милун* (РСКНІ XII 659), або від пол. п-ща *Micula*, співвідносного з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98), + -ич.

Мицька [*Мыцька*] — Пр. 1787: п-ща *Муска*, *Муско* — Берест, Новиця на Лемк, *Муско* — Розлуч на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ща *Ми́ска* та *Му́ско*, які пол. ономасти співвідносять їх із іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Антр. **Мица** + -ка. 2. Бойк. або середньозакарп. апел. *мыцька* — “кицька, кішка”, “білка”, “ласиця” (Гр II 421, Он I 441, AGB II 102, Мат. до букв. V 77).

Мицьо — Сухий, Верховина Бистра. ◀ 1. Імовірно, чол. ім'я *Миць* або *Мицьо*, співвідносне з кількома повними іменами, найчастіше — з іменем *Микула* (Rymut II 98). 2. Більш імовірно, від апел. *мыца* — “товстошоке дитя” (Гр II 429).

Мицьок — В.Водяне. Пор. 1804: *Semen Musiak* — присяжний — Жаб'є (Vincenz 584). П-ще *Micuk* є і в Польщі, а пол. ономасти пов'язують його з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. **Мица** або **Мицьо** + -юк. 2. Рум. антропонімісти п-ще *Mițuk* пов'язують з апел. *tițuk* — “котик, кицька”.

Миця [*Мыця*] — Тур'я Поляна. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мица**, яке співвідноситься з апел. *миця* “киця”.

Мицянка [*Мыцянка*] — Туриця. Пор. 1819: п-ще *Micianka*, а 1787 р. — *Мусіунка* (!) — Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Імовірно, від антр. *Мицяні* + суф. -ко з подальшим переходом п-ща до парадигми на -ка.

Мишак [*Мышак*] — Раково, Іванівці. 1704: кр. *Missak Balas* — Кайданово (HodGens 14); 1751: *Марія Мишак* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Myszak* — Чарна, Вислік Вел., Війське на Лемк, Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від антр. *Миша*. На думку К.Римута (Rymut II 129), базою для антропооснов на *Му-* моделі *Mysz* могли бути також давньослов. двоосновні імена на *Му-* моделі *Mysłibor*. П-ща *Mysz* і *Myszak* засвідчено 1787 р. в лемк. селі Мохначка (Красовський 108), а в с. Небилів — п-ща *Mysz* і *Myszow*. Кличку *Мышак* у Карпатах дають тваринам за їх мишачу, тобто сиву, масть. Пор. у Б.Грінченка апел. *миша* — “кінь сірої масті” (Гр II 429). 2. Від укр. власного ос. імені *Миш* або *Мишь*, яке фіксують писемні пам'ятки укр. мови з ХVІ ст. (Керста 120, 135). На Ужан в поодиноких селах, зокрема біля Середнього, дотепер уживають чол. ім'я *Миша* на позначення *Михайла*. У Сербії цю ж функцію виконує *Мишак* (Грк 139), у Хорватії — так само (Šimundić 432). Кількість імен, які репрезентує гіпок. вар. *Miřak*, там сягає 80.

Мишанич [*Мышанич*] — Мж, Уж. 1715: кр. *Michanics* (!) *Ivancho* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Мышаня* — “дружина *Миши*” або “дружина *Мыша*”. Твірною основою для п-ща *Мышанич* могло бути також індивідуальне п-ко *Мышаня*, яке в Карпатах нині дають істотам жін. статі за їх *мишасту* (тобто сіру) масть, але раніше ця основа могла асоціюватися також зі слов. антропоосновою *мысль* (Rymut II 129). 2. Можливо, що

первісний вигляд п-ща був *Мишанич*, а вар. *Мышанич* є лише наслідком новішої народної його реетимологізації. У такому разі п-ще *Мишанич* постало б на ґрунті андр. *Мишаня* — “дружина *Міши*, тобто *Михайла*”. Чол. ім’я *Міша*, як і співвідносні йому *Мишкó*, *Мишун*, *Мишина*, були характерні для українців XVI й пізніших століть (Керста 120). Пор. 1435: *Мишино село* — м. Хотин (ССУМ I 601). Сьогодні вони властиві і сербам, і хорватам, і молдованам, де співвідносяться з іменами *Михайло*, *Мітро* та ін. з початковим *Ми-* (РСКНІ XII 663, Šimundić 439, ДумбрМик 108).

Мишинський, -кого — Розтока на Рх. 1787: п-ще *Myszynski* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від антр. *Мішин* (або *Мишина*), який у бойк. селі Гнила згадується 1787 р. (ЙМ). Однак з’ясувати етимон п-ща (від *мíша* чи від *Міша*) неможливо, оскільки гуцули давно втратили розрізнення фонем /и/ та /ы/.

Мішка — Княгиня, Раково. Пор. 1819: п-ще *Myszka*, а 1789 — *Myszkow* — Підгородці та Н.Висоцьке на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, укр. або болг. здр.-пестл. чол. ім’я *Мішка* (оф. *Михайло* — Ковачев 362). 2. Наслідок новішої фонет. і графічної видозміни антр. *Мішка*. Пор. запис чол. ос. назви *Мышка* з 1438 р.: *пану Петроу инак Мышце Кухъмистру* — Луцьк (ССУМ I 626). Отже, можливий етимол. зв’язок суч. п-ща *Мішка* з апел. *мишка* (Гр II 429).

Мишкар, -ря †. 1699: кенез *Miskar Kuzma* — Мішкаревиця (Maksay 603); 1772: староста *Marcus Miskár* — Мішкаревиця (Удварі-2 302). ◀ Від місц. укр. апел. *мишкарь* — “кастратор” (Зак).

Мишкó — Св, Хс. Пор. 1448: *пан Мишко Глусский* — Берестя (ССУМ I 601); 1567: *Lucas Misko* — Мартинка (UetC 53-12); 1682: кр. *Misku Timko* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Здр.-пестл. чол. ім’я *Мишкó* (оф. *Михайло*).

Мишкович †. Пор. 1773: присяжний *Ioannes Miskovics* — Мала Тибава (Удварі-2 305). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Мишкó*.

Мишкúлинець, -ниця — Зняцьово, Лохово. ◀ Від західнозакарп. андр. *Мишкúля* — “дружина *Мишкá*” або “дружина *Мішки*” + -инець.

Мишуляк [*Мишулэк*] — Ділове. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від антр. *Мишúла* або *Мишúля*, співвідносних з іменами *Михайло*, *Милаш*, *Милаш* та ін. (Грк 139, Šimundić 440). 2. Можливе й п-кове пох. — від клички мишастої істоти жін. статі *Мишúля*.

Мищák [*Мищэк*] — Кваси, Білин. Пор. 1787: п-ще *Miszczak* — Жегестів на Лемк, Кальне

і Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Мішка*, *Мишкó* або *Миськó*.

Мівкáнич — Люта. ◀ Західнозакарп. утворення з суф. -ич від андр. *Мівкáня* — “дружина *Мівка*, тобто *Милка*, *Милослава*, *Добромила*”, а може, й *Міговкáнич*. Голосний /i/ в корені імені (а ще більшою мірою лабіовеляризація кореневого /л/) натякають на пол. або навіть на серб. пох. твірної основи. (Пор. пол. ім’я *Miškó* і серб. ім’я *Миоко* та п-ща *Миковиш*, *Миоковац* — РСКНІ XII 592–593).

Мігáйлик — Вел.Березний, Завосина. 1715: кр. *St. Mihalylik* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Укр. здр.-пестл. чол. ім’я *Михáйлик* у його угор. вимові.

Мігалій — Оріховиця. 1794: *парох Wan Mihalij* — Хуст (ПаПо-2 19); 1605: кр. *Ferenc Mihali* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. кал. імені *Mihály* (укр. оф. *Михайло*) або від угор. ойк. *Mihaly*, наявного в іменуваннях на зразок *Nagy Mihaly* (по-слц. *Michalovce*). На території Угор. королівства п-ще *Mihály* фіксується з 1488 р. (Kázmér 732).

Мігáлко — Уж, Вб, Тч. — Див. **Мігáлько**.

Мігаль — Ворочово. 1604: кр. *Jo. Mihaly* — Вонігово (Bélay 212); 1649: кр. *Mihaly* — Макарьово (LchVcr 407). ◀ Угор. чол. ім’я *Mihály* (укр. *Михайло*), адаптоване в місц. укр. середовищі.

Мігáлько †. 1668: п-ще *Mihalyko* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Від антр. **Мігаль** + -ко.

Мігальніюк — Антонівка. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мігалинюк**.

Мігáльчик — В.Водяне. ◀ Укр. дериват із суф. -ик або -чик від місц. антр. **Мігаль**, *Мігáлько*, *Мігальцьó* чи *Мігальчá*. Пор. 1604: вл. *Jo. Mihalcz* — Н.Вишава (Bélay 219).

Мігáльчич — В.Водяне. П-ще *Mihalčić* є у хорватів (Leksik 421). ◀ Від андр. *Мігáлька* — “дружина **Мігалья**” або жін. патр. *Мігáлька* — “дочка **Мігалья**” + суф. -ич.

Мігóвич — Ір, Мк, Св. — Див. **Мігóвич**.

Мігóвк — Тч, Вн, Хс. 1570: *Joan Mihok* — Зубівка (UetC 97-29); 1678: кр. *Mihok* — Тросник (Szabó 472). ◀ Угор. гіпок. чол. ім’я *Mihók* (оф. *Mihály* — укр. *Михайло* — Ladó 191, Kázmér 735).

Мігóвка — Вн, Ір, Тч. ◀ П-ще **Мігóвк** у формі род. відм.

Мідянка — Широкий Луг. Пор. 1787: п-ще *Miodzianka* — Сможе, 1819 — *Midzianczyn* — Хітар на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. прикм. *медяний*, *мидяний* чи *мідяний* — “солоденький” (при звертанні), що від ім. *мед*, + субстантивуючий суф. -ка (Он I 435). Пор. запис п-ща 1787 р. *Miedzianu* (род. відм. — *Miedzianego*) з

с. Страшевичі на Бойк (ЙМ). Аналогічні п-ща та імена від кореня *мед-* на зразок *Mešan* є й у сербів та хорватів (Грк 129, 227, Šimundić 429, 527, РСКНІ XII 509, Leksik 415).

Мідя́нко — Тарасівка. ◀ Тієї ж етимології, що й **Мідя́нка**, лише п-ще **Мідя́нко** вторинне щодо п-ща **Мідя́нка**.

Мідя́нчик — Іванівці. ◀ П-ще легко виводиться з антр. **Мідя́нко**, однак, враховуючи розірваний ареал побутування обох п-щ (Мукачів і Тячів), ми схильні думати, що **Мідя́нчик** — це катойк. від назви села *Мідя́ниця* (Ір).

Мі́жак — Ужгород, Доманинці. ◀ Укр. або слц. утворення з суф. *-ак* від місц. слц. імені *Ми́žo*, що відповідає більш відомому вар. *Ми́šo* (оф. *Михайло*). Кореневий голосний /i/, а ще більшою мірою східнослц. дистантна асиміляція фонем /ш/ після /м/, підтверджує думку про слц. пох. твірної основи.

Мі́зерак — Чинадьово, Мукачів. Пор. подг. п-ще 1786 р. *Mizera* (Bubak 238). ◀ Від карпато-укр. апел. *мі́зерак* — “бідак, бідняк” (Гг 123, Мат. до буков. V 79) або старопол. *mizerak* — “т. с.” (Reczek 211).

Мі́золик [рідше — **Мі́зьолик**] — В. Студений. ◀ Від персоніф. бойк. апел. *мі́зіль* (род. — *мі́золя*) — “мозоль” “пухир” (Он I 443) + суф. *-ик*.

Мі́зун [рідше — **Мі́зун**] — Мж, Тч, Хс, Вн. 1720: п-ще *Mizuny* — Раковець (Szabó 549). Пор. ще 1787: п-ща *Miziunski* — Перегінське, Славське на Бойк, *Mizik* — Вапенне, Мацина на Лемк (ЙМ). Пор. також прикарп. гуц. п-ще *Mizuniuk* (Vincenz 486) та серб. п-ща *Мизу́н* і *Мизу́нову́н* (РСКНІ XII 512). ◀ Пол. п-ще утворення *Mizun* від дієсл. *mizać* — “гладити”, “пестити” (Rymut II 107).

Мі́зьяк †. 1653: *повтар Мизьяк Федор* — Ком’яти (Стрипский-1 61). ◀ 1. Пол. п-ще *Miziak* від дієсл. *miziać* — “гладити”, “пестити” (Rymut II 107). 2. Від прикарп. антр. *Мизь* + суф. *-ьяк*.

Міка́йло — Уж. ◀ Серб.-хорв. чол. ім’я *Микајло*, що відповідає серб. оф. *Михајло* (Грк 131).

Мі́кеш — Ір, Уж. ◀ 1. Пол. п-ще *Mikesz*, яке співвідноситься зі співзвучним іменем і функціонально відповідає повному імені *Mikołaj* (Rymut II 97). 2. Угор. гіпок. чол. ім’я, що відповідає оф. *Mihály* (Ladó 192). В угорців п-ще *Mikes* уперше згадується 1400 р. (Kázmér 734). Нині п-ща *Mikeš* і *Mikešić* є також у хорватів, сербів (Leksik 425, РСКНІ XII 516), чехів та словаків.

Мікі́тич — див. **Мікі́тич**.

Мі́кла — Мк, Уж. — Див. **Мі́кла**.

Мі́клóвда — Пр, Уж. 1773: п-ще *Mikloda* — ком. Гемер (KnieSz 81). ◀ П-ща *Mikloda*, *Miklota*, *Mikleda*, *Mikluda* у чехів умотивовано виводяться

від кал. імені *Mikuláš*, тобто *Микола* (Moldanová 144). У поляків є п-ще *Mikóda*, і вони також виводять його від імені *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мі́клóвцик — Невицьке, Ужгород. ◀ Слц. або укр. суф. дериват чес. п-ща *Miklota*, співвідносного з чол. іменем *Mikulás*. Передсуф. /ш/, тобто асибіляція м’якого /ть/, вказує на слц. діал. або на пол. пох. твірної основи. У поляків є п-ща *Miklec*, *Miklic*, які ставлять прізвище у зв’язок із іменем *Mikołaj* (Rymut II 97).

Мі́кловш [рідше — **Мі́клош**] — Хс, Тч, Вн. Пор. 1212: *Miklous ioubagio* — ком. Саболч (RegVar 220); 1510–1515: *Thywadar Myklos* — Бедевля, 1550: кр. *Cl. Miklos* — Руське Поле, 1586: кр. *Jo. Miklos* — Драгово (Bélay 126, 211, 169); 1705: *Miklós Tamas* — Золотарьово (HodOkm 428). ◀ Угор. кал. ім’я *Miklós* (укр. *Микола*) як п-ще. Пор. 1411: *Миклоуш* — Сучава (ССУМ I 517).

Мі́кловші — Н. і В. Ремети ◀ Угор. патр. із формантом *-i* від угор. антр. *Miklós* (див. **Мі́кловш**).

Мі́клош — Ір, Хс. 1662: п-ще *Miklos* — Нове Село (Szabó 507); 1671: кр. *Miklos Elexa* — Дулово (Bélay 138); 1773: кр. *Miklós* — Велятин (Пе Пред 315). ◀ Угор. чол. кал. ім’я *Miklós* (укр. відповідник — *Микола*) із усуненням довготи голосного /o/.

Мі́клуш — Олександрівка, Золотарьово. ◀ Фонет. адаптоване угор. кал. ім’я *Miklós* (укр. *Микола*). Пор. ще слц. розм. ім’я *Mikluš* — “т. с.” (Majtán-Považaj 219).

Мі́клушук †. 1769: *Mikluscsuk* — Вел. Бичків (Лучкай 17. — 168). ◀ Укр. дериват із суф. *-юк* від місц. антр. **Мі́клуш**.

Мі́кор — В. Водяне, Водиця. 1428: шл. *Sim. Mikor* — Сер. Водяне, Водиця (Bélay 121); 1787: п-ще *Mikort* (!) — Волосате на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Mikora*, яке трапляється серед поляків (Rymut II 97). ◀ Місц. рум. ос. ім’я *Nicoara* (укр. *Микола*) зі зміною початкового /N/ на /M/ та втратою кінцевого /a/, але зі збереженням ротацізму, який охопив це ім’я серед румунів ще в Середньовіччі (Jordan 333, 304).

Мі́кула́нинець, **-ниця** — Бородівка. — Див. **Мі́кула́нинець**.

Мі́лі́ка — Мк. ◀ Самостійне хорв. чол. ім’я *Milika*, в основі якого лежить слов. прикм. *mil*, тобто “милий” (Šimundić 227). Пор. ще суч. серб.-хорв. п-ща *Milikić* та *Miliković* (Leksik 432, РСКНІ XII 532).

Мі́лканич †. 1607: *Milkanith Ivan* — Костри-ни (UetC 104–8). ◀ Від місц. андр. *Мі́лка́ня* — “дружина **Мі́лка**” + *-ич*.

Мілко — Ужгород. ◀ Чол. ос. ім'я *Милко*, яке у болгар співвідноситься з *Милети* (Илчев 335), у сербів та хорватів є самостійним іменем від прикм. *мил* — “милий” (Šimundić 229, SvoSta 134). Є воно і у словаків (Majtán-Považaj 219), де співвідноситься з іменами *Bohomil*, *Emil*, навіть в угорців (Ladó 102).

Міллер — Хс, Тч, Св. ◀ Нім. п-ще *Miller*, апел. зн. якого — “мірошник” (Rymut II 100).

Мільо [ор. — **Мільом**] — Стрипа, Ужгород. ◀ 1. Чол. ім'я *Мільо*, яке у Прикарпатті співвідноситься з іменем *Омелян*. 2. Від серб. чол. імені *Мильо* чи з інших слов. імен на зразок як *Милислав*, *Миодраг* (Грк 135), або від болг. побажального імені *Мильо* з настановою “Хай буде милий!” (Ковачев 353).

Мільчак — Мал.Березний. 1787: п-ще *Milczak*, *Mielczak* — Князівське на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Milczak* фіксується 1652 р. ◀ Пол. ономасти виводять п-ще від дієсл. *milczeć* “мовчати” (Bubak 237), однак, враховуючи валентність суф. -як та валентність твірних основ, вважаємо, що це не віддієсл., а відіменне утворення, а саме — від чол. імені *Milek* або *Milko* (SSNO III 3 511), + -як чи навіть від жін. імені *Мілка*.

Мільчевич — Ясіння, Ужгород. Пор. 1570: *Joan. Melchuch* — Жденьово (UetC 53-14). П-ще *Мильчевич* є у сербів, хорватів і поляків (РСКНІ XII 567). ◀ Слов. утворення з патр. суф. -евич від чол. імені *Милько* або *Milko*, властивого сербам та полякам (РСКНІ XII 565, SSNO III 3 511).

Мілян †. 1646: кр. *Milian Janos* — Комлошка (БалКом 539). ◀ Від антр. **Мільо** + -ан.

Міндей [*Міндій*] — Св, Мк. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -ей від антр. *Minda*. П-ща *Minda*, *Mindyk*, *Mindera* 1787 р. фіксуються у лемк. селах *Мхава* та *Мушишка* (ЙМ), а нині п-ще *Міндош* функціонує серед українців Пряшівщини, зокрема в с. Пчолине. Зн. твірної основи не зовсім певне. Правдоподібно, це усічення від місц. дієсл. *мьндати* — “невиразно, ліниво говорити” (Мк, Уж). 2. Болг. чол. ім'я *Мінда*, що співвідноситься з *Мино*, тобто *Михаил* (Илчев 335). 3. Хорв. жін. ім'я *Minda*, співвідносне з *Marija* (Šimundić 533). Див. ще **Мінда**.

Мінджа — Веряця, Горбки. Пор. 1715: кр. *Minsola Peti* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Mindzala* — Воля Болехівська на Бойк (ЙМ). П-ща *Minda*, *Mindak* і *Mindek* є у хорватів (Leksik 435). У сербів є п-ще *Менђа* (РСКНІ XII 565), а також кличка *Миђа* для свійських тварин із сережками на шиї (РСКНІ XII 578). ◀ Етимологія п-ща спірна. Її можна виводити з буков.

апел. рум. пох. *мінджа* “м'яч” (Мат. до буков V 79), з гал. антр. XVII ст. *Міндзя*, який І.Фаріон пов'язує з дієсл. *міндзувати* — “постійно мінятися” (Фаріон-3 245), від болг. чол. імені *Міндзо*, співвідносного з *Михаил* (Илчев 335–336). Найбільш імовірно, що це циг. апел. *мінджа* — “vulva”, який знають, крім циган, і українці, і словаки, і угорці Зак, і навіть болг. цигани мають п-ще *Міндзата*, а журнал “Български език” у числі 5 за 1960 р. пояснює його саме як “pedendum mulibere”.

Міндюк — Рахів. 1787 і 1819: п-ще *Mindiuk* — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Мінда* (див. **Міндей**).

Мінига †. 1667: п-ще *Miniga* — с.Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Міньо** або **Міня** + -нга.

Мінський [*Мінський*] — Кушниця. ◀ Імовірно, від антр. **Міньо** або **Міня** + -ський.

Мінчак — див. **Міньчак**.

Мінчик — див. **Міньчик**.

Мінчич — див. **Міньчич**.

Мінькович — Пастілки. Пор. 1819: п-ще *Minkowicz* — В.Висоцьке, а 1787 — п-ще *Minkiewicz* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ович від антр. *Мінько* або *Мишко*. Пор. 1787: п-ще *Minko* — Морозовичі на Бойк, Рибне на Лемк (ЙМ). Антропооснова *Мінько* має щонайменше дві задовільні інтерпретації: а) укр. здр.-пестл. чол. ім'я від кал. імені гр. пох. *Мина* (ВІЛ 69); б) болг. демін. ім'я *Мишко* від повного імені *Мильо* або *Мино*, тобто *Михаил* (Илчев 336).

Міньо — Дубове. Пор. 1787: п-ще *Miniow* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Серб. ім'я *Мильо*, співвідносне з повними іменами *Миладин*, *Милан*, *Милован*, *Михајло* (РСКНІ XII 591, Šimundić 436, Ковачев 355). 2. Угор. гіпок. ім'я *Миня*, співвідносне з *Mihály* (укр. оф. *Михайло* — Ladó 191). 3. Слц. чол. ім'я *Миђо*, співвідносне з повним іменем *Marián* (SSJ VI 143).

Міньчак — Вб. Пор. 1787: п-ще *Munciw* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від антр. *Мінько* чи *Мінцьо*, похідних від **Міньо** чи **Міня**. 2. Укр. утворення з суф. -як від персоніф. апел. *мінька* “кішка, киця” (Чопей 193, Он I 443).

Міньчик — Рахів. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Міньчак**, + суф. -ик.

Міньчич — Королево. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Мишка* або *Мишча*, якому в болг. мові відповідає повне ім'я *Марія* (Илчев 335, 336), а в хорв. — понад 100 подібних імен, що містять звукосполучення -Mi- (Šimundić 533). 2. Персоніфікований апел. *мінька* — “кицька” + -ич.

Міня — Ужгород. ◀ 1. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Миња*, співвідносне з повними іменами на зразок *Митивоје*, *Милован*, *Михайло*, *Budimir*, *Milan* (РСКНІ XII 591, Šimundić 436), угор. *Minya*, що з *Mihály* — укр. *Михайло* (Ladó 191). 2. Від місц. апел. *міня* — “кицька” (Зак). За К.Римутом, може співвідноситися з давніми двоосновними слов. іменами на зразок *Minigniew*, тобто з дієсл. *minąć* — “минути” (Rymut II 101).

Міняйло — Ужгород. Пор. суч. п-ще прикарп. гуцулів *Minajluk*, яке А.Вінценз пов'язує з рум. іменем *Minail* та кал. іменем *Mănăilă* (Vincenz 235). 2. Від давньоукр. апел. *міняйло* — “той, що обмінює одні речі на інші” (СУМ IV 743). В усякому разі чинні принципи етимологізації промовляють за таке його пох. Пор. ще буков. апел. *міняйлик* — “ганчірник” (Мат. до буков. V 80).

Мінячик — Клячаново, Лавки, Іванівці. ◀ Правдоподібно, укр. утворення з субстанти-вуючим суф. *-чик* від пасивного дієприкм. *міняний*, чим уписується до дохр. імен на зразок *Куплен*, *Найден*, *Обретен*, *Продан*, *Собран*.

Міравчик — Ужгород — Фонет. видозміна п-ща *Мирявчик*.

Міроп — Росішка, Перечин. ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Мирон*.

Мірявець, *-вця* — Руське Поле, Вишково. Від закарп. діал. апел. *мирявець* “перебірлива до їжі істота”.

Місарош — Тч, Ір, Пр. 1600: гор. *Mizaros* (!) — Тячів (Bélay 205). ◀ Угор. п-ще *Mészáros*, яке походить від апел. *mészáros* — “м'ясник” зі збереженням північноугор. говіркового ікання. На Зак і в Слч п-ще не сприймається як чуже, оскільки і українці, і словаки для позначення м'ясника вживають назву слов. етимології *мясарош*, а словаки — *mesaroš*.

Місечко — див. *Мисечко*.

Місла [*Мьісла*] — Дуби, Свалява. Пор. 1234: воїн *Mizla* — район м. Ваца (RtgVar 304). ◀ 1. На території Угор. королівства було і п-ще *Mislai*, яке М.Казмир виводить від ойк. *Miszla* (Kázmér 739). На нашу думку, п-ще зберігає праслов. антропооснову *-мысль*, засвідчену такими композитними іменами, як *Осмомысль*, *Перемысль*, *Добромысль*, *Мыслославъ*. Пор. чес. ім'я *Myslík*, що з *Přemysl* (Knapová 151, Rymut II 129). Непрямим підтвердженням такого пох. п-ща може бути кореневе /ы/ в традиційному народному його звучанні. 2. Малоімовірно, що п-ще походить від кал. імені *Мисайл*.

Місльо — Голубине. ◀ Фонет. вар. п-ща *Місла*. У молдован є п-ща *Місля* і *Мисляну* (Ер-Кос 193).

Мітула — див. *Митуля*.

Міхняк — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Michniak* — Новиця, *Michnewicz* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від староукр. чол. імені *Михно*, співвідносного з повним іменем *Михайло* (Керста 120–121). Пор. ще 1605: кр. *St. Mihne* — Миколапоток (Bélay 174).

Міца — Щербовець. Пор. 1220: *curialis Micae comitis* — ком. Бігар (RegVar 257). ◀ 1. Фонет. і графічний вар. п-ща *Мьіца* (див. *Міца*), який виник через те, що ані лат., ані угор., ані нім., ані чес. мови, якими велися записи в Карпатах, не мали в своїй графіці більш відповідного засобу відтворювати укр. голосний /ы/. 2. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Mica*, що співвідноситься з сотнею хорв., серб. та болг. імен на зразок *Božmir*, *Dalimir*, *Mihajlo*, *Miloslav*, *Miroljub*, *Milan* (Šimundić 429, РСКНІ XII 657, 659, Ковачев 362), або й чес. чи угор. чол. ім'я *Mica* (Moldanová 143, Láadó 191). У молдован є також п-ще *Міцу* (Ер-Кос 93).

Міцан — Довге Поле. ◀ 1. Від антр. *Міца* + *-ан*. 2. Серб. або хорв. гіпок. ім'я *Mican*, співвідносне з такими повними іменами, як *Mihail*, *Milen*, *Milorad*, *Stanimir*... (Šimundić 429, Грк 139 та ін.). 3. Безпосередньо від серб. гіпок. апел. *мицан* — “кіт” (РСКНІ XII 657).

Міцик — Горяни. Пор. 1787: п-ще *Miczyk* — Ільник на Бойк, *Myczenko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. *Міца* або *Міцьо* + *-ик* чи від слц. розм. імені *Mico* (≲ оф. *Mikuláš* — *Majtán-Považaj* 219).

Міцюра — Руська Мокра. ◀ Антр. *Міца* + суф. *-юра* (імовірно, рум.). Пор. 1680: кр. *Mitsurko Andreas* і *Georg* — Рус. Поляна (Bélay 180).

Міцьо [дав. — *Міцьові*] — Стройно, Мочар. 1751: *вірник Петро Міцо* — Вішка (Гаджега-Уж 169). Пор. 1787: п-ще *Myciow* — Лубна на Лемк (Красовський 108), *Miciw* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. ім'я *Мицо*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з *Миланом*, *Михайлом*, *Велимиром* та ін. (РСКНІ XII 659, Šimundić 429).

Міцьовда — Вел.Березний, Мал.Березний, Завосина. Пор. 1229: *Muicud pristaldus* — Земплин (RegVar 298). ◀ 1. Антр. *Міцьо* + квалітат. суф. *-овда*, як і у п-щах *Міклівда*, *Шкалівда*. 2. Від слц. апел. *micuda* — “дурень, телепень” чи від пол. *miciuda* — “розтелепа, мамула” (Bubak 223).

Міцюк — Вел.Бичків. ◀ Від антр. *Міцьо* або *Міца* + *-юк*.

Мічак — Пилипець, Ізки. Пор. 1787: п-ща *Mitczak, Miczak* — Завадівка на Бойк (ЙМ). Пор. 1750: *Марія Мичаля* — Тополяни (Гаджега-3 75). Суч. серб. п-ще *Мичак* (РСКНІ XII 660). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Мик*, співвідносно з повними іменами *Мико́ла, Мичі́фор*, тобто *Нуки́фор* (Керста 121), зі старочес. іменем *Miček* (ССУМ I 601), + -як. Пор. ще запис 1390 р. з Перемишля: *пан Мичко* (там само), суч. чес. п-ще *Mič*, яке Д.Молданова виводить від чес. імені *Mikuláš* (Moldanová 143). 2. Серб. чи хорв. ім'я *Muhak*, співвідносно з іменами *Bratimir, Gostimir, Miladin, Milan...* (Šimundić 430), яке закладене і в п-щах *Muh, Muhaковuh, Muhan...* (РСКНІ XII 652) та *Mičan, Mičć, Mičović...* (Leksik 420).

Мічуда — Мукачів. 1220: *Michud* — ком. Бігар (RegVar 244); 1217: *Michodeus reus impetitor* — ком. Солнок (RegVar 215, 280); 1726 і 1793: подг. п-ще *Miczuda* (Bubak 233). П-ще *Mičuda* поширене також серед хорватів (Leksik 420). ◀ 1. Серб.-хорв. експресивне чол. ім'я *Muhoda, Muho*, співвідносно з повним іменем *Мича, Мшорад, Михајло...* (РСКНІ XII 653, Грк 138) та з п-щами *Muhanда, Muhanовuh, Muhanшеvuh, Muhaluh, Muhол, Mшукуh...* (РСКНІ XII 635). 2. Менш імовірно, але можливо, що від угор. питального займ. *micsoda* — “що за...?”, складеного з питального займ. *mi* — “що?” та ім. *csoda* — “чудо” (MNTESz II 917). Отже, від п-ка за особливостями мовлення. У с. Банське (ком. Земплин) наприкінці XVIII ст. функціонувало й інше п-ще такої ж структури — *Kicsoda*, тобто зі значенням “хто саме?”.

Мічуляк †. 1672–1696: кр. *Vaszily Micsulak* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від андр. *Мічу́ля* — “дружина *Мі́чи* або *Мі́ча*” + суф. -як.

Мішак — Руське, Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Miczak, Muczak* — Верхне на Бойк, Вислік Вел., Війське, Черна та ін. на Лемк (ЙМ). П-ща *Mišak, Mišan, Mišević* та ін. споріднені з ним поширені також у Хорватії (Leksik 437–438), а п-ща *Misza, Miszo, Miszak* — у Польщі й інтерпретують їх як такі, що утворені від імен на *Mi-* зразка *Mikołaj, Michał, Mikosław* (Rymut II 105). ◀ 1. Імовірно, від укр. чол. імені *Міша*, співвідносного з *Михайлом* (тобто, як і п-ще **Міжак**), + -ак. Однак твірною основою могло бути й слц. ім'я *Mišo* (Majtán-Rovažaj 219), і угор. ім'я *Misa*. Вони так само співвідносні з *Михайлом*. 2. Менше підстав для зближення п-ща з апел. *міша*.

Мішаль — Турї Ремети. 1602: *Misaly Janos* — Солотвина (UetC 104-8). П-ща *Miszal, Miszala, Miszalski* є в Польщі, а К.Римут виводить їх від імен на *Mi-*, як *Mikołaj, Michał, Mikosław* (Rymut II

105). П-ще *Mišal* є у Загребі (Leksik 437), а *Мишальки* — у інших регіонах колишньої Югославії (РСКНІ XII 663). ◀ Мабуть, від місц. віддієсл. деривата *мишаль* — “той, що мішає”.

Мішиндур — Горонда. ◀ Утворення з експресивним суф. -ур від здр.-знев. імені *Мішінда*, як *Грицінда, Йовжцінда...*

Мішка — Мукачів. Пор. 1220: свідок *Myska* — ком. Саболч (RegVar 264). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Мишко*, співвідносно з *Михайлом* (Керста 121). Нині це ім'я наявне майже в усіх мовах народів Карп. регіону (Чопей 194, РСКНІ XII 670, SSJ VI 143, Ladó 191).

Мішкар — див. **Мишкар**.

Мішкэй [*Мішкій*], -ея — Свалява. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ей від антр. **Мішка**. 2. Угор. п-ще, яке фіксується 1428 р., походить від угор. ойк. *Miske*, що в комітатах Бігар, Саболч та ще в кількох, + прикм. суф. -i (Kázmér 739).

Мішкó — Св, Мк, Ір. 1671: кр. *Misko Istvan* — Теребля (Bélay 208); 1704: кр. *Misko Lázár, Fedor* — Тибава (HodGens 5); 1720: кр. *Nic. Misko* — Колочава (Bélay 160); 1772: присяжний *Joannes Misko* — В.Тибава (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Miszko* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Мишко*, співвідносного з *Михайлом*, що є в усіх мовах Карп. регіону (Ковачев 362).

Мішкович — див. **Мишкович**.

Мішкóвський — Н.Студений, Гукливий. Пор. 1787: п-ще *Myszkowski* — Кремпна, Малі Поляни на Лемк (Красовський 108). У XVIII ст. п-ще *Miskovics* значиться на Зак (Maksay 541, 574, Bélay 155 та ін.), а у XVIII — на Подг (Bubak 238). ◀ 1. Від антр. **Мішкó** + суф. -овський. 2. Давній місц. прикм. від ойк. *Мішкóвц* (суч. угор. — *Miskolc*).

Мішкóлинець [*Мішкóлиниць*], -ниця — Бобовище. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Мішкóля* — “дружина **Мішкá**” або “дружина **Мішки**”. Суфіксальне /o/ на місці очікуваного /y/, тобто замість **Мішкóлинець**, зумовлене локальною рефлексцією наголошеного /y/, як у словах *Йóлич, гóска, капóста* (замість *Ю́лич, гýска, капýста*).

Мішкун †. 1668: кр. *Miskun Mate* — Довге (Bélay 136). ◀ Антр. **Мішкó** + атрибут. суф. -ун.

Мішук — Рх. ◀ 1. Від антр. **Міша** + -ук. 2. Можливо, п-ще у первісному вигляді було **Міщук**. У такому разі п-ще походить від здр. угор. імені *Мішко* або від буков. апел. *міщук* — “житель міста” (Мат. до буков V 82) чи “малий мішок” (Зак).

Міщанин — Синевир, Н.Бистрий, Вучкове. П-ще *Mieszczanin* на Подг фіксується 1608 р. (Bubak 238). ◀ Від староукр. апел. *мѣщанинъ* —

“городянин” (ССУМ I 629, 630) або від фонет. адаптованого сербізму *meštani* — “земляк”, “городянин” (РСКНІ XII 500). Апел. *міщани* і в загальноукр. мові (але не на Зак) досить давній (ССУМ I 630, Чопей 194).

Міщик — Вел.Бичків. ◀ Від антр. *Мішка* або *Мішко* + -ик.

Млавець [рідше — *Млавéць*], -вця — Новоселиця, Присліп, Давидково. ◀ 1. Укр. апел. утворення з суф. -ець від діал. *млавій* — “слабкий” (Ж-Н 445), “несмачний”, “нудний” (Он I 446). Пор. ще буков. назву хвороби великої рогатої худоби *млава кров* (Мат. до буков. V 84), прикарп. апел. *млавиця* — “квола, лінива до їди корова” (м. Долина), серб.-хорв. діал. *млав* — “благий” (РСКНІ XII 67). 2. Серб. катойк. *Млавац* (род. відм. — *Млавца*) — “житель басейну р. *Млава*, правої притоки р. Дунай” (РСКНІ XII 676). 3. Пол. катойк. *mławiec* — “житель м. *Mława* над р. Вкра, що на півночі Мазовша”.

Млинар [*Млинáрь*], -ря — Королево. 1618: кр. *Marko Mlinar* — с. Дубова на Маковиці (Mars 82). Пор. 1685: *Тимофей Млинар гажинській...* — Гажин, Гуменне (ПаПо-2 33); 1772: кр. *Hricz Mlinar, Jaczko Mlinar* — с. Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 97); 1787: п-ще *Mlynarz* — Грушівка, *Мащина* та ін., *Mlynaryk, Mlynarski, Mlynarczyk* на Лемк (Красовський 109). На Подг п-ще *Mlynarz* фіксується 1606 р. (Bubak 239). Є воно в Сербії, Хорватії (РСКНІ XII 727, Leksik 440) та у зах. слов’ян. ◀ Західноукр. апел. *млинар* — “мірошник” (Чопей 186, Kaгаś 232 ДэжеДел 87, Гр II 435, ССУМ I 603, Мат. до буков. V 83).

Млинецький [*Млинíцький*] — Нове Барово, Синевир. ◀ Прикм. *млинецький*, що від ойк. *Млинець* + суф. -ський.

Мліньський [*Мліньський*] — Негровець. ◀ Діал. прикм. *млиньський* — літ. “млиновий” (Гр II 436, Гг 124).

Мовзер — Кольчино. П-ще *Mozar* є також у хорватів і сербів та в угорців (Leksik 445). ◀ Нім. п-ще *Mooser*, яке походить від *Moos* — “болото”, + -er, тобто “той, що в болоті, трясовині”.

Мович — Клячаново. ◀ Імовірно, серб. патр. утворення *Мовић* (РСКНІ XII 769), що могло постати з антр. *Мохић*.

Мовнар [*Мовнар*] — Хс, Тч, Вн, Рх, Мк, Уж. ◀ Угор. п-ще *Mónar*, яке походить від місц. угор. *mónár* (літ. — *molnár*) — “мірошник” (Kázmér 747).

Мовчан — Чинадьово. 1618: кр. *Danko Malchian* — с. Ладомирова на Маковиці (Mars 58); 1690: п-ще *Molcsan* — Виноградів (Szabó

424); 1699: *Molcsán Vaszil* — Свалява (Maksay 569). Пор. ще 1572: п-ща *Moychan* (!), 1574 — *Moczian*, 1667 — *Moczan*, 1690 — *Mulczan* в с. Олешник (Szabó 325); 1665: п-ще *Mulczan* — Матієво (Szabó 411); 1787: п-ще *Mokzan* — Пантна на Лемк (Красовський 109). ◀ Давньоослов. ос. ім’я *Мълчанъ* або його апел. відповідник *мовчан* — “мовчазна людина” (Гр II 437).

Могіла [*Могы́ла*] — Керецькі. 1720: кр. *Fr. Mohila* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Mogila* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. діал. *могы́ла* — “пагорб”, “купа чогось” (Чопей 187, Гг 125). “на-сип на місці поховання” (Мат. до буков. V 85).

Могильницький — Ужгород. ◀ Прикм. від ойк. *Могыльница*, що на території півн.-зах. Румунії.

Могоріта [*Могоры́та* і *Могры́та*] — Мж, Ір, Вн. Пор. 1570: *Koz. Macharisi* (!) — Вел.Лучки, *Andr. Machar* — Бородівка (UetC 97-29); 1787: п-ще *Mahorita* — Виноградів (Szabó 425). У хорватів є п-ща *Moharić, Mohor, Mohorovičić, Mohorović* (Leksik 441, 442). ◀ 1. Можливо, від рум. *mohorit* — “темно-коричневий”, “багрянний”, а в перен. зн. — “похмурий, понурий”. 2. Від буков. назви квітки *могоры́та*.

Могріта — Келечин. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Могоры́та*.

Могуч — Станово, Буковинка, Мукачів. 1613: кенез *Mohucs Sandor* — Лецовиця (LehBer 384); 1773: п-ще *Mohocs* (!) — с. Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Імовірно, давній прикм. *могуч* — “могутній, міцний”, “той, що може”. Крім українців (див. Гр II 438), прикметник зберегли серби, хорвати і росіяни. Антр. *Могучый* засвідчив Іпатіївський літопис 1250 р. Пор. ще запис 1607 р. з Верховини Бистрої *Mohun* (!) *Luka* (UetC 104-8), а також суч. прикм. *могучий* — “велетенський”, “міцний” (Чопей 187).

Могіш [род. — *Могіша*] — Вл, Мж, Ір. 1773: кенези *Mógis Andrij, Fedür* — Скотарський (Dezső 88, 89); 1773: присяжний *Andreas Mogis* — Скотарський (ДэжеДел 316). ◀ Імовірно, фонет. видозміна давнього угор. п-ща *Magas*, що з прикм. *tagas* — “високий на зріст” (Kázmér 695), яка спричинила перехід голосного /o/ другого складу в голосний /i/.

Могош — Боржавське, Мала Розтока, Ділове. Пор. 1214: *Mogus impetiter* — ком. Саболч (RcgVar 186, 189); 1449: *Blasii Magas* — Винне (Nagy-2 443); *Magas Istvan* — Горяни (ГуеС 104-8). П-ще відоме також угорцям, хорватам, румунам, молдованам і болгарам (Kázmér 695, Leksik 382, 441, Maretić II 130, Ер-Кос 93, Const 325,

Илчев 341). У центр. р-нах Угор. королівства п-ще фіксується 1389 р. (Kázmér 695). ◀ На думку М.Казмира, п-ще походить від угор. прикм. *magas* — “високий на зріст”. Однак абсолютної впевненості в цьому немає. Запис антропонімів шл. *Moga Stephan*, кр. *Mogenya Fedur* (Bélay 220, Maksay 574). 1686 і 1699 років із сіл Сер.Вишава та з Неліпино змушують сумніватися в цьому.

Мóдинець — Бедевля. ◀ 1.Морфол. структура п-ща на *-инець* спонукає шукати твірну основу серед слів на *-а*. І така антропооснова в Карпатах справді була. У ком. Земплин 1214 р. та в ком. Бігар 1219 р. фіксується назва особи *Moda* (RegVar 193). Пор. ще 1715: кр. *Moda Lupul* — Руська Поляна (Bélay 180). Отже, п-ще є укр. утворенням з суф. *-инець* від антр. *Moda*, а *Moda* — це, імовірно, гіпок. ім'я від кал. імені гр. пох. *Modestus*, що в перекладі укр. — “проста людина” (Ковачев 363, Ladó 192). Пол. п-ще *Moda* К.Римут схильний виводити від імен *Modlibog*, *Modest* чи від нім. ос. назви *Mod* (Rymut II 110). У сербів є п-ща *Модинац* і *Модих* (РСКНІ XII 780, 782), а у хорватів — гіпок. імена *Moda*, *Mode*, *Modo* (Šimundić 243). 2. Мало-ймовірно, що в основі п-ща лежить бойк. лексема *móda* — “дрюк, яким викочують колоди на віз” (Он I 449), чи гуц. апел. *móda* — “звичка”, “спосіб” (Гг 125).

Мóдич — Солотвина. Крім Зак, п-ще *Modić* є і в Хорватії (Leksik 441). ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Мóдинець**, за допомогою патр. суф. *-ич*. Пор. 1219: *Modam nomine portare ferrum* — ком. Земплин (RegVar 233).

Мóдьор — Підвиноградів. ◀ Від угор. етн. *Magyar* — “угорець, угорський” без типової його фонет. адаптації до усталеного місц. етн. *mádyar*. В інших регіонах Угор. королівства ця лексема використовується як п-ще з 1331 р. (Kázmér 697).

Мóжар — Коритняни. 1606: кр. *Mich. Mozar* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1648: *Moszor (!) Miklos* — Неліпино (Maksay 548). П-ща *Možar* і *Mažar* поширені також у Хорватії (Leksik 413, 444). ◀ Від місц. укр. апел. *móžar* — “товчка”, “металева ступка для розчавлювання чорного перцю” (Чопей 187). Цей архаїзм знають також угорці (*mozsár*), румуни (*mojar*), серби та хорвати (*móžar*), німці (*Mörser*). В угорців п-ще фіксується з 1599 р. (Kázmér 696), є воно в поляків (Rymut II 117), а у хорватів наявне з XVII ст. (Maretić II 31). Допрізвищева семантика лексеми *móžar* — не тільки “ступка”, але й “вид гармати”. До слов'ян вона прийшла від німців

через Словенію (MNTESz II 969). 2. Можливо, що закарп. п-ще **Мóжар** — це серб. етн. *Маджар* або *Мајсар* — “угорець, маляр” (РСКНІ XII 754).

Можарóвич — Боронява, Нанково. 1570, 1572: *Steph. Mozzarovich, And. Mozzorovich* — Н.Ворота (UetC 53-15). ◀ Від антр. **Мóжар** + суф. *-ович*.

Можарóвський — Ужгород. ◀ Від антр. **Мóжар** + *-овський*.

Мозоль †. Пор. 1219: *Mozul reus* — ком. Земплин (RegVar 226); 1567: *Mozwl Myhalko* — Голубине (UetC 53-12); 1787: п-ще *Mozol* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *мозоль*.

Мóйса — Косівська Поляна. 1691, 1775: п-ще *Mojsza* — Турц (Szabó 524, 525); 1775: п-ще *Mojszi* — Тросник (ПеПред 314); 1787: п-ще *Mojsia* — Мохначка на Лемк, *Moysiewicz* — Опока на Бойк (ЙМ). П-ща *Moys*, *Moysa*, *Moysak* є і в Польщі (Rymut II 112). ◀ Східнором. чол. гіпок. ім'я *Мóйса*, співвідносно з повним іменем *Мойсей* (Vincenz 229, ДумбрМик 108, Ер-Кос 229, Rymut II 112), або угор. *Mojsza* того ж пох. (Hajdú 64). У східних р-нах Зак ім'я *Мойса* побутувало в XVI ст. (Bélay 81). Становленню такого вигляду імені могло сприяти слов. ім'я *Mojsav*, що з імені *Мојслав* (SvoSta 81).

Мойсéй [*Мойсiй*] — Ір. 1787: п-ще *Moysay* — Петруша Воля, Святкова Воля на Лемк (Красовський 109). Пор. XVII ст.: *срей Мойсей* — Мараморош (Микитась 56). ◀ Від кал. імені *Мойсей*.

Мóйсенюк — Косівська Поляна. — Див. **Мойсинюк**.

Мойсик †. 1618: кр. *Moyszik Fedur* — с. Хоньковці на Маковиці (Mars 69). ◀ Від антр. **Мóйса** + *-ик*.

Мойсин †. Пор. 1445: *Moysyn et Benedictum* — Михайлівці (Nagy-2 373); 1542: вл. *Mayzyn Veres* — Джулешті (Bélay 142); 1705: свідок *Majszin Lupul* — Бирсана (HodOkm 449); 1775 — *Mojszin* — Тросник (ПеПред 314). П-ще *Мойсин* є у Сербії (РСКНІ XIII 5). ◀ Антр. **Мóйса** + пос. суф. *-ин*. На початку XVII ст. лексема *Мойсин* у Марамороші виконувала ще роль чол. ос. імені. Пор. запис 1605 р. із села Герінчешті: кр. *Szar Moyszin* (Bélay 145).

Мойсинюк — Косівська Поляна. ◀ Від укр. антр. **Мойсин** + *-юк*.

Мойсюк — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від антр. **Мóйса**.

Мойш — Косівська Поляна. 1332: *Moys* — Грабарово (LehBer 281); 1705: свідок *Mois Thodor* — Бирсана (HodOkm 449); 1720: гор. *Lad. Mois* — Сигіт

(Bélay 199). ◀ Ім'я *Мойш*, співвідносно з повним іменем *Мойсей* (Const 113). Пор.: кріпаки *Mois, Nic., Ochwath* — Косівська Поляна (Bélay 162). Ім'я *Моїша* було в давньосерб. мові (Грк Реч 130), а до Другої світової війни — і в місц. євреїв (Чопей 187). На території Польщі п-ща *Mojszy, Mojszewski, Mojszyc* фігурують із XVI ст. (Rymut II 112).

Мóкан — Тч. П-ще *Мокану* поширене передусім серед румунів і серед молдован (Ер-Кос 93). ◀ 1. Рум етн. *мосан* — “трансільванський румун” (Vincenz 391). 2. Від буков. *мока́н* — “мовчун”, “повільний, незграбний мужчина” (Мат. до буков V 86).

Мóканій — Підвиноградів. ◀ Угор. патр. з формантом *-i* від антр. **Мóкан**.

Мóкар [*Мóкарь*] — Олешник, Тросник. ◀ Укр. антр. *Макар* в його zdeформованій угор. вимові.

Мокрянін — Синевир, Руське Поле, Худльово, Перечин. ◀ Місц. катойк. *мокрянін* — “виходець із с. *Мокра*, яких в Укр. Карпатах декілька”. У XVI–XVII ст. вихідців із цього села часто записували угор. назвою *Mokrai* (LehBer 51, 108, 304).

Молáнич — Підвиноградів. ◀ Угор. вимова укр. п-ща *Малáнич*, що від жін. імені *Малáна*, + *-ич*, але не обов'язково. Адже жін. ім'я *Молана* у формі *Мелáня* побутує і в таких регіонах, куди угор. вплив не сягав.

Молд †. 1470: п-ще *Mold* — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ Від етн. *told* — “молдованин” у його угор. звучанні.

Молдавчúк — Рх. ◀ Місц. етн. *молдавчúк* — “син молдованина”, “малий молдованин”. Пор. 1783: свящ. *Стефан Молдавчук* — Мараморош (Микитась 60). Пор. ще 1727: *Томиш Молдавиш* — Сокирниця (UdAd 75).

Молдовáн — Тч, Рх. 1469: шл. *Jo. Moldovan* — Діброва (Bélay 120); 1542: вл. *Jo. Moldowan* — Бирсана (Bélay 123). ◀ Укр. етн. *молдовáн*.

Молéнта — Вишково. 1607: *Molentj Andro* — Сімир (UedtC 104-8). ◀ 1. Фонет. видозміна кал. чол. імені гр. пох. *Melentija* (Šimundić 216). 2. Пол. п-ще *Molenta*, що від лат. *molendinator* — “мірошник” (Rymut II 113).

Мóлнар [паралельно з *Мóвнарь*] — Св, Мк, Вн, Вб, Пр, Хс, Рх, Уж, Вл, Ір, Тч. 1548: кр. *St. Molnar* — Вел.Бичків, 1550 — *Casp., Laur. Molnar* — Сер. Водяне, 1600 — Буштино (Bélay 128, 121, 13); 1604: вл. *Molnar* — Кричово (Bélay 170); 1772: присяжний *Andreas Molnar* — Кайданово (Удварі-2 300); 1773: кр. *Molnar Janos* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Угор. п-ще *Molnár*, що з апел. *molnár* — “мірошник”.

Момухід, -хóда, [У більшості мовців чергування */i/-/o/* вже усунено. Отже, род. — **Момухіда**] — Ужок. Пор. 1787: п-ще *Momohod*, а 1819 — *Momochod* — Гниле на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. демононімумо *мохід* — “мимохідник”, “нечиста сила”, “злий дух (Он I 451, 440).

Мóнда [*Мóнда*] — Хс, Мк, Уж, Св. 1603: *Mate Monda* — Мк (LehBer 559); 1715: кр. *St. Monda* — Тересва (Bélay 204). Пор. також 1715: кріпаки *Mondya Griga, Jacob, Vaszil* — Слатинка (Bélay 202). ◀ 1. Імовірно, регресивне утворення від місц. дієсл. *мóндати* — “невиразно, ліниво говорити” (Кайданово) або від *мóндати* — “бабрати”, “повільно щось робити” (Ворочово). 2. Пол. п-ще *Męda*, що з апел. *męda* — “вид воші”. Пор. пол. п-ща *Mondak, Mondyk...* (Rymut II 87).

Мондáк — Мукачів. ◀ Від антр. **Мóнда** + *-ак*.

Мóндик — Дунковиця, Арданово. ◀ Антр. **Мóнда** + *-ик*.

Мóндич [рідше — *Мóндич*] — Хс, Тч, Ір, Мк. 1721: свящ. *Basilio Mondics* — Керецькі, а 1725 — свящ. *Simeon Mondics* — Сухий Потік (Лучкай 16. — 196, 197); 1773: п-ще *Mondics* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ 1. Антр. **Мóнда** + *-ич*. 2. Менш імовірно, що основою стало угор. гіпок. ім'я *Mandi*, що з давньоєвр. *Emanuel* (Ladó 153).

Мóндок — Синевир, Сімир, Чинадьово. 1775: кр. *St. Mondok* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Mondok* — Підвиноградів (Szabó 421). ◀ Видозміна укр. п-ща **Мóндик** під впливом дії угор. сингармонізму.

Мондýк — Дешковиця. ◀ Укр. п-ще **Мóнда** + суф. *-як*.

Мóнинець, -нця — Присліп, В. Бистрий. 1560: кр. *Jo. Monenecz* — Кушниця, *Det. Moninesc* — Присліп (Bélay 170, 181). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Мóня** або **Мóна**. Якщо **Мóна** — це чол. ім'я, то це міг бути *Паптелеймон, Симеун, Милован* (Керста 135, Грк 141, Илчев 343), а якщо жін., то — *Філімона, Симо́на* чи навіть *Monika* (Šimundić 536, Илчев 343, Majtán-Považaj 219). 2. Укр. утворення з суф. *-ич* від пол. п-ща *Monia*, що з апел. *tonia* — “лінива людина” (Rymut II 114), або рум. ос. назва дакійського пох. *tonea* — “батько” (Scurtu 3).

Мóнич — Пр, Вб, Хс, Уж. 1682: *Monicz Mattyi* — Кострини (UetC 88-59); 1715: *Jo. Monics* — Сокирниця (Bélay 195); 1787: п-ще *Monicz* — Гнила на Бойк, Войткова, Рихвальд на Лемк (ЙМ). П-ще *Monić* є і в Хорватії (Leksik 443). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антропооснови **Моня** або **Мона**, можливу семантику яких розкриваємо під гаслами **Моня** та **Монинець**.

Монка — Пр. Пор. 1214: *Moncu pristaldus* — фортеця Кікілів (RegVar 189); 1358: *Monk et Laurentii* — ком. Землин (Nagy-1 302). П-ща *Мака* і *Маков* у XVII ст. зафіксовані на Подг (Bubak 231). П-ща *Monka*, *Monko*, *Monkosz*... значаться і в інших регіонах Польщі (Rymut II 80). ◀ 1. Правдоподібно, здр.-пестл. чол. ім'я *Монко*, що від *Симон*, *Соломон*, *Парамон* чи *Філімон* (ВІЛ 231, Грк 141, Илчев 343, Ковачев 354, Петровский 326, ДумбрМик 108). 2. Менш імовірно, пол. п-ще *Мака*, яке виводять як із основи *така* — “борошно, мукá”, так і з основи *тѣка* — “мúка”, “тортури” (Rymut II 80). 3. П-ще могло постати також на основі місц. апел. *мóньки* — “млява, слабка, тиха людина” (ЕСУМ III 510).

Монтак — Порошково, Хуст. ◀ Нім. п-ще *Montag*, що з апел. *Montag* — “понеділок”, спонтанно підігнане під укр. модель із суф. -ак.

Монцел — Мукачів. Пор. 1661: кр. *Vaszil Moncze* (!) — Батіза (Bélay 125), а також чол. ім'я *Moncze* в с. Бирсана з 1636 р. (Bélay 124). ◀ Пол. п-ще *Moncel*, яке могло утворитися від нім. ос. назви *Menzel* (Rymut II 114, 83).

Мончак — Новоселиця на Пр, Ужгород. 1649: п-ще *Monczak* — Герцівці (LehBer 287); 1690: п-ще *Monsak* — Виноградів (Szabó 424); 1756: *Мынчак Лецо*, *Гриць Мынчак* — Стричава (ПаПо-2 27); 1787: п-ща *Monczak* — Плав'є, *Mąszak* — Виців, *Męszak* — Ясениця Замкова на Бойк, *Monczak* — Берест, Суровиця на Лемк (Красовський 109). На Подг п-ще *Mąszak* значиться 1630 і 1632, а п-ща *Мака* — 1619 і 1626 рр. (Bubak 231). ◀ П-ще є слов. утворенням із суф. -як, однак семантика основи у нього спірна. 1. Воно могло утворитися від кожної з тих основ, що й п-ще *Монка*. 2. Крім цього, воно могло постати і на ґрунті апел. *мъньки* — “киця” (див. *Мінька*).

Моньош — Велятин. ◀ 1. Укр. утворення з непродуктивним квалітат. суф. -ош від імені *Моньо*, яке на Зак співвідноситься з повними іменами *Мирон*, *Паптелеймон*, а в Болгарії — також із *Симеон*, *Симон* (Илчев 343). 2. Суф. -ош більше схиляє до думки, що це експресивний дериват від антр. *Моня*.

Моня †. Пор. 1470: шл. *Ge. Monya* — с. Бард (Bélay 124); 1720: кр. *Gabr. Monya* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Гіпок. ім'я від *Соломон* або *Філімон* (Šimundić 441). 2. Пол. п-ще *Monia*, що від пол. діал. апел. *tonia* — “лінива людина” (Rymut II 114).

Моняк — Ставне, Люта, Гайдош. 1772: присяжний *Franciscus Monyak* — Куштановиця

(Удварі- 2 301). П-ще *Moniak* є і на Ораві (Golčb 114). ◀ 1. Утворення з суф. -як від тієї ж антропооснови, що й п-ща *Монинець*, *Монич*. 2. Від бойк. апел. *муняк* — “вередун”, “капризник” (Он II 456). 3. Від молд. п-ща *Моия* (Ер-Кос 93) + -ак.

Мора †. 1587: п-ще *Mora* — Чепа (Szabó 413). Пор. 1546: кр. *Jo. Morych*, 1550: кр. *Sim. More* — В.Руна (Bélay 185, 211). ◀ Імовірно, від антропооснови *мор-* — “зараза”, “сморід” чи дієсл. *моріти* (Rymut II 116) або від хорв. гіпок. чол. імені *Mora*, що з повного імені *Moremil* (Šimundić 441).

Морáвець, -вця — Мукачів. П-ще *Moravec* є у чехів, словаків, а *Моравиц* — у сербів (РСКНІ ХІІІ 50) та хорватів (Leksik 443). На Подг п-ще *Moravec* фіксується 1796 р. (Bubak 240). ◀ 1. За словами Й.Бубака, п-ще утворене від топоапелятива *morava* — “мокре трав'яне місце”, “сморід” (Bubak 240, Rymut II 115) за допомогою суф. -ець. 2. За нашими даними, п-ща з суф. -ець від топоапелятивів та від мікротопонімів утворюються дуже рідко. Це радше могла бути назва річки і відповідно назва басейну *Морáва*, що на чес.-слц. кордоні. Пор. ще слц. п-ща *Oravec*, *Hronec*, що від топ. *Orava*, *Hron*. Однак п-ще може сягати й серб. *Морáви* — “правої притоки р. Дунай”, власне, серб. катойк. *моравиц* (род. відм. — *моравца*) — “той, хто походить із басейну серб. р. *Морави*”. До речі, серед сербів також поширене п-ще *Моравиц* (РСКНІ ХІІІ 50).

Морвáй — Королево, Холмовець. 1715: гор. *St. Morvai* — Хуст (Bélay 153). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. -і від топ. *Morva*, що зі слц., чес. чи серб. *Морави* (див. *Морáвець*), з укр. частковою редукацією цього форманта.

Моргáнич — див. *Мурганич*.

Моргіта́й — Олександрівка. ◀ Укр. утворення з суф. -ай від місц. вар. жін. імені *Моргіти* (укр. оф. *Маргарита*), яке до народів Дунайського басейну прийшло від німців (Šimundić 210).

Моргіта́н — Дулово. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від тієї ж основи, що й *Моргіта́й*.

Морда †. 1570: *Georg Morda* — Страбичово (UctC 97-29); 1649: мушкар *Morda Miklos* — Мукачів, Вел.Лучки (LehBer 398, 439); 1641: *Nicolaus Morda* — Мукачів (HodOkt 791); 1667: свідок *Morda Pal* — Мукачів (LehBer 575). Фонет. подібні п-ща були і в Галичині. Пор. за 1787 р. п-ща *Myrda* — Вислік Вел., *Myrdak* — Полонне та *Myrdysz* на Лемк (Красовський 107). ◀ 1. Подібні п-ща є й у хорватів: *Mrdalo*, *Mrdalj*... (Leksik 446) та навіть п-ще *Mrda*, яке Т.Маретич виводить із дієсл. *mrdati* — “ворушитися, крутитися, вертатися”, і п-ще *Mrdaković*, яке він виводить від незасвідченого імені *Mrdak* (Maretić 52). 2. К.Ри-

мут схильний пов'язувати пол. п-ще *Morda* з дієсл. *mordować* — “мордувати”, “мучити”, “вбивати” (Rymut II 116). 3. На нашу думку, п-ще походить від імені асіро-вавилонського бога *Мордохай* (Ковачев 365), яке нині побутує і серед євреїв Зак у вигляді *Мордко*.

Мордак †. 1682: кр. *Mordok* (!) *Michaelo* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Морда** + **-ак**. Наявність голосного /o/ в другому складі — вплив угор. писаря.

Морданинець, **-нця** — Св, Ір. ◀ 1. Закарпатоукр. п-щеве утворення з продуктивним суф. **-инець** від андр. *Морданя* — “дружина **Морди**”. 2. На карпатоукр. мовному ґрунті п-ще піддається етимології і як таке, що походить від місц. ос. назви *морда* — “неговірка, тиха людина” (Осій) та від бойк. *морда* — “кішка”, “миця” (Он I 430).

Морданич — Завадка. 1597: кенез *Mordanicz* — Голубине (LehBer 294). ◀ Від андр. *Морданя* — “дружина **Морди**” (див. **Морданинець**) + **-ич**.

Мордованець [*Мордóваниць*], **-нця** — Вб. ◀ Місц. укр. апел. *мордованець* — “мученик”, “замордований”, що, як і п-ща **Годованець**, **Карбованець**, **Набиванець**, походить від пасивного дієприкм. *мордований*.

Мордуняк [*Морду́нєк*] — Лазівщина. Пор. п-ще *Mordun* на території Польщі (Rymut II 116). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від бойк. ос. назви *мордун* — “убивця” (Он I 452).

Мордяк — Медведівці, Копинівці. Пор. п-ща *Mordzak, Mordziak* у Польщі (Rymut II 116). ◀ Укр. або пол. утворення з суф. **-як** від антр. **Морда** (див. також **Морданинець**, **Морданич**). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з канон. іменами *Мардарій*, *Мардоній* (Справочник 433, Šimundić 209).

Морєка — Ірлява, Смерекова. Пор. 1682: *Amoreku* (!) *Lucats* — Смерекова (UetC 88-59); 1772: присяжний *Ioannes Marejko* — Климовиця (ДэжеДел 286). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. У XV–XVII ст. на Зак засвідчено декілька п-щ із твірною основою, подібною на **Морєка** (див. **Мора**, **Морик**, **Мороц**), а на території Польщі — п-ще *Morejko* (Rymut II 115). Припускаємо, що п-ще є дериватом від кал. імені лат. пох. *Mauricius* (Šimundić 215). Пор. угор. похідні *Mór*, *Moric*, *Móré* та ін. (Kálmán 237).

Мореляк — Св. — Див. **Мориляк**.

Моржа — Веряця. ◀ 1. Правдоподібно, угор. апел. *morzsa* — “крихта хліба”, “м'якушка”, “шматок”. 2. Південнослов. чол. захисне ім'я *Мржа*, що від дієсл. *мрдатице* — “ворушитися, вертітися” (Грк 141, Šimundić 244). У

сербів та у хорватів є і п-ще *Мржа*, і чол. ім'я *Мржан* (РСКНІ XIII 152).

Моржіль [*Моржюль*], **-жоля** — Суха. Пор. 1774: присяжний *Joannes Morzsuly* — Вел. Бистра (Удварі-2 298). У пол. Сілезії є п-ще *Morżoľ*, яке К.Римут виводить від антропооснови *mor-*, тобто “зараза” (Rymut II 115), не пояснюючи, яку функцію виконала при його творенні фіналь *ioľ*. ◀ 1. Від антр. **Моржа** + рум. формант **-ul** у його пристосованому до укаючої говірки вигляду. 2. Спотворене серб. чол. ім'я *Мржеля*, співвідносно з лат. апел. *margela* — “бісер, перли” (Грк 141). 3. Серб. діал. апел. *мржеля* — “зернятко, перлина як прикраса” (РСКНІ XIII 152).

Морзанич [*Мырзанич*] — Вн. 1743, 1775: п-ще *Morzanicz* — Приборжавське (Szabó 398). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мирзанич**.

Морик †. 1509: п-ще *Moryk* — Шаланки (Szabó 472). Пор. 1546: кр. *Jo. Morych* — В.Руна (Bélay 185). ◀ Від антр. **Мора** + суф. **-ик**.

Мориконь — див. **Мариконь**.

Мориляк — Павлово, Плоске, Тур'я Бистра. Пор. 1720: кр. *Andr. Moril* — Керецькі (Bélay 163). П-ща *Morylak, Moryko, Moryo, Moryll* є і в Польщі (Rymut II 116). ◀ 1. За К.Римутом, від нім. ос. назви *Morel*, що від імені *Maurellus*. 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща було угор. жін. ім'я італ. пох. *Morella*, апел. зн. якого “чорна” (Hajdú 73), + **-як**. На нашу думку, п-ще виводиться простіше з пол. розм. жін. імені *Maryla* (див. **Мариляк**).

Моримуха †. Ужан. XVIII ст.: п-ще *Morimucha* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. назви неїстівного гриба *моримуха* — “мухомор” (Чопей 189, Гр II 445), утвореного за тією ж моделлю, що й пол. п-ща *Morzydusza, Morzygamba, Morzywokk, Morzyglód, Morzypiwo* (Rymut II 115).

Моринка — Сімир. ◀ Імовірно, дериват від серб. п-ща *Морина* (РСКНІ XIII 65) або від хорв. п-ща *Morin* (Leksik 444). Пор. ще 1484: жін. ос. назва *Мьринка* — Сучава (ССУМ I 623).

Морінка — Колочава. ◀ Фонет. вар. п-ща **Моринка**.

Морклянік — Теребля. ◀ 1. Місц. апел. *морклянік* — “любитель моркви” (Хс). Пор. ще загальнонац. апел. *морквяник* — “страва з моркви” (СУМ IV 803). 2. Від серб. прикм. *мрков* — “гнідий кінь”, “чорна собака”.

Морковцій — Приборжавське. ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від східносл. ойк. *Markovce* (Majtán 261), яке з часом зазнало ретимологізації під впливом лексеми *морква*.

Мороз — Тч, Хс, Ір, Мк, Вб. Пор. 1213: *Maraz Stephanum* (RegVar 158), а з 1226 — *Moraz* — с. Кад

біля угор. м. Кішварда (RegVar 286); 1530: кр. *Laur. Moroz* — Терново (Bélay 166Г); 1567: *Moroz Fedor* — Воловиця, *Moroz Kozma* — Яблунів (UetC 53-12); 1603: *Игнат Мороз Ракошинский* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1618: кр. *Pawel Moroz* — с. Куримка на Маковиці (Mars 90). ◀ Від укр. апел. *мороз*. У місц. зоонімії лексему *морóз* використовують як кличку для свійських тварин сивої масті.

Морóза — Давидково. ◀ Антр. **Морóз** у формі род. відм.

Морозáн — Вишково. ◀ 1. Від антр. **Морóз** + -ан. 2. Менш імовірно, що це видозміна серб. імені *Мрзан* (Грк 141).

Морозчат †. 1618: кр. *Sztanko Morozciat* — с. Біловежа на Маковиці (Mars 99). ◀ Від антр. **Морóз** + -ча(т).

Морозюк — Рх, Тч. ◀ Від антр. **Морóз** + -юк. Пор. п-ще 1787 р. *Moroziak* — Корчин на Бойк (ЙМ).

Мóроп — Іванівці. ◀ Від ботан. номена *мóроп* — “вид ромашки”, “гусячі квіти” (Ж-Н 453).

Мóроц — Драгово. 1600: гор. *Andr., Em., Tom. Moroz*, 1614 — гор. *Ge. Morocz*, а 1696 — гор. *Morocz Istvan* — Тячів (Bélay 206, 207). 1772: кр. *Morocz Antoni* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Фонетично мадяризований вар. хорв. гіпок. чол. імені *Marac*, співвідносний із повним іменем *Marko* (Šimundić 428), або серб.-хорв. апел. *морац* — “індик” (РСКНІ ХІІІ 57).

Морочіло — Рх, Тч. ◀ Місц. віддієсл. апел. *морочіло* із суф. -ило — “те саме, що й бойк. апел. *морочиголова*” (Он I 453, Vincenz 505).

Морóчко — Поляна. Пор. 1353: *Morochuk, Morochok*, а 1365 — *Morocha* — губернатор ком. Берг (LehBer 93); 1485: кріпаки *Vocza* і *Moroch* — с. Кимирич (MaksaySz 164); 1787: п-ще *Moroch* — Регетів на Лемк, *Moroczkowicz* — Риків, Головецьке, *Moroczkanicz* — Довжик на Бойк (ЙМ). П-ща *Morocz, Moroczko* є і на території Польщі (Rymut II 122). ◀ Від персоніф. апел. *Морок* — “мряка”, “чорт”, “нечиста сила” (Грк II 446) + суф. -ко.

Морошáн — Луг на Рх. — Див. **Марошáн**.

Морцін — Буштино. ◀ Мадяризований вар. слц. або пол. чол. імені *Marcin* (укр. оф. *Мартін*).

Моска́ль — Синевир, Рахів. Пор. 1772: кр. *Michael Moszkaly* — с. Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 119); 1787: п-ще *Moskal* — Майдан, Мшанець, Лінина на Бойк, Висова, Грушівка, Мисцова, Улюч та ін. на Лемк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Moskal* значиться з 1389 р. (SSNO III 558). ◀ Етн. *моска́ль* — “росіянин”, “тради-

ційна назва для вихідця з Московії” (Чопей 190, Гр II 447). Див. ще **Маска́ль**. У старопол. мові апел. *moskal* уживався також у зн. “ненажера” та “вид коржика” (Rymut II 118).

Москалюк — Рахів, Лазівщина. Пор. 1819: *Moskalczuk* — Перегінське на Бойк, а *Moskalik* — Мхава на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Моска́ль** + -ук.

Москвá — Довге. 1787: п-ще *Moskwa* — Ізби, Снітниця на Лемк (Красовський 110). П-ще *Moskwa* на пол. землях фіксують 1420 р. (SSNO III 3 559). ◀ Від заст. етн. *москвá* — “москаль, московит, росіянин” (ЕСУМ III 519), подібно до етн. *литва, мордва*.

Моставлюк — Богдан. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, це дериват п-ща *Мостовій*, який згадується в Угерцях на Лемк 1819 р. (ФМ). Пор. ще суч. хорв. п-ща *Mostovljan, Mostovljanac* (Leksik 444).

Мотáль — Сіль, Мирча. Пор. 1787: п-ще *Motal* — Вовче на Бойк (ЙМ). П-ща *Motal, Motacz, Motak, Motnik* та ін. є і в Польщі (Rymut II 119). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *мотáль* — “метелик” (Ж-Н 454). 2. Лексикографічно неза-свідчений чол. еквівалент до жін. агентивної назви *мотáля* — “жінка, що мотає пряжу” (РСКНІ ХІІІ 87).

Мотика †. 1618: кр. *Wasko Motika* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96). Пор. 1671: п-ще *Motka* (!) — Рокосово (Szabó 453), серб.-хорв. п-ще *Мотика* (РСКНІ ХІІІ 92, Leksik 444). ◀ 1. Від молд. чи рум. розм. імені *Мотикы*, співвідносного з повними кал. іменами *Матей* і *Тимотей* (ДумбрМик 104, 108), яке з часом стало асоціюватися зі слов. назвою знаряддя праці *моті́ка*. П-ще *Моті́ка* та його деривати в Карпатах фіксуються з XV ст. Пор. 1436: *Mathyka* — с. Вада (MaksaySz 229); 1787: п-ща *Motyka* — Баниця, Барвінок, Незнайова та ін. на Лемк (Красовський 110); 1787: п-ще *Motyka* на Льв (Фаріон-3 247). На Подг п-ща *Motyka, Motycza* значаться з XVII ст. (Bubak 243). 2. Від назви знаряддя праці *моті́ка*. 3. У словенців є п-ще та ім'я *Motico*, які вони співвідносять із давнім слов. іменем *Motimir* (SvoSta 136).

Мотилович †. 1648: свящ. *Motilowicz Gergely* — Сусково (Maksay 524). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від місц. антр. **Мотиль** зі стверділим фінальним /ль/.

Моті́ль [*Моты́ль*] — Вб, Пр, Св, Ір, Хс. Пор. 1787: п-ще *Motyl* — Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. апел. *моты́ль* — “метелик” (Чопей 190, Гр 126, Мат. до буков. V 90).

Мотильчák [*Мотыльчák*] — Уж, Мк. ◀ Від андр. *Моты́лька* — “дружина *Моты́ля*” + -як.

Мотічка [*Мотычка*] — Колочава, Руське Поле, Негровець. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ка від антр. Мотіка.

Мотовильний [*Мотовильный*] †. 1715: кр. *Motovilni* — Кошельово (Bélay 163). Пор. п-ща *Motowiło* та *Motowuło* на пол. землях (Rymut II 119). ◀ Прикм. від назви ткацького знаряддя праці *мотовіло* (Гр II 449). Пор. ще молд. п-ще *Мотовелник* (Ер-Кос 93).

Мотрин — Буштино. 1720: кр. *Ge. Matrin* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Від антр. Мотря + пос. суф. -ин.

Мотринець, -ця — Тч, Хс, Ір, Св, Вл. Мк, Уж. 1618: кр. *Ilias Matrinicz* (!) — с. Корейці (Mars 60); 1699: *Motriniec Hawrilla, Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1727: ...*Михаля Мотринцового* — Сокирниця (UdAd 75); 1742: п-ще *Мотринець* (Метрика); 1787: п-ще *Motryniec* — Росохач на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Мотря + суф. -инець.

Мотрич †. 1655: кр. *Matricz Ivan, Matthy* — Тюшка (Bélay 209). Пор. ще 1715: кр. *Jac. Motricsko* — Сарвасово (Bélay 194). П-ще *Motrycz* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від антр. Мотря + суф. -ич.

Мотрунич — Вел.Ком'яти, Онік. 1726: *на Мотруничовуй загородь* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1729: *Мотрунич Василій* — Заріччя (Стрипський-1 58); 1787: п-ще *Motrunicz* — Росохач на Бойк (ЙМ). П-ще *Motrunicz* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від укр. здр.-пестл. жін. імені *Мотруня* (оф. *Мотря, Мотрона*) + суф. -ич. Пор. запис цього імені з 1428 р.: *и сестра их Мотруна* — Сучава (ССУМ I 615).

Мотрюк — Рх. П-ща *Motriuk* і *Motruk* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від антр. Мотря + -ук.

Мотря — Тч. 1484: шл. *Motre* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1542: вл. *Jeremy, Sim. Motthria* — Угля (Bélay 209). Нині п-ще Мотря на Зак функціонує головним чином серед румунів Тячівського р-ну, а у прикарп. гуцулів є п-ще *Мотрик* (Vincenz 505). ◀ Від жін. імені *Мотря* (див. *Мотрунич*), яке на Тч фіксується 1484 р. Пор. запис шляхтичів *Vasil, Motre ixor* — Діброва (Bélay 120).

Мотуз †. Пор. 1322: кр. *Matuz* — с. Янк (MaksaySz 151); 1699: *Motusz Hricz* — В.Ворота (Maksay 597); 1676: кр. *Ge. Matasz, Matuz Marko* — Н.Руна (Bélay 185); 1775: кр. *Motuz* — Гребля (Szabó 346). Нині побутує також серед українців сх. Слч, зокрема в Собранцях. ◀ Від місц. апел. *мотуз* (Чопей 190). Цілком імовірно, що імпульсом до виникнення та утвердження п-ща стали антр. *Matus, Maturz* від імені *Матей* чи *Матій*, вживані на території Польщі (Rymut II 52).

Мотузін — Теково. ◀ Від антр. Мотуз + -ан. Пор. 1787: п-ще *Motuziak* — В.Турів на Бойк (ЙМ). У прикарп. гуцулів є п-ще *Motuzok* (Vincenz 516), а у сербів — *Мотузовић* (РСКНІ ХІІ 207).

Мотуля — Ставне. Пор. 1787: п-ще *Matul* — с. Незнайова на Лемк (Красовський 105). ◀ 1. П-ще могло утворитися від серб. чол. імені *Мотул*, похідного від імен *Методије, Тимо-тије...* (Грк 141). 2. Менш імовірно, від рум. прикм. *mut* — “німий” + формант -ул, хоч серб. ос. назву ХІV ст. *Моутуль* М.Гркович виводить саме з рум. прикм. (ГркРеч 130). 3. Від серб. діал. *мотуль* — “клунок” (РСКНІ ХІІІ 101).

Мох — Баранинці. Багато п-щ з антропоосовою *Moch-* є на території Польщі (Rymut II 109–110). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. вар. чол. імені *Мойсей* або *Моймир...* (СімЧол 105, SvoSta 110). 2. Місц. укр. апел. *мох* — “пух”, “спорова рослина”, “жмуток овечої шерсті” (Чопей 190, Гр II 450).

Мохналь — Вб, Пр. 1787: п-ще *Mochnal* — Скородне на Лемк (Красовський 110); 1819: п-ще *Mochnał* — Славське на Бойк (ФМ). П-ще *Mochnal* є і в Польщі (Rymut II 109). Пор. ще запис 1715 р.: кр. *Fr. Mochnul* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Місц. апел. *мохналь* — “порослий мохом”, “мохнатий” (Пр). Пор. укр. діал. *мохналька* — “мокриця” (ЕСУМ ІІІ 525).

Мохначук — Богдан. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ук від антр. *Мохнач* або апел. *мохнач*, що з моделі ім. *волосáč, кострубáč, пелехáč...* Пор. 1787: п-ща *Mochnac*, *Mochnac* — Яселко, *Mochnacki* — Ізби, Кам'яна на Лемк (ЙМ). Апел. *мохнач* міг бути використаний як у прямому зн. (у тому ж зн., що й *мохналь*), так і в переносному, тобто “багач” (Ж-Н 454).

Мохней [*Мохній*], -ея — Вільхівці, Вільхівці-Лазі. П-ща *Mochniej* і *Mochnij* є і в Польщі (Rymut II 107). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ей від антр. Мохня. 2. Укр. утворення з суф. -ей від персоніф. ботан. номена *мохна* — “перстач повзкий” (Мат. до буков. VI 91).

Мохня — Лопухово. Пор. 1449: *Mochno Iudeus* — Перемишль (Smołka II 67); 1786: п-ще *Mochniak* — Витвиця на Бойк (ЙМ). П-ща *Mochnia, Mochniak, Mochnewicz, Mochnik, Mochnio* та ін. споріднені є і в Польщі (Rymut II 109). ◀ Усіч.-суф. утворення з укр. іменним суф. -хно від антр. *Мойсей, Мокій, Тимоха...* (СімЧол 105).

Моц †. 1614: гор. *Jo. Mocz* — Вишково (Bélay 216). ◀ Утворення з формантом -ць від усіч. кал. імені на *Мо-*, як *Мойсєй* чи угор *Móric* (укр. оф. — *Маврикій*).

Мо́ца — Березники, Середнє. 1775: п-ще *Mocza* — Широке (Szabó 348). Пор. 1715: п-ще *Moczan* — Олешник (Szabó 325). П-ща *Moca*, *Mosak*, *Moseń*, *Mosewicz* та низка споріднених утворень є і в Польщі (Rymut II 109). ◀ 1. Від західнослов. антропооснови *tos* — “міць, сила” (Rymut II 109). 2. Південнослов. гіпок. ім'я *Моца*, співвідносно з повними іменами *Моймир*, *Мойсей*, *Симон*... (Илчев 435, Грк 411, Šimundić 441). 3. Фонет. видозміна п-ща *Мъ́ца* (див. **Мі́ца**).

Мо́щик — Березники. ◀ Від антр. **Мо́ца** + **-ик**.

Мо́цинець, **-ниця** — Вел.Лучки. 1648: *Moczinicz Fedor*, *Moczinicz Hricz* — Калитовиця біля В.Воріт (Maksay 543); 1691: батрак *Mocsinecz* — Борсучина біля Латірки (LehBer 164); 1773: присяжний *Andreas Moczinecz* — с. Борсучина (Ud-2298); 1773: присяжний *Maximus Mocsinecz* — Мішкаревиця (Удварі-2 302). ◀ Від антр. **Мо́ца** + суф. **-инець**.

Мо́цко [*Мъ́цко*] — Бородівка, Плав'є. Пор. 1668: кр. *Moczkon (!)Janos* — Довге (Bélay 136). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мъ́цко* (див. **Мі́цко**).

Мо́цька [*Мъ́цька*] — Вел.Березний. — Див. **Мі́цька**.

Мочалько †. 1681: кр. *Moczalko Mathe* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. утворення з суф. **-ко** від антр. *Moczal*, який у Польщі згадується 1751 р. (Rymut II 110). В основі п-ща дієсл. *мочіти*.

Мочан [рідше — **Мочаи**] — Мк, Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мовчан**. Пор. 1570: *Mouczán* — Олешник, 1665 — *Mulczán* — Матієво, 1690 — *Molcsán* — Виноградів (Szabó 325, 411, 424), тобто те ж саме, що й серб. п-ще *Mohan* (РСКНІ ХІІІ 102).

Мо́чар [зрідка — **Мо́чарь**] — Тч, Мк. 1715: кр. *Mocsar Illyés, János*, а 1720 — *Ge., Lad., Laur., Luc. Mocsár* — Вонігово (Bélay 213). ◀ 1. Укр. безсуф. утворення з топогр. номена *мо́чар* — “млака”, “мокриста місцевість”, “трясовина” (СУМ ІV 814, Чопей 814, ДэжеДел 89, Гг 190, 126). В угорців п-ще *Moczár* фіксується з 1602 р. (Kázmég 741). 2. Більш імовірно, що в основі п-ща **Мо́чар** лежить пол. ос. назва *tocarz* — “володар”, “силач”.

Мо́чарій — Бородівка. 1600: гор. *Andr. Moczari* — Тячів, гор. *Jo., Paul., St. Mociari* — Вишково (Bélay 206, 216); 1704: кр. *Mocsari Ferencz* — Бородівка (HodGens 14). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від місц. ойк. *Mocsár*, що в ком. Бігар, Земплин, Унг (Kázmég 741), морфол. пристосоване до укр. слів на **-ій**, як *Корній*, *крадій*...

Мочарко — Ір, Св, Бг, Вн. ◀ Від п-ща **Мо́чар** + **-ко**. Можливо, від нього й угор. п-ще *Mocsarkai* — Доробратово (LehBer 828).

Мочарний †. 1715: кріпаки *Lad., Sim. Mocsarny* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від місц. прикм. *мочарний* — “мочарнистий” (Гр ІІ 450).

Мочарник — Вел.Копаня. 1775: п-ще *Mocsarnik* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від апел. *мочарник* — “той, що живе в *мо́чарі*, тобто в багні”.

Мочерна́к — Рх. ◀ Місц. утворення з суф. **-ак** від гуц. прикм. *мочерний* — “мочарний” (див. **Мочарник**).

Мочерняк [*Мочерне́к*] — Ясіня. ◀ Фонет. вар. п-ща **Мочерна́к**.

Мо́чкош — Мк, Ір. ◀ Давнє угор. п-ще *Mocskos*, що з апел. *mocskos* — “брудний, замузаний” (Kázmég 471). Його твірна основа *mocsok* — “бруд” закладена також у п-щі *Mocsok*, згадується 1576 р. у с. Туртеребеш (Szabó 528).

Моша †. 1605: кр. *Luc. Mosa* — Вонігово, Вел.Бичків (Bélay 212). Пор. 1720: кр. *Gr., Sim. Moss* — Батіза (Bélay 125). ◀ 1. Від слов. гіпок. чол. імені *Moša*, що відповідає оф. іменам *Mojmir*, *Mojsij*, *Momčil* чи якомусь іншому імені з ініціаллю *Mo-* (Šimundić 441, Rymut II 119). 2. Від рум. *moș* — “дід”, “дідусь”.

Моша́к — Пр, Уж. Мк. ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Мышак* (див. **Миша́к**). Пор. ще молд. п-ще *Моша́ну* (Ер-Кос 93). 2. Від антр. **Мо́ша** або якогось іншого імені, що починається на *Mo-* (Rymut II 118), + суф. **-ак**.

Мошич †. 1605: *Mosics János* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. антр. **Мо́ша**.

Мошкевич †. 1691: п-ще *Moskevics* — М.Бистра на Латірці (LehBer 163). ◀ Від антр. **Мо́шка** або **Мо́шко** + суф. **-евич**.

Мошкович †. 1570: *El. Maskowych* — Дусино (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Мо́шко** + суф. **-ович**.

Мо́шко — Заричово. Раніше записували: **Мо́шка** і **Мъ́шка**. ◀ 1. Місц. євр. ім'я *Мо́шко*, співвідносно з *Мойш*, *Мойсей* (Чопей 190), або угор. *Móska*, співвідносно з угор. *Mózes* (Ladó 193). 2. Рум. апел. *moș* — “дідусь”.

Мошкóла [зрідка — **Мошкола́**] — Ір, Мк, Вн, Тч. 1567: *Moskola Zen*, 1570 — *Stan Moskola* — Свалява (UetC 53-12, 53-14); 1574: п-ще *Moskola* — Підгірне, 1638 р. — *Moskula* в Оноці, а 1787 — п-ще *Moskola* у Виноградіві (Szabó 444, 375, 425). ◀ 1. Правдоподібно, від антр. **Мо́шко** + суф. **-ола**. 2. Фонет. видозміна карпатоукр. апел. *москола́* — “непогода”, “сльота”. 3. У поляків є п-ще *Moszkala*, але вони пов'язують його з етн. *Moskal* (Rymut II 119).

Мошкúла — Королево. ◀ Фонет. вар. п-ща **Мошкóла**.

Мошкулинець †. 1773: староста *Gregorius Masculinecz* — Поляна (Ud-2 302). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Мошкúля* — “дружина Мо́шка”.

Мошак — Вб. Пор. 1618: кр. *Pauel Moszciak* — с. Комлош на Маковиці (Mars 77); 1787: п-ще *Moszczak* — Пельня на Лемк (Красовський 110). На Гуц є п-ще *Moszczuk* (Vincenz 583), а на Стрийщині (Льв) — *Мо́щич*. ◀ Від антр. *Мо́шко* або від *Moška* чи *Moško* (Rymut II 119) + *-як*.

Мря́на, -ни — Ділове, Луг на Рх. ◀ Місц. назва риби *мря́на* або *мре́ана* (Владыков 228), що відповідає болг. назві *марена* — “усач” і рум. болгаризмові *treana* — “т. с.”. У сербів є також п-ще *Мрянић* (РСКНІ ХІІІ 134).

Мúдра, -ри — Вел. Ком’яти. 1565: п-ща *Modra* (!) — Фанчиково (Szabó 328); 1773: п-ще *Mudra* — Пеніслек (ПеПред 318); 1787: п-ще *Mudryczyn* — Підгородці на Бойк (ЙМ). П-ще *Mudra* є у чехів (Moldanová 149). ◀ Давньослов. чол. гіпок. ім’я *Мудра*, властиве давньоукр. і південнослов. мовам (Богдан 258, Maretić II 75). У хорв. мові чол. ім’я *Mudra* дотепер активно функціонує як чол. гіпок. вар. до повного імені *Mudroslav* (Šimundić 245, 441), у болгар воно виступає як *Мудро* (Илчев 346), а у сербів — *Мудре* Грк 142).

Мудра́к — Перечин. 1772: кр. *Petro Mudrak* — с. Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165); 1787: п-ще *Mudrak* — Вислік, Добра на Лемк, Спас на Бойк (ЙМ). П-ще *Mudrák* є і в чехів (Moldanová 149). ◀ Утворення з суф. *-ак* від антр. *Мúдра* або від антр. *Мúдри*. Пор. пол. п-ща *Mądrak, Mądrakiewicz, Mądroń* (Rymut II 79). 2. Від бойк. апел. *мудра́к* — “мудрагель”, “хитрун” (Он I 456, Гр II 425, Мат. до буков. V 97). Пор. ще суч. серб. апел. *мудрак* — “мудрець”.

Мудра́нинець, -нця — Ільниця, Хмільник, Вільхівка. ◀ Від андр. *Мудра́ня* — “дружина Мúдри” + *-инець*.

Мúдри [*Мúдрый*], *-рого* — Вб, Пр, Уж, Св. 1618: кр. *Mudry Andras* — Гажлин (Marsina 88); 1773: п-ще *Mudrej* — Минай (ПеПред 322); 1787: п-ще *Mudry* — Ільник, Спас, *Mudrej* — Вовче на Бойк, Волосате, Мощанець, Поляна на Лемк (ЙМ). ◀ Прикм. *мúдри* — “розумний” (Чопей 191). П-ще *Mudri* поширене і в Хорватії (Leksik 448).

Мúдрик — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Mudryk* — Ільник, Лінина на Бойк, Вільшня, Завої, Павлокома на Лемк (ЙМ). П-ще *Mudrik* є в Чехії (Moldanová 149) і в Польщі (Rymut II 79). ◀ Утворення *Мúдрик* давнє. В Україні воно фіксується з Середньовіччя. Пор. жіноче іменування в Сучаві з 1403 р.: *Балица Моудричка*

(ССУМ I 618). Правдоподібно, воно виконувало функцію побажального імені ще в дохрист. часи, як *Голик, Добрик, Світлик...* Отже, п-ще *Мúдрик* — це або відприкм. чол. ім’я з суф. *-ик* або дериват від п-ща *Мúдра*. Апел. *мúдрик* — “хитрун” (Гр II 453) на Зак непоширений.

Мудрі́яи [*Мудря́и*] — Олешник, Виноградів. ◀ Первісний вигляд п-ща, напевно, *Мудря́и*, що виник від додавання продукт. в цьому регіоні суф. *-яи* до антр. *Мúдра*. Поява вар. *Мудрі́ян*, тобто ліквідація м’якого /рʲ/ і заміна його звукосполученням /рій/, є наслідком угор. або чес. втручання у написання цього п-ща: ані угор., ані чес. правопис не мають відповідних засобів для точнішого відтворення укр. пом’якшеного /рʲ/.

Мудря́нинець, -нця — Івашковиця. ◀ Від андр. *Мудря́ня* — “дружина Мúдри” + *-инець*.

Мужа́к — Ужгород. П-ще *Mužak* є у хорватів (Leksik 451), п-ще *Му́жа* — у сербів (РСКНІ ХІІІ 241), п-ще *Mužak* — у поляків (Rymut II 127). ◀ 1. Слов. утворення з суф. *-ак* від ос. назви *му́ж* — “мужчина”, “знатна особа” (ССУМ I 619) або від пол. діал. апел. *muža* — “дурень”. 2. Від апел. *му́жак*, який у сербів озн. “самець” (РСКНІ ХІІІ 241), а у чехів — “молодий жонатий чоловік”.

Мужіка́ш — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. апел. *muzsikás* “музикант” або співзвучний йому кайкавський апел. *mužkaš* у тому ж зн. (Maretić VII 199).

Музі́чка — Синяк. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ка* від ос. назви *музі́ка* — “музикант, капельмейстер” (Гр II 453). Пор. 1787: п-ще *Muzyka* — Станківці на Бойк, Костева на Лемк, *Muzyczyn* — Тисів на Бойк (ЙМ).

Му́ла — Угля, Вільхівці. Пор. 1787: п-ща *Mulik* — Ольховець на Лемк, *Mulyk* — Біличі, В. Турів, Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ, Фаріон-3 249); 1819: п-ще *Mulo* — Опорець, Спас на Бойк (ФМ). Багато п-щ зі співзвучною твірною основою є в Хорватії, напр., *Mula, Mulabećirović, Mulaosmanović, Mulahalilović, Mulić, Mulig* (Leksik 448–449). ◀ 1. Від тюрк. чи араб. апел. *мулла́* — “мусульм. служитель культу”. 2. Менш імовірно, що п-ще пов’язане з назвою свійської тварини *мул, мула*, — “гібрид коня та осла”. Принагідно зауважимо, що антропооснова *мул* у Сербії фіксується з XIV ст. (ГркРеч 131), а на Подг — з початку XVII ст. (Vubak 245).

Муле́га [*Мульга́*] — Горінчово, Білки. Пор. 1727: з *Муляком Васи́лом* — с. Волиця у сх. Слч (ПаПо-1 186). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. *-ыга* від основи *мул*. Основа може бути пов’язана з назвою свійської тварини *мул, мула*. Метафор. зн. лексеми *мул* — “трудяга”. Назва добре

відома в Карпатах. Однак не можна скидати з рахунку ані тюрк. її пох., зокрема сему “мусульманський служитель культу” та чол. ім'я *Mulega*, поширене серед босн. мусульман (Smailović 369). Пор. ще пол. п-ща *Muliga* і *Mulik* (Rymut II 124).

Муле́са — Пр, Вб, Мк. ◀ Етимологія п-ща незрозуміла. Його корінь, правдоподібно, той самий, що й у п-щах **Му́ла**, **Муле́га**, **Мулича́к**, а фіналь нагадує рум. п-ще *Sandulésa*. Пор. ще молд. п-ще *Молеску* (Ер-Кос 93).

Мумря́к — Вл. ◀ Від місц. апел. *мумря́к* або *мымря́к* — “людина, що *мы́мрить*, тобто невиразно говорить”, “недоріка” (Вл). Пор. ще пол. *tumrzyć* — “бурчати” (SW II 1068).

Му́нка — Доманинці. Пор. 1216: *Munku de villa Veruci* — Сатмар (RegVar 209); 1215: *servum nomine Muncat* — біля Приборжавського (RegVar 201). ◀ 1. Можливо, слов. розм. ім'я *Мунко* або *Мько*, співвідносне з *Саламун* (Илчев 347, 349, Moldanová 74). 2. Пол. п-ще *Ма́ка*, що з апел. *ма́ка* — “му́ка”, “страждання” (Rymut II 80).

Мункач †. 1220: *convillanus Munkach* — ком. Бігар (RegVar 251). ◀ Пох. п-ща спірне.

Мункачі †. 1645: *Munkacsi Janos* — Мукачів (LchAd III 73); 1652: п-ще *Munkaczy* — Шаланки, Копаня (Szabó 464, 548). ◀ Угор. катойк. із формантом *-i* від угор. назви закарп. міста *Munkács*, тобто “мукачівський”.

Мункаш †. 1576: гор. *Munkos Pal* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від угор. апел. *munkás* — “робітник, робочий”. Пор. ще пол. п-ща *Ма́kosza*, *Ма́kaszewski* (Rymut II 80).

Мункович † 1605: кр. *Munkovicz Nikita* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від місц. антр. **Му́нка** + суф. **-ович**.

Мунчинко †. 1775: п-ще *Muntsinko* — В.Копаня (Szabó 549). ◀ Від незасвідченого антр. *Мунчин*, що від **Му́нка**, + суф. **-ко**.

Мура́ній — Ужгород. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Murañ*, що в ком. Гемер (Majtán 280), з наступною його укр. морфол. адаптацією.

Мура́нський — Середнє. 1787: п-ще *Muran-ski* — Лукове на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Murański* згадується 1617 р. (Bubak 247). ◀ Від того ж ойк., що й п-ще **Мура́ній**.

Му́рга [рідше — **Мурга́**] — Тч, Мк. Пор. 1500: *Murga Janos* — с. Гергелі над Тисою (LchBer 267); 1715: кр. *Jo. Murga* — Нересниця (Bélay 176), а 1781: *Мурга Лука сѣлский биру* — Н.Нересниця (ПеУрб 130); 1773: кр. *Murga* — Новоселиця в ком. Угоча (ПеПред 315); 1787: п-ще *Murga* — Радошиці на Лемк (Красовський

110). Пор. ще 1462: *пань іон Моургъ* — Сучава (ССУМІ620). ◀ 1. Найближча етимологія цього п-ща в карпатоукр. апел. *му́рга*, який у різних гов. має кілька зн., як “нечепура, брудний хлопець” (Ж-Н 458, Чопей 191), “уперта людина” (Мат. до буков V 16), “настирлива людина” (ЕСУМ III 536), “непривітна людина” (с. Комарники на Бойк), а в пол. мові — “простак”, “тюхтій” (SW II 1071). Кінцева ж етимологія лексеми, напевно, ховається в рум. прикм. *turg* — “гнідий”, “карий”. Пор. ще молд. п-ще *Му́ргу* (Ер-Кос 94).

Мурганич †. 1597: кенез *Morganics* — Голубине (LchBer 294), а 1715: кріпаки *Jo., Mich. Marganics* — Довге (Bélay 136). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Мурга́ня* — “дружина **Му́рги**”.

Мурга́ш — Голубине, Солочин. 1648: *Murgas Andrij* — Голубине (Maksay 526). П-ще *Murgaš* є і в Хорватії (Leksik 449). ◀ Рум. прикм. *turgaș* — “каро-гнідий”.

Муре́ка — Розтоцька Пастіль. П-ще *Murek* є і в Хорватії. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пол. діал. *turek* — “похмура людина” (SW II 1077) у формі род. відм.

Му́ржа — Тч, Рх, Хс. Пор. серб.-хорв. п-ще *Муржило* (РСКНІ XIII 303). ◀ Серб.-хорв. чол. захисне ім'я *Мрђа*, співвідносне з повним іменем *Мрчуд* (Грк 140), або болг. побажальне ім'я *Мурджо* зі смислом “Нехай буде смуглявим!” (Ковачев 366). Пор. також молд. п-ще *Муржилл* (Ер-Кос 94).

Мурикович †. 1696: *Mati Murikovics* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Укр. патр. з суф. **-ович** від місц. антр. **Морик**, у якого ненаголошене кореневе /o/ змінилося на /y/.

Му́рин — Вб, Рх. 1787: п-ще *Muryn* — Тухолька, Підгородці на Бойк, Рудава, Суровиця на Лемк (ЙМ). Пол. запис п-ща *Murzyn* значиться в Тухольці та в с. Іванівці так само 1787 р. (ЙМ). На Подг п-ще *Murzyn* фіксується 1635 р. (Bubak 247, Rymut II 126). ◀ Від давнього етн. *му́рин* — “мавр”, “негр”, що з гр. *μαυρος* — “чорний” (ЕСУМ III 538).

Му́ринко [рідше — **Мури́нка**] — Грушово. 1787: п-ще *Murenka* — Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Му́рин** + **-ко**.

Муринча́к — Ужгород. ◀ 1. Від антр. **Му́ринко** + **-як**. 2. Від андр. *Му́ринка* — “дружина **Му́рина**” + **-як**.

Муркович †. 1699: *Murkovics Stanko* — Свалява (Maksay 569). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від п-ка *Мурко́*, а останнє, мабуть, від *му́ркати* — “бурчати”.

Мурковці †. 1772: присяжний *Stephanus Murkóczy* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слов. ойк. *Мурковце* (пор. Моркóвцій).

Мурмук — Підполоззя, Жденьово. ◀ Від діал. апел. *мурмук* — “мурмило”, “буркотун” (Гр II 455).

Мурник — Ір, Св, Вн, Хс. 1787: п-ще *Murnik* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Закарпатоукр. чи бойк. назва професії *мурник* — “муляр” (Чопей 191, Дездедел 90, Он I 457).

Мурша — Олександрівка. ◀ Серб. захисне чол. ім'я *Мрша*, співвідносне з прикм. *мршав* — “худий”, “дохлятина” (Грк 142). 2. Серб. діал. *мурша* — “циганчук” (РСКНІ ХІІІ 306).

Муска — Ір, Вн, Бг, Тч. 1604: кр. *Muszka Mikola* — Туртеребеш (Szabó 529); 1715: кр. *Muszka Tamas* — Липча (Bélay 172); 1775: п-ще *Muszka* — Крива (Szabó 387); 1773: староста *Joannes Muszka* — Богиревиця (Удварі-2 299). ◀ Давнє угор. іменування росіян *muszka*, співвідносне з укр. *москáль*.

Мускур [рідше — **Мускурь**] — Ясіння, Вел. Бичків. Пор. пол. антр. XV ст.: *Moskorz* (SSNO III 3 358–359). ◀ 1. Рум. апел. *muscur* — “кабан”. 2. Молд. апел. *муркур* — “рибалка”.

Мустян †. 1570: *Math. Mustien* — Верб'яз (UetC 53-14); 1648: *Mustjan Mikula* — Драгушевиця біля В.Воріт (Maksay 51). ◀ П-ще *Мустян*, безперечно, походить від антр. *Муста*, який згадується 1495 р. в Васлуї: *сыну Оаны Моусту* (ССУМ I 620). Пор. ще молд. п-ще *Мустя* (Ер-Кос 94). Етимон ховається або в тюрк. імені *Мустафа* або в рум. антр. *Muste(a)*, який Й.Йордан пов'язує з апел. *must* — “виноградний сік”, “сусло” (Jordan 321).

Мустянівч — Мукачів. Пор. 1819: п-ще *Muscianowicz* — Вишків і *Moscianowicz* — Вижлів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Muscianczat* (там само). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від чол. ос. назви *Мустян*.

Мусько — Голубине. ◀ Імовірно, чол. ім'я *Мусько*, що з *Мусій*.

Муха — Мк, Тч, Вб, Уж, Св, Вн. 1773: п-ще *Муха* — с. Бочков у ком. Угоча (ПеПред 313); 1787: п-ще *Муха* — Вовчий, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Назва комахи *муха*.

Муцик — Руська Мокра. ◀ 1. Від бойк. апел. *муц* — “гладка, мала, але сильна людина” (Он I 458) з демін. суф. *-ик*. 2. Серб. гіпок. чол. ім'я *Муца* (< *Милутин* — Грк 142) + демін. суф. *-ик*.

Муцька — Мал.Березний. — Див. **Мійцька**.

Мучічка — Мк, Уж, Пр, Вл. 1743: кр. *Micsicska* — Велятин (Szabó 537); 1745: *Щефань*

прозвиськом Мучічка — Гукливій (Яворск 211). Пор. ще п-ще *Muczka* з лемк. с. Квятонь за 1787 р. (Красовський 111). ◀ Слц. утворення зі здр.-пестл. суф. *-ічка* від антр. *Мука*, що пов'язане з назвою “борошна”, тобто, як і в словах *руцічка, руژیчка, suknička...*

Мучічка — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща *Мучічка*.

Муша †. 1604: вл. *Jo., To. Musa* — Біла Церква (Bélay 139); пор. 1661: кр. *Mus Jonucz* — Батіза (Bélay 125); 1715: кр. *Muss Nikora, Thader* — М.Бичків (Bélay 130). ◀ Гіпок. ім'я *Муша*, яке могло співвідноситися з кількома повними іменами, зокрема *Мутимир, Муж-брат, Milan* (Грк 142, РСКНІ ХІІІ 359, Šimundić 441).

Мушак — Вб. 1787: п-ща *Muszak, Muszakov* — Підгірне, Поляниця, Сукіль на Бойк (ЙМ). П-ще *Muszak* поширене в Польщі, і, як і ін. п-ща на *Муш-*, на думку К.Римута, походить або від основи *муха*, або від основи *мусити* (Rymut II 126). ◀ 1. Від антр. *Муха* + *-як*. 2. Укр. утворення з суф. *-ак* від жін. імені *Муша*, співвідносного з повним іменем *Марія*. Пор. жін. ім'я *Муша*, співвідносне з іменем *Марія*, яке було на Зак і у болгар (МикЧу 68, Илчев 348), а також у Молдові. Пор. 1401: *и ссстръ моух и Моушоу и Стану* — Королево (ССУМ I 621); 1495: *Иванко сын Моушин...* — Сучава (ССУМ I 621). 3. Від чол. антр. *Муша* або *Муш* (див. **Муша**). П-ще могло утворитися за допомогою суф. *-ак* від болг. чол. імені *Мушо*, яке походить від рум. прикм. *мушу* — “гарний” (Ковачев 366).

Мушка — Ір, Вн, Хс. 1567: п-ще *Muska* — Дяково, 1598 — Матієво, а 1605 — Чепа (Szabó 440, 411, 395); 1720: кр. *Jo. Muska* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Muszka* — Репедь на Лемк (Красовський 111). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ка* від антр. *Муха* або *Муша*. 2. Апел. *мушка* — “мала муха” чи в якомусь ін. його зн. (Чопей 192).

Муцінка — Мк, Св. Пор. 1819: п-ще *Muszczyn* — Погар на Бойк (ФМ). ◀ Давній укр. апел. *моужьчинька* — “хлопець на відміну від дівчини” (ССУМ I 619). Пор. ще споріднений з ним бойк. апел. *муціна* — “чоловік” (Он I 459, Чопей 192) та суч. гуц. апел. *муціна* — “жонатий чоловік” (Гг 127).

М'ясар [*Мясарь*], **-ря** †. 1787: п-ще *Мясарь* — с. Пеніслек у ком. Саболч-Сатмар. Пізніше цей вар. п-ща, як і апел. *м'ясарь* — “м'ясник”, був поступово витіснений угор. еквівалентом *Мийсарош*. ◀ Від місц. укр. апел. *мясарь* “м'ясник”.

Н

Набіванець, -нця — Ужгород. ◀ Місц. укр. апел. *набіванець* — “міцної будови, повнுவатий чоловік” (Ужан). Пор. п-ще подібної структури *Лобиванець* у запор. козака, зафіксоване 1649 р., яке, на думку Р.Осташа, означало “забіяка” (Осташ-3 555).

Нагірняк [*Нагүрняк*. Частіше пишуть: **Нагорняк**, тобто без переходу *o > i*.] — Рокосово, Чорнотисово, Вел.Ком’яти. 1787: п-ще *Nahirniak* — Ялинкувате, Либохора на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Nahirnicz* — Ластівка на Бойк, *Nahurny* — Костева, Селиська на Лемк (ЙМ). П-ща *Nahorny*, *Nahirny*, *Nachorniak* є і в Польщі. К.Римут кваліфікує їх як укр. (Rymut II 134). ◀ Укр. апел. утворення з суф. -як від прикм. *нагірний* — “той, що на горі” (Гр II 476, Чопей 197, SSNO IV 9).

Нагорняк [*Нагүрняк*] — Вн. Вар. п-ща **Нагірняк**. В угор. записах XVIII ст. з п-ща часом робили антр. *Nahori* — с. Добра (ПеПред 317).

Нагоря́нський [*Нагоря́льський*] — Довге. П-ще *Nagórzanski* є і в Польщі. К.Римут виводить його від ойк. *Nagórzany* (Rymut II 134). ◀ Укр. прикм. *нагоря́льський* від словоформи *на горі* — “той, що живе на горі”.

Нагурський — Ставне. Пор. п-ще *Nahurski* в Польщі (Rymut II 134). ◀ Діал. (може, й пол.) прикм. *нагурський* — “нагірний” зі збереженням укаючої рефлексії етимологічного /o/.

На́дич — Визниця, Буковець. 1819: п-ще *Naducz* — Гнила, Комарник, В.Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Слов. утворення з суф. -ич від південнослов. жін. імені *Nada* (Ковачев 368, Šimundić 245) або від укр. чи молд. його відповідників *Надя*, *Нада* (ВІЛ 164, ДумбрМик 109), які кінець-кінцем є перекладом гр. імені *Επίς* — “надія” (Грк 284). Пор. ще 1787: п-ще *Nadziak*, *Nadziejowski* на Бойк (ЙМ).

Надраве́цький [*Надраві́цький*] — Заричово. Пор. п-ще *Nozdrew*, *Nozdrowicz* у Польщі (Rymut II 164). ◀ Новіша видозміна п-ща **Наздраве́цький**, за аналогією до п-ща **Драве́цький**, що від місц. ойк. *Дра́вці*.

Наздраве́цький [*Наздраві́цький*] — Королево, Теково, Луково [у вимові угорців — *Nazdroveski*]. XVIII ст.: *u rapa Nozdrowiczkeho* — Руські Комарівці (ПеУрб 116). ◀ П-ще не має стосунку ані до відтопонімного прикм. *драве́цький*, ані до серб. ім. *наздравица* — “тост”, а передбачає твірну основу *ноздровець*, тобто *ноздруватий*, *ноздровитий* (Ж-Н I 532), до якої приєд-

нався суф. -ський. П-ща від цієї основи у слов. світі відомі. Пор. укр. п-ще *Ноздратенко* в Приморському краї, рос. п-ще *Ноздрёв*. П-ще справді містить ускладнену прикм. основу, як і пол. діал. ім. *nozdrawatość* — “губастість, діркастість” (SW III 421), укр. — “ніздруватість” (СУМ IV 422).

Надь — див. **Нодь**.

Найденик †. 1682: *Najdenik Hricz* — Заричово (UetC 88-59). Пор. ще аналогічні утворення з 1787 р.: п-ща *Nahulanik* — Довжиця на Лемк (ЙМ), *Nawalany* — Чорна Вода (там само). ◀ 1. Укр. апел. *на́йденик* — “на́йда”, “на́йдух”, “знайдена, позашлюбна дитина”, “байстриук” (Гр 490), рос. найдёныш, пол. — *nalezonek*, серб. чол. ім’я *Наход* (Грк 144). 2. Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від болг. чол. побажального імені *Найден* (Ковачев 368).

Найдю́к — Ясиння. Пор. 1787: п-ща *Nauduch* (!) — Боднарка, Святкова, *Naudyk* — Сер. Велике на Лемк, *Nayda* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ща *На́йда*, від імені *Найда* або від апел. *на́йда*, відомого багатьом слов. мовам у зн. “позашлюбна”, “підкинута дитина”. Пор. суч. хорв. п-ща *Najdanović*, *Najdek*, *Najden*, *Najdenac*, *Najdenić*, *Najdić*, *Najduček*, *Najduk*, *Najdanec* (Leksik 453), хорв. імена *Najda*, *Najdan*, *Najdana*, *Najden*, *Najdena* (Šimundić 246), болг. імена *Найда*, *Найден*, *Найдена*, *Найденка*, *Найденко*, *Найденчо*, *Найдина*, *Найдо...* (Илчев 353, Колесник 8), укр. апел. *на́йдух*, *на́йда*, *на́йдушка* (Ж-Н 478, Чопей 200, Он I 467, Гр II 490 та ін.).

На́йкспер — Черногорова. ◀ П-ще нім пох.

Наймáк — Кобилецька Поляна. Пор. 1751: *парох Наймак* — с. Тополяни (Гаджега-3 75). ◀ Апел. назва особи від *на́йми* — “наймання”, як і *на́ймит* (Ж-Н 478, Гр II 491), + -ак.

На́йман [частіше пишуть **Неуман**] — Жборівці. ◀ 1. Нім. п-ще *Neuman(n)* — “новосел”, як і чес. п-ще *Neumann* (Moldanová 154). 2. Кваліфікувати п-ще як слов. нечленний пасивний дієприкм. *найман* — “найманий” (аналогічно до *Продан*, *Собран*) немає підстав.

Налива́йко — Новоселиця на Мж, Свалява. 1495: *Земко а Наливайко* — Кам’янець (ССУМ II 18); 1618: кр. *Nalivajko Hricz* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1699: кр. *Nalivajko Ferencz* — Підгоряни (Maksay 555); 1720: кр. *Luc. Nalivajko* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Nalewajko* — Ясениця Сільна на Бойк, *Naliwayko* — Миків на Лемк

(ЙМ). Нині п-ще *Nalywayko* є і на прикарп. Гуц (Vincenz 506), 1642 р. п-ще *Nalewajko* було й на Подг (Bubak II 5), а 1497 р. в Польщі згадується п-ще *Nalewacz* (SSNO IV 3 10). ◀ 1. Від апел. *налива́йко* — “наливач”, “той, що наливає” (Гр II 496). З таким же зн. апел. *nalewajko* вживаний і в пол. мові, хоча там, крім цього, він має також метафор. зн. — “прибічник православної церкви” (SW III 90). 2. Від укр. назви хлібного жучка *налива́йко*, який “з’являється, коли наливається жито” (Гр II 498).

Налисник †. 1572: *Nalyznik* (!) — Чинадьово (UetC 53-15); 1618: кр. *Naliesznik Simko* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87); 1691: гор. *Nalesnik Janos* — Ужгород (HodAd 41); 1648: вдова *Nalisztik* (!) *Janosne* — Чинадьово (Maksay 521); 1819: п-ще *Nalesnik* — Опарівка на Лемк (ЙФМ). ◀ Укр. апел. *нали́сник* — “млинець” (Гр II 499).

Намняк [частіше пишуть **Нам’як**] — В.Водяне. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Нап †. 1370: злочинець *Naan* — ком. Земплин (Nagy-1 367); 1405: вл. *Nan Ladomeri* — Бедевля (Bélay 126); 1456: *Michaelis Nan* — Сопунка (НЗМУК XIV. — 102); 1438, 1550: власники *Jo., Pe. Naan* — Н.Руна (Bélay 185); 1404: *напъ ѿт съпункы* — Сигіт (ССУМ II 21); 1549: власники *Nan To., Gr., Havrillo* — Вишава (Bélay 219); 1430: п-ще *Nan* фіксується і в Польщі: *Ivanko filius Nan* (SSNO IV 3 13). ◀ 1. З кал. імені *Ананій* (Керста 104, Румут II 137), але є аргументи, які схиляють до думки, що у румунів, молдован і болгар *Нап* — це слов. ім’я *Найден* (Iordan 324, Ек-Кос 94, Илчев 353). 2. Окремі факти наводять на висновок, за яким ім’я *Нап* у середньовічному Мараморощі кореспондувало також із церковнослов. іменем *Йоан*. Пор. 1462: *Naan alio nomine Janko Pap* — Джулешті (Bélay 142). Ім’я *Нап* дало багато похідних у Сх. Карпатах, причому і антропонімів, і топонімів, напр., лемк. *Nanio, Naniak, Nancio* та бойк. п-ща 1787 р. *Nanoski, Nanowski* (ЙМ), закарп. ойк. *На́нково*. 3. К.Римут припускає, що п-ще *Nan* могло походити також від старопол. апел. *nan* — “батько” чи від нім. ос. назви *Nann* (Румут II 137).

Напашій — Дубове. ◀ Угор. утворення з формантом -і. Від угор. ойк. *Nánás* (Kázmér 765). На нашу думку, це угор. патр. від рум антр. *Nanaş*, де *Nan* — ім’я *Найден* або *Непад* (Грк 143), + рум. формант -aş (Iordan 324).

Напинець, -ниця — Синевир, Синевирська Поляна. 1715: кр. *Navinecz* (!) *Fedur* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Nanyniec* — Лавочне і *Naniniec* — Сможе, Мита на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від імені *На́на*. Ім’я *На́на* на півд. схилах Карпат згадується 1221 р.

Пор. запис *Nana comes* — ком. Бігар (RegVar 260), причому антр. *Nana* вживався і як чол. ім’я, співвідносно з *Ананій* (ДумбрМик 110, Успенский 75, 230), і як жін. імена *А́нна* (Илчев 353, Šimundić 246, Majtán-Považaj 220) та *Настасія* (Грк 284). За К.Римутом, пол. п-ща на зразок *Nańczic* могли походити і від старопол. апел. *nana* — “мама” (Румут II 137).

Напківський †. 1724: *срей Василии Напкуски* — М.Копаня (Микитась 32). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *На́нково*, що на Хс.

Напуда — Мк, Св, Пр, Вл, Уж. 1649: кр. *Napuda Janos* — Добрянське (Bélay 177); 1693: свящ. *Theodorus Napuda* — с. Лавки (Лучкай XVI. — 69); У прикарп. гуцулів є п-ща *Napuda* і *Napudenyj*, які виводять від дієсл. *напудити* — “налякати” (Vincenz 496). ◀ Від гуц. апел. *напуда* — “страх” (Гг 131, 159) або від бойк. чи буков. *напуда, перепуда* — “боягуз” (Он I 474, Мат. до буков. VI 32). Отже, п-ще того ж кореня, що й пол. п-ще *Rospond*, а семантично перегукується з серб. п-щем *Поплах* та західнозакарп. *Страшко*.

Напудинець †. 1692: сел. *Napudinetz* — Лавки (Лучкай-Іс 44). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від місц. антр. **Напуда**.

Напудич †. 1649: кр. *Napudincs* (!) *Jonas* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від антр. **Напуда** + суф. -ич.

Настасинець †. 1743: *Nasztaszinecz* — Олешник (Szabó 325); 1819: — *Nastasyniec* — Красне на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від жін. імені *Настася*.

Настасюк — Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Nastasiak* — Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від жін. імені *Настася*, тобто *Анастасія*. Пор. запис 1649: жінка *Nastasa* — Сойми (Bélay 220), 1764: *Штефан, Настася* — Суха (Сах 75, 77). 2. Від давньоукр. чол. імені *Настась*, яке у XVI та в пізніших століттях було відоме не лише в Україні (Керста 104), але й у Росії, Молдові, Сербії та в ін. країнах Європи (Успенский 236, ДумбрМик 110, Грк 143).

Настинець — Вел.Копаня. 1699: кр. *Nyestenech* (!) *Hricz* — Мішкаревиця (Maksay 603). Пор. ще 1682 р.: *Nasztin Haurilach* (!) — Домашин (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від жін. імені *Настя*, тобто *Анастасія*, яке в Карпатах є традиційним (Чопей 207). Пор. 1447: імена *Wachna et Nastka* — Перемишль (Smolka II 24); 1696: жін. імена *Fenna, Fetyana, Naszja* (!) — Дулово (Bélay 138); 1720: кріпачка *Nasztá Banyacska* — Міжгір’я (Bélay 178).

Настич [*Настіиць*] — Черногорова, Кострини, Люта. 1720: кр. *Pe. Nasztics* — Ганичі (Bélay

141); 1771: кр. *Nascsecz (!) Andre* — Студений (Джедел 275); 1787 р.: п-ще *Naszticz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Настя* або чол. *Наста* (див. **Нáстинець**; ССУМ II 27, Грк 284, 141).

Настуняк [*Настунéк*] — Рх. Пор. п-ще *Nastuniak* у Польщі (Rymut II 140). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ск* від гуц. жін. гіпок. імені *Настунс* (≠ *Настя*, *Анастасія*). Від цього імені утворено п-ще *Nastuney*, зафіксоване 1787 р. в бойк. с. Мізунь, але там зафіксоване й чол. п-ще *Nastuniow* (ЙМ).

Нáтич [*Нáтич*] — Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ща *Natyczka, Natyczko* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич*, але етимологія твірної основи спірна, хоч основа *Ната* в Карпатах фіксується з Середньовіччя. Пор. 1266: ім'я *Nata* — Лесна, Микута в ком. Земплин (Nagy-1 10); 1357: *Nata filius Chekze* — ком. Земплин (Nagy-1 258). ◀ 1. П-ще може бути пов'язане з бібл. іменем *Nata*, що з *Natanael* (Ladó 194), з чол. іменами *Anastasij, Donat, Fortunat, Natislav...* (Šimundić 442) чи з жін. іменами *Anastasia, Dominata, Renata* (Šimundić 537), *Игната, Наталця* (Ковачев 372). 2. Основою міг бути і давній рум. апел. *nata* — “родич” (Scurtu 66).

Нáхман — Неліпино. ◀ Від ос. назви *Nachman*, що із нім. *Nachtmann* — “пастух, який доглядає стадо вночі” (Rymut II 131).

Нац †. XVIII ст.: присяжний *Constantinus Nacz* — Дешковиця (Удварі-2 299). П-ща *Nac, Nacan, Nacik, Nackowicz* є і в Польщі (Rymut II 132). ◀ Давньоукр. розм. чол. ім'я *Нац*, співвідносно з повним іменем *Ігнатій* (Керста 94, Rymut II 132).

Наца́к — Вел.Березний. Пор. 1787: п-ще *Naciak* — Головецьке, Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. та пол. чол. імені *Нац*, що з *Ігнатій* (Керста 94), + *-ак*. Розм. імена *Náco, Nácko* відомі також словакам (SSJ VI 193), а імена *Náci, Náciko* — угорцям (Hajdú 51). Пор. 1478: ...*на пани Михайловую Нацевича; пани Нацовая* — Лукове (ССУМ II 28). З іменем *Ігнас* гіпок. *Nasek* співвідноситься й у чехів (Кпаррová 108), а у сербів чол. ім'я *Нац, Наца* кореспондує з іменами *Најојан* і *Наум* (Грк 144). 2. Від жін. імені *Наця*, яке на Пряш співвідноситься з повним вар. *Настя* (НЗМУК XVIII. — С. 160). У словаків жін. ім'я *Náca* — *Ignacia*, а чол. *Naco* — *Ignác* (Majtán-Považaj 219). У сербів жін. ім'я *Наца* — *Надежда, Наталије* (Грк 285), а в угорців жін. ім'я *Naca* — *Анна* (Hajdú 152). На Зак жін. ім'я *Наца* фіксується 1756 р. у с. Стричава (ПаПо-2 27). І.Франко навіть записав у Гал приказку: “Не

тебе беру, *Нацю, а — свою працю*” (див. “Галицько-руські народні приповідки”, XXIV. — С. 437).

Нáцинець [*Нáцинець*], *-нця* — Вишково. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Наца*. (Про пох. імені *Наца* див. **Наца́к**).

Небéла — Рахів, Костилівка. Пор. 1787: п-ще *Nebelicki* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). У прикарп. гуцулів є п-ще *Nebyľuk*, у якому А.Вінценз убачає лексему *небиліця* (Vincenz 499). ◀ Гуц. рефлексія закарп. п-ща **Неби́ла**, що з *Неб'їла*.

Небелівський — Рахів. ◀ Місц. укр. утворення від п-ща **Небéла** з суф. колективної належності *-івський*.

Небéло — Ділове. ◀ Угорськомовна морфол. субституція гуц. п-ща **Небéла**.

Небéсник — Дравці, Коромля. 1787: п-ще *Nebesnik* — Воловець, Явір'я на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Nebesnik* — Бережок на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Nebesniak* — Кобло на Бойк (ЙМ), а також п-ще прикарп. гуцулів — *Nebesiczuk* (Vincenz 533). П-ща *Nebesny, Nebesniak* є в Польщі (Rymut II 147). ◀ 1. Лексему *небéсник* утворено від прикм. *небéсний* за допомогою субстантивуючого суф. *-ик*, як *іліст'їк, місяч'їк...* П-ще *Небесний* у формі прикм. відоме у Слч поблизу Ужгорода і в Гал, однак доп-щева семантика основи нечітка. Не виходячи за межі укр. мови, апел. *небéсник* можна тлумачити як “астроном” (Гр II 536); але це могла бути й назва якогось демона на зразок *водянік, хмар'їк, пекель'їк*, як серб. апел. *небесник* — “небожитель” (РСКНЈ XIV 675). Зрештою, п-ще може бути маскулінізованим вар. бойк. апел. *небéсна* — “жеб-рацька торба” (Он I 481). 2. На пол. мовному ґрунті п-ще виводиться з пол. ботан. номена *niebiestnik*, який є син. до *blękitnik* (SW III 257).

Неби́ла — Розтока, Рахів. Сусіди закарп. гуцулів (гайналі), для яких невластиве обниження артикуляції голосного /и/, а поготів ті, що дотепер зберігають фонему /ы/, вимовляють п-ще як *Неб'їла*, а в с. Тересва — як *Небóла*. Пор. 1787: п-ще *Nebelicki* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). На пол. землях XV ст. фіксуються антр. *Niebylec, Niebylczyz, Nibylczyz* (SSNO IV 34–35), а пізніше — п-ща *Niebyła, Niebylowicz, Niebylski...* (Rymut II 148). ◀ Ян Свобода (SvoSta 83) та деякі інші ономасти в таких п-щах убачають усіч. слов. особові імена від дієсл. *б'їти* з заперечною часткою *не-* (MalccStar 66), які означали “той, кого не було” (Rymut II 148). Отже, щось магічне.

Небилівський — Рахів. Пор. п-ще *Niebyłowski* у поляків (Rymut II 148). ◀ 1. Прикм. від ойк.

Небилів, що на Ів-Фр. 2. П-ще **Небіла** + суф. колективної приналежності **-івський**.

Небилю́к — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від п-ща **Небіла**.

Небиля́к [*Небиля́к*] — Розтока. ◀ Місц. патр. утворення з суф. **-як** від антр. **Небіла**.

Небо́ла — Тересва. ◀ Фонет. видозміна давньої особової назви *Небіла* (див. **Небіла**) через лабіовеляризацію праслов. /ы/. Див. аналогічне явище у п-щі **Прибу́ла**.

Невицький †. 1715, 1773: кр. *Nevicki Andras* — Часлівці (ПеПред 322); 1803: угор. учень *Stephanus Nevitsky* — ком. Саболч (Ud-2 384). ◀ Субстантивация прикм. *Невицький*, що від місц. ойк. *Невицьке*, який, своєю чергою, є дериватом від бойк. апел. *невидь* — “пітьма” (Он I 482) або демононіма *Невид*. Пор. ще пол. п-ща *Niewidek*, *Niewidowski* (Rymut II 156).

Невѣркла — Ужгород. П-ще *Nevrkla* є в Чехії і в Хорватії (Leksik 457). ◀ П-ще у ХХ ст. принесено з Чехії, де воно колись мало вигляд *Nevrkla*, що є здр. утворенням від *Nevrla*, а те, своєю чергою, походить від прикм. *nevrlý*, тобто *mrznutý* — “мерзлий” (Moldanová 154).

Негѣда [пишуть **Недѣда**] — Калини. 1570: *Nic. Nededa* — Чорний Потік (UetC 97-29). ◀ 1. Можливо, фонет. спотворене слово на зразок слов. *negoda* чи пол. апел. *niegada* — “німий” (SW III 283). 2. Більш імовірно, давньоугор. ім'я *Negyed*, що від порядкового числ. *negyed* — “четвертий” (Kálmán 44), або давньослов. ім'я *Недѣдъ*.

Негритич †. 1570: шл. *Jo. Negrithicz* — Угля (Bélay 210). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від незасвідченої антропооснови *Негрита* або *Негрѣта*, похідної від рум. *Негра* (див. **Негрѣ**).

Негрѣч — Вел.Бичків. Пор. 1254: *Nigro Ivano* — Боржава (Györfy 534); 1403: *вѣра пана Негра* — Сучава (ССУМ II 34); 1422, 1458: шл. *Negre* — Солотвина (Bélay 201); 1442: шл. *Negrila* — Ферешті (Bélay 140); 1514–1526: шл. *Ge. Fekethe (Negre)* — Солотвина (Bélay 201); 1720: кр. *St. Negre* — Нересниця (Bélay 176); 1787: п-ща *Neger*, *Nigier*, *Negier* — Гнила на Бойк (ЙМ). П-ща *Negricz*, *Negru*, *Negrul* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 474), п-ща *Negricz* і *Negrucz* — у Польщі (Rymut II 143). К. Римут виводить останні від пол. ос. назви *Neger*, яку пов'язує з середньовішньонім. назвою птаха *сича*. ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від генетично рум. імені *Негрѣ* (див. **Негрѣ**), що в перекладі озн. “чорний” (Ковачев 375). П-ща *Negrić*, *Negri*, *Negro* є і в Хорватії (Leksik 455), був антр. *Negra* і в старопол. мові (SSNO IV 26).

Негрѣо [*Нігрѣо*] — Бобовище, Свалява. ◀ Від рум. або молд. чол. імені *Negru*, апел. зн.

якого — “чорний” (Vincenz 269, Const 334, Илчев 356). Кінцеве **-о** — наслідок укр. впливу за аналогією до імен на **-о**, як *Васѣо*, *Гаврильѣо*, *Костьѣо*, *Федѣо*.

Негрѣ [*Нігрѣ*] — Тч, Мж. П-ща *Негру*, *Негрѣ* поширені у молдаван (Ер-Кос 94). ◀ Рум. чол. ім'я *Negrea* (Const 334).

Недба́йло — Вел.Лучки. П-ща *Niedbaj*, *Niedbajlo*, *Nidbajluk* є і в Польщі. К. Римут виводить їх від дієсл. *nie dbać* — “не дбати” (Rymut II 149). ◀ Апел. *недба́йло* — “лінивець”, “недбайливець” (ССУМ V 283). Пор. 1651: на Подг — *Niedbałowicz* (Bubak II 6); 1787: п-ще *Niedbalski* з бойк с. Муроване (ЙМ).

Недобичу́к — Богдан. ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ук** від антр. *Недобич*, який, своєю чергою, постав на основі пол. апел. *niedoba* — “недоля”, “недозрілість” (Rymut II 149). 2. Фонет. видозміна п-ща **Недобі́йчу́к**.

Недобі́йчу́к — Богдан. П-ще *Nedobijczuk* є у гуцулів Прикарпаття, а п-ще *Niedoibujczuk* — також у Польщі (Rymut II 149). ◀ А.Вінценз виводить п-ще з антр. *Недобі́йко* — “недобитий” (Vincenz 499) + **-юк**.

Незба́йла — Червеньово. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Незба́йло**.

Незба́йло — Уж. ◀ Від укр. місц. апел. *незба́йло* — “недбайлива людина”, “ледащо” (Ужан).

Незго́дя — Клячаново. П-ще *Nezhoda*, *Niezhodzik*, *Niezhodowski* та ін. є в Польщі (Rymut II 157). ◀ Дериват від давньослов. антр. *Нсзгодъ*. Пор. старопол. ос. назву *Niezhod*, засвідчену 1472 р. (SSNO IV 61), а також суч. укр. апел. *незго́да* — “суперечка” (Гр II 547, Чопей 211). Прикінцеве м'яке /дь/ спонукає до думки, що раніше цей ім. мав суф. **-ят**, отже, п-ще належало до моделі **Підко́в'ят**, **Матѣ́йчат**, **Семенѣ́т**.

Незнайо́мий, **-омого** — Ясіння. Пор. п-ще *Nieznajomski* в Польщі (Rymut II 157). ◀ Так зареєстровано в селі сироту, який у перші повоєнні роки втратив батьків.

Не́ймет [*Ні́ймет*] — Вн, Хс, Тч, Мк, Ір. 1437: кр. *Osvaldus Nemeth* — Ремети в ком. Земплин (Nagy-2 338); 1449: *Bartholomei Nemeth* — Михайлівці (Nagy2 442); 1600: гор. *Andr. Nemeth* — Вишково (Bélay 216). ◀ Традиц. угор. етн. *nemet* — “німець”. Див. ще **Ні́ймет**. У Хорватії записують *Nemet* (Leksik 456).

Неліпинський, **-кого** †. 1570: *Fr. Nelipinzki* — Н.Ворота (UetC 53-14). П-ща *Nielepeński*, *Nielepa*, *Nielepiec*, *Nielepiuk*, *Nelepka*, *Nielipinski*, *Nielipczuk*, *Nielipowicz*, є в Польщі. К. Римут пов'язує їх із дієсл. *lepić* — “ліпити”. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Неліпино* (Св), який, своєю чергою, походить від

антр. *Неліпа*. Пор. 1649: п-ща запор. козаків Чигиринського полку *Тимош Неліпа, Костя Неліпа*.

Неліпович — Мукачів. Пор. 1649: козак Черкаського полку війська запор. *Микита Неліпович*; 1715: свящ. *Павле Неліпський* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від ос. назви *Неліпа*. За І.Вагилевичем, бойк. *неліпа* — “ледащо”, “ледар” (Жовтень. — 1978. — № 12. — С. 121). Давньоукр. чол. ім'я давньослов. пох. вживалося у XVI ст. (Керста 14), а за Є.Желехівським та С.Недільським, — “невихована, гидка жінка, нехлюя” (ЕСУМ IV 82). Пор. ос. назву *Неліпко* з 1463 р. (ССУМ II 38).

Нелюбич †. 1678: кріпаки *Nelubics Andras, Miron*, 1715 — кріпаки *Jo., Juras., Lad. Nelubicz* — Рахів (Bélay 181, 182). Пор. ще 1463: свідок *пань Нелюбь* — б.м.н. (ССУМ II 38). П-ща *Nieluba, Nielubies* у Польщі зафіксовані з XV ст. (Rymut II 157). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Нелюба*. Пор. 1618: укр. антр. *Nesztrach Iwan* — с. Мирошів (Mars 81).

Немеш — Тч, Мк, Хс, Вн. Ір. 1390: шл. *Pe. Nemes* — Сарвасово (Bélay 193); 1405: шл. *Mich dictus Nemes* — Драгомирешті (Bélay 137); 1482: *Mykola Nemes* — Драгово (Bélay 168); 1542: вл. *Luc. Nemes* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Угор. титул *nemes* — “шляхтич”, який у Середньовіччі увійшов у побут закарп. українців як еквівалент лат. терміна *nobilis*.

Немещук — Ужгород, Чорна Тиса. ◀ Укр. патр. із суф. *-чук* від антр. **Немеш**.

Нелупько — Неліпино. 1570: *Mich. Nepuczko*, 1572: він же *Mich Neputko* (UctC 53-14, UctC 53-15). ◀ І. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ко* від румунізму *perot* — “онук”, “племінник”. Пор. ще молд. п-ще *Нелопу* (Ер-Кос 94). 2. Менш імовірно, що п-ще зберігає давню слов. антропооснову *-путь*, як у імені *Путьяти*.

Нересниця — Руське Поле, Теремля, Буштино. 1671: кр. *Nic. Nereszneci* — Ремети (Bélay 183). ◀ Від гуц. і буков. апел. *нересниця* — “вид дрібної мілководної риби” *Proximus laevis* (Гг 132, Мат. до буков. VI 52). Пор. також бойк. апел. *нерест, нерестка* — “т. с.” (Он I 485). Народну назву цієї риби зафіксував І.Франко: “І в *нересниці* розум у голові, не в г-ці” (Галицько-руські народні приповідки, XXIV. — С. 444). Пор. ще запис 1600 р.: кр. *St. Nierazka* — Дулово (Bélay 138).

Несторчин †. 1602: *Nesturcsin Gyurko* — Сухий (UctC 104-8); 1787: п-ще *Nester* — Вітрилів, Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Несторка* — “дружина *Нестора*” + *-ин*.

Несух — Теремля, Росішка, Худльово. 1684: кр. *Neszuk (!) Simon*, а 1715 — *Neszuk (!) Alexa* — Теремля (Bélay 204). ◀ Правдоподібно, мусульм. чол. ім'я *Nezuh* (< араб. *näsüh* — “ширий”, “сердечний” — одне з перших імен у Боснії та Герцеговині кінця XVI–поч. XVII ст. — Smailović 51, 402). Пор. іменування боснійців *Nesuh, sin Ranka, Nesuh sin Vukosava* (Smailović 54). 2. Менш імовірно, що п-ще містить прикм. основу *сух-* — “сухий” із *не-*.

Нечистак — Ярок, Ужгород. XVIII ст.: кр. *Necsisztak* на Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1787, 1819: п-ще *Niczisty, Nieczysty* — Белківка, Завадка Морохівська на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. п-ща *Nieczysty, Nieczyściak* у Польщі (Rymut II 148). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від прикм. *нечистий*. Однак неможливо з'ясувати, котре із трьох зн. лексеми стало основою п-ща: а) “брудний, замазаний” (Гр II 562), б) “диявол” (Он I 487), в) “курвач” (Marčić VII 797, Rymut II 148).

Немчик — Стрипа. Пор. 1618: кр. *Maraczin Nyemczik* — Габолтів на Маковиці (Mars 94), *Nyemecz Hannicz* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1787: п-ща *Niemczyk, Nimczak, Niemczyszyn* у кількох селах на Лемк (Красовський 112), 1819: — п-ще *Niemec* — Лавочне на Бойк (ФМ). П-ще *Niemczyk, Niemczys, Niemczak* і подібні є в Польщі (Rymut II 152). ◀ І. Укр. утворення з суф. *-ик* від західнослов. від етнонімічного антр. *Нсмец*. 2. Слц. або пол. здр. етн. *nemčik* — “малий німець”, тобто “німчук”. У Польщі антр. *Niemczyk* згадується з XV ст. (SSNO IV 44).

Нергеш — Пр, Мк, Ір, Хс, Тч. 1565: п-ще *Nerges* — Вилок (Szabó 513). ◀ Угор. п-ще *Nyerges* від апел. *nyerges* — “сідляр”, “сідельник”.

Нижнянський — Ужгород. ◀ Місц. прикм. *нижнянський* — “той, що живе в долішньому кінці села”.

Ніймет. ◀ Фонет. вар. угор. п-ща *Német*, орієнтований не на його угор. написання, а на реальну угор. вимову (**Неймет**).

Никитинець, -ниця †. 1720: кр. *Lad. Nikitinecs (!)* — Рипинний (Bélay 185). П-ще *Nikitiniec* є і в Польщі (Rymut II 96). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від непопулярного кал. імені *Никита* (оф. *Микита*).

Никифорчин, -на. 1550: п-ще *Nykyfor*, а 1600 — *Nichyfor* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від андр. *Никифорка* — “дружина *Никифора*” + *-ин*, де *Никифор* — укр. або рум. кал. ім'я.

Никірка — Рх. ◀ Здр.-пестл. вар. східномамороського імені *Никора* з ротацизмом і переходом /o/ > /i/, яке відповідає загальноукр. імені *Микола, Миколка*.

Николайчук — Косівська Поляна, Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -чук від давньоукр. чол. імені *Николай*. Пор. 1352: гор. *Fr. f. Nicolai* — Вишково (Bélay 215); кріпаки *Petrik Jur, Nikolaj Simeon, Toma* — Рус. Поляна (Bélay 180).

Николюк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від місц. чол. імені *Никола* (оф. *Микола*), яке дотепер широко вживається у сх. Марамороші. Пор. 1406: шл. *Nan Nikola*, а 1463 — *Nikola Pap* — Н.Вишава (Bélay 219); 1678: кр. *Mihailo Nikola* — Ясиння (Bélay 167).

Никора — Руське Поле. 1715: гор. *Jo. Nykora* — Кимпулунг (Bélay 194). ◀ Рум. ім'я *Никора*, що з *Никола* (зі збереженням початкового /n/ та ротацізмом у третьому складі), поширеного навколо Марамороського Сигота. Пор. 1715: кр. *Marko Nikora* — Рускова (ПеПред 309); 1715: кр. *Jo. Nikor* — В.Водяне (Bélay 121).

Никорич [рідше — **Никорич**] — Водиця, В.Водяне, Вел.Бичків. Вар. п-ща **Никорич** поширений серед молдован (Ер-Кос 95). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. антр. **Никора**.

Никоряк [*Никорék*] — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Никора** або *Никор*.

Никурич — див. **Микурич**.

Ніник — Бронька, Суха. ◀ Від слов. чол. імені *Нино*, що з двоосновного *Ninoslav* (Илчев 361, Ковачев 384, Maretić VIII 188), де **nin-* — “новий, молодий” (MalesBud 101).

Нінько — Луг на Вб. Пор. 1649: козак *Нинко Товстиченко* в реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-3 54). П-ща *Nino, Ninko, Nińczuk* та ін. споріднені з давньослов. іменем на зразок *Ninogniew, Ninomysl* є і в Польщі (Rymut II 159). ◀ Давньослов. ім'я від композита *Нинослав* (ГркРеч 136).

Ніньчак — Верховина Бистра. ◀ Укр. утворення із суф. -ак від антр. **Нінько**, що з імені *Нинослав*, власне з *Нин*, + -чак, або від серб. чол. імені *Нинко* (< *Никола* — Грк 147) + -як.

Нітка — Керецькі. 1705: кр. *Simeon Nitka* — Дубове (НодОкм 449); 1704: *Nitka Ivan* — Дунковиця (НодГспс 28); 1762: *Нитка Феодор* — Дубове (ПаПо-2 16). На Подг п-ще *Nitka* фіксується 1635 р. (Bubak II 7). Пор. ще п-ща *Nitka, Nytka, Nytko* в Польщі (Rymut II 147). ◀ 1. Наведені ілюстрації наштотують на думку, що п-ще походить від апел. *нітка* — “тонко зсукана пряжа”, а від нього власне і п-ще *Nicsinics* (≠ *Ничинець*), тобто *Нітчинець*, яке згадується 1720 р. в Ганичах (Bélay 141). 2. Заглиблення в історію п-ща дає підставу припустити, що воно могло походити також від заст. чол. імені *Нит* (ВІЛ 259) + -ко з подальшим переходом лексеми

до парадигми ім. на -ко. Чол. ім'я *Нита*, вживалося також серед запор. козаків Корсунського полку 1649 р. (Осташ-3 177).

Ніткунінець, -нця — Антонівка, Ірлява, Андріївка. Пор. XVIII ст.: *Nitkulinecz* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Ниткуля* — “дружина *Нітки*” + -инець. Від п-ща **Нітка** походять і п-ща прикарп. гуцулів *Nytczuk* та *Nytczukiv* (Vincenz 524).

Нітчинець †. 1720: кр. *Alex. Nicsiniscs* (!) — Ганичі (Bélay 141). Пор. п-ща *Nitczyński, Nitkiewicz, Nitecki* в Польщі (Rymut II 147). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Нітка**.

Ніцкуніч — див. **Ніцкуніч**.

Нібак — Строїно, Свалява. 1787: п-ще *Nibak*, а з 1819 р. *Niba Andrzej* — Незнайова на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ка *Нібак*, яке отримала людина за вживання незвичного для цієї місцевості спол. *ніби* — “немов, наче” (пор. аналогічні п-ща закарп. українців *Булак, Лемак, Лишак, Щобак*...).

Нілабівич [рідше — **Нілабівич**]. 1648: *Nialabouich (Andri)* — Задільське (Maksay 536), а 1699 — *Nyilabovits Jaczko, Ivan* — Н.Ворота (Maksay 590). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. -ович від антр. *Нілаб*, який згадується 1602 р. в с. Ярок: *Nilab Lukacs* (UciC 104). Твірна основа *Nilab-*, очевидно, та ж сама, що й в угор. назві замку закарп. селища Королево 1401 р. — *Nyalábi vár* (Мик-Чу 64). Не випадково, запис цього п-ща 1648 р. як *Нялабівич* (див. вище) містить у першому складі голосний /a/. Якщо наше припущення правильне, то етимон п-ща **Нялабівич** — угор. апел. *nyaláb*, що в перекладі укр. — “зв'язка”, “вузол”. Пор. ще угор. п-ще *Nyalábos*, яке М.Казмир пов'язує з основою *nyaláb* і вбачає в ньому “носильника” (Kázmér 792).

Німак — Ужгород. ◀ Від місц. укр. експресивного апел. *німак* — “німий”, “мовчазна людина” (Ужан). Пор. п-ща *Nimak, Nimaczuk* у прикарп. гуцулів (Vincenz 484). Пор. ще п-ще *Nimas* із с. Кропивник на Бойк за 1787 р. (ЙМ).

Німець [*Німиць*], -мця — Вб, Пр, Уж, Св, Мк, Вл. 1467: пан *Нѣмць* — Кременець (ССУМ II 61); 1715: *Nimecz Ivan, Olexa* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Nietec* — Складисте, Посада на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. етн. *німець*.

Німчук — Довге, Бронька, Іза. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Німець** або від андр. *Німка* — “дружина **Німця**”. 2. Від місц. апел. *німчук* — “малий німець”, як і п-ща **Волющук, Лящук, Молдавчук, Рацюк** — “малий волох”, “малий лях”, “малий молдованин”, “малий рац”.

Нірій [Híri] — Підвиноградів, Тросник. 1600: шл. *Ge. Nyíri* — Хуст, Кошельово (Bélay 151, 163). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. макротоп. *Nyír* (Kázmér 778).

Ніро́да — Мж. П-ща *Nieroda, Nierodka, Nierodko* є і в Польщі (Rymut II 153). ◀ 1. Давньо-слов. ім'я *Нерода*, співвідносне з такими дво-основними іменами, як *Родомил, Родослав* (SvoSta 96, MalecStar 73), яке складається з кореня -*rod-* і преф. *nc-*. 2. Від дієсл. *nie rodzić* — “не родити”, від старопол. *nierod* — “вид дрібної рибки” або від *nieroda* — “якась рослина” (Rymut II 153). М'якість префіксального /ny/ і наголос на передостанньому складі п-ща вказують саме на пол. мову, з якої ім'я *Nieroda* могло потрапити на Зак. У пол. мові антр. *Nieroda* чи п-ще **Ніро́да** фіксується впродовж віків починаючи з XIII ст. (SSNO IV 54). Непрямий стосунок до цього п-ща має й укр. апел. *перо́да* — “бездітна жінка” та апел. *перод* — “неврожай” (Гр II 557). Пор. старопол. прикм. *nierodny* — “безплідний” (Reczek 248).

Ністор — Буштино, Вишково. П-ще *Нистор* поширене серед молдован (Ер-Кос 95). 1570: *Sandr., Sim. Nistor* — Загаття (UctC 97-29); 1600: кр. *Niztor Kardos* — Рахів (Bélay 178); XVIII ст.: *Nyistor* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Рум. або молд. чол. ім'я *Nistor*, що відповідає укр. імені *Ністор* (Iordan 335).

Ністорець †. 1672: кр. *Nisztorics (!) Vaszilj* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Рум. антр. *Ністор* + укр. суф. -*ець*.

Ністріанський, -кого — Заричово. ◀ Прикм. *ністріанський* — “дністріанський” із асиміляцією /дн/ > /н/, як і в бойк. гов. (Он I 493). П-ще *Нистріану*, що від того ж гідроніма *Дністро*, поширене в Молдові (Ер-Кос 95).

Ніцкúлич — Ужгород. ◀ 1. Від місц. андр. *Ніцкúля* — “дружина *Ніцкá*” або “дружина *Ніцьки*” + -*ич*. Антропооснова *Ніцькó* чи *Ницькó* — молд. чол. ім'я *Ницку* або рум. *Niță* — демін. від *Ion* (ДумбрМик 115, Iordan 336). Східнором. чол. ім'я *Nița, Ionița* (оф. *Ion*) представлено у реєстрах війська запор. 1649 р. (Осташ-3 53), а також у суч. п-щах прикарп. гуцулів *Нуска, Нусік* (Vincenz 226) та у молд. п-щі *Ницеску* (Ер-Кос 95). Пор. ще дражнилку з цим іменем: “*Грицько-ницько по болоту літав, жабенята хватав*” (Гр II 564). 2. Від старопол. терміна спорідненості *niec* — “кузен” (Reczek 230) або від пол. антр. *Niśka*, що з апел. *nić* — “нитка” (Rymut II 147).

Ніщак — Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Niszka, Niszczyn* — с. Спас та *Niszczakow* — Сторона на

Бойк. П-ща *Niczcs, Niszczak, Niszczak* є і в Польщі. К.Римут кваліфікує їх як такі, що могли бути утворені від дієсл. *niszczyć* — “нищити” та від прикм. *niski* — “низький” (Rymut II 159). ◀ П-ще має багато інтерпретацій, але найімовірніша з них така: укр. утворення з суф. -*як* від чол. імені *Нуско* (< *Онисько* — Керста 135), від серб.-хорв. *Нишка* (< *Никола* — Грк 148) або від болг. *Нишо* (< *Никифор* — Илчев 361).

Новак [зрідка — **Новак**] — Вб, Пр. Уж, Мк, Вн, Тч. 1449: городяни *Johannis, St. Novak* — Михайлівці (Nagy-2 442); 1602: *Novak Marton* — Невицьке (UctC 104-8); 1773: кр. *Novak* — Минай (ПеПред 322); 1604: вл. *Jo. Nowak* — Бедевля (Bélay 126); 1787: п-ще *Nowak* — Дидня, Шимбарк на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Давньо-слов. чол. ім'я *Новак* (Ковачев 385), яке у сербів ще в XIV ст. виконувало функцію п-щевої назви (ГркРеч 136). 2. Від апел. *новак*, який у кількох слов. народів, крім цього, озн. ще й “новоприбулий”, “новопоселенець”, “рекрут, новобранець” (Гр II 568, Он I 494, Чопей 217, ДэжеДел 98, Bubak II 8, Rymut II 163, Moldanová 156). П-ще дуже поширене у зах. слов'ян та у хорватів (Leksik 461–462).

Новоселецький [*Новоселіцький*], -кого. — Див. **Новоселіцький**.

Новоселіцький, -кого — Лазівщина, Ясіння. Пор. п-ща *Nowosielecki* і *Nowosilecki* у Польщі (Rymut II 161). ◀ Прикм. від ойк. *Новоселіця*, яких в Укр. Карпатах понад десять.

Новоселюк — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Укр. апел. утворення з суф. -*юк* від лексеми *новосел*.

Новоселюк-Глушманюк — Ясіння, Лазівщина. ◀ П-ще є відносно новим утворенням. До популярного місц. базового п-ща **Новоселюк** приєдналося додаткове розрізнююче означення у вигляді готового п-ща **Глушманюк**, яке також побутує в названих селах.

Новотний — Доманинці. 1570: кум *Ioanni Новотный* — Тополяни (Гаджега-3 75); 1618: кр. *Timko Nowotny* — Н.Свидник (Mars 68). П-ще *Novotny* дуже давнє. Воно є також у поляків (Bubak II 8, Rymut II 164), чехів та словаків (Leksik 463). ◀ Від східносл. або пол. прикм. *novotny* — “новітній”, хоча п-ще відоме й сусідам-українцям (Чопей 216, Он I 494). Однак прикм. *новотний* місцеві українці досі сприймають як неосвоєний елемент.

Новотник — Приборжавське. П-ще побутує серед чехів та словаків Хорватії (Leksik 463), а головним чином — у Чехії та Слч, де його,

правдоподібно, й утворено. ◀ Від слов. прикм. *novotný* — “новітній” за допомогою субстантивуючого суф. *-ik*.

Ногаль †. 1720: кр. *Nohaly* — Вел.Бичків (Bélay 129). П-ще *Nogal* є і в Польщі. К.Римут пов'язує його з апел. *nogał* — “довгонога людина” (Rymut II 161). ◀ Від місц. апел. *ногаль* — “довгоногий” (Rymut II 161), як і інші місц. ім. (*зубаль, вокаль, вухаль, зубаль, носаль...*). Як арх. апел. *nogał* є і у поляків.

Ногач †. 1773: п-ще *Nohacs* — Карачин, 1775 — Олешник (Szabó 313, 326). П-ща *Nogacz, Nogaczyk* є і в Польщі (Rymut II 161). ◀ П-ще *Nohač* є й у чехів, які пояснюють його семантику як “ногата людина” (Moldanová 156).

Нодзій [*Нодзіій*] — Ганьковиця. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ей* від антр. *Nędza*, який є у поляків (Bubak II 6). Антропооснова походить від пол. апел. *nędza* чи від слц. *núdzá* — “нужда”, “злидні”, “біда”, “нестатки”. 2. За К.Римутом, пол. п-ща *Nodzak, Nodżak, Nodzel* походять від апел. *noga* — “нога” (Rymut II 161).

Нодзіій — Свалява. ◀ Імовірно, п-ще є фонет. вар. п-ща **Нодзій**, наявного в сусідній Ганьковиці, а до антр. *Nadziej* із 1136 і 1265 р. (SSNO IV 6) стосунку не має.

Нодь — Вн. Бг, Мк, Уж, Ір, Тч, Вб. Сучасне написання п-ща орієнтоване не на угор. традиційне написання *Nagy*, а на традиційну його вимову. 1450: п-ще *Nagh* — Веряця (Szabó 545); 1484 і 1545: п-ще *Nagy* — с. Бекень (Szabó 299). 1467 р. в с. Бекень ніхто не записаний з таким іменуванням, але є його лат. еквівалент *Magnus*. Пор. ще 1519: кр. *Fr. Nagh* — Липча, 1560 — кр. *Mich Nagy* у Кушниці (Bélay 172, 170); 1602: *Nagy Peter* — Коритняни (UetC 104-8) та ін. ◀ П-ще *Nagy* з угор. прикм. *nagy* — “великий”. В Угорщині п-ще *Nagy* фіксують із 1341 р. (Kázmér 763).

Нодянош — Драгово. ◀ Утворення з угор. п-ща *Nagy* та чол. імені *János*, що в транспозиції укр. можна б передати “Великий Іван”. У центр. р-нах Угор. королівства п-ще *Nagyjános* фіксують з 1495 р. (Kázmér 761).

Нойгебавер — Ставне. ◀ Нім. п-ще утворення *Neugebauer*, що з середньовісньонім. *niubürle* — “новосел” (Naumann 203, Rymut II 145).

Нонай — Вишково. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від жін. кал. імені лат. пох. *Nona*, що в перекладі укр. — “дев'ята” (Šimundić 256, Ladó 195, Hajdú 76, ДумбрМик 115). Від імені *Nona* утворювалися й п-ща. 2. Від пол. *nona* — “сплячка” (Rymut II 161) + *-ай*.

Нонич †. 1768: дяку *Vasiliu...* *Ноничу* — Варадка (Яворск 212). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від того ж жін. імені *Нона*, що й п-ще **Нонай**.

Носа — Дубове, Красна, Вел.Бичків. Пор. 1213: *Nusata* — с. Бан на р. Красна (RegVar 180); 1542: вл. *Nic. Nazai* — Драгомирешті (Bélay 137); 1696: гор. *St. Nosz* — Кимпулунг (Bélay 149); 1773: кр. *Noska* — Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318); 1701: *Носа Олекса* — Дубове (ПаПо-2 15). П-ще *Nos* і похідні є у поляків (Bubak II 7), чехів (Moldanová 156), хорватів та сербів (Leksik 460, ГркРеч 136). ◀ Форма род. відмінка слов. лексеми *Нос*, яку в новіші часи пов'язують із анатомічною назвою *ніс*. Пор. староукр. чол. ім'я *Носко* (Керста 135, Moldanová 156), п-ща *Нос, Безніско, Носенко, Носович*. Генетично п-ще **Носа** пов'язане з дієсл. основою *носити*, яку містить, напр., хорв. і болг. ім'я *Nosimir* (Ковачев 387), укр. п-ще *Богоносіюк* (останнє — своєрідна калька з гр. *Теофор, Христофор*). Від антр. **Носа** походить і декілька гал. п-щ XVIII–XIX ст. Напр., п-ща 1787 р. *Nosyn* — Цінява, *Nosowicz* — Витвиця (ЙМ) та п-ще 1820 р. *Nosiow* із с. Кальниця, що на Лемк (ФМ).

Носович — Вел.Ком'яти. 1495: *Иванъ Носовичъ* — м.Вільно (ССУМ II 57); 1787: п-ще *Nosowicz* — Витвиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Nosowicz* є і в Польщі (Rymut II 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Носа** або п-ка *Нос*. До нього прилягає й кілька укр. лемк. п-щ XVIII ст.: *Nosal, Nosalik, Nosula, Nosko* (Красовський 112–113), а також укр. особова назва XVI ст. *Nosal* (Керста 15). Однак вони асоціюються з анатомічним поняттям “ніс”.

Нюфрей [*Нюфріій*] — Грушово. ◀ Усіч. вар. староукр. чол. кал. імені *Onofrei*, що від повного імені *Онуфріій* (Керста 122).

Нусер — Н.Селище. ◀ Нім. п-ще *Nusser*, “торговець горіхами” (Bahlow 357) з прикм. *nusser* — “горіховий”.

Нусин, -на — Свалява. ◀ Укр. утворення з посес. суф. *-ин* від місц. усіч. жін. імені *Нуся* (< *Гануся* < *Гануся*).

Нуцул — Вел.Бичків. 1696: кр. *To. Nucza*, а 1715 — *Pe. Nucza* з с. Окно-Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Roska Nuczul* — Розавля (Bélay 196). ◀ Рум. п-ще *Nuțul* (пор. *Nuțulescu* — Iordan 337), що від рум. чол. імені *Nuți, Ioniți*, тобто *Йон* (ДумбрМик 115, Ковачев 387). Антропооснова *Нуц-* представлена і у п-щах прикарп. гуцулів (пор. п-ща *Nuciv, Nuc'o, Nuc'uk*, що з *Ioniț, Niți* — Vincenz 226).

Ньорба — Мж, Ір, Св, Хс, Вн. ◀ Правдоподібно, нім. чол. ім'я *Norbert* (з *Nord* + *beraht* =

“північне сяйво”), яке змінилося на угор. мовному ґрунті у *Norbi* (Ladó 195, Kálmán 31, Hajdú 76), а у словаків — на *Noro* (Majtán-Považaj 220). Ім'я *Norbert* у поляків зафіксоване 1455 р. (SSNO IV 73).

Нюл — Олешник. 1720: кр. *Lad. Nyul* — Калини, а *Nyull* — Нересниця (Bélay 176). У центр. регіонах Угор. королівства п-ще *Nyúl* зафіксоване 1438 р. (Kázmér 78). ◀ Угор. п-ще від назви тварини *nyúl* — “засць”, “кріль”.

Нюнька — Онік, Олешник, Домашин. Пор. 1226: *Nuna reus* — ком. Сатмар (RegVar 285). Пор. п-ща *Niunka*, *Niunko* в Польщі (Rymut II 159). ◀ 1. Імовірно, бойк. апел. *нюнька* — “пестлива назва дитини на зразок “рибка”, “пташка” (Он I 194). 2. Західнозакарп. апел. *нюнька* — “тиха, але підступна людина” чи пол. апел. *niunia* — “лінива людина” (Rymut II 159). Пор. ще укр. *нюня* — “плакса” (Гр II 357).

Нюс — Руські Комарівці. ◀ Можливо, угор. апел. *nyuszt* — “кунця” (Kálmán 45) або якась пестл. назва.

Нюсович †. 1699: кенез *Nyuszkovics (!) Timko* — Драгошевниця коло В.Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Нюс**.

Нягай — Стеблівка, Вишково. 1473: *Въра пана Нягуя и пана Иваика* — Сучава (ССУМ II 59). ◀ Давнє південнослов. чол. ім'я *Нъгоь*, що з *Нъгомиръ*, *Нъгослав* (ГркРеч 137), у болг. рефлексії кореневого голосного /ѣ/ (пор. болг. чол. імена *Няг*, *Нягол*, *Нягул* — Илчев 364, Jordan 327). Несподіваною може здатися фрикативна рефлексія кореневого приголосного імені *Нъгъ*. Однак у традиційних назвах навколишніх укр. сіл, як *Нягово* та *Ганічі* (суч. оф. назви — *Добрянське*, *Ганічі*), зімкнений приголосний /г/ так само зберігся дотепер, тоді як у інших стародавніх ойк. зразка *Вонігово* (< *Вонъгово*), *Драгово*, він давно змінився на щілинний приголосний /г/. Отже, п-ще є компромісним рефлексом південнослов. імені *Нягос*, як і молд. п-ща *Нягаї*, *Нягос* (Ер-Кос 95).

Няг †. 1458: п-ще *Nyagh* — Виноградів (Szabó 421); 1600: шл. *Negh* — Стремтура (Bélay 202). Крім Зак, антр. *Няг* як ім'я здавна відомий молдованам (ССУМ II 59–60, 61), румунам (Jordan 327), болгарам (Илчев 364) та сербам (ГркРеч 137–138). Пор. ще суч. рум. п-ща *Neag*,

Neaga, *Neagu* (Jordan 227). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Нъгъ* у його болг. (і рум.) фонет. вар., зі збереженням зімкненого /г/. Ім'я є наслідком усічення таких прадавніх двоосновних імен, як *Нъгомиръ*, *Нъгославъ*, *Милоиъгъ*. Апел. зн. основи -нъг-, напевно, — “розкіш” (MalcsBud 101), “ніжність” (Ковачев 388). Пор. ще давній закарп. ойк. *Нягово* (суч. оф. — *Добрянське*) та східнослц. ойк. *Нягів* (Лазорик 63).

Нягуський [*Нягуський*] — Колодне, Руське Поле, Вишково. ◀ Місц. укр. прикм. *нягуський* — “нягівський” від традиційної назви села *Нягово* Тячів. р-ну (суч. оф. назва — *Добрянське*).

Няйкало [*Няйкало*] — Рахів, Костилівка, Лазівщина. ◀ Від п-ка *няйкало* — “особа, що вживає частку *няй* замість поширеної тут *най* — “нехай” або від п-ка за якоюсь іншою ознакою мовлення.

Нялка — Мукачів. 1720: кр. *Nyalka* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 319). ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Nyalka*, що з апел. *nyalka* — “гарний, стрункий”, “чепурун”, звідки й закарпатоукр. апел. *нялка*, *нялкош* — “франт” (Чопей 219). 2. Пропонована етимологія не належить до єдино можливих, зокрема якщо зважити, що на пол. землях антр. *Nialko* і *Nialek* фіксуються з XIV ст. (SSNO I 30). К.Римут припускає зв'язок п-ща *Nialek* з пол. прикм. *mialku* — “дрібний” (Rymut II 87).

Нялканич †. 1682: *Nalkanicz (!) Lazur* — Кострини (УеІС 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Нялканя* — “дружина **Нялки**”.

Нямеш — Хуст, Синевир, Вел.Ком'яти. ◀ Від східнозакарп. заст. титулу *нямеш* — “шляхтич”, що з угор. *netes* — “т. с.” (Чопей 219). Пор. ще бойк. *нямши* (Он I 495).

Нямещук — Терново, Вел.Бичків. ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Нямеш** чи від співзвучного йому апел. *нямеш* — “шляхтич”.

Нямчук — Рахів, Росішка, Луг на Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від рум. п-ща *Neatzi* або від співзвучного йому рум. етн. *neatzi* — “німець”. Пор. ще молд. п-ще *Нялцу* (Ер-Кос 95).

Нячко — Забродь. ◀ 1. Правдоподібно, фонет. видозміна слц. п-ща *Мъаџко*. 2. Менш імовірно, що це укр. демінутив від рум. *neac* — “хлопець” (Scurtu 55).

О

Оберлайтер — Горонда. ◀ Нім. п-щеве утворення з *ober* “старший” + *Leiter* — “керівник”.

Обіцький [Обуцький] — Ір, Мк. ◀ Місц. прикм. від топоапел. *обу́ч* — “обочина” або від співзвучного йому мікротоп. *Обу́ч* (Он II 7, Мат. до буков. VI 77).

Обладан — Рх. Пор. 1775: п-ще *Abloda* — с. Чепа (Szabó 314); 1773: кр. *Obleda* (!) — с. Белтек у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ 1. Правдоподібно, укр. пасивний дієприкм. від староукр. дієсл. *обладати* — “бути володарем” (ССУМ II 68). Пор. новіші укр. апел. утворення *облад*, *обла́да* — “влаштування, обстановка” (Ж-Н 541), *обла́да* — “нерухоме майно” (Гр III 13), пол. діал. *obład* — “лад, порядок” (SW II 477). Пор. бойк. фразеологізм *дати собі облад* — “дати собі раду” та дієсл. *обладати* — “керувати”, “порядкувати” (Он II 8). 2. Дериват із суф. *-an* від серб.-хорв. жін. імені *Oblada* (KarKob 19, 44).

Обладанюк — Ясіння, Костилівка. ◀ Укр. утворення із суф. *-юк* від антр. **Обладан**.

Обоній — Мала Копаня. ◀ Угор. п-щеве утворення, яке згадується 1499 р., з формантом *-i* від ойк. *Abony*, що в ком. Земплин або від якогось іншого ойк. (Kázmér 22).

Оборошко — Невицьке. ◀ Імовірно, дериват від апел. *оборіг* — “повітка на чотирьох стовпах для зберігання сіна, збіжжя і т. ін.”, “птах із родини качок”, “руда качка”, “личинка овода”, “овід” (СУМ V 550, ЕСУМ IV 152). Пор. *оборóжєнь*, *оборóжєня* — “стовп у оборозі” (Гр III 21).

Обреський [Обрїський] — В.Водяне. ◀ 1. Прикм. від східнослц. ойк. *Ubrež* (Majtán 433). 2. Укр. прикм. від болг. чол. імені *Обрешко*, яке є видозміною повного імені *Обрєтко* (Илчев 365). Пор. ще молд. п-ще *Обрежа* (Ер-Кос 95) та хорв. п-ща *Obrež*, *Obreški*, *Obrez*.

Обрецький [Обрецький] — Богдан. Пор. 1715: кр. *Obrecsu Roman* — Терново (Bélay 166). ◀ Укр. прикм. утворення від болг. або серб. чол. імені *Обретен*, первісне зн. якого — “знайдений” (Илчев 365, Грк 150).

Обрїський — див. **Обреський**.

Обручар, -ря — Середнє, Хуст. ◀ Місц. укр. апел. *обручар* — “майстер, що виготовляє обручі” (Ужан).

Обшитник — Дравці. ◀ Західноукр. *абшитник* — “абшитований, тобто відставний, увільнений від військової служби” (Головацький 353). Пор. пол. *abszyt* — “т. с.” (Reczek 3), що з нім. *Abschied* — “відставка”.

Обшитош — Тч. 1715: п-ще *Obsitos* — Кенешд, 1775 — Ботар і Теково (Szabó 406, 413, 498). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ou* від тієї ж основи з тим же зн., що й **Обшитник**.

Обнодій [пишуть **Онаді**] — Баранинці. 1685: чоботар *Ónadi Janos* — Ужгород (HodAd 24, 26); 1692: п-ще *Onodi* — с. Бикинь (Szabó 301). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Ónad*, що в ком. Саболч і Земплин.

Овсак [зрідка — **Овсак**] — Св, Ір, Мк, Пр, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від усіч. вар. чол. кал. імені *Овсїй*, що з гр. *eusebés* — “благочестивий” (ВІЛ 83). 2. Від назви рослини *овес*. Пор. п-ще *Owsiak* у Польщі (Rymut II 192).

Овсик — Туриця. ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Овсак**, лише з суф. *-ик*.

Овчварій — Червеньово. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від ойк. *Ócsvár* (оф. *Olcsvár*), що в ком. *Abauj* (Kázmér 786). Перша письмова згадка ойк. — 1452 р. (Kázmér 786).

Огар [Огарь], **-ря**. — Пр, Вн, Мк, Бг. У Польщі, крім п-щ *Ogar*, *Ogarewicz*, *Ogarski*, які виводяться від апел. *ogar* — “мисливська собака”, функціонують також п-ща *Ohar*, *Ohara* (Rymut II 174). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *огарь*, який в Укр. Карпатах уживається в кількох значеннях: “личинка овода” (Чопей 228), “висока худа людина” (Турї Ремети), “обгорілий пеня” (Гр III 34, Rieger-Lemk 89. ЕСУМ IV 152). 2. Менш імовірно, від укр. полонізму *огарь* — “жеребець” (Мат до буков. VI 89), лемк. *огарь* — “чоловік міцної статури” (Rieger-Lemk 90). 3. Безпосередньо від пол. *ogar* ~ *ogarz* — “вид собак”, “недогоріла скіпка”, “прізвисько малого хлопця” (SW III 702).

Огерчак — див. **Огирчак**.

Огирчак — Н.Солотвина, Чинадьово. Пор. п-ща прикарп. гуцулів *Ohyr'uk*, *Ohyruk*, *Ogieruk* (Vincenz 450). На пол. землях є п-ща *Ogórek*, *Ogórczak*, що від апел. *ogórek* — “огірок”, але є також п-ща з укр. фонет. ознаками *Ohorok*, *Ohorcza* (Rymut II 174). ◀ Можливі дві етимології п-ща: а) воно сягає укр. апел. *огірок*, який у Карпатах має декілька фонет. вар., + суф. *-як*. На користь такої етимології промовляють подг. п-ща 1786 р. *Ohórczak*, *Ochurczak* (Bubak II 10) та оравське п-ще *Ogórek* (Gołęb 117); б) можна виводити його від бойк. апел. *огір* чи *огер* — “жеребець” (Он II 14), але на перешкоді стає те, що у закарп. п-щі **Огирчак** нині звучить традиційне щільне /г/, а не зімкнене /г/. (Див. ще п-ще **Вогурка**).

Огнянік — Ір. ◀ 1. Напевно, укр. утворення з суф. *-ик* від південнослов. захисного імені *Огнян* (Илчев 366, Ковачев 319, Maretić II 76, 91, Šimundić 259, Грк 150, Svoboda 44), первісне зн. якого — “вогняний”. У півд. р-нах Зак сто років тому *огняніком* називали молотарку з паровим двигуном. 2. Від укр. назви птаха *огнянік* — “*Lanius ruficeps*” (Гр III 36).

Огурчак — Пр, Уж, Мк. Пор. 1570: *Fran., Greg. Wgorko, Greg. Wgorka* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від п-ка *Огурок* або *Огурка*, яке безпосередньо пов'язане з місц. говірковим апел. *огурок* чи *огурка* — “огірок” (ДэжеДел 100). На пол. землях п-ще *Ogurek* зафіксоване 1430 р. (SSNO IV 103, Rymut II 174).

Огоштин — Вільхівці-Лазі. — Див. *Агоштин*.

Огородник — Ясіння, Чорна Тиса, Вел. Бичків. Пор. 1787: п-ще *Ogrodnik* — Буківсько на Лемк (ЙМ); 1819: *Ogrodnik* — Страшевичі на Бойк (ФМ). П-ща *Ogrodnik, Ogrodny* поширені здавна на пол. землях (Rymut II 174). ◀ Від пол. ос. назви *ogrodnik* — “городник”, “садівник”.

Одинець, -ця †. 1720: кр. *Mich. Odinecs* — Сойми (Bélay 220). ◀ Від апел. *одинець* — “одинак”, “єдиний син у родині” (Гр III 39). Пор. 1787: п-ща *Odyńiczny, Odyniszyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ).

Одорож — Сокирниця. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пов'язане з пол. *odorężnik* — “мечник” (SW III 632).

Ожоганіч — Ір, Хс. Пор. 1787: п-ще *Ożoga* — Завадка (Красовський 113), хорв. п-ща *Ožeg, Ožegić, Ožegović, Ožoga* (Leksik 474); 1447: с. *Ожегов* — Сучава (ССУМ II 77). Пор. п-ща *Ożog, Ożoga, Ożóg* та ін. антр. від основи *ожегь*, дуже поширені в Польщі (Rymut II 193). ◀ 1. Від андр. *Ожоганія* “дружина *Ожога*” + *-ич*. Укр. *о́жог* (діал. *о́жуг, о́жүг*) — “палиця для розгрибання жаринок у вогнищі” (Гр III 44, Ж-Н 562), “опік”, “припалена жердка” (Он II 16). Пор. ще пол. апел. *ożog* і *ożeh* — “головня”, “кочерга” (SW III 932). На території Польщі п-ще *Ožeg* згадується 1451 р. (SSNO IV 166). 2. Від місц. ос. назви *ожоганія* — “худа, висока на зріст жінка” (с. Люта).

Озиманіч — Мал. Березний, Новоселиця на Пр. Пор. 1618: кр. *Iwan Azima* — с. Ортутова на Маковиці (Mars 87); 1787: п-ще *Oziminski* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). На Подг. п-ще *Ozimina* згадується 1680 р. (Bubak II 14), а п-ще *Ozimkowicz* — 1438 р. (Rymut II 192). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. жін. ос. назви *Озиманія*. Однак з'ясувати семантику твірної основи п-ща неможливо. Найбільш імовірно,

що це чол. власне ос. ім'я *Озима*, яке в Марамороші згадується 1689 р.: кріпаки *Albas Anucze, Hafie, Jeremie, Ozima, Szimion* у с. Барбешті (Bélay 124). Отже, того ж кореня, що й укр. *озимий, озимина, озимок* (СУМ V 654, Гр III 45, Он II 16) чи пол. *ozimek, ozimu...* 2. Менш імовірно, що це чол. мусульм. ім'я *Azet* — “непохитний” (Smailović 536, Справочник 129, 167). 3. Можливо й те, що це укр. діал. *азима* — “прісний хліб”, “прісняк” (ЕСУМ I 49) чи молд. апел. *азимэ* — “коржик із прісного тіста”.

Озімко — Ужгород. 1787: п-ще *Ozimka* — Складисте на Лемк (ЙМ). Поширені в Польщі п-ща *Ozimko, Ozymko, Ozimiek, Ozimek* виводяться зі старопол. апел. *ozimek* — “молода істота, народжена перед зимою” (Rymut II 192). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Озімок*, що відбулася за аналогією до імен та п-щ на *-ко*, як *Василько, Черевко*. На Ужан апел. *озімка* — “корова, яка лишилася яловою”.

Озімок, -мка — Уж. ◀ Від апел. *озімок* — “весняний мороз” (Гр III 48), “однорічне теля”, “вгодоване теля” (Гр III 48). У Польщі п-ще *Ozymek* згадується у XV ст. (SSNO IV 164). Пор. подг. п-ще *Nazimak* 1848 р., що з *Nazima*, “пізня осінь” (Bubak II 6). Пор. також хорв. п-ща *Ozimes, Ozimas, Ozimica* (Leksik 474).

Окаль, -аля — Мк. 1567: *Wkal Fedor* — Павлово (UetC 53-12); 1607: *Akall Demeter* — Вел. Березний (UetC 104-8); 1787: п-ще *Okal* — Смерековець на Лемк (Красовський 113). Крім Зак, п-ще *Окаль* поширене також серед українців сх. Слч. ◀ Від апел. *окаль~вокаль* — “той, у кого великі очі”, подібно до апел. *вухаль, губаль, зубаль...* (Ужан); т. с. у пол. мові *okal* (SW III 728). Кличку *окаль* у Карпатах дають волоокій тварині, а також тваринам, у яких навколо очей пляма іншого кольору.

Оковецький [Оковіцький] — Вел. Бичків. ◀ Імовірно, укр. прикм. від апел. зразка *оковіта, оковітка* — “горілка” (Гр III 48, Он II 18). Пор. ще пол. діал. *okowit*, літ. *okowita* — “алкоголь”, “один раз дистильована горілка” та прикм. *okowity* — “т. с.” (SW III 744).

Око́гріб [зрідка — Окогріб], -гріба — Тур'я Поляна, Мокра. Пор. XVIII ст.: п-ще *Volkohrib* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ П-ще складене з двох слів. основ — *око* + *гріб*, однак поєднання їх значень нині вже не виражає якоїсь ідеї. Тому припускаємо, що суч. п-ще *Окогріб* (давніх письмових записів його не виявлено) — наслідок реетимологізації давнішого фонет. слов. композита на зразок серб **Vuko-pera* < **vylko-gerь* — “вовчий хвіст” (Leksik 737).

Олаг — Тч, Хс, Вн. 1363: *Ladislaum dictum Olah* — Ужан (Nagy-2 331, 332); 1489: кр. *Mich. Olah* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1450: п-ще *Olah* — Веряця (Szabó 545); 1515: кр. *Jac. Olah* — Руське Поле (Bélay 211); 1771: присяжний *Ladislaus Olah* — Велятин (ДэжеДел 284); 1772: присяжний *Ioannes Olah* — Негрово (Удварі-2 302). ◀ Угор. етн. *oláh* — “волох”, який постав через вокалізацію південнослов. назви *vlach* — “т. с.”. До кінця XVI ст., напр. 1572 р., 1575 р., цю назву часто записували ще як *Wlach* (Bélay 128). За М.Казмиром, на території Угорщини п-ще *Олаг* фіксується з 1418 р. (Kázmér 783).

Олайко †. 1704: кр. *Olajko Laszlo* — Доробратово (HodGens 8). ◀ Від п-ка *Ола́й*, апел. зн. якого “оля”, + -ко.

Ола́йник — Горяни. ◀ Місц. еквівалент укр. літ. лексеми *оля́йник*, слц. *olejnik*, що оформилась під впливом місц. мадяризму *olaj* — “оля”. В угорців п-ще *Olaj* фіксується з 1459, *Olajcsinaló* — 1604, а *Olajgyárto* — 1569 р. (Kázmér 784).

Олас — див. **Олос**.

Олах, -ха — Вонігово, Волосянка, Клячаново, Довге. 1449: *Georgii Alach* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1570: *Lad. Olech* (!) — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Місц. укр. вимова угор. етн. *oláh* — “волох”.

Ола́шин, -на — Мк, Ір, Хс, Вн, Тч, Рх. 1570: кр. *Fr. Olassin* — Коропець (UetC 97-29); 1773: присяжний *Andreas Olasin* — Луково (ДэжеДел 296). ◀ 1. Від місц. етн. *олах* — “волох” додаванням суф. сингулятивності *-ин*. 2. Можливо, готовий південнослов. етн. *vlašín* — “волошин” перенесено у закарпатоукр. середовище з вокалізацією початкового /v/. У Польщі йому деколи відповідає вар. *Ulaszyn*. Пор. п-ще пол. лінгвіста *H. Ulaszyn*.

Ола́шинець [Ола́шиниць], -нця — Лінці. 1787: п-ще *Olaszyniec* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Суф. *-инець* і наголос на основі свідчать, що п-ще утворене від андр. *Ола́шка* — “дружина О́лаха”, а наявність передсуф. /ш/ на місці очікуваного /шч/ лише повторює звукову зміну, як у п-щах **Пара́шинець**, **Раку́шинець**... Отже, первісний вигляд п-ща мусив бути *Ола́шинець*, що від андр. *Ола́шка* — “дружина О́лаха” + суф. *-инець*.

Ола́шко — Довге. ◀ 1. Від антр. **Олах** + -ько. 2. Південнослов. чол. ім'я *Влашко* (Илчев 114, Грк 56) з поступовою вокалізацією початкового /v/, як у словах на зразок *внук* > *онук*.

Оле́ан — див. **Оля́ян**.

Олега́ш — Лисичово, Кушниця. ◀ Можливо, молд. здр. чол. ім'я *Олегаш*, співвідносне з нейтральним іменем *Оле́г* (ДумбрМик 118).

Оле́йник — Уж. 1787: п-ще *Olejnik* — Спас, Перегінське, Княжолука, Ріп'яна на Бойк, Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. або слц. п-ще *Olejnik*, що з відповідного апел. *olejnik* — “оля́йник” (Żabska 98), або у зн. “посудина для олії” (Rcczek 293). П-ще *Olejnik* є і на Ораві (Galęb 117).

Олейничу́к — Лазівщина, Ясиння. ◀ Від **Оле́йник** + -юк.

Оле́кса — Ужгород. 1451: *Olexe filius* — Перемишль (Smolka II 106); 1607: *Olexa Fedor* — Перечин (UetC 104-8); 1682: *Olexa Ivan* — Смерекова (UetC 88-59); 1715: кр. *Ge. Olexa* — Чумальово (Bélay 133); XVIII ст.: п-ще *Olexa* — Минай (ПеПред 322); 1787: п-ще *Olexa Stefan* — Гуманець, Труханів на Бойк, Яселко на Лемк (ЙМ). ◀ Непопулярне ім'я стало п-щем, а підставою для цього могла бути назва свята теплого *Олекси* (Он II 19). Пор. ще 1750: *Марія Олексовка* — Тополяни (Гаджега-3 75).

Олекса́ндер, -дра — Хуст. 1699: *Olexandri Andri, Mati; Olexandre Janos* — Свалява (Maksay 528). ◀ Рідкісне ім'я стало п-щем.

Олекса́ндра [частіше пишуть **Алекса́ндра**] — Міжгір'я, Вучкове. ◀ Від антр. **Олекса́ндер** у формі род. відм. однини.

Олекса́ндрич †. 1605: *Olexandricz Dmeth.* — Свалява (Maksay 528). ◀ Від антр. **Олекса́ндра** + суф. *-ич*.

Олекса́нич — Вн, Ір. 1605: *Oleszanics* (!) *Pall* — Синевир (Maksay 200). ◀ Від андр. *Олекса́ня* — “дружина **Оле́кси**” + *-ич*.

Олекса́нчин †. 1715: кр. *Alexanchin* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від здр. жін. іменування *Олекса́нька* — “дружина **Оле́кси**”.

Оле́ксик [часто пишуть **Але́ксик**] — Вн, Ір, Хс, Мж. 1750: *Ева Олексика з Кривошан* — Стразьке (Гаджега-3 78); 1787: п-ще *Olexyk* — Біличі на Бойк, *Olexuko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Olekszik* фіксується 1652 р. (Bubak II 11). ◀ Антр. **Оле́кса** + суф. *-ик*.

Олексико́вич — Воловець. 1605, 1695: *Микола Олексикович* — Воловець (Яворск 206); 1649: *batyko Olexikovics Prokor* — Воловець (LehBer 799). ◀ Від антр. **Оле́ксик** + *-ович*.

Оле́ксин, -на — Лопухово. 1720: кр. *Sim. Olexin* — Крайниково (Bélay 174); 1787: п-ще *Olexyn* — Сукіль, Лужок, Цінява та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Антр. **Оле́кса** + пос. суф. *-ин*.

Олексич †. 1778: кр. *Andr. Alexicz* — Тересва (Bélay 204). ◀ Від антр. **Оле́кса** + *-ич*.

Олексішинець, -ця — Н.Барово. Пор. 1787: п-ще *Olexiszyn* — Перегінське, а 1820 — п-ще *Olexyszak* у Ветлині на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Олексіха* — “дружина Олексі” + -иш.

Олексій — Тч, Хс, Вн, Ір, Св. 1625: новий кенез *Olexi Simon* — Воловець (LchBer 798); 1751: *Алексій Анас* — Стащин (Гаджега-3 110); 1787: п-ще *Olexyi, Olexij* — Небилів, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ З кал. імені *Олексій*.

Олексівич — Горінчово, Березово, Плоскиновиця. 1645: кенези *Andr., Mich. Olexovics* — Мукачів (LchAd III 68); 1672: п-ще *Alexovics* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Олексіа* + -ович.

Олексіули, -на — Перечин. ◀ Від андр. *Олексіуля* — “дружина Олексі” + -иш.

Олексіук — Кваси, Тячівські Лази. 1720: кр. *Lad. Olekszuk* — Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Olexiuk* — Сливки, Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Олексіа* + -юк. Пор. також 1787: п-ще *Olexiak* — Вороблик на Бойк (ЙМ).

Оленінець, -ця — Хуст, Новоселиця на Мж, Ужгород. 1787: п-ще *Oleniniec* — Коростів, а 1819 — п-ще *Olenin* у с. Новоселиця на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від жін. імені *Олена* + -инець.

Оленіч — Мж, Вб, Уж. 1715: п-ще *Olenich* — Раковець (Szabó 459); 1715: кр. *Mich. Olanics* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Olenicz* — Перегринка, Чарна на Лемк, Бітля, Семичів та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Олена* + -ич.

Оленічик †. 1720: кр. *Markus Olenicsik* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Оленіч* + суф. -ик.

Оленічук — Лазівщина. ◀ Від антр. *Оленіч* суф. + -ук.

Оленішак — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Оленіха* — “дружина Олена” + -як.

Оленішинець, -ця — Мукачів. ◀ Від андр. *Оленіха* — “дружина Олена” + -як.

Оленчак — Ужгород. 1736: *Юра Перец Оленчя(к)* — Липецька Поляна (ПаПо-1 156); 1820: п-ще *Oleńczak* — Гузелі на Лемк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Оленка* або від андр. *Оленька* — “дружина Олена” + -як.

Оленчук — Росішка, Вел.Бичків. 1819: п-ще *Oleńczuk* — Созань на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від жін. імені *Оленка* або від гуц. апелятивізованої ос. назви *оленка* — “ворожка” (Гг 139). 2. Від староукр. чол. імені *Оленко* (Керста 135) + -юк.

Олень [Олінь] — Вб. — Див. **Олінь**.

Оленят †. 1603: *Оленят Ігнат* — Кайданово, Бенедиківці (ЛелПам 223). Пор. ще 1682: *Olenyi Gyurko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від антр. *Олень* + давній слов. патр. формант -ят, що виражав патронімість.

Олер — Доманинці. П-ще *Ohler* є серед закарп. німців, а у поляків *Oler* значиться з 1385 р. (SSNO IV 115). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Oler* або *Ohler*, а та з середньовірхньонім. *Öler, Öleier* — “виробник рослинної олії” (Rymut II 179). 2. Від нім. діал. *oler* — “старший” — синонім до *alt*.

Олесин, -на [Олесин'] — Мк. ◀ Морф. структура п-ща вказує, що це колишній присв. прикм. від жін. імені *Олеся*, тобто *Олександра*, а м'якість кінцевого /нь/ — наслідок угор. впливу, подібно як у п-щах *Зікань, Мокань*. Чол. ім'я *Oles* на Подг фіксується з 1791 р. (Bubak II 11), а на деяких інших пол. землях жін. ім'я *Olesza* фіксується 1458 р. (SSNO IV 117). Пор. також лемк п-ще 1787 р. *Oleśniewicz* — с. Берет і Чарна (Красовський 114) та лемк п-ще 1820 р. *Oleszczak* у с. Балигород (ЙМ).

Олефір [Олефірь] — Рх. 1366: *Олефѣрько суддя* — Перемишль (ССУМ II 81). 1787: п-ща *Olifer* і *Olefir* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я гр. пох. *Олефір* (ВІЛ 86).

Олецький — див. **Олицький**.

Олечко — Тч. 1715: кр. *Pe. Alecska* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1819: п-ще *Olczuk* — Ясениця Сільна (ЙМ). ◀ Новіший вар. чол. імені, який постав із давнішого *Алечко, Алечко*, що з гр. *alexo* — “захищаю” (ВІЛ 84).

Олеяр †. 1449: *Petrus Olejarz* — Перемишль (Smołka II 67; 1743: п-ще *Olezar* (!) — Виноградів (Szabó 424, 425); 1787: п-ще *Olear, Olejar* — Ванівка, Рихвальд та ін. на Лемк (Красовський 114). На Подг п-ще *Olejarz* фіксується з 1744 р. (Bubak II 11). ◀ Від слц. *olejár* або пол. *olejarz* — “олійник”.

Олійник — Уж. ◀ Фонет. видозміна слц. п-ща *Olejnik* внаслідок укр. звуження голосного /e/ перед /й/. Первісна семантика п-ща — “олійник”. Зн. “скляр”, яке В.Шухевич убачає в карп. апел. *олейник* “олійник” (Гр III 51), ми на Зак не виявили.

Олицький [зрідка пишуть *Олецькі*], -кія паралельно з -кого — Довге Поле. ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Уліч* Гуменського р-ну у сх. Слч (Majtán 435). Ініціальне /o/ на місці очікуваного /y/ — наслідок гіперизму в ненаголошеному складі.

Олич †. 1570: *Lad. Olecz* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від розм. жін. імені *Оля* + суф. -ич.

Олійник — Рх, Вб, Вн. [На Вн п-ще вимовляють *Олуйник*]. ◀ Від давньоукр. апел. *олѣйникъ* — “виготовлювач олії”, “продавець олії”.

Олінь [род. — *Оліня*] — Вб, Хс. ◀ 1. Від закарпатоукр. назви тварини *олінь*, що є еквіва-

лентом до загальноукр. *олень* (Чопей 293). На території Польщі п-ще *Oleń* фіксується 1423 р. (SSNO IV 115). 2. За К.Римутом, п-ще *Олень* могло постати також із власних ос. імен з ініціаллю *Ол-*, як *Олекса, Олександр...* (Rymut II 178).

Оліян [інколи пишуть *Олеан*] — Вовковиї, Руські Комарівці, Нижня Солотвина. Пор. молд. п-ще *Олан* (Ер-Кос 95). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. За І.Йорданом, рум. п-ще *Olian* — це *holian*, що в перекладі укр. — “нечистий дух” (Jordan 342).

Олос [рідше — **Олас**] — Хс. 1374: *Olaz* — Лашкад у ком. Сатмар (MaksaySz 167); 1449: *Jacobi Olaz* — Михайлівці (Nagy2 442); 1673: шл. *Olaz Demjén* — Іза (Bélay 156); 1704: кенез *Olasz Laszlo* — Станово (HodGens 9). ◀ Від угор. етн. *olasz* — “італієць”.

Ольшавський †. 1695, 1733–1735: єп. *Olsavszky Stephanus Simeon* — Мукачів, а родом із с. *Ольшавице* в ком. Спіш (Лучкай-Іс 294). ◀ Укр. прикм. від східнослц. ойк. *Ольшавице* (по-укр. *Вільшавиця* і *Вільшавка* — Лазорик 38).

Ольшівський — Дубриничі. 1722: *Olsavsky Mihaly* — Дабоц у ком. Земплин (Најнал 1–2); XVII ст.: митрополит *Емануил Олишавский* — Ясіння (ПаПо-І 142). ◀ Прикм. від східнослц. ойк. *Olšava* або *Olšov* (Majtán 297, 298).

Омелян — Дубове. 1715: кр. *F.Omelan* — Дубове (ПеПред 316). ◀ Від чол. кал. імені *Омелян* (Чопей 233). На території Польщі, зокрема в Кракові, іменування *Omelian Rutenus* згадується 1393 р. (SSNO IV 125).

Она — В.Водяне. 1433: *папъ Онѣ ключникъ* — Васлуй (ССУМ І 84); 1496: *слуги Онѣ и Федоръ* — Васлуй (ССУМ І 84); 1689: кр. *One Dsurdse Orbus* — Говдпоток (Bélay 146); 1787: п-ще *Onylo* — Лопушниця, а 1819 — *Onowczak* — Орявчик, Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Рум. або молд. чол. ім'я *Он, Она* або *Они*, що відповідають повному імені *Ion* (Const 122–123). Пор. ще молд. п-ща *Оанѣ, Ону, Оня...* (Ер-Кос 95).

Онаць — Станово. Пор. 1473: *къде Онацко сидѣль* — б.м.н. (ССУМ ІІ 84); 1787: п-ща *Онас, Опсиw, Опасиow* — Славське, *Онасчyzуc* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ Демінутив від рум. чол. імені *Она*. Ім'я *Онац*, власне *Онацко*, що з *Анапій*, є у поляків (Rymut II 184) і в реєстрах війська запор. з 1649 р. (Осташ-3 56).

Онда — Дравці. 1602: кр. *Ondo* — Шаланки (Szabó 464); 1720: вільні селяни *Anda Ferencz, Janos* — Вел.Лучки (HodGens 16); 1773: п-ще *Onda* — Сердагель у ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від слц. розм. імені *Ondo*, що відповідає оф. *Ondrej* — укр. *Андрій*. Пор. ще дериват

1437 р.: *Petrus filius Wndak* — Мала Поруба (Nagy-2 342).

Ондила [*Онділа*] — Ужгород. ◀ Дериват із квалітат. суф. *-ила* від антр. **Онда**.

Оннич — Ужгород. Пор. 1567: *And. Ondick* (!) — Чинадъово (UctC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від слц. чол. імені *Onda*, що відповідає повному імені *Ondrej* (укр. оф. *Андрій*). Див. **Онда**.

Ондица — Ужгород. ◀ Дериват імені *Онда* + слц. квалітат. суф. *-ица*.

Ондовчик — Ужгород. ◀ Дериват зі слов. суф. *-ик* від угор. антр. *Andóka*, що з *András* (Kálmán 65).

Ондрик — Доманинці, Невицьке, Ворочово. ◀ Демінутив із суф. *-ик* від слц. розм. імені *Ondro* (оф. *Ondrej* — укр. *Андрій* — Majtán-Považaj 220).

Ондуляк — Середнє. ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від андр. *Ондуля* — “дружина **Онди**”.

Ониско — Уж, Мк, Вн. ◀ Фонет. вар. п-ща **Онисько**, зумовлений ствердінням кореневого /сь/ під впливом угор. та слц. вимови. (Див. **Онисько**).

Онисько — Вн, Ір, Мк, Хс, Тч. 1570: *Joan Orizko* (!) — Завидово (UctC 97-29); 1775: п-ще *Oniszko* — Боржавське, Виноградів (Szabó 425, 389). ◀ Від укр. розм. імені *Онисько*, співвідносного з повним іменем *Онисим* (ВІЛ 86). Пор. 1672: кр. *Orosz Oniszim* — Кобилецька Поляна (Bélay 159).

Онїцко — Макарьово. Пор. 1487: *Цыгане Никита и Онци* — Сучава (ССУМ ІІ 85); 1570: *Ladis Onis* — Бородівка (UctC 97-29); 1478: шл. *Mich. Vnuczа* — Сірбі (Bélay 196). ◀ Здр. утворення з суф. *-ко* від молд. чол. імені *Онци*, що від повного імені *Йон* (ДумбрМик 119).

Онїшинець, -нця — Хуст. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від андр. *Онїха* — “дружина **Онї**”.

Онїшко — Рахів. 1542: вл. *Jo., Onissa* — Десешті (Bélay 134), 1604: вл. *Mate Oniska* — Діброва (Bélay 120); 1787: п-ща *Onyszko, Oniszkow* — Ісаїв, Плав'є, Танява та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. гіпок. ім'я *Онїшко*, співвідносне з оф. іменем *Онисим* (ВІЛ 86).

Онїцко — Сасово. — Див. **Онїцко**.

Онофрїй [зрідка — **Онофрїй**] — Тч, Хс. 1428: вл. *Dem. Onophre* — С.Водяне (Bélay 121); 1570: *Lad. Onofriy* — Голубине (UctC 53-14); 1699: *Григорій Онофришин* — Леурдина (ПаПо-І 145); 1705: *Иван Онофреювъ* — Сокирниця (UdAd 72). ◀ Чол. ім'я *Онуфрїй* (ВІЛ 87).

Онофрїюк — Кобилецька Поляна, Водиця. Пор. 1787: п-ще *Onufer* — Городок на Лемк та

п-ща *Onufry*, *Onufrow* у селах Кривка, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від чол. імені *Онуфер*, відомого словакам та угорцям (укр. оф. *Онуфрій*).

Онтол — Крайниково, Нове Барово. ◀ Угор. кал. ім'я *Antal* (укр. оф. еквівалент — *Антон*), закріплене як укр. п-ще. (Див. ще *Антал*).

Онуфер — Уж. ◀ Угор. або слц. вар. імені *Онуфрій*, закріплений як п-ще.

Онуфрій — Тересва, Чумальово, Негровець. 1787: п-ще *Onufry* — Корчин, а 1819 р. в с. Полянське на Бойк (ЙМ). ◀ Чол. ім'я *Онуфрій* (ВІЛ 87).

Онуфряк [*Онуфрэк*] — Лазівщина. Пор. 1720: *Fr. Onoprak* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Онуфер**.

Онучак †. П-ще *Onuczak* фіксується на прикарп. Гуц (Vincenz 509). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від ос. назви спорідненості *онук*. Пор. 1423: кр. *Unoка* — Ветеш (MaksaySz 234); 1579: п-ще *Unoка* — Туртеребеш (Szabó 528). 2. П-ща *Onuczyn*, *Onuczynski* є і в Польщі, а походять вони від апел. *онук*, *онуча* (Rymut II 181).

Опаленик [новіший наголос — **Опалéник**]. 1602, 1607: *Opalenik Olexa* — Черногорова (UctC 104-8); 1704: шл. *Opalenik Lázár* — Кобула біля Визниці (LchBer 824). Пор. 1787: п-ще *Opalanek* — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. *опаленик* — “паляниця, яку пекли перед регулярно випічкою домашнього хліба” (Ужан), або співзвучне з ним давнє західнослов. ім'я (Морошкин 144, SvoSta 44). Пор. ще пол. апел. *opaleniec* — “той, що спалив собі волосся або обличчя” (SW III 785). У поляків п-ще *Opalenicki* фіксується в XV ст. (SSNO IV 131).

Опаренюк — Рх. ◀ Імовірно, укр. утворення з суф. -юк від дієприкм. *опарений* — “ошпарений”. У с. Турянка на Лемк 1781 р. згадується п-ще *Opap* (ЙМ), а на прикарп. Гуц фіксується п-ще *Opariiek* (Vincenz 490).

Опацький — Данилово. 1787: п-ще *Opacki* — Урич, Тур'є, Підбуж на Бойк. Пор. ще 1787: п-ще *Opada* — с. Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Пол. прикм. *opacki* від ім. *opat* — “абат”, тобто найвищий чин у бенедиктинському та ін. монастирях (SW III 783); пор. ще укр. *опат* — “монах” (Гр II 546). 2. Укр. прикм. від ойк. *Опака* або *Опацьке*, що на Бойк та Лемк. 3. Слов. прикм. від угор. ойк. *Apáti*, яких на території Угор. королівства наприкінці XVIII ст. було аж 30 (Vályi I 41-47).

Опачко — Тур'я Бистра, Порошково, Ужгород. 1750: *Михаил Опачко* — Стражське (Гаджега-3 78). У поляків п-ща *Opac(z)*, *Opac(z)*-

ko, *Opac(z)ek* фіксуються з XIV ст. (SSNO IV 130). Нині п-ща *Opacak*, *Opacek*, *Opacíc* поширені в Хорватії (Leksik 468-469). ◀ Правдоподібно, слц. утворення з суф. -ko від дієсл. *opacovat'*, *opacít'* — “мацати, обмацувати”. Отже, *opacko* — “той, що обмацує”, або від пол. *opaczác*, *opaczyc* — “робити навпаки” (Rymut II 181). Пор. пол. п-ща *Opaczko*, *Opaczka*, *Opaczuk*, *Opaczuk* (там само).

Опіяр — Керецькі, Руське Поле. ◀ 1. Можливо, це слц. утворення з суф. -ar від дієсл. *opí-jat' sa* — “напиватися”. Отже, “пняк”, подібно до укр. *лун'яр* — “шкуродер” (Ж-Н 416-417). 2. Можливо, від назви конгрегації отців побожних шкіл (*scholarum piarum*), заснованої в Римі для безкоштовного виховання молоді. До Польщі *піяри* прибули 1682 р. Одну з колегій заснували в Марамороському Сиготі (див. Енциклопедію українознавства. Т. 4, 2118).

Опіярій — Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Ofiara* (!) — Мушинка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. утворення з суф. -i від місц. п-ща **Опіяр**. 2. Від пол. п-ща *Ofiara*, що з апел. *ofiara* — “жертва”, “пожертва”.

Опрéндик — Перечин. На Подг п-ще *Oprzędek* і *Oprządek* фіксується в 1786 і 1788 роках. Й.Бубак виводить їх від пол. апел. *oprzęd* — “пряжа, якою щось обмотують” (Bubak II 12). П-ще *Oprzędek* є і на Ораві (Gołęb 118). ◀ П-ще однозначно пол. походження від зоол. номена *oprzędzik* — “довгоносик бульбочковий” або від *oprządek* — “пряжа, яку навивають на щось”. З цим другим знач. п-ще *Oprządek* пов'язує і К.Римут (Rymut II 183).

Оприч — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від давнього рум. заклінального імені *Oprea*. Ім'я давали дитині з тим, щоб надалі припинити дітонароджування в родині (ОпомYug X 63-64). Отже, ім'я походить від дієсл. *a (sã) oprí* — “припинити, перестати”, як болг. жін. ім'я *Доста*, тобто “досить”.

Оприш — Тч, Хс. 1428: *вѣри наши Опришс* — Сучава (ССУМ II 89); 1458: шл. *Parvus f. Oprissa* — Діброва (Bélay 120); 1483: шл. *Jo. Opressa Wana* — Будешті (Bélay 131); 1600: вл. *Nestor Opressa*, 1624 — шл. *Pe. Opris* у с. Вінцешті (Bélay 215). У старопол. документах 1465 р. фіксується патр. *Opryszowicz* і *Opryszowski* (SSNO IV 135). ◀ 1. Рум. п-ще *Oprisz(a)* походить від того ж чол. імені, що й п-ще **Оприч** (Iordan 344). 2. За К.Римутом, *oprych*, *oprysz* — “розбишака”, “опришок” (Rymut II 183).

Опришан — Чинадьово. Як і п-ще **Оприш**, це п-ще поширене також у Молдові (Ер-Кос 95). ◀ Походить від антр. **Оприш** + -ан.

Опріш — див. **Оприш**.

Опшітош — див. **Обшітош**.

Оравець [*Оравиць*], -вця — Мала Копаня. На Подг. п-ще *Orawiec* згадується 1624 р. (Bubak II 12). Пол. п-ща *Orawec, Orawiec*, як такі, що походять від макротоп. *Orawa*, розглядає і К.Римут (Rymut II 184). ◀ Від слц. катойк. *oravec* — “житель регіону *Орави*, що на території Словаччини і Польщі”.

Орбан — Мк, Ір, Зс. 1573: кр. *Fr. Orban* — Ясіння, а 1649 — кр. *Orban Pal* у с. Крайниково (Bélay 166, 174); 1772: староста *Joannes Orban*, присяжний *Ladislaus Orban* — Кам'янське (Удварі-2 301). ◀ Угор. п-ще *Orbán*, що від співзвучного кал. імені (укр. заст. ім'я *Ўрбан* — ВІЛ 261).

Орда †. 1550: вл. *Orda i St.*, а 1450: шл. *Ivasko, Mich. Orda (Urda)*; 1473: шл. *Jo. Orda*; 1638: шл. *Ordan Nisztor*; 1680: шл. *Urda Ivan*; 1680: шл. *Leordan Grigori* — Леурдина (Bélay 171). Крім марамороського с. Леурдина, в якому п-ще **Орда/Урда** неперервно фігурує як знак дворянської династії впродовж 200 років, п-ще **Орда** згадується в XVII ст. у Рахові; 1672: кр. кр. *Orda Ivancsa*, 1678 — кр. *Orda Vaszilj* (Bélay 181). ◀ 1. Фонет. вар. давнього п-ща *Ўрда/Вурда*, який постав через таке ж обниження артикуляції голосного /y/ до ступеня /o/, як і в угор. словах *Orbán, Orosz, csoda*. Див. ще *Ўрда*. 2. Пол. п-ще *Orda* та кілька десятків споріднених із ним, як *Ordak, Ordanowicz, Ordega*, походить від апел. *orda* — “давня татарська держава” (Rymut II 184).

Ордошович †. 1672: кр. *Ardosovich Timko* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. пол. п-ще *Ordoszewski* (Rymut II 184). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Ордош*, що з **Орда**.

Орел †. 1618: кр. *Wasko Orel* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Від назви птаха *орел*.

Орендáцький [частіше пишуть **Арендáцький**] — Мк. Пор. 1676: кр. *Arendar Mate* — Миково (Bélay 124). ◀ Прикм. від п-ща *Арендáч/Орендáч*. Пор. 1787: п-ща *Arendacz* — Мушинка та *Arendziak* — Явірки на Лемк (Красовський 28).

Орендáш [частіше пишуть **Арендáш**] — Св, Пр, Мк, Уж. Пор. 1720: кр. *Jo. Arendar* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від місц. укр. *орендаш* — “орендар” або від слц., молд. чи серб. його еквівалентів.

Ореня́к — див. **Ориня́к**.

Оринич †. 1648: *Orinicz Waszko* — Пересирово коло Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Від жін. імені *Оріна* + суф. -ич.

Оринча́к [*Ориньчэк*] — Рахів, Розтока, Мукачів. 1772: кр. *Jaczko Orincsak* — с. Н.Репаші в ком. Спіш (Ud-448); пор. ще 1787: п-ще *Orynczak* —

Н.Струтинь та ін., *Orynczyn* — Цінява на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Орінка*, що з *Ірина* (ВІЛ 171). Ім'я *Оринка* та його деривати здавна побутують у Карпатах. У Польщі жін. ім'я *Orynka* згадується з XV ст. (SSNO IV 141).

Оринчин †. 1715: кр. *Mich Orincsin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Укр. пос. прикм. із суф. -ин від здр.-пестл. жін. імені *Орінка*, тобто *Ірінка*. Пор. 1743: *помяни рабу свою Оримку (!)* — Ізки (Сах 95).

Ориня́к — Вл, Св. 1787: п-ще *Oryniak* — Жегестів на Лемк, Орів, Погар, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. жін. імені *Оріна*, що з *Ірина* (ВІЛ 171), + -як. Пор. ще 1500: *Оринъ Ондръсвѣженѣ* — б.м.н. (ССУМ II 91); 1787: п-ща *Orenicz* — Жидівське, *Uryniak* — Близнянка на Лемк (Красовський 114, 152), 1819: п-ще *Orynij* — В.Струтинь на Бойк (ФМ).

Оришко †. 1570: *Joan Orizko* — Завидово (UetC 97-29); 1607: *Oresko Vasko* — Порошково (UetC 104-8). Пор. ще 1435: *Радум и Ориш* — Сучава (ССУМ II 92); 1392: *вѣра Оришсва* — с. Роман (ССУМ I 91); 1787: п-ще *Oryszko* — Райське на Лемк та ціла низка сіл на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від укр. гіпок. імені *Орисько*, *Орисько* (оф. *Орест*) з діал. видозміною /сь/ на /ш/. 2. Видозміна болг. чол. імені *Орешко* (Ковачев 492) під впливом місц. укр. назви дерева *оріх* — “горіх”.

Оринча́й — Ір, Хс, Св. 1787: *Oryncziy* — Князівське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ай від незасвідченого антр. *Оринча*, який, можливо, походить від імені *Оріна*, *Орінка*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Горінча́й** шляхом усунення ініціального /г/, як у бойк. апел. *орох* — “горох”, у п-щі *Ошóвський*, що з п-ща **Гошóвський** (Он II 24). Запис п-ща *Oszouski* здійснено у бойк. с. Матків у 1787 р. (ЙМ).

Оріха́н — Веряця, Крива, Хуст. Пор. 1775: п-ще *Oricho (!)* — Крива (Szabó 387). Пор. також пол. п-ща *Orzechowicz, Orzechowniak* та ін. подібні (Rymut II 185). ◀ Укр. утворення з суф. -ан від антр. *Оріх*, засвідченого в укр. ойк. *Оріховиця* (Ужан) та східнослц. ойк. *Orechova* (Majtán 301).

Оріховський — Середнє, Мукачів. 1570: п-ще *Greg. Orekozki* — Ділок (UetC 97-29). ◀ Від реального місц. прикм. *оріховський*, співвідносного з місц. ойк. *Оріховиця*, що на Ужан.

Орла́й — Ужгород. 1588: вл. *Orlai Mihaly* — Кальник (LehBer 331); 1678: кр. *Orlar (!) Jur* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ П-ще **Орла́й** значиться на території Угор. королівства з 1604 та 1610 років, а утворено його за допомогою угор. форманта -i від шариського або спіського ойк.

Orló (Kázmér 391). На території Польщі п-ще *Orlay* зафіксоване 1399 р. (SSNO IV 138).

Орлявський — Петрусовиця. ◀ Видозміна п-ща **Ірлявський**, що від закарп. ойк. *Ірлява*. Можливо, за аналогією до угор. назви закарп. с. *Худльово* — *Horlyó* (Ужан).

Орос — Хс, Тч, Вн, Мк, Бг, Мж, Рх, Св, Уж. 1214: кр. *Wruz* — с. Дян у ком. Бігар (RegVar 187, 273); 1219: *Uruz pristaldus* — с. Добовка в ком. Сатмар (RegVar 238); 1388: *Joannes dictus Oroz de Checher* — Ужгород (Nagy-1 482); 1411: шл. *Jac. Oroz* — Вонігово (Bélay 212); 1602: *Orosz Juszko* — Чертіж (UetC 104-8); 1607: *Oros Daniel* — Люта (UetC 104-8); 1772: присяжний *Joannes Oroz* — Богиревиця (Удварі-2 299). ◀ Угор. етн. *orosz*, що з тюрк. *uruz* — “русин, руський” (а останній із *рус-*), яким угорці з XII ст. і дотепер називають усіх сх. слов'ян (MNTESz 2 1093).

Оросвиговський †. 1669: *Михаил Оросиговский* (*Андрелла*) — Бедевля (ПаПо-1 151). ◀ Місц. укр. прикм. (*о*)росвіговський від ойк. *Росвігово* (колишне окреме село, а нині — передмістя Мукачева), що в перекладі з угор. *Oroszvég* — “руський кінець, руська країна”.

Оросфелді †. 1550: кр. *Jac. Orozfeoldi* — Руське Поле; 1575: кр. *Dem. Orozfeoldi* — Ясіння; 1614: кр. *Gr. Orozfeoldi*, а 1720 — кр. *Alexand. Orozfoldi* — Буштино; 1715: кр. *Oroszföldi Laszlo* — Стеблівка (Bélay 211, 166, 132, 192). ◀ Угор. прикм. утворення з формантом *-i* від макротоп. *Oroszföld* — “Руська земля”, “Русь”.

Орохович [пишуть — **Горохович**] — Вел. Лучки. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від персоніф. бойк. назви *Орох*, що з назви рослини *горох* (Он II 24). Пор. таку ж елімінацію початкового /г/ у п-щі *Ошовський* з 1787 р. у с. Матків на Бойк (ЙМ).

Орсаг — Чумальово, Кричово. 1526: п-ще *Orszag* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 313). ◀ За М.Казмиром (Kázmér 795), п-ще *Órcaf, Ország*, угор. утворення, зн. якого нині — “державна”. Раніше лексема *ország* означала “король”, “панівник”, “вождь” (див. ще MNTSsz II 1095).

Орсагій — Чорнотисово. ◀ Угор. патр. з формантом *-i* від п-ща **Орсаг**.

Орсагош — Страбичово. ◀ Угор. утворення з суф. *-os* від антр. **Орсаг** або від апел. *ország*, що в перекладі укр. означало “державний”.

Ортутай — Виноградів, Коритняни. ◀ Угор. прикм. із суф. *-i* від східносл. ойк. *Ortutova* (Majtán 302).

Орябка [зрідка пишуть **Орябко**] — Вільхівці, Новоселиця на Тч, Терново. 1579: кр. *Nic.*

Orabko — Рипинний (Bélay 184); 1715: кр. *Paul Orepka* — Новоселиця на Тч. ◀ Від закарпато-укр. апел. *орябка* або *орябок* — “рябчик”, ку-ріпка” (Гр III 64, Он II 25, Гг 140).

Орявський [*Орявський*] — Гукливий, Верб'яж. 1787: п-ще *Orawski* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Орява*, що на Льв.

Осип — Іршава. 1337: *Ozyph rutheni hospitis de eadem Wynnna* — Винне (Nagy-1 132); 1679: кр. *Osebka (!) Mate* — В.Водяне (Bélay 121); 1787: п-ще *Osup* — с. Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Давньоукр. кал. ос. ім'я *Осип*, що співвідноситься з іменем *Йосип*.

Осійський [*Осуйський*] — Ір. ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Осуй* (оф. *Осій*).

Ославський — Ясіння, Лазівщина. 1690: закарп. свящ. *Теодор Ославський* (Лучкай-Іс 33). ◀ Укр. прикм. від прикарп. ойк. *Ослав* або від давньослов. імені *Ославъ* (Морошкин 145).

Ославчук — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Катоик. *ославчук* — житель басейну р. *Ослава*, що на Ів-Фр, або від давньослов. імені *Ославъ* (SvoSta 86, 100).

Осовський — Мукачів. 1736: за священника *Федора Усовского* — Осій (ПаПо-2 22); 1787: п-ще *Osowski* — Н.Гусине на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Osowski* зафіксоване 1687 р. (Bubak II 13). ◀ Тут це кн. прикм. до місц. закарп. ойк. *Осій* (Ір).

Остап — Тч, Хс. Пор. 1689: кр. *Osztap Alexa* — Барцанфалва (Bélay 123); 1720: кр. *Nic. Osztap* — Калини (Bélay 150); 1751: *парох Михаил Остман* — Теково (Гаджега-Уж 21). Пор. 1787: п-ще *Ostapow*, а 1819 — *Ostap* — Максимівка на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. чол. ім'я *Остман*, що з *Євстафій* (Чопей 238). Пор. ще молд. п-ще *Остман* (Ер-Кос 95).

Остапович †. 1649: кр. *Mate, Nic. Osztapovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Остап**.

Остапчук — Ясіння. Пор. 1446: *Остманку Огорѣлику служиль* — Сучава (ССУМ II 97). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Остманко*, що з імені *Остман*.

Осташ — Рх, Тч, Мж, Пр. 1459: шл. *Ozthas* — Сарвасово (Bélay 194); 1467: шл. *Mich. Ozthas* — Драгомирешти (Bélay 137); 1550: кр. *Mate Ozthas* — Руське Поле (Bélay 211); 1570: кр. *Ozstas Pap* — Рипинний (Bélay 184); 1570: *Sim. Kozma Ozstas* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1600: кр. *Pe. Ostas* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Jac. Ostas* — Дулово (Bélay 138); 1773: *Ozstas Nekita, Timofi* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Давньоукр. чол. кал. ім'я *Осташ*, що відповідає оф. імені *Остман* (Керста 110, SvoSta 182) та церк. *Євстафій*.

Осташак †. 1720: кр. *Paul. Oztasak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Осташ** + суф. *-ак*.

Осташко — Дубрівка на Ір. Пор. 1419: *Осташко Потрутович* — Перемишль (ССУМ II 98); 1392: *Федор Осташкович* — б.м.н. (ССУМ II 98). ◀ Давньоукр. здр.-пестл. чол. ім'я *Осташко*, що від кал. імені *Евстафій* (Керста 110).

Осташович — Вл. 1565: *Ozthassowicz Kosth* — Неліпино (UetC 53-12); 1656: кр. *Toma Osztasovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Патр. із суф. *-ович* від укр. імені *Осташ*.

Остащук — Луги на Рх. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-чук* від антр. *Осташ* або з суф. *-юк* від антр. *Осташко*.

Остич — В.Солотвина. Пор. 1570: *Dem. Oztyl* (!) — Свалява (UetC 53-14); 1773: п-ще *Ozstinko* (!) — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ич* від серб. або хорв. чол. імені *Оста*, що відповідає повним іменам *Остаја*, *Стојумир* (Грк 152, Šimundić 263). 2. Фонет. видозміна п-ща *Ўстич* унаслідок діал. обниження артикуляції наголошеного /y/ до /o/, що характеризує середнянський мікрорайон.

Остолош — Тч, Хс, Ір, Вн, Св. 1593: шл. *Mich. Aztalos* — Сигіт (Bélay 197); 1640: кр. *Aztalos* — Раковець (Szabó 458). ◀ Угор. п-ще від апел. *asztalos* — “столяр”. Перша згадка п-ща в Угор. королівстві датована 1405 р. (Kázmér 53).

Острівка — Св, Мк. 1772: присяжний *Joannes Osztroka* — Строїно (Удварі-2 305). ◀ Від бойк. апел. *острівка* — “кіл із хвойного дерева, з обрізаними до половини гілками, на якому сушать сіно” (Он II 28), а в метафор. зн. — “висока людина” (Пр).

Осуський — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Osuch* — Зиндранова на Лемк (Красовський 115). ◀ Правдоподібно, фонет. вар. п-ща *Осовський* або *Осійський*.

Отроба — Доманинці. Пор. подг. п-ще 1695 р. *Ótręba* (Bubak II 14). ◀ 1. Й. Бубак

виводить п-ще від пол. апел. *otręba* “висівки” (там само). 2. Можлива й укр. етимологія — від бойк. апел. *утроба* — “тельбухи”, “нутрощі”, “пронос” (Он II 30; Гр III 76).

Отрошина †. XVIII ст.: *Іоан Отрошына* — Гажин (ПаПо-1 184). ◀ Від місц. укр. *отрошина* — “крихта, крихітка” (Ужан).

Отченаш [*Оченаш*] — Горяни, Дравці. П-ще *Otčenaš*, крім цього, є у словаків, чехів (Moldanová 161), а *Ojczenasz* — у поляків (Bubak II 10) і, на думку Д.Молданової (там само), походить з п-ка, яке давали проповідникові у процесіях за проголошувану ним відповідну молитву.

Офрім — Підпleshа, Вільхівці. Пор. 1392: *рикайло охрѣмъ* — б.м.н. (ССУМ II 118). ◀ Від кал. чол. імені *Офрім* (укр. оф. *Охрім*, *Єфрѣм*), яке вживалося ще у XVII ст. Пор. запис 1680 р.: кр. *Vuga Kozma, Ofrim* — Рус.Поляна (Bélay 180).

Охват — Косівська Поляна, В.Водяне. 1618: кр. *Fedur Ochuat* — Фрічка на Маковиці (Marsina 97); 1672, 1673: кр. *Okvath Aleksze* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від укр. діал. *охват* — “хвороба стріляння в поясниці” (Гр III 78) або від еквівалентної пол. лексеми *ochwat* — “ламання в суглобах” (SW III 551).

Оченаш — див. **Отченаш**.

Очкап — Чумальово. 1715: кр. *Fr. Ocskan* — Драгово (Bélay 169). Пор. 1787: п-ща *Oczko* — Поляниця, *Oczkanik* — Н.Кропивник на Бойк (ЙМ). На Подг п-ща *Oczko* та *Oczkowicz* побувають з 1655 р. (Bubak II 10), а п-ще *Oczko* є на Ораві (Golęb 117) та у Хорватії (Leksik 466). ◀ 1. Очевидно, від п-ка *очкап*, яке давали людині за великі очі. 2. Укр. утворення з суф. *-ап* від болг. жін. імені *Очка*, що від антр. *Очо* (Ковачев 393).

Ощипок †. 1618: кр. *Osczipok Kaczurow* — Бистра на Маковиці (Mars 61). ◀ Від місц. укр. апел. *ощипок* — “коржик”.

П

Павел, -вела — Антонівка. Пор. 1220: *iudice Paulo comite de Ogocha* (RegVar 246); 1221: кр. *Paulo* — ком. Саболч (RegVar 272); 1368: *короткии павель григорь павель писарь* — Львів (ССУМ II 120); 1414: *Paulus videlicet Desko* — Убля (Nagy-2 142); 1639: кр. *Paul* — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Jon. Pavel* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Pawel* — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ). П-ще *Pavel* здавна відоме у Чехії, Польщі (SSNO IV 201) та Слч. ◀ Давньоукр. кал. ім'я лат. пох. *Павель* (Керста 122), яке в поодиноких селах на Зак затрималося в такому звучанні аж дотепер (Чопей 245), а в XVI ст. ще було основним вар. (Bélay 118).

ких селах на Зак затрималося в такому звучанні аж дотепер (Чопей 245), а в XVI ст. ще було основним вар. (Bélay 118).

Павелканич †. 1773: присяжний *Stephanus Pavelkanics* — Сусково (Удварі-2 305). ◀ Від андр. *Павелканич* — “дружина **Павелка**” + *-ич*.

Павелко — Хуст, Кушниця. 1772: кріпачка вдова *Pavelka* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 110); 1787: п-ще *Pawelko* — Радоцина, Середнє Вел., Телешниця на Лемк (Красовський 115). Пор. 1787: *Pawelkow* — Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще

Rawelka є у Польщі, Хорватії (Žabska 86, Leksik 486). ◀ Слов. здр.-пестл. утворення з суф. -ко від антр. Пáвел.

Пáвичич — Горонда. Пор. 1819: п-ще *Rawicz* — Цінява на Бойк (ФМ). П-ще *Ravičić*, як і гіпок. до чол. ім'я *Ravić* (Maretić II 84, 112), поширені також у Хорватії (Leksik 486). ◀ П-ще однозначно є хорв. або серб. утворенням із патр. суф. -uh (по-хорв. -ić) від гіпок. чол. імені *Павић*, тобто *Павлик* (Грк 153, Šimundić 445), яке на Мк потрапило з Балкан у XVI–XVIII ст.

Павлѐй [Павлії] — Уж, Мк. П-ща *Rawlej*, *Rawlejko* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від жін. імені Пáвла. Це ім'я, яке співвідноситься з чол. іменем Пáвлó, не належить до поширених у Карп.-Дун. басейні (Кнаррoвá 275, Šimundić 542), але є там давнім. Пор. 1213: *Paulia domina* — Варадин (RegVar 165).

Пáвлик — Вб, Уж, Мк, Св, Мж, Хс. П-ще дуже поширене на Лемк (Красовський 115). 1672: кр. *Paulik Artim* — Ясіння (Bélay 166); 1682: *Paulik Vaszily* — Ставне (UetC 88-59); 1715: вдова *Paulikova* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Rawlik* — Зубрик, Пантна на Лемк, Завадівка та Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Rawlik* згадується 1212 р. (Rymut II 217). ◀ Від антр. Пáвлó або Пáвел + -ик.

Павликóвський — Зняцьово, Хмільник. ◀ Слов. утворення з патр. суф. -овський без переходу суф. /o/ в інший монофтонг. Можливо, воно є продовженням пол. п-ща *Rawlikowski*, яке на Подг згадується 1790 р. (Bubak II 22) чи навіть значно раніше (SSNO IV 205).

Павліна — Медведівці, Гойдаш, Ужгород. 1715: п-ще *Paulina* — Ботар (Szabó 289). Пор. 1787: п-ще *Rawlin* — Матків та п-ще *Rawlinka* — Вільшанка на Бойк (ЙМ). П-ще *Pavlina* поширене в Хорватії (Leksik 488) і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. здр.-знев. утворення з суф. -ина від чол. імені *Павло* чи *Павел*, як у п-щах Гриціна, Мигаліна, Сепіна, Федіна...

Пáвлич [зрідка — Павліч] — Пр, Мк. 1795: майстер *Paulics* — Мукачів (LchVcr 803). П-ще *Pavlić* поширене в Хорватії (Leksik 488) та в Польщі (Rymut II 217). ◀ 1. Укр. утворення з метр. суф. -ич від жін. імені *Павла*. 2. Готове п-ще *Pavlić*, *Rawlich* перенесене з Балкан або з Польщі (Maretić II 112, Šimundić 445, SSNO IV 204).

Павличанин †. 1772: присяжний *Alexander Paulicsanin* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Укр. утворення з суф. присвійності -ин від місц. андр. *Павличáня* — “дружина Пáвлича”.

Павлішини, -на — Вл, Мк. 1715: кр. *Fr. Paulisin* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Pauliszyn* — Князівське, Липа, Тисовець, *Rawlyszyn* — Сопіт, Ісаїв, Тисів, Бубнище на Бойк, Полонне на Лемк (ЙМ) та в суч. Польщі (Rymut II 218). ◀ Від укр. андр. *Павлі́ха* — “дружина Пáвлá” + пос. суфікс -ин.

Павлішинець, -ниця — Ір, Мк, Хс, Тч, Св, Уж, Пр. 1715: кр. *Fr. Palsinecz* (!) — Новоселиця на Тч (Bélay 170). ◀ Андр. *Павлі́ха* — “дружина Пáвлá” + суф. -инець.

Павлищак †. 1772: кр. *Petrek Pavliscsak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 167). П-ще *Rawliszczak* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Від антр. **Павліще** + суф. -як.

Павліще — Ір, Мк. Пор. 1715: кр. *Fr. Palsinecz* (!) — Новоселиця на Тч (Bélay 170). П-ще *Rawlyszcze* наявне і на пол. Помор'ї (Rymut II 217). ◀ Згр. вар. імені *Павло* з суф. -ище, як і у п-щах Доміще, Петрище, Томіще, Павліско...

Павлів [Павлі́в], -лóва. Пор. 1715: кр. *Paulu* — Синевир (Bélay 200). Пор. 1787: п-ще *Rawlow* — Волосянка, Опорець, В.Висоцьке, Тисів, Дністрик на Бойк (ЙМ), Андріївка, Биківці та ін. на Лемк (Красовський 116). ◀ Присвійний прикм. від антр. Пáвел або Пáвло. Діал. вар. цього пос. прикм. з суф. -ув засвідчено 1607 р. в с. Дубриничі: *Pauluu Artim* (UetC 104-8).

Павлі́й — Вн, Хс. ◀ Чол. ім'я *Павло* + квалітат. суф. -ій.

Павлі́йо †. 1773: присяжний *Lucas Paulijo* — Дунковиця (ДэжеДел 320). ◀ Імовірно, морфол. видозміна п-ща **Павлі́й**.

Павлі́ш і Пáвліш — Мж, Пр. 1787: п-ще *Rawlisz* — Луковиця, *Rawlish* — Гнила на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Rawlisz* фіксується 1766 р. (Bubak II 22), а в ін. регіонах — з XIV ст. (Rymut II 217). П-ще *Pavliš* поширене в Хорватії (Leksik 489). ◀ Від антр. **Павло** + квалітат. суф. -іш.

Павліщак — Косівська Поляна, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Rawliszak* — Більцарова, Тилич на Лемк, Кропивник, Вільшаник на Бойк (Красовський 116, ЙМ). Є п-ще *Rawliszczak* і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -чак від антр. **Павлі́ш** або за допомогою суф. -як від антр. *Павлі́шко*, який так само фіксується в лемк. с. Радошиці 1787 р. (там само).

Павло †. 1649: *Paulo Oexa* — Міжгір'я; 1715: кр. *Paulo Dimjan*, *Fr. Paulu* — Синевир (Bélay 178, 200); 1787: п-ще *Rawlo* — Дністрик на Бойк (ЙМ). ◀ Особове ім'я *Павло* стало п-щем.

Павлович [рідше — Павлович] — Мк, Ір, Св, Уж. 1649: кр. *Sim. Paulovicz* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Rawlowicz* — Урич, Плав'є, Вільшаник на Бойк (ЙМ). П-ще *Rawlović* дуже

поширене в Хорватії (Leksik 489–490). У Польщі антр. *Rawłowicz* згадується 1213 р. (Rymut II 217). ◀ Від антр. Павло + суф. -ович.

Павлівський [рідше — **Павлівський**] — Уж. 1787: п-ще *Rawłowski* — Мокре на Лемк, *Rawłowski* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Павло + -овський без зміни суф. /о/.

Павловц — Середне. ◀ Українізований вар. угор. відойк. п-ща *Pávlócz* або слц. патр. п-ща *Pavlovec*.

Павлів — див. **Павлів**.

Павлівський — Вел.Лазі, Циганівці. Пор. 1715: вдова *Pauluszka* — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -ський від ойк. *Павлів*, що на Ужан (оф. *Павлово*). 2. Від антр. Павло + говірковий суф. -у(в)ський, співвідносний із загальнонац. -івський.

Павльо [дав. — **Павльо́ві**, ор. — **Павльо́м**] — Вел. і Малий Раковець, Н. Болотне. 1772: кр. *Lucas Paulyo* — Дунковиця (ДэжеДел 320); 1772: присяжний *Lucacs Paulyo* — Дунковиця (Удварі-2 302). ◀ Від локального вар. чол. імені *Павло*, як і п-ща *Васьо́*, *Гаврильо́*, *Даньо́*. Пор. болг. чол. ім'я *Павльо*, що з *Павел* (Ковачев 395). Однак п-ще **Павльо** могло бути принесене і з Польщі. Пор. пол. п-ще *Paulo* (Rymut II 217).

Павлюк — Рх, Тч, Хс, Мж, Мк, Ір. 1672–1696: *St. Pauljuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: *оу Павлюка* — Крайниково (UdAd 74); 1715: кр. *Ge., Jo., Lad. Pauluk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Jac., Jo. Pauluk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ 1. П-щем могло стати давньоукр. ім'я *Павлюкь*, співвідносне з тодішнім оф. іменем *Павель* (Керста 122). Ім'я було поширене в козацьких реєстрах 1649 р., як і імена *Васюк*, *Грицук*, *Костюк*, *Мацюк* (Осташ-3 119). 2. Від антр. Павло + укр. патр. суф. -юк.

Павлюкович — Глинянець. Пор. 1787: п-ща *Rawluczkowicz, Rawloczkowicz* — Тершів, Орів на Бойк (ЙМ). П-ще *Rawlukowicz* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Від антр. Павлюк + -ович.

Павлюлинець, -ця. — Руські Комарівці, Н. Солотвина, Ужгород. ◀ Від місц. андр. **Павлюля** — “дружина Павла” або “дружина **Павля**” + -инець.

Павлючок, -чка — Рх. Пор. 1678: п-ще *Rawluczkowicz* — Тершів на Бойк (ЙМ). П-ще *Павлючок* згадується 1649 р. в Корсунському полку, є воно і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -ок від антр. Павлюк.

Павляк [*Павлэк*], -ка́ — Рахів. 1720: кр. *Paulak Griga* (Bélay 129); 1787: п-ще *Paulak* — Фоліш, Гута, Межибрід та ін. на Лемк (Красов-

ський 116). На Подг п-ще *Rawlak* зафіксоване 1640 р. (Bubak II 22). ◀ Від антр. Павло + -як.

Павук [частіше пишуть **Паук**] — Мк, Ір, Хс. 1773: кр. *Pavok* — Гачава в ком. Торна (ПеПред 323). 1787: п-ще *Rawuk* — Шумина на Бойк (ЙМ). П-ще *Rawuk* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ 1. Від назви комахи *павук*, можливо, в метафор. зн. “підступна людина” (СУМ VI 8). 2. Імовірно, що суч. план вираження *павук* з'явився у п-щі як наслідок реетимологізації іменного вар. чол. імені на зразок *Павко́*, *Паву́ра*.

Пагіря [рідше — *Пагі́ря*] — Щербовець, Кальник, Горонда. Пор. 1570: *Steph Paher* — Глинянець (UetC 97-29); 1570: *Joan. Pohyr* — Мартинка (UetC 53-14); 1567: *Poher Iwan* — Мартинка (UetC 53-12); 1605: *Лансви Похыровому* — Одрехова (АО 136), *Лань Пахыров* (АО 108); 1630: *Яцько Пахырчат* (АО 176). П-ще *Paher* є у хорватів (Leksik 476). Пор. також 1549: кенез *Papiricza (!) Tamas* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Можлива як слов., так і герм. етимологія п-ща: 1. П-ще могло постати на основі укр. діал. *пухірь/пухірь* — “гуля”, “міхур” (Гр III 502) з формантом -я(т). Серед слц. лемків дотепер побутує п-ще *По́хырь/Пу́хырь*. Лемківську версію підтримує й те, що п-ща *Рçchurz, Рçcherz, Рçchra* та їх споріднені на території Польщі зафіксовані в XIV–XV ст. Напр., *Nicolao dicto Pachyrs* (SSNO IV 217). 2. П-ще можна витлумачити також як еволюцію пол. п-ща *Pacher*, яке К.Римут виводить від пол. апел. *pacherz* — “зухвалець” (Rymut II 196). 3. Продовження баварського діал. *Pacher* (літ. *Bäcker* — “пекар”), яке є суф. дериватом від *Vach* — “потік” чи навіть від апел. *Pacher* — “продавець смоли” (Moldanová 102). На п-щі позначився й угор. вплив, зокрема в заміні звука /x/ на /г/.

Пагу́ла — Ужгород. Пор. 1661: кр. *Pahalocz (!) Szimeon* — Розавля (Bélay 187); 1787: п-ще *Pahulak* — Радошинці на Лемк (ЙМ), *Pagulek* — Пельня на Лемк (Красовський 116), *Pahulicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Пох. спірне, хоч фінальне -ула спонукає шукати в ньому рум. утворення. 2. Від чол. імені *Пах*, *Пахо* або від укр. *пахолок* — “слуга”, “підліток”. Пор. п-ща 1787: п-ща *Pacholkow, Pacholczyn* — Уріж на Бойк (ЙМ). На думку К.Римута, пол. п-ща *Pachula, Pachula* та *Pahula* постали на основі власного ос. імені з ініціальним *Pa-*, як *Rawel, Rakosław* (Rymut II 195).

Пагута †. 1567: *Pet. Pahwta, Iwan Pahüta, Alex Pahwta, Pahwta Penuko, Miko* — Чинадьово (UetC 53-12); 1570: кріпаки *Jo., Mate. Pahota* — Рипинний (Bélay 184); 1607: *Pahuta Anna* — Кос-

трини (UetC 104-8); 1648: кр. *Pahuta Andras* — Чинадьово (Maksay 522). Пор. також подг. п-ще 1608 р. *Pachota*, яке Й. Бубак виводить із чол. імені *Pach*, тобто *Pawel* (Bubak II 14). ◀ Очевидно, п-ще справді раніше мало вигляд *Пахута*, як і в іменах *Пахомій*, *Пах*, але в угор. оф. переписах писарі субституювали укр. /х/ на угор. /h/. Ім'я *Пахута* справді було відоме українцям XVI ст. (Керста 135, Осташ-3 555), а апел. подібного звучання відомі й тепер (Он II 45). Від цього імені утворився й дериват, засвідчений у 1693 р., *Ioannes Pahuticz* — Саболч (Лучкай 16. — 55). На пол. землях п-ще *Pachuta* зафіксоване 1471 р., а є похідним від нейтрального кал. імені *Paulus* (Rymut II 196).

Пагутич †. 1690: свящ. *Pahuticz Vasilius*, *Joannes* — с. Караш (Лучкай-Іс 35). ◀ Від антр. **Пагута** + -ич.

Падєнич — Верховина Бистра, Луг на Вб. ◀ Утворення слов., але семантика твірної основи непевна.

Падух — Н.Солотвина. 1787: п-ща *Paduch*, *Padoch* — Бонарівка на Лемк (Красовський 116). У поляків антр. *Paduch* фіксується з XIV ст. (SSNO IV 177). ◀ Від укр. діал. *па́дух* — “хирлява людина”, “боягуз” (Ж-Н 596), чес. апел. *raduch* — “тілесно хвора людина” (Moldanová 162), чес. апел. *radouch* — “негідник, мерзотник”, або від старопол. апел. *roduch* — “бандит”, “гультай”, “ледащо”, “нікчема” (Reczek 309).

Падяк — Ставне. Пор. 1819; п-ща *Padiak* — с. Криве та *Radio* — с. Гуманець на Бойк (ФМ). П-ща *Padsziak*, *Padziuk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *padać* — “падати”, “впадати” (Rymut II 198). ◀ 1. Утворення з суф. -як, але зн. твірної основи спірне. 2. Наявність на сусідній Лемк таких п-щ із іменним суф., як *Radziesz* (Красовський 116), дає підстави висловити припущення, що й п-ще **Падяк** є від іменним утворенням від імені *Лампад* або болг. жін. імені *Пада*, співвідносного з повним іменем *Олимпиада* (Ковачев 395). Ще одним доказом такого пох. є п-ще *Падьó* з 1819 р.

Пазіна — Міжгір'я, Синевир. 1602: *Pazina Ivan* — Дубриничі (UetC 104-8). Пор. ще 1787: п-ще *Paziow* — с. Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще виводиться з укр. імені *Пазіна*, тобто *Пазя*, *Палажка* (Гр IV 558), але квалітат. суф. -ина (пор. утворення на зразок **Федина**, **Яцина**, **Юрина**), а головним чином, наявність п-ща *Пазьов* у сусідніх гал. бойків, передбачає в основі не жін., а чол. ім'я на зразок *Пазьо*. 2. Більш правдоподібно, що воно, як і пол. п-ща *Pazuś*, *Pazyn*, *Pazyna*, *Pazyniak*, *Pazyniuk*, пов'язане

з апел. *paza*, який у пол. мові означає “паз, “жолоб у дощі” (Rymut II 218).

Пазінець, -нця — Тч, Уж. 1787: п-ще *Pazinec* — Н.Тур'є на Бойк (ЙМ). Пор. також 1728: антр. *Пазин* (Метрика), 1787: п-ще *Pazyn* — с. Бітля та п-ще *Pazenicz* — Сушиця на Бойк (ЙМ), а також бойк. п-ща 1819 р. *Pazynczyn*, *Paszinczyszen* (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Пазя*, тобто *Палажка* (Гр IV 558), що побутувало в Карпатах упродовж віків. Пор. запис XVII–XVIII ст. із с. Ужок: *раба божия Пазя Сивуличка* (Сах 85). Наголошування суф. /и/ на Уж свідчить про східносл. або пол. вплив.

Пазінець — Уж. — Див. **Пазінець**.

Пазуханіч — Мк, Уж 1808: вл. *Иван Пазуханіч* — Червеньово (Микитась 43). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -ич від ос. назви *пазуха́ня* — “жінка з великою пазухою” (Ужан). Можливо, що твірна основа *пазуха́ня* була й андр. Адже антр. *Пазуха* вживався на Зак, а в Польщі антр. *Pazucha* фіксується з 1411 р. (Rymut II 219).

Пазушка †. 1673: кр. *Pazuska* — Виноградів, 1689 — Підгірне, а 1715 — кр. *Pazocska* — Виноградів (Szabó 424, 445). На території Польщі п-ще *Pazucha* фіксується з 1411 р. (SSNO IV 207). ◀ Від антр. *Пазуха*, співвідносного з апел. *па́зуха* — “перед сорочки з розрізом” (Он II 34), + демін. або патр. суф. -ка.

Пазяк — Вб, Мж, Тч. 1715: кр. *Andr. Pazak* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Paziak* — Ілемня на Бойк (ЙМ). Є воно і в Польщі (Rymut II 219). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Пазя*, що з *Палажка*. Ім'я *Пазя* на Зак відоме здавна (Сах 85).

Пайда — Мк, Уж. 1787: п-ще *Payda* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ), *Paydosz* (Красовський 116). На Подг п-ще *Pajda* зафіксоване 1632 р. (Bubak II 15), а в ін. регіонах Польщі — 1532 р. (Rymut II 199). ◀ Від гал. апел. *paйда* — “великий кусень хліба” (м. Комарно на Льв), “дарунок”, “приношення” (ЕСУМ IV 256), який широко відомий і в пол. мові.

Пайдак — Ір, Мж, Тч. 1715: кр. *Lad. Pajdak*, а 1720 — *Jo. Pajdak* — Келечин і Річка (Bélay 162, 183). Є воно і в Польщі (Rymut II 199). ◀ Від антр. **Пайда** + -ик.

Пайдич — Пр, Вб, Уж. Пор. 1682: *Patsdits* (!) *Ivan* — Стричава (UetC 88-59); 1787: п-ще *Paydycz* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пайда** + суф. -ич. П-ще *Pajdič* є й у хорватів (Leksik 476).

Пайдишміт — Худльово. ◀ П-ще нім. пох. від *Beidel* + *Smidt*, що в перекладі укр. — “коваль, який робить стамески”.

Пайз'як — Оріховиця. Пор. 1715: кр. *Andr. Razak* — Студений (Bélay 145). ◀ Фонет. вар. п-ща **Паз'як**, який постав через те, що жін. ім'я *Пазя* (≠ *Пелагея*) на Бардіївщині ХІХ ст. чомусь мало подовжений вигляд *Пайза* (НЗМУК 18. — 160).

Пайко †. 1648: *Rajko Herman, Stephan* — Н.Верецькі (Maksay 540). П-ща *Raj, Rajk* і *Rajko* є і в Польщі (Rymut II 198). ◀ 1. П-ще *Rajko*, а також п-ще *Raj*, яке значиться в Польщі 1385 р., походить від апел. *raj* — “частина”, “пай” або від пол. діал. *raja* “морда, пика” (Rymut II 198). 2. Від хорв. гіпок. імені *Rajko*, що з *Rahomije, Rajsije, Pamfil, Panajot...* (Šimundić 444).

Пайкош — Дравці, Ужгород. 1772: *Слени Пайкошъ* — Дравці (ПаПо-1 169); 1787: п-ще *Raukosz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). П-ще *Rajkos* є в угорців, де фіксується з 1672 р. П-ща *Rajkosz, Rajkusz, Rajkos* відомі також у Польщі (Rymut II 198). ◀ 1. Пол. п-ще *Rajkosz* є суф. дериватом від п-ща **Пайко**. 2. П-ще може бути пов'язане також із хорв. гіпок. іменами *Rajka, Rajkan, Rajoš, Rajus*, співвідносними з оф. іменем *Pavle* (Šimundić 444). 3. Із угор. апел. *rajkos* — “розпутний, похитливий, нечемний, бешкетливий” (Kázmér 809). Пор. п-ще **Пайко**.

Пайкошій — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. патр. з формантом -і від антр. **Пайкош**.

Пайтіна — Ір. ◀ 1. Хорв. гіпок. ім'я *Rajetina*, співвідносне з оф. іменами *Pantelejmon* і *Pavle* (Šimundić 444). 2. Від пол. п-ща *Rajt*, що з діал. апел. *rajta* — “навіс для соломи, сіна, оборіг” (Rymut II 199).

Пак — Вн, Бг, Вб. 1226: *scilicet ... Tumrane Pacan* — ком. Бігар (RegVar 285); 1726: св'ящ. *Joannes Pak* — Карачин (Лучкай 16. — 202); 1775: вл. *Rák Janos* — Раковець (Szabó 457). У Польщі п-ще *Pak* фіксується 1354 р. (Rymut II 199). ◀ Усіч. вар. давньослов. двоосновного імені на зразок *Пакослав*, у якому компонент *Пак*- виражав зн. “сильний” (Moldanová 163).

Паканіч — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *To. Pahanicz(!)* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Паканія* — “дружина **Пака**”.

Пакіч †. 1705: св'ящ. *Joan. Pakics* — Добрянське (Bélay 133). П-ще *Pakic* є у Хорватії (Leksik 477). ◀ Імовірно, п-ще принесене з Балкан.

Пакселич †. 1775: п-ще *Pakszelics* — Заріччя (Szabó 276). ◀ П-ще слов. моделі, але твірна основа незрозуміла.

Пал — Тч. 1605: кр. *Vaszi Pall* — Крачуново; 1614: шл. *Pall Ferencz* — Довге (Bélay 169, 136). ◀ П-ще від угор. кал. імені *Pál* (укр. оф. *Павло*).

Палагоніч — Довге Поле. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. пестл. імені *Палагонія*. Пор.

бойк. *Палагойка* — “Палажка” (Он II 35). Пор. ще 1787: п-ще *Palaszyczka* — Суровиця на Лемк (Красовський 116); 1819: п-ще *Palahniuk* — Любинці на Бойк (ФМ).

Палагуніч — Перечин, Вел.Березний. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Полагунія*, що з жін. імені *Палага*, яке згадується на Ужан у ХVІІІ ст. (ПеУрб 125).

Палагусинець, -ниця — Терново, Вільхівці-Лазі. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. пестл. імені *Палагуся* — “Палага”.

Палагусинець, -ниця — Див. **Палагусинець**. **Палагута** — Ужгород. ◀ Від розм. вар. жін. імені *Палага* + суф. -ута.

Паладіюк †. 1429: п-ще *Paladj* — Туртеребеш, 1574 — Виноградів, 1575 — Чедрик (Szabó 526, 422, 310). ◀ Від кал. імені гр. пох. *Палладій* (ВІЛ 89) + -ук. Пор. ще 1696: гор. *Val. Paladi* — Сигіт (Bélay 189).

Палажинець †. 1715: кр. *Palasinecz Matys* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Від жін. імені *Палага*, тобто Пелагія, + суф. -инець.

Палапа — Мж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, укр. фонет. зміна пол. п-ща *Pulapa* (Rymut II 273).

Палаташ — Вн, Ір, Хс. 1720: кр. *Palotás* — Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1775: п-ще *Palotas* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Від угор. апел. *palotás* — “особа, що обслуговує королівський або якийсь інший палац”. На території Угор. королівства згадується з 1403 р. (Kázmér 813).

Палашкин †. 1607: *Palaskin Ivan* — Княгиня (UetC 104-8). ◀ Укр. присвійноприкм. утворення від жін. імені *Палажка* зі збереженням двох місц. діал. фонет. особливостей — оглушене /ж/ та відсутність чергування /к/ — /ч/.

Палащинець, -ниця †. 1715: кр. *Palasinec Matyis* — Ляховець (Bélay 438). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Палашка*.

Паленчар [*Паленчарь*]. 1750: *Слисавета Паленчарова* — Стразьке (Гаджега-3 78). ◀ Від діал. апел. *паленчарь* — “той, що виробляє *паленку*, тобто горілку” (Ужан).

Палетич — Вб, Пр. ◀ Утворення з метр. суф. -ич від імені франц. пох. *Poleta*, що з лат. *Paulla* (Šimundić 273), або, що більш імовірно, від старопол. антр. *Paleta* (SSNO IV 182), який дехто пов'язує з пол. апел. *paleta* — “плитка для розробки і мішання фарб” (Rymut II 201).

Палешник — Хижа, Велятин. 1743: кр. *Palesnik* — Гарна (Szabó 395); 1775: п-ще *Palesnik* — Бочков (Szabó 246). 1787: п-ще *Palesnik* — Бонарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від

болг. *палешник* — “леміш”, “сошник”. Пор. болг. п-ще *Палешников* (Илчев 375).

Паливода †. XVIII ст. Ужан (ПеПред 125). У поляків п-ще *Paliwoda* відоме з 1698 р., К.Римут пов’язує його з апел. *paliwoda* — “брехун”, “обманець” (Rymut II 201). ◀ Від укр. апел. *палівода* — “шибеник”, “урвиголова” (Гр III 89).

Палин †. 1682: *Palin Ivan* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від жін. імені *Паля* (оф. укр. *Палага*) або від болг. жін. імені *Пала*, що з *Павла* (Илчев 374, Ковачев 395), + суф. *-ин*.

Палій — Сусково. 1605: кр. *Jo. Paly* — Данилово (Bélay 189); 1787: п-ще *Palij* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. *палій* — “підпалювач”. 2. Бойк. *палій* — “пророк Ілля” (Он II 36). 3. Угор. розм. вар. імені *Pali* (укр. оф. *Павло*). На території Угор. королівства п-ще *Pali* фіксується з 1417 р. М.Казмир виводить це п-ще від ойк. *Pali* (Kázmér 816).

Палійчук [*Палічук*] — Богдан. ◀ Від антр. *Палій* + *-чук*.

Палінкаш — Тч. 1649: драбант *Palinkas* — Страбичово (LehBer 745); 1679: п-ще *Palinkas*, а 1684 — *Rajinkas* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Угор. п-ще *Palinkás*, яке походить з апел. *pálinkás* — “людина, яка виготовляє *пáленку* (горілку) або торгує нею” (Kázmér 816). Лексема *пáленка* в укр. гов. Зак давня. Принаймні, вона згадується 1750 р. (Джедел 108). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 478). 2. Малоймовірно, аби п-ще було утворене від слц. розм. чол. імені *Palinko*, що з *Ravol*, тобто *Павло* (Majtán-Považaj 158).

Палінчак — Вн, Хс, Ір. 1618: кр. *Stefan Palinczak* — Семетківці на Маковиці (Mars 68); 1787: п-ще *Palynczak* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Утворення з суф. *-як* від слц. гіпок. чол. імені *Palinko* або *Palenko*, співвідносного з повним іменем *Ravol* (SSJ VI 144, Majtán-Považaj 158). 2. Катоїк. із суф. *-чак* від назви підужгородського с. *Pálin* (нині сх. Слч.) (Majtán 307).

Палканин, -на — Синевирська Поляна. ◀ Від укр. андр. *Палканя* — “дружина *Палка*” + *-ин*.

Палканинець, -ниця — Хуст, Негровець. Пор. 1787: п-ще *Palkuliniecz* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Палканя* + *-инець*.

Палко [рідше — **Пáлко**] — Тч, Хс, Вн. 1462: шл. *Pe. Palko* — Миково, а з 1463 — *Iwaskof. Palko* — Миково (Bélay 214); 1575: *Palko János* — Білки (LehBer 158). ◀ Угор. гіпок. чол. ім’я *Palkó* або слц. гіпок. ім’я *Palko*. Перше співвідноситься з оф. *Pál*, а друге — з *Ravol* (укр. — *Павло*). П-ще поширене у Слч та Хорватії (Leksik 478).

Палкович †. 1567: *Th. Palkowich*, а 1567 — *Palkowicz Ihnath* — Дусино (UetC 53-14, UetC 53-

12); 1607: кенези *Palkovics Andras, Laszlo, Ivan* — Скотарський (LehBer 735, LehAd I 160); 1773: присяжний *Basilius Palkovics* — Скотарський (Джедел 316); 1787: п-ще *Palkowicz* — Орявчик на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Palkow* — Гророва на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. **Пáлко**. П-ще поширене у Слч та Хорватії (Leksik 478).

Палкуц — Виноградів. ◀ Від антр. **Пáлко** + рум. демін. суф. *-уц*.

Пáлкуш — Водиця. ◀ Від антр. **Пáлко** + квалітат. суф. *-уш*.

Паллаг — Мк. 1672: кенез *Parlag Orban* — Загаття (LehBer 286); 1649: кр. *Parlag* — Косино (LehBer 364). ◀ Угор. п-ще *Pallag*, що розвинулося на основі давнішого вар. *Parlag*. На території Угор. королівства вперше згадується 1392 р. як *Parlag* (Kázmér 826). П-ще походить від угор. слов’янізму *parlag/pallag* — “переліг”, “покинута, неорана земля”. Можливо, що укр. п-ще **Паллаг** походить безпосередньо від місц. діал. *паллаг/парлаг* “дерен”.

Паллагій — Бенедиківці. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Parlag*, що в ком. Саболч (Kázmér 826, Vályi III 23), або від антр. **Паллаг**.

Паллак — Белебово. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Паллаг** або **Парлаг**.

Пáлош — Вн, Ір. 1599: п-ще *Pallos* — Гетеня (Szabó 37). Антр. *Pałosz* на території Польщі згадується з XIV ст. (SSNO IV 182). ◀ П-ще омонімне. 1. За М.Казмиром (Kázmér 818), угор. п-ще *Pálos* походить від гіпок. імені *Palos* або *Pallos*, що з лат. *Paulus* (укр. *Павло*). 2. Від угор. *pálos* — “павлин, тобто монах ордену святого Павла” (Bélay 45). 3. Від апел. *пáлош* — “довгий важкий двогострий меч”, тобто *палаш* (Гр III 88), який знають майже всі мови Карп.-Дун. регіону (Он II 35, Rymut II 202).

Пáлфій — Королево. 1574: п-ще *Palfy* — Королево (Szabó 422). ◀ Угор. патр. утворення з формантом *-fi* — “син” від чол. імені *Pál*, тобто *Павло* (Kázmér 815), яке буквально означало б “Пáвлович”.

Палцаш †. 1704: кр. *Palcsas Ferencz* — Руське (HodGens 15). ◀ Від угор. *pálcás* — “той, що з палицею”.

Палцүлич — Чертіж. ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пальцүля* — “дружина *Пальця*”. Твірна основа *Палець* представлена в Карп. антропонімії. Пор. старопол. антр. XV ст.: *Palec, Palczek, Palczyk* (SSNO IV 181) та подг. п-ща XVII ст.: *Palcaty, Pakzak* (Bubak II 17, 18).

Палчук — Хс, Рх. 1775: п-ще *Paltsuk* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Палко**.

Палько́ — Завадка, Фанчиково, Ужгород. 1570: кр. *Th. Palyko* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Слц. або укр. діал. вар. імені *Пальо́*, тобто *Павлю́*.

Пальо́, -ля [дав. — Пальо́ві, ор. — Пальо́м] — Дубрівка, Ужгород, Середне. ◀ Від західнозакарп. вар. чол. імені *Пальо́*, ареал якого продовжується у Слч в імені *Paľo* (укр. оф. *Павло* — *Majtán-Považaj* 220).

Пальок, -лька [новіший наголос — Пальо́к, -лька́] — Ір, Вн. 1470: п-ще *Palyk* — Карачин (Szabó 379). ◀ 1. Укр. апел. *пальок* — “палець”, “деркач” (Гр III 90), який на Тч означає “палох”, а у гал. бойків — “кіл”. 2. Менш імовірно, що це місц. укр. утворення від антр. *Пальо́* з малопродуктивним суф. -ок.

Пальчэй [*Пальчій*] — Вн, Хс. 1720: п-ще *Palcsei*, а 1743 і 1745 — *Palcsé* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від ім. *палець*, подібно до таких, як апел. *губей*, *зубей*, *клубей*, *черевей*, *чолей*..., а отже, допрізвищевим зн. його було “людина з довгими пальцями”, як і у подг. п-щі 1797 р. *Palcaty* (Bubak II 16).

Пальчик. 1570: *Joan Palczik* — Пістрялово (UetC 97-29); 1602: *Palczik Denko* — Сухий (UetC 104-8); XVII ст.: *Palcsik Ján* — Мукачів (LehBer 487). У XVIII ст. п-ща *Palczyk* і *Palczak* згадуються на Подг (Bubak II 16, 18). Пор. ще 1787: п-ще *Palczyk* — Кам’яна, Смерековець на Лемк, п-ще *Palczyszyn* (Красовський I 17) та старопол. п-ще XV ст. *Palczyk* — Семушова (SSNO IV 181). ◀ 1. Укр. здр.-пестл. апел. *пальчик* став п-щем. 2. Дериват із суф. -ик від антр. *Палко*, *Палько́* або *Пальо́к*.

Пальчій, -ія — Білки. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Пальчэй*.

Пальчук †. 1775: п-ще *Paltsuk* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Імовірно, від антр. *Палько́* + -юк.

Палю́ха, -ха — Хс, Вн, Ір, Бг, Мк, Пр. 1787: п-ще *Paluch* — Торгановичі на Бойк, Босько, Волтушова, Вороблик Королівський, Завіз, Пельня на Лемк (ЙМ, Красовський I 17). Пор. також лемк. п-ща 1787 р. *Paluszko*, *Paluszczak* та деякі інші в Чертіжному та Гладишеві (там само). На Подг п-ща *Paluch*, *Paluszak*, *Paluszkowicz* згадуються з XVII ст. (Bubak II 17), а в ін. регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 182). ◀ Від місц. укр. апел. *палю́х* — “великий палець”, “вид ворожіння на клоччяних ляльках” (Чопей 247) чи в якомусь ін. його зн. (Гр III 90).

Пан — Доманинці. 1416: *Pán Ferencz* — Берегово (LehBer 21, 29); 1452: вл. *Mich. Paan* — Кричово (Bélay 170); 1508: кр. *Elie Pan* — Березово (Bélay 127); 1550: кр. *Pan f. Jo. Paul...* — Крачуново (Bélay 161). Антр. *Pan* у Польщі зга-

дується з XIV ст. (SSNO IV 183). ◀ 1. Імовірно, наслідок афери́зи якогось кал. імені, яке починається на *Пан-*, на зразок *Пантелеймон*, *Панфілій*, *Панкратій* (див. ДумбрМик 121), або апокопи якогось імені, котре закінчується на *-пан*. 2. Від апел. *пан*.

Пана́с — Вел.Лучки. 1443: *панасъ съ чслѣдми* — Сучава (ССУМ II 123); 1458–1459: *Tom., San Panaz*, а 1575 — *Panaz* — Луг на Рх (Bélay 173); 1570: *Jac. Panaz*, а 1567 — *Panaz Iwasko* у Жденьові (UetC 53–14, UetC 53–12); 1672: *Panasz Michalo* — Сімирки (UetC 88-59); 1699: кр. *Panas Luka* — Сусково (Maksay 581); 1787: п-ще *Panas* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від власного ос. імені *Пана́с*.

Панасо́вич — Задільське, Жденьово, Ясіння. 1570: *Steph., Lad., Laz. Panazzowyth* — Сусково (UetC 53-14); 1648, 1699: *Panaszovich Kuszt* — Жденьово (Maksay 531, 608); 1699: кенез *Panasovics Panko, Ivan* — Збини (Maksay 609). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. *Пана́с*.

Па́нда — Мукачів. 1730: шл. *Gerzsenyi Panda* — с. Серне (LehBer 269). ◀ 1. Угор. п-ще *Panda*, що від гіпок. жін. імені *Panda*, співвідносного з іменем *Anna* (Kázmér 820). 2. Більш вірогідно, від чол. імені *Panda*, яке у хорватів і румунів співвідноситься з повними чол. іменами *Pandor*, *Pantelej*, *Pantelejmon* і *Pantelija* (Šimundić 444), у болгар — з іменем *Пандалей* (Ковачев 397), а у поляків та німців — з нім. ос. назвою *Pand*, яка походить від герм. складених імен на *Vand-* (Rymut II 204).

Пандуся́к [*Пандусе́к*] — Ясіння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -як від передбачуваного чол. імені *Пандусь* або *Пандос*, яке могло постати лише з гіпок. *Па́нда*. Отже, перший *Пандуся́к* — “син *Пандуся*, тобто *Пантелеймона* чи *Пандора*”. Див. ще *Бандуся́к*.

Пані́ч — Довге. 1429: ... *Михоуль и паничъ* — Сучава (ССУМ II 123); 1570: *Anton Panicz* — Лалово (UetC 97-29); 1602: кр. *Panicz*, а 1607 — *Kozma Paniht, Panith Andras* — Заричово (UetC 104-8). У Польщі п-ще *Panicz* зафіксоване з кінця XV ст. (Rymut II 204). ◀ П-ще виникло не з апел. *пані́ч*, вік якого відносно молодий, а як наслідок приєднання суф. -ич до якогось ос. імені на -а. Цим іменем могло бути чол. ім’я *Па́на*, яке у хорватів співвідноситься з *Панайот*, *Пантелеймон*... (Грк 154, Šimundić 444), або жін. ім’я *Па́на*, яке у болгар співвідноситься з повним іменем *Панайота*, *Панагія* (Илчев 376), а у молдован і хорватів — з іменем *Панја*, що від *Парасковија*, *Степанида*, *Gospana*, *Pantelejka* (ДумбрМик 121, Šimundić 452). Нині п-ще поширене в Хорватії (Leksik 479–480).

Паній †. 1550: вл. *Mich. Pani, Mich. Pane* — Чумальово, Колодне (Bélay 133, 134); 1570 і 1580: п-ще *Pani* і *Pany* — Дротинці, Чепа (Szabó 486, 313). ◀ Угор. патр. утворення з формантом *-i* від антр. **Пан**.

Паніи †. 1715: *Ge., Jo. Panyin Lazaru (Lazur)* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Імовірно, пос. прикм. від апел. *páni*.

Паніта †. 1720: кр. *Fr. Panyita* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. **Пан** + суф. *-іта*.

Панкєвич — Уж. 1570: *Paul. Paniewych (!)* — Н.Ворота (UetC 53-14). Пор. 1819: п-ще *Pankiewicz* — Воля Яворова на Лемк (ФМ). ◀ Утворення з патр. суф. *-евич* від антр. **Панкó**, **Панькó** чи навіть **Панк**, яке в Марамороші побутовало ще в Середньовіччі. Пор. 1407, 1450: шл. *Pank, St. Panku* — Крачуново (Bélay 160, 161).

Панклик — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пантлик**.

Панкó — Хс, Ір. 1387: *панко слуга королеви* — б.м.н. (ССУМ II 123); 1605: кр. *Panko* — Приборжавське (Bélay 221); 1715: кр. *Ivan, Simon Panko* — Липча (Bélay 172). На пол. землях антр. *Panko* значиться 1400 р. (Rymut II 203). ◀ 1. Ўкр. розм. ім'я **Панкó**, співвідносне з оф. іменем *Пантелеймон*, стало п-щем. 2. З таким же успіхом п-ще могло утворитися також від антр. **Пан** доданням до нього демін. суф. *-ко*.

Панкович †. 1772: присяжний *Basilius Rankovics* — Бистриця (Удварі-2 303). Пор. ще мукачів. єпископа ХІХ ст. *Іосиф Панкович*. ◀ Див. **Панькóвич**. П-ще поширене в Хорватії (Leksik 480).

Панкúлинець, -нця — Вовковії. ◀ Від місц. андр. *Панкúля* — “дружина **Панкá**” + *-ич*.

Панкúлич — Вл, Мк. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Панкúля* — “дружина **Панкá**”.

Панович †. 1505: *Mich. Panowych* — Міжгір'я (Bélay 178); 1699: кр. *Panovits Andrej* — Неліпино (Maksay 574). П-ще *Panowicz* є і в Польщі (Rymut II 203). ◀ Патр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Пан** або від чол. імені *Пáна* (див. **Паніч**).

Пановка †. 1692: п-ще *Panoka* — Тросник (Szabó 473). ◀ Угор. або укр. утворення з суф. *-óka* від антр. **Пан**.

Панський †. 1715: *Gr. Panczki* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від укр. прикм. *панський*.

Панта †. 1773: суддя *Joannes Panta* — Луково (ДэжеДел 294). ◀ Південнослов. розм. вар. чол. імені *Pantelej* (Šimundić 444).

Пантлик — Тч. ◀ Дериват із суф. *-ик* від хорв. гіпок імені *Pantle*, яке відповідає оф. імені *Pantelejmon* (Šimundić 444). Пор. ще 1567: *Pantha* — Вел.Копаня (Szabó 548).

Пантул †. 1720: кр. *Pantul Markulecs* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Рум. утворення з суф. *-ul* від антр. **Панта**.

Пантьó, -тя [дав. — **Пантьóві**] — Ір, Вн, Мк, Бг. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Пантя* чи *Панта*, співвідносних із повним іменем *Пантелеймон*, які донедавна вживались у різних областях України (Осташ-3 59), Молдови (ДумбрМик 122), Сербії (Грк 154) та в ін. регіонах Карп.-Дун. басейну.

Пантя †. 1748: *Федор князь Пантя* — Мукачів (Микитась 40). ◀ Видозміна п-ща **Панта**.

Пану́ла — Циганівці. ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Panuła*, яке К.Римут пов'язує з апел. *pan* та з іменем *Pankracy* (Rymut II 203). 2. Рум. або болг. утворення з формантом *-ула*, як у п-щах **Драгúла, Катúла, Фатúла**.

Пану́лин, -на — Пацканьово, Кальник. ◀ Від антр. **Пану́ла** + посес. суф. *-ин*.

Пану́линець, -нця — Пацканьово, Баранинці. ◀ Від місц. андр. *Пану́ля* — “дружина **Пáна**” + суф. *-инець*.

Пану́лич — Мукачів. ◀ Від того ж андр. *Пану́ля*, що й **Пану́линець**, або від антр. **Пану́ла** + суф. *-ич*.

Панча †. 1605: кр. *Pancza Ferencz* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. **Пан** + *-ча(т)*.

Панчик — Костилівка. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Панча** або **Панкó** чи навіть від *Панч*. Пор. 1489: п-ще *Panch* — Дендь у ком. Сатмар (MaksaySz 144).

Панчина †. 1720: кр. *Lacsko Pancsina* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. *-ина* від чол. імені **Панкó**, як у п-щах **Федíна, Сенíна** та ін.

Панчинич †. 1715: кр. *Pancsinicz Iwan, Jacs-ko, Petrigan* — Міжгір'я (Bélay 1798). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від **Панчина**.

Панчіря — Ромочевиця. ◀ Імовірно, від антр. **Панча** або від його споріднених + квалітат. формант *-іря*.

Панчúк — Мукачів. 1787: п-ще *Panczuk* — Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Пан** або від антр. **Панкó** + суф. *-юк*.

Панчúр — Стройно. ◀ Від антр. **Панкó** чи **Панча** + атрибутив. суф. *-юр*, як п-ще **Савчúр**.

Панькáнинець, -нця — Богиревиця, Кам'янське. ◀ Від укр. андр. *Панькáня* — “дружина **Панькá**” + *-инець*.

Панькó — Вн, Хс, Ір, Мк, Тч, Уж, Вб. 1570: *Laz. Paniko* — Горонда (UetC 97-29); 1602: *Paniko Ferencz* — Горяни (UetC 104-8); 1678: кр. *Panyko Aleksza, Fedur, Petras* — Рахів (Bélay 181). ◀ Розм. ім'я **Панькó** у ХVІІ ст. на Зак широко викорис-

товували як співвідносно з суч. оф. *Паптелеймоп*. Пор. 1672: кріпаки *Marfics Artim* і *Ranyko* — Луг на Рх (Bélay 173).

Паньківич [рідше — **Панькович**] — Мк, Св, Уж. 1572: *Aug. Panykowich* (!) — В.Ворота (UetC 53-15); 1648: *Pankouich Pavel* — Жденьово (Maksay 531); 1787: п-ще *Pankowicz* — Либохора на Бойк (ЙМ); 1787: п-ще *Pankowicz* — Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Панько́**, співвідносно з повним вар. імені *Паптелеймоп*, + **-ович**. На території Польщі п-ща *Rańkowicz* і *Pankowicz* значаться з XV ст. (SSNO IV 186).

Паньку́лич — Пр, Вл, Св, Ір, Хс. 1772: староста *Stephanus Panykulics*, присяжний *Joannes Pankulics* — Кичірний (Удварі-2 300), староста *Vasilius Panykulics* — Вел.Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від місц. андр. **Паньку́ля** — “дружина **Панька́**” + суф. **-ич**.

Паньцьо́, **-ця** [дав. — **Паньцьові**] — Хуст. 1773: кр. *Ranczó* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ще *Rancio* — Тилява, Зубенсько на Лемк (Красовський 117). ◀ 1. Здр.-пестл. вар. чол. імені **Панько́**, тобто *Паптелеймоп*. 2. Від апел. **панцьо́**, яким південні лемки називають священика.

П'яньця, **-ці** — Липча-Липовець, Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Паньцьо́**.

Паньчішин, **-на** — Дубрівка на Уж. Пор. 1715: кр. *Rancsinicz* (!) *Stephan* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від занесеного андр. **Паньчіха** — “дружина **Панька́**” + суф. **-ин**. П-ще **Паньчішин** є в лемк с. Лукове (Красовський 117), а також у бойк. селах Шевченкове та Слобода Болехівська (ЙМ).

Паню́та — Рипинний. Пор. 1576: *Ponuta* (!) *Mykola* — Неліпино (UetC 53-14). П-ща *Raniuta*, *Raniutycz* є і в Польщі (Rymut II 203). ◀ Ім'я **Пан** або п-ще **Пан** + іменний квалітат. суф. **-юта**. Пор. ще старопол. антр. *Ranatha* (SSNO IV 185).

Паню́шка — Стеблівка. Пор. 1705: *Якуб Пашов* — Сокирниця (UdAd 70); 1787: п-ще *Raniow* — Залокоть на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Raniusz*, *Raniuszkin* на території Польщі (Rymut II 203). ◀ Порівняльний матеріал показує, що твірною основою п-ща **Паню́шка/Паню́шко** міг бути лише антр. **Паньо**, а до нього додано суф. **-ушко**.

Паню́шат †. 1667: кр. 1667: п-ще *Ranyustyat* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Паню́шка** + суф. **-ят**.

Паню́щик †. 1775: кр. *Ranusztik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. **Паню́шка** + **-ик**.

Пап — Зняцьово, Іванівці. 1431: шл. *Andr. Paap* — Біла Церква (Bélay 139); 1452: вл. *Fr. Pap*, 1463 — шл. *Sim. f. Elie Pap*, 1673 — шл. *Nic. Pap* — Угля (Bélay 209); 1474: *Paul. Pap Wolachus* — Бедевля (Bélay 126); 1551: кр. *Luca Pap* — Липча

(Bélay 172); 1579: кр. *Pap Stech dictus* — Довге (Bélay 136). П-ща *Pap* і *Papp* нині поширені в Хорватії (Leksik 480, 481) та Угорщині. ◀ Угор. п-ще *Pap*, що з давньої лат. назви свящ. *pop* у її адаптованому до укр. мови звучанні (але без переходу кореневого /o/ в ін. монофтонг). Отже, не *nin*, не *nyn*, не *nün*, але й не **Поп**, а, як і в п-щах **Са́кач**, **Та́маш**, **Фа́ркаш**, із кореневим /a/. П-ще з такою фонет. і графічною адаптацією поширене також у Хорватії (Leksik 480). Див. ще **Поп**. Угор. п-ще *Pap*, апел. зн. якого — “духівник”, на території Угорщини згадується 1342 р. (Kázmér 882).

Папарі́га — Рх. П-ще *Paparega* є і в прикарп. гуцулів (Vincenz 489), а п-ща з компонентом **Па́па-** — у румунів, болгар, хорватів і греків. Пор. рум. п-ща *Paracostantin*, *Paradavid*, *Paradumitru*, *Paragheorge*, *Papaivan*, *Paralazar*, *Papanicola* (Iordan 352), болг. п-ща *Пападоков*, *Папакочев*, *Папаризов*, *Папаринов*, *Папа Симов* (Илчев 378–379), далматинське п-ще *Paparella* (Leksik 481) та подібні п-ща у Греції. ◀ 1. Від рум. назви страви *pararã* — “тетеря з хліба і бриндзи” за допомогою суф. **-уга** (Vincenz 489). П-ще *Papara* є у поляків (Rymut II 206). 2. На нашу думку, п-ще **Папарі́га** є гр. композитом. Перший його компонент — гр. лексема *παῖς* — “піп”, “батьושка”, яка в Росії до ХХ ст. використовувалася також як христ. ім'я Папа (Справочник 443). Другий його компонент — якесь особове ім'я, представлене болг. іменем *Рига* (Илчев 425) чи навіть закарп. п-щем *Рыган* (див. **Рыган**).

Папінча́к — Ужгород. 1820: п-ще *Papinczak* — Лопінка на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від східносл. катойк. *папінча́к* — “виходець із земпл. с. *Papín*, що недалеко від Ужгорода” (Majtán 308). 2. Менш імовірно, що п-ще має прямий стосунок до заст. кал. імені **Па́па** (див. **Папарі́га**). Пор. ще хорв. п-ще *Papinka* в м. Карловац, що в Хорватії (Leksik 481), а також старопол. антр. XIV ст. *Papen* (SSNO IV 187).

Папич †. 1570: *Martin Papics* — Мукачів (UetC 27-29). ◀ Від заст. імені **Папа** + суф. **-ич**. П-ще *Papic* поширене в Хорватії (Leksik 481).

Папі́рник — Середнє, Ужгород. 1787: п-ще *Papirnik* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). П-ще *Papiernik* на Подг згадується 1786 р. (Bubak II 19), а на ін. землях — з 1594 (Rymut II 206). ◀ За І.Кніежею (KnicSz 385), *папі́рник* — “робітник папірні, тобто паперового заводу” або “той, що торгує папером” (Bubak II 19).

Па́піш — Вл, Св, Мж, Хс. П-ща *Papisz*, *Papesz* і *Papiesz* є і в Польщі (Rymut II 206). ◀ Від

традиц. місц. укр. апел. *pápiš* — “римо-католик” (Чопей 248), що етимологічно збігається з пол. *papież* — “папа римський”. В угорців п-ще *Rápista*, яке так само веде до “визнавача папи римського”, а донедавна лексема *pápa* вживалася і як апел. зі зн. “римо-катол. свящ.”. Фіксується з 1720 р. (Kázmér 823). Пор. також п-ще *Papes* у Хорватії (Leksik 481).

Папп — Ужгород, Мукачів, Берегово. 1751: *парох Никита Папп* — с. Турц у ком. Уточа (Гаджега-Уг 13), *кром'я Владислава Папп* — Приборжавське (Гаджега-М 202); 1773: *Papp Dimitru, Ivan* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Графічний вар. п-ща **Пап**, що виник з метою його “аристократизації”, тобто письмового ушляхетнення роду. Подібна практика подвоєння кінцевого приголосного серед носіїв цього п-ща є і на території Хорватії (Leksik 480).

Папул — Ясиння. 1715: кр. *Dem. Papol* (!) — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1787: п-ще *Parayka* — Мшана на Лемк (Красовський 117). 1608 р. на Подг згадується п-ще *Papula*, яке Й. Бубак пов'язує з апел. *rara, rapula* — “писок”, “рот” (Bubak II 19). ◀ На нашу думку, формант *-ул* у цьому випадку — східнором. елемент, а твірна основа п-ща — той же антр. *Пáпа*, який згадується в молд. грамотах 1497 р. (ССУМ I 126) і має стосунок до молд. та лат. *rara* — “батько”, “тато”, “батюшка”.

Пара́да [інколи записують **Пора́да**] — Ір, Вн, Хс. Давніх записів п-ща **Пара́да** в Карп. регіоні не виявлено, а пов'язувати його пох. з таким європ. неологізмом XVIII ст. як *paráda* “парад”, “показ”, “наряди”, “убрання”, “демонстрація” (Ж-Н 601, MNTESz III 98) немає достатніх підстав, хоча пол. п-ща *Parad, Paradko, Paradowicz, Paradziuk* К.Римут пов'язує саме з цим апел. (Rymut II 207). Не сягає воно ані давнього угор. патр. п-ща *Parádi*, оскільки те однозначно є угор. дериватом від ойк. *Parád*, що в ком. *Heves* (Kázmér 824). ◀ Правдоподібно, п-ще постало з укр. традиційного п-ща **Пора́да** або на ґрунті заст. кал. чол. імені *Паро́д* (ВІЛ 260) аналогічно до паронімної лексеми *paráda*.

Параді́чко — Мукачів. ◀ 1. Наслідок ретимологізації втраченого антр. *Пора́дич* (із **Пора́да** + *-ич* + *-ко*) та випадкового зближення його з місц. апел. *параді́чка* — “помідор”. 2. Можливо, що це фонет. видозміна пол. п-ща *Paradysz*, яке пов'язують із пол. апел. *paradys* чи *paradyż* — “найвище місце”, “улюблене місце тварин” (Rymut II 207).

Пара́нич — Тч, Ір. 1618: кр. *Stecz Paranicz* — Н.Вапенник на Маковиці (Mars 74), *Paranicz Fedur* —

с.Черна на Маковиці (Mars 85); 1715: кр. *Ivan Paraniczu* (!) — Нове Барово (Bélay 210); 1787: п-ще *Paranicz* — Білянка, Луг, Присліп і п-ще *Paraniak* — Голомча, Костарівці на Лемк (Красовський 117). Пор. ще п-ще *Paranin* за той же рік у с.Зубенське (ЙМ). У Польщі п-ще *Paranic* фіксується 1272 р. (SSNO IV 188). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Пара́ня*, тобто *Пара́ска*. Крім українців (Гр IV 559), лексему *Пара́ня* як повне ім'я використовують молдовани (ДумбрМик 122) і росіяни (Справочник 416).

Пара́сич — Вб, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від розм. жін. імені *Пара́ся*, що з *Параска*, *Параскева*, широко відомого українцям, росіянам та молдованам (Гр IV 559, Справочник 416, ДумбрМик 122).

Пара́ска — Вн, Ір. 1570: *Paraska* — Кайданово (UciC 97-29); 1689: кр. *Danis Paraszka* — Барц (Bélay 123); 1787: кр. *Paraszka* — Гучвиці на Лемк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Параско* або рум. *Paraschiv*, що кореспондують із чол. іменем гр. пох. *Параска*, *Параскева* (Илчев 380). Апелятизоване зн. імені *Пара́ска* — “красуня” (Ж-Н 601). У румунів також є п-ще *Parasca* (Iordan 353). Чол. ім'я *Paraszka* у марамороських селах Десе і Барц фіксуються 1689 р. (Bélay 134, 123).

Парасюк †. 1715: кр. *Paraszuk Luk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від жін. імені *Пара́ся*.

Пара́цка — Забродь 1649: кр. *Jo. Paraczka* — Міжгір'я (Bélay 210); 1715: п-ще *Paráčzko* (!) — Теково (Szabó 498). ◀ Видозміна п-ща *Пара́ска* за аналогією до жін. імені *Пара́ця* (з приголосним /ц/), яке на Мж фіксується з початку XVIII ст. Пор. 1715: вдова *Paracza* — Голятин (Bélay 147).

Парачинець †. 1715: кр. *Paracsinecz Michalo* — Сойми (Bélay 220). ◀ Укр. п-щеве утворення з суф. *-инець* від імені *Пара́ска* з угор. регулярною видозміною звукосполучення /шч/ на /ч/, як у п-щах *Борч*, *Чедрик*, *Чука*...

Паращак [*Паращак*] — Кваси. Пор. 1618: кр. *Simko Paraszczak* — Юркова Воля на Маковиці (Mars 90); 1787: п-ще *Paraszczask* — Підгородці, Сопіт, Опака, Мшанець на Бойк (ЙМ) і Поляни, Радошинці на Лемк (Красовський 118). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Пара́ска*.

Паращин †. 1740: *боженник Иван Паращин* — Стеблівка (UdAd 79); 1751: *Василій Паращин* — Стеблівка (Гаджега-М 192). ◀ Укр. пос. прикм. із суф. *-ин* від антр. *Пара́ска*.

Паращинець, *-ниця* — Пр. Пор. 1661: за *отпущеніс грѣхов ... Паращина* — Ільниця

(ПаПо-2 23); 1682: *Pararascsin Petro* — Кострини (UetC 88-59); 1715: кр. *Parasinecz Michalo* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *Parastinecz* і *Parascsinics Olexa* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Параска**.

Паращук — Ясіння, Чорна Тиса. 1715: кр. *Paraszuk Luc.* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Paraszczuk* — Орів, Плав'є, Коростів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Параска**.

Парвус †. 1458: антр. *Parvus* — Виноградів, а 1574 — антр. *Kys* (Szabó 422). П-ще *Parvus* є і в Польщі (Rymut II 211). ◀ Від лат. прикм. *parvus* — “малий”. Підкреслимо, що і лат. лексема *parvus*, і угор. лексема *kis*, і нім. лексема *klein* у перекладі укр. — “малишко”, “малюк” (Про ареал п-щ із коренем Мал- та про їх давність див. п-ща на літеру М). 1458: шл. *Parvus f. Oprissa* — Діброва (Bélay 120). Випадки “перекладання” позначилися також на п-щах **Велічко** — *Magnus* — *Nagy*, **Мельник** — *Molnár*, **Цибуляк** — *Hagyma* та деяких ін.

Парей †. 1680: кр. *Parej Janos* — Лисичово (Bélay 183); 1819: п-ще *Parej* — Погар на Бойк (ЙМ). П-ща *Parej* і *Parejko* є також у Польщі (Rymut II 207). ◀ 1. На Подг 1714 р. фіксується п-ще *Para*, яке Й. Бубак схильний виводити від пол. апел. *para* — “подих” чи “горілка” (Bubak II 19). 2. На нашу думку, п-ще виводиться з чол. хорв. гіпок. імені *Para* (оф. *Parmenija, Partenija*) + суф. -ей, а також із рум. апел. *pară* — “груша”. Пор. також болг. жін. ім'я *Пари*, повним еквівалентом якого є *Параскева* (Ковачев 399).

Париґа †. 1772: свідок *Pariha Luka* — Щербовець (ДэжеДел 315). ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Париж — Доманинці. П-ща *Parysz, Parys, Paryz* є у поляків (Rymut II 211). ◀ Угор. фонет еквівалент світського імені гр. пох. *Паріє* (син царя Трої *Пріяма*) (Кнарровá 147). Як п-ще в угорців лексема *Párizs* фіксується з 1428 р. (Kázmér 825), а як антр. *Paris constanten* фігурує 1234 р. у Варадинських реєстрах (RegVar 304). Пор. ще болг. імена *Париз* і *Парис* (Ковачев 400), старопол. ім'я *Parysz* (Rymut II 211).

Парлаг — Св, Мк. 1649: кенез *Parlag Lukacs* — зникле с. Свателець біля с. Дубино (LehBer 839); 1672: кенез *Parlag Orban* — Загаття (LehBer 286); 1704: вдова *Parlag Janosne* — Косино (HodGens 11); 1773: *iudex Joannes Parlagh* — Лохово (Дэже Дел 291); XVIII ст.: присяжний *Joannes Parlagh* — Косино (Удвари-2 301). ◀ Угор. п-ще від апел. *parlag* — “переліг”, а могло виражати “осуд господаря, який занедбав ріллю” (Kázmér 825).

Паропко †. 1607: *Hretz Paropko* — Мирча (UetC 104-8). П-ща *Parobko, Parobkiewicz, Paradziuk* є і в Польщі (Rymut II 209). ◀ Від місц. укр. *парóбок* — “парубок” із оглушеним /б/. Пор. ще старопол. антр. XV ст. *Ioannes Parobiej* (SSNO IV 190).

Парубочий, -чого — Ділове. ◀ Від прикм. *парубочий* — “парубоцький”, “той, що парубкує” (СУМ VI 81).

Парчетич †. 1711: рід *Partsetich* — Білки (LehBer 160). П-ще *Parčetić* є у Хорватії (Leksik 482). ◀ Імовірно, п-ще принесене з Хорватії.

Парчич †. 1602: *Gyurko Parcsics* — Вільшинки (UetC 104-8). П-ща *Parčić, Parčika* є і в Хорватії. ◀ Правдоподібно, п-ще хорв. за пох.

Паршін, -на — Клячаново. Пор. 1581: кр. *Lad. Pars* — Руське Поле (Bélay 211); 1614: кр. *Gr. Parochus* — Теребля (Bélay 203). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ин від ос. назви *парша*, апел. зн. якого — “заразне шкірне захворювання” (СУМ VI 83). 2. Укр. утворення з пос. суф. -ин від якогось староукр. імені на зразок *Паршá, Паршúк*, що мають у своїй основі кал. ім'я *Парфеній* або *Парим* (Керста 123, ВІЛ 90, 173). 2. Від місц. антропооснови *парха* — “кострубата людина” або суф. -ин (Чопей 248).

Пасерб †. 1618: кр. *Andrej Passerb* — с. Щавник на Маковиці (Mars 86). ◀ Від давнього терміна спорідненості *пáсерб* — “пасинок”, “брат чоловіка”, “нерідний син”, “приймак” (Он II 42, Чопей 249) (Гр II 99).

Пасербович — Ужгород. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Пасерб**.

Пасимчук — Криве. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від гуц. терміна спорідненості *пáсимок* — “пасинок” (Гг 144).

Пасич — Ужгород. П-ще *Pasicz* є й у Польщі (Rymut II 211). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. усіч. суф. імені *Пáся*, що з *Палáга* або *Парáска*, яке подибуємо у Францисканській та Йосифінській метриках. Пор. ще серб. жін. ім'я *Паса* та хорв. *Pasa* (обидва вживаються як гіпок. до повних імен *Paraskeva, Aspasija* та ще кількох подібних — Грк 292, Šimundić 542).

Пасіка — Вел.Лучки, Шелестово. Давні місц. писемні пам'ятки в такій формі п-ще не фіксують. На Подг та на Льв п-ще *Pasieka* значиться 1786 р., а Й. Бубак вважає, що воно походить від апел. *pasieka* — “місце, на якому викорчувано ліс”, “теребіж” (Bubak II 21). На пол. землях п-ще *Pasieka* згадується з 1399 р. (SSNO IV 193). ◀ 1. Зв'язок із *лісовою пасікою* (про *бджолину пасіку* в закарп. умовах не може бути й мови) у п-ща **Пасіка** секундарний. 2. Є

підстави твердити, що п-ще утворилося від кал. чол. імені *Паїсій* (ВІЛ 89, Петровский 339), власне від його деривата *Паїсійко* із втратою звука /й/ перед суф. -к-, як і в іменах *Маріка*, *Гафіка*, *Тоніко*...

Пасіцький †. 1775: п-ще *Pasziczky* — Сасово (Szabó 482); 1746: *Йоан Посицький* (Метрика). ◀ 1. Від ойк. *Пасіка*, яких на Зак два, або від співзвучного йому топоапел. *пасіка*. 2. Менш імовірно, що це патр. від п-ща *Пасіка*.

Пасічак — Чорний Потік. ◀ Правдоподібно, укр. патр. із суф. -як від *Пасіка*, тобто “син *Пасіки*”.

Пасічник — Перечин. 1819: п-ще *Pasiecznik* — Бориня на Бойк (ФМ). У XVII ст. п-ще *Posieczny* побутувало на Подг (Bubak II 20). ◀ 1. Можливо, катойк. від назви гуц. с. *Пасічна* (Vincenz 336). 2. Від прикм. *пасічний* — “той, що стосується місцевої *пасіки*, тобто лісосіки”, + субстантивуючий суф. -ик, як у п-щі **Небесник**.

Пасічук — Чорна Тиса, Лазівщина. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -юк від антр. *Пасіка*.

Паска †. 1529: кенез *Paszka Janos* — Лохово (LchAd I 159). ◀ 1. Від усіч. вар. кал. чол. імені *Паскаль*, який у чехів має розмовний вар. *Paska* (Кнаррová 147), або від болг. імені *Паска* чи *Паско*, що зі *Спас* (Ковачев 401). 2. Від назви укр. великоднього ритуального калача *паска*.

Паскар, -ря — Ужгород. Пор. 1819: п-ще *Paskasz* — Бережок на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від пол. апел. *paskarz* — “спекулянт”. 2. Від гуц. апел. *паскарь* — “кошик для паски” (Гг 144). У деяких селах *паскарём* прозивають горбунá (Ж-Н 604). Імовірно, нинішня звукова подoba п-ща **Паскар** є вторинною і виникла внаслідок реетимологізації старопол. п-ща XVI ст. *Pac(z)kar* (SSNO IV 175).

Паскура †. 1572: п-ще *Pazkura* (!) — Заріччя (Szabó 276). ◀ Можливо, від антр. **Паска** + -ура.

Паславський — Мирча, Вел.Березний. 1787: п-ще *Paslawski* — Дністрик, а з 1819 р. — Плав'є, Волосянка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від ойк. на зразок *Паслав* чи співзвучного йому давнього слов. ос. імені (Rymut II 212) + -ський.

Пастелій †. XVIII ст.: свящ. *Pasztélyi* — Мк (HodTör 596). ◀ Угор. утворення з формантом -і від закарп. ойк. *Пастіль*.

Пастеляк — Пр, Вб, Уж. Пор. п-ще закарп. поета кінця XVIII ст. мукачів. каноніка *І.Пастеля* (Недзельський 88). ◀ Угор. прізвищеве утворення з формантом -і від закарп. ойк. *Пастіль*.

Пастиряк †. 1757: *Маря Пастирякова* — Невицьке (ПаПо-1 170). ◀ Укр. патр. із суф. -як

від місц. апел. *пастірь* — “пастух” або “сторож” (Джедел 111).

Пастіль †. 1607: *Pastillu Mikola* — Лікіцари (UetC 604-8); 1682: *Pasztiu* (!) — Домашин (UetC 88-59); 1691: *Jan Pastel* — Вел.Березний (GabPod 157); 1787: п-ще *Pastley* — Щавне на Лемк (Красовський 118). У Польщі є п-ща *Pastel*, *Pastelwicz*, але пол. ономасти пов'язують їх із назвою фарби *пастель* та з колишньою назвою паштету (Rymut II 213). ◀ П-ще перегукується з назвою с. *Пастіль*, яких у Великоберезнянському р-ні щонайменше три — *Бегендятська Пастіль*, *Костьова Пастіль* і *Розтоцька Пастіль*. Однак ні зн., ні пох. апел. *пастіль* незрозуміле. Можливо, його утворено від дієсл. *пастити* в такий же спосіб, як і лексеми *важіль*, *купіль*, *кисіль*...

Пастор — Довге Поле. 1574: п-ще *Pasztor* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Від угор. апел. слов. пох. *pasztor* — “пастух”. На землях Угор. королівства п-ще *Pasztor* уперше згадується 1373 р. (Kázmég 828).

Пасулька — Ір, Вн, Хс, Св. ◀ Антр. **Пасуля** + суф. -ка.

Пасулько — Керецькі. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Пасулька**.

Пасуля — Ір, Вн. ◀ Місц. укр. назва городньої культури *пасуля* “квасоля” (Чопей 349). Для творення п-щ назву *квасоля* використовували і гал. бойки. Пор. 1787 р.: п-ще *Fasolnik*, а 1819 — *Fasolniak* на Бойк (ЙМ, ФМ). У місц. зоонімії клички *Пасуля*, *Фасоля* дають р'ябим тваринам.

Пасюк — Гребля. Декілька п-щ із антропоосовою *Пась-* знає і прикарп. Гуц. Напр.: *Paś*, *Pas*, *Paśak*, *Paśko*. А.Вінценз виводить їх із кал. імені *Павло* (Vincenz 202). Є подібні п-ща, як *Pasiowicz* (1787), у бойк с. Яблулька (ЙМ), п-ще *Pasiuk* є і в Польщі (Rymut II 211). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Пасюк*, яке співвідносилось з повним іменем *Павло* (Керста 122, 135). Оравське п-ще *Paś* так само співвідносять з іменем *Rawel* (Goleb 120).

Патер — Чорнотисово. 1631: гор. *Pater Samuel* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Угор. або пол. п-ще *Páter*, яке в центр. р-нах Угорщини фіксується з 1665 р., походить із лат. апел. *pater* — “католик, чернець, монах” (Kázmég 830). На території Польщі п-ще *Pater* фіксують з XV ст. (SSNO IV 200). К.Римут виводить його від лат. апел. *pater* — “батько” (Rymut II 214).

Патрус — Тч. Пор. 1787: п-ще *Patrosz* — Команча, Чистогорб та ін. на Лемк (Красовський 118). Пор. 1661: кр. *Patruziat Czikota* — Рускова (Bélay 188). П-ще *Ратру(а)* є в Румунії (Iordan 359).

◀ 1. Укр. видозміна рум. п-ща *Pătruț*. 2. Пол. п-ще *Patrus*, яке виводиться з кал. імені лат. пох. *Патрицій*, що в перекладі укр. — “шляхетний” (Rymut II 215).

Патруц — Теремля. ◀ Рум. чол. ім'я *Pătruț* із демін. суф. *-uț*, що відповідає укр. імені *Петрик* (ДумбрМик 124, Ковачев 402, Грк 152).

Патяник — Тч, Хс, Вн. Пор. 1214: *Jacou filius Pata* — ком. Бігар (RegVar 190). Пор. також 1715: кр. *Vaszilyaszka Natyanik* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Відправним пунктом для творення п-ща було, очевидно, давньоукр. кал. ім'я *Іпатій*, власне один із його вар. *Патій*, *Патко* (Керста 115). Безпосередньо твірною міг стати незасвідчений його вар. *Патян*, до якого згодом додався демін. суф. *-ик*. Однак роль такої основи міг виконати також слц. гіпокоризм *Patò*, що кореспондує з повним іменем *Patrik* (Majtán-Rovažaj 220) або болг. гіпокоризм *Патьо*, співвідносний із повним іменем *Павел* (Илчев 383–384).

Паук [рідше — **Павук**] — Мк, Ір. 1787: п-ще *Rauk*, *Rauwik* — Брезова, Пельня, Ізби на Лемк (Красовський 116), Бусовисько, Перегінське та ін. на Бойк (ЙМ). Пор. ще бойк. п-ща 1787р. *Rawkiw*, *Raukow*, *Raukowicz* із сіл Лавочне, Климець, Матків та ін. П-ще *Rauk* є у чехів (Moldanová 166) та хорватів (Leksik 484). ◀ Від бойк. назви комахи *паук* “павук” (Он II 45), а точніше — від давньослов. ос. імені *Паук*, яке постало на основі співзвучної назви комахи. Спільну слов. назву цього інсекта, тобто *паук*, у старосерб. мові вживали як ос. ім'я захисного характеру (ГркРеч 142).

Пафко — Жденьово, Свалява. ◀ Говіркову вимову антр. *Pavko*, що з *Pavel* чи *Pavol* (імовірно, слц.), було закріплено в статусі п-ща. Пор. записи слц. п-щ *Krafčik*, *Ftačnik* замість очікуваних *Kravčik*, *Vtačnik*.

Пахо †. 1618: кр. *Wasko Pachuw* — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1682: *Paha Vaszulj*, *Lukacs* — Пр (UetC 88-59). ◀ 1. Імовірно, від чол. імені *Пахó*, співвідносного з повними іменами *Пахóмій* і *Павлó* (див. ще **Пагута**). 2. Пол. п-ще *Pacho* К.Римут схильний виводити також від давньослов. імені *Пакослав* (Rymut II 196).

Пацан — Мж, Ір, Св. 1787: п-ще *Pacan* — Снітниця та п-ще *Pac* — Кінське, Незнайова, Чарна на Лемк (Красовський 119). Пор. ще 1787: п-ща *Pacau* — Гуманець, *Pacak* — Бусовисько, *Pacajow* на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Pacanowski* згадується 1620 р. (Bubak II 14). П-ща *Pacan*, *Pacanek*, *Pacaniuk* є в різних регіонах Польщі й виводяться зі слов. двоосновного

імені на зразок *Pakosław* (Rymut II 195). ◀ Давньослов. утворення з атрибут. суф. *-an* від гіпок. імені *Пац*, *Паца* або *Пацо*, яке в одних мовах співвідноситься з іменем *Pawel* (Gołeb 119, Ковачев 403), у інших — з *Іпатій* (Керста 136), ще в інших — із *Паителій*, *Паун* (Грк 155), а в деяких — із десятком кал. чол. та жін. імен (Šimundić 444, 541). Чол. імена *Пац*, *Пацко*, як і *Вац*, *Гац*, *Мац*, *Нац*, *Хац*, були поширені в Україні у XVI ст. (Керста 94, 136). На території Польщі утворення з антропоосною *Пац-*, як *Pacanowski*, *Pacewicz*, *Pac(z)ko*, *Pac(z)kowski*, письмово засвідчуються з XIV–XV ст. (SSNO IV 172–176). П-ще *Pățan* є також у Румунії (Iordan 360).

Пацілинець, **-нця** — Вільхівка, Мала Розтока на Ір. ◀ Утворення зі слов. метр. суф. *-инець* від незасвідченого антр. *Паціля* чи *Паціло*, який міг співвідноситися з основою *Пац-* (див. **Пацан**). Пор. пол. п-ще *Pacylek* (Rymut II 195), а також пол. п-ща *Paciela*, *Pacielewicz*, у яких вбачається білор. вплив на антропооснову *Pociel* (Rymut II 258). Можливо, що цю основу засвідчує також запис 1720 р. із с. Рипинний: кр. *Thimothaej Patyila* (Bélay 185).

Пацкал †. 1715: кр. *Paczkal Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Імовірно, від христ. чол. імені лат. пох. *Paschalis* (Šimundić 266).

Пацкан — Хс, Ір, Тч, Мк, Бг, Рх. 1605, 1715: кр. *Jo. Poczkan*, *Lad. Poczkan* — Золотарьово (Bélay 179); 1690: *Jacobus Poczkan* — Кам'янське (Лучкай 16. — 48); 1787: п-ще *Packan* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Пацко*, яке є гіпокоризмом до таких імен, як *Іпатій*, *Пахомій*, *Паскал*, *Паикратій*, *Паителеймон*, *Парфеній*, *Партеній* (Морошкин 148, Šimundić 444), + атрибут. суф. *-an*. Таким іменем могло бути й кал. ім'я *Paczkal* чи *Paskan* (оф. *Paschalis*), яке на Зак також фіксувалося в минулому (КніеРе 73, Bélay 115, 178). 2. Асоціювання з місц. укр. діал. назвою гризуна *пацкан* — “пацюк”, “щур”, напевно, новіше. Доказом цього є суч. закарп. ойк. *Пацканьóво* та похідне від нього п-ще свящ. *Константія Пацкановського* з Мукачева за 1715 р. (HodOkt 637). Його земляка у Вел.Лучках за 1704 р. записано як *Patkanóczy Mihaly* (HodGens 16).

Пацканы — Вб, Пр. Пор. 1682: *Pockanyu* (!) *Ivan* — Ставне (UetC 88-59). Пор. пол. п-ща *Packań*, *Packaniak*, *Packanik*, які К.Римут схильний виводити від пол. кал. імені *Pawel* або від слов. двоосновних імен на зразок *Pakosław* (Rymut II 195). ◀ 1. Суч. вар. п-ща постав із давнішого вар. **Пацкан** під двома впливами:

а) спонтанною угорськомовною тенденцією пом'якшувати кінцеве *lul* у назвах на *-an*, як у випадках *bárányu*, *kapitányu*, *Mokányu*, *Dékanyu*, що з *baran*, *kapitan*, *Мокан*, *Зейкан*...; б) зовнішньою аналогією до угор. назви гризуна *patkányu* — “пацюк”.

Пацко́ — Св. Пор. 1570: *Math. Paczka* — Мукачів (UetC 97-29). П-ще *Pasko* у поляків зафіксоване в 1408–1410 рр. (Rymut II 195). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Пацко*, що є демін. від *Пац* (Керста 94, 136). Див. **Па́цан**. 2. Угор. п-ще *Pasko* — гіпок. від кал. імені *Pál* (укр. оф. *Павло́*). На території Угор. королівства п-ще *Paskó* вперше фіксується 1653 р. (Kázmér 809). 3. Серб.-хорв. ім'я *Пацко*, що є гіпок. еквівалентом до повних імен *Pachomie*, *Pavle*, *Pantelejmon* та ін. (Símundić 444, Грк 155).

Пацкун — Мж. 1787: п-ще *Packun* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Пацко́** + *-ун*. 2. Від місц. укр. назви гризуна *пацкун* — “пацюк, щур” (Чопей 249). Однак поширеність п-ща в Гал XVIII ст. ставить під сумнів цю версію.

Па́цо — Обава, В.Коропець. 1226: *Pasa reus* — ком. Бігар (RegVar 285). Пор. 1499: *пан Юрій Пацьовичь* — Кам'янець (ССУМ II 130); 1787: лемк. п-ща *Pac*, *Pacala*, *Pacan*, *Packanicz* (Красовський 119) та бойк. п-ща *Pacur* — Урич, Майдан, *Paciur* — Ільник, *Paciuk* — Муроване (ЙМ). ◀ Давнє гіпок. ім'я *Пацо*, яке співвідноситься з повними кал. чол. іменами *Павло*, *Пахомій*, *Паптелеймо*, *Іпатій*... (див. **Па́цан**, **Пацка́н**, **Пацко́** та ін. п-ща на **Пац-**).

Па́цо, -ця [дав. — **Па́цкові**] — Вл, Св. Пор. оравське п-ще *Pacio*, яке Т.Голембйовська виводить із імені *Pawel* (Gołęb 119), а також подг. п-ща XVII ст. *Paciata*, *Pacyga* та *Pac(z)ek* (Bubak II 15). ◀ Від тієї ж іменної основи, що й **Па́цо**.

Паш — Хс, Тч. 1214: *...filio Pasche* — ком. Бігар (RegVar 187); 1235: *Pascha ... pristaldus* — Солнок (RegVar 305); 1353: *Pasche domini celebrata* — ком. Земплин (Nagy-1 239); 1547: шл. *Laz.*, *Mat. Pas* — Нове Барово (Bélay 210); 1550: кр. *Ge.*, *Jo.*, *Paul.*, *To. Pas* — Руське Поле (Bélay 211); 1605: кр. *Lad. Paas* — Крайниково (Bélay 174); 1715: кр. *Lad. Paas* — Ясіння (Bélay 167); 1715 і 1720: кр. *Dem.*, *St.*, *Pe. Paas* — Данилово (Bélay 190). На території Польщі антр. *Pasz* згадується 1404 р., а *Paszko* — 1278 р. (Rymut II 213). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Паш*, співвідносного з повним кал. іменем *Павло́* (Керста 136). Чес. п-ще *Paš* так само виводиться від імені *Paš*, що кореспондує з іменем *Pavel* (Moldanová 165). 2. Пол. п-ще *Pasz*, яке виводиться зі слов. двоосновного імені *Pakostaw* (Rymut II 213).

Пашко́ — Мк, Уж, Пр. 1280: *filius Paska* — ком. Земплин (Nagy-1 26); 1370: *Пашко Бортуик* — Львів (ССУМ II 131); 1570: *Thod.*, *Din. Pasko* — Поляна (UetC 53-14); 1570: *Lad. Pasko* — Балашівці (UetC 97-29); 1570: *Petr. Pasko* — Бородівка, *Greg. Pasko* — Бобовище (UetC 97-29); 1592: кенез *Pasko Janos* — Лохово (LehAd I 159); 1574: п-ще *Pasko* — Боржавське (Szabó 416); 1704: кр. *Passko Istvan* — Червеньово (HodGens 15); 1772: присяжний *Joannes Pasko* — Ільниця, *Demetrius Pasko* — Кайданово (Удварі-2 300); 1787: п-ще *Paszko* — Бортне, Вільхова, Радошинці, Тернава на Лемк (Красовський 119) та декілька сіл на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. усіч.-суф. імені *Пашко́*, яке співвідноситься з повним іменем *Павло* (Керста 122). Такої ж думки про пол. кал. ім'я *Paszek* дотримуються пол. та молд. ономасти (Bubak II 21, Żabska 98, ДумбрМик 123). Укр. ім'я *Пашко* — це *Пахомій* (Ж-Н 606) або *Пафнутій* (Сім УкрЧол 315), угор. *Pasko* — *Paschalis* (Ladó 202). У болгар ім'я *Пашко* — *Павелі Парашикев* (Ковачев 403). Як власне чол. ім'я лексема *Пашко* на Зак вживалася досить довго. Напр., 1414: *Pasca et Maria vocatum* — Угля (Nagy-1 142, 143); 1452: шл. *Pasko, Mich. Ztoyka* — Кричово (Bélay 170).

Пашковець †. 1618: кр. *Dimitr Paskouecz* — Петрова на Маковиці (Mars 96). ◀ Від антр. **Пашко́** + патр. суф. *-овець*.

Пашковіч — Мк. 1483: *пан Федко Пашикович* — Рівне (ССУМ II 131); 1542: вл. *Paskauch* (!) — Сірбі (Bélay 196); 1565: *Paskowicz Lech*, а 1567 — *Paskowicz Demetriu* — Дусино (UetC 53-12); 1565: *Kozi Paskowicz, Maxim* — Сусково (UetC 53-12); 1570: *Mich. Paskowich* — Поляна (UetC 53-14); 1545: *Paskovics* — Котельниця (LehBer 370). П-ще *Paszkowicz* на території Польщі згадується 1337 р. (Rymut II 213). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. **Пашко́**.

Па́шкуй — Мукачів. 1640: шл. *Paskul Gregori* — Н.Вишава (Bélay 219); 1665: кр. *Philimon Paskul* — Шайов-Поляна (Bélay 180); 1699: *Paskilyi* (!) *Demeter* — Чинадьово (Maksay 563). ◀ Мадяризований під угор. патр. модель на *-i* вар. рум. п-ща *Paşcul* або укр. п-ща **Пашко́**.

Пашкуляк — Черногорова, Дубриничі. ◀ 1. Укр. метр. із суф. *-як* від укр. андр. *Пашкүля* — “дружина **Пашка́**”. 2. Укр. патр. із суф. *-як* від рум. антр. *Paşcul* або від пол. п-ща 1743 р. *Paszcula* (Rymut II 213).

Пашута †. 1602: *Pasuta Anna* — Кострини (UetC 104-8). Пор. пол. п-ще *Paszut* 1481 р. та п-ща *Paszuta*, *Paszutek* 1555 р., у яких К.Римут убачає кал. ім'я на *Pa-* на зразок *Pawel* або *Pakostaw* (Rymut II 213). ◀ Укр. антр. *Паш*,

ускладнений іменним суф. *-ута*, як у п-щах **Васю́та, Геню́та, Мазю́та, Семешю́та...**

Паюнг — Оноківці. На території Польщі п-ще *Rajak* значиться 1455 р., а похідні — ще раніше (Rymut II 199). ◀ Пол. п-ще *Rajak*, укр. еквівалентом якого є **Паву́к**. Див. ще **Паюнк**.

Паюнк — Поляна. Пор. 1729: *вуд Паюка Олексы* — Стеблівка (HodAd 6). ◀ Пол. п-ще *Rajak*, що з апел. *rajak*, укр. еквівалентом якого є “павук”. На Подг п-ще *Rajak* зафіксоване 1611 р. (Bubak II 15), а в ін. воєводствах Польщі — з XV ст. (SSNO IV 177).

Пéгап — Сухий. ◀ Фонет. структура і морфемна будова п-ща схиляє до думки, що це пол. або серб.-хорв. лексема зі значенням “веснянкуватий”, “плямистий” (пор. пол. *piegi* — “ластовиння”, *piegus* — “плямистий”, старопол. *piega* — “пляма на шкірі” (Rymut II 231), серб.-хорв. *pegav, pegast...* — “т. с.”), однак базового апел. чи бодай твірної основи на зразок *pega* в укр. мові ми не виявили. Оскільки у поляків цього п-ща не зафіксовано, то припускаємо, що п-ще утворене за допомогою суф. *-ап* українцями від персоніф. пол. апел. *piegi* — “веснянки, ластовиння”.

Пека́р, -ря [Упродовж останніх десятиріч наголос перемістився на кореневий голосний: **Пека́рь, -ря**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Ір, Вн, Бг, Хс. 1682: *Pebara Ivan* — Заричово (UetC88-59); 1715: вдова *Pearka* — Іза (Bélay 157); 1772: присяжний *Joannes Pekar* — Куштановиця (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Piekarz* — Шумина на Бойк (ЙМ). Пор. 1715: кріпачка *Pearka* — Іза (Bélay 157). На території Польщі п-ще *Piekarz* згадується з XVI ст. (SSNO IV 235). ◀ Від місц. назви роду заняття *pekař* — “пекар” (Чопей 250).

Пека́рчик — Бг. 1690: свящ. *Peкарczik Ignatius* — Онік (Лучкай-Іс 31). Пор. бойк. п-ще 1819 р. *Pieкарczuk* у с. Смільна (ФМ). ◀ Від антр. **Пекар** + суф. *-чик*.

Пекарю́к — Ділове, Богдан. ◀ Від антр. **Пекар** + *-юк*.

Пекули́нець †. 1715: кр. *Pekulinecz Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1735: п-ще *Pekulinecz* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Укр. утворення з суф. *-и́нець* від місц. андр. *Пеку́ля* — “дружина *Пе́ка*”, по-угор. *Pék*, що в перекладі укр. — “пекар”.

Пелго́вич — Бенедиківці, Червеньово. Пор. 1819: п-ще *Peluhowicz* — В.Тур’є на Бойк (ФМ). ◀ Слов. утворення з патронімним суф. *-ович* від персоніфікованої західнослов. назви *пільха*, тобто *хом’яка, щурá* чи *кротá, польової миші* (пор. пол. *pilch, polcha*, чес. *plch* — “т. с.”) зі специфічною рефлексациєю групи **tlt* на укр.-

угор. прикордонні. Див. ще п-ща **Повх, Повха́п**. П-ще *Pečh* є у поляків (Rymut II 222).

Пелéнка — Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Pele-nyak* — Граб та п-ще *Pelejko* — Волиця, Збоїсько на Лемк (Красовський 119). У Польщі є п-ще *Pielenko* (Rymut II 232). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *пелéнка* — “пелюшка” (Чопей 250, RiegerLemk 97, Гг 145). 2. Від бойк. *пелéнка* — “потік, що падає на колесо лісопилки” (Он II 47).

Пéлех — Перечин, Ужгород. 1570: *Davis, Mich. Pelich* — Мартинка (UetC 53-14); 1705: свящ. *Joan. Peleh* — Добрянське (HodOkt 439); 1715: кр. *Peleh Ivan, Laszlo, Rihur* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ща *Pelech* і *Pielech* — Володж, Поляни, М.Пулави, Воловець, Турянське, Явірник на Лемк (Красовський 119) і п-ща *Pelecha, Pellicha* — Торчиновичі та п-ще *Pelechowicz* — Яблунька на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Pielech* фіксується 1532 р. (Rymut II 232). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім’я *Пéлех*, співвідносне з оф. іменем *Пиліп* (Осташ-3 61). 2. Від укр. апел. *пéлех* — “локон волосся”, “ковтун”, а в метафор. зн. — “старий дід” (Гр III 106, Чопей 250).

Пелеха́ч — Вн, Хс. 1775: п-ще *Pelekács* — Тарна, Веряця (Szabó 395, 546); 1770: п-ще *Пелехач* (Метрика). Пор. ще 1820: п-ще *Pelechaty* — Лучківці на Лемк (ФМ). П-ща *Pelechacz* і *Pelechacz* є і в Польщі (Rymut II 221). ◀ Від загальноукр. *пелеха́ч* — “людина з довгим, густим, скуйовдженим волоссям”.

Пéлеш — Ганьковиця. Пор. 1772: кр. *Thomas Pelles* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108); 1787: п-ща *Pielesz* і *Pielisz* — Должиця, Команча, Липна і Чарна Лемк (Красовський 119), а п-ще *Pelesczak* у Н. та В.Войті в Явірнику (там само). П-ще *Peleş* поширене також у Хорватії (Leksik 493). П-ща *Pielesz, Pieleszak, Pieleszko, Pelesz* та подібні є і в Польщі (Rymut II 232, 221). ◀ 1. Від лемк. *пéлеш* — “скуйовжене волосся” (RiegerLemk 97). 2. Від серб. апел. *пелеш* — “волосся, коса у чоловіка” (Лавр 456).

Пелешич †. 1682: *Pelesitz Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. також 1787: п-ще *Peleszaty* — Побуж та п-ще *Pelesz* — Мшанець на Бойк (ЙМ). П-ще *Pelesić* є і в Хорватії (Leksik 493). ◀ Оскільки суф. *-ич* у Карпатах міг приєднуватися лише до основ на *-а*, то припускаємо південнослов. пох. п-ща.

Пелешів †. 1618: кр. *Michal Pelessow* — Н.Писана на Маковиці (Mars 70). ◀ Від персоніфікованого лемк. апел. *пéлеш* — “скуйовжене волосся” (RiegerLemk 97) + пос. суф. *-ів*.

Пелешкэй [*Пелешкій, Пелешкій*] — Королево, Сасово. 1638: кр. *Peleskei* — Веряця (Szabó

545). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від назви укр. села *Peleske* в ком. Сатмар (Vályi III 45, Kázmér 837).

Пелешкеї (невідм. — Теково. ◀ Транслітерований вар. угор. п-ща *Peleskei* (див. Пелешкеї). Пор. ще 1773: п-ще *Peleskei* — с.Кекенешд у ком. Угоча (ПеПред 314).

Пелешко — Руські Комарівці. 1787: п-ще *Peleszko* — В.Лужок на Бойк, а 1820: п-ще *Peleszkowicz* — Лукавиця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від антр. Пелех або Пелеш + *-ко*. Пор. ще діал. *пелешок* — “віл з довгою шерстю” (Ж-Н 607). Див. ще Пелеш.

Пелушій — Велятин. ◀ Угор. утворення з формантом *-i*. Пох. і зн. основи непевні.

Пелчарський — Імстичово, Хуст, Ужгород. ◀ 1. Слц. п-ще *Pelczarski* наявне і на Ораві (Galęb 121). Від слц. назви роду заняття *plciar* — “плотгон”, “плотар”. 2. П-ще *Pelczarski* і п-ща *Pelczar* та *Pelczarek* є і в Польщі. К.Римут вважає, що вони походять від нім. ос. назви *Pelz*, а та, своєю чергою, — від імені *Baltazar* або від апел. *Pelz* — “кожух” (Rymut II 221).

Пельца — Солотвина на Рх. Пор. 1819: п-ще *Pelc* — Вітрилів на Лемк (ФМ). ◀ Можливо, здр.-пестл. утворення із суф. *-цьо* від хорв. чол. імені *Pelja* чи *Peljo*, яке відповідає повним іменам *Petar*, *Predrag* (Šimundić 445).

Пензелик [*Пендзелик*, *Піндзелик*] — Чертіж, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Penzak* — Біличі (ЙМ) та 1819: п-ще *Penziola* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Пензель + *-ик*.

Пензель [*Піндзиль*], *-еля*. ◀ 1. Очевидно, з бойк. апел. *пэнзиль* — “пензась” (Ж-Н 609, Он II 47) або з пол. апел. *peńdzel* — “пензель”, “помазок для гоління”, що з ним *Pinsel* — “щіточка”. Пор. ще записи 1600 р.: гор. *Sim. Penez* — Вишково (Bélay 216); 1772: кр. *Jossek Penza* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163). 2. Фонет. видозміна пол. п-щ *Peział* та *Peziol*, що від дієсл. *pezić* — “біднішати”, “худнути” (Rymut II 228).

Пензеник [*Піндзяник*] — Кольчино. — Див. Піндзеник.

Пензик — В.Грабівниця. ◀ 1. Можливо, від укр. діал. апел. *пэнзик* — “помазок для гоління” (с. Гошів на Ів-Фр). 2. Пол. п-ще *Pezik*, що з *Peza*, а останнє — від дієсл. *pezić* — “біднішати”, “худнути” (Rymut II 228).

Пенишинець †. 11751: *діакон Петр Пенишинець* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від місц. андр. *Пеніха* — “дружина Пеня”, де *Пеньо* — укр. ім'я *Петро*.

Пеньора — Лопухово. 1819: п-ще *Peniora* — Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ Правдоподібно, від

чол. імені *Пеньо*, що з *Петро* (Илчев 388), + квалітат. суф. *-ора*.

Пеняк — Вб, Пр, Уж. 1567: *Penyak Nezther*, а 1570 — *Paul. Pynyak, Nest. Penyak* — Неліпино (UetC 53-12, UetC 53-14); 1752: *Симко Пеняк* — Дубриничі, а 1759 — *Пеняк васил* — Дубриничі (ПаПо-2 30); 1787: п-ща *Pieniak, Pinyak* — Корчин, *Peniow* і *Pyniow* — Семичів на Бойк (ЙМ). П-ще *Peniak* є на Ораві, а Т.Голембйовська виводить його з апел. *pień* або *pena* (Golęb 121). У Польщі п-ще *Pieniak* фіксують 1365 р. (Rymut II 233). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-як* від гіпок. чол. імені *Пеньо*, що з *Петро* (Илчев 388, Ковачев 405). 2. Від апел. *пеняк* або *пень* — “тупа людина” (Мк). Пор. прикм. *пенякуватий* — “затверділий, запеклий, упертий” (Ж-Н 608), гуц. *пéнявий* — “повільний” (Гг 145). 3. Пор. також старопол. п-ще *Pieniak* із XIV ст. (SSNO IV 238), яке К.Римут виводить від апел. *pień* — “пень” (Rymut II 233), хоча п-ще *Peniak* він пов'язує з апел. *pena* — “пеня”, “штраф” (Rymut II 222).

Пенякович †. 1570: *Penyakowych* — В.Ворота (UetC 53-14), а 1648: *Peniakouich Andri, Dmicz, Onufri* — Н.Ворота (Maksay 538, 539). Пор. пол. п-ще *Pieniekiewicz* (Rymut II 233). ◀ Від антр. **Пеняк** + *-ович*.

Пепинець †. 1715: кріпаки *Perinecz Andri, Ivan*, вдова *Polahna Perincsika* (напевно, *Пеничіха*) — Ізки (Bélay 155). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від чол. імені *Пена*, яке у хорватів співвідноситься з повними іменами *Petar, Predrag, Josip...* (Šimundić 445), а у чехів — з іменем *Jozef* (Кпаррová 148). 2. Пол. п-ще *Pera* та споріднені походять від апел. *pera* — “губи”, “балакун”, “базікало” (Rymut II 223).

Пера †. 1682: *Peru Lazur* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ 1. Південнослов. чол. гіпок. ім'я *Пера* або *Перо*, що у болгар, сербів та хорватів відповідає повному імені *Петър, Петар, Перегрип* та ще кільком паронімним іменам (Илчев 389, Грк 156, Šimundić 445). 2. Менш імовірно, що це слц. апел. *pera* — “губа”, оскільки у сусідніх гов. слц. апел. мови відповідником цієї лексеми є локалізми *gamba* та *varga*. Реальне функціонування антр. **Пера** в Укр. Карпатах підтверджують п-ща XVIII ст. *Perun* у с. Мізунь, *Peranicz* у с. Бітля (ЙМ) та деякі ін.

Пергач — Коритняни. 1682: *Perhats Ivan* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ща *Perhacz, Perchar* — Барвінок, Вислік Вел., Улюч, Ялин на Лемк (Красовський 120). ◀ Від бойк. або лемк. апел. *пергач*, *пирьгач* — “кажан” (Гр III 108, Он II 62, AGB I 78, RiegerLemk 98).

Перговіч — В.Ворота. Пор. гуц. прикарп. антр. *Pyrha, Pirhan* (Vincenz 454). ◀ Слов. патр. із суф. -ович від антропооснови *перг-* або *прг-*. Правдоподібно, це давньослов. побажальне ім'я *Пърго* (< болг. *пъргав* — “жвавий” — Илчев 413), споріднене з серб. прикм. *пргав* — “гарячий, запальний, нестримний” та ім. *пргавиц* у тому ж зн. В укр. мові цю основу можна вбачати в діал. лексемі *перга* — “квітковий пил, який приносять бджоли до вулика” (Гр III 108), а може, й у гуц. *прига* — “собака” (Vincenz 454).

Перда †. 1775: п-ще *Perda* — Мала Копаня (Szabó 393). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *пердіти*.

Пердук — нині п-ще **Пердук** збереглося переважно серед гр.-католик. угорців Ужгородського р-ну. XVIII ст.: кр. *Perduk* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ук від антр. *Perda*, засвідченого 1775 р. у Малій Копані (Szabó 393), та в гуц. п-щах *Perdij, Perduch* (Vincenz 470). Див. ще **Пірда**, а також старопол. антр. *Pierdak* (SSNO IV 240).

Пердун †. 1715: вдова *Perdunka* — Рипинний (Bélay 184). На території Польщі п-ще *Pierdun* згадується 1666 р. (Rymut II 234). ◀ Від загальноукр. апел. *пердун* — “той, що спускає вітри” (Гр III 108). Пор. старопол. жін. назву 1461 р. *Pierdzieńska*, чол. назву 1479 р. *Pierdziech* та чол. назву 1497 р. *Pierdoń* (SSNO IV 241).

Пердяк †. 1715: кр. *Ge. Pergyak* — Синевир (Bélay 200). На території Польщі п-ще *Pierdziak* згадується 1620 р., а *Pierdziakovic* — 1696 р. (Rymut II 234). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Перда**.

Перебздяк — Вб. XVIII ст.: *Perebsztyák* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Місц. укр. апел. із суф. -як від дієсл. *перебздіти*, тобто назви за діяльністю (див. **Бздуніч**). ◀ Можливо, цю основу треба вбачати також у бойк. п-щі 1819 р. *Perebźdyn* із с. Церківки Долинського р-ну (ФМ). Пор. ще старопол. п-ще 1415 р. *Przebździbłoto* (SSNO IV 356).

Перебзяк — Вб. ◀ Новий, евфемістичний вар. п-ща **Перебздяк**.

Перевзяк — Вб. ◀ Осучаснений вар. п-ща **Перебздяк**.

Перевузік — Мк, Уж. 1720: кр. *Fr. Pereviznik* (!) — Вучкове (Bélay 220). П-ща *Przewoznik, Perewoźnyk* є і в Польщі (Rymut II 310). ◀ Місц. вар. назви (зі збереженням голосного /y/ в корені слова) відповідно до загальноукр. апел. *перевізік* (Гр III 112). Лексема *перевузік* біля Хуста і біля Мукачева згадується у XVII ст. (ДежеДел 112).

Перега́ня — Тячівські Лази. ◀ Новіший вар. п-ща — *Перега́ня* (див. **Перегі́ня**), який виник через бажання точніше записати укр. діал. вимову антропоніма.

Перега́нич [*Перега́нич*] — Вишково. ◀ Укр. утворення з суф. -нич п-ща **Перега́ня** або від катойк. *перега́ня* — “жінка або чоловік із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр.”.

Перегі́ня [*Перега́ня*] — Біловарці, Ганичі, Добрянське. ◀ Від катойк. *перега́ня* — “жінка або чоловік із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр”.

Перегі́нець [*Перега́ниць*], -ниця — Березово. Пор. 1819: п-ще *Perehyucz* (!) — Воля Болехівська на Бойк (ФМ). П-ща *Perehiniec, Perehinczuk* є і в Польщі. К.Римут кваліфікує їх як укр. (Rymut II 307). ◀ Від катойк. *перега́нець* — “виходець із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр”.

Перегі́нський [*Перега́нський*] — Вишково. Пор. 1442: *Johannes Przegiński* (SSNO IV 367). ◀ Від гал. ойк. *Перега́нське*.

Перегра́н — Ужгород. 1420: *nan Janь Peregrimъ* — Кам'янець (ССУМ II 135); 1787: п-ще *Peregrum* — Чарна, Лосє, Тилич на Лемк (Красовський 120). На Подг п-ще *Peregrimus* засвідчене 1769 р. (Bubak II 24). ◀ Від заст. кал. чол. імені *Перегра́н* (ВІЛ 260, Справочник 445, Кларрова 148), співвідносного з апел. *пілігрим* — “прочанин”, “мандрівний богомолець”. На Зак апел. *перегра́н* згадується у XVII ст. (ДежеДел 112).

Передарю́к — Ясіня, Чорна Тиса. У прикарп. гуцулів є п-ща *Perederko, Perederkiv*, які А.Вінценз виводить з дієсл. *передє́рти* (Vin cenz 506). ◀ На нашу думку, п-ще легше виводиться від місц. апел. *передарь* — “передній, передовик” (Ж-Н 614), “той, що веде перед” (Уж), хоча воно може бути відгомоном якогось давньослов. імені на зразок *Predrag, Predilo, Predmir* (Smailović 44).

Перекста — Пр. ◀ Від місц. апел. *перекста* — “вихрест”, “той, що перехрестився з однієї віри (як звичайно, з юдейської) на іншу” (Пр). Пор. пол. п-ща XV ст.: *Przekrzta, Przechrzta, Przechrzest...* (SSNO IV 359). Пор. пол. п-ща XV ст. *Przechrzta, Przechszta, Przekuta* (Rymut II 305–306).

Перелесник †. 1618: кр. *Perelesznik Ivan* — Н.Свидник на Маковиці (Mars 68). ◀ Від апел. *перелє́стик* — первісне зн. якого “спокусник”, “біс у вигляді вогняного змія” (Гр II 124).

Перелетич †. XVIII ст.: кр. *Pereletics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Слов. утворення з суф. -ич від антропооснови *Перелє́та* — правдоподібно, “назва рослини *перелє́ста*” (Гр III 124).

Переложник †. 1728: *солтес Андрей Переложникъ* — Звала у Слц (ПаПо-1 182). У

хорватів поширені п-ща *Preložnik, Preložnak, Preložnjak* (Leksik 530), пов'язані з дієсл. *pereloziti* — “перекласти” або з хорв. апел. *prelog* — “переліг”, “цілинник”. ◀ Укр. утвор. — з суф. *-ник* від ім. *pereloz* — “корчі, судороги” або від *perelig* — “цілина”.

Переня †. 1600: кр. *Gr. Perenie* (!) — В.Руна. ◀ Імовірно, укр. патр. утворення з формантом *-еня(m)* від антр. *Перин* (див. **Перович**).

Пересоляк — Порошково, Тур'я Бистра. XVIII ст.: *Pereszolyak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від дієсл. *peresoliti*, власне, від ім. *peresil*. Пор. давню приказку “Недосіл на столі, пересіл на голові” (Гр III 137). 2. Можливо, що спочатку твірна основа пов'язувалася з давнім слов. апел. *prásol* — “дрібний торговець соленою рибою” (Гр III 402), “перекупник солі” (Bubak II 37).

Переста — Мк, Св, Уж, Ір. 1699, 1704: кр. *Pereszta Janos* — с.Облаз коло Визниці (LchBcr 639, HodGens 11); 1773: *Michael Pereszta* — Шелестово (ДжеДел 311). ◀ Від місц. укр. апел. *переста* або *перекста*, що відповідає загальнонац. — “перехрест” (Гр III 143). Пор. ще запис 1601 р. *Perechrysta Stephan* (Тупиков 130). Див. ще **Перекста**.

Перестай †. 1704: *Pereszta Jurko* — В.Тибава (HodGens 5). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від антр. **Переста**. 2. Менш імовірно, від дієсл. *perestati* — “зупинитися”, “перегородити”.

Перец, -реца — Хс, Тч, Ір. ◀ Від давньоєвр. чол. ос. імені *Перец* (Справочник 39), первісне зн. якого було “роздертя”, “обрізаня” (“Рідна мова”. — 1938 р. — № 11. — С. 445, Трубачев 34). П-ще *Peres* є і в Хорватії (Leksik 495).

Пéрець [*П'іриць*], *-рця* — Липча, Липецька Поляна, Липча-Липовець. Пор. 1715: кр. *Perici Prodan* — Липча (Bélay 172). Пор. ще: вдова *Perczo (Percze) domina* — Стремтура (Bélay 202). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. апел. *п'іриць* “родима пляма” (Ір). 2. Від місц. мадяризму нім. пох. *néreç* “бублик” (Чопей 256). За М.Казмиром (Kázmér 840), угор. п-ще *Peres* походить від п-ка особи, яка випікала *néreç*, тобто “бублики”. Див. ще п-ща **Перцович, Перчак, Перчук**.

Перечин †. 1444: шл. *Perechen* — Борзова в ком. Сатмар (MaksaySz 119); 1607: *Pereczy* (!) *Janko* — Оноківці (UctC 104-8); 1715: кр. *Mich. Precsina (Precsinye)* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Jo., Mich. Pereszen* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від давньослов. антропооснови *Переча*, яка у східнослц. м. Михайловці 1266 р. згадується як *terra domini*

Perecha (Стрипский-1 28), тобто “земля чи володіння Ужгородського жупана пана *Перечі*”. Основа *Переча*, окрім кореня *Перед-* (пор. давні слов. імена *Передслава, Передмирь* — MalesBud 104-105), містила також суф. *-ча(m)*. Отже, первісний вигляд основи був східнослов., повноголосний — *Передчат-*.

Перечинський — Ярок, Дравці, Ужгород. ◀ Від антр. **Перечин** або від ойк. *Перечин* + суф. *-ський*.

Пéреш — Іршава, В.Бігань. 1600: гор. *Jac., Mate Peres* — Вишково (Bélay 216); 1696: гор. *El., Lad. Peres* — Хуст (Bélay 152). ◀ П-ще, яке вперше згадується 1391 р. (Kázmér 842), походить від угор. апел. *peres ~ pörös*, що в перекладі укр. — “захисник прав короля або якоїсь іншої високої особи”. Ми вважаємо, що закарпатоукр. п-ще **Пéреш** — це хорв. гіпок. чол. ім'я *Pereš*, співвідносно з повним іменем *Petar* (Šimundić 445). До речі, п-ще *Peres* та кілька споріднених із ним відомі і в Хорватії (Leksik 496).

Пéринець [*П'іриниць*], *-нця* — Вишково, Кольчино. 1715: вдова *Perinczowa Anna* — Присліп (Bélay 181). П-ще *Perines, Perinac* та деякі інші, споріднені з ними в своїй основі, є в Хорватії (Leksik 497). ◀ 1. Від антр. *Пера*, що є серб.-хорв. гіпок. вар. чол. імені *Петар* (укр. *Петро*), + *-инець*. 2. Від слц. метафоризованого апел. *pera* “губа” + суф. *-инець*.

Пéрич — Ужгород. Як і попереднє, п-ще *Perić* та кілька його споріднених поширені в Хорватії (Leksik 497). ◀ Від чол. чи жін. імені *Pera*, тобто *Петро* чи *Пётра*, або від слц. апел. *pera* “губа”.

Періг [*Перу'х*], *-рога*. — Див. **Пиріг**.

Перо — Чинадьово. 1570: *Fr. Piero* — Мукачів (UctC 97-29). Можливо, сюди і п-ще голови родини з Сімирок за 1682 р. *Peru Lazur* (UctC 88-59). ◀ 1. Фономорфол. видозміна п-ща **Пéра** за аналогією до укр. імені *Петро*. 2. Наслідок переосмислення загальноукр. апел. *перо* (Гр III 146).

Перович †. 1570: *Perovicz Stephan* — В.Ворота (Maksay 597), а також п-ще родини *Fran. Piero* з Мукачева цього ж року (UctC 97-29). П-ща *Perowicz, Perow, Perowski* є і в Польщі (Rymut II 223). ◀ Усі вони, як і п-ще *Perović*, походять від серб.-хорв. імені *Пера*, тобто *Петро*. Напевно, звідти походять і гал. бойк. п-ща 1787р. *Peryk* — Славське, *Peryn* — Мізунь, *Peren* — Княжолука (ЙМ).

Перожук — Ділове. — Див. **Пирожук**. Пор. 1787: п-ще *Perozka* — Шкляри на Лемк (Красовський 122). ◀ Можливо, якийсь вплив на таку письмову передачу п-ща мав і пол. апел.

pierog “вареник”, “пиріг” та пол. п-ще *Pieróg* (Rymut II 234).

Пéрун — Торунь, Присліп. 1787: п-ще *Perun* на Бойк, *Perun* і *Piorun* — Репедь, Турянське, Ждиня, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ, Красовський 120). П-ще *Perun* є і в Польщі (Rymut II 241). ◀ 1. Від назви праслов. бога грому і блискавки *Перун*. 2. Від бойк. апел. *перу́н* у бойків у зн. “грим” (Чопей 257, Он II 57). Звідси й лемк. п-ще *Perunski* 1787 р., що в с. Крижівка (Красовський 120). На території Польщі антр. *Pierun*, *Piorun* фіксуються з XIV ст. (SSNO IV 250).

Перцо́вич — Дубриничі. П-ще *Percowicz* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 531), п-ще *Purcak* — у лемк. с. Пулави з 1787 р. (Красовський 122), а п-ща *Perc*, *Percac*, *Percan*, *Percic*, *Percovich* — у Хорватії (Leksik 495). Пор. ще 1787: п-ще *Piercyt* — Біличі, Нагуєвичі (ЙМ) та *Percel*, *Percela*, *Percic*, *Percil* — у Хорватії (Leksik 495). ◀ Очевидно, укр. патр. утворення з суф. -ович від антр. **Пéрець**.

Перча †. 1609: п-ще *Pertha* — Підвиноградів (Szabó 410); 1689: кр. *Percse Simon* — Барц (Bélay 123). Тут же за 1689: *Perczen Angelino*; 1715: *Perczo Szimion* — Говдпоток (Bélay 147); 1787: п-ще *Perch* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, від антр. **Пера** за допомогою суф. -ча(т). 2. Можна припустити, що п-ще **Перча** (а жива укр. вимова могла мати вигляд і *Пі́рча* чи навіть *Пы́рча*) становить застиглу форму род. відмінка антр. **Пирч**.

Перча́к — Бобовище, Щасливе, Люта. Пор. 1778: п-ща *Purcz*, *Purczak* — Квятонь, Прусик, Мощанець, п-ще *Pircz* — Селиська та *Pirczak* і *Pirczek* — Райське на Лемк (Красовський 123). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -як від серб.-хорв. чол. імені *Perka*, *Perko*, *Perac*, *Perco*, *Pereš*, *Перчо*, які співвідносяться з повним іменем *Petar* (Ковачев 406, Šimundić 445). 2. Утворення з тим же суф. від п-ща **Пирч**, в основі якого лежить карп. назва некастрованого цапа *перч*, *пирч* або *пырч* (Гр III 147, Гр 147). 3. Подг. п-ще 1645 р. *Perc* Й.Бубак виводить від апел. *perc* — “стрімка стежина на узгір’ї” (Bubak II 23).

Перчу́к — Вел.Ком’яти. П-ще *Perczuk* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 491). ◀ Від тієї ж основи, що й **Перча́к**. Пор. ще 1705: *Percsu Toder* — Барц (HodOkt 459).

Перша †. 1475: *Perse alio nomine Ficha* — Джулешті (Bélay 142); 1542: вл. *To. Perse (Perseeh)* — Джулешті (Bélay 142). ◀ 1. Від антр. **Пера** + суф. -ша. 2. П-ще *Piersza* відоме і в Польщі, а К.Римут виводить його від дієсл. *pierszeć* “простити” (Rymut II 235).

Пестрю́га [*Пустрю́га*] — Забродь. Пор. 1787: п-ща *Pestrak* і *Pestrah* — Босько, Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. назви риби *пестрю́га* “форель” (Гр III 148), яка у румунів звучить як *răstruga*, в угорців — як *pisztrang*. Стосунок п-ща до місц. укр. апел. *пистраг’у*, лемк. *пістряк* “ластовиння” та ін. подібних (Гр III 188) чи до гуц. назви хвороби *пістрék* “рак шкіри” (Гг 150) віддалений.

Петак [рідше — **Пéтак**] — Буштино, Свалява. 1570: *Aug. Petak* — Неліпино (UetC 53-14). Пор. 1733: кр. *Gyurka Petakovics* — Коцура в Бачці (ПеПред 324). Пор. ще 1712: *Pitak* — Раковець: (Szabó 458). П-ще *Petak* є і в Польщі (Rymut II 225). ◀ 1. Хорв. гіпок. ім’я *Petak* або угор. *Peták* чи чес. *Peták*, що відповідають повному імені *Petar*, тобто *Петро́*, або ще кільком іменам із ініціальним *Пе-* (Šimundić 445, Ladó 204, Moldanová 169). У Хорватії поширені п-ща *Petak*, *Petaković* (Leksik 500), а в старопол. мові XV ст. фіксуються антр. *Piet* і *Pieta* (SSNO IV 245). 2. Від серб.-хорв. апел. *петак* — “п’ятниця”. 3. Від місц. укр. назви піджака *петак* (Гр III 148).

Пета́х — Мк, Ір, Пр. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Петак** або дериват із суф. -ах від гіпок. чол. імені *Peta* чи *Peto*, співвідносних з іменем *Petar*, тобто *Петро́* (Šimundić 445).

Петейчу́к [*Питичу́к*] — Руське Поле, Теребля, Вишково. Пор. 1607: *Petteka Kondra* — Порошково (UetC 104-8); 1787: п-ще *Peteuko* — Завадка Руська, Кам’яна на Лемк (Красовський 120). Пор. також 1478: *Pethee (Pethew, Petheo)* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Від антр. *Петейко* (див. вище), яке може бути бойк. рефлексом пестл. імені *Петенько* чи якогось ін. деривата від імені *Петро́*. Пор. ще укр. ойк. *Петейці* у сх. Слч.

Петев †. 1603: *Петев Яиош* — Бенедиківці (ЛелПам 223). Пор. 1478: п-ще *Pethew, Petheo* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Імовірно, з угор. гіпок. чол. імені *Pető* (< чол. ім’я *Péter*), яке закладене як твірна основа і в п-щі угор. поета *Petőfi*.

Петелка †. 1775: п-ще *Petelka* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від місц. укр. *петелька*, що є здр. від *петля* — “сітка з мотузків, у якій носять їсти в поле” (Гр 148).

Петелканич †. 1682: *Petelkanits Ivan* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Петелканич* — “дружина Петелки”.

Петéнько [*Питі́нько*] — Ір, Хс, Вн, Пр. Живучим є прагнення записувати п-ще у вигляді **Петенко**. 1549: гор. *Gr.*, *Lad. Pethenk, Pethenkof* — Хуст (Bélay 151); 1603: *Паля Петенкова* — Бене-

диківці, 1561: кр. *Mich. Pentenko*, а 1605 — кр. *Lad. Petenko* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Petenko* і *Petejko* — Завадка Руська на Лемк (Красовський 120). П-ще *Petenko* є і в Польщі (Rymut II 225). ◀ 1. Укр. здр.-пестл. ім'я *Петенько*, співвідносне з повним іменем *Петро*, як *Гриценько*, *Митенько* з *Грицем*, *Мител*. Пор. також слц. розм. ім'я *Petinko* (SSJ VI 145). 2. Можливо, твірною основою п-ща став антр. **Петеня(т)**.

Петеня †. Пор. 1216: *Petenad reus* (RegVar 187); 1470: п-ще *Pethenyue* — Карачин (Szabó 379); 1574: п-ще *Petenie* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Укр. патр. утворення *Петеням* із суф. *-ям*. Див. ще **Пéтер**. Пор. ще 1353: *Petenyei Laszlo* — Дравці в ком. Берг (LehBer 207).

Пéтер, -ера — Білки. 1314: *a Petro filio Petri dicti Petene* — Земплин (Nagy-1 43, 103); 1600: кр. *Jo. Peter* — Теремля (Bélay 203); 1715: кр. *Jo. Peter* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від нім. або слц. чол. імені *Peter* чи його угор. еквівалента *Péter*.

Пéтерлик — Пузняківці. ◀ Українізований вар. нім. п-ща *Peterlich*, що з демін. імені *Peterle*, + суф. *-ich*. П-ща *Peterlik*, *Peterlic*, *Peterlich* і *Peterle* є і в Хорватії (Leksik 501), а також у Польщі (Rymut II 243).

Петерман †. 1419: шл. *Petherman f. Pe.* — Шієв (Bélay 189); 1542: вл. *Sim. Petherman* — Барц (Bélay 123); 1604: вл. *Hel. Peterman* — В.Селище (Bélay 196); 1645: кр. *Peterman Kosztin* — Крачуново (Bélay 169). П-ще *Peterman* фіксується з XIV ст. і на території Польщі (SSNO IV 269). ◀ П-ще, ймовірно, нім. пох.

Петечел, -ела — Хс. ◀ 1. Від антр. **Петич** + рум. демін. суф. *-el*. 2. Від місц. рум апел. *petecel* — “вовняний піджачок” (Тч), співвідносного із закарпатоукр. апел. *nétek* — “т. с.” (Гр III 148).

Петечела — Руське Поле. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петечел**.

Пéтик — Ужок. ◀ Від антр. *Петьо* “Петро” + *-ик*.

Петин †. 1574: п-ще *Petin* — Виноградів (Szabó 422). Пор. 1478: п-ще *Pethew* і *Petheo* — Холмовець (Szabó 365). Пор. ще п-ще *Petin* у Польщі (Rymut II 225). ◀ Від антр. *Петя*, що з імені *Петро*, + *-ин*. Пор. 1213: *Peta pristaldus* — ком. Бігар (RegVar 156). Пор. також слц. гіпок. ім'я *Peta* та угор. гіпок. *Peta*, що від *Peter* і відповідно *Péter* (Majtán-Považaj 220, Ladó 204).

Петинько [рідше — **Петинько́**] — Вн, Ір. 1720: кр. *Nic. Petinco* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Петенько**. Пор. болг. жін. здр. ім'я *Петенка* від *Петена* чи *Петя* (Ковачев 407).

Петич †. 1437: *Iwko filius Pethych* — Коромля (Nagy-1 341); 1715: кр. *Petics* (*Peticsak*) *Simon* —

Руське Поле (Bélay 212). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Петя* (див. **Пéтах**). 2. Угор. гіпок. ім'я *Péter*, яке фіксується 1462 р. (Kálmán 64, Kázmér 846).

Петичко †. 1699: *Peticska Fedur* — Свалява (Maksay 571); 1787: п-ще *Peticzka* — Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антр. **Пéтик** або **Петич**.

Петій — Уж, Хс. 1545: п-ще *Pethi* — Підвиноградів (Szabó 480); 1715: кр. *Peti* (*Petics*, *Peticsak*) *Simon* — Руське Поле (Bélay 112). ◀ Імовірно, угор. або болг. гіпок. ім'я *Peti*, співвідносне з повним іменем *Péter* (Ladó 204, Kázmér 849, Ковачев 407).

Петійчак †. 1715: кр. *Peticsak Simon* — Руське Поле (Bélay 112). ◀ Позаяк одну й ту ж особу записано і як **Петій**, і як **Петич**, і як **Петичак** (див. **Петій**), вважаємо, що п-ще є дериватом антр. **Петій**.

Петійчук — Тч. ◀ Вар. п-ща **Петейчук**.

Петішко [рідше — **Петішка**] Мирча, Дубриничі. ◀ Укр. демін. утворення з суф. *-ко* від незасвідченого антр. *Петіш*, що з імені *Петро*. Пор. пол. п-ще *Pieteszko* (Rymut II 236).

Петканич — Довге, В.Студений, Мукачів. 1787: п-ще *Petkanicz* — Хашів на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: п-ще *Pitkanics* (!) — Ужан (ПеУрб 125). Пор. ще запис XVIII ст.: кр. *Pitkanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Петкания* “дружина *Петка*” + *-ич* або від хорв. чи макед. жін. імені *Petkana*, співвідносного з чол. іменем *Petar* (Šimundić 543).

Петко †. 1537: *Martini filii Pethk* (!) — ком. Земплин (Nagy-1 267); 1682: *Petku Ivan, Gyurko* — Стричава (UetC 88-59). Пор. 1498: *пану Станиславу Петковичу* — Вільна (ССУМ II 140); 1715: кр. *Pe. Petkova* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1743: п-ще *Petka* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Петко*, співвідносне з повним іменем *Петр*, представлене в кількох слов. мовах (Илчев 391, Колесник 9, Ковачев 408, Грк 156, Šimundić 446, Rymut II 225) і навіть у неслов. (Ladó 204). Пор. староукр. імена *Петко*, *Петевко* (ССУМ II 143). Пор. ще старопол. жін. назву XV ст.: *domina Katherina alias Pithkowa* (SSNO IV 246).

Петлак — Косівська Поляна, Кобилицька Поляна. 1787: п-ща *Petlak*, *Rytlak* — Орів та *Rytlowicz* — Побук на Бойк (ЙМ), *Rytlowany* — Дидня, Яблониця Руська, Явірник Руський на Лемк (Красовський 122). П-ща *Rytlak*, *Rytlowicz*, які Й. Бубак виводить із пол. апел. *rytel* — “мішок” (Bubak II 41), у XVIII ст. зафіксовані на Подг ◀ 1. Утворення з суф. *-ак* від персоніф. апел. *питель* — “млин, який меле борошно,

мілко просіваючи його” (СУМ II 368). У пол. мові лексема *pytel*, крім цього, ще й “пустомеля, базікало”. Голосний /e/ в корені п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції /и/. На пол. землях п-ща *Pytel*, *Pytyl*, *Pytelko* згадуються з XV ст. (SSNO IV 404). 2. Від болг. апел. *петел* — “півень” + -ак. У Болгарії також поширені п-ща з цією основою: *Петелов*, *Петелко*, *Петлев*, *Петлов*... (Илчев 391).

Петракович — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Petrak* — Середнє Вел. (Красовський 120). ◀ П-ще *Petraković*, яке поширене й у Хорватії (Leksik 502), утворене за допомогою патр. суф. -ович від південнослов. чол. імені *Петрак*, що від *Петар* (укр. *Петро* — Грк 157, Ковачев 408).

Петралевич і Петралович †. 1648: *Petralewich Iuan* — Задільське та *Petralowich Artim* — В.Ворота (Maksay 536, 549). ◀ Очевидно, від антр. *Петраль* + патр. суф. -евич і відповідно патр. суф. -ович.

Петраль †. 1567, 1570: *Wicz Petrall*, *Tom.*, *Greg. Petral* — Н.Ворота (UetC 53-12, UetC 53-14). Пор. старопол. антр. 1472 р. *Petrus Potral* (!) (SSNO IV 261, Rymut II 243). ◀ Імовірно, чол. ім'я *Петро* з рідкісним квалітат. суф. -аль.

Петран †. 1689: кр. *Petran Aleksza* — Говд-поток, *Petran Gate* — Хотинешті (Bélay 146, 149); 1715: кр. *Jo. Petran* (!), *Peter* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Petraniw* — Перегінське на Бойк (ЙМ), є воно і в Польщі (Rymut II 243). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Петран*, співвідносне з *Петро* (Керста 123). Ім'я *Петран* див. у записі 1672 р.: кр. *Dzurdzsa Petran* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. також серб.-хорв. та болг. чол. ім'я *Петран* (Грк 157, Илчев 391). 2. Антр. *Петро́* + атрибут. суф. -ан.

Петра́нич — Хуст. 1449: *Iwan Petronicz* (!) — Тарна (Nagy-2 444); 1649: кр. *Petranicz* — Росші (LchBer 679). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Петра́ня* — “дружина *Петра́*”. 2. Від жін. імені *Петрана*, поширеного у південнослов. народів (Илчев 392, Грк 293, Šimundić 543), + -ич.

Петранчук — Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. *Петран* + -чук.

Петрач †. 1437: п-ще *Petrach* — Ремети (Nagy-2 338); 1699: *Petracsi Ferencz* — Н.Ворота (Maksay 596); 1787: п-ще *Petracz* — Бітля, *Petraczko*, *Petreczko* — Н.Стинава, а *Petreczkow* — Лопушна на Бойк (ЙМ), є воно і в Польщі (Rymut II 241). ◀ Від антр. *Петро́* за допомогою рідкісного атрибут. суф. -ач, як у п-щах на зразок *Голінка́ч*. П-ще *Petrač* поширене в Хорватії (Leksik 502).

Петра́ш — Мж, Хс, Вн. 1359: *пашъ пстраишь* — Перемишль (ССУМ II 141); 1437: *Georgius filius Petrach* — Ремети (Nagy-2 338); 1678: кр. *Josip Petras* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1726: *Петраш Бабинцов* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Pietrasz* — Липовець, Явірки на Лемк (Красовський 120), Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Петраш* від оф. імені *Петро*, яке на Зак фіксується щонайпізніше з XVI ст. (Bélay 118, 159, 187). Ім'я *Петраш* відоме також болгарам, сербам, молдованам та угорцям (Илчев 392, Грк 157, ДумбрМик 123, Ladó 204).

Петрашинець †. 1715: кріпаки *Jo.*, *To. Petrasinecz* — Тересва (Bélay 204); 1787: дяк *Тересувски*, *Петрашинець Юра* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Фонет. відозміна метр. *Петрашинець*, тобто “*Петрашин* син”, інакше — “син *Петра́шки*” (див. *Петра́ш*).

Петра́шко — Ір, Мж, Вн. 1648: *Andri Petrasko* — Н.Ворота (Maksay 538); 1638: шл. *Petrasco Bud* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Давньоукр. чол. гіпок. ім'я *Петра́шко*, що від *Петро* (Керста 124). Ім'я *Петрашко* здавна відоме також південнослов. народам (Maretić II 95, Грк 157, Илчев 392). У Перемишлі згадується 1359 р. (ССУМ II 140).

Петрашович †. 1715: кр. *Paul. Petrasovecz* — Ясіння (Bélay 167); 1751: *парох Лука Петрашович* — Ужок (Гаджега-Уж 171). ◀ Від антр. *Петра́ш* + -ович.

Петращук — Рх. 1755: *петращук Василь* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. *Петра́ш* + -чук або від антр. *Петра́шко* + -юк.

Петрей †. 1693: п-ще *Pettei* — Нове Село на Вн (Szabó 507). ◀ Від антр. *Петра* + суф. -ей.

Петре́цький [*Петре́цкий* — Рх, Уж та *Петре́цький* — Уж] — Рх, Уж. 1680: кріпаки *Petreczki Ivan*, *Lazur* — Ділове, а 1696 р. — кр. *J. Petreczki* — там само (Bélay 208). Пор. також записи п-ща *Pietrecki* в Польщі (Rymut II 242). ◀ Гуц. вимова п-ща **Петри́цький** (з обниженою артикуляцією голосного /и/ та ствердінням суф. /ць/) закріплена в функції оф. п-ща. На утвердження саме такого написання п-ща (*Петре́цький*, а не *Петри́цький*) вплинуло й те, що угор. традиційна графіка не має засобів для відтворення укр. наголошеного /и/ та пом'якшеного /ць/. Первинний вар. п-ща, тобто **Петри́цький**, утворено від антр. *Петрич* + -ський (див. ще *Петреч*).

Петреч †. 1696: гор. *Petrecs Istvan* — Тячів (Bélay 198, 207); 1614: гор. *Mich. Petrecz* — Сигіт (Bélay 198). ◀ Фонет. відозміна укр. п-ща *Петрич* в угорськомовному середовищі. Пор. також п-ще *Petrić*, що дуже поширене в Хорватії

(Leksik 504–505) та у Польщі (Rymut II 243). Пор. ще 1682: *Petrecset Vaszily* — Сухий (UetC 88-59), яке зберігає праслов. характер звука /и/.

Петри́га [*Петр'іга*] — Ворочово. ◀ Місц. згр. вар. чол. імені *Петро́* з суф. *-іга*. П-ще відоме й у ін. регіонах України (Редько 178), а також у Польщі (Rymut II 243).

Петри́ган [*Петр'іган*] — Підгірне, Ільниця. ◀ Місц. згр. чол. ім'я *Петри́ган*, яке у XVIII ст. інколи пробивалося на сторінки оф. документів як еквівалент імені *Петро́*. Пор. 1715: кріпаки *Pancsinics Iwan, Jacsko, Petrigan* — Міжгір'я (Bélay 178). Тут лексема *Petrigan* однозначно є власним ос. іменем *Петро́*. Лексему **Петри́ган** утворено від чол. імені *Петри́га* за допомогою згр. суф. *-ан*. Ім'я *Petriga* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 203).

Пётрик — Уж, Пр, Вб, Мк, Ір, Мж, Вн, Хс, Тч. 1492: *Иоан диаконъ Петрикоувъ* — Острожниця (ПаПо-1 181); 1570: *Joan Petrik* — Лохово (UetC 97-29); 1680: кр. *Petrik Andras, Danis* — Рус. Поляна (Bélay 180); кріпаки *Petrik Jur, Nekita, Nekolay, Thoma, Szimeon* — Руська Поляна (Пе Пред 309); 1699: кр. *Petriczka Matte* — Павлово (Maksay 579); 1715: *Lad. Petrik* — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Petryk* — Бачина на Бойк, Ждиня на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Петро́** + демін. суф. *-ик*.

Петрикович †. 1681: кр. *Petrikowics (Petrik) Stephan* — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Petrikowicz* — Шляхова на Лемк (Красовський 120). ◀ Від антр. **Пётрик** + *-ович*.

Петри́ла [*Петр'іла*] — Горяни. Пор. 1787: кр. *Petrylak* — Жидівське, Радоцина на Лемк (Красовський 120). В ін. регіонах Гал п-ще *Petrylo* зафіксоване з XV ст. (SSNO IV 215, Rymut II 242, 243). П-ще *Petrila, Petrilă* є в румунів (Iordan 364). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Петрило* (Керста 123), яке співвідноситься з іменем *Петро* так само, як імена *Добрило, Незрило, Станило* співвідносилися зі своїми безсуф. еквівалентами. Антр. *Петрило* відбито в староукр. ойк. *Петрилово* (ССУМ II 141).

Пётрин, -на — В.Водяне, Водиця, Горінчово. 1787: п-ще *Petryn* — Княжолука на Бойк (ЙМ). П-ща *Pietrin, Pietryn* відомі й у Польщі (Rymut II 242, 243). ◀ 1. Від жін. імені *Пётра*, співвідносного з чол. іменем *Петро́* (Справочник 517, Илчев 391, Кларрова 276, ДумбрМик 124, Najdú 80), + *-на*. 2. Від болг. або серб. чол. імені *Пётрин*, що від *Петар* (Ковачев 408, Грк 157).

Петринець †. 1715: кр. *St. Petrinecz* — Горінчово (Bélay 144). Пор. також п-ще *Pietrynies* у Польщі (Rymut II 242). ◀ Від антр. *Пётра*, що з імені *Петро*, + суф. *-инець*.

Петри́на — Горінчово, Сасово. XVII ст.: *Семиоць Петрина* (Яворск 213); 1715: кр. *St. Petrina* — Горінчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Petryna* — Торгановичі та *Petrynyszyn i Petrynczyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). Є п-ще *Pietryna* й у Польщі (Rymut II 242). ◀ Здр.-знев. утворення від чол. імені *Петро* з суф. *-ина*, як і у п-щах *Дячіна, Мигали́на, Сени́на*... П-ще *Petrina* є в Хорватії (Leksik 504).

Петри́нко [рідше — **Петри́нко́**] — Тч, Хс. 1705: сваяц. *Steph. Petrinko* — Тересва (Hodokm 442); 1720: *Andr. Petrinko* — Липча (Bélay 172). Пор. п-ще *Pietrynko* в Польщі (Rymut II 242). ◀ Укр. утворення з демінутивним формантом *-ка*, від антр. **Петри́на**, яке з часом за аналогією до укр. п-щевої моделі *Голо́вка* > *Головко́* видозмінилося на п-ще **Петри́нко**.

Петри́цький [*Петр'іцький* і *Петр'іцький*, а часто пишуть і *Петр'ецький*] — Горінчово, Свалява, Лохово. 1715: кріпаки *Paul., Prikop Petricski* — Ділове (Bélay 209); 1787: п-ще *Petrycki* — Завадка Руська на Лемк (Краковський 120). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від антр. **Пётрик** або **Петрич**, а можливо, й від молд. ойк. *Петрика* (ССУМ II 141).

Пётрич — Вишково. П-ще *Petric* дуже поширене в Хорватії (Leksik 503–504). 1437: кр. *Iwko filium Petrych* — Коромля (Nagy-2 341); 1447: п-ще *Petrycz* — с. Дярмат у ком. Сатмар (MaksaySz 143); 1720: кр. *Jo. Petrics* — Тересва (Bélay 205); 1787: п-ще *Petrycz* — Гнила, *Petryczak* — Задільське на Бойк (ЙМ). П-ща *Petrycz, Petryczko, Petryczka* поширені й у Польщі (Rymut II 243). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Пётра* (див. **Пётрин**). 2. Серб. чол. ім'я *Петрич*, що від *Петар*, стало п-щем, яке було перенесене і в Карпати. (Про вживаність чол. імені *Petric* у сербів див. ще Magetić II 112, а також у Лавр 805).

Петри́чка [інколи вимовляють *Петр'ічка*] — Мж, Мк, Пр. 1699: *Petriczka Matte* — Павлово (Maksay 579). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петри́чко**.

Петри́чко [зрідка вимовляють *Петр'ічко*] — Мк, Вн, Хс, Тч, Вб. 1570: кр. *Luc. Petriczka*, а 1579 — *Luc. Petriczko, Lad. Petrichka* — Міжгір'я (Bélay 178); 1704: кр. *Petriczka Jakab, Petricsko Laszlo* — Мале Белебово (HodGens 11); 1787: п-ще *Petryczka* — Войткова на Лемк (Красовський 120) та Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пётрик** або **Пётрич** + *-ко*.

Петриш †. 1715: кріпаки *Petris Ivan, Peter* — Липча (Bélay 172); 1715: гор. *Petris Gáspár* — Тячів (Bélay 207); 1787: п-ще *Petrysz* — Липа на Бойк (ЙМ). ◀ Від гіпок. чол. імені *Петриш* із

тим же суф. *-иш*, що й *Гавриш*, *Даниш*, *Павлиш*... П-ще *Petris* є в Хорватії (Leksik 504), а *Pietrysz* — у Польщі (Rymut II 242).

Петришин, *-на* — Стеблівка, Поляна. 1718: *Василь Матѣя Петришиного*, а 1729 — *Дякун Петришинъ* — Стеблівка (UdAd 74, 76); 1751: *діакон Василій Петришин* — Н.Селище (Гаджега-М 199); 1787: п-ще *Petryszyn* — Войтківка, Липна та ін. на Лемк (Красовський 121), Спас, Суходіл на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петрѣха* — “дружина *Петрѣ*” + *-иш*.

Петришинець [*Петришиниць*], *-иця* — Ір, Мк. 1705: свящ. *Ivan Petrissinecz* — Тересва; 1720: кр. *Andr. Petrisinics* (!) — Борша (Bélay 131); 1787: п-ще *Petryszyniec* — В.Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петрѣха* — “дружина *Петрѣ*” + *-ишець*.

Петришка [*Петришка*] — Пр, Мк, Св, Вл. П-ща *Pietryszka, Pietryszko, Pietryszczak, Pietryszcze* є і в Польщі (Rymut II 242). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петришко**.

Петришко [*Петришко*] — Вл, Пр, Уж. Пор. 1787: п-ще *Petryszkowicz*, а 1819 — *Petryszko* — Мшанець на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: п-ще *Petrysko* — Костева, Яблониця Руська на Лемк (Красовський 120). ◀ Від антр. *Петриш* + *-ко*.

Петрищак [*Петрищак*] — Ворочово, Тур'я Поляна, Циганівці. Пор. 1787: п-ща *Petriszak* — Криниця та *Petryszak* — Жидівське, Костева на Лемк (Красовський 121). ◀ Імовірно, від антр. **Петрище** або й п-ка *Петрисько* + *-як*. Але твірною основою міг бути й антр. *Петриш*.

Петрище, *-ща* — Ір, Вн, Мк, Мж, Пр. 1768: п-ще *Petristye* — Гребля (Szabó 346); 1772: присяжний *Joannes Petrisce* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Згр. вар. чол. імені *Петрѣ*, як і у випадку з **Павлище**, **Томіще**, **Доміще**.

Петрій †. 1514: п-ще *Pethry* — Тросник (Szabó 470); 1570: *Steph. Petri* — Загаття (UetC 97-29); 1720: кріпаки *Jo. Petri, Laur. Petri* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Петрѣ** + непродукт. суф. *-ій* (пор. **Павлій**).

Петріла — див. **Петріла**.

Петрішка — див. **Петрішка**.

Петрішко — див. **Петрішко**.

Петрищак — див. **Петрищак**.

Петрѣ — Свалява. 1493: *Petro et Paulo* — Мк (LehAd II 476); 1567: п-ще *Petro* — Теково (Szabó 497); 1720: кр. *Roman Petra* — Терново (Bélay 166); 1715: кр. *Jo. Petro* — Колодне (Bélay 166); 1751: *диякон Василій Петро* — Золотарьово (Гаджега-М 200); 1773: п-ще *Petro* — Гачава (ПеПред 323). ◀ Від укр. вар. чол. імені *Петрѣ*.

Петрѣ, *-ова* — Бронька, Смолиговиця, Водиця. 1475: *пан Ссмен Пстрѣ* — Хвалимичі

(ССУМ II 142); 1570: *Greg. Petrow* — Дусино (UetC 53-14); 1787: п-ще *Petrow* — Ялинкувате, Н.Рожанка, Урич та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Кн. вар. присвійного прикм. на *-ов* закріплено як п-ще. Пор. 1715: кр. *Jo. Petru* — Присліп (Bélay 134).

Петровай †. 1542; вл. *Pe. Pethroway (Petrovay)* — Бедевля (Bélay 126); 1548–1549: кр. *Mich. Petrovay* — Крачуново (Bélay 161); 1550: вл. *St. Pethroway*, а 1600 — *Paul de Petrowa* — Леурдина (Bélay 171); 1605: кр. *Petrovai Filep* — Ділове (Bélay 208); 1751: *пан Антоній Петровай* — Розтоцька Пастіль (Гаджега-Уж 164). ◀ П-ще цього давнього дворянського роду становить угор. катойк., утворений з формантом *-i* від укр. ойк. *Петрѣ*, що на території рум. частини Марамороша.

Петрован †. 1680: шляхтичі *Petrovan Griga, Nikita, Szimjon, Vaszilj* — Петрова (Bélay 179). ◀ Рум. катойк. від назви цього ж марамороського с. *Петрѣ*.

Петрович †. 1645: кенез *Petrovics Demeter* — Котельниця (LehAd-1 161). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від антр. **Петрѣ**.

Петрѣ — Вн. ◀ Утворення з угор. або укр. гіпок. суф. *-óbka* від імені *Петрѣ*.

Петрѣ — Баранинці. ◀ Укр. прикм. *петровський* від східносл. ойк. *Petrovce* (Majtán 314, Лазорик 60).

Петрѣ — Вн, Мк, Ір, Хс, Св, Тч. 1711: пані *Petróczy Gabriella* — Білки (LehBer 160); 1781: *Петрѣ* *Иван* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Угор. п-ще утворення, яке вперше згадується 1506 р. (Kázmég 853). Походить від ойк. *Petrovce*, який декілька разів представлений у ком. Уж, Земплин та ще в трьох ком. Угорщини (Kázmég 853, Vályi III 87).

Петровчин †. 1781: староста *Петровчинъ Григур* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Від андр. *Петрѣ* — “дружина *Петрѣ*” + суф. *-иш*.

Петрув †. 1715: кр. *Jo. Petru* — Присліп (Bélay 181). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Петрѣ** в місц. говірковій вимові.

Петрулинець, *-иця* — Пацканьово, Микулівці, Чертіж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ишець* від місц. андр. *Петруля* — “дружина *Петрѣ*”.

Петрулич — Худльово, Солотвина, Середне. 1787: п-ще *Petrulicz* — Погар на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петруля* — “дружина *Петрѣ*” + *-иш*.

Петруляк — Лозянський, Міжгір'я, Вільхівці-Лазі. Пор. 1772: кр. *Thomas Petruyak* — Остурня в ком Спіш (Ud-4 165). ◀ 1. Від андр. *Петруля* — “дружина *Петрѣ*” + *-як*. 2. Від п-ща *Pietrula*, засвідченого 1792 р. на Подг (Bubak II 28).

Петрунь, *-ня* — Вб, Уж, Вл. ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я від *Петрѣ*.

Петрунько, -ка — Березники. ◀ Від антр. **Петрунь** + -ко. Пор. 1715: вдова *Petrunykanya* — Н.Селище (Bélaz 195).

Петруньо — Кальник, Мукачів, Ужгород. Пор. 1773: кр. *Petrunyov Ilyko, Palko* — Баранинці (ПеПред 321); 1787: п-ще *Petrinio* — Волосате на Лемк (Красовський 121). ◀ Від західноукр. гіпок. чол. імені *Петруньо*, *Петрунь*, співвідносного з *Петро*. Ім'я *Петруньо* та похідні від нього представлені, напр., на прикарп. Гуц (Vincenz 204), як і імена *Грицуньо*, *Михайлуньо*, *Федуньо*.

Петруняк — Тч, Мж. П-ще **Петруняк** є у прикарп. гуцулів (Vincenz 204), а 1804 р. п-ще *Pietruniak* зафіксоване на Подг (Bubak II 28). ◀ Від імені *Петрунь* або **Петруньо** + -ак.

Петрус — Вл, Св, Мк, Вн, Уж. 1364: п-ще *Petrus iudex* — Сасово (Szabó 480); 1548: кр. *Mich. Petrus* — Крачуново (Bélay 161); 1690: *Petrusz Szimko* — Верб'яж (LchBer 784); 1693: *сынъ Андрея Петрусового* — Воловець (Яворск 205); 1704: кр. *Petrusz Hricz* — Верб'яж (HodGens 27); XVIII ст.: *Федор Петруса* — Перехресний (Сах 88). П-ще **Петрус** є на прикарп. Гуц (Vincenz 248), на Подг (Bubak II 28). Пор. ще ойк. *Петрусовиця* та *Біласовиця* на Вл. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петрус*, яке в документах довго зберігало лат. форму на -us, — “Петро” (Керста 123). Пор. пол. антр. *Petrus* із 1644 р. (Rymut II 242).

Петрусівич †. 1645: *Petrusovics (!) Sandor, Demeter* — Котельниця (LchBer 369). ◀ Від антр. **Петрус** + -ович.

Петрусь [рідше — *Пéтрусь*] — Уж, Мк, Вб, Вн, Хс. ◀ Від загальноукр. гіпок. імені *Петрусь* (оф. *Петро*), як і *Маркусь*, *Павлусь*...

Петручко — Ставне. 1682: *Petruska Fedor* — Ставне (UctC 88-59). ◀ Імовірно, від антр. *Петруч* + -ко.

Петруш — Королево, Чорнотисово. Пор. старопол. п-ще *Pietrusz* (SSNO IV 275), яке згадується 1548 р. (Rymut II 243), хорв. *Petruš* (Ltkšik 508), молд. п-ще *Петруш* (Ер-Кос 96), угор. п-ще *Petrus* (Kázmér 853). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петруш*, що з чол. імені *Петро* (Керста 123).

Петрушак — Св. ◀ Від антр. **Петруш** + -ак.

Петрушевич — Свалява. П-ща *Petruszewicz, Petruszka* є і в Польщі (Rymut II 243). ◀ Від антр. **Петруш** + -евич.

Петрушка — Мк, Уж, Ір. Хс. 1787: п-ще *Petruszka* — Гучвиці, Радошинці на Лемк (Краковський 121), *Petruszczyn* — Сможе на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Peitruszka* зафіксоване 1661 р. (Bubak II 28), а в інших регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 276–277). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петрушка*

або *Петрушко*, співвідносних із іменем *Петро* (Керста 123, ССУМ II 142). Співзвучність із назвою рослини *петрушка* випадкова.

Петрушак — Ярок, Горяни. 1787: п-ще *Petruszczak* — Босько, Улюч на Лемк (Красовський 121), Гребенів, Орявчик на Бойк (ЙМ). П-ще *Pietruszczak* є і в Польщі 1687 р. (Rymut II 242). ◀ Від антр. **Петрушка** + -як.

Петько — Вел.Бичків, Мукачів. 1682: *Peuku Petro* — Заричово (UetC 88-59); 1743: п-ще *Petko* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петько* або *Петко* (ССУМ II 143), співвідносного з *Петро*, яке має прями паралелі в болг. (Илчев 391, Ковачев 410), угор. (Ladó 204) та в деяких ін. мовах Карп.-Дун. ареалу.

Петьовка [*Питьовка*] — Монастирець, Липча. ◀ Можна ставити його в залежність від місц. розм. імені *Петьо* (оф. *Петро*), але більш правдоподібно, що п-ще є вар. давнішого **Пітьовка**.

Петюлич [*Питюлич, Питюлич*] — див. п-ще **Пітюлич**.

Петюшка — Тур'я Бистра. Пор. 1787: п-ще *Petiak* — Дністрик на Бойк (ЙМ). ◀ Іменний дериват із квалітат. суф. -юшка від розм. імені *Петьо* (оф. *Петро*).

Пéха — Вб, Пр. Пор. 1618: кріпачка вдова *Pechania* — Ольшавка на Маковиці (Mars 66); 1787: п-ща *Piech, Reichowicz* — Вафка, Поляна, Ступосяни, В.Рихвальд на Лемк (Красовський 121) та *Pech, Pechó, Piecho, Picho* — Морозовичі, Муроване на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Piecho* зафіксоване 1602 р. (Bubak II 25), а в ін. регіонах Польщі п-ща *Piech, Piecho* зафіксоване з XIV ст. (SSNO IV 226). ◀ 1. Пол. п-ще *Piecha*, яке К.Римут виводить від розм. імені *Piech*, що відповідає повному імені *Piotr* (Rymut II 230). 2. Від пол. п-ща *Pech* чи *Pecha*, яке ономасти пов'язують з апел. *pech* — “нещастя, недоля” (Rymut II 220).

Пехньо, -ня [дав. — **Пехньо́ві**] — Мк, Св. XVIII ст.: *Andreas Peknyo (!)* — Лалово (Лучкай 13. — 205). На території Польщі антр. *Piechno* зафіксований з XIV ст. (SSNO IV 229). ◀ Із давньоукр. чол. імені *Пехньо*, що є вар. імені *Петро* або *Епіфан* (СімУкрЧол 99).

Пéца — Мк, Вн, Уж. 1787: п-ще *Peca* — Орів на Бойк (ЙМ). Пор. 1819: п-ще *Peciszyn* — Бітля на Бойк (ФМ). 1774 р. на Подг зафіксоване п-ще *Pietz* (Bubak II 28). Пор. також лемк. п-ща 1787 р. *Pecylak, Piesuch, Piesiak* (Красовський 121). П-ща від антропооснови *Пец-* дуже поширені в Хорватії (Leksik 490–491). ◀ 1. Південнослов. гіпок. ім'я *Пéца* або *Пецо*, яке у сербів,

хорватів, болгар співвідноситься з повними іменами *Петар*, *Предраг*, *Премислав* та ще кількома іменами на *Пе-* (Maretić II 81, Грк 157, Šimundić 445, Илчев 393). Ім'я відоме молдованам (ДумбрМик 124) та угорцям (Hajdú 163). Водночас можна доводити, що п-ще старочес. Пор. чес. п-ще *Pesa* (Moldanová 167). 2. Від пол. антропооснови *Pes-*. Пор. пол. апел. *pes*, *peś* — “penis” (Rymut II 220).

Пецак †. 1715: кр. *Ge. (Jura), St. Peczak* — Драгово (Bélay 169); 1751: диякон *Василій Пецак* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від антр. **Пéца** + суф. **-ак**.

Пéцка — Пр. Пор. 1787: п-ще *Pecij* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ) ◀ Від антр. **Пéца** + **-ка**.

Пецканич †. 1715: кр. *Ge. Peczkanicz* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Від андр. *Пецкánя* — “дружина **Пéцки**” + **-ич**.

Пецкар, -ря — Свалява, Чинадьово, Макарьово. ◀ Від місц. укр. діал. *пецкарь* — “пічник”, а в метафор. зн. — “лежень” (Ужан).

Пéцкó — Ір, Св. ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Пецо*, що від *Петар* та ще кількох співзвучних імен (Грк 157), + **-ко**.

Пецкович †. 1558: кенез *Peczkwics Péter* — Гукливий (LehBer 301). ◀ Від антр. **Пéцка** або **Пéцко** + **-ович**.

Пецуришин, -на — Ставне. Пор. 1787: п-ща *Pecylak, Piesuch* на Лемк (Красовський 121). ◀ Від андр. *Пецуриха* — “дружина **Пéцура**” + **-ин**, де *Пецур* — дериват від імені **Пéца**.

Пецяк †. 1607: *Peciak Szanisz (!)* — Мокра (UetC 104-8); 1819: п-ще *Peciak* — Сторожі Вел. на Лемк (Красовський 121). Пор. п-ще *Peciak* у Польщі (Rymut II 220). ◀ Від антр. **Пéца** + **-як**.

Печара — Подобовець. 1618: кр. *Hricz Peczara* — Комлош (Mars 77); 1787: п-ще *Peczara* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 121). Пор. ще старопол. п-ще XIV ст. *Pieczarka* (SSNO IV 231). ◀ Імовірно, від місц. укр. або східнослц. апел. *печара, печарка* — гриб “печериця” (Гр III 149).

Печенші †. 1672: кр. *Pecsenyesi Jerinko* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від угор. слов'янїзму *Pecsenyes*.

Печенія — Хуст. ◀ Від укр. апел. *печенія* — “сушене яблуко” або “сушена груша” (Гр III 148). Пор. 1356: *Pecsenyci fia Miklos* — Дравці в ком. Берг (LehBer 208); 1672: кр. *Pecsenycsi Jerinko* — Ясіння (Bélay 166).

Печера — Ужгород. 1771: кр. *Petsera Scsade Ivan* — В.Студений (ДэжеДел 275); 1819: п-ща *Peczera, Peczara* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від південнослов. гіпок. чол. імені *Пепа* або *Пепо*, співвідносних із *Петар*

(Грк 155, Šimundić 445, Илчев 393), + квалітат. суф. **-ера**, як у п-щах на зразок **Симчэра**.

Печкán — Синевир. Пор. подг. п-ще 1786 р. *Pieczka*, яке Й. Бубак виводить із пол. апел. *pieczka* — “сушениця” (Bubak II 26), та пол. п-ще *Peczka*, у якому К.Римут убачає пол. апел. *peś* — “penis” або ім'я *Pets* — “Petrus” (Rymut II 220). ◀ Від антр. **Печко** + **-ан**.

Печканик †. 1720: *Andr., El., Gr. Pecskanik* — Березники (Bélay 127). ◀ Від антр. **Печкán** + суф. **-ик**.

Печкар — див. **Пічка́р**.

Печкévич — Чинадьово, Забродь. ◀ Від антр. **Печкó** + **-евич**.

Печкó — Порошково, Раково, Тур'я Пасіка. 1570: *Peter Pecska* — Бородівка (UetC 97-29); 1720: кр. *Jo. Pecska* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1704: кр. *Peczke (!) Sandor* — Кайданово (HodGefns 14). П-ща *Peczko, Peczkwicz* є і в Польщі (Rymut II 220). ◀ 1. Від гіпок. південнослов. чол. імені *Печкó*, співвідносного з повним іменем *Петар* (Илчев 393, Ковачев 410) та з іменем *Пеко* (Šimundić 445). Пор. ще чес. гіпок. ім'я *Peček* (SvoSta 34, 181). 2. Від пол. п-ща *Peč*, яке ономасти виводять із апел. *pek* — “худа, висока людина” (Žabska 86). Пор. 1787: п-ще *Pečow* — Присліп на Бойк (ЙМ). Пор. також старопол. антр. *Pic(z)ko, Puczko* (SSNO IV 226).

Печóра — Мк, Мж. 1704: кр. *Piecsora Ivan* — Вел. Абранка коло Мукачева (HodGens 28). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Pieczora*, яке К.Римут виводить від апел. *pieczara* “печера” (Rymut II 231). 2. Південнослов. гіпок. ім'я *Пепа*, що з *Петар*, *Предраг...* (Грк 155), або з хорв. *Peća, Pečo* (Šimundić 445), + квалітат. суф. **-ора**. 2. Від місц. рум. *piçor*, що відповідає загальнонац. *fecior* — “син”.

Печу́нка — Неліпино, Свалява, Тур'я Бистра. Пор. 1451: п-ще *Печснчьнъ* — Луцьк (ССУМ II 144). ◀ Від місц. укр. апел. *печу́нка* “печінка”.

Пéшич [Пéшич] — Н.Болотне. ◀ 1. П-ще *Pešić* поширене в Хорватії (Leksik 500), де його, очевидно, й утворено від серб. чи хорв. гіпок. імені *Peša*, яке відповідає повному імені *Петар* (Гр 158). Твірною основою могло стати й чес. п-ще *Peša*, співвідносне з іменем *Peš*, тобт *Peter* (Moldanová 169). 2. Можливо, що твірну основу п-ща треба шукати на Зак, зокрема в с. Іванівці. Пор.: *Sim., Luc. Pesse* (UetC 97-29).

Пешков'ят †. 1682: *Peskoviath Szemko, Andri* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Давньоукр. патр. утворення з суф. **-ов'ят** від антр. *Пешкó*, співвідносного з *Петро* (Ковачев 410, Rymut II 235, див. ще **Пеша́к**).

Пéшта — Вб, Пр, Ір (усі з циган). ◀ Від угор. розм. вар. імені *Pesta*, що відповідає оф. *István*, укр. — *Степан* (Ladó 171).

Пещак — Мукачів, Мочола-Хутір. Пор. 1358: "...per Peskonem" — офіцер — *Pesconi* — ком. Берег (Дэже 14); 1437: шл. *Mich. Peske* — Драгомирешті (Bélay 137); 1772: кріпаки *Joan Pecsak* (!), *Stapan Pecsak* (!) — Липник у ком. Спіш (Ud-4 138). ◀ Утворення з суф. -як від гіпок. імені *Пеикó* (*Пешко* — *Петар* — Грк 158, Ковачев 410) або від пол. імені *Pieszek, Pieszka* (SSNO IV 244). Чол. ім'я *Петро* в перемишльських книгах лавничих часто передається як *Piesz, Pysz* та *Ruch* (Smołka II 158). Графічно віддаленим, але генетично тотожним можна вважати й п-ща, записані 1570 р. в с. Іванівка, що в ком. Берег: *Joan Pystiak, Makar Pustyak* (UetC 97-29).

Пивовар — Плоске, Родниківка. 1785: п-ще *Pilowar* (!) — Виноградів (Szabó 425). На території Польщі п-ще *Piwowar* зафіксоване 1473 р. (SSNO IV 284). ◀ Від назви роду занять *пивовар* (Чопей 258). Пор. 1819: п-ще *Piwowarczik* — Любинці на Бойк (ФМ); 1449: *Fabiani Piwko* — Винна (Nagy-2 443), Мала Копаня (ПеУрб 125), 1548: кр. *Luc. Pwko* — Крачуново (Bélay 161).

Піда — Мирча, Завосина. Пор. 1787: п-ще *Ryda* — Лелюхів на Лемк (Красовський 121), *Pidzik* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Ryda*, що від пол. апел. *ryda* — "бич, нагайка (Rymut II 325). 1. Від давньоукр. чол. імені *Педь*, співвідносного з повним іменем *Федір* (Керста 129). Пор. ще серб. гіпок. імена *Педа, Педо*, співвідносні з *Петар, Предраг* (Грк 155).

Підков'ят — див. **Підков'ят**.

Піжик [*Пъіжик*] — Мж, Тч. 1787: *Ryzyk* — Ріп'яна на Бойк (ЙМ), *Ryzyk, Ryż* — Вапенне, Криниця на Лемк (Красовський 121), *Ryżow, Ryziow*. ◀ Від місц. укр. *пъіжик* — "дерев'яний кілок", "цвях" (Тч, Хс), а в метафор. зн. — "низька на зріст людина" (Мж). Пор. рос. *пъіжок*, а також укр. *пиз* — "вид дитячої гри" (Гр III 150).

Пизда †. 1715: п-ще *Pizda* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від співзвучного апел. у зн. *vulva*. На пол. землях п-ще *Pizda* і його деривати згадуються з XIV ст. (SSNO IV 284, Rymut II 247).

Пиздейчак †. XVIII ст.: *Peszdejcsak Alexa* — Ужан (ПеУрб 125); 1773: *Peszdejtsak Alexa, Ivan* — Річка (ПеПред 310). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -чак від незасвідченого п-ка *Пиздэй* (див. **Пизда**).

Пиздицький †. 1682: *Piszditsky Michalo* — Заричово (UetC 88-59). Пор. подг. п-ще 1643 р. *Pizdyk* (Bubak II 31), старопол. п-ща XIV–XV ст. *Pizda, Pizdak, Pizdowski* (SSNO IV 284). ◀ П-ще могло утворитися лише за допомогою суф. -ський від слов. патр. *Піздиц*, в основі якого лежить відповідна праслов. лексема зі зн. *vulva*.

Пійтер — Хс, Тч, Вн. 1572: п-ще *Pether* — Нове Село (Szabó 506). ◀ Від угор. чол. кал. імені *Péter* (укр. оф. *Петро*).

Пийч — Бистриця. П-ща *Peić, Pyić* популярні в Хорватії (Leksik 492). ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Pejić* або *Пејчо*, що відповідає повним хорв. та серб. іменам *Петар, Пентешија* (Грк 155, Šimundić 445, Илчев 386). Пор. ще лемк. п-ща 1787 р. *Peuko, Peiko* (Красовський 119).

Пикуляк — Плоский. 1487: антр. *Пикуль* — Сучава (ССУМ II 145). Пор. 1715: кр. *Pekulinec Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1735: *Pekulinecz* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Можливо, з пол. апел. *pikolak* — "хлопець-розсильний". Декілька п-щ з основою *Pikul* є і в Польщі (*Pikul, Pikula, Pikula, Pikulo...*), але цю основу К.Римут кваліфікує як полісемантичну (Rymut II 238). 2. Від рум. антр. *Păcul* (Const 341) або молд. антр. *Picul* + -як.

Пилип [зрідка — **Пілип**] — Вн, Ір, Хс, Мк, Уж, Тч. 1550: кр. *Jo. Philer* — Золотарьово (Bélay 179); 1603: кр. *Philer Demeter* — Березово (Bélay 127); 1696: *Данко Пилипув* — Бенедиківці (Лел Пам 230); XVIII ст.: *сесе писав митер пилипув* — Осій (ПаПо-2 21); 1787: п-ще *Pilip* — Лавочне, Кобло, Стрільбичі на Бойк (ЙМ), Зиндранова, Волосате, Синява (Красовський 121). ◀ Від традиційного укр. кал. імені *Пилип* (Чопей 259).

Пилипанинець, -нця [інколи пишуть **Пелепанинець**] — Мк. ◀ Від андр. *Пилипаня* — "дружина **Пилипа**" + -инець.

Пилипинець, -пиця — Криве. ◀ Утворення передбачає твірну основу *Пилипа*, а такою основою може бути жін. ім'я *Пилипа*, вживане у сербів (Грк 293).

Пилипéць [*Пилипéць*], -пця [інколи пишуть **Пелепéць**] — Тч, Хс. ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пилипець* — "Филипп" (Керста 129).

Пилипка — Гукливий, Свалява. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Пилипко**.

Пилипко — Ір, Хс. 1572: *Pr. Fylepko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1819: п-ще *Philipko* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пилип** + -ко.

Пилипович †. 1605: кр. *Philipovicz Laszlo* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від андр. **Пилип** + суф. -ович.

Пилипув †. 1696: *Данко Пилипув* — Бенедиківці (ЛелПам 23). ◀ Пос. прикм від антр. **Пилип**.

Пилипчак — Білки, Дубрівка на Ір. 1618: кр. *Pilipczak Petro* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1787: п-ще *Pilipczak* — Росохач, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пилипко** або **Пилипéць** + суф. -як.

Пилипчин †. 1772: присяжний *Stephanus Pilipcsin* — Гукливий (Удварі-2 306). ◀ Від андр. *Pilipka* — “дружина Пилипа” + *-ин*.

Пилипчинець, -нця — Мж, Ір, Св, Тч. 1715: кр. *Pelepsinicz (!) Mykula*, а 1720 — кріпаки *Mate, Sim. Philipcsinics* — Міжгір'я (Bélay 178); 1720: кріпаки *Mate, Sim. Philipcsinics* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-нець* від андр. *Pilipka* — “дружина Пилипа”.

Пилипчук — Королево, Вел.Копаня. 1715: кр. *Lad. Philipcsuk* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Pilipczuk, Pylurczuk* — Небилів, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Пилип + *-чук* або від антр. Пилипко чи Пилипéць + *-як*.

Пилип'як — Ужгород. 1787: п-ще *Pilipiak* — Мала Воля на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787, 1819: п-ща *Pilipiatyn, Pilipianucz* — Мала Воля на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Пилип + *-як*.

Пильник — див. Пільник.

Пільник — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Pilnik* — Гребенів, а 1819 — п-ще *Pilnik* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще *Pylnyk* побутує і серед прикарп. гуцулів, а походить від місц. апел. *пільник* — “напильник” (Vincenz 517). 2. Основою для виникнення п-ща міг бути і карпато-укр. прикм. *пільний* — “старанний, ретельний” або той же прикм. у зн. “спішний”, “невідкладний” (ССУМ II 145). На Зак прикм. *пільний* у зн. “невідкладний” фіксується з XVII ст. (Дже-Дел 114). До нього міг долучатися субстантивуючий суф. *-як*, як у п-щах Білик, Гóлик, Дóбрик, Мúдрик, Свítлик, Щéдрик. Пор. ще подг. п-ще 1665 р.: *Pilniak*, яке Й. Бубак виводить від пол. *pilny* — “швидкий” (Bubak II 29).

Пиндючóк, -чкá — Ясіння. ◀ П-ще передбачає твірну основу *пиндюк*, до якої приєднався демін. суф. *-ок*. Однак оскільки такого апел. з ос. зн. в укр. мові ми не виявили (на Льв у XVIII ст. були п-ща *Пинда, Пиндай* — Фаріон-3 262), то припускаємо, що воно все-таки пов'язане з укр. дієсл. *пиндю́читися* — “надуватися”, “гоноритися” та з ім. *пінда* — “пиха, “чванство” (Гр III 151) або з пол. апел. *pinda* — “жінка легкої поведінки” (Rymut II 240).

Піндзел [Пьіндзел, Пóндзиль], -ла — Вл, Уж. ◀ 1. Від пол. апел. *pezel* — “пензель”. 2. Малоімовірно, що від бойк. апел. *пинз* — “рослина чемерник” (Он II 60).

Піндзеник [Пьіндзеник] — Мк, Ір, Св. 1704: кр. *Pinzenik Ivan* — замковий гайдук — Мукачів (HodGens 6). ◀ 1. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від пол. пасивного дієприкм. *piędzony* — подібно до Опáленик, Плétеник, Порубаник... Пор. ще 1820: п-ща *Pindziak* (Мхава), *Pindziola* — Дов-

жиця на Лемк (ФМ). 2. Від пол. п-ща *Pędzin*, що від дієсл. *peździć* — “швидко бігти” (Rymut II 226), або від пол. п-ща *Pyndzin*, що від знев. назви жінки *pinda* (Rymut II 240), + *-ик*. Пор. ще пол. дієсл. *zapęzić* — “змарніти”, “знікчемніти”, *zapęziaty* — “запізнілий, недорослий, карлик” (Reczek 618).

Піндзяник [рідше — Піндзяник] — Ір, Вн, Тч. ◀ 1. Вар. п-ща Піндзеник. 2. Дериват від рум. п-ща 1625 р. *Pinzu*, що від апел. *pînză* — “полотно” (Const 452).

Пінзелік [Пьіндзелік] — Мк. ◀ Від антр. Піндзел/Піндзель + *-ик*.

Пінзель [Пьіндзель], -ля — див. Піндзел.

Пинзур [Пиндзур] — Чопівці. ◀ 1. Правдоподібно, рум. п-ще *Pinzu* (Const 452), що пов'язане з назвою полотна, + укр. атрибут. суф. *-ур*, подібно до Ганю́р, Савчу́р... 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Pindziór* (Rymut II 240).

Пінтя [Пільтя, рідше — Пільтя] — Тч, Хс, Вн. 1473: шл. *Pynthe Sim.* — Будешті (Bélay 131); 1542: вл. *Pynthe* — Н.Вишава (Bélay 218). Пор. 1567: п-ще *Pinthek* — Сасово (Szabó 480); 1570: *Nic. Puntos* — Голубине (UetC 53-14); 1715: кр. *Jo. Pintye* — Чумальово (Bélay 133). Ім'я *Пинтѣ* і патр. *Пинтичѣ* у Коломиї та в Сучаві фіксуються з XV ст. (ССУМ II 280). ◀ Від рум. чи молд. гіпок. імені *Pentea, Pîntea, Păntea*, співвідносного з повним іменем *Паптелеймои* (Const 126, Ер-Кос 96, Vincenz 229). Ім'я *Pintye, Pinte* в рум. частині Марамороша побутує з XVI ст. (Bélay 135, 140, 150).

Піра [Пьіра] — Тюшка. ◀ 1. Імовірно, від серб. чол. імені *Пира* (≠ *Спиридон* — Грк 158). Аргументом того, що чоловіче іменування *Пира* мусило функціонувати в Карпатах, є похідні від нього лемк. п-ща 1787 р. *Pyryk, Pyryn* — Костарівці, Завадка (Красовський 121) та п-ща *Pyryn, Peryn* — Мізунь, Княжолука на Бойк (ЙМ). Зміну кореневого голосного /и/ на /ы/ могла спричинити якась зовнішня аналогія на зразок рум. ононім. апел. *păr* — “груша” і “волосинка”. 2. Рум. апел. *pîra* — “ябедник”, “наклепник”. 3. Від укр. апел. *піра* — “собака-дворняжка” (Гр III 152).

Пірда — див. Пірда.

Піринець [Пьіринець], -нця — Мж, Ір, Св. 1699: *Pirinicz Janos* — Чинадьово (Maksay 564); 1715: вдова *Perincova Anna* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. Піра + *-инець*.

Пиріг [Перу́х], -рога́ — Малий Раковець, Вел.Раковець, Мукачів. 1787: *Pierog, Pirog* — Ванівка, Ганчова та ін. на Лемк (Красовський 122). На території Польщі п-ще *Pirog* згадується

з XV ст. (SSNO IV 278). ◀ Від апел. *pirig* у місц. його зн. “вареник”.

Пирко́ — див. **Пірка**.

Пирогá, -гй — Іршава, Сільце. 1567: *Pyroha Zen* — В.Ворота; 1772: присяжний *Georgius Piroha* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Пиріг**.

Пирогáнич — Ужгород. XVIII ст.: *Pirohanics Ivan* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Piroganicz* — Ропиця Руська на Лемк (Красовський 123); XVIII ст.: *Pirohanicz Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-нич* від андр. *Пирогá-ня* — “дружина **Пирогá**”.

Пирогович †. 1570: *Mat., Step. Pyrohowych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1611: кенез *Pirohovics Lórinicz* — Канора (HodAd I 160); 1648: *Pirochovich Koszt* — В.Ворота (Maksay 549); 1772: присяжний *Ioannes Pirolovics* (!) — В.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від антр. **Пиріг** + *-ович*.

Пирожу́к [*Перо́жук*] — Дулово. Пор. 1787: п-ще *Pirożak* — Грабівка, Лукове на Лемк (Красовський 122). ◀ Від антр. **Пиріг** + *-юк*.

Пирч [*Пырч*] — Пилипець, В.Студений. 1787: п-ще *Pyrcz, Pircz, Pyrdz* — Квятонь, Поляни Малі, Сквіртне та ін. на Лемк (Красовський 122), *Pyrcz* — Вел.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від рум. апел. *rîrciu* — “цап”, відомого і в укр. говорах Карп. регіону.

Пирча́к [*Пырча́к*] — Люта, Доробратово. 1748: *Pyrczak* — Кінське, Мощанець, *Pirczak* — Трустик на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Від антр. **Пирч** + *-ак*. 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Перча, Перчо*, що з *Петар* — “Петро” (Грк 156, Šimundić 445), + *-як*.

Писа́к — Ужгород. 1787: п-ще *Pisak* — Щавне, Ялин на Лемк (Красовський 122). П-ща *Pysak, Pysakiuskyj* нині є серед гуцулів Прикарпаття (Vincenz 507). ◀ Від апел. *pisák* — “предмет, яким пишуть, позначають”, “писака” (Гр III 152).

Писанка †. 1715: п-ще *Pisanko* — с. Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 319). На території Польщі п-ще *Pisanka* згадується з XIV ст. (SSNO IV 280). ◀ Від місц. апел. *pisanka* — “розмальоване до Великодня яйце” (Чопей 259) або “червоно-біла корова” (Он II 62). Пор. гуц. дієприкм. *pisаний* — “різнокольоровий” (Гг 148). Подг. п-ще 1641 р. *Pisany* виводять із пол. прикм. *pisany* — “мальований”, “строкатий”, “узористий” (Bubak II 30).

Пісанчин, -на — Вб. 1787: п-ще *Pysanczyn* — Турка на Бойк (ЙМ); *Pisanicz, Pisaniak* — Граб, Кам’яна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Писанка** + *-ин*.

Пісар, -ря — Кваси, Рахів, Приборжавське. 1677: п-ще *Pisar* — Рокосово (Szabó 454). Пор.

1787: п-ща *Pisar, Pisarow* — Перегінське, Ластівка та ін. на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Pisarz* згадується у XIV ст. (SSNO IV 280). ◀ Від давньоукр. *писарь* “діловод у світському та у церковному судах” (ССУМ II 162, ДажеДел 114).

Писару́к — Солотвина. Пор. 1618: кр. *Lazur Pisarczik* — Сташковець на Маковиці (Mars 66). ◀ Від антр. **Пісар** + суф. *-ук*.

Писка́ль [*Писка́ль*] — Забродь. П-ще *Pyskal* у поляків зафіксоване з 1545 р. К.Римут виводить його з апел. *pysk* — “морда” (Rymut II 326). ◀ Від місц. апел. *пыскаль* — “язиката людина”.

Писка́рський †. 1692: свящ. *Piskarensis Jona Marena* — ком. Сатмар (Лучкай-Іс 42). ◀ Від укр. назви риби *піскарь* (Гр III 153) — “*піскар*”, “*пічкур*”.

Писка́ч [*Пыска́ч*] — Присліп, Торунь. Пор. 1682: *Piskacs Olexa* — Стричава (UetC 88-59); 1715: *Lad. Poszkacs* — Присліп (Bélay 181); 1720: кр. *Jo. Poskacs* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від місц. апел. *пыскач* — “язиката людина”, слц. *pyskáč* — “т. с.”. Пор. ще гуц. *пыскач* — “язикач” (Гг 148). П-ще *Piskač* є й у чехів, які виводять його з *piskač* зі зн. “сопілкар”, “дудар” (Moldanová 172), та у хорватів (Leksik 511).

Пискович †. 1411: *Пыскович* — Зудечів (ССУМ II 280); 1648: *Pizskouich Ivan, Prokup* — Н.Ворота (Maksay 538); 1648: *Pizkovicz Ferenz* — Розтока (Bélay 187); 1787: п-ще *Piskowicz* — Смільна на Бойк (ЙМ). П-ща *Pysko, Pyskowicz* є у Польщі (Rymut II 326). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ович* від пол. антр. *Pysko* або від укр. розм. апел. “*писок, обличчя, морда*” (СУМ VI 364). 2. Від молд. ос. назви *Пискоу*, засвідченої в Сучаві 1483 р. (ССУМ II 148, 149).

Пискош †. XVII ст.: *раб божий пискошув Михайль* — Стричава (ПаПо II 27). ◀ Можливо, від угор. прикм. *piszkos* — “замурзаний”, “брудний”, “замазаний”, однак це мало ймовірно, оскільки п-ще на пол. землях згадується вже з 1204 р. (SSNO IV 281, Rymut II 245).

Писла́р [*Пыса́рь*] — Хуст. П-ще *Пыслару* є у молдован (Ер-Кос 99). ◀ Рум. п-ще *Pîslar(iu)* (Jordan 369), що від апел. *pîslar* — “повстяр”.

Пистрю́га — Забродь. ◀ Від рум. апел. *păstruga* — “севрюга”. Пор. ще подгал. п-ще 1794 р. *Pstrag* і *Pstrzag*, яке Й. Бубак інтерпретує як “форель” (Bubak II 39), а також лемк. п-ще 1787 р. *Pstrak* — Гучвиці, Карликів, Нагоряни (Красовський 128).

Пита́х — див. **Петáх**.

Пити́нько́ — див. **Петéнько́**. Пор. ще подг. п-ще 1761 р. *Pyta*, яке Й. Бубак пов’язує з апел. *pyta* — “penis” (Bubak II 41).

Питкóв'ят — див. Підкóв'ят.

Питю́лич — див. Пітю́лич.

Пихнью́ — Яблунів, Боржавське. Пор. 1787: п-ща *Ruch, Rich* — Війське, Мокре та ін. на Лемк, *Ruch, Ruchó* — Муроване, Торчиновичі, Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пихно* або *Пыхно*, співвідносно з повними іменами *Єнифан* та *Петро* (СімЧол 99, Керста 136, КагКоб 127). Пор. ще східнослц. ойк. *Пихні* (Лазорик 66) та запис 1492 р.: *дякъ мигаль пыхынски* — Острожниця (ПаПо-1 181).

Пичка́р [*Пичка́рь*], -ря́ — Св, Мк. — Див. Пічка́р.

Пичке́вич — див. Печке́вич.

Пичко́ — Турички. — Див. Печко́.

Пичо́ра — див. Печо́ра.

Пиш [*Пыш*] — Новоселиця на Мж. 1446: *Rysz Swyrnar* — Перемишль (Smołka II 114); 1787: п-ще *Ryszko* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Ryszko* — Голучків, Тиханя на Лемк (Красовський 122), 1819: п-ще *Riszko* — Вільхівка, Балигород на Лемк (ФМ). ◀ Дериват від давнього імені *Пых* (див. Пихнью́). Посереднім доказом існування імені *Пыхъ* можуть бути пол. патр. *Ruchowicz* (1369 р.) та *Ruchewicz*, а змістом основи *пых-* було, напевно, те, що й у пол. апел. *ruch* — “витривалість”, “пружність” (Rymut II 325). У сх. слов. антр. *Пыхъ* фіксується з XVI ст. (Тупиков 328).

Пи́шка [*Пышка*] — Колочава, Вишково. ◀ 1. Імовірно, від давнього східнослов. антр. *Пыха* (Тупиков 328) + *-ька*. 2. Морфол. видозміна антр. *Пышко́*, який у давньоукр. пам'ятках фіксується з XV ст. Пор. запис 1435 р. із Сучави: *купить... о(т)валы пышка* (ССУМ II 280); 1787: п-ще *Ryszko* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Riszko* — Голучків, Тиханя на Лемк (Красовський 122). На пол. землях п-ща *Ryszko, Ryszek, Ryszkowski* згадуються з XV ст. (SSNO IV 403–404). Доп-щева семантика антропооснови *пыш*, як вважає К.Римут, була, напевно, “пух”, “пил” (Rymut II 326).

Пи́шний [*Пышний*], -ного — Н.Ворота. 1787: п-ще *Riszny* — Барвінок, *Ryszniak, Ryszniakow* — Перелуки, Радошинці, Королик Волоський на Лемк (Красовський 122). Пор. ще подг. п-ще 1631 р. *Ryszny* (Bubak II 41). У центр. р-нах Польщі п-ще *Ryszny* згадується з XV ст. (SSNO IV 404). ◀ Від місц. прикм. *пышний* — “розкішний”, “гордий” (Гр III 155). У деяких верховинських р-нах клички *Пышня, Пышняя* дають великим коровам, гарним вівцям (Тч, Мж).

Пищалик †. 1715: кр. *Sim. Pistyalik* — Приборжавське (Bélay 221). Пор. давні п-ща *Piszczel, Piszczal, Piszczala, Piszczal* на території Польщі

(Rymut II 245). ◀ Від назви давнього музичного інструмента або давньої вогнепальної зброї *пищаль* (Rymut II 245, ССУМ II 150) + *-ик*.

Пищальник [*Пищальник*] — Вл, Ір. 1699: *Pistalynik Fedur* — Свалява (Maksay 570); 1787: п-ще *Piszczalnik* — Тухля, Либохора, *Piszczelnik* — Климець на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ща *Piszczalnik* і *Piszczelnik* згадуються з XV ст. (SSNO IV 282). ◀ Від місц. апел. *пищальник* — “сопілкар”, “людина, що виготовляє *пищалки* або грає на *пищальці*” (Вл, Св). Пор. ще запис 1715: кр. *Sim. Pistyalik* — Приборжавське (Bélay 221).

Півка́ч — Вл, Св. 1819: п-ще *Piwkacz* і *Piuczak* — В.Висоцьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від незавідченої назви особи *півкач* — “людина, що *півкас*”, тобто “*пищить* тонким голосом” (Ужан). Пор. п-ще прикарп. гуцулів *Pivkalo*, що від *півкати* (Vincenz 506).

Піганович †. 1679: кр. *Ivan Pihanovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Патр. із суф. *-ович* від антр. *Піган*, пов'язаного з діал. прикм. *піганистий* “плямистий” (СУМ VI 390).

Пігуля́к [*Пигулék*] — Рх. Пор. п-ще *Pihulyk* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578); 1787: п-ще *Pihutczyn* (!) — Сторона на Бойк (ЙМ); пол. п-ще 1492 р. *Johannes Piegawka* (SSNO IV 234) та давньоукр. ос. назва 1487 р. *Псгохович* — Краків (ССУМ II 132). П-ще *Pihuleac* поширене серед румунів, але вони вважають його укр. (Iordan 365). ◀ Суф. оформлення п-ща відповідає нормам укр. словотвору, але зн. твірної основи *Пігул-* — не з'ясоване.

Піган — Вб, Пр. На території Польщі є п-ща *Pigan* і *Pigań* із зімкненим */g/*, але є також п-ще *Pihan* зі щілинним */g/* (Rymut II 237). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ан* від серб. пестл. жін. імені *Пига*, яке походить від *пирга* у зн. “веснянкувата” (Грк 293). 2. Можливо, від пол. основи *pig-*, що з апел. *pigwa* — “пілюля” (Rymut II 237). Виводити його від пол. *piega* “веснянка”, “ластовиння” не дозволяє кореневе */i/* у п-щі (див. Фасмер III 225).

Пігош — Ставне, Стричава, Розтоцька Пастіль. У Польщі є п-ща *Pigas, Pigaszewski* (Rymut II 237). ◀ Від тієї ж слов. антропооснови *пѣг-*, що й *Піган* (пор. хорв. *pjega*, слц. *peha* і чес. *piha* “ластовиння”), + суф. *-ош*.

Підберезький [*Підберіський*] — Синевир, Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ще *Podberežniak* — Бортне (Красовський 122). ◀ Укр. прикм. із суф. *-ський*, утворений на основі словоформи “під берегом”.

Підгірня́к [*Пудгорняк*] — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від місц. прикм. *пудгорный* — “той, що під горою”.

Підгірський [*Пудгюрський*] — Мк. Пор. 1787: п-ще *Podgórski* — Семушова, Угрин на Лемк (Красовський 122). ◀ Місц. укр. прикм. утворення з суф. *-ський* від словоформи *пуд горів*, тобто “під горою”.

Підгородський [*Пудгороцький*] — Пр. ◀ Укр. прикм. утворення з суф. *-ський* від назви не-далекого східносл. села *Пудгородь* (Majtán 321).

Підгórський — Залуж. ◀ Кн. еквівалент п-ща Підгірський.

Підковляк [*Пудковляк*] — Мукачів. ◀ Модифікований під укр. місцеву фонетику вар. п-ща Підків'ят.

Підковлят — Вел.Березний. ◀ Не до кінця адаптований (зі збереженням епентетичного /ль/) вар. традиц. бойк. п-ща Підків'ят.

Підков'як [*Підковляк*] — Ужгород. У Польщі є п-ще *Podkowiak* (Rymut II 262). ◀ Трансформоване під більш сучасну словотвірну модель давнє патр. утворення п-ща Підків'ят на *-як*.

Підків'ят — Стричава, Княгиня, Вел. Березний. ◀ Від антр. *Підківа*, що з загальноукр. апел. *підкова*, + патр. суф. *-ят*.

Підлатюк — Ясіння, Лазівщина. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-юк* від лексикографічно непідтвердженого антр. *Підлата*, яке, напевне, пов'язане з апел. *підлатка* — “підлатка на полозах у санях” (Гр III 169). 2. Менш імовірна асоціація з ім. *підліота*.

Підлужний — Буштино. ◀ Регулярне укр. прикм. утворення на основі словосполучення *під лужом*. На території Польщі є п-ще *Podluzny*, але К.Римут убачає в ньому дієсл. *podluzyc* “подовжити” (Rymut II 263).

Підмалівський — Рх. ◀ Укр. прикм. утворення з суф. *-ський*, яке постало на основі словосполучення прикарп. словоформи *під Малвою* (назва гори і потічка біля с. Дора на Ів-Фр).

Підмал'як [*Підмал'як*] — Богдан, Рахів. ◀ Від місц. катойк. *підмал'як* — “той, що з-під Малви”, тобто від тієї ж основи, що й п-ще Підмалівський.

Пізняк — Люта, Ужгород. 1787: п-ще *Pozniak*, а 1819 р. — *Pizniak* — Мшанець, Сможе, Стрілки на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ще *Pozdniak* і похідні (Rymut II 289). ◀ Від бойк. *пізняк* — “дитина, що пізно народилася, коли батьки вже були немолодими” (Дрогобиччина), “особа, яка запізнилася” (Он II 72). 1649 р. на Запоріжжі давня лексема *Позняк* ще виконувала роль особового імені, напр., у Черкаському полку служив *Познякь Лещенко* (РВЗ 41).

Пікалюк — Негровець. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від персоніф. апел. *пікало*. Пор. бойк. *пікало* — “дитяча іграшка, що *пікас*” (Он II 72), “той, що *пікас*” (Зак).

Пікл'яр [*Пікл'яр*], *-ря* — Страбичово. ◀ Від місц. назви роду занять *пікл'яр* — “мірошник, що питлює муку” (СУМ VI 369–370).

Пікович †. 1699: п-ще *Pikovics Mate, Timko* — Голубине. Пор. ще 1787: п-ще *Pikowski, Pikosz* — Вірхомля, Святкова на Лемк (Красовський 123), *Pikus, Rykus* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від тієї ж основи, що й антр. 1487 р. *Пикоул* із Сучави (ССУМ II 145).

Пілат — Терново, Тарасівка, В.Водяне. П-ща *Pilatiuk, Pilatyszyn* є і на Гуц (*Vincena* 532). 1787: п-ще *Pilat* — Гирова, Райське на Лемк (Красовський 123). П-ще *Pilat* поширене в Хорватії (*Leksik* 508). П-ще *Pilat* на пол. землях фіксується з XV ст. (Rymut II 239). ◀ 1. Від давньоукр. бібл. чол. імені *Пілат*, що з *Дилатей*, *Филарет* (Керста 129, ВІЛ 260), що від імені рим. правителя стародавньої *Юдеї* (Справочник 445). 2. Від бойк. апел. *пілат* — “дивак” (Он II 72), “людина, яка судить справу так, як їй вигідно” (Bubak II 26).

Пілаш — Хуст. У Польщі є п-ща *Piłosz, Piłaszewicz, Piłaszewski* (Rymut II 239). ◀ Недавно перенесене в укр. середовище хорв. п-ще *Pilaš* (*Leksik* 508).

Пілгівич — Середнє. Пор. 1820: п-ще *Pilhow* — Кальниця на Лемк (ФМ). Див. Пелгівич.

Пілка — Павлово, Поляна. ◀ Можливо, п-ще походить від укр. апел. *пілка*, але більш імовірно, що це південнослов. гіпок чол. ім'я *Пилко*, співвідносне з повним іменем *Пилип* (Грк 158, Šimundić 446) або з болг. іменем *Пило*, співвідносним із апел. *пиле* “курча” (Ковачев 411).

Пілцер — Ужгород (після Другої світової війни стали писати *Пільцер*). ◀ 1. П-ще нім. пох. *Pilzer* “грибар”. 2. Нім. прикм. із суф. *-er* від назви пол. м. *Pilca* — суч. *Pilica* (Rymut II 238).

Пінделович †. 1699: *Pindelovics Pap Fedor* — Драгошовиця коло В.Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від подг. п-ща *Pindel* (Bubak II 29), яке, своєю чергою, походить від пол. ос. назви *pinda* — “кокетка” (там само). П-ще *Pindel* на пол. землях згадується 1786 р., а К.Римут так само виводить його від пол. діал. *pindel* — “клунок” (Rymut II 240).

Пінджоля — Старе Давидково, Кайданово, Тур'ї Ремети. Пор. 1787: п-ща *Pindziola, Pincziola* на Бойк, 1820: — *Pindziola* — Довжиця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Можливо, фонет. видозміна

пол. п-ща *Pindziola*, що від апел. *pinda* — “жінка легкої поведінки” (Rymut II 240).

Піндзелик — Свалява. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пинзелик**.

Піндзур — Торунь. ◀ Фонет. видозміна пол. п-ща *Pindziór* (див. Rymut II 240).

Піндзяник — Тересва. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Піндзяник**.

Пінковський — Ужгород. П-ще *Pinkowski* побутує і в Польщі (Rymut II 240). ◀ 1. Укр. прикм. від назви підужгородського села *Пінковці*, що у сх. Слч (Majtán 316). 2. Угор. п-щеve утворення з суф. *-i* від назви цього ж села, власне *Pinkóczy Ferenc* 1608 р. згадується у с. Чома (Szabó 199), а п-ще *Pinkóczy* — 1773 р. в с. Часлівці (ПеПред 322). 2. Прикм. від імені *Пінко*, яке згадується 1369 р. (ССУМ II 280).

Пінтера — Богдан, Лази. ◀ 1. Чес. п-ще *Pintera*, що від нім. апел. *Binder* — “бондар” (Moldanová 172). 2. Угор. ос. назва *pintér* “бондар” у формі род. відм. однини. П-ща *Pinter*, *Pintera* та ще кілька споріднених є в Хорватії і Словенії (Leksik 509–510, OnomJug 181).

Пінтюк — Рахів. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Пінтя**.

Пінтя, *-ті* — Новоселиця на Вн. 1605: вл. *Pinte Andras*, а 1664: вл. *Jo. Pinte, Theod., Mihal* — Борша (Bélay 131); 1705: свящ. *Pinta Pap* — Діброва (HodOkm 443); 1775: кр. *Jo. Pintye* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Рум. п-ще *Pintea*, що походить від розмовного імені *Pentea* або *Pintea* (оф. *Пинтелеймон* — Const 126, Vincenz 229). П-ще **Пинтя** є і в Молдові (Ер-Кос 96).

Пінцак — Малий Березний, Мирча, Ворочово. 1599: п-ще *Pincze* — Туртеребеш (Szabó 529); 1787: п-ще *Pinczak* — Вислік Вел., Вороблик Королівський на Лемк (Красовський 123). Пор. 1820: п-ща *Pinciow* і *Pindziak* — Мхава на Лемк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від здр.-пестл. чол. імені *Пеньцо*, яке відповідає гіпок. імені *Пеньо* і повному імені *Петро*.

Піняшко [рідше пишуть **Піняшко**] — Мк, Ір, Св. 1605: кр. *Andr. Piniesko* — Колодне (Bélay 134); 1661: кр. *Pintsko Ivan*, 1715: *Pinyaszko Olexa, Fedor, Kira* — Рускова (Bélay 188), а 1697: *Фѣлинь Пѣняшко* — Рускова (ПаПо-1 144); 1694: кр. *Piniesko Demeter* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Pinyescsko Alexa, Fedor* — Рускова (Bélay 188); XVIII ст.: присяжний *Kozma Pinyazko* — Вільховиця (Удварі-2 299). Пор. ще антр. прикарп. гуцулів *Pin'az'ačka* та *Pin'az'akiv* (Vincenz 527). На території Польщі антр. *Pieniżko* згадується з XIV ст. (SSNO IV 238, Rymut II 233). ◀ Дериват від карпатоукр. арх. *пінязі*

“гроші” (Чопей 321), *пінязь* “монета” + суф. *-ко*, додавання якого супроводилося нерегулярними змінами, засвідченими в укр. записі *пѣняшко* (Гр III 183, Он II 73). Пор. ще запис апел. XVII ст. *pinyázki* у зн. “грошенята” із с. Станово (ДжеДел 139).

Піп [род. — **Попа**] †. 1715: кріпаки *Demian, Gr., Pür (Pur)* — Студений (Bélay 145); 1715: кр. *Pür Jeszko, Petro, Panyko* — Голятин (Bélay 147); 1715: кр. *To. Pür* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від місц. укр. апел. *пүн* — “піп”.

Піпа — Вишково. 1715: п-ще *Pipa* — Ботар (ПеПред 313); 1744: п-ще *Pipa* — Дівичне (Szabó 355). На території Польщі антр. *Pipa* згадується 1471 р. (SSNO IV 277). ◀ Від антропооснови *пїпа*, семантику якої з'ясувати неможливо через її омонімічність. Пор. давній загальноукр. апел. *пїпа* у зн. “люлька” (Зак), бойк. *пїпа* — “наріст над котичками у коней” (Он II 73), серб. чол. ім'я *Пипа* — “Пилип” (Гр 158), хорв. *Pipa* (Šimundić 446) чи старопол. *pipa* — “стрижень пташиного пера, вживаного для писання”, “пивна бочка” (Rymut II 244) суч. пол. *пура* — “соска”.

Піпак — Буковець 1787: п-ще *Pipak*, а 1819 — *Perak* — Гнила на Бойк (ЙМ); 1787: п-ще *Puriak* — Грозова, *Purciak* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Піпа** + *-ак*. 2. Від укр. апел. *пипак* — “мозоль” (Гр III 152).

Піпар [*Піпарь*] — Сільце. 1715: п-ще *Pipur (!)* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від місц. апел. *пїпарь* — “людина, що курить *пїпу*, тобто люльку” (пор. аналогічне утворення у словаків *fajčiar* — “т. с.”) або “той, що виготовляє *пїпи*, тобто люльки”.

Піпаш, *-ша* — Рх, Хс, Вн. ◀ Від місц. апел. *пїпаш* — “людина, що курить люльку” (Чопей 259), уживаного і в угор. мові як *pipás ember*.

Піпин, *-па* [пишуть також **Піпен**] — Верховина Бистра, Клячаново. ◀ Від антр. **Піпа** + *-ин*. Пор. п-ще *Pipinczak* із Криворівні за 1838 р. (Vincenz 578).

Піпка — Ужгород. ◀ Від антр. **Піпа** + суф. *-ка*. П-ще *Pupka* фіксують у гуцулів (Vincenz 513), п-ще *Pipka* — в Польщі (Rymut II 244).

Піпта — Ужгород. 1715: кр. *Mich. Pibte (!)* — Солотвина (Bélay 202). ◀ Пор. ще п-ще *Puptiuk* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз виводить від укр. назви курячого захворювання *пїпоть* (Vincenz 483). Можливо, твірну основу **Піпта** треба вбачати також у бойк. п-щі 1787 р. *Purciak* із с. Шандровець (ЙМ).

Піпур †. 1715: п-ще *Pipur* — Раковець (Szabó 459). ◀ Можливо, від антр. **Піпа** + *-ур*.

Піпúсь, -ся — Тч, Мж, Хс. ◀ Суф. -усь спонукає шукати етимон серед чол. імен на зразок *Петрúсь*, *Михáсь*..., а серед близьких імен є хіба що серб.-хорв. *Піпа*, тобто *Пишип* (Грк 158, Šimundić 444), та чес. *Пепа* — *Jozef, Peter* (Кнаррová 148).

Піпчáк — Тячівські Лазни. Пор. 1458: п-ще *Pipchech* (!) — Горбок (Szabó 480). ◀ Від антр. **Піпка** + -як.

Пірда — Мала Копаня, Теково. 1667, 1743: п-ще *Perda, Pirda* — Мала Копаня, Раковець (Szabó 393, 458); 1727: свящ. *Simeon Pirda* — Крачуново (Лучкай 16. — 197); 1787: п-ще *Pirda* — Виноградів (Szabó 425). Споріднені з цією основою п-ща нині вживають прикарп. гуцули: *Perdy, Perduch, Perdul, Perdun* (Vincenz 470). На Подг п-ща з такою основою згадуються у XVII ст. (Bubak II 26), а в центр. р-нах Польщі п-ща *Pirda, Pyrda, Pirdziączka, Pierdziel, Pirdziwilk, Pirdziwoł* та ін. згадуються з XV ст. (SSNO IV 278, Rymut II 234). ◀ Давньослов. регресивне утворення від дієсл. основи *prlđi* (див. Гр III 108) чи старопол. *pirdzić* — “т. с” (Rymut II 234). Імовірно, до цієї семантичної групи належать і лемк. п-ща XVIII ст.: *Pyrdko, Pirtko, Pyrtko* (Красовський 122).

Пірич — Антонівка, Худльово, Чертіж. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Pyryk* — Костарівці та *Pyryu* — Завадка Руська (Красовський 121), суч. закарп. п-ща **Піра**, **Піринець**. Нині п-ще *Pirić* поширене в Хорватії (Leksik 510). ◀ Південнослов. чол. гіпок. ім'я *Pirić* співвідносне *Petar* (Maretić II 112, 88).

Пірка [частіше пишуть **Пиркó**] — Макарьово. Пор. 1787: п-ще *Pirko* — Стрільбичі на Бойк, *Pyrkowicz* — Святкова, *Pyrkañ* — Дудинці на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Правдоподібно, укр. демін. *пірко* — “пірце”, “пірїнка” або угор. ім'я *Piró* (див. **Піров**). 2. П-ще могло постати на основі імені *Пирко*, яке у сербів з давніх-давен було еквівалентом імені *Петар* (ОпотJug III–IV 97).

Піров, -ва — Дешковиця, Брід. Пор. 1715, 1720: п-ще *Pirovcsat* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Правдоподібно, угор. гіпок. чол. ім'я *Piró* (оф. *Piramusz*), що з латинізованого гр. імені вавилонського пох. *Püramosz* (Ladó 204).

Пірош †. 1607: *Piros Kosty* — Люта (UetC 104-8); 1648: *Piros Fedor* — Чинадьово (Maksay 522); 1680: кр. *Piros Miklos* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від угор. прикм. *piros* — “червоний”. На території Польщі антр. *Pirosz* згадується у XIII ст., але він має ін. пояснення (SSNO IV 278).

Пірошка †. 1600: кр. *Jac. Piroasca* — Іза (Bélay 157); 1671: п-ща *Piroska* — Виноградів (Szabó 423); 1715: кр. *Pe. Pirosska* — Горінчово (Bélay

144); 1787: п-ща *Pirožka, Perožko* — Шкляри на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Угор. ос. ім'я *Piroska*, яке постало внаслідок переосмислення імені гр. пох. *Парáска*, *Параскева*. 2. Наслідок переосмислення антр. *Пирожко* або *Пирожок*, який на території Польщі згадується у XV ст. Пор. *N. Piroszek* (SSNO IV 278–279).

Пірчáк — Доробратово. Пор. 1618: кр. *Pircs Oleksz, Mikula Pircsov* — Андрейова на Маковиці (Mars 98); 1787: п-ще *Pyrzczak* — Кінське, Мощанець, *Pirczak* — Прусик на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Від антр. рум. пох. *Pyrzcz*, який 1787 р. згадується в лемк. селах Квятонь, Поляни Малі, Сквіртне та ін. (Красовський 122), а на доп-щевому рівні означав *цан*, + -як. 2. Від антр. **Пірка** чи *Pirko*, який згадується 1787 р. в с. Стрільбичі на Бойк (ЙМ), + суф. -як.

Пісий, -сого †. 1751: *Анна д'вщица П'всса Оноковска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Від місц. укр. прикм. *пісий* — “розплющений” (про ніс), “кирпатий” (Ужан).

Піска — Оноківці. Пор. 1787: п-ще *Pisko* — Войткова на Лемк (Красовський 123), *Pisko, Piska, Piskow* — В.Лужок, Бабина, Скриня, *Piskowicz* — Смільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Писк*, який на території Польщі згадується з XIII ст. Пор. *Pisk, Pysk, Piska, Pyska, Piskadło* (SSNO IV 281). Допрізвищевим зн. антр. було: “пискіт”, “пищання” (СУМ VI 363). 2. Від місц. дит. *піска* — “пісюлька”.

Піскаль — Забродь — Див. **Піскаль**.

Піскар [*Піскарь*], -ря — Доманинці. ◀ Від місц. укр. назви риби *піскарь* “піскар” (Гр II 541). Пор. ще запис п-ща 1572 р. *Paszcura* — Заріччя (Szabó 276).

Пісо †. 1570: *Nic. Piso* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Можливо, болг. гіпок. ім'я *Писо*, що є усіченням від імені *Писан* (Илчев 397). Див. ще **Пісий**.

Пістряк †. 1715: кріпаки *Fr., Jo., Luc. Pistriak, Pisztrak*, а 1720 — кр. *Alex. Pisztrak* — Березово (Bélay 127). ◀ Від апел. *пістряк* — “ластовиння”, “прищ” (Гр III 188). П-ще *Pistrak* є і в Польщі, але К.Римут виводить його від діал. *pister* — “худа людина” (Rymut II 245).

Пістряловський †. 1715: *отець Федор пистряловски* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Пістрялово*.

Піткóв'ят — див. **Підкóв'ят**. Пор. також антр. XV ст. з Сучава *П'ткóкь* (ССУМ II 281). Фонет. видозміна п-ща **Підкóв'ят**.

Пітра — Ір, Св, Мк, Вб, Хс. ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Pitrea* (укр. оф. *Петро* — Iordan 368), яке здавна функціонує серед закарп. румунів (Bélay 135). П-ще *Pitra* є в Хорватії (Leksik 512).

2. Перенесене пол. п-ще *Pitra*, яке К.Римут, як і п-ща *Pitrak*, *Pitrala*..., виводить від чол. імені *Piotr* (Rymut II 241). Пор. ще ойк. *Пітрова* у сх. Слч (Лазорик 66).

Пітря — Лікоть. ◀ Вар. рум. чол. імені *Pitrea* (Jordan 368), який нині функціонує у закарп. волохів на заході Зак.

Пітуляк [*Пітулєк*] — Луг на Рх. Пор. 1787: п-ще *Pitula* — Бонарівка (Красовський 123). П-ще *Pitulac* є в Румунії (Jordan 368), а також у Польщі (Rymut II 246). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від рум. антр. *Пітул*, правдоподібно, пов'язаного з іменем *Петро*. 2. Твірною основою для п-ща могло стати також пол. п-ще *Pitula*, у якому К.Римут убачає основу *pit* — “vulva” або діал. “penis” (Rymut II 246).

Пітух [зрідка — *Пітух*] — Грушово, В.Водяне. 1672: п-ще *Pituch* — Раковець (Szabó 458); 1715: п-ще *Pituch* — Ком'яти (Szabó 398); 1787: п-ще *Pituch* — Вислік, Воля Сенькова, Воля Яворова на Лемк (Красовський 123), *Pytyn* і *Pitun* — Тисовець на Бойк (ЙМ), а 1820 — п-ще *Pitycz* — Сер. Село на Лемк (ФМ). ◀ 1. Пол. п-ща *Pituch*, *Pietuch* Б.Жабська виводить із пол. діал. *pietuch* — “півень” (Żabska 86, SW 174). 2. Оскільки лексеми *пітух* у Карпатах довго не знали, п-ще легше виводиться від антр. *Pita* (≲ *Петро*), яке у Марамороші зафіксоване 1715 р. (Bélay 147).

Пітьówka [зрідка — *Цетówka*] — Мк, Ір. ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Pityóka* (оф. *István*, тобто *Степан* — Hajdú 112, 180). В Угорщині антр. фіксується з 1508 р. (Kázmér 858). 2. Від угор. діал. апел. *pityóka* “картоплина” (MNTESz III 219–220).

Пітюlich — Вб. Пор. 1495: *слуга П'тюль* — Ясси (ССУМ II 280). Пор. також запис 1437 р. з Польщі: *Pitulecz* (SSNO IV 282). ◀ Укр. метр. із суф. -ич від андр. *Пітюля* — “дружина *Пітя*, тобто *Піити* або *Петра*”.

Піфко — Синевир. ◀ 1. Правдоподібно, п-ще є наслідком фонет. зміни п-ща *Piwko*, яке в Польщі згадується з XIV ст. (SSNO IV 283). Пор. п-ще *Krafčik* замість *Krawczyk*. 2. Менш імовірно, що це усіч.-суф. вар. чол. імені *Еніфаній*.

Піхлер — Обава. ◀ Імовірно, нім. п-ще *Püchler*, що з *Büchler*, апел. зн. якого — “книжник”.

Піхович †. 1648: *Pichowicz Dmet.* — Голубине (Maksay 526). П-ща *Pichowicz*, *Pichowski* є і в Польщі (Rymut II 229). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Пих*, який на Лемк згадується 1787 р. Пор. записи *Ruch*, *Pich* із сіл Війське, Завадка Морохівська, Мокре (Красовський 122). Див. ще п-ще **Пиш**.

Піхурович — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ща *Pichur*, *Pihur* — Смільна, Сколе, Лінина, Недільна на Бойк (ЙМ) та п-ща *Pichura*, *Piechura* на Лемк (Красовський 123). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. *Пихур* (апел. зн. — “міхур” — Гр III 180).

Піца — Перечин, Руські Комарівці, Лавки. 1570: *Fran. Piczo* — Мукачів (UetC 97-29). Пор. ще п-ща 1607: *Picziak Sztanisz* — Мокра (UetC 104-8); 1787: п-ща *Piciak* — Сторона, *Picyk* — Орявчик, Звір, *Picio*, *Piciow* — Лінина, Ільник, *Picyszyn* — Бітля та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, усіч.-суф. укр. чол. ім'я на *Пи-* або *П'ц-*, як *Пилип*, *П'цмон* (Илчев 397, Керста 94) чи *П'цць*, яке фігурує ще в козацьких реєстрах 1649 р., напр., у Брацлавському полку козак *П'цць Паненко*. 2. Пол. п-ща на *Pic-* можуть бути пов'язані також зі значенням “справа”, “данина”, “vulva” (Rymut II 229).

Піцур — Тч, Хс, Вн. 1715: кр. *Sim. Picur*, а 1720 — *Picur* — Дубове (Bélay 137). Пор. 1478: антр. із Сучави *Пицоурко* (ССУМ II 150); 1787: п-ще *Picur* — Черхава, *Piciur* — В.Турів, *Piciurski* — Н.Гусине на Бойк (ЙМ). П-ща *Picur* і *Picura* є і в Польщі. Пол. ономасти вбачають у ньому ту ж основу, що у п-щі *Pica* (Rymut II 229). ◀ Від антр. **Піца** + атрибут. суф. -ур.

Піцюра — Рх. ◀ 1. Антр. **Піцур** у формі род. відм. однини. 2. Від антр. **Піца** + квалітат. суф. -ура.

Пічєгович †. 1605: кр. *Piczegowicz Jeszko* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ П-ще передбачає твірну антропооснову *Пічєга*, а вона в карп. умовах могла утворитися лише з допомогою згр. суф. -eta з антр. *Піча*, яку наприкінці XVIII ст. зафіксовано в укр. с. Улич у сх. Слч (кр. *Mah Picsa*), а 1821 р. — на Подг у вигляді *Picza*. На думку Й.Бубака, апел. зн. основи *Picza* — “жіночий статевий орган *rudendum muliebre*” (Bubak II 25). До цієї семантичної групи належать також п-ща прикарп. гуцулів *Pička*, *Piččyn*, які А.Вінценз схильний виводити від укр. *піча*. На території Польщі антр. *Picz*, *Picza* та похідні згадуються з XV ст. (SSNO IV 225, Rymut II 229). Такої ж думки про зн. гуц. п-ща *Pičiriga* А.Вінценз (Vincenz 469).

Пічкарь [*Пічкарь*], -ря — Пр, Св, Вл. ◀ Від апел. *пічкарь*, який в умовах укр. Зак вживається щонайменше в чотирьох зн.: а) “пічник”; б) “лежень”; в) “кирпата людина”; г) “вид риби” (Владыков 229).

Пічівка — Вн. 1775: п-ще *Pitsoka* (!) — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від угор. діал. *picsóka* — “картоплина” (MNTESz III 220).

Пічора †. 1704: кр. *Picsora Ivan* — Вел. Абранка біля Мукачева (HodGens 28). ◀ Імовірно, від антр. *Піча* (див. **Пічогович**) + квалітат. суф. *-ора*.

Пічур †. 1715: кр. *Sim. Picur*, 1720 — *Mati Picsur* — Дубове (Bélay 137). П-ща *Piczura*, *Piczurczyk*, *Piczuk*, *Piczyn* побутують і в Польщі (Rymut II 229). ◀ Від антр. *Піча* (див. **Пічогович**) + *-ур*.

Пішкар [*Пішкарь*], *-ря* — Мокре. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пічка́р**.

Пішківці — Кальник, Бобовище, Іванівці. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від ойк. *Piskolt*, що в ком. Бігар (Vályi III 94). П-ще *Piskolti* вперше згадується 1507 р. (Kázmér 857). Укр. вар. п-ща є давнішим, ніж угор.: на ньому не позначилася невмотивована заміна суф. *-овц-* — гіперправильним угор. звукосполученням *-olt-*, як це сталося зі слц. ойк. *Miškovec*, коли з нього зробили угор. *Miskolc*. Антр. *Piszko* відомий і на Лемк — 1787 р. (Красовський 122, ССУМ II 281), а в Городку п-ще *Пішко* зафіксоване 1443 р.

Пішович †. 1772: староста *Maximilian Piszowics* — Лази в ком. Берег (Удварі-2 305). П-ща *Piszowicz*, *Piszycz*, *Piszur* є і в Польщі (Rymut II 245). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович*, але семантика твірної основи нечітка.

Пішта — Хс, Мж, Тч, Вн. ◀ Угор. гіпок. чол. ім'я *Pista* (оф. *István*, тобто *Степан* — Kázmér 858), вживане і закарп. українцями.

Піштик — Черевці. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Пішта**.

Пійо́птік, -тика — Кушниця. ◀ Пол. п-ще *Piątek*, що від назви дня тижня *piątek* — “п'ятниця”. На Подг фіксується з XVIII (Bubak II 25), а в центр. регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 224, Rymut II 229). Зміну суф. голосного *le/* на голосний *li/* здійснено українцями за аналогією до утворень із суф. *-ик*.

Пійо́са — Заричово, Перечин, Тур'ї Ремети. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, від пол. розм. *pijus* — “пияк” або форма род. відм. від пол. п-ща *Pios* чи *Pios* (Rymut II 241).

Плава́йко — Худльово. ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від рум. прикм. основи *plăvai* — “сірувато-жовтий”. Неповноголосна основа лексеми *плав-* широко представлена в серб. та хорв. іменах, як *Плаван*, *Плавко*, *Плавуш*, *Плавша*, *Plavojka* (Грк 158, 293, Šimundić 446, 543), серед хорв. п-щ (Leksik 513), зоонімів, а також серед слц. п-щ (напр., *Plavko*). В Укр. Карпатах основа *плав-* зі зн. “половій”, “білявий”, “русявий”, “світло-рудий” представлена головним чином у зоонімії (пор. клички корів *Плавая*, *Плавюша*, *Плавайко*). У р-ні м. Дукля З.Штібер зафіксував

іменник *plavaja*, а Я.Рігер — апел. *plawajka* у зн. “полова́ корова” (StieberAt 82, RiegerLemk 100).

Плав'я́нік [*Плавля́нік*] — Поляна, Свалява. 1787: *Plawianyuk*, *Plawianik* — Опорець, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. катойк. *плавлянік* — “житель с. *Плав'с*, що на Св”. 2. Менш імовірно, що апел. *плав'янік* тут — “людина, що сплавляє плоти”, “плотогон” (Он II 77).

Пла́кош — Пр, Вб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Plaksa* — Чашин на Лемк (Красовський 123) та староукр. п-ще *Плаксичь* 1383 р. із м. Лучиці (ССУМ II 150). ◀ Від місц. укр. апел. *плакош* — “плаксій, плакса”, утвореного за моделлю таких говіркових іменників, як *сікош*, *фітькош*, *засрош...* (Ужан). Пор. ще старопол. п-ще *Plakoch* 1473 р. (SSNO IV 284).

Пла́нка — Ворочово, Стара Стужиця. ◀ 1. Від серб.-хорв. гіпок. імені *Planka*, що з повного імені *Planinka* (Maretić II 76, Šimundić 446). 2. Від місц. апел. слц. пох. *пла́нки* — “дика, неприщеплена яблуня”, “дичка” (Rymut II 254).

Планга †. 1579: кр. *Roman Planta* — Рипинний (Bélay 184); 1605: кр. *Roman Plantas* — Драгово (Bélay 168), а за 1720 — кр. *St. Planta* — Драгово (Bélay 169). У Хорватії є п-ща *Plantak* і *Plantan* (Leksik 513). ◀ Імовірно, від рум. *plantă* — “рослина”.

Пла́нтич — В.Водяне, Ділове. 1715: кр. *Lad. Plantics* — Драгово (Bélay 169), а за 1720 — тут же *St. Planta* (Bélay 169). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Пла́нта**.

Пла́нтиш — Водиця. 1526: шл. *Jo. Planthws*, а 1604 — вл. *Andr. Plantos* — Діброва (Bélay 126); 1705: свідок *Plantos Ferencz* — Драгово (HodOkt 427). ◀ Фонет. видозміна рум. п-ща *Plantos* або *Plantus* (Jordan 369, 370).

Пла́нчак — Вб. ◀ Укр. дериват із суф. *-як* від антр. **Пла́нка**. П-ще наявне у бачв. руснаків (ЧуРусн 108).

Пла́стун — Костилівка, Ділове. Пор. 1787: п-ще *Plastow* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з атрибу. суф. *-ун* від антр. *Пласт*. Апел. зн. лексеми *пласт* — “гілля хвойного дерева”, “збита купа сіна” (Он II 78, Гр II 191). 2. Від апел. *пластун* — “кубанський козак” (Гр III 192). П-ще **Пластун** зафіксоване в Черкаському полку реєстрів війська запор. 1649 р. (РВЗ 32).

Пла́стуняк [*Пластуня́к*] — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Пла́стун**.

Платко́ — Нова Стужиця. 1618: батрак *Platko* — с. Ладомірова (Mars 59); 1682: *Platko Vaszyly* — Дубриничі (UetC 88-59); 1787: п-ща *Platko* і *Plat* — Лінина, п-ща *Platka* і *Platek* — Галівка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, здр.-пестл.

ім'я *Платко*, що з повного імені гр. філософа *Платона* (Грк 158, Šimundić 446). 2. Менш правдоподібно, місц. укр. апел. *платка* — “заплата на одязі або на взутті”, “пляма на тілі” (Гр III 192, Он II 179). Пор. ще 1705: сваяц. *Jo. Platha* — Широкий Луг (HodOkm 439); 1715: кр. *Alexand. Platany* — Буковець (Bélay 132).

Платкúлич — Лубня. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Платкúля* — “дружина Платка”.

Плáхта — Руське Поле. 1720: кр. *Ge. Plak-ta* (!) — Руське Поле (Bélay 212). На Подг п-ще *Plakhta* зафіксоване — 1620 р. (Bubak II 32), а в центр. р-нах Польщі — з 1430 р. (SSNO IV 289, Rymut II 252). П-ще *Plachta* є у чехів (Moldanová 174). ◀ Від апел. *плáхта*, який на Зак означає “простирадло”, “покривало” (Гр III 192–193, Он II 79).

Плахтjак — Ужгород. ◀ Від антр. *Плáхта* + суф. *-як*.

Плéга — Воловиця, Богиревиця, Мукачів. 1773: п-ще *Pleha* — с. Карас у ком. Саболч (Пе Пред 320). На території Польщі п-ще *Plech* згадується 1500 р. (SSNO IV 285). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *плéга*, *плéга* (угор. *pléh*) — “накладний жерстяний замок на дверях будівлі”. Пор. ще пол. апел. *plech* — “бляха”. 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Plecha*, що від апел. *plęcha* — “блоха” (Rymut II 249).

Плескáч [зрідка — **Плискáч**]. 1570: *Steph. Pleskach* — Мідяниця (UetC 97-29); 1704: кр. *Pleszkács Istvan* — Мідяниця (HodGens 8); Пор. 1787: п-ще *Pleskanczak* — Мшанець, а 1819 — *Pleskanka* — Блажів і Воля на Бойк (ЙМ, ФМ). Прикм. *плескачовский* (від антр. **Плескáч**) у Луцьку фіксується 1446 р. (ССУМ II 153). ◀ Від апел. *плескáч*, який у Карпатах має декілька значень: а) “забава на вечорницях, подібна до гудзика” (Он II 80); б) “вид круглого хліба з плоскими поверхнями” (Гр III 194); в) “базикало”, “ляпас”, “батіг” (Дрогобиччина на Льв). П-ще *Pleskacz* відоме й у Польщі. Пол. ономасти виводять його від дієсл. *pleskać* — “плескати”, “клекотіти” (Rymut II 249).

Плетáн — див. **Плитáн**.

Плétеник — Ужгород, Доманинці. 1787: п-ще *Pletenik* — Войкова, Розтока Вел. на Лемк (Красовський 123), Вел. Гурів на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Pletenic(s)ki* згадується з XV ст. (SSNO IV 287). ◀ Від апел. *плétеник* — “крендель” (Гр III 194) або якась інша *плетена* річ. Пор. ще п-ще прикарп. гуцулів *Pletinczuk* (Vincenz 294).

Плец — Липча, Тюшка. ◀ П-ще, імовірно, пол. пох., але допрізвищева семантика його спірна (Rymut II 249).

Плець [*Плиць*], *-ця* — Синевир, Запереділля, Міжгір'я. ◀ Пох. п-ща не з'ясоване.

Плечíнда — Майдан. 1648: кр. *Placsenda* (!) *Kozma* — Завадка (Bélay 221); 1680: кр. *Plecinda* (!) *Timko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1715: кр. *Plecsindin Koval* — Присліп (Bélay 181). ◀ 1. Імовірно, рум. або молд. п-ще *Plăcintă*, що з ім. *plăcintă* — “пиріг із листового тіста” (Jordan 370, Ер-Кос 96), видозміненого за аналогією до укр. ім. на *-и́нда*: (*плагíнда*, *дурíнда*, *хромíнда*). 2. Можливе й укр. утворення від ім. *плечé*.

Плеш †. 1570: *Andr. Plesh* — Верб'яж (UetC 53-14). ◀ Від рум. слов'янізму *pleş* — “лисий” (пор. укр. апел. *пліш*, *плішина*) або від пол. апел. того ж кореня *pleś* — “лисина на маківці духовної особи” (Rymut II 250).

Плéша — Мк, Ир, Св, Уж, Бг. Пор. 1499: *Данчул Плеша* — Сучава (ССУМ II 153); 1648: *Plessa Mihaly*, а 1699 — *Plessa Hricz* — Н.Ворота (Maksay 540); 1700: *Олекса Плеша* — Кальник (ПаПо-1 165); 1684: *Plessa Sztanko* — Мукачів (HodOkm 256). П-ща *Pleša*, *Pleše* дуже поширені в Хорватії (Leksik 514). ◀ Рум. п-ще *Pleşa*, що від рум. діал. слов'янізму *pleş* — “лисий” (Jordan 370); пор. укр. *пліш*, *плішина* — “лисина” (СУМ VI 587–588). Пор. ще антр. 1468 р. *Журжъ Плешанъ* із Сучави (ССУМ II 153).

Плешей [*Плеший*] †. 1548: кр. *Ge., Jac., Sim Plesse* — Горінчово (Bélay 144); 1567: *Plesse Andry, Plessey Ihnath* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Joan., Luc. Plessey* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Плéша** + суф. *-ей*.

Плéшинець, -ниця — Хс, Тч. 1607: *Plesentiw* (!) *Zethko* — Костьова Пастіль (UetC 104-8); 1720: кр. *Pletinics* (!) — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від антр. **Плéша** + *-инець*.

Плешкó — Тур'ї Ремети. 1578: кр. *To. Plesko*, а 1605 — *Sim., To. Pleska* — Горінчово (Bélay 144); 1699: *Plesko Simon* — Підгоряни (Maksay 555, 556). П-ще *Pleško* поширене в Хорватії (Leksik 515) та в Польщі (Rymut II 250). ◀ 1. Слов. дериват із суф. *-ко* від слц., чес. або пол. прикм. *plešivý* — “лисий”. 2. Від рум. апел. *pleş* — “лисий” + суф. *-ко*.

Плешкович †. 1572: *Fren. Pleskouich* — Н.Ворота (UetC 53-15). ◀ Від антр. **Плешкó** + *-ович*.

Плешович †. 1607: *Plesaueth Waszily* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Плéша** + *-ович*.

Пліска — Тч, Хс, Вн, Мж, Вл, Св, Мк. 1715: п-ще *Pliszka* — Велятин (ПеПред Szabó 307, 487, 476). Пор. 1787: п-ще *Pliska* — Волтушова і *Pliszczak* — Вислік Вел. (Красовський 123), *Plyszczuk* — Ілемня, Комарники, *Plyszczyniec* —

Княжолука на Бойк (ЙМ). П-ще *Pliska* є і у чехів (Moldanová 172), а на території Польщі згадується з XV ст. (SSNO IV 228). ◀ 1. Від місц. назви птаха *пліска*. Кличку *Пліска* в Карпатах дають свійським тваринам рябої масті. 2. Від місц. назви риби *пліска* (Владыков 229).

Плита †. 1449: гор. *Demetrii Plytha* — Михайлівці (Nagy-2 443). Пор. 1787: п-ще *Plyta* — Підгородці, *Plitycz* — Чаплі, *Plytyniec* — В.Ви-соцьке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *пліта* — “великий плоский камінь” (СУМ VI 584).

Пліта́н [*Плыта́н*] — Мж, Мк. ◀ Від антр. **Плі́та** + -ан.

Плитка †. 1567: *Plythka Stecz* — Неліпино (UetC 53-12). Пор. 1819: п-ще *Plitzczak* — Комарники на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Плита** + -ка.

Плітя́к — Мк, Св. 1567: *Jac. Plethyak judex* — Свалява (UetC 53-12); 1611: *Pletyak Janos* — Канора (LchAd I 160, LchBer 332); 1699: *Pletyák Lazar, Fedor* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Від антр. **Плі́та** + -як.

Плищак †. 1618: кр. *Stecz Pliszczak* — Біловежа на Маковиці (Mars 99); 1775: п-ще *Pliszczak* — Теково (Szabó 498). ◀ Від антр. **Плі́ска** або **Плі́шка** + суф. -як.

Пліш — Свалява. 1715: кр. *Ign. Pliss* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Plisz* — Тур’є, а 1819 — *Plisz* — Сливки та Морозовичі на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від укр. апел. *пліш* — “плішина”, “лишина” (СУМ VI 587).

Плішка — Коритняни. 1720: кр. *Sim. Pliska* — Іза (Bélay 157); 1730: *Юрко Плишка* — Вел. Поляни (ПаПо-3 28). Пор. ще п-ща прикарп. гуцулів *Pliszko, Pliszkanowicz, Pliszczuk* (Vspncenz 479). ◀ 1. А.Вінценз не без підстав зіставляє це п-ще з апел. *пліш* — “лишина”. 1787р. п-ще *Pliszczak* засвідчене в с. Вислік Вел. (Красовський 123). 2. Пол. п-ще *Pliszka* Б.Жабська пов’язує з назвою птаха *pliszka* з роду горобцеподібних (Żabska 91, SW 236). 3. Можливо, від укр. апел. *плішка* — “невеликий клин”, “заплішка” (СУМ VI 588, Он II 82, Чопей 362).

Плова́йко — Пр, Св, Мк. Пор. 1753: *пловаювь алексій* — Заричово (ПаПо-2 31). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від рум. прикм. *plăvai*, якому в пол. мові відповідає *рюву*, у слц. — *plavú*, в укр. — *половій*; усі зі значенням “білявий”, “русявий”, “буланий” і “сірувато-жовтий”. Пор. ще п-ще **Плава́йко** та пол. п-ще 1452 р. *Рюву* (SSNO IV 293, Rymut II 255).

Плов’яни́н †. 1773: староста *Procorius Plovjanin* — Бистриця (Удварі-2 303). ◀ Правдоподібно, видозмінене п-ще *Плав’янин* — “виходець із с. *Плав’с*”. Див. ще **Плав’янік**.

Пло́са — Ужгород. ◀ Пох. п-ща не з’ясоване.

Плоскі́на [*Плоскы́на, Плоскы́на*] — Св, Мк. 1223: антр. *Плоскына* з Лаврентіївського літопису (ЧуІсто 596); 1649: кенез *Ploszkina Ivan* — Плоскиновиця (LchBer 652); 1773: *iudex Jacobus Ploszkina* — Плоскиновиця біля с. Чинадьово (ДжеДел 305); 1773: присяжний *Paulus Ploszkina* — Неліпино (Удварі-2 302). П-ще *Плоскэ* поширене в Молдові (Ер-Кос 97). ◀ 1. За Б.Жабською, пол. п-ще *Ploska* походить від апел. *plaska* — “смуга ораниці серед лісу” (Żabska 91–92, SW 263), за К.Римутом, — від старопол. прикм. *plaski* — “рівний, плоский” (Rymut II 254). 2. На нашу думку, п-ще утворене від прикм. *плоский* або від антр. *Пло́ска* за допомогою рідкісного суф. -ына, як і п-ще **Довгы́на** від прикм. *довгий* чи антр. **До́вга** + -ына.

Пло́тко — Н.Ворота. 1787: п-ще *Plodko* — с. Перегримка. ◀ Можливо, наслідок оглушення кореневого приголосного /д/ в позиції перед глухим /к/, але могло утворитися й від апел. *плит* — “тин, огорожа”. Пор. давньоукр. п-ще 1411 і 1499 років із м. Гирлів — *Плотуль* (ССУМ II 154).

Пні́вський — Рх. ◀ Прикм. від ойк. *Пнів*, що на Ів-Фр.

Пні́вчу́к — Ясіння. ◀ Катоїк. із суф. -чук від ойк. *Пнів*, що на Ів-Фр.

Побивач †. 1775: п-ще *Pobivacs* — Новоселиця на Вн. (Szabó 474). ◀ Місц. укр. апел. із суф. -ач від дієсл. *побивати* зі зн. “дерев’яний молоток, за допомогою якого набивають обруч на бочку” (Чопей 263).

Побіга́ч — Торунь, Присліп. 1773: п-ще *Pobivacs* (!) — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ Від апел. *побігач* — “слуга”, “побігайло”. (Див. ще СУМ VI 614).

По́бук — Кушниця. ◀ 1. Від місц. апел. *побук* — “бічна прибудова до клуні” (Ужан — див. ще Он II 84). 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Pobog* (SSNO VI 295).

По́вгар [*Повгара́*] — Кобилецька Поляна. 1470: п-ще *Palagar* (!) — Королево (Szabó 381, 385); 1551: кр. *M. Polgar* — Ремети (Bélay 183); 1600: гор. *To. Polgar* — Тячів (Bélay 205). ◀ Від заст. місц. діал. *пóвгара* — “пацан”, “репук”, “хуліган” (Зак). У бойк. гов. лексема *пóвгара* має ще кілька значень (Чопей 265, Он II 86). Вона походить від угор. *polgár* — “громадянин”, а первісне її зн. — “городянин” (Чопей 265), що від нім. *Bürger* — “т. с.” (MNTESz III 242–243).

Повіда́йчик — Вл. Св, Мк. 1772: присяжний *Joannes Povidajcsik* — Нова Розтока (Удварі-2

303). Пор. 1787: п-ще *Powediak* — Головеське, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ик від п-ка *Повіда́йко*. Жителі Вл прозивають своїх зах. сусідів, передусім лютян, *повіда́йками* за те, що ті замість дієсл. *казати* вживають староукр. дієсл. *повідати*.

Повх — Ір, Хс. 1214: *impetit. Pousam... de villa Voisan* — ком. Саболч (RegVar 180); 1570: *Steph. Plwko* — Неліпино (UetC 53-14); 1773: присяжний *Joannes Pók* — Луково (ДэжеДел 296); 1787: п-ще *Pilch* — Вислік, *Pouch* і *Rauch* — Поляни Малі на Лемк (Красовський 123, 124), 1787: п-ще *Pouch* — Нагуєвичі, Поляни і Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від діал. назви гризуна *повх*, яка в різних гов. має дещо ін. зн., як “пільх”, “хом’як”, “вовчок”, “кріт”, “польовий щур”, “польова миша” (Гр III 229, Он II 90, AGB I 71). У пол. мові апел. *pilch* має й метафор. зн. — “скнара” (Bubak II 29). Антропооснову *Повх* можна вбачати і в угор. записах п-ща 1570 та 1572 років *Sim. Poha* з с. Чинадъово (UetC 53-14, UetC 53-15).

Повха́н [рідше — **Пóвхан**] — Уж, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від п-ща **Повх**.

Повха́нич — Вб, Пр, Уж. ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ич від андр. *Повха́ня* — “дружина **Пóвха**”.

Повч — Горяни, Ужгород. 1214: *reus Poth combustus est* — ком. Саболч (RegVar 12); 1607: *Pochj Istvan iudex* — Горяни (UetC 104-8); 1651: крайник *Pócs Lukacs* — Мукачів (LehBer 572). ◀ 1. П-ще *Pócs* в Угорщині вперше згадується 1354 р., а походить від угор. гіпок. імені *Pócs*, що від *Pál*, тобто *Павло* (Kázmér 858). Такої думки про природу п-ща *Pócs* дотримуються Й.Ладо (Ladó 202) та Б.Калман (Kálmán 64). 2. На нашу думку, антр. *Повч* — це закономірний укр. рефлекс давньорус. пос. прикм. *пѣльчъ* — “полковий”, який легко виділяється з давньослов. двоосновних імен *Свѣтопѣлькъ*, *Яропѣлькъ*...

Пóвчик — Ужгород. 1410: п-ще *Pochuk* — Тросник, а 1775 — п-ще *Potcsik* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від антр. **Повч** + -ик. 2. Від антр. *Повка* або *Повк* + -ик. Пор. 1351: *Dominici filius Pouka* — ком. Земплин (Nagy-1 228).

Повчій †. 1631: *Pócsi Miklós Istvan* — с. Гече біля с. Варійово (LehBer 261); 1816–1863: єп. *Poczi Alexius* — Мукачів (Лучкай-Іс 131). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом -і від ойк. *Pócs*, що в ком. Саболч-Сатмар, або від п-ща **Повч**.

Повша †. 1214: *Pousam de villa Numen* — ком. Саболч (RegVar 180); 1456: шл. *Jo. Pousa* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ 1. Гіпок. угор. ім’я від *Pál* (Kázmér 870). Пор. 1335: *Chothou filium Powsa* — ком. Земплин (Nagy-1 85, 86). 2. На нашу думку,

антр. **Пóвша** — регулярний дериват від антропооснови **Повх** із суф. -ша.

Пóвшан — Середнє. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від угор. антр. **Пóвша** або *Повш*. Пор. 1222: *pristaldo Pous de Villa Paul* — ком. Саболч (RegVar 284).

Повше́дний, -ного — Волосянка. ◀ Пол. п-ще від прикм. *powszedni* — “повсякденний”.

Пóвщик — Ір, Мк, Вн, Бг, Св. 1774: п-ще *Posik* — Заріччя (Szabó 276); 1787: п-ще *Pouszyk* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 224), а 1819: п-ще *Pouszak* — Бистриця на Бойк — (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Повх**, **Повша** або *Повш*.

Пóгарський [*Пóгарський*], -кого — Синевирська Поляна. 1819: п-ще *Poharski* — Славське на Бойк (ФМ). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Пóгарь*.

Пого́дич — Малий Березний, Вел. Березний. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Погода*, співвідносного зі співзвучним апел. *погóда* — “згода” або “стан атмосфери” (Гр III 233, СУМ VI 745).

Погорі́ляк — Вб, Уж, Вн, Ір, Мж. 1775: п-ще *Pohorilyak* — Широке (Szabó 459); 1743: п-ще *Pohonilak* (!) — Вел.Копаня (Szabó 459). П-ще *Pogorzalak* є в Польщі (Rymut II 267). ◀ Від місц. апел. *погорі́ляк* — “погорілець”, “погоріла людина” (Гр III 234, СУМ VI 720).

Пóган — Вн, Хс, Тч. 1572: вл. *Pogány Imre*, *Pogány Laszlo* — Заріччя (Szabó 275); 1600: вл. *Pogany György* — Колодне, Горінчово, В.Водяне (Bélay 134, 143, 121); 1600: гор. *Go. Rogan* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. п-ще *Pogány*, що з апел. *pogányu* — “нехристиянин”, “язичник”, яке в угорців згадується 1414 р. (Kázmér 861). На угор. пох. закарп. п-ща вказує зімкнене кореневе /g/ та фінальне пом’якшення /ny/. У поляків п-ще *Rogan* зафіксоване з 1381 р. (SSNO IV 304). У румунів є п-ще *Rogan*, яке фонетично тотожне укр., але рум. ономасти вбачають у ньому прикм. зі зн. “потворний”, “страшний”, “жахливий” (Iordan 372). У чехів є п-ще *Pohan*, що від апел. *rohan* — “маловірна людина”, але вони кваліфікують його як власне за пох. п-ще (Moldanová 176).

Пóгань. 1690: піджупан Марамороша *Poghanu Melchior* — Сигіт (Лучкай-Іс 37). ◀ Наслідок угор. субституції п-ща **Пóган**.

Пóдвич [*Пóдвич*] — Руське Поле, Буштино. ◀ 1. На Подг 1632 р. фіксуються п-ща *Podwiczak*, *Podwiczka*, *Podwik*, які Й.Бубак, посилаючись на словники, виводить із пол. апел. *podwika* — “велика біла ситцева хустка”, “жінка”, “спідниця” (Bubak II 34), а 1405 р. в Польщі зафік-

соване антр. *Paulus Podwicz* (SSNO IV 177). У старопол. мові був апел. *podwiczka* — “невістка” та прикм. *podwiczny* — “бабський, жіночий” (Reczek 339). Наявність пол. п-ща *Podwin* посилює припущення, що мала існувати й антрополоксема *Podwa* (Rymut II 265). 2. Закарп. п-ще *Подвыч* із його голосним /ы/ в другому складі спонукає до думки, що назва могла виникнути як ситуативне п-ко від місц. присл. *подвыч* — “двічі”, “два рази”.

Подгірський — див. **Підгірський**.

Подгасцький †. 1498: *Ян Никлєвичь Подгасцький* — Володимир (ССУМ II 164); XVII ст.: *парох Андрей Подгасцький* — Варадка в ком. Шариш (Яворск 197). ◀ Прикм. від гал. ойк. *Підгайці*.

Подгоряпський †. 1715: *срей Данил Подгоряпски* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Подгоряпи* (нині *Підгоряпи* — мікрорайон м. Мукачів).

Подинський — Рх. ◀ Прикм. від мікротоп. *Подин*, що на території с. Кваси.

Подолей [*Подолій*] — Хс. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ей* від відомого антр. *Подолья*. Пор. 1787: п-ще *Podolak* — Вільхова, Середнє Вел. Середнє Мале, Улюч на Лемк (ЙФ).

Подольський — Тч. 1450: *Nicolaus filius et Podolska mater* — Перемишль (Smołka II 80); 1819: п-ще *Podolski* — Торчиновичі, Лавочне, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Поділ* або *Поділля*, яких в Україні декілька, + *-ський*.

Подольчак — Дулово, Свалява. Пор. 1787: п-ще *Podolczak* — Торчиновичі на Бойк (ЙМ), п-ще *Podolec* — Гуманець, Морозовичі на Бойк, п-ще *Podolczyk* — Биківці на Лемк (Красовський 124). П-ще *Podolczak* є і в Польщі (Rymut II 263). ◀ Від п-ща *Подолець* (див. вище) або від катойк. *подолець* — “житель Поділля” + суф. *-як*. Пор. ще ос. назву *Подолсь* 1455 р. із Банилова (ССУМ II 167).

Подольяк — Синевирська Поляна, Довге, Мукачів. XVIII ст.: п-ще *Podolak* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Podolak* — Вільхова, Волиця, Середнє Вел., Середнє Мале, Улюч на Лемк (Красовський 124). ◀ Від апел. *подольяк* — “той, що живе по долині, тобто десь у долині”.

Подполозький † 1709: *отец Григорій подполозький* — Перехресний (Сах 88). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Підполоззя* (Вл).

Пожар — Мж, Мк. 1491: антр. *Пожарь* і *Пожар* — Сучава (ССУМ II 172); 1605: п-ще *Pasar* — Тросник (Szabó 477); 1688: кр. *Pasar Ferencz* — В.Бистрий (Bélay 127); 1705: свідок *Pusár (!) Gergely* — Колодне на Тч (HodOkt 433); 1715: кр. *Pozsar Jonucz, Nekita* — Сурдок (Bélay 203); 1720: кр. *Jo. Posar* — Рипинний (Bélay 185). У прикарп. гуцулів є п-ще *Požaruk* (Vincenz 534).

П-ще *Пожар* є серед румунів і молдован (Iordan 373, Ер-Кос 96), серед угорців (Kázmér 872), хорватів (Leksik 527). На території Польщі п-ще *Požar* і споріднені з ним згадуються з XIV ст. (SSNO IV 336). ◀ Від давньослов. захисного імені *Пожарь* (SvoSta 44, Демчук 116), співвідносного з апел. *пожар* — “пожежа” (Чопей 274). Наголос і географія п-ща можуть вказувати на пол. мову як на історичне джерело, звідки п-ще прийшло на Зак. У Польщі п-ще *Požar* та його похідні зафіксовані з XIV ст.

Пожо, -жа — Кобиляри, Середнє, Гайдош. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Правдоподібно, має стосунок до давньоукр. апел. *пожога* — “пожежа” (ССУМ II 173). Можливо, що це давня слов. лексема *пожог* з фарингалізацією, а далі й оглушенням та редукцією кінцевого приголосного /г/. Пор. рум. п-ще *Pojoagă* та молд. *Пожог* з первісним зн. “пожежа”, “багаття” (Iordan 573, Ер-Кос 97). На території Польщі п-ще *Požego* побутує з XV ст. (SSNO IV 336). Пор. ще популярні в Хорватії п-ща *Požega, Požgaj* (Leksik 527–528).

Познар — Ужгород. 1819: п-ще *Poznar* — Поляни на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща нім. пох. *Познер*, власне, *Posner* або *Posener* (Rymut II 290), що від пол. ойк. *Poznań*. Особа *Niclas Pozner* із м. Познань згадується 1447 р. (SSNO IV 336), а антр. *Poiznan* у ком. Земплин — 1219 р. (RegVar 227).

Пойда — Мж, Хс, Вб. 1715: кр. *Karpa Pojda* — Голятин (Bélay 147). Пор. п-ща *Pojda, Pojdak, Pojducz...* на території Польщі (Rymut II 268). ◀ Від укр. апел. *пойда* — “побігайка” (Гр III 269).

Пойдак — Виноградів. 1666: п-ще *Pajdák* — Нове Село (Szabó 507); 1773: кр. *Pojdak Hrecz* — Келечин (ПеПред 310); 1775: п-ще *Pujdak (!)* — Матієво (Szabó 411). ◀ Від антр. **Пойда** + **-ак**.

Пойдан — Чертіж. ◀ Від антр. **Пойда** + **-ан**.

Пойдин, -на — Вн. ◀ Від антр. **Пойда** + **-ин**.

Пойдинець, -нця — Бородівка. ◀ Від антр.

Пойда + **-инець**.

Пойдич — Буштино, Ужгород. 1682: *Pauidits (!) Ivan* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Пойда** + **-ич**.

Пойдович †. 1699: *Paidovits Ivan* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від антр. **Пойда** + **-ович**.

Пойтінгер — Рахів. ◀ П-ще нім. пох., утворене за допомогою суф. *-er* від ойк. *Peuting*, що в Баварії (Bahlow 373).

Покиня — Порошково, Тур’я Поляна. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, укр. регресивно-суф. утворення від дієсл. *покинути* (Rymut II 268).

Покóвба — Тч, Вн. 1784: п-ще *Pokolba* — Чорнотисово (Szabó 339, а 1652, 1715 — п-ще *Pokol* — Вел.Копаня, Широке (Szabó 548, 348). ◀ На україномовному ґрунті п-ще не піддається успішній етимологізації. Однак просторова і часова близькість давніх його письмових фіксацій (*Pokob* і *Pokolba*) на укр.-угор. прикордонні дає змогу припускати, що йдеться про угор. п-ще *Pokol*, апел. зн. якого — “пекло”, використане в формі непрямого відм. “*Pokolba!*” як улюблену лайку денотата у зн. “До пекла!”.

Покóрба — Розтока. Пор. 1819: п-ще *Pokurban* — Бітля, *Pokurbanicz* — Нижнє, Уріж на Бойк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, має стосунок до дієсл. *покорітися*.

Покривчák — Водиця, В.Водяне. Пор. 1787: п-ще *Pokryszczak* — Криве на Лемк (ЙМ), 1819: п-ще *Pokryska* — Слобода на Бойк (ФМ). ◀ Напевно, місц. укр. утворення з суф. -як від антр. *Пóкривка*. П-ще *Pokrywka* на Подг зафіксоване 1654 р. (Bubak II 34). Є воно і в Хорватії (Leksik 518). А апел. *покривка* в Укр. Карпатах озн. — “покришку” (для посуду). Зв’язок п-ща з і святом *Покрóви* менш імовірний.

Покривчák [*Покрүвчák*] — Білки. ◀ 1. Катоик. від ойк. *Покривці*, що на Дрогобиччині (Льв). 2. Укр. утворення з патр. суф. -як від антр. *Pokrywies* або *Pokrywka*, які в Польщі згадуються з XVII ст. (Rymut II 269).

Пола́га — Руська Мокра. ◀ Від бойк. жін. імені *Пола́га* — “Палажка” (Он II 103). Пор. 1787: п-ще *Polahnun* Тяпче на Бойк (ЙМ). Ім’я *Пола́га* тут має давню традицію використання. Пор. 1745: *за сго д тькы Полагы* — Гукливий (Яворск 211); 1715: вдова *Polahna* (!) *Repineska* — Ізки (Bélay 155).

Пола́дій [*Пола́ді*], -ія — Чорнотисово. ◀ 1. Від кал чол. імені гр. пох. *Палладій* (ВІЛ 89). 2. Угор. утворення з формантом -і від місц. ойк. *Palágy*. Перша згадка п-ща *Palágyi* в Угорщині зафіксована 1465 р. (Kázmér 813).

Пола́жинець [*Пола́житиць*], -нця — Вл, Мж, Св, Хс. 1715: кр. *Polasinecz Matyis, Karpa* — Лісковець (Bélay 173); 1787: п-ще *Polážyniec* — Верхнє, а 1819 р. — *Položiak* — Грозова на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Пола́га*, тобто *Пелагія*.

Поланьчак †. 1715: кр. *Fr., Gr., Marc., To. Palancsak* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від місц. вар. укр. жін. пестл. імені *Полáлька* (оф. *Пелагія*) + суф. -як.

Полегайко †. 1715: кр. *Fr. Polehajko* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Подібні п-ща *Polegaj, Polehoj, Poligaj* на пол. землях схиляють до думки, що п-ще

є укр. суф. утворенням від дієсл. *полягати/полігати* — “лежати” (Rymut II 271) або дериватом від заруб. імені *Палáга* (*Пола́га*). Див. ще *Полиган*.

Пóлечко — див. **Пóличко**.

Поливчák — Вел.Лазі. 1787: *Poliwczak, Polewczak* — Близнянка на Лемк (Красовський 14). Пор. 1618: кр. *Waszko Poliewka* — Розтока на Маковиці (Mars 75). П-ща *Polywka, Polywczak* і споріднені поширені на пол. землях (Rymut II 271). ◀ Утворення з суф. -як від антр. *Полі́вка*, який нині асоціюється з місц. укр. назвою страви *пóливка* — “бульйон”, “суп” (Чопей 280), слц. *polievka* — “т. с.”. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Polewka, Polifka, Poliwozka* (Красовський 124) та пол. п-ще XIV–XV ст. *Polewka* (SSNO IV 309). Можливо, що на час виникнення п-ще пов’язувалося з рідкісним кал. іменем *Полісвкт* (Керста 124).

Поливач †. 1670: п-ще *Polywaz* (!), а 1572: *Polowacz* (!) — Олешник (Szabó 325). П-ще *Polewacz* наявне і в Польщі (Rymut II 271). ◀ Від місц. апел. *поливáч* — “поливальник”.

Полигáн — В.Ворота. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від експресивного імені *Полі́га* або *Полéга*, яке співвідноситься з жін. іменами *Пóля, Полáля, Полі́на...* або з угор. іменем *Pali* (укр. оф. *Павло*).

Полин †. 1720: кр. *To. Polin* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Пос. прикм. від жін. імені *Пóля*.

Пóлинець [*Пóлиниць*], -нця — Тур’я Поляна. 1715: кр. *Polinicz Danielo* — Міжгір’я (Bélay 178); 1773: п-ще *Polinczi* (!) — с.Балта в ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Пóля*.

Полич †. 1570: кр. *Palicz* — Лалово (UetC 97-29); 1682: *Policz Verkola* (!) — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від жін. імені *Поля* або *Пола* + -ич. П-ще *Polic* є й у хорватів.

Пóличко — Вел.Ком’яти. 1570: кр. *Andr., Emer. Policska* — Розтока (UetC 97-29); 1602: кр. *Palaczka* (!) *Istvan* — Невицьке (UetC 104-8); 1682: *Polyczka Illko* — Сухий (UetC 88-59). Пор. ще 1750: *кума була Марія Поличкан* — Тополяни біля с.Михайлівці (Гаджега-З 75). ◀ Від антр. **Пóлич** + -ко.

Полінчúк — Кости́лівка. — Див. **Полянчúк**.

Половець, -ловця †. 1220: *Polouc* — Тросник (RegVar 244). Пор. 1720: кр. *Paloczy* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317); 1787: п-ще *Polowczak* — Волошинове на Бойк (ЙМ). П-ща *Połowies, Połowczak, Połowczuk* є і в Польщі (Rymut II 274). ◀ Від давньослов. етн. *пóловець*, який містить ту ж прикм. основу, що й прикм. *половій* — “блідо-жовтий” + субстантивуючий суф. -ець.

Половій, -ія — В.Визниця. 1787: п-ще *Роюу* — Воловець і п-ще *Роюва* — Криниця на Лемк (Красовський 124). Пор. 1787: п-ще *Роювycz* — Ясениця Замкова, а 1819 — п-ще *Роюу* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Субстантивований прикм. *половій* — “світло-рудий”, “блідо-жовтий”, “кольору спілого жита, пшениці” (СУМ VII 87) з нерегулярною зміною флексійного /ы/ на /і/. В Укр. Карпатах прикм. *половій* нині є арх. На Бойк *половій* — “світло-жовтий” (Он II 106).

Поло́вка — Ір, Вн, Хс. 1787: п-ще *Роювка* — Побук, Воля, Блажіїв на Бойк (ЙМ), *Polowka* і *Polowko* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. зооніма *Поло́вка* — “кличка жовтого вола, жовтої корови” (Он II 106) у формі род. відм. Пор. подг. п-ща 1639 *Plewa, Pюwa* (Вубак II 32), п-ще 1787 р. *Polowicz* — Ясениця Замкова на Бойк, Криниця на Лемк (ЙМ). Пор. також 1819: п-ща *Роювкowitz* і *Polowkanicz* — Волосянка та Орів на Бойк (ФМ).

Половко́ — Тч. 1659, 1720: п-ще *Paloka* — Онік (Szabó 375); 1787: п-ще *Polowko* — Побук, Шевченкове на Бойк (ФМ). ◀ Від давнього прикм. *половій* — “білявий”, “русявий”, “блідо-жовтий” за допомогою субстантивууючого суф. -ко, як і в атрибут. назвах *Кривко́, Куцко́, Сивко́, Сірко́...* Називання биків і волів біло-жовтої масті кличками *Поло́вка, Половій, Половій, Поло́вка* у Карпатах було поширеним явищем.

Поллогій [Поллогі], -ія — Свалява. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -і від п-ща *Палла́г*, що з *Парла́г*. П-ще *Parlagi* в Угор. королівстві згадується 1393 р. На думку М.Казмира (Kázmér 826), п-ще утворене від ойк. *Parlag*, що в ком. Сатмар (Vályi III 23).

Полонус †. XV ст.: *Polonus* — Тросник (Szabó 469); 1694: вихрест *Polonus Stephanus* — ком. Угоча (Лучкай-Іс 296). На території Польщі антр. *Polonus* фіксується з XIV ст. (SSNO IV 311). ◀ Новолат. етн. — *polonus* для “поляк” став п-щем поляка або вихідця з Польщі.

Полой — Косівська Поляна. ◀ Від давньоукр. кал. чол. імен *Полуй* або *Полуян* (оф. *Полісвіт, Полисн* — Керста 124, Осташ-3 62, Демчук 136). На території Польщі п-ще *Polaj* згадується з XIV ст. (SSNO IV 312, Rymut II 273).

Полончак — Св, Уж, Ір (п-ще поширене також серед місц. словаків). ◀ 1. Імовірно, від чол. імені *Аполлон(ко)* + -чак. 2. Зв'язок п-ща з укр. апел. *полон* чи пол. *роюп* менш імовірний (Rymut II 274).

Полотай — Чабанівка. Пор. 1819: п-ще

Polotayko — Грабів на Бойк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Palota*, що в ком. Земплин, Бігар та ін. (Vályi III 13, Majtán 307). Перша згадка — 1512 р. (Kázmér 818).

Полусин †. 1755: *Polusin Vaszil* — Латірка (LchBer 381). ◀ 1. Укр. пос. прикм. з суф. -ин від жін. імені *Полося*, тобто *Поліна*. 2. Укр. утворення з преф. *полу-* та ім. *син* за антр. моделлю *Полукоза, Полулях, Полупан* у Карпатах менш імовірно (див. Rymut II 275).

Полушка †. 1614: кр. *Bl. Poluska* — Буштино (Bélay 132). Пор. 1680: кр. *Poloszuk Nikora* — Рус. Поляна (Bélay 180). ◀ Пох. п-ща спірне.

Полька †. 1770: *Марія Полька* — Мк (Метрика). ◀ Від місц. жін. етн. *полька*, співвідносного з чол. назвою *поляк*.

Польна †. 1451: *Polna* — Виноградів (Szabó 420). Пор. 1787: п-ще *Polny* — Березниця Н., Пельня на Лемк (Красовський 124). На території Польщі п-ще *Polny* фіксується з XV ст. (SSNO IV 311). ◀ Правдоподібно, слц. прикм. *polný* — “польовий”.

Польча †. 1570: кріпаки *Thom., Sand., Fran. Poltha* — Чинадьово (UctC 53-14). ◀ Пол. п-ще нім. пох. *Polcz*, що з нім. ос. назви *Polt* (Rymut II 272) у формі род. відм.

Польчак †. 1607: *Polthak Iuan deserta* — Вел.Березний (UctC 104-8); 1787: п-ще *Polczak* — Суковате на Лемк (Красовський 125). ◀ Утворення з суф. -як від антр. **Полька, Польча** або безпосередньо від пол. п-ща нім. пох. *Polcz* (Rymut II 272). Пор. ще пол. п-ща *Polczak, Polczuk, Polczyk* (Rymut II 272–273). У поляків п-ще *Polczak* згадується з XV ст. (SSNO IV 309).

Польчич †. 1567: *Polchÿth Zynko, Polchÿczuw* — Сусково (UctC 53-12), а 1570 — *Sim., Greg. Polchych* (UctC 53-14); 1570: *St. Polchicz* — Свалява (UctC 53-14); 1590: кенез *Polcsics Mate*, а 1592 — він же ж *Matthei Polczecz* — Пасіка (LchBer 645, LchAd II 54, 55). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ич від антр. **Полька, Польча** або від жін. етн. *полька*.

Поляк [зрідка — **Польяк**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Ір, Св, Вл, Вн, Хс, Тч, Рх. 1409: шл. *Polyak* — с. Денгелег у ком. Сатмар (MaksaySz 128); 1537: кр. *Stephanus Polyak* — Коромля (Nagy-2 441); 1522: вдова *Polyak J.* — Дравці (LchBer 214); 1574: *Horvát Kristof maskép Polyak* — Батьово (LchBer 61); 1505: шл. *Jo. Polyak* — Миково (Bélay 214); 1602: *Polyak Miklos* — Горяни і *Polyak Jacsko* — Чертіж (UctC 104-8); 1690: п-ще *Polyak* — Виноградів (Szabó 424); 1715: кр. *Pe. Polyak* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від етн. *поляк*, яким до середини ХХ ст. закарпатці називали не лише

осіб пол. національності, а геть усіх громадян Польщі, передусім галичан. Давнішу назву поляків засвідчує запис антр. 1353 р. *Polyan filio Syke* у ком. Земплин (Nagy-1 292).

Полянин — Монастирець. ◀ Від місц. ойк. *полянїн*, яким жителі навколишніх сіл називають вихідців із Липецької Поляни (Лисичово). Сіл із назвою *Поляни* в Укр. Карпатах понад 10.

Полянич — Св, Мк. 1787: п-ща *Polanicz, Polanczycz* — Плав'є-Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. ос. назви *Поляни* + *-ич*. Пор. 1448: *Ста(и) Полѣна*, а 1478: *Полѣна Дан* — Сучава (ССУМ II 188); 1448: *Поляни Стань* — Сучава (ССУМ II 218–219). Пор. також рос. заст. чол. ім'я *Поляни*, співвідносне з повним іменем *Аполлінарій* (Петровський 344).

Полянкай †. 1574: п-ще *Poliankai* — Підгірне, 1625 — Приборжавське (Szabó 444, 388); 1685: гор. *Polyankai Szabó István* — Ужгород (HoAd 25). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від укр. ойк. *Полянка*, яких у Слч — 8 (Majtán 329, Vályi III 113–114).

Полянко — Ір. 1715: кр. *Laur. Polyanka* — Довге (Bélay 136); 1765: *Калина Полянкь* — Ділове (ПаПо-2 11). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. *-ко* від твірної основи *Полян-*. Однак точно з'ясувати семантику твірної основи *Полян-* неможливо. 1. Давня назва поляків (див. **Поляк**). 2. Катоїк. *полян* — “виходець із с. *Полянї*” (пор. п-ща *Довжан*, *Керечан*...). 3. Апел. *поляна*: свійським тваринам, які народилися на поляні чи в полі, закарпатці дотепер часто дають клички *Поляна*, *Полянко*, *Полянця*, *Полька*.

Полянкович — Терново. ◀ Від антр. **Полянко** + *-ович*.

Полянський [рідше — *Польнський*, *Полєнський*], **кого** — Св, Пр, Мк, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1767: свящ. *Petrus Polyansky* — Приборжавське (Лучкай 17. — 172); 1772: присяжний *Joannes Polyanski* — Бистриця (Удварі-2 203), присяжний — В.Бистрий (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Polyanszki* — Виноградів (Szabó 425), *Polanski* — Орів, Лаврів на Бойк (ЙМ), Воловець, Должиця, Жидівське, Королева на Лемк (Красовський 124). У поляків п-ще *Polanski* згадується з 1379 р. (SSNO IV 308). Пор.: 1819: *Polanski* — Гошів на Бойк, Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Від ойк. *Поляни* чи *Польни* + *-ський*.

Полянчук [*Полсичук*, *Полінчук*], **-ка** — Рх. ◀ 1. Від місц. катоїк. *полсичук* — “виходець із с. *Полєна*, тобто *Поляна*”. 2. Менш імовірно, що це місц. дериват від п-ща **Полянко** + суф. *-юк*.

Полячок [*Полсчок*], **-чка** — Косівська Поляна. 1787: п-ще *Polaczok* — Дубна, Фльоринка на Лемк (Красовський 124). ◀ 1. Від антр. **Поляк** + *-ок*. 2. Від здр. етн. *полячок* — “малий поляк”.

Помелян †. 1649: селянин *Pomelan* — с. Симбрилово біля с. Чинадьово (LchBer 806). ◀ Імовірно, від персоніф. апел. *помелó* — “мітла, віник” (Гр III 24) + суф. *-ян*.

Поміщуляк — В.Водяне. ◀ П-ще передбачає твірну основу *поміщуля* — “поміщиця”, але такої не виявлено. Імовірно, від андр. *Поміщуля* — “дружина чоловіка на п-ще *Pomieszcz*” (див. Rymut II 276) + *-як*.

Помпель, **-пеля** — Антонівка. ◀ Правдоподібно, фонетично спотворене правосл. чол. ім'я *Pamfil* (Rymut II 203).

Понзель [*Пондзиль*], **-дзеля** — В.Ворота, Латірка. ◀ 1. Фонетика назви підказує, що це лемк. (а може, й пол.) утворення з доп-щевим зн. “той, що стосується понеділка”. У с. Пстружне, що на Горличчині, С.Панцьо записала клички свійських тварин, одержані за днями народження, а саме: *Пондзьяла*, *Понзоя*, *Середоя*, *П'янтоноя*, *Собоя*. Австрійські службовці, які 1819 р. в бойк. с. Мізунь провадили перепис людності Галичини, біля п-ща *Pondzel* у дужках по-нім. дописали слово *Goifrid*. 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Poncelus* або *Poncyleus*, що відповідає кал. імені *Panteleon* (Rymut II 205). Див. ще **Пензель**.

Понділ †. 1743: п-ще *Pongyil* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Очевидно, це той же антр., що й **Понзель**, лише без пол. асибіляції звука /дъ/.

Поніжан — Голубине, Свалява, Чинадьово. ◀ Дериват від апел. *пониж* — “частина колиски” (Он II 112).

Понинець †. 1648: *Poninicz (!) Ivan* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. ос. назви на *-а* або на *-я* на зразок **Поня**.

Понтрич †. 1673: кр. *Gr. Pontricz* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Пох. п-ща спірне; очевидно, пол.

Понута †. 1567: *Ponuta (!) Mykola* — Нелипино (UetC 53-12). ◀ Імовірно, від закарп. південнослов'янізму *пону́да* — “їжа, яку приносить кума породіллі” (Мк).

Понцир [*Понцирь*], **-ря** — Костилівка, Рахів, Білин. Пор. 1787: п-ще *Poncz* — Вислочок, а *Роїчzak* — Войткова на Лемк (Красовський 125). ◀ П-ще, імовірно, від давнього германізму *pánzer* — “броня” (Гр III 94). На території Польщі п-ще *Rancerz* згадується 1494 р. (SSNO VII 177).

Поп [род. — **Попа**] — Тч, Хс, Ір, Мк, Вн, Рх, Уж. 1404: *Костс Попов* — Сигіт (ССУМ II

196); 1505: шл. *Thywadar Pap (Popsa)* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1525: вл. *Jo. Pap* — Діброва (Bélay 120); 1567: *Alex. Pop* — Бистриця та *Ivan Pop* — Свалява (UetC 53-12); 1648: *Páp Hricz batyko* — Павлово (Maksay 547); 1682: *sacerdos Pop Olexa* — Сімирки (UetC 88-52); 1699: кенез *Pap Vaszil, Olexa* — Жденьово (Maksay 608). ◀ Від угор. апел. *pap* або пол. чи слц. розм. *pop* — “священик” без переходу кореневого /o/ в ін. монофтонг. Чергування /o/ — /i/ на це п-ще поширювалося рідко. Пор. 1682: *Pup Hricz* — Вільшинки (UetC 88-59).

Попа †. 1543: вл. *Mykola Pora* — Діброва (Bélay 120); 1678: кр. *Pora Peter, Prokor* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1680: *Pora Andras, Ioan, Iacsko* — Руська Поляна (Bélay 180); 1685: кр. *Pora Markul* — Ділове (Bélay 200); 1751: *парох Димитрій Попа* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від рум. назви роду занять *poră* — “священик”. П-ще *Poră* є в румунів, а також у молдован (Iordan 374, Ер-Кос 97). Як бачимо, на Зак. п-ще **Попа** так само побутує лише в селах, що прилягають до рум. етнічного масиву.

Попадин, -на †. 1773: кр. *Poradin Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Poradyn* — Височани на Лемк (Красовський 125). ◀ Від традиційного апел. *попадя* — “дружина *попа*” (Джежел 124) + пос. суф. -ин.

Попадинець [*Попадиниць*], -ця — Хс, Тч, Ір, Уж, Мк. 1652: свящ. *Jacobo Poradincz* — Гукливий (Лучкай-Іс 70); 1682: *batyko Poradincis Pap Vaszil* — Сасівка (LchBer 708); 1674: кр. *Попадиниці (!) Андрія* — Гукливий (ЛелПам 227); 1704: *Poradincsz Andri* — Сасівка (HodGens 5); 1706: *Федя Попадиницьова* — Тур’я Пасіка (Па По-1 171). Пор. ще 1787: п-ще *Poradincis* — Криве, Жданівка на Бойк. ◀ Від апел. *попадя* — “дружина *попа*” + -иць. 1704 р. в с. Гукливий на Вл жив і працював свящ., п-ще якого на іконі записане так: *отець Алексей Гукливьский Попадинцевич* (Яворск 209).

Попадич [рідше — **Попадич**] — Пр, Уж, Рх, Вн. 1618: кр. *Timko Poradicziw* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1715: кр. *Jo. Poradics* — Рипинний (Bélay 184); 1773: п-ще *Poradics* — Хорватик у ком. Торна (ПеПред 323). П-ще *Poradic* відоме в Хорватії (Leksik 522). ◀ Від апел. *попадя* — “дружина *попа*” + -ич.

Попадюк — Ясіння, Ділове. ◀ Від апел. *попадя* — “дружина *попа*” + -юк.

Попадючок, -чка — Чорна Тиса, Ясіння. ◀ Від антр. **Попадюк** + -ок.

Попаніч — Мукачів. 1691: кенез *Poranics* — Збини (LekBer 806). ◀ Від андр. *Попаня* — “дружина **Попа**” або “дружина **Попи**” + -ич.

Попдякунік — Білки, Осій, Імстичово. ◀ Двоосновне п-ще, утворене з п-ща **Поп** та п-щевого уточнення **Дякунік**. Останнє функціонує на Бойк з XVIII ст. Пор. 1787, 1819: п-ще *Dziakunik, Diakunik* — Жданівка, Лопушанка на Бойк (ЙМ, ФМ). Див. ще **Дякун**.

Попей [*Потій*], -ея — Ужгород. ◀ Від антр. **Попа** + -ей.

Попел †. 1690: монах *Popiel Sebastianus* — Мукачів (Лучкай-Іс 21, 296). Пор. п-ще *Popel* на території Польщі (Rymut II 279). ◀ Від апел. *попел*.

Попела †. 1604: шл. *Sim. Popela* — Сер. Водяне (Bélay 121). П-ща *Popiela* і *Popela* є і в Польщі, причому друге засвідчене 1420 р. (Rymut II 279). ◀ Від антр. **Попа** + рум. демін. суф. -ела. Можливо, бойк. п-ща *Popel, Poropiel, Popiela, Popielec, Popieluch, Popiol* 1787 і 1819 років (ЙМ, ФМ) так само пов’язані не з апел. *пóпил*, а з румунізмом *poră* або *popelă*.

Попелич — Вл, Св. 1682: *Popelits Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1773: присяжний *Andreas Popelics* — Свалява (Удварі-2 304).. ◀ Від антр. **Попела** + -ич.

Попелюц †. 1699: *Popelucz Marko* — Латірка (Maksay 598). ◀ Від антр. **Попела** + рум. демін. суф. -уц.

Попеляк — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Popielak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). Є п-ще *Popielak* і на території суч. Польщі (Rymut II 279). ◀ Від антр. **Попела** або укр. п-ща *Пóпил* + -як.

Попендак — див. **Попиндак**.

Попенко — Рх. П-ща *Popienko* і *Popieńko* є і в Польщі (Rymut II 278). ◀ Від антр. **Поп** або від антр. **Попа** + патр. суф. -енко, тобто “син *попа*”.

Попенчук — Луги. ◀ Від антр. **Попенко** + суф. -юк.

Попик — Ір, Мк, Хс, Св, Вб. 1699: *Popik Janos* — Свалява (Maksay 571); 1787: п-ще *Popik, Poryuk* — Лукавиця, Сторожів, Тиханя на Лемк (Красовський 125); 1819: п-ще *Popik* — Либохора, *Poryuk* — Н.Синьовидне, Славське на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще побутує і на території суч. Польщі (Rymut II 278). ◀ 1. Від антр. **Поп** або **Попа** чи навіть від **Пуп** + -ик. 2. Місц. апел. *пóпик* — “молодий піп”, “малий священик”.

Попикув †. 1696: *Андрій Попикув* — Бенедиківці (ЛелПам 230); 1782: *Яцка Попикового, Аши Попикуля* — (Метрика). ◀ Від антр. **Попик** + пос. суф. -ув у його діал. рефлексії.

Попіна — Руська Мокра. Пор. дериват із 1715 р.: вдова *Popenyaszka (!)* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від антр. **Поп** + здр.-пестл. суф. -ина, як у п-щах на зразок **Дячіна**. Від місц. апел.

popina — “малий піп” на противагу таким згр. назвам, як *popaga* (Он II 113).

Попиндак — Свалява. П-ща *Popęda, Popęlok*, а також *Popęd, Popęnda* і *Popęndyk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від апел. *popęd* — “швидкий біг” (Румут II 278). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від місц. апел. *popinda* або *popęnda* — “малий піп”.

Попинець, -иця †. 1715: кр. *Andr. Papinicz* — Горінчово (Bélay 144); 1720: *Andr. Papinecz* — Ізки (Bélay 155); 1743: п-ще *Papinecz* — Виноградів, Шаланки (Szabó 424, 465). ◀ 1. Від антр. **Попа** + -инець. 2. При прочитанні антр. як *Попішич*, тобто з суф. -ич, п-ще треба кваліфікувати як таке, в основі якого антр. **Попіша** або апел. *popina* — “малий піп”.

Попинчак [*Попенчак*] — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Попинець** або від антр. **Попенко**.

Попівняк [*Попівнік*] — Рх. 1787: п-ще *Rorowniak* — Іванівка, а 1819 — *Rorówniak* — Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. п-ще *Rorowniak* на території суч. Польщі (Румут II 278). ◀ Від апел. *popivna* — “дочка *popa*” + -як.

Попка — Тур’я Поляна, Тур’я Бистра, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Rorko* — Мушинка на Лемк (Красовський 125). ◀ Від антр. рум. пох. **Попа** або від антр. **Поп** + укр. патр. суф. -ка.

Попля †. 1720: кріпаки *St., Rasp., Jo. Paplya* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ 1. Від антр. **Поп** або **Попа** + патр. суф. -я(т) з укр. епентетичним /ль/. 2. Дериват від кал. імені *Поплій* (ВІЛ 260, Петровський 182).

Попов †. 1404: *Костс Попов* — Сигіт (ССУМ II 196); 1787: п-ще *Rorow* — Мокре, Зубенсько на Лемк (Красовський 125). ◀ Від антр. **Поп** + пос. суф. -ов без переходу голосного /о/ в інший монофтонг.

Попович[зрідка — **Попович**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Мж, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1415: *вѣра пана Стана Поповича* — Сучава (ССУМ II 195); 1567: *Rorowicz Stanko* — Свалява (UetC 53-12); 1570: *Лис. Rorowuch* — Кольчино (UetC 53-14); 1651: *Игнатко Поповичъ* — Мукачів (Яворск 198); 1692: *парох Попович Михаил* — Косівська Поляна (ПаПо-2 14); 1715: *діакон Василій Попович, інак Турчин* — Золотарьово (Гаджега-М 200); 1787: п-ще *Rorowicz* — 35 сіл на Лемк (Красовський 125). ◀ 1. Від апел. *popowich* — “син *popa*”. 2. Для якоїсь частини закарп. денотатів п-ще **Попович** — це не “*popiv* син”, а “син **Попа**”.

Попов’ят †. 1492: *а третим был Поповятъ* — Острожниця у сх. Слч (ПаПо-1 181). ◀ Від апел. *pop* або від антр. **Поп** + давньоукр. патр. суф. -ов’ят.

Попп — Уж, Мк. ◀ Наслідок письмової аристократизації п-ща **Поп** через подвоєння кінцевого приголосного /п/. Таке подвоєння приголосних практикується переважно серед угорців.

Попренич †. 1682 р. — *Poprenits Petro* — Вільшинки та *Popernak Olexa* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Попреня(т)* або від антр. *Попріна*, які є дериватами від місц. лексеми *popirь* (< із *popérь*) — “чорний перець” або “чорна родимка на тілі” (Гр III 321).

Поприк — Пр. ◀ Від антр. **Попря** + -ик.

Попрозман — Березово, Горінчово. ◀ Укр. складення антр. **Поп** + антр. **Розман** на зразок п-ща **Попдякунік**, призначенням якого було ідентифікувати родину **Розманів** із-поміж інших **Попів**. Отже, компонент **Розман**, який на Зак є п-щем, тут став своєрідною прикладкою.

Попря †. 1682: *Popria Ilko* — Заричово (UetC 88-54). 1705 свящ. *Jeremius Popra* — Сер. Водяне (HodOkt 445). ◀ Імовірно, від клички *Попря*, яку (подібно до зоонімів *Попріня, Пірця, Пирчюля*) в Карпатах дають свійським тваринам з дрібними чорними *перчиками* на морді. Апел. *popérь*, як і апел. *popрик*, і в зн. “чорного перцю”, і у зн. “родимка на тілі” загальновідомі на Зак (Гр III 321, 336, AGB II 126, RiegerLemk 104).

Попсобов, -ва — Білки. ◀ Очевидно, складення є витвором угорців (принаймні оби-два його компоненти (і *rap*, і *szabó*) нині є угор. лексемами: *rap* — “піп”, а *szabó* — “кравець”), хоча модель таких прізвищ відома багатьом іншим народам Європи. Пор. суч. макед. п-ща *Поплазар, Попнікола, Попандошов, Поп-Костоски*. В угорців п-ще *Papszabó* уперше фіксується 1715 р., і вони так само кваліфікують його як складене. За М.Казмиром (Kázmér 824), для угорця апел. *papszabó* — “кравець, який шие одяг для попів”.

Попув [род. — **Попового**] †. 1682: *Pori Vaszil* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Місц. діал. пос. прикм. *popuv*, якому в загальнонац. мові відповідає *popiv*, -*пова*, -*нове*.

Попуд †. 1682: *Popud Danik* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Напевно, регресивне утворення від дієсл. *popuditi* — “настрашити, прогнати” (Гр II 340). Доп-щева семантика п-ща нагадує закарп. п-ще **Страшкó** та серб. чол. ім’я *Поплах* (Грк 159). Пор. ще **Попудник** та **Напуда**. Можливо, п-ще **Попуд** — наслідок адаптації пол. п-ща *Popęd* (Румут II 278).

Попудник [*Попушнік*] — Луг, Лубня, Волосянка. ◀ Від бойк. апел. особової назви *popud-*

ник — “блуд”, “лісовик” (Он II 115). Пор. ще пол. п-ща *Ropend, Ropenda, Ropendyk* (Rymut II 278).

Попу́ський [*Попу́ський*] — 1720: *Popusky* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. прикм. від антр. **Поп**, який у транспозиції на укр. літ. норму мав би звучати **Попівський**.

Попфалу́шій [*Попфолу́ші*] — Ір. В угорців п-ще *Rapfalusi* вперше згадується 1720 р., а походить від ойк. *Rapfalva*, що в ком. Берег (Kázmér 823) та ще в кількох ком. Угорщини (Váluí III 18). ◀ Угор. прикм. *rapfulusi* від місц. ойк. *Rapfalu* або *Rapfalva*, що в перекладі укр. — “Попове село” (суч. оф. — *Попове*).

Попфолу́ші — див. **Попфалу́шій**.

Попча †. 1550: кр. *Opophre, Sebastianus Porchia* — Добрянське (Bélay 177); 1549: шл. *Theod. Parcha* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + патр. суф. -ча(т).

Попша †. 1407: *пань Попша* — Сучава (ССУМ II 196); 1506: шл. *Dan Popsa*, а 1542 — вл. *Jo. Poopsa* в с. Сер. Водяне (Bélay 121–122); 1605: кріпаки *St., Fr. Popsa* — Горінчово (Bélay 144). П-ще **Попша** є також у молдован (Ер-Кос 97). ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + рум. демін. суф. -sa.

Поп’юк — Рх. ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + суф. -юк.

Поп’юрка́нич — Білки. ХІХ ст.: *batyko Jurkanics Pap* — Білки. ◀ Укр. складення з п-ща **Поп** + п-ще-прикладка **Юрка́нич**.

Поп’янош — Білки, Кушниця. ◀ Сполучення антр. **Поп** та **Янош**, яким в укр. мові відповідають *Поп* (апел. “*nin*”) та ім’я *Іван*. Дво-основні п-ща з першим компонентом **Поп** були поширені в ХVІ–ХVІІІ ст. серед священників ком. Берег (LehBer 805). П-ща цієї моделі (напр., *Пан-ándраш, Пангáргай*) побутують серед руснаків колишньої Югославії (ЧуРусн 99), болгар (напр., *Попиванов, Попивков, Поплуков, Пописаков...* — Илчев 403) та деяких ін. народів Європи.

Пора́да — Ір, Хс, Тч. 1673: кр. *Parada Daniel* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *St. Porada* — Горінчово (Bélay 144); 1772: кр. *Illias Porada* — Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 99), кр. *Andreas Porada* — Липник у ком. Спіш (Ud-4 139); 1787: п-ще *Porada* — Дальова (ДэжеДел 125) та *Poradowski* — Бобрка на Лемк (Красовський 125). П-ще *Porada* та споріднені з ним є також у Польщі (Rymut II 280). ◀ Від традиц. місц. укр. апел. *пора́да* (ДэжеДел 125) або від давньослов. імені *Порид*, що зі словотвірного ряду імен *Обрад, Прерад...* (Грк 159).

Пора́дич — Хс, Тч. ◀ Від антр. **Пора́да** + суф. -ич.

Порей [*Пырий*] †. 1680: *Parej Janos* — Лисичово (Bélay 183). ◀ 1. Можливо, від місц.

апел. *пыре́й* — “пирій” (Чопей 331). 2. Менш імовірний зв’язок із загальноукр. апел. *пора́* — “час”, а ще менш правдоподібний — із угор. чол. іменем *Pori*, що з ім. *Porfir* (Ladó 205).

Порохна́вець [*Порохна́виць*], -вця — Вл, Св, Мк. 1699: *Porochnavicz Ferencz, Ivan, Maxim* — Кольчино (Maksay 561). Пор. 1787: п-ща *Porochnik, Porochniuk* — Гребенів на Бойк. (ЙМ) та п-ще *Porochniuk* у прикарп. гуцулів (Vincenz 44). ◀ Від давнього апел. нез’ясованої семантики *порохна́вець*. Апел. *порохна́вець* утворено за допомогою субстантивууючого суф. -ець від прикм. *порохна́вий* — “перетлілий”, “прогнилий”, “трухлявий” (Гр III 354, Чопей 290). Для бойків *порохна́вка* — “жаба-ропуха” (Он II 117), для хустян — “стара дерев’яна хата” (Хс).

Поро́шківський [*Поро́шкусський*], -кого. Пор. 1685: п-ще в угор. записі *Poruskoí György* — Ужгород (HodAd 24). Пор. також запис 1633: кр. *Porozka* — Ботарч у ком. Угоча (Szabó 293), а 1720: кр. *Andr. Poreszka* — Ремети (Bélay 183). ◀ 1. Прикм. від назви закарп. села *Поро́шково*. 2. Від антр. **Порошко** + суф. -івський. П-ща *Poroszko, Poroszek* є в Польщі (Rymut II 281).

Порошко †. 1597: кенез *Porosko* — Пузняківці (LehBer 665). ◀ Від антропооснови *Порох*, що з апел. *порох* — “пил” чи від дієсл. *порошити* — “пилити”.

Порошкович †. Пор. 1572 р.: *Sim., Georg. Prosuskouich* (!) — Н.Ворота (UetC 53-15). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Порошко** або *Порошо́к*.

Порошник †. 1732: зайшлий вівчар *Andreas Porosnik* — Підмонастир (Кінах 132); 1772: присяжний *Andreas Porosnik* — Підмонастир (Удварі-2 301). 1776: *Андрій Порошник* (Метрика). ◀ Дериват із субстантивууючим суф. *ик* від прикм. *порошний* — “той, що стосується пороху” (Гр III 535), “той, що стосується пилу”.

Порта́ш — Заріччя, Вел.Ком’яти. 1720: кр. *St. Porta* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Від угор. апел. *portás* — “швейцар”, “сторож” або з пол. п-ща *Portaś*, співвідносного зі старопол. *porta* — “двері” (Rymut II 281).

Портя́ник — Дусино. Пор. 1787: п-ще *Portenka* — Поляниця Бойк (ЙМ), а також п-ща *Portianko, Portjanko* в Польщі (Rymut II 281). ◀ Ім. від західноукр. прикм. *портяний* — “суконний” (Гр II 355).

Пору́баник — Чинадьово, Кольчино, Мукачів. Пор. 1819; п-ща *Porubanicz, Porubanicz* — Бережок на Бойк (ФМ) та п-ща *Porubanicz, Poruba* в Польщі (Rymut II 280). ◀ Субстантив від дієприкм. *пору́баний* — “посічений”.

Порубкай †. 1691: гор. *Porubkai György*. ◀ Угор. утворення з формантом *-ай* від східносл. ойк. *Porubka* (Majtán 333–334).

Посерів, -рового †. 1682: *Poszeriu Stephan* — Ставне (UetC 58-59). Пор. 1682: *Peszzeru Mikita* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Від чес., слц. або західно-закарп. апел. *noséra* — “засранець” + пос. суф. *-ів*, який додається до всіх ос. назв чол. роду.

Посипánка — Сторожниця (наголос у п-щі — східносл.). XVIII ст.: п-ще *Poszipanka* (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Posypanko* — Гирова, Мисцова, Ростайна на Лемк (Красовський 125, Rymut II 284). ◀ Субстантивований дієприкм. *посипаний* + суф. *-ко* з подальшим переходом назви до парадигми ім. на *-а*.

Посирич †. 1570: *Greg. Possyrich* — Сусково (UetC 53-14); 1572: *Grig. Poszyrich* — Сусково (UetC 53-15). ◀ Від місц. антр. *Посіра* або *Посера* (див. **Посерів**) + *-ич*.

Посівач †. 1648: *Posiuach Dmitr., Fedur* — Ялове (Bélay 537). ◀ Від місц. апел. *посівач* — “посівник”.

Поскович †. 1648: *Poszkouich (!) Matje* — Н.Верецькі (Maksay 539). < ◀ Можливо, спотворений запис п-ща **Пашковець**, співзвучного з назвою сусіднього села **Пашковець** на Вл.

Посоленик †. 1715: *Poszobenik (!) Szenko* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1787: п-ще *Posolenyk* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від дієприкм. *посолений* + субстантивуєчий суф. *-ик*.

Постол †. 1567: *Posthol Hricz* — В.Ворота (UetC 53-12). ◀ 1. Усіч. вар. кал. чол. імені *Апостол*, представлений у рум., серб. і в болг. антропонімії (Jordan 377, Грк 159, Илчев 404, Ковачев 415). Пор. ще 1570: *Greg. Poztola* — В.Ворота, *Greg., Steph. Postola* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1787: п-ще *Postol* — Гладишів на Лемк (ЙМ). 2. П-ща *Postol, Postolak* є і в Польщі, але К.Римут схильний убачати в них апел. *postoly* — “постоли” (Rymut II 283).

Постолівка — Середнє. ◀ Імовірно, від антр. **Постол** + формант *-івка*.

Потай †. 1572: вл. *Patay József* — Заріччя (Szabó 275); 1637: п-ще *Patay* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Pata* (Vályi III 26, 27) або, що менш імовірно, від укр. присл. *потай* чи прикм. *потаємний*.

Потáшник — Ужгород. П-ще *Potasznik* є і в Польщі (Rymut II 285). ◀ Від апел. *поташник* — “робітник поташного заводу”, “людина, яка живе на поташні”, “людина, що виробляє *поташи*” (Пр). Пор. 1429: п-ще *Patas* — Туртеребеш у ком. Угоча (Szabó 526).

Потепа †. 1641: кр. *Sim. Potepa* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ 1. Від бойк. апел. *потéпа* — “повія” (Он II 124). 2. Фонет. адаптація пол. п-ща *Potepa* або *Potempa*, які К.Римут виводить від апел. *potepa* — “образя”, “осуд” (Rymut II 286).

Потка †. 1572: п-ще *Patka* і *Potka* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від місц. апел. *пóтка* — “vulva” (Хс).

Пóтокій — Вн, Уж, Тч. 1565: п-ще *Pattaky* — Чорний Потік (Szabó 343); 1715: кр. *Pataki F.* — Новоселиця на Вн (HodAd 37). ◀ Укр. утворення з формантом *-і* від слов. ойк. *Potok*. На території Угор. королівства ойк. *Пóток* було щонайменше 17 (Vályi III 27). Перший запис цього п-ща зафіксований 1413 р. (Kázmér 830).

Пóторій — Мк. 1478: п-ще *Pothor* — Холмовець (Szabó 365). ◀ 1. Угор. утворення від ойк. *Potor* з формантом *-і* з подальшою появою укр. фінального елемента *-й*. 2. П-ще може бути пов’язане з назвою давньої монети *potor* (Const 352).

Потоцький, -кого †. 1678: кр. *Potoczki Ivan* — Ясіння (Bélay 167); 1715: кр. *Jo. Potoszki* — Присліп, *Fr. Potoszki* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Potocki* — Ластівка на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Potocki* — Морозовичі на Бойк (ФМ). ◀ Відносний прикм. від топ. *Пóток*.

Пóтрогош — Сокирниця, Велятин, Буштино. 1516: п-ще *Potraach* — Виноградів (Szabó 421); 1575: кр. *To. Pothratws (!)* — Крецешті (Bélay 169). ◀ Угор. п-ще з апел. *patrohos* — “черевач”, “пузач”, що від слов. лексеми *потрохи* (KnieSz 442, Kázmér 872, Он II 126).

Потушняк — Осій, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Potoczniak* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Potoczniak* згадується 1714 р. (Bubak II 37), а в Хорватії п-ще *Potočnjak* належить до популярних (Leksik 526). П-ща *Potoczny, Potoczniak* є і Польщі (Rymut II 286). ◀ Місц. укр. вар. катойк. *потушняк* — “людина, що живе при потоці” зі збереженням голосного /у/ в корені та дисиміляцією групи /чн/ у /шн/, як у словах *рушнік, тушній, яєшня*. Доп-щевою семантикою лексема *потушняк* перебуває в колі таких відприкм. дериватів, як *горішняк, долишняк, тутешняк, гірняк, лісняк*.

Пофалушій — Горбок, Станово. ◀ Фонетично спотворений вар. п-ща **Попфалушій**.

Пóхил [Лóхыл], -ла — Вільхівка, Боржавське. 1715: кр. *Mich. Rokhil* — Присліп (Bélay 181). Пор. п-ща *Pochyko, Pochyfu* в Польщі (Rymut II 258). ◀ Давньоукр. нечленний прикм. *похиль* — “похилий”, “похилений”, “старий” (Ж-Н 726, Гр III 386, СУМ 445, Он II 127).

Пóхилець [Лóхылиць], -льця — Вел. Ком’яти, Кам’янське. ◀ Від антр. **Пóхил** + *-ець*.

На території Польщі п-ще *Pochyuk* згадується 1496 р. (SSNO IV 296).

Похилюк — Рахів. П-ще *Pochyuk* є і в Польщі (Rymut II 258). ◀ Від антр. *Похил* + -юк.

Похиляк — Ужгород. ◀ Від антр. *Похил* + суф. -як.

Пощин [*Поцен*], -ина — Гайдош. ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імені *Poca*, співвідносного з *Despot, Roznan, Prodan, Prohor, Prokopij, Protasij* та ін. подібними іменами (Šimundić 446, Грк 294, Илчев 405), + -ин. 2. П-ще *Pocin*, яке на пол. землях згадується 1606 р. На думку К.Римута, п-ща *Poc, Poca, Pocin, Pocko* походять від імені *Poc* (< *Ipatij* — Rymut II 257).

Пощко — Св, Ір. На території Польщі п-ще *Pocko* згадується 1551 р. (Rymut II 257), а пізніше згадуються п-ща *Pocak, Pocik, Pociuk* та ін. споріднені. ◀ Імовірно, від пол. гіпок. імені *Poc*, що відповідає оф. *Ipatij* (Rymut II 257).

Пощов, -цова — Біловарці, Бедевля, Тересва. ◀ Імовірно, від пол. імені *Poc* (див. **Пощко**), болг. гіпок. імені *Поцо* чи якогось ін. південнослов. співвідносного з *Prodan* (Илчев 405), + -ов.

Почик †. 1410: п-ще *Pochyk* — Тросник (Szabó 470). Пор. 1214: *Poth reus, Potha reus* — ком. Саболч (RegVar 185, 261); 1662: п-ще *Poczia* — Виноградів (Szabó 590); 1605: кр. *Jo. Poczkan* — Золотарьово (Bélay 179); 1715: п-ще *Potsik* — Заріччя (Szabó 276); 1773: кр. *Pocsi* — Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Від п-ща *Повч* із контракцією *lov/* до ступеня *lol* + суф. -ик.

Пощіл, -чіла — Горонда. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Пощіль — В.Бистрий, Торунь. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, фонет. видозміна пол. п-ща *Pociel* (Rymut II 258).

Пошта †. 1570: п-ще *Posta* — Раковець, а 1574 — п-ще *Poszta* у Виноградіві (Szabó 458, 422); 1715: гор. *Jo. Posta* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Антр. *Posta* на території Угорщини вперше згадується 1581 р., а походить від апел. *posta* — “кінний поштар”, “кур'єр” (Kázmér 871). Лексема *пощта* у зн. “засіб зв'язку” на Зак фіксується з XVIII ст. (ДэжеДел 129). На території Польщі п-ще *Poszta* згадується 1429 р. (SSNO IV 297).

Поштак — Ір, Вн. Уж. 1572: *Greg. Posztak* — В.Ворота (UetC 53-12); 1659: п-ще *Postak*, а 1671 — *Posta* (Szabó 458). ◀ Від арх. апел. *поштак*, який на Зак тепер уживається лише як “поштовий голуб”.

Поштарюк — Лазівщина, Чорна Тиса. У с. Чорна Тиса всіх **Поштарюків** називають

Поштарями. П-ща *Pocztar, Pocztaruk* є в Польщі (Rymut II 259). ◀ Від місц. апел. *поштарь* — “листоноша” + суф. -юк.

Правога †. 1570: *Fr. Pravota* — Мукачів (UetC 97-29). На території Польщі антр. *Prawota* згадується в 1226 і 1235 роках (Rymut II 294, SSNO IV 340). ◀ Від старопол. ос. назви *Prawota* (MalecStar 72).

Прадід — Чабанівка, Дравці, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Pradidow* — Хітар, Либохора на Бойк, а 1819 — п-ще *Pradid* — там само (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Pradziad* згадується 1790 р. (Bubak II 37). ◀ Від давнього укр. терміна спорідненості *прадід* (ДэжеДел 130).

Праничук [пишуть здебільшого **Пранечук**] — Рх. 1787: п-ща *Prannik, Prannikow* — Крушельниця, В.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Праник*, що з апел. *праник* — “знаряддя до великого прання” (Гр III 401), + -юк.

Пращак — Кобилецька Поляна. П-ща *Praszczak* і *Praszczak* є також у Польщі (Rymut II 293). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від бойк. апел. *праща* — “правнук”, “праправнук” (Он II 133). 2. Пол. п-ще *Praszczak*, яке походить від історизму *praszczka* — “давня ручна зброя для метання каменя” (Rymut II 293, СУМ VII 523).

Пращур †. 1570: *Fr. Prascchwr* (!) — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Від апел. *пращур* — “далекий предок”, “родоначальник”, “прадідів дід” (Гр III 403, СУМ VII 524).

Пребуца — див. **Прибуца**.

Пребуш — див. **Прибиш**.

Прегара — див. **Пригара**.

Предилович †. 1773: присяжний *Nicolaus Predolovics* — Медведжий (Удварі-2 320). ◀ Див. **Прядилович**.

Предович †. 1682: *Predovits Jaczko, Szimko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від давньослов. гіпок. чол. імені *Predo* або *Preda*, співвідносного з повними іменами *Predimir, Predislav, Predivoj, Premislav...* (Šimundić 446, Ковачев 415), + -ович. П-ще *Преда* відоме також у Молдові (Ер-Кос 97).

Пренделович — Медведжий, Н.Ворота, Горонда. ◀ 1. П-ще з суф. -ович від дієсл. основи *przędę* — “пряду”. Пор. пол. п-ща *Prądło, Prządzielewski, Przędzelowski* та ін. (Rymut II 305). 2. Слов. утворення з суф. -ович від пол. антр. на зразок *Prędoła*, споріднені якого *Prędota, Prędocin, Predkosz* згадуються в Польщі з XV ст. (SSNO IV 342).

Пресла †. 1428: шл. *Dan Preszla* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Імовірно, від давньослов. чол. імені *Преславъ* (MalecBud 20, 59, 104, 113, Šimundić 275, Илчев 407, Ковачев 416).

Прибега †. 1715: укр. *Jo., Juras Pribega*, а 1720 — *Pribega Jur* — Косівська Поляна (Bélay 159). ◀ 1. Слов. згр. утворення з суф. *-ega* від давньослов. усіч. чол. імені *Приба* або *Прибо*, що з повного імені *Прибыславъ* (Šimundić 446). Пор. ще 1696: кріпачка *Pribehina Danicha* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). 2. Укр. фонет. адаптація пол. п-ща *Pribieg, Przebig* або *Przybig*, які К.Римут пов'язує з лексемою *przebieg* — “перебіг”, “розвиток” (Rymut II 305).

Прибик — Добрянське. Пор. 1412: *Хмѣль... Прибскъ* — Львів (ССУМ II 233); 1632: п-ще *Pribek* — Фанчиково (Szabó 329); 1684: кр. *Pribek Demian, Joanichka* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); XVIII ст.: *pan Pribék Ferenczow* — Руські Комарівці (ПеУрб 114). На території Польщі антр. *Przybek, Przybko* згадуються з XIV ст. (SSNO IV 378–379), а в Сербії споріднені йому антр. *Прибань, Прибуи* — із XV ст. (ГркРеч 146). ◀ Давньослов. усіч.-суф. утворення *Прибикъ* від двоосновного імені *Прибыславъ*, яке дотепер зберегли чехи (Кларрová 151), хорвати (Šimundić 446), поляки (MalecStar 179) та навіть угорці, хоч угор. лексема *pribék* — “утікач”, “віровідступник”, “суперник” має й інші пояснення (КнісSz 446, Kázmér 875).

Прибич [здебільшого пишуть **Прібіч**] — Підвиноградів. ◀ Утворення з суф. *-ич* від південнослов. чол. імені *Priba*, що з *Pribislav* (Šimundić 446). П-ща *Pribić, Pribičević* є в Хорватії (Leksik 532).

Прибиш [*Прібыш*] — Широке. На Подг п-ща *Przybysz* і *Przybylski* фіксуються з XVIII ст. (Bubak II 39), а в ін. регіонах Польщі — з XIII ст. (SSNO IV 384). ◀ 1. Давньослов. регресивно-суф. утворення *Прибышь*, співвідносне з праслов. двоосновним іменем *Прибыславъ* (Maretić II 119, SvoSta 102, Гинкен 160, ГркРеч 147). На Зак ім'я *Прибиш* могло потрапити від словаків, до яких у вигляді *Pribiš* воно прийшло від чехів (SSJ VI 145). 2. Від місц. апел. *прібыш* — “прийшляк”, “зайда” (Ір, Хс), що відповідає за змістом пол. апел. *przybysz* — “т. с.”. Пор. ще апел. *прибишень* (Ж-Н 739).

Прибош — Вел.Копаня. 1775: п-ще *Prebus* — Мала Копаня (Szabó 393). П-ща *Przybosz* і *Prybusz* є і в Польщі (Rymut II 312). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Прібиш**, власне *Прібыш*. 2. Перенесення серб. чол. імені *Прибош* на укр. ґрунт, де воно стало п-щем.

Прибула — Баранинці, Ужгород. П-ща *Przybuka, Prybuka* та похідні від них є і в Польщі. К.Римут виводить їх від давньослов. двоосновних імен *Przybysław, Przybuwoj* та від дієсл.

przybyć — “прибити” (Rymut II 311). Пор. 1648: *Pribitewich (!) Iuan, Simko* — Неліпино (Maksay 548); 1787: п-ща *Prybyła, Prybyło* — Мацина, Розділля та п-ща *Przybjlak* — Зиндранова на Лемк (Красовський 126). Пор. ще серб антр. XV ст.: *Прибыль і Прибыловичь* (ГркРеч 148). ◀ Місц. укр. вар. давньослов. чол. імені *Прибыли* (< *Прибыславъ*), який постав через видозміну фонем */ы/* в підужгородських селах (див. ще Морошкин 158, Maretić II 84).

Прибуца — Перечин. ◀ Рум. дериват із суф. *-uță* від давньослов. чол. імені *Приба, Прибе*, тобто *Прибыславъ*.

Пригара — Хс, Вн, Тч. 1715: кр. *St. Prehara*, а 1720 — *Mich. Prehara* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Pryhar* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *пригара* — “пригорілі частини їжі” (Гр III 410). Пор. ще закарпатоукр. *прігарь* — “пригорілий тютюн у люльці” (Чопей 307).

Пригода — Ужгород. Пор. 1787; п-ще *Przygoda* — Поляни на Лемк, а 1819 — Стрільбичі на Бойк (ЙМ, ФМ). На території Польщі поширене п-ще *Przygoda* та його похідні (Rymut II 313). ◀ Від апел. *пригода* — “випадок” (Гр III 412).

Приймак — Вн, Ір, Св, Мк, Уж, Рх, Тч. 1819: п-ще *Preimak* — Сливки на Бойк (ФМ). П-ще є у прикарп. гуцулів (Vincenz 509), а також у Польщі (Rymut II 304). ◀ Від апел. *приймак* — “чоловік, прийнятий у дім дружини” (СУМ VII 623).

Приймак-Харбака — Богдан. ◀ Двоосновне складення, в якому друге п-ще (**Харбака**) виконує роль прикладки.

Приймич — Вл, Мк, Ір. 1567: *Primnithe (!) Waachyl*, 1570 — *Lad. Primithi (!)* — Поляна (UetC 53-12, UetC 53-14); 1570: утікач *Lad. Primitha (!)* — Неліпино (UetC 53-14); 1772: староста *Gregorius Primits* — Медведжий (Удварі-2 302). П-ща *Pryjmicz* та *Przymicz* є і в Польщі (Rymut II 314). ◀ Від бойк. апел. *пріймич* — “приймак” (Он II 138).

Прикоп †. 1720: кр. *Gr. Pricop* — Шайов (Bélay 189). П-ще є в Молдові (Ер-Кос 97), у Румунії (Iordan 379) та в Польщі (Rymut II 314). ◀ 1. Рум. популярний еквівалент до укр. чол. імені *Прокіп*. Пор. 1715: кр. *Moran Prikop* — Говдпоток (Bélay 147). 2. Виводити п-ще із пол. діал. *przykora* — “канава”, “потік” чи від слц. *priekora* — “т. с.” не дозволяє семантика апелятива.

Пріміч — Уж, Мк, Вн, Вл. 1607: *Primicz Hricz* — Сімир (UetC 104-8). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Приймич**.

Пріміч — Середне. — Див. **Приймич**.

Приндик †. 1682: *Prenditska Maria* — Домашин (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ща *Prynda, Pryndziak* — на Лемк (Красовський 126), п-ща *Prynda, Pryndyn, Prenda* — Танява на Бойк (ЙМ), а п-ще *Pryndejko* — на прикарп. Гуц (Vincenz 498). ◀ Від апел. *prýnda* — “вередлива, примхлива людина”, “суєта” (Гр III 429).

Пришц [Пришц] — Тересва. 1787: п-ще *Prynz* — Ластівка на Бойк. П-ще *Prync* є і в Польщі (Rymut II 304). ◀ Від титулу *пришц*.

Прирубич †. 1659: кр. *Prirubicz Stecz* — Студений (Bélay 145). Пор. п-ща *Przerambski, Przyrembel* у Польщі (Rymut II 309). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Прируба*, що від дієсл. *прирубати*, але мотив номінації не зовсім зрозумілий.

Присліпський — Гукливий. Пор. 1787: п-ще — *Przysłowski* — Кам'яна, Чарна на Лемк (Красовський 126). ◀ Прикм. від геогр. номена *prýslip*, де твірна основа може бути назвою с. *Prýslip* або топоапел. зі зн. “перевал, сідловина”, “поле, поляна серед лісу” (Гг 157), “пристінок” (Rymut II 316).

Прислупський — Вб, Уж. 1787: п-ща *Przysłupski, Przysłupski* — Городок на Лемк (Красовський 126). П-ща *Przysłupski, Przysłupski* є і в Польщі (Rymut II 316). ◀ Етимологія та ж сама, що й у п-ща Присліп, а найближчий населений пункт із назвою *Присліп* — у сх. Слч (Лазорик 67, Majtán 342).

Присташ — Уж, Пр. 1696: *Иван Присташъ из зятіомъ Павлом* — Бенедиківці (ЛелПам 230); 1787: п-ще *Prystasz* — Биківці, Ванівка та ін. на Лемк (Красовський 126). У поляків є п-ща *Przystaś* і *Przystoś* (Rymut II 316). ◀ Від закарпатоукр. апел. *prýstаш* — “приймак” (Чопей 313, Он II 145).

Пристая — Хс. Пор. 1787: п-ще *Prystay, Przystay* — Розточки, Княжолука, Либохора та *Prystaiowicz* — Тершів на Бойк (ЙМ). П-ща *Puzystaj, Przystajko, Przystajczuk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *пристати* (Rymut II 311). ◀ Від бойк. апел. *пристай* — “приймак” (Он II 145).

Присяжник †. 1648: *Prissaznik Iuan* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. п-ща *Prysiażnik, Przysiażnik, Prisiężnik* у Польщі (Rymut II 316). ◀ Від давньоукр. юридичного терміна *присяжникъ* — “приведений до присяги свідок” (СУМ II 249). На Зак термін *присяжник* є давнім (ДэжеДел 134).

Притискач †. 1735: *Андрей Притискачов зять* — (Метрика); 1787: п-ще *Prytyskacz* — Туринське на Лемк (Красовський 127). ◀ Від апел.

притискач — “пристрій для притискування чого-небудь” (СУМ VIII 62).

Притюла — Ужгород. П-ща *Prytuła* і *Prytulak* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 507), у Молдові (Ер-Кос 97), а п-ща *Przytuła, Przytuł, Przytułko, Prytulak* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *przytulić* — “пригорнути” (Rymut II 317). ◀ А.Вінценз справедливо пов'язує його зі зн. “приголубити”. Однак його могли започаткувати й інші зн. (див. Гр III 157).

Причина — Ільниця. 1715: кр. *Mich. Precsina* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. пол. п-ща *Przyczyna, Przyczyn* та ін., які К.Римут виводить від пол. *przyczyna* — “привід” та *przyczynek* — “додаток” (Rymut II 313). ◀ Імовірно, від бойк. апел. *причина* — “причинок”, “додаток” (Он II 148).

Пришлюк †. 1681: *Prislyuk Janos* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1618: кр.ж *Lukacz Prisly* — с. Бенедиківці на Маковиці, кр. *Prichodny Petro* — Щавник на Маковиці (Mars 84, 86). ◀ Від лексикогр. незасвідченого апел. *пришлюк* — “приходько”, “зайда”.

Пришляк — Ужгород. 1567: *Prislak Iwan, Pryslyak Halyko* — Чинадьово (UetC 53-12); 1572-1575: кр. *Ge., Gr., Marc. Pyslak, Prisliak* — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. ще 1602: *Prisli Lukacs* — Тур'я Бистра (UetC 104-8). П-ща *Przyszlak, Przyslak* є і в Польщі (Rymut II 316). ◀ Від діал. *пришляк* — “приходько”, “зайда”, “новосел”. Жін. апел. *пришлячка* на Зак є традиційним (ДэжеДел 136).

Прібіч — Підвиноградів. — Див. **Прібич**.

Пріміч — див. **Пріймич**.

Прінц — див. **Принц**.

Приц [род. — **Прица**, рідше — **Приця**] — Рх, Пр. Пор. 1689: кр. *Pricze Griga* — Барцанфалва (Bélay 123). Пор. ще 1787: п-ще *Pricak* в бойк. селах Опака, Заколоть, Воля Блажівська на Бойк (ЙМ), а також 1819: п-ще *Pricak* — Ясениця Сільна на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Приць*, яке співвідноситься з повним іменем *Прокіп* та його розм. вар. *Проць*. 2. П-ща *Pric, Prica* є і в Польщі. З приводу останніх К.Римут висловлює думку, що вони походять від дит. *pryt* — “пукнути, перднути” (Rymut II 304).

Прода †. 1696: кр. *Proda Severin* — Кобилицька Поляна (Bélay 159). ◀ Серб. або хорв. чол. ім'я *Прода*, яке є гіпок. від повного імені *Продан* (Грк 162, Šimundić 446).

Продан — Тч, Хс, Мж, Ір, Св, Вл, Вн. 1219: *civis Paradan* (!) — кр. замку Красна (RegVar 239); 1428: шл. *Prodan Mihalljlo* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1456: *пан Тоадер Продан* — Васлуй (ССУМ II 257); 1715: кр. *Phil. Prodan* — Добрянське

(Bélay 177); 1726: *Липчей Продан* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Prodan* — Лицівка на Бойк (ЙМ). П-ще поширене серед румунів і молдован (Jordan 380, Ер-Кос 97), болгар, сербів і хорватів (Leksik 534), де функціонує і повне ос. ім'я *Продан*. ◀ Від давньослов. заклінального чол. імені *Продан*, яке дотепер побутує у правосл. народів Карп.-Дун. басейну (Илчев 408, Ковачев 416, Колесник 10, Šimundić 276). У XVIII ст. ім'я *Продан* на закарп. Верховині ще побутувало. Пор. запис 1764 р. із с. Розтока на Вл: *с жєсною своєю Марією и сыном своим проданомъ* (Сах 83). (Про умови надавання і функціонування цього імені в Укр. Карпатах див. ЧуАнтр. 43–45).

Проданець [*Проданіць*], -нця — Тч, Хс. У сербів антр. з основою *Продан*- функціонують із XIV ст. (ГркРеч 149–150). 1720: кр. *Prodanicz Kohut* — Студений (Bélay 146); 1720: *Prodanus Prodanecz* — Горінчово (Bélay 144). Пор. серб. чол. ім'я *Проданиц* (Грк 162).

Проданюк — Кваси, Білин, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Prodanczuk* — Лицівка, Лоп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Продан* + -чук.

Прожегач — Неліпино, Сасівка. ◀ Морфемна структура п-ща прозора. Вона — слов'янська. Перший його денотат мав щось *про жєгати* — “пропалювати”. Така фонет. ознака п-ща, як збереження зімкненого /t/ та кореневого /e/, змушує кваліфікувати його як п-ще пол. пох. (від дієсл. *przeżęgać*), але віднайти ім. *przeżęgacz* у словниках пол. мови нам не вдалося.

Прокіп [*Прокун*], -копа — Довге, Лисичово. ◀ Від староукр. чол. імені *Прокоп* зі зміною голосного /o/ на /i/.

Прокіп'юк [*Протип'юк*] — Богдан. Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Прокіп*.

Прокович †. 1699: *Prokovits Mihaly, Vaszil, Hricz* — В.Ворота (Maksay 595). ◀ Утворення з патр. суф. -ович від гіпок. імені *Прока*, або *Проко*, співвідносного з повним іменем *Прокон* (Šimundić 446).

Прокон — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Вн, Тч, Мж. 1445: *Рогозка Прокопъ* — Сучава (ССУМ II 260); 1649; кр. *Prokop* — Н.Визниця (LchBer 795); 1715: кр. *Lad. Prokopi* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Прокопъ* (Керста 124) без чергування кореневого /o/ з /i/.

Прокопаніч — Красна. ◀ Від андр. *Прокопанія* — “дружина *Прокон*” + -ич.

Прокопєць [*Прокопіць*], -пця — Мк, Уж, Вн. ◀ Від антр. *Прокон* + -ець.

Прокопич — В.Водяне. 1787: п-ще *Prokopicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще могло бути

утворене від жін. імені *Проконіа*, яке є, напр., у чехів, болгар (Кларрová 277, Справочник 518, Илчев 408). 2. Імовірно, що його принесено з Хорватії (Leksik 534) чи з якоїсь іншої слов. країни як готове утворення з суф. -ич.

Прокопович †. 1570: *Step. Prokopovich* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Прокон* + суф. -ович.

Прокоп'юк [*Прокоплюк*] — Лазівщина, Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. *Прокон* + -юк.

Прокупця †. 1772: староста *Paulus Proscupcza* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Антр. *Прокупєць* (≠ *Прокопєць*) у формі род. відм.

Прокупцяніч — Липча. 1715: кр. *Prokupcsanyicz Ivan* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Прокупцяня* — “дружина *Прокупця*”, тобто малого *Проконіа*.

Прокша †. 1570: *Nic. Proksa* — Росош (UetC 97-29). ◀ Від чол. гіпок. імені *Прокша* (оф. *Prokin*), відомого більшості мов Карп.-Дун. регіону (Šimundić 446).

Пронтекер — Ключарки. ◀ Нім. п-ще від *Branddecher* у спотвореній його вимові.

Проньо — Нова Розтока на Вл. Пор. 1487: *Соучак Б'єликович Проко* — Добучини (ССУМ II 261). Пор. 1787: п-ща *Prońko* — Боднарка, *Prończaka* — Явірка на Лемк (Красовський 127), *Prońow, Proniewicz, Pronyszyn, Pronyszyniec* — на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пронь*, яке у сх. слов'ян співвідносилось з повними іменами *Прокін*, *Прохор* (Керста 124, Vincenz 206, Справочник 447), а у півд. — з імені *Продан* (Илчев 408).

Пронюк — Ділове, Росішка. 1787: п-ще *Prońiuk* — Поляниця на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Проньо* або *Пронь*, що є гіпок. від імені *Прокін* (Керста 124, Осташ-3 63).

Проскурник †. 1618: кр. *Andrei Proskurnik* — Н.Мирошів на Маковиці (Mars 82). ◀ Від укр. апел. *проскурник*, співвідносного з жін. ос. назвою *проскурниця*.

Проскурниця †. 1571: кр. *Pryzcornysa (Pozcornysza)* — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. 1550: кр. *Luc., Sim. Prozkorasythea*, а 1571 — *Sim. Prokwra (!) Sythew* (угор. *proszkura sűtő* — “проскурниця” (СУМ XVIII 287) — Руське Поле (Bélay 211); 1715: вдова *Proszkurnicza* — Нанково (Bélay 154). Пор. також 1819: п-ще *Proskurnik* — Грабів на Бойк (ФМ); 1820: п-ще *Pruskurniak* — Мичківці на Лемк (ФМ). П-ще *Praskurnica* 1474 р. згадується в Польщі (Rymut II 300). ◀ Від укр. апел. *проскурниця* “жінка, що виготовляє проскури” (СУМ VIII 287).

Протазич — Королево. Пор. 1819: п-ще *Protasiewicz* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀

Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Протáзя*, співвідносного з чол. *Протазь*, *Протасій* (ВІЛ 93).

Профóнчик — Вишково. ◀ Утворення з суф. *-чик* від якогось кал. чол. імені гр. пох. на зразок *Митрофан*.

Прохі́ра [*Прохы́ра*] — Терново. Пор. п-ще прикарп. гуцулів *Profir* (Vincenz 235), лемк. п-ще 1787 р. *Proch* із Дубрівки Руської (Красовський 127). ◀ 1. Від давньоукр. кал. чол. імені *Прохирь* або *Прохорь* (Керста 124), а це з гр. імені *Про́хорос*, апел. зн. якого — “хороводець”. Пор. молд. ім'я *Прохира* — *Профира* (ДумбрМик 126). 2. Від укр. діал. апел. *прохыра* — “знахар” (Он II 157) чи *прохі́ра* — “лукава, хитра, підступна людина” (Гр III 488).

Проц — Нересниця, Свалява. 1607: *Prutziu* (!) *Vasily* — Суха (UetC 104-8); 1684: *Procz Vaszil* — В.Руна (Bélay 186); 1787: п-ща *Proc*, *Proć* — Босько, Рябе, Синява, Улюч та ін. на Лемк (Красовський 127). ◀ 1. Від популярного в минулому укр. розм. чол. імені *Проць*, співвідносного з повним іменем *Прокіп* та *Прохор*, з подальшим ствердінням кінцевого приголосного /ць/. Пор. п-ще **Проць**. 2. К.Римут припускає й ін. етимології (Rymut II 298).

Про́ца — Вільхівці, Терново, Округла. ◀ Від гіпок. чол. імені *Про́ца*, яке в українців співвідноситься з повним іменем *Прокіп* (ВІЛ 93, Гр IV 559), а у сербів і хорватів — також з імені *Продан* (Гр 162, Šimundić 446).

Проца́й — Терново. ◀ Від антр. **Про́ца** + формант *-ай*, як у п-щах *Данка́й*, *Долина́й*, *Рева́й*...

Проць — Ір, Св. 1787: п-ща *Proć*, *Proćko* — Босько, Кожушне, Вислік, Воля Н. та ін. на Лемк (Красовський 127), *Proćio*, *Proćiow* — Лолін, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. гіпок. чол. імені *Проць*, співвідносного з *Прокіп* (ВІЛ 93).

Процо́к — Ясіння, Білін. 1755: *Процок Іван* — Ділове (ПаПо-1 11). ◀ Від антр. **Проць**, **Проца** або **Про́ца** + *-юк*.

Прошеник †. 1692: сел. *Прошеник* — Лавки (Лучкай-Іс 44). ◀ Від пасивного дієприкм. *прошений* + субстантивуючий суф. *-ик*.

Пруницький †. 1738: *Pruniczki Josaphatus* — закарп. монах, вихований у Гал (Лучкай-Іс 268). ◀ Від антр. **Пруні́ця** + *-ський*.

Пруні́ця [*Пруні́ца*] — Велятин, Новоселиця на Вн. Пор. п-ща *Pruniak*, *Prunicki*, *Pruniec*, *Pruniewicz*, *Pruniuk* у Польщі, які К.Римут виводить від імен *Prochor*, *Prokofij*, *Sopron*, що раніше вживалися на сході Польщі (Rymut II 300). ◀

1. Від чол. імені *Прунь*, *Пронь* (≠ *Прокіп* — Осташ-3 65) + *-иця*. 2. Дериват із суф. *-иця* від рум. апел. *prun*, *prunã* — “слива”.

Прунич †. 1682: *Prunitz Olexa* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Від антропооснови *Пруна*, що з рум. *prunã* — “слива”, або від чол. імені *Прўня*, + *-ич*. Див. ще **Пруні́ця**.

Прусин †. 1648: *Prokutt* (!) *Pruszin* — Щербо-вель (Maksay 532). Пор. 1787: п-ще *Prusak* — Квятонь на Лемк (Красовський 128); 1680: кр. *Pross Szimion* — Рус. Поляна і тут же *Poroszin* (!) *Vaszil* (Bélay 189); 1787: п-ще *Prus* — Тершів, Сушиця на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Prusinkowski* в Польщі (Rymut II 392). ◀ Від етн. *prýsin* — “прус”.

Прусович †. 1645: п-ще *Prosovics* (!) — Котельниця (LehBer 370). П-ща *Prus*, *Prusa*, *Prusiński* є в Польщі (Rymut II 302). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від п-ща *Прус* (див. *Прўсин*) або від давнього етн. *прус*.

Пруців †. 1607: кр. *Prutziu Vaszil* — Суха (UetC 104-8); 1720: *Jo. Prucz* — Рипинний (Bélay 185). ◀ Від діал. імені *Пруць* (< *Проць* — *Прокіп*) + пос. суф. *-ів*.

Прядилович †. 1699: кенези *Pradolovicz* (!) *Hricz*, *Fedur*, *Lazur*, *Fetyko* — Медведжий (Maksay 613). Пор. 1414: п-ще *Prathko* — Апа в ком. Сатмар (MaksaySz 109); 1787: п-ще *Pradylicz* — Майдан на Бойк (ЙМ), *Priadka*, *Pryiańko* — Полонне на Лемк (Красовський 128). ◀ Давньослов. патр. із суф. *-ович*, який на півдні Сербії згадується 1464 р. (ГркРеч 151) у вигляді *Прѣдиловичь*. На перший погляд, твірна основа п-ща *Прядил-* походить від дієсл. *прѣсти* чи навіть від ім. *прѣділя*, який у бойків озн. “пряля” (Он II 159), тобто “пряха” (СУМ VIII 366, 371). Насправді ж *прядіння* тут — новіша мотивація. Первісно антр. *Прѣдиловичь* асоціювався з тим префіксальним компонентом *прѣд-*, що й укр. префікс *перед-*, наявний також в інших давньослов. іменах, як *Прѣдислав*, *Прѣдрагь*, *Прѣмилъ* (ГркРеч 151–153). Пор. ще суч. серб. імена *Предило*, *Предух* (Грк 160), хорв. чол. гіпок. імена *Preda*, *Predo*, *Predoje*, співвідносні з повними іменами *Predislav*, *Predivoj*, *Premislav*, *Preslav* (Šimundić 446).

Пряду́п — Ужгород. Пор. пол. п-ще *Przędzioń* (Rymut II 305). ◀ 1. Від укр. *пряду́п* — “прядильник” (Гр III 494, СУМ VIII 365). 2. Від антр. *Пряда* (див. **Прядилович**) + *-уп*.

Пря́ха — Тюшка, Присліп. ◀ Від апел. *прѣха* — “пряля”.

Псар [*Псарь*], *-ря* †. 1705: вдова *Pszarjova* — Ізки (Bélay 155). На території Польщі антр. *Pszar*

згадується 1210 р., а антр. *Psar* — 1223 р. (Rymut II 235). ◀ Від давньоукр. апел. *псар* — “особа, що доглядає псів, мисливських собак” (СУМ VIII 372).

Псяйка — Вб. ◀ Від місц. назви твердої непридатної для сіна трави *псяйка* (Ужан), яку на Бойк називають *псяйка*, *псяка* і *псюка* (Он II 159). Пор. 1787: п-ще *Psiuch* і *Psuk* — Яблунька на Бойк (ЙМ).

Псяйкó — Лінці, Стара Стужиця. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща Псяйка. 2. Зв'язок із заст. канон. іменем *Лсой* (Справочник 447) менш імовірний.

Публік — Ужгород. ◀ Здр. вар. заст. чол. імені лат. пох. *Публій* (ВІЛ 260, Kálmán 24).

Пу́га — Мк, Уж, Ір, Мж. 1570: *Sim. Poha* і *Puha* — Чинадьово (UetC 53-14); 1570: п-ще *Pwha* — Дівичне (Szabó 354); 1715: кр. *Gr. Puhacs* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Puha* в Польщі згадується 1498 р. (Rymut II 319). ◀ 1. Від укр. апел. *пу́га* або рум. *puhă* — “т. с.”, який в одних регіонах озн. “сова” (Гр III 493, Reczek 405), а в інших — “великий батіг” (Гг 159), “ціпок”, “палиця”, “пужално” (Он II 180). 2. Від угор. прикм. *puha* — “м'який”, “слабкий”, “розпещений”. В угорців п-ще *Puha* вперше фіксується 1475 р. (Kázmér 876).

Пугач †. 1715: кр. *Gr. Puhacs* — Колодне (Bélay 134). ◀ Від укр. апел. *пугач* — “вид сови” (Гр III 497).

Пуглик — Невицьке, Ужгород. 1787: п-ще *Puchlik* — Яворів, а 1819 р. — *Puhol* — Тухля на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ща *Puchlik*, *Puchly*, *Puchly* поширені в Польщі (Rymut II 319). ◀ Від прикм. *пухлий* (пор. закарп. *пухлий* — “набухлий” — Чопей 331 та гуц. *puchlyj* — “надутий” — Vincenz 478) + -ик. Дзвінка фонема /г/ на місці глухої /х/ — наслідок угор. або й пол. впливу.

Пудгірський [*Пудгүрський*], -кого — Мк. Див. Підгірський.

Пудгорняк — Хс. — Див. Підгірняк.

Пудгородський [*Пудгороцький*], -кого — Пр. ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Пудгородь*, що на слц. боці укр. державного кордону (Majtán 321).

Пудгүрський †. 1773: присяжний *Nicolaus Rudhursky* — Станово (Удварі-2 305). ◀ Місц. укр. прикм., утворений на основі словоформи *пуд горов* — “під горою”.

Пудинець [*Пудиниць*], -нця — Ізки, Пилипець. Пор. 1787: п-ще *Pudziak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -инець від заст. імені *Пуда* (ВІЛ 250), відомого нині сербам (Грк 162). Ім'я *Пуда* та *Пудинь*, як і рос. вар. кал. імені *Пуд*, — ім'я лат. пох., співвідносне з дієсл. *rudere* — “соромитися” (Пет-

ровський 185, ВІЛ 260). Пор. ще подг. п-ще 1740 р. *Pudzisz*, яке Й. Бубак вважає незрозумілим (Bubak II 40). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з давньою мірою ваги *пуда*, *пуд* (Rymut II 320), а тим більш — із основою *пудити* — “лякати”.

Пудмалюський — див. Підмалівський.

Пуднер — Чорнотисово, Холмовець. ◀ П-ще нім. пох.

Пу́за — Загаття. 1715: п-ще *Puzo* — Нехваль-Полянка в ком. Земплин (ПеПред 317). Пор. 1787: п-ще *Puz* — Войтівка і *Puzak* — Вислочок на Лемк (Красовський 128), *Puzycz* — Перегінське, *Puzin* — Підгородці, *Puziow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ще *Puza* є в Польщі (Rymut II 324). ◀ Від апел. *пузо* — “великий живіт”.

Пу́зик — Криве, Тересва. Пор. 1787: *Puzyczka* — Підгородці, *Puzyczyn* — Бубниця на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Puzik* згадується 1545 р. (Rymut II 324). ◀ Від антр. *Пу́за*, *Пузо* або *Пуз* (див. *Пу́за*) + -ик.

Пу́зинець [*Пу́зиниць*], -нця — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. *Пу́за*.

Пузи́няк — Ставне. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Пузі́на*, який, своєю чергою, утворено за допомогою суф. -иши від лексеми *Пузо*, *Пузьо* чи *Пуз* із вихідним зн. “великий живіт”. П-ще *Puzyna* є у поляків (Rymut II 325).

Пузняк †. 1649: кенез *Puznyák Laszlo*, а 1672 — кенез *Puznyak Istvan* і сторож *Puznyák Ranko* — Пузняківці (LchBer 665, 666). П-ще *Rózniak* є і в Польщі (Rymut II 289). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Позднякъ* у місц. укаючій рефлексії.

Пузяк — Люта, Ворочово, Геївці. 1700: *Пузяк Яцько* — Кальник (ПаПо-1 165). Пор. ще 1820: п-ще *Puzio* — Гузелі на Лемк (ФМ). На гал. Гуц п-ще *Puziak* зафіксував А. Вінценз (Vincenz 468). П-ща *Puzzak* і *Puzak* є й у Польщі (Rymut II 324). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Пу́за*.

Пузяку́лич — Сімир. Пор. 1787: п-ще *Puzak* — Вислочок на Лемк, Хашів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Пузяку́ля* — “дружина Пузяка”.

Пу́їк [*Пу́йик*] — Грушово. ◀ 1. Від антр. *Пу́йо* + суф. -ик. 2. Від пол. ос. назви *puja* — “кішка” (Rymut II 320) + -ик.

Пу́йка — Велятин. 1773: п-ще *Pujko* — Велятин (Szabó 538). Пор. 1689: кр. *Pujkar Gavriale*, а 1715 — *Alexand. Pujkar* — Ванцешті (Bélay 214). ◀ Імовірно, від рум. апел. *puică* — “курка”, угор. апел. *pulyka* — “індюк” або від пол. апел. *puja* — “кішка” (Rymut II 320) + -ка.

Пуйо — Мж. 1479: *братіам сго Іону и Поую и Захарію* — Сучава (СУМ II 275); 1661: кр. *Puj Vaszil* — с. Розавля (Bélay 137). П-ще *Пуя, Пую* поширені серед румунів та молдован (Iordan 382, Ер-Кос 97). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Puiu* або від апел. *pui*, основними зн. якого є “пташеня”, “дитя”, “малюк”, “курча” (Ковачев 418). 2. Можливо, від серб. чол. імені на зразок *Пујо*, що з імен на зразок *Путислав, Путник* (Грк 162).

Пука — Велятин. XIII ст.: родина *Puk* — біля м. Земплин (Nagy-I 567); 1715: кр. *El. Pukalo* — Сопунка (Bélay 193); 1773, 1775: п-ще *Puka* — Велятин (Szabó 358). ◀ Етимологія п-ща спірна. У прикарп. гуцулів є п-ща *Pukan, Pukaniuk, Pukajlo, Pukas*, які А.Вінценз виводить із укр. дієсл. *пукати* — “розколюватися, розриватися, тріскати” (Vincenz 507). На Подг є п-ще *Рѣк*, яке Й.Бубак виводить від апел. *рѣк* — “в’язанка”, “вузол” (Bubak II 24). За К.Римутом, пол. п-ще *Puka* походить від дієсл. *rukać* — “стукати”, “тріскати”, “лопатися” (Rymut II 321). За С.Роспондом, *Puka* — це первісне слов. ім’я (Rospond 34). Давньослов. ім’я з первісним зн. “в’язка” вбачає в лексемі *Пук* і Я.Свобода (SvoSta 96).

Пуканіч — Тросник. Пор. 1787: п-ща *Pukeu* — Стрілки, *Pukalak* — Блажів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пуканя* — “дружина Пўки”.

Пукас — В.Водяне. Пор. 1787: п-ща *Pukas* — Тисів, Орів, Н.Кропивник, Сколе, *Pukuś* — Орів, Н.Яблунька на Бойк (ЙМ); 1699: *Pukes Olexa, Jaczko* — Ганьковиця (Maksay 580). ◀ 1. Суф. *-ас*, як і суф. *-усь*, спонукають убачати в п-щі відіменне пох. 2. Від карп. назви риби *пукас* (Гр III 499, Ж-Н 788).

Пукич †. 1772: присяжний *Michael Pukics* — Ганьковиця (Удварі-2299). ◀ Від антр. **Пука** + суф. *-ич*.

Пўкіш — Св. Пор. 1787: п-ще *Pukszyn* — Н.Яблунька, Стрілки на Бойк (ЙМ). П-ща *Pukiś, Pukisz* є і в Польщі (Rymut II 321). ◀ 1. Суф. *-іш* у п-щі **Пўкіш**, як і суф. утворення *Пўкіша*, що в основі п-ща *Пўкішин*, ще раз доводять, що це відіменні утворення. 2. Від закарпатоукр. апел. *пўкіш* — “горбун”.

Пўкман — Рх. ◀ Імовірно, п-ще нім. пох.

Пула †. 1605: кр. *Pula Prikor* — Розавля (Bélay 187); 1772: присяжний *Lukas Pula* — Вел.Лучки (ДэжеДел 294). Пор. 1689: кр. *Pulak Jonas* — Говдпоток (Bélay 147), а 1672–1696: кр. *St. Puljuk (!)* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Хорв. ім’я *Pula* або *Pulja*. Перше співвідноситься з жін. іменами *Pulcheria, Provoslava...*, а друге — з іменами *Puniša, Prviša, Pirpin* (Šimundić 544, 447).

Пулєй [Пулій] — Пр. Пор. 1787: п-ща *Pulik, Pulyszyi* — Небилів, *Pulej* — Тур’є на Бойк

(ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Пўла** + *-ей*. Пор. болг. жін. ім’я *Пула*, співвідносно з повним іменем *Пулкрия* (Ковачев 418). 2. Імовірно, що основою став карп. апел. *пуля* — “індича”, “курча” (Грк III 499).

Пўлька — Королево. Крім Зак, п-ще **Пўлька** на початку ХІХ ст. засвідчують також на Подг (Bubak II 49). ◀ 1. Й.Бубак убачає у п-щі *Pulka* діал. назву свійського птаха *pulka* — “індичка”. Можна стверджувати, що п-ще походить від апел. *пўлька* — “індичка” (угор. *pulyka* — Чопей 330). Тим більш, що поряд із п-щем **Пўлька** на Зак здавна функціонує й апел. *пуляк* — “індик”. Та все ж цього недостатньо: антропооснова *Пулк-* у Карп.-Дун. регіоні давніша, ніж птах *пўлька* та згадана її назва. На територію Угор. королівства індики було завезено лише в другій пол. ХІV ст. (MNTESz III 308–309). Отже, ця його назва навряд чи могла спричинитися до появи відповідного п-ща. 2. Більш імовірно, що п-ще споріднене з серб. антр. ХІV ст. *Пулєвић* та *Пулєша*, у яких П.Скок, а за ним і М.Гркович пропонують убачати дієсл. основу *пулити* (ГркРеч 153) або болг. імена *Пульо, Пулка, Пулко*, які С.Илчев виводить від гр. *Πουλι* — “пташеня” (Илчев 410).

Пуляк [Пулєк] — Ясіння. 1689: *Pulak Jonas* — Говдпоток (Bélay 147), а 1672–1696: кр. *St. Puljuk (!)* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: *Pulak* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). Пор. 1605: *Pula Prokor* — Розавля (Bélay 187); 1787: п-ща *Pull* — Залокоть, *Pulej* — Тур’є, *Pulik* — Небилів на Бойк, 1819 р. — *Puliy* — Тур’є на Бойк (ЙМ, ФМ), а також суч. хорв. п-ща *Puljak, Puljas, Puljek, Puljević, Puljé, Puljko, Puljo* (Leksik 538). П-ще *Pulak* є і в Польщі (Rymut II 321). ◀ 1. Очевидно, закарп. п-ще **Пуляк** має таке ж походження, як і перелічені хорв. п-ща з суф. дериватами південнослов. імен *Пула, Пуља, Пульо, Пулета, Пулша*, частина яких співвідносна з давніми слов. іменами *Првен, Првомир, Пуница*, а частина — з іменем *Пульхерія* (Грк 162, Šimundić 446, 544). 2. Місц. діал. відозміна укр. п-ща **Поляк** унаслідок сильного укання ненаголошеного *lo/*, як у словах *будяк, Дубрілиці* тощо.

Пумпач †. 1574: п-ще *Pumpacz* — Боржавське (Szabó 416). П-ще *Papacz* є і в Польщі (Rymut II 227). ◀ Напевно, утворення з атрибут. суф. *-ач* від пол. апел. *рѣр* — “пуп”, “пупець”, первісним зн. якого могло бути “пузан”, “черевань”. Пор. ще пол. апел. *рѣрел* — “булька”, “бульбашка”, “пухир”.

Пумпинець [Пўмпиниць], *-нця* — Вл. Пор. подг. п-ща ХVІІ ст. *Рѣрек, Рѣрцук, Рѣрцзак*, які Й.Бубак виводить від апел. *рѣрек* — “пуп,

пупець" (Bubak II 24). Пор. ще укр. п-ща *Pupa* — Орів, *Pupko* — Бережок, *Puporiz* — Опака, Побук, *Pupey* — Сколе на Бойк та *Pupczak* — Гирова, *Pupczyk* — Смерековець на Лемк (Красовський 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від старопол. антр. *Pupa/Papa* (SSNO IV 221–222), що, поряд із такими, як *Pepak/Parak*, *Peprek/Parek*, *Pepics/Papicz*, *Pepik/Papik*, *Pepuch/Papuch* та *Pepysz/Papusz*, згадується в пам'ятках XIV–XV ст. (там само). Антр. *Пупна*, напевно, пов'язаний із *рер* — “пуп” та його дериватами *ррес*, *ррек* — “пупець”, “карапуз”.

Пуцько — Ужгород. 1773: кр. *Pupuko* — Часлівці (ПеПред 322). Пор. 1787: п-ща *Pupak* — Луковиця, *Pupa* — Княжолука, а 1819 — п-ще *Pupiak* і *Pupik* — Княжолука на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще п-ще прикарп. гуцулів *Pupiak* із с. Микуличин (Vinccenz 578). П-ща *Pupio*, *Pup*, *Pupko*, *Pupczyk* є в Польщі (Rymut II 322). ◀ 1. Імовірно, серб. чол. ім'я *Пуно*, що пов'язане з прикм. *пун* — “повний” (Грк 163), + суф. *-ько*. 2. Від болг. імен *Пуна*, *Пунка*, *Пуно*, *Пунчо*, *Пуньо*, що від *Пауно* (Ковачев 418).

Пуп [род. — **Попа**] †. 1715: кр. *Leskovics Mihailo*, *Pup*; тут же — *Jurgyo Pip* і *Karebenicz Pür* — Ізки (Bélay 155); а далі за цей же рік ще *Pup Maxil* (!) та *Pür Ivan* (там само), а в с. Рипинний за цей же рік запис *Pup Kencs (Kincs)* (Bélay 184). ◀ Від назви роду занять *пип* — “священик”, яку тут записано у трьох закарп. фонет. вар.

Пупанин, **-ного** †. 1682: *Pupanin Fedor* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від жін. іменування *Пупанія*, яке могло бути п-ком, даним за ознакою великого *тупа*, але могло бути й андр. від п-ща *Пупа* (див. **Пупанич**).

Пупанич †. 1693: *Лазъръ Пупаничъ* — В.Студений (Сах 79). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пупанія* — “дружина **Попа**” з посиленням уканням або від п-ка *Пупанія* — “пузаня”. 2. Можливо, що в основу андр. Пупанія закладено п-ко *Пуна*, яке в Польщі пов'язується з апел. *пура* — “лялька” та “задок” (Rymut II 322).

Пупена — див. **Пупіна**.

Пупин †. 1610: кенез *Stephan Puprin* — Кичірний (LchAd III 62). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від укр. п-ща *Пупа* (див. **Пупанич**).

Пупіна — Ір, Мж. 1773: кр. *Pupenna* (!) *Fedor* — Ізки (Ud-5 35); 1787: п-ща *Pupa* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антр. *Пупа* + *-ина* (див. **Пупанич**).

Пупинович †. 1672: кенез *Pupinovics Vaszil* — Кичірний (LchBer 347). ◀ Від **Пупіна** + *-ович*.

Пупко †. 1607: *Ignat Pupko* — Лікіцари (UetC 104-8); 1618: кр. *Pupko Waszil* — Андрейова на

Маковиці (Mars 98). Пор. 1787: п-ще *Pupczyk* — Смерековець, *Pupczak* — Гирова на Лемк, 1787: п-ще *Pupko* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пуп** + *-ко*.

Пупош †. 1567: п-ще *Pupos* — Сасово (Szabó 480). ◀ Від місц. діал. апел. *пупош* — “черевань” (Ужан) або від угор. апел. *púpos* — “горбань”.

Пуравець [**Пуравиць**], **-вця** — Хс. 1715: кр. *Daniel Puravicz* (!) — Колодне (Bélay 134). П-ще *Purawiec* є і в Польщі (Rymut II 322). ◀ Від бойк. *пуравец* — “шмаркач”, “молодий недосвідчена людина” (Он II 161) або від пол. *purać* — “пердіти” (Rymut II 322).

Пурганич †. 1715: кр. *Gr. Purganicz* — Кричово (Bélay 170). Пор. 1819: п-ще *Purgacki* — В.Струтинь на Бойк (ФМ), ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пурганія* — “дружина *Пурги*”, однак визначити допрізвищеве зн. антропооснови *purga* важко. Правдоподібно, рум. п-ще *Purgea*, що від лексеми *purga* (Iordan 383), або пол. ім. від дієсл. *purgać się* — “ковзатися”, “кататися на ковзанах” (Rymut II 323).

Пурдич †. 1689: кр. *Purdits Mihail*, а 1715 — *Dan. Purdics* — Ремети (Bélay 183). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Пурда*, що з пол. діал. *purda* — “непорядна дівчина” (Rymut II 322).

Пурзак — Ясіння. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від рум. антр. *Purdea* або *Purda*, апел. зн. якого — “циганчук” (Iordan 383).

Пурпура †. 1715: кр. *Purpura Pür* — Керецькі (Bélay 163). П-ща *Purpura* і *Purpur* знають і в Польщі (Rymut II 223). ◀ Форма п-ща спонукає до висновку, що п-ще рум. і походить від прикм. *purpură* — “пурпурний, багрянний”.

Пустай — Вел.Раковець, Вел.Ком'яти. 1715: п-ще *Pusztay* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 319). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від лексеми *puszta*, яке вперше згадується 1648 р., а первісно означало “той, що стосується угор. *пусти*, тобто степу, ферми” (Kázmér 877).

Путівець [**Путівиць**], **-вця** — Виноградів. Пор. п-ще козака з реєстру 1649 р. *Михайло Путівець*, а також п-ще козацького отамана XVII ст.: *Путівець Тишюко*. Пор. ще князь *Иван Путятя* — Київ (ССУМ II 278); 1467: князь *Иван Поутятяч* — Луцьк (ССУМ II 278). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-иць* від антропооснови *Пут-*. Пор. 1689: шл. *Putá Vaszalie* — Бардфалва (Bélay 124).

Путник — Люта, Ялове, Н.Студений. Пор. 1716: п-ще *Putnoki* — Тросник (Szabó 473); 1787: п-ще *Putnik* — Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньої слов. ос. назви *путьник*, яка на Зак

відома зі зн. “дорожній майстер” (Чопей 330), у слц. мові *putnik* — “мандрівник”, “прочанин”, а в серб. — власне ос. ім’я (Грк 163).

Путраш — Міжгір’я, Березово, Хуст. П-ща *Putrasz* і *Putraszek* є також у Польщі (Rymut II 324). ◀ 1. Імовірно, від місц. арх. *putraш* — “мішок для годівлі коней” (Тч), який етимологічно пов’язаний з апел. *putrya* — “назва страви з вареного ячменю і солодкого квасу” (Гр III 502). 2. Дериват із суф. *-аш* від пол. апел. *putra* — “дійниця на молоко”.

Путрашик — Синевир. ◀ Від **Путраш** + *-ик*.

Путурна †. 1672: кр. *Puturna Szimeon* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Очевидно, від рум. *putoare* — “сморід” або *puturos* — “смердючий”.

Путько †. 1715: кр. *Pe. Putyika* — Сокирниця (Bélay 195). Пор. 1787: п-ще *Putiak* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, давньослов. чол. ім’я, похідне від праслов. імен на зразок *Путислав* (пор. давньорус. та серб. імена *Пута*, *Путило*, *Путько*, *Путьша* — ГркРеч 153, Морошкин 160). 2. Від лемк. п-ка *Путья* — “товста баба” (RiegerLemk 110).

Пухір [*Пухірь*], *-ря* — Ужгород. Пор. 1789: п-ща *Puchyr* — Вовче, *Puchyrow* — Коростів на Бойк (ЙМ), п-ща *Puchyr*, *Puchir*, *Pucher* — Волтушова, Граб, Крампна, Святкова на Лемк (Красовський 128). ◀ Від укр. апел. *пухір* — “пузир”, “міхур” (СУМ VIII 407).

Пухляк — Ярок. XVIII ст.: кр. *Puchlyak* — Ужан (ПеПред 125); 1787: п-ще *Puchlak* — Завіз на Лемк (Красовський 128). П-ще *Puchlak* є і в Польщі (Rymut II 319). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від прикм. *түхлий* — “опухлий” або від гуц. п-ка *Puchľu* (Vincenz 478). 2. Безпосередньо від готового апел. *пухляк* — “повнощока людина” (Пр).

Пуцакүлич — Ворочово. XVIII ст.: кр. *Puczakulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пуцакүля* — “дружина *Пуцака*”. П-ще *Pusak* згадується в с. Сливки на Бойк 1819 р. (ФМ) і, очевидно, має стосунок до місц. укр., слц., рум. та угор. апел. *түца*, *түцка* — “membrum virile” (Гр III 503) або до пол. апел. *pus* — “уста”, “щоки”, “черевце” (Rymut II 319). В Укр. Карпатах, як антропологічна основа, ця лексема належить до давніх. Пор. 1593: шл. *Tuior Pucz*, *Vazil* — Корнешті (Bélay 190); 1604: вл. *Mich. Puch*, а 1624: шл. *Jo. Puczul Mihaly* — Коболопоток (Bélay 150); 1606: вл. *Bandra Pucz* — Хотешті (Bélay 149); 1689: *Puczap Szolomie* — Ванцешті (Bélay 214); 1720: п-ще *Puczko* — В.Тарна в ком. Уточа (Szabó 438); 1689: кр. *Pucz Kalina* — Хотешті (Bélay 150); 1689: п-ще *Pucz* —

с. Надьгирче (Szabó 418). Пор. ще антр. XV ст.: *Поуцѣнкоул*, *Поуцѣнъ* на території Молдови (ССУМ II 278); 1787: п-ще *Puculak* — Козаківка, Полянище на Бойк (ЙМ), п-ща прикарп. гуцулів *Pucař*, *Pucej* (Vincenz 468–469). У XVII ст. серед румунів лексема *Puczul* ще виконувала роль ос. імені (Bélay 149).

Пушкар [*Пушкарь*], *-ря* — Ділове, Тур’я Пасіка. 1607: *Puskar Martha* — Горяни (UetC 104-8); 1682: *Puskaru Kosztyi* — Домашин (UetC 88-59); 1682: *Puskariu Mattyi* — Заричово (UetC 88-59); 1715: кр. *Puskar Ivan* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Puszkar* — Тинява на Лемк (Красовський 128), а також п-ще 1819 р. *Puszka* — Н. Стинава на Бойк (ФМ). П-ща *Puskar*, *Puškaric* поширені також у Хорватії (Leksik 540). ◀ Від арх. апел. *пушкар*, який у Карпатах позначав не артилериста, а мав зн. “стрілець”, “сільський поліцай”, “озброєний рушницею” (Гр III 503).

Пушкаревич — Мукачів. ◀ Від антр. **Пушкар** + *-евич*.

Пушкарівич — Кольчино, Шелестово. 1570: *Greg. Puskarowych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1648: *Puskarovich Petro*, *Fetyko* — Н. і В.Ворота (Maksay 539); 1648: *Puskarovich Szimko* — Завадка (Maksay 546). ◀ Від антр. **Пушкар** + *-ович*.

Пушкаш [рідше — **Пүшкаш**]. 1565: п-ще *Puskas* — Фанчиново (Szabó 328); 1615: кр. *Puskas Laszlo* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1614: кр. *Mich. Puskas* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: кр. *Hrecz Puskass* — Присліп (Bélay 181). ◀ Угор. п-ще *Puskás*, яке на території Угор. королівства вперше згадується 1509 р., а походить від апел. *puskás* — “стрілець”, “мисливець із рушницею” (Kázmér 877).

Пчолар [*Пчоларь*] *-ря* — Чертіж. ◀ Від місц. укр. апел. *пчоларь* — “бджоляр”, “пасічник” (Ужан).

Пчолінець [*Пчоліниць*], *-ниця* — Голятин. ◀ 1. Від місц. катойк. *пчолінець*, який позначає “вихідця з с. *Пчоліне*, що у сх. Слч” (Majtán 311). 2. Від бойк. апел. *пчолінець* — “приміщення, в яке ховають бджолині вулики на зиму”, “пасіка” (Он II 164).

Пчоліньський — Доманинці, Ужгород. ◀ Прикм. від східнослц. ойк. *Пчоліне* (Лазорик 68, Majtán 164).

Пчульник †. 1570: *Jac. Pczulnik* — Голубине (UetC 53-14). ◀ Від місц. укр. апел. *пчульник* — “приміщення, в якому стоять бджолині вулики” (Ужан, Мк).

Пшеградський [*Пшеграцький*] — Новоселиця на Пр. ◀ Прикм. від чес. апел. *přehrada* — “дамба” або від співзвучного ойк.

Пшеничка — Волосянка, Кострини. Пор. 1682: *Psenicsnik Ivan, Psenyetink (!) Michalo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від апел. *пшеничка*. Лексема *пшениця* як ос. назва на Волині вживається з XV ст. (ССУМ II 279).

Пюшпик [*Пйушпек*] — Лохово. ◀ Угор. п-ще, яке походить від апел. *püspök* — “єпископ”. За М.Казмиром, п-ще натякає на якийсь

кріпацький, родинний або сусідський зв'язок денотата з єпископом (Kázmér 867), а перша його письмова згадка сягає 1409 р.

П'ятак — Пр, Св, Ір. ◀ Від лексеми *п'ятак*, яка колись була: а) “слов. іменем для дитини, п'ятої за народженням у сім'ї” (SvoSta 46); б) “назвою колоди довжиною 5 метрів” (Он II 65); в) “п'ятикопійковою монетою” (Гр III 505, ДездеЛ 140).

Р

Раб †. 1600: гор. *Ge. Rab* — Вишково (Bélay 216); 1618: кр. *Jurko Rab, Rab Marczin* — Поляківці на Маковиці (Mars 93). У Польщі антр. *Rab* фіксується 1403 р. (Rymut II 328). Пор. 1687: *Raba Jonas, Larijon* — Валея-Поркулуй (Bélay 135). ◀ 1. П-ще *Rab* є також у румунів та угорців. І перші, і другі виводять його від давнього слов'янїзму *раб* — “раб”, “невільник”, “в'язень” (Jordan 385) або від лексеми *раб* у зн. “раб божий, слуга божий” (Ковачев 420). 2. Від антр. *Граб* унаслідок угор. спрощення ініціального звукосполучення /гр/, як у п-щах *Решко́, Ригор, Ріцко, Рубіт...*

Равас — Доманинці. 1547: гор. *Nic. Ravas* — Хуст (Bélay 151); 1715: єзуїт *Franciscus Ravasz* — Мукачів (HodOkt 651). Перша згадка цього п-ща в угорців датована 1368 р. (Kázmér 887), а в Молдові — 1403 р.: *вѣри пана Равасъ Литовая* — Сучава (ССУМ II 283). ◀ Від староугор. апел. *ravasz*, який раніше означав тварину “лисиця”, а нині — “лукавий”, “хитрий”, “підступний” (MNTESz III 350).

Равич †. 1699: *Ravicz Ihnat, Ravics Matyi* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від хорв. чол. імені *Rava* (≲ *Radovan, Ravajlo* — Šimundić 45).

Рагель — Кленовець. 1214: *Rachael comes* у півн. Угорщині (RegVar 301); 1787: п-ще *Rachel* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). У Польщі чол. антр. *Rahel* згадується 1224 р. (Rymut II 334). ◀ 1. Імовірно, бібл. ім'я *Рафаїл* (Петровський 187) із нерегулярною субституцією приголосної /л/. Пор. чес. жін. ім'я *Rachel* (Кнаррová 115), укр. бібл. жін. ім'я *Рахіля*. 2. Від серб. чол. імені *Рахелья*, що з *Радомир, Радослав* (Грк 171).

Рагош †. 1672: *Ragos Marika* — Луг на Рх (Bélay 173). П-ща *Ragosz, Ragozowicz* є також у Польщі, причому друге з них згадується 1409 р. ◀ Угор. п-ще *Ragos* від прикм. *ragos* — “жорстокий” 2. Можливо, від пол. апел. *raga* — “шкапа”, “весільне деревце” (Rymut II 333).

Рад — Солотвина. 1408: шл. *Ivan f. Rad Stanislai f. Leu* — Бирсана (Bélay 143); 1570: *Joan. Rad vigiator* — Лохово (UetC 97-29); 1600: вл. *Lad. Rad* — Діброва (Bélay 120); 1605: кріпаки *Sofron, St. Rad* — Вел.Бичків (Bélay 130). У Польщі п-ще *Rad* фіксується з 1430 р. (Rymut II 330). ◀ Усіч. вар. давньослов. побажального чол. імені на зразок *Радомир, Радослав* (SvoSta 107, Maretić II 135, Karpluk 135, Кнаррová 153), які дотепер уживають болгари. Первісне зн. імені, очевидно, побажальне — “Хай радіє і хай радує інших!” (Морошкин 448, Ковачев 420). Давньоукр. ім'я *Рад* уживалося до XVI ст. (Керста 136). У слов. мовах, у румунів та у молдован багато п-щ від антропооснови *Рад*.

Рада — Ужгород, Тячів. П-ще *Rada* є у чехів (Moldanová 187), хорватів (Leksik 542). Пор. 1772: гр.-католич. св'ящ. *Joannes Radi* — Орош у ком. Саболч (Ud-2 38). У Польщі п-ще *Rada* фіксується з 1494 р. (Rymut II 330). ◀ Від давньослов. чол. гіпок. імені *Рада*, співвідносного з *Радослав, Радивој* (Грк 164). Антропооснова *Рад(а)* представлена в багатьох п-щах Карп. регіону, як *Радай, Радей, Радьо...*

Радванський — Ужгород. 1769: *Георги Радвански* — Вел.Лазі (ПаПо-І 169); 1773: кр. *Radvanszki* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317); 1787: п-ще *Radwanski* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від закарп. ойк. *Радванка* (нині мікрорайон Ужгорода) або від ойк. *Radvaň*, яких аж три у сх. Слч (Majtán 374). У Польщі антр. *Radvański* значиться з XV ст. (SSNO IV 428). 2. Безпосередньо від давньослов. імені *Radvan* або *Radovan* (Šimundić 447).

Радецький [*Радіцький*], -кого — Мукачів. 1787: п-ще *Radecki* — Морохів на Лемк (Красовський 129); 1787: п-ще *Radyszki* — Лімна, Висоцьке на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Radecki* фіксується з 1631 р., а в центр. р-нах Польщі —

з XV ст. (SSNO IV 416). ◀ Від антр. *Радець*, *Радета* або *Радча* + *-ський*.

Радик — Ір, Уж. 1773: п-ще *Radik* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 313); 1787: п-ще *Radyk* — Чорна Вода на Лемк (Красовський 129), Лопушанка на Бойк (ЙМ, Фаріон-3 270). У поляків п-ща *Radik*, *Rodzik* побутують з XIII ст. (SSNO IV 430). ◀ Від слов. здр.-пестл. чол. імені *Радик*, співвідносного з двоосновними іменами, як *Радомир*, *Милорад*. Пор. чес. ім'я *Radek* (Кнаррová 151, Moldanová 136), молд. ім'я *Радик* (ДумбрМик 127).

Раділо — Білин. Пор. 1787: п-ще *Radeliw*, *Radelow* — Волосянка на Бойк (ЙМ). П-ще відоме також серед румунів і молдован (Iordan 332, Ер-Кос 98). Пор. пол. п-ще *Radziło* (Rymut II 331). ◀ Від давньослов. чол. імені *Радило*, співвідносного з іменами моделі *Радомир* (ГркРеч 155, Илчев 416). Пор. ще болг. чол. ім'я *Радил* та жін. ім'я *Радила* (Ковачев 421).

Радилюк — Білин. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від місц. п-ща *Раділо*.

Радич — Лази на Вл. 1773: *Radics Andras* — Берегово (LehBer 102); 1787: п-ще *Radicz* — Кам'янка на Лемк (Красовський 129); 1773: *Radics Stefan* — Річка (ПеПред 310). П-ще *Radicić* дуже поширене в Хорватії (Leksik 543–544), як і ім'я *Radicić* (Šimundić 448). П-ще *Radzicz* є і в Польщі (Rymut II 331). ◀ П-ще могло утворитися й на укр. ґрунті, але його історія та географія на Зак наводить на думку, що генетично воно є південнослов. утворенням. Пор. ще болг. гіпок. ім'я *Радич* (Илчев 416, Ковачев 422).

Радол †. 1420: шл. *Drag. Radol* — Чумальово (Bélay 133); 1404: *nan Радуль* — Сигіт (ССУМ II 286); 1567: п-ще *Raduly*, 1609 — *Radol*, а 1705 — *Rádulj* — Турц у ком. Угоча (Szabó 523). П-ще *Radoł* є і в Польщі (Rymut II 330). ◀ Від південнослов. чол. гіпок. імені *Radol*, співвідносного з *Radomir*, *Radoljub*... (Šimundić 448, Ковачев 422–423).

Радомір †. 1435: шл. *Pe. Radomer* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Від слов. двоосновного чол. імені *Радомир* (Ковачев 423).

Радош †. 1567 — п-ще *Rados*, а 1584 — п-ще *Radosz* — Шаланки (Szabó 463); 1787: п-ще *Radosz* — Жерниця на Лемк (ЙМ), є воно й на Подг (Bubak II 43), а в центр. р-нах Польщі фіксується з 1136 р. (SSNO IV 423). ◀ Давньослов. усіч.-суф. ім'я від котрогось із двоосновних імен *Радослав*, *Милорад*... У сербів фіксується з XIV ст. (ГркРеч 160). Нині функціонує у хорватів (Šimundić 448), як архаїзм — у чехів (Кнаррová 153) та навіть серед угорців (Ladó 206).

Радошівич — Подобовець. Пор. 1820: п-ще *Radoszycki* — Студене на Лемк (ФМ). П-ще *Radoszowicz* є в Польщі (Rymut II 331). ◀ Від антр. **Радош** + *-ович*. П-ще *Radošević* дуже популярне в Хорватії (Leksik 546).

Радул †. 1404: *nanь радуль вацципань Марамурсискьши* — Сигіт (ССУМ II 286); 1428: шл. *Jo. Thiwadar Radul* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1715: п-ще *Rhadul* — Онік (Szabó 375). П-ща з антропоосновою *Радул*-поширені в Румунії, Молдові та у півд. слов'ян (Iordan 386, Ер-Кос 98, Илчев 418, Šimundić 547–548). ◀ Давне південнослов. чол. ім'я *Радул*, що з прикм. *рад*- (ГркРеч 160, Šimundić 284, Ковачев 424), + *-ул*.

Радь — Кушниця, Довге, Іршава. 1565: п-ще *Ragy* — Фанчиково (Szabó 328); 1715: кр. *Jo. Radi* — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1424: *дали ссмо гримоту сыну радсвича* — Олтушков (ССУМ II 284). Пор. ще 1787: п-ще *Radewicz* — Головеське, Бабина на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Radz* фіксується з 1435 р. (Rymut II 331). ◀ Давньослов. усіч. ім'я *Радь*, співвідносне з *Радимир*, *Милорад* та ін., яке у сербів функціонує з XIV ст. у вигляді *Rah* (ГркРеч 161, Грк 168, Илчев 418).

Радьо [ор. *Радьом*] — Виноградів, Іршава. 1577: п-ще *Ragia* — Фанчиково (Szabó 228); 1620: п-ще *Ragio* — Боржавське (Szabó 416); 1787: п-ще *Ragy* — Виноградів (Szabó 425). Пор. 1787: п-ще *Radio* — Репедь на Лемк (Красовський 129), *Radiak* — Орів, Топільниця на Бойк (ЙМ), а 1819 — п-ще *Radio* — Гуманець на Бойк (ФМ). П-ще *Radzio* в Польщі фіксується з 1494 р. (Rymut II 331). ◀ Усіч.-суф. слов. чол. ім'я *Радьо*, що від *Радь*, *Радомир*, яке дотепер зберігається у болгар (Илчев 418), частково — у чехів (Кнаррová 151).

Радюк †. 1720: п-ще *Ragyuk* на Вн (Szabó 375). Пор. п-ща *Radziuk* і *Radziukiewicz* у Польщі (Rymut II 330). ◀ Від антр. **Радь** або **Радьо** + суф. *-ук*.

Райда [зрідка — *Райда́*] — Ір, Тч. 1680: кр. *Rajdo Vaszil* — Суха (Bélay 202); 1787: п-ще *Rajda* — Фльоринка на Лемк (Красовський 129). П-ща *Rajda*, *Rajdak* і похідні є також у Польщі (Rymut II 335). ◀ 1. Болг. чол. ім'я *Райда* або *Райдо*, співвідносне з іменем *Рад* (Илчев 418). 2. Слц. діал. *rajda* — “дрючок”, “дишло у возі та в санях” (SSN I 259, 260), “повія”, “шлюха” (там само). 3. Укр. регресивне утворення від дієсл. *райдати* — “базікати”, “торохтіти” (Ж-Н 795). 4. Пол. *rajdać* — “бридко ходити”, *rejdownać* — “галасливо порпатися в чомусь” (Rymut II 335). Пор. ще серб.-хорв. *арайдати* — “радіти” (РСКНІ ХІІІ 1) та слов. балтизм *недирайда* — “нехлюй” (Лаучюте 146).

Райко — Мк, Ір. П-ще *Rajko* у Польщі фіксується 1371 р. (Rymut II 334). ◀ 1. Слов. розм.

чол. ім'я *Райко*, яке у сербів, хорватів і болгар співвідноситься з *Радко*, *Радослав* (Грк 169, 168, Šimundić 448, Колесник 11, Илчев 419), а в угорців — із герм. іменем *Raimund* (Ladó 207). Імена *Райко*, *Рай* у сербів зафіксовані з XIV ст. (ГркРеч 162).

Райковіч — Ужгород. 1602: *Rajkowitz Maxim* — Турички (UetC 104-8); 1799: *намісник Симеон Ройкович* — Марківці (Гаджега-3 63). ◀ Від антр. **Райко** + **-ович**.

Райкулинець [*Райкулиниця*], **-ниця** — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від місц. андр. *Райкуля* — “дружина *Райка*”.

Райнич — Кушниця. П-ще *Rajnik* є і в хорватів (Leksik 550). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. жін. імені *Rajna* (≅ *Radislava*, *Radomila*... — Šimundić 545, Грк 298, Ковачев 425) або від угор. гіпок. імені *Rajna* (< *Reinhold* — Ladó 207) + суф. **-ич**. 2. Місц. укр. адаптація пол. п-ща *Reinicz*, що з нім. ос. імені *Rein* (Rymut II 331).

Райович †. 1648: *Raiowich Jaczko, Ihnad* — Н.Ворота (Maksay 539, 540). У Польщі п-ще *Rajowic* фіксують з 1388 р. (Rymut II 334). П-ще *Raiovici* є також у румунів, але вони вважають його болг. (Jordan 386). ◀ Слов. утворення з суф. **-ович** від болг. чол. імені *Райо*, що з *Радьо* (Илчев 419).

Райц — Перечин. П-ща *Rajc* і *Rajca* є і в Польщі, причому друге фіксується 1589 р., і К.Римут виводить їх від *radca*, *radzca*, *rajca* (Rymut II 333). ◀ Можливо, від укр. арх. *раїця* — “радник”, “член магістрату” (СУМ VIII 443) або від бойк. *раїця* — “судовий виконавець” (Комарники на Бойк).

Райчин †. 1682: *Raicsin Andriy* — Сухий (UetC 88-54). ◀ Серб. чол. ім'я *Райчин*, похідне від імені *Райч(а)*, що з *Рай(а)*, а останнє — з повного імені *Радомир*, *Радослав* (Грк 168).

Райчинець [*Райчниця*], **-ниця** — Вл, Св, Мк, Вн. ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-инець** від жін. імені *Райка* або *Райча*, що з *Радислава* (Maretić II 142, Karpluk 109). 2. Від персоніф. укр. апел. *райка* — “жаба” (Ж-Н 795) + **-инець**.

Райчич †. 1699: *Raicsics Stephan* — Свалява (Maksay 509). П-ще *Rajčič* поширене в Хорватії (Leksik 549). ◀ Від тієї ж основи, що й **Райчин**, **Райчинець**, + **-ич**.

Райшел — Вел.Лазі. ◀ П-ще нім. пох. Твірною основою могло бути як слов. чол. ім'я *Райша* (ГркРеч 163), так і нім. ос. імена *Reis*, *Reise*, які беруть початок від герм. складених імен на зразок *Ragin-* (Rymut II 336).

Рак — Тч, Хс. 1474: *Joannes Rak* — Раковець (Гаджега-Уг 41); 1614: п-ще *Rak* — Мала Копаня (Szabó 393); 1715: кр. *Andr. Rak* — Сокирниця (Bélay 195); XVIII ст.: *Василь зять Ракувъ* — Ков-

басово (ПаПо-2 179); 1676: кр. *Ge. Rak* — Чумальово (Bélay 130); 1721: п-ще *Rak* — Вілька, Гута, Дошно та ін. на Лемк (Красовський 129); 1819: п-ще *Rak* — Лопушанка на Бойк (ФМ). На Подг п-ще *Rak* фіксують із 1612 р. (Bubak II 44), а в ін. р-нах Польщі — з 1125 р. (Rymut II 337). ◀ Від назви тварини *рак*. В угорців п-ще *Rák* фіксується з 1571 р. (Kázmér 883).

Ракáč — Заричово, Визниця. П-ще *Rakacz* є і в Польщі (Rymut II 337). ◀ Серб. чол. ім'я *Ракоч*, що з *Радослав*, *Ракићел* (Грк 169).

Ракіца — Ужгород. ◀ Серб. чол. ім'я *Ракица*, що з *Рак(а)*, + суф. **-ица**, а останнє — з імені *Радослав* (Грк 169).

Раковець, **-ківця** — Давидково. Пор. XV ст.: *вѣра пана петри раковици* (ССУМ II 288). У Польщі п-ще *Rakowicz* згадується в 1354–1355 рр. (Rymut II 337). ◀ Укр. патр. із суф. **-овець** від антр. **Рак**. Пор. ще 1819: п-ще *Rakowiecki* — Н.Струтинь на Бойк (ФМ). У Польщі п-ще *Rakowies* фіксують 1402 р. (SSNO IV 439).

Раковецький, **-кого** †. XVII ст.: *Rakoveczky Metod* — Мукачів (HodTör 3280); 1691: *свщ. Rakoveczki Joannes* — ком. Угоча (Лучкай-Іс 34). ◀ 1. Можливо, від ойк. *Раковець* + **-ський**. 2. Від антр. **Раковець** + **-ський**.

Раковіч — Мукачів. 1721: *свщ. Joannes Rakovits* — Руське Поле (Лучкай 16. — 196). ◀ Від антр. **Рак** + **-ович**.

Раковцій †. 1602: *Rakóczy Marko* — Циганівці (UetC 104-8); 1696: кр. *Rakoczy Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1819: п-ще *Rakoczy* — Збоїсько, Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від ойк. *Rakós*, яких у ком. Угоча, Шариш, Гонт, Турц було декілька. Перша згадка п-ща *Rakóczy* походить із 1465 р. (Kázmér 884).

Ракош †. 1662: п-ще *Rakos* — Онік (Szabó 375). У Польщі п-ще *Rakosz* згадується 1679 р. (Rymut II 337). ◀ Імовірно, угор. ойк. *Rákos*, яких на території Угор. королівства було 11, або від угор. апел. *rákos* — “місце, багате на раки”, перенесеного на людину як її п-ще.

Ракущинець [*Ракущниця*], **-ниця** — Королево. 1715: п-ще *Rakosinecz* — Раковець (Szabó 458), а 1775 — *Rakuszinecz* (!) — (там само, с. 459). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ракущинець**, викликана стягненням звукосполучення /шч/ у /ш/, як у словах *дошь*, *дошька* із *доц*, *доцка*.

Ракущинець [*Ракущниця*], **-ниця** — Вн, Хс, Ір. 1755: п-ще *Rakuszinecz* — Крива (Szabó 387); 1743: п-ще *Rákóczinecz*, а 1768 — *Rakuszinecz* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від персоніф. апел. *ракушка* — “черепашка” (СУМ VIII 446).

Рáкша — Черна, Новоселиця на Вн. ◀ 1. Від антр. Рак + суф. -ша. Пор. болг. чол. ім'я *Ракши* (Ковачев 426). 2. Від укр. назви перелітного птаха *рáкша* — “галка”, “грак” (Ж-Н 395), “сивоворонка” (Гр IV 4, СУМ VIII 446).

Рамаз †. 1470, 1563: п-ще *Ramach* — Сасово (Szabó 480); 1574: п-ще *Ramaz*, 1696 — *Ramoz*, а 1641 — *Ramosz* — Вел.Копаня (Szabó 548); 1715: *To. Ramat* (!) — Рипинний (Bélay 184). У Польщі є п-ще *Ramas* (Rymut II 337). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, з рум. *rămas* — “залишок” (MNTESz III 342).

Ранчій †. 1648: *Rancsi Mikloska* — Свалява (Maksay 528). ◀ 1. Від мадяризованого хорв. чол. імені *Ranče* (Šimundić 449). 2. Хорв. п-ще з етимол. групи *Ranić, Rančak, Rančić...* (Leksik 552).

Раняк — Хс, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Rancio* — Карликів на Лемк (Красовський 129). ◀ Укр. утворення з суф. -як від слов. імені *Raŋa*, що від антропооснови *ráno* — “ранок” (SvoSta 96, Кларрová 155). Пор. також пол. ім'я XV ст.: *Ranimir* (SSNO IV 144), серб.-хорв. чол. ім'я *Rano*, що від *Hrano*, тобто *Hranimir, Hranislav* (Šimundić 286, 449), та суч. болг. традиційне ім'я *Раньо* (Ковачев 427). В Укр. Карпатах відомі випадки називання свійських тварин за часом їх народження, як *Рáня, Рáлька, Рáньоша*.

Рáпа — Сімирки, Сімир, Ужгород. Пор. 1787: п-ща *Rarak, Rapko* — Зубенсько, Мшана на Лемк (Красовський 129), *Rapej, Rapojow* — Коростів, *Rapicz* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Rapa*, яке є похідним від *Рафаїл* (Грк 170, 171) або від *Serapion* (Šimundić 287). Варіанти п-ща *Raracz* — *Rafacz* зафіксовані на Подг (Bubak II 43). У центр. р-нах Польщі п-ще *Rapa* відоме з 1425 р. (SSNO IV 444). 2. У Польщі п-ще *Rapa* вперше згадується 1425 р. К.Римут вважає, що воно походить від апел. *gara* — “кінь темної масті” (Rymut II 339).

Рáпавий [*Рáпавий*], -вого — Тч, Хс. Пор. 1787: п-ще *Rarawy* — Карликів на Лемк (Красовський 129). ◀ Місц. прикм. *рáпавий* — “шорсткий”, “шершавий” (СУМ VIII 452).

Рапач †. 1777: *парох Андрсї Рапач* — Німецька Поруба (ПаПо-1 174). ◀ 1. Місц. апел. утворення від прикм. *рáпавий*. 2. Дериват від антр. **Рáпа**.

Рáпинець [*Рáпиниць*], -нця — Вел.Лучки. Пор. 1819: п-ща *Rapiniec, Rapines, Rapinski* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Рáпа**.

Раполтій †. 1614: кр. *Rapolti Istvan* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Угор. п-щеве утворення з суф.

-i від ойк. *Rápoltt*, що в ком. Саболч-Сатмар (Vályi III 178).

Рáпша — Ужгород. ◀ 1. Від антр. **Рáпа** + -ша, як і п-ща **Лúкша, Липша, Тімша...** 2. Бойк. апел. *рáпша* — “ворона” (Он II 169).

Рапшак †. 1751: “второбрачний Іоан Рапшак” — Вел.Бичків (Гаджега-М 175). ◀ Від антр. **Рáпша** + -ак.

Рáрич — Дубове, Новоселиця на Тч. Пор. 1787: п-ще *Rarycz* — Ілемня на Бойк (ЙМ). ◀ Структура п-ща слов., але зн. твірної основи нез'ясоване.

Рароський †. 1775: п-ще *Raroszki* — Гетеня (Szabó 373). ◀ Слов. відносний прикм., але твірна основа незрозуміла. Імовірно, пол. п-ще *Rarosz*, яке К.Римут виводить від пол. назви птаха з родини соколів *raróg* (Rymut II 339), + -ський.

Рат †. 1715: кр. *Fr. Rath* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Rat* у Польщі зафіксоване 1406 р. (Rymut II 340). ◀ Усіч. вар. слов. чол. імені на зразок *Ratimir, Ratoslav* або лат. ос. імені *Honorat* (Šimundić 450). Пор. ще суч. болг. імена *Ратомир, Ратко* (Ковачев 428) та закарп. ойк. *Ратівці*.

Рáточка — Мк. ◀ Правдоподібно, здр.-пестл. вар. серб.-хорв. чол. імені *Ratko*, що з *Bogorad, Ratimil...* (Šimundić 450, Грк 171). Антропооснова *Ратко* здавна відома в Карпатах. Пор. 1787: п-ще *Ratko* — Завадка на Лемк (Красовський 129), *Ratycz* — Дністрик і Ріп'янка та п-ще *Ratica* — Мшана на Бойк (ЙМ, ФМ). Антр. *Ratek* у Польщі згадується з 1271 р., а *Ratko* — 1399 р. (Rymut II 340).

Рах †. 1406: п-ще *Rach* — Ветеш у ком. Сатмар (MaksaySz 234); 1505: п-ще *Rach* — Чорний Потік, 1567 — Вербовець, Теково (Szabó 343, 540, 497). П-ще *Rah* є у румунів (Iordan 388), а походить воно від чол. імені *Рах*, співвідносного з *Рафаїл* (Илчев 422, Грк 171). Перші письмові свідчення антр. приносять південносерб. пам'ятки XIV ст. у вигляді *Рахоль, Рахоль, Рахуль, Рахуть* (Грк Реч 164). ◀ П-ще омонімне: воно може походити як від чол. імені *Рах*, що з *Рафаїл*, так і від слов. імені *Рах*, що з *Радомир, Радослав* (Грк 171, Ковачев 428). Пор. також закарп. ойк. *Рахів*.

Рáхівський [зрідка пишуть **Рáховський**] — Тч, Рх. У поляків антр. *Rachowski* відомий з XV ст. (SSNO IV 410). З XVI–XVII ст. походять і угор. переклади цього антр. Пор. 1550: кріпаки *Lad., Andr. Rahoi* — Рахів (Bélay 187); 1604: кр. *Dan. Rahoy* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Рахів*.

Рахуський — див. Рахівський.

Рац — Вн, Уж, Пр. 1380–1396: комендант Мукачівського замку *Racz Miklos* — Береги (LehBer 77); 1684: гор. *Racz Adam* — Хуст (Bélay 152); 1766–1772: дворянин *Дмитро Рац* — Мукачів (Микитась 5). П-ще *Рац* і його деривати поширені в Хорватії (Leksik 541) та в Румунії (Iordan 388). ◀ П-ще угор. Воно походить від етн. *rác*, яким угорці здавна називають сербів (MNTESz III 326). За М.Казмиром, п-ще також походить від етн. *rác*, а перша його письмова фіксація датована 1401 р. (Kázmér 880). Кінцева етимологія етн. *рац* — слов.: раніше угорці сербів називали *расціанами*, що від імені *Радославъ* (Kларрová 153).

Рацін — Ір, Вн, Св. 1570: кр. *Steph. Racsin* (!) — Свалява (UetC 53-14); 1787: п-ще *Racyn* — Радошинці на Лемк (ЙМ), на Льв (Фаріон-3 271). ◀ Від укр. етн. *рацін* (Хс, Вн), співвідносного з угор. *rác*, ускладненого слов. сингулятивним суф. *-ин*, як *сербин*, *таліянин*, *циганін*.

Рацко †. 1605: кр. *Jo., Laur. Raczko* — Колодне (Bélay 134). ◀ Від антр. *Рац* + *-ко*.

Раціок — Іза. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Раца* або відспівзвучного з ним етн. *рац* — “серб”.

Рачко †. 1335: *hospitis Rachk vocati* — ком. Земплин (Nagy-1 92); 1592: кр. *Raczko* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Raczko* є і в Польщі (Rymut II 330). ◀ 1. Від антр. *Рак* + суф. *-ько*. 2. Серб. чол. ім'я *Рачко*, співвідносне з ос. іменем *Рач(а)*, що з імен *Радомир*, *Радослав* (Грк 172, Šimundić 447).

Рачкулинець [*Рачкулиниць*], *-иця* — Вел. Лази, Лінці. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Рачкуля* — “дружина *Рачка*”.

Рачок, *-чка* — Хс. 1787: п-ща *Raczek* — Бодаки на Лемк (Красовський 129). ◀ Від антр. *Рак* + суф. *-ок*.

Рашкій — Веряця, Н.Ремети. 1592: п-ще *Raszky*, а 1652 — *Raski* — Вел.Копаня (Szabó 548, Const 358); 1772: присяжний *Joannes Rasky* — Щербовець (Удварі-2 304). ◀ 1. Угор. утворення з суф. *-i* від східносл. ойк. *Ráška* (Vályi III 179) — суч. назва села — *Raškovce* (Majtán 350). 2. Угор. утворення з патр. суф. *-i* від слов. антр. *Рашко*, яке у Польщі згадується у XV ст. (SSNO IV 446).

Рашко — Кричово. 1575: кр. *Rasko*, а 1577 — *Raska* — Нове Село (Szabó 506). У Польщі п-ще *Raszko* згадується 1265 р. (Rymut II 340). ◀ Слов. здр.-пестл. чол. ім'я *Рашко* від *Рашо* або *Радьо*, співвідносне з двоосновними іменами *Радован*, *Радослав*, *Ratibor* (Грк 166, 167, Šimundić 450, Илчев 422–423, Ковачев 429, Moldanová 189, Maretić II 147, 112, Rymut II 340).

Ребар — див. Рибар.

Реберка — Шелестово, Кольчино. ◀ Морфол. видозміна незасвідченого антр. *Реберко*, що з апел. *ребро*. П-ще *Rzebro*, *Žebro* у поляків фіксується з XV ст. (SSNO IV 539), а п-ще *Žebrko* — 1448 р. (Rymut II 758).

Реблян — Вл. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ян* від апел. *грэбля* або від антр. *Гриб* як наслідок угор. субституції ініціальної групи приголосних /гр/, як у п-щах *Рабовський*, *Рубіш*, *Ріцко* із *Грабовський*, *Грубіш*, *Грицько*. 2. Дериват рум. п-ща *Riblea* (Iordan 393) з суф. *-ан*.

Ребрій [*Ребрий*] — Ір, Хс. ◀ Від місц апел. *ребрий* — “ребристий, худий” (пор. п-ща *Головэй*, *Горбей*, *Чолей*...).

Ребреш [*Ребрыш*] — Уж, Мк. 1699: *Reblis* (!) *Fedur*, *Sztanko*, *Vaszil* — Заліське (Maksay 605); 1773: кр. *Rebress* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від місц. апел. *ребреш* — “ребристий, худий”.

Ребрик — Ір, Вн. 1720: п-ще *Hebrik* (!) — Боржавське (Szabó 416, 417). Пор. 1715: п-ща *Michnevat*, *Matycsat*, *Rebrecsat*, *Rebrecsat* (!) — Нехваль-Полянка в ком. Земплин (ПеПред 317). Пол. антр. *Rzebro* і *Žebro* відомі з 1404 р. (SSNO IV 539), а п-ще *Žebryk* — із 1439 (Rymut II 758).

◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. *Ребро*.

Ребрич †. 1772: присяжний *Rebrics Hricz* — Задільське (Удварі –2 306). П-ще *Rebrić* є і в Хорватії. ◀ Імовірно, п-ще хорв. пох. від п-ка *Rebro*.

Ребрий — Хс, Пр. ◀ Фонет. вар. п-ща *Ребрій*.

Ревай — Вел.Березний. 1593: *Révai Ferencz* — Зняцьово (LehBer 309); 1507: шл. *Rewaj Kwlad* — Джулешті (Bélay 142); XVII ст.: гор. *Révai Adam* — Мукачів (LehBer 587). П-ще *Rewaj* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ 1. Від антр. *Рева* + патр. суф. *-ай*, як у п-щах *Данкай*, *Капустай*, *Марушкай*... Твірна основа *Рева* може співвідноситися також із кал. жін. іменем *Ревека*, з чол. іменем *Ревокат* (Петровський 347, Šimundić 547), але більш правдоподібно, що це укр. віддієсл. утворення *рева* — “плакса”, “рюмса” (Ж-Н 798, Гр IV 9). Доказом того, що п-ще *Рева* в Карпатах XVII–XVIII ст. мусило існувати, є п-ще *Rewiniecz*, зафіксоване 1787 р. в Сколе на Льв (ЙМ). Такої ж думки дотримується Й.Бубак з приводу подг. п-щ початку XIX ст. *Rewaj* та *Ruway*, які він виводить від дієсл. *rewać* — “ревіти”, “ричати!” (Bubak II 45). Антр. *Рева* Р.Керста фіксує серед українців з XVI ст. (Керста 212). 2. За М.Казмиром, п-ще є угор., воно зафіксоване 1487 р., а походить від ойк. *Réva*, що в ком. Срим (Kázmér 893).

Ревак †. 1618: кр. *Pauel Rewak* — Гута на Маковиці (Mars 80). Пор. 1787: п-ща *Rewak*, *Ruwak* — Маластів, Мохначка, Лосе на Лемк (Красовський 129). П-ще *Rewak* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. *Рева* або від апел. *рэва* — “плакса, рюмса” (див. **Ревай**).

Ревало — Ужгород. ◀ Однозначний місц. апел. віддієсл. утворення з суф. -ало, тобто *рэвало* — “горлань”, “плакса” (Зак). Пор. ще споріднені лемк. п-ща 1787 р. *Rewika*, *Rewiak* у селах Лелюків, Чарна (Красовський 129) та суч. клички закарп. голосистих тварин *Ревуля*, *Ревуха*, *Рева*, *Ревуи* (Вб).

Ревачко — Ужгород. Пор. п-ще *Rewacki* із с. Климець на Бойк (ЙМ), а також п-ще *Rewakowicz* із 1819 р. в с. Бережок на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Ревак* + -ко. 2. Безпосередньо від місц. апел. *ревач* — “крикун, ревун” (Чопей 341) + суф. -ко.

Ревес — див. **Рівіс**.

Ревіцький — Жуково, Дубове. П-ще *Rewicz* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ Від антр. *Ревич* (див. **Редько** 187) + -ський.

Ревіс [*Rúvics*] — Чинадьово. 1600: кріпаки *St.*, *Pe. Revez* — Іза (Bélay 156); 1600: гор. *Jo. Revez* — Хуст (Bélay 151); 1600: городяни *Ivan*, *Luc.*, *Mart. Revez* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. п-ще *Révész*, що з апел. *révész* — “перевізник”, “паромник”, “човняр”. Перша письм. згадка п-ща припадає на 1406 р. (Kázmér 891).

Ревкало — Вел.Бичків, Косівська Поляна. ◀ Місц. апел. *рэвкало* від дієсл. *рэвкати* — “покрикувати”, подібно до *бевкало*, *гопкало*, *дзявкало* (Ж-Н 799).

Ревта [*Rúvta*] — Вб, Пр, Вл. Пор. 1421: *nan Andr'ku Revutъ* — Львів (ССУМ II 290). П-ще *Răută* є у румунів (Const 360). За Й.Йорданом, воно походить від нім. антр. *Roth* (Iordan 391). Однак воно не є прямим запозиченням із нім. чи рум. мов. Лексема *рэвта* має відповідники в угор. мові у вигляді прикм. *rőt* — “червоний”, “рудий” (MNTESz III 459), а ще більше — в укр. нар. говорах. Пор. кличку *ревталя* — “корова світло-червоної або коричневої масті” (Ж-Н 779). У Карпатах кличку *Ревта* дають лише червоному воліві, а *Ревтя* — червоній корові. ◀ За М.Казмиром, п-ще *Rőt* походить від угор. прикм. *rőt* — “рудий”, а вперше фіксується 1422 р. (Kázmér 901).

Ревтишин †. 1618: кр. *Matiej Rewtissin* — Ядлова на Маковиці (Mars 72). ◀ Від андр. *Ревтіха* — “дружина Ревти або Ревтя” + -ин.

Ревтьо [дав. — **Ревтьові**] — Вел.Копаня. 1787: п-ще *Rewtio* — Чаплі на Бойк (ЙМ); 1819:

п-ще *Rewtiow* — Чаплі, Голівське, Орявчик, Тисовиця на Бойк (ФМ). На прикарп. Гуц є п-ще *Rewtiuk*, походження якого А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). ◀ Укр. утворення від **Ревта** за аналогією до імен на -ьо на зразок *Васьо*, *Іваньо*, *Федьо*. Див. ще **Ривть** і **Ривтій**.

Ревц †. 1567: *Joan Rejcz* — Свалява (UciC 53-12). ◀ П-ще *Răuță* є у румунів, а Й.Йордан вважає його вар. п-ща *Răut(u)* (Iordan 391).

Рева — Уж, Пр, Мк, Св, Мж є також на Льв (Фаріон 271). ◀ 1. Імовірно, зоонім *Рева* — “назва вола з головою і рогами, подібними на голову і роги бугая” (Гр IV 10). 2. Мадяризований вар. слц. чол. імені *Rehor* або *Hreha* (оф. *Hrehor* і *Gregor* — SSJ VI 136 — укр. *Ригор*).

Регеції [*Perúci*] — Черна, Веряця, Королево. 1773: п-ще *Regécz* — Черна (ПеПред 315). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Regés*, що в ком. Абауй (Vályi III 187), або від пол. п-ща нім пох. *Reges*, *Regies* чи *Regiec* (Rymut II 345). Перша письмова згадка п-ща *Regéci* датована 1638 р. (Kázmér 889).

Регійда — Н.Студений. ◀ Імовірно, місц. регресивне прізвиськове утворення від дієсл. *регедати* — “ходити розчепіривши ноги” (Вел.Лучки).

Регник — Вел.Бичків. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Редник**.

Регош — Тч. 1715: кр. *St. Regos* — Нересниця (Bélay 176). П-ще наявне і в деяких селах прикарп. Гуц, але його пох. А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). Й.Йордан вважає п-ще пол., прирівнюючи його до лексеми *Regus* (Iordan 392). П-ща *Regosz* і *Regusz* побутують і в Польщі (Rymut II 345). ◀ 1. К.Римут вважає, що пол. п-ща *Regosz*, *Regorz*, *Regusz* походять від нім. ос. назви *Reg*, а та — від двоосновного імені на *Ragin-* (Rymut II 345). 2. На думку М.Казмира, угор. п-ще *Regös* вперше фіксується 1389 р., а походить воно від апел. *regös* або *regős* — “середньовічний розважальник, співак, оповідач” (Kázmér 890). 3. Дериват від п-ща **Рева** або від чол. імені *Rego*, що від лат. апел. *rex*, *gis* — “король” (Šimundić 289).

Регуш — Угля. Є п-ще *Regusz* у двох селах прикарп. Гуц (Слобідка і Рибно), але пох. п-ща А.Вінценз вважає нез’ясованим (Vincenz 578). ◀ На нашу думку, це фонет. вар. відіменного п-ща **Регош**.

Ред †. 1715: кр. *To. Reda* — Голятин (Bélay 147). ◀ Можливо, твірною основою п-ща стало хорв. жін. ім’я *Reda*, що з імені *Redenta* (Šimundić 289).

Редей [*Rydii*], -ея — Мж, Хс. ◀ 1. Укр.

утворення з суф. -ей від антр. *Réda*. 2. Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Réde*, що в ком. Гевеш і Весприйм. Перша письм. згадка п-ща припадає на 1450 р. (Kázmég 888).

Редник [*Rédnik*] — Вел.Бичків. 1542: вл. *St. Rednek*, а 1591 р. — шл. *Rednik Lazar* — Джулешті (Bélay 142); XVIII ст.: пан *Rednik Istvan* — Діброва (Dczsó 24); 1720: кр. *Ridnicsek (!) Makszim* — Ясіння (Bélay 167). П-ще *Rednic* є в румунів (Jordan 392). ◀ 1. Від давньоукр. адміністративного терміна *рѣдникъ* або *урядникъ* — “управитель” (ССУМ II 312). 2. Від болг. апел. *редник* — “рядовий солдат”, “звичайний працівник”. 3. Від рум. апел. серб. пох. *vrednic* — “старанна, працююча людина”.

Реженюк — Рахів. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від рум. жін. імені *Reginã*.

Рейка [*Rýjka*] — Вб. ◀ Можливо, від апел. *рýйка* — “жук, що живиться гноєм” (Гр IV 16, СУМ VIII 533), або від гуц. апел. *рýйка* — “рило” (Гг 163).

Рейко — Буковець, Ужгород. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Рейка*.

Реківчак — Пилипець, Ізки. — Див. *Риківчак*.

Рекізіник — див. *Ретізіник*.

Рекіта — Мж, Тч. Пор. 1787: п-ща *Rekityak*, *Rekiciak* — Лолин, Підліски на Бойк (ЙМ). П-ще *Rekita* є і в Польщі (Rymut II 347). ◀ П-ще походить від рум. ботанічної назви *răchită* — “рокита”, “вербова лоза” (Jordan 388). В угорців лексема *Reketty* так само виконує роль п-ща, причому з 1513 р. (Kázmég 890). Вважається, що в давнину лексема *рокіта* була у слов'ян ос. іменем, як і лексема *лоза* (Marčić II 77, SvoSta 49). У болгар лексема *Рекита* дотепер є жін. іменем (Илчев 424).

Ремарик — див. *Римарик*.

Ременар [*Ременарь*], -ря — Ужгород. ◀ Від місц. укр. *ременарь* — “шорник”, “римар”. Можливо, принесене з Хорватії, де воно дуже поширене (Leksik 557).

Ремета — Мк, Уж. 1327: *Remethe Pal* — Н.Ворота (LehBer 675); 1490: п-ще *Remethe* — Вилок (Szabó 513); 1572: кр. *Jo. Remtha (!)* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1603: *Ремета Микула* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від серб. або угор. арх. *remeta* — “самітник”, “пустельник”, “відлюдько”. Апел. пох. від італ. *remito*, *eremito*, що з лат. *eremita* (MNTESz III 376, Kálmán 90). В угорців п-ще *Remete* вперше згадується 1408 р. (Kázmég 890).

Реметський [*Реміцький*] — Ужгород. 1690: *Demetrius Remezki* — Ужгород (Лучкай 16. — 49). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Ремети*, яких у басейні Тиси близько 10.

Ремінець †. 1751: *віровідступник Іоанн Ременец* — Тячів (Гаджега-М 191). ◀ Від апел. *ремінець*.

Ремітський [*Риміцький*] — Олешник, Онік, Вел.Ком'яти. ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Ремети*. Пор. 1715: *Василі реміцькіи срей* — Мукачів (HodOkt 637).

Рендеш — Сасово. ◀ Угор. п-ще *Rendes* із апел. *rendes* — “нормальний”, “охайний”. Перша згадка про п-ще *Rendes* сягає 1715 р. (Kázmég 891).

Репай [*Punáij*] — Виноградів. Пор. 1787: п-ще *Rera* — Ожина на Лемк (Красовський 129). П-ще *Rena* в м. Вільно згадується 1498 р. (ССУМ II 291), антр. *Rzera* у поляків — 1427 р. (SSNO IV 541), а п-ще *Rera* — 1655 р. (Rymut II 382). ◀ Угор. п-ще *Rérai*, яке на Зак утворене в ХХ ст. з укр. п-ща *Рена* внаслідок дії закону графа Аппоні. В угорців п-ще *Réra* побутує з 1602 р. (Kázmég 891).

Репарюк — Рх. Укр. п-ще з суф. -юк передбачає твірну основу *рипарь*, але такої ми не виявили.

Репинець [*Репициць*], -нця — Мк. Пор. 1614: городяни *Alex., Mich. Repeni* — Хуст (Bélay 152). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від основи *Rena* (див. *Репай*, *Репка* і *Реплюк*). Пор. також лемк. п-ща 1787: *Rera*, *Repak*, *Repeła*, *Repka*, *Replinski*, *Repicki*, *Rependa* (Красовський 129). Семантика твірної основи неоднозначна. А.Вінценз зараховує п-ще прикарп. гуцулів із сіл Стебне та Перехресне до нез'ясованих. Шукати її в якомусь неслов. апел. на зразок *гера* — “ріпа, буряк”, “картопля” немає достатніх підстав. Більш правдоподібно, що *réna* тут — “жаба” (Ж-Н 800), але можливо, що це або рум. *gră* — “круча”, “балка”, або серб. *rep* — “хвіст”. Звичай називати істот за ознакою хвоста у слов'ян відомий. Пор. серб. назви овець *Белорепка*, *Репошко*, *Длгорепка...* (Оном I 156, 159).

Репка — Н.Солотвина. 1787: п-ще *Repka* — Шляхтова на Лемк (Красовський 129), є воно тепері на території Польщі (Rymut II 382). ◀ Того ж пох., що й *Репинець*, тобто від тієї ж твірної основи *Réna*. П-ща з основою *Réna* є також на Бойк, напр., п-ще 1678 р. *Repeiow* у с. Вільхівка (ЙМ), хоч останнє може мати стосунок лише до таких п-щ 1819 р. з бойк. с. Любинці, як *Repuch* і *Repech* (ФМ).

Реплюк — Сасово, Буштино, Колочава. Пор. п-ще *Replewicz* у Польщі (Rymut II 382). ◀ Укр. утворення з суф. -юк (при епентетичному /ль/) від тієї ж основи *rep-* або *rena*, що й п-ща *Репинець*, *Репка*.

Реселник — Виноградів. ◀ Морф. структура п-ща, слов., але твірна основа *Ресел* незрозуміла. Навряд чи можна вбачати в ній угор. дієсл. *reszel* — “стругати, пиляти, терти”.

Реті́зник [*Рекі́зник*] — Рх. ◀ Від місц. укр. апел. *рекі́зник* — “майстер з виготовлення ретязів, тобто ланцюгів”, а в минулому — “дверних замків”, “засовів” (Чопей 342, Гр IV 13). Пор. бойк *рїтязь* — “засув”, “ручка замка”, “клямка” (Он II 175).

Решетар [*Решетарь*], -ря — Мк, Уж, Тч, Ір. 1618: кр. *Demko Resetar* — Черна на Маковиці (Mars 90); 1773: присяжний кр. *Theodorus Ressetar* — Плоскановиця (ДэжеДел 305); 1787: п-ще *Reszetar* — Нова Весь на Лемк (Красовський 130), Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ), а з 1819 р. — Бітля, Бориня на Бойк (ФМ). П-ще *Rešetar* дуже поширене в Хорватії (Leksik 559). ◀ Від місц. укр. апел. *решетар* — “майстер з виготовлення решіт” (Чопей 343, Гр IV 11, СУМ VIII 524).

Решко́ — Ключарки, Страбичово. XVII ст.: владика *Resko Sofron* — Мукачів (HodTör 249); 1641: *Resko Sofron vladiko* (HodOkt 98, 99). ◀ 1. По сусідству з угорцями п-ще постало фонет. шляхом через втрату початкового /г/ укр. іменем *Гришко́*. 2. На території Польщі антр. *Reszek, Reszko* згадуються з XV ст. (SSNO IV 462). К.Римут схильний виводити п-ще від давньослов. імен *Raslaw, Radoslaw* (Rymut II 340), а п-ще *Rzeszko* — від апел. *rzesza* — “натовп”, “юрба” (Rymut II 383). 3. Від чол. гіпок. імені *Režko, Režo*, яке у словаків співвідноситься з повним іменем *Rudolf* (SSJ VI 146), а в угорців — із *Rezső* (Hajdú 84).

Рещук — Ясиння. — Див. **Ріщук**.

Рибак — Богдан. Пор. 1787: п-ще *Rybak* — Сколе, *Rybaula, Rybaulo* — Ясениця Сільна, *Rybiak* — Нагуєвичі, *Rybiniac* — Мшанець на Бойк (ЙМ), а 1819: п-ще *Rybak* — Н.Струтинь, Либохора, Новий Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *рибак* — “рибалка” (Он II 172).

Рибар [*Рыбарь*], -ря — Тч. 1618: кр. *Ribar Waszil* — В.Свидник на Маковиці (Mars 67), кр. *Waniga Ribar* — Н.Свидник (Mars 68); 1772: кр. *Janko Rybar* (Ud-6 48). П-ще *Rybarz* є і в Польщі (Rymut II 374). ◀ Від місц. укр. апел. *рыбарь* — “рибалка” (Чопей 353, Он II 172). П-ще *Rybar* поширене також у хорватів (Leksik 560), поляків (Bubak II 50) та словаків.

Рибаччин †. 1567: *Kondrat Rabaczin* (!) — Свалява (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з пос. суф. -ин від місц. андр. *Рибачка* — “дружина **Рибакá**”.

Рибкович †. 1570: *Dem. Rybkowych* — Голубине (UetC 53-14); 1597: кенез *Ripkovics* — Голубине (LehBer 294); 1699: *Ribkovitz Vaszil*, син *Ilnat* — Голубине (Maksay 575); 1772: присяжний *Basilius Ribkovics* — Голубине (Удварі-2 299). У Польщі п-ще *Rybkowicz* згадується 1664 р., а *Rybkowski* — 1633 р. (Rymut II 374). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від zdeформованого антр. *Грибко*. Пор. 1787: п-ще *Rybka* — Синява і Суровиця та п-ще *Rybczak* того ж року в селах Улюч та Яблониця Руська на Лемк (Красовський 130). П-ща *Rybka* та *Rybkowicz* на Подг зафіксовані 1682 р. (Bubak II 50).

Рибля́н [*Рыбля́н*], -ня — Н.Ворота, Гукли-вий. Пор. 1775: кр. *Ribjak* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. *Ріба* або *Гриб* + -ян з епентичним /ль/.

Рибницький — Доманинці. 1787: п-ще *Rybniczki* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). П-ще *Rybnicki* в Польщі згадується 1485 р. (Rymut II 374). ◀ 1. Від мікротоп. *Рібник*, яких у Карпатах багато, + -ський. 2. Від антр. *Rybnik* — Шандровець на Бойк (ЙМ) + -ський.

Рибович — Руські Комарівці, Середне. П-ще *Rybowicz* є і в Польщі (Rymut II 373). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Ріба*. П-ще *Ryba* є у поляків (Żabska 95). 2. Фонет. видозміна п-ща **Грибович** унаслідок угор. спрощення початкової групи приголосних /гр/, як у п-щах **Решко́**, **Ригорчак**, **Рубіш**.

Рибріш — Данилово. — Див. **Рєбреш**.

Риб'ян — Уклин. — Див. **Рибля́н**.

Рівіс [паралельно з **Рівіс**] — Чинадьово, Хуст. ◀ Угор. п-ще *Révész*, що з апел. *révész* — “перевізник”, “поромник”. В угорців п-ще *Révész* уперше згадується 1406 р. (Kázmér 894). Фонема /i/ в другому складі — наслідок угор. діал. ікавізму.

Рівтій [*Рывтій*] — Мк. Пор. 1715: кр. *Jo. Roth (Röjt)* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Dem. Röt* — Керецькі (Bélay 163); 1678: кр. *Röth Jonucz* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від антр. **Рєвта** або від ойк. *Röť*, що в ком. Ваш (Vályi III 213). 2. Пол. п-ща *Reut, Rewt* К.Римут виводить від нім. ос. назви *Raut, Reut*, що з північнонім. *riute* — “викорчуване й освоєне місце в лісі” (Rymut II 342).

Ривть [*Рывть*] — Горінчово, Велятин, Латірка. 1638: кр. *Röth* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від місц. апел. *ривть* — “червонощока людина” (див. **Рєвта**, **Ревтьо́**). Пор. також запис XVIII ст.: *Иякову Рѣтку* — Розтока (Сах 94).

Ригович †. 1705: свідок *Rihovics Matyi* — Чумальово (HodOkt 432). ◀ Від антр. *Рига*, що з імені *Грига* + суф. -ович.

Ригор †. 1696: кр. *Jac. Rihor* — Рахів (Bélay 182); 1705: свідок *Rihor Janos* — Колодне (HodOkt 433); 1715: кр. *Rihor Prasznyanik* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від кал. імені *Грігор*, яке втратило початковий приголосний /г/ під впливом угор. або пол. вимови.

Ригорко †. 1715: кр. *Ge. Rihorko* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. **Ригор** + **-ко**.

Ригорчак — Вел.Бичків. ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Ригорко**.

Ригур †. 1715: кріпаки *Mich., Pe. Rihur* — Криве на Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ригор**, власне **Грігор**, в укаючій говірці.

Ригуц †. 1775: п-ще *Rihuzz* — Теково (Szabó 498). ◀ Місц. укр. чол. ім'я *Rúga*, що з *Григір*, + рум. демін. суф. **-уц**.

Рига †. 1715: *Riga Pap* — Тюшка (Bélay 109). ◀ 1. Фонет. видозмінене чол. ім'я *Грига*, тобто *Грігір*. 2. Від рум. п-ка *Ryga*, що з апел. *ryga* — “кремезний, знайдений” (Vincenz 498).

Ріган [*Рьіган*] — Вб, Пр. 1682: *Regany Hricz* — Заричово, *Regany Mattyi* — Дубриничі (UetC 88-59). Найдавніший запис п-щевої назви *Michaelis Rygan* походить із Польщі — 1426 р. (SSNO IV 530). ◀ 1. Рум. антр. *Răgan* від імені *Drag* (Const 265) + суф. **-ан**. 2. Рум. п-ко *Ryga*, що з апел. *ryga* — “кремезний”, “знайдений” (Vincenz 498) + **-ан**.

Рижак [*Ріжак*], **-ка** — Щербовець, Ялове, Руські Комарівці. 1772: староста *Joannes Rizsak* — Буковець (Удварі-2 298). Пор. 1819: п-ще *Ryżak* — Гусине, Висоцьке на Бойк (ФМ); п-ще *Ryżkiw* на прикарп. Гуц (Vincenz 427). ◀ 1. Від бойк. прикм. *рижий* — “темно-рудий” (Он II 173); пор. ще бойк. назву гриба *рижак* — “рижок” (AGB II 26). 2. Від антр. *Ryż*, записаного в Королику Волоському на Лемк 1787 р. (Красовський 130), + суф. **-ак**.

Рійзнер — Новоселиця на Вн. П-ща *Reisner, Rezner, Reissner, Reysner, Raizner* є і в Польщі (Rymut II 349). ◀ П-ще нім. пох. від нім. ос. назви *Rößner*, що від північнонім. *ros* — “румак, породистий кінь” (Rymut II 349).

Рійпаш — Мал. Березний. ◀ Угор. п-ще *Rérás* уперше згадується 1421 р., а походить від апел. *rérás* — “буряковий” (Kázmér 891).

Рійпашій — Загорб, Ставне, Розтоцька Пастіль. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від п-ща **Рійпаш** або від східнослц. ойк. *Repaše* (Majtán 352, Лазорик 34).

Рійсег †. 1614: кр. *Lad. Résegh* — Буштино (Bélay 132). ◀ Угор. п-ще від прикм. *részeg* — “п'яний”.

Рійсегеш †. 1447: шл. *Endre Rezeges* — Угля (Bélay 209). ◀ Угор. апел. *részeges* — “пияк”.

Рійтій — Ир, Мк, Уж. 1629: п-ще *Rethei* — ком. Берег (LchLcl 58); 1751: землероб *Г. Peými* — Калини (Гаджега-М 183). ◀ 1. Від ойк. *Réte* або *Rét*, що в ком. Шаріш та ще в кількох ком. Угор. королівства (Kázmér 895, Vályi III 193), або від апел. *rét* — “луки”. Перша згадка п-ща датована 1416 р. 2. Угор. утворення з формантом **-і** від угор. жін. імені *Réta*, що з *Margaréta* (Hajdú 83).

Рійці — Хуст. Перша згадка п-ща зафіксована 1490 р. (Kázmér 886). Пор. 1567: *Joan Rejz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від угор. апел. *réce* — “різновид качки” (MNTESz III 356) або від ойк. *Recz* (Vályi III 184).

Рик [*Рык*] †. 1580: кріпаки *Röch Ivan, Petro, Theodor* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). П-ще *Ryk* у Польщі згадується 1360 р. (Rymut II 376). ◀ Укр. віддієсл. апел. *рык* від місц. укр. *рыкати* — “вигукувати, кричати” аналогічно до утворень **Гук**, **Крик**.

Рікавець [*Рьікавиць*], **-вця** — Завадка, Верб'яж. Пор. 1787: п-ще *Rykwieś* — Тухолька, Матків на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *рыкавець* — “крикун, горлань” (Ужан), що з *рыкати* — “ревіти”, “визвірюватися” (Гр IV 16, Он II 173). Пор. ще староукр. антр. 1393 р. *Рикайло Охрѣмъ* (ССУМ II 292). 2. Фонетично спотворений пол. патр. *Rykwieś* від антр. *Ryk*. Пор. пол. п-ща *Rykiewicz, Rykow, Rykowicz, Rykwieś* (Rymut II 376).

Риківчак [здебільшого пишуть **Реківчак**] — Ізки, Пилипець. ◀ Катойк. від ойк. *Ріків*, що на Льв, або дериват із суф. **-ак** від п-ща *Ріковець*.

Рімар [*Рьімарь*], **-ра** — Верб'яж. 1450: *Joannes Rymar* — Перемишль (Stożka II 79); 1787: п-ще *Rymarz* — Перегінське, *Rymar* — Яблунька на Бойк (ЙМ), Ожина на Лемк (Красовський 130). П-ще *Rymarz* у Польщі згадується 1447 р. (Rymut 377). ◀ Від укр. апел. *рімар* — “лимар”, “ременар”.

Римарик — Калини, Підплеша. ◀ Від антр. **Рімар** + демін. суф. **-ик**.

Риндзій [*Рьиндзій*], **-ея** — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. **-ей** від п-ка *Рьиндза*, яке походить від бойк. апел. *р'индза* — “висушений телячий шлунок” (Он II 174), “вид сиру” (Гр IV 17), що з рум. *rînza* — “живіт”, “воло птаха”. Пор. рум. п-ще *Rînzescu* (Iordan 305) та п-ще прикарп. гуцулів *Ryndzak*, яке А.Вінценз виводить із укр. діал. апел. *ryndza* — “другий шлунок жуйних тварин” (Vincenz 450). Пор. ще апел. *риндзяк* — “т. с.” (Ж-Н 803).

Риндзій — Поляна. ◀ Фонет. вар. п-ща **Риндзій**.

Ринтович †. 1699: *Rintovicz Ivan, Fedor, Hricz* — В.Ворота (Maksay 597). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ович від рум. п-ща *Ranta* або *Rantă* (Iordan 387). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з місц. укр. прикм. *рiнтавий* — “той, що має нерівну поверхню” (Ужан).

Рипкóвич — див. Рибкович.

Риплюк — Колочава. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща Реплюк. 2. Від антр. *Riina* + -юк. Пор. 1787: п-ще *Рура* — Спас, *Рурак* — Танява, *Руринес* — Козеве, *Руреу* — Перегінське на Бойк (ЙМ). 3. Укр. патр. із суф. -юк від п-ща Ріпа.

Рисуля †. 1699: кр. *Riszula Ivan* — Щербовець (Maksay 610). У Польщі п-ща *Rysula*, *Rysulak*, *Rysu* називаються з XVII ст. (Rymut II 379). ◀ Можливо, за кличкою рудої корови *Рисуля*, поширеної на Свидниччині, тобто *rusula* — “ряба корова” (Rymut II 379).

Рицов †. 1689: п-ще *Riczu* — Чепа (Szabó 314). ◀ Фонетично zdeформоване під угор. впливом укр. п-ще *Гриців*, власне, місц. укаючий вар. п-ща *Гриців*.

Риць †. 1772: староста *Jartin Ricz* — Щербовець (Удварі-2 304). ◀ Фонет. видозміна укр. розм. імені *Гриць*, зумовлена угор. субституцією.

Ричко †. 1570: *Petr. Ricsko* — Коноплівці (UetC 97-29), *Thom., Sandr. Recsko* — Горонда (там само). Пор. пол. антр. XIV–XV ст. *Dominus Ryczko, Jacobus Ryczkowitz* (SSNO IV 528–529), *Stanislaus Ryczewol* (там само). ◀ 1. Дериват із суф. -ко від антр. **Рик** або від дієсл. *рiкати* — “ревти”, “ричати”, “ревіти” (Он II 173, Срезн III 210). 2. Укр. дериват від рум. п-ща *Rică* або *Ricu* (Iordan 394), апел. зн. якого “сварка”. 3. Графічно спотворене укр. ім'я *Грицькó*. Записи цього імені у вигляді *Ryczko, Ryczuk* представлені як у закарп., так і в гал. документах XVIII–XIX ст. (див. Rymut II 375).

Ричкóвич †. 1597: кенез *Ricskovics Andras et Danko*, 1682 — головний кенез *Ricskovics Jurko*, а 1699 — кенез *Ricskovics Hawrillo* — Стройно (LchBer 746–747); 1704: *Ricskovics Matyij* — Мельничний (HodGens 5). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Ричко**, що, правдоподібно, з п-ща *Рычкó*, тобто від кореня *рык-/рыч-*.

Ришкó — Тросник. — Див. Рішкó.

Ришак †. 1682: *Restsak Danko* — Заричово (UetC 88-59). П-ща *Ryczczak, Ryczczan* є й у Польщі (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Ришкó** або **Рішкó**. Пор. ще запис 1437 р. *Michal filius Ryh* — Німецька Поруба (Nagy-2 328).

Ришук — Чорна Тиса. — Див. Рішук.

Рівіс — див. Рівіс.

Рігов †. 1560: кр. *Mate Rigo* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Угор. п-ще *Rigó* від апел. *rigó* — “дрізд”.

Різак — Мк, Св, Вл, Пр, Вб. 1692: селянин *Rizak* — Бобовище (Лучкай-Іс 44, 297). Пор. XVIII ст.: *Risak Fedor, Risak Vaszil* — Руські Комарівці (ПеУрб 116); 1819: п-ще *Rizak, Ryzak* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *ризак* — “пристрій, на якому різали січку, обрізували солом'яні китиці (снопики) для ушивання стріхи” (Он II 177). 2. Видозміна подг. п-ща *Rzezak*, яке фіксується 1608 р. Й.Бубак виводить його від апел. *rzezak* — “кухонний ніж”, “ремісничий ніж” чи навіть “різник” (Bubak II 53). 3. Менш ймовірно, аби п-ще мало стосунок до імені босн. мусульман *Rizah* (Smailović 436).

Рілець, -льця — Кам'яниця, Невицьке. ◀ 1. Від пол. апел. *rylec* — “різець”. 2. Усіч.-суф. вар. імені *Ріло* з повних імен зразка *Dobril, Gavriilo, Kiril*, відомих хорватам (Šimundić 450), + -ець. Імена *Рила, Рилко*, співвідносні з ім. *Кирил*, є і в болгар (Илчев 425).

Ріляк — Ужгород. 1778: п-ще *Rylak* — Вислочок на Лемк (Красовський 130). ◀ П-ща *Rylaki, Rylik* К.Римут виводить від апел. *rylo* — “морда” або від *ryl* — “різець” (Rymut II 377).

Рінча — Білки. Пор. 1787: лемк. п-ща *Rynio, Ryniawiec* — Воловець (Красовський 130). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Рінча* з суф. -ча(т), співвідносне з хорв. іменами *Rino, Rinko*, які відповідають повним іменам *Dobrin, Marin, Severin...* (Šimundić 450). 2. Від болг. чол. імен *Ринко, Рино*, похідних від *Ирин* (Илчев 426), + суф. -ча(т).

Ріпа — Ужгород. ◀ Пор. суч. чес. п-ще *Řipa*, яке Д.Молданова пов'язує з апел. *řera* — “ріпа” (Moldanová 202). В угорців п-ще *Répa* фіксується 1602 р., М.Казмир так само пов'язує його з назвою рослини (Kázmér 891). Правдоподібно, закарп. п-ще **Ріпа** походить від апел. *riina*. Однак визначити допрізвищеву семантику лексеми *riina* важче, оскільки цей апел. в укр. гов. Карп. регіону щонайменше двозначний: у більшості гов. він має зн. “ріпа”, “буряк”, а в деяких, крім цього, — і зн. “картопля” (Он II 178).

Ріпич — Вел.Березний. 1762: кенез *Ripics Soma* — Скотарський (LchBer 735). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Ріпа**.

Ріпка — Чинадьово. 1787: п-ще *Ripka* — Бобрка на Лемк (Красовський 130). ◀ Від антр. **Ріпа** + -ка або безпосередньо від місц. апел. *riпка* — “мала ріпа”, “картоплина”.

Ріпкóвич — Голубине, Свалява. 1597: кенез *Ripkovics* — Голубине (LchBer 294). ◀ 1. Укр.

утворення з суф. -ович від антр. Ріпка. 2. Фонет. видозміна п-ща Рибкович.

Ріпський — В. і Н. Ремети. ◀ Від антр. Ріпа + -ський.

Ріхтер — Ірлява. 1849: *Richter Moszko* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Нім. п-ще *Richter*, що від співзвучного апел. *Richter* — “староста”, “суддя”.

Ріціняк — Горбки. ◀ Фонетично змінене під угор. впливом укр. п-ще *Грициняк* (≠ *Грициня* + -як). Після 1945 р. один із закарпатців поміняв це п-ще на *Гриценко*.

Ріцко — Баранинці, Ракошин. 1659: п-ще *Riczko* — Раковець (Szabó 454); 1787: п-ще *Rycko* — Гирова на Лемк (Красовський 130). П-ще *Rycko* є також на Подг. Й. Бубак вважає, що воно походить з імені *Нрус* (Bubak II 50). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Грицько*, фонетика якого упродовж останніх століть суттєво змінилася під впливом угор., пол. і рум. мов. Пор. давньоукр. антр. *Ryc Kaczor*, у якому Р. Керста справедливо вбачає ім'я *Григорій* (Керста 108); сюди належить запис імені *Rycz* із 1552 р. (Керста 13). Такі записи часто трапляються й на Зак. Пор. 1715: кр. *Voiko Ricz* (Bélay 129), причому не лише для імен, але й для п-щ. Можливо, до таких спотворень належить і запис 1570 р. із с. Горонда: *Tom., Sandr. Recsko*.

Річак — Ужгород. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -як від антр. *Рик* або від чол. імені *Грицько*, що зазнало фонет. деформації під впливом угор. вимови (див. ще п-ща *Ричко*, *Рищак*).

Річанський †. 1605: *Rheczanczky Pall* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Річка*.

Річкай †. 1751: *парох Іоанн Р'чкай* — Річка (Гаджега-М 204). ◀ Угор. прикм. *Ricskai* від місц. ойк. *Річка*.

Рішкó — Тч, Хс, Мж. 1485: шляхтичі *Sandr., Sim. Rysko* — Драгово (Bélay 168); 1550: вл. *Jo. Risko*, а 1660 — власники *Lad. Risko, Pe., To. Risko* — Колочава (Bélay 160); 1600: вл. *Paul Risko* — Чумальово (Bélay 133); 1693: кр. *Jo. Risko alias Ivan Fegyanyin* — Драгово (Bélay 168); 1755: *парох Р'шко Мих.* — Драгово (Гаджега-М 194). Пор. 1819: п-ще *Ryszkwies* — Майдан, *Riszczak* — Риків на Бойк (ФМ). На території Польщі п-щеві назви *Ryszko, Ryszek* паралельно з назвами *Rysko, Rysek* згадуються з XV ст. (SSNO IV 535, Rymut II 379). ◀ Етимологія п-ща, власне його твірна основа, неоднозначна. 1. Найбільш правдоподібно, що це антр. із суф. -ко від пол. назви ссавця *rys* — “рись” із подальшими фонет. змінами основи на україномовному ґрунті. До

такого висновку спонукає, крім усього іншого, й те, що м'якість кінцевого /s/ зберігають усі давньопол. патр. та посесиви, утворені від цієї основи. Пор. записи XV ст.: *Rysiow, Rysewicz...* (SSNO IV 535, Rymut II 379). 2. Гіпок. ім'я *Ришко*, яке в білор. мові та у сусідніх є відповідником повних імен зах. пох. *Рихард, Фрідріх, Дітріх* (Суднік 39, Knappová 156, Rymut II 379). 3. Перенесення угор. назви рудуватої корови *riska* на людину. Угор. лексема *riska* завдячує пох. слц. прикм. *ryšavý* — “рижий”, “рудий” (MNTESz III 422, KnieSz 466). Нагадаємо, що антр. *Ryš* у Слч є частим уже в XIV ст. (SŽK 547). 4. Можливо, від давньослов. побутового імені *Рыжъко*, що з прикм. *рыжсий* — “рудий” (Демчук 121).

Рішкóвич — Вел. Бичків. У Польщі п-ще *Ryszkowicz* згадується 1425 р. (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Рішкó*.

Ріщук [частіше пишуть *Рищук*] — Чорна Тиса. П-ща *Ryszczuk* і *Ryszczyk* є і в Польщі (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ща *Рішкó*.

Робак †. 1691: гор. *Robak Istvan koldus*, а за 1690 р. — *Vrobak Istvan* — Ужгород (HodAd 31). У Польщі п-ще *Robak* згадується 1340 р. (Rymut II 353). ◀ Правдоподібно, наслідок угор. спрощення або й пол. субституції укр. апел. *хробак* (Rymut II 353).

Рóбовскі [*Рóбовцкі*] — Матієво, Підвиноградів. ◀ Спонтанно мадяризований вар. місц. укр. п-ща *Грaбóвський*.

Роботишин, -на — Скотарський. Пор. 1493: *слоуз'нашему Работъ* — Сучава (ССУМ II 483). Пор. п-ща *Robot, Robut* у Польщі (Rymut II 353). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Роботи́ха* — “дружина *Рóбота* або *Рóботи*”. Антр. *Robota* в Польщі згадується в 1470–1480 рр., де фігурує і свящ. *Johannes Roboczicz* (SSNO IV 467). Твірною основою андр. могло бути й рум. п-ще *Robotă*, що від апел. *robotă* — “обов'язкова робота”, “важка праця” (Iordan 396).

Робчук — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ща *Robko* — Бітля (ЙМ). П-ще *Robczuk* є і в Польщі (Rymut II 553). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. *Робкó* або *Роб*, який сягає спільнослов. основи **robъ*- — “слуга” і представлений у антропонімії всіх слов'ян (ГркРеч 166). П-ще *Rob* згадується в Польщі 1444 р. (Rymut II 352).

Рóвжа — Вишково. ◀ П-ще угор.: серед угорців уперше згадується у XV ст. За пох. є давнім жін. і чол. церк. та світським ім'ям, що від назви рослини *рóза* (Kázmér 899). Пор. п-ще *Рожа* на Льв XVIII ст. (Фаріон-3 273).

Ровінський [*Rovíňský*] — Н.Ворота. Пор. 1787: п-ще *Rowiński* — Плав'є, Тухолька, *Rowiniec* — Сколе на Бойк (ЙМ). П-ще *Rowieński* у Польщі називається з 1449 р. (Rymut II 363). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Pivня* (Ів-Фр) чи *Pivне* (Льв) або й від топоапел. *róviny* (Он II 179).

Ровка †. 1550: кр. *Mare Roka* — Руське Поле (Bélay 211); 1622: п-ще *Roka* — Вел.Копаня (Szabó 458); 1720: кр. *Jo. Roka* — Кушниця (Bélay 170). ◀ 1. Угор. п-ще від назви ссавця *róka* — “лисиця”. 2. Угор. гіпок. ім'я *Róka*, що від чол. імені *Rókus*, а останнє — з нім. імені на *Roch-* (Ladó 209, Klaprová 158).

Ровкамезеї †. 1622: *Rokamezei* — Онік, а з 1604 р. — там само *Ravaszmezei* (Szabó 375). ◀ Угор. прикм. з формантом *-i* від давньої угор. назви закарп. с. Лисичово — *Rókamező* (Vályi III 203).

Ровканич — Кушниця. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Ровкания* — “дружина Ровки”.

Ровт — Кайданово, Вел.Бичків. ◀ 1. Нім. п-ще *Rot*, що з прикм. *rot* — “червоний”, у мадяризованому його звучанні. 2. Можливо, що нинішній вигляд п-ща є трансформацією давнішої його форми **Ривть**.

Рогалик — Н.Бистрий. ◀ Від антр. **Рогаль** + суф. *-ик*.

Рогаль — Уж. У Польщі п-ще *Rogal* зафіксоване 1409 р. (Rymut II 355). ◀ Апел. *рогаль* — “віл з великими рогами, які не розходяться в сторони” (Гр IV 26). Основа *рог-* широко представлена в місц. кличках рогатої худоби.

Роган †. 1684: *Rohan Laur* — В.Руна (Bélay 188). П-ще *Rohan* і *Роган* є в Румунії та Молдові (Iordan 397, Ер-Кос 98). ◀ Від укр. апел. *ріг* + *-ан*.

Рогач — Вб, Пр, Мж, Вн, Мк. 1715: кр. *Dan. Rohass* (!) — Кошельово (Bélay 163), але 1720 р. він же — *Dan. Rhoacs* (Bélay 164); 1750: вдова *Полагія Рогачка попадя* — Забродь (ПаПо-2 28); 1787: п-ще *Rochacz* — Завої, Зиндранова, Лупків на Лемк (Красовський 131); 1803: *руський учень Stephanus Rohats* — Араньош у ком. Саболч (Ud-2 384). П-ще *Rohacz* є і в Польщі (Rymut II 355). ◀ Від місц. укр. апел. *рогач* — “жук-олень”, “круторогий віл” (Гр IV 27, Он II 180) або від лемк. *рогач* — “самець сарни” (Karaś 45, RiegerLemk 112), “дрючок для сушіння сіна” (Karaś 45).

Рогован — Косівська Поляна. ◀ Рум. катойк. від змадяризованого укр. ойк. *Rahó* (укр. *Рахів*) із суф. *-ан*, тобто “рахівчанин”.

Рогович — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від давньослов. антр. *Рогъ*, який у Чехії згадується 1196 р. (Морошкин 168). Антр. *Rohun* зі щілинним /h/ 1787 р. згадується в лемк. с. Райське (Красовський 131).

Рогув [Н. одн. іменника, імовірно, Руг або **Рога**] †. 1682: *Rohu Szimko, Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Місц. укр. присвійноприкм. утворення, якому не в укаючій говірці, а в загальноукр. мові мав би відповідати вар. *Рогів*.

Рогulich — Сімирки, Дравці, Виноградів. 1819: п-ще *Rohulicz* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Рогуля* — “дружина *Рога*” + *-ич*. 2. Від староукр. антр. *Рогуля*, яке в Україні фіксується з XVI ст. (Тупиков 337). Біля Кракова антр. *Wawrzek Rohula* згадується 1489 р. (SSNO IV 476, Rymut II 354). 3. Основою для п-ща міг стати бойк. апел. *рогуля* у зн. “корова” (Он II 181).

Рогалич †. 1682: *Rogalits Danik* — Ставне (UetC 88-59). П-ще *Rogalicz* згадується у Польщі 1578 р. (Rymut II 355). ◀ Зізнена фонема /g/ в корені п-ща свідчить, що йдеться про пол. п-ще, утворене від антр. *Rogala*, яке на пол. землях згадується 1427 р. (SSNO IV 472). Антропоснова *Rogal* представлена й на Подг (1763), але Й.Бубак убачає в ній зн. “островка, тобто гіллясте дерево, яке вбивають у землю, для сушіння сіна на ньому”, або “олень” (Bubak II 46).

Родак — Ужгород. Пор. 1216: *Rodus civis* — ком. Бігар (RcgVar 208). П-щеві назви *Rodak, Rod, Rodzić, Rodko* та споріднені представлені в середньовічній Польщі (SSNO IV 469–470), напр., п-ще *Rodak* — 1403 р. (Rymut II 354). П-ще *Rodko* в 1787 р. фіксується у гал. лемків (Красовський 131). Нині п-ща з антропосною *Pod-* (*Rod, Rodak, Rođak, Rođaković, Rodik, Roda*), представлені в Хорватії (Leksik 563). П-ще *Rod* є у чехів (Moldanová 183). ◀ 1. Давньослов. п-щеве утворення від праслов. антропоснови *Pod-*, що з імен *Родомир, Родолюб* (Грк 173, Klaprová 157), + *-ак*. Побажальне ім'я *Род* дотепер уживане серед болгар (Илчев 427). 2. Від місц. укр. *родак* “родич” (Гр IV 27) або від слц. *rodák* — “краянин”.

Роданич — Теково. П-ще *Rodanić* є у хорватів (Leksik 563), а ім'я *Родан* — у болгар (Илчев 426). ◀ 1. Від місц. андр. *Родания* — “дружина *Рода*” або “дружина *Роди*” + *-ич*. 2. Від південнослов. жін. імені *Родана* (Илчев 299, Šimundić 547) + *-ич*.

Родачок †. 1618: кр. *Wancza Rodaczok* — Мироля на Маковиці (Mars 65). ◀ Від антр. **Родак** + *-ок*.

Родинець [*Родиниць*], *-иця* — Довге. ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від жін. або чол. південнослов. імені *Рода*, яке сягає давньослов. імен зразка *Родомир, Родолюб* або кал. імені гр. пох. *Rodion* (Грк 173, 299, Šimundić 450, 547, Илчев 427, SvoSta 96, KarKob 113). Болг. *Roda* —

побажальне ім'я зі значенням “Нехай підтримує свій рід!” (Ковачев 434). У Польщі п-щева назва *Roda* фіксується 1474 р. (Rymut II 354).

Родич — Річка, Тюшка, а XVIII ст. — Льв (Фаріон-3 273). XVII ст.: гор. *Rodics Andras* — Мукачів (LchBer 587). П-ща *Rodić* і *Rodićić* нині є серед хорватів (Leksik 563); у XIV ст. п-ще *Rodzicz* було серед поляків (SSNO IV 470). ◀ 1. Давньослов. антр. від чол. або жін. імені *Roda* (див. Родинець). 2. Малоімовірно, що це слов. п-ще від апел. *ródich* — “споріднений” (Джежел 143).

Родович — Копинівці. Пор. 1787: п-ще *Rotko* — с. Пантна на Лемк (Красовський 131). П-ще *Rodowicz* є і в Польщі, а споріднена п-щева назва *Rodow* згадується там 1392 р. (Rymut II 354). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від давньослов. імені *Род* або *Рода* (див. Родак, Родинець, Родич).

Родовський [*Родовскі*] — Виноградів. ◀ Слов. утворення з суф. *-овський* від давнього антр. *Род* або *Рода* (див. Родак, Родинець, Родич).

Рожа †. 1451: п-ще *Rosa* — Виноградів, а 1468 — п-ще *Rwsa* — Тросник (Szabó 420, 471). ◀ Від назви декоративної квітки або відповідного ос. імені *Рожа*. Хорв. гіпок. чол. ім'я *Roža, Rože, Rožo* (≠ *Rožarij* — Šimundić 451), що з лат. *Rosarius* (Šimundić 295).

Рождко, -ка — Торунь. Пор. 1787: п-ще *Rožko* — Кожушне, Мощанець, Прибишів, *Rožkanin* — Воля Вижня на Лемк (Красовський 131), *Rožyk* — Лінина на Бойк (ЙМ), а також подг. п-ще *Rožek* (Bubak II 48). П-ще *Rožko* та багато споріднених із ним, що від основи *rog* — “ріг”, поширені в Польщі, а п-щева назва *Rožko* згадується там 1284 р. (Rymut II 355). ◀ 1. Від слов. антропооснови *Рог-* (пор. давні імена *Роговолодъ, Рогай...*) + суф. *-ько*, але залишається нез'ясованим, чому кореневе /o/ в ікаючій бойк. гов. не змінилося на /i/. Можливо, це болг. чол. ім'я *Ројско*, що є демін. від *Ројско, Рогъо* (Илчев 427). 2. Гіперправильний вар. п-ща **Рошкó**.

Розак †. 1720: кр. *Jo. Rozak* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від антр. *Роза*, що з жін. імені *Рóзи* або від назви декоративної рослини *рóзи* — “троянда” + суф. *-ак*.

Розгоній [*Розгоні*] — Веряця, Вел.Ком'яти, Н.Барово. ◀ Угор. п-ще *Rozgonyi*, утворене від ойк. *Rozgonu*, що в ком. Абауй (Vályi III 212). Перша згадка п-ща — 1512 р. (Kázmér 889). Однак твірною основою зазначеного угор. ойк. був слов., імовірно, пол., антр. *Rozgon* з первісною семантикою “розгін” (Rymut II 364).

Розенблум — Лецовиця. ◀ Нім. п-ще *Rosenblum*, складене з прикм. *Rosen* — “трояндовий” + *Blume* — “квітка”.

Розенко †. 1618: кр. *Uaszil Rozenko* — Доброслав на Маковиці (Mars 73); 1699: *Rozenka Fedor* — Задільське, *Rozenko Hricz* — Ялове (Maksay 605, 607). ◀ Від антр. *Роза* (чол. ім'я *Роза* відоме болгарам — Ковачев 435) + не-типовий для Карпат укр. патр. суф. *-енко*.

Розенкович †. 1618: кр. *Uaszil Rozenko* — Доброслав на Маковиці (Mars 73); 1699: *Rosenkouich Stephan, Andri* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. **Розенко** + *-ович*. Припускаємо, що первісний вигляд твірної основи був *Rodzenko* (Rymut II 354).

Розлучай †. 1691: *Rozlucsai Jan. szolgál* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Угор. відтопонімний прикм. із формантом *-ai* від укр. ойк. *Розлуч*, що на Льв.

Розман — Тч. Серед поляків прикм. п-ще *Rozmanow, Rozmanowa* фіксується з XV ст. (SSNO IV 500). ◀ Мабуть, від нім. *Roß* — “кінь”, метафор. зн. якого — “той, що торгує кіньми” (Bahlow 427).

Рознай — Хс. 1720: кр. *Ge. Roznai* (Bélay 172). ◀ Угор. прикм. утворення на *-ai* від ойк. *Rozon* або *Rozen* (Vályi III 211).

Розній — Рахів. ◀ П-ще *Roznoi* є і в румунів. Його хибно кваліфікують як укр. апел. *розній*, зіставляючи з рос. ім. *рознь* та присл. *розно* (Jordan 400). В Укр. Карпатах справді побутує дієсл. *рознітити* — “розпалити” (про вогонь), є присл. *урóзно* (напр., у виразі *орáти урóзно*). Ці ім. зафіксовані лексикографічно (Он II 186), але ім. *розній* там невідомий. Більш імовірно, що п-ще — якийсь новіший гіперизм, орієнтований на антр. *Рожьль, Рожьнята*.

Рознійчук — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Розній**.

Рознійчук — Ділове. ◀ Фонет. вар. п-ща **Рознійчук** з редукцією фонем /й/, як у гуц. імені *Маріка*, що з *Марійка*.

Розум †. 1661: *книга куплена ... Розумом Ивановь* — Варадка (Яворск 204). Пор. 1618: кр. *Korcza Rozumecz* — Кечківці на Маковиці (Mars 74). Антр. з основою *Rozum* щедро представлені в середньовічній Польщі (SSNO IV 501–502), зокрема з 1398 і 1466 років (Rymut II 366), а його еквівалент *Разум* — у середньовічній Сербії (ГркРеч 162) та в Росії (Веселовский 265). ◀ 1. На думку Т.Маретича, основою серб. чол. імені *Разум* став слов. апел. *разум* — “розум”. 2. М.Гркович та С.Ілчев допускають, що джерелом імені *Разум* могло стати також кал. ім'я гр. пох. *Εράσμος* (Грк 168, Илчев 418). Фонетика й географія укр. п-ща **Розум** схиляють до думки, що в його основі слов. апел. *рóзум* — “мудрість”, “розсудливість” (Rymut II 366).

Ройтош †. 1704: кр. *Rojtos Lukacs* — Червеново (HodGens 15). ◀ Угор. п-ще *Rojtos* від прикм. п-ка *rojtos* — “торочкуватий”.

Рокитовський — Забродь. 1715: *Стефан рокитовській пам'ятник* — Мукачів (HodOkm 638); 1720: кр. *Jo. Rukucski* (!) — Присліп (Bélay 181); 1740: *протопрезвитер Матвію Рокитовський* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 35). ◀ Від східносл. ойк. *Rokytov* (Majtán 356) або від антр. *Рокіта*, який у XVIII ст. згадується на Льв (Фаріон-3 273) + *-ський*.

Рокіцян — Лалово. Пор. 1787: п-ще *Rokicki* — Розточки на Бойк (ЙМ) та подг. п-ща *Rokiciak* і *Rokicki* (Bubak II 46). ◀ 1. Асибіляція /ть > щ/ у п-щі ставить його у зв'язок зі східносл. ойк. *Rokycany* (Majtán 536) та з укр. ботанічним номеном *рокіта* — “вид вербових кущів” (СУМ VIII 874). Назва куща *рокити* є і в антропонімії ін. слов. народів (Илчев 418). 2. Не менш правдоподібно, що п-ще є прямим продовженням рум. п-ща *Răchi(ę)ani*, що від топ. *Răchiți* (Iordan 388).

Рокос — Хуст. Пор. 1561: угор. прикм. форма цього п-ща у вигляді *Rakaszi* — Рокосово (Szabó 453). У перекладі укр. мовою цей запис слід було б читати *Рокосівський*; 1715: кр. *Alex. Rokosz* — Тересва (Bélay 204). ◀ 1. П-ще *Rokos* нині відоме чехам, а Д.Молданова вбачає у ньому чес. апел. *rákos* — “очерет” (Moldanová 185). 2. Найдавніші записи антр. *Rokos*, *Rokosek*, *Rokosowski*, *Rokosiewsky* сягають XIV–XV ст. і походять із Малопольщі (SSNO IV 479). Отже, шукати пох. п-ща слід там. Однак семантику п-ща дотепер не з'ясовано. У прикарп. гуцулів є п-ще *Rokiszczuk*, пох. якого А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578).

Рокосовік — Синевир, Хуст. ◀ Від місц. укр. катойк. *рокосовік* — “виходець із с. *Рокосово*”.

Рокоші †. 1699: *Rokosi Demeter* — Свалява (Maksay 570). ◀ Графічне спотворення угор. п-ща *Rakaszi*, якому відповідає укр. п-ще *Рокосівський* (від закарп. ойк. *Рокосово*), або невдалий запис угор. п-ща *Rákosi*.

Роліч — Черногорова. П-ща *Rola*, *Rol*, *Rolak*, *Rolik* є на Подг. Й.Бубак виводить їх від апел. *rola* — “рілля” (Bubak II 47). У Польщі є п-ще *Rolicz* (Rymut II 358). За нашими спостереженнями, п-ще *Роля* побутує також серед словаків. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Рольа**, що зі слц. *rola* — “рілля”. 2. Від південнослов. чол. імен *Рола* або *Роля*, похідних від *Родольуб*, *Роман* (Грк 173) чи від хорв. гіпок. імен *Role* — *Milorad*, *Rodimir* (Šimundić 451). Пор. ще бойк. п-ще 1819 р. *Roleczek* із с. Бориня (ФМ).

Рольо — Доманинці, Циганівці. ◀ Морфол. вар. п-ща **Рольа**.

Ролюк — Рахів, Білин. П-ще *Roluk* є і в Польщі (Rymut II 358). ◀ Укр. утворення із суф. *-ук* від антр. **Рольа**.

Рольа — Оріховиця, Ярок, Циганівці. 1819: п-ще *Rola* — Шимбарк на Лемк (ФМ). У Польщі антр. *Rola* згадується 1350, а антр. *Rol* — 1310 р. (Rymut II 358). ◀ Імовірно, від місц. укр. або від слц. апел. *rola* — “рілля” (Джедел 145). 2. Від серб. чол. імені *Роля*, співвідносного з іменем *Ромил* (Грк 173). Чол. ім'я *Роля* подибувалося й серед козаків 1649 р.: *Роля Ямпольський* (РВЗ 175).

Роляк — Руські Комарівці, Часлівці. У Польщі п-ще *Rolak* згадується 1788 р. (Rymut II 358). ◀ Від антр. **Рольа** + *-ак*.

Роман — Вн, Хс, Тч, Ір, Уж, Мк, Вб, Мж, Рх. П-ще дуже поширене на гал. Лемк (Красовський 131). 1465: шл. *Roman* — Терново (Bélay 166); 1485: вл. *Romanus f. Ge* — Драгово (Bélay 168); 1570: *Greg., Lad. Roman* — Бобовище (UetC 97-29); 1602: *Roman Paul* — Коритняни (UetC 104-8); 1682: *Roman Vaszil* — Дубриничі (UetC 88-59); 1720: кр. *Dem. Roman* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від кал. чол. імені *Роман* з місц. укр. наголосом.

Романей [*Романій*], *-ея* — Боронява. ◀ Місц. укр. утворення з формантом *-ей* від жін. імені *Романа*.

Романець [*Романіць*], *-нця* — Ір, Мк, Вл, Тч, Уж, Вб. 1688: кр. *Romanesj*, а 1743 — *Romanecz* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1699: *Romanecz Sandor* — Голубине (Maksay 576); 1707: *Романець Івань* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1772: староста *Basilius Romanecz* — Канора (Удварі-2 300). Пор. ще 1787: п-ще *Romanec* — Сторожі Малі на Лемк (Красовський 131). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Романець* (Керста 124).

Романік — Осій, Білки. 1787: п-ще *Romanik* — Глодно, Кам'янка та ін. на Лемк (Красовський 131). ◀ Від давньоукр. здр. чол. імені *Романікъ* (Керста 124).

Романіч — Куштановиця, Синевирська Поляна. 1648: *Romanich Iuan* — Латірка (Maksay 541); 1672–1696: кр. *Ivan, Koszta, Petras Romanics* (*Roman*) — Боркут (Bélay 130); 1720: кр. *Ge. Romanics* — Іза (Bélay 157); 1787: п-ще *Romanicz* — Рететів на Лемк (Красовський 131), Погар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Романа*. 2. П-ще принесене з Хорватії, де воно належить до загальновідомих (Leksik 565).

Романішин — Вел.Березний, Малий Березний. 1787: п-ще *Romanyszyn* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ), *Romaniszin* — Кальне, Цінява,

Княжолука, Крушельниця, Красне, Кропивниця, Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від андр. *Романіха* — “дружина Рóмана”.

Романій — Нанково, Н.Селище. ◀ Фонет. вар. п-ща **Романей**.

Романко — Уж, Рх. Пор. 1787: п-ще *Roman-ko* — Перегінське на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Romankow* — Ластівка на Бойк (ФМ). ◀ Давньоукр. здр. чол. ім'я *Романко* (Керста 124), що від імені *Роман*.

Романович †. 1648: *Romanowicz Stecz* — Неліпино (Maksay 547); 1699: кенез *Romanovits Vaszil* — Неліпино (Maksay 573); 1725: св'ящ. *Іоан Романович* — Бенедиківці (ПаПо-1 192); 1727: св'ящ. *Basilio Romanovics* — Черна (Лучкай 16. — 197). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Рóман**.

Романовський — Малий Березний, Ужгород. ◀ 1. Прикм. від бойк. ойк. *Романів*. 2. Від п-ща **Рóман** + слов. патр. суф. *-овський* без переходу суф. */o/* в інший монофтонг.

Романчак — Уж, Пр. 1787: п-ще *Romanczak* — Вишоватка, Синява та ін. на Лемк (Красовський 131), Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Романко**, **Романець** або *Романча* + *-як*.

Романчик †. 1602: *Romancsik Mikola* — Малий Березний (UetC 104-8); 1787: п-ще *Romanczyk* — Лукове та ін. на Лемк (Красовський 131). ◀ Від антр. **Романко** або **Романець** + *-ик*.

Романчин †. 1682: *Romantsin Szkosztyi* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. ще 1787: п-ще *Romanczyn* — Цінява на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. **Рóманка** — “дружина Рóмана” + *-ин*.

Романчук — Лазівщина. 1682: *Romantsuk Kuzma* — Ставне (UetC 88-59); 1750: *кума мав Романчука* — Шамодовці (Гаджега-3 65). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Рóман**.

Романюк — Рх, Тч, Хс, Мж. 1715: кр. *Jo. Romanjuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1715: кр. *Alex. Romanjuk (!)* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Romaniuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Рóман** + *-юк*.

Романяк — Дубино, Пасіка. 1787: п-ще *Romaniak* — Снітниця, Ставища, Мушинка на Лемк (Красовський 132). ◀ Від антр. **Рóман** + *-як*.

Ромаш †. 1602: п-ще *Romach* — Бабонь (Szabó 282). П-щева назва *Romacz* у Польщі згадується в 1344–1388 рр. (Rymut II 358), а біля Львова — у XVIII ст. (Фаріон-3 274). ◀ Від укр. гіпок. імені *Ромаш* (оф. *Роман*), що містить той же суф., що й *Лукаш*, *Петраш*.

Ромашко †. 1715: кр. *Romassku Ivan* — Липча (Bélay 184). ◀ Від п-ща **Ромаш** + *-ко*.

Ромжа — Уж, Мк, Ір, Рх. Пор. рум п-ще *Romşa* (Const 139). ◀ Від рум. антр. *Romşa*, що з

усіч. основи імені *Roman*, + *şa* з одзвінченням фонемі */ш/* поряд із сонантом */м/*, як і у місц. апел. *рiнджа* (із *рiнча* — “гравій” на Мк).

Ромоча — Вел.Ком'яти, Мукачів. 1342: *vel Ramacha de Geuch* — Геївці (Nagy-1 166); 1397: *Petrus filius Ramacha* — Стричава (Nagy-2 1); 1398: шл. *Ramocsa Péter* — Ромочевиця (LchBer 678); 1563: п-ще *Romach* — Сасово (Szabó 480); 1691: п-ще *Ramacsa* — Туртеребеш (Szabó 531). ◀ П-ще *Romacea*, Й.Йордан виводить від болг. чол. імені *Ромо*, тобто *Роман*, + суф. *-оса* (Iordan 398).

Ромочівський [*Ромочу́ський*] — Ір, Бг, Вн. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Ромочевиця*.

Ромочу́ський — Вн. ◀ Фонет. вар. п-ща **Ромочівський**.

Ромушко — Тросник, Виноградів. П-ще *Romuszko* є в Польщі (Rymut II 359). ◀ Від чол. імені *Рóмуш*, що з *Ромо*, тобто *Роман* (Илчев 429, Петровский 429), + *-ко*.

Ропаніч — Мк, Св, Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Ропаня* — “дружина *Ропи*”. Пор. 1787: п-ще *Ropa* — Ожина на Лемк (ЙМ). Твірна основа *ropá* — полісемантична (Гр IV 65, Он II 190). Вона засвідчена і в подг. п-щі XVIII ст. *Ropa* (Bubak II 47). К.Римут, який фіксує її станом на 1795 р. у Польщі, вбачає в ній “мінеральний розчин” та “нагноєння в рані” (Rymut II 360).

Росада — Хс, Мж. ◀ Від місц. апел. *росада* — “розсада” (ДэжеДел 145), хоч основою для виникнення п-ща міг стати й серб. апел. *росида* — “іній”, і рум. термін спорідненості *răsad* (Scurtu 326).

Росіл [род. — **Росо́ла**] — Вл. Пор. 1787: п-ща *Rosol, Rosola* — Шум'яч на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ще 1445 р. *Rosól*, у якому К.Римут убачає апел. *rosól* зі значенням “відвар із м'яса” (Rymut II 361). ◀ Від місц. укр. апел. *росіл* — “соляний розчин”.

Росі́нко — Терново, Вільхівці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Русі́нко**.

Росі́щан [*Росу́щан*] — В.Водяне. ◀ Місц. катойк. *росіщан* — “виходець із с. *Росішка*” (у Сер.Водяному с. *Росішка* називають *Росу́шка*, а його мешканців відповідно — *росу́щанами*).

Росі́щанський [*Росу́щанський*] — В.Водяне, Вел.Бичків. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Росішка*.

Роско́ріх — Клячаново. ◀ Давня фонет. видозміна п-ща **Лоско́ріх** внаслідок дистантної асиміляції звуків */л/*–*/р/*.

Росо́ла — Мк. Пор. 1649: запор. козак *Росола* (Осташ-3 558); 1787: п-ще *Rosolak* — Завадівка на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще **Росіл** у формі род. відм.

Росолик †. 1720: кр. *Rozolik (!) Lukacs* — Синевир (Bélay 201). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від місц. укр. персоніф. апел. *росіл* — “розсіл”.

Росолянік — Чертіж, Стричава. ◀ Від апел. *росолянік* — “любитель розсолу” (Ужан).

Росо́ха — Мж, Хс, Тч, Вн, Ір. 1715: кр. *Pe. Roszoka* (!) — Колочава (Bélay 160); 1740: *петро росоха* — Колочава-Імшадь (Сах 99). Пор. 1649: запор. козак *Росоха* (Осташ-3 358). ◀ Від місц. укр. або пол. апел. *росоха* — “колода”, “дрючок, палиця з вилоподібним кінцем” (Гр IV 58, Reczek 415). Пор. запис спорідненого п-ща 1787 р. *Rosochacki* — Висоцьке на Бойк (ЙМ).

Росошій †. 1704: кр. *Roszosi Lukacs, Roszosi Demeter* — Куштановиця (HodGens 9). ◀ Угор. катойк. із формантом *-i* від укр. ойк. *Росоші*, що на Св (Vályi III 209).

Роспо́па — Вн, Хс, Тч. Пор. 1442: *слуга наш Миклуш Распопъ* — Сучава (ССУМ II 289). Пор. ще 1542: вл. *Pe. Roz Pap*, а 1551 — *Raz pup* — Н.Вишава (Bélay 218); 1542: вл. *Nyketha Roz Pap fya* — Коньга (Bélay 165); 1550: п-ще вл. *Roz Pap* — Малий Бичків (Bélay 130); 1607: *Ros Pap Mathj* — Солотвина (UetC 104-8); 1648: сваяц. *Roszpora L.* — Доробратово (LehBer 142). ◀ Записи XVI ст. свідчать, що угор. конскриптори тих часів уже не розуміли первісного зн. номена *розпо́па*, бо розбивали його на дві частини і перекладали як “поганій піп”. Насправді ж лексема *розпо́па* — давньослов. регресивне утворення від дієсл. *розпо́пити* — “розстригти”, “позбавити духовного сану”. Лексема була відома серед усіх правосл., зокрема болгар та румунів. Пор. болг. п-ще *Разпопов*, що з діал. апел. *разпоп* — “особа, яку позбавили духовного сану” (Илчев 418). Пор. ще суч. рум. дієсл. *rășpori* та дієприкм. *rășporit* у тому ж зн. На Зак п-ще прийшло, напевно, від румунів й існує щонайменше два докази цього: а) п-ще *Rășpor(a)* поширене в Румунії (Iordan 390); б) п-ще закінчується не на приголосний *-п* як слов. *nip* або *non*, а на голосний *-а*, як і рум. ім. *poră* — “піп”.

Роспо́пин — Ужгород. 1715: кріпаки *Jac., Lad. Rozparin* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від антр. **Роспо́па**.

Роспопчук — Олешник. ◀ Від антр. **Роспо́па** + *-чук*.

Ростер — Воловиця. ◀ П-ще, напевно, нім. походження.

Росто́ка — Березово, Горінчово, Монастирець. Пор. споріднені п-ща 1787 р. *Rostocki* і *Rostucki* з гал. Лемк (ЙМ). ◀ П-ще від місц. апел. *росто́ка* — “місце, в якому потік ділиться на два рукави” (Он II 193). Однак з’ясувати мотив називання першого денотата нині важко.

Ростоцький †. 1618: кр. *Roztoczki Waszil* — Рівна на Маковиці (Mars 89); 1747: *при дяку*

Григорию Ростоцко́ль — Крива на Хс (ПаПо-2 20); 1768: п-ще *Rosztoczki* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Росто́ка*.

Ростяга́й — Н.Грабівниця. ◀ П-ще прізвиськового пох. Воно виникло, імовірно, як індивідуальна назва денотата за якоюсь його діяльністю, пов’язаною з дієсл. *розтяга́ти*. Таких утворень серед п-щ у Карпатах небагато. Пор., 1819: п-ще *Rozmachayko* (ФМ) з — Бітля, що на Бойк, пол. п-ща *Rozdaj, Rozdajbieda* (Rymut II 354).

Росу́л [род. — **Росу́ла**] — Уж, Мк. 1751: кр. *Анна Росульова* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Переконливої однозначної етимології п-ще не має. 1. Найдавніше письмове свідчення походить із м. Сучава за 1494 р.: “... по столпам *Расуловим...*” (ССУМ II 289). 1. За К. Римутом (Rymut II 361), п-ще 1445 р. *Rosól* пох. із пол. апел. *rosól* “відвар із м’яса”. Прив’язувати п-ще до укр. *розсі́л* (род. *розсо́лу*) заважає відсутність чергування кореневого /o/ в закритому складі з голосним /y/. 2. Прийняти рум. версію його пох. зі східнором. апел. *roș* “рудий” та форманта *-ul* не дозволяє те, що у румунів цього п-ща не виявлено. 1418 р. в Галичі зафіксовано антропоснову *Рос-*: *Марскорита Росовая* (ССУМ II 303), а в Сучаві 1491 р. записано антр. *Роусул: у дом Роусула от Флочци* (ССУМ II 309). Отже, п-ще, здавалося б, мало походити від антр. *роус-* + *-ул*. 3. Третя можливість пох. п-ща — від мусульм. (араб.) чол. імені *Расул*, власне, *Рэсул* (Справочник 448), але вона не відповідає жодному з наукових принципів етимологізації. Тому вважаємо, що збереження кореневого голосного /o/ та стабільність наголосу на передостанньому складі є достатніми аргументами, аби інтерпретувати п-ще не як східнослов. етнічну самоназву *рус* зі зн. “русин”, “варяг” чи зі зн. “блондин” (хоч угорцям відоме обниження артикуляції фонем /u/ до /o/, як у словах *csoda, unoka, orosz, Ong* із *чудо, онук, рус, Унг*), а як звичайний полонізм, а точніше, як перенесення готового пол. п-ща *Rosól* чи *Rosul* (воно справді поширене в Польщі — Rymut II 359–360) в укр. середовище.

Росу́шка †. 1775: п-ще *Rosuska* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Очевидно, дериват із суф. *-ка* від антр. **Росо́ха**. 1640 р. в с. Раковець згадується й п-ще *Rosossai*. Однак останнє — угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Росош*, що на Св.

Росуца́н — див. **Росіца́н**.

Росуца́нський — див. **Росіца́нський**.

Рот †. 1680: кр. *Jo. Roth* — Річка (Bélay 183); 1699: *Roth Miklos* — Свалява (Maksay 570); 1720: кр. *Dem. Röt* — Керецькі (Bélay 163); 1773: п-ще

Röth — Велятин (ПеПред 315). ◀ У нашому випадку — письм. вар. п-ща **Ревть**.

Рота †. 1570: *Fran. Rota* — Мідяниця (UetC 97-29). Пор. 1462: *щепан ротъ студениу* — Сучава (ССУМ II 304). ◀ 1. Спроба писаря відтворити засобами угор. графіки укр. п-ще *Рѣвта* або рум. п-ще *Răută* (див. **Рѣвта**). 2. Від староукр. апел. *рота* — “угода” (ДэжеДел 145). 3. К.Римут убачає в пол. п-щі *Rota* давній юридичний термін *rota* — “усталений текст присяги” або “назву військової одиниці” (Rymut II 362).

Роткович †. 1645: п-ще *Rotkovics* — Котельничний (LchBer 370). ◀ Хорв. гіпок. ім'я *Rotko*, що з *Rodimir, Rodoljub* (Šimundić 451) або від пол. п-ща *Rotko*, що з *Rota* (Rymut II 363), + суф. -ович.

Рох †. 1222: *reus Rochus* — ком. Саболч (RegVar 278). П-ще *Roch* є в Польщі. Воно могло походити не тільки від нім. усіч. імен зразка *Rochwald*, але й від слов. композит. зразка *Rościsław* (Rymut II 353). ◀ Від імені нім. пох. *Roch*, відомого словакам, чехам і полякам (Majtán-Považaj 221, Klaprová 158, Bubak II 46).

Роша †. 1451: п-ще *Rosa* — Виноградів (Szabó 420); 1520: кр. *Rosa Istvan* — Данилово (Bélay 189); 1600: городяни *Jo., St. Rosa* — Хуст (Bélay 151); 1773: кр. *Rósa* — Гомок біля Берегово (ПеПред 310). ◀ 1. Рум. п-ще *Roşa* (Const 363), що від прикм. *roşu* — “червоний”, “рудий”. 2. Серб. чол. ім'я *Роша*, яке є гіпок. вар. повного чол. імені *Урош* (Грк 174, 200).

Рошинець [*Рошиниць*], -ниця — Хс, Тч, Мж, Вл, Вн. 1720: кр. *Alex. Rasinics* (!) — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Rosziniecz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Роша**.

Рошінський, -кого — Вел.Бичків. ◀ Від антр. **Роша** + -инський.

Рошка — Розтока, Рахів. 1539: *панъ Сана Рошка граматика* — Васлуй (ССУМ II 304); 1484: *Raska Balazs* — капітан Мукачівського замку (LchBer 434); 1661: кріпаки *Roska Jonic, Odokia* — Розавля (Bélay 187); 1673: кр. *Mathe Roska* — Крачуново (Bélay 161). Нині п-ще *Roşa* побутує головним чином у Румунії та в Молдові (Iordan 399, Ер-Кос 99). ◀ Рум. п-ще *Roşa*, яке походить від прикм. *roş* — “червоний” (Iordan 399).

Рошкан †. 1715: кр. *St. Roskon* (!) — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ан від п-ща **Рошкó** або **Рóшка**. 2. Рум. утворення з суф. -ан від п-ща *Roş* (Iordan 399, Ер-Кос 99). 3. Видозміна рум. п-ща *Roşcani* (Iordan 399).

Рошканюк — Тч, Ір. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від андр. *Рошкánя* — “дружина **Рошкá**”

або “дружина **Рóшки**”. 2. Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Рошкан**.

Рошків, -кового †. 1682: *Rosku Ivan* — Вільшинки, *Rosku Lukats* — Кострини (UetC 88-59). Пор. ще 1787: п-ще *Roszkow* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Пос. прикм. від антр. **Рошкó**.

Рошкó [зрідка — **Рóшко**] — Мк, Мж, Хс, Тч, Ір, Вл, Уж, Св, Рх, Вб. 1450: *Roschko navigator* — Перемишль (Smołka II 77); 1576: п-ще *Rasko* — Нове Село (Szabó 506); 1600: вдова вл. *Raskó Péter* — Кричово (Bélay 170); 1674: *димитрій рошко обыватель ростощкии* — Розтока (Сах 83); 1715: кр. *Gr. Rasko* — Келечин (Bélay 162); 1772: присяжний *Theodorus Rosko* — Бистриця (Удварі-2 303); 1787: п-ще *Roszko* — Жупани, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. морфол. адаптація рум. п-ща *Roşa*, апел. зн. якого — “людина з рудим волоссям” (Iordan 399). Пор. болг. гіпок. чол. ім'я *Рошко* від *Рошо*, яке походить від рум. апел. *roşu* — “червонощокий” (Ковачев 440). 2. Угор. гіпок. вар. рум. чол. імені *Rosca* (Kázmér 898). Серед угорців п-ще *Roskó* фіксується з 1626 р. 3. У чехів, поляків та деяких ін. слов. народів п-ще *Roško* могло походити від імен *Rościsław, Jaroš, Jaroslav, Roch, Rochwald, Robert* (SvoSta 32, Majtán-Považaj 221, Kalmán 59, Rymut II 362). 4. Фонет. видозміна п-ща **Рошкó**.

Рошкóвич — Мк, Ір, Св, Мж. 1693: *Дмитръ Рошковичъ* — В.Студений (Сах 79); 1704: кр. *Roskovics Hricz* — Верб'яж (HodGens 41); XVIII ст.: *Roskovics Andri* — В.Студений (Dezső 22); 1819: п-ще *Roszkowicz* — Волошинове на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Рошкó** або **Рóшка** + -ович.

Рошкóulich — Ужгород. ◀ Від андр. *Рошкóуля* — “дружина **Рошкá**” + -ич. Пор. 1696: андр. *Рошкóуля и ишии жоны* — Бенедиківці (ЛелПам 230).

Роштяк †. 1715: кр. *Lad. Rostyak* — Сопунка (Bélay 193). ◀ 1. Від чес. апел. *roštak* — “негідник”, “пустун”. 2. Від антр. **Рóща** + -ак або специфічний, але регулярний угор. запис (буквосполучення *st* замість укр. *шч*) укр. п-ща *Рошчáк*, що від **Рошкó**.

Рóща — Мукачів. ◀ Давньоукр. патр. утворення з суф. -я(т) від антр. **Рошкó**, **Рóшка** або **Рóшта**, які з часом трансформувалися у п-ще I відміни. П-ще *Rosta* згадується 1720 р. в с. Кішгийрче (Szabó 391).

Рощина [*Рошинка*] — Лисичово. ◀ Від незасвідченого антр. *Рошина* (< **Рошкó** або **Рóшка** чи **Рóща** + -ина), аналогічного до п-щ **Дячіна**, **Петріна**, **Федіна**, + суф. -ка.

Рощук — Росішка, Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Рошкó**, **Рóшка** або **Рóща**.

Рубайвульха †. 1696: *Петро Рубайвульха* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Укр. ос. назва прізвиськового типу, складена з імперативної форми дієсл. *рубáти* і назви дерева *вільха* в місц. укаючій говірці. Пор. пол. п-ще аналогічної структури *Rabilas, Rebilas* (Rymut II 343).

Рубей [*Рубій*], -ея — Міжгір'я. Пор. 1787: споріднене п-ще *Rubiszyn* — Тилява на Лемк (Красовський 132), п-ще *Rubincow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Ruba, Rubiej* і *Rubij* засвідчено на території Польщі (Rymut II 368). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Руба*. Таку основу передбачають наведені вище гал. п-ща, і така основа реально представлена в рум. та в болг. антропонімії (Jordan 400). П-ще походить від побажального болг. жін. імені *Руба*, що з діал. *руба* — “вбрання нареченої”, “весільний дарунок” (Илчев 430, Ковачев 440). У семантиці твірної основи *руб-* К.Римут убачає діал. дієсл. *rubac* — “рубати” або укр. прикм. *грубий* з редукованим початковим щілинним /h/ (Rymut II 368).

Рубець [*Рубіць*], -бця — Мж, Ір. 1715: кр. *Rubecz Ivan* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: п-ще *Rubcio, Rurcio* — Вислочок, *Rurczak* — Мощанець на Лемк (Красовський 132). П-ща *Rubies, Rubiec* фіксують пол. ономасти (Rymut II 368). ◀ 1. Наявність антропооснови *Руб-* у Карпатах, а ще більшою мірою присутність спеціальних відіменних утворень із суф. -цьо, як напр., п-ще **Рубцьо**, є достатнім аргументом на користь того, що п-ще походить від імені *Руба* (див. **Рубей**) + -ець. 2. Від бойк. апел. *рубіць* — “шов”, “пруг у одязі”, “кусок полотна”, “рубець” (Он II 195). На думку О.Селищева, апел. *рубець* уже в староруську пору виконував роль власного ос. імені (Селищев 137). 3. Наявність серб.-хорв. чол. імен на зразок *Грубац*, жін. імені *Груба* та відповідних аналогів на Подг й на Ораві (див. **Рубіш**) підтверджують припущення, що п-ще могло утворитися також від прикм. *грубий* (див. **Рубей**), при втраті початкового /r/ під впливом угор. вимови + суф. -ець.

Рубинович †. 1736: п-ще *Rubinovics* — Гетеня (Szabó 373). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Рубин*, який можна кваліфікувати як євр. ім'я *Рубен* чи навіть як назву коштовного каменя *рубін*. П-щева назва *Rubinowicz* на території Польщі зафіксована 1221 р. (Rymut II 369).

Рубій — Свалява. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Рубей**. 2. Чес. чол. ім'я *Rub(y)*, яке є вар. давньоєвр. імені *Ruben* (Кларрова 159).

Рубіш — Вел.Лучки, Горонда, Перечин. Пор. 1219: *Rubizo ioubagio* — ком. Бігар, Саболч (RegVar 220). 1308 р. в Малопольщі згадується антр. *Rubisz* (SSNO IV 509). У XVIII ст.: п-ще *Rubiś* фіксують на Подг (Bubak II 48), а пізніше — як п-ко на Ораві (Galęb 128). ◀ 1. Фонетична видозміна слов. п-ка *Грубіш* “товстун”, яка настала в прикм. антропооснові *груб-* через втрату ініціального щілинного /h/ на угор. або пол. мовному ґрунті, як і у п-щах зразка *Грубівський, Гришкó, Грицькó*, що змінилися на п-ща *Rabócki, Reskó, Rickó*. Чол. імена *Грубіш, Грубіша*, пов'язані з цією ж семантикою, властиві й суч. серб. ім. (Грк Реч 68, РСКНІІІ 694). Пор. ще суч. хорв. жін. імена *Gruba, Grubana* та чол. ім'я *Gruban* (Šimundić 135). 2. Зі староукр. п-ка *Рубиш*, власне *Рубиш* (Демчук 135), апел. семантика якого непевна.

Руда, -ди — Хуст. Пор. 1618: кр. *Rudy Andrey* — В.Мирошів на Маковиці (Mars 81); 1787: п-ще *Rudy* — Мокре, Ступосяни, Яселко, *Rudyk* — Мокре, Ославиця, Смерековець, *Rudawski* — Вороблик Шл., Посада Горішня на Лемк (Красовський 132), 1787: п-ща *Ruday, Rudey, Rudij, Rudyk* — Орява, Бережок, Н.Стинава, Розлуч на Бойк (ЙМ). Перша згадка п-ща *Ruda* для особи чол. статі в Польщі припадає на 1410 р. (Rymut II 369). ◀ 1. За Т.Маретичем, це усіч. вар. слов. імен *Rudomysl* або *Rudoslav* (SvoSta 96, Грк 174), які зберігають в основі прикм. *рудий* — “іржавий”. Пор. ще серб.-хорв. чол. імена того ж пох. *Руд, Руда, Рудан* (Грк 174, Šimundić 295, 451), бойк. апел. *рудá* — “назва породи”, “іржа на полотні”, “сухий дощ” та ін. (Он II 195). 2. Кал. ім'я нім. пох. *Rudo*, що з імені *Rudolf* (Кларрова 159, 160), яке також уживають словаки та угорці (SSJ VI 146, Majtán-Považaj 221). Основа *руд-* представлена у карп. зоонімії кличками *Рудан, Рудькó, Рудош* для тварин червоної масті.

Рудак — Грушово. Пор. 1720: кр. *Roman Rudicskanik* (!) — Присліп (Bélay 181); 1750: *донька Маріѣ Рудик* — Михайлівці (Гаджега-Уж 75); 1751: парох *Василій Рудий* — Волиця у сх. Слч (Гаджега-3 110); 1751: *парох Йоан Рудович* — Звала у сх. Слч (Гаджега-3 91). ◀ Від антропооснови *Руд-*, співвідносної з прикм. *рудий* або з іменем *Рудольф* (Rymut II 369), + -ак.

Рудів, -ова — Баранинці, Довге Поле. Найдавніша згадка п-ща *Rudow* із Польщі припадає на 1350 р. (Rymut II 370). ◀ 1. Місц. укр. прикм. із суф. -ов (без переходу суфіксального голосного /o/ в /y/). Від антропооснови *Руд-* (див. **Руда**). 2. Фонетично українізований вар. слц., пол. або угор. розм. чол. імені *Rudó*, яке відповідає

офіційному кал. старонім. імені *Rudolf* (Majtán-Považaj 221, Golčb 57). Пор. ще 1618: кр. *Iwan Rutko* — В.Писана на Маковиці (Mars 72).

Рудош — Річка, Тюшка. У Кракові п-ще *Rudusz* згадується у XIV ст. (SSNO IV 514). Пор. 1819: п-ще *Rudosz* — Мочари на Лемк (ФМ). Пор. також пол. п-ща *Rudoszko, Rudoś* (Rymut II 370). ◀ 1. Від антропооснови *Руд-* (див. **Руда**) + квалітат. суф. *-ou*. 2. Видозміна рум. п-ща *Rudaş*, що з апел. *rudaş* — “весляр” (Iordan 400).

Ружак †. 1660: шл. *Ruzsak* — Імстичово (LchBer 426); 1711: *Ruzsák Ferencz* — Білки (LchBer 160). На пол. землях п-ще *Różak* згадується з 1665 р. (Rymut II 367). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від хорв. гіпок. чол. імені *Ruža*, що з оф. імені лат. пох. *Ruža* (Šimundić 451), або від місц. назви декоративної рослини *ружка* (пор. слц. *ruža*, пол. *ruža* (Rymut II 367)).

Ружела — Вишково. Пор. 1787: п-ща *Ružya, Ružyo* — Новосільці, Бліхнарка на Лемк (Красовський 132), Дністрик на Бойк (ЙМ). На території Польщі багато п-щ з антропоосною *Ружел/Ружил*: *Rużył, Ružyla, Ružyo, Rožel, Roželuk...* (Rymut II 367). ◀ Рум. утворення з формантом *-ela* від антропооснови *Руж-*, яка у румунів є п-щем (пор. рум. *Rudja*), а у болгар та сербів — ос. іменем (Илчев 431). Основа *Руж-* представлена і в зоонімії Карпат серед кличок свійських тварин червоної та рябої масті (пор. *Ружка, Ружка, Ружена*).

Ружич — Новоселиця на Мж, Завидово, Яблунів. ◀ 1. Дериват із патр. суф. *-ич* від південнослов. жін. імені *Ружка*, яке бере початок від назви декоративної рослини (Илчев 430, Грк 174). У XV ст. ім'я *Ружка* було актуальним і в Молдові. Пор. за 1493 р. запис із Сучави: *племеници их Иванко и Олюшка и Роужка* (ССУМ II 307). 2. Популярне хорв. п-ще *Ružić* (Leksik 573) перенесено на Зак. 3. Готове серб. чол. ім'я *Ружич*, яке серби співвідносять з іменем *Русмир*, на Зак стало п-щем.

Руна †. 1613: *кенецом став крпак Runa Janos* — Жборівці на Мк (LchBer 682). ◀ П-ще нез'ясованого походження. Можливо, від апел. *рүно* — “овеча вовна”. У Польщі лексема *руно* як п-ще згадується 1409 р. Є й похідні від цієї основи (Rymut II 371).

Рунянин, -на — Уж. ◀ 1. Катоик. *рунянин* — “виходець зі східнослц. с. *Руна*” (по-слц. *Rovně*), що біля Гуменного (Majtán 357). 2. Від співзвучного місц. апел. зі зн. “житель рівнини”.

Рус — Вишково, Новоселиця на Вн, Вел. Бичків. 1525: шл. *Laz. Rusz* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1605: кр. *Ge. Rusz* — Данилово (Bélay 189);

1678: кр. *Rusz Lazar, Roman* — Косівська Поляна (Bélay 162), *Rusz Ivan, Kirila, Stephan, Vaszil* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Paul. Rusz* — Синевир (Bélay 200) та ще з десятків сіл у ком. Мараморош. П-ще *Рус* поширене в Румунії (Iordan 400), Хорватії (Leksik 571), *Русов* і *Русович* — у Болгарії (Илчев 433), *Русу* — в Молдові (Ер-Кос 99). Перші записи антр. *Рус* походять із Польщі 1136 р. і стосуються теми про трьох єпископів — *Zlauos, Ruz* і *Sul* (SSNO IV 517). До кінця Середньовіччя кількість записів антр. *Rus* та його похідних на території Польщі зростає. На 1368 і 1471 роки припадають записи антр. *Рус* зі Львова та з Сучави (ССУМ II 309). У ком. Унг і Берг з XIII–XIV ст. фіксуються ойк. *Руска, Русково, Русковиці*. ◀ П-ще має декілька прийнятних етимологій: 1. Від давнього слов. чол. імені *Русь*, співвідносного з нечленним прикм. *рус* — “русий, русявий, білявий, рум'яний”. Ця антропооснова дала багато дериватів у слов. ономастиці, а у деяких народів, напр., у сербів, болгар та їх сусідів, вона дотепер функціонує як власне ос. ім'я (Грк 174, Илчев 432–433, Šimundić 296–297, Const 364–365). У Чехії ім'я *Rus* ще в XII ст. належало до популярних (Profous-Svoboda III 594). На Зак жін. ім'я *Rusa* 1321 р. згадується біля м.Берегово (Györffy 544), а в с. Винне 1442 р. фіксується *Nicolai Rwsa* (Nagy-2444). Чол. ім'я *Рус* у Марамороші вживалося у XVII ст. Пор. 1672: кр. *Rus Hauriscsuk, Szasz Rusz* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1689: кр. *Rusz Paraszka* — с. Шугатар (Bélay 191). 2. Від давнього етн. *рус*, яким більшість народів Центр. Європи (поляки, словаки, чехи, хорвати, серби, болгар, навіть румуни) віддавна і дотепер синкретично називають усіх східних слов'ян (відрізняючи останніх від норманів). Для трансільванських румунів етн. *Rus* та угор. етн. *Orosz* у XVIII ст. були еквівалентними. Недарма 1715 р. конскриптори у марамороських селах Вад і Н.Руна п-ще *Rusz* перекладали як *Orosz* і в такий спосіб залишили записи на зразок кр. *Orosz (Rusz) Demian, Theod. Orosz (Rusz)* (Bélay 139, 185). 3. На території Румунії для якоїсь частини *Русів* мотивом до виникнення їх п-щ могла стати й рум. назва інсекта *rus* — “тарган” (Iordan 401).

Русан †. 1604. шл. *Jo. Ruzan* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1655: кр. *Csubirka alias Ruszan Ricz* — Тюшка (Bélay 209). Нині п-ще *Русан* побутує в Хорватії, Румунії та Молдові (Leksik 571, Iordan 401, Ер-Кос 99). ◀ П-ще походить від давньослов. чол. імені *Русан*, яке зберегли болгар, серби та хорвати (Илчев 432, Ковачев 443, Грк 174, Šimundić 297) або й

безпосередньо від прикм. *русий* — “білявий” + *-ан*. Перша письмова згадка антр. **Русан** походить зі східнослов. земель. Пор. 1388: *князь Русанъ Плаксич* — м. Лучиця (ССУМ II 307), а антропооснову *Русан*-зберігають укр. п-ща *Русанівський*, *Русанок*, пол. п-ща *Rusanow*, *Rusaniewicz* (Rymut II 372), хорв. п-ще *Rusan* (Leksik 571) та ін. (ССУМ II 307).

Русанок †. 1720: кр. *El. Ruszanok* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Правдоподібно, графічне спотворення укр. п-ща **Русанюк** або п-ща *Русанік* під рукою угор. конскриптора.

Русанюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Русан**, яке у болгар, сербів та хорватів дотепер функціонує і як власне ос. ім'я (Илчев 432, Грк 174, Šimundić 271) при жін. його еквіваленті *Русана*.

Русий †. 1689: п-ще *Rusy*, а 1664 п-ще *Rusz* — Чепана на Вн (Szabó 314). ◀ Від прикм. *рूसий* — “блондин”.

Русило †. 1618: кр. *Rusila Iwan* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1689: п-ще *Rusilo* — Чепана, а 1691 — Дівичне на Вн (Szabó 354); 1754: п-ще вл. *Rusilo* — Тросник (Szabó 469); 1775: п-ще *Rusilo* — Чедрик у ком. Уг (Szabó 310). Пор. запис патр. 1473 р.: *пань Олехно Русиловичь* (ССУМ II 308), а також запис 1339 р. антр. *Rusiu* з території Польщі (SSNO IV 214). ◀ Давньослов. ім'я з суф. *-ило*, утворене від основи *Рус-* за тією ж моделлю, що й *Войтило*, *Добрило*, *Негрило*. Пор. суч. болг. чол. ім'я *Русил* (Ковачев 444).

Русин — Вл, Св, Мк, Мж, Ір, Бг, Рх, Вб, Тч, Уж, Пр. 1449: *Philippi Rusin* — Кривоштяни (Nagy-2 445); 1471: *поп русин съ своим сыном богданом* — Сучава (ССУМ II 308); 1570: *Luc.*, *Marc. Rusin* — Голубине (YetC 54-14); 1606: *Ruszin Iuan* — Сімир (UetC 104-8); 1682: *Rusin Makar* — Кострини (UetC 88-59); 1648: *Ivanis Ruszin* — Завадка (Maksay 540); 1715: кр. *Ruszin Fedur* — Келечин (ПеПред 310); 1773: присяжний *Onuphrius Ruszin* — Дубровиця, староста *Simeon Ruszin* — Вільховиця (Удварі-2 298) та ін., зокрема, у 24 селах на гал. Лемк (Красовський 132), у с. Завадка та ін. на Бойк (ЙМ). П-ще *Русин* є і в Румунії (Jordan 401), у Хорватії (Leksik 572) та ін. країнах Карп.-Дун. басейну. У Польщі воно фіксується з XIV ст., а точніше — з 1343 р. (Rymut II 372, SSNO IV 519). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Рूसин*, що від нечленного прикм. *рус* — “русий” (див. *Рус*, *Руско*), який у півд. слов'ян дотепер править за власне ос. ім'я (Илчев 433, Ковачев 444, Грк 174, Šimundić 297). В угорців п-ще *Ruszin* уперше фіксується 1648 р., а став ним етн. *рूसин* у зн. “карп. українець” (Kázmér 902). 2. Від етн.

рूसин, завдяки якому європейці Середньовіччя протиставляли сх. слов'ян варягам. У новіші часи, зокрема і в період стабілізації п-щ, автохтонні закарпатці (долиняни) етн. *рूसин* прозивали пришельців із Гал, тобто власне бойків і гуцулів (ЧуЗак 130–131, ЧучУкр-слов 27).

Русинич †. 1648: *Ruszinics Makar* — Задільське (Maksay 536). ◀ П-ще, напевно, принесене з тих країв, де суф. *-ич* спроможний був приєднуватися не лише до основ на *-а*, але й до основ на приголосний.

Русинка — Сасово. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Русинко**.

Русинко — Уж, Мк, Мж, Вн. 1618: кр. *Rusziniko Denko* — Бистра на Маковиці (Mars 61); 1751: *Михаил Русинко* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1773: *Rusinko Mihajlo* — Баранинці (ПеПред 321); 1787: п-ща *Rusynko*, *Rusinko* — Маластів, Ростайне, Явір'я на Лемк (Красовський 133). У Польщі п-ще *Rusinko* побутує з XV ст. (SSNO IV 520). ◀ Від антр. **Русин** (а не від етн. *русин*) + *-ко*.

Русинкович — Волосянка, Ужок. 1699: свящ. *Rusinkovics Jurko* — Стройно (LehBer 764); 1715: кр. *Ge. Rosenkovicz (!)* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). У Польщі п-ще *Rusincovicz* зафіксоване в XV ст. (SSNO IV 520). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Русинко**.

Русинчак — Ставне. XVIII ст.: *Ruszintsak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Русинко**.

Русич — Оріховиця, Доманинці. Крім Зак, п-ще *Rusic* поширене в Хорватії (Leksik 572). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Руси*, яке в XVI ст. згадується на Бг (див. *Рус*). У Болгарії, Сербії та Хорватії лексема *Русич* понині функціонує як актуальне жін. ім'я, що співвідноситься з іменами *Рус*, *Русимир* (Илчев 432, Грк 300, Šimundić 296), зберігаючи давній слов. спосіб іменування людей.

Русинка — Горонда, Загаття. ◀ Угорськомовне написання п-ща **Русинко** піднесено до рангу укр. оф. написання.

Русинко — Мк, Вн, Тч, Мж. ◀ Укр. п-ще **Русинко**, позначене впливом угор. та чес. орфографії.

Рускай †. 1440: *Ruszkai Dobo család Doboruszkai Ferencz* — Чомонин (LehBer 202); 1681: вл. *Ruszkai* — Дівичне (Szabó 353); XVIII ст.: *papa Ruszkai Stephana* — Кузьмино (Dczsö 44). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Руска*, який на півдні Ужан згадується з XII ст.

Рускан †. 1684: кр. *Ruszkán Griga* — Н.Руна (Bélay 186). П-ще побутує також у Молдові (Ер-Кос 99) і в Польщі (Rymut II 372). ◀ Укр.

утворення з суф. *-an* від антр. *Руско́*. У цьому ж марамороському селі за цей же рік записаний також кр. *Rusz Andras*, а за 1720 р. — вдова *Volph. Ruszkova* (там само), п-ще якої записане в формі присв. прикм.

Русківець, *-івця* †. 1680: *Ruszkivecz (!) Ivan* — Новоселиця (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. *-івець* від антр. *Руско*.

Руско †. 1221: *Ruska reus de villa Simon* — ком. Гемер (RegVar 272); 1671: кр. *Pe. Ruszko*, а 1776 — кріпаки *Ruszko Janos, Laszlo, Péter* — Нанково (Bélay 153–154); 1673: гор. *Ruszko Janos* — Сигіт (Bélay 199); 1673: гор. *Ruszko Laszlo*, а 1715 — *Jo. Ruszko, Lad. Ruszko* — Хуст (Bélay 153). У пол. Освенцімі антр. *Rusko* згадується з XIV ст. (SSNO IV 519); 1787 р. п-ще *Ruszko* зафіксоване в Таняві на Бойк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Rusko* згадується 1407 р. (Rymut II 372). ◀ Від давньослов. чол. імені *Руско́*, яке є дериватом від антр. *Рус* і функціонує як ім'я у південних слов'ян (Грк 174, Илчев 433, Ковачев 445). На Зак лексема *Руско́* як власне ос. ім'я вживалася з XVII ст. Пор. запис 1676 р.: кр. *Ruszko Szil* — Миково (Bélay 124). Угорці свій гіпок. *Ruszkó* пов'язують з іменем *Руслан* (Ladó 209). Жін. ім'я *Руска* у XV ст. вживалося й на Буковині. Пор. 1494: *сс-стра сго Анна и Роуска* — Сучава (ССУМ II 308).

Руслік — Вел. Лучки, Зняцьово. Пор. п-ще *Ruslak* на території Польщі (Rymut II 372). ◀ Завершальний етап творення п-ща (приєднання суф. *-ик*) належав слов'янам, але семантика його твірної основи незрозуміла. Фіналь її нагадує нім. демінутиви на *-el*, напр., запис 1403 р. *Rusel* із території Польщі (SSNO IV 519). Однак можливо, що це побутове слов. автохтонне ім'я *Рослакъ*, яке походить від прикм. *рослий* (Демчук 119).

Русна́к [зрідка — **Руснак**] — Рх, Тч, Хс, Мж. У XVIII ст. і пізніше п-ще *Русна́к* побутувало в лемк. селах Березка та Зиндранова (Красовський 133), на прикарп. Гуц і на Буковині (Vincenz 327), у Молдові та Румунії (Ер-Кос 99, Jordan 401), у Слч, в Угорщині, а п-ще *Руснаков* — у Болгарії (Илчев 443). Перші записи п-ща приносять писемні пам'ятки Зак XVI–XVII ст. Пор. 1619: *Rusznak L.* — Бистриця (Maksay 560); 1672: кр. *Olexa Rusznak* — Ясіння та *Ivan Rusznak* — Боркут (Bélay 166, 130); 1715: кр. *Rusznak Alexa* — Н.Барово (Bélay 209); 1756: *Иван Руснак* — Терново (ПаПо-1 150); 1773: *Rusznak Onufri* — Рускова (ПеПред 309). На території Польщі п-ще *Rusnak* уперше згадується 1579 р. (Rymut II 372). ◀ 1. Від місц. етн. *русна́к*, яким словаки, угорці, румуни та місц. українці традиційно

називають українців низовинних р-нів Зак (MNTESz II 465, Jordan 401), а болгари — усіх сх. слов'ян. На Зак *русна́ками* називали себе тільки долиняни, що живуть на захід від р. Те-ребля (ЧуУкр-слов 27). П-ще *Rusnak* здавна відоме у сх. Слч та на Подг, але тамтешні словаки та поляки *русна́ками* називали лише тих своїх сусідів, що визнають сх. церкву (Bubak II 50, Rymut II 372). Для жителів Орави *rusnaci* — це українці (Golęb 128). 2. Давній слов. дериват із суф. *-ак* від прикм. *русънь* — “русий”, збереженого в болг. ос. імені *Русен* (Илчев 432).

Русначок †. 1618: кр. *Iwanko Rusznaczek* — с. Рівна на Маковиці (Mars 89). ◀ Від антр. **Русна́к** + *-ок* або безпосередньо від здр. апел. *русначо́к*.

Русний †. 1561: п-ще *Luc. Ruzni* — Голубине (UetC 53-12). Пор. ще 1607: *Rützna (!) Jeczko deserta* — Тур'ї Ремети (UetC 104-8). ◀ Записи передбачають існування нечленного прикм. *русен*, як *голо́ден*, *пóвен*, але такий прикм. зберегли лише болгари. У болгар є чол. ім'я *Русен* та жін. ім'я *Русена* (Ковачев 444).

Русник — Вб. 1720: кр. *Jo. Rusnik* — Колочава (Bélay 160). Пор. п-ще *Rusnikiewicz* у Польщі (Rymut II 372). ◀ Морфемна структура п-ща передбачає прикм. основу *русн-*, подібно до того, як п-ща **Красник**, **Черник** передбачають основи *красьн-*, *русьн-*.

Русня́к — Мж, Мк, Тч. У XVIII–XX ст. п-ще *Русня́к* функціонувало і в ін. регіонах Австро-Угорщини. Пор. 1787: п-ща *Rusniak* — Вислік Вел., Вірхомля Вел., а п-ще *Rusniak* — Бортне на Лемк (Красовський 133), на прикарп. Гуц (Vincenz 327). Є воно у Слч, в Польщі (Rymut II 372), Угорщині, навіть у Хорватії (Leksik 572). ◀ 1. Походить від етн. *русня́к*, яким словаки, угорці, австрійці донедавна називали карп. українців (MNTESz III 465). 2. Від давнього прикм. *русънь* — “русий” + суф. *-як*.

Русул — Мк. Поза Зак п-ще невідоме, але його похідні *Русулец*, *Русуляк* наявні в Молдові та в Румунії (Ер-Кос 98, Jordan 401). Найдавніший запис датований 1491 р.: *оу дом Роусула Флочсици* — Сучава (ССУМ II 309). ◀ 1. Від антр. іменного або етн. пох. *Рус* + східнороман. суф. *-ул*. 2. Можливе пох. п-ща від мусульм. імені *Расул*.

Русулович †. 1775: п-ще *Rusolovics (!)* — Фанчи-ково (Szabó 300). ◀ Від антр. **Русул** + суф. *-ович*.

Руський — Ясіння. 1607: *Jusko Ruski* — Волосянка (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Ruski* — Струтинь на Бойк (ЙМ). У Польщі п-щева назва *Rusky* згадується на Опіллі в XV ст.: *Vladislaus Opoliensis dux, vocatus Rusky* (SSNO IV 520). ◀ Від прикм. *русський*, яким поляки та словаки доне-

давна (не виокремлюючи) називали всіх сх. слов'ян, тобто людей правосл. та гр.-католического віросповідання. Пор. ще прикм. *руський*, який на початку XVIII ст. закарпатці вживали для позначення галичан, тобто всіх північнокарпатських українців (ДэжеДел 146).

Руща †. 1715: кр. *Luc. Rustya* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Руско́** або **Руска** + -я(т).

Рушак — Уж, Мк, Вб, Ір, Вн, Хс, Тч, Св. 1618: кріпаки *Uazil Rusczak, Fedur Rusczak* — Порубка, Медведжий на Маковиці (Mars 60, 61); 1713: *Описо Руцаков, Описим Руцак* — Ізки (Яворск 210); 1715: кр. *Jaczko Rusczak* — Келечин (Bélay 162); 1720: кр. *Pe. Ruscsak* — Колочава (Bélay 160); 1773: *Ruscsak Olexa, Vaszily* — Баранинці (ПеПред 321); 1775: п-ще *Rustsak* — Велятин (Szabó 538); 1787: п-ще *Ruszczak* на гал. Лемк у селах Вірхомля, Кам'янка, Мощанець, Устя Руське та п-ще *Ruszko* в с. Тилява (Красовський 133). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Руско́** або від антр. **Русський**. Пор. ще болг. чол. ім'я *Русчо*, що від *Руско*, *Русо* (Ковачев 445).

Рушанин, -на — Лавки, Лохово. ◀ Місц. укр. катойк. *рушанин* — “виходець із села *Руськова*, що на Мк” (оф. назва *Руське* на Мк.).

Рушанський, -кого — Уж, Мк, Пр. 1630: *пуп Игнат Рушанский* — Бенедиківці (Лучкай 14. — 167); 1773: кр. *Ruszcanszki Haurilo* — Часлівці (ПеПред 222); 1775: *otec Jurko Ruščanskij* — Мал.Березний (НодОкм 249). ◀ Традиційний прикм. від місц. ойк. *Руськово* (оф. назва *Руське* на Мк.).

Рушик †. 1682: *Rustsik Illko* — Заричово (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Ruszczuk* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Руско** або від **Русський**.

Рушин †. 1682: *Roscsin (!) Ivan* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Запис *Roscsin* (з кореневим голосним /o/) відображає місц. говіркову вимову, за якою наголошений /y/ вимовляється як /o/, на пр., *госка*, *капоста* — замість *гуска*, *капуста*. П-ще утворене за допомогою пос. суф. -ин від місц. жін. ос. назви за етнічною або за релігійною приналежністю *руска*. Твірною основою п-ща міг бути також андр. *Руска* — “дружина **Русь**” або навіть антр. *Русча(т)*, який на території Польщі згадується з XIV ст. Пор. 1381: *Johannes Ruszcza, Nicolao dicto Ruszcza...* (SSNO IV 521).

Рушич †. 1602: *Ruscsics Petro* — Люта (UetC 104-8); 1699: *Ruzcsicz Onofer* — Свалява (Maksay 569). Пор. ще 1819: п-ще *Ruszczucz* — В.Стінава на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Руска** або від **Руща** (див. **Рушин**) + -ич.

Ряба, -би — Руське Поле, Буштино, Вонігово. 1715: кр. *Rjaba (Rhaba) Hrihor* — Руське Поле

(Bélay 212). Правдоподібно, до цього п-ща мають прямий стосунок, як твірна основа до деривата, запис антр. 1484 р. з Кракова: *отець дей мой Рабей* (ССУМ II 283) та запис 1489 р.: *Єсько Рабеевичь* (там само). П-ще *Rabej* чи *Rabiej* у Кракові функціонує з XV ст. (ССУМ II 383). ◀ Нечленний прикм. *рябь* у формі род. відм. однини. Первісна мотивація денотата була спрямована на плямистий колір його шкіри або на його віспуватість.

Рябак — Вб, Пр, Уж. ◀ 1. Патр. із суф. -ак від антр. **Ряба**. 2. Від місц. апел. *рябак* — “глиняний горщик” (Ужан).

Рябець [*Рябиць*], -бця — Мж, Вб, Пр, Вн, Ір. Пор. 1787: п-ще *Rabec* — Шевченкове, *Rabczewicz* — Ялинкувате, *Rarciow* — Виців на Бойк (ЙМ). Пор. ще гуц. п-ща *Riabčik, Riarczuk* (Vincenz 475). ◀ Від апел. *рябець*, *рябиць*, який на Зак озн. “пструг”, “форель” (Чопей 354), у бойків — “горобина” (Он II 198), а в інших місцевостях України — “вид шуліки” (ГрIV 91).

Рябинчак — Вл. Пор. 1787: п-ща *Rabines, Rabincow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Патр. від антр. *Рябинець*, а останній — від *рябина* — “горобина” (СУМ VIII 920).

Рябич — Мж, Хс, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Ряба**.

Рябцун [*Ряцун*] — Міжгір'я. Див. **Рябцун**.

Рябцун — Монастирець. ◀ Від антр. **Рябець** або від **Рябцьо** + -ун.

Рябцьо — Горбки, Веряця. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Рябець** за аналогією до п-щ на -цьо, як *Андрійцьо*, *Висильцьо*, *Гаврильцьо*.

Ряпцун — див. **Рябцун**.

Ряпцьо — див. **Рябцьо**.

Ряска — Бронька, Суха, Кушниця. ◀ Від місц. апел. *ряска* — “вид водяної рослини”, “сережка на горісі, кукурудзі, житі і т. ін.” (Гр IV 93, Чопей 354), “колос вівса” (Он II 199).

Ряско — Доробратово. ◀ Пор. подг. п-ще *Rzasko* з 1663 р., яке Й.Бубак виводить із пол. демінутива *rzaska* — “колос вівса”, що з *rzasa* — “ряса” (Bubak II 52).

Ряшко́ — Вл, Св, Мк. 1735: *кураторов Олексія Ряшко* — Буковець (Сах 78); 1772: присяжний *Raskó Hricz* — Збини (Удварі-2 306). ◀ 1. Наслідок укр. адаптації старопол. ос. імені *Rzeszko*. Пор. 1471: *Jacobus Rzeszko* (SSNO II 543). Пор. також антропооснову *Ряшк-*, наявну в східносл. ойк. *Ряшив* (Лазорик 72), в слц. ойк. *Rešov* та в пол. ойк. *Rzeszów*. 2. Можливо, фонет. видозміна п-ща **Рашко́**, як у дієсл. *ряховати* з *рахувати*. 3. Болг. чол. ім'я *Оряшко* (Илчев 370) з редукцією ініціального /o/.

С

Сáбад — Мк, Рх. 1215: *Sabad impetitor* — Півн. Угорщина (RcgVar 204); 1638: *Chal alias Szabad* — Туртеребеш (Szabó 529). На Прикарпатті поширене п-ще *Сабат*, але воно, очевидно, іншого пох. (Фаріон-3 275), а в Хорватії, зокрема по сусідству з Угорщиною, поширене п-ще *Sabadi* (Leksik 573). ◀ П-ще *Szabad* уперше фіксується 1488 р.; воно є угор. за пох., походить від угор. слов'янiзму *szabad* — “звільнений від кріпацтва чи від якихось інших повинностей” (Kázmér 954).

Сабада †. 1715: кр. *Szabada Tamas* — Липча (Bélay 172). ◀ Род. відм. однини від антр. **Сáбад**.

Сабадиш [*Сабадиш*] — Тч, Хс. 1711: *присяжний Іванъ Сабадишъ* — Сокирниця (UdAd 73). ◀ Від рум. соц.-екон. терміна *sabadîş* — “вільновідпущений селянин”, “libertinus” (Const 366). Рум. термін є мадяризмом і походить від угор. *szabados* (див. **Сáбадош**).

Сáбадош — Уж, Мк, Ір, Хс [На Уж п-ще наголошують по-східнослц., тобто **Сабадош**, на Мк та Ір — по-угор., тобто **Сáбадош**, а на Хс — по-рум., тобто **Сабадош**]. Крім Зак, п-ще поширене також на території колишнього Угор. королівства. 1458–1459: кр. *Jo. Zabados* — Луг на Рх (Bélay 173); 1571: п-ще *Zabados* — Сасово (Szabó 481); 1600: кріпаки *Fr., Paul., Pe. Zabados* — Іза (Bélay 156); 1715: *боженник Сабадош* — Терново (ПеУрб 131). ◀ П-ще **Сабадош** угор. Воно походить від апел. *szabodos* “вільновідпущений селянин” (Kázmér 955), утвореного від угор. слов'янiзму *szabad* — “вільний”, “наділений свободою” (MNTESz III 462–463).

Сабадюк — Ясіння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від місц. п-ща **Сáбад**.

Сабара — В.Бистрий. Пор. п-ща *Sabar, Sabaran, Sabari, Sabarić*, які подибуємо в Хорватії (Leksik 573), а також рум. п-ще *Sabaru* (Iordan 403). В Україні п-ще засвідчене 1787 р. в с. Вільшаник на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Sabara, Sabar, Sabaraj* у Польщі (Rymut II 516). ◀ 1. П-ще перегукується з давнім угор. п-щем *Szabari*, яке М.Казмир виводить від угор. ойк. слов. пох. *Собор*, наявного в трьох ком. за Дунаєм (Kázmér 954). 2. Див. ще **Сабарін**.

Сабарін — Люта. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ин від антр. **Сабара**. 2. Фонет. видозміна антр. **Саварін**.

Сабелка — В.Ворота, Лази на Вл. Пор. 1787: п-ще *Szabelka* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ще *Szablowicz* (Rymut II 516). ◀

1. Укр. демінутив від серб. чол. імені *Сáбля*, основою якого стала давньорус. або серб. назва холодної зброї (Фасмер III 541, Грк 175). Лексему *сáбля* в Укр. Карпатах використовують для називання тонкорогих баранів і цапів, а поляки апел. *sabelek* уживають як назву для молодого півня (Rczek 437). 2. Менш імовірно пох. від угор. жін. імені *Szabelka*, що з італ. *Sabella, Sabina* (Hajdú 87).

Саблич — Ужгород. П-ща *Sablic* і *Sabljić* популярні в Хорватії (Leksik 573, 574) та в Румунії (Iordan 403). Пор. також пол. п-ще *Szablicz* (Rymut II 516). ◀ Слов. патр. із суф. -ич від п-ка *Сáбля*. В Укр. Карпатах *Шаблею* прозивають гостроязику жінку.

Сабльович †. 1649: п-ще *Szablovics* — Котельниця (LehBer 370). Пор. пол. п-ще *Szablowicz* (Rymut II 516). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Сáбля* (див. **Сабелка**, **Саблич**). Пор. також 1787 р.: п-ще *Szablowski* — Шумина на Бойк (ЙМ).

Сабляш — Нове Барово, Вонігово. 1515: п-ще *Zablyas* — Тросник (Szabó 470). ◀ В угорців п-ще *Szablyás* засвідчується з 1515 р., а виводять його від апел. *szablyás* — “шабліст”, “людина, озброєна шаблею” або “майстер з виготовлення шабель” (Kázmér 995).

Сáбов [-ва, ор. — **Сáбовом**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Ір, Вн, Тч. П-ще поширене на території колишнього Угор. королівства, зокрема в Хорватії (Leksik 574). Пор. 1478: *Mich. Zabo iudex* — Хуст (Bélay 150); 1567: гор. *Zabo Istvan, Zabo Peter* — Ужгород (HodAd 48); 1602: *Szabó Simon* — Коритняни (UetC 104-8). ◀ Від місц. укр. мадяризму *сабів, сабів, сабів* (род. — *сабова*) “кравець”, що з угор. *szabó* — “т. с.”. За М.Казмиром, угор. п-ще *Szabó* походить від апел. *szabó* — “кравець” і вперше фіксується 1349 р. (Kázmér 957).

Сабович †. 1699: *Szabovits Fedur* — Неліпино (Maksay 573–574). ◀ Місц. укр. адаптація хорв. п-ща *Sabolić* (Leksik 574), основа якого зберігає гіперкоректне *ll*.

Сабовча †. 1687: *з отцом нашим Сабовча вшыялисмо з хащи* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ча(т) від антр. **Сáбов**.

Сáбовчик — Середнє, Гайдош, Доманинці. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від антр. **Сáбов**.

Сáболчій — Олешник. ◀ Угор. утворення з формантом -i від давнього ойк. або макротопоніма *Szabolcs* (Vályi III 295–297). Перша згадка п-ща датована 1479 р. (Kázmér 957).

Населеного пункту *Саболч* нині вже немає. Його назва пов'язана з іменем угор. вождя племені *Szabolcs*, що від слов. *Sobolъсь* (Hajdú 88). Є лише назва *Саболч-Сатмарський комітат* та чол. ім'я *Саболч*, яке відновив у правах поет М. Верешмарті (Ladó 212).

Сабрич †. 1773: кр. *Szabrics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Утворення з суф. *-ич* від антр. *Сабра*, співзвучного з хорв. жін. іменем *Sabra*, що з *Sabrina* (Šimundić 549).

Сава — Чумальово, Велятин, Хуст. 1570: *Laz. Sawa* — Свалява (UciC 53-14); 1572: кр. *Fedor Zawa* — Нан (Bélay 176); 1581: кр. *Gasp. Zawa* — Руське Поле (Bélay 210); 1720: кр. *Lad. Szawa* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. ще 1787: п-ще *Sawa* на Лемк (Красовський 133). ◀ Від кал. чол. імені *Сава* (на півдні Угорщини).

Савай †. 1808: греко-католик, русин *Joannes Szavay* — Марія-Повч (Ud-2 383). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від кал. імені *Сава* або від відомого гідроніма *Сава* (на півдні Угорщини).

Саварин — Довге, Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Sawaryn* — Грабів на Бойк (ЙМ) та Поляни на Лемк (Красовський 133); пол. п-ща *Sawaryn, Sawerin, Sawarzyn* (Rymut II 412). ◀ Від новішого вар. кал. імені лат. пох *Severin*. Пор. рум. антр. *Seaverin*, що від *Sever* (Const 143, 145), співвідносного з укр. іменем *Северин* (ВІЛ 85).

Савасько — Воловиця. ◀ Похідне від укр. чол. імені *Савастян*, що відповідає оф. *Севастян* (Гр IV 560). Пор. ще серб. чол. ім'я *Савасија*, що з *Севастіян* (Грк 175). Укр. чол. ім'я *Савоско* було в Чернігівському полку 1649 р.

Савинець [*Савиниць*], *-ниця* — Мж, Хс, Вн. 1772: присяжний *Demetrius Szavinecz* — Воловець (Удварі-2 306); 1787: п-ще *Sawiniecs* — Хітар, Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Сава*.

Савицький — Страбичово. 1787: п-ще *Савицький* — Стрільбичі, Созань, Н.Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Савич* + *-ський*.

Савич — Ужгород. 1699: кр. *Savicz Marko* — В.Ворота (Maksay 596). П-ще *Savić* популярне в Хорватії (Leksik 581). ◀ Від антр. *Сава* + *-ич* або просто з серб. чол. імені *Савић* (Грк 175).

Савка — Вб, Пр, Уж, Мк, Мж, Хс, Тч. 1358: антр. *Zouka* (!) *hospiter* — ком. Земплин (Nagy-1 302); 1447: *super palio Sawcze* — Перемишль (Smołka II 26); 1720: *Szenye alias Szavka* — Чепя (Szabó 314); 1774: присяжний *Petrus Szavka* — Ганьковиця (Удварі-2 299); 1787: п-ще *Sawka* і *Sauka* — Березка, Височани та ін. села на Лемк (Красовський 133–134). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Савка*, що з *Сава*, *Савелій* (Керста 125). Ім'я

Савка традиційне на Зак. Пор. запис 1698 р. з Рахова: кр. *Dranka Szavka* (Bélay 182).

Савко [зрідка — *Савко*] — Ір, Тч, Вн, Св, Хс, Вл, Вб, Мк. 1773: *Szavko Kozma* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Від чол. імені *Савко*, що відповідає оф. іменному вар. *Сава*.

Савкович — Лісковець. 1787: п-ще *Sawkowicz* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Савко* або *Савка* + *-ович*.

Савкулич — Лінці. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Савкуля* — “дружина Савка” або “дружина Савки”.

Савло — Вел.Геївці. 1290: ... *Saulo lectore* — Ужгород (Nagy-1 34); 1787: п-ще *Sawlo* — Устя Руське на Лемк (Красовський 134). ◀ Від кал. чол. імені *Савелій*, якому в слц. та чес. мовах відповідає *Saul* (Кнаррová 162). Пор. місц. укр. вираз: *ходити од Саула до Павла* (Ужан).

Савлюк — Ужгород. 1781: *Саулюкъ Василь старости* — Вел.Бичків (ПеУрб 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від чол. імен *Савлю* або *Сава*. Пор. ще білор. чол. ім'я *Савлук*, що від *Савелій* (Суднік 39).

Савляк [*Савлэк*] — Рх. Пор. 1819: п-ще *Sawiak* — Топільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Савло* + *-як*.

Савук — Грушово. ◀ Укр. утворення з суф. *-ук* від антр. *Сава*.

Савул †. 1689: кр. *Szavul Pal* — Ділове (Bélay 208). У XVI–XVIII ст. на Мараморощині вживалося й чол. ім'я *Савул*. Пор. 1575: кріпаки *Boriz, Jac., Lad., Sauul Ivano* — Луг на Рх (Bélay 173); 1720: кр. *Szavul Kordis* — Окно-Рахів (Bélay 180). У румунів від цього імені утворювалися п-ща, напр., *Sāvulescu* (Iordan 408). Пор. ще запис 1672 р. із с. Луг *Sisvak Ivan Szavuly* (Bélay 173). ◀ 1. Укр. фонет вар. чол. кал. імені давньоєвр. пох. *Saul* зі вставним приголосним /в/. 2. Менш імовірно, від апел. *осавул* — “давня укр. адміністративно-військова посада” (СУМ V 751).

Савула — Тч. 1819: п-ще *Sawula* — Лаврів, Великосілля на Бойк (ФМ). Ім'я *Савул* є і в болгар (Илчев 436). ◀ Антр. *Савул* у формі род. відм.

Савуляк †. Нині п-ще *Савуляк* побутує на прикарп. Гуц. (Vincenz 230). 1715: кр. *Ge. Szavolyak* (!) — Дубове (Bélay 137); 1787: п-ще *Sawulak* — Уріж на Бойк (ЙМ), Голучків на Лемк (Красовський 134). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Савул* або від *Савула*.

Савчак †. 1618: кр. *Szawczak Iwan* — Біловежа (Mars 99). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Савка*.

Савчик — Драчино, Мукачів. 1363: *Jacobus filius Zouchuk* (!) *de Nempty* і тут же *Zowchuk de Nympty* — В.Німецьке на Ужан (Nagy-1 331);

1819: п-ще *Sawczyk* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Савка або Савко́ + -ик або зі староукр. чол. імені Савчик.

Савчин, -на — Вл, Вб, Мк. 1773: присяжний *Andreas Szavcsin* — Вел. Розтока (Ud-2 303); 1787: п-ще *Sawczyn* — Загутин на Лемк (Красовський 134), Шевченкове, Князівське, Перегінське, Лімна, Сколе та ін. села на Бойк (ЙМ) та на прикарп. Гуц (Vincenz 208). ◀ Від антр. Савка + суф. -ин.

Савчинець [*Савчищць*], -ниця — Вл, Мк. 1674: *Иван Савчинець* — Суха (Сах 73); 1787: п-ще *Szawczyniec* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від антр. Савка.

Савчук — Рх, Тч, Ір. 1787: п-ще *Sawczuk* — Князівське, Ластівка, Лопушанка на Бойк (ЙМ), Лосе на Лемк (Красовський 134), кілька сіл на гал. Гуц (Vincenz 208). ◀ Від антр. Савко́ або від імені Савка + -юк.

Савчур — В.Студений, Н.Студений. XVIII ст.: *Sanczur (!) Danilo* — В.Студений (Dcszö 23). ◀ Від антр. Савка (імовірно, чол.) + атрибутивний суф. -юр, як і в місц. утвореннях *бавчур*, *дівчур*, *Ганчур*.

Сагайдак — Підвиноградів, Виноградів. Крім Зак, п-ще *Сагайдак* відоме й на прикарп. Гуц (Vincenz 528). ◀ 1. Від загальноукр. апел. *сагайдак* — “сумка для стріл”, “лук” (СУМ IX 8). 2. Від п-ща *Сагайда*, представленого в лемк. селах Воля Н. та Воловець (Красовський 134), + -ак. П-ще *Sachajda* походить від пол. діал. *sachajda* — “дівуля” (Rymut II 387).

Саглиця [рідше — Сяглиця] — Ярок. ◀ П-ще нез'ясованого походження. Див. Сяглиця.

Саган — В.Водяне. Пор. 1618: кр. *Iwan Szagani* — Семетківці на Маковиці (Mars 68); 1787: п-ще *Sagan* — Мисцова, Прибишів, Черноріка, Райське на Лемк (Красовський 134), Березок на Бойк (ЙМ). Пор. також п-ще *Sagaj* на Лемк (Красовський 134). ◀ Від бойк. апел. *саган* — “глиняна миска для молока”, “широкий горщик без вух”, “дерев'яний посуд для молока”, “велика каструля” (Он II 200).

Садварій — Ір, Мк, Св, Хс. Перші згадки зафіксовані 1559 р. (Kázmér 957). ◀ Угор. утворення з суф. -і від ойк. *Szadvár*, що в ком. Торна (Vályi III 298–299).

Садіцький [*Садіцкі*] — Онік. Пор. 1715: п-ще *Zadeczki* — Сигіт (Bélay 119). ◀ Від пол. п-ща *Sadyk* (Rymut II 387), мусульм. чол. імені *Sadik* (Smailović 446).

Садóха — Доробратово, Мукачів. П-ща *Sadoch* і *Sadocha* є і в Польщі (Rymut II 387). ◀ Пох. п-ща спірне. 1. Можливо, від заст. кал. укр. імені *Садóф* (ВІЛ 260), збереженого росіянами

як *Садок* (Справочник 452). 2. Не виключене й пох. від пол. п-ща *Sado*, яке Й.Бубак виводить із пол. діал. *sady* — “сідий” (Bubak II 53–54), а Т.Шимундич — від імені *Sado*, що походить із *Sadomir* (Šimundić 451). К.Римут схильний убачати в п-щі слов. апел. *cad* (Rymut II 387).

Сай — Керецькі, Кушниця, Вел.Копаня. Крім Зак, п-ще *Сай* 1787 р. засвідчене в кількох лемк. селах (Красовський 134). У Перемишлі п-ко *Say* згадується 1446 р. (Smołka II 10), а на Зак масово фіксується з кінця XVI ст. Пор. 1600: гор. *Paul. Zay* — Тячів (Bélay 206), 1602: *Zay Ferencz* — Циганівці (UetC 104–8). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сай*, що постало внаслідок редукції ініціального І з повного кал. імені *Ісай*. (Керста 115, Фаріон-3 277, Rymut II 389), як і *Сак*, *Сидір*, *Гнат*, *Ляш* із *Ісак*, *Ісидор*, *Ігнат*, *Ілляш*.

Сайко́ — Мк, Вн. Крім Зак, п-ще наявне на прикарп. Гуц (Vincenz 168) та в Хорватії (Leksik 576). Масові свідчення п-ща *Сайко́* на Зак зафіксовані наприкінці XVII ст. Пор. 1682: *Szajko Roman* — Загорб, *Szajko Lukats* — Дубриничі (UetC 88-59); 1699: *Szajko Prokop* — Голубине (Maksay 576); 1773: *Szajka Andri, Timko* — Річка (ПеПред 310); 1775: п-ще *Szajko* — Вел.Копаня (Szabó 549) і 1691 р. п-ще *Szajko* в с. Чепа (Szabó 314). На пол. землях п-ще *Sajko* згадується 1662 р. (Rymut II 389). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Сайко*, *Ісайко*, що з кал. чол. імені *Ісаія* (Керста 115), тобто так само, як і хорв. гіпок. ім'я *Sajko* (Šimundić 451) чи серб. *Сайко* (Грк 175, 176). 2. Менш правдоподібно, що це ім'я босн. мусульман *Сайко*, яке пох. від повного імені *Saik* (Smailović 451). На Бойк є і п-ще *Сайчик* (ЙМ).

Сайков, -ова — Олешник. Подібні п-ща є в поляків (*Sajkow, Sajków, Sakowicz* — Rymut II 389) та угорців. ◀ 1. Могло виникнути з угор. назви птаха *szajkó* — “сойка” (Kázmér 958). 2. Закарп. п-ще *Сайков* не є угор. Це укр. п-ще *Сайко́* (див вище), свідомо підігнане у ХХ ст. під угор., а заодно під рос. словотвірну модель на -ов.

Сайлер — Мк, Хс, Св. Крім Зак, п-ще *Sajler* є в Хорватії (Leksik 576) та в Польщі (Rymut II 390). ◀ Нім. п-ще *Seiler* походить від співзвучного з ним апел. у зн. “канатник” (Rymut II 390).

Сайчишин †. 1682: *Szajtsisin Hricz* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від місц. укр. андр. *Сайчїха* — “дружина *Сайка*” + суф. -ин.

Сак — Ір, Уж. Крім Зак, п-ще *Сак* представлено на гал. Лемк (Красовський 134), на Бойк (Торчиновичі на Старосамбірщині), на прикарп. Гуц (Vincenz 521) та в Хорватії (Leksik 576). У Польщі п-ще *Sak* згадується 1388 р. (Rymut II 390), 1490: *Микула Сак* — Луцьк

(ССУМ II 316). Перші записи п-ща Сак на півд. схилах Укр. Карпат зафіксовані в XIV ст. Пор. 1335: *Joannis dicti Zaak* — Михайлівці (Nagy-1 100); 1570: п-ще *Sak* — Олешник (Szabó 325); 1672–1696: кр. *Szaka Sors* (!) — Вел. Бичків (Bélay 129); 1715: *Saka Petro* — Ізки (Bélay 155); 1773: присяжний *Mathias Szak* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Сак*, що з давнішого *Исаикий* (Керста 17, Гр IV 56, ВІЛ 65). 2. Пох. від місц. укр. апел. *сак* — “сітка для ловлі риб” чи “сітка для носіння трави” (Он II 200) менш імовірно (Rymut II 390).

Сакайло †. 1720: кр. *Fr., Jo., Lad. Sakajlo* — Чумальово (Bélay 133). Пор. пол. п-ще *Szakajlo* (Rymut II 390). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. *-айло* від дієсл. *сакати*. На Зак *сакати* означає “кричати на когось”, а також “уживати зворотну частку *са* замість *ся*”.

Сакал — Буштино. 1665: кр. *Szakał* — Довге (Bélay 136); 1682: *Szakał Ignat* — Заричово (UetC 88-59). Пор. ще 1686: *Сакал Катрина* — Ізки (Яворск 205); 1742: *Єлена Сакаліха* — Підмонастир (Метрика). ◀ Угор. п-ще *Szakał*, яке в угорців уперше згадується у XV ст. (Kázmér 960), а походить від апел. *szakál* — “борода”, “волосяний покрив на підборідді у чоловіка”.

Сакало — Ділове. 1618: кр. *Szakała Hricz* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87); 1775: *Сакало Борб'ї* — Ділове (ПаПо-3 11). П-ще *Sakała* є і в Польщі (Rymut II 390). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. *-ало* від дієсл. *сакати*. Див. **Сакайло**.

Сакалош — Вн, Ір, Хс, Вб. 1334: п-ще *Zakalus* — Нове Село (Szabó 508); 1342: *filius Nicolai dicti Zakalus* — ком. Земплин (Nagy-1 166); 1550: кр. *Alex Zakalos* — Руське Поле (Bélay 211); 1573: кр. *Zakalos Miklos* — Н. Селище (Bélay 195). Пор. також 1488: фонет. румунізований вар. п-ща *Иван Сакальши* — Сучава (ССУМ II 316). ◀ Давнє угор. п-ще *Szakałlas*, яке походить від апел. *szakállas* — “бородань, бородач” (Kázmér 960).

Сакаль — Св, Пр, Ір, Мк, Уж. 1699: *Szakaly Janos* — Кольчино (Maksay 562); 1699: *Szakaly Ivan* — Голубине (Maksay 577); 1715: кр. *Fr., Jo. Szakalli, Szakally* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Andr. Matti Szakaly* — Липча (Bélay 172); 1720: кр. *Sim. Szakaly* — Керецькі (Bélay 163); 1819: п-ще *Sakal* — Турів на Бойк (ФМ). П-ща *Sakal, Sakaluk* є й у Польщі (Rymut II 390). Пор. також запис 1653 р.: п-ще *Szakoly* — Виноградів (Szabó 423). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *сакаль* — “розбишака” (Кайданово). 2. Фонет. видозміна п-ща **Сакал**.

Сакань †. 1715: п-ще *Szakany* — Тросник (ПеПред 314). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Мож-

ливо, угор. видозміна п-ща *Сакан*, яке є в Польщі (Rymut II 390) та в Угорщині.

Сакач — Солочин. 1602: *Sakacs Timko* — Турички (UetC 104-7); 1685: *Szakacs Jakab* — Ужгород (HodAd 26); 1715: кр. *Ge. Szakacs* — Кушниця (Bélay 170). П-ще *Sakacz* є і в Польщі (Rymut II 390). ◀ Угор. п-ще *Szakács*, яке походить від апел. *szakács* — “кухар”, а фіксується з 1403 р. (Kázmér 959). Крім Угорщини, п-ще поширене в Хорватії (Leksik 576). Апел. *сокáč* “кухар”, але частіше вживається апел. *сокáčка* — “кухарка на весіллі”, належить до традиційних лексем і в деяких південнокарп. укр. говорах (Чопей 355).

Сакмарій — Вел. Лази. 1607: *Zakmari Latzur* — Мал. Березний (UetC 104-8); 1773: кр. *Szakmari* — с. Тимар у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Угор. п-ще *Szakmari* походить від угор. антр. *Szatmári*, а останнє — від ойк. *Szatmár* + формант *-i* (Kázmér 976).

Сакович †. Пор. 1441: *nan Ondrej Сакович* — Вільно (ССУМ II 316); 1720: кр. *Lad. Szakovics* — Ізки (Bélay 255). На пол. землях п-щева назва *Sakowicz* згадується 1390 р. (Rymut II 390). ◀ Від антр. **Сак** + **-ович**.

Сакс — Велятин, Свалява. П-ще *Sachs* є й у чехів. У Польщі антр. *Saks* згадується 1394 р. (Rymut II 391). ◀ Від етн. *сакс* — “саксонець”, “саксонський німець”.

Саксич †. 1602: *Zaksics Andras* — с. Вільшинки (UetC 104-8). ◀ Слов. п-щеве утворення з суф. *-ич* від антр. **Сакс** або *Сакса*. Антр. *Saksa* в Польщі згадується з XII ст. (Rymut II 391).

Саксон — Заріччя, Вел. Ком'яти, Лоза. П-ща *Sakson, Saksoń, Saksun* є й у Польщі (Rymut II 391). ◀ Від етн. *саксон* “саксонець” або від чол. імені *Саксон*, що так само з етн. *Saxon* (Справочник 452).

Сакулич — Вб, Пр. 1787: п-ще *Sakulycz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. андр. *Сакуля* “дружина Сака” + *-ич*. 2. Від давньоукр. чол. імені *Sakula*, що з *Исаикий* (Керста 115), + *-ич*.

Салаган †. 1570: *Joan. Szalagan* — Лохово (UetC 97-29). Пор. 1787: п-ща *Salaga* і *Salaha* — Вислік Вел., п-ща *Salak* і *Salag* — Морохів на Лемк (Красовський 134). П-ще *Salagan* є і в Польщі (Rymut II 393, 540). ◀ Від пол. ос. назви *salaga* — “нікчема”, “волоцюга” (Rymut II 393).

Салада — Вел. Березний 1720: кр. *To. Salada* — Березово (Bélay 127); 1819: п-ще *Salada* — Страшевичі на Бойк та Воля Мигова на Лемк (ФМ). Пор. ще запис 1212 р. з ком. Чонград: *Salad pater Gregorii impetoriis* (RegVar 228), а

також лемк. п-ще *Saladiak* із с. Вільхова за 1819 р. (ФМ). ◀ Від угор. слов'янізму *szalad* — “покільчене зерно”, “пивний солод” (MNTESz III 657) як наслідок зворотного запозичення ос. назви у формі род. відм. В угорців нині функціонує п-ще такої самої етимології *Szalados*, тобто суф. дериват від апел. *szalados*. П-ще зафіксоване 1449 р., а походить від апел. *szalad* — “пивний солод”, “покільчене зерно” (Kázmér 962).

Сáладь — В.Ворота, Воловець. ◀ Правдоподібно, від тієї ж основи, що й Салада.

Сала́й — Н.Солотвина, Ужгород. 1576: п-ще *Szalai* — Туртеребеш (Szabó 528), а 1429 р. там само і п-ще *Sala*; 1704: *Szalai György* — Загаття (HodGens 7). П-ща *Salaj*, *Salujski* є і в Польщі (Rymut II 391). Пор. ще 1787: п-ще *Salujska* на Лемк (Красовський 134) та в Хорватії (Leksik 576). ◀ П-ще *Szalai* серед угорців фіксується з 1406 р., а походить, імовірно, від назви ком. *Zala~Szala* (Kázmér 963).

Саламóн [пишуть — Соломон] — Стрипа. 1219: суддя *Salamon* і *Solomon* — Саболч (RegVar 226). Пор. 1575: кр. *Lad.*, *Pe. Salamon*, а 1605 — кр. *Kosztá Salamon* — Крачуново (Bélay 169); 1787: п-ще *Salamon* — Крижівка на Лемк (Красовський 134). П-ще *Salamon* є у хорватів (Leksik 576) та поляків (Rymut II 392). ◀ Від бібл. імені *Саламон* (оф. *Соломон*).

Салдобоші́й †. 1571: кр. *Zaldbosi Ferencz* — Стеблівка, 1684: руські священники *Szaldobosi György*, *Péter* (Bélay 132). ◀ Угор. прикм. від давньої назви закарп. с. *Száldobos* (суч. укр. с. *Стеблівка*).

Салéй [*Салі́й*] — Тч, Хс. Пор. 1720: кр. *Lad. Szally* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Salej* — Квятонь на Лемк (Красовський 134); 1819: п-ще *Salejow* і *Salijow* — Витвиця на Бойк (ФМ). Пор. п-ща *Salej* і *Salejski* у поляків (Rymut II 390). ◀ Укр. утворення з суф. *-ей* від південнослов. імені *Sala*, що з чол. імені *Salamon* (Šimundić 451, 550, Const 141). П-ще *Sala* згадується 1429 р. в с. Туртеребеш, що в ком. Угоча (Szabó 526).

Салейчик †. 1618: кр. *Timko Szaleiczik* — Варадка на Маковиці (Mars 79). ◀ Від антр. *Салéй* + суф. *-чик*.

Салейчу́к — Теремля, Дулово. ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. *Салéй*.

Сáлко [рідше — Салкó] — Вн, Хс, Тч. 1605: кр. *Szalka Gergelli* — Синевир (Bélay 200); 1676: кр. *To. Szalko* — Нове Барово (Bélay 210); 1692: п-ще *Szalka* — Онік (Szabó 375); 1699: *Ruszin Szalko* — Тишів (Maksay 601). Пор. пол. п-ща *Salka*, *Salko*, *Salka*, *Salkowicz*, *Sało*, що від імені *Salomon* (Rymut II 391). ◀ 1. Імовірно, південно-

слов. або пол. чол. ім'я *Salko*, що відповідає оф. *Salamon*, *Aleksandar* (Šimundić 451, Илчев 438, Rymut II 391). 2. Можливе й угор. пох. від апел. *szálka* — “скалка”, “заноза”, “остюк”.

Салкович †. 1648: *Szalkouich Ihnad* — Н.Ворота (Maksay 539). П-ще *Salković* є і в Хорватії (Leksik 577). ◀ Від антр. *Салко* + *-ович*.

Салович †. 1570: *Nic. Zalowych* — Кольчино (UetC 53-14). ◀ Від південнослов. чол. імені або від укр. чи пол. п-ща *Salo*, що з *Саламон* або з *Савло* (Šimundić 451, Илчев 438, Rymut II 391), + суф. *-ович*.

Салóвка — Міжгір'я. Пор. XIII ст.: *Szalóki Miklós* — с. Тіца Адонь (LchBer 9). П-ще *Salówka* є і в Польщі (Rymut II 391). ◀ 1. Від укр. антр. *Сáло*, що з імені *Саламон* або з апел. *сáло*, + патр. суф. *-овка*. 2. Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Szalóka* (Ladó 212, Kázmér 966).

Салчак †. 1720: кр. *Dem. Szalczak* — Криве на Тч (Bélay 164). Пор. ще 1715: там само кр. *Phil. Szalczuk* (*Szalcsik*). ◀ Від антр. *Салкó* + *-як*.

Самандру́ла — В.Водяне, Вел.Бичків. Пор. 1772: кр. *Simeon, Michael Szmandra* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 115). ◀ Рум. утворення з формантом *-ula* від антр. *Semendra*, що з *Simendru* (Const 144, 43).

Самбі́рський — Ясіня. 1787: п-ще *Samborski* — Тиханя на Лемк (Красовський 134), Хітар на Бойк (ЙМ). Серед поляків поширене п-ще *Samborski* (Rymut II 395). ◀ 1. Від гал. ойк. *Самбі́р* + *-ський*. 2. Менш імовірно, що безпосередньо від давньослов. чол. імені *Самборь* (SvoSta 97), а тим більш — від назви дерева *самбі́р* — (Гр IV 98, Он II 202).

Сáмбор — Луг на Рх. ◀ 1. Від давньослов. імені *Самборь* (SvoSta 97, MalecBud 15, 50, 58), яке в пол. джерелах згадується з XII ст. (Rymut II 394). 2. Від апел. *самбі́р* “гілка червоної верби” (Он II 202).

Самбори́н — Колочава, Негровець. Пор. 1787: п-ще *Samboryna* — Должиця на Лемк (Красовський 134). ◀ Напевно, від катойк. *самбори́н* — “виходець із м. *Самбі́р*”, подібно до п-щ *Колочаван*, *Свалявін*.

Самбу́р [род. — *Самбура́*] — Мал.Раковець, Вел.Раковець. П-ще *Sambur*, як і п-ще *Самбі́р*, є на території Польщі (Rymut II 394). ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Самборь* (SvoSta 97) у говірковому (укаючому) його звучанні. 2. Від укр. діал. вар. назви рослини *самбі́р* (див. *Сáмбор*).

Самкó — Тур'ї Ремети. 1715: кр. *St. Samko* — Горінчово (Bélay 144). П-ще вживане серед запорожців 1649 р. (Осташ-3 558), є серед поляків (Rymut II 393). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Самко*, що відповідає повним іменам *Самуи́ль*, *Самсо́нь*, *Самей* (Керста 136, Гр IV 560).

Самода́й — Буковець. Пор. 1819: п-ще *Sa-muda* — Цінява на Бойк (ФМ); 1217: запис антр. *Samud pater* у ком. Сіладь (RegVar 215). П-ще *Samuda* є і в Хорватії (Leksik 578). ◀ Структура п-ща нагадує давньоукр. п-ка *Самодержа*, *Самохват* і т. ін. Пор. 1473: *Самодержа* (ССУМ II 317); 1676: кр. *Jo. Szatokwat* — Вонігово (Bélay 212). На пол. землях п-ще *Samodaj* зафіксоване 1431 р. (Rymut II 394). Утворене за давньою слов. моделлю займ. + дієсл. на зразок *Симовар*, *Самодур*, *Самосуд*, *Самосій*. Пор. ще суч. рідкісне хорв. п-ще *Samodajev* (Leksik 578).

Саморига [*Саморыга*] — Ір. 1680: кр. *Ge. Samoriga* — Довге (Bélay 136). ◀ 1. П-ще слов. композит. моделі займ. *сам.* + дієсл. (*рыгати* — пол. *rygać, rzygać*). 2. Укр. утворення зі згр. суф. *-ыга* від персоніф. місц. ос. назви угор. пох. *szatár* — “осел” або рум. *samar* — “в’юк”, “в’ючне сідло”.

Самохват †. 1667: кр. *Jo. Szatokvat* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Укр. двоосновне утворення моделі займ. + дієсл. [від *сам* і *хватати*].

Самош †. 1505: шл. *Pe. Zamos* — Хуст (Bélay 150); 1648: кенези *Szamos Ivan, Jeckko* (!) — Підполоззя (Maksay 530); 1699: кенези *Szamos Stephan, Olexa, Fedor* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 534, 585). Таких п-щ багато в Польщі: *Samoschak, Samoś, Samusz, Samuś* та ін. (Rymut II 393). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. вар. чол. імені *Самуїл*, *Самсон* або *Самбір*. Пор. чеч., слц. та хорв. ім’я *Samo* (Кнаррová 161, SSJ VI 147, Šimundić 451, Rymut II 393). 2. Менш імовірний зв’язок п-ща з угор. гідронімом *Szamos*.

Самсонич †. 1648: кр. *Szamszonich Stephan* — Н.Ворота (Maksay 540); 1685: замковий десятник *Samson Andras* — Мукачів (HodAd 26). ◀ Від бібл. імені *Самсон*, яке 1787 р. вживалося як п-ще і на гал. Лемк (Красовський 134). Однак кваліфікувати п-ще як місц. укр. утворення не дозволяє валентність суфікса.

Саму́сь — Вл, Св. Пор. 1787: п-ще *Samus* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. чол. ім’я *Саму́сь* від повного вар. *Самі́йло* (пор. імена такої ж структури *Петрусь*, *Павлусь* та ін). Пор. ще 1648: *Samuzin* (!) *Mark* — Голубине (Maksay 520).

Самчу́к — Солотвина. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Самко́*.

Сан †. 1458: кр. *To. San Panaz* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Напевно, усіч вар. чол. імені *Олександр* (Šimundić 452, Rymut II 395).

Сангрі́т [*Сангрѣт* і *Сангрѣт*] — Н.Грабівниця. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, фонет. спотворене пол. п-ще *Stangret*, що з апел. *stangret* — “візник”, “фурман” (Rymut II 472).

Санда †. 1570: *Alex. Sanda* — Лалово (UetC 97-29). Пор. 1819: п-ще *Sandak* — Великосілля на Бойк (ФМ). П-ще *Sanda* є і в румунів (Iordan 404). Пор. ще 1787: п-ще *Sadowicz* — Ждиня на Лемк (Красовський 135). ◀ 1. Розм. ім’я *Санда*, *Сандо* або *Санду*, якому у хорватів, сербів, молдован та деяких ін. народів Карп.-Дун. регіону відповідає повне ім’я *Александр* (Šimundić 451, Грк 176, ДумбрМик 130). 2. Менш імовірно, що п-ще має стосунок до пол. імені *Sąlomierz*, до нім. двоосновних імен на *Sand-* (Rymut II 396) чи до бойк. згр. апел. *сандыга* — “ледар”, “неповоротка, ледача людина” (Он II 203).

Санде́й [*Сандѣй*] — Мукачів. ◀ Від антр. *Са́нда* + *-ей*.

Санде́ра — Арданово, В.Коропець. 1787: п-ще *Sandera* — Криниця на Лемк (Красовський 135). ◀ Правдоподібно, видозміна кал. імені *Олександр*, етапом якої у XIV–XV ст. був антр. *Sander* (SSNO V 11).

Санета́р — Кобилецька Поляна. — Див. **Синета́р**.

Сани́чко †. 1672: п-ще *Szaniczko* — В.Ком’яти (Szabó 397). ◀ Дериват із суф. *-ко* від давнього антр. *Са́лич*, який понині побутує серед підужгородських угорців, або від пол. п-щ *Sanicz* чи *Sanik* (Rymut II 396). Пор. ще суч. хорв. п-ще *Sanić* (Leksik 579).

Санович †. 1570: *Laur Sanowich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Слов. утворення з патр. суф. *-ович* від усіч. імені *Сан*, що, ймовірно, з *Александр* (Šimundić 452). Пор. також запис імені *Санко* з 1648 р.: *Szanko Krasin* — В.Ворота (Maksay 596) та ін. записи з Марамороша.

Санте́й [*Сантѣй*] — Мала Копаня. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ей* від жін. імені *Santa*, співвідносного з повними іменами *Aleksandra, Krisanta* (Šimundić 550, Справочник 452, 521). 2. Від пол. п-ща *Santa*, яке має як слов., так і герм. задовільну етимологію (Rymut II 397) + *-ей*.

Санче́ла — Дубове. ◀ Утворення з рум. демін. формантом *-ela* від розм. чол. імені *Sanča* або *Sančo* (≅ *Aleksandar* — Šimundić 451). Пор. ще запис 1542 р. з марамороського с. Сачал: *Zanthul Wrsagh* (Bélay 191). Пор. також 1715: кр. *Alex. Sonchal* (!) — Студений (Bélay 145).

Саньо †. 1578: п-ще *Szanio* — Клинове (Szabó 273); 1695: п-ще *Szánya*, а 1715 *Szanyo* — Чепа (Szabó 314). Пор. у поляків п-ще *Sań* за 1402 р., а п-ще *Sania* — за 1445 р. (Rymut II 396). ◀ Від хорв. чол. імені *Саньо*, співвідносного з *Александр* (Šimundić 452).

Санюк †. 1672–1690: кр. *Jo. Szanyuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. *Саньо* + *-ук*.

Сапливий [*Sapliwyy*] — Красна, Н.Ремети. ◀ Від укр. прикм. *сапливий* “задихливий” (Ж-Н 852) або від старопол. *sapliwy* — “той, що дзижчить, гуде, сичить” (Reczek 439).

Сапоранович †. 1659: кр. *Szaporanovicz Havrillo* — Студений (Bélay 145). ◀ П-ще утворене за допомогою патр. суф. *-ович* від незасвідченої антропооснови Сапоран, яка нагадує угор. прикм. *szapor*, що зі слов. “спорий”, “швидкий” та пол. *sapor* — “присмак” (Reczek 439).

Сар †. 1600: городяни *Ge., Mart., St. Saar* — Вишково (Bélay 216). ◀ 1. За М.Казмиром, угор. п-ще *Szár* походить від давньоугор. прикм. *szár* “жовтявий”, “рудий”, “світло-жовтого кольору” чи навіть “лисий” (Kég 971). Імовірно, твірною основою п-ща могли бути й ін. семи цього полісемного слова, як “стебло”, “стрижень”, “вуздечка”, “халява”. 2. Пол. п-ще *Sar*, що з апел. *sar* — “самець сарни”, “цап” (SW VI 302).

Сара †. 1572: *Laz. Sara* — Свалява (UetC 53-15). ◀ 1. П-ще **Сар** у формі род. відм. 2. Пол. п-ще *Sara*, що з апел. *sar* — “самець сарни”, “цап” (SW VI 302).

Сарагола — Н.Солотвина. ◀ 1. Рум. утворення з демін. суф. *-ola* від поширеного в Хорватії п-ща *Saraga* (Leksik 580), де воно виводиться з апел. *saraga* — “оселедець”, а метафорично — “худа жінка”. 2. Від рум. тюркізму *sarahol* “придворний служник султана”, що з тур. *seraxor* — “старший на стайні” (KnicSz 491).

Сарай — Хс, Ір, Св, Вб, Пр. 1605: кр. *Szaraj Jakab* — Рипинний (Bélay 184); 1680: кр. *Gr., Lad. Szarai* — Довге (Bélay 136); 1720: *кром'я Стефана Сарая* — Полянка на Хс (Гаджега-М 201); 1787: п-ще *Saraj* — Присліп, Шандровець, Яблунька на Бойк (ЙМ). П-ща з основою *Сарай* поширені у балк. народів (Leksik 580, Илчев 440). Антр. *Сариевъ* згадується 1500 р. (Туп 378). ◀ 1. Серб. чол. ім'я *Сароје*, яке генетично є гіпок. від етн. *sarahun* — “сарацин” (Грк 176). 2. Пол. п-ще *Saraj* від загальнослов. апел. *saraj* — “стодола” (Rymut II 398). Пор. ще апел. *сарай*, який у мусульм. народів означає “палац” (Reczek 439).

Сарака †. 1715: п-ще *Szaraka* — Нове Село (Szabó 57). Пор. 1775: п-ща *Sarakun* і *Sarachun* — Мушинка і Репедь на Лемк (Красовський 135). П-ще *Sārasi* та споріднені поширені в Румунії (Jordan 407). ◀ Від рум. апел. *sārac* — “бідняк, бідолаха”, “сіромаха”.

Сарафин †. 1699: *Sarafin Stephan* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від хорв. чол. кал. імені *Сарафин* (Šimundić 300), що є еквівалентом гр. і давньоєвр. імені *Serafin* та укр. *Серафим*.

Сарвада — В.Водяне. ◀ Укр. утворення, яке постало шляхом десуфіксації угор. антр. *Szárvádi*.

Сарвадій — Сокирниця, Стеблівка, Хуст. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szárvad*, що в ком. Сер. Солнок (Kázmér 973). Уперше п-ще згадується 1378 р. (там само).

Сарка — Ужгород. 1578: кр. *Fr. Zarka* — Горінчово (Bélay 144); 1676: кр. *Mich. Szarka* — Крайніково (Bélay 174); 1715: кр. *Jo. Szarka* — Драгово (Bélay 169); 1789: *Алексій Сарка* — Колонія у сх. Слч (ПоПо-1 179). ◀ 1. Угор. п-ще *Szarka*, що походить з угор. слов'янізму *szarka* “сорока”. 2. Хорв. гіпок. чол. ім'я *Sarka* або *Sarko*, що з *Cesar, Visarion* (Šimundić 452). 3. Від антр. **Сара** + суф. *-ка*.

Сарканич — Мк, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. укр. андр. *Сирканич* — “дружина **Сарки**”.

Саркович †. 1648: кріпаки *Szarkouich Luca, Ivan, Andri ...* — Поляна (Maksay 534). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Сарка**. Пор. ще подг. п-ще 1604 р. *Sarkanovicz* (Bubak II 55).

Саровський — Свалява. ◀ Від антр. **Сар** або **Сара** + суф. *-овський*.

Сароз †. 1693: гор. *Száráz Istvan* — Вишково (Bélay 217). ◀ Угор. п-ще *Száráz*, що з прикм. *száráz* — “сухий”. В Угорщині перша згадка про п-ще *Száráz* припадає на 1469 р. (Kázmér 971).

Сартіна — Середнє. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Сартор †. 1402: п-ще *Sartor* — Королево (Szabó 381), а 1458 р. там називається відповідна особа не по-лат., а по-угор. як *Zabo*, що в укр. перекладі “кравець”. ◀ Від лат. професійної назви XIV ст. *sartor* “кравець” (Rymut II 399).

Сас — Рх, Хс, Ір. 1370: *Zaz et Lucasium filios Lodmerii divagentes* — Ужан (Nagy-1 367); 1550: кріпаки *Pe., Sim. Zaz* — В.Водяне (Bélay 121); 1600: шл. *Ge. Zaz* — Вишково (Bélay 216); 1672–1696: кр. *Szasz Rusz, Szasz Onofri* — Вел.Бичків (Bélay 217); 1755: *Сасъ Юраш* — Ділове (ПаПо-3 11); 1684: кріпаки *Szasz Lazar, Petras, Stephan* — Рахів (Bélay 182). Крім Зак, п-ще згадується на гал. Лемк 1787: п-ще *Sas* — Височани, Карликів (Красовський 135). Є воно в Румунії, Молдові, Хорватії та в ін. країнах Центр. Європи. У Польщі п-ще *Sas* згадується 1252 р. (Rymut II 399), антр. *Sas(z)* походить з XIII ст. (SSNO V 19), а в Зах. Україні — з 1388 р. (ССУМ II 319). В Угорщині п-ще *Szász* уперше згадується в 1366–1377 р. ◀ Від угор. етн. *szász* — “особа, що належить до трансільв. або до спіських саксонців” (Kázmér 974). У середньовічній Трансільванії лексема **Сас** нерідко вживалася також як власне ос. ім'я.

Сасдумин — Рахів. ◀ Місц. укр. складення з п-щ Сас + Думин.

Сасин, -на — Тч, Вн, Ір. 1705: *Petrus Szaszin* — В.Нересниця (HodOkt 439); 1714: *раб Сасин из Обласки* — Обласка (Сак 96); 1755: *Сасин Якуб* — Ділове (ПаПо-3 11). Тут же і *Сасешокъ Андрѣй*. 1773: кріпаки *Szaszin Ivan, Vaszily* — Келечин (ПеПред 310), 1787: п-ще *Sasyn* — Бітля на Бойк (ЙМ), а п-ще *Sasynczuk* — у с. Дуба (ЙМ). У Сербії антр. *Сасинь* згадується в XIV ст., а в Польщі — з XIII ст. (ГркРеч 169, SSNO V 18). ◀ 1. Від давньослов. етн. *сасин* — “саксонець”, утвореного від *сас* — “саксонець” за допомогою сингулятивного суф. *-ин*, як *волóшин, рýсин, сѣрбин, угрѣн...* 2. Від чол. імені *Сасин*, яке правосл. церква довго вживала як еквівалент до кал. імені давньоєвр. пох. *Сасоній*. В Угорщині п-ще *Szász* уперше згадується в 1366–1377 рр. (Kázmér 399).

Сас-Оринчак [*Сас-Оринчѣк*] — Рахів. ◀ Укр. складення з місц. п-щ Сас та Оринчак.

Сатанич †. 1743: п-ще *Szatanicz* — Чєпа (Szabó 314). ◀ Від апел. *сатанѣ* — “чорт” (Чопей 356) + суф. *-ич*.

Сатмарій — Дунковиця, Перечин, Вел. Лазі. 1691: кр. *Szatmari J.* — Ужгород (HodAd 40). ◀ Угор. п-ще, яке вперше згадується 1428 р. Воно є угор. прикм. утворенням від назви ком. *Satmár* (Kázmér 976).

Сатур — Мал.Березний, Свалява, Кольчино. ◀ Від заст. чол. кал. імені *Сатур*, що з лат. *satur* — “ситий”, “багатий” (ВІЛ 260, Суднік 101, Справочник 454).

Саула [див. — Савула]. Пор. ще запис 1490 р. з м. Сучава: *Илияи Саула* (ССУМ II 320). ◀ Фонет. адаптація давньоєвр. чол. імені *Шаул*, тобто *Савелій* (Rymut II 525, ВІЛ 96).

Сафарин — Бистриця. ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Саварин* під впливом місц. швабської вимови.

Сафронюк — Золотарьово. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від чол. імені *Сафрон*, що відповідає оф. імені *Софрон* (ВІЛ 99).

Сахно †. 1571: *Cozma Zahna* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сахно*, співвідносного з *Сафоній, Софоній* чи якимось іншим іменем на *Са-* (Керста 136).

Сачко [*Сашько*] — Вішка, Люта. 1787: п-ще *Saczko* — Опоpecь на Бойк (ЙМ). Пор. 1213: кріпаки *Boutun, filius Sacicu, Syteci...* — Бан у ком. Красна (RegVar 180), 1487: *пан Млѣчко Сачкович* — Добучини (ССУМ II 320); 1607: *Sathko Ivan* — Кострини (UetC 104-8); 1682: *Szatsko Vaszily* — Заричово (UetC 88-59); 1787: п-ще *Saczkowicz* — Гре-

бенів на Бойк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Saczko* фіксується з XIV ст. (SSNO V 2). ◀ Від антр. *Сак*, що з кал. чол. імені *Ісак*, + *-ко* (Керста 115).

Сачович †. 1682: *Szatsovits Roman* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від серб. чол. імені *Сахо*, співвідносного з повними іменами *Александр, Славольуб* (Грк 176).

Сачок †. 1772: присяжний *Basilius Sácsok* — Веретичів біля Гукливого (Удвари-2 306). ◀ 1. Від антр. *Сак* чи *Ісак* + суф. *-ок*. Пор. ще серб. чол. ім'я *Сахо*, співвідносне з *Александр, Славольуб* (Грк 176). 2. Від місц. укр. апел. *сак* — “сітка для ловлі риби”.

Свадєба — Пр, Уж. Пор. запис XVIII ст.: кр. *Szvadiba* — Ужан (ПеУрб 125); запис антр. 1452 р. з м. Перемишль *Alberto swadzba* (Smolka II 132), а також чес. п-ща *Svada, Svadoš*, які Д.Молданова виводить з ім. *svada* — “сварка”, “суперечка” (Moldanová 222). Пор. ще гал. п-ще XVIII ст. *Свада* (Фаріон-3 278). ◀ 1. Можливо, закарп. п-ще *Свадєба* також від цієї основи. На Зак вживається й ім. *свада* — “сварка”, і дієсл. *сважѣтися* — “сваритися” (Чопей 357), і рідкісний суф. *-єба* (напр., у п-щах *Куцєба, Костелєба*). 2. Більш імовірно, що антр. *Свадєба* є спробою депатронізації п-ща *Свидєбка* та усунення дзекання з пол. п-ща *Swadziebka* — “весіллячко”, що від апел. *swadzba* — “шлюб”, “весілля” (Rymut II 511).

Свалявін — Ір, Мк. 1648: батрак *Szolyovin* (!) *Ivan* — Сусково (Maksay 524). ◀ Від місц. катойк. *свалявін* — “виходець із м. Свалява” (Мк). Знаменно, що давно вживалося й відповідне угор. позначення особи. Пор. 1648: кр. *Szolvay Szava* — Чинадьово (Maksay 521); 1649: кр. *Szolyva* — Микулівці (LehBer 428); 1668: прикм. п-ще *Szolvay* — Онік (Szabó 416).

Свалявський †. 1570: *Fran. Zwalawzky* — Кольчино (UetC 53-14); 1715: *срей Свалявскій Федорь* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Свалява*.

Свалявчик — Зняцьово, Червеньово, Ужгород. ◀ Укр. катойк. від ойк. *Свалява* або *Свалявка*, що на Перечинщині — “виходець із м. Свалява або з с. Свалявка”. Пор. подібне відойк. п-щеве утворення *Туряничик*. Ойк. *Szabalóka* (!) згадується 1704 р. (HodGens 6).

Свалявчук — Кушниця. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від жін. катойк. *свалявка* — “жінка зі *Сваляви*”.

Сват †. 1337: *dom-us Jannis dict. Zuuat* — Михайлівці (Nagy-1 150). ◀ Від укр. терміна свояцтва *сват*.

Свербінка — Забродь. П-ще *Świerzbinka* є і в Польщі (Rymut II 588). ◀ Від місц. укр. назви

хвороби шкіри *свербінка* — “сверблячка” (Ужан).

Свердловіч — Люта, Перечин, Щербовець 1778: п-ще *Swierdłowicz* — Бітля, В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Свердло*, співвідносне з апел. *свердло*. Пор. ще подг. п-ще 1603 р. *Świerlik* (Bubak II 10).

Сверенькó [*Свири́нькó*] — Королево, Чортисово. 1567: родина кенезів *Szverenko* — Голубине (LehBer 94); 1699: *Sverenko Ivan*, син *Szverenko Danko* — Голубине (Maksay 575); 1775: п-ще *Szverenku* — Королево (Szabó 384); 1600: п-ще *Szirinko* (!) — Підгірне (Szabó 445). Раніше антр. *Свири́нькó* та *Свереньок* були відомі і в ін. регіонах Зак. Напр., у с. Вел. Лучки дотепер уживається стара назва вулиці *Сви́ринкóвиця*, але назводавця вулиці вже ніхто не пам'ятає. ◀ Поштовою до виникнення п-ща могла стати місц. укр. назва комахи *цвіри́нок*, яку, поряд із назвами *цвірчóк*, *цвіркун*, *свердан* фіксують дослідники карп. говорів.

Свереньок [*Свири́ньок*], -нька́ — Вн. ◀ Від місц. укр. назви цвіркуна *свири́ньок* (Мк, Ір, Хс). Пор. вар. *цвіри́ньок*, *цвіри́ньчук* (Гр IV 425).

Свереня́к [*Свири́няк*] — Веряця, Королево, Виноградів. ◀ Кн. вар. п-ща **Свереньок**, який постав у міжвоєнні роки. Неофіційно членів родини **Свереняків** (Вн) дотепер називають *Свири́нька́ми*.

Свердловіч — Вб, Пр, Вл. ◀ Того ж пох., що й п-ще **Свердловіч**, але з втратою суфіксального /д/.

Сверчок †. п-ще *Swertziok* — Вел. Березний (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Swersczak*; 1819: *Swirczak* — Мочари на Лемк (ЙМ, ФМ), 1787: п-ща *Swierczak*, *Swierczko*, *Swirszczak* — Явірки, Ванівка та Вислік Вел. на Лемк (Красовський 135). На Бойк в ті часи були поширені п-ща *Swerdan* і *Swerdun* (ЙМ). Пор. ще 1775: п-ще *Svircsok* — Кішгийрче в ком. Саболч-Сатмар (Szabó 391). ◀ Від місц. укр. апел. *сверчóк* — “цвіркун” (Ужан).

Светко †. 1437: кенез *Zan dictus Zwethko* — Коромля (Nagy-1 431). ◀ Рефлексація кореневого (ъ) свідчить про південно- або західнослов. належність твірної основи. Пор. хорв. чол. ім'я *Svetko* (Šimundić 458), болг. ім'я *Светко* (Илчев 442) та ін., що від двоосновних слов. імен моделі *Svetozar*, *Svetoslav* (Majtan-Považaj 231).

Светловіч — Ужгород. ◀ Утворення зі слов. патр. суф. -ович від антропооснови *Светл*. Роль такої основи могли виконати південнослов. гіпок. чол. імена на зразок *Светло*, *Svetla* (Илчев 442, Šimundić 458) або західнослов. п-ща, як чes. *Světel* (Moldanová 223) чи пол.

Światły (SSNO V 376), у яких /ъ/ рефлексується як /e/.

Свид — Тч. 1787: п-ще *Swid* — Спас, *Swiadak*, *Swidowicz* — Погар, *Swidiuk* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ще *Świda* в Польщі фіксують 1398 р. (Rymut II 586). ◀ Від укр. назви виду дерева *свид* — “свидина” (Гр IV 105).

Свіда — Мк, Уж, Ір, Хс. ◀ Від п-ща **Свид** у формі род. відм. На Вл кличку *Свіда* дають кози сивої масті.

Свиндзя́к — Колочава. Пор. пол. п-ща *Świadczak*, *Śwędzik* 1610 р. (Rymut II 585). ◀ Фонет. структура п-ща, зокрема звукосполучення /ин/ на місці передбачуваного /e/ та африката /дз/, спонукає шукати його пох. у поляків. На думку К. Римути (Rymut II 512), такою основою було пол. дієсл. *swędzić* — “лоскотати”, “виділяти сморід”. Отже, це полонізм, як і п-ща *Swędzewic*, *Swędziok* (Rymut II 512) або від діал. дієсл. *świądzić* — “swędzić”, тобто “свербіти” (Rymut II 585).

Свири́ба — Липча, Монастирець, Сокирниця. ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Свири́да** за якоюсь аналогією.

Свири́да — Ір, Мк, Вн. ◀ Від давньоукр. кал. чол. імені *Свири́д*, що зі *Спиридо́н* (ВІЛ 97), у формі род. відм. Ім'я *Свири́да* в такій його формі є і в білорусів (Бірыла-1 155).

Свиста́к — Св, Мк, Пр, Ір, Хс, Тч. 1778: п-ща *Swist* — Рететів і *Swistak* — Смерек на Лемк (Красовський 135); 1715: вдова *Svestyeska* (!) — Ізки (Bélay 155). П-ще *Świstak* у Польщі згадується 1645 р. (Rymut II 591). ◀ 1. Правдоподібно, від апел. *свиста́к* — “свистун”. 2. Від антр. *Свист* + -ак.

Свисту́н — В. Визниця, Мукачів. 1819: п-ще *Swistun*, а 1787 — *Swistunow* — Корчин на Бойк (ФМ, ЙМ). П-ще є і в прикарп. гуцулів (Vinccnz 507). У Польщі п-ще *Swistun* фіксують 1558 р. (Rymut II 591). ◀ Від апел. *свистун*, який у бойків озн. “свистун”, “свисток”, “порожній горіх” (Он II 207).

Сви́тяк †. 1751: *Андрей Сви́тяк* — Нове Село на Вн (Гаджега-Уг 18); 1773: *Szvittyak Ivan* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сві́тя*, співвідносного з назвою верхнього одягу *сві́тя*.

Сви́тян †. 1715: п-ще *Szvityan* — Гребля (Szabó 346). ◀ Від антр. *Сві́тя*, співвідносного з назвою верхнього одягу *сві́тя*, + -ян. Близькозвучні пол. п-ща *Świtak* і *Świtan* походять від пол. апел. *świt* — “світанок”, “досвіток” (Rymut II 591).

Свищó — Вн. 1690: п-ще *Szwiscso*, а 1687 — *Svisztyo* — Олешник (Szabó 325). Пор. ще 1787: п-ще *Swiszcz* — Петруша Воля на Лемк (Красов-

ський 135), Мізунь, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *свиц* у зн. “свистун” або у зн. “порожній горіх з отвором” (Гр IV 107, Он II 207). П-ще *Свиц* є і в гуцулів (Vincenz 507). Однак можливі й ін. пояснення, напр., від старопол. апел. *świscz* — “жартун”, “шельма, пустун...” (Rcczek 500), від апел. *świst* — “свист”, “гострий звук” (Rymut II 391).

Світлик — Ір, Вн, Хс. 1659: п-ще *Szvitlik* — Раковець (Szabó 458); 1668: п-ще *Svitlik* — Сасово (Szabó 481); 1715: кр. *Jon. Szvitlik* — Драгово (Bélay 169); 1743: п-ще *Szvitlik* — Королево (Szabó 334); 1727: сваяц. *Andreas Svitlik* — Нове Село (Лучкай 16. — 202). П-ща *Świtlyk*, *Świtlik* є в Польщі (Rymut II 585). ◀ Давньослов. ім'я, яке давали дітям за зовнішньою ознакою (SvoSta 46). Пор. болг. імена *Светло*, *Светльо* (Илчев 442).

Світлицець [*Світлиць*], -иця — Приборжавське. ◀ Укр. утворення з суф. -иця від антр. *Світла*, яке кореспондує з болг. іменем *Светла*, хорв. іменем *Svetla* (Илчев 442, Šimundić 458) та п-щами *Świtla*, *Świtka*, які є в Польщі (Rymut II 585). Пор. ще чес. жін. ім'я *Světa*, що зі *Světlana*, *Světluše* (Кпаррová 292), а також кличку *Світла* (у вигляді субстантивованого прикм.), яку в Карпатах дають вівці, козі, корові та ін. тваринам світлої масті.

Світлович — Мал.Березний. П-ще *Świtłowicz* є і в Польщі (Rymut II 585). ◀ Слов. утворення, але твірною основою мусила бути чол. назва на зразок болг. імені *Светло* чи хорв. імені *Svetla* (оф. *Svetoslav*, *Svetozar*...).

Світлівський — Синевир. ◀ Від тієї ж укр. основи, що й *Світлович*, + -овський.

Свічка †. 1715: п-ще *Szviczsko* — Олешник (Szabó 325); 1732: *Іоанъ Свѣчка* — Присліп (Сах 77); 1775: п-ще *Szviczka* — Онік (Szabó 376). П-ща *Świczka* і *Świczka* є і в Польщі (Rymut II 587). ◀ Від апел. *свічка* у прямому зн. або в лемк. зн. “бурулька” (RiegerLemk 126).

Свічкэй [*Свічкүй*], -ея — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Свічка*.

Сворда †. 1715: вдова *Fredoricha* (!) *Szvor-dova* (!) — Крайниково (Bélay 174). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, запис спотворений.

Сворінь — Дубриничі. 1751: *грішник Іоанн Сворѣн* — Забродь (Гаджега-Уж 167); 1787: п-ще *Sworniów* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). Серед запор. козаків п-ще *Сворень* зафіксоване 1648 р. (Осташ-3 558). У Польщі є п-ще *Sworzeń*, а п-ще *Sworz* там записане 1394 р. (Rymut II 531). ◀ Від апел. *сворінь* (Гр IV 111) в одному з його бойк. зн., власне “шворінь”, “затичка”, “дерев'яний шип” (Он II 209).

Святиня [*Сятыня*] — Синевир. ◀ Імовірно, давньослов. усіч.-суф. ім'я *Сятыня*, що від двоосновних імен на зразок *Святобор*, *Святополк*, *Святослав* (як *Борыня*, *Добрыня* від *Борислав*, *Добромир*) або безпосередньо від прикм. *святый*. Пор. серб. і хорв. ім'я *Svetina*, старопол. ім'я *Świętoń* та ін.

Севч — див. *Сивч*.

Сег — Хс, Вл. 1530: кр. *Dem. Zegh* — Терново, Вонігово (Bélay 166, 212); 1605: кр. *Ant. Zegh* — Вонігово (Bélay 212); 1773: п-ще *Szegh* — Велятин (Szabó 315). ◀ 1. Угор. п-ще від апел. *szeg* — “цвях”. 2. Угор. п-ще *Szeg* чи його вар. *Szög* уперше фіксується 1520 р., а походить воно від апел. *szeg* або *szög* у зн. “коричневий” (Kázmér 1024).

Сегеда — Вб. П-ща *Segieda*, *Siegeda*, *Siegieda* є і в Польщі (Rymut II 405). ◀ Наслідок укр. адаптації угор. відтопонімного п-ща *Szegedi* (див. *Сегедій*).

Сегедій [*Céredi*], -ія — Св, Пр. 1604: п-ще *Zegedi* — Туртеребеш (Szabó 529); 1740: *Ceredиовъ двурникъ* — Стеблівка (UdAd 79); XVIII ст.: *Mykmityi p. Szegedi Gyorgya* — Велятин (Dezső 30). ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szeged* (Vályi III 330).

Сеглянік — Тюшка, Фанчиково. — Див. *Сиглянік*.

Сегинь †. 1715: гор. *Alex. Szegény* — Хуст (Bélay 153); 1787: п-ще *Segien* — Горянка на Лемк (ЙМ) та *Segin* — Репедь, Суровиця, Тискова (Красовський 135). ◀ Угор. п-ще від апел. *szegény* — “бідний”, “бідолаха”.

Седлакóвич — Виноградів. ◀ Слов. утворення з суф. -ович від чес. ос. назви *Sedlák* або пол. *Siedlak*, апел. зн. якої — “селянин”, “землероб”. П-ще є також у Хорватії та в Чехії (Leksik 583).

Седлар — Королево. 1787: п-ще *Sedlarz* — Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. апел. *sedlár* або чес. апел. *sedlář* — “лимар”, “сідельник”.

Секереш — Мж, Хс, Вн. 1553: гор. *Bl. Zekeres* — Хуст (Bélay 151); 1567: п-ще *Zekeres* — Сасово (Szabó 480); 1605: кр. *Jo. Szekeres* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. п-ще *Szekeres* вперше згадується 1354 р., а походить від апел. *szekeres* — “візник, їздовий, майстер, що виготовляє вози” (Kázmér 984).

Секлейдії [*Cérlııdı*], -ія — Сасово. ◀ Угор. утворення з формантом -i від назви м. *Cegléd*, що в Угорщині (Kázmér 200). Уперше п-ще згадується 1522 р. (там само).

Секленцей †. 1605: кр. *Szeklenczei* — Копашново, 1684 — кр. *Szeklenczei Daniel* — Теремля (Bélay 141, 204). ◀ Угор. утворення з формантом

-i від ойк. *Szeklence* (Vályi III 344), яким угорці іменували укр. село *Сокіртниця*.

Селебінко — Вільхівці-Лазі. ◀ Морф. структура п-ща слов., але пох. основи незрозуміле. Можливо, це перекручений вар. давньоукр. чол. імені *Селивои* + -ко. Пор. п-ще 1787 р. *Salaban* у лемк. с. Войткова (Красовський 134) та п-ще *Seleban* у Польщі (Rymut II 406).

Селеї — Підвиноградів. ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szele*, що в ком. Пешт і Новград (Vályi III 346). П-ще фіксують з XV ст. (Kázmér 897).

Селеман — Н.Селище. 1715: кр. *Lad. Szeleman* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: п-ще *Szeleman* — Рокосово (Szabó 454); 1787: п-ще *Seleman* — Прусик, а п-ще *Selman* — Вислочок на Лемк (Красовський 136). ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Sălăman*, співвідносно з укр. кал. іменем *Соломон* (Const 150), пол. *Selemen* (Rymut II 392) або тат. чол. ім'я *Сэлиман* (Справочник 142). 2. Від давнього місц. демононіма *селемэн* — “злий дух”, “нечиста сила”, що з угор. *szellem* — “т. с.” (ДэжеДел 150), чи від бойк. апел. *селем* — “чорт” (Он II 210) + суф. -ман. Пор. також пол. п-ще *Selman*, яке К.Римут виводить від нім. ос. назви *Selemann*, а ту — від середньовісньонім. апел. *sēle* — “душа” (Rymut II 406).

Селемэн — Свалява, Чинадьово. 1279: королівська людина *Gregorio filio Zelemen* — Півн.Угорщина (Nagy-1 22); 1751: *Георгій Селемен* — Малий Гийрч (Гаджега-Уг 22). П-ще *Selemen* є також у Польщі. К.Римут кваліфікує його як ім'я *Salamon* (Rymut II 406). ◀ 1. Від угор. слов'янїзму *szelemen* — “селемено, поздовжня балка в стелі хати”, що з праслов. *slěmę* (KnieSz 496, Machek-2 553). 2. Від давнього місц. демононіма *селемэн* — “злий дух”, “нечиста сила”, що з угор. *szellem* — “т. с.” (ДэжеДел 150).

Селемон — Синевир, Новоселиця на Мж. ◀ 1. Фонет. вар. молд. діал. імені *Силимон*, що відповідає оф. *Філімон* (ДумбрМик 133). 2. Контамінація рум. кал. імені *Sălămtan* та укр. *Соломон*.

Селехман — Вл, Св, Мк. ◀ Можливо, ім'я араб. пох. *Селих*, що з *salih* — “благочестивий” (Справочник 452), + -ман.

Селіський — Драгово, Кричово. Пор. 1542: п-ще угор. землевласника *Ant. Zelysthey* — В.Селище (Bélay 196); 1605: кр. *Bricc. Szelesthei* — Угля (Bélay 210); 1775: п-ще *Szelisztyei* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. прикм. від назви закарп. села *Селіще* (одне з них біля Хуста, а друге — біля м. Сигіт).

Селіч — Теремля, Тячівські Лазі. ◀ Серб. чол. ім'я *Селич*, похідне від імені *Села*, співвідносного з *Селимир* та ін. (Грк 178, Šimundić 452).

Селмэнський — Руські Комарівці, Н.Солотвина. 1774: *Василій Селеменский* (!) — Дравці (ПаПо-1 169). ◀ Уперше п-ще згадується 1720 р. (Kázmér 989). Прикм. походить від традиційної назви с. *Селменц*, що на Ужан (суч. оф. назва — *Солощи*).

Селянчин, -на — Чинадьово, Воловець. ◀ Укр. утворення з суф. -ин від жін. катойк. *селянка* — “жителька *Села*” або від апел. *селянка*. Пор. ще давньослов. жін. ім'я *Селянка* (Тупиков 463, 743).

Сема †. 1685: *Семовы 2 шивы* — Кам'янське (ЛелПам 228). П-ще *Sema* є і в Польщі (Rymut II 407). ◀ Від чол. імені *Сема* або *Сима*, співвідносного з повним іменем *Семэн*.

Семак — Ір, Вн, Св, Мк. 1443: гор. *Damiani Zetak*, а 1449 — *Ladislai Zetak* — Михайлівці (Nagy-2 442, 443); 1720: кр. *Jo. Semak* — Горінчово (Bélay 144); 1784: п-ще *Szepak* — Чорнотисово (Szabó 339); 1787: п-ще *Semak* — Лупків, Пулави, Чорна Вода на Лемк (Красовський 136), Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. ім'я, яке давали дитині, котра народилася в сім'ї сьомою (SvoSta 49) або семимісячною (Гг 169). 2. Від номена *семак* — “грошова одиниця XVII ст. вартістю 20 срібних копійок” (Ж-Н 860, ДэжеДел 150). 3. Від імені *Сема*, співвідносного з *Семен* (Грк 304, Петровский 354), + -ак.

Семаль — Пр, Уж. На Запоріжжі п-ще *Семаль* існує з 1649 р. (Осташ-3 559). ◀ Укр. атрибут. утворення з суф. -аль, як і місц. укр. апел. *вухаль*, *губаль*, *зубаль*, але точну допрізвищеву семантику його не з'ясовано.

Семан — Уж, Рх. 1618: кр. *Szman* — Н.Поляна на Маковиці (Mars 79); 1778: п-ще *Szman* — Зубенсько, Куляшне, Улюч, Чистогорб на Лемк (Красовський 136). П-ще відоме майже у всіх країнах Карп.-Дун. басейну. ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Семан*, співвідносного з *Семен* та *Симеон* (Керста 126). 2. П-ще *Szman* є і в Польщі. К.Римут інтерпретує його як нім. утворення від ос. назви *Seemann*, що з апел. *Seemann* — “моряк” (Rymut II 407).

Семаніч — Виноградів. ◀ 1. Від андр. *Семанія* — “дружина *Сели*, тобто *Семена*”, + -ич. 2. Менш імовірним є перенесення готового п-ща *Semić*, яке подибується в Хорватії (Leksik 586).

Семанський — Ужгород. ◀ Від антр. *Семан*, що з імені *Семен*, + -ський.

Семач — Руські Комарівці. Пор. п-ще *Semaczek* у Польщі (Rymut II 407). ◀ Імовірно, від антр. *Сема* (≅ *Семен*) + атрибут. суф. -ач.

Сѣмбер [*Сѣмбирь*] — Уж. Пор. 1234: антр. *Sember* — басейн р. Задьва (RegVar 303) та макротоп. *Семберија* в Боснії. ◀ 1. П-ща *Sember, Siember, Symber, Symbor, Siebór, Siąber* є і в Польщі. Пол. ономасти схильні виводити їх від давньослов. імен на зразок *Siąbor, Sambor* (Rymut II 423). 2. Від давньорус. апел. *сѣбрь* — “сусід”, “член однієї громади”, паралелями якого є укр. апел. *сѣбр*, угор. *simbora*, алб. *sëmbër* — “товариш” (Фасмер II 824).

Семедій — Ір, Вн, Мк. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szemed*. 2. Від давньоугор. імені *Szemd*, що з апел. *szem* — “око” (Kálmán 42).

Семѣн [рідше — **Сѣмен**] — Вн, Пр, Тч. 1353: *при томъ бѣль Ссмѣнь* — Перемишль (ССУМ II 337). ◀ Від кал. імені *Семѣн*.

Семенѣць [*Сѣмнѣць*], -нцѣ — Веряця. 1787: п-ще *Semines* — Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Семѣн* + -ець.

Семеній — Виноградів. ◀ 1. Від антр. *Семѣн* + -ій. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szemenye*, що в ком. *Vas i Zala* (Kázmér 990).

Семенівич — Ключарки, Мукачів. ◀ Від антр. *Семѣн* + -ович.

Семенцьо — Ромочевиця. ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Семѣн*.

Семенюк — Рх. ◀ Від антр. *Семѣн* + -юк.

Семенюта — Ужгород. ◀ Здр.-пестл. ім'я *Семенюта*, співвідносне з оф. іменем *Семѣн*. Пор. п-ще **Васюта**.

Семенят †. 1580: кр. *Jo. Zemeniat (Zemaniat)* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Укр. утворення з суф. *-я(т)* від антр. *Семѣн*.

Семера †. 1592: *Makzimo Semera* — Угля (Bélay 210). Пор. ще 1219: *Zemera reus* — ком. Саболч (RegVar 237); 1427: шл. *Zemere f. Dragus* — с. Євд (Bélay 157); 1520: *Szemere Andras* — ком. Берег (LehLel 17). В с. Улич у сх. Слч було й п-ще *Семерчин*. ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені на зразок *Семеринь*, *Семерый*, *Semerko*, співвідносних із *Северинь* (Керста 125). 2. Зникле слов. ім'я *Всемир* (Ковачев 462). 3. Угор. п-ще *Szemere*, зафіксоване 1312 р., що походить від світського угор. імені чи від етн. (Kázmér 990), або від апел. *szem* — “око”, “насінина” (Hajdú 89).

Семига †. 1570: *Lad., Mat. Zemiga* — Н. Ворота (UetC 53-14); 1610: кенез *Fellyko Zemegha* — Буковинка (LehAd III 61). ◀ Від антр. *Сема*, співвідносного з кал. іменем *Семѣн* + -ига.

Семигин †. 1715: кр. *Jo. Semigin* — Ясіння (Bélay 167). Пор. 1787: п-ще *Semigina* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від антр. *Семига* + -ин.

Семійон — Тур'я Поляна. 1607: *Pop Semion Battko* — Костьова Пастіль (UetC 104-8); 1787:

п-ща *Semioniw, Semioniw* — Кальне, Князівське, Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Семионь*, тобто *Семен* (Керста 126). Ім'я *Szemion* часто вживалося і серед закарп. волохів.

Семійон — Вб, Пр, Вн, Хс, Мж. П-ща *Siemion, Simion* у Польщі фіксуються з XIV–XV ст. (Rymut II 569). ◀ Вар. чол. імені *Семен*, уживаний сербами (Грк 178), молдованами (ДумбрМик 141) та деякими ін. сусідніми народами.

Семко [див. **Симко**]. Пор. записи 1772: староста *Constantinus Szemko* — Воловець (Удварі-2 306); 1773: кріпаки *Szemko Iván, Jatzko, Mikula* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від імені *Семен* + -ко.

Семкович †. 1696: кр. *Jo. Szemkovicz* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Семко*. Ім'я *Семко*, тобто *Семен*, вживали також на Гуц. Пор. 1678: *Orosz Szemko* — Боркут (Bélay 130).

Семньон — див. **Семійон**.

Семнянівський — див. **Сем'янівський**.

Семнянський — див. **Сем'янівський**.

Семурник — Тур'я Поляна. ◀ Морф. структура п-ща прозора, але пох. його незрозуміле.

Семчішин — див. **Симчішин**.

Семчіще — див. **Симчіще**.

Семчук — див. **Симчук**.

Сем'янівський [*Семянївський*], -кого — Тч. ◀ Місц. укр. прикм. утворення з патр. суф. *-івський* від чол. імені *Семян*, що є діал. вар. імені *Семен*. Імена *Семян*, *Исемян* уживалися в XVI ст. (Керста 133). П-ща від іменного вар. *Сем'ян*, що від *Семен* чи *Симеон*, відомі у Польщі. Пор.: *Siemian, Siemianic, Siemianik, Siemianiuki* (Rymut II 569).

Сем'янівський — див. **Сем'янівський**.

Сенгетівський — Ужгород, Сторожниця. ◀ Правдоподібно, від якогось мікротоп. + суф. *-ський* або від пол. п-ща *Sengota* (Rymut II 408) + суф. *-овський*.

Сенгіт — Бистриця. Пор. 1787: п-ще *Stangryt* — Полянське на Лемк; 1891 р. п-ще *Sengurin* — Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ П-ще нім. пох.

Сендюк — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від пол. п-щевої назви XIII ст. *Sęda*, що від двоосновного імені на зразок *Sędzimir, Sędzi-sław* чи продовження таких новіших утворень, як п-ща *Sędziuk, Sendziuk* (Rymut II 401), або від ос. назви *sędzia* — “суддя”, яка зазнала укр. фонет. адаптації. П-ще *Sędzia* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 410).

Сенѣвич — Хс, Св. 1567: *Andr. Zenewicz* — Павлово (UetC 53-12); 1572: *Mich. Zenewich* — Суськово (UetC 53-15); 1787: п-ще *Senewicz* —

Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще *Sieniec* у Польщі згадується 1443 р. (Rymut II 420). ◀ Від антр. **Сень** або **Сеньо́** + -евич.

Сенецький †. 1648: *Szeneczky Lukach* — Поляна (Maksa 534). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від антр. *Сенець*, **Сєник** або **Сєнич**.

Сенечко †. 1607: *Senethko Sinko* — Загорб (UetC 104-8); 1787: п-ще *Seneczko* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). Антр. *Sienieczko* у Польщі згадується 1470 р. (Rymut II 420). ◀ 1. Від антр. **Сень(о)** або **Сенько́**, тобто *Семен* або *Арсен*, + -ечко. 2. Безпосередньо від здр. імені *Сенечко* (Керста 126).

Сенеш †. 1772: свящ. *Jannes Szenes* — Рахів (Лучкай-Іс 203). ◀ Угор. п-ще від прикм. *zsenes* — “вугільний”.

Сенига †. 1567: *Matheus Zenyhga* — Н. Ворота (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Сень** або **Сеньо́** + згр.-знев. суф. -ига. Крім суф. -ига, вживався також його вар. -ега. Пор. запис антр. *Seniedzyn* із Ясениці Сільної (ЙМ), що на Бойк.

Сєник [**Сєнек**] — Богдан. 1272: *Stephanus filius Senyg* — Королево (Szabó 272); 1438: шл. *Sandr. f. Szenik* — Вонігово (Bélay 212). Пор. ще 1819: п-ще *Senikow* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сень** або **Сеньо́**.

Сєніна [**Ситіна**] — Ір, Вн, Мк. ◀ Укр. утворення зі здр.-знев. суф. -ина від антр. **Сень** або **Сеньо́**, подібно до п-щ **Гриціна**, **Мигаліна**, **Юріна**, **Яціна**...

Сєнінець [**Сєніниць**], -ниця — Ір, Хс, Св, Вл. 1787: п-ще *Seniniec* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Жін. ім'я **Сєня**, тобто **Ксєня**, + -инець.

Сеніта́р — Бабичі, Ільниця. — Див. **Синета́р**.

Сєніч — Вб, Пр. 1787: п-ще *Senycz* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені **Сєня**, тобто **Ксєня**. У поляків п-ще *Sienicz* фіксується з 1448 р. (SSNO V 65).

Сєнічко — Вонігово. Пор. 1787: п-ще *Seniczkow* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сєнич** + -ко.

Сєнін — Холмовець. ◀ Недавня трансформація укр. п-ща **Сєніна** на рос. кшталт.

Сенко †. 1219: *Senca reus* — Варадин (RegVar 228); 1489: кр. *Ge. Zenko* — Вел. Бичків (Bélay 127); 1449: *Stephanus Zynko* — Тарна (Nagy-2 444); кр. *Szenko Ferencz* — Керецькі (Bélay 163); 1715: кр. *Szenko Waszil* — Рускова (Bélay 188); 1751: *Мирія Сенкова* — Вільшинки (Гаджега-Уж 158); 1787: п-ще *Senko* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені **Сєнко́**, співвідносного з **Арсєн**, **Ясен**, **Семен**... Укр. ос. імена **Сенко**, **Сенько**, **Сенько** в пам'ятках писемності часто згадуються

з XIV–XV ст. (ССУМ II 337). Пор. XVII–XVIII ст.: *Сєнко́въ сит Федор* — Перехресний (Сах 87).

Сенкович †. 1378: *пан Богдан Сенкович* — Перемишль (ССУМ II 357); 1715: кр. *Szenkovics Metr* — Буковець (Bélay 132). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сенко**.

Сенков'ят †. 1618: кр. *Uaszil Szenkowiak* — Медведжий на Маковиці (Mars 60). ◀ Від антр. **Сенко** + патр. суф. -ов'ят.

Сєнтіпал — Горяни, Дравці, Ужгород. ◀ Угор. п-щеве утворення з прикм. *szent* — “святий” та власного імені *Pál* — “укр. — Павло” при несподіваному сполучному голосному -i. На території Угор. королівства у XVIII ст. було вісім ойконімів *Szent Pál* (Vályi III 390–391).

Сєнч †. 1769: свящ. *Basilius Szencs* — Косівська Поляна (Лучкай 17. — 168). ◀ Усіч. вар. п-ща **Сєнча**.

Сєнча — Косівська Поляна. 1607: *Sentho Petro* — Сіль (UetC 104-8). ◀ Давньоукр. утворення з суф. -ча(m) від чол. імені **Сєнь**, тобто **Семен** або **Арсен**.

Сєнчик [**Сєньчик**] — Вб. Пор. п-ще *Sieńczyk* у Польщі (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сєнько́**.

Сєнчолович †. 1649: кр. *Szinczolovicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184) ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сєнча**, ускладненого східнором. формантом -ola.

Сєнь †. 1389: *Szen Laszlo* — Дрисино (LehBer 224); 1605: кр. *Fr. Szen* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від укр. розм. імені **Сєнь**, що із **Семен**.

Сєнько́ [**Синько́**] — Мж, Вл, Св, Мк, Уж, Рх. 1489: кр. *Ge. Zenko* — Вел. Бичків (Bélay 127); 1715: кр. *St. Senko* — Колодне (Bélay 134); 1682: *Szenko Jaczko* — Загорб (UetC 88-59). На пол. землях антр. *Sieńko* зафіксовано 1389 р. (Rymut II 420). ◀ Укр. розм. чол. ім'я **Сєнько**, що співвідноситься з повним іменем **Семен** або **Арсєній**.

Сєньо́. 1689: п-ще *Szenyõ* — Чепа (Szabó 314); 1715: кр. *Mich. Szinyo* — Криве на Тч (Bélay 164). П-ще *Senio* є і в Польщі (Rymut II 420). ◀ Західноукр. вар. чол. імені **Сєнь**, що відповідає оф. **Сємєн**.

Сєньчик — Вб. 1787: п-ще *Senczyk* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Sieńczyk* у Польщі (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сєнько́**.

Сєню́к — Ясіння, Лазівщина. 1672: п-ще *Seniuk* — Мізунь, Небилів, Тур'є на Бойк (ЙМ), Бліхарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені **Сєнюк**, що з **Сєнь**, тобто **Семен** (Керста 126).

Сеняк †. 1715: кр. *Andr. Szenjak* — Рипинний (Bélay 184). У Польщі п-ще *Sieniak* згадується 1420 р. (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. Сень.

Сепливчак [*Сьпливчак*] — Загорб. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -чак від місц. діал. прикм. *сыпливий* — “сиплий”, “приглушено-хриплий” (Ужан). 2. Від угор. апел. “*szepló*” — “ластовиння”.

Сербайло — Вн, Уж. ◀ Від місц. апел. *сербайло* — “той, що *сербас*, тобто *сьорбас*”. Пор. лемк. п-ще 1787 р. *Serbalik* у с. Рихвальд (Красовський 136).

Сербак — Чорнотисово. 1715: п-ще *Szerbak* — Фанчиково (Szabó 330). П-ще *Serbak* є і в Польщі (Rymut II 410). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від етн. *серб*. Модель із суф. -ак у закарп. етнонімії активна. Пор. *австріяк*, *гуцуляк*, *пімак*, *русак*, *товтяк*, *слезак*...

Сербин, -на — Заричово. Пор. 1675: *архімандрит Михаил Сербин* — Мукачів (Лучкай 14. — 255); 1715: п-ще *Szerbina*, 1720 — *Serbin*, а 1743 — *Szerben* у с. Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Serbin* — Мичківці, Прусик на Лемк (Красовський 137) (тут же і *Serbiniak*). ◀ Від етн. *сербин* — “серб”.

Сервицький [*Сервіцький*] — Ужгород, с. Камійонка у сх. Слч. ◀ 1. Прикм. від назви монашого ордену *сервіти*, який діяв у середньовічній Угорщині, або назва донації *servita* за службу в Угорщині. 2. Можливо, від чес. п-ща *Servit*, але не з апел. *servitek* — “обрус”, як це намагається показати Д.Молданова (Moldanová 207).

Серегола — Стрипа, Худльово, Невицьке. ◀ 1. Імовірно, від кал. імені *Сергій*, у рум. його звучанні. Пор. давній рум. антр. *Sîrgul* (Const 144). Ім'я *Сергій* ніколи не належало до популярних у Карпатах, але й не було цілком чужим. Пор. запис 1646 р. з с. Н.Визниця: *Андрей Серга из жсоною своєю гафою* (ПаПо-3 24). 2. Від антр. **Серига** + східнором. формант *-ola*. 3. Фонем. видозміна п-ща **Сарагола**.

Середá †. 1772: кр. *Jaczko Sereda* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97); 1773, 1775: п-ще *Szereda* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 289, 319). П-ще *Sereda* і похідні від нього поширені в Польщі (Rymut II 584). ◀ Від назви дня тижня *середá*.

Середник [*Серэнік*] — Загорб, Жорнава. XVIII ст.: кр. *Szerednik* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1787: п-ще *Serednicki* — Кінське на Лемк, Опака, Терло — на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ще *Serednik* (Rymut II 584). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від прикм. *середній*,

але яке зн. (просторове, часове, ойконімне чи якесь інше) було базовим при утворенні цього п-ща, нині з'ясувати важко.

Середняк [*Середнік*] — Ясіння, Ужгород. П-ще *Seredniak* є і в Польщі (Rymut 584). ◀ Напевно, від апел. *середняк*, але допрізвище зн. його з'ясувати неможливо.

Середняпський — Н.Солотвина, Руські Комарівці, Ужгород. 1773: кр. *Szerednyanski Sandor* — Часлівці (ПеПред 322). Латинізований вар. п-ща зафіксований 1648 р.: *Stephanus Archidiaconus Sztrednensis* (Лучкай 14. — С. 186), а угор. вар. *Szerednyei* — 1580 р. (Kázmér 1005). ◀ Від назви села *Serédnc*, що на Ужан.

Серенчі †. 1516: свящ *Joannis Szenchy (!) de Bobolista* — Щасливе (LehAd II 484). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Серенчівці* (суч. оф. назва села *Щасливе*) або від ойк. *Szerencs*.

Серенчівський †. 1680: свящ. *Szenciovski Elias* — Лохово (Лучкай-Іс 34). ◀ Укр. прикм. від давнього місц. ойк *Серенчівці* (суч. назва села — *Щасливе*).

Серига †. 1618: кр. *Jaczko Szeriha* — Ладомирова на Маковиці (Mars 58). ◀ Імовірно, пол. п-ще *Sierzega*, що від апел. *sierzega* — “гостра трава” (Rymut II 422).

Серигаза †. 1653: *Ідиш Серигаза* — Ком'яти (ПаПо-1 157). ◀ П-ще є укр.-угор. гібридом, перший компонент якого — імператив від укр. дієсл. *срати* в II особі однини, а другий — угор. лексема *ház* — “хата, дім”.

Серигун †. 1618: кр. *Szerihun Óleksza* — Н.Комарник на Маковиці (Mars 63). ◀ Укр. утворення з атрибутив. суф. -ун від антр. **Серига**.

Сэрнич — Черногорова. ◀ В основі п-ща лежить місц. укр. лексема *сэрна* — “сарна” + суф. -ич. Однак п-ще утворене не безпосередньо від назви тварини *сэрна*, а від ос. назви *Срна*, яка у сербів стала чол. іменем (Грк 184). Пор. ще хорв. п-ще *Srnić* (Leksik 608).

Сернюк — Присліп, В.Водяне. ◀ 1. Імовірно, від назви самця козулі *сернюк* (Ж-Н 862). 2. Утворення з суф. -юк від серб. чол. імені *Срна* (Грк 184).

Серняк — Ужгород. 1787: п-ще *Serniak* — Бортне, Перегримка, Явірник на Лемк (Красовський 137). ◀ 1. Від лемк. апел. *серняк* — “самець сарни” (RiegerLemk 112, 116). 2. Від антр. *Срна* (див. **Сернюк**) + суф. -як.

Серпюк, -пкá — Кошельово, Розтока. 1570: п-ще *Szerepko (!)* — Горбок (UctC 97-29). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Српко*, що з етн. *Срп* (тобто серб), + -ко (Грк 184). 2. Менш імовірним є зв'язок п-ща з назвою давнього знаряддя праці *серп*.

Сёршун — Кальник, Копинівці, Хуст. Пор. 1567: п-ще *Zerechien* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від укр. діал. назви комахи “шершень”. Пор. бойк. *серсень* (Он II 211), середньозакарп. *шершун*, західнозакарп. *шарицун* і т. ін. П-ще *Saršon* і *Šaršon* є й у чехів, але вони пов’язують його з дворучним мечем (Moldanová 226). Пор. також п-ща *Szerszoń* і *Szerszuń* у Польщі (Rymut II 536).

Серю́га — Грушово, Тересва. Пор. 1682: *Szirugh Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59); Пор. 1787: п-ще *Serylak* — Павлокома на Лемк (Красовський 137). ◀ 1. Правдоподібно, утворення з суф. *-юга*, як ім. *дрімлюга*, *волоцюга*, *хануга*, від відповідних дієсл. Пор. суч. гуц. антр. з цією основою: *Сіран*, *Сраняк*, *Серуна*, *Серію* (Vincenz 470). Можливо, до цього гнізда належить п-ще 1600 р. *Szirinko* — Підгірне (Szabó 445). 2. Усіч.-суф. утворення від давньослов. двоосновного імені *Sirostlaw* (Rymut II 420).

Серяга †. 1646: *Андрей Серяга из жопою своєю гафою* — Н.Визниця (ПаПо-3 24). Пор. пол. п-ща *Sieraga* та *Sieraga* (Rymut II 420). ◀ 1. Правдоподібно, від тієї ж основи, що й **Серю́га**, лише з суф. *-яга*.

Сестра †. 1696: *Szavol Sesztra* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Правдоподібно, усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені на зразок *Siestrzemił* (Rymut II 426).

Сива́к [На Ужан здебільшого вимовляють як *Сива́к*] — Вб, Пр, Уж, Ір, Св, Вн. 1570: *Lauren Zywak* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1715: кріпаки *Gr.*, *Lad.* *Szivak* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Sivak* — Сушиця, Бережок, Мшанець на Бойк, Вислік, Дубрівка Руська на Лемк (ЙМ). П-ще *Siwak* зафіксоване на Подг у XVIII ст. (Bubak II 61). У Польщі п-ще *Siwak* згадується 1797 р. (Rymut II 428). ◀ Від апел. *сива́к* — “сива, посивіла людина” (Ж-Н 862, Чопей 361), як і *біла́к*, *синя́к*, *червеня́к*, причому не лише в укр., але й у сусідніх слов. мовах (Žabska 87, SW VI 87).

Сиванич †. 1751: *парох Василій Сиванич* — Перечин (Гаджега-Уж 156); 1751: *парох Симеон Сиванич* — Розтока (Гаджега-3 10); 1787: п-ще *Sywanicz* — Топільниця на Бойк (ЙМ), п-ще *Siwanicz* — Розтоки, Хревт на Лемк (Красовський 137). ◀ Укр. утворення з метр. суф. *-ич* від місц. п-ка *Сива́ня* — “сивоволоса жінка”.

Сивицький †. 1707: п-ще *Sziveccki* — Іршава (LchBer 319). ◀ Від антр. **Сивич** + *-ський*.

Сивич †. 1572: *Joan Zéwuch* — Свалява (UetC 53-15). Пор. лемк. п-ща 1787 р.: *Siwanicz*, *Siwiesc*, *Siwiecki*, *Siwy*, *Sivik*, *Siwulicz* (Красовський 137–138). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від субстанти-

вованого жін. антр. **Сіва**. Пор. у Польщі чол. антр. *Siwa* (Rymut II 428).

Сівка — Теково. 1704: кр. *Szōke Pal* — Горонда (HodGens 16); 1773: п-ще *Szōke* — Ачад у ком. Уточа (ПеПред 319). Пор. 1787: п-ще *Siwkuł* — Бережок на Бойк (ЙМ). П-ще *Siwko* є й у Польщі (Rymut II 428). ◀ 1. Від закарпатоукр. клички вола білої масті *сівка* (Чопей 361). Пор. ще давньослов. чол. ім’я *Сиво* (Ковачев 466). 2. Зворотно запозичений угор. слов’янізм *szōke* — “блондин”.

Сівній [Сьівній] — Вл. Пор. пол. п-ща *Siwniak*, *Siwnicki* в Польщі (Rymut II 428). ◀ 1. Від укр. прикм. *сивній* — “рясний” (Ж-Н 863). 2. Наявність голосного /ы/ в корені п-ща схиляє до думки, що п-ще *Szōny* (а воно в угорців зафіксоване 1658 р.) утворене від угор. ойк. *Szōny*, що в ком. Комарно (Kázmér 1027).

Сивоу́с [зрідка — *Сиво́вс* чи навіть *Сиво́вз*] — Мж. ◀ Давньоукр. двоосновний нечленний прикм. *сивоу́с* — “сивовусий”, створений за моделлю *білоу́сий*, *чорногу́зий*...

Сивохо́вп — Перечин, Заричово. П-ще відоме з XVIII ст. також у Гал (Фаріон-3 281). Особа під іменуванням *Siwocholp kraunik* у 1648 р. згадується в “Жерелах до історії України-Руси” (IV 45). ◀ Як і п-ще **Сивоу́с**, п-ще с давньоукр. двоосновним означенням моделі “прикм. + нечленний прикм.” з інтерфіксом /-о-/. Першим компонентом є прикм. *сівий*, а другим — нечленний прикм. від місц. укр. діалектизму *ховп* — “жмут”, “пасмо”, “пелех”. Модель має паралелі майже в усіх суч. слов. мовах (ЭССЯ VIII 41). Отже, етимон п-ща — “сивоховпий”, тобто “той, у кого у волоссі сивий ховп”.

Сивохо́п — Дубриничі, Ярок, Барвінок. Пор. 1787: п-ще *Sywochor* на Льв (Фаріон-3 280). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Сивохо́вп**.

Сиву́лич — Мк, Уж. XVII–XVIII ст: *назя Сивуличка* — Ужок (Сах 85). Пор. 1787: п-ще *Sywilicz* — Дністрик на Бойк (ЙМ), *Sivulicz* — Вільшня, Тилява на Лемк (Красовський 138). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. п-ка *Сиву́ля* (див. **Сиву́ля**).

Сиву́лька — Чинадьово. ◀ Від антр. **Сиву́ля** + суф. *-ка*.

Сиву́ля — Довге, Мукачів. Пор. подг. п-ща кінця XVIII ст. *Siwula* і *Siwulak* (Bubak II 61, Rymut II 428). ◀ Від апел. *сиву́ля* — “стара людина” (Ж-Н 863), бойк. знев. *сиву́ля* — “стара дівка” (Он II 242, Гг 169). Лексема *сиву́ля* в Укр. Карпатах вживається також як кличка сивої корови й назва для відповідного виду гриба.

Сивч — Мк, Уж, Св. 1221: *Seucha de villa Tilos* — ком. Боршод (RegVar 262); 1525: шл. *Lad.*

Zyws — Хуст (Bélay 150); 1567: гор. *Zewcz Janos* — Ужгород (HodAd 48); 1648: *Szöcs Janos* — Чинадьово (Maksay 521); 1699: *Szűcs Demeter* — Сусково (Maksay 581). ◀ 1. Від угор. діал. *szöcs* (літ. — *szűcs*) — “кушнір”. 2. Від болг. демін. імені *Сивчо*, що від імені *Сиво* (Илчев 448, 452).

Сигляк — Уж. 1787: п-ще *Sychlak* — Н.Яблунька, *Syhlak* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Суф. утворення від бойк. апел. рум. пох. *сiгла/сeгла* — “густий ліс”, “гірський ліс”, “смерековий ліс” (Он II 213). Отже, *сигляк*, імовірно, — “житель лісу”.

Сиглянік — Мж. 1787: п-ще *Sychlanik* — Дністрик на Бойк (ЙМ), *Syglanik* — Скородне на Лемк (Красовський 138). ◀ Від місц. укр. *сиглянік* — “той, що живе в *сиглі*” (пор. рум. *sihlă* — “густий молодий ліс”).

Сигутський †. 1603: *Андрій Сигутській* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Прикм. від традиційної місц. назви міста *Сигут* (оф. *Мараморош-Сірем*).

Сідор — Вб, Св, Ір, Мк, Вн, Тч. 1607: кенези *Szidor Hricz, Stefan* — Сидоровиця біля Сваляви (HodAd I 160, HodGens 25); 1605: *Roman Szidor* — Вад (Bélay 139); 1772: присяжний *Joannes Szidor* — Руське (ДэжеДел 309); 1787: п-ще *Sydor, Sidor* на Лемк (Красовський 138). ◀ Від кал. імені *Сидор*.

Сидора — Костилівка, Розтока, Рахів. 1715: кр. *Szidora Alexa* — Берсана (Bélay 129). У Польщі також є п-ще *Sidora* (Rymut II 323). ◀ П-ще **Сідор** у формі род. відм.

Сидоран — Мж, Вл, Св, Мк. ◀ Від антр. **Сідор** + -ан.

Сидорівич — Ужгород. 1649: *Lad., Luc., St. Szidorovicz* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Sydorovicz* — Скальне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сідор** + -ович.

Сидорчак — Ужгород. 1787: п-ще *Sidorczak* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Сидорко* або *Сидорець* + -як.

Сидоряк — Рх. 1787: п-ще *Sidorak* — Погар, Лопушанка, Грозова, Залокоть, Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сідор** + суф. -як зі ствердінням фонемі /р/ під рукою угор. конскриптора.

Сидун — Ірлява, Андріївка, Чабанівка. 1213: *Sedun de combustione domus* — Бан у ком. Сіладь (RegVar 163). Пор. п-ща *Sedun, Siedun* і *Siedun* у Польщі (Rymut II 413). ◀ 1. Від апел. *сидун* — “той, що *сидить* на сталому місці” (Гр IV 118). 2. Укр. утворення з суф. -ун від серб жін. імені *Сида*, що з *Персида* або *Сидонія* (Грк 304).

Сидунчак — Мала Мартинка. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сидунко* або від

андр. *Сидунка* (< *Сидун*). 2. Твірною основою могло стати також чол. ім'я лат. пох. *Сидон* (Majtán-Považaj 87).

Сідур [див. **Сідор**]. 1699: *Szidur Fedur* — Свалява (Maksay 569); 1772: присяжний *Georgius Szidur* — Підгород (Удварі-2 305). ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Сидор*. П-ще *Sydur* є і в Польщі (Rymut II 513).

Сійка — Худльово. ◀ Від усіч. вар. якогось чол. імені на -сей, як *Єлисей, Алексей, Онусей* (Керста 122), з місц. діал. звуженням кореневого голосного /e/ до ступеня /и/, + суф. здрібності -ка або -ко.

Сійкай — Горонда. ◀ 1. Від **Сійка** + -ай. 2. Угор. утворення від антр. **Сійка** + патр. формант -і.

Сійкель — Визниця, Горонда. Перші письмові згадки п-ща *Székely* з'явилися в 1308 і 1443 р. (Kázmér 982). 1508: шл. *Cl. Zekel*, а 1550 — *Sim. Zekel* — Хуст (Bélay 150); 1548: п-ще *Zekel* — Виноградів (Szabó 421); 1602: *Zekel Marko* — Циганівці (UetC 104-8); 1567: вл. *Székely Antal* — Клинове (Szabó 271). ◀ Від угор. етн. *székely* — “трансільванський угорець”.

Сійп †. Угор. п-ще *Szép* відоме з 1346 р. (Kázmér 1001). 1649: гор. *Szép* — Мукачів (LehBer 440); 1715: п-ще *Szép* — Тросник (ПеПред 314). ◀ 1. Слц. чол. ім'я *Sepp*, співвідносно з *Jozef* (Majtán-Považaj 87). 2. Угор. апел. *szép* — “гарний”, “вродливий”.

Сійпій [*Cúyni*] — Богдан, Усть-Чорна, Теково. ◀ 1. Від п-ща **Сійп** + угор. патр. суф. -і. 2. Угор. гіпок. ім'я *Szepe(ke)*, співвідносно з іменем *József* (Ladó 175).

Сікора — Давидково. 1607: *Sikora Demeter* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1715: кр. *Alexa Szikora* — Горінчово (Bélay 144); 1773: присяжний *Stephanus Szikora* — Мала Розтока (Удварі-2 303). Можливо, що лексему треба вбачати також у записі антр. 1217 р. *Sekur et Lotomas liberis* в ком. Бігар (RegVar 213). ◀ Фонет. вар. п-ща **Сікора**, яке походить від західнослов. назви птаха *sikora* “синичка”, або безпосередньо від західнослов. п-ща *Sikora*, яке на пол. землях фіксується з XIV ст. (Rymut II 423).

Сікюра [*Cikúra*] — Н.Грабівниця, Синяк, Жнятино. ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Сікора**.

Сікюринець [*Cikúринець*], -нця — Вл. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Сікюра**.

Силак †. 1682: *Szilak Mihaly* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від місц. укр. *силак* або слц. *silák* — “силач” (Гр IV 119).

Силибінка — Вільхівці, Добрянське, Тячівські Лази. ◀ Припускаємо, що п-ще могло

постати внаслідок діал. адаптації кал. імені *Сели-вон* + -ко.

Силимóнка — Велятин. ◀ Від молд. чол. імені *С'илимон*, що відповідає оф. *Филимон* (ДумбрМик 133), + -ка. Пор. давньоукр. чол. ім'я *С'елимонъ* (≠ *Силованъ* — Керста 125).

Силянйк — Лисичово, Рокосово. ◀ Від серб. чол. імені *Сильан*, що з *Силован* (Грк 179), або укр. заст. імені *Силян* (ВІЛ 260, Румут II 15) + -ик. Пор. чол. антр. *Силъ* у Сучаві за 1492 р. (ССУМ II 344).

Силянчин, -на — Мочола-Хутір. ◀ Фонет. вар. п-ща *Селянчин*.

Сим — Чинадьово. 1567: *Laz. Siet* — Свалява (UetC 53-12); 1787: п-ще *Sym* — Граб на Лемк (Красовський 138). ◀ Від заст. укр. чол. імені *Сим*, що з *Симеон* (ВІЛ 260).

Сіма — Іза, Липецька Поляна. 1535: *Mate. Suma* — Сокирниця (Bélay 194); 1605: кр. *Lucas Szima* — Бардешті (Bélay 125); 1715: кр. *Szima (Sima) Geörgj, Peter Simeon* — Мал.Бичків (Bélay 130); 1787: п-ще *Sumo* — с. Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сима*, співвідносного з повним іменем *Симеонъ* (Керста 126). Чол. ім'я *Сима* на Зак вживалося у XVIII ст. (Bélay 212) і пізніше.

Симак — Іршава, Білки, Свалява. 1678: кр. *Simak Vaszil* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від антр. *Сим* або *Сіма* + -ак. 2. Безпосередньо від серб. чол. імені *Сима*, що з *Симеон* (Грк 179).

Сіман — Мукачів. Пор. 1787: п-ще *Symanko* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Сіма* або *Сим* + -ан. 2. Безпосередньо від серб. чол. імені *Симан*, що з *Симеон* (Грк 179).

Симбрило †. 1570: *Luc. Zimbrillo Presbiter Rutenus, Fran. Zimbrilla* — Цимбрилово (нині у складі с. Белебово — UetC 93-29); XVI ст.: кенез *Zimbrilla* — Симбрилово, що на захід від с. Чинадьово (LchBer 806). ◀ Від давньої місц. ос. назви *симбрíло*, яка містить той же іменний суф. -ило, що й *Добрíло*, *Негрíло*... Спорідненими цієї назви є рум. *sîmbraș, sîmbra* — “супряга”, “супряжник”, що у буков. гов. озн. “наймит”, у гуц. *симбрила* — “заробіток”, “плата за найману працю”, “служба у когось”, “наймитування” (Гг 170), а у бойків — “оплата натурою за річну працю” (Он II 213). На Вл *сембрíля* — “плата вівчареві за догляд овець”.

Симерчик †. 1699: *Szemersek Olexa* — В.Ворота (Maksay 597). ◀ Від антр. *Сéмер* або неза-свідченого *Сімер* + -чик. Пор. запис 1219 р. з ком. Саболч: *Zemer Reus* (RegVar 237).

Сими́га †. 1704: *Szimiga Kuzma* — Биковець на Мк (Hodgens 28). ◀ Від антр. *Сіма* + укр. згр. суф. -ига.

Сими́ган — Чумальово. ◀ Від антр. *Сими́га* + суф. -ан.

Сі́мик — Св, Мк. 1749: на *Андрея Сими-кового* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1773: присяжний *Gregorius Szimik* — Солочин (Удварі-2 304); 1787: п-ще *Symik* — Мокре на Лемк (Красовський 138). ◀ Від антр. *Сіма*, що з кал. імені *Симеон* або *Гарасим*, + -ик.

Сі́минець [*Сі́мишиць*], -нця — Вел.Копаня. Пор. 1819: п-ще *Semines* — Тершів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Сіма* + -инець.

Сими́ник †. 1697: кр. *Sziminek Ferencz* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від антр. *Сі́миш* (< *Сіма* + -иш) + -ик.

Сими́рчак †. 1648: *Pavel Szimirchak* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Імовірно, від місц. ойк. *Сімірь* (Ужан), а точніше від відповідного катойк. *сімірчак* — “виходець із с. *Сімірь*”. В угорців з 1406 р. фіксується п-ще *Szemerei*, яке виводять із ойк. *Szemere*, що представлене на Ужан, у ком. Боршод та ще в кількох комітатах (Kázmég 991). У поляків антр. *Siemierz* зафіксований 1448 р. (SSNO V 59).

Сими́рччик — Горонда, Жнятино. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від катойк. *сімірч(і)ш* — “виходець із с. *Сімірь*, що на Пр”. Пор. аналогічні п-щеві утворення *Сваля́вчик*, *Туря́нчик* та ін.

Сі́міши́нець [*Сі́мішишиць*], -нця. 1715: кр. *Jo. Simiczinicz* (!) — Горінчово (Bélay 144); 1751: *Лука Сі́міши́нец* — Монастирець (Гаджега-М 197). ◀ Від андр. *Сі́мі́ха* — “дружина *Сі́ми*” + -инець.

Сі́міон †. 1672: *Syimjonis Andreka* — Ясіння (Bélay 166); 1715: кр. *Jo. Szimjonu* — Н.Селище (Bélay 195); 1733: из *Иваномъ Симиономъ* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 34). ◀ Від чол. імені *Сі́міон*, яке в XVII ст. широко вживали на Гуц та в прилеглих до неї регіонах. Пор. 1678: кр. *Nik Szimjon* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1696: вдова *Sophia Szimjonicha* — Луг (Bélay 173); 1678: кр. *Szimjoncsul* — Ясіння (Bélay 167). Пор. ще болг. чол. ім'я *Сі́міон* (Ковачев 469).

Сі́мкани́нець [*Сі́мканишиць*], -нця — Осій, Ільниця. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Сі́мкани́я* — “дружина *Сі́мкани́*”.

Сі́мкани́ч — Ір, Хс, Мж, Вн, Пр. 1682: кріпаки *Szimkanits Kuzma, Matyi; Szimkanitys Fedor* — Вільшинки (UetC 88-59); 1819: п-ще *Semkanicz* — Лавочне (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Сі́мкани́я* — “дружина *Сі́мкани́*”.

Сі́мкó — Уж, Вб. 1437: ос. назва *Сі́мко* — Сучава (ССУМ II 344); 1682: *Szimku Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59); 1707: *Сі́мковъ сын на имя Кузма* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1720: кр. *Timóth*

Szimko — Добрянське (Bélay 177); 1775: кр. *Szimko* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Симкó*, співвідносного з кал. іменем *Симеóн*.

Симкóвич — Пр, Уж, Ір, Вн, Хс. 1615: кенез *Andr. Szimkovics* — Воловець (LchAd-3 66); 1678: кр. *Szinkovics* (!) *Szimjon* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Симкó**.

Симкóвський — Ворочово. ◀ Від антр. **Симкó** + кн. суф. -овський.

Симкóulich — Дравці, Ужгород. XVIII ст.: *Szimkulics* — Ужан (ПеУрб 125); 1819: п-ще *Szymkulicz* — Липа на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Симкóуля* — “дружина **Симкá**”.

Симнянóський — див. **Сем’янівський**.

Симович †. 1750: *сын Симеона Симовича з Михайловець* (Гаджега-Уж 161). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сим** або **Сима**.

Симога †. 1682: *Szimoga Szimko* — Туриця (UetC 88-59); 1692: *Ioannes Simoga* — Мк (Лучкай 16. — 60); 1762: *отець Ілія Симога парох* — Підполоззя (Сах 89); 1751: *парох Андрей Симога* — Сімирки (Гаджега-Уж 60). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. -ога від антр. **Сима** або **Сим**, тобто імені *Симон*.

Симодéйко — Лохово, Черевці, Кальник. 1773: присяжний *Mathias Szémodéko* — Лохово (ДжеДел 291). ◀ Пох. п-ща нечітке. Можливо, має стосунок до антр. 1214 р. з ком. Бігар: *Symond pater centuriones* (RegVar 187). Однак більш правдоподібно, що це фонет. вар. п-ща **Самодéйко**.

Сімон — Ужгород. 1751: *Георгій Симон* — Часлівці (Гаджега-Уж 60); 1751: *Гавріил Симон* — Діброва (Гаджега-М 179). ◀ Від непопулярного нині кал. імені *Симон*.

Симотянко †. XVII ст.: *селянин Симотянка* — Старе Село (Микитась 34). ◀ Укр. утворення з двоморф. суф. -янко від лемк. антр. 1787 р. *Setota*, тобто імені *Сема* (Красовський 137).

Симóчка — Олешник. 1685: *Симóчко... три ливы* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Від п-ща **Симóчко** у формі род. відм.

Сімочкó — Пр, Мк, Св. €16324: п-ще *Szimosko* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Від антр. **Симкó** + здр. суф. -ко.

Сімочок, -чка — Тур’ї Ремети. ◀ Від антр. **Симкó** + -ок.

Сімуліга — Іза. 1684: кріпаки *Szetuliga Andre, Ivan*, а 1696: кр. *Alex. Simulyga* — Рахів (Bélay 182). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. -ига від антр. *Симул* або *Семул*, співвідносних з іменем *Сима*, *Сема*. Пор. споріднені п-ща 1448: *Pyesh*

Simuloni — Перемишль (Smolka II 47); 1787: п-ще *Semuloni* — Чистогорб на Лемк (Красовський 137).

Симóлик [*Сімулит*] — Хс, Тч. Мк. 1715: кр. *Demeter Szimulik* — Іза (Bélay 157). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ик від рум. антр. *Simule* (Jordan 416). Рум. ім’я *Simul*, співвідносне з *Симеон*, у Марамороші фіксується з XVII ст. (Bélay 134, 135).

Симóрник — Старе Давидково, Чопівці. ◀ Вар. п-ща **Семóрник**, але пох. твірної основи до кінця не з’ясоване.

Симчéра [рідше — **Сімчера**] — Ір, Мк. ◀ Укр. утворення зі згр. суф. -ера від антр. **Симкó**.

Сімчик — Ір. 1787: п-ще *Simczyk* — Королево (Красовський 138). ◀ Від **Симкó** + -ик.

Симчйна — Мк, Ір, Св. ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. -ина від **Симкó**. Пор. ще серб. імена *Симча*, *Симче*.

Симчйра — Червеньово. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Симчéра**.

Симчйшин, -на — Вел.Березний, Ужгород. ◀ Укр. утворення з пос. суф. -ин від андр. *Симчйха* — “дружина **Симкá**”.

Симчйще, -ща — Худльово, Горяни. ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. -ище від антр. **Симкó**.

Симчó, -ча — Пр. ◀ Від здр.-пестл. імені *Симчó*, що від *Симко*, як і **Ів́анчо**, **Юрчó** та ін.

Симчóк — Ужгород. Від антр. **Симкó** + -юк. Пор. аналогічне утворення 1715 р. з суф. -чак: кріпаки *Isak, Jo... Simszak* — Н.Руна (Bélay 185).

Синак †. 1649: кр. *Nic. Szinak* — Ізки (Bélay 155); 1672–1696: кр. *Szinak Vaszil* — Вел.Бичків (Bélay 155). Пор. ще 1403: *вѣра п. Сина Бырлича* — Сучава (ССУМ II 345). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від молд. чол. імені *Сина*, співвідносного з гр. *Συνέσιος*, представленого у грамотах XV ст. (ССУМ II 409). 2. Від хорв. кал імені *Sina*, співвідносного з *Simeon* (Šimundić 453), + -ин.

Синдзю́к — Водиця, Грушово, Пор. 1787: п-ще *Sendziut* (!) — Вислочок на Лемк (Красовський 138). П-ща *Sędziuk, Sendziuk, Sędziak, Sędza* є і в Польщі (Rymut II 401). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ща *Sendzia*, наявного у гуцулів (Vinccsz 529), а останнє — від гуц. полонізму *сэндзя* — “суддя”.

Синевир †. 1720: кр. *Lad. Szinaver* (!) — Тересва (Bélay 205). Пор. суч. болг. п-ще *Синевирски* (Илчев 450), який, напевно, пов’язаний з топ. *Синевир*. ◀ Закарп. ойк. *Синевир* став п-щем, імовірно, усіченням угор. прикм. форманта -i. Отже, проміжним етапом мусив бути угор. прикм. *szinevéri*, тобто “синевирський”.

Синевич — Ір. ◀ Суч. вар. п-ща постав після Другої світової війни на основі п-ща *Синьович*, а останнє — з імен *Сень* або з *Сеньо*.

Синетар [*Синетарь*] — Ір, Мк, Св. ◀ Етимологія п-ща спірна. 1. На думку Г.Стрипського (“Літературна неділя”. — 1941. — С. 80), марамороська лексема *синетарь* — рум. і походить від рум. апел. *sunator* — “сопілкар”. 2. П-ще могло виникнути також на основі бойк. *сенатарь* — “керівник” (Он II 270). 3. Від апел. *сипітарь*, який на Ір, напр., у с.Довге, озн. “багатий вівчар”. 4. У народі ще пам’ятають *сенетарів*, які виготовляли і продавали *сімету*, тобто “синій барвник”. Пор. давньорус. *синета* — “пряжа, тканина синього кольору” (Срезн III 355). 5. За Є.Желехівським (Ж-Н 864), *сімета* — це “синій ліс”. Вважаємо, що в нашому випадку йдеться про апел. *синетарь*, який ще в XIX ст. В.Чопей засвідчив на Зак у зн. “маляр” (Чопей 362).

Синик †. 1715: кр. *Pe. Szinikiw* — Келечин (Bélay 162); 1787: п-ще *Synik* — с. Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від терміна спорідненості *сынъ* або від співзвучного з ним молд. кал. імені *Сина* (ССУМ II 345) + *-ик*.

Синіця — Келечин, Онік, Іза. 1618: кр. *Szinicza Iwan* — Біловежа на Маковиці (Mars 99); 1715: кр. *Szinicza Janos* — Іза (Bélay 157); 1773: кр. *Szenetza (!) Petro* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Synica, Sienica* — Вишоватка, Граб, Котань, Ожина на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Від назви птаха *синіця*. 2. Від бойк. ботанічного номена *синіця* — “волошка” або від медичного номена *синіця* — “синець” (Он II 214).

Синичак — Ужгород. 1787: п-ще *Synczak* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Синіця* або від *Синик* + суф. *-як*.

Синічка — Уж, Мк, Тч. 1787: п-ще *Senyczka* — Дубрівка Руська на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Від антр. *Синіця* або *Синик* + *-ка*. 2. Від здр. назви птаха *синічка*.

Синка †. 1715: *Jo. Sonka* — Колодне (Bélay 134); 1661: кріпаки *Sonyko Dan, Gavrilla, Jur, Mihailo* — Рускова (Bélay 188). ◀ Напевно, давньоукр. чол. ім’я *Сына* в його здр.-пестл. формі, яке пов’язане з повними іменами на зразок *Синезіс, Синетос* (ССУМ II 409).

Синко — Вл, Св. 1437: кр. *Wayzo Synko filius* — Коромля (Nagy-2 341); 1648: *Sinko Hrich (!)* — Голубине (Maksay 526); *Szinko Boricz (!)* — Підполоззя (Maksay 529); 1682: *Szinku Mattyi* — Буківцьова (UetC 88-59); 1715: *Jo. Szinku* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Припускаємо, що п-ще того ж пох., що й антр. *Сіник*. Пор. ще давньоукр. чол. ім’я *Синко*

(Керста 345, ССУМ II 345), яке у XVII ст. вживалося також на Зак (Maksay 541).

Синкович †. 1773: *Joannes Szinkovics* — Підмонастир (Кінах 132). ◀ Від антр. *Синко* + суф. *-ович*.

Синкулич — Чорнотисово, Заричово. 1682: *Szinkulits Vaszily* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Синкуля* — “дружина *Синка*” 2. Від чес. п-ща *Sinkula* (Moldanová 29) + *-ич*.

Сіновець [*Сьіновець*], *-нівця* — В.Грабівниця. ◀ Від слц. або пол. апел. *synoves* — “племінник” або від укр. діал. *сьіновець* — “син” (СУМ IX 184).

Сінович †. 1572: *Dem. Zenouich* — Свалява (UetC 53-15); 1772: присяжний *Joannes Szinovics* — Стройно (Удварі-2 305). ◀ Від антр. *Сын* + суф. *-ович*.

Синчина †. 1696: кенез *Szincszina Szimko, Mihaly* — В.Ворота (Maksay 395). ◀ Укр. утворення зі здр. суф. *-ина* від антр. *Синко*.

Синчолович †. 1649: кр. *Szinczolovicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Сеньчола*, на якому позначився рум. вплив.

Синька — Н.Бистрий. 1437: кр. *Paulus Synka* — Войнятина (Nagy-2 340). ◀ Видозміна п-ща *Синко* або *Сенько*.

Синько — Мж, Вл, Хс, Тч. 1437: кр. *Zeynko* — Ремети у сх. Слч (Nagy-2 339); 1787: *Synko* — Дубна на Лемк (ЙМ). ◀ Новіший фонет. вар. п-ща *Сенько*.

Синькович — Мж, Ір. 1787: кр. *Senkowicz* — Красна, Мисцова на Лемк (Красовський 137). ◀ Від антр. *Синько* + *-ович*.

Синькулинець — Н.Ворота. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Сенькулинець*.

Синьо [ор. — *Синьом*] — Тч, Хс. 1715: кр. *Mich. Szinyo* — Криве (Bélay 164); 1757: п-ще *Senio* — Чорнотисово (Szabó 339); 1787: п-ще *Senio* — Баниця, Мокре, Надоляни на Лемк (Красовський 137). ◀ Від місц. розм. вар. чол. імені *Сеньо* (оф. *Семен*).

Синьовицький †. 1715: кр. *Mich. Czinyoviczki* — Драгово, вл. *Andr. Szinaviczkai* — Кимпулунг (Bélay 169, 149). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Синьовідське*.

Синьчак — Зняцьово. ◀ Від антр. *Синько* + *-як* зі звуженням кореневого голосного /e/ в позиції перед пом’якшеним *нь*.

Синява †. 1715: декан *Michael Syniawa* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Правдоподібно, ойк. *Синява*, яких в Україні щонайменше п’ять, став п-щем.

Синяк — Білки, Осій, Оріховиця. 1715: кр. *St. Szinyak* — Новоселиця на Мж, *Lad. Szinjak* — Тюшка (Bélay 147, 209); 1787: п-ще *Syniak* —

Семичів, Гнила, Н. і В. Яблунька на Бойк (ЙМ); 1715: кр. *Andr. Senjak* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Від апел. *суняк*, який в Укр. Карпатах озн. і медичне поняття, і вид гриба, і вид риби (Гр IV 121, Он II 214, Владыков 230, Чопей 362). 2. Фонет. видозміна п-ща *Сеняк*, що від імен *Сень* або *Сеньо*.

Сиринча †. 1751: п-ще *Szirincsa* — Тросник (Szabó 473). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *сиринча* — “щастя”. 2. Можливо, безпосередньою твірною основою для п-ща стало угор. іменування засновника закарп. села *Серенчівці*, що на Мк (суч. оф. назва — *Щасливе*).

Сирітка [*Сирютка*] — Чинадьово. 1645: *Демко Сѣротка* — Горінчово (Яворск 203). ◀ 1. Від антр. *Сирота* + суф. -ка. 2. Від здр.-пестл. апел. *сирітка* — “дитина без батьків” чи в якомусь ін. його значенні.

Сирота — Мукачів. 1654: кр. *Szirota Jonas*, а 1694 — *Sirota Stephan* — В. Водяне (Bélay 121); 1671: кр. *Szirota Tomas* — Буштино (Bélay 132); 1787: п-ще *Sirota* — Страшевичі на Бойк (ЙМ), *Sierota* — Гладишів на Лемк (Красовський 138). У поляків п-ща *Sirota* і *Sirotko* засвідчуються з XV ст. (SSNO V 80), а на Подг — 1689 р. (Вубак II 59). ◀ Від апел. *сирота* — “особа, що втратила батьків”, або в якомусь ін. його значенні (СУМ IX 202).

Сиротяк — Н. Бистрий, Міжгір'я, Мочолахутір. 1787: п-ще *Syrotiak* — Сколе, Славське, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сирота*.

Сирохман — Уж, Мж. 1720: кр. *Lad. Szirokmai* (!) — Присліп (Bélay 181); 1755: *Сирохман Іван* — Ділове (ПаПо-3 11); 1775: *гавріиль сирохманъ* — Присліп (Сах 98); 1787: п-ще *Syrochman* — Луковиця, *Sirochman* — Волосянка на Бойк (ЙМ). Крім Зак і Прикарпаття, п-ще побутує також у сх. Слч, а у гуцулів — у вигляді *Sorochman*, *Sorochmaniuk* (Vincenz 499). ◀ Від бойк. апел. *сирохман* — “сирота”, “круглий сирота”, “самітна людина”, “бідняк” (Он II 215, Чопей 362). Апел. *сырохман* на Зак зафіксований щонайменше з 1772 р. (Джедел 160).

Сирюг †. 1682: *Szirugh Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юг(а) від дієсл.основи *сир/сер/ср*. Пор. ще п-ща прикарп. гуцулів із цим коренем: *Sran*, *Srańek*, *Serun*, *Serylo*, *Seryneńko* (Vincenz 470). 2. У Польщі є п-ща *Seruga*, *Sieruga*, *Szeruga*, але К. Римут вважає, що вони походять від пол. апел. *szaruga* — “дощ”, “негода” (Rymut II 524).

Сисак [*Сысак*] — Буштино. 1618: кр. *Szidak Iwan* — с. Чернина на Маковиці (Mars 86); 1720:

кр. *Rihor Szizak* — Синевир (Bélay 201). П-ще *Сисак* також поширене у сх. Слч та у селах Вислік Вел., Ждиня, Мисцова, Снітиця на гал. Лемк (Красовський 138). ◀ Від укр. діал. апел. *сысак* — “сосун” (Гр IV 123, СУМ IX 470), “ягня, поросля, яке ще ссе” (Он II 216). Пор. ще бойк. п-ще 1787 р. *Sysun* (ЙМ).

Сіта, -ти — Вел. Бистрий, Майдан, Вишково. П-ще *Sita* є в Хорватії (Leksik 593) та Польщі (Rymut II 427). ◀ Імовірно, від серб.-хорв. *сита* — “комиш”, “ситник”, “оситняк”. Можливо, п-ще пов'язане з давньою ос. назвою кр. *Sytecí*, записаною 1213 р. в с. Бан, що в ком. Красна (RegVar 163), та з п-щем 1787 р. *Sytciow* — с. Майдан на Бойк (ЙМ).

Ситан †. 1715: кр. *Andr. Szitan* — Вел. Бичків (Bélay 129). П-ще *Sitan* та похідні від нього є і в Польщі (Rymut II 427). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Сіта* + -ан. 2. Менш правдоподібно, що безпосередньо твірною основою п-ща став серб.-хорв. прикм. *ситан* — “дрібний”.

Сітар [*Сітарь*, рідше — *Сімарь*] — Мж, Пр, Хс, Вн, Тч. 1715: кр. *Paul. Szitar* — Чумальово (Bélay 133); 1772: кр. *Thomas Sitar* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 121). У Польщі п-ще *Sitarz* зафіксоване з XIV ст. (SSNO V 82). ◀ Від укр. апел. *сітар* — “майстер, що виготовляє сита, ситник” (СУМ IX 206).

Сिताш †. 1692: п-ще *Szitas* — Дівичне (Szabó 354); 1719: п-ще *Szítás* — Велятин, а 1773 — Добра (Szabó 357, ПеПред 317). ◀ Угор. п-ще, еквівалентне укр. апел. *сітар*.

Ситко †. 1648: *Sitko Mihaly* — Бистра (Maksay 523). У Польщі п-ще *Sitko* фіксують 1389 р. (Rymut II 427). ◀ Можливо, демінутив від апел. *сіто*.

Сітник — Кушниця, Ужгород. 1449: сел. *Zythnyk* — Кривоштяни (Nagy-2 445); 1820: п-ще *Sytnik* — Веремінь на Лемк (ФМ). П-ще *Sitnik* є і в ін. регіонах Польщі (Rymut II 427). ◀ Від апел. *сітник* — “майстер, що виготовляє сита”.

Сич †. 1618: кр. *Szicz Wancza* — Чернина на Маковиці, кр. *Szicz Iwan* — Курова на Маковиці (Mars 85, 95); 1772: староста *Paulus Szics* — Сусково (Удварі-2 305). На території Польщі п-ще *Sycz* фіксується 1551 р. (Rymut II 513). ◀ 1. Правдоподібно, від укр. назви птаха *сич*. 2. Можливо, від бойк. персоніфікованої назви гадюки *сыч* (див. Он II 216).

Сичак [*Сычак*] — Кайданово. 1787: п-ще *Syczak* — Бітля на Бойк (ЙМ), п-ще *Sicz* — Селиська на Лемк (Красовський 139). П-ща *Syczak*, *Syczko*, *Syzyuk* побутують у Польщі (Rymut II 513). ◀ Від антр. *Сич* + -ак.

Січик [Сьічик] — Жденьово, Свалява. ◀ Від антр. *Сич* + *-ик*.

Сичкун [Сычкун] — Пилипець. ◀ Від андр. *Сычка* — “дружина *Сыча*” + атрибут. суф. *-ун*. Проміжним етапом на шляху від *Сича* до *Сичкуна* міг бути також антр. *Сичко* або *Сичок*. Пор. 1489: шл. *Zechko f. Naan* — В.Вишава (Bélay 219); 1787: п-ще *Seczok* — Гладишів на Лемк (ЙМ).

Сичув †. 1682: *Szicsu Vaszily* — Смерекова (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Sycz* — Барвінок, Городок, Ситниця, Чертіж на Лемк (Красовський 138). ◀ Місц. укаючий еквівалент загальноукр. присвійноприкм. утворення *Сичів*.

Сівач — Арданово, Дунковиця, Іршава. ◀ Від апел. *сівач* — “сіяч” (Ж-Н 862, Гр IV 125).

Сівич — Перечин. ◀ На місц. ґрунті етимологія цього слов. п-ща не має однозначного пояснення. Можливо, воно є наслідком спонтанної фонет. мадяризації укр. п-ща *Сивич* або ж принесене з Хорватії (Leksik 593).

Сівогóp — Ярок. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Сивохóвп*, яка відбулася під угор. впливом.

Сігетій [Сігеті], *-ія* — Вн, Ір. 1547: п-ще *Szigeti* — Добросілля (LchBer 69); 1775: п-ще *Szigeti* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Угор. п-ще *Szigeti* утворено від ойк. *Sziget*, що в комітатах Бігар і Мараморош (Vályi III 405–406). Перша письм. згадка п-ща в Угорщині зафіксована 1396 р. (Kázmér 1007).

Сідак — Вл, Св, Вб, Хс, Вн. 1819: п-ще *Sidak* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Siedak* і *Sedak* у Польщі (Rymut II 413). ◀ 1. Від місц. апел. *сідак* — “дошка для сидіння” (Чопей 388, Ж-Н 867, Гр IV 125), “сідало для курей” (Karaś 139), “стілець, який використовують пастухи при доїнні овець” (Он II 217). 2. Від жін. імені *Сіда* (див. Сідей) + *-ак*. Пор. ще 1778: п-ще *Sidan* — с. Волосате на Лемк (Красовський 138).

Сідей [Сідей] — Мж, Тч, Хс, Вн, Св, Рх, Мк. 1574: п-ще *Zide*, а 1628 — *Sidaj* (!) — Черна (Szabó 306); 1682: *Sidii Petro* — Сімирки (UetC 88-59); 1715: кр. *Jo. Szide* — Кричово (Bélay 146); 1715: кріпаки *Koszt.*, *Lad. Szidej* — Синевир (Bélay 200); 1763: *раба Одомя Сїдейка* — Колочава (Сах 71). ◀ Від рум. жін. імені *Сіда*, що з імені *Persida* + *-ей*. У словаків ім'я *Side* співвідноситься з *Sidonia* (Majtán-Považaj 221), а у хорватів та сербів — із *Desideria*, *Isidora*, *Kasida* (Šimundić 532, Грк 304). Пор. ще 1583: шл. *Elizabeth Sydy* — Сигіт (Bélay 197).

Сідейович †. 1715: кр. *Jo. Sideovicz* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. Сідей. Пор. ще 1682: *Sidovitsk* (!) *Olexa* — Ставне (UetC 88-59).

Сідин †. 1720: кр. *Luc. Sziden* (!) — Синевир (Bélay 201). ◀ Від того ж жін. імені *Сіда*, що й Сідей, + суф. *-ин*.

Сідич †. 1648: *Sideich Vasil*, *Sideich Danko* — Латірка, а 1699 — *Sidecz* (!) *Pavel* (Maksay 54). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Сіда* (див. Сідей).

Сідлак — Мк. Пор. 1570: *Mart. Szitlak* (!) — Колодне на Ір (UetC 97-29). ◀ Від апел. *сідлак* — “старожил” (Ж-Н 867).

Сідлар [Сідларь], *-ря* — Ільниця, Осій. Пор. 1787: п-ще *Siedlarz* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *сідларь* — “сідельник”. Пор. апел. *сідляр* (Грк IV 125).

Сідор — див. Сідор.

Сідоран — див. Сідоран.

Сідун — Мк, Уж, Вн. Пор. 1213: ос. назва *Sedun* — Бан у ком. Красна (RegVar 163); 1343: шл. *Sidon* (!) *Miklos* — с. Саловка (LchBer 709); 1787: п-ще *Sidun* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща неоднозначна. 1. Лексикографічно незасвідчене укр. утворення з суф. *-ун* від дієсл. *сідати*, тобто “той, що сідає, сидить”, як і ім. *брехун*, *говорун*, *мовчун*... Пор. п-ща *Siedun*, *Sieduń*, а також *Sedun* на території Польщі (Rymut II 413). 2. Утворення з суф. *-ун* від прикм. *сідуй* — “сивий”, як і *білун*, *веселун*, *довгун*... 3. Найменш імовірно, що п-ще зі слц. чол. імені лат. пох. *Sidón* (Majtán-Považaj 221) або хорв. гіпок. чол. імені *Sida* чи *Sido* (оф. *Desiderij*, *Isidor*, *Sidonij* — Šimundić 452) + суф. *-ун*.

Сійка †. 1720: кр. *Lad. Szijka* — Ляховець (Bélay 178). ◀ Від укр. діал. назви птаха *сійка* — “сойка” (Ж-Н 867, Он II 217).

Сіка — Люта, Вішка. 1648: *Sika Sticz* (!) — В.Ворота (Maksay 549); 1655: *Sika Peter* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Sika*, *Syka* — Сушиця, Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Сіка* або *Сіко*, які є усіч. вар. повного імені *Олексій* (Гуц, Буковина). 2. Від бойк. співзвучної назви птаха *сіка* — “чорний дятел” або риби — “коблик”. У першому випадку йдеться про фонет. зміну в назві птаха *сойка* через вар. *сійка*.

Сікан — Черногорова, Мирча. 1715: кр. *Jo.*, *Luc. Sikan* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1787: п-ще *Sikanow*, а 1819 — п-ще *Sikan* — Семичів та Шевченкове на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. Сіка.

Сікіта — Уж. ◀ Імовірно, від антр. Сіка + рідкісний формант *-іта*. П-ще *Sichita* є і в румунів (Jordan 414).

Сікóra — Хс, Ір, Мк, Рх. 1607: п-ще *Sikora* — Вел.Березний (UetC 604-8); 1648: *Sikora Fetyko*, *Simko* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. 1787: бойк. п-ще *Sikorski* в с. Сможе та п-ще *Sikorycz*

у с. Ільник (ЙМ). На Подг п-ще *Sikora* фіксується з 1619 р. ◀ Від західнослов. назви птаха *sikora* — “синиця”. Малоймовірно, що воно пов’язане з подільським *сіко́ра* — “осокір”.

Сікса — Ужгород. 1758: *Федур Сѣксув з братом Василем* — Раково (ПаПо-1 172). ◀ Від гал. діал. *сікса* чи *сікса* — “той, що мочить під себе” (Галицько-руські народні приповідки. — XXVII. — С. 91).

Сікса́й — Старе Давидково, Виноградів. 1646: п-ще *Sixau* (Szabó 372). ◀ 1. Від укр. п-ща **Сікса** + суф. -ай. 2. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Szikszo*, наявного в комітатах Абауй та Гевеш (Kázmér 1010).

Сіку́линець [*Сіку́линиць*], -ниця — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від андр. *Сіку́ля* — “дружина **Сіки**” або від п-ща *Sikula*, яке на Подг зафіксоване 1793 р. (Bubak II 60) і має таку ж етимологію, як і **Сікса**.

Сіку́ра — Ужгород. ◀ Відозміна п-ща **Сіко́ра**.

Сіла́дій [*Сіладі*] — Уж, Мк, Хс. 1600: гор. *Mich. Zilagi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Перша письм. згадка цього угор. п-ща зафіксована 1424 р. П-ще утворене від топ. *Szilágy*, що в ком. Саболч (Kázmér 1011).

Сі́лбер — Черногорова, Розтоцька Пастіль. ◀ Нім. п-ще від апел. *Silber* — “срібло”.

Сі́лва́й [після Другої світової війни частіше пишуть **Сі́льва́й**] — Мукачів, Сусково. 1775: кр. *Szilvai* — Вилоч (Szabó 514). ◀ Угор. п-ще *Szilvai*, утворене від ойк. *Szilva*, що в ком. Шариш (Vályi III 412, Kázmér 1013), або від угор. антр. *Szilva* — “слива” + формант -і.

Сі́лваш — Середнє. ◀ Угор. п-ще *Szilvás* уперше згадується 1409 р., а походить від співзвучного апел. *szilvás* у зн. “той, що вирощує сливи”, “той, що гонить слив’янку” (Kázmér 1013).

Сі́лва́шій [*Сі́лва́ші*], -ія — Уж, Вн. 1613: п-ще *Szilvasy* — Туртеребеш (Szabó 529); 1715: кр. *Szilvassy* — Баранинці (ПеПред 321); 1743: кр. *Szilvasi* — Вилоч (Szabó 544). ◀ Угор. п-ще утворення з суф. -і від ойк. *Szilvás*, що в комітатах Боршод, Добовка та ще кількох ін. (Vályi III 412, Kázmér 1013). Перша згадка п-ща — 1423 р.

Сі́лецький †. 1726: *отецъ Петр. Сѣлецкій* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1787: п-ще *Sielicki* — Тур’є на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Сі́льце́*.

Сі́лцер — Кальник. ◀ 1. Нім. п-ще, що походить від нім. апел. *Sülzer* — “добувач солі”. 2. Виходець із с. *Сі́льце́*.

Сі́мирча́нський †. 1692: архіпресвітер *Szimircsinski Alexius* — Турянщина (Лучкай-Іс 296). ◀ Від місц. ойк. *Сі́мирку́* + суф. -я́нський.

Сі́мир [*Сі́мирь*] — Лохово, Мукачів. ◀ 1. Напевно, усіч. (апокопований) вар. давньо-слов. двоосновного чол. імені моделі *Siemirad* (MalecBud 14, 24, 57, 111, SvoSta 81, 85). Пор. ще рум. п-ще *Simerianu* (Iordan 415). 2. На думку К.Римута, п-ще *Simer* прийшло до поляків від німців (Rymut II 424).

Сі́мко́вський — див. **Симко́вський**.

Сі́мку — Жнятино. ◀ Мадяризований вар. укр. п-ща **Симко́** або його пос. деривата.

Сі́мович †. 1570: *Luc. Simowych* — Дусино (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сі́ма**, тобто *Симеон*.

Сі́мчик — Н.Ремети. — Див. **Сімчик**.

Сі́не́вич — Свалява. — Див. **Сине́вич**.

Сі́ра́к — Уж, Мк, Вл. 1787: п-ще *Sierak* — Чашин на Лемк (Красовський 139). У Польщі антр. *Sirak* згадується 1136 р. (Rymut II 420), у чехів було ім’я *Sirák* (SvoSta 202), а у XIV ст. воно було й у сербів (ГркРеч 170). ◀ Пох. п-ща неоднозначне. 1. Від давньо-слов. чол. імені *Сиракь*, співвідносного з двоосновними іменами на зразок *Сирогой* і співзвучного з суч. серб. та болг. іменем *Сирак* (ГркРеч 170). 2. Серб. апел. *сирак* — “сирота” чи його молд. еквівалентом *сэрак* — “бідний”. Пор. болг. чол. ім’я *Сирак*, яке давали хлопцеві, що народився услід після батькової смерті (Илчев 451). 3. Від бойк. давньої назви верхнього одягу *сіра́к* — “свита” (Он II 219, Karaš 69, AGB III 135).

Сі́ра́нич — Ужгород. 1787: п-ща *Syranicz* — Білянка, *Syrej* — Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Сі́ра́ня* — “дружина *Сіри*”. 2. Від зооніма *Сі́ра́ня*, який в Укр. Карпатах дають свійським тваринам сірої масті, + -ич.

Сі́рда — Новоселиця на Мж, Присліп. Пор. пол. п-ща *Sierda, Syrda, Serdza* та ін., які К.Римут пов’язує з дієсл. *sierdzić się* — “сердитися” (Rymut II 421). ◀ Імовірно, усіч. серб.-хорв. чол. ім’я *Срда* або *Срдо*, що від повного імені на зразок *Добросрда* або *Срдаи* (Грк 183, Šimundić 456).

Сі́ре́га — Богдан. Пор. пол. п-ща *Sieręga* і *Sieraga* (Rymut II 420). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. -е́га від антр. *Сі́рий* або від апел. *сі́рий*. П-ще *Siry* у лемк. с. Заболотці зафіксоване 1787 р. (Красовський 139). Є воно і на прикарп. Гуц (Vincenz 475).

Сі́ре́й [*Сі́рій*] — Довге. 1787: п-ще *Syrej, Syrey* — Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від пол. п-ща *Sira* або *Syra* (Rymut II 420). Антр. *Sira* в Польщі згадується 1136 р. (там само).

Сірка — Мал.Березний. Крім цього, п-ще поширене в сусідніх селах Слч та на гал. Лемк (Красовський 139). Напр., 1787 р. п-ще *Sierka* в с. Кам'яна. У Польщі антр. *Sirka* фіксується з XVI ст. (SSNO V 79), а К.Римут наводить запис антр. *Sirka* з 1387 р. (Rymut II 420). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. клички сірого коня *Сірка* (Чопей 389). 2. Пол. п-ща *Sirka*, *Sirko*, *Sierka* і *Sierko* походять від слов. двоосновних імен на зразок *Sierostaw* або від старопол. *Sirostlaw* (Rymut II 420).

Сірка́нич — Рипинний. ◀ Від андр. *Сірка́ня* — “дружина Сірки або дружина Сірка” + *-ич*.

Сірко́ — Вн, Хс, Тч, Уж. 1687: п-ще *Szirko* — Вел.Копаня, а 1751 — Королево (Szabó 548, 384); 1720: гор. *Mich. Sirko* — Хуст (Bélay 168); 1751: кр. о. *Сѣрко Оноковский* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Sirko* — Смільна на Бойк (ЙМ). Поширене воно і в ін. регіонах України ще з козацької доби. П-ще *Sirko* є й у Польщі (Rymut II 420). ◀ Правдоподібно, від бойк. клички коня сірої масті *Сірко́* (Он II 219).

Сіркув †. 1682: *Zirku Ivan* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Місц. укаючий еквівалент загальноукр. пос. прикм. *сіркі́в* від антр. *Сірко́*.

Сіркулич †. XVIII ст.: п-ще *Szirkulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Сірку́ля* — “дружина Сірки” або “дружина Сірка́”.

Сірма́й — Уж, Св, Рх. XV ст.: шл. *Szirmai* — Тросник (Szabó 469); 1512: *Szirmai Kristofné* — ком. Берег (LehLel 26); 1526, 1567: шл. *Szirmay Layos* — Підвиноградів (Szabó 489). ◀ 1. Правдоподібно, угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szirma* (суч. укр. назва — *Дротинці*). В угорців перша письм. згадка припадає на 1459 р. (Kázmér 1015). 2. Від болг. або серб. імені *Сирма*, що з апел. *сърма* — “срібні або золоті нитки” (Илчев 451), або з серб. тюркізму *срма* — “срібло” + укр. патронімний суф. *-ай*.

Сірня́к — Жнятино. Пор. 1787: п-ще *Syrynik* — с. Мокра, Тарнава на Лемк (Красовський 138). ◀ Можливо, місц. укр. утворення з суф. *-як* від серб. чол. імені *Срна*, в основі якого назва тварини (Грк 179).

Сірога́ч †. 1687: п-ще *Szirohacz* — Вел.Копаня (Szabó 548). ◀ Імовірно, п-ще продовжує давньослов. ім'я *Сирогоје* (Грк 179).

Сітар — див. *Сітар*.

Сітка́р [*Сітка́рь*], *-ря* — Св, Мк, Ір, Вн. 1592: кенез *Francisco Zittkar* — Пасіка біля Мукачева (LehAd III 55); 1649: *драбант Szitkar* — Тростяниця (LehBer 771); 1773: присяжний *Basilius*

Szitkar — Пасіка (Удвари-2 302). ◀ Від апел. *сітка́р* — “майстер, що виготовляє сітки”.

Січ [*Січ* і *Сюч*] — Вн, Ір, Св, Хс, Уж. 1574: кр. *Zwch* — Виноградів (Szabó 422); 1602: кр. *Szics Thamas* — Дравці (UetC 104-8). ◀ 1. Угор. п-ще *Szűcs*, яке вперше згадується 1365 р., а походить від апел. *szűcs/szöcs* — “майстер, що виготовляє хутро та одяг” (Kázmér 1033). 2. Фонет. видозмінений (мадяризований) вар. п-ща *Сич*.

Січа́к — Уж, Вб, Мк. 1787: п-ще *Siczak, Syczak* — Бітля на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Siczak* — Щавне на Лемк (ФМ), 1787: п-ще *Sicz* — Селиська на Лемк (Красовський 139). ◀ 1. Від антр. *Сіка* + *-як*. 2. Фонет. видозміна п-ща *Сича́к*.

Січка — Мк, Уж. 1597: кенез *Zicsko Pal* — Арданово (LehAd-1 160). У Польщі п-ще *Sieczka* та похідні від нього фіксуються з середини XV ст. (SSNO V 49). ◀ 1. Від апел. *січка*, який в одних регіонах озн. “солома, посічена на корм худобі” (СУМ IX 235), у других — “січкаря” (СУМ IX 235), а в третіх — “сікач” (Он II 220). Лексема *сѣчка* у першому зн. вживалася на Зак в XVII ст. (ДэжеДел 162). У Польщі антр. *Sieczka*, який К.Римут пов'язує з апел. *sieczka* — “посічена солома”, згадується 1431 р. (Rymut II 417). 2. Укр. утворення з суф. *-ка* від укр. антр. *Сіка*, від серб. імені *Суха* — *Симеон* (Грк 179) або від хорв. імені *Sika*, що з *Isidor* (Šimundić 150).

Скака́ндій [*Скака́нді*], *-ія* — Середнє, Ужгород. 1696: кр. *Pe. Szkakan* — Ясіня (Bélay 167); суч. хорв. п-ще *Skakandić* (Leksik 594). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. У його основі проглядається слов. ос. назва *скока́н* чи *скака́н* — “стрибун”, але фіналь п-ща однозначно угор., хоч ойк. *Szkakánd*, від якого могло утворитися п-ще, ми не виявили.

Скаку́н — Мукачів. ◀ Від апел. *скаку́н* — “особа чи тварина, яка скаче, бігає тощо” (СУМ IX 245).

Скалинча́к — Глибоке, Н.Солотвина. ◀ 1. Імовірно, від болг. побажального чол. імені *Скалин* (Ковачев 471) + *-чак*. 2. Наслідок спотворення п-ща *Скалинча́к*. Якщо друге припущення правильне, то п-ще походить від слц. ойк. *Skálnik* (Majtán 375).

Ска́ло — Підгірне. 1787: п-ще *Skala* — Воля Н. на Лемк (Красовський 139). ◀ Імовірно, від бойк. або лемк. *ска́ла*, де цей апел. озн. не лише “скелю”, але й звичайну “брилу”, “каменюку”, які в слц. мові. У поляків п-ще *Scala* фіксується з XIV ст. (SSNO V 84).

Ска́ловці — Міжгір'я. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szkalóc*, що в ком. Ваш (Vályi III 415).

Ска́льник [*Ска́лник*] — Імстичово, Луково. П-ще *Skálnik* у Польщі фіксується з XV ст. (SSNO

V 84, Rymut II 428). ◀ 1. Від апел. *skalník* — “поліно, призначене для скіпки, але ще не розколоте” (Гр IV 131). 2. Чес. п-ще *Skalník*, що від апел. *skalník* — “каменярь” (Moldanová 210).

Скальський — Кольчино, Вел. Бичків. П-ще *Skalski* 1787 р. зафіксоване в лемк. с. Устя Руське (Красовський 139), а 1744 р. — на Подг (Bubak II 61). ◀ Від геогр. номена *ска́ла* або від антр. *Ска́ло* + -ський.

Скиба [*Скѣба*] — Мк, Св, Уж, Пр, Вн, Хс. 1607: *Skiba Mihalko* — Заричово (UetC 104-8); 1618: кр. *Szkiba Andrej* — Куримка на Маковиці (Mars 90); 1648: *Szkiba Marton*, а 1699 — *Szkibo Hricz* — Неліпино (Maksay 548, 574); 1684: *Szkiba Janos* — Хуст (Bélay 152); 1773: присяжний *Matias Szkiba* — Косино (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Skiba* — Мошанець на Лемк (Красовський 139). На пол. землях п-ще *Skiba* фіксують лише з 1631 р. (Rymut II 431). П-ще *Skyba* є також у чехів (Moldanová 94). ◀ Від апел. *скѣба* — “плоский кусень хліба”, “шар ґрунту з-під плуга” (Чопей 363, СУМ IX 260–261).

Скибович †. 1648: *Szkibovich Hricz, Szkibovicz Fedor* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Від антр. *Скиба* + -ович.

Скидар †. 1700: *Скидар Иван* — Кальник (ПаПо-1 165). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Скіра [*Скѣра*] — Синевир, Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ща *Skiryucz* — Стрілки, *Skiriniec, Szkiriniec* — Нова Рожанка на Бойк (ЙМ), п-ще *Skircza* — Дарів на Лемк (Красовський 139). ◀ 1. Від бойк. апел. *скѣра* — “шкіра” і “шкура” (Он II 222), ймовірно, зі значенням “дуже худа людина”. 2. Від пол. п-ща *Skiera*, що від апел. *skier* — “шибеник”, “шалапут” (Rymut II 431).

Скірчук [*Скирчѣк*] — Рх. Пор. 1820: п-ще *Skurka* — Ославиця на Лемк (ФМ); 1787: п-ще *Skiryucz* — Стрілки на Бойк (ЙМ); *Skurczak, Skirczak* — Вислік Вел., Дальова, Шклярі на Лемк (ЙМ). П-ще *Skirczuk* є і в Польщі (Rymut II 431). ◀ Від антр. *Скірка* (< *Скира*) + -юк.

Скічка — Торунь, Присліп. Пор. пол. п-ще *Skoczka* в Поморі. П-ще *Skoczko* в Польщі згадується з 1495 р. (Rymut II 433). ◀ Від бойк. апел. *скічка* — “жаба” (Ж-Н 873, Он II 223).

Склавус †. 1458: *Sclavus*, а 1470 — там само антр. *Thot* — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ Від лат. етн. *sclavus*, який на території Угор. королівства до кінця XV ст. вживався як кн. назва кайкавських хорватів, словінців та словаків (ČuSlov 53).

Скляр [*Склярѣ*], -ра — Вн, Ір, Хс, Мж, Рх. 1715: кр. *Det. Szklar* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від укр. назви фаху *скляр*.

Скоба †. 1715: гор. *Fr., Jo. Szkoba* — Хуст (Bélay 153); 1819: п-ще *Skoba* — Князівське на Бойк (ФМ).

П-ще *Skoba* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Від давнього укр. апел. *скоба́* — “зігнута півколом або під кутом металева смужка” (СУМ IX 288).

Скобей †. 1649: п-ще *Szkobei* — Дунковиця (LehBer 639). П-ще *Skobiey* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Скоба*.

Скоблѣй [*Скоблѣй*] — Вн, Ір. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від п-ща *Ско́бла*, яке нині функціонує у чехів і болгар як п-ще, а походить від давньочес. апел. *skoble* — “рубанок”, “шкрябачка” (Moldanová 210) чи болг. *скобел* — “т. с.” (Ковачев 471).

Скокан †. 1696: кр. *Pe. Szkakan* — Ясіння (Bélay 167). П-ща *Skokan, Skokun, Skokuń, Skocz* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ 1. Від слц. апел. *skokan* — “стрибун”, “скакун”. 2. Від антр. *Skok*, який у Польщі згадується 1206 р. (Rymut II 433), + -ан.

Скольський †. 1721: свящ. *Simon Szkolszky* — Нове Село (Лучкай 16. — С. 196). П-ща *Skolski i Skulski* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Прикм. від гал. ойк. *Ско́ле* без переходу кореневого /o/ в /i/.

Скопéць, -пця — Ужгород. Пор. 1661: кр. *Eskope Vaszil* — Стремтура (Bélay 202). ◀ Від омонім. апел. *скопéць*, імовірно, у зн. “кастрат” (СУМ IX 296, Гр IV 296, Reczek 449), а не у зн. “дійниця” (Ж-Н 878). На Запоріжжі п-ще *Скопéць* фіксується 1649 р. (Осташ-3 559), а на пол. землях *Skopiec* записане 1639 р. (Rymut II 434). Пор. ще хорв. п-ще *Skopac* (Leksik 593).

Скоромислѣй [*Скоромыслѣй*], -ея — Гукливий, Білки. ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від двоосновного слов. імені **Skoromysla* (пор. старопол. *Skorogostь*, давньорус. *Осмомысль*, хорв. *Skoromir*) + -ей. Другий компонент п-ща представлений у антр. 1449 р. *Paulus Mysley* (Nag- 445). Пор. ще хорв. п-ще *Skoroslavljević* (Leksik 595).

Скорондяк — Широке, Заболотне. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Припускаємо, що це місц. утворення з суф. -як від незасвідченого антр. *Скорѣнда*, який перебував у колі таких прізвиськ, як *Дурѣнда, Глухѣнда, Хромѣнда*, але з часом деетимологізувався, втративши зв'язок із прикм. *скорый*.

Скорчинога †. 1756: староста *Михайло Скорчинога* — Терново (ПаПо-1 150). ◀ Місц. двоосновне утворення прізвиськового типу від дієсл. *скорчити* та ім. *нога́*. Отже, первісним зн. іменування могло бути “людина зі скорченою ногою”.

Скотар [*Скотарѣ*], -ря — Вонігово. ◀ Від апел. *скотарѣ* — “той, що займається розведенням скоту”, “пастух рогатої худоби” (СУМ IX 307, Гр IV 141, Чопей 364, Срезн III 385, Reczek 450).

Скотарський †. 1690: *Georgius Skotarski* — Гукливий (Лучкай 16. — 54); 1751: *Феодосія Скотарска с вояками блудно жіст* — Нягово

(Гаджега-М 186). ◀ 1. Від ойк. *Скотарський*, що на Вл. 2. Від антр. *Скотар* + *-ський* або від апел. *скотарський* — “той, що стосується скотарів”.

Скотець †. 1513: кр. *Skwthec* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Можливо, демінутив від апел. *скот*.

Скочко — Зубівка. Пор. 1787: п-ща *Skoczkiwicz* — С.Спас, а 1819 — *Skoc* — Страшевичі на Бойк (ФМ, ЙМ), 1787: *Skoczypies* — с. Війське на Лемк (Красовський 139). П-ще *Skok* є у хорватів (Leksik 595) та у чехів (Moldanová 210). У поляків п-ко *Skoczko* фіксується з 1243 р. (SSNO V 81), а пізніше — п-ща *Skoczka*, *Skoczko*, *Skoczeń* та ін. (Rymut II 433). Пор. ще старопол. апел. *skoczek* — “коник”, “танцюрист” (Reczek 448), а *skoczka* — “танцюристка” (там само). ◀ Суф. утворення від дієсл. *скочити*. Первісним зн. утворення було, напевно, “бистронога людина”, *skocz* — “людина, охоча до танців” (Bubak II 62). Пор. ще апел. *скочка* — “лісова миша” (Гр IV 142).

Скраль — Ільниця. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Скрижинський — Ворочово. ◀ П-ще, імовірно, пол. пох. від дієсл. *skrzyćć* — “схрестити”.

Скрип — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Skrzyp* — Радошиці на Лемк (Красовський 139); 1819 — п-ще *Skrupies* — В.Стинава на Бойк (ФМ), 1787: — п-ще *Skrup* — Бережниця, Лінина, Розлуч на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Szczyp* згадується 1457 р. (SSNO V 102). ◀ Від апел. *скрип*, який в Укр. Карпатах уживається в кількох зн.: “скрипіння”, “стара людина” (Ір), “птах деркач” (Хс), “вид гіркого гриба” (Чопей 364), “білий колір у яличковім лісі” (Он II 227). Тут ідеться, напевно, про звичайне регресивне утворення від дієсл. *скрипіти*.

Скрипинець [*Скрипиниць*], -нця — Мк, Св. 1699: *Szkripinecz Janos* — Чинадьово (Maksay 563). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Скрипа*, який побутує в Польщі (Rymut II 440). Пор. пол. п-ще *Skrzypa* (Rymut II 440).

Скрипич — Люта, Ужгород. ◀ Від антропооснови *Скрипа* + *-ич*.

Скрипка — Росішка, Перечин. 1787: п-ще *Skrupka* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Є п-ще *Skrupka* і в Польщі (Rymut II 440). ◀ Від назви музичного інструмента *скріпка*.

Скрипник — Міжгір'я, Росішка. 1787: п-ще *Skrupnik* — Яблунів на Бойк (ЙМ). П-ща *Skrupnik* і *Skrupnik* є також у Польщі (Rymut II 440). ◀ 1. Від апел. *скріпник* — “скрипаль” або “майстер, що виготовляє скрипки”. 2. Менш імовірно, що від назви комахи *скріпник* — “*Lamia*” (Гр IV 144, Vincenz 405).

Скриба †. 1743: п-ще *Scriba* — Боржавське (Szabó 417); 1773: присяжний *Jacobus Skriba* — Станово (Удварі-2 304). ◀ Канцелярський тер-

мін лат. пох. *scriba* — “писар”, “секретар”, що закріпився як п-ще (Reczek 451).

Скріпський — див. **Стріпський**.

Скуба — Мк, Ір, Хс, Мж. 1464: п-ще *Scuba* — с. Намен, що в ком. Сатмар (MaksaySz 183); 1682: *Szkuba Roman* — Кострини (UetC 88-59); 1715: п-ще *Szkuba* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ще *Skuba* — Святкова Вел. на Лемк (Красовський 140). Пор. 1618: вдова *Szkubienka* — Раковець на Маковиці (Mars 85). Етимологічне гніздо п-щ з дієсл. основою *skub-*, як і п-ще *Skuba*, поширені в Польщі (Rymut II 440-441). П-ще з основою *Skub-* (*Skubisz*, *Skubiś* та ін.) поширені на Подг (Bubak II 65), а його дериват *Skubiej* у Польщі згадується 1540 р. (SSNO V 103). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це усіч. утворення від дієсл. *скубати*, *скубти* (СУМ IX 331); пор. ще давньочеське п-ко *Skub* (SvoSta 129). 2. Фонет. вар. п-ща **Скиба**, де /ы/ змінилося на /у/, як у лексемах *хмыра//хмура*, *студінь//стідко*, *дрьляти//дрюляти*.

Скубанич — Дравці, Вел.Лази, Ярок. XVIII ст.: кр. *Szkubanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Скубани* — “дружина Скуби”.

Скубенич — Пр, Уж, Мк. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченого патр. *Скубени(т)*.

Скубра †. 1572: *Jac. Scubra* — В.Ворота (UetC 53-15). ◀ Правдоподібно, споріднене з укр. діал. апел. *скубрій* — “хабарник”, “хапуга” (Гр IV 146).

Скулка †. 1682: *Skulku Olexa* — Заричово (UetC 88-59). ◀ П-ще є демінутивом або патр. від п-ка *Скула*, яке походить від бойк. апел. *скула* — “болячка”, “болячка під пахвою” (Он II 228) або від апел. *skula* “щока” (Rymut II 441). Антропооснову *Скула* підтверджує запис андр. *Skuliszyn* із бойк. с. В.Синьовидне з 1819 р. (ЙМ). Заричівська фіксація п-ща *Skulku* засвідчує лише місц. (укаючий) пос. прикм. від нього. А.Вінценз у п-щі *Skula* вбачає зн. “косоокий” (Vincenz 479).

Скульський — Росішка. 1787: п-ще *Skulski* — Ялинкувате, Плав'є, Волосянка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ща *Skilicz*, *Skilyczki* — Бачина та Опака на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Ско́ле*. Перехід кореневого голосного /o/ в /y/ зумовлений закарпатоукр. або пол. його рефлексцією. Гуц. (ікаючий) вар. цього п-ща **Скільський** та пол. його запис *Skólski* наводить А.Вінценз (Vincenz 351, 352), а угор. еквівалент — А.Годинка. Пор. 1704: угор. п-ще кр. *Zkolyi Laszlo* — Дунковиця (HodGens 10).

Скундз, -дза — Сойми, Вишково. 1572: *Jac. Zkuntz* — В.Ворота (UetC 53-15); Пор. 1720: вдова *Skuncsika* (!) *Nasztaphia* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від

рум. дієприкм. *ascuns*, що від дієсл. *ascunde* — “прихований”, “затасний”, або від ім. *ascunzis* — “сховок”. Серед укр. п-щ за семантикою йому відповідає гуц. утворення *Схóвашик*. 2. Від рум. прикм. *scund*, *-ndă*, *-nzi* — “низькорослий”, “невисокий”.

Скундзак — Приборжавське, Сусково, Буштино. ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. Скундз.

Скундзя, -дзі — Боронява, Хуст. ◀ Від антр. Скундз + -я(т) із втраченим суф. /т/.

Скунц, -ца — Вел. Бичків, Міжгір'я. ◀ Новіший фонет. вар. п-ща Скундз з узаконеним діал. оглушенням кінцевого /дз/.

Скунць — Міжгір'я. ◀ Найновіший орфогр. вар. п-ща Скундз.

Скура †. 1704: кенез *Szkura Istvan* — Абранка біля Мукачева (HodGens 7). На території Польщі антр. *Skóra* згадується 1370 р., а *Skórka* — 1282 р. (Rymut II 434–435). ◀ Від місц. укр. апел. *скюра* — “шкіра” і “шкюра”. Пор. ще давньоукр. ос. назву 1433 р.: *скора яковъ* — Ланчиця (ССУМ II 349).

Скурка †. 1672: *batyko Szkurka Miklós*, *batyko Szkurka Olah Danil* — Завидово (LehBer 805). ◀ Укр. утворення від місц. п-ща *Скюра* + -ка.

Скучинець †. 1715: кр. *Andr. Szkucsinecz* — Присліп (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. *Скучка* зі стягненням /чч/ в /ч/. Пор. ще п-ще *Skucz* в Польщі (Rymut II 441).

Скучка — Уж, Мк, Ір. ◀ Вар. п-ща *Скочко*, походить від апел. *скочка* — “лісова миша” з діал. переходом кореневого голосного /о/ в /у/ (Гр IV 142) і співвідноситься з дієсл. *скочити/скакати*, як і в бойк. апел. *скічка* — “жаба” (Он II 233).

Слабак — Гайдош. Пор. 1787: п-ще *Slaby* — Мочари, Улюч на Лемк (Красовський 140), п-ще *Slabyk* — Біличі, *Slabina* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Напевно, від укр. розм. *слабак* — “людина без фізичної сили, волі, знань або без навиків” (СУМ IX 340).

Слабич †. 1567: *Steph. Zabecz* — Підгоряни (UetC 53-12); 1570: *Paul. Slabych* — Підгоряни (UetC 53-14). П-ще *Slabić* є і в Хорватії (Leksik 596). ◀ Від антр. *Slaba*, відомого у Польщі (Rymut II 444), + -ич. П-ще *Slaby* 1787 р. засвідчено в селах Улюч та Мочари на Лемк (Красовський 140). Можливо, що це видозміна п-ща *Славич*, відомого в Гал.

Слабський — Сімирки, Вел. Лази, Шелестово. 1787: п-ще *Slabski* — Бориня, Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, видозміна гал. катойк. *славський*, що від назви м. *Славське*.

Слав †. 1406: *Vanča f. Slavi* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1431: шл. *Pe. f. Zlaw* — Діброва (Bélay 120); 1440: кр. *Iwol Zlaw* — Говдпоток (Bélay 146). ◀ Усіч. вар. котрогось давньослов. чол. імені

на зразок *Ярослав*, *Славомир* (Rymut II 444). Ім'я *Славь* у XV ст. згадується в Сучаві (ССУМ II 351).

Слава — Хс, Тч, Вб. 1705: *Slava Ferenc* — Золотарьово (HodAd 428); 1775: п-ще *Szláva* — Велятин (ПеПред 315). На території Польщі антр. *Slawa* згадується 1255 р. (Rymut II 444). ◀ 1. Усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені, яке містило як перший або як другий компонент -слав-, напр., *Борислав*, *Славомир*. У хорватів, напр., кількість таких імен перевищує 200 (Šimundić 453). 2. Від апел. *слава* “добра слава”, “неслава” (Karaš 111).

Славець [*Славіць*], -вця — Пилипець, Н. Студений. Пор. 1819: п-ще *Slaweski* — Бережок на Бойк (ФМ). У Польщі антр. *Slawiec* згадується 1388 р. (Rymut II 444). ◀ Від слов. чол. імені (а може, й від п-ща) *Слава* + -ець. Ім'я *Славац* є у сербів (Maretić II 140, Грк 180), а п-ще *Slavec* — у хорватів (Leksik 597).

Славинець — Нанково, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Szlawinecs* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від місц. антр. *Слава* + -инець. У Гал та Молдові здавна фіксуються п-ща на зразок *Славич*.

Славик [*Славік*] — Доманинці. 1750: *Анна Славикова* † из *Кривоцап* — Стражське (Гаджега-З 78). У поляків антр. *Slawik* зафіксоване 1204 р. (SSNO V 111). У Польщі антр. *Slawik* згадується 1136 р. (Rymut II 444). ◀ 1. Від слц. апел. *slávik* — “соловей”. 2. Від антр. *Слава* + -ик. 3. Можливо, що це перенесення хорв. п-ща *Slavik* на Зак (Leksik 597).

Славіта — Тч, Хс, Рх, Мж. 1720: кр. *Fr. Szlavita* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще 1787: п-ще *Slawutyecz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від незасвідченого слов. чол. імені *Славіта*. Пор. південнослов. чол. імена *Славута*, *Славога*, *Славета* (Илчев 454, Maretić II 106, Грк 180), а також пол. п-ще *Slawieta* (Rymut II 444).

Славічук — Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Славич* або *Славик*.

Славський — Ір, Хс, Мж. 1819: п-ще *Slawski* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від ойк. *Славське*, що на Стрийщині.

Славунік — Новоселиця на Мж. ◀ Здр. утворення з суф. -ик від розм. чол. імені *Славун*, яке у росіян співвідноситься з повним іменем *Борислав* (Петровский 358).

Сламка †. 1699: кенез *Slamka Mikula*, а син *Roman* — В. Ворота (Maksay 595). ◀ Демінутивне утворення від хорв. п-ща *Slama* (Leksik 597), якому в українців мало б відповідати *Соломка*.

Слепик †. 1607: староста *Slephik Georg* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ Від слц. прикм. *slepý* — “сліпий” + субстантивууючий суф. -ик.

Слѣпко — Березники, Лисиче. 1665: кр. *Laur Szlepko* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Slepko* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Ślepko* або *Slepko* (Rymut II 557). 2. Видозмінений слц. апел. *slierka* — “курка”.

Сліва — Ужгород. 1787: п-ща *Slywa* і *Sliwa* — Королева Руська, Вел.Розтока (Красовський 140). На Подг п-ще *Sliwa* фіксується впродовж XVII–XIX ст. (Bubak II 98). На території Польщі п-ще *Śliwa* згадується 1482 р. (Rymut II 578). ◀ 1. Від назви дерева *слива* або від назви його плода (СУМ IX 350–351, ДажеДел 152). 2. Від бойк. апел. *сліва* — “крашанка”, “галушка” (Он II 229).

Сливанич †. 1715: п-ще *Szliwanics* — Черна (Szabó 307, 315). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. **Сливаня**.

Слівич — Сімирки, Ворочово, Ужгород. ◀ Укр. антр. із суф. *-ич* від антр. **Сліва**.

Слівка — Вб, Пр, Мк, Вл, Мж, Ір, Хс, Тч, Св, Уж. 1515: п-ще *Szlivka* — Вашварі (ПеПред 318); 1682: *Szlivka Demeter* — Сухий (UetC 88-59); 1715: кр. *Mati Szlioka* — Золотарьово (Bélay 179); 1787: п-ще *Sliwka* — Плав'є, Семичів, Орів на Бойк (ЙМ), Вільшня, Душатин та ін. на Лемк (Красовський 140). П-ще *Slivka* є в Хорватії (Leksik 598). У Польщі п-ще *Śliwka* згадується 1373 р. (Rymut II 578), а п-ща *Slywa*, *Slywka* — пізніше (там само). ◀ 1. Від назви дерева *слива* або від назви його плода. 2. Від антр. **Сліва** + суф. *-ка*.

Сливканич — Уж, Мк. 1787: п-ще *Sliwkanicz* — Смільник на Лемк (Красовський 140); XVIII ст.: *Szlivkanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. **Сливкания** — “дружина Слівки”.

Слиган [*Слыган*] — Олександрівка, Нове Барово. 1715: кріпаки *Szligan Andras, Mikito* — Нове Барово (Bélay 210); 1773: п-ще *Zlegan* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від місц. укр. назви риби *слыган*, тобто “слиж” — *Nemachilus barbatus* (ДажеДел 154, Владыков 230).

Слижук [*Слыжук*] — Рх, Хс. Пор. 1787: п-ща *Slyż, Slyżak* — Андрушівці, Надоляни, Пельня, Радошиці на Лемк (Красовський 140). П-ще є у прикарп. гуцулів (Vincenz 462). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Слиж**, співвідносного з назвою риби *слиж* “коблик” — *Cobitas barbatus* (Ж-Н 883, Гр IV 150, Владыков 230, Он II 229). 2. Від укр. апел. *слиж* — “поперечний брус у стіні з хмизу” (СУМ IX 351).

Сликов †. 1680: *Марко Сликовъ съ Настасію* — Сухий (Сах 74). ◀ Присвійний прикм. від несавідченого антр. **Слик** або **Сліко** (див. **Сличко**).

Слика †. 1715: кр. *Timot. Szlinka* — Присліп (Bélay 181). ◀ Здр. утворення від апел. *сліка* (СУМ IX 354).

Сличко — Вл. 1618: кр. *Oleksza Sliczko* — Вишня Писана на Маковиці (Mars 72). П-ще відоме й на півдні України серед циган. ◀ Від антр. **Слик** або **Сліко** (див. **Сликов**). Генетично пов'язане з серб. апел. *слика* — “картина, зображення”, з дієсл. *сличити* — “бути схожим”, *сличан* — “подібний” або з пол. *śliczny* — “гарний” чи бойк. *злічний* — “гарний, хороший” (Он I 311).

Сліпєць [*Сліпїць*], *-пця* — Ужгород. Пор. 1819: п-ще *Slepics*, 1787: *Slepiciow* — В.Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *сліпєць* — “людина, позбавлена зору” (СУМ IX 361).

Сліпчак †. XVIII ст.: кр. *Szlipcsak Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Сліпєць** або від апел. *сліпко*.

Слобоч †. 1672–1696: кр. *Szlobocs Ivan* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, усіч. хорв. ім'я *Slobodan* або спотворене угор. *Szabolcs*.

Словак — Вел.Бичків, Косівська Поляна, Кобилецька Поляна. 1715: вдова *To. Szlavak* — Золотарьово (Bélay 179); 1787: п-ще *Slovak* — Жупани, а 1819 — Шевченкове на Бойк (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Slovak* фіксується з 1610 р. (Bubak II 67). ◀ Від етн. **Словак**.

Словєнка — Неліпино, Сасівка, Воловець. ◀ Правдоподібно, морфол. видозміна серб. чол. імені *Словєнко*, яке походить від етн. *Slovenko*. Антропооснова *словєн-* у Доманинцях згадується 1363 р.: кр. *Zolouen* (Nagy-1 332).

Слов'як — Доманинці, Ужгород. 1682: *Szlowiak Ignacz* — Кострини (UetC 88-59). На Подг п-ще *Slowiak* фіксується з 1601 р. (Bubak II 67). ◀ 1. Від етн. *слов'як*, яким словаки та українці називають частину сх. словаків, інакше — *цотак*. П-ще *Slovjak* є в Хорватії (Leksik 599). У Польщі п-ще *Slowiak* згадується 1604 р. (Rymut II 447). 2. Менш імовірно, аби п-ще постало з антр. **Слав'як** як наслідок угор. субституції. П-ще *Slowiak* фіксується 1787 р. в бойк. селі Ясениця Сільна (ЙМ).

Слов'яни — Ужгород, Сторожниця. XVIII ст.: п-ща *Szlovjan* і *Slovianin* — Ужан (ПеУрб 125). П-ще подибуємо також серед закарп. угорців. У поляків наявні п-ща *Słowianinuk, Słowień* (Rymut II 447). ◀ 1. Правдоподібно, від давнього етн. *слов'яни* — “слов'янин”. Пор. п-ще *Słowien* у Польщі (Rymut II 444).

Слов'янин — Сімирки, Пузняківці, Вовковії. 1773: присяжний *Alexius Szloujanin* — Павшин (Удварі-2 303). П-ще *Słowianin* у Польщі

згадується 1443 р. (Rymut II 447). ◀ Від етн. слов'янш.

Слогун †. 1648: *Szlogun Koszt* — В.Ворота (Maksay 550). Пор. ще 1787: п-ще *Slagan* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ун від тієї ж антропооснови, що й **Слиг'ан**.

Слонич †. 1548: кр. *Jo. Zlonycz* — Драгово (Bélay 168). ◀ 1. Пол. п-ще *Słonicz* утворене від антр. *Słna* або *Słnia*, пов'язаних із дієсл. *słnić* — “нахиляти”, “заслоняти” (Rymut II 446). 2. Слов. утворення з суф. -ич від хорв. п-ща *Slonja* (Leksik 598).

Слосарч'ук — Росішка. Пор. 1787: п-ще *Slusarz* — Одрехова, *Slusarczyk* — Нова Весь на Лемк (Красовський 140). У Перемишлі п-ще *Slossar* згадується 1448 р. (Smolka II 48). Пор. також п-ща *Slosarz*, *Slosarczyk*, *Slosarenko* в Польщі (Rymut II 580). ◀ Від антр. *Слосар*, співвідносного з назвою професії *слосар*, + -чук.

Слота — Ужгород. 1772: кр. *Szlota Misko* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130); 1787: п-ще *Słota* — Берест, Бліхнарка та ін. на гал. Лемк (Красовський 140). П-ще *Słota* і похідні від нього побутують у Польщі з 1386 р. К.Римут виводить його від апел. *słota* — “негода”, “тривалий дощ” (Rymut II 447). ◀ Від місц. апел. *слота* — “хмарна, сира погода з дощем або мокрим снігом” (Гр IV 153, Он II 230, СУМ IX 390). Пор. давній місц. прикм. *слотавий* — “дощовий” (ДэжеДел 153).

Слутий [*Слутый*], -ого. 1787: п-ще *Słuty* — Мочари на Лемк (Красовський 140). ◀ Від місц. прикм. *слутый* — “паралізований” (Чопей 366). У бойк. гов. — “ледачий”, “повільний”, “зі зламаною ногою або рукою” і т. ін. (Он II 231).

Слюсар [*Слюсарь*], -ра — Чинадьово, Н.Грабівниця. 1751: парох *Іоан Слюсар* — Королево (Гаджега-Уг 10); 1773: присяжний *Basilius Szluszar* — Чинадьово, (Ud-2 304); 1787: п-ще *Slusarz* — Підгородці, Грозова, Майдан, Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *слюсар*.

Слюсарч'ук — Косівська Поляна, Вел. Бичків. 1819: п-ще *Slusarczyk* — Перегінське на Бойк, *Slusarczyk* (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Слюсар**.

Смар'ада — Іршава. ◀ Припускаємо, що п-ще могло з'явитися на основі рідкісного імені *Ізмарад* (ВІЛ 258), яке бере початок від назви коштовного каменя *смар'ад*.

Смекалюк — див. **Смикалюк**.

Смердул — Вел.Бичків. ◀ Рум. утворення з суф. -ул від прикм. *smîrd* — “брудний, нечистий” або від давньорус. соц.-екон. терміна *смерд* — “феодално залежний селянин-землероб” (ССУМ II 361). Пор. рум. п-ща *Smîrdeanu*,

Smîrdoiu (Iordan 418). Можливо, що п-ще *Смарда* в записі 1705 р. з с. Тересва цього ж пох. Пор. свящ. *Andr. Smarda* (HodOkm 442).

Смер'ега — Терново. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Смер'ека**, зумовлена дистантною асиміляцією щодо дзвінкості. Одзвінчення /к/ настало внаслідок асиміляції до сонантів /м/ та /р/.

Смер'ека — Ір, Вн, Хс, Уж, Мж. 1556: *Смерека Костевъ сынъ* — Ужгород (Яворск 198); 1618: кр. *Szmerek Fedur* — Кружльова на Маковиці (Mags 70); 1720: кр. *Andr. Smereka* — Синевир (Bélay 201); 1819: п-ще *Smereka* — Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. назви шпилькового дерева *смер'ека*.

Смереківський — Вл. П-ще *Smerekowski* зафіксоване і в поляків у XV ст. (Rymut II 451). ◀ Очевидно, від ойк. *Смерекова*, що на Пр.

Смерічка — Пилипець. Пор. 1819: п-ще *Smereczka* — Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *смерічка*.

Смет'ана — Хс, Тч, Мж. 1715: кр. *Simeon Smetana* — Березово (Bélay 127). П-ще *Smetana* є також у Польщі (Rymut II 581) і в Чехії. ◀ Від укр. апел. *смет'ана*.

Смет'анка — Порошково. 1773: кр. *Szmetanka Janos* — Часлівці (ПеПред 322); 1819: п-ще *Smytanka* — Труханів на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *смет'анка*, який у Карпатах уже втратив відтінок пестливості. У Погоничах п-ще *Съмстанька* згадується 1492 р. (ССУМ II 361).

Сметанович †. 1794: в'язень Мукачівського замку *Szmetanovics* (LchBer 530). ◀ Від антр. **Смет'ана** + -ович.

Сметанюк — Костилівка, Рахів. П-ще *Smetaniuk* є в Польщі (Rymut II 581). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Смет'ана**.

Смікало — Діброва. 1672: кр. *Hubati Szmikallo* — Ясіння (Bélay 106); 1672–1696: *Szmikalo Havrillo* — Вел.Бичків (Bélay 129). На території Польщі п-ще *Smykala* фіксується з 1600 р. (Rymut II 454). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. -ало від дієсл. *смикати*.

Смикалюк — Ясіння. ◀ Від **Смікало** + -юк.

Смічка [*См'ічка*] — Тур'я Бистра. Пор. 1787: п-ще *Smyczko* — Висова на Лемк (Красовський 141). На території Польщі п-ще *Smyczka* згадується 1498 р. (Rymut II 455). ◀ 1. Від місц. укр. назви породи дерева *см'ічка* — “осока” (Гр IV 152). 2. Назва “гака, яким смикають сіно зі стогу” (там само).

Смішко †. 1750: *Михаил См'шко, Марія См'шко* — Стразьке (Гаджега-З 78). У Польщі п-ще *Smyszko* зафіксоване 1396 р. (SSNO V 133). ◀ Від місц. апел. *см'шко* — “см'хун, см'хотворець” (СУМ IX 411).

Сможаник — Св, Ір, Пр, Хс. 1787: п-ще *Smozanik* — Хітар, а 1819 — *Smorzanik* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від катойк. *смозанік* — “виходець із с. *Сможе*, що на Льв”.

Сможаниця — Св, Мк. Пор. 1787: п-ще *Szmożewicz* — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Те саме, що й **Сможаник**, тільки з суф. -яниця, як і у п-щах **Крайняниця**, **Кручаниця**, **Турияниця**.

Смоланка — Чинадъово. Пор. п-ща *Smolan*, *Smolana*, *Smolanka*, *Smolań* у Польщі (Rymut II 453). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. 1. Щось пов'язане зі *смолою*. Можливо, від гуц. апел. *смоланка* — “просмолена сорочка” (Рх), *смолсика* — “смоляниста дошка” (Гг 174, Ж-Н 888). 2. Від давнього серб. чол. імені *Смолин* (Грк 181).

Смолига †. 1715: кр. *Gr., Jo. Szomoliga* (!), а 1720 — *Szomolega* (!) *Rhihor* — Окно-Рахів (Bélay 182). П-ща *Smoliga*, *Smolaga* є і в Польщі (Rymut II 453–454). ◀ Від антр. *Смолá* (див. **Смóлин**) + квалітат. суф. -ига.

Смóлин — Поляна. 1787; п-ще *Smolen*, *Smoleń* — Городок, Завої та ін. на Лемк (Красовський 141). П-ще *Smolin* є і в Польщі (Rymut II 453). ◀ Від антр. *Смолá*, представленого 1787 р. в с. Гуманець на Бойк (ЙМ), а також у селах Вара і Терепча на Лемк (Красовський 141), + суф. -ин. Апел. *смолá* на початку XVIII ст. в укр. гов. Зак вживався як назва для “липкого пахучого соку, який виділяють хвойні та деякі інші рослини” (ДэжеДел 154, СУМ IX 415).

Смолиняк — Ужгород. ◀ Від антр. **Смóлин** + суф. -як.

Смолиш †. 1715: кр. *Szmolis Fedor* — Руське Поле (Bélay 212). П-ще *Smolisz* у Польщі згадується 1479 р. (Rymut II 453). ◀ Від антр. *Смолá* (див. **Смóлин**) + квалітат. іменний суф. -иш, якщо це не *Смóлич*.

Смолко †. 1746: кр. *Антоній Смолко* — (Метрика). П-ща *Smolko* і *Smolka* є і в Польщі (Rymut II 452–453). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Смолка*, яке в гал. с. Шумина згадується 1787 р. (ЙМ). А останнє належить до того етимологічного гнізда п-щ, що й антр. *Смола*, *Смолéй*, **Смóлин**, **Смоляк** та багато ін., об'єднаних коренем *смол-а*.

Смоляк — Уж, Вл, Св, Ір. 1772: присяжний *Timotheus Szmołyak* — Свалявка (Удварі-2 305); 1773: кр. *Szmolyak Mitro* — Баранинці, *Szmolyak Vasil* — Минай (ПеПред 321, 322); 1787: п-ще *Smolak* — Климець, Липа, Тухля, Тур'є та ін. на Бойк (ЙМ), Збоїсько, Мшана на Лемк (Красовський 141). На Подг п-ще *Smolak* фігурує 1709 р. (Bubak II 68), а в ін. р-нах Польщі — 1626 р. (Rymut II 453). П-ще *Smoljak* є у хорватів (Leksik

601). ◀ П-ще може мати різні етимол. інтерпретації: 1. Від назви роду пол. війська XVII ст. *smolak* (Maksay 584). Гуцули дотепер пам'ятають знев. назву пушкарів *смолéк*, яку ті отримали за “чорний колір їх мундирів” (Гг 174). 2. Від закарп. діал. *смоляк* — “шмаркач”, “смолокур”. 3. Від укр. діал. *смоляк* — “смолисте дерево” (Ж-Н 889). 4. Від місц. назви риби *смоляк* (Владыков 230). 5. Від пол. апел. *smolak* — “смолиста скіпка”. 6. Від антр. *Смолá* або *Смолé* (див. **Смóлин**) + -як.

Смоляр [*Смолярь*], -ря — Перечин, Антонівка. П-ще *Smolař* є в Чехії (Moldanová 213), а у Польщі широко побутує п-ще *Smolar*; запис *Smolarz* фіксують 1445 р. (Rymut II 453). ◀ Від давньої назви роду занять *смоляр* — “смолокур”, “смоловар”, “людина, що збирає або продає смолу”. Крім укр., ця лексема відома також полякам та чехам (Moldanová 213). На Зак *смолярі* згадуються щонайменше з XVII ст. (Maksay 584).

Сморак †. 1715: кр. *Andr. Smorak* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Можливо, фонет. спотворена староукр. ос. назва *Суморокь* (ССУМ II 402). Пол. п-ща *Smorzyk*, *Smorenda* та ін. пов'язують з дієсл. *morzyć* — “морити”, що від *mor* (Rymut II 453).

Смочко — Мк, Уж, Св, Тч. 1485–1500: *свьдок Ссико Смочко* — Черняхів (ССУМ II 362). ◀ 1. Правдоподібно, укр. утворення з суф. -ко від пол. міфоніма *Smok* — “дракон”. Напр., *смóком* називала пол. шляхта опришка Олексу Довбуша в горах. П-ще *Smok* є і в поляків з 1305 р. (Rymut II 452), а *Smoczek* згадується з XV ст. (SSNO V 127). Однак виводити закарп. п-ще **Смочко** від пол. апел. *smoczek* — “соска” менше підстав.

Смоляк — Н.Солотвина, Підгорб. ◀ Укр. письм. фіксація угор. вимови п-ща **Смоляк**.

Смужаниця — Мк. ◀ Укр. діал. видозміна п-ща **Сможаниця**.

Смулига †. 1704: кр. *Szmuliga Jaczko* — зникле с. Кішланьфолво (Дівичне) біля Мукачева (HodGens 9). Пор. п-ще *Smoliga* в Польщі (Rymut II 453). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. -ига від антр. *Смолá* (див. **Смóлин**). Кореневе /y/ — наслідок звуження фонем /o/ в ненаголошеній позиції. Пор. п-ще *Smolega* з території Польщі за 1421 р. (SSNO V 128).

Смúток, -тка — Мукачів. П-ща *Smut*, *Smutck*, *Smutko* наявні у Галичині та в Польщі (Фаріон-3 285, Rymut II 451). ◀ Від давньослов. імені *Смúток*, співзвучного з апел. *смúток* — “сум”. Пор. чес. ім'я *Smutek* (SvoSta 204). Пор. ще 1787:

п-ща *Smutyn, Smutek* (род. — *Smutka*) — Гусине, Комарники, Климець на Бойк (ЙМ).

Снага †. 1682: *Sznaga Vaszily* — Сімирки (UetC 88-59). П-ще *Snaga* є і в Польщі (Rymut II 455). ◀ Від південнослов. апел. *snága* — “сила”, “намагання” або від пол. *snaga* — “чистота”, про що свідчить зімкнене кореневе /g/, або від рум. слов'янізму *snagă* — “т. с.”.

Сньозик — Ір. Пор. 1773: кр. *Sznasek Vaszily* — Келечин (пеПред 310). ◀ Від бойк. апел. *сно́зик* — “частина висячої колиски, яку прибивають до причілка” або від апел. *сно́за, сні́зка, сно́зи* — “бігун дверей”, “передня частина ярма” (Он II 234). Пор. ще гуц. *снїз* — “заноза в ярмі”, а також лексеми *снїз* і *сно́за* у Б.Грінченка та пол. п-ще *Sniosek* із 1408 р. (SSNO V 133). Правда, пол. п-ще *Snozik* К.Римут виводить від апел. *snoza* — “поперечна дошка у бджолиному вулику” (Rymut II 455).

Собин †. 1648: *Szobin Vaszil* — Голубине (Maksay 526); 1787: п-ще *Sobin* — Бортне на Лемк (Красовський 144). Пор. ще 1773: кр. *Sobi (!) Roman* — Річка (пеПред 310). ◀ Пос. прикм. від давньослов. імені *Соба*, співвідносного з такими двоосновними іменами, як пол. антр. *Sobietądr, Sobiesąd, Sobiesław* (SSNO V 134–138). У Польщі антр. *Soba* зафіксований 1136 р. (Rymut II 456).

Собко †. 1715: кр. *Szobko Luka* — Міжгір'я (Bélay 173); 1787: п-ще *Sobko* — Куляшне на Лемк (Красовський 141), Демне, Синьовидне на Бойк (ЙМ). Багато п-щ із антропоосновою *Sobk-* є і в Польщі, а перша письмова згадка антр. *Sobko* зафіксована в 1293 р. (Rymut II 456). ◀ Від давньослов. імені *Собко*, що з *Собъславъ, Собъмиръ, Собъсудъ...*

Собов — Вн. — Див. **Сабов**.

Собольович †. 1659: кр. *Szobollyovicz Vaczko* — Студений (Bélay 145). Пор. ще 1600: вл. *Jo. Sobola* — Мойсин (Bélay 175); 1787: п-ще *Sobol* — Н.Яблулька на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Sobolewicz* у Польщі (Rymut II 457). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Соболь*, що з назви відповідної тварини.

Собран — Вл. Пор. 1446: *Panotha, filius olim Szobronis* — Перемишль (Smołka II 13). Пор. 1618: кр. *Sobraczko Fedur* — Дубова на Маковиці (Mars 82). ◀ 1. Давня ос. назва в формі пасивного дієприкм. від східнослов. дієприкм. *събърати*, подібна за структурою до імені *Найден, Продан, Куплень*. 2. Від рум. прикм. *sobru* — “суворий” + *-ан*.

Собранці †. 1685: кушнір *Szobranczi Istvan* — Ужгород (HodAd 25). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від східносл. ойк. *Sobrance*. Перша згадка п-ща — 1521 р. (Kázmér 1017).

Сова́ — Іза, Синяк, Ужгород. 1557: *Sowa krajnik* — Нягово біля Гуменного (ПеДрев 42); 1720: кр. *Andr. Szava* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Sowa* — Березовець, Котів, Мокре, Чашик та ін. на Лемк (Красовський 140). У Польщі п-ще *Sowa*, що походить від назви птаха, згадується 1404 р. (Rymut II 465). ◀ Від назви нічного птаха *сова́*.

Совбан — Пилипець, Н.Студений, В.Студений. ◀ Від тат. чол. імені *Саубан, Сзубан* (Справочник 142, 143).

Совга — Кам'яниця, Ворочово. ◀ Угор. п-ще *Szolga* в його місц. діал. звучанні *Szóga*, що в перекладі укр. — “слуга”. В угорців п-ще *Szolga* побутує з 1403 р. (Kázmér 1039).

Совинець †. 1715: кр. *Szovinics Andras, Péter* — Іза (Bélay 157), ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Сова́**.

Сович †. 1607: *Sowith Michael* — Вел.Березний (UetC 104-8). П-ща *Sowicz* і *Sowucz* є і в Польщі (Rymut II 465). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Сова́**. У поляків п-ща *Sowić, Sowicz* фіксуються у XV ст. (SSNO V 151).

Совкуп — Вл. ◀ Чес. п-ще *Soukup* — “перекупник” (Moldanová 215).

Совтан — Ір. 1463: князю *Солтану* — Луцьк (ССУМ II 368); 1568: п-ще *Zolthan*, 1580 — *Zoltan*, 1584 — *Szoltan* — Холмовець (Szabó 365); 1672: кр. *Soluten (!) Olexa* — Соїми (Bélay 220). Пор. гуц. п-ще *Savtaniuk* (Vincenz 510). Декілька п-щ із основою *Sultan ~ Softan* є і в Польщі (Rymut II 507). ◀ 1. Від титулу монарха *султан*, вживаного в мусульм. країнах. 2. Від тат. чол. імені *Солтан* (Справочник 143, 454).

Совтис †. 1570: *Mich. Szotez* — Лохово (UetC 97-29). Найдавніша згадка п-ща *Softys* на пол. землях сягає 1608 р. (Rymut II 462). ◀ Середньовічний соц.-правовий термін *совтис* — “солтис”, який у Карпатах означав “сільського старосту”. Пор. пол. *softys*, лат. *scultetus* — “начальник сільської адміністрації”. Див. ще **Шолтис**.

Содварій [*Содварі*] — Бородівка. ◀ Угор. п-ще *Szadvár*, яке вперше фіксується 1599 р., а походить від угор. ойк. *Szadvár*, що в ком. Толна (Kázmér 57), + формант *-і*.

Созанський [*Созанський*] — Вл. 1787: п-ще *Sozanski* — Комарники, Матків, В.Гусине, Созань, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Созань*, що на Льв. У Польщі п-ще *Sozański* побутує з 1471 р. (SSNO V 152).

Сойка — Вн. 1760: шл. *Szojka* — Вовкове (Szabó 333); 1775: п-ще *Szojka* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: п-ще *Soyka* — Лупків, Тихоня на Лемк (Красовський 141), Корчин на Бойк

(ЙМ). У Польщі антр. *Sojka* згадується 1389 р., а *Soja* — 1250 р. (Rymut II 459). ◀ Від назви птахасойки.

Сойма — Тч. 1781: *староста Сойма* — Лопухово, (ПеУрб 130); 1790: *Стефан Сойма, Сойма Петро* — Дубове (ПаПо-2 150); XVIII ст.: *Стефан Микиты Сойминого сын* — Лопухово (ПаПо-2 16). ◀ Від бойк. апел. *сойма* — “скроня” (Самбірщина на Льв). Пор. ще кличку *Сойма*, яку бойки дають “вівці з зарослим лобом”.

Соймик — Хуст. ◀ Від антр. *Сойма* + -ик.

Сойник — Дротинці. Пор. 1715: кр. *Sim. Soinka* — Угля (Bélay 210). ◀ Імовірно, суф. дериват від пол. п-ща *Sojn* або *Sojna* (Rymut II 519), однак первісна семантика твірної основи непрозора.

Сокай †. 1772: присяжний *Basilius Szakay* — Буковинка (Удварі-2 298). ◀ Угор. фонет. запис п-ща *Сакаль* або угор. відтопонімне п-ще *Szakólyi* (Kázmér 959).

Сокаль — Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Сакаль* під впливом угор. п-ща *Szakál*. 2. Від східнослов. апел. *сокаль* — “їжа”, “кухня” (Rymut II 460).

Сокач — Ір, Св, Вн, Тч. 1567: п-ще *Zakacz* — Королево (Szabó 545); 1600: гор. *St. Zakacz* — Хуст (Bélay 151); 1638: п-ще *Szakacs* — Туртеребеш (Szabó 529); 1787: п-ще *Sokacz* — Боднарка на Лемк (Красовський 141). ◀ Укр. п-ще від місц. апел. угор. пох. *szakács* — “кухар”. В угорців фіксується з 1403 р. (Kázmér 959). Лексема *сокач* була відома в давньорус. мові (Срезн II 458), але досить швидко вийшла з ужитку. На Зак ще дотепер уживають апел. *сокачка* — “кухарка на весіллі” (Ужан, Мк). К.Римут вважає, що пол. п-ще *Sokacz* походить від слов. апел. *sok* (Rymut II 459).

Сокачик — Підвиноградів. ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. *Сокач*.

Сокіра [*Сокыра*] — Загорб. 1787: п-ще *Sokyrka* — с. Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційної назви знаряддя праці *сокіра* (Дже Дел 155).

Сокиреца [*Сокыреца*] — Копашново. ◀ Від антр. *Сокіра* + рум. демін. суф. -eța.

Сокирець [*Сокыриць*] — Вільшани. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ець від антр. *Сокіра*.

Сокірка — Виноградів. 1787: п-ще *Sokirka* — Радошинці на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Сокіра* + суф. -ка.

Сокирлэй — Костилівка. ◀ Утворення з суф. -ей, яке передбачає твірну основу (ймовірно, рум.) — *sochirla*.

Сокирницький †. 1727, 1740: свящ. *Петро Сокирницький* — Сокирниця (Удварі-2 233). ◀ Прикм. від с. *Сокирниця* на Хс.

Сокіл [*Сокол* і *Сокул*], -кола — Тч, Рх, Вб.

1520: *Szokol Ferencz* — ком. Берез (LchLel 13); 1618: кр. *Iwan Szokol* — Грибів на Маковиці (Marsina 66); 1695: п-ще *Szokal* — Вилок (Szabó 414); 1575: п-ще *Szokolia* (!) — Матієво (Szabó 410); 1787: п-ще *Sokol* — Залокоть на Бойк (ЙМ, села Гломча, Красна, Чарна та ін. на Лемк (Красовський 141). П-ща *Sokil*, *Sokol*, *Sokól* і *Sokul* побутують у Польщі, а перша письмова згадка антр. *Sokol* зафіксована 1125 р. (Rymut II 460). ◀ Від давньослов. простого імені *Сокол*, співвідносного з назвою хижого птаха (Грк 182). У Польщі п-ще *Sokol* згадується з XIII ст. (SSNO V 144).

Соколёцький — Росішка. Пор. 1404: *гришко соколсцкии* — Медика (ССУМ II 367). ◀ 1. Укр. прикм. від антр. *Сокóлич* або *Сокóлик*, відомих у Гал (Красовський 142), + -ський. 2. Прикм. від ойк. *Соколец*, що на Поділлі (ССУМ II 367).

Соколичак — Кичірний. Пор. 1787: п-ще *Sokolicz* — Бліхнарка, Сквіртне, а 1820 — п-ще *Sokolik* — Кам'янка на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. *Соколич* або *Соколик* + -як.

Соколивчак — Розтока, Страбичово. ◀ Від ойк. *соколивчак* — “виходець із с. *Соколівка*, яке є на Льв та на Ів-Фр”.

Соколóвич — Хуст, Ясіння, Горонда. 1699: вл. *Szokolovics Demeter* — Мукачів (LchBer 496). У Польщі п-ще *Sokolowicz* згадується 1445 р. (Rymut II 460). ◀ Укр. антр. із суф. -ович від п-ща *Сокол*.

Сокольчак — Горонда, Страбичово. ◀ Укр. утворення з суф. -чак від антр. *Сокол*.

Соколюк — Лазівщина. П-ще *Sokoluk* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Сокіл*.

Сокул — Довге Поле, Уголька. Пор. 1787: п-ще *Sokula* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 142). У Польщі п-ще *Sokol* згадується з XIII ст. (SSNO V 144). ◀ Від діал. назви хижого птаха *сокіл*. Пор. 1682: *Szukul Mikula* — Туриця (UetC 88-59); XVIII ст.: *Szokuly Hricz* — Ужан (ПеУрб 125).

Солва́й — Вел.Копаня. 1704: кр. *Szolvai Simon* — Кучава (HodGens 7). ◀ Угор. утворення з суф. -i від угор. назви міста *Свалява* (угор. *Szolyva*).

Сóлич — Королево. ◀ Утворення з патр. суф. -ич від імені *Сола*, яке у півд. слов'ян співвідноситься з повним іменем *Solomon* (Šimundić 456). Пор. ще 1787: п-ще *Sola* — Городок на Лемк (ЙМ).

Сóлкуп — Воловець. ◀ Гіперкоректний вар. п-ща *Сóвкуп*.

Солма́й — Дротинці. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -i від угор. ж антр. *Szalma* (див. *Соло́ма*).

Соловейко — Андріївка. П-ща *Solowiejko* і *Sołwejko* є також у Польщі (Rymut II 461). ◀ Від апел. *соловэйко*.

Соловій [род. — *Соловія*] — Олешник. П-ще *Sołowij* є і в Польщі (Rymut II 461). Пор. 1787: п-ща *Solowej*, *Sołowiey* — Глодно, Поляна на Лемк (Красовський 142). ◀ Від місц. укр. назви птаха *соловій* — “соловей”.

Соло́вка — Вел.Раковець, Ільниця, Білки. Пор. 1787: п-ще *Sołowiak* — с. Мощанець на Лемк (Красовський 142). ◀ Угор. чол. ім'я *Szalók*, похідне від імен, які починаються на *Szol-*, *Szal-* (Hajdú 88).

Солода †. Пор. 1694: п-ще *Szalada* — Тросник (Szabó 473); 1787: п-ще *Soloda* — Волосате на Лемк (Красовський 142). ◀ Від антр. *Солод*, відомого в центр. обл. України, у формі род. відм. Апел. зн. основи *солод* — “продукт штучного пророщування зерен хлібних злаків” (СУМ IX 445).

Солодко †. 1715: кр. *Szolutka* (!) *Petro* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. *Солод* (див. *Солода*) + *-ко*.

Соло́ма — Вишково. Аналогічне п-ще *Sołota* мають поляки Подгалля (Bubak II 66) та ін. регіонів Польщі (SSNO V 116–117) з XV ст. К.Римут справедливо зазначає, що п-ще має укр. фонетику (Rymut II 446). 1715 р. його зафіксовано в угор. вигляді в с. Олешник: *Szalma* (Szabó 325). ◀ 1. Від апел. *соло́ма*. У Карпатах кличку *Соло́ма* дають тваринам жовтої масті. 2. Можливо, що відправною точкою для п-ща стало бібл. ім'я *Соломón*.

Соло́мка — Вл, Ір, Мк. На території Польщі є п-ще *Sołotko*, яке К.Римут кваліфікує як п-ще з укр. фонетикою (Rymut II 446). ◀ 1. Від апел. *соло́мка*, який у Карпатах уживається у зн. “соломинка” (СУМ IX 449), а в ін. місцевостях у зн. “вальдшнеп” (Ж-Н 894). 2. Від антр. *Соло́ма* + *-ка*.

Соломón — Уж. 1674: п-ще *Salaton* — Тур-тереш (Szabó 530); 1787: п-ще *Solomon* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. імені *Соломón*.

Соломónка — Буштино. ◀ Імовірно, від здр. імені *Соломónко* у формі род. відм. Пор. п-ще *Solomuncza* в записі 1787 р. з с. Вислік Вел. (Красовський 142).

Солом'яник †. XVIII ст.: кр. *Szolotjanik* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Від апел. *солом'янік* — “предмет (матрац, опудало, короб, капелюх, черевик), зроблений із соломи” (СУМ IX 450). 2. Від антр. *солом'яний* + субстантивуючий суф. *-ик*.

Солонінка — Руське Поле, Теремля. 1787: п-ще *Soloninka* — Воловець на Лемк (Красов-

ський 142). Пор. п-ща *Sołonynka*, *Sołonynko* в Польщі, які К.Римут кваліфікує як укр. (Rymut II 446). Пор. також п-ще подг. поляків *Słonina* XVII ст. (Bubak II 66). ◀ Від апел. *солоніна* — “сало” (СУМ IX 451). Пор. ще гуц. п-ще *Sołonyncsuk* (Vincenz 491).

Солопей †. 1715: кр. *Szolopei Jaczko* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від ос. назви *солоній* — “роззява” (Гр IV 167). Пор. ще *Васил Слопович* із XVIII ст. (Микитась 33).

Солотвинський †. 1762: *срей Михаил Солотвинский* — Руська Поляна (ПаПо-2 10). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Солотвина* на Тч.

Солочинець †. 1649: *Szovocsinics* (!) — Котельниця на Мж (LehBer 370); 1720: кр. *To. Szalcsinics* (!) — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. катойк. від місц. ойк. *Солочін* — “виходець із с. *Солочин* (Св)”.

Солочінський — Давидково, Мукачів. ◀ Прикм. від ойк. *Солочін*, що на Св.

Сольвай †. 1772: присяжний *Stephanus Szolyvay* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. назви закарп. ойк. *Свалява* (угорці називають це місто *Szolyva*).

Солю́к — Колочава. 1787: п-ще *Soluk* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. назви птаха *солу́к* — “слонька”, “вальдшнеп” (Он II 236).

Соля́к — Вб. П-ща *Solak*, *Solakiewicz* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Місц. катойк. *соля́к* — “виходець із с. *Сіль* (Вб)”. 2. Від бойк. назви гриба *соля́к* (Он II 236). 3. Укр. дериват із суф. *-як* від давньослов. двоосновного імені *Солимиръ* (Фаріон-3 286).

Соля́ник — Вб, Пр, Мж, Вн. 1715: кр. *Luc. Solanik* — Річка (Bélay 183); 1773: *Szolyanek Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Solanik* — Нов.Кропивник на Бойк (ЙМ). П-ще *Solanik* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *солянік* — “солевар” (Мовознавство. — 1984, 2. — С. 42, Осташ-3 559). 2. Антр. *Соляни* + *-ик*. П-ще *Solan* представлене 1787 р. в лемк. селах Середнє Вел. та Щавне (Красовський 142). 3. Катойк. *солянік* — “виходець із с. *Сіль*”.

Соля́нко — Ужгород. П-ще *Solanko* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Від антр. *Соляни* (див. *Соляник*) + *-ко*. 2. Від апел. *соля́нка* — “посудина для солі” (Ужан), “соляна вода” (Ж-Н 895).

Сомі́га [*Сомьга*] — Сільце. ◀ Згр. вар. назви риби *сом*.

Сóмош — Іза, Дротинці. 1505: шл. *Pe. Szamos* — Хуст (Bélay 150); 1648: *Szomos Timko*, *Havrillo*, *Dmet.* — Підполоззя (Maksay 648); 1704: кр. *Szamos János* — Абранка біля Мукачева

(HodGens 7). ◀ Угор. п-ще *Szamos* уперше згадується 1479 р. Угор. ономасти виводять його від гідроніма *Szamos* (Kázmér 967).

Сонич †. 1618: кр. *Szoniocs Iwan* — Гута на Маковиці (Mars 80). ◀ Правдоподібно, від жін. імені *Соля* (див. Šimundić 55) + *-ич*.

Сопка — Олешник. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Сопко*.

Сопко — Мж, Мк, Уж, Вб. 1618: кр. *Szopko Poliak* — Доброслав на Маковиці (Mars 73). 1715: кр. *Szobko Luka* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Усіч.-суф. слов. ім'я *Собко* (від *Собѣславъ*) або від болг. чол. імені *Събо*, співвідносного з іменем *Съботин* (Ковачев 497), яке зазнало асиміляції дзвінкого /б/ перед глухим /к/. 2. Менш імовірно, що п-ще утворене від дієсл. *сопѣти* — “тяжко дихати” (СУМ IX 462).

Соподей †. 1772: присяжний *Alexander Szopodej* — Жборівці (Удварі-2 303). ◀ Місц. утворення з суф. *-ей*, але семантика твірної основи незрозуміла.

Сорич — Вел.Бичків, Рахів, Ясіня. П-ще *Sorycz* є й у Польщі (Rymut II 463). ◀ 1. Від пол. діал. *sora* — “халява чобота” + *-ич*. 2. Від рум. антр. *Soră*, що від апел. *soră* — “сестра” (Const 373, Jordan 420, Ковачев 477) або від чол. імені *Soare*, + слов. метр. суф. *-ич*. Пор. жін. ос. назву *Соръ* за 1487 р. із Сучави (ССУМ II 370) та назву *Сориць* звідти ж за 1489 р. (ССУМ II 369).

Соровчак — Забродь. ◀ Патр. із суф. *-як* від пол. сілезького п-ща *Sorowka* (Rymut II 509)

Сорока — Пр, Уж, Мк, Мж. 1618: кр. *Szoroaka Demeter* — Рівне на Маковиці (Mars 89); 1648: *Szoroaka Mihaly*, а 1699 — *Szoroaka Vaszil* — Неліпино (Maksay 548, 574); 1685: *Сороковы 2 нивы* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1751: *Георгій Сорока* — Геївці (Гаджега-Уж 160); 1715: кр. *Jo. Szoroaka* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Soroaka* — Бліх-нарка, Брунари та ін. на Лемк (Красовський 142). П-ще *Soroaka* в Краківському воєводстві фіксують 1417 р. (Rymut II 471). ◀ Від укр. назви птаха *сорока*.

Сороканинець [*Сороканиницъ*], *-нця* — Н.Студений. Пор. 1787: п-ще *Sorokanicz* — Брунари, Поляни на Лемк (Красовський 142). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Сорока́ня* — “дружина **Сороки**”.

Сорокопуд — Свалява. ◀ Від укр. назви хижого птаха *сорокопуд* (Гр IV 169).

Сорохман — Рахів, Білин. 1672: кр. *Szurohman* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Sorochman* — Перегінське, Кобло, Уріж (паралельно з *Syrochman*) на Бойк (ЙМ), Городок на Лемк (Красовський 143). ◀ Того ж пох., що й *Сирохман*.

Сорохманюк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від *Сорохман*.

Сорочак [*Сорочек*] — Чорна Тиса. 1787: п-ще *Soroczak* — Перегінське, Шумина на Бойк (ЙМ). П-ще *Soroczak* є і в Польщі (Rymut II 470). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від антр. **Сорока**.

Соскіда — Мк, Пр. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Його фіналь нагадує гр. патр. на *-id*.

Сосняк — Ужгород. 1787: п-ще *Sośniak* — Брезова, Миків, Мичківці на Лемк (Красовський 143). ◀ Від антр. *Сосна*, співзвучного з назвою дерева, + *-як*. Менш імовірний зв'язок п-ща з назвою гриба *сосняк* (Он II 238).

Сотак — Вел.Лучки, Горяни. 1648: *Sotak Fedur* — Голубине (Maksay 525); 1778: п-ще *Szotak* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317). П-ще поширене також у сх. Слч. ◀ Від етн. *сотак*, що побутує в суміжному з Україною регіоні сх. Слч.

Сотик †. 1570: *Paul. Szotik* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Можливо, спотворений запис п-ща **Сотак**.

Сотмарій — Імстичово. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від угор. назви ком. *Szatmár*. Перша згадка п-ща зафіксована 1428 р. (Kázmér 976). Стосунок до п-ща має і спотворений запис 1607 р.: *Zakmári Latur* — Мал. Березний (UetC 104-8).

Софілка †. 1688: п-ще *Szofilka* — Свалява (LehBer 739); 1699: *Sofilka Janos, Kuzma, Vaszil* — Свалява (Maksay 571). ◀ Від заст. апел. *софілка* — “сопілка”, “трубочка”, а в перен. зн. *цофілкі* — “тонкі ноги” (Ужан).

Софілка́нич — Мк, Св, Вн. 1772: староста *Basilus Sofilkanics*, присяжний *Petrus Sofilkanics* — Лецовиця (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Софілка́ня* — “дружина **Софілки**” або від апел. *софілка́ня* — “худа довгонога жінка” (Хс), що з місц. апел. *цофілка* або *цуфілка* — “тонка, кістлява довга нога”.

Софрон †. 1680: *Ge. Szophron* — Липецька Поляна (Bélay 180). Пор. ще *Sofronul Mihaly* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від кал. імені *Софрон*, наявного в правосл. святцях. У Польщі п-ща *Sofronow*, *Sofroniuk* побутують з XV ст. (Rymut II 459).

Софроній †. 1648: *Szoffroni Andrj, Vaszil* — Свалява (Maksay 528). ◀ Від кал. імені *Софроній*.

Сох †. 1751: *парох Михаил Сох* — Туриця (Гаджега-Уж 159). ◀ Можливо, морфол. видозміна п-ка *Сохá* (див. **Соханич**).

Соханич — Пр, Вб. Пор. 1787: п-ща *Socha* — Гирова, Дидня, *Sochańczak* — Гучвиці, Рябе, *Sochań* — Манів на Лемк (Красовський 143), п-ще *Socha* — Бережок на Бойк (ЙМ). П-ща

Sochania, Socha, Socho, Sochowicz є і в Польщі, причому п-ща *Soch* і *Socha* згадуються 1369 р., *Socho* — 1377, а *Sochowicz* — 1489. ◀ 1. На думку К.Римута (Rymut II 458), п-ще *Socha* походить від апел. *socha* — “розгалужене дерево”, “примітивне знаряддя оранки”, а похідні пов’язані з давніми двоосновними іменами на *So-* зразка *Sobieslaw*. 2. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Сохáня* — “дружина *Сохи*”, де *сóха* — “високий виллоподібний стовп” (Гр IV 170). П-ще *Socha* є у поляків (*Żabska* 95) та у чехів (*Moldanová* 213).

Сохович †. 1648: *Sochouich Roman* — Н.Ворота (Maksay 359). ◀ Укр. або пол. утворення з суф. *-ович* від антр. *Сохачи Сох* (див. *Сохáнич*).

Сочик †. 1363: *Zochyk de Nempty* — Німецьке (*Nagy-2* 373); 1420: вл. *Szocsik Janos* — Лісковець коло Мукачева (*LchBer* 252); 1427: *Joannes filii dicti Zochyk* — Н.Німецьке (*Nagy-2* 266). ◀ 1. Давній антр. із суф. *-ик*, імовірно, від слов. основи *сокъ* — “сік”. Пор. давньоукр. антр. 1409 р. *Сочивчичь* — Галич (ССУМ II 370), пол. антр. XV ст. *Soczek* (SSNO V 142) чи навіть запис *Sacicu* 1213 р. кр. русина із с. Бан, що на р. Красна (*RegVar* 180). Антропооснова *Soč* поширена також у хорватів. Пор. п-ща *Soča, Sočak, Sočan, Soče, Sočica* та ін. (*Leksik* 602). 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща стала рум. назва бузини *soc*.

Сóчка — Ір, Вн, Хс, Тч. 1418–1436: шл. *Zothka* — Бедевля (Bélay 126). П-ща *Soczka, Soczko* з середини XVI ст. побутують на Льв (Фаріон-3 287) та в Польщі. К.Римут виводить їх із апел. *soczka* — “ботанічний номен сочевиця” (Rymut II 458), а І. Фаріон — із дієсл. “сочити”, “вистежувати” (Гр IV 171). ◀ 1. Правдоподібно, від апел. *сóчка* — “зернина сочевиці” (СУМ IX 478). 2. Дериват із суф. *-ка* від антр. *Соча*. Пор. 1504: шл. *Jo. Zotha* — Біла Церква на Тч (Bélay 139).

Сочкул †. 1733: *Szacskuly Ivan* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Утворення зі східнором. суф. *-ul* від антр. **Сóчка**.

Сочкулинець †. 1715: кр. *Gr. Szacskulinecz* — Келечин (Bélay 182). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Сочкúля* — “дружина **Сóчки**”.

Спандич †. 1772: присяжний *Spandics Olexa* — В. Грабівниця (Удварі-2 300). ◀ Патр. слов. утворення з суф. *-ич*, але зн. твірної основи нез’ясоване.

Спáський [*Спáський*] — Тч, Рх, Мж, Хс. П-ще є і на Гуц (Vincenz 342). 1783: п-ще *Spaskiy* — Н.Струтинь. ◀ 1. Прикм. із суф. *-ський* від букв. ойк. *Спас*. 2. Від назви свята *Спáса*, що бере початок від ім. *спаситель*. 3. Від антр., власне

від кал. імені *Спас*, відомого болгарам (Ковачев 479), + *-ський*. Пор. 1689: шл. *Iszrasz Timofi* — Десешті (Bélay 134).

Спасюк — Рх. П-ще *Spasiuk* представлене і на прикарп. Гуц (Vincenz 342, 532). 1720: кр. *Timofhi Szpazuk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Спас*, який 1787 р. фіксується в с. Ванівка на Лемк (Красовський 143), а співвідноситься з назвою христ. свята *Спáса* чи відповідним постом у сх. слов’ян (Rymut II 466) або з жін. імені *Спаса* (≠ *Спасенице* — Грк 367).

Спачи́нський — Лохово, Іванівці, Щасливе. ◀ Правдоподібно, від якогось ойк.

Спашу́к — Угля, Мала Уголька. ◀ 1. Укр. утворення з патр.суф. *-юк* від антр. **Спáський**. 2. Като́йк. від ойк. *Спас*, що на Ів-Фр.

Спиша́к — Ужгород. 1742: *Андрей Спишак* (Метрика); 1787: *Spiszak* — Баниця, Волосате, Ославиця на Лемк (Красовський 143). ◀ Слц. або укр. като́йк. *спиша́к*, що від слц. ойк. *Spīš*, тобто “виходець із ком. *Спиш*”.

Співáк — Вишково, Підвиноградів, Іванівці. 1787: п-ще *Spiwak* — Голмча, Кункова на Лемк (Красовський 143). Приблизно з тих же часів функціонує п-ще *Spiewak* та його споріднені на Подг (Bubak II 100). Перша згадка пол. антр. *Śpiewak* походить із 1442 р. (Rymut II 583). ◀ Від укр. апел. *співáк*.

Співалю́к — Ділове. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від незасвідченого апел. *співало*, який міг належати до тих ос. назв за родом занять, що й *базікало, пугало, тóхало, цоркóтало*.

Спичкéй [*Спичкíй*] — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Spiczka* — Зубрик на Лемк (Красовський 143), 1819: п-ще *Spiczak* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ей* від антр. *Спичка*, співвідносного з укр. апел. *спичка, спіця* — “гострокінцева паличка” (Гр IV 176, Чопей 374).

Спóдній, -нього — Веряця. Пор. пол. п-ще *Spodniowski* (Rymut II 469). ◀ Від слц. або від пол. прикм. *spodny* — “спідній”.

Ставéнський [*Ставiньський*] — Вішка, Оріховиця. П-ще *Stawiński* з 1793 р. функціонує також на Подг (Bubak II 76). ◀ Укр. прикм. *ставiньський* від ойк. *Ставне*, що на Вб.

Ставро́вський — Ужгород. П-ще *Ставровський* поширене серед українців сх. Слч та Польщі (Rymut II 479). ◀ Від південнослов. або східнослов. чол. імені гр. пох. *Ставро* (Илчев 461, Ковачев 482, Šimundić 321, Rymut II 479) + пос. суф. *-овський*. Ім’я *Ставр* є і в укр. болгар (Колесник 9).

Стáдник [*Стáтник*] — Імстичово. 1787: п-ще *Stadnik* — Спас на Бойк (ЙМ) та Пельня на Лемк. ◀ Від укр. апел. *стадник* — “той, що

випасає коней”, “жеребець при стаді кобил” (Ruczek 468), “бугай при стаді корів” (Гр IV 195). Саме з цими семами К.Римут пов’язує п-ще *Stadnik*, яке фіксує на пол. землях (Rymut II 472), додаючи до них лише сему “кандидат на чоловіка”.

Стан — Тч, Хс. 1360, 1383: шл. *Stean* — Сарвасово (Bélay 133); 1410: шл. *Pe. Sthan* (!) — Терново, а 1419 — шл. *Andr. f. Stan* — Угля (Bélay 166, 209); 1649: шл. *Pe. Sztan* — Сопунка (Bélay 193); 1751: *парох Георгій Стан, Василій Стан* — Угля (Гаджега-М 189): Антр. *Stan* у Польщі згадується 1136 р. (Rymut II 474). На території Польщі п-ще *Stanik* уперше фіксується в 1375 р. (Rymut II 474). ◀ Давньослов. чол. ім’я *Стан*, яке постало внаслідок усічення повних двоосновних імен *Станислав, Станмир...* (Грк 185, ГркРеч 175, ССУМ II 380, Илчев 463).

Станик †. 1653: староста *Гаврило Станик* — Ком’яти (ПаПо-1 157); 1787: п-ще *Stanik* — Залуж на Лемк (Красовський 143). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. *Стан*.

Стáнинець [*Стáниниць*], *-иця* — Вн, Ір, Хс. 1819: п-ще *Staniniec* — Славське, Головецьке на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Стана*, що з повного *Станмири* або *Станислава*. Пор. 1401: *за сестръ моихъ мушж и станж* — Королево (Мик Чу 68); 1405: шл. *domina Stana* — Солотвина (Bélay 201); 1704: *и за матки сго Стани* — Гукливий (Яворск 209).

Стáнич — Доманинці. 1567: *Sthanicz Korcza*, 1570 — *Paul. Stanych* — Неліпино (UetC 53-12, UetC 53-14); 1699: *Sztanicz Matyas* — Підгоряни (Maksay 555); 1715: кр. *Mich. Sztanicz* — Горінчово (Bélay 144); 1743: п-ще *Sztanicz* — Чепа (Szabó 314). П-ще *Stanic* дуже поширене в Хорватії (Leksik 610) і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Від давньослов. жін. імені *Стана*, тобто *Станислава* (див. **Стáнинець**), + *-ич*.

Станислав — Теремля. 1375: шл. *Jo. Crich Stanislaus* — Кричово (Bélay 170); 1383: шляхтичі *Stanislaus fiai Jo., Sandr., Steph.* — Довге (Bélay 136); 1415: шляхтичі *Stanislaus f. Stan* — Руське Поле (Bélay 211); 1671–1673: кр. *Sztaniszló Lőrincz* — Дулово (Bélay 138); 1673: кр. *Sztaniszló Istvan, Jakub* — Іза (Bélay 156). Пор. 1393: *вѣра нана станислава словѣского* — Сучава (ССУМ II 379); 1401: *Станиславом граматиком многогрѣшним* — Королево (Мик-Чу 64). У Польщі ім’я *Stanisław* фіксується з XIII ст. (Rymut II 476). ◀ Від давньослов. двоосновного імені *Станислав*.

Станкáниець [*Станкáниниць*], *-иця* — Ужгород, Ільниця, Хуст. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Станкáня* — “дружина *Станкá*”.

Станкáнич — Білки. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Станкáня* — “дружина *Станкá*”.

Станкó — Вб, Пр, Уж, Мк, Ір, Хс, Тч. 1418: шл. *Sztanko (Stanislaus)* — Бедевля (Bélay 126); 1570: *Jarem, Jos. Ztanko* — Свалява (UetC 53-14); 1570: *Mat. Ztanko* — Кольчино (UetC 53-12); 1600: вл. *P.Ztanka* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1680: кр. *Sztanka Ferencz* — Кушниця (Bélay 170). На території Польщі антр. *Stanko*, згадується 1233 р. (Rymut II 474). ◀ Місц. укр. ос. ім’я *Станкó*, яке є усіч.-суф. відповідником повного двоосновного слов. імені *Станислав*. На Ужан та серед українців сх. Слч ім’я *Станкó* донедавна правило за оф., а тому багато його носіїв до Другої світової війни і не підозрювали, що є *Станиславами*. Однак ім’я *Станкó* вживалося і в ін. регіонах Карпат. Пор. 1653: *староста сільский Станко Удян* — Ком’яти (ПаПо-1 157); 1649: *batyko Pap Sztanko* — В.Тибава (LchBer 763). Ім’я *Stancu* широко вживане румунами. П-ще *Stanko* є в Хорватії (Leksik 611).

Станкóвич — Мк, Св, Ір, Вб, Уж, Пр. 1567: *Ztankowicz Jeremij* (UetC 53-12); 1570: *Cosm., Jac. Stankowych* — Бистриця (UetC 53-14); 1682: свщ. *Sztankovics Hritz* — Сасівка (LchBer 708); 1699: *Sztankowicz Simko* — В.Ворота (Maksay 596); 1690: *раба Марка Станковича* — Стройно (Микитась 60). П-ще *Stankowicz* у Польщі згадується 1387 р. (Rymut II 475). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від місц. традиц. слов. імені *Станкó*, тобто *Станислав*. Однак п-ще *Stanković* дуже поширене й у Хорватії (Leksik 611).

Станкóвський — Черногорова, Ужгород. Пор. 1651: п-ще *Stankowski* на Подг (Bubak II 74). ◀ 1. Утворення з суф. *-овський* (без переходу голосного /o/ в голосний /i/) від місц. антр. *Станкó*. 2. Слц. прикм. від сцк. ойк. *Stankovee* (Majtain 387) або пол. прикм. від подг. ойк. *Stankowa* (Bubak II 74).

Станкóвцій [*Станкóвці*] — Ільниця. Перша письм. згадка п-ща *Sztankóci* — 1558 р. (Kázmér 1028). ◀ Угор. утворення з угор. суф. *-i* від слц. ойк. *Stankovce*, що в ком. Земплин або Тренчін (Majtán 387).

Станкув †. 1682: *Sztanku Fedor* — Буківцьова (UetC 88-59); 1715: кр. *Sztanku To.* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Місц. присвійний прикм. із укаючої гов. від антр. *Станкó* з переходом суфіксального /o/ в монофтонг /y/ в закритому складі. Менш імовірно, що це рум. чол. ім’я *Stancu*.

Станкулич — Гукливий, Н.Грабівниця. 1699: *Sztankalics (!) Demeter* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Станкúля* — “дружина *Станкá*”.

Стано — Ужгород. У Польщі антр. *Stano* згадується 1222–1242 рр. (Rymut II 475). ◀ Від гіпок. імені *Stano*, що з двоосновного імені на зразок *Stanimir*, *Stanislav* (Rymut II 475).

Стануськович †. 1570: *Stan. Stanuzkowych*, а 1772 — *Stan. Sztanuzkowich* — Свалява (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від незасвідченого місц. антр. *Станусько*, що співвідноситься зі **Стан**, **Станислав**.

Станч — Черна, Королево. 1604: вл. *El.*, *Teod. Ztancz*, а 1621 — *Sztancz* — Серфалва (Bélay 196). ◀ 1. Усіч. вар. антр. *Станча* або *Станчо*, подібно до таких, як **Бурч**, **Данч** із **Бурча**, **Данча**. Пор. пол. п-ща *Stanczew* і *Stanczewski* (Rymut II 474). 2. Менш імовірно, що це гуц. апел. *станч* — “клопіт”, “робота” (ГГ 177).

Станчак — Підгорб, Ужгород. 1787: п-ще *Stanczak* — Бонарівка, Гладишів, *Stańczak* — Дошниця, Команча, Рихвальд, Сквіртне, Явір-ки на Лемк (Красовський 143). П-ща *Stanczak* є і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Від антр. **Станко**, **Станч** або *Станча* + -як. Пор. 1632: вл. *Lad. Stancza* — Драгомирешті (Bélay 137), а також серб. чол. імена *Станча*, *Станче* (Грк 186).

Станчевич †. 1567: *Stanczewicz Arthjemij*, 1570 — *Artim Stanchewych* — Свалява (UetC 53-12, UetC 53-14), а 1572 — *Artim. Stanchouich* — Свалява (UetC 53-15). ◀ Від антр. *Станча* або **Станч** + суф. -евич, який у XVI ст. ще міг варіюватися з суф. -ович навіть у п-щі однієї й тієї ж особи. Привертає увагу й те, що 1570 р. той же свалявський *Артем Станчович* раз записаний як *Artim Ztanche* (UetC 53-14), а вдруге — як *Artim Stanchowich*.

Станчі †. 1572: *Greg., Jac. Ztanchi* — Свалява (UetC 53-15). ◀ Дериват п-ща *Станча*, що від **Стан** + -ча(т) — див. ще **Станчак**.

Станчук — Королево. П-ще *Stanczuk* є і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Станко**, *Станча* або **Станч**.

Станьо [дав. — **Станьові**] — Худльово, Ужгород. 1437: *Valentinus Stanyo* — Поростово (Nagy-2 340). Пор. ще запис чол. імені *Станя* з м. Сучава за XV ст. (ССУМ II 380). П-ща *Stanio* і *Staniow* є і в Польщі (Rymut II 474), причому друге згадується 1492 р. ◀ Усіч.-суф. ім'я з формантом -ьо від чол. імені *Стан*, тобто *Станислав*.

Станьов †. 1648: *Sztaniou Ihnad* — Латірка (Maksay 541). ◀ Від антр. **Станьо** + пос. суф. -ов у його кн. звучанні.

Старий †. 1618: кр. *Sztari Iwan* — В.Миронів на Маковиці (Mars 81), кр. *Kuzma Sztarow* — Габолтів на Маковиці (Mars 94); 1715: *Phil. Sztari* — Колочава (Bélay 160). П-ще *Stary* було й на Лемк 1787 р. (ЙМ). ◀ Від прикм. *старий*.

Старичак — Мукачів. ◀ Катоїк. *старичак* — “виходець із с. *Старина*, що у сх. Слч” (Лазорик 74, Majtán 387). 2. Дериват від серб. чол. імені *Старина* (Грк 186).

Староста — Хс, Ір, Мк, Пр, Вн, Уж. 1618: кр. *Sztarosta Michal* — Раковець на Маковиці (Mars 85); 1699: *Sztaroszta Havrilo* — Свалява (Maksay 569); 1768: п-ще *Sztaroszta* — Раковець (Szabó 459); 1726: свящ. *Georgius Sztaroszta* — Ільниця (Лучкай 16. — 202); 1772: присяжний *Georgius Sztaroszta* — Мал.Бистрий (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Starosta* — Вовче на Бойк (ЙМ), Скорodne на Лемк (Красовський 143). Пор. ще 1450: *Petrus Stharostha* — Перемишль (Smołka II 92); 1456: *пань михул старостич* — Васлуй (ССУМ II 382). ◀ Від апел. *староста*, який на Зак означав “керівник села”, “ведучий на весіллі” (Гр IV 199, Чопей 379, Он II 250), а в Польщі — “державний службовець, який керував повітом”, “королівський скарбник” (Rymut II 477).

Старча, -чі — Ужгород. Пор. 1449: *domus Urbani Stharczy* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1786: подг. п-ще *Starka* (Bubak II 74). ◀ Нині це лексема відмінюється як ім. першої відміни, але в минулому, очевидно, належала ім. сер. роду основи на -я(т) зі зн. “жебраченя” (Гр IV 199). Пор. гуц. *старчук* — “хлопчик, який водить старця” (ГГ 177).

Старчевич — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -евич від антр. **Старча** або якоїсь ін. спорідненої антропооснови на зразок *Старець*, *Старцьо*, що вживалися в Карпатах у XVII–XVIII ст. Пор. 1787: п-ща *Starciow*, *Starcynow*, *Starczyn* у с. Шандровець на Бойк (ЙМ). Пор. також 1788: п-ще *Старець* із с. Нірбатор, що в ком. Саболч та апел. *страчевод* (Гр IV 199). П-ще *Starčević* дуже поширене в Хорватії (Leksik 612).

Старшич †. 1575: кр. *Jo. Starsytzy* — Рахів (Bélay 181); 1681: кр. *Sztarosicz Ivan* — Ганичі, а 1684 — кр. *Starsics Aleksza, Makszim* — Косівська Поляна (Bélay 141, 162). Пор. 1478: *дали... Hryd-ku a Danilu Starszyczom* — Люблін (ССУМ II 839). Пор. ще пол. п-ще 1417 р. *Starszy*, п-ща *Starsz*, *Starszak* та ін. (Rymut II 477). ◀ Однозначно слов. патр. утворення з суф. -ич від прикм. основи вищого ступеня порівняння *старш-*, що не є типовим для південнокарп. говорів. Отже, цей антр., імовірно, принесено з ін. регіонів України (ССУМ II 382), а допрізвищеве зн. лексеми могло характеризувати людину радше за становищем у суспільстві, ніж за віком чи місцем її в родині.

Стасик — Вл. Пор. 1720: кр. *Andr. Sztasak* — Вел.Бичків (Bélay 129), кр. *Sim. Sztasz* — Ізки (Bélay 155); 1778: кр. *Sztasz* — Гачава (ПеПред

323). Пор. ще подг. п-ща 1608 р. *Stasik* і *Stasiak* (Bubak II 75), лемк. п-ще 1787 р. *Stasiak* із Устя Руського та ін. (Красовський 144), бойк. п-ща того ж року *Stasiuk*, *Stasiukow* із с. Розточки (ЙМ), гуц. п-ще *Stasiukiv* (Vincenz 258). У Польщі п-ще *Staś* фіксується 1604 р. (Rymut II 478). ◀ Утворення з суф. -ик від чол. імені *Стась*, яке є похідним від таких повних імен, як *Анастасій*, *Євстахій* та *Станіслав*. Ім'я *Staś*, як і п-ще *Staś*, поширене також у Польщі (Žabska 98).

Стасьó [дав. — **Стасьóві**] — Уж, Мк. 1542: кр. *Sztatho Oroz* — Луг (Bélay 173); 1787: п-ще *Stasio* — Шум'яч, *Stasiow*, *Stasiszyn* — Цінява та ін. на Бойк (ЙМ), *Stasienko* — Улич на Лемк (Красовський 144). П-ще *Stasio* є і в Польщі (Rymut II 478). ◀ Від чол. імені *Стасьó*, що є вар. імені *Стась*, тобто *Євстафій* або *Станіслав*.

Стáтник — Іванівці. П-ще *Statnik* є і в Польщі; К.Римут убачає в ньому ту ж основу *стат-*, що й у апел. *постать* (Rymut II 479). ◀ Від лексикографічно незасвідченого ім. *стáтник*, який утворено за допомогою субстантивуючого суф. -ик від бойк. прикм. *стáтний* — “вигідний”, “гарний”, навіть “Святий (про вечір)” (Он II 251), “заможний” (Гр IV 200).

Стах — Керецькі. 1720: кр. *Sim. Sztak* (!) — Березово (Bélay 127); 1696: кр. *Sztako* (!) *Aleksza* — Стеблівка (Bélay 192). Пор. 1787: п-ще *Stach* — Довге, Свіржова Руська (Красовський 144); Пор. *Stachura* — Поляни (там само). П-ще *Stach* є у поляків (Žabska 88), чехів (Moldanová 216). ◀ Від староукр. чол. імені *Стах*, яке співвідноситься з оф. *Стахій*, *Остан* (Керста 127), однак, як і в поляків (Rymut II 472), може співвідноситися також із ін. антр. на *Sta-*, передусім із іменем *Станіслав*.

Сташáк — Підгорб. 1720: кр. *Andr. Sztasak* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. бойк. п-ща кінця XVIII і поч. XIX ст.: *Staszko*, *Staszkiw*, *Staszycz*, *Sztaszyszyn* (ЙМ, ФМ). У поляків п-ще *Staszak* фігурує з 1369 р. (Rymut II 478). ◀ Від антр. *Стах* або *Стаха* + -як.

Сташкó — Ужгород. Пор. 1422: антр. *Сташко* — Погоничі (ССУМ II 385); 1787: п-ще *Staszkow* — Сторона, а' 1819 — п-ще *Staszko* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ, ФМ). У Польщі антр. *Staszko* вперше зафіксовано 1313 р. (Rymut II 478). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Стах*, тобто *Стахій*, *Євстахій* чи навіть *Станіслав* (Moldanová 216, Šimundić 457), + -ко.

Стеблáк — Вел.Лучки, Домбоки, Мукачів, Пор. п-ща 1787 і 1819 років: *Stebelka*, *Stebika*, *Steblik*, *Steblyk*, *Steblynow*... на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від персоніф. апел.

стеблó, який у Карпатах має такі основні зн.: “стебло”, “стеблина”, “перевесло” (Он II 252). 2. За К.Римутом, пол. п-ща *Stebel*, *Stebtaj*, *Steblik* походять від нім ос. назви *Stebel*, що з апел. *stebel* — “кийок, дрючок” або від кал. діал. *stebel* — “чопик, яким затикають бочку” (Rymut II 486).

Стеблей †. 1715: кр. *Ge. Sztebli* — Керецькі та за цей же рік кр. *Ge. Stepley* (*Steple*) у сусідньому с. Кушниця (Bélay 163, 170). ◀ Від тієї ж антропооснови, що й **Стеблáк**, **Стеблúк**, однак п-щева модель на -ей обмежує твірну основу до ім. із кінцевим -а.

Стеблúк — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від тієї ж антропооснови, що й п-ще **Стеблáк**.

Стеблúк-Шоломчúк — Ясіння. ◀ Новіше складення з дуже поширеного в Ясінні п-ща **Стеблúк** та п-ка *Шоломчúк*.

Стевич †. 1567: *Foder Stewycz myhalko* — Дусино (UetC 53-12). П-ще *Stević* поширене в Хорватії (Leksik 614). ◀ Імовірно, хорв. або серб. утворення з суф. -іć від чол. імені *Steva*, що відповідає укр. ім. *Степан*.

Стегнэй [*Стегнэй*] — Мк, Уж, Св. ◀ 1. Кал. ім'я гр. пох. *Євстигнэй* (ВІЛ 58), у якому ненаголошене кореневе /e/ змінилося на /и/ під впливом загальноукр. анат. номена *стегнó* або під впливом бойк. множинного апел. *стéгни* — “передні спиці у возі” (Он II 252). 2. Менш імовірно, що це дериват від давньоукр. чол. імені *Стехно* (≠ *Стефан* — Керста 127), а точніше, його жін. еквівалента *Стéхна*, тобто *Стефанія*, із суф. -ей.

Стегúн — Середне. 1666: *Мы Стегуны, а Иван и муй отець...* — Руське (Сах 76). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ун від антропооснови *Стега*, яку містить декілька хорв. п-щ, як *Stegi*, *Stegnaja*, *Stegne*, *Stegnaji*, *Stego*, *Stegu* (Leksik 613), або від пол. п-ща нім пох. *Stega*, яке К.Римут виводить від нім. *Stege* — “сходи” (Rymut II 482).

Стегúра — Св, Пр, Уж, Мк, Ір, Вн. 1699: *Stegura Simon*, *Sztanko*, *Ivan* — Кольчино (Maksay 562); 1699: *Stegura Andras*, *Fedur*, а 1773: присяжний *Mathias Sztegura* — Павлово (Maksay 579, Удварі-2 302). Пор. ще 1787: п-ще *Styguryn*, *Stegurin* — Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Того ж пох., що й **Стегúн**, лише з суф. -ура, як у п-щах **Бабúра**, **Дудúра**, **Яцúра**... Можливе пох. від старопол. імені *Stygniew*, що зі *Stygniew*, *Stojgniew* (Malcc Bud 174).

Степáвський — див. **Стипáвський**.

Сте́нич — див. **Сти́нич**.

Стенко †. 1570: *Zach. Ztenko* — Неліпино (UetC 53-14). Пор. 1787; п-ще *Seńków* — Новотин на Бойк (ЙМ). П-ща *Stenko*, *Steńka*, *Steńko*

побувають і в Польщі, причому перше з них зафіксоване 1385 р., а К.Римут схильний виводити його від імені *Stanislaw* або від нім. імені *Stencel* (Rymut II 485). ◀ Від здр. чол. імені *Стеньоко*, співвідносного з оф. ім. *Степан*. Пор. рос. ім'я *Стенька*, гуц. ім'я *Штень*, *Штеньо́*, *Штеньо́к*.

Стéпа — Руське Поле, Вишково. ◀ Усіч. вар. чол. імені *Степан* (Керста 127). Пор. ще хорв. імена *Stepa*, *Stepo*, співвідносні зі *Stepan* (Šimundić 457), а також лемк. п-ща 1787 р. *Stepko*, *Stepiak* (Красовський 144).

Степан †. 1437: кр. *Stephanus* — Коромля (Nagy-2 342); 1676: шл. *Laur. Stephan* — Вонігово (Bélay 212); 1672: кр. *Stephan Jur* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Stepan* — Гломча на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1715: кр. *Jo. Stephani* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від укр. кал. чол. імені *Степан*.

Степаник †. 1715: кр. *Stepanyk Waszilj* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від антр. *Степан* + -ик.

Степанко †. 1772: присяжний *Jacobus Stephan* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Від антр. *Степан* + суф. -ко.

Степанич †. 1720: кр. *Dan. Stephanics* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Імовірно, п-ще принесено з Хорватії, де утворення *Stepanić* досить поширене (Leksik 614).

Степанóвич — Ужгород. ◀ Від антр. *Степан* + суф. -ович.

Степанченко — Вел.Бичків. П-ще принесено на Зак з Наддніпрянщини після Першої світової війни. ◀ Від укр. антр. *Степанко* + патр. суф. -енко.

Степитяга †. 1654: кріпаки *Stephytyaga Janos, Lukacs* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Укр. утворення з суф. -яга від незасвідченого п-ка *Степита*, співвідносного, очевидно, зі іменем *Степан*.

Степко †. 1720: кріпаки *Paul. Stepko* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Усіч. ім'я *Степко́* від повного імені *Степан*.

Степович †. 1699: *Stepovits Andre* — Павлово (Maksay 579). П-ще *Stepowicz* є і в Польщі (Rymut II 481). ◀ Від антр. *Стéпа* + -ович.

Стере́н †. 1570: *Thom., Martinus Zteren*, а 1572 — *Marc., Georg. Zteren* — Кольчино (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Можливо, невдалий запис п-ща *Стерзень*, який 1787 р. у лемк. селах Ждиня та Луг згадується як *Sterzeń* (Красовський 144). Пор. також записи п-ща *Sterzeń* і *Sterzeń* у словнику К.Римута (Rymut II 484). Якщо наше припущення правильне, то допрізвищева семантика антр. — “осьова або опорна частина чогонбудь” (СУМ IX 689).

Стерчо́ [дав. — **Стерчо́ві**] — Кальник, Кузьмино. 1570: *Georg. Zterczo* — Кольчино (UetC 53-

14). Пор. 1787: п-ще *Styrczak* — Вислік Вел. (Красовський 145). ◀ 1. Місц. укр. дериват від дієсл. *стерчати* — “стирчати”. 2. Рум. антр. *Stircea*, що з апел. *stirc* — “чорногуз”, “чапля” (Const LI, Jordan 426). 3. Місц. апел. *стырч* — “пеньок зрубаного дерева” (Копашново).

Стесо́вич — Св. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Стецо́вич**. 2. Укр. утворення з суф. -ович від чол. імені на *Сте-* на зразок *Стець* (пор. *Грись*, *Івась*, *Фесь*), дериват якого *Стецько* відомий давньоукр. мові (Керста 127), тобто від імені *Степан*. П-ща *Steś*, *Steškiewicz*, *Steškowiak* відомі в Польщі (Rymut II 485).

Стецько †. 1715: кр. *Szteszka Tamas* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Стецько*, співвідносного з повним іменем *Степан* (Керста 127).

Стефан †. 1751: *парох Кирил Стефан* — Солотвина (Гаджега-М 176). ◀ Від кал. імені *Стефан*.

Стефаник †. Перечин. 1715: вдова *Stefanika* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від антр. *Стефан* + суф. -ик.

Стефанич †. 1667: п-ще *Stefanics* — Раковець (Szabó 458). ◀ 1. Оскільки п-ща на -ич у південнокарп. гов. могли утворюватися лише від основ на -а, то припускаємо, що п-ще принесли хорвати або серби, серед яких воно побуває й нині (Leksik 613). 2. Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Стефаниа* або *Стефана*.

Стефанко †. XVIII ст.: присяжній *Jacobus Stephanko* — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Від антр. *Стефан* + суф. -ко.

Стефанчин, -на †. 1715: кр. *Lad. Stefancsin* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від андр. *Стефа́нка* — “дружина **Стефана**” або від патр. *Стефа́нка* — “дочка **Стефана**” + -ин.

Стецевич †. 1570: *Joan. Ztechewych* — Воливець (UetC 53-14). П-ще *Steciewicz* є і в Польщі (Rymut II 481). ◀ Укр. утворення від антр. **Стець**, тобто **Стефан** + -евич.

Стецик †. 1602: *Stetsik Georg.* — Невицьке (UetC 104-8); 1787: п-ще *Stecyk* — Стрільбичі, Тершів, Присліп на Бойк (ЙМ). П-ще *Stecik* є в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Стець** + -ик.

Стециків †. 1618: кр. *Jaczko Steczikow* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Укр. утворення з пос. суф. -ів від антр. **Стецик**.

Стецов †. 1686: *Симко Стецов* — Пилипець (Яворск 205). ◀ Від антр. **Стець** за допомогою пос. суф. -ів у його давньоукр. кн. формі, тобто без переходу /o/ в /i/.

Стецо́вич — Св, Мк, Пр. 1650: кенез *Sztesyovics* — с. Мельничний біля Плоского (Leh-Ver 423); 1772: староста *Joannesz Szteczovics*, при-

сяжний *Joannes Szteczovics* — с. Мельничний (Удварі-2 301). Пор. п-ще *Stecewicz* у Польщі (Rymut II 480). ◀ Укр. утворення від антр. **Стець** (із диспалаталізацією суф. /ць/) + -ович.

Стецув †. 1682: *Sztetzu Ivan* — Домашин, *Sztetzu Lazur* — Сіль (UetC 88-59). Пор. ще 1607: *Stetheu Hrith* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8). П-ще *Steciów* є і в Польщі (Rymut II 480) ◀ Від антр. **Стець** (зі ствердінням суф. /ць/) + пос. суф. -ів у його місц. укаючому звучанні.

Стець [*Стиць*], -ця — Мж, Мк, Уж, Хс, Тч, Вн. 1462: шл. *Stech* — Нове Барово (Bélay 210); 1542: вл. *Jo. Stecz* — В. Вишава (Bélay 219); 1579: *Pap Ztetch dictus* — Довге (Bélay 136); 1787: п-ща *Stec* і *Stecz* — Баниця, Барвінок та ін. на Лемк (Красовський 145), Бітля, Головеське на Бойк (ЙМ). П-ща *Stec* і *Stecz* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від укр. розм. імені *Стець*, співвідносного з оф. іменем *Стефан*. Ім'я *Стець* у Карпатах ніколи не було популярним, але вживалося віками. Пор. 1589: кр. *Ztec Kalinich* — Міжгір'я (Bélay 178; див. ще Керста 127, ССУМ II 387).

Стецько — Лисичово, Кушниця, Приборжавське. 1450: *Paulo Steczko* — Перемишль (Smołka II 76); 1438: шл. *Stheczk (Stephanus)* — Бирсана (Bélay 124); 1592: кр. *Paul Steczko* — Золотарьово (Bélay 179); 1682: *Steczko Vaszil, Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1720: кр. *Григорій Стецько* — Ізки (Гаджега-М 203); 1787: п-ще *Steczko* — Вірхомля В., Мала Розтока (Красовський 145). П-ще *Steczko* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Розм. укр. вар. чол. імені *Степан*, утворений від імені *Стець* за допомогою форманта -ко.

Стецьо [дав. — **Стецьові**] — Буковець, Арданово, Мукачів. 1772: присяжний *Petrus Steczo* — Лінці (Удварі-2 300); 1773: п-ще *Steczó* — Сердагель у ком. Земплин (ПеПред 317). П-ще *Stecio* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від місц. укр. гіпок. імені *Стецьо*, співвідносного з іменем *Стефан*.

Стецьович — В. Визниця, Кольчино 1773: присяжний *Joannes Sztecsovics* (!) — Мельничний (ДэжеДел 302). П-ще *Stecio* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Стець**.

Стецю́лич — Міжгір'я. ◀ Від місц. андр. *Стецю́ля* — “дружина **Стеця**” або від п-ща *Stecula* чи *Stecula*, поширених у Польщі (Rymut II 480), + -ич.

Стецю́нич — Міжгір'я, Лозянський. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Стецю́ня*, що з чол. гіпок. імені *Стецю́ньо*, тобто *Стець*.

Стеця́к — Порошково, Раково. 1787: п-ща *Steciak, Stecak* — Балутянка, Лубня та ін. (Красовський 145), *Steczak, Styczak* — Корчин, Кальне

на Бойк (ЙМ). П-ще *Steciak* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Стець** + суф. -як.

Стипа́вський — Терново, Вільхівці, Вільхівці-Лазі. 1715: кр. *Ign. Sinaczki* (!), а 1720 — *Sztinaszki* (!) — Терново (Bélay 166); 1756: *боже-ник Василь Федоръ Стинавського* — Терново (ПаПо-1 150); 1787: п-ще *Stynawski* — Ямельниця, Н. Стинава, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Стипа́ва*.

Сті́нич — Мк, Ір. 1645: *Sztenics* — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Sztinich Marko* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Сті́на*, тобто Христина. Пор. також молд. жін. ім'я *Сті́на*, співвідносне з *Юс-ті́на* (ДумбрМик 139), та запис цього імені *Sztinka* з 1684 р. в с. Окно-Рахів (Bélay 182).

Стирчо́ — Уж, Мк. — Див. **Стерчо́**.

Стигу́н — див. **Стегу́н**.

Стицько́ — див. **Стецько́**.

Сті́льник [*Сту́льник*] — Ір. 1400: *вѣрѣтѣмаша столника*, а 1500 — *пань богдань столникъ* — Сучава (ССУМ II 389). ◀ Від давньоукр. титулу *стольник* — “придворний службовець, який служив при княжому столі під час придворних свят і бенкетів...” (ССУМ II 389). Пор. ще угор. апел. *asztalnok* — “т. с.”. Угор. п-ще *Asztalnok* уперше згадується 1424 р. (Kázmér 53). У словаків, крім цього, апел. *stolbnikъ* — ще й “кухар” і “конюх” (SSI II 555).

Сто́й — Мукачів. П-ще *Stoj* фіксується і в Польщі з 1399 р. (Rymut II 487). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Stoj*, яке є усіченням таких двоосновних імен, як серб. *Стојимир*, *Стојислав*, пол. *Stoigniew* (Rymut II 487). (Грк 188), тобто належить до тієї ж групи імен, що й серб. *Стоја*, *Стојо*, хорв. *Stoja, Stoje, Stojó* (Šimundić 457), болг. *Стојо* (Илчев 466, Maretić II 135, SvoSta 118).

Сто́йка — Тч, Хс, Вн, Вб. Крім Зак, п-ще *Сто́йка* поширене в Молдові та Румунії (Ер-Кос 100, Const 376, Iordan 426). 1398: шл. *Ge. Jo. To. Ztoyka f. Ztoya*, 1484: шл. *Jo. Zthoyka*, 1564: шл. *Sztojka f. Pe. Sztojka* — Кричово (Bélay 170); 1505: п-ще *Sztojka* — Білки (LehBer 157); 1550: вл. *Mich. Zthoyka (Ztoyka)* — Чумальово (Bélay 133); 1550: вл. вдова *Sim. Zthoyka*, а 1600 — *Ge. Ztoyka* — Драгово (Bélay 168); 1693: *Йосиф Сто́йка* — Вільхівці (ПаПо-1 152). Пор. ще 1467: антр. *Сто́йка* — Бирлад (ССУМ II 388); 1819: п-ще *Stoyka* — Орів на Бойк (ФМ). П-ща *Stojka, Stojko, Stojkowicz* та ін. споріднені є і в Польщі, причому перше фіксується 1449 р. (Rymut II 487). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені південнослов. пох. *Стоја*, співвідносного з повними двоосновними іменами *Стојимир*, *Стојислав*, *Stojimil...* (Maretić II 147,

SvoSta 130, Грк 188, Šimundić 457, Илчев 467), за допомогою укр. демін. форманта *-ка*. На Зак чол. ім'я *Стоя* засвідчене 1398 р. (див. вище). Готового чол. імені *Стойка* на Зак ми не виявили, а в ін. слов. народів є лише чол. ім'я *Стойко* з флексією *-о* (Илчев 466, Грк 188, Šimundić 457). 2. П-ще Стóйка могло також утворитися із антр. *Стóйко*, який з давніх-давен і понині виступає у південних слов'ян чол. іменем, отже, через перехід останнього в парадигму імен з основою на *-а*, що дуже характерне для рум. ономастики. У румунів і молдован п-ще *Stoika* так само має формант *-ка*, а не *-ко* (Iordan 427, Ер-Кос 100). Можливо, що п-ще Стóйка в Укр. Карпатах треба кваліфікувати як румунізм, а поодинокі фіксації вар. п-ща *Stojko*, особливо в наші дні, — як дію аналогії до укр. утворень на *-ко*. 3. Від рум. чол. імені *Stoica*, яке є прямим відповідником південнослов. чол. імені *Стойко*.

Стóйко — Вн. Пор. 1820: п-ще *Stoyko* — Тисовець на Лемк (ФМ). ◀ На Зак цей вар. п-ща відносно новий, фактично повоєнний і з'являється замість традиційного *Стойка* лише серед укр. інтелігенції.

Стойкóвич — Ужгород. ◀ Слов. п-ще ве утворення з суф. *-ович* від антр. **Стóйка** або **Стóйко**. П-ще поширене головним чином у Хорватії (Leksik 617).

Столець [*Століць*, род. — *Стільця*] — Мж, Хс, Вн. 1610: кенез *Joanni Sztolec* — Бобовище, Тростяниця (LehAd 60, LehBer 825). ◀ 1. Правдоподібно, дериват із суф. *-ець* від кал. чол. імені *Апостол*, зокрема, таких його усіч. вар., як хорв. *Stola*, *Stole* (Šimundić 457), чи безпосередньо з серб. чол. імені *Stolac*, що від *Stojislav* (Maretić II 140) адаптацією до фонет. системи укр. мови. 2. Від місц. укр. *столець* — “стілець” в одному з його значень (Он II 255). Пор. запис 1450 р. з Перемишля: *Stanislav Stulek* (Smołka II 88). 3. За К.Римутом (Rymut II 488), пол. п-ще *Stolec* — це германізм, який походить від нім. ос. назви *Stolc*.

Столярчик †. 1716: *Михаиль Столярчик* — Метрика. П-ще *Stolarczyk* є і в Польщі, а п-ще *Stolar* згадується там 1490 р. (Rymut II 488). ◀ 1. Від антр. *Стóляр* + суф. *-чик*.

Стопан †. 1715: кр. *Matyi Stopan* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Імовірно, від п-ща *Stopa*, наявного в Хорватії (Leksik 618).

Стопинський †. 1751: *парох Григорій Стопинський* — Кострини (Гаджега-Уж 168). Пор. пол. п-ще *Stopieński* (Rymut II 489). ◀ Імовірно, від антр. *Стóпа* + рідкісний для Укр. Карпат патр. суф. *-инський*.

Стоян †. 1375: шл. *Jo. dictus Stojan kenezius* — Кричово (Bélay 170); 1404: *пан прочлиник стоян* — Кам'янець (ССУМ II 391); 1499: *отпина д'ѣда их Стояна* (ССУМ II 391). На території Польщі п-ще *Stojan* зафіксоване 1244 р. (Rymut II 487). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Стоян* того ж кореня, що й *устояти*, *стійкий* (Илчев 467, Грк 188, Šimundić 457, Rymut II 487), є також у молдован (Думбр Мик 140).

Страбичóвський †. 1715: *среї Григорій Страбичовскій* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Страбичово*. Пор. 1425: *пан стровць* (!) — Сучава (ССУМ II 394); 1699: *Strevicko* (!) *Janos* — Кольчино (Maksay 561).

Страбо †. 1738: плебан *Strabo Ioannes* — Мукачів (Лучкай-Іс 256, 296). ◀ 1. Пор. п-ща *Straba*, *Strabski* в Польщі, які виводять від назви будівельного матеріалу *straba* (Rymut II 490). 2. На нашу думку, в основі п-ща лежить хорв. власне ос. ім'я *Straho*, як і в закарп. ойк. *Страбичово*.

Страндо †. 1720: кр. *To. Strando* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Странко †. 1694: *Stranko Roman* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Правдоподібно, п-ще південнослов. пох. У хорватів, напр., дуже багато п-щ від неповноголосної антропооснови *stran-* (Leksik 618).

Страшкó — Коритняни. Пор. 1470: *пан Страшко* — Володимир (ССУМ II 393); 1787: п-ще *Straszko* — Тершів на Бойк (ЙМ). У поляків антр. *Strasco* зафіксований 1368 р. (SSNO V 219), у чехів є п-ще *Strašek* (Moldanová 219). 1618: кр. *Sztrach Jasko* — Зборів на Маковиці (Mars 101), кр. *Nesztrach Iwan* — Мирошів на Маковиці (Mars 81). ◀ 1. Від давньослов. гіпок. імені *Страшко*, яке співвідноситься з такими повними серб. іменами, як *Страхиња*, *Страшимир* (Грк 190), *Страхомир* (Const 377), *Jevstratij*, *Stratoslav* (Šimundić 458, Ковачев 495). У XVI ст. в Україні ще функціонувало чол. ім'я *Strach* (Керста 15). 2. Від місц. укр. апел. *страшкó* — “боягуз” (Он II 258).

Страшкóulich — Волосянка, Верховина Бистра, Ужгород. ◀ Від місц. андр. *Страшкóуля* — “дружина Страшкó” + *-ич*.

Стрижа́к [*Стрыжак* і *Стрижак*] — Мк, Уж, Вн, Хс. 1563: *z Andrzejem Strzyżakiem* — Вел.Лазы (Balzer 75); 1609: п-ще *Strzeżuk* — на Подг (Bubak II 81); 1775: п-ще *Sztrizak* — Королево (Szabó 384). Крім Зак, п-ще відоме й у ін. регіонах України (Перегінське на Бойк з 1787 р. — ЙМ), є воно і в Хорватії (Leksik 619). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від давньослов. антр. *Streza*, що зі *Strzimir* (Maretić II 85, Грк 190, Šimundić 458). Антр. *Strzeżuk* у Польщі згадується 1392 р. (Rymut II

498). 2. Від бойк. апел. *стрижак* — “однорічне лоша” (Он II 258). 3. Від апел. *стрижак* — “стрижений солдат” (Ж-Н 927). Пол. п-ще *Stryżak*, як і п-ща *Stryżeń, Stryż, Stryżko, Stryżyk*, виводиться з давнього пол. апел. *stryż* — “шерех, льодяна каша на ріці”, від *stryż* — “волове очко” та навіть від *strysz* — “крижина, крига” (Rymut II 497).

Стрико †. 1591: шл. *Stryka Janos* — Солотвина (Bélay 201). Пор. 1618: кр. *Sztrik Waszil* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73); 1787: п-ща *Stryczko* — Голомча і *Stryczny* — Вислочок на Лемк (Красовський 145). ◀ Від місц. укр. назви спорідненості *стрико* — “батьків брат” (Он II 258).

Стримба †. 1720: кр. *Jo. Strimbo* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Рум. п-ще *Strimbu*, що з апел. *strimb* — “кривий”, “косий”.

Стримтура — Дубове. 1684: кр. *Strimtura Aleksza* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Можливо, від рум. апел. *strimtoara* — “нужда”, “злидні”. Пор. ще топ. *Стримтура* біля Сучави з 1428 р. (ССУМ II 394); 1715: кр. *St. Strimtura* — с.Крачуново (Bélay 169).

Стримтура †. 1715: кр. *St. Strimtura* — Крачуново (Bélay 169). ◀ Від рум. ойк. *Strimtura* + рум. або укр. катойк. суф. *-an*, тобто “виходець із с. Стримтура (Румунія)”.

Стрина †. 1715: кр. *Ge. Sztrena* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Рум. п-ще *Străini*, що з прикм. *străin* — “іноземний” (Jordan 427).

Стрипай — Уж. 1602: *Stripai Leonard* — Вел.Лази (UetC 104-8). ◀ 1. Імовірно, угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Стрипа*, який міг позначати давнє село в Ужгородському р-ні, потік біля села Геївці того ж р-ну або навіть лемк. с. *Стрипа*. 2. Від антр. *Стрипа* зафіксованого в бойк. селах Розточки, Мізунь, Гошів 1787 р. (ЙМ).

Стрипський — Мукачів, Виноградів. 1715: *Феодоръ Стрипскій намѣстникъ* — Мукачів (Нод Окм 658). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Стрипай**, але зі слов. суф. *-ський*. Пор. ще 1563: *Fedor Strypow* — Вислік (Balzer 72, 73); 1606: *Иван Стрыпа* (АСО 107).

Стричак — Ужгород. У Польщі п-ще *Stryczak* згадується 1664 р. (Rymut II 497). ◀ Від місц. апел. *стрико* + *-як*.

Стричинець [*Стричинець*], *-нця* — Мк, Уж. ◀ Від діал. *стричинець*, що озн. те ж саме, що й *стричаник* — “син батькового брата” (Он II 259, Jordan 428).

Стричко [*Стричко*] — Черногорова, Горяни. 1447: п-ще *Striczko* — Перемишль (Smolka II 26); 1672–1696: кр. *Vaszily Sztricsko* — Боркут (Bélay 130); 1787: п-ще *Stryczko* — Голомча на

Лемк (Красовський 145). Пор. ще подг. п-ща *Stryczek, Stryczak* (Bubak II 81–82). П-ще *Stryczko* в Польщі згадується 1398 р. (Rymut II 497). ◀ Від укр. або слц. *strycko* — “дядечко”, “батьків брат”.

Стрибицький †. 1751: *парох Іоан Стрѣбицкій* — Вільшинки (Гаджега-Уж 158). ◀ Імовірно, адаптоване пол. п-ще *Strzebiecki*, що від основн *strzbić* — “клапоть” (Rymut II 499).

Стріпський — Буштино. — Див. **Стрипський**.

Стричко — див. **Стричко**.

Стритей †. 1523: *Ztrithei Pal* — Зняцьово (LehBer 309). ◀ Угор. п-ще з суф. *-i* від якогось ойк. на зразок *Стрите*.

Стритильник †. 1720: кр. *Nic. Stritilnik* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Припускаємо, що п-ще пов'язане з христ. святом *Стритення* або з якимось ін. віддієсл. утворенням.

Строган — Шелестово. 1638: кр. *Sztrogan Iwan* — Келечин (Bélay 162); 1751: грішник *Іоанн Строган* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174); 1787: п-ща *Strogan, Stroganiw* — Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ще 1434 р. *Strogan* та пізніше п-ще *Stroganow* (Rymut II 493). ◀ 1. Пасивний дієприкм. від дієсл. *строгати* — “щипати”, “прищепити”, “колоти”, “жалити”, “різати” (Ж-Н 929). Наявність зімкненого */г/* дозволяє пов'язувати п-ще і з хорв. п-щем *Stroga* (Leksik 620). 2. Від давньослов. двоосновного імені на зразок *Strogabor, Strogomir* (Rymut II 493).

Строїн [*Строїин*], *-на* — Мк. ◀ Укр. п-ще ве утворення з пос. суф. *-ин* від південнослов. чол. імені *Строя*, яке співвідноситься з такими повними іменами, як *Стројимир, Стројислав* (Грк 190, Šimundić 458, Илчев 469).

Строй — Мукачів. ◀ Усіч. вар. повного слов. чол. імені *Стројимир* або *Стројислав* (див. **Строїн**), у яких компонент *Строй* пов'язаний з дієсл. *строїти* — “будувати, ремонтувати, прикрашати” (Rymut II 493). На території Польщі антр. *Stroj* фіксується 1125 р. (там само). Правдоподібно, саме цю особову назву треба вбачати в укр. записі 1400 р.: *то село даль восвода стросви и иванови* (ССУМ II 394).

Стройчак — Н. і В.Ремети. ◀ Імовірно, від антр. *Стройко* (≠ *Строимирь*). Пор. хорв. чол. ім'я *Strojko* (Šimundić 458), пол. п-ще *Strojka* (Rymut II 493) та чес. чол. ім'я *Strojek* (SvoSta 87).

Стропач †. 1682: *Stropacs Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Імовірно, укр. дериват із суф. *-ач* від апел. *строна* — “ворох, купа” (Гр II 318) або від пол. *stropa* — “стеля” (Rymut II 494).

Строя †. 1362, 1365: *Johannes dictus Stroya* — Коромля (Nag-1 344, 345). П-ща *Stroja, Strojak*,

Strojik є і в Польщі; К.Римут виводить їх від дієсл. *strojić* з давньою семантикою “робити”, “прикрашати”, “одягати” (Rymut II 493). ◀ Південнослов. чол. розм. ім’я *Строја*, співвідносне з повними іменами *Стројумир*, *Стројуслав* (Грк 190, Šimundić 458).

Строян †. 1772: присяжний *Joannes Sztrojan* — Богиревиця (Удвари-2 299). П-ща *Strojan*, *Strojony* є і в Польщі (Rymut II 493). ◀ Від антр. **Строя** + суф. -ан.

Стружак [*Стрыжак*] — Загорб. ◀ 1. Пол. п-ще *Stróżak*, що від апел. *stróż* — “сторож” (Rymut II 494). 2. Графічно спотворене при транслітерації місц. лабіальної фонемі /ы/ в корені п-ща **Стрижак**.

Струк — Мукачів. 1720: *Alexand., Dem., Jo., Lad. Struk* — Ясіння (Bélay 167). П-ще *Struk* є і в Польщі (Rymut II 495). ◀ Від місц. апел. *струк* — “качан кукурудзи” (Гр IV 219). П-ще *Struc* є і в румунів (Jordan 429).

Струна †. 1648: *Sztruna Jurko* — Драгошовиця біля В.Воріт (Maksay 551). У поляків п-ще *Struna* зафіксоване 1487 р. (SSNO V 226, Rymut II 495). ◀ Від місц. апел. *стрюна*.

Струнга †. 1715: кр. *Strunga Vaszily* — Сурдок (Bélay 203). ◀ Рум. п-ще *Strunga* від апел. *strungă* — “ущелина”, “загін для доїння овець” (Jordan 429).

Струтин — Богдан, Розтока, Рахів. ◀ Від апел. *стрютин* — “калач” (бойк. с. Гошів).

Струтинський — Кваси, Чорна Тиса. 1819: п-ще *Strutyński* — В.Струтинь, Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Струтинь*, що біля Золочева або Кракова (Rymut II 496).

Стручипський — Лінці. ◀ Твірна основа п-ща нечітка. Можливо, видозміна пол. п-ща *Strączyński*, яке виводять від ойк. *Stręczyn* на Холмщині (Rymut II 492).

Стрябко — Зняцьово. — Див. **Стряпко**.

Стряпко — Червеньово, Вел.Лучки. Пор. пол. п-ща *Strzępko*, *Strzębka*, *Strzęb* та ін., які К.Римут виводить від пол. дієсл. *strzępić*, *strzębić* — “торочити” (Rymut II 499). ◀ Імовірно, від місц. укр. апел. *стряпка* — “торочки” (Чопей 383) або *стрямба* — “т. с.” (Ужан). Пор. ще *стряпаніна* (Ж-Н 932).

Стубич †. 1505: кр. *Fr. Stubych* — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1787: п-ще *Stuban* — Лімна на Бойк (ЙМ). П-ща *Stubičan*, *Stubičar*, *Stubić* поширені в Хорватії (Leksik 620), а п-ща *Stuba*, *Stubacz* — у Польщі (Rymut II 500). ◀ Від антр. *Stuba* + патр. суф. -ич.

Студеняк [*Студенек*] — Ясіння, Кваси. ◀ Укр. утворення з суф. -як від прикм. *студеній* — “холодний”, від закарп. ойк. *Студеній*

або й від антр. на зразок *Студеній*, що згадується в м. Сучава вже 1462 р. (ССУМ II 395).

Студінський — Вішка. Пор. п-ща *Studzieński*, *Studzinski* в Польщі (Rymut II 500). ◀ Від ойк. *Студінка*, що на Ів-Фр, + суф. -ський.

Стужицький — Вішка. ◀ Місц. прикм. від ойк. *Стўжиця*, що на Зак.

Ступак — Пр, Уж, Вб. 1772: кр. *Stephan Stupak* — Порач у ком. Спіш (Ud-4 179); 1787: кр. *Stupak* — Нова Весь на Лемк (Красовський 146). У Польщі п-ще *Stępak* згадується 1456 р. (SSNO V 207). ◀ Від полісемантичного апел. *ступак* — “ступня” (Гг 179), “добре крокуючий кінь” (Гр IV 223). У поляків апел. *stupak* — ще й “кат” і “гицель” (Rymut II 501).

Ступницький — Кострини. 1819: п-ще *Stupnicki* — Задільське, Лопушне на Бойк (ФМ), а 1787 — п-ще *Stupnik* у с. Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Ступиця* на Льв.

Ступчук — Ясіння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Ступка* або *Стўпа*, співвідносного з апел. *стўпка* — “пристрій для подрібнення різних речовин” (СУМ IX 804).

Стусюк — Ясіння. Пор. гуц. п-ще *Stusiak* (Vincenz 534). 1787: п-ще *Stuz* — Гнила на Бойк (ЙМ). П-ща *Stus*, *Stusiak*, *Stuś* та споріднені є і в Польщі (Rymut II 501). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Стус*, співвідносного з діал. апел. *стус* — “удар, поштовх”, “стусан” (Гг 179).

Субота — Мж, Хс, Тч. 1787: п-ща *Sobota* — с.Дидня, *Sobotiak* — Ступосяни Н. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього імені, співвідносного з назвою дня *субота* (Селищев 136, Maretić II 78).

Сугай — Хс, Вн, Тч, Мк. 1600: гор. *Nic. Zuhaj* — Кимпулунг (Bélay 148); 1648: вл. *Szuhai Anna* — Білки (LehBer 160); 1772: *боженук Ladislaus Szuhai* — Велятин (Джедел 284). У Польщі п-ще *Szuhaj* фіксують 1528, а п-ще *Suchaj* — 1793 р. (Rymut II 557). ◀ 1. П-ща *Suchaj* і *Szuhaj* походять від співзвучних апел. зі зн. “парубок” (Rymut II 557). 2. Угор. п-ще *Szuhai*, яке вперше згадується 1350 р., утворене від слов. ойк. *Суха* (в ком. Мараморош та Земплин) за допомогою форманта -i (Kázmér 1030). За нашими матеріалами, воно існувало вже 1323 р.: *dictus Simoni de Zohai* — півн. Угорщина (Nagy-1 59).

Судій — Вн. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Suda*, *Sudyk*, *Sudia* (Красовський 146), суч. хорв. п-ща *Sudi*, *Sudić*, *Sudj* (Leksik 622) та давньоукр. особові назви *Судивой*, *Суджимонтович* (ССУМ II 398). ◀ Правдоподібно від апел. *судій(а)* або від давньоукр. апел. *судин* — “суддя”, який згадується 1350 р. (ССУМ II 398).

Сузанський — див. **Созанський**.

Сук †. 1607: *Suk Steth* — Вел.Березний (UctC 104-8). ◀ Від укр. апел. *сук* — “залишок від зрізаного бічного відростка в дощці, колоді” (СУМ ІХ 829), у метафор. зн. — “щось тверде”, “вперте”. П-ще *Suk* є і в чехів, а Д.Молданова пояснює його як “здорова, тверда людина” (Moldanová 221).

Сука †. 1215: *Suca portate ferro* — ком. Бігар (RegVar 200); 1605: кр. *Szuka Jakob* — Крачуново (Bélay 161). Пор. ще п-ще *Suczka* у прикарп. гуцулів (Vincenz 454). П-ще *Suka* поширене і в Польщі (Rymut II 506). ◀ 1. Від апел. *сука* — “самиця свійського собаки” (СУМ ІХ 830, Чопей 384, Rymut II 506) або в перен. зн. — як лайлива назва. 2. Від антр. Сук у формі род. відм.

Сукóвич — Оноківці, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Sukovic* — Ясіння (Bélay 167). Пор. 1787: п-ще *Sukow* — Підліски на Бойк (ЙМ) та п-ще *Sukowacz* (!) — Баниця на Лемк (Красовський 146). ◀ Від місц. антр. Сук або від Сука + -ович.

Сукóвський — Ужгород. ◀ 1. Прикм. від антр. Сук або Сука. 2. Прикм. від східносл. ойк. *Sukow*, тобто Суків (Majtán 396, Лазорик 396).

Суколинець †. XVIII ст.: *Szokolincz* (!) — Ужан (ПеУрб 122). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща Сокóлинець.

Сула́й — Вишково. ◀ 1. Слов. утворення з суф. -ай, як і п-ща Добрáй, Долинáй, від усіч. чол. імені *Sula*, яке могло бути дериватом від двоосновних імен *Sulimir*, *Sulislaw*... (SvoSta 87, MalccStar 75, 106, 107). 2. Від рум. антр. *Sula*, що від апел. *sulă* — “шило” (Iordan 430), + -ай.

Сулак †. 1682: *Zulak Istvan* — Ставне (UctC 88-59). Пор. 1787: п-ща *Sulak*, *Suka*, *Sulilow*, *Sulow*, *Sulyt* — на Бойк (ЙМ), *Sulycz*, *Sulicz*, *Sulinczyk*, *Sulko*, *Sulim* та ін. на Лемк (ЙМ), молд. п-ще Сулак (Ер-Кос 109), *Sulim* та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1221: *pristaldo Sula* — Чеба в ком. Земплин (RegVar 264). У Польщі також є п-ще *Sulak* (Rymut II 507). ◀ 1. За К.Римутом, п-ще *Sulak* походить від котрогось із двоосновних імен на зразок *Sulimir*, *Sulislaw* + -ак. 2. Від місц. укр. апел. *сулак* — “стовп у огорожі” (Ужан; Чопей 385).

Сулатний †. 1715: кр. *Lad. Szulatni* — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1787: п-ще *Sulatycki* — Поляниця на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, дериват пол. п-ща *Suleta* або *Suleta*, що з давньослов. імені на зразок *Сулмиръ* (Rymut II 507).

Суліма — Мк, Ір, Пр, Св. Пор. 1787: п-ща *Sulim*, *Sulyt* — Смільник на Лемк (Красовський 146), а 1820 р. у бойк. с. Лучків — п-ще *Sulima* (ФМ). ◀ Усічення давньослов. чол. імені *Сулмиръ* (SvoSta 87).

Сули́чак — Ужгород, Баранинці. Пор. 1787: п-ща *Solinczak*, *Solenczak* — Воля В., Воля Н., Райське на Лемк (Красовський 142). ◀ 1. Катоїк. *суличак* — “виходець із с. *Сулиш*, що в ком. Шаріш і Спіш у сх. Слч.” (Majtán 396). 2. Від пол. антр. *Sulinka* (Rymut II 507) + -ак. 3. Менш імовірно, від антр. *Szolenko*, засвідченого 1618 р. в с. Ладича на Маковиці (Mars 64), додаванням патр. суф. -ак.

Су́нич †. 1705: парубок *Szunics* — Кричово (HodOkt 429). Пор. 1787: п-ще *Sunicz* — Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Суня*. П-ще *Sunjić* є в Хорватії (Leksik 624).

Сушо́к †. 1715: кр. *Szunyuk Ivan* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1614: кр. *Ge. Zuniog* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Того ж пох., що й Сунич. 2. Від угор. апел. *szunyog* — “комар”, уживаного й закарп. українцями. П-ще *Sunjog* є і в Хорватії (Leksik 624).

Су́ня †. 1705: кр. *Szunya Szimjon* — Кричово (Bélay 430, 431). ◀ Молд. чол. ім'я *Су́ня*, що співвідноситься з іменами *Александру* та *Василе* (ДумбрМик 140).

Суп — Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Sup* — Вовче на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Supik* — Уріж на Бойк (ФМ). П-ще *Sup* у Польщі згадується 1453 р. (Rymut II 508). ◀ Пох. п-ща від апел. *суп* — “назва страви” (пол. *zupa*) можливе, але в Карпатах воно мало імовірно, оскільки лексема *суп* там відносно нова.

Супер †. 1673: кр. *Aleksza Super*, 1715: кріпаки *Gr.*, *Jo. Supir* — Горінчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Superal* — Мушинка (Красовський 146). Пор. п-ще *Supper* у Загребі (Leksik 644). ◀ Від бойк. апел. *супір* — “сварка” (Он II 266).

Супі́л †. 1743: п-ще *Supil* — Сасово (Szabó 481). ◀ Пол. п-ще *Supel*, що від апел. *supel* — “вузол” (Rymut II 508).

Суплі́чак — Довге, Бронька, Виноградів. Пор. хорв. п-ще *Suplina* (Leksik 624). Пор. хорв. п-ще *Suplina* (Leksik 624). ◀ Морф. структура п-ща слов., але допрізвищева семантика основи нечітка. Можливо, п-ще походить від пол. ім. *supel*, -pla — “вузол”.

Су́ра — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Surko* — Ославиця на Лемк (Красовський 146). ◀ 1. Від рум. прикм. *sur* — “сірий, сивий”. В Україні, зокрема у сх. Карпатах, назву *су́ра* часто застосовують як кличку свійських тварин (*Су́ра*, *Сура́я*, *Сура́й*, *Сура́к*, *Су́ря*). 2. Твірна основа *Сура* представлена також у давній антропонімії Луцька, а отже, вона навряд чи є рум. Пор. запис 1444 р.: *пань Суришь писар* — Луцьк (ССУМ II 402). Можливо, це пол. апел. *sur* у зн. “сміття” (Rymut II 560).

Суран — Скотарський, Свалявка, Чинадьово. 1773: присяжний *Joannes Szuran* — Свалява (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Suranowicz* — Тухля, Грабовець та ін. на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Suranowic* — Орів, Плав'є, Козеве на Бойк (ФМ). П-ще *Suran* є й у румунів (*Iordan* 430), а прикм. *соураный* зафіксований в укр. пам'ятці 1408 р. Там же й ос. назва *Суран* із м. Луцька за 1444 р. (ССУМ II 402). Пор. ще 1787: п-ще *Suray* — Поляни Суровичні на Лемк (Красовський 146). У Польщі 1384 р. згадується п-ще *Suranik* (*Rymut* II 560). ◀ 1. Рум. п-ще *Suran* (*Iordan* 430), що від антр. **Сура** або *Сур*, + -ан. 2. Від старопол. апел. *suran* — “невичинена шкіра” (*Rymut* II 560).

Суранич — Ужгород. Пор. 1787: бойк. п-ща *Surawy, Surecki, Surynicz, Szureczkow* (ЙМ) та лемк. п-ща *Suraj, Surko, Surowski* (Красовський 146). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Сураня* — “дружина **Сури**” або від жін. п-ка *Сураня* — “сива жінка”.

Сурдик †. 1567: п-ще *Zurdek* — Підвиноградів (*Szabó* 490). П-ща *Surdek, Surdik, Surdyk, Surduk* є і в Польщі (*Rymut* II 509–510). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від рум. антр. *Surd* (*Iordan* 430), що з прикм. *surd* — “глухий” або від пол. *surdać* — “дуситися” (*Rymut* II 508).

Сурдук — Луг, Вел.Бичків. Пор. 1567: п-ще *Zurdek* — Підвиноградів (*Szabó* 490); 1680: кріпаки *Surdy Janos* і *Szurduky Iwan* — Розавля (*Bélay* 187). ◀ Правдоподібно, від марамороського ойк. *Сурдок*, яким угорці називають с. *Strāmturā* (*ДэжеОч* 271, *Kázmér* 1031).

Сурдюк — Королево, Дротинці. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від рум. п-ща *Surdu* (*Ер-Кос* 10), яке походить від рум. апел. лат. пох. *surd* — “глухий” (*Iordan* 430, *Const* 379).

Сурей [*Сурій*], -ея — Дубриничі, Заричово, Новоселиця на Пр. ◀ Укр. або рум. утворення з суф. -ей від антр. **Сура**.

Суремка — Мж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ка від антр. **Сурма** зі вставним *le/*. 2. Демінутив від *сурма* — “військова труба” чи в якомусь ін. зн.

Суремко — Мж. — Див. **Суремка**.

Суринець [*Суриниць*], -нця — Хс, Ір. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -нець від антр. **Сура**. 2. Дериват із суф. -нець від жін. імені *Сура*, яке в минулому було популярним серед місц. євреїв. Пор. ще 1819: п-ща *Surycz, Suryczko* — Сянки на Бойк (ФМ).

Суркайло †. 1687: жона *Павла Суркайла* — Заріччя (*ЛелПам* 229). ◀ Укр. віддієсл. утворення з суф. -айло, але семантика твірної основи нечітка.

Сурма — Стеблівка, Дубрівка на Ір, Мукачів. 1715: кр. *Nic. Szurma* — Сопунка (*Bélay* 193). У подг. поляків п-ще *Surma* згадується 1608 р.; Й.Бубак схильний виводити його з “назви пастишої труби” (*Bubak* II 83). ◀ 1. Від болг. імені тур. пох. *Сърма* (*Илчев* 10, 473). 2. Від апел. *сурма*, одним зі зн. якого є “чорна фарба для брів, вусів і т. ін.” (*СУМ* IX 854). Пор. ще 1787: бойк. п-ща *Surmak, Surtic* (ЙМ) та лемк. п-ще *Surmiak* (Красовський 146). 3. Від назви давнього духового інструмента *сурма*. У Польщі антр. *Surma* згадується 1558 р. (*Rymut* II 509).

Сурмай — Вб, Пр, Уж, Св, Вл, Мж, Мк, Хс. Великий відсоток носіїв цього п-ща є українськомовними циганами або походить із циган. П-ще *Surmaj* є і в Польщі (*Rymut* II 509). ◀ Від антр. **Сурма** + -ай.

Сурман — Тур'я Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від антр. **Сурма**.

Сурмач †. 1618: кр. *Woitko Surtacz* — Дубова на Маковиці (*Mars* 89). ◀ Від апел. *сурмач*. У Польщі п-ще *Surtacz* згадується з 1676 р. (*Rymut* II 509).

Сурмей †. 1715: кріпаки *Jo., To. Szurmei* — Голятин (*Bélay* 147). ◀ Укр. або рум. утворення з суф. -ей від антр. **Сурма**.

Сурович †. 1648: *Szurowich Iwan* — Н.Ворота (*Maksay* 539). П-ще *Surovich* є і в Польщі (*Rymut* II 509). ◀ Укр. утворення із суф. -ович від антр. **Сура** або від *Суру* (*Ер-Кос* 100).

Сурокеба †. 1672–1696: кр. *Szurokeba* — Вел.Бичків (*Bélay* 129). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Сурохман — Рх. 1172–1696: кр. *St. Szurokman* (!) — Вел.Бичків (*Bélay* 129). ◀ Фонет. вар. п-ща **Сорохман**.

Суртула — Монастирець. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Сурупа — Косівська Поляна, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Surupa* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Сурчук †. 1371: *Jacobus filius Zurchuk* — ком. Земплин (*Nagy-1* 379). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Сурко*. Пор. 1787: п-ще *Сурко* — Ославиця на Лемк (Красовський 146).

Сусик — Вільшани. Пор. XVII–XVIII ст.: *василь гусѣкъ* (!) — Пилипець (*Сax* 77); 1715: п-ще *Szuszika* — Олешник (*Szabó* 326); 1787: п-ще *Susik* — Лукове, Синява на Лемк (ЙМ, Красовський 146), Струтинь на Бойк (ЙМ). У Польщі побутують п-ща *Susik, Suska, Susko, Susuk...*, які пол. ономасти виводять із апел. *sus* — “довгий стрибок” (*Rymut* II 509). ◀ 1. Утворення з суф. -ик від христ. імені *Сус*, *Йсус* або *Исус* у його бойк. вар. (*Он* II 267). 2. Від серб. чол. імені *Суца*, співвідносного з повними іменами на зразок

Самуило, Субота (Грк 190), + -ик. 3. Від гуц. апел. *сус* — “вид короткої сокири” (Vincenz 517). 4. Від місц. апел. *сусік* — “засік”, “скриня” (Гг 178), який у с. Верховина та околицях вживають також у зн. “особа, яка возить дараби”.

Сусік — Колочава, Вишково. ◀ Видозміна п-ща **Сусик**.

Сускарович †. 1699: *Szuszkarovics (!) Panko* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Морфол. структура п-ща однозначно слов., але семантика твірної основи *Сускар*- незрозуміла. Можливо, п-ще треба читати по-пол., тобто *Шушкарóвич*. У такому разі твірну основу п-ка *Шушкар* треба вбачати в дієсл. *шúшкати* — “шепотіти”.

Суско †. 1453: шл. *Suska f. Mich.*, 1483: шл. *Jo. f. Suska*, 1638: шл. *St. Suska* — Сачал (Bélay 191); 1641: п-ще *Suska* — Боржавське (Szabó 416); 1720: кр. *Nic. Suska* — Бедевля (Bélay 126). П-ща *Susko*, *Suska* та споріднені є і в Польщі (Rymut II 509). ◀ 1. Укр. утворення з демін. суф. -ко від христ. імені *Ісус* у його бойк. формі, тобто з афезею початкового /И/ (Он II 267). 2. Від пол. антр. *Susko*, який К.Римут виводить від пол. апел. *sus* — “довгий стрибок” (Rymut II 509).

Сусла — Вб, Пр. Пор. 1819: п-ще *Susliniec* — В.Рожанка на Бойк (ФМ). На Подг п-ще *Suseł* згадується 1787 р., *Suslek* — 1789, а пізніше і *Susłowicz* (Bubak II 84), а Й.Бубак виводить їх від назви *сусел* — “ховрах” (Гр IV 231). У поляків антр. *Susło* згадується з XV ст. (SSNO V 250). ◀ 1. Від апел. *сусло* — “відпресований сік винограду” (СУМ IX 858). 2. Від антр. *Сусел*, що з апел. *сусел* — “ховрах”, у формі род. відм.

Сусопара †. Пор. 1715: кр. *Szuszopara (!) Ihnat* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. укр. апел. *сухопарник*, утворений зі словосполучення *суха пара* (ССУМ IX 869), чес. п-ще *Suchopar*, яке виводять із апел. *suchopar* — “випалене сонцем місце” (Moldanová 221). ◀ Правдоподібно, п-ще походить від прикм. *сухопарний* (Гр IV 233) видозміненого внаслідок помилки писаря.

Сусько — Мукачів. Імовірно, за першу фіксацію п-ща слід визнати угор. запис 1775 р. із с. Олешник: *Szuszika* (Szabó 326). Пор. ще записи 1787 р.: п-ще *Susiak* — Мізунь (ЙМ) та п-ще *Suski* — Тилява на Бойк (Красовський 146). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Суско** або п-ща **Сюсько**.

Сутула, -ли — Чумальово. П-ще *Sutuli*, *Sutuly* є і в Польщі, але К.Римут намагається вивести їх від дієсл. *suty* — “багатий” (Rymut II 510). ◀ Від прикм. основи *сутул-* — “зі згорбленою спиною і висунутими наперед плечима” (СУМ IX 862). Пор. хорв. п-ще *Sutulović* (Leksik 625).

Суфеляк — Порошково, Тур'я Пасіка. ◀ Можливо, укр. утворення з суф. -як від рум. п-ща *Suflea* (Iordan 429).

Суфілканіч — Макар'ово. XVIII ст.: присяжний *Joannes Szufilkancs* — Цолановиця (Удварі-2 298). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Суфілканія* — “дружина *Суфілки*”. (Див. ще **Софілканіч**).

Сухайдич †. 1750: *Зузана Сухайдича* — Стразьке (Гаджега-3 78). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Сухайда*. Пор. п-ще *Suchay* у лемк. с. Костарівці 1787 р. (Красовський 146).

Сухан — Ір, Св, Вн, Мк, Рх. 1743: п-ще *Suchan* — Гетеня (Szabó 373); 1772: староста *Lucas Suchan* — Сільце (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Suchan* — Ізби, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). П-ща *Suchan*, *Suchaniak* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від давньорус. чол. імені *Сухань* (Селищев 146), співвідносного з суч. укр. апел. *сухан* — “худа людина” (Ужан).

Суханяк [*Сухуняк*] — Липча. ◀ Від антр. **Сухан** + -як або спотворення п-ща *Сухуняк* (див. **Сухуняк**), зумовлене невмінням давніх писарів відтворити місц. укр. фонему /ы/.

Сухар [*Сухарь*], -ря — Чертіж. 1567: п-ще *Suchar*, а 1633 — *Suhar* — Шаланки (Szabó 463, 464). Пор. 1618: кр. *Kopcza Szuchar* — Комлош на Маковиці (Mars 77); 1819: п-ще *Suchar* — Волошинове, Стрілки, Соснівка та п-ще *Suchir* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). П-ща *Suchar*, *Suchara* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від апел. *сухар*, імовірно, у зн. “худа, сухорлява людина” (СУМ IX 864) або “висохле на корені дерево” (Гг 180). Пор. ще 1787: п-ще *Suchorski* (Красовський 147).

Сухара — Тч, Хс. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Сухар**, або від якогось ін. апел. з коренем *сух-*, як напр., рос. *сухара* — “сухе або обгоріле дерево на корені” (Даль IV 336). П-ще *Suchara*, як і п-ще *Suchar*, є і в поляків. Б.Жабська виводить його від апел. *suchar* — “сушняк” (Zabska 88).

Сухарюк — Рх. Крім Рх, п-ще *Suchariuk* засвідчено у прикарп. гуцулів, а А.Вінценз виводить його від апел. *сухарь* — “худа людина” (Vincenz 477). ◀ Від антр. **Сухар** або **Сухара** + -юк.

Сухий †. 1567: *Paul. Szuchj (!)* — Зубівка (UctC 97-29); 1772: кр. *Janko Suhy* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 193); 1778: п-ща *Suchyj*, *Suchy* — Сквіртне, Новиця та ін. на Лемк (Красовський 146), Бусовисько на Бойк (ЙМ). Антр. *Suchy* в Польщі згадується 1387 р. (Rymut II 504). Там само й запис *Suchuj*. ◀ Від прикм. *сухий* у зн. “худий”.

Сухіна [*Сухина*] — Воловець. Пор. 1787: п-ще *Suchyna* — Полонне на Лемк (Красовський

146). П-ща *Suchyna, Suchynia, Suchyniak* є і в Польщі (Rymut II 505). ◀ Від давньослов. чол. імені *Сухъна* (пор. суч. рос. підмосковний ойк. *Сухиничі*), співвідносний із апел. *сухъна* — “худий, нежирний” (Ж-Н 938).

Сухиняк [*Сухыняк*] — Березово, Горінчово. 1787: п-ще *Sucheniak* — Ізби, Мохначка Н. на Лемк (Красовський 146); 1819: п-ще *Suchyniak* — Ластівка, *Suchinieś, Suchenicz* — Сухий на Бойк (ФМ). П-ща *Suchyniak, Suchyniuk* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від антр. *Сухина* + суф. -як.

Сухідрак †. 1715: п-ще *Jo., St. Szuchidrak* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Імовірно, сполучення укр. означення *сухий* — “худий” та рум. апел. *drac* — “чорт, диявол”. 2. Пов’язувати п-ще з місц. укр. апел. *суходрачка* — “дратівлива робота” (Вел. Лучки) менше підстав.

Сухітра — Тч. ◀ Напевно, від прикм. *сухий, худий*, але фіналь п-ща незрозуміла.

Сухович †. 1648: *Suchouich Haurilo, Olexa* — В.Ворота (Maksay 549, 550). ◀ Від давньослов. чол. імені *Сухъ*, співвідносного з нечленним прикм. *сухий* “худий”, + -ович.

Суховія — Ясіння, Чорна Тиса. Пор. давньоукр. чол. ім’я-прізвисько XIV–XVII ст. *Суховъй* (Демчук 117). ◀ 1. Від апел. *суховій* — “сухий гарячий вітер” (Ж-Н 938, СУМ IX 868). 2. Від пол. діал. апел. *suchowija* — “безсмертки” (Rymut II 504).

Суходільський [*Суходольський*] — Тч, Хс, Вн. Пор. 1787: п-ще *Suchodolski* — Біличі на Бойк (ЙМ), Біла Вода, Явірки на Лемк (Красовський 146). ◀ 1. Укр. прикм. від ойк. *Суходіл*, що на Ів-Фр. 2. Від антр. *Suchodol* або *Suchodola*, наявних у поляків (Żabska 88), + суф. -ський.

Суходульський — див. **Суходільський**.

Сухолєбник †. 1680: винороб *Sukolebnik Ivan*, а 1691 р. — він же *Suholebnik Janos* — Ужгород (HodAd 40, 47). ◀ Напевно, укр. апел. *сухолєб*. Пор. чes. п-ще *Suchochleb*, що є сполученням *suchý* + *chleb* (Moldanová 221). Важче виводиться з пол. словосполучення *suchy łeb* — “суха голова”.

Сухоняк [*Сухыняк*] — Монастирець. ◀ Орфогр. вар. п-ща **Сухиняк**, який має аналоги серед слц. та пол. утворень, як п-ща *Suchoń* (Bubak II 82), *Suchon, Suchoniek, Suchoniak* (Rymut II 504).

Сухопара †. 1775: кр. *Lad. Szuchopura* (!) — Синевир (Bélay 200). ◀ П-ща *Suchopar, Suchoparski* є і в Польщі. К.Римут пояснює їх як двоосновні утворення зі знач. “суха пара” (Rymut II 504).

Сухорібка †. 1684: кр. *Szuchoribka Timofi* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Сполучення прикм. *сухий* — “худий” + та ім. *рїбка*.

Суч — Велятин. 1607: *Swth* — Смерекова (UetC 104-8); 1742: *небощика покойника Суч* —

Вел.Бичків (ПаПо-1 140). П-ще *Sucz* є і в Польщі (Rymut II 506). ◀ Імовірно, угор. п-ще *Szűcs*, що з апел. *szűcs* — “кушнір” в адаптації до укр. укаючої говірки.

Сучак — Ужгород. 1618: кр. *Lucacz Suczak* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: п-ща *Suczak, Sutczak* — Бітля, Кривка на Бойк (ЙМ), *Sudczak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Suczak* згадується 1665 р. (Rymut II 506). Є там і п-ща *Suczyk, Suczyna, Suczka*, а К.Римут виводить їх від антр. *Suka*, що з апел. *suka* — “самиця свійського собаки” (Rymut II 506). ◀ 1. Від антр. *Суч* + -ак. 2. Від антр. *Сук* + -як. 3. Від апел. *сучак* — “щеня” (Гр IV 234). Можливі й інші етимології, напр., від ос. назви *судця* — “суддя”, до якої спонукає бойк. п-ще 1787 р. *Sudzak*, чи навіть від метафор. ос. назви *сучка*, до якої спонукає бойк. п-ще 1787 р. *Suczynieś* із с. Вовче (ЙМ). У подг. гов. п-ще *Suczak* згадується 1665, а *Suczka* — 1610 р. (Bubak II 82).

Сучкович †. 1715: кр. *Jo., Luc. Szuczkovics* (*Czuczkovics*) — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ович від чол. п-ка *Сучка*, співвідносного з апел. *сучка*. Про реальне існування такого антр. в минулому, крім наведених вище фактів із Подг (див. п-ще **Суч**), свідчить і бойк. п-ще 1787 р. *Suczyni* із с. Новотин (ЙМ). 2. Від демін. апел. *сучок* — “малий сук”.

Сушанин, -на — Ір, Уж. ◀ Місц. традиційний катойк. *сушанин* — “виходець із с. *Суха*, що на Ір”.

Сушанський †. 1649: сваяц. *Szuszanski Simon* — Перехресний (LchBer 649). ◀ Місц. прикм. *сушанський* від назви с. *Сухий*, що на Вб.

Сушкó — Волосянка, Ужок. 1618: кр. *Suszko Balint* — Зборóв на Маковиці (Mars 101); 1787: п-ще *Suszko* — Андрушківці, Команча, Терстяна та ін. на Лемк (Красовський 147); 1819: п-ща *Suszkow* — Опака, Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від давньослов. імені *Сухъ*, співвідносного з прикм. *сухий* (SvoSta 46). Пор. ще подг. п-ще-вий дериват *Suszczak* із 1639 р. (Bubak II 84).

Схóваник — Рахів. ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від дієприкм. *схóваний* — “захований” за зразком таких укр. п-щ, як **Кришеник, Мальóваник**.

Сюгаїй — Колочава. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Сугаїй**, яке в Укр. Карпатах має тривалу традицію вживання. Пор. 1323: *dictis Simoni de Sohái* — півн. Угорщина (Nagy-1 59); 1600: вдова вл. *Szukai Istvan* — Тівадар (LchBer 768).

Сюсько — Голятин. Пор. запис 1641: п-ще *Suska* — Боржавське (Szabó 416); 1787: п-ще *Siuska* — Грабів, Лоп’янка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Укр. дериват із демін. суф. -ко від молд. чол.

імені *Сјусја*, співвідносного з повним іменем *Сергій* (ДумбрМик 136). 2. Бойк. віддієслівна ос. назва *сюськó* — “той, що сюсяє” (Стрийщина), утворена за допомогою суф. *-ко*, як і *крутькó*, *слишькó*, *хапкó*, *чванькó*...

Сю́трик — В.Ворота, Лази на Вл. Пор. 1600: гор. *Pe. Suttor* — Хуст (Bélay 151), болг. імена *Сутришко*, *Сутрин* (Илчев 471). П-ща *Sutryk*, *Sutrych* і *Siutryk* є і в Польщі, а К.Римут виводить їх із нім. *Schutter* та з *Schütter* (Rymut II 561). ◀ Семантику п-ща до кінця не з'ясовано, але є підстави вбачати в ньому слов. демін. суф. *-ик* та серб. лексему *сјутра* — “вранці”. Отже, першотвір **Сю́трик** міг означати “ранковий”.

Сюч — Руське. ◀ Суч. укр. адаптація давнього угор. п-ща *Szűcs*, що з апел. *szűcs* — “кушнір” (Kázmér 1033).

Сягліця — В.Солотвина, Ярок. ◀ Можливо, від пол. п-ща *Sięgło*, що з дієсл. *sięgać* — “сягати”, “брати” (Rymut II 423).

Сян †. 1699: свящ. *Szian Lucz*, *Szian Pop Fedur* —

Свалява (Maksay 569, HodTör 724). ◀ Пох. п-ще нез'ясоване, але можливий зв'язок із прикарп. гідронімом *Сян*.

Ся́тиня [*Ся́тъня*] — Мж, Тч. Пор. пол. п-ща *Światyński*, *Świętyński*, в яких К.Римут убачає прикм. основу *święty* — “святий” (Rymut II 589). ◀ Традиційна діалектна вимова п-ща **Ся́тъня** з такими її особливостями, як збереження фонем */ы/* та спрощення в групі приголосних */св > сь/*, як і в словах *съято*, *съятіти*, *съятій* — “свято, освячувати, святий”, а передусім словотвірна структура п-ща **Ся́тъня**, свідчать, що ця лексема за походженням становить давньослов. чол. ос. ім'я з суфіксом *-ыня* (як і давні імена на зразок *Борыня*, *Добрыня*, *Сухыня*), утворене усіч.-суф. способом від котрогось із повних двоосновних імен моделі *Святогор*, *Святополк*, *Святослав*.

Сячений †. 1383: шл. *Jo. f. Sacheny* — Липча (Bélay 171). ◀ Від місц. діал. прикм. *съячений* — “святий”.

Т

Табак †. 1772: кр. *Stephan Tabak* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 193). Пор. ще хорв. п-ща *Tabak*, *Tabako* (Leksik 669). П-ща *Tabak*, *Tabako*, *Tobak* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від назви порошкового тютюну (Rymut II 592). ◀ Від діал. апел. *таба́к* — “тютюн”.

Табáка — Дубрівка на Уж, Солотвина, Тросник. 1743, 1787: кр. *Tobaka* — Виноградів (Szabó 427). П-ще *Tabacu* є в Румунії (Iordan 440). ◀ Від укр. розм. *таба́ка* — “нюхальний тютюн” (Ж-Н 943, Гр IV 241). На Зак апел. *таба́ка* — “тютюн” згадується 1751 р. (Дэже Дел 162).

Табакóвич — Пр. Пор. хорв. п-ще *Tabaković* (Leksik 669). ◀ Від антр. **Табáка** або від **Табак** + *-ович*.

Табáнка — Вішка. Пор. 1587: *Tabanusch Maksym* — Кушниця (Bélay 170); XVII ст.: *Юрій Табанко* — В.Свидник (Яворск 204); 1787: *Tabanczuk* — Пор. ще 1787: *Tabanowicz* — Ріпне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Табáн**, що з тур. *taban* — “криця” (Iordan 441, Const 384), + суф. *-ко* з пізнішою зміною його на *-ка*. 2. Пол. п-ща *Taban*, *Tabian*, *Tabanczuk* походять від христ. імені давньоєвр. пох. *Tobiasz* (Rymut II 608).

Табаха́р, -ря — Кобилецька Поляна, Вел. Бичків. ◀ 1. П-ще **Табаха́р** походить від апел. *табаха́р* — “тютюнник” (Vincenz 404), що зближує його зі слн. *tabakar* — “тютюнник, курій”. 2. Із рум. *tăbăcar* — “шкіряник, ду-

бильник, чинбар” (Iordan 440). 3. Можливий зв'язок п-ща з іврит. *табах* — “різник” (Opomastica XXIII 259).

Та́йстра — Мж, Вн, Хс, Мк. 1668: *раб божий Иван Тастри* (!) — Суха (Сах 74); 1721: свящ. *Ioannes Trajsztra* — Рахів (Лучкай 16. — С.188); 1715: кр. *Pe. Taistra* — Сопунка (Bélay 195). ◀ Від традиційного місц. укр. апел. *та́йстра* або старопол. апел. *tajstra* — “торба” (Чопей 389, Гг 180, Ж-Н 944, Гр IV 243, ДэжеДел 163, Reczek 501), з нім. *Tornister*. У ком. Угоча в околицях Виноградова з XV ст. функціонує майже співзвучне п-ще *Thariska*, *Taryska* (Szabó 343, 422, 490, 501).

Та́йстрак †. 1782: *Иван Тастраг* (!) — Гусний (Сах 87). ◀ Від антр. **Та́йстра** + *-ак*.

Та́йстрига †. 1787: свящ. *Васиш Тастрига* (!) — Сухий (Сах 87). ◀ Від антр. **Та́йстра** + квалітат. суф. *-ига*.

Та́кач — Довге Поле. 1691: гор. *Takacs György* — Ужгород (HodAd 41). ◀ Зворотне запозичення угор. слов'янізму *takács* — “ткач” (Kázmér 1037). П-ще *Takač* поширене також у Хорватії (Leksik 670).

Талабі́р — Чорнотисово. 1600: гор. *Alb. Talabori* — Вишково, а також кр. *Maté*, *Pe. Talabori* — Теремля (Bélay 216, 203); 1743: кр. *Talabera* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Угор. адаптація укр. ойк. або гідр. *Теремля* по-угор. *Talabor* (Тч). Див.

ще угор. чол. ім'я *Talabor*, яке виводять від назви цієї ж закарп. річки Терєбля (Hajdú 91).

Талабіра — Вн. 1743: кр. *Talabera* — Вел. Копаня (Szabó 549). ◀ Род. відм. від п-ща *Талабір*, яке виводять від марамор. ойк. *Терєблó* (Kázmér 1039).

Талабірчук — Королево. ◀ Від антр. *Талабір* + *-чук*.

Талабішка — Мк, Св. ◀ 1. Можливо, з п-ща *Калабішка* внаслідок дистантної дисиміляції. 2. Пов'язувати його з рум. апел. *talaba* (Const 384), на нашу думку, важко.

Талайло — Верб'яж, Мукачів. 1682: *Talala* (!) *Ivan* — Кострини (UetC 88-59); гуц. п-ще ХХ ст. *Talalaj*, яке А.Вінценз схильний виводити з апел. *talalaj* — “базікало” (Vincenz 497). У Польщі є п-ща *Talaj*, *Talajko* (Rymut II 594). ◀ Утворення з суф. *-айло* від пол. дієсл. *talać* — “точити” (Rymut II 594).

Таланко †. 1740: книга *Таланкова Иванова, раб божїи Іоанъ Таланко* — Майдан (Сах 97). П-ща *Talan*, *Talanczuk*, *Talanczyk* є в Польщі. К.Римут виводить їх від *talent* і *talant* — “талант”. ◀ Від персоніф. апел. *талан* — “щастя” (Rymut II 594).

Талап — Голубине, Свалява. Пор. 1720: *Іоан таланко* (!) — Майдан (Сах 97). ◀ Регресивне утворення від укр. *талáпати* — “йти по болоту”, “говорити нісенітниці” (Гг 180) чи в якомусь ін. зн. (СУМ Х 27, Гр IV 244).

Талапа — Вел.Розтока, Порошково, Свалява. ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *талáпати* — “топтати”, “місити ногами”, “бруднити” (Уж); т. с. у І.Франка (“Галицько-руські народні приповідки” ХХVII, 194); пор. ще гуц. п-ще *Zatalapanuj* (Vincenz 480). Такого погляду на пол. п-ще *Talapka* дотримується також К.Римут (Rymut II 594). 2. Рум. п-ще *Talaba* — куманська лексема зі зн. “плуг” або “борона” (Const 384).

Талапканич — Рипинний, Майдан, Тюшка. ◀ Від андр. *Талапканиа* — “дружина Талапка” + *-ич*.

Талапко — Драгово, Тячів, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Talapko* — Рипинний (Bélay 185). Пор. п-ще *Talapko* в Польщі (Rymut II 594). ◀ 1. Від п-ща *Талап* + *-ко*. Пор. 1816: свящ. *Талапкович* — м. Лукка в Італії (ПеМатер 202). 2. Безпосередньо від місц. ос. назви *талáпко* — “людина, що талапає ногами” (Росішка). П-ще *Talapko* є і в Хорватії (Leksik 670).

Талапчук — Ужок. ◀ Від антр. *Талапко* + *-юк* або від антр. *Талап* + *-чук*.

Талій — Гетеня, Олешник. ◀ 1. Від укр. гіпок. імені *Талій*, що з повного імені *Віталій*. Пор. ще давньоукр. ім'я *Талко* (< *Фалко*, *Фала-*

лей — Керста 137), а також хорв. гіпок. імена *Tala*, *Tale* — *Talijan*, *Vitalij* та ін. (Šimundić 459). 2. Від угор. ойк. *Tál* (Kázmér 1040).

Таліян — Мк, Св. 1782: *Talián Pal* — Добросілля (LehBer 71). ◀ 1. Від чол. імені гр.-лат. пох. *Таліян*, яке сягає назви музи комедії *Thalia*, що в перекладі укр. — “та, що цвіте” (Šimundić 333). 2. Від місц. укр. традиційного етн. *таліан* — “італієць” (Чопей 390, Караś 139, 224).

Таліяннин — Свалява. ◀ Від середньозакар. традиційного етн. *таліяннин* — “італієць”.

Талпош — Кошельово, Іза. 1671: кр. *Talpas* — Карачин (Szabó 380); 1715: кр. *Jo. Talposs* — Кошельово (Bélay 163); 1787: *Talpasz*, *Tawpas* — Берест, Святкова В., Солотвина на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. ос. назви *talpos* — “пішак” (Kálmán 87, Jordan 441), “широкостопий”, “довгоногий” (Kázmér 1041).

Танасевич — Довге. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-евич* від чол. імені *Танас*, *Танась*, *Танасій*, яке вживалося в Карпатах як еквівалент до повних імен *Атанасій* і *Анастасій* з ХV ст. Пор. 1450: *Thanasco navigator* — Перемишль (Smołka II 95, Керста 105, Vincenz 231, Думбр Мик 143, Колесник 9, Ковачев 501, Ж-Н 947, Грк 193, Šimundić 459 та ін.). У румунів ім'я *Tanáse* вживалося й метафорично — “дурник”.

Таниківський — Тур'я Бистра. П-ще *Tanikowski* є і в Польщі (Rymut II 595). ◀ Від укр. здр.-пестл. імені *Таник*, що з *Тана*, *Танасій* (Vincenz 232), + *-овський*. Кр. *Thana* в Міжгір'ї називається 1570 р. (Bélay 178).

Танинець — Мк, Св, Ір. 1819: *Tanunies* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від жін. імені *Таня*, яке було відоме не тільки в Карпатах, але й у Чехії (Кларрová 293), Слч (Majtán-Považaj 222) та в Сербії (Грк 191) як еквівалент кількох чол. та жін. імен, + *-инець*. 2. Від чол. імені *Тани* (≠ *Танасије* — Грк 191) або *Крстани* (Грк 312) + *-инець*.

Танич — Сімирки. 1787: кр. *Tanicz* — Маластів, *Tanicki* — Ляджин на Лемк (ЙМ); 1775: п-ще *Tanko* — Теково (Szabó 498). П-ще *Tanić* відоме в Хорватії (Leksik 671). ◀ 1. Від імені *Тана*, що з *Танасиј* (Грк 191), + *-ич*. 2. Від жін. імені *Таня*, що з *Тетяна* або з серб. *Крстани* (Majtán-Považaj 222, Грк 312), + *-ич*. Пор. ще 1449: *Thomas Thanyak* — Ороска (Nagy-2 445); 1570: кр. *Thana* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: *Tanin* — Підбуж, *Taniuk* — Тур'є на Бойк (ЙМ).

Танчак [*Таньчак*] — Кострини, Костринська Розтока. 1787: *Tanczak* — Баниця на Лемк та Сможе на Бойк (ЙМ). Пор. 1447: *Tanka stetit* — Перемишль (Smołka II 20); 1572: *Tanko* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: кр. *Tanko* — Туртеребеш

(Szabó 529); 1775: кр. *Tanko* — Теково (Szabó 498); 1787: *Tanczyn, Tanczyniec* — Опорець, а 1819 — *Tanczyszyn* — Росохач на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще *Tančak* відоме хорватам (Leksik 671). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Танька* (укр. *Таня*, тобто *Тетяна*) або від серб. *Тана, Крстана* (Грк 312). 2. Від серб. чи хорв. чол. імені *Танко*, а це з *Тана, Танастије, Атанасиј* (Грк 191, Šimundić 459). Доказом давності жін. імені *Танька* в Карпатах може бути бойк. порівняння *іде як сліпа Танька* (Он II 279).

Танчинець [*Танчишиць*], -пця — Тч, Вн, Рх. 1787: *Tanczyniec* і *Tanczyn* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Танька*, імовірно, з жін. імені *Танасія, Крстана* або *Тетяна* (див. вище), + -инець. Ім'я *Танька* вживалося на поч. XVII ст. Пор. 1618: вдова *Kozurka Tanyka* — Андрейова на Маковиці (Mars 98).

Танько — Ір, Мк. 1572: п-ще *Tanko* — Туртеребеш (Szabó 527). ◀ Від чол. імені *Танко* чи *Танько*, що, ймовірно, із *Атанасій, Танастиј* (Грк 191).

Тар — Виноградів, Ужгород. 1454: кр. *Tar* — Підвиноградів (Szabó 490); 1600: гор. *Jo. Tar* — Тячів (Bélay 206). Пор. ще 1649: *Tar Кривулченко* — козак Чигиринського полку. ◀ 1. Від давньоугор. *tár* — “лисий” (Kálmán 42, Ladó 217, Kázmég 1046). 2. Від давньоукр. імені *Нектарій* (Керста 121) або від імені *Тарас* (Осташ-3 73).

Тарабій — Мж. Пор. 1681: *Даниел Тарбай* — Н.Репаші (ПаПо-1 195); 1787: *Taraban* — Сколе на Бойк і *Tarbay* — Бодаки, Пантна та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ій від пол. п-ща *Taraba*, співвідносного з *Tarabacz, Tarabaj...*, які пов'язують із чес. апел. *taraba* — “незграбна людина” (Rymut II 595). 2. Можливо, співвідносне з апел. *тарабан* — “барабан”, *тарабанити* (Ж-Н 948).

Тарасович — Лавки. 1634: еп. *Basilius Taraszovits* — Мукачів (Лучкай 14. — 175). Пор. 1483: *Tharasyu* — Бичків (Bélay 127); 1570: *Alex. Taraz* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Taras* — Лолин, *Tarasik* — Жегестів, *Tarasiewicz* — Розтока, Кам'яна та ін. на Лемк (Красовський 147). ◀ Від чол. імені *Тарас* + -ович.

Тарасюк — Ясіння. 1787: *Tarasiuk* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Тарас* + -юк.

Тарахонич — Рипинний, Міжгір'я. 1715: кр. *St. Tarachonik*, а 1720 р. — кр. *Andr. Jerekonics* (!) — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1819: *Tarachonia* — В.Синьовидне, а також *Tarachonin* — Труханів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від заст. укр. імені *Тарахоня*, що від канон. імен гр. пох. *Тарахъ* або *Тарас* (Керста 127), у перекладі укр. — “хвилювання”

(Справочник 460), + -ич. Пор. також іменний вар. *Тараха* (Сл.вл.імен 199, Петровский 207, Суднік 102) та пол. апел. *taracha* — “гонивітер” (Żabska 88). 2. Близькозвучні пол. п-ща *Tarachonowicz, Taracha, Tarachon* К.Римут прагне пов'язати з апел. *tarach* “викрут, викрутас”, “дріб'язок”, “полова” (Rymut II 596).

Таркай — Виноградів. Пор. 1213: *pristaldo Tarca* — ком. Бігар (RegVar 170); 1567: п-ще *Tarko* — Веряця (Szabó 545); 1570: *Fran. Tarkacz* — Покуття (UetC 97-29). ◀ 1. Імовірно, укр. утворення з суф. -ай (пор. п-ща *Данкай, Капустай*) від антр. **Тарко**. 2. Угор. утворення з формантом -і від назви зниклого села *Tarka*, що було в ком. Бодрог (Kázmég 1049).

Тарканич — Зняцьово. ◀ 1. Від андр. *Таркания* — “дружина **Тарка**” + -ич. 2. Від п-ка *Таркания* — місц. кличка для рябої тварини, що від угор. *tarka* — “рябий”.

Тарканий — Вн, Хс. 1603: *Тарканийов ишпан* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Tarkány* (Kázmég 1049) або від давнього угор. імені хазарського пох. *Tárkány* — “коваль” (Ladó 217).

Тарко — Жорнава, Ставне, Стара Стужиця. 1363: *Ladislau dictum Tarca* — Ужгород (Nagy-1 332); 1567: п-ще *Tarka* — Веряця (Szabó 545); 1699: *Tarko Stephan* — Голубине (Maksay 576); 1787: *Tarko, Tarkow* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр., чес. або угор. гіпок. вар. імені *Тарас, Тарах, Аристарх, Нектарій* (Керста 127, Кларрова 171, Ladó 217, Šimundić 459, Успенский 203). 2. Від клички свійської тварини рябої масті **Тарко**, вживаної в Укр. Карпатах (Ж-Н 949, Он II 180, Гг 181), яка пов'язана з місц. прикм. *таркастий* “рябий”, а останній — із угор. *tarka* “т. с.”. 3. Від пол. *tarka*, що з *trnka* — “терен, кизил”, “терниця”, “тертушка”. 4. Демінутив від п-ща *Tar* із суф. -ко.

Таркович — Св, Хс. 1754–1841: наставник Ужгородської семінарії, перший Пряшівський гр.-католич. єпископ *Tarkovics Gregorius* (Лучкай-Іс 276, 299). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Тарко**.

Тарпай — Вн. Пор. 1600: вл. *Sim. Tarnoczy* — Березово (Bélay 127); 1787: *Tarnawski* — с. Павлокома та ін., *Tarnawczyk* — Сторожі на Лемк (Красовський 147). ◀ Від місц. ойк. *Тарпа* (ком. Угоча, Унг) + угор. формант -і (див. Kázmég 1050).

Тарча, -чі — Дулово. 1775: кр. *Mich. Tarcsa* — Колодне (Bélay 134). На пол. землях п-ще *Tarcza* фіксується 1453 р. (Rymut II 596). ◀ 1. Від антр. **Тар** + укр. формант -чя(т), який з часом утратив

і елемент /т/, і відтінок здібності. Від цієї ж основи *тар-*, напевно, і бойк апел. *тарч* — “плямистий віл” (Ж-Н 95) і навіть угор. гіпок. ім'я *Tarcsi* (Ladó 217). 2. Можливо, й безпосередньо від клички рябого теляти чи щеняти. Пор угор. п-ще *Tarcsa* (Kázmér 1047). 3. Від укр. діал. назви комахи *тарча* — “щиток” (Ж-Н 950). 4. Від пол. апел. *tarcza* — “диск, циферблат” (Rymut II 596).

Тарчик — Угля. 1572: п-ще *Tarchik* — Чорнотисово (Szabó 338). П-ща *Tarczyk, Tarczyca, Tarczydlo, Tarczyn* є і в Польщі (Rymut II 596). ◀ Від антр. **Тарко́** або **Тарча́** + **-ик**.

Тарчинець [Тарчи́нець], -ця — Мж, Хс. 1715: кр. *Pe. Tarcsinicz* — Келечин (Bélay 162). Пор. ще п-ще *Тарка* в бойк. селі Лімна з 1787 р. (ЙМ). ◀ Від антр. *Тарка* (див. **Тарко́**) або **Тарча́** + **-инець**.

Тасінгер — Мк. ◀ Нім. п-ще *Tassing* із *Dassing*. Дериват із суф. *-inger* указує на ім. *Das* — “болото”, тобто місце проживання денотата (Bahlow 90).

Татарин †. 1570: *laurentius Tatarin* — Кольчино (UetC 53-14); 1607: *Tatarin Janko deserta* — Порошково (UetC 104-8); 1715: кр. *Ge. Tataren* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від слов. етн. *татарин*, який у сербів був також особовим ім'ям (Грк 192).

Татарницький — Ужгород. ◀ Від п-ка *Татарник*, співвідносного з укр. назвою рослини *татарник* (Гр IV 249), + **-ський**.

Татинець [Тати́нець], -ця — Мж, Мк. 1458–1459: *St. Tathenych* — Луги на Рх, 1575 — *St. Tetenysh* (!) — там само і кр. *Jo. Thatych* (Bélay 173). Пор. 1787: *Tatyk, Tatuško, Tatusko, Tatzyszyn* на Лемк (Красовський 147). ◀ Від чол. або жін. імені *Tata*, вживаного хорватами і поляками як гіпок. вар. до повних імен *Eustatij, Tatomir, Tatiana* (Šimundić 459, 558, Rymut II 598), + суф. **-инець**.

Татомир †. 1404: шл. *Ge. f. Thathomer* — Угля (Bélay 209); 1628: шл. *Thatamer alio nomine Thatul f. Michaelis* — Терново (Bélay 166). П-ще *Tatomir* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Давньослов. двоосновне ім'я *Татомиръ* (Šimundić 335, Демчук, 38, 40), складене зі слов. апел. *тато* — “батько” + **-мир**.

Татош — Довге. Пор. 1409: шл. *Thathwr* — Вільхівці, 1478: *Thathoul, Tatol, Thathol* — Томашваролю (Bélay 154). Пор. ще 1542: кр. *Pe. Tath* — В.Селище (Bélay 196). П-ще *Tatosz* у Польщі згадується 1479 р. (Rymut II 598). ◀ 1. Гіпокоризм від чол. імені *Татомир* (Rymut II 598). 2. Угор. ос. назва *tátos, táltos* — “жрець”, “чарівник”, “ясновидець”, “шаман” (Kázmér 1041), відома й на Зак (Чопей 390) у вигляді *mátosh* — “баский чарівний кінь”.

Татянович †. 1685: под Горбком *Татяновичовым* — Кам'янське (ЛелПам 228). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від рідкісного чол. імені *Татян*, яке є дериватом від жін. імені лат. пох. *Tatiana* (Šimundić 334).

Тафій — Рх. ◀ Від розм. вар. імені *Євстафій* (укр. оф. *Остан*).

Тафійчук — Рх. ◀ Від **Тафій** + **-чук**.

Тафічук — див. **Тафійчук**.

Тацак — Пастілки, Вел.Березний. Пор. 1446: *Mathie dicto Taczik* — Перемишль (Smolka II 11); 1746: жінки *Таца* і *Гафа* — Черник (Метрика). ◀ Від чол. імені *Таца* або жін. імені *Таца* ~ *Таця*, вживаного українцями (Гр IV 561), хорватами (Šimundić 459, 558), сербами (Грк 192, 313) та ін. народами Карп. регіону як гіпок. вар. до повних імен *Анастасій, Афанасій, Таїсія, Станислав, Тарасій* та ін., + **-ак**.

Тацей [Таці́й], -ея. 1715: кр. *Kosztá Tacze* — Крачуново (Bélay 161). Пор. 1605: кр. *Taca Jakab* — Крачуново (Bélay 161); 1697: *Кушпір Иван из своєю женою Тацею* — Пилипець (Яворск 207); 1773: староста *Theodorus Taczej* — с. Уклин (Удварі-2 305); прикарп. гуц. п-ще *Taczicz* — Стебне, яке А.Вінценз відносить до незрозумілих (Vincenz 579), та ін. П-ща *Tacej* і *Tacij* є також у Польщі (Rymut II 599). ◀ 1. Від укр. жін. імені *Таця* (≡ *Тетяна* — Ж-Н 952) або від болг. жін. імені *Таца* (Ковачев 504) + **-ея**. 2. Від південнослов. чол. імені *Taca* (≡ *Atanasij, Tarasij, Tatomir* та ін. — Šimundić 459, Maretić II 85) + **-ея**.

Тацин, -на — Синевирська Поляна. 1787: *Tacyн, Tacin* — Гнила на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Taczyszyn* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Таця* (див. **Тацей**) + **-ин**.

Тацинець [Таці́нець], -ця — Келечин, Драчино. 1819: *Tacyniec* — Жупани, Орів на Бойк (ФМ). Пор. також 1787: *Taceniak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Таця* або *Таца* (див. **Тацей**) + **-инець**.

Тацюк — Кошельово, Липча, Вишково. Пор. 1715: кр. *Taczyn Hricz* — Кошельово (Bélay 163). П-ще *Taciuk* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ук* від жін. антр. *Таця* (див. **Тацей**) + **-ук**.

Тацяк [Таці́к] — Ясіння. 1787: *Taciak* — Комарники, Лімна, Волосянка на Бойк (ЙМ). П-ще *Taciak* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Від антр. *Таця* або *Таца* (див. **Тацей**) + **-як**.

Твердохліб — Неліпино. 1787: *Twardochlib* — Лукове і Середнє Вел. на Лемк (Красовський 148). У різних регіонах Польщі фіксовано п-ща *Twardochleb, Twardochlib, Twardochlip, Twardochleb, Twiordochleb* та ін. вар. цієї лексеми (Rymut II 630). ◀

Власне укр. утворення за моделлю давньослов. двоосновних імен *Твердомир*, *Твердослав*, *Твердополк*, *Твердомисл* (SvoSta 90, Грк 312, Majtán-Považaj 15 та ін.). П-ще *Twerdochlib* побутує також у прикарп. гуцулів (Vincenz 490).

Твердушка — Мукачів. Пор. п-ща *Twardosz*, *Twardusz* у Польщі (Rymut II 630–631). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені, похідного від *Твердомир* чи *Твердослав* (див. **Твердохліб**), + *-ушка*. Пор. серб. чол. імена *Тврдиша*, *Тврдош*, *Твртко* (Грк 192, Морошкин 191), частина яких, як *Тврьдань*, *Тврьдиша*, згадується з XIV ст. (ГркРеч 178–179). 2. Від укр. апел. *твердушка* — “твердий окраєць хліба” (Чопей 390, Ж-Н 953). Пор. ще місц. апел. *м'якушка* (Чопей 194).

Тэгза — Хс, Вн, Тч. 1215: *Texa Ysmaelita* — Гайду-Бесермень (RegVar 203); 1226: *Pristaldo Texa* (RegVar 289); 1542: власники *Ge.*, *Nic.*, *Pe.*, *St. Thegze* — Березово (Bélay 127); 1550: вл. *Nic. Teghze*, а 1600 — *Mich. Tegze* — Драгово (Bélay 168); 1600: вл. *Lad. Tegze* — Синевир (Bélay 209). ◀ Від давнього угор. чол. імені *Tegza*, що з апел. *tegez* — “сагайдак” (Hajdú 92).

Тэгза-Болобан [род. — **Тэгзи-Болобанá**] — Березово. 1226: *Pristaldo Texa* — б.м.н. (RegVar 1226). ◀ Додаткове означення *Болобан* при п-щі **Тэгза** закріпилось у селі наприкінці XIX ст. Серед багатьох **Тэгзів**, що живуть у Березові, є й *Тэгзи-Плискуны*, *Тэгзи-Рошкуны* та ін., але їх записують просто **Тэгза**.

Тэгзе — Гудя. 1215: *Texa Ysmaelita* — Гайду-Бесермень (RegVar 203); 1542: власники *Ge.*, *Nic. Tegze* — Драгово (Bélay 127); 1705: свідок *Ladis. Tegze* — Драгово (HodOkt 427). ◀ Гіперугор. утворення від п-ща **Тэгза** (Див. ще Kázmér 1055).

Текелій — Кобиляри. ◀ 1. Фонетично адаптоване до укр. мови угор. відтоп. п-ще *Tökölyi* (Kázmér 1084). П-ще у вигляді *Tekeli*, *Tekely*, *Tekieli* та ін. вар. з XV ст. фіксується на території Польщі (Rymut II 600). 2. Мадяризований вар. п-ща **Текіль**.

Текіль — Сімир. ◀ Імовірно, пол. п-ще, що походить із пол. апел. *tekiel* — “собака-ямник” (Żabska 89, SW VII 38) або від угор. п-ща *Tekely* чи *Tekeli* (Rymut II 600).

Телегáзі — Вел.Бичків. ◀ Угор. композит із прикм. *teli* — “повний” або з *téli* — “зимовий” + *ház* — “хата” з формантом *-i*, тобто “той, що з повної хати” або “той, що з зимової хати”.

Телегіій — Скотарський, Студений. 1787: *Telegey*, *Telegijuw* — Хітар на Бойк, а 1819 — *Telega* — Іздебки на Лемк (ФМ). ◀ 1. Запис 1787 р. спонукає вбачати у п-щі місц. утворення з полонізованої ос. назви *теліга* (про п-ще **Теліга**

див. далі). 2. Наголос на першому складі, а ще більше зімкнене /г/ на місці сподіваного щілинного /г/ схиляє до думки, що це здеформоване українцями відоме угор. п-ще *Teleki* (Kázmér 1058), яке походить від угор. апел. *telek* — “ділянка, парцела”. Пор. 1680: шл. *Andr. Telek* — Коболапоток (Bélay 158). Пор. ще давнє угор. відтоп. п-ще *Telegdi* (Kázmér 1058).

Телепаніч — Уж, Мк, Хс. Пор. 1599: *Стец Теленик* — Одрехова (АО 90); 1676: кр. *Telepian Timofi* — Микова (Bélay 214); 1720: кр. *Alex. Telip* — Кушниця (Bélay 170); 1787: *Telep*, *Telepa*, *Telepacz*, *Telepko* — Зиндранова на Лемк (Красовський 148), а також *Telepanin* — Шандровець та *Telepanowicz* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Телепаня* — “дружина *Телéни*” або “дружина *Тéлена*” + *-ич*. Антропооснова *телéна* — регресивне утворення від загальновідомого дієсл. *телéпати* — “чалапати, тьопати” (ГрIV 252, СУМ X 62) чи навіть “шкандибати” (Rymut II 601). Можливе й інше зн. — “жадібно їсти” (Ж-Н 954).

Телéпка — Ужгород. П-ща *Telepka*, *Telepko* є і в Польщі (Rymut II 601). ◀ Імовірно, форма род. відм. від п-ща *Телéпка*, яке 1787 р. згадується в прикарп. с. Зиндранова (див. **Телепаніч**).

Телеп'як †. 1772: кр. *Ilyas Telepjak* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 191). П-ща *Telipiak* і *Telip* є в Польщі (Rymut II 601). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від тієї ж основи, що й **Телепаніч**, **Телéпка**.

Телибрух †. 1618: кр. *Telibruch Jurko* — Н.Вапеник на Маковиці (Mars 75). ◀ З індивід. п-ка, складеного з дієсл. *теліти(ся)* + ім. *брухо*, перший денотат якого мав бути *череванем*.

Телічка — Мж, Св, Мк. 1715: кр. *Gr. Telicska* — Голятин (Bélay 147); 1787: *Teliczka* — Регетів, *Tyliczka* — Дальова на Лемк (Красовський 148), а також *Teliczka*, *Teliczko* — Страшевичі, Бусовисько, Плав'є, Мшанець на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Cieliczka* згадується 1696 р. (Rymut 94). ◀ Від апел. *телічка* — “молода корова, яка ще ні разу не телілася” (СУМ X 64).

Телічко — Подобовець. ◀ 1. Новіший морфол. вар. п-ща **Телічка**. Пор. ще 1787: кр. *Teliczko* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). У говорах пол. мови лексема *cieliczko* означає також “телятко” (Rymut 94). 2. Зв'язок з молд. чол. іменем *Тэлики* “Думитру” (ДумбрМик 158) мало-ймовірний.

Теличук [*Телечук*] — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Від антр. *Теліця*, співвідносного з апел. *теліця* (Чопей 391) і *телічка* та з п-щем **Телічка**, + *-юк*.

Антропооснова *теля* та похідні від неї представлені в антропонімії Укр. Карпат з XII ст. Пор.: *Teluk* (1213), *Telech* (1572), *Telak*, *Telczak* (1787) та ін., а в Польщі антр. *Cielica*, що співвідноситься з укр. *теліця*, записано 1696 р. (Rymut 94).

Теліга — Мк, Св, Вб. 1691: вдова *Teliha Péterne* — Ужгород (HodAd 41); 1720: кр. *Taliga* — ком. Вошвар (ПеПред 318); 1740: *межа піжня* — *Телігова земля* — Стеблівка (Удварі-2 233); 1772: присяжний *Petrus Teliha* — Копинівці (Удварі-2 302); 1819: *Teliha* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *теліга* — “передня або задня ходова частина воза”, “віз для перевезення дров (без полудрабків)”, “двоколісний віз” (Чопей 391, Он II 283, Уж, Гг 182, Ж-Н 954).

Телюк †. 1217: підсудний селянин *Teluk* — с. Холми в ком. Угоча (RegVar 216). 1787: п-ще *Teluk* — Льв (Фаріон-3 293). П-ще *Cieluk*, як і апел. *cieluk* — “телятко, бичок” є і в Польщі (Rymut I 94). ◀ Від персоніфікованого апел. *теля* + -ук. 2. Від укр. діал. апел. *телюк* — “річне теля” (Фаріон-3 293).

Телятник †. 1775: кр. *Telátnék* — Олешник (Szabó 326). ◀ Від місц. апел. *телятник* — “пастух телят” (Ір).

Теміцький — див. **Тиміцький**.

Темняк — Ужгород. 1605: кр. *Temnak Janos* — Студений (Bélay 145). У Польщі є п-ще *Ciemniak* (Rymut 95). Пор. ще 1819: *Teminczak* — Корчин на Бойк, а також лемк. п-ще *Ciemniski* з 1787 р. (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *темний* або ім. *тёмня* — “тьма, морок” (Гр IV 254) + суф. -як, подібно до п-щ **Біляк**, **Зеленяк**, **Червеняк**. 2. Можливо, п-ще є наслідком укр. адаптації пол. п-ща *Ciemniak*, апел. зн. якого — “невідомо людина”, “невправний”, “нетямущий” (Rymut 95).

Темнянінець [*Темняніниця*], -ниця — Порошково. ◀ П-ще на -инець передбачає твірну основу *Темняна* або *Темняня*, але такої не виявлено.

Темрьо — Приборжавське. Пор. 1448: *Michael Temricz*, *Nicolaus Themricz* — Перемишль (Smołka II 53, 47); 1787: п-ще *Tymrochow* з Шандровець на Бойк (ЙМ), а також п-ще *Temriva* з прикарп. Гуц (Vincenz 436). ◀ Нерегулярне укр. утворення від апел. *тёмря* — “темрява, тьма, ніч” (Ж-Н 955).

Тенгеричаник — Дравці, Клячаново. ◀ Від місц. апел. *тенгеричаник* — “кукурудзяний хліб”, “кукурудзяний коржик” (Уж), що від прикм. *тенгеричаний* — “кукурудзяний” (Чопей 391) + субстантивуючий суф. -ик.

Тенкач — Св, Мк. 1607: вл. *Tenkacs Ferencz* — Н.Визниця (LehBer 795). ◀ 1. Нерегулярне ут-

ворення з суф. -ач від якогось антр. на зразок **Голінкач** (від **Голінка**), **Шульгач** (від **Шульга**). 2. Таку роль у нашому випадку могло виконати п-ще 1567 р. з Підгорян *Thynko* (див. **Теняк**). Іншу етимологію див. у статті **Тинкач**.

Теняк — Королево, Ужгород. 1787: *Teniak* — Созань на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Tenicz* — Мохначка Н. на Лемк (ЙМ). 1567: *Thynko* — Підгоряни (UetC 53-12). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від чол. імені на -тин, як *Августін*, *Костянтін*, *Мартін*, *Валентін*, або аналогічного жін. імені на -тіна, як *Христіна*, *Юстіна* (див. Кпаррова 178, Šimundić 460, 560, Ковачев 506). 2. У Польщі є п-ще *Cieniak*, а К.Римут не без підстав виводить його з пол. діал. *cieniak* — “тінь” (Rymut 95).

Теодорівич — Мукачів. Пор. 1219: *Teodor comes* — ком. Бігар (RegVar 236); 1468: шл. *Theodora* — В.Селище (Bélay 196). П-ще *Theodorowicz* є і в Польщі (Rymut II 602). ◀ Від чол. календ. імені *Теодор* + -ович. П-ще поширене в Хорватії (Leksik 673–674) та в Болгарії (Ковачев 507).

Тербан — Буковець, Підполоззя, Жденьово. Пор. запис 1720 р. кр. *Lad. Terpan* (!) — Драгово (Bélay 169); XVIII ст.: *Іоань Тырбанувъ попович букивскии* — Буковець (Сах 88). Пор. п-ща *Terba*, *Terbak*, *Terbecki* у Польщі (Rymut II 603). ◀ 1. Від дієсл. *тёрбати* — “тормосити” (Ж-Н 957) + -ан. 2. Від гуц. апел. *терьба* — “кров, велика кількість крові” (Гг 185). Див. ще **Тирбан**.

Терек — Чинадьово, Ужгород. 1507: гор. *Theoreok Ferencz* — Ужгород (HodAd 48); 1600: гор. *Jo. Teöreök* — Сигіт (Bélay 198); 1705: кр. *Török Janos* — Золотарьово (HodOkm 428). ◀ Від угор. етн. *török* — “турок” (Kázmér 1088). П-ще *Terek* поширене в Хорватії (Leksik 674).

Тереля — Драгово. 1720: *Lad. Terela* — Драгово (Bélay 169). ◀ 1. З рум. антр. *Tirila* (Const LII 390). Див. **Теріля**. 2. Пол. п-ща *Terela*, *Terelak* К.Римут схильний виводити від лит. ос. назви *Terela* (Rymut II 64).

Терембей — Тросник. ◀ Можливо, з бойк. апел. *трембей* — “ручка пилки” (Он II 299).

Терембесь — Довге. ◀ Вар. п-ща **Терембєць**. **Терембєць**, -бєця — Приборжавське. ◀ Пох. п-ща незрозуміле, хоча нагадує рум. п-ще *Târâmbocâ* (Iordan 445).

Теремта — Тросник. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Терента**, можливо, під впливом угор. *teremteni* — “творити”, “створювати”.

Терента — Н.Болотне, Заболоття. 1775: кр. *Terenta* — Тросник (ПеПред 314). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Терентей* (≠ *Терентій* — Керста 127). Пор. ще молд. чол. ім'я *Теренти*, *Теренте* (ДумбрМик 145).

Терентяк — Солотвина. ◀ Від **Терента** + -як.

Тереш — Голятин, Ізки, Новоселиця. 1720: кр. *Ge. Teres* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від давньоукр. імені *Тереш*, яке, подібно до *Терешко* і *Терех*, співвідноситься з повним іменем *Терентій* (Керста 127, Осташ-3 7).

Терешко †. 1437: *Franciscus filius Therezkow* — Ремети (Nagy-2 338); 1445: *Tereszko* — Перемишль (Smołka II 5); 1787: *Tereszko, Tereszczak* — Баниця і Ванівка на Лемк (Красовський 148), *Tereszczuk* — Тур'є, Уріж на Бойк (ЙМ). П-ще *Tereczko* 1420 р. зафіксоване в Польщі (Rymut II 605). ◀ Від загальноукр. чол. імені *Терешко* (оф. *Терентій*) або від антр. **Тереш** + суф. -ко.

Теріяля — Мж, Вн, Мк. 1549: шл. *Ge., Sim. Thyrat* — Драгомирешти (Bélay 137); 1787: *Tyrylak* — Нов.Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Рум. п-ща *Târilă* і *Tirilă*, що від дієсл. *tîri* — “повзти”, “волочити” + суф. -ilă (Iordan 445, 454).

Терканич — Ужгород. ◀ 1. Від клички *Теркания*, яку дають рябій корові (Уж). Пор. ще бойк. кличку рябої собаки *Терко* (Он II 285). 2. Від андр. *Теркания* — “дружина *Терка*” + суф. -ич. Антр. *Терко* походить від болг. імені *Терьо*, що відповідає повній формі імен *Теранонт*, *Терентій* та ін. (Илчев 483).

Тернавчук — Мж. Пор. 1787: *Tarnawczak*, а за 1819 — *Terniwczak* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). Пор. також 1787: п-ще *Ternawski* — Хітар і Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *тернавчук* — “житель с. *Тернава* чи *Тернавка*” (Льв).

Тернінко — Гребля, Вільхівка, Боржавське. ◀ Від здр.-пестл. ім. *тернінка* — “маленький терен” (Ж-Н 959) з подальшим переходом назви до парадигми ім. на -ко. Безпосередньо твірною основою п-ща могло служити серб. жін. ім'я з цим же коренем *Трїина* (Грк 315).

Терновай — Дубрівка, Зняцьово. 1520: свящ. *Ternovai Matyás* — Лелес (LehBer 782); 1705: гор. *Lusae Ternovai* — Сигіт (HodOkt 445). ◀ Від закарп. ойк. *Терново* + угор. формант -і.

Тернович — Ужгород. На території Польщі п-ще *Ternowic* згадується 1654 р., є там і п-ще *Tarnowicz* (Rymut II 597). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антропооснови *Терен/Терн*, але в р-ні Укр. Карпат такої нині не виявлено.

Терновський — Королево. 1690: свящ. *Georgius Ternowski* — Вел.Лучки (Лучкай 16. — 49); 1773: кр. *Ternavszki* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Місц. прикм. *терновський* від укр. назви села *Терновці* (укр. оф. *Тарнівці* — Уж).

Терновцій [*Терновці*], -ія — Ір. 1600: вл. *Tarnóczy* — Березово (Bélay 126); 1602: *Tharnoczy*

Benedictus — Дравці (UetC 104-81); 1775: кр. *Ternoczi* — Крива (Szabó 387); 1787: кр. *Tarnoczki* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. ойк. *Терновці* (укр. оф. *Тарнівці* — Уж).

Тернуський — Тч. 1696: кр. *Jon. Ternuszki* — Н.Руна (Bélay 186). ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Терново* (Тч).

Тернушак — Рх. ◀ Місц. укр. катойк. із суф. -як від прикм. *тернуський*, утвореного від місц. ойк. *Терново* (Тч).

Терпяпський — Усть-Чорна. ◀ Від болг. чол. імені *Търпяп* (Илчев 501) + -ський.

Терпай — Ір, Вн, Мк, Св, Хс. Пор. 1212: сел. *Pet. Terpe* — б.м.н. (RegVar 222, 213); 1590: кр. *Tarrai* — Холмовець (Szabó 367); 1600: гор. *Nic. Tarrai* — Хуст (Bélay 151); 1787: *Terpeñ* — Пантна на Лемк (Красовський 148), *Tyrpicz* — Труханів, а 1819 — *Tyrpucz* — Н.Синьовидне, Міжгір'я на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Tarpa* (Угорщина). 2. Укр. утворення з суф. -ий (пор. **Данкай**, **Капустай**...) від болг. жін. імені *Търпа* або чол. імені *Търпо* (Илчев 501). Доказом того, що такі слов. імена в Карпатах справді були відомі, може бути закарп. п-ще **Терпак**, а особливо — бойк. п-ща *Tyrpicz, Tyrpucz*, які могли утворитися лише від антр. на -а. Пор. ще бойк. п-ще *Terpko* і лемк. п-ще *Terpeñ*.

Терпак — Мк, Ір, Пр, Вб, Тч. 1751: *Александр Терпак* — Дравці (Гаджега-Уж 60); 1773: кр. *Tirpak Joannes* — Баранинці (ПеПред 321); 1775: кр. *Terpak* — Чапа (Szabó 314); 1787: *Terpak* — Березова і *Tyrpak* — Ославиця, Дошниця, Зубрик та ще 10 сіл на Лемк (ЙМ, Красовський 148–149). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це укр. утворення з суф. -ак від слов. імені *Търпо* або *Търпа*, які є дериватами двоосновних слов. імен *Търпимирь*, *Търпигицьвъ*, *Търпиславъ* (SvoSta 82, 126, Илчев 501, Грк 199, Šimundić 346 та ін.). 2. Можливо, в якоїсь частини закарп. *Тернаків*, *Тирнаків* (особливо — *Тирнаків*) п-ще походить від угор. етн. спірного пох. *tirpák* (так глузливо прозивають угорці частину словаків півн. Угорщини), а кваліфікують його як лексему слц. пох. (MNTESz III 924). Апел. конотація етн. *tirpák* — “дурень, бевзь...” (MNTESz III 924), “вайло” (Moldanová 245). 3. Пол. п-ще *Terpak*, що містить у основі пол. дієсл. *terpać* — “шарпати”, “трусити” (Rymut II 605).

Терпаль — Мукачів. Пор. пол. п-ще 1789 р. *Sierpal'* (Rymut 96). К.Римут відносить його до етимологічного гнізда від дієсл. *терпяти*. ◀ П-ще спірного пох. 1. Його можна квалі-

фікувати як фонет. вар. п-ща Дербаль, що виник унаслідок місц. швабської (нім.) адаптації. 2. Угор. орфогр. гіперизм до п-ща Терпай. 3. Усічення чес. п-ща *Trpalek*, котре виводять із чес. діал. *trpalek* — “головня” (Moldanová 254).

Тесла †. 1618: кр. *Teszla Mikula* — Чарне на Маковиці (Mars 90). ◀ Від укр. назви професії *тєсля*, як слц. п-ще *Polak* із *Poliak*.

Теслєвич — Мж. 1715: кріпаки *Fr., Luc., Lad. Teslevics* — Буковець (Bélay 132); 1888: *Андрей Теслевич дякъ рѣчанскый* — Тюшка (Сах 82). П-ще *Cieslewicz* є і в Польщі (Rymut 97). Пор. 1787: кр. *Tesluk* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *тєсля* — “тєсляр”, “столяр” (СУМ X 101) або співзвучного їй антр. *Тєсля* + *-евич*.

Тєсличко — Вел.Ком’яти, Виноградів. 1775: кр. *Tesznicska* (!) — Ком’яти (Szabó 398). ◀ Від демін. *тєслик* — “малий тєсля” (Гр IV 258) або від незасвідченого патр. *Тєслич* + *-ко*.

Тєсло́вич — Св, Пр, Тч. 1699: кр. *Teslovics Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1715: кріпаки *Teslovics Fedur, Jaczko* — Буковець (Bélay 132); 1773: присяжний *Teszlownics Ivan* — Щербовець (ДэжеДел 315); 1787: *Teslowicz* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Тєсля* або ос. назви *тєсля* — “тєсляр” (СУМ X 101) + *-ович*.

Тєсля †. 1751: свящ. *Іоанн Тєсля* — Синевир (Гаджега-М 211). П-ще *Ciesla* в Польщі згадується 1315 р. (Rymut 97). Пор. ще 1618: кр. *Ćeszla Mikula* — с. Чарне (Mars 90). ◀ Від загальноукр. апел. *тєсля* — “тєсляр”.

Тєтєря [*Тєтіря*] — Драгово, Копашново. Пор. 1542: кр. *Jo. Thethere* (!) — Драгово (Bélay 168). П-ще *Tetera* є і в Польщі, а пол. ономасти так само схильні виводити його від укр. апел. *тетєря* (Rymut II 599). ◀ Від назви лісового птаха *тетєря* (Гр IV 259), метафор. зн. якого — “нерозумна або вайлувата, неповоротка людина” (СУМ X 102). Пор. болг. п-ще *Тетереков* (Илчев 483).

Тєтинець [*Тєтимиць*], *-иця* — Міжгір’я. Пор. 1542: вл. *Mati Thythe*, а 1571 — *Lad. Thyta (Theta)* — Сопунка (Bélay 192–193); 1554: шл. *Fr. Thythe* — Солотвина (Bélay 201); 1715: кр. *Tetinicz Stephan* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець*, твірна основа якого має щонайменше дві прийнятні інтерпретації: 1. Від ос. апел. *тєта* — “тітка”. 2. Від чол. антр. *Тіма*, який функціонує в Карпатах із XVI ст. (див. вище). Доказом того, що це був чол., а не жін. антр., можуть бути п-щеві деривати 1787 р. *Tetyk* і *Tatyk* — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ).

Тєтєяк — Буштино, Руське Поле. Пор. 1787:

Tetiek — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від тієї ж основи, що й *Тєтинець*.

Тєтєянінець [*Тєтєяниць*], *-иця* — Тч, Хс. ◀ Від жін. імені *Тєтєяна* + *-инець*. Ім’я *Тєтєяна* у с. Ділове (Рх) фіксується 1762 р. (ПаПо-1 11).

Тєтєянич — Бедевля, Руське Поле. 1575: кр. *Luc., St. Fetenyuch* (!) — Луг (Bélay 173); 1600: кр. *Sem. Tesciana* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від жін. імені *Тєтєяна* + *-ич*.

Тєшнеро́вський — Ужок. ◀ Від нім. ос. назви *Töschner* — “майстер, що виготовляє чемодани” (див. Bahlow 500) + кн. суф. *-овський*.

Тіба — Чинадьово. 1215: ...*Tiban* — ком. Сатмар (RegVar 196); 1226: *scilicet Jacob Tiban* — ком. Саболч (RegVar 236); 1284: замковий кр. *Tyba* — Ужгород (Nagy-1 30); 1318: шл. *Tyba* — Кольчино (Györffy 543); 1787: *Tyba* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від календ. імені *Тіба*, яке у хорватів співвідноситься з повним іменем *Tiberij* (Šimundić 459), а в угорців та словаків — із *Tibor* (Hajdú 106, Majtán-Považaj 222) чи з ін. іменами на зразок *Тіболт*, що з *Dietbold, Tybuzy* (Rymut II 631).

Тівадар — Тч. 1542: вл. *Thywadar Thybul* — Будешті (Bélay 131); 1548: шл. *Jo. Thywadar* — Миково (Bélay 214). ◀ Від угор. вар. календ. імені *Tivadar*, що відповідає укр. вар. імені *Теодор*, а останнє календ. імені гр. пох. *Теодор*.

Тігір — див. **Тідір**.

Тідір [*Тігір*, род. — **Тідіра**] — Мк, Ір, Вл, Св. 1404: *жупан Банко и Тодір* — Сигіт (ССУМ II 434); 1468: шл. *Theodora* — В.Селище (Bélay 196); XIV–XV ст. — молд. вар. цього антр. *Тодср, Тоадер* та ін. ◀ Із чол. імені гр.-лат. пох. *Теодор* (у перекладі укр. — *Богдан*) унаслідок багатовікових фонет. змін, головні етапи яких можна подати за такою схемою *Теодор* > *Теодір* > *Tédip* > *Túdir* > *Túgir*.

Тікало [*Тыкало*] — Угля. 1787: *Tykala* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від особової назви *тйикало* “той, хто говорить на *ты*” або від назви якоїсь гри (Ж-Н 962).

Тіма — Шелестово. 1220: *pristaldo Tima* — ком. Сатмар (RegVar 247); 1787: *Tuma* — Завіз, *Тимик* — Вислік Вел., *Tymiszak* — Городок на Лемк (ЙМ) та ін. У Польщі антр. *Tuma* згадується 1374 р. (Rymut II 633). ◀ Від давньоукр. розм. чол. імені *Тіма*, яке співвідноситься з ім. *Тимофій*, *Євтім*, *Артім* (Керста 105, 127, Осташ-3 75, Majtán-Považaj 222) та ін. Приблизно з цими ж повними іменами гіпокоризми *Тима*, *Тимо* співвідносяться також у поляків, словаків, чехів, хорватів, сербів, молдован, угорців (Rymut II 633, Knapová 174, SSJ VI 148, Грк 193, Šimundić 460, ДумбрМик 145, Ladó 155, Kázmér 1066).

Тима́к — Ужгород. ◀ Від **Ті́ма** + -ак. Пор. ще молд. чол. ім'я *Тимаки*, що з *Артемиє* (ДумбрМик 145).

Ті́мар [*Ті́марь*], -ря — Мж, Ір. 1584: кр. *Thymar* — Кекенешд (Szabó 404); 1715: городяни *Ge., Mich. Timar* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від угор. арх. ос. назви *timár* — “кожум'яка”, “чинбар” (Kázmér 1066). П-ще *Timar* є і в румунів (Iordan 451).

Тимі́цький [*Темі́цкиий*] — Ясіння, Лазівщина. П-ще *Temicki* побутує і на прикарп. Гуц, зокрема в с. Пнів, але А.Вінценз кваліфікує його як п-ще нез'ясованого пох. (Vincenz 579). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Thimies*, що з *Тимофій* (Керста 127), + -ський. 2. Від укр. п-ща *Тутук*, що з імені *Тима* (< *Тимофій*), яке 1787 р. згадується в Підбужжі на Лемк (ЙМ), або рум. п-ща *Timică* (того ж пох. — Iordan 451) + -ський. 3. Від п-ща *Temucz*, яке 1787 р. фіксується в с. Лопушанка на Бойк (ЙМ), + -ський.

Тимка́нич — Довге, Сасово, Виноградів. ◀ Від андр. *Тимка́ня* — “дружина **Тимка́**” + -ич.

Тимко́ — Мк, Пр, Уж, Св, Мж, Вн, Хс, Тч, зрідка, зокрема в півд.-зах. р-нах, — **Ті́мко**. 1561: кр. *Thymko* — Велятин (Szabó 537); 1580: кр. *Jo. Timko* — Рипинний (Bélay 184); 1682: *Timko Hricz* — Костьова Пастіль (UctC 88-59); 1603: *Пуп Иван дав Тимкови* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Тимко́*, співвідносного з повним іменем *Тимофій* (Керста 127). П-ща *Timka, Timko* знають і угорці (Kázmér 1066).

Тимко́вич — Вл, Св. 1610: кр. *Timkovics* — Ділок (LehBer 644); 1615: кенез *Olexi, Joannes Timkovics* — Воловець (LehAd III 66); 1704: кр. *Timkovics Ivan* — Попфолво біля Мукачева (HodGens 7). ◀ Від антр. **Тимко** + -ович. Пор. ще 1787: *Тимович* — Дубна на Лемк (ЙМ).

Тимо́вка — Мукачів. ◀ Від угор. розм. імені *Timók* (укр. оф. *Тимофій*), яке згадується в с. Миколапоток 1715 р. (Bélay 175; див. ще Ladó 219). Пор. також рум. п-ще того ж пох. *Timoc* (Iordan 451).

Тимо́вфій — Вн, Тч. 1689: вл. *Iszrasz Timofi* — Десешті (Bélay 134). ◀ 1. Угор. вимова укр. імені **Тимофій**, закріпленого як п-ще. 2. Угор. утворення з патр. формантом -fi від антр. на зразок **Ті́ма**.

Тимофій — Нове Барово. 1715: кр. *Pe. Timofi* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Рідкісне кал. ос. ім'я стало п-щем.

Тимочко́ — Мукачів. Пор. 1787: *Tymoczko* — Мізунь і Тухля на Бойк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Тимко*, тобто *Тимофій*.

Тимочу́к — Ділове [зрідка — **Тимовчу́к**] — Іршава. ◀ Від **Тимочко́** + -юк зі стягненням звукосполучення /чч/ в один звук.

Тимцьо́ — Вб. ◀ Від місц. укр. пестл. імені *Тимцьо́*, тобто “Тимочко”, “Тимчик”, засвідчене щонайпізніше з XVIII ст. Пор. записи п-ща *Tutciow* 1787 р. у селах Тарніва та Карликів на Лемк (Красовський 149), а також п-ща *Tutciura* — у Черхава на Бойк (ЙМ).

Тимча́к — Вел.Бичків. 1787: *Tymczak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ) та 5 сіл на Лемк (Красовський 149). ◀ Від **Тимко́** або від **Тимцьо́** чи **Ті́мець** + -як.

Ті́мчик — Хуст, Вишково, Буштино. 1787: *Tymczyk* — Синява, Токарня, Лукове. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Тимча́к**.

Тимчу́к — Рх. 1819: кр. *Tymczuk* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ Від **Тимко́** + -юк.

Ті́мша — Біловарці, Терново, Тересва. 1715: кр. *Ign. Timssa*, а 1720 — кр. *Lad. Timsa* — Луг (Bélay 173). ◀ Від гіпок. імені *Ті́мша* (оф. *Тимофій*), що містить непродуктивний суф. -ша, як і в **Лу́кша**, **Про́кша** та деяких ін. п-щах.

Тиндик †. 1773: кр. *Tindik Fedor* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від пол. антр. *Tynda* (Rymut II 602), що з апел. *tenda* — “заслін”, “тенд”.

Тинкалю́к — Ясіння. Пор. 1570: кр. *Jo. Thynko* — Вучкове (Bélay 184); 1570: *Paul. Tinko* — Зубівка (UctC 97-29); 1715: *Tinko Usuk* — Річка (Bélay 183). ◀ В основу п-ща справді закладено якесь ім'я на зразок *Костянти́нко*, *Валенти́нко*, *Марти́нко*, але на кінцевому етапі вирішальну роль зіграв віддієсл. ім. на зразок *Те́нькало*, який, на думку А.Вінченза, міг походити від дієсл. *те́нькати* — “дзвонити” (Vincenz 508), до якого з часом додався ще суф. -юк (див. ще Гр IV 255).

Тинка́ч — Св, Мк, Уж. 1607; кр. *Fr. Tenkacs* — Н.Визниця (LehBer 795); 1704: кр. *Tenkacs Demeter* — Кутковиця (HodGens 7). ◀ Імовірно, укр. діал. утворення з суф. -ач від дієсл. *тинкува́ти* (Ж-Н 963) чи *тинькува́ти* — “штукатурити”, що відповідало б загальноукр. ім. “тинькар”, тобто “штукатур” (СУМ X 115).

Тінта — Кузьмино, Руська Кучава. 1219: замковий кр. *Tynta* — ком. Солнок Добока (RegVar 237); 1408: *Fynta* (!) — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Тинто* (Илчев 485). 2. Від давно освоєного місц. укр. мадяризму лат. пох. *tinta* (угор. *tinta* — “чорнило” — MNTESz III 921).

Тирбан †. 1772: присяжні *Joannes i Gregorius Tirban* — Буковець (Удварі-2 298). ◀ На думку К.Римута, подібні пол. п-ща *Terba, Terbak, Terbon, Terbus* походять від пол. дієсл. *tyrać* — “шарпати” (Rymut II 605). Щодо закарп. п-ща **Терба́н**, то його, напевно, принесено з Польщі. Див. ще **Терба́н**.

Тирка́нич — див. **Терка́нич**.

Тірлич [*Търлич*] — Кальник, Бобовище. 1715: кр. *Lad. Tilics* (!) — Золотарьово (Bélay 179); 1787: *Tylycz* — Княжолука на Бойк (ЙМ). П-ща *Tyrla*, *Tyrlicz* є в Польщі, а п-ще *Tyrliczka* фіксується там 1447 р. (Rymut II 635). ◀ 1. Від місц. апел. *търлич* — “гурт, набрід різних людей” — Осій, Брід. 2. Від назви лікарської рослини *тірлич* — “*gensiana lutea*” (Гр IV 262, Он II 289). 3. Від рум. антр. *Tîrlea* чи *Tărlea*, що з угор. *tarló* — “стерня” (Const 385, 386, 390), + *-ич*. 4. Від чес. п-ща *Trla*, що з апел. *trlo*, *trdlo* — “терлиця” (Moldanová 253).

Тирпак — Вб, Пр, Уж, Мк, Тч. — Див. **Терпак**.

Тиса †. 1807: учень *Joanes Tisza* — Марія-Повч (Ud-2 387). П-ще *Tisa* є і в словаків. ◀ Від гідр. *Tisa*.

Тисак †. XVIII ст.: присяжний *Tisak Ivan* — В.Грабівниця (Ud-2 300). ◀ П-ща *Tysak*, *Tysiak*, *Tys*, *Tysa* є в Польщі (Rymut II 635) і походять від пішли імен на *Ty-*, як *Tymoteusz*, або від назви дерева *тис*.

Тисанчин, -ного — Волосянка. ◀ Від апел. *тисанка* — “одноденниця довгохвоста” (Ж-Н 964) + *-ин*.

Тисяччин, -на — Верховина Бистра, Вел.Березний. ◀ Від жін. катойк. *тисянка* — “жінка з басейну р. Тиси” або “жителька с. Тисів, що на Бойк”, + *-ин*. Пор. рум. п-ще *Tiseanu* (Iordan 453).

Титар [*Титарь*], **-ря**. 1787: *Tytar* — Лопушанка, Стрільки на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *тітарь* — “церковний староста” (Ж-Н 965).

Тітик — Велятин. ◀ Від кал. чол. імені *Тит* + *-ик*.

Тітикало — Данилово. 1819: *Титікало* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ало* від дієсл. *титікати* “заїкатися” (Зак).

Тітинець [*Титиниць*], **-ця** — Керецькі. 1787. *Tutyńiec* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: *Tytiak* — Розточки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від чол. антр. *Тита*, який у Сопунці згадується з XVI ст. Пор. 1571: вл. *Lad. Thytha* (Bélay 192–193). Очевидно, це серб. гіпок. чол. ім'я від *Тихомир* або *Тиослав* (Грк 194). Ще одним аргументом на користь того, що в Укр. Карпатах справді функціонувало чол. іменування *Тита*, може бути відандронімне п-ще *Tutyšin* 1819 р. з села Княжолука на Бойк (ЙМ). 2. Від місц. вар. жін. імені *Тетяна*, тобто *Тітя*, яке в с. Тюшка фіксується з XVII–XVIII ст. (Сах. 96).

Тітич — Березово. ◀ Того ж пох., що й **Тітинець**.

Тітичко — Ір, Бг, Вл (п-ще поширене також серед місц. циган). 1729: *Титичко Василій* —

Ком'яти (Стрипський-1 58). ◀ 1. Від антр. **Тітик** або **Тітич** + *-ко*, а **Тітич**, своєю чергою, від місц. жін. імені *Тітя*, тобто *Тетяна*. Пор. запис XVII–XVIII ст.: із женою своєю *Титєю* — Тюшка (Сах 96). 2. Від молд. діал. чол. імені *Титікы* (≅ *Костянтин* — ДумбрМик 146) + *-ко*. 3. Від рум. ос. назви *tătic* — “вітчим” (Scurtu 220) + *-ко*.

Тітор — Рх. 1715: кр. *Mich. Titor* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від серб. ос. назви *титор* — “кти-тор”, “титар”.

Титчак [*Титчак*] — Люта, Вішка. ◀ Від антр. *Tytko*, яке 1787 р. згадується в Зиндранові на Лемк (Красовський 149), + *-як*. Ім'я *Титко* й раніше згадується в укр. пам'ятках писемності (Керста 127).

Тіхий, -хого — Мукачів. ◀ 1. Від прикм. основи *тих-*, яка ще у праслов. добу виступала компонентом складених імен зразка *Тихомир*, *Тихорад*, *Тихослав*. 2. Для якоїсь частини українців п-ще походить від гр. імені *Євтихий*.

Тихоліс — Ясіня. ◀ Давньослов. чол. ім'я, що є складенням прикм. *тихий* та ім. *ліс*, яке знали і укр., й пол. мови.

Тічка [*Тычка*] — Буковець, Пилипець, Кольчино. 1715: кр. *Tecska Fedur* — Буковець (Bélay 132); 1787: *Tuczka* — Чертіжне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *тычка* — “тичка”, “жердка”. 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Тіча* або *Тічо*, що з *Tihomil*, *Timotej...* (Šimundić 459). 3. Від молд. чол. імені *Тіку*, співвідносного з *Думитру*, *Константи*, *Тихон* та ін. (ДумбрМик 145), + суф. *-ка*.

Тишанинів †. 1745: *Тишанинов Иванъ с Тихого* — Ужок (Сах 69). ◀ Місц. катойк. *тишанин* — “виходець із с. Тихий” (Вб) + пос. суфікс *-ів*.

Тишанський †. 1719: *отець Григорій Тишанський* — с. Тишів (Сах 92). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Тихий*, власне від катойк. *тишани*.

Тишківич — Мукачів. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Тишкó*, що відповідає повному імені гр. пох. *Тихін*, *Тихон* (Керста 127) та слов. імені *Тихомир*, + *-ович*. Ім'я *Тишко* в Карп. регіоні зафіксоване в XV ст. Пор. 1452: *idem Thisco* — Перемишль (Smółka II 124). Пор. також відандронімне п-ще 1787 р. *Tyszkanicz* із с. Новиця на Лемк (ЙМ).

Тіба — Н. і В.Ремети, Пістрялово, Лалово. Пор. 1704: кр. *Tibavai* — Жнятино (HodGens 16). Угор. п-ще, опосередковане ойк. *Тібава*. Давніші пропріальні назви від цього імені див. у статті **Тіба**. ◀ Від чол. імені лат. пох. *Tiba*, співвідносного з повним іменем *Tiberius*, що від назви італ. р. *Тібр* або від герм. імені *Theobald*

(Svoboda 179, Šimundić 459, Majtán-Považaj 222, Hajdú 94 та ін.).

Тіболт — Дубриничі, Вел.Березний. 1339: *Tyboldus* — ком. Боршод (Nagy-1 155, 156); 1468: *Tibolt* — Боржава (LehBer 24); 1751: *Стефан Тиболд* — Гостовиця (Гаджега-3 93); 1825: *Ишт Туболт* — Кам'янське (ПаПо-1 162). ◀ Угор. чол. ім'я *Tibold*, що з герм. складеного чол. імені *Theobald*, яке в перекладі озн. “сміливий людина” (Knapková 171–172, Kázmér 1064, Hajdú 94).

Тівадар — Бедевля, Тересва і **Ківадар** — Терново, Тячів. 1428: шл. *Jo. Thivadar* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1498: *Tyvadar vajda de Sztánfalva* — Станово (LehBer II 477); 1773: дяк *Васил Ківадар* — Бедевля (ПаПо-2 14). ◀ Від угор. імені *Tivadar*, що з гр. *Theodor*, а те, своєю чергою, з *Theodorós*, що в перекладі укр. — “божий дар” (Knapková 172). П-ще *Tivadar* поширене і в Хорватії (Leksik 677). Вар. **Ківадар** — наслідок місц. фонет змін, як у закарп. діалектизмах *кісто*, *скіна* — “тісто”, “стіна”.

Тіводор — Виноградів, Вишково. ◀ Фонетично неадаптований вар. угор. п-ща **Тівадар**.

Тігер [*Tigur*] — Богиревиця. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Тідір**. Наявність /г/ на місці /д/ зумовлена тими ж акомодативними причинами, що й поява звука /к/ у п-щі **Ківадар**.

Тідір [*Tidír*], -ра — Мк, Ір, Вл. — Див. **Тідір**.

Тільнак — Кобиляри, Лінці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Тільняк**.

Тільняк — Мж, Вн. 1787: *Lesio Tylniak* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від бойк. прикм. *тільний* — “огрядний” (ОН II 291).

Тімко — Кострини, Дравці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Тимко**, наближений до угор. вимови.

Тімовтій — Клячаново, Лавки. ◀ Недостатньо адаптований вар. угор. календ. імені *Timót*, що з гр. *Thimótheos* — укр. *Тимофій* (Šimundić 340, Hajdú 94).

Тірпак — Куштановиця, Середне — див. **Терпак**. ◀ Від угор. етн. *tirpák* — “словак із області Ніредьгаза” (Kázmér 1067).

Тітічко — Вільхівка — див. **Титічко**.

Тітус — Н.Грабівниця. ◀ Слц. або чес. ім'я (*Titus*), пол. ім'я (*Tytus*) чи угор. (*Titusz*) — усі з лат. чол. імені *Titus*, що відповідає укр. *Тит* (Knapková 174–175).

Тіхота — Усть-Чорна. ◀ Від давньослов. імені *Tъхота*, яке співвідноситься з такими дво-основними іменами, як *Тъшимиръ*, *Войтъхъ* (Грк 192, Šimundić 338 та ін.).

Тішак †. 1772: присяжний *Tisak Ivan* — В.Грабівниця (Удварі-2 300). Пор. пол. п-ща XV ст.

Cisza, Cisza, Ciszakowicz (Rymut 100). Дериват від давньослов. імені, яке містило дієсл. основу *тъшити*, як *Тъхота*, *Войтъхъ*.

Ткалич — Мукачів. ◀ Від п-ща *Tkaľa*, наявного на прикарп. Гуц (Vincenz 400), + -ич.

Ткач — Уж, Рх. 1618: кр. *Maczko Tkacz* — Строчин на Маковиці (Mars 83); 1705: дяк *Alexius Tkacs* — Добрянське (HodOkt 439); 1705: кр. *Ign. Tkacs* — Нересниця (Bélay 176); 1720: кр. *Gr. Thacs* (!) — Кошельово (Bélay 164); 1772: кр. *Janko Tkacs* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: *Tkacz* — у 13 селах на Лемк (Красовський 150), Демня, Струтинь та ін. села на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. ос. назви *ткач*.

Ткачук — Рх, Бг, Ір. Пор. 1787: кр. *Tkaczyk* — Берест на Лемк (Красовський 150). ◀ Від антр. **Ткач** + -ук.

Тоба — Буковинка, Бистриця, Куштановиця. Пор. 1772: присяжний *Joannes Toba* — Буковинка (Удварі-2 298); 1787: кр. *Tobjak* — Святкова на Лемк (Красовський 150). Пор. також кличку *Товба* для повної вівці чи корови (Св). ◀ 1. Від хорв. або слц. гіпок. імені *Toba*, яке співвідноситься з повними іменами *Tobija/Tobijaš* (Šimundić 342, 460, Majtán-Považaj 222) та іменем *Teobald* (Kázmér 1036, 1069). Пор. ще чес. розм. імена *Tobeš, Tobik* (Knapková 175). 2. Від рум. апел. *tobă* — “барабан”.

Тобинець †. 1751: *грішник Ioan Тобинець* — Студений (Гаджега-М 207). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Тоба**.

Тобіяш [*Товбіяш*] — Дравці, Горяни, Ужгород. 1469: *Andre Thabyas* — Винне (Nagy-2 444); 1602 і 1607: *Tobias Janosné, Tobias Mihaly* — Горяни (UetC 104-8); 1778: пасічник *Georg. Tobias* — Чинадьово (LehBer 728). ◀ Угор. чол. ім'я *Tóbiás*, що з давньоєвр. *Tóbijah* — “Ягве добрий” у златинізованому вигляді (Ladó 219, Moldnová 245).

Тобола — Дротинці, Тросник. 1214: *Tobol filius Peta* — ком. Сатмар (RegVar 178); 1220: *Vztras frater Tubul de villa Hongun* — ком. Угоча біля с. Тросник (RegVar 244); 1412: *Toboly Janos* — Мужієво (LehBer 628); 1775: кр. *Tobola* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від давньоукр. або старопол. апел. *тобола* — “торба”, *тобовка* — “т. с.” (Reczek 506), який у чехів дотепер є п-щем (Moldanová 251). Пор. укр. дериват *тоболець* — “малий мішок” (Ж-Н 969), *тобінка/тобівка* — “шкіряна сумка, яку носять через плече на реміні” (Гр IV 241, Чопей 394), серб.-хорв. *тоболац* — “т. с.”.

Товбіяш — Дравці, Горяни, 1284: *Preteregea Tobyas* — Ужан (Nagy-1 30); 1567: вл. *Tóbiás György* — Вербовець (Szabó 539), а на Подг *То-*

biasz за 1659 р. (Bubak II 104), 1787: *Tobiasz* — Муроване на Бойк (ЙМ). ◀ Календ. ім'я давньо-свр. пох. зі збереженням слідів угор. вимови в кореневій його частині у вигляді звукосполучення /ов/. (Див. ще Kázmér 1069).

Товкán [рідше — **Тóвкан**] — Хс, Св, Вл. 1649: кр. *Tokan Vaszilj* — Річка (Bélay 183); 1819: *Towkan, Toukan* і *Toľkan* — Лавочне (ФМ). Пор. ще 1570: *Laur Tovkach* — Свалява (UetC 53-14). ◀ 1. Імовірно, від середньозакарп. арх. апел. *товкán* — “кастрований спеціальним способом бик” (Тч). Пор. також гуц. членний прикм. *тóвканий* — “кастрований” (Гг 185). 2. Менш правдоподібно, що від апел. *товкán* — “глечик” (Хс) чи “сорт подовгастих яблук” (Вучкове).

Тóвканець [*Товканиць*], -иця — Ір. ◀ 1. Від **Товкán** + -ець. 2. Апел. *тóвканець* — “кастрований бик” (Зак) або “кремезний чоловік” (Пр).

Тóвлип [*Тóвлип*] — Дравці. ◀ 1. Від слов. чол. імені *Tolin* (≲ *Tolimír* — Maretić II 117) з угор. подовженням кореневого /о/ до ступеня /ов/. Патр. *Толчи́ввичь* у Чернігові згадується 1228 р. (ЛР 385, 518), а в старопол. мові вживалося ім'я *Tolislaw*, яке містило дієслівну основу *tolic* “утішати, заспокоювати” (Bubak 300). 2. Від чес., хорв чи серб. гіп. імені *Tola* (≲ *Anatol*, *Apostol*, *Bartolomej* — Кнарповá 196, Šimundić 460, Грк 195, Ковачев 514) + -ип, але так само з угор. подовженням голосного /о/.

Тóвній [*Тóвній*], -ія — Онік, Сасово. ◀ Укр. звукове відтворення угор. чол. гіпок. імені *Tóni* (укр. *Антоній*).

Товпогán [частіше пишуть *Топогán*]. — Пор. 1570: *Fr. Toran* (!) — Завидово (UetC 97-29). Пор. *Sim. Toran* (!) — Зубівка (там само). ◀ Можливо, від ос. назви *товпúга* — “товста незграбна людина” (Ж-Н 970, Гр IV 270).

Товстий — Кобилецька Поляна. ◀ Від укр. *товстий* — “грубий”, “гладкий” (Он II 294). Пор. 1570: *Fran. Tlosta* — Н.Ворота (UetC 53-14), 1787: бойк. п-ща *Towsciakow* і *Tovstulak, Towstanicz* (ЙМ).

Товт — Уж, Мк, Ір, Вн, Хс, Мж, Тч, Пр. 1342: кр. *Towth* — Лакашд (MaksaySz 168); 1451: *Thot* — Виноградів (Szabó 420); 1470: *Tomъ Ицфан* — Сучава (ССУМ II 471); кр. *Thoth* — Чорнотисово (Szabó 338); 1508: шл. *Em. Thoth* (Bélay 150); 1602: *Thot Gergely* — Коритняни (UetC 104-8); 1720: кр. *Luc. Toth* — Руське Поле (Bélay 212). П-ще *Tot* дуже поширене в Хорватії (Leksik 685–686). ◀ Від угор. етн. *tót* (із кельт. *tauta* або *tauti*), яким угорці до XIV ст. називали всіх слов'ян Дун. басейну (ДэжеОч 39), тобто славонських кайкавських хорватів, словенців та словаків (MNTESz III 951), котрі самі себе

називали *слов'янами*, а з XV ст. — лише словаків (Szabó 233). Від угорців етн. *товт* давно перейняли для словаків і закарп. українці. За В.Шухевичем (Гр IV 27), лексема *товт* у гуцулів — не словак, а “купець”.

Тóвтик — Горяни, Вел.Березний, Вишково. ◀ Від антр. **Товт** або від етн. *товт* + -ик.

Тóвтин — Уж, Мк, Св, Пр, Вн, Тч. 1682: *Totin* — Дубриничі (UetC 88-59); 1772: присяжні *Basilius Tótin, Joannes Tótin* — Червеньово (Удварі-2 298); 1787: *Taftin* (!) — Висоцьке на Бойк (ЙМ), 1819 — там само *Toutyn* (ФМ). ◀ Від місц. етн. *тóвтин* — “словак” (Чопей 395), що виник за тією ж моделлю, що й етн. *волошин, сербин, угрин, русин*.

Тодавчик — Хуст. ◀ Від антр. *Тодавець* + -ик, який на Зак згадується з початку XVIII ст. Пор. 1715: кр. *Jo. Todavec* — Олександрівка та кр. *Jo. Todavec* — Сопунка (Bélay 189, 193). Антропооснова *Тодав* виникла на півтора століття раніше. Пор. 1570: *Toldal*, 1596 — *Todal*, 1621 — *Thoda*, 1626 — *Tottal* — Холмовець (Szabó 366). Вона походить, імовірно, від південнослов. гіпок. імен *Toda*, *Todo* або *Todela*, які співвідносяться у хорватів із такими повними іменами, як *Metodij, Hristodul, Todor* (Šimundić 460, Грк 195). Пор. ще нім. п-ще *T(h)ode* (Bahlow 505), угор. гіпок. *Tóda, Tódi*, що з *Tódor* (Ladó 220). П-ще *Todo* в с.Завидово згадується 1570 р.: кр. *Dion. Todo* (UetC 97-29).

Тодавчич [зрідка — *Тодóвчич*] — Ір, Вн. Пор. 1715: кр. *Mich. Todacsin* — Кошельово (Bélay 164); 1775: кр. *Theodavcsics* — Рокосово, а 1743 — *Todavcsics* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Укр. гіперкоректний (оф.) вар. п-ща **Тодóвчич**. Останній тут сприймається як локалізм, оскільки в місц. говірці ненаголошене /а/ перед фонемою /ǃ/, яка закриває склад (напр., у словах *зáвтра, казáв, прáвда*) лабіалізується і вимовляється як /о/: *зóвтра, казóв, прóвда*. 2. Укр. метр. утворення від розм. імені *Тодóвка* (див. ще **Тодóвчич**) + -ич. Пор. також хорв. п-ще *Tudović* (Leksik 692).

Тодавчук — Новоселиця на Тч. ◀ Від тієї ж основи, що й **Тодавець**, + -юк або й від незасвідченої основи (імовірно, угор.), як і у п-щі *Фóдов*, + -чук.

Тóдер — Кости́лівка. 1451; шл. *Thader, Thywadar Tharkas* — Драгомирешті (Bélay 137); 1715: кр. *St. Toder* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від рум. імені *Toder*, що з *Teodor* (Vincenz 232); пор. ще XVIII ст.: кр. *Thoderiska Ivan* — Діброва (Dezső 27).

Тодерішка †. 1771: присяжний *Toderiska Ivan* — Діброва (Джедел 278). ◀ Від рум. антр. *Toder* + квалітат. суф. *-iuka*. Ім'я *Thoder* у цьому ж селі має кр. *Zubacs Thoder* за цей же рік (там само).

Тодерюк — Рх. ◀ Від Тóдер + -юк.

Тодікаш — Вел.Бичків. ◀ Від рум. розм. імені *Todika*, що з *Todor* (Jordan 455, Const 162), ускладненого демін. суф. *-aş*. Пор. ще молд. імена *Todíky*, *Todikáš*, що з *Tudor* (ДумбрМик 146).

Тодовець †. 1715: кр. *Jo. Todovecz* — Олександрівка (Bélay 169). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ець* від угор. антр. *Todó*, тобто *Tódor*, що з *Teodor*.

Тодóвчич — Білки. ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченого антр. *Тодовка*, співвідносного з п-щами *Тодóвець*, *Тодáвчик*, *Тодáвчич*, але з формантом *-овка*, як *Матьóвка*, *Пітьóвка*, + *-ич*. Безпосередньо твірною основою п-ща міг стати андр. *Тодóвка* або *Тодóвци* — “дружина *Тодóва*”, де угор. ім'я *Todó* — це *Tódor*, тобто *Тодор* або *Metód*. Пор. ще болг. п-ща з цією ж основою: *Тодовичан*, *Тодовичин* (Илчев 486).

Тодорюк — Новоселиця. ◀ Від східнором. або болг. імені *Tódor*, що з *Teodor*, + *-юк*. Пор. іменний вар. *Тодор* у болгар (Илчев 486, Колесник 9), сербів і хорватів (Грк 195, Šimundić 460), у чехів (Кларрová 172), угорців (Ladó 218, Hajdú 95), а головним чином, у румунів (Const 162, ДумбрМик 146). На Зак антр. *Тодор* фіксується з XVI ст. Пор. 1570: *Jac. Todor* — Завидово (UetC 97-29); 1685: кр. *Todor Ivan* — Ділове (Bélay 208).

Тодьор — Терново. ◀ Фонет. вар. антр. (імені) *Tódor* (див. **Тодорюк**).

Тока́й — Свалява. 1604: кр. *Tokaj* — Туртеребеш (Szabó 529); 1648: кр. *Vaszil Tokajczin* — Мала Бистра (Maksay 535). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Тока*, що відповідає оф. *Фока* (Керста 130), + *-ай*, як у п-щах *Данка́й*, *Стрипа́й*... Пор. ще серб. та хорв. розм. імена *Тока*, *Токо*, співвідносні з *Тодор*, *Тодорка* (Грк 105, 314, Šimundić 460, 560). 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Тока́й* (Угорщина).

То́кар [*То́карь*], **-ра** — Тч, Мк, Ір, Вн, Мж. 1552: кр. *Токар* — Раковець (Szabó 457); 1602: *Токар Lukacs* — Оноківці (UetC 104-8); 1684; наймит *Токар Dmíter* — Петрова на Маковиці (Mars 97); 1704: кр. *Токар Demeter* — Загаття (HodGens 7); 1751: *парохіянши Яков То́карь ... попадію побив* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184); 1773: присяжний *Joannes Tokar* — Лохово (Джедел 291). ◀ Від ос. назви *токарь* (Чопей 395), яка в Карпатах донедавна означала лише майстра з механічної обробки деревини.

Токаре́вич — Воловець, Свалява. Пор. 1682: *Tokarovits Mattyi, Vaszily* — Ставне (UetC 88-59); 1787: *Tokarow* — Урич, Тухля на Бойк (ЙМ). ◀ Від **То́кар** + *-евич*.

Тока́рський — Пацканьово, Свалява. ◀ Від **То́кар** + *-ський*.

Тока́рчик — Родниківка, Родниківська Гута. 1787: *Tokarczyk* — Злоцьке і Смерек на Лемк (Красовський 150). Від антр. **Токар** + *-чик*.

Токарюк — Кваси, Вел.Бичків. Пор. 1819: *Tokarczuk* — Гошів, *Tokarczucz* — Перегінське, *Tokarczyn* — Урич на Бойк (ФМ). ◀ Від **То́кар** + *-юк*.

Тока́ч — Вн, Уж, Рх, Пр, Хс, Ір. 1565: кр. *Thakach* — Сасово (Szabó 480); 1699: *Takacs Janos* — Підгоряни (Maksay 555); 1751: *парох Алексій Токач* — Крива (Гаджега-М 185). ◀ Від угор. слов'янізму *takács* — “ткач”.

Толва́й, -я — Н.Барово, Буштино. 1216: *Tolvoy* — б.м.н. (RegVar 211-212); 1649: гор. *Tolvay* — Мукачів (LehBer 440); 1696: гор. *Jo. Tolvaj* — Кимпулунг (Bélay 149). ◀ Угор. п-ще *Tolvaj*, що з апел. *tolvaj* — “зłodій”, “розбійник”.

Тóлоборі — Теребля. 1600: гор. *Alb. Talabori* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. п-ще *Talabori*, утворене від угор. гідроніма *Talabor* або від назви закарп. с. *Talabor*, що від угор. відповідника до укр. ойк. *Теребля*, за допомогою угор. форманта *-i* (Kázmér 1039). Українці здавна називають цю р. *Теребля*, а с. — *Терéбло*. Під час Другої світової війни одна укр. теребльська родина перейшла зі свого традиційного п-ща на це угор. утворення.

Тóлош — Буштино. 1450: кр. *Thalas* — Вел.Копаня, а 1470 — Веряця (Szabó 457, 545); 1574: кр. *Talas* — Королево (Szabó 383); 1600: гор. *Em. Talas (Tolos)* — Сигіт (Bélay 198). ◀ Імовірно, від угор. *tollas* — “пернатий”, “прикрашений пір'ям”, “виготовлювач ручок для писання” (Kázmér 1071).

Тóма — Липецька Поляна, Довге, Олешник, Руске Поле. 1547: кр. *Thoma* — Ботарч (Szabó 292); 1616: кр. *Tama Pettör* — Грушово (Bélay 167); 1705: кр. *Lad. Thoma* — Колодне (Bélay 134); 1726: *Иванъ Томувъ* — Стеблівка (UdAd 75). П-ще *Тóман* відоме в Хорватії (Leksik 686). ◀ 1. Від поширеного в минулі століття серед українців та румунів кал. імені *Тома* (суч. укр. оф. *Хома*). Пор. 1679: кр. *Toma Osztasovics* — Тюшка (Bélay 209). 2. Можливо, також від давньослов. імені *Томислав*.

Тóман — Рахів. 1363: злочинець *Thoman filium Varathna* — Ужан (Nagy-1 331); 1479: *Thoman de Uglya* (Гаджега-М 156); 1787: *Toman* — Розтока на Лемк (Красовський 150); 1715: кр.

Laz. Tomancsin — Терново (Bélay 166). ◀ 1. Від гіпок. імені *Томан*, яке у хорватів, сербів, словаків та деяких ін. народів відповідає офіційним вар. імен *Томас*, *Томислав* та деякі ін. (Грк 195, Šimundić 461, Majtán-Považaj 222). 2. Від п-ща *Тóма* + -ан.

Томанинець — Мукачів. ◀ 1. Від андр. *Тома́ня* — “дружина *Тóми*” + -и́нець. 2. Від серб. або хорв. жін. імені *Томана*, похідного від чол. *Тома* (укр. оф. *Хома́*), + -и́нець.

Томанюк — Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. *Тóман* + -юк або від андр. *Тома́ня* (див. **Томанинець**) + -ук.

Томаш [зрідка — **Томаш**] — Мк, Ір, Хс, Вн, Пр, Уж, Тч, Мж. 1548: кр. *Nic. Tomas* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1605: вдова *То. Tomas* — Буштино (Bélay 132); 1605: кр. *Gr. Thomas* — Вонігово (Bélay 212); 1787: *Tomasz* — Вислік Вел. (Красовський 150). П-ще *Tomasz* та похідні від нього дуже поширені в Польщі (Rymut II 610–611). ◀ Від календ. чол. імені *Тóмаш* (укр. оф. *Хома́*), яке побутує в угорців, словаків, чехів, поляків та деяких ін. народів Центр. Європи, як і п-ще *Tomaš*.

Томашик — Ужгород. 1787: *Tomaszyk* і *Tomaszczyk* — Тиханя на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Тóмаш* + -ик.

Томашко́ — Нересниця. 1653: *Томашко Петро* — Вел. Ком'яти (ПаПо-1 157); 1715: кр. *Jo. Tomasko* — Угля (Bélay 210). ◀ Від давньоукр. імені *Томашко*, що відповідає суч. оф. імені *Хома* (Керста 130).

Томашовський — Мк. ◀ 1. Від антр. *Тóмаш* + суф. -овський без переходу суф. /o/ в ін. монофтонг. 2. Від гал. ойк. *Тóмашиів* у його пол. або слц. звучанні, тобто *Tomaszów*, з формантом -овський.

Томашу́к — Рх. ◀ Від *Тóмаш* + -ук.

Томашу́к — Рх. ◀ Від *Томашко́* + -юк.

Томе́й [*Томі́й*] — Вел. Ком'яти, Заріччя. 1486: *Pe. Thome* — В. Селище (Bélay 196); 1749: дяк *Іван Томей* — Заріччя (ПаПо-3 38). ◀ Від антр. *Тóма* + -ей.

Томик — Кушниця. 1696: кр. *Ign. Tomik* — Рахів (Bélay 182). ◀ Укр. регулярне пестл. ім'я з суф. -ик від *Тóма* (оф. *Хома*). Пор. таке ж розм. ім'я *Tomik* — від *Tomaš* або від і *Tomislav* у чехів (Кпаррová 175).

Томинець [*Тóминиць*], -нця. 1715: кр. *Andr. Tomines* — Студений (Bélay 146); 1773: *Tominecz Vaszily* — Келечин (ПеПред 311); 1773: присяжний *Tominecz Hrenya* — В. Студений (ДэжеДел 275). ◀ Від антр. *Тóма* + -и́нець.

Томиню́к — Рх. Пор. 1715: кр. *Jo. Tomin* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Від антр. *Томиш*, що з *Тóма*, + -ин за допомогою дуже продуктивного на Гуц патр. суф. -юк.

Томич — Сільце. ◀ Від антр. *Тóма* + -ич. П-ще *Томі́с* поширене також у Хорватії (Leksik 682).

Томішин, -на — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Tomissin Simko*, а 1720 — кр. *Lad. Tomisin* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від андр. *Томі́ха* — “дружина *Тóми*” + -иш.

Томішинець — Тч, Хс. 1705: свящ. *Demetr. Tomisinez* — Нересниця (НодОкм 439); 1715: кр. *Mich. Tomisines* і *Dem. Tomisinez* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Від андр. *Томі́ха* — “дружина *Тóми*” + -и́нець.

Томіш — Хс. ◀ 1. Імовірно, з незасвідченого антр. *Томі́ще* (пор. суч. реальні п-ща *Домі́ще*, *Петрі́ще* та деякі ін.) як наслідок аналогії до п-щ на фінальний приголосний. Аналогічні усічені утворення на Хс трапляються й серед п-к. Пор. *Миха́йлиш* (Іза), замість очікуваного *Михайлі́ще*. 2. Місцева укр. адаптація болг. патр. *Томишть*.

Томища́к — Ужгород. ◀ Напевно, від антр. *Тóмиш* або *Томі́ще* + -як.

Томня́к — Криве. ◀ 1. Від антр. *Тóма* + -як зі вставним /ш/, як у словах на зразок *мя́со*, *ті́мня*. 2. Менш імовірно, що від прикм. *то́мний* — “утомлений” (Ж-Н 972), + -як. Пор. ще укр. п-ще *Томні́с* на території Румунії (Iordan 457).

Томча́ній — Уж. ◀ Угор. утворення з суф. -і від слц. ойк. *Томча́й*, що біля м. Мартін (Majtán 643, Kázmér 1073).

Томчич — Вел. Лази, Підгорб. 1691: вл. *Tomcsics György* — Ужгород (НодАд 38). Пор. ще 1682: *Tamcsak Szimko* — Стричава (UctC 88-59). ◀ Від антр. *Томка*, який згадується 1644 р. в с. Виллок (Szabó 514), + -ич. П-ще *Томі́с* є також у Хорватії (Leksik 681).

Том'яно́вич [*Томіяно́вич*] — Хуст. ◀ Від антр. *Том'ян*, що з *Тóма*, + -ян, + -ович.

Тоні́й — Вн. 1715: *майстер Павел Тоні́въ* — Ужок (Сах 69). ◀ Від місц. розм. імені *Тоні́й*, що відповідає повному імені *Антоні́й* (Чопей 395).

Тонка — Веряця. 1693: кр. *Tonka Fedor* — Драгово (Bélay 168); 1775: кр. *Tonko* — Кекенешд (Szabó 406). ◀ Від давньоукр. імені *Тонко*, яке співвідноситься з оф. *Фома*, *Хома* (Керста 130) та з серб. і хорв. *Антон*, *Антоні́й* (Грк 196, Šimundić 461).

Топога́н — див. **Товпога́н**.

Тополя́нський — Ворочово, Оріховиця. 1682: *Topolanski Pavel* — Стричава (UctC 88-59). Пор. ще 1787: *Topolnicki* — Сушиця, Недільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. ойк. *Тополя* (Лазорик 77, Лазорик 77, Majtán 420) + -я́нський.

Тополя́нчик — Ужгород. ◀ Імовірно, від катойк. *тополя́нець* — “житель с. *Тополя*” (див.

Тополянський) або від його жін. еквівалента *тополянка* + *-ик*.

Топтэй [Топтій] — Хуст. ◀ Від антр. *Tónna* або *Týnna* + *-ей*. Пор. 1596: гор. *Тупта* (Тупиков 405).

Тор — Хуст. Пор. 1575: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 366). ◀ Пол. п-ще *Tora* походить від ос. назви *Tor*, що з апел. *tor* — “уторований шлях”, “ком’я” (Žabska 89, SW VII 83). Пор. ще бойк. п-ще *Torko* з 1787 р. в селах Церківка та Мізунь (ЙМ), хорв. розм. імена *Toro*, *Torko* (Šimundić 461) та п-ще *Tor* (Leksik 685).

Торба †. 1772: кр. *Petrus Torba* — Липник у ком. Спіш (Ud-c 141). ◀ Від укр. апел. *торба*.

Торбич [Торбіч] — Вел.Березний, Дравці, Синевирська Поляна. 1775: п-ще *Trobics* (!) — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Torbik* і *Torbyk* — Часин, *Torbay* — Бодаки, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Торба*, що з загальноукр. *торба* — “сумка” (Чопей 395) у перен. зн. “горбун” (Синевир). Пор. ще бойк. апел. *торбей* — “жебрак”, “бідняк” (Он II 296), а також хорв. п-ща *Trbić*, *Torbić* (Leksik 685, 687).

Тордаї — Вишково. 1542: вл. *Tordaj* — Бедевля (Bélay); 1550: вл. *Tordai Miklos* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від трансільв. ойк. *Torda* + угор. формант *-i*.

Торин, -на — Латірка, Свалява. Пор. 1219: *Torka reus* — Гайду-Бесермень (RegVar 229); 1567: *Thory Zawa* — Бистриця (UetC 52-12); 1570: кр. *Thora*, 1593 — *Dora*, 1598 — *Thura*, а 1610 — *Torua* — Дротинці (Szabó 486); 1576: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 360); 1787: *Torko* — Церківка, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від болг. жін. імені *Tora*, що з *Тодора* (Илчев 490), + *-ин*. 2. Від хорв. чол. імені *Tora*, що з *Hektor* або *Salvator* (Šimundić 461), + *-ин*.

Торинець [Ториниць], **-иця** — Мк, Пр. 1787: *Torynicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Торин**.

Ториска †. 1607: кр. *Toriska Marton* — Кам’яниця (UetC 104). ◀ Імовірно, від східносл. ойк. *Torysa* чи *Torysky* (Majtán 420) або від тамтешнього гідр. *Torysa*.

Торма — Дулово. 1500: шл. *Pe. Torma*, а 1600 р. — знову шл. *Pe. Torma* (Bélay 151); 1773: кр. *Torma* — Буль у ком. Саболч (ПеПред 320). Пор. ще 1699: *Tormi Illyko* — Латірка (Maksay 598). ◀ Угор. п-ще від апел. *torma* — “хрін” (Kázmér 1077).

Торола — Люта, Волосянка. ◀ Від антр. **Тор** + суф. **-ола**.

Торомбач — Ворочово. ◀ Від закарпато-укр. апел. *торомбач* — “губань”.

Торомбаш — Худльово. ◀ 1. Від місц. укр. *торомбаш* — “губань”. Пор. 1775: кр. *Torombuleczki* — Чапа (Szabó 314). 2. Від угор. *torombás* — “той, що вкриває стріху околотами”, “той, що плете кошики” (Kázmér 1079).

Тороній [Тороні] — Мк. 1602: *Toroni Miklos* — Горяни (UetC 104-8); 1772: присяжні *Alexius Toronyi*, *Basilius Toronyi* — Павшин (Удварі-2 303). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від закарп. ойк. *Торуль* (у народі — *Торун*), тобто “*торунський*”.

Тосінгер — Жнятино. ◀ Нім. утворення з формантом *-inger* від якогось нім. ойк.

Тотар — Вн, Хс. 1349: шл. *St. Tatar* — Джулешті (Bélay 142); 1437: *Franciscus Thathar* — Прикопа (Nagy-2 343); 1584: кр. *Tatar* — Кекенешд (Szabó 404); 1600: гор. *Ge. Tatar* — Сигіт (Bélay 198); 1684: вдова *Tatár Györgyné* — Мукачів (HodOkt 205). ◀ Від угор. вар. етн. *tatár* — “татарин”, апел. зн. якого у персів — “вісник, кур’єр” (Smailović 505), а у середньовічних румунів функціонував як власне ос. ім’я (Bélay 118).

Тотач — Св. 1699: кенез *Tatács Mikula* — Завадка (Maksay 586). Пох. п-ща нез’ясоване.

Тофелюк — Кобилецька Поляна. Пор. 1542: вл. *Mich. Topha*. ◀ 1. Укр. патр. з суф. *-юк* від імені *Тофіль*, що з календ. імені *Теофіл* чи *Теофілакт*. Пор. ще давньоукр. чол. ім’я *Тофан* (Керста 137), а також нім. п-ще *Toffel* (Bahlow 508). 2. Чес. п-ще *Tojfl*, *Tojfl*, що з нім. *Teufel* — “чорт” (Moldanová 251).

Трагиюк — Ділове. ◀ Укр. утворення, але семантика твірної основи нечітка. Можливо, від серб. *траг* — “слід”.

Трайо — Бобовище. ◀ Від південнослов. розм. імені *Trajo*, що від дієсл. *trajati* — “тривати”, “жити”, а отже, це давньослов. побажальне ім’я (Maretić II 78, Илчев 492), або від лат. імені *Trajanus* (Šimundić 345, 461, Ladó 220, Грк 196).

Трайста — Рх. 1680: кр. *Trayszta Jur, Koszta* — Руська Поляна (Bélay 180); 1684: кр. *Traista Domjanasza* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від гуц. апел. *трайстра* — “торба” (Гг 187, 180, Чопей 396).

Тракслер — Луг, Ясиння. ◀ Від нім. діал. *Draxler* (літ. *Drechsler*) — “слюсар” (Moldanová 58), “токарь по дереву”.

Траль, -ля — Мк. Пор. 1567: *Trialevics Demian* — Смерекова (HodTör 794); 1787: *Tryal* — Завадівка на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Tral* зафіксоване 1403 р. (Rymut II 615). ◀ Правдоподібно, від нім. ос. назви *Trall* (Rymut II 675) або від південнослов. чол. імені *Trajilo* чи *Trajlo*, що з *Trajan* або *Trajomir* (Šimundić 461).

Траневич [Траньович] — див. **Траньович**.

Транько́ — Н.Ворота. Пор. 1773: кр. *Tranko* — Минай (ПеПред 322). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Tran*, яке К.Римут пояснює як похідне від апел. *tran* — “риб'ячий жир” (Rymut II 615), або від південнослов. чол. імені *Tranko* чи *Trano*, яке відповідає оф. календ. імені *Trankvil* (Šimundić 461) чи *Trano* (< *Петран* — Ковачев 519). До речі, 1649 р. серед козаків Брацлавського полку фігурує ім'я *Транько*, яке видавці пам'ятки кваліфікують як *Трофим*. С.Илчев вважає болг. розм. ім'я *Trano* видозміненою формою імені *Трандафіл* або *Траян* (Илчев 492). 2. Від місц. апел. *тра́на* — “людина, яка важко і невиразно говорить” (Мішкаревиця), що, ймовірно, з серб. *трањав* — “лінивий”.

Траньович — Нова Розтока на Вл, В.Ворота. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Траньо* або *Трань* (див. **Транько́**).

Траньчич — Заричово. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Tranka*, що відповідає повному імені *Trankvila* (Šimundić 561). 2. Від антр. **Транько́**, + *-ич*. Пор. ще хорв. п-ще *Trančić* (Leksik 687).

Требу́ца — Пр. Пор. 1214: *Trebus* — Kükülö (RegVar 189), 1787: *Trybuch* — В.Турів, а з 1819 р. *Trybanicz* — Бітля на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще подгал. п-ща *Trebonia*, *Treboń*, *Trebula*, *Trebunia* XVII ст. (Bubak 106–107). ◀ Від неповноголосної (імовірно, південнослов.) основи *треб-*, якій у сх. слов'ян відповідає вар. *тереб-* (пор. *теребіти*), що в ойк. *Тере́бло*, *Теребо́вля* (у лемк. п-щі XVIII ст. *Тереб'як...*), за допомогою рум. суф. *-uța*. Пор. давній закарп. ойк. *Требуша́ни*, східнослц. ойк. *Trebišov*, серб. ойк. *Тренча*, давньослов. імена *Treboděl*, *Trebohost...* (Majtán-Rovažaj 115) та болг. чол. ім'я *Требел* (Ковачев 519).

Требушан †. 1684: кр. *Tribusan Miron* — В.Руна (Bélay 186). Пор. також пол. п-ща *Trebus*, *Trebuszny* (Rymut II 624). ◀ Імовірно, рум. утворення, пов'язане з ос. іменем *Trebus*, а відповідно і з місц. ойк. *Trebușan* (суч. укр. *Ділове*).

Трельо [*Трільо*] — Середне. — Див. **Трільо**.

Тренич — Маюрки. 1715: кр. *Alex. Trini* (*Trena*) — Кушниця (Bélay 176); 1787: *Trenycz* і *Trennycz* — Хітар на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від слц. жін. імені *Trena* (≤ *Katrena*, тобто *Катерина*) + *-ич*, яке у болгар і сербів співвідноситься з іменем *Трендафила* (Илчев 493, Грк 314). 2. Від бойк. *трі́на* — “потерта дрібна солома” (Он II 301) + *-ич*.

Треса — Свалява. ◀ Можливо, від угор. жін. розм. імені *Tresza* (≤ *Terézia*).

Третинник — Дубрівка на Уж, Ключарки. 1648: *Tretinik Dmitr* — Н.Ворота (Maksay 538); 1749: *Третинникъ Иоанъ* — Дубрівка на Уж

(ПаПо-1 167). ◀ Від місц. ос. назви *третинник* — “найманий робітник, що працює за *третину* врожаю” (Уж), “посідає третю частину в чомусь”.

Третяк — Синевир. 1715: кр. *Gr. Tretiak* — Новоселиця на Тч (Bélay 176); 1787: *Treciak* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Третяк*, яке давали третій за народженням дитині в сім'ї (Селищев 147). 1649 р. ос. ім'я *Третяк* записане ще серед реєстрових козаків Прилуцького полку. 2. Від назви давньої грошової одиниці *третяк/тритяк* (Джедел 165). П'ять інших можливих інтерпретацій наводить Б.Грінченко (Гр II 281–282).

Трикур — Ір, Бг. 1715: кр. *Fr. Trikur* — Довге (Bélay 136); 1787: *Trykur* — Верхнє на Бойк. Пор. ще за 1787 р. п-ще *Trynog* і *Trynoh* із бойк. с. Спас (ЙМ), за 1720 р. п-ще *Tryroha* із с. Рипинний (Bélay 184), з 1819 р. п-ще *Tryhub* із В. і Н.Турова на Бойк (ФМ). ◀ 1. Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, від серб. чол. імені *Трика*, співвідносного з *Трифун* (Грк 197). 2. Від пол. п-ща *Tryka*, співвідносного з апел. *tryk* — “некастрований баран” (Rymut II 622), + суф. *-ур*. 3. Найбільш імовірно, що п-ще **Трикур** — це такий же субстантивований прикм., як і укр. п-ща *Тригуб*, *Трикоз*, *Трипуз* (Редько 219, Rymut II 622) чи апел. *тризуб* або *трикут* (Гр IV 282–283). Допрізвищевим зн. лексеми *трикур* могло бути — “той, що має *три курки* або *три півні*”, подібно до прикм. *триго́ловий*, *тризубий*, *трилі́стий*, *трино́гий* та до ім. на зразок *тризуб*, *триніг*, *тричлен*.

Трільо — Глибоке. Пор. 1651: гор. *Trilkovics Maté* — Мукачів (LehBer 571). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Триле*, що співвідноситься з повним іменем *Трифон* (Грк 197), *Trifun* (Šimundić 461). Можливо, ім'я закладене також у п-щі жителя с. Смерекова з 1564 р. *Trialevics Demjan* (HodTör 704). 2. Можливо, що п-ще пов'язане з дієсл. *терти*. Пор. бойк. *трі́ля* — “жінка, що тре льон” (Он II 302). 3. Й.Йордан виводить рум. п-ще *Trelea* з гр. *Treli*, *Trellis* (Iordan 460).

Тримбило †. 1649: наймит *Trimbilo* — Котельниця (LehBer 370). ◀ Від пол. п-ща *Трафа* + укр. суф. *-ило* (Rymut II 616).

Тримкович †. 1772: присяжний *Joannes Trimkovics* — Воловець (Удварі-2 306). ◀ Слов. патр. із суф. *-ович*, але твірна основа, очевидно, пол. Пор. пол. п-ща з носовим голосним *Трак*, *Тракаю*, *Траkowski*, *Treka*, які К.Римут виводить від апел. *trak* — “дзенькіт” (Rymut II 617).

Трина — Кушниця. 1715: кр. *Alex. Trini* (*Trena*) — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1787: п-ща

Trynczuk, Trenczuk — Небилів, Перегінське, а також 1819: п-ща *Trynow* і *Trynczyn* — Шевченкове і Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *трина* — “відходи після молотьби”, “дрібна солома”, “стерте сіно” (Он II 301); пор. ще гуц. *трина* — “т. с.” (Гг 188). 2. Від серб.-хорв. *трина* — “дрібниця, крихта”.

Трирога †. 1720: кр. *Jo. Triroha* — Рипинний (Bélay 185). Пор. аналогічне пол. п-ще *Trzynoga* (Rymut II 626). ◀ П-ще постало на основі словосполучення *три роги*, подібно до пол. п-ща *Trybus*, яке К.Римут виводить від апел. *trybas*, тобто “*trojnog*”, — “триніжок” (Rymut II 622).

Тричинець [*Тричинець*], -иця — Вел.Лучки. XVIII ст.: кр. *Jo. Tricsinecz* — Руське (Dezső 78). Пор. ще 1682: *Tretsko Andry* — Стричава (UetC 88-59), а також серб. патр. XIV ст. *Трьчковикъ* (ГркРеч 182). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -инець від пол. п-ща *Tryka*, що від апел. *tryk* — “некастрований баран” (Rymut II 622). 2. Від давнього серб. жін. імені *Трика*, співвідносного з повним іменем *Тривуна*, *Трифуна* (Грк 197).

Тріска — Ужгород. ◀ Від загальноукр. апел. *тріска* у зн. “скіпка” (Гр IV 285) або у зн. “маленька рибка” (Владыков 230). Пор. 1640: шл. *Vota, Trise Georg* — Вишава (Bélay 220). У народі до *тріски* прирівнюють худу істоту.

Трифан — Терново, Грушово. 1720: кр. *Nic. Triphon* — Батіза (Bélay 125); 1775: п-ще *Tripon* — Хмільник (Szabó 150). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Трифонъ* (Керста 128).

Трищак — Ужгород. 1787: *Tryszczak* — Завадівка на Бойк, Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще може мати щонайменше три задовільні інтерпретації: 1. Від антр. **Тріска** + -як. 2. Від п-ка *Триц*, що від лемк. апел. *триц* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 285), або від місц. назви білки, яка *тріскас* горіхи (Пр), + -як. Пор. 1787: п-ща *Triszc, Tryszcz* — Лоп’янка на Бойк (ЙМ). 3. Від імені *Тришко* (≲ *Трифон*) + -як.

Трищук — Рх. ◀ П-ще на гал. Гуц фіксує А.Вінценз, який виводить його з апел. *трищук* — “птах королік” (Vincenz 462). На нашу думку, воно успішно виводиться також від тих же трьох основ, що й п-ще **Трищак**.

Трищула — Сусково, Родниківська Гута. Пор. 1787: кр. *Tryszczuka* — Паворозник, Милик, Мшана на Лемк (Красовський 150), Сухий Потік на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Tryszczala, Tryszczuka* (Rymut II 623). ◀ Імовірно, від антр. *Триц* (див. **Трищак**) або від дієсл. *трищати* + -ула.

Тройніщак [рідше — **Троніщак**] — Мирча, Заричово. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як, яке передбачає твірну основу *тройнога*. Бойк.

відповідником такої основи є апел. *трінішки* — “триніжок, на якому варять” і *трінога* — “підставка з ніжками, на якій обертаються віялки” (Он II 301, Чопей 397). 2. Менш певний, але імовірний зв’язок п-ща з болг. чол. побажальним іменем *Тройно*, що з імені *Тройо* (Илчев 494). До того ж друга версія можлива лише при наявності деривата *Тройніш* або андр. *Тройніха*, про які відомостей ми не маємо. 3. Див. ще **Троніщак**.

Тролько — Герцівці. ◀ 1. Пол. п-ще нім. пох. *Trol* або *Trola* (Rymut II 620) + -ко. 2. Вар. болг. побажального чол. імені *Тройо*, *Тройко* чи *Троле* (Илчев 494).

Тромбола — Імстичово, Виноградів. Пор. 1535: п-ще *Trąbala*, пізніші записи п-щ *Trombala, Trembala* в Польщі (Rymut II 616), а також 1787 р. лемк. п-ща *Trąba, Trąbik, Trubyla* (Красовський 150). ◀ Імовірно, від пол. *trąba* або хорв. п-ще *Tromba* (Leksik 690) + рум. суф. -ola. Пор. ще прикарп. апел. *трóмба* — “кляча”.

Тромбулецький †. 1775: п-ще *Torombuleczki* — Чепа (Szabó 314). П-ща з пол. антропоосною *Trąb-*, *Tręb-* часто повторюються в Польщі (Rymut II 616–618). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. *Тромбулич* + -ський.

Тромпак — Страбичово, Мукачів. 1773: староста *Joannes Trompak* — Ключарки (Дже Дел 324). Пор. п-ща *Trompka* і *Trombko* в Польщі (Rymut II 616). ◀ Від місц. апел. *трóмпак* — “високе напівсухе дерево” (Мк).

Троніщак — Заричово. ◀ Від серб. *троног* — “триногий”, *троножак* — “тринога, триноги” + -як або фонет. вар. п-ща **Тройніщак**.

Трофицяк — Пилипець. ◀ Імовірно, від здр. вар. імені *Трофимцьо* (оф. *Трохим*) + -як з утратою фінального /м/.

Трофіл, -фола — Мішкаревиця, Латірка. Пор. похідні п-ща *Trofilak, Trofiluk* у Польщі (Rymut II 619). ◀ Правдоподібно, наслідок контамінації календарних імен *Трохим* і *Трифилій* з закономірною утратою фінального /ій/.

Троха †. 1772: кр. *Szeman Troha* (!) — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Укр. усіч.-суф. ім’я від повного імені *Трохим* з угор. субституцією укр. приголосного /х/.

Трощак — Мк, Уж, Ір, Св. 1787: кр. *Troszczak* — Вірхомля, Жегестів на Лемк (Красовський 150). Пор. ще 1548: кр. *Pe. Tros* — Крачуново (Bélay 161); 1567: п-ще *Trochia* — Чорнотисово (Szabó 338). П-ща *Troczzak, Troszczucz*, а також п-ща *Troszka, Troszko* є й у Польщі (Rymut II 620). ◀ 1. Від укр. розм. чол. імені *Трошко* чи *Троха*, що з повного імені *Трохим*

(Керста 128). 2. Від антропонімізованого апел. *троска́* — “шлак”.

Трoя — Ужгород. П-ще *Troja* є і в Польщі, а жін. антр. *Troja* там зафіксовано 1498 р. (Rymut II 698). ◀ Від серб. розм. чол. імені *Troja* або хорв. *Troja*, які є похідними від повного імені *Trojan* (Šimundić 346), котре у хорватів є іменем-омонімом від *Trajan* і від дієсл. *тројити* (там само).

Трoян — Бг, Ір. 1570: кр. *Paul. Trojan* — Бистриця (UetC 53-14) та Зубівка (UetC 97-29); 1787: *Troian* — Опорець на Бойк, *Trojan, Troian* — Лубна, Павлокома на Лемк (Красовський 150), *Trojanczyk* — Лубна, Ріпник (ЙМ). Пор. 1570: кр. *Marc. Trajan* — Келечин (Bélay 162). У Польщі, де з основою *Troj-* існує близько півсотні п-щ, антр. *Trojan* зафіксовано 1208 р., а *Trojanko* — 1388 р. (Rymut II 619). ◀ 1. Від лат. імені *Traianus*, вживаного багатьма європ. народами (ВІЛ 260, Šimundić 346). На поч. XVII ст. біля с. Чорний Потік існувало с. *Трояновиця*, яке заснували *Trojan Peter* і *Trojan Mihály* (LehBer 839). 2. Від слов. імені *Троян*, що містить у своїй основі числівник *трос* (SvoSta 32, Moldanová 254, Грк 196, ВІЛ 260, Šimundić 346 та навіть Гр IV 288).

Трoбаш — Дубрівка, Ужгород. Пор. п-ща *Trębas, Trembas, Trąbasiewicz* у Польщі, що від апел. *trąba* — “труба” (Rymut II 616). ◀ Від місц. укр. ос. назви *труба́ш* — “трубач”, утвореної за допомогою суф. *-аш*, як і *гусля́ш, бубна́ш...*, від ім. *труба́* — “горн”.

Трoуніч — Ужгород. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Тру́ня* (імовірно, усіч. вар. жін. імені *Мотруня*, тобто *Мотря*). Пор. запис 1518 р. з Володимирської обл.: *Труня Матуров* (Тупиков 403). 2. Пор. пол. п-ща *Truna, Truniec, Trunik* та ін., які К.Римут схильний виводити з апел. *труна́* (Rymut II 621).

Трус †. 1600: гор. *St. Trus* — Вишково (Bélay 216); 1704: кр. *Trusz Ihnat* — Пасіка (HodGens 6); 1819: *Trus* — Підгородці на Бойк (ФМ). Пор. п-ща *Trus, Trusiak, Trusik, Trusilo, Trusow, Trus* у Польщі, які К.Римут виводить від назви тварини *трус* — “кролик” (Rymut II 621). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Трус* від *Трухан* чи *Трохим*. 2. Від апел. *трус* — “боягуз”, “той, що труситься”.

Трусяк — Пилипець. П-ще *Trusiak* є і в Польщі (Rymut II 621). ◀ 1. Утворення з суф. *-як* від п-ща *Трус*, співвідносного з апел. *трусь* — “кролик” (Гр IV 290, Он II 304). Пор. бойк. *труся́к* і *труся́* — “кролик” (Он II 304). 2. Від давньослов. імені *Trusimir* (Majtán-Považaj 15) +

-як. За другу (відіменну) версію промовляє і запис антр. 1685 р. з с. Чепа: кр. *Trusilla* (Szabó 314), а можливо, й ім'я запор. козака *Трусь* із Кропивнянського полку за 1649 р. Антр. *Трус* в Україні фіксується з XV ст. (Тупиков 403).

Труш — Соїми, Присліп. 1447: *Senko dictus Trusz* — Перемишль (Smolka II 24); 1567: кріпаки *Truzs Waszel, Truzs Mikola* — Дусино (UetC 53-12); 1570: кріпаки *Greg. Thrush, Paul. Thrush* — Свалява (UetC 53-14). Лексема *Труш* часто повторюється як власне ос. ім'я в реєстрах військо запор. 1649 р. У Польщі п-ще *Trusz* згадується 1417, *Truszak* — 1446, *Truzan* — 1426, *Truszewicz* — 1450, *Truszko* — 1441, *Truszowicz* — 1448 р. (Rymut II 621). ◀ 1. Імовірно, розм. вар. чол. імені *Труфан, Трухан*, що з *Митрофан*. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Truchan, Truchanik, Truchanowicz* (Красовський 151). 2. Менш імовірно, що п-ще походить від апел. *труш* — “гнилизна, пліснява, затхлість” (Ж-Н 990).

Трясіхвуст [род. відм. в укаючій говірці — *Трясіхвоста*] — Невицьке. XVII ст.: кр. *Treszichwost* — Ужан (ПеУрб 121). У Польщі п-ща моделі *Trzęsibroda, Trzęsinoga* фіксуються з XV ст. (Rymut II 623). ◀ Від місц. назви птаха *трясіхвуст* — “трясогузка” (Гр II 292); пор. ще у Е.Желехівського *трясифіст* (Ж-Н 990), а також хорв. п-ще *Tresiglava* (Leksik 689).

Тудавець, -вця — Олександрівка. ◀ 1. Видозміна п-ща *Тодовець* або *Тодавець* (див. *Тодовчич*). Пор. ще ойк. *Тудів* на прикарп. Гуц, а також запис 1604 р.: шл. *Jo. Tudiczka* — Драгомирешті (Bélay 137). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з хорв. іменем *Tudo* чи *Tuda*, що з *Todor* (Šimundić 347).

Тудовш — Вел.Лучки. ◀ 1. Від угор. ос. назви *tudós* — “знавець”, “філософ”. 2. Від рум. імені *Tudos*, що є вар. імені *Todor* (Const 159, Vincenz 232).

Тудовшій [*Тудовшій*] — Вн, Хс. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від антр. *Тудовш*.

Тудьор — Терново. ◀ Вар. рум. імені *Тудор*, тобто *Теодор*.

Тужак †. 1772: кр. *Jendrek Tužak* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 167) ◀ Від антр. *Туз* + суф. *-як*.

Тужиляк [*Тужеляк*] — Антонівка. 1787: кріпаки *Tužylak, Tuželak* — Лолин, Підліски на Бойк (ЙМ). У Польщі є також п-ща *Tuż, Tużyk, Tużyna*, які виводять із апел. *туз* — “найвища карта в грі” (Rymut II 630). ◀ Укр. утворення з суф. *-як*, що передбачає твірну основу *тужило*, а така основа наявна лише в серб.-хорв. ім. *тужишак* — “оскаржувач, прокурор” та в укр. дієсл. *тужити* — “сумувати” (Чопей 398). Пор.

хорв. п-ще *Tužilović* (Leksik 696). Пор. ще запис 1495 р.: *Васко Тужилець* (Тупиков 404).

Туземський †. 1738: *а куплено в Івана Туземського* — Арданово (Микитась 68). ◀ Правдоподібно, від слц. прикм. *tuzemský* — “тутешній”, “вітчизняний”.

Тузин — Терново. 1787: кр. *Tuzyn* — Ямельниця, *Tusyn* — Луковиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Tuzin* є і в Польщі (Rymut II 630). ◀ 1. Від пол. апел. *tuzin* — “дюжина”. 2. Від давнього алб. родового імені з геогр. термінології *туз* (ГркРеч 183) + *-ин*. Пор. ще прикарп. п-ща 1787 р. *Tuz* — Воловець, Бориня, Радошинці на Лемк та п-ща *Tuz, Tus* — Розлуч на Бойк (ЙМ).

Тулайдан — Ясіння, Чорна Тиса, Лазівщина. Пор. ще п-ще *Tuhjdan* у с. Зелена на Гуц (Vincenz 57), яке А.Вінценз вважає незрозумілим. ◀ Угор. п-ще від прикм. *tulajdon* — “власний”, “рідний”.

Тулик — Рх. 1678: кр. *Tulik Stephan* — Вел.Бичків (Bélay 127). У Польщі п-ща від дієсл. антропооснови *tul-* на зразок *Tulaj, Tulacz...* згадуються з XV ст. (Rymut II 627). ◀ Від давньослов. захисного імені *Тульо*, співвідносного з дієсл. *туліти(ся)*, *тулятися* — “ховатися”, відомого болгарам, хорватам та деяким ін. слов. народам (Илчев 497, Šimundić 346). Етимон імені *Тульо* — “Хай буде бережений від біди і хвороб!” (там само). П-ща з дієсл. коренем *тул-* у Карпатах представлені з XVI ст. Пор. 1575: *Thwlas Fedor* — Неліпино (UetC 53-12); 1648: *Tulajka Hricz* — Підполоззя (Maksay 529); 1715: кр. *Tullak Stephan* — Липча (Bélay 172); 1787: *Tuliniec, Tulys* — Вишків, Мізунь на Бойк (ЙМ); 1787: *Tula* — Орів, *Tuko* — Реґетів на Бойк (ЙМ), *Tulenik, Tuko* — на Лемк (Красовський 151).

Туліпан — Кострини. ◀ Від місц. назви квітки *туліпан* — “тюльпан” (Чопей 399). Пор. угор. жін. ім'я *Tulipán* (Hajdú 195).

Тулязь — Дубрівка на Ір. 1567: *Thwlyas Fedor* — Неліпино (UetC 53-14). Пор. лат. запис антр. XV ст. *Tules, Getlep et Bogusam, filios Hualonis et Stanislawi* у Польщі (SSNO V 487). ◀ Від давньослов. імені *Тульо* (див. **Тулик**) + іменний суф. *-ась*, як в іменах *Михась, Ігнась...*, із наступним одзвінченням кінцевого */сь/*. Пор. ще пол. п-ща *Tulasz, Tula, Tulus* (Rymut II 627).

Тумир — Лубня. Пор. хорв. п-ще *Tumir* (Leksik 693). ◀ Імовірно, давньослов. двоосновне ім'я з другим компонентом *-мирь* на зразок *Татомир* з усіченням першого складу і пересуненням наголосу на інтерфіксальний голосний.

Тупіця — Вн. 1208: *Tumpraica curias comes* — ком. Бігар (RegVar 156); 1574: кр. *Tupicha* —

Надьгійрче, а 1604 — *Tupicia* — там само (Szabó 418); 1705: *Tupica Luka* — Карачин (HodOkm 453); 1720: *Tupicza* — Онік (Szabó 375); 1787: *Tupicza* — Виноградів (Szabó 425); 1819: *Tupica* — Спас, Гошів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1213: *Tupa* (RegVar 176, 180, 182, 195, 215). ◀ Від ос. назви *тупіця* — “тупак” (Гр IV 294) або від пол. *tupica* зі значенням “тупа сокира” (Rymut II 606).

Тур — Вб, Рх. 1493: *per Dominicum de Thur* — Мукачів (HodOkm 8); 1602: *Tur Peter* — Горяни (UetC 104-8); 1607: *Thur Iuan* — Тур'я Бистра (UetC 104-8); 1772: кр. *Thur Gyura* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130); 1819: *Tur* — Луг на Лемк (ФМ). На території Польщі антр. *Tur* згадується 1388 р. (Rymut II 628). ◀ Від давньослов. назви тварини *тур*.

Тура — Веряця. 1567: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 360); 1597: *Thura* — Дротинці (Szabó 486); 1715: кріпаки *Ge., Nic. Tura* — Угля (Bélay 210). П-ще *Tura* є і в Польщі (Rymut II 428). ◀ Від антр. **Тур** у формі род. відм. Пор. ще 1787: *Turanicz* — Бітля, Орів на Бойк (ЙМ), *Turycz* — Реґетів на Лемк (Красовський 151).

Турак — Вел.Березний, Черногорова, Колочава. XVI ст. *Турак Канца* — Клокочово (ПаПо-1 175); 1570: кр. *Fr. Turrak* — Н.Ворота (UetC 53-14). На території Польщі п-ще *Turak* згадується 1488 р. (Rymut II 628). ◀ 1. Від антр. **Тур** + *-ак*. Такої ж думки про пох. пол. п-ща *Turak* дотримується К.Римут (Rymut II 628). 2. Із хорв. п-ща *Turak* (Leksik 693).

Тураній [*Турані*] — Макарьово, Горбки. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Turañ*, що в ком. Земплин (Majtán 429, Kázmér 1093). Пор. також хорв. п-ще *Turan* (Leksik 693).

Туранчич — Ільниця. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Турячич**.

Турачко †. 1570: *Paul. Turaczko* — Коропець (UetC 97-59). ◀ Від антр. **Турак** + *-ко*.

Турба †. 1607: вдова *Turba Georgne* — Горяни (UetC 104-8). Пор. пол. п-ща *Turba, Turbaj, Turbak, Turbaś, Turbicz* (Rymut II 629). ◀ Від пол. апел. *turba* — “юрба, натовп”.

Турда́й — Березово, Іза, Хуст. 1550: вл. *Tordai Miklos* — Рипинний (Bélay 184); 1542: вл. *Andr. Thordaj* — Бедевля (Bélay 126); 1639: свідок *Tordai Istvan* — Сигіт (HodOkm 74). Пор. ще 1787: *Turdala* і *Turdey* — Фолюш, Ожина на Лемк (Красовський 151). ◀ Угор. п-ще *Гордаі* в антр. *Турда* або від рум. ойк. *Torda*, що кінець-кінцем зі слов. ос. ім'я *Tvrda*, представленого в *Tvrdimir* чи *Tvrdislav* (Moldanová 256), + угор. формант *-ай* (Kázmér 1076). Антр. *Турда* в Карпатах фіксується з XVI ст. 1565: *Turda*, 1598 — *Torda*, 1621 — *Turdy* —

Матієво (Szabó 410); 1594: кр. *Turda* — Чорний Потік (Szabó 343); 1649: кр. *Proc. Turda* — Розавля (Bélay 187); 1705: дяк *Ladisl. Turda* — Сопунка (HodOkm 435).

Турецький [*Турецкий*] — Ясіння. 1618: вдова *Tureczka Ulyka* — Чарне на Маковиці (Mars 91); 1787: *Turecki* — Мита, Черхава, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. прикм. *турецький*.

Турза — Ужок. 1775: *Turza* — Велятин (Szabó 358), суч. хорв. п-ща *Turza, Turzan* (Leksik 695). Шляхетський рід *Turza, Turzo* з XVI–XVIII ст. володів великими маєтками в Угорщині, зокрема на землях Слч, Румунії, Хорватії і Польщі, де й понині побутують відповідні п-ща. Пор. 1612: п-ща *Turza, Turzo, Thurza, Thurzo, Turziak* на Подг (Bubak II 109), 1645: п-ща *Tursa, Tursin* у Румунії (Const 394), до 1623 — в Слч, зокрема в ком. Спіш (НЗМУК 14. — 171). ◀ 1. За Д.Молдановою, п-ще *Turza* походить від середньовісньонім. апел. *Turse* — “велетень” або від *tur* + *-sa* (Moldanová 108, Gottschald 419). 2. Від імені босн. мусульм. *Turso*, що є гіпок. до повного імені *Tursun* (Smailović 512).

Турзай — Хс, Мк. ◀ Від антр. **Турза** + формант *-ай* (див. ще Kázmér 1095).

Турин — Мукачів. П-ща *Turyn* і *Turyna* є також у Польщі (Rymut II 628). ◀ 1. Від антр. **Тура** + пос. суф. *-ин*. 2. Від серб. діал. апел. *túrini* — “рило, морда”.

Туринський — Шелестово. ◀ Від антр. **Турин** + *-ський*.

Турецький — Пр, Уж. Звичайно пишуть **Турецький**, мотивуючи тим, що це, мовляв, прикм., співвідносний із етн. *турок*, а точніше, — з пол. етн. *turek*. ◀ 1. Насправді ж п-ще походить від місц. ойк. *Туріця* (Пр), а отже, і писати і вимовляти його слід як **Туріцький**. 2. П-ще могло утворитися також від антр. *Turucz*, яке в с. Реґетів на Лемк згадується 1787 р. (Красовський 151).

Турій [*Турі*] — Ір, Мк. 1600: кріпаки *Sim. Turi* — Іза (Bélay 156); 1691: гор. *Turi Gaspar* — Ужгород (HodAd 35); 1704: кріпаки *Turi Lucacs, Mikula* — Буковина (HodGens 6). ◀ Угор. утворення від топ. *Тур* або *Тура* (Угорщина), *Тур'я* (Vályi III 536) чи антр. **Тур** або **Тура** + формант *-і* (див. Kázmér 1094). Пор. також записи 1819: укр. п-щеві утворення *Turey* і *Turyi* — Гребенів на Бойк (ФМ).

Туріна — Мк, Ір, Св. ◀ Слов. утворення з суф. *-ина* від антр. **Тур** або **Тура**. Наголос на п-щі спонукає бачити його початки серед хорватів, де воно дуже поширене (Leksik 694).

Турко †. 1548: шл. *Thurko Koszta* — Сер.Водяне (Bélay 122). ◀ Від антр. **Тур** + *-ко*.

Турлик — Дравці, Ужгород. 1448: *Matias Thurlik* — Перемишль (KLP 55); 1602: *Turla Georgie* — Горяни (UetC 104-8). ◀ 1. Правдоподібно, від рум. апел. *turlă* — “вежа, вишка” (Const 394) + укр. суф. *-ик*. 2. П-ще *Turlik* у поляків фіксується 1448 р., а виводять його від дієсл. *turlać* — “точити” (Rymut II 629).

Туріс — Мукачів. Пор. 1572: *Ladis. Thuros* — Дусино (UetC 53-15). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Турович †. 1567: *Petr. Thurowicz* — Павлово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Тур** + *-ович*.

Турок — Хс, Тч, Ір, Св. 1570: *Fr. Thwrok* — Коропець (UetC 99-27); 1604: шл. *Alex. Turk* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1787: *Turok* і *Turek* — Мацина Вел., Криниця та ін. на Лемк (Красовський 151). ◀ Від укр. етн. *турок*.

Турус — Ставне, Верховина Бистра, Богдан. 1219: *Turuzo reus* — ком. Бігар (RegVar 238); 1220: кріпаків *Turhusam, Jacobum et Narad* — Боржава — ком. Берез (RegVar 248); 1220: кр. *Turhus* — Вашарошнамен (Györffi 544); 1787: *Turus* — Полянське на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1570: *Torosko*, 1574 — *Thorozko*, 1580 — *Turosco*, 1584 — *Thuroszo* — Холмовець (Szabó 366). ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Turos* або *Turoś* (Rymut II 628). 2. Від апел. *тур* у лат. огласовці, як і п-ща **Пётрус**, **Цірікус**.

Турцанаш — Хижа. ◀ Напевно, від рум. катойк. *turfan* — “виходець із с. *Turf*, що в ком. Угоча, + рум. демін. суф. *-aş*. Пор. 1699: кр. *Thurczai Laszlo* — Підгоряни (Maksay 556); 1773: п-ще кр. *Turcza* — Велятин (ПеПред 315).

Турчин — Хуст, Мукачів. 1572: кр. *Thwrczin*, а 1574 — *Thwrcian* — Крива (Szabó 387); 1715: *священники два Игнатий Турчин* — Золотарьово (Гаджега-М 200); 1787: *Turczyn* — Яблунів, Н.Стинава, Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. заст. етн. *турчин* — “турок”. 2. Від серб. чол. імені *Турчин* або співзвучного йому етн. (Грк 198) вже з XIV ст.

Турчина — Олександрівка. ◀ Від антр. **Турчин** у формі род. відм. або від ім. спільного роду *турчина* (Чопей 399). Пор. ще 1787: *Turczyniak* — Кобло на Бойк (ЙМ).

Турянин [ор. — **Турянином**] — Мк, Ір, Св. 1752: кр. *Turjanen* — Заріччя (Szabó 276); 1773: присяжний *Joannes Turanin* — Негрово (Ud-2 302); 1773: кр. *Turanin* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Від закарп. катойк. *турянин* — “житель Туряньської долини” (Пр). Пор. ще 1787: *Turyanicz* — Бітля (ЙМ).

Туряниця — Мк, Св, Бг, Ір, Уж, Вн. 1648: *Mikhal Turanicz* — Щербовець (Maksay 532);

1693: присяжний *Vasil Turnica* (!) — Лавки (Лучкай 16. — 73); XVIII ст. *Elias Turanicza* — Вел. Лучки (ДэжеДел 54); 1735: *Гафа Туряницова* (Метрика); 1704: кр. *Turanecz Stefan* — Лецовиця (HodGens 76); 1772: присяжний *Nicolaus Turjanicza* — Н.Грабівниця (Ud-2 299); 1772: присяжний *Lucas Turanica* — Сусково (Удварі-2 305); 1773: присяжний *Joannes Turanicza* — Солочин (Удварі-2 304). ◀ Від катойк. *туряниця* — “житель басейну р. Тур’я (Пр). Пор. інші п-ща цієї ж моделі: **Крайняниця, Сможаниця, Тухляниця...**

Туря́нський — Завадка, Н.Розтока на Вл. 1643: шл. *Thuranszky Maria* — Беня (LchBer 70); XVIII ст.: *Josephus Turanszky* — Руські Комарівці, Гайдош (ПеУрб 117, 256); 1787: *Turzanski* — Жупани, Корчин, Лопушна на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від закарп. гідр. *Туря*.

Туря́нчик — Мж, Св. Пор. 1782: *Василій Турянич з Росвигова* (Метрика). ◀ Від катойк. *турянич* — “житель басейну р. Тур’я”. Пор. пол. утворення *Afgańczyk, Belgijczyk, Bretończyk...*

Туря́нчич — Середнє, Вовковиї, Циганівці. 1773: кр. *Tarancsics* (!) *Jaczko* — Баранинці (Пе Пред 321). ◀ Від жін. катойк. *турянка* — “жінка з Туряньської долини” + *-ич*.

Тухля́ниця — Іза. ◀ Від давнього катойк. *тухляниця* — “житель бойк. с. Тухля”. Див. аналогічні закарп. п-ща **Крайняниця, Сможаниця**, а також утворення від ойк. *Тухля*, як-от: угор. ойк. 1715 р. *Tuklai* в с. Чумальово (Bélay 133); 1787: укр. п-ще *Tucholski* — Матків на Бойк (ЙМ); 1819: укр. п-ще *Tuchlak* — Ялинкувате на Бойк (ФМ).

Туцканю́к — Ясіння, Чорна Тиса, Вел. Бичків. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від гуц. ос. назви *туцкан* — “буцмата, товста людина” (Рх). 2. Менш імовірний зв’язок п-ща з серб. чол. іменем *Туца*, яке є гіпок. від *туцак* — “людина, що блукає по світу” (Грк 198). Пор. ще хорв. п-ще *Tusak* (Leksik 692).

Тхур [*Тхурь*, род. — *Тхуря*] — Вел. Березний. 1787: п-ща *Tchir, Thur, Thor, Tchórz* — на Лемк (Красовський 151), *Thorow* — Яблунька, *Tchor, Tchoriw* — Хітар на Бойк (ЙМ), *Tchoryk* —

Улюч, Смерековець на Лемк (ЙМ). Багато п-щ від антропооснови *Tchorz-* у Польщі, причому деякі з них, як *Tchórzewski* фіксуються з XIV ст. (Rymut II 599). ◀ Від місц. назви хижого звірка *тхур’* — “тхір”, переносне зн. якого — “смердюча істота”.

Тюк — Осій, Білки, Ільниця. 1550: кр. *Luc. Tuiko* — Крачуново (Bélay 161); 1571: *El. Thyuka* — Окно-Шугатаг (Bélay 190). Пор. ще 1673: кр. *St. Tuikos* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Угор. п-ще *Tuík* від угор. апел. *tuík* — “курка” (Kázmér 1098).

Тютю́к — Вільхівка. ◀ Можливо, від місц. дит. апел. *тютя* — “курча, курка” (див. ще Гр IV 300) + *-ук*.

Тюх — Мж, Св. ◀ Імовірно, від розм. вар. імені *Артемій* — *Артюх* (Гр IV 549) шляхом афери. Пор. ще давньоукр. ім’я *Ортюх*.

Тю́шка — Мж, Вл, Мк. 1772: староста *Procorpius Tuuska*, присяжний *Theodorus Tuuska* — Гукливий (Удварі-2 305); 1787: *Tiuszka* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Тюх* + суф. *-ко* із подальшою зміною флексії */o/* на */a/*. 2. Від місц. апел. *тюшка* — “дерев’яна посудина, в якій косар носить брусок” (Гг 190, 108).

Тягу́р, -ра́ — Мк. 1773: присяжний *Joannes Tuahur* — В.Визниця (Удварі-2 306). ◀ Від місц. апел. *тягур* — “кінь, що добре тягне” (Ворочово). Пор. ще рум. п-ще *Teahal* (Iordan 446).

Тяскáйло — Розтока на Мж. 1771: присяжний кр. *Tyaszka jlo Mihaly* — Ізки. 1773 — присяжні *Tyaszka jla Jura, Kuzma* (Ud-5 35); 1797: *Єрмой Тяскáйло* — Розтока на Вл (Сах 82). ◀ Можливо, від серб. ос. назви *Таскало* — “базика, брехун” (Лавр 770).

Тяско́ — Тч. 1715: кр. *Lad. Tassko* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. 1819: *Tiaskun* — Бітля на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *тяск* — “камінь для придавлювання капусти або бриндзи в бочці” (Гг 190); пор. давньорус. *тѣскнѣ* (Фасмер IV 51, 62), а також рум. п-ще *Tascău* (Const 157).

Тяско́вич †. 1751: *парох Феодор Тяско́вич* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184); 1772: присяжний *Andreas Teszkovics* — Лопушанка (Удварі-2 298). ◀ Від антр. *Тяско́* + *-ович*.

У

Убляк [*Вубляк*] — Пр. Пор. 1280: *Ubul* — Бодолов (Györffy 523). ◀ 1. Від катойк. *убляк/вубляк* — “житель села *Ўбля/Вубля*” (сх. Слч). 2. Від місц. апел. *вубляк* “кругляк” (Пр), співвідносного з бойк. *вібляк* — “кругле неотесане дерево в стіні” (Он I 115) та з прикм. *віблій* — “круглий”, “стрункий”, “худий” (там само). 3. Укр. патр. із суф. *-як* від південнослов. побажального жін. імені *Уба*, співвідносного з діал. прикм. *убав* (≠ *хубав*) — “гарний” (Ковачев 525), або з давніми слов. двоосновними іменами на зразок *Ubyslaw* (Mal Star 67).

Ублянич — Кам'яниця. ◀ Від місц. апел. *убляня* — “кругла, товста жінка” + *-ич*.

Увчар — див. **Вівчар**.

Угляр †. 1751: *Петро і Александер Углярь* — Гудя (Гаджега-Уг 22). ◀ Від місц. апел. *углярь* — “вугляр”.

Угрин — Мж, Мк [*Ўгрин* — Уж, Пр]. 1221: *Pristaldó Ugrun* (!) — Руска в ком. Абауй (RegVar 263); 1378: *Kallos Mihaly fia Ugrin* — зникле с. Дравці біля м. Берегово (LehBer 211); 1470: *Ugrin* — Підвиноградів (Szabó 490); 1773: *Uhren Simon* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Uhryn, Uchrynik* — Добра, Улюч, Прелуки, Лукова на Лемк (ЙМ), *Uhryn, Uhrynow* — Семичів, Ясеновець, Липа, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. етн. *угрін* — “угорець”, який у народів Карп.-Дун. регіону донедавна паралельно виконував (а у сербів та хорватів дотепер виконує) також роль власного ос. імені (див. запис 1378 р.). Ім'я *Угрин* фігурує 1649 р. серед реєстрових козаків Брацлавського полку війська запор. Імена *Угриня, Угрин, Угринко* є у сербів (Грк 200), хорватів (Šimundić 348) та болгар (Илчев 503).

Угринович †. 1605: кр. *Uhrinovics Mihaly* — Студений (Bélay 165); 1648: кр. *Uhrinouich Hricz* — Збини (Maksay 532). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Угрин**.

Угринчик †. 1715: кріпаки *Jo., Nic. Uhrincsik* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Угрин** + *-чик*.

Угринчин †. 1648: кріпаки *Uhrinchin Stephan* — Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Укр. утворення з посес. суф. *-ин* від андр. *Угрінка* — “дружина **Угриня**” або від жін. патр. *Угрінка* — “дочка **Угриня**”.

Угринюк — Розтока. ◀ Від антр. **Угрин** + патр. суф. *-юк*.

Угля †. 1542: шл. *Laz. Uglya* — Угля (Bélay 209); 1720: кр. *Lad. Uhla* — Липча (Bélay 172). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Угья*, що з *Угьеш*, яке

постало на основі лексеми *угьеш* у зн. “чорний”, “темний” як захисне ім'я (Грк 200, Šimundić 462).

Угляй — Тч, Хс. 1542: вл. *Laz. Wglya* — Угля (Bélay 209); 1550: кріпаки *Jo., Sim. Uglya* — Добрянське (Bélay 177); 1705: свящ. *Ioannes Uglyay* — Вільхівці (HodOkm 435); 1715: кр. *Jo. Ughlai* — Сопунка (Bélay 193); 1715: гор. *Laur. Uglyai* — Хуст (Bélay 153); 1787: *Оугляй Никола божетик* — Діброва (ПеУрб 130). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Ўгля* (Тч). (Див. ще Kázmér 110). 2. Зімкнене */g/* в корені ойк. *Угля* та в антр. *Угля* вказує на південнослов. належність основи *-угл-*, яка в місц. зоонімії завжди пов'язується з темною, чорною мастю.

Углян †. 1550: шл. *Andr. Uglean* — Добрянське (Bélay 177); 1604: шл. *El. Uglian* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Від укр. антр. **Ўгля** + *-ан*.

Удварі(й) †. 1691: кр. *Udvari Ferencz* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Угор. прикм. *udvari* — “дворовий”.

Удинець †. 1665: п-ще *Udenics*, а 1715 — п-ще *Udinicz* — Раковець (Szabó 458). Пор. ще 1680: кр. *Udinec Demeter* — Борша (Bélay 131). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від незасвідченого антр. (імовірно, нім.) *Уда*.

Ўдич — Ганичі. 1607: *Uditz Andre* — Заричово (UetC 104-8); 1618: кр. *Waszko Udics, Makszim Udics* Біловежа (Mars 99); 1680: кр. *Udine (!) Demeter* — Борша (Bélay 131); 1715: кр. *Prodan Udics* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1787, 1819: *Udyn* — Сторона на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від чол. імені *Удо/ Уда*, відомого угорцям (Hajdú 96), чехам (Кпаррová 178), словакам (SSJ VI 149), а головним чином, німцям, від яких воно й прийшло у вигляді *Udo*, а це — з *Otto* (Кпаррová 176), + *-ич*. 2. Менш імовірно, від слц. апел. *úd* — “член”.

Ўдичко — Королево. ◀ Від антр. **Ўдич** + *-ко*.

Ўдуд [рідше — **Вудуд**] — Хс, Ір, Мж. 1572: кр. *Gr., Odod*, 1678: кр. *Udud Jur* (Bélay 128); 1704: *божий слуга Udud Havrila* — Верховина Бистра (HodGens 6). ◀ Від місц. назви птаха *удуд* — “одуд” (Гр IV 321, Ж-Н 1004). Пор. давньоукр. *удодъ* — “т.с.” (Тимченко 418).

Ўдут — Мк, Св, Вн, Пр. ◀ Від місц. назви птаха *удот* (зах. райони Зак), що є фонет. вар. назви *удуд*.

Удян †. 1653: єрей *Міхаш Оудянь* — Ком'яти (ПаПо-1 158). ◀ Можливо, від угор. модального слова *ugyan* — “власне”, “однак”.

Ужокі(й) †. 1695: гончар *Uzoki Janos* — Ужгород (HodAd 31). ◀ Угор. прикм. від закарп. ойк. *Ужок*.

Уйбарій — Крива. 1751: *Илія Уйбар* — Тересва (Гаджега-М 180). Пор. 1605: кр. *Mich. Ujbardi* — Тересва (HodOkt 442); 1614: кр. *Gr. Ujbardi* — Тересва (Bélay 201); 1715: кр. *El. Ujbart* — Тересва (Bélay 205). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від давнього місц. укр. ойк. *Уйбарьово* (суч. укр. оф. іменування — *Нове Барово*), яке угорці часто називали *Ujbárd*.

Уйфалушії [*Уйфалуші*], *-ія* — Теково, Сасово, Королево. 1622: кр. *Ujfalusi* — Онік (Szabó 375). ◀ Від угор. катойк. *ujfalusi* — “новосільський”, що від ойк. *Ujfalu* — *Новоселиця* (Зак). У XVIII ст. на території Угорського королівства ойк. *Ujfalu* було 50 (Vályi 550).

Укста — Клячаново, Мукачів. ◀ Від місц. укр. арх. *укста* — “вихрест”, тобто “той, що ся *укстив*”.

Улашин — Білки, Луково. Нині пишуть здебільшого **Олашин**. 1604: вл. *Mate. Vlasin* (!) — Діброва (Bélay 120); 1715: кр. *Luc. Pe. Ulasin* — Вільхівці (Bélay 154). Серед козаків Уманського, Брацлавського та деяких ін. полків війська запор. 1649 р. побутувало власне ос. ім'я *Улашин*, яке тоді ідентифікувалося як вар. імені *Власій*. ◀ Від південнослов. етн. *влашин* (пор. болг., серб. *влашин*, хорв. *vlašín* — “волох, волошин, румун, гірський пастух”) через вокалізацію початкового звука /v/ перейшло в /y/. Пор. ще угор. етн. *oláh* — “т. с.” та *olasz* — “італієць”.

Улиганець [*Улиганець*], *-ниця* — Св. 1570: кр. *Aug. Wilihanez* — Н.Ворота (UctC 54-14); 1572: кр. *Aug. Vilihanez* — Н.Ворота (UctC 53-15); 1699: кенез *Ulihanecz* — Солочин (LchBer 737). ◀ Від арх. пасивного дієприкм. *улиганый* — “прив'язаний на мотузок” (пор. *нап'ігувати*, *нап'ігач* — СУМ V 118) + субстантивуючий суф. *-ець*. Префікс *ви-* в записях XVI ст. (замість очікуваних на Свалявщині префіксів *вы-* або *у-*) свідчить, що на ту пору там ще не відбувся перехід його в префікс *у-*, або більш правдоподібно, що п-ще *Вілиганець* занесено до Сваляви з Прикарпаття, і лише згодом за аналогією до **Іліганінець** воно набуло нинішнього звучання.

Улинець [*Улинець*], *-ниця* — Мк, Ір, Вн, Св, Мж, Вл. 1699: *Ulinecz Ihnat* — Жденьово (Maksay 608); 1699: кр. *Ulinecz Laszlo* — Підгоряни (Maksay 555); 1699: кріпаки *Ulinecz Ivan, Ihnat* — Жденьово (Maksay 608); 1773; присяжний *Lucas Ulinecz* — Чертіж (Ud-5 54); 1715: кр. *Ulinicz Hricz* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: кр. *Ulinecz* — Олешник (Szabó 326); 1787: *Ulyniec* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Уля* (оф. укр. *Уляна*, яке донедавна було популярним на Зак та у Слч — *Majtán-*

Rovažaj 222). Пор. 1719: *Уля Керечанка* — Студений (Яворській 94, 210), *из женою своєю на имя Оулею* — В.Студений (Сах 94). 2. Від чол. прізвищового іменування *Уля*, яке у Вільшинках зафіксоване 1682 р. Пор. запис: *Ulya Hricz, Petro* (UctC 88-59). Див. ще **Улич**.

Улітич — Мукачів. 1715: кр. *Gr. Ulitics* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. записи 1787 р. із с.Завадка на Лемк: *Uluta, Ulucki* (Красовський 152). ◀ Від жін. кал. імені *Улита*, похідного від лат. *Julitta* (ВІЛ 185, Ковачев 525), + суф. *-ич*.

Уліцький — див. **Оліцький**.

Улич — Рх, Уж, Вб. 1682: *Ulits Ivan* — Ставне (UctC 88-59); 1715: кр. *Lad. Ulics* — Н.Руна, кр. *Laz. Ulicsa* — Крачуново (Bélay 185, 161); 1787: *Ulicz* — Ластівка, *Ullicz* — Славське та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Уля*, тобто *Уляна* (ВІЛ 185), + *-ич*. Крім Зак, ім'я *Уля* популярне також у Слч (SSI VI 149) та в Болгарії (Ковачев 525).

Уличук — В.Водяне. ◀ Від антр. **Улич** + *-ук*.

Уліганець — Голубине, Солочин, Мукачів. ◀ Фонет. вар. п-ща **Улиганець**.

Уліганінець, *-ниця* — Св, Мк, Хс. Таких двоосновних структур у Карпатах мало. Пор. **Костібабінець**, **Бабидорич**. ◀ З антр. словосполучення *Улі* + *Ганінець*, тобто “*Уляни Ганіницевої*”, у якому жін. ім'я *Уля* в формі род. відм. виражає присвійність, а метронімність *Ганінець* — “Ганин син”.

Уліско †. 1648: *Ulizko Vaszil*, а 1699 — *Ulisko Hricz* — Неліпино (Maksay 548, 573); 1715: кр. *Jo. Ulizlo (Uliko)* — В.Водяне (Bélay 121). Пор. п-ща *Ulis, Ulisiak, Ulisiewicz* на території Польщі (Rymut 638). ◀ Можливо, іменний дериват чол. імені *Улян* із суф. *-ко*. Пор. угор. жін. ім'я *Juliska* (укр. *Юлія*).

Улічук — див. **Уличук**.

Уліянич — Порошково. — Див. **Улянич**.

Улянич — Ужгород. 1789: *Ulanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). Пор. 1699: кр. *Ulenics* (!) *Lukats* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від жін. імені *Уляна* + суф. *-ич*.

Умазанець †. 1699: кр. *Umazanicz* (!) *Stephan* — Мала Бистра (Maksay 606), батрак *Umazanicz Mihaly* — В.Грабівниця (Maksay 583). ◀ Від місц. атрибут. назви *умазанець* — “вимазаний”.

Умазаник †. 1648: *Umazanik Hric, Ivan* — Мал.Бистра (Maksay 535). ◀ Від пасивного дієприкм. *умазаний* — “вимазаний” + субстантивуючий суф. *-ик*. Пор. ще п-ще *Umazanicz* за 1699 р. у селах В.Грабівниця та Мал. Бистрий (Вл), а також у Верховині Бистрий за 1691 р. (Maksay 583, 606 та LchBer 163).

Унгварі(й) †. 1631: гор. *Ungvari Balint* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. ойк. *Ungvár* (по-укр. — *Ужгород*).

Унгі(й) †. 1600: гор. *Nic. Ungi* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. прикм. із формантом -i від назви ком. *Ung*. Пор. ще 1691: землевласники *Ungai Michal et Stephanus* — Мукачів (Лучкай 2002-40 299).

Упир †. 1403: *Upor (!) László* — с. Тісаадонь у ком. Берез (LehBer 9). Пор.: давньорус. священник XI ст. *Упырь* (Морошкин 197). ◀ Імовірно, від давньоукр. апел. *утірь* — “вампір”, “покійник, що ссе кров живих” (Гр IV 344).

Ўрам — Мукачів. 1673: гор. *Somodi Uram* — Сигіт (Bélay 199); 1787: *Uram* — Довге, Рябе, Морохів, Фолюш на Лемк (Красовський 152). ◀ З угор. популярної форми звертання *Úram!* — “Мій пане!”.

Урбан †. 1604: вл. *Jac., Mich. Urban* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від катол. кал. імені *Урбан*.

Урда †. 1437: *Michaelis Urda dicti* — Коромля (Nagy-2 341); 1608: кр. *Urda Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1678, 1696: кріпаки *Urda Ivan, Mich. Urda* — Рахів (Bélay 182); 1715: кріпачка *Urdaszka, Mich. Urda* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від місц. апел. *ўрда/вўрда* — “сир, виварений із сироватки” (Гр I 259).

Урдяник †. 1618: кр. *Mikula Urgianik* — с. Чарне (Mags 89); 1618: кр. *Urdcnik Vaszil* — В.Орлик (Mags 76). Від місц. укр. апел. *ўрдяник* “любитель урди” (див. *Ўрда*).

Ўром — Забродь. — Див. *Ўрам*.

Урс †. 1691: шл. *Ursz Andre* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від рум. чол. імені *Ursu*, спорідненого з жін. іменем *Урсула*, що в перекладі укр. — “вовк” і відповідно “вовчиця”. П-ще *Урс* повторюється і в рум. селах Марамороша (Bélay 175). В укр. с. Ділове в 1690 р. називається також удова *Urszenaszka (!)* (Bélay 209).

Ўрста — Ір, Хс, Вн, Тч. ◀ Від місц. укр. арх. *ўрста* — “вихрест”, тобто “той, що ся ўрстив” (Хс).

Урядничок †. 1715: кр. *Maxim Urednicsak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від апел. *урядник* — “службовець” + суф. -ок.

Ўста — Мк. 1720: кр. *Lud. Uszte* — с. Батіза (Bélay 125). Пор. 1819: *Ustyk* — Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *ўста* — “вихрест”, тобто “той, що ся ўстив”. 2. Менш імовірно, що це усіч. ім'я *Устім*.

Устай — Боржавське. ◀ Від антр. *Ўста* + укр.-патр. суф. -ай.

Ўстич — Ір, Бг. ◀ 1. Від антр. *Ўста* + патр. -ич. 2. Від укр. імені *Устя* або слц. *Usta* (укр. оф. *Юстина*) + метр. -ич. 3. З апел. *ўстич* — “вихрест” (Негрово).

Усюка — Вовковії. 1715: кр. *Timko Usuk* — Річка (Bélay 184), *Usu Andri* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від антр. *Ус*, що з місц. апел. *ус* — “вус” через патр. *Усюк* + формант -а.

Ўторобський [зрідка *Ўдоробський*] — Богдан. ◀ Від назви с. *Утороти*, що біля м. Коломия, + -ський.

Утцюський [*Уцюський*] — Заричово. ◀ Місц. прикм. *уцювський* — “вітцівський”, тобто “батьківський”. Пор. аналогічне п-ще утворення у чехів (*Otcovský* — *Moldanová* 161) та в угорців за 1600 р.: гор. *Paul. Atiai* — Тячів (Bélay 205), а 1614 р. в м. Хуст — *Luc. Atyai* (Bélay 151).

Ухалевич †. 1751: парох *Йоан Ухалевич* — Валашківці у сх. Слч (Гаджега-3 99). ◀ Від антр. *Ухаль* + -евич.

Ухаль — Тч, Рх. 1582: кенез *Uchaly Illes* — Родниківка (LehBer 328); 1584: кенез *Uchal Istvan* — Родниківка (LehAd III 54); 1715: кр. *Uchal Koszt* — Тересва (Bélay 205), *Ucsal (!) Ilko, Jac., Jo., Peiras* — Калини ((Bélay 159); 1787: *Uchal* — Баниця на Лемк (ЙМ); 1819: *Uhal* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *вухаль* — “вухань” (ССУМ I 789), тільки без протетичного /в/.

Ухач — Вн. ◀ Від місц. апел. *ухач* — “вухань” (Ж-Н 1021).

Ўштан — Королево. ◀ Можливо, zdeформований вар. п-ща *Гўштан* через усунення ініціального щілинного /г/.

Ф

Фабіан [*Фабіян*] — Уж, Вн, Рх. 1220: *Fabianus* — б.м.н. (RegVar 252); 1360: *Fabian* — зникле с. Дравці в ком. Берез (LehBer 209); 1435: гор. шл. *Martinus filii Fabiani dicti* — Сигіт (Bélay 197) і 1787: кр. *Fabian* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. імені лат. пох. *Fabianus* (ВІЛ 261).

Фабрика — Королево. 1820: *Fabryka* — Гочів на Лемк (ФМ). ◀ Реетимологізований

вар. лат. імені *Fabricius* (див. *Фабріцій*) під впливом місц. укр. апел. *фабріка*.

Фабріка — Веряця. ◀ Те саме, що й антр. *Фабріка*.

Фабріцій — Тч, Хс. ◀ Від хорв. чол. імені лат. пох. *Fabricius*, апел. зн. якого — “коваль, столяр, тесляр, робітник”, що від лат. *Faber*.

Фаб'як — Ділове. ◀ Від імен *Fába* чи від *Fabio*, які є розмовними вар. імені *Фабіан* (Кнаррová 94, Šimundić 111, 418), + -як.

Фавст — Мукачів. ◀ 1. Від нім. п-ща *Faust*, що з апел. *Faust* — “п'ястук, кулак” (Gottschald 180). 2. Від імені лат. пох. *Фауст* (лат. *faustus* — “благословенний, щасливий” — Кнаррová 94). Раніше ім'я *Фауст* вживалося і в Україні (Керста 128).

Фагараш — Страбичово. 1819: *Fagarasz* — Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від рум. ойк. *Fagăras* або закарп. його еквівалента *Фогараш* (суч. оф. назва села — *Зубівка*).

Фагарашій [*Фагарашіі*], -ія — Свалява. ◀ Від антр. *Фагараш* або від закарп. ойк. *Фагараш* + угор. прикм. формант -і.

Фазекаш — Жнятино. 1470: *оубоги люди Карлакъ Ласловъ... и Фасскишь* — Сучава (ССУМ 11498); 1600: гор. *Rel. St. Fazakas* — Вишково, *Em. Fazakas* — Хуст (Bélay 215, 151); 1720: кр. *El. Fazekas* — Драгово (Bélay 169). Крім цього, п-ще поширене в Угорщині та в Хорватії (Leksik 162). ◀ Угор. п-ще від угор. апел. *fazekas* — “гончар”.

Фазікош — Мк. 1600: гор. *Nic. Fazakas* — Тячів (Bélay 205); 1685: гончар *Fazekos Pal* — Ужгород (HodAd 24). ◀ Фонет. вар. угор. п-ща **Фазекаш**.

Файбиш — Рх. Пор. 1819: п-ще *Faybysz* із с. Князівське на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від нім. ос. назви *Feibusch*, що від назви гр. божества *Phoibos*, яка була п-ком бога Аполлона (Rymut 184).

Файван — Дравці, Баранинці. 1773: кр. *Fa Iván* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ З угор. словосполучення *fa* — “дерев'яний” + ім'я *Iván* — “Іван”. Переносне зн. цього утворення — “незграбний”.

Файник — Перечин. Пор. оравське п-ще *Fajniak* (Golęb 76). ◀ 1. Від традиц. місц. прикм. *файний* — “добрий” + -ик, тобто за моделлю укр. антр. *Добрик*, *Світлик*, *Чесник*. 2. Від нім. п-ща *Fein(e)*, що з *fein* — “ніжний, благородний” (Bahlow 136), + укр. суф. -ик. П-ща *Файн*, *Файнек* є й у хорватів (Leksik 160, 161).

Файнич — Перечин. ◀ Недавно модифікований вар. місц. укр. п-ща **Файник**.

Файфер — Мукачів. Пор. 1787: *Fayfryk* — Ліщини на Лемк (ЙМ). ◀ Від нім. ос. назви *Pfeifer* — “музикант”, “дудар” (Bahlow 375). У австрійській армії *файфери* служили до 1806 р. (Moldanová 65). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 161).

Фала †. 1715: гор. *Fala Mihály* — Тячів (Bélay 207). Пор. 1787: п-ще *Fal* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Усіч. вар. давньослов. двоосновного імені на зразок *Хвалимиръ*, *Хвалиславъ*, тобто *Хвала*.

Фалайло — В.Ворота, Лази. 1787: *Falaju* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від кал. давньоукр. чол. імені *Фалалей*, *Хвалелѣй* (Керста 128), підігнаного під укр. модель на -айло.

Фалакієвич — Свалява. ◀ Очевидно, що це укр. патр. п-ще на -евич, утворене від слов. імені *Хвалета* (< від *Хвалимиръ*), власне, від ускладненого його вар. *Фалентій*. Пор. ще **Фалетич**.

Фалатович †. 1789: єрей *Симеон Фалатович* — с. Колонія у сх. Слч (ПаПо-1 179). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Фалат*, що від місц. мадяризму *фалат* — “шматок”, “кусень” (угор. *falat* — “т. с.”).

Фалей [*Фалій*], -ея — Хуст. ◀ 1. Від розм. імені *Фалей*, що відповідає оф. імені *Фалалей* (див. **Фалайло** — Керста 118, Петровский 213). 2. Від п-ща *Фала*, що з *Хвала*, + -ей. 1772: *Misko Falja* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157).

Фалес — Св. 1699: *Fálas Olexa* — Неліпино (Maksay 573); 1773: присяжні *Joannes Falisz*, *Petrus Falisz* — Неліпино (Удварі-2 302). Пор. чес. п-ще *Fales*, яке намагаються виводити із кал. імені *Valentin* (Moldanová 65). П-ще **Фалес** є також у хорватів (Leksik 161). ◀ 1. П-ще могло утворитись усіченням складеного слов. імені *Фалислав*, що з *Хвалислав*, як ім'я *Борис* із *Борислав*. 2. Від імені гр. пох. *Фаласій* або *Фаласей* (Петровский 213), доказом чого може бути і давньоукр. ім'я *Фалець* (Керста 128). 3. Від місц. рум. апел. *falos* — “хвалько” (Біла Церква). 4. Від гр. *φάλλος* — “penis”.

Фалетич — Мукачів. ◀ Від давньослов. імені *Фалета/Хвалета*, що з *Хвалимир* або *Богухвал...*, + -ич.

Фалинець †. XVIII ст.: кр. *Falinetz Andri* — В.Студений (Dezső 23). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Фала**. Пор. ще п-ща **Фалей**, **Фалюк**.

Фалич — Н.Солотвина. ◀ Від ос. назви **Фала**, власне *Fala*, яку фіксують на Ораві, що з імені *Falimir*, тобто *Хвалимиръ* (Golęb 76).

Фалтінський — Чорношівсько. ◀ Від нім. ос. назви *Faltin* чи *Foltin*, а та — з імені *Valentin* (Bahlow 132, Moldanová 65, Rymut 185), + -ський.

Фалучка — Горбок. ◀ Від давньоукр. імені *Falutko*, що є здр.-пестл. від повного імені *Фалалей* (Керста 128), унаслідок зближення з угор. апел. *falucska* — “сілице”.

Фальч — Св, Пр. ◀ 1. Імовірно, від здр.-пестл. вар. імені *Фальчó/Хвальчó* (< *Хвалимир* чи *Богухвал*) унаслідок усічення кінцевого /o/, тобто як і у п-щах моделі **Данч**, **Станч**, що з **Данчо**, **Станчо**. Пор. пол. чол. ім'я *Fałek* (< *Chwa-*

lek). 2. Такому оформленню п-ща міг сприяти бойк. прикм. *фальчівий* — “фальшивий” (Он II 327) та його деривати на зразок *фальч* — “брехня” (Гошів).

Фалюк †. 1735: *Андрусъ Фалюксь* (!) — Брестів (ПаПо-3 120); 1819: *Faluk* — Вишків на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ук від давньослов. імені *Фаль*, тобто *Хвал-*, який у Карпатах безперервно вживався упродовж століть. Пор. 1449: кр. *Hodor Falko* — Тарна (Nagy-2 444); 1649: *Хвалко, Фалько* (Осташ-3 79); 1787: *Fal* — Морохів на Лемк (ЙМ). Однак ім'я *Фалко* могло утворитися і від кал. імені *Фалалей* (Керста 128).

Фалюкович — Соїми. Пор. 1787: *Falukiewicz* — Либохора на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Фалюк** + -ович.

Фанта — Вн, Хс, Ір. 1567: *Fantha* — Велятин (Szabó 537); 1600: кр. *Mich. Fanta* — Іза, гор. *Bl. Fanta* — Хуст (Bélay 156, 151); 1676: кріпаки *Jo., Sim. Fanta* — Сокирниця (Bélay 194); 1710: *честий нянеш Фанта Петро* — Вільхівці (ЛелПам 232); 1715: кр. *Jo. Fanta* — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Фанта*, яке постало внаслідок усічення таких гр. імен, як *Феофант, Нифантій, Герофант, Софонтій* (СуперСтрук 28, Керста 122), або від імені *Фантин*. 2. Від апел. *фанта*, який в умовах Карп.-Дун. басейну має багато зн. Напр., у бойк. гов. *фанта* — “білизна, одяг” (Karaš 71, Он II 328), у ін. — “забава” (Ж-Н 1022), у пол. мові *fanta* — “якийсь предмет” (Rsczek 93, Кпаррová 172, Vahlow 132), у слн. мові апел. *fanta* — “парубок, хлопець”.

Фантич — Сокирниця. 1711: *дяк Іван Фантїч* — Стеблівка (UdAd 74). 1752: *парох Петр Фантїч* — Сокирниця (ПаПо-1 192). ◀ 1. Від антр. **Фанта** + -ич. 2. Зі слн. апел. *fantić* — “хлопчик”.

Фантул †. 1680: кріпаки *Fantul Jur, Roman* та *Fantul Demjen, Ivan* — Рус. Поляна (Bélay 180). ◀ Від антр. **Фанта** + рум. формант *-ul*.

Фанчик — Вн. 1577: п-ще *Fanchuk* — Шаланки (Szabó 464). Пор. 1600: гор. *Jo. Fanczikai* — Хуст (Bélay 151). ◀ Укр. утворення з суф. -чик від усіч. імені *Фанчик*, тобто *Стефанчик*. Пор. ще болг. імена *Фанча, Фанчо* (Ковачев 527).

Фаньо — Вел.Розтока на Вл. Пор.: перша пол. XVII ст.: *рабъ Божий Фаня Йонъ* — Тур (Яворск 203); пор. ще молд. чол. ім'я *Фан* (≠ *Штефан* — ДумбрМик 151), чес. ім'я *Fanek* (< *Teofan* — Кпаррová 172). ◀ Від імені, що закінчується на *-фан*, як *Стефан, Феофан*, або починається з *Фан-*, як *Фантин*, + укр. іменний формант *-ьо*, як у імен *Федьо, Тоньо...*

Фаріна — Ужгород. ◀ 1. Від бойк. апел. *фаріня* або *фарыня* — “лотерея”, “обманлива гра в карти” (Он II 328, Ж-Н 1026), що з пол. *faruna* — “т. с.”, або з апел. *фаріна* — “шахрайство” (Фаріон-3 298). 2. Від рум. апел. *fară* “родич” або *fărină* — “біла пшенична мука”.

Фаринець — Березово. Пор. 1715: *Fozinicz* (!) *Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). У Сучаві антр. *фара* згадується 1468 р. (ССУМ II 498). ◀ 1. Найімовірніше, від рум. антр. *Fară* (у Трансільванії), що з рум. апел. *fară* — “народ” (Const 271), який має паралелі у словенців — *fara*, болгар — *фара* та у греків — *фара*, а там і лонгобардське *fara* — “рід, сім'я, вид, сорт” (див.: Этническое самосознание славянских народов... — М., 1982. — С. 38). 2. Від бібл. імені *Фара* (так звали Авраамового батька) + *-инець*.

Фарінич — Мк. ◀ Від антр. **Фаріна** + -ич. У Білорусі чол. ім'я *Фарыня*, співвідносно з повним іменем *Форвин*, уживалося впродовж XV–XVIII ст. (БірБіл 170).

Фарипок — Ужгород. ◀ Від антр. **Фаріна** + -юк.

Фаркаш — Вб, Тч. 1214: *Farkasius* — б.м.н. (RegVar 186); 1451: *Thywadar Thorkos* — Драгомирешті (Bélay 137); 1490: ... *и сестричич сго Пътроу Фаркаш* — Сучава (ССУМ II 498); 1600: кр. *Jac. Farkas* — Дулово, *Gr. Farkas* — Теребля (Bélay 138, 203). Пор. 1711: мікротоп. *Фаркошускіи Хмеліны* — Сокирниця (UdAd 73). П-ще *Фаркаш* дуже поширене в Хорватії (Leksik 162). ◀ Угор. п-ще від лексеми *farkas* — “вовк”, яка здавна була світським іменем (Kázmég 347). Донедавна лексема *farkas* в угорців функціонувала також як власне ос. ім'я (Hajdú 41). Див. ще **Форкош**.

Фат †. 1605: кр. *Fat Mih.* — с. Приборжавське (Bélay 220). ◀ Імовірно, результат аферези кал. чол. імені *Сафат* або *Йосафат*.

Фатан — Вишково. Пор. 1221: *Fata reus* — ком. Бігар (RegVar 241, 260); 1787: лемк. п-ща *Fat, Fataki, Fatyю* та бойк. п-ще *Fatycz Fedow* (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фатіанъ*, що з *Фотій* (Керста 130).

Фату́ла — Уж. 1542: вл. *Fathwl (Fatwl) Iwancho* — Сер.Водяне, 1548 — кр. *Fatul Simon* — Добрянське, 1550: вл. вдова *Phatulis* — Вел. Бичків (Bélay 121, 177, 130); 1550: кр. *Procop. f. Fatulis* — В.Водяне (Bélay 121); 1604: вл. *Gr. Futula* (!) — Сер.Вишава (Bélay 220); 1629: кр. *Fatula* — Турц (Szabó 524); 1772: присяжний *Fatula Andrej* — Вовковиї (Ud-4 348). ◀ Правдоподібно, п-ще з рум. формантом *-ула*, утворене від того ж імені *Фат*, що й антр. **Фатан**.

Фауст — Арданово, Кайданово. ◀ Від імені лат. пох. *Faustus*, апел. зн. якого “щасливий”.

Фегер [*Fégyr*] — Мк, Ір, Вн, Хс, Пр. 1213: *Fehera reus* — б.м.н. (RegVar 167); 1772: присяжний *Joannes Fehér* — Велятин (ДэжеДел 284). ◀ Угор. п-ще *Fehér* від прикм. *fehér* — “білий”. П-ще поширене по всій в Угорщині (Kázmér 532) та в Хорватії (Leksik 163).

Фегир — Ір. ◀ Того ж пох., що й **Фегер**.

Федак — Мк, Вн, Хс, Уж, Мж, Тч. 1618: кр. *Roman Fedakow* — Розтока на Маковиці, кр. *Fedak Lipen* — Н.Тварожець (Marsina 75, 96); 1648: кріпаки *Fedak Fetyko*, *Fedak Mikula* — Неліпино (Maksay 547); 1716: кр. *Fedak* — Бикинь (Szabó 302); 1740: дякон *Иоан Федак*, поповича *Михала Федака* — Хуст (Яворск 194); 1787: *Fedak* — Вільшаник, Перегінське, Тухля та ін. на Бойк, Роп’янка, Дошниця, Мшана та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Один із вар. імені *Федір*, як і *Фед*, *Хвед* чи *Хведа* (Керста 128 та ін.), + -ик. Пор. 1618: кр. *Fedak Liskow* — с. Бехерів, *Fedak Vakun* — с. Ладомірова (Mars 77, 58).

Федака — Мк. Пор. 1715: кріпачка *Fegyaka* (!) Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Федак** + -а.

Федакович †. 1740: дяк *Иоан Федакович* — Хуст (Яворск 194). ◀ Від антр. **Федак** + -ович.

Федарка — Новоселиця на Пр, Пастілки. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федарко**.

Федарко — Пастілки. ◀ Від давньоукр. імені *Федарко*, співвідносного з оф. вар. імені *Федір* (Керста 128).

Федаско — Ужгород. Пор. 1787: *Fedas* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федас* чи *Федась*, що з *Феодосій*, *Федір* (Осташ-3 33, Керста 129), + -ко.

Федачик †. 1618: кр. *Fedasczik* (!) *Andrej* — Кореївці на півд. Лемк (Mars 60). ◀ Від антр. **Федак** + суф. -ик.

Федачка — Пр. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федачко**.

Федачко — Вел.Березний. Пор. 1787: кр. *Fedaczkow* — Грабів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Федак** + суф. -ко.

Федащук — Рх, Хс. Пор. 1787: *Fedasz Ivan*, *Danko* — Яблунів, Черхава на Бойк, Явірник на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Федаш* (Керста 129) + -чук або від антр. **Федаско** + -юк.

Феделеш — Мк, Уж, Св, Пр. 1581: кенез *Fedeles* — Крите (LchVcg 247). ◀ Безумовно, іменування давно “підігнане” під угор. прикм. *fedeles* — “покритий кришкою” і вже наприкінці XVI ст. стало основою для ойк. *Феделешівці* (тепер с. Крите на Мк — ДэжеОч 250). Однак первинною мотивацією антр. навряд чи могла

бути така неприродна ознака при називанні людини, хоча ойк. *Феделешівці* біля м. Сучава згадується 1491 р. (ССУМ II 498). Більш правдоподібно, що основою для цього п-ща стало кал. ім’я лат. пох. *Fidelis*, що в перекладі укр. — “шанований, вірний, щирий” (Šimundić 114). Пор. оравське п-ко *Fedel* (Golčb 76).

Феделешівський †. 1688 р.: дяк *Феделешовський* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Від місц. укр. ойк. *Феделешовці* (суч. *Крите*) + -ський або від п-ща **Феделеш** + -овський.

Феделешак — Гайдош, Ужгород. ◀ Від андр. *Феделешка* — “дружина **Феделеша**” або п-ка *Феделешко* + -як.

Федик — Лінці. 1787: кр. *Fedyk* — Гуманець, Корчин, Лопушанка та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Федикъ*, що співвідноситься з *Федір*, *Федь*, *Федьо* (Керста 129).

Федикович — Св, Ір. 1720: кр. *Pe. Foedikovics* — Березники (Bélay 127). ◀ Від антр. **Федик** або п-ща *Федейко*, яке 1787 р. називається в лемк. с. Суровиця (ЙМ), + -ович.

Федин, -на — Мж. 1787: *Fedyn* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федина* (оф. *Федір* — Керста 129) або від жін. імені *Федя* (оф. *Федора*) + -ин. Жін. ім’я *Федя* на Зак має давню традицію. Пор. 1785: *со женою своєю Федею...* — Абранка (Сах 76). Пор. ще 1787: *Fedynczak* — Хащів, *Fedenczuk* — Плав’є на Бойк (ЙМ).

Федина — Дулово, Угля, Міжгір’я. 1639: кр. *Fedina Janos, Mikula* — Синевир (Bélay 200); 1648: кр. *Fodina* (!) *Kosztovicz* — Міжгір’я (Bélay 178); 1720: кріпаки *Andr.*, *Lad. Foedina* — Стеблівка (Bélay 192); 1787: кр. *Fedyna* — Волосянка, Стрільбичі на Бойк, Поляна Мала і Поляна Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федина*, співвідносного з оф. іменем *Федір* (Керста 129, Осташ-3 77). Пор. ще слц. чол. ім’я *Fedino* — “т. с.” (Majtán-Považaj 214). П-ще фіксується на Зак з XVII ст. Пор. 1671: кр. *Fedina* — Раковець (Szabó 458). Тоді й чол. ім’я *Федина* на Зак не було рідкістю. Пор. 1649: кр. *Fodina Kosztavicz* — Міжгір’я (Bélay 178), *Kuczkowicz Fedina* — Н.Ворота (Maksay 538). Ім’я *Федина* дало низку дериватів: *Фединка*, *Фединчи* та ін.

Фединець, -нця — Уж, Хс, Тч, Вл, Мж, Рх. Пор. 1715: п-ще *Fedenich*, а 1720 — *Fedinicz* — Раковець (Szabó 458); 1720: кр. *Feodinics* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Fedinecz* — Рокосово (Szabó 454); 1775: кр. *Fedinecz* — Широке (Szabó 348); 1787: *Fedyniec* — Тухолька, В.Рожанка, Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від

чол. імені *Феда* або жін. імені *Федя* (див. **Федін**) + *-инець*.

Фединич †. 1715: кр. *Sim. Fedinicz* — Терново (Bélay 166). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Федіна**.

Фединішинець [*Фединішиниць*], *-иця* — Мж, Св. 1715: кр. *Lad. Fedinisinecz* — Студений (Bélay 145); пор. 1787: кр. *Fedynyszyn* — Корчин, Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Фединіха* — “дружина **Федіни**” + *-инець*. Пор. 1715: вдова *Fedonicha* (!) — Келечин (Bélay 162).

Фединка †. 1730: ... за *Ивана Фединку* — Студений (Яворск 211). ◀ Від антр. **Федіна** + суф. *-ка*.

Фединчин †. 1730: *Панько Фединчинь* — Студений (Яворск 211). ◀ Від антр. **Фединка** + суф. *-ин*.

Федіпський — Доманинці. ◀ Від антр. **Федіна** + *-ський*.

Федич — Вб, Уж. 1618: кр. *Fedicz Hricz* — Фрічка на Маковиці (Mags 97) ◀ Від жін. імені *Федя*, тобто *Федора*, яке називається на Мк 1782 р. (Метрика), + *-ич*. Пор. 1785: *Левко со женою своєю Федею* — Абранка (Сах 76), а також 1787: п-ща *Fedeczko, Fedyczo* — Комарники та *Fedeczak* — Біличі на Бойк (ЙМ).

Федичканич — Кострини. 1787: п-ще *Fedeczkanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Федичканиа* — “дружина **Федички**” + *-ич*.

Федиш †. 1704: кріпаки *Fedes Ferencz, Jurko, Olexa*... — Феделешівці (тепер *Криве*) (HodGens 12). ◀ Укр. гіпок. ім'я *Федіш*, що від повного оф. імені *Федір*.

Федишканинець [*Федишканиниць*], *-иця* — Рипинний. ◀ Від андр. *Федишканиа* — “дружина **Федішка** або **Федішка**” + *-ич*. Пор. деривати, пов'язані з цим п-щем. 1787: кр. *Fedyszczak* — Страшевичі, *Fedyszczyn* — Тур'є на Бойк (ЙМ).

Федірка [*Федурка*] — Заріччя, Завидово, Яблунів. У с. Завидово пишуть: **Федорко**. Пор. 1787: *Fedyrka* — Лінина, *Feduwka* (!) — Побук на Бойк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федірко**.

Федірко [*Федурко*] — Сільце. 1787: *Fedirko* — Перемішське, а 1819 — *Fedirko* — Синьовидне на Бойк (ЙМ, ФМ); 1572–1575: кр. *Andr. Fedorko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Федір* із суф. *-ко*.

Федірцян — Рх. Пор. 1654: кр. *Fedorican* (!) *Japocs* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від здр.-пестл. імені *Федірцьо* (зі ствердінням */ц/*, характерним для Рх), + суф. *-ан*.

Федірцьович †. 1567: *Federczyowicz Mihalko* — Жденьово (UetC 53-12). ◀ Від імені *Федірцьо* + суф. *-ович*.

Федірцянин †. 1743: п-ще *Federcsanin* (!) — Гребля (Szabó 320). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від місц. андр. *Федірцян* — “дружина **Федірця**”.

Федірчанич [*Фидурчанич*] — Лоза. 1743: кр. *Federcsanin* (!), 1775 — *Fedurcsánics* — Гребля (Bélay 127). ◀ Від андр. *Федірчаниа* — “дружина **Федірча**” + *-ич*. Отже, засновником роду був чоловік на ім'я *Федірчо*, як *Іванчо*, *Толчо*...

Федір'як [*Федур'як*] — Загаття. ◀ Гіперкоректне п-ще (зі збереженням звука */й/* навіть у відкритому складі), утворене за допомогою суф. *-як* від місц. вар. імені *Федур* (оф. *Федір*).

Федович †. 1773: кр. *Fedovics Laczko* — Минай (ПеПред 322). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від усіч. вар. чол. імені *Федір*.

Федор — Уж. 1515: вл. *Ge. Fedor* — Берсана (Bélay 123); 1572: кр. *Fedor Zawa* — Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Jo. Fedor* — Ганичі (Bélay 141); 1787: *Fedor* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Федор*, яке застигло в такому книжному звучанні в неукраїнському середовищі (укр. оф. *Федір*).

Федора — Ужгород. 1667: п-ща *Fedora, Fedorin* — Раковець (Szabó 428); 1819: кр. *Fedora* — Перегінське на Бойк (ФМ). ◀ Від імені *Федір* у формі род. відм.

Федорак †. 1772: кр. *Mihal Fedorak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ Від імені *Федір* + *-ак*.

Федоран — Руська Мокра. 1715: кр. *To. Fedoran* — Добрянське (Bélay 177); 1787: *Fedoranow*, а 1819 — *Fedoran* — Спас, Луги, Риків на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. **Федор** або **Федора**.

Федоранич — Вн. ◀ Від андр. *Федораниа* — “дружина **Федора**” + *-ич*.

Федорець [*Федоріц*, род. **Федірця**] — В.Розтока і Н.Розтока, Міжгір'я. 1715: кр. *St. Fedorecz* — Драгово (Bélay 169); 1819: *Fedorec* — Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Федорець* (оф. *Федір*).

Федорик — Тч, Хс, Мж, Ір. 1672: кр. *Fodorik* (!) *Ilko* — Ясіння (Bélay 166); 1704: кр. *Fedorik Ivan* — Буковець (HodGens 4); 1787: *Fedorik* — Вишоватка, Лоп'янка на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Федорик*, співвідносного з *Федір*.

Федорин †. 1667: п-ще *Fedorin* — Раковець (Szabó 458); XVII ст.: *раб божий Федорин крайник* — Забродь (ПаПо-2 28). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Федора**.

Федоріна — Уж. 1715: кр. *Jo. Fedorina* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від здр.-знев. імені *Федоріна* (оф. *Федір*), як і **Петріна**, **Юріна** та деякі ін.

Федорич †. 1640: кр. *Fodoricz* (!) *Jaczko alias Jakob Ferencz* — Раковець (Szabó 458); 1715: *Fe-*

dorics Fetyko — Рахів (Bélay 182). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. Федора.

Федорічка — Приборжавське, Довге. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федорічко.

Федорічко — Імстичово, Дубрівка на Ір. 1819: кр. *Fedoryczkow* — Гребенів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Федорик або Федорич + -ко. Пор. 1787: *Fedorycz* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Fedoryga* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Федорішин — Тч. 1787: *Fedoryszyn* — Перегінське, Сливки на Бойк та Радошинці, Должича і Н.Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. Федоріха — “дружина Федора” + -ин. Пор. 1715: вдова *Fedoricha* (!) — Крайниково (Bélay 174).

Федорішинець [Федорішиниць], -иця. 1729: *Иоан Федоришинець церковникъ* — Ком’яти (Стрипський-1 62); 1787: кр. *Fedoryszyniec* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. Федоріха — “дружина Федора” + -инець.

Федорішка — Довге. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федорішко.

Федорішко — Уж. ◀ Від незасвідченого антр. Федориш, підігнутого під угор. чи слц. вимову, + -ко, але твірні основа цього деривата закладена у п-щі *Fedoryszczak* 1819 р. з бойк. с. Орів (ФМ).

Федорка — Хс, Ір, Уж, Пр. ◀ Від давньоукр. чол. імені Федорка (оф. Федір), представленого в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 77, Керста 128).

Федорко — Ір, Хс. 1572: кр. *Andr. Fedorko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. чол. імені Федорко (оф. Федір).

Федорнак — Вб, Вн. ◀ Від антр. Федора або Федор (≠ Федір) + суф. -ак з невмотивованим інтерфіксом -н, як в утвореннях *Васильняк*, *Завидняк*, етн. *руснак*.

Федорник †. 1704: кр. *Fedornik Stefan* — Буковинка (HodGens 6). ◀ Нерегулярне утворення з несподіваним суф. -ник від антр. Федор.

Федорняк — Кам’яниця, Чорнотисово. ◀ Того ж пох., що й п-ще Федорнак, лише з суф. -як.

Федорняг †. 1704: кр. *Federnat (!) Ihnat, Lázar* — Дунковиця (HodGens 6). ◀ Від тієї ж основи, що й Федорняк, але з суф. -яг.

Федорівич — Мукачів, Ужгород. 1751: парох *Василь Федорович* — Дубриничі (Гаджега-Уж 161); 1787: *Fedorowicz* — Кальне на Бойк. ◀ Від імені Федір + -ович.

Федоровчак — Волосянка, Ужгород. 1787: *Fedorowczak* — Яблунів, а 1819 — *Fedorowczyszyn* — Вишків на Бойк (ЙМ), ФМ). ◀ Від розм. чол. імені Федорівка або патр. Федорівець + -як.

Федоронько — Липча. ◀ Здр. вар. імені Федір із пестл. суф. -онько.

Федоруц — Луг на Рх. 1676: кр. *St. Fedorucz, Gr. Fedorucz* — Миково (Bélay 214). ◀ Від укр. імені Федір + рум. демін. суф. -уц.

Федорцій — Уж, Мк, Ір. ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. демін. імені Федорцьо, тобто “Федірчик”. Пор. давньоукр. чол. ім’я Федорцьо (< Федоръ - Керста 128).

Федорцінич [Фидурцінич] — Виноградів. ◀ Від андр. Фидурціня — “дружина Фидурця” + -ич. Пор. 1787: кр. *Fedorciow* на Бойк (ЙМ).

Федорчак — Вел.Копаня. 1787: *Fedorko* — Климківка, Угрин, Ріпки, Тилич та ін. на Лемк, Гниле, Торгановичі, Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Федорко або Федорцьо + -як.

Федорчанич — Ір. 1775: кр. *Fedurczanics* — Гребля (Szabó 364). ◀ Від андр. Федорчания — “дружина Федорча” + -ич.

Федорчук — Лазівщина, Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. Федорко, Федорцьо або Федорчо + -юк.

Федорчак — Уж, [Федорчак] — Рх. 1787: *Fedorak* — Гниле і Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від Федір + -як.

Федорянич — Керецькі. ◀ Від андр. Федоряня — “дружина Федора” + -ич.

Федунь — Розтока на Мж, В.Грабівниця. Пор. 1819: *Feduniow* — Танява на Бойк (ФМ). ◀ Від укр. розм. імені Федунь (оф. Федір).

Федур, -дора — Мочола-Хутір, Свалява, Студений. Пор. 1213: *Chedur genere Ruthenim* — Бан у ком. Красна (RegVar 180). 1715: кр. *Vaszil Fedur* — Рипинний (Bélay 184); 1720: кр. *Jo. Foedur* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від місц. діал. укаючого вар. чол. імені Федір — Федур.

Федурканич †. 1715: кр. *Fedurkanicz Hrihur* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Утворення з суф. -ич від місц. андр. Федуркания — “дружина Федурка”.

Федурцьо — Тч, Хс. Пор. 1743: антр. *Fedurcsanin* (!) — Гребля (Szabó 320) ◀ Від місц. діал. вар. імені Федір — Федурцьо.

Федурця — Боронява, Ганичі. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федурцьо.

Федурчик — Буштино. ◀ Від антр. Федурко, Федурцьо або Федурчо + -ик.

Федушка — Жорнава. ◀ Від укр. здр.-пестл. імені Федуш(ко), тобто Федір, + -як. Пор. 1575: кр. *Roman Fadus* (!) — Ясиння (Bélay 166); 1819: *Fedusiak* — Завадівка на Бойк (ФМ).

Федчо †. 1685: *Федчова пила* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Укр. здр.-пестл. вар. імені Федьо з суф. -чо, тобто “малий Федір”.

Федьканинець, -иця — Мукачів. ◀ Від андр. Федькания — “дружина Федька, тобто Федора”, + суф. -инець.

Федько́ — Хс, Мж, Вн. 1648: *Fedak Fetyko* — Неліпино (Maksay 547); 1685: *Федкови тива за І золотий* — Кам'янське (ЛелПам 228). Тут же і *Бировь Федко*. 1787: *Fedko, Fedkow* — Орявчик та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. розм. вар. імені *Федько́* — оф. *Fédip*. Пор. 1648: наймит *Fedyko Kobulin* — Мала Бистра (Maksay 535).

Федько́вич — Мукачів. 1580: кр. *Jo. Fetkovich* — Рипинний (Bélay 184); 1699: вл. *Fetykovics Péter* — Сасівка (LehBer 703). ◀ Від **Федько́** + **-ович**.

Федьо́ — Уж, Вб, Пр, Ір, Вл. 1574: п-ще *Fedeo* — Боржавське (Szabó 416); 1666: п-ще *Fedő* — Підгірне (Szabó 445); 1772: присяжний *Joannes Fegyo* — Кам'янське (Удварі-2 301); 1787: *Fedio* — Скородне, Тиханя та ін. на Лемк, *Fediow* — Ільник, Хітар та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. розм. імені *Федьо* (оф. *Fédip*), яке справді було популярне (Karaš 130). Пор. запис 1720 р. *Fegya Vencsak* у с. Бедевля (Bélay 126).

Федю́к — Косівська Поляна. ◀ Від розм. імені *Федьо́* (оф. *Fédip*) + **-юк** або й безпосередньо з давньоукр. імені *Федю́к* (Керста 129).

Федя́ [Фі́дя] — Тч, Хс, Св. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федьо́**.

Федяк †. 1715: вдова *Fegyaka* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Федьо́** + **-ак**.

Федянин †. 1693: кр. *Ivan Fegyandin* — Драгово (Bélay 168). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від андр. *Федя́ня* — “дружина *Федя́*, тобто *Федора*”.

Фéср — Тч, Хс, Вн, Ір, Рх. 1219: *Feier im-petitor* — Борослов у ком. Сатмар (RegVar 226); 1458: *Feyer* — Виноградів (Szabó 420); 1515: шл. *Laz. Feyer*, а 1548 — *Sim. Feyer* — Угля (Bélay 140); 1600: кріпаки *Fr., Lad., Laur, Luc., Feier* — Буштино; 1713: присяжний *Paulus Fejer* — В.Яблунів (Ud-5 53); 1772: присяжний *Paulus Fejer* — Яблуново (Удварі-2 298). ◀ Від угор. діал. (трансільв.) прикм. *fejér* — “білий” (літ. *fehér* — “т. с.”).

Фéсш — Велятин, Перечин. 1514: кр. *Feyes* — Тросник (Szabó 470); 1600: кр. *Jo. Fejes* — Іза (Bélay 156). ◀ Від угор. п-ща *Fejes*, що з апел. *fejes* — “головатий”, “ватажок”, “упертий” (Kázmér 354).

Фéйка [Фі́йка] — Уж. 1699: *Feko Ferencz* — Свалява (Maksay 569); 1787: *Feyka* — Лупків, Куляшне на Лемк (ЙМ). Пор. 1691: гор. *Feja Marton* — Ужгород (HodAd 35). ◀ Від кал. імені на **-фей**, як *Досифей*. Пор. хорв. гіпок. ім'я *Feja*, що з *Feodor, Feodosije* (Šimundić 412).

Фейсак — див. **Фійса**.

Фекéта — Пр. 1222: *Fekethe* — *ioubagio castris* — ком. Новград (Nagy-1 429); 1684: кр. *Fekete Janos*,

Mihaly — Грушово (Bélay 167). ◀ Правдоподібно, угор. п-ще з прикм. *fekete* — “чорний”, адаптованого до укр. ім. на **-а**.

Фéкете (невідм.) — Ір, Бг, Мк, Хс, Тч. 1442: шл. *Staan dicti Fekete* — Солотвина (Bélay 201); 1450: кр. *Fekethe* — Веряця (Szabó 545); 1549: гор. *Fe. Fekethe (Negre)* — Хуст (Bélay 150); 1605, 1670: *Fekete Ilyko* — Нове Барово (Bélay 210). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 163). ◀ Неадаптований угор. прикм. *fekete* — “чорний” став п-щем українців.

Фекешга́зій [Фі́йкешга́зі] — Довге Поле. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від давнього ойк. *Fekesháza*, що у сх. Слч (по-слц. — *Fekišovce* — Majtán 121). Перша згадка п-ща *Fekesházi* походить із ком. Сатмар за 1518 р. (Див. ще Kázmér 354).

Фéлдеші́й [Фі́лдеші́й] — Клячаново. ◀ Від угор. ойк. *Földes*, що в ком. Саболч (Kázmér 375), + угор. формант **-і**.

Фéлдій [Фі́лді́й] — Мк. 1525: кр. *Feuldy* — Данилово (Bélay 189); 1574: *Feoldi* — Виноградів (Szabó 421). ◀ 1. Угор. п-ще *Földi*, що з апел. *földi* — “земляк”, “краянин” (Kázmér 376). Пор. ще 1525: кр. *Laur. Fewldy* — Данилово (Bélay 189). 2. Можливе й нім. пох. — від антропооснови *Feld* “земля” (Bahlow 136).

Фелепчак — Вел.Лазі. — Див. **Філіпчак**.

Фелеп'як †. 1751: *Ioan Феленяк* — Бегендятьська Пастіль (Гаджега-Уж 164). ◀ Діал. видозміна п-щевої назви *Філіп'як*, тобто *Філіп'як*.

Фельба́ба — Вл, Мк. ◀ З нім. апел. *Feldweibel* — “фельдфебель”; пор. слц. діал. *feldvébel* — “т. с.” (SSN 1 444).

Фельца́н [Фельца́н] — Ір, Мк, Вн. 1649: п-ще *Felczan* — Мідяниця (LehBer 422). Пор. 1271: чол. ім'я *Feliciano* — Береги (Györffy 531); 1284: *magistro Feliciano* — Ужгород (Nagy-1 30); 1509: *Felchen*, 1672 — *Fejczan*, а 1715 — *Phölcsén* — Гребля (Szabó 345, 346); 1743: п-ще *Felizan* — Тарна (Szabó 438). ◀ Імовірно, від лат. чол. імені *Felicianus*, що з *Felix*. Словаки дотепер уживають ім'я *Felican*. Пор. ще пол. п-ще *Felician* (Rymut 189).

Фемин 1751: *діакон Іоанн Фемин* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від жін. імені *Фéма*, що з *Ефимія*, + пос. суф. **-ин**.

Фéндик — Св. 1705: п-ще *Fendik* — Вел. Копаня (Szabó 549); 1819: *Fendyk* — Тисів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Fendak* — Орів на Бойк та *Fendas* — Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Босн. мусульм. чол. ім'я *Fendo*, що з тур. *efendi*, — “пан, власник” (Smailović 242). 2. Від нім. п-ща *Fend* — “хлопчик” (Bahlow 137) + укр. суф. **-ик**.

Фендя [Фильдя] — Ужгород. ◀ 1. Можливо, того ж пох., що й **Фендик**. 2. Від слц. назви дівчачої гри *fendia* (SSN I 444).

Феневич †. 1567: *Fenewicz Jurko* — Н.Ворота (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Феньо** або *Фень* + суф. **-евич**.

Фенсв — Баранинці. Пор. 1787: *Fenio* — Куляшне, Мокре, Терепча, *Фенуко* — Дарів, Грабишів на Лемк (ЙМ), *Fenij, Fenijow* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, з укр. чол. імені *Феньо* або *Фень*, співвідносного з іменами на зразок *Парфеній, Феноген, Федір* (Vinccsz 159, Осташ-3 78), яке з часом було підігнане під угор. апел. *fenyő* — “ялиця”. Угор. п-ще *Fenyő* згадується 1435 р. (Kázmér 360).

Фензь [Финдзь] — В.Ворота, Пилипець. ◀ 1. Очевидно, із застарілого здр.-пестл. чол. імені *Феньцьо*, тобто *Феньо*, *Фень*, яке співвідноситься з повним іменем *Федір* (Осташ-3 78, Rymut 183) та деякими ін. іменами на *Фе-* або на *Фен-*. 2. Від нім. *Fehns* — “шум” (Bahlow 135) або від нім. розм. імені *Fenz*, що з повного імені *Stephanus* (Gottschald 179, 474).

Феник †. 1696, 1720: кріпаки *Sim. Fennyik* та *Sim. Fennik* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Феньо** + суф. **-ик**.

Фенин, **-на** — Вел.Березний. Пор. 1787: *Fenin* — Небещани на Лемк, *Fennyn* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. заст. укр. жін. імені *Феня* [Фіня] або *Фена*, яке в Карпатах співвідноситься з іменами *Юхима* (Ж-Н 1027, ВІЛ 188), *Філомена* (Majtán-Považaj 215, SSJ VI 133) та деякими ін. У молдован, крім цього, воно співвідноситься з іменами *Февронія, Серафима* та деякими ін. (ДумбрМик 152, 155), а у болгар — з іменами *Аграфена* і *Русафена* (Ковачев 529). Пор. 1705: *Васил Довганич з женою своєю Феною* — Розтока на Вл (Саз 77). 2. Від лайливого слова (затабуваної угор. назви *вовка*) *фена* (давньоугор. *fene* — “вовк”) + **-ин**; пор. ще слц. діал. *fena* — “сука” (SSN I 444).

Фенинець [Фениниць], **-нця** — Св, Пр, Мк. 1691: кенез *Fennencs* (!) — Ганьковиця (LchBer 284); 1699: кріпаки *Fenyencz Ivan, Vaszil, Simko* — Ганьковиця (Maksay 580); 1773: староста *Joannes Fenencz* — Ганьковиця (Ud-5 54). ◀ Від вл. ос. імені *Феня* або *Фена* (див. **Фенин**, **Фенич**, **Феньо**) + **-инець**.

Фенич — Ир, Вн. 1720: кр. *Mich. Fenics* — Ясіння (Bélay 167); 1727: *другий Федора Фенішого д'юлок* — Сокирниця (UdAd 75); 1605: кр. *El. Fenics* — Колодне (Bélay 134); 1787: *Fennyucz* — Тернівка, Головецьке на Бойк. ◀ Від жін. імені *Феня*, співвідносного з повними іменами *Федо-*

ра, Февронія, Феона, Парфенія та ще деякими ін. (Охрим 304, Суднік 107, Петровский 372), + **-ич**. У с. Дулово жінка *Fenna* називається 1696 р. (Bélay 138), у с. Крайниково вдова *Fenna Gadjova* — 1715 р. (Bélay 174), а в с. Княгинин — 1753 р. (ПаПо-2 26).

Фенцик — Уж, Пр, Вб, Св, Вн. 1716: кр. *Fenzik* (!) — Матієво (Szabó 414); 1820: *Fcsik* — Луг на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імен *Фенцьо* або *Фенець*, які співвідносяться з повними іменами *Парфеній, Сосфен, Федір, Демосфен* (Осташ-3 77, Сл.вл.імен 199, Vinccsz 159), + **-ик**.

Фенців †. 1743: п-ще *Fenczű* — Рокосово (Szabó 455). ◀ Пос. прикм. від антр. *Феньцьо* (див. **Фенцик**).

Фенько †. 1695: кр. *Фенько Ивань* — Давидово у сх. Слч (ПаПо-1 176). ◀ Від антр. **Феньо** + суф. **-ко**.

Феньо — Уж, Мк. 1787: *Fenio* — Куляшне, Мокре, Терепча, *Fejko* — Дарів, Прибишів на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені, що починається на *Фе-* (напр. *Федір, Феноген*) або закінчується на *-фен*, як *Парфен* (див. **Фенцик**). Пор. пол. п-ща *Fenio, Fieniuk* (Rymut 189).

Феньчак — Мк, Мж. Пор. 1787: *Fenczak* — Торгановичі, Созань на Бойк (ЙМ); 1695: кр. *Фенько Иван* — Давидово (ПаПо-1 176). ◀ 1. Від чол. імені *Фенько* або *Фенцьо* чи *Фенець* (див. **Фенцик**) + суф. **-як**. 2. Від жін. імені *Феньки* чи *Фенця*, що з *Федора, Феонія* або якогось ін. імені на *Фе-*, + **-як**. 3. Від слц. діал. ос. назви *fenka* — “заплакана дівчина”, *fenkat'* — “рюмсати” (SSNI 444).

Фера — Тч, Хс, Уж. 1681; вл. *Fer Mihaly* — Дюла (Bélay 143); 1720: кр. *Sigism. Fiera* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Від чол. власного ос. імені *Фера*, яке в мовах Карп. регіону співвідносилося з повними іменами *Феранонт* (Rymut 189), *Фердінанд* (Hajdú 64), *Ferenc* (Ladó 157), *František* (SSJ VI 134), *Оліфер* та деякими ін.

Фердінанд — Лисичово, Білки, Доманинці. ◀ Від заст. чол. імені нім. пох. *Ferdinand*, що в перекладі укр. — “відважний охоронець миру” (Bahlow 138, Ladó 157, Hajdú 41, Knappová 95, Šimundić 113 та ін.).

Ференц — Рх, Тч, Св, Вл, Ир, Хс. 1548: кр. *Gr. Ferencz* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1522: гор. *Ant. Ferencz* — Хуст (Bélay 150); 1600: кр. *Mich. Ferencz* — Дулово (Bélay 139); *Ferenc* — Висова, Явірник та ін. на Лемк і Бабина, Урич на Бойк (ЙМ). Серед угорців п-ще *Ferenc* фіксується з середини XV ст. (Kázmér 360). ◀ 1. Від угор. чол. кал. імені *Ferenc*, відомого й закарп. українцям, що постало з лат. *Franciscus* через посередництво нім. *Franz* або з італ. *Francesco*

(Ladó 157, Knaprová 97). 2. Від старопол. апел. *ferenc* — “бідняк”, “голяк” (Reczek 95).

Ференцик — Уж, Хс. 1699: *Ferenczik Roman* — Чинадьово (Maksay 564). ◀ Від антр. **Ференц** + суф. -ик.

Ференцій — Вн, Пр, Уж, Св. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -і від антр. **Ференц**.

Ференчик — Грабівниця, Мукачів. 1783: присяжний *Demetrius Ferencsik* — Чинадьово (Удварі-2 304). ◀ Від антр. *Ференц* + -ик. Чергування щ/ч пояснюється, як і у апел. *хлопець* — *хлопчик*.

Ференчук — Терново, Криве. Пор. 1787: *Ferenczak* — Котів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ференц** + -юк.

Феріма — Тч. 1787: *Feryma* — с. Сторожі Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Рум п-ще *Fârîmă*, що від апел. *fârîmă* — “крихта”, “шматочок” (Const 271, Jordan 196).

Ферко — Мк, Ір, Вб. 1567: кр. *Ferko* — Сасово (Szabó 480); 1618: кр. *Dmitr Ferko* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: *Ferko* — Княжолука, Присліп, а 1819 р. — Біньова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Ferko*, *Fer*, що з *Олифер*, *Слевферій* чи *Алферій* (Керста 111). 2. У новіші часи основою для творення таких іменувань на Зак могло стати й місц. ім'я *Ферко*. (Чопей 415), хорв. чи слц. *Ferko* (Šimundić 412, SSJ VI 134), що з угор. *Feri*, *Ferenc*, *Ferkó*, *Ferdinand* (Kázmér 362).

Феркулич — Худльово. ◀ Від місц. андр. *Феркуля* — “дружина **Ферка**” + -ич.

Ферлюк — Луги. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -юк. Твірна основа п-ща нагадує бойк. п-ще *Fereletycz* 1787 р. із сіл Росохач та Висоцьке (ЙМ), але більш імовірно, що твірною основою п-ща було нім. п-ще *Ferl*, *Fehrle* (Bahlow 138, 135).

Фертінський — Вишково. Пор. 1755: п-ще *Fercza* (*Ferczák*) — Заріччя (Szabó 276). ◀ П-ще слов., але твірна основа незрозуміла. Імовірно, якийсь ойк. (див. Kázmér 362).

Ферцик — Нова Стужиця. ◀ Від імені *Ферцьо*, що з *Олифер* або угор. розм. *Feri* (укр. *Fedir*, *Ферцьо*), + -ик. Пор. 1787: п-ща *Fercio*. *Ferciak* — Явірки на Лемк (ЙМ).

Ферцьо †. 1755: п-ще *Fercza* (*Ferczák*) — Заріччя (Szabó 276). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Feri*, що функціонально співвідноситься з угор. іменем *Ferenc*, а відповідає укр. оф. імені *Fedir*.

Фестоврій [Фестоврі] — Теково. ◀ 1. Можливо, від пол. п-ща *Ferstor*, що з нім. *Forszter* — “старший лісничий” (Rymut 200). 2. Більш імовірно, від канон. імені гр. пох. *Феостирикт*,

апел. зн. якого — “підтримуваний Богом” (Справочник 467).

Фетенич †. 1575: батраки *Luc.*, *St. Fetenych* — Вел.Бичків (Bélay 173); 1605: кріпаки *Fetenics Ivan*, *Luka* — Луг (Bélay 173); 1672: кр. *Fetenics Ivan* — Ясіння (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Фетіна*, яке с демін. від болг. імені *Фета* (Илчев 509), або від хорв. імені *Fita*, що з *Teofita* (Šimundić 408).

Фетчик †. 1751: парох *Ioan Fetчик* — Турички (Гаджега-Уж 160). ◀ Від антр. **Фетько** + суф. -ик.

Фетько — Хс, Тч, Ір, Вн, Пр, Мж, Вб. 1572: кр. *Mich. Fetyko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1610: кенез *Fettyko Zetega* — Буковинка біля с. Ждєньово (LchAd III 61); 1682: *Fetyko Ivan* — Сіль (UetC 88-59); 1720: кр. *Lad. Fettyka* — Керецькі (Bélay 163); 1751: *Катарина Фетькова Опоковска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Фонет. запис місц. укр. імені *Федько* (Karaś 130). Пор. 1610: кенез *Fettyko Zetegha* — Буковинка (LchAd III 61).

Фетькович †. 1580: кр. *Jo. Fetkovich* — Рипинний (Béla 184); 1699: вл. *Fetykovics Péter* — Сасівка (LchBer 708). ◀ Від антр. **Фетько** + суф. -ович.

Фехтел — Станово. ◀ Нім. п-ще з топоапел. *Fechtcl* — “мочар” (Bahlow 134).

Фецак †. 1803: гр.-католич. свящ. *Joannes Fetzak* — Марія-Повч (Ud-2 386). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Фецьо** або *Фець*.

Фецин †. 1648: кр. *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169). ◀ Від жін. імені *Феця*, тобто *Федора*, + суф. -ин.

Фецьо — Синевир. 1701: кр. *Lad. Fecsűw* — Сімир (UetC 115-27). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федцьо*, *Фецьо* або *Фець*, що відповідає оф. *Fedir* (Керста 137, Karaś 228, Bélay 200). 1787 р. на Лемк засвідчено 18 п-щ, утворених на основі цього популярного на той час імені: *Fesak*, *Fecenko*, *Fececzko*, *Fecyk*, *Fecyna*, *Fecyc*, *Feciszyn*, *Feciw*, *Feciow*, *Fecinko*, *Fecsko*, *Fecula*, *Feculanczyn*, *Feciura*, *Feciuch*, *Feciak*, *Fecjo* (Красовський 154-155, Кої 188), структура яких переконливо доводить, що твірною основою їх могло бути лише чол. ім'я *Федь*, *Фець* або *Фецьо*. Пор. 1605: *Bele Feth* — Розавля (Bélay 187). Ці п-ща є і поза Лемк, причому були й давніше. Пор. 1648: *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169). Багато їх на Бойк (ЙМ), зокрема такі, як *Фецяк*, *Фецько*. Однак було й жін. ім'я *Феця*. Пор. 1648: *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169).

Фечик — Уж. Пор. 1682: *Fetsiku* (!) *Fettyko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ 1. Імовірно, фонет. запис імені *Федчик*, що з *Федько* або з *Федець* чи

Федцьó, зрештою — з імені *Федір*. 2. Від нім. п-ща *Fetcsch*, апел. зн. якого — “комиш” (Bahlow 138).

Фéчка — Довге, Вел. Лучки. 1743: п-ще *Fecske* (!) — Гребля (Szabó 346); 1787: *Feczko* — Кам'яна на Лемк (ЙМ); 1787: *Feczko Jacko*, а 1819 — *Feczko* — Гниле на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Можливо, угор. назва птаха *fecske* — “ластівка”. 2. Фонет. запис лемк. імені *Фецькó*, шенеляве/ць/ якого закарпатці прирівнюють до м'якого/чь/. Отже, ім'я *Фéцько* тут стало *Фéчко*, а далі — дія аналогії. Запис чол. імені *Фечко* засвідчено 1772 р. в с. Липник, що в ком. Спіш: *Fecsko Mamrila* (Ud-4 139).

Фéшко — Уж. Пор. 1787: *Feszko* — Лосе на Лемк, *Feszko Fediow* — Гниле на Бойк. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фесько* або *Chwesz*, що з *Федір* (Керста 129, 137) у його лемк. чи східносл. вимові, де пом'якшене /сь/ сприймається як /шь/.

Фещу́к — Ясіня. Пор. 1787: *Feszko, Feszczyszyn* — Босько, Улюч на Лемк (ЙМ), а 1819: *Feszczak* — Созань на Бойк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Фесько* чи жін. імені *Фéська* (≠ *Федір* і *Федóра*) + суф. -як, а можливо, й безпосередньо від імені *Фешкó*.

Фівдiй [*Фiвдi*] — див. **Фелдiй**.

Фидiрка [*Фидyрка*] — див. **Федiрка**.

Фийка — Уж. ◀ Можливо, від імен *Дорофiй, Тимофiй...* + -ко з подальшою заміною форманта -ко на -ка.

Фийкешга́зiй [*Фийкешга́зи*], -iя — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фекешга́зiй**.

Фийнш — Довге Поле. 1600: гор. *Mati Felies* (!) — Вишково (Bélay 215). ◀ Угор. п-ще від прикм. *fényes* — “блискучий”.

Фийса — Пр, Уж, Рх. 1773: кр. *Fycza* — Ботар (ПеПред 313). П-ще поширене також серед бачв. руснаків (ЧуРусн 109). ◀ Нині сприймається як явний мадяризм, тобто від місц. укр. діал. *фiйса* — “сокира”, що з угор. *fejse* — “т. с.”. Можливо, первинна мотивація п-ща ховається в давньоукр. імені *Фесцьó*, *Фесь*, *Фес*, отже, *Федір* (Керста 129, 137). Див. ще **Фийсáк**.

Фийсáк — Розтоцька Пастіль. 1787 і 1819: *Feysak* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Фийса** + -áк. Написання п-ща у XVIII ст. через літеру /e/, а ще більшою мірою ареал його побутування в ту пору (Прикарпаття), схиляє до думки, що в основі п-ща не угор. *fejse* — “сокира”, а укр. ім'я *Фесь*, тобто *Федір*.

Финдзь — див. **Фензь**.

Фiркiй [*Фiрки*] — Олешник, Н. Ремети і В. Ремети. ◀ Імовірно, угор. утворення з

формантом -i від якогось заст. укр. імені, як *Алферiй, Оверкiй, Олефiрко* (Керста 11), або угор. розм. *Ferkó* (< *Ferenc*).

Фирца́к [*Фырца́к*] — Ір. Пор. 1448: мікротоп. *Фьрцина пас'ька* — Сучава (ССУМ II 504). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Фирцьо*, що з *Олефiрцьо* або з якогось імені гр. пох., як *Порфир, Никифор*, чи угор. *Feri*, + -ак. Пор. ще 1787: *Ferciak* — Явірки на Лемк (ЙМ). 2. Від рум. *fîră* — “непосида” (Const 275) + -ак.

Фи́ца [*Фьи́ци*] — Синевир. 1475: *Ficza Demeter* — Білки (LchBer 156); 1487: кр. *Ge. Fycza* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Від рум. *fățoș* — “гарний”. М. Казмир зближує угор. п-ще *Fice* з угор. апел. *fice* — “кривий” (Kázmér 363).

Фищу́к — див. **Фещу́к**.

Фiвгар [*Фiвгáрь*], -ря — В. Ворота. ◀ П-ще нез'ясованого пох. Можливо, з гр. канон. імені *Фiлагри́й* (< *pholagros* — “люблячий”).

Фiглер — Кінчеш. 1772: кр. *Petro Figlyar* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163). ◀ П-ще *Fi(e)gler* утворене від апел. *fiegel* — “жарт”, наявного у поляків (Rymut 192). П-ще *Фигель* є у лемків (Красовский 155). У Німеччині є також п-ще *Fiedler* (Bahlow 139). Пор. ще 1671: *при Петрѣ Фидляри* — Бобовище (ПаПо-3 36).

Фiзер [*Фiзирь*] — Св, Пр, Мк, Уж, Вб, Ір, Хс, Вл. 1264: фортеці *Bereg et Fizer castris* — Береги (Györffy 535); 1567: *Füzer Iwko* — Стройно (UctC 53-12); 1607: гор. *Füserj Andras* — Ужгород (UctC 104-8); 1645: кенез *Füzér Demeter* — Свалява (LchBer 180); 1690: свящ. *Füzér Peter* із родини кенезів — Стройно (LchBer 746); 1704: кр. *Füzér Fedor* — Косино (HodGens 6); 1773: присяжний *Joannes Fúzer* — Лопушанка (Ud-5 53); 1778: присяжні *Nicolaus Fúzer, Basilius Vúzer* — Стройно (Ud-2 305). ◀ 1. Можливо, пов'язане з нім. ос. назвою *Fiess*, а через неї — з апел. *Fieß* — “підступний ворог” (Rymut 196). 2. Безсуфіксне угор. утворення *Fyzer* від назви середньовічної (XIII ст.) фортеці і маєтку *Füzér*, розташованого на території ком. Абауй (Kázmér 384). 3. Нім. п-ще *Fiezer* і *Füser* — це ім'я, що відповідає кал. імені *Vincentius* (Gottschald 184).

Фiкслер — Довге. ◀ Нім. п-ще *Fixler* виводять від давньої герм. іменної основи *Friducho* (Gottschald 191).

Фiла́к — Хуст, Королево. 1772: кр. *Adam Filak* — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186); 1787: *Filak* — Ждиня, Воловець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Фил*, що з *Філімон, Філарет, Філіп, Теофілакт* (Керста 129, 137, ВІЛ 261,

Мажтán-Роваžай 215), + -ак. П-ще, як і ім'я *Filak*, є також у Хорватії (Leksik 167, Šimundić 413).

Філевич †. 1697: п-ще *Filevicz* — Тарна в ком. Угоча (Szabó 395). ◀ Від антр. *Філ* або **Фільо** + -евич.

Філей [Філії] — Вн, Тч, Вб. 1689: кр. *File Dumitru* — Діснопоток (Bélay 136); 1787: *Filleu* — Плав'є, а *Fylycz* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від розм. імен *Філа* чи *Філя*, які співвідносяться з тими ж іменами, що й *Філ* (див. **Філак**), + -ей.

Філеп — Білки, Підвиноградів. 1605: кр. *Matthe Philer* — Ганичі (Bélay 141); 1715: кр. *Filep Mattyas* — Нанково (Bélay 154); 1729: *Андрей Фюлен* — Ком'яти (Стрипский-1 58); 1787: п-ще *Filep* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Наближене до угор. правописного вар. імені *Filip*, співвідносного з укр. іменем *Пиліп*.

Філеш [Ф'улеш] — Мж, Ір. 1571: кр. *Makzym Füles (Files)* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1604: вл. *Jac., Nic. Files* — Десешті (Bélay 134); 1671: кр. *Füles* — Раковець (Szabó 458); 1699: *Files Márton* — Кольчино (Maksay 561). ◀ 1. Угор. п-ще *Füles*, імовірно, від угор. апел. *füles* — “вухань” (Kázmér 381). 2. Менш імовірно, від чол. імені *Філь* (< *Теофіл*, *Філімон*, *Панфілії*).

Філіп — Хс, Тч, Вн, Рх, Ір. — Див. **Філіп**.

Філімон — Богдан. 1696: кр. *Filimon Bílas*, де *Філімон* є іменем — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від кал. імені *Філімон*. Пор. 1689: кр. *Filemon Kira* — Бардфалва (Bélay 125); 1696: кр. *Filimon Bilas* — В.Руна (Bélay 186).

Філімонець †. 1605: кр. *Filimonecz Jakab* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від антр. **Філімон** + суф. -ець.

Філіп — Хс, Тч, Вн, Рх. 1605: кр. *St. Philer* — Терново (Bélay 166). ◀ Наближений до угор., слц. та пол. вимови вар. кал. імені *Filip* — укр. *Пиліп*.

Філіпканич †. 1705: свідок *Kosty Filipkanics* — Добрянське (HodOkm 439). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Філіпкánя* — “дружина *Філіпка*”.

Філіпкович †. 1570: *Laur. Filipkowych* — Мартинка (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Філіпкó*.

Філіпович †. 1652: архідиякон стропковський *Алексѣй Филипович* (Гаджега-3 30); 1710: свящ. *Polycarpus Filipovicz* — Мукачів (HodOkm 534). ◀ Від антр. **Філіп** + -ович.

Філіпчик — Зняцьово. Пор. 1787: *Filipczak* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Філіп** + -чик або від імені *Філіпко* чи *Філіпéць* + -ик.

Філіпчин †. 1720: кр. *Filipcsiny (!) Fedur* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від жін. іменування *Філіпка* — “дружина або дочка **Філіпа**” + пос. суф. -ин.

Філлер †. 1555: кенез *Fillér László, Ladislaus Filler* — Бобовище (LchAd 159); 1715: кр. *Filler Hrinuo* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від назви угор. грошової монети *fillér*.

Філо †. 1773: присяжний *Theodorus Filo* — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ Усич. вар. імен *Філіп*, *Філімон* або *Теофіл*.

Фільо — Св, Мк. 1371: *Phile de Korchua* — Карчава (Nagy-1 376); 1690: пан *Petrus Filo* — (Лучкай 16. — С.49); 1371: *Clemens filius File de Korchwa* — Карчава (Nagy I 373); 1787: *Filo* — Чарна, а п-ще *Fil, Fill* — у 13 селах на Лемк (ЙМ, Красовський 155). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фільо*, яке в ті часи співвідносилося з десятком імен гр. пох., що починалися на *Філ-* або закінчувалися на -*філ*: *Філарет*, *Філімон*, *Філіціан*, *Філіп*, *Панфіл*, *Теофіл*... (Див. ще *Мажтán-Роваžай* 215).

Фільтюх — Богдан, Розтока. ◀ Утворення однозначно укр., але семантика твірної основи не зовсім чітка. Очевидно, це якесь гр. ім'я, що починається на *Філ-* або закінчується на -*філ*.

Фільцяп — Собатин. — Див. **Фельцап**.

Фінгар †. 1773: присяжний *Joannes Fingar* — Драгушовиця на Вл (Ud-5 54). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, від давньоверхньонім. апел. *Fingar* — суч. *Finger* у зн. “палець на руці”.

Фінцик †. 1716: п-ще *Finczik* — Матієво (Szabó 411). ◀ Від якогось імені, що починається на *Фі-* або закінчується на -*фін*, + -ик.

Фірге (невідм.) — Дротинці. ◀ Від угор. п-ща *Fürge*, що з апел. *fürge* — “моторний, спритний” (Kázmér 383).

Фіреснік — Тересва. ◀ Укр. утворення з суф. -ник від угор. апел. *fűrész* — “пила”, “пилорама”. Імовірно, допрізвищеве зн. лексеми *фириснік* — “той, що працює з пилою”.

Фіріс — Іза. 1640: кр. *Firez* — Туртеребеш (Szabó 529); 1673: кр. *Fűrész Orban* — Іза (Bélay 168). ◀ Від угор. п-ща *Fűrjész*, що з апел. *fűrjész* — “птахолов”, або з угор. п-ще *Fűrész*, що з апел. *fűrész* — “пила”. Можливо також, що первинна мотивація п-ща була пов'язана з кал. іменем *Фірс*, яке в давньоукр. мові було досить популярне (Керста 130). На Гуц побутує п-ще *Firešćuk* (Vincenz 523).

Фіріщак [Фірищéк] — Рх. ◀ Від антр. **Фіріс** + -чак.

Фірка — Довге, Воловиця, Приборжавське. Пор. 1787: *Firko, Fyrko* — Турка, Бусовисько, *Firkulak* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від старопол. апел. *firka* — “дрібна монета” (Reczek 95). 2. Морфол. видозміна п-ща *Фірко* (див. вище),

яке постало з імені *Фірко* (≲ *Олефірко*, *Замфірко*, *Порфірко*... — Ковачев 535).

Фірстер [*Фістер*] -ера — Мал.Березний. ◀ Від нім. ос. назви *Fürst*, а та — з апел. *Fürst* “князь”. П-ще є і в Польщі (Rymut 195).

Фірцак — Вн. — Див. **Фирцак**.

Фіряк — Кобилецька Поляна. ◀ Імовірно, від якогось кал. імені, що закінчується на *-фір*, як *Олефір*, *Замфір*, *Порфір* (Грк 202), + *-як*.

Фістер — Лубня, Тересва. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фірстер**.

Фітас — Гукливий, Мідяниця, Скотарський. 1773: присяжний *Joannes Fitasz* — Гукливий (Ud-5 55). Пор. 1715: кр. *Fetyász Ferencz, Mikitya* — Нове Барово (Bélay 210). Пор. 1819: *Fitisz* — Рожанка на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від давньоукр. кал. імені гр. пох. *Неофітас* зі збереженням фінального *-ас* або з ін. гіпокоризмів, як хорв. *Fita, Fito* (Šimundić 413).

Фіца †. 1475: *Ficza Demeter* — Білки (LchBer 156); 1572–1575: кр. *Mich. Ficze* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1672–1696: кр. *Jo. Ficza* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від локального (генетично волоського) антр. *Фіца*, який у Марамороші в XVI–XVII ст. функціонував як оф. ім'я до *Філіп*, тобто Пилип (Bélay 118). 2. Від місц. дієсл. *фіцати* або *фіцати* — “хвицати”. 3. Від хорв. гіпок. імені *Fico*, співвідносного з такими повними іменами, як *Filaret, Filimon, Filip* (Šimundić 413).

Фіцай — Тч, Хс, Вн, Ір. 1449: кр. *Ficza Jaczko* — Сойми (Bélay 220); 1642: кр. *Ficsai* (!) *Lászlo* — Ганичі (Bélay 141); 1649: кр. *Ficza Jaczko* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *St. Ficzej* — Ганичі (Bélay 141); 1751: диякон *Стефан Фіцай* — Ганичі (Гаджега-М 182). ◀ 1. Укр. (історично волоське) патр. утворення з суф. *-ай* (як і *Данкай*, *Липай*, *Марушкай*) від антр. *Фіца* або від болг. *Фицо* (Илчев 511, Ковачев 535). 2. Рум п-ще *Fîțoi*, що з апел. *fița* — “дитя” (Iordan 202).

Фіцала — Баранинці. ◀ П-ще на початку ХХ ст. принесено з Галичини. 1. Від того ж імені *Фіца*, що і п-ще **Фіцай**, за допомогою рум. форманта *-ала*. 2. Рум. п-ще *Fîțilă* (Iordan 202). Пор. ще лемк. п-ще 1787 р. *Ficula* в с. Дальова (ЙМ).

Фіцканинець — Мукачів. ◀ Від місц. укр. андр. *Фіцкаля* — “дружина **Фіцка**” + *-инець*. Про п-ще **Фіцко** див. далі.

Фіцко — Мукачів. Пор. 1787: *Fesko* — Чистогорб, Залуж, Чертеж на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. дієсл. *фіцкати* “хвицати, брикати” (Он II 331). 2. Від угор. п-ща *Fickó*, апел. зн. якого — “молодий парубок” (Kázmér 364).

Фіця — Боронява. 1453: шл. *Mich. Fycze* — Десешті (Bélay 140). ◀ Від локального чол. імені *Фіца*, що упродовж XVI–XVII ст. у Марамороші виконувало функцію імені *Філіп* (див. **Фіцай**).

Фічора — Мж, Мк, Вн, Св. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ficsoren (Fecsoriny)* — Студений (Bélay 143). ◀ Від рум. апел. *fecior* — “хлопець”, “парубок”, “син”, “слуга”. Пор. ще закарп. діал. *фічур* — “хлопець-підліток”, “франт” (Уж).

Фічорин †. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ficsorin* — Студений (Bélay 143). ◀ Посес. прикм. від антр. **Фічора**.

Фічоря — Чумальово. ◀ Фонет. вар. п-ща **Фічора**.

Фічоряк — Подобовець, Сойми. ◀ Від **Фічора** + *-як*.

Фішер — Тур'я Бистра, Пузняківці. ◀ Нім. п-ще *Fiescher*, що з нім. ос. назви *Fiescher* — “рибалка”.

Фішерюк — Рх. ◀ Від антр. **Фішер** + *-юк*.

Фія — Уж. ◀ 1. Усіч. вар. котрогось із кал. імен зразка *Тимофій*. 2. Угор. п-ще *Fia*, що від апел. *fiu* — “хлопець”, “син” (Kázmér 363). Пор. 1449: гор. *deserta Michaelis Fyachka* — Михайлівці (Nagy-2 443), тобто “хлопчик, синок”; 1648: кр. *Fias Ferencz* — Чинадьово (Maksay 522).

Фіялка — Мукачів, Ужгород. ◀ Від місц. укр. назви квітки *фійалка*.

Фленько [*Фльнько*] — Уж, Мк, Пр. 1715: кр. *Jo. Flenka, Flenyuka* — Драгово (Bélay 168). ◀ Укр. утворення з формантом *-ко* від місц. дієсл. *фльнькати* — “схлипувати, ридати, рюмсати” (Ж-Н 1029, Гг 198). Отже, воно належить до тієї ж словотвірної моделі, що й *скачко*, *хвалько*, *чучко*.

Флійса — Данилово, Олександрівка. ◀ Фонет. вар. п-ща **Фліса**.

Флінтич [*Фльнтич*] — Ганичі, Вишково, Нересниця. ◀ Правдоподібно, від карп. апел. *флінта/флінта* — “мисливська рушниця” (Ж-Н 1029, Гр IV 378) + *-ич*. Підставою для появи п-ща могло стати метафор. зн. апел. — “неохайна, недбала дівка” (Гр IV 378) чи місц. дієсл. *флінтатися* — “вештатися” (Уж).

Фліса — Дулово. Пор. 1715: кр. *Alex Fliszt* — Драгово (Bélay 163), *Lad. Flisko* — Крачуново (Bélay 161). Пор. 1787: кр. *Flis* — Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також серед поляків (Rymut 197). ◀ Можливо, від пол. *flis* — “плотар, плотогон”, “моряк” (Roczek 96, Гр IV 378) у формі род. відм.

Флиско †. 1715: кр. *Lad. Flisko* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. **Фліса** + суф. *-ка* з подальшим переходом п-ща у парадигму на *-ко*.

Флі́нтер — Косівська Поляна. Пор. 1819: *Flyntyszyn* — Бориня на Бойк (ФМ). ◀ Від нім. *Flinter* — “озброєний рушницею” (Bahlow 145).

Фло́ря — Рх. 1665: кр. *Jo. Flora* — Петрово, 1772 — *Kosztá Flore* — Луг, 1773 — *Andre Flore* — Діснопоток (Bélay 179, 173, 195). ◀ Від давньоукр. імені *Флор* (Керста 130) або рум. чи хорв. імені *Flor* у формі род. відм. Місц. румуни розуміють апел. зн. лексеми *флора* як “квітка”, часто використовуючи її і як чол. ім’я, і як кличку для тварин рябої масті. Пор. болг. і рум. чол. ім’я *Флорьо* та жін. ім’я *Флора* (Ковачев 536).

Фля́шка — Хуст, Солотвина. 1618: кр. *Sztasek Fliaska* — Габолтів (Mars 94). Пор. 1787: *Flaszczyszyn* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *фляшка* — “пляшка”.

Фляшко́ — Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фляшка**.

Фогара́шій — Ір, Мк, Вн. 1751: земле-власник *Золтан Фогарашій* — Велятин (Desző 28). ◀ Угор. п-щеve утворення *Fogarasi* з формантом *-i* від рум. ойк. *Făgăraș* або традиційного місц. ойк. *Фогараш* (суч. оф. *Зубівка* на Мк).

Фо́горош — Вел.Копаня, Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Фогораші*, етимон якого сягає трансільванського ойк. *Фогараш*.

Фодо́р — Жнятино. 1264: *Fodor* — Брід (Györffy 536); 1450: кр. *Fodor* — Виноградів (Szabó 420); 1580: кр. *Bric. Fodor* — Олександрівка (Bélay 189); 1614: кр. *Sim. Fodor* — Дулово (Bélay 138); 1651: шл. *Balint Fodoran* — Серфалва (Bélay 197). ◀ 1. Мадяризований вар. кал. імені гр. пох. *Theodor, Fedor*. 2. Угор. п-щеve утворення від прикм. *fodor* — “кучерявий” (Kázmér 368).

Фодорик †. 1672: кр. *Fodorik Ilko* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Фодо́р** + **-ик**.

Фодоруц †. 1684: кр. *Fodorutz Ivan* — Росішка (Bélay 208). ◀ Від антр. **Фодо́р** + рум. демін. суф. *-uț*.

Фо́зекош — Мк, Вн, Ір, Хс. 1570: *Fazekas* — Сасово (Szabó 481); 1685: *Fazekas Istvan iudex primarius* — Ужгород (HodAd 24). ◀ Угор. п-ще від апел. *fazekas* — “гончар”.

Фо́зейкош — Довге. ◀ Фонет. вар. п-ща **Фо́зекош**, тобто без скор. кореневого голосного /é/.

Фо́зікош — Вел.Лазі. ◀ Угор. говірковий (ікаючий) вар. п-ща *Fazekas*. Див. **Фазекаш**.

Фо́ков — Підвиноградів, Онік. ◀ Угор. п-ще від угор. зооніма *Fakó*, яким угорці та словаки (слц. *fako* — SSN I 436) називають волів і коней блідо-жовтої або блідо-коричневої масті (Kázmér 343).

Фо́кус — Мукачів. ◀ Можливо, в основі п-ща лежить кал. ім’я гр. пох. *Phokus* (укр. *Фокій* — “житель *Фокіди*”, але на ньому позначився також вплив апел. *фокус* у зн. “жарт, вибрик”).

Фо́лич — Загорб. Пор. 1681: шл. *Fole Jerinka* — Джулешті (Bélay 143). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич*, але семантика твірної основи нечітка. Можливо, це видозміна п-ща **Фа́лич**, яка коригує угор. передавання кореневого /a/.

Фолу́чка — Макарьово. ◀ Правдоподібно, морфол. видозміна п-ща **Фа́лужка**.

Фолу́чко — Дунковниця. ◀ Укр. десуфіксація угор. прикм. *Falucskai* (угорці з 1773 по 1920 р. укр. с. *Богиревци* угорці офіційно називали *Falucska* (ДэжеОч 250).

Фольо́вка — Вн. 1743: кр. *Fojóka* — Черна (Szabó 307). ◀ 1. Від закарп. мадязизму *фольо́вка* — “поздовжна балка під стелею” (Ворочово), що з угор. *folyóka* — “т. с.”. 2. Від слц. діал. *fořovka* — “вид бур’яну” (SSN I 555).

Фольовчу́к — Рх. ◀ Від **Фольо́вка** + **-юк**.

Фондович †. 1648: кр. *Fondouich Jurko* — Свалява (Maksay 528). ◀ 1. Правдоподібно, від тієї ж антропооснови, що й п-ще **Фунда́нич**. 2. Від пол. діал. лексеми *funda* — “проща” (Rymut 207).

Фо́нтош — Мк, Ір (здебільшого цигани). ◀ Нині п-ще сприймається як угор. лексема *fontos* — “важливий”. Більш імовірно, що це угор. адаптація кал. імені гр. пох. *Ксенофонт* чи *Ніфонт*. Пор. 1638: шл. *Theod. Font* — Драгомирешті (Bélay 137); 1715: кр. *Damian, Matyi Fonta* — Солотвина (Bélay 201).

Фо́нчікій [Фо́нчікі], **-ія** — Виноградів. Пор. 1577: кріпаки *Fanczyk, Fanchykai* — Шаланки (Szabó 464); 1600: городяни *Jo., Christ. Fanczikai* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Fancsika* (по-укр. — *Фанчиково* — Вн).

Фо́ргачій [Фо́ргачі] — Бронька, Лисичово. 1574: шл. *Forgach Imre* — Підгірне (Szabó 444); 1787: кр. *Forgacz* — Паворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. п-ща *Forgács*, де апел. *forgács* — “тріска, стружка, уламок” (Kázmér 371–372) або зі старопол. *forgocz* — “путо” (Rcczek 97).

Фо́рес — Ясіння. 1701: свідок *Paulus Foris* (!) — Мукачів (HodOkt 409). Пор. мікротоп. *Форьськос поле* — Верб’яж (Вл). ◀ 1. Усіч. вар. гр. імені на зразок *Никефорос, Христофорос*. 2. Від пол. апел. *foryś* — “помічник фурмана” (Rospond I 257, Rymut 200).

Форесю́к — Ясіння. ◀ Від антр. **Фо́рес** + **-юк**.

Фо́рзан — Скотарський, Воловець. ◀ Напевно, основою п-ща стала пол. лексема *forsa* — “гроші, монета”.

Форин †. 1772: присяжний *Marcus Forin* — Латірка (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від тієї ж основи, що й п-ща **Фаріна**, **Фаринець**, **Фаринич**, **Фаринюк**.

Форинець, -нця — Мукачів. 1715: *Fozinecz* (!) *Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Правдоподібно, фонет. мадяризований вар. п-ща **Фаринець**.

Форись [*Форысь*] — Нова Розтока на Вл. 1468: шл. *Fori* — Вишково (Bélay 219); 1550: кр. *Fr. Foris*, 1570 — *Mich. Foris* — Добрянське (Bélay 177); 1574: кр. *Foris* — Велятин (Szabó 537). ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Форес**. 2. Від укр. *фóрес* — “вареник” (Ж-Н 947). 3. Від пол. *foryś* — “помічник фурмана”, “ординарець гусарського офіцера”.

Форіш [*Фовриш*] — Кушниця, Підвиноградів. 1550: кр. *Dem. Foris* — Руське Поле (Bélay 211); 1550: кр. *Fr. Foris* — Добрянське (Bélay 177); 1701: свідок *Paulus Foris* — Мукачів (HodOkt 409); 1772: присяжний *Ladislaus Foris* — Велятин (ДэжеДел 284). ◀ Угор. кал. ім'я *Fóris*, що з давнішого вар. *Flóris* — *Florian* (Ladó 158, Hajdú 42, Kázmér 373).

Форкавець [*Форкавиць*], -вця — Тч. ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від місц. прикм. *фóркавий*, що з *фóркати* — “пирхати” (про коней — див. Он II 332); отже, *фóркавець* — “той, що пирхає”.

Форкович †. 1751: парох *Михаш Форкович* — Бегендятьська Пастіль (Гаджега-Уж 163). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Форко*, який міг співвідноситися з повним іменем *Христофорко*.

Форкош — Хс, Тч, Рх, Вн, Мк, Уж, Вб, Св. 1222: *dominum Forkos de villa Kemesa* — ком. Саболч (RegVar 280); 1234: *videlicet Forcasis* — ком. Берег (RegVar 300); 1450: кр. *Farkas* — Вел.Копаня (Szabó 547). Більше прикладів див. на **Фаркаш**. ◀ Від угор. лексеми *farkas* — “вовк” (буквально — “хвостатий”), яка до ХХ ст. в угорців виконувала роль власного особового імені, як у сербів *Вук*, у німців — *Wolf*, а у румунів *Lupul*. (Див. ще Kázmér 346–347).

Форос — Мж, Вн. Пор. 1605: кр. *Foroska Ignath* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Видозміна п-ща *Форис*. 2. Можливо, усіч. вар. з кал. імені гр. пох *Христофорос*.

Фортій [*Фóрти*], -ія — Вел.Ком'яти, Виноградів. ◀ Від угор. гіпок. іменного вар. *Forti* чи хорв. гіпок. *Forte*, що з *Fortunat* (Ladó 159, Šimundić 413); пор. ще чес. гіпок. *Forta* ≤ *Fortunat*.

Фортуна — Ужгород. ◀ 1. Від кал. імені лат. пох. *Fortunat*. 2. Від укр. запозиченого апел. *фортуна* — “щастя” або пол. апел. *fortuna* —

“маєток” (Reczek 98, Rymut 200). Пор. ще рум. п-ще *Fortună* (Jordan 206).

Фоста †. 1720: кр. *Fr. Foszta* — Діброва (Bélay 120). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща **Хваста** або п-ща **Хвуст**.

Фостей †. 1715: кр. *Jo. Fosztej* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від антр. **Фоста** + суф. *-ей*.

Фостика́нич — Порошково. Пор. 1787: *Fozdiuk* (!) на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Фостика́ня* — “дружина *Фостика*, тобто *Хвостика*”, + *-ич*. Пор. ще 1604 р.: вл. *Nic. Foztyla* — Будешті (Bélay 131).

Фота †. 1775: п-ще *Fota* — Рокосово (Szabó 454). ◀ П-ще тієї ж антропооснови, що й антр. *Фотій*, *Фотул*.

Фотан — Хс, Вн, Св. ◀ Від давньоукр. чол. кал. імені *Фотъ*, *Фотинъ*, *Фотій* чи *Фотіанъ* (Керста 130), що в перекладі з гр. — “світло, сонце”, + *-ан*. Див. ще **Фатан**.

Фотул — Св, Мк, Пр. 1480: “*сынъов Фътоули Иван*” — Сучава (ССУМ II 504); 1570: *Jac. Fotul* — Стройно (UetC 53-14); 1542: вл. *Jo. Thwthwla* (!) — Вишково (Bélay 219); 1549: вдова вл. *Nic. Thuthula* (!) — В.Селище (Bélay 196); 1704: замковий сторож *Fotul Péter* — Косино (HodGens 6); 1787: *Futula* — Солотвини на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1604: вл. *Gr. Futula* (!) — Сер.Вишава (Bélay 220). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фот*, тобто *Фотій* (Керста 130, Справочник 469, Šimundić 417), що в перекладі з гр. — “світло, сонце”, + рум. формант *-ul*.

Фофляк — Ярок, Стрипа. ◀ Від місц. укр. *фофляк* — “гугнявець”, що з *фóфлявий*, *фóфлавий* — “гугнявий”, “шепелявий” (Ж-Н 1030, Гр IV 379, Он II 332). Пор. ще 1787: *Foflawy Iwan* — Бітля на Бойк (ЙМ).

Фрайтик — Пр, Вб. ◀ 1. Нім. *Freitag* — “п'ятниця” (Bahlow 140, Gottschald 190), видозмінене за аналогією до укр. утворень на *-ик*. 2. Від п-ща *Фрайт*, поширеного на Дрогобиччині (Льв), + суф. *-ик*.

Фрамута — Пилипець. ◀ У фінальній частині п-ща проглядається укр. іменний суф. *-ута* (пор. **Васюта**, **Генюта**, **Масюта**), але зн. твірної основи нечітке. Можливо, п-ще з хорв. імені *Franota*, що відповідає оф. імені *Francisco* (Šimundić 413).

Франій — Дулово, Терново. ◀ Гіпок. чол. ім'я з формантом *-i(ÿ)* від повного імені *František*, *Francisk* та ін. Пор. серб. *Франьо*, хорв. *Frane*, *Frano*, чес. *Fraňa*, *Franta* (Грк 202, Šimundić 413, Knapová 97).

Франіца — Хс. ◀ Від ж імені *Франьо*, як і **Франій**, + рум. формант *-ița*. Пор. ще п-ще *Franica* у поляків (Rymut 201).

Франк — Вел.Лазі. Пор. 1715: кр. *Franko* — Минай (ПеПред 322); 1787: *Franko Ivan* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Франк*, поширеного серед кількох народів Центр. Європи (Bahlow 147, Ковачев 537).

Франко †. 1715: кр. *Franko* — Минай (ПеПред 322). ◀ Від етн. *франк* або від ос. імені *Franko*, пов'язаного з ним (Rymut 202).

Франц — Яблунів. Пор. 1570: кр. *Mark Franczowith* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133); 1787: *Franciak* — Бліхарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Franc*, *Franz*, поширеного в Польщі, Німеччині та деяких інших країнах Центральної Європи (Rymut 201, Ковачев 537).

Франці(й) †. 1715: кр. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Угор. патр. від антр. **Франц**.

Францович †. 1570: кр. *Marc. Franczovith* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від антр. **Франц** + суф. **-ович**.

Францух — Тч, Хс. Пор. 1378: етноніми *Francuch*, *Bavor*, *Švab* (SŽK 116); 1715: вл. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133). ◀ 1. Від давнього укр. етн. *францух* — “француз”. 2. Від розм. чол. імені *Franz* + укр. суф. **-ух**.

Фрєвлик — Лубня. — див. **Фрївліх**.

Фрєган — див. **Фрїган**.

Фрєнінець, -ниця — Керецькі, Загаття. Пор. 1570: *Clem. Freynak* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу на **-а** подібно до **Фрєня** чи **Фрєня**, що відповідає молд. жін. імені *Февроніє* (ДумбрМик 157). На Зак такої не виявлено, але у словаків є апел. *fríňa* — “жінка з фізичними вадами” (SSN I 461). 2. Від болг. жін. імені *Френа*, що з *Френгія* (Ковачев 538), + **-инець**.

Фрєніс — див. **Фрїніс**.

Френко †. 1691: гор. *Frenko Andras* — Ужгород (HodAd 28). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Франк**.

Фрєчка — Хс. 1697: кр. *Freczko Ferencz* — Драгово (Bélay 169); 1705: свідок *Frecsko Vancsuv* — Драгово (HodOkt 426). ◀ Див. **Фрїчка**.

Фрївліх — Ставне. Пор. 1567: *Ono Friweyrych* (!) — Мартинка (UetC 53-12). Пор. ще 1378: *Frelich*, *Frolich*, *Frulich* (SŽK 167). ◀ Нім. п-ще *Frölich*, *Fröhlich*, що з апел. *fröhlich* — “веселий” (Bahlow 150–153).

Фрїга [Фрїга] — Кибляри. Пор. 1715: п-ще *Frigilics* (!) — Нове Село (Szabó 507); 1819: *Fryganicz* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. апел. *фрїга* — “дерево завдовжки 7 сажнів” (Гр IV 372). 2. Від пол. назви іграшки *fryga* — “дзига” (Rymut 204), зокрема від метафор. її зн. —

“вертлява людина”, “вертихвіст” (Bubak II 9). Із цим же зн. на Зак вживаються слова *фрїга*, *фрїчка* (Ужан). Пор. ще нім. п-ще *Friege* (Bahlow 151).

Фрїган [Фрїган] — Колочава, Королево, Веряця. ◀ Від антр. **Фрїга** + **-ан**. Пор. ще нім. п-ще *Friege* (Bahlow 151).

Фрїз [Фрїз] — Ізкі, Пилипець. Пор. 1787: *Fryz* — Тухолька, Гниле, *Fryzow*, *Fryzowicz*, *Fryza* — Бистриця, Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Нім. п-ще *Friese*, що від співзвучного йому етн. (Gottschald 191). 2. Від пол. апел. *fryz* — “битюг, битюк”, “дужий робочий кінь фризської породи” (Reczek 99, Rymut 206). 3. Від пол. *fryz* — “локон, завиток волосся” (Vincenz 450).

Фризько †. 1713: п-ще *Frizko* — Довге Поле (ПеПред 322). Пор. ще 1715: кр. *Roman Frisska* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Фризь** + **-ко**.

Фризькович †. 1772: присяжний *Basilius Friskovics* (!) — Свалява (Удварі-2 304). ◀ Від антр. **Фризько** + **-ович**.

Фризюк — Лазівщина. ◀ Від антр. **Фриз** + **-юк**.

Фрик — Негрово. — Див. **Фрїк**.

Фрїніс [Фрїніс] — Мж, Тч. ◀ Нім. п-ще *Fronius* походить від апел. *Frohn* — “той, що належить панові” (Gottschald 192). Пор. ще п-ще *Freins* (Bahlow 149).

Фрїцький †. 1715: декан *Basilius Fricky* — Мукачів (HodOkt 638). ◀ 1. Від антр. **Фрїга** + суф. **-ський**. 2. Від нім ос. імені *Fritz*, тобто *Friedrich* (Rymut 203).

Фрїчка [Фрїчка] — Хс. 1697: кр. *Freczko Ferencz* — Драгово (Bélay 168); 1699: *Fricsko Havrillo* — Мала Мартинка, 1715: *Roman Frisska* — Присліп (Bélay 181). ◀ 1. Від антр. **Фрїга** або **Фрик** + суф. **-ка**. Пор. ще 1445: *dicto Andre Frycz* — Перемишль (Smolka II 6). 2. Могло утворитися від старопол. жартівливої лексеми *fryka* — “шмаркач” або від дієсл. *frykać* — “шмаркати” (Rymut 205).

Фрїдманський — Орїховиця. ◀ Від ойк. *Фрїдман* (Слч) або від нім. п-ща *Friedmann* (Bahlow 151) + **-ський**.

Фрїдрік — Чопівці, Середне. 1787: *Frydryk* — Вороблик Королівський на Лемк (ЙМ). ◀ Один із вар. нім. імені *Friedrich*, що в перекладі укр. — “володар світу” (Šimundić 119).

Фрїк — Смолиговиця. ◀ 1. Від слц. або угор. розм. імені *Frico*, співвідносного з повним іменем *Fridrich*. 2. Пол. п-ще *Fryk* виводять з діал. *fryka* — “прочухан” (Rymut 205).

Фрїнгош — Княгиня. ◀ Імовірно, місц. утворення з суф. **-ош** від слц. дієсл. *fringat'* — “фуркати, фурчати” (SSN I 461). Отже, *фрїнгош* — це “той, хто бігає”, “хто швидко сновигає”.

Фрінцко — Лінці. 1787: *Fryncko* — Вапенне, Розділля, *Frenczko* — Святкова на Лемк (ЙМ); 1819: *Frynczak* — Вишків на Бойк (ФМ). ◀ Пол. п-ще *Fryncko* виводять із імені *Franciszek* (Rymut 201–202).

Фроїш — Залуж, Зубівка. ◀ Можливо, з нім. апел. *Freund* — “товариш, родич” (Moldanová 70, Bahlow 150).

Фук — Олександрівка. ◀ Пол. п-ще *Fuk* походить від дієсл. *fukać* — “пихкати”, “дмухати”, “лаяти”, “фиркати” (Rymut 206).

Фукаляк [Фукалєк] — Рх. ◀ Від місц. ос. назви *фўкало* — “той, хто *фўкас*, тобто *дмухас*” + -як.

Фукс — Водиця. Пор. 1819: *Fuchs* — Новотин на Бойк (ФМ). ◀ Нім. п-ще від апел. *Fuchs* — “лисиця”, який у поляків та у німців має кілька переносних зн. (Rymut 206, Bahlow 153).

Фўла — Хуст. Пор. 1662: п-ще *Fulicska* — Карачин (Szabó 380). ◀ 1. Запис 1787 р. *Fulygan* і *Fulyganow* із с. Опір, а також запис 1819 р. *Fulecz* із с. Головецьке на Бойк (ФМ) спонукають до думки, що це якесь ім'я. 2. Пол. п-ще *Fuka* виводять із діал. *fuka* — “придуркувата, незграбна людина” (Rymut 207). 3. Хорв. гіпокоризми *Fula*, *Fulo*, які співвідносять із повним іменем *Trifun* (Šimundić 413).

Фулєй [Фулій], -єя — Мж, Ір. 1720: кр. *Jo. Fulle* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1622: *Fulieka* — Карачин (Szabó 380). ◀ Від антр. **Фула** + суф. -єй.

Фўлин — Гукливий, Розтока. Пор. 1773: кр. *Fulics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. **Фўла** + -ин.

Фулинканич †. 1715: кр. *Fulinkanecz Ivan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ич, яке передбачає андр. *Фулинка́ня* — “дружина *Фулінки*”, а андр., своєю чергою, від антр. *Фулїна* (див. **Фўла**).

Фулітка — Вл, Мж, Хс. ◀ Пох. п-ща нечітке.

Фулич †. 1773: кр. *Fulics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. **Фўла** + суф. -ич.

Фуличко †. 1662: п-ще *Fulicka* — Карачин (Szabó 380). ◀ Від антр. **Фулич** + -ко з подальшою зміною форманта -ко на -ка.

Фульówka — Сасово, Королево. — Див. **Фольówka**.

Фунданич — Березово, Ужгород. П-ще *Fundanicz* є також у Польщі (Rymut 207). ◀ 1. Від андр. *Фунд́аня* — “дружина *Фўнди*”, а особова назва *пан Фундѣ* у Сучаві згадується 1428 р. (ССУМ II 503). Пор. ще лемк. п-ща 1787 р. *Fundała*, *Fundałowicz* (Красовський 156). 2. Від нім. ос. назви *Fund* — “знахідка” (Gottschald 194). Пор. 1648: *Fondouich Jurko, Panko, Petro* — Свалява (Maksay 528).

Фунданчик †. 1775: кр. *Fundantsik* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від тієї ж основи, що й **Фунданич**, або від антр. *Фунд́анець*.

Фундерак — Люта. ◀ Від нім. ос. назви *Funder* (Rymut I 207) + -ак.

Фундиш †. 1648: *Fundis Prokub* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від пол. діал. апел. *funda* — “праща, тобто давня ручна зброя для метання каменя”.

Фундурак — Грушово, Терново. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фундерак**.

Фур — Вл. 1787: *Furow* — Орява, Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від рум. *fur* — “злодій”. Пор. також угор. п-ще *Fura*, що з апел. *fura* — “жвавий, моторний” (Kázmér 378), та бойк. *фур* — “вітрогін” (Он II 335).

Фуранич †. 1699: *Furanicz Illyes, Janos* — Чинадьово (Maksay 563). ◀ Від місц. андр. *Фур́аня* — “дружина **Фўра**” + -ич.

Фурда †. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). Пор. 1493: молд. імена *Toader* и *Драготь*, и *Триф*, и *Фоурдоюю*, и *Моуша* — Сучава (ССУМ II 503). П-ще *Furda* та споріднені є також у Польщі. ◀ К.Римут виводить п-ще *Furda* з пол. діал. апел. *furda* — “дурниця”, “глупотя” (Rymut 207).

Фурдак — Жденьово, Верб'яж. Пор. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від ос. назви *Фўрда*, яка в Карп. регіоні вживається в кількох зн.: 1. Укр. *фўрда* — “дрібниця” (Vincenz 534); рум. *furda* — “покидьки, відходи”. 2. Серб.-хорв. *фурда* — “обідранець, голодранець”. 3. Угор. *furda* — “підкладка у халяві” (Kázmér 378).

Фурданич — Заричово, Доманинці. 1682: *Furdanits Fedor* — Заричово (UetC 88-59). Пор. 1787: *Furdiczka, Furdyn, Furdzyn, Furdzium* — Біличі, Сопіт, Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Фурд́аня* — “дружина *Фўрди*” + -ич.

Фурдєла — Мк, Св. ◀ Очевидно, від антр. *Фўрда* + рум. демін. суф. -ela. Пор. місц. дієсл. *фурдєлити* — “хурделити” (Ж-Н 963, Гр I 419).

Фурділа — Микулівці. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фурдєла**. Пор. місц. укр. апел. *фўрдалка* — “пропелер” (Ужан).

Фурдинець †. 1715: кр. *Furdinecz Ivan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. **Фурда** + -инець.

Фурдів †. 1691: *сію книгу купивъ Фурдѣв онукъ* — Тюшка (Сах 95). ◀ Укр. посес. прикм. від антр. **Фурда** або від **Фурдь**.

Фурдій — Вільхівка. ◀ Від п-ща **Фурдь** + -ій.

Фурдо †. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фурда**.

Фурдь — Мж, Вн, Св. 1691: *Сію книжку купилъ Фурдъ въ онукъ* — Тюшка (Сах 95). ◀ Правдоподібно, з антр. **Фурда**.

Фурдьо́ — Вб, Мк. ◀ Імовірно, з антр. **Фурда**.

Фурдяник — В.Студений. ◀ Укр. утворення з формантом *-ик*, яке передбачає твірну основу *фурдяний* або антр. *Фурдян*.

Фу́рик — Вн, Уж. Пор. 1787: *Furyk* — Волошинове на Бойк (ЙМ), а також п-ща *Furow, Furij, Furucz, Furyniec* за той же рік із Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Фур** + *-ик*. У хорватів гіпокоризми *Fura, Fure, Furo* співвідносяться з повними іменами *Furij, Furjan* (Šimundić 413). 2. Менш імовірно, від місц. укр. апел. *фу́рик* — “тачка”, “візок” (Чопей 416), хоча пол. п-ща *Fur, Fura, Furak, Furjan...* К.Римут виводить саме з апел. *fura* — “віз” та з апел. *fur* — “крадій” (Rymut 207).

Фуринець †. 1715: кр. *Jo. Furinecz* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від п-ща *Фура*, яке є у поляків (Rymut 207), + *-инець*.

Фурій †. 1751: парох *Андрей Фурій* — Іза (Гаджега-М 200). ◀ Від кал. чол. імені *Furij* (Šimundić 120).

Фурканич †. 1727: свящ. *Олексій Фурканич* — с. Білки (Лучкай-Іс 212). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Фурка́ня* — “дружина *Фурка́*”, а *Фурко́* — це або від антр. **Фур** + *-ко*, або віддієсл. утворення від *фу́ркати* (Rymut 207).

Фу́рман — Тч. 1618: кр. *Mikula Furman* — Бенедиківці на Маковиці, а також кр. *Furmanik Andrey* — Розтока (Mags 87, 75); 1715: кр. *Dem. Furman* (!) — Нересниця (Bélay 176); 1750: *супруга Павла Фурман* — Шамошовці (Гаджега-З 65); 1781: *Фурман Василь боженникъ* — Н.Нересниця (ПеУрб 130). ◀ Від укр. апел. *фу́рман* — “візник” (Чопей 416). Антр. *Furman* у Карпатах згадується 1214 р. (RegVar 178).

Фурманик † 1618: кр. *Furmanik Andrey* — Розтока на Маковиці (Mags 75). ◀ Від п-ща **Фу́рман** + *-ик*.

Фурт — Тч. ◀ Можливо, з нім. п-ща *Furt*, яке М.Готтшалд пов'язує зі зн. “брід, переправа” (Gottschald 195, Rymut 208).

Фу́рта — Стара Стужиця. ◀ 1. Від п-ща **Фурт** + *-а*. 2. Видозміна кал. імені *Фортуна́т* (Kázmér 379).

Фурта́к — Верб'яж. 1787: *Furtak* — Орава (Golęb 79). ◀ Укр. утворення від п-ща **Фу́рта**.

Фурть — Плав'є. ◀ Вар. п-ща **Фурдь**.

Фу́рча — Веряця. Пор. 1787: *Furcz* — Зубенсько на Лемк, *Furczak* — Біличі, Мала Волосянка, Бистре на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. п-ще *Furcsa*, що з апел. *furcsa* — “дивний”, “дивакуватий” (Kázmér 378). 2. Від укр. дієсл. *фу́рчати*.

Фу́сап — Кам'яниця. ◀ 1. Від пол. п-ща *Fus* + *-ап* (Rymut 208). 2. Від рум. апел. *fus* — “веретено” + укр. формант *-ап*.

Фу́ска — Вел.Лази, Глибока. Пор. 1715: кр. *Pe. Fuszla* (!) — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Sim. Fuzskou* — Горінчово (Bélay 144); 1728: *Demen Fuska* — Перечин (Congr. Fiscates Dom. Ungvaricens). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фу́ско**.

Фу́ско — Циганівці. 1572: кр. *Laz. Fosko* (!) (*Fuzko*) — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. 1787: *Fuz, Fusow* — Сколе на Бойк (ЙМ). 1715: кр. *Sim. Fuzkow* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від антр. **Фус**, що з рум. *fus* — “веретено”, + *-ко*. 2. Від нім. апел. *Fuß* — “нога” (Bahlow 155, Rymut 208) + *-ко*.

Фуся́к — Ганьковиця. 1787; *Fusiak* — Луг на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Фус** (див. **Фу́сап**) + *-як*.

Футак †. 1715: кр. *Laver Futak* — Рахів (Bélay 182). ◀ П-ще *Futak* є також у Польщі. К.Римут виводить його від діал. *futać* — “марнувати”, “тринькати” (Rymut 208).

Фу́тинець — В. і Н. Студений. Пор. 1570: *Mich. Futa* — Верб'яж, *Laur. Futula* — Чинадьово (UetC 53-14); 1614: шл. *Futaki Jo.* — Довге (Bélay 136); 1715: кр. *Lawer Futak* — Рахів (Bélay 182); 1787: *Futa* — Брунари Н., Вафка, *Futula* — Солотвини на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від старопол. *fiutyniec* — “франт, жевжик, вітрогон” (Ruszczk 95). 2. Від антр. **Фу́та** з невідомим зн. + *-инець*. Можливо, це нім. п-ще *Futh*, яке виходить на середньовіснійнім. *vut* — “vulva” (Bahlow 156).

Фу́тько́ — Тч. Пор. 1572: гор. *Fr. Fwtho* (!) — Вишково (Bélay 215). ◀ Укр. віддієсл. утворення з суф. *-ко*, як *скачко́, смішко́, фу́чко́*, від рум. дієсл. основи *future*.

Фу́тькович †. 1715: кр. *Mich. Futykovics* — В.Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. **Фу́тько́** + суф. *-ович*.

Фу́цур — Вл, Св, Мж. 1793: *Фуцур* — парох воловський — Міжгір'я (Папо-156). Пор. 1787: кр. *Fuc* — Ріпки на Лемк (ЙМ); 1214: *Fuc ioubagio* — ком. Бігар (RegVar 187). ◀ Від антр. **Фуц** + *-ур*. Зн. твірної основи нечітке.

Фу́чка — Кальник. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фу́чко**.

Фу́чко — Уж, Вл, Св. 1772: присяжний *Fucsko János* — Вовковиї (UdAd-4 348); 1773: кр. *Fuczko* — с. Ачад (ПеПред 319); 1787: *Fuczko* — Кам'яна, Нова Весь, *Fuczyla* — Воля Н., Зиндранова, Тилява на Лемк. ◀ 1. Укр. утворення на *-ко* від дієсл. *фу́чати* — “сопіти, важко дихати” (Ж-Н 1031, Гр IV 381). Отже, утворення за моделлю *скачко́, сонко́, хатко́*. Пор. ще 1637: шл. *Luc. Fuczuga* — Драгомирешті (Bélay 137). 2. Менш імовірно, що це лемк. апел. *фу́чка* — “булка”, “біле тісто з сиром” (RiegerLemk 49).

Фущик — Вел.Ком'яти. ◀ Від **Фу́ска** або **Фу́ско** + **-ик**.

Фу́щич — Ір, Вн. 1772: присяжний *Joannis Fustics* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ 1. Від антр. **Фу́ска** + **-ич**. 2. Від слц. діал *fuška* — “незаконно виконуване ремесло” + **-ич**. 3. Укр. утворення з суф. **-ич** від рум. антр. *Fuști* або *Fuși*, що з апел. *fuște* — “палиця”, “кий” (Iordan 211). Наявність

буквосполучення *st* в записі 1772 р. на місці сподіваного *scs*, тобто *шч*, — характерна риса угор. правопису.

Фуя́ра — Руське. ◀ Від апел. *фуя́ра* — “сопілка” (Чопей 411, Гр IV 381).

Фуя́рош — Плав'є. ◀ Від апел. *фуя́рош* — “майстер, що виготовляє *фуяри*” (Гр IV 381), або “сопілкар”, тобто “той, що грає на сопілці”.

Х

Хабáль — Лозянський, Доманинці. 1787: *Chabal* і *Habal* — Ясеновець, *Chabalik*, *Habalik* — Князівське на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *хабáль* — “коханець, перелюбник, волоцюга” (Гр IV 382), “жених, залицяльник” (Ж-Н 1032, Он II 336) або від пол. діал. *chabal* — “єврей”, “гендляр”, “залицяльник” (SW I 268).

Хаби́няк — Пастілки. Пор. 1787: *Habin* і *Chabin* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще може мати щонайменше два пояснення: 1. Утворення з суф. **-як** від антропооснови *Ха́бин*, яка співвідноситься з апел. *хабі́на* — “прут, гілка”, “палиця”, метафорично — “худа людина” (Ж-Н 1032, Гр IV 382, SSN I 649). Так пояснює це п-ще у оравських поляків Т.Голембйовська (Golęb 69). 2. Від діал. *хабинá* — “падло, здохлятина” (Он II 336) + **-як**. Д.Молданова у чес. п-щі *Chab* убачає прикм. основу *chab-* “слабкий, кволий” (Moldanová 88), а поляки — основу *chab-* — “слабкий”, “злий” (Rymut 70); у чехів — так само. Отже, апел. *хабі́на* міг означати “слабина”. Найбільш імовірно, що п-ще походить від східнослц. (земпл.) апел. *chabiniak* — “худа людина” (SSN I 649).

Хавáвка — Пр. Уж. ◀ Імовірно, регресивне утворення від дієсл. *хавáвкати* — “видавати своєрідні приглушені звуки” (про перепела, пугача тощо — СУМ XI 7, Ж-Н 1032, Гр IV 382). Можливо, до цієї антропооснови мають стосунок бойк. п-ща кінця XVIII ст.: *Chauk*, *Chawko*, *Chawik*, *Chawczulak* та *Chawandysz* (ЙМ). 2. Менш імовірно, що п-ще є гіперизмом до бойк. апел. *халавка* з переносним зн. “дурень” (Дрогобиччина) чи до бойк. дієсл. *хала́вкати* — “швидко, жадібно їсти” (Он II 336).

Хавáн — Мк, Уж. ◀ 1. Правдоподібно, від діал. апел. *ха́ва* — “щелепа” (Ж-Н 1032, Гр IV 382) + **-ан**. 2. Менш імовірно, що п-ще береже пам'ять про західночес. плем'я *chavani* (Бернштейн Очерки 88). 3. Від слц. діал. *chalan* — “парубок” (SSN I 651) з лабіовеляризацією звука /i/.

Хавелéй [*Хавелі́й*] — Лавки. ◀ Від укр. діал. *хавéла* — “дівка в дишлі волячого запрягу” (Гр IV 382) + **-ей**.

Хавра †. 1715: кр. *Jo. Chaura* — Синевир (Bélay 200). ◀ Імовірно, видозміна п-ща **Гавра**.

Хавши́нський — Довге Поле. ◀ Гіперизм до основного вар. п-ща **Гавши́нський** і зближення його з місц. укр. дієсл. *хавкати* — “позіхати”.

Хайна́с — Мк. ◀ Новіший вар. п-ща **Хапа́с**.

Халаха́н — Вб, Уж. Пор. 1819: *Chalachola* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, має стосунок до укр. діал. *халаштáн* — “кастрат” та *халаштýн* — “кастратор” (Гр IV 384).

Халуді́ло — Вел.Бичків. Пор. 1787: *Chaladyj*, *Chaladziej* — Мшана на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ща *Haladyn*, *Haladysz* та ін. (Rymut 293). ◀ Від пол. діал. *haladeja* — “шибеник, шалапут” (Rymut 293).

Хáлус — Вб, Мж, Мк, Рх. 1213: *iudice vero Kaluz* (RegVar 160); 1570: *Fr. Kalusz* — Бабиці (UetC 97-29); 1648: *Chaluz Simko, Petro, Olexa* — Латірка, Борсучина (Maksay 541, 543); 1699: *Chalus Fettyko* — Мішкаревиця (Maksay 603); 1691: кенез *Khalusz* — Борсучина (LehBer 164); 1715: кр. *Chalusz Stefan* — Рипинний (Bélay 184); 1773: присяжні *Alexius Chalusz, Petrus Chalucz* — Борсучина (Ud-5 53); 1787: *Chalusz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *халус* — “ласун” (Ж-Н 1033, Гр IV 384), “ненажера” (Он II 336). Пор. там же *хáлусниця* (про жінку) — “та, що жадібно їсть”.

Халя́вка — Мк, Св. 1787: кр. *Cholawka* — Улюч, Босько на Лемк (ЙМ), *Chalawka* — Ясениця Сільна, *Holewicz*, а з 1819 р. *Cholewicz* — Виців на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. також запис 1787 р. з с. Кункова на Лемк *Chulawicz* (ЙМ). ◀ Від загальноукр. *халя́ва* чи діал. *холя́ва* в демін. їх формах, які на Дрогобиччині (Льв) мають і перен. зн. “дурень”. Пор. ще бойк. *хала́вкати* — “швидко й жадібно їсти”.

Хам †. 1773: кр. *Cham* — с. Чеке в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ 1 Від бібл. імені Ноевого сина *Хам*. 2. Від апел. *хам* — “нахаба”.

Халя́вко — Бистриця. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Халя́вка*.

Хамні́к [вимовляють також *Гамні́к*] — Руські Комарівці, Циганівці. ◀ 1. На перший погляд, п-ще легко виводиться з місц. традиційного апел. *хамні́к* — “густий чагарник, зарості, хаща” (Чопей 417, Ж-Н 1033, Гр IV 485, ДэжеДел 175), який постав із *хобні́к* унаслідок регресивної асиміляції *би>ми*. 2. Більш вірогідно, від прикм. *хамний* — “гордий, пихатий” (Он II 336, Гр IV 485) за допомогою субстантивуючого суф. *-ик*.

Хаму́то — Копинівці. ◀ Імовірно, п-ще пов’язане з апел. *хаму́т* — “хомут” (Гр IV 385). На Бойк цю кінську зброю справді називають *хаму́т*, а не *хому́т* (Он II 337).

Хана́с — Мк, Уж. 1564: ...*syna Chanasiowiego* — Грабівниця (Balzer 81); 1618: кр. *Naly Chanasz* — В.Вапеник (Mars 75); 1699: *Kanas (!) Olexa* — Щербовець (Maksay 610); 1700: *Димитрій Ханас* — Кальник (ПаПо-2 26); 1733: *Олексей Ханасъ парох...* — с. Стащин (ПаПо-3 26). На Лемк, зокрема в Сяноцькому повіті у XVI–XVII ст. зафіксовано запис *Андрѣови Ханасьовому* (Керницький 90); 1437: *пан дск Ханос* — Васлуй (ССУМ II 505); 1700: *Димитрій Ханас* — Кальник (ПаПо-1 164). ◀ Від розм. імені *Ханас*, що є укр. адаптацією календ. імені *Афанасій*, тобто *Опанас*.

Хана́т — Крайниково. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, це перекирчування імені *Ханас* через дефект мовлення денотата.

Хандро́ — Приборжавське, Луково. Пор. 1787: кр. *Chądryński* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від апел. *хандро* — “похмурий настрій, нудьга, туга, сум, пригніченість” (Ж-Н 1034, СУМ XI 17). За І.Верхратським, апел. *хандро* — це “чоровита кобила” (Гр IV 385).

Хара́їн — Рх. ◀ Можливо, перекирчований тюркський етн. *караїм* (див. УРЕ VI 183).

Харани́ч †. 1648: кр. *Kharanich Waszil* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Хараня* — “дружина *Хара*”, тобто *Харитона* або *Харлампія*.

Харасте́й [*Гарасті́й*] — Нанково. ◀ 1. Мадяризована вимова хорв. ос. імені *Hraste* (Šimundić 417). 2. Давній фонет. вар. п-ща *Гарасте́й*. Пор. ще пол. п-ща *Harasta, Charast*, які К.Римут пов’язує з пол. *harast* — “гарний, добрий” (Rymut 296).

Харба́ка — Рх. ◀ Від діал. *хорба́к* “незнатна особа” (Грк IV 410) або від діал. *хорба́к* — “хребет” (СУМ XI 125) у формі род. відм. Ю.Федькович вживає апел. *хорбака* також у зн. “морда”.

Харкавчу́к — Грушово. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від діал. апел. *ха́ркавець* — “той, що харкає” (пор. аналогічні апел. *слі́павець*, *смо́лавець* та ін.). Пор. 1751: *грішник Яков Харковий* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). — Див. ще *Гаркавчу́к*.

Харко †. 1550: кр. *Alex. Harko* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Імовірно, укр. розм. ім’я *Харко*, що з *Харитон* (ВІЛ 108).

Харковин †. 1751: *грішник Яков Харковин* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). ◀ Правдоподібно, пов’язане з місц. укр. *ха́ркавий* — “той, що харкає”.

Харля́к [Інколи під впливом угор. мови пишуть: *Карля́к*] — Баранинці, Довге Поле. ◀ Від місц. апел. *харля́к* — “хвороблива, хирлява людина” (Ужан), який (*charlák*) у подібному зн. вживають також на Гуц (Жегуц, Піпаш 155) та у сх. Слч — “хвороблива, худа людина” (SSN I 654). Пор. ще бойк. *харла́к* — “бідняк” (Он II 337, Грк 387, СУМ XI 27), а також пол. *charlak, cherlak, chorlak* — “телепень, незграбна людина” (SW II 272).

Хархо́ла — Уж. ◀ Правдоподібно, від пол. апел. *charchala, charkała* — “флегматик” (SW II 272). Відстоювати у п-щі рум. суф. *-ola* не дозволяє нечітка семантика передсуфіксальної частини.

Хасту́н — Рх. ◀ Можливо, від п-ща *Хваста* + *-ун*. Пор. ще апел. *хваст* “бур’ян” (Ж-Н 1035).

Ха́ща — Мк, Мж, Хс. Пор. 1820: *Chaszczanik* — Полянки на Лемк (ФМ). ◀ Від апел. *ха́ща* — “молодий густий ліс” (Гр IV 389, ДэжеДел 175) або від *хащ* — “хмиз” (там само).

Хва́ста — Плоске, Свалява. 1773: староста *Mathias Hvasta* — Плоске (Удварі-2 303). ◀ Від апел. *хва́ста* — “хвастун, хвалько”. На Зак 1809 р. записано приказку зі словом *хва́ста*, але його нині вже не розуміють: *Хваста маста, баба Настя* (ПаПо-3 65).

Хворя́к †. 1760: єрей *Стефанъ Хворякъ родич скѣльський* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1751: парох *Стефан Хворак* — Новоселиця на Мж (Гаджега-М 209). ◀ Від апел. *хворя́ка* — “хвора людина” (Гр IV 394).

Хвуст [род. — *Хвоста́*] — Хс, Св. 1495: *Фофаник Хвостъ* (Туп 414); 1787: кр. *Chwostryk* — Перегінське на Бойк, Дошно на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *хвіст* у його місц. укаючому звучанні. У розмовній мові кореневе /y/ чергується з голосним /o/ у відкритому складі: *Хвоста*,

Хвостові, Хвостом. Саме з ім. *chvost* ономасти виводять чес. п-ще *Chvosta* (Moldanová 91).

Хебинець †. 1773: присяжний *Alexius Chebinez* — Свалявка (Удварі-2 305). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Воно передбачає основу *Хеба*, але такої на Зак не виявлено. Можливо, запис треба читати: *Хибинець* або *Чебинець*.

Хйла [*Х'йла*], -ли — Ір, Уж, Вб. 1570: *Nic. Chela* — Іванівка (UetC 97-29); 1567: *Chylcz (!) Sztanko* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1787: *Chyly* — Лабова, Мушинка на Лемк, *Hyl* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від усіч. давньоукр. імені *Хиль/Филь, Хилка, Chiliecz, Schwilkow* (Керста 130, 137, Осташ-3). 2. Від місц. *хйлавий* — “кволий, хирлявий” (Ужан). Саме так пояснюють богемісти пох. чес. п-ща *Chýla*, тобто від *chyly* — “кривий” (Moldanová 91).

Хйля — Вб. 1570: *Sim., Franc Hylchowych (!)* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1787: *Chylak, Chilak, Hylak* — Криниця, Більцарова, Конечна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Того ж пох., що й п-ще *Хйла*. Кличку *Хйля* в Карпатах дають вівці, кози чи корові з *похиленими* додолу рогами. 2. Від імені *Хиль* (< *Рахиль, Хилимон*) або *Філь*.

Хйма †. 1581: кр. *Hyma Ferencz* — Сокирниця (Bélay 194); 1689: кр. *Hyma Lupul* — Говдпоток (Bélay 146); 1715: кр. *Hyma Philip* — Говдпоток (Bélay 147). ◀ Від кал. чол. імені *Хйма* (оф. *Юхим*).

Хймінець [*Х'йміниць*], -нця — Ір, Мк, Вн, Св, Тч, Пр. 1560: кр. *Jo. Hymenez* — Кушниця (Bélay 170); 1715: кр. *Pe. Kemenez (!)* — Кричово (Bélay 170); 1773: *Khemenecz Ivan* — Річка (Пе Пред 310); 1787: *Himinez* — Жупани, Тухолька, Бітля, Орів, *Chimincziszyn* — Хітар на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Theodorus Himenez* — Лінці (Ud-2 300). ◀ Від антр. *Хыма*, який у Карпатах донедавна вживали і як чол. ім'я *Юхим*, і як жін. ім'я *Юхима*. Пор. 1687: *Иванъ и цыца сестра Хыма* — Заріччя (ЛелПам 229). Пор. ще рос. чол. ім'я *Хыма/Фыма*, що від *Ефим* (Справочник 471). 1581 р. в с. Сокирниця антр. *Хыма* зафіксовано як п-ще: кр. *Hyma Ferencz* (Bélay 194). Пор. ще 1682: присвійноприкм. п-ще *Khimen Hricz* — Св (UetC 88-59); 1787: п-ще *Chimin* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ).

Хйміч [*Х'йміч*] — Ір, Мк, Пр, Уж, Вб, Тч. 1567: *Khemych (!) Fedor* — Голубине (UetC 53-12); 1618: кр. *Timko Chimics* — Н.Поляна на Маковиці (Mars 81); 1772: присяжний *Joannes Chimics* — Іршава (Ud-5 55); 1787: *Hymicz* — Терло, *Chymucz, Chimicz, Chemicz* і *Chemucz* — Гуманець, Вільшаник, Шандровець, Н.Висоцьке, Ластівка на Бойк (ЙМ), *Hymucz* — Мис-

цова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Хыма* (< жін. ім'я *Хыма* або чол. ім'я *Хыма*) + -ич. Пор. ще 1787: п-ща *Himiak* — Бориня на Бойк та *Chimiak* і *Chymczak* — Терепча, Вапенне на Лемк (ЙМ).

Хймішинець [*Х'ймішиниць*], -нця — Хс, Ір, Мк, Вн. 1819: *Chymiszyniec* — Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Химіха* — “дружина *Хими*” + -инець.

Химчин †. 1618: кр. *Timko Chimcsin* — с. Чарне на Маковиці (Mars 89). ◀ Від жін. імені *Хымка* + пос. суф. -ин.

Химчук [*Хымчук*] — Хс, Рх. Пор. 1447: *Chytka obligata est* — Перемишль (Smołka II 19). ◀ Від жін. імені *Хымка* (< *Юхима*) + -юк.

Хйта — Ставне. Пор. 1458: *от Хити Оана* — Корочин Камінь (ССУМ II 507); 1787: *Hutyk* — Кривка, а з 1819 р. — *Chit* — Біличі та *Hiciuk* — Вижлів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Хито*, що з *Христо* (Илчев 520). 2. П-ща *Chyt, Chyta, Chytka* є також у поляків, які виводять його з дієсл. *chytać* — “хапати, хватати” (Rymut 90).

Хитринка †. 1550: кріпаки *Kozma, Lázar, Simon Hitrinka* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від укр. апел. *хитрінка*.

Хймінець [*Х'йміниць*], -нця. ◀ Дуже поширений фонет. та орфогр. невмотивований вар. традиційного укр. п-ща *Хймінець*.

Хйміч. ◀ Дуже поширений фонет., але етимологічно невмотивований вар. п-ща *Хйміч*.

Хіра — Вільхівці. 1535: *Хира Ивашков* — півн.-сх. Росія, 1539, 1618 — *Хѣра Зиновевич* (Туп 414); 1605: кр. *Chira Velika* — Сарвасово (Bélay 194), *Chira Lazar* — Слатинка (Bélay 202); 1696: кр. *Alex. Kira (!)* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Luc. Kera (!)* — Синевир (Bélay 200); 1756: *Іоанъ Цкура* — Сип. Поляна (Сах 98); 1787: п-ща *Chyro, Chir, Hyr* — Полонне, Требишів на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Chyryk* — Н.Кропивник на Бойк (ФМ). У трансільв. угорців у XVII ст. фіксується п-ще *Hira*, що з апел. *hira* — “бруд” (Kázmér 475). Пор. ще суч. м. *Хирів* на Льв та с. *Хирова* в Молдавському князівстві 1495 р. (ССУМ II 507). ◀ 1. Імовірно, від серб. чол. імені *Хѣра*, що з гр. *ἥρωας* або лат. *heros* — “герой” (Грк 91), яке у XVII ст. побутувало серед українців Марамороша. Пор. записи з іменем *Хіра*, як 1624: шл. *Chira Nemes*, шл. *Chira, Sofrony Rusz* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1689: кр. *Roman Kira (!)* — Горінчово (Bélay 145). 2. Від пол. апел. *chera* — “бідняк, мізера, телепень” (SW I 272) чи лемк. п-ща *Chyr, Chir, Hyr* (Красовський 157). 3. Від пол. апел. *chyra* — “хвороба” (Rymut 91), пов'язаного з укр. дієсл. *хиріти* — “бути кволим, лежати, спати” (СУМ XI 60). 4. Угор.

п-ще *Hira*, що з діал. апел. *hira* — “бруд” (Kázmér 475). У трансільв. угорців п-ще фіксується з XVII ст. (там само). 5. Від рум. апел. *hiră* — “воша” (Const 295).

Хіріянюко †. 1715: кр. *Gr. Chirjanko* — Синевир (Bélay 200). ◀ Імовірно, антр. словосполучення *Хіра* + ім'я *Янюко*.

Хліапта — Хс, Мж. 1699: кр. *Chlanthi (!) Koszt* — Неліпино (Maksay 573); 1787: *Hlanda (!)* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від лексикографічно незасвідченого ім. *хліапта* — “ненажера”. Пор. діал. прикм. *хліаптлівий* — “ненаситний, обжерливий” (м. Богородчани). Пор. ще бойк. *хліап* — “безодня” (Он II 340), *хліапути* — “бути жадібним” (Ж-Н 1039), гуц. *хліамати* — “жадібно їсти” (Гг 201).

Хліба — Руське Поле. — Див. Гліба.

Хлицко [*Хлыцко*] — Лази, В.Ворота. XIII–XIV ст.: *Paulus dictus Chlisth* — Семигород (Пан Бол 220). ◀ Від місц. *хлыцкати* — “грубо хапати їжу, напій” (Ір, Хс), *хлыскати* — “хлестати”, “жадібно, швидко пити” (Ж-Н 1039, СУМ XI 77). Саме від дієсл. *хлыскати* — “ковтати” А.Вінценз виводить гуц. п-ще *Chlystyn* (Vincenz 503).

Хлібник †. 1648: кр. *Khlibnik Dmitr* — Завадка (Maksay 546). ◀ 1. Від апел. *хлібник*. 2. Від прикм. *хлібний* + -ик.

Хмара — Хс, Тч, Ір. Пор. 1820: *Hmarucz* — Смільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *хмара* або від імені *Хмара*, яке в Україні фіксується з XVI ст. (Керста 15).

Хмарник — Чумальово. ◀ Від бойк. демоніма *хмарник* — “особа, яка нібито вміє розганяти хмари”; “якась міфологічна істота” (Он II 342). За І.Франком (“Галицько-руські нар. приповідки” XXVII 247), *хмарник* — “непосида”. У східнослц. гов. *chmárnik* — також “міфічна істота, чорнокнижник, відьмак” (SSN I 666).

Хмел — Жорнава. 1787, 1819: *Chmiel* — Явір'я, Ожина, Шембарк на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від слц. або пол. *chmel*, *chmiel* — “хміль”.

Хмела †. 1773: кр. *Chmela Ivan* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Антр. Хміль у формі род. відм.

Хмельницький — Вл, Мж. ◀ Від ойк. *Хмельник* + -ський.

Хміра [*Хмыра*] — Угля. 1450: *Chmura posuit* — Перемишль (Smołka II 81). ◀ Правдоподібно, нерегулярний фонет. вар. п-ща *Хмара* або *Хмыра*. Пор. укр. *хмурий*, *хмуритися*, *хмурний*, бойк. *хмур* — “хмарна погода” (Он II 342) і пол. *chmura* — “імла, тьма” (SW I 286).

Хміль [род. — *Хміля*] — Мж, Вл, Св, Хс, Мк. 1412: *Хмѣль крцисн имя Прибск* — Львів (ССУМ II 508); 1773: кр. *Chimly (!) Kuzma* —

Келечин (ПеПред 310). ◀ Від укр. апел. *хміль* (Чопей 419).

Хобаль — Доманинці. ◀ Правдоподібно, фонет. вар. п-ща *Хабаль*.

Ховавка — Вб, Пр. ◀ Новіший фонет. вар. п-ща *Хававка*.

Хованець [*Хованиць*], -ця — Баранинці, Горяни. 1787: *Chowaniec, Howaniec* — Білянка, Тилич на Лемк, Н.Яблуниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. *хованець*, який має щонайменше два зн.: а) “годованець” (Чопей 419, Он II 342); б) “домовик”, власне, міфологічна істота, яка вилуплюється з яйця (там само). У першому зн. апел. *chowanec* знають словаки (SSN I 676), апел. *chowaniec* мають поляки (SW I 295, Reczek 43), а *schowanec* — чехи (Moldanová 208). Співзвучні п-ща — так само.

Хованчик †. 1715: кр. *Alex. Hovancsics* — Широкий Луг (Bélay I 195). У поляків п-ще *Chowanczyk* зафіксоване 1722 р. (Rymut 83). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Хованка* — “дружина *Хована*” або від *хованка* — “вихованка”.

Хововка — Білки. ◀ Новий фонет. вар. п-ща *Хававка*.

Ховпа — Негрово, Кам'янське. Пор. 1819: *Choriak* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. антропооснови *ховп* — “чуб”, “хохол”, якій у слц. мові відповідає апел. *chlр* приблизно з тими ж зн. (SSN I 665) у формі род. відм. Пор. ще місц. укр. п-ще *Сивоховп*, *Сивохоп*, а також укр. діал. апел. *ховпак* — “бараняча шапка” (Гр IV 106).

Ховпій [*Ховпій*], -ея — Уж, Пр, Мк. ◀ Від антр. *Ховпа* + -ій.

Ходак — Ужгород. Від гал. апел. *ходак* — “постіл” (Karaś 72).

Ходан †. 1699: п-ще *Chodan* — Н.Ворота (Maksay 591). П-ще *Ходан* є також на прикарп. Гуц, А.Вінценз виводить його від дієсл. *ходити* (Vincenz 503). На думку М.Гркович, п-ще так само походить від дієсл. основи *ход-* (Грк 203). У Сербії воно фіксується з XV ст. (ГркРеч 187). ◀ Від давньослов. апел. *ходан*, який на Мк дотепер уживається у зн. *ходак*, *ходок* (Кайданово).

Ходаніч — Вб, Пр, Уж. Пор. хорв. п-ще *Hodanović* (Maretić II 90). ◀ Оскільки патр. на -ич у Карпатах утворюються лише від антропооснов на -а, то п-ще треба кваліфікувати лише як новіший вар. п-ща *Худаніч*. Фонет. передумови для зміни /o/ > /y/ на заході Зак сприятливі.

Ходаш †. 1772: присяжний *Vaszely Hodás* — Тростяниця (Удварі-2 305). П-ще *Chodasy* і *Hodasy* є і в поляків. ◀ Імовірно, від імені *Ходор* (оф. *Fedip*) + квалітат. суф. -аш.

Ходич †. 1618: кр. *Haurilo Chodicz* — Н.Поляна (Mars 80). П-ще *Chodicz* є і в поляків (Rymut 79). ◀ П-ще передбачає твірну основу *Хода-*, але такої на Зак не виявлено.

Ходор †. 1695: кр. *Hodor Janos* — Синевир (Bélay 200); 1661: кр. *Hodor Onisko* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Давній укр. вар. чол. імені *Федір*.

Ходорович †. 1672–1696: кр. *Rhihor Hodorovics* — Боркут (Bélay 130). ◀ Від антр. **Ходор** + суф. **-ович**.

Ходоска — В.Солотвина. ◀ 1. Правдоподібно, переосмислений вар. п-ща **Годоска**. 2. Вар. східноукр. імені *Хтодос* чи *Хведос* (< *Теодосій*) для Зак малоїмовірний. Пор. 1424: *Ходосов* — назва річки в Галицькій землі (ССУМ II 510).

Хойдра — Тихий, Ужок, Люта. ◀ Фонет. вар. п-ща **Гойдра**.

Холод — Хс, Мк. 1715: кр. *Cholod Ihnat* — Липча (Bélay 172); 1787: *Cholod, Holod* — Яблуниця, а 1819 р. п-ще *Cholodyu* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. **холод**.

Хома — Мк, Уж, Ір, Пр, Вб, Вн. 1388: *Хома бшпормигъ* — Лучиця (ССУМ II 511); 1618: кр. *Dzuro Choma* — с. Ладомірова на Маковиці (Mars 58); 1689: кр. *Homa Szidor* — с. Нан (Bélay 176); 1720: кр. *Lad. Koma* — В.Водяне (Bélay 121); 1772: заступник старости *Joannes Choma* — Кольчино (Удварі-2 301); 1787: *Choma* — Воля, Більцарова на Лемк, Чаплі на Бойк (ЙМ); 1789: *Анастасія Хомова* — с. Колониця у Слч (Па По-І 179–180). ◀ Від чол. імені *Хома*. Пор. ще закарп. п-ща XVII–XVIII ст. *Хоманіч, Хомко, Хомей*.

Хоманіч †. 1648: свящ. *Komanics Ivan* — Св (HodTör 724); 1690: *Komanicz (!) Ivan* — Свалява (Maksay 571). ◀ Від андр. *Хоманя* — “дружина **Хоми**” + **-ич**.

Хомей †. 1743: п-ще *Komey* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від антр. **Хома** + **-ей**.

Хомечка — Хс. ◀ Від антр. **Хомечко** у формі род. відм.

Хомик — Заріччя. 1445: *Хомѣк* — Ольковець (ССУМ II 512); 1787: *Chomik* — Тисів на Бойк, *Chotuk* — Пулави, Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Хома** + **-ик**. 2. Менш імовірно, що від пол. апел. *chomik* — “хом’як” (SW I 292).

Хоминець [*Хоминиць*], **-нця** — Н.Студений. 1715: кр. *Komincsu (!) Stephan* — Нове Барово (Bélay 210); 1715: кр. *Chominecz Ivan* — Буковець (Bélay 132). Пор. 1787: *Chominiec* — Розлуч, а *Chominciw* — Станківці на Бойк (ЙМ); 1819: *Номинієс* — Верхнє, Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Хома** + **-инець**.

Хомич — Свалява. 1446: пан *Федко Хомич* — Луцьк (ССУМ II 512); 1787: *Chomucz* — Шум’яч,

а *Chomicziw* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Хома** + **-ич**.

Хомишовський †. 1715: вдова *Chomiszowska* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Напевно, від антр. *Хомиш* (оф. *Хома*) + **-овський**.

Хомовець, **-вця** †. XVIII ст.: *Раба божіяго Яцка Хомовца* — Пилипець (Сах 71). ◀ Від антр. **Хома** + **-овець**.

Хорват †. 1715: кр. *Fr. Chorvat* — Криве на Тч (Bélay 164). ◀ Від етн. *хорват*. Див. **Горват**.

Хоркей [*Хоркѣй*], **-ея** — Вел.Лучки. Мукачів. 1582: *Horkai Pal* — ком. Берег (LchLel 106); 1834: совтис *Chorkej* — Вел. Лучки (Лучкай 14. — С.130). ◀ 1. Від чес. імені *Horek* (Кпаррová 104). 2. Від серб. здр.-пестл. імені *Горка*, похідного від *Гора*, тобто *Гордана* або *Горислава* (Грк 237), + **-ей**.

Хорковий [*Хорковский*] — Волосянка. 1751: *грѣшник Яков Хорковый* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). Пор. 1787: *Chorkawiec, Chorkawca* — Топільниця і *Chorkotyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від прикм. *хоркавий* — “хриплий” (Ж-Н 1044) чи *хоркавий* — “гаркавий” (Он II 344); пор. ще *хоркати* — “верещати, пронизливо кричати” (Ж-Н 1044).

Хота †. 1605: кр. *Vaszil Hota* — Хотинешті (Bélay 149). ◀ Давньослов. гіпок. ім’я від котрого з двоосновних імен *Хотимирь, Хотсборь...* (Грк Реч 187).

Хотко †. 1638: шл. *Jo. Hatko (!)* — В. Селище (Bélay 196). Усіч.-суф. утворення від слов. імен *Хотимир, Доброхот...*

Хотя †. 1574: п-ще *Hotia* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Давньослов. гіпок. чол. ім’я від повних імен *Хотимирь, Доброхотъ*.

Хохідра — Хс. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване, хоча близькозвучні комплекси в Карпатах трапляються. Пор. 1787: *Chochier* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ).

Хохол — Мк. Пор. 1682: *Koklanits (!) Ravvel* — Буківцьова (UetC 88-59); 1787: *Hochal, Hochalyszyn* — Яблунів на Бойк (ЙМ). Пор. ще прикарп. п-ща того ж року *Chochla, Chochlan, Chochlyn, Chochlanik* (ЙМ). У Слч п-ще *Chochol* згадується 1378 р. (SŽK 188). ◀ Від укр. або слц. діал. *chochol* — “чуб” (SSN I 672) або пол. *chochol* — “чуб”, “опудало на горобців” (Rymut 78); пор. ще пол. *chochla* — “дебелий, але незграбний чоловік” (SW I 287).

Хохолик †. 1618: кр. *Waszko Chocholik* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73). ◀ Від антр. **Хохол** + **-ик**.

Хохрун [*Хухрун*] — Заричово, Мал. Березний. Пор. 1787: *Chochier*, а з 1819 р. — *Chochyr* —

Ялинкувате на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антрополо-
основи *хухр-*. Пор. укр. діал. дієсл. *хухрити*
“лузати”, *хухряти* “сортувати” (Гр IV 421) + *-ул*.
Отже, допрізвищеве зн. лексеми — “той, що
лузає” або “той, що сортує”.

Хоцан †. 1745: *Григор Хоцань* — Гетеня
(ПаПо-2 20). Пор. пол. п-ще *Chocian* (Rymut 82). ◀
Дериват із суф. *-ан* від усіч. ос. імені *Хот* (у пол.
його вар.), який походить від дієсл. імен *Хоти-*
миръ, *Хотъ* *славъ*...

Хрипак — Уж. ◀ Від місц. апел. *хрипак* —
“хрипун”, “захрипла людина” (Уж), тобто те,
що у східносл. гов. *chriploš* (SSN I 683). Пор.
ще гуц. п-ща *Хрыплеjuk*, *Хрыплеjuчок*, які
А.Вінценз виводить від дієсл. *хрипіти*
(Vincenz 418).

Хрипта [*Хрѣпта*] — Ір, Мк, Св, Вн, Мж.
Пор. 1448: *пан Василей Хребтович* — Луцьк
(ССУМ II 517); 1715: кр. *St. Chripta*, а 1720 р.
кріпаки *Рар*, *St. Kripta* — Синевир (Bélay 200);
1787: *Chrypta* — Семичів, а 1819 р. *Chreptak* —
Бітля на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ща з основою
Chrept- і *Chrypt-* (*Chrepta*, *Chreptak*, *Chreptowicz*,
Chrzyptak, *Chrzyptowicz*...), поширені в Польщі,
виводять із пол. діал. *chrept* — “спина, спинка”,
“хребет” (Rymut 84). ◀ 1. Від бойк. апел.
хрѣпто, *хрѣпто* — “хребет, спина” (Karaś 98,
AGB III 156); пор. ще закарп. *похрѣбтина* —
“хребтовина”. 2. Менш імовірно, від апел.
хрѣпѣт, *хрѣпѣта* — “хрипіння, хрипливість”
(Ж-Н 1046, СУМ XI 145–146).

Христина — Ужгород. Пор. 1548–1550:
кр. *Havrilla Christan* — Берсана (Bélay 190);
1605: кр. *Ofrim Kresztenicz* — Валея-Поркулуй
(Bélay 135); 1571: кр. *Mat. Kryzta* — Окно-
Шугатаг (Bélay 190); 1705: кр. *Kriszte György* —
Гернич у Румунії (HodOkm 452). Пор. ще 1682:
Ristely Vaszil (угорці регулярно редукують
щілинні /г, х/ перед /р/) — Кострини (UetC 88-
59); 1819: *Risztey* — Верхне і Нижне на Бойк
(ФМ). ◀ Від серб. чол. імені *Христа*, що з
Христовој, *Христофор*... (Грк 205), + квалітат.
суф. *-ина*, як і у п-щах *Іваніна*, *Сеніна*,
Федіна, *Юріна*.

Хрін †. 1618: кр. *Pawel Chrin* — Фіяш на
Маковиці (Mars 86). ◀ Від загальноукр. апел.
хрін.

Хріна †. 1618: наймит *Chrina Iwan* —
с. Фрічка (Mars 97). ◀ Від антр. *Хрін* у формі
род. відм. без зміни кореневого /ѣ/ на /о/.

Хрінь (з пом'якшеним кінцевим /нь/) [род. —
Хріня, тобто без чергування ко-
реневого голосного з /о/] — Дубрівка на Ір.
Пор. 1648: 1787: *Chroniak* — Ріпник на Лемк

(ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *хрінь* — “хрін”
(Чопей 421, ДэжеДел 177).

Хріпта — Вн, Мк, Св. ◀ Фонет. видозміна
п-ща *Хрипта*.

Хромей [*Хромій*], *-ея* — Тч, Хс, Вн. 1781:
боженикъ Хромей Алексей — Терново (ПеУрб
131). Пор. лемк. *Chromak*, *Chromik*, *Chromczak*
та бойк. *Chromiak*, *Chromanicz*, *Chromaniniec*,
Chromiszyn п-ща XVIII–XIX ст. (ЙМ, ФМ) і суч.
гуц. п-ща *Хромак*, *Хромацьк*, *Хромей*, *Хроміанес*,
Хроміј, *Хромцьк* (Vincenz 484–485). ◀ 1. Ре-
зультат субстантивациі традиційного не-
членного прикм. *хромый* “кульгавий”, “кри-
вий”. 2. П-ще з календ. імені *Охромей*, власне,
Охрім, тобто *Єврем* (Бірыла-І 74). 3. Мож-
ливо, що твірною основою стало іменування
на *-а Хрома*, що з гр. імені *Хроматій* (Спра-
вочник 472).

Хромий †. 1700: *Яцко Хромы* — Блажів у Слч
(ЛелПам 231); 1787: *Хрому* — Репедь, *Нрому* —
Суровицяна Лемк, Шум'яч на Бойк (ЙМ). ◀
Від місц. укр. прикм. *хромый* “кульгавий,
кривий”.

Хромлюк — Кам'яниця. ◀ Від місц. тради-
ційного прикм. *хромый* — “кривий, кульгавий” +
-юк з епентетичним /ль/. Пор. п-ще *Chromiuk* у
Польщі (Rymut 84).

Хром'як [*Хромняк*] — Вел.Бичків. 1787:
Нроміак — Бресовиця (ЙМ) та з 1819 р.
Chromak — Жирниця на Лемк (ФМ). ◀ Від
апел. *хромняк* — “кульгава людина” (Хс).
Пор. апел. *хромак* — “кульгава вівця” (Гр IV
84, Гг 203).

Хруст — Ясіня. 1618: кр. *Jurek Chrust* —
с. Габолтів у сх. Слч (Mars 94). Пор. XVIII ст.:
кр. *Chrosstanics* (!) — Ужан (ПеУрб 124); 1715:
вдова *Frusztalicha* (!) — Н.Селище (Bélay 195). ◀
Від укр. апел. *хруст* “хворост, хмиз” (Ж-Н 1407)
або від пол. *chrust* — “т. с.”.

Хрустальник — Тересва, Крива. Пор. 1787:
Chrustawka — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Най-
легше виводиться із давньорус. *хрусталь* —
“кришталь” + *-ник*, тобто “той, що виготовляє
кришталь”; однак навряд чи в Карпатах виго-
товляли в давнину кришталь. Можливо, пер-
ший *хрустальник* — це той, що “збирав криш-
таль у гірських потоках”. 2. Більш прав-
доподібно, бойк. апел. *хруставнік*, постав як
гіперизм. А бойк. лексема *хруставнік* — “кущ,
подібний на порічки (Он I 346) там, де й
хруставець і *хруставка*.”

Хростанич †. XVIII ст.: кр. *Chrosstanics* (!) —
Ужан (ПеУрб 124). ◀ Імовірно, від п-ща *Хруст*
через андр. *Хрустаня* — “дружина *Хруста*” + *-ич*.

Хрущ, -ща — Тересва, Новоселиця на Тч. 1787: *Chruszcz* — Кривка, Підбуж на Бойк, *Chrusz* — Солинка на Лемк (ЙМ) та багато споріднених йому на території Польщі (Rymut 85). ◀ Від укр. апел. *хрущ* чи то вже *травневий*, чи *волоський* (Ж-Н 1047), чи якийсь інший.

Худа, -ди — Хс, Вб, Вн, Рх, Мж. П-ща: 1667 — *Chuda*, 1715 — *Khuda*, 1720 — *Huda* — Раковець і Виноградів (Szabó 458, 424). Пор. ще 1787: п-ща *Chudio*, *Chudiowicz*, *Chudowicz*, *Chudiak* на Бойк, *Chudko*, *Chudy*, *Chudzaj*, *Chudoba*, *Chudyn* на Лемк (ЙМ) та суч. гуц. п-ща *Xuďek*, *Xudak*, *Xudan*, *Xudejlo*, *Xudejľuk*, *Xudij*, *Xudyk*, *Xudyckuj*, *Xudynka*, які А.Вінценз виводить від прикм. *худій* (Vincenz 474). Крім України (Редько 232), п-ща з основою *худ-* поширені в Польщі та в Чехії (Rymut 87-88, Moldanová 90). ◀ 1. П-ще могло утворитися на основі календ. імені гр. пох. *Худіон*, що в перекладі укр. означає “простий” (Справочник 472). 2. Висока продуктивність твірної основи, а головне, здатність сполучатися з такими іменними суф., як *-ьо*, *-ан*, *-ко*, *-ій*, є доказом того, що п-ще походить від гіпок. імені *Худ*, повним відповідником якого є давньослов. ім'я *Худислав*, згадуване в XIII ст. (Грк 205). Допропріальне зн. антропооснови *худ-*, імовірно, — “худорлявий, бідний, недобрый”.

Худан [рідше — **Худан**] — Вн, Ір, Тч, Вл, Мк. 1773: присяжний *Petrus Chudan* — Воловець (Удварі-2 306). Пор. гуц. п-ще *Xudan*, спів-

звучне пол. п-ще *Chudan* (Vincenz 474, Rymut 87), укр. апел. *худак* — “бідняк” (Гр IV 418) та пол. апел. *chudosz*, *chudziak* — “худорлявий, голодний, бідний” (SW I 306). ◀ Від антр. **Худа** + **-ан**.

Худаніч — Ір, Мк. ◀ Від андр. *Худаня* — “дружина **Худи**” + *-ич*.

Худик — Н.Ворота. 1787: *Chudyk* — Володж, *Chudzik* — Телешниця, Явірник, *Hudyk* — Полянчик на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Chudzik Poliak* — с. Габолтів (Mars 94). ◀ Від антр. **Худа** + суф. **-ик**, подібно до **Голик**, **Мудрик**, **Світлик**...

Худинець [*Худиниць*], -иця — Колочава, Уголька, Вишково. 1743: кр. *Hudinecz* — Раковець (Szabó 459); *Chudyn* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Худа** + **-инець**.

Худич †. 1618: кр. *Hricz Hudics* — Кореївці на Маковиці (Mars 60). ◀ Від антр. **Худа** + суф. **-ич**.

Худоба †. 1715: *Андрей Ходаба (!) сповідникъ* — Мукачів (HodOkt 638). П-ще *Chudoba* є і в поляків (Rymut 87). ◀ 1. Імовірно, від місц. укр. апел. *худоба* — “убозтво” (Ужан). 2. Від загальноукр. апел. *худоба* — “тварина”, “рогата худоба” (Karaś 86).

Хустський [*Хуський*], -кого — Тересва, Терново. 1781: *Хуськи Михайло повъгар* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Прикм. від ойк. *Хуст*.

Хустій [*Хусті*], -ія — Вел.Ком'яти. ◀ Угор. утворення з суф *-i* (*Husztí*) від ойк. *Хуст*.

Хухідра — Нанково. — Див. **Хохідра**.

Ц

Цайбер — Волосянка. ◀ Нім. ім'я *Zeibert* (Bahlow 554).

Цаймак — Люта. ◀ Імовірно, видозміна нижньонім. апел. *Segelmacher* — “той, що робить вітрила” (Gottschald 543).

Цалан — Мк. ◀ Від серб. чи хорв. імені *Цала*, *Цало* або *Цале*, що зі *Станислав*, *Александр* (Грк 206, 207, 320, Šimundić 402, 482, Ковачев 535) + **-ан**. Див. ще **Цолан**.

Цанинець [*Цаниниць*], -иця — Ужгород, Мукачів. ◀ Від південнослов. жін. імені *Цана*, що зі *Стана*, *Станислава*, *Anastazija* (Грк 320, Илчев 525, Šimundić 482), або від молд. жін. імені *Цана* (≠ *Валентина*) чи *Цаня* (≠ *Александру* — ДумбрМик 160), + **-инець**.

Цанько — Св, Мк, Хс. 1450: кр. *Chanko* — Вербовець, Веряця (Szabó 527, 545); 1570: *Lad. Canko* — Лохово (UetC 97-29); 1682: свящ. *Cianko (!) Ivan* — Бистра (LehBer 163). 1715: кр. *Mich. Csanko (!)* — Калини (Bélay 159); 1772: присяжні *Stephanus*, *Joannes Czanko* — В.Бистра (Удварі-2 208); 1772: присяжні *Theodorus Czanyko* і *Joannes Czanyko* — Черник (Удварі-2 298); 1772: присяжні *Theodorus Czanyko*, *Joannes Czanyko* — Червеньово (Удварі-2 298). ◀ Від південнослов. чол. імені *Цанко*, *Цаню* чи *Цаньо*, які співвідносяться зі *Станко*, *Станенко* (Илчев 525, Ковачев 554, Šimundić 402), *Станмир* (Maretić II 146, Грк 207). Ім'я *Цане* дотепер використовують укр. болгари (Колесник 8).

Цап — Вл, Мк, Пр, Вб, Уж, Хс, Тч. 1695: *Симко Цапъ* — Давидково (ПаПо-1 176); 1705:

свідок *Czar Alexa*, а 1715: кр. *Andr. Czab* (!) — Бирсана, Дубове (Bélay 143, 136); 1764: *Czar* — Чепа (Szabó 314); 1755: *Ioann Цанн* — Сокирниця (Гаджега-М 192, 193); 1787: *Сар* — Фолюш, Ославиця, Межибрід та ін. на Лемк, Присліп, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційної назви тварини *цан* (Чопей 422, ДэжеДел 177). Серед угорців апел. *sár* має також зн. “літній вусатий чоловік” (Kázmér 199)

Цапа́р — [Цапа́рь], -ря — Голубинне, Свалява. ◀ Від місц. укр. апел. *цапа́рь* — “сукувата жердина для перенесення сіна” (Ж-Н 1049, Гр IV 422; ГГ 204).

Ца́пик — Люта, Сімирки. 1715: кр. *Lad. Czarek* — Горінчово (Bélay 144); 1787: *Czapik* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Цап + -ик.

Ца́пич — Жорнава, Ворочово. ◀ Оскільки суф. *-ич* у Карпатах не приєднується до основ на приголосний, то п-ще Ца́пич кваліфікуємо як південнослов. утворення від *Сар* чи *сар* за допомогою *-іс*. Пор. п-ще *Саріс* у хорватів (Leksik 88) та апел. *цаних* — “цапик, цапеня” у сербів.

Цапко́ — Жнятино. 1618: кр. *Timko Czarko* — Собот на Маковиці (Mags 91); 1787: *Сарко* — Чарна, Щавне на Лемк, *Сарков* — Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. Цап + -ко́. 2. Від апел. *сарко*, який у слц. мові озн. “малий цап”, “стілець для роззування чобіт” (SSN I 197).

Цаплю́к — Присліп, Ужгород. ◀ Від антр. Цап + -юк з епентетичним /ль/.

Цапо́вич — Хс. ◀ Від антр. Цап + -ович.

Цапу́лич — Мал. і Вел.Березний. ◀ Від андр. *Цапу́ля* — “дружина Цапа” + *-ич*.

Цапуря́к [Цапу́рэк] — Кваси. ◀ Від антропооснови *Цапур*, що з апел. *цапу́р* — “цап”, або з апел. *цапу́ра* — “коза” (Гр IV 422, 423), + *-як*.

Цапа́вел — Підвиноградів. ◀ Пох. п-ща нім., але семантика нез’ясована.

Цар, -ря — Мж, Вб, Вн. 1715: кр. *Fr. Czar* — Дубове (Bélay 136); 1787: *Сар* — Гладишів, Команча та ін. на Лемк, *Сариw* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *царь* — “цар” (Чопей 422).

Ца́рик — Мк, Мж. 1787: *Сарук* — Костарівці, Середнє Вел. на Лемк, *Саруков* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Цар + -ик.

Цариня́к — Вел.Бичків. ◀ Від топоапел. *ца́рина* — “нива, засіяне поле”, “зораний лаз” (Он II 344); “сіножать”, “горód”, “сільський кадастр” (Skok I 253) + *-як*. Отже, доп-щеве зн. лексеми *цариня́к* — “той, що живе на царині”.

Цваро́вський — Свалява. ◀ Антр. західнослов. пох., але семантика твірної основи нечітка.

Цве́йкуш [Цвѐйкуш] — Глибоке. Пор. 1645: кенез *Czvenko László* — Сусково (LchAd I 161). ◀ Від серб. чол. імені *Цвејко, Цвејо, Цвијо* (≠ ім’я *Цветко* — Грк 206) або хорв. імені *Svejko* (≠ *Cvetan* — Šimundić 403) + *-уш*.

Цвенко́ †. 1645: кенези *Czvenko Gergely* — Черник і *Czvenkó Laszló* — Сусково (LchAd 161). ◀ Можливо, регресивне утворення від дієсл. *цвелькати*.

Цвік — Микулівці, Порошково. ◀ 1. Від слц. діал. *svik* — “кілок, клин” (SSN I 226); пор. місц. укр. *цвек*, угор. *cöveg* — “т. с.”, гуц. *цвек* — “т. с.” (ГГ 205), що з нім. *Zwick* — “цвях, болт, шворінь”. Пор. ще нім. п-ще *Zwick* (Bahlow 572).

Цегийко́ — Копинівці. — Див. Цигі́ка.

Цегольня́й — Дравці. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від укр. мікротоп. *Цегóльня* (мікрорайон Ужгорода).

Цегли́дїй [Цѐглидїй], -ія — Брід. 1648: *Ceghledi Istvan* — Чинадьово (Maksay 522); 1769: *Cegledi Ferenc* — Чинадьово (Maksay 564). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Cegléd* (Kázmér 200).

Це́лич — Тч. Пор. 1444: пан *Михайло Цслович* — Ступно (ССУМ II 254). ◀ Від болг. побажального імені *Цела* — “Хай буде здорова!” (Ковачев 557) або від кал. імені *Cela*, що з *Cecilia, Svetana* чи *Cvetisava* (Šimundić 482, Rymut 68), + суф. *-ич*.

Це́ллер — Ір. ◀ 1. Угор. п-ще *Cellér*, апел. зн. якого — “перевізник солі”, “торговець сіллю” (Kázmér 201). 2. Від нім. *Zeller* — “келійник”.

Це́ндра — Мж. 1720: кр. *Lad. Csendra* — Міжгір’я (Bélay 178); 1773: кріпаки *Czendra Ivan, Thoma* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Zendra, Zandra* — Ребетів на Лемк, а *Cendryn* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *цѐндра, цѐндря* — “надокучлива людина” (Гр IV 430), “легковажна, кокетлива, пуста жінка” (СУМ XI 25). 2. Від пол. чол. імен *Cendro, Cendry*, що з кал. імені *Teodor* (Rymut 604), а також з імені *Zender*, поширеного серед євреїв Німеччини у функції імені *Alexandr* (Gottschald 544).

Це́нклер — Дравці, Перечин. ◀ 1. Від кал. імені *Синклер*, що з англ. кал. імені *Sinclar*. 2. Від нім. ос. назви *Zänker* (Rymut 69. Див. також Gottschald 544).

Центилю́к — Рх. Пор. 1491: *Цинтѣ* — Сучава (ССУМ I 251). ◀ 1. Імовірно, від пол. терміна *centel* — “десята частина сажня” (Vincentz 528). Пор. пол. п-ща *Centa ka, Centelewicz*, які виводять від назви грошової одиниці *cent* “крейцер”, “сота частина ринського” (Rymut 69).

Ці́бик — Пр, Вб. 1299: *Cibik* — Замкова гора біля с. Чома в ком. Берет (Györffy 536). Пор. пол. п-ща XVIII ст. *Sybik, Czybyk* (Rymut 103). ◀ 1. Від **Ці́ба** + **-ик**. 2. Від апел. *цї́бик* — “насінна стрілка часнику” (Вл, Пр — Он II 352).

Цибі́нога — Брід. ◀ Укр. композит, складений із діал. дієсл. *цї́бати* — “широко ступати” (Гр II 428, СУМ XI 205; там же й ім. *цї́ба* “довга нога”, *цї́бань*, прикм. *цї́батий* — “довгоногий”) та апел. *нога́*. Отже, допрізвищева семантика лексеми *цибі́нога* — “довгонога людина”.

Ці́бла — див. **Ці́бла**.

Цибу́лька †. 1652: п-ще *Czibulyka* — Олешник (Szabó 325). П-ща *Sybulka* і *Cebulka* є і в Польщі (Rymut 68). ◀ Від антр. **Цибу́ля** + **-ка**.

Цибу́ля — Солотвина. 1497–1498: в *Цибули* — б.м.н. (ССУМ II 526); 1585: *Cibulj* (!) — Холмовець (Szabó 366); 1787: *Sybula* — Воля Цеклинська, *Cebula* — Барновець на Лемк (ЙМ, ФМ). Пор. ще пол. п-ща *Sybula, Sybulak, Sybulewicz* (Rymut 68). ◀ Імовірно, від назви городньої культури *цибу́ля*. У місц. укр. зоонімії кличку *Цибу́ля* дають тварині жовтої масті, а також тварині за її великі вирячені очі.

Цибуляк †. 1588: кр. *Alex. Cibylyak*, а 1605 — кр. *And. Cibylyak* — Чумальово (Bélay 133). П-ща *Sybulak* і *Cebulak* є і в Польщі (Rymut 68). ◀ Від антр. **Цибу́ля** + **-ак** або безпосередньо від пол. діал. *cebulak* — “зелене пір’я цибулі” (Rymut 68).

Цибуля́ш — Тячівські Лази. 1672: кр. *Czirulas* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. 1585: кр. *Alex. Cibulak* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від місц. ос. назви *цибуля́ш* — “любитель *цибу́лі*”.

Цибур — див. **Цибар**.

Цига́к — Вб, Уж. Пор. 1358: *Cehus Muckhe hospitum* — ком. Земплін (Nagy I 302). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Цига*, що є гіпок. від імені *Циганин*. Темношкірі діти одержують це ім’я як п-ко (Грк 207). 2. Від серб. етн. *Цига* — “циган” + **-ак**. 3. Від слц. діал. *сі́на* — “бурулька”.

Цигані́н — Вб, Пр, Св. 1732: *Василя Циганина* — Присліп (Сах 72); 1745: *Циганиновъ Иванъ* — Тихий (Сах 69); 1773: присяжний *Joannes Czihanin* — Голубине (Ud-5 46). ◀ Від місц укр. етн. *цигані́н* — “циган” (Чопей 423).

Цигі́ка — Пр. Пор. 1787: кр. *Сухунка* (!) — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Регресивне утворення від дієсл. *цигі́кати* — “різати кінчиком ножика” (Ж-Н 1053), “незграбно грати на скрипці” (Гр IV 429). Отже, допрізвищеve зн. слова *цигі́ка* — “скрипаль, музика, що дрібно грає”.

Циголя́с — Лавки. ◀ Видозміна пол. складеного п-ща *Ciholas*, яке виводять зі словосполучення прикм. *cichy* — “тихий” + ім. *las* “ліс” (Rymut 93). Пор. ще 1787: аналогічне п-ще *Szumilas* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Цигу́нька — Вб. Пор. 1787: *Сухунка* (!) — Торгановичі на Бойк. ◀ Суф. дериват від пол. п-щ *Cichoń, Cichonia* або *Cihoń*, що виводяться з прикм. *cichy* — “тихий” (Rymut 93), + суф. **-ка**.

Циган †. 1437: *где циганъ сидит* — Сучава (ССУМ II 526); 1618: кр. *Czigan Dmitr* — Цернина на Маковиці (Mags 87). Пор. 1648: кр. *Czigan Janos* — Павлово (Maksay 547). ◀ Від місц. етн. *цї́ган* — “циган”.

Цига́ник — Ужгород, Мукачів. Пор. 1325: *Ciganyí Domokos* — Барабаш у ком. Берет (Györffy 547); 1437: *Blassii Czygan, Czygan Laurentius* — Войнятина (Nagy-2 339); 1474: шл. *Pe. Czygan* — Н.Руна (Bélay 185); 1567: *Haurillo Czigan*, а 1570 — *Laur. Luc. Czygan* — Бистриця (UetC 63-12); 1574: кр. *Czigan* — Тарна (Szabó 104-8); 1787: *Syganik, Sygan* — Солинка, Ступосяни В. на Лемк (ЙМ); *Суханук* — Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Циган* або етн. *цї́ган* + **-ик** (Он II 352).

Цигані́н — Вб, Пр, Св. ◀ Від місц. етн. *цигані́н* — “циган” (Уж, Пр).

Цига́нич — Кальник. ◀ Від серб.-хорв. демін. *siganić* — “циганчук”.

Циганович †. 1649: кенез *Cziganovics Deme-ter* — В.Ворота (LehBer 153). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Цї́ган**, що з місц. укр. етн. *цї́ган* — “циган”.

Циганчу́к [*Циганьчу́к*] — Рх. Пор. 1743: кр. *Cziganu* — Виноградів (Szabó 424); 1785: *Sygan-czuk* — Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. демін. етн. *циганчу́к* — “син цигана”, “молодий циган” (Гр IV 429).

Ційне́р — Пилипець. ◀ П-ще нім. пох. Допрізвищеve зн. *Zehner* у нім. мові — “монета 10 пфенігів”, або “десятник” (Bahlow 564).

Цикайло †. 1751: парох *Евстахій Цикайло* — Вел.Бичків (Гаджега-М 174). Пор. 1604: шляхтичі *Яс., Luc. Sikala* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Укр. утворення з суф. **-айло** від дієсл. *цї́кати* — “пісяти”. На користь віддієсл. етимології промовляють і споріднені п-ща *Sykosz, Sikaю*, які мають тотожні семантичні відповідники *сі́кош, сі́кало* (від місц. дієслова *сі́кати* “пісяти”) в укр. гов. Зак.

Ці́кан — Королево. Пор. 1787: *Siko, Sikow, Sikiw* — Синьовидне, *Sykosz, Sikosz, Sykos* — Завадівка та *Sikaю* — Липа, а 1819 — *Сук* — Струтинь на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від чес. етн.

sikan “циган”. 2. Від південнослов. чол. імені *Sika* або *Siko*, що з *Ciril, Vasil* (Šimundić 402), + суф. *-an*. 3. Найбільш правдоподібно, що твірною основою для цього суф. утворення стала західнослов. віддієсл. ос. назва *siko*. Пор. слц. діал. *siko* — “той, хто часто пісяє”, “пияк” (SSN I 210). Обидва зн. закладені в основі *sikat'* — “пісяти”. Пор. ще гуц п-ще *Sykaniuk* (Vincenz 501).

Цика́нич — Вн. 1787: *Siekanicz* — Кривка на Бойк. ◀ Від андр. *Цика́ня* — “дружина *Ці́ки*” або “дружина *Ці́ка*” + *-ич*. Пор. хорв. гіпок. ім'я *Seka*, похідне від повних чол. імен *Aksenije, Svetan, Stevan* та ін. (Šimundić 403).

Цильо́ [дав. *Цильо́ві*] — Негрово, Дешковиця. 1773: кр. *Czilo* — Піліш у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Від місц. вар. укр. імені *Цильо́*, що є гіпок. від *Василь* (Чопей 423); пор. ще болг. *Цело* (Колесник 8), хорв. і серб. *Cile, Циле* — “т. с.” (Šimundić 40, 403, Грк 207) та молд. *Цылыкы* (ДумбрМик 160).

Цильок †. 1500: гор. *Alb. Czylleok* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від антр. *Цильо́* + *-ок*.

Цимба́ла — Олешник, Золотарьово. 1682: *Czimbaka Mattyi* — Ставне (UetC 88-59); 1695: *Цимбала Петро* — Давидів (ПаПо-1 176); 1787: *Cymbala, Cymbalik, Cimbalak* — Ставища, Присліп та ін. на Лемк, а також п-ще *Cymbaluk* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *цѣмбали*, пряме зн. якого — “відомий ударний музичний інструмент”, а метафор. ос. зн. — “телепень”, “дурень” (Гр IV 424, Ж-Н 1054, Фаріон-3 306, Rymut 104). -

Цимба́лош — Вб. Пор. 1696: кр. *Roman Czimprojas* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1743: *Czimbolos* — Сасово (Szabó 481); 1773: кр. *Czimbalmos* — Чома (ПеПред 316); 1787: *Cymbalista, Cymbalisty* — Изби, Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. діал. *цѣмбалош* “цимбаліст” (пор. ще угор. літ. апел. *cimbalmos* — “т. с.”).

Цѣмбо́линець [*Цѣмболиницѣ*], *-нця* — Св. ◀ Фонет. вар. п-ща *Цѣмбалинець*, що міг виникнути під впливом пол. п-щ *Symbolista, Symbolak, Symbolik, Symboluk* (Rymut 104).

Цѣмбрик — Мукачів. Пор. 1576: *Cimbrak Michalko* — В.Ворота (UetC 53-12); 1787: *Cymbtrak* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ Суф. дериват від ос. назви *цѣмбра* — “одна колода з дерев'яного зрубу колодязя” (Гр IV 432–433) + *-ик*. Пор. ще *цѣмбрѣна* — “т. с.” (Ж-Н 1053, Гг 206).

Цѣмбрила †. 1570: *Fran Zimbrilla* — Белебово (UetC 97-29). ◀ Від діал. ім. *цѣмбрѣна* — “цямрина, тобто колода у зрубі колодязя” (Гр IV 440).

Цѣмрико́вич — Мукачів. ◀ Імовірно, від *Цѣмбрик* + *-ович* зі спрощенням приголосної групи *-лбр-*.

Цѣ́ник — Нова Стужиця. Пор. 1787: *Cynik, Cynicz* — Нижнє, *Cinkovicz, Cynkowicz* — Воля на Бойк (ЙМ). ◀ Від серб. чол. імені *Цина* (≤ *Станислав* — Грк 207), хорв. *Cino*, що з *Jacint* (Šimundić 403), або болг. *Цина* (≤ *Семен* — Илчев 529).

Цѣ́нька — Н.Бистрий. 1462: *уси татаровс на имѣ...* *Цинка* — Сучава (ССУМ II 526); 1484: *Cynko* — Петрово (Szabó 45); 1682: *Czinka Hricz, Ignat* — Ставне (UetC 88-59); 1704: кр. *Cienka Lukacz, fia Olexa* — В.Визниця (HodGens 210); 1787: *Cinkewicz i Cinkanicz, Cienkow* — Турка, Явора, Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Cino*, що з *Francisko* або *Hijacint* (Šimundić 403). 2. Із угор. п-ща *Cinke*, співзвучного з апел. *cinke* — “синичка” (Kázmér 204), або з молд. апел. *цынк* — “цуценя”.

Цѣ́пицьо́ — див. *Цѣ́пицьо́*.

Цѣ́рик †. 1705: свящ. *Gregor Czirik*, а 1715 — кріпаки *Fr. i Lad. Czirik* — Вільхівці (HodOkt 438, Bélay 154). ▶ Від хорв. усіч.-суф. імені *Сі́ча* (укр. оф. Кирило) + суф. *-ик*.

Цѣ́ркайло — Вішка, Ужгород. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-айло* від дієсл. *цѣ́ркати* — “гелготати”, “пашекувати”, “базікати” (Ж-Н 1054). 2. Трансформація угор. п-ща *Cirkáló*, апел. зн. якого — “патруль” (Kázmér 206).

Цѣ́ркуні́к [*Цѣ́ркуні́к*], *-ка́* — Ір та *Цѣ́рківні́к* — Мж. — Див. *Цѣ́рківні́к*.

Цѣ́ряк †. 1600: п-ще *Cyriak* — Фанчиково (Szabó 329). ◀ Від катол. кал. імені гр. пох. *Cyriak*, що відповідає правосл. імені *Ки́ріяк*.

Цѣ́тряк — Жорнава, Стужиця. 1787: *Cytrak* — Шевченкове, *Citriak* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Цѣ́тра*, що з назви музичного інструмента *цѣ́тра*, + *-як*.

Цѣ́ца́к — Білки. 1715: кр. *Fr. Cziczak* — Тересва (Bélay 204); 1772: кр. *Feko Cicak, Lucas Cicak* — с. Кромпахи в ком. Спіш (Ud-4 62); 1787: *Cysak* — Мичківці на Лемк і *Cуса* — Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від пол. діал. *cicak* “сосун” (Rymut 103) або слц. діал. *ciciak* — “т. с.” (SSN I 206). 2. Від антр. *Цѣ́ца* (див. *Цѣ́цей*) + *-ак*.

Цѣ́цик †. 1649: кр. *Gr. Ciczigh* (!) — Тюшка (Bélay 209); 1715: кр. *Fr. Cziczik* — Тересва (Bélay 204); 1787: *Cусук, Сі́сук* — Плав'є, а 1819 — *Cусік* — В.Рожанка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від слц. діал. *cicik* — “сосок”, “розбещене дитя” (SSN I 206).

Цѣ́ці́ка — Тур'я Пасіка. Пор. 1787: *Cусук, Сі́сук* — Плав'є, *Cуса* — Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Цѣ́цик* у формі род. відм., хоч наголос п-ща наштовхує на думку, що воно є віддієсл.

утворенням. Пор. ще 1481: циганські імена *Данукъ* та *Цицул* — Сучава (ССУМ II 527).

Цицкун — Ужгород. ◀ Від апел. *цицька* — “жіноча груди” (Он II 354) + *-ун*. Отже, допрізвище зн. лексеми — “той, хто має *цицьки*”.

Цібеленько — Ір, Вн. — Див. **Цібеленько**.

Цібере (невідм.) — Мк, Ір. 1673: кр. *Jo. Czibre* — Тересва (Bélay 204). ◀ Книжний вар. п-ща **Ціберій**, що має угор. етимологію. Угор. *cibere* — “сливовий узвар”, “недоварене повидло” (MNTESz I 425), “хлібний квас” (Kázmér 202).

Ціберій — Мк, Ір. 1508: *Cziberi* — Ракошин (LchBer 678); 1576: кр. *Czybere* — Фанчиково (Szabó 328). ◀ Адаптований укр. говорами Закмадяризм *циберій* — “рідка маса розварених слив” (пор. східнослц. *ciberaj* — “т. с.” — SSN I 205), а також “хлібний або огірковий квас” (Уж). Кінцеве *-ей* у п-щі — наслідок аналогії до ін. п-щ на *-ей*.

Цібла — Дуби, Колодне на Ір. ◀ 1. Можливо, пов’язане з серб. прикм. *цибљив* — “хворий”. 2. Від слц. діал. *ciblik* — “жолобок на глечуку для пиття” (SSN I 205).

Ціва — Уж, Мк. Пор. 1787: *Ciwkacz* — Семичів, а з 1819 р. — *Ciwka* — Сянки на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від бойк. *ци́ва* — “дерев’яна трубка для перемотування ниток” (Он II 354, Гр IV 430–431).

Цільо́ [дав. відм. — *Цільові*] — Ір, Мк. 1580: *Cielo, Celeo* — Батар (Szabó 288); 1611: кр. *Cziele* — Дівичне (Szabó 354); 1773: *Cziló* — Піліш (Пе Пред 320); 1500: гор. *Alb. Czylleok* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Цільо́* (оф. *Василь*). Пор. ще серб. та хорв. чол. ім’я *Циле* (< *Василије, Станислав* — Грк 207, Šimundić 403).

Цімбалинець [*Цімбалиниць*], *-ниця* — Вл, Тч. ◀ Від антр. *Цімбала* (пор. пол. п-ща *Cymbala, Cymbala*), що з назви музичного інструмента *цимбали* (Rymut 104), + *-инець*.

Цімболинець — Св. ◀ Фонет. вар. п-ща **Цімболинець**.

Цімбора — Ужгород. Пор. 1787: *Cymbor* — Бобрка на Лемк (ЙМ). П-ще *Cimbora* є й серед угорців (Kázmér 204). ◀ Від закарпатоукр. або східнослц. діал. *цимбора* — “друг, приятель” (SSN I 211), що з угор. *cimbor* — “т. с.” (MNTESz I 237).

Цімбота — Мж. ◀ Пох. п-ща нечітке.

Ціник — Гукливий. ◀ Від серб. або хорв. гіпок. імені *Цина*, що відповідає повному імені *Станислав* (Грк 207), + *-ик*.

Ціп — Вел. Ком’яти, Іршава. 1574: п-ще *Czur*, а 1591 — п-ще *Czer* — Заболотне (Szabó 278). У Ком’ятах запис 1715 р. — *Csep*, 1720 *Csip*,

а 1775 — *Csépes* (Szabó 397). ◀ Від укр. назви знаряддя молотьби *цин* (Чопей 424, Он II 356).

Ціпанюк — Луги. ◀ Напевно, від незасвідченого антр. *Ціпан*, що від **Ціп**, + *-юк*.

Ціпиньо́ — Дубове. Пор. 1819: *Cipin* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, укр. апел. *ципильна* — “ручка ціпа” (Гр IV 433).

Ціпкал — Стеблівка. ◀ Усіч. вар. п-ща **Ціпкало**.

Ціпкало — Тч, Хс. Пор. 1715: вдова *Czipkal-ka* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. суф. утворення від дієсл. *ци́кати* — “пищати”. Отже, *ци́пкало* — “той, хто *ци́кає*”.

Ціпкал †. 1715: кр. *Sim. Czipkan* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ал* від письмово незасвідченого антр. *Ціпкал*. 2. Від антропонімізованого дитячого апел. *ци́пка* — “курча” + *-ал*.

Ціпле — Тч (невідм.). 1542: кріпосник *Mate. Chuple* — Феєрфалва (Bélay 140), 1604 — шл. *Nic. Cziple*, а 1585 — шл. *Jo. Czyple* — там само; 1715: кр. *Jódi Cziple Simon* — Сопунка (Bélay 193); 1771: парох *Феодор Ципльє* — Фередьгаза (Гаджега-М 177). ◀ Рум. утворення від апел. *piplă* — “бичачий міхур, яким у давнину закладали вікна” (Jordan 470).

Ціпля — Королево. ◀ Фон.-морфол. вар. п-ща **Ціпле**. Пор. рум. п-ще *Triplea* (Jordan 470).

Ціприч — Вел. Березний. Пор. 1682: *Cipriny (!) Vaszil* — Дубриничі (UetC 88-59); пол. п-ща *Cupra, Cyprich* (Rymut 105). ◀ Від чес. або хорв. розм. іменного вар. *Cupra* (≠ *Cyprian* — Кпаррová 89, Šimundić 403) або від давньоукр. імені *Анципоръ* (< *Описифор* — Керста 112) + *-ич*. Від імені *Cyprian* виводять також суч. чес. п-ща *Cupra, Cypra, Cipro, Ciprik* (Moldanová 51).

Ціптак — Мк, Ір. 1773: староста *Joannes Cziptak* — Підгоряни (Удварі-2 303). ◀ Імовірно, пов’язане з *ципотіти* — “пищати” (про курчат) (СУМ XI 240).

Цірик — Тч. Пор. 1578: *Ciriak* — Кекенешд (Szabó 404); 1787: *Cyrka, Cyrko* — Балутянка, Синява на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слц. розм. імені *Cyro* (≠ *Cyril* — SSJ VI 130, Majtán-Považaj 214). Пор. ще 1610: кр. *Cyriak* — Фанчиково (Szabó 329), а також запис 1680: шл. *Cirilo Pap* — Сарвасово (Bélay 194). 2. Із угор. п-ща *Cirjék*, що з розм. імені *Cirják* (Kázmér 206).

Цірікус — Ужгород. ◀ 1. Лат. форма кал. імені *Cyriacus*, що відповідає угор. імені *Cirjék* (Ladó 145). Пор. укр. п-ще **Петрус** із тим же формантом (Див. ще **Чірікус**). 2. Від антр. **Цірик** + лат. формант *-us*.

Ціфра — Вб, Пр, Мк, Вн, Хс. 1715: *Czifra* — Велятин (Szabó 353). 1715: гор. *Czifra* — Хуст (Dezső 36); 1773: присяжний *Andreas Czifra* — Велятин (Джедел 284). ◀ Від полісемант. апел. *цифра*. В угор. гов. Зак, звідки прийшло п-ще *Cifra*, співзвучний апел. озн. “строкатий, розмальований, рябий” (KMNSZ 235, Чопей 423). Кличку *Cifra* угорці давали тваринам рябої масті (Hermán 189). В угор. мові апел. *cifra* озн. “святковий, розкішний, чепурний” щодо одягу (Kázmér 202). Пор. ще бойк. *цифрувати* “прикрашати” (Он II 357), східнослц. *cifra* “прикраса, орнамент” (SSN I 208) та пол. *cyfra* — “прикраса на одязі”. Серед укр. козаків була посада *цифра*.

Ціфра́к — Мж, Рх, Св. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + -ак.

Ціфринець [*Ціфринець*], -нця — Борсучина. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + -инець.

Ціфря́к — Синевирська Поляна. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + -як.

Ціхор †. 1772: староста *Alexander Czichor* — Ільниця (Удварі-2 300). У с. Приборжавське нині побутує п-ще **Дзіху́р** (род. — Дзіхора). ◀ П-ща *Czychra* і *Czochur* є і в Польщі, а на думку К.Римута, вони походять від дієсл. *czehrac* — “чесати”, “розчісувати” (Rymut 115–116).

Ціца́к — Імстичово. 1773 р. в Карпатах (сх. Слч) було три родини з цим п-щем: *Lazar Cícak*, *Lukas Cícak*, *Jasko Cícak* (див. **Ціца́к**). 1787: *Susak* — Личківці на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антропооснови *Ціца*, яка 1787 р. згадується в с. Мисцова на Лемк (ЙМ). Там же називаються і п-ща *Сусо́л* та *Сісо́л*. 2. Від слц. діал. апел. *cícak* — “сосун” (SSN I 206, Rymut 103). Пор. ще укр. дит. *цицати* — “ссати” (Гр 435, Ж-Н 1056). 3. Від пол. діал. *cięciak* — “розпещена дитина”, “доросла людина з дитячими рисами” (SW I 322). 4. Менш імовірно, що від угор., слц., хорв. або серб. пестл. імені *Cica* (≠ *Cecilia*, *Iłona*, *Cirila*, *Ljubica*, *Milica*, *Slavica* — Kázmér 202, Грк 321, Šimundić 482 та ін.) чи від пестл. апел. *cica* — “киця” (SW I 320).

Ціце́й [*Ціци́й*], -ея — Мк, Вн. 1649: *Gr. Ciczigh* — Тюшка (Bélay 209); 1784: *Цицей Михайль дяк* — Холмовець (Сах 70); 1751: *парох Іоани Цицей* — Сасово (Гаджега-Уг 25); 1787: *Суса* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Ціца* (див. **Ціца́к**) + -ей.

Ціціка́н — Косівська Поляна. ◀ Від антр. *Ціцик* або жін. імені *Ціцика*, що з *Цецілія*, + -ан.

Ціцілі́ба — Рипинний, В.Студений. Пор. 1787: *Cicilo* — Маластів на Лемк (ЙМ), а також

п-ща *Tataliba* і *Tateliba* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нечітке.

Цкира †. 1760: *Іоанъ Цкира* — Синевирська Поляна (Сах 98). ◀ Етимологія п-ща нез’ясована.

Цмур — Пр, Уж. ◀ Від місц. діал. апел. *цмур* “сироватка”, якому в сусідніх регіонах відповідає діал. *цмар* — “т. с.”.

Цогі́рка [*Цогьі́рка*] — див. **Цугі́рка**.

Цо́гла — Ір, Мк, Вн. ◀ На території Польщі фіксуються п-ща *Cochka*, *Cocholek*, що від пол. *cohać* — “трусити, чесати, дряпати” (Rymut 115–116).

Цогла́евич — Вел.Розтока, Дубрівка на Ір. ◀ Від незасвідченої антропооснови *Цоглай* (див. **Цо́гла**) + -евич.

Цо́глан — Клячаново. Пор. 1787: *Cochka*, *Cohlyn*, *Cohlinka* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Цо́гла** + -ан.

Цогорка †. 1775: п-ще *Czohorka* — Заболоття (Szabó 278). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, це видозміна п-ща **Цугі́рка**.

Цо́ган — Княгиня, Дубриничі. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Цо́й †. 1715: кр. *Luc. Czoj* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Можливо, напис треба читати *Чуй*. 2. Більш імовірно, що це хорв. гіпок. ім’я *Coja* або *Cojo*, співвідносне з іменами *Stoilko*, *Stojan*, *Stojmir* (Šimundić 403).

Цока †. 1751: *диякон Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182). ◀ Від південнослов. гіпок. чол. імені *Coка* або *Coко*, що співвідноситься з повними іменами *Stojan*, *Stojimir*, *Stojko*, *Stojša* (Šimundić 403)

Цо́кало — Ужгород. 1751: *диякон Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182); 1780: *из Іваномъ Цокаломъ* — Негровець (Сах 78). ◀ Віддієсл. утворення *цо́кало* — “особа, що цокає” (Гр IV 435).

Цокла́н — Св. 1648: вільні наймити *Choklan Hricz*, *Oleksza*, *Fedur* — Голубине (Maksay 525); 1595: кенез *Csoklya* — Голубине (LehBer 294); 1699: *Csoklan Illyes*, *Fedur*, *Ivan* — Голубине (Maksay 575). ◀ Від ос. назви *Цокла*, що походить із серб. апел. *цокла* — “гальмо”, а також “черевик”, + -ан.

Цо́ла — Хижа. Пор. 1455: *пан Костс Цолич* — Ясси (ССУМ II 527); 1674: п-ще *Csola* (!) — с. Туртеребеш (Szabó 530); XVII ст.: кенез *Czolan Gergely* — с. Цолановиця коло Лецовиці (LehBer 206); 1743: кр. *Czola* — Фаркашфалва (Szabó 334); 1787: *Colak* — Завадка Руська на Лемк (ЙМ); 1819: *Cole* — Висоцьке, *Colan* — Новотин на Бойк (ФМ). ◀ Від болг. чол. імені *Цола* або *Цоло* чи серб. *Цоле* (≠ *Стоядин*, *Стоян*,

Апостол — Колесник 8, Илчев 530, Ковачев 559, Грк 207, Maretić II 82, Daničić I 819, Šimundić 403).

Цола́н — Розтока на Вл, Тихий, Чинадьово. 1570: *Joan Czolan* — Колодне на Ір (UetC 97-29); XVIII ст.: кенез *Czalan Gergely* — Цолановиця біля Лецовиці (LehBer 206); 1773: присяжний *Theodorus Czolan* — Цолановиця біля Лецовиці (Ud-5 53); 1787: *Colanow* — Семичів, а *Colan* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Цо́ла** + **-ан**.

Цоли́ган — Св. Пор. 1739: *Солыган* — Черник (Метрика); 1787: *Solygan* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови **Цо́ла**, ускладненої квалітат. суф. **-ига**, отже, від *Цоли́га*, + **-ан**.

Цо́мпель, **-пля** — Вел. Лучки, Доманинці. 1772: кр. *Vanio Czompel* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96); 1787: *Compel* — Ставище і *Complak* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *цо́мпель* — “бурулька” (Гр IV 436, Гр 208, 174, RiegerLemk 39). Пор. ще гуц. п-ща *Sompel* і *Sopeluk* того ж пох. (Vincenz 436) зі східносл. апел. *combel*, *compliak* — “т. с.” (SSN I 218).

Цо́нак — Оріховиця. Пор. 1570: *Czano* — Холмовець (Szabó 308); 1787: *Conio* і *Cunio* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Цона* чи *Цоно*, що зі *Стојан*, *Stojimir*, *Stojislav*, *Stojko*... (Daničić I 820, Грк 207, Šimundić 403, Илчев 503, Колесник 8), + **-ак**.

Цо́нинець — Тч, Мк. ◀ Від того ж південнослов. імені *Цона* (див. **Цо́нак**) + **-инець**.

Цо́пко — Веряця. Пор. 1787: *Сорак* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від серб.-хорв. *цона* — “повія” + **-ка** з подальшим переходом у парадигму п-щ на **-ко**. 2. Від сл. діал. *cop* — “зачіска з косою” (SSN I 211) + **-ко**.

Цо́цко — Кальник, Антонівка. 1719: *Иван Цоцко Федірляк* — Студений (Яворск 210). ◀ Від болг. чол. імені *Цоцко*, що зі *Стойко* (Илчев 531). Пор. ще хорв. гіпок. ім'я *Coca* стосовно повних імен *Stojadin*, *Stojan* (Šimundić 403).

Цубе́ра — Тч, Вн, Ір. — Див. **Цубі́ра**.

Цубі́на [рідше — *Цубьі́на*] — Пр, Вб, Уж. ◀ Імовірно, від сл. діал. *cubina* — “щось дуже тверде” (SSN I 219).

Цубі́ра [*Цубьі́ра*] — Тч. Пор. 1787: *Cubryn*, *Cubirka* — Гусине, Мита на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від середньозакарп. апел. *цубьі́рка* чи бойк. *цубі́рка*, *цубі́рка* — “білка” (Ж-Н 1057, Гр IV 436, Он II 358, AGB II 102). 2. Менш імовірно, з нім. *Zuber* — “цебер”, з яким пов'язують пол. п-ще *Cubera* (Rymut 102, Bahlow 540).

Цу́га — Вб, Уж. ◀ Від укр. діал. апел. *цу́га* — “дзига” (Довге), “деталь у возі” (Волосянка). Пор. ще пол. діал. *siha* — “спідня сорочка” (SW I 534).

Цуга́нич — Завосина, Доманинці. ◀ Від андр. *Цуга́ня* — “дружина **Цу́ги**” + **-ич**.

Цугі́рка [*Цугьі́рка*] — Ір, Хс, Вн. 1775: кр. *Czohorka* — Заболотне (Szabó 278), кр. *Czuhorka* — Широке (Szabó 278, 348); 1787: *Czuhyrka* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Із пол. п-ща *Czochera*, *Chocher* чи *Czochra*, яке виводять із дієсл. *cochrać* — “чухрати”, “шкрябати” (Rymut 115). 2. Від якогось іменного композита з другим компонентом **-гьрлька**, подібного до п-ща **Білогі́рка**.

Цугорка †. 1775: п-ще *Czuhorka* — Широке (Szabó 348). — Див. **Цугі́рка**.

Цудар †. 1398: шл. *Czudar Péter* — Косино (LehBer 334). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, споріднене зі старопол. *Czuder* (Rymut 102).

Цудзура †. 1715: кр. *Mate Czudzura* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована, хоч у його будові проглядається суф. **-ура**, як у п-щах **Стегура**, **Стецю́ра**, **Яцу́ра**.

Цулі́ган — див. **Цоли́ган**.

Цу́льба — Мк. ◀ Пох. п-ща невідоме.

Цу́па — Вб. Пор. 1570: *Fr. Cypak* — Мідяниця (UetC 97-29); 1720: кр. *Czupa* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: *Cyp*, *Czur* — Босько, *Cupa* — Волосате на Лемк, *Ciupa* — Лімна, *Cypiniec* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ), *Ciupa* — Грабівка, Улюч, *Ciupak* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно від апел. *цю́па* “темний підвал”, “тюрма” (Гр IV 439), що дорівнює пол. *ciupa*.

Цупа́нич — Березники. ◀ Від андр. *Цупа́ня* — “дружина **Цу́пи**” + **-ич**.

Цу́пер — Синевир, Бронька. 1787: *Czuper*, а 1819 — *Cuper* — Стрільбичі, *Cuprow* — Кропивник на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Контамінація іменних вар. *Купріян* і *Ципріян* (див. Он II 358).

Цу́пик — Сільце, Фанчиково, Тросник. ◀ Від **Цу́па** + **-ик**.

Цу́пра — Тч. 1720: *Czupra* — Ком'яти (Szabó 398); 1743, 1775: кр. *Czupra*, *Csupra* — Раковець (Szabó 459); 1787: *Cupryk* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Того ж пох. що й **Цу́пер**. Пор. білор. ім'я *Цупріян* (Суднік 31, 45). 2. Від діал. *цуприк* — “кінчик, краєчок” (Ж-Н 1058).

Цупрович †. 1649: правосл. свящ. *Czuprovics Kosty* — Канора (LehBer 332). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. *Цупер*, що з імені *Купріян*/*Ципріан* (Rymut 102).

Цура́нич — Солотвина, Ужгород. Пор. 1787: *Ciupa* — Зиндранова, Мисцова та ін. на Лемк, Морозовичі на Бойк (ЙМ); 1787: *Ciurycz* — Довжки, а 1819 — *Ciuruk* — Головецьке, *Cirių*, *Ciurak* — Сушиця та ін. на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Цура́ня* — “дружина **Цу́ри**” + **-ич**. Антро-

пооснова *Цу́ра* — серб., рум. або алб. гіпок. вар. кал. імені *Георг* (Грк 2108).

Цурка́ничі Мукачів. ◀ Від андр. *Цурка́ня* — “дружина *Цурка́*” + *-ич*. Пор. ще буков. п-ще *Цурканович*.

Цурко́ — Дравці, Минай, Ужгород. 1751: парох *Петр Цурко* — Н.Яблінка (Гаджега-3 96); 1787: *Сурко* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. гіпок. чол. імені *Цурко*, що з рум. *Цура*, яке є еквівалентом імені *Георг* (Грк 208). 2. Від апел. *цурка* — “паличка для гри” (Гр IV 437–438) або від рум. апел. *țurcă* з таким же зн. 3. Болг. ім'я *Цурко*, що від імені *Суро*, апел. зн. якого — “русявині, світловолосий” (Илчев 523).

Цурош †. 1616: п-ще *Czuros* — Гетеня (Szabó 371). ◀ Від місц. атрибут. назви *цурош* — “обірванець”, “лахмітник”.

Цуфі́лка — Вел.Лучки. ◀ Від місц. апел. *цуфі́лка* — “довга тонка нога, подібна до сопілки” (Уж).

Цуфі́лка́нич — Горонда. ◀ Від андр. *Цуфі́лка́ня* — “дружина *Цуфі́лки*” + *-ич*.

Цу́цка — Руські Комарівці, Дубрівка на Уж. 1715: кр. *Andr. Czuczka* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: *Cucej, Cuciw* — Тернівка, *Cucara, Cucarak* — Н.Кропивник на Бойк (ЙМ); 1787: *Cису́ніак* — Босько на Лемк (ЙМ); 1819: *Сисук* — Багнувате на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від болг. гіпок. чол. імені *Цуцо*, що має декілька співвідносних повних імен (Илчев 532, 531). 2. Від пол. апел. *сиу́ска, сиу́ско* — “щеня, цуценя” (SW I 341).

Цу́цко — Дубрівка на Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Цу́цка*.

Цьо́ка — Тч, Хс, Ір, Уж. 1577: *Сіока*, а з 1572 — *Czako* — Туртеребеш (Szabó 527); 1602: *Cziok, Czoka* — Фанчиково (Szabó 328); 1676: *раб божій Василя Цюока (!)* — Суха (Сах 73); 1751: диякон *Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182); 1787: *Сіок* — Пантна, *Сіoczka* — Черемха на Лемк, *Сіоско, Сіосков* — Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *цьокати* — “стукати” (Ж-Н 1057). 2. Від хорв. гіпок. імені *Сока* або *Соко* (≠ *Stojan, Stojko* — Štimundić 403).

Цьока́н †. 1605: кр. *Jo. Cziokan* — Вел. Бичків, кр. *Paul Cziokan* — Драгово (Bélay 130, 168). ◀ Від п-ща *Цьо́ка* + *-ан*.

Цьо́ма — Пр, Вб. 1220: антр. *Schoma comes* — ком. Сатмар або Сіладь (RegVar 247); XV ст.: кр. *Сіома* — Холмовець (Szabó 365); 1570, 1597: *Сіома, Сзіома* (Szabó 450); 1572: *Fran. Chyomka* — В.Ворота (UetC 53-14); 1597: п-ще *Сзіома* — Петрово (Szabó 450); 1605: п-ще *Сhома* — Клинове

(Szabó 273). Пор. ще 1682: *Czemicz Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1787: *Сіомка* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. дит. *цьо́ма* — “поцілунок”, *цьо́мати* — “цілувати” (Уж, Пр, Мк); пор. пол. *siuśc* — “цілувати” (SW I 341).

Цьо́нка — Усть-Чорна. ◀ Можливо, від дит. *цьо́нка* — “кінь” (Ж-Н 1057), “свиня” (Гр IV 439).

Цьо́па — Торунь. Пор. 1787: п-ще *Сіорка* — Прусик на Лемк (ЙМ), а також на Льв (Фаріон-3 307). ◀ Можливо, від діал. *цьо́нка* — “крихітка”, “трішечки” (Гр IV 439).

Цю́блик — Колочава, Лопухово. ◀ Можливо, від місц. укр. *цю́бати* — “скувати”.

Цюо́ка †. 1687: *купил раб божій Василь Цюока (!)* — Суха (Сах 86). П-ща *Сіюка, Сіюкаю, Сіюкот* є і в Польщі (Rymut 100). ◀ Імовірно, регресивне утворення від дієсл. *цю́кати* — “злегка рубати сокирою” (Гр IV 439).

Цюперак [*Цюперек*] — Рх. ◀ Імовірно, від антр. *Цюпер* (з пом'якшенням ініціального /ц/) + суф. *-як*. Можливо, подіяла й аналогія до *цю́прик* — “верхівка” (Гр IV 439).

Цю́пик — Вільхівка. Пор. 1787: *Сіюра* — Грабівка, Улюч, *Сіюрак* — Дошниця, *Сіюріна* — Ясьонка, *Сіюрка* — Боднарка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ос. назви *Цю́пи*, що з пол. апел. *сіюра* — “курка” (SW I 337), + *-ик*. 2. Безпосередньо від пол. апел. *сіюрка* — “дурень”, “недолугий” (SW I 341).

Цюо́цька — Ганьковиця. Пор. 1787: *Сіусіук* — В.Синьовидне, *Сіусків* — Славське, *Сіускович* — Плав'є, *Сіусук* — Кіндратів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *цюо́цько, цюо́цька* — “песик, цуценя, щеня”, “комаха” (Гр IV 439; див. ще І.Франко (Галицько-руські нар. приповідки. XXVII 298) або пол. апел. *сиу́ска* чи *сиу́ско* — “т. с.” (SW I 341).

Цянько́ — Мк, Ір. Пор. 1649: кенез *Czianko Luka* — В.Бистра (LehBer 163), 1677 — *Czianko Onofri* (там само, 747); 1819: *Сіансіо* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Цянько́*.

Цяпе́ць [*Цятіць*], *-пця* — Хс, Мж. Пор. 1819: *Сіарес* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, від ос. назви *Ця́па*, що з апел. *сіара* — “сплюх” або *сіарсія* — “повільна, лінива жінка” (SW I 306). 2. Менш правдоподібно, від діал. *ця́пка* “краплина” (Karaś 77), що від місц. дієсл. *ця́пати, ця́кати* — “капати” (Гр IV 440).

Цяпцьо́ — Мукачів. ◀ Від антр. *Цяпе́ць* за аналогією до імен *Васильцьо́, Грицьо́, Федірьцьо́...*

Ч

Чабаній — Доманинці. Пор. 1787: *Czaban* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Чабан*, який походить від давньої назви тур. пастуха або від угор. ойк. *Csabánu*, що в ком. Пешт (Kázmér 209, Vályi III 355), + формант *-i*.

Чабіна — Ужгород. Пор. 1704: кр. *Csabina György* — Чабини біля В.Визниці (HodGens 12); пор. 1787: *Czabenyak* — Кінське на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. чол. імені *Csaba*, що із тур. *çaba* — “дарунок, талант, хист” (Hajdú 30), + укр. квалітат. суф. *-ина*, як і в утвореннях *Мигаліна*, *Сеніна*, *Іваніна*.

Чабинич †. 1715: кр. *Luc. Csabinics* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Чабіна**.

Чабка †. 1715: кр. *Sim. Csabka* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від антр. *Чаба*, що з угор. чол. імені *Csaba*, + *-ка*.

Чабрик — Косівська Поляна. Пор. 1819: *Czaber* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Чабря** + *-ик*. 2. Від місц. укр. назви рослини **чабрик** “чебрець” (Чопей 425, ГрIV 442, Ж-Н 1059).

Чабрович †. 1699: кенез *Chabrovics Andrej* — Драгошевиця біля В.Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від **Чабря** або від пол. п-щ *Czabor* чи *Czaber* (Rymut 111).

Чабрун — Мж. ◀ 1. Від хорв. апел. *čabrun* — “жердина” (Daničić I 877). 2. Від антр. **Чабря** + *-ун*.

Чабря — Крива на Хс. ◀ Можливо, від серб.-хорв. апел. *čabar* — “цебер”.

Чава — Мукачів. Пор. 1523: *Chawak* — Медеш — ком. Сатмар (MaksaySz 177). Декілька п-щ з основою *Čav-* є в Хорватії (Leksik 107). ◀ 1. Від слов. імені *Чава*, співвідносного з назвою птаха. Пор. хорв. і слц. апел. *čava* — “галка” (Daničić I 916, Грк 322). 2. Від двоосновного давньослов. імені *Čava*, що від *Časlav* (Šimundić 403).

Чаварга [частіше — **Чаварга́**] — Вб. 1819: *Czawaga* (!) — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від слц. діал. *čavarga* — “волоцюга” (SSN I 242), що з угор. *czavargó* — “т. с.”. В угорців п-ще *Csavargó* фіксується вже 1489 р., а ономасти виводять його з апел. *csavargó* — “волоцюга, мандрівник, блукач” (Kázmér 222).

Чайбин/Чайбен — Вел.Лучки. Пор. 1682: *Czajbik Janos* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чайка — Ужгород, Мукачів. 1681: кр. *Csajke Istvan*, а 1715 — кр. *Mati Csajka* — Ганичі (Bélay 141); 1787: кр. *Czajka* — Вороблик, Мокре на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Czajka Pawel* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98). ◀ За Я.Свободою (SvoSta 131), *Чайка* — давньослов. двоосновне ім’я, першим компонентом якого є дієсл. *чаяти* “чекати”, як і в іменах *Нечий*, *Радочий*, *Časlav*, *Čajkó*, *Čajó* (Грк 209, Šimundić 404). Тепер п-ще асоціюється з назвою птаха *чайка* (Ковачев 568).

Чайкович — Ужгород. ◀ Від антр. **Чайка** + укр. патр. суф. *-ович*.

Чайковський — Перечин. 1787: кр. *Czajkowski* — Галбів, Королик Волоський на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикарп. ойк. *Чайковичі* + *-ський*. Іменниковий катойк. *чайковець* писемні пам’ятки фіксують 1349 р. (ССУМ II 531).

Чакавий — Вл, Св. Пор. 1682: *Csakiutsin Olexa* — Сіль (UetC 88-59); 1787: кр. *Csakanvy* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, хорв. *čakav*, *čakavac* — “хорват, який розмовляє чакавських діалектом”. 2. Від хорв. *čakav* — “помилковий” (Daničić 883) або “той, що вживає займенник *ča* відповідно до укр. *що*”.

Чакан †. XV ст.: шл. *Csákan* — Петрово (Szabó 449); 1648: кр. *Chakan Janos* — Свалява (Maksay 528); 1699: кріпаки *Csakan Demeter*, *Jaczko...* — Жденьово (Maksay 608); 1773: присяжний *Joannes Csakan* — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ 1. Мадяризований вар. укр. п-ща **Чекан**. 2. Від відомого *Чака* або антр. *Чак* + *-ан*.

Чаканович †. 1648: кр. *Chakanouich Ivan* — Збини (Maksay 532). ◀ Від антр. **Чакан** + *-ович*.

Чаківчин †. 1682: кр. *Csakiutsin Olexa* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Чаківка* — “дружина *Чакова*” (угор. *csakó* — “ківер”) + *-ин*.

Чакій [Чакі́], *-ія* — Пр, Мк. 1273: *de genere Chak* — ком. Берег (Györffy 530); 1509: кр. *Chakky* — Шаланки (Szabó 462); 1415: кр. *Chak* — Самошаг у ком. Сатмар (MaksaySz 209). ◀ 1. Угор. п-ще *Csáki*, яке бере початок від ойк. *Csák*, що в ком. Пешт і Срем, або від ойк. *Csáka*, що в ком. Бийкийш (Kázmér 213). 2. Угор. утворення з суф. *-i* від імені *Чак*, яке походить від дієприкм. *čakan* (SvoSta 462). До речі, п-ще шляхтича *Csakan* у с. Петрово (Вн) фігурує з XV ст. (Szabó 449).

Чаклэй [Чаклэй́], *-ея́* — Свалява. Пор. 1787: *Czaklosz* — Крампна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ей* від антропооснови *Чакля*. В угор. мові *csáklya* — “гак”, а у слц. гов. *čakla* — “довга жердина для досягання недоступних

речей” (Kázmér 213, SSN I 232). 2. Від укр. діал. *чаклі́й* — “чаклун” (Гр IV 443).

Чакош †. 1648: кр. *Chakusz Olexa* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Від угор. апел. *csákos* — “той, що з ківером”.

Чакошович †. 1648: кр. *Chakossouich Simko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. **Чакош** + суф. **-ович**.

Чалій — Котельниця. ◀ 1. Від південно-слов. чол. ім. *Чале*, що з імені *Часлав* (Грк 209). 2. Від південнослов. апел. *hale* “дядько, свекор” (Šimundić 404). 3. Від укр. прикм. *чалій* — сірувато-коричневої масті (Гр IV 143).

Чалówka — Хс, Тч, Уж. ◀ Від угор. п-ща *Csalóka*, що з угор. апел. *csalóka* — “облудний, химерний” (Kázmér 215), “обманливий” (Чопей 425).

Чангáр [*Чангáрь*], **-ря** — Тч. ◀ Етимологія п-ща спірна. Можливо, рум. п-ще *Ciangîru* (Jordan 108).

Чáнда — Св. Пор. суч. п-ще *Джáнда*, а також п-ще *Чендéй*. ◀ Від болг. чол. імені *Чанда*, співвідносного з *Чано*, *Вълчан* (Илчев 335, 336). Пор. ще 1429: антр. *Чано*, а 1572 — *Czano* — Туртеребеш (Szabó 527); 1450: антр. *Чанко* — Вербовець (Szabó 545).

Чанко †. 1715: кр. *Mich. Csanko* — Калини (Bélay 159). ◀ Імовірно, хорв. гіпок. ім'я *Čanko*, що відповідає повним іменам *Časlav*, *Častimir*, *Stojan...* (Šimundić 104).

Чáплинець [*Чáплиницъ*], **-нця** — Кольчино. 1448: *Stanislaum Capla* — Перемишль (Smołka II 47); пор. 1787: *Czapla* — Нагуєвичі, *Czaplyniec* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чапля*, що з назви птаха *чапля*, + **-инець**.

Чаплюк — Ясіння. Пор. 1468: *Янько Чапличь* — Острог (ССУМ II 530); 1787: *Czaplak*, *Czaplyk* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чáпля*, що з апел. *чапля* (Чопей 425), + **-ук**. Допрізвище ве зн. антропооснови — назва відомого птаха, але має й метафоричні зн. Пор. суч. гуц. *чáплс* — “важіль для натягування обручів на колеса до воза” (Гг 209).

Чапýра — Неліпино. ◀ Від апел. *чипýра* — “чапля” (Ж-Н 1060, Гр IV 444). Пор. рум. *ceapir* — “т. с.”.

Чардан †. 1699: кр. *Csardan János* — Павлово (Maksay 579). ◀ Імовірно, спотворений вар. п-ща. **Чáрдаш**.

Чáрдаш — Невицьке. П-ще *Czardasz* є і на Ораві (Golčb 72). ◀ 1. На перший погляд, п-ще походить від назви угор. танцю *чáрдаш*. 2. З ономасіологічної точки зору, п-ще започатковане від угор. апел. *csordás* — “чередник”. У Хусті п-ще **Чáрдаш** фіксується 1715 р. (Bélay 152),

у с. Крива — 1747 (ПаПо-2 20), а в с. Королево — 1720 р. (Szabó 384). Імовірно, після переселення денотата в нове середовище незрозуміле п-ще реетимологізувалося. До речі, п-ще *Čordáš* поширене й у Славонії (Leksik 114).

Чáсини — Виноградів. ◀ Правдоподібно, твірною основою п-ща є корінь *час-* (пор. бойк. апел. *часýн* — “бик, якого вже час запрягати в ярмо” (Он II 363). Пор. пол. п-ща з цією основою: *Czasak*, *Czasek*, *Czasiewicz*, *Czasiuk* (Rymut 110). Однак безпосередньо твірною основою п-ща могло стати лише південнослов. гіпок. ім'я *Časa*, співвідносне з повними іменами *Časlav*, *Častimir*, *Dobročas* (Šimundić 404).

Часловці(й) †. 1450: *Császlóczy Mihaly* — Баркасово (LehBer 54). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від місц. укр. ойк. *Часловці* (оф. — Часлівці), а останній — від слов. чол. імені *Časlav* (Šimundić 404).

Чафрун — Буківцьова. ◀ Імовірно, від пол. діал. *czochrun* “людина з розчухраною головою” (SW I 394). Пор. 1787: п-ще *Czafurczak* — Орявчик на Бойк (ЙМ).

Чáчко — Олешник, Дравці. 1399: *Csák Miklos* — ком. Берг (LehLel 30); 1649: кр. *Csacska* — Лохово (LehBer 386). Пор. 1691: кр. *Csacska Mihaly* — Ділове (Bélay 208); 1787: кр. *Czaco* — Висова, а *Czaczowski* — Явірки на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від слов. імен *Čač* або *Čača*, що з *Čak*, *Časlav*, *Častimir* (< *Čakan* — SvoSta 48, Moldanová 52, Илчев 534, Šimundić 404). 2. Від гал. апел. *чáчка* (Kagaš 80) або від слц. діал. *čáčka* — “польова, лугова чи лісова квітка” (SSN I 229). Пор. ще старопол. апел. *czacz* — “іграшка”, “лялька” (Reczek 52).

Чвix †. 1570: кріпаки *Tom., Dan., Fran. Cwix* — Кольчино (UetC 53-14); 1687: присяжний *Чвixъ Гаврило* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чворсјок — Косівська Поляна. Пор. 1549: шл. *Chorsa* — В.Вишава (Bélay 219). ◀ 1. Від антропооснови *чворс*, апел. зн. якої — “птах *чворс*”, + **-юк**. Пор. ще гуц. прикм. *чворскій* “черствий” (про хліб) — (Гг 209).

Чебина †. 1618: кр. *Harasz Csebina* (!) — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1704: кр. *Csebina Demeter* — Абранка біля Мукачева (Hod Gens 7). ◀ Антр. **Чабина** у його гуц. звучанні.

Чебиник †. 1720: кр. *Mich. Csebinik* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. **Чебина** + суф. **-ик**.

Чевáрга — див. **Човáрга**.

Чевс — див. **Чивс**.

Чегіль — Ір, Вн, Бг, Мк. 1685: *Чегилева ... лива* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1772: присяжний *Nicolaus Csehily* — Кам'янське (Удварі-2 301); 1773: кр. *Csehil* — Піліш (ПеПред 320); 1775: п-ще *Csehély* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від пол. арх. *czechel, -chla* — “сорочка” (SW I 380) та болг. апел. *чехъл* — “черевик без задника”. 2. Можливо, від бойк. назви птаха *чїглик* — “щиглик” (Он II 368) через її десуфіксацію. Пор. ще назву птаха *чєглик*, яку лексикографи кваліфікують як “кобуз” (Ж-Н 1062) — чes. *stehlik*. Втрата ініціального /ш/ перед /ч/ на угор.-укр. мовній межі — явище непоодинокі (пор. закарп. апел. *чєдрик, чїка, чубєлка* < *щєдрик, щика, щубєлка*).

Чєдрекій [*Чєдрекі*] — Веряця, Сасово. Пор. 1229: *Chedreh villa* — Сатмар (RegVar 196); 1567: кр. *Csedreki* — Королево (Szabó 383); 1614: гор. *Andr. Csedreki* — Тячів (Bélay 206). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слов. назви недалекого села *Чєдрик*, яке місцеві угорці, не розуміючи первісного значення, називають то *Csedrek*, то *Csedreg* (Vályi I 391, Kázmér 224).

Чєдрик — Ір, Вн, Мк. 1775: п-ще *Csedrek* — Заріччя (Szabó 276). Пор. п-ща *Szczedrzyk* та *Czedrzyk*, поширені у Польщі XIV–XV ст. (SSNO 281–282). ◀ Від давньослов. чол. імені *Щєдрик*, що зі *щєдрий*, яке чes. мова зберегла у вигляді *Čedrik* (Кларрová 82).

Чєйпеш — див. **Чїйпеш**.

Чєкан [зрідка — **Чєкан**] — Мк, Вл, Вн. 1648: *Chakan (!) Janos* — Свалява (Maksay 528); 1699: *Csekan Stephan* — Ялове (Maksay 607); 1787: *Czekan* — Майдан на Бойк та Вислік на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1214: *pro Cheka stetit dominus suus* — ком. Бігар (RegVar 190). ◀ 1. Від давньослов. імені дієприкм. пох. *Чєканъ* — “жданий, очікуваний” (Maretić II 71, SvoSta 46) або від південнослов. гіпок. імені *Čeka*, співвідносного з *Čedomil, Čedoslav, Četimir* (Šimundić 404). В угор. документах п-ще часто записували як *Чєканъ*. Напр., 1672: свящ. *Csákány* — Лохово (LehBer 383). 2. Від місц. апел. *чєкан* — “кирка” (Чопей 426). Див. ще **Чєкан**.

Чєканшюк — Уж. Пор. 1648: *Chakanouich Ivan* — Збини (Maksay 532). Пор. 1606: *Иван Чєканякъ* — с. Фольварок у Слч (ЛелПам 226). ◀ Від антр. **Чєкан** + *-юк*.

Чєкєта — Вл, Св, Мк. 1570: *Mat. Cheketa* — Н.Ворота (UstC 53-14). ◀ 1. Від давньослов. імені *Чєкъ* (див. **Чєкан**) + іменний суф. *-єта*, як у іменах *Добрєта, Малєта, Чернєта*. Пор. ще серб. ім'я *Ћека*, що від *Стеван* (Грк 199), болг. ім'я *Чєко* (Ковачев 562) та хорв. гіпок. імена

Čeka, Čeko, співвідносні з *Čedodrag, Česlav* та ін. (Šimundić 404). 2. Можливо, від назви птаха *чєкіт* (Ж-Н 1064, Гр IV 449), отже, є онома-топеїчним утворенням. 3. Від антр. *Щєк* з угор. зміною початкового звукосполучення /шч/ на /ч/ (див. **Щока**) + *-єта*.

Чєкмар [*Чєкмарь*] — Мукачів. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чєлендак — див. **Чилиндак**.

Чєліпка — Пр, Уж. — Див. **Чиліпка**.

Чєленюк — Терново, Грушово. ◀ Від місц. прикм. *чєлєный*, що з *чєрвлєный*, — “червоний” (Чопей 426) + *-юк*.

Чєленюх — Криве на Тч, Ганичі. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Чєрленюк** у його кореневій та суф. частинах.

Чєленяк — Тч, Хс, Вн. 1828: кр. *Cselenák* — Чорнотисово (Szabó 340). ◀ Від місц. апел. *чєлєняк* — “червонощока людина” (Вучкове).

Чєляк — Золотарьово. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Ћеле*, співвідносного зі *Светислав* (Грк 199), + *-як*. 2. Від місц. чол. імені *Чильо*, тобто *Цильо, Циль* (оф. *Василь*), або від серб. *Чило*, що з *Момчило* (Грк 209), + *-як*. 3. Від рум. *chel* — “лисий” + *-як*.

Чємердівський — Хс, Вн. Пор. 1399: пан *Ходко Чємерович* — Зудечів (ССУМ II 534); 1404: *Ходко Чємерь* — Медика (ССУМ II 534); 1483: кр. *Thewter* — с. Філіп у ком. Сатмар (MaksaySz 137); 1787: *Czemerzkiewicz* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Від основи *чємерда*, семантика якої не зовсім зрозуміла.

Чємеріс — Чинадієво. 1787: *Czemerus* — Терло на Бойк, *Czemerysz* — Бахлева на Лемк (ЙМ). ◀ Від етн. *чємерис*.

Чємет — Королево. 1775: п-ще *Csetet* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *цєміт* — “тупий біль” (Зак). 2. Від угор. апел. *csetete* “саджанець”, “дитя” (Kázmér 229).

Чємсак — Вб. ◀ Від бойк. *чємсак* — “моторна, жвава людина” (Он II 365), що від *чємсати, чємхати* — “швидко йти, бігти” (Ж-Н 1063).

Чєнгерій [*Чєнгері*], *-ія* — Свалява. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Csenger* (Vályi I 460, Kázmér 230). Згадка про поселення *чєнгер* у ком. Сатмар зафіксована 1393 р.: *villa Chenger* (Nagy I 530). 2. Менш імовірно, від угор. власного ос. імені спірного пох. *Csenger* (Ladó 145, Hajdú 31).

Чєндєй [*Чєндїй*], *-єя* — Тч, Вл. Пор. 1216: *Scendu joubagio* — ком. Бігар (RegVar 208). 1715: кр. *Mich. Csendi* — Дубове (Bélay 136). Пор. 1604: вл. *Jo. Czendes* — Ванч (Bélay 213). ◀ 1. Укр.

утворення з суф. *-ей* від слов. ос. імені *Ченда*, яке у болгар співвідноситься з іменем *Черно* (Илчев 358). 2. Є й інші точки зору на пох. п-ща (Кпаррoвá 83). Пор. рум. п-ще *Chindia*, які виводять від іменникової словоформи *chindie* — “після обіду” (Const 426). П-ще *Чендó* (*Cendo*) є і в румунів, які виводять його з болг. імені *Чендó* (Iordan 109).

Ченькó — Міжгір'я. 1771: кр. *Csenko Timko* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від болг. чол. імені *Ченьо*, що з *Черньо* (Илчев 538), + *-ко*.

Чéпа — Ір, Св, Вн. 1213: *iudice Chera* — Комораш (RcgVar 196); 1574: антр. *Czur*, а 1591 — антр. *Czer* — Заболотне (Szabó 278); 1575: кр. *Nic. Chera (Therey)* — Крещесті (Bélay 169); 1787: кр. *Czera* — Павлокома на Лемк (ЙМ); 1819: *Czera* — Жупани на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від серб. або хорв. чол. імені *Чена* (< *Стјеван* — укр. *Стенан* — Грк 199, Šimundić 404) або від його угор. еквівалента *Csépa* (Kázmég 232, Kálmán 62, 72). 2. Від апел. *чéпа* — “предмет, за який може щось зачепитися” (Гр IV 451). Від рум. *сер* — “затичка”, “чіп”.

Чепáк — Ір, Вн, Мк. 1675: св. *Іоан Чепакъ* — Завидово (Лучкай 14. — 235); 1675: св. *Іоан Чераков* — Мукачів (HodOkt 248); 1690: *Чепак* — Вел.Лучки (Лучкай 16. — С. 46); 1787: *Czerak* на Лемк і *Czurak* на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: парох *Лука Чепак* — Мідяниця (Микитась 28). ◀ 1. Від антр. **Чéпа** + *-ак*. 2. Від апел. *чепáк* — “очіпок” (Чопей 426, Гр IV 451, Ж-Н 1064). 3. Від слц. діал. *щерак* — “глиняний глек для води” (SSN I 245).

Чепакун — Дубрівка на Ір. ◀ Від антр. **Чепáк** + *-ун*.

Чепан †. 1547: гор. *Mich. Cheran* — Хуст (Bélay 150); 1567: п-ще *Cherhan* — Веряця (Szabó 445); 1720: кр. *Lad. Cseranu* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від південнослов. чол. імені *Щеран*, що відповідає укр. оф. *Стенан* (Šimundić 4040).

Чепáра — Мж, Хс. 1787: *Czurara* — Скородне, а *Czerera, Szarera* — Рихвальд, Скородне на Лемк (ЙМ). ◀ Регресивне утворення від місц. дісл. *чепáрити* — “розчепірювати, розпинати” (Чопей 426). Отже, укр. *чепáра*, як і слц. діал. *щерак*, — це “кривонога людина” (SSN I 246). П-ща *Czeperak, Czoporak, Czepidak* є і на Лемк (ЙМ).

Чепéй [*Чепéй*], *-ей* — Боронява. 1600: гор. *Jo. Czerei* — Вишково (Bélay 215). ◀ 1. Угор. утворення *Czerei* з формантом *-i* від ойк. *Чéпа*, що на Вн (Kázmég 233). 2. Від антр. **Чéпа** + *-ей* або від ойк. *Чена* (Зак).

Чéпель — Ужгород. 1715: кр. *St. Csepili* — Н.Селище (Bélay 195); 1720: кр. *Mathae Csepil* — Копашново (Bélay 141); 1755: *Чепль Іван* —

Ділове (Гаджега-М 11); 1787: п-ще *Csepil* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *чéпель* “складаний ніж” (Гр IV 451), “тупий ніж” (Гг 212) або слц. діал. *щепел* — “вістря ножа” (SSN II 246, Golęb 72). 2. Менш імовірно, що це укр. безсуфіксне утворення від угор. ойк. *Csepel* (Kázmég 233).

Чепелюк — Луг на Рх. Пор. 1787: п-ще *Czapelak* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Czapeluk* — на Гуц (Vincenz 517). ◀ Від антр. **Чéпель** + *-ук*.

Чепера †. 1751: кріпачка *Гелена Чеперова* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Укр. регресивне утворення від дісл. *чеперáти*.

Чéпинець [*Чéпиниць*], *-ниця* — Св. ◀ Від антр. **Чéпа** + *-инець*.

Чéпка — Стеблівка. 1720: кр. *Fr. Csepka* — Буштино (Bélay 133). Пор. 1787: *Czepko, Czupko* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чéпа** + *-ка*.

Чепкáнич — Хс, Тч. ◀ Від андр. *Чепкáня* — “дружина **Чéпки**” + *-нич*.

Чéплик — Довге. ◀ Від демін. апел. *чéплик* — “малий ніжик” (Мк). Див. ще **Чéпель**.

Чéпрегій — Дротинці. Пор. 1684: гор. *Czepregi Janos* — Хуст (Bélay 152); 1787: *Czepykanicz* і *Czepykanup* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Угор. п-щеве утворення з суф. *-i* від ойк. *Czepreg*, що в ком. Шопрон (Kázmég 235), або від укр. діал. *чепрáга* — “гачок, застібка, дівоча оздоба” (Гг 210).

Чепу́ра — Ір, Св. ◀ 1. Укр. регресивне утворення на *-а* від дісл. *чепу́ритися*. 2. Від антр. **Чéпа** + згруб. суф. *-ура*. 3. Від серб. апел. *чепу́ра* “пень” (Лавр 776).

Чепчан †. 1715: кр. *Csebcsan Andri* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від антр. *Чепча*, що із **Чéпа** або **Чéпка**, + *-ан*.

Чепченя(т) †. 1715: кр. *Roman Csebcsenya* — Буковець (Bélay 170). ◀ Від антр. **Чéпка** + суф. *-еня*.

Чепчинич †. 1715: кр. *Prokup Csipcsinyicz* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. *Чепченя* або *Чепчина* + суф. *-ич* (див. **Чéпка**).

Черва †. 1649: кр. *Cserva* — Микулівці (Bélay 428). ◀ Від апел. *червá* “черв'яки” (СУМ XI 295).

Червáк — Вн, Рх, Уж. 1689: *Czervak* — Шаланки (Szabó 464); 1720: п-ще *Cservaky* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1787: *Czervak* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *червáк* — “хробак”, “черв'як” (Чопей 426, Гр IV 458, Ж-Н 1064, Он II 366, Гг 210). 2. Від антр. *Чу́рва*, який згадується 1649 р. в с. Микулівці: кр. *Cserva* (LchBer 428).

Червачок †. XVIII ст.: *митикъвъський пѣль Червачокъ* — Н.Ворота (Сах 84, 85). ◀ Від антр. **Червáк** + суф. *-ок*.

Червачук — Розтока. ◀ Від антр. **Червак** + суф. -юк.

Червений †. 1775: кр. *Pe. Cservedeni* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1648: батрак *Cherneny (!) Jaszko* — Мала Бистра (Maksay 530). ◀ Від місц. прикм. *червёный* — “червоний”.

Червеняк — Уж, Пр. 1773: присяжний *Gregorius Cservedenyak* — В.Розтока (Удварі-2 303); 1773: кр. *Cservedenyák* — с. Хорватик (ПеПред 323); 1787: *Czerweniak* — Миків, *Czerwieniak* — Явірки на Лемк, Гниле на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *червеняк* — “червонощока людина” (Ужан) або від слц. *červenjak* — “руда або червонолиця людина” (SSN I 253); пор. ще бойк. *червеняк* — “вид гриба” (Он II 366). 2. Від традиційної назви масті в картах *чёрвиль* — “чирва”, яку знають і місц. українці, і словаки (Golčb 72), + -ук.

Черєбий — Черна. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, морфол. видозміна угор. п-ща *Cserebó*, яке угор. ономасти виводять із апел. *cserebó* — “хрущ” (Kázmér 236). Пор. ще укр. п-ще *Чірібан*.

Черєвка — Вб, Вн, Хс. 1751: *зрішник* *Василий Черєвка* — Нове Село (Гаджега Уг 18); 1775: п-ще *Cserewka* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). ◀ 1. Від бойк. апел. *черєвка* — “спалена сонцем конюшина” (Он II 366). Пор. 1787: *Czerewkanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). 2. Від антр. **Черєвко** у формі род. відм.

Черєвко — Тч, Мж. 1715: п-ще *Cserevko* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від укр. здр. апел. *черєвко* — “животик”.

Черєдар, -ря — Мк, Уж. 1788: кр. *Черєдарь* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеУрб 318). ◀ Від укр. діал. ос. назви *черєдарь* — “пастух”, “черєдник” (Чопей 427).

Черєї †. 1649: кр. *Cserei* — Грибівці (LchBer 330). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Черєївці*.

Черєміський — Рх. ◀ Від гідр. *Черємош* + -ський.

Черєнко †. 1715: кр. *Fr. Csereenko (!)* — Колочава (Bélay 160); 1773: п-ще *Csereenko* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від укр. апел. *черєн* — “деталь у печі” (Гр IV 456).

Чєреп — Сіль. 1701: костельник *Czerep Michael* — Ториска в ком. Спіш (Лучкай-Іс 28); 1787: *Czerep* — Мушинка на Лемк, а також п-ща *Czerep, Czerepik, Czerebkowski* на Бойк (ЙМ). 1. Від *черєп* — “скелет голови людини” (Ужан). 2. Від бойк. *чєреп* — “черєпиця” (Он II 370) чи гуц. *чєреп, черєпók* — “т. с.” (Чопей 427, Гг 211). П-ще *Cserép* властиве й угорцям, які виводять його зі свого апел. *cserép* — “черєпиця, черєпок” (Kázmér 237).

Черєпанинець — Мж. ◀ Від антр. *Черєпанія* + -инець.

Черєпанич — Сусково, Мукачів. 1760: *раб божїи Савька Черєпанич* — Буковець (Сах 71). Пор. 1787: *Czerepaniak* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Черєпанія** + -ич.

Черєпанько †. 1743: п-ще *Cserepanyko* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від антр. **Черєпанія** + суф. -ко.

Черєпаня — Мк, Св. 1552: гор. *Paul. Cherepenye (!)* — Сигіт (Bélay 197); 1603: *Черєпаня Иштван* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1787: *Czerepaniak* — Семушова на Лемк (ЙМ); 1819: *Czerepanyn* — Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *черєпаня*, який у Карп. регіоні має декілька зн.: “глиняна люлька”, “білка”, “хата, яка під час дощу затікає” (Он II 367), “покришка на каструлю” (Мк), “сорт яблук” (Хс).

Черєпко — Ір, Мж, Св, Тч. 1715: *Czerepka Petro* — Міжгір'я (Bélay 178); 1715: кр. *Lad. Cserepko* — Чумальово (Bélay 133); 1743: п-ще *Cserepko* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: *Czerepkanicz* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чєреп** + -ко.

Черєшня [*Чирішня*] — Макарьово, В.Ремети, Дротинці. 1715: п-ще *Cseresznye* — Шаланки (Szabó 465); 1775: п-ще *Cseresnye* — Вел.Чингава (Szabó 417). ◀ Від апел. *черєшня* (Чопей 427), можливо, за червоний колір її плодів.

Черінка — Верховина Бистра, Волосянка. 1704: кр. *Cserinko Demeter* — Косино (HodGens 11). Пор. 1773: кр. *Cserenka* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Від апел. *черінь* — “дно печі” (Гр IV 457), “складова частина ткацького берда” (Он II 367) та ін. 2. Від бойк. *чирінка* — “ширінка” (Гошів на Бойк).

Черкас †. 1720: п-ще *Cserkasz* — Вел.Копаня (Szabó 548). ◀ Імовірно, від етн. *черкас*, тобто “черкасин” (Гр IV 457). У поляків п-ще *Czerkas* зафіксоване 1407 р. (Rymut 113).

Черкун — Сасово. ◀ 1. Див. **Чиркун**. 2. Від дієсл. *чиркати* — “крєслити” (Чопей 427, Он II 367) + -ун.

Черлєний [*Черлєний*] — Біловарці. ◀ Від місц. прикм. *черлєний* — “червоний”.

Черлєшók — Тч. Пор. 1484: *Щєфан Черлєнь* — Сучава (ССУМ II 536); 1787: кр. *Czerleniuch* — Рожнятів на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чєрлєнь* — “червонощока або руда людина” (Мк) + -юк.

Черлєняк — Хс, Мж, Вн. 1603: *дал ... Черлєнякови* — Бенедиківці (ЛелПам) 224; 1720: кр. *St. Cserlenak* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від місц. ос. назви *черлєняк* — “червонощока, здорова людина”.

Чєрна, -ни — Рх. 1483: кр. *Cherna* — с. Санісло в ком. Сатмар (MaksaySz 211); 1570:

Greg. Chyerna — Бистриця (UetC 53-14); 1648: *Cherna Bronecz Janos* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Від давньослов. чол. імені *Черна*. Патр. від нього, як і від ін. чол. імен, утворювався за допомогою суф. -ович. Пор. 1572: *Joan. Chernouych* — Бистриця (UetC 53-15).

Черна́к [*Чорна́к*] — Вішка. 1607: *Czernak Fedor* — Люта (UetC 104-8); 1773: кр. *Csernak* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ 1. Від антр. *Черна* + -ак. 2. Від давньослов. імені *Чернак* (Илчев 540), яке в ком. Сатмар згадується 1483 р. (див. *Черна*). Пор. ще 1570: *Greg. Chyrno, Jvan Czyernewych* — Бистриця (UetC 53-14).

Черне́га — Оріховиця. Пор. 1820: *Czerniga* — Угерці на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. захисного імені *Черна* (Справочник 532) + квалітат. суф. -га.

Черне́й [*Черні́й*] — Тч, Пр, Ір. 1602: *Czerne Fedor* — Черногорова (UetC 104-8); 1632: *Cserney* — Виллок (Szabó 514); 1648: *Cherney Vaszil* — Романовиця на В.1 (Maksay 530); 1708: кр. *Timko Csernelly* (!) — Широкий Луг (HodOkt 439); 1715: кр. *Mich. Cserni* — Келечин (Bélay 162). 1715: гор. *Csernely Pal* — Хуст (Bélay 153). ◀ Від антр. *Черна* + -ей. (Див. ще Kázmér 240).

Черне́кій [*Черне́кі*], -ія — Ужгород. 1600: гор. *Laur. Czerneki* — Тячів (Bélay 205). Пор. 1819: кр. *Czernik* — Залокоть на Бойк та Кальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. антр. *Черник* (Див. ще Kázmér 240).

Черне́ць [*Чирні́ць*], род. відм. — **Чернеця́** (у народі — *Ченця́*) — Присліп. 1449: гор. *Petri Chernec* — Михайлівці (Nagy-2 442); 1570: *Jo. Czernecz* — Росвигово, *Helias Czernez* — Балашівці (UetC 97-29); 1787: *Czerniec* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чернець* — “монах” (Чопей 427), але й “наклепник” (Ж-Н 1068).

Черне́цький [*Черне́цький*] — Рахів [*Черні́цький*] — Середнє. 1670: *Csernicki* (!) — Тисакерестур (Szabó 500); 1787: *Czernecki* — Улюч, Мшана, Полонне на Лемк, Сторона — на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Чернець* + -ський. 2. Від антр. *Черник* + -ський унаслідок штучного підтягування п-ща під модель на -ецький, як і у п-щах *Дрогобецький*, *Петрецький*.

Чернига †. 1751: *парох Іоанъ Чернига* — Карачин (Гаджега-Уг 29). ◀ Від антр. *Черна* або *Черний* + квалітат. суф. -ига.

Черний †. 1648: кріпаки *Chernij Peter, Lazar* — Бистриця (Maksay 523); 1715: кріпаки *El., Fr., Mich. Cserni* — Келечин (Bélay 162). ◀ П-ще записане за слц. зразком.

Черник †. 1451: кр. *Czernuk* — Виноградів (Szabó 420); 1482: *Chernik* — с. Філіп — юм.

Сатмар (MaksaySz 137); 1462: кр. *Cherneyek* — Паньола (MaksaySz 191); 1607: *Csernik Olexa* — Сімирки (UetC 104-8); 1649: кр. *Czernyk Ivasko* — Ізки (Bélay 155); 1787: *Czernik* — Яблониця Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Черник*, подібного до *Білик*, *Добрик*, *Малик*, *Світлик*, *Щедрик*. 2. Від апел. *черник* — “ожиніві зарості” (Св).

Чернинчич †. 1648: кр. *Cherninchich Pauel* — Калитовиця біля Н.Воріт (Maksay 543). ◀ Від незасвідченого антр. *Черника* + -ич.

Черні́чка — Мж, Мк, Вн, Св, Тч, 1449: *Georgii Czernethko* — Стара (Nagy-2 445); 1766: *при отцу Стефану Черничко* — Вел.Ком'яти (Стрипський-1 58). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Черні́чко**.

Черні́чко — Ір, Мк, Вн. 1449: *Mathie Chernyethko* (!) — Кривоштян (Nagy-2 445). ◀ Від антр. *Черник* + -ко (див. *Черник*).

Черниша́н — Ужгород. ◀ Від антр. *Черніш* або *Черніх* + -ан. Пор. 1337: *hospitem Chernuch et Peter vocatum* — Винна (Nagy-1 132).

Чернобровець †. 1648: кр. *Cherna* (!) *Bronecz* (!) *Janos* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Укр. утворення з суф. -ець від складеної основи *чорнобровий*.

Чернович †. 1572: кр. *Joan. Chernouich* — Бистриця (Maksay 523); 1704: кр. *Csernovics Fedor* — В.Мельничний (HodGens 5). ◀ Від антр. *Черна* + суф. -ович.

Черновський †. 1648: п-ще *Csernóczki* — Веряця. ◀ Імовірно, нерегулярне прикм. утворення від місц. ойк. *Черна*.

Черню́к — Ужгород. ◀ Від антр. *Черна* + -юк.

Черня́вець, -вця. — Див. **Чорня́вець**. Пор. 1787: *Czyrniawski* — Піщини на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Чернява* (Селищев 147) + -ець. 2. Від апел. *чорня́вець* — “брюнет”, “чорноволосий” зі збереженням кореневого /e/.

Черня́вич — Вишково. ◀ 1. Від давньослов. імені *Чернява* (Селищев 147) + -ич. 2. Твірною основою п-ща міг стати апел. *чернява*, який в укр. мові вживається в кількох зн., як “рій бджіл” (Ж-Н 1068); “чернь”, “натовп” (Гр IV 458).

Черня́к — Ужгород. Пор. 1773: кр. *Csernak* — Пеніслек (ПеПред 318). ◀ Від антр. *Черна* + -як.

Черня́н — Чинадьово, Вел.Бичків. ◀ Від антр. або від ойк. *Черна* + -ян.

Черня́нський — Уж, Вн. 1787: *Czernianski* — Більцарова, Смерековець на Лемк, а 1819 р. *Czernianski* — Матків на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Чернян* + -ський. 2. Від закарп. ойк. *Черна* + -янський, тобто “житель села *Черна*”.

Чернянчу́к — Вн, Хс. ◀ Від катойк. *чернянчу́к* “житель с. *Черна*”.

Черчов †. 1773: присяжний *Timotheus Csercssov* (!) — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Посес. утворення з суф. *-ov* від антропооснови *Черч*, співвідносної з назвою птаха *черч* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 457).

Черчóвич [*Чирчóвич*] — Лоза, Завадка на Вл. Пор. 1787: *Czerczak* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Черч*, співвідносної з назвою птаха *черч* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 457). Пор. східносл. ойк. *Čirč* (Лазорик 80, Majtán 98).

Черя́ник — Вб, Пр. 1775: п-ще *Cserranik* (!) — Веряця (Szabó 546). ◀ Від місц. укр. пасивного дієприкм. *черяні́й/чиряні́й* — “мінаний” (Ужан), що відповідає угор. *cserélt*, тобто “виміняний”, “підмінений” (напевно, йдеться про відомий обряд умовного продажу кволих дітей, як і імена групи *Куплен, Мальованик, Продан, Схóван*), + субстантивуючий суф. *-ик*.

Черя́нин, -на — Завосина. ◀ 1. Від гісі ж основи, що й **Черя́ник**, + *-ин*. 2. Від серб. хорв. жін. імені *Čerana* (Maretić II 73, 90), + посес. суф. *-ин*. (Див. ще **Черя́ник**).

Чеса́к — Руське. 1787: *Czesak* — Межибрід, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *чесак*, який у сербів озн. якогось птаха (Dančić II 138), а у слц. гов. *česák* — “металевий пристрій із зубцями для чесання худоби” (SSN I 250), тобто *граблиця*. Д. Молданова виводить чес. п-ще *Česák* від дієсл. *česat* — “шкрябати”, тобто зі *шкрябачки* (Moldanová 57). 2. Укр. утворення з суф. *-ак* від південнослов. гіпок. імені *Česa*, співвідносного з *Česlav, Čestimir* (Šimundić 404).

Чэ́сла — Вб. 1618: кр. *Warchol Czesla* — с. Брезова (Marsina 931). ◀ 1. Правдоподібно, з пол. апел. *ciesła* “тесля” внаслідок укр. субституції початкового пол. *č/ś*. 2. Не виключені й версії з давньослов. імені *Чеслав* чи пол. *Czeisław*, але вони меншою мірою відповідають вимогам структурної відповідності етимологізування.

Четкович †. XVII ст.: землевласник *Csetkovics* — ком. Берег (HodTör 378, 743, 745); 1648: кр. *Czetkouich Prokup* — Латірка (Maksay 542). ◀ Від південнослов. чол. імені *Četko*, що з *Čedodrag* або *Čedomir* (Šimundić 404), + *-ович*.

Чех — Вн, Мк. Перші згадки цього антр. походять із XIV ст. 1398: *Cseh Potenciana* — Овбегань (LchBer 252); 1357: *Cseh Jakob* — Дравці — ком. Берег (LchBer 28); 1649: гор. *Mich. Cseh* — Мукачів (LchBer 568); 1729: *при кураторъ... Федоръ Чехъ* — Ком’яти (Стрипский-1 58); 1677: кр. *Cseh* — Фаркашфалва (Szabó 333); 1787: *Czech* — Загутин на Лемк (ЙМ); Пор. ще

1819: *Czechowicz* — Стрілки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від етн. *чех*. 2. Від давньослов. імені *Чех*, що з двоосновного імені *Czestimir* (MalecStar 23). 3. Найбільш імовірно, від назви давньої золотої чи срібної грошової одиниці (Гр IV 461), що дорівнює 1/40 частині рейнського форинта (Джедел 181). Пор. ще 1787: *Czechura* — Грабівка на Лемк (ЙМ).

Чехóвський — Виноградів, Бобовище. ◀ Від антр. **Чех** + суф. *-овський* без переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг.

Чэ́чка — див. **Чичка**.

Чечкович †. 1648: *Czczkouich Petro* — Ждєньово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Чэ́чка** + *-ович*.

Чэ́чур [*Чу́чур*] — Мк, Св, Вн, Уж. 1773: присяжний *Andreas Csecsur* — Копинівці (Удварі-2 302); 1718: *и за раба божія Чечура Васілія* — Ізки (Сах. 94); 1773: присяжний *Andreas Csecsur* — Копинівці (Удварі-2 302); Пор. 1213: *Checha libertina, Checha reus* — (RegVar 216); 1217: *impetit Checham de villa Ceunand* — ком. Угоча (RegVar 216). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Чеха* (≠ *Стјенан* — Ірк 199) + суф. *-ур*. 2. Від апел. *чечу́ра* — “риба стерлядь” (Ж-Н 1070, Гр IV 461).

Чешóк, -шкá — Вл. ◀ 1. Від антр. **Чех** + *-ок*. 2. Видозміна хорв. гіпок. імені *Češko*, співвідносного з повними іменами *Česlav, Čestimir* (Šimundić 404).

Чивс — Теребля. ◀ Угор. п-ще *Csász*, що з апел. *csász* — “польовий сторож” (Kázmér 265).

Чигі́ль — Вн, Ір. 1715: *Петро Чигиль* — Заріччя (ЛелПам 234). ◀ 1. Від пол. арх. *czehel* (*-chla*) — сорочка (SW I 380) або болг. апел. “чехъл” — “черевик без задника”. 2. Можливо, наслідок десуфіксації бойк. лексеми *чиглик* — “щиглик” (Он II 368). Див. ще **Чегі́ль**.

Чижмаді́й — Довге, Бедевля. 1642: свідок *Csizmadia Mihaly* — Мукачів (HodOkm 123). ◀ Угор. п-ще *Csizmadia* від тюркізму *csizmadia* “чоботар” (Kázmér 252).

Чижма́р [*Чижма́рь*], *-ря* — Уж. Пор. 1787: *Czyżmar* — Ожина на Лемк (ЙМ). Пор. 1770: *жени Чижмарка* (Метрика). ◀ Від місц. укр. *чижмарь* “чоботар” (Гр IV 461); пор. ще слц. діал *čžmár* — “т. с.”.

Чизде́й [*Чизд́ій*], *-ея* — Липча, Липча-Липовець. Пор. суч. бойк. п-ща 1787 р.: *Цізде́й, Ці́зда, Ці́здин* (ЙМ). Укр. утворення з патр. суф. *-ей* від антропооснови *Цізда* (див. вище), допрізвищеву семантику якої не визначено, але що являє собою твірну основа *чизд-а*, як і її фонет. вар. *цізда*, невідомо.

Чизма́р †. 1750: *донька Георгія Чизмаря* — Шамудовці у сх.Слч, *Георгій Чизмарь* — Топо-

ляни у сх. Слч (Гаджега-3 75). ◀ Від місц. апел. *чїзмарь* — “чоботар”.

Чийка — Ужгород. 1220: суддя *Chyeka* — ком. Феєр (RegVar 246). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Чика* (≠ *Чиршю* — Грк 199) або від хорв. гіпок. чол. імені *Čeja*, співвідносного з повними іменами *Česlav*, *Čestimir*... (Šimundić 404). 2. Від угор. діал. апел. *cséke* — “ходулі, милиці” (KMNSZ 230).

Чийпеш — Вн, Ір, Хс. Пор. 1475: *Csépes*, 1715 — *Csep*, 1720 — *Csip* — Ком’яти (Szabó 397); 1715: п-ще *Csepes* — Заболотне (Szabó 278). ◀ Угор. п-ще від апел. *csépes* — “той, що молотить ціпом” (Kázmér 23). Як припускає А.Казмир, п-ще *Csépes* могло постати також із розм. імені *Csépes*, яке відповідає повному чол. імені *István*, тобто укр. *Стенан*.

Чикало †. 1672–1696: кр. *Const. Csikalo*, 1678 р. — кріпаки *Csikala*, *Csikailo Michila*, а 1678 — запис *Csikajlo Michaila* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *чекати* або *чїкати*.

Чикалович †. 1740: парох *Євстафій Чикалович* — Вел.Бичків (ПаПо-1 147). ◀ Від антр. **Чикало** + **-ович**.

Чиківдя — Березники. Пор. 1572–1575: кр. *Det. Chyconda (Chyokodych)* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Можливо, вар. давнього угор. імені *Cseked*, відображеного в суч. угор. п-щі *Cseked* (Kázmér 227). 2. Більш імовірно, від бойк. *чїхóвдатися* “суватися, ковзатися” чи жартівливого *чїхóвднути* — “втєкти” (Он II 373). 3. Можливо від хорв. гіпок. чол. імені *Čika* або *Čiko*, що з *Dojčil*, *Momčip* (Šimundić 404).

Чїкут — Стара Стужиця, Нова Стужиця. 1787: *Cichot* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від укр. назви птаха *чекіт* (ГР IV 449, Ж-Н 1063) за крик, який він видає. 2. Від хорв. апел. *čikuta* — “болиголов”, “сопілка з болиголова”. П-ще відбито і в угор. ойк. *Csékút* (біля м. Весприйм) та в похідному п-щі *Csékúti* (Kázmér 228).

Чилина — Худльово. ◀ 1. Від закарпато-укр. вар. чол. імені *Чильó* (≠ *Цильó*, *Василь*) у його здр.-знев. вар., як п-ща **Федїна**, **Юрїна**, **Яцина**. 2. Твірною основою п-ща могло стати так само болг. усіч. чол. ім’я *Чило* або *Чиль*, що з *Момчил* або *Райчил* (Ковачев 563).

Чилиндак [*Челіндак*]. Пор. 1512: *Chelin* — Ванчфалу (MaksaySz 231); 1682: *Csilindak Vaszily* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від місц. чол. імені *Чиль* або *Чильó*, тобто *Васіль*, + згр.-знев.суф. *-ида*.

Чиліпко — Невицьке, Заричово. ◀ 1. Імовірно, від молд. розм. імені *Чилип* (≠ *Філіп* —

ДумбрМик 161) + *-ко*. 2. Менш імовірно, від дієсл. *челéпати* — “чалапати” (Гр IV 449).

Чинадій — Глибока. 1693: гор. *Csinádi Mihaly* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. прикм. з формантом *-i* від місц. ойк. *Csinád*, що на Мк, тобто *Чинадьово*.

Чинка́нич — Волосянка. ◀ Від андр. *Чинка́ля* — “дружина *Чїнка́*” + *-ич*. Антропоснова *Чин-ко* може мати двояке пояснення: а) від болг. здр. чол. імені *Чинко*, що з *Чїно*, *Дойчин*, *Райчин* (Илчев 543, Ковачев 564); б) від бойк. апел. *чин* — “талія, тулуб, стан”, “деталь ткацького верстата” (Он II 369). Реальність функціонування антр. *Чинко* в Карпатах підтверджує патр. п-ще *Czynkowicz*, зафіксоване 1787 р. в с. Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ), а також запис антр. *Chyne* з 1490 р. у с. Вилок (Szabó 513) та запис антр. *Csinyu Ivan* із с. Дубриничі за 1682 р. (UetC 88-59).

Чинко †. 1710: лаз *Чинка Мигаля* — Вільхівці (ЛелПам 232). ◀ Етимологію антропоснови див. у ст., присвяченій п-щу **Чинка́нич**.

Чиняк — Вел.Березний, Мочар. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-як* від тієї ж антропоснови *Чин-*, що й **Чинка́нич**, власне, від основи *Чин-*.

Чипиняч — Жденьово. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чиприн †. 1751: парох *Лука Чиприн* — Невицьке (Гаджега-Уж 155). ◀ Імовірно, посес. прикм. від антр. *Чипря*, що відповідає оф. імені *Купріян*.

Чир †. 1603: *Чирова Таця* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1787: *Czyr* — Созань на Бойк та *Czyrko* — Свіржова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. вар. чол. імені *Чирило*. 2. Від місц. укр. назви страви *чир* — “мамалига” (Ж-Н 1071, Гр IV 463, Karaš 61, Гг 212).

Чїрик — Мукачів. 1402: *Chyryk* — Паньола в ком. Сатмар (MaksaySz 191); 1705: кр. *Lad. Czirik*, а 1720 — *Pe. Csirik* — Вільхівці (Bélay 154); 1715: *Andr., Jo. Czerik* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Від антр. **Чир-** + суф. *-ик*. 2. Від хорв. гіпок. імені *Čiro*, що з повного імені *Čiril*, + *-ик*.

Чирило †. 1720: *Panyko Cserillo* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ Від хорв. вар. кал. ім. *Čiril* — укр. оф. *Кирило* (Šimundić 404).

Чиріпка — Худльово. — Див. **Чиріпка**.

Чирко †. 1715: гор. *Ge. Csirko* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від антр. **Чир** + **-ко**.

Чиркун — Сасово. 1653: *Чиркун Димитр* — Ком’яти (ПаПо-1 157). Пор. ще 1715: гор. *Ge. Csirko* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від андр. *Чїрка* — “дружина **Чира**” або від **Чирко** + *-ун*.

Чіряник — див. **Черянік**.

Чихор †. XVIII ст.: староста *Alexander Czichor* — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Чича †. 1683: шл. *Csecse Illene* — Бардфалва (Bélay 124). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Чича* (≅ *Стієпан* — Грк 199). 2. Від болг. ім. *Чичо*, що з апел. *чичо* — “батьків брат”, “дядько” (Илчев 544).

Чичак — див. **Чічак**.

Чичера †. 1689: кріпаки *Csicsire* (*Csicsore*) *Ivan, Nekita, Szimjon* — Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Sim. Csicsera* — Горінчово (Bélay 144); 1781: ...через *Іустина Чичера* — Крива, Біловарці (ПеУрб 131). ◀ Від антр. **Чича** + **-ера**.

Чичіна — див. **Чічіна**.

Чичка †. 1775: п-ще *Czeczka* (!) — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Czyczko* — Криниця, Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, укр. демін. ім'я від слов. гіпокоризму *Čeko* (< *Čedodrag, Čedomil* — Šimundić 404).

Чичкович †. 1648: кр. *Czeczkoich* (!) *Petro* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Чичка** + суф. **-ович**.

Чічур — Ужгород. 1229: кр. *Chichur* (RegVar 297); 1718: *Чічур Василь* — Ізки (Сах 94). ◀ 1. Від антр. **Чича** або укр. дит. *чіча* — “квітка” (Ж-Н 1073) + **-ур**. 2. Від серб. чол. імені *Чича* або болг. імені *Чичо*, що від загальної ос. назви *чича* — “дядько” (Грк 209) + суф. **-ур**.

Чічура — Довге, Свалява. Пор. 1668: *Cziczur* (!) — Дротинці (Szabó 486). ◀ 1. Від антропоснови *Чіча* + **-ура**. 2. Род. відм. однини від антр. **Чічур**.

Чівка — Ужок, Сухий. 1483: кр. *Chuwka* — Санісло (MaksaySz 210); 1570: кр. *Chuwka* — Чєпа (Szabó 213). ◀ 1. Від бойк. апел. *чівка* — “чуб, чуприна” (Он II 371), тобто “чілка”, “хохол” (Ж-Н 1073, Гр IV 465, Karaš 675). 2. Фонет. українізоване хорв. гіпок. чол. ім'я *Čilko*, що відповідає повним іменам *Čiril, Čipran, Motčil*... (Šimundić 404).

Чігір †. 1495: в *татарина в Чигиря* — Вільно (ССУМ II 541); 1715: кр. *Mich. Csigér* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Імовірно, від місц. апел. *чігірь* “винний сік низької якості”.

Чіжмар [*Чіжмарь*], **-ря** — Хс, Рх, Вн, Уж. Пор. 1787: *Cizmar* — Вислочок на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. ос. назви *чизмарь* — “чоботар”, “швець” (Чопей 430). (Див. ще п-ща **Чизмар**, **Чижмар**).

Чіжмодій — Бедевля. Пор. 1666: *Chizmodia* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Від угор. сербізму чи тюркізму *csizmadia* — “чоботар” (КлієSz 137).

Чізмар [*Чізмарь*], **-ра** — Вн, Рх, Уж. Пор. 1600: гор. *Mich. Czizma* — Сигіт (Bélay 198); 1750:

донька Георгія Чизмаря — Шамудовці (Гаджега-3 75); 1787: *Cizmar* — Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. діал. *чизмарь* — “чоботар” або від його слц. еквівалента *čizmar* (SSN I 269). (Див. ще п-ще **Чизмар**).

Чіка — Ір, Вн, Мк. 1578: кр. *Czika* — Фанчиково (Szabó 328). ◀ 1. Від молд. чол. імені *Чике* або *Чикэ*, що з повного імені *Опичико*, тобто *Йон* (Думбр 31, ДумбрМик 16). 2. Від південнослов. ос. назви *чико* — “дядько”, “батьків брат”. 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čika* або *Čiko* співвідносного з повними іменами *Dojčn, Motčil* (Šimundić 404). 4. Від рум. *chică* — “шевелюра”.

Чікот — Вб. Пор. 1572–1575: кр. *Chikota, Chykodych* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Правдоподібно, регресивне утворення від бойк. дієсл. *чекотати* (про сорок) — “стрекотати” (Он II 364), яке структурою і способом називання повторює п-ща **Грімїт**, **Дуркот**, **Дребїт**. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Čika* або *Čiko, Dojčil, Motčil*... (Šimundić 404) + **-от**.

Чікут — Верховина Бистра, Забродь. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Чікот**. 2. Від хорв. апел. *čikuta* — рослина “болиголов”, “сопілка з болиголова”.

Чіліпка — Пр. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Ч'илип* (≅ *Філіп* — ДумбрМик 161) + **-ка**. 2. Від місц. апел. *чіліпка* — “хлопець, що носить спущену на чоло шапку” (Смерекова).

Чінадій — Ужгород. 1693: гор. *Csinadi Mihaly* — Тячів (Bélay 207). ◀ Див. **Чинадій**.

Чіпчак †. 1720: кр. *Fr. Csincsak* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від болг. імені *Чипко*, що є дериватом повних імен моделі *Дойчин, Райчин* (Илчев 543) + **-як**.

Чіп [Чүп, род. — **Чіпа**] — Негровець. ◀ Від полісемант. ім. *чип* — “дерев'яна затичка для бочки” (Ж-Н 1073), “кусок бруска, на якому обертаються нижні бігуни дверей”, “шип, на якому обертаються двері” (Он II 372) та ін. зн.

Чіпо †. 1720: кр. *Mart Csipo* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Čipo*, співвідносного з *Čiril* (Šimundić 104).

Чіприч — Буківцьова, Черногорова. Пор. 1682: *Csiprin Mihaly, Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від серб. або хорв. імені *Чипра, Чипре*, співвідносного з повним іменем *Чипријан, Чипријана* (укр. оф. *Купріяни, Купріяни* — Грк 199, Šimundić 404). П-ще *Čiprić* є й у хорватів, але його виводять з імені *Stanimir* (Maretić II 110).

Чірібай — Луг на Рх, Косівська Поляна. ◀ Від тієї ж основи, що й **Чірібан**.

Чірібан — Уж, Пр. Пор. 1684: *Tiriban Miron* — Н.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Імовірно, рум. п-ще *Chiriban*,

що з трансільв. ойк. *Chiribis* (Jordan 117). 2. Фонет. видозміна укр. п-ща **Щербан**, зумовлена угор. вимовою, передусім зміною звукосполучення *ич > ч*.

Чірікус — Заричово. ◀ Від здр.-пестл. імені *Чірик*, що з серб. гіпок. *Ђури*, тобто *Ђурило* (Грк 199 — укр. *Кирило*, *Чурило*), з лат. іменним формантом *-us*. Пор. ще п-ще **Цірікус** та рум. п-ща *Chiric*, *Chiricu*, *Chicuta* (Jordan 117).

Чіріпка — Волосянка, Худльово. ◀ 1. Укр. регресивне утворення від місц. дієсл. *чиріпкати* — “цвірінькати, щебетати” (пор. угор. *csiripel*, молд. *чирипит* — “т. с.”) чи навіть безпосередньо від дит. ім. *чиріпка* — “пташечка” (Уж). 2. Менш імовірно, від угор. п-ща *Cserip* або *Cserép* (Kázmér 539).

Чіріпканчин †. 1682: *Csiripkantsin Mihaly* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Чіріпканька* — “дружина **Чіріпки**” + пос. суф. *-ин*.

Чісар †. 1574: п-ще *Cziszar* — Виноградів (Szabó 421); 1600: гор. *Bl. Czizar* — Сигіт (Bélay 198); 1614: шл. *Csiszar Laszlo* — Довге (Bélay 136); 1685: цеховий майстер *Csiszár Andras* — Ужгород (HodAd 26); 1720: кр. *Fr. Csiszar* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слц. діалектизму *čisár* — “цісар” (SSN I 265).

Чіховляс — Клячаново. ◀ Фонет. вар. п-ща *Ціголяс* (с. Лавки на Мк).

Чічак — Рх. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-як* від антропооснови **Чіча** або **Чіка**, кожна з яких в умовах Закарпаття має по кілька задовільних (переважно південнослов. та угор.) етимологічних інтерпретацій (див. Грк 209, Šimundić 404, Илчев 542, Hajdú 131, Ladó 171). 2. Менш вірогідно, що п-ще пов'язане з бойк. апел. *чічка* — “цяцька” (ОН II 372).

Чічері (невідмінюване) †. 1578: представник короля *Csicseri Péter* — Чинадьово (LchBer 796); 1604: вдова *Csicseri Ilona* — с. Бучу на Бг (LchBer 179); 1672: селянка *Csicserka* — Лохово (LchBer 386); 1690: гор. *Csicseri Mihaly* — Ужгород (HodAd 73). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Чічер* (суч. слц. *Čičerovce* — Majtán 96), що недалеко від Ужгорода.

Чічіна — Угля, Новоселиця на Вн. Пор. 1500: *Опашка Чичина* — с. Яма (Тупиков 430). ◀ 1. Від антр. **Чіка** + здр.-знев. суф. *-ина*. 2. Від антропооснови *чіча*, яка у південнослов. мовах озн. “дядько”, + суф. *-ина*.

Чічканич †. 1819: *Cziczkanicz* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. андр. *Чічканя* — “дружина **Чічка**” + суф. *-ич*.

Чічко †. 1712: п-ща *Cziczko* та *Csicsko* — Раковець (Szabó 458). Пор. 1787: *Czuczko* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чічо** + *-ко*.

Чічо †. 1542: вл. *Mich., St. Czyczo* — Будешті (Bélay 131); 1705: *Csicsó Koztin* — Раковець (HodOkm 445). ◀ Від південнослов. апел. *чичо* “дядько” або від співзвучного йому хорв. власного ос. імені *Čičo*, тобто *Čipryan* (Šimundić 404).

Чічур — Річка, Буковець на Мж. 1718: *Ччур Васіл* — Ізки (Сах 94). ◀ Від антр. **Чічо** + *-ур*. — Див. **Чічур**.

Чічюра — див. **Чичюра**.

Чловечко — Доманинці. ◀ Від слц. *človek* “людина” + укр. суф. *-ко*. Пор. орав. п-ще *Čłowičik* (Gołęb 72).

Чмелик †. 1772: кр. *Petrus Csmelik* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 109). ◀ Від антр. **Чміль** + *-ик*.

Чмерека — Кам'яниця. ◀ 1. Правдоподібно, від назви дерева *смерека* в її перекрученому вигляді. 2. Менш імовірно, що п-ще має стосунок до п-ща XVII ст. *Чмирь*. Пор. 1602: *Csmier Ivan* — Антонівка (UetC 104-8).

Чмирь †. 1607: *Csmier Ivan* — Антонівка (UetC 104-8). ◀ Від укр. апел. *чмирь* — “коротка вовна, що лишається після валяння сукна” (Гр IV 466).

Чміль — Ужгород. 1787: *Czmiel* — Березка на Лемк (ЙМ). Пор. 1648: *Czmuly Ivan* — Н.Ворота (Maksay 539), 1699 р. — зять кенеза *Czmuly Péter* — Яблунове (Maksay 613). ◀ Від назви комахи *чміль* — “джміль” (Чопей 429, Он II 373, Karaš 86). На Гуц кличку *Чміль* дають низькорослому коневі чорної масті.

Чмілик — Глинянець. ◀ Від **Чміль** + *-ик*.

Чмовш — Порошково. 1787: *Czmow, Czmozow* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *чмовш*, *чмóвшук* — “дятел, синиця” (Чопей 429, Ж-Н 1074). 2. Від західнополіського апел. *чмовх* — “повзик” (Гр IV 467).

Чмулин †. 1648: кріпаки *Czmulin Roman, Fedor* — Н.Ворота (Maksay 538). ◀ Від незасвідченого антр. *Чмуля*, що, очевидно, з **Чмуль**, + *-ин*.

Чмуль †. 1648: кр. *Czmulj Ivan* — Н.Ворота (Maksay 539); 1699: зять кенеза *Czmuly Peter* — Яблунове (Maksay 613). ◀ Від місц. євр. імені *Чмуль*, що зі *Шмуль*, тобто *Самуїл*.

Чобак — Тур'я Поляна. Пор. 1819: *Czobucz* — Стинява на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, угор. фонет. видозміна укр. п-ща **Щобак**. 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що зі *Slobodan*, + *-ак*. 3. Від угор. ос. імені *Csaba* або *Csoba* (Hajdú 30, Kázmér 209) + укр. патр. суф. *-ак*.

Чобаль — Уж, Пр, Вб. 1341: *Csobai Mihaly* — Матюш (LchBer 419); 1621: кр. *Csobay* — Фанчиково (Szabó 328); 1673: гор. *Csobolya Sándor* — Хуст (Bélay 152). ◀ Можливо, зі слц. діал. *čobola* — “плоский посуд для перенесення рідини” (SSN I 921). Пор. ще 1478: *Chybal* — Холмовець (Szabó 365).

Чобалька — В.Ворота. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Чобалько*.

Чобан [*Човбан*] — Ужгород. 1603: *Чобан Федурь* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1605: кр. *Phil. Chyoban* — Приборжавське (Bélay 220); 1644: кр. *Czioban* — Матієво (Szabó 411). ◀ 1. Рум. п-ще *Sioban(u)*, що з апел. *sioban* — “чабан”, “вівчар” (Iordan 123). 2. Від карпатоукр. апел. *чобан* — “трилітрова дерев’яна посудина на молоко” (Гр IV 467). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що з повного імені *Slobodan* (Šimundić 405) або з угор. чол. імені *Csaba* (Hajdú 30), + суф. *-ан*.

Чобаній — Ужгород. ◀ Мадяризований додаванням форманта *-і* вар. укр. п-ща **Чобан**.

Чобанко †. 1751: *Петр Чобанко* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від антр. **Чобан** + *-ко*.

Чобей [*Чобуй*] — Дулово, Теребля. 1605: кр. *Cziobe Jakab* — Міжгір’я (Bélay 178). 1671–1678: вдова *Csabe (!) Janosne* — Дулово (Bélay 178). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що з повного імені *Slobodan* (Šimundić 405) або угор. чол. імені *Csaba* (Hajdú 30), + укр. суф. *-ей*.

Чобинич †. 1715: кр. *Luc. Csobinics* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Від укр. антр. *Чобини* (угор. ім’я *Csaba* + укр. суф. *-ина*) + *-ич*.

Чобович †. 1715: *Luc. Csobinics* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від угор. антр. *Csaba* + *-ович*.

Чобот †. 1754: вл. *Csobot* — Петрово (Szabó 450). У Луцьку антр. *Чобот* згадується 1445 р. (ССУМ II 545). ◀ Від місц. укр. діалектизму *чобот* — “чобіт”.

Чобота — Теково, Королево. 1445: *Чоботъ* — Луцьк (ССУМ II 545); 1720: кр. *Jo. Csobota* — Дубове (Bélay 137); 1754: вл. *Csobot* — Петрово (Szabó 450); пор. 1787: *Czobotowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Род. відм. антр. *Чобит*, що з назви відповідного взуття (ДэжеДел 182). 2. Рум. п-ще *Siobota* чи *Siobotă*, що з апел. *siobată* — “чобіт” (Iordan 123).

Човарга [рідше — **Чаварга**, *Шьоварга*] — ком. Берег (LehBer 157); 1787: *Czowaga (!)* — Опорець на Бойк (ФМ). ◀ Від угор. ос. назви *csavargó* — “гуляка, пройдисвіт”.

Човбан — Мк, Ір, Вн, Уж. ◀ Угор. фонет. адаптація укр. п-ща **Чобан**.

Човганін — Хуст. ◀ 1. Від сингулятивної назви жителя прикарп. с. *Човгані*, яке тепер називається Межиріччя (Ів.-Фр. область), тобто від катойк. *човганін*. Прикм. означення цього катойк. відбите у п-щах *Czolhanski*, *Czowhanski* (1787 та 1819 роки) — Хітар, Лавочне на Бойк (ЙМ, ФМ). 2. Від андр. *Човганя* — “дружина *Човги*” (пор. 1773: кр. *Csoha* в с. Пеніслек (ПеПред 319), + *-ин*.

Човка †. 1704: кр. *Csóka Gergely* — Макарьово (Hodgens 14). ◀ Хорв. гіпок. чол. ім’я *Čoka*, що зі *Stojan*, *Stojka* (Šimundić 404).

Чой †. — Див. **Цой**.

Човрій [*Човрі*], *-ія* — Мк, Хс. ◀ 1. Угор. вимова укр. п-ща **Чорій**. 2. Угор. утворення з суф. *-і* від ойк. *Csór*, що в ком. Новград і Феєр (Vályi I 440, 441).

Чокан — Синевир. 1574: *Chyakan*, а 1584 — *Chokan* — Надьгийрче (Szabó 418); 1605: кр. *Jo. Cziokany* — Вел.Бичків, кр. *Paul. Cziokan* — Драгово (Bélay 130, 168); 1648: *Chakan Janos* — Свалява (Maksay 528); 1489: *Махоул Чокан* — Сучава (ССУМ II 545); 1682: *Csakany Ivan, Olexa* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ан* від хорв. гіпок. чол. імені *Čoka* або *Čoko*, що з повних імен *Stojadin*, *Stojko*.. (Šimundić 404) 2. Від гуц. апел. *чокан* — “кайло, палиця з загнутим металевим кінцем”, “здерця”, “лакей”, “холуй” (ГГ 59, 213). 3. Від рум. апел. *ciocan* — “т. с.”.

Чоканаш †. 1680: кр. *Csokanas Iuon* — Керцькі (Bélay 163). ◀ Від антр. **Чокан** + рум. демін. суф. *-aş*. Пор. рум. п-ще *Ciocănaş* (Iordan 123).

Чокирда †. 1738, 1739: *Феодор Чокырда* — Руська Поруба у Слч (ПаПо-1 187). ◀ Імовірно, співвідносне з рум. п-щем *Ciocîrdel* (Iordan 124).

Чокітка †. 1720: кр. *Andr. Csokitka* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чоклян †. 1699: кріпаки *Csoklyan Fedur, Ivan* — Голубине (Maksay 575). ◀ 1. Укр. дериват із суф. *-ан* від рум. п-ща *Siokla*, що з апел. *cioaklă* “санки” (Iordan 124), або від пол. п-ща *Czokiel* (Rymut 99). 2. Більш правдоподібно, що зазначений угор. запис п-ща слід читати як **Цоклан**. П-ще дотепер поширене в с. Голубине.

Чокнадій — Вл, Св. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від угор. мікротоп. *Csaknád*.

Чокой — Чорна Тиса. ◀ 1. Угор. утворення з патр. суф. *-і* від антр. *Choka*, який у ком. Саболч згадується 1229 р. (RegVar 296). 2. Угор. катойк. *csokai* від ойк. *Csóka*, що в ком. Марошсйк і Торонтал (Kázmér 254). 3. Від рум. п-ща *Siok*.

Чокрипдюк — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Місц. укр. патр. від антропооснови *Чухрінда* + *-юк*. Прочитується й морфемна будова п-ка: *Чухрінд* — це ос. назва *Чухра* + згр.-знев. суф. *-инда*. Про семантику твірної основи **Чухр-а** див. п-ща **Чухра**, **Чухраля**, **Чухран**.

Чол — Лопухово, Вишково. Пор. 1584: *Chol*, *Czolo* — Надьгийрче (Szabó 418). ◀ Від ос. назви *чоло* — “лоб”. Пор. 1787: *Czobwicz* — Верхнє на Бойк (ЙМ) та суч. синонімічне йому п-ще **Лобович**.

Чола — Теково. 1450: кр. *Chwla*, 1475 — *Czola*, 1514 — *Chola*, 1584 — *Csolo*, 1604 — *Ciola*,

1775 — *Czola* — Надьгийрче (Szabó 418); 1514: *Chola* — Кішгийрче (Szabó 390); 1674: кр. *Csola* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čole*, співвідносного зі *Stojadin*, *Stojan*, *Stojko*... (Šimundić 104). 2. Від антр. Чол або Чоло (див. Чол) у формі род. відм.

Чолак — Туриця, Андріївка, Оріховиця. ◀ 1. Від антр. Чол або Чола + -ак. 2. Від апел. *чоллак* “людина з великим лобом” (Он II 374), “шкіра з чола тварин” (Гр IV 468), а в пол. мові *czolak* — “незграбний робітник” (SW I 337). 3. За М.Гркович (Грк 209), *чоллак* — серб. захисне ім'я, яке походить від тур. *çolak* — “той, що має скалічену руку”; те ж саме рум. *ciolác* (див. Iordan 125). Пор. рум. п-ще *Ciolak(u)*, що з апел. *ciolak* — “однорукий”, “скалічений” (Iordan 125).

Чолан — Сокирниця, Боронява. 1570: кр. *Ioan Czolan* — Колодне на Ір (UctC 97-29); 1715: кр. *St. Csolan* — Драгово (Bélay 168). П-ще *Чолан* є також у румунів (Iordan 125) та молдован (Ер-Кос 105). ◀ Від антр. Чол або Чоло + -ан. 2. Від місц. апел. *чолан* — “високочола людина” (Хс), “дерев'яний обід у колесі воза” (Гг 213). 3. Угор. п-ще *Csalán*, апел зн. якого — “кропива” (Kázmér 214).

Чоланинець †. 1773: *Elisabetha Csolavines* — Підмонастир (Кінах 133). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від андр. *Чоланя* — “дружина Чоли”.

Чолей [Чолій], -ей — Королево. 1715: кр. *Yo. Csolej* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від антр. Чола + -ей.

Чолинець [Чолиниць], -ниця — Присліп, Голятин. ◀ Від антр. Чола + -инець. Пор. ще бойк. *чолінець* — “колюча щітка на мордочці теляти, яка не дозволяє йому ссати корову” (Он II 374).

Чолій — Богдан, Луги. ◀ Від місц. апел. *чолій* “високочола людина” (Рх), тобто тієї ж словотвірної моделі, що й атрибутивні ім. *ребрій*, *стегній* та ін.

Чоло [вимова з угор. наголосом] — Гудя, Теково. 1674: п-ще *Csola* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Угорська вимова давньослов. імені Чоло, опорним апел. якого став анат. номен *чоло* — “лоб”. Ім'я Чоло та його вар. Чола, Чольо дотепер уживають болгари (Ковачев 564), але в останніх воно може співвідноситися з повними іменами *Рачол*, *Ганчол*, *Пачол*.

Чолович †. 1649: кр. *Szim. Czolovicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. Чоло.

Чоловінець [Чоловіниць], -ниця — Квасово. 1773: вдова *Elisabetha Csolavines* — Підмонастир (Кінах 133). Можливо, запис треба читати *Чоланинець*. ◀ Твірна основа нечітка, але, ймовірно, пов'язана

з антр. Чоло або Чола. У п-щі проглядається місц. патр. суф. -инець.

Чолос — В.Солотвина. 1217: *Choloz* — ком. Бігар (RegVar 214). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чома — Виноградів. 1217: *pristaldo Choma de villa Joud* (RegVar 216); 1221: *Shama* — ком. Саболч (RegVar 268); XV ст.: шл. *Csoma* — с. Чепан (Szabó 318; тут же і село *Csomafalva*); 1470: кр. *Csoma* — Ботар, а 1579 — *Czoma* — Петрово (Szabó 288, 264); 1605: кр. *Choma* — Аклі (Szabó 273). П-ще *Cioma* є і в румунів (Iordan 125). ◀ Від давнього угор. імені *Csoma* (Kálmán 42), походження якого пов'язують зі слов. лексемою *чумá* (MNTESz I 550, Фасмер-4 381).

Чомбовкош — Горяни, Ужгород. ◀ Імовірно, від угор. *csombol* — “вузол”, “клунок” або й безпосередньо з співзвучного угор. п-ща *Csombókos* (Kázmér 257).

Чомка †. 1570: кріпаки *Fran, Thom. Chyomka* — В.Ворота (UctC 53-14). Пор. 1787: *Czomko* — Зиндранова і Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. Чома + -ка.

Чомоляк — Медведівці, Кальник, Тур'яПоляна. ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. *Чомоли* + -як.

Чомоній [Чомоні], -ія — Св. ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. укр. ойк. *Чомоніи* (Vályi I 433), який угорці передають як *Csoma* (Kázmér 256).

Чонадій — Гудя. ◀ Угор. утворення з формантом -і від угор. ойк. *Csanád*, наявного в кількох обл. Угорщини (Kázmér 216).

Чонговай — Імстичово, Луково, Підвиноградів. 1622: кр. *Cziongovai* — Онік (Szabó 375). ◀ Угор. п-ще, утворене від закарп. ойк. *Чінгива* (по-угор. *Csongava*, а суч. укр. оф. назва — *Боржавське*) за допомогою форманта -і.

Чонда †. 1715: вдова *Fr. Czonda* — Річка (Bélay 183). ◀ Рум. п-ще *Cionda* (Iordan 126).

Чонка — Вн, Тч, Уж, Пр, Хс, Ір. 1370: розбійник *Demetrium dictum Chonka vagabundos* — Ужгород (Nagy I 366); 1530: шл. *Chonka* — Нове Барово (Bélay 210); 1550: вл. *Csonka Janos* — Вільхівці (Bélay 154); 1572: кр. *Phil. Chonka* — Кошельово (Bélay 163); 1604: *Jo. Chonka* — Бедевля (Bélay 126); 1682: *Csonka Vaszily* — Сухий (UctC 88-59); 1649: кр. *Csonka* — Вел.Лучки (Lch-Ver 398); 1710: *пан Чонка Аврам* — Вільхівці (ЛелПам 236). ◀ 1. Угор. п-ще *Csonka* походить від угор. апел. *csonka* — “куций, усічений”. 2. Від болг. чол. імені *Чонко*, що з *Цоно* (Ковачев 560, 564). 3. Від місц. укр. діал. апел. *чонка* — “свиня з коротким, задертим догори рилом” (Брід).

Чонкаш — Виноградів. ◀ Від антр. Чонка + суф. -аш. Доп-щеве зн. утворення спірне (Kázmér 259).

Чонтович †. 1672: кр. *Csontovics Vaszily* — Луг (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. -ович

від угор. антр. *Csont* (що з апел. *csont* — “кістка”), який у с. Ремети згадується 1554, а в с. Сигіт — 1600 р. (Bélay 183, 198).

Чоп — Вел.Лучки. 1220: *pristaldo Czyob de villa Tumpa* — ком. Берег (RegVar 248); 1415: кр. *Char* — Самошсер (MaksaySz 209); 1618: кр. *Czor Oleksza* — Кружльова у сх. Слч (Mars 70); 1697: гор. *Csar János* — Мукачів (LehBer 359); 1715: кр. *Csar* — Вашвар (ПеПред 318); 1756: за *презвитера Василя Чона* — Синевирська Поляна (Сax 98); 1819: *Czor* — Побуж на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. діал. апел. *чоп* — “чіп”, “затичка для бочки”, “кілок”, “клин” (Гр IV 465, 470), апел. відповідає слц. діал. *čar, čor* — “т. с.” (SSN I 234, 276). Пор. ще пол. *czop* у тому ж зн. (Rymut 116), а також у перен. зн. “вайло”, “роззява”, “незграбна, недолуга людина” (SW I 394).

Чопа — Тч, Рх. ◀ 1. Від антр. *Чоп, Чип* або *Чуп* у формі род. відм. 2. Від серб.-хорв. *hona* — “кульгава людина”.

Чопа́к — Кострини. 1787: *Czopak* — Зубенсько, *Czoriak* — Тиханя на Лемк (ЙМ); 1570: *Fran. Czupák* — Мідяниця (UetC 97-29). ◀ Від антр. *Чип/Чоп/Чуп* + -ак. 2. Від місц. укр. поблажливої назви вола — *чопак* (Уж).

Чопанівський — Луг на Рх. ◀ Від антропооснови, співвідносної з апел. *чопанія* — “недорідна смерека або ялиця край лісу, яка вгорі тонша, а внизу товща” (Он II 374).

Чопей [Чопій] — Мк, Хс, Вн, Бг. 1457: *в трапана Чопея постелшика* — Бистриця (ССУМ II 457); 1720: кр. *Sim. Csore* — Кошельово (Bélay 164); 1787: кр. *Czorej* — Стрілки на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чопа* + патр. суф. -ей.

Чопенюк †. 1696: наймит *Marc. Csopenyuk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Чопеня* або *Чотіла*, що від антр. *Чоп* або *Чопа*.

Чопик — Хс, Тч. 1715: п-ще *Csapik* — Рокосово (Szabó 454); 1720: кріпаки *Dem., Pe. Csorik* — Теремля (Bélay 204); 1787: п-ще *Czorik* — Кам'янка, Команча, Явірник на Лемк та на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Чип, Чуп* або *Чоп* + -ик. 2. Від апел. *чопик* — “затичка”.

Чопі(й) †. 1699: кріпаки *Csapi Istvan, Janos* — Бистриця (Maksay 559). ◀ Угор. утворення з формантом -i від антр. *Чоп* або від ойк. *Чоп*.

Чопко †. 1602: *Csapka Gyurko* — Сімирки (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Czopko* — Монастирець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чоп* + -ко.

Чопов †. 1665: п-ще *Csaró* — Вилок (Szabó 514). ◀ Місц. посес. прикм. із суф. -ов від антр. *Чоп*.

Чоповда — Лоза, Дубрівка на Ір. Пор. 1699: кр. *Csapodi Hricz* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від місц. апел. *чоповда* — “рубель”, “довга жердина

для притискання сіна, соломи, снопів на возі” (Ір), пов'язаного з угор. дієприкм. *csoró*. Ні фонетика, ні словотвір не дають підстав пов'язувати п-ще з угор. ойк. *Csapat* (Kázmér 219).

Чоповдя — Лоза, Дубрівка на Ір. 1715: кр. *Csorogya* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Імовірно, регресивне утворення від місц. діал. *чоповдяти* — “ліниво працювати”, отже, допрізвищеве зн. ос. назви — “ледащо”.

Чопович †. 1570: *Clem Chopowytth* — Поляна (UetC 53-14). 1715: кр. *Mati Csarovics* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. *Чоп*.

Чоповський — Рх. 1751: *парохи засобляс Чановский* (!) — Гетеня (Гаджега-Уг 23). ◀ Від антр. *Чип, Чопа* або *Чуп* + -овський без переходу суфіксального /o/ в /i/.

Чоповцій [Чоповці], -ія — Мк, Бг, Рх. 1649: кр. *Czoróczy* — с. Руське (LehBer 683); 1715: п-ще *Csaroczy* — Сасово (Szabó 481). ◀ Угор. утворення з формантом -i від місц. укр. ойк. *Чопівці* (по-угор. *Csarócs*).

Чоп'юк — Ясіння, Розтока. Пор. 1682: кріпаки *Csoplak Mattyi, Kosztya* — Суха (UetC 88-59); 1787: *Czoriak* — Тиханя на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Чоп-* (див. *Чип, Чоп, Чуп*) + -юк.

Чора †. 1442: *Андрияшъ и Чорра* — Сучава (ССУМ II 548); 1773: кр. *Csora György* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Від серб. апел. *hona* — “кульгава, сліпа людина”.

Чорба — Ір, Вн. 1474: *Georgius Csorba* — Раковець (Гаджега-Уг 41); 1600: кріпаки *Lad., To. Cziorba* — Іза (Bélay 156); 1604: *Chorba* — Олешник (Szabó 325); 1614: кр. *Alexa Cziorba* — Іза (Bélay 156); 1619: кр. *Cziorba* — Клинове, а 1602 — п-ще *Czorba* — Турц (Szabó 273, 524). П-ще *Ciorba* є у румунів (Jordan 127) та молдован (Ер-Кос 105). ◀ 1. Угор. п-ще *Csorba* від угор. ж слов'янїзму *csorba* “щербта, щербатий, куций” (Kázmér 261), що з укр. *щербта, щербатий* (КnieSz 617). 2. Від рум. *ciorba*, молд. *чорба* чи серб. *чорба* — “суп, борщ, юшка”.

Чорбан †. 1572: п-ще *Cyorban* — Олешник (Szabó 325). 1699: кр. *Csorban Ivan* — Латірка (Maksay 598); 1704: кр. *Csorbanu Mikita* — Солочин (HodGens 5). ◀ Від антр. *Чорба* + суф. -ан.

Чордаш †. 1751: *парох Іоанн Чордаш* — Крива (Гаджега-Уг 20). ◀ Від угор. апел. *csordás* — “пастух”, “чередник”.

Чорей [Чорій], -ея — Тч, Хс. Пор. 1442: антр. *Чорра* — Сучава (ССУМ II 548); 1649: *Csurge* — Грибівці (LehBer 300); пор. 1682: *Csorik Ivan* — Стричава (UetC 88-59); 1715: кр. *Joachim Csore* — Криве (Bélay 164); 1773: кр. *Csore Stephan* — Клю-

чарки (Джедел 321). ◀ Від антропооснови *Чора* + патр. суф. *-ей*. На Зак основа *чора* має такі тлумачення: 1. Від рум. *ciora* — “ворона”. 2. Від серб. *чора* — “опудало, свиня”. 3. Від місц. п-ка *Чоря* — “чорний собака, чорний кінь” і т. ін.

Чорій — Мк, Ір. 1333: рід *Chor* — ком. Земплин (Nagy-1 78). ◀ 1. Угор. утворення від ойк. *Csór*, що в ком. Феєрта Новград (Kázmér 262), + формант *-i*. 2. Давнє угор. ос. ім'я *Csór*, яке могло бути й етн. (Kázmér 262), + формант *-i*. 3. Угор. утворення з формантом *-i* від рум. *chior* — “сліпий”, “кульгавий”, або від серб. *чора* — “одноока, крива людина” + угор. формант *-i*. 4. Від болг. чол. імені *Чори*, що з апел. *чори* — “нехрещене дитя” (Ковачев 564).

Чорнаг — Жуково. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Чорнак**.

Чорнак — Мк, Уж, Пр. 1682: кріпаки *Csornak Andri, Mihaly* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від давньослов. імені *Чьрнь*, співвідносного з прикм. *чорний*, + *-ак*. Пор. 1221: *Churna de villa Utany* — ком. Боршод (RegVar 272); 1416: *Chornay* — Ветеш (MaksaySz 234).

Чорнанинець †. 1648: кр. *Chornaninecz Iuan* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Від андр. *Чорналя* — “дружина *Чорни*” + суф. *-инець*.

Чорнаш †. 1720: кр. *Ign. Csornas* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Чорний** + *-аш*.

Чорнега — Оноківці, Оріховиця, Заричово. 1715: кр. *Const. Csornega* — Колочава (Bélay 160); суч. гуц. п-ще *Czornega* (Vincenz 478). ◀ Від антропооснови *Чорн-* + згруб. суф. *-ега*.

Чорней [*Чорній*], *-ея* — Мж, Вл, Мк, Св. 1648: *Chorni Jaczko* — Завадка (Maksay 546); 1715: кр. *Mich. Czerni (Czorne)* — Келечин (Bélay 162); 1773: кр. *Cserney Andri* — Келечин (ПеПред 310); 1787: *Czarneyko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). П-ще *Ciornei* є і в румунів (Iordan 127). ◀ Від антр. *Чорни* + *-ей*. (Див. ще **Чорнак**).

Чорнійгій [*Чорнійгі*], *-ія* — Дравці, Ужгород, Баранці. Пор. 1787: *Czornyganicz* — Грозова на Бойк (ЙМ); 1820: *Czerniga* — Угерці на Лемк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. **Чернига**.

Чорний — Вл, Вб, Пр, Уж, Мк, Хс. 1618: кр. *Iwan Czorni* — с. Сташківці на Маковиці (Mars 67); 1648: *Chorni Jaczko* — Завадка (Maksay 546); 1648: кріпаки *Cherny Peter, Lazar* — Бистриця (Maksay 523); 1726: *од Йвана Чорного* — Сокирниця (UdAd 75); 1751: *парох Петр Чорний* — Стеблівка (Гаджега-М 192); 1773: присяжний *Alexius Czorni* — Завадка (Удварі-2 306); 1787: п-ще *Czarny* — Завадка Руська, Мисцова та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: *Czorny* — Бабина на Бойк (ФМ). ◀ Від прикм. *чорний*.

Чорник — Пр. 1787: кр. *Czarnik* — Володж на Лемк (ЙМ). ◀ Давнє слов. ім'я з суф. *-як*, як і **Білик**, **Довжик**, **Світлик**.

Чорниханич †. 1697: кр. *Fedo alias Chornichanics (!)* — с. Заболотне (Szabó 298). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Чорниханя*.

Чорнійш — Богдан, Луги. ◀ 1. Від давньослов. імені *Чорнійш*, яке в Україні функціонувало до XVII ст. Пор. записи імен запор. козаків 1649 р. *Чорнійшъ, Чорнійшъ* (Осташ-3 82). 2. Від апел. *чорнійш* — “чорний хліб” (Гр IV 470).

Чорній †. 1751: парох *Петр Чорній* — Стеблівка (Гаджега-М 192). ◀ Від апел. *чорній* — “брюнет”.

Чорніля — Льниця. Пор. 1819: *Czorniliszyn* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Пов'язане з *кольором*, з *чорним*. Пор. ще рум. апел. *cerneală* — “т. с.”

Чорногуз †. У XVI ст. п-ще було на Св. Пор. 1570: *Steph. Chornohuz* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Композит із прикм. *чорний* та нечленним прикм. *гуз* — “гузий”, тобто “той, у кого чорний задок”. Пор. суч. апелятиви з цим же коренем *гузир, гүзка, трясігузка, підгүзник...*

Чорногузка †. 1772: присяжний *Joannes Csornohýska* — Іршава (Удварі-2 300). ◀ Суф. дериват від прикм. *чорногузий*.

Чорногач — Сіль. Пор. 1697: кр. *Fedo alias Chornichanics (!)* — с. Заболотне (Szabó 298). ◀ 1. Імовірно, від андр. *Чорнегача* або *Чорнигача* — “дружина *Чорнега*” + *-ич*. Поява голосного /o/ в другому складі — наслідок аналогії. 2. Менш імовірно, що це андр. *Чорногача*, тобто засновником роду мав бути якийсь *Чорногач*, п-ще якого згадується 1787 р. в селах Рихвальд і Липна на Лемк як *Czarnonoga* (ЙМ), але з часом п-ще зазнало гаплогії.

Чорнодерак †. 1618: кр. *Waszil Czernoderak* — с. Никлова на Маковиці (Mars 81). ◀ Слов. п-щеве утворення з суф. *-ак*, першим компонентом якого є прикм. основа *-чорн-*, а другий залишається спірним. Можливо, це слц. апел. *drick* — “поперек”.

Чорнокішка [*Чорнокішка*] — Сільце, Іршава. ◀ Дериват від прикм. *чорнокіший* — “темношкірий” із суф. *-ка*. Його перший компонент — прикм. *чорний*, а другий — місц. традиційний ім. *кішка*, тобто “шкіра”. Кваліфікувати його як *кішка*, тобто “кіт”, немає підстав, бо ім. *кішка* у Карпатах новий; раніше цю тварину називали в Карпатах *кітка, кіцька* і *мачка*, а *шкіру* називали *кішка* і *скіра*. Пор. ще аналогічне гуц. п-ще *Czornoknysz* (Vincenz 490).

Чорнолаба †. 1567: кр. *Fr. Cornolaba (!)* — Сусково (UetC 53-12). ◀ Від місц. двоосновного

прикм. *чорнолабий* — “чорноногий”. Пор. аналогічний антр. 1570 р. з с. Сусково: *Joan Chornolyabyth*; отже, *Іван Чорнолабич*, тобто “Іван Чорноногого” або “чорноногий”.

Чорноличак — Гребля. ◀ Дери́ват із суф. *-ак* від укр. прикм. *чорноліций* (див. Ж-Н 1076, СУМ XI 359). Отже, перший **Чорноличак** — “нащадок *чорноліцього*” або й сам “чорноліций”.

Чорнописк †. 1618: кр. *Czarnopiszsk Waszil* — с. Кружльова на Маковиці (Mars 70). ◀ Нечленна форма складеного прикм. *чорнопиский*, тобто “чорноротий”.

Чорнявець [*Чорнявіць*] — Тячівські Лази. ◀ Від місц. укр. апел. *чорнявець* — “брюнет”. Його не фіксують укр. словники, хоча він є регулярним корелятом до назви жінки *чорнявка*.

Чорняк — Вб. ◀ 1. Від антрополоксеми **Чорний** або *Чорни* + *-як*. Пор. місц. апел. *чорняк* — “чорношкіра людина” (Тч), “вид гриба” (Он II 375).

Чоросля †. 1692: кр. *Csoroszlya* — с. Чєпа (Szabó 314). ◀ Угор. слов'янїзм *csoroszlya* — “чересло, лемїш”.

Чорт †. Св. 1570: *Joan Czort* — Свалява (UetC 53-14); 1715: кр. *To. Chort* — Терєсва (Bélay 204). Пор. 1466: *Chorthyan* — Самошар (MaksaySz 210); 1720: кр. *Jo. Csorut* (!) — Келечин (Bélay 162). П-ще *Ciort(u)* є і в румунів, які виводять його з апел. *ciort* зі значеннями “циган”, “шибеник”, “гульвіса” (Jordan 128). ◀ Від укр. міфоніма *чорт*.

Чото́в — Теково. 1672–1696: кр. *Ivan Csota* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від давнього угор. імені *Csató*, апел. зн. якого було, мабуть, “писарчук” (Kázmér 222).

Чохняй — Іза. ◀ Див. **Чухняй**.

Чочкан †. 1649: вдова *Anna Csoczkan* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. *Csacska*, який 1649 р. згадується в с. Лохово (LehBer 386).

Чуб — Довге. ◀ Від апел. *чуб*. Пор. ще гуц. п-ща *Czuba, Czubej* того ж пох. (Vincenz 446). Пор. 1819: кр. *Czuba* — Вільхівці на Лемк (ФМ); 1787: *Czubik* — Гуманець на Бойк (ЙМ).

Чубан — В.Водяне. 1640: шл. *Ciuban Gaurilla*, а 1680 — *Tsuban Miron* — Сер.Вишава (Bélay 220). ◀ 1. Від антр. **Чуб** або *Чуба* + *-ан*. 2. Від апел. на зразок *чубан*, яким називають чубатого коня, барана (Ж-Н 1078).

Чубар — Пр, Уж, Св. ◀ 1. Від давньослов. імені *Чубарь*, співвідносного з апел. *чуб* (Селищев 137). Пор. суч. кличку *Чубарь*, яку в Карпатах дають чубатим баранам, коням і півням, та пол. п-ще *Czubar, Czubara* (Rymut 117). 2. Лексема *Чубар* дотепер виступає ос. іменем у сербів (Dančić II 82), але там її співвідносять із

календ. іменем *Кипријан* (Гк 216). 3. Від рум. п-ща *Ciubăr(u)*, що з апел. *ciubar* — “цебер” (Jordan 129).

Чубей [*Чубій*], *-ея* — Вел.Бичків. ◀ 1. Від укр. антр. *Чуба* + *-ей*. 2. Від серб.-хорв. гіпок. імені *Ћуба*, що від кал. імені *Ћипријана* (Грк 316).

Чубелка — Худльово, Шкуратівці. ◀ 1. Можливо, від хорв. п-ща *Čubela*, яке дало і п-ще *Čubelić* (Leksik 115, Maretić II 101), або від пол. п-щ *Czubiel, Czubiela*, що пов'язані з апел. *czub* (Rymut 117). 2. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Щубелка**.

Чубіра [*Чубьіра*] — Терново. Пор. 1715: кріпаки *Nic., To. Csobora (Csibora)* — Дубове (Bélay 136); 1787: *Czuber* — Звір, *Cziubir, Ciubir* — Росохач на Бойк, *Czuber* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від котрогось із давніх пол. п-щ, як *Czuber, Czubera, Czuberka, Czymbura*, які К.Римут виводить від пол. назви *чабру городнього* — *czaber, czabr* (Rymut 111). Пор. ще п-ще *Czumbirczyn* — Мита на Бойк (ЙМ) та п-ще *Czuber* на Ораві (Gołeb 73). 2. Імовірно, від хорв. гіпок. чол. імені *Čubra* або *Čubro*, що від повного імені *Čubrile* (Šimundić 404).

Чубірка [*Чубьірка*] — Вн, Ір, Мк, Пр. 1773: присяжний *Petrus Csubirka* — Глухановиця (Ud-5 55). ◀ 1. Від **Чубіра** + *-ка*. 2. Від гуц. *чуберка* “дійниця” (Гр IV 474). 3. Від болг. демін. імені *Чуберка*, а відповідно й від назви рослини *чабер, чубер* (Илчев 546). 4. Від рум. апел. *ciupercă* — “гриб”.

Чубірко [*Чубьірко*] — Ір, Вн, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Чубірка**.

Чубіка — Рх. ◀ Від місц. клички *Чубіка*, яку дають *чубатій* тварині (Рх). Пор. ще співзвучну кличку тварин *čubika* у хорватів, що з *čuba* (Dančić II 143).

Чубірка — Св, Вл, Мк. 1655: кр. *Csubirka alias Russzan Ricz* — Тюшка (Bélay 209); 1772: присяжний *Petrus Csubirka* — Глухановиця (Удварі-2 299). ◀ Фонет. вар. п-ща **Чубірка**.

Чубірко — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Чубірка**.

Чубірчак †. 1761: свящ. *Michael Csubircsak* — Жденьово (ПеМатер 242). ◀ Від антр. **Чубірка** або **Чубірко** + суф. *-як*.

Чуган †. 1751: дякон *Феодор Чуган* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184). ◀ Можливо, з назви карп. верхнього одягу *чуга* (Гр IV 471).

Чудай — Луково, Ремети. Пор. 1787: *Czudak* — Уріж, *Czudejovicz* — Орявчик на Бойк, *Cudak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. п-ща *Ciuday, Ciudel, Czudzaj* походять від апел. *cudo*, тобто “чудо” (Rymut 102–103).

Чук †. 1618: кр. *Chuk Iwan* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Пол. п-ще *Czuk*, як і п-ще *Czuka*, походить від дієсл. *czukać* — “дорікати” (Rymut 100).

Чу́ка — Мала Копаня, Виноградів, Ужгород. 1357: маєток *Chukahara, ac Bereh vocatum* (Nagy-1 259–274); 1511: *Chwka* — Медеш (MaksaySz 178); 1570: *Chywka* — Чєпа (Szabó 313); 1641: кріпаки *Czuka, Cziuka* — Сасово (Szabó 481); 1784: кр. *Csuka* — Чорнотисово (Szabó 339); 1602: *Czuka* — Турц (Szabó 593). ◀ Із давнього угор. слов'янїзму *csuka*, якому в більшості слов. мов відповідає номен *цї́ука*. П-ще *Csuka* часто фігурує в давніх угор. писемних пам'ятках (Kázmér 267).

Чуканич †. XVIII ст.: кр. *Czukanics* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від андр. *Чукáня* — “дружина Чу́ка або дружина Чу́ки” + *-ич*.

Чукович †. 1715: кр. *Det. Czukowecz* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Чу́ка** + *-ович*.

Чукра́н — Гудя, Чорнотисово. ◀ Звичайна угор. субституція укр. лексеми **Чухра́н** зі зміною щілинного /х/ на зімкнений /к/.

Чула́к — Макарьово, Мукачів. XV ст.: *Thulak* — Паньола (MaksaySz 191). Пор. 1450: *Chwla* — Надьгийрче (Szabó 418); 1773: староста *Cosma Csulak* — Сер.Визниця (Удварі-2 306); 1787: *Czulak* — Орів на Бойк, Сквїртне на Лемк (ЙМ), чес. п-ща *Čulak* і *Čulik* (Moldanová 54), пол. п-ща *Czulak, Czuly*. ◀ 1. Деякі угор. вчені прагнуть вивести антр. *Csulák* із апел. *csulák* — “діжка, бочка” (Kázmér 208). 2. К.Римут умотивовано виводить п-ще зі слов. *чулий, чути, чулитися* (Rymut 117–118). Цієї етимології прямо стосується й рум. *ciul, ciuli* “стригти вухами” та серб.-хорв. *чулав* — “карнавухий”.

Чулéй [Чулéй], *-ея* — Хс. 1214: *Chuley* — б.м.н. (RegVar 178); 1715: кр. *Csuley Laszlo* — Нанково (Bélay 154); 1730: *купив у Чулея Гаврилы; Чулей Гаврило* — Буштино (UdAd 77, 76); *Czulik, Czuly* — Орів на Бойк (ЙМ). П-ще *Ciulei* і похідні поширені також серед румунів (Iordan 131), а п-ще *Чуля* є у молдован (Ер-Кос 106). ◀ Від основи *чї́ля* — “шута, коротковуха істота” + *-ей*. У Слч дотепер розводять коротковуху, шуту породу овець, яку називають *čula* (SSN I 283).

Чу́льба — Лінці. ◀ На думку К.Римута, п-ще *Czulba* походить від основи *czuly, czuic* чи *czulic* (Rymut 117).

Чу́ма — Вб, Пр. 1229: антр. *Chuma* — ком. Бігар (RegVar 293). Пор. ще 1772: кр. *Janko Csutak* — В.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 70); 1787: п-ще *Czutanowicz* — Жидівське на Лемк (ЙМ); 1819: *Czumiak* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀

Від традиційної назви інфекційної хвороби *чї́ма* “чума”, молд. — *чумэ* (Он II 377). П-ще відоме й угорцям.

Чумалівський †. 1751: *от Єпископа Чумаловського* — Терново (Гаджега-М 184). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Чумáльово*.

Чумаль † 1685: *Оу Чумаловой лучці Федкови лива* — Кам'янське (ЛелПам 228). Пор. ще 1614: кр. *Csiomalifalysi* — Теребля (Bélay 203), а також назву села *Чумалсци* 1445 р. в Молдовському князівстві (ССУМ II 550). ◀ Імовірно, рум. п-ще *Ciimală* (Iordan 131).

Чунда́к — Уж. Пор. 1715: вдова *Fr. Czonda* — Річка (Bélay 183); 1819: п-ща *Czunda* — Церківка на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від болг. імені *Чунде*, що з *Крачун, Делчун* (Илчев 548), + *-ак*.

Чундаччин †. 1682: *Csondacsin Demiter* — Смерекова (UetC 88-59). ◀ Укр. посес. прикм. із суф. *-ин* від андр. *Чунда́чка* — “дружина **Чундака́**”.

Чунка †. 1445: *Чунка Стань* — Сучава (ССУМ II 551). XVII ст.: *Чунка Йон, Марта* — б.м.н. (Яворск 207). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Чунтул — Рх. 1492: *пан Костс Чунтул* — Сучава (ССУМ II 552). Пор. ще топ. *Ciunta* в Румунії (Iordan 131). ◀ Від рум. *ciunt* — “однорукий, куций” + рум. формант *-ul* або й безпосередньо від рум. п-ща *Ciuntu* (Iordan 131).

Чуп [род. відм. **Чу́па** і лише в деяких селах — **Чо́па**] — Мж, Хс. 1570: *Nic. Chiur* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1751: парох *Василій Чуп* — Синевир (Гаджега-М 211). ◀ 1. Від місц. апел. (з укаючої говірки) *чуп* — “чїп, затичка”. 2. Від рум. діал. *ciúr* “чуб, чуприна”, а також *ciur* — “хлопчик” (Scurtu 55).

Чу́па — Голятин, Новоселиця на Мж. ◀ Від антр. **Чуп** у формі род. відм.

Чупа́к — Вел.Бичків. 1570: *Fran. Czupak* — Мідяниця (UetC 97-29); 1618: кріпаки *Fedur Czupak, Корсца Czupak* — Біловежа у сх. Слч (Mars 99). Пор. 1698: вдова *Czupakané* — Теребля (Bélay 204); 1787: *Czupak* — Берест, Білянка та ін. на Лемк (ЙМ), *Czupakowski* — Боднарка (там само). ◀ Від антр. **Чуп** + *-ак*. Пор. ще 1567: *Fran. Czupran* — Підгоряни (UetC 53-12).

Чупик †. 1684: кр. *Czupik Janos* — Теребля (Bélay 204). ◀ Від антр. **Чуп** або **Чу́па** + *-ик*.

Чупил †. 1715: кр. *Jo Csupil* — Річка (Bélay 183). ◀ Морф. видозміна рум. п-ща *Ciuplea* (Iordan 132).

Чупкало — Богдан. Пор. 1787: *Czupalo* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чупкало* — “той, що чупкає ногами” (Тч). Пор. бойк. *чї́пкати* “тупати” (Он II 337), *чї́пати* “шкандибати” (Ж-Н 1080).

Чупор — Арданово. 1773: *Demetrius Csupor* — Підмонастир (Кінах 134). ◀ 1. Від угор. *csupor* — “горнятко”. 2. Від гал. апел. *чупер* або пол. *czuper* — “чуприна” (SW I 394). Пор. 1773: *Demetrius Csupor* із Польщі — Підмонастир (Кінах); 1787: *Sczipor* (!) — Гусине на Бойк (ЙМ).

Чупора †. 1715: кр. *St. Csupora* — Н.Руна (Bélay 185). ◀ Род. відм. від антр. **Чупор**.

Чупра †. 1720: п-ще *Czupra* — Ком'яти (Szabó 398). ◀ 1. Правдоподібно, від гал. апел. чупра — “чуприна” (Karas 96). 2. Від вл. імені *Чуприан* або *Цуприан*, тобто *Куприан*.

Чуприк — Виноградів. Пор. 1450: *Chwpros* — Теково (Szabó 497). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від апел. *чупер* — “чуб, чуприна” (Гг 214, SW 394), “рило” (SSN I 284). 2. Від місц. *чуприк* — “маточковий цвіт кукурудзи” (Вн). 3. Від південнослов. імені *Чупро*, співвідносного з ос. іменем *Куприан*, + -ик.

Чупринка †. XVIII ст.: п-ще *Csuprinka* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Укр. дериват від антр. **Чупра** + -инка. 2. Від загальноукр. апел. *чупринка* — “чубик”.

Чупрович †. 1649: свящ. *Czuprovincs Koszty*, а 1699 — *Csuprovics Pap Vaszil* — Канора (LchBer 323). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Чупра**.

Чупур — Велятин. ◀ Фонет. вар. п-ща **Чупор**.

Чупчинець †. 1720: кр. *Pe. Csupcsinecs* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від андр. *Чупка* — “дружина Чупа” + -инець.

Чур †. 1720: кр. *Pe. Csur* — Рипинний (Bélay 184). 1819: *Czur* — Біличі на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, скорочений вар. укр. чол. імені *Чуріло* (оф. *Кирило*).

Чура — Тур'я Бистра. 1787: *Czura, Ciura* — Вишоватка, Прелуки, а 1819 р. *Czura* — Душатин на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *чюра* — “зброносець” (Ж-Н 1080, Гр IV 478), “слуга” (SW I 342). 2. Від антр. **Чур** + -а. 3. Від південнослов. чол. імені *Чура*, співвідносного з повним вар. *Чудомир* (Грк 210), та з календ. іменем *Кирило* (Богдан 278).

Чурга — В.Водяне, Ужгород. ◀ Імовірно, з чол. імені *Чурка*, *Чурко* (див. **Чура**) в результаті одзвінчення /к/ по сусідству з сонантом /р/ або за аналогією до таких імен, як *Грїга* чи навіть до угор. паронімних ім. на зразок *csorgó* — “жолоб, лоток”.

Чургович — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. **Чурга** + -ович.

Чурей [*Чурій*], -ея — Вб. 1567: *Chywre* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: кр. *Czure* — Туртеребеш (Szabó 529). ◀ Від антр. **Чура** + -ей.

Чурейко †. 1605: кр. *Jac. Czweyko* — Довге (Bélay 136); 1605: кр. *Jac. Czweyko* — Довге (Bélay 176). ◀ Від антр. **Чурей** + -ко.

Чури́ла — Сусково, Пасіка. 1787: *Czuryłka* — Височани, Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна відіменного п-ща **Чурило**.

Чури́ло — Ужгород. 1385: *Чурило Бродовський* — б.м.н. (ССУМ II 552); 1575: кр. *Mich. Chwryll* — Луг на Рх (Bélay 173); 1773: староста *Timotheus Csurilo* — Завадка (Удварі-2 306); 1787: *Czurylo* — Святкова на Лемк (ЙМ); рум. п-ще *Ciurilă* (Iordap 132). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *чуріло* або його пол. еквівалента *czurilo* — “полюбовник, чепурун, франт”, “сміхун” (Rymut 118). 2. Більш правдоподібно, що в давньоукр. чол. імені *Чурило* (≠ *Кирилль* — Керста 116). Ім'я кр. Доб'яника *Cziurilo* згадується 1605 р. в с. Драгово (Bélay 168).

Чурилович †. 1715: кр. *Paul. Csurilovics* — Дубове (Bélay 136); 1720: кр. *Panyko Cserilo* (!) — Колочава (Bélay 180). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Чурило**.

Чуринець †. 1648: кр. *Chureniecz Matie* — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Чура** + суф. -инець.

Чуричка́нич — Чорноголова. Пор. 1787: п-ще *Czuryk* — Снітниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Чуричка́ня* — “дружина *Чуричка*”, що від **Чурик**, + -ич.

Чурій †. 1602: п-ще *Czurija Mikola* — Туриця (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Чур** або **Чура** + -ій.

Чурканич †. XVIII ст.: кр. *Csurkanics* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Чурка́ня* “дружина *Чурка*”.

Чурко́ — Ужгород. 1542: вл. *Andr. Chwrka* (*Thwrka*) — В.Водяне (Bélay 121); XVI–XVII ст.: солтес *Чурко* — Ганьковиця (Яворск 199); 1600: гор. *Sim. Cziurka* — Кимпулунг (Bélay 148); 1689: кр. *Csurka Ivan* — Нанфалва (Bélay 176); 1720: кр. *Csurka Mihalljlo* — Руська Поляна (Bélay 180). Пор. 1787: п-ще *Czurczak* — Гвоздянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Чурько*, що з *Кирилль* (Керста 116). 2. Укр. утворення з суф. -ко від *чуріти*, *чуріти*, *чуркати* — “мочитися, полоскатися...” (Ж-Н 1080). 3. Фонет мадяризований вар. укр. антр. *Щурко́*.

Чурович †. 1699: кр. *Csurovics Ivan* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ 1. Від антр. **Чур** + -ович. 2. Фонетично змадяризований вар. п-ща **Щурович**.

Чуряй †. 1603: дал *Чуряєви до воды* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Від антр. **Чур** або **Чура** + -яй.

Чуса — Лопухово. Пор. 1542: антр. *Chws* — Суньог (MaksaySz 223); 1600: вл. *Csuzi Kristof* — Горінчово (Bélay 143). Пор. 1463: *оу пана Олехна*

Чоускы — Острог (ССУМ II 551). ◀ 1. Пол. п-ща *Czusz* і *Czusa* походять від особових назв на *Czu-*, як *Czuch-*, *Czuj-* (Rymut 118). 2. Можливо, від буков. апел. *дѣус*, *дѣусик* — “малий, але спритний хлопчик” (Головацкій 513).

Чусик — Вишка. XVII–XVIII ст.: *Василь Чусѣкъ* — Пилипець (Сах 77). ◀ Від **Чуса** + **-ик**.

Чутко †. 1564: п-ще *Suwtka* — Шаланки (Szabó 463); 1666: п-ще *Csutkó* — Фанчиково (Szabó 329); 1789: *Павел Чошовъ Чутковъ из Ублѣ* — с. Колониця у сх. Слч (ПаПо-1 180). ◀ 1. Правдоподібно, від угор. апел. *csutka* — “качан”, “стрижень яблука, груші, кукурудзи”. 2. Можливе й рум. пох. п-ща — від *Siuta*, що з прикм. *ciut* — “безрогий” (Iordan 133).

Чуткович †. 1567: п-ще *Czytkowicz* (!) — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Чутко** + суф. **-ович**.

Чутора — Вн, Св. 1459: *Chuthur* — с. Евр, а 1469 р. *Chuthor* — Загар (MaksaySz 236); 1772: присяжний *Joannes Csutora* — Йовбовиця (Удварі-2 360); 1773: кр. *Csutora* — с. Левелек у ком. Саболч (ПеПред 321). Пор. 1773: присяжний *Joannes Csutur* — Луково (ДжеДел 294). П-ще *Siutură* є і в румунів. ◀ Від апел. *чѣтора* — “фляга на воду”, “баклажка” (Чопей 430). Апелятив наявний майже в усіх мовах Карп.-Дун. ареалу.

Чуфищук — Рх. ◀ Твірна основа п-ща нечітка, але карп. ареал побутування цього оніма наштовхує на пошуки серед особових імен на *Чу-*, як *Чух-*, *Чуй*. Пор. 1787: п-ще *Czufin* — Терепча на Лемк; 1819: п-ще *Czuf* — Орявчик на Бойк (ЙМ, ФМ).

Чухайло — Бабичі, Коноплівці. ◀ Укр. регресивне утворення з суф **-айло** від дієсл. *чѣхати*, тобто “терти, натирати”.

Чухняй — Кошельово. ◀ Від власного ос. імені *Чухно*, яке могло співвідноситися з варіантом **Чурило**, + **-яй**.

Чухра — Вел.Березний, Забродь. Пор. 1451: *Veniens Michael Czuchra* — Перемишль (Smołka II 110). ◀ Від апел. *чѣхра*, який в укр. мові озн. “гілля, зрубане з дерева” (Гр IV 479–480), а у слц. *čuchra* — “розпатлана жінка” (SSN I 275). Пор. ще *чѣхрати* — “чесати волосся” (Ж-Н 1081).

Чухраль †. 1715: кр. *Jo. Csuhralj* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Антр. того ж кореня, що й п-ще **Чухраля**.

Чухраля — Крива на Хс. Пор. 1715: кр. *Jo. Csuhralj* — Рипинний (Bélay 184); 1787: *Czuchrak* і *Czuchray* — Звір, Лужок на Бойк. ◀ Імовірно, від пол. діал. *czochral* — “людина з розчухраним волоссям” (SW I 394); пор. укр. *чухрати*, слц. *čochrat* — “розчісувати волосся, вовну і т. ін.” (Гр IV 480, SSN I 275).

Чухран — Мала Копаня, Виноградів. 1772: кр. *Csukran* (!) *Istvan* — Завадка в ком. Спіш (Ud-5 200); 1787: п-ще *Czuchran* — Явір’я на Лемк. ◀ Від **Чухра** + **-ан** або від апел. *чухран*, який наводить Б.Грінченко, але не в першому його зн. (Гр IV 480).

Чухта — Середне. 1787: п-ще *Czuchta* — Ждиня на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від ос. назви на зразок *Czuch* (Rymut 118). Пор. 1243: антр. *Thuch* — ком. Солнок (RegVar 306); 1423: *Chuch* — Дароц (MaksaySz 127).

Чуч †. 1423: п-ще *Chuch* — с. Дравці в ком. Сатмар (MaksaSz 127); 1572: п-ще *Cziucz*, а 1574 р. *Czucz* — Виноградів (Szabó 422). ◀ П-ще *Czucz* є і в Польщі. К.Римут виводить його з діал. дієсл. *czuczać* — “сидіти навпочіпки”, “куціти” (Rymut 117).

Чуча †. 1602: *Czucsja Fedor* — Туриця (UetC 104-8); 1715: кр. *Andr. Czucz* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: п-ще *Czuczyk* — Лукавиця, Монастирець на Лемк (Красовський 166). П-ще *Czucz* є і в поляків (Rymut 117). ◀ 1. Від давньослов. усіч. імені *Чудимир* (див. **Чучка**). 2. Регресивне утворення від місц. дит. дієсл. *чѣчати* “спатоньки”.

Чучвар — Мк. Пор. 1575: *Csucsva* (!) *Miklos* — с. Герженев у ком. Берег (LchBer 269). ◀ 1. Можливо, п-ще угор. пох. Перший його компонент — угор. *csúcs* “вершина”, “пік”, а другий — *vár* — “фортеця, замок”. 2. Наявність п-ща на Наддніпрянщині XVII ст. (Худаш 143) ставить під сумнів перше припущення.

Чучка — Уж, Хс, Мк. Пор. 1423: антр. *Chuch* — Дароц (MaksaySz 127); 1564: кр. *Suwtka* — Шаланки (Szabó 463); 1787: п-ще *Czuczyk* — Лукавиця, Монастирець на Лемк (ЙМ); 1870: *Parochus D. Andreas Csucska* — Лохово (Schematismus deri greci ritus catolicorum... — Ужгород, 1891, 9). Поза Укр. Карпатами п-ще **Чучка** та його споріднені *Чуча*, *Чучко*, *Чучик*, *Чучук*, *Чучкан*, *Чучак*, *Чучковський*, *Чучилович*, *Чуческул*... є на Черкащині, Полтавщині, Рівненщині, в Молдові, з Середньовіччя фіксуються на території Польщі (Rymut 117), Слч (SŽK 107), Хорватії (Maretić II 145, Leksik 115), Болгарії (Илчев 549), Росії (Морошкин 208, Веселовский 173), а в топонімії ще раніше (ЕСЛГНПР 173). ◀ 1. Від апел. *чучко*, *čučko* — “мовчун”, “соня”, що від дит. дієсл. *чѣчати* — “спатки, дрімати”, яке відоме всім мовам Карп. регіону. Пор. бойк. *чѣчати* — “сидіти мовчки” (Он II 130), пол. діал. *czuczać* “сидіти навпочіпки”, угор. дит. *csucsál* — “спатоньки”, слц. *čičat* — “мовчати, дрімати, спати” (SSN I), болг. *чучка* — “подушка”. 2. Від давньослов. усіченого імені *Чуча*, що з *Чудимир*, *Чудомир* (Илчев 549, Ковачев 564,

Веселовский 358, ЕСЛГНПР 173, SSS I cz. II 307, Морошкин 208, Maretić II 145, SvoSta 138). 3. Для якоїсь частини закарп. *Чучків* п-ще виводиться також із місц. мадяризму *чúчка* — “гичка, качан” (угор. діал. *csucska*, а літ. — *csutka* — “т. с.”) і навіть із угор. апел. *scuka*, що зі слов. *щука* (MNTESz I 571), уживаного українцями Ужан, та суфікса *-ка*. П-ще *Csuka* є також серед угорців.

Чучкович †. 1567: *Czytkowicz* (!) — Свалява (UetC 53-12); 1715: *Jo., Lu. Csucskovics* — Келечин (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. **Чúчка**.

Чучука †. 1682: кр. *Csutsuka* (!) *Petro* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Від п-ща *Чучук*, яке нині побутує на Ів-Фр та в Польщі (Rymut 117), у формі род. відм.

Ш

Шáбаш — Сторожниця. Пор. п-ща *Szabasz*, *Szabas* і *Sabas* у Польщі (Rymut II 516). ◀ Від укр. апел. *шабиш* — “святкування суботи в іудеїв” (Гр IV 481), що пов’язане з такими назвами *суботи*, як *шабас*, *шабес* та *сабиш* (Чопей 430, Ж-Н 108).

Шавло́ — Виноградів. П-ща від чол. імені *Шавло* (з початковим /ш/) є частими в пам’ятках пол. мови XIV–XV ст. (SSNO V 278–279). ◀ Зах. (катол.) вар. біблійного імені євр. пох. *Шаул* (угор. *Saul*, слц. *Šavol*, *Šavel*, чes. *Šavel*, укр. *Савелій*) із укр. формантом *-о*, як *Дмитро*, *Михайло*, *Павло*, *Шавло* (*Шаул*). Це перше ім’я апостола *Павла*, яке у давньоєвр. мові означало “випрошений у Бога” (Hajdú 87, Ladó 210, Knaprová 170, Грк 212). Пор. 1787: п-ще *Szawuła* — Орів на Бойк (ЙМ).

Шагур — Вл. 1819: *Shahur* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від назви грошової одиниці *шиг*, що дорівнювала 0,5 копійки (Гр IV 481).

Шáгій [*Шáгі*] — Середнє. 1701: свідок *Georgius Sagi Rákosiensis* — Мукачів (HodOkm 407); 1704: кенез *Sagi Péter* — Ракошин (HodGens 14). ◀ Від ойк. *Ság* + угор. формант *-i* (Kázmér 905).

Шайно́ — Дубино. Пор. 1787: п-ще *Szayniak* — Синява, 1819 — *Szayna* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ, ФМ). П-ща *Szajna*, *Szayno* та похідні від них є і в Польщі (Rymut II 519). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Шайн*. У Хорватії справді поширені п-ща *Šajn*, *Šajna*, *Šajnić*, *Šajnović* (Leksik 629). 2. Від бойк. *шáйний* (про дощ) — “шалений, зливовий” (Он II 378). 3. Від рум. п-ща нім. пох. *Šain* (Iordan 432) або пол. п-ща *Szajna* чи *Szajny*, які К.Римут виводить від нім. антр. *Sein* (Rymut II 519).

Шак — Липча. 1219: *tres homines Shak* — півн. Угорщина (RegVar 238); 1678: *Szak* — Тершів, Торгановичі, Стрільбичі, *Szakeyow* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ За Я.Свободою (SvoSta 34, 192), — це якесь ім’я, за М.Гркович (Грк 212), — серб. чол. ім’я *Шака*, що з апел. *шах*, а за К.Римутом (Rymut II 390), пол. п-ще *Szak*, яке могло походити від імені *Isak* або від

нім. ос. назви *Schak*. Пор. ще нім. п-ще *Schaack* (Bahlow 438).

Шáко — Мк, Ір. ◀ Того ж пох., що й п-ще **Шак**.

Шалага́й — Імстичово. ◀ Від апел. *шалага́й* — “дармоїд, гульвіса” (Фасмер IV 397). Пор. пол. антр. *Szalog*, що з апел. *szalaga* — “гультай”, “волоцюга” (Rymut II 393).

Шала́й — Ужгород. Пор. 1787: *Szalog* — Бахір та *Szalog* і *Czalog* — Балутянка на Лемк (ЙМ). П-ще *Šalaj* поширене в Хорватії (Leksik 629), а на території Польщі п-ща *Szalog* та *Szalogowicz* фіксуються з XV ст. (SSNO V 284). ◀ 1. Імовірно, угор. суф. утворення від ойк. *Salló* або *Sal* (Kázmér 909, Vályi III 223). 2. Від укр. *шал* — “біснуватість, шаленство” (Гр IV 482) + *-ай*. Пор. ще 1787: *Szalinda* — Вислік та *Szalogowicz* — Токарня на Лемк (ЙМ).

Шала́к — Дубрівка на Уж, Ужгород. Пор. 1570: антр. *Szalogan* — Лохово (UetC 97-29). Пор. 1607: *Salako Illies* — Завосино (UetC 104-8). На території Польщі поширені п-ща *Szalog* і *Szalog* та похідні від них, але етимологія антропооснови неоднозначна (Rymut II 391). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Szalach* чи *Salach*, що з видозміненого бібл. імені *Соломон* (Rymut II 518, 319) або пол. п-ще *Szalog*, яке пох. з апел. *szalaga* “гультай, волоцюга” (Rymut II 393). 2. Від тур. апел. *salak* — “турецький солдат”. Пор. чes. п-ще *Salak* (Moldanová 203). 3. Від котрогось із вар. слц., чes. чи угор. кал. імені *Šalamon*, *Salamon* (Knaprová 156, Kázmér 907, Ladó 210).

Шаланк †. 1451: п-ще *Salank*, 1458 р. — *Zalanky* (Szabó 420, 421); 1468: п-ще *Salanky* — Тросник (Szabó 470). 1773: кр. *Salanki* — Квасово (ПеПред 316). ◀ П-ще співвідносне з закарп. ойк. *Шалáнки*.

Шаланці †. 1773: присяжний *Lucas Salánczi* — Копинівці (Удварі-2 302). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Saláncz*.

Шала́пка — Доманинці. П-ще *Szalog* є у поляків (Rymut II 520). К.Римут виводить його

від пол. діал. *szakara* — “гонивітер”, “інтриган”, “забіяка”. ◀ 1. Регресивне утворення від місц. дієсл. *шалáнкати* — “незграбно ходити”, “чалапати” (Уж). 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Sakraj, Sakpak, Szalapski* пов’язані з діал. *szalapat, szalapat* (Rymut II 393), а п-ще *Szalapa* — з діал. *szalapa* — “вітрогон” (Rymut II 520).

Шалáта — Уж, Хс. Крім Зак, п-ще поширене також у Галичині та в Хорватії (Leksik 629). ◀ Від місц. назви городньої культури *шалáта* — “салат” (Чопей 431). Див. ще Гр IV 482. Пор. ще угор. п-ще *Saláta* (Kázmér 907).

Шалáха — Баранинці. Пор. п-ща *Szalacha, Szalacha* в Польщі, які К.Римут виводить від апел. *szalacha* — “розпусна жінка” (Rymut II 391). ◀ 1. Як і пол. п-ща *Szalacha* та *Szalacha*, закарп. п-ще **Шалáха** походить від пол. апел. *szalacha* — “розпусна жінка” (Rymut II 391). 2. За іншим припущенням К.Римута, п-ще *Szalach* — це видозміна біблійного імені *Соломон*.

Шалéга — Ужгород. На території Польщі п-ща *Szal, Szalej, Szalko, Szaliga* фіксуються з XIV ст. (SSNO V 272–273). ◀ 1. Від укр. апел. *шалё́б, шалё́к* — “навіжений”, “придуркуватий”, що від *шалити* — “дурити” (Зак), + згр. суф. *-ega*. 2. Від серб. апел. *шала* — “жарт” + суф. *-ega*. 3. Від пол. п-ща *Szalag*, яке К.Римут зараховує до тієї ж семантичної групи, що й п-ща *Szelag, Szelaga*, тобто до назв мідних монет (Rymut II 532).

Шалéник — Мк. 1570: кріпаки *Alex, Laz. Salenik* — Келечин (Bélay 182); 1783: *Szalenik* — Новосільці, Тилич на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. апел. *шалéник* — “навіжений”, “шалéний” (Чопей 431).

Шалитра †. 1773: присяжний *Franciscus Salétra* — Велятин (ДэжеДел 284). ◀ Імовірно, від давнього угор. латинізму *salétrum* — “салітра” (MNTESz III 480). В ін. документах із того ж року фігурує запис *Szaletra* (ПеПред 315, Szabó 357).

Шалéяка — Річка. 1715: кр. *Panyka Sajaka* (!) — Річка (Bélay 183). 1820: *Szalak* із с. Сóлинка та п-ще *Szalanski* із с. Зубенське на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Шалéяк* у формі род. відм. Субституція укр. пом’якшеного /ль/ середньоязиковим /й/ та відтворення укр. щілинного /х/ задньоязиковим /к/ є типовою ознакою угор. мови.

Шандáлій — Вн. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Шандал*, що у сх. Слч (Majtán 401). Пор. 1695: *Ioan Шандалский* — Давидів (ПаПо-1 177). 2. Близькозвучне пол. п-ще *Szandała* К.Римут схильний виводити від назви взуття *sandal* або від нім. антр. *Schandel* (Rymut II 396).

Шáндор — Уж, Пр, Мк, Мж, Вн, Хс. 1404: *жупан Банко и Тодѣрь и Шандорь* — Сигіт (ССУМ II 554); 1424: шл. *Sandor* — Вонігово (Bélay 212); 1567: п-ще *Sandor* — Підвиноградів (Szabó 490); 1751: *Anna Шандор Доманинска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Від угор. імені *Sándor*, відомого й українцям (Чопей 431), що співвідноситься з укр. чол. іменем *Олександр*.

Шандрá — Ір, Хс. Пор. 1433: пан *Козма Шандрич* — Сучава (ССУМ II 553); 1489: шл. *Sandra* — Ванцешті (Bélay 213); 1419: шляхтичі *Jo., f. Sandrini* — Миково (Bélay 214). П-ще *Szandra* є і в Польщі; пол. ономасти виводять його від нім. ос. назви *Sander*, а останнє — від імені *Aleksander* (Rymut II 408). ◀ 1. Імовірно, з род. відм. антр. **Шáндор**. 2. Менш імовірно, що від назви рослини *шандрá* (Ж-Н 1083, Гр IV 483).

Шандрик †. 1603: ...*Шандрикъ із дівкою Чировою Тацею*... — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Шáндор**, **Шандрá** або **Шандрó**.

Шандрó — Керецькі. 1457: пана *Козма Шандровича* — Сучава (ССУМ II 554). П-ще *Szandro* є і в Польщі (Rymut II 408). ◀ Створений українцями вар. чол. імені від угор. **Шáндор**. Пор. ще 1567: *Batyko pop Iwan Sandrowicz* — Н.Ворота (UetC 53-12).

Шáндровський — Хс. 1648: *Sandruszki Szavka* — Ганьковиця (Maksay 527); 1787: п-ще *Szandrowski* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційного укр. ойк. *Шáндрово* (суч. оф. — *Олександрівка* на Хс) + *-ський*. Пор. ще угор. еквівалент 1614: кр. *Sandorfalusi* — Буштино (Bélay 192).

Шáнта — Ір, Мк, Вб. 1550: вл. *Andr. Santha* — Колодне на Ір. (Bélay 134); 1572: кр. *Phil. Santa* (*Santha*) — Вел.Бичків (Bélay 128); 1600: вл. *Jo. Santa* — Березово (Bélay 127); 1685: винороб *Sánta Janos* — Ужгород (HodAd 26); 1742; присяжний *Basilus Sánta* — Дунковиця (Дэже Дел 320). П-ще поширене і в Хорватії (Leksik 631). На території Польщі кілька разів згадується у XV і в XVII ст. (SSNO V 275, Rymut II 397). ◀ 1. Від угор. апел. *sánta*, пряме зн. якого — “кульгавий, кривий” (Kázmér 912), а переносне — “козирна карта” (Зак). 2. Від назви рослини *шанта* — *Nepeta catarctica* — “котяча м’ята” (Ж-Н 1083, Гр IV), але має й ін. зн. (Он II 378, 786, Bubak II 86, Moldanová 225, Rymut II 397). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Šanto*, що співвідноситься з повним іменем *Aleksandar* (Šimundić 458) та зі слц. діал. *šanta* — “дурість”, “дрібниця”.

Шарáнич — Вб. Пор. 1773: п-ще *Sarán* — Чума в ком. Берег (ПеПред 316); 1787: *Szaran* — Комарники, *Szarannik* — Завадівка на Бойк,

Szarak — Вислік, *Szary* — Явірник, *Szaryński* — Матієва на Лемк (ЙМ) та подг. п-ще *Szaran* 1787 р., що з пол. апел. *szaran* — “риба короп” (Bubak II 86), співвідносного з серб. назвою *шарань* — “короп”. ◀ 1. Словотвірна структура п-ща при найсуворішому враховуванні валентності кожної з його морфем дає однозначну відповідь про його пох.: від андр. *Шарáня* — “дружина *Шáрого*” + *-ич*. Отже, перший *Шарáнич* мав бути сином дружини *Сáрого*. Пор. ще бойк. часовий термін *шáра гудáша*, тобто “сіра частина доби” (Karaš I 14). 2. Хорв. п-ще *Šaranić* (Leksik 631), що від ос. назви *šaran* — “короп”, + *-ич*. Правда, п-ще *Шарáн* є і в українців (Фаріон 312) та й виводиться воно з укр. апел. *шаран* — “короп”, “дрібні осколки льоду на річці” (Гр IV 485).

Шáргá — Мж, Хс, Ір. 1772: кр. *Janko Sargha* — с. Ториска в ком. Спіш (Ud-4 192). П-ща *Šarga, Šardžuk* знає й Гуц (Vincenz 436), а п-ще *Шаргу* — Молдова (Ер-Кос 105); 1449: *Irisko Sarga* — с. Тарна (Nagy II 444); 1408: п-ко *Sargan (Sarkany)* — Туртеребеш (Szabó 526). ◀ 1. Від бойк. апел. *шáрга* — “вітер зі снігом або дощем”, тобто те, що й пол. *szarga* — “негода, заметіль”, “буря” (Он II 379); пор. ще *шáрга* — “мокра, бурлива погода” (Ж-Н 1083, Reczek 481). 2. Пол. п-ще *Szarga* К.Римут виводить із дієсл. *szargać* — “бруднити”, “нищити” (Rymut II 522). 3. Можна шукати мотивацію п-ща й в угор. апел. *sárga* — “жовтий”, “блідий, змарнілий” чи в рум. *sarg* — “світло-рудий” (Kázmér 914).

Шаркаді́й — Вн. 1600: шл. *Casp. Sarkadi* — Хуст (Bélay 151); 1715: п-ще *Sarkady* — Ком’яти (Szabó 398); 1774: *игумен Іерофе́й Шаркади* — Угля (UdAd 80). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від давнього закарп. ойк. *Шарка́дь* (суч. оф. назва *Горбок* на Ір — див. Kázmér 915) чи ін. співзвучної назви села (Vályi III 234).

Шáркань — Вн. 1408: п-ще *Sárkány* — Туртеребеш (Szabó 526); 1410: вл. *Sarkany* — с. Янд у ком. Берег (LehBer 304); 1437: кріпаки *Benedictus, Georgius Sarkan* — м. Поруба (Nagy-2 342); 1761: свящ. *Theodorus Sárkány* (Лучкай 18. — С. 98). ◀ Від місц. апел. *шáркань*, що з угор. *sárkány* — “дракон” (Kázmér 915–916). 2. Від апел. закарп. волохів *шерка́н* — “райдуга”.

Шáркезі — Олешник, Дротинці. 1693: гор. *Sárközi Istvan* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Sárköz* (ком. Земплин та Сатмар — Vályi III 235), який у перекладі укр. озн. “той, що між болотами” (Kázmér 916).

Шáроді́й — Вн, Хс, Мк, Ір. 1614: кр. *Ge. Sárodí* — Іза (Bélay 155); 1661: кр. *Sáradí* —

Вел.Копаня (Szabó 548). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від колишнього ойк. *Шард* на Вн. Угорці називали його *Sárad*, (Vályi III 232, Kázmér 913), а українці 1946 р. перейменували на *Ширóке*.

Шáроші — Сасово. 1694: гор. *Sarosi György* — Хуст (Bélay 152). ◀ Утворення з формантом *-i* від угор. ойк. *Sáros*. Мабуть, це слц. ойк. *Šariš* (Kázmér 918, Vályi III 236, 243), хоч подібних назв на території Угорщини було декілька. В перекладі укр. угор. лексема *sáros* — “болотистий”.

Шáтан — Заричово. 1648: кр. *Mate Satan* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Szatan, Szataniak, Satanik*, які Й.Бубак умотивовано пов’язує з назвою *сатани*. На території Польщі п-ще *Szatan* часто згадується з кінця XIV ст. (SSNO V 278). ◀ 1. Від апел. *шáтан* — “чорт”, відомого українцям (Ж-Н 1084, Karaš 102, Гр IV 487), угорцям, словакам і полякам. 2. Від південнослов. гіпок. чол. імені *Šata* або *Šato*, які співвідносяться з повними іменами *Aleksandar, Šakoje* (Šimundić 458), + *-ан*.

Шáтник — Пилипець. П-ще *Szatnik* є і в поляків (Rymut II 524). ◀ Лексема *шáтник* — слов. утворення з суф. *-ик* від ім. *шáтня* (слц. *šatňa* — “гардероб”) чи від прикм. *шáтний* (пол. *szatny* — “ошатний, чепурний, вбраний” (Reczek 482).

Шáфар [*Шáфарь*] — Мк, Тч. 1357: *magister Petrus dictus Saphar* — ком. Земплин (Nagy-1 258); 1618: кр. *Jancza Saffar* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1715: кр. *Jerem. Saffar* — Дубове (Bélay 137); 1772: кр. *Semeon Saffar* — Вел.Лучки (Удварі-1 113); 1773: староста *Stephanus Saffar* — В.Визниця (Удварі-2 306). У Польщі п-ще *Szafarz* згадується 1393 р. (Rymut II 517). ◀ 1. Від лексеми баварсько-австр. пох. *Schaffer*, яка в мовах Карп. регіону упродовж століть уживалася в кількох зн., а саме — “керуючий господарством, скарбник, економ, прикажчик, ключар” (Чопей 430, MNTESz III 469, Moldanová 224, Kázmér 904, Rymut II 517), але котре саме з цих зн. лягло в основу п-ща, нині з’ясувати неможливо. 2. Від рум. *șafăr* — “маклер”.

Шáфі́й — Дротинці. ◀ У лемк. с. Радоцин 1787 р. називається п-ще *Szafa*, але виявити зв’язок між ним та п-щем **Шáфі́й**, крім фонет. близькості основ, важко. Правдоподібно, останнє походить від нім. п-ща *Schaaf* — “вівця”, “вівчар” (Bahlow 437).

Шафран †. 1614: кр. *Lad. Saffran* — Іза (Bélay 156); 1648: кр. *Safran Andras* — Свалява (Maksay 528). Пор. 1618: п-ще *Safrancziata* — с. Вагрінс на Маковиці (Mars 59); 1787: *Szafran* — Розтока, Терстяна, *Szafranko* — Лосе на Лемк та Бітля на

Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szafran* фіксується з початку XV ст. (SSNO V 271). П-ще *Šafranek* є у чехів (Moldanová 224), у XVII ст. п-ща *Szafranek*, *Szafraniak*, *Szafraniec* були також на Подг (Bubak IV 85). ◀ Від назви рослини *шафран*.

Шафрань †. 1689: кр. *Saffranu* — Вел.Копаня (Szabó 548); 1715: кр. *Andr. Saffrány* — Копашново (Bélay 141). ◀ Мадяризований вар. п-ща **Шафран**, на що вказує м'якість фінального *-ль*.

Шафраньош — Вовковиї, Баранинці. ◀ На думку Й.Бубака, п-ще походить від назви рослини *шафран*, і давали його “людям із рудим волоссям” (Bubak II 85). Попри це м'якість кореневого /*нь*/ та суф. *-ош* схиляють до думки, що це угор. утворення (пор. угор. апел. *sáfrány* — “шафран”). З'ясувати допрізвищеве зн. п-ща важче, оскільки суф. *-ош* у Карпатах виконував декілька функцій, передусім атрибутивну та агентивну. Отже, перший **Шафраньош** міг бути особою з рудим волоссям, вирощувати *шафран*, торгувати ним (див. Kázmég 904).

Шахайд — Пр, Уж, Мк. У поляків є п-ще *Szachaj* (Rymut II 516). ◀ 1. П-ще близьке до закарп. п-ща **Шугайд**, але фонет. відмінності та семантична непрозорість основи не дають змоги установити етимологічний зв'язок між ними. 2. К.Римут схильний пов'язувати пол. п-ще *Sachajda* з діал. *sachajda* — “дівуля” (Rymut II 387).

Шваб — Тч, Мж, Мк, Св, Уж, Пр. 1743: п-ще *Svabb* — Шаланки (Szabó 465); 1746: *Марія Шванчина д'ївка*, *Марія д'ївцица Швабова* (Метрика); 1751: *Ladislaus Svabi* — Раковець (Гаджега-Уг 41); 1775: п-ще *Svább* — Гетеня (Szabó 373). У Польщі ос. назва *Szwab* фіксується вже 1381 р. (Rymut II 561) ◀ 1. Від етн. *шваб* — “німець” (Чопей 431), який у Жилінській книзі згадується 1357 р. (SŽK 166). У Польщі лексема *S(z)wab*, *Schwab* з XII ст. є частим п-щем (SSNO V 338). 2. Від місц. укр. назви комахи *шваб* — “тарган” (Ж-Н 1085).

Швабик — Тячівські Лази. ◀ Від **Шваб** + *-ик*.

Швайка — Вб. 1787: кр. *Szwaјka* — Лабова, Лабовець, *Szwaјczak* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви шевського інструмента *швайка* — “грубе шило”, “протичка” (Ж-Н 1085) і т. ін. (Гр IV 488, Он II 380). 2. У Польщі так само відоме п-ще *Szwaјka*, але поляки вбачають у ньому особову назву *Schweik* (Rymut II 562).

Швалáгини — Мк. 1704: кр. *Svalagin Laszłó* — Шелестово (HodGens 12); XVIII ст.: староста *Michael Svalegan* (!) — Шелестово (Deszö 84). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу *Швалáга*, яка могла постати лише на основі особової назви *швáля* — “швачка” (Гр IV 488), + *-ага*. 2. Від неза-

свідченої антропооснови *Швалáга* + *-ин*. Можливо, раніше п-ще мало вигляд *Швалеган* (див. вище).

Швалéга — Мукачів. 1699: кр. *Szvalyiga Janos* — Кольчино (Maksay 562); 1772: присяжний *Michael Svalega* — Шелестово (Удварі-2 304). ◀ Від антр. **Швáля** + суф. згрубілості *-ега*. У старопол. мові XIV–XV ст. представлені власні ос. назви *Szwałko*, *Szwałek*, морфемна будова яких дуже нагадує чол. імена (SSNO V 338).

Швáля — Терембля, Нове Барово. ◀ 1. Від укр. ос. назви *швáля* — “швачка” (Ж-Н 1085, Гр II 488). 2. Пол. ономасти виводять п-ще *Schwal* та його похідні з нім. антр. *Schwall* та з нім. імені *Oswald* (Rymut II 562).

Швáнда — Сімир, Дравці, Ужгород. ◀ 1. Від чес. *švanda*, що є син. до *sranda* — “витівка, жарт”, а також “жартівник” (Moldanová 244). 2. Від пол. основи *swąd* — “сморід”, “задуха” (Rymut II 512). 3. Від нім. ос. назви *Schwand* (там само).

Швардák — Клячаново. ◀ Пол. п-ще *Szwardak*, що з діал. *szwarda* — “перша дошка, зрізана з кльоца” (Rymut II 502), + *-ак*.

Шварцюк — Ясіння. Пор. 1819: *Szwarc* — Залокоть на Бойк (ФМ). Пор. старопол. п-ще *S(z)warz*, *Swarz* (SSNO V 339). ◀ Від антр. *Шварц* + укр. патр. суф. *-юк*. Основою п-ща могло стати п-ко апел. пох. *шварц* — “вакса, крем для взуття” (Ж-Н 1085, Гр IV 488), що з нім. *schwarz* — “чорний”.

Швед — Уж, Мк, Ір, Пр, Рх. Пор. 1706: вдова *Федя Шведка* — Тур'я Пасіка (ПаПо-1 171); 1715: кр. *Pe. Sved* — Ясіння, кр. *Mihaylo Sved* — Кобилецька Поляна (Bélay 117); 1735: *Єва Шведиха* (Метрика); 1787: *Szwed* — Терепча, Вислочок та ін. на Лемк (ЙМ), *Szwed*, *Szwedyk* — Жупани, Муроване на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szwed* фіксується 1624 р. (Rymut II 536). ◀ Від етн. *швед* (Чопей 431).

Швéда [*Швэйда*] — Кальник, Мукачів. 1772: кр. *Stepho Sveda* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Від антр. **Швед** у формі род. відм. Звуження голосного /*е*/ до /*и*/ та його подовження — наслідок впливу угор. вимови.

Шведюк — Рх. 1715: кр. *Alex. Sveduk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Швед** + *-юк*.

Шведяк — Забродь. ◀ Від антр. **Швед** + *-як*.

Швэйко — Ужгород. ◀ 1. П-ща *Szweјko*, *Szeweјka* є і в Польщі. К.Римут виводить їх із нім. ос. назви *Schweik*, що з давньоверхньонім. складеного імені *Swindger* (Rymut II 562). 2. Фонетично близьке гуц. п-ще *Швайко* А.Вінценз виводить від імені *Швець* (Vincenz 400).

Швѣнда — Уж, Мк. Пор. 1561: капітан із Кошиць *Schwendi Lazar* — Горяни (HodOkm 19, HodTör 25). ◀ 1. Чес. п-ще *Švenda*, що з середньовірхньонім. *Swende* — “викорчуваний ліс” (Moldanová 244). На території Польщі п-ще *S(z)wend* згадується 1427 р. (SSNO V 441). Є воно і в суч. Польщі (Rymut II 512). 2. Можливо, від укр. *швѣндя* — “непосида” (Гр IV 489), що зі *швѣндяти* — “тинятися, блукати” (Ж-Н 1085); пор. ще укр. *швѣндати*, *швѣндати* (Гр IV 489), пол. *szwendać się* — “т. с.”

Швѣцко — Рокосово. ◀ 1. Імовірно, пол. за пох. п-ще *Święcко* або *Święcек*, що з прикетникового антр. *Święту*, який на території Польщі фіксується з XIV ст. (SSNO V 390, 384). Основою пол. п-ща *Świecko* міг стати також прикет. антр. *Święту*, який згадується також у XII ст. (Rymut II 589). 2. Від ос. назви *швець* + суф. -ко.

Швець [род. — **Шевця**, зрідка — *Швеця*] — Пр, Мк. 1443: гор. *Luce Swecz* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1449: гор. *Johannes Swecze* — Стара (Nagy-2 445); 1618: кр. *Swecz* — Петрова на Маковиці (Mars 97); 1772: присяжний *Georgius Swecz* — Кольчино (Удварі-2 301); 1787: *Szweć* — Криниця, Поляна на Лемк, *Swiec* — Кропивник, Лінина, Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. традиц. або старопол. апел. *швець* (Чопей 431).

Швидкій [*Швыдкій*] — Нижні Ремети. ◀ Від укр. прикет. *швидкій* (Чопей 431).

Швінгґула — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, пов’язане з германізмом *Swinge* — “дрючок”, “терлиця” (Rymut II 564). 2. Від місц. германізму *швінглі*, *швінгловати* — “шахрайство, обманювати”. Пор. пол. п-ща *Schwingiel*, *Schwingol* (Rymut II 589).

Шворда †. 1715: вдова *Fhedoricha (!) Szwordova* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Антропооснова того ж пох., що й у п-щ **Швордак** і **Швардак**.

Швордак — Лавкп. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Швардак**. 2. Від антропонімізованого апел. *шворда*. За словниками XIX ст., *шворда* — це “свора” (Ж-Н 1086), тобто “згряя”.

Шѣба — Люта, Стричава, Вел.Березний. 1213: *Sebe curiale comite* — ком. Красна (RegVar 162); 1787: *Szeba* — Волосате на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szeba* згадується 1395 р. (SSNO V 299). ◀ Від чес. імені *Šeba* або слц. розм. *Šebo* чи угор. *Sebő*, що відповідає укр. кал. імені *Севастян*, угор. *Sebestyén* (Kázmér 921, Moldanová 226, SSJ VI 148, Hajdú 87, Ladó 210).

Шѣбак — Рипинний. 1720: кр. *Gr. Sebak* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Шѣба** + -ак.

Шѣбедяк — Мж, Вн. 1787: *Sebediak* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Однозначно, від *Шѣ-*

беда + суф. -як, але що таке *шебеда*, з’ясувати не вдалося.

Шѣбѣла — Мк, Вн, Ір. 1704: кр. *Sebellya Illés Fedor* — Куштановиця (HodGens 9). Пор. 1787: *Siebelik* — Височани (ЙМ). ◀ 1. Чес. п-ще *Šebela*, яке походить від чес. діал. *šebelit se* — “ворушитися” (Moldanová 226). 2. На нашу думку, **Шѣбѣла** — це катол. ім’я *Шѣба* (укр. оф. *Севастян*) + роман. демін. суф. -ela.

Шѣбестян — Черногорова, Заричово, Костьова Пастіль. 1600: гор. *St. Sebestien* — Хуст (Bélay 203). ◀ Від чес. імені гр. пох. *Šebestián* чи угор. *Sebestyén* (Knapková 162, Hajdú 87), яке відповідає давньоукр. *Сѣбастіанъ* (Керста 125), суч. *Сѣвастян*.

Шѣбик — Хуст. 1704: кр. *Sebik Demeter* — Косино на Св (HodGens 11); *Sebők Istvan* — Жнятино (HodGens 16). ◀ 1. Від антр. **Шѣба** + -ик. 2. Безпосередньо з угор. гіпок. імені *Sebők* (< *Sebestyén* — Ladó 210).

Шѣвѣльо [*Шевѣльо*] — Свалява. Пор. 1787: *Szewuka, Szewiak, Szewow* — на Бойк (ЙМ). П-ща *Szewelak, Szewela* та ін. є і в поляків, К.Римут виводить їх зі східнослов. *шевѣлиту* — “ворушити” (Rymut II 536). П-ще припускає декілька інтерпретацій, а саме: ◀ 1. Від слц. *ševel* — “шелест, шепіт”. 2. Від тат. чол. імені *Шѣвѣли* (Справочник 148, 149). 3. Від хорв. п-ща *Ševelj* (Leksik 639).

Шѣвѣра — Св, Ір, Мк, Вн, Хс. 1600: кр. *Brice Severe* — Іза, *Paul Severe* — Теребля (Bélay 156, 203); 1720: кр. *Jo. Severa* — Терново (Bélay 166); 1772: присяжний *Stephanus Severa* — Плав’є (Удварі-2 303); 1775: кр. *Severa* — Карачин (Szabó 380); 1680: кр. *Severa Fedor* — Рус. Поляна (Bélay 180). Пор. 1715: кріпачка *Severuszka* — Криве на Тч (Bélay 104). Пор. хорв. п-ще *Šever* (Leksik 639) та пол. п-ща *Szewera, Szewiera, Sewera* (Rymut II 411). ◀ 1. Пол. п-ща *Szewera* та *Szewiera*, що від кал. імені лат. пох. *Severus*, апел. зн. якого — “суворий”, “поважний” (Rymut II 411), а укр. відповідник — *Северин* (Керста 125).

Шѣвѣря [*Шевѣря*] — Вел.Копаня, Мала Копаня, Шаланки. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шѣвѣра**.

Шѣвчик — Жденьово. 1787: *Szewczyk, Szewczik* — Мочари, Лубна, Вільхівка, Вара, Ждиня на Лемк (ЙМ). На території Польщі антропооснова *Szewcz-* функціонує з XV ст. (SSNO V 305). У XVII ст. п-ще *Szewczyk* зафіксоване також на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Швець** + -ик або від ос. назви *шевко* — “швець” (Ж-Н 1086) + -ик.

Шевчук — Кваси. Пор. п-ще *Šcvčik* на гал. Гуц (Vincenz 398) ◀ Від антр. **Швець**, ос. назви *швець* або від апел. *шевко* — “т. с.” + -юк.

Шéга — Бронька. Пор. 1787: *Szoga* — Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. *seg* — “задок”. 2. Від серб. або болг. *шега* — “жарт, глузування”. 3. Від нім. п-ща *Schegg*, апел. зн. якого — “кравець” (Bahlow 441).

Шéгда — Мж, Хс, Тч, Вн. 1775: кр. *Segda Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. ще 1787: п-ща *Szegedyn*, *Szegedyna* — Луковиця на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від угор. ос. назви *segéd* — “помічник, підмайстер”.

Шегута — Вучкове, Колочава. 1715: кр. *Segula (!) Ivan* (Bélay 184). Пор. ще поширене в Хорватії п-ще *Šegota* (Leksik 635). ◀ Можливо, від хорв. п-ща *Šega* (Leksik 635) чи болг. апел. *шега* — “жарт, глузування” + іменний суф. -ути.

Шекéта — Мж, Вл, Вн. 1684: кр. *Sekete Illyes* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Jo. Sekete (Seketa)* — Чумальово (Bélay 193); 1715: кріпаки *Sekete (Seketa) Ivan, Luka* — Соїми (Bélay 220); 1773: *Soketa (!) Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1819: *Szekieta* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). П-ще *Šeketa* поширене в Хорватії (Leksik 636). ◀ 1. Від угор. діал. *siket* (літ. — *süket*) — “глухий”. 2. Трансформація традиц. п-ща **Фекéта** внаслідок тих же фонет. процесів, які у молдован чи у волохів спричинили появу таких діал. вар. імен, як *Шыліп*, *Шылімон*, *Шыра* з імен *Філіп*, *Філімон*, *Замфіра* (ДумбрМик 161), тобто через зміну звука /ф/ на /шь/.

Шékмар [*Шékмарь*], -ра — Вл, Св, Ір. 1787: *Szekmar* — Лавочне, Вижлів, 1819 — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща не до кінця прозора. Фіналь п-ща вказує, що лексема колись називала особу за її діяльністю, однак зміст діяльності незрозумілий. Наголос п-ща та географія антр. спонукає шукати його в старопол. або в нім. мовах.

Шеку́ла — Н.Визниця. Пор. 1715: кр. *Segula (!) Ivan* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Умотивована фонет. зміна ненаголошеного /и/ в першому складі п-ща **Шику́ла**. 2. Від давнього ос. імені *Секула* (Морошкин 176), що з угор. етн. *székely* (Грк 177–178). 3. К.Римут прагне виводити пол. п-ще *Szekula* з лат. молитовної формули *per omnia saecula saeculorum* — “на віки віків” (Rymut II 406).

Шеку́ра — Вел.Лучки. ◀ Можливо, з тат. чол. імені *Шэкур* (Справочник 148).

Шелевéй [*Шелевій*] — Старе Давидково. ◀ 1. Укр. п-ще з суф. -ей від п-щ *Szelewa* або *Szalewa*, що зі східнослов. апел. *szalawa*, *szelawa* — “волоцюга” або прикм. *szalawuj* — “дурна лю-

дина” (Rymut II 519). 2. Від апел. *шелевіло* — “непосида” (Гр IV 490).

Шелевéр — Тч, Хс. 1751: *парох Васи́й Шелевер, посвячений у Молдові* — Бедевля (Гаджега-М 186). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Шелевéра — Липча. ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Шелевéр**. 2. Можливо, з апел. *шевельора* внаслідок метатези приголосних.

Шелеві́й — Бородівка. 1787: кр. *Szelewiy* — Вільшаник, Вовче на Бойк (ЙМ), 1820 — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *шелевія* — “непосида” чи відповідного дієсл. *шелевіти* — “дуріти” (Он I 381), “колисати” (СУМ XI 463). 2. Від заст. апел. *шелевій* — “соловей” (Гошів на Бойк).

Шелéга — Вел.Бичків. Пор. 1433: *Шстикга Сирадскип* — Ланчиця (ССУМ II 555); 1720: кр. *Andr. Chilaga (!)* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: п-ще *Szeliga* — Ропиця, *Szeluga* — Рябе на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви давньої австр. валюти *шеляг* (Гр IV 491); пор. ще старопол. п-ще *Szelag* 1390 р. (SSNO V 300) та нім. п-ще *Schelig* (Bahlow 422). 2. Від дієсл. *шелетати* — “ковзати (на льоду)” (Ж-Н 1086). 3. Від ос. назви *шельо́*, *шелько́* — “придурок” (Ужан) + суф. згрубілості -ети.

Шелéйо — Середнє, Округла. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шелéльо** під впливом угор. вимови.

Шелéльо [*Шелі́льо*] — Мк, Ір. 1787: п-ще *Szelelo* — Вовче на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1820: *Szelewka* — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Шелема́га — Ужгород. ◀ У п-щі проглядається іменний суф. -ага, але твірна основа нечітка.

Шелéмба — Тч, Хс, Рх. Пор. 1570: *Thom. Szelinbo* — Колодне на Ір (UetC 97-29); 1618: кр. *Waszil Zelemba (!)* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1681: вл. садиби *Selendy* — Холмовець (Szabó 370); 1787: *Szalambawka* — Турка на Бойк (ЙМ); 1803: *Theodorus Seléndy* — русин із с. Бийлтак у ком. Сатмар (Ud-4 382). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. 1. Імовірно, перекручений вар. місц. укр. апел. *селéмба* або *селéмино* — “брус”, “поперечна балка” (Карпатський атлас, мапа № 133). 2. Близькозвучне пол. п-ще *Szelenda* К.Римут виводить з нім. антр. *Selent* (Rymut II 406) та з п-ща *Szelenda* (Rymut II 532).

Шелемі́к — Підвиноградів. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шелемі́х** під впливом угор. вимови.

Шелемі́х — Мала Копаня. Пор. 1726: св'ящ. *Jacobus Selemicha* — Мала Копаня (Лучкай 16. — 202). 1751: *парох Гаврі́л Силімика* — Рокосово (Гаджега-Уг 31). ◀ Морфол. маскулінізація андр. *Шелемі́ха* — “дружина *Шелема*”.

Шелемóн — Вб, Пр, Ір. ◀ 1. Із молд. розм. імені *Шылімон*, що відповідає нормативному імені *Філімон* (ДумбрМик 161, Думбр 73). 2. Менш імовірний зв'язок із угор. іменем *Salamon* чи слц. *Šalamún* (укр. оф. *Соломон*).

Шелемончак — Костринська Розтока, Кострини. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -чак від антр. **Шелемóн** або з суф. -як від незасвідченого антр. *Шелемóнко* чи андр. *Шелемóнка* — “дружина **Шелемóна**”.

Шéлеп — Буковець. 1715: кр. *Seleb (!) Fedur* — Буковець (Bélay 132); 1787: *Szelep* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). П-ща *Szelep, Szelepka, Szelepko* та *Szelepko* є у поляків (Rymut II 533). ◀ 1. Із молд. діал. імені *Шыліп* (оф. *Філіп* — Думбр 75, ДумбрМик 161). 2. Від укр. апел. *шелéпа* — “недотепа” (СУМ XI 436) або *шелеп* — “шелест”, “шарудіння” (СУМ XI 437).

Шелéпа — Річка, Мукачів. П-ща *Szelepa, Szelepka* є і в Польщі (Rymut II 533). ◀ 1. Род. відм. антр. **Шéлеп**. 2. Від укр. апел. *шелéпа* — “недотепа” (Гр IV 490, СУМ XI 436). Пор. запис 1649 р. п-ща реєстрового козака з Чигиринського полку *Шелепенко*; пор. також укр. дієсл. *шелепіти, шелепостити* — “шелестіти, шарудіти” (Ж-Н 1085). 3. Із укр. апел. *целéпа* внаслідок характерної для укр. говорів Зак та для угор. мови зміни звукосполучення /шч/ на /ш/, як у словах *щастя, ще, дощ*. 4. Від чес. п-ща *Šelepa*, що з діал. дієсл. *šelepít* — “шептати” (Moldanová 227).

Шелепéць [*Шелетіць*], -пця — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. **Шéлеп** чи **Шелéпа** + -ець.

Шелéпко — В.Ремети, Хуст, Мукачів. П-ща *Szelepko* і *Szelep* є і в Польщі (Rymut II 533). ◀ Від антр. **Шéлеп** або **Шелéпа** + -ко.

Шелесна́к — Вел. Березний, Мирча. Пор. п-ща *Szeleny, Szeleśnik* у Польщі (Rymut II 533). ◀ Від прикм. *шелесна́тий* (Ж-Н 1086) + -ак.

Шéлест — Мж. 1618: кр. *Timko Seliezth* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1715: *Seleszt Jecsko, Stephan Seleszt* — Буковець (Bélay 132). П-ще *Szelesta* на території Польщі згадується з XV ст. (SSNO V 301). ◀ Від апел. *шелест* — “шелестіння”, “шурхіт”.

Шелестáй — Мк. Пор. 1704: кр. *Selesztoi Ferencz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ 1. Угор. утворення з суф. -ai від укр. ойк. *Шелéстovo* (Мк). 2. Угор. п-щеве утворення з суф. -ай від п-ща **Шéлест** або від п-ща *Szelesta*, яке в Польщі згадується 1634 р. (Rymut II 533).

Шелестáк — Жуково. 1787: кр. *Szelestak* — Милик, Регетів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. **Шéлест** + -ак.

Шелестéй [*Шелесті́й*]. 1673: п-ще *Selestei (!)* — Чорнотисово (Szabó 339); 1704: кр. *Selesztoi Ferencz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ Угор. утворення з суф. -ei від укр. ойк. *Шелéстovo* (Мк) — по-угор. *Selesztó* (Vályi III 249).

Шелестівський †. 1674: *священник Феодор Шелестувски (!)* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Шелéстovo*.

Шéлька [*Ші́лька*] — Вел. Лучки, Зняцьово. 1570: *Sim. Selyka, Lad. Selyko* — Балашівці (UetC 97-29). Там само *Petr Seliko*; 1715: кр. *Jo. Sejka* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Szeliga* — Ропиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *шéлька* — “шлейка”, “підтяжка”, “тасьма” чи пол. *szelka* — “т. с.”. 2. Від місц. апел. *шелькó* (Ужан), спорідненого зі старопол. дієсл. *szelec* — “шаліти, шаленіти”. Пор. пол. п-ще тієї ж основи *Szel* (Rymut II 532).

Шéлькó — Мк. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Шéлька**. 2. Пол. п-ще *Szelka* походить від апел. *szelka* — “шлейка”, “підтяжка” (Rymut II 533).

Шéмег — Кошельово, Липча, Липовець. ◀ Імовірно, з п-ща *Шемéга*, яке є на Гуц (Vincenz 210). У цьому випадку — від катол. вар. імені *Šima*, тобто *Семен*, + -ега.

Шéмет — Мк, Тч, Хс. XV ст.: *продала пану Шемету* — Вільна (ССУМ II 456); 1715: кр. *Semet Lukacs* — Міжгір'я (Bélay 178); 1715: кр. *Andr. Semet* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1775: кр. *Semet* — Чепа (Szabó 314); 1787: *Szemeteta* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще село *Шеметківці* на Свидниччині (Лазорик 81). ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *шеметáтися* — “метушитися”, “вовтузитися” (СУМ I 439). 2. Від місц. апел. *шéмит/шéмет* — “місце в річці, де тихо похлюпує вода” (Ясіння). 3. Можливо, фонет. спотворений віддієслівний ім. *цéмит* — “тупий біль” унаслідок зміни /шч/ на /ш/; пор. ще болг. апел. *шемет* — “запаморочення” та пол. п-ще *Szemiot* із 1460 р. (SSNO V 303).

Шемéга — Довге. 1787: *Szemeteta* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Род. відм. від **Шéмет**.

Шéмець, -мця — Хуст. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, це пол. утворення з суф. -eć від антр. *Szymon*, як і у п-щ *Szema, Szemecki, Szemek, Szemko...* (Rymut II 570).

Шéмота — Рх. ◀ 1. Род. відм. від діал. ім. *шéмит (цéмит)* — “тупий біль”. Пор. пол. п-ще *Szemat* (Rymut II 533). 2. Від місц. апел. *шемотка* — “вогнетривка цегла, якою викладають дно та склепіння печі”, укр. літ. — *шамот*.

Шемшéй. ◀ 1. Вар. п-ща **Шимшéй**. Угор. п-ще *Semsei*, що від ойк. *Semse* у ком. Абауй (Kázmér 924, Vályi III 253).

Шеньо́ — Ракошин, Доманинці. Пор. 1787: *Szenczak* — Ясениця на Бойк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна закарп. укр. вар. чол. імені *Щеньо́*, що з *Штеньо́* (< *Штефан* < *Стефан*).

Шеп †. 1671: *Иван Шень* — Куштановиця (ПаПо-3 222). ◀ Пол. п-ще *Szer*, що від старопол. апел. *szep* — “засідатель” (Rymut II 534).

Ше́па — Мк, Вн, Св. 1452: *protestans Scheppe* — Перемишль (Smołka II 129); 1704: кр. *Szera Szeman* — Куштановиця (HodGens 9). ◀ 1. Пол. п-ще *Szera*, що від старопол. апел. *szep* — “засідатель” (Rymut II 534). 2. Від болг. апел. *шепа* — “пригоршня, жменька”. 3. Місц. фонет. видозміна хорв. гіпок. імені *Šćera* (≠ *Šćeran* — укр. *Степан*), як у п-щі **Ше́рба**, що зі **Ще́рба**. Пор. хорв. п-ще *Šera* (Leksik 637). Пор. також нім. п-ще *Scherpe*, що з *Schöffe* — “засідатель” (Bahlow 443).

Шепе́нда — Страбичово. ◀ 1. Від антр. **Ше́па** + суф. поблажливості *-енда*, як місц. укр. апел. *скупе́нда*, *хромі́нда*, *глухы́нда*. 2. Від місц. *шепе́ндати* — “шепелявити”.

Шепе́ндак — Свалява. ◀ Від **Шепе́нда** + *-ак*.

Шепе́нтал — Драчино, Свалява. ◀ Нім. утворення від антр. *Sepen* + *Tal* — “долина”.

Шепет †. 1684: вільний селянин *Sepete* (!) *Mihaly* — Буштино (Bélay 132); 1688: кріпаки *Sepete Alexa*, *Andri* — В.Бистрий коло Хуста (Bélay 127); 1715: кр. *Sim. Sepetu* (!) — Студений (Bélay 145). ◀ 1. Укр. діал. апел. *ше́пет* — “шепіт”. 2. Пол. п-ще *Szepet*, як і п-ща *Szepetiuk*, *Szepetka*, *Szepitko*, *Szepeta*, що походить від дієсл. *szeptać* (Rymut II 535).

Шепета †. 1698: *Sepeta Alexa* — В.Бистрий (Bélay 145). ◀ 1. П-ще **Шепет** у формі род. відм. 2. Регресивне утворення від дієсл. *шепетіти* або *шепетати* — “шептати”.

Шепеті́й †. 1751: *купив лазь Шепетюовь у Мочари из Шепетийков изъ тещев Гаврилюов* — Сокирниця (UdAd 79). ◀ Від антр. **Шепета** + суф. *-ій*.

Шепетка †. 1684: кр. *Kondrat Sepetka* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. **Шепета** + суф. *-ка*.

Шепетю́к — Мж, Рх. Пор. 1764: свящ. *Шепетюг* — Студений (ПеМатер 257); XVIII ст.: кр. *Sepetyuk Stefan* — В.Студений (Dezső 23); 1720: кр. *Dirajan Sepetyuk* — Студений (Bélay 146). Пор. суч. гуц. п-ща *Šepetiuk*, *Šepetkiv* (Vincenz 508). Пор. також 1787: *Szepetiak* — Хітар, Сторона, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шепета**, який на Верховині згадується з XVII ст., + *-юк*.

Ше́пик — Копашново. Пор. 1787: *Szerczyk* — Берест на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ше́па** + *-ик*.

Шепича́к — Перечин. ◀ Від антр. **Ше́пик** або *Ше́пич* + *-як*. Пор. популярне хорв. п-ще *Šepić* (Leksik 637) та п-ще *Szepiczak* у Польщі (Rymut II 534).

Шепі́тка — Хс. 1550: кр. *Mich. Sypitke*, а 1561 — *Fr. Sypytke* — Липча (Bélay 172); 1605: кр. *To. Sepitka* — Кошельово (Bélay 163, 164); 1715: кріпаки *Fr., Jo. Seputku*, 1720: *Fr. Sepitka* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: *Szepitczak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Ше́ним*, що з віддієсл. ім. *ше́ним* — “шептання”, гуц. *шепеті́ння* — “т. с.” (пор. бойк. антр. 1787 р. *Szeptak*, *Szyptiak*, *Szeptycki* у ЙМ), + *-ко* з подальшою зміною форманта *-ко* на формант *-ка*. 2. Від закарп. апел. *шепі́тка* — “гральна карта найнижчої вартості” (Ужан). Пор. ще п-ща *Szepiet*, *Szepet*, *Szepeta*, *Szepetiuk*, *Szepit*, *Szepitko*, *Szepytiak* у Польщі, що від *szeptać*, *szept* (Rymut II 535).

Шепо́вич — Дусино. ◀ Від **Ше́па** або від **Шип** + *-ович*.

Шеп’ю́к — Лазівщина. ◀ Від **Ше́па** + *-юк*.

Ше́рба — Ком’яти. 1550: шл. *Jo. Serba* — с. Калинешті (Bélay 159); 1653: *Шерба Иван* — Ком’яти (ПаПо-1 157). П-ще *Шербу* є серед молдован (Ер-Кос 106). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Ще́рба**. 2. Рум. п-ще *Șerb(u)*, яке виводять із апел. *șerb* — “кріпак, невільник”, “слов’янин” (Ковачев 566, Jordan 433). 3. Від нім. п-ща *Scherb*, яке виводять із *Scherb* — “горщик” у формі род. відм.

Шербан †. 1604: власник *Dan. Serban* — Калинешті (Bélay 159). ◀ Від антр. **Шерба** + *-ан*.

Шербанчук †. 1672–1696: кр. *Jo. Serbantsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Шербан**.

Шербич †. 1678: кр. *Serebecz* (!) *Fodor* — Вел.Бичків (Bélay 123). ◀ Від антр. **Ше́рба** + *-ич*.

Шере́га — Ключарки. Пор. 1567: п-ще *Serega* — Туртеребеш (Szabó 527). ◀ 1. Можливо, від прикм. *цирий* (з місц. фонет. видозміною звукосполучення /ш/ на /ш/)+ *-га*. 2. Від бойк. *шерегу́вати* — “шикувати в ряди”, що з пол. *szereg* — “ряд”, а останнє, своєю чергою, з угор. *sereg* — “т. с.” (MNTESz III 521). Пор. ще бойк. *шере́га* — “поличка” (с. Гошів).

Шере́гій [*Ше́пегі*], *-ія* — Ір, Вн, Мк, Уж. 1720: кр. *Seregi*, а 1743 — *Seregély* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Наслідок перекладу укр. п-ща **Шпак** на угор. мову наприкінці XIX ст. Апел. *шпак* по-угор. — *Seregély*. За словами Ольги *Шере́гій-Грицак*, її дід писався ще **Шпак**.

Шереме́та — Ужгород. Пор. 1490: *заплатили непоту свосмоу Никоарѣ Шсрсмстоу* —

Сучава (ССУМ II 557); 1715: кріпаки *El., Lad. Selemetka (Selemetko)* — Сопунка (Bélay 193); 1787: *Szeremeta* — Полонне на Лемк, а 1819 — *Szeremet* — Плав'є, Лопушниця на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Як доводить М.Баскаков, це давнє запозичення з тюрк. (можливо, з чуваської), де воно означало “бідолаха, сіромаха, неборак, небіж”, а в тур. мові — “безсоромний”. В укр. говорах (зокрема, подільських), крім цього, апел. *шеремета* — ще й “балакун, базіка” (Vincenz 496, Фаріон-3 314, Rymut II 535).

Шерепко †. 1570: *Joan Szerepko* — Ділок (UetC 97-29); 1649: староста *Serepko Illés* — Горбок (LehBer 688). ◀ 1. Дериват із суф. -ко від антр. **Шеріпа**. 2. Пол. п-ще *Szerepka* походить від дієсл. *szerepać* — “ляяти”, “бурчати” (Rymut II 536).

Шеріпа — Осій. 1682: *Sciripi Ivan* — Домашин (UetC 88-59). ◀ 1. Від укр. *шеріпа* — “потворна жінка” (Гр IV 492). 2. Від карп. *шерепа́тий* — “шершавий, кудлатий” (Гр IV 492). Пор. також укр. *шеріпа* — “напилок, терпуг” (Ж-Н 1082).

Шершень, -шня — Руське Поле. 1618: кр. *Petro Sirsin* (!) — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1787: п-ще *Szerszeń* — Шкляри на Лемк, Підліски на Бойк (ЙМ). П-ще *Szerszeń* у Польщі згадується 1669 р. (Rymut II 536). ◀ Від назви комахи *шершень*.

Шершун — Мк, Пр, Уж. 1215: *Sceresun* — ком. Сіладь (RegVar 194, 195). У Польщі є також п-ще *Szerszun* (Rymut II 536). ◀ Від західнозакарп. *шєришун/шєришун* — “шершень” (Ужан).

Шестак — Мк, Ір, Вн, Рх. 1648: *Sestak Hricz* — Пересирово (Maksay 545); 1682: *Sestakuv Pavel, Sesztakuv Andri, Dancso* — Свалявщина (UetC 88-59); 1772: присяжний *Joannes Sesztak* — Пересирово (Удварі-у 303); 1787: п-ще *Szystiak* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. ім'я, яке давали шостій за чергою народженій дитині (Селищев 136, SvoSta 461). 2. Від назви пол. або австро-угор. грошової одиниці, вартістю у 20 крейцерів (6 грошів) — *шестак* (ЖН 1088). Є й ін. інтерпретації номінації (див. Ж-Н 1088). 3. Від місц. апел. *шестак* — “шестипала людина” (Чопей 432).

Шестерак — Дравці. 1773: *Seszterak Mikula* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від числ. *шестеро* + суф. -ак.

Шестокріл [*Шестокрїл*] — Гукливий. 1773: присяжний *Gregorius Sesztokrily* — Гукливий (Удварі-2 305). ◀ Давній нечленний прикм. *шестокрїл(ий)*, складений із двох основ — числівникової *шість* та іменної *крил(ий)*. До-

прізвищеве зн. цієї складеної лексеми — “той, що має шість крил”, напр., “шестикрилий змії” (Гр IV 493), “шестикрилий Серафим”. Пор. ще укр. назви міфологічних істот *шестокрилка, дванадцятикрилка...* (там само). Пор. також 1787: *Szostopalec* — Дошниця на Лемк (ЙМ).

Шетела — Дубове, Лопухово. 1715: кр. *Jo. Setelya (Setela)* — Березово (Bélay 127). ◀ 1. Пол. п-ще нім. пох. *Szetela*, що з нім. антр. *Szhättel* чи з середньовісньонім. *satel* — “сідло” (Rymut II 537). 2. Від болг. побажального імені *Шета*, пов'язаного з дієсл. *шетам* — “ходити”, + формант -ела. Побажання зводилось до того, аби хлопчик виріс *шетав*, тобто “щоб він ходив” (Илчев 555).

Шетелин †. 1715: кріпаки *Jo., St. Setelin* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Шетела** або **Шетеля** + суф. -ин.

Шетелинець [*Шетелиниця*], -ниця — Ужгород. Пор. 1715: кр. *Stetlinecz* (!) *Panku* — Колочава (Bélay 160); 1787: *Szeteliniec* — Вижлів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Шетела** або **Шетеля** + патр. суф. -инець.

Шетеля [*Шетїля*] — Колочава. 1715: кр. *Jo. Setela, Setelya* — Березово (Bélay 127). ◀ 1. Від того ж самого болг. побажального імені *Шета*, що й **Шетела** (див. **Шетела**), + -еля. 2. Пол. п-ще *Szetela*, що з нім. ос. назви *Schättel*, а та — з півн.-нім. *satel* “сідло” (Rymut II 537).

Шефер — Широке. П-ще побутує серед усіх народів Карп. регіону. На території Польщі п-ще *Szefer, Schäffer* згадується 1486 р. (SSNO V 300, Rymut II 517). ◀ Від нім. ос. назви *Schäfer* — “вівчар”.

Шефтер — Мукачів. ◀ Від нім. діал. апел. *Schäfter* — “гендляр”, який (*шефтар*) має тривалу традицію вживання і в укр. гов. Зак.

Шецко — Пасіка. ◀ 1. Правдоподібно, від п-ка *Шецко*, яке отримав перший його носій за вживання ним невластивого для даної місцевості східносл. займ. *šesko* — “все”. 2. К.Римут вважає, що пол. п-ще *Szec* перебуває в генетичному зв'язку з п-щем *Szac*, а отже, з дієсл. *szacać się, szacić się* — “одягатися”, “наряджатися” (Rymut II 516).

Шига †. 1773: присяжний *Petrus Siga* — Завадка (Ud-2 306). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, це видозміна п-ща **Шєга**.

Шідра — Синевир. Пор. 1704: *Sodra Mátyás* — Ракошин (HodGens 14). ◀ Очевидно, п-ще пов'язане з пол. апел. *szyderca, szyderstwo* — “глумильник, глум”, з пол. п-щами *Szeder, Szyderko, Szedrow*, які К.Римут пов'язує з нім. назвою *Sieder* (Rymut II 766), а ін. з болг. чол. іменем *Шидер* (Ковачев 566).

Шийко́ — Дулово. 1715: кр. *Jo. Sejka* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Szyika* — Зиндранова, Полонне на Лемк (ЙМ), *Szyczyn, Szyjczak* — Яблунів, *Szyjowies* на Бойк (ЙМ). ◀ Від zdr. укр. апел. *шійка* — “коротка шия”. У Польщі є п-ща *Szyjka* і *Szyjko*, причому перше згадується 1404 р. К.Римут виводить їх від анат. номена *szyja*, тобто “шия” (Rymut II 566).

Шійфер — Вел.Лучки. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ше́фер**.

Шик — Свалява. 1787: *Szyk* — Дарів, Босько, *Szyczak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szyk* згадується 1484 р. (Rymut II 567). ◀ Від пол. апел. *szyk* — “порядок”, “стрій” або від нім. *schick* — “гарний”, “шикарний” (Rymut II 576).

Шикю́ла — Пр, Уж, Мк. 1213: *pristaldo Sicula* — ком. Саболч (RegVar 226). ◀ 1. Пол. п-ще *Szykula* походить від апел. *szyk* — “порядок”, “спритність” (Rymut II 576). 2. Від серб.-хорв. імені *Секула*, що з угор. етн. *székely* (Maretić II 127, Грк 177). Див. ще **Шекю́ла**.

Шикю́ра — Вел.Лучки, Зняцьово. Пор. 1787: п-ще *Szykor* — Станківці, *Szykoryn, Szykorow* — Лецівка на Бойк. ◀ 1. Фонет. видозміна відомого пол. п-ща **Сикора́**. 2. Від імені босн. мусульман *Šekur*, що з араб. *šakur* — “вдячний” (Smailović 493).

Шілдик — Іза. ◀ Від пол. або нім. антр. *Schild*, що від давньоверхньонім. апел. *schilt* — “диск”, “коло” (Bahlow 446, Rymut II 567), + суф. *-ик*.

Шилі́льо — див. **Шелелю́**.

Ші́лька — Вел.Лучки, Зняцьово. 1570: *Max. Silko* — Іванівці (UetC 97-29); 1819: *Szyilo, Szylo* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). П-ща *Szylka, Szylko, Szylo, Szyl* є у сх. Польщі (Rymut II 567). ◀ 1. Із серб. чол. імені *Шильа*, яке давали дітям як захисне (Грк 212). 2. Можливе й болг. пох. п-ща від чол. імені *Шильо*, що з основного вар. імені *Страшил* (Ковачев 567). 3. Від старопол. ос. назви *szyl* — “зизувата, косоока людина” (Reczek 490) + *-ко*.

Ші́мерик — В.Ремети. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від пол. п-ща *Schimer* або *Szimera*, що походять від нім. антр. *Simmer* зі зн. “ківш”, “міра збіжжя” (Rymut II 424).

Ші́мка — Руське Поле, Буштино. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Шимко́**. Пор. ще 1715: кріпаки *Jur, Timot. Sima* — Вел.Бичків (Bélay 129).

Шимко́ — Уж. 1570: *Mich. Szymko* — Завидово; 1720: кр. *St. Simko* — Вел.Бичків, *Adr., Dem. Simkovics* — Буковець (Bélay 129); 1750: *Георгій Шимко* — Шамудовці (Гаджега-З 65); 1773: кр. *Simko Petrus* — Рускова (ПеПред 309); 1787: п-ще

Szymko — Зиндранова, *Szymkow* — Лолин, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. або старопол. чол. імені *Шимко*, що співвідноситься з *Симко*, тобто *Симеон*, *Семен* (Осташ-З 83). Пор. ще слц. розм. *Šimo* (оф. *Šimon* — Majtán-Považaj 222).

Шимкович †. 1715: кріпаки *Andr., Dem. Simkovics* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від антр. **Шимко́** + *-ович*.

Ші́мон — Хс, Тч, Ір. 1419: шл. *Symon f. Vlad kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1509: кр. *Symon* — Шаланки (Szabó 463); 1581: кр. *Laszlo Simon, Simon Pal* — Крайниково (Bélay 174); 1730: *моя теця Шимониха Шенетийка буштинська* (UdAd 76). ◀ З угор., пол. чи слц. вар. чол. імені *Семен*.

Шимонка́ — Липецька Поляна. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Шимонко́**.

Шимонко́ — Хс. 1819: п-ще *Szymonko* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від **Ші́мон** + *-ко*.

Шимонювич †. 1699: кр. *Simonovits Danilo* — Неліпино (Maksay 573). ◀ Від антр. **Ші́мон**, + *-ович*.

Ші́мончик — Драчино. 1787: *Szymonczyk* — Климківка на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Ші́мон** + *-чик*.

Шимончин †. 1715: кр. *Alex. Simoncsin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від антр. **Шимонка́** + суф. *-ин*.

Шимончинець — Стройно. ◀ Від андр. **Шимонка́** + *-инець*.

Шимонюк — Терново. ◀ Від **Ші́мон** + *-юк*.

Шимоня, -ні — Синевир, Липецька Поляна. Пор. 1820: *Szymowiat* — Стежниця на Лемк (ФМ). ◀ Від **Ші́мон** + суф. *-я(т)*, який з часом трансформувався у формант *-я*.

Шимоняк — Рх, Хс. ◀ Від **Ші́мон** + *-як*.

Шимчук †. 1715: кр. *Dem. Simcsuk* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Шимко́** + *-юк*.

Шимша †. Пор. 1229: свящ. *Schemcha* — ком. Бігар (RegVar 294); XV ст.: *Szymcha* — Польща (SSNO V 352). У Польщі є п-ще *Szumsza* (Rymut II 424). ◀ Усіч.-суф. утворення від антр. **Ші́мон**, **Ші́ма** чи **Ші́ма** + суф. *-ша*.

Шимше́й [*Шимшій*], *-ея* — Глинянець, Чинадьово. Пор. пол. п-ще XV ст. *Szymchaj* (SSNO V 352). ◀ 1. Від антр. **Ші́мша** (≤ **Ші́мон** + *-ша*, як **Лукша**, **Тімша**) + *-ей*, власне **Ші́ма**. Див. ще п-ще **Шемше́й**. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Semse*, що в ком. *Абайй* (Vályi III 253).

Шингловіч [*Шингловіць*], *-ча* — Вб. Пор. 1447: *Bachlar cum Szyncllar* — Перемишль (Smołka II 18); 1448: *Michaeli pistori pro Schindlarone duus* — Перемишль (Smołka II 42); 1787: антр. *Szynгла, Szyn-gel* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від персоніф. місц. укр. *шингль/шіндль*, що з пол. герм. *szyncl* — “тонг, дранка” (Ужан), + *-ович* (Rymut II 570).

Шинглярк — Середнє, Мукачів. Пор. пол. п-ща *Szyndlak, Szyndlik* (Rymut II 570). ◀ Від антр. *Шінгляр* (див. Шинглович) + -як. Пор. закарп. діал. германізм *шіндляр, шінгляр* — “гонт, дранка, драниця”, що з пол. германізму *szindel* — “т.с.” (Rymut 570).

Шиндра — Синевир. ◀ 1. Від рум. антр. *Şendrea* чи *Şendre* (< *Alexandru* — Const 154). 2. Від нім. ос. назви *Schinder* — “вуличний грабіжник” (Gottschald 277). П-ща *Szyndra, Szyndrowicz* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від герм. *Sinder* чи від діал. *szynder* — “гицель” (Rymut II 425). 3. Від рум. *şindră* або від болг. *шіндра* — “гонт, дранка”.

Шинкар [Шинкарь], -ря. Пор. 1448: *Iwanconem Iapowej Szinkarce* — Перемишль (Smołka II 43); 1787: *Szynkarz* — Побук, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиц. укр. апел. *шинкар, корчмар* (Чопей 432).

Шинкарюк †. 1720: кр. *Lad. Szinkaruk* — Ясіня (Bélay 167). ◀ Від антр. Шинкар + -юк.

Шип — Лікіцари. 1570: *Luc. Sip* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1787: *Szyp* — Кривка на Бойк (ЙМ), *Szyrak* — Шкляри на Лемк (ЙМ). Серед поляків п-ще *Szyp* функціонує з XIV ст. (SSNO V 355). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *шип* — “гострий виступ на тілі деяких рослин і тварин”, “щуп” (Ж-Н 1089, Гр IV 495, СУМ XI 454). 2. За Д.Молдановою (Moldanová 230), чес. п-ще *šip*, походить від назви виду стріли *šip*. Такої ж думки дотримується К.Римут і про пол. п-ще *Szyp*, яке виводить від апел. *szyp* — “стріла” (Rymut II 571). Пор. ще угор. апел. *síp* — “свисток”, “дудка”.

Шипа †. 1787: кр. *Sipa* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від антр. Шип у род. відм.

Шипиздяк [з естетичних міркувань зрідка пишуть: *Шепездяк*, а один денотат недавно поміняв п-ще на *Шевченко*] — Свалява. Пор. 1787: *Szepizdiak, Szepizdak*, а 1819: *Szypuzdyn, Szepuzdyn* — Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. апел. *шепізда* — “шепелява людина”, “заїка” (Вл) або від відповідного місц. дієсл. *шипіздати* — “шепелявити”, “заїкатися” (Вл).

Шипич †. 1720: кр. *Sim. Sipics* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Укр. утворення від антр. Шипа + -ич.

Шипкович †. 1597: кенез *Sipkovics* — Голубине (LehBer 294). ◀ Укр. патр. утворення від незасвідченого антр. *Шипко* + суф. -ич.

Шиплярк — Середнє, Солотвина, Ужгород. Пор. 1563: *i predali ich Szyplakowi na Krywie za 4 talery tamże w Wengrzach* (Balzer 73). ◀ Імовірно, від Шип + -як з епентетичним /ль/ або від апел. *шипляр*, який дехто пояснює як “фебра” (Ж-Н

1089). К.Римут пов’язує пол. п-ще *Szyplak* з дієсл. *szupleć* — “скубти”, “довбати” (Rymut II 571).

Шипович — Св. 1570: *Jac. Sipowich* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1572: *Jac Sipowich* — Н.Ворота (UetC 53-15); 1648: *Sipovich Olexa* — Павлово (Maksay 547); 1772: присяжні *Sipovics* — Павлово (Удварі-2 302). ◀ Від антр. Шип + -ович.

Ширіло — Осій. 1648: кр. *Sirilla Ferencz* — Чинадьово (Maksay 521); Пор. 1723: *кресная матка Катюша Ширилка* — б.м.н. (Микитась I 65). ◀ Слов. утворення з суф. -ило, але твірна основа неоднозначна. 1. З болг. *шира* — “виноградне сусло”. 2. Від рум. *şiră* — “скирда”. 3. Від тур. *şir* — “лев”, “сміливець”. 4. Від молд. діал. вар. імені *Шьира* (< *Замфір*).

Широкан — Тур’я Пасіка. ◀ В основі п-ща лежить прикм. *широкий* + суф. -ан, як і в апел. *широканич* — “горщик з одним вушком якоїсь форми” (Ж-Н 1089) та у кличках тварин на зразок *Широкан*. Пор. ще п-ще *Ширень* у бойк. с. Боднарка з 1787 р. (ЙМ).

Шіршинь — див. Шершень.

Шисвак — Рх. 1672: кр. *Sisvak Ivan*, а 1720 — *St. Sisvak* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ 1. Від місц. дієсл. *шисвати* — “смоктати шматок хліба” (Рх). 2. Від карп. *шишлак* “бараняча шапка” (Ж-Н 1090, Гр IV 497) або видозміна пол. п-ща *Szyszak* (Rymut II 572) з лабіовеляризацією звука /л/.

Шишка [Шьишка] — Вл, Мк, Пр. 1498: п-ще *Syska* — Мал.Кароль (MaksaySz 158); 1773: *Siska* — с. Дабоц — ком. Земплин (ПеПред 316); 1787: *Szyszka* — Витвиця, *Szysz, Szyszko* — Тур’є, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще має багато інтерпретацій. Лише у бойків цей апел. уживається у трьох зн.: а) “шишка на шпилькових деревах”; б) “качан кукурудзи”; в) “головка коноплі з насінням” (Он II 383). У чехів *šiška* — “буханець” (Moldanová 230), у болгар *шишко* — “товстун”, у поляків *szysz* — “військовий волонтер” (SW VI 706). П-ще *Szyszka* у поляків відоме з XIV ст. (SSNO V 358).

Шисканинець — Вл, Мк. ◀ Від андр. *Шисканя* — “дружина Шішки” + -инець.

Шисканич — Стара Стужиця. ◀ Від андр. *Шисканя* “дружина Шішки або Шішка” + -ич.

Шисола — Вл. ◀ Від антр. *Шиш* (див. Шішка) + суф. -ола. Пор. діал. *шишюлка* — “стручок”, “зелений горошок” (Ж-Н 1090), хоча корінь *шиш* можна виводити і з п-ща *Szeszoła*, що в с. Мшана на Лемк (ЙМ), а також із болг. імені *Шишо* (Ковачев 567).

Шиян — Пр, Вб, Мж. 1219: п-ще *Chyan* — ком. Земплин (RegVar 227); 1787: *Szyian* — Вільшаник, а з 1819 р. — Гошів, Гориня, Лас-

тівка на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще *Szyjan* є і в Польщі (Rymut II 566) ◀ Імовірно, дериват від апел. *шыя*. До речі, п-ще *Шиян* записане вже 1649 р. за козаком Максимом із Чигиринського полку; поширене також у Хорватії (Leksik 639).

Шікало — Рипинний. П-ща *Szykało, Szykała* є і в Польщі (Rymut II 567). ◀ Правдоподібно, від дієсл. *шукати* — “сичати” (Ж-Н 1088).

Шікет †. 1600: гор. *Andr. Siket* — Хуст (Bélay 159), *Mich. Siket* — Теребля (Bélay 203); 1605: кр. *Jo. Siketh* — Монастирець (Bélay 175); 1673: кр. *Siket Ferencz*, а 1655 р. — *Süket Andras* — Іза (Bélay 156); 1720: кр. *Andr. Sikato* (!) — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Угор. п-ще від прикм. *süket* — “глухий”.

Шікут — Неліпино. 1572: *Vitalius Sykoth* — Підгоряни (UetC 53-15). ◀ 1. Імовірно, з давньорус. віддієсл. ім. *щсכותь* — “щебетання”. 2. Угор. п-ще *Siket*, що походить з апел. *süket* — “глухий” (Kázmér 931).

Шілінг — Неліпино. Пор. нім. п-ще *Szyling, Schilling*, яке серед поляків функціонує з XIV ст. (SSNO V 346). ◀ Від назви грошової одиниці *Schilling* — “шилінг” або від співзвучної з нею ос. назви (Rymut II 567).

Шіма — Кам’яниця, Ужгород. 1715: кріпаки *Jur, Timot. Sima* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від слц. або чес. імені *Šima* (укр. *Семен*). Пор. пол. антр. XI ст. *Szuma* (SSNO V 347). 2. Угор. п-ще *Sima* від прикм. *sima* — “гладкий, рівний”, “обманливий, лукавий” (Kázmér 934).

Шіман — В. Водяне. ◀ Від імені *Шіма* (≅ *Шимон*), тобто *Семен* або *Симон*, + *-ан*.

Шімко — Баранинці, Дравці. 1720: кр. *St. Simko* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1773: кр. *Simko Petrus* — Рускова (ПеПред 309); 1787: *Szymko* — Славське, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. розм. імені *Šimko* (оф. *Simon* — укр. *Семен*).

Шімон — Ир, Мк, Уж, Вн, Тч, Мж, Св, Вл, Рх. 1444: шл. *Symon de Kysbochko* — Мал. Бичків (Bélay 130); 1450: кр. *Simon* — Крива (Szabó 387); 1574: кр. *Simon* — Боржавське (Szabó 416); 1715: кр. *Simon Lukacs* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від кал. давньоєвр. імені *Шимон*, яке побутує серед угорців, словаків, поляків і деяких ін. народів Центр. Європи як еквівалент укр. імені *Семен*.

Шімонівський — Вел. Бичків. ◀ Від антр. *Шімон* + слов. суф. *-овський*.

Шімончин †. 1715: кр. *Alex. Simoncsin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від андр. *Шімонка* — “дружина *Шімона*” + *-ин*.

Шімоня — див. *Шимоня*.

Шімоняк — див. *Шимоняк*.

Шімша — див. *Шимша*.

Шіп [*Шун*] — Пр, Уж. 1449: *pro quodam Schip* — Перемишль (Smołka II 68); 1602: *Sipo* (!) *Simko* — Кострини (UetC 104-8). ◀ 1. Від укр. апел. *шун* — “колючий нарост на гілках деяких рослин” (СУМ I 45). 2. Від слц. *šip* — “шипшина”. 3. Від угор. *síp* — “дудка”.

Шіпітка †. 1605: *Jo. Sipitka* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Шепітка*.

Шіпош — Вб, Пр, Вн. 1442: кр. *Danch Sipus* — Говдпоток (Bélay 46); 1542: кр. *Jo. Sipoš* — Сокирниця (Bélay 194); 1600: *St. Sipoš* — Іза (Bélay 165); 1704: кріпаки *Sipoos Illés, Hricz* — Червеньово (HodGens 15). ◀ 1. Угор. п-ще *Sipoš* від угор. апел. *sipoš* — “дудар”, “сопілкар”. 2. Менш імовірно, що від укр. *шпош* — “вид музичного інструмента” (Гр IV 405).

Шітив — Вн, Ир. 1525: шл. *Paul. Sytheu* — Хуст (Bélay 150); 1570: кр. *Mathe Süth* — Келечин (Bélay 162); 1704: кр. *Sütő Sándor* — Щасливе (HodGens 13). ◀ Угор. п-ще *Sütő* від апел. *sütő* — “пекар”.

Шішка — див. *Шишка*.

Шішóла — див. *Шишóла*.

Шкабей [*Шкабій*] — Свалява. ◀ 1. Імовірно, від антр. *Шкоба* (при обниженій артикуляції кореневого звука /o/) + *-ей*. 2. Можливо, від чес. *škaba* — “ласун” (Moldanová 230) + суф. *-ей*.

Шкаланда — Лемківці. ◀ Від тієї ж основи, що й *Шкаловда*.

Шкаловда [часто пишуть *Шкалода*] — Дравці, Кобиляри, Середне. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Д. Молданова пов’язує чес. п-ще *Škaloud* з апел. *škalba* — “діра” (Moldanová 231). К. Римут хоче бачити в п-щі *Szkłoda* дієсл. основу *skład-, składać* (Rymut II 432) або п-ща *Szkołuda* або *Szkołuda*, допрізвищева семантика яких — “скнара, скупердяй” (Rymut II 433).

Шкарамп †. 1720: кріпаки *Mathe, Mich. Skaramp* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Шкарампóта — Хс, Вн. 1692: *Skarampota* — Дівичне (Szabó 534); 1720: кр. *Skarampota* — с. Ботар (ПеПред 313). Пор. ще серб. п-ща *Крмпотин, Крмпотини* (РСКНЈ X 618) та хорв. п-ще *Škmeta* (Leksik 648). ◀ Від антр. *Шкарамп* + іменний суф. *-ота*. Пор. ще з пол. апел. *skarżypota* — “ябедник”.

Шкарта — Хуст. ◀ Можливо, з болг. *шкарта* — “гандж”, “брак”.

Шкарупа — Ільниця. ◀ Від укр. апел. *шкарупа* — “шкаралупа” (Гр IV 499). Пор. ще 1787: *Szkara* — Галбів на Лемк (ЙМ).

Шкатулка — Королево. П-ща *Szkatulka, Szkatula, Szkatulak* є у Польщі (Rymut II 538). ◀ Від апел. *шкатулка*.

Шкатульчак — Черногорова. ◀ Від **Шкатулка** + -як.

Шквара — Вб, Пр, Уж. 1772: кр. *Daniel Skvara* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 121). Пор. 1787: *Szkvaryło* — Синьовидне на Бойк, *Szkwarła* — Криниця на Лемк (ЙМ). П-ще *Szkwara* в Польщі згадується 1434 р. (Rymut II 442). ◀ 1. Від укр. діал. *шквара* — “спека” (Гр IV 491) або слц. *škvara* — “шлак” чи старопол. *skwara* — “спека, жара”, “опік” (Reczek 453, Rymut II 492). 2. Регресивне утворення від *шкварити*.

Шкварич †. Пор. 1775: п-ще *Skavarics* (!) — Велятин (Szabó 537). ◀ Від антр. **Шквара** + суф. -ич.

Шкварчук — Ясіння. ◀ Від ос. назви **Шкварко**, що з апел. *шкварка*, + -юк.

Шкверчук — див. **Шкварчук**.

Шкебей — див. **Шкабей**.

Шкибій — Пилипець, Н.Студений. Пор. пол. п-ща *Szkibel, Szkibiel* (Rymut II 431). ◀ Можливо, від антр. **Скіба** під впливом антр. **Шкоба**, **Шкабей**.

Шкіндя — Дубове. ◀ Від місц. дієсл. *шкіндати* — “кульгати” (Тч, Хс), *шкінтати* — “т. с.” (Ужан). Пор. гуц. п-ще *Szkindiuk* (Vincenz 579).

Шкирій — див. **Шкірей**.

Шкірта [*Шкърта*] — Мж. Пор. пол. п-ще *Szkiert* (Rymut II 432). ◀ 1. Можливо, з укр. апел. *скърта*. Пор. 1787: *Skirda* — Березниця на Лемк (ЙМ).

Шкіра — Мк, Рх. Пор. 1715: кріпаки *Jo., Luc. Czkerá* (!) — Синевир (Bélay 200). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. дієсл. *шкірити(ся)* — “виставляти зуби”, а також “випулювати очі” (Чопей 433; Ужан).

Шкірей [*Шкірій*] — Мк. 1772: присяжний *Joannes Skirej* — Чабина у ком. Спіш (Удварі-2 298). ◀ Від п-ща **Шкіра** + -ей.

Шкірка — Вел.Березний. ◀ Від антр. **Шкіра** + -ка.

Шкіря — Ір, Мк. ◀ Від місц. укр. *шкіряти* — “вишкіряти зуби”, “випулювати очі”.

Шкіряк — Доманинці, Ужгород. ◀ Від місц. апел. *шкіряк* — “людина, яка вишкіряє зуби” (Чопей 433). Виводити п-ще з ім. *шкіра* немає достатніх підстав, оскільки такого ім. на Зак донедавна не було. Його семантичними еквівалентами були *кожа* і *скюра*.

Шкоба — Кальник, Мукачів. Пор. п-ще *Szkob* у Польщі (Rymut II 433). ◀ Від місц. апел. *шкоба* — “скоба”, “гак”, “металева деталь до дверей” (Чопей 432), тобто те саме, що й чес. *škoba* (Moldanová 231).

Шкода — Підгірне, Крайня Мартинка. 1678: *Skoda Feduszie* — Косівська Поляна (Bélay

162); 1715: кр. *Skoda* — Олешник (Szabó 325); 1720: кр. *Paul. Skoda* — Кушниця (Szabó 549); 1787: *Szkoda, Szkodyn* — Бистриця, Вижлів на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Szkoda* зафіксоване з 1647 р. (Bubak II 91), а в ін. регіонах Польщі воно фігурує з XIV ст. (SSNO V 306–307). П-ще поширене також у Чехії (Moldanová 231) та в Хорватії (Leksik 646). ◀ Від місц. укр. апел. *шкода* — “збиток, втрата” (Джедел 182).

Шко́мар [*Шко́марь*], -ра — Вл, Мк. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Імовірно, це пол. п-ще *Szkotmar*, яке К.Римут виводить від апел. *скоморо́х* — “блазень” (Rymut II 434).

Шкопїтко — Виноградів. ◀ Імовірно, пов'язане зі слц. *škorit', škor* — “каструвати, кастрат”, як і з укр. діал. *скопити* — “каструвати” (Ж-Н 878). Пор. ще бойк. п-ще *Szkopurdan* 1787 р. у с. Семичів (ЙМ).

Шко́рка — Терново, Грушово. 1756: кр. *Vasil' Škorka* — Терново, а 1715 р. тут же кр. *Fr. Skorka* (Bélay 166). ◀ Від апел. *шко́ра* або *шко́рка*, але в котрому зі значень — з'ясувати важко.

Шкраб — Ужгород. Пор. п-ща *Szkraba, Szkrabut* у Польщі (Rymut II 438). ◀ 1. Від бойк. або гуц. *шкраб* — “старий постіл” (AGB III 145) 2. Від пол. *szkrab* — “карапуз”, “малюк” (Vincenz 507, RiegerHuts 110). 3. Від назви страви *шкраб* (Гр IV 502).

Шкрабович †. 1699: *Skrabovits Olexa* — Поляна (Maksay 578). Пор. 1648: кенез *Skabroviich* (!) *Petro* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. **Шкраб** + -ович.

Шкретю́к [*Шкритю́к*] — Вишково. Пор. 1787: *Szkreheta* (!) — Тернівка на Бойк (ЙМ) та апел. *шкретю́к* — “шматок поля” (Ж-Н 1093). ◀ Можливо, від пол. антропооснови *Szkrét* — “шнур”, “петля”, “закрут”, яку К.Римут убачає в п-щі *Szkretka* (Rymut II 437), або від слц. апел. *škriatok* — “домовик”.

Шкрéца — Боронява. Пор. 1787: п-ще *Skrycki* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), а також слц. апел. *škrečok* — “хом'як”, “скнара”. ◀ Правдоподібно, п-ще пов'язане з п-щем **Шкретю́к**, а точніше — з пол. п-щами *Szkretka, Szkręcki* (Rymut II 437).

Шкрі́пинець — Мукачів. ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща **Скрі́пинець**.

Шкрі́ба — Мк, Ір, Уж, Пр, Вн. 1743: *Skriba* — Боржавське (Szabó 417); XVIII ст: присяжний *Joannes Scriba* — Іршава (Ud-2 300). Пор. 1819: *Szkribak* — Підгородці на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *шкрі́ба* — “худа мізерна людина чи інша істота” (Хс, Тч, Ір). 2. Можливо, фонет. видозмінений середньовічний лат. апел. *scriba* — “писар”, “секретар”.

Шкрібан †. 1570: *Georg. Scriban* — Завидово (UetC 97-29); 1648: *Skriban Lukach* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Шкріба** + **-ан**.

Шкрібляк [*Шкріблєк*] — Богдан. П-ще *Szkriplek* є і у прикарп. гуцулів. ◀ А.Вінценз виводить його від дієсл. *шкрібати* через ім. *škrīb* (Vincenz 507), хоча, на нашу думку, воно просто виводиться з антр. **Шкріба** + **-як**.

Шкробак — Ужгород. XVII ст.: гор. *Skrobak Istvan* — Мукачів (LehBer 587); 1787: п-ще *Szkrobak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від дієсл. *шкрібати* — “шкрібати” (Ж-Н 1093). Пол. п-ща *Szkroba*, *Szkrobisz* і *Szkrobka* К.Римут так само виводить від дієсл. *skrobać* (Rymut II 437). 2. Можливо, від слц. *škrob* — “скнара, скупердяй”.

Шкробинець, -нця — Хуст. Пор. 1715: кр. *Jo. Jura Strubenecz* (!) — Дубове (Bélay 137); 1720: кр. *Timophaej Skabrinecz* (!) — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-инець** від антр. **Шкроба**. П-ще *Szkroba* є в Польщі, а К.Римут пов’язує його з дієсл. *szkrobać* — “зішкрібувати”, “дряпати” (Rymut II 437). 2. Фонет. видозміна п-ща **Шкробинець**.

Шкробинець, -нця — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Szkromadinec* (!) — Завадка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шкроба** + **-инець**.

Шкроба — Тч, Мж, Хс. ◀ Від місц. апел. *шкроба* — “худа істота” (Тч).

Шкробатович — Мідяниця. Пор. п-ща *Szkrabut*, *Szkraba* і *Szkrobuty* в Польщі (Rymut II 438). ◀ Імовірно, від непідтвердженого антр. **Шкробот**, що від *шкрібати*, + **-ович**.

Шкуматич †. 1603: *дал... Федорови Шкуматичови* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від непідтвердженого антр. **Шкумата**.

Шкура — Ужгород, Мукачів. ◀ Від апел. *шкура* — “шкіра”, “шкура” (Чопей 433, Гр IV 502, Он II 385).

Шкурда — Стара Стужиця. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, як і пол. п-ща *Szkurdo*, *Szkurda*, *Szkurdziuk*, від лит. *Skurdēlis* (Rymut II 441).

Шкут †. 1720: кр. *Fr. Skut* — Синевир (Bélay 201). П-ща *Skut* і *Szkuta* в Польщі згадуються 1482 р., а п-ще *Szkutt* — 1706 р. (Rymut II 441). ◀ Від пол. *szkut* — “людина низького зросту”, “карапуз” (Bubak II 91), “хлопчак” (Rymut II 441).

Шкутка — В.Студений. ◀ Від антр. **Шкута** + суф. **-ка**. Пор. 1709: пол. п-ще *Szkuta* — Подг (Bubak II 91).

Шлезак — Вел.Березний. Пор. подг. п-ще *Ślezak* зі *Ślęzak* — “сілезець” у Польщі (Bubak II 98), яке згадується 1539 р. (Rymut II 576). В інших регіонах Польщі п-ще *Ślęzak* згадується з XV ст. (SSNO V 364).

Шлепєцький [*Шлєпєцький*] — Горяни. 1819: *Ślępecki* — Сушиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Ślępecki* є також у Слч та у Польщі (Rymut II 577). ◀ Від східнослц. *šlepec* — “сліпак” або пол. *ślepiec* — “т. с.” + **-ський**.

Шліня [*Шльіня*] — Рипинний. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, це пол. *ślina* — “слина”. Пор. пол. п-ща *Ślina*, *Śliniak* та ін. (Rymut II 578).

Шлінський — Ужгород, Вишково. ◀ 1. Слов. утворення з суф. **-ський** від пол. антр. *Ślina*. Пор. п-ща *Szlinski*, *Szinarz*, *Szlina* в Польщі (Rymut II 578). 2. Можливо, гіперизм стосовно старопол. п-ща *Świński* (SSNO V 410).

Шльомович — Колодне на Ір. Пор. 1447: *Slomma Iudea est protestata* — Перемишль (Smolka II 26). Дід суч. **Шльомовича** у с. Колодне походив із вихрестів. На пол. землях євр. ім’я *Szloma* часто згадується уже з XV ст. (SSNO V 309). ◀ Від євр. чол. імені **Шльома**, що відповідає христ. **Соломон**, + **-ович**.

Шляхта — Уж, Ір. Пор. 1787: п-ще *Szlachta* — Ліщини, *Szlachtycz* — Вислік на Лемк, *Szlachtyn* — Ілемня, *Szlachtianczyn* та ін. на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Szlachta* часто згадується у XIV–XV ст. (SSNO V 308). ◀ Від давньоукр. *шляхта* — “шляхтич”, “дворянин феодальної Польщі” або молд. *шляхтэ* — “т. с.”

Шмайда — Ужгород. 1787: п-ще *Szmayda* — Гладишів, Завадка Руська на Лемк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Szmajdo* згадується 1505 р. (SSNO V 312). ◀ Від пол. апел. *szmajda* — “шульга” (SW VI 637) або від чес. п-ща *Šmejda*, що з апел. *šmejda* — “дрібний товар” (Moldnová 233).

Шманько — Мк. 1773: присяжний *Basilius Smanuko* — Копинівці (Удварі-2 302); 1787: *Szmanko* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Шманьо** + **-ко**.

Шманьо — Хуст. ◀ Від пол. апел. *szmania* — “шульга” (SW VI 638, Rymut II 534).

Шмаргович — Медведівці. ◀ Слов. утворення з суф. **-ович** від персоніфікованої антропологослови *Szmarg*, представлені у пол. п-щах *Smargol*, *Szmargiel*, *Szmargalski*, *Szmargowski* (Rymut II 450) і співвідносної з дієсл. *zsmargać* — “шпурляти”, “розкидувати”.

Шмиг — Рахів, Костилівка. Пор. 1787: п-ще *Szmeiga* — Поляниця на Лемк (ЙМ); 1820: *Szmiowski* — Луків на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *шміга*, який у говорах Карп. регіону озн. “дрючок, що замінює полоз у полусанках” (Он II 386, Karaś 49), “деталь біля млинового каменя”, “інструмент колісника” і т. ін. (Гр IV 506). Пор. також пол. п-ще *Śmiga* та ін. його споріднені, які К.Римут виводить з дієсл. основи *śmigać* — “махати” (Rymut II 581).

Шмигловіч — Ужгород. ◀ Від нім. антропооснови *Smiegl* — “худий, кволий” (Gottschald 440) + слов. патр. суф. -ович.

Шмігельський — Оріховиця. 1787: *Szmi-gielski* — Урич, *Szmezielski* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від тієї ж основи *Śmigiel* — “кий у драбині” (Rymut II 581–582), що й Шмигловіч, + -ський.

Шмід — Стройно, Антонівка. На Подг п-ще *Schmied* фіксують із 1650 р. (Bubak II 92), а в ін. регіонах Польщі — з XIV ст. (Rymut II 544). ◀ Нім. п-ще *Schmied(t)*, що зі співзвучного апел. у зн. “коваль”.

Шміло — Рахів. Пор. 1787: *Szmił* — Тарнав-ка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, з євр. традиційного імені *Шміль*, яке відповідає христ. імені *Самуїл* (Справочник 40). 2. Менш імовірно від давньослов. двоосновного імені з другим компонентом -міль (Rymut II 542).

Шміляк [*Шмілєк*] — Рх. 1762: *Михайло Шміляк* — зять Дулайки — Луг (ПаПо-1 146). ◀ Від антр. Шміло + -як.

Шмулевич †. 1699: кр. *Smulevics Ivan* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Слов. утворення з суф. -евич від місц. євр. імені *Шмуль* (див. Шмуляк).

Шмулига — Драгово, Колочава. ◀ 1. Від євр. розм. імені *Шмуль* (див. Шмуляк) + укр. суф. згрубілості -ига. 2. Від нім. п-ща *Schmohl*, яке пов'язують зі слов. апел. *смола* (Gottschald 440), + -иг.

Шмуляк — Вел.Бичків, Луг, Косівська Поляна. 1787: *Примиѣ Феодоромъ Шмулякъ дяком столечнымъ* — Ясіння (ПеУрб 126); 1787: *Szmulak* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційного євр. чол. імені *Шмуль*, співвідносного з христ. іменем *Самуїл*, + -як. П-ще *Smuleak* поширене також у Румунії (Jordan 435) і в Польщі (Rymut II 395), але румуни вбачають у ньому полонізм.

Шнаїдер — Пузняківці. ◀ Від нім. п-ща *Schneider* з первісною семантикою “кравець” (Bahlow 455) або від місц. освоєного співзвучного апел. На Подг п-ще *Schneider* фіксується 1771 р. (Bubak II 92).

Шніцер — Уж, Мк, Пр. ◀ Від ос. назви нім. пох. *шніцер* — “різьбяр” (нім. *Schnitzer* — “т. с.”) або з принесеного німцями готового співзвучного п-ща, яке на території Польщі зафіксоване з XVII ст. як *Sznicer*, *Śnicer* (Bahlow 456, Rymut II 455).

Шобей [*Шобій*], -ея — Тч, Мж. Пор. 1715: кр. *Hricz Sobi* — Буковець (Bélay 132); 1773: присяжний *Sube (!) Mehera* — Ізки (Ud-5 36) ◀ Від антр. *Шоба* + -ей. За Д.Молдановою, чес. п-ще *Šoba* походить з чес. імені *Šoba*, що з *Šobor*

(Moldanová 234), а на думку К.Римута, — це гіпокоризм від слов. двоосновного імені на зразок *Sobesław* (Rymut II 456).

Шобота — Липча. ◀ Від тієї ж основи, що й Шобей. Пор. ще хорв. п-ще *Šobot* (Leksik 651).

Шоваг — Міжгір'я, Монастирець, Н.Селище. 1654: кр. *Sovagh Sztanko* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Угор. п-ще *Sóvágó* від угор. апел. *sóvágó* — “солекоп” (Kázmér 947). У с. Бедевля (Тч) усіх жителів с. Округла, де довго функціонував солерудник, дотепер прозивають *шовагами*. П-ще *Suvăgău* поширене також у Румунії (Jordan 439).

Шовагов †. 1570: кр. *To. Sovago* — Добрянське (Bélay 177); 1605: кр. *Danilo Sowago* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Місц. п-ще від угор. апел. *sóvágó* — “той, що рубає сіль”, тобто “солекоп”.

Шовак — Мж, Хс, Тч, Вн. 1715: кр. *Mati Sovak* — Н.Селище (Bélay 195); 1715: кр. *Sovak Petro* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ П-ще Шоваг, підігнане під укр. утворення на -ак, як *різак*, *рибак*.

Шован — Тур'я Бистра, Раково. 1682: *Sovany Ivan* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Угор. п-ще від апел. *sovány* — “худий” (Kázmér 947). 2. Від рум. діал. *șova* — “яструб” + -ан.

Шовенюк — Кваси. П-ще поширене на Гуц (Vincenz 579). ◀ Можливо, від п-ща *Szoga*, яке згадується 1787 р. в с. Зубенсько на Лемк (ЙМ). Пор. ще прикарп. ойк. *Шегуні* (Лв).

Шовкович — Нанково, Солочин. ◀ Від гуц. п-ща *Шовко*, яке А.Вінценз виводить від персоніфікованого апел. *шовк* (Vincenz 494), + -ович.

Шовтис †. Пор. 1732: вдова *Шовтиска Єлена* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-1 194). ◀ Від змадяризованої назви середньовічної посади на селі *сóвтис* — *soltérsz* — “війт”.

Шовш — Свалява. 1605: кр. *Mate Soos* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. п-ще *Sós* від апел. *sós* — “солоний”, “солекоп, торговець сіллю” (Kázmér 947).

Шовшка — Керецькі. ◀ Від місц. мадяризму *шовшка* — “щавель” (по-угор. *sóska*).

Шодьогов — Вишково. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, угор., у якому перший компонент *só* — “сіль”.

Шозла — Голубине, Солочин. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. На початку ХХ ст. серед місцевих німців були спроби писати п-ще як *Schossel*.

Шойного — Н. і В.Ремети. 1773: присяжний *Gabriel Sainoha* — В.Визниця (Ud-2 306). ◀ 1. Можливо, род. відм. бойк. прикм. *шайний* — “шалений, зливовий” (Он II 378). Пор. ще п-ще відомого пол. історика ХІХ ст. чес. пох. *Szajpocha*. 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Szajnoga*, *Szajnog* походять від пол. діал. *szajnoga* — “кри-

воногий” (Rymut II 390). 3. За Д.Молдановою, чес. п-ще *Šejnoha* походить від нім. складеного ойк. *Schönaich* (Moldanová 227).

Шо́кало — Ужгород. П-ща *Szokało* і *Szkoła* є також у Польщі (Rymut II 460). ◀ Укр. утворення від дієсл. *шо́кати* з допрізвищевим зн. “той, що шокас”, тобто вживає займ. *шо* замість “що”.

Шола †. 1715: п-ще *Solla* — Черна (Szabó 316). ◀ Етимологія п-ща, імовірно, пол. Пор. пол. п-ща *Szoł, Szola, Szolak* (Rymut II 547).

Шо́ланкій — Вел.Ком’яти. 1570: п-ще *Salankj*, 1671 — *Salank*, а 1583 — *Salangi* — Гетеня (Szabó 371); 1600: гор. *Val. Salanki* — Кимпулунг (Bélay 148); 1773: кр. *Salanki* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Шалáнки*, що на Вн (Kázmér 907).

Шо́лар [Шо́ларь] — Мукачів. ◀ 1. Фіналь п-ща *-арь* указує, що це назва якогось діяча. За Д.Молдановою, чес. п-ще *Šolar* походить від лат. *scholarius* — “школяр” (Moldanová 234). 2. Не виключено, що твірною основою п-ща став пол. апел. *wzoł* — “воша”.

Шоломóн — Кушниця. ◀ Від угор. вар. ос. імені *Salamon* (укр. оф. *Соломон* — Kázmér 907).

Шоломчúк — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Від євр. чол. імені *Шóлом* чи *Шúлем*, що співвідноситься з христ. іменем *Соломон*, + *-чук*. П-ще *Szolot* у с. Витвиця на Бойк фіксується 1819 р. (ЙМ). На території Речі Посполитої чол. ім’я *Szolot* було вар. євр. імені *Szloma* (SSNO V 316).

Шо́лтес [Шо́лтис] — Вел.Бичків, Макарьово, Середнє. 1449: селянин *Paulus Soltez* — Тарна (Nagy-2 444); 1493: *dictum Ladislaum Scultetum* — Страбичово (LehAd 477); 1570: *Mich. Szotez* — Лохово (UetC 97-29); 1607: *Soltysz Vaszily scultetus* — Раково, *Olexa Sotis scultetus* — Заричово (UetC 104-8). У поляків п-ще має графічний вигляд *Szoltys, Scholtis* з XIV ст. (SSNO V 317). ◀ Від місц. укр. або старопол. вар. соц.-екон. середньовічного терміна *шо́лтис*, який відповідав угор. *soltész*, прикарп. укр. *сóвтис* та лат. *scultetus* — “засновник поселення на німецькому праві” (Kázmér 940).

Шолька †. 1720: кр. *Andr. Solika* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від антр. *Шо́ля* + *-ка*.

Шо́ля — Колочава, Н.Селище. 1684: кр. *Solya* — Туртеребеш (Szabó 535); 1720: кр. *Solya* — Королево (Szabó 384). Пор. ще хорв. п-ще *Solja* (Leksik 652). ◀ 1. Від рум. імені *Șolea*, що відповідає укр. імені *Соломóн* (Const 150). 2. На думку К.Римута, пол. п-ще *Szola* походить від діал. *szola* — “ліфт” або від середньовічній. *Scholle* — “дернина” (Rymut II 547).

Шо́ляк — Вб, Уж. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425). ◀ 1. Від п-ща *Шо́ля* + *-як*. 2. Від болг. захисного імені *Шо́ле*, яке спочатку давали нехрещеним дітям (Илчев 558). 3. Із пол. подг. п-ща *Wszolak, Szolak*, що від пол. *wzoł, wzoły* — “овід”, “тваринна воша” (Bubak II 129).

Шо́мовк — Підвиноградів, Сасово. Пор. 1631: *Somogh* — Ужгород (HodAd 23); 1775: кр. *Samuk* — Туртеребеш (Szabó 531). ◀ Угор. п-ще від гіпок. імені *Samó(ka)*, що з *Sámuel* — укр. *Самуїл* (Hajdú 87).

Шо́мóвський — Жнятино. Пор. 1600: гор. *Cozma Somi* — Тячів (Bélay 206). ◀ Укр. утворення з суф. *-овський* від угор. чол. імені *Sami* (укр. *Самуїл*).

Шо́модій — Білки. 1604: кр. *Somodi* — Виноградів (Szabó 422); 1701: свідок *Martinus Somodi* — Мукачів (HodOkt 409). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Somod* (Угорщина — див. Kázmér 943).

Шомо́ля †. 1596: п-ще *Somolya* — Вел.Копаня (Szabó 548). Етимологія п-ща нечітка.

Шо́па — Мж, Ір, Вн. 1563: *Sidor Szopa z Smolnika* (Balzer 73); 1604: кр. *Makszim Schiopa* — Барцанфалва (Bélay 123); 1715: кр. *Sopa Vaszil* — Ізки (Bélay 155). На Подг п-ще *Szopa* та похідні зафіксовані з 1646 р. (Bubak II 92), а в інших регіонах Польщі — з XII ст. (SSNO V 318). ◀ 1. Від місц. апел. *шо́па* — “сарай” (Он II 386). 2. Від рум *șopă* — “дрюк”, “ломака”. 3. Від болг. етн. *шоп*, яким називають жителів півн.-зах. Болгарії, сх. Македонії та сх. Сербії. 4. Від пол. апел. *szop* — “скіпка”, “скалка”.

Шопан †. 1673: кр. *Sopan Ferencz* — Іза (Bélay 156). ◀ Від антр. *Шо́па* + суф. *-ан*.

Шопля́к — Мж, Ір. ◀ 1. Укр. утворення від антр. *Шо́па* + *-як*, що підтверджує епентетичне /ль/. 2. Із серб. *шупљак* — “тупиця”.

Шо́п’як — Теково. 1715: кр. *Sopjak Szauka* — Келечин (Bélay 162); 1773: *Sopjak Alexa, Ivan, Jurko, Vaszily* — Келечин (ПеПред 310). Пор. 1787: п-ще *Szoriak* — Славське на Бойк (ЙМ), Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Шо́па* + *-як*.

Шорба †. 1687: кр. *Sorbá* — Боржавське (Szabó 416). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Й.Йордан вважає його укр. (Iordan 436).

Шо́рбан — Рх. 1574: п-ще *Sorban* — Черна (Szabó 306). Пор. 1572: кр. *Syorban* — Олешник (Szabó 325); 1720: *Sorban Ilie* — Рахів (Bélay 182). ◀ Фонет. видозміна укр. п-ща *Ще́рба́н*.

Шо́рловш — Вишково. 1570: п-ще *Sarlos* — Фертешалмаш (Szabó 350). ◀ Угор. п-ще *Sarlós*, що з апел. *sarlós* — “той, що виготовляє серпи” або “той, що жне” (Kázmér 917).

Шостак — Арданово, Антонівка. 1680: *Павел Шостаков* — Сухий (Сах 74); 1787: *Szostak* — Стрїлки, Тисовиця, *Szostakowicz* — Головецьке на Бойк, *Szost*, *Szostak* — Злоцьке, Явірки на Лемк (ЙМ). У поляків п-ще *Szostak* часто згадується з XV ст. (SSNO V 319). У Черкаському та Переяславському полках запор. війська 1649 р. були козаки на ім'я *Шостакъ*. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Шостак*, яке давали *шостій* за порядком народження дитині. 2. Від давньої назви *шестипалої* людини. 3. Від назви монети у три копійки (Гр IV 508, Ж-Н 1096, Rymut II 548). У Польщі срібна монета *szóstak* з'явилася 1528 р. і набула найбільшого поширення в XVII ст.

Шотник — див. **Шатник**.

Шофинець, -нця — Тячівські Лази. ◀ Укр. утворення з суф. -*инець* від тієї ж основи *Шофа*, що й рум. *Șofan* (Iordan 435). На думку К.Римута, пол. п-ще *Szof* походить від нім. ос. назви *Schöff*, а остання — з *schaf* — “вівця” (Rymut II 547).

Шошюра — Сімир. ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Шошо* (Илчев 560) + -*ура*.

Шпак — Вн, Ір, Тч. 1602: *Spak Ivan* — Солотвина (UetC 104-8); 1618: кр. *Jaczko Spak* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1735: п-ще *Spák* — Заріччя (Szabó 276); 1773: *Шпак* — Гачава в ком. Торна (ПеПред 323); 1787: *Sprak* — Березка, Семушова та ще 15 лемк. сіл (ЙМ), а також у трьох селах на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Sprak* часто трапляється у XIV ст. (SSNO V 320). ◀ Від укр. назви птаха *шпак* (Чопей 433), переносне зн. якого в пол. мові — “хитрун”.

Шпандич †. 1772: присяжний *Spandics Olexa* — В.Грабівниця (Удварі-2 300). ◀ П-ще утворено від пол. п-ща *Szpanda*, а останнє походить від старопол. назви одиниці виміру *spand* або від дієсл. *spędzać* — “зганяти” (Rymut 467).

Шпатарюк — Ясіння, Богдан. ◀ Укр. утворення з суф. -*юк* від ос. назви *Шпатар*. Апел. *шпатарь* в Укр. Карпатах має декілька зн.: “весло, за допомогою якого керують плотами”, “жердина, якою в кошарі відгороджують дійних овець”, “палиця для підгортання ватри” (Он II 387), “каганець, лучина” (Гр IV 59) та деякі ін.

Шпєник — Мк, Уж. У с. Жнятино п-ще згадується перед 1600 р. (LehBer 322). Пор. 1780: *Калина Шпенічка* (Метрика). ◀ Від місц. укр. апел. *шпєник* — “черешок, на якому висить плід фруктового дерева” (Уж). Пор. ще антр. **Шпеньович**, а також апел. *шпєник* — “кінець стріли або якогось іншого гострого предмета” (Гр IV 509).

Шпеньович — Ір. Пор. 1787: *Szpenio*, *Szpeniow* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Шпе-*

ньо або *Шпїнь* + -*ович*, а *шпїнь*, *шпеньок* — “кінчик, вершина чогось”, “заноза, стрижень”, “черешок” (Ж-Н 1097, Гр IV 509). Пор. ще 1780: *Калина Шпеньовичка* — Черник (Метрика).

Шпєрик — Королево. 1743: кр. *Sperik* — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Spyrka* — Опарівка, Прусик, а 1819 — *Sperka* — Опарівка, Лукове на Лемк (ЙМ, ФМ). У Польщі п-ще *Szper* згадується 1303 р., а *Szpera* — 1676 (Rymut II 550). Пор. ще пол. п-ща XIV–XV ст.: *S(z)per*, *Speer*, *Szperka* (SSNO V 321). ◀ 1. Від пол. п-ща *Szper*, апел. зн. якого виводять від дієсл. *szperac* — “шукати” або від старопол. діал. апел. *szpera* — “чайові для наглядача” (Rymut II 550) + суф. -*ик*. 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Špira*, *Špirko*, що зі *Špiridon* (укр. — *Спиридон* — Šimundić 459, Грк 212). 3. Менш імовірно, від бойк. апел. *шпєра* — “водоспад на греблі” (Он II 387).

Шпєхта — Ужгород. ◀ Від пол. п-ща *Szpechta* (Rymut II 549) чи від його нім. відповідника *Specht* — “дятел”, “базікало” (Gottschald 465).

Шпінтак [*Шпнїтак*] — Мк, Уж. Пор. гуц. п-ща *Szpynta*, *Szpynt*, *Szpyntiuk* — Пасічна, Зелена Дора, Білоберезка, Кути, Слобідка (Vincenz 579), які дослідник відносить до нечітких. ◀ 1. Від місц. укр. апел. *шпнїтак* (а також із метатезою — *штимпак*) — “пеньок стятої рослини”, “низька на зріст людина” (Уж, Мк), “цурпалок, уламок” (Гг 220). Див. ще **Шпонтак**. 2. Від апел. *шпунт* — “затичка” + -*ак*.

Шпїнь, -ня — Порошково. П-ща *Szpień* і *Szpienik* є і в Польщі (Rymut II 467). ◀ 1. Від укр. апел. *шпїнь* — “шип” (Гр IV 510), “вершина гори” (Он II 388). Пор. ще старопол. *špień* — “шпенік у пряжці” (Reczek 496). 2. Від давньорус. імені *Шпннь*, первісне зн. якого “насмїшник” (Селищев 138).

Шпїньович — Широке, Дротинці. ◀ Від **Шпїнь** чи *Шпнїньо* + -*ович*. Пор. бойк. *шпїнь* — “стовпчик, на якому обертаються віялки”, “кілок у ручній січкарни”, “пупець на п'ятці коси” (Он II 388).

Шпїтко †. 1715: кр. *Jo.*, *Nic. Spitka* (*Sepitka*) — Кошельово (Bélay 183). ◀ Від тієї ж іменної основи, що й п-ще **Шпїток**.

Шпїток — Рх. Пор. 1787: п-ще *Spitya* — Виноградів (Szabó 425). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це давньослов. ім'я *Спыткъ*, похідне від композита на зразок *Спытигиѣвъ*, *Спытиторъ* чи *Спытимиръ* (Vincenz 258). Цієї ж думки з приводу чес. п-щ *Spyta*, *Spytek* дотримуються М.Кнаппова (Knapová 167) та К.Римут (Rymut II 470), а Д.Молданова у чес. п-щі *Špeta* вбачає

апел. *špeta* — “крихітка” (Moldanová 235).
2. Мало ймовірно, що п-ще походить від діал. *шпінкó* — “підбурювач”, “мрійник” (Ж-Н 1098).

Шпілка — Тч, Хс, Мж. 1715: кр. *Mich. Spilka* — Широкий Луг, *Fr. Spilka* — Синевир (Bélay 195, 200). Пор. 1705: свящ. *Gregor Spelcsin* — Широкий Луг (HodOkt 440); 1787: *Szpilczyn, Szpiley* — Лицівка, Дубшари на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *шпілька* — “шпилька, булавка”, “листок шпилькових дерев”. Цієї думки з приводу подг. п-ща *Szpiła* дотримується і Й. Бубак (Bubak II 93). 2. Від давньорус. *шпиль* — “артист” (Срезн III 1958). 3. Наявність п-ща *Szpiley* у с. Лицівка на Бойк 1819 р. (ЙМ) не заперечує того, що п-ще **Шпілка** є похідним від *Шпіла* або *Шпіля*. Цю думку посилює і п-ще *Szpiłak* — Мочари на Лемк (ЙМ), а ще більшою мірою — свідчення 1602 і 1607 років із закарп. села Заричово, зокрема записи кріпаків *Spiliak Demjén* та *Spiliak Demeter* (UetC 104-8). 4. П-ще могло постати на основі чол. імені *Шпіль*, апел. зн. якого “кінчик якогось знаряддя праці” (Гр IV 510). На користь цього припущення свідчать два словотвірні аргументи: запис 1682 р. зі с. Стричава (Вб) *Szpeltsa Olexa* (UetC 88-59) та запис гуц. п-ща *Szpylega, Szpyluk* (Vincenz 516), які неможливо утворити від жін. імені.

Шпілька — Хс. Пор. 1705: свідок *Gregor Spilcsin* — Широкий Луг (HodOkt 410). ◀ Фонет. вар. п-ща **Шпілка**.

Шпільцо †. 1682: кр. *Speltzo (!) Olexa* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Від антр. *Шпіль* або *Шпиль*, що з апел. *шпиль* — “невисока кругла гора” (Гр IV 510), + -як.

Шпільчак — Турї Ремети. 1638: *Spilcsak* — Синевир (Bélay 200); 1787: п-ща *Szpilczak, Szpylczak* — Майдан, Матків на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шпілка**, **Шпілька** або від п-ка *Шпельцо* + -як.

Шпіляк †. 1602 і 1607: кріпаки *Spilak Demjen* та *Spiliak Demeter* — Заричово (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Шпіль** + -як.

Шпільня — Тур’я Поляна, Порошково. 1819: п-ще *Szpiń* — Славське на Бойк (ФМ). Пор. ще записи похідних п-щ із 1787 р. *Szpińiuk, Szpińko* — Хитар, Гладишів, Регетів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *шпільня* — “гострий кінець веретена” (Гг 219), якому на Тч. відповідає *шпільня* (Вонігово), а на Буковині — *спільня*. Див. ще **Шпільня**. 2. Від нім. апел. *Spinne* — “павук”.

Шпільнякович — Станово. ◀ Від **Шпільня** + -ович.

Шпір [*Шпірь*], -ря — Мал.Раковець, Роко-со. Пор. 1419: *Шпірька Норасвски* — б.м.н. (ССУМ II 562); 1787: *Szpyrka* — Опарівка на Лемк (ЙМ), а 1819 р. там само *Sperka*. ◀ 1. Від

давньорус. назви страви *шпірь* (Гум 26). 2. Від місц. апел. *шпір* — “ланцюг, яким прив’язують корову” (Тч). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Spiro, Spirko*, що відповідає укр. кал. імені *Спиридон* (пор. також угор. *Spiridion*).

Шпіс — Буштино. ◀ Із нім. *Spieß* — “спис”, “рожен”. Пор. хорв. п-ща *Špis, Špisić* (Leksik 655).

Шпіталь — Ужгород. 1787: *Szpital* — Вовче на Бойк (ЙМ). У поляків з XV ст. фігурує п-ще *Szpitalski* (SSNO V 322). ◀ 1. Від місц. назви богадільні чи лікарні *шпіталь*. Можливо, ця мотивація п-ща вторинна. 2. Не менш імовірно, від нім. апел. *Spital* — “медбрат”.

Шпішак — Ужгород. 1787: *Spiszak* — Баниця, Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від катойк. *спішак* — “житель словацького краю *Спиу*”. На Подг п-ще *Spiszak* зафіксоване 1719 р. (Bubak II 72). Поява ініціального /ш/ на місці звука /с/ — наслідок східносл. дистантної асиміляції приголосних.

Шпінтак [*Шпінтак*] — Уж, Мк, Мж. — Див. **Шпінтак**. 1749: *Ioan Шпінтакъ* — Дубровка на Ужан (ПаПо-1 166). ◀ 1. Поява кореневого голосного /о/ пояснюється неспроможністю угор. та чес. писарів відтворити на письмі місц. звук /ы/. 2. Від апел. *шпінт* — “затичка”.

Шпіора — Брід. ◀ 1. Можливо, від укр. *шпіора* — “острога”, “шип” (СУМ XI 526). Пор. 1682: *Sporjaku Stephan* — Домашин (UetC 88-59). 2. П-ща *Szpora, Szporka* є також у Польщі. К.Римут виводить їх із апел. *spora* “суперечка” (Rymut II 469).

Шпорта †. 1775: п-ще *Sporta* — Тросник (Szabó 314). Пор. пол. п-ща *Szportak, Szportun, Sportuń* (Rymut II 551). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *шпортати* або *шпортатися* — “копатися, ритися” (Гр IV 514).

Шпортьня, -тня — Приборжавське. 1775: п-ще *Sportény* — Рокосово (Szabó 454). Пор. ще 1787: п-ще *Szportiak* — Сколе на Бойк (ЙМ), п-ще *Športiuik* на Гуц. (Vincenz 579). ◀ Імовірно, від антр. *Шпорта* (див. вище) + -ш. Ос. назва *шпортьня*, очевидно, пов’язана з бойк. дієсл. *шпортати* — “колупати”, “ритися”, “недбало робити” (Ж-Н 1098, Он II 388). М’якість кінцевого /ш/ — вплив угор. вимови.

Шпоряк †. 1682: кр. *Sporjaku Stephan* — Домашин (UetC 88-59). Пор. п-ще *Szpora*, що з апел. *спора* — “суперечка”, + -як. ◀ Від антр. **Шпіора** + суф. -як.

Шпраха — Данилово, Буштино. Пор. 1600: кр. *Spreka*, 1671 — *Spraka Peter*, 1715 — *Spracha* і *Spraka Janos*, а 1720 — *Gr. Spraka* — Теребля (Bélay 203–204). ◀ П-ще постало з індивід. п-ка, яким місц. українці прозивали тутешніх сак-

сонських солекопів із с. Вишково за їх нім. слово *schprachen* — “говорити”.

Шпряха — Тч, Хс. Пор. 1600: кр. *Jo. Spreka* — Теремля (Bélay 203); 1772: кр. *Mich. Sproch* — с. Липник (Ud-4 140). Пор. подібні п-ща у Польщі: *Sprach, Spracher, Sprache* (Rymut II 584). ◀ 1. П-ще могло виникнути з діал. слова *шпряха* — “спиця в колесі” (Гр IV 511). 2. Більш імовірно, що воно є фонет. вар. п-ща **Шпраха**, який постав унаслідок нерегулярного пом’якшення звука /р/, як у дієсл.-германізмі *ряховати* з *раховати*, тобто “рахувати”.

Шрюба — Лопухово. Пор. подібне п-ще *Śruba* в Польщі (Rymut II 584). ◀ Від місц. апел. *шрюба* — “шруб” (Хс), тобто *шурьп*.

Штаєр — Колочава, Буштино. ◀ Від ойк. нім. пох. *штáєр* — “житель Штірії, тобто Верхньої Австрії”. Так Д. Молданова пояснює і чес. п-ще *Štajer* (Moldanová 238). На Зак у ХХ ст. *штáєрами* називали породу сильних коней-тягачів, завезених із Австрії, власне зі Штірії. Пор. ще хорв. п-ща *Štajer, Štajerac, Štajerac* (Leksik 657). 2. Те ж саме, що й *Шайгер* (Gottschald 472).

Штайгер — Синевир. ◀ Від слц. сленгового *štajger* — “гірничий наглядач” (SSJ IV 447), що від нім. *Steiger* — “інженер гірничої справи” (Gottschald 172, Rymut II 482).

Штайман — Чинадьово. ◀ Нім. п-ще *Steimann* або *Steinmann*, пряме зн. якого — “кам’яна людина” (Gottschald 473, Bahlow 483).

Штеґура — Руське, Клячаново, Давидково. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Стеґура**.

Штєйфан [*Штїйфан*] — Підвиноградів, Крива, Вишково. 1775: п-ще *Stefan* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. імені *Штефан* (≠ *Стефан*) у його мадяризованій вимові, тобто з наголосом на першому складі та з подовженням кореневого /e/ до ступеня /ий/.

Штелеханич — Вовковії. — Див. **Штелиханич**.

Штелин — Мж. Пор. 1715: кр. *Stetlinecz* (!) *Panku* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Від п-ща **Штеля** + -ин. 2. Можливо, з нім. п-щ *Stählin* або *Stehling*, що виводиться з апел. *Stahl* — “сталь” (Gottschald 470, Bahlow 485, 488).

Штелих — Лікіцари. П-ще *Stelich* є також у Польщі (Rymut II 482). ◀ 1. На думку К. Римути, пол. п-ще *Stelich*, як і п-ща *Sztela* та *Steliga*, походить від нім. ос. назви *Stell*, а та, своєю чергою, від апел. *Stell* — “пасовисько” або від *Stella* “надмогильний пам’ятник” (там само). 2. Від давньонім. *Stillirich*, що зі *Stillreich* — “дуже тихий, спокійний” (Gottschald 476).

Штелиха — Пр, Уж. ◀ Від п-ща **Штелих** у формі род. відм.

Штелиханич — Вовковії. ◀ Від андр. *Штелиханич* — “дружина **Штелихи**” + -ич.

Штеля [*Штїля*] — Мж, Уж. Пор. п-ща *Sztela, Sztelak, Szteluk, Szteliga* у Польщі (Rymut II 482). ◀ 1. Від укр. апел. *штиль* — “дерев’яний дрючок для переносування кіп сіна, соломи” (Гр IV 513), “топорище”, “ручка ціпа” (Он II 389). 2. Від серб.-хорв. апел. *штиља* — “велике веретено”.

Штєнь — Терново. П-ща *Szten* і *Szteń* також у Польщі (Rymut II 481, 555). ◀ Від гуц. вар. імені *Штєнь* (укр. оф. *Стєпан*, рос. *Стєнька*).

Штенівський — Порошково. ◀ Від антр. **Штен** + слов. суф. -овський.

Штенюк — Богдан, Ясіня. 1787: кр. *Szteniuk* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1607: *Steniewith Andri* — Мирча (UctC 104-8); 1787: *Szteniow* — Шевченкове, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від діал. імені *Штєнь* чи *Штєньбó* (оф. *Стєпан*) + -ук.

Штєньчук — Рх. ◀ Від антр. *Штєнь, Штєньбó* (оф. *Стєпан*) + -чук.

Штепа — Мукачів. П-ща *Sztepa* і *Sztepiuk* є також у Польщі (Rymut II 481). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Штепа* (суч. оф. *Стєпан*), яке широко вживалося у XVI ст. (Осташ-3 83, Rymut II 481).

Штепак — Ужгород. ◀ Від антр. **Штепа** + ак.

Штефан — Мала Копаня, Виноградів, Хуст. 1715: кр. *Alex. Steffan* — Фегерпоток (Bélay 140); 1738: *сыном своим Василеви и Шефанови* — Арданово (Микитась 68); 1763: кр. *Stefan* — Чєпа (Szabó 314); 1773: кр. *Stefan* — Минай (ПеПред 322); 1775: п-ще *Stefan* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. або рум. імені *Štefan*, слц. *Štefan* чи хорв. *Štefan*, яким відповідає укр. оф. *Стєпан* (Šimundić 332).

Штефанець [*Штефаніць*] — Пр, Мк, Уж. 1787: п-ще *Stefaniec* — Нижнє на Бойк (ЙМ). На Подг лексема *Stefaniec* зафіксована 1659 р. (Bubak II 77). ◀ Від антр. **Штефан** + -ець.

Штефаник — Дравці, Ужгород. 1819: п-ще *Stefanik* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Штефан** + -ик.

Штефанко — Ір, Вн. ◀ Укр. або слц. пестл. ім’я *Štefanko* (укр. *Стєпанко*).

Штефанович — Вишково. ◀ Від **Штефан** + -ович. На Подг п-ще *Stefanowicz* фіксується 1677 р. (Bubak II 77).

Штефанівський [*Штефаніський*] — Красна. ◀ Народно-розмовний вар. п-ща підігнано під західнослов. п-щеву модель на -овський без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг.

Штефанський [*Штефанський*] — Чинадьово. ◀ Від **Штефан** + -ський.

Штефаньо́ — Ір. ◀ Укр., слц. або рум. ім'я *Штефан* підігнано під місц. укр. іменну модель на *-о*, як *Іваньо́*, *Гаврильо́*.

Штефаню́к — Рх, Уж. ◀ Від імені *Штефан* + *-юк*. Пор. 1745: свящ. *Іоань Штефьука* — Копинівці (ПаПо-1 163).

Штефаня́к — Пр, Ір, Св. ◀ Від *Штефан* + *-як*.

Штефа́цко — Мукачів. Пор. 1745: свящ. *Іоань Штефьука* — Копинівці (ПаПо-1 163). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від іменної основи *Štef(an)*, яка містить рум. демін. формант *-aŕ*.

Ште́фель — Довге Поле. 1542: вл. *Jo. Sthepyl* — Ванцешті (Bélay 213); 1699: *Stefilko Vaszil* — Свалява (Maksay 570). ◀ Імовірно, нім. локальне (австр.) утворення з демін. суф. *-el* від антр. **Ште́фан**, **Ште́фій**. Пор. ще хорв. п-ще *Štefl* (Leksik 659).

Ште́фій — Хс. 1720: кр. *Lad Stephil* — Вучкове (Belay 220). ◀ Від угор. розм. іменного вар. *Stefi*, що відповідає повному імені *István*, тобто *Штефан*.

Ште́фко — Уж, Св, Ір. У Польщі п-ще *Szefko* зафіксоване 1614 р. (Rymut II 481). ◀ Від слц. розм.-побут. вар. імені *Štefo*, *Štefan* — *Štefko* (SSJ VI 148, Majtán-Považaj 222) або від укр. його відповідника *Штефко* (Он II 389).

Штефу́ра — Рх, Св, Тч. 1787: кр. *Stefura* — Карликів, Пилипець на Лемк (ЙМ), *Szefurko* — Смеречка на Бойк (ЙМ), ойк. *Штефурів* у сх. Слч. ◀ Від імені *Штефа*, тобто *Стенан*, + укр. або рум. суф. *-ура* (Iordan 437).

Штефу́ровський — Ужгород. 1716: свящ. *Stefurofski Georgius* — (Лучкай 2002 176). ◀ 1. Від східнослц. ойк. *Штефурів* у його слц. звучанні *Štefurov* (Majtán 407) + *-ський*. 2. Від антр. **Штефу́ра** + *-овський* без зміни суф. */o/*.

Штефу́ряк [*Штефурék*] — Рх. ◀ Від антр. **Штефу́ра** + *-як*.

Штефу́ца — Хс, Тч. ◀ Від іменної антрополо-основи *Штеф-* (укр. *Стенан*) + рум. демін. суф. *-ца*.

Штец — Мк, Св, Вн. 1456–1458: шл. *Jo. Stesz* — Біла Церква. ◀ Від укр. іменного вар. *Штець* (оф. *Стенан*) із подальшою диспалаталізацією кінцевого */ць/* під впливом сусідніх мов, для яких пом'якшена фонема */ць/* невластива.

Штецу́н — Тересва. П-ща *Stecun* і *Stecuka* є також у Польщі (Rymut II 408). ◀ Від антр. **Штец** + укр. атрибу. суф. *-ун*.

Штець — Тч, Хс, Мк, Пр, Уж, Вн, Ір. 1715: кр. *Lad. Stesz* — Колочава (Bélay 160). Ім'я *Штець* у Карпатах фіксується й раніше. Пор. 1677: кенез *Klucskovics Stesz* — Н.Ворота (LchBer 791).

Штецько́ — Вишково. П-ще *Steczko* на території Польщі фіксують 1436 р. (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Штець** + *-ко*.

Штечу́к — Рахів, Костилівка. ◀ Від антр. **Штець** або **Штецько́** + *-юк*.

Шти́бель [*Шти́биль*], *-бля* — Вб, Пр. Серед поляків уже з XV ст. вживається п-ще *S(z)tebel* (SSNO V 328), а пізніше — п-ща *Sztybel*, *Sztybeł* (Rymut II 501). ◀ 1. Нім. п-ще *Stobel*, що від імені *Stidbald*, де *stide* — “міцний”, “тупий” (Gottschild 475), або від ос. назви *Styebel* “чобіт” (Rymut II 501). 2. Від слц. діал. *štebel* — “щабель”, “поперечний кілок у драбині” (SSJ IV 451). Пор. ще укр. діал. *штиба* — “палиця, посох, жердина” (Ж-Н 1099). 3. Від рум. п-ща *Šteblea*, яке Й.Йордан виводить із апел. *stebľă* — “стебло” (Iordan 436, Чопей 433).

Штил — Антонівка, Худльово. ◀ Нім. п-ще від апел. *Stiel* — “держак”, “рукоятка”. Пор. подг. п-ща 1603 р. *Sztyl* і *Sztylak*, які Й.Бубак виводить з апел. *sztyl*, *sztil* — “держак молотка” (Bubak II 93).

Штилю́к — Розтока. ◀ 1. Від антр. **Ште́ля** + *-ук*. 2. Від антр. **Штил** + *-юк*.

Шти́ма — Мк. 1787: п-ще *Sztyma* — Поляна і Середнє Мале на Лемк та *Sztyum* у с. Лопушна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *штим* — “волосся людини”, “дрібна шерсть” (Гр IV 33), “груба вовна” (Vincenz 494) у формі род. відм. 2. Від молд. міфоніма *шті́ме* — “істота з обличчям жінки, що охороняє хату і подвір'я” (Scurtu 501), “злий дух, нечиста сила”.

Штимáк — Пр, Уж, Мк, Св. Пор. ще гуц. п-ща *Sztymiak* і *Sztymiuk* (Vincenz 494). ◀ Від місц. апел. *штимáк* — “куций хвіст” (Волосянка).

Шти́мац — Ужгород, Мукачів. ◀ Українізований вар. п-ща *Шти́мац*, дуже поширений у Хорватії (Leksik 661). Від тієї ж антрополо-основи, що й п-ще **Шти́ма**, але з хорв. демін. суф. *-ac*, що відповідає укр. суф. *-ець*.

Шті́глинець, *-нця* — Чинадьово, Н.Грабівниця, Свалява. ◀ 1. Від місц. угор. діал. *stiglinc* — назва птаха “щиглик”, уживаного й українцями півд. р-нів Зак. 2. Можливо, фонетично мадяризований дериват п-ща *Ште́клинець*, що міг постати на основі п-ща *Штекля́/Шті́кля*.

Шті́ліха — Уж. На території Польщі у XIV ст. функціонували п-ща *Stille*, *Stylle* (SSNO V 331). ◀ 1. Нім. п-ще від апел. *Stillich* — “тихоня”, що зі *still* — “тихий”. 2. Фонет. вар. п-ща **Штели́ха**.

Штру́бинець †. 1715: кр. *Jura Strubenicz* (!) — Дубове (Bélay 137). ◀ Імовірно, графічне спотворення п-ща **Шкрóбинець**.

Шту́глинець, *-нця* — Вл, Мк. Пор. 1787: *Sztoglyn* — Розлуч, Шум'яч, *Sztogryn* — Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Шту́гля*, що з бойк. апел. *шту́гля* — “протез, милиця” (Он II 391).

Шту́лер [і Шту́ллер] — Св, Мк, Пр. На території Польщі п-ща *S(z)tular, S(z)tul* виступає 1387 р. (SSNO V 333). ◀ Від нім. *Stuhler* — “той, що виготовляє стільці”.

Шу́ба — Вн, Рх. 1456: гор. *Suba* — Кимпунг (Bélay 148); 1567: *Suba* — Сасово (Szabó 480); 1622: кр. *Suba* — Підгірне (Szabó 445); 1787: *Szuba* — Костарівці, Поляни на Лемк (ЙМ). У Польщі *Dobeslao Szuba* згадується 1386 р. (SSNO V 335). ◀ Від укр. або рум. назви верхнього жіночого одягу *шуба* (Гр IV 517, Karaš 140).

Шубанич †. 1720: кр. *Pe. Subanics* — Келечин (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Шубаня* — “дружина Шу́би”.

Шубелка — Оріховиця. ◀ 1. Імовірно, фонет. вар. п-ща Шу́белка. 2. Пол. п-ща *Szubelka, Szubelko*, які К.Римут пов’язує з апел. *szuba* (Rymut II 557).

Шу́берт — Міжгір’я, Хуст. П-ще *Šubert* поширене в Хорватії (Leksik 664), а в Польщі має багато носіїв з XV ст. (SSNO V 335). ◀ Нім. п-ще від назви професії шевця — *Schubert*, що з давньоверхньонім. *Scouh* “черевик” + *Würte* — “швець” (Moldanová 242).

Шу́бец, -бца — див. Шу́бець.

Шу́бець, -бця — Св, Мк. 1648: *Subicz Danko*, а 1699 — *Schubecz Fedur* — Свалява (Maksay 518, 560). ◀ Можливо, від антр. Шу́ба, але нетипова валентність суф. *-ець* при основах на *-а*, збереження кореневого наголосу, а головне — твердість фінального /ш/ ставлять під сумнів таке припущення.

Шу́бик — Бистриця. П-ще *Szubik* є і в ком. Бігар (ПеПред 319). ◀ Від Шу́ба + *-ик*.

Шу́га — Чопівці. ◀ Від укр. апел. *шуга* — “перший лід” (Гр IV 517).

Шуга́й — Угля, Уголька. 1704: кр. *Sohai János* — Жнятино (HodGens 16); 1787: *Szuhał, Szuchala* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ Від західнослов. ос. назви *шугай* — “парубок”. Пор. подг. п-ще *Szuchaj* з 1793 р., яке Й.Бубак виводить із пол. *szuchaj, siuhaj* — “парубок” (Bubak II 94). Пор. укр. діал. *шуга́й* — “парубок”, “коханець” (Чопей 434), “молода людина”, що зі слц. *šuhaj* (Гр IV 517).

Шуга́йда — Довге, Сімир, Сіль, Ужгород. 1715: кріпаки *Ge., St. Suhajda* — Рипинний, *Alex. Siuhajda* (!) — Березово (Bélay 184); 1760: протоігумен *Suhajda Makár* — Грушово (HodTög 847), він же *Макарий Шугайда* — протоігумен — XVII–XVIII ст. (ЛелПам 93–95); 1773: присяжний *Joannes Suhajda* — Визниця (Удварі-2 306). ◀ Можливо, від дієсл. *шугати*, що вживається в таких зн., як “літати, створюючи шум”, “ходити великими кроками” та ін. (Гр IV 517), + *-айда*.

Шукáль, -ля — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Sukał* — Бітля, *Szukađl* (!) — Побук на Бойк (ЙМ). ◀ На Подг п-ща *Szukalski* і *Szukał* зафіксовані 1665 р. Й.Бубак виводить їх із дієсл. *szukać* — “шукати” (Bubak II 94). П-ще наявне також у ін. регіонах Польщі (Rymut II 558). На Ужгородщині всіх жителів с. Горяни прозивають *шукалjami*, але дієсл. *шукати* для цієї місцевості є неологізмом.

Шу́ла — В.Ремети, Бородівка. 1514: кр. *Shola* — Кішгийрче (Szabó 390), а 1715 — кр. *Sólla* — Черна (ПеПред 316). Пор. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425). П-ще козака *Олекси Шули* згадується 1649 р. в реєстрах війська запор. (Чигиринський полк). 1787 р. в 17 селах гал. Лемк називається 10 п-щ із твірною основою *Шул*: *Szuliga (Suliga), Szulik, Szulicz, Szulisz, Szulowicz, Szuhusz, Szulak, Szul, Szul* (Красовський 170). А на Бойк. того ж року зафіксовані п-ща *Szulak, Sulczyk, Szuluk* (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *шула* — “стовп в огорожі або в стіні будинку, до пазів якого вкладаються горизонтальні дошки” (Гр IV 517). 2. Від прикм. *шулий* — “шутий” (Ж-Н 1101), який відповідає угор. слов’янiзму *sula* — “коротковухий” (КнісSz 818). 3. П-ще *Šula* у чехів виводять із чес. дієсл. *šulit* — “обраховувати, обманювати”, а також від діал. назви риби *šula* (Moldanová 242). 4. Від нім. п-ща *Schula*, що з *Schüler* — “учень, школяр” (Gottschald 448). 5. Рум. п-ще *Sula* виводять із мадяризму *sula* — “горбатий” (Iordan 438). Враховуючи ареал поширеності антропооснови і давність перших письмових фіксацій п-ща, доходимо висновку, що п-ще Шу́ла, як і його фонет. відповідники *Сула* та *Сул* (див. Rymut II 507), походить від давньослов. двоосновного імені на зразок *Сулимиръ, Сулиславъ*.

Шула́к — Річка. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425); 1787: *Szulak* — Суковите на Лемк і Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Шул-*, що у п-щах Шу́ла, Шу́л, + *-ак*.

Шуле́вка — Вл, Вб. 1820: п-ще *Szulewka* — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ Від тієї ж основи, що й Шу́ла, Шула́к, а точніше — від м’якого вар. антропооснови, наявного у п-щах XVIII ст. *Szul, Szuluk*, за допомогою рідкісного суф. *-евка*.

Шуле́нта — Тур’я Пасіка. ◀ Пол. утворення від антропооснови *Szula* з давнім суф. *-ęta* зі збереженням носового /ę/, що мало б відповідати укр. рефлексу *Шулята*. П-ще *Šulenta* є і в Хорватії (Leksik 665), а в Польщі антр. *Sulęta, Sulenta, Sulękowicz* зафіксовані в XIII ст. (Rymut II 506).

Шу́линець [Шу́линицъ], *-нця* — Іза, Хуст. 1787: п-ще *Szulynicz* — Н.Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Шу́ла + *-инець*.

Шумне́гра — Рх. ◀ Зі слц. словосполучення *šumne* — “гарно” + дієсл. *hrá* — “грає”, але в слов. антропонімії така модель не належить до продуктивних. Польські ономасти засвідчили п-ще *Szumigray* (Rymut II 552).

Шумський — Вл. ◀ 1. На відміну від лемк. п-ща *Szumilas* 1787 р. (Красовський 170), перший компонент якого однозначно віддієсл. (пор. *шуміти*), майже у всіх бойк. п-щах тих часів (*Szumelak, Szumilak, Szumej, Szumejow, Szumka*) та в суч. гуц. п-щах (*Szumej, Szumejuk, Szumejczuk*) твірна основа п-ща — відіменна і представляє ім. *шум* в одному з тих восьми зн., які перелічують Б.Грінченко та М.Онишкевич (Гр IV 518, Он II 391). 2. Від ім. *шума* — “піна” (Он II 392). 3. Найлегше виводиться п-ще з ойк. *Шуми* (Тернопільська та Вінницька обл.).

Шундерюк — Рх. ◀ Фонет. вар. п-ща **Шундорюк**.

Шундорюк — Вишково. ◀ Можливо, деформований вар. антропооснови **Шандор** + -юк під впливом рум. п-щ на зразок *Șandruș, Șandru* (< *Alexandru* — Const 154).

Шунинець [*Шуниниць*], -ни́ця — Міжгір'я. Пор. 1787: п-ще *Szunycz* — Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від болг. або серб. жін. імені *Шуна*, яке відповідає чол. вар. *Шуно* (≠ *Рашут, Ташу, Пашу* — Грк 213, Илчев 561), + -и́нець. 2. Від місц. укр. експрес. апел. *шуня* — “тихоня, хитрун” (Ужан, Мк) + -и́нець.

Шупляк — див. **Шопляк**.

Шурдюк — Міжгір'я. Пор. 1787: п-ще *Szurda* — Вислік Вел., *Szurdey* — Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. ос. імені тюрк. пох. *Surd*, апел. зн. якого — “гідний, поважний” (Hajdú 87), + -юк. 2. Від болг. діал. *шурд* — “дурний” + -юк. 3. Фонет. видозміна п-ща **Сурдюк**.

Шурковський — Н.Ворота. П-ще *Szurko* є в Польщі, а виводять його з апел. *szurk* “задержуватий хлопець” (Rymut II 560). Пор. 1787: *Szurcio* — Воля, Яворове на Лемк. ◀ 1. Імовірно, від пол. чол. імені *Szurek, Szurko* — (SSNO V 337) або від п-ща *Щурко* (див. Редько 245), що зазнало фонет. видозміни /ш/ на /ч/, + -овський. Можливо, це перенесення готового старопол. п-ща XV ст. *Szurkowski* в укр. середовище. 2. Від болг. чол. імені *Шурко*, що з *Шурьо* (Илчев 561), + -овський.

Шуст †. 1585: кр. *Markus Suzt*, а 1673 — *Markus Suszt* — Кричово (Bélay 170); 1592: кріпаки *Fr., Hel. Süzt* — Чумальово (Bélay 133). Антр. *Szust* згадується у Польщі 1303 р. (Rymut II 561), а ім'я *Нсшусть* — у Сербії в XIV ст. (ГркРеч 141). Нині в Хорватії є п-ще *Šustić* (Leksik 666) ◀ Імовірно, давнє регресивне

віддієсл. утворення, яке пол. мовою означає “шелест”, “трепет”, “шум”.

Шўста — Вл, Хс, Ір, Мк. 1695: кр. *Jac. Sust*, а 1715 — *Susztya* — Чумальово (Bélay 133); 1682: *Susta Prokup Hricz* — Сімирки (UetC 88-59); 1673: кр. *Markus Suszt* — Кричово (Bélay 170); 1701: вікарій *Paulo Suszta* — Мукачів (HodOkm 402); 1704: кр. *Suszta pap Laszlo* — гукливіський свщ. (HodGens 12). У 1787 і 1819 роках п-ща *Szustka, Szustko* та *Szustiak* фіксують на Бойк і Лемк (ЙМ і ФМ). ◀ 1. Регресивне утворення від укр. дієсл. *шўстати* — “гасати, сновигати” (Ужан), “облуплювати, облущувати” (ГрIV 520) чи від пол. *szustać* — “робити стрибки” (пор. старопол. п-ща XIV–XV ст. *Szust, Szustek*, відбиті у SSNO V 33). 2. Від пол. або укр. діал. *шўстка* — “якась монета” (Ж-Н 1102). Цю версію підкріплюють записи п-щ *Szustka, Szystka* і *Szistko* 1787 р. з бойк. с. Семичів (ЙМ). 3. Від непідтвердженого південнослов. імені *Нсшуст*, яке згадується в хорв. пам'ятці XV ст. (ГркРеч 131). Цю версію підтверджує наявність п-щ *Šusta, Šustić* серед хорватів (Leksik 666).

Шустай †. 1775: п-ще *Suszta* — Дяково (Szabó 411). ◀ Від антр. **Шўста** + суф. -ай.

Шўстер — Вел.Бичків. ◀ Від поширеного в укр. мові германізму *шустер* — “швець” (Зак), що з нім. п-ща *Schuster* (Bahlow 463). Є також у Чехії та Слч. У Польщі лексема *Schuster* виступає п-щем з XV ст. (SSNO V 337).

Шўстур — Хс, Тч. ◀ Від місц. апел. *шўстур* — “швець” (Хс).

Шустяк †. 1707: *ісромонах Герасим Шустякъ* — Драгово (ПаПо-2 14). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Шуст** або **Шўста**.

Шута́к — Мж, Хс. 1720: кр. *Lad. Sutak* — Ясіння (Bélay 167). 1787 р. п-ща *Szutak, Szuta, Szutowicz, Szutiak, Szuciak* фіксуються на Лемк (Красовський 170), а в XVII–XVIII ст. багато споріднених п-щ із основою *Шут-* називаються на Зак. Пор. 1570: кр. *Mathe Süth* — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від прикм. *шўтий* — “безрогий”, “безвухий”, “коротковухий”, “людина з фізичною або душевною вадою” (Илчев 62), наявного в усіх мовах Карп.-Дун. ареалу (Грк 520, Он II 392, Ж-Н 1102, Bubak 95, KnieSz 482–483), або від угор. *suta* — “куций” (Kázmég 951). 2. Від готового місц. апел. *шута́к* — “безволоса або коротковолоса людина” (Вн). 3. Від болг. *шутак* — “блазень” (Илчев 562). Пор. ще п-ще *Šutak* у хорватів (Leksik 667).

Шута́нич — Вишково, Костринська Розтока. ◀ Від андр. *Шута́ня* — “дружина *Шўти*” + -ич. 1602 р. п-ще *Шута* фіксується в Горянах (UetC

104-8), а 1787 — в Радоцині на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Sutovicz* та *Sutanicz* із Вл та Св XVII ст. (Maksay 541, 543, 602, LehBer 65).

Шу́тій — Мк, Ір. ◀ Від прикм. *шúтий* (див. **Шутáк**) або від п-ща *Шúта* (див. **Шутáнич**).

Шу́тка — Ір, Вн, Мк. 1773, 1775: п-ще *St. Sutka* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315, Szabó 476). У Польщі п-ще *Szutka* згадується 1441 р. (Rymut II 561). ◀ 1. Від укр. апел. *шúтка* — “ягнятко” (Гр IV 52). 2. Від апел. *шúтка* — “пухнаста сережка верби” (там само).

Шуткó — Хс, Вн, Ір. 1551: гор. *St. Sutko* — Хуст (Bélay 151); 1660: кр. *Sutko Demeter*, а 1715 — кр. *Sutko Timko* — Ізки (Bélay 155). П-ще *Szutko* є і в Польщі (Rymut II 561). ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Шу́тка**. 2. Дериват із суф. *-ко* від місц. укр. прикм. *шúтий* — “безвухий, безволосий” (Гр. IV 520).

Шутя́к — Уж, Вб, Хс. 1618: кр. *Iwan Sutyak* — Мала Ядлова (Mars 73); 1688: кр. *Герасим Шутяк* — Драгово (ПаПо-1 156); 1787: кр. *Szutiak, Szuciak* — Воля Сенькова, Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *шúтий* — “людина з усунутим волоссям” (Гр IV 520) + *-як*. 2. Від укр. діал. *шутя́к* — “жартівник”, “придворний блазень” (Ж-Н 1002).

Шу́фріч — Вл, Мк. 1542: вл. *Lad. Swffrygh* (!) — В.Селище (Bélay 196). Пор. п-ща 1787 р. *Szufryn, Szufran* із лемк. с. Сторожі та п-ща того ж року *Szufron, Szufryn* із бойк. с. Бітля (ЙМ), а також п-ща *Szyfran, Szupryn* з ін. регіонів Польщі (Rymut II 459). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченої основи *Шу́фря*, яка представляє зруmunізований вар. календ. імені гр. пох. *Софрон* чи *Супрун* (пор.

рум. п-ще *Sofron* (Const 154), а також угор. ойк. *Sopron*).

Шу́ха — Микулівці, Щасливе. Пор. 1787: *Szuchan, Szuchon* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від місц. назви одиниці довжини *шух* або від назви міри дров (Гр IV 520).

Шуха́йда — Тур'я Поляна. ◀ Фонет. вар. п-ща **Шуга́йда**, що виник через пол. діал. нерозрізнення звуків /h/ та /ch/.

Шушкó — Гусний, Ужгород. 1787: *Szuszko* — Хащованя, *Szuszkewicz* — Звір на Бойк (ЙМ). П-ще *Szuszko* є в Польщі (Rymut II 510), а *Шушкевич* — у Білорусі. ◀ 1. Від давньослов. імені *Шушко*, яке у сербів зафіксоване XIV ст., а походить від п-ка *Шуша* — “людина, яка шушукає, шепче” (ГркРеч 195). Пор. ще болг. здр. ім'я *Шушко* від *Шуше* (Илчев 562) і пол. п-ще *Szuszko* (Rymut II 510). 2. Асимілятивна видозміна п-ща **Сушкó**.

Шу́шман — Кваси, Ділове. 1459: *Исаия Шоушмановичь* — Сучава (ССУМ II 567); 1470: *паноу Барсоу комисоу и братоу сго Шоушманоу* — Сучава (ССУМ II 567); 1484: *Шушман Иванко Олошчич* — Брацлав (Мовознавство. — 1974. № 6. — С. 40); 1548: шл. *Det. Susman* — Угля (Bélay 210). ◀ 1. Болг. ім'я *Шушман*, яке є фонет. вар. імені середньоболг. володарів *Шушман* (Илчев 562, 557; див. ще Грк 213, Jordan 434). 2. Пол. п-ща *Szuszman* і *Susman*, які походять від нім. ос. назви *Süßmann*, а та — від середньовісньонім. прикм. *süeze* — “милий, солодкий” (Rymut II 509).

Шушня́к — Нова Стужиця. ◀ Від місц. апел. *шушня́к* — “сушняк, хмиз” (Гр IV 520, 234).

Шушúра — В.Геївці. ◀ Із антр. **Шошúра**.

Щ

Щава †. 1771: кр. *Scsava Vaszily* — с. Ізки (Ud-5 36); 1773: присяжний *Joannes Scsava* — Голубине (Ud-5 46). ◀ 1. Від апел. *щавá* “щавель” (Гр IV 522). 2. Від апел. *щавá* “кисла рідина”, “оцет”, “кисла мінеральна вода” (Гр. IV 522).

Щадéй [*Щадúй*], *-ея* — Мк, Хс, Ір, Вн, Тч, Св. 1215: *Scaden* (!) — півн.-сх. Угорщина (RegVar 203). Пор. 1437: *Valentinus Sthedak* — Мала Поруба (Nagy-2 324); 1715: кріпаки *Gr., Jo., Sam. Stadey* — Студений (Bélay 145); XVIII ст.: *Scade Szauka, Luka, Petro* — В.Студений (Dezső 22, 23). З XVII ст. антропооснова *Щад-* фіксується на півн. схилах Карпат. Пор. 1787: п-ща *Szczadey, Szczadyn* — Славське на Бойк, 1608 — п-ще *Oszeda* на Подг (Bubak II 14). ◀ 1. Від укр. ан-

тропооснови *Щада*, співвідносної з дієсл. *щадити* — “берегти, оберігати, зберегти, економити” (пор. ще закарпатоукр. *щадный* — “ощадний” — Чопей 434), серб. *штета* — “охорона”, а можливо, й з укр. *нащадок*, що з *на-с-чад-ькъ*, + *-ей*. Пор. ще чес. антр. *Neščada* (SvoSta 49) і рос. п-ще *Щадов*. 2. Аналогічні пол. п-ща *Szczadzaj, Szczadzina, Szczadz...* К.Римут виводить п-ще зі старопол. апел. *szczad* — “залишок”, “решта” (Rymut II 526).

Щадович †. 1649: кріпаки *Ivan, Pe. Sczadovicz* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антропооснови *Щад* або *Щáда*.

Щелéпа — Річка. Пишуть **Шелéпа**. ◀ Від апел. *щелéпа* — “вилиця, щока” (Ж-Н 1104).

Щему́р — Голятин, Майдан, Сойми. ◀ Можливо, від болг. діал. *щум* — “дрібна, низької якості вовна” (Илчев 563) + рідкісний атрибут. суф. *-ур*, як у п-щах моделі **Ганю́р**, **Савчу́р**.

Щепáк — Баранинці. 1787: п-ще *Szczepak* — Дидня на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szczepak* згадується 1385 р. (SSNO V 284). ◀ 1. Від чол. імені *Щена*, що з *Štera* (укр. оф. *Степан*; пор. хорв. *Šćera* — *Šimundić* 331, пол. оф. *Szczepan*), + *-ак*. У пам'ятках пол. мови п-ще *Szscera* фіксується з XIV ст., а п-ще *Szczepan* — з XIII (SSNO V 284). 2. Від укр. апел. *щипáк* — “щипавка” (Гр IV 525) або від пол. *szczepak* — “той, хто прищеплює” (Rymut II 357).

Ще́рба — Мк, Рх, Св, Пр. Пор. 1496: *присылатъ своихъ послов... до Юря Щербича* — б.м.н. (ССУМ II 568); 1607: *Scerba Artim iudex* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1653: *повтарь Шерба Иван* — Ком'яти (Стрипский 61); 1678: кр. *Cserb* (!) *Ivan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1787: *Szczerba* — Боднарка, Завадка Руська, Лупків та ін. на Лемк, *Szczyrba* — Кам'янка на Бойк (ЙМ). Багато п-щ із коренем *щерб-* зафіксовано на поч. ХХ ст. у гуцулів (Vincenz 479). З поч. ХVІІ ст. п-ще *Szczerba* фіксується на Подг (Vubak II 88). Найдавніші записи п-ща *Szczyrba* в різних його графічних вар. на території Польщі датовані початком ХІV ст. (SSNO V 297). ◀ Давньослов. лексема *щѣрб* — “щербатий, вищерблений, щербина, зазублина, шкода” (Гр II 524, СУМ ХІ 582; пор. ще рум. *șrb*, серб. *штрб* — “т. с.”), яка у формі род. відм. давно стала власним ос. ім'ям (Грк 212).

Щербáк — Боронява. 1682: *Serbak Andris* — Заричово (UetC 88-59); 1733: кр. *Cserbak* — Гачава (ПеПред 323). У пам'ятках старопол. п-ще *Szczyrbak* згадується 1486 р. (SSNO V 297). ◀ 1. Від антр. **Ще́рба** + *-ак*. 2. Від апел. *щербáк* — “той, у кого бракує зубів”, “з вищербленими краями” (СУМ VI 582). 3. Від назви рослини *щербáк* (Гр IV 524).

Ще́рба́н — Рх, Хс, Вн, Ір, Мк. 1648: *Scerban Ihnad* — Котельниця (Maksay 544). ◀ 1. Від антр. **Ще́рба** + *-ан*. Пор. ще п-ща 1787: *Szczerban* — Бусовисько, *Szczerbanowicz* — Орявчик, *Szczerbaniak* — на Бойк, *Szczerbanowski* — Щербанівка, *Szczerbik* — Роп'янка, *Szczerbiuk* — Пельня, *Szczerbiak* — Дарів на Лемк (Красовський 171). 2. Від апел. *щербáн* — “посудина з вищербленим краєм” (Гр IV 524, Ж-Н 1105).

Щербаник †. 1649: кр. *Scerbanik Simon* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від антр. **Ще́рба́н** + *-ик*.

Щербáнич — Вб, Пр. ◀ Від андр. *Щербáня* — “дружина **Ще́рби**” + *-ич*.

Щербéй [*Щербéий*], *-ея* — Вл. 1773: староста *Styerbei Pavel* — с. Збини (Удварі-2 306). Пор.

1787: п-ще *Szczerby*, а род. відм. — *Szczerbego* (!) — Скриня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *щербéй/щербéий* — “щербавий” (Он II 295), “людина без двох-трьох передніх зубів” (Вл). 2. Від антр. **Ще́рба** + *-ей*.

Щербівський †. 1648: кр. *Tinko Serbüczkj* (!) — с. Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Ще́рбовець*, що від антр. **Ще́рба**.

Щербка †. 1726: свящ. *Georgius Scserbka* — Заріччя (Лучкай 16. — С. 202). ◀ Від антр. **Ще́рба** + суф. *-ка*.

Щефану́ський — Красна. ◀ Від місц. укр. вар. імені *Щефа́н* (оф. *Степан* — Он II 395) + місц. суф. *-у́ський*, що відповідає загальноукр. *-івський*. Пор. ім'я *Щефань* за 1403 р. (ССУМ II 569); 1745: *Щефань прозвиськом Мучичка* — Гукливий (Яворск 211). Пор. ще болг. ім'я *Щефан*.

Щефко́ — Лисичово. ◀ З місц. укр. ос. імені *Щефко́* (оф. *Стефан*). Див. **Ште́фко́**.

Щир †. 1713: *ісромонах Шосиф Щир* — Вільхівці (ПаПо-3 15). ◀ Правдоподібно, нечленний прикм. до повної форми *щирий*.

Щире́цький [*Щирі́цький*], *-кого* — Вл, Мк. 1674, 1680: *Щирецкии* — Суха (Сах 73). ◀ Від ойк. *Щире́ць*, що на Льв, + *-ський*.

Щобáк — Вб, Пр, Вл, Мж. 1715: кр. *Scsobak Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1819: *Szczobak* — Виців на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *щобáк*, яким закарп. долиняни прозивають верховинців, зокрема жителів Воловеччини, за вживання ними сполучників *що* та *щоб* (Чопей 435). 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Szczubak*, утвореного від *Szczub* (останній зафіксовано в Польщі 1666 р.) за допомогою суф. *-ак*. Апел. значення лексеми *щуб* — “щука” (Rymut II 529).

Що́ка — Ір, Мк. Пор. 1226: *Sceca impetitor* — ом. Békés (RegVar 219); 1462: *циган Щока ись челѣдью* — Сучава (ССУМ II 561); 1773: кр. *Szcsoka* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 318); 1787: *Szczeko* — В.Гусине, *Szczekin* — Мита, Криве, *Naszczoczysz* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *щока́* “частина обличчя”, “вилиця” (СУМ ХІ 604; Karaś 95) або старопол. *szczoka* — “нижня щелепа” (Rcczek 483). 2. Від бойк. *що́ка* або *нащэ́ка* — “частина сничок у візках, у яку закладають орчик або штельвагу” (Он II 396, Он I 481), “вилоподібна накладка на волячому дишлі”, “частина якогось пристрою, механізму” (СУМ ХІ 604).

Що́кало — Негровець. ◀ П-ще виникло як індивід. п-ко, присвоєне людині за вживання нею невластивого для місцевості питального займ. *що*, подібно до п-к *В'я́чало*, *Га́кало*, *Ку́кало* та ін.

Щорбан — Поляна. ◀ П-ще виникло як гіперкоректний вар. п-ща **Шорбан**.

Щубелка — Уж. Пор. XV ст.: пол. п-ща *Szcsubiel, Szczubielka* (SSNO V 203), які сформувалися на основі діал. апел. *szcubel* “щупак, самець щуки” (Rymut II 529). ◀ Від пол. апел. *szczubel* — “щупак” + формант *-ко* з подальшою його зміною на *-ка*.

Щубер — В.Студений. Пор. 1787: *Czuber* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, гіперизм до місц. германізму *иубер* — “заслінка, якою перекривається вихід із печі до комина” (Зак).

Щур — Мж, Пр. Мк. 1715: кр. *Fr. Sur* (!) — Рипинний (Bélay 184); пор. 1751: *Styurko György* — руський крелик у Трнаві (Hajnal I–II 21); 1773: кр. *Stsur Alexa* — Келечин (ПеПред 310); пор. 1775: п-ще *Sturowics* — Бекень у ком. Саболч (Szabó 302); 1776: *Гафа Щураця* — Черник (Метрика); 1787: п-ща *Szczur, Szczurek, Szczurko* — на Лемк

(Красовський 171), *Szczur, Szczuryk, Szczurow, Szczurovycz* — Новотин, Волосянка, Лавочне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *щур* у зн. “предок, пращур” або у зн. “приблуда, зайда” (Ж-Н 1108). 2. Від назви гризуна *щур* — “пацюк”.

Щурович †. 1775: п-ще *Sturowics* — Бекень у ком. Уг. (Szabó 302). ◀ Укр. патр. із суф. *-ович* від антр. **Щур**.

Щутур — Буковець. Пор. 1715: кр. *Stutur Vaszil* — Буковець (Bélay 132). ◀ Пох. — нез'ясоване.

Щуфан — Боронява. ◀ Фонет. видозміна п-ща чол. імені п-ща *Щэфан/Штэфан*.

Щуфань, -ня — Кошельово, Липча, Липовець. ◀ Нерегулярна видозміна чол. імені *Щуфан*, здійснена під впливом угор. вимови.

Щучканич †. 1715: кр. *Stuckanics Stefan* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від андр. *Щучкания* — “дружина *Щучки*” + *-ич*.

Ю

Югас [рідше — **Югас**] — Уж, Мк, Вн, Хс, Тч. 1572: *Andr. Juhaz* — Хуст (Bélay 151); 1577: п-ще *Juhaz* — Карачин (Szabó 379); 1600: кр. *Juhaz Kozma* — Дулово (Bélay 138); 1605: *Jac. Juhaz* — Чумальово (Bélay 133); 1618: кр. *Iwan Juhasz* — Раковець на Маковиці (Mars 85); 1787: п-ще *Juchas* — Вислочок, Шкляри на Лемк (ЙМ). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 353) та Хорватії (Leksik 268). ◀ Від місц. укр. ос. назви *югас* — “вівчар”, що з угор. апел. *juhász* — “т. с.”.

Юга (!) 1542: власник *Jo Juga* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Від півд.-слов. чол. імені *Juga* або *Jugo* (Šimundić 166).

Юда — Рахів. 1572: кр. *Lad. Yuda* — В.Ворота (UctC 53-13). У поляків ім'я *Juda* функціонує як п-ще з XV ст. (SSNO II 496). ◀ Від рідкісного бібл. імені *Юда* (ВІЛ 261).

Юдик — Уж. Пор. 1628: шл. *Judica* — Коньга (Bélay 165); пор. 1787: п-ще *Judak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ), гуц. п-ща XX ст. *Juda, Judak* (Vincenz 532). ◀ Від антр. **Юда** + *-ик*.

Юдичак — Мк. ◀ Від антр. **Юдик** + *-як*.

Юзьо [дав. — **Юзьові**] — Пр. Пор. 1787: п-ща — *Juziow, Juzowski* — Корчів, Сможе, Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від гал. розм. вар. укр. імені *Юзьо*, що відповідає пол. імені *Józef* (укр. оф. *Йосип*), власне — пол. розм. ім'я *Južo*.

Юра — Уж. 1479: *Юра* — Сучава (ССУМ II 574); 1678: *Berdar Jura* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. ще 1547: кр. *Andr. Jur* — Бербешті (Bélay

124); 1605: *Lacz. Jur*, а 1678 — *Melnik Jur, Udud Jur, Vaskovicz Jur* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Від укр. розм. імені *Юра* (оф. *Юрій*). На території Польщі ім'я *Jura* як п-ще також засвідчується здавна (SSNO II 501). 2. Від чол. імені *Юр* (у формі род. відм.), яке на Рх широко вживається дотепер.

Юрак — Рх, Ір, Мк. 1437: *Gregorius filius Gyurak* — Ремети (Nagy-2 338). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 349), де засвідчується з 1427 р. (SSNO II 502), та в Хорватії (Leksik 269). ◀ Від укр. розм. вар. імені *Юр* чи *Юра* (оф. *Юрій*) + *-ак*.

Юранюк — Рх. ◀ Від антр. *Юран*, що з імені *Юра* або *Юр*, + *-юк*. П-ще *Юран* відоме на території Польщі та Хорватії (Rymut 349, Leksik 269).

Юраш — Мж, Хс, Тч, Рх, Св. 1715: кр. *Lad. Jurass* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Jurasz* — Граб, Явір'я на Лемк (Красовський 171). ◀ Від укр. гіпок. імені *Юраш* (оф. *Юрій*), яке донедавна вживалося навіть у оф. документах. Пор. 1605: *Kovacs Juras* — Біла Церква (Bélay 146); 1678: *Orosz Juras* — Ясіння (Bélay 175). Ім'я *Юраш* нині уживають також серби та молдовани (Грк 109, ДумбрМик 83).

Юрашук — Рх, Хс. ◀ Від антр. *Юрашко* або *Юрасько* (оф. *Юрій*) + *-юк*. П-ще *Juraszko* на території Польщі часто повторюється з XV ст. (SSNO II 502).

Юрець [**Юріць**], **-рця** — Св. 1490: *Юрець* — Луцьк (ССУМ II 574). ◀ Від демін. вар. імені

Юрець (оф. *Юрій*), який в Україні уживався ще в XVI ст. (Керста 130).

Юречка — Хс. ◀ Від антр. **Юречко** у формі род. відм.

Юречко — Хс. 1787: п-ще *Jureczko* — Гнила на Бойк, Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Юра*, *Юр*, тобто *Юрій*, яке широко вживалося в Україні в XVI ст. (Керста 130).

Юрик — Мж, Хс, Ір, Мк, Вб, Тч, Уж. 1363: злочинець *Georgium dictum Gurek* — Єсенова (Nagy-1 331); 1661: кр. *Jurika Griga* (Bélay 188); 1773: *Jurik Alexander* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Від здр.-пестл. вар. імені *Юрик* (оф. *Юрій*), поширеного у XVI ст. (Керста 131).

Юріна — Ір. Пор. 1618: кр. *Petro Jurinow* — Крушинець на Маковиці (Mars 84). Пор. давньоукр. ім'я *Юришко* (Керста 131) і суч. хорв. ім'я *Jurina* (Šimundić 421). ◀ Із здр.-пестл. укр. імені *Юріна* (оф. *Юрій*), як *Селіна*, *Федіна*... Пор. також суч. хорв. п-ще *Jurina* (Leksik 271).

Юрічка — Вб, Пр, Мк. ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Юрічко**. 2. Дериват із формантом *-ка* від рум. імені *Juryka*, яке в Марамороші фіксується 1483 р. (Bélay 213), або болг. демін. ім'я *Юричка* від *Юрица* (Ковачев 574).

Юрічко — Вн, Мк, Ір, Уж. 1682: кр. *Juricsko Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59). 1772: присяжний *Joannes Juricska* — Червеньово (Удварі-2 298). ◀ Від антр. **Юрик** або **Юрич** + *-ко*.

Юрішин — Хс. 1715: кр. *Mich. Gyurisin* — Добрянське (Bélay 177); 1787: п-ще *Juryszyn* — Бубнище на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Юріха* — “дружина *Юри* або *Юра*” + *-ин*. 2. Менш імовірно, що від серб. чол. імені *Јуриша* (оф. *Јура* — Грк 109) + *-ин*.

Юрішинець [*Юрішиниць*], *-иця* — Тч, Хс, Ір. 1715: *Alex. Jurifinez* (!) — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від андр. *Юріха* — “дружина *Юра* або *Юри*” + *-инець*.

Юріна — Ір. — Див. **Юріна**.

Юріца — Ір. Пор. хорв. п-ще *Jurica* (Leksik 270). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Jurica* або серб. *Јурица* (Šimundić 421, Грк 109), що відповідає оф. укр. імені *Юрій*.

Юрічка — Вб, Уж. ◀ Слц. (або серб.-хорв.) утворення з суф. *-ічка* від чол. імені *Juraj*. Пор. слц. *Jurisko* (SSJ VI 138).

Юрішка — Ір, Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ка* від серб. чол. імені *Јуриша* (< *Јура* — Грк 109 — укр. *Юрій*).

Юрканич — Св. 1684: *ісромонах Феодосій Юрканич* — Білки (ПаПо-1 161); 1685: свідок *Юрканичъ Павель* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1699: кр. *Jurkanicz László* — Підгоряни (Maksay

576); 1727: свящ. *Jurkanics Alexius* — Білки (Лучкай-Іс 218, 300); 1736: *ісромонах Мефодій Юрканич* — Осій (ПаПо-2 22). ◀ Від андр. *Юрканія* — “дружина *Юрка*” + *-ич*.

Юркó — Вб, Пр, Уж. 1370: *Юрко Мошиць* — Львів (ССУМ II 575); 1550: шл. *Jo. Jurko* — Калини (Bélay 159); 1570: кр. *Greg. Jurko* — Підгоряни, Бистриця (UetC 53-14); 1571: кр. *Gurco* — Нове Село (Bélay 211); 1602: кр. *Jurko Jurki* — Волосянка (UetC 104-8); 1720: кр. *Pe. Gyurko* — Кошельово (Bélay 104); 1787: п-ще *Jurko* — Бабина, Гуманець, Лопушниця на Бойк, Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. розм. імені **Юркó** (оф. *Юрій*).

Юркович — Ір, Мк. 1570: кріпаки *Fran., Joan. Jurkowuch* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1648: кр. *Jurkouich Ivan* — Голубине (Maksay 526); 1715: кр. *Jo. Jurkovics* — Студений (Bélay 145). П-ще *Jurković* дуже поширене і в Хорватії (Leksik 273). На території Польщі п-ща *Jurko* та *Jurkowicz* згадуються з XIV–XV ст. (SSNO II 506). ◀ Від чол. імені **Юркó** + *-ович*.

Юркуц — Рх. ◀ Від укр. чол. імені **Юркó** + рум. демін. суф. *-уц*.

Юро — Уж. ◀ Від місц. укр. чол. імені *Юро*, слц. розм. *Juro* або серб. *Juro*, співвідносних з укр. оф. *Юрій*.

Юровицький †. 1575: кр. *Jo. Juroviczky* — Рахів (Bélay 181). ◀ Прикм. із суф. *-ський* від п-ща **Юрóвич** або від ойк. *Юрóвиця*.

Юрóвич — Рх. XVI ст.: кенез *Jurovics Tamas* — Юровиця (LchBer 645); 1672: кр. *Jurovics Ivan*, а 1678 — *Jurovics Havrilla* — Рахів (Bélay 181); 1755: *Юрович М'хайло* — Ділове (ПаПо-3 11); 1819: *Jurovicz* — Морохів на Лемк (ФМ). П-ще відоме в Хорватії (Leksik 273). ◀ Від антр. **Юра** або **Юр** (оф. *Юрій*) + *-ович*.

Юрóвський — Уж. Найдавніші записи п-ща *Jurowski* приносять старопол. пам'ятки XV ст. (SSNO II 507). ◀ 1. Від чол. імені *Юр* або *Юра* + *-овський*. 2. Від п-ща **Юро** + *-вський*. Пор. 1787: кр. *Jurow* — Тисів на Бойк (ЙМ).

Юрочкó — Уж, Ір. 1787: п-ще *Juroczko* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. здр.-пестл. вар. від чол. імені **Юркó** (оф. *Юрій*).

Юрош — Вб. ◀ 1. Правдоподібно, серб. вар. чол. імені *Урош* (Грк 109) або хорв. вар. чол. імені *Juraj* (Šimundić 167). 2. Укр. утворення вбачати у п-щі важко, оскільки суф. *-ош* в укр. мові рідко поєднується з ос. іменами.

Юртин — Мж, Вл, Тч. Пор. 1505–1506: кр. *Sim. Irithyn* (!) — Горінчово (Bélay 143); 1648: *Kelemen Jartin* (!) — Щербовець (Maksay 532); 1787: п-ще *Jurta* — Дубрівка на Лемк та *Jurtytow* —

Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-иш* від місц. розм. імені *Юрта*, зафіксованого нами в с. Колочава як еквівалент до оф. імені *Юрій*. Пор. ще серб. гіпок. ім'я *Јурто*, співвідносне з *Јуро* (РСКНІ ІХ 9). 2. Виводити п-ще з апел. *юрта* — “юрба” (Ж-Н 1110) або “шатро” заважає семантика останніх.

Юрцáк — Уж. Пор. 1819: п-ще *Jurca* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ), а також п-ще *Jurcaba* — Поляна на Лемк (Красовський 172). ◀ Від антр. **Юрцó** + **-ак**.

Юрцéга — Вб. ◀ Від антр. **Юрцó** + суф. *-эга*.

Юрцó — Уж. ◀ Від місц. імені *Юрцó*, що є фонет. вар. імені *Юрцó*, тобто *Юрій*.

Юрцó — Хс. 1787: п-ще *Jurcio* — Вірхомля на Лемк, *Jurciow* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. здр.-пестл. вар. імені *Юрій*.

Юрця — Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Юрцó**.

Юрчак †. 1773: присяжний *Gregorius Jurtsak* — Свалява (Ud-2 304). ◀ Від антр. **Юркó** + суф. *-як*.

Юрчик — Хс. 1720: кр. *Prodan Jurcsik* — Горінчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Jurczyk* — Стрільбичі на Бойк, Босько, Дудинці на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Jurcz* — Ріпки на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від імені *Юркó* або *Юрцó* чи *Юрчó*. Пор. ще слц. розм. ім'я *Jurčo* (Majtán-Považaj 217).

Юрчишин — Мк. 1732: *хрестий батько Андрей Юрчишин* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-1 193); 1787: п-ще *Jurczyszyn* — Сливки, Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Юрчиша* — “дружина Юрка” + *-иш*.

Юрчук — Рх. ◀ Від імені *Юркó* або *Юрцó* + *-юк*.

Юряк — Тч. ◀ Від розм. імені *Юра* або *Юр* (оф. *Юрій*) + *-як*.

Юса †. 1618: кр. *Jusa Dmitro* — Семетківці на Маковиці (Mars 68). ◀ Від незасвідченого вар. чол. імені *Йосип*.

Юсібá — Пр. ◀ Від антр. **Юсип** у формі род. відм. однини. Зміна фінального /п/ на /б/ зумовлена контамінацією з молд. іменами *Јособ*, *Јособаиш*, *Јосуб*, *Јосубел* (ДумбрМик 83) або з пол. п-щами *Jósba*, *Jurba*, які так само мають за етимон івритське ім'я *Jozēph* — “Нехай Бог примножить!” (Rymut 357, Кпаррová 115).

Юсип — Тч, Мж. 1490: *Юсипъ* — Сучава (ССУМ ІІ 576); 1678: п-ща *Juseph*, *Jusyph*, *Jusyriw* — Кальна, Мізунь на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1430: *Семен Юзыпович* — Новоселиця (ССУМ ІІ 574). П-ща *Jusyp*, *Jusipczak* відомі й на території Польщі (Rymut 357). ◀ Від чол. імені *Юсип*,

співвідносного з бібл. іменем *Йосип*. Лексема *Юсип* як власне ос. ім'я на Зак фіксується з XVII ст. Пор. 1694: кріпаки *Ivancso Iusziph, Toder* — Сер.Водяне (Bélay 121). 1649 р. ім'я *Юсипъ* представлено серед запор. козаків (Осташ-3 84) та в Словенії.

Юска — Мк, Уж, Ір. 1570: *Jac. Juska* — Завидово (UetC97-29); 1641: *Juszka Janos* — Мукачів (HodOkt 86, 98). П-ще *Juzka* наявне і у Польщі (Rymut 358). ◀ 1. Імовірно, п-ще **Юска** — результат морфол. видозміни п-ща **Юскó**, що з власного ос. імені *Йосиф*. 2. Від антр. **Юса** + суф. *-ка*.

Юскáнич — Уж. 1787: п-ще *Juskanicz* — Незнайова на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Юскáня* — “дружина Юскá або Юски” + *-нич*.

Юскó — Мк, Ір, Уж. 1368: *Юско пан, соцкий Юско* — Львів (ССУМ ІІ 576); 1572: кр. *Laur. Juzko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1604: вл. *St. Juzko*, а 1649 — шл. *Jo. Juzko* — Н.Вишава (Bélay 218–219); 1648: *Juszko Matyas, Juzko Myhaly* — Доробратово (HodGens 25, LehBer 242); 1750: *кўма мав Михайла Дюска* — Шамудовці (Гаджега-з 75); 1781: п-ще *Jusko* — Пулави на Лемк, *Juskow* — Бистриця, Майдан на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 358). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Юско*, співвідносного з бібл. іменем *Йосиф* (Керста 115).

Юскóвич — Хс. 1570: кр. *Joan. Juzkowych* — Дусино (UetC 53-14); 1682: кенез *Juzzkovics Lazar* — Плав'є (LehBer 652); 1751: диякон *Феодор Юскович* — Горінчово (Гаджега-М 197). ◀ Від антр. **Юскó** або **Юска** + *-ович*.

Юськó — Хс. 1640–1642: еп. *Juszko Sophronius* — Мукачів (Лучкай-Іс 127, 129, 131). ◀ Від розм. чол. імені *Юсько*, яке в одних регіонах співвідноситься з іменем *Юсип*, *Йóсип* (Керста 115, Осташ-3 84), в інших — з іменами *Юрій* та *Юхим*, а у хорватів та поляків — навіть із іменем *Юстин* (Šimundić 421, Rymut 358, 360).

Ющáк — Уж. Пор. 1445: *писар Юшко* — Луцьк (ССУМ ІІ 567); 1787: *Juszczak* — Білянка та ін. на Лемк (ЙМ); 1618: кр. *Lukacz Juszczak* — Розтока на Маковиці (Mars 75). Пор. ще 1787: п-ща *Juszczuk, Juszynda* — Волиця, Солотвини, Ялин на Лемк, *Juszczyszyn* — Свидник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Юскó**, **Юска** чи **Юськó** або від давньоукр. чол. імені *Юшко*, *Юлика*, що з *Юхим* або *Юст* (Керста 138). П-ще *Juszczak* та споріднені з ним поширені й на території Польщі (Rymut 360). 2. Виводити його з апел. *юшка* — “суп” немає достатніх підстав.

Я

Яблінський — Мж. 1773: присяжний *Joannes Jablonszki* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від ойк. *Яблінка*, імовірно, сх.-слц. краю (Лазорик 38), 1787: кр. *Jablonski* — Ступосяни на Лемк, *Jabłoński* — Волошинове, Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Вишня Яблінка*, що на Пряшівщині (Лазорик 38), чи якоїсь ін. *Яблінки* (оф. *Яблунька* — Ів-Фр) + *-ський*.

Яблоніцький — див. **Яблуніцький**.

Яблонський — Вл. 1773: присяжний *Joannes Jablonszki* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від ойк. *Яблонька* + суф. *-ський*. Відсутність переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг може бути доказом пол. пох. п-ща.

Яблуніцький [**Яблоніцький**] — Рх. ◀ Від ойк. *Яблунця* (Ів-Фр) + *-ський*. У Польщі п-ще *Jabłonicki* згадується 1471 р. (Rymut 324).

Яблунський — Пр. ◀ 1. Від ойк. *Яблунька*, що у сх. Слч (Majtán 165), + *-ський*. 2. Можливо, від серб.-хорв. чол. імені *Јаблан*, що від назви дерева *яблуня* (Грк 203), з фонет. зміною голосного в антропооснові, + *-ський*.

Явинець [**Явищець**], *-иця* — Ір. ◀ 1. Від антр. *Јава* + *-иця*. Основа *Јава* може мати два пояснення: а) жін. ім'я *Јава*, яке у бойків співвідноситься з іменами *Єва* та *Јавдоха* (Он II 40); б) серб. чи хорв. ім'я *Јава* — “Явір, Явора” (Štimundić 419). 2. Малоімовірно, що від апел. *јави* — “поява”, як це намагається пояснити К.Римут (Rymut 342).

Явицький — Вн. ◀ 1. Від незасвідченого антр. *Јавич* (≡ *Јава* + *-ич*; див. **Явинець**) + *-ський*. 2. Від давньослов. ос. імені *Јавид* + *-ський*.

Яворівський [**Јаворуський**], *-кого* — Рх, Мк. Пор. 1695: дяк *Лукач Јаворовскій* — Бачка в ком. Земплин (ПаПо-1 177). ◀ 1. Від ойк. *Јаворів* (Ів-Фр) + *-ський*. 2. Від антр. *Јавір*, що з серб. чол. імені *Јавор* (Грк 102), + *-івський*. Пор. 1787: п-ще *Javor* — Орів на Бойк, Сторожі на Лемк (ЙМ).

Яворницький †. 1762: *срей Михаил Јаворницький* — Рус. Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від ойк. *Јаворник* + *-ський*.

Яворський †. 1619: *срей Андрей Јаворскій* — Присліп (Сах 71). ◀ Від ойк. *Јавори*, поширеного в Прикарпатті (Rymut 343), + суф. *-ський*.

Яворчак — Вл. ◀ 1. Від катойк. *јаворчак* — “житель с. Явора на Льв”. 2. Укр. утворення з суф. *-чак* від давньослов. імені *Јавор*, співвідносного з назвою відповідного дерева. Пор. болг. ім'я *Јавор* (Илчев 568), серб. ім'я *Јавор* (Грк 103), а також лемк. п-ще *Јавір*, засвідчене 1783 р. в лемк. с. Сторожі (Красовський 173).

Ягнюк — Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від давньоукр. чол. імені *Агнъ* (з протетичним *ј*), співвідносного з болг. жін. іменем *Јагни* (Илчев 508), укр. іменем *Агнеца*, а через нього — і з апел. *ягня* (Керста 103). Антропооснову *Јагн-/Јагнят-* зі щільним /г/ в корені на території Польщі засвідчують писемні пам'ятки з XV ст. (SSNO II 383). 2. Можливо, що твірна основа п-ща сягає імені *Јахно* чи *Јахна*. Чол. ім'я *Јахно* побутувало й серед запор. козаків. Пор. 1649 р.: *Јахно Васченко* (Осташ-3 87). Р.Керста припускає зв'язок п-ща іменами *Јаків* та *Јаким* (Керста 138).

Ягер — Хс. П-ще поширене на всіх слов. землях, які входили колись до складу Австрії, напр. у Польщі (Rymut 345), Хорватії (Leksik 270), на півдні Слч. ◀ Від нім. ос. назви *Jäger* (< *jegier*), яка на Зак вживалася в таких зн., як “мисливець”, “лісничий”, “воїн гірської частини” (Kázmér 507).

Якаб — Тч. 1542: вл. *To. Jakab* — Угля (Bélay 209); 1605: кріпаки *Jo., Mate Jacab* — Золотарьово (Bélay 179); 1681: кр. *Jakab Simon* — Ганичі (Bélay 141); 1773: *Joannes Jakab* — Лохово (Ud-2 302); 1787: п-ще *Jacab* — Сянки на Бойк (ЙМ). ◀ Наслідок українізованої вимови угор. кал. імені *Jakab* — укр. оф. ім'я *Яків* (Kázmér 507).

Яким [**Якым**] — Вл, Св, Мк, Ір, Хс, Вн. 1353: *Јакут* — с. Команя (Nagy-1 232); 1421: *пан Яким Калинович* — б.м.н. (ССУМ II 580); 1437: *Ondye filius Jaken* (!) — Коромля (Nagy-2 341); 1575: кр. *Fr. Jachimo* — Луг на Рх (Bélay 173); 1787: п-ще *Jakim* — Біличі, Лімна, *Jakimov* — Небилів, Струтинь на Бойк, Забродь Ясьонка на Лемк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Jakim Ivan* — Ялове (Ud-2 300). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Јаким* (Керста 113), що з давньоєвр. *Јоаким* (Rymut 353). Ім'я *Јаким* у XVII ст. було досить поширене на Зак (ПаПо-2 29). Воно дало декілька п-щ, як *Якимчин*, *Якимович*...

Якіма [**Якыма**] — Ір, Мк. ◀ Род. відм. від імені *Якым*.

Якимеля [**Якыміля**] — Мж. ◀ Від антр. *Якым* або *Якіма* + демін. формант *-еля*. П-ще давнє: 1787 р. у прикарп. с. Хащів фіксується його пос. дериват *Jakimelin* (ЙМ).

Якимищак [**Якимищек**] — Рх. ◀ Гуц. утворення з суф. *-ек* від згр. вар. імені *Яким* — *Якимісько* або *Якиміще*.

Якимів †. 1575: наймит *Fr. Jachimo* (!) — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. *Якым* + пос. суф. *-ів*.

Якимчак †. 1618: кр. *Simko Akimcsak* (!) — Н.Мирошів на Маковиці (Mars 82). ◀ Від антр. *Яким* + суф. *-чак*.

Якимчук — Рх. 1787: п-ще *Jakimczuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Jakuties*, який 1787 р. згадується в лемк. с. Павлокома (ЙМ), або від імені *Якімко* чи *Якімцьо* + -юк.

Якіца — Пр. ◀ Укр. відіменне утворення з суф. -иця від усіченого імені *Як-* (≲ *Яків* або *Яким*), на якому позначився західнослов. вплив.

Якіця — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -иця від усіченого імені *Яким* або *Яків*.

Якібчук — Рх. ◀ Фонет. вар. п-ща *Яківчук*.

Яків'юк — Рх. ◀ Від чол. імені *Яків* + -юк.

Якіца — Уж. ◀ Серб. або хорв. розм. вар. чол. імені *Яким* чи *Яків* (див. Грк 102, Šimundić 153).

Якоб — Хс, Вн, Мк. 1450: *Johannes Jacobi* — Веряця (Szabó 545); 1542: кр. *Fr. Jakob* — Сокирниця (Bélay 194); 1751: *парох Василь Якоб* — Грушово (Гаджега-М 178). ◀ Від катол. вар. кал. імені *Яків*, наявного в угорців, словаків, поляків, хорватів, навіть у сербів. П-ще *Jakob* поширене у Хорватії.

Якобець [*Якобіць*], -кібця — Хс. 1720: кр. *Mich. Jakobecs* (!) — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від п-ща *Якоб* + -ець.

Якобішин, -на — Хс. ◀ Від андр. *Якобіха* — “дружина *Якоба*” + -иш.

Якобищук — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від згр. імені *Якобіще* або *Якобісько*, тобто “великий *Яків*”.

Яковець [*Яковіць*], -ківця. ◀ Укр. демінутивне утворення з суф. -ець від імені *Яків*.

Якош — Уж. Пор. 1480: *пан Якуш* — Сучава (ССУМ II 582); 1570: *Яс. Jakus* — Мукачів (UetC 97-29). Пор. хорв. гіпок. ім'я *Jakoš* від повного імені *Jakob* (Šimundić 419). На території Польщі п-ще *Jakosz* згадується з XV ст. (SSNO II 387). ◀ Усіч.-суф. утворення від повного імені *Якоб*, що відповідає укр. імені *Яків*.

Якуб — Мк, Ір, Мж. 1489: *Якуб Домотканович* — Краків (ССУМ II 582); 1682: кр. *Jakub Hricz* — Домашин (UetC 88-59). 1751: *Анна Якубова Доманінска* — Невицьке (Гаджега — Уж 156) ◀ Від календ. імені *Яків* у його пол., слц. чи чес. формі.

Якуба — Уж, Мк. 1771: присяжний *Jakuba Stéfan* — Діброва (ДэжеДел 278); 1751: *Анна Якубова Доманінска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Род. відм. антр. *Якуб* (укр. *Яків*).

Якубець [*Якобіць*], -бця — Хс, Вн. ◀ Від антр. *Якуб* + -ець. Пор. ще антр. *Jakubies*, який у Польщі згадується з XIV ст. (SSNO II 393).

Якубик — Уж. 1819: п-ще *Jakubik* — Студене на Лемк (ФМ). У Польщі п-ще *Jakubik* згадується у XV ст. (SSNO II 393). ◀ Від антр. *Якуб* + -ик.

Якубини, -на — Тч. ◀ Від антр. *Якуба* + -иш. П-ще *Jakubin* поширене в Хорватії (Leksik 252).

Якубинський — Уж. ◀ Від *Якуба* + -ишський.

Якубич — Мк. 1787: п-ще *Jakubicz* — Довге на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Якуба* + -ич.

Якубішин — Хс, Мк. Пор. 1715: кр. *St. Jakobicsiny* (!) — Сокирниця (Bélay 194). ◀ Від андр. *Якубіха* — “дружина *Якуба* або *Якуби*” + -иш.

Якубович — Вн. 1648: кр. *Jaczobovicz* (!) *Jo.* — Ізки (Bélay 155). У поляків п-ще *Jakubowicz* зафіксоване з 1338 р. (SSNO II 396). ◀ Від *Якуб* + -ович.

Якубовський — Мк. 1787: п-ще *Jakubowski* — Андрушківці на Лемк (Красовський 173). Пор. пол. п-ще *Jakubowski* з 1394 р. (SSNO II 396). ◀ Від антр. *Якуб* + слов. суф. -овський.

Якубчак — Св. ◀ Від антр. *Якубець* або від *Якубка* + -як.

Якуб'як [*Якуб'єк*] — Рх. ◀ Від *Якуб* + -як.

Яльч — Пр, Ір. Пор. 1618: кр. *Jalczik Fedur* — Фрічка на Маковиці (Mars 97). ◀ Від місц. ос. назви *яльч* — “тесляр” (Чопей 439).

Ямбор — Тч. ◀ 1. Угор. п-ще від прикм. *jámbor* — “лагідний, сумирний”. 2. Можливо, від серб. чол. імені *Jambro* (≲ *Амвросій* — РСКНІ VIII 550), яке оформилося під впливом пол. імені *Jambroži* (Rymut 331), а пізніше видозмінилося під впливом угор. прикм. *jámbor*. П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 253) та Слч.

Ян — Пр. ◀ Від катол. вар. христ. імені *Ян* (укр. оф. *Іван*) у його слц., чес. або в пол. формі. У Польщі ім'я *Jan* функціонує з XIII ст. (SSNO II 402–405).

Яник — Св, Ір, Хс. 1704: кр. *Janik Péter* — Ільниця (HodGens 11); 1787: п-ще *Januk* — Недільна на Бойк (ЙМ). У поляків антр. *Janik* побутує з XII ст. (SSNO II 416). ◀ Від імені або п-ща *Ян* + -ик.

Яницький — Мк. 1787: п-ще *Janicki* — с. Звір на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Janicki* — Полянське на Бойк, Ляджин на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Яник* + -ський. Пор. 1787: п-ще *Janicz* — Ветлина та Мушинка на Лемк (ЙМ).

Яній — Мк, Св. ◀ Від слц. чи пол. ос. імені *Jan* або угор. імені *Jani* під впливом укр. імен на -ій, як *Андрій*, *Олексій*, *Сергій*.

Янійчук — Рх. ◀ Від п-ща *Яній* + -чук.

Янічко — Уж. 1699: кр. *Janicko Ivan* — Н.Ворота (Maksay 591); 1696: кр. *Pribek Joanicka* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Слц. здр.-пестл. чол. ім'я *Janicko* — еквівалент укр. імені *Іванко*, що вживається як п-ще.

Янканич — Уж. ◀ Від андр. *Янканя* — “дружина *Янка*” + -ич.

Янкес — Уж. П-ще *Jankes* вживається в Хорватії та Сербії (Leksik 225, РСКНІ VIII 553).

◀ 1. Правдоподібно, місц. суф. дериват від антр. Янко. 2. Можливо, й від серб. апел. *jankec* — “бокова торба” (РСКНІ VIII 557).

Янкó — Тч, Св, Мк. 1450: шл. *Janko* — Руське Поле (Bélay 211); 1551: кр. *Fr. Janka* — Липча (Bélay 172); 1572: п-ще *Janko* — Дротинці (Bélay 486); 1684: кріпаки *Janko Olexa, Andras* — Грушово (Bélay 167); 1704: кр. *Janko Szimko* — Колодне на Ір (HodGens 8); 1787: *Janko Michal* — Підбуж, Спас та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Слц. або пол. ос. ім'я, співвідносне з укр. оф. іменем *Іванко*. У зах. областях України ім'я Янкó вживається з XVI ст. аж дотепер (Керста 114). Пор. 1680: кр. *Kusztraba Janko* — Лисиче (Bélay 183). П-ще *Janko* поширене в Польщі (Rymut 332) та Хорватії (Leksik 225–226).

Янков, -ова — Тч. ◀ Від угор. гіпок. імені *Jankó*, що відповідає оф. *János* (Ladó 173). В угорців п-ще *Jankó* фіксується з XV ст. (Kázmér 512).

Янкóвич — Пр, Вб, Уж. 1551: кр. *Fr. Jankowuch* — Липча (Bélay 172); 1648: кр. *Jankouich Ihnad* (!) — В.Ворота (Maksay 549); 1787: п-ще *Janković* — Березова та ін. на Лемк (ЙМ). П-ще поширене в Польщі (Rymut 332) та Хорватії (Leksik 256). ◀ Від антр. Янкó + -ович.

Янкóвський — Вб, Пр. 1787: п-ще *Jankowski* — Мшанець на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Jankowski* — Витвиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від лемк. ойк. *Янківці* + -ський. 2. Від антр. Янкó + слов. суф. -овський.

Янкóulich — Мк, Уж. 1772: присяжний *Basil Jankulics* — Руське (Джедел 305). ◀ Від андр. *Янкóля* — “дружина Янкá” + -ич.

Яно †. 1567: п-ще *Jano* — Шаланки, 1565: п-ще *Jano* — Чорний Потік (Szabó 463, 343). ◀ Від слц. ос. імені *Jano*, що відповідає укр. імені *Іван*.

Янóвич — Св, Уж. 1467: *пап Петр Янович* — староста Луцкій (ССУМ II 584); 1649: свящ. *Janovics Ivan* — Плав'є (LchBer 651); 1699: кр. *Janovits Jurko* — Свалява (Maksay 571); 1704: кр. *Janovics Péter* — Ільниця (HodGens 11); 1727: парох *Janovics Constantinus* — Дубрівка (Лучкай-Іс 219, 224); 1772: присяжний *Simon Janovics* — Плав'є (Удварі-2 302). ◀ Від західнослов. імені *Ян* або *Яно*, які фіксуються на Зак з XVI ст. (пор. 1565: п-ще *Jano* в с. Чорний Потік — Szabó 343), + -ович. У поляків антр. *Janowicz(z)* вживається з XIII ст. (SSNO II 427).

Янóвчик — Уж, Пр. ◀ 1. Від укр. патр. *Яновець* або *Яновка* + -ик. 2. Від угор. гіпок. імені *Janóka* (оф. *János* — Ladó 173) + укр. формант -ик.

Янóчко — Уж, Ір. ◀ Укр. або слц. демін. від чол. імені *Янко* (укр. оф. *Іван*).

Янош — Ір. 1548–1549: кр. *Paul Janos* — Крачуново (Bélay 161); 1605: кр. *Ge. Janos* — Крайниково (Bélay 174); 1715: *St. Janos* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Угор. ім'я *János* (укр. оф. *Іван*).

Яноші́й [Яноші́], -ія — Мк, Пр. ◀ Від угор. антр. Янош або ойк. *Яноші* (ЗК) + угор. формант -і (Kázmér 514).

Янтóлик — Ір. ◀ Від антр. *Антал* (угор. ім'я *Antal* — укр. *Антоній*) з протетичним /й/ + укр. демін. суф. -ик.

Яну́та — Мк, Св. П-ще *Januta* поширене в Польщі (Rymut 333). ◀ Від західнослов. імені *Jan* + іменний квалітат. суф. -ута.

Янцо́ — Мк, Уж. 1614: кр. *Janczio Eleksze* — Вонігово (Bélay 120). ◀ 1. Від місц. здр.-пестл. імені *Янцџо* (оф. *Іван*) з подальшою диспалаталізацією /цџ/. 2. Від пол. апел. *jancio* — “простий (рядовий) солдат” (SW II 133).

Янчик — Мк, Св, Пр, Тч. 1773: кр. *Jancsik Prodan* — Ізки (Ud-5 36); 1773: кр. *Jantsek Hretz* — Келечин (Bélay 310); 1787: п-ще *Janczyk* — Дошно на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. імені Янкó, Янчó або Янцџо (усі три співвідносні з ос. іменем *Іван*) + -ик. Кожне з цих імен має тривалу традицію вживання серед карп. українців. Пор. 1498–1499: шл. *Jo. Jancho* — Вонігово (Bélay 212); давньоукр. ім'я XIV ст. *Янчик* (Керста 114). Ім'я було поширене також серед поляків та білорусів.

Янчишин †. 1737: *хресна мати Катрина Янчишина* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-1 194). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Янчіха* — “дружина Янкá або Янчá”.

Янчі́й — Тч, Ір. 1600: гор. *Em. Jancsi* — Вишково (Bélay 216); 1645: *Дмитрияк Янчџй* — В.Раковець (ПаПо-1 159); 1773: п-ще *Jancsy* — с. Буллі в ком. Саболч (ПеПред 320); 1819: кр. *Janczey Iwan* — Завадівка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Фонетично українізований вар. угор. імені *Jancsi* (оф. *János* — укр. *Іван*). Пор. 1649: *Nemes Ferencz, Jancsi* — Бедевля (Bélay 126). 2. Не менш імовірно, що п-ще Янчі́й прийшло на Зак від поляків. На території Польщі антр. *Janczy* часто згадується з XIV ст. (SSNO II 411).

Янчію́к — Рх. ◀ Від антр. Янчі́й + -ук.

Янчо †. 1600: власники *Alex., Andr. Jancho* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Від слц. гіпок. імені *Jančo* (укр. оф. *Іван*).

Янчо́к — Рх, Хс. ◀ Від Ян, Яно́ або Янчо́ + -юк.

Ярем — Хс. П-ще *Jarek* поширене також у Польщі (Rymut 347). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Ярем* (оф. *Ярема, Єремія*), яке ще в середині XVII ст. користувалося популярністю, зокрема

серед реєстрових козаків війська запор. П-ще *Jareta* поширене й у Польщі.

Яре́ма — Хс, Тч, Мж, Вл, Мк. 1687: п-ще *Jarama* (!) — Веряця (Szabó 546); 1715: кр. *Jeremi Fedur* — Бедевля (Bélay 126); 1787: п-ще *Jareta* — Торгановичі на Бойк, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Із чол. імені *Яре́ма*.

Яремка †. 1715: кр. *Onufrius Jaremtka* — Чумальово (Bélay 173). ◀ Від чол. імені *Ярема* + формант *-ка*.

Яремкович †. 1715: кр. *Jaretkovics* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. *Яремко*, що з імені *Ярема*, + суф. *-ович*.

Яремчук — Рх, Тч, Св. 1715: *Onufrius Jaremtka* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від чол. імені *Яремка* чи *Яремко* (< *Ярема*), яке ще у середині XVII ст. в Україні належало до популярних, напр., серед козаків Кальницького, Прилуцького та Чигиринського полків, + *-юк*.

Яріма — Тч. Пор. 1787: п-ще *Jarytin* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна від іменного п-ща *Яре́ма*.

Яримчук — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Яремчук*.

Ярінич — Тч. ◀ Очевидно, від укр. жін. імені *Яріна*, яке є повноцінним еквівалентом повного кал. імені *Іріна* (Сл.вл.імен 126), + *-ич*. Однак наявність п-ща *Jaryin* у закарп. селі Вільшани (UetC 88-59) у 1682 р., а також гал. п-щ *Jarynik* та *Jares* у 1787 р. (ЙМ) спонукає думати про можливий слов. етимон цього п-ща.

Яріч — Уж. Пор. 1414: *пан Ян Яричевский* — Львів (ССУМ II 585). ◀ 1. Від імені *Яра*, яке відоме в Карпатах з 1580 р. (Szabó 333). 2. Імовірно, від слов. чол. чи жін. імені *Яра*, що зі складень на зразок *Ярославъ*, *Ярогнъвъ*, відомих чехам, словакам і полякам (Кларрова 112, Majtán-Považaj 217, Rymut 336), + *-ич*. 3. Від бойк. апел. *яріч* — “їжак” (Он II 403). П-ще *Jarić* нині відоме хорватам (Leksik 257) і полякам (Rymut 336).

Ярінко — Рх. ◀ Правдоподібно, від антр. *Ярин*, що з *Яра* + *-ин*, + *-ко*.

Яромис †. 1788: *срей Михаил Яромис* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-1 194), 1732 р. — *срей Антоній Яромис* (там само). ◀ Давньослов. двоосновне ім'я *Яромисль* з утраченим кінцевим /л/.

Яроцький — Уж. ◀ 1. Прикм. від місц. ойк. *Ярок* (Уж). 2. Менш імовірно, що п-ще є продовженням старопол. п-ща *Jaroc(s)ki*, яке на території Польщі згадується з XIV ст. (SSNO II 440).

Ярош — Уж. 1606: *Михал Ярош* (!) — Фольварок у сх. Слч (ЛелПам 226); 1649: п-ще *Jaroš* — Лавки (LehBer 382); 1787: п-ще *Jarosz* — Височани на Лемк (ЙМ). ◀ Давньослов. ім'я *Ярош*,

співвідносне з кал. іменами *Ярема*, *Ярофій* (Керста 138, ССУМ II 585), а у чехів та словаків — із *Jaroslav*, *Jaromir* та ін. (Кларрова 112, Moldanová 93 Majtán-Považaj 217). У поляків п-ще *Jarosz* фіксується з XV ст. (SSNO II 448). Пор. ще 1819: п-ще *Jaroszko* — Радошинці на Лемк (ФМ).

Яртим — Вл. 1648: кр. *Kelemen Jartim* — Щербовець (Maksay 532); 1772: староста *Jartim Ricz* — Щербовець (ДэжеДел 315); 1787: п-ще *Jartym* — Нижнє на Бойк (ЙМ). П-ще *Jartym* є і в Польщі (Rymut 10). ◀ Від бойк. імені *Яртим* — “Артем” (Он II 404).

Ярчич — Пр. XVIII ст.: до *Ивана Ярчич пароха Сѣмѣрчанского* — Сімирки (Микитась 31). П-ще *Jarča* у поляків зафіксоване 1411 р. (SSNO II 428). ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Ярка*, що з *Ярослава* (KarKob 43, 91, 103, 105) або *Ярмила* (Кларрова 112), + *-ич*. 2. Від місц. апел. *ярка* — “вівця, яка ще не народила ягнят” (Вл), *ярча* — “ягня, що народилося навесні” (Он II 405), “молода тварина” (Rymut 336). 3. Від серб.-хорв. апел. *јарчић* — “малий цап”, що є похідним від *јарац*. Звідси, імовірно, і бойк. п-ще 1787 р. *Ярчук* (ЙМ).

Ясевич — Мк. 1819: п-ще *Jasewicz* — Струтинь на Бойк, Луг на Лемк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич*, що від імені *Ясь* або *Ясьо*, тобто *Іван* (Vincenz 243, Суднік 47), чи інших імен на *Я-*.

Ясінець, -ця †. 1680: кр. *Jasinecz Ilko, Roman* — Довге (Bélay 203). Від антр. *Ясінь* + *-ець*. 2. Катоїк. від ойк. *Ясіня*.

Ясінка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Ясі́нко*.

Ясі́нко — Тч, Мж. ◀ 1. Від антр. *Ясінь* + *-ко*. 2. Від хорв. імені *Jasenko* (Šimundić 419).

Ясі́нський — Рх, Тч. 1787: п-ще *Jasiński* — Бориня, Н.Висоцьке, Перегінське на Бойк, Граб, Радоцина, Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Ясіня* (Зак) + *-ський*.

Ясі́нчак [*Ясі́ньчэк*] — Рх. 1772: кр. *Juro Jasienczak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164); 1787: п-ще *Jasińczak* — Баниця на Лемк (ЙМ). П-ще *Jasieńczak* є і в Польщі (Rymut 350). ◀ Від антр. *Ясі́нка* чи *Ясі́нко* або від п-ка *Ясі́нець* + суф. *-як*. Пор. 1680: кр. *Jasinecz Ilko, Roman* — Довге (Bélay 203).

Ясі́нчук — Рх. П-ще *Jasieńczuk* є і в Польщі (Rymut 350). ◀ 1. Від антр. *Ясі́нко*, *Ясі́нка* або *Ясі́нець* (див. *Ясі́нчак*) + *-чук*. 2. Від катоїк. *ясі́нчук* — “житель села *Ясі́ня*”.

Ясі́нь — Уж. ◀ 1. Імовірно, від місц. назви дерева *ясінь* — “ясен” (Зак), яке у деяких слов. народів, напр. у болгар, уживалося і як ос. ім'я

(Илчев 572). Пор. ще пол. п-ще *Jasien* (Galçb 90). На території Польщі п-ще *Jasień* згадується з 1457 р. (SSNO II 52). 2. Менш правдоподібно, що це давній східнослов. етн. *ясинь* — “осетин”.

Яслигáн [*Яслыгáн*] — Мж. ◀ П-ще передбачає твірну основу *ясліга*, до якої міг приєднатися суф. *-ан*. Якщо наше припущення правильне, то закарп. п-ще споріднене з пол. п-щами *Jasłak*, *Jasłyk*, *Jaślik*, *Jaślewić*, які К.Римут виводить від старопол. *jaska* — “жолоб для годівлі худоби” (Rymut 340).

Яськó — Уж. 1363: *при паноу Яскоу* — б.м.н. (ССУМ II 586); 1787: *Jaško Wasyl* — Карпатське на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яськó*, що з *Ясь* або *Ясьо* (оф. *Ivan* — Керста 113, Он II 450). Ім'я *Ясько* довго вживалося на Зак, як і в ін. регіонах України. Пор. 1715: кр. *Kalinics Andri, Jasko* — Міжгір'я (Bélay 178).

Ящечко †. 1603: *дав Ящечковому онукови три золот. до Худліова* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Яць*, тобто *Яків*.

Ящик — Пр. 1787: п-ще *Ясук* — Морозовичі, Перегінське та ін. села на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. здр.-пестл. імені *Ящик*, що від *Яць*, тобто *Яків*, *Яким* (Šimundić 419), або навіть від *Jasenty*, *Huacint* (Vincenz 241, Knaprová 106).

Яціна — Мк, Ір, Рх. Пор. 1787: п-ща *Ясунуп* — Тисів, *Ясуніак* — Княжолука, *Jasenicz* — Лопушанка на Бойк, *Jasenczyk* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яціна*, співвідносного з варіантами *Яць*, *Яків*, котрі 1649 р. широко представлені серед козаків війська запор. (Осташ-3 88).

Яціник — Вл. 1819: п-ще *Ясунік* — Воля, В.Лужок на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Яціна* + *-ик*.

Яцкáнич — Ір, Хс, Вн. 1768: п-ще *Jaczkanitz* — Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Jaczkanicz* — Мушинка, Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Яцкáня* — “дружина *Яцкá*” + *-ич*.

Яцкíв, -кова — Вб, Ір. 1403: *вѣра пана Яцкова* — Сучава (ССУМ II 586); 1787: п-ще *Jaskiw* — Лоп'янка, Лужок, Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Яцкó* чи *Яцькó* + *-ів*.

Яцкó — Пр. 1609: кр. *Ivan Jaczko* — Рипиний (Bélay 184); 1704: св'ящ. *Jaczko Pap Miklos* — Доробратово (HodGens 8). Пор. 1385: *Яцко Лаис-*

вичь — б.м.н. (ССУМ II 586). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Яцкó* (укр. оф. *Яків*), яке в Карпатах має тривалу традицію вживання. Пор. 1649: кр. *Bilousz Jaczko* — Річка (Bélay 183).

Яцкóвич — Пр, Мк, Ір, Вн. 1436: *пан Немирка Яцковичь* — Львів (ССУМ II 586); 1567: кр. *Jaczkowicz Myhalko* — Неліпино (UctC 53-12), а 1648 — *Jaczkowicz Illias* (Maksay 547); 1605: кр. *Jeczkoicz Peter* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Яцкó* чи *Яцькó* + *-ович*.

Яцкúлинець [*Яцкúлиниць*], *-ниця* — Уж. Пор. 1682: кр. *Jacskulin (!) Ivan* — Вільшинки (UctC 88-59). ◀ Від андр. *Яцкúля* — “дружина *Яцкá*” + *-инець*.

Яцкúлич — Уж. 1787: *Нрус Jасkulicz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Яцкúля* — “дружина *Яцкá*” + *-ич*.

Яцóла — Вб, Пр. 1819: п-ще *Ясoла* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. чол. імені *Яць* або *Яц* (оф. *Яків*) з квалітат. суф. *-ола*.

Яцóля — Уж, Ір. ◀ Фонет. вар. п-ща *Яцóла*.

Яцúга — Вб. ◀ Від чол. імені *Яц* або *Яць* (оф. *Яків*) + згр. суф. *-уга*.

Яцúр — Ір. ◀ Від чол. імені *Яц* (оф. *Яків*) + атрибут. суф. *-ур*.

Яцúра — Ір, Вн, Мк, Хс, Вб. 1787: п-ще *Jасura* — Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Яц* чи *Яцó* + суф. згр. *-ура*.

Яцúрик — Пр. ◀ Від антр. *Яцúра* або *Яцúр* + суф. *-ик*.

Яцúта — Уж. 1819: п-ще *Jасuta* — Жерниця на Лемк (ФМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яцута* (від *Яц* + *-ута*), представленого у XVII ст., напр., у козацьких реєстрах 1649 р.

Яцóк — Рх. ◀ Від чол. імені *Яць* (оф. *Яків*) + суф. *-юк*.

Яцькó — Вб, Пр, Уж, Мж, Ір. 1453: *Яцко* — Сучава (ССУМ II 586); 1612: п-ще *Jaczko* — Ком'яти (Szabó 397). ◀ Від місц. чол. імені *Яцькó* (оф. *Яків*), яке здавна фіксується в Карпатах. Пор. 1649: кр. *Ficzaу Jaczko* — Сойми (Bélay 220). Пор. суч. ім'я *Яцько*, співвідносне у бойків з оф. іменем *Яків* (Он II 406). Пор. також 1704: св'ящ. *Jaczko Pap Miklos* — Доробратово (HodGens 8). Гіпок. ім'я *Jаско* є також у хорватів (Šimundić 419).

ІНВЕРСІЙНИЙ ПОКАЖЧИК ПРІЗВИЩ

Баба	Свириба	Герба	Крива	Лечига
Курбаба	Юсиба	Шерба	Ціва	Серюга
Фельбаба	Тиба	Щерба	Москва	Серяга
Жаба	Галатиба	Гирба	Доброва	Бага
Драшкаба	Циба	Горба	Сова	Галага
Дряшкаба	Коциба	Покорба	Арва	Кулага
Лаба	Біба	Торба	Черва	Мага
Гербелаба	Ліба	Чорба	Вірва	Шелемага
Криволаба	Гліба	Шорба	Косва	Ломага
Чорнолаба	Голіба	Ньорба	Дратва	Снага
Бараба	Кріба	Турба	Литва	Драга
Караба	Скріба	Губа	Гольва	Которага
Басараба	Шкріба	Скуба	Синява	Бовга
Костраба	Тіба	Якуба	Блага	Ловга
Кустраба	Лейба	Заруба	Полага	Совга
Варцаба	Галамба	Круба	Мага	Бега
Ковба	Гемба	Коструба	Бесага	Прибега
Поковба	Шелемба	Шуба	Бисага	Гаджега
Вараховба	Клемба	Кашуба	Бісага	Безега
Геба	Гимба	Цульба	Ватага	Бузега
Свадеба	Бімба	Чульба	Довга	Лега
Вашкеба	Бомба	Шкрюба	Плега	Балега
Вошкеба	Гомба	Шрюба	Рега	Швалега
Глеба	Голомба	Коцюрюба	Рига	Галега
Белеба	Бумба	Куцюрюба	Парига	Мигалега
Костелеба	Боба	Ряба	Серига	Маталега
Дулеба	Доба	Коцяба	Калабіга	Шалега
Кулеба	Худоба	Гава	Теліга	Мателега
Хлеба	Коба	Слава	Цибинога	Шелега
Греба	Скоба	Дубрава	Скорчинога	Білега
Курцеба	Шкоба	Сава	Пирога	Мулега
Шеба	Коноба	Чава	Трирога	Іванега
Кужба	Отроба	Гева	Ворга	Чернега
Биба	Костроба	Лева	Гуга	Чорнега
Скиба	Тоба	Зарева	Пуга	Грега
Галиба	Варахова	Келечева	Цуга	Герега
Глиба	Дзьоба	Глива	Шуга	Смерега
Ціцілиба	Герба	Слива	Біднюга	Шерега

Сірега	Балога	Мікловда	Гарайда	Монда
Мацега	Велога	Чоповда	Шахайда	Горонда
Юрцега	Симога	Міцьовда	Шухайда	Чонда
Шега	Варга	Магда	Регийда	Бунда
Бига	Чаварга	Шегда	Гелевойда	Гунда
Жига	Чеварга	Лелигда	Гойда	Дунда
Балига	Човарга	Богда	Логойда	Дзунда
Глига	Гарга	Шведа	Дойда	Дурунда
Смолига	Шарга	Геда	Пойда	Бода
Симулига	Мурга	Негеда	Лопойда	Лобода
Смулига	Чурга	Сегеда	Голда	Завода
Шмулига	Буга	Деда	Шванда	Паливода
Семига	Жуга	Космеда	Джанда	Варивода
Симига	Джуга	Коцмеда	Баланда	Войвода
Ломига	Газуга	Реда	Шкаланда	Года
Сомига	Яцуга	Середа	Панда	Года
Іваніга	Мачуга	Газда	Санда	Пригода
Сенига	Іванюга	Горазда	Чанда	Дода
Мініга	Пестрюга	Пизда	Башанда	Кода
Черніга	Пистрюга	Гозда	Бенда	Шкода
Варіга	Кляга	Дрозда	Швенда	Колода
Папаріга	Гиняга	Свіда	Голенда	Солода
Гріга	Степитяга	Дида	Цепенда	Брода
Саморіга	Бада	Бадида	Шепенда	Заброда
Петріга	Сабада	Ледида	Геренда	Нірода
Тайстріга	Завада	Лидида	Лешенда	Борода
Фріга	Сарвада	Демида	Бошенда	Прода
Шіга	Гада	Пида	Блинда	Касарда
Лешіга	Магада	Свирида	Минда	Дерда
Біга	Дада	Гірида	Каринда	Перда
Гіга	Салада	Бадіда	Коринда	Легирда
Жіга	Гамада	Соскіда	Босинда	Лигирда
Ліга	Гомада	Даліда	Лечинда	Дирда
Іваніга	Рада	Байда	Плечинда	Чокирда
Гріга	Смарада	Вайда	Личинда	Пирда
Банга	Парада	Кішвайда	Бошинда	Пірда
Герінга	Басарада	Гайда	Бушинда	Сірда
Зонга	Порада	Гайда	Бушінда	Орда
Бунга	Росада	Шугайда	Онда	Борда
Лунга	Габовда	Галайда	Бонда	Сворда
Бога	Гімбовда	Шмайда	Гонда	Шворда
Гога	Шкаловда	Пайда	Конда	Горда
Згога	Микловда	Райда	Болонда	Корда

Морда	Ловза	Голубка	Островка	Чіка
Урда	Тегза	Любка	Готовка	Машіка
Бурда	Буледза	Дзябка	Іштовка	Швайка
Вурда	Гуледза	Орябка	Кріштовка	Кокайка
Левурда	Гидза	Лебавка	Мацовка	Галайка
Дурда	Бендза	Либавка	Човка	Чайка
Фурда	Бриндза	Гававка	Пічовка	Бейка
Буда	Гродза	Хававка	Васильовка	Лейка
Гуда	Глюдза	Ховавка	Фольовка	Рейка
Дуда	Легеза	Бородавка	Фульовка	Андрейка
Мадуда	Булеза	Кавка	Матьовка	Матейка
Джуда	Бреза	Савка	Петьовка	Фейка
Газуда	Береза	Бевка	Пітьовка	Бийка
Напуда	Гомза	Маргевка	Халявка	Сийка
Руда	Гонза	Левка	Кучерявка	Фийка
Даруда	Коза	Шулевка	Дудка	Чийка
Худа	Гроза	Черевка	Колядка	Сійка
Мічуда	Мороза	Ливка	Бека	Матійка
Юда	Мерза	Гливка	Жека	Бойка
Блюда	Борза	Сливка	Кека	Лойка
Коляда	Турза	Кривка	Смерека	Сойка
Вража	Буза	Сивка	Чмерека	Пуйка
Ровжа	Пуза	Постолівка	Морека	Василяйка
Гаджа	Табака	Ластівка	Мурека	Псяйка
Биджа	Довбака	Чівка	Ащека	Дувалка
Гренджа	Добака	Бабовка	Божка	Мигалка
Гринджа	Кобака	Либовка	Желізка	Сабелка
Мінджа	Харбака	Хововка	Чорногузка	Чубелка
Боджа	Зубака	Міговка	Цигика	Шубелка
Джурджа	Кубака	Галовка	Ладика	Щубелка
Куліжа	Вака	Саловка	Владика	Петелка
Ромжа	Федака	Чаловка	Зика	Кобилка
Божа	Ломака	Веселовка	Козика	Вовилка
Рожа	Гапака	Головка	Фабрика	Мирилка
Моржа	Сарака	Половка	Мотика	Косовілка
Муржа	Бабка	Соловка	Цицика	Пілка
Геваза	Жабка	Тимовка	Чубіка	Шпілка
Газа	Карабка	Івановка	Меліка	Застілка
Серигаза	Чабка	Пановка	Міліка	Софілка
Кейпаза	Бібка	Ровка	Фабріка	Цуфілка
Кийпаза	Добка	Дубровка	Сіка	Кошілка
Кибза	Щербка	Петровка	Пасіка	Кушілка
Кобза	Дубка	Митровка	Матіка	Булка

Кобулка	Солонинка	Білушка	Герка	Вудмаска
Дулка	Маринка	Мунка	Кучерка	Паска
Вакулка	Воринка	Мерунка	Чубирка	Параска
Микулка	Моринка	Чунка	Білогирка	Ловска
Скулка	Чупринка	Печунка	Цогирка	Плиска
Шкатулка	Хитринка	Вадюшка	Цугирка	Ториска
Застулка	Синка	Дерев'янка	Сокирка	Заніска
Віялка	Косинка	Мидянка	Чубірка	Піска
Нялка	Гусинка	Мідянка	Звірка	Тріска
Сламка	Русинка	Мицянка	Гірка	Годоска
Лемка	Костинка	Бока	Федірка	Ходоска
Гісемка	Густинка	Дока	Фидірка	Гуска
Шимка	Бутинка	Зока	Глоджикірка	Муска
Соломка	Кучинка	Кока	Никірка	Фуска
Чомка	Дячинка	Сорока	Шкірка	Юска
Дзямка	Рощинка	Ростока	Пірка	Ряска
Табанка	Мущинка	Цока	Сірка	Букатка
Гайданка	Гребінка	Щока	Фірка	Лопатка
Майданка	Свербінка	Крьока	Куцірка	Шепетка
Маланка	Голубінка	Цьока	Кучірка	Литка
Меланка	Грубінка	Шалапка	Борка	Плитка
Смоланка	Довгінка	Телепка	Григорка	Фулитка
Планка	Гегінка	Репка	Білогорка	Нитка
Посипанка	Глінка	Чепка	Цогорка	Дребітка
Баранка	Голінка	Пилипка	Цугорка	Чокітка
Писанка	Купінка	Скрипка	Федорка	Лелітка
Сметанка	Здрінка	Челіпка	Зорка	Лилітка
Клочанка	Черінка	Чіліпка	Лазорка	Шепітка
Липчанка	Морінка	Піпка	Шкорка	Шіпітка
Бенка	Русінка	Ріпка	Дьорка	Сирітка
Словенка	Ясінка	Чиріпка	Бабурка	Ботка
Пеленка	Кучінка	Чіріпка	Галабурка	Котка
Дренка	Дячінка	Копка	Вогурка	Потка
Меренка	Бонка	Попка	Бандурка	Костка
Силибинка	Монка	Кропка	Курка	Когутка
Довгинка	Силимонка	Сопка	Ладжикурка	Дутка
Фединка	Шимонка	Крупка	Гладжикурка	Кутка
Годинка	Соломонка	Дзяпка	Глоджикурка	Шкутка
Калинка	Тонка	Федарка	Микурка	Шутка
Глинка	Чонка	Сарка	Скурка	Бабука
Василинка	Цьонка	Кошарка	Мадярка	Дука
Долинка	Бігунка	Реберка	Ковбаска	Кука
Слинка	Гардунка	Куберка	Відмаска	Лука

Пука	Куничка	Ключка	Бобрушка	Усюка
Чука	Гричка	Курячка	Грушка	Цюка
Чучука	Гричка	Кашка	Петрушка	Шаляка
Парацка	Кричка	Шовшка	Росушка	Біляка
Гецка	Боричка	Лешка	Панюшка	Кабала
Пецка	Федоричка	Маталешка	Тюшка	Цимбала
Маецца	Петричка	Мателешка	Петюшка	Гала
Кицка	Митричка	Малишка	Бляшка	Гала
Блицка	Куричка	Мишка	Фляшка	Гаргала
Коцка	Фричка	Пишка	Чобалька	Ватрала
Цуцка	Юричка	Федоришка	Бутелька	Гатала
Федачка	Дюричка	Петришка	Шелька	Фала
Мачка	Лисичка	Шишка	Шпілька	Фіцала
Бечка	Тичка	Калабішка	Колька	Качала
Алечка	Жентичка	Талабішка	Полька	Цибла
Хомечка	Мотичка	Чорнокішка	Шолька	Цібла
Гречка	Чичка	Малішка	Цибулька	Цогла
Кречка	Мучичка	Михалішка	Кривулька	Дудла
Фречка	Кубічка	Василішка	Сивулька	Кудла
Юречка	Свічка	Плішка	Григулька	Бела
Фечка	Скічка	Мішка	Пулька	Небела
Чечка	Ганічка	Гаврішка	Пасулька	Шебела
Бичка	Смерічка	Тодерішка	Лялька	Бобела
Гичка	Юрічка	Петрішка	Черепанька	Гела
Дичка	Січка	Юрішка	Кривенька	Мегела
Козичка	Мучічка	Шішка	Головенька	Ангела
Гузичка	Бочка	Боїшка	Ценька	Фурдела
Музичка	Квочка	Бошка	Динька	Ружела
Кичка	Кочка	Дошка	Минька	Беркела
Галичка	Клочка	Кошка	Синька	Лела
Гличка	Симочка	Рошка	Цинька	Хмела
Кеселичка	Лапочка	Пірошка	Гусонька	Попела
Теличка	Курочка	Гушка	Гунька	Андрела
Виличка	Сочка	Федушка	Цигунька	Гурела
Біличка	Маточка	Твердушка	Нюнька	Гнетела
Смичка	Раточка	Пазушка	Каська	Шетела
Ганичка	Кучка	Безушка	Кіська	Котела
Пшеничка	Скучка	Кушка	Мицька	Бутела
Синичка	Лучка	Галушка	Моцька	Коцела
Барничка	Фалучка	Глушка	Муцька	Петечела
Черничка	Фолучка	Полушка	Цюцька	Санчела
Лесничка	Фучка	Мушка	Клюка	Бучела
Лисничка	Чучка	Марушка	Канюка	Гучела

Кучела	Серегола	Мошкула	Кучма	Купина
Бушела	Гондола	Мула	Гадьма	Пупина
Шозла	Микола	Панула	Козьма	Марина
Кузла	Мошкола	Пула	Кузьма	Фарина
Небила	Торола	Самандрула	Дзяма	Федорина
Кобила	Росола	Фатула	Брана	Трина
Могила	Матола	Притула	Сметана	Петрина
Бадила	Каптола	Мітула	Коцана	Дзурина
Гайдила	Хархола	Котула	Гривна	Юрина
Гойдила	Цола	Бутула	Гривна	Дюрина
Ондила	Мацола	Фула	Гогна	Пайтина
Фурдила	Коцола	Крецула	Пупена	Дроботина
Данила	Яцола	Шула	Чабина	Сартина
Кипила	Чола	Кашула	Глебина	Христина
Брила	Шола	Тріщула	Чебина	Мацина
Цимбрила	Шишола	Батяла	Кубина	Грицина
Гаврила	Шішола	Дема	Голубина	Куцина
Петрила	Матьола	Єрема	Цубина	Яцина
Курила	Пресла	Ярема	Верховина	Лукачина
Чурила	Тесла	Сема	Довгина	Причина
Хила	Чесла	Козма	Бугина	Чичина
Мицила	Мисла	Джима	Федина	Симчина
Біла	Місла	Зима	Джіджина	Панчина
Довгоміла	Саула	Якима	Пазина	Синчина
Петріла	Була	Ферима	Кикина	Бончина
Браїла	Прибула	Ярима	Плоскина	Турчина
Незбайла	Савула	Сима	Мигалина	Бучина
Гайла	Гула	Тима	Калина	Матучина
Кайла	Магула	Штима	Малина	Дячина
Войла	Пагула	Хима	Павлина	Отрошина
Двуйла	Драгула	Куцима	Буглина	Кікіна
Микла	Бегула	Шіма	Веселина	Туріна
Мікла	Бигула	Сойма	Василина	Хріна
Неверкла	Вігула	Дома	Чилина	Юріна
Кукла	Швінгула	Солома	Долина	Маціна
Балла	Дула	Тома	Каролина	Чічіна
Валла	Мандула	Хома	Булина	Война
Кулла	Кула	Чома	Дюлина	Она
Небола	Вакула	Цьома	Іванина	Бона
Тромбола	Шекула	Торма	Сенина	Збона
Тобола	Микула	Бурма	Кваснина	Гобона
Глагола	Шикуча	Дума	Попина	Ворона
Сарагола	Долопікула	Чума	Джупина	Катона

Барна	Цьопа	Хохідра	Чубира	Печора
Черна	Карпа	Хухідра	Кира	Пичора
Путурна	Корпа	Гойдра	Сокира	Пічора
Буна	Лупа	Хойдра	Скира	Фічора
Руна	Шкарупа	Бандра	Цкира	Пеньора
Бруна	Крупа	Александра	Хмира	Цупра
Катуна	Цупа	Олександра	Пира	Чупра
Фортуна	Чупа	Хандра	Прохира	Гатра
Польна	Гульпа	Шандра	Симчира	Шалитра
Коцюна	Кляпа	Цендра	Талабіра	Пітра
Голяна	Бара	Василиндра	Кіра	Готра
Гуляна	Сабара	Шиндра	Шкіра	Сестра
Мряна	Шквара	Кіндра	Хіра	Тайстра
Лапа	Багара	Кондра	Бора	Бура
Палапа	Гагара	Кундра	Габора	Бабура
Талапа	Прегара	Мудра	Забора	Гайдабура
Рапа	Пригара	Кибера	Жбора	Жгебура
Карапа	Маджара	Цубера	Цімбора	Жбура
Ховпа	Козара	Шелевера	Гора	Гура
Мазепа	Кара	Шевера	Загора	Балагура
Кепа	Макара	Гера	Жегора	Стегура
Лепа	Машкара	Гера	Жигора	Штегура
Шелепа	Комара	Багера	Григора	Дідура
Щелепа	Хмара	Вагера	Гігора	Бандура
Клепа	Гонихмара	Бугера	Грігора	Дудура
Гнепа	Запара	Гандера	Гогора	Цудзура
Потепа	Чепара	Сандера	Дора	Козура
Степа	Сара	Будера	Федора	Шекура
Штепа	Печара	Кера	Кидора	Сикюра
Чепа	Кошара	Семера	Сидора	Шикюра
Шепа	Лібра	Пера	Микора	Сікура
Клипа	Добра	Чепера	Никора	Бедокура
Гнипа	Кобра	Пінтера	Сикора	Скура
Шерипа	Бубра	Фера	Сікора	Паскура
Шипа	Скубра	Печера	Кукора	Шкура
Піпа	Лавра	Кичера	Мора	Чапура
Ріпа	Хавра	Чичера	Чупора	Чепура
Ломпа	Бовра	Кічера	Шпора	Пурпура
Копа	Шумнегра	Симчера	Котора	Тура
Попа	Бугра	Кучера	Гутора	Костура
Роспопа	Горіздра	Купішера	Чутора	Кабаштура
Чопа	Шидра	Жбира	Либохора	Коштура
Шопа	Кенідра	Цубира	Чора	Куштура

Штефура	Корса	Бобіта	Бешота	Шегута
Міцура	Бурса	Славіта	Бошота	Фрамута
Піцура	Закуса	Логіта	Хрипта	Понута
Байцура	Бруса	Маргіта	Піпта	Корнута
Яцура	Чуса	Бакіта	Хріпта	Янута
Чура	Юса	Рекіта	Копта	Зарута
Гачура	Клюса	Сікіта	Барта	Марута
Качура	Коляса	Локіта	Шкарта	Зерута
Чичура	Вата	Паніта	Марта	Крута
Чічура	Лата	Кушпіта	Берта	Яцута
Вінчура	Шалата	Теремта	Шкирта	Вашута
Шошура	Мата	Планта	Бірта	Пашута
Шушура	Лопата	Хланта	Борта	Кошута
Ціфра	Брата	Панта	Шпорта	Плахта
Чухра	Ревта	Фанта	Курта	Шпехта
Юра	Легета	Шанта	Фурта	Ворохта
Баюра	Фекета	Валента	Васта	Кухта
Манюра	Чекета	Молента	Хваста	Чухта
Гуняра	Шекета	Шулента	Булеста	Шляхта
Фуяра	Лета	Терента	Переста	Пешта
Ковбаса	Балета	Тинта	Басиста	Пішта
Васа	Калета	Бота	Газіста	Пошта
Краса	Малета	Бабота	Трайста	Мазюта
Мулеса	Гелета	Дребота	Перекста	Іванюта
Треса	Ремета	Цімбота	Укста	Панюта
Флиса	Шеремета	Бобота	Вукста	Генюта
Миса	Шемета	Чобота	Агоста	Семенюта
Криса	Шепета	Шобота	Богоста	Васюта
Тиса	Верета	Вербота	Коста	Мисюта
Кліса	Керета	Право́та	Староста	Карафа
Байса	Кішсуста	Гота	Фоста	Марфа
Бакайса	Микита	Кота	Вирста	Шалаха
Флийса	Калита	Локота	Урста	Блаха
Фийса	Плита	Дуркота	Вурста	Шпраха
Мойса	Магарита	Балота	Уста	Деха
Бройса	Могрита	Слота	Густа	Пеха
Олекса	Керита	Шемота	Капуста	Вареха
Сікса	Кирита	Шкарампота	Шуста	Блиха
Доса	Могорита	Климпота	Матта	Васелиха
Пйоса	Сита	Рота	Бута	Штелиха
Коса	Хита	Сирота	Гута	Василиха
Плоса	Лакхита	Фота	Палагута	Штіліха
Носа	Бовбіта	Тіхота	Пагута	Садоха

Троха	Пребуца	Копча	Моша	Пасерб
Росоха	Требуца	Попча	Роша	Горб
Муха	Прибуца	Тарча	Рапша	Дуб
Моримуха	Гуца	Старча	Кепша	Зуб
Шуха	Григуца	Берча	Попша	Козуб
Рубайвувльха	Куца	Герча	Лупша	Якуб
Бляха	Луца	Керча	Перша	Голуб
Пряха	Керуца	Перча	Борша	Коструб
Шпряха	Коруца	Гирча	Мурша	Карцуб
Ваца	Куруца	Гирча	Бриндуша	Чуб
Беца	Штефуца	Кирча	Муша	Слав
Геца	Пельца	Мирча	Геруша	Станіслав
Булеца	Бача	Борча	Хаца	Петев
Пеца	Гача	Корча	Ломихаца	Зайцев
Греца	Сабовча	Бурча	Роца	Келечев
Сокиреца	Лукеча	Лазурча	Руца	Фенєв
Шкреца	Бича	Фурча	Колибаб	Ердив
Костреца	Лукича	Микитча	Шваб	Менькив
Кица	Чича	Буча	Якаб	Шітив
Якица	Матейча	Чуча	Криволаб	Вийгшив
Мица	Максимча	Гольча	Бонтлаб	Грабів
Грица	Банча	Кольча	Раб	Фурдів
Фица	Ванча	Польча	Басараб	Бажів
Галамбіца	Іванча	Гуньча	Граб	Ваків
Ондіца	Данча	Ключа	Драб	Стециків
Ракіца	Канча	Баша	Шкраб	Іванків
Якіца	Манча	Каша	Леб	Яцків
Галіца	Панча	Добша	Глеб	Рошків
Міца	Клеменча	Повша	Гриб	Ільків
Франіца	Сенча	Беша	Гліб	Ковалів
Піца	Сиринча	Плеша	Твердохліб	Мигалів
Юріца	Мартинча	Біша	Вовкогріб	Павлів
Фіца	Рінча	Гіша	Окогріб	Іллів
Колца	Дрінча	Бакша	Варахіб	Якимів
Ванца	Бонча	Ракша	Айб	Іванів
Бенца	Івонча	Бокша	Алб	Ганів
Каменца	Бунча	Прокша	Гелб	Кинів
Клемонца	Гоча	Лукша	Кілб	Тишанинів
Климонца	Доча	Тимша	Голомб	Іванишинів
Гоца	Коча	Шимша	Боб	Дякунів
Коца	Ромоча	Шімша	Йокоб	Йосипів
Моца	Вороча	Домша	Якоб	Кампів
Проца	Липча	Коша	Жолоб	Гендрів

Посерів	Кашков	Ватаг	Друзд	Болаж
Лесів	Кушков	Періг	Давид	Дораж
Ігнатів	Ільков	Пиріг	Свид	Париж
Блистів	Гибалов	Дорог	Гид	Кріж
Костів	Данилов	Друг	Жид	Дийж
Гриців	Ласлов	Шоваг	Дамаскид	Одорож
Фенців	Дулов	Газдаг	Прадід	Корж
Пруців	Іванов	Паллаг	Бескід	Рамаз
Калиничів	Крисанов	Парлаг	Шмід	Скундз
Іванчів	Кампов	Чорнаг	Казибрід	Бардз
Пелешів	Попов	Драг	Момухід	Гудз
Андрішів	Чопов	Віраг	Зелд	Глудз
Ілюшів	Карпов	Орсаг	Зилд	Кенез
Драбов	Вакаров	Горсаг	Молд	Кениз
Сабов	Біров	Безег	Фердінанд	Фриз
Домбов	Піров	Мелег	Баленд	Кеніз
Собов	Петров	Шемер	Болонд	Кенийз
Попсобов	Лесов	Берег	Гунд	Лобоз
Івов	Чотов	Герег	Голод	Сароз
Шовагов	Стецов	Сег	Холод	Мороз
Рігов	Рицов	Рийсег	Город	Гарбуз
Шодьогов	Поцов	Герцег	Бард	Кривогуз
Дюгов	Бачов	Шмиг	Удуд	Чорногуз
Жидов	Лукачов	Шілінг	Сорокопуд	Груз
Жідов	Іванчов	Ділонг	Попуд	Мотуз
Рудов	Черчов	Паюнг	Коньопуд	Унгі
Бажов	Станьов	Бог	Леопольд	Ердевді
Боржов	Рогув	Гоздог	Медве	Зелді
Лангазов	Попикув	Балог	Фірге	Оросфелді
Гордзов	Станкув	Болог	Тегзе	Броді
Горзов	Сіркув	Дьолог	Леле	Телегазі
Гузов	Ількув	Сирюг	Ціпле	Буштягазі
Йов	Павлув	Няг	Цібере	Шаркезі
Сликов	Пилипув	Сабад	Фекете	Дубровкі
Сайков	Попув	Влад	Більце	Ужокі
Ілков	Лаврув	Великокклад	Павлище	Робовскі
Янков	Петрув	Рад	Домище	Білецкі
Фоков	Стецув	Град	Петрище	Ільніцкі
Буков	Сичув	Доморад	Грицище	Гаршані
Мицков	Андрішув	Зивд	Семчище	Сподні
Біцков	Андрушув	Швед	Симчище	Бесермені
Волічков	Лецюв	Бездсд	Балаж	Арганіні
Гомічков	Олаг	Дрозд	Блаж	Добоні

Доброні	Черей	Будай	Корослай	Гачай
Чопі	Кашої	Ізай	Булай	Бечай
Унгварі	Кошої	Турзай	Гулай	Бичай
Удварі	Бабай	Бакай	Дулай	Орінчай
Загарі	Бай	Макай	Дюлай	Горінчай
Бігарі	Габай	Порубкай	Солмай	Колочай
Чічері	Чірібай	Лавкай	Сірмай	Берчай
Замборі	Домбай	Добровкай	Березнай	Розлучай
Толоборі	Бобай	Вейкай	Рознай	Кручай
Балагурі	Добай	Вийкай	Долинай	Ключай
Богаті	Дербай	Сийкай	Минай	Кашай
Бішті	Горбай	Волкай	Гомонай	Бокшай
Мурковці	Савай	Дулкай	Нонай	Апшай
Скаловці	Левай	Данкай	Тарнай	Липшай
Часловці	Ревай	Вульшинкай	Краснай	Кашшай
Даровці	Гужвай	Лонкай	Гуснай	Бабей
Митровці	Сілвай	Полянкай	Лепай	Жабей
Рийці	Солвай	Кокай	Репай	Шкабей
Ірголці	Толвай	Сокай	Липай	Довбей
Шаланці	Чонговай	Токай	Терпай	Гебей
Забранці	Терновай	Таркай	Сарай	Шкебей
Собранці	Петровай	Рускай	Брай	Кіжбей
Франці	Дарвай	Буткай	Добрай	Кужбей
Кеменці	Морвай	Дукай	Кірай	Гембей
Бачі	Литвай	Бачкай	Край	Лембей
Мункачі	Желтвай	Річкай	Габурай	Терембей
Данчі	Ілошвай	Бочкай	Сай	Доромбей
Станчі	Сольвай	Бучкай	Сіксай	Добей
Серенчі	Багай	Лучкай	Маргітай	Скобей
Горінчі	Шалагай	Лашкай	Моргітай	Горобей
Грігаші	Магай	Галушкай	Леготай	Котобей
Бузаші	Довгай	Марушкай	Полотай	Чобей
Мікловші	Долгай	Галай	Потай	Шобей
Крішфоловші	Логай	Залай	Шелестай	Гербей
Печенеші	Гаргай	Малай	Перестай	Щербей
Гомбоші	Бугай	Салай	Устай	Гирбей
Рокоші	Шугай	Шалай	Пустай	Горбей
Шароші	Нягай	Чудлай	Шустай	Дубей
Попфолуші	Ростягай	Мелай	Гутай	Гардубей
Ердеї	Мадай	Білай	Ортутай	Гордубей
Ровкамезеї	Самодай	Миколай	Фіцай	Клубей
Пелешкеї	Тордай	Орлай	Процай	Рубей
Селеї	Турдай	Караслай	Бачай	Котубей

Чубей	Лучкей	Черней	Біксеі	Хорковий
Гавей	Ключкей	Чорней	Косей	Кошовий
Шелевей	Пелешкей	Мохней	Галатей	Корчнявий
Говей	Мішкей	Ковпей	Матей	Корошнявий
Головей	Марушкей	Ховпей	Гелетей	Кучерявий
Магей	Салей	Лепей	Китей	Кучірявий
Довгей	Фалей	Чепей	Івантей	Довгий
Бегей	Стеблей	Липей	Сантей	Кий
Богей	Скоблей	Ліпей	Гунтей	Легкий
Гадей	Бублей	Ломпей	Котей	Гладкий
Щадей	Дублей	Копей	Бокотей	Швидкий
Бедей	Павлей	Солопей	Доротей	Дикий
Гедей	Белей	Попей	Топтей	Великий
Редей	Гавелей	Чопей	Куртей	Горкий
Чиздей	Хавелей	Лупей	Мастей	Солотвинський
Сідей	Гелей	Парей	Гарастей	Бобальський
Сандей	Костелей	Гебрей	Харастей	Величкий
Гендей	Билей	Ребрей	Шелестей	Малючий
Чендей	Білей	Гаврей	Керестей	Підберезький
Гиндей	Філей	Джаврей	Коростей	Подполозький
Міндей	Чаклей	Кудрей	Фостей	Біленький
Горондей	Подолей	Герей	Густей	Вадаський
Соподей	Чолей	Дирей	Капустей	Спаський
Гардей	Сокирлей	Кирей	Лихтей	Слабський
Бордей	Маслей	Гірей	Ліхтей	Уторобський
Гордей	Мислей	Гірей	Дорофей	Славський
Цепурдей	Коромислей	Дірей	Михей	Паславський
Блажей	Скоромислей	Шкірей	Тацей	Ославський
Дужей	Булей	Сірей	Микицей	Стенавський
Базей	Кобулей	Горей	Ціцей	Жорнавський
Риндзей	Гулей	Порей	Секленцей	Гачавський
Бриндзей	Пулей	Которей	Круцей	Колочавський
Нодзей	Фулей	Куторей	Іванчей	Ольшавський
Мезей	Чулей	Чорей	Липчей	Каневський
Бронзей	Хромей	Петрей	Пальчей	Вишневський
Горзей	Томей	Кострей	Плешей	Данашевський
Білкей	Хомей	Гурей	Шемшей	Гукливський
Хоркей	Джумей	Курей	Шимшей	Кривський
Жеткей	Лумей	Чурей	Гакавий	Бобівський
Лукей	Романей	Нофрей	Чакавий	Дубівський
Свічкей	Стегней	Кресей	Рапавий	Завидівський
Спічкей	Ледней	Мойсей	Сапливий	Березівський
Спічкей	Будней	Биксей	Кривий	Кузівський

Жураківський	Феделешівський	Буковський	Шандровський	Брошньовський
Вовківський	Добошівський	Качковський	Езеровський	Крайникувський
Бенедиківський	Габаївський	Кречковський	Тешнеровський	Свалявський
Крайниківський	Вабовський	Бичковський	Богировський	Орлявський
Данківський	Лабовський	Личковський	Бугировський	Орявський
Нанківський	Грабовський	Бочковський	Загоровський	Завадський
Дунківський	Грибовський	Вучковський	Григоровський	Варадський
Бичківський	Якубовський	Мішковський	Богоровський	Пшеградський
Ключківський	Оросвиговський	Вальковський	Богоровський	Бродський
Вишківський	Гариговський	Ліньковський	Коровський	Підгородський
Порошківський	Горіговський	Матьковський	Петровський	Пудгородський
Васильківський	Левандовський	Лаловський	Митровський	Обреський
Ганьківський	Ландовський	Анталовський	Штефуровський	Селиський
Підмалівський	Родовський	Павловський	Юровський	Обриський
Чумалівський	Чемердовський	Веселовський	Осовський	Череміський
Небелівський	Блажовський	Козловський	Копосовський	Ісайський
Небилівський	Бежовський	Даниловський	Ігнатовський	Осійський
Волівський	Іжовський	Михайловський	Доробратовський	Завойський
Довганівський	Їжовський	Коболовський	Сенгетовський	Туземський
Манівський	Березовський	Світловський	Рокитовський	Климський
Чопанівський	Кваковський	Кобуловський	Голоботовський	Кримський
Ленівський	Борзаковський	Пістряловський	Котовський	Шумський
Кленівський	Губковський	Артимовський	Брестовський	Радванський
Бегинівський	Смерековський	Шомовський	Гутовський	Ганський
Пнівський	Павликовський	Романовський	Блаховський	Жиганський
Сем'янівський	Таниковський	Штефановський	Чеховський	Бережанський
Золотарівський	Вайтиковський	Есеновський	Оріховський	Ізанський
Кухарівський	Войтиковський	Єсеновський	Ляховський	Лозанський
Дубрівський	Майковський	Штеновський	Кричовський	Созанський
Яворівський	Чайковський	Копиновський	Білашовський	Канський
Григорівський	Волковський	Волошиновський	Томашовський	Фрідманський
Косівський	Симковський	Шімоновський	Данашовський	Семанський
Шелестівський	Сімковський	Терновський	Хомишовський	Германський
Рахівський	Станковський	Духновський	Гошовський	Панський
Лохівський	Станковський	Сем'яновський	Гушовський	Копанський
Лецівський	Лівінковський	Семняновський	Грушовський	Абранський
Маринцівський	Пінковський	Чоповський	Ольшовський	Задранський
Герцівський	Янковський	Цваровський	Каньовський	Муранський
Летцівський	Шурковський	Можаровський	Драгньовський	Бахтанський
Жудачівський	Метковський	Макаровський	Жденьовський	Штефанський
Ромочівський	Квітковський	Саровський	Леньовський	Маханський
Ворочівський	Вітковський	Дубровський	Вишньовський	Веречанський
Ключівський	Бутковський	Ставровський	Вішньовський	Річанський

Зарічанський	Туринський	Волянський	Кучарський	Скальський
Височанський	Латинський	Полянський	Боберський	Михальський
Копчанський	Метинський	Тополянський	Дедерський	Бедевельський
Батарчанський	Фалтинський	Заднянський	Любомирський	Шмігельський
Сімирчанський	Фертинський	Середнянський	Ластомирський	Добромильський
Лучанський	Костинський	Виднянський	Самбірський	Задільський
Тишанський	Велятинський	Колоднянський	Підгірський	Завольський
Віщанський	Голятинський	Груднянський	Подгірський	Подольський
Росіщанський	Бачинський	Вижнянський	Пудгірський	Скольський
Рущанський	Спачинський	Нижнянський	Дворський	Бобульський
Росущанський	Карачинський	Крайнянський	Яворський	Скульський
Лубенський	Мелечинський	Липнянський	Загорський	Пудмалюський
Ставенський	Перечинський	Тернянський	Підгорський	Іванцюський
Каменський	Микуличинський	Чернянський	Богорський	Утцюський
Селменський	Солочинський	Лютнянський	Дорський	Завацький
Гетенський	Крупчинський	Добрянський	Двурський	Вагацький
Бабинський	Корчинський	Дубрянський	Магурський	Арендацький
Дубинський	Кучинський	Горянський	Нагурський	Орендацький
Якубинський	Кольчинський	Загорянський	Пудгурський	Гузацький
Буковинський	Домашинський	Нагорянський	Брустурський	Опацький
Ровинський	Гавшинський	Подгорянський	Реметський	Лабецький
Верховинський	Хавшинський	Бистрянський	Ремітський	Деребецький
Фединський	Мишинський	Ністрянський	Хустський	Жеребецький
Подинський	Рошинський	Турянський	Сигутський	Дрогобецький
Гординський	Коршинський	Волосянський	Ком'ятський	Лавецький
Дудинський	Бушинський	Закутянський	Кум'ятський	Дравецький
Брежинський	Вульшинський	Лютянський	Бобуський	Надравецький
Скрижинський	Лещинський	Комлоський	Гуський	Наздравецький
Маржинський	Перегінський	Волоський	Драгуський	Кравецький
Брезинський	Яблінський	Рароський	Нягуський	Медвецький
Калинський	Зелінський	Присліпський	Павлуський	Кривецький
Желинський	Шлінський	Ріпський	Щефануський	Грабовецький
Брилинський	Мінський	Скріпський	Тернуський	Раковецький
Білинський	Бенямінський	Прислупський	Семнянуський	Оковецький
Млинський	Ясінський	Біловарський	Симнянуський	Буковецький
Волинський	Яблонський	Погарський	Попуський	Головецький
Голинський	Яблунський	Токарський	Руський	Боголовецький
Долинський	Гвоздянський	Пискарський	Андруський	Ластовецький
Пчолинський	Заводянський	Годемарський	Осуський	Керегецький
Каминський	Балудянський	Ботарський	Рахуський	Радецький
Ліпинський	Горблянський	Скотарський	Герцуський	Балецький
Неліпинський	Кривлянський	Пелчарський	Ромочуський	Галецький
Боринський	Землянський	Бочарський	Кобальський	Малецький

Гелецький	Ривицький	Комарницький	Краснобруцький	Половій
Новоселецький	Кривицький	Татарницький	Білий	Соловій
Білецький	Сивицький	Берницький	Незнайомий	Агій
Сілецький	Ликовицький	Бирницький	Хромий	Довгій
Олецький	Головицький	Сокирницький	Повшедний	Паллагій
Соколецький	Юровицький	Яворницький	Лидний	Вайнагій
Тромбулецький	Гостовицький	Горницький	Будний	Орсагій
Климецький	Синьовицький	Красницький	Червений	Шагій
Сенецький	Сервицький	Яблуницький	Черлений	Телегій
Млинецький	Явицький	Пруницький	Підлужний	Берегій
Горинецький	Киргицький	Кушницький	Копний	Шерегій
Горінецький	Садицький	Мигальницький	Мочарний	Чепрегій
Яблонецький	Пиздицький	Хмельницький	Черний	Чорнигій
Бронецький	Гардицький	Могильницький	Чорний	Поллогій
Чернецький	Зажицький	Ільницький	Русний	Дорогій
Шлепецький	Лужицький	Яницький	Новотний	Георгій
Керепецький	Дружицький	Грицький	Конечний	Сарвадій
Липецький	Козицький	Кирицький	Іваничний	Шаркадій
Коропецький	Балицький	Крицький	Пишний	Сіладій
Обрецький	Кралицький	Борицький	Мотовильний	Поладій
Грецький	Новоселицький	Петрицький	Старий	Мадій
Медрецький	Олицький	Турицький	Мудрий	Чижмадій
Берецький	Демицький	Фрицький	Ціберий	Овнадій
Верецький	Темицький	Лисицький	Керий	Чинадій
Дерецький	Димицький	Костицький	Лисий	Чінадій
Керецький	Іваницький	Мальчицький	Пісий	Чокнадій
Драгомирецький	Рибницький	Кульчицький	Босий	Чонадій
Манастирецький	Грабівницький	Обіцький	Русий	Безевдій
Щирецький	Грабувницький	Тиміцький	Губатий	Гивдій
Борецький	Зеленицький	Іваніцький	Зубатий	Ердивдій
Корецький	Дежницький	Заріцький	Главатий	Зивдій
Петрецький	Березницький	Пасіцький	Головатий	Фивдій
Турецький	Визницький	Лісіцький	Куртий	Бовдій
Затурецький	Возницький	Злоцький	Товстий	Говдій
Костецький	Криницький	Вислоцький	Слутий	Йовдій
Подгаєцький	Крайницький	Доброцький	Тихий	Гарновдій
Драгобицький	Войницький	Яроцький	Парубочий	Маровдій
Дрогобицький	Крамницький	Потоцький	Бабій	Бровдій
Вербицький	Думницький	Ростоцький	Тарабій	Сегедій
Голубицький	Вінницький	Бабуцький	Шкибій	Семедій
Савицький	Колоницький	Богуцький	Бумбій	Ендредій
Левицький	Вороницький	Забруцький	Рубій	Манфредій
Невицький	Затварницький	Добруцький	Шелевій	Кивеждій

Боздїй	Грецкїй	Франїй	Сакмарїй	Матїй
Секлейдїй	Верецкїй	Жовтанїй	Сатмарїй	Карпатїй
Цеглийдїй	Рашкїй	Жолтанїй	Сотмарїй	Боратїй
Фелдїй	Менькїй	Томчанїй	Захарїй	Ривтїй
Алфелдїй	Лїй	Горшанїй	Мочарїй	Тїмовтїй
Бандїй	Мїгалїй	Сивнїй	Ребрїй	Маровтїй
Скакандїй	Шандалїй	Йовнїй	Зубрїй	Кевешлігетїй
Лукандїй	Калїй	Товнїй	Еврїй	Кивешлігетїй
Мандїй	Малїй	Городнїй	Гиврїй	Сїгетїй
Лодїй	Гайналії	Бегенїй	Доврїй	Кметїй
Колодїй	Палїй	Герженїй	Фестоврїй	Петїй
Чїжмодїй	Талїй	Вешеленїй	Човрїй	Шепетїй
Шомодїй	Баталїй	Семенїй	Ченгерїй	Рийтїй
Вародїй	Чалїй	Меренїй	Кирїй	Раполтїй
Шародїй	Павлїй	Дерценїй	Шкирїй	Вїзантїй
Кородїй	Мадлїй	Рознїй	Нїрїй	Кешкентїй
Гардїй	Брїйдлїй	Бегинїй	Букрїй	Гормотїй
Дьордїй	Ерделїй	Бесерминїй	Зомборїй	Верешмортїй
Фурдїй	Текелїй	Кекерчинїй	Горїй	Фортїй
Балажїй	Пастелїй	Кубїнїй	Бїгорїй	Густїй
Йовжїй	Ердилїй	Обонїй	Дорїй	Хустїй
Газїй	Каллїй	Розгонїй	Далекорїй	Гутїй
Будогазїй	Чолїй	Баконїй	Поторїй	Шутїй
Фекешгазїй	Кулїй	Чомонїй	Чорїй	Ком'ятїй
Фийкешгазїй	Єремїй	Торонїй	Купрїй	Тафїй
Кїральгазїй	Комаромїй	Софронїй	Петрїй	Шафїй
Риндзїй	Бучмїй	Тонїй	Курїй	Тїмовфїй
Нодзїй	Чабанїй	Антонїй	Турїй	Штефїй
Гузїй	Губанїй	Чорнїй	Фурїй	Палфїй
Гузїй	Іванїй	Янїй	Чурїй	Тїмофїй
Кїй	Жаданїй	Сийпїй	Онофрїй	Архїй
Бакїй	Ладанїй	Кампїй	Онуфрїй	Кабацїй
Вакїй	Жоданїй	Барїй	Дюрїй	Ігнацїй
Чакїй	Коворданїй	Уйбарїй	Ап'ярїй	Гевцїй
Чернекїй	Божанїй	Берегварїй	Мадярїй	Гивцїй
Чедрекїй	Канїй	Садварїй	Опїярїй	Ірговцїй
Фончїкїй	Моканїй	Содварїй	Баркасїй	Маковцїй
Гомокїй	Тарканїй	Коложварїй	Мересїй	Раковцїй
Потокїй	Романїй	Бїловарїй	Алексїй	Станковцїй
Фиркїй	Панїй	Овчварїй	Олексїй	Марковцїй
Ловскїй	Баранїй	Вошварїй	Макосїй	Морковцїй
Лоскїй	Муранїй	Бїгарїй	Макусїй	Драшковцїй
Бїлецкїй	Туранїй	Азарїй	Лабатїй	Пїшковцїй

Анталовцїй	Каньовшїй	Слабак	Спївак	Бенджак
Терновцїй	Коньовшїй	Табак	Квак	Бинджак
Корновцїй	Фелдешїй	Довбак	Словак	Верджак
Чоповцїй	Егрешїй	Йовбак	Новак	Джурджак
Петровцїй	Герешїй	Жеребак	Шовак	Жижак
Гецїй	Керешїй	Шебак	Червак	Рижак
Реґецїй	Керестешїй	Либак	Литвак	Брижак
Гицїй	Кеменсшїй	Рибак	Бритвак	Іжак
Фабріцїй	Кикинсшїй	Грибак	Дувак	Жїжак
Денцїй	Гернешїй	Цибак	Шишвак	Мїжак
Меденцїй	Гиришїй	Бїбак	Клювак	Брїжак
Ференцїй	Киришїй	Лїбак	Гак	Їжак
Динцїй	Салдобошїй	Нїбак	Цигак	Мужак
Мидинцїй	Пайкошїй	Колбак	Гадак	Ружак
Марцїй	Комлошїй	Лембак	Федак	Тужак
Федорцїй	Яношїй	Клембак	Гвоздак	Бриндзак
Ковачїй	Росошїй	Климбак	Жидак	Скундзак
Ваґачїй	Боршїй	Бомбак	Саґайдак	Бардзак
Форґачїй	Завидфалушїй	Бумбак	Пайдак	Бордзак
Качїй	Уйфалушїй	Бобак	Пойдак	Будзак
Маговчїй	Пофалушїй	Добак	Бендак	Шлезак
Повчїй	Попфалушїй	Джобак	Челендак	Кизак
Саболчїй	Кричфалушїй	Кобак	Шепендак	Лизак
Банчїй	Пелушїй	Жолобак	Попендак	Лїзак
Канчїй	Бой	Робак	Дюрендак	Рїзак
Ранчїй	Чокой	Шкробак	Биндак	Козак
Йончїй	Бочкой	Чобак	Чилиндак	Розак
Янчїй	Лой	Щобак	Попиндак	Барзак
Маґочїй	Полой	Дзьобак	Дюриндак	Борзак
Кочїй	Цой	Вербак	Мондак	Пурзак
Барчїй	Чой	Дербак	Чундак	Бузак
Пальчїй	Пашкуй	Сербак	Бодак	Гузак
Гавашїй	Люй	Щербак	Родак	Лалак
Сїлвашїй	Дьордяй	Горбак	Бродак	Шалак
Гриґашїй	Уґляй	Бурбак	Швардак	Стеблак
Алмашїй	Задняй	Дубак	Бордак	Сїдлак
Нанашїй	Крайняй	Зубак	Швордак	Дудлак
Рийпашїй	Чохняй	Рябак	Мордак	Силак
Фаґарашїй	Чухняй	Ревак	Фурдак	Бїлак
Фогарашїй	Цегольняй	Кивак	Гудак	Фїлак
Андрашїй	Чуряй	Гливак	Рудак	Паллак
Тудовшїй	Бак	Сивак	Балажак	Лолак
Комловшїй	Лабак	Лївак	Грїджак	Чолак

Маслак	Капак	Фундурак	Шестак	Живчак
Петлак	Драпак	Козурак	Свистак	Ливчак
Булак	Штепак	Курак	Нечистак	Гукливчак
Кулак	Чепак	Турак	Костак	Поливчак
Чулак	Щепак	Костурак	Шостак	Сепливчак
Шулак	Хрипак	Ціфрак	Лутак	Покривчак
Бухлак	Піпак	Юрак	Футак	Грабівчак
Мак	Куціпак	Дюрак	Шутак	Гівчак
Гайдамак	Тромпак	Сак	Поштак	Реківчак
Бемак	Гопак	Овсак	П'ятак	Биківчак
Лемак	Чопак	Лесак	Мацак	Риківчак
Семак	Терпак	Чесак	Нацак	Біківчак
Кимак	Тирпак	Лисак	Тацак	Соколівчак
Симак	Тірпак	Мисак	Лецак	Бирівчак
Тимак	Лупак	Писак	Мецак	Покрівчак
Артимак	Чупак	Крисак	Пецак	Зорівчак
Штимак	Шпак	Сисак	Фецак	Грабовчак
Німак	Дряпак	Тисак	Мицак	Вовчак
Наймак	Рак	Ісак	Грицак	Жовчак
Цаймак	Бабрак	Лісак	Цицак	Головчак
Приймак	Жебрак	Гайсак	Ціцак	Бировчак
Бесмак	Бобрак	Фейсак	Пінцак	Біровчак
Бисьмак	Кіндрак	Фийсак	Коцак	Федоровчак
Говнак	Мудрак	Бойсак	Герцак	Соровчак
Груднак	Берак	Чемсак	Гирцак	Келешовчак
Знак	Фундерак	Босак	Фирцак	Ледчак
Єдинак	Чорнодерак	Бирсак	Фірцак	Голодчак
Синак	Мізерак	Борсак	Юрцак	Гречак
Вайнак	Цюперак	Корсак	Дуцак	Ластовичак
Гонак	Шестерак	Гусак	Луцак	Бідичак
Цонак	Бирак	Летак	Брачак	Мандичак
Барнак	Бірак	Петак	Бабчак	Бондичак
Чернак	Сірак	Бритак	Грабчак	Юдичак
Мочернак	Гамрак	Літак	Грибчак	Кичак
Федорнак	Габорак	Шпинтак	Зубчак	Личак
Чорнак	Дворак	Монтак	Якубчак	Величак
Шелеснак	Федорак	Шпонтак	Голубчак	Біличак
Руснак	Сморак	Котак	Грубчак	Воличак
Гунак	Ватрак	Сотак	Бородавчак	Соколичак
Кунак	Гатрак	Ліптак	Савчак	Чорноличак
Тільнак	Готрак	Ціптак	Левчак	Іваничак
Пак	Тайстрак	Фуртак	Клевчак	Дубничак
Гапак	Бурак	Шелестак	Євчак	Калиничак

Синичак	Танчак	Лапчак	Дутчак	Лишак
Капичак	Станчак	Фелепчак	Кутчак	Долишак
Шепичак	Бенчак	Пилипчак	Бучак	Мишак
Копичак	Валенчак	Ліпчак	Вучак	Комишак
Бричак	Оленчак	Сліпчак	Дучак	Данишак
Гричак	Карабинчак	Піпчак	Кучак	Оленишак
Сичак	Дубинчак	Копчак	Онучак	Спишак
Матичак	Рябинчак	Крупчак	Жофчак	Гавришак
Костичак	Калинчак	Варчак	Мальчак	Ігнатишак
Гафичак	Скалинчак	Марчак	Ворожилъчак	Мішак
Чичак	Білинчак	Берчак	Копильчак	Шпішак
Бічак	Клинчак	Огерчак	Васильчак	Данчішак
Вічак	Минчак	Гогерчак	Мотильчак	Лошак
Кічак	Папинчак	Перчак	Ільчак	Мошак
Мічак	Попинчак	Бирчак	Більчак	Рапшак
Річак	Маринчак	Гирчак	Зубільчак	Лупшак
Марічак	Старинчак	Гирчак	Дзубільчак	Вершак
Андрічак	Вавринчак	Огирчак	Вільчак	Балушак
Січак	Оринчак	Симирчак	Мільчак	Мушак
Пасічак	Муринчак	Пирчак	Шпільчак	Ганушак
Дансічак	Русинчак	Ірчак	Подольчак	Аннушак
Матічак	Костинчак	Чубірчак	Кольчак	Климпушак
Чічак	Марцинчак	Гірчак	Сокольчак	Копрушак
Брайчак	Бучинчак	Григірчак	Польчак	Петрушак
Пиздейчак	Довбінчак	Пірчак	Вакульчак	Матушак
Матейчак	Зінчак	Яворчак	Микульчак	Бунтушак
Андрійчак	Палінчак	Горчак	Маркульчак	Ващак
Матійчак	Королінчак	Загорчак	Шкатульчак	Паращак
Петійчак	Мінчак	Ригорчак	Ганьчак	Пращак
Бойчак	Ясінчак	Григорчак	Ланьчак	Лещак
Дуйчак	Чінчак	Дорчак	Поланьчак	Феделещак
Галчак	Полончак	Федорчак	Беньчак	Пещак
Салчак	Мончак	Сидорчак	Феньчак	Кищак
Кулчак	Шелемончак	Лазорчак	Ниньчак	Лищак
Демчак	Бунчак	Корчак	Синьчак	Блищак
Якимчак	Довгунчак	Огурчак	Ліньчак	Павлишак
Климчак	Догунчак	Бандурчак	Міньчак	Плищак
Тимчак	Дунчак	Батурчак	Брячак	Мищак
Ганчак	Сидунчак	Юрчак	Шак	Якимищак
Планчак	Дякунчак	Микитчак	Сташак	Томищак
Романчак	Бочак	Литчак	Осташак	Рищак
Гранчак	Дочак	Гритчак	Лешак	Петрищак
Дранчак	Сорочак	Титчак	Долешак	Віщак

Драгішак	Ердэк	Приндик	Пуглик	Кутлик
Кішак	Марек	Тиндик	Круглик	Булик
Лішак	Дерек	Мондик	Мадлик	Магулик
Павлішак	Керек	Додик	Кудлик	Кулик
Колішак	Терек	Ердик	Піндзелік	Симулик
Кулішак	Данишек	Гудик	Пензелік	Грулік
Нішак	Бик	Дудик	Пинзелік	Тулік
Тройнішак	Швабик	Худик	Лелик	Адамик
Тронішак	Лабик	Юдик	Чмелик	Шелемик
Корнішак	Гребик	Дзядик	Крелик	Климик
Марішак	Шебик	Ежик	Веселик	Симик
Фірішак	Прибик	Пижик	Костелик	Соймик
Трішак	Цибик	Божик	Ганзлик	Томик
Петрішак	Дримбик	Гожик	Лилик	Хомик
Вошак	Бобик	Іржик	Данилик	Бурмик
Кошак	Гербик	Будзик	Гаврилик	Кумик
Волошак	Дубик	Глюдзик	Курилик	Друмик
Мошак	Кубик	Безик	Василик	Кузьмик
Горошак	Якубик	Пензик	Ілік	Банік
Мараморошак	Грубик	Козик	Білік	Щербанік
Трошак	Шубик	Сньозик	Чмілік	Порубанік
Бобушак	Славик	Кузик	Гайлік	Криванік
Бубушак	Межовик	Пузик	Мігайлік	Іванік
Гушак	Рокосовік	Бобалік	Кайлік	Мальованік
Кушак	Брунцвік	Валік	Зейлік	Ганік
Лушак	Радік	Галік	Панклік	Ціганік
Галушак	Марадік	Мігалік	Дяволік	Данік
Білушак	Кедік	Рогалік	Голік	Майданік
Ганушак	Бенедік	Бердалік	Мізолік	Сможанік
Тернушак	Федік	Маскалік	Росолік	Мазанік
Рушак	Газдік	Лалік	Католік	Умазанік
Марушак	Гвоздік	Валалік	Антолік	Печканік
Андрушак	Гоздік	Малік	Янтолік	Келеманік
Петрушак	Жідік	Кралік	Хохолік	Романік
Юшак	Демідік	Анталік	Цеплік	Фурманік
Келюшак	Дідік	Пишчалік	Чеплік	Степанік
Вовк	Джідік	Аблік	Петерлік	Гавранік
Міговк	Майдік	Гоблік	Кірлік	Дранік
Міговк	Шілдік	Бублік	Кірлік	Вісанік
Шомовк	Бендік	Публік	Васлік	Станік
Бек	Опрендік	Цюблік	Руслік	Стефанік
Бебек	Фендік	Павлік	Світлік	Штефанік
Бедек	Міндік	Фревлік	Пантлік	Коцанік

Буківчаник	Присяжник	Капарник	Клевзуник	Масляник
Тенгеричаник	Коломазник	Мочарник	Куник	Бітляник
Кочаник	Рекізник	Черник	Циркуник	Вовняник
Клочаник	Желізник	Бирник	Попдякуник	Огняник
Гірчаник	Зелізник	Кикирник	Добруник	Красняник
Кришаник	Ретізник	Папірник	Козичник	Комлошняник
Глібник	Перевузник	Федорник	Пасічник	Бряник
Хлібник	Чебиник	Корник	Поташник	Гряник
Бубник	Гиник	Чорник	Палешник	Черяник
Церківник	Калиник	Курник	Порошник	Чиряник
Дошчівник	Симиник	Проскурник	Завальник	Бистряник
Дуюговник	Ниник	Мурник	Скальник	Вівсяник
Магник	Гриник	Семурник	Хрустальник	Вісяник
Регник	Синик	Симурник	Пищальник	Вусяник
Левадник	Досиник	Галасник	Кельник	Патяник
Стадник	Циник	Маласник	Мельник	Портяник
Редник	Яциник	Красник	Ворожилъник	Цапик
Середник	Ціник	Небесник	Пильник	Слепик
Огородник	Олайнк	Перелесник	Кукольник	Шепик
Блудник	Брайник	Фіресник	Кукульник	Копик
Попудник	Крайник	Любисник	Вадюник	Кнопик
Гребеник	Файник	Налисник	Яник	Попик
Геник	Олейник	Русник	Доб'яник	Чопик
Деник	Олійник	Статник	Плав'яник	Жупик
З'їденик	Воскобійник	Шатник	Клев'яник	Цупик
Найденик	Олійник	Житник	Дерев'яник	Чупик
Пиндзеник	Сойник	Митник	Клив'яник	Пюшпик
Пензеник	Мелник	Ситник	Крив'яник	Цюпик
Опаленик	Реселник	Обшитник	Солом'яник	Рик
Шаленик	Пилник	Новотник	Медяник	Лазарик
Зеленик	Пчулник	Золотник	Мидяник	Козарик
Посоленик	Хамник	Грамотник	Фурдяник	Ремарик
Келеменик	Безіменник	Шотник	Пиндзяник	Римарик
Шпеник	Третинник	Гутник	Бриндзяник	Боднарик
Греник	Гладоник	Путник	Піндзяник	Дзвонарик
Сеник	Йоник	Телятник	Ізяник	Царик
Плетеник	Коник	Бурятник	Кривляник	Ганчарик
Феник	Вороник	Курятник	Сегляник	Чабрик
Крученик	Антоник	Досятник	Сигляник	Ребрик
Кришеник	Скрипник	Буник	Силяник	Цимбрик
Прошеник	Жупник	Славуник	Моркляник	Бобрик
Бережник	Барник	Довгуник	Соляник	Добрик
Переложник	Хмарник	Межуник	Росоляник	Кобрик

Бубрик	Вісик	Моцик	Повідайчик	Турянчик
Зубрик	Мойсик	Берцик	Крайчик	Бочик
Гаврик	Алексик	Ферцик	Салейчик	Кочик
Чедрик	Олексик	Гурцик	Андрейчик	Почик
Фрідрик	Косик	Куцик	Матійчик	Сочик
Мандрик	Корсик	Луцик	Вуйчик	Філіпчик
Шандрик	Чусик	Муцик	Легелчик	Копчик
Ондрик	Затик	Куруцик	Демчик	Купчик
Кундрик	Гнатик	Яцик	Нсмчик	Варчик
Кудрик	Ігнатик	Ковачик	Симчик	Пекарчик
Мудрик	Товтик	Богачик	Максимчик	Токарчик
Шимерик	Гетик	Гевгачик	Тимчик	Тарчик
Шперик	Петик	Федачик	Сімчик	Симерчик
Жирик	Титик	Гудачик	Банчик	Маєрчик
Кирик	Фрайтик	Сокачик	Іванчик	Борчик
Мирик	Войтик	Лукачик	Каганчик	Ворчик
Цирик	Пйонтик	Зубчик	Фунданчик	Григорчик
Чирик	Котик	Додавчик	Канчик	Лазорчик
Кірик	Сотик	Тодавчик	Біланчик	Бурчик
Цірик	Коптик	Кавчик	Манчик	Федурчик
Григорик	Бертик	Міравчик	Романчик	Юрчик
Федорик	Костик	Савчик	Панчик	Мадярчик
Фодорик	Лостик	Шевчик	Баранчик	Малярчик
Лазорик	Когутик	Логівчик	Фанчик	Котлярчик
Корик	Піштик	Варгівчик	Денчик	Фетчик
Морик	Грофік	Лохівчик	Ференчик	Бутчик
Гаморик	Вацик	Сабовчик	Сенчик	Логучик
Баторик	Мацик	Вовчик	Динчик	Кучик
Кріштофорик	Мікловцик	Ондовчик	Угринчик	Лучик
Веприк	Жецик	Івановчик	Бучинчик	Кручик
Поприк	Стецик	Яновчик	Кінчик	Ковальчик
Чуприк	Мицик	Повчик	Мінчик	Мігальчик
Петрик	Грицик	Дзуровчик	Івончик	Пальчик
Митрик	Цицик	Гальовчик	Шимончик	Капальчик
Фурик	Іцик	Іваньовчик	Профончик	Михальчик
Яцурик	Міцик	Васьовчик	Янчик	Ільчик
Качурик	Лалцик	Логувчик	Мідянчик	Більчик
Фрик	Іванцик	Свалявчик	Маріянчик	Кольчик
Юрик	Ганцик	Мирявчик	Тополянчик	Беньчик
Дюрик	Ференцик	Фечик	Мінянчик	Меньчик
Стасик	Фенцик	Легезчик	Брянчик	Сеньчик
Овсик	Фінцик	Оленичик	Симирянчик	Міньчик
Лесик	Воцик	Сичик	Бистрянчик	Буньчик

Заячик	Смуток	Павук	Якібчук	Бербеничук
Шик	Ешток	Савук	Жолобчук	Оленичук
Томашик	Червачок	Гук	Робчук	Олейничук
Путрашик	Родачок	Гайдук	Воробчук	Митничук
Повшик	Гудачок	Пердук	Молдавчук	Мельничук
Гошик	Лемачок	Жук	Тодавчук	Копичук
Кошик	Русначок	Боклажук	Гаркавчук	Албічук
Грошик	Рачок	Котораджук	Харкавчук	Славічук
Варшик	Сачок	Гренеджук	Горкавчук	Улічук
Андрушик	Вовчок	Греджук	Ославчук	Рознічук
Ілляшик	Кречок	Гриджук	Тернавчук	Андрічук
Легещик	Бичок	Гарджук	Кравчук	Пасічук
Мсщик	Урядничок	Слижук	Савчук	Матічук
Міщик	Мельничок	Божук	Левчук	Тафічук
Борщик	Бричок	Перожук	Шевчук	Гайчук
Бакущик	Боричок	Пирожук	Лінивчук	Галайчук
Рущик	Лазоричок	Кочержук	Гривчук	Малайчук
Фущик	Бочок	Дужук	Жуківчук	Миколайчук
Панющик	Симочок	Кук	Манівчук	Николайчук
Кувік	Сверчок	Мурмук	Пнівчук	Бабейчук
Цвік	Гирчок	Вакарук	Косівчук	Салейчук
Фрік	Бучок	Боднарук	Вовчук	Белейчук
Пуїк	Гучок	Писарук	Головчук	Білейчук
Вулк	Гайдучок	Андрук	Громовчук	Петейчук
Банк	Лучок	Крук	Бровчук	Бабійчук
Ванк	Попадючок	Митрук	Фольовчук	Недобійчук
Шаланк	Пиндючок	Борсук	Свалявчук	Маковійчук
Франк	Павлючок	Фук	Кулявчук	Матвійчук
Венк	Дячок	Кицук	Гередчук	Палійчук
Паюнк	Полячок	Чук	Гиридчук	Кілійчук
Дробок	Чешок	Горбачук	Дудчук	Брехлійчук
Воробок	Будьок	Ковачук	Штечук	Рознійчук
Вок	Пальок	Червачук	Боклажчук	Янійчук
Гудивок	Цильок	Дидачук	Легезчук	Багрійчук
Вупадок	Свереньок	Качук	Бичук	Андрійчук
Мондок	Васьок	Ткачук	Бабичук	Курійчук
Будок	Бутьок	Лукачук	Недобичук	Петійчук
Озимок	Чорнописк	Колачук	Кубичук	Тафійчук
Русанок	Паук	Лемачук	Теличук	Марційчук
Ощипок	Бук	Мохначук	Біличук	Бойчук
Серпок	Бобук	Бабчук	Уличук	Гойчук
Турок	Побук	Карабчук	Кузьмичук	Буйчук
Шпиток	Вук	Драбчук	Праничук	Гуйчук

Палчук	Клеменчук	Дедерчук	Галашук	Варцаб'юк
Адамчук	Попенчук	Дидерчук	Боклашук	Доб'юк
Абрамчук	Ференчук	Перчук	Томашук	Коб'юк
Самчук	Мисенчук	Талабірчук	Спашук	Дуб'юк
Єремчук	Делитенчук	Скірчук	Спашук	Гав'юк
Яремчук	Литвинчук	Кушнірчук	Парашук	Яків'юк
Семчук	Годинчук	Григорчук	Андрашук	Адам'юк
Якимчук	Калинчук	Федорчук	Киращук	Максим'юк
Климчук	Білінчук	Гаморчук	Петрашук	Шеп'юк
Яримчук	Мисинчук	Юрчук	Юрашук	Агип'юк
Симчук	Делятинчук	Матчук	Осташук	Прокіп'юк
Пасимчук	Бучинчук	Лепетчук	Вербешук	Прокоп'юк
Тимчук	Вінчук	Липетчук	Бубешук	Поп'юк
Химчук	Звінчук	Дутчук	Легешук	Чоп'юк
Шимчук	Дзвінчук	Бучук	Немешук	Карп'юк
Німчук	Полінчук	Гучук	Нямешук	Геф'юк
Шоломчук	Ясінчук	Грофчук	Решук	Бадюк
Нямчук	Івончук	Медвідьчук	Марешук	Сабадюк
Шербанчук	Дем'янчук	Маскальчук	Дерешук	Гладюк
Іванчук	Полянчук	Пальчук	Фешук	Попадюк
Мальованчук	Чернянчук	Михальчук	Якобишук	Радюк
Ганчук	Тимочук	Новосельчук	Данишук	Бедюк
Циганчук	Гапчук	Копильчук	Ришук	Шведюк
Йоганчук	Агапчук	Васильчук	Маришук	Демедюк
Данчук	Капчук	Ільчук	Гавришук	Демидюк
Майданчук	Талапчук	Країльчук	Фишук	Найдюк
Довжанчук	Карапчук	Беньчук	Чуфишук	Баландюк
Марканчук	Остапчук	Митеньчук	Грицишук	Лендюк
Баланчук	Пилипчук	Штеньчук	Бішук	Мерендюк
Маланчук	Йосипчук	Вешелинчук	Вербішук	Сендюк
Меланчук	Роспопчук	Гриньчук	Кокішук	Линдюк
Біланчук	Дупчук	Каміньчук	Рішук	Миндюк
Романчук	Шкварчук	Коріньчук	Трішук	Мериндюк
Панчук	Біловарчук	Дячук	Курішук	Мириндіюк
Копанчук	Дударчук	Кашук	Гошук	Чокриндюк
Бранчук	Лазарчук	Томашук	Волошук	Міндюк
Дранчук	Ларчук	Книшук	Голошук	Бондюк
Петранчук	Марчук	Мішук	Рошук	Бродюк
Станчук	Боднарчук	Кошук	Гушук	Дердюк
Любенчук	Слосарчук	Агопшук	Міклушук	Лофердюк
Зеленчук	Слюсарчук	Магашук	Ляшук	Дирдюк
Дзеленчук	Берчук	Федашук	Кіляшук	Бурдюк
Оленчук	Шкверчук	Дудашук	Грицяшук	Шурдюк

Дядюк	Небилюк	Борканюк	Сенюк	Чернюк
Базюк	Радилюк	Мацканюк	Мойсенюк	Вечернюк
Мандзюк	Дрежилюк	Мицканюк	Аксенюк	Ковбаснюк
Синдзюк	Дрижилюк	Туцканюк	Штенюк	Кваснюк
Фризюк	Данилюк	Гучканюк	Бойценюк	Гаснюк
Морозюк	Копилюк	Бошканюк	Греченюк	Маснюк
Кузюк	Гаврилюк	Рошканюк	Бойченюк	Махнюк
Паладіюк	Берилюк	Меланюк	Близнюк	Мігальнюк
Вередіюк	Василюк	Біланюк	Каверзнюк	Янюк
Андріюк	Центилюк	Леманюк	Бабинюк	Варварюк
Янчіюк	Штилюк	Романюк	Карабинюк	Передарюк
Кабалюк	Похилюк	Томанюк	Мигалинюк	Звіздарюк
Дримбалюк	Дьорділюк	Сорохманюк	Калинюк	Дужарюк
Співалюк	Михайлюк	Глушманюк	Василинюк	Лазарюк
Ковалюк	Веклюк	Ціпанюк	Білинюк	Козарюк
Галюк	Іллюк	Баранюк	Томинюк	Пекарюк
Смекалюк	Максимлюк	Юранюк	Грапинюк	Шинкарюк
Смикалюк	Хромлюк	Санюк	Джупинюк	Токарюк
Пікалюк	Николюк	Русанюк	Фаринюк	Бочкарюк
Йойкалюк	Соколюк	Ковтанюк	Гринюк	Боднарюк
Дренкалюк	Ролюк	Сметанюк	Угринюк	Репарюк
Тинкалюк	Солюк	Британюк	Катеринюк	Шпатарюк
Даскалюк	Цаплюк	Костанюк	Вечеринюк	Коритарюк
Маскалюк	Чаплюк	Штефанюк	Мойсинюк	Поштарюк
Москалюк	Реплюк	Ерфанюк	Мартинюк	Бобрюк
Малюк	Риплюк	Глуханюк	Ерстинюк	Гаврюк
Фалюк	Карплюк	Грицанюк	Гречинюк	Лаврюк
Михалюк	Ферлюк	Лупшанюк	Микуличинюк	Гендрюк
Баблюк	Курлюк	Бубнюк	Михайнюк	Гиндрюк
Стеблюк	Микулюк	Драгнюк	Андрійнюк	Гіндрюк
Дяблюк	Пришлюк	Трагнюк	Гудимнюк	Бодрюк
Павлюк	Іванюк	Ягнюк	Максимнюк	Шундерюк
Савлюк	Ганюк	Шовгенюк	Конюк	Тодерюк
Моставлюк	Довганюк	Реженюк	Шимонюк	Бронтерюк
Дриглюк	Обладанюк	Корженюк	Гапонюк	Фішерюк
Гавелюк	Болданюк	Челленюк	Воронюк	Кушнірюк
Безелюк	Булданюк	Черленюк	Пронюк	Генрюк
Чепелюк	Проданюк	Семенюк	Сафронюк	Габорюк
Берелюк	Козанюк	Гуменюк	Антонюк	Шундорюк
Новоселюк	Кузанюк	Чопенюк	Вінтонюк	Тодорюк
Телюк	Канюк	Опаренюк	Барнюк	Дохторюк
Гутелюк	Чеканюк	Гренюк	Ковернюк	Митрюк
Тофелюк	Божканюк	Коренюк	Сернюк	Мотрюк

Онофрюк	Бецюк	Лендяк	Кривляк	Липляк
Бендасюк	Мицюк	Белендяк	Підковляк	Шипляк
Дурнасюк	Грицюк	Лешендяк	Грицовляк	Шопляк
Пасюк	Крицюк	Гондяк	Сигляк	Шупляк
Спасюк	Міцюк	Болондяк	Шинглярк	Карляк
Парасюк	Іванцюк	Мондяк	Бурмеляк	Харляк
Тарасюк	Процюк	Лопондяк	Попеляк	Бітлярк
Красюк	Шварцюк	Скорондяк	Мореляк	Булярк
Настасюк	Луцюк	Гундяк	Веселяк	Цибулярк
Михасюк	Яцюк	Заводяк	Пастеляк	Савулярк
Лесюк	Гільтяюк	Пердяк	Челяк	Кривулярк
Форесюк	Баб'як	Кордяк	Кізлярк	Пігулярк
Борисюк	Лаб'як	Мордяк	Небилярк	Ондулярк
Мойсюк	Фаб'як	Дьордяк	Жилярк	Зазулярк
Бройсюк	Боб'як	Гудяк	Тужилярк	Микулярк
Олексюк	Якуб'як	Деяк	Бурмилярк	Пикулярк
Досюк	Підков'як	Мазяк	Данилярк	Пашкулярк
Косюк	Слов'як	Пазяк	Марилярк	Шмулярк
Чворсюк	Бров'як	Перебзяк	Брилярк	Ганулярк
Корсюк	Хром'як	Перевзяк	Гаврилярк	Манулярк
Колясюк	Леп'як	Дзяк	Кирилярк	Пулярк
Тюк	Телеп'як	Мандзяк	Морилярк	Друлярк
Підлатюк	Фелеп'як	Свиндзяк	Курилярк	Петрулярк
Ігнатюк	Лип'як	Бундзяк	Похилярк	Пітулярк
Лопатюк	Пилип'як	Дзюдзяк	Білярк	Гуцулярк
Братюк	Коп'як	Мізяк	Шмілярк	Мічулярк
Шепетюк	Шоп'як	Пайзяк	Шпілярк	Гашулярк
Шкретюк	Луп'як	Лойзяк	Рілярк	Мишулярк
Микитюк	Дяк	Лозяк	Погорілярк	Поміщулярк
Койтюк	Вадяк	Пузяк	Дуклярк	Фофлярк
Клантюк	Завадяк	Зюзяк	Землярк	Пухлярк
Пінтюк	Гадяк	Дияк	Болярк	Пришлярк
Климпотюк	Ладяк	Кияк	Голярк	Каршлярк
Добротюк	Падяк	Гафіяк	Подолярк	Кузьмяк
Костюк	Бедяк	Фукалярк	Гомолярк	Ганяк
Вирстюк	Шебедяк	Підмалярк	Чомолярк	Луканяк
Бутюк	Шведяк	Гаталярк	Смолярк	Маняк
Ворохтюк	Федяк	Жаблярк	Полярк	Романяк
Тютюк	Перебздяк	Шкріблярк	Ролярк	Раняк
Зятюк	Шипиздяк	Ублярк	Солярк	Штефаняк
Мацюк	Гвоздяк	Дублярк	Пересолярк	Гудебняк
Рацюк	Гнидяк	Павлярк	Матолярк	Дрібняк
Тацюк	Бідяк	Савлярк	Шолярк	Дробняк

Бубняк	Мариняк	Драгуняк	Федоряк	Житяк
Гривняк	Цариняк	Бігуняк	Сидоряк	Плитяк
Попівняк	Ориняк	Богуняк	Лазоряк	Терентяк
Багняк	Вориняк	Гладуняк	Коряк	Сиротяк
Середняк	Катриняк	Мордуняк	Микоряк	Мартяк
Завидняк	Синяк	Маруняк	Никоряк	Куртяк
Голодняк	Гарасиняк	Петруняк	Шпоряк	Мастяк
Брудняк	Мартиняк	Пластуняк	Фічоряк	Костяк
Грудняк	Гортиняк	Настуняк	Дмитряк	Білустьяк
Беняк	Чиняк	Костуняк	Цитряк	Шустяк
Дзвеняк	Ріціняк	Кречуняк	Пістряк	Корнутяк
Червеняк	Крайняк	Крехняк	Буряк	Шутяк
Бруженяк	Андрійняк	Міхняк	Багуряк	Плахтяк
Зеленяк	Намняк	Бошняк	Козуряк	Кухтяк
Челленяк	Темняк	Брошняк	Цапуряк	Роштяк
Черленяк	Гудимняк	Каршняк	Брустуряк	Буяк
Жменяк	Томняк	Потушняк	Штефуряк	Тацяк
Пеняк	Моняк	Запотушняк	Концуряк	Пецяк
Бреняк	Шимоняк	Шушняк	Качуряк	Трофицяк
Свереняк	Шімоняк	Васильняк	Клочуряк	Гінцяк
Ореняк	Бороняк	Тільняк	Ціфряк	Луцяк
Катреняк	Вороняк	Дусюняк	Онуфряк	Лопуцяк
Сеняк	Вінтоняк	Вояк	Юряк	Дивал
Теняк	Барняк	Смояк	Масяк	Коновал
Бережняк	Комарняк	Бубряк	Михасяк	Гуновал
Борожняк	Берняк	Беряк	Кресяк	Гал
Березняк	Серняк	Биряк	Гайсяк	Гал
Жалізняк	Катерняк	Киряк	Косяк	Сакал
Залізняк	Черняк	Ладомиряк	Антосяк	Ціпкал
Желізняк	Мочерняк	Пастиряк	Бандусяк	Пацкал
Зелізняк	Бирняк	Циряк	Пандусяк	Пал
Пізняк	Нагірняк	Звіряк	Білусяк	Сентіпал
Возняк	Підгірняк	Дувіряк	Капусяк	Генерал
Пузняк	Сірняк	Федіряк	Копусяк	Антал
Хабиняк	Горняк	Шкіряк	Марусяк	Шепентал
Джіджиняк	Нагорняк	Фіряк	Андрусяк	Абел
Зизиняк	Пудгорняк	Кряк	Трусяк	Габел
Зізиняк	Федорняк	Мумряк	Фусяк	Ковбел
Пузиняк	Чорняк	Габоряк	Жовтяк	Павел
Калиняк	Коцурняк	Криворяк	Веретяк	Цапцавел
Василиняк	Сосняк	Хворяк	Третяк	Енгел
Смолиняк	Русняк	Жигоряк	Тетяк	Веждел
Кулиняк	Буняк	Григоряк	Свитяк	Зайдел

Гейдел	Мигул	Сим	Чорбан	Галаган
Гийдел	Дул	Гарасим	Шорбан	Салаган
Пиндзел	Бадул	Герасим	Щорбан	Маган
Козел	Радул	Максим	Урбан	Драган
Вердекел	Смердул	Гараксим	Вурбан	Саган
Хмел	Бурдул	Гераксим	Губан	Беган
Генел	Будул	Артим	Зубан	Леган
Корнел	Менджул	Яртим	Голубан	Велеган
Попел	Бардзул	Офрім	Чубан	Гелеган
Орел	Кул	Залом	Больбан	Делеган
Котел	Грекул	Уром	Бульбан	Пеган
Фехтел	Бойкул	Розум	Караван	Фреган
Венцел	Сокул	Розенблум	Хаван	Жиган
Дідренцел	Кукул	Бан	Гелеван	Велиган
Монцел	Сочкул	Габан	Живан	Полиган
Мерцел	Іванул	Лабан	Іван	Слиган
Домінечел	Папул	Балабан	Файван	Яслиган
Петечел	Росул	Кострабан	Гуйван	Симиган
Райшел	Русул	Говбан	Рогован	Риган
Андсл	Пантул	Совбан	Молдован	Петриган
Лендел	Фантул	Човбан	Клован	Фриган
Копил	Чунтул	Гебан	Петрован	Циган
Шестокрил	Фотул	Гелебан	Косован	Біган
Штил	Крецул	Бребан	Кричован	Ліган
Похил	Гуцул	Гребан	Шован	Цоліган
Понділ	Нуцул	Гереван	Вишован	Цуліган
Сокіл	Кречул	Грибан	Вішован	Піган
Росіл	Гушул	Коцибан	Вірван	Буздоган
Трофіл	Бадюл	Чірібан	Іштван	Поган
Почіл	Нюл	Шкрібан	Ваган	Дмитроган
Валл	Андял	Гобан	Каган	Цоган
Радол	Гам	Гобан	Довган	Джуган
Антол	Абрагам	Добан	Біган	Дан
Онтол	Адам	Кобан	Боган	Жадан
Постол	Аврам	Доробан	Коган	Обладан
Апостол	Урам	Чобан	Товпоган	Говдан
Хохол	Хам	Тербан	Топоган	Говдан
Чол	Єрем	Шербан	Роган	Богдан
Бумбул	Ярем	Щербан	Кочерган	Богдан
Бобул	Гісем	Гирбан	Корган	Вайдан
Савул	Яким	Тирбан	Чуган	Гайдан
Грегул	Билим	Орбан	Баган	Гайдан
Крегул	Клим	Горбан	Ваган	Тулайдан

Майдан	Вовкан	Коклан	Лахман	Йосан
Пойдан	Товкан	Цоклан	Нахман	Русан
Бодан	Чекан	Болан	Дехман	Фусан
Глодан	Габикан	Цолан	Лехман	Фатан
Глодан	Дикан	Чолан	Селехман	Шатан
Продан	Зикан	Герлан	Лойхман	Ковтан
Ходан	Цикан	Кітлан	Лохман	Совтан
Ардан	Сікан	Котлан	Сирохман	Плетан
Ковордан	Ціцікан	Кутлан	Сорохман	Плитан
Гордан	Зейкан	Гулан	Керецман	Ситан
Гордан	Зийкан	Кофлан	Коріцман	Моргітан
Йордан	Дзийкан	Ман	Куріцман	Капітан
Гурдан	Білкан	Караман	Глушман	Копітан
Дудан	Вокан	Ватаман	Шушман	Золтан
Худан	Скокан	Деман	Кельман	Култан
Олеан	Мокан	Келеман	Нан	Фотан
Бажан	Широкан	Селеман	Пан	Куртан
Довжан	Чокан	Семан	Степан	Стан
Гріджан	Цьокан	Кірман	Чепан	Костан
Кережан	Ціпкан	Козман	Туліпан	Гофтан
Поніжан	Маркан	Розман	Кімпан	Каштан
Кріжан	Боркан	Попрозман	Шопан	Уштан
Божан	Блискан	Зиман	Жупан	Гуштан
Кожан	Рускан	Симан	Голупан	Куштан
Зан	Гулаткан	Шіман	Баран	Стефан
Базан	Віткан	Найман	Собран	Штефан
Гойдзан	Лукан	Штайман	Гавран	Тріфан
Гурдзан	Пацкан	Дейман	Кундран	Штейфан
Гудзан	Блецкан	Пукман	Кодран	Ерфан
Гойзан	Блицкан	Калман	Беран	Щуфан
Козан	Печкан	Коман	Чукран	Халахан
Лозан	Гричкан	Роман	Горан	Повхан
Морозан	Очкан	Томан	Федоран	Болехан
Барзан	Чочкан	Гарман	Сидоран	Оріхан
Форзан	Вучкан	Ліберман	Сідоран	Кохан
Кузан	Рошкан	Герман	Катран	Макухан
Мотузан	Ількан	Петерман	Петран	Глухан
Фабіан	Балан	Дорман	Кустран	Пацан
Кан	Цалан	Фурман	Дуран	Мицан
Габакан	Цоглан	Ботман	Шафран	Грицан
Чакан	Білан	Артман	Чухран	Рокіцан
Гевкан	Арділан	Бауман	Сан	Міцан
Гивкан	Біклан	Джахман	Мисан	Боцан

Коцан	Думен	Марилин	Павличанин	Самборин
Хоцан	Стерен	Василин	Лучанин	Федорин
Федірцан	Вайнгартен	Білин	Міщанин	Торин
Маруцан	Штен	Клин	Рущанин	Форин
Круцан	Бабин	Колин	Фенин	Фічорин
Фельцан	Карабин	Лолин	Думнин	Чиприн
Мовчан	Ковбин	Смолин	Жонин	Батрин
Керечан	Черебин	Полин	Плов'янин	Катрин
Кречан	Жребин	Даролин	Слов'янин	Петрин
Кубичан	Чайбин	Васлин	Федянин	Мотрин
Кочан	Собин	Булин	Таліянин	Кострин
Мочан	Сербин	Гулин	Маріянин	Бурин
Чепчан	Якубин	Джулин	Калянин	Курин
Бучан	Колочавин	Кулин	Полянин	Мурин
Лучан	Калвин	Микулин	Бітлянин	Турин
Гольчан	Харковин	Маркулин	Городнянин	Гармасин
Повшан	Свалявин	Готкулин	Гуснянин	Гарасин
Грешан	Багин	Чмулин	Рунянин	Красин
Чернишан	Вагин	Панулин	Черянин	Сасин
Опришан	Швалагин	Олексулин	Мокрянин	Часин
Бокшан	Семигин	Фулин	Бистрянин	Олесин
Кошан	Логин	Фемин	Турянин	Мойсин
Волошан	Попадин	Думин	Гецянин	Олексин
Марошан	Варадин	Сасдумин	Грицянин	Бурсин
Морошан	Ледин	Кузьмин	Федірцянин	Дусин
Боршан	Федин	Дубанин	Піпин	Полусин
Коршан	Сідин	Човганин	Копин	Нусин
Требушан	Пойдин	Циганин	Роспопин	Ганусин
Керещан	Блажин	Циганин	Дупин	Русин
Киришан	Гриджин	Дурданин	Купин	Марусин
Росіщан	Кармазин	Довжанин	Пупин	Прусин
Росущан	Тузин	Бережанин	Сабарин	Батин
Бібен	Кучкин	Палканин	Саварин	Ігнатин
Айбен	Палашкин	Марканин	Марин	Товтин
Лен	Калин	Гайдуканин	Татарин	Петин
Делен	Палин	Гершканин	Сафарин	Мартин
Єлен	Коблин	Маланин	Габрин	Буртин
Клен	Товлин	Біланин	Гебрин	Юртин
Лемен	Белин	Жупанин	Кобрин	Достин
Келемен	Делин	Джупанин	Кубрин	Костин
Селемен	Шетелин	Пупанин	Гаврин	Густин
Семен	Кобилин	Куртанин	Перегрин	Августин
Гумен	Дилин	Керечанин	Угрин	Кухтин

Агоштин	Угринчин	Якубишин	Бляшин	Семньон
Огоштин	Оринчин	Козишин	Паращин	Айнгорн
Буштин	Івончин	Мигалишин	Лещин	Лабун
Делятин	Шимончин	Павлишин	Балушин	Легун
Мацинятин	Шімончин	Васелишин	Ганущин	Серигун
Сарафин	Селянчин	Василишин	Рущин	Бігун
Бохин	Сілянчин	Куклишин	Вайнагін	Вергун
Рацин	Бистрянчин	Булишин	Зін	Драгун
Тацин	Тисянчин	Томишин	Біланін	Стегун
Голопецин	Дочин	Іванишин	Панін	Маригун
Фецин	Пилипчин	Романишин	Сенін	Слогун
Поцин	Філіпчин	Кунишин	Хрін	Гладун
Марцин	Мисарчин	Лавришин	Матін	Зовдун
Мерцин	Бірчин	Гришин	Хараїн	Сидун
Морцин	Лазірчин	Андришин	Фроїн	Дідун
Куцин	Гондорчин	Григоришин	Клайн	Сідун
Качин	Несторчин	Федоришин	Клейн	Пердун
Савчин	Никифорчин	Лазоришин	Ларивон	Бордун
Чаківчин	Турчин	Петришин	Гедеон	Бурдун
Головчин	Либохурчин	Митришин	Йон	Прядун
Петровчин	Бучин	Буришин	Семійон	Ладжун
Гречин	Кучин	Лазуришин	Семйон	Бержун
Перечин	Лучин	Пецуришин	Симйон	Боржун
Гольничин	Рибаччин	Юришин	Саламон	Березун
Матічин	Коваччин	Матишин	Селемон	Мізун
Райчин	Чундаччин	Ігнатишин	Шелемон	Барзун
Бабійчин	Лукаччин	Ревтишин	Симон	Борзун
Матійчин	Копаччин	Роботишин	Шимон	Кун
Химчин	Буковиччин	Грицишин	Філімон	Скакун
Іванчин	Дідиччин	Марцишин	Шімон	Чепакун
Ганчин	Магудиччин	Клевчишин	Соломон	Дикун
Чіріпканчин	Бобриччин	Сайчишин	Шоломон	Лайкун
Луканчин	Куриччин	Семчишин	Мірон	Йойкун
Келеманчин	Клоччин	Симчишин	Ворон	Лойкун
Романчин	Жиляччин	Янчишин	Морон	Черкун
Писанчин	Михальчин	Марчишин	Софрон	Чиркун
Тисанчин	Васильчин	Юрчишин	Саксон	Ловскун
Олексанчин	Кольчин	Паньчишин	Каритон	Блискун
Стефанчин	Ковбашин	Лещишин	Антон	Біскун
Лучанчин	Влашин	Матішин	Вінтон	Лацкун
Ленчин	Олашин	Матїїшин	Вонтон	Пацкун
Литвинчин	Улашин	Волошин	Мартон	Цицкун
Фединчин	Якобишин	Паршин	Агоштон	Сичкун

Горячкун	Васильцюн	Боян	Гевко	Брайко
Мішкун	Ян	Збоян	Левко	Крайко
Василькун	Риб'ян	Гоян	Гневко	Сайко
Дякун	Дев'ян	Троян	Черевко	Бращайко
Білун	Див'ян	Гебрян	Ливко	Брещайко
Димун	Слов'ян	Гібрян	Кривко	Брящайко
Чабрун	Дам'ян	Свитян	Івко	Бейко
Кудрун	Дем'ян	Івантян	Половко	Соловейко
Дзерун	Зем'ян	Шебестян	Халявко	Швейко
Перун	Дим'ян	Костян	Гладко	Симодейко
Горун	Дом'ян	Мустян	Жидко	Лейко
Чафрун	Мар'ян	Бахтян	Дідко	Мигалейко
Хохрун	Бур'ян	Фільцян	Солодко	Малейко
Бісун	Гаян	Іво	Бородко	Рейко
Катун	Глодян	Баго	Колядко	Андрейко
Жовтун	Глодян	Шойного	Блажко	Чурейко
Ковтун	Удян	Кедо	Дежко	Матейко
Літун	Шиян	Дідо	Біжко	Митейко
Войтун	Таліян	Фурдо	Божко	Мацейко
Вінтун	Оліян	Пожо	Рожко	Цегийко
Пластун	Голіян	Бендзо	Желізко	Шийко
Хастун	Маріян	Глюдзо	Зелізко	Андрійко
Свистун	Мудріян	Байзо	Лико	Матійко
Рябцун	Крестіян	Трайо	Матіко	Бойко
Кривцун	Реблян	Шелейо	Бачіко	Дойко
Ковцун	Риблян	Павлійо	Машіко	Вуйко
Штецун	Углян	Пуйо	Плавайко	Псяйко
Ряпцун	Омелян	Бако	Наливайко	Балко
Крефцун	Помелян	Вако	Пловайко	Дувалко
Крачун	Білян	Дако	Гайко	Галко
Керечун	Мілян	Шако	Загайко	Мигалко
Кречун	Біклян	Жабко	Полегайко	Мігалко
Керичун	Чоклян	Грибко	Дайко	Палко
Кричун	Землян	Добко	Зайко	Салко
Івончун	Голян	Жолобко	Кокайко	Михалко
Корочун	Луплян	Дробко	Лайко	Павелко
Кошун	Маслян	Воробко	Галайко	Бутелко
Сершун	Бітлян	Собко	Олайко	Данилко
Шершун	Микулян	Губко	Булайко	Копилко
Вадюн	Василинян	Зубко	Майко	Барилко
Лазюн	Чернян	Голубко	Данайко	Гаврилко
Костюн	Бунян	Дзябко	Пайко	Чурилко
Рябцюн	Гунян	Савко	Райко	Білко

Мілко	Бенко	Здрінко	Чопко	Флиско
Смолко	Добенко	Ярінко	Льопко	Миско
Бобулко	Бубенко	Росінко	Пупко	Іваниско
Дулко	Цвенко	Гусінко	Дзяпко	Дениско
Самко	Денко	Русінко	Мадарко	Ониско
Демко	Бузденко	Ясінко	Федарко	Уліско
Лемко	Розенко	Матінко	Лазарко	Гуско
Єремко	Зеленко	Естінко	Марко	Дуско
Семко	Василенко	Бонко	Тарко	Куско
Зазимко	Попенко	Шимонко	Харко	Руско
Озимко	Машкаренко	Бігунко	Мочарко	Бруско
Климко	Деренко	Дунко	Берко	Фуско
Симко	Меренко	Гордунко	Герко	Юско
Тимко	Черенко	Білунко	Ферко	Ряско
Шимко	Френко	Янко	Єрко	Тяско
Тімко	Сенко	Дерев'яно	Чубирко	Батко
Шімко	Метенко	Мидяно	Пирко	Ватко
Домко	Стенко	Мідяно	Чирко	Гагатко
Думко	Бабиченко	Хіріяно	Ірко	Латко
Дзямко	Степанченко	Поляно	Чубірко	Платко
Банко	Дяченко	Соляно	Федірко	Булатко
Чобанко	Селебинко	Семняно	Сірко	Ігнатко
Іванко	Годинко	Симотяно	Ригорко	Братко
Ганко	Василинко	Жапко	Дорко	Светко
Ганко	Кулинко	Капко	Задорко	Петко
Данко	Тернинко	Лапко	Федорко	Житко
Гайданко	Лавринко	Талапко	Лазорко	Литко
Майданко	Воринко	Гарапко	Гурко	Копитко
Занко	Петринко	Цапко	Жмурко	Шкопитко
Лозанко	Куринко	Шелепко	Турко	Шпитко
Таланко	Муринко	Слепко	Цурко	Коритко
Романко	Синко	Черепко	Чурко	Ситко
Панко	Русинко	Шерепко	Юрко	Дребітко
Степанко	Костинко	Степко	Дюрко	Дробітко
Баранко	Грицинко	Липко	Ковбаско	Дітко
Гранко	Чинко	Пилипко	Васко	Жітко
Дранко	Мунчинко	Чиліпко	Федаско	Войтко
Франко	Грубінко	Гопко	Ласко	Кідготко
Станко	Довгінко	Копко	Краско	Котко
Стефанко	Глінко	Паропко	Леско	Плотко
Штефанко	Зелінко	Горопко	Лиско	Боротко
Чанко	Василінко	Сопко	Мигалиско	Бартко
Липчанко	Голінко	Цопко	Михалиско	Бутко

Дутко	Буцко	Парадичко	Ленчко	Дешко
Друтко	Куцко	Удичко	Клинчко	Лешко
Чутко	Цуцко	Жичко	Скочко	Малешко
Шутко	Яцко	Козичко	Михайлочко	Мелешко
Пафко	Матяцко	Личко	Клочко	Пелешко
Штефко	Ачко	Валичко	Симочко	Мателешко
Щефко	Бачко	Величко	Тимочко	Метелешко
Піфко	Зубачко	Теличко	Смочко	Гаврилешко
Бацко	Ревачко	Виличко	Іваночко	Плешко
Вацко	Івачко	Біличко	Даночко	Мешко
Гавацко	Головачко	Воличко	Яночко	Решко
Дацко	Гачко	Поличко	Марочко	Брешко
Лацко	Федачко	Сличко	Крочко	Грешко
Мацко	Зачко	Тесличко	Морочко	Андрешко
Данацко	Лукачко	Фуличко	Юрочко	Терешко
Пацко	Опачко	Іваничко	Бучко	Фешко
Рацко	Рачко	Саничко	Гучко	Дубишко
Штефацко	Брачко	Деничко	Гучко	Кишко
Швецко	Драчко	Сеничко	Фолучко	Малишко
Гецко	Турачко	Коничко	Безручко	Мишко
Клецко	Сачко	Барничко	Кручко	Іванишко
Пецко	Чачко	Черничко	Петручко	Онишко
Брецько	Чловечко	Пичко	Фучко	Ришко
Грецько	Лижечко	Ричко	Леньчко	Гришко
Берецько	Алечко	Гричко	Нячко	Оришко
Шецко	Олечко	Кричко	Горячко	Петришко
Блицко	Волечко	Федоричко	Вашко	Бішко
Хлицко	Полечко	Петричко	Івашко	Дубішко
Мицко	Гомечко	Митричко	Гашко	Мішко
Оницко	Ганечко	Юричко	Гашко	Смішко
Біцко	Сенечко	Дюричко	Дашко	Рішко
Діцко	Конечко	Лисичко	Кашко	Гаврішко
Оніцко	Печко	Петичко	Олашко	Андрішко
Ріцко	Гречко	Титичко	Ромашко	Федорішко
Гріцко	Кречко	Бурчичко	Томашко	Петрішко
Фіцко	Юречко	Вічко	Пашко	Петішко
Фрінцко	Мисечко	Жічко	Рашко	Боїшко
Боцко	Місечко	Гомічко	Брашко	Гошко
Гоцко	Яцечко	Янічко	Андрашко	Мошко
Коцко	Бичко	Дюрічко	Петрашко	Рошко
Моцко	Дубичко	Тітічко	Сташко	Оборошко
Поцко	Гичко	Чічко	Осташко	Ворошко
Цоцко	Дичко	Байчко	Бешко	Горошко

Гершко	Панько	Косько	Чупкало	Мастило
Бушко	Транько	Мусько	Буркало	Крутило
Душко	Танько	Юсько	Скало	Морочило
Безушко	Цанько	Ясько	Даскало	Бурчило
Малушко	Бенько	Батько	Кукало	Кришило
Глушко	Кривенько	Петько	Бачкало	Віло
Ромушко	Ленько	Фетько	Кюкало	Шміло
Аннушко	Цибеленько	Митько	Лало	Філо
Бобрушко	Цібеленько	Готько	Бухало	Країло
Андрушко	Зеленько	Котько	Бурчало	Недбайло
Шушко	Фленько	Костько	В'ячало	Незбайло
Матюшко	Менько	Путько	Павло	Сербайло
Котюшко	Бренько	Непутько	Савло	Дрогайло
Ляшко	Сверенько	Футько	Шавло	Дзьогайло
Бляшко	Сенько	Мацько	Небело	Бодайло
Василяшко	Петенько	Лецько	Бабило	Кайло
Ілляшко	Митенько	Штецько	Бембило	Сакайло
Фляшко	Фенько	Бицько	Тримбило	Цикайло
Піняшко	Ченько	Зицько	Радило	Мікайло
Ряшко	Динько	Грицько	Годило	Циркайло
Федько	Дзелинько	Іцько	Бурдило	Тяскайло
Годько	Василинько	Лопоцько	Халудило	Гачкайло
Фризько	Минько	Яцько	Малило	Талайло
Валько	Нинько	Ревало	Бурмило	Фалайло
Галько	Гринько	Гакало	Думило	Канайло
Мигалько	Синько	Сакало	Данило	Манайло
Мігалько	Петинько	Ревкало	Гранило	Масайло
Малько	Питинько	Смикало	Гранило	Мисайло
Палько	Богонько	Брикало	Корнило	Михайло
Мочалько	Гопонько	Тикало	Грянило	Чухайло
Шелько	Федоронько	Титикало	Грянило	Коцайло
Василько	Пунько	Чикало	Симбрило	Качайло
Ілько	Брунько	Кікало	Гаврило	Двуйло
Білько	Петрунько	Шікало	Берило	Міняйло
Троцько	Цянько	Вейкало	Кирило	Чоло
Буцько	Васько	Вийкало	Ширило	Долопікуло
Годуцько	Савасько	Няйкало	Борило	Климо
Круцько	Ігнасько	Бинкало	Зорило	Стано
Пасуцько	Лесько	Бонкало	Журило	Шайно
Ляцько	Стецько	Цокало	Дзурило	Гесно
Ганько	Мисько	Шокало	Чурило	Захно
Ланько	Онисько	Щокало	Русило	Сахно
Шманько	Ісько	Ціпкало	Гнетило	Грицахно

Лехно	Канчо	Трильо	Петруньо	Данцьо
Марухно	Янчо	Цильо	Махньо	Семенцьо
Яно	Стерчо	Більо	Пехньо	Ряпцьо
Чіпо	Бурчо	Мільо	Михньо	Цяпцьо
Карпо	Ільчо	Крільо	Пихньо	Ферцьо
Добро	Лешо	Фільо	Гицньо	Федурцьо
Шандро	Дішо	Цільо	Ларьо	Лазурцьо
Перо	Лащо	Михайльо	Негрьо	Юрцьо
Віро	Свищо	Рольо	Темрьо	Луцьо
Катро	Кліщо	Місльо	Митрьо	Михальцьо
Деметро	Бадьо	Гульо	Кустрьо	Гаврильцьо
Петро	Радьо	Грульо	Васьо	Курильцьо
Митро	Бедьо	Ляльо	Стасьо	Васильцьо
Юро	Гедьо	Іваньо	Лесьо	Ільцьо
Пісо	Кедьо	Даньо	Лисьо	Микульцьо
Бруссо	Федьо	Луканьо	Брусьо	Паньцьо
Копито	Гвоздьо	Ланьо	Батьо	Талап
Борто	Бидьо	Маньо	Ігнатьо	Кнап
Хамуто	Кидьо	Шманьо	Ревтьо	Пап
Дахо	Гідьо	Саньо	Пантьо	Остап
Пахо	Годьо	Станьо	Котьо	Цап
Ірхо	Фурдьо	Фаньо	Костьо	Сивоховп
Вацо	Дядьо	Штефаньо	Ільтьо	Шелеп
Мацо	Базьо	Беньо	Вацьо	Філеп
Пацо	Бадзьо	Леньо	Дацьо	Череп
Ґецо	Бендзьо	Кленьо	Пацьо	Шеп
Лецо	Байзьо	Меньо	Брацьо	Пилип
Данцо	Кузьо	Бреньо	Рябцьо	Філіп
Янцо	Юзьо	Греньо	Лецьо	Скрип
Юрцо	Князьо	Сеньо	Фецьо	Осип
Луцо	Вальо	Феньо	Близцьо	Йосип
Шпільцо	Гальо	Шеньо	Лицьо	Юсип
Ланьцо	Пальо	Ілиньо	Мицьо	Шип
Бачо	Павльо	Миньо	Грицьо	Прокіп
Федчо	Бельо	Ціпиньо	Крицьо	Філіп
Чічо	Шевельо	Гриньо	Кіцьо	Піп
Вуйчо	Лельо	Синьо	Міцьо	Ціп
Голчо	Шелельо	Міньо	Майцьо	Чіп
Адамчо	Трельо	Цепіньо	Андрійцьо	Шіп
Симчо	Малильо	Ципіньо	Матійцьо	Сийп
Іванчо	Шилильо	Броньо	Тимцьо	Шкарамп
Ґанчо	Мильо	Проньо	Іванцьо	Сівогоп
Данчо	Гаврильо	Ґисньо	Ґанцьо	Прикоп

Прокоп	Мадар	Пішкар	Войнар	Тотар
Гроскоп	Левдар	Дошкар	Болнар	Шафар
Поп	Ливдар	Лошкар	Молнар	Табахар
Короп	Чередар	Бомбушкар	Дзвонар	Захар
Сивохоп	Звіздар	Пушкар	Гонар	Кожухар
Чоп	Дидар	Лар	Конар	Кухар
Папп	Скидар	Седлар	Бернар	Конюхар
Попп	Комендар	Сідлар	Капар	Цар
Совкуп	Володар	Пчолар	Цапар	Вівчар
Солкуп	Господар	Шолар	Зелепар	Ковчар
Пуп	Бердар	Каплар	Клепар	Увчар
Голопуп	Будар	Пислар	Піпар	Козичар
Чуп	Цудар	Котлар	Купар	Горничар
Кляп	Мажар	Крамар	Гашпар	Колчар
Грабар	Болдіжар	Гелемар	Сар	Паленчар
Довбар	Божар	Чижмар	Колесар	Гончар
Ребар	Можар	Чіжмар	Мисар	Мочар
Рибар	Пожар	Чизмар	Писар	Горчар
Цибар	Дужар	Чізмар	Комісар	Кучар
Гимбар	Лазар	Римар	Чісар	Обручар
Бумбар	Мазар	Тимар	Мийсар	Кошар
Кубар	Мадзар	Чекмар	Буксар	Гошар
Чубар	Козар	Шекмар	Косар	Горшар
Пивовар	Гузар	Комар	Псар	Цайбер
Біловар	Акар	Шкомар	Гусар	Ейбер
Воловар	Вакар	Кочмар	Слюсар	Вийбер
Чучвар	Макар	Корчмар	М'ясар	Зілбер
Бігар	Далекар	Бланар	Тар	Сілбер
Огар	Пекар	Дебнар	Лопатар	Ембер
Вогар	Ложкар	Мовнар	Санетар	Сембер
Фівгар	Вийкар	Богнар	Синетар	Бобер
Бовгар	Шинкар	Беднар	Решетар	Зубер
Повгар	Мокар	Боднар	Сенитар	Щубер
Легар	Токар	Гребенар	Коритар	Нойгебавер
Бігар	Паскар	Каленар	Ситар	Візавер
Чангар	Піскар	Ременар	Титар	Лавер
Фінгар	Сіткар	Познар	Сітар	Шелевер
Бонгар	Пецкар	Винар	Лайтар	Кивер
Богар	Печкар	Калинар	Ботар	Блегер
Дрогар	Пичкар	Млинар	Скотар	Фегер
Тивадар	Пічкар	Гостинар	Золотар	Медзгер
Тівадар	Мишкар	Вощинар	Клопотар	Тігер
Кадар	Мішкар	Вінар	Дротар	Штайгер

Ленгер	Вернер	Синевир	Олефір	Самбур
Тасінгер	Найкснер	Ківир	Зихір	Лобур
Тосінгер	Гітнер	Фегир	Дзихір	Шагур
Пойтінгер	Гартнер	Богир	Кучір	Ригур
Айсбергер	Лаутнер	Дир	Габор	Григур
Гольцбергер	Лампер	Бедзир	Самбор	Тягур
Мецгер	Цупер	Бидзир	Зомбор	Вайгур
Ягер	Гошпер	Владимир	Ямбор	Гангур
Левдер	Нусер	Кажимир	Лигор	Мангур
Шнайдер	Патер	Сімир	Ригор	Федур
Олександр	Деметер	Драгомир	Григор	Сидур
Тодер	Петер	Ладомир	Грегор	Гайдур
Будер	Гмітер	Радомир	Дор	Бандур
Мовзер	Лайтер	Будомир	Задор	Мішиндур
Лангвізер	Оберлайтер	Татомир	Федор	Кондур
Фізер	Пийтер	Тумир	Сидор	Лазур
Вайзер	Флінтер	Чмир	Сідор	Мазур
Пронтекер	Бронтер	Упир	Шандор	Мадзур
Бістрікер	Фістер	Валентир	Кондор	Гедзур
Машталер	Ростер	Волентир	Тіводор	Піндзур
Фіглер	Фірстер	Волонтир	Фодор	Грудзур
Келер	Шустер	Пухир	Ходор	Пинзур
Сайлер	Галшустер	Понцир	Лазор	Грузур
Ценклер	Шефтер	Чир	Майор	Трикур
Зеллер	Ріхтер	Щир	Мікор	Мускур
Целлер	Мештер	Талабір	Бочкор	Щемур
Міллер	Шефер	Лавір	Гамор	Цмур
Філлер	Файфер	Звір	Чупор	Піпур
Олер	Шийфер	Григір	Тор	Чупур
Тракслер	Онуфер	Жигір	Титор	Тур
Фікслер	Шніцер	Тигір	Доктор	Сатур
Гатлер	Пілцер	Чігір	Кінтор	Линтур
Зайтлер	Сілцер	Бугір	Сартор	Лінтур
Штулер	Гренцер	Тидір	Пастор	Каптур
Піхлер	Горцер	Тідір	Ністор	Коптур
Дінцлер	Кучер	Лазір	Кіфор	Костур
Дрімер	Фішер	Куцкір	Чихор	Кустур
Лармер	Баср	Кучкір	Ціхор	Шустур
Пуднер	Браєр	Жовнір	Модьор	Щутур
Рийзнер	Штаєр	Кучнір	Тодьор	Блихтур
Крайнер	Лендер	Кушнір	Тудьор	Блохтур
Цийнер	Феср	Лупір	Димитр	Бляхтур
Біркнер	Госр	Шпір	Жабур	Кабаштур

Гаштур	Любас	Дінес	Копос	Левляс
Фур	Равас	Форес	Орос	Гливляс
Бахур	Бздиквас	Шолтес	Форос	Чіховляс
Тхур	Ловас	Котес	Коперльос	Циголяс
Мацур	Дугас	Меґлис	Іваньос	Баняс
Піцур	Югас	Миглис	Урс	Іваняс
Гоцур	Вадас	Яромис	Макауc	Буряс
Коцур	Кайдас	Денис	Склавус	Кабат
Фуцур	Бендас	Кенис	Дівус	Горват
Яцур	Біндас	Динис	Парвус	Хорват
Чур	Гандреас	Чемерис	Гус	Сват
Качур	Бойкас	Борис	Ігус	Охват
Савчур	Черкас	Совтис	Бардус	Самохват
Чечур	Пукас	Шовтис	Медардус	Гарґат
Чичур	Галас	Кертис	Діус	Димикат
Пічур	Белас	Ревіс	Кус	Пілат
Чічур	Білас	Ривіс	Бакус	Корлат
Ганчур	Олас	Рівіс	Цірікус	Гранат
Панчур	Булас	Кіс	Чірікус	Ханат
Ленчур	Дулас	Тихоліс	Конкус	Гнат
Леньчур	Панас	Куліс	Фокус	Ігнат
Гешур	Атанас	Френіс	Халус	Бернат
Щур	Ханас	Фриніс	Ганус	Рат
Пращур	Гайнас	Шпіс	Магнус	Барат
Віщур	Хайнас	Фіріс	Полонус	Кіндрат
Баюр	Конас	Кріс	Сивоус	Кондрат
Маюр	Дурнас	Туріс	Білоус	Кундрат
Кизюр	Козопас	Кайс	Копус	Контрат
Менюр	Карас	Мийс	Рус	Калістрат
Мадяр	Сас	Кертійс	Брус	Джумурат
Линдяр	Фітас	Гойс	Ґрус	Фат
Олеяр	Возістас	Макс	Трус	Морозчат
Опіяр	Васістас	Сакс	Патрус	Єремчат
Маляр	Кравс	Фукс	Петрус	Банчат
Угляр	Чевс	Кос	Митрус	Баранчат
Пікляр	Чивс	Лакос	Турус	Волошинчат
Скляр	Ревес	Рокос	Матус	Кошарчат
Желляр	Манґес	Ґлос	Тітус	Лазурчат
Жилляр	Макес	Олос	Баюс	Веретчат
Смоляр	Янкес	Волос	Клюс	Микульчат
Ковбас	Локес	Голос	Нюс	Панющат
Бумбас	Фалес	Чолос	Канюс	Ровт
Горбас	Денес	Лядинос	Лев'яс	Товт

Декет	Фурт	Семенят	Бабух	Малец
Шікет	Фавст	Костенят	Дух	Плец
Чемет	Шелест	Малинят	Падух	Купец
Шемет	Фауст	Федорнят	Бідух	Берец
Неймет	Хвуст	Гайду	Дідух	Перец
Ниймет	Трясихвуст	Ілку	Валух	Крец
Кмет	Хруст	Сімку	Лопух	Штец
Шепет	Шуст	Донку	Леспух	Гіріц
Декит	Бут	Дору	Лиспух	Пріц
Білобрит	Дробут	Госсу	Марух	Райц
Санґрит	Благут	Гроф	Телибрух	Лабанц
Дребіт	Богут	Дзьоф	Ламбрух	Ванц
Дробіт	Когут	Лаутербах	Андрух	Данц
Віт	Драгут	Олах	Несух	Франц
Марґіт	Удут	Матлах	Пітух	Ференц
Кіт	Вудут	Мах	Францух	Принц
Гриміт	Кут	Гайдамах	Бурдюх	Вінц
Пайдишміт	Чикут	Рах	Мандзюх	Ливрінц
Ловпіт	Чікут	Курах	Палюх	Прінц
Лопіт	Шікут	Петах	Баблюх	Скунц
Дупіт	Шкут	Питах	Дрімлюх	Боц
Сенґріт	Гримут	Стах	Женюх	Моц
Тіболт	Кернут	Повх	Челленюх	Мороц
Драбант	Зіфт	Лех	Тюх	Проц
Дишкант	Гехт	Пелех	Вантюх	Герц
Гелебрант	Драговішт	Бурех	Костюх	Буц
Кмент	Минев'ят	Цех	Фільтюх	Жегуц
Кінт	Гудцев'ят	Чех	Лях	Жигуц
Балінт	Луцев'ят	Чвих	Крашовац	Ригуц
Дребот	Меньків'ят	Мелих	Галац	Жігуц
Чобот	Підков'ят	Штелих	Малац	Куц
Чікот	Підков'ят	Шелемих	Штимац	Палкуц
Дуркот	Сенков'ят	Бурих	Нац	Маркуц
Лопот	Питков'ят	Фривліх	Данац	Юркуц
Рот	Пітков'ят	Лоскоріх	Ігнац	Івануц
Ломбарт	Пешков'ят	Роскоріх	Капац	Йонуц
Ленарт	Попов'ят	Куріх	Рац	Андруц
Ломпарт	Ком'ят	Айх	Ревц	Мандруц
Алберт	Підковлят	Волох	Вошковц	Миндруц
Губерт	Ганят	Мох	Павловц	Федоруц
Шуберт	Зиманят	Рох	Врабец	Фодоруц
Ломперт	Козленят	Горох	Шубец	Патруц
Чорт	Оленят	Сох	Гец	Куруц

Попелюц	Такач	Бабич	Мошкевич	Станчевич
Ач	Півкач	Слабич	Левич	Липчевич
Лабач	Лелекач	Гебич	Галевич	Старчевич
Дебач	Тенкач	Дебич	Мигалевич	Мільчевич
Дибач	Тинкач	Прибич	Малевич	Драгушевич
Бомбач	Мункач	Гелбич	Петралевич	Петрушевич
Торомбач	Сокач	Галамбич	Гуралевич	Ляшевич
Горбач	Токач	Бомбич	Ухалевич	Євич
Котурбач	Деркач	Голомбич	Ілевич	Цогласвич
Кутурбач	Плескач	Бобич	Філевич	Ісаєвич
Бубач	Пискач	Дрогобич	Королевич	Алексеевич
Зубач	Притискач	Вербич	Теслевич	Божієвич
Главач	Друскач	Шербич	Дрислевич	Фалакісвич
Побивач	Ткач	Торбич	Шмулевич	Андрісвич
Поливач	Лукач	Бубич	Траневич	Матісвич
Кривач	Бринькач	Якубич	Беневич	Сливич
Сівач	Колач	Прирубич	Сеневич	Сивич
Посівач	Семач	Гельбич	Феневич	Сівич
Квач	Космач	Гильбич	Гриневич	Квич
Ковач	Гребенач	Любич	Синевич	Нілабович
Головач	Кепенач	Нелюбич	Сіневич	Грабович
Бровач	Рапач	Рябич	Коневич	Шкрабович
Вольовач	Клепач	Андрейкович	Дурневич	Кострабович
Кагач	Пумпач	Биржавич	Гесневич	Сабович
Довгач	Копач	Боржавич	Михневич	Лебович
Прожегач	Корпач	Білавич	Токаревич	Глебович
Легач	Добрач	Равич	Пушкаревич	Скибович
Герегач	Драч	Савич	Зубревич	Рибович
Побігач	Кудрач	Подвич	Геревич	Грибович
Голгач	Петрач	Кордевич	Магеревич	Глібович
Богач	Бурач	Кузевич	Танасевич	Лейбович
Богач	Косач	Будкевич	Есевич	Лобович
Когач	Волосач	Грекевич	Ісевич	Дробович
Ногач	Тотач	Герекевич	Андрусевич	Гербович
Рогач	Пелехач	Галкевич	Ясевич	Пасербович
Сірогач	Ухач	Іванкевич	Стевич	Горбович
Пергач	Севч	Панкевич	Стевич	Дубович
Пугач	Ливч	Білінкевич	Костевич	Зубович
Брадач	Сивч	Ковачкевич	Брухевич	Якубович
Бородач	Повч	Печкевич	Стевич	Голубович
В'язач	Демеч	Дичкевич	Стецевич	Любович
Ракач	Петреч	Пичкевич	Луцевич	Бісагович
Сакач	Бич	Їшкевич	Вічевич	Довгович

Безегович	Гайович	Олексикович	Мункович	Вукович
Пічegovич	Райович	Митикович	Янкович	Лукович
Мигович	Ісайович	Войтикович	Полянкович	Чукович
Ригович	Горбейович	Мацикович	Кокович	Пецкович
Мігович	Сідейович	Пікович	Прокович	Яцкович
Пелгович	Кійович	Бобайкович	Рипкович	Качкович
Пілгович	Андрійович	Вайкович	Шипкович	Крачкович
Богович	Лойович	Майкович	Філіпкович	Васечкович
Рогович	Табакович	Райкович	Ріпкович	Чечкович
Пирогович	Лобакович	Чайкович	Маркович	Божичкович
Дорогович	Гакович	Андрійкович	Саркович	Біличкович
Шмаргович	Федакович	Балкович	Таркович	Ричкович
Пергович	Седлакович	Галкович	Беркович	Васичкович
Чургович	Макович	Мигалкович	Вечеркович	Чичкович
Дугович	Ракович	Малкович	Биркович	Ічкович
Бадович	Жебракович	Палкович	Лазоркович	Гучкович
Гладович	Петракович	Дупалкович	Форкович	Кручкович
Щадович	Сакович	Салкович	Муркович	Чучкович
Предович	Мисакович	Данилкович	Жмуркович	Ключкович
Федович	Босакович	Білкович	Юркович	Білячкович
Дроздович	Грицакович	Демкович	Дюркович	Вашкович
Давидович	Бещакович	Яремкович	Васкович	Івашкович
Жидович	Жабкович	Семкович	Лескович	Кашкович
Демидович	Рибкович	Тримкович	Блискович	Пашкович
Дідович	Грибкович	Симкович	Пискович	Драшкович
Гарайдович	Лобкович	Тимкович	Іскович	Лешкович
Пойдович	Савкович	Шимкович	Воскович	Боболешкович
Миндович	Йовкович	Домкович	Поскович	Плешкович
Босиндович	Шовкович	Думкович	Кускович	Брешкович
Фондович	Ладикович	Зямкович	Брускович	Грешкович
Годович	Федикович	Дзямкович	Юскович	Бишкович
Родович	Козикович	Іванкович	Тяскович	Долишкович
Балажович	Кикович	Данкович	Жаткович	Дулишкович
Вражович	Ликович	Манкович	Гнаткович	Мишкович
Гриджович	Галикович	Панкович	Браткович	Тишкович
Лазович	Микович	Бранкович	Четкович	Ішкович
Кобзович	Кузьмикович	Станкович	Житкович	Бішкович
Ігнадзович	Даникович	Розенкович	Іткович	Дулішкович
Бриндзович	Крайникович	Зеленкович	Діткович	Мішкович
Гейзович	Цимрикович	Сенкович	Роткович	Рішкович
Брензович	Петрикович	Болинкович	Луткович	Гошкович
Грозович	Митрикович	Синкович	Чуткович	Кошкович
Кузович	Мурикович	Русинкович	Букович	Мошкович

Рошкович	Базилевич	Баганович	Дем'янович	Борович
Порошкович	Милович	Ваганович	Том'янович	Горович
Гершкович	Данилович	Довганович	Мар'янович	Грегорович
Ляшкович	Копилович	Циганович	Татянович	Григорович
Ілляшкович	Гаврилович	Біганович	Мустьянович	Дорович
Федькович	Мирилович	Піганович	Остапович	Федорович
Фризькович	Курилович	Долганович	Цапович	Сидорович
Галькович	Чурилович	Жаданович	Степович	Теодорович
Ількович	Мотилович	Козанович	Степович	Ходорович
Кількович	Білович	Чаканович	Шепович	Лазорович
Ганькович	Михайлович	Блисканович	Пилипович	Корович
Панькович	Клович	Блосканович	Шипович	Цупрович
Ценькович	Волович	Кофланович	Неліпович	Чупрович
Синькович	Голович	Романович	Філіпович	Петрович
Мінькович	Соколович	Германович	Копович	Митрович
Стануськович	Кополович	Панович	Прокопович	Готрович
Фетькович	Каролович	Степанович	Попович	Кострович
Футькович	Королович	Баранович	Чопович	Збурович
Грицькович	Чолович	Сапоранович	Карпович	Дурович
Круцькович	Сенчолович	Санович	Арович	Бандурович
Фалюкович	Синчолович	Крисанович	Божарович	Турович
Павлюкович	Сверлович	Сметанович	Можарович	Піхурович
Дякович	Теслович	Штефанович	Лазарович	Чурович
Деякович	Светлович	Коханович	Макарович	Качурович
Пенякович	Світлович	Кочанович	Пушкарович	Юрович
Крайнякович	Котлович	Кошанович	Амарович	Сович
Галович	Гулович	Бубнович	Винарович	Бендасович
Мигалович	Русулович	Семенович	Вайнарович	Панасович
Гедалович	Мович	Керенович	Войнарович	Тарасович
Чикалович	Гамович	Рубинович	Вівчарович	Лесович
Салович	Козмович	Калинович	Кошарович	Стесович
Масалович	Климович	Долинович	Чабрович	Лисович
Павлович	Кримович	Пупинович	Бобрович	Динисович
Шмиглович	Симович	Угринович	Дубрович	Крисович
Шинглович	Гарасимович	Синович	Зубрович	Борисович
Свердлович	Максимович	Волосинович	Лаврович	Алексович
Кудлович	Артимович	Гунтинович	Бангрович	Олексович
Белович	Куцимович	Тернович	Дудрович	Носович
Менделович	Сімович	Чернович	Герович	Кусович
Пренделович	Гомович	Дякунович	Магерович	Прусович
Пінделович	Шльомович	Ковтунович	Перович	Петрусович
Предилович	Кузьмович	Духнович	Балцерович	Нюсович
Прядилович	Іванович	Янович	Мирович	Шкрябатович

Фалатович	Осташович	Байдич	Веркалич	Сивулич
Ігнатович	Плешович	Вайдич	Ткалич	Дагулич
Кундратович	Дішович	Майдич	Фалич	Рогулич
Микитович	Пішович	Пайдич	Саблич	Варгулич
Войтович	Радошович	Гарайдич	Греблич	Медулич
Балтович	Ордошович	Гойдич	Павлич	Гвоздулич
Ринтович	Кошович	Пойдич	Кудлич	Вайдулич
Чонтович	Чакошович	Гандич	Куделич	Зазулич
Деспопотович	Ілляшович	Мандич	Лелич	Мандзулич
Дристович	Кліщович	Спандич	Попелич	Брезулич
Гостович	Бодьович	Шпандич	Дупелич	Зозулич
Костович	Князьович	Гиндич	Селич	Кулич
Коростович	Ковальович	Гриндич	Пакселич	Вакулич
Когутович	Сабльович	Ондич	Целич	Лалакулич
Коряттович	Мильович	Мондич	Бушеліч	Сакулич
Курахович	Ільович	Дундич	Кобилич	Пуцакулич
Піхович	Собольович	Дурундич	Данилич	Савкулич
Орохович	Крольович	Погодич	Білич	Левкулич
Горохович	Траньович	Модич	Михайлич	Вовкулич
Сохович	Шпеньович	Родич	Веклич	Микулич
Андрухович	Шпиньович	Бродич	Куклич	Андрікулич
Брюхович	Шпіньович	Ходич	Віллич	Андрійкулич
Ляхович	Коньович	Гордич	Олич	Лалкулич
Гецович	Вишньович	Пурдич	Боболич	Симкулич
Лецович	Бабцьович	Удич	Голич	Ванкулич
Стецович	Вулянцьович	Дудич	Глаголич	Данкулич
Єцович	Федірцьович	Напудич	Гоголич	Манкулич
Грицович	Лазурцьович	Худич	Йолич	Панкулич
Францович	Чернявич	Ружич	Ваколич	Станкулич
Перцович	Баґич	Протазич	Миколич	Синкулич
Гуцович	Надич	Кобзич	Полич	Янкулич
Луцович	Попадич	Мандзич	Ролич	Маркулич
Бачович	Радич	Легезич	Даролич	Феркулич
Лукачович	Порадич	Березич	Боролич	Сіркулич
Сачович	Магдич	Зизич	Солич	Платкулич
Лептичович	Бедич	Козич	Матолич	Ницкулич
Кончович	Медведич	Кузич	Фолич	Ніцкулич
Копчович	Дедич	Кич	Герлич	Коцкулич
Герчович	Федич	Пакич	Тирлич	Куцкулич
Черчович	Легездич	Пукич	Вірлич	Яцкулич
Кучович	Бідич	Мигалич	Васлич	Лешкулич
Бубашович	Дідич	Рогалич	Улич	Мешкулич
Петрашович	Сідич	Калич	Кобулич	Грешкулич

Рошкулич	Зубанич	Данич	Бойканич	Боротканич
Василькулич	Скубанич	Вайданич	Павелканич	Кутканич
Ганькулич	Шубанич	Логойданич	Петелканич	Луканич
Панькулич	Сливанич	Фунданич	Жилканич	Пуканич
Дякулич	Криванич	Годанич	Гаврилканич	Чуканич
Пузякулич	Сиванич	Роданич	Білканич	Мацканич
Гомулич	Іванич	Ходанич	Мілканич	Клецканич
Дзямучич	Клованич	Морданич	Софілканич	Пецканич
Іванулич	Голованич	Фурданич	Цуфілканич	Яцканич
Ганулич	Ганич	Гуданич	Жулканич	Федичканич
Панулич	Баганич	Худанич	Нялканич	Візичканич
Цапулич	Боклаганич	Лизанич	Симканич	Кичканич
Петрулич	Бесаганич	Лізанич	Тимканич	Величканич
Котулич	Довганич	Козанич	Іванканич	Чуричканич
Фулич	Геганич	Герзанич	Данканич	Ічканич
Мицулич	Мелеганич	Мерзанич	Станканич	Чічканич
Палцулич	Береганич	Мирзанич	Гренканич	Шишканич
Манцулич	Переганич	Морзанич	Фулинканич	Бішканич
Марухлич	Лечиганич	Гузанич	Гринканич	Бошканич
Кедюлич	Біганич	В'язанич	Чинканич	Кожушканич
Конюлич	Доганич	Ваканич	Волошинканич	Галушканич
Петюлич	Ожоганич	Паканич	Янканич	Ільканич
Питюлич	Пироганич	Воробканич	Коканич	Метеньканич
Пітюлич	Марганич	Сливканич	Талапканич	Митеньканич
Костюлич	Ворганич	Мівканич	Лепканич	Вотьканич
Примич	Морганич	Вовканич	Чепканич	Каланич
Максимич	Цуганич	Миговканич	Липканич	Маланич
Химич	Жганич	Ровканич	Філіпканич	Меланич
Приймич	Зганич	Грицьовканич	Марканич	Біланич
Томич	Ізганич	Бородканич	Сарканич	Кайланич
Хомич	Диганич	Кереканич	Тарканич	Кокланич
Кузьмич	Глиганич	Божканич	Терканич	Кукланич
Лабанич	Іваніганич	Даниканич	Тирканич	Моланич
Глебанич	Григанич	Митриканич	Сірканич	Гуланич
Грибанич	Циганич	Фостиканич	Федурканич	Джуланич
Голібанич	Бунганич	Циканич	Фурканич	Дюланич
Бомбанич	Боганич	Маріканич	Цурканич	Караманич
Щербанич	Гоганич	Андріканич	Чурканич	Гелеманич
Горбанич	Чорноганич	Байканич	Юрканич	Семанич
Гурбанич	Варганич	Майканич	Поп'юрканич	Озиманич
Бубанич	Мурганич	Данайканич	Кусканич	Доманич
Губанич	Пурганич	Белейканич	Юсканич	Романич
Дубанич	Буганич	Андрійканич	Петканич	Хоманич

Германич	Кухтанич	Меренич	Донич	Гулянич
Лахманич	Стефанич	Попренич	Бізонич	Мигулянич
Кузьманич	Повханич	Тренич	Конич	Микулянич
Панич	Штелеханич	Сенич	Колонич	Федорянич
Кевпанич	Штелиханич	Єсенич	Слонич	Тетянич
Телепанич	Соханич	Ксенич	Монич	Гецянич
Черепанич	Пазуханич	Фетенич	Нонич	Прокупцянич
Степанич	Безуханич	Стенич	Добронич	Федорцянич
Кеопанич	Глуханич	Геценич	Воронич	Капич
Копанич	Марюханич	Чепченич	Сонич	Папич
Прокопанич	Лацанич	Чабинич	Самсонич	Цапич
Попанич	Мацанич	Бобинич	Тарахонич	Кепич
Ропанич	Бецанич	Фединич	Барнич	Лепич
Пупанич	Лецанич	Зинич	Сернич	Скрипич
Крупанич	Іванцанич	Калинич	Бабурнич	Шипич
Цупанич	Коцанич	Малинич	Куштурнич	Ріпич
Паранич	Луцанич	Долинич	Маснич	Копич
Харанич	Маруцанич	Кулинич	Кутнич	Прокопич
Шаранич	Ірчанич	Марухлинич	Палагунич	Дупич
Бранич	Федірчанич	Маринич	Дунич	Купич
Лендранич	Федорчанич	Фаринич	Бздунич	Лупич
Сіранич	Лешанич	Беринич	Дякунич	Барич
Федоранич	Мешанич	Биринич	Марунич	Кубарич
Петранич	Лишанич	Оринич	Прунич	Зварич
Гуранич	Мишанич	Яринич	Трунич	Шкварич
Фуранич	Довбнич	Русинич	Мотрунич	Бродарич
Цуранич	Добнич	Марусинич	Гафунич	Дударич
Кресанич	Дробнич	Мартинич	Мацунич	Карич
Крисанич	Дубнич	Крестинич	Гришунич	Макарич
Алексанич	Друбнич	Панчинич	Кахнич	Марич
Олексанич	Зовнич	Бушинич	Махнич	Рарич
Марусанич	Головнич	Зінич	Марухнич	Брич
Танич	Бобенич	Райнич	Марюнич	Сабрич
Сатанич	Скубенич	Файнич	Гіянич	Ребрич
Микитанич	Денич	Зийнич	Діянич	Добрич
Войтанич	Паденич	Домнич	Уліянич	Гаврич
Золтанич	Зенич	Думнич	Гафіянич	Негрич
Куртанич	Бойкенич	Феннич	Михалянич	Бугрич
Станич	Геленич	Бонич	Ублянич	Бедрич
Керестанич	Меленич	Бобонич	Михайлянич	Гандрич
Хростанич	Оленич	Івонич	Голянич	Мандрич
Когутанич	Маренич	Палагонич	Полянич	Олександрич
Шутанич	Беренич	Гарагонич	Улянич	Миндрич

Кондрич	Сич	Костич	Польчич	Кокирч
Кудрич	Гасич	Устич	Мигульчич	Пирч
Берич	Касич	Густич	Траньчич	Корч
Герич	Пасич	Гутич	Кривеньчич	Бурч
Вагерич	Парасич	Пагутич	Міньчич	Гуч
Вакерич	Красич	Когутич	Пелешич	Могуч
Перич	Саксич	Вакутич	Пешич	Кукуч
Бирич	Олексич	Кохтич	Гришич	Чуч
Дирич	Гоксич	Афич	Мошич	Альч
Посирич	Досич	Гафич	Старшич	Фальч
Звірич	Голосич	Малфич	Бушич	Яльч
Пірич	Ганусич	Марфич	Легещич	Брусляч
Крич	Русич	Дуцич	Рушич	Чипиняч
Букрич	Марусич	Додавчич	Фушич	Волосяч
Борич	Шкуматич	Тодавчич	Біч	Баш
Галагорич	Натич	Тодовчич	Прібіч	Барабаш
Григорич	Ігнатич	Головчич	Віч	Шабаш
Дорич	Легетич	Павичич	Приміч	Гомбаш
Федорич	Малетич	Крив'яничич	Пріміч	Торомбаш
Бабидорич	Палетич	Бойчич	Хіміч	Бубаш
Бабідорич	Фалетич	Томчич	Січ	Губаш
Гондорич	Гелетич	Хованчич	Гафіч	Зубаш
Корич	Перелетич	Ганчич	Байч	Кубаш
Никорич	Петич	Туранчич	Гайч	Трубаш
Сорич	Парчетич	Лучанчич	Пийч	Ваш
Ціприч	Микитич	Чернинчич	Іванч	Сілваш
Чіприч	Мікитич	Єринчич	Данч	Бироваш
Оприч	Калитич	Мінчич	Станч	Біроваш
Катрич	Улитич	Ларивончич	Кенч	Олегаш
Петрич	Негритич	Турянчич	Сенч	Грігаш
Митрич	Титич	Бочич	Кинч	Богаш
Понтрич	Маргітич	Варчич	Кінч	Мургаш
Мотрич	Плантич	Парчич	Донч	Бугаш
Бурич	Фантич	Золотарчич	Конч	Даш
Гурич	Флентич	Берчич	Слобоч	Говдаш
Галагурич	Готич	Гирчич	Гоч	Гойдаш
Додурич	Котич	Зорчич	Микоч	Комендаш
Дудурич	Глухотич	Ярчич	Бокоч	Арендаш
Дзурич	Бертич	Вальчич	Варкоч	Герендаш
Микурич	Настич	Гальчич	Барч	Орендаш
Никурич	Вукстич	Мигальчич	Керч	Кондаш
Шуфрич	Остич	Мігальчич	Гирч	Бундаш
Ярич	Гостич	Михальчич	Кирч	Ходаш

Кардаш	Рийпаш	Мікеш	Гладиш	Форіш
Чардаш	Гарпаш	Малеш	Федиш	Опріш
Бордаш	Фагараш	Карабелеш	Фундиш	Гуріш
Чордаш	Бабраш	Кебелеш	Малиш	Котіш
Будаш	Андраш	Гелеш	Голиш	Кочіш
Дудаш	Кондраш	Феделеш	Смолиш	Іллийш
Бузаш	Григораш	Келеш	Дулиш	Мойш
Фазекаш	Грігораш	Мелеш	Іваниш	Лабош
Мендикаш	Комораш	Пелеш	Даниш	Прибош
Миндикаш	Петраш	Єлеш	Книш	Гомбош
Тодікаш	Митраш	Філеш	Чорниш	Голомбош
Мужікаш	Думитраш	Меклеш	Пиш	Добош
Палінкаш	Путраш	Плеш	Копиш	Вош
Чонкаш	Юраш	Боркулеш	Гавриш	Рагош
Мункаш	Косаш	Лемеш	Кодриш	Орсагош
Фаркаш	Палаташ	Немеш	Кориш	Довгош
Леткаш	Ситаш	Нямеш	Оприш	Ловгош
Литкаш	Порташ	Бенеш	Петриш	Легош
Кішкаш	Присташ	Сенеш	Лакатиш	Регош
Пушкаш	Осташ	Кінеш	Плантиш	Пігош
Галаш	Буташ	Дийнеш	Мартиш	Долгош
Данилаш	Куташ	Лепеш	Костиш	Фрінгош
Копилаш	Палцаш	Чейпеш	Дубіш	Могош
Пілаш	Вашаш	Чийпеш	Рубіш	Потрогош
Миклаш	Гегедивш	Ребреш	Богіш	Горгош
Гамаш	Тудовш	Береш	Могіш	Лугош
Ромаш	Мікловш	Вереш	Діш	Сабадош
Томаш	Шорловш	Гереш	Ладіш	Кадош
Армаш	Чмовш	Секереш	Дудіш	Радош
Кучмаш	Шовш	Переш	Кіш	Гегедош
Гадьмаш	Гебеш	Тереш	Кокіш	Гайдош
Годьмаш	Гибеш	Біреш	Пукіш	Гойдош
Чоканаш	Левеш	Кіреш	Маліш	Буйдош
Турцанаш	Бегеш	Бийреш	Павліш	Жолдош
Йовнаш	Вегеш	Кентеш	Пліш	Бардош
Оченаш	Івеш	Гивстеш	Куліш	Кардош
Отченаш	Рийсегеш	Керестеш	Леміш	Гордош
Кінаш	Вийгеш	Гедсш	Гайніш	Рудош
Йонаш	Мийгеш	Фесш	Корніш	Козош
Корнаш	Нєргеш	Фийнєш	Гурніш	Гайош
Чорнаш	Рендеш	Прибиш	Папіш	Дьопйош
Паш	Керекеш	Файбиш	Рибріш	Бакош
Піпаш	Микеш	Сабадиш	Гавріш	Плакош

Ракош	Месарош	Буш	Гуляш	Зубаль
Чакош	Місарош	Пребуш	Кеменяш	Каваль
Левкош	Мейсарош	Бобуш	Матяш	Живаль
Чомбовкош	Мийсарош	Драгуш	Томищ	Коваль
Фозекош	Гаврош	Богуш	Кліщ	Мигаль
Фазикош	Кодрош	Драгуш	Борщ	Мігаль
Фозікош	Жирош	Регуш	Хрущ	Ногаль
Пайкош	Жірош	Гегедуш	Саладь	Рогаль
Фозейкош	Пірош	Голдуш	Кокладь	Магаль
Бокош	Борош	Колдуш	Надь	Гарагаль
Кокош	Фогорош	Цвейкуш	Радь	Бердаль
Маркош	Дорош	Палкуш	Бедь	Гаракаль
Форкош	Майорош	Маркуш	Гвоздь	Сакаль
Буркош	Цурош	Буркуш	Медвідь	Окаль
Пискош	Юрош	Міклуш	Годь	Вокаль
Мочкош	Ярош	Дрімуш	Нодь	Сокаль
Якош	Фуярош	Капуш	Горнодь	Маскаль
Балош	Лакатош	Клемпуш	Дердь	Пискаль
Цимбалаш	Братош	Маруш	Дьордь	Піскаль
Сакалош	Татош	Амбруш	Фурдь	Москаль
Малош	Обшитош	Андруш	Дюрдь	Шукаль
Каналош	Апшитош	Гейруш	Валадюрдь	Мацкаль
Палош	Опшитош	Труш	Володюрдь	Семаль
Асталош	Бойтош	Петруш	Гудь	Чумаль
Біклош	Ройтош	Матуш	Гудь	Гайналь
Міклош	Фонтош	Вантуш	Финдзь	Мохналь
Болош	Ботош	Гегедюш	Фензь	Терпаль
Голош	Локотош	Матюш	Гливлязь	Кіраль
Долош	Бартош	Товбіяш	Тулязь	Скраль
Толош	Гацош	Добіяш	Князь	Капраль
Остолош	Капцош	Тобіяш	Кабаль	Траль
Вамош	Вошош	Вербіяш	Хабаль	Ватраль
Сомош	Боршош	Маріяш	Ковбаль	Петраль
Сомош	Карабильош	Захаріяш	Цибаль	Гураль
Кормош	Іваньош	Матіяш	Бобаль	Чухраль
Гойнош	Шафраньош	Крепенціяш	Гобаль	Шпіталь
Янош	Карабиньош	Ляш	Кобаль	Моталь
Поп'янош	Латиньош	Сабляш	Хобаль	Ухаль
Нодянош	Коньош	Кобеляш	Чобаль	Мішаль
Шіпош	Моньош	Василяш	Дербаль	Абель
Талпош	Гатьош	Ілляш	Дирбаль	Габель
Корпош	Ірш	Доляш	Горбаль	Врабель
Пупош	Корш	Цибуляш	Губаль	Ковбель

Дебель	Чмуль	Зінь	Кміть	Диковець
Штибель	Круль	Олінь	Локоть	Крайниковець
Воробель	Зубань	Кемінь	Фурть	Пашковець
Рагель	Кривань	Кремінь	Дюрть	Яковець
Гергель	Дугань	Шпінь	Гость	Галовець
Івандель	Згань	Лушпінь	Кость	Половець
Базель	Бузигань	Грінь	Ваць	Кополовець
Пензель	Погань	Сворінь	Онаць	Хомовець
Пинзель	Зань	Корінь	Бабець	Синовець
Понзель	Сакань	Хрінь	Терембець	Матишиновець
Сийкель	Дийкань	Есінь	Кобець	Чернобровець
Чепель	Шаркань	Ясінь	Якобець	Гандеровець
Помпель	Пацкань	Бонь	Воробець	Біровець
Цомпель	Гричкань	Загонь	Бубець	Гороховець
Ертель	Шафрань	Мориконь	Дубець	Ляховець
Штефель	Щуфань	Віконь	Якубець	Швець
Кофель	Бень	Маріконь	Голубець	Чернявець
Венцель	Ковбень	Антонь	Рубець	Чорнявець
Ковбашель	Зизень	Федунь	Грубець	Гирявець
Борбиль	Мелень	Джунь	Шубець	Мірявець
Гиргиль	Билень	Кунь	Рябець	Гудець
Ворожиль	Милень	Петрунь	Тудавець	Лець
Гавриль	Олень	Івась	Гакавець	Гавалець
Василь	Липень	Ігнась	Рикавець	Мигалець
Мотиль	Брень	Терембесь	Кікавець	Варкалець
Довгіль	Дурень	Лесь	Деркавець	Малець
Чегіль	Сень	Мись	Диркавець	Манівлець
Чигіль	Лопотень	Грись	Горкавець	Данилець
Греділь	Шпортень	Грись	Форкавець	Манилець
Гряділь	Шершень	Форись	Дуглавець	Копилець
Моржіль	Бинь	Бабусь	Млавець	Гаврилець
Текіль	Сегинь	Дивусь	Славець	Василець
Хміль	Штелинь	Кузусь	Порохнавець	Похилець
Чміль	Кеминь	Маркусь	Кравець	Білець
Курпіль	Шпинь	Білусь	Оравець	Рілець
Гавріль	Бринь	Самусь	Моравець	Михайлець
Пастіль	Гринь	Піпусь	Пуравець	Каролець
Вачіль	Гиштинь	Брусь	Клевець	Плець
Почіль	Кикирчинь	Андрусь	Русківець	Будулець
Мозоль	Ширшинь	Петрусь	Путівець	Микулець
Куколь	Ковбінь	Митрусь	Галаговець	Келемець
Король	Гребінь	Братусь	Тодовець	Шемець
Кукуль	Легінь	Ривть	Раковець	Максимець

Німець	Савинець	Штуглинець	Панулинець	Нанинець
Набиванець	Левинець	Шетелинець	Петрулинець	Чорнанинець
Карбованець	Дівинець	Василинець	Киштулинець	Черепанинець
Дюгованець	Совинець	Красилинець	Кіштулинець	Пилипанинець
Годованець	Верховинець	Білинець	Шулинець	Мудранинець
Вигодованець	Явинець	Зілинець	Махлинець	Танинець
Мордованець	Лявинець	Васілинець	Марухлинець	Микитанинець
Бартованець	Перегинець	Пацілинець	Павлюлинець	Станинець
Гартованець	Гладинець	Веклинець	Грицюлинець	Цанинець
Хованець	Попадинець	Цимболинець	Іванцюлинець	Гоцанинець
Мальованець	Магдинець	Цімболинець	Зиминець	Зенинець
Каганець	Фединець	Миголинець	Симинець	Оленинець
Улиганець	Пойдинець	Мішколинець	Химинець	Френинець
Уліганець	Бандинець	Лолинець	Дріминець	Сенинець
Проданець	Одинець	Полинець	Томинець	Фенинець
Умазанець	Годинець	Чолинець	Хоминець	Магининець
Лизанець	Модинець	Пчолинець	Думинець	Калининець
Лізанець	Родинець	Чаплинець	Ганинець	Мининець
Вовканець	Дурдинець	Світлинець	Довганинець	Гайнинець
Товканець	Фурдинець	Улинець	Уліганинець	Думнинець
Божканець	Удинець	Грабулинець	Морданинець	Аннинець
Бошканець	Дудинець	Гулинець	Дурданинець	Донинець
Романець	Пудинець	Зозулинець	Вовканинець	Монинець
Корпанець	Напудинець	Кулинець	Палканинець	Понинець
Баранець	Худинець	Пекулинець	Симканинець	Цонинець
Штефанець	Балажинець	Сікулинець	Станканинець	Дунинець
Маханець	Палажинець	Гайкулинець	Сороканинець	Шунинець
Семенець	Полажинець	Райкулинець	Марканинець	Темнянинець
Близнець	Гриджинець	Бейкулинець	Луканинець	Мудрянинець
Бабинець	Бежинець	Іванкулинець	Фіцканинець	Тетянинець
Костибабинець	Галужинець	Данкулинець	Федишканинець	Костянинець
Карабинець	Пазинець	Панкулинець	Шишканинець	Гапинець
Хебинець	Лозинець	Інкулинець	Бошканинець	Рапинець
Бомбинець	Гузинець	Маркулинець	Федьканинець	Депинець
Бобинець	Галузинець	Ниткулинець	Ільканинець	Пепинець
Шкробинець	Голузинець	Яцкулинець	Паньканинець	Репинець
Тобинець	Пузинець	Рачкулинець	Беланинець	Чепинець
Шкрьобинець	Цімбалинець	Сочкулинець	Біланинець	Вощепинець
Губинець	Галинець	Машкулинець	Микуланинець	Пилипинець
Дубинець	Далинець	Мишкулинець	Мікуланинець	Скрипинець
Кубинець	Калинець	Мошкулинець	Манинець	Шкрипинець
Чолавинець	Фалинець	Синькулинець	Леманинець	Пумпинець
Славинець	Дублинець	Дякулинець	Томанинець	Копинець

Попинець	Малетинець	Чупчинець	Олексишинець	Пилипець
Карпинець	Тетинець	Тарчинець	Мартишинець	Сліпець
Крупинець	Микитинець	Дорчинець	Марчишинець	Прокопець
Варваринець	Никитинець	Малярчинець	Гальчишинець	Скопець
Гаринець	Литинець	Нитчинець	Бурішинець	Купець
Вакаринець	Титинець	Бучинець	Матіїшинець	Цяпець
Машкаринець	Мартинець	Кучинець	Рошинець	Лазарець
Маринець	Куртинець	Скучинець	Драгушинець	Перець
Запаринець	Настинець	Лучинець	Ракушинець	Сокирець
Фаринець	Вукстинець	Дідиччинець	Ганушинець	Крець
Бубринець	Костинець	Мигальчинець	Марушинець	Борець
Вавринець	Мазутинець	Михальчинець	Грушинець	Габорець
Ливринець	Футинець	Ключинець	Бляшинець	Федорець
Богринець	Куштинець	Кардашинець	Ващинець	Лазорець
Бедринець	Мазютинець	Олашинець	Палащинець	Корець
Кудринець	Афинець	Домашинець	Білащинець	Ністорець
Беринець	Гафинець	Андрашинець	Паращинець	Буторець
Говгеринець	Лофинець	Петрашинець	Лещинець	Юрець
Перинець	Шофинець	Плешинець	Вощинець	Маюрець
Пиринець	Марфинець	Мигалишинець	Волощинець	Скотець
Звіринець	Дуфинець	Блишинець	Кущинець	Штець
Доринець	Нацинець	Павлишинець	Ракушинець	Андрієць
Торинець	Тацинець	Василишинець	Марущинець	Лиць
Форинець	Гоцинець	Симишинець	Лящинець	Риць
Катринець	Моцинець	Максимишинець	Гребінець	Гриць
Матринець	Палагуцинець	Химишинець	Чоловінець	Кунць
Петринець	Качинець	Томишинець	Пазінець	Скунць
Мотринець	Лукачинець	Думишинець	Штіглінець	Проць
Буринець	Ігначинець	Іванишинець	Ремінець	Луць
Дзуринець	Парачинець	Баранишинець	Хімінець	Заяць
Сикуринець	Савчинець	Ленишинець	Голмінець	Вор'ю
Фуринець	Євчинець	Оленишинець	Марінець	Кеню
Чуринець	Владичинець	Пенишинець	Маріїнець	Гарасим'я
Ціфринець	Бричинець	Фединишинець	Коконець	Присталя
Гасинець	Тричинець	Аннишинець	Філімонець	Чикивдя
Касинець	Райчинець	Онишинець	Чернець	Чоповдя
Масинець	Данчинець	Лазаришинець	Краснець	Бедя
Настасинець	Танчинець	Кришинець	Бігунець	Федя
Палагусинець	Шимончинець	Федоришинець	Дякунець	Фендя
Ганусинець	Дочинець	Петришинець	Гавлянець	Шкиндя
Марусинець	Солочинець	Буришинець	Микулянець	Бериндя
Татинець	Крепчинець	Юришинець	Костянець	Біндя
Летинець	Пилипчинець	Алексишинець	Шелепець	Дьондя

Годя**Паньця**

Годя	Териля	Митуля	Гуня	Хотя
Незгодя	Хиля	Мотуля	Дуня	Калуя
Гудя	Вачиля	Кошуля	Ватуня	Грабиця
Дюдя	Демчиля	Баляля	Мохня	Ковбиця
Бея	Денчиля	Переганя	Черешня	Гузиця
Бендзя	Кишиля	Ганя	Лоя	Якиця
Биндзя	Бабіля	Каня	Троя	Балиця
Скундзя	Бідзіля	Черепаня	Чабря	Галиця
Дзюндзя	Бізіля	Добня	Негря	Саглиця
Лийзя	Чорніля	Ковня	Богря	Киселиця
Бозя	Вачіля	Головня	Кондря	Миця
Каражія	Дикля	Кладня	Кундря	Іваниця
Кія	Ілля	Бодня	Кодря	Сможаниця
Малія	Коромля	Беня	Шеверя	Смужаниця
Захарія	Боля	Геня	Тетеря	Катаниця
Дрія	Воля	Голеня	Микитеря	Кривчаниця
Гататія	Голя	Переня	Кучеря	Кручаниця
Фія	Доля	Петеня	Гиря	Гусениця
Шваля	Пінджоля	Котеня	Пагиря	Печениця
Чухраля	Коля	Чепченя	Лукиря	Кручениця
Євля	Ваколя	Перегиня	Кубіря	Синиця
Богля	Роля	Диня	Гіря	Гуселниця
Угля	Ігнатоля	Покиня	Шкіря	Проскурниця
Джугля	Яцоля	Шлиня	Панчіря	Нересниця
Беля	Шоля	Святиня	Зимомря	Воротниця
Веля	Ціпля	Махиня	Флоря	Пруниця
Куделя	Попля	Глухиня	Фічоря	Крив'яниця
Леля	Тесля	Міня	Попря	Тухляниця
Якимеля	Чоросля	Доня	Митря	Крайняниця
Довгомеля	Цибуля	Бізоня	Пітря	Туряниця
Джумеля	Сивуля	Коня	Мотря	Тупиця
Тереля	Гуля	Моня	Буря	Костриця
Шетеля	Дуля	Шимоня	Бакася	Куриця
Штеля	Зазуля	Шімоня	Крася	Фіця
Демчеля	Зозуля	Антоня	Братя	Гинця
Кешеля	Куля	Липня	Пантя	Прокупця
Кошеля	Горуля	Гесня	Блинтя	Федурця
Биля	Пасуля	Гисня	Пинтя	Юрця
Бадиля	Красуля	Буня	Пінтя	Микульця
Довгомиля	Рисуля	Гуня	Котя	Паньця

З М І С Т

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІЗНАННЯ ПРІЗВИЩ	V
Прізвище як одиниця мови та його правовий статус	V
Глобальні, національні та регіона- льні ознаки прізвища	XI
Ознаки прізвищ українців	XI
Поняття “прізвища українців” та “українські прізвища”	XV
Варіантність прізвищ в Україні	XVI
Семантика прізвищевих назв та їх інформативність	XVIII
Словотвір прізвищевих назв	XXIII
Прізвищеві форманти і їх функції	XXVII
Етимологія прізвищ	XXXIX
Правопис і відмінювання прізвищ	XLVI

ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	1
Тип словника і його дослідницька спрямованість	1
Обсяг прізвищевого матеріалу	2
Джерельна база словника	3
Словникова систематизація прізвищ	4
Побудова словникової статті	6
Реєстрове слово, його правопис, вимова та граматика	6
Сучасна географія прізвища та його частотність	7
Давні письмові фіксації прізвищевої назви	8
Відомості про соціальний статус і родовід денотата	9

Етимологічна інтерпретація прізвища	9
Умовні позначення використаних джерел і літератури	12
Умовні скорочення назв районів Закарпаття і прилеглих регіонів	28
Назви населених пунктів і районів Закарпатської області	29
Умовні скорочення назв, мов, діалектів та інших лінгвістичних термінів	33

А	
А́бел	36
Б	
Баба	40
В	
Вабо́вський	104
Г	
Габака́н	128
Ґ	
Ґаба́й	169
Д	
Дави́д	184
Е	
Е́врій	220
Є	
Е́вич	221
Ж	
Жа́ба	222
З	
Забо́ра	227
І	
Іва́н	236
Ї	
Їжа́к	242
Й	
Йоба́к	243

К	Кабáла	244	Ф	Фабіáн	566
Л	Лáба	322	Х	Хабáль	583
М	Мáга	352	Ц	Цáйбер	589
Н	Набіванець	404	Ч	Чабáній	598
О	Оберлáйтер	413	Ш	Шáбаш	616
П	Пáвел	421	Щ	Щава	638
Р	Раб	475	Ю	Ю́гас	640
С	Сáбад	497	Я	Яблiнський	643
Т	Табак	543			
У	Ублáк	564			
			ІНВЕРСІЙНИЙ ПОКАЖЧИК		
			ПРИЗВИЩ		648

Павло ЧУЧКА

ПРІЗВИЩА
ЗАКАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Історико-етимологічний словник

Художники *С.І. Іванов,*
А. Ковач

Художній редактор *В.Л. Печарський*

Технічний редактор *С.Д. Довба*

Комп'ютерне складання
та верстання *М.В. Гошовський,*
Л.М. Семенович

Коректори *Р.Р. Гамада,*
М.Т. Ломеха,
О.А. Тростянчин,
Б.В. Павлів

Підп. до друку 17.06.2005.
Формат 70x100¹/₁₆. Гарн. Times. Папір офс. Офс. друк.
Умовн. друк. арк. 60,63. Умовн. фарбовідб. 60,95. Обл.-вид. арк. 79,95.
Тираж 2000. Свідоцтво держ. реєстру: серія ДК № 22.
Вид. № 92. Зам. № 1041.

Державне спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
www.dsv-svit.lviv.ua
e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua

Надруковано з готових діапозитивів
у ВАТ «Видавництво «Закарпаття»»
88011 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 42/1
e-mail: vidzak@tn.uz.ua

